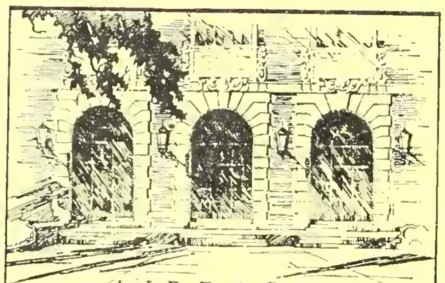


VÍDEŇSKÉ
ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány. — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychleji. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění. Neuveřejněné se nehonorují. —
Rukopisy se nevracejí.
Prodejny a zástupci všude se hledají.

ROČNÍK XIII.

Jednotlivá čísla 40 hal.
Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20, měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zvyšuje pouze o diferenci poštovného proti Rakousku.
Předplatné a inseráty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni X.
Inseráty přijímají:
Administrace ve Vídni X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.
Ceny insertů:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ČÍSLO 1.

VE VÍDNI, DNE 3. LEDNA 1918.

Rakouští vojáci na Piavě

ukořistili italský vojenský mlýn a zásoby obilí a pomocí ukořistěných strojů ihned zahájili mletí.



Mírové vyjednávání v Brestu Litevském na dobré cestě. Čtyřdohodě dána lhůta do 4. ledna, aby se rozhodla k účasti na konferenci o všeobecném míru. — Rusko vyklizuje Persii. — Na západě pokračují horečné přípravy k novým bitvám.

NA PRAHU NOVÉHO ROKU.

Máme za sebou pohnutý rok, rok největších bitev světové války, nejmohutnějších převratů, které Evropa zažila během celého století. Před rokem uvrženo Rumunsko do katastrofy, která už před tím stihla Belgii, Srbsko a Černou Horu. Leč Rusko a čtyřdohoda nevyvodila důsledky. Zamítla velkomyslnou mírovou nabídku císaře Karla a císaře Viléma a pokračovala ve válce. Obrovské ofensivy se tehdy připravovaly. Angličani a Francouzi sesílení na západní a macedonské frontě koloniálními vojsky chystali se k smrtelné ráně proti centrálním mocnostem. Rusko vyzbrojilo s anglickou, francouzskou, japonskou a hlavně americkou pomocí nové obrovské armády. Carská vojska sesílena několika miliony dobře vycvičených vojáků, sta a tisíci těžkých i polních děl a jiným materiálem. A čtyřdohodoví státníci hlásali v Londýně a v Paříži, že na jaře 1917 budou centrální moci rozdrceny. Také Italie přizvukovala. Leč jaké zklamání! Všecky italské, anglické a francouzské ofensivy úplně selhaly. Angličani získali jen nepatrná území. Italové pronikli několik kilometrů za Gorici. Ani Terst, ani Cambrai, ani Mety nepadly. Přišla ruská revoluce. Carismus se zhroutil, vláda dumy zaujala jeho místo. Avšak než mohli Rusové přikročiti ke slíbené ofensivě, padla vláda kadetů, přišel k veslu Kerenský. Opět nastala dlouhá přestávka a Rusové všemi prostředky usilovali o reorganisaci armády, kterou revoluční zápas uvedl v úplný rozklad. Konečně zvítězila čtyřdohoda a Kerenský proti vůli velké většiny armády přešel k ofensivě. Získal počáteční úspěchy a nebyl daleko od Lvova. Tu ale zasáhla Rusko německo rakouská protiofensiva. Ofensiva změnila se v ústup a Rusko ztratilo východní Halič, Bukovinu a za nedlouho na to i Rigu a celý její záliv i s ostrovy. Ruska vojenská moc se shroutila a co nezdolaly armády centrálních moci, dorazila bolševická revoluce. A současně ztroskotala největší anglická bitva u Cambrai, kdežto nová ofensiva na jihozápadě osvobodila všecka nepřítelem obsazená území a zatlačila italské armády daleko do Benátska. Taková je vojenská bilance uplynulého roku 1917.



Císař a král Karel I. se svým štábem na Monte San Michele.



Císař Karel I. dlel nedávno na Moravě a súčastnilse slavnostního otevření nového chrámu a vojenského hřbitova mohamedánského v Olomouci.

*

A v ohledu politickém? Čtyřdohoda sice získala nového spojence ve Spojených Státech, které mají nemalou zásluhu na prodlužování války, ale za to utrpěla čtyřdohoda neslýchanou porážku politickou v Rusku. Ať boj o vládní moc v Petrohradě dopadne jakkoli, ať se vláda bolševická udrží u vesla, nebo neudrži, jedno je v každém případě jisté, totiž že veleříše ruská nebude nikdy více podporovati imperialistické choutky londýnské a pařížské. Veleříše ruská je navždy ztracena pro politiku, kterou určuje Londýn. Nejen Rusko bolševiků, ale ani Rusko menševiků, sociálních revolucionářů, ba dokonce ani Rusko kadetů a progresistů nebude nikdy více podporovati politiku, jejíž cílem je anglická nadvláda nad mořem, anglické komando v afrických koloniích, anglická moc nad Indií, Malou Asií a Egyptem. Situace je taková, že žádná příští vláda v Rusku nebude míti tolik odvahy a tolik síly, aby obnovila anglofilskou politiku, kterou zahájil nešťastný car Mikuláš, ve které pokračoval Miljukov a Kerenský, až Rusko ocitlo se pokraji propasti. Nejen vláda Leninova a Trockého, nýbrž i všecky vlády, které v Rusku ještě přijdou k veslu, musí vyvoditi důsledky ze zkušeností minulé politiky a musí nastoupiti jiné cesty, cesty, které znají jen zájmy Ruska a nikoli zájmy Anglie. To, co dnes proti anglické politice říká Lenin a Trocký, to musí zítra potvrditi i eventuální jejich následníci. Anglie dohrála svou vůdčí roli ve světové politice, přestává ovládati východ. V tom spočívá velký úspěch, kterým na počátku roku 1918 vykázati se může politika čtyřspolku německo-rakousko-bulharsko-tureckého.

▫ ▫ ▫

PŘED BITVOU MÍROVOU.

Na východní frontě od Rigy až k Černému moři a v Asii od Černého moře až k Eufratu panuje příměří, z Persie odvolávají Rusové svá vojska. Na obnovení války na východě nikdo už ani ve snách nepomýšlí. Za to v Italii stahují se nové mraky a ještě více na západě. Na plani-



Známý švédský badatel Sven Hedin dlel nedávno ve Vídni. Navštívil také rakousko-uherské vojáky na jihozápadní frontě.



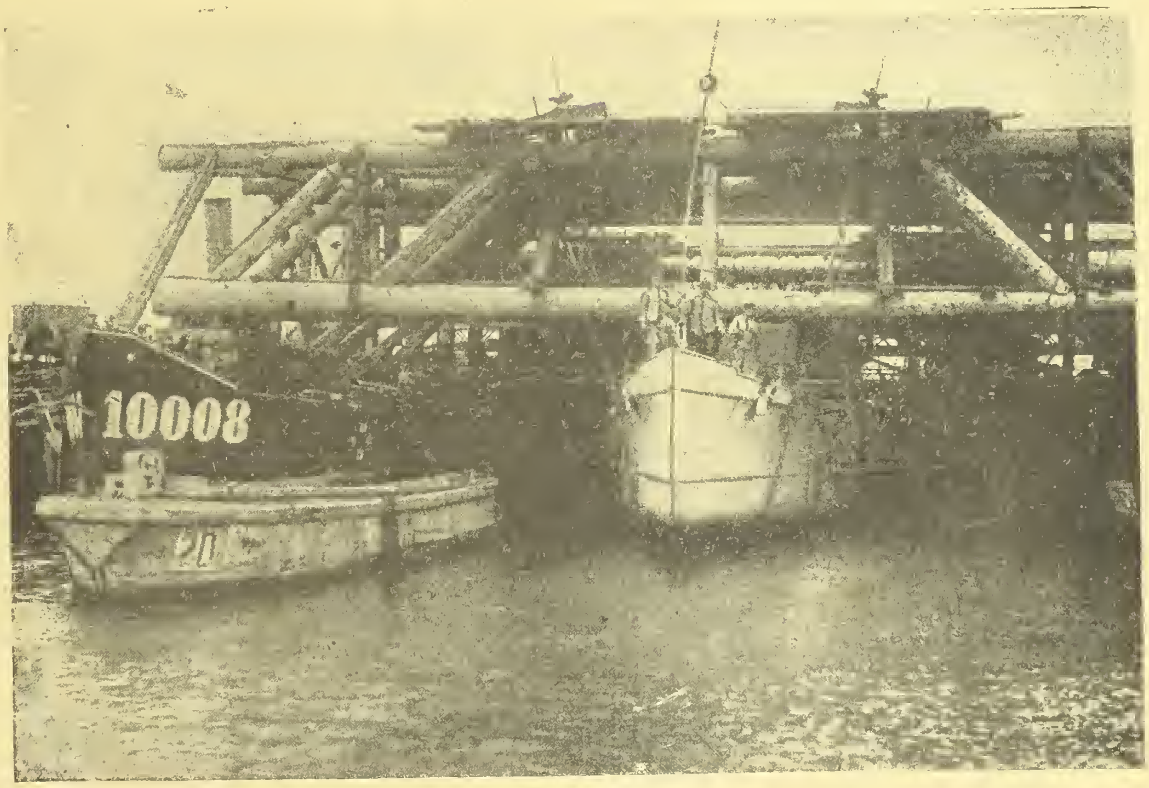
Z Benátských hor: Rakousko-uherské a italské zákopy na frontě Conradově.

ně Sedmi Obcí bojuje se už několik dní houževnatě a štábní zprávy rakouské hlásí nové a nové pokroky našeho útoku. Ze západní fronty už 3 neb 4 neděle lakonicky oznamují Němci i Francouzi: nic nového, anebo: žádné zvláštní události Denní tisk neutrální ciziny sděluje však více a referuje o obrovských přípravách, které provádí se na obou stranách. Z východu na západ jezdí nepřetržitě nekonečné vlaky německého vojska, děl a materiálu, za německou frontou staví se nové polní dráhy, nové posice pro těžká dalekonosná děla. Stejnou činnost vyvíjejí i Angličani a Francouzi. Rušno je ve francouzských západních přístavech, kde vyloďují se massy americkélio vojska. Celý svět od Calais až ke švýcarské hranici třese se dle „Zürcher Neusten Nachrichten" před hrozící strašnou bitvou, kterou denní tisk nazval bitvou mírovou!

MÍROVÉ ZVĚSTI.

Na Svatého Štěpána došla radostná zvěst z Brestu Litevského. Na konferenci mírových delegátů německých, rakouských, bulharských, turec. a rus. byla učiněna důležitá usnesení, podařil se důležitější krok k všeobecnému míru. Ruští delegáti sdělily v šesti bodech mírové podmínky bolševické vlády, které byly přijaty za podklad dalšího jednání delegátů čtyřspolku. Čtyřspolek podal svou odpověď v 6. bodech a také Rusové uznali ji za podklad jednání. Bylo pak usneseno na poradě konané za předsednictví hraběte Czernina poskytnouti Rusku novou 10 denní lhůtu, aby mohlo sděliti usnesení a mírové návrhy tyto vládám čtyřdohodovým a vyzvati je poznovu k účastenství na jednání o všeobecný mír. Ve vyjednávání o otázkách týkajících se Ruska a centrálních mocností zvlášť se pokračuje, zejména v rozpravách o obnovení kulturních a hospodářských styků, válkou porušených.

Význam této zprávy je dalekosáhlý. Mírová konference v Brestu Litevském uznává jednomyslně nutnost míru, míru bez anexí, bez kontribucí. Centrální moci zříkají se veškerých anexí a kontribucí, též i Rusko; nyní je jen na ostatních mocnostech čtyřdohodových, aby se zřekly anexe Elsaska-Lotrinska, německých kolonii. Centrální mocnosti zříkají se válečné kontribuce je tedy řada na Anglii, aby následovala tohoto příkladu. Rusko a centrální moci souhlasí také v dalším důležitém bodu míru. Prohlašují souhlasně, že nechtí oloupiti o samostatnost národy, které před válkou byli suverenní. To znamená, že belgická otázka je v zásadě rozřešena, ale nejen belgická též i srbská, černohorská a rumunská. Jediný bod rus. mírové nabídky zamítá hrabě Czernin a státní sekretář šl. Kühlman. Odstavec třetí ruského prohlášení žádá také sebeurčení národů, která před válkou nebyly samostatné. Tento požadavek zamítají mocnosti čtyřspolku a nechtějí připustiti, aby národy Rakouska, Uherska, Německa, Bulharska a Turecka směly samy rozhodnouti, kterému státu nadále chtějí náležeti. To je stanovisko, které hrabě Czernin zaujal už v delegacích a dr. ryt. Seidler v rakouské sněmovně poslanecké. Politika naší monarchie v Brestu Litevském dá se tedy označiti takto: Mír bez anexí, bez kontribucí, žádné rozšíření práva sebeurčení národů na moci čtyřspolku. Ruští delegáti ve své odpovědi poukázali na to, že stanovisko čtyřspolku v otázce sebeurčení národů neodpovídá stanovisku ruskému, ale přes to přijimají proposice centrálních mocností za podklad dalšího vyjednávání o všeobecný mír.



Dunajský monitor, který vjel na minu a potopil se, byl ale technickými sbory opět vyzdvižen a v brzku bude konati starou službu.

Usnesení v Brestu Litevském nemohou zůstati u čtyřdohody bez ozvěny. Ruská vláda donutí kabinety v Londýně a v Paříži k definitivnímu řešení otázky mírové. Čtyřdohoda nemůže připustiti, aby Rusko uzavřelo separátní mír s centrálními mocemi a odcizilo se tak navždy západním mocem. Čtyřdohoda bude nucena súčastniti se mírového jednání už z té jednoduché příčiny, aby nevehnala Rusko do náručí Německa a Rakouska. Během 10 dnů musí se západní velmoci rozhodnouti a je naděje, že



Vzpomínka na boj o Tagliamento: Italská opevnění na břehu této řeky, která Italové bez většího odporu opustili.

jejich usnesení nebude míru nepříznivé. Čtyřdohoda dopustila by se zločinu, kdyby i tentokráte zamítla mírové návrhy a rozhodla se pokračovati ve válce.

□ □ □

MÍROVÉ PODMÍNKY

Ruská mírová delegace v Brestu Litevském předložila dne 26. prosince tyto mírové podmínky: 1. Nedovoluje se žádné násilné připojení území, jež během vojny byla obsazena. Vojska, která je obsadila, odtáhnou v době nejbližší 2. Bude opět obnovena v plném rozsahu samostatnost národů, kteří v této vojně svobodu ztratili. 3. Národnostním skupinám, které před válkou nebyly politicky samostatny, zaručí se, aby rozhodnouti mohly referendem o tom, chtějí-li náležeti k tomu či onomu státu, nebo chtějí-li býti samostatnými. Referendum toto musí býti uspořádáno tím způsobem, aby byla při odevzdávání hlasů zajištěna úplná svoboda pro veškeré obyvatelstvo dotyčného území, včetně přistěhovalců i uprchlíků. 4. Pokud jde o území, kde je národností několik, bude právo menšiny chráněno zvláštním zákonem, který jí dá samostatnost národní kultury a — pokud to možným, též samosprávu. 5. Žádná z válčících zemí není povinna zaplatiti jiné zemi tak zvanou „válečnou náhradu": kontribuce, které již byly vybrány, musejí se vrátit. Pokud jde o náhradu škody, již soukromé osoby válkou utrpěly, bude jim nahražena ze zvláštního fondu, k němuž válčící státy proporcionelně přispějí. 6. Koloniální otázky vyřízeny budou s ohledem na zásady, vyjádřené odstavci 1. až 4. K doplnění bodu těchto navrhla delegace ruská, aby všechny státy prohlásily, že pokládají za nepřípustný jakýkoliv způsob skrytého potlačování svobody slabých národů národy silnými, ku příkladu hospodářským boykotem, hospodářskou nadvládou jedné země na druhou na základě vnucených smluv obchodních, které by omezovaly obchodní svobodu zemí jiných, námořní blokádou, která nesleduje výlučně cíle válečné atd.



Ze života našich vojínů v Italii: Rakouská kapela koncertuje v Oderzu.



Péče o raněné a nemocné vojíny na frontě: Ošetřovatelky s ochrannými maskami proti plynu poskytují první pomoc vojínům, kteří při plynovém útoku upadli v bezvědomí.

Na to odpověděly centrální moce těmito proposicemi: 1. Není úmyslem spoj. vlád, přivlastniti si násilným způsobem území, jež byla ve vojně obsazena. O vojsku, jež se v územích oněch nalézá, rozhodne mírová smlouva, pokud nebylo o jejich odvolání z jednotlivých míst učiněno ujednání již dříve. 2. Není úmyslem spojenců, uloupiti samostatnost některému z národů, kteří ve vojně této přišli o politickou samostatnost. 3. Otázka státní příslušnosti národních skupin, které nemají státní samostatnosti, nemůže býti podle stanoviska spojenců řešena mezistátně. Ať ji rozřeší v daném případě každý stát se svými národy samostatně cestou ústavní. 4. Rovněž ochrana práva menšiny je po názoru státků čtyřspolku podstatnou součástkou ústavního práva sebeurčení národů. Též vlády spojenců uskuteční zásadu tuto, pokud se ukáže prakticky proveditelnou. 5. Spojené mocnosti zdůraznily několikráte možnost, že by se mohlo upustiti nejen od náhrady válečných nákladů, nýbrž též od náhrady válečných škod. Každá z válčících mocností nahradila by jenom výdaje na své příslušníky, kteří upadli do zajetí a nahradila by škody, které v jejím území způsobeny byly civilním příslušníkům nepřítele způsobem násilným O utvoření zvláštního fondu pro tyto účely, což ruská vláda navrhuje, mohlo by se uvažovati teprve pak, jestliže se ostatní válčící státy v přiměřené době k mírovému vyjednávání připojí. 6. Ze čtyřech spojených zemí má jenom Německo kolonie a německá delegace prohlašuje v souhlase s návrhy ruskými: Vrácení kolonií, které ve vojně byly násilně přivlastněny, je podstatnou součástkou německých požadavků, od nichž za žádných okolností ustoupiti se nemůže. Rovněž odpovídá německým názorům ruský požadavek ohledně brzkého vyklizení území takových, jež nepřítelem byla obsazena. Při povaze německého vlastnictví koloniálního, nehledě na zásadní úvahy dříve pronesené, nezdá se býti již nyní proveditelnou zásada sebeurčení ve formě, jak jí ruská delegace navrhuje. Okolnost, že domorodci v německých koloniích věrně stáli při ně-



Naše vojska v benátských horách pokračují v ofensivě. Náš obrázek zachycuje naši pochodovou kolonu v údolí Felly.



Rakousko-uherské vojsko na průchodu Pontebbou.

meckých přátelích, jest důkazem jejich příchylnosti a jejich rozhodnutí, zůstati za všech okolností u Německa, důkaz to, který svojí vážností a váhou převyšuje daleko každé hlasování. Delegace spojených mocností souhlasí úplně s ruskými zásadami ohledně hospodářských styků, neboť spojené mocnosti odjakživa byly proti každému hospodářskému znásilnění, a v obnovení řádného hospodářského spojení, které by ovšem súčastněným plně vyhovovalo, spatřují jednu z nejdůležitějších podmínek pro obnovení přátelských styků mezi velmocemi, které nyní proti sobě válčí."

K tomuto prohlášení spojenecké delegace dodal ministr Czernin: Na základě právě vyslovených zásad jsme ochotni vejíti v jednání se všemi svými protivníky. Aby se však neztratilo času, jsou spojenci ochotni, zahájiti neprodleně jednání o oněch bodech zvláštních, o nichž v každém případě mezi vládou ruskou a vládami spojenců bude se museti zvláště jednati.

Vůdce ruské delegace konstatoval pak se zadostiučiněním, že odpověďmi delegátů Německa, Rakousko-Uherska, Bulharska a Turecka přijaty byly zásady všeobecného demokratického míru bez anexí. Tento pokrok na cestě k všeobecnému míru má ohromný význam. Jen v bodě 3. obsahuje odpověď značné omezení. S uspokojením přijímá ruská delegace také uznání zásady „bez kontribucí" delegací ústředních mocností, která pouze ohledně odškodnění za výživu zajatců činí výhrady. Ruská delegace klade váhu na to, aby soukromé osoby, které utrpěly válečnými akcemi, byly odškodněny z mezinárodního fondu. Ruská delegace uznává, že vyklizení nepřítelem obsazených německých kolonií odpovídá také zásadám Ruska. Na konec prohlásil vůdce ruské delegace, že Rusko přes některé různosti názorů přijímá proposice čtyřspolku za podklad jednání mírového a proto navrhuje delegace ruská desetidenní přerušení porad, počínaje večerem 26. prosince a konče večer 4. ledna, aby národům čtyřdohody dána byla příležitost účastniti se mírových porad. Ruské návrhy byly přijaty.

ᴑ ᴑ ᴑ

SPORNÉ BODY VE VYJEDNÁVÁNÍ V BRESTU LITEVSKÉM.

V Brestu Litevském jeví se spor jen v otázce sebeurčení národů. Centrální mocnosti zastupují své diplomatické stanovisko, že národy uvnitř států, či jak se oficielně říká se strany naší diplomacie: uvnitř spořádaných států, nemají co požadovat od států cizích, tedy ani ne rozhodnutí mezinárodní konference o svém právu na sebeurčení, nýbrž musejí se podříditi poměrům, jak upraveny budou bez vlivu ciziny uvnitř říše. Rusové oproti tomu rozumějí právu na sebeurčení tak, že platiti má pro národy, nikoliv pro



Na svém ústupu Benátskem polévali Italové svá skladiště petrolejem a pálili je. Na našem obrázku zachyceno je skladiště dobytka, které polito bylo benzinem a zapáleno.

státy. A zvláště je chtějí uplatniti pro národy, které žijí v některém státu a vznesly požadavek, aby uplatněny byly jejich snahy dohodou mezinárodní a pomocí referenda, to jest hlasováním lidu. Mají na př. rozhodnouti o své budoucnosti hlasováním obyvatelé Elsasko-Lotrinska a od výsledku dalšího vyjednávání bude záviseti, zda též příslušníci jiných evropských národů.



Z dobytých italských krajů: Italské betonové úkryty, chráněné před leteckými útoky v Cervignanu.

ᴑ ᴑ ᴑ

FRANCOIS DE NINON:

NA ÚSTUPU.

Bylo to r. 1812, v listopadu, když posádkové oddíly ve velkovévodství varšavském dostaly rozkaz překročiti Vislu a pospíšiti vstříc Veliké Armádě, jež opustivší Moskvu, ustupovala.

Počasí bylo mírné a lahodné. Zima, jež jak se později ukázalo byla strašlivá a hrůzná, vstupovala do kraje s líbezným a příjemným úsměvem. Až do konce října bylo krásně a slunce den jak den zářilo na nebes báni, jako málo kdy v těchto pozdních měsících. Začátkem listopadu však, jak by uťal. Hustá mlha a uronsaný déšť byly denními hosty. Vojska mohla jen namáhavě postupovati, brodíc se až po kotníky v bahně a vodě. Zdálo se, že celý kraj proměnil se náhle v šíré moře. Vítr čeřil nekonečnou hladinu a koně i vojsko často pociťovali, že jim půda mizí pod nohama. Děla, která jen s největší námahou byla vlečena, uvázla konečně skepticky v bahně.

V jemném, drobounkém, studeném dešti odrážela se kopí polských kavaleristů přední hlídky, jako šedé čárky. Za nimi táhla armáda nezměrnou, vymřelou plání, místy jen skupinou malebných bříz oživenou. Červené praporky, deštěm promočené, smutně a schlíple, jako uhaslé plamenky visely na kopích, narážejíce jen při trysku plácavým zvukem do dřevěného držadla.



Válečná kořist v Italii: Mezi ohromnou spoustou materiálů válečného a poživatin, ukořistila spojenecká vojska i mnoho a mnoho set kusů dobytka.



Válečná kořist v Italii: Nespočetné sudy benzinu nalezené v benzinovém skladišti v Cervignano.



Válečná kořist v Italii: Válečný materiál italský připravený na rumpě skladiště v Cervignanu k odjezdu. Nyní ho odváží rakouská vojska.

Velitelem hlídky byl rytmistr Jan Lajewski. Byl se svým bratrem mezi prvními, jež příchod Napoleonův s toužebností očekávali. S ohromným nadšením a radostí, pociťoval nyní s rozkoší pod sebou půdu Polsky, dnes sice nevlídnou trochu a rozblácenou, leč vzdor tomu svobodnou a volnou. Oba hulán i dělostřelec vztyčili se občas ve třmenech, vyměnivše pozdrav a úsměv. A kdykoli na sebe pohlédli zabloudily jejich oči na kraj obzoru, zatažený těžkými mraky. Nad sebou cítili orla Francouzů a v srdci nezvratnou víru v císaře, který měl vzkřísiti jejich vlast.

Mezi Dvinou a Dněprem rozpínala se tehdy pahorkovitá krajina, bažinami a močály a hustými lesy propletená. Huláni zvolnili krok pozorujíce bedlivě každičký strom, neboť věděli že jsou za nimi kozáci, pronásledující pravé jejich křídlo. Občas je zahlédli, kmitnuvší se mýtinami, v houštinách rázem mizející, jakoby srostlé se svými malými, čilými koníky. Mnohdy po nich vystřelili leč zasáhli jen tvrdé kmeny stromů. Mnohdy v sevřených řadách a s hlasitým „hurá" napadli hlídku. Leč skloněná kopí Poláků odrážela prudce tyto útoky. Havrani s ponurým krákotem kroužili ve vzduchu. Jan Lajewski ukazuje na ně a usmívaje se říkal:

„Kozáci utíkají!"

Kdysi z rána spatřila hlídka, vzdor tomu, že šedá mlha halila krajinu, blýskot bajonetů a krátké, chvilkové zasvištění kulek mezi stromy.

„Pozor!" zvolal rytmistr, před námi je pěchota." Vzdor výstřelům, zůstávala mlha neproniknutelnou: mrtvé bělavé plátno za nímž se skrývala smrt. Lajewski po krátkém váhání, cítě zodpovědnost své velitelské úlohy, zavelel, aby řady se semkly v jednu. Znovu však třeskly výstřely... Krátká zablesknutí zbarvila časem rudě šedou mlžinu.

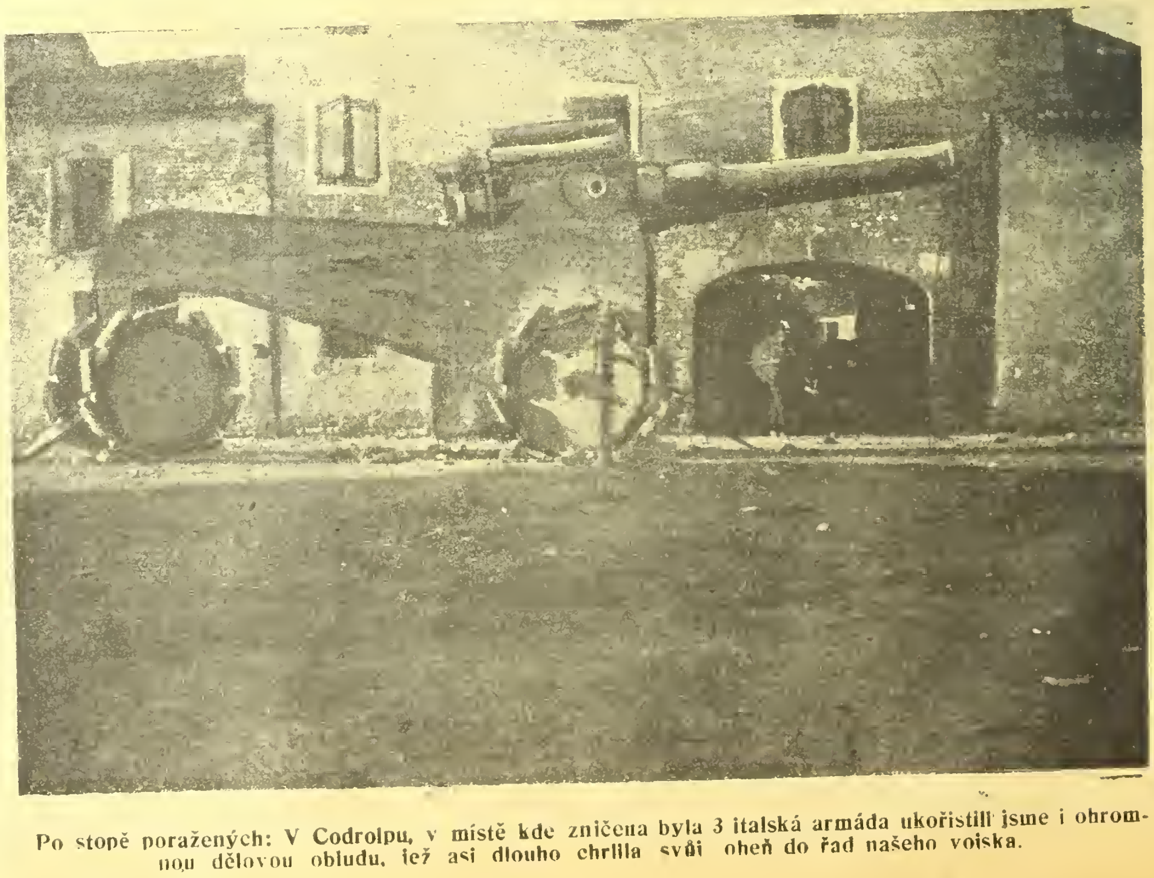
A havrani hlásající neštěstí kroužili dále příšerné zvuky vyrážejíce, nad jejich hlavami.

V tom kterýsi kůň zděšeně zařehtal, vzepjal se prudce, zraněn na nozdrách, přehodil jezdce přes hlavu. V témže okamžiku sevřel rytmistr Jan Lajewski pevněji otěže a pobídnuv koně, zavelel:

„Tryskem v před!"

A již se hnala hlídka s rytmistrem v čele, až se země pod nimi otřásala. Obrátiv se letmo, přehlédl svoje vojíny, v přímé linii za ním cválající: spuštěná kopí leskla se v denním přítmí a praporky visely znaveně a těžce. Byl to krásný pohled. Naslouchal pyšně silným úderům kopyt a byl unešen rozkoší. Nepřítel, Rusové, byl před nimi! A tak se hnali v šíleném trysku dále.

Náhle se mu zdálo, že půda pod ním mizí a kůň klesá a klesá. Trhl úzdou, bodl koně do slabin, ten se vzepřel, leč hned na to klesl ještě hlouběji. Zoufale snažil se rytmistr pobádat koně k dalšímu klusu. Vše marné. Úzkostí se třesa klesal kůň hlouběji a hlouběji do bahnité bezedné půdy až se do ní záhy zabořil až po prsa. Zima a chlad pronikali údy mladého důstojníka sáhajíce



Po stopě poražených: V Codroipu, v místě kde zničena byla 3 italská armáda ukořistili jsme i ohromnou dělovou obludu, jež asi dlouho chrlila svůj oheň do řad našeho vojska.



Za našimi vojsky: Rakousko-uherská vojska dobyla na své vítězné cestě do benátské nížiny i silně opevněné Chiusiorte, rakouskými granáty zničené, pancéřové ochranné pláště nepřátelských baterii.

do země provalila.

Když překročila Veliká Armáda Berezinu, sesílena byvší polskými oddíly, mohla si opět trochu, jako raněné zvíře odpočinout a oddychnout. Napoleon předal velení Muratovi a sám prchal přede všemi, aby nepoznán dospěl do Paříže, a předběhl tak zdrcující zprávu o hrozné katastrofě a porážce.

V jeho průvodu nalézalo se jen několik jezdců a jedna baterie. V Minsku si umínil, že použije saní, aby co možna rychle mohl opustit smutná tato místa.

Mezi dělostřelci císaře provázejícími byl i Stanislav Lajewski. Hlavu maje skloněnu s pochmurným mlčením vracel se po stopě své cesty neboť před necelými čtyřmi týdny, důvěřuje v moc a sílu císaře s nadějí v srdci spěchal vstříc mocnému vladaři.

Nyní spatřil vojáky Veliké Armády; byli hubení a bledí a podobali se strašidlům. Prožil s nimi hroznou zkázu a veškerá jeho naděje zmizela. Prchal před Rusy a každý krok jejž učinil, rval mu kus milované, drahé vlasti.

Jaký však osud stihl jeho bratra, který stejně nadšeně sledoval let orla Francouzů? Snad kopyta koňská rozederou jeho mrtvolu? Čím více se blížili k místu, kde švadrona zmizela, tím více napínal svoji pozornost. Obnovoval si v paměti kraj, nyní bělostným sněhem zahalený, kraj,

až do srdce... Za ním v prudkém trysku hnali se jeho vojáci. Náhle zavzněl podivný zvuk a pleskání.... výkřiky a uklidňování koní... Ale čím dále se snažili vyprostiti se z objetí smrti, tím hlouběji se propadávali. Měkká zrádná půda je neoblomně pohlcovala. Výkřiky, klení a zlořečení, divoký řehot koní, funění a dusot pronikaly vzduchem.

V oné chvíli rozptýlila se mlha a Jan Lajewski spatřil kterak celá jeho švadrona v plném útoku se řítila do bezedné bažiny. Bahno pohltilo koně až po prsa, zachycujíc nohy jezdců v pevném objetí a ubozí vojíni seděli bezmocně v sedlech, nemohouce se hnouti, neboť sebenepatrnějším pohybem zarývali se ještě hlouběji. Jediným pohledem pochopil Lajewski hroznou katastrofu. V bezmocném vzteku, šavli směrem k nepříteli napřaženu, musil nečinně přihlížet, jak kozáci sestřelovali jeho hulány. Každou ranou, jež trefila svůj cíl, půda se zakolísala.

Pak střelba ustala, vše utichlo. Nad krajem zavládlo smutné mlčení. A nebesa otevřela náhle temná svoje vrata a husté vločky sněhu pomalu, pomalu započaly haliti vše svým bílým hávem.

A armáda táhla dále sněhovou vánicí, a o hlídku se nikdo nestaral; teprve druhého dne bylo shledáno, že celá švadrona zmizela, jakoby se



Po stopě poražených Italů: Na spěšném svém ústupu ztratilo tu na silnici, kterési vyšší velitelství veškeré své dokumenty a listiny.



Po stopě poražného nepřítele: Hromada trosek a spálenišť, toť bývalé krásné Piave di Cadore Italy při ústupu rozstřílené a spálené.

který kdysi viděl v dešti, protkaný bažinami a jenž nyní se vším všudy i se stromy proměněn byl v jedinou sněhovou spoustu, nad níž se klenula modrá nebesa. Nepoznával ji — tuto mokrou zemi s měkkou, ustavičnými dešti rozmoklou půdu, kterou projel nedávno v mlze a tmách. Vzdal se proto vší naděje, že nalezne místo, kde jeho bratr zahynul. Napoleon jedoucí v čele průvodu, zarazil náhle koně, neklid jevícího a ušima stříhajícího s nozdrami napnutými jakoby naslouchal. Byli na malé mýtině lesíkem vroubené. A slunce ozařující krajinu, odhalovalo jim zvláštní divadlo; stála tu nepohnutě v led stuhlá celá švadrona, jakoby se k útoku chystala. Od jasné, modravé oblohy odrážely se postavy hulánů, jako přízraky. V slunci třpytilo se ještě několik kopí a zdálo se jakoby koně sněhovým pláštěm pokrytí, se zježenými hřívami se vzpínali. V čele všech byl rytmistr jakoby z mramoru vytesaný, svíraje v napřažené pravici meč a proti nepříteli spěchající.

Bledý a s chvějícími se rty zíral císař na toto divadlo. Pak poručil zavolati dělostřelce. Stanislav Lajewski naslouchal jeho rozkazům a slovům.

„Je to ona švadrona, o níž mi bylo hlášeno, že zmizela?"

„Ano sire."

Vjela, jak vidět, do bažiny a Rusové ji postří-

lelí, když se nemohla bránit ani hnout. A pak nastal mráz, přišel sníh."

„Ano sire."

Napoleon skřížil ruce a stiskl rty.

„Armáda to nesmí spatřiti. Pozbyla by zbytek své zmužilosti. Poručíku Lajewski, připravte děla."

A za dozoru císařova kázal Lajewski vyvésti děla, aniž se mu brva pohnula ve tváři; jen jeho rysy ztrnuly hrůzou, právě tak jako tváře mrtvých jezdců, proti nimž namířeny jícny děl. Dělostřelci přiblížili doutnáky.

„Palte!" volal Napoleon.

A jako úder vichru smetla salva celou zledovělou švadronu, rozmetávajíc sníh a ledovou tříšť v prach rozvířujíc.

Napoleon postál ještě několik vteřin, pohlížeje ztrnule do vířícího sněhu, pak náhle pokynul rukou jakoby chtěl setřít slzy z očí, obrátil koně a v divokém trysku uháněl jedlovím, zářícím démantovým bohatstvím ledové rosy a jíní.

Stanislav Lajewski, uháněl na svém oři za císařem, zoufalství ve zraku a smutek v srdci.

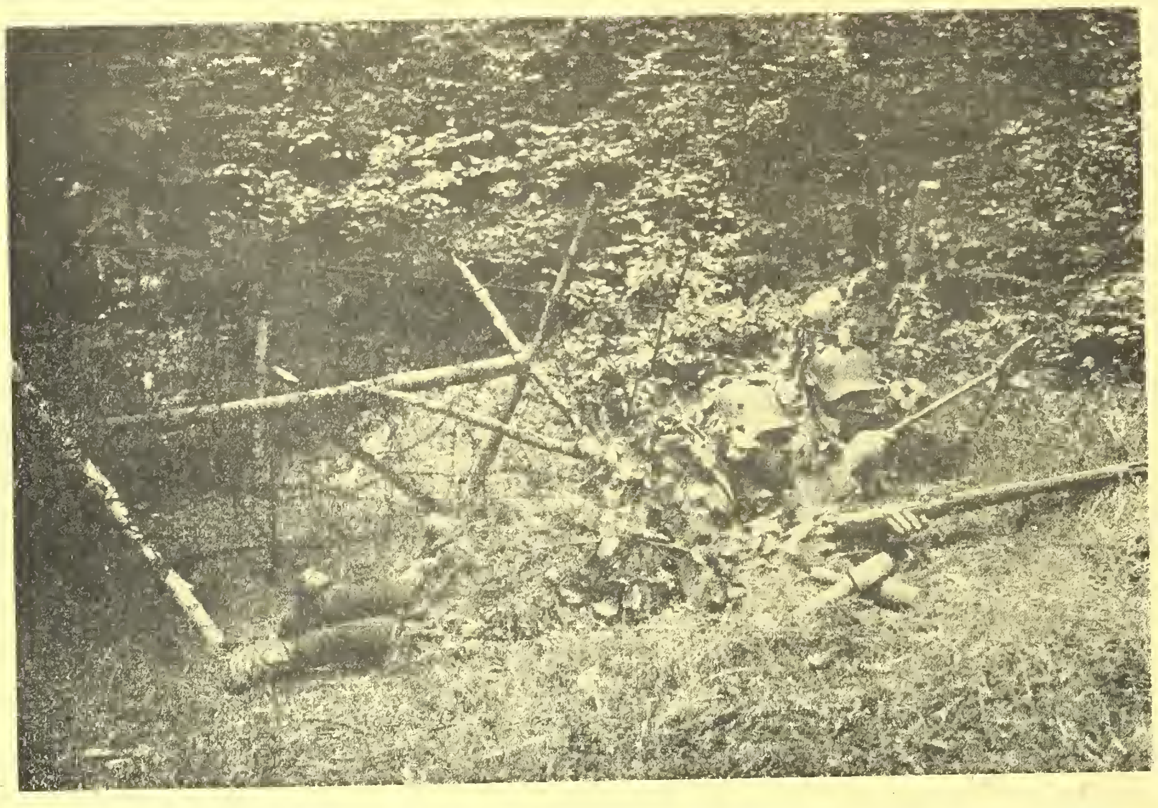
▫ ▫ ▫



Z nedávných bojů na západní frontě: Ukázka z lesa Houthoulsterského ve Flandrech, který byl ohniskem tuhých bojů.

RUSKÉ ŽELEZNIČNÍ SPOJENÍ S BÍLÝM A SEVER. LEDOVÝM MOŘEM.

Spojení Bílého moře s nitrem Ruska tvoří nyní tři tratě ruské severní dráhy Petrohrad-Wologda-Wjätka. První vede z Wjätky až k přístavu Kotlas na horní Düně ležícím. (Düna ústí jak známo do moře Bílého). Tato trať je 383 m dlouhá a byla hlavně zřízená pro dopravu západosibířského obilí, které se dopravuje po severní Düně a dále přes Archangelsk. Leč tato doprava jest s ohledem na brzké zamrzání řeky omezena na šest měsíců. Proto se západosibířské obilí zasílá nyní většinou přes Petrohrad do světa. Dráha do Kotlasu vedoucí má pro vzdálenější dopravu jen podřízený význam a sice zejména od té doby, kdy 635 km dlouhá úzkokolejka ze stanice Wologda do Archangelska vedoucí byla přistavěna na široko rozchodnou dráhu t. j. o rozchodu 1524 mm. opatřena byvše mimo to větším počtem stanic. Válečný materiál v Archangelsku složený mohl se dopravovati dále do vnitrozemí, jen v případě, že všechna ostatní doprava byla zastavena. V listopadu 1916 byl zahájen provoz na zrekonstruované trati. Zamrznutí přístavu Archangelska nebylo však, vzdor všem ledoborcům odpomoženo. Z toho důvodu bylo rozhodnuto o stavbě dráhy t. zv. murmanské, která je 1340 km dlouhá, jednokolejná a vede z bezprostředního přístavu zálivu Kola Jekatarinu podél pobřeží Severního Ledového moře přes Kolu, Kandalašku, Kem, Sorozkoje, Powjenec a Petrosavodsk ku stanici severní dráhy Swanka 122 km od Petrohradu vzdálené. Provoz byl zahájen 17. prosince 1916. Přístav Jekaterin leží [illegible] km severně rybářského městečka Kola a záp. pobřeží Zaluže a vlivem účinků Golfova proudu nezamrzá. Rovněž i záliv 1 až 3 km široký, místy až 20 m hluboký zamrzá zřídka a slabou vrstvou ledu. Přístav je prostorný, proti větrům chráněný, a jeho pobřeží dřevem vybedněno, a skladními rampami 40 m dlouhými, pro lodě o ponoru 9 m opatřený.



Ze západního bojiště: Výzvědná hlídka německá plíží se k nepřátelskému zákopu, aby vyšetřila místní situaci.

▫ ▫ ▫

MILÁN ZA VÁLKY.

Zpravodaj „Tempsu" který přijel s francouzskou pomocnou expedicí do Italie líčí ve svém listě poměry v nejdůležitějším průmyslovém městě italském po zkušenostech a dojmech, jež tam nabyl a přirovnává je s Paříží.

Rozumí se samo sebou, že výdaje a udržování domácností značně stouply. Život v Miláně jest nyní velmi těžký. V obchodech panuje většinou nedostatek, na trzích dochází ku hřmotným scénám a jsou dny, kdy si hospodyně neví rady. Velmi skromný oběd ve slušné restauraci nedaleko dómu stojí nejméně 12 lir; oblek, jenž stával kdysi 80 lir, nutno nyní zaplatiti trojnásobnou cenou. Má se tu prý zavésti t. zv. „lidová obuv", jež budou prý státi 32 až 35 lir, leč dosud se v obchodech neobjevila. Následkem velikých nákupů francouzských vinařů stouply ceny vína nesmírně. Dříve stával hektolitr 55 až 60 lir, zatím co nyní nutno zaň zaplatiti 100 lir. Dřevo k



K bojům v lese Houthulsterském ve Flandrech: Cesty a přechody stavěné na rychlo v lese, úplně zaplaveném.



Ku přechodu našich vojsk z Korutanských hor do pohoří benatského: Horská naše kolona na silnici ke tvrzi Chiusské.

topení je fantasticky drahé a vybraně špatné. Poněvadž je město přeplněno uprchlíky, nastala i bytová nouze, jež má za následek stoupání nájemného. Domácí páni jsou proto velmi spokojeni, tím více, že se úřady do věci nemíchají.

Ve zprávách městského statistického úřadu, jenž vychází pod bombastickým titulem: „Bolletino mensile di eronacar administrativa et di statistika“, označují se nynější ceny oproti oněm z r. 1914 a 134 procent vyšší. Při tom se ovšem nesmí přehlednouti, že základem tohoto poznání jsou maximální ceny, jež právě tak jako jinde i v Miláně mají jen problematickou platnost. V porovnání k ostatním italským městům jest Milán dle úředního přiznaní nejdražším městem, neboť v Janově přidražilo asi 90 proc., v Turině o 72 proc., o Bologni o 50 proc. a na Sicilii dokoncce pouze 40 proc.

Rovněž i přerůzné —enky jsou již v Miláně známé. Do nedávna byly tu ponze cukřenky na něž se dostalo 400 gramů, tedy necelého půl kila cukru měsíčně na osobu. Změna fronty a potíže s tím vzniklé vynutily si jiné druhy lístků a tak od 1. prosince jsou tu —enky na všechny důležitější poživatiny. Není to tedy s oním italským blahobytem, o kterém se ve veřejnosti tolik básní zrovna nejlepší.

◻ ◻ ◻



K bojům v Palestině, které skončeny obsazením Jerusalema Angličany: Celkový pohled na Betlehem.



Celkový pohled na Jerusalem, který po mnoho set let náležel pod panství Turků

UHERSKÁ VOLEBNÍ REFORMA.

V uherské sněmovně podal ministr pro volební právo dr. Vaszonyi osnovu zákona o reformě volebního práva. Osnova je sdělána tak, aby zapečovala nadvládu Maďaru nad ostatními národy translajtánskými. Svými klausulemi dovede obratně vylučovati živly nevítané z volebního práva a propujčiti je Maďarům. Osnova nespočívá na základně všeobecného, rovného a tajného práva volebního: neboť Maďaři pokládají takovéto právo za rob své nadvlády. Voličem má dle předlohy býti každý státní občan dovršivší 24. rok svého věku, umějící čísti a psáti (není pochyby, že mnoho negramatných Maďaru stane se při sestavování volebních seznamu gramotnými!), majitelé medaile za statečnost, majitelé vojenského kříže Karlova, dále ten, kdo platí nejméně 10 K daně, kdo konal po 2 léta aktivní vojenskou povinnost, dosáhl hodnosti poddůstojnické, živnostníci, osoby trvale zaměstnané v podnicích živnostenských nebo zemědělských, konečně všickni, kdož už r. 1914 byli zapsáni ve volebních seznamech. Také ženy starší než 24 léta mají právo voliti, umějí-li čísti a psáti a vychodili-li 4. třídu měšťanské školy. Poněvadž pak Slováci nemají měšťanských škol, bude největší část slovenských žen z volebního práva vyloučena. A protože kromě toho mají býti připuštěny k volbě i ženy, jež jsou dvě léta členkami spolku vědeckého, je patrno, že počet volících Maďarek bude mocr býti podle přání rozmnožen. Předloha dále zmocňuje vládu, aby organisováno bylo učení čtení a psaní zřizováním učebních kursů pro dospělé, ale tyto kursy budou ovšem maďarské a sloužiti budou též výrobě voličů maďarských. Ve městech má se voliti tajně, na venkově veřejně. Zajisté proto, aby se na Slovenku mohlo zjistiti, kdo volil kandidáta národního a kdo maďarského. To má pro Slovensko nesmírný dosah. Na př. lesy patří vesměs maďarským velkostatkářům. Před volbami pak rozejdou se po kraji hajní a myslivci a prohláší, že kdo nebude voliti kandidáta maďarského, nebude moci do lesa na dříví ani s dobytkem na pastvu. V celku možno říci, že historie maďarského násilí jest novou volební předlohou rozmnožena o další kapitolu.

◻ ◻ ◻

ZAJÍMAVÉ DROBNOSTI.

Plískavice je nejrychlejší mořská ryba.

Praví se, že dělníci dolující sůl, neonemocní nikdy cholerou.

Nejmenší výdělek vůbec mají muži v jižním Urale na Rusi. Činí denně 60 haléřů.

V jícnu kteréhosi kráteru žije na 20.000 Japonců. Je to město v jámě jakoby zdmi 25 m vysokými obklopené. Jeho obyvatelé zřídka vycházejí a tvoří jakýsi samostatný stát.

SANITNÍ LÉTADLO.

Francouzský časopis „l'Opinion" uveřejnil nedávno pojednání o nejnovějších pokusech francouzské vzduchoplavby, týkajících se dopravy raněných z nejpřednější bitevní čáry, pomocí létadel. Téměř všechny zprávy vojenských sanitních úřadů shodují se v tom, že veliké ztráty, za velikých ofensiv dlužno přičítati velikým zpožděním, jimiž podléhá transport raněných. Téměř polovina všech oněch vojínů, kteří podlehli svým ranám, mohla býti zachráněna, kdyby bylo bývalo možno, dopraviti je v čas na obvaziště a operačního stanu. Za první linii existuje t. zv. první sanitní etapa pro obvazy nouzové, která v prvé řadě slouží pro ony raněné, jichž síla dostačila, aby se až sem dovlekli, anebo pro ony, kteří sem byli svými druhy doneseni. Za velikých útoků nastane však v těchto etapách tak veliké přeplnění, že lékaři vůbec nezbývá času ku kterékoli operaci. Těžce zranění jsou tudíž pomocí aut dopravování do nemocnic třetí linie. Při tom, jak je jasno, jsou všechny cesty a silnice dotyčného obvodu tak přeplněny a reservami a muničními kolonami zastaveny, že doprava raněných se mnohdy i o několik dnů prodlouží. Neočekávaný vývin létadel, stálá změna místa pobytu etap, těžké ztráty, jakož i jiné okolnosti, zabraňovaly dosud použití létadel ve službě sanitní. Teprve před nedávnem byly v tomto ohledu učiněny jisté pokusy. Vzduchem mají býti dopravování v prvé řadě oni vojíni, kteří utrpěli těžká zranění plicní, či břišní, neb ti jimž roztříštěna kost anebo ti kteří mocně krvácejí. Sanitní létadlo jest stavěno dle typu Nieuportova, černě natřeno a nosné plochy jsou z dechtovaného plátna. Uvnitř jsou umístěny dvě nosítka, jedno nad druhým, na pérovém podkladě, chráněné pečlivě proti účinku střel a větru. Na každé straně nosné plochy je vyznačen červený kříž. Při prvých pokusech bylo nařízeno řidičům těchto aeroplánů, aby nevystupovali nad 200 m, což mělo býti důkazem, že nemají úmyslu pozorovati a fotografovati nepřátelské řady a pohyby.

Tímto způsobem byli ranění dopraveni z předních etapních obvazišť a řad za několik minut do nemocnic 60 km od bojiště vzdálených. Je zajímavo, že všichni ranění během vzdušné cesty tvrdě usnuli. Necítivše pražádných otřesů, byli ukolébání jemným kymácením a kolébaním létadla, působícím lépe než nejlepší narkosa. S ohledem na to objednalo francouzské vrchní velení několik set těchto aeroplánů, jež jsou v prvé řadě určeny pro armádu Sarrailovu a voje bojující v sev. Africe, kde právě vzdálenosti mezi sanitními centry a nemocnicemi a přední řadou bojujících jsou tak značné, že záchrana těžce raněných je téměř nemožná.



Nedostatek ve Švýcarsku: Nadpis na výkladní skříni hlásá: Obecní rada Lausanneská. Úřad chlebových lístků. Venku fronta čekajících, kteří se pro řídkost tohoto zjevu dali asi fotografovati.



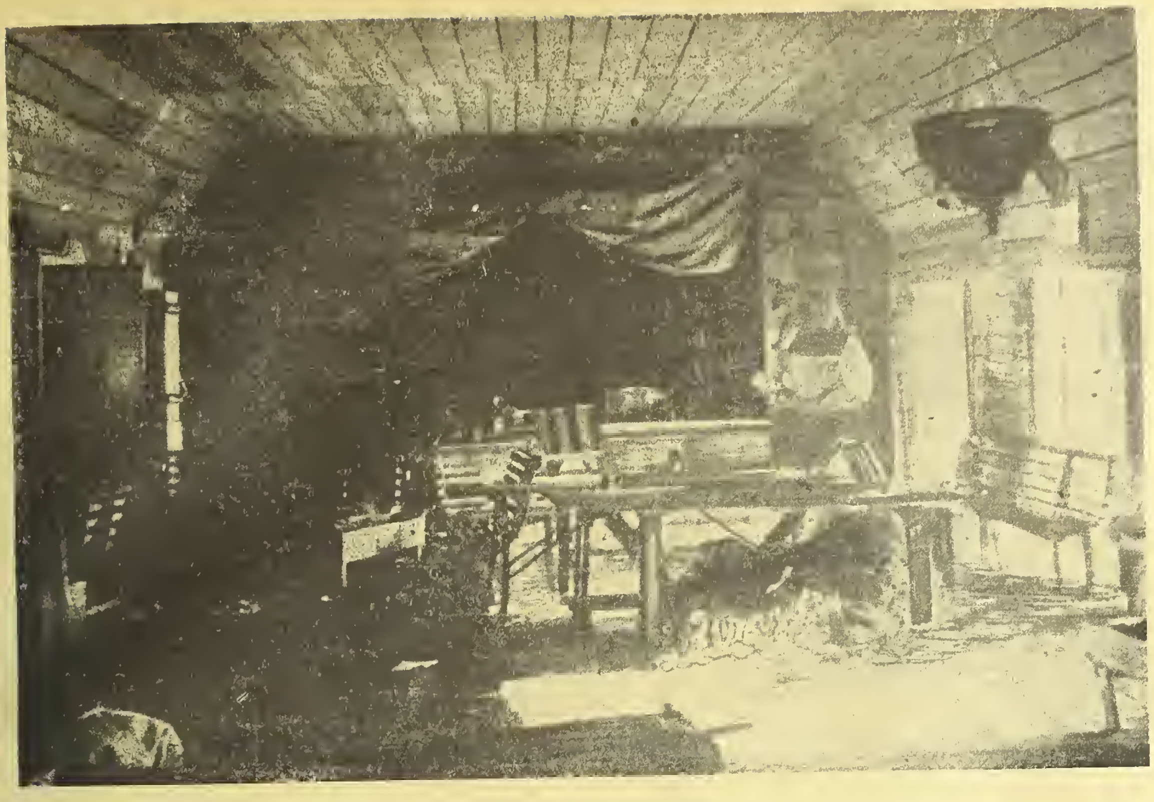
Italští zajatci: V hrstce těchto italských bojovníků zahrnuty jsou všechny typy Italie, Sicilian, Florenťan, Říman, Roveňan a t. p.

VÝŽIVA V NĚMECKU.

V Německu je organisace výživy obyvatelstva nepoměrně systematičtější a důkladnější, nežli v Rakousku, přes to však roste i tam v řadách konsumentů nespokojenost čím dále, tím hrozivější. Hlavním předmětem výtek je ohromná drahota potravin, stupňovaná podloudným obchodem. Nemajetné obyvatelstvo je lichvářskými cenami ruinováno a zbídačeno. „Vorwärts" uveřejňuje obsáhlý spis, který předložil německému vyživovacímu úřadu magistrát města Kolína nad Rýnem. Ve spisu tom se praví, že hospodářský systém říšských ústředen pro zásobování úplně selhal následkem ústupků, které učiněny byly volnému obchodu a následkem povolnosti, která umožňuje obcházení vydaných nařízení. Kolínský magistrát líčí, kterak pod označením obilí či luštěnin k setí obchoduje se s velikými kvanty obilí, hrachu, fazolí atd., při čemž cent pšenice, ovsa a ječmene prodává se po 200 marek, cent luštěnin za 140 až 260 marek. Zásobení zeleninou také selhalo. Nejvyšší ceny se překročují a ani úřady nejsou ochotny za ně dodávat. Sýr se prodává o 100 procent dráže, než obnáší nejvyšší stanovená cena. Obchod dobytkem je v rukou utvořených pro něj organisací, ale ani tyto organisace nedodržují stanovené nejvyšší ceny a překročují je až o 75 procent.



V obsazených krajích Italie: Rakousko-uherské zásobovací sbory tábořící na nádvoří zámku Passaviano.



Italské frontové divadlo v Pian poškozené naší dělostřelbou.

lování životních potřeb. Čísti o těchto poměrech v Německu je také pro Rakousko užitečno a potřebno. Stejné výtky, které na hospodářský systém v Německu snáší kolínský magistrát, platí ve větší míře také pro rakouské poměry.

□ □ □

VOLEBNÍ REFORMA V PRUSKU.

Zápas o volební opravu v pruské sněmovně jde již do tuhého. První čtení vládní předlohy je již odbyto a nyní přichází na řadu projednání ve výboru, při němž odpůrci všeobecného rovného práva hlasovacího usilovati budou o různé změny, aby podlomili hlavní zásadu. Konservativní tisk vyzval již všecky odpůrce vládní předlohy, aby se dohodli a společně proti vládní osnově podali návrh vlastní. Ministr vnitra sice prohlásil, že vláda trvá nezvratně na všeobecném rovném právu volebním, avšak to zpátečnické strany neodvrátilo od úmyslu — zvrátit nějakým kompromisem celou reformu. Volební oprava rozvedla pruské konservativce s vládou a ostré výpady konservativních řečníků již naznačily, že boj proti volební opravě bude bojem mezi vládou a konservativci. Jak boj dopadne, nelze prozatím vystihnouti. Je však zajímavo, že ti, kdož oslavují pořád armádu, kdož volají po anexích a válečných náhradách, aby to odpo-

A tak pokračuje kolínský magistrát ve vypočítávání jednotlivých potřeb, s nimiž je obchod pevně upraven a ceny stanoveny, ale které jsou lichvářského původu, při němž nikdo na nejvyšší ceny nedbá. Poměry takovéto musejí vésti ke katastrofě, praví spis kolínského magistrátu, a žádá zostření systému dle těchto zásad:

Výrobní ústředny, dodavatelské svazy a rozdělovací úřady buďtež podrobeny dohledu dozorčí komise, sestávající ze 6 členů, z nichž aspoň 4 musejí náležeti kruhům spotřebitelským. Jedná-li se o dodávku zemědělských plodin, musejí 4 tito členové vybráni býti z okresů spotřebních svazů. Jedná-li se o výrobky průmyslové, buďtež vybráni tito zástupci konsumentů z odborových organisací dotčených průmyslových odvětví. Dozorčí komise budiž přidělena zemědělské radě nebo správci příslušného rozdělovacího úřadu, případně válečné společnosti, jako poradní a kontrolní orgán. Všechny životní potřeby buďtež zabaveny a hospodářství s nimi ponecháno spotřebitelským úřadovnám. Setba budiž spravována dozorčí komisí a rozdělena podle potřeby. Ve větších průmyslových střediskách musí býti provedeno rozdělení životních potřeb dle jednotných dávek a jednotného rozdělovacího plánu. K tomu účelu mají býti zřízeny pro tyto obvody jednotné úřady pro rozdě-



V Lipsku používají k transportu nábytku slona tamnějšího zvěřince.

vídalo chrabrosti vojska a jeho skvělým vítězstvím, zuřivě odpírají volební právo lidu, který na bojišti umírá a krvácí. Velice vhodně upozornil Berl. Tageblatt na to, že anglická dolní sněmovna právě v těchto dnech bez boje, sporů a vzrušených debat ve třetím čtení přijala volební opravu, podle které volební právo připadne všem mužům od 21 let, všem vojínům a námořníkům od 19 let a všem ženám od 30 let. V článku se také praví, že vítězství v Italii povzbudilo reakci, která se již domnívá, že netřeba rozšiřovati volební právo, propůjčovati je širokým vrstvám lidu. Třeba ještě vydržet na bojišti a vydržet také v odporu proti volební opravě. Až bude po válce, bude ihned po volební opravě. Vorwärts píše, že vyhlídky volební předlohy nejsou příznivé. Nejsilnější strana, konservativci, je proti předloze, rovněž volní konservativci. Všecky tři vládní předlohy přikázány byly jedinému výboru, v němž konservativci budou jednání celé měsíce protahovat. Konservativci netají se úmyslem protáhnout jednání až do uzavření míru. Jedinou záchranou může být, když promluví sám lid!

□ □ □



Rei děti na pobřeží Grada, nedávno od Italů vyčištěného.

ZAJÍMAVÉ DROBNOSTI.

Nejdelším tunelem je tunel Simplonský o délce 19.731 km, po něm Loetschbergský 14.605 km, pak Mont Cenis 12.233, Gotthard 11.934, Arlberg 10.249, a Taurský 8.531 m.

Nejdelší kdy měřená vlna Atlantického Oceánu byla dlouhá 824 m. Rychlost mořských vln je až 35.8 m za sekundu t. j. asi 130 km za hodinu.

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Výživa v Rakousku.

[illegible] poradě vídeňských poslanců s ministry [illegible] předseda společného vyživovacího výboru [illegible] otázku, jsme-li [illegible] přešel by [illegible] zapovědětí: Myslím, [illegible] do dnů povánočních a je za[illegible] obyvatelstvo nemůže být u[illegible] dráhu, jakou vyslovil před [illegible] vyživovacího výboru a která je vu[illegible] typickou pro způsob, jakým se referuje o otázkách vyživovacích. Vánoční „Zeit" přináší informace, [illegible] o stavu naší výživy přímo u vyživovacího ministra Höfera. Ale také v těchto informacích marně [h]ledáte konkretní data a jasná, přímá slova. Ministr [illegible] nejprve výtku, jako by nesledoval ve vyživovací otázce pevného plánu. Program, dle kterého se v otázkách vyživovacích postupuje, tu je, ale nemůže být široké veřejnosti předložen k diskusi. Každý vojevůdce prohrál by bitvu, kdyby nepříteli prozradil svůj plán. O programu vyživovacího úřadu bude informován přísně důvěrně pouze určitý počet vybraných členů vyživovací rady. Denní potřebu obilí v Rakousku odhaduje generál Höfer na 430 vagonů, vyjímaje ovšem výrobce jako samozásobitele. Ke krytí uvedené spotřeby nestačí domácí produkce. Vídeň, alpské a jižní země, Bukovina a východní Halič jsou odkázány na dovoz. Jak dlouho je dovoz pro Rakousko zajištěn, nedá se říci určitě předem, to závisí od výsledku obilních žní v cizině. Uvážíme-li, že v Rakousku je 90 procent zemědělských malopodnikatelů, kteří vzhledem k nedostatku pracovníků a materiálu nemohli v čas vymlátiti a dodati obilí, a vzpomeneme-li na dopravní obtíže, přivoděné událostmi na frontách, porozumíme nesnázím vyživovacím. Nezmrzne-li Dunaj, zlepší se příděly naše dovozem kukuřice z Rumunska. To je vše, co o zásobení obyvatelstva obilím ministr Höfer uvedl. V dalších svých výkladech poznamenal, že pokoutní obchod způsobuje zásobování obyvatelstva mnohé potíže, ale je líčen namnoze v přehnaných rysech. Kdyby prý se podařilo stáhnouti všechny spekulanty zašantročené zásoby, neprospělo by to mnoho zásobení celku. Ostatně postupuje se proti pokoutnímu obchodu se vší energií. Je jen třeba, aby obyvatelstvo tu samo pomáhalo. Zmíniv se o akci, která je připravována na prospěch středního stavu, zabýval se pak ministr Höfer cenovou politikou. Volání po zmírnění cen je oprávněno, ale je to obtížná úloha, neboť celé řady faktorů působí k zvyšování cen, zejména ovšem nepoměr nabídky k poptávce a znehodnocení peněz. Vláda se snaží udržet ceny aspoň na poněkud přiměřené výši, při čemž musí dbáti, aby nebyly rušeny možnosti [v]ýroby. Se snižováním cen se začne jakmile to poměry jen poněkud dovolí. Bude prý již velkým úspěchem, podaří-li se přivoditi ustálení cen.



Podivuhodný účinek dělostřelby: „Rozpáraná" věž chrámová v Ponte di Piave.



Po stopě poražených: Neuvěřitelný tento chaos železa, dřeva, vagonových zbytků, os a jiného není ničím jiným než italským vlakem sloužícím při ústupu nepříteli leč překvapeným a přímo na padrť rakouskými bateriemi rozstříleným.

ZLOČINNOST PO VÁLCE.

Nepěkné vyhlídky do poválečné budoucnosti otvírá německý soudní rada Wulffen v úvaze o zločinu za války. Z dětí stavších se zločinci za války, roste armáda nových zločinců, a to se projeví teprve za několik let po válce tím důrazněji, čím déle válka potrvá. Autor se zabývá také otázkou zbraní zločinců v souvislosti s válkou. A tu praví: „Dějiny lidstva učí, [illegible] zbraně bodné, sečné i střelné byly vynalezeny lovci a dále zdokonalovány válečníky. Dějiny zločinců [illegible] ukazují, že zločinectví, sledující vývoj lidstva, přejímá zbraně od lovců a válečníků. Zločinci nevynalezli [illegible] ani jediné zbraně. Jelikož zločinec [illegible] samostatně žádné zbraně, dožijeme se po [illegible] rozšířeného používání moderních [illegible]. Po válce [illegible] 1870—71 zapadně vyniklo zločinné používání třaskavin. Protože právě v tomto oboru příklad působí nebezpečněji než v jiných oborech, nutno si velice rozvážiti úmysl výcviku mládeže v zacházení se zbraní. Wulffen je přesvědčen, že musili bychom počítati s přírůstkem trestných činů a poškozením na těle, ať již z neopatrnosti nebo s úmyslem, kdybychom zavedli podobná cvičení. Právě před vypuknutím války uvažovaly vlády o omezení obchodu zbraněmi, aby se opatřily proti rostoucímu zneužívání zločinci a duševně chorými."

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ

Dne 18. prosince. Mezi Brentou a Piavou úspěšné boje. Na západě zvýšená dělostřelecká činnost v Cambrai. Jinak na frontách nic nového.

Dne 19. prosince. Nové úspěchy v Italii. Nepřátelské posice u Ost di Lepre a na Monte Asolone byly dobyty a uhájeny proti italským protiútokům. 2.000 Italů zajato. Na západě dělostřelecké boje na Scarpě u Moenores a Craincourtu. Němečtí letci podnikli útok na Londýn. Francouzský křižák „Chapeaurenalt" byl potopen.

Dne 20. prosince. Na Piavě, na Tombě a u Montela dělostřelecké boje. Italské protiútoky na Monte Pertica odraženy. Počet zajatců od 11. prosince činí 8.150 mužů. Na západě dělostřelecké boje zejména u Dixmuriden a lesa Houthoulsterského, jižně Scarpy, u Lensu, Ornes. — V Petrohradě vypukly nové nepokoje. Vláda udělila na město stav válečný.

Dne 21. prosince. Italské protiútoky proti Ost di Lepre a Monte Pertici odraženy. Ve Flandrech dělostřelecké boje. Ve válce ponorek potopeno v listopadu 607.000 tun. Od počátku zostřené války ponorek činí nepřátelské ztráty 8,250.000 tun. Boje v Rusku pokračují. Kaledin vtáhl do Rostova. Konflikt, který vypukl mezi vládou petrohradskou a Ukrajinou se přiostřil. Ukrajina zamítla ultimatum bolševické vlády.

Dne 22. prosince. V Brestu Litevském započalo mírové vyjednávání mezi centrálními mocemi a Ruskem. Na frontách žádné zvláštní události.

Dne 23. prosince. Východní bojiště: Příměří. Italské bojiště: V Italii nepatrná bitevní činnost. Na západě situace nezměněná. Němečtí letci házeli pumy na Sheerness, Dover a Dünkirchen. V holandských vodách byly torpedovány 3 anglické torpedoborce.

Dne 24. prosince. Západně Brenty dobyta Col del Rosso a Monte di Val Brela. Dosud zajato 6.000 Italů. Nepřátelské protiútoky odraženy. — Na západě a v Macedonii jen dělostřelecké boje. — V Rusku pokračují boje s vojsky Kaledinovými a bolševickými. Rozhodnutí se dosud nestalo. Mezi petrohradskou vládou a ukrajinskou radou vznikly povážlivé rozpory.

Dne 25 prosince. Italské protiútoky proti nově dobytým výšinám západně Brenty byly odraženy. V posledních bojích vyznamenal se mezi jiným také pluk 102 a 84. Celkový počet italských zajatců z posledních bojů stoupl na 9.000. — Na západě dělostřelecké boje a horečné přípravy k novým velkým bitvám. Čtyřdohoda organisuje na západní frontě česko-slovenskou armádu, která bude bojovati proti centrálním mocem s vlastním praporem a po přísaze věrnosti Národní Radě v Paříži.

Dne 26. prosince. Na východě příměří. — V Italii italské protiútoky na posice ztracené mezi Brentou a Asiagem. Nepřítel byl odražen. — Na západě dělostřelecké boje. — V Brestu Litevském stala se důležitá usnesení pro mír. Rusko podalo své návrhy, na které čtyřspolek odpověděl svými proposicemi. Rusko přijalo proposice čtyřspolku za podklad mírového jednání a vyžádalo si 10 dní lhůtu, by mohlo zpraviti spojence a vyzvati je k účasti na společné mírové konferenci.

Dne 27. prosince. Slabší italské útoky mezi Asiagem a Brentou, též proti Monte Tombě odraženy. Ve Flandrech jen dělostřelecké boje. Německý dílčí útok severozápadně Bezonvaux se zdařil. Německé útočné sbory vnikly do francouzských zákopů, zničilo tam úkryty nepřítele a na rozkaz se zajatci vrátili se do svých posic. — U Jerusalema ožily boje na Audži. — Řecko ohlašuje brzkou mobilisaci. — Generál Sarail opustil Soluň a odjel do Francie. V Rusku se činí pokusy o mír mezi bolševiky a Ukrajinou a dokonce mezi bolševiky a socialistickými stranami levice.

Dne 28. prosince. Západně Monte Asolone a východně Monte Solarola odraženy nové italské útoky. Na západě a v Macedonii jen dělostřelecké boje. Jinak na frontách nic nového.

SMĚS.

Parlamentní přestávka potrvá dle všeho až do konce ledna, nebo až do počátku února. Parlament bude se nejprve zabývati válečnou daní, načež zahájí jednání o řádném rozpočtu. Delegace budou pokračovati v jednání svém v druhé polovici ledna.

Trocký o situaci. Švýcarský časopis „Politiken" má depeši jednoho z vůdců mladosocialistů švédských Hoeglunda, který je v Petrohradě a kde prý rozmlouval s Trockým. Dověděl se od něho, že střední velmoci ve všech bodech vyhověly ruským požadavkům, ohledně nepřerušování německých vojsk z východu na západ. Trocký pravil dále: Separátní příměří není ještě separátním mírem, ale hrozbou,

že k němu dojde. Nyní je na dělnictvu států ententy, aby Rusko zachránilo od separátního míru, který je možný. Mírové vyjednávání, které se v tomto měsíci povede, vyvrcholí válečnou krisi. Příměří a mír jsou zbraněmi proti protirevolučnímu měšťáctvu. Podmínky příměří budou ovšem předloženy konstituantě, která se však dosud nemohla sejít, protože kadeti provádějí sabotáž. Kdyby byli kadeti po dobu občanské války vyloučeni z konstituanty, neodpovídalo by to sice zásadám ústavním, ale revoluce má svoje vlastní zákony. V této otázce dostala vláda projev důvěry 150 hlasy proti 89. Vláda je politicky i vojensky upevněna, obstrukce ubývá, již i soukromé banky uznávají její kontrolu. Ohledně mezinárodní konference socialistů pravil Trocký, že její svolání není příliš důležitým a že větší význam měl by sjezd zimmerwaldských v Petrohradě. Nejdůležitějším jest však převrat ve všech státech a socialisté západních států musejí sami vycítiti, co je k tomu zapotřebí. Potřebují-li k tomu ještě delší dobu, tu mohou býti jisti, že ruští socialisté zůstanou pevně na svých místech.

Československá armáda na západní frontě. Vánoční listy sdělily tuto zprávu c. k. tiskové kanceláři z Londýna: Francouzská vláda vydala dne 19. t. m. výnos o utvoření československé armády. Tato branná moc bude se skládati nejméně ze 120.000 mužů, z nichž většina bojuje na západní frontě. Armáda tato, která je všemi spojenci oficielně uznána, je utvořena hlavně z českých důstojníků a vojáků, kteří se dobrovolně vzdali Srbům nebo Rusům; mnozí z nich vyznamenali se již na bojišti ve svazku s armádami různých spojenců. Armáda tato bude bojovati pod vlastními prapory a bude skládati přísahu věrnosti československé národní radě, jakož bude i míti zastoupení ve všech spojeneckých zemích.

Před obnovou bojů ve Flandrech. Z posledních úředních zpráv německého generálního štábu lze nabýti dojmu, že anglické vojenské velní po nezdaru u Cambrai obrací opětně svoji pozornost do Flander a že v tamním útočném klínu mezi houtholtským lesem a silnicí z Yprů do Menina připravuje se nový ofensivní podnik anglický. Nasvědčuje tomu zvláště opětovné hlášení zesílení anglické palby hned v tom, hned v onom úseku útočného prostoru, jakož i počínající boje výzvědné.

Nejistá situace Ruska. Vládní „Fremdenblatt" zabývá se událostmi v Rusku a mezi jiným praví: Nesporně je vnitřní stav v Rusku neobyčejně vážný a právě v okamžiku, kdy má býti zahájeno jednání o mír mezi čtyřspolkem a Ruskem, má tato skutečnost zvýšený význam. Bylo by naprosto neodůvodněno již dnes oddávati se mírovým nadějím. Takové naděje byly by chybou. Pochybnosti a obavy nebyly nikdy více na místě než dnes, neboť dnes stále musíme býti pamětlivi, že každé chvíle může nastati v Rusku obrat, který nijak není možno předvídati, stále musíme býti pamětlivi toho, jaké veliké vnitřní boje dnes zuří v Rusku. Podceňovati tento vývoj události v Rusku bylo by lehkomyslné zakrývání skutečnosti. Nelze dělati nic jiného, než s chladnou krví hleděti vstříc budoucím událostem v Rusku.

Pro sjednocení českých socialistů vyslovuje se rozhodně orgán soc.-dem. posl. R. Bechyně „Hlas Lidu" (v Prostějově). V posledním čísle zahajuje [illegible] vy dvou dělníků" o sjednocení [illegible] nár.-socialistů [illegible] mluva vyznívá sympaticky pro sjednocení. Na jiném místě praví: „Náležíme k rozhodným stoupencům [illegible] nocení českých socialistických živlů, pro tuto myšlenku budeme pracovati a nedáme se od toho odvrátit žádnými počátečními nezdary."

Syn poslance Klofáče zemřel ve vojenské službě. V těchto dnech skonal v žižkovské vojen. nemocnici JUC. Jaroslav Klofáč, poručík 59. pěš. pluku ve věku 27 let. Nejstarší tento syn poslance Klofáče byl před nedávnem raněn v bitvě na Soči, načež převezen byl do Prahy, stižen nad to těžkým revmatismem. V posledních dnech onemocněl ještě zánětem plic a pohrudnice, který zkosil nadějeplný život a způsobil bolestnou ránu rodině poslance Klofáče.

Redaktor Klacl mrtev. Redaktor „Dělnických Listů" Alois Klacl, jenž v poslední době přechodně redigoval prostějovský „Hlas Lidu", zemřel na Štědrý den v prostějovské nemocnici. V Klaclovi ztrácejí sociální demokraté vídeňští nadějnou sílu.

„Českobratrské Hlasy", lidový čtrnáctideník pro duchovní a mravní obrození vyšly 20. prosince v Praze u Vsetína. List opřený o filiální redakce v Praze, Mor. Ostravě a Vídni — bude přinášeti články a zprávy z náboženského života potomků české reformace a bude pracovati pro zřízení české národní církve v duchu českého husitství a českobratrství. Roční předplatné 3 K.



Trosky sestřeleného italského létadla válečného které se při svém pádu zarylo v zemi.



propasti. Slunce zlatilo ji téměř oslňujícím leskem, zatím co lahodný, mořský vánek líbal jí jemně vlas a řasoví.

Soudě dle její opálené tváře, bylo možno považovati ji za cikánku. Leč i ženy bretaňských břehů mají tento krásný, hnědý odstín pleti; mimo to nebyly její veliké oči cikánsky-černé, nýbrž jasně-hnědé — mající onu tajemnou barvu, která jestliže jsou oči láskou a radostí schváceny, jest něžná jako blankyt nebes, — leč temná jako smrt, naplní-li je žárlivost a hněv. Kdo se do těchto očí zadívá — nachází v nich netušené vášně, mocné sebezapírání a hrdost. Děvče bylo vysoké, štíhlé postavy, malých nohou a rukou, takže by se mohlo považovati za dítě šlechtické, jen kdyby tváře byly méně červené, ruce ještě menší a chod poněkud pružnější.

Před 18ti lety přistál její otec, kteréhosi dne v přístavě, s neobyčejně velikou kořistí ryb, jakou se v oné roční době nemohl pochlubiti žádný z jeho vesničky, přistál a nalezl doma novorozenou dcerku, kterou mu po žádostivých prosbách Bohorodička konečně darovala, obdařivši ho před tím čtyřmi, silnými hochy. Dosud zářila z její hezké tváře dětská nevinnost, ústa byla rozkošná, jemný vzdor vroubil plné, jako zralé třešně zardělé rty. Byla dosud dítětem a přece též ženou a slunce ji ozařovalo, jako by tím chtělo dosvědčiti že není krásnější ženy v celé Bretani.

Podobná sebevědomé královně Bertě, držela v ruce vřeteno. Ani nejcennější královský háv, nebyl by jí lépe slušel, než přísný sice poněkud, za to však tím malebnější kroj bretaňský — prostý, bílý čepeček, modrá sukně s červeným lemováním, ladná, květovaná zástěra, pěkný živůtek, medailonkem a růžencem zdobený a konečně pozoruhodné dřevěnky — sabots.

„Rohane, Rohane!" zavzněl její jasný, plačícímu zpěvu podobný hlas, který však opět ihned zanikl v modré prázdnotě propasti.

ZBĚH

HISTORICKÝ ROMÁN Z DOB NAPOLEONOVÝCH TAŽENÍ

ANGLICKY NAPSAL ROBERT BUCHANAN.

ZČEŠTIL ING. H. L. VAŇA

NAKLADEM VÍDEŇSKÝCH ILLUSTROVANÝCH NOVIN [illegible]
[illegible] VÍDEŇ X. [illegible]

12.000 marek v pohovce. V Bitertelde v Německu bylo v jisté rodině kteréhosi tamnějšího kupce rozhodnuto, rozsekati s ohledem na nedostatek paliva spáliti starou pohovku, která již po dlouhá léta stála ve výslužbě na půdě. Při tom nalezeno bylo v pohovce v obalu 42.000 marek v cenných papírech. Bylo to jmění před léty zemřelé babičky, o kterém se mnoho povídávalo a tušilo, jež však po její smrti nemohl nikdo nalézti.

Kolik vydělávají ženy v Americe. Dle údajů jisté zprávy Spoj. Států vidíme, že tamnější zaměstnané ženy vydělávají průměrně týdně 36 K. Nejméně jsou placené dělnice továren na výrobu kolejnic, kde se jim platí týdně 30 až 31 K.

Poklad císaře Vespasiana. Svého času su našli dělníci pracující na blízku Sauladsa na ostrově Terseyu při adoptačních pracích jisté villy velikou nádobu plnou zlata. V nejbližší blízkosti byla na to nalezena ještě jiná nádoba, plna zlatých mincí a opatřená monogramem slavného římského císaře Vespasiana. Jistý sběratel mincí ocenil nalezený poklad na 5.500.000 K. Zmíněná villa pocházela ze stol. XIII.

Chytrý slon. V jistém zvěřinci byli dva sloni, kteří byli miláčky publika, které se shromážďovalo jen kolem nich krmíc je nejlepšími lahůdkami, ovocem a jinými sladkostmi. Majiteli zvěřince to nebylo příjemno, poněvadž sloni často následkem těchto pozorností onemocněli. Dal tudíž na ohradu, za kterou byli umístěni nápis: „Krmení slonů se zapovídá." A když se publikům znovu chystalo ku své zábavě, házíc chléb a jiné slonům, poukázal jich majitel hulkou na nápis. Docílil své, leč záhy zpozoroval, že tabulka časem zmizela. Jak mile šel dohlednouti k druhým zvířatům, mohl býti jist, že tabulka bude stržena k zemi a mimo to nápisem dolů. Podezříval z tohoto činu slony a nemýlil se: v okamžiku když odcházel, uchopil jeden ze slonů svým chobotem tabulku a odhodil ji k zemi. Padl-li nápis vzhůru, obrátil slon tabulku, aby nápis nebyl pozorován. Není tudíž pochyby, že slon pochopil souvislost mezi tabulkou, nápisem a sladkostmi publikem mu darovanými. Majiteli nezbylo nic jiného než, aby tabulku pevně přibil na ohradu.



Na stichlé frontě ruské. Letos se sem odvážil i sv. Mikuláš podělujе v zákopech naše vojíny.

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST.

Pěstování mrkve. Mrkev má ráda dobře vyhnojenou, humusem bohatou, ale lehčí půdu. Půda se hned v podzimu dobře zpracuje (zoře nebo zryje) a na dobře připravený pozemek se vysévá v prosinci do řádků obyčejná červená stolní mrkev. Sklizeň její spadne již do polovice června a sklízí se postupně dle velikosti kořenů. Čerstvý hnůj se k ní dávati nesmí, poněvadž by trpěla hmyzem. Za to se dobře vyplatí hnojení draselnatými a fosforečnými hnojivy, na půdách méně humusních vrchní přihnojování hnojůvkou. Raná mrkev dává se buď po plenině nebo po hnojené okopanině. Výsev v řádcích je dosti hustý a také řádky dělají se husté, na 25 cm; v řádcích se jednotí na 5—6 cm. Chcem-li do mrkve z jara síti mák, pak děláme řádky na 35 cm od sebe vzdálené. V tomto případě volí se druhy pozdější, poněvadž mrkev sklízí se až po sklizni máku. Výnos je velmi dobrý a lze zejména pro malozemědělské podniky tuto smíšenou kulturu doporučiti.

Poškození mladých ovocných stromků ptactvem. Abychom předešli škodám způsobeným tím, že na mladé šlechtěné stromky větší ptáci sedají a větvičky vylamují, přibíjeme na kůl lať, která sahá nad korunu stromu a na ni přibíjeme příční lať, na níž si mohou ptáci pohodlně sednouti.

Lízavka jest nemoc, zaviněná nedostatkem fosforečnanu vápenatého v písku. Proto jest nutno v suchých ročnících a při nedostatku jadrných krmiv přidávati do píce fosforečnanu vápenatého.

Proti vším u dobytka je dobrým prostředkem natírání petrolejem tam, kde vši se vyskytují, hlavně mezi rohy a na krku. Vlněný klůček se petrolejem navlhčí a vždy po 2—3 dnech napadaná místa se klůčkem vytírají, aby petrolej přišel až na kůži.

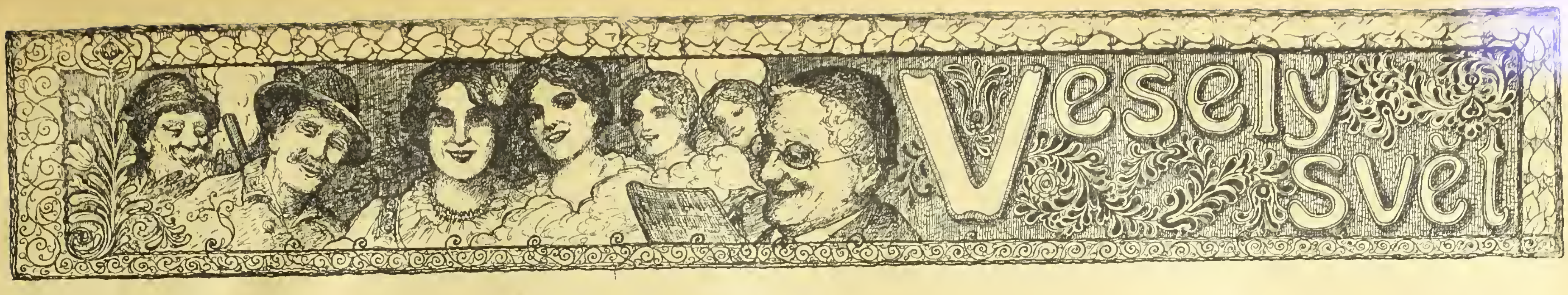
1.

PAPRSEK SLUNEČNÍ.

„Rohane! Rohane! Slyšíš? Jest čas — abychom šli! Pojď pojď! Úzkost mě pojímá, hledím-li dolů, což nepřijdeš za mnou Rohane?"

Hlas volající mizel v hukotu moře, které se rozlévalo do nekonečných, modrých dálav, a zaníkal v ohlušujícím šumotu křídel a pronikavém skřeku nesčetných ptáků. — Zatím, co děvče ustoupilo do pozadí z obavy před závratí a ze strachu že se sřítí hluboko se skalní strže, zavznělo odkudsi z dola lidské volání, jasné, leč přece jen vzdálené, jakoby hlas Oceánu, jehož vlny se tříštily na mohutném, tisíce stop vysokém, žulovém úskalí.

Nad širokými vodami zapadlo právě slunce, klesajíc a vysílajíc poslední zbytek svých zlatých šípů uprostřed tajúplných Hesperidek tichého vzduchu, a jeho oslňující svit, rozléval se po skelné ploše, rychle, rychle, až se dotkl rozervaných, ostrých úskalí bretaňských břehů, osvětlujíc a oživujíc každou jich skulinku a štěrbinku, stápějíc v krvavé červeni jich vrcholy, měníc hrubé traviny a žluté měsíčky ve smaragdová vlákna a chvějící se hvězdy a vysílajíc nejmocnější proud svých paprsků na holý útes skalní, který se zvedal nad propasti, jako ohromný roh a na němž bylo připevněno silné láno. A nedaleko tohoto skaliska stála dívka, ozářená zlatým svitem slunce, volajíc na kohosi neznámého hluboko do



Pěkná partie.

„Zdá se mi, že mnoho nescházelo a byl bys se na svém posledním horském výletě zasnoubil?"

„Ano, ano — skoro — ale na štěstí jsem se ještě v poslední minutě se skály sřítil!"

*

Dobrý trening.

Otec (nad vyzáblým synkem): „Víš, kluku, jestli ta vojna ještě pár let potrvá, dostaneš vysvědčení, že jsi se vyučil umělcem v hladovění a je o tebe na celý život postaráno."

*

Dialog.

I. Válka se rozhodně musí vydržet.

II. Ale rád bych věděl, co bude, až dojde šampaňské...

I. No, pak bude čas přemýšlet o tom, jestli se to vskutku musí vydržet.

*

Nadpis sbírky básní.

(S povolením nakladatelovým.)

„Svět je tak krásný."

*

U kartářky.

„Nuže milostivá, chtěla byste jistě něco zvěděti o budoucnosti.?"

„Ne, ne, o minulosti mého přítomného."

*

Válečný medik.

V jisté reservní nemocnici měl mladý medíček visitu. Kterýsi vojín stěžoval si na silný kašel. „Sestro dávejte tomuto muži půl hodiny před kašlem — prášky."

*

Vítěz.

„Celičký týden hučela mi moje paní do uší, to k vůli té cestě do lázní. Ale zůstal jsem tentokráte neoblomným."

„A já myslil, že milostpaní odcestovala?"

„To je sice pravda — ale bez mého svolení."

*

Pomsta.

Venkovský holič šeptem k učni: „Františku — podívej, toho pana smíš oholit — ten nám ondyno přejel autem husu."

*

Odůvodněný strach.

Ženatý: „Z toho zastavení dopravy mám opravdu strach."

Přítel: „Ale proč pak?"

Ženatý: „Já to již cítím, že žena s tchýní nebudou-li moci jezdit vlakem, budou tím více jezdit — po mně."

*

Nóbl.

„Dovolte slečny, abych vám představil svoji sestru."

„Prosím, prosím, velice nás těší!"

„Slečna z Tvrdíkovských, slečna ze Zázvorských — a to je moje sestra slečna z Dubů!"

„Ale račte odpustit pane kancelisto, vždyť mi nejsme žádné šlechtičny!"

„To nic nevadí — to nic nevadí — moje sestra také ne."

*

Těžká práce.

Hasiči jistého městečka byli kteréhosi odpoledne vyzváni telegraficky, aby přijeli hasit do jisté vsi. Když tam odjeli, byl oheň od jiných hasičských sborů po mnohahodinné námaze uhašen. „Ale, k čertu," pravil náčelník hasičů k starostovi. Oheň přece vypukl v 9 hodin ráno, ale vy jste nám telegrafovali teprve ve 3 hodiny odpoledne. Co pak jste mezitím vlastně dělali?"

Pan starosta: „Inu sestavovali jsme ten telegram!"

Strach.

Mladá paní: „Bóže, bóže, co tomu řekne muj muž až uvidí tu pečeni, jak jsem ji zřídila? (ke kuchařce). Pojďte Anna budeme losovat, kdo ji ponese na stůl."

*

Užitečná literatura.

Jak se to stalo, že spisovatel Písálek, který pořáde dřel bídu, má najednou takový úspěch?

„Ale vydal „Průvodce pro aprovisační výletníky" a teď bude hnedle milionářem."

*

V redakci.

Redaktor k básníři, jenž přinesl básně k uveřejnění): „Víte mladý pane, to se může konečně státi každému, že mu nic nenapadne, ale proto se nemusíte hned vrhati na básnění."

*

Galantní.



„Jindy jsem měla čtyřikrát ročně nové šaty, ale teď se musím spokojiti pouze s jedněmi."

Lichotník: „I ty nejkrásnější květiny se odívají za rok pouze v jediný háv."

*

Kdysi a nyní.

Když se dříve snoubenci k sobě tulili, napomínala je budoucí tchýně: „Děti, jděte od sebe, s tím musíte počkat, až budete svoji." Kdežto nyní je sama pobíz'í: „Jen se k sobě, děti, přitiskněte. Není čím topit, aspoň se zahřejete."

*

Neslýchána slova.

Čtyřletý hošík: „Co je to „koláč" tatínku?"

Tatínek: „To ti ukážu, hochu až po válce."

Hošík: „A co je to „poctivost", tatínku?"

Tatínek: „Nevím, hochu, jestli ti budu moci ještě kdy ukázati, co je to poctivost."

*

Přece něco:

„Tak co pane farář už jste vypátral kdo vám ukradl kabát?"

„Ale kde pak, kde pak. Jen kostelník našel v kostelním pytlíčku, co v neděli vybírá, čtyři knoflíky z něho."

*

Ze zvyku.

Jistému fotografovi nedařilo se dobře v jeho povolání i praštil tím, a stal se zubním lékařem. Zvyk jest však druhá přirozenost a tak se stávalo, že kdykoliv měl někomu trhat zub, říkával: „Račte jen prosím hledět hodně vesele."

*

Ve výstavě.

Strýček (ve výstavě před obrazem „Adama a Evy" ku své malé neteří): „Víš-li pak také, mé dítě, kdo jsou tito dva lidé?"

Elinka: „O ano! To je nějaký tatínek a nějaká maminka ... užívají asi sluneční lázně!"

Dobrý hnůj.

„Máte báječné zelí. Čím pak jste hnojil pole?"

„Inu hnojem — a sice dobrým hnojem od mého vola, který dostal na výstavě dvakráte první cenu!"

*

První myšlenka.

„Ale koukej, koukej Honzo, na tvojim poli přistál aeroplan!"

„Tak, tak a co myslíš — jakou náhradu mám požadovati?"

*

Neví proč.

„No servus to mě musila včera moje stará pěkně přivítati."

„A proč myslíte?"

„Inu pomyslete jen, dnes mě celý den prosí za odpuštění."

*

Vzdech.

Manžel: Turci jsou holt na tom přece jen dobře! Nemusí se denně zlobiti na jednu a tutéž ženu.

*

Zvědavost.

„Již po šestý měsíc navštěvuje moje dcera taneční kurs a hodiny o dobrém chování — ale myslil byste snad že umí tančit? Ani ponětí."

„No a její chování — je slušné?"

*

Malířský monolog.

„Tak, mám ještě jednu túbu ultramarinu, zeleň, sepii, kremžskou bělobu a dva metry plátna — to bude stačiti, abych namaloval báječný zimní den v jedlovém lese."

*

Útěcha básníka.

Přítel: „Slyšel jsem, že ti před 14ti dny ulehla žena? Je to pravda?"

Básník: „Ach ano! Nejprve jsem byl všecek bez sebe; nyní jsem se utišil a jsem tomu rád, poněvadž mám následkem toho báječné nápady!

*

Čistý zisk.

Tomu, co zbude z výdělku obchodního nebo průmyslového počínání po odečtení nákladů výdajů, říká se čistý zisk. „Čistý zisk" říká se setrvačnosti i ve válce, ač by se mělo správněji říkati „nečistý zisk."

*

V nouzi o broky.

Sváteční střelec (honci, jemuž vehnal celý náboj do stehen): „Tak tady je 200 K bolestného a tady je 20 K za broky, které mi vrátíte zpět, až vám je lékař vybere."

*

Z lítosti.

Divadelní ředitel: „Pro nebesa slečno, co jste to udělala? Povolila jste již v prvém jednání milostné touze a vyzvání vašeho hrdiny!"

Herečka: „Když tak horoucně prosil. A jen si ho dobře prohlédnou — pane řediteli mohl by ho člověk odmítnouti.

*

Z dob nouzového humoru.

Shrbená stařenka žádající o uhlí u komise podává bližší vysvětlení o svých poměrech:

„Prosím pěkně mám jen oddělenou světničku!"

„A topíte v ni?"

„Ne! Netopím!"

„A co tedy v zimě děláte?"

„Zatápím jen tehdy, chci-li si něco uvařit."

„Ale vždyť jste právě řekla, že ani netopíte ani nevaříte!?

„Inu to je tak ... tak pak mohu vařit a topit když nemám uhlí?"

Majitel „Vídeňské Illustrované Noviny“. Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira.— Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira a spol. Vídeň X/1, Engerthgasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.

Redakce: Vídeň X., Favoritenstr. 130.

Administrace a tiskárna: Vídeň X., Eugengasse 22.

Telefon interurban 54.017.

Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychleji. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění. Neuveřejněné se nehonorují. —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 10. LEDNA 1918.

Jednotlivá čísla 40 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:

Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.

Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.

Inserty přijímají: Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní: V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ČÍSLO 2.

Rakousko-uherské strážné baterie na pobřeží Adrie.



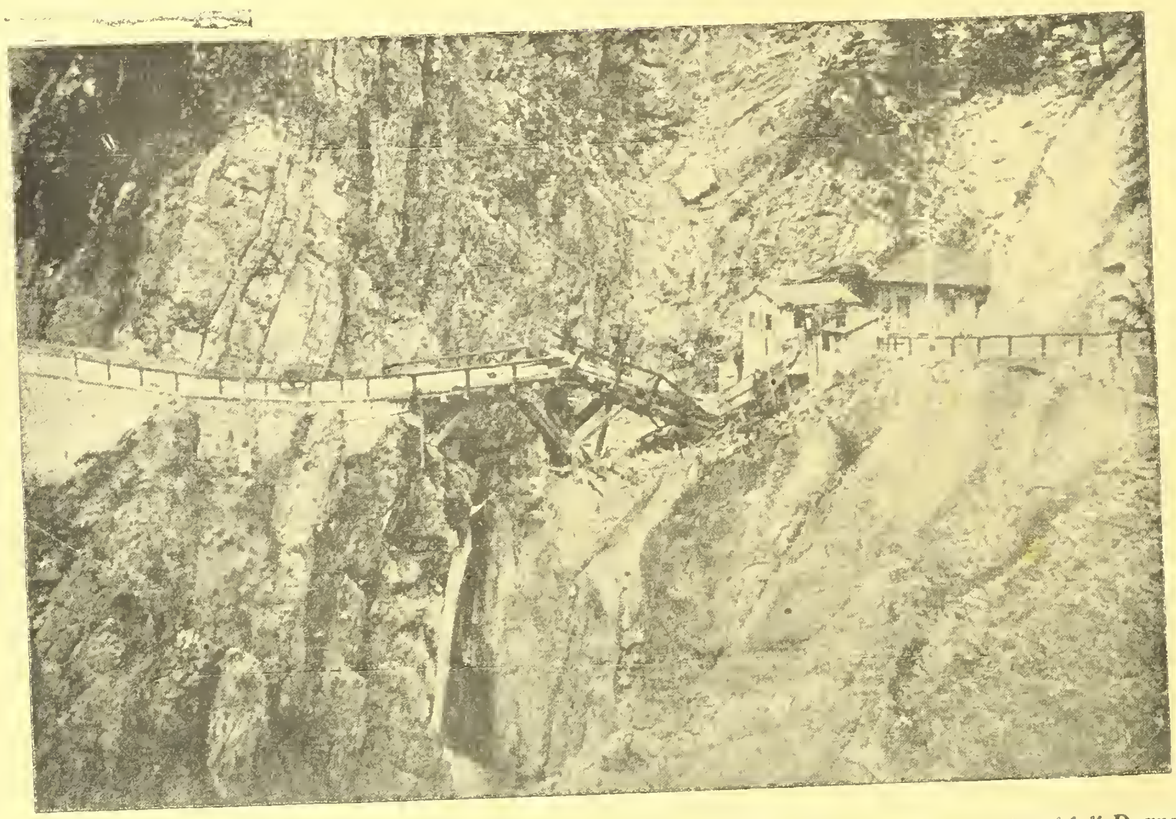
Přerušení mírové konference v Brestu Litevském následkem nových ruských požadavků a opětné její obnovení. — Dělostřelecké boje na západní frontě. — Německo sesílí západní frontu půl milionem svých vojáků a čtvrt milionem vojáků rakouských. — Nové seskupení italských, anglických a francouzských armád na italské frontě je dokončeno, očekává se velká italská protiofensiva.

PRŮBĚH SVĚTOVÉ VÁLKY.

Nyní, když světová válka schyluje se ku konci není bez zajímavosti celkový přehled strategických událostí celého obrovského tohoto zápasu. Válka jak známo započala 4. srpna 1914. První krise války způsobila ústup francouzských armád k Paříži a útěk francouzské vlády z Paříže do Bordeaux. Dunění těžkých děl děsilo tehdy několik dní Paříž. Angličanům se však poštěstilo zachrániti situaci francouzskou. Paříž byla osvobozena a francouzské armády zreorganisovány. Lord Kitschener svými výpočty o milionové armádě anglické obnovil ve Francii důvěru a naděje na vítězství. Německá porážka ve Francii a těžké zkoušky v jižním Polsku a v Haliči přivodily druhou krisi světové války v r. 1914. Byla to krise, která ohrožovala Německo a Rakousko-Uhersko, jejichž situace byla mnohdy až zoufalá, poněvadž hrozil vpád ruského vojska velkoknížete Nikolaje buď do Vratislavi nebo do Krakova. Tu byla možnost, kdy dohoda mohla zvítěziti nad armádami ústředních států ve velkých bitvách a zahnati je. Než byla to krise jen zdánlivá. Nepřítel neznal obrovskou strategickou sílu naši, sílu a vytrvalost našich nervů a následkem toho se přepočítal ve válečných plánech. Na jaře r. 1915 hrozila ztráta Cařihradu a z ní obrat ve válce. Tato východní krise byla nejvýš povážlivá. Ohrozila balkánskou a východní politiku ústředních mocí a hrozila dokonce zánikem spolku německo-rakouského. Štěstí však přálo ústředním státům, neboť boj o Cařihrad prohrála dohoda vlastními těžkými chybami a polovičatostí, s jakou rozhodovala a jednala. Vstup Bulharska do války, dobytí Srbska a na ztráty bohatá, jinak ale nesmyslná výprava do Soluně, byly následky tohoto vysvobození Turecka z největší tísně. Vítězný postup v Haliči a v Polsku, který zahájen byl průlomem na Dunajci, měl neobyčejně významné strategické následky, avšak nevedl bezprostředně ke krisi světové války, poněvadž Rusko bylo ještě tak velké a silné, že mohlo vydržeti a šťatsně překonati tuto těžkou ránu. Na západě vedly se v r. 1915 sice těžké boje, ale nedotkly se životního nervu války. Anglie ještě zbrojila. Válečný rok 1916 přivodil největší vojenské zatížení ústředních států a nejvýš kritickou situaci na hlavních frontách. Kitchnerovy miliony byly již připraveny k boji. Anglie ponejprv vrhla do boje vojenské massy, nepřekonatelně technicky vyzbrojené a neomezenými zásobami střeliva podporované. K tomu Francie připojila vlastní mohutné síly. Bitva před Verdunem pohltla silné německé zálohy. Na Sommě začala bitva. Skoro současně stály armády ústředních států pod strašným tlakem útoků mass, jimž velel Brusilov. Útoky těmi, které provázeny byly proudy krve, zjednán široký průlom do obranné zdi východní fronty. Cadorna útočil na Soči. Nejtěžší zápolení o život a svobodu nastalo ústředním státům. Byla to skutečně krise světové války. Poslední trumf dohody vržen do hry — Rumunsko mělo zasadit ústředním státům smrtelnou ránu. Konec krise je znám: změna ve vrchním velení, nové myšlenky, rázné bezohledné jednání. — Tak nastal úplný obrat! Ústřední státy překonaly krisi a nastaly kritické dny pro odpůrce. Rok 1917 byl kritickou dobou dohody. Ústřední státy byly sice ještě exponovány a jejich situace byla těžká, avšak krise v tomto roce vzešly jen nepříteli. Boční útoky Francouzů a Angličanů po obou stranách nových německých posic Siegfriedových byly pouhými nouzovými akcemi, nepřítel pokoušel se, aby ze zkřížené generální ofensivy něco alespoň zachránil. Novým pokusem s obrovskými prostředky byl útok ve Flandrech. Francie vzdala se po krvavých dnech na Aisně pro tento válečný rok velkých podniků a proto nezbylo Haigovi, chtě-li již útočiti, aby si k průlomovému pokusu zvolil místo, kde se strategickými úspěchy kynuly i politické. Volil oblouk u Yprů. Čtvrt roku běsnil tento útok, jenž stál Angličany strašné oběti a který německým vojům připravil nejhorší dny a týdny. Flanderská armáda však útok vydržela a zůstala pánem strategické situace. A Cambrai? Z počátku velmi mrzutý případ, po tom však, když tak zna-



Z činnosti rak.-uher. námořnictva: Opanceřované pobřežní dělo, obsluhované rak.-uher. námořníky.



Obtíže polního tažení proti Italům na korutanské frontě: Nepřítelem porušený přechod v údolí Dogna.



Z činnosti rakousko-uherského námořnictva: Hlídka na pobřeží Adriatického moře, střežící ostražitě široký obzor a pozorující každičké hnutí.



Polní podmaršálek. Csicserics Bascany, který zastupuje nejvyšší rak.-uherské velitelství na mírovém sjezdu v Brestu Litevském.

menitě se zdařil německý protiútok, pouze událost, která Němcům poskytla příležitost důkladně zamíchat západním strategickým posuzováním situace. Na východě ponejprv rozvinula se strategická krise ve válečně-politickou porážku. Strategické obtíže, jimž propadla ruská armáda stoupajícím účinkem stálých porážek a marných bojů, přivodily revoluční náladu a petrohradský prevrat. Vnitřně-politická krise sice sesílila strategickou. Kerenský chtěl sice připraviti mohutnou ofensivu, avšak německý protiútok jeho úsilí úplně zmařil. Východní Halič byla osvobozena následoval útok na Rigu a obsazení Oeselu. Touha po míru povznesla Lenina ze zmatku v čelo Ruska. Italská krise na podzim 1917 je pokračováním v řadě těžkých zklamání, jichž se dožila dohoda. Proti Anglii vedly ústřední státy v roce 1917 útok ponorkami a přivodily tam krisi. O tom, že ponorková válka vyvolala v Anglii nebezpečnou krisi, není sporná, poněvadž anglická vláda sama přiznává, že krise ta dosud trvá, že ztráty, způsobené ponorkami, nustále stoupají.

o o o

ČESKÁ OTÁZKA A MÍROVÉ VYJEDNÁVÁNÍ.

Vynikající říšsko-německý list „Vossiscche Ztg. píše o české otázce vzhledem k mírovému vyjednávánJ v Brestu Litevském a praví, že odpověď ústředních mocností na třetí bod ruských mírových požadavků, který obsahuje požadavek sebeurčení národů, znamená jednou pro vždy zničení každých nadějí národů, které se do mnívaly býti potlačovány, v první řadě Čechů. „Toto odmítnutí znamená určité a definitivní odmítnutí přání českých srdcí, aby o nich bylo rozhodováno aeropágem evropským na místě zákonodárnými faktory monarchie." Citovaný článek podává krátký přehled snah o českou samostatnost a praví, že na přiostření nacionálních zápasů v Rakousku jsou značnou měrou vinni i Němci, kteří v nemoudré politice odmítali neněmeckým národnostem i to, co jim dle práva příslušelo. „Jestliže se Češi stavěli doposud nesmiřitelnými, pak jsou to také Němci, kteří si musí říci: „Naše vina". Článek končí těmito slovy: „Podpis hraběte Czernina pod bodem třetím vyjednávání brest-litevského je daleko důležitějším a významnějším, než podpis německého státního sekretáře, neboť těch, kdož posud snili v Elsasku o vítězství francouzském, jest jen několik tisíc, kdežto v rakouském soustátí jest jich 20 milionů. Jejich nárok jest nyní navždy pochován, nikoli chytrostí Němců, nýbrž překvapujícím vývojem evropských osudů. Žádný Čech již nemůže třetího bodu brest-litevského zvrátiti. Němcům by však slušelo, aby silnému a zdravému národu českému podali uvnitř státu a bez vnitřního ohrožení to, oč Češi marně bojovali ve svazků států evropských."



Lyžařská hlídka rakouská na zasněženém vrcholu alpského velikána.

o o o

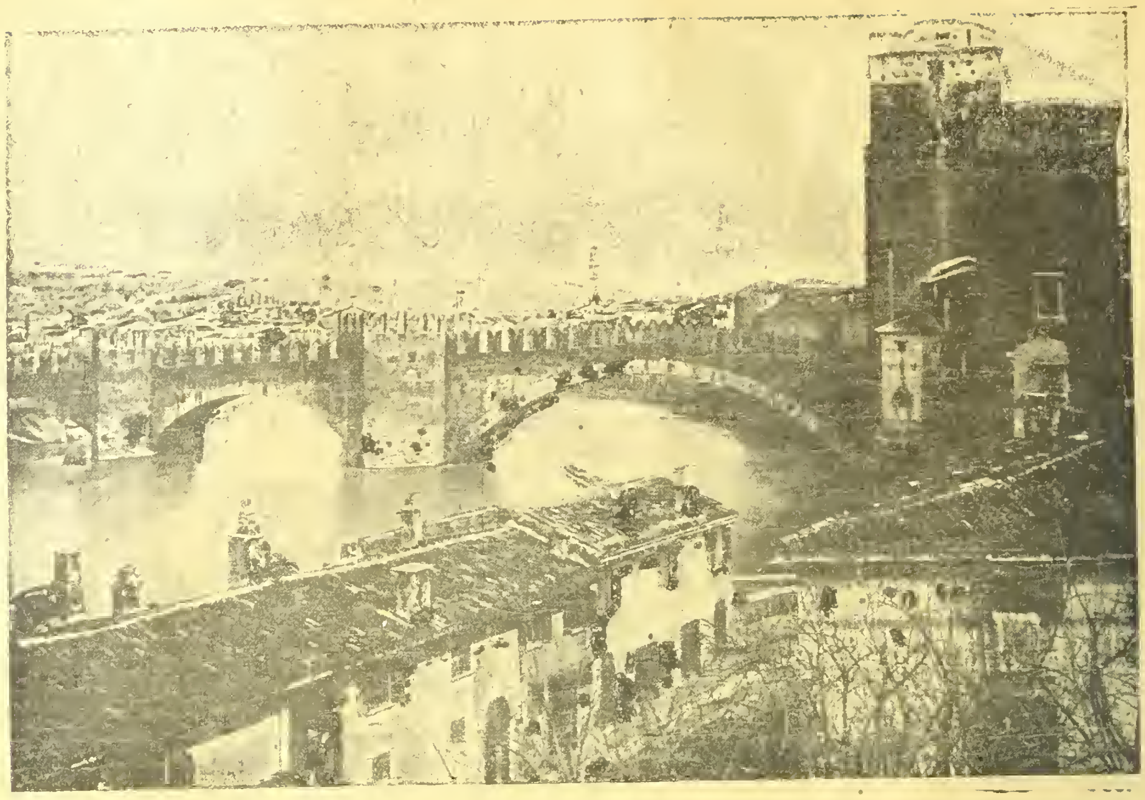
DRUHÝ NÁROD V RAKOUSKU.

V poslední době přináší zahraniční tisk opět četné úvahy o české otázce. V říšsko-německých listech objevily se vedle nenávistných a denunciačních projevů všeněmeckých též vážnější hlasy o českém problému. Tak uveřejněn byl ve „Frankfurter Zeitung" článek nadepsaný „Druhý národ rakouský". v němž vedle několika nehorázností a neznalostí jsou i pozoruhodné věty. Tak praví se v něm. j., že němectví v Praze a v několika jiných městech v Čechách a na Moravě pozůstává z největší části z židů; na nich spočívá bytí německé řeči v hlavním městě Čech víc než na všeněmeckých studentech, kte-v pestrých barvách provádějí na Příkopech svůj Čech víc než na všeněmeckých studentech, kteří rakouskému, že neinformoval německý svět o kulturním a hospodářském životě národů v Rakousku, neboť nelze tyto národy umlčeti. Také zgermanisovat Čechy je nemožno. Nutno pouze brániti tomu, aby nebyli počeštěni Němci. Ztratíme ještě řadu zdánlivých bašt, které dnes Němci drží, protože jsou jakožto třída majetnější při plutokratickém zemském a obecním zřízení ve výhodě. Města, jejichž správu, protože jednou se



Pozorovací hlídka na pobřeží Adriatického moře. V pozadí maskovaný útulek hlídky.

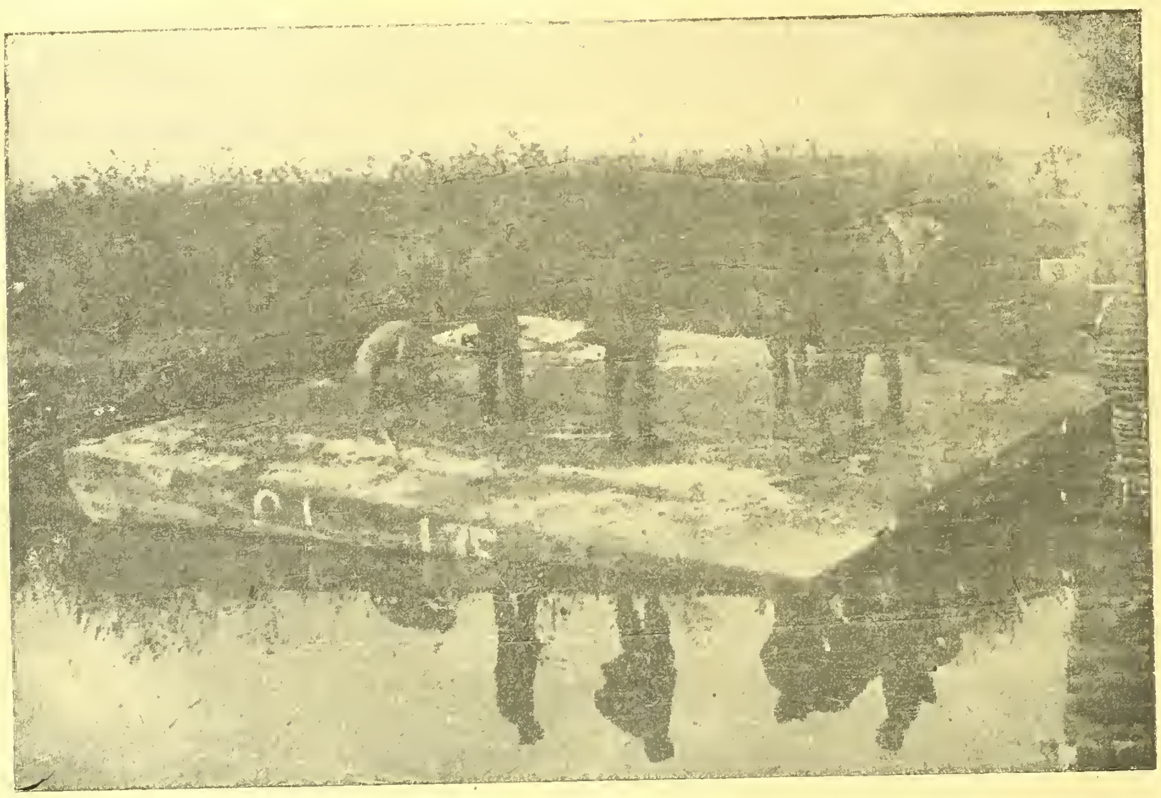
musí uplatnit přirozená váha. Ve Slezsku jsou Němci v menšině proti Čechům a Polákům, na sněmu však mají Němci velikou většinu." Článek končí úvahou o vztazích české politické myšlenky k ruské revoluci. „Ústa Čechů byla teprve ruskou revolucí otevřena. Musíme se naučiti hodnotiti tuto událost světových dějin ještě jinými měřítky, než tím pokud nás přiblížila míru. Carství bylo hrozným vojenským nebezpečím. Demokracie v Rusku, lhostejno jaké jsou zatím její branné výkony, lhostejno, jaká území ona ztratí, přetvořila veškeré ovzduší, v němž lidstvo žije. Národy na východě od nás naslouchají tím směrem a tuší odtud novou dobu. Není řečeno, že myslí, že nadejde tento nový čas pro ně ihned a bez obětí. Považovati za moudré, dáti Čechům národní mučedníky a mučednictví je nakažlivé. Jejich myšlenkou je připravovat se, snášeti zkoušky, až přijde velká hodina."



Verona na středním toku Adiže ležící byla v posledních dnech navštívena opětovně rakouskými letci. Náš obrázek zachycuje nejstarší a nejkrásnější most Verony, zvaný Ponte Castelvechio.

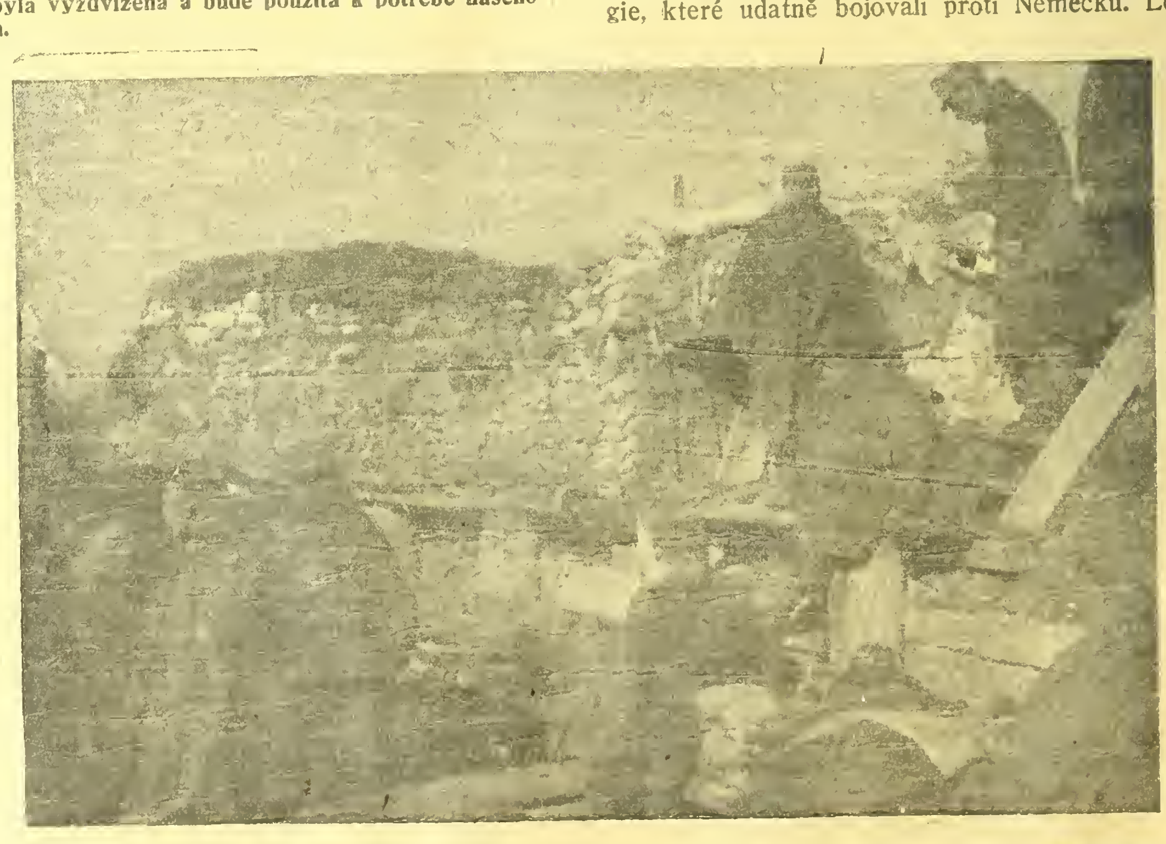
PŘED ROZHODNUTÍM V BRESTU LITEVSKÉM.

Rakouská a německá mírová konferencce vrátila se opět do Brestu Litevského, kam o den později přijela ruská delegace s Trockim. Ve Vídni čeká se proto definitivní rozhodnutí o míru s Ruskem. Německo je prý ochotno vyhověti pokud možno ruskému požadavku stran vyklizení Polska, Kuronska, Litvy, Livonska a Estonska a lidového hlasování v těchto zemích po odchodu vojska. Za to doufá Rakousko, že Rusko nebude trvati na požadavcích obsažených ve 3. bodu ruském, který jak známo žádá právo sebeurčení také pro všecky národy rakousko-uherské monarchie. Toto jsou jediné dva sporné body mírové smlouvy, o které sveden bude na nových poradách v Brestu Litevském jistě velice tuhý boj. Jak známo žádá Rusko vyklizení všech obsazených území a slibuje zároveň vykliditi zbytek východní Haliče, jakož i obsazená území Turecka a Persie. Po odchodu německého a rakouského vojska nechť obyvatelstvo Polska, Litvy, Kuronska, Livonska a Estonska území to centr. mocemi obsazených, samo hlasováním rozhodne, chce-li se připojiti tomu či onomu státu. Oproti tomu namítalo Německo, že z vojenských i politických ohledů nemůže obsazená území ihned vykliditi a prohlásilo, že obyvatelstvo zmíněných zemí, jako na příklad Kuronska a Litevska beztak na svých sněmech rozhodlo odloučiti se od Ruska. Ruští delegáti trvali však na požadavku lidového hlasování, neboť neuznávají tamní sněmy, ve kterých má většinu jen šlechta a kapitál. V hlavním výboru německého říšského sněmu hledána byla střední cesta mezi oběma stanovisky a doporučeno vyklizení obsazených území v určité lhůtě po zahájení ruské demobilisace. Leč i hlavní výbor německého říšského sněmu nepřistoupil na hlasování lidové, jak žádají Rusové, nýbrž chce, aby se hlasovalo v parlamentních sborech, které mohou být utvořeny na širším, demokratickém podkladě. Pokud se specielně Polska týče, nemohl se hlavní výbor sjednotiti na žádné formuli, většina ale spatřuje nejlepší východisko v austro-polském rozřešení otázky polské. Stran Rigy a ostrovů zálivů rižského vyskytl se v hlavním výboru návrh, aby Riga a ostrovy byly internacionalisovány. Podotknouti dlužno, že neodvislí sociální demokraté na poradách hlavního výboru stáli v příkrém rozporu s majoritou a i že oficielní socialisté nesouhlasili ve všem s majoritou. Bližší informace nepronikly na veřejnost o poradách v Berlíně, ani o poradách ve Vídni a proto nutno vyčkati přímé zprávy z Brestu Litevského.

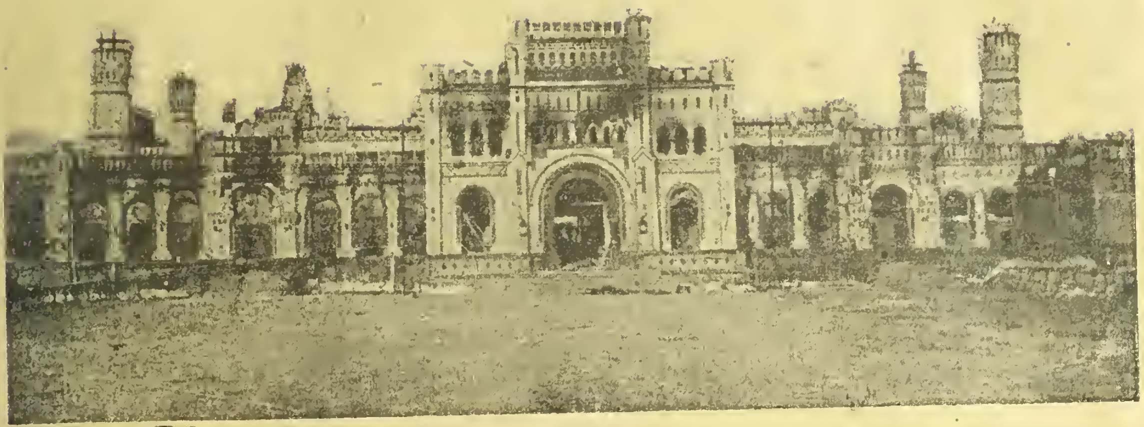


Pancéřová deska, kterou Italové potopili do Soče byla vyzdvižena a bude použita k potřebě našeho vojska.

Jaký obraz poskytovati bude eventuelní hlasování lidové v obsazených územích, o tom píše „Arbeiter-Zeitung": V Kuronsku mají většinu Lotyši. Jsou to sedláci, maloživnostníci, dělníci. Ale v zemi vládla vždycky německá šlechta a německý velkoobchodník, kapitalista. Němci tvoří nepatrnou menšinu, ale ovládají zemi a také její sněm. Lotyšští sedláci nenávidí Němce a dobrovolníci lotyšští tvořili na ruské frontě legie, které udatně bojovali proti Německu. Lo-



Z ústí Soče, kde naši vojáci v bývalých italských zákopech ukořistili spoustu válečného materiálu, který teprve nyní je možno roztříditi a spočísti.



Z Brestu Litevského sídla mírové konference, která byla na neurčitou dobu přerušena: Nádražní budova.

tyši se bojí připojení k Německu a sympatisují s programem bolševiků, kteří chtějí vzíti půdu šlechtě a dáti ji sedlákům. A v Litevsku? Zde je velkostatek v rukou polských, obchod v rukou židovských. Jádro lidu tvoří selský lid, který je lotšský a běloruský. Poláci chtějí Litevsko připojiti, ale obyvatelstvo se právem brání a sympatisuje s bolševickým Ruskem. Také hospodářské zájmy poutají Litevsko k Rusku zejména dnes, kdy se jedná o dělení půdy mezi sedláky. Jedině v Polsku bude lidové hlasování snadné. je tu vyspělé a jednomyslně žádá samostatnost. Šlechta a průmysl před válkou byly rusofilské, leč s bolševickým Ruskem nechce míti nic společného. O Estonsku a Livonsku není pochybnosti, že odevzdá své hlasy proti přidělení k Německu. Dokonce ani německá Riga nerádа se odtrhne od Ruska, už z ohledů hospodářských. V Rusku je Riga prvním přístavem, v Německu hrála by roli podřadnou.

□ □ □

NEOČEKÁVANÉ PŘEKÁŽKY.

V pátek došla z Brestu Litevského zpráva, která způsobila velké rozčilení. Rakouští a němečtí delegáti přijeli do Brestu Litevského, ale nenalezli tam delegáty ruské. Za to zastihl je tu petrohradský telegram, ve kterém ruská delegace mírová žádala přeložení mírové konference z Brestu Litevského do Štokholmu, neb jiného neutrálního města. Delegace čtyřspolku zamítla tento požadavek a prohlásila, že dle předchozích usnesení musí konference pokračovati v Brestu Litevském dne 5. ledna. Na to odpověděli Rusové, že přijedou v neděli, dne 6. a že s nimi přijede i zahraniční ministr Trocki. Tím rozptýleny byly zatímně obavy, že konference se už nesejde, ale odstraněním této formální překážky nebyly ještě urovnány rozpory věcné, o kterých podal v německém hlavním výboru obšírnou zprávu německý říšský kancléř a německý státní sekretář zahraničního úřadu. Ukázalo se, že Rusové nepřistoupili na německé a rakouské návrhy ohledně bodu 1. a 2., které týkají se vyklizení a sebeurčení Polska, Litevska a Kuronska a že Německo neslevilo ze svého stanoviska. Situace je krajně napjatá, ve Vídni nevzdávají se však dosud naděje, že se podaří obtíže překonati a zabrániti rozbití mírové konference, která měla tak slibné začátky.

□ □ □

OFENSIVA NA MOŘI.

Změna v anglické admiralitě vyvolala značnou pozornost nejen v kruzích dohody, nýbrž i v Německu. Odstupující admirál Jelincoe získal si v roce 1913 jméno nejpovolanějšího vůdce anglického námořnictva. Admirálu podařil se tehdy při námořních manévrech průlom obranné čáry a přistání k anglickému pobřeží. To přispělo k jeho slávě! Krátce před vypuknutím války v červenci 1914 jmenován byl vrchním velitelem anglického loďstva, na kterémž místě vytrval dva roky čtyři měsíce, načež byl jmenován prvním lordem admirality. Jako strategický rádce vlády v záležitostech námořních záhy však propadl ostrým výtkám a útokům tisku i parlamentních kritiků. K tomu hlavně přispěla nečinnost velkého loďstva, pak často se opakující útoky německých letců na anglické pobřeží, jakož i nedostatečná obrana obchodního loďstva proti německým ponorkám. Nedávný úspěšný útok lehkých námořních sil německých na takový průvod vyvolal značné roztrpčení v celé Anglii. To asi uspíšilo ústup admirála. K čemu má změna vésti, přispěti, to vysvítá ze zpráv tisku o novém prvním lordu admirality. Sir Rosslyn Wenyes označován je namnoze jako velký příznivec mladých námořních důstojníků, kteří novými akcemi dovedou plně uplatniti sílu válečného loďstva. Admirál Rosslyn Wenyes oceňován je italským a francouzským tiskem jako vynikající reorganisator a s jeho jmenováním spojují se naděje, že konečně anglickcé válečné loďstvo objeví se na bojišti.

□ □ □

Jedním z nejstarších mostů, je most v Řeznu přes Dunaj, vystavěný r. 1035, dlouhý 284 m.



Vyjednávání o klid zbraní na rumunské frontě: 1. Předseda konference gen. poručík šl. Morgen, 2. předseda delegátů rak.-uher. generálmajor Hranilovič, 3. rak. delegát Förster-Streuffler, 4. rak. delegát major šl. Hempel, 5. zástupce bulharský podpluk. Popov, 6. zástupce turecký Nazim bej. 7. Vůdce delegace rusko-rumunské gen. Kelčevski atd.



Obrázky z okolí Jerusalema: Světoznámý a památný klášter Nar Saba, největší v celé Palestýně, jehož drahocenné památky lákají ročně tisíce poutníků, je nyní v rukou anglických.

M. A. TAZUCHIN

PRVNÍ SANICE.

Skutečná příhoda.

Kupec Tichon Iljič Torkin, probudiv se ráno, pohlédl do okna a byl udiven jakýmsi nebývalým světlem.

„Ehe, sněhu napadlo!“ vesele zvolal a na celé hrdlo po domě zakřikl: „Tiško, boty!“

Posluhující chlapec Tiška vběhl do pokoje s botami a županem.

„Napadlo sněhu, Tiško?“ tázal se Tichon Iljič, oblékaje se do županu.

„Napadlo.“

„Hodně?“

„Ne mnoho, tak prostředně...“

„Nelži! Byl's na ulici?“

„Byl, prosím!“

„Jezdí tam na saních?“

„Ještě nejezdí, protože je blátivo, nehodí se.“

„Já ti dám, tupá hlavo, „nehodí se“! Má-li kdo chuť zasáňkovat si, všecko so hodí. Ruský člověk touží po prvním sněhu jako po rodném otci. Samovar hotov?“

„Hotov, milostpaní už dávno pije čaj.“

Tichon Iljič se umyl, pomodlil se pobožně před ikonami a vyšel pít čaj.

„Matko“, obrátil se k ženě, přeješ si vyjet s trojkou za město na první sanici?“



Z Francie: V německém vojsku zavedeny byly v posledních měsících t. zv. vrhače granátů, podobné v principu, dobře se osvědčivším vrhačům pozemních min.



Z Flanderska: V neschůdném terénu flanderském je jak přirozeno, silnice nejdůležitějším faktorem pro pohyby armád. Přímo světové slávy získala si silnice z Ypern do Meninu vedoucí, granáty téměř roztepaná. Po dlouhé měsíce prudké dělostřelbě vystavena, podobá se dnes více zbahnilému kanálu než silnici.

„Gratuluji k nové zimě, Iljiči“, pozdravoval ho soused-kupec.

„Já tobě též navzájem. Čaj pil?“

„Pil doma.“

„Doma jsem také pil, já mluvím o hostinci. Půjdeme, já poplatím.“

Přátelé přišli k Arsentyčovi, poručili si čaje, pololáhev, šunky a „dali se do toho.“

„Chtěl bys za město sebou vhodit v trojce?“ tázal se Torkin.

„Co pak jsi se zbláznil?“

„Tys také taková bába, Cos neslýchal pořekadlo, jak se svezeš na první sanici, tak budeš vesel po celou zimu.“

„Tak — a jaká to bude první sanice?“

„Já pravím, že pojedem a dost!“

„Budeme na smích celé Moskvě, dostaneme se do novin jako ten kupec Simakov, co uspořádal dostihy.“

„To jsou dostihy a to je trojka! V trojce jezdit za své peníze je dovoleno každému. Jedeme či nejedeme?“

„Pololáhev došla ke konci a hlavy kupcův pošramotila.

Přítel Tichona Iljiče popřemýšlel a máchl rukou.

„Pojedeme jako žertem.“

„To mám rád! Teď pojedeme do krámu, potom poobědváme a k večeru sebou hodíme — pojďme sousede.“

„Zbláznil ses, či co, Tichone Iljiči? Jaká pak sanice?“

„Výborná sanice! S dobrou trojkou, něco před tím vypít — toť strašně příjemno!“

„Mrzákovi je skutečně vše příjemno, ale pro člověka obstojného.“

„Je-li člověk ostojný“, vpadl do řeči Tichon Iljič, „tak o tom s bábou nebude mluvit, protože bába nemá v hlavě žádného závitu a přemítací kolo je pokaženo. Nalívej čaje, musím do obchodu.“

„Tichone Iljiči, nesmýšlej si vyjeti za město lidem pro smích.“

„Už jenom toto, nestrkejte nos do cizí kaše. Chci-li, pojedu — nechci-li, nepojedu. Ty máš vnitřnosti pokažené — já mám v sobě ruskou krev, vás v ústavě poněmčují, přijdete tam odtud tren-bren, sprechen sie deutsch, ale my jsme ruští lidé.“

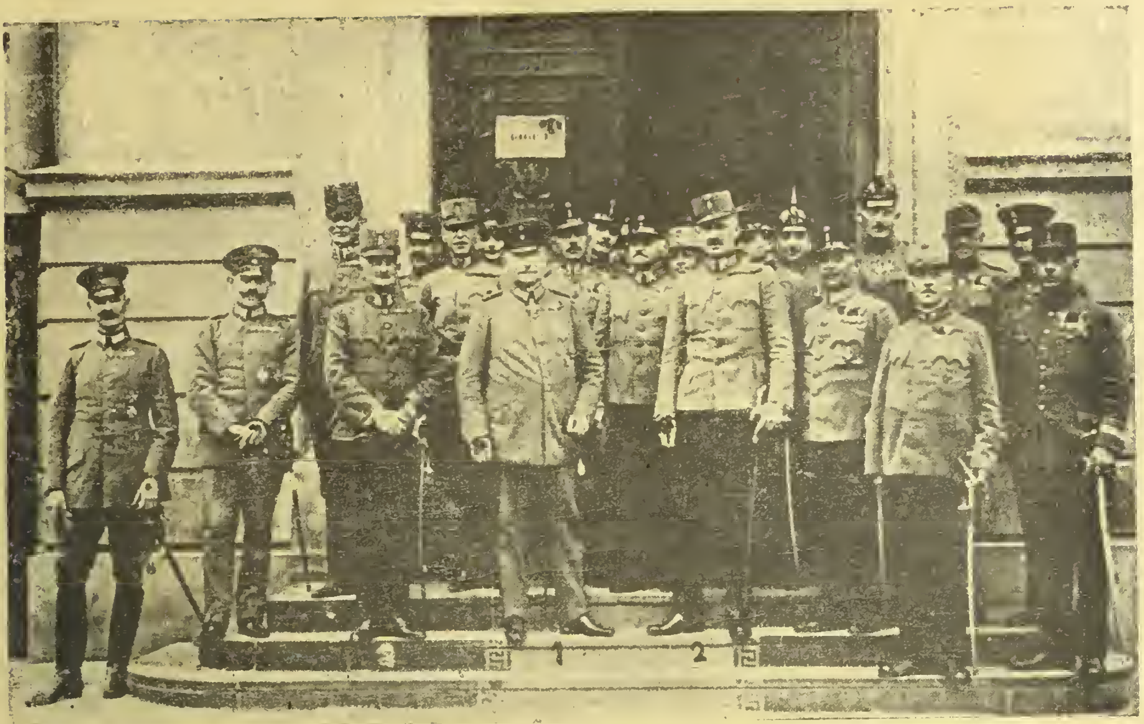
„V jakém jsem já byla ústavě? U prichodského diakona, duchovním hodinkám jsem se učila.“

„Celá tvoje bytost je babská. Mně při prvním sněhu jde až hlava kolem, krev se pění a ruce v pěsti se svírají. Za mladých let jsme při prvním sněhu chodili v zápasy a sáňky jsme hned chystali. Je pořekadlo: jak projedeš na saních první sanici, tak se ti bude dařiti po celou zimu. Nalij ještě čísku, pak pojedu.“

Tichon Iljič se napil čaje, oblékl se a šel do města.



Z Tyrol: Na první pohled bychom soudili, že je to obrázek nevinné želvy a zatím se tu jedná o opancéřovanou, zasněženou houfnici, jejíž řev časem zachvěje okolními skalisky.



Generál pěchoty sv. p. Beseler, generální guverner Němci obsazeného ruského Polska, sídlící ve Varšavě, návštěvou u c. a k. vojenského generálního guvernera generalmajora hraběte Szeptického.

„Nedojedeme... zamrzneme. Vylízej, Sášo! Půjdeme pěšky."

„Nemohu, Tišo... Nejsem v stavu. Jak mohu jít pěšky, když jsem vypil tři láhve šampaňského! Zahyneme, Tišo, ve květu mládí!"

„Ach, ty bože! Ale na koních můžeme jeti, Sášo!"

„Na koni? To mohu, jen kdyby mne někdo držel."

„Vozko, stůj! My si sedneme na koně!"

„A kam se já poděju se saněmi, kupci?"

„Sáně? Sáně dotáhne jeden kůň. Zanech saně tudy, já to zaplatím."

Kočí přemýšlel, pohladil zátylek a, odtáhnuv sáně stranou, odpřáhl koně.

„Vylezte na koně, kupci!" velel a s nemalým úsilím se mu podařilo posaditi přátelé na utýrané koně.

„Spadnu, já spadnu dolů! Oj, já sletím, dušinky moje!" křičel přítel Tichona Iljiče, chytaje se za hřívu.

„Nespadneš! Přivázal jsem ti nohy opratěmi; jen se drž za hřívu!"

Koně se pustili cvalem a tak tento letící jízdecký oddíl vjel do Moskvy po první sanici.

„Tak přijedeme z první sanice!" s hořkostí pronesl Tichon Iljič, usazuje zmučeného přítele do izvosčikovy proletky, aby ho dopravil domů.

Ve čtyři hodiny se přátelé vypravili najímati povoz.

„Máte trojku?" tázal se Tichon Iljič, nestoje už tvrdě na nohou.

„Máme samy lepší."

„Zapřáhněte do saní! V Petrovský park!"

„Co—o?. Do saní, to nelze — jaká pak je to sanice!"

„Jen chutě trojku do saní!"

Podomek odešel a za dvě minuty ohlašoval, že trojka se dostaví, ale bude stát bez smlouvání čtyřicet rublů.

„Upaluj! Jako oheň! Vodky dostaneš kolik chceš. Jedem prvně na sanici. Dušičko, těš se!" křičel Iljič a rozhazoval rukama.

Za tiché noci při podzimním větru vraceli se kupci zpět.

Trojka jela krokem.

„Jeď vozko! Což vezeš nebožtíky, čertův pastorku? Či tu máme zamrznout?" pokřikoval kousavým tonem Tichon Iljič.

„Není možná, kupče!" odvětil kočí. „Cesty není, sanice se zavaří, jak jedou do kamení."

„Vždyť já zmrznu! Nohy mi zdřevěněly, ruce zmrtvěly. Chceš dovézti domů jenom můj trup?"

„Nic nepoděláme, kupče! Koně neběží."

„Co ty Sášo, Alexandře Petroviči, spíš?"

„Usínám i já jsem ozábl. Kudy to jedeme?"

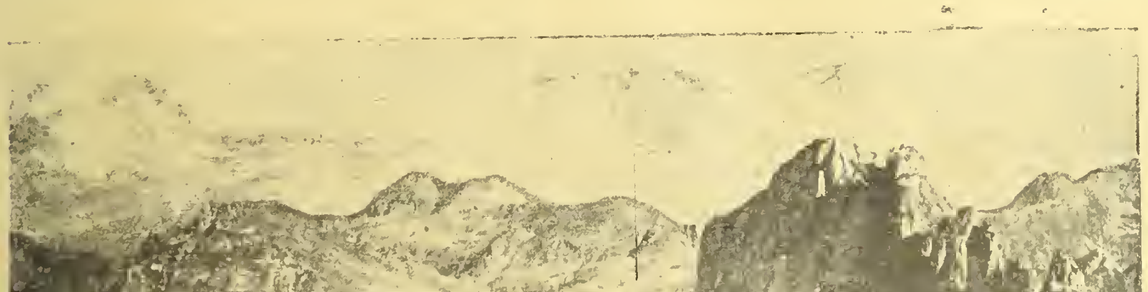
„Okolo výstavky, kupče!"



Z dobytých krajů Italie a Tyrol: Internováni Italové, očekávající svoje průvodní listiny, rakouskými vojenskými úřady vystavované.

„Ta byla znamenitá, výborná!" projevil tento a tvrdě usnul.

Přel. J. Kojecký.



Z jižních Tyrol: Obávané drátěné překážky, chránící nejvyšší posice rakouských vojsk v Alpách jihotyrolských

FRANCOUZSKÉ SIRKY.

V okamžiku, kdy mnoho států pomýšlí na zmonopolisování sirek budu jistě každého zajímati zklamání, jež se Francie v tomto ohledu dožila. Na proslavené pařížské universitě, na Sorboně, existuje prý jistý profesor, který má při zkouškách svoje koníčky, jimiž kandidáty týrá. Jednu takovou „colle" jak tomu tamnější studenti říkají obdržel prý kdysi jistý adept dějepisné vědy. Zněla: „Která jsou práva presidenta republiky?" Kandidát jich vypočetl celou řadu, ale když došel na dno své moudrosti pravil pan profesor-mučitel tvrdě. „Na jedno jste však zapomněl", a teprve po dlouhé chvíli až ubohý kandidát, promočen na košili, červených lící a uší byl na pokraji zadušení řekl examinator triumfálně: „President republiky ustanovuje cenu sirek".

A je to pravda. Není to sice nejskvělejším právem presidentovým leč náleží mezi nejdůležitější a od doby Grevy-ho použili tohoto práva, vyjma obtloustlého pana Fallières-a všichni francouzští presidenti.

Za vladaření Carnotova byla cena sirek dokonce dvakráte zvýšena. Stalo se tak vždy ne-



Z dobytých italských pevností: Tvrz Chiusa, dobytá 10. armádou rakousko-uherskou.

přímo, a sice zmenšením počtu sirek ve škatulkách, při čemž cena zůstala stejná. Francouzští národohospodáři dali státu velmi špatnou radu tvrdíce, že forma škatulky sirkové a její zevnější vzhled, jsou hlavními faktory dobrého odbytu a prodeje. Plných dvacet let řídil se stát touto radou a sice ku svému neprospěchu, neboť vzdor tomu, že škatulky sirkové měnily často svůj vzhled, dokonce i mistrná díla sbírek Louvru reprodukujíce, zůstávala veškerá námaha marna, poněvadž veřejnost nedala se klamati seznavši brzy, že kvalita sirek je stále špatná ba horší než dříve. A je nutno říci, že v tomto ohledu stojí Francie v popředí všech států, neboť francouzské sirky jsou nejhorší mezi nejhoršími.

Jistý statistik účetního dvora podrobil se námaze, aby zjistil odbyt sirek od r. 1880 až do r. 1905 a seznal smutné faktum a sice faktum docela tajemné, že roční zmenšení nákupu sirek ob náší u jednoho francouzského občana ročně ne méně a ne více než 1 frank a 21 centimů a to se již děje se po dvacet let. Několik let na to byla tato záhada poněkud osvětlena. Za výstavy v Gentu, propašováno bylo francouzskými návštěvníky tolik belgických zapalovadel „briguets" že parlament dne 28. prosince 1910 uvolil na ně daň, která se stala novým zřídlem státních příjmů. Publikum zaplatilo skutečně za zapalovadla na daních 825.000 franků, za to však zmenšil se odbyt sirek v obnosu zhruba asi jednoho milionů franků. Po roce mohla se vzniklá škoda přesně zjistiti; obnášela 315.144 franků 31 ctms. Aby se tento schodek uhradil, bylo usnešeno zmenšiti počet sirek ve škatulce za čtyřiceti na třicet. Leč za rok na to zmenšil se prodej znovu o 441.824 franků.

Myslilo by se, že ve státě, který vyrábí tak špatné sirky, daří se snad znamenitě podloudníkům a tajným výrobcům. Leč to by byl nový omyl — neboť podloudnictví tohoto druhu, již po dlouhá léta ve Francii neexistuje. Bylo mu zabráněno dosti podivuhodnými tresty pašeráků, tresty, jež pocházejí ještě z doby císařství, jimiž se neoprávnění obchodníci sirkami odsuzují na tak dlouho do vězení, až zaplatí pokutu 1000 franků. Poněvadž bylo odsouzencům nemožno vydělati ve vazbě tento obnos, bylo jim povoleno vyráběti v jejich celách sirky a jednou týdně je prodávati. Za třetí republiky byla tato tolerance zrušena, zboží podloudníka bylo skonfiskováno a nemohl-li zaplatiti musil si svůj trest odseděti. Konfiskované sirky byly odeslány nejbližší státní továrně sirkové a zpeněženy. Tím se vysvětluje okolnost, že čas od času přešly do oběhu dobré zápalky...

Od počátku války dožil se sirkový monopol ve Francii mnohých nesnází. Mobilisací byly továrny zbaveny dělníků. Došlo to tak daleko, že musil stát dováželi dvě třetiny amerických sirek ku krytí svého odbytu. Scházejí i nutné suroviny v prvé řadě dřevo. A poněvadž naříkají i továrny papíru na nedostatek dříví navrhla francouzská sněmovna, aby se k výrobě sirek užilo papíru a zbylé dřevo, aby se dalo k disposici výrobnám papíru.



Rakousko-uherští vojáci na Plavě: Přenášení ukořistěných italských kulometů našimi vojáky.

DOBA PAPÍROVÁ.

Uplynulým desítiletím klamně se říkalo doba papírová. Byl to pouhý žvast, neboť co vlastně znamená aera papírová seznáme a seznáváme teprve nyní. Naši odpůrci vyhnali nás z ráje, kde juchta bují, bavlna kvete a ovčí vlna v bujných kadeřích se kudrnatí. Nezbylo nic jiného než utvořiti si ráj nový, třeba že v mnohém peklu podobný, ráj náhražek a surogátů, mezi nimiž papír zaujímá přední místo. Do papírových pokrývek halí se choří v nemocnicích již plná tři léta; papírová pletení židlí t. zv. kožených mají svůj původ již daleko v dobách míru. Nedávno objevily se utěráky, překvapivše nás všechny, poněvadž by se považovalo za nemožné, že by kusem papíru dal se udrhnouti stůl neb podlaha.

Nyní se stal papír universálním prostředkem. Nelze ani chváliti vynalézavost ducha, poněvadž Japonci již dávno vyráběli z papíru nejrůznější věci. Dokonce i stěny svých obydlí. U nás stal se



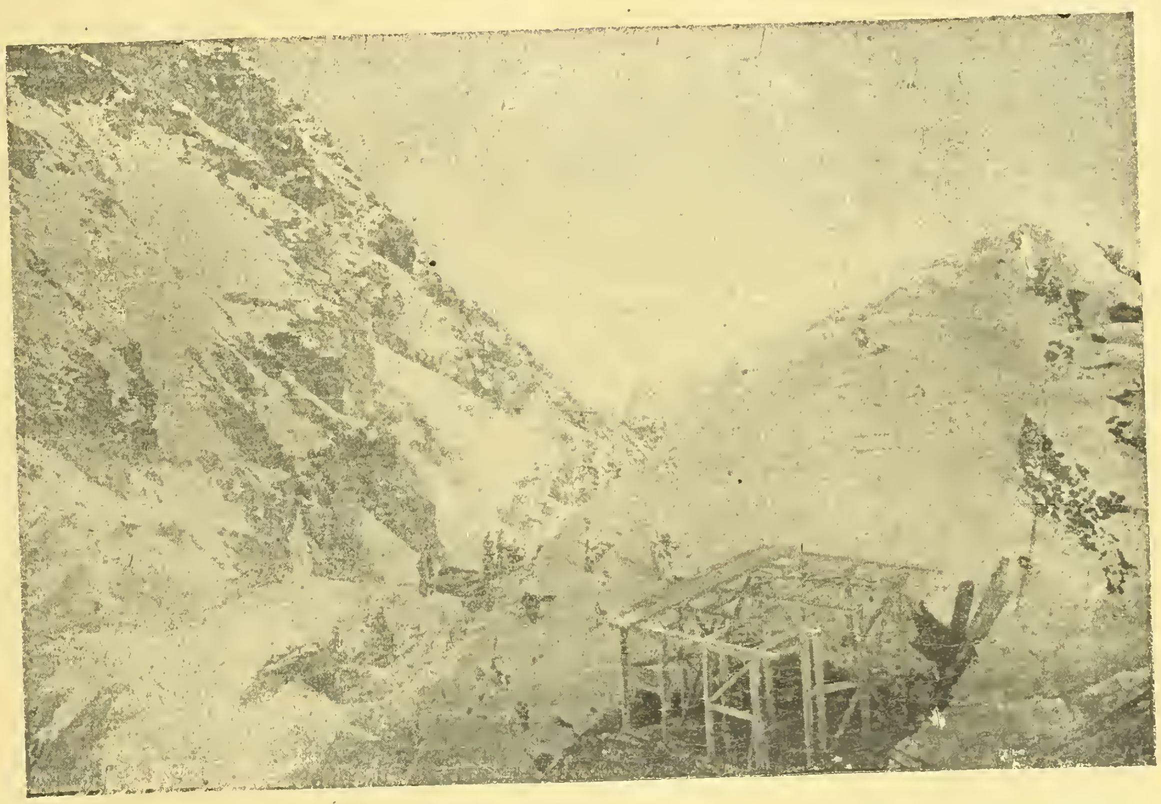
Úkryt pozorovatelů rakousko-uherských těžkých baterií v benátských horách



Z jihozápadního bojiště: Úkryty našeho dělostřelectva v horách jihotyrolských.

vynálezcem nedostatek. Vzdor tomu však i v míru již počítalo se v mnohém s papírem. Sudy a láhve, ba dokonce válce a kola železniční hotovily se z papíru; každoročně povolovány nové patenty, na př. pánské hůlky, pozůstávající z tenké tyčinky ovinuté papírovými proužky a klihem a lakem vespolek spojené. Papírové prádlo téměř do slova lněnou přízi napodobující přineslo ohromné bohatství saským výrobcům. Papírový ubrousek jest již dávno známou věcí, jen kapesník si dosud na papír nezvykl. Svazky knih mohly by se popsati o papíru, jeho zužitkování a úspěších a všech zdařených a nezdařených pokusech. Nejpodivuhodnějším jest jistě mimo papírového železničního kola, papírový kvítek napodobující pestrou, živou květinku.

Leč všechny tyto věci ustupují do stínu, s ohledem na dnešek, kdy se papír upravuje v přízi a nitě, aby se pak, na tkalcovských stavech spřádal a plátěnou košili, vlněný oděv a bavlněnou halenu nahražoval. Dlouhý kus papíru rozřeže se na uzounké proužky, které se skroutí a stočí a pomocí různých strojů niťařských v niť mění a sice v niť úctyhodně pevnou. Vzpomeňme si pouze na t. zv. papírový špagát. Rozvineme-li jej, obdržíme úzký proužek papíru, který je podivuhodně pevný. Poněvadž mokro pevnosti papíru škodí, nutno ho nejdříve impregnovati, aby vzdoroval vlhkosti. T. zv. sodnatá celulosa dodává zvláště tuhý a pevný papír. Roztočíme-li nit z toho druhu papíru zhotovenou, obdržíme proužek téměř neroztržitelného papíru. Z této nitě spřádají se tornistry, tašky, torby pytle, stany, záclony a dokonce i oděv. Posledni nás za našich dnů nejvíce zajímá. Jak známo stává se oděv výhradou boháčů. Ba i ti musí požádati kolkovaně o oděv a jiný starý, obnošený vrátiti. Co však má činiti chudý dělník? Odpověď zní: Koupiti si oděv papírový. Oděv nemajetné třídy, oděv žen, nižšího stavu? Halenka, košile? Všechno z papíru! Papír dosud neohebný nutno upraviti, přizpůsobiti a spřásti. Silná příze skytá dobré papírové pytle, jež se používají zejména při armádě. Z tenčí příze vyrábějí se košile. Z ještě jemnější příze vyrábějí se pěkné látky pánské i dámské barev nejrůznějších. Ovšem hmat i bližší ohledání rozpozná snadno tyto výrobky od pravých látek anglických. Pokud se týče dám, nemusí se naprosto obávati, že by roztržením neb natržením oděvu byly uvedeny ve zmatek, neboť papírová látka je silná a pevná. Ovšem že jeho cena během doby stoupne poněvadž výroba jest velmi obtížná a poptávka silná. V nynější době bylo již na mnoho set továren opatřeno modrými halenami pro dělníky — a sice halenami papírovými. Papírové prádlo se rovněž ponenáhlu vzmáhá. Hlavní požadavek jest, aby se mohlo práti. Pokusy prý jsou na dobré cestě a vedou od úspěchu k úspěchu. Praví se, že lze toto prádlo 40krát práti. Potvrdili-se to je vyhráno.

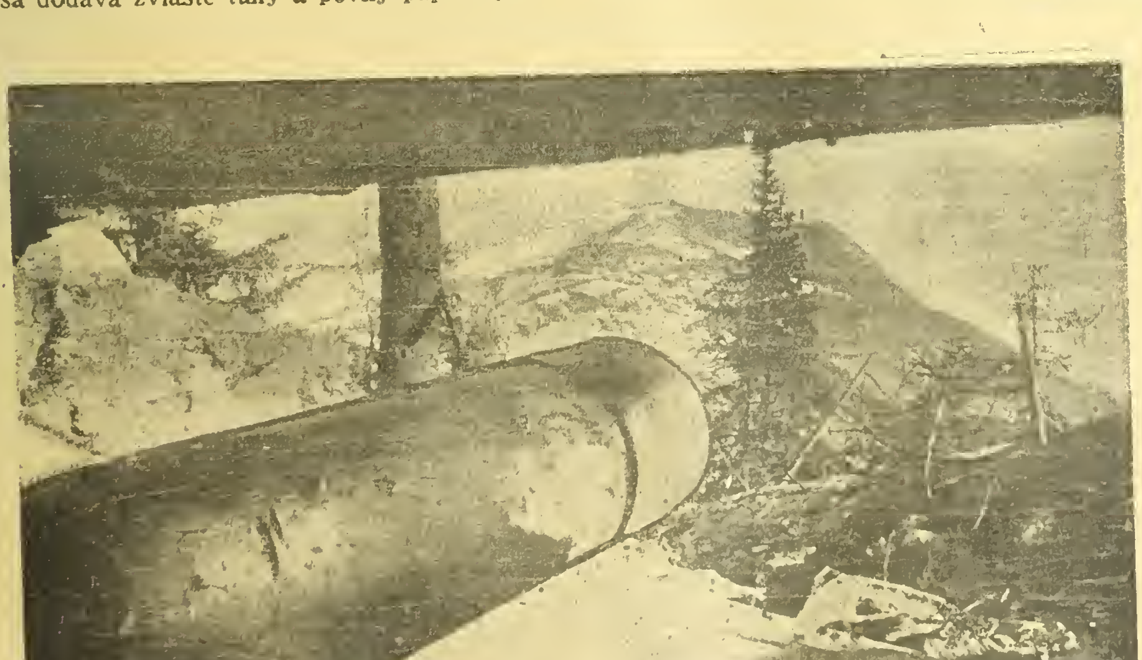


Naši vojáci staví úkryty na úpatí obrovského ledovce jihotyrolského. Nadlidská práce, neuvěřitelná, důkaz, co lidská síla zmůže.

Surovina — sodnatá celulosa, přichází k nám ze Švédska, kde se lesy mění sekerou a stroji v papír. Nejdůležitější methody výroby byly, již u nás vyzkoušeny. Dokud nepokročí pěstování kopřiv, bude papír nejdůležitějším faktorem v tkalcovnách a přádelnách. —

Člověk prožil dobu ledovou, kamennou, bronzovou — proč bychom nemohli zažíti i dobu papírovou.

ο ο ο



Z jihozápadní fronty: Rakousko-uherská těžká děla na hranicích jižních Tyrol

ZRNKA MOUDROSTI A PRAVDY.

Co se stalo, stalo se, po tom co jsi ztratil neohlížej se, hodiny nouze zapomeň, ale to, co tě naučila nezapomeň nikdy. Shakespeare.

•

Nejšťastnějším je ten, kdo se odvážil důvěřovat svému štěstí. Di Cajanello.

•

Vše nové stává se starým a vše nové stává ze starého. Gorgij.

•

Hraní karet je bankrot všech myšlenek. Schopenhauer.

•

Milenka nová, bývá obyčejně starou milenkou jiného. Boccacio

O VÝVINU VOJ. SLUŽBY SANITNÍ.

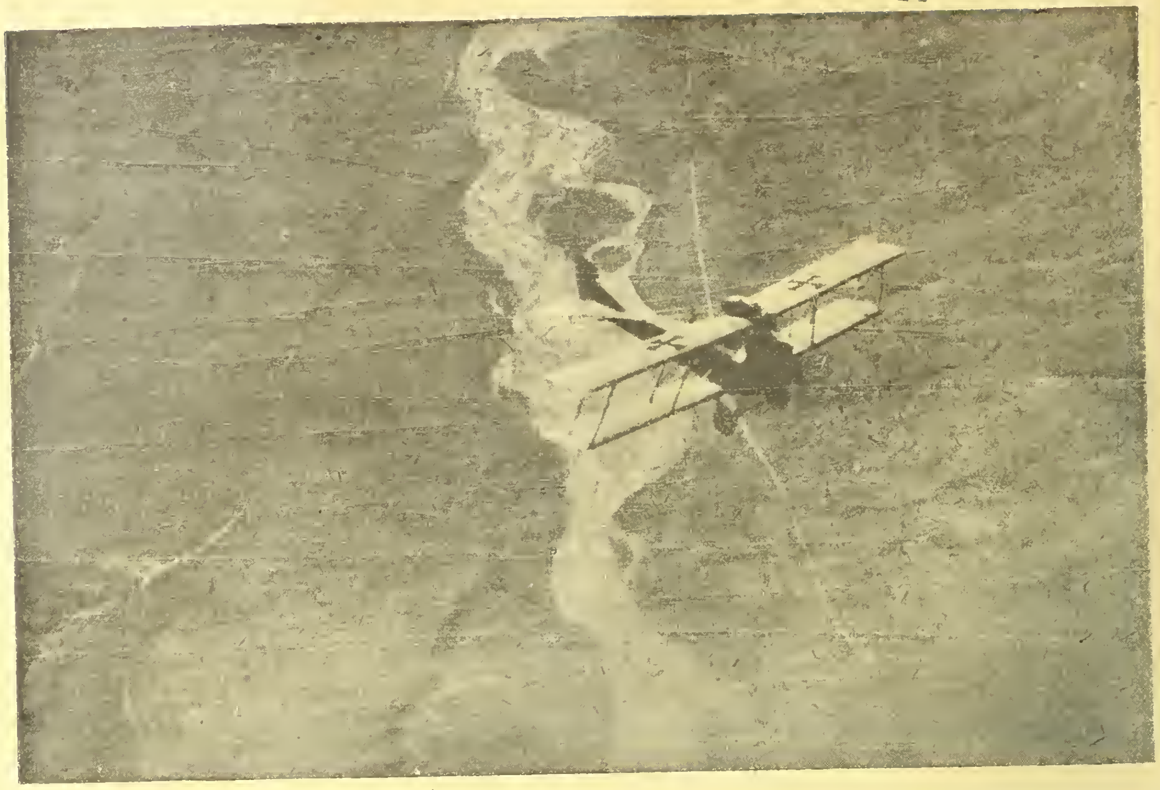
Již od dob nepamětných pečovalo se o raněné a nemocné vojiny. Ve vojsku starých Řeků Troju obléhajícím působili dva vojenští lékaři a sice Machaon a Podalirios, první co chirurg, „jemuž Bůh propůjčil obratné a lehké ruky, že mohl střely v mase lidském uvízlé vytahovati", druhý pak, co lékař nemocí vnitřních, „jemůž Bůh propůjčil neobyčejný důvtip, že mohl skryté rozpoznávati a nevyléčitelné hojiti". Kyros měl při svých desetitisících osm polních lékařů, kteří dleli nedaleko stanu vůdcova. Při štábu perského krále Artaxerxa nalézal se mimo jiné i lékař Řek Ktesias.

O římském vojsku nezachovaly se nám však ani nejmenší zprávy o službě sanitní. První sdělení o lékařích vojenských svěřuje nám Onesander, který praví, „že oslovení vojevůdce, který povzbuzoval kleslou mysl svých bojovníků, bylo mnohem účelnější, než veliké mediciny lékařů". Gaken zmiňuje se o polních lékařích na dvou místech. Dioskurides mluví v předmluvě ku své „nauce o medikamentech" o „válečné své praxi", z čehož lze souditi, že byl vojenským lékařem. Plinius nazývá jistou rostlinu „militaris", kteráž prý s olejem na ránu přiložena, hojila i nejtěžší zranění během pěti dnů.

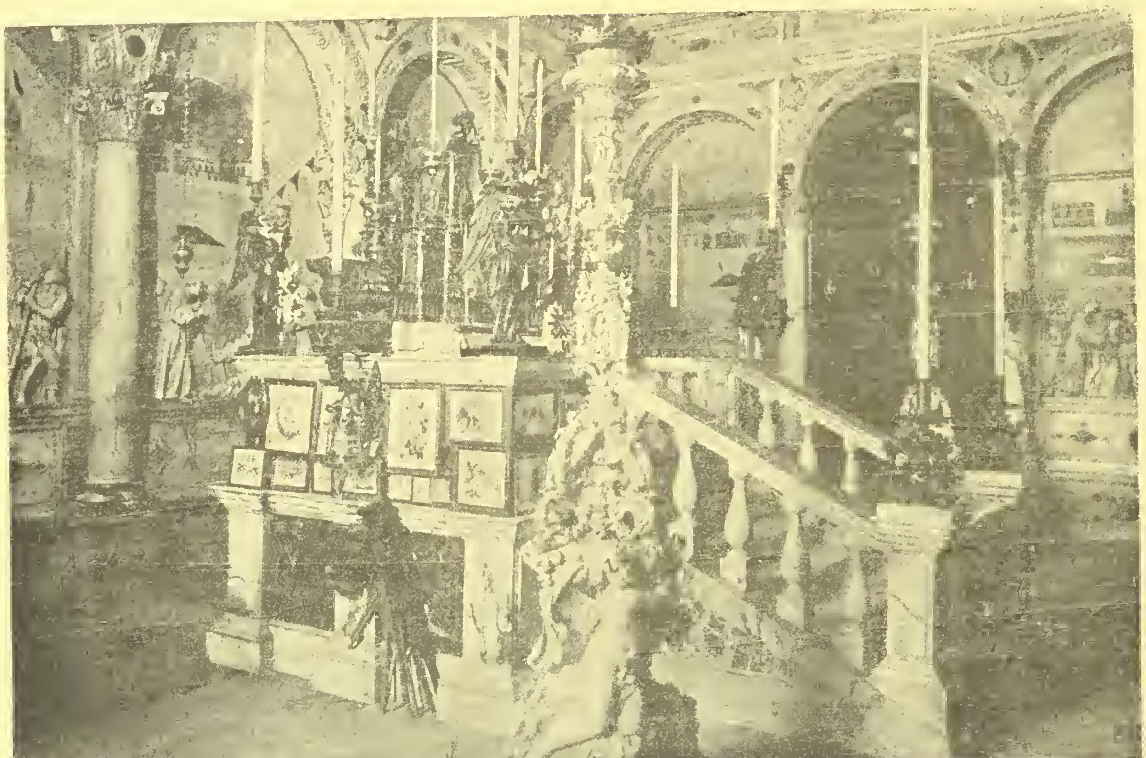
Dle zpráv polyhistora Hyginusa (96—138 po Kr.) existovaly již dříve lazarety (valetudinaria) právě tak, jako vetenarie pro koně, které se nalézaly v táboře nedaleko brány „Porta Praetoria". Lékaři (medicus a valetudinario) vypomáhal „custos operis armarii" (lazaretní inspektor), jenž pečoval o nástroje, obvazy a léky. Později byl zřízen při jízdních oddílech jakýsi druh „sanitních kompanií", jichž členové byli neozbrojení a jmenovali se „deputati", anebo též „seribones", a nosili při sobě nejnutnější, mezi jiným i sklenici vody, jež zejména omdlelým poskytovala dobré služby. Všichni vojenští lékaři byli svobodnými Římany, aneb aklimatisovaní cizinci a měli hodnost „principales" (poddůstojníků). Své potřeby a léky nosili tito lékaři ve zvláštních kasetách a skřínkách po způsobu „ručních a cestovních lékárníček". To dosvědčují i nálezy jejich na místech, kde římská vojska tábořila, ku př. blíže Mohuče, u Neapole, neb u Sitenu ve Švýcařích. Na skřínkách těchto bývají obyčejně odznaky lékařů: Aesculapius a Hygiea a jiné. Při vykopávkách ve Švýcarsku, v kraji mezi Aarou a Reussem, v místech to, kde se nalézala veliká, helvetská pevnost Vindonissa, kterou zřídili Římané ku obraně proti Germánům, nalezena byla (1892—1896) mimo měděných mincí a menšího římského nářadí i celá řada lékařských sond, pincet, lžiček koštěných, nožíků a celý inventář lékárnický a m. j.

V dobách pozdějších až do stol. 12tého, spočívalo opatrování nemocných většinou v rukou mnichů — a není pochyby, že skytali pomoci i raněným i onemocnělým vojínům — až do doby, kdy jim rozhodnutím koncilů a bul papežů, jmenovitě Alexandra (1163) a Honoria (1220) byla zejména chirurgie zapověžena. Pak se ujali léčení holiči a lazebníci, jež se s ohledem na nedostatečné množství, vědecky vzdělaných lékařů stali záhy pány situace považováni jsouce za jakýsi druh lidových lékařů. Mladší a podnikavější z nich táhli s vojsky do pole, co felčarové, léčice za laciné peníze nakažené žoldáky a hojíce podivuhodnými léky rány lancknechtů. Nelze se tomu ovšem pranic diviti, vždyť věda lékařská v oněch dobách stála na nejnižším možném niveau a je charakterisována pověstným dobrozdáním pařížské medicinské fakulty, tehdy nejslavnější na světě, v němž dětinskou filosofii hledí vysvětliti příčiny černé smrti, moru. Výstižně líčí činnost a znalost těchto felčarů čes. spisovatel Jan z Hvězdy v románu „Mastičkář", jenž náleží mezi první české romány vůbec. Není pochyby, že v dobách slavných válek husitských byli vojenští lékaři platnými činiteli. — Když slavný švýcarský lékař Paracelsus — plným svým jménem Filipus Aureolus Paracelsus Theofrastus Bombastus Hohenheimský zvaný — reformoval lékařskou vědu, stali se vojenští lékaři nutností a nezbytností.

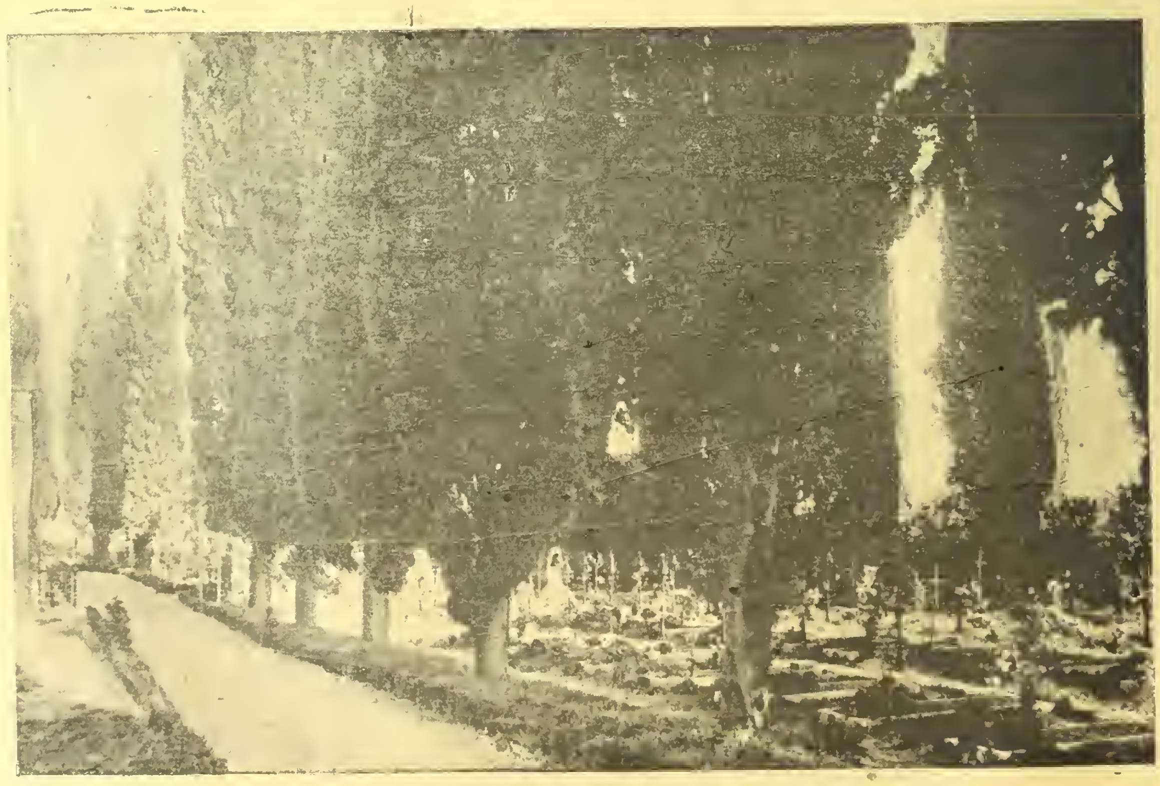
Císař Maximilian zřídil ve svém vojště zvláštní úřad „nejvyššího polního lékaře", jemuž byli



Ve vzdušných výšinách nad Piavou. Obrázek zachycený z aeroplánů, znázorňuje rak.-uher. létadlo a pod ním stříbrný pas řeky Piavc, kde se jak víme zarazil italský ústup.



Ohrožená místa v Benátsku: Nádherný mramorový oltář ve věhlasné a celým světem obdivované Ricciově basilice sv. Antonína v Pádově.



Z osvobozených území a krajů: Velkolepý hřbitov v Aquileji. Na pravo italský vojenský hřbitov.



Z ofensivy proti Italii: Episoda z postupu rak.-uher. vojů v nížině benátské. Zásobovací oddíl tábořící na pokraji italské vesničky.

řízeno, aby si plukovní felčarové opatřovali léky sami podobně, jak tomu bylo ve vojenských posádkách a že budou za to určitým obnosem odškodněni. Toto nařízení bylo vlastně zavedením t. zv. lékařského groše", který byl od konce 17. století každému vojínu, až do hodnosti strážmistra a šikovatele měsíčně strhován a který obnášel tři krejcary. Plukovnímu felčarovi v polním lazaretu pak plukovnímu lékarníkovi bylo toto odškodnění vypláceno měsíčně a krylo tak vydání za nákup potřebných léků.

Poměrně velmi záhy, věnována pozornost vojenské polní sanitní službě v Sasku. Tam již v roku 1613 byl každému pluku, ať pěšímu, či jízdému, přidělen felčar a sice felčar ozbrojený. Jeho příjem obnášel u jízdy deset, u pěších 11 tolarů. Po válce třicitileté zřídilo Sasko vojsko stálé, kde při každém praporu fungoval polní felčar a při každém pluku plukovní felčar. Vojenských nemocnic ovšem ještě tehdy nebylo Opatrování nemocných a raněných dělo se buď v některém blízkém obydlí, anebo v případech obzvláště těžkých v městském lazaretě. Ve válce proti Turkům r. 1683 fungoval ve vojště nejvyšší štábní lékař a štábní felčar. První nalézal se vždy poblíže velícího generála a musil pečovati o účelně zřízenou nemocnici a dohlížeti mimo jiné i na činnost zaměstnaných tam felčarů a lékárníků.

podřízeni „doktor lékařství", felčar a ranhojič. Felčar byl volen hejtmanem, jehož oddílu býval přidělen a jeho povinnosti bylo pečovati o léky.

Služba felčarova pozůstávala v hojení a léčení vnitřních nemocí a v přípravě léku z polní lékárny pocházejících. Aby byl snadně a rychle k nalezení, bydlil společně s „praporčíkem", na jehož stanu musila v každou dobu býti vyvěšena vlajka. Poněvadž v oné době transport a umístění raněných a nemocných vojáků podléhal již jistým regulím a pořádku, znamenají nařízení Maximilianova nejen počátek spořádáné péče o nemocné a raněné, nýbrž jsou to i první stopy pol. služby sanit., poněvadž „nemocniční mistr", pozdější to lazaretní inspektor, vykonával tu pod dozorem nejvyššího polního lékaře svoji funkci a felčar, representující v jedné osobě lékaře i lékárníka, byl první předzvěstí pozdějšího chirurga praporu.

Skutečný vývin a výcvik sanitních oddílů byl zřízen za času velikého kurfirsta. Za jeho doby bylo vojsko rozděleno již v pluky a od r. 1635 nalézal se při každém štábě „štábní felčar" nebo též „plukovní felčar", který se při jízdních oddílech nazýval „plukovním ranhojičem", anebo též prostě ranhojičem. Ve velkých, posádkových městech byli ustanoveni t. zv. „garnisoní medikové" a „garnisoní felčarové".

S ohledem na veliká vydání udržováním armád způsobená, bylo Bedřichem kurfistem na-



Z ofensivy proti Italii: Podivuhodné odění rak.-uher. lyžařské hlídky, která, aby ušla v sněžných pláních zraků nepřítele — zahalena jest v bílé plachtoví.

POŽADEVKY RAK. UKRAJINCŮ.

Mimořádný sjezd ukrajinské národní strany učinil usnesení, ve kterém se žádá, aby mírové jednání bylo vedeno také se zástupci ukrajinské republiky a aby k němu byli připuštění také zástupci rakouských Ukrajinců. Dále má býti východní Halič a severní Bukovina spojena v administrativní jednotku a kdyby rakousko-ruská hranice zustala nezměněnou, má býti v rámci mocnářství učiněna samostatnou státní jednotkou. Sjezd ohražuje se proti přivtělení ukrajinské půdy do polského státu. Kdyby se na to pomýšlelo, žádá sjezd, aby východní Halič a severní Bukovina byly prohlášeny za mezinárodní sporné území a aby obyvatelstvu bylo přiznáno právo sebeurčení na jeho státní příslušnost. Sjezd protestuje proti opětnému majorisování Ukrajiny Maďary. Na to byly projednávány hospodářské otázky.

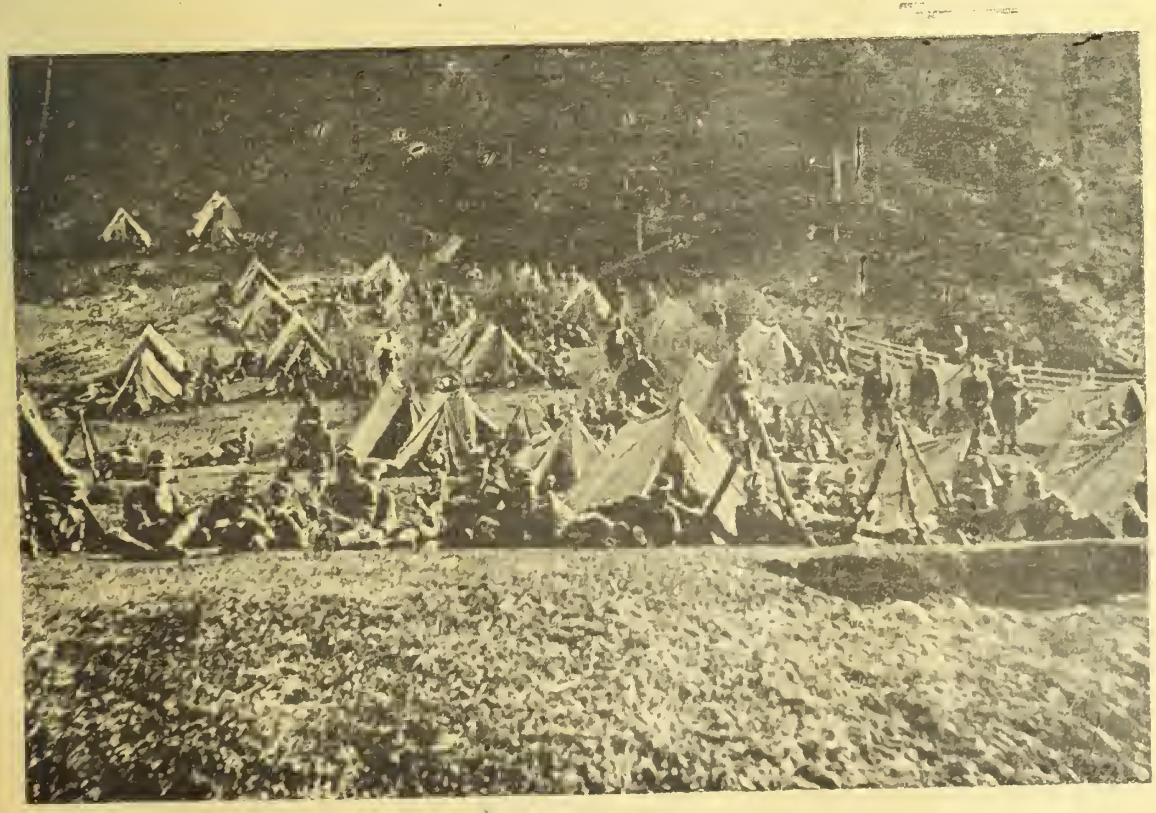
:o:o:o

ZAJÍMAVÉ DROBNOSTI.

Ani jediný z ptáků hrabavých, nezpívá.

Sklo se nemá nikdy čistiti padají-li naň sluneční paprsky, neboť se stáva neprůhledným a špinavým.

Celkový příjem londýnských budov páčí se na 840 milionů K, zatím co výnos pozemku v Anglii a Walesu tvoří jen malou sumu 540 milionů K.



Z jihotyrolské fronty: Odpočinek rakousko-uherského oddílu nedaleko města Arsiera

RUŠTÍ DELEGÁTI V BRESTU LITEVSKÉM.

Rusové na konferenci v Brestu Litevském mají bohaté vědomosti, jsou chytří, pronikají bleskem k jádru věci. Jejich vůdce p. Joffe zejména jest vzorem vyjednávače. Jest to vážný, velmi klidný a rozvážný muž, jenž očividně vniká v každou situací. Jest nejen znatelem sobě blízkých vnitroruských problémů, ale projevuje též každým úsudkem a každým slovem, že má plné porozumění a znalost zahraničních poměrů. V prostředním, spíše štíhlém muži, čtyřicátníku s temný mvousem a cvikrem skrývá se velké nadaní a universální vědění. Pan Kamenev jest advokát, typický ruský zjev: blondýn plnovous, modré oko. Pan Kamenev rozumí a mluví právě tak jako učenec profesor Pokrovský, historik na universitě moskevské. Vyjednávání děje se po většině v diplomatickém jazyce t. j. francštině, mnohdy však též německý, hlavně však se dává z pochopitelných důvodů přednost ruštině. Totéž platí o zajímavé paní, jež se připojila k rus. vyjednávačům, paní Bicenkové. Teprve revoluce vysvobodila ji z vazby, ale dlouholeté vězení nemělo na ni vlivu. Jest to pozoruhodná dáma a má zřejmě veliký vliv na své mužské kolegy. Jest na rozdíl od mnohých jiných žen zdrželivá, téměř plachá. Mluví zřídka a ne mnoho, ale když mluví, pak oživají její energické rysy krásou prozářenou vášnivým a neochvějným přesvědčením. Chce jako ostatníruští vůdcové mír, ač nenáleží ke straně bolševiků, nýbrž k sociálním revolucionářům. Nejnověji přijel do Brestu Litevského také lidový komisař pro zahraniční záležitosti. Trocki.

▫ ▫ ▫

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Hospodářství ve válečných ústřednách.

Na činnost válečných ústředen slyšeli jsme už v posledním zasedání poslanecké sněmovny četné stížnosti. Centrály tyto vybudovány byly, aby zorganisovaly hospodářství na trhu životních potřeb a každý občan musel předpokládat, že cílem těchto opatření má být v prvé řadě ochrana obyvatelstva před vykořisťováním a před nesvědomitým zvyšováním cen. Skutečnost ukázala však mnoho stinných stránek, na které nutno poukázati zejména nyní, kdy se válka chýlí ku konci a s ní také nastane obrat celého hospodářství. Neboť naše poválečné hospodářství nesnese žádné experimenty. Poukazujeme dnes na příklad na obrovské zisky válečných ústředen. Pověstná vídeňská nákupní společnost „Geos" vytěžila na příklad maličkost: více než milion korun. Tento milion zaplatili nebozí konsumenti, kteří v houfech tlačí se před prodejnami a čekají na hrst hrušek neb jablek. Statistika nás učí, že každý, kdo si koupil 1 kg ovoce odváděl 5 hal. společnosti. Zač? „Geos" stejně, jako jiné syndikáty svěřily své akce většinou do rukou velkých obchodníků, kteří z válečných ústředen nadělaly samé výdělečné podniky, jež na malého odběratele berou ohledy ještě menší než podnikatel soukromý a kteří pečují hlavně o svou vlastní kapsu. Jinak nemohlo-li by si opovážiti hruškové oddělení ovocného syndikátu navrhnouti, aby čistý zisk 300.000 K byl rozdělen ne snad zaměstnancům, ale mezi členy oddělení. Proti této ziskuchtivosti, proti tomuto obohacování na účet konsumentů nutno energicky protestovat!



Poněvadž na italském bojišti zanechal nepřítel nesmírné množství ručních granátů v neladu a skladu ležeti, jest rakouské vojsko zvláštními tabulkami varováno dotýkati se jich. Na tabulce je vyobrazen italský ruční granát a pod ním německo-maďarský nápis: „Pozor! Italský ruční granát!"



Z galerie našeho vojska: Čech, hejtman Otakar Jindra vůdce rak.-uher. leteckého oddílu, který od ledna 1915 vykonal 219 zdařilých, úspěšných letů sestřelil dohromady 8 nepřátelských letadel.

*

Co je 17 miliard? V Rakousko-Uhersku máme jak známo v oběhu za 17 miliard papírových peněz. Co je to? Miliarda čili tisíc milionů je suma obrovská, před kterou nás ještě před válkou jímal úžas. Dnes je to ovšem obnos všední, výdaje válečné počítají se již do set miliard. Kdyby někdo chtěl vyplatit 17 miliard v korunových bankovkách a položil na stůl jednu bankovku za vteřinu, potřeboval by, počítaje neustále ve dne i v noci, 539 roků, aby sumu vyplatil. V posledních měsících, jak bylo v parlamentě konstatováno, vydává se denně za 33 milionů nových papírových peněz. Tuto sumu by jeden člověk, počítaje dnem a nocí, vyplatit mohl za 382 dní, čili 382 lidí by musilo vyplácet celý den (čtyřiadvacet hodin). Kdyby vyplácel jeden člověk denně jen 8 hodin, bylo by potřebí 3 X 382 lidí, čili 1146 lidí, aby tuto denně u nás vydanou sumu papírových peněz spočítali. Protože výroba bankovek, které ovšem také jsou vydávány ve větších obnosech, než v koruně, dá mnoho práce, lze z toho lehko si představit, jaká obrovská tiskárna se sty a sty pracovními silami je v činnosti, abychom měli dosti peněz.

Obrat na neutrálních peněžních trzích. V poslední době docházejí příznivé zprávy o obratu na neutrálních peněžních trzích. Zejména kurs rakousko-uherské koruny se značně lepší, též i kurs německé marky Leč i francouzský frank stoupá.

▫ ▫ ▫

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ

Dne 29. prosince. Italský útok východně Monte Tomby byl odražen. Na západě dělostřelecké boje a místní anglické výzvědné útoky. V Palestině turecké protiútoky směrem na Jerusalem. Jinak na frontách nezměněná situace.

Dne 30. prosince. Zvýšená dělostřelecká činnost na italské frontě, ve Flandrech v oblouku u Ypern, jižně Scarpy, na východním břehu Mosy a v Macedonii u Bitolje a Doiarnského jezera.

Dne 31. prosince. Východní bojiště: Příměří. Italské bojiště: Po prudké dělostřelecké a minové přípravě postupovala včera odpoledne francouzská pěchota proti našim posicím na Monte Tomba. Po těžkém boji podařilo se nepříteli vniknout na několika místech do našich zákopů. Protiopatření jsou v proudu. Na ostatních úsecích fronty namnoze dělostřelecká činnost. Na západě dělostřelecké boje a akce výzvědných hlídek.

Dne 1. ledna. Dělostřelecká činnost na planině Aslaga a v území Monte Tomby. Na západě dělostřelecké boje.

Dne 2. ledna. Na planině Aslaga, v území Monte Tomby a na dolní Plavě dělostřelecké boje. Předmostí u Jensonu na západním břehu Piavy bylo vyklizeno a naše vojska ustoupila na levý břeh řeky. Na západě dělostřelecké boje z Palestiny oznamují Angličani, že posunuli svou frontu u Jerusalema dál na sever. — V Berlíně konala se korunní rada. — Ukrajina byla připuštěna na mírovou konferenci v Brestu Litevském.

Dne 3. ledna. Na našich frontách nic nového. Soukromé zprávy ohlašují italsko-anglicko-francouzskou protioffensivu v Italii. Na západě dělostřelecké boje a šarvátky hlídek. Hrabě Czernin a šl. Kühlmann odjeli do Brestu Litevského, kde obnoveno bude mírové jednání s Ruskem.

Dne 4. ledna. Na našich frontách nic nového. Na západě dělostřelecké boje. Mírové vyjednávání v Brestu Litevském bylo náhle přerušeno. Ruští delegáti nepřijeli do Brestu a žádali, aby konference přeložena byla do neutrální ciziny. Zároveň předložili Rusové nové požadavky a zamítli návrhy čtyřspolku ohledně bodu 1. a 2. mírové smlouvy, který upravuje otázku polskou, litevsku a kuronskou. Je ale naděje, ež se podaří rozpory překonati.

▫ ▫ ▫

SMĚS.

Valné shromáždění všech českých poslanců říšských i zemských, z Čech, Moravy i Slezska, jakož i poslanců, kteří ztratili mandáty, svoláno bylo na neděli, dne 6. ledna do Prahy. Jednalo se o stanovisku českého národa k mírové konferenci v Brestu Litevském.

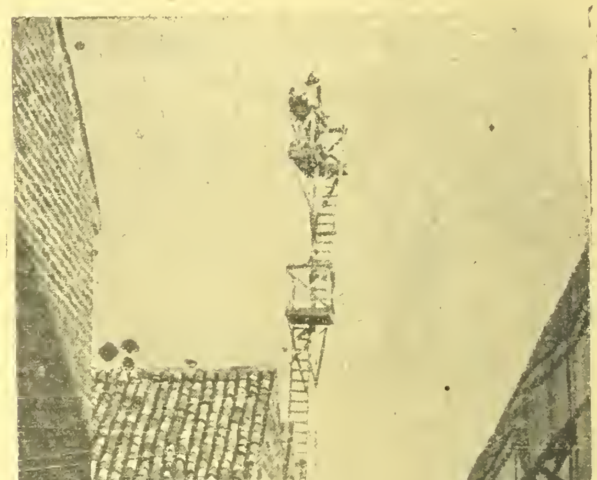
Parlament sejde se teprve, až v Brestu Litevském stanou se konkretní usnesení — dle všeho koncem ledna nebo také až počátkem února. Rozpočtový výbor poslanecké sněmovny sejde se 15. ledna.

Přestávka delegační zasedání trvá dále, část delegátů odjela do Bělehradu a do Vidimu, aby prohlédla si tamnější zařízení vojenské zprávy. Teprve 15. ledna se sejde se vojenský výbor rakouské delegace.

Státní policie v Praze rozpuštěna. Jak oznamují pražské listy, uchystalo pražské policejní ředitelství překvapení: Oddělení státní policie, jež úřadovalo od policejního ředitelství neodvisle a samostatně podávalo své zprávy místodržitelství a ministerstvu vnitra, případně vojenství, bude zrušeno. Je to již skutečným faktem a věci pokročily tak daleko, že je již i rozhodnuto o přeložení dosavadního úřednictva státní policie pražské na jiná působiště.

„Moravsko-slezský Denník". „Ostravský Denník" změnil od 1. ledna svůj dosavadní název na „Moravsko-slezský Denník".

Odvody ročníku 1900 konají se od 14. ledna do 28. ledna. Bližší informace obsaženy jsou v pouličních vyhláškách.



Ku obraně proti útokům letců používají Italové zvláštních lešeninových, primitivních věží, na kterých na nejhořejší podestě umístěna je strojní puška. Po ústupu Italů padly mnohé z těchto účelných věží do rukou našeho vojska, které je nyní s výhodou užívá proti nepříteli.

Pokusy o sjednocení českých stran dělnických činí další potěšitelné pokroky. V nedávných dnech konal Svaz českých kovodělníků říšskou konferencci a přijal resoluci, v níž se zdůrazňuje, že odborové organisace dělnictva mají býti neseny duchem naprosté tolerance, vítajíce každého dělníka, jakéhokoliv politického přesvědčení do svých řad a přenechávajíce úkoly politického snažení příslušným politickým organisacím. Dále praví: „Vítáme všechny snahy, pokud dokazují, že v organisacích politickou odlišností založených nabyl převahy socialistický třídní názor

jenž hledá prospěch dělnictva v něm samém, ve spojení dělnické třídy, přibližuje tak problém jednotné organisace svému řešení. Zejména v totmo směru se obracíme ku dělnické části strany národně sociální a dělnictvu svobodomyslnému. Plníce všechny povinnosti zápasu, který je nám uložen jako příslušníkům národa, bojujícího za svá kulturní a politická práva. trváme neochvějně na zásadách mezinárodního spojení dělnictva proti kapitalismu a považujeme proto postup s dělnictvem ostatních národů za samozřejmý a nutný. Zde v zájmu jednotného postupu dělnictva českého s německým považujeme za nutné vyjasnění a zjednodušení poměrů v tom směru, že za jeden z nejbližších úkolů zdůrazňujeme vstup českých centralistů do našich společných řad." V neděli konala valnou hromadu národně-socialistická „Česká Obec Dělnická". Zde bylo zdůrazněno, že je nutnosti, aby dělnictvo spojilo se ve stranu jedinou. Bylo usneseno slaviti první máj místo první neděle v květnu.

Spolek českých právníků „Všehrd" byl rozpuštěn, protože prý překročil své stanovy tím že demonstroval jmenováním býv. posl. dr. Kramáře, dr. Rašina a jiných čestnými členy.

„Krátká historia Slováka". Tak se nazývá malá knížka Julia Botta. Vyšla v létě 1914, ale po vypuknutí války byla zabavena, Slováci nesmějí zvědět, že měli Nitru a Svatopluka, že měli Matúše a Jiskru z Brandýsa, že stáli v popředí Uher, že prožívali jeden ideový život s Čechy. Ještě 18. prosince 1917 jednalo se o knížce před soudem v Báňské Bystřici a soud rozhodl, že se zkonfiskované výtisky musí zničit, také rozšířené po národě zkonfiskovat a spálit.

Krise vlády uherské. Uherský ministr výživy hrabě Hadik podal demisi pro rozpory s rak. ministrem výživy. Není vyloučeno, že krise tato zachvátí celý kabinet Wekerlův.

Samostatnou uherskou armádu žádají Maďaři a jejich vláda Wekerlova. Vídeňská vláda a vojenské kruhy kladou odpor, císař dosud neučinil rozhodnutí.



Za větrem: Plnění patron určených pro strojní pušku na tyrolské frontě.

Nechtějí pokořiti německý národ. Anglický ministr. Asquith prohlásil, že válečným cílem čtyřdohody ne-

stal ještě odvážnějším. Skoro, co dítě ještě, hlídal ovce a kozy v těchto nehostinných stržích a v opuštěných, osamělých jeskyních odrážely se zvuky malé jeho šalmaje. Ponenáhle seznámil se s každým koutkem tohoto rozervaného, hrůzného břehu, takže když i povyrostl v jinocha, doprovázejíc své soudruhy na jich rybářských výpravách daleko na širé moře, vášnivá jeho láska k těmto úskalím a skalinám neuhasla. Zatím co ostatní hoši loudali se v prázdných chvílích odpočinku na nábřeží, občerstvujíce a obveselujíce se v krčmách, aneb sušíce před svými rodnými chatami své mokré sítě, prolézal Rohan s hořící pochodní, jako strašidlo, temně černé jeskyně, kde tuleni kojili svá mláďata, aneb ploval nahý k „jehle gurlandské"

I za nejkrutší zimy, kdy divoké, zpěněné vlny otřásaly v základech žulovím, kdy zuřila mořská zemětřesení, útes za útesem se uvolňoval a jako mocná lavina se řítil do moře — ba dokonce i v nejlitějších bouřích nejlitější roční doby, proháněl se Rohan ve svých milovaných skalinách.

Tak v něm vzrůstala den ze dne, rok od roku ona hrozná, neskonalá láska k moři, kterou obyvatelé měst považují pouze za právo básníků. Což nemiluje rolník svoje role, námořník svůj koráb, na němž po světě bloudí? Rohan miloval moře s nesrovnatelnou vášnivostí, a nepřehání se tvrdí-li se, že by se byl cítil bídným a ubohým, kdyby byl musel žíti — byť i jen jedinou míli ve vnitrozemí. Že miloval moře — onou svoji láskou, beze vší sentimentality, bez romantických idei, bez velikého básnění — onou elementární, z nitra srdce prýštící láskou, bylo zcela přirozeným, neboť se považoval za odchovance moře.

Mnoho strašidelného a ponurého se vykládá na tomto skalnatém břehu. Groteskní a hrozné legendy, mezi nimi zvláště jedina, která jest mnohém více, než pouhou legendou. Vypravuje o nebezpečích a utrpeních za mocné bouře mořské

Dívka položila vřeteno vedle páru dřevěnek a širokého plstěného klobouku, přitiskla tvář těsně na pokraj strže, uchopila jednou rukou pevně lano na skalním výběžku připevněné a zírala upřeně do hlubiny. Asi z poloviny propasti, hleděla na ni usmívající se tvář. Okamžik na to spatřila postavu mladíka uprostřed hejna kroužících racků po laně mezi nebem a zemí šplhajícího, viděla rovněž i bílý příboj v hlubině, bílý, stříbrolesklý svit tichého moře, a rozervaná skaliska, jako by rozžhavená žárem slunečním. Pak se náhle kolem ní vše zatočilo, zavřela oči vykřiknuvši jemně. Leč z dola zavzněl veselý smích, který jí opět dodal sil, že se znovu dolů zahleděla.

Jaká hloubka! Pojala ji závrať, leč záhy se opět vzpamatovala a utišila. Viděla nyní vše zcela jasně; krvavou červeň žulových skalin, omývaných laškujícími vlnami, viděla i vodní byliny volně si v moři pohrávající; osamělou „jehlu gurlanskou", tento ohromný balvan a vápenný monolit, trčící z modrého moře, obletovaný nesčetnými hejny mořských ptáků; na skalinách uvelebené racky, vyhlížející z dáli jako malí, bílí móli a zírající do zapadající baně sluneční; tuleně, jež v temně zelených chobotech moře vesele se šplounali; osamělý rybářský člun s červeným plachtovím, jejž odliv odnášel zvolna do širokého moře — vše to jevilo se jejímu zraku, jako v čarovném zrcadle, leč právě tak rychle opět mizelo a její oko utkvělo na obraze jiném — štíhlé, pružné postavě, jež visela mezi nebem a zemí, šplhajíc rukama i nohama po kluzkých stěnách a pátrajíc v skalních štěrbinách a puklinách po vajíčkách mořského ptactva.

Malé, jako vločka pěny vyhlížející, vlaštovky mořské obletovaly smělého jinocha. Jakoby vystřelení, vyráželi drobní, mořští papoušci ze svých hnízd a skrýší — vydlabaných v zemi, jako pelechy králičí — kroužíce několik set stop v okruhu a opět se vracející a dorážející na vetřelce a do svých děravých skrýší se zase uchylující. Velký černý kormorán

ní porážka a pokoření německého národa, nýbrž zničení vojenské vlády Pruska. Ne německý národ, nýbrž vojensko-byrokratická soustava vlády německé musí být zničena, poněvadž ona dosazuje na trůn násilí, jakožto nejvyšší moc a ohrožuje pokojný vývoj Evropy. Dále prohlásil, že Anglie nechce ohrožovati a neohrožuje svobodu moří. Vždyť před válkou byla plavba obchodních lodí všech států úplně volná a svobodná a takovou musí zůstati i po válce.

Češi a mír. Předseda Českého Svazu poslanec Staněk zaslal předsedovi sněmovny dru Grossovi přípis, v němž ho žádá jménem všech stran, soustředěných v Českém Svazu, aby neprodleně svolal sněmovnu. V přípisu se poukazuje na rychle postupující mírové vyjednávání, které má dalekosáhlý význam a které se děje bez jakékoliv účasti sněmovny. Všechny parlamenty světa v nejdůležitějších okamžicích bývají ihned svolány, stejná, ba větší nutnost jeví se i v Rakousku. Německá vláda jedná v permanenci se zástupci stran a informuje je. V přípise se apeluje na předsedu sněmovny a žádá se okamžité svolání sněmu, a ohlašuje se řada interpelací a návrhů.

Zničené miliardy. Úřední zpravodajská kancelář německá sděluje, že za posledních 12 měsíců vydaly válčící státy na válku 256 miliard, to jest 700 milionů denně. Na účele všeobecně prospěšné nedaly tyto státy ani za 100 let tolik co vyhodily za rok na zabíjení lidí a ničení hodnot a statků. Není to blázinec?

*

Co stálo objevení Ameriky? V Janově objeveny byly spisy a akty obsahující výdaje cest Krištofa Kolumba, z nich jasně vysvitá, kolik Kolumbus obdržel za své cesty, které vedly ku objevení Ameriky. Krištof Kolumbus měl roční plat 1600 lir t. j. okrouhle 118 K měsíčně. Každý z obou kapitánu, jež ho provázeli, měli 900 lir t. j. okrouhle 840 K. Výbava a výzbroj loďstva, na kterém Kolumbus dosáhl Nového Světa obnášela 14.000 lir. Výdaje za dohled a j. 2.900 lir, když se Kolumbus z cest vrátil byl mu vyplaceno celkem 22.000 lir k uhražení všech výloh. Zdá se tudíž, že obdržel předem jakous zálohu. Celkem stálo objevení bohaté Ameriky 36.000 lir v naší měně pouhých 33.000 K.

Dobývání petroleje na Moravě. Jak známo, bylo na Moravě asi na čtyřech místech započato za války s dobýváním petroleje. Petrolej dobývá se v Ratiškovicích u Hodonína, dále u Hustopeče a u Bohuslavic na Kyjovsku. Na posledním místě získalo se sice několik hektolitrů nafty, ale dobývání bylo nyní zastaveno V dřívějších dobách konány byly četné vrtací pokusy na Slovácku u uherských hranic. Všechny skončily nezdarem. Ložiska nafty na Hodonínsku jsou v blízkosti zřídel na uherském Slovensku, kde vláda sama naftu těží. Na Moravě patří tyto podniky soukromníkům.

Diamanty nebudou. Už ani luxus není ušetřen účinků blokády. Holandské brusírny diamantů přestaly pracovati, protože nemají telegrafického spojení s Londýnem. Na sta dělníků, většinou židů, je nyní bez práce. Velké i drobné dílny amsterodamské zaměstnávaly množství brusičů lidí dovedných a inteligentních a dobře placených. Diamantům dostávalo se úpravy v Holandsku, z Anglie pak se prodávaly do světa. Čechy brusičské mají slavné tradice; brusičem diamantu byl také filosof Spinozza. Brusiči většinou náleželi smýšlením k anarchistům směru Domely-Nieuwenhuise.



Pokusy s „čarovným proutkem".
Pomocí tohoto „proutku", který není ničím jiným, než obyčejným proutkem vrbovým neb kovovou tyčinkou, zjišťuje se přítomnost kovů i tok podzemních pramenů, při čemž je rozhodujícím t. zv. výkyv proutku. Zjistilo se pokusy, že různé materialie, dávají různé výkyvy. Tak tekoucí voda podzemní působí na proutek jinak než stojatá, či olovo či stříbro. Pokusy tyto a jich výsledky upozornily na sebe v posledních letech veškeren vědecký svět.

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST A HOSPODÁŘSTVÍ.

Reveň či rebarbora. Kdo jednou ochutnal výtečnou marmeládu, kompot a jiné pokrmy, připravené z řapíků rebarbory, zajisté nedá si ujíti příležitost, aby si nepopřál této lahůdky v době, kdy čerstvé řapíky jsou vzácností, totiž v zimě. U nás rychlení rebarbory jest málo známo, ač by se mohlo vyzískati z tohoto podniku slušného zisku, zvláště při pěstování ve velkém. K rychlení rebarbory v zimě třeba již na podzim vykopati určitý počet silných trsů s balíky země na kořenech, které založí se do chladného sklepa kde nezmrzne. V prosinci naplníme do dvou třetin větší bednu teplým koňským hnojem, pokryjeme vrstvou země as 10—15 cm silnou a klademe na ni připravené trsy rebarbory. Trsy kladou se řídce, aby vyvinující se listy netísnily. Trsy zasypou se kyprou, vlhkou zemí až po srdce rostlin a ponechají se pološeru, aby se řapíky vybílily, čímž získají na jemnosti dužniny. Za krátko počnou trsy oživovati a vyháněti pěkné, bílé řapíky, které po dosažení patřičné délky a síly u samé země se uřeží. Jelikož buničina řapíků jest velice jemná, nevyzralá, nutno řapíky po uřezání ihned zužitkovati, aby se nezkazily a nutrpěly na chuti. Počnou-li rychlené trsy ochabovati, založíme na teplý hnůj další, abychom měli dostatek řapíků po celou zimu. Odrychlené trsy chovají se v suchu až do jara, kdy se vysazují na dobře obdělaný a vyhnojený záhon aby po tak těžkém vysílení se opět zotavily. Časně z jara možno rebarboru přirychliti obklady teplého koňského hnoje. Dlužno však podotknouti, že již na podzim nutno záhny pokrýti silnou vrstvou čerstvého koňského hnoje, aby půda nepromrzla.

Kaše z brambrů a z vodnice neb brukve. Oloupe se stejné množství čistě opraných bramborů a vodnice nebo brukve; brambory na menší kousky pokrájené a vodnice nebo brukev na struhadle rozstrouhaná, podlité malým množstvím slané vody se zelenou petrželkou, uvaří se každé zvláště do měkka, aby se daly cedníkem nebo sítkem protříti. Smíchaná kaše nechá se navařiti na rendlíku s řídkou jíškou, osolí se opepří a zalije se odvarem ze zeleniny.

Chmel místo tabáku. Letoším rokem bylo na Žatecku zkoupeno daleko více než 100.000 centů starého chmele a platilo se za lehký cent 100 korun i více. Chmel více než 2—3 leta starý je vyčichlý a k výrobě piva se nehodí. Nyní se preparuje chmel ten tabákovým extraktem a požívá se ho k přimíchávání do kuřlavého dýmkového tabáku.

kroužil rovněž nad jeho hlavou — leč bez jediného hlasu nespokojenosti. Veškery skaliny byly téměř posety mořským ptactvem, miliony malých oči pohlíželo mu do tváře — zrakem bojácným, ustrašeným, vzduch byl naplněn omamujícím pisklotem a štěbotem, jenž by jistě méně cvičeného lezce uvedl ve zmatek. Čas od času pokoušela se mnohá ptačí matka, oloupená právě o své vejce, přiblížiti se mu, leč rozmach jeho hole — ji zastrašil. I mnohý, zlostný papoušek mořský zatnul se do jeho prstů, leč několik vyrvaných pér ho ihned donutilo, že s bolestným skřekem rychle zalézal do svého podzemního hnízda.

Nohy ptáčníkovi byly bosy, Této okolnosti použili ptáci, aby do nich klovali; odpovídal jim bujným smíchem. Jakoby mu nehrozilo vůbec žádné nebezpečí, anebo jakoby nebezpečí jeho sportovní vášeň zmnohonásobňovalo, šplhal a slézal veškeré skalní útesy a balvany. Bylo to přímo rozčilující, viděti jeho smělé pohyby v zející prázdnotě, pražící slunce nad hlavou a blankytné moře hluboko pod nohama. Měl hlavu obnaženu, husté, zlatitě zbarvené kadeře splývaly mu na ramena, jeho oči, třeba že se nyní leskly radostí, měly onen zvláštní, okouzlující pohled krále zvířat. Rohan měl tělo Herkula, vždyť byl z Gwenfernů. Všichni tohoto rodu byli nejméně 6 stop vysocí ve svých dřevěnkách. Jeho lví hlava nesla se hrdě na mocných jeho ramenech. Temněmodrá košile, jejíž otevřený límec obnažoval krk, krátké, u kolenou šarlatově červenými stuhami stažené kalhoty, pestrý, kol boků ovinutý pás — vše přispívalo jen ku kráse, této mladistvé, mužné postavy. Věren svému povolání, měl na svém opasku upevněnu hnědou síť, plnou ptačích vajec.

„Rohane, Rohane!" volalo naň děvče opětně.

Kynul jí svou holí, usmívaje se a vystupuje k ní.

„Jdu již, jdu Marcelo!"

Se zatajeným dechem, pozorovala dívka jinocha, který s opičí mrštností se šplhal vzhůru po chvějícím se laně. Rukama i nohama si pomáhaje blížil se neustále. Bázně a závrati neznal, jeho klidné, modré oči hleděly se stejnou chladnokrevností dolů i nahoru, vždyť mu byl znám každičký krůček této nebezpečné pouti! V několika málo okamžicích, dosáhl vrcholu trčícího skalního rohu, objal jej rukama a nohama a jediným vzmachem se octl se vedle dívčiny. Nevšímal si krás přírodních, jež ho obklopovaly, zřel jen milou, opálenou tvář dívčinu a zářící její oči, které se před ním stydlivě klopily.

„Jak můžeš být jen tak smělý, Rohane?" šeptala k němu, měkkým bretoňským nářečím. „Což kdyby se provaz přetrhl, neb uvolnil, neb kdybys dostal závrať? Gildas a Hoel říkají, že jsi ztřeštěnec, poněvadž vrchol svatého Gurlanda není pro obyčejného člověka dostupný.

2.

ROHAN A MARCELA.

Prolézati místy, kam dosud lidská noha nevkročila, slézati strže na nichž dokonce i kozy a ovce byly zřídka kdy k spatření, objevovati tajné skrýše, jež byly známé jen jestřábům, krkavcům a černým ostřížům, to bylo Rohanovou radostí a zábavou — vášní, o kterou se dělil s okřídlenými, plovoucími a šplhajícími tvory. Uměl plovati jako ryba, šplhati jako kamzík a byl by vyvrcholil svoji radost, kdyby byl mohl létati s ptáky o závod.

Všichni sedláci a rybáři z vesničky Kromlaix byli znamenitými lezci, leč žádný nebyl tak bezmezně smělým a odvažným, jako Rohan Gwenfern, jenž v místech, kde nejcvičenější lezli po čtyřech, kráčel téměř vzpřímen. Leč nemysleme, že se mu dosud nic nepřihodlo; to mělo však za následek, že se

Veselý svět

Osudné.

„Ale nezdá se, že by se tvé staré tetě chtělo již zemříti!"

„Ach právě naopak; nedávno se mě dokonce ptala vzpomněl-li jsem si na ni ve svém testamentě."

*

Ze soudní síně.

„Chcete ještě něco poznamenati, obžalovaný? Slyšel jste, že pan státní nadvládní vám navrhuje 10 let."

„Ano, ano, jen si myslím, že v tomto pádě přece jen poněkud mrhá časem!"

*

Modernista.

„A co pak to dělá dnes po celičky den, ten pan Jindráček?"

„Oslavuje prý 25. výročí svého světového názoru."

*

Mezi přítelkyněmi.

A: „Ta stará generálka, to je věru ženská k nevystání — o každém a o každém ví něco špatného!"

B: „Že ano... člověk ji může po hodiny poslouchat!"

*

Originalita.

První: „Ale dovol, jak pak to vyhlížíš?"

Druhý: „Což pak nevíš, že jsem přišel dnes v noci pozdě domů — a moje žena — ta je tak — origelní ve svých nápadech a činech!"

*

Blamáž.

„Ale phane Gholdstein Mhoricek polkl dvouhaléř."

„Bhóže — ta blamáž — příjde-li phan dhoktor."

*

Tak se to patří.

Otec k synovi: „Ták — našel jsi zlatník? (Hlasem pozdviženým). A tu myslíš, že ho snad můžeš hned utratiti?... Ukáži ti co by v takovém případě udělal řádný člověk: Vzal by své záznamy příjmu- zaznamenal by to tam pod „přijal" a pak by to teprve vydal."

*

Znalec žen.

„Ale řekněte mi prosím vás, proč mi nechcete věřiti, že mám přítelkyni, která jest ještě hezčí než já?"

„Inu, milostivá, to je nemožné, aby byla vaši přítelkyní, jeli skutečně hezčí než vy."

*

Lichotník.

„Včera mě bylo řečeno, pane poručíku, že jsem vám podoben."

„Mějte se na pozoru, ten co vám to řekl, ten vás chce asi pumpnout."

*

Z parlamentu.

„Na Seidlera patří hudební kritik."

„A proč?"

„Když má nedostatek hlasů!"

*

Diabolo.

„Dnes dávají v divadle „Fra diavolo!"

„Tak, tak. Až na prkna se dostala ta čertovská hračka."

*

Vysvětlení.

„Poslouchej Lojzku, co je to diskretnost?"

„Diskretnost to je — když mi teď půjčíš 20 K a zapomeneš na to."

*

Dobrosrdečnost.

Paní k služce: „A až dnes večer přijde můj muž domů, řekněte mu, že jsem jednou pro vždy odešla."

Služka: „Ach Bože, ten bude mít radost."

Hrdina.

„Tak ti dal tedy Franta facku; jo, jo to je rabiat, ten hned do všeho pere."

„Tenkrát se mu ale nevyplatilo... žena byla se mnou...!"

*

Furiant:

Domácí učitel: „V psaní musím dáti vašemu synkovi špatnou známku; neumí se ani řádně podepsati!"

Pan komerční rada: „Ale Bože — to stačí!... Ostatně až dospěje bude mít soukromého sekretáře!"

*

Časy se mění.



„Tvůj manžel není tedy k tobě více něžný!"

„Ne! Ony krásné časy již dávno minuly!... Nyní objímá pouze stromy a lucerny!"

*

Příjemná jízda.

První realista: „Jen si pomyslí, když jsem jel na vánoce, byl vlak tak nabitý, že jsem musil celou cestu státi."

Druhý realista: „Mě se vedlo ještě hůře. Mimo mě jel v kupé pouze náš profesor mathematiky a ten mě celou cestu zkoušel!"

*

Dobré hodiny.

„Vaše věžní hodiny jsou o hodinu zpozděny!"

„Ah to nevadí, pane rado, ty to zase dohoněj'."

*

Časová hadánka.

A: „Jaký je rozdíl mezi pražským rybářem a jeho ženou?"

B: „Žádný. Oba chytají kapra — na lístek!"

*

Zlomyslný.

Přítel k druhovi: „Dej si na ni pozor a nelíbej ji. Má vždy nabarvené rty. Jedním slovem: Je to: polibkový kopírovací stroj."

*

Znamenitý prostředek.

Stará klepna k lékaři: „Ale, pane doktor, už asi pět minut mám jazyk vypláznutý, a vy jste se naň vůbec dosud ani nepodíval!"

Lékař: „Ach to by nemělo smyslu — chtěl jsem jen abyste chvíli mlčela, abych mohl v klidu napsat recept."

Hlavní věc.

„A dávali „Valdštejnovu smrt", a sice tak zkráceně, že to nebylo ani k poznání."

„I což na tom, vždyť ho přece jen na konec zabili."

*

A 'de to taky.

Selka: „Šestnáct krav jsem měla, ochlasto, a teď jich mám jen šest! Ostatní jsi všechny prohýřil!"

Sedlák: „Ale prosím tě, co bručíš? Dodáváme snad proto méně mléka do města? Ani o litr né."

*

Klasické.

„Poznej sebe sám!, napsal jistý fotograf svému příteli na jeho nezdařenou fotografii."

*

Z přírodopisu.

Nejužitečnějším zvířetem jest ovečka, kterou má člověk v suchu.

*

Podivná útěcha.

Ženich k nevěstě: „Pojímá mě úzkost a strach uvážím-li, že nemohu déle odkládati, abych učinil přiznání tvému otci o mých dluzích!"

Nevěsta: „Ach, není to tak hrozné! Bude rád, že našel přítele, jenž porozumí jeho starostem."

*

V parku.

Pan k dámě prohlížející si v povětrnostní parkové budce barometr: „Milostivá slečno tlakoměr ukazuje „proměnlivo" — dovolte mi proto, abych vás směl provázeti — mám deštník."

*

Reflexe.

Úředník: „Napracuji toho málo, to uznávám, a můj šef nedělá vůbec nic; ale tak málo jak toho nadělá nový náš kolega — nenaděláme ani oba dohromady."

*

Pohrůžka.

Básník: „Tak, tak. Nyní jsem slavený!.. Těšte se jen lidičky, co všechno nyní sepíšu a napíšu!"

*

Omluva.

„A teprve po třech nedělích mi přinášíte můj deštník?"

„Ale musíte prominout, vždyť po celou tu dobu pršelo jen se lilo!"

*

Šťoural.

„A to je láska: Když je člověk svobodný, prosedí celý večer v hospodě a je-li šťastně ženat — tu tam teprve vysedává."

*

Anekdota ze života Mošnova.

Jindřich Mošna, slavný komik a velký spořil. hostoval jednou v jistém východočeském městě. Měl ovšem neobyčejný úspěch a když odešel po představení mezi místní honoraci do Besedy, byl v pravém slova smyslu oslavován. Mošna si zahrál na dojatého a řekl: „Zdá se mě, že mne máte tak rádi, že byste mi po mé smrti i pomník postavili." — „To také postavíme!" ujišťovala honorace. Na to Mošna: „Lidičky zlatí A co byste naň dal vy pane starosto?" A tak se po řadě zeptal všech, a protože se každý hodně naparoval, spočetl na konec Mošna, který si všechny subskribenty zapisoval, pěknou sumičku dvanácti set zlatých, „Víte, drazí přátelé, co? Už stejně dlouho žít nebudu, dejte ty peníze sem hned a já hned ten pomník objednám..." Pamětníci vypravují, že celý honorační stůl byl po těchto slovech zachvácen náhlými bolestmi v břiše, hlavě v kostech a zádech a za chvíli zůstal Mošna sám. „Špínové". řekl slavný herec, dal vrchnímu pěták zpropitného a šel se vyspat.

Majitel: Družstvo „Vídeňské Illustrované Noviny" — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira a spol. Vídeň X/1., Eugengasse 22. Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychleji. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění. Neuveřejněné se nehonoruje. —

Rukopisy se nevracejí

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ROČNÍK XIII.

Jednotlivá čísla 40 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:

Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.

Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.

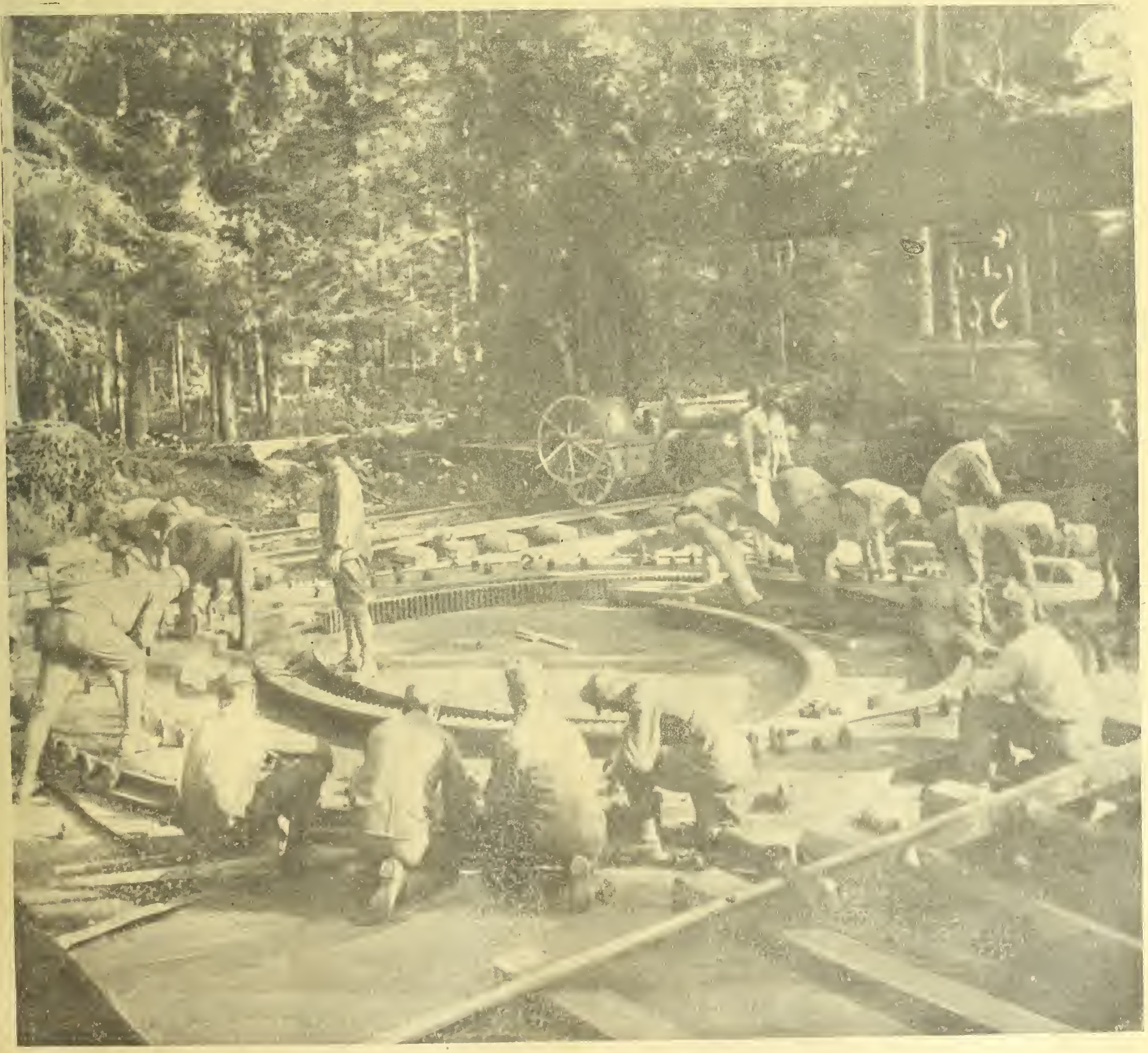
Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ČÍSLO 3.

VE VÍDNI, DNE 17. LEDNA 1918.

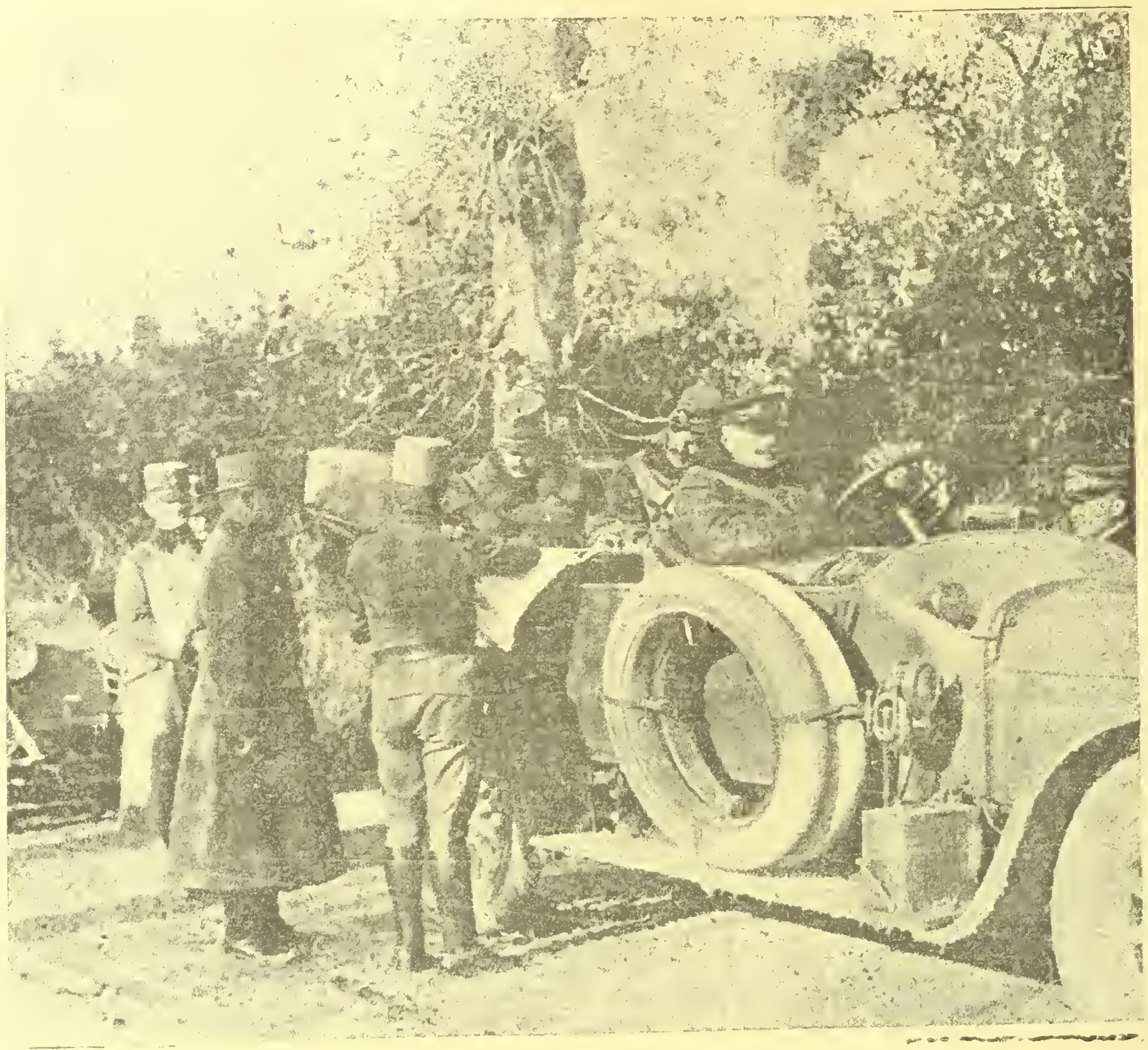
Rakouští vojáci stavící základnu pro těžké dělo v Italii.



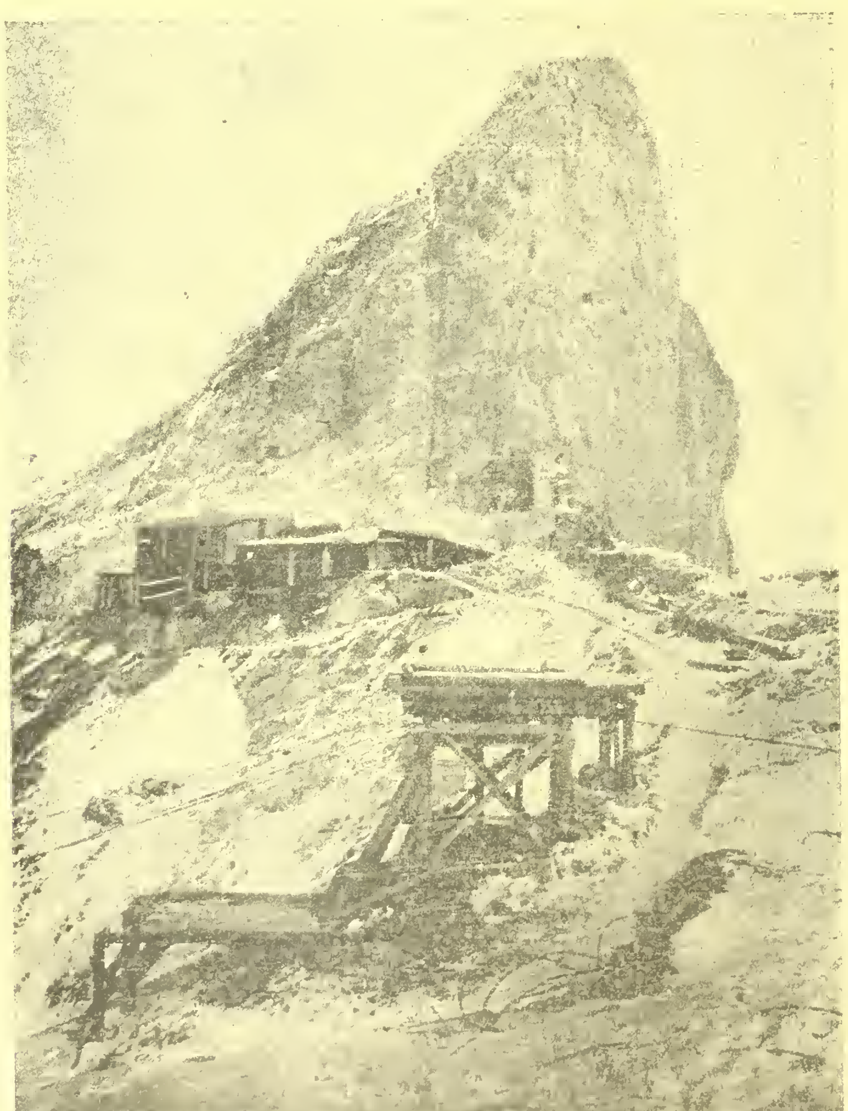
Projevy anglického ministerského předsedy a amerického presidenta o válce a míru. — Vnitřní boje v Německu. — Na západní frontě oživují boje. — Také čtyřspolek činí přípravy k novým ofensivám na západě a jihozápadě. — Mírová konference v Brestu Litevském pokračuje.

BREST LITEVSKÝ.

Zraky celé Evropy upřeny jsou dnes k Brestu Litevskému. Není to velké město, nebylo velké před válkou a během válečných bouří bylo z největší části obráceno v hromadu ssutin. Vždyť delegáti mírové konference bydlí ve vojenských barácích, protože hotely jsou většinou sbořeny a nemohly býti dosud obnoveny. Brest Litevský polský Brezesc Litevski, rusky Brest-Litowsk, t. j. Brest na Litvě, leží při vtoku Muchavce a Sziazjecka do Bugu, je dnes malým volyňským městečkem. Minulost jeho je však slavná a hodna toho, aby odtud rozlévaly se paprsky míru blahodárně do celého světa, zmírňujíce utrpení a hojíce rány. Brest Litevský není po prve místem míru. R. 1596 byl tu dojednán mír zvaný pode jménem unie mezi katolíky a řeckými katolíky. Mír tento přetrval staletí. A byť i ruská přesila napínala všecko, aby ho zničila, byť i byla si vyžádala desítitisíce obětí, přece cíle svého nedosáhla. Unie přetrvala všecko a vzkvete,mučednictvím posvěcena, opět, jakmile padla pouta otroctví schismatického carismu. Minulost města ztrácí se v temnu staletí. Už ve století 10. byl tu hrad, o který bojovali Poláci a Rusové. Jaroslav Moudrý, kníže kijevský, a Boleslav Smělý, král polský, se tu střetli. R. 1182 dobyl hrad Kazimír Spravedlivý po 12ti denním obléhání a na výšině mezi bažinami vybudoval pevný zámek. Mongolové však pevnost rozbořili, ale r. 1275 vybudoval ji Vladimír, vévoda volyňský, opětně. Dostala se pak na dlouho pod panství litevské. Vladislav Jagiello r. 1390 dal ji magdeburské právo. Pod ochranou Witoldovou vyvinulo se město neobyčejnou měrou, — vzrostlo a rozkvetlo nádherně a obdarováno četnými výsadami značně se rozšířilo. Zvláště příznivou dobou byla pro město správa starosty Mikuláše Radziwille Černého, který tu založil kalvinskou obec. Brest bohatl, štědří magnáti zakládali tam kostely a kláštery. R. 1590, 1594 a 1596 za Zikmunda III. konaly se tu tři synody řeckého duchovenstva, jejichž výsledkem byla proslavená unie. Potom však přišlo mnoho neštěstí na polskou zemi. Švédové a Sedmihradští vpadli do Polska a válečná furie zničila město. Jan Kazimír vybudoval je opět, ale staré slávy nedosáhlo už nikdy. Za Augusta II. rozbořili Brest Švédové. Za doby konfederace barské měly tu její hlavy hlavní sídlo. R. 1792 sídlila tu konfederace targovická. U Brestu odehrála se r. 1794 nešťastná bitva generála Sierukovského s ruským vůdcem Suvarovem. Tehdy nastal úplný úpadek Brestu. Zanedbané městečko živořilo až do r. 1831, kdy ruská vláda všimla si jeho důležité strategické polohy a vybudovala tu pevnost. Všecky staré kostely a kláštery byly zbořeny a na jejich zříceninách zvedly se pevnostní zdi. Nové město vzniklo za pevností, na ústí Muchavce. Než Brest Litevský, třebaže leží na uzlu čtyř drah a je na důležité obchodní cestě, už se nepovznesl k bývalému lesku. Dle sčítání lidu z r. 1889 bylo tu 7357 Rusů, 5888 Poláků, 233 protestantů, 142 mohamedánů a 27.000 Židů. Hlavní výživou obyvatelstva byl obchod s volí, který se soustřeďoval v rukou židovských. Dále tu byly 4 továrny na tabák a pivovar. Za nynější války Brest Litevský který Rusové považovali za nedobytnou pevnost, padl v srpnu r. 1915 po krátkém obléhání do rukou vojsk rakousko-ně-



J. V. císař Karel I. na italské frontě: Mocnář v průvodu arcivévody Evžena (×) přijímající zprávy velitele rak.-uher. divise, mezi Piavou a Livenzou bojující.





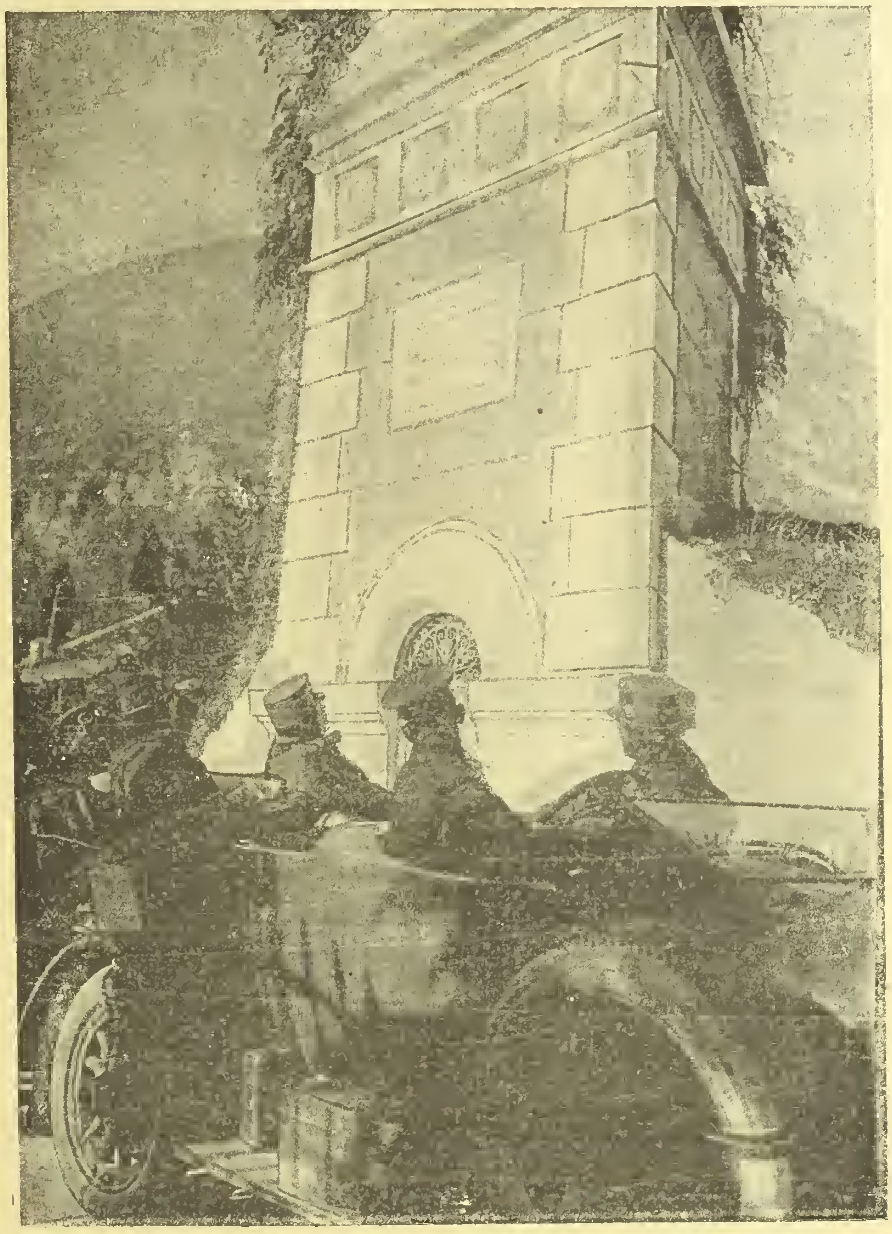
Ze života rak.-uher. vojska v Alpách v Tyrolsku: 1. Stanice vojenské lanové dráhy nejdůležitější to to dopravní pomůcky v zasněžených, nedostupných velehorách. 2. Rakousko-uherská horská hlídka, střežící v zasněžených samotách alpských pohyby nepřítele.

meckých. Město bylo Rusy spáleno. Ze starých budov zůstal jen dominikánský kostel a z nových velkolepé nádraží. Není pochybnosti, že po válce Brest opět rozkvete, ježto železniční křižovatka a průplav viselsko-dněperský poskytují mu nejlepší podmínky.

□ □ □

ODPOVĚĎ ČTYŘDOHODY.

Čyřdohoda přece odpověděla na ruské mírové ultimatum a sice ústy anglického ministerského předsedy Lloyda George. Anglický ministerský předseda přijal v neděli, dne 6. ledna zástupce dělnických odborových organisací a vyložil jim válečné cíle Anglie. Řeč tuto možno považovati za čtyřdohodovou odpověď na ruskou výzvu k účasti na mírové konferenci v Brestu Litevském. Lloyd George zdůraznil v úvodu své řeči, že národy čtyřdohody mají právo zvěděti, za jakým cílem musí čtyřdohoda pokračovati ve válce. Lloyd George jednal se zástupci dělnické strany, s Aquithem a Greyem, a se zástupci kolonií a mohl konstatovati všeobecnou shodu názorů o charakteru podmínek spojenců, válečných cílů jejich a záměrů mírových. Proto všechno to, co dnes říkám vám, není jen stanovisko vlády, nýbrž celého národa a celé říše, zdůrazňoval Lloyd George, načež obšírně líčil, proč Anglie súčastnila se války, a dokazoval, že Anglie nechce zničiti Německo, ani rozkouskovati Rakousko-Uhersko, ani vzíti Turecku jeho hlavní město. Také není úmyslem Anglie, vměšovati se do vnitřních poměrů německé říše. Lloyd George poukazoval dále na to, že centrální moci nedaly odpověď na Wilsonovu notu, načež odpovídal na Czerninův program, v Brestu Litevském prohlášený. Lloyd George prohlásil: Hrabě Czernin podal 25. prosince 1917 jménem Rakousko-Uherska a svých spojenců prohlášení, které je bohužel neurčité. Řekl, že centrální moci nechtějí si násilně přivlastniti některé obsazené území a nechtějí oloupiti o samostatnost žádný národ, který během války své samostatnosti pozbyl. Je na bíledni, že v mezích tohoto slovního výkladu může býti proveden každý plán dobyvačný a anekční. Znamenají tato slova, že Belgie, Srbsko, Černá Hora a Rumunsko mohou svobodně rozhodovati o svém osudu, tak jako Německo nebo jiný národ? Znamenají tato slova, že mají jim býti uložena politická a hospodářská omezení, jež nejsou slučitelna s důstojností svobodného národa? Panuje snad názor, že neodvislost velkého národa je jiná než malého? Chceme míti jasno! — prohlásil. Neboť rovnost národa, ať velkého neb malého, jest jedním z hlavních cílů, pro které spojenci vedou válku. Centrální moci zamítají rozhodně náhradu škody belgickým městům a obyvatelstvu. A zbytek tak zvaného jejich mírového návrhu je úplné odmítání všech ústupků. Jakékoli sdělení o autonomii porobených národů je vyloučeno z mírových podmínek. Otázka arabská, arménská, syrská, reforma samosprávy má býti jen záležitostí turecké vlády. Jen v jednom bodu jsou mírové návrhy centrálních mocí jasné a rozhodné. Za žádných okolností nechce Německo ustoupiti od požadavku vrácení německých kolonií. Je nemožné uzavříti trvalý mír na podobném podkladě. Krásná slova o formuli „žádné zábory, žádné kontribuce", krásná slova o sebeurčení národů jsou zbytečná. Dříve než zahájíme jakékoli vyjednávání, musejí si centrální moci uvědomiti situaci. Nemůžeme budoucnost civilisace svěřiti samolibým usnesením několika vyjednávačů, kteří se snaží přemlouváním zajistiti zájmy té či oné dynastie, toho či onoho národa. Nová Evropa musí býti vybudována na podkladě rozumu a spravedlnosti. Proto je našim názorem, že souhlas ovládaných národů musí býti základnou úpravy teritoriálních otázek. Lloyd George prohlásil dále, že první požadavek britské vlády a spojenců je úplné obnovení Belgie a pokud možno nejdalekosáhlejší náhrada jejím zpustošeným provinciím a městům. To není požadavek válečné náhrady, jaký žádalo Německo v roce 1871. Dále žádáme obnovení Srbska, Černé Hory, Rumunska, obsazených krajů italských a francouzskýcch a úplné jejich vyklizení od nepřátelských armád. Napravení způsobeného bezpráví je základní podmínkou trvalého míru! Chceme až k záhubě státi po boku francouzské demokracie a podporovati její požadavek odčinění velkého bezpráví z r. 1871, kdy bez ohledu na přání obyvatelstva dvě velké provincie byly urvány Francii a přivtěleny k Německu. Dokud toto bezpráví nebude odčiněno, nemohou nastati zdravé poměry. Anglický ministerský předseda zabýval se pak obšírně Ruskem a německými mírovými návrhy, pokud týkají se Ruska. Líčil, že Rusko vstoupilo do války, aby chránilo malé národy, především na ochranu Srbska, právě tak jako Francie a Anglie kterak ale nyní odmítá závazky vůči spojencům a jedná o separátní mír. Anglie nemůže převzíti zodpovědnost za usnesení, která se dějí v její nepřítomnosti. Nikdo, kdo zná Prusko a jeho plány vůči Rusku, nemůže ani okamžik pochybovati o tom, že Německo nechce vrátiti provincie a města, která má dnes v moci, ať užívá jakýchkoli frází. Tyto provincie — je lhostejno, pod jakým jménem — budou tvořiti budoucně ve skutečnosti části pruské říše. Budou ovládány německým mečem v zájmu pruské autokracie. Litujeme těchto špatných vyhlídek do budoucna. Máme dále za to, že neodvislé Polsko, které sou střeďovati bude všecky opravdu polské živly, je naléhavou nezbytností pro rovnováhu Evropy. Souhlasím s Wilsonem, že rozdělení Rakousko-Uherska není mezi našimi válečnými cíli, myslím však, nebude-li rakouským a uherským národům zaručeno právo samosprávy na základě zásad opravdu demokratických, po



Z inspekční cesty J. V. císaře Karla I. na jižní frontě: Mocnář prohlížející si pomník, postavený Italy rakousko-uherským a italským padlým hrdinům.

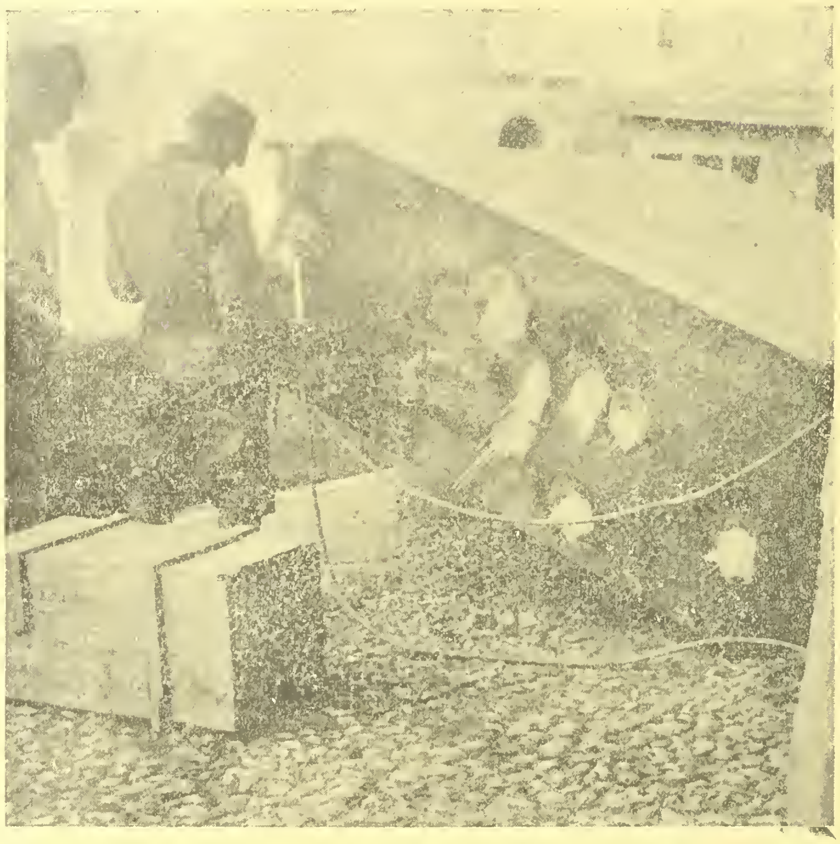


V benátské nížině: Při vpádu našeho vojska do úrodné nížiny benátské, padlo mu za kořist ohromné množství poživatin a jiných, žaludku lahodících věcí. Vojáci ovšem neměškali, okusiti na místě dobrotu italských lahůdek, jako kávy, čokolády, rýže, vína a jiného.

němž tak dlouho touží, je nemožným, pomýšleti na odstranění oněch příčin, které tak dlouho ohrožovaly všeobecný mír. Z těchto důvodů považujeme za nutné uspokojení přirozených nároků Italů na sloučení s národem v úmyslu působiti k tomu, aby spravedlivě vyhověno bylo oprávněným nárokům rumunské krve a jazyka rumunského. Budou-li podmínky tyto splněny, stane se Rakousko-Uhersko mocností, jejíž síla byla by na prospěch míru a svobody Evropy, na místě aby byla nástrojem škodlivé militaristické autokracie Německa, které používá svých spojenců k podporování svých vlastních temných cílů. Myslíme, že zásady tyto dojdou platnosti i mimo Evropu. Neohrožujeme zachování říše turecké ve vlastech plemene tureckého s Cařihradem jako hlavním městem, ale radíme, bude-li internacionalisován průjezd mezi Černým a Středozemním mořem, že Arabie, Syrie, Arménsko, Mesopotamie a Palestina mají dostati vlastní národnostní podmínky. V jaké formě se to má státi, o tom nyní netřeba hovořiti, ale dlužno prohlásiti, že je nemožným, nechati země tyto pod vládou dřívější. Anglie je ochotna, jednati se svými spojenci o změnách mírových podmínek, nastanou-li nové okolnosti. Německé kolonie musejí býti ponechány k rozhodnutí mírové konferenci, která musí bráti v prvé řadě ohled na přání a zájmy domorodců, žádná z nich není obývána Evropany a proto se musí dbáti, aby domorodci dostali správu, která by pro ně byla přijatelná, jejíž hlavním úkolem musí býti, aby zabránila jejich vykořisťování ve prospěch kapitalistů evropských. I zde je třeba uplatniti zásadu sebeurčení národů. Konečně musí býti napraveno bezpráví, spáchané znásilněním mezinárodního práva. V návrzích středních mocností není zmínky o tom, aby se potlačily zárodky příštích válek. Hospodářské poměry po válce budou zlé, bude na celém světě nedostatek surovin a materiálu, který se bude zvětšovati, čím déle válka potrvá a nevyhnutelným, že země, které ovládají trh surovin, budou v prvé řadě pamatovati na sebe a své přátele. Pokud bude možnost nových válek, budou tím trpěti všichni národové, ježto se budou museti stále chystati k nové válce. Tíže moderního zbrojení, stále rostoucí škody nucené služby vojenské, nesmírné hýření bohatstvím a prací, jež příprava k válce způsobuje, to jsou černé body v naší civilisaci, za něž se musí styděti každý člověk. Z těchto a jiných důvodů musí se učiniti pokus, aby byla založena mezinárodní organisace, která by vyřizovala mezinárodní spory a byla prostředkem proti válce. Válka je přece jen zbytkem barbarismu a soud je povolán k tomu, aby zaujal její místo.

KONFERENCE V BRESTU LITEVSKÉM.

Minulý úterek obnovena byla v Brestu Litevském mírová konference. Delegáti čtyřspolku měli předporadu s Trockim a ostatními členy ruské mírové delegace. Jednalo se, jen o otázkách formálních. Delegáti čtyřspolku jednali také se zástupci Ukrajiny. Nějaká usnesení nestala se v žádném směru, čekají se teprve na plenární schůzi konference.



Opravování rakouských pontonů, které vykonávajíce při přechodů našich vojsk přes řeku Tagliamento znamenité služby, byly italskými bateriemi prudce postřelovány a namnoze i citelně poškozeny.

Čím více vyhlídky na mír bez anexí a bez náhrad se stávají slibnějšími, tím více roste zuřivost anexionistů v říších obou orlů, jednohlavého i dvouhlavého. Majitelé velkokapitálu pozemkového i průmyslového, železáři a uhlobaroni, vlivné strany konservativních junkerů a nacionálních liberálů, těsně spojené s velkokřiklouny všeněmeckými, jimž nikdy nezáleželo na milionovém davu lidu pracujícího, kteří uvykli vesměs massy lidové pokládati za svůj materiál, chtěli by na dále hnáti statisíce mužů na jatky v Německu, rovněž jako blíženci jejich v Rakousko-Uhersku. „Berliner Tageblatt" sděluje z Gdánska, že ve velké schůzi západopruského odboru Svazu Zemědělců v Marburgu konaném baron Wangenheim zvolal: „Státník, který uzavře mír bez náhrad, musí býti jako zemězrádce zastřelen," a komoří šl. Oldenburg-Januschau měl ještě větší chuť do střílení. Pravil: „Jestliže by se sociálně-demokratičtí dělníci zdráhali pracovati pro armádu, musí býti k práci donuceni a návodci, tito „huncuti", musí býti ke zdi postaveni a postříleni!" Pro vynucení míru násilím pracuje všeněmecká spřež všemi prostředky. Jak se vyrábí nálada pro prodloužení války, je viděti také z okružníku, rozeslaného vedením říšského svazu německých zřízenců železničních v Rakousku. Všem místním skupinám a platebnám říšského svazu ukládá se pořádati s německo-lidovými družstvy schůze proti míru na základě dohody a pro „dobrý německý mír", schváliti resoluci, jejíž text je přiložen, a zprávy o schůzi s touto resolucí poslati veškerým říšským novinám a ministru zahraničních záležitostí. Kde není možno schůzi uspořádati, budiž resoluce poslána novinám i hr. Czerninovi jako usnesení místního odboru! Tak se vyrábí bojovné veřejné mínění.

AMERICKÉ MÍROVÉ PODMÍNKY.

Po Georgovi také Wilson promluvil a sdělil americké mírové podmínky. Obsahují 14 bodů. První bod žádá, aby všecky mírové smlouvy byly veřejné a aby veřejně byly ujednány a aby nebyly připuštěny žádné tajné meziná-





Z Grada: Ku ochraně přístavu ostrova Grado, předponorkami, zřídili Italové zvláštní 15 m pod hladinu mořskou sáhající ocelové sítě na plovoucích bójích zavěšené. Při ústupu měly býti tyto sítě zničeny leč, nebylo jak se zdá času nazbyt a tak padly do rukou vítězů. 2. Plovoucí italská torpeda, která měla gradský přístav chrániti před útoky nepřátelských lodí.

rodní úmluvy, ať již jakéhokoli druhu, nýbrž aby aby diplomacie jednala otevřeně před celým světem. Druhý bod žádá úplnou svobodu paroplavby na mořích s výjimkou těch oblastí mořských, které byly úplně nebo částečně uzavřeny mezinárodní úmluvou za účelem prosazemezinárodní smlouvy. Třetí bod žádá odstranění všech hospodářských překážek a rovnost v obchodních stycích všech národů, které se připojí k míru a spojí k jeho udržení. Čtvrtou podmínkou jsou záruky omezení zbrojení na nejmenší míru slučitelnou s vnitřní jistotou. Pátý bod žádá svobodné, upřímné a zcela nestranné uspořádání všech koloniálních požadavků, které bude založeno na přísné zásadě, že při rozhodování o všech suverénních otázkách zájmy obyvatelstva budou padati na rovnou váhu, jako oprávněné požadavky vlád, jichž hranice musejí býti vytčeny. Šestý bod pojednává o Rusku a žádá vyklizení celého obsazeného ruského území a takovou úpravu všech otázek Ruska se týkajících, která by zajistila nejlepší a nejsvobodnější soužití s ostatními národy světa, aby pro Rusko získána byla nerušená příležitost svobodného a neodvislého rozhodování o svém politickém vývoji a národní politice a zajištěno mu upřímné a přátelské přijetí do společnosti svobodných národů dle zákonů, které si samo dá, a ještě více podporu ve všech věcech, které Rusko potřebuje a samo si přeje. Sedmý bod praví: Celý svět bude souhlasiti s tím, že [illegible] musí býti vyklizena a obnovena, aniž by byl učiněn pokus omeziti její suverenitu, které požívá společně s jinými svobodnými národy. Žádná jiná úprava této otázky nemůže obnoviti důvěru národů v zákony, které samy vydaly k úpravě vzájemných styků. Bez tohoto smířlivého jednání byla by navždy ohrožena síla mezinárodního práva. Bod osmý: Celé francouzské území budiž osvobozeno a obsazené části jeho vráceny. Bezpráví, které se stalo Francii Pruskem v roce 1871 v otázce elsasko-lotrinské a které 50 let ohrožovalo světový mír, budiž opět odčiněno, aby mír v zájmu všech byl zajištěn. Bod 9. žádá úpravu italských hranic dle jasně znatelné národnostní čáry. Odstavec desátý: Národům Rakousko-Uherska, jichž místo mezi národy chráníme a chceme zajistiti, budiž poskytnuta první příležitost k autonomnímu vývoji. Bod jedenáctý žádá vyklizení Rumunska, Srbska a Černé Hory a obnovení jejich území, volný a jistý východ k moři pro Srbsko a úpravu balkánských otázek přátelskou cestou dle příslušenství národního a vývoje dějinného. Buďtež poskytnuty záruky hospodářské neodvislosti a teritoriální nedotknutelnosti balkánských států. Paragraf 12. slibuje suverenitu amerických částí osmanské říše, ale pro ostatní národy v tureckém panství rovněž nepochybnou bezpečnost života a absolutní možnost autonomního vývoje. Dardanely buďtež otevřeny jako volná cesta pro lodi a obchod všech národů s mezinárodními zárukami. Bod. 13. jedná o Polsku: Neodvislý polský stát, k němuž připojena býti musejí území polským lidem obývaná, budiž zřízen. Musí míti volný přístup k moři. Jeho hospodářská a teritoriální integrita budiž zaručena mezinárodní úmluvou. Poslední bod — čtrnáctý — žádá organisaci všeobecného svazu národů. Specielní smlouvy musejí pečovati o vzájemné záruky politické neodvislosti a teritoriální integritu stejnou měrou pro velké i malé státy.

□ □ □

VŮDCE RUSKO-ŽIDOVSKÝCH SOCIALISTŮ MRTEV.

V Kijevě na Rusi zemřel nedávno ve věku 35ti let Ber Boroešov, známý vůdce rusko-židovských sociálních demokratů t. zv. strany Paolei-Zion. Boroešov byl prvním theoretikem socialistického zionismu a již od r. 1903 „pravověřícím maximalistem" v otázce palestýnské (Zionisté propagují znovuzřízení samostatného židovského státu palestýnského). Jeho zásluze nutno přičísti, že byla anglická nabídka, sedmému sjezdu zionistů r. 1915, ohledně území Ugandy, jež se mělo státi židov. kolonií, zamítnuta. R. 1905 byl Boroešov, za revol. dnů zatčen, leč r. 1907 uprchl do Brusselu, uchýliv se r. 1911 do Vídně, kde dlel až do vypuknutí války. V oné době odejel přes Italii do Ameriky, kde se stal redaktorem židovského denníku „Pravda" a vydavatelem orgánu americké strany paloei-zionistů. V červnu 1917 vrátil se se svoji rodinou z Nov.-Yorku do Ruska a účastnil se v červen[illegible] srpnu co delegát strany paolei-zionistické porad ve Štokholmě. Boroešov účastnil se živě politického života ruského a zastupoval svoji stranu i na národním shromáždění ukrajinskou „radou" do Kijeva svolaným; mimo to byl členem demokratické konference v Petrohradě, která tvořila předběžný parlament a jeho jméno bylo mezi prvními na listině kandidátů konstituanty. Po více než 10 let pracoval Boroešov na velikém díle, k jehož vytvoření konal pilná studia v britském museu, ve Vídni, Miláně a Nov.-Yorku. Bohužel byl nadějeplný jeho život v mladém věku 35 let skláccn.

□ □ □



Z dobytých území Italie: Nádherný, zahradní plot jistého letohrádku nedaleko Codroipu, obdivuhodný výtvor italského umění.



Noční prohlídka a inspekce rak.-uher. panceřového srubu na italské frontě.



Ze života rakouského vojska v Alpách. Výzkumná hlídka odpočívající nad příkrou strží.

JAROSLAV URBAN:

KÁCENÍ LESA.

Útržky z denníku. Nadporuč. J. J. Novákovi věnováno.

V denním rozkaze bylo nařízeno, aby část mužstva naší setniny dala se do kácení lesa a dodávala denně lanovou drahou tisíc polen do baráků, skoro 2000 m vysoko na skalním hřebenu a mimo toho i několik stromů na stavbu baráku, jejž před několika dny smetla lavina. Řízením těchto prací pověřili mě. Dvacet čiperných hochů přihlásilo se dobrovolně jíti se mnou.

— — — — — — — — — — — —

V klíně hor rozložen pěkný les. Nad ním po obou stranách jako hradba příkré skály, mezi něž tu a tam vyběhly osamělé stromy, jež místy sešly se v hlouček, aby lépe mohly rozprávěti o denních útrapách. Na západní a jižní straně rozloženy naše i italské horské oddíly, na východní pak naše baterie. K severu jest úžlabina volna a valí se jí potok, jehož toku nemůžeme sledovati, poněvadž skoro celý je zakryt sněhem. Jen na několika místech propadl se bílý příkrov a voda bystře tu proudí jako v nějakém kaňonu.

Vítr metá vířícími sněhovými vločkami, jimiž nám zalepuje oči a divoce cloumá stromy, které vrzají, skomírají. Chumelí se zběsile. Hedvábná, čerstvá poduška rychle se kypřivě zvedá. Na větvích hromadí se bílé vločky. Co chvíli spadávají kusy sněhu dolů, kde utvoří dolík, který vířícími vločkami ve chvíli se tratí. Pojednou divoký vichr ustane a jen hustě sněží. Nevidíme nic, než úzký okruh kolem, který má ještě na sobě jemný závoj s tančícími vločkami. Jsme tomu docela rádi, poněvadž můžeme klidně pracovati. Jsme totiž přímo na očích italským hlídkám a z boku i proti italské strojní pušce, jejíž nepříliš melodický hlas je nám dobře znám.

Prošlápneme hlavní cestu do lesa, místy ji lopatami ještě prohloubíme, takže leckde chodíme jako v zákopu. Od té se pak rozlézáme do lesa. Hluboko se boříme. Náš pes Rigo pobíhá rozpustile a doráží se štěkotem na černou veverku, jež cupká sněhem od stromu ke stromu.

Rozhlížíme se lesem. Krásné, mohutné lehké smrky kývají nám na pozdrav. Netuší, nevědí, že se blíží vrazi. Nadešel pro ně soud, který nad většinou jich vyřkne nelítostný rozsudek smrti. Řadu desítek let tu stály, přežily bouře, laviny a jiné všeničící orkány. Ptáci odchovávali v jich větvích písklata. Ve stínu stromů poskakovaly srnky. Cvrčci cvrkali do kraje, jenž zářil plným slunečnem. Nad skalami perutěmi vesloval orel. Najednou přišla válka. Ze salaší odstěhovali se pasáci, dobytek odehnán a za chvíli místo jódlovaných písní lesní tišinou i mezi skalinami rozlehl se třeskot pušek a ohlušující rány granátů. Nejedna kule zabořila se v dřeň stromu a příroda, jež je nejvzdornějším lékařem, snažila se zaceliti ránu vydávajíc co možno nejvíce pryskyřice, aby bolestivé místo zahojila. I granáty zapadly v lesní půdu nebo narazily na kmeny. Přeražené stromy jsou toho svědky. Nad hory vzlétli obrovští orlové — létadla — jež slídivě pozorovali život a pohyby za frontou. A konečně jsme přišli my, abychom v okamžiku zničili to, co tu pracně vzrostlo, věky volně žilo a nikomu nepřekáželo. Nebýti gigantického orkánu, jenž zachvátil celý svět, byly by tu vytrvaly věky, až by samy sebou byly dožily, neboť nebylo tu nikoho, kdo by lesy kácel. Cesty žádné a do vesnice daleko, a což teprve k nádraží.

Označím stromy a hoši hned odhazují od kmenů sníh, poněvadž by nejlepší část kmene — často až přes 2 m — jinak byla zůstala pod sněhem.

Metelice přestává, ale mechová záclona leží stále nad vrchy a chrání nás před nepřítelem. Pojednou rozlehnou se na několika stranách údery seker. Stromy se nasekávají. Štěpiny odskakují a sekera jen se odráží od zmrzlého dřeva. Pak zazvoní pily a kvílivě zahloubavají se do dřeva. Zachvěje se strom v koruně jako v nějaké křeči, zakolébá se, zapotací se a již s praskotem se ukládá do bílého polštáře. Strom padá za stromem. Jeden dokonce zasáhl i protější strom, zabořil se v jeho větvoví a než jsme se nadáli



Italský „ústup" od Soče. Třetí italská armáda, na svém „spořádaném" ústupu. Snímek tento pochází z pařížského obrázkového časopisu l'Illustration ze dne 24. listopadu 1917.



Návrat do vlasti: Uprchlíci z oblasti italských bojů vracející se nyní zase radostně do svých domovů. Vojenský erár dal jim k disposici četné množství aut.



Z činnosti rak.-uher. letců. Vzlet rak.-uher. pozorovacího balonu nad mořem.



Ze života rakouského vojska v Alpách: Stráž v Dolomitech.

ly se v jehličí, lišejníkové, šedavě žluté vousy. A sekery zvučí, pily řinčí. Ostrý pás stříbrné ocelí boří se v tělo těchto velikánů a drobné piliny odletují. Ale najednou jako zadrkotá, hvízdá vrní... Teprve, když kmen přeříznut, zříme italskou kuličku, jíž pila rozpoltila obklopenou zeleným věnečkem. Dřevo zezelenalo působením jejím.

Lesem rozléhá se dál šustění pil, duté nárazy seker a palic dopadajících na bukové klíny, jakož i hovor a počítání rozkolených dřev, odvažených saněmi na lanovku.

Znenáhla roztrhají se mlžné cáry a sivá obloha vysoko se rozklene. K polednímu se nebe ještě více zklene a hledí na nás s veselou přívětivostí. Ledové perly hrají na stromech duhovými barvami a do sněhu jako když naseje brilantů. Bělost září až oči bolí. Stromy vrhají modravé stíny. Radost pohleděti vůkol. Krása přírody dává zapomínati (aspoň na chvíli), že jsem vojákem a že bloudím místy, kde mohu býti každým okamžikem zasažen nepřátelskou kulí. Chodím křížem krážem a prohlížím pracující skupiny. Jak zabodnu hůl do bílé peřiny, zahraje otvor jasně modrým odstínem. Rozběhnu se i k lanové dráze. Oko mé spočine mimoděk na skupině tří stromů. Nic neviděti, než ty stromy, staré, rovné jako svíce. Nic vám nepoví, že se u nich odehrála tragedie tří životů. Až čarovný dech jara zalehne v tuto pustinu a sníh sejde, uzří tu oči pro-

s ohlušujícím rámusem boří se oba do bílé měkkoty.

— — — — — — — — — — — —

14. ledna 1917. Obloha zatažena závojem mlh, které brání trochu delšímu rozhledu. Mrzne, až to praská. Sníh vrže pod nohama a plošky jiskří démantovým leskem. Vítr profukuje lesem a ve vířném honu činí návězky, jež tančí na sněhu. V roklích nad námi stavějí se zrádné roviny bílého sněhu. Občas pronikne sluneční jas mlžinu, modrý pas oblohy rozjasní se nad Malými i Velkým Palem a sníh poleje se modravým nádechem Zase ale přiletí mraky jako dravci a ve svých spárech pohltí modravý přísvit. A je opět šero.

Brada se svírá a zimou pálí. Ani hovořiti se skorem nemůže, jak máme ústa zmrzlá. Tváře jen hoří. Na vousech věší se rampouchy, neboť pára nosem vydechovaná rázem na nich mrzne. Prsty u nohou zebou, až bolestí se křiví rty.

A zase z mlh vyberou se horské vrcholy a zase přikročí mlhy; zas hraje si s šedí na schovavačku.

Dunivě padají stromy do hermelínového kožichu. Bílá okrasa stromů se rozpráší a velikáni leží tu v bílé rakvi jako mrtvola. Hoši vrhnou se na stromy jako vosy. Zazvoní sekery, ozvěna roznese lesem padné nárazy ostří do tvrdých větví a již leží černá mrtvola smrku jako v rakvi vystlané klestem. Místo svatých obrázků rozhozeny v klestu šišky a místo květin načechra-



Z bojů o les Houthoulsterský nedaleko Yprů ve Flandrech: Ohromná jáma, způsobená těžkokaliberním granátem, dešťovou vodou naplněná, malému jezírku se podobající.

stý hrob, v němž odpočívají tři Rusové, kteří chtěli přeběhnouti k Italům. Ponuré myšlenky, jež schvátily duši vzpomínkou na odstřelené Rusy, rozehnal sluneční pablesk, jenž osvítil hřeben hor. V čistém vzduchu pozoruji drátěné překážky vinoucí se po horském hřebenu, zřím i krtčí obydlí pod skalními útesy, jež jsou celé zapadány sněhem. Jedině otvory a díry, kudy vychází kouř odlišují se černí. Ze skalních bytů, kaveren zvaných, vyhazují naši domobranci kamení, jež jako černý jazyk plazí se sněhem níže. U zapadlých baráků prohazují cesty. Vlny bílého oceánu brázdí vrány. Míří k nám do lesa. Za chvílí černají se jimi již vršky stromů.

Co se tak v bílém plášti procházím lesem a bořím se do sněhu, zasviští na ráz kule, za ní bzikne druhá, zahvízdné třetí. Ta se sykotem zajede do sněhu, jiná narazí na větev a snítka klestu letí třepotavě dolů. Italská hlídka nás postřehla v lese, ačkoliv jsme byli všichni zahaleni bílými plášti a čepicemi přizpůsobeni okolí. Skupina, pracující na pasece, sotva přeběhne na krytější místo. Ščkavě zasměje se strojní puška. Kule sykají, větve praskají nebo se zarývají do stromů.

Přimknu se ke kmeni a v tom již ta, tatatata.. rachotí ozvěna a po stránách a nad hlavou zvučí mi: di di di dí. A snítky jehličí padají překotně do sněhu



Z míst biblických: Úchvatná scenerie, romantického okolí kláštera Mar Saba, v roklinách betlehemských nedaleko Jerusalema ležícího

Kryti trochu stromy přeběhneme šťastně nebezpečné místo.

Slunce září, modravou oblohou plují líně bílé kučeravé mraky a po horách na sněhu plouží se současné stíny — odraz to mraku. Na vrcholu hory se kouří jako ze sopky. Taloši jak říkají Moraváci, topí se v zákopech. Mezi skalisky víří se v závanech větrů sníh.

Promrzlí vracíme se „domů". Proč říkáme domů, když s domovem, tichým, plným kouzla nemá náš „domov" v horách nic společného? Je to asi výsledek naší otupělosti.

— — — — — — — — — — —

Jasná noc s tisíci věčnými světly. Ráno mráz. Pravé lednové jitro. Slunce vyhouplo se nad bílé vrcholy, jež září ružově. Vrcholy obepíná věnec šedých par, jenž v paprscích slunce se leskne jako koruna.

Ostrý vítr profukuje, zvedá vířivě sněhové jehličky, jež se na zemi čepýří jako keřičky jistého druhu lišejníku. Smrky stkví se bělostí, jež přece prokmitá černou zeleň jehličí a větví. K modravému jasu vzpíná holé větve buk, místy, chorobně žlutý modřín. Brouzdám se sněhem. Počítám pro zábavu léta na pařezu a dobře pozoruji léta hubená i léta, v nichž strom bujněl. Jen chvíli měl jsem ruku venku a již ji nepostačím třepati. V mžiku zebe. Honem schovávám ruce do kožešinových rukavic. Běžím, abych se trochu zahřál. Zastavím se pod smrkem, kde mnoho jehličnatých snítek a šupin ze šišek je kolem pně rozseto. A v přestávkách sletují zmítavě šupiny teď dolů. To veveruška vykusuje jádra. Jako schválně hopká ve větvích a hází na nás šupinky. Rigo ji konečně uzří a div strom neporazí, jak na něj doráží. Veveruška se směje, hopkuje a háže na nás větévky. A když nás poškádlí zhoupne se, černý kožíšek se kmitne a její očka v mžiku smějí se s druhého smrčku.

Kráčím dál po stráni bukovým lesem vzhůru Na skále navěšeny rampouchy jako píšťaly u varhan. Úzký stříbrný proužek vody skáče do-



Po stopě našeho vojska: Na rychlo skonstruovaný přechod, přes známou řeku Tagliamento, na níž jak více marně hleděli Italové zadržeti svůj katastrofální ústup, který je dle nových dodatečných zpráv stál daleko větší oběti a ztráty, než se zprvu odhadovalo.

lů. Pár kroků odtud zřím srnčí stopu. Jdu chvíli po ní. A tu, až jsem se zalekl, zpod malého smrči, jež tu stojí jako homole cukru, vyletí srnka. Má tu pěkný brložek, jako jeskyňku. Ohlédne se krásným okem a již kráčí dál a mizí v lučině. Výše, až blízko vrcholu hory, kde jen sníh a černavé útesy skal, prochází se pět kamzíků, jež se černají na sněhu. Rozpomínám se, že loni na podzim jich tu bylo několik odstřeleno. Za mnou duní rány seker, řinčení pil a bušení palic. Bílé pláště mých hochů jen se míhají.

A zase nás postřehla nepřátelská hlídka. Zahájí ojedinělou palbu. Hoši se poschovají. Utichne bzučení střel a jdeme zase po práci. A sotva skupiny dají se do práce, již kdesi na italské straně zahoukla rána a hvízdavě i mručivě pospíchá k nám granát. Cítíme jeho blízkost. Tep srdce se rychlí. Bez dlouhých úvah praštíme sebou do sněhu a schováme hlavu za kusy dřev. Granát však narazil na skálu nad námi. Zakouřilo se, odštěpiny vrčivě se rozlétly a bílý sníh poskvrní se kolem místa výbuchu černavým kamením a kouřem. Než dozní ozvěna již druhý



Ukázka italské vzdušné balistiky: Letecká puma nepřátelská opatřená malou vrtulí usnadňující cílení a obsahující na špici komoru pro otravné plyny.

granát víří vzduchem. Narazí na kmen starého buku. Zahučí rána a přeražený strom válí se ve sněhu a v černavý kouř mísí se zvířený sníh. Raději odejdeme z lesa. Několik šrapnelů nás doprovází.

— — — — — — — — — — —

Ráno opět do lesa. Vítr věje sníh. Na větvičkách čepýří se sněhové jehličky, jež se snášejí k zemi. Vrcholy zaraženy v modro, nad nímž plují bílá sněhová mračna, jimiž se násilně prodírá slunce.

Pily zvučí píseň smrti. Velikáni padají do sněhu bez milosti.

Na nedaleký vrch, na němž ve výši přes 2000 metrů jsou Italiáni, kteří se tu všemožně namáhají slézti s vrcholu na svah, posílají naši hrozné pozdravy ze vzdáleného Mörsru. Hromový rachot rozráží vzduch. Kotouče dýmu značí místo výbuchu.

Zakoukám se na jinou stranu. Příkrov sněhový je tu ještě úplně netknutý. Jen liška rozryla prackami a ocasem sníh. Šla kamsi za lupem.

Stočím se k jedné pracující skupině, jež škádlí veverku. Házejí po ní koule, neboť sníh zvláčněl.

‚Radost se podívati na tuto opičku', propovím.

„To já také dovedu", řekl sebevědomě Rozhuda, jemuž se u setniny jinak neřeklo než Venca Pružina. Byl vytáhlý a pohyblivý jako rtuť. Ohebný jako komediant. Shodil plášť, kožené rukavice a už byl na stromě. Jako veverka prodíral se větvemi a házel šišky po nás. Lezl výš a výše za veverkou. Chvěji se obavami o něho. V tom veverka přeskočí na sousední strom, jež větvemi zasahují do sebe.

„A chcete abych skočil za ní?" táže se Rozhuda.

„Ne, nelze, spadneš!" křičím naň.

„Já se nebojím. Vždyť jsem šiškař. Už jako malý kluk trhal jsem šišky na stromech pro semena. A než bych byl slézal, přehoupl jsem se raději na druhý. A to jsem měl háček, ale to jde i be zněho." A sotva to dořekl, rozhoupal se vršek, větve zašustily, sníh slétl dolů a Rozhuda smál se už z protějšího smrčku.

Byl jsem takřka bez ducha. Prosil jsem Rozhudu aby už slezl, aby ještě něco neprovedl. Jen se zubil.

„Jsi přece Venca Pružina" smáli se hoši a on se smál s nimi.

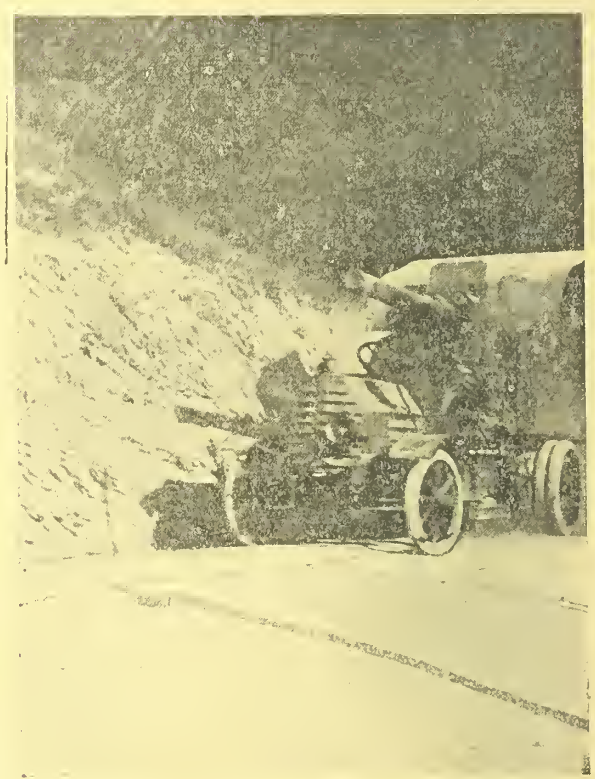
V tom, di, di, di, di.... Nad hlavami fičí kuličky.

„Pryč odtud!" volám. Ale v tom již o něco dále ozývá se bolestný výkřik: „Už ji mám!" Jeden z mých hochů klesá do sněhu. Hoši se rozutekli, jako když do vrabců střelí. Báli se snad. Ovšem pud sebezachování je veliký a přátelské vztahy často před ním ustupují do pozadí. Jen Rozhuda zůstal tu se mnou. Běžíme k raněnému Kojzarovi. Kulička mu prolítla lýtkem. Krev crčí na sníh. Chytneme Kojzara pod paždí a odvádíme jej na nedaleké obvaziště.

— — — — — — — — — — —

Následujícího dne jsme již nešli do lesa. Přišel rozkaz, že jdeme na odpočinek. Všichni to vítáme s radostí.

VÁLEČNÁ SITUACE.



Italské pancéřové automobily s těžkými děly na enátském bojišti, kde schyluje se k velké nepřátelské ofensivě. Italové postavili do pole 4,300.000 vojáků, dokončili společně s pomocnými sbory anglickými a francouzskými nové přeskupení a chystají se k útoku.

Na bojšti chystají se nyní nové rozhodné boje. Francie naléhá, aby anglické válečné loďstvo svedlo rozhodnou bitvu s německým. Přání to prý bude splněno. V Itali jsou pomocné sbory anglické a francouzské již na místě a súčastní se bojů. Tím se tam situace trochu změnila. Rakouské vojsko couvlo na východní břeh Piave, čímž útok na Benátky je prozatím zdržen. Ve Franci začínají Angličané opět útočit, takže letos obvyklé zimní přestávky v bojích nebude. V Palestýně pokračují Angličané ve svých útocích. O soluňské výpravě se znovu prohlašuje, že má být odvolána.

PRÁVO SEBEURČENÍ MALÝCH NARODŮ.

Touha nesvobodných národů po samostatnosti vyjádřena je zásadou sebeurčení národů, je to staré slovo. Vyskytuje se již v manifestě, který roku 1848 vydal pražský slovanský sjezd ke všem národům Evropy. Později v roce 1871 když uzavíral se mír v Paříži česká poslanecká delegace protestovala proti anexi Elsaska a volala po právu sebeurčení Nikdy však v životě utiskovaných národů neumlklo úsilí po svobodě



Z jihozápadního bojiště: Rakousko-uherské vojenské sbory na přechodu po horských cestách v území Fliče. V krásných dobách míru putovali tudy turisté, dnes se tu rozléhá ryk válečný.

a samostatnosti. Dějiny Jihoslovanů, Řeků, Poláků, Čechů, Italů, Maďarů, Irčanů, Finů vypravují o velikých bojích za svobodu a samostatnost. Některým národům byl osud příznivý a splnil jejich tužby. Jiní národové dodnes nedošli svého. Jsou v dějinách doby, kdy národové domáhali se svých práv chabě; jsou ale jiné, kdy vůle po samostatnosti propuká živelnou silou jako láva z nitra země a nic není s to, vůli tu zadržet a umlčet. V takové dějinné chvíli žije naše pokolení. Heslo „sebeurčení národů" je staré heslo. Nové je při něm pouze to, že za našich dnů přestalo býti pouhým výkřikem utiskovaných a že se stalo součásti státních programů velikých národů, především Rusku.

V Brestu Litevském oznámili zástupcové ruské sociálně demokratické vlády, že národům, jež obývají Rusko, ponecháno je právo, svobodným hlasováním rozhodnouti o své státní příslušnosti. Ukrajinci a Finové mohou založiti svůj vlastní stát, odtrhnouti se od Ruska a vláda petrohradská jim v tom nebude překážeti násilím militarismu, naopak, je ochotna bratrský je podporovat. Toto právo žádají socialističtí Rusové také pro národy v zemích, zabraných německo-rakouským vojskem, tedy pro Poláky, Litevce a Estonce. Leč Rusové jdou ještě dále. Oni se i pro národy, obývající Rakousko, Uhry, Turecko



Z osvobozených krajů: Při své invaci, zřizovali Italové s oblibou pamětní obelisky v místech, odkudž dle jich mínění nikdy neminili odtáhnouti. Obelisk v Sagradu.

a Německo, dovolávají stejného práva. Každý národ ať svobodným hlasováním rozhodne, k jakému státu chce náležeti. Každý národ sám si má dáti zákony, podle nichž chce se spravovati, každý sám má si dosaditi svou vládu a v tom všem mu nikdo nemá překážeti násilnou moci. Toto právo na sebeurčení má býti dle ruského mírového programu zaručeno mezinárodně. To znamená: že žádný národ na světě nemá být opuštěn druhými národy. Když je utiskován jeden jediný, všichni ostatní mu mají dopomoci k svobodě a mají nad tím bdít, aby ta svoboda nebyla ohrožována a ničena.

DEKLARACE POSELSTVA ČESKÉHO NARODA.

Historický památná schůze konala se v neděli, dne 6. prosince v Praze. Sešli se tu zvolení zástupci našeho lidu ze všech tří zemí koruny české, a to jak poslanci říšští, tak i zemští. Nechyběli ani oni, jimž odňaty mandáty rozsudky vojenských soudů, ani oni, kteří rozpuštěním nebo náhlým umlčením zemských parlamentů zbaveni byli práva mluviti na půdě sněmovní jménem národa. Pouze naši bratři slováčtí nemohli se ze samozřejmých příčin převýznamné naší manifestace súčastniti, ale dojista, že v duchu dleli s naším poselstvem, řešícím společnou, velikou otázku národa československého.

Schůzi této předcházely v sobotu porady všech poslaneckých skupin, v nichž projednávána deklarace k nedělnímu shromáždění.

Nedělní schůze konala se v sále dra Julia Grégra v Obecním domě a byla přehojně navštívena. Bylo to imposantní shromáždění, jehož projevy dlužno zařaditi mezi nejdůležitější a nejvýznamnější, jež vykazují naše dějiny nové doby. Schůzi o půl 11. hod. dopol. zahájil předseda Českého Svazu poslanec František Staněk touto řečí, provázenou ustavičnou bouří souhlasu:

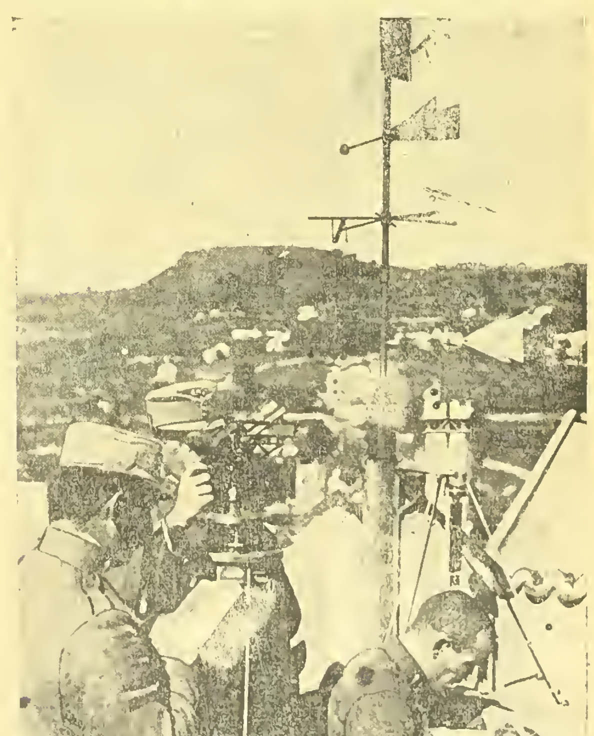
Vážené shromáždění, drazí přátelé!

Plním jen úkol na mne vznesený, když vás všechny v tomto památném shromáždění dnešním pozdravuji a vítám jako legitimované a ze svobodné vůle lidu vzešlé poselstvo celého našeho národa. Vítám všechny kolegy poslance rady říšské, v prvé řadě ty, kteří po bolestném odloučení dlouhé řady měsíců dnes poprvé se súčastňují plenárního shromáždění našeho při společné naší práci a jejichž mandáty svobodnou volbou v národě na ně vznesené nemohly jim v očích národa ani na okamžik býti odňaty diktovanými rozsudky nepříslušných soudů (bouřlivý potlesk), a vítám také kolegy poslance zemské ze všech tří sněmů koruny české, kteří rovněž ani rozpuštěním nebo umlčením jich nemohou býti zbaveni svého práva, mluviti v osudových dobách národa.

Bratrů Slováků nemožno nám zde dnes uvítati, ale zajisté jsou v duchu s námi. My však voláme dnes k nim: Bratři Slováci! Hodina osvobození se blíží a my slibujeme Vám, že vytrváme v boji, jenž jest nám společným. — Ostatní řeč Staňkova, jakož i deklarace, jednohlasně přijatá, propadly konfiskaci.

NĚMCI CHTĚJI ANEKTOVAT.

Vlastenecké strany pro východní Prusko poslaly císaři, spolkovým knížatům, svobodným říšským městům a kancléři a zahraničnímu tajemníkovi spis, v němž prohlašují, že vyjednávání v Brestu Litevském naplňuje široké kruhy v Německu těžkými a tísnivými obavami, ba opravdovou malomyslností. Němci a zejména východní Prusové nemohou pochopiti, jak to, co meč vybojoval, může býti nyní vydáno na nepřátelská přání, neboť nepřátelskému, zvláště anglickému vlivu nebude za těžko říditi hlasování lidu v území, jež má býti osvobozeno, podle svých zájmů, t. j. proti zájmům německým. A to vyvolává oprávněnou obavu a úzkost." Plnomocníci v Brestu Litevském mají při vyjednávání vycházeti ze směrnic udaných novou úpravou, jež vymohla udatná německá armáda. — Inu nastaly doby, kdy se všem utiskovaným zachtělo svobody, svobody a zase svobody.



Ze života našeho vojska: Činnost pozorovatelských hlídek. Pomocí zvláštních přístrojů vyšetřuje se vzdálenost objektů nepřítele, pečlivě znamená a nejvyššímu velitelství sděluje.

ZAJÍMAVÉ DROBNOSTI.

Ze včel divokých je dosud známo na 4.500 druhů, z vos na 103 druhy.

Z celkového počtu obyvatelstva Anglie, pěstuje hospodářství pouze 15 proc.

Roční výtěžek zlata počítá se na 1680 mil. K. Z toho připadá 16 proc. na Anglii.

Velryba střední velikosti, dává na 8000 litrů rybího tuku.

Slon má tak ostrý čich, že vycítí člověka na jeden km. vzdáleného.

Čína produkuje nejvíce hedvábí ze všech zemí, největší díl spotřebuje sama.

Japonský prapor vlaje nyní asi na 1000 ostrovech.

VÁLEČNÉ CÍLE BULHARSKA.

V berlínském časopise uveřejňuje vídeňský bulharský vyslanec dr. Rizov kapitolu o válečných cílech Bulharska. Na Balkáně musí dle něho vzniknout státy s přirozenými hranicemi, národové musí zůstat ve svých národních formacích, musí mít zaručený volný hospodářský vývoj a dle toho by dopadlo nové dělení Balkánu takto:

Turecko podrželo by nynější území, jak bylo opraveno smlouvou z 6. září 1915. Marica byla by splavněna a hranice na ní opraveny jenom na několika místech.

Rumunsko muselo by se vzdát Dobrudže vůbec, staré Dobrudže, jíž nabylo 1878 i nové, jíž urvalo Bulharsku 1913. Ústí Dunaje nesmí být v rukou jednoho státu. S mořem bylo by Rumunsko spojeno přístavy v Galaci a Braile. Bulharsko zaručilo by kromě toho Rumunsku v Konstanci stejné výhody, jaké zaručilo Řecko Srbsku v Soluni.

Bulharsko dostane území, jež mu 1878 bylo vyrváno: Macedonii, Dobrudžu a území kolem Niše, jež bylo bulharské. Pánev Timoku připadla by rovněž k Bulharsku, aby bylo spojeno s Uhry. Makedonie připadla by k Bulharsku celá. Soluň byla by buď neutralisována nebo prohlášena za kondominium Řecka a Bulharska.

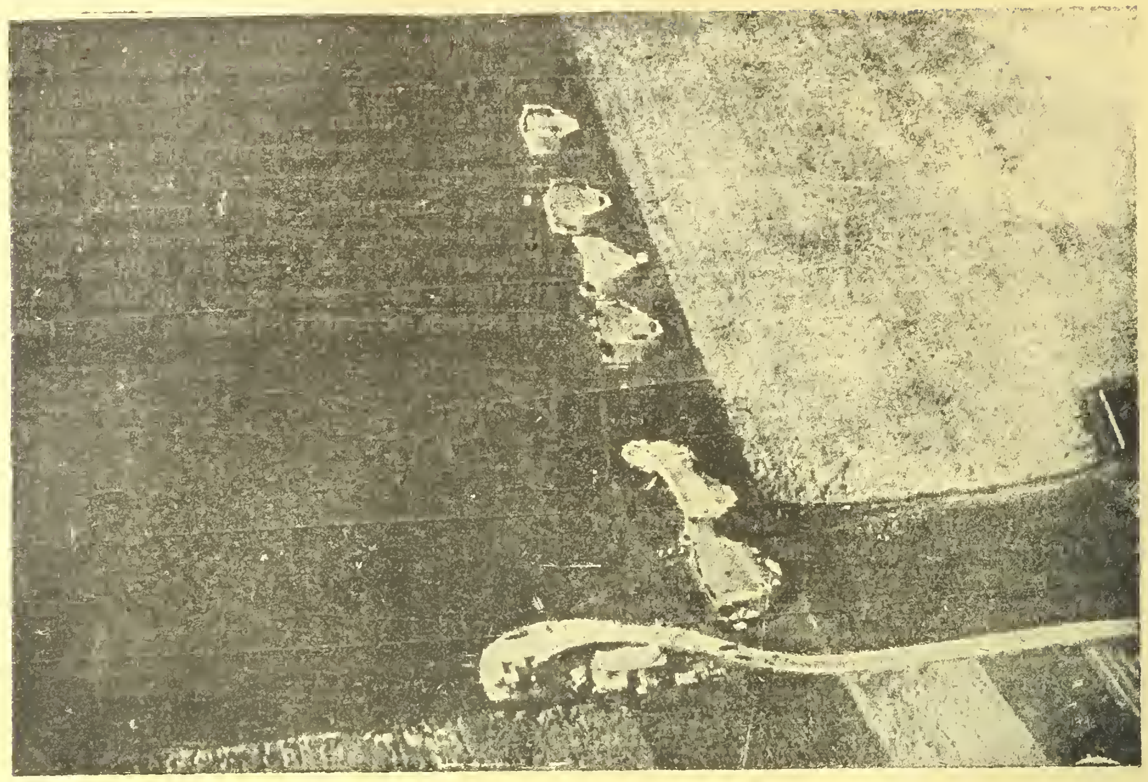
Srbsko bylo by sloučeno s Černou Horou, vyjímaje Lovčen a severovýchodní Albánii s údolím Metochije a Kosovým Polem. Na Adrii mělo dva přístavy Bar a Dulciň. Muselo by se vzdát Niše, timocké pánve a celé Makedonie.

Černá Hora byla by sloučena se Srbskem, jak si to žádá obyvatelstvo.

Albánie má právo na samostatnost, ale zkušenosti ukázaly, že jako samostatný stát těžko by existovala i pod protektorátem velmocí. Nejlépe by bylo, kdyby byla přičleněna k vedlejším státům. Toskové, severní Epirus a jižní Albánie ke Škumbi s Valonou připadla by Řecku, severní Albánie s Dračí Srbsku, ve Střední Albánii mělo by Bulharsko zajištěný koridor k Adrii.

Řecko bylo by zvětšeno o části Albánie a odstoupilo by Bulharsku východní část dnešního území ze Soluní.

▫ ▫



Ze vzdušných výšin: Letiště fotografované rakouským letcem z výše 100 metrů.

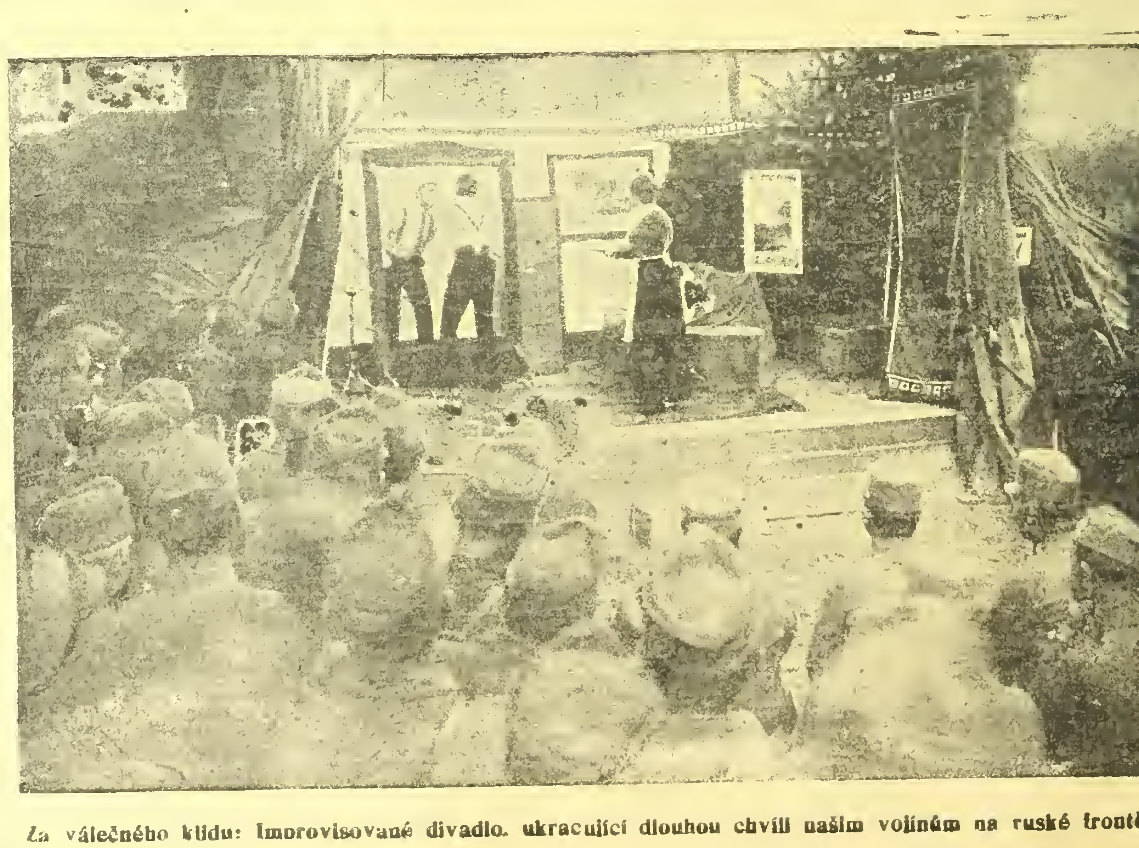


Ze života rakouských vojů v Alpách: Oddíl zákopníků s ohledem na snih a nepřítele bílými plachtami zahalený ubírající se na své pracoviště.

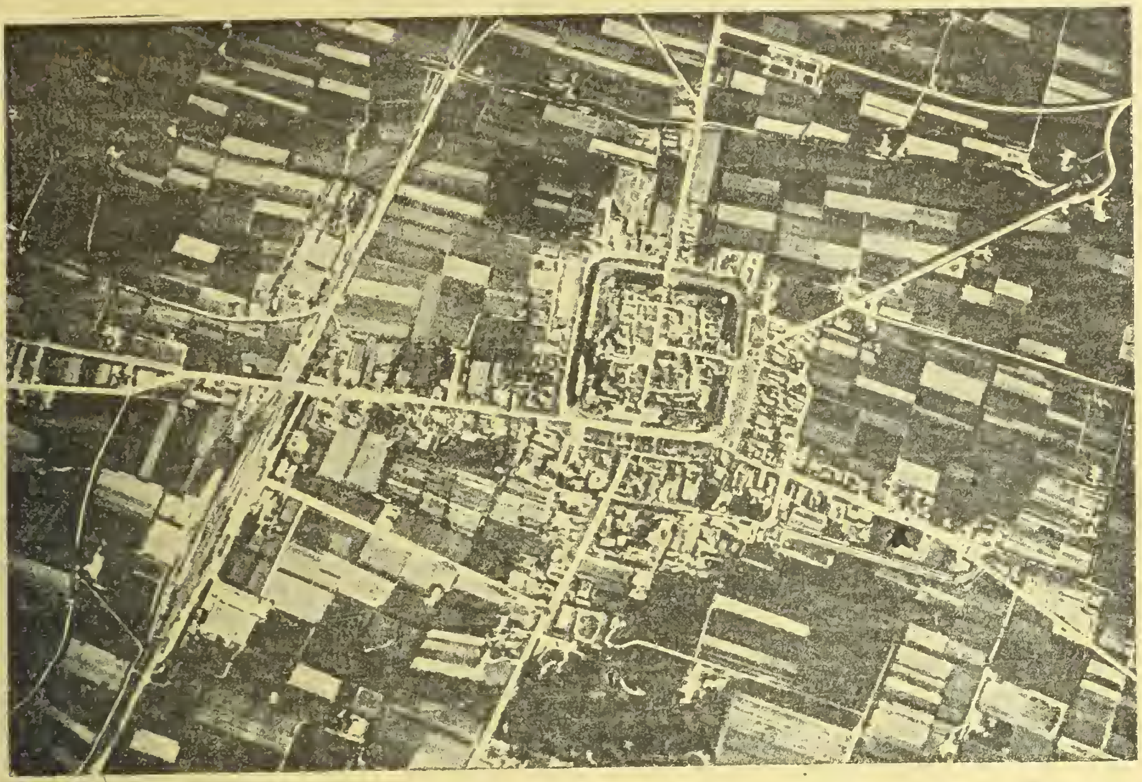
SLOVÁCI A MAĎAŘI.

Ministr Vászonyi předložil 21. prosince 1917 sněmu návrh zákona o volebním právu. Návrh se připravoval po řadu let, až vyšel — praví „Národnie Noviny" — „kunšt a samé figl'ovanie". Kdo byl odsouzen pro „pobuřování" proti národnosti (rozuměj maďarskému národu), ztrávolební právo na pět let a zvolen nemůže být po 10 let. Volební právo uděluje se i ženám, absolvovaly-li IV. třídu měšť. školy. Takové školy jsou jen po městech a jsou jen maďarské: návrh činí efekt — hle, v Uhrách volí i ženy! — ale cílem jeho je rozmnožit voliče maďarské. Návrh je tak vysoustruhován, že dává Maďarům 62.5 proc. voličstva, Slovákům 9.7 proc, Rumunům 9.1 proc, Rusínum 1.2 proc. Charvátům 1.1 proc., Srbům 2.4 proc. Přimyslíme-li k 62.5 proc. maďarským ještě i důmyslnou maďarskou komisi volební, nemáme ani trošku naděje na zlepšení politického života v Uhrách. — Ze Švýcar navrátil se — už po kolikáté — hrabě Károlyi. Na poradě v Bernu jednali o díle míru (pacifismu). Hrabě se vrátil nadšen a na společné večeři politických stran řečnil. Chce žít v pokoji s celým světem, i vnitřní život státní chce zcela přetvořit na základech bratrství a lásky. Slováci zase nevěří. Proč prý neřekne: Dejme Slovákům slovenské školy, do úřadů slovenštinu, zkrátka rovné právo? — Výjimečně dlouho věřili mladému sociologovi Jászimu. Ten si zajel do Šlesviku a studoval spor dánsko-německý doma varoval nemaďarské národy utiskovat a ve všem jednání projevoval větší dary ducha, než jaké shledáváme u Tiszy a Andrássyho. Až tu za války se vyslovil, že on svým jemným způsobem pomaďarštil více Slováků, než druzí brutalitou. Hle, hle, on má tedy jen jinou methodu — řekli si Slováci — cíl má takový jako Tisza. A nevěří už ani tomu jedinému, — žádnému Maďarovi.

▫ ▫ ▫



Za válečného klidu: Improvisované divadlo, ukracující dlouhou chvíli našim vojínům na ruské frontě.



Ze vzdušných výšin: Italská pevnost Castelfranco, v nížině pádské ležící našimi letci fotografovaná.

SNÍŽENÍ MOUČNÉ DÁVKY.

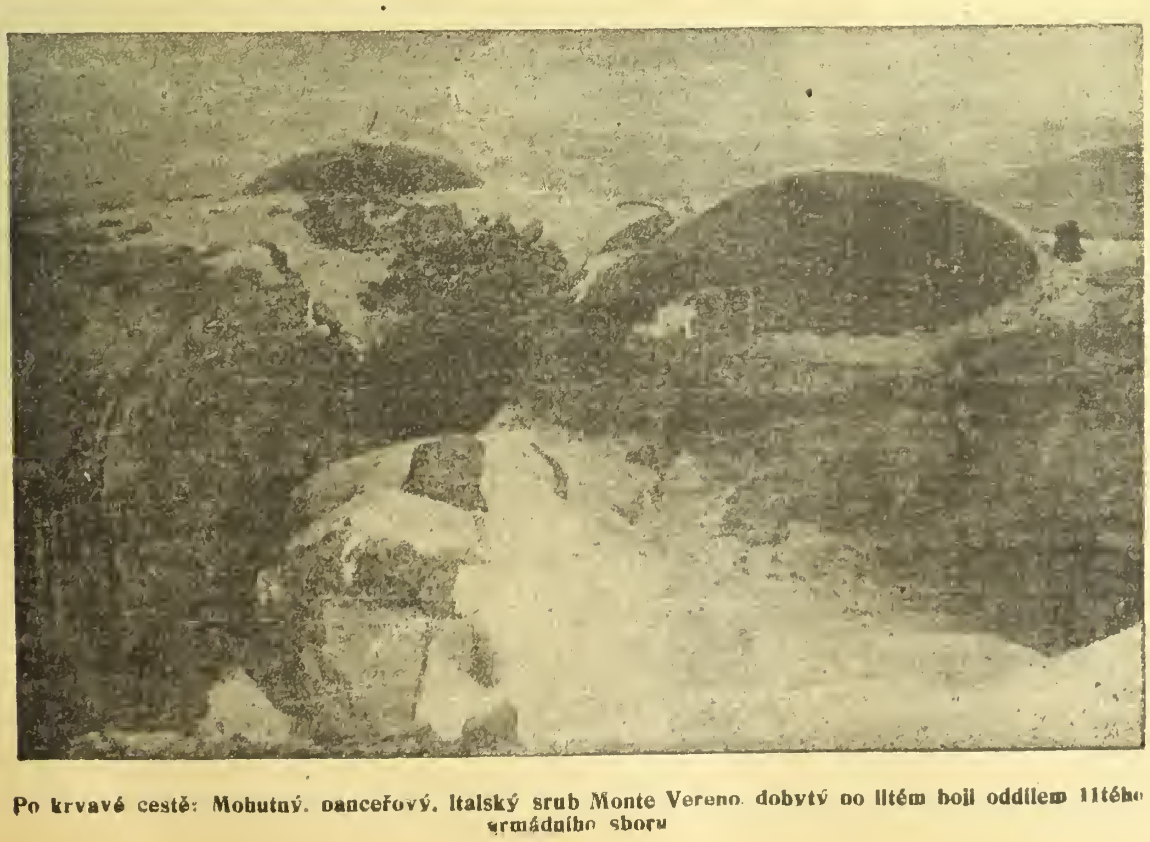
Denní listy sdělily v těchto dnech stručně, že vídeňští spotřebitelé dostanou nyní jen poloviční dávky mouky. Úřad lidovou výživu pověřil městské i konsumní prodejny mouky, aby k doplnění tohoto sníženého množství do výše normální dávky použily všech po ruce jsoucích zásob mouky, krup, těstového zboží, ovesné rýže a pod. Poněvadž ovšem mnoho asi těch zásob v obchodech „po ruce jsoucích" nebude, a poněvadž těžko tyto reservní zásoby mohou konsumenti kontrolovati, bude musit asi většina jich spokojiti se pouhou poloviční dávkou mouky. Úřední zpráva praví, že opatření toto diktováno je zásobovacími obtížemi, jichž příčina tkví v dopravních poruchách. Je-li tomu tak, pak zajisté jde o opatření jen pro jediný týden, a bude možno příště úbytek tento konsumentům jinak nahraditi. Neodvažujeme se totiž věřiti, že by dopravní obtíže měly býti jen zástěrou, za níž se kryje via facti prováděné zkracování spotřebitelů. Takové zkracování bylo by v nejhorších měsících zimních, kdy není žádných náhradních potravin, nejméně na místě! V debatách o zásobování Vídně bylo před nedávnem zdůrazňováno, že má býti vytvořena pro zásobení hlavního říšského města pevná reserva aspoň na týden, a zástupci vyživovacího úřadu a vlády slíbili, že se tak stane. Slib ten zůstal patrně nevyplněn. Jinak by přece nebylo možno přítomné zkrácení moučné dávky. Současně se snížením moučné dávky překvapeno je v tomto týdnu nemajetné obecenstvo také tím, že nedostane se mu laciného masa. Proč k tomuto opatření bylo přikročeno a spočívají-li příčiny jen v poklesu dodávek, zodpovědné orgány dosud obecenstvu neřekly. Jisto je, že dvojí toto zkrácení nemajetného obyvatelstva dotkne se jeho výživy velmi hluboce a způsobí pochopitelný nepokoj a rozruch tím spíše, že v této době není čím zkrácené dávky nahraditi: není zeleniny, není ovoce a není vůbec potravin za přístupné ceny, po nichž mohlo by nemajetné obecenstvo sáhnouti. Jsou si úřady vědomy důsledků, které toto zhoršování dnešní až k nejzazší mezi stlačené míry výživy může přinésti?!

NEODVISLÍ SOCIALISTÉ V NĚMECKU O MÍROVÉM VYJEDNÁVÁNÍ.

Hlavní orgán neodvislých socialistů v Německu, „Leipziger Volkszeitung", napsal pod nadpisem: „Jasno": „Německá vláda odhalila své cíle válečné na východě. Nyní ví se v Rusku i v Německu, v Anglii, ve Francii a v Italii, k čemu cílí vláda německá při vyjednávání mírovém s Ruskem. Nikoliv mír bez anexí, na základě práva sebeurčení národů, ve smyslu demokratickém, ale mír, který snaží se o rozšíření politické, vojenské a hospodářské moci Německa na východ, navrhuje se vládě ruské od vlád mocností ústředních. Tento mír, který může býti mírem na základě dorozumění, má býti ruské republice stravitelnějším jakýmsi lidovým hlasováním, které je vším jiným, než uskutečňováním demokratického práva sebeurčení národů. Vláda německá chce právo sebeurčení baltických baronů a polské buržoasie učiniti jakýmsi „startovním prknem" pro zakuklené anexe. Její návrhy při specielních poradách s ruskými vyjednavači potvrdily, co jsme přese všecky námitky se strany vládních socialistů vždycky tvrdili: německá vláda chce mocenský mír na východě. Navrhla vládě ruské, by uznala, že oddělení Polska, Kuronska, Litvy, jakož i části Livonska a Estonska vyhovuje vůli obyvatelstva těchto zemí. Polsko a ruské provincie baltické mají býti od Ruska odtrženy. Rusko má býti vyloučeno z pobřeží baltického nejen v Kuronsku, ale i v Estonsku a Livonsku. Odpověď ústředních mocnosti na návrhy ruské, jak byla dána dne 26. prosince, nabývá tímto odhalením německých úmyslů své pravé tváře. Tato odpověď mluvila o zřeknutí se násilných anexí, mluvila o tom, že právo sebeurčení národů musí býti vnitřní věcí států. Tato odpověď byla podkladem a obsahem ultimata dohodě, jež vyzývalo ji k vyjednáváním mírovým až na 4. ledna a hrozilo jí pokračová-



Ze života našich vojsk v Alpách: Rakousko-uherská hlídka, v bílém oděna, pátrající v zasněžených stráních po nepříteli.



Po krvavé cestě: Mohutný, pancéřový, italský srub Monte Vereno, dobytý po litém boji oddílem 11tého armádního sboru.

ním ve válce pro dobývačné cíle, přesahující cíle nynější. Vlády dohodové nebudou se při své odpovědi opírati o dvojsmyslné znění oné odpovědi ze dne 26. prosince ale o úmysly, které dne 28. pros. byly zřejmě odhaleny. Tyto úmysly německé vlády jsou s to, aby posílily postavení vlád nakloněných válce v zemích dohodových proti mírovému hnutí těchto zemí. Lloyd George a Clémenceau budou čeliti přátelům míru, ukazujíce na německé dobývačné úmysly na východě.

▫ ▫ ▫

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Klesání cen zinku v Anglii.

Z Londýna se oznamuje, že tam cena zinku dne 31. prosince klesla okrouhle o 14 liber šterlinků (1 libra asi 24 K) a sice na 280.50. Eduard Payen podává v Economiste Francais přehled výroby a spotřeby zinku, z něhož vyjímáme následující: Cena zinku, jež již před válkou často kolísala, stoupla během r. 1917 neslýchaně a sice ze 183½ libry šterl. za tunu o 1016 kg na počátku roku na — 309 liber koncem prosince. Mezi 18tým říjnem a 22tým listopadem obnášel vzestup 40 liber. Průměrná cena let 1913/16 byla 201 libra 156 lib, 164 lib. a 183 liber. Světová výroba zinku je velice malá a překročila teprve před 14 či 15 lety 100.000 tun. Před válkou obnášela okrouhle 125.000 tun; Z toho pocházela téměř polovina z poloostrova malajského, a ostrovů sundských. Ruda zinková vyskytuje se i v Anglii, Španělsku, Sasku a Čechách, v Číně, v Bolivii, Peru a Australii. Předpokládá se, že v Africe nalézají se veliká ložiska zinku a sice ve střední a spodní oblasti Katanga. Spojené Státy, jež nemají dolů zinkových byly před válkou největšími jeho konsumenty. Jich spotřeba zinkové rudy obnášela r. 1912 jest 51.700 a r. 1913 jest 45.000 tun. Německo spotřebovalo v r. 1913 19.300 tun, Rakousko-Uhersko 3.200 t., Anglie 24.400 t., Francie 8.300 t., Belgie 2.300 t. Vývoz do Německa pocházel hlavně z Bolivie. Byť by se zinku neužívalo přímo pro výrobu munice, jako k. př. mědi a olova, přece jen se ho spotřebuje za války více než v míru, poněvadž se užívá ku výrobě krabic na konservy. Příčina stoupání jeho ceny spočívá nejen ve zmenšení jeho výroby a zásob, které ze 20.162 tun stavu dne 31. října 1916 klesly do října 1917 na 15.430 tun., nýbrž i v neobyčejně vysokém dovozném a námořních premiích a v délce doby transportní. Rovněž i nejistota zásobování hraje tu podstatnou úlohu. Zpráva, že byla potopena ta která zásilka zinku, stačí, aby ceny jeho okamžitě stouply. Tato okolnost donutila vládu Spojených Států, že pověřila americký ústav výroby železa a oceli kontrolou dovozu a spotřeby zinku.

▫ ▫ ▫



Ku ochraně italského pobřeží zřídili Italové na Gradu silné, často již jmenované, baterie „Sdobba", které ustupujícím nepřítelem z části porušeny staly se kořistí vítězných našich vojsk.



„Pořádek" v Latisaně po italském ústupu.



Válečné pêle-mêle po ústupu nepřítele v Passarianu.





Tisk ententy, zejména pařížský, hleděl po „ústupu" Italů, vyložiti světu jeho krásu a spořádanost, dokládaje svá tvrzení nejkrásnějšími podobenkami. Oba naše snímky ukazují příkladný tento „pořádek", jak ho poznaly rakouské voje po porážce Italů u Oderza a Codroipa, kde byla jak víme zničena celá 3tí italská armáda.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ

Dne 5. ledna. Na rakouských frontách nic nového. Na západě oživly dělostřelecké boje u Yprů, na Scarpě u Avocourtu a St. Mihielu. Též v Macedonii oživly dělostřelecké boje. Všichni vojenští znalci shodují se v tom, že na jihozápadě v brzké době zahájena bude italsko-anglicko-francouzská protioffensiva velkého slohu.

Dne 6. ledna. Dělostřelecké boje na planině Asiaga. Zvýšená bitevní činnost ve Flandrech. — Konflikt mezi Kühlmanem a Ludendorffem. Prohlášení anglického ministerského předsedy o válečných cílech čtyřdohodových. — Krise uherského kabinetu.

Dne 7. ledna. Východní bojiště: Příměří. — Italské bojiště: Žádné zvláštní události. Ve Flandrech zvýšená bitevní činnost v posičním oblouku severovýchodně Yprů. Z ostatních bojišť nic nového. „L'Homme Libre", orgán francouzského ministerského předsedy, píše: Francie očekává v nejbližších dnech návrat dnů ypernských a verdunských. Francie činí všecka opatření, aby zastavila německý nápor, který zahájen bude pravděpodobně už v nejbližších dnech. — Londýnské listy sdělují, že Anglie povolá do zbraně 18leté rekruty, dále mladé ročníky 19—25 a bude-li třeba i ročníky 41—50.

Dne 8. ledna. Na italské frontě dělostřelecké boje. Též na západě ve Flandrech a v Sundgau. U Bullencourtu ztroskotal anglický útok. V okolí Flirey jsou v proudu místní francouzské útoky. V Macedonii rovněž dělostřelecké boje.

Dne 9. ledna. Na našich frontách situace nezměněná. Na západě místní boje. Ve Flandrech útočili Angličani na jižním okraji lesa Houthoulsterského, bezvýsledně. Též zmařen útok jejich na dráze Noesingbe-Staden. Západně Flirey útočili Francouzi. Vnikli do přední německé čáry, ale v nočním protiútoku byli většinou zase vypuzeni do starých svých posic.

Dne 10. ledna. Na rakouských frontách nic nového. Na západě ztroskotal místní anglický útok u Zandvoorde. U Ypern pokračují dělostřelecké boje. Mírová konference v Brestu Litevském pokračuje.

▫ ▫ ▫

SMES.

Říšská rada je definitivně svolána na 22. leden. Na programu první schůze je volba vicepresidenta na místo, uprázdněné úmrtím dr. Pernerdorfra, dále pilné dotazy Českého Svazu o mírové konferenci v Brestu Litevském a o konfiskaci deklarace českého poselstva ze dne 6. ledna, dále válečná daň a řádný rozpočet.

Německo ustoupí? „Dresd. N. N." v pojednání o ruských prohlášeních v Brestu Litevském mezi jiným píší: „K hlasování lidu v Polsku, Litvě a Kuronsku má dojíti teprve po skutečné demobilisaci ruské armády.

Sociální demokraté vystoupí z většiny říšského sněmu? Události v Brestu Litevském budou míti pravděpodobně své následky také ve vnitřní německé politice. Sociální demokraté možná vystoupí z většiny říšského sněmu.

Německý hlas proti německým mírovým delegátům „Voss. Ztg." žádá, aby do Brestu Litevského byli posláni noví vyjednávači. Líčí tamnější jednání a praví, že němečtí delegáti mluvili sice o právu sebeurčení národů, ale v srdcích myslili na anexe Polska, Litevska a Kuronska, a myslili si velkopansky, že ruští revolucionáři nepoznají, jak hloupě mají býti oklamáni. Nechceme již mluvit o podceňování našeho odpůrce. Politika našich delegátů v Brestu Litevském byla při nejmenším nejasnou a mohla vyvolat dojem nepoctivosti. To musíme říci otevřeně.

Jak si Německo vykládá právo sebeurčení národů? Nejinak, než aby ze západního Ruska utvořeno bylo několik samostatných státečků, které by nebyly Německu v ničem nebezpečnými a daly by se lehce ovládati. Zahraniční úřad odvolává s na to, že národové v západním Rusku vyslovili se již pro odloučení od Ruska a pro sblížení s velmocemi centrálními a že

v důsledku zásady sebeurčení národů dlužno rozhodnutí toto uznáti. Právem se však proti tomu namítá, že se neví, kdo usnesení podobné učinil a dokud nebude dána veškerému obyvatelstvu příležitost, aby se svobodně vysloviti mohlo, nemůže se uznati vůbec za platné. Ve vojenských kruzích německých se žádá, aby Německo spokojilo se s dobrou úpravou hranic a ponechalo Polákům, Litvanům a Lotyšům, aby se s Ruskem sami vyrovnali. Všeněmecké kruhy ovšem naléhají na vládu, aby ničeho nedbajíc, prohlásila za německý majetek všechno, co německé vojsko obsadilo. (Děl. Listy.)

Jak přibylo Slovanů. Neobyčejný vzrůst obyvatelstva v 19. století byl v různých evropských státech velice nerovnoměrný. Ve Velké Britanii stoupl počet obyvatelstva s 16$^1/_3$ na 42 miliony (+ 158 proc.), ve Francii s 33 na 39 milionů (19 proc.), nynější Rakousko-Uher. čítalo r. 1818 25, r. 1900 45$^1/_2$ milionu, což znamená vzrůst o 82 proc. evropské Rusko mělo 1815 40, r. 1907 94$^1/_2$ milionu, tedy v tomto roce o 138 proc. více než před sto lety. Následkem nerovného vzrůstu obyvatelstva jest Evropa, jež r. 1800 byla ze $^3/_4$ germánsko-románská, dnes ze $^3/_4$ germánsko-slovanská. Bylo r. 1801: Germánů 37$^1/_2$ proc., Románů 35$^1/_2$ proc., Slovanů 26$^3/_4$ proc., r. 1905: Germánů 37$^1/_2$ proc., Románů 25 proc., Slovanů 37 proc.

Poláci a Ukrajinci v Brestu Litevském. Plzeňská „Nová Doba" píše: Jak se dovídáme, stalo se již rozhodnutí ohledně polské účasti na mírovém jednání v Brestu Litevském. Ústřední mocnosti připustí jednoho zástupce polské vlády. Krátce před tím došla zpráva, že také zástupci Ukrajiny přibyli do Brestu Litevského a súčastní se mírového vyjednávání. Jsou tedy nyní v Brestu nejen zástupci Ukrajinců, nýbrž také Poláci.

Jak to dnes vypadá v Bukurešti. „Politiken" píše: Ulice dostaly německé názvy, také štíty hostinců a kaváren jsou teď německé. Tančírna Paříž se teď jmenuje Berlín atd. Koňská tramway byla proměněna v elektrickou protože koni bylo třeba k jiným účelům. U knihkupců místo francouzských viděti všude knihy německé. Polosvět zmizel, odešel s vládou do Jas. Ceny v městě jsou značné, cukr 25, střevíce 125 franků. Mnoho se chodí v dřevácích. Také kalendář byl opraven. Místo ruského (Juliánského) byl zaveden evropský (řehořský). Při té příležitosti byly zrušeny přečetné rumunské svátky. Zbylo jich jen 8. Počet kněží byl důkladně zmenšen. Železnictví bylo zjednodušeno, finance nově uspořádány a ve třech největších městech byly zřízeny německé soudy, které prý pracují velmi rychle.

Korunní princ hraje si na Tiszu. Peštský „Politisches Volksblatt" vypravuje o korunním princi Ottovi: Korunní princ Otto, který se súčastnil pešťských korunovačních slavností, často se jimi ve svých hrách zabývá. Jednou v neděli, když se rodiče vraceli ze mše bylo slyšet z dětských pokojů velký hluk. Dvorní dáma Kallayová, která vešla do dětských pokojů, spatřila podivuhodný obraz. Dada korunního prince seděla v lenošce, na hlavě půlku velkého červeného velkonočního vejcete. Tříletá arcivévodkyně Adelaida prováděla různé obřady, zahalena v obrovský ubrus. Korunní princ Otto chodil po pokoji s taškou v ruce čile gestikuluje. Na otázku dvorní dámy odpověděl korunní princ: „Prohlašuji korunovaci. Dada v lenošce je králem. Adelaida s dlouhou vlečkou je kníže primas a já jsem Tisza." Dvorní dáma se tázala, proč je králem Dada a ne on, korunní princ. „Protože tatínek při korunovaci jen seděl a Tisza všecko dělal..."

Kohnův universitní odkaz. Poněvadž ministerstvo vyučování odmítlo přímout odkaz arcibiskupa Kohna na zřízení české university na Moravě, podána byla, jak známo, stížnost k správnímu soudu. Ta dosud nebyla projednána. Za to došlo kapitoly olomoucké a olomoucké obecní správy vyzvání, aby jmenovaly zástupce své k stanovení klíče pro rozdělení Kohnovy pozůstalosti, z níž třetiny se má užít k účelům chudinským. — V nejzoufalejší chvíli svého života pravil slavný Abraham Lincoln: „Když obloha je nejtmavší, tu vycházejí hvězdy." — Pamatujte si to čtenářové.



Ze života našich vojů v Alpách: Slézání příkré, bezedné strže, rakouskou, výzvědnou hlídkou. Na vrcholu tuší se nepřátelské posice a proto je třeba dvojnásobné obezřetnosti. Jediný chybný krok, slabá závrať, neopatrnost — a smrt, jež tu číhá ze každým kamenem chopí se nové oběti.

za ženu. A děkoval Bohu a všem svatým, že se nikdy nestane a nemohl státi vojákem, poněvadž byl jediným synem chudé vdovy.

Leč počítalo se léta Páně 1813, a veliký císař připravoval mocnou ránu, kterou chtěl rázem zničiti všechny svoje nepřátele. Mnoho se o tom povídalo — leč jistotu neznal nikdo. Vzduch byl naplněn oním dusným klidem, jenž jest vždy neklamným znamením blížící se bouře a zemětřesení.

Zde, v Kromlaix ovšem, v tomto nejvzdálenějším a nejzapadlejším koutě bretaňského pobřeží, zářilo klidně slunce a lesklo se blankytné moře, jakoby nikdy nebylo bývalo Moskvy, jakoby nebylo hekatomb mrtvých Francouzů, pohřbených mrazivým ruským sněhem, jakoby nikdy mučená Francie v nejtajnějším koutku své duše neproklínala hrůzy války. Řev a křik válečný ozýval se široko a daleko, leč Rohan si ho nevšímal. Štěstí učinilo z něho sobce a Rohan byl vskutku šťastným. Život zdál se mu tak sladký! Jaký to požitek dýchati zcela volně a těšiti se svobodě, dívati se do slunce a blouditi zrakem po širých, modrých, dálavách moře, pozorovati vzdoumající se plachtoví korábů a volně, z komínů malé vesničky se plížící kouř, naslouchati podivuhodným vypravováním o Bivouacovi a poli bitevním, o nichž často vypravoval starý strýc, bonapartistický ohňostrůjce, hledati racky a mořské papoušky, v tichých, jarních nocích vyjeti si na lov sleďů, nebo dokonce blouditi s Marcelou po břehu, pokleknouti před ní, hleděti do jejích očí a líbati jí na svěží líčka! — Který že život mohl býti lepší a krásnější?

A Marcela?

Byla dítětem sestry jeho matky a jedinou neteří starého desátníka podivína, u něhož žila se svými čtyřmi, dospělými bratry. Od svého neútlejšího mládí stýkali se spolu ve vší nevinnosti. Zatím, co starší bratři nijeli společnost mladých,

a kterak kdysi za letní noci rybář Raul Gwenfern vyjel si na lov se svým zlatovlasým synkem. Oné noci rozpoutala se divoká vichřice hrozíc oběma jistou záhubou. Jako skořápkou ořechovou, pohrávaly si ohromné vlny lehounkou rybářskou barkou. Vyděšená její posádka řvala strachem a zoufalstvím až konečně, když se zdálo, že všechny naděje zmizely, poklekla, muž vedle muže a modlila se prosíc — jak to častěji činili tam nahoře, u kapličky — vroucně Bohorodičku o pomoc. Neméně vroucně modlil se i hoch. A v temnotě rozbouřeného a zpěněného moře — zasvitl jasný paprsek, který na okamžik ztišil rozvášněné vlny. Nevinné děcko — a jen ono samo — spatřilo uprostřed tohoto světla nad vodami volně se vznášející obraz Matky Boží, právě týž obraz, který se nalézal v kapličce Notre Dame de la Garde tam — nahoře na skále.

Budiž tomu jakkoli, bouře ustala a bárka byla zachráněna. A když svitalo a rybáři se poněkud ze svých úzkostí vzpamatovali, seznali, že jeden mezi nimi schází. Dítě volalo po svém otci, leč ten neodpovídal, byltě ubožák v temnotě stržen prudkou vlnou do hlubin. Smutně naříkajíc vypravoval hoch o svém zjevení. Bylo-li to vskutku zjevení, aneb fantastický klam obrazu Bohorodičky, — který se mu vždy tak líbíval — kdož ta mohl věděti? A onoho dne vrhl se chlapec zoufale do náruče matčiny naříkaje o svého otce — od onoho okamžiku bylo mu otcem mocné, příšerné a přece jen nádherné moře!

Matka, ubohá nyní vdova, obývala v kamenné chatě na kraji vesničky docela pod klenutím kteréhosi skalního útesu. Její syn, jediné dítě, dítě jejích modliteb a slz, za něž vděčila zvláštní přímluvě Panny Boží a svaté Alžběty, stávalo se den ze dne krásnějším, čím více vzrůstalo v muže. Zdálo se jakoby jakási zář vycházela mu z tváří — a jeho matka byla přesvědčena, že jen ono nebeské zjevení, bylo toho příčinou.

Letec obchodním agentem. V jistých dánských novinách objevil se inserát dle něhož hledá větší kodaňská firma dobrého letce za obchodního agenta. V insertu se podotýká, že létací stroj opatří firma na svoji útratu.

Nejdelší čtyřkolejná trať světa. Jak oznamuje časopis spolků německých železničních správ bude brzy skončena stavba čtyřkolejné trati Hanover-Hamm. Při stavbě vyměněn a obnoven celý spodek a svršek dráhy, vyrovnány oblouky, zrekonstrouvány nádraží a zabezpečovací zařízení a sice v délce 175 km. Čtyřkolejná doprava zahájena byla již nyní mezi stanicemi Minden-Hamm 110 km od sebe vzdálenými. Za krátko stane se tak na celé trati Hanover-Hamm-Dortmund-Essen-Duisburg to jest na délce 275 km, což jest světovým rekordem toho druhu.

Vynálezce tanku. Tanky, tyto moderní rouškou v nynější válce používané válečné vozy starověku, nedocílily jak se zdá onoho úspěchu jaký jim Anglie přikládala. V poslední bitvě u Cambrai bylo jich mnoho a mnoho zničeno. Vzdor tomu jsou však Angličané hrdi na „svoje tanky", a jich sláva mrzí Francouze. Tak poukazuje Georges Montergueil v „Eclair' že byl vynálezcem tanku Francouz, a že ho tudíž zplodila hlava galská a jen netečnosti vlády, dostal se do rukou Angličanů. Když začala posiční válka, obrátil se, bylo to koncem r. 1914. francouzský inženýr Boirault na tehdejšího předsedu komise vynálezů, Painlevé-a, předloživ mu svůj vynález, s následujícím technickým vysvětlením: „Aparát ničí drátěné překážky, přejíždí a projíždí jimi snadno a může tak vniknoutí, ozbrojen puškami strojními ev. děly do řad nepřítele". Aparátem Boiraultovým jest tank, jak ho později Angličané přijali a vypravili. Painlevé se o vynález velmi zajímal. chtěje ho zavésti ve francouzském vojsku. Leč bylo mu mnoho odporováno a tak se chopil konečně myšlenky Lloyd George, který známou svoji energii prosadil zavedení tanku v anglickém vojsku.

Zima jinde. Nejen u nás nýbrž i v cizině panují veliké mrazy. Tak se ve Francii v údolích blíže Toulouse objevili smečky vlků, v departementu Ariége (Severní Pyreneje) byli spatřeni medvědi. Zima ve Spoj. Státech dosáhla nebývalé výše a jen asi mrazy před 11 lety mohou se k ní porovnati. V New Yorku padl teploměr na 25°, v státech severních dokonce na 36° zimy. Následkem poruch na železnicích a zamrznutí vodotoků byl New-York po dva dny bez uhlí. Rovněž i ve Španělsku panují neobyčejně mrazy a vánice a stejné zprávy docházejí z Alžíru v Africe.

Kdo se směje naposledy.. Komická příhoda stala se jak sděluje kterýsi karlovarský denník nedáveo v jedné z tamnějších stanic. Zatím co se vlak, kdesi zastavil, objevila se náhle komise prohlížejíc neodváží-li kdo, či neprováží-li poživatiny. Jistá selka, která s nejnevinějším výrazem civěla na svém místě, byla komisi náhodou přehlédnuta. Když se však dal vlak opět do pohybu, otevřela milá selka náhle okno a ukazujíc na peroně dlící komisi větší balíček, volala na ni z vesela a bujně: „A pánové na mě jste zapomněli — hele — tady mám pět kilo másla, chacha". Bohužel zapomněla „chytrá" selka, že i u nás už máme telefony a sice zejména v nynější době pouze pro „důležité zprávy" určené a tak se stalo, že když vlak dojížděl do sousední stanice, přišla jiná komise a milé selce másilko vzala. Inu — je to známé — kdo se směje naposled...

□ □ □

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST

Upotřebení ořechů v kuchyni. Rozstrouhané ořechy s marmeládou nebo umělým medem dávají velice chutnou pomazánku na chléb. Pečená jablka protřená sítem, trochu oslazená a smíchaná s rozstrouhanými ořechy jsou rovněž velmi dobrým příkrmem k chlebu i k bramborům. Rovněž při přípravě salátů dá se rozmanitě ořechů upotřebiti. Dále se dá ořechů upotřebiti při úpravě rozmanitého pečiva v náhradu za omastek. V každém případě mají se jádra loupati, poněvadž slupka dodává pokrmům hořkou příchuť. Jádra ořechová oloupou se velmi snadno, když se podobně jako mandle vřelou vodou spaří.

Zmrzlé ovoce musí se ihned, jakmile namrznutí jeho zpozorujeme, nechati zvolna rozmrznouti, jinak je vydáno úplné zkáze. Upotřebí-li se ovoce ihned, může se politi studenou vodou a nechati v ní rozmrznouti. Ježto namrzlé ovoce je velice choulostivé, nesmí se bráti do holé ruky; tlak prstů je na ovoci tom ihned patrný. Nejlépe je, když se ovoce přenese do mírně teplé místnosti a nechá se tam zvolna zotaviti. Při tom se musíme každého pomačkání ovoce bedlivě vystříhati. Přesvědčíme-li se pokusem, že namrzlé ovoce nedá se po rozmrznutí déle uchovati, musí se udržeti až do upotřebení ve zmrzlém stavu; to ovšem může se státi jen tam, kde je lednice po ruce. Dá-li se namrzlé ovoce do vody a pak se hned zavaří, má chuť jako čerstvé; když se však nechá napřed rozmrznouti a několik dní ležeti na vzduchu, dostane velmi nepříjemnou příchuť a špatně se zavařuje. Je-li větší množství namrzlých jablek, může jich býti upotřebeno ku přípravě ovocného vína.

Proč slepice požírají vejce. Dr. Bement tvrdí, že nedostatek síry v potravě, kterou slepicím předkládáme, svádí je k požírání vajec. když náhodou bílek, který obsahuje síru, okusily. Proto radí přidávati do měkkého krmiva na 12 slepic počítajíc, každý druhý den čajovou lžičku sirného prášku.

Kolomaz na nápravy. Kolomaz doma si upravíme ze 2 kg. uvařených nastrouhaných bramborů, které rozděláme s půl kg. dehtu na stejnorodou hmotu. — Lze-li dostati rybí tuk a máme-li k jídlu neupotřebitelný lůj, svaříme spolu 2 kg loje, 2 kg smůly a 1 kg hustého rybího tuku.



Bojechtivé Američanky: V Governov-Island blíže Nového Yorku cvičí se bojechtivé Američanky ve zbraní a válečném umění, chtějíce se uplatniti na evropském bojišti. Netuší asi ani ve snu útrapy moderní války, jinak by se tak líbezně nesmály a nehopsaly.

Vypravování o takovýchto zázracích šířila se bleskurychle a dolehla k sluchu i starému místnímu knězi, který nelenil, aby dítě navštívil. Poněvadž rozuměl trochu frenologii, vyšetřoval útvar jeho hlavy a byl svým nálezem velmi uspokojen. Bůh nedělá denně zázraky; tato okolnost nesměla se propásti. Farář, jinak učenný a přičinlivý člověk — učinil matce návrh, který ji k slzám pohnul a v domnění, že je svatá Alžběta vskutku ochranitelkou jejího synáčka, utvrdil. Nabízel se totiž, zasvětiti Rohana vědě Boží, aby pak v příhodné chvíli se stal sluhou Páně. Matka návrh s radostí přijala. Chlapec se musil rozloučiti se svými milovanými skalami, kde dosud pásl kozy a nastěhovat se do domu duchovního. Z počátku se mu změna líbila. Naučil se čísti, psáti, několik slov latinských a řeckých. Byl ducha zralého, ochotný, který v nejchladnějších a nejtmavších jitrech zimních bez nejmenšího projevu nevole vstával, aby asistoval faráři při ranní mši. Jinak však nutno říci, že si čím dál tím více obliboval lenost a hraní a čím byl starší, tím hůře. Často si vyjížděl tajně v malém rybářském člunu do šírého moře, aneb se proháněl po celý den v roklích a úskalích, nebo pobíhal za nedělních odpůldnů na břehu mořském, koupaje se střídavě a opět zase kraby a mušle hledaje. Obyčejně, když ho nutně hledali nenalezli jej. Kteréhosi dne přinesli ho domů, ze zlomenou klíční kostí — následek to nezdařeného pokusu vybrati hnízdo krkavčí. Dva už třikrát, by se byl málem utopil.

Vše to by byl dobrák kněz snesl, leč ponenáhlu navykl si mladý Rohan klásti duchovnímu otázky, jež mu byly nejvýše nepříjemnými. Tehdy se žilo ještě v ideách revoluční horečky; z království se sice stalo císařství a přes to, že snad hrůzyplné ideály z r. 1793 nepronikly plně až do Kronlaix přece jen byl vzduch nasycen podivuhodnými myšlenkami. Malý adept kněžství, stápěl se v tajné četbě, jeho zrak nabyl rozhledu.

jeho jazyk žvanil nebezpečná slova a dobrák farář seznal kteréhosi dne ku svému zděšení, že je dítě až přes příliš duševně zralé.

Když se konečně přiblížila chvíle, kdy měl Rohan opustiti svoj rodnou vísku, aby pokračoval v studiích, opřel se tomu vší silou. Prohlásil se vší určitostí, že za žádnou cenu se knězem nestane! To bylo pro jeho matku těžkou ranou a dlouho pociťovala trpkost zničeného svého předsevzetí, leč ku svému podivu seznala, že i farář se postavil na stranu rebelantovu.

„Jen se utište, matičko! řekl ji vážně. „Nutiti mládež k čemu nemá chuti, bylo by velikým hříchem. Život kněžský je i v nejlepším případě velmi krutý a tvrdý. Kněžství je sice zcela dobrým prostředkem sloužiti Bohu, leč jsou i jiné lepší a chvályhodné cesty, jež vedou k tomuto cíli."

Rohan plesal radostí, jeho matka však naříkala: „Lepší cesty? Ach nikoliv — pane faráři!"

„A přece, přece!" stál kněz na svém. „Vůle Boží jest dlužno uposlechnouti; lépe dobrý provazník, než špatný kněz, milá ženo!"

A chlapec se vrátil do svého domova. Kněz byl ve skutečnosti velmi rád, že se ho zbavil, neboť byl přesvědčen, že by se z chlapce nikdy nestal světec: dříve, či později byl by jistě odhodil kutnu. Ostatně našel pobožný muž záhy dobrou náhradu, takže brzy zapomněl na své zklamání a hněv.

Rohan obnovil pak, s vášní a radostí osvobozeného ptáka, svůj bývalý způsob života. I svoji matku přesvědčil ponenáhlu o tom, že bylo lépe, že se neoddal kněžství, neboť by ji byl musil opustiti a kdo by se pak byl o ní na stará léta staral, kdo by o ni byl pečoval? Nenáviděl dvoji druh povolání, neboť oboje by ho bylo připravilo o domov a matku. Nechtěl se státi k n ě z e m, poněvadž se mu život duchovních nezamlouval a mimo to, nebyl by mohl pojati svoji sestřenku Marcelu



Zrnko.

Mnohý život, není ničím jiným, než štafáží pro život jiného.

•

Citlivý.

Těžký zločinec, který čte v novinách svůj zatykač: „Jakže? Pouze 200 korun odměny? To je skandál!"

•

Poznámky o vojně.

Čím delší bitvy, tím kratší se o nich vydávají zprávy.

•

Válka změnila pojmy. Tak nikdo nerozezná slova „dodavatel" od slova „zloděj"!

•

Dříve se říkalo, že k vedení války je potřebí peněz, peněz a zase peněz. Zkušenost nás naučila, že rychlolisy na bankovky odstranily tuto obtíž.

•

Lloyd George řekl, že válka se vyhraje stříbrnými kulkami. Chtěl tím říci, že vojenská povinnost bude rozšířena na babičky, které mají v punčochách uschovaný stříbrné peníze? Jiných přece není.

•

Občanstvo se diví, že nikdo se nechce přiznat k vině na válce. Ale sepere-li se pár kluků na ulici, přizná se některý z nich, že on pračku zavinil?

•

Nezkušený.

Syn k otci zničeně a zoufale: „A nedostanu-li Elu za ženu, skočím do vody!"

Otec varovně poklepávaje synovi na ramena: „Ale, ale hochu — nečiň toho — neznáš vodu

•

U šmíry.

První milovník odříkával při generální zkoušce velmi chatrně passus o víně.

„Měl byste raději mluvit o vodě." praví mu direktor.

„A proč?"

„Když tak krásně plavete."

•

Šaty z papíru.

Do oběhu budou dány šaty z papíru. Věc má však háček: Znalci se bojí, že se papírové šaty při dešti rozpadnou. Ale z toho netřeba mít strach. Postačí, budou-li šaty vyráběny ze ssacího papíru. Po dešti se takové šaty prostě vyždímají, vyžehlí a vše bude zase v pořádku.

•

Ze školy.

Učitel: „Nuže Ondřeji, proč pak dnes tak pozdě?"

Ondřej: „Prosím pane učiteli, tatínek mne doma potřeboval."

Učitel: „No a to si nemohl vyvoliti jiného?"

Ondřej: „Ne prosím, on mě právě vyplácel.'

•

V rodině básníka.

Básník: „To je k zoufání! Chtěl jsem aby hrdina mého posledního románu si prohnal kulku hlavou, leč moje tchýně rozhodně požaduje, abych ho nechal dal šťastně žít, kdežto moje žena chce, aby sešel interesantní smrtí v mořských lázních!... Ach Bože, Bože, už člověk nemůže ani hrdinům svých románů dáti klidně zemříti, aniž by z toho byl domácí pahejl."

•

Až bude také na tramwayích směnný obchod.

Průvodčí na stanici: Neračte nastupovat! Je už obsazeno!

Cestující: „Pane, spěchám na nádraží!"

Průvodčí: „To je málo platno. Je obsazeno!"

Cestující: „Ale já přece zaplatím!"

Průvodčí: „Obsazeno!"

Cestující (důvěrně): „Pane, mám ve vaku zánovní košili na výměnu. Pro vás..."

Průvodčí: „No, jedno místo by ještě bylo."

Maďarská svoboda.

Budapešťský policajt zatkl na ulici pro cosi Slováčka a vedl ho na komisařství. Slováček hlasitě naříká po slovensku. K výjevu se nachomítli dva členové tabule magnátů. „Podívej se, bratře," praví jeden, „jaké se u nás těší národnosti svobodě! Ten policajt nechá toho chlapa naříkat v mateřštině."

•

Vděčná manželka.

„Tvůj choť se dal tedy obměkčiti a dal ti zaříditi telefon! a použilas ho již?"

„Ovšem že. Objednala jsem si ihned telefonicky nový kostým, klobouk a gramofon."

•

Opsáno.



„Řekněte mi vlastně proč jste se dosud neoženil s onou dcerkou ze statku? Má krásný dvorec, úplně nezadlužený, jak jsem se doslechl.'

„Ano má, ale už dost dlouho!"

•

Rozhořčení.

Dáma k pánovi v divadelní síni: „Je to přímo skandální kus! Že ano pane inženýre?... Nejraději bych byla po prvé scéně odešla z divadla — obávala jsem se ale, že už to nebudou podruhé dávat."

•

Pěkné vyhlídky.

„A jak je to u vás v úřadě s postupem?"

„Báječně; polovina všech mých předchůdců jsou naruživí turisté a každou chvíli se některý zabije."

•

Napálený.

Známý advokát obhajující bohatého mladíka, který byl obviněn z krádeže jisté cenné věci, jež zmizela v městské sbírce památek, prosadil osvobození svého klienta, tím že přivedl soud k poznání, že pachatel byl v okamžiku svého činu nepříčetný.

Po přelíčení gratuloval obhájce svému klientu a do svého hovoru jemně vpletl upomínku na umluvený a slíbený honorář 1000 K. Leč osvobozený panáček pokrčil nedbale rameny a pravil s drzým úsměvem: „Když jsem vám ten honorář přislíbil, tu jsem byl, jak jste sám před soudem dokázal úplně nepříčetný."

Ohleduplný.

„Poslyš — buď tak laskav a půjč mi kapesník — nerad bych se proň vracel domů."

„A proč pak?"

„Inu, žena očekává v největší netrpělivosti švadlenu, a kdybych se vrátil byla by tím zklamána a zlobila by se na mne."

•

Povzdech utýraného.

Božinku, všichni mlynáři mohou mlýti jen na mlecí poukázky, jinak jsou zavřeni, ale tahle moje tchýně mele celý den bez lístků a nic se jí za to nestane!

•

Enfant terrible.

Tetička stará panna k osmiletému Edáčkovi: „A pomysli jen, Edáčku, když jsem včera od vás odcházela, uviděla jsem na ulici jakéhos muže.... ach Božinku, to jsem utíkala!"

Edáček: „No a chytla si ho, tetičko?"

•

Důkaz.

„Nuže — paní Feldšteinová, vy jste mi prodala nedávno pěkně starou husu!"

„Ale — prosím vás — jakž by to mohlo být, vyhledala jsem vám nejmladší."

„Inu tak se podívejte, našla jsem ji v žaludku tento krejcar z r. 1904."

•

Vždycky stejně.

Paní k obchodnímu příručímu: „Povězte mi milý příteli jak se vlastně správně říká margarin neb margarina?"

Příručí: „Prosím račte odpustit milostpaní, já musím vždycky říkat máslo — jinak by mne šef vyhnal."

•

Prohnaný.

Umělec v hladovění: „Chtěl bych uspořádati ve vašich místnostech produkci čtyřnedělního hladovění. Jaký byste mi dal honorář?"

Restaurater: „Honorář bych vám dáti nemohl — ale poskytnu vám zdarma stravu a byt."

•

Podezřelé.

Mezi herečkami: „...Tvůj náhrdelník je docela pěkný... ale není asi pravý."

„A proč to myslíš?"

„Inu proč — toť jasné — jinak by si nebyl tvůj vyvolený vymínil, že ho nesmíš zastaviti."

•

Chytrák.

Student k svému strýci, který dlí u něho návštěvou: „Právě čtu, že jsou u nás v městě v oběhu falešné padesátikoruny, které jsou prý tak báječně klamné, že je lze jen v porovnání s pravou bankovkou rozpoznati. Prosím tě milý strýčku, půjč mi jednu, abych se snad také nenapálil."

•

Při zkoušce:

Profesor: „A jsou případy pane kandidáte, kdy neznalost zákona omlouvá?"

Kandidát (po kratší úvaze): „O ano, když už je člověk advokátem."

•

Malý rozdíl.

„Při včerejším honě jsem měl smůlu!"

„Postřelil jste asi srnce a on vám utekl?"

„Ale kdež; postřelil jsem chlapa a ten mě natloukl."

•

U soudu.

Obhájce vidí, že jeho klient, obžalovaný z podvodu, je usvědčen a proto, když stále ještě zapírá, radí mu: „Pane Malý, nic to není platno, vidíte, šest svědků to potvrdilo. Přiznejte se a budete mít aspoň polehčující okolnost." Na to klient [illegible]: „Kdybych chtěl mluvit pravdu, nepotřeboval jsem si brát vás!"

Majitel: Družstvo „Vídeňské Illustrované Noviny" Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejí. — Příspěvky honoruji se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje. —
Rukopisy se nevracejí.
Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 4.

Ve VÍDNI, DNE 24. LEDNA 1918.

Jednotlivá čísla 40 hal.
Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.
Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni. X.
Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.
Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

Výměna zboží mezi rak.-uherským a ruským vojskem.

Vojsko obou stran zapředlo tu živou výměnu. Za chutné potraviny Rusů, dávají naši různé výrobky a zboží, kterých se Rusům nedostává.



Příznivější průběh mírového vyjednávání v Brestu Litevském. — Nové italské ofensivní pokusy na benátském bojišti. — Těžká vnitřní krise v Německu. — Stávkové hnutí ve Vídni a v Dolních Rakousích.

NĚMECKÝ MÍR

Poslední události strhly škrabošku válečným stranám v Německu i u nás. Vyskytly se totiž hluboké rozpory v lůně německé vlády a německých stran a anex li přiznati pravdu. Německý lid byl svorný, dokud válka vedena byla pod heslem obrany vlasti. Německá sociální demokracie věřila, že nejde o nic jiného, než o tuto obranu a záchranu vlasti. Po půlčtvrtém roce nadchází probuzení: Německý proletariát vidí, že mocné živly německé říše měly jiný válečný cíl. Brest Litevský rozžal světlo a v jeho záři vidí německé dělnictvo, že valná část německé buržoasie dává se na cesty, kteréž nemohou býti cestami socialistického dělnictva. Německá soc. demokracie odmítala vždycky výboje jakéhokoli druhu. A nyní se dočkává, že jiní, mocní činitelé myšlenky výbojů neopustili. Z toho vznikají v Německu hluboké rozpory a počíná tam dle všeho zápas stran o válečné cíle. Po čem usilují, kam směřují všeněmečtí anexionisté? Máme po ruce dokument, který svou brutální otevřeností může býti postrachem vychytralých diplomatů, který však na plná ústa odhaluje nejtajnější naděje a tužby všeněmeckých šílenců. Soudíme, že tento dokument a jeho požadavky byly veřejně odmítnuty velikou většinou samotných všeněmeckých anexionistů, že však přes to je věrným otiskem všech, kteří po půlčtvrtém roce války ještě volají po „vítězném německém míru". Hned v prvních týdnech války vyšla ve Výmaru malá knížka „Der Siegepreis". (Cena vítězství) s podtitulem „Západní Rusko poněměné". Knížku napsal Adolf Bartels, autor několika tlustých svazků o německé kultuře Bartels si představuje „mír" s Ruskem takto: „Potřebujeme veškero území až ku Dvině, Dněpru a k Černému moři, musíme zahnati Rusko až do Asie, musíme vytvořiti možnost německého stomilionového státu, který by spolu s Rakouskem znemožnil na vždy rejdy rakouských a balkánských Slovanů a zajistil kulturní práci velikého stylu na východě a na jihovýchodě Evropy. Zvítězíme-li, musíme beze všech ohledů provésti kolonisaci a organisaci na východě — i kdy by tato práce měla trvat sto let; bylo by to požehnáním pro náš národ. K tomu je zapotřebí zabrati Estonsko, Livonsko, Kuronsko, dále gubernie: Varšava, Kališ, Kielci, Lomšu, Lublín, Petrikov, Plock, Radom, Suvalki, Sedlec, Vilnu, Grodno, Minsk, Volyňsko, Podolsko, Kijev, Cherson a Besarabii. Tím by Německu a Rakousku přibylo 35 milionů cizích poddaných. Není třeba, uzavírati s Ruskem mír. Na hranicích dobyté země zřídí se vojenské pásmo se zásekami a pevnostmi, tam bude držena silná německá armáda a za jejími zády a s její pomocí přikročí se k dílu poněmčování. Vojáci by obdělávali půdu, stavěli cesty a železnice atd. Po celém dobytém území zřídily by se vojenské posádky a pod jejich ochranou stáli by přistěhovalí němečtí kolonisté, jimž by se dala cizí půda. Domácí obyvatelstvo by se po částech vyhánělo do Ruska. Bělorusům a Ukrajincům by se půda vzala a mohli bychom je za to nějak odškodniti, aby si mohli v asijském Rusku sjednati nový domov. Nové naše země musely by se stát převážně německými. Všechno slovanské obyvatelstvo bychom potřebovali k vykonávání hrubých prací a vojenské službě v Německu. Polákům by se nesměla dát samostatná státní existence, neboť to by bylo nebezpečné pro Německtvo. Národnost bychom jim ponechali, kdyby se spokojili s novou úpravou věci. Jejich území by se poselo německými usedlostmi. Polští sedláci museli by německému panství přivyknout, šlechtu bychom zbavili moci a města byla by pod našim přísným dozorem. Dalších 10—12 milionů Rusů a Ukrajinců bychom museli násilím vystěhovat, ovšem ve formách humanních. (!!) Ostatní by dostali štram německý cvik a mohli bychom je podržet. O držení nových zemí rozdělilo by se Německo s Rakouskem, které by muselo dělat rozhodně německou politiku. Z dobytých území vytvořilo by se pásmo států pod německými princi. Na jeden lidský věk by v nich vládla vojenská diktatura, dokud by dílo poněmčení nebylo provedeno. Tím vším bylo by Německo s Rakou-



Z tureckých bojišť: Nejvyšší vojevůdce tureckého vojska na Kavkaze Izedin Paša, hostem u důstojníků rakouského, automobilového oddílu v Diabekru na Tigridu ležícím.



Naše štáby při práci: Porada jistého štábu rakousko-uherského velitelství operujícího na italském bojišti.



Válečná kořist v Italii: Na spěšném svém ústupu chtěli Italové odvléci i všechny kostelní zvony, leč nezdařilo se jim to a mnohé a mnohé padly do rukou spojených vojsk a octnou se asi záhy ve žhavé peci.



Z dalekých krajin tureckých bojišť: Rakousko-uherské benzinové skladiště na turecké frontě v Asii.

deštníky do zmrzačených válečných invalidů, jimž válka vzala i zdraví a jimž „vlastenci", ležící pohodlně doma za pecí a za války zbohatlí, dali v upomínku na důkaz vděčnosti spoustu ran a sprostých nadávek. Je to jistě výmluvný obrázek, svědčící o tom, jak tvrdá a bezcitná srdce válečných zbohatlíků dovedou oceňovat nadlidské oběti oněch ubožáků, kteří po celá léta vstávali i uléhali v dešti vražedného olova a kteří se posléze vrátili k svým opuštěným, strádajícím rodinám jako mrzáci, bídně se vlekoucí o berlích, se zohavenými obličeji a prázdnými rukávy. Je to zároveň výstraha do proletářských řad, aby nespoléhaly v ničem na vděčnost jakýchkoli „hyen za frontou", které znají jen vlastní hlad po zlatě a moci a dovedou surově odstrčit vlastní spoluobčany, z jichž ran a bídy nakupily svůj hříšný majetek.

Ale také druhý, mírový směr v Německu nezahálí. Jest to směr lidový, jenž usiluje o poctivý, demokratický mír, dosažitelný spíše cestou rozumné, smírné dohody, než nekonečným vražděním na krvi prosáklých bojištích světa. Propagandy v tomto smyslu zúčasňují se — jak sděluje „Vorwärts" — po boku sociálních demokratů význačnou měrou ti, kdož v této válce nejvíce trpěli a nejvíce obětí přinesli. Jsou to hlavně vdovy a sirotci po padlých vojínech. V Jeně konalo se 8. ledna obrovské shromáždění těchto

skem uschopněno, aby se ujalo řízení světa. Dobytím a poněmčením západního Ruska stal by se teprve z Němců světový národ. Tak asi vylíčil Bartels úkol německé kultury a německých kanonů na Východě Evropy. Když svou práci" napsal, ptal se „skeptika", co o ní soudí. A skeptik mu odpověděl: „Vy jste skutečná — plavovlasá bestie!"

□ □ □

BOJ O MÍR V NĚMECKU.

V Německu zuří tuhý zápas mezi stranami, které žádají mír bez anexí a kontribucí a stranami, které chtějí anektovat. Boj tento vede se v lůně vlády, v hlavním výboru německého říšského sněmu, v tisku i na schůzích. Zvláště prudce srazily se oba tyto směry v posledních dnech na veliké schůzi v Berlíně svolané všeněmeckou „vlasteneckou stranou". Do schůze této dostavili se vedle válečných štváčů v hojném počtu též sociální demokraté a několik set válečných invalidů. Když všeněmecký řečník začal mluvit pro další pokračování ve válce a diktování vítězného míru německými zbraněmi, protestovala proti tomu veliká většina posluchačstva, na prvním místě váleční invalidé. Došlo k řeži, ve které váleční mrzáci byli rozlícenými všeněmeckými štváči ztlučeni. I „vlastenecké dámy" zúčastnily prý se této surové rvačky a mlátily svými



Z činnosti našich sanitních sborů: Obvaziště rakouského zdravotního oddílu v horách blíže Vidimu (Udine) v Italii.



Ze života rakouských třicítek: Na úpatí hory skryta, nepřítelem marně hledána, chrlí ze svého jícnu zkázonosné kusy železa a ohně. Na tlusté její hlavni pozorujeme věnování vryté tam některým dělostřelcem dávno snad již padlým.

válečných vdov a žen vojínů ve velkém sále odborového domu. První shromáždění, v němž hlasitě promluvili pozůstalí po padlých vojínech — bytosti s očima do krve vyplakanýma! A usnesli se jednomyslně na následující resoluci: „Na brzkém ukončení války má veškerý lid největší zájem; ženy válečníků a vdovy po padlých vojínech odsuzují proto rozhodně válkuprodlužující snahy tak zvané „vlastenecké strany", která i mírové akce říšského sněmu podezřívá jako odporující zájmům lidu a tím dává nepřátelům Německa popud, aby hrůzy války až k nejhoršímu stupňovali. Ženy válečníků a vdovy po padlých vojínech považují takové snahy „vlastenecké strany" za nejvýš škodlivé zájmům lidu. Také ta okolnost, že „vlastenecká strana" z největší části pozůstává z oněch živlů, které bojují zásadně a všemi prostředky proti udělení volebního práva ženám a snaží se zabrániti každému dalšímu rozšíření lidových práv musí býti všem ženám válečníků a jich vdovám podnětem k nejrozhodnějšímu boji proti „vlastenecké straně", vedenému společně po boku strany socálně-demokratické." Toť jistě zajímavý hlas německých žen z lidu v otázce míru a války. Hlas nejkrutěji postižených hrůzami války, jejž nelze utlumiti žádným sebe bojovnějším povykem válečných křiklounů, kteří pod průhlednou rouškou vlastenecké frázovitosti usilují o další krveprolévání, z nějž se rodí jejich blahobyt a hříšný mamon. Na-

pínavý souboj dvou nepřátelských směrů začíná se odehrávat na německé půdě: pro mír a proti míru! Na první pohled jest tu ovšem zřejmo, na které straně stojí poctivost a právo!

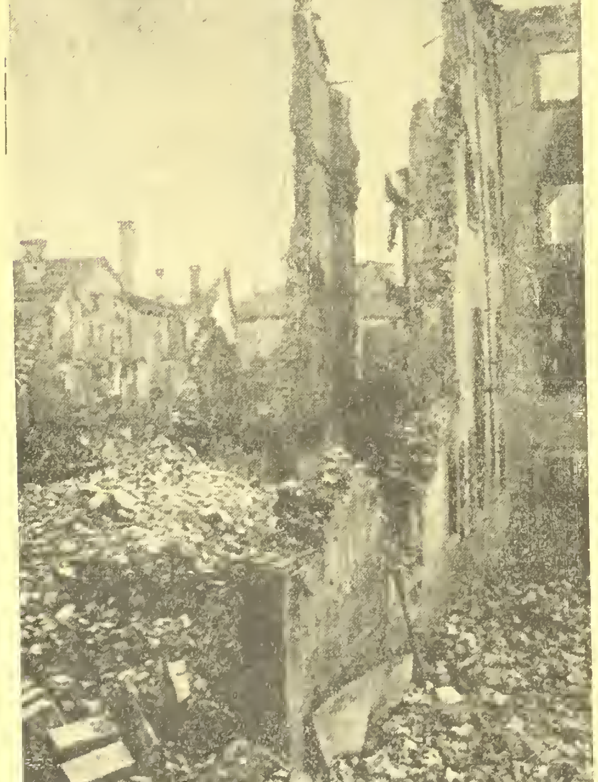
□ □

V BRESTU LITEVSKÉM.

V Brestu Litevském pokračuje vyjednávání. Jedná se od delegace k delegaci, v plenu a hlavně v komisi pro politické a teritoriální otázky. Jedná se stále ještě o vyklizení obsazených území a o způsobu hlasování lidového. Nějaké rozhodnutí se ještě nestalo a také nelze mluviti o nějakém podstatném sblížení. Rusové i nadále trvají na vyklizení sporných území a na lidovém hlasování za nepřítomnosti vojska, kdežto Německo trvá na tom, že část vojska musí v obsazených územích ponechati a že není třeba lidového hlasování protože zemský sněm kuronský a litevská zemská rada usnesli se na připojení těchto zemí k Německu. Třebaže denní zprávy občas tvrdí, že podařilo se docíliti jisté pokroky v jednání, přece na druhé straně jeví se stále ještě obtíže, které nesmíme podceňovati — jak prohlásil sám dr. ryt. Seidler. Jinak ale věří ministerský předseda a zahraniční ministr, že konference skončí dobrým výsledkem. Vládní listy jsou také optimistické, protože věří, že Rusové zase ustoupí.

*

Zatím vypukla ve Vídni a v Dolních Rakousích stávka, která se šíří i na ostatní průmyslová střediska. Stávkující dělníci žádají mír a sice všeobecný mír, zlepšení zásobovací služby, demokratisaci obecních volebních řádů, a zrušení militarisování dělnictva. Řečníci na schůzích dělnických a sociálně demokratičtí poslanci v parlamentě protestují proti politice mírových delegátů čtyřspolku, zejména proti politice delegátů německých a žádají, aby ihned uzavřen byl mír bez zřejmých i skrytých anexí bez kontribucí a s nefalšovaným sebeurčením národů. Stěžují si na obtíže zásobování a snížení moučné dávky a zdůrazňují, že nepůjdou do práce dříve, než dostane se jim záruky, že mírové vyjednávání nebude mařeno anexčními choutkami centrálních moci. Vláda zahájila s dělnickými vůdci vyjedná-



Po způsobu Rusů, pálili Italové na svém ústupu vše co se dalo, ničíce a bořice domy, mosty i železnice: Zříceniny činžovních domů v Udine, roztřílených italskými bateriemi.

vání o dělnických požadavcích, které ještě není ukončeno. Vláda doufá, že bude stávka brzo ukončena, dělníci však připravují se na delší trvání stávky.

□ □ □

PROVOLÁNÍ NĚMECKÉHO DĚLNICTVA

V „Arbeiter Zeitung" uveřejnil výkonný výbor německé socálně demokratické strany a klub něm. soc. dem. poslanců na říšské radě proklamaci k dělnictvu, v jejíž nekonfiskované části se praví:

Dělníci a dělnice!

Zásobovací obtíže v poslední době vyvolaly v širokých dělnických kruzích velké znepokojení. Upozorňovali jsme od počátku války vládu



Kratičké „dolce far niente" italských zajatců, vedených do zábojiště. Pavlače domu nesou jasné stopy krutých bojů, zábradlí schází, ve zdi stopy střel rámy dveří vyražené a některejší klidní obyvatelé domu — kdož ví kam je vichr války zavál.

a celou veřejnost stále na to, že organisace zásobovací služby byla sobectvím zámožných tříd především rakouských a uherských agrárníků, a neschopností byrokratické, jakož i autonomní správy zhudlována a zkažena. Žádali jsme, aby nadpráví agrárníků bylo odstraněno, podloudný obchod kapitalistů vymýtěn. Leč všechna naše napomenutí, všechny naše výstrahy byly marné. Všechny naše požadavky zůstaly nesplněny. Tak nadešlo, co jsme předvídali. (Následuje velká bílá mezera, způsobená v manifestu censurní tužkou.) Když před půlčtvrtým rokem rakousko-uherské ultimatum rozpoutalo světovou válku, řeklo se nám, že válka se povede výhradně jen k obraně naší země. Všech dobyvačných choutek byly panující třídy Rakousko-Uherska prosty. Miliony snášely všechna utrpení války trpělivě, miliony těl a životů obětovány v přesvědčení, že nejde o jiné než o obranu vlasti. Stále a stále nás panující ujišťovali, že každou chvíli jsou ochotni k spravedlivému míru, k míru nikoliv násilnému, nýbrž ujednanému, k míru bez dobývání; že jsou každou chvíli ochotni k míru, jestliže jen nepřítel upustí od oloupení nás o naši državu. Miliony „vytrvaly" v přesvědčení, že jen loupežná vášeň nepřítelova nutí k dalšímu válčení! Konečně ruská revoluce odvážnou rukou překážky mírového vyjednávání s cesty odstranila. V Brestu Litevském sešli se důvěrníci mladé republiky ruské k mírovému vyjednávání s plnomocníky Německa a Rakousko-Uherska. Národy počaly opět doufati. Doufaly v mír s Ruskem. Doufaly, že mír Ruskem proklestí cestu i všeobecnému míru, míru s ostatními našimi nepřáteli. Nyní však se dovídáme, že vyjednávání v Brestu Litevském je ohroženo. Stalo se pochybným, je-li naše vláda s to, dohodnouti se s demokratickým Ruskem. S kterou jinou vládou můžeme býti schopni uzavříti mír, když nemůžeme shodnouti ani s ruskou dělnickou vládou, s touto míru nejpotřebnější a k míru nejochotnější mezi všemi vládami? Rusko od nás ničeho nežádá. Nežádá ani píď německé nebo rakouské, bulharské nebo turecké země. Je ochotno vykliditi rakouské, turecké a perské území, obsazené ruským vojskem. Nechováme-li skutečně jiného na mysli než obranu naší země a zemí našich spojenců, pak může býti mír s Ruskem uzavřen ještě dnes. A přece narazilo vyjednávání v Brestu Litevském na velké obtíže. Rusko nejen že od nás nic nežádá, nýbrž je dokonce ochotno, upustiti od části své državy. Je ochotno vzdáti se Polska, Litevska a Kuronska, obvodu tak velikého a zalidněného jako Uhry, jestliže je vůlí obyvatel těchto obvodů, odděliti se od Ruska. Rusko pouze žádá, aby obyvatelé Polska, Litevska a Kuronska sami rozhodli, co se s nimi státi má, aby v těchto třech zemích národ, celý národ rozhodoval svobodně o svém osudu. Ústřední mocnosti oproti tomu, jež samy dříve těmto třem zemím „lidové votum na nejširším podkladě" přislibovaly, nechtějí nyní, jak se zdá, povolat k rozhodování národy, nýbrž jen panské vrstvy, ne občany, sedláky a dělníky těchto tří zemí, nýbrž šlechtu! A nechtějí nechati lid rozhodovati svobodně, nýbrž pod dozorem cizích zbraní! To je to, proti čemu se Rusové brání! Dopustí-li se, aby mír o tento spor ztroskotal, musili bychom válčiti dále proti Rusku jen za tím účelem, aby nerozhodoval o osudu těchto tří zemí lid, nýbrž jen panská třída Polska, Litevska a Kuronska! Jaký zájem máme na Polsku, Litvě a Kuronsku? Jaký zájem na tom, aby privilegované panské vrstvy rozhodovaly o státní příslušnosti těchto tří zemí? Jen jeden: od rozhodnutí těchto panských tříd očekávají panující třídy Německa a Rakousko-Uherska, že se Polsko spojí personální unií s Rakouskem. Kuronsko a Litevsko že se „připojí" k Prusku. Dopustí-li se, aby mírové vyjednávání v Brestu Litevském ztroskotalo o tento spor, musili bychom válčiti dále proti Rusku za tím účelem, aby rakouský císař zvolen byl za polského krále a aby pruský král rozhodoval hospodářsky a vojensky a Kuronsku a Litevsku! Lid nesl doposud oběti a běda války, aby obhájil svou vlast před vpádem zahraničních nepřátel. Mělo by se nyní válčiti dále, aby moc Německa a Rakousko-Uherska byla rozšířena na cizí země. Známe bídu, známe



Z Francie: Německé velení zřídilo na francouzské frontě, zvláštní hlídky t. zv. poplašné hlídky plynové, které v době plynových útoků, okamžitě, účelně isouce vyzbrojení zasahují v boj.

náladu, známe vůli pracujících vrstev lidu v Rakousku. Prohlašujeme před celou veřejností, že další válčení za tímto účelem vůli lidu odporuje. Panující třídy Rakousko-Uherska nechť zvědí, co by si pracující lid o prodlužování války za tím účelem pomyslil. Ponesou, dojde-li k tomu, veškeru zodpovědnost samy za všechny oběti, jež by tato válka vyžádala, za všechna utrpení, jež by lidu způsobila, za všechna nebezpečí, jež by

v sobě chovala! Proto vybízíme Vás, dělníci a dělnice, pozvedněte všude a vždy hlasitě a důrazně svého hlasu a bojujte s námi: Za rychlé ukončení války! Za mír bez zřejmé i bez zahalené dobyvačnosti! Za mír na podkladě nefalšovaného práva sebeurčení národů!

POŽADAVKY DĚLNICTVA.

Stávkující dělnictvo předložilo vládě své požadavky a představenstvo strany sociálně-demokratické prohlásilo, že dělnické massy bude možno uklidniti jen za těchto předpokladů:

1. Poskytne-li vláda naprosto uklidňující ujištění, že mírovému vyjednávání v Brestu Litevském nedá ztroskotati o jakékoliv teritoriální požadavky; že překážky, jež se staví v cestu uzavřen míru, budou bezpodmínečným uznáním nefalšovaného, demokratického práva sebeurčení v sporných zemích s cesty odstraněny; když bude vláda důvěrníky dělnictva nepokrytě zpravovati o stavu mírového vyjednávání, neponechá-li je stále v pochybnostech o vyjednávání a nebude-li jim upírati příslušný vliv na průběh vyjednávání. 2. Projeví-li vláda souhlas se zevrubnou reorganisací zásobovací služby, zejména srovnáním samozásobitelů s ostatním obyvatelstvem, a zakáže-li mletí na soukromý účet. Aniž bychom byli v pochybnostech, zda i tato opatření mohou zjednati okamžité zlepšení zásobovací služby, myslíme přece, že se dělnické massy upokojí při nejmenším tím, že budoucně budou dané zásoby jak jen možno stejnoměrně rozdíleny. 3. Svolí-li vláda, aby obecní zastupitelstva, jež, ovládnuta potravinářskými lichváři interesovaných tříd, každou účelnější zásobovací politiku znemožňují, byla zdemokratisována, tedy neprodleně navrženo zákonodárným sborům zavedení všeobecného, rovného a přímého volebního rápva do obecních zastupitelstev. 4. Svolí-li vláda, aby bezpráví dělnictva ve zmilitarisovaných závodech bylo zrušeno.

NĚMECKÁ OFENSIVA NA ZÁPADĚ?

Poměrný klid na západě je tichem před bouří. Francouzský i anglický tisk očekává již velmi záhy velkou německou ofensivu, k níž prý dějí se ohromné přípravy. Vojsko z východu jest neustále přiváděno na západní frontu a k docílení průlomu použito má prý býti otravných plynů, ještě zhoubnějších, nežli svého času na frontě italské. Počet německého vojska na západě odhaduje „Corriere della Sera" na 154 divise, t. j. přes půl druhého milionů mužů. Na ruské frontě mají prý Němci 78 a Rakušané 30 divisí, takže v případě uzavření míru s Ruskem mohlo by těchto 108 divisí býti posláno na západní frontu. Západním spojencům Italie jest prý se proto připraviti na zvláště hrozný a tuhý zápas. Jistá nejasnost zavládá nyní v ohledu vyslání amerického vojska na evropské bojiště. Zprvu se tvrdilo, že Němci pospíší si se svou ofensivou, aby předstihli příchod amerických kontigentů, nyní pak šíří se v říšsko-německém tisku zprávy, že Amerika vůbec vojsko nevyšle pro nedostatek lodního prostoru, jehož celého bude třeba k dopravě americké pšenice. Naproti tomu z řeči vedoucích mužů anglických z poslední doby vyplývá, že Anglie na tuto americkou vojenskou pomoc bezpečně počítá a že v ní vidí dostatečnou protiváhu odpadu Ruska.



Ruské typy: Vůdce pověstných donských kozáků. Donští kozáci obývající stepi Jižní Rusi mezi řekou Dněprem a Doncem jsou ode dávna známi svou hrdinností a odvážností a jezdeckým svým uměním, jemuž holdují od neútlejšího mládí.

SENSAČNÍ PROHLÁŠENÍ HRABĚTE CZERNINA.

Zástupce c. a k. tiskové kanceláře v Brestu Litevském byl přijat zahraničním minitrem hrabětem Czerninem, který ho zmocnil k tomuto prohlášení o stavu mírové otázky: Vyjednávání se zástupci vlády petrohradské a kijevské je v plném proudu, průběh je ovšem pomalý a obtížný. Ručím však za to, že s naší strany nerozbije se mír o záměry anekční. Neberu ani slovo zpět z mírového programu monarchie, který zastupuji. Nechceme nic od Ruska, ani odstoupení půdy, ani válečnou náhradu. Chceme jen přátelský sousedský poměr, spočívající na vzájemné důvěře.



Z pobřeží Černého moře: Nádherné 200 stupňové schodiště k boulevardu Mikulášovu v Oděse, hlavním to městě Jižní Rusi, ležícím při ústí řeky Dněstru do moře Černého a majícím na půl millonů obyvatel.

JAROSLAV URBAN:

JANKO ŠŇUPÁ.

Pomalu mizí šňupání tabáku, ale přece tu a tam najde se človíček, který s roztomilým pohybem vznese k nosu sklenku nebo hřbet ruky s hnědým práškem. Radost se podívati na šňupáka, jak vyndává z tabatěrky perletí vykládané hromádku toho vzácného prášku a labužnicky jej na dvě neb tři tempa vssaje do nozder. Jaká to musí býti slast, když nozdry naplní se vrstvou dráždivého prachu, který nutí labužníka, aby ihned vyndal kapesník, nechceli, aby zlatová kapka zazářila u jeho nosu.

I u nás v nemocnici bylo několik takových, kteří si chvílemi rádi nos osvěžili. Tu a tam obšťastnili porcičkou i své známé, jimž chtěli prokázati pozornost. Jednou nabídli šňupeček Jankovi. Ten když viděl, jak si všichni pochutnávají, dal se svésti a hmátl notně prsty v obsah tabatěrky. Sotvaže se tabák usadil na sliznici nosové, již se síň otřásala Jankovým kýcháním. Kýchal, až se osrdí otřásalo. A Janko se smál, neboť viděl, že i ti druzí více nebo méně co chvíli si odlehčovali. Ale na tom by nebylo nic zvláštního. Kdyby se zatím nebylo připravovalo něco jiného.

Ve smíchu a vtipu a různé zábavě uběhl večer. Blížila se devátá. Postele se zvolna plní. Blížila se devátá. Ruch přestává.



Z činnosti rakouských sanitních sborů: Zdravotnický, vojenský oddíl odnášející raněného, který byl nalezen, polozmrzlý, téměř zasněžený na opuštěné lesní pasece, nedaleko kapličky, do které se chtěl asi dovléci.



Z jižní Arabie: Oddíl tureckého vojska, operujícího proti Angličanům v okolí Adenu, anglického to města, střežícího vchod do moře Rudého.

V rohu sálu stojí skupina raněných, kteří se již pozdravili do té míry, že mohli pomýšleti na všeliké žertovné kousky. A teď se o něčem radí.

Odcházím od stolu, kde jsem z nedostatku jiné četby listoval v obrázkovém maďarském časopise „Az Ujsag" a kráčím k svému lůžku kolem hovořící skupiny. Slyším, že přinesli s sebou prudký kýchavý tabák a ten že Jankovi nasypou na polštářek pod hlavou. Více jsem nezvěděl. Zatím se ranění ze skupiny doradili a jeden z nich nenápadně přistoupil k Jankovu lůžku a v mžiku polštář poprášil.

Všecko se ubírá na lůžko. I Janko se pomalu kymácí k posteli a dokuřuje dýmku. Elektrická žárovka zhasne a lahodné šero rozleje se sálem, do něhož okny se linou pruhy měsíčního mátožného jasu. A v tom pruhu bledého světla zřím, jak Jankova hlava zabořila se v měkký polštář. Zajisté že i kýchavý prášek prudkým úderem se zvířil a zaletěl do Jankova nosu. Janko se ještě jednou, dvakrát převalí. Z povzdálí vidím několik očí svítiti. To těch šibalů, co Jankovi způsobili překvapení.

„Habší", vyletělo z hloubi plic Jankových. Hlava jeho se nazvedla a „habší, habšííííí" — — Jadrné kýchnutí, třikrát opakované, zatřáslo nočním tichem.

Janko si sedá. Nové „habší" znova zaburácelo, až se mu hlava zatřese a skloní až k pokrývce.

Janko chce něco prohoditi, ale v tom rozevrou se široce ústa a hlava prudce sebou mrští. Opětné „habší" vyletělo z jeho úst.

Sál otřásá se smíchem.

Janko, cítě neustálé šimrání v nose, vytahuje kapesník, ale „habší" otřese znova všemi jeho vnitřnostmi. A on kýchal, dokud se nad ním nesmiloval jeho soused a nepověděl mu o příčině toho. Tu Janko důkladně vyklepal polštářek, obrátil jej čistou stranou nahoru a pak si spokojeně lehl. Dav, nabažen podívané, uléhá na lože. Slavnostní ticho rozhostilo se sálem.

Andělé noci dotkli se perutěmi ran vojínů, aby je aspoň teď utišili a vánkem svých perutí zanesli je pod krovy rodných chat.

A krásné sny letí mysli.... Jaké bude procitnutí?

▫ ▫ ▫

KRŮPĚJ ROSY.

Časně z rána všude po květinách, stvolech rostlin, na keřích i na listech a květech stromů třpytí se v záři sluníčka tisíce krůpějí rosy.

Vždy se mně zdává, že to jsou slzy těch statisíců, kteří v útrapách a strastech denního ži-



Z močálů benátské nížiny: Obtížný pochod zásobovacích sborů v bažinatém terénu benátských niv. Kola jsou téměř po loukotě v blátě zabořena.



Za našimi vojsky: Po veliké porážce na Soči ustupoval nepřítel spěšně do vnitrozemí, zničiv a spáliv vše co se dalo. Naše vojska těsně ho stíhající, zachránila však vzdor tomu mnoho cenného, skytajíce pomoci a pomáhajíce při hašení a odklizovacích pracích.

vota již dávno slzeti přestali a teď ty květy, keře a stromy slzí za ně...

Snad by nikdo neuvěřil tvrzení, že vysýchá přece někdy pramen slzí mateřských, slzí milenek a slzí bratrů a sester!

Ale jest tomu tak!

Zeptejte se jich a často vám smutně řeknou: „Doslzela jsem! Doplakala jsem, ach, snad na vždy!

Jen oči pálí, hlava bolí, srdce hrozí rozpuknutím a buší steskem a žalostí...

Bolí, tak hrozně bolí a není k utišení!...

Ale slzeti již nemohu! Nedovedu. Snad ten žár srdce pramen slzí vysušil — nevím, ale já již nepláčí!

Směji se teď, směji se již všemu!"

A — ubohá — sáhne rukou k srdci, skloní hlavu, podívá se ti do očí jako poraněná laň a — zasměje se...

Zasměje se tak, že tě až u srdce zabolí; a pak těm všem, kteří trpí — avšak již bez slzí — porozumíš a pochopíš...

□ □ □

BOJ.

Ležel jsem na trávě, skryt za keřem u silnice.

Nade mnou rozprostírala stará košatá lípa své větve, větérek našeptával květům lípy cosi něžně důvěrného a mazlivě rozkoší se chvějící její listy.

Bílé hvězdinky lípových květů vončly do daleka a vábily k sobě včelky i mušky, toužíce po rozkoši jejich polibků a po laskání jejich sosáčků a něžných nožiček.

Pojednou spatřil jsem něco zvláštního: Velká moucha, modravě lesklá bzučivá masařka, byla přepadena vosou.

Boj byl ovšem nerovným a dlouho netrval.

V té chvíli však přiletělo much masařek osm či deset, nebylo možným je spočítati, neboť nastal mezi nimi a vosou boj, při kterém se vše chvělo v jediném chomáči.

Vosa vyletěla, toužíc po záchraně, vzhůru do koruny lípy, ale mouchy letěly za ní a tíží svých tělíček srazily ji opět k zemi.

Dlouho odolati nemohla a již podléhala.

V tom okamžiku však celé hejno vosí objevilo se na místě boje a s nimi zároveň zabzučelo pod korunou lípy hejno masařek, přispěchavších svým družkám ku pomoci. Šest, deset z nich, přepadlo vždy jednu vosu a když snažila se uletěti, obklopily ji a srazily opět zpět, dusily ji přes její odpor svými těly.

Vosy ve smrtelné úzkosti a v sebeobraně kroužily střelhbitě kolem do kola, brzy vzduchem, opět na zemi, a snažily se uniknouti zuřivým svým pronásledovatelům.



Po porážce Italů: Vnitřek světnice obytného stavení v Oderzu, kdysi Italy obývané, válečným vichrem v rub obrácený.

Brzy však byly sraženy buď na písek silnice nebo do trávy v příkopu, aby více nevyletěly.

Hle: boj! Boj nerovný, jaký často i my ve světě proděláváme.

Ten, kdo jest silnějším, obratnějším, v boji zkušenějším a kdo více získá přátel ve světě, ten v tom boji se světem vítězí...

□ □ □



Návrat do vlasti: Vlašti emigranti vracející se po znovudobytí obsazených krajů do svých domovů Slzy a smích, naděje a zklamání je provázejí do rodných krajů z daleké ciziny, kde po mnohé a mnohé měsíce žili a strádali.

RUSKÁ BYTOST.

V říjnových dnech ruské revoluce a vyplývajícího z nich poznání ruské bytosti, rozepisuje se v „Tempsu" Ludovic Naudeau. Píše mimo jiné: „Za mnou, na ulici, snaží se ošetřovatelka vysvětliti kterémusi vojínu, že slova „revoluce" a „resoluce" nemají naprosto nic společného. Rozdíl? Je to velmi těžká věc vysvětliti mu to. Politika, polemika a současná kultura přijala na tisíce slov ze západu do ruské řeči, které chápou jedině vzdálenější. Cizí, odporná slova pletou národ a široké jeho masy. Leč Rusové, se svou akomadisační schopností, snadno přechází přes cizí slovíčka. Leč v době přechodní nastaly přece jen jakési poruchy, jež působily rozpor mezi neznalosti a přehmaty politických agitátorů a sedláky. Kterýsi pluk uslyševší o koaličním ministerstvu, byl nadmíru nad tím rozhořčen, poněvadž se domníval, že koalice znamená systém ničemů a hrabivců. Jiný pluk opět, jenž často od svého řečníka slyšel slovo „monarcha", domní-

val se, že se jedná o mnicha, odvozuje toto slovo z ruského monach = mnich. A z toho vznikla legenda o caru v mnišské kutně, který se prý chce zmocniti trůnu. To bylo vojínům velmi nepříjemné a proto při nejbližší schůzi volali „doloi monach" (dolů s mnichem). Nejlepšími agitatory jsou oni, jež používají ve svých řečech jen ruských slov, leč tato taktika je velmi obtížná. Mnohé moderní pojmy nedají se ani opsati, na tož pak přímo v ruštinu přeložiti.

Ruský národ žijící od staletí pod jařmem autokracie, jest vzdor tomu svou povahou nejparlamentarnějším mezi všemi národy, poněvadž je mírný a málo vznětlivý. Důkazy toho podalo nám Národní Shromáždění, rušené pouze podřadnými, bezvýznamnými výstupy, celkový klid nijak neporušujícími. Ve starém divadle Alexandřině bylo shromážděno na 150 delegátů; jich schůze byly dlouhé, vážné, mnohdy hlučné. Leč vzpomeneme-li se na př. Dreyfusova procesu, vidíme jak málo zlostná a zuřivá jsou tato rokování, jak klidným tvorem, jest Rus. Nebýti dobroty charakteru, náchylnosti vše v dobrém vyřešiti, dávno by byla občanská válka znovu vzplanula. Kolik tajných schůzí, kolik tajných porad, jichž význam byl podceňován, kolik možností a kolik obratů! Kolik tajných schůzi bylo pořádáno, aniž by o nich tušili vyslanci neb zahraniční zástupci tisku.



Z ukrajinských stepí: Ostroh Turuchanov, který vytvořila blíže Kijeva největší řeka Ukrajiny, Dněpr.



Z pobřeží poloostrova Krimu: Malebný, mořský příboj nedaleko tatarského města Jalty.

SITUACE V RUSKU.

Vnitřní boje v Rusku trvají. V Petrohradě objeveno spiknutí proti Leninovi a Trockému. Na dopadení spiklenců vypsáno 25.000 rublů. Jak vidět, stouply od dob Kristových hlavy revolucionářů v ceně. Zatčen byl jistý příslušník sociálně-revoluční strany, který je obviněn, že se dal najati k zavraždění obou vůdců republiky. Na Lenina byl v pondělí podniknut atentát; doprovázel na nádraží oddíl rudé gardy, který odcházel na frontu, a když se vracel v automobilu zpět, bylo naň vystřeleno z revolveru. Trefen však nebyl. Občanská válka je v plném proudu, na jihu se bojuje neustále, s velkými ztrátami na obou stranách. Nedaleko Jekaterinoslavi zvítězili prý po čtrnáctihodinném boji bolševici nad Ukrajinci. U Branska se bojuje. Na stanici Lozovaja stříleli bolševici na vlak, přijíždějící z Rostova, v domnění, že jsou v něm kozáci. Bylo zabito 34 osob, zraněno 36. Boje s Kaledinem nejsou dosud skončeny. Docházejí o nich zprávy, které si stále odporují. Jednou zvítězil Kaledin podruhé bolševici. Jisté je jen tolik, že Kaledin je pro bolševiky velkým nebezpečím. Kaledin byl také zvolen posl. Národ. Shromáždění.

TELEGRAM PROF. MASARYKA WILSONOVI.

Profesor Masaryk, předseda československé Národní rady, zaslal u příležitosti vyhlášení války Rakousko-Uhersku telegram presidentu Wilsonovi, v němž tlumočí mu jménem jím zastupovaného sdružení a celého českého národa dík za vypovězení války Rakousko-Uhersku. Dále prohlašuje Masaryk, že rozkouskování Rakousko-Uherska musí býti nejpřednějším cílem této války, protože popírá národní a demokratické zásady. Mocnářství představuje současně organisované panství násilí, s jehož pomocí je slovansko-románská většina utiskována německo-maďarskou menšinou. Nejdříve musí býti osvobozen český národ, jenž střežil po staletí svoji národnost před němectvem, teprve potom může býti Evropa osvobozena od německého militarismu a imperialismu. Podaří-li se osvoboditi Čechy a Slováky, stane se sjednocení a osvobození Poláků, Jihoslovanů, Italů a Rumunů skutkem. Jenom takto bude možno, rozbíti do balkánských států, Afriky a Asie Prušáky postavené mosty a donutiti je, aby se vzdali svého panství nad neněmeckými národy.

JAK TO VYPADÁ V RUSKU.

Polský poslanec Breiter, který pobyl tři roky v zajetí v Rusku jako domnělý vyzvědač, dostavil se po svém návratu do parlamentu, kde byl srdečně uvítán všemi přítomnými známými, a



Z Oděsy, hlavního to města Jižní Rusi: Veliká karanténní stanice přístavní, kde se podrobují vojáci z moře, či fronty do vnitrozemí odcházející, přísné prohlídce.

autoritu zastupitelstva ukrajinského národa. Teprve po pádu Kerenského nabyla rada politické moci. Ukrajinci postupovali vlastně společně s bolševiky, aby Kerenského smetli. Na to byli však členové rady bolševickou vládou vzati do vazby a došlo ke konfliktu a bojům mezi oběma skupinami. Když Breiter odjížděl z Kijeva, byli tam zase zatčeni bolševici a ukrajinská rada obsadila státní dráhy a jiné veřejné instituce a ujala se skutečné vlády. Nutno dodat, že značná část rozmluvy Breiterovy se zpravodajem „Zeitu", týkající se právě rozmluvy Breiterovy s Trockým v Petrohradě, byla ve večerním „Zeitu" skonfiskována.



Z pobřeží černomořského: Pohled na mohutný příboj Černého moře ve starověku Pontus Euxinus zvaného, z nábřeží hlavního města Krimu Sebastopolu

vyprávěl své příhody a dojmy z Ruska. Před svým odjezdem meškal 10 dní v Petrohradě. Je tam prý nesmírně draho; jednoduchý oběd stojí 25—30 rublů. Lidé mají však dost peněz, sedláci mají peněz jako želez a vůbec všeobecně se v Rusku mnoho vydělává. Je to následek toho, že v Rusku již od delší doby tiskne a vydává se denně přes 30 milionů rublů nových papírových peněz Petrohradské ulice nejsou večer osvětlovány. Výklady a krámy nesměji po tři dny v týdnu býti též osvětlovány. Breiter za svého pobytu v Petrohradě měl též rozmluvu s Trockým který zná výborně Vídeň a rakouský parlament, neboť žil ve Vídni 7 let, od r. 1907 do roku 1914, až do vypuknutí války. Trocký řekl Breiterovi: „Až přijdete domů, hleďte vysvětlovat rakouským národům, aby naše snahy správně chápaly a aby byly přesvědčeny, že přejeme si míru upřímně. Zítra zahájíme zase jednání v Brestu Litevském. Nejsme s to válku déle vésti. Poměry v Rusku jsou tak hrozné a zmatené, že bezpodmínečně musíme uzavříti mír." V zemi panuje naprostá anarchie. Lupičské tlupy přepadávají chodce v městech, vraždy na ulicích jsou velmi časté, také na venkově jsou v tomto ohledu poměry hrozné. O Ukrajině vypravoval Breiter, že hned po vypuknutí revoluce ustavila se tam národní rada v čele s profesorem Hruševským, avšak že duši rady je Viničenko. S počátku neměla rada žádné politické moci, nýbrž jen

BOJ PROTI ALKOHOLU.

Ve hnutí protialkoholním dobylo se ve Spojených Státech velkého úspěchu, byť úplného vítězství nebylo dosud tím docíleno. Odpůrci alkoholu již léta se namáhali, by úplný zákaz výroby, dovozu a prodeje alkoholických nápojů byl pojat do spolkové ústavy a platil pro celé Spojené Státy. Nyní obě sněmovny přijaly takový ústavní dodatek: senát v srpnu 1917 65 proti 20 hlasům, a nyní 282 proti 128 hlasům sněmovna representantů. Příští ústavní článek bude zníti takto: „Po roce, počínaje od doby, kdy tento článek vejde v platnost, zapovídá se výroba, prodej a doprava opojných nápojů v území Spojených Států a rovněž dovoz do Spojených Států i vývoz ze všech jejich pravomoci podléhajících území." Souhlasu presidentova k tomuto usnesení zapotřebí není. Naproti tomu musí býti předloženo parlamentům v jednotlivých státech a býti ratifikováno dvěma třetinami států spolkových. To je arciť daleká cesta, která dělí bojovníky proti alkoholu od jejich konečného cíle a odpůrci nucené abstinence budou míti hodně příležitosti, aby nakupili onomu ustanovení v cestu těžké a dočasné nepřemožitelné překážky, než článek bude do ústavy přijat. Neboť jestliže po lhůtě kongresem určené dvě třetiny států tohoto článku neratifikují, bude považována za zamítnutý. Především musí senát a sněmovna representantů shodnouti se o délce této lhůty, neboť senát v srpnu se usnesl dáti lhůtu 6 let a sněmovna representantů nyní 7 let. Shoda o této vedlejší otázce je však nepochybnou. Oproti tomu je sporné, zda-li 32 států bude nakloněno pro naprostý zákaz alkoholu. Až do vypuknutí války zakázalo 23 jednotlivých států výrobu, dovoz a prodej alkoholických nápojů ve svém vlastním území, ve třech dalších státech souhlasíly exekutiva a lidové zastupitelství s touto zásadou. U nás, v míru často prokukovaly takovéto podobné snahy, leč utopily se vždy v moři piva a kořalky. Nyní si válka vynutila sama abstinenty.



Rozlehlý přístav Oděsy, největší a nejdůležitější obchodní centrum ruské na březích Černého moře. V pozadí ruské válečné loďstvo černomořské.

Arsenal v Oděse, zásobující munici veškero černomořské loďstvo a dodávající za velikých, ruských ofensiv nynější války spousty střeliva na haličskou frontu.

DOBYTÁ KODAŇ.

Mírumilovné hlavní město Dánska, stalo se za války, právě tak jako Štokholm, střediskem ruchu cizineckého. Rozumí se samo sebou, že to městu zrovna neprospívá. Neboť nedostatek poživatin jest cizinci ještě zvyšován a domácí obyvatelstvo trpí. Dánský týdeník „Ukens Ravy" líčí nynější život Kodaně, vyslovuje obavu o nejbližší jeho budoucnost:

„Říká se, že mír cestou mírnou jest nejtrvalejším již proto, že se chápe teprve když jest hotovou věcí a kdy každý odpor klesl. Hlubokou tuto pravdu seznali jsme na vlastním těle i my v Kodani... Od počátku války snažili jsme se zachovati přísnou neutralitu, obchodovati s velkým ziskem a studovati systém válečných lístků a —enek a mnoho jiných ještě věcí, do nichž nám vlastně pranic nebylo a tu jsme ani nepozorovali jak naše hlavní město, ve vší tichosti cizina dobývá.

Každičký se může o tom přesvědčiti, že naprosto nepřeháním; Kodaňané nalézají se uprostřed „přátelský smýšlejících velmocí", jež město obsadily. Domácí obyvatelé spěchají skromně a tiše v ulicích, zatím co cizinci, tuční a velkohubí, sebevědomě si vykračují a hovoří.

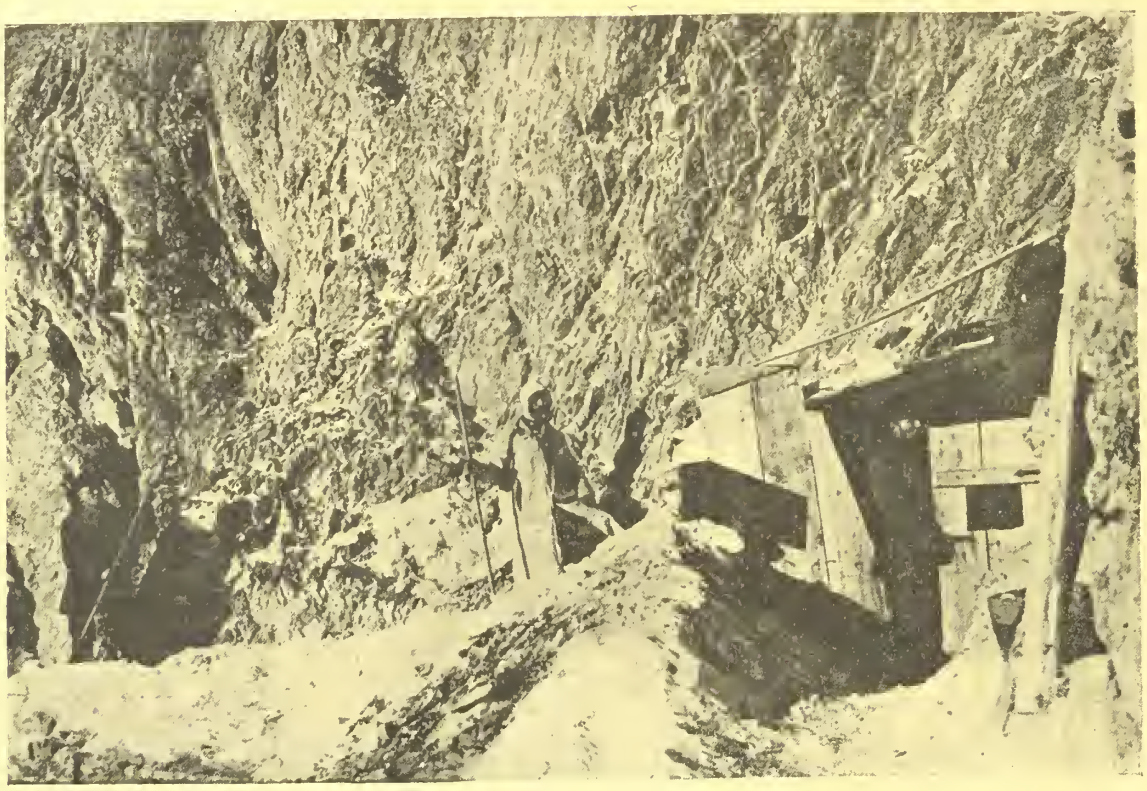
A radniční náměstí, pýcha Kodaně; kde se mladá dánská mužnost scházívala s plavovlasým dánským, ženským světem — ach, ubohé naše radniční náměstí! City, Piccadilly a Whitechapel, Friedrichstrasse a Moabit, Praha a Budapešť a Ghetta varšavská a lodžská obsadily centrum našeho města. Ano, ano a nejen to, ale cizí dobyvatelé zmocnili se každý některého z velkých hotelů a hostinců, rozdělivše tak město na nepřátelské tábory. A z hotelů, hostinců a kaváren, ztečeným pevnostem podobných okouní na sebe a — na nás...

Hotel Bristol je vysloveným polským hlavním stanem. Od časného rána až pozdě do noci, voní tu podivuhodné panstvo, vlasů při spáncích pečlivě kudrnatých, původu dosti problematického. Většina tu sedí ve společnosti svého harému, masivních, těžkokaliberních dám, jichž hlubocečerné oči, a brilanty přetížené prsty vespolek závodí a jichž rty a líce jsou v odporu se zákazem vývozu barev z Německa. Kavárna Bristol jest centrem všech pašeráků, a „keťasů" a zde má policie svůj nejlepší revír.

Palasthotel obsadili Němci. Ve dne v noci poskakují tu tlustí břichopásci berlínští a svižní hamburští kupci. Středem anglické invase je hotel Fönix. V nádherné vznešené a klidné čtvrti širokých tříd, pohybují se právě tak klidně — zároveň však podivuhodně nestydatě —páni Anglosasové. Zde se sbíhají tisíceré nitky špionáže obchodní, zde je dostaveníčko „krys" jež celičký den prolézají přístav a nádraží neb domy obchodní, platíce zlatem za výpovědi zaměstnaného personálu.



Z alpských bašt: Mohutně opevněný, a drátěnými překážkami vroubený horský, rak.-uher. srub.



Rakouské „hnízdo" v alpských roklinách italské fronty.

Kodaň je dobytým městem. Zoufalý přímo nedostatek bytový, vznikl jen cizineckou invasí. Totéž platí o neustálém stoupání a chamtivosti obchodníků a hostinských. A kamkoli pohlédneme, roztahují se cizinci s bezohledností dobyvatele, vyzvídajíce, čachrujíce, podloudnictví provozujíce a nadávajíce ba odvažují se dokonce, obtěžovati naše dámy na ulici za bílého dne! Vždy jsme byli hrdi na kosmopolitický nátěr Kodaně. Snažili jsme se ho podporovati, koketovali jsme s ním, poněvadž doléhající k nám hluk Petrohradu, Londýna a Paříže nám lahodil.

Nyní však máme dosti kosmopolitismu, kudrnatých pajsů, černých očí a vyzvědačů všech druhů — toužíme po tom, abychom se stali opět dánským městem, a nemůžeme se věru míru dočkati, počítajíce hodiny, jež ještě mají uplynouti, nežli se ubohá naše Kodaň zbaví všech nepříjemných příživníků a hamižníků.

BOŽÍ HROB.

Zajímavá vysvětlení o Božím hrobě v Jerusalemě a celých jeho dějinách podává v jistém porýnském listě Arab Emir Šekib Arslan. Praví: „Klíče Božího hrobu nalézají se, jak je asi známo; v rukou musulmanské rodiny Nseibe v Jerusalemě bydlící a sice proto, aby pečovala o tato



Známé, Angličanům náležející, město Aden, ležící v nejjižnějším cípu Arabie, blíže města Mokka, těsně na pobřeží průlivu Bab el Mandeb, pojícího moře Rudé s oceánem Indickým. Aden spolu s Mokkou jsou známá bohatstvím znamenité kávy, do celého světa odsud vyvážené.



Z činnosti polních fotografů rakouských. — V bílý rubáš oděný, uprostřed sněhu a ledu, zachycuje válečný fotograf strže a údolí a hory.

svatá křesťanská místa, a učinila tak konec všem hádkám a sporům, jež denně vznikaly mezi pravoslavnými a katolickými kněžími. Pokud se týče vznešeného činu kalifa Omara, o němž se anglický generál Allenby zmiňuje v proklamaci k obyvatelstvu obsazeného Jerusalema, jedná se o následující:

Když dobyl druhý kalif Omar ben Khattab Jerusalema, odebral se ihned z Mediny do svatého města, aby tu slavil slavný vjezd. Při tom navštívil i Boží hrob, a poněvadž nadešla zrovna chvíle modlitby, vyšel ven, z chrámu nad svatým tímto místem zřízeným, aby svoji modlitbu vykonal. Provázející ho patriarchu jerusalemský Sofronis, poukázal mu na jisté místo na nádvoří chrámovém, jež se mu zdálo býti vhodným pro modlitbu. Leč Omar odvětil: „Nikoliv, nebudu se tu modliti, neboť moslimové, kteří sem po mě přijdou, postaví mešitu na místě, kde jsem prosil Boha, opakujíce si pro věčné časy: „Hle tu se modlil kalif Omar." Vyšel tudíž z chrámu a vykonal svoji madlitbu. — Jeho prorocká slova římskými na místě zvaném „le aque salvie", kde klečel modle se k Allahu, nádhernou mešitu, mešitu Omarovu, celému světu známou. V Evropě se všeobecně myslí, že je tato džamia přestavěným bývalým chrámem jerusalémským. Leč je to veliká mýlka! Na místech, kde stál Šalomounův chrám, zřídili sice moslimové v prvých staletích mešitu, která se však nejmenuje Omarova, nýbrž Mesjid-el-Aksa t. j., mešita zevnějšího chrámu" na rozdíl od „mešity vnitřního chrámu" v Medině. Stojí na skále, kde Židé za dávných času přinášeli svoje krvavé oběti a její kupole, Mesjid-el-Sakra zvaná, náleží mezi nejnádhernější na světě.

Moslimové, lhostejno ať Arabové, či Turci, měli ode dávna svatá místa křesťanů ve veliké úctě a vážnosti. Všechny útrapy a pronásledování Moslimů — připomínám letmo pád Granady inkvisici a násilnosti na Moslimech v Andalusii páchaných — nepřinutili vladaře Palestýny k represaliím na svatých místech, či jejich návštěvnících a poutnicích. Dějiny jsou toho neklamným svědkem. A proto je tvrzení italského premiera Orlanda nesprávným praví-li: Osvobození svatých míst, neznamená jen pouhé osvobození Božího hrobu, nýbrž i zničení úpíra, a násilníka, který od staletí tížil a týral křesťanský svět." Je to ovšem lež — dodává pisatel — a proklamace generála Allenbyho ji sama vyvrací a potírá.

▫ ▫ ▫

ZNAMENITÝ ARCHEOLOGICKÝ NÁLEZ

Jak známo, byl prý za císaře Nerona dne 29. června r. 67 umučen sv. Pavel před branami římskými na místě zvaném „le agne salvie", kde se za dob dnešních nalézá opatství trapistů „u třech pramenů" pojmenované. Tělo sv. Pavla bylo prý pochováno na místě, kde později Konstantin Veliký dal vystaviti slavnou basiliku sv. Pavla. Dle zvyků prvních dob pokristových, dávali se zbožní Římané, ku křesťanství se hlásící, pohřbívati blíže tohoto hrobu a sice buď vedle nebo nad pohanským hřbitovem tam se nalézajícím. Pozůstatky obou těchto pohřebišť, byly následkem prodloužení městské ulice objeveny a mají veliký význam, pro církevní historiky, dějepisce a archeology, jak pravil prof. Lanciani, který před několika dny tato místa navštívil v průvodu římského prefekta, nejvyššího purkmistra a různých archeologů a historiků. V místech kde se ještě před krátkem nalézaly malé selské domky, kavárna a skromná hospůdka na levo u cesty a kde se zelenala rozsáhlá louka Tranistům náležející, byly nyní vykopány černé pohanské a křesťanské hroby. Že se poslední po umučení sv. Pavla rozmohly, plyne z četných nálezů stavitel. a uměleckých této doby zániku republiky a vycházejícího císařství. Nad mnohými architravy hrobek jsou dosud v mramoru viditelná jména pohřbených. Ve všech hrobkách nalezeny stopy fresek (dle pompejského způsobu), jednoduchých leč pěkných okras, v jiných opět práce štukaterské. Zbytky mnohých hrobů, obsahujících i zlomky pestrobarevných lahviček balsámových, pocházejí po většině z prvého



Vysoko v horách, v nedostupných velehorách italské fronty, přilepen na skalisko domeček. Jest to vojenská telefonní stanice od níž se rozbíhají dráty nesoucí zprávy a povely hluboko do údolí.



Z tureckého bojiště: Starodávné město Aghana Maden, ležící na horním toku řeky Tigridu. Před mnoha tisíciletími dolovala se tu měď a opuštěné, polozbořené šachty mají býti nyní znovu opraveny a zřízeny.

či druhého století po Kr. Dle výpovědí odborníků, náležejí tato nově objevená pohřebiště mezi nejvýznačnější objevy posledních desítiletí.

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Bytová otázka.

Ve Vídni a také v jiných městech působí velké obtíže mizerie bytová. Naskytá se otázka: Jak zabrániti po válce katasrofě? Byla probírána celá řada návrhů. Zřízení útulků z nouze, do kterých vtěsnal by se větší počet rodin, není jistě uspokojivým řešením a bytový úřad vídeňské obce staví se vůči takovému luštění otázky zdrženlivě, poukazuje právem, že by nebylo snadno nalézti k tomu účelu vhodné prostory a že by to znamenalo roztrhání rodinných svazků. Pokud jde o použití prázdných obchodních místností, lze počítati s tím, že oživnuvší obchodní činnost zmenší dnešní jich počet — 1200 — na nejmenší míru. Nezbývá tudíž, než sáhnouti k trvalým opatřením. Návrhy, které v tomto směru připravil bytový úřad, žádají, aby v přechodní době, která určena je na pět let, vybudováno bylo jednak ze soukromých prostředků, hlavně však podporou obce, 24.000 obydlí. Podpory má se dostati nejen ku zřízení nejmenších, nýbrž i středních bytů, jejichž nedostatek je neméně citelný. Návrh předpokládá, že by těchto 24.000 válečných bytů zřízeno bylo postupně. Část musila by býti ovšem po ruce ihned po uzavření míru. Kterak opatřit tyto byty. Obecní správa snaží se především získati k tomu účelu stávající barákové stavby vojenského eráru ve Vídni i jinde. Ovšem že může býti počítáno jenom s částí těchto baráků. Proto obec sama podle návrhu inž. dra Goldmunda vybudovati tak zvaná válečná obydlí z osvědčeného materiálu, úspornými methodami, které zabezpečují na 30 let trvanlivost obydlí. Obydlí tato byla by seskupena asi po 1000 v kolonie. Tyto válečné byty při vší jednoduchosti vyhovovaly by všem hygienickým požadavkům, zejména byl by tu bohatý přístup světla a vzduchu a dle možnosti byly by přiřaženy k bytům zahrádky. Dle návrhu jde o byty o světnici, kuchyn a kabinetu. Zatím je připravena stavba dvou kolonií po 1000 bytů a náklad vypočten na 20 milionů korun. Významnou součástí vídeňské bytové péče po válce má býti i zřízení úvěrního ústavu, který bude poskytovati dlouhodobý, pokud možno nízko zúročitelný úvěr pro stavbu malých bydlí. Návrh vídeňského bytového úřadu považuje za samozřejmé, že také vláda a obecně užitečné instituce bytové při řešení bytové otázky budou spolupomáhat, očekává jich podporu při dokončení před válkou nebo války započatých staveb a klade veliký důraz na to, aby novostavby malých a středních bytů byly usnadněny ulehčením při placení daní a poplatků, předpokládaje ovšem, že činže v takových bytech nepřesahuje úředně stanovenou výši. Návrhy bytového úřadu budou základem akce, na niž je ovšem nejvyšší čas!

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ

Dne 11. ledna. Na našich bojištích nic nového. Na západě dělostřelecké boje.

Dne 12. ledna. Na rakouských frontách žádná změna situace. Na západní frontě dělostřelecké boje ve Flandrech. Na ostatních frontách nic nového.

Dne 13. ledna. Přechodně zvýšovaná dělostřelecká palba po obou stranách Brenty. Čilejší dělostřelecká činnost anglická ve Flandrech. Francouzské útoky u Remeše, v Champagni a u Avocourtu odraženy v bajonetových půtkách. Zvýšená dělostřelecká činnost na východním břehu Mosy a ve Vogesách. V Macedonii nic nového. V Brestu Litevském pokračují konference.

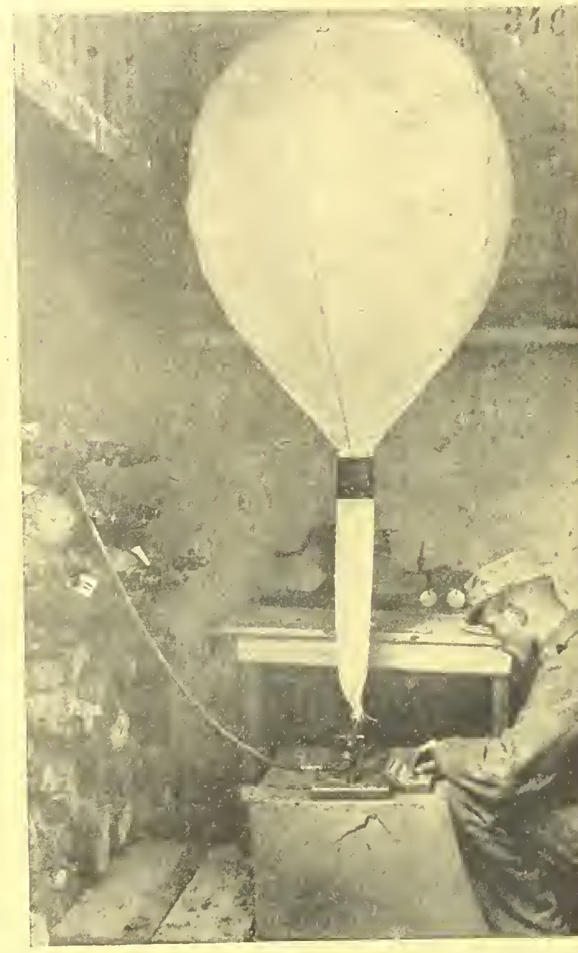
Dne 14. ledna. Dělostřelecké boje po obou stranách Brenty. Jinak na frontách žádné změny.

Dne 15. ledna. Mezi Brentou a Piavou přešli Italové po dělostřelecké přípravě stupňované občas k bubnové palbě k útokům pěchoty. Po velice živých bajonetových bojích podařilo se nepříteli na ojedinělých místech vniknouti do našich zákopů. V protiútoku byl však z nich vypuzen. V celé útočné prostoře je nejpřednější naše čára úplně v naší moci. Nepřítel utrpěl těžké ztráty. Na dolní Piavě byl italský útok u Bressaninu rychle zastaven. Západní bojiště: Žádné zvláštní události. Na různých místech fronty dělostřelecký boj. — Petrohradské listy sdělují, že dělnické a vojenské rady v Rusku konají porady, na nichž se jedná o zorganisování velké sociálistické armády v Rusku. Horlivě pracuje v tomto směru Krylenko. Italské vojenské velení chce zbudovati největší muniční továrnu celého světa, větší než je Škodovka, Krupp a Creuzot. Továrna bude postavena v Ansaldu, na italské Rivieře a bude vyráběti měsíčně 500—600 děl. — Švýcarské listy sdělují, že Brazilie chce vyzbrojiti 2,000.000 vojáků; 100.000 mužů súčastní se v několika málo měsících zápasu na západní frontě.

Dne 16. ledna. Na planině Asiaga odražen byl nový italský útok u Col del Rosso. Východně Brenty, u Monte Pertice nepřítel znovu útočil, ale marně. Na západě dělostřelecké boje u Lensu, a šarvátky u Ornes. Jinak na frontách nic nového. — V Petrohradě zatčen byl a uvězněn rumunský vyslanec Diamand. — Ve Vídni a v dolnorakouských městech byla zahájena všeobecná stávka.



Z Finska, které před nedávnem prohlásilo svoji samostatnost: Sob — domácí zvíře finské — užívá se tu nejen ku pracem polním, nýbrž i co tahoun.



Ze života rakouských letců: Rakousko-uherská letecká dílna na frontě. Plnění t. zv. pilotového balonů.

SMES.

Parlament oživuje. Ve čtvrtek zahájil rozpočtový výbor poslanecké sněmovny nové porady. Jednání bylo zahájeno interpelacemi českých, jihoslovanských a ukrajinských poslanců o stavu jednání mírového, o konfiskaci české tříkrálové deklarace, a uherských vojenských požadavcích. Ministerský předseda dr. ryt. Seidler odpovídal na tyto dotazy, leč v podstatě neřekl nic nového a slíbil bližší informace na dobu pozdější. Příští úterý, dne 22. t. m. sejde se plenum sněmovny.

Pověsti o krisi. V posledních dnech kolovaly v tisku nové pověsti o krisi kabinetu Seidlerova. Tyto pověsti jsou prozatím předčasné, ačkoli nelze popírati, že k odstranění Seidlera pracují v poslední době zejména němečtí radikálové a kruhy maďarské, které by rády přiostřily zejména kurs protičeský.

Snížení moučné dávky, které bylo zavedeno ve Vídni a na dolnorakouském venkově bude brzo rozšířeno na celé Rakousko a zůstane v platnosti delší dobu. toto opatření jest jednou z příčin nynějšího velkého stávkového hnutí, které hrozí katastrofou, nebude-li zavčas zažehnáno.

Před novou konferencí štokholmskou? Zpravodaj „Arbeiter Zeitung“ sděluje, že holandsko-skandinavský komitet se sešel, aby svému sekretáři, který byl pozván na socialistickou konferenci do Anglie, dal své informace. Zpravodaj „Arbeiter Zeitung“ tázal se dánského soudruha Borgbjörga o plánech holandsko-skandinavského komitétu a dostal tuto odpověď:



Z italské kořisti: Těžká italská děla, která padla do rukou našim plukům, se bedlivě zkoušejí a zkoumají a k dalšímu používání upravují.



Ze života našich letců: Letec zkoušející před vzletem motor a ostatní části svého stroje. Jedná chybička mohla by se státi osudnou.

„Považuji mezinárodní konferenci za potřebnou, nedojde-li k separátnímu míru (zde udělala censura v depeši mezeru) musí se dělnické strany ve všech zemích dorozuměti o boji proti všem protimírovým vládám. Je nutno, aby všechny socialistické směry, také zimmerwaldský, byly pozvány. Ruská vláda mohla by býti organisátorem konference a níti tu vůdčí roli. Nepovažuje za možné, že by konference mohlo býti zneužito za diplomatický manévr. O programu Lloyda Georgea pokračoval Borgbjörg: Vidím sblížení se stanoviskem dělnických stran a důkaz jeho sesílení, ale i když by byl jeho program pouze obratným šachovním tahem, nemám žádných obav. Pevně věřím, že mírová akce, vedená dělnickými stranami všech zemí přerostla by brzy vládám přes hlavu. Štokholmský zástupce bolševický, Vorovský, prohlásil zpravodaji „Politiken", že účastenství bolševiků na pokusech obnovil myšlenku všeobecné konference štokholmské odpovídá zásadám ruské revoluce.

Výzva na rodinné příslušníky padlých, nezvěstných, zajatých i na všechny, kteří po čas války běřou podílu na činnosti c. a k. p. pl. č. 91. Náš statečný 91. p. pl., náš domovský pluk vydá v upomínku na světovou válku velkolepou pamětní knihu, bohatou slovem i obrazem. V zájmu dokonalosti tohoto díla žádají se snažně všichni výše naznačení, aby ve svém majetku mající válečné snímky, denníky, kresby, světelné obrazy, podobenky, životní příhody padlých, mrtvých vojáků, zajatých i nezvěstných příslušníků 91. p. pl. zaslali na Vydavatelstvo „Vál. pamětní knihy c. a k. p. pl. 91.", náhradní prapor 91 p. pl. v Brucku u. Lit., aby tito slovem i obrazem pro budoucnost mohli býti zvěčněni. Podobenky a obrazy po reprodukci, denníky a poznámky po opsání budou s díky navráceny.

Jednota „Máj" pořádá v neděli, 27. ledna 1918 v prostřední dvoraně Koncertního domu III. okres, Lothringerstrasse čís. 20. Ve prospěch Českého srdce „Slavnostní večer českých básníků". Účinkují: Spisovatel F. V. Krejčí: slečna M. Nechlebová, recitátorka z Prahy; slečna Ella Stillerová, virtuoska na housle; slečna Jenička Loewеová, virtuoska na klavír; pan profesor Boschetti, virtuos na varhany; Pěvecký spolek „Lumír" řízením sbormistra L. Heřlého.

Nový rok 1918 jest rokem obyčejným a odpovídá roku 7426—7427 byzantinské aneb cařihradské éry, jest rokem 631 dle julianské periody a rokem 5678/5678 od stvoření světa dle počtu židovského. Dle kalendáře Řehořského jest Zlaté číslo 19, apkty 17, sluneční kruh 23, nedělní písmeno F. Dle kalendáře Julianského počíná nový rok 14. ledna dle stylu nového. Pohyblivé svátky dle stylu nového jsou neděle Devitník 27. ledna, masopustní neděle 10. února, popeleční středa 13. února, neděle květná 14. března. Boží hod velikonoční 31. března na Nebevstoupení Páně 9. května, Boží hod svatodušní 19 května. První neděle adventní 1. prosince. Jaro počíná 21. března v 11. hod. dop. léto 22. června v 7 hod. ráno, podzim 23. září v 10 hod. večer a zima 22. prosince v 5 hod. dopoledne. V roce 1918 přichází trojí zatmění a sice 2 zatmění slunce a 1 zatmění měsíce, avšak žádné ze zatmění u nás nebude viditelno. První zatmění jest úplné zatmění slunce v noci z 8. na 9. června, druhé zatmění jest částečné zatmění měsíce 20. června, třetí jest kruhovité zatmění slunce 5. prosince.

Napoleonovy dluhy. Napoleonova vojska hospodařila v obsazených krajích způsobem zcela podobným tomu, jenž je za nynější války obvyklý: kupuje se všecko od obyvatelstva zcela řádně, vydá se na všecko řádně potvrzenka — ale o zaplacení se nikdo nestará. Takovým způsobem zůstalo v království polském Napoleonských „kvitův" za 120 milionů franků a nyní se vyskytá myšlenka, aby se vystoupilo s tímto požadavkem na mírovém jednání před Francií, neboť mezinárodní právo nezná promlčení. Francie se k tomu dluhu znala. Ludvík Filip v trůnní řeči r. 1830 sliboval dobrovolné vyrovnání té věci cestou diplomatickou. Později vláda ruská se ucházela o zaplacení toho dluhu, ale záhy z neznámých důvodů rozpustila speciální komisi, jež měla jednati s ministrem Thiersem. — Při revolucích 1848 i 1863 Poláci vždy svůj nárok obnovovali, ale s nezdarem jejich politického odboje skončily tak bezvýsledně všecky pokusy o vymáhání těchto napoleonských 120 milionků. — Píše o tom dr. Zygm. Gawronski v Kuri Codz. a odvolává se dokonce na autentické doklady.



Z pobřeží Černého moře: Maják v Oděse, hlavním to městě Jižní Rusi a nejdůležitějším to černomořském přístavě ruském.

Kdo je vlastně vinen? „Abend" píše: Dne 5. ledna bylo odsouzeno pět vězňů möllersdorfské trestnice, protože zabili jednoho spoluvězně, jenž ukradl balík s potravinami. Ale proč ukradl trestanec potraviny a proč ocitli se okradení v tak zřejmém, bezměrném vzrušení, když viděli, že byly jim odcizeny potraviny? V důvodech rozsudku se praví: . . . „Obžalovaní, sešlí nedostatečnou výživou . . ." Tedy jenom část viny padá na trestance. Kdo je ještě vinen?

Nejrychlejší řečníci. „Echo de Paris" přináší studii o rychlosti řeči parlamentárníků. Je známo, že románští politikové, zvláště Francouzi a Italové mluví mnohem rychleji než Slované, Angličané a Němci. Duch jazyka a stavba slov je tu ovšem rozhodující. Že se zejména ve francouzské sněmovně nalézá mnoho znamenitých řečníků jest dávno známou věcí. Leč ne každý dobrý řečník mluví rychle. Příkladem toho byl Waldeck-Rousseau, dosud nepřekonatelný mistr umění řečnického, který věcně, odměřeně a s nepřekonatelnou logičností uměl řečniti. Rovněž i Alexandr Ribot, který se často přirovnává s Waldeck-Rousseau-em, nemluví právě rychle. Za posledních let, byly řeči znamenitých státníků chronometrisovány a pomoci fonografu zachyceny, což umožnilo přesnou statistiku o rychlosti řečnické. Co nejrychlejší mluvčí byl seznán Deroulède, hrůza stenografů, jež téměř nikdy nemohli přesně zachytiti jeho řeč. Co průměr pralamentární řeči platí 133 slov za minutu. Tento rekord překonal Briand 140 slovy, zatím co nejlepší řečník nynější sněmovny Viviani za chvil zvláště rozčilujících vychrlí 150 slov za minutu. Gambetta a Laurès promluvili na velikých schůzích jak ujišťují stenografové dokonce i 180 slov za minutu. Světový rekord přísluší však dle statistiky posledních let americkému pacifistovi Lofollete-ovi, jenž nejen že při zcela obyčejné řeči vychrlí 160 slov, nýbrž který bez oddechu dovede po plných 6 hodin mluviti, aniž by se trochu znavil.

Stávka redaktorů. Stávka redakttorů „Nové Reformy" v Krakově byla skončena vítězně pro redatory, jichž požadavky úplně povoleny. — Dle sdělení vydavatelstva „Nové Reformy" žádáno bylo toto zvýšení platů: pro jednoho redaktora na 12.000 K, pro druhé-

nádherná kathedrála, neměla ani jména, ani vroucně se modlících, kteří by se k ni uchylovali.

Za nízkého stavu vody mohlo se branou projíti suchou nohou, při polovičním přílivu bylo nutno broditi se po kolena ve vodě, při třičtvrtním sáhala voda po pas a byl-li příliv v kulminaci mohl se tam odvážiti jen znamenitý a vytrvalý plavec, či potápěč.

Z rozervaných mocných útesů, vyčnívaly dvě gygantické, načervenalé, žulové stěny, které se venku, na břehu moře sbližovaly. Vlny vyhlodaly spodní jejich část v ohromné klenutí, nyní mechem zcela zarostlé. Na všech stranách zvedaly se mocné stěny, na nichž déšť a vítr vyšlehaly nejfantastičtější obrazy a figury. Kathedrála tato neměla sice pestře malovaných oken, leč za to byla klenuta modrou, bezoblačnou báni nebeskou. Matné, k pobožnosti povzbuzující světlo osvětlovalo toto slavnostní místo a přírodou napodobené mystické sochy, jež pověra nazvala „Opatem s biskupskou čepicí", „mnichem v kutně" a různými jmény svatých. Půda byla pokryta kamením a usazeninou, ze které se místy zvedaly ohromné balvany, vyhlížející jako kameny náhrobní, zvláště za tichých nocí, kdy na ně sedaly sovy, jichž hlavy se odrážely ve svitu měsíce, jako strašidelné lebky kostlivců.

Pověra přetvořila pravdivý původ tohoto dómu v legendu. Dle ni, stávalo tu za dávných a dávných časů bohaté opatství, leč jeho mniši zneuctili posvátné místo svého pobytu leností a zahálkou. Bůh je dobrotivý a ve své veliké milosti seslal prý kteréhosi dne sv. Gilda k mnichům, aby je napomenul a k dobrému obrátil, jich bohopusté nešváry vykořenil a nezdaří-li se mu to, aby se stal svědkem jich trestu. Za hrozné, mrazivé noci, stanul Gildus před branami opatství; údy jeho byly zkřehlé mrazem, měl hlad a žíznil; ztuhlými prsty zaklepal na vrata; leč mniši právě hodovali, zpívajíce a popíjejíce a neslyšeli tudíž jeho klepání. Klepal znovu a zno-

chodíce raději ve volných chvílích na táčky, byli Rohan a Marcela neustále pospolu. Choval se k ni pozorněji a opatrněji, nežli kterýkoli bratr; vždyť miloval třpytný její zrak, pod čepečkem skrytý havraní vlas, její jemnou bytost a něžný podiv, kterým k němu vzhlížela! Dlouhá léta byla mu kamarádkou ve hrách, nyní byla věrnou jeho průvodkyní a brzy se měla státi jeho ženou. Je sice pravda, že sňatek mezi blízkými příbuznými narážel v Bretani na mnohé překážky. Bylo k tomu totiž nutno zvláštního povolení biskupova. Ostatně se mladí lidé dosud o tom nikdy nerozhovořili. K čemu také? Rozuměli si i tak, neboť láska nepotřebuje, jak známo slov, majíc sama svoje značky a hlásky, jež jsou mnohem výmluvnějšími. Pocitu radosti, že se nalézají pospolu, nedovedli dosud pojmenovati. Těšili se vespolek z toho, jako se těšili z lahodného, čerstvého vzduchu za jasných, slunečních dnů a z modravé báně nebeské. Spájeli se vzájemně svým dechem a byli šťastni. —

Rohan se zvedl ze zeleného trávníku naslouchaje výčitkám dívčiným. Co ji odpovídal? Oběma rukama tiskl její hezkou tvář a líbal ji — líbal.

A ona se smála jemně se zardívajíc; kdyby ji byl líbal na rty byla by se zarděla hluboce.

Pak se obrátil k žulové skalině, na níž ležely klobouk a dřevěnky.

Soumrak se zvolna skláněl nad mořem. Krvavě zbarvená skaliska, mokrý písek a vodní víry a prohlubně mezi rozervanými balvany ztrácely ponenáhlu svůj třpytný lesk; vrány spěchaly k pevnině, a mořští ptáci hledali v divém skřeku svá skrytá hnízda; sova vylézla ze svého temného koutku a lehkým letem snášela se dolů k skleněné hladině moře.

Rohan zabloudil svým zrakem po večerní krajině. Na palubě rybářské šalupy poznal zcela jasně mužstvo, jež s obnaženou hlavou a se zrakem k nebi zvednutým a rukama sepiatýma se modlilo. Tam — na hoře, na vrcholu skalního útesu

ho 9.600 K pro třetího 8.400 K, pro čtvrtého 7.800 K, pro další 4 redaktory 7.200 K a pro jednoho redaktora na 6000 K. Někteří mají příležitost ku vedlejšímu výdělku.

Proti lenochům v Rusku. Z Petrohradu se oznamuje Následkem panujících velikých sněhových vánic jsou ztíženy dovozy potravin a válečných nákladů, jakož i jejich doprava v ulicích. Také doprava tramwayová, automobilová a vozová jest porušena. Aby ulice a dopravní cesty byly vyčistěny, byla stanovena všeobecná povinnost k veřejným pracím. Provedení tohoto nařízení bylo svěřeno výborům domovním, plukovním a uličním a všeobecný dohled na provádění veřejným sovětům dělnickým a selským. Osob, které nekonají žádné produktivní práce, bude použito v první řadě, aby učinily zadost své povinnosti k veřejné práci.

Proč je nouze o uhlí? Měli jsme příležitost projíti v minulých dnech značnou část oblasti severozápadočeských dolů uhelných i dolů kladenských. A tu jsme se přesvědčili o tomto: Uhlí je na dolech v Čechách vytěženo tolik, že si správy dolů nevědí s ním rady a pomoci jsou nuceny jeho těžbu pro nedostatečný odvoz zmenšovati. Tak je tomu v severočeské hnědouhelné pánvi a stejné poměry jsou i na dolech kladenskkých. Celá kalamita uhelná kotví tudíž toliko v naprosto nedostatečné dopravě uhlí a zjednati v ní nápravu, není v tomto případě věcí nikterak nedosažitelnou. Třeba k tomu pouze dobré vůle, moci a — řekněme také — potřebné míry dovednosti.

*

Zemětřesení v Quatemale. Teprve v těchto dnech došly obšírnější zprávy o hrozném zemětřesení, které postihlo město Quatemalu. Hrůzyplné otřesy nastaly o 7 hod. večer a způsobily za krátko zřícení mnohých velikých budov. Nádraží, anglické i americké vyslanectví, jakož i poštovní a telegrafní úřad byly mezi prvními obětmi. Panika, jež město zachvátila, vyvrcholila; když se sřítilo divadlo Colon, kde právě začalo představení, a kde bylo na tisíce osob pohřbeno. Následkem porušení elektrických závodů nastala v městě úplná tma. Ulice byly přeplněny prchajícími a naříkajícími. Nové otřesy zničily tři veliké nemocnice, ústav pro choromyslné a vězení. Brzy objevily se i roty lůzy drancující v prvé řadě banky a klenotnické závody. Mnohé obchody, Němcům náležející byly doslova rozbity. Vojsko i policie musily použíti střelné zbraně aby byl obnoven pořádek. Počet mrtvých páčí se dosud na 3000 lidí. Téměř 125.000 lidí je bez přístřeší, poněvadž je město téměř úplně zničeno. Arcibiskup zahájil dobročinnou akci. Poněvadž i dráhy jsou zničeny, schází dovoz a město hladoví. Celkem četná, švýcarská kolonie byla zemětřesením silně postižena. Z Rakušanů pokud je známo, nezahynul nikdo. (Quatemala je středoamerický svobodný stát o výměře 125.000 km² a počtu obyvatelstva asi 1.7 mil. Své jméno má stát po původním názvu Uhatez malha, t. j. hora, ze které pramení voda. Hlavní město Quatemala je nejvýznačnějším městem střední Ameriky; je to již třetí město toho názvu. První Cindad Vieja (také Almalonga) bylo založeno roku 1524, ale r. 1541 výbuchem sopky Agna zničeno a je obýváno jen Indiány. Na to bylo založeno druhé město 4 km východněji, zvané nyní Quatemala la Antiga, které však zemětřesením r. 1773 a 1774 bylo zničeno. R. 1776 bylo založeno nynější hlavní město, 43 km východně od původního, které však bylo zase zničeno. Kam asi přeloží ubozí obyvatelé svůj domov?



Ku obraně proti nepřátelským letcům umísťují se na nejvyšších bodech okolí strojní pušky a děla. — Ne zřídka používá se k tomu účelů i širokých komínů, lešením opatřených.

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST A HOSPODÁŘSTVÍ.

Špenát. U špenátu nelze mluviti o nějakém rychlení v tomto případě, nýbrž o zajištění sklizně na záhonech vysetého špenátu — po celou zimu. Každý pěstitel zeleniny zajisté vysévá v září neb začátkem října špenát za účelem ranné sklizně. Není snad jedné zahrady zelinářské neb soukromé, kde by se nepřezimoval alespoň záhon špenátu, určený k časné jarní sklizni. Časně z jara jest špenát draze placenou a hledanou pochoutkou. V zimě však, kdy jest čerstvé zeleniny nedostatek, jest čerstvý špenát vzácnou lahůdkou. Proto, kdo jest milovníkem této zdravé a chutné zeleniny, může si jí dopřáti nepřetržitě po celou zimu, má-li dostatečné množství špenátu naseto. Za tím účelem zřídíme kolem záhonu pěkně vyvinutého špenátu prkenné pažení na způsob pařeniště, které obloží se se stran slamnatým koňským hnojem. Na pažení možno položiti pařeništní okna, neb kdo jich nemá — prkna, které za mrazů pokryjí se silnou vrstvou slamnatého hnoje, aby záhon nepromrzl. Za příznivého počasí vrchní pokrývka se odstraní a hojně větrá. Takto ukrytý špenát možno po celou zimu sklízetl za každé pohody, neboť netrpí mrazem, ani sněhem a pod přikrývkou, je-li teplá, vyvinuje nové listy, což jest pro pěstitelé výhodou.

Sníh jako čistící prostředek. Osvědčeným prostředkem při čistění oděvu, vyšívaných pokrývek, koberců, povlaky opatřeného nábytku a j. čerstvý, čistý sníh. K čistění musí se voliti studený, mrazivý den, když sníh pod nohama chrupá a v rukou se rozsejpá. Rozmoklý, vlhký sníh k čistění takovému se naprosto nehodí. Čistění provádí se buď venku nebo v netopené místnosti. Pravá ruka ovine se čistou utěrkou a rozprostřený šat, koberec nebo jiný předmět k čistění určený se sněhem po něm nasypaným vytírá tak dlouho, až je úplně čistý, při čemž se zašpiněný sníh nahradí novým tolikrát, kolikrát je toho zapotřebí. Čistění děje se část po části, aby sníh na předmět rozprostřený nezvhl a nepoškodil ho. Je-li čistěný předmět velmi špinavý, nechá se na něm rozprostřený sníh delší dobu ležeti, což se však může státi jen za mrazu. Po vyčistění se sníh dobře vyklepe a předmět se po rubu horkou žehličkou vyžehlí.

Trpí-li husy rýmou, která se jeví vrzavým zvukem, který ze sebe vydávají a tím, že krk vzhůru natahují a zobák otvírají, aby se hlenu zbavily, mají se držeti v teple a má se jim dávati suchý chléb. Příčinou je nedostatek čerstvé vody a nemoc je nakažlivá. Proto je radno nemocný kus od ostatních hned odděliti, jakmile se příznaky zpozorují.

o o o

stála malá kaplička Bohorodičky Ochranné — tam obráceli rybáři svůj zrak, vyjížděli-li na lov do širých vod oceánu, aby si vyprosili ochrany světice a tam se rovněž upínal vděčný jich zrak, vraceli-li se s tučnou kořistí k pevnině.

„Pojďme Marcelo!"

Rohan uchopil svou ptáčnickou hůl ovinuv lano kol ruky druhé a zamířil, provázen jsa svojí družkou k vrcholu útesů. Silně vyšlapaná stezka vedla tu ku vchodu malé kapličky. Ušli pouze několik kroků, když z kteréhosi skaliska slézala bílá koza, která spatřivši je, zastavila se náhle, zvědavě na ně pohlížejíc. Zdálo se, že byla spokojena svým pátráním, neboť ihned na to k oběma přiběhla, tulíc se k nim, co starým známým.

„Hle, toť Jannedic" *) zvolala Marcela.

Jannedic odpovídala tím, že třela svoji hlavu o sukni dívčinu, obracejíc se na to k Rohanovi a tisknouc svoji kosmatou bradu do napřažené jeho dlaně.

„Co pak tu děláš — tak daleko od domova, Jannedic?" ptal se jí, usmívaje se. „Bloudíš tu po skalinách až si kteréhosi dne zlomíš vaz! Je čas odpočinku, Jannedic — pojďme!"

Jannedic, majetek to matky, byla vznešenou dámou mezi místními kozami. Podobně, jako Rohan — bylo i jejím potěšením slézati a šplhati po holých balvanech a skalinách. I ona znala nejtajnější skrýše i kouty všech jeskyní a nejšťavnatější pastviska. Děcka vesnická rejdila podle libosti po jejím hřbetě — dovolila jim to klidně, bylať velmi učenlivá, mnohem chytřejší než její družky.

Zatím co Rohan a Marcela kráčeli ku kapličce, následovala je Jannedic, zůstávajíc chvílemi státi, aby si na zvlášť šťavnaté travině pochutnala. Když oba vstoupili, s pokornou poklonou do kaple, zarazila se koza na okamžik, a mekuuvši na to krátce, obrátila se, kráčejíc zvolna, samotna k domovu.

* Asi tolik jako Hanička.

Malá kaplička stála na nejvyšším vrcholu skalisek, bez ochrany vůči bouřím a nepohodám. Vystavěli ji a modlili se v ní pouze rybáři a námořníci, kteří s ohromnou námahou a obtížemi snesli tu na vrchol stavební materiál ku jejímu zřízení potřebný. Dvéře její byly dnem i nocí otevřeny. Když se přiblížili k oltáři, dopadly barevným oknem poslední paprsky sluneční na jednoduchý obraz oltářní, znázorňující, troskotající loď s posádkou námořníků, jichž oči byly upřeny k nebesům, kde se jim zjevila Matka Boží. — V blízkosti oltáře stála soška Svaté Panny v pestrý, hedvábný háv oděná a guirlandami květin, třpytnými perlami a dřevěnými růženci ověšená.

Marcela se pokřižovala a poklekla.

Rohan, klobouk v ruce, zíral na obraz Bohorodičky — na její zjevení v oblacích. V kapličce se ponenáhlu stmívalo, stíny večerní skláněly se zvolna nad stěnami zubem času poškozenými, poslední šíp zlatého slunce přeletěl nad sehnutou hlavou Marcelinou zasáhnuv zároveň mohutnou postavu Rohanovu.

Zde byl domov víry, zde dýchaly mír a láska.

Mír a láska je dnes naplňovaly i celý okolní svět! Kdož ví — kdož ví, co přinese zítřek.

3.

ROHANOVA KATHEDRÁLA.

Nedaleko kapličky, leč zcela dole, těsně v divokém příboji, vypínal se mohutný dóm, krásnější než kterýkoli výtvor lidské ruky, s věčně azurovou klenbou, s purpurovými, zelenými a zlatými stěnami a nejskvělejší mosaikovou podlahou. Hlavní jeho otvor nazývali okolní lidé „branou svatého Gilda", leč

Veselý svět

Monolog.

„Umříti musíme,všichni říká tetinka, ale sama neumírá."

*

Zamilovaný student.

„Ach bohudíky ... konečně dopis od mé drahé, který ukončí moje poste-restantalova muka!"

*

Zná ho.

Matka: „Nevrátíš-li Františkovi v čas peníze, jistě probdí beze sna celou noc!"

Otec: „A když mu je pošlu, probdí jich ještě více."

*

Odporučuje se.

Pan dvorní rada dal si na svém dopisním papíru vytisknouti následující větu: „Přetížen prací, mohu vám bohužel teprve dnes věnovati několik řádků..."

*

Přípitek profesora dějepisu.

„Milé dámy a pánové! Když přepadli svého času Gallové Řím, pobyli vše v krvavém zmatku: „děti, muže i starce! Jedině ženám dali žíti — což i my nyní učiníme. Ať žijí!"

*

Příležitost.

„Muž k ženě: „Poslouchej pan doktor povídal, že je to škodlivo, že se děti přikrývají těmi těžkými peřinami... nejlépe bude když je ihned odneseme do zastavárny."

*

V rozpacích.

„Hospodyně kontrolující kufr služčin: „A to se podívejme dokonce i utěráky tu máte. Tolik jsem se jich nahledala."

Služka v rozpacích: „Ano — i já jsem je postrádala."

*

Moderní dítě.

Matka: „Nuže Elinko, nerozvedu se s tatínkem, poněvadž jsme se opět smířili!"

Elinka: „Škoda matinko, byla bych se stala interesantním dítětem."

*

Omluva:

Soudce: „Vrazil jste prý na svém jízdeckém koni oknem do kavárenské místnosti. Jak se to stalo?"

Obžalovaný: „Inu — jak že se to stalo? — Seděl jste již někdy na nějaké kobyle, pane soudče?!"

*

Útěcha.

Paní ku služce, jež roztloukla vásu: „Škoda, byl to svatební dar!"

Služka: „Ach Bože milostivá paní — však vy se zase brzy vdáte!"

*

Proti přistěhovalcům.

Starosta: „Jak bychom to jenom učinili, abychom zabránili přívalu z venkova?"

Pan rada Mudráček: „Inu pane purkmistře, dáme na každé ulici vyvěsit plakáty, že u nás stojí litr mléka 1 K a litr piva 2 K — a bude to."

*

Tvdohlavost.

Advokát: „Vždyť jsem vás od tohoto procesu zrazoval, poněvadž byl pro vás úplně bez vyhlídek. Nyní jste ho prohrála i v poslední instanci."

Selka (zamyšleně): „Hm, hm, nemohli bychom začít ještě jednou?"

*

Věruhodné.

Turista potkavší na osamělé cestě trhana: „Tu máte maličkost — jistě vám asi každý nedá almužny?"

Trhan: „Ale — prosím vás — mně dá každý rád něco."

Spletitá výměna myšlenek.

„Ano, ano, tak už umřel chudák, mě však býval pomocí v nouzi. Ani bych mu nebyl mohl jíti na funus, kdyby mě nebyl půjčil jeho černých šatů."

*

Na svatební cestě.

Mladá paní v železničním kupe tiše a něžně, „Bohu díky, že zase jednou vidíme krásnou krajinu, mužíčku!"

*

Rozdíl.

„Jaký je rozdíl mezi vídeňským parlamentem a kriminálem?"

„Žádný: na obou vlají prapory, když tam nikdo „nesedí".

*

Velký požadavek:



„Kytičku protěže slečno Berto!... Trhal jsem si v nebezpečí života."

„Ale ale pane barone, to říkáte vždycky! Pokud se nesřítíte — neuvěřím vám!"

*

Teď přijde k slovu lid.

Diplomat: My válku začali.
Jenerál: My ji vedli.
Lid: A my ji musíme zaplatit.

*

Dobrá rodina.

— Naše Olinka se vdává.

— Vdá se dobře?

— No, jestli! Tchán byl už dvakrát zavřen a vydělal milion, zeťáček to už dotáhl na dva miliony a trojí zavření, tchýně seděla jednou pro čtvrt milionu a ženichův bratr má právě vyšetřvovací vazbu pro deset vagonů cukru.

Letos.

Učeň z železářského krámu měl donésti kamsi dvě železná kila. Cestou dováděl a obě závaží ztratil. Dal se do pláče.

„Proč pláčeš?" ptal se ho jakýsi pán.

„Ztratil jsem dvě kila," povídá hoch.

„Z toho si nic nedělej," usmál se občan, „já jsem ztratil už deset kilo a ještě dále hubnu."

*

Nepříjemno.

Soudní sluha (k pánovi přecházejícímu před soudní budovou): Čeká tu snad pán na někoho?"

Pán: „Ano! — Zdálo se mi před chvíli jako by do soudní budovy vešel můj starý známý pán Klofáček."

Sluha: „Zcela správně, byl to pan Klofáček! — Ale upozorňuji Vás, na toho raději nečekejte — ten vyjde až za 6 měsíců."

Zrnko.

Honorář mnohých spisovatelů je spíše nálezným.

*

Pravé ženy nevědí ničeho o právu žen.

*

Chytrý strýček.

„Milý synovče! Tvůj dopis, v němž mě chceš pumpnout o 100 K jsem bohužel neobdržel."

*

Žena lékaře:

„Při nejlepší vůli ti onen kostým nemohu koupit — jsem momentáně ve finančních nesnázích."

„A přece uzdravuješ rychle svoje patienty!.. Ano, ano, k nim máš cit a ke mně né!"

*

Nezkušený

Soudce: „Doznáváte tedy, že jste křivě přísahal; co chcete uvésti na omluvu?"

Obžalovaný: „... Vědí pane soudče — ono to bylo po první, co jsem přísahal."

*

Pozorný.

Sluha: „Pane barone dovoluji si vám oznámiti, že čeká v předsíni asi šestnáct věřitelů — a všichni by chtěli s vámi mluviti!... Pokud se týče pořadu — tak jsem je už jaks taks spořádal."

*

Nikdy na rozpacích.

„Pane hostinský, ten guláš se mi zdá trochu drahým."

„Ale kdepak, vždyť je báječně chutný — jen si přečtěte včerejší jídelní lístek."

*

Výmluvné.

„Znáš ony dvě dámy, jež šly právě kolem?"

„Ovšem že — moc dobře!... První — to je pane jedna!... a ta druhá — inu to je druhá!

*

Příjemná odběratelka.

Paní vybírající klobouk k prodavačce: „Velký výběr věru nemáte!"

Prodavačka: „Ale račte dovolit milostpaní vždyť si již zkoušíte dvoustý klobouk!"

*

Sarkastický

„Nuže, co pak je to vlastně za partaj, co se k vám před nedávnem přistěhovala?"

„On je básníkem, ona malířkou a dcera zlobí lidi zase jinak!"

*

Měřítko.

„500 K — to je ohromný honorář za vaše pojednání, pane doktore!"

„Ale kdež — to jste uspořil na vaši jednoduché diétě, kterou jsem vám předepsal."

*

Citupluý:

Ředitel věznice: „Doufám, že se tak brzy neuvidíme, milý pane Drabslíku?"

Zloděj: „Ach pane řediteli, neztěžujte mi tak naše rozloučení."

*

Nejvyšší čas.

Lékař (ošetřující dámu, která spadla do vody): „Bohudík, srdcení činnost se ponenáhlu vrací!"

Zachránce: „Ták — to si musím pospíšit, abych zmizel."

*

Z divadelního humoru.

Páni studenti chtěli hráti divadlo; nepodařilo se jim však nakloniti ku hře místní dívky, které by byly hrály ženské úlohy. Konečně odebrali se páni ochotníci k slečně Zdeborské, a tu jal se jí jeden z nich důkladně domlouvati slovy: „Dáma, která měla v naší veselohře hráti první milovnici, onemocněla nám a my nemůžeme teď žádnou jinou stloucí, doufáme však, že se nám to u vás, ctěná slečno, podaří," dodal galantní ochotník.

PRODLUŽ SVÉ ŽIVOBYTÍ!



Život lidský, lze prodloužiti, nemoci se vystříhati, nemocné uzdraviti, slabé posilovati, nerozhodným vůli a nešťastným spokojenost vrátiti!

Co jest příčinou nemoci?

Oslabení nervové síly, stísněná nálada, ztráta milých přátel, neb příbuzných, zklamání, bázeň před onemocněním, nesprávný způsob žití a mnohé jiné příčiny.

Veselá mysl a dobré srdce

jest nejlepším lékařem! Ku získání spokojenosti a oživení nálady, posílení naděje, vede jen jediná cesta, o níž pojednává malá brožura, již každý, kdo o ní požádá obdrží

zcela zdarma

V této malé příručce se učí, jak lze během krátké doby získati nových sil duševních a tělesných, silných nervů a svalů, aniž bychom tím rušili denní naše zaměstnání, jak se lze zbaviti únavy, špatné nálady, roztržitosti, slabé paměti, nechuti k práci a mnohých jiných chorobných příznaků. Žádejte tento spisek, který Vám přinese poučení a naděje v budoucno.

Adresa: **Ernst Orsech, Berlín S. W., Markgrafenstrasse 63, odd. 436**

Nepříjemné chloupky

v obličeji i na těle odstraníte bez bolestí i s kořínkem!



mým chloupky odstraňujícím prostředkem „Rapideath". Místa, na nichž chloupky se tvoří odumřou, takže chloupky více růsti nemohou. Žádné svrbění kůže, mnohem lepší, než elektrolysa. Žádný prášek Od Dr. Clasena a Dr. Ergusa odporučeno. **Cena K 6.80.** Zasílá diskretně proti dobírce

salon J. Oswald, Vídeň XIII., Penzingerstrasse 50, odd. 13. 2057

Obchodní hodiny od 9—12 a od 2—6.

Zaručený výsledek neb peníze zpět!



Krásné plné **POPRSÍ** obdržíte při užívání cremu od Dr. Rixe. Zaručeně neškodného pro každé stáří. Rychlý a jistý výsledek.

1 tuba na zkoušku K 5— velká tuba dostačitelná k výsledku K 10.—

Zásilka posílána diskrétně proti placení předem.

„NOVITAS" zasilatelský obchod IV, **Ústí nad Labem. Čechy**

Nejlacinější noclehy

Vídeň II., Novaragasse č. 45

858 (blíže Pratersternu).

Čisté postele pro pány po K —·60, —·80 a 1·—. - Pokoj s dvěma lůžky K 2·40.

Zdarma a vyplaceně



obdrží každý, kdo požádá můj hlavní ceník se 4000 vyobrazeními hodin, zlata, stříbra, hudebních a holičských nástrojů; Školních a koncertních houslí za K 14·—, 20·—, 25·—, a výše. Harmoniky za 16·—, 22·—, 30·—, 40·—, 2řadové víd. harmoniky za K 70·—, 80·—, 100.—, 120·—, 3řad. 180·—, 200·—, 240·—, 280·—.

Výměna dovolena, neb peníze zpět. Zásilky dobírkou neb proti předem zaslanému obnosu zasílá obch. dům **Hanuš KONRÁD.**

c. k. dvorní dodavatel 197 **v Mostě č. 1592.** (Čech.

---

500 korun!

Vám vyplatím když můj „Ria balsám" nevyhubí Vám od koř. kuří oka, bradavice a roh. výrostky v kůži do 3 dnů bez bolesti.



Stéré díky a uznáv. dopisy. Cena 1 kelímu s ubezpečujícím dopisem K 2·75, 3 kelmky K 5·50, 6 kelímků K 8·50.

Kemeny Košice (Kaschau.)

I. pošt. schránka 12/650, Uhry.

Každá paní



čte můj velmi zajímavý spis

„Moderní ošetřování poprsí"

Zcela bezplatný.

Okamžitá rada při slabosti a při nouzi o plnost. pište okamžitě na adresu:

Ida Krause-ová Prešpurk Schanzstrasse 2. Odd. 37. Uh

ČTĚTE A ROZŠIŘUJTE VÍDEŇSKÉ ILLUSTROVANÉ NOVINY!

KDO inseruje Prodává!!

Uhlí

nahradí Vám mým briketovým lisem s dětskou hravostí vyrobené

BRIKETY

ze starého papíru, uhelného prachu a z každého hořlavého odpadku. Nepostradatelný v každé domácnosti, neb odstraní uhelnou nouzi! Tisíce lisů již v potřebě. Četná uznání! Cena K 22·—. Franko proti placení předem neb na dobírku.

V. Ditmar, Praha-Žižkov Havlíčkova č. 9. odd. 8.

Jen po několik dnů

pěstujte svůj obličej

! Cremem Mirabellis !



(Zázrak v péči o krásu pleti) používajíc při tom příslušného toaletního prášku dle mojí methody a každý se vás jistě otáže, jak to, že jste tak náhle omládl a oslnějícím přímo způsobem zkrásněl. Kůže se neznatelně obnoví skvrny na pokožce, přižívnicí její a jiné a jiné kožní nečistoty zmizí a tvář stane se čistou, hladkou a bělo-skvoucí. Malý kelímek K 2.—, větší K 4.—. Nepostradatelný toaletní prášek k tomu stojí K 1.50. Pudr, nádherně vonnící, barvy lidské pokožky, dodávající tváři nesrovnatelného půvabu prodáváme v krabicích po K 1.—, 2.—, 3.—. Štěteček k pudrování K 1.—.

Růžových lící (Růžové kapky), skvostný, nepostradatelný prostředek pro bledé dámy, aby vyčarovaly na svých lících a rtech jemnou a mladistvou červeň. (Neodbarvuje se ani se barvou neprozrazuje.) Cena láhve K 3.—.

Trest na obočí Dlouhých řas, propůjčujících ráz tváři, hustého obrví, dodávajícího oku výrazné a dokonalé krásy docílíte touto trestí, která mimo to podporuje vzrůst vlasů, dodávajíc jim temnějšího odstínu. Cena K 3.50.

Pošt. zásilky dorčuje nenápadně, bez udání obsahu V. Edith Spitaler parfomerie Mirabell Vídeň VI., Mariahilferstr. 41. I. posch. 25.

Návod o péči o tělesnou krásu jest každé zásilce přiložen. — Porto nutno hraditi.

Každý praktický obchodník inseruje ve „Víd. Illustrov. Novinách"!

Výtečné fotostroje



zvláště do pole se světelnou optikou.

Rychlofotografické stroje a potřeby. **Komory pro začátečníky** s přípravami a návodem: K 3·20, 4·20 a 6·80.

Komory sklopné 6×9 K 12·— 9×12 K 15·—. Stroje Luxusní až do K 900·—.

Desky, pohlednice a přípravy vždy na skladě

E. Birnbaum, fotozávody. Rumburk 55, Čechy.

Vyznamenán c. k. rakouskou státní medailí.



Velký výběr

všech hudebních nástrojů, jako gramofonů, harmonik, houslí, louten, kytar, citer, mandolin, křídlovek, klarinetů atd. — Velmi levné ceny. — Ceník zdarma 1958

G. Stiastny, Vídeň XVII., Halvarlenberggasse čís. 36

Dobrý účel

má i nejmenší insert, je-li vhodně sestaven — a ve vhodném listě. Zkuste inserovati též ve „Vídeňských Illustrovaných Novinách", v nichž inserty opravdu úžasně působí. Na přání posloužíme každému rozpočtem insertním, zdarma sestavíme návrhy na texty, štočky a udělíme rady pro účelnou reklamu.

Tiskopisy všeho druhu

ve vkusné úpravě, v čase nejkratším a v cenách nejlevnějších, nabízí knihtiskárna

Hrazdira a spol., Vídeň X.

Eugengasse 22. **Eugengasse 22.**

Živnostenská banka filiálka ve Vídni

I. okres Herreng. 12.

SMĚNÁRNY VE VÍDNI:

I., Herrengasse 12. I., Graben 15. II, Praterstrasse 24. III., Landstr. Hauptstr. 88. IV., Favoritenstrasse 4. V., Margaretenstrasse 71. VI., Gumpendorferstr. 100. VII., Mariahilferstrasse 84. VIII., Josefstädterstr. 103. IX., Porzellangasse 9. X., Favoritenstrasse 95. XII., Meidlinger Hauptstrasse 15. XX., Am Spitz 15.

Vklady na knížky 3½%

Akciový kapitál K 80,000.000·—.
Reservní fondy přes K 23,000.000·—.

FILIÁLKY:

Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Hradec Králové, Jihlava, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Olomouc, Moravská Ostrava, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, a Terst s expositurou v Gradu a Opatii.

Centrála v Praze založena r. 1868.

Majitel: Družstvo „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ
ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 85.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejí. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje. —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 5.

Jednotlivá čísla 40 hal.
Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.
Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.
Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.
Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 31. LEDNA 1918.

Nabíjení 30·5 centimetrového hmoždýře na tyrolské frontě.



Významné politické projevy hraběte Czernina a hraběte Hertlinga. — Mírové vyjednávání v Brestu zase obnoveno. — Ruská konstituanta rozehnána, nová občanská válka je v proudu. — Zasedání parlamentu a delegací.

VLÁDNÍ ,ROJEV NA ČESKCU ADRESU.

V úterní schůzi poslanecké sněmovny mluvil ministerský předseda dr. ryt. Seidler o české tříkrálové deklaraci a prohlásil, že deklarace ze dne 30. května 1917 nedržela se sice v rámci konkretních ústavních ustanovení a zasluhovala nejostřejší důtky, když dotýkala se nejsvrchovanějšího práva země uherské, leč přece brán v ní zřetel zájmy dynastie a celé říše. Pražská resoluce má jinou tvářnost; její původ tkví sice v těchže národnostních proudech jako deklarace z 30. května, leč marně tu člověk hledá i dalekou ozvěnu dynastické a celistvé státní příslušnosti. Politická myšlenka, jež se tu projevuje, zdá se podléhati sugescím myšlenky světa, s níž jsme svedli úspěšně posud nevídaný boj o existenci. Resoluce se poněkud staví na mezinárodní stanovisko a sleduje partikulární cíle mezi Rakouskem a jeho nepřáteli, ochotna, při nejmenším při uzavírání míru ujati se mezinárodní snahy, aby docílila suverénního uznání zahraničních států. Naši nepřátelé mohou z ní čerpati novou odvahu, neochabovati ve svých snahách proti zásadám našeho státu. Ministerský předseda vykládá dále, že snaží se česká deklarace rušiti mírové jednání, jež je v proudu, potírati mír, pokud nepřinese právo sebeurčení národů, a sice sebeurčení ve zvláštním, k vlastním účelům násilně převráceném smyslu. Vytýkaje resoluci státu nepřátelský úmysl, pokládá ministerský předseda za nutné, všemi prostředky ji potírati. Bylo by nesnesitelnou myšlenkou, prodlužovati válku za tím účelem, aby program pražské resoluce přiblížen byl svému uskutečnění. Vláda prý nechce stotožňovati s touto resolucí celý národ, ona bezpečně očekává, že ve svém ušlechtilém a zdravém jádru nebude nakažen jedovatými zárodky. Vláda si přeje, aby i ti, kdož se prohlašují za přívržence resoluce, jiż lze jistě prohlásiti za druh válečné psychosy, našli opět cestu k rakouskému vyznání a umožnili požehnanou společnou práci na vznešených budoucích úkolech naší milé vlasti.



K mírové konferenci v Brestu Litevském, která byla opět odročena do 29. ledna. 1. Hrabě Czernin, 2. dr. š. Kühlmann, 3. bulharský delegát Popov, 4. polní podmaršálek Csicserics.



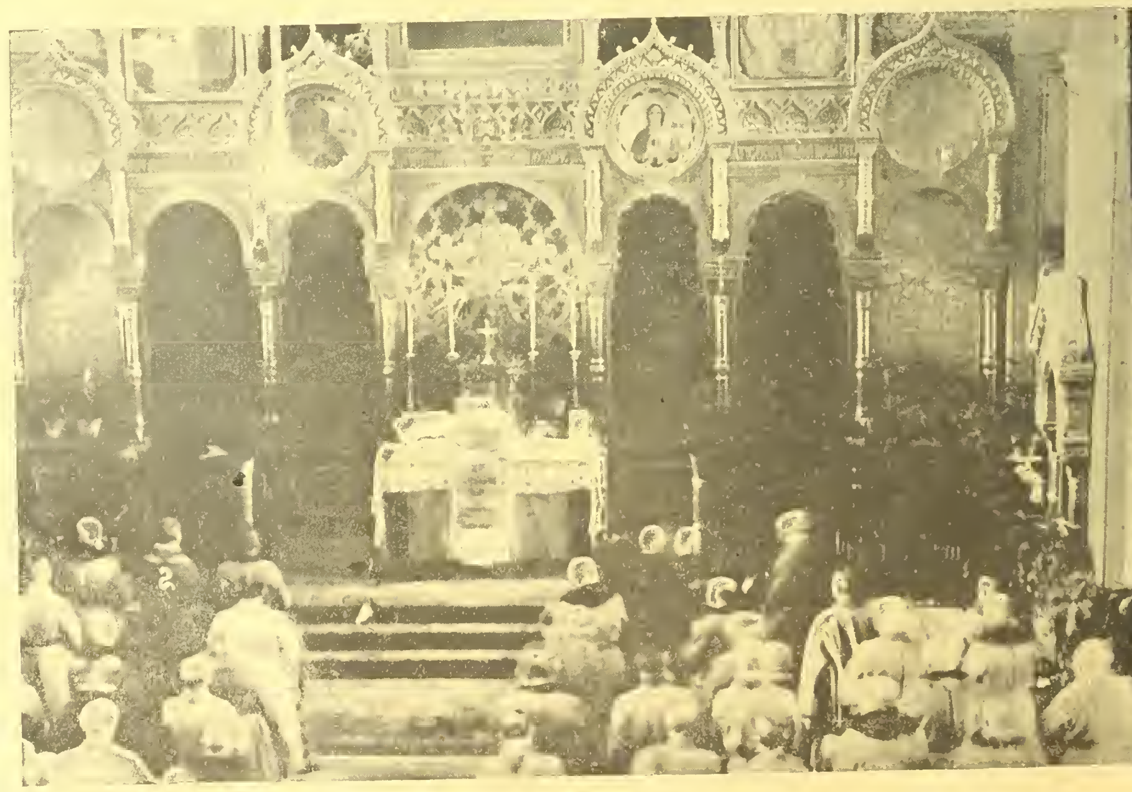
Z Brestu Litevského: Princ Leopold Bavorský, hrabě Czernin, generál Hofmann, polní podmaršálek Csicserics a hrabě Mensdorff opouštějí dne 7. ledna po bohoslužbách chrám citadely v Brestu Litevském

OČ SE VEDE SPOR V BRESTU LITEVSKÉM.

Zásada veřejnosti, již si Rusové vynutili pro své vyjednávání, nelíbí se ovšem diplomatům staré školy a vládní „Fremdenblatt" naříká, že je to poprvé v dějinách světových, co vyjednávání o mír díti se musí veřejně. Je to naprostá novota, a proto průběh vyjednávání rozčiluje nejen přímé jeho účastníky, nýbrž i veřejnost, neboť při množství překážek, které se zdají nepřemožitelnými, není divu, že některou chvíli se zdá, že vyjednávání se rozbije. „Aby se proto předešlo všem nesporným výkladům", prohlašuje list ministra Czernina důrazně, „nutno konstatovati, že nezměněnou zůstala vůdčí čára válečných cílů našich: dosažení míru bez anexí. Bojujeme boj obranný a nechceme výbojů. Na zásadě této trváme dnes v Brestu Litevském. Jestliže však jsme odhodláni, ničeho neanektovati, nemůže nám býti přece lhostejným stav, v jakém se nalézají země, které se nyní nalézati budou u našich hranic. Nemáme úmyslu, přivtěliti ke státu našemu území, jež našim vojskem jsou obsazena, nesmíme však též strpěti, aby v nich zavládl stav, který by nám mohl býti nebezpečným. Nechceme anektovati, ale nechceme také, aby ruská revoluce prováděti mohla morální anexi v územích, která s námi hraničí." Jedním slovem: revoluce ruská je vládám čtyřspolku nepohodlná a samostatné státy, které děliti mají budoucí říši ruskou od říši středních, mají býti hrází, která by zadržovala revoluční vlny, jež by se z Ruska hnáti chtěly na západ.

*

Stanovisko vlády německé vyjadřuje „Nordd. Allg. Ztg." takto: Odpověď čtyřspolku na čtyři body ruské je jistě krokem k vyjasnění a tím i k dorozumění, pokud obě strany dorozumění budou opravdu chtíti. Trocký uznal, že odpověď středních mocností odstranila formální obtíže, ale její účinek a úmysl se neomezuje jen na to. Střední mocnosti ukázaly, že cestu k dohodě spa-


Bohoslužby v chrámu citadely v Brestu Litevském, konané dne 7. ledna za účasti mírových delegátů. 1. Princ Leopold Bavorský. 2. Hrabě Czernin.



Členové rak.-uher. delegace v Brestu Litevském: 1. Wulff, 2. hrabě Czakl, 3. hrabě Rex, 4. major Glaise, 5. baron Gautsch, 6. podplukovník Pokorný, 7. baron Wirbach, 8. hrabě Mensdorff.

třují v kompromisu, který počítá se skutečnostmi, jak je válka utvořila. Ve čtyřech bodech, v nichž skutečnosti tyto byly shrnuty a v jejich praktických důsledcích, které střední mocnosti považují ještě za možný podklad kompromisu, projevuje se rozpor, který je dosud mezi oběma stranami a především cesta, na níž by mohl býti překonán. Rozpor tento se prohlašuje tím, že ruské požadavky pohybují se na půdě theoric, kdežto návrhy německé mají za podklad skutečnost. — Ano, v tom spočívá veliký rozpor a největší překážka dohody, že čtyřspolek staví se na půdu poměrů, které válka vytvořila, kdežto Rusové chtějí, aby za podklad dohody sloužila absolutní zásada míru bez anexí a válečné náhrady a právo sebeurčení pro všechny národy. Čtyřspolek hájí zásadu, že obsazené území náletomu, kdo je dobyl a chějí, aby Rusové to uznali.

▫ ▫ ▫

MOBILISACE A DEMOBILISACE.

V poslední době šíří denní tisk spoustu zpráv o Rusku. Některé tvrdí, že bolševická vláda a sověty organisují revoluční armádu a poslali na fronty „Červenou gardu", jiné líčí zase demobisační opatření v Rusku. Co je pravda na zprávách o válečných přípravách nedá se zjistiti, ale na druhé straně je dokázáno, že ruské vojsko více než o průběh jednání v Brestu Litevském se stará o demobilisaci. Již od 21. prosince m. r. konají se v ruském hlavním stanu konference o této otázce, jejíž rozhodnutí vyhrazeno jest všeobecnému kongresu armád v Petrohradě právě zasedajícímu. Původně spadala otázka demobilisace do kompetence komise pro převedení armády na stav v míru, ale její práci strhly na sebe organisace vojáků, které si věc ovšem představují velmi jednoduše. Jinak ovšem se na to dívá všechno občanské obyvatelstvo bez rozdílu stran, majíc jednosvorný dojem, že by došlo k neodvratné katastrofě, kdyby včasným opatřením nebyl upraven návrat ruského mužstva do vnitra země, vždyť již nyní železnice a všechny dopravní podniky vydány jsou terrorismu stále četnějších, vší disciplíny prostých zástupů, opouštějících frontu. Následkem obtíží, které se stavěly v cestu výživě několikamilionové armády, byly již z fronty odvolány starší ročníky 1893, 1895, 1897—1899, letos pak došlo na ročníky 1900 a 1901. Všeobecný kongres vojáků řídí se v této příčině náhledem, že jen pevná důvěra sborů v rychlou demobilisaci, poskytne jim tolik morální síly, aby vůbec vydrželi v posicích. Choulostivou jest v souboru demobilisačních otázek zvláště otázka zbraní. Vojenská správa, obávajíc se zneužití nebo zašantročení zbraně, vyslovila požadavek, aby zbraň byla ponechána na frontě, ale organisace vojáků jsou právě zcela opačného náhledu a připustily na konec jen tolik, že vracející se mužstvo má za cesty míti uložené zbraně ve zvláštních vozech. Organisace vojáků sledují při tom účel všeobecného zbrojení lidu ruského, neboť Lenin zabývá se plánem, nahraditi armádu organisací po vzoru Červené gardy. Důležitým opatřením v oboru demobilisace ruského vojska jest zahájené již převádění výzbrojního průmyslu na pole výroby mírové. Téměř všechny válečné dodávky byly již likvidovány na znamení pevné vůle, učiniti konec válce. Ve všech průmyslových podnicích, kdykoli jde o práci z oboru výroby mírové, má práce býti prováděna s použitím co největšího počtu dělníků a se vším úsilím- kdežt v pracech k účelům válečným jen potud má býti pokračováno, jde-li o pouhé dokončení dříve již započatých. Továrnám a průmyslovým svazům muničním vypověděla vláda lidových komisařství přímo nepřátelství a odňala jim úvěry, aby je v práci ochromila. V důsledném provádění demobilisace, došlo již i na městské a okresní svazy, které si obraly za úkol starati se o vojenské zásobování a zdravotnictví. Jsou buď rozpouštěny, nebo podřizovány moci vojenských rad, což vede k stejnému konci. Ku všem těmto protivojenským opatřením, přistupuje ještě právo mužstva voliti si důstojníky, a sice bez obmezení důstojenství. Jaký materiál přichází tu na povrch, lze si domysliti!



Ukrajinská delegace v Brestu Litevském.



Chrám citadely v Brestu Litevském, sídlo mírové konference rakousko-německé-ruské.

Ať si tedy Trocký a Joffe v Brestu Litevském vykládají, co chtějí, my můžeme tušiti, jaká asi armáda stojí za nimi.

□ □ □

PROJEV CZERNINŮV.

Zahraniční ministr hrabě Czernin ve svém prohlášení v zahraničním výboru rakouské delegace líčil nejprve obtíže veřejného mírového jednání. Nikdy ještě nevedlo se mírové vyjednávání veřejně. Je vyloučeno, aby jednání, rovné co do rozsahu a hloubky dnešní konferenci v Brestu Litevském, mohlo míti v prvých minutách hladký průběh. Jde o to, aby vybudován byl nový svět, aby bylo obnoveno všecko, co tato nejnemilosrdnější ze všech válek pošlapala. Při všech mírových konferencích, které známe, jednalo se v různých fásích při více méně zavřených dveřích a teprve po skončeném vyjednávání byl veřejnosti sdělen výsledek. Ze všech dějin vyplývá, že je to samozřejmá cesta, že obtížná cesta mírového vyjednávání jde přes hory a doly. Jsou některý den vyhlídky příznivější, jiný den opět méně příznivy. Když se však nejrůznější fáse mírového jednání telegrafují hned do celého světa, jako tentokráte, je samozřejmo, že celého světa zmocňuje se nervosa, zprávy působí jako elektrické rány na veřejné mínění. Jsme si plni vědomi nevýhody takového konferování, nicméně však vyhověli jsme přání ruské vlády, vyjednávati veřejně, protože chtěli jsme ukázati svoji ochotu, že se nechceme za nic schovávati. Hr. Czernin praví dále: Nutností při tomto veřejném vyjednávání je, aby veliká veřejnost v zázemí a především vůdcové zachovali si klidné nervy. Partie musí býti dohrána s chladnou krví a povede k dobrému konci, jestliže národy monarchie budou podporovati zodpovědné zástupce na konferenci. Především budiž konstatováno, že podklad, na němž Rakousko-Uhersko vyjednává s různými nově utvořenými říšemi ruskými, je: Mír bez kompensací a bez anexí. To je program, který jsem před rokem, když ujal jsem se úřadu zahraničního ministerstva, vyhlásil, který ruští držitelé moci ve své mírové nabídce opětovali a od něhož jsem neodbočil. Ti, kdož myslí, že jsem se dal s této cesty zatlačiti, jsou špatní psychologové. Nenechal jsem veřejnost nikdy v pochybnostech, jakou cestou kráčím, a neustoupil jsem o vlas s této cesty, ani na pravo, ani na levo. Byl jsem vyhlášen za miláčka Všeněmců a těch, kdož stojí Všeněmcům blízko. Byl jsem označen za válečného štváče u těch, kdož chtějí mír za každou cenu, jak dokazují četné dopisy. To obojí mi však nevadí. Naopak, toto dvojnásobné nadávání je mi jediným obveselením ve vážé této době. Prohlašuji ještě jednou, že nechci ani čtverečný metr půdy, ani haléře od Ruska, a že Rusko, stojí-li na témže stanovisku, musí mír uzavříti. Ti, kdož mluví za každou cenu, praví Czernin, nechť vezmou na vědomí, že nepropůjčí se k uzavření míru, který by překročoval načrtnutý rámec a že bude ve válce pokračovati, kdyby ruští vyjednavači žádali odstoupení území nebo náhradu.

Hr. Czernin líčí pak obšírně obtíže mírového vyjednávání, protože nevyjednává se s jednou ruskou říší, nýbrž s několika. Vyjednává se přímo s petrohradskou vládou a vládou ukrajinskou nepřímo s Finskem atd. Hr. Czernin sděluje, že vyjednávání s Ukrajinou je na dobré cestě. Vyskytla se však nová překážka, protože bolševická vláda prohlašuje, že hranice Ukrajiny nejsou ještě určeny a protože domáhá se nejnověji ukrajinská rada vojáků a dělníků zastoupení v Brestu Litevském. Tento požadavek delegace ruská podporuje. Hr. Czernin prohlašuje, že nebude obtížno docíliti dohody s Ukrajinci na základě staré hranice. O Polsku mluví hr. Czernin, že také od tohoto nového státu ničeho nechceme. Klade důraz na to, aby všeobecné vůli lidu v Polsku bylo vyhověno. Hr. Czernin vyhověl by rád polskému požadavku ohledně připuštění Poláků do Brestu Litevského, ale ruská vláda neuznává tento požadavek a nynější vládu polskou. Hr. Czernin mluví pak o differencích mezi Německem a Ruskem ohledně sebeurčení okupovačného území a praví, že i v tomto bodě



Sídlo mírové konference Brest Litevský: Hlavní třída města, ze kterého toužebně čekají národy zprávu osvobozující.



Z Brestu Litevského, sídla mírové konference: Podplukovník Pokorný, delegát rakouský v rozmluvě s delegátem bulharským.



Hlavní nádraží v Brestu Litevském. Bylo při ruském ústupu značně poškozeno, ale německým vojskem v brzku znovuvybudováno.



K nedávné návštěvě rakouských delegátů v obsazených územích italských: Delegáti u vchodu do italské kaverny na Podgoře.

možno docíliti dohody. Pak odpovídá hr. Czernin na mírové poselství Wilsonovo. Vítá notu Wilsonovu, která znamená značné sblížení rakouského a amerického stanoviska. Některé body Wilsonovy noty vítá dokonce nadšeně. Probírá bod za bodem a některé z nich přijímá. O Elsasku a Turecku prohlašuje, že Rakousko setrvá po boku svých spojenců. O vnitřních poměrech monarchie praví, že musí odmítnouti jakékoliv vměšování americké. Máme v Rakousku parlament všeobecného hlasovacího práva a ve světě není demokratičtější sněmovny nežli je naše. Proto o všech vnitřních záležitostech budeme rozhodovati sami.

NOVÁ OBČANSKÁ VÁLKA V RUSKU.

V Rusku vzplály nové boje. Bolševici rozpustili a násilím rozehnali ruské Národní Shromáždění, protože v něm neměli většinu. Tento násilný čin maximalistické vlády dal signál k rozhodnému boji proti petrohradské vládě, který je už několik dní v proudu. Všecky okolnosti nasvědčují tomu, že dny bolševické vlády jsou sečteny a že musíme být připraveni na nastolení nového kursu, nové vlády v Rusku.

Od října loňského roku mohla nepatrná menšina bolševická vládnouti neobmezeně a absolutně. Všechno bylo zakřiknuto a ustrašeno a nikdo se neodvážil hlesnouti. Ale pomalu se hlavy začaly zdvihat, pomalu si veliká většina uvědomovala svou moc a povinnost a kostituanta svou hrdou neohroženosti dílo obratu dovršila. Na ulicích petrohradských vzplanul boj. Trocký se vrátil na rychlo z Brestu, aby pomohl v těžké chvíli Leninovi. Po čtvrt roce hrůzovlády odvážilo se opět obyvatelstvo na výzvu výboru pro hájení ústavodárného shromáždění na ulice a vyšli nejen muži se zbraněmi, nýbrž i ženy a dívky. Ulicemi Petrohradu táhnou průvody pro vládu konstituanty a krvavě rudí gardisté Leninovi sestřelují praporečníky a pálí prapory. Zdá se, jakoby odpor proti bolševikům byl už vstoupil do stadia připravenosti a organisace — zda opravdu, ukážou příští dny. Není o tom pochyby, že rozpuštění konstituanty míru roztrpčení dovršilo a dalo uzrát činnému odporu a vzpouře. I nejkonservativnější listy anglické jsou plny příkrých posudků tohoto jednání. Ale nejen konservativní listy anglické, i soc. demokratický berlínský „Vorwärts" je rozmrzen nad řáděním bolševíků a praví výslovně, že nejednají s konstituantou lépe, než jednal car s dumou. Stejně melancholický je i oficiosní tisk vídeňský. Tak žebroní „Neues Wiener Tagblatt', že Trocký nemá jiného úkolu, než co nejdříve uzavříti mír s ústředními mocnostmi a ne jako socialista a komunista vésti neplodný a bezvýsledný boj proti opravdové vůli po demokratickém míru... Zdá se, že v Rusku nasadili páky v rozhodnou chvíli a že v Berlíně a Vídni se to pocítilo tím trpčeji, když zraky všech jsou nedočkavě obráceny na západ a na Paříž.



Momentky z příměří na ruské frontě: Rakouští a ruští vojáci vyměňují si navzájem své zboží.



Z tyrolského válečného území: Pomník, který postaven byl v těchto dnech rakouským padlým na hřbitově v Tridentu.

STÁVKOVÉ HNUTÍ.

V sobotu, dne 19. t. m. přijal ministerský předseda dr. ryt. Seidler, ministr vnitra hrabě Toggenburg, ministr výživy generálmajor Höfer a ministr zeměbrany Czapp sociálně demokratické poslance a tovární důvěrníky. Dr. ryt. Seidler sdělil vládní proposice stávkářům. Jménem Czerninovým ujistil, že monarchie bude pokračovati s urychlením ve svém úsilí o mír a že vyjednávání mírové nebude stěžováno žádnými anekčními záměry. Monarchie nechce nic od Ruska, ani teritoriální ústupky, ani náhradu. Stran Polska prohlásil, že Rakousko nechce tuto zemi připojiti ke svému území, že Polsko považuje za stát samostatný a že mu nechce vnutiti tu či onu státní formu. Monarchie přenechá rozhodnutí o osudu Polska národu, který učiní nejlépe, když rozhodne v národním shromáždění, které založeno bude na širokém demokratickém podkladě. Ministr výživy prohlásil, že vláda provede reorganisaci aprovisační služby a že splní zejména požadavek zrušení samozásobování. Ministr vnitra sdělil, že vláda splní i další požadavek dělnický a že předloží zemským sněmům osnovu obecní volební reformy na demokratickém základě.

MARK TWAIN:

SKUTEČNÁ PŘÍHODA.

(Zrovna tak jak jsem ji slyšel vypravovati.)

Bylo to v létě, za večerního soumraku. Seděli jsme všichni na pavlači našeho letohrádku, teta Rachel, ve skromné uctivosti poněkud níže nežli my, na stupních, neboť byla u nás služkou a byla černoškou. Byla vysoké a mocné postavy a vzdor své šedesátce, zachovala si plně svoji sílu i zrak. Hodné, veselé této duši byl smích právě tak přirozeným jako ptákovi zpěv. Jako obyčejně, tak byla i dnes v ohni, totiž dobírali jsme si ji všichni nemilosrdně, což ji působilo veliké potěšení. Propukávala chvílemi ve smích a zase ve smích a když jí docházel dech, chopila se oběma rukama za hlavu klátíc a třesou ji v premíře slasti a rozkoše.

„Teto Rachel", řekl jsem k ní, když jsem ji tak zase jednou viděl veselou, „jak je to možno, že's se stala šedesátnicí a nikdy docela nic smutného neprožila?"

A smích ji zhasl rázem v líci; zmlkla na okamžik, zadívala se na mě přes rameno a všechna její spokojenost a veselí zmizelo.

„Myslíte to vážně, mista* Charles?" tázala se.

Překvapilo mne to velice a zašla mne žertovná nálada.

„Inu," odvětil jsem zaražen „myslil jsem — totiž mínil jsem jen — že si sotva kdy mohla míti větší starost. Nikdy jsem neslyšel ani jediný tvůj vzdech, a kdykoli tě vidím, směješ se vždy na celé kolo." Obrátila se ke mně po těch slovech úplně, pohlížejíc na mě s vážnou tváří.

„Já — žádnou starost? — Poslyšte mista Charles, budu povídat se vám všechno a uznejte sám pak. Narodila jsem se mezi otroky, docela tam, dole a znám všechno co otroky jsou, protože sama byla otroka. No tedy, můj starý — chci říct — můj muž — ten dobrý byl a milý ke mě, jako mista ku své paní. Sedum dětí měli my a rády je měli, jako mista má svoje. Byly černý, ale náš pánbu nemůže udělat děti tak černý, aby je jejich maminka neměla rády a za nic na světě nedala.

„Nuže mista Charles, vyrostlá já jsem ve Virginii ale moje maminka, ona byla z Marylandu. — Na mou duši, když rozlobila se, hrozná byla; lidem naprášit znala až chlupy lítaly. A když zuřila někdy tak, tak jedno slovo říkala vždycky. Vzpřímila do výše se, zaťala pěsti svoje v boky a povídala: „Jen vy počkejte, vás naučím já! Vy myslíte si, že snad sem žebrota, a smát se chcete mě, jedna vy holota? Já jsem ze staré z modré slípky, vy kuřátka to pamatujte si!" Vidíte, tak lito jsou. Ano, ano, vždycky říkala to, a do smrti nezapomenu toho, protože říkala to tak často a jednou také, když můj malý Henry si díru udělal do hlavy, zrovna na čele a loket rozrazil si do krve — ó hrozné! A černoši, ti nepřílétli hned, pomoci dítěti. Tu byla matka moje moc rozhněvaná, před ně předstoupila a řekla: „Jen vy počkejte vás naučím já. Vy myslíte si, že snad jsem žebrota, a smát se chcete mě, vy jedna holota? Já jsem ze staré, z modré slípky, vy kuřátka, to pamatujte si!" Pak z kuchyně si vyhnala všechny a dítě sama obvázala. A jsem si to dobře zvykla, a když zlost popadne mne, říkám to jako matka moje stará.

No tak, povídala jednou moje stará missis*, že má mizinu, a že prodat všechno musí i domov i černochy. Když jsem ale slyšela, že nás chce prodat na trhu v Richmondě — o moje ty dobroto, ta hrůza! Jsem už věděla, kolik uhodilo."

(Teta Rachel rozohněna hovorem povstala; veliká její postava zvedala se vysoko nad nás, odrážejíc se černě a zřetelně na hvězdnatém nebi.)

„Dali do okovu nás a postavili na stupeň, tak vysoko jako ta pavlač. A lidé stáli kolemkol, mnoho lidé. Přišli k nám, na nás prohlíželi v předu a v zadu, mačkali ramena nám, nutili do sezení

* Mista znamená anglické slovo master = pán. Veškero vypravování černošky děje se v originale lámanou angličinou a překladatel použil tudíž v překladě lámané češtiny, aby tím nesmyl humoristický ráz vypravování.

* Missis = paní.



Z jihozápadní fronty: Novoroční mše svatá u rakousko-uherského pluku ležícího posádkou v Ponte di Piave.



Válečné hrůzy v Italii: Chrám v S. Polo, který byl na italském ústupu palbou takřka úplně rozstřílen.



Z italské fronty: Městečko Portogruaro v Benátsku, obsazené rakousko-uherským a německým vojskem



Péče rakousko-uherské vojenské správy o uprchlíky a obyvatelé obsazených území Benátska: Oběd pro děti.

ma mě jenom tam nechali i s ostatníma otroky v domě. No a veliký důstojníci od unionistů vtáhli k nám a mě se ptali, chcí li vařit jim. „Ale panáčkové, to rozumí se," povídám „nač bych byla tu vlastně?"

„To nebyli důstojníci malí, byli to z největších a jak ti nechali vojákům hodovat! Ke mě povídal generál, že mám komando mít nad kuchyni a vyhnat všechny, kdo se chce plésti do moji věci. „Jen neboj se," povídal „teď mezi dobrýma přáteli si."

„No, myslim si v sobě, když můj malý Henry utekl, jistě tedy na sever utekl. A jednoho dne jdu do světnice, kde byli veliký důstojníci v hromadě, moc jsem poklonila se a vykládala hned o můj malý Henry a oni mé smutné povídaní poslechli jako bych běloškou jejich byla. A já povídám: Proč já k vám jdu, to proto, jestli on utekl a na sever, odtudž jsou páni, oni ho viděli tam snad a říci mohou mi, kde našla bych ho já. Je maličký docela, a jízvu má na levé ruce a na čele. Pak si zasmušili obličej a povídá general: „Jak dlouho je to, co vzali ti dítě?" A já povídám: „třinácte roku". „Pak malý už není" povídá generál „je mužem už."

Před tím na to jsem nemyslela ani trochu, byl pro mne, porád jen maličkým, nenapadlo mi, že vyrostl a že velký už musí být. Ale teď už rozuměla jsem. Žádný důstojník nepotkal ho a pomoci nemohl mi. Ale po celou tu dobu, aniž jsem

a chození nás a řekli potom: ten moc je starý! ten nestojí za nic; ten chromý je; ten není k ničemu. A prodali můj starý muž a odvedli ho. Pak začali se prodávati moje děti a pryč je vzali. Já nahlas řvala a vyla, ale chlap povídal: „Zanech tvého škňuření hloupého, a praštil mě po hubě rukou. Když všichni pryč byli, až na mého malého Henry, tiskla jsem na prsa pevně ho, a vstala a křičela: „toho nesmíte vzíti mě, ne, ne, kdo se dotkne ho, ten zabiju ho." Ale můj malý Henry, on mě šeptal ve ucho: „Já uteču, a pak budu pracovat a vykoupím tebe." Bůh požehnej ho — to dítě tak dobré bylo vždycky! — A ničemové, oni přišli a vzali ho, ale já chytila je, šaty strhala jim a řetězy, okovy přes hlavu já bila je. Silně oplatili mi to, — pravda, pravda — ale na tom co záleželo mě!"

„No tak, můj starý pryč byl a moje děti — moje všechny sedum dětí — a šest z nich nikdy jsem už nikdy neviděla více až do dneška — dvaadvacet let bylo to poslední velikonoce. Mě koupil jeden muž z Newbernu a tam dovedl mě. Pak uplynou léta a válka přijde. Můl massa plukovník byl od konfederačních** a já kuchařka v rodině jeho. Když ale přišli z Unie vojáci a obsadili se ve městě, všichni utekli i massa a sa-

** Za války severu proti jihu v Sev. Americe, kdy severní státy, bojovaly proti jižním mezi jiným ku potření otroctví na jihu.



Italské skladiště v Portogruaru, které padlo nedotčené do rukou vítězných sborů rakousko-uherských a německých.



Z okupované horní Italie: Castell v Colírancoi u Oderza, ve kterém uschovány jsou cenné památky starých dob, nalézá se v rukou našich vojáků.

věděla to, před roky mnohýma, byl už můj Henry utekl do severu a byl holič, sám pro sebe, svuj pán. Když byla začla válka, povídal sobě: „Nechám stříhání a pujdu moji matičku starou najít, jest-li snad už mrtvá není." A tak své věci prodá a jde, kde verbujou vojáci a vstoupí k plukovník jeden za sluha. A on táhne všude skrz bitvy všechny, hledá svou starou matičku, nejdřív byl u jeden dustojník, pak u jiný, až prošel celý jih. Ne, o tom nic všem jsem já nevěděla. Jak jsem vědět mohla to?"

„A tak, jednou večer velký byl vojenský bál. Vojáci chtěli v Newbern tancovat porad a veselit se a tancovali v moji kuchyni často a často, že byla veliká taková. Inu víte, mě nic se to nelíbilo, protože já posluhovala dustojníky, a mě to mrzelo, že sprostí vojáci skákali v mé kuchyni. Ale zůstala jsem vždycky tam a dávala pozor jsem a když rejdovat mnoho a já zlost dostat, pak všechny ven z kuchyně vyhnat — všechny ven dočista!

„Tak jednoukrát — v pátek večer — přišel celý batalion od černošský regiment, co měl stráž před dům — dům byl hlavní stan víte. Ve mě se všechno navařilo. Byla jsem v zlosti a čekám jenom, že vyvedou něco, že mezi ně vjedu. A oni se váleli a rejdili kolemkol heisahopsasa — a já jsem kypěla zlostně. A hned za chvilku, přijít najednou jeden černošský mladý

rejdil, ruku okolo svoje žlutá tanečnice; a kroutili se a motali v kole, dokola, dokola, dokola, že se mi smotat hlava, když se na ně dívám. A když jsou docela u mě, tu skačou na jedné noze, pak na druhé a smáli se mému červený šátek a vysmívají se. Tu já jsem vyskočila nahoru a povídám: „Koukejte, ať vy zmizíte, vy sběří, vy!" A tu náhle obličej mladého Černocha byl vážný, ale jen okamžik, pak byl veselý zase a smál se tak jako dříve. Pak přijde celá banda černochů, muziku dělaji, tak pěkně. Ale jak to chtěli dělat ten večer, vyskočila jsem na ně. Smáli se a já rozhněvala se více ještě. Druzí černoši také začnou se smáti a tu rozohnila jsem úplně se. Vztýčila jsem se, tak — zrovna jako teď — skoro ke stropu až, zaťala pěstě do boku a řekla: „Je vy počkejte černoši, vás naučím já. Vy myslíte si, že snad jsem žebrota, a smát se chcete mě, vy jedna holota? Já jsem ze staré, z modré slípky, vy kuřátka, to pamatujte si!" Tu se mladík ztrnul docela, oči do stropu, jakoby něco byl zapomněl a vzpomenout nemohl si. Já ale jsem šla do černochů, jako pravý generál a oni všichni



Italové systematicky ničili na svém ústupu vlastní své osady. Náš obrázek zachycuje italskou bubnovou palbu na Asiago.



Z Brestu Litevského: 1. generál Hoffmann, 2. podplukovník Pokorný, 3. setník Wulff.

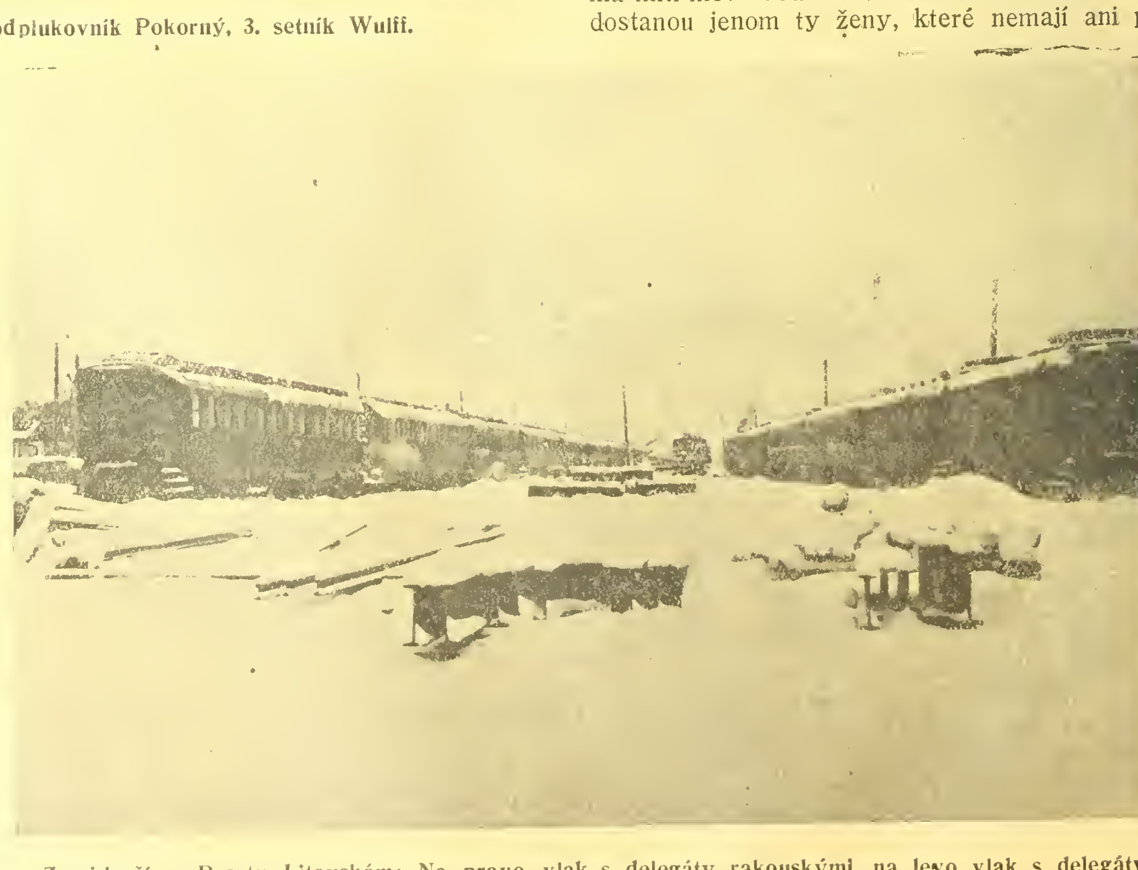
ven a tlačili se na dveře. A když mladík jde ven, slyším, že k jinému povídá černochovi: „Jime" povídá „jdi tam a řekni hejtmanovi, že přijít ráno v osm hodin; ale něco na srdci mám, spáti nemohu už dnes, jdi, nech mě samotného."

„To bylo o jedna hodina v noci a když sedum tlouklo, vstala jsem a začla snídani dělat pro důstojníci. Když jsem se ku plotně skláněla — zrovna tak jakoby vaše noha plotna byla — a dvířka otevřela s moji rukou a odstrčila je — jak teď vaše noha — a konev s vřícím nápoj držela v ruce a chci povstati, tu vidím černou tvář před moji se na vás teď dívám — ani nehýbu se a koukám a koukám v jednom kuse — tak — až se začne konev třásti — a najednou — už věděla jsem to. Konev na zemi ležela a já chytla jsem ho za levici, odrhnula rukáv — a zrovna tak, jako vám dělám to teď — a pak čelo vidím — odrhnu vlasy jeho, tak — a „hochu" povídám, nejsi-li Henry můj, jak jsi přišel k té jízvě na ruce a k šramu tomu na čele? — Bůh buď v nebi velebeu, našla jsem zase svůj hošík!"

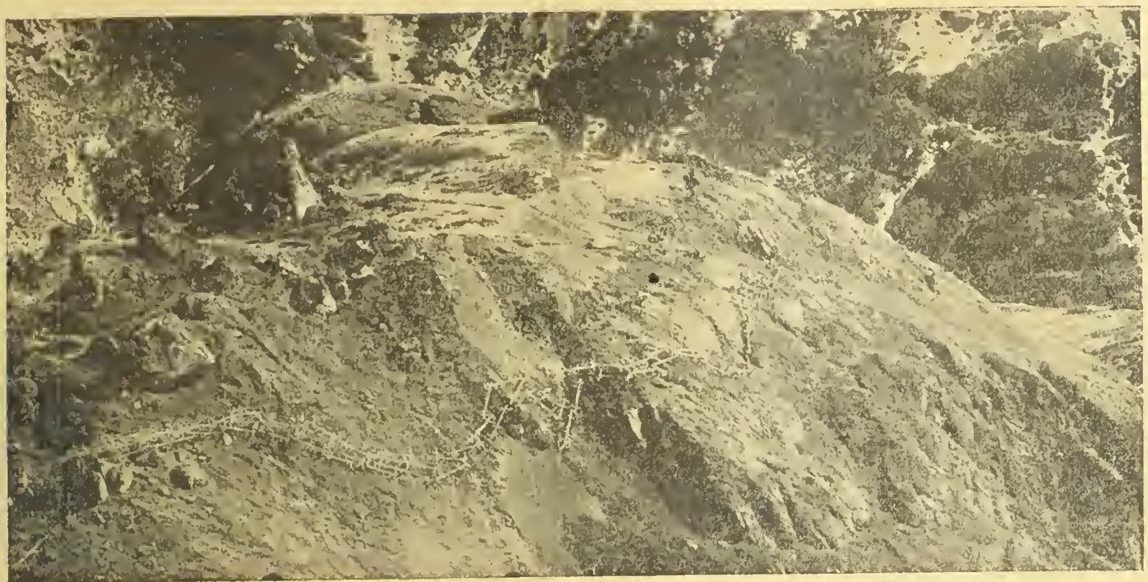
„Ano, ano, měla starost jsem — ale také radost mista Charles — také radost."

CHORVATSKÁ ŽENA.

V orgáně chorvátských žen uveřejňuje učitelka I. R. Gazvodová článek „Vojna a ves", v němž kreslí tento obrázek chorvátské ženy za války: Chorvatka se především chopila horlivě hospodářství a neleká se žádné práce. Na své drahé na bojišti myslí ve dne v noci, posílá jim to nejlepší, co poskytuje domácnost, a jestliže jim kupuje nějaké potřeby, nehledí na cenu. V obchodě nastala válkou nesvědomitost a když žena prodává nezná smilování. Ale za to oběma rukama sypala, pokud měla, dary pro raněné. Jak je tvrdá, když prodává své výrobky, tak s lehkým srdcem vydává peníze, jež vydělala. Není tak drahého hedvábného šátku, aby si ho nekoupila. Ale přišlo na ni také trápení. Dvě suchá léta do nutila selku, aby hledala chleba i osevu u obce a v aprovisaci. To je pro ni pravé bojiště, protože po dobrém nemůže tam mnoho pořídit. Páni nevědí, kolik, kdy a jak je třeba dáti sedlákovi. Muži svěsí hlavy, jdou domů a proklínají obec i aprovisaci. Žena je energičtější a statnější. Vytrvá, nedá pokoje, láteří hrozí — protože je matka. Děti chtějí chleba, země semene musí dostati obojího. „Chcete-li vojáky — živte je!" „Chcete-li válčiti, dejte zemi, co jí náleží!" Některé ženy sebraly děti a přivedly je na úřad. „Tady máte svoje vojáky, tedy si je živte!" V tomto oboru působnosti by mohla žena dokázati za 24 hodiny více nežli muž za tři léta. Proto je chyba, že aprovisace je pouze v rukou mužů. Mimo to jest ještě jedno zlo, které dráždí ženu k odporu: státní vyživovací podpory. Proto nemají od ní pokoje ani obecní a starostenské úřady ani okresní hejtmanství, ani sama vláda. Nejde jí zrovna o peníze, nýbrž spravedlivost chce! „Ať dostávají všechny nebo žádná! Proč pak jedna nosí podpory do spořitelny a druhá nemá míti nic?" Jedna navrhovala: Podporu nechť dostanou jenom ty ženy, které nemají ani po-



Z nádraží v Brestu Litevském: Na pravo vlak s delegáty rakouskými, na levo vlak s delegáty tureckými a bulharskými.



Výkony válečné fotografie: Snímek italského opěrného bodu, který zachytil letec s aeroplanu.

zemku, ani domku, nýbrž živí se svýma rukama, a druhé nechť nedostanou nic, neboť mohou žíti také bez podpory. Jak viděti, má selka mnoho smyslu a porozumění pro otázky sociální.

ZÁPAS O VÝCHODNÍ HALIČ.

Vystoupením ukrajinských zástupců v Brestu Litevském dostala agitace Rusínů pro utvoření samotného území rusínského z východní Haliče silnou podporu. Je přirozené, že na cestě do Brestu Litevského ruští Ukrajinci, kteří stavěli se v Tarnopoli a Lvově, asi také přijali projevy rakouských Rusínů. Tito pracují nyní tak horlivě, že v krátké době už přes čtyřicet obcí učinilo projevy proti připojení Haliče k Polsku. Na druhé straně zase Poláci vyvinují protiagitaci. Tak ve Lvově se konala v sobotu velká schůze, na níž bylo protestováno proti pokusům rusínským, aby východní Halič byla buď připojena k Ukrajině nebo, aby z ní byla utvořena zvláštní korunní země v Rakousku. Zároveň lvovští Poláci protestují proti Wilsonovi, který vymezil příští Polsce etnografické hranice. Nervosita Poláků je zvláště stupňována článkem lvovského „Díla", který na základě informací kruhů blízkých ukrajinské vládě prohlašuje, že ukrajinská delegace postaví v Brestu jako conditio sine qua non požadavek, aby v tom případě, kdyby nebyla východní Halič a rusínské kraje rakouské připojeny k Ukrajinské republice ze všech území rusínských v Rakousku byl vytvořen zvláštní stát ukrajinský v rámci habsburské monarchie.

POTŘEBY AMERICKÉHO VOJSKA.

„Saturday Evening Post", vycházející ve Filadelfii, uvádí číslice, illustrující potřeby amerického vojska. Pro 500.000 mžů bude třeba 40 tisíc železničních vozu, 4 přístavů, asi 1000 amerických lokomotiv, k tomu na tisíce mil kolejí, 1000 vagonů na dopravu uhlí, ambulačních vlaků a velkého množství vozů motorových. 15.000 mužů bude třeba na kácení stromů. Všeho všudy bude třeba asi 190.000 dělníků. V tom je zahrnuto 5.500 mužů pro dozor v lese, 49.000 pro práce železniční a 100.000 přístavních dělníků. Pro všechny tyto lidi bude měsíčně třeba: 13,350.000 angl. liber masa, 3,375.000 liber slaniny, 13,350.000 liber mouky, 14 milionů 830.000 liber bramborů, 1,046.000 lib. kávy a 3 miliony liber cukru. Pokud se týče šatstva, musí se každých šest měsíců opatřit: 1,050.000 kalhot, 1,070.000 bluz, 1 mil. 470.000 párů bot, 1,373.000 klobouků a čepic, 3,444.000 garnitur prádla, 504.000 pokrývek, 210.000 plášťů a 210.000 galoší. Dále bude třeba 56.000 lékařů a ošetřovatelů. Americké vojsko bude musit míti na frontě dva polní lazarety, každý pro 25.000 mužů. Každý z těchto lazaretů musí míti 1000 postelí. Pro každou postel musí býti 6—8 prostěradel, čtyři povlaky na podušky a tři pokrývky. Dále musí být pro prvních šest měsíců po ruce 95.000 tun léků a 20 tun na doplnění.



V Brestu Litevském: 1. Trocki, 2. admirál Altvater, 3. Kamenev.

ZAJÍMAVÉ DROBNOSTI.

V Bavorsku byla před několika málo lety zastřelena vrána, na jejímž pařátu nalezen byl prsten s datem 1817.

Většině lidí vyrůstá pravá polovina brady silněji než levá.

Úroda ananasu bývá mnohdy tak hojná, že se jimi krmí i vepři.

CAR NA SIBÍŘI.

Od doby, co byl bývalý ruský car vypovězen na Sibíř, dolehne k nám málo zpráv o něm, a jen tu a tam přinesl sensacechtivý některý list sdělení o jeho útěku, či vraždě, či co podobného. Nejzajímavější zprávu obdržel nedávno pařížský „Eclair" z Tobolska, v níž se líčí poměry a stav carské rodiny ve vyhnanství. Tobolsk, kde se carská rodina nalézá ve vyhnanství, jest nazýván ústy lidu „městem smrti" a zdá se, že je to vhodně volený název. Již s ohledem na povětrnost, jež po celičký téměř rok od počátku října



Z Mesopotamie: Pontonový most přes Tigris u Mosulu V pozadí turecká kavárna.

bydlí ve stavení cihelném, jež náleží mezi řídké zjevy zdejšího stavitelství. Přízemí je hlídáno oddílem vojska, který má ironické jméno „osobní stráž carova." Ostatní dvě poschodí tvoří appartementy sesazeného mocnáře „plukovníka Romanova". Jsou to čtyři větší světnice a právě tolik komůrek, pokud možno, co nejjednodušeji zařízené. Není tu ani vodovodu, ani plynu, ani elektriky, ani koupelny. Potřebnou vodu přinášejí sluhové z blízké studně. V pokojích jsou primitivní cihelná kamna. Největší místnost jest 5 m dlouhá a 3 metry široká. Kam se poděly rozlehlé salony, petěrhofské, kam se poděly komnaty zimního paláce s pohádkovým svým zařízením? Z oken tohoto bytu není zrovna vábná vyhlídka. Ani zahrádečky tu není, kde by ex-car mohl provozovati své oblíbené zahradnictví. Uzounký balkon a malý dvoreček, vroubený vysokou zdí, jest jediným místem, kde vyhnanci užívají čerstvého vzduchu. Jen jdou-li na mši do blízkého kláštera, smějí opustiti tato nevlídná místa. Týdenní jediná návštěva městských lázní jest považována za zvláštní milost carskému páru povolenou. Při této návštěvě jsou provázeni čtyřmi důstojníky a klubkem vojínů. Nákupy pro domácnost obstarávají rovněž důstojníci, ačkoliv má car čtyři služky, komorníka a tři komorné k disposici.

Za takových okolností jest jasno, že je výživa vypovězenců nanejvýše jednoduchá. Jsouce zvyklí na rafinovanost francouzské kuchyně, musí se carská rodina spokojiti nejhrubšími a nejprostčími jídly ruskými: „pynkem" hustě to zadělávanou zeleninovou polévkou, jichž hlavní podstatou jest řepa a za večeři „kalaša", jakýmsi to druhem kaše a sýra. Obyvatelé Tobolsku chovají se k uvězněným úplně bez účasti. Ani je nenávidí, ani je nemilují. Život tohoto malého města jest nevýslovně smutný. Navštěvovati smí carskou rodinu jen bývalí její důvěrníci a to hrabě Frederik a generál Voyrekot. Praví se, že pravil car před nedávnem k Voyrekotovi tónem nejhlubší resignace: „Můj život byl vždy životem zajatce. Není to snad moje bývalá moc, po níž truchlím; mám jen jediné přání uhýliti se na Krim a věnovati se tam pěstování květin. Jsem přesvědčen, že bych žil co občan republiky tišeji a klidněji."

Leč tuto resignaci ukazuje pouze car, nikoliv ale jeho choť. Všechno, všechno je v nynější její situaci tak zařízeno, aby ji to co možno nejvíce ranilo a bolelo. Bylo jí dovoleno vzíti sebou pouze 15 kufrů s prádlem a šatstvem. Na první pohled se zdá, že je to mnoho; nutno však uvážiti, že se tu jedná o úplnou garderobu carovu a 5ti žen a pak pochopíme že to pro delší vyhnanství nepostačí. Mimo to je nemožno opatřiti si v Tobolsku oděv či prádlo. Princezny mají tudíž jen čtvery šaty a musí býti spokojeny. Klenoty musily zanechati v Petrohradě. Carevna obírá se nyní velmi svými dětmi, dodávajíc jim odvahy, a napomínajíc je, aby nezapomněly své minulosti. Co jí nejvíce zlobí, jest nemožnost všelikého dopisování. Několik málo dopisů, jež dostává, jest důkladně censurováno důstojníky stráže. Její důvěrnicí, která rovněž bydlí v Tobolsku jest bývalá dvorní dáma Nariškina. Princezny mohou se v městě volně pohybovati, bez zvláštní hlídky, ačkoliv, jak se samo sebou rozumí každý jejich krok střeží bedlivé oko tajného policisty. Bývalý korunní princ je za to pod přísnou dohlídkou, poněvadž se revolucionáři bojí, aby nebyl monarchisty unešen. Princ Alexej, všeobecně Alioška zvaný, smí navštíviti město jen v průvodů několika důstojníků, a mimo to obrovského námořníka Derevenka, který mu kdysi na carské jachtě zachránil život. Princ je nyní velmi zdravý, leč jeho kulhavá chůze, prozrazuje ztrnulost pravé nohy.

O životě princezen není známo nic obzvláštního. Velkokněžna Olga, mající nanejvýše vážný a přímo chmurný charakter, jest ošetřovatelkou v tobolské vojenské nemocnici, opatrujíc tam po plných 6 hodin denně sibiřské rekonvalescenty. Velkokněžna Marie učí se těsnopisu a psaní na stroji aby pomohla svému otci, při opisování jeho paměti, z nichž však neexistuje dosud ani řádek. Je ho často viděti, pozorujícího z okna své děti, na procházku se ubírající, a pokradmu slzu



Z dobytých krajů benátských: Rozstřílený kostel dobyté St. Doně di Piave — doklad italské bezohlednosti.



Nové divadlo v Lipsku, které slavilo před nedávnou dobou 50leté jubileum svého trvání.



Obrázek Ukrajiny, nového státu, který povstal na na východní hranici našeho mocnářství: Malebná krajina s vodním mlýnem v okolí kijevském.



Město Funchal na souostroví Madeira ležícím asi 1000 km již. od Lisabonu, v Atlantickém oceáně, které bylo nedávno bombardováno německou ponorkou

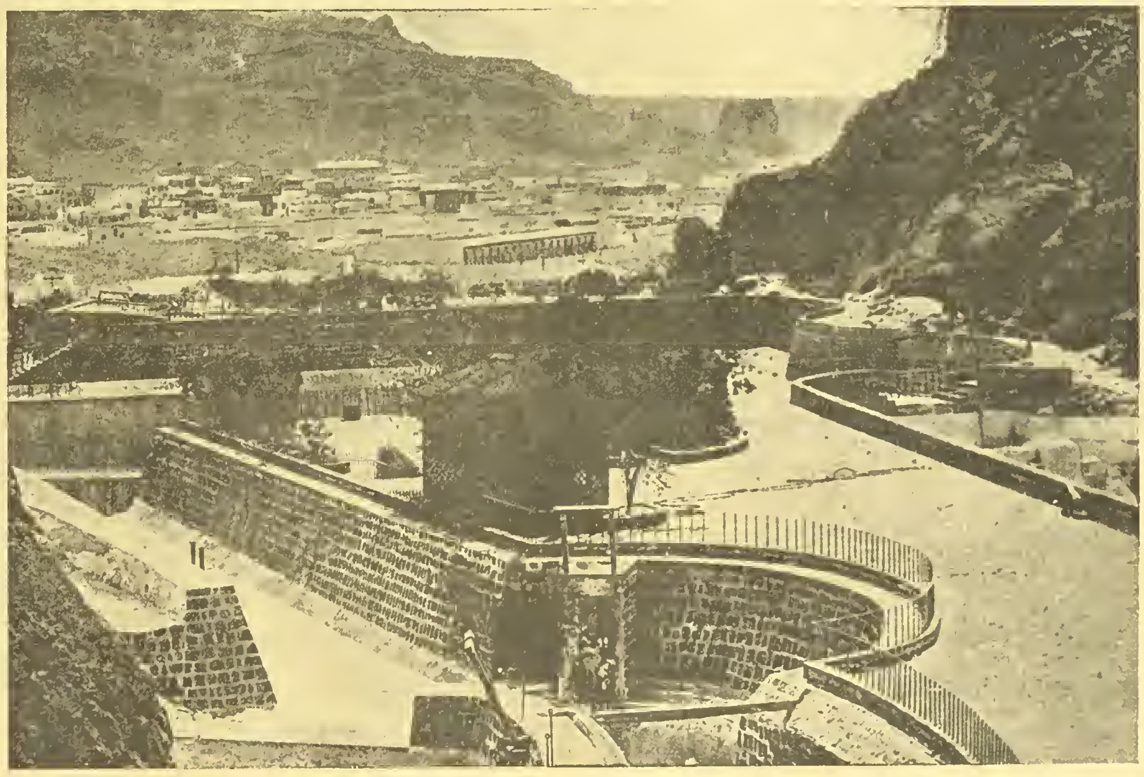
z oka stíracího. Odívá se v uniformu plukovníka preobrašenského pluku a není-li osamocen, jest klidným a důstojným. Když však myslí, že ho žádný nevidí, přechází se svěšenou hlavou z místa na místo; vlas mu zbělel a rysy jeho tváře prozrazuji hlubokou melancholii. To je současný osud muže, který po plných pětadvacet let byl mocným panovníkem nejmocnější říše.

ZNIČENÝ K ALOVSKÝ ZÁMEK.

Krásný letohrádek španělských králů zámek la Granja, padl za obět ohni. Všechny jeho nádherné budovy, veškerá jeho přepychová zařízení a umělecké poklady jsou zničeny. Zámek a klášter v jeho blízkosti se nalézající, s hrobem krále Filipa V. padl za obět plamenům.

La Granja, letní residence španělských králů, leží ve vsi San Ildenfonso jedenácte kilometrů od města Segovie. Místo, jehož podnebí podobá se v mnohém alpskému, náleží mezi nejnavštěvovanější. Nádherná jeho poloha na úpatí pohoří Guadarrama způsobila z vesničky. San Ildenfonso rajské letní pobytiště. Nejznamenitější vodotrysky Evropy jsou vlastnictvím tohoto místa, vodotrysky budícími největší obdiv cizinců. Ves byla založena králem Jindřichem IV., který tu r. 1450 vystavěl lovecký pavilon a „eremita de San Ildenfonso" (poustevnu sv. I.), věnovanou r. 1477 katolickými králi klášteru Parral. Mimo těchto dvou budov vznikl i „Granja" dvorec řádu sv. Jeronýma a brzy na to i ves San Ildenfonso; když pak letohrádek a lovecký pavilon španělských králů Valfain tři kilometry od La Granja vzdálený, za Karla II. vyhořel, zakoupil r. 1719 tato místa první Bourbon Filip V., a dal tu vystavěti nový palác ve francouzském slohu a velikými sady, nynější to, ohněm zničený zámek la Granja. Krátce před dokončením stavby, r. 1746, král zemřel, zanechávaje ve výpravě a výstavbě zámku stopy svých tužeb po Francii a vytvořiv z la Granja druhé Versailles.

La Granja stalo se od oné chvíle letním sídlem španělských panovníků. Ferdinand VII. postoupil tu r. 1832 trůn svému synovci don Carlos-ovi. Princezna Luisa Charlotta, sestra královny Kristiny přispěchala však brzy na to na zámek, donutivše krále, aby zajistil trůn její teprvé dvouleté dcerušce Isabelle. Následek toho byla španělska válka občanská. Vojenské zakročení donutilo tu r. 1886 královnu Kristinu ku přijetí cadiz-ské konstituce. Zámek la Granja, byl stavěn v letech 1721 až 1723 Bohdanem Artemansem a sice dle plánů Itala Invara a Sacchelliho. Zámek pozůstával z hlavní budovy, ku které se pojil kollegiální chrám a dvě křídla. Hlavní průčelí mělo vyhlídku do nádherných, versailleským parkům podobných, sadů. Královské komnaty,



Obrovské, zavodňovací nádrže v Adenu, sloužící ku zúrodnění rozsáhlých polí v okolí. Město Aden, ležící při vchodu do moře Rudého náleží Angličanům.

byly zařízeny uměleckým nábytkem 18tého století. Ve dvaadvacátém salonu, nalézal se v krbu zazděný, krásný, řecký fragment, znázorňující boj Řeku s Gally. V přízemí byla umístěna znamenitá sádrová poprsí antická. Mimo to obsahoval zámek i jiné umělecké poklady a sbírky, nyní v popel obrácené.

Věhlasné vodotrysky la granja-ské fuentes zvané, jsou mnohem znamenitější než versailleské, jež jim sloužily za předlohu. Založeny byly r. 1727 manželkou Filipa V. a sice s ohromným nákladem. Král prý kdysi s úsměvem podotkl: „Stálo mě to tři miliony, abych se mohl tři minuty pobaviti." Mimo velikého vodotrysku, jest tu i 26 menších. Nejobdivuhodnější jsou: triumfální průvod Neptunův, fontana Apolonova, klesající Python a p. Ve skupině Andromedině, Perseus a drak, chrlí posledně jmenovaný, vodní proud do výše 31ti metrů. Fuenta del Canastillo vypouští z koše kvítí a plodů vody v paprscích 40 metrů vysokých. Vodotrysk Famy metá vodu do výše 55ti metrů a je viditelný až v Segovii. Kollegiální kostel r. 1724 vystavěný obsahoval velkolepé a bohaté fresky Bayeu- ovy a Maellaovy. Barokový hlavní oltář Artenmansem vytvořený, vyzdobil mramorem slavný neapolitan Solimena. Zámek la Granja, požárem zničený, náležel mezi nejdražší klenoty, španělských architektonických památek



Z míst biblických: Imposantní horské rozvaliny u u kláštera Mar Saba v pustých horách betlehémských. Klášter Mar Saba byl dle pověsti založen r. 483 po Kr. a žádný návštěvník Jerusalema a sv. Země neopomene ho navštíviti.

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Ministerské nařízení o obchodu pozemky a převodech majetku. Nařízením ministra spravedlnosti, orby a financí z 30. prosince 1917 obsahuje ustanovení, na něž pomýšlí § 7. cis. nařízení ze dne 9. srpna 1917 (nařízení o obchodu pozemky) o převodech majetku. Jestliže komise pro obchod pozemky se usnese připustiti převod majetku, ač převod odporuje úmyslu nařízení o obchodu pozemky, má před vyhotovením svého usnesení podati zprávu sprostředkovatelně, která bude ustanovena ministrem orby. Za takové sprostředkovatelny použije se v první řadě zemědělských družstevních svazů. Nepodá-li sprostředkovatelna ve čtyřech týdnech prohlášení, jest vyhotoviti usnesení, kterým se převod připouští. Jestliže však sprostředkovatelna sama nebo jí jmenovaný kupec vyhovují předpisům nařízení o obchodu pozemky, se souhlasem prodavače včasně prohlásí, že chce získati pozemky má komise pro obchod pozemky odmítnouti převod majetku na základě původního právního jednání, naproti tomu dáti souhlas ku převodu na sprostředkovatelnu nebo na kupce jí označeného. Převod na základě prvního jednání jest odepříti také tenkrát, jestliže sice není lze dosíci souhlasu prodavačova — avšak kupní cena, kterou sprostředkovatelna nebo kupec jí sprostředkovaný, převyšuje odhadní cenu pozemků.

Velkostatek se zadlužuje. Dr. Macek v Soc. L. upozorňuje na zvláštní zjev, že dle úředních výkazů Hypoteční banky král. Českého úžasně roste v Čechách zadlužení velkostatku, kdežto střední zemědělci své dluhy uplácejí. Vysvětlení není jiné, než že velkostatkáři hledí si tímto způsobem zabezpečiti, co se z jejich majetku dá zachrániti a skryt pro případ, že budou platit daň z válečných zisků a až bude vyvlastňována půda z rukou velkých uchvatitelů, neboť zisky ty jsou ohromné; velkostatkáři se těší přízni osudu, že mohou prodati své plodiny za lichvářské ceny. Avšak povážlivější jest takové zadlužování půdy pro případ jejího vyvlastňování, protože půda vysoko zadlužená musila by se také draho platit a na obstojné ceny chleba nemohli bychom se tak hned těšit.

Apel na rolníky v Německu vydal válečný výbor německého zemědělství společně s různými zemědělskými korporacemi. Praví se v něm: „Pro všecky budoucí časy, a pokolení zůstane v listech dějin ve psáno, jakých velkých vlasteneckých zásad si zemědělství ve světové válce získalo. Bez něho byla by vlast dávno již ztracena. Nyní běží ale o to, dáti i poslední, čeho rolník může postrádati. Aby poslední rozhodná rána se vším důrazem a bez vyčerpání mohla býti vedena, musí lidé i zvířata v konečný boj nastoupiti. Prosíme proto všecky německé rolníky, aby vlast nenechali na holičkách. Každý centnýř ovsa a žita, každá libra másla nebo sádla, každý litr mléka, o něž rolník více než dosud odvede, dopomohou k vítězství." — Nepomůže-li tento apel, bude patrně sáhnuto k rozsáhlým rekvisicím.

Drobné zprávy hospodářské. Zajímavé jsou cifry o obratu vídeňských ústředen. Největší z nich je válečný obilní ústav. Na konci srpna 1915, ani ne půl roku po založení, měl obrat 337 milionů K. Od června 1917 dosáhl obrat cifry 11.500 mil. K. úhrnnou sumou 19,937 mil. K. Bavlněná ústředna dosáhla za dobu svého trvání obratu 536 milionů K, ústředna pro vlnu 275 mil. K, tuková ústředna 161 mil. K, ústředna pro kovy 400 mil. K. Zřejmo, jak velké procento hospodářského obratu shrnuly ústředny na sebe. — Na rok 1917 založeno bylo v Rakousku (bez Uher) 22 akciových spol. s kapitálem 62 mil. K. 78 akc. spol. zvýšilo svůj kapitál o 267 mil. K. Německo ovšem předstihlo důkladně Rakušany. Založilo za r. 1917 akciové společnosti s kapitálem 377.7 mil. K a zvýšení stávajícího akc. kapitálu tvořilo 571.8 mil. K. — Česká průmyslová banka založila společně s Českou bankou Zbrojovku „Praga", spol. s r. o., továrnu na výrobu zbraní a střeliva. Počáteční kapitál 900 tisíc korun.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ.

Dne 17. ledna. Dělostřelecké boje na italské frontě mezi Brentou a Monte Pertici. 12 italských důstojníků a 300 mužů zajato v posledních bojích v tomto úseku. Na západě dělostřelecké boje a šarvátky u Paschendaele, na Scarpě, u Vendhuille a St. Quentinu. V Macedonii dělostřelecké boje v ohbí řeky Černé. Hrabě Czernin v Brestu Litevském onemocněl a nesúčastnil se posledních schůzí mírové konference.

Dne 18. ledna. Na západní frontě menší dělostřelecké potyčky u Cambrai. Jinak žádná změna situace. Mírová konference v Brestu Litevském byla přerušena do 29. ledna. Stávka ve Vídni trvá.

Dne 19. ledna. Na frontách žádné události. Jen menší dělostřelecké akce u Yprů, na Scarpě, u Mocuores, na Mose a v Macedonii v ohbí řeky Černé.

Dne 20. ledna. Angličani bombardovali Ostende. Dělostřelecké boje u Yprů, na kanále La Basse, u Lensu a St. Quentinu, dále na Scarpě a na Mose. Stávka vídeňská byla ukončena.

Dne 21. ledna. Na našich frontách nic nového. Na západě jen dělostřelecké boje. Demonstrační stávky v Brně, v Mor. Ostravě, v Budapešti.

Dne 22. ledna. Nic nového na našich frontách. Ve Flandrech odraženy menší anglické útoky, též v Argonech útoky francouzské. Turecký dříve německý křižák „Breslau" byl Angličany u Dardanel potopen a „Goeben" ztroskotal. Demonstrační stávka v Praze a Plzni.

Dne 24. ledna. Na žádném bojišti nějaká větší událost. Hrabě Czernin pronesl v zahraničním výboru rakouské delegacce novou řeč o otázce mírové, stejně říšský kancléř hrabě Hertling v hlavním výboru německého říšského sněmu.



Z nedávné cesty rakouských a uherských poslanců a delegátů do obsazených italských zemí. Náš obrázek zachycuje členy delegace po jejich příjezdu do Palmanové.



Z Brestu Litevského: Kasino, ve kterém jsou 3 sály, v nichž zasedají plenární schůze mírových delegátů.

BOJE VE FLANDRECH.

Boje ve Flandrech líčí zpravodaj Hans Kyser ve „Voss. Zeitung". Zpravodaj je u pruské divise, která bojovala ve velkých bitvách na východě a nyní stojí ve Flandrech u Houthulsterského lesa. Kdo může popsati tento les, toto bojiště? Přede mnou prostírá se území a téměř na každém čtv. km je čerstvý hřbitov. Všude mezi obcemi, zámky, zahradami, zaznamenanými na mapě, stojí slovo hrob vojenský. Jsou to hřbitovy z bojů, jež zničily mlýny, vsi, zahrady, všecko zpustošily. Lesem Houthulsterským nemůže nikdo projít. Leží po obou stranách silnice, prorvané granáty na celé kilometry a podobá se bahnu, z něhož ční holé stromy jako stébla, ano, jako šibenice. Nikde od Baltu až k Černému moři není pohledu tak smutného, jako zde. Bitevní den ve Flandřích — pravil jeden důstojník — podobá se „skákání blech". Strašné slovo. Muži leží tu v hlíně a bahnu, jako pohřbení a krčící se v jamách. Jakmile se zvedne palba, jako by se třásla celá země. Všude zasahuje smrt a střely vytrhávají nové krátery, jimiž lidé skáčou sem a tam, z krve do bahna, z bahna do krve. Nikdo ani neví, kde je nepřítel. Vojáci ti nejsou ani lidmi co všecko musejí zde snést. Lidská schopnost myslící není s to všecko to pochopiti.

*

Vojenský spolupracovník „Tagespostu" píše: Na západní frontě pokračuje Anglie a Francie ve výzvědných útocích. Francouzský tisk tvrdí, že na nepřátelské straně provádějí se veliká přeskupení. Pravděpodobně má býti tímto tvrzením odvrácena pozornost od událostí, které se odehrávají za francouzskou frontou, kde se konají dalekosáhlé pohyby vojska, svědčící o tom, že ofensivní pohotovost západních mocností dosud nedostoupila plné síly. Zpráva, že Amerika pošle buďto vojsko nebo obilí je v tomto znění nesprávna. Tomu odporuje skutečnost, neboť právě v přítomné době jsou na cestě přes moře veliké transporty vojska. Snad se jedná pouze o pokus oklamati.

SMĚS.

Z parlamentu. Parlament se sešel. Zahájen byl vládním prohlášením, které sdělujeme na jiném místě. O tomto prohlášení a o pilných dotazích rozpředla se politická debata, do které zasáhla také řada českých řečníků. Posl. Udržal, dr. Körner, Klofáč, dr. Hruban, Tusar a jiní odmítli protičeské výroky z vládního křesla i z německých lavic poslaneckých a obhájili český požadavek sebeurčení národa. Český Svaz podal také mírovou interpelaci, ve které žádá vládu, aby konečně zanechala nedůstojné hry se zásadou sebeurčení národů. Líčí též stávkové hnutí a prohlašuje vládní ústupky vídeňským stávkařům za nedostatečné. Interpelanti se táží: Jest vláda ochotna sliby tyto opakovat závazně před parlamentem; jakým způsobem chce provésti slíbenou demonstraci obecního volebního řádu v Čechách, jak tento slib chce splniti tam kde byl zemský sněm rozpuštěn, jako v Čechách, anebo kde vypršely jeho mandáty; jestli vláda chce zrušiti panskou sněmovnu a kuriový systém v zemských sněmech; je-li ochotna zákon o nové úpravě pracovních poměrů v militarisovaných továrnách ihned předložiti a postarati se o to, aby byl uskutečněn, aniž by panská sněmovna mohla klásti nějakých překážek; je-li vláda ochotna zabezpečiti také aprovisaci českých zemí a chce-li promluviti také vážné a poslední slovo s Uhrami a se svými spojenci? — Interpelaci stejného znění podal jménem Jihoslovanského klubu dr. Korošec.

Také Poláci demonstrovali hned po zahájení parlamentu pro samostatný polský stát a pro sebeurčení polského národa. V Polském Kole podal dr. Glombinski revoluci, která žádá spojení všech polských zemí Ruska, Rakouska a Německa v samostatný stát polský, kterému bude

poskytnut volný přístup k moři. Také první polští řečníci mluvili v politické debatě ve smyslu této resoluce. Předsedou politického klubu byl zvolen dr. ryt. Jablonski.

Novým vicepresidentem poslanecké sněmovny na místo zemřelého Pernersdorfra zvolen byl Seitz.

K povšimnutí. Oproti výpadům „Fremdenblattu", který v útoku na ministerského předsedu dra. ryt. Seidlera uváděl, že vláda nemá odvahy zakročiti proti těm, kteří v otázkách aprovisačních provozují passivní resistenci, ať si jsou již uvnitř, nebo mimo černožlutých šraňků", nutno míti za to, že „Fremdenblatt" nemohl míti na zřeteli země koruny české. Vidno to ze statistiky, která z úředních míst byla sdělena v posledních poradách vyživovací rady, dle níž z celkové letošní sklizně odvedly: Štýrsko 6 proc., ostatní alpské země 15 proc, Dolní Rakousy 50 proc., kdežto Čechy 80 proc. a Morava dokonce 84 proc. celé své úrody.

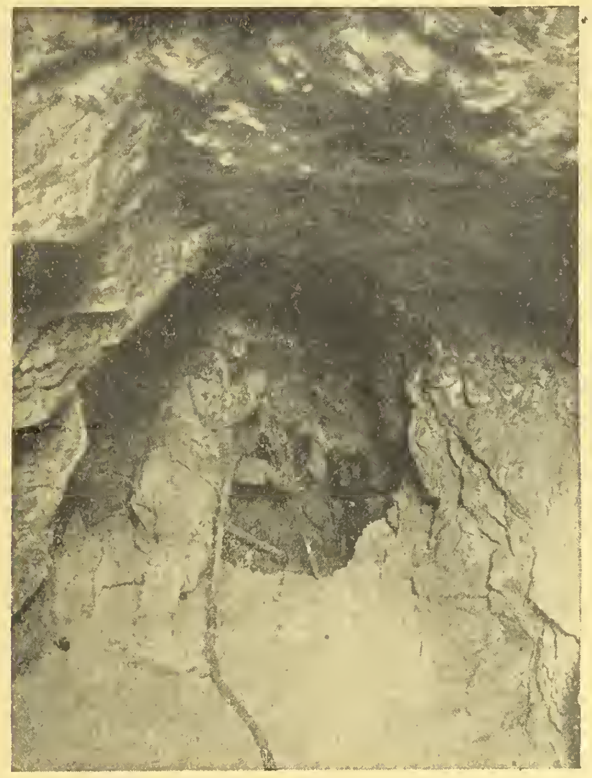
Nové ruské Národní Shromáždění. Ruští sociální revolucionáři, kteří jak známo mají v ruském Národním Shromáždění většinu, se usnesli neuznati rozpuštění konstituanty a svolati na 23. leden novou schůzi. Dle kodaňských zpráv bylo bolševickou vládou zatčeno 87 členů konstituanty.

Pověsti o krisi vlády. Denní tisk opětovně zaznamenal v posledních dnech, že dny kabinetu Seidlerova jsou sečteny. Za nástupce dr. ryt. Seidlera označují se dr. Körber, baron Beck, hrabě Toggenburg a hrabě Sylva Tarouca.

Moravský zemský sněm bude svolán na druhou polovici měsíce února.

„Arbeiterzeitung" o českých požadavcích. „N. Fr. Presse" napsala k řeči ministerského předsedy, že Češi od dnešního dne vědí, že nejsou se svou nynější politikou schopni vlády. Ministři nemohou býti vzati z jejich řad. „Co se stalo z jejich politiky?" táže se „N. F. P." a odpovídá: „Porážka Čechů, nejenom dočasná, pro nynější pokolení, nýbrž až do daleké budoucnosti." „Arb. Ztg." navazujíc na výrok „N. F. P." píše mezi jiným: „Češi nejsou schopni vlády a nemohou z nich býti ministři! Ale chtějí býti Češi „vlády schopnými", chtějí převzíti ministerská místa? Nechtějí nic z toho, chtějí jen český stát! Utrpěli porážku: jakou? Nuže, upadli do nemilosti, ztratili přízeň shora. Ale toužili Češi po této přízni, počítali s jejím výsluním? Nikterak; nechtějí zdvořilůstek, žádných národních koncesí, chtějí český stát! Stálé ohánění se „českou velezrádou" nazývá „Arb. Ztg." otřepaností, která nechává Čechy ovšem docela chladnými. Neboť co nazývají němečtí měšťáci velezrádou, jest Čechům působením k samostatnému českému státu, není to pro ně žádnou velezradou, nýbrž ideální národní činností. A list končí: „Pokud Němci nepochopí, že ve vědomí všech neněmeckých národů má vlastní stát primát, potud nelze ovšem mysliti na nějaké dorozumění. Na místo udavačství — jako by celý národ mohl spáchati velezrádu! — měli by Němci pomýšleti na to, aby sami vydobyli si vlastní stát ve státě národnostním."

Stávkové hnutí dělnictva. Elementárním výbuchem ozvalo se v minulých dnech dělnictvo ve Vídni a v Dol. Rakousích a jeho velkolepá manifestace v Čechách a na Moravě byla jen projevem solidarity s dělnictvem na Podunají a chtěla nejen sesílit výkřik po míru a chlebu, jenž otřásl svědomím mocných v ústředí říše, ale stala se také výrazem touhy po svobodě národa, která naplňuje srdce veškerého českého dělnictva. Proto požadavky českých stávkujících mass zněly konkretněji nežli ty, jež formulovala německá sociální demokracie. Nejen mír, ale všeobecný mír na podkladě sebeurčení národů, žádá jasně české dělnictvo. Nejen volební opravu do obcí, ale také návrat politických svobod a uvolnění tisku. Jednodenní generální stávka v Čechách semkla po prvé všechny dělnické české strany k společné akci. Sociální demokraté, centralisté i národní socialisté kráčeli ve společných řadách za jediným cílem. I tento fakt mluví o váze, kterou sluší přikládati obrovské manifestaci českého dělnictva, i tento fakt může býti měřítkem síly, jenž v tomto okamžiku promluvil vlastně za celý český národ.



Z benátských hor: Rakousko-uherští zákopníci vrtající skálu, aby vybudovali kavernu.

Bude Rusko platiti svoje zahraniční dluhy? Houževnatě udržuje se zpráva Reuterovou kanceláří šířená, že bolševické Rusko zruší svoje dluhy zahraniční. Z 50 až 80 miliard rublů ruských dluhů státních je asi 14 miliard umístěno za hranicemi. Z toho skoro polovina půjčila Francie, většinou již v míru, částečně též ve válce a asi 6 miliard Anglie, hlavně ve válce. Německo má prý v Rusku něco přes miliardu marek, Spojené Státy asi 700 mil. rublů, Japan asi 150 mil. rublů, Holandsko asi 400 milionů rublů, Rakousko jen asi 150 mil. K. Úroky z těchto zahraničních dluhů jsou ovšem velmi tísnivy, zvláště proto, že ruská valuta poklesla na třetinu původní hodnoty, takže zúročení vyžaduje ve skutečnosti sumu 4 miliardy rublů obsahující, tedy více než veškerá řádná vydání ruského rozpočtu na r. 1917. Ve finačních kruzích však považuje se zrušení zahraničních dluhů za pouhý experiment na trvalo hospodářsky neproveditelný, poněvadž by byl celý budoucí hospodářský vývoj říše znemožněn.

České Srdce ustavilo se v pátek dne 25. prosince také ve Vídni. Ustavující schůze konala se v Českém Domě ve vnitřním městě za účasti četných zástupců spolků a organisací. Jednání zahájil Machar, předsedou zvolen dr. Nevole, I. místopředsedou Machar, II. místopředsedkyni pí. red. Tvarůžková, jednatelem Machát. Na první schůzi sebráno ihned 2 500 K. Ku práci pro České Srdce přihlásily se všecky politické strany, Sokolstvo, všecky organisace atd.

Ministerstvo sociální péče. K předmětům rokování nynějšího zasedání říšské rady náleží mimo jiné vládní osnova o zřízení ministerstva pro lidové zdravotnictví, podaná již před delší dobou. Ústavní výbor, poslanecké sněmovny zvolil za zpravodaje pro tuto osnovu posl. dra Viktora Adlera. Rakouské lékařstvo navrhovalo již po mnoho let opět a opět zřízení vlastního ministerstva pro zdravotnictví s lékařem v čele. V zájmu rychlé a účelné práce mají býti spojeny zdravotnické záležitosti, projednávané až dosud v nejrůznějších úřadech, u ústředny. Obor působnosti ministerstva pro lidové zdravotnictví má zaujímati všechny otázky zabránění nemocem a potírání nemocí, jakož i péči o zdraví vůbec. Dále má býti úkolem nového ministerstva spolučinnost při všech otázkách, týkajících se zdraví, které spadají v obor působnosti jiných minsterstev, tak na př. otázky zvěrolékařské, dopravní hygieny, vystěhovalectví, sociálního pojištění atd.

vu, až to zpozorovali; když však spatřili znavenou jeho tvář, ubohý, rozedraný jeho šat a bosé jeho nohy, odmítli jeho prosbu, vykázavše ho ze dveří. Sv. Gildus je zapřísahal ve jménu Matky Boží, aby mu poskytli přístřeší a noclehu, varuje je zároveň před trestem Božím; leč nedokončil a mniši přirazili dvéře, nevyslechnuvše ho ani. A světec, pozvednuv ruce k nebesům, proklel mnichy i s opatstvím, nařídiv moři, aby hříšné kněze i s klášterem pohltilo. Ačkoli byl tehdy oceán ještě mnoho mil vzdálen od opatství, zvedl se mocně, přivalil se, zničil mnichy a smyl jako lístek velikou střechu kathedrály, strhnuv ji do hlubin. Na znamení a památku této události zbyly a zůstaly pouze základy budovy.

Řekli jsme, že kathedrála neměla pobožných a modlících; leč přece, — měla dva: Rohana a Marcelu. Několik dní na to co se modlili v malé kapličce, nalézáme je na mohutném balvani v kathedrále. Moře bylo úplně klidné, ani nejmenší vlnka nekropila břeh, od posledního přílivu dosud značně zvlhlý. Ohromné, žulové skaliny a balvany řasami porostlé růžově se rděly v denním světle. Milenci hleděli s obdivem vzhůru. Co tam zřeli? Oltář!

Vysoko nahoře pnuly se hladké skalní stěny, ale blíže jich hlav nalézal se hustý závoj mechový, přes nějž se čeřily, malé krystalově se třpytící kapky vodní, v neznámých výšinách se pramenící, tříštící se na měkkém mechoví v tisícero perel, jež se jemně rozbíhaly po smaragdově zeleném koberci; miniaturní vodopády leskly se jakoby z ryzího stříbra, aneb se odrážely na žlutém pískoví, jako by byly z tekutého zlata a nad touto nádhernou synfonii barev vznášela se zlehounka čarovná duha. Asi 100 metrů výše byly skaliny rozervány fantastickými sloupy a architrávy. Právě, nad oltářem byl viditelný otvor jenž činil dojem díry jeskyní.

„Neměli bychom již jíti?" poznamenala náhle Marcela. „Uvaž jen, kdyby nás tu příliv překvapil — bylo by to hrozné!

„Počkej přece jen chvilinku", odvětil Rohan, zavřel knihu a pomalu se zvedl. „Za půl hodiny, ne však dříve, bude brána podobna tlamě nestvůry. Vzpomínáš si na historii, kterou jsem ti již častokráte vypravěl, o velké mořské obludě, o dívce přikované ku skále a jak odvážný, okřídlený mladík ji zachránil, proměniv nestvůru ve skálu?"

„Jakž bych si nevzpomněla!" přikývla dívka s úsměvem. Nevěděla sama, proč se při tom začervenala. Rohan, který měl rád mythus a povídky, vyprávěl jí častokráte o Perseovi a Andromedě a ona mnohdy již snila o tom, jak sama byla ku skále přikována. Zlatovlasý mladík, Rohanovi podobný, snášel se k ní s nebes na širokých perutích a bylo věru zajímavým, že nosil dřevěnky a punčochy a kroj, právě takový, jako bretaňští sedláci; to však jejímu zanícení nevadilo. Rohan byl v jejích očích zcela stvořený k tomu, aby v nutném případě usmrtil nestvůru a uvážila-li se jeho odvaha při nebezpečných šplháních, bylo možno představiti si jej snadno i s perutěmi.

„Pohleď jen tam! Pozoruješ přežvýkující mořskou obludu?" zvolal Rohan, ukazuje ku bráně, kam se právě první vlny stoupajícího přílivu vevalily, tříštíce se o žulové balvany, které se jako lačné, zelené nestvůry nořily z vody.

„Kdybys tu zůstala a pozorovala," pokračoval „shledala bys, jakoby červenými svými tlamami vodu trhaly. Brzy by je halila bělavá pěna, černé řasoví viselo by z nich jako dlouhá vousiska, voda pod nimi pěnou zčeřená a vzduch naplněn řvaním, jakoby štěkotem obludy. Jednou jsem to již zkusil a vše to pozoroval, až jsem uvěřil, že stará ona báje je pravdivá a že onen netvor skutečně žije; leč tehdy byla bouře."

„A tehdy jsi byl nahoře — v oné díře?"

„Překvapil mne příliv — a musil jsem až do západu slunce nahoře vysedávati — všecek se třesa; pak se bouře utišila, leč příliv neustával. Voda sahala až ku klenutí brány; když se vlny vzduly, nebyla by ani muška prolétla. Měl jsem hlad a žízeň

48.000 marek za 11 archů starých poštovních známek. Výprodej starých poštovních známek, letošího roku nahromaděných, přivábil jako vždy celou spoustu sběratelů, kteří ochotně platí nejvyšší ceny. Při posledním výprodeji v Berlíně, objevilo se na trhu i 11 archů starých hanoverských známek z r. 1859 až 1864. Bylo za ně strženo dohromady 48.000 marek. Arch 100 známek 10ti grošových, žlutozelených z r. 1861 vyceněn byl za 14.500 marek, arch, hnědých trígrošových známek z r. 1864 prodán byl za 12.000 marek a za arch 1grošových červených známek z r. 1859 bylo zaplaceno přes 3.000 marek. Je vidět, že jsou lidé, jež nevědí, co s penězi.

Válka a světový trh dobytčí: V pojednání o zásobování spojenců masem rozepisuje se „Mercure de France" uváděje mnohé zajímavosti o zásobování světa masem a o zvláštní úloze Spojených Států v tomto směru. Následkem různých válečných okolností zmenšilo se světové zásobování dobytkem o 115 milionů kusů. Ve Spoj. Státech přibylo hovězího dobytka během války o 7 milionů, světový stav se naproti tomu zmenšil o 28 milionů kusů. Počet ovcí zmenšil se ve Spoj. Státech o 3 miliony a světový trh byl dokonce o 54 a půl milionů menší. Stav vepřů zvětšil se ve Spoj. Státech o 6 milionů, kdežto celkový stav světa zmenšil se 32 milionů. Za rozpočtový rok, končící 30. června 1916 vyvezla Amerika přes 1 miliardu liber masa (t. j. asi 50 000 vagonů) zatím co obnáší průměrný mírový jejich vývoz jen 100 milionů liber tudíž jednu desetinu nynějšího stavu. Veškeré tyto dodávky platí v prvé řadě spojencům, jichž dobytčí stav se během války změnil o plných 33 milionů kusů.

Umělé démanty. Bylo-li kdysi snem alchimistů vyrobiti zlato, pokoušejí se v moderní době chemikové, zhotoviti umělý démant. Ovšem že mezi snahami vyrobiti zlato a démant jest značný rozdíl. Zlato, prvek, mělo býti vyrobeno přeměnou jiných kovů, na př. mědi a p. Jinak však diamant, který jest jak známo kristalisačním, čistým uhlíkem; bylo by tudíž nutno, ne snad z jednoho prvku učiniti jiný, nýbrž kristalovati prvek. A tento úkol se skutečně podařil francouzskému chemikovi Moissau-ovi, který konal podobné pokusy v elektrické peci, a kterému se podařilo vyrobiti tímto způsobem démanty, třeba že maličké, přece jen od t. zv. pravých ničím se nelišící. V poslední době konal podobné pokusy prof. dr. Buff v Gdansku, který nejen, že chce vyráběti umělé démanty pro obchod, nýbrž který chce všechny dosud v tomto směru konané pokusy znovu zkontrolovati. Šetření nejrůznějších možností ku vytvoření diamantu byl konáno za 3000° C a tlaků 3.000 atmosfér, t. j. za těchto okolnosti bylo zjištěno, že se váha hotových, řekněme pravých démantů mění. V žádném případě nebylo možno, aby se pravé démanty umělým způsobem zvětšily. Je vidět, jest výroba umělých diamantu jistě ještě skryta temnou rouškou budoucnosti.

Přiznání po 31 letech. V starobinci v Hartenbergu učinil nedávno podomní obchodník Martin Stenbauer přiznání, že dne 19. prosince r. 1886 za ranní mše usmrtil obchodníka a majitele domu ve Sv. Vítě u Hradce Františka Kothgassera, obrav ho na to o 1000 zlatých. Poněvadž různé řeči podezřívaly manželku zavražděného, jež byla o 30 let mladší, byla zatčena a vyšetřována, leč později pro nedostatek důkazů pro puštěna, aniž by se byl pravý vrah našel. Ze žalu nad tím spáchala ubohá paní r. 1907 sebevraždu. Vrah Stenbauer, který se nyní po 31ti letech přiznal byl zatčen a dodán k soudu do Štyrského Hradce.

Zajímavá operace opice. Jak sděluje ústřední list pro chirurgii, podnikl nedávno prof. dr. Lang v Amsterodámě těžkou operaci odstranění velké lebeční kosti — a sice opice. Po řezu podélném byla kůže galea a periost, přes uši, abychom tak řekli přetaženy načež lebka v místě nejširším kruhoviště odřezána a po vykonaném nutném vyčistění znovu nasazena, kůže znovu přiložena a sešita. Když po roku opice následkem jakési choroby pošla, seznalo se, že se kosť lebeční znovu úplně spojila se svým okolím. Je-li podobná operace i na člověku možná, není možno s určitosti tvrditi, rozhodně by se však tímto způsobem ulehčilo ubohým, jež trpí na mozkové nádory, kteréžto případy náleží jak známo k velmi těžkým a nebezpečným.



Z Palestiny, obsazené nyní anglickou armádou: Hrob sv. Saby ve známém klášterním městě palestinském Nar Sabě.

Malíř nožem. Že malíři používají čas od času různých pomůcek ku vyjádření svých myšlenek na plátně je dávno známo. Nejoriginalnějším byl však v tomto ohledu Luoa Giordano, jenž nepoužíval štětec, nýbrž svých prstů k malování. Nejnovější směr pochází ale od jistého moderního Itala, který pořádá nyní v Paříži výstavu svých obrazů, a jmenuje se Italo Giordani. Jak sděluje s nadšením pařížský tisk, jsou všechny výtvory tohoto malíře, vyhotoveny, nikoliv snad štětcem či prsty, nýbrž — nožem. Z jaké vzdálenosti nutno tyto obrazy pozorovati není zatím známo jisto však je, že jsou k víře podobné a to je hlavní.

RADY A POKYN PRO DOMÁC ST

Kapusta. Mnozí pěstitelé zelenin při sklizni kapusty na podzim vyberou vyvinuté rostliny, schopné k prodeji, a ony, které hlávek nemají, prostě zkrmují dobytkem. Takové hospodářství v nynější době, kdy každý kousek zeleniny se draze platí, jest neracionelní, neboť připravují se dotyční o slušný zisk nebo značnou zásobu kapusty, kterou by mohli ve své kuchyni v zimě a časně z jara zužitkovati. Praktický pěstitel nezniči ani takové rostliny, které nemají hlaviček, neboť i taková kapusta dá se výhodně upotřebiti neb zpeněžiti. Při sklizni kapusty třídím vyvinuté i nevyvinuté zvlášť a zakládám každý druh samostatně do pařeniště neb krechtu. Dnu s nevyvinutými hlavičkami zakládám po olámání velkých listů hustě do hlubokého pařeniště, které nechávám odkryté až do nastavších mrazů, kdy přikryji je okny, slaměnkou a prkennými pokrývkami, aby nepromrzalo. Za příznivého počasí se pařeniště odkrývá a hojně vzduchuje Založená kapusta, jsou chována v mírně teplé temperatuře, vyvine během zimy malé hlavičky, kterých možno i s mladými postranními listy upotřebiti, neboť jsou vybílené a jemné následkem toho, že kapusta byla větší část zimy přikryta. Jest to jakési bílení kapusty nevyvinuté, které zasluhovalo by u všech pěstitelů pozornosti zvláště letošního roku, kdy jest kapusty málo a značně drahá. Kdo nemá pařenišť, může kapustu nakládati do krechtů, ve kterých následkem větší tmy dříve zbělí.

Hoel Grallon nalezl tu tak smrt."

„Hoel Grallon byl osel, a měl se raději doma modliti růženec!" odvětil Rohan usmívaje se. Byl to sebevědomý úsměv síly a duševní převahy. „Moje kadhedrála má dva východy; Je-li příliv klidný a môře tiché, může se zde — dole pod oltářem zcela klidně a beze strachu očekávati odliv, poněvadž voda nikdy nevystoupí tak vysoko. Je-li však příliv bouřlivý a burácí-li vychřice, vyleze se jednoduše nahoru, do díry" — a při tom ukazoval na černou skvrnu nad jejich hlavami — „aneb až na vrchol skály."

Marcela pokrčila rameny: „Tobě se lehce mluví! Což pak umí každý šplhati jako kamzík? A k tomu ještě po příkrých a strmých stěnách!"

„Až k oné díře jest to věru zcela snadné; nohy slézají různé vyčnělky skalin a ruce se zachycují menších otvorů."

„A vyleze-li se nahoru, co potom? Díra vyhlíží jako pekelná brána a žádný by se jistě dovnitř neodvážil," podotkla Marcela, znamenajíc se křížem.

„Mýlíš se! Nahoře vyhlíží vše spíše jako tichá kaplička. Jest tam sucho a příjemno; kdyby tam nebylo tma, bylo by to velmi pohodlné obydlí."

„Je to tedy jeskyně?"

„Stvořená pro malou vilu!" odvětil Rohan, usmívaje se.

„Ach, mlč — mlč!" zvolala Marcela, křižujíc se znovu. „Jak hrozné to místo!"

„Není — není hrozné! Odpočíval a spal bych tam s největším klidem — jest tam tak ticho — a mírno! Nebýti modrých vlaštovek a netopýrů, jež tu ruší noční klid, myslila bys, že jsi doma, na svém loži."

„Netopýři! Husí kůže mi z toho naskakuje!" zvolala Marcela uděšeně. Ačkoliv byla odvážnou jinak dívkou, nemohla přece zapříti hnus, vrozený ženám, vůči všemu se plazícímu a lezoucímu a vůči tvorům nečistým.

„Vrchol skaliny, není tak nebezpečným, jak se ti zdá" poučoval dále Rohan. „Viděl jsem, kterak naše Jannedic častěji se naň vyšplhala a nijak bych se věru neobával sám se o to pokusiti; bylo by to jistě snadnější, než dostati se na vrchol Gurlanda."

Marcela neodpovídala a chvíli panovalo ticho. Rohan pročítal starou jakous knihu, kterou měl rozloženu na kolenou, aneb se aspoň zdálo, jakoby četl.

Ve skutečnosti pozoroval pokradmu svoji družku; její přítomnost ho okouzlovala.

„Zůstaneme-li zde, bude nutno vyzouti si opánky a punčochy", zvolala Marcela vzrušeně. „Chceš-li Rohane, zůstaň si tu, já ale půjdu." A dříve než se nadál, byla u brány, pohlížejíc za ním. Nehýbal se.

„Máme ještě dosti času", odvětil, pohlížeje na moře, které se chystalo, šplouchajíc ponenáhlu více a více, vniknouti do žulového klenutí kathedrály. „Vrať se Marcelo a nestrachuj se ničeho. Ještě půl hodiny máme čas. Zapomněla jsi, jak jsme se brodili modrým přílivem? Nemysli na svoje punčochy a střevíce; vrať se; pohleď jen, jak je tu krásně."

Vrhnuvši nepokojný pohled na vzmáhající se příliv, vrátila se mlčky na své místo, usednuvši znovu vedle bratrance. Jeho síla a krása ji poutaly. Zatím, co její hnědá ruka spočívala na jeho kolenou a její zrak tonul ve zraku jeho, naplňovalo se její srdce tajemnou touhou, kterou si nedovedla vysvětliti.

„Jen pohleď, nezdá se ti, jakoby zpěněné a supící ony vlny, chtěly se na nás vrhnouti a nás pohltiti, jako kdysi ono opatství?" poznamenal Rohan, ukazuje ku bráně.

„Pojďme!" šeptala Marcela ustrašeně. Byla pověrčivou; vzpomínka na starou pověst, zdála se jí v těchto místech hrůzyplnou.



Podivná logika.

Paní (k nové služce): „... Tak, tak, u paní radové jste byla přede mnou! Víte já to považuji za hnusné, vyptávati se služky na bývalé její službodárce... Pořádná holka to poví sama."

*

Měřítko.

Redaktor: „Jak je to možné, že za tu básníčku žádáte 2 K 50 h? Dříve jste se spokojil pouze dvěma korunami!"

Básník: „Inu víte, pane redaktore, do této básně vložil jsem celou svou duši."

*

Přesně.

Účetní: Víteliž pak pane šéf, že je tomu právě 25 let kdy jsem, bylo to dopoledne o ½ 10, nastoupil u vás službu?"

Šéf (pohlížeje na hodiny): „Božinku jak spěcháte — vždyť je teprve 9 hodin.

*

Smůla.

„Co je nového, příteli?"

„Utekla mi žena."

„Ale to máš být přece vesel!"

„Ovšem, ale prosím tě, kam pak uteče, když jsou hranice teď uzavřeny."

*

Anonce.

Koupím knihu „Bohatým snadno a rychle", jakož i velikou vertheimku. Nabídka pod značkou Kroesus 1, 2, 3.

*

Pomstychtivý.

Divák (po představení): „... Cože — ten kus byl od pana Štulského, co mi je dlužen 20 K?! ... Kdybych to jen byl věděl, to bych se nebyl vůbec ani zasmál!"

*

Dobrý kamarád.

Básníř často již vypískaný ku svému příteli, po nešťastně provedené premiéře: „Kondoluji, konduluji! Tvůj kus propadl — jako by byl ode mě."

*

Vzájemnost.

„Vy vycházíte jak se zdá velmi dobře s Vašim bratrancem?"

„Báječně. Já ho ctím a on mě uctívá."

*

Šance.

Matka (k obstarožné dceřušce): „Tedy u sprostředkovatele sňatků Trubičky a Míška jsi se dala zapsat! .... Jsem zvědavá budeš-li míti konečně úspěch ...."

Dcera: „Ó, zajisté vždyť jsou dva."

*

Parabola.

Když svatý Petr putoval po světě potkal kdysi muže hořce naříkajícího.

I přistoupil k němu a ptal se ho: „Synu můj, proč pláčeš?"

A muž odvětl: „Jsem železničním úředníčkem!"

Tu obrátil se svatý Pert a plakal hořce.

*

Latina.

Pan vrchní revírník: „... Milení pánové, jistě jste již slyšeli, že následkem náhlého leknutí, zbělaji uleknutému rázem vlasy. Nuže, pánové, co jsem zažil v tomto ohledu na posledním honě na „černou", přesahuje všechno pomýšlení. Postřelili jsme kance a ten rozzuřen rozběhl se prudce na jednoho honce. Byl to jistý lékárník, velký bázlivec, když uviděl kance, jak se naň žene, ztrnul a nemohl se ani hnouti. Nescházelo mnoho a kanec by ho byl nabral. Strhl jsem bleskurychle ručnici — namířil — a prask — a kanec se svalil mrtev k nohám lékárníkovým. Když jsem se přiblížil k zachráněnému — hle — co jsem viděl? Nejen jeho vlas, vousy a obočí — ne! — dokonce i chlupy jeho kožichu hrozným strachem úplně zbělely.

Nikdy na rozpacích.

„Ale, ale pane revírníku, předešlý měsíc jste vypravoval, že jste zastřelil 240 divokých králíků a dnes říkáte, že jich bylo na 400."

„Ano, ano, je to velmi pozoruhodné jak se ty potvory rozmnožuji."

*

Rozhovor tuláka.

„Je to divné! Pořád se říká: „Svět chce býti šizen." A sotva, že se člověk jen trochu o to pokusí — hned je za mřížemi!"

*

Důvod k zdražení.

„Ale, pro Krista, paní Bryndavá, jak můžete tak bez důvodů zdražit litr mléka o 20 haléřů?"

Bez důvodů? Což nečetli, že káranská voda je dražší?"

*

Zvláštní odplata.



„A vaše slečna sousedka, hraje tedy po celičký den na piano? — A nemáte žádné zbraně proti ni?"

„Ale Bože — docela nic. Ale v odplatu za to ji po celou noc svým kašlem ruším ve spaní."

*

Spravedlivý hněv.

Hypermoderní komponista (k obecenstvu, jež za provedení jeho synfonie prchá ze sálu): „Zbabělci!"

*

Nedostatek bot.

„Odkud je jen ten nedostatek bot?"

„To je snadné! Všechny je spotřebovala vláda."

*

Válečná přirážka.

Tatík: „Tak, ty kluku, tak! Ty se odvážils vzít mamince pětník? Za to ti vysázím třicet ran."

Synáček: „Tatínku, jejej, vždyť mi jindy dáváš jen pětadvacet!"

Tatík: „Ano, ale teď budeš dostávat s dvacetiprocentní válečnou přirážkou."

*

Vysvětlení.

„A poslóchej Pepeko — co je ta inštanc?"

„No, víš to tehdá, když to zasí stojí víc!"

*

Therapie.

„Můj muž, pane doktore, nemůže spáti. Dvacetkráte se ho za noc ptám spí-li a on, že ne!"

„To je ošemetné! Je potřeba klidu. Předepíši vám prášky pro spaní."

*

Tak anebo tak.

„A — flašku vína si nesete paní sousedko!"

„To se ví! ... Víte můj můž bude zítra před soudem, a tak jestli ho osvobodí, tak se chce trochu líznout."

„A což, když ho odsoudí?"

„Inu pak se nalízne ze zlosti."

*

Moderní matinka.

Madame ku guvernantce přivádějící děti z procházky: „Ale poslyšte Anna, ty děti mi připadaji naprosto změněné! ... Jsou to skutečně moje děti?"

*

Milovník ptáků.

„A nyní v kruté zimě nutno si vzpomenouti ubohých ptáčků a pomoci jim!"

„Dobře, že's mě připomenul. Pepinko kupte na zítřek k večeři 3 páry kvíčal."

*

Ještě to.

Autor (při premiéře před vypískáním): A ti mizerní herci musí ještě k tomu dnes tak zřetelně a jasně mluvit."

*

Útěcha v smutku.

Lékař nevěstě oplakávající smrt svého ženicha: „Váš pan ženich měl ztučnělé srdce."

Ona: „Ach — ano — ale při tom věrné — věrné!"

*

Zvýšený trest.

Feigelstein (který následkem bankrotu „sedí" a z nařízení vojenského lékaře se musí denně koupati): „Račte dovolit pane správce, budu si stěžovati ... to přece nebylo v rozsudku."

*

Naivní.

Paní (k nové služebné): „A milence máte také — a dokonce od kavalerie? ... To se mi zrovna nehodí!"

Služka: „Ale milostpaní — vždyť on nechává koně v kasárně."

*

Na mírové konferenci.

Ruští delegáti: „Navrhujeme provésti sebeurčení národů. Poskytneme Polsku, Litvě, Kuronsku, Finsku a Ukrajině možnost, aby hlasováním lidu ustanovily svoji státní formu.

Hr. Czernin: „Výborně! Schvalujeme zcela. A my v Rakousko-Uhersku počkáme asi 50 let, jak se to v těchto zemích osvědčí, a pak bychom to třeba provedli také."

*

Dítě.

„Maminko, je tatínek také někdy nehodným?"

„Ale, Rudynko, jak se tak můžeš ptáti? Tatínek je vždycky hodným!"

„Nemyslím — to by ho byla naše Mařka jistě netahala před chvilkou za ucho."

*

Pomoc.

Služka k milostpaní: „Jen si pomyslete milostivá, dnes v noci se chtěl onen básník, který bydlí naproti z nouze oběsit, leč odřízli ho v čas a zachránili."

Paní: „Božinku, jak je mi ho líto! ... Měla bych mu vypomoci. — Víte co Ančo jděte do veřejné knihovny a vypůjčte tam některou z jeho knih."

*

Majitel: Družstvo „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.

Redakce:
Víděň X., Favoritenstr. 130.

Administrace a tiskárna
Víděň X., Eugengasse 22.

Telefon interurban 54.017.

Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejí. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje. —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 6.

Jednotlivá čísla 40 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:

Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.

Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a Inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 7. ÚNORA 1918.

Rakousko-uherská pancéřová tvrz na jihozápadní frontě.



Stávka v Německu. — Rozvrat v Rusku. — Nová italská ofensiva.

BOJ V RUSKU.

Boje v Rusku schylují se k definitivnímu rozhodnutí. Na ulicích hlavního města se střílelo, pálily se protibolševické prapory a konec toho byl, že námořníci vtrhli do Taurského paláce a rozehnali konstituantu. Toto shromáždění se sešlo a jednalo o různých otázkách, pod jichž žárem vzniká obrovský var, co chvíle vybuchující. Případ petrohradský dokazuje, že na Rusi vede se zápas dvou směrů v plném rozsahu. Bolševici drží vládu, jednají o mír, chtějí zrušiti platnost státních půjček a rozděliti majetek a půdu. Chtějí zřídit zkrátka socialistickou republiku. Na druhé straně ostatní vrstvy proti nynější vládě hrozí, vytýkají ji vlastizrádu a žádají jinou formu pro zavedení pořádku. Přívrženci tohoto druhého směru útočili v noční schůzi konstituanty proti bolševické vládě, načež stoupenci této označili snahy podobné za protirevoluční a podali prohlášení, dle něhož vystupují z ní. V prohlášení bylo uvedeno, že protirevoluční proudy vedou boj proti autoritě sovětu dělníků, vojínů a rolníků, proti bezplatnému rozdělení půdy, znárodnění bank a prohlášení státních půjček za neplatné.

Na to v ulicích petrohradských došlo ku střelbě ze strojních pušek, námořníci bolševického směru vrhli do Taurského paláce a vyhnali odtud zbývající protirevoluční členy konstituanty.



Z tyrolského válečného pásma: Sněhem zavata telegrafní tyč na ledovci v území Ortlersu. (Průměrná výška telegrafní tyče obnáší 5 m).



Neobyčejně obtížná spojovací cesta k rakousko-uherským výšinovým posicím na Ortlersu.

Velikou říší ruskou zmítá tedy opět vichr. V Moskvě organisuje se akce k prohlášení Velkoruské republiky, a všecky strany nelení — vydávají manifesty a proklamace, jak si představují uspořádání říše. Který z těchto dvou směrů, které Rus čeří svým zápasem, vyhraje, těžko říci. Proces kvašení není u konce, a bude to dlouho ještě trvat, nežli se východní říše ustálí. Vítězství v bouřlivých dobách je nestálé a vrtkavé, moc se ráda střídá a přesunuje z jedněch rukou do druhých. Nikdo si nedovede učinit správné představy, na kterém bodě se ruský vývoj zastaví.

*

Vládním dekretem rozpuštěna konstituanta, na její místo vstupuje vláda sovjetů. Tyto sovjety, čili rady dělníků, sedláků a vojínů, působily hned od počátku březnové revoluce. Měly hájit třídní, proletářský ráz revoluce. Nebyly z počátku plně ovládány bolševiky a stranami krajní levice, zastoupeny byly v nich všechny směry ruské demokracie a teprve později převládl v nich směr sociálně demokratických bolševiků. Sovjety staly se vedlejší vládou, domohly se jaksi vydržením práva na existenci a nebyly dřívějšími vládami vždy rády viděny, neboť si osvojovaly stejné právo jako kabinety rozhodovati o nejrůznějších otázkách zákonodárství i politiky, a často znemožnily provedení vládních záměrů. Proto docházelo mezi nimi a vládou k častým Velké Rusi. Bolševici se sociálními revolucionáři levice prý nedovolí, aby se konstituanta v nějaké formě sešla a slibují vybudovat ze sovjetů ruský konvent. O tom bude jednati právě zasedající sjezd sovjetů. Nešlo by tu tedy o nějakou diktaturu jedné osoby, jak míní na př. švédský „Socialdemokraten", nýbrž o vládu konventu, zvoleného radami dělníků, sedláků a vojáků. Bolševici se sociálními revolucionáři levice tvoří jednotnou stranu komunistů, která tvrdí, že má za sebou většinu ruského lidu. Tato strana nehodlá se vzdáti protirevolučním živlům, ani sociálním revolucionářům pravice a středu s vůdci Černovem, Avksemijevem a Kerenským v čele. Organisace sovjetů ožila za listopadového převratu a byla pak pravděpodobně zdokonalena tou měrou, že se dnes o ni bolševici se sociálními revolucionáři levice mohou bezpečně opírati. Nebylo náhodou, že byly sovjety svolány takřka současně se zahájením konstituanty k sjezdu; bylo to opatření přípravné, počítající se všemi možnostmi vývoje. Dne 28. ledna se má sejíti všeruský sjezd sedláků. I tomu bude náležeti slovo. Pokud jde o další události, nelze doposud ničeho předvídati nebo prorokovati. Poměr sil zdá se být na obou stranách skoro stejným. Není vyloučeno, ba třeba s tím počítati, že se většina rozehnané konstituanty pokusí o obnovení konstituanty v té či oné formě: není ještě zřejmo, zdali jádrem tohoto pokračování či obnovení bude moskevské hnutí pro obnovení



Rakousko-uherská posice na vrcholích ledovce (3500 m) v území Cividale. Na pravo zbytky někdejších drátěných překážek hájících rakouské posice proti nepřátelským útokům.



Ruský lidový komisař zahraničních záležitostí Trocki, vůdce ruské mírové delegace v Brestu Litevském.

le, o nichž praví, že neuznávajíce sovjetů, podporují reakci. Jsme tedy na počátku nového období ruské revoluce. Pro okamžitý nedostatek bezpečných informací o vnitřní morální situaci Ruska a o síle obou skupin, nelze prozatím vysloviti soudu o dalších možnostech vývoje.

▫ ▫ ▫

CIZINA O CZERNINOVI A HERTLINGOVI.

Zahraniční tisk píše o projevech hraběte Czernina a hrab. Hertlinga se zvýšenými pocity. Kdežto neutrální listy shodují se v tom, že projevy tyto znamenají krok k míru a jsou velice spokojeny zejména s Czerninem, píší listy anglické a americké zamítavě. Zejména poukazují na rozpory, které se jeví mezi řečí Czerninovou a Hertlingovou a praví, že hrabě Hertling mluvil mnohem nesmířitelněji než Czernin. „Daily Mail" píše, že Německo nepomýšlí na smíření. „Daily News" praví: Czerninova řeč znamená pokrok, ale neobsahuje stále ještě žádoucí body. „Times" píše, že obě řeči jsou smluveným krokem v diplomatické ofensivě proti čtyřdohodě. Německé válečné cíle nebyly revidovány, jsou stejně vojenské, jako dříve. Jiný projev „Daily News" praví, že řeči tyto nejsou podkladem pro mír, ale nezavírají dveře. Czernin podniká slibný krok tím, že navrhuje definitivní vyjednávání s Amerikou. Čtyřdohoda nemůže jmenovati k tomu účelu žádného vhodnějšího vyjednávače než Wilsona. Ostřeji píše „Evening Post", která napsala: Kdo čte řeč Hertlingovu, sezná, že Německo není ochotno přijmouti mírové zásady čtyřdohody. „Daly Telegraph" považuje další diskusi za zcela zbytečnou. „Morning Post" píše: Německo se zdráhá, vzdáti se Elsaska-Lotrinska. Dobrá — pak musí se ve válce pokračovati. Podobně píše i italský tsk. „Secolo" poukazuje na to, že hr. Czernin nezmínil se zúmyslně ani o Srbsku, ani o Černé Hoře, ba ani o italských obsazených územích, „Secolo" prohlašuje dále. že po tříletém válčení nelze dskutovati o podmínkách, které ani nejskromnější naděje čtyřdohody neuspokojily a zejména Italii zklamaly. „Corriere della Sera" prohlašuje, že hr. Hertling posluchá Hindenburga a Ludendorffa a že v řeči své rozvinul program anexionistický.

▫ ▫ ▫

PŘED VYHLÁŠENIM RUMUNSKA REPUBLIKOU?

Zatčení rumunského vyslance v Petrohradě provedeno bylo na podnět rumunského revolucionáře Rakovského, který usiluje také o internování rumunského krále. Bolševici s Rakovským chtějí v Rumunsku prohlásiti republiku a mají prý mnoho přívrženců v rumunské armádě. V samotných Jassech je většina obyvatelstva



Polská vladařská rada po audienci u císaře a králeKarla I. v Laxemburku u Vídně.

smýšlení stejného s bolševiky. Z Basileje se oznamuje, že podle petrohradských zpráv panují v Rumunsku poměry nejvýš rozhárané. Ve vojsku jeví se proud monarchistický i republikánský. Král sídlí v zámku, střeženém věrným vojskem, jemuž velí spolehliví dostojníci. Vojáci prchají z fronty a pořádají schůze pro mír. Bolševické listy přinášejí z Kišiněva zprávy, že bolševičtí vojáci ruští i rumunští společně sesazují v jednotlivých úsecích fronty velitele. Generál Ščerbačev je prý nedaleko Jass obklíčen maximalistickým vojskem. Boje mezi vládním a bolševickým vojskem neustávají a jsou velice krvavé. Bolševici ostřelovali Jassy. Rumunsko-bolševický výbor v Oděse, jehož předsedou je Rakovský, vydal zatykač na krále, ministerského předsedu Bratiana a na ministra Take Jonescu. Král byl vyzván, aby všecku moc odevzdal do rukou dělnických a vojenských výborů, které se tvoří. Nutno však konstatovati, že rumunská vláda opírá se dosud o četné jí zcela oddané vojenské oddíly.

▫ ▫ ▫



Z obsazených italských území: Pilíře italského mostu na Piavě, který padl rovněž za oběť útoku našich děl. Na zbytcích pilíře zřízeny jsou stanoviště hlídek válečných.

PO STÁVCE

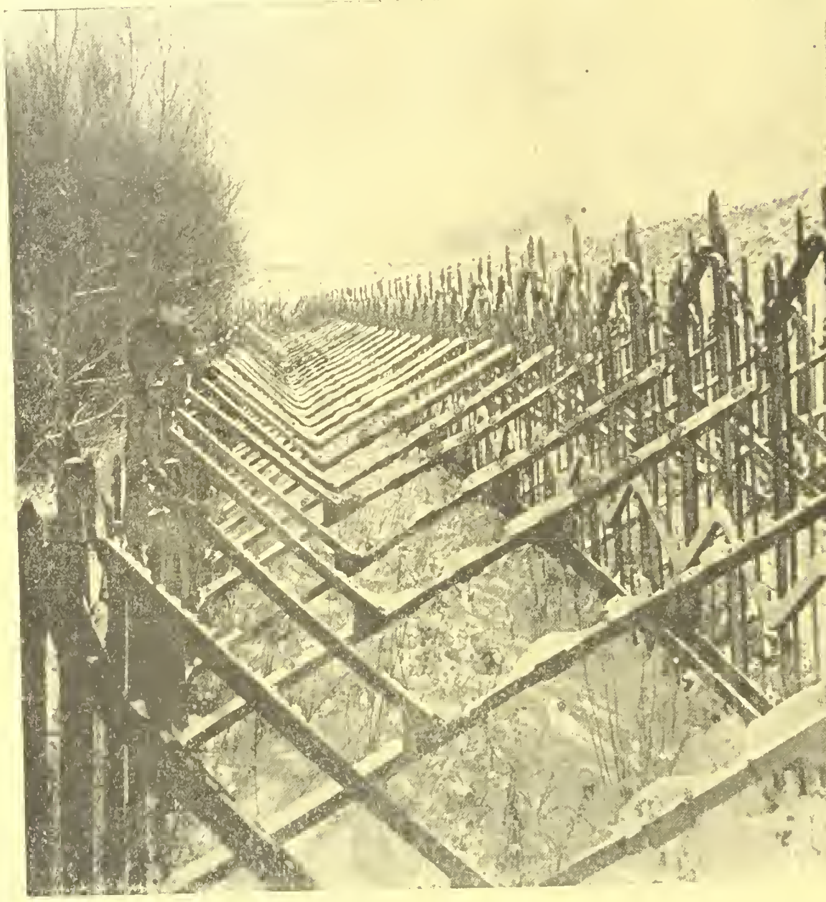
Je po stávce, ale denní tisk stále ještě živě o ní diskutuje. Nikoli bez příčiny. Neboť stávka zachvátila celou říši: ve Vídni, Praze, Brně, Krakově dále v celé řadě menších měst českých, moravských, dolnorakouských i štýrských vzd-

mula se veliká vlna dělnické stávky. Censura, o níž pan Seidler vyprávěl komické věci, potlačila, co mohla, nicméně vše potlačit nemohla a tak si lze ze zpráv, které do veřejnosti pronikly, učinit představu, jakého rozsahu stávka nabyla. Ten tokráte vzplanul požár ve Vídni a odtud se rozšířil rychlostí po celé říši. Původně se zdálo, že stávky jsou vyvolány zmenšením moučné dávky, ale záhy vystoupily do popředí politické postuláty a cíle. Kdo zná psychologii davu, nediví se, že tak elementární silou stávka propukla a kdo zná levé cesty vedení takových stávek, nediví se, že byly hladce a záhy vyřízeny. Ve Vídni vydali němečtí vůdcové dělničtí proklamaci k zahájení práce po dlouhých poradách s vládou, která s veškerou výmluvností slíbila vyhověti požadavkům dělnictva. Ne nadarmo chválil rozvahu vůdců ministerský předseda Seidler a ne nadarmo děkoval zase vládě dr. Viktor Adler. Čeští samotní sociální demokraté Bechyně a Habermann, volali na německé socialistické poslance v prvé parlamentární schůzi: V kritické chvíli nechali jste dělnické massy na holičkách! To je zrada na hnutí dělnickém. Vedle vůdců, kteří nabádali k práci, mluvili k dělnictvu — generál Arz, ministrpresident Seidler, generál Höfer, ministr Czernin a Toggenburg. Ovšem, každý svým způsobem, ale ve stejném smyslu.

V Pešti, kde poměry jsou ještě dnes napiaty, došlo k demisi socialistických vůdců, poněvadž dělníci je neuposlechli a nešli pracovat. Také ve Vídni vzešel ze stávky rozkol a české socialistické listy vytýkají němec. soc. demokracii strannictví a násilí na českém dělnictvu. V Ostravě, což je věc nebývalého významu, vyzněl obrovský tábor stávkujících pro československý stát, rovněž v Třebíči. Při stávce fungovali všecky tři dělnické strany vzájemně, autonomisté, centralisté a národní socialisté. V Praze bylo na Václavském náměstí 100.000 lidí. Také Kladno, Boleslav, Plzeň, Brno a jiná města zažila velká shromáždění lidu. Stávky ukázaly, že lidu přechází trpělivost.

NOVÁ STÁVKA V NĚMECKU.

Sotvaže zažehnána byla stávka v Rakousku a Uhrách začala v Německu veliká stávka. Zachvátila Berlín, Hamburk, Mnichov, Norimberk, Kiel, Gdansko Essen, Dortmund a jiná průmyslová střediska. Situace se přiostřila protože pruský státní sekretář vnitra odepřel přijmouti dělnickou deputaci a protože vláda berlínská rozpustila dělnickou radu berlínskou, zastavila „Vorwärts" a činí i jiná opatření proti stávkařům. Každou chvíli se čeká prohlášení zostřeného stavu obležení. Na vedení stávky mají účast obě sociálně-demokratické strany.

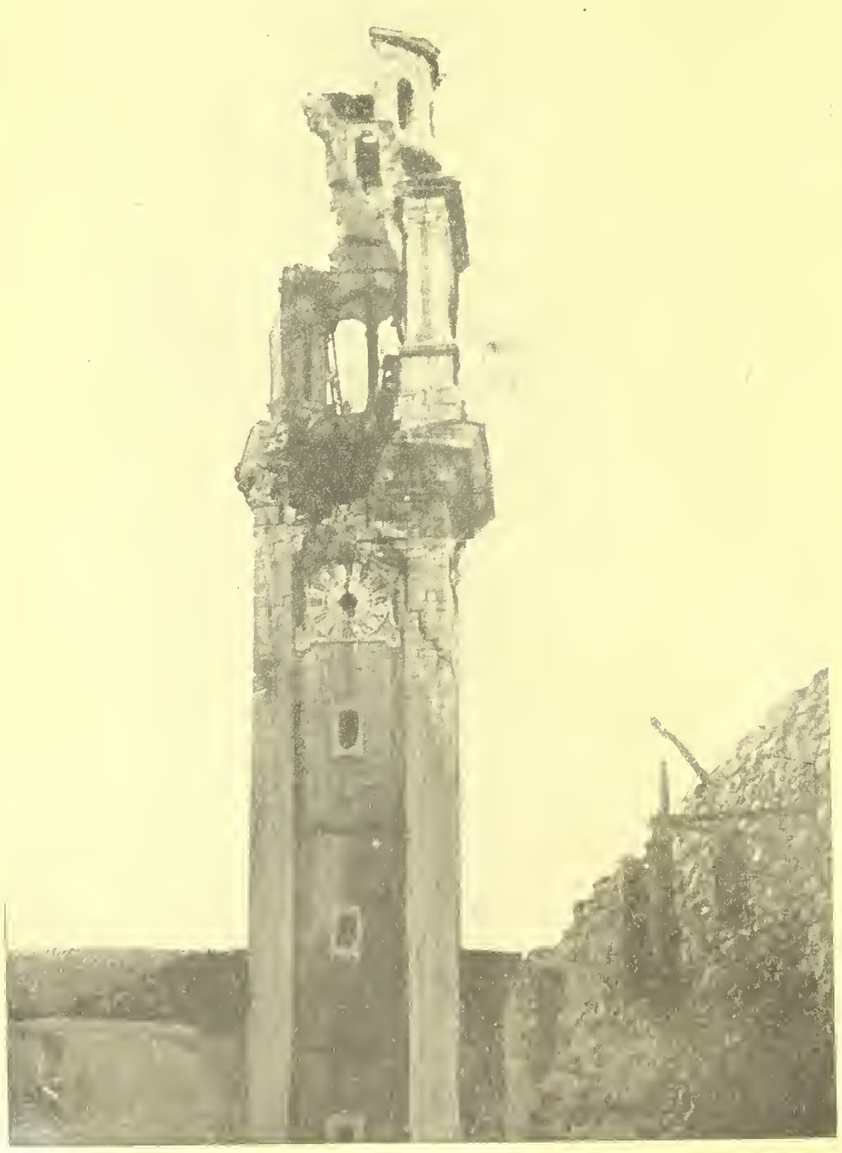


Z pevnostního obvodu Brestu Litevského: Pásmo drátěných překážek u tvrze X.

— Ještě otevřeněji píše „8 Uhr Blatt", který prohlásil, že myšlenka maximalistická vzdor svému fiasku v Rusku, zachvátila radikálně křídlo německé sociální demokracie. Dělníci se obávají separátního míru s Ruskem a stávkují, aby separátní mír zmařili, protože chtějí mír všeobecný.

BREST LITEVSKÝ.

Míroví delegáti sjeli se opět v Brestu Litevském a ve středu, dne 29. ledna zahájili nové porady. První den byl promrhán debatou o právomoci delegace ukrajinské. Spor je dostatečně znám z denního tisku. Bolševici původně uznali delegaci ústřední rady ukrajinské, jejíž sídlo je Kijev. Nyní ale utvořila se v Charkově rada ukrajinských bolševiků a Trocký a soudruzi nechtějí uznati radu kijevskou, nýbrž charkovskou. Také druhý den konference nepřinesl žádný příznivější obrat. Proto posuzují se vyhlídky mírové konference v Brestu Litevském stále pessimističtěji. Trocký prohlásil před odjezdem do Brestu, že pochybuje v možnost dohody. Zajímavé je, že člen ruské mírové delegace Kamenev odjel přes Štokholm do Paříže a Londýna. Zdá



Kultura války: Štíhlá campanilla chrámu v Asiagu, pohmožděna italskou dělostřelbou za posledních hrubých útoků



Z pustin Mesopotamie: Prastará mešita el Ghagel blíže Bagdadu s gygantickým minaretem, dokazujícím architektonickou vyspělost zašlých dob.

se, že pravdu mají ti, kdož tvrdí, že bolševici chtějí v prvé řadě vyvolati světovou revoluci, aby se vynutil mír jaký by se nejlépe hodil jejich účelům.

•

Vyjednávání o hospodářských otázkách, které se od 1. ledna vede v Petrohradě, nedoznalo přerušení. Vyjednává se v jedné komisi o civilních, telegrafních a železničních. Ohledně návratu civilních zajatců, jakož i ohledně propuštění těžce raněných zajatců válečných bylo docíleno dohody a smluveno též, aby postavení ostatních zajatců bylo co možno zlepšeno. V hospodářské komisi bylo ujednáno, aby byla zahájena listovní a balíková doprava skrze frontu a aby i tiskopisy touto cestou v jistém rozsahu se dopravovaly. Obtíže působí ujednání ohledně dopravy poštovních poukázek. K dopravě mají se propustiti též telegramy soukromé. Ujednáno též obnoviti co nejdříve spojení železniční. O otázkách obchodních se dosud nejednalo, ježto Rusové jsou toho náhledu, že obnovení styku obchodních ještě dlouho nebude možným.

•

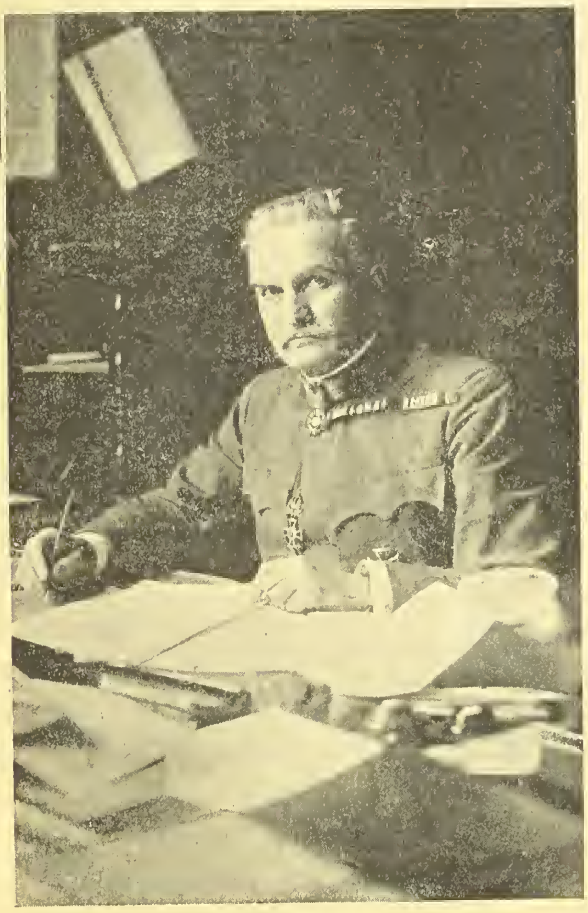
Prohlášení Czerninovo a Hertlingovo nebylo přijato nepřátelským tiskem tak příznivě, jak se snad u nás očekávalo. Řeč Czerninova se chválí více jako dobrý výkon řečnický, nežli jako vhodný prostředek ke sblížení. Podle novoyorské zprávy pařížského „Heraldu" odpoví Wilson od pátku za týden v kongresu na obě řeči. —

BOLŠEVICI V KONCÍCH.

Dle posledních zpráv odehrávají se v Rusku strašné boje, V Petrohradě je hlad, bolševici ovládají město jen pomocí děl a strojních pušek. Také v Moskvě rozpoutaly se nové boje. Bolševická vláda zavádí hrůzovládu, která je horší hrůzovlády carské. Od 18. ledna bylo jen v Petrohradě zatčeno 6.000 osob a uvrženo do žaláře. Zatím vedou bolševici válku s Ukrajinou. Bojuje se u Charkova a u Lucku. Rozhodnutí není ještě známé a zprávy bolševické telegrafní agentury o porážce ukrajinské nelze bráti vážně. Dále vedou bolševici boj s Finskem, kde vyvolali revoluci proti vládě a senátu. Helsingfors opanovali bolševici. Také s Poláky vyvolali bolševici konflikt, jakož i s Rumunskem, jehož vyslanectví bylo z Petrohradu vypovězeno a několik členů jeho zatčeno. Anarchie zachvacuje celé Rusko.

•

Rozčilení nad rozehnáním konstituanty je stále ještě veliké. Podle štokholmské zprávy ze dne 27. ledna usnesl se sjezd zřízenců železničních 273 proti 261 hlasům podporovati konstituantu a potírati bolševiky. Postavení Leninovi vlády je v poslední době nesmírně ztíženo netoliko příčinami politickými, ale i všeobecným zhoršením poměrů vůbec. Zejména zoufalé jsou finanční poměry a „Pravda" je líčí takto: Bohatí neplatí vůbec daní, železnice mají schodky, které jdou do stamilionů, poplatky, kolky a daň z příjmů ničeho nevynášejí, takže finanční postavení vlády je zoufalé. Se všech stran, z fronty, železnic, měst a úřadů docházejí žádosti o peníze. Nebude-li brzy učiněn pořádek, klesne hodnota rublu na jednu kopějku a ceny stoupnou desateronásobně do výše. — „Náš Věk" vypráví o příšerných poměrech v krajích průmyslových. Je tam hrozná bída, mzdy se nevyplácejí a všechno spěje k naprostému rozkladu. V průmyslovém okresu ivanovsko-vasnesevském nedostalo 200.000 dělníků již půldruhého měsíce žádné mzdy. Autorita rad dělníků je podkopána. Dělníci jsou nuceni prodávati součástky strojů. Stejné poměry jsou též v petrolejovém území v Baku. Všeobecný zmatek zvyšován je hrozebným chováním se bývalých spojenců Ruska. Číňané obsadili Charbin, Japonci Vladivostok a Angličané ovládají Archangelsko. V Irkutsku zuří boje mezi bolševiky a kozáky, v nichž štěstí neustále kolísá. V Besarabii bojují opět bolševikové s vojskem rumunským. Rumuni obléhají Kišiněv. Tamní konsul rumunský i s personálem byl zatčen.



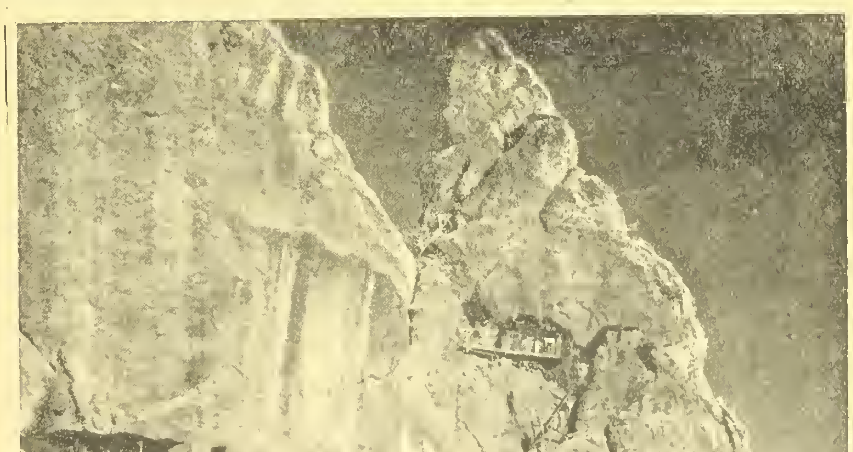
Polní podmaršálek Frant. Höfer bývalý náměstek šefa generálního štábu, jenž vydával do nedávna rakouské štábní zprávy.

PODIVNÉ ZPRAVY O LENINOVI.

Londýnské „Daily News" oznamují z Petrohradu: Lenin opustil hlavní město, pravděpodobně aby s německými a rakousko-uherskými socialisty ve Štokholmu konal konferenci, nebo, jak již oznámeno, aby se odebral ke krátkému odpočinku do Finska. Před svým odjezdem pronesl v dělnickém a vojenském sovjetu řeč o demobilisaci. Pravil: Obávám se, že budeme musit demobilisaci zastavit a znovu se připravovat na válku. Jestli Německo a jeho spojenci nepřijmou naše podmínky, pak vyhlásíme revoluční válku proti Německu. Na žádný hanebný mír nepřistoupíme. Té chvíle zkoumány jsou otázky: hájení Petrohradu a možnost odvezení těžkých děl ze severní fronty, kdyby vyjednávání bylo přerušeno, aby zdatnost armády dle možnosti byla obnovena. Proslýchá se, že Krylenko tvoří novou armádu. Na jeho rozkaz mají se všichni důstojníci odebrati zpět na místa, jež zaujímali před revolucí.



Vchod ke štole, vedoucí do vnitra obrovského ledovce na Marmalatě.



Rakouské úkryty vojáků na Marmalatě, podobající se vlaštovčím hnízdům.

PIERRE MILLE:

BONBONNIERA.

Kdybych si byl tento příběh vymyslil, byl by uměleji vypracován a jasněji podán. Nechtěl jsem však nic měnit na skutečných věcech, na tajuplně hrůzných faktech. Měl jsem vidění — na to mohu přísahat! Jak se stalo, že jsem spatřil, co jiným jest skryto — to zůstane věčně mým tajemstvím.

Asi před čtrnácti lety jel jsem do Nového Yorku a ubytoval jsem se tam v Midland-hotelu, protože mi jej byl doporučil jeho manager, s nímž jsem se seznámil kdysi v Nizze. Hotel je počestný až do nudnosti, korrektní a bez jakékoli svéráznosti, počínaje livrejí zřízenců až do koberců a čalounů. Veliký, moderní hotel, řeklo by se, je vůbec posledním místem, jež by mohlo člověka dráždit k hallucinacím. A přece jsem se nejprv; domníval, že je to hallucinace.

Vracel jsem se jednoho dne pozdě domů, neboť jsem se byl po divadle zdržel v restaurantě, vzal jsem od hallportera klíč od svého pokoje a rozmrzen tím, že musím stoupat až do třetího patra, ježto výtah už nefungoval.

Šel jsem zvolna a opatrně, neboť nebyl jsem tu ještě docela obeznámen. To vše uvádím jen proto, abych ukázal, že se moje nervy nalézaly ve stavu zcela normálním.

V mém pokoji byl zcela banální nábytek. Obsahoval mimo širokou mosaznou desku ještě skříň se zrcadlem, několik pohodlných křesel a psací stolek se skleněnou deskou. Svlékl jsem se, odkroutil elektrické světlo a ulehl jsem. Hlavu jsem obrátil ke stěně a zamýšlel jsem ihned usnouti.

To se mi však nepodařilo. Srdce mi prudce tlouklo a pociťoval jsem úzkostnou tíseň. Tušil jsem pojednou: Otočíš-li hlavu, pak něco uvidíš, uvidíš někoho!

Konečně mi byl tento stav tak nesnesitelným, že jsem, nedbaje jakéhokoli nebezpečí, obrátil hlavu.

Dlouhá, tenká postava, jakýsi to stín muže, seděla na mém psacím stole. Jednou nohou dotýkala se podlahy, druhá klátila se ve vzduchu. Dvě hluboko ležící oči, černé řasy, ústa o tenkých rtech, jež otevřena, ukazovala pravý špičák, či mezeru po něm — pokud jsem mohl rozeznat. Celá postava byla oděna v bílý domácí kabát, jehož knoflíky vtiskovaly se jako černé body do celého obrazu.

Přečetl jsem od těch dob mnoho spiritistické a theosophické literatury. Všecky téměř tyto knihy líčí rysy čtyřdimensionálních zjevů a označují je jako nepokojné, zuměčené. Rysy mého zjevení naproti tomu byly chladné, neosobní, jako rysy podobizny. Také jsem nepociťoval onoho ochromení údů, jaké prý pozorují spiritisté při podobných příležitostech. Naopak, moje pocity úzkosti povolovaly a srdce se mi uklidňovalo. Přemýšlel jsem, ku podivu chladně a pokojně jsem uvažoval a řekl jsem si:

— Vstanu a přiblížím se k tomu. Zmizí-li to, pak jsem měl prostě hallucinaci a vyhledám zítra lékaře. Nezmizí-li to, pak je věc vážnější; pak jsem na nejlepší cestě přijít o rozum.

Vstal jsem odhodlaně a učinil krok vpřed. Zjevení zmizelo. Do smrti nezapomenu té ohromné úlevy, jíž jsem pocítil v tom okamžiku.

— Byla to jen hallucinace! řekl jsem si. Docela nahlas. Nic než hallucinace! Nu jednou to už člověk snese!

Ulehl jsem opět a obrátil hlavu ke zdi. Ale již po několika minutách věděl jsem znova a to tak jasně, jakoby mi to někdo říkal: Zjevení tu je opět ten muž sedí znovu na tvém psacím stole. A vskutku, seděl tam opět, docela tak jako poprvé.

Otočil jsem elektrické světlo a pokusil jsem se číst. Nemohl jsem však udržeti své myšlenky, a cítil jsem docela jasně, že to strašidlo, čili ten stín anebo toho muže není jen proto viděť, že jeho vlastní světlo jakoby utonulo v silnějším světle elektrickém. Tento můj pocit nabyl takové mučivosti, že jsem otočil opět knoflík.

Duch byl posud zde. V téže poloze, s těmitéž neosobními tahy. Někdy se mi zdál jasnějším, jindy zas se jeho rysy rozplynuly. Ke třetí ho-



Z italského bojiště: S ohledem na nedostatek řádných mostů a brodů, převáží se vojsko přes širokou řeku Tagliamento pomocí účelně konstruovaných prámů.



Ze života našich vojsk v Alpách: Nejvýše situovaný rakouský zákop ve skupině Ortlersu ležící asi 3850 m. nad mořem Adriatickým.



Po šlépějích války: Zbořený most přes Tagliamento u Codroipa kde zničena 3. italská armáda. Na levo dole spadlá železná konstrukce, na pravo zbytek některdejšího mohutného pilíře.



Z italského bojiště: Přerušený přechod přes řeku Tagliamento. V popředí mostní provisorium, jež padlo za kořisť našim plukům, v pozadí, zničený příhradový, železný most italskými vojsky

dině ranní se roztekla postava v temnou mlhu a já jsem konečně mohl usnout.

Strávil jsem předchozí noc na lodi a byl jsem tak unaven, že jsem spal dlouho ještě do bílého dne. Obchodní pochůzky, schůzka se starými přáteli vzdálily mne na celý den hotelu. Večer šel jsem opět do divadla. Pokoušel jsem se ze všech sil soustředit pozornost na věci, odehrávající se na jevišti, a zapomenouti na noční přízrak. Podařilo se mi to velmi snadno. Tak snadno, že jsem se dokonce odvážil opět myslit na noční zjevení. Ale pamatoval jsem se na ně nejasně, jen jako ve snu.

Ale k jedenácté hodině večerní, uprostřed třetího aktu prohloupé frašky, zcela náhle zmocnil se mne znovu úskostný pocit z minulé noci a věděl jsem s plnou jistotou: Teď sedí ten strašidelný stín opět ve tvém pokoji! Je tam! Opět na témže místě!

Trýznivá zvědavost mne ovládala. Předstíral jsem, že je mi nevolno, vskočil jsem do vozu a vrátil jsem se do hotelu. Zatím co výtah jel vzhůru — nebylo ještě tak pozdě a lift fungoval — byl jsem dychtiv, zdali se přízrak nalézá v mém pokoji.

A tento přízrak, stín či hallucinace, či jak už to zvát, tam vskutku byl. Tentokráte seděl ten muž v křesle. Zmizel, když jsem k němu přistoupil, zjevil se však opět, když jsem ležel v posteli a rozplynul se asi o půl třetí v temnou mlhu. Všecko na vlas tak, jako den před tím.

Bylo pochopitelno, že jsem si přál přestěhovat se do jiného hotelu i sešel jsem dopoledne dolů, abych si v jídelně vyžádal svůj účet. Když jsem vstoupil do místnosti, skácela se vedle mne židle Pohlédl jsem na tu stranu a byl bych bezmála hlasitě vykřikl. Přízrak, jenž mne byl po dvě noci mučil, tento přízrak seděl u jednoho stolu, živoucí, člověk jako kterýkoliv jiný. Zcela dobře jsem poznal jeho hluboko ležící oči, černé brvy, ústa s tenkými rty, jež pootevřeny ukazovaly mezeru od špičáku. Zmocnila se mne divoká radost. Duch, jenž snídá, toho netřeba se tuze bát!

A můj duch snídal velmi vydatně. Dvě vejce na tvrdo a koflík kávy s mlékem. Dotazoval jsem se sklepníka. Můj přízrak se jmenoval van Straaten, byl obchodník uměleckými předměty z Rotterdamu a obýval pokoj v témže patře jako já. Tu jsem viděl pojednou celé dobrodružství jen z komické stránky a v duchu jsem se vysmíval: Co si to dovoluje ten Holanďan? Chce si snad za živa hrát na strašidlo?

Pojednou mi padla — nemohu to jinak vyjádřit — myšlenka na mozek jako cihla: Nesměj se! Neposmívej se! Tento muž se ti zjevil proto, že musí brzy zemřít násilnou smrtí!

Myšlenka tato mne již neopouštěla i přemítal jsem, není-li mou povinností, van Straata varovat. Ale byl by mne dozajista považoval za blázna.



Ze života našich vojsk v Alpách: Polní dělo rakouské vykonavši úctyhodný turistický výkon, umístěné ve skupině Ortlersu 3850 m. nad Adrií. Žádné dělo nestřílelo asi dosud z tak ohromné výše.



Ze života našich vojsk v Alpách: Stanoviště rakouského děla, ve skupině Marmolata nejvýše položené.

Hodiny se strašně vlekly. Nyní jsem si téměř přál spatřit opět tajuplného dvojníka obchodníka z Rotterdamu.

A přišel zas. Fialová zář kolem něho zdála se mi tentokrát silnější, nikdy ještě jsem neviděl tváře jeho tak zřetelně. Seděl u mého psacího stolu, na jehož desce se leskl a třpytil nějaký předmět. Malá, polookrouhlá skřínka z mdlého, ciselovaného zlata, bonbonniéra, dle všeho starožitnost. Víko bylo pomalováno, skutečné umělecké dílo. Více než dvacet maličkých osobiček tlačilo se s otevřenými ústy kolem vyvolávače na trhu a jeho káry. Barvy tak svítily, že jsem byl bezděčně nucen, podivovat se talentu malíře. A při tom jsem věděl, že ta bonbonniéra není skutečná, že je to holá hallucinace, právě tak jako onen muž. Kdyby byla měla pevný skutečný tvar, byl bych býval nucen, přiblížit si ji těsně k očím anebo dívat se na ni lupou. Ale takto jsem rozeznal drobounké figurky na ni prostým okem na několik metrů. Zcela zřetelně. Ani jediná mi neušla.

Pojednou se stalo něco tak strašného, že se mi zježily vlasy na hlavě. Nikdy ještě, v žádné z předchozích nocí, nepocítil jsem takového zděšení.

Až do té chvíle byly rysy přízraku nepohnuty, jako tvář podobizny. Nyní však sevřela se jeho tvář výrazem úzkosti a bolesti. Ústa se mu ote-

vřela, nohama a rukama bil kolem sebe do vzduchu.

Přízrak padl k zemi.

— Stalo se! řekl jsem zcela hlasitě. Je vražděn — právě teď zrovna v této minutě!

Vyskočil jsem z postele a v košili jsem vyběhl na chodbu. Nic. Všecky dveře zavřeny. Před nimi řady bot. Temné mlčení. V jistých vzdálenostech od sebe klidně hořely elektrické lampy. Oknem vpadal sem paprsek měsíce na dlouhý koberec. Jinak nic. Ani zvuku.

Mohl jsem zavolat číšníka a zavolat naň: Pan van Straaten je právě teď vražděn? I číšník by mne považoval za šílence.

Když jsem se vrátil do svého pokoje, přízraku tam již nebylo. Věděl jsem, proč asi.

Za jitra nevycházel jsem z hotelu. Chtěl a musil jsem to zvědět. — K polednímu proskakovala již hrozná novina. Van Straaten nesešel dolů k snídani. Klepali na jeho dveře. Byly zavřeny. Vypáčili je.

Obchodník umělec. předměty ležel na podlaze s roztříštěnou lebkou. Kdo byl vrahem. Nikdy toho nikdo nezvěděl. Nevypátralo se ani, byla-li loupež příčinou zločinu. Van Straaten nevedl žádného seznamu četných uměleckých pokladů, jež přivezl do New Yorku. Mluvilo se jen několik dní o vraždě, pak byla zapomenuta. Každým, jen ne mnou.

Před nedávnem zavedl mne přítel k jistému obchodníku uměleckými předměty. Neuvedu jeho jména; svědectví, jež se opírá o zjevení, má malou cenu. Mezi vzácnými bronzy a obrazy spatřil jsem bonbonniéru ze mdlého isolovaného zlata s pomalovaným víkem. Na dvacet malounkých figurek tlačilo se tu s otevřenými ústy kolem vyvolavače na trhu a jeho káry.

— Malé umělecké dílo! pravil můj přítel. Maloval je van Blankenmerde!

— Viděl jsem už kdysi tuto bonbonnièru! uklouzlo mi.

Obchodník smrtelně zbledl. I věděl jsem v tom okamžiku, věděl jsem s celou jistotou, že mám před sebou vraha van Straatena. Ale obžalovat ho, pohnat jej před soud — nikdo by to nebyl učinil.

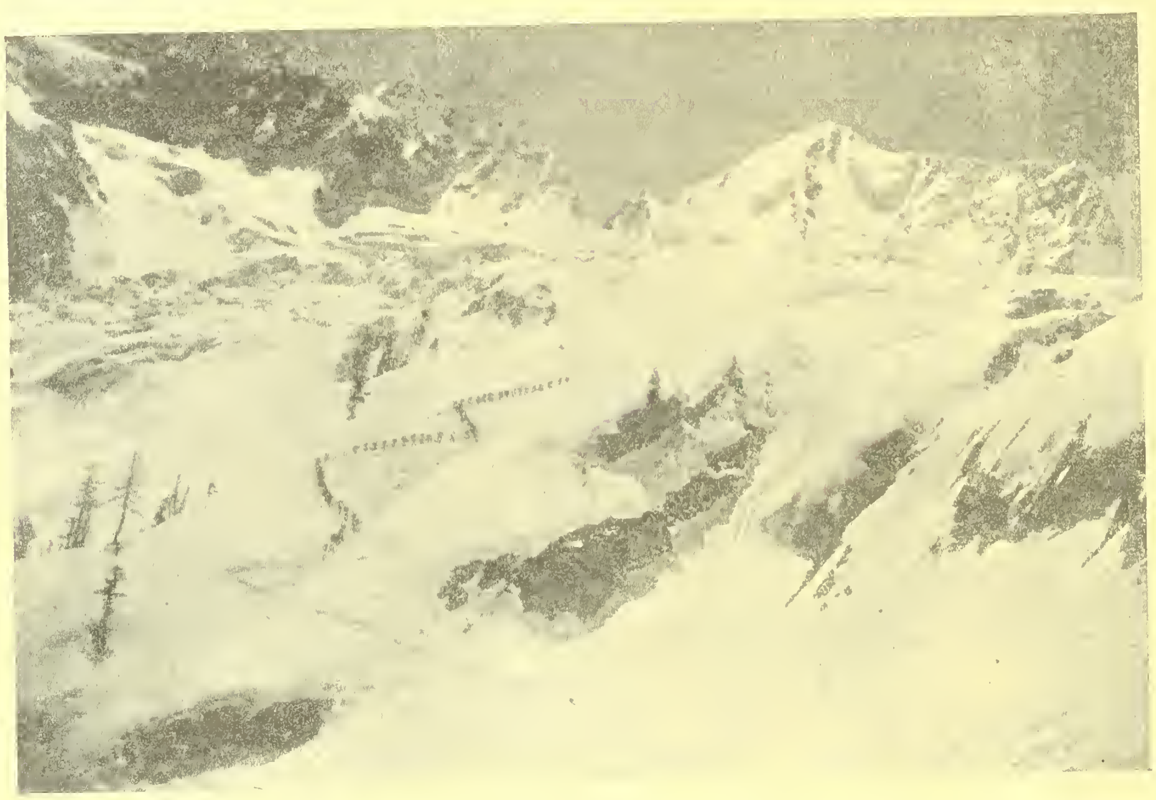
I já jsem mlčel.

Co se zjevilo v oněch třech strašlivých nocích to nebyl duch zavražděného, ale zuřivá zločinná myšlenka jeho vraha to byla, jež mne navštěvovala. Viděl jsem, jak on ji viděl v mysli, postavu van Straatena v nočním obleku, viděl jsem vzácný předmět, jejž chtěl vrah uloupit a jehož mohl dosáhnout jen za cenu krvavého činu. Viděl jsem, co on bude nyní vidět až do konce života: klesat jeho oběť.

Můj mozek jakoby byl býval na jednom konci bezdrátového telegrafu, jehož druhý konec vězel v hlavě vrahově. Ale o tom bych nemohl nikdy přesvědčit žádného soudce.



Válka... Výbuch italského 28ticentimetrového granátu, dopadnuvšího do rakouských posic, v benátské nížině.



Ze života našich vojsk v Alpách: „Po vystřídání". Oddíl vojínů sestupující z posic na Cima di Presanello do ubikací. Jako had vine se jich řada v klíně alpských zasněžených velikánů.

ČESKÁ TŘÍKRÁLOVÁ DEKLARACE.

která teprve v těchto dnech byla censurou propuštěna, zní: Ve čtvrtém roce hrozné války světové, jež si vyžádala bezměrných obětí na životech i statcích národů, dějí se prvé pokusy o mír. My čeští poslanci rady říšské, jež byla rozsudky nepříslušných vojenských soudů zbavena celé řady svých členů slovanských a zároveň my čeští poslanci rozpuštěného a dosud neobnoveného sněmu království Českého, jakož i po celou dobu války nesvolaného sněmu markrab. moravského a neobnoveného sněmu vévodství slezského, jako zvolení zástupcové národa českého, zdůrazňuje veškerá prohlášení českého poselstva na radě říšské, jsme povinni určitě a jasně za lid český a za porobenou a politicky umlčenou větev slovenskou v Uhrách vyznačiti svoje stanovisko k nové úpravě poměrů mezinárodních.

Když čeští poslanci obrozeného národa našeho promluvili za války francouzsko-německé o mezinárodních otázkách evropských, prohlásili v memorandu svém dne 8. prosince 1870 slavnostně: „Všichni národové, ať velcí, ať malí, mají rovné právo sebeurčení a rovnost jejich má stejně šetřena býti. Jen z uznání rovnoprávnosti a za vzájemné vážnosti svobodného sebeurčení všech národů může vykvésti pravá jejich svoboda a bratrství, všeobecný mír a pravá lidskost."

My poslancové národa českého, věrni jsouce i dnes těmto zásadám svých předchůdců, s radostí jsme pozdravili, že dnes všechny ony státy, jež jsou založeny na zásadách demokracie, válčící i neutrální, pokládají stejně s námi toto svobodné sebeurčení národů záruku trvalého míru všeobecného.

Nové Rusko při svém pokusu o mír všeobecný vložilo do stěžejních podmínek mírových zásadu sebeurčení národů tak, aby národové svobodnou volbou rozhodli o svém životě a usnesli se, chtějí-li vybudo-



Italská bašta, ztečená naším vojskem v posledních bojích. Snímek tento jest výtvorem t. zv. daleko fotografie a byl brán ze vzdálenosti asi 13ti km. a je novým důkazem vyspělosti moderní fotografie.



Kudy válka kráčí: Opuštěná silnice vedoucí z Latisany do San Giorgia, kdysi svědek ohromného spěchu a ústupu Italů.

vati stát samostatný, či tvořiti státní celek ve spolku s národy jinými.

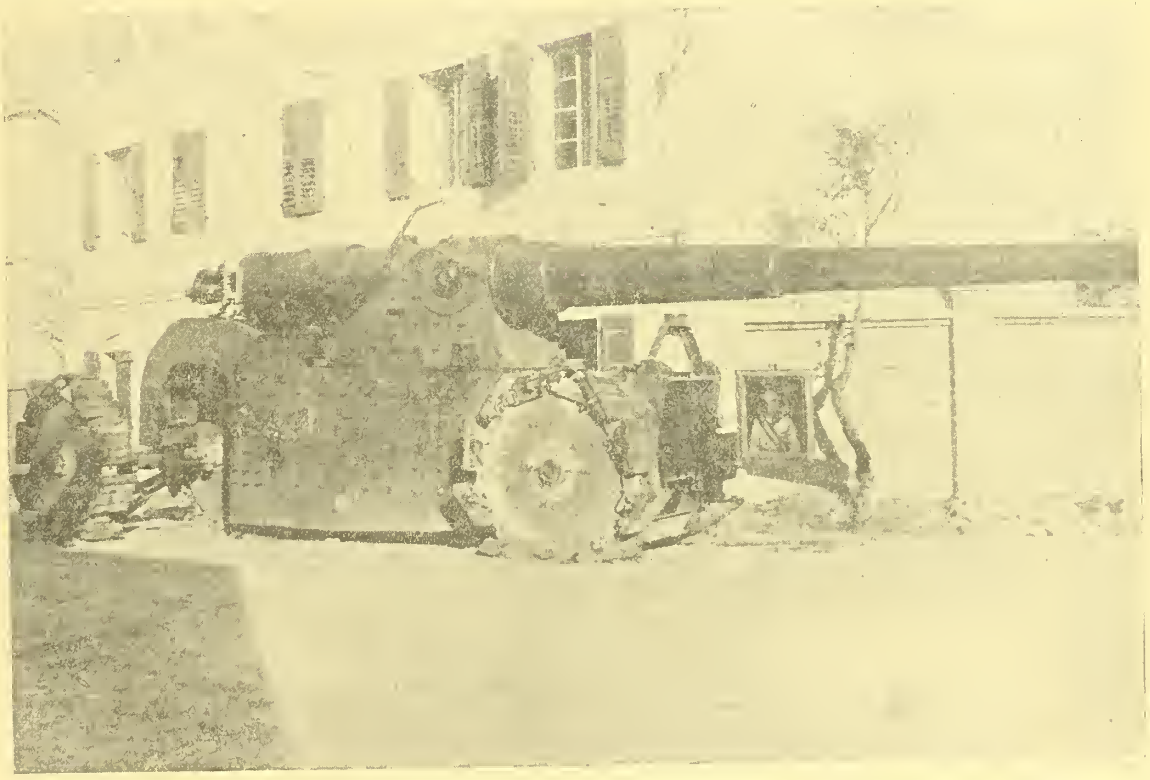
Naproti tomu prohlásil zástupce Rakousko-Uherska jménem čtyřspolku, že otázka sebeurčení oněch národů, jež dosud nemají své státní samostatnosti, má býti řešena v každém státě cestou ústavní. Vzhledem na to jsme za český národ povinni prohlásiti, že toto stanovisko zástupce Rakousko-Uherska není stanoviskem naším. My jsme se naopak ve všech svých projevech a návrzích tomuto řešení vzpírali, ježto po bez početných trpkých zkušenostech našich neznamená ono nic jiného, nežli úplné zamítnutí zásady sebeurčení národů. Trpce žalujeme, že národ náš byl zbaven své samostatnosti státoprávní i svého práva sebeurčení umělými řády volebními, vydán nad to panství německé menšiny a německé centralistické byrokracie. Slovenská větev naše stala se pak obětí brutálnosti maďarské a neslýchaného násilnictví ve státě, jenž přese všechny zdánlivě konstituční formy zůstává nejtemnějším koutem Evropy a v němž národové nemaďarští, tvořící většinu, jsou panující menšinou týráni a hubeni, od kolébky odnárodňováni, zůstávajíce takřka beze všeho zastoupení na sněmu i v úřadech, bez veřejných škol a bez volnosti ve školách soukromých.

Ústava, na níž se odvolává zástupce Rakousko-Uherska, znetvořila i spravedlivost všeobecného práva hlasovacího, rozmnoživši v rakouské radě říšské způsobem umělým počet mandátů německé menšiny a celá jich bezcennost pro svobodu národů objevila se až křiklavě jasně v krutém vojenském absolutismu po dobu války. Každý poukaz na tuto ústavu znamená proto ve skutečnosti jenom odmítnutí práva sebeurčení, vydání v plen všech neněmeckých národů v Rakousku, a přímo krutý, trvalý výsměch pro nemaďarské národy v Uhrách, kde jest ústava jen ná-...jem nejbezohlednějšího panství oligarchie několika šlechtických rodů maďarských jak to bylo znovu potvrzeno novou předlohou o volební reformě.

Národ náš touží se všemi demokraciemi světa po míru všeobecném a trvalém. Jest si však plně vědom pravdy, že trvalým může státi se jenom mír takový, jenž odstraní staré křivdy, brutální moc převahy zbraní, jakož i nadpráví států a národů nad národy druhými, mír takový, jenž zabezpečí samostatný rozvoj národům velkým i malým a osvobodí zejména ony národy, kteří sténají dosud pod cizí nadvládou. Proto také toto právo na svobodný život národní a sebeurčení národů, ať malých či velkých, jakékoliv příslušnosti státní, musí býti základem příštího práva mezinárodního, zárukou míru a přátelského soužití národů i velkým statkem ideálním, který si lidstvo vydobude z hrůz světové války.

My poslancové národa českého prohlašujeme, že mír, který by národu našemu nepřinesl spravedlnosti a svobody, nemohl by pro něho býti mírem, nýbrž jen počátkem nového, mohutného a důsledného zápasu za státní samostatnost, v němž by národ náš napial veškeré své síly hmotné a mravní až do krajnosti a v tomto bezohledném boji neustal až do šťastného konce.

Národ náš se hlásí o tuto svou samostatnost, opíraje se o své historické právo státní a jsa všecek prodchnut vřelou touhou, aby ve svobodné soutěži s jinými národy svobodnými a ve svém státě svrchovaném, plnoprávném, demokratickém, sociálně spravedlivém a na rovnosti všeho svého občanstva vybudovaném a v hranicích historických zemí a sídel svých a své větve slovenské přispěti mohl k novému velkému rozvoji lidstva, založenému na volnosti a bratrství, přiznávaje v tomto státě národním menšinám plná rovná práva národní. Vedeni jsouce těmito zásadami protestujeme slavnostně proti odmítání prá-



Válečná kořist v Italii: Gigantické italské dělo — novodobá nestvůra — kterému se po porážce Italů nepodařilo uprchnouti.

va sebeurčení národů při jednání mírovém a žádáme, aby ve smyslu práva toho zabezpečena byla všem národům, tedy i našemu, účast a plná volnost obhájiti svých práv na mírovém kongresu.



Válečná kořist v Italii: Cenný materiál ukořistěný rakous. vojskem v jisté strojírně u Villy Vicentiny.

MÍROVÉ PODMÍNKY BELGIE.

Belgický král zaslal 24. prosince 1917 papeži odpověď na jeho poselství o míru ze dne 1. srpna 1917. V dopise se praví, že král se připojuje ke přání Svaté Stolice po spravedlivém a trvalém míru, který nechť v brzku odstraní zla, kterými lidstvo a zejména těžce zkoušený belgický národ, trpí. Zároveň notu belgické vlády papeži, ve které se praví, že před německým ultimatem měla Belgie jenom přání, aby žila v dobrých stycích se všemi sousedy, a připomíná se pak, jak byla za to odměněna Německem. Belgie přeje si vášnivě, aby učiněna byla přítrž neslýchanému utrpení obyvatelstva, ale chce přijati jenom mír, který jí stejně zabezpečí: Spravedlivé zadostiučinění, bezpečnost a záruku pro budoucnost, nedotknutelnost mateřských státních a koloniálních belgických území a politického, hospodářského a vojenského vlivu Belgie bez podmínek a obmezení, dále zadostiučinění za utrpěné škody a záruky proti opakování se útoku z r. 1914. To jsou nezbytné podmínky spravedlivého míru, pokud jde o Belgii, míní bel. král a jeho vláda.

ŠVÝCARSKO ZA ČTVRTÉ, VÁLEČNÉ ZIMY.

Neobyčejné poměry dopravní přpravují cestujícím těžká muka, a jen absolutní nutnost, pobádá člověka, aby se hnal po volném místě a nevytopeném vagóně. Cestování do Švýcarska je však ještě mnohem obtížnější. Na hranicích očekávají cestujícího značné obtíže. Jest to v prvé řadě důkladná prohlídka pasů a zavazadel a peněz. (Rakousko povoluje jednotlivci pouze 500 K na cestu za hranice) zatím, co Švýcarsko požaduje výkaz o peněžním minimu, mimo náležitého vysvětlení účelu cesty. Jakmle člověk překoná tato úskalí a přesedne v Buchsu, na hranicích vorarlbersko-švýcarských, do švýcarského vlaku, ocitne se náhle v příjemně vytopeném a jasně osvětleném kupé, což však není ničím jiným než falešnou přetvářkou, poněvadž i ve Švýcarsku jest nedostatek uhelný velmi pociťován, a nutno říci velmi trpce pociťován. Tak končí v Curychu všechny kanceláře o 5 hodině odpolední. Jakmile dopadne Švýcarské razítko na pas cestujícího, jest oprávněn požádati o chlebenku rozdělenou na části o 25ti až 30ti gramech. Tento důležitý lísteček se velmi pečlivě kontroluje, bez něho jest chléb nedostižitelným ideálem. Při změně pobytu — obdrží se jiný, když se starý vrátí a při odjezdu ze Švýcar se cestujícímu odebírá. Porušení nařízení chlebenky se týkající jsou přísně trestána, což se vysvětluje tím, že švýcarské obilí ročně sklízené dostačuje pouze na 3 měsíce, kdežto ostatní potřebu je nutno dovážeti z ciziny. Z toho vysvitá i zvláštní odvislost Švýcar od Ameriky za války a snaha nezkaliti ani v nejmenším přátelský poměr k Spoj. Státům. Ententa to dobře ví, a kde může hledí toho využitkovati, dopouštějíc se klidně a beztrestně všech nejmožnějších přehmatů. Veškeré obchodní a hospodářské kroky, jsou podmíněny povolení t. zv. Société Suisse de surveillance (švýcarská dohlížecí společnost), která nad veškerými transakcemi s centrálními mocnostmi musí dohlížeti a je kontrolovati, nehledě ani k tomu, že celá spousta revisorů a tajných trojdohody, činí každičký pohyb cizince ve Švýcarsku nejistým. Před opuštěním Švýcarska nutno předložiti pas rakouskému vyslanci v Bernu, či curyšskému konsulovi. Potřebné jsou při tom čtyři fotografie, jichž půl tuctu lze v curyšské nádražní třídě, během jedné hodiny, za 3 franky, obdržeti; rozumí se samo sebou, že to jsou podobenky, jež neslouží zrovna ku cti fotografickému umění, leč pro pas dostačují. Život v Curychu neliší se mnoho od života za míru. Hotely jsou přeplněny polskými, německými, srbskými a rumunskými rodinami, kteří jsou buď uprchlíky, či boháči a mimo to je tu spousta zahraničních cestujících obstarávajících tu aprovisační svoje obchody. A nutno říci, že stravování je tu znamenité. Chléb, jak jsme již řekli, jest rayonován, ale ku radosti poctivých Švýcarů — jedině chléb — třeba, že pro mnohé a mnohé poživatiny jsou nařízeny maximální ceny. Typické švýcarské poživatiny, jako máslo, sýr a vejce, jsou nyní velmi řídkými, porce másla v hotelích předkládané se značně zmenšily, sýr téměř úplně zmizel a cukru je tak málo, že se v hostincích a kavárnách nahražuje cukerinem. Masa je dosti. T. zv. menü (oběd) stojí v prvotřídních Švýcarských hotelích sedm franků, kdežto à la carte (oběd voleny dle jídelního lístku) je mnohem dražší. Koncertní síně, varieté, divadla a kina jsou denně vyprodána; do curyšských varieté Mascotte, nebo Bonbonière lze obdržeti lístek jen po značné námaze.

Švýcarsko je jistě velikým válečným výdělkářem, byť by i válečné poměry působily mnohé obtíže, zejména nepříznivě na cizinecký ruch působíce. Stav švýcarské milice je následkem obsazení hranic a neustálého výcviku značně pro ti míru zvětšen. Vojenský život v curyšských ulicích je tudíž znatelnější. Švýcarský důstojník se širokou čepicí a objemnou taškou na zádech je nyní zjevem obyčejnějším.

Ceny oděvů jsou béře-li se ohled na poměry valuty, mnohem větší nežli u nás; nutno však podotknouti, že se každému přání vyhoví. Dobrá pánská košile stojí 17 až 18 franků, pár pánských



Z pustin Mesopotamie: Skupina tureckých žen připravující chléb. Malé stolečky „synie" zvané, nahražují v Orientě kuchyňský stůl.



Z pustin Mesopotamie: Perský „statek" ve vých. Mesopotamii. Hlavním stavebním materiálem je tu hlína, traviny a mnohdy i kámen.



Z pustin Mesopotamie: Obrovitá antická brána „Bab' westmi" v Bagdadě, upomínající na mohutné výtvory asyrských a babylonských techniků.



Z pustin Mesopotamie: Malebná scéna z pobřeží Tigridu, kde nahražuje mosty dosud prám a lodice převážející poutníky z břehu na břeh.

cích velmocí, stane se i prostředníkem míru, na nějž svět se zatajeným dechem toužebně čeká.

ČESKÁ A JIHOSLOVANSKÁ RESOLUCE V DELEGACÍCH.

V poslední schůzi zahraničního výboru odhlasováno bylo 17 proti 7 hlasům votum důvěry hraběti Czerninovi. Česká a jihoslovanská resoluce byla zamítnuta. Obsah její je tento: Výbor konstatuje s dostiučiněním, že monarchie konečně po dlouhém kolísání vzdává se aspoň ve svých oficiálních projevech svých dřívějších choutek anekčních. Pro věc míru bude to míti nepatrnou cenu, dokud Bulharsko trvá nepokrytě na svých starých anekčních choutkách a dokud německá říše ve skrytých formulkách, jakou je řeč hr. Hertlinga z 24. ledna, anekční choutky potvrzuje. Teprve rázné stanovisko proti anekčním choutkám dokáže bezpodmínečnou mírovou vůli monarchie. Že hr. Czernin v rozporu s původním stanoviskem oficiálního tisku najednou mírový program Wilsonův uznává za přijatelný podklad pro zahájení vyjednávání se Spojenými Státy, je rovněž nový důkaz vystřízlivění, které nastává pod tlakem hospodářské a vojenské situace. V úsilí o zvláštní mír s Ruskem nespatřuje výbor ještě žádné jistoty brzkého obecného míru, který jedině může národy této monarchie zachrániti od úplného shroucení. Zjišťujeme tímto před celým světem, že pro národy Rakousko-Uherska a Bosny jediná reálná překážka obecného míru je dnes odmítání práva sebeurčení také rakousko-uherským národům od činitelů určených formálně k mírovému vyjednávání. Výbor varuje proto v této vážné hodině a vyzývá zahranič. ministra, aby konečně otevřeně prohlásil, že monarchie za účelem brzkého dosažení obecného míru je ochotna také ostatním národům rakouským poskytnout plné právo sebeurčení, připustit k mírovému vyjednávání zástupce těchto národů a zabezpečiti na mírové poradě provedení jejich práva sebeurčení.

botou 50—60 franků. Bavlněných a nitěných výrobků je málo, leč dosud jsou všude k dostání. Naproti tomu je o pánské límce (rakouský vývoz schází) veliká nouze; vlněné oděvy panské i damské jsou velmi drahé, leč vzdor tomu nedosahují závratných našich cen. Hedvábí je hojnost a velký výběr, leč i tu válka působila na cenu. Mýdel a voňavek je přebytek leč stává se, že se vznešené dámy musí místo „chipre cotti" spokojiti „Houbignetem". Čokolády (Lindt, Cailler) je co hrdlo ráčí, bohužel je na vývoz velepříšná kontrola a mnohý cestující se musí smutně na hranicích rozloučiti se svými zásobami mýdla a čokolády za drahé peníze nahromaděné.

Velikým dojmem působilo zlepšení rakouské valuty. Vlak s cestujícími z říší centrálních velmocí odjíždí z Curychu a Bernu, vlak s cestujícími ze zemí nám nepřátelských ze Ženevy. Východní Švýcarsko se zřejmě namáhá zachovati přísnou neutralitu, ve svých sympatiích ku národům válku vedoucím. Nelze ovšem popříti, že i tu jest zřejmý silný vliv ententy. Švýcarsko získalo si za války mnohé zásluhy, na př. činnosti ženevského červeného kříže, jehož ohromnou a chvályhodnou práci, pokud se týče zajatců, výměny invalidů, internovaných, uprchlíků a pátrání po zmizelých a sprostředkování poštovním, nelze ani dostatečně oceniti. Doufáme, že Švýcarsko, nyní asyl rekonvalescentů všech válčících velmocí, stane se i prostředníkem míru, na nějž svět se zatajeným dechem toužebně čeká.



Z pustin Mesopotamie: Polní dráha blíže Assuru na Tigridu, první průkopník západní kultury technické.



Z pustin Mesopotamie: Pověstná Omarova mešita v Bagdadě, nádherný skvost moslimské architektury.

ZRNKA MOUDROSTI A PRAVDY.

Jde-li o to, abychom žili ve světě šťastně, pak lze toho docíci jen lhostejnosti a egoismem.

Di Cajanello.

*

Stává se obyčejně, že čím více překážek ti zabraňuje sejíti se s ženou, tím silnější je tvá láska. Odstraň onu překážku — zmizí i láska.

Tolstoj.

*

Mukou jest — spojení navždy s nemilým
— rozluka s milým
— nedostižení touženého
— přivázanost k pozemskému.

Budha.

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Ochrana nájemníků.

V lednu minulého roku bylo jak známo vydáno nařízení o ochraně nájemníků a vztahovalo se jen na malé a střední byty. Dne 20. ledna t. r. bylo toto nařízení revidováno a upraveno tak, že rozšiřuje ochranu také i na nájemníky velkých bytů. Na příště nesmějí být ani tito nájemníci vypovězeni bez podstatných důvodů a zvýšení činže musí být úměrno poměrům. Nové nařízení vyjasňuje dříve spornou otázku podnájemníků tím, že připouští, aby podnájemníci směli dostati výpověď i bez důležitých důvodů, používají-li části bytu, obývaného hlavním nájemníkem. Ustanovením, že z části bytu dále pronajímané může být placena jen jediná činže, nepřevyšující činži placenou hlavním nájemníkem, má být čeleno obchodování s prázdnými byty. K ochraně nájemníků málo poslouží nové ustanovení, že tam, kde byla činže po vypuknutí války snížena, a tam, kde některému nájemníku vyměřena v srovnání s druhými příliš nízko, může být zvýšena na původní pokud se týče „běžnou výši". Ochrana již požívají příslušníci narukovaných osob, rozšířena je i na osoby požívající státní péče. Nejdůležitější výhodou nového nařízení je, že ochranná ustanovení pro nájemníky rozšiřuje na všechna místa, kdežto dosud požívali ochrany pouze nájemníci určitých míst čas od času zvláštním nařízením oznámených. Nová ustanovení sluší uplatniti i při zvýšení činže, které bylo provedeno v době od 1. listopadu 1917 do vydání nového nařízení.

▫ ▫ ▫

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ.

Dne 25. ledna. Žádné události na našich frontách.



Z Brestu Litevského: Vyslanec dr. ryt. Wiesner, malíř prof. Orlík, který má zvěčniti historický okamžik mírových zasedání.

Živější bitevní činnost mezi Poecapelle a Lysem, u Lensu a po obou stranách Scarpy.

Dne 26. ledna. Dělostřelecká činnost na planině Sedmi Obcí a po obou stranách Brenty. Ve Flandrech a v Champagni živější činnost bitevní. Němečtí letci bombardovali Calais, Dünkirchen a Boulognu.

Dne 27. ledna. Živější dělostřelecké boje na planině Asiaga a východně Brenty. Italský útok proti Monte Pertici byl odražen. Též na západě nepatrná bitevní činnost. — Zahraniční minstr hrabě Czernin odjel opět do Brestu Litevského, — Wilson odpoví na řeč Czerninovuv pátek.

Dne 28. ledna. Zvýšená dělostřelecká činnost na planině Asiaga. Na západě jen výzvědné bitky. — V Petrohradě jsou v proudu nové pouliční boje. Též v Moskvě. — Ve Finsku vypukla bolševická vzpoura proti finskému senátu. — U Charkova a u Lucku zahájeny nové boje mezi bolševickým a ukrajinským vojskem. — V Berlíně vypukla stávka.

Dne 29. ledna. Na planině Asiaga přešli včera Italové po třídenní dělostřelecké přípravě k útoku pěchoty, který vedl k živým bojům u Col del Rosso a Monte Val Bella. Dík houževnaté vytrvalosti udatných obhájců zůstaly obě výšiny po střídavém zápasu s nepřátelskou přesilou v naší moci. Místní místa průlomná nemohl nepřítel rozšířiti. V západní části planiny zhroutily se italské útoky již v našem obranném ohni. Dosud zajato 10 důstojníků a 350 mužů. V Champagni vyvinuly se živé místní boje. Po obou stranách silnice St. Hilaire-St. Souplet ztroskotaly ráno menší francouzské útočné pokusy. Naše posice mezi Somme-Py a Ripont na silnicích na jihovýchod vedoucích byly od časného odpoledne cílem nejživější nepřátelské palby. Pod ochranou dělostřeleckou vyrazila francouzská pěchota, vyzbrojená vrhači plamenů k silným výzvědným útokům proti našim posicím na několika místech fronty. S těžkými ztrátami byli Francouzové dílem před našimi překážkami, dílem v bajonetovém boji odraženi. Několik zajatců zůstalo v našich rukou, několik vrhačů plamenů ukořistěno. Čilá letecká činnost vedla k četným vzdušným bojům. Sestřelili jsme 13 nepřátelských létadel a 1 upoutaný balon. London a Sheer ness byly ú-





Z pustin Mesopotamie: 1. Stavby mesopotamské jsou většinou provedeny z cihel zhotovených domorodým obyvatelstvem z bahnité hlíny mesopotamských močálů. 2. Jedinými dopravními cestami jsou v nehostinných pouštích Mesopotamie uzounké stezky, vedoucí mnohdy nebezpečnými močály, kde bez zkušeného vůdce karavany přečasto zbloudí a hynou. Obrázek znázorňuje podobnou stezku v horách blíže Assuru kdysi hlavním to městě Asyrské veleříše.

spěšně bombardovány pumami. — Mírová konference v Brestu byla opět zahájena. **Dne 30. ledna.** Boje na planině Asiaga pokračují. Na Monte Sisemole zmařeny všecky italské útoky, za to Monte di Val Bella a Col del Rosso zůstaly v moci nepřítele. — Na západě menší bitky. Londýn byl znovu bombardován německými letci též Soutlend, Calais, Dünkirchen a Gravelines. — V Dardanelách potopeny 2 anglické ponorky.

SMĚS.

Z parlamentu. Poslanecká sněmovna dokončila v úterý debatu o prohlášení ministerského předsedy dr. ryt. Seidlera na interpelace týkající se konfiskace české tříkrálové deklarace. Když ministerský předseda vládní usnesení, kterým se konfiskace české deklarace zrušuje, získal většinu která zamítla demonstrační návrh posl. Staňka, který žádal, aby sněmovna nevzala na vědomí prohlášení šefa kabinetu a tím vládě projevila nedůvěru. Sněmovna jednala pak po páté o válečné dani a osnovu tuto konečně přijala ve smyslu posledních usnesení sněmovny, čímž válečná daň definitivně vyřízena. Sněmovna přijala dále zákon o dodatečném lékařském ošetřování invalidů.

Povolání zproštěných z ročníků 1894 až 1899. Úředně se oznamuje: Aby se vyhovělo bezpodmínečné nutnosti udržet armádu v poli v plné zdatnosti až k dosažení čestného míru, nutno také u nás jako v jiných státech, zejména v Anglii, přikročiti ke zrušení všech zproštění, povolených v nejmladších ročnících za účelem udržení hospodářského života. Opatření to, které odpovídá základní myšlence všeobecné branné povinnosti, bude spravedlivě provedeno beze všech výjimek a u všech stavů a povolání. Pouze při hornictví, železniční dopravě a plavbě stanou se jisté výjimky, poněvadž tu vyžaduje toho nejen hospodářský život, nýbrž i vedení války. Rozhodovati se bude však jednotlivě a na základě zvláštního nařízení. Při podrobném provádění této akce bude v nejbližší době zproštění všech osob z ročníků 1894—1899 odvoláno všeobecně až na zmíněné jednotlivé výjimky a každé nové zproštění z těchto ročníků, jakož i z odvedenců ročníku 1900 naprosto vyloučeno. Zproštění z ročníků 1899, 1898 a 1897 nastoupí teprve 1. března t. r., z ročníků 1896, 1895 a 1894 až 3. dubna t. r.



Světoznámé sochařské dílo „Skupina ukřižovaných" v chrámu frankfurtském je vlivem počasí značně ohroženo a hrozí brzkým rozpadnutím.

Arbeiter-Zeitung o řeči Czerninově. „Arbeiter-Zeitung" upozorňuje, že hrabě Czernin prohlásil, že jest odhodlán bojovati do krajnosti na obranu spojenců a jejich předválečného majetku a táže se, je-li chystaná ofensiva na západě ještě obranou Strassburgu. Ta už má jen účely dobyvací. List se táže, proč svoboda vyhrazená polskému obyvatelstvu, aby rozhodlo o svém osudu, nemá se přiřknouti také Kuronsku a Litvě. Proč právo na sebeurčení, které Rakousko-Uhersko přiznává Polsku, odpírá Prusko a Německo Kuroncům a Litvanům. Bylo by marné věc zakrývat: v říši žene se voda imperialistům na mlýn a Czerninova síla nestačí, aby vyrval německou politiku nátlaku a vlivu dobyvačných politiků. Poněvadž v Německu nerozhodují státníci, nýbrž vojáci, pro to jsou tamnější řeči sebe mírumilovnější bez tepla a přesvědčivosti. Taková je i řeč Hertlingova, ze které si mohou mírumilovné i přátelé úchvatů vybrati, co kdo chce. Abychom dospěli míru, musí býti především překonán německý imperialism, a poněvadž Němci nemají tolik vnitřní síly, aby jej překonali sami, musí se mu položiti hráz v přesvědčení Rakousko-Uherska. Války obranné už není, pro dobyvačnou válku kteréhokoliv spojence Rakousko-Uhersko není.

V Anglii připravují již návrat židů do Palestiny. V Leedsu konala se silně navštívená konference zionistů. Bylo usneseno zaslati anglické vládě děkovný přípis. Na konferenci byly sděleny tyto úmysly Anglie ohledně Palestiny Anglická vláda hodlá v několika týdnech vyslati do Palestiny komisi židů, která má připravovati vše k návratu židovského národa do Palestiny. Této komisi má býti přidělen oddíl technických odborníků, architektů, stavitelů, hospodářů a inženýrů. Tato komise nemá za účel vytvořiti finanční skupinu v Palestině k vykořisťování země a arabského proletariátu, nýbrž nákupem pozemků usídliti tu židovský proletariát, doufá se, že ten bude zde s Araby spolupracovati.

*

Největší radiotelegrafická stanice ve Švédsku. Během letošího roku byla v Karlsborgu ve Švédsku dohotovena největší švédská radiotelegrafická stanice, jejíž poloměr okruhu působnosti činí 5000 km, to jest lze z ní telegrafovati nejen do

k ni láskou zmámen a zpit a jeho zraky nořily se do růměnné tváře.

„Rohane, pospěš si! Pusť mne již!"

Delší již okamžik stál na suché zemi, leč dosud ji držel na svých ramenech. Posvátný její vlas sáhal mu až k ústům a on nemeškaje, líbal ho vášnivými polibky, zatím co jeho líce zářily rudým ohněm.

„Marcelo, miluji tě" — — — — —

4.

MENHIR.*

Jsou okamžiky, kdy láska dvou milujících dosahuje vyvrcholení nadšení, okamžiky neskonalého štěstí a to je právě božská ona chvíle, kdy se dvě duše po sobě toužící nalézají, plamenem vášně se stotožňujíce a kdy vlny lidského živobytí vzdouvají se mocněji. Tyto okamžiky neznají návratu a tyto pocity nedají se absolutně srovnati s jinými záchvěvy duševními. I Marcela a Rohan to dobře pochopovali. Vášeň je náhle uchvátila. Závoj, jenž dosud halil jejich duši byl odvanut a oni náhle seznali, jak se milují a jak po sobě touží.

Od nejútlejšího mládí si spolu hrávali a byli věrnými druhy I nyní ještě trávívali mnohé hodiny vespolek na břehu moře se procházejíce, neb v rozervaných, skalinatých útesech bloudíce a nikomu ve vsi ani žertem nenapadlo, považovati je za milence. Děti spolu vzrostly a bylo to samozřejmé, že třiadvacitiletý Rohan a osmnáctiletá Marcela zůstávali i na dále přáteli, aniž by potřebovali dohledu. Vždyť to bylo přece lhostejno, trávila-li Marcela volné chvíle ve společnosti Rohanově aneb Hoëlově, Gildas-ově neb Alain-ově.

*) Menhiry, obrovské balvany, jsou jakýmsi druhem obětních kamenů, jakých do dnes hojně nalézáme zejména ve Francii i ve Skandinavii. Mnozí pokládají je za obětiště druidů, keltických to kněží. Pozn. překl.

a nevěděl jsem si rady. Přes to však bylo zajímavým pozorovati, kterak se voda na dně kathedrály měnila v zeleně smaragdový krystal, jak zpěněně stříkala přes balvany a skály, jak tuleni nepokojně plovali, marně hledajíce klidný útulek. Leč vše to nemohlo utišiti kňučící můj žaludek, a já musil napiati veškeru svoji trpělivost, poněvadž příliv stále ještě neustával, noc se blížila a jen hvězdy se třpytily na tmavé obloze. Bylo mi teskno v duši a zdálo se mi jakoby starodávní mniši a opati bloudili po stěnách, vznášejíce se nad vodou. Sňal jsem klobouk a dřevěnky, šplhaje se opatrně od výklenku k výklenku, až jsem pak skočil do vody — která byla černá a temná jako smrt."

Marcela vyděšeně vzkřikla, objavši pevně Rohanovo rámě.

„V prvém okamžiku jsem se domníval, že se všichni zlí duchové rozzuřili, poněvadž jsem skočil nahodou do prostřed hejna černých baklanů, které se divoce rozuteklo; jeden z nich zakousl se mi do nohy, leč podařilo se mi střásti ho. Ploval jsem na to ku bráně, leč dříve než jsem k ní dospěl, zvedla se ohromná vlna a zavřela mi cestu. Hrůzou jsem zavřel oči; když jsem se opět vzpamatoval, vlna zmizela a já mohl klidně z klenutí vyplouti. Rychle rozhodnut stoupl jsem do vody, až jsem mohl rukou dosáhnouti skály a očekávaje vhodný okamžik, potopil jsem se! Můj Bože, byla to minuta hrůzyplná! Kdybych byl plul jiným směrem, aneb kdybych se byl málo potopil, byla by mne nejbližší vlna zvedla a o žulové skalní stěny roztříštila; leč zatajil jsem dech a učiniv pod vodou osm, či deset pohybů vyplul jsem nad hladinu teprve tehdy, až mi hrozilo udušení."

„A co se stalo dále?" tázala se Marcela, v nejvyšším napětí.

„Veliká vlna vynesla mne branou, spatřil jsem nekonečné moře, hvězdnatou oblohu a děkoval jsem Bohu, že mne zachránil. V témže okamžiku valila se již opět ohromná vlna na mne. Nabral jsem dechu a ponořil se opět; když jsem vyplul

všech končin Evropy, nýbrž lze dosíci bezdrátového spojení dokonce i s Amerikou. Jak sděluje švédský odborný list „Radio", vyhotovil tento projekt inženýr Rendahl; návrh obou stožáru pochází od štokholmského profesora Ljungberga. Stožáry tyto jsou 240 m vysoké a liší se do jiných. k tomu účelu stavěných zejména svoji mnohem menší vahou činít tato pouze 25 tun pro stožár. Jich postavení bylo umožněno tím, že se roury, z nichž stožáry pozůstávaji sestavily v 15 metrových kusech, pomocí zvláštního pomocného stožáru a silou motorickou. Každý stožár stojí na žulovém podstavci parafinem impregnovaným. Mimo této isolace jest tu ještě jiná. Anteny, to jest vlastní zachycovače, jsou ze 60ti, 450ti metr. kusů fosforovitého bronzového drátu a jsou prý neobyčejně lehké. Na svých koncích jsou tyto dráty opatřeny silnými péry proti tahu a eventuelnímu zatížení sněhem, réagující Elektrický proud je výráběn vodní silou vodopádu Trollhätského, leč krom toho je vedle vlastní telegrafní stanice zřízena zvláštní strojírna.

□ □ □

RADY A POKYNY PRO DOMACNOST.

Hubení potkanů. Potkani jsou zvířata velice chytrá a často jsme trpce zklamání, když shledáme, že se znovu objevují, ač otrávená nástraha z míst na ně naličených zmizela. V praxi dobře se osvědčila mořská cibule, ale musí to býti opravdu „scilla maritima", ježto jinak ani zde není účinek žádoucí. Mořská cibule, vyjímaje králíky, je pro ostatní domácí zvířata neškodna. Na místa, kam přijdou králíci dávati se nesmí. Čerstvá mořská cibule se míchá se sýrem nebo s buchtou, která musí býti dobře vypečena a na drobty rozdrobena, aby se s rozsekanou cibuli dobře promíchati dala. Doporučujeme, aby se při rozdrobování buchty, při přípravě a při líčení nástrahy ruce pomazaly hlínou, ježto by se jí jinak myši nedotkly, když by se do holé ruky nebo rukou opatřených rukavicemi brala, neboť myši mají velmi jemný čich. Také potření rukou petrželovým olejem je dobré. Dalším osvědčeným prostředkem k hubení potkanů je užanka lékařská (myšenec „cynoplosum officinale"), která roste na rumištích, okrajích příkopů kolem cest a luk a pod. Může se upotřebiti čerstvá nebo sušená a její zápach — stejně jako zápach čerstvého dechtu — je myším tak odporným, že se hromadně stěhují odtud, kde byla naličena. Ovšem, že se musí také soused nástrahou zabezpečiti, aby se k nim myši neodstěhovaly. Velmi radik. prostředkem k vypuzení potkánů je také nasazení morčat do místnosti myšmi zamořených. Zvíře to je z jakési neznámé příčiny potkanům tak nesympatické, že se záhy všechny jinam odstěhují. Dobrým prostředkem jsou také pasti, ale musí býti při jich líčení dbáno toho, co dříve bylo řečeno o nástraze — aby totiž nebyly do holé ruky brány. Nejlepší jsou ty, které mají otevřený vchod z obou stran. Stavěti se musí těsně ke zdi, poněvadž potkani po volné prostoře rádi nepobíhají, nýbrž kolem zdí běhají. Dobrou past k hromadnému chytání potkanů sestrojíme ze starého sudu nebo bečky, na jichž dno položíme na uzkou hranu cihlu nebo plochý kámen a nalejeme do sudu tolik vody, aby byly skorem potopeny. Přes sud napneme krycí lepenku, na níž dáváme na noc po 2—3 dny vnadidlo — usmaženou slaninu, uzeninu a pod. Aby myši měly nahoru pohodlný přístup, přistavíme k sudu šikmo prkno. Čtvrtý den prořízneme uprostřed papír křížem a dáme vnadidlo nové. První myš spadne do sudu a zachrání se na vyčnívajícím kamenu; další jejím křikem přilákány skáčou za ní a v boji o místo na kameni zahynou. Dobré výsledky docíleny byly také otravou sírovodíkem, k čemuž ovšem je zapotřebí zvláštního aparátu. Dobrým prostředkem je také karbolové vápno, které se nasype do děr, z nichž potkani vylézají; díry se pak musí dobře ucpati nebo se zazdí. — Mořská cibule je osvědčeným prostředkem i na hubení obyčejných myší. Tyto chytají se také dobře do pasti buď sklopných nebo nahoře otevřených. Jako nástrahy použije se buď mačkaný oves nebo krmná mouka. Na jednu past stačí špetka. Při líčení musí se část nástrahy nasypati před pasti nebo, je-li past uzavřená, před hoření otvor. Tu dlužno poručiti, aby se ruce namazaly hlínou nebo aby se nástraha kladla plechovou lžíci, která se dříve namočila do rozdělané hlíny a ta se na ni nechala uschnouti.



Z tyrolské horské fronty: Rakouský 30·5 centimetrový hmoždýř.

na povrch, zmizela již dávno za branou svatého Gilda. Bylo zapotřebí proplouti ještě několik set metrů, abych dosáhl žebříku sv. Triffinea."

Dívka pohlížela chvíli plna obdivu, ku svému odvážnému společníku, leč pak řekla káravě: „Ale nyní pojďme skutečně Rohane, příliv by nás mohl i dnes náhodou překvapiti a jistě bychom potom utonuli."

„Nuž pojďme tedy, slečno Nedočkavá!"

„Pohleď jen, poslední vlna uzavřela nám již cestu a budeme se musiti broditi vodou."

„Co na tom? Voda je skoro vlažná."

Rohan sňal rychle střevíce a punčochy; Marcela ho pomaleji následovala, plna nervosních pohybů, pak se zvedla ze skalního balvanu, ušklíbnuvši se v okamžiku když se dotkly její nohy studeného písku; Rohan ji uchopil za ruku a vedl ji k východu. Příliv vzrůstal každým krokem, a brzy bylo nutno, aby se pustila jeho ruky, nucena jsouc zvednouti si sukně až nad kolena. Nezarděla se však, když obnažila rozkošné svoje nožky; věděla docela dobře, že byly hezké, nestyděla se ani trochu ukázati je, neboť pravá skromnost nepozůstává z puritánského zakrývání toho, co příroda krásou obdařila. V jisté věci byla však Marcela nad míru přísnou. Dle mravů své domoviny, ukrývala pečlivě svůj bujný, havraní vlas pod úhledným čepcem; nikdo ho nesměl spatřiti, ani Rohan.

Když došli k portálu, sáhala jim voda již po kolena a před nimi rozvíral se ohromný ocean. Tu a tam mihl se na něm rybářský člun s červeným plachtovím; příliv stoupal a stoupal, Marcela zoufala: „Bože můj, předpovídala jsem to a ty jsi se stále neměl k odchodu!"

Rohan stál jako pevná skála ve vodě, usmívaje se sebevědomě: „Neboj se ničeho. Zvedni jen zástěru."

Poslechla; vložil tam svoje a její dřevěnky a punčochy a starou rozedranou knihu, ve které byl dříve četl a zvedl ji na

to, jako hračku na mohutná svoje bedra.

„Jsi těžší, než se zdáš, milá sestřenko," poznamenal se smíchem, zatím co Marcela držela jednou rukou křečovitě zástěru, objímajíc druhou jeho šíji. Pomalu, ale jistě, krok za krokem, brodil se podél žulových balvanů, mechem zarostlých. Nespěchal, snad proto, že nesl drahý mu poklad; leč voda stoupala každým okamžikem a když dosáhl konečně kraje stěny, sáhala mu až po bradu.

„Můj Bože, můj Bože — kdybys klopýtnul!" naříkala Marcela zděšeně.

„Neklopýtnu," odvětil Rohan klidně.

Marcela však tím nebyla jista a přitulila se proto k němu těsněji. Neměla sice přemírný strach, poněvadž ji nebezpečí zatím nehrozilo, ale pocifovala pravý ženský odpor, aby se nezamokřila. Při skutečném nebezpečí, byla by mu byla jistě nápomocná a byla by hrdině zahynula; ale tak byla jen bázlivá, cítíc odpor k vodě.

Rohan se brodil pozorně se svým břemenem ku břehu. Brzo mu sáhala voda už jen po kolena, srdce mu bouřlivo tepalo, tváře mu hořely a podivuhodný pocit probíhal mu údy. Byl by nesl Marcelu až na hranice světa. Čím dále, kráčel opatrněji a volněji, poněvadž chtěl pokud možno, co nejdéle užíti drahocenného pokladu. Zvolala konečně: „Rohane, pospěš si přece! Pospěš si, abychom byli už brzy na břehu!"

Odvážil se pohlédnouti ji do očí, to poprve co ji nesl. Krev se mu při tom vehnala v líce. Oči mu planuly a třásl se pod svým břímčm. Proč? Uvedli jsme již, že vlas bretoňské dívky je posvátným a že jen milenec ho smí spatřiti. — Zatím, co se brodili mořem, sklouzl ji čepeček poněkud nazad. Vlnitý hedbáv jejího vlasu halil ji tvář studem zrudlou, dodávajíc ji neodolatelného a okouzlujícího půvabu.

Rohan byl unesen. Když k ní v zanícení pohleděl, dotkly se kadeře její jeho obličeje a on ssaje jemnou jejich vůni, hleděl

Veselý svět

Zrnko.

Štěstí míti talent je méně cenější než talent míti štěstí.

*

Zbytečné.

„... Ach to je tedy obraz našeho knížete, kterého jste maloval. Zdá se mi ale že mu není naprosto podoben?"

„Ale Bože, to nic nevadí — vždyť ho každý zná!"

*

Galantní.

Dáma: Vždyť jsem výslovně poručila vejce na tvrdo — a vy jste mi je donesl na měkko!"

Sklepník: „Kdož by mohl milostivá, při pohledu na Vás zůstati tvrdým?"

*

Beránčí trpělivost.

„Klotyldo, ženo moje vyvolená, dnes jsem již sedmadvacet let tvým mužem! Po 27 let hráváš mi denně Chopinovo nocturno — mám pouze ještě jediné přání prosím tě pro Boha hraj přece místo fis jen f."

*

Na rozpacích.

Učitel, který si objednal podle jídelního lístku ragout: „Poslouchej pikolo, pamatuj si, že se ragout píše s ou a ne s u jako to máte na jídelním lístku!"

Pikolo ustrašeně: „Mám ho prosím zase odnést?"

*

Šťastni.

Otec rodiny provdav poslední ze svých sedmi dcer na nádraží k ženě, když navomanžele odjížděli: „Pojď na má prsa drahá ženuško — konečně jsme sami!"

*

Symbolismus.

„Dnes v poledne jsme velmi dobře jedli — jen porce byly trochu malé! Na ten beefsteak se člověk musil dívat zvětšovacím sklem, aby ho našel!" —

„Jen uvažte, milostivá, že dlíte v hypermoderním hotelu — Zde se vše jen symbolicky naznačuje."

*

Z venkovské hospody.

„Mně se zdá, že ta pečeně nebyla dle vašeho gusta?"

„O ano — proč pak?"

„Víme — u mě lidé když jim to ochutná vylížou i talíř!"

*

Nedůvěra.

Revírník pozorující v dálce přicházející lesního příručího: „To je věru špasovitý člověk ten náš adjunkt. Nepije nekouří, holku nemá — ten se jistě minul povoláním.

*

Časová pražská hádanka.

A: „Jaký je rozdíl mezi „Obchodní záložnou" a Prahou?"

B: „Obchodní záložna naříká, že je bez groše a Praha zase naříká, že Groše má."

*

Ztracená důvěra.

Advokát po hádce se svojí chotí k sluhovi: „A kam pak odešli všichni klienti z předsíně?"

Sluha: „Prosím pane doktore když slyšeli jak vás milostpaní usadila a jak jste se špatně bránil — tak jeden po druhém odešel."

*

Zdvořilý manžel.

Soudce (k obžalovanému, jehož choť požádala o rozvod): „Co hlavní důkaz, jak velice zanedbáváte svoji choť je uvedeno, že jste po plná dvě léta na ni ani slovo nepromluvil. Co toho bylo příčinou?"

Manžel (paroháč): „Prosím pane soudče nechtěl jsem skákati své ženě do řeči."

Zvyk.



Ona: „Arture ty's políbil včera naši služku?"
On: „Inu to je následkem té červené halenky, co si ji dala — já jsem byl na ni tak zvyklý."

*

Změna osudu.



„A je ona veliká továrna, co dal stavěti tvůj strýc, již hotová?"

„Továrna není ještě hotova ale za to můj strýc."

*

Zrnko.

Nejlepší rodiny jsou ty, kde ani věci, jež se stávají v nejlepších rodinách se nevyskytují.

*

Zachycený rozhovor.

„Jo, Mašín, to je dobrý krejčí, šije ze solidních látek. Mně vydržely šaty od něho celé tři neděle."

*

Všichni jsou takoví.

Proč jen ten lichvář Pijawitze je zabalen v kožichu až po hlavu?

— Aby nebylo vidět, že má na krku nový proces.

*

U lékaře.

Pacient: „Pane doktore, dejte mi něco proti kýchání..."

Lékař: „Ale proč? Vždyť kýchání je přece zdravé."

Pacient: „Snad tělu, ale mým šatům ne. Mně při každém kýchnutí praskne kabát."

*

U milionářů.

Dceruška: „Papá, musím mít za každou cenu kostým ze sukna!"

Milonář: „Má drahá, nabízel jsem za metr sukna 10.000 a nemohl jsem přece sehnat. Musíš se přece jen spokojit s papírovými šaty."

Dceruška (plačky): „V tom případě, papá, očekávám, že mi dáš ušít šaty z papírových desetikorun!"

*

Dobrá výmluva.

— Muži, vysvětli mi, ty záletníku, tohle: Včera večer tě potkala na ulici naše teta. Dva kroky od ní šla nějaká mladice. Ty jsi se na tetu ani nepodíval, ale za to onu fiflenu jsi prý očima zrovna pojídal.

— To je tak, drahá Amalie. Já byl včera, jak víš, trochu podnapilý a viděl jsem vše dvakrát. Viděl jsem naši tetu a domníval jsem se, že ta druhá je také teta, a proto jsem se na ni usmíval.

*

Opatrnost.

Cizinec (ve venkovském hostinci): „A u vás spí také nocležníci ve stodole na patře, jak jsem pozoroval! A povězte mi neuteče vám žádný?"

Hostinský: „Ale kdež. Jsem opatrným. Za prve, když jsou všichni na patře tak jim vezmu žebřík, za druhé zamknu stodolu a za třetí mě musejí zaplatit předem."

*

Časový obrázek.

„Nuže pane Krupičko, vaše dcerušky jsou tedy již všechny dobře zaopatřeny?"

„O ano, děkuji, děkuji, jedna je kuchařkou, jedna je guvernantkou, jedna sklepnicí. — Jen ta nejstarší mi dělá starosti — ta je totiž vdaná."

*

Zná užívat.

„Pohleďte jen na onoho pána — znám ho — je to pan Smuláček! — Ten už prožil ledacos! Nejdříve si při jízdě na kole vyrazil 10 zubů, pak hrával kopanou a přerazili mu při tom nohu a později se stal turistou, ale sřítil se kdesi a zlomil si několik žeber. Naposled se chytl veslaření, převrhl loďku a byl by se málem utopil?"

„Inu ano — to je holt člověk, jenž umí život náležitě užívat."

*

Svědomitý.

Cizinec (ke kupci stojícímu před zavřeným krámem, na němž stojí nadpis „On parle français"): „Parlez vous français?"

Kupec mlčí.

Cizinec: „Ale — vždyť tu stojí, že mluvíte francouzský!"

Kupec: „To je sice pravda — ale dnes je nedělní klid!"

Žádejte všude ve veřejných místnostech „Víd. Illustr. Noviny"!

Jen po několik dnů
pěstujte svůj obličej
! Cremem Mirabellis !



(Zázrak v péči o krásu pleti) používajíc při tom příslušného toaletního prášku dle mojí methody a každý se vás jistě otáže, jak to, že jste tak náhle omládl a oslňujícím přímo způsobem zkrásněl. Kůže se neznatelně obnoví skvrny na pokožce, přížívnici její a jiné a jiné kožní nečistoty zmizí a tvář stane se čistou, hladkou a běloskvoucí. Malý kelímek K 2.—, větší K 4.—. Nepostradatelný toaletní prášek k tomu stojí K 1.50. Pudr, nádherně vonnící, barvy lidské pokožky, dodávající tváři nesrovnatelného půvabu prodáváme v krabicích po K 1.—. 2.—, 3.—. Štěteček k pudrování K 1.—.

Růžových lící (Růžové kapky), skvostný, nepostradatelný prostředek pro bledé dámy, aby vyčarovaly na svých lících a rtech jemnou a mladistvou červeň. (Neodbarvuje se ani se barvou neprozrazuje.) Cena láhve K 3.—.

Trest na obočí Dlouhých řas, propůjčujících ráz tváři, hustého obrví, dodávajícího oku výrazné a dokonalé krásy docílíte touto trestí, která mimo to podporuje vzrůst vlasů, dodávajíc jim temnějšího odstínu. Cena K 3.50.

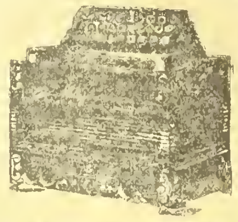
Pošt. zásilky doručuje nenápadně, bez udání obsahu V. Edith Spitaler parfumerie Mirabell Vídeň VI., Mariahilferstr. 41. I. posch. 25.

Návod o péči o tělesnou krásu jest každé zásilce přiložen. — Porto nutno hraditi.

Nepříjemné chloupky
v obličeji i na těle odstraníte bez bolest
i s kořínkem!



mým chloupky odstraňujícím prostředkem „Rapideuth". Místa, na nichž chloupky se tvoří odumřou, takže chloupky více růsti nemohou. Žádné svrbění kůže, mnohem lepší, než elektrolysa. Žádný prášek. Od Dr. Clasena a Dr. Ergusa odporučeno. **Cena K 6.80.** Zasílá diskretně proti dobírce
salon J. Oswald, Vídeň XIII., [illegible]strasse 50, odd. 13. 2057
Obchodní hodiny od 9—12 a od 2—6



Velký výběr
všech hudebních nástrojů, jako **gramofonů, harmonik, houslí, louten, kytar, citer, mandolin, křídlovek, klarinetů** atd. — Velmi levné ceny. — Ceník zdarma. 1958



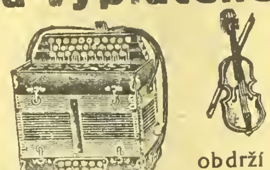
G. Šťastný, Vídeň XVII., Kalvarienberggasse čís. 36

500 korun!
Vám vyplatím když můj „Ria balsám" nevyhubí Vám od koř.



kuří oka, bradavice a roh. výrostky v kůži do 3 dnů bez bolesti. Stéré díky a uznáv. dopisy. Cena 1 kelímu s ubezpečujícím dopisem K 2·75, 3 kelímky K 5·50, 6 kelímků K 8·50.
Kemeny Košice (Kaschau.)
I. pošt. schránka 12/650. Uhry.

Zdarma a vyplaceně



obdrží každý, kdo požádá můj hlavní ceník se 4000 vyobrazeními hodin, zlata, stříbra, hudebních a holičských nástrojů; Školních a koncertních houslí za K 14·—, 20·—, 25·—, a výše. Harmoniky za 16·—, 22·—, 30·—, 40·—, 2řadové víd. harmoniky za K 70·—, 80·—, 100.—. 120·—, 3řad. 180·—, 200·—, 240·—, 280·—.
Výměna dovolena, neb peníze zpět. Zásilky dobírkou neb proti předem zaslanému obnosu zasílá obch. dům **Hanuš KONRÁD.**
c. k. dvorní dodavatel 197
v Mostě č. 1592. (Čech



Každá paní
čte můj velmi zajímavý spis
„Moderní ošetřování poprsí"
Zcela bezplatný.
Okamžitá rada při slabosti a při nouzi o pinost. pište okamžitě na adresu:
Ida Krause-ová Prešpork Schanzstrasse 2. Odd. 37. Uhry

Objednávejte
své potřeby druhu jakéhokoli a odkudkoli vždy jen prostřednictvím takových firem, které inserují ve **„Víden. Illustr. Nov."** a při objednávkách a nákupech, odvolávejte se na náš list.

Proč se tak blaženě usmíváte?
? ? ? ? ? ? ? ? ? ?
Protože používám výhodné a levné inserce
Vídeňských
Illustrovaných Novin
a mám tak veliký úspěch, že nemohu ani postačiti stále stoupající počet kupujících ani při nejlepší vůli uspokojiti!

Výtečné fotostroje



zvláště do pole se světelnou optikou.
Rychlofotografické stroje a potřeby. **Komory pro začátečníky** s přípravami a návodem: K 3·20, 4·20 a 6·80.
Komory sklopné 6×9 K 12·— 9×12 K 15·—. Stroje Luxusní až do K 900·—,
Desky, pohlednice a přípravy vždy na skladě
E. Birnbaum, fotozávody. **Rumburk 55,** Čechy.
Vyznamenán c. k. rakouskou státní medailí,

Podporujte „Komenského!"



Zaručený výsledek neb peníze zpět!
Krásné plné POPRSÍ
obdržíte při užívání cremu od Dr. Rixe. Zaručeně neškodného pro každé stáří. Rychlý a jistý výsledek
1 tuba na zkoušku K 5 — velká tuba dostačitelná k výsledku K 10.–
Zásilka posílána diskrétně proti placení předem.
„NOVITAS" zasílatelský obchod IV, **Ústí nad Labem. Čechy**

Nejlacinější noclehy
Vídeň II., Novaragasse č. 45
(blíže Praterstemu).
Čisté postele pro pány po K —·60, —·80 a 1·—. · Pokoj s dvěma lůžky K 2·40.

Dobrý účel
má i nejmenší insert, je-li vhodně sestaven — a ve vhodném listě. Zkuste inserovati též ve „Vídeňských illustrovaných Novinach", v nichž inserty opravdu úžasně působí. Na přání posloužíme každému rozpočtem insertním, zdarma sestavíme návrhy na texty, stočky a udělíme rady pro účelnou reklamu.

Tiskopisy všeho druhu
ve vkusné úpravě, v čase nejkratším a v cenách nejlevnějších, nabízí knihtiskárna
Hrazdira a spol., Vídeň X.
Eugengasse 22. **Eugengasse 22.**

Živnostenská banka filiálka ve Vídni
I. okres Herrong 12.

SMĚNÁRNY VE VÍDNI:
I., Herrengasse 12. I., Graben 15. II. Praterstrasse 24. III., Landstr. Hauptstr. 88. IV., Favoritenstrasse 4. V., Margaretenstrasse 71. VI. Gumpendorferstr. 103. VII. Mariahilferstrasse 84. VIII., Josefstädterstr. 103. IX. Porzellangasse 9. X. Favoritenstrasse 75. XII., Meidlinger Hauptstrasse 15. XX., Am Spitz 15.

Vklady na knížky $3\frac{1}{2}\%$
Akciový kapitál K 80,000.000·—.
Reservní fondy přes K 22,000.000·—.

FILIÁLKY:
Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Hradec Králové, Jihlava, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Olomouc, Moravská Ostrava, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, a Terst s expositurou v Gradu a Opatii.
Centrála v Praze založena r. 1868.

Majitel: Družstvo „Vídeňské Illustrované Noviny" — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira a spol. Vídeň X/1. Eugengasse 22 Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira

VÍDEŇSKÉ
ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejí. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje. —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 7.

VE VÍDNI, DNE 14. ÚNORA 1918.

Jednotlivá čísla 40 hal.
Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.
Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.
Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všecnny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.
Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

Rakousko-uherští vojáci vytahují ze Sávy motorový člun,

ohrožený massami proudícího ledu.



Konec stávkového hnutí u nás i v Německu. — Před definitivním rozhodnutím v Brestu Litevském. — Občanská válka v Rusku se přiostřuje. — Čtyřdohoda je rozhodnuta pokračovati ve válce.

Separátní mír s celým Ruskem uzavřen.

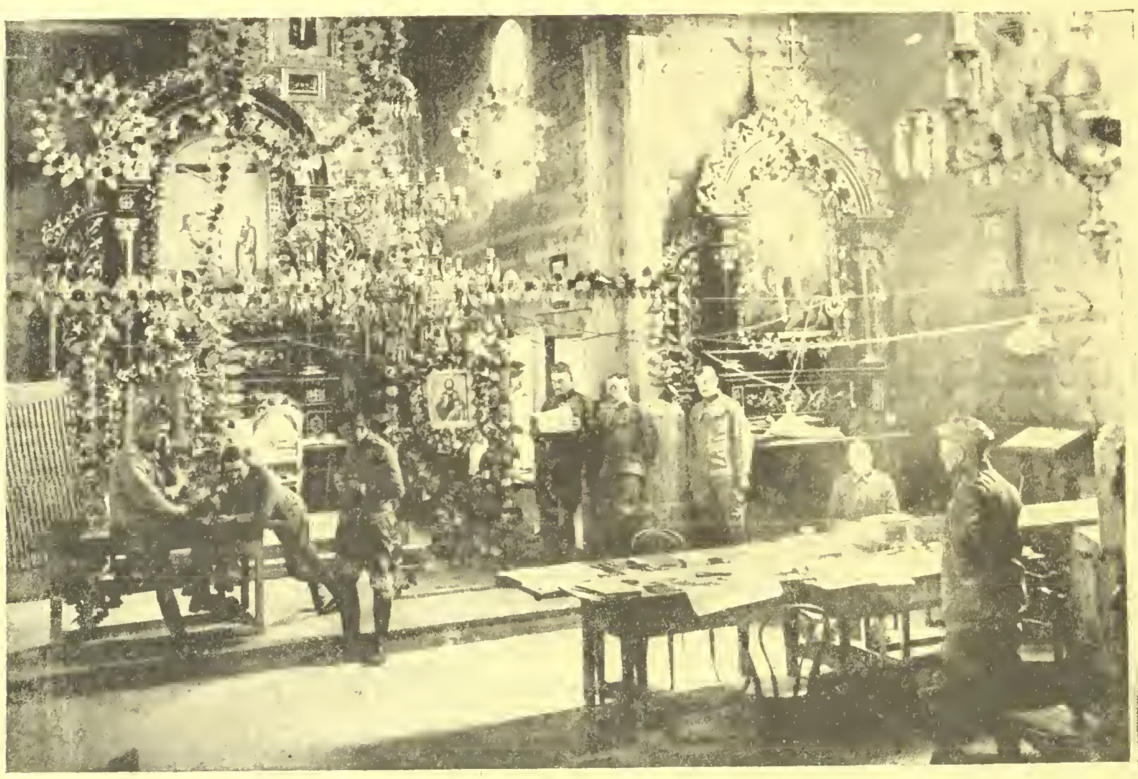
RAKOUSKÝ PROBLÉM.

V řadě článků, kterou přináší „Frankfurter Zeitung" o Rakousku-Uhersku a sporu národů", řeší se v posledním článku otázka, jakou cestou řešiti rakouské problémy a praví se tam: Mnozí němečtí politikové chtějí řešiti tyto problémy na cestě, která k rozřešení nikdy nepovede. Existuje parlament a myslí se, že je možno mechanismem většiny vytvořiti pevné poměry. Parlamenty však svou povahou nejsou schopny vytvořiti státní vůli, jsou s to pouze státní vůli již existující uvésti v právní formy. Národní strany nejsou frakcemi obyčejného druhu, jsou to zastupitelstva celých národů a rakouská říšská rada jest vlastně spíše stálá mírová konference vyslanců zápasících národů, než lidové zastupitelstvo státu. Při každém podnětu objeví se ihned velká zásadní otázka: „Kdo vám dal právo, abyste pro nás tvořili zákony?" Na vynucení nového státního práva proti vůli jedné z největších národnosti není možno mysleti. Ale i kdyby k tomu došlo, pak jest velmi pochybno, zdali by správa nevypověděla službu atd." Autor dále rozbírá nemožnost dnešní dualistické formy, zdůrazňuje nutnost práva menšin a praví konečně: „Opět setkáváme se s mocným výkonem ruské ticky ještě více skomplikovala jeho situaci. Před lety vyslovil umírněnými slovy Friedrich Enticky ještě více umírněnými slovy Friedrich Engels názor, že rozbití Rakouska „před nastávajícím vítězstvím revoluce v Rusku", bylo by neblahé, po ní však že by bylo nadbytečným, neboť „potom Rakousko stavši se zbytečným, musí se samo rozpadnout". Engels vycházel z přesvědčení, že Rakousko je pouze vojenskou obrannou organisaci národů proti caristickému Rusku, to ovšem autor článku „Fr. Zeitg." popírá a tvrdí, že Rakousko není pouhým mechanismem obrany, ale živoucím útvarem. Pak se táže, zda tento organismus nezrozený z národní jednoty, jest s to odolati stálému rdoušení nezbaviti se alespoň těžkého rozporu národů o zahraniční politice. A tu vidí v ideí odzbrojení vnitřní nutnost Rakousko-Uherska.

□ ␣ □



Z ruské fronty, na níž už několikátý měsíc panuje úplný klid zbraní: Slavnost svěcení vody ve Vladimiru Volyňském.



Z dobytých území benátských: Kancelář rakousko-uherského generálního štábu v kostele jistého benátského městečka.

KURONSKO

V Brestu Litevském točí se spor hlavně o Kuronsko a Litevsko. Přinášíme některá data o Kuronsku k informaci. Řádky spočívají na článku, který uveřejnil Tophoff ve známém kulturně-historickém časopise katolíků v Německu „Historisch-politische Blätter für das kathol. Deutschland", sv. 159, str. 109—116 pod názvem Kurland. Gegenwart und Zukunft. Autor jest katolík a Němec, proto jeho svědectví je tím větší váhy, když mluví v oázce kuronské pro Němce nikoli chvalně. Kuronsko o rozloze 27.025 km² (něco menší než Morava se Slezskem) má na 1 milion lidí, hlavně Lotyšů; „v zemi je asi 8 % Němců vedle mnohých jiných menšin. Kuronsko je rolnická země se snaživým, vzdělání schopným obyvatelstvem." „Avšak ač Lotyši a Němci mají společné náboženství (Lutherovo), přece jsou mezi nimi ostré protivy, které mají svůj původ v tom, že Němci, potomci dřívějších řádových rytířů, dodnes podrželi svoje dřívější vládnoucí postavení nad podrobenými národy alespoň v politickém ohledu. Lotyši a Němci jsou dvě ostře oddělené třídy a stavy. Němci velkostatkáři, povejvíce šlechtici (baroni), Lotyši sedláci; ti politicky plno právní, tito méněprávní. Proto se obojí dělí i společenský"; řekli bychom oheň a voda. „Politická bezprávnost (Rechtlosigkeit) Lotyšů proti přistěhovalým německým, bohatým a pyšným pánům (baronům). „Zákonodárným sborem jest sněm, t. j. stavovské shromáždění (jaká bývala v civilisované Evropě jen do r. 1848—) které si volí samo svoje předsednictvo a koná svoje schůze samo o sobě, bez zástupce vládního" — t. j. zástupce ruského státu. Ale nyní hlavní věc: „Sněm pozůstává však z jediného stavu, t. j. z pověštině šlechtických držitelů rytířských statků; sedláci, měšťané, duchovenstvo jsou vyloučeni." A přece lze „o sedlákovi" — tedy vlastním obyvateli země — „říci bez výhrady, že je vynikající zemědělec, plný vytrvalosti, jasného rozumu a venkoncem obrácen k praktickému". Města udrželi řečení němečtí baroni sice podnes



Rakousko-uherská obranná děla a strojní pušky proti útokům nepřátelských letců v dobytých krajích italských.



Z italského bojiště, na kterém nepřítel v poslední době podniká opětovné ofensivní pokusy: Naši vojáci obnovující zbořený most přes řeku Tagliamento.

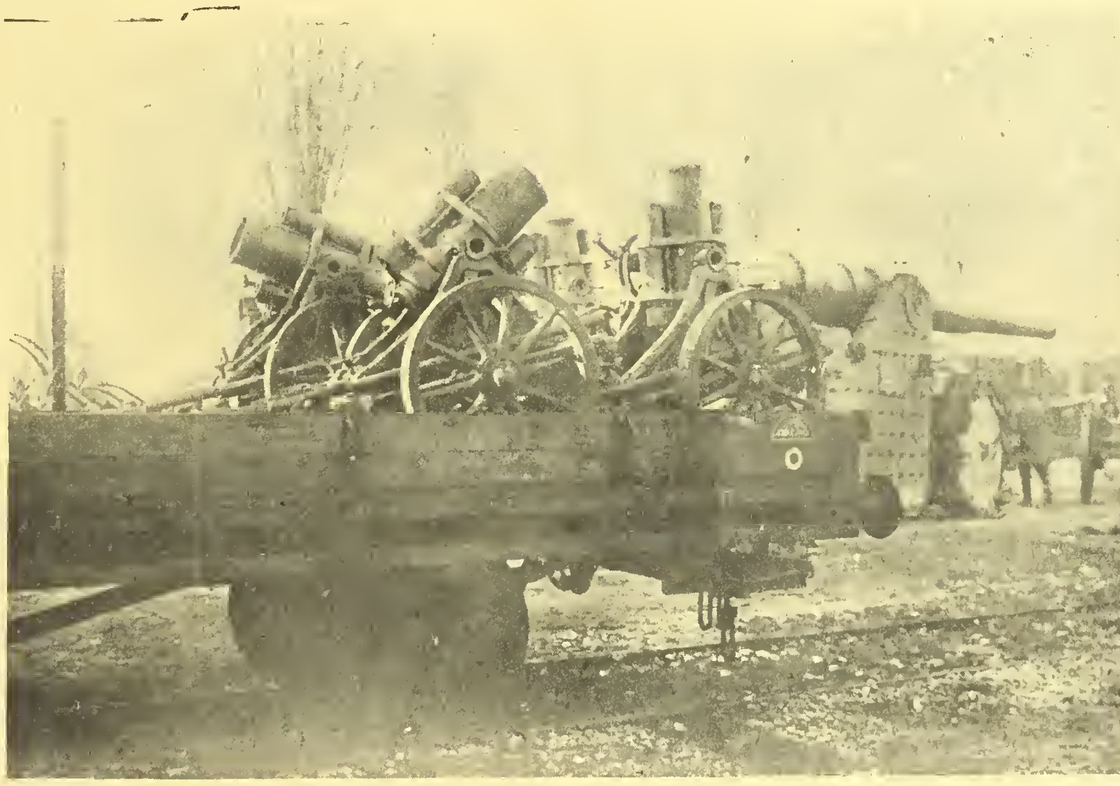
v rázu německém, ale i tu „Lotyši překonali Němce počtem, svojí vážností i blahobytem". Nebylo by třeba již ani slova více, ale ještě jednou si uveďme na paměť: Němců jest v Kuronsku pouze osm procent proti dvaadevadesáti procentům Lotyšů atd., dále že ani měšťané němečtí, kteří tvoří jistě tři čtvrtiny oněch osmi procent německého obyvatelstva, nemají zastoupení na „sněmě" kuronském! Otažme se nyní, kolik tedy procent celkového počtu obyvatelstva vlastně „sněm" kuronský zastupuje — pak obdržíme číslici přímo neslýchanou — dvě. Osmadevadesát procent obyvatelstva nemá tedy na sněmě zastoupení žádného! Takových poměrů nebylo asi pod sluncem nikde jinde. U nás byly takové stavovské sněmy jen do r. 1848, ale byly shromážděním aspoň čtyř stavů: prelátského (duchovního, panského (vyšší šlechty), rytířského a městského (královských měst), takže jaksi skutečně znázorňovali veškeré obyvatel. (sedláci neměli až na dvě výjimky nikde v Evropě svého „stavu" na sněmích) a tvořili „politický národ". V Kuronsku tento „politický národ", t. j. „zemský sněm" je v křiklavém rozporu s právem a spravedlností, neboť zastupuje vlastně jen 2 procenta všeho obyvatelstva a jen jediný druh lidí, totiž německých velkostakářských baronů, proti skutečnému národu, t. j. 92 procent neněmeckého obyvatelstva. Ten „politický národ" dvouprocentový jest to, který se přihlásil k Německu a o kterém Kühlmann mluví — a jest to veškero obyvatelstvo — počítajíc v ně nejen dvouprocentový politický národ, nýbrž i Němce vůbec 8%, tedy všech 100% obyvatelstva, o nichž Bruanstein mluví. Není divu, že se nemohou domluviti.

ČESKÉ SRDCE VA VÍDNI.

Pomozte!

Pomozte rychle a vydatně strádajícím vídeňským chudým českým dětem! Je-li bída zlá a veliká v českých a moravských městech, obklopených českým venkovem, je pro nemajetné Čechy vídeňské přímo hrozná. Čtvrt milionů Čechů žije ve Vídni a většina nich — dobrých devadesát procent — jsou dělníci, drobní živnostníci a úředníci. Při malých příjmech trpí za stále vzrůstajících cen všech životních potřeb nejen bídu, ale přímo hlad usadil se přečetných českých rodinách, jimž povolán byl živitel na vojnu. Zoufalé matky stojí bezradně mezi hladovými dětmi, protože nemají peněz a za těch pár korun podpory nedostanou ve Vídni nic koupit. — Komu není lhostejno, kterak nedostatkem hynou tisíce jeho bratří a sester, kdo zachoval si jiskřičku lásky k českým dětem, hladem nevýslovně trpícím, dá promluvit svému českému srdci a pomůže — pomůže hned a vydatně, neboť běží o záchranu tisíců českých životů. Běží o záchranu největší české menšiny, které místo podpory dostává se v hlavním městě rakouském jenom ústrku a příkoří, běží také o záchranu silné větve uherských Slováků, žijících vedle nás ve Vídni. Vídeňské filiálky českých bank a ústavy peněžní, jakož i zámožní jednotlivci pomohou dojista penězi, české rodiny vídeňské poskytnou chudým dětem obědy i šatstvo, spolky a jednotlivci pomáhat budou seč jim síly stačí. Utvořil se k tomu cíli národní pomocný sbor „Českého Srdce" vídeňského, v jehož čelo povoláni dr. Svetozar Nevole, J. S. Machar, pí. Tvarůžková, Ant. Machát, J. Štaif a sl. Hrdinová.

Leč všechna obětavost nepostačila by bez pomoci Čech a Moravy na zmírnění této velké bídy, neboť převážná část českého obyvatelstva vídeňského jsou lidé nemajetní. Každý kraj, každé město i vesnicce v království Českém, markrabství Moravském a vévodství Slezském má ve Vídni své příslušníky, a to zrovna ty nejchudší. Svatou povinností jejich tedy je, aby v této chvíli největší bídy a zoufalství přispěly svým soukmenovcům ku pomoci. Co chvíle Vás z Vídně vyzývají, abyste přispěli na nejrůznější dobročinné akce, a nikdy jste neodmítli. Tentokráte Vás prosí vídeňští Čechové! Pomáhali jste kde komu, pomozte tentokráte i svým českým bratřím, hladovícím Čechům vídeňským! Dokázali jste často svoji lásku k pronásledovaným českým



Ve vítězném pochodu našich vojsk do Italie: Doprava ukořistěných italských kulometů do zázemí.



Kořist rakousko-uherského vojska v Italii: Vinný sklep v obsazeném území v moci našich vojínů.

školám vídeňským, nezapomeňte tentokráte vedle „Komenského" i na „České Srdce" vídeňské. Nedopusťte, aby Vám klnuli čeští chuďasi vídeňští, vidoucí, jak se Němci starají o svoje chudé ze soukromých i veřejných prostředků, nedopusťte, aby naši odstrkovaní chudí lidé zatrpli proti svému národu, že na ně ve chvíli největší nouze zapomněl. Pošlete peníze (Vídeňské záložně, Vídeň, I., Adlergasse 12), potraviny a jiné (Českému konsumu, Vídeň, X., Waldgasse 18). I sebe menší příspěvek setře slzu s pobledlého líčka vysíleného, hladového českého dítěte. Prosíme za trpící a hladovící bratry a sestry, za sirotky, za vadnoucí české dětí: Pomozte! Pomozte! „České Srdce" vídeňské, Vídeň I., Drachengasse čís. 3.



Z Finska z područí Ruska se vymaňujícího: Pevnostní bašty staré námořní tvrze finské: Viborgu v zállvu Finském ležící, bombardované nedávno ruským baltickým loďstvem.

ČTYŘDOHODA BUDE VÁLČITI DÁLE!

Čtyřdohoda učinila na své pařížské válečné konferenci sensační usnesení: Zamítla nabídky hraběte Czernina a hraběte Hertlinga a usnesla se pokračovati ve válce. V oficielním komuniké, které bylo vydáno dne 6. února o této konferenci se sděluje mezi jiným: Nejvyšší válečná rada čtyřdohodová se podrobně zabývala nejnovějšími projevy rakousko-uherského zahraničního ministra hraběte Czernina a německého říšského kancléře hraběte Hertlinga. Nejvyšší válečná rada čtyřdohodvá neshledala v obou těchto projevech pranic, co by se mohlo označiti za sblížení s umírněnými mírovými podmínkami, které spojené vlády formulovaly. Toto přesvědčení bylo ještě značně posíleno dojmem, který vyvolán byl rozpory mezi domnělými ideálními cíly, s kterými centrální moci zahájily mírové vyjednávání v Brestu Litevském a dobyvačnými a loupežnými plány, které dnes prozrazují. Za těchto okolností nabyla nejvyšší válečná rada přesvědčení, že jest její jedinou nejbližší povinností, zajistiti pokračování ve vojenském úsilí spojenců s poslední energií a v úzké a neúčinnější součinnosti. V tomto úsilí bude se pokračovati až u nepřátelských vlád a národů nastane změna smýšlení, která poskytne nám naději na uzavření míru, jenž spočívat bude na takových podkladech, které neznamenají žádnou kapitulaci před agresivním militarismem, a na zásadách, kterým spojenci dopomoci chtějí k vítězství, zásadách svobody, spravedlnosti a šetření práv národů. Usnesení nejvyšší válečné rady netýkají se jenom všeobecného vedení vojenských záležitostí na různých frontách, nýbrž také nejúčinnější a nejužší součinnosti v boji proti centrálním mocem, pod kontrolou nejvyšší válečné rady. Právomoc nejvyšší válečné rady byla proto rozšířena. Až potud oficielní komuniké. V polouředním komentáři, který rozeslala téhož dne „Agence Havas" se ještě dodává: Prohlášení spojenců uzavírá fási diplomatických odpovědí a otevírá a připravuje cestu nových činů vojenských. Vystihuje jasně celou situaci a znamená, že válka bude pokračovati s dvojnásobným úsilím a způsobem, který německému militarismu ukládá mír spravedlnosti a svobody, který řeči říšského kancléře zamítly. Usnesení nejvyšší válečné rady učiní boj intensivnějším a jednotu větší methodou účinnější. Více než kdykoli jindy je nyní naším cílem zvítěziti!

Tato mluva je zřetelná a dokazuje, že mírové naděje klesly na minimum a naopak, že stojíme před novými, strašnějšími ještě činy válečnými, které překonají všecky hrůzy dosavadního válčení.



Z tureckého vojště: Činnost tureckého červeného půlměsíce. Doprava raněných na bojišti v Palestýně.

ŠPATNÉ VYHLIDKY NA SEPARÁTNÍ MÍR S RUSKEM.

V Berlíně radili se státníci Německa a Rakouska, stojí-li ještě za to, aby se v Brestu vyjednávalo dále o separátní mír s Ruskem. Jsou totiž i mezi politiky a diplomaty lidé, kteří v možnost separátního míru s Ruskem nevěří a míní, že Trockému nejde o nic jiného, než aby mír takový zmařil a zatlačil čtyřspolek na stanovisko, na němž by bylo možným ujednání míru všeobecného. A není nic tak příznačným pro nynější situaci, jako prohlášení německého úřed-



Z italského bojiště: Typ rakouského pancéřového vlaku, (lokomotiva s vagony), který za nynější války často se osvědčil, konaje platné služby v nejpřednějších liniích bitevních.



Z Ruska „tonoucího": Pověstný ostrov Askold nedaleko Vladivostoku zvaný „Gibraltar východu", nejmocnější to ruská pevnost — nyní vojskem ententy obsazený.

ního „Nordd. Alg. Zeitungu", které jest jaksi předmluvou k berlínským poradám: „Jelikož široké kruhy počítají s možností, že bolševici budou provozovati v Brestu obstrukci dále, nutno se tázati, má-li Německo vůbec ještě přikládati nějakou cenu míru se sev. Ruskem, které bolšev. vydávají zkáze na pospas. Německo chce jíti až ke krajnosti, aby dokázalo svoji ochotu k míru; vážnost však k sobě samu zakazuje mu, aby se dávalo Trockému voditi dále za nos." A jako ozvěna tohoto prohlášení zní proto řeč „Fremdenblattu", který zvláštní článek věnuje poradám berlínským a píše v něm: „Pánům z Petrohradu nejde o nic jiného, než aby pod pláštíkem mírumilovnosti prorazili svým podvratným ideám cestu také do jiných zemí... Sledují cíl, přenésti přes hranice říše ruské sociální převrat, který byl v Rusku vyvolán a vedl k loupežení, pustošení a vraždám. Musí se namanouti otázka, má-li vyjednávání v Brestu Litevském býti ještě nadále podstavcem pro idey pana Trockého."

*

Z těchto projevů vyplývá, že oficielní kruhy ve Vídni a v Berlíně nekladou už valnou váhu na mír s bolševickým Ruskem. Za to ale slibují si dobrý výsledek nového jednání s Ukrajinou. Právem se poukazuje na to, že monarchie nehraničí s bolševickým Ruskem severním, naopak s Ukrajinou, která má pro nás větší důležitost také z té příčiny, ježto Ukrajina je obilní komorou a v případě hospodářské dohody s Rakouskem mohla by nám vypomoci svými zásobami z hospodářské tísně. Z toho hlediska posuzuje se celé nové jednání v Brestu Litevském, o němž veškeren tisk píše velice optimistický.

KONEC BERLÍNSKÉ STÁVKY.

Německé oficielní listy a zpravodajské kanceláře ujišťují už kolik dnů, že stávka dělnictva v Berlíně i mimo Berlín může býti považována za skončenou. Ciferně udávají, že minulé pondělí vrátilo se do práce na 100.000 dělníků. To by ovš m neznamenalo ještě konec stávky, neboť i kdybychom počet stávkujících odhadovali dle úředních cifer, znamenalo by to jen polovinu veškerého ve stávce se nacházejícího dělnictva. Dlužno tudíž s konečným úsudkem ještě sečkati, třebaže není možno dělati si ilusí o dalších osudech významného zápasu německého proletariátu. Vnější jeho historie, zda se, že bude záhy skončena. Vojenské, násilné prostředky, kterých pro potlačení stávky německá vláda užila, utlumí asi elementární proud, v němž došly výrazu touhy proletářských mass po svobodě a míru. Že by mohl pruský vojenský systém královat nad vůlí lidu trvale, není však ani v Německu pravděpodobno a myslitelno. Přijde doba, kdy ovoce jeho uzraje.



Kudy válka kráčí: Městečko Cenceniglie, kde zřídili svého času Italové rozsáhlé vojenské baraky. Při ústupu bylo toto vojenské město zapáleno a dnes pouze ohořelé trámy dokazují někdejší jeho existenci a rozsáhlost.



Z tyrol: Mezi obětí válečné furie, náleží i malebně položený „hotel Tirol" v Pievě, v míru turisty všech končin světa hledaný a navštěvovaný.

Neodvislý socialista, posl. Dittmann jeden z vůdců stávky, byl jak známo zatčen a krátce na to válečným soudem odsouzen na 5 roků pevnostního žaláře. 8 berlínských listů, které se opovážily kritisovati tento rozsudek, bylo na tři dny zastaveno, mezi nimi „Berliner Tageblatt".

KRISE VLÁDY SEIDLEROVY.

Minulý čtvrtek přinesl nám velké vnitropolitické překvapení. Kabinet dr. ryt. Seidlera byl donucen událostmi v parlamentě ku podání demise. Ze dvou příčin: Dr. ryt. Seidler slíbil německým radikálům zřízení krajského soudu v Trutnově za to, že budou hlasovati pro řádný rozpočet. Věc vyšla na jevo a česká delegace podala hned ostrý protest proti tomuto plánu a pohrozila nejostřejší parlamentní oposicí. Jihoslovanský klub prohlásil svou solidaritu s Českým Svazem a také třetí oposiční skupina, Ukrajinci sdělili vládě své rozhodnutí, dle kterého setrvají v oposici. Druhým kamenem úrazu byli Poláci, kteří už delší dobu nejsou spokojeni s vládou Seidlerovou a ve čtvrtek se usnesli nepovoliti vládě této rozpočet. V důsledcích toho podal kabinet ihned demisi a parlament se odročil až do rozřešení krise. Císař zatím demisi vlády nepřijal, povolal k sobě vůdce parlamentních stran a uložil Seidlerovi, aby se pokusil o vyjed. se stranami.

DETLEV LILIENCRON:

ZTRACEN.

I.

První bitva skončila. Vítěz tábořil na poli válečném. Kouř nesčetných ohnišť vystupoval tiše k bezmračné, jarní obloze. V dálce kdesi, u polních hlídek a patrol, padlo několik ran.

Stranou tábora, černal se v jasném měsíčním svitu lesíček. V něm stálo rozlehlejší, loveckému zámečku podobné, stavení. Před ním prostíral se veliký trávník v rámci dvou cestiček křemenim posetých. Na druhém konci volného prostranství právě naproti přední straně budovy, stála na širokém podstavci, jakoby z lesa právě vycházející, socha Diany versailles-ské.

Zde se odehrával krutý boj. Dveře a okna byly roztříštěný; na zdích byly zřejmy stopy kulek. Padlí granátníci, v jichž tvářích se dosud zračily bol a vztek, zbarvili trávník svoji krví. Jeden z nich klesl na podstavci Dianině. Jeho šíj byla vzad prohnuta; poloostevřené oči k ní vzhlížely. Socha Římanů, uvedla tohoto německého bojovníka do Walhally.

Několik kroků před svými vojáky, docela blízko rozbitých dveří ležel mladý padlý důstojník. Bledá jeho tvář chýlila se na stranu. Pod helmou, mezi zhaslýma očima prokukovala hustá, černá kadeř. V pravici držel dosud meč. Levici tiskl k srdci. Jen jediná kapka krve vytryskla mu z rány na ruku, zářic v jasu hvězd jako rubín, náležející k zlatému kroužku na malíčku.

Jarní mír. Bylo ticho, jak náhrobní kámen když na hrobce dlí. Časem zaševelil vánek větvovím, bolně a lhostejně zároveň: šeptal věčnou píseň smrti — odříkání.

II.

Táž jarní noc halila lesy a luhy, města a vesničky na severu naši domoviny. V malé vísce nastal již klid. Rovněž i ve velkém, zámečku podobném domě zdánlivě všechno zlmklo. Bílé záclony okenní byly spuštěny. Jen v přízemí, na zahradní straně byla dosud dvě okna otevřena. Perský koberec, zdobil podlahu pokoje. Na kulatém stolku před pohovkou stála lampa, osvětlující místnost. A do tiché noci zaznívalo Šubrtovo as dur Impromtu, opus 142, číslo 2. Střední jeho věta byla hrána příliš rychle, příliš vášnivě; jakoby obsahovala strach a neklid. Záhy dozněly i poslední akordy uchvatného tohoto díla,



Z činnosti rakousko-uherských technických oddílů: Výměna porušeného telegrafního kabelu vojiny telegrafního sboru. — S ohledem na nesnadnější porušení používá se na frontě ku telegrafii kabelu. Každé spojení zastoupeno tu měděným drátem. Všechny tyto dráty jsou vzájemně isolovány a obaleny gutaperčou, na to vše obaleno v olověném a ocelovém plášti impregnovanou látkou ovinuto.

V dálce ozval se zpěv. Časem zřetelněji, časem slaběji. Byli to vojáci táhnoucí na hranice, kde vypukla válka.

A nyní slyšela zcela zřetelně:

> Ba není smrti krásnější
> než kulkou nepřítele,
> na poli šírém, nivě zelené
> bez nářku, bolu, kvílení.
>
> V uzounkém loži sám a sám
> se družíš k ostatním;
> však tu je pestrá společnost
> padlých jak květů májových.

Naslouchala se zatajeným dechem. Rty se poněkud pootevřely. Oči se zvětšily. Na tváři zračily se strach a starost.

> Za bubnování píšťal ryku
> hrdina mnohý zahrabán
> na nivě krásné, krásná smrt
> a nesmrtelná sláva! — —

zaznívalo to slaběji a slaběji.

> Na nivě krásné, zelené
> padnouti — věčná sláva!

dolehlo k ní znovu zřetelně.

Čelo hluboce skloněné, oči přivřené — tak zaslechla poslední tóny. A nyní bylo opět ticho osaměla vůkol. Přiblížila se z lehka ku klavíru:

> Ba není smrti krásnější
> než kulkou nepřítele.....

Hrála a zpívala krásnou tuto starou vojenskou píseň. Když skončila, spočívala ještě dlouho její ruka na klavesách. Jak často ji to zpíval, svým jasným, klidným hlasem. Doprovázela ho vždy. Nadšeně ji pak vykládal o lidových a vojenských písních. Jak si vojáci tvoří melodie, nejprve napodobováním starých písní církevních a národních. Jak náladost všech starých jejich písní je





Z horských posic rakouských v Alpách: 1. Přístup ku stanovišti jistého velitelství. 2. Důležitým činitelem jest na frontě i určování povětrnosti: K tomu účelu zřízeny jsou od místa k místu metereologické stanice zaznamenávající počasí a srážky, teplotu a j., na čemž se pak buduje prognosa příštích dnů.

vždy téměř vážná; jak se v nich zrací touha po domově, často zcela bezděky.

Noční stíny obletovaly světlo. Zvedla se a přistoupila k oknu a položivši rub své levice na stěnu opřela o ni své čelo. Z velkých, hnědých očí vytryskly slzy — nezadržitelně.

Časem zaševeliI vánek větvovím, bolně a lhostejně zároveň: šeptal věčnou píseň odříkání — smrti.

□ □

CAILLAUX VE VĚZENÍ.

Pařížské listy přinášejí jednotlivosti o prvém dni vazby Caillaux-ovy. Po zatčení a po krátkém pobytu v kanceláři kriminální policie byl Caillaux po nutných formalitách odvezen do vězení Santé.

Bylo půl desáté dopoledne, když v průvodu policejního komisaře Prioleta a za dohledu inspektora Mercadeta Chaigne-a a Curinera dospěl na místo. Ředitel věznice pan Dabat prozkoumal nejprve zatykací rozkaz a nařídil pak komisaři, aby byl Caillaux předveden do soudní kanceláře proti čemuž se však Caillaux ohražoval slovy: „Pane řediteli dřív, než opustím vaši místnost, chtěl bych se vás něco optati. Jsem zatčen. Dobře. Deč doufám, že se mnou nebudete nakládati jako s obyčejnými zločinci." „Pokud se toho týče" odvětil pan Dabat „neobdržel jsem dosud zvláštních instrukcí; požádám však o ně." Pak přednesl Caillauxovo přání telefonicky ministru spravedlnosti. Brzy na to sdělil svému novému vězni. „Byl jsem splnomocněn, vyhověti vašemu přání a považovati vás za politického zlčince. Máte tudíž právo na dvě žíněnky, dvě pokrývky a stůl, ale budete zařazen k deváté divisi „de la haute surveillance" to jest do oddělení které jest velmi přísně střeženo. V tomto oddělení nalézají se ve vazbě také Bolo Paša, Turmel, Duval, Landau a soudruzi."

Pak byl Caillaux zaveden do vězenské přijímací kanceláře a tam mu byl předložen zatykač k přečtení, načež soud. písař přikročil ku předepsaným formalitám. „Vy jste Caillaux Josef narozený v Le Mans dne 30. března 1863, na něhož byl vydán tento zatykač?", k čemuž Caillaux přisvědčil. Na to mu písař pokynul, aby přitlačil prsty na polštářek inkoustem nassatý, Caillaux zdál se býti překvapen, leč vězeňský funkcionář dodal: „Potřebujeme otisk vašich prstů. Předpisy žádají tuto formalitu." Caillaux na to vyhověl tomuto přání, a otiskl na předloženém mu formuláři prsty své pravice i levice. „Odveďte vězně ku tělesné prohlídce", nařídil na to soudní písař strážci. Caillaux byl pak odveden s jedním exemplářem na němž bylo označeno jeho jméno, příjmení, jakož i číslo cely a oddělení do velikého sálu, kde právě strážník Théroanne za pomocí dvou svých soudruhu, prohlížel spoustu nových vězňů. Poněvadž zustal Caillaux státi uprostřed sálu, poučil ho strážník Theroanne: „Postavte se k ostatním a počkejte až na vás dojde řada.' Když mu Caillaux předal formulář, který obdržel od soudního písaře zpozoroval strážník jméno vězňovo a ptal se proto. „Vy jste Caillaux?" — „Ano" odvětil tento. „Já jsem Caillaux." Strážníci na sebe překvapeně pohlédli. Rozuměli jak to mínil, a jeden z nich obrátil se náhle zdvořile k němu: „Buďte tak laskav a vyprázdněte kapsy, jak toho předpisy vyžadují." Caillaux, třeba že ho to poněkud překvapilo, poslechl a vyňal z kapes vše co obsahovaly od náprsní tašky 6.000 franku obsahující až do nejmenších předmětů. I nákrčník musil odevzdati. „A nyní se musíte svléci," mínil strážník Theoranne. Caillaux nemohl při tomto vyzvání potlačiti nelibost. „Rozumím vašemu odporu", pravil Theroanne „ale předpisy toho žádají. Přejete-li si toho zavoláme vrchního strážníka neb ředitele a optáme se jich, co máme činiti." — „Není třeba", odvětil Caillaux. „Je-li to předpis, nechci mu odporovat." A dal se na to beze slova prohlédnouti svléknuv se úplně.

Callaux-ovi byly ponechány papíry a tužky a několik knih, jež si přinesl ku čtení, mezi jiným básně Baudelairovy a romány Welsowy. Na to byl odveden do cely čís. 17. Brzy na to byly mu tam přinešeny 2 žíněnky a stůl. Zároveň byl představen civilnímu komisaři vězení, který pravil k bývalému ministerskému předsedovi: „Jest mou povinností, přijímati objednávky vězňů, jež se stravují na vlastní útraty. Co si tedy přejete ku snídaní a k diner?" Caillaux objednal si k snídaní polévku, dvě vejce, máslo a půl láhve bordeaux-ského. K diner požádal o kuře s rýži, jakož i půl lahve bourdeaux-ského vína. Byl však upozorněn, že smí vězni denně vypíti pouze půl lahve vína a tak si musil pan Caillaux, poslanec mamerský, podříditi i tomuto předpisu. O čtvrté hodně odpoledne, byl odveden do hovorny, kde promlouval se svým obhájcem advokátem Demangem (týmž, který obhajoval Dreyfusa v pr-



Z činnosti rakousko-uherských technických oddílů: Používání t. zv. Hughesových (čti Jusových) telegrafních aparátů, kterými se odehrávají přímo písmena na rozdíl od telegrafních strojů Morseových, kde je abeceda nahražena tečkami a čárkami, jichž kombinací vznikají písmena. Aparáty Hughesovy jsou zejména v mnohojazyčné naši armádě velmi výhodnými





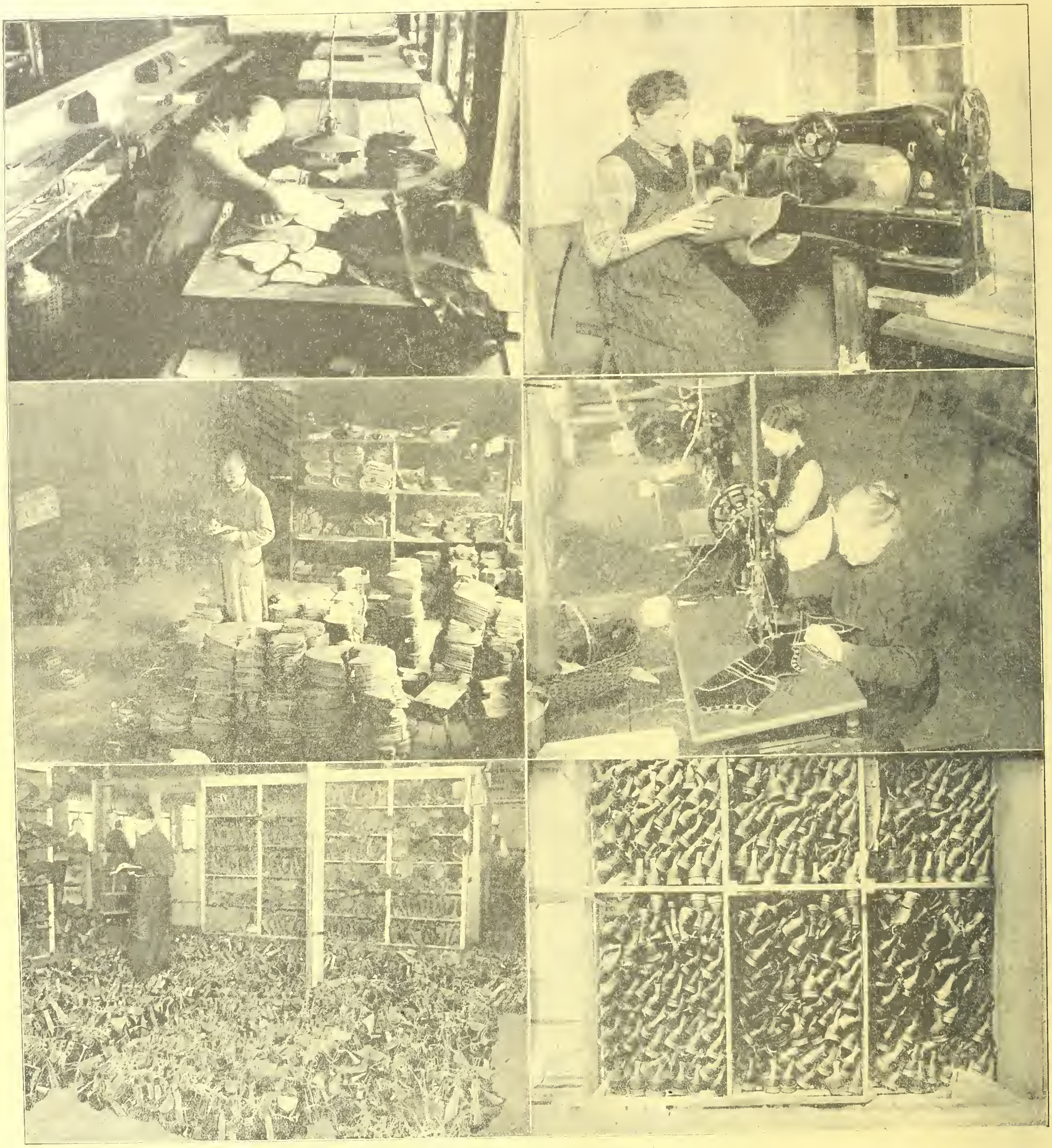
Z horských posic rakouských v Alpách: 1. V podzemí ve skále vyhrabaná chodba, spojující jisté posice na Marmolatě. 2. Mocně opevněné, drátěnými překážkami a cementovými pytly ztužené rakouské posice v Alpách.

vém procesu). Po diner psal Caillaux dlouho do noci a teprve kolem jedenácté ulehl. Příštího dne, o šesté hodině ráno když vstával, zpozoroval v otvoru dveřním okno a v něm hlavu strážníkovu, jež ho po celou noc pozorovala a k němuž zcela přátelský prohodil. „Bon jour, mon ami, bon jour!"

□ □ □

CO SPÁCHAL CAILLAUX?

Jak sděluje „Matin" objasňuje nedávno nalezený pamětní spis, nazvaný „Rubikon" jasně úmysly zatčeného minister. předsedy Caillauxe Má tři kapitoly. V prvé části z r. 1915 je program prvních opatření, jež chtěl Caillaux učiniti, jakmile nastoupí vládu. Je to plán učiniti Sarraila vrchním velitelem a ministrem války zreorganisovati velký hlavní stan a tajnou policii. Caillaux chtěl osobnosti francouzské, které přímo či nepřímo zavinily válku, nejen zatknouti, ale i pohnati před státní soud. Druhou kapitolu je „mír". Caillaux chtěl mír sjednati s výslovným souhlasem celého národa po lidovém hlasování, či po všeobecných nových volbách. Mírový program Caillaxův měl hlavní podmínky pacifistické: povinný smírčí soud, svaz národů a stíhání rušitelů míru. V kapitole třetí je ministerská kandidátka. Caillaux pomýšlel na národní koncetrační kabinet, v němž byli by nejen socialisté a radikální socialisté, ale i muži z krajní pravice. Mezi jmény jsou známá jména: Pichon, Dupuy, Humbert, Renauld, Noulens a socialisté Thomas, Renaudel a Longuet. Viviani a Briand měli býti vyslanci. Další program mírový týče se zavedení ostrých daní z příjmů, církevní politiky a podrobnosti ústavní reformy.



Z činnosti obuvnických, vojenských dílen, které nabyly zejména v našich dnech neslýchaného nedostatku a drahoty neobyčejné důležitosti. Hlavní jich zásadou jest spořivost, spořivost a zase spořivost, leč nikdy na úkor jakkosti. Každý vojín musí míti pár dobrých bot, a dva páry dobrých reservních bot; to bylo heslem starých vojevůdců uplynulých dob. — Naše obrázky naznačují ve zlomku nenasytnou spotřebu armády. — 1. Přistřihování kůže dle šablon. 2. Sešívání vojenských holínek. 3. Depot kožených součástí holínek. 4. Prošívání a sešívání holínek. 5. Depot vyhotovených vojenských holínek. 6. Úplně vypravené vojenské boty, vložené do beden, k odeslání určených.

CO JE UZAVÍRACÍ PALBA?

„Daily Chronicle" popisuje takto přípravy k bombardování těžkými děly: Kdo nikdy nečekal na okamžik zahájení těžké uzavírací palby, nebo až bude dán povel, aby se vyskočilo ze zákopů a byl zahájen útok, neví, co znamená čas; jediná minuta může někdy trvati věky! „Za minutu začíti! Několik vteřin jsem vzpomínal na rodiny, roztroušené po celém světě, které od dneška budou někoho oplakávati. Potom jsem se dal na černou cestu, vedoucí k západu, věda, že za dobytým hřbetem za mnou a ještě dále čekají dělostřelci na posledních několik okamžiků lhůty. Minuta minula, a v tom co se připravují, abych dal znamení zahájit palbu zachvěje se zem kol do kola, uzavírací palbou. Obrovské plameny šlehají z jícnu děl, ozvuší hoří výbuchy granátů,

vrhány na nepřítele. Nebyla již temná noc, na všech stranách hřměla děla a svítily ohně, jeden za druhým. Okolo mne pěla polní děla ohlušujícím diskantem, z hluboka hučely těžké kusy. Míle a míle daleko široko jediný arsenál, z něhož naše část železné stěny, pod jejíž ochranou postupovala pěchota, byla poněkud posunuta v před — V tom však se vmísila do pekelného hluku nová bouře, sesílila jej palba německých děl. Stříleli jsme skoro půl hodiny a na východ zbarvil výstřelu bylo možno vyjmout ruku se dvěma úplně rozmačkanými prsty. Chladně čekal muž až vyšla rána, a potom chromou ruku vytrhl a pravil: Dobře dopadne!

▫ ▫ ▫



Nejdůležitějším činitelem v nynějším velikém zápasu národa jest mimo zásobování poživatinami, rozhodně starost o obuv, která neustálým zmenšováním zásob kůže, jest čím dále, tím větší, neboť s ohledem na ohromnou spotřebu armády, nelze bráti dostatečného zřetele i na civilní obyvatelstvo. V následujícím přinášíme obrázky z činnosti obuvnických dílen válečných. 1. Připojování svršku k nadpošvě (brancol). 2. Přibíjení podpatků a podešví. 4. Zkoušení a přišívání podešví šněrovacích botek. 5. Broušení podešví a podpatků fresovacím strojem nahražujícím rašpli. 6. Přibíjení podkůvek na podpatky. 7. Komisní boty opatřují se ve většině případech hřebíky.

jsou vrhány těžké náboje na určité cíle. Z počátku střílela naše nakupená, soustředěná děla zkázu a zhoubu do prvých postavení; potom všechna naráz zaměřila o něco dále, a opět jsem dal znamení. Nepatrné otočení záměrného kruhu, a růžový nádech oblaka, když jsem zpozoroval, že jedno dělo nepracuje. — Co je s dělem č. 2.? — tázal jsem se, prodíraje se blátem k němu. — „Dělostřelec vsunul ochromenou ruku mezi dělo a podstavec a nemůže jí vyjmout." — Teprve po

PROR CTVÍ LVA NIKOLAJEVIČE TOLSTÉHO.

Zajímavo jest, že velký jasnopoljanský básník a myslitel předvídal událostí, jichž jsme byli v

minulých letech a jsme i nyní svědky. Krátce před smrtí r. 1910 zjevil se Lvu N. Tolstému před duševním zrakem obraz budoucnosti evropského lidstva, jemuž dal výraz asi těmito slovy:

„Vidím nad oceánem lidských osudů vznášeti se silhuetu nahé ženy, která svými úsměvy a klenoty předstihuje krásu Venuše. Národové světa se namáhají přilákati ji k sobě. Ale ona, jako pravá prostopášnice, dívá se zamilovaně po všech. Jak svůdný a krásný jest její pohled, tak zkázonosné je vše, co ona přináší. Její dech, její hlas, který má kovový zvuk, její lačný pohled — to vše jest otravným výparem národům, které se poddaly jejímu jhu. Na diademu této ženy jest napsáno její jméno: „Komercialismus". (Duch obchodnicko-průmyslový.) Ve svém náručí nese ona tři pochodně zkázy, pochodeň patriotismu, z něhož vyvolává neodvratně dunění děl a třeskot pušek, takže se mění v pochodeň války. Druhá pochodeň jest pochodní pokrytectví a zdánlivé svatosti. Rozsvěcí lampy v chrámích a na oltářích institucí — vyhlášených za svaté. Ale setba, kterou rozsévá, není ničím jiným než falší a fanatismem. Ona otravuje život člověka od kolébky až do hrobu. Třetí pochodeň jest pochodeň zákona, který má původ v tradicích nezasluhujících víry. Uplatňuje svůj zkázonosný vliv nejprve v rodině, až pronikne celým veřejným životem, literaturou, uměním a státnictvím. Roku 1912 povstane v jihovýchodní Evropě velký oheň. R. 1914 vyvine se ve světovou katastrofu. Celá Evropa ocitne se v plamenech. Slyším úpění z rozsáhlých bojišť. Ale vystoupí na jeviště dějin postava nového Napoleona. Nebude míti žádného vojenského vzdělání, bude to spisovatel nebo žurnalista, ale bude umět svou rukou řídit cestu Evropy až do r. 1925. Po katastrofě nastane nová éra politická. Státy zorganisují se v jednu velikou jednotu a utvoří se Spojené Státy všech národů. Pak budou jen čtyři velcí národové: Románi, Slovani, Germáni a Mongolové. Tím bude oné ženě vyražena z ruky pochodeň války. Také vznikne velký převrat náboženský. Pak vzejde lidstvu mohutný reformátor a jím i druhá pochodeň bude ženě vyrvána. V polovici dvacatého století vzejde hrdina básnictví a umění a očistí lidstvo od přítěže zastaralých předsudků. Vidím národy moudřejší a lepší. Život je vývoj a vývoj je pokrok od nižší k vyšší formě těla a ducha. Vidím mizeti staré formy života jako červánky, jež ozařují svými paprsky vrcholy hor. Přes komercialismus půjde lidstvo dále..."
Z proroctví Tolstého se část již vyplnila válkou balkánskou, roku 1912 a válkou světovou. Pokud a jak duch Tolstého dovedl se dívat ještě další leta, a desetiletí ku předu — o tom podají nám svědectví další události.



Válka v horách: Útok útočných oddílů v zasněžených alpských pláních.



Zámek Gottorp ve Šlesvicku, který nedávno padl se všemi svými uměleckými sbírkami za oběť požáru. — Zámek Gottorp byl vystaven v r. 1161. Po válce dánské r. 1864 bylo tu sídlo pruské vlády.

SUCHOMLINŮV ROMAN.

Petrohradský dopisovatel „Journalu" uvádí ve svém listě Suchomlinův životopis, který se čte jako napínavé kapitoly zajímavého románu. Je známo, že Sumlinov byl odsouzen k nucené práci na Sibíř, kde bývalá excelence, oděna hrubým šatem, vykonává těžké práce. Smutným jeho osudem je vinna jeho žena, Jekatěrina Alexandrovna. Suchomlinov oženil se s ní, aby si zveselil podzimek svého života, leč místo, aby mu dala štěstí, Jekatěrina ho podváděla, kompromitovala a uvedla v záhubu. Dnes je Jekatěrině 28 let, je z nejkrásnějších žen petrohradských, znalec lidí shledá však v její pěkné tváři rys ukrutnosti. Narodila se v Podolsku jako dítě chudých rodičů, jemuž nedostalo se školního vzdělání. Když vyspěla, přišla do Kyjeva a protože měla krásnou postavu, přijali ji v jednom oděvním závodě na předvádění obleků. Později stala se tanečnicí, proběhla všemi nočními podniky petroradskými, až konečně ze spodiny vyplula na povrch a ocitla se jako zářivý meteor po boku bohatého carského podnikatele, milionáře Gajzkeviče. Ten zamiloval se do ní tak, že ji dal vzdělat a pojal ji za choť. Teď byla Jekatěrina ve svém živlu. Vedla v Kyjevě domácnost velkého slohu v její salonech scházely se vládní kruhy. Mezi stálými hosty jejího domu byl také generál Suchomlinov, tehdy guvernér kyjevský.



Z dobitých posic italských. Kdysi přemocné, houževnatě hájené italské posice v tyrolských horách. Dnes je tu smutno a prázdno a jen polozbořené skalní skrýše upomínají na trpké hodiny a chvíle zašlých dnů.



Z pustin Mesopotamie: Malebný obrázek antické říše Asyřanů — kdysi blahobytem oplývající kolébka světa — ráj, jak jí básníci zašlých století opěvovali.

ŽIVOT NA RUSKÉ FRONTĚ.

Voják líčí v dopise z ruské fronty život za příměří o vánocích. Bylo uzavřeno příměří s nepřítelem, denně přicházeli Rusové až k rakouským zákopům a vyměňovali za chléb a jiné potraviny cigarety, rum a drobné předměty potřebné. Aby hned z počátku nejednalo se proti vzájemné smlouvě, určila se místa schůzek, označená bílým praporkem. S obou stran pak přicházeli vojáci, aby provedli své obchody. Učiněná bursa, kde ceny zboží klesají a stoupají podle poptávky a nabídky. Pestrá směs rakouských a ruských stejnokrojů. Na Sylvestra odpoledne. Dnes dostali ruští vojáci svůj měsíční plat, 15 rublů, prostí stejně jako důstojníci. Ale za peníze mnoho nepořídíš. Rusové přinášejí chléb, pilé, dalamanky a cukr, chtějí za to všechno možné: břitvy, nože, nůžky, rum, kapesní zrcádka, cigarety a pod. Cukr má dnes velkou cenu. Výměnou za nějaký předmět nabízí ruský voják pět palcových kostek cukru, a když je nabídka odmítnuta jako nízká, s radostí dává rubl, dnes téměř 2 K. Peněz mají dosti, avšak potřebují různé předměty. Stále přicházejí noví a noví. Jejich obličeje prozrazují spokojenost, když je obchod uzavřen. Radují se jako děti, že budou moci svým dívkám, jež je navštěvují v zákopech, ukázati kapesní zrcádko v červeném pouzdře nebo náramkové hodinky, které někteří vidí poprvé ve svém životě.

A zde počíná román Suchomlinův. Stárnoucí generál šíleně se zamiloval do démonické ženy a prosadil, že se dala rozvésti a stala se jeho chotí, ač byl o 35 let starší. Manželé žili spolu zdánlivě šťastně. Ctižádostivá paní Suchomlinová stále povzbuzovala svého chotě. Měla velké plány, jež se jí podařilo provésti. Brzy byl její choť jmenován ruským ministrem války a ona získala přístup k carskému dvoru. Opatřovala svým přátelům hodnosti, tituly a řády za dobrou odměnu. Později zajímala se o vojenské dodavatele, kteří místo do ministerstva putovali nejdříve ke krásné paní ministrové, která tak našla cestu k milionům. Suchomlinov o všem věděl, všeho se súčastnil. Když vypukla válka, společně s Mantaskevou, nazývaným ruským Rockfellerem, zpronevěřili náklady celých vlaků. Vojáci mrzli, hladověli a neměli čím střílet, protože paní ministrové se zachtělo mil. Konečně se vše vyzradilo. Ale v pasti zůstal jenom Suchomlinov. Jeho žena byla tak chytrá, že ho nechala vše provádět, z ruky jí nevyšlo ani škrtnutí pérem, takže nikdo jí nemohl nic dokázat. Suchomlinov pyká na Sibíři, zatím co jeho svůdnice vede v Petrohradě skvělý život jako přítelkyně jednoho z vůdců nynější revoluce.

o o o



Z pustin Mesopotamie: Starobylé město Mosul, napravém břehu středního toku Tigridu, asi 400 km. sev. záp. od Bagdadu ležící. Naproti, na levém břehu řeky prostírají se zříceniny biblic. města Ninive.

Podporujte „České Srdce"!



Z italských bojišť: Rakousko-uherské a německé brodící se zatopenou italskou vesnicí.

DĚLNICKÉ RADY

zdomácňují i jinde než pouze v Rusku. Za poslední generální stávky v Rakousku byly ustaveny i ve Vídni, a dle zpráv z Berlína, také tam byla právě prvá dělnická rada ze stávkujícího dělnictva zřízena. Prvá dělnická rada v Německu! Znamená to kus dějin, jednu velikou etapu v historii západoevropského socialismu. Etapu, kterou končí socialism reformní a nastupuje dějinnou dráhu socialism, jenž dokončiti má třídní boj třídy dělnické. I ve Vídni byly zřízeny za poslední generální stávky prvé dělnické rady. Vyvolala je organisační nutnost. Ve Vídni byl jim dán úkol, sprostředkovati styky představensva německé sociální demokracie s širokými masami dělnictva. Vybudování dělnických rad má býti věnována největší péče a má býti pro všechny zřízena společná exekutiva. Do organisačního aparátu moderního dělnického hnutí přibyla nová páka, aby v okamžicích, jaké novodobé hnutí dělnické ještě nepoznalo, zasáhla. Odmítání ruských morálních anexí tedy nepomohlo.

o o o

ZAJÍMAVÉ DROBNOSTI.

Obyčejná moucha dospívá úplně za 4 neděle. Výdaje, za věhlasný chrám sv. Petra v Římě, činily přes 338 milionů K.

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Šetřit! Ze směrodatných míst ozývá se stále v nejrůznějších variacích volání: šetřte, aby se vydrželo! Směrodatní činitelové starají se sami všemožně o to, aby se šetřit muselo. Výměry dávek a přídělů jsou takové, že je nutno žádati otevřeně a přímo, aby ti, kteří o věci rozhodují, řekli, jak se má s potravinami těmi hospodařiti, aby se jimi vystačilo. Napomínati válečné zbohatlíky k šetření, považujeme za zbytečno. Ti budou utrácet a nešetrně zacházet se všemi životními potřebami tím více, čím větší budou jejich válečné zisky. Široké vrstvy lidové není zapotřebí k šetrnosti nabádati. Ženy z těchto vrstev jsou naučeny šetrnosti již z dob míru a mohly by dávati samy hodiny těm, kteří je nyní o šetrnosti chtějí poučovati. Ony odpočítávaly zrnka kávy i kousky cukru již tehdy, omastek odměřovaly s tou největší opatrností, každý haléř desetkráte v ruce obrácely, než ho za něco vydaly. V záplatování byly virtuoskami. Bylo-li kde co o několik haléřů lacinější nelenily a spěchaly tam, aby několik haléřů ušetřily. Ale dnes jsou se svým uměním u konce. Zázraky dělati nedovedou a ti, co dnes životy jejich rodin mají úplně ve své moci, mají povinnost říci jim, jak to zaříditi, aby s tím, co mají, vystačily. Šetřit dovedou, tomu je nikdo učiti nemusí. Ženy naše počítají, rozvažují, hladoví a trpí, strádají a obětují vše, co vůbec obětovati mohly. Může někdo, kdo si zachoval trochu lidského citu, od nich ještě více žádati? To je nemožno! Dnes směrodatní činitelové musí jim říci, jak s tím, co jim přidělují, mají rodiny při životě udržeti. To je problém, který nutno řešiti. „Šetřte!" možno volati jen k těm, kdo šetřiti mohou. Široké vrstvy lidové jsou nuceni šetřiti tolik, že to již dále nejde. A při tom jsou vydáni na pospas válečným lichvářům. Před těmi je ochraňte a dejte jim tolik čeho jim nezbytně třeba! Od lidí žádati nadlidské oběti není možno. A to, co dnes se od pracovních vrstev žádá, jest již více než nadlidské. Dále jíti nemožno!

Zásobovací otázky. Ministr generálmajor Höfer vyslovil se zástupci „N. W. T." o stavu zásobování a jeho vyhlídkách. Od 15. srpna 1917 bylo dle ministra dovezeno z Rumunska 1 a půl mil. metr. centů pšenice. Za to dovoz z Uher se neudržuje na patřičné výši. Zostření předpisů proti námezdním mlýnům, kterých jest více než 20.000, se právě provádí. Ale to nestačí k odstranění krise. Tvrzení, že bychom měli pro výživu dosti, kdyby se vše vyneslo z úkrytů, jest nesprávné. Co jest ku příkladu 1000 vagonů? S tím jsme hotovi ve třech dnech. (A pak německé listy oslavují úvodníky jako spásu Rakouska 450 vagonů z Německa!) Především záleží na jednání s Uhrami, v kterém musí býti se zvláštním důrazem pokračováno. Z německé mouky připadne jen malý zlomek Morav. Ostravě. Jak se vyvine zásobování v příštích měsících, nemůže ministr říci. Od rekvisicí očekává ještě as 2 až 2.5 mil. metr. centů. O zvýšení kvoty mouky a chleba se nedá zatím mluvit. — Ministr dotkl se také zásobování masem a podotkl, že značná část dobytka určeného pro výrobu konserv byla spotřebována pro civilní obyvatelstvo. Prodej levného hovězího masa nebude zastaven. Drahé maso bude asi přidělováno hotelům a zámožným vrstvám a ostatní bude prodáváno ještě levněji, než dosud. (Týká se hlavně Vídně, kde patrně nedostatek mouky bude vyvažován nadále prodejem masa ve velikých rozměrech). Na otázku, zda by vláda po provedení rekvisicí dovolila volný nákup u rolníků, odpověděl ministr rozhodně zamítavě. Na zaváděném systemu bude se trvati.

Boj proti válečným náhražkám v Německu. Celá řada velkých německých měst zahájila již v roce 1916 boj proti různým válečným náhražkám, aby chránila své obyvatelstvo před podvodníky. Pro náhražky, prodávané ve svých obvodech, stanovila nucenou koncesi a zároveň veřejné označení náhražkového zboží. Koncese může být vydána teprve na doručení městské zkušebny pro potraviny. Teprve když úřední zkouška náhražkového zboží a také jeho ceny dopadla uspokojivě, dovolí se prodej. Na obalu náhražky musí však býti uvedena cena a váha zboží, úřední povolení prodeje a každá změna ve výrobě náhražku nebo jeho ceny musí být rovněž úředně schválena. Na opomenutí těchto předpisů je trest do 1500 marek nebo vězení do šesti měsíců. Tím jsou konsumenti aspoň částečně chráněni před podvodem náhražkovým, který za války tolik rozbujel a tolika lichvářům vynesl obrovské zisky.

▫ ▫ ▫



Z galerie věhlasných vojevůdců světové války: Poslední snímek generálního polního maršálka, šlechtice Mackensena, který ze všech německých vojevůdců získal za světové války největších úspěchů, nejen na bojištích haličských ale i srbských, hlavně však rumunských.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ.

Dne 31. ledna. Jihozápadně Asiaga byl nepřátelský útok odražen. Na východní části planiny Asiaga zůstala bitevní činnost omezená na živé dělostřelecké boje. Počet zajatců z posledních bojů stoupl na 15 důstojníků a 660 mužů. Západní bojiště: Bitevní činnost zůstala omezena na dělostřelecké a minové boje na různých částech fronty. Naši letci podnikli plánovitý útok na Paříž a okolí a shodili 14.000 kg. pum.

Dne 1. února. Východně od Asiaga útočil Ital čtyřikrát proti našim novým postavením. Každý útok ztroskotal už v naší palbě za nejtěžších ztrát pro nepřítele. Západní bojiště Za husté mlhy byla střelecká činnost na celé frontě nepatrná.

Dne 2. února. Na italském bojišti zvýšená dělostřelba. Jinak na frontách nic nového

Dne 3. února. Na planině Sedmi Obcí tuhé dělostřelecké boje. Na flanderské frontě došlo odpoledne mezi lesem Houthoulsterským a Lysem k živějším dělostřeleckým bojům. Také v okolí Lensu, po obou stranách Scarpy a západně Cambrai oživla občas dělostřelecká činnost. U Monchy byl odražen silný anglický výzvědný pokus. Na kanálu Oisa-Aisna ztratili Francouzové při svém nezdařeném podniku zajatce. Podél Ailetty, v úseku Remeše, na výšinách Masy a na Hartmansweilerkopfu namnoze dělostřelecká palba

Dne 4. února. Mezi Adiží a Brentou živé dělostřelecké boje. Východně Brenty odraženy 2 nepřátelské výzvědné útoky. Západní fronta: Ve Flandrech, zejména mezi lesem Houthoulsterským a Lysem, po obou stranách Scarpy dělostřel. boje. U Beltincourtu selhal anglický útok. Severně Braye vnikli Francouzi do předních německých zákopů. — Na velké čtyřdohodové konferenci v Paříži byla usnesena zamítavá odpověď na mírové projevy hraběte Czernina a hraběte Hertlinga a usneseno pokračovati ve válce.

Dne 5. února. Na našich frontách žádné zvláštní události. Na západě od pobřeží až k Lysu dělostřelecké boje též jižně Scarpy. Šarvátky u Armentieres a Beaumontu.

▫ ▫ ▫

SMĚS.

Z parlamentu. Poslanecká sněmovna projednává řádný rozpočet na rok 1918—19. Pracuje plnou parou, ale přes to není jisté, zda-li se podaří rozpočet vyříditi ještě do konce února, kdy jak známo vyprší rozpočtové provisorium. Vláda nemá jistou většinu, každou chvíli ocitají se její strany v menšině a proto nejsou překvapení vyloučena. Nepodaří-li se dokončiti zavčas jednání o řádném rozpočtu, pak bude se muset dr. ryt. Seidler spokojiti opět jen s delším, nebo kratším rozpočtem zatímním.



Z Finska z područí Ruska se vymaňujícího: Starý, historický zámek v přístavě Viboržském, který byl nedávno svědkem prudkých srážek bolševiků s bílou gardou finskou.



Z italského bojiště: Na svém ústupu ničili Italové veškeré dopravní cesty, mosty i dráhy. Mezi jiným padl jim za oběť i důležitý pro dopravu tunel před Caprile, který nyní technické naše oddíly opravují.

Delegace nebudou svolány. Předsedové slovanských klubů na říšské radě vyzvali v těchto dnech presidenta rakouské delegace, aby svolal bez odkladu plenární delegační schůzi, aby se mohlo zabývati návrhem na připuštění zástupců rakouských národů na konferenci v Brestu Litevském. President rak. delegace prelát Hauser odpověděl zamítavě na tuto výzvu a prohlásil, že vzhledem ke stavu mírového vyjednávání s Ruskem není zasedání delegací účelným.

Generální úmluva Holandska s dohodou Dohodový tisk oznámil už před několika dny, že jedná se mezi dohodou a Holandskem o úpravu holandské dopravy zámořské. Jde o to, aby lodní prostor holandských lodí, jež kotví v amerických přístavech, dány byly dohodě k disposici a aby zásobování Holandska bylo tak upraveno, že by na příště zamezeno bylo, aby Holandsko dodávalo své přebytky do Německa. Dopisovatel „Berliner Tageblattu" sděluje k tomu z Haagu, že dohoda slibuje za to Holandsku dodávku obilí a krmiv pro dobytek. Toť obsah tak zvané generální smlouvy s Holandskem.

Jak je Riga — „německá" „Libausche Zeitung" uveřejnila překvapující statistiku obyvatelstva města Rigy. Dle této spolehlivé statistiky bylo 5. prosince 1913 v Rize celkem 517.522 obyvatelstva, z nichž přesná skoro polovina byla mužského a polovina ženského pohlaví. Dle národnosti bylo v Rize 99.698 Rusů, 69.016 Němců (Baltů), 218.097 Lotyšů, 47.595 Poláků, 35.156 Litevců, 33.651 Židů, 9.020 Estonců a 6384 jiné národnosti. Za obcovací řeč přihlášena byla ve 111.316 případech ruština, v 81.100 němčina, ve 218.392 řeč lotyšská atd. Mezi těmito baltickými městy Riga vždy označována jakožto „nejněmečtější". Přes to však neužívá ani šestina obyvatelstva němčiny jakožto obcovací řeči a ani sedmina obyvatelstva se sama neoznačuje za Němce!

Sprošťování zemědělců. Min. předseda dr. Seidler pozval předsedu Českého Svazu posl. Staňka, aby mu sdělil výsledek svého zakročení u vojenské správy v příčině osvobození zemědělců a ponechání jich na dovolené. Posl. Staněk vyslovil nespokojenost s tímto výsledkem. Říká, že zná rakouské úředníky, kteří budou dělati pravý opak toho, co předseda prohlašuje. Žádal důrazně, aby se vzal zřetel na jediné syny a poslední pracovníky. Povolá-li přes to okresní



Válka ve věčném sněhu a ledu: Pohled ze sněhového tunelu v oblasti horské skupiny Adamello v Tyrolsku. — Kam kdysi šplhal jen odvážný turista — tam vytahují se dnes děla, jejichž řev uvolňuje laviny a zachvívá věčným ledem, tříštíc žulové bloky.

hejtmanství také jediné syny a poslední pracovníky k vojenské službě, jest třeba, aby se rekursům co nejrychleji vyhovělo a aby tito poslední pracovníci byli ponecháni v práci do vyřízení žádosti. Tato věc netýká se tak zemědělců jako spíše konsumentů, kteří tak či onak musí zakročiti. V parlamentní komisi klubu českých poslanců agrárních a Českého Svazu schváleno toto stanovisko posl. Staňka. Zatím nebude v této věci podán žádný pilný dotaz, ale vyčká se, jak se sliby vlády uskuteční. Posl. Staněk podotkl ještě, že svědomitý okresní hejtman znalý potřeb lidu a předpisů, jediného syna a posledního pracovníka sprostí vojenské služby také bez zvláštních pokynů; který však nemá ani znalost předpisů, ani smyslu pro potřeby lidu, u toho je vše marno.

Jak ceny stoupají. Německé listy oznamují: Jistá paní koupila dětskou zástěrku, na níž byl přilepen lístek s cenou „18.50 K". Při ohmatání lístků bylo znát, že je několikrát přelepovaný. Paní lístek odlepila a pod ním byl jiný s „12.75", pak jiný s 7.90" a další s 4.25". Docela vespod, ještě z doby míru, byl prvotní lístek s cenou „2.95". Tak stoupají ceny!

Czerninový vtipy. Když nedávno hrabě Czernin odjížděl z Brestu Litevského do Vídně a loučil se s Trockým, pravil tento: Vraťte se brzo a přivezte nám sebou mladého Adlera! — Na to hrabě Czernin odvětil: A vy pane Trocký, přivezte nám sebou Mikuláše Romanova.

Národní konvent. Bolševici zřizují v Rusku národní konvent. Je to slovo, jež po prvé použito ve francouzské revoluci. Podobně jako označení lidových komisařů bylo i toto přejato. Národní konvent revoluce francouzské sešel se 20. září 1792. Následoval po zákonodárném shromáždění. Jeho prvním usnesením bylo prohlášení republiky. Král byl později konventem odsouzen k smrti Konvent stal se brzo výrazem vůle ne již tak třetího stavu, nýbrž nejchudších a proto nejradikálnějších vrstev lidu. Ovládli ho Montaquardi a mužové Danton Robespierre a Marat vedli hlav. slovo za jeho vlády. Utvrzuje doma republiku a radikální lidovládu všemi prostředky, dovedl zároveň odrážeti vnější nepřátelé. Převrat ve smyslu svolání konventu nastal, když Prusové za nedlouho dobyli Verdunu a povstalo nebezpečí pro Paříž, za krátko však byla Francie očistěna nejen od Prusů, ale odraženy i vpá-

„Však ona se to ještě v čas doví. Není to jistě hříchem, skrývati podobná tajemství před svými nejbližšími."

„I já se tak domnívám."

„Kdyby se věc stala veřejnou, mluvila by o tom celá ves a nejvíce tvoje matka. A mladé dívce nemůže býti příjemno, jest-li že její jméno všichni vyslovují a ji se obírají, dříve ještě než — — —"

„Marcelo, což myslíš, že to není jisté?!"

„Snad ano; ale kdož ví, co budoucnost skrývá?"

„Vždyť mě přece miluješ, Marcelo?"

„Ano, miluji tě!" pravila slavnostně.

„Jen Bůh nás tedy může rozdvojit, leč on je dobrý a spravedlivý."

Za toho hovoru prošli zeleným paloukem a blížili se k balvanu, který jako živoucí obr čněl nad okolní krajinou. Byl to tak ohromný menhir, že's marně uvažoval o tom, jak ho sem lidé mohli přivléci. Trčel nad pobřežím, jako vyhaslý maják. Z jeho kamenného srdce, nezasvitl pravděpodobně nikdy dosud nejmenší paprsek. Na jeho temeni stál železný kříž, výkaly ptactva, jakoby sněhem zbělený; střechýle téhož původu, na všech stranách z něho visící, dodávaly mu vzezření vousatého boha druidů v pralese zašlých dob.

Kříž byl moderní — znamení nové víry — leč menhir byl nezměněn, zíraje klidně jako nesmrtelná a věčná bytost přes moře dálavy. Stál tu již mnohá staletí — jak dlouho, žádný nevěděl; ale málo kdo popíral, že byl zřízen v dávných, mythických dobách, kdy se tu snad nerozlévalo ještě moře, nýbrž kdy kol do kola hučely pralesy. Všechno, všechno se změnilo, hory se rozpadly, lesy byly odplaveny, mnohé generace přicházely a odcházely, moře zvolna přilézalo blíž a blíže, vše pohlcujíc a ráz krajiny měníc, ale menhir přetrval všechno a očekával klidně až si moře vyhlodá cestu až k němu, pohltíc jej tak, jako věčnost malou kapku rosy. Všem živlům — větru,

Nebudiž tím ovšem řečeno, že by snad oba nebyli již dávno tušili své vzájemné sympathie. Láska pociťuje, dříve ještě než promlouvá; unáší, aniž by uvažovala. Leč vzdor tomu skrývali oba sladké tajemství. Sesunutý čepeček, uvolněný vlas, byly posledním poutem, poslední překážkou. V jediném okamžiku proměnilo se vlažné přátelství v žhavé moře lásky, ve kterém oba tonuli — v bezmezném štěstí tonuli!

Rohan tiskl chvějící se dívku na svá ňadra a její vlas tisícerými polibky skropený obletoval jemně jeho obličej.

Marcela nebyla schopna slova, leč nebránila se.

„Miluji tě, Marcelo! A ty?", tázal se chvějícím se hlasem, rozkoší zpiť.

Neodpovídala, — leč sklopila oči láskou vzňaté, objala jemně oběma rukama jeho šíj a její měkké, plné rty splynuly s jeho.

To bylo výmluvnější než slova. Byla to odpověď, jakou jen bohové mohli vložiti v duši dvou se milujících. Jejich rty se chvěly ve vřelém, dlouhém políbení a zdálo se jakoby žhavá krev jednoho vtékala tímto teplým pojítkem v srdce druhého. Teprve nyní složil Rohan své sladké břímě. Zmatena a chvějíc se ve všech údech, stála konečně Marcela opět na pevné zemi. Jediný polibek však Rohanovi nestačil — její planoucí líčka, její rty, oči a ruce líbal bez oddechu.

„Dosti, dosti, Rohane!" šeptala stydíc se. „Mohl by nás někdo pozorovati."

S námahou vyprostila se jeho pažím, uchopila rychle svoje punčochy a dřevěnky, jež se spolu s Rohanovými smekly na suchý písek a usednuvši na nejbližším balvanu, zády obrácena k Rohanovi, skrývala svoje nahé nohy a upravovala si rozpuštěný svůj vlas. Když opět povstala byla bledá, leč úplně klidná. Z očí jí zářilo štěstí.

Je zajímavo, že ženy se po takovýchto episodách mnohem dřív uklidňují a vzpamatují, než muži; — snášejí jak se

dy Rakušanů a jiných nepřátel. Vojska republiky vstoupila vítězně na půdu cizí. Nejradikálnější demokracie konventu vznítila óno veliké francouzské nadšení pro obhajobu vlasti. Hrůzovláda však unavila smysl lidu. Došlo k direktoriu, pak konsulatu a konečně k císařství Napoleonovu.

*

Lenin v Budapešti. Před několika lety zdržoval se delší dobu v Budapešti nynější vůdce ruské vlády. Navštěvoval tam jistou kavárnu a stal se tam členem stolové společnosti, v níž se mezi jinými nalézal i sociální politik Basci a svobodomyslník hrabě Ervin Bathyany.

Clemenceaus-ova životospráva. Nynější francouzský ministerský předseda Clemenceau o němž přinesli jsme nedávno podrobný článek jest 76tiletý. Dík svému systematickému dennímu programu pracovnímu těší se znamenitému zdraví. Vstává denně o 3ti hod. z rána, píše úvodník do svého listu „L'homme enchaine" (člověk spoutaný) nyní opět jako dříve „L'homme libre" (člověk volný) zvaného. O 6té hodině snídá a na to půl hodiny provozuje gymnastiku dle švédské methody, občerstvuje pak tělo studenou sprchou. Vlastní práci koná mezi 9tou a 10tou, aby na na to přijal návštěvy a svého tajemníka. Přesně o 12té obědvá a sice celkem skromně. Pije pouze vodu víno jest mu neznámou věci. Po dvacet let již nekouří. Po obědě odchází do své zahrady, kde pěstuje ovocné stromy a svoje zamilované slepice a holuby. K večeři požívá pouze vajec. Pak odchází pěšky do sněmovny a do redakce „L'homme libre". V 8 hodin chodí spát.

Saint-Beuve, co vyzvědač. Nesčetné skandální aféry jimiž v poslední době jest pařížský tisk zaplaven, uvádí ve vzpomínku sensační obvinění z vlastizrády a vyzvědačství, které bylo vyneseno na věhlasného kritika Sainte-Beuve-a. Po revoluci roku 1848 zmocnili se revolucionáři královského zámku Tuillerii a našli tam mezi jiným i listinu osob, jež byly z tajného policejního fondu odměňovány za vyzvědačské služby. Mezi mnohými a mnohými jmény nalézalo se i jméno Saint-Beuve, který byl znám co ohnivý liberál a průkopník revoluce. Věc dostala se na veřejnost a následek toho byl, že mu jeho známí vypověděli přátelství. Když se konečně dověděl příčinu tohoto ostracismu, protestoval veřejným listem ve všech novinách zakládaje se čestným slovem, že nikdy neměl s vyzvědačstvím, co společného, žádaje zároveň od vlády zadostiučinění. Tato odvaha vrátila mu přátelství všech bývalých známých, leč vzdor všem námahám a patráním, uplynulo mnoho let, nežli byla věc objasněna. Saint-Beuve přišel věci sám na kloub. V listině, jež byla publikována v „Revue Rétrospective" našel svoje jméno a obnos 100 franků jimiž byl odměněn a tu si vzpomněl, že bydlil r. 1845 v paláci Mazarinově, sídle to francouzské akademie a že v oné době žádal na správě domu, aby mu byla opravena kamna. Několik měsíců na to byl vyrozuměn, že vydaný obnos nelze více zanésti do rozpočtu běžného roku, který již byl vyhotoven a že bude tudíž nutno zanésti výdaj „jinam". Toto „jinam" byl pak „tajný fond" pro vyzvědače.

Srb a Kraljevič Marko. V chorvatském Ženském Světě píše Zofka Kvederová: Vypravovala mi paní, která vedla knihkupecký závod v Dalmacii: Do obchodu přišel starý voják, otrhaný, vysoký, hubený: „Máte knihu o Kraljeviči Marku?" ptá se. — „Máme," pravím. — Mlčí. Dívá se. Pak řekne rozechvěně, bezmocně: „O chleba jsem nežebral. Ale tohle, to je něco jiného... To se může. Musím... Posyšte, nemám pejiného... To se může. Musím... Poslyšte, nemám. A potřebuji, a do smrti vám budu vděčen." Podivím se. Už o leccos mne lidé prosili — ale o knihu a takto ještě nikdy. Hlas se mu celý chvěje. — „A k čemu potřebujete knihy? A zrovna té?" ptám se. — „Potřebuju, paní. Pochopíte..." A začne rozepínati kabát na hrudi, vytáhne cosi zamotaného do staršího, špinavého šátku, rozbalí — a vidím starou, starou knihu. „To je Kraljevič Marko," praví voják. „Byl jsem ještě malý, když jsem dostal tu knihu. Vždycky jsem v ní čítal. Všude jde se mnou. I na frontu jsem ji nesl s sebou. Teď mi povolali i syna. Přišel jsem na dovolenou. Doma je zle. A my oba zas do války. U nás ve vsi nemáme školy. Sám jsem naučil syna čítati v této knize. Nebylo mu vhod, že jsem ji odnesl. Teď jde i on. Rád bych, aby měl i on Kraljeviča Marka, aby jej čítal, kdekoli by byl. A svého bych mu nerad dal, těžko je mi to, Už jsem příliš přivykl míti jej. Proto žebrám, hleďte, ačkoli jsem ještě nikdy nežebral..." — Můžete si pomysliti, dodává Zofka Kvederová, žc se odnárodní Srb, který nosí na hrudi Kraljeviča Marka?



Z Brestu Litevského: Radiotelegrafická stanice na t. zv. třetím kasinu, ve kterém se konají mírová vyjednávání. Vysoký stožár věžní vysílá zprávy a depeše na místa svého určení, přes řeky, pláně a lesy mnoho set kilometrů daleko úplně bez drátu.

Hanba mužů a čest žen. Přednášku s tímto názvem konal nedávno ve Vídni profesor bohosloví Ude. Ostrými slovy odsoudil prokletou světov. válku, šílené vraždění a líčil vroucí touhu všech poctivých lidí po míru, jenž znemožňován je darebáckými živly. Líčil obrovské zmírání mravnosti v zázemí, duševní paralysu. Jediná Vídeň čítá 70.000 nevěstek, mezi nimi 14—15leté dívky, 250 milionů korun vydávají mužové ročně v 80 vídeňských hotelích „na hodinu" a v šesti hampejzích, každý čtvrtý až pátý muž je syfilisticky nakažen. Mezi desíti mladými lidmi jsou sotva 2 pohlavně zdraví. Venerické nemocí, vleklé choroby, šílenství jsou následky. 2000 mužů onemocní v Rakousku ročně na progresivní paralysu (postupné změknutí mozku). Dalšími obětmi jsou ženy a potomstvo. Ze sta nakažených žen porodí 86 mrtvé nebo v prvním roce zmírající dětí. Na frontě zařizují se taktéž nevěstince. 800.000 vojínů onemocnělo pohlavně za světové války. Vážnost žen a dívčí čest smýkány jsou blátem, jelikož panuje názor, že mužové musí se „vybouřiti". Dr. Ude bičoval nemilosrdně dvojsmyslnou morálku, která žádá od ženy čistotu a cudnost, kdežto mužům dovoluje špinění se v hampejzích a ohrožování manželky a potomstva. Žena je hotovou otrokyní. Bordely reglementování a šatlava pro prostitutky; muž však, jenž páchá stejnou neplechu, kráčí s hrdě vztýčenou hlavou po ulicích. Profesor Ude vyzval k neúnavnému boji proti hanbě mužů a pro čest žen, s čímž jistě souhlsí i celé hnutí proletářských žen a dívek.

Fata morgana. Americké listy líčí vzácný přírodní úkaz, pozorovaný důstojníky parníku Philadelphia. Loď byla vzdálena tři dni cesty od amerického břehu, když tu cestující na palubě pozorovali užasle, jak z mraku na obloze vynořila se obrovská loď, která jakoby plula po nebi. Námořníci poznali v lodi zámořský parník francouzský La Lorraine. Brzy však nebylo možno loď spatřiti, ani pomocí dalekohledů. Vzato tedy útočiště k bezdrátové telegrafii a po několika minutách přišel radiotelegram kterým Loraine oznamovala své místo, vzdálené 45 km. Tato vzdálenost vylučovala rozeznati loď. Francouzská loď objevila se Philadephii pouze na několik minut v odrazu, leč tak jasném a přesném, že z Philadelphie dobře rozeznali i pohyby cestujících, kteří se procházeli po palubě La Lorraine.

zdá štěstí lásky lehčeji. Rohan, který se mezitím rovněž obul, chvěl se dosud na celém těle rozechvěním.

„Marcelo, miluješ mne skutečně? Nemohu ani pochopiti toto velké štěstí!" zvolal, chápaje se jejích rukou a líbaje ji na čelo.

„Což pak jsi to nevěděl?" ptala se něžně.

„Myslil jsem si to, leč vzdor tomu zdá se mi to nyní zvlášť ním. Obával jsem se vždy, že mě co bratrance — nebudeš milovati onou pravou láskou! Známe se od dětství a přece se mi to zdá neuvěřitelným. Ale pověz přec, miluješ mne skutečně, Marcelo?"

„Vždy jsem tě měla ráda," a řkouc tato slova, vyprostila svoji ruku z jeho a zaměřila znova ku břehu.

„Ale tak ne, jako dnes?"

„Ne, tak ne jako dnes," odvětila zardívajíc se.

„A bude tvoje láska stálou?"

„Jen muži jsou nestalí v lásce, ženy nikoliv."

„A vezmeš si mě, Marcelo?"

„Bude-li to vůle Boží."

„Tááák?!"

„A pana biskupa."

„Neodepře nám jistě své požehnání."

„A rovněž mých bratří a strýčka desátníka."

Rohan zmlkl, neboť pokud se týkalo strýčka, nebyl si věci úplně jist. Byl to podivín, jehož zásady se od Rohanových naprosto odlišovaly. Starý desátník by se byl jistě zdráhal dáti své svolení a byl by jistě užil všech prostředků, aby párek rozdvojil. Pouhá myšlenka na tuto možnost, zakalila jako temný mrak Rohanovu tvář, leč jen na okamžik. Ničím se dnes nechtěl dáti rušiti ze své spokojené nálady. Celý svět se mu objevoval v růžových barvách. Kam oko sahalo všude božský mír! Moře se šířilo do dálav, jako ohromné zrcadlo, baň nebeská byla temně modrá a bílými beránky posetá.

Rozmlouvajíce, došli ku strmému schodišti, které se vinulo úskalím až nahoru, k vrcholu, částečně jsouc vytvořeno přírodou, částečně vytesáno rukou lidskou, místy dosti nebezpečné, neboť zub času mnohé balvany a kameny uvolnil. Lidé mu říkali všeobecně žebřík svatého Triffinea.

Výstup byl velmi obtížný. Rohan ovinul silné svoje paže kol Marcely, podpíraje ji v chůzi. Často stanuli, nabírajíce dechu; a tu spatřili skulinami hluboko pod sebou moře, jež svou bílou pěnou omývalo lesklé křemení pobřežní; hbití rackové se nad ním vznášeli, anebo seděli zasněni na pobřežních balvanech. — Konečně dostihl párek i zeleného palouku nad úskalími. Marcela usedla všecka znavena do trávy a Rohan vedle ni. Mlčeli. Což nebylo to vrcholem štěstí, ssáti dech milované bytosti, dotýkati se ji v těsné blízkosti? Dokonce i obraz okolí, který se před nimi rozestíral, a který tak dobře znali, zdál se jim novým, čistým, nádherným. Láska se věru snadně ukojuje! Jediný pohled, jediný ton, jediný dech vůně ji po hodiny obšťastňuje a veselí. Není ji třeba slov a řeči, neboť rozumí květům a hvězdám a zná všechny tajemné písně ptactva.

Nejraději by byli zůstali až do tmavé noci na svém místě; leč opět to byla Marcela, která napomínala k odchodu. Na cestě k domovu rozmlouvali všedně a obyčejně, o věcech praktických a jiných.

„Strýčkovi neřeknu zatím nic, rovněž ani mým bratřím. Věc se musí nejprve dobře uvážiti, vždyť nespěchá," poznamenala s moudrou tváří.

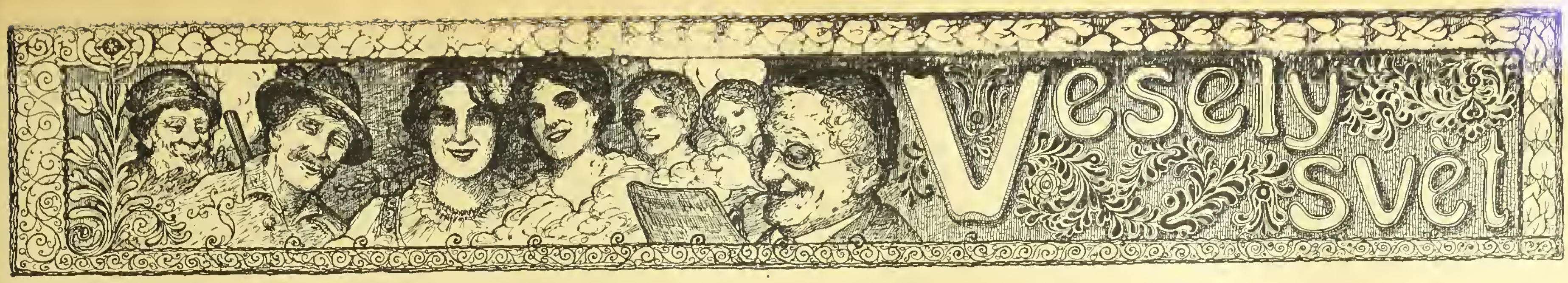
„Rozhodně ne! Je však možno, že to sami poznají," mínil Rohan.

„Jakže by mohli, budeme-li opatrni? Zůstaneme příbuznými tak jako dříve a stýkati se nebudeme rovněž častěji."

„To je správné."

„A potkáme-li se, nemusíme otevírati srdce celému světu."

„I to jest správné. Ani své matce se s tím nesvěřím."



Také existence.

„... Všude, kde se něco hne, je toho člověka vidět! Chtěl bych opravdu vědět, z čeho žije!"

„Inu z čeho žije? Vy ho neznáte? Ten žije z nedostatku důkazů!"

*

Mladenecká zlomyslnost.

Paní domu: „Věřte mi — jen člověk ženatý ví co je šťastný život!"

Host: „Zcela správně, milostivá paní — ale pak už je pozdě."

*

Pravda pravdoucí.

Při honě byl panu knížeti představen nový revírník. Milostivě si ho prohlížeje tázal se kníže: „Nuže milý Jelenko — vy jste tedy nástupce svého předchůdce."

*

Uctivost.

Úředník: „Trochu jsem se spletl místo vlas černý napsal jsem vám do pasu vlas světlý!"

Slečna: „Ale to nevadí pane sekretáři — nemusíte to opravovati — já si ho obarvím."

*

Rozhořčení.

Komponista: „To přestává všechno! Před stavte si ten Chřipatý mi ukradl z moji operety jeden motiv. Kdybych určitě věděl je-li to můj motiv — tak bych ho udal."

*

Chrupáč.

Dítě z města (před prasečím chlívkem): „Mamičko to prase mluví zrovna tak jako když náš tatínek spí."

*

Povzdech válečného zbohatlíka.

Strašné, tyhle nedostatečně vytopené místnosti! Člověk ani nemůže svléknout rukavice, aby byly vidět brillantové prsteny.

*

Má to v krvi.

Inspektor: „Řekněte mi, pane učiteli, jaký je to zvláštní žák ten váš Havelka. Má sešit celý přeškrtaný."

Učitel: „Ten pane inspektore, to má v krvi. Jeho otec je u nás censorem."

*

Hrdinný tenor.

V divadle nastal při večerním představení poplach. V hlediště pojednou vnikl jakýsi šílenec, a volaje: „Už ji mám! Musím ji zabit!" utíkal k orchestru. Nikdo se však nepolekal. Pouze hrdinný tenor přerušil svou arii a utekl za kulisy.

*

Rozdíl.

„Jen si z toho nic nedělejte pane Vomáčko mě doktor také zakázal pití!"

„Jó milej brachu, to je něco jiného! Vy tím ztratíte dva nebo tři půlitry, — já ale deset!"

*

Zlomyslný.

Student: „Jakže, krejčí jest už zase tady?" Řekněte mu přece, že jsem nemocen!"

Bytná: „To jsem mu už řekla posledně."

Student: „U čerta tak mu teda třeba řekněte, že jsem umřel!"

Bytná zmizí a po pěti minutách vstrčí opět hlavu do dveří. „A kdy budete prosím pochován pane Řehulko?"

*

Citlivý.

Pan rada Mrkvička jest obětí svého domácího kdykoli mu je plat zvýšen, či postoupí v hodnosti přirazí mu i na bytě, leč poněvadž je to obnos nepatrný považuje to pan rada přímo za samozřejmé."

Letošího roku pan rada náhodou neavancoval a podivuhodnou shodou neposlal mu pan domácí oznámení o zvýšení činžovného. Když ho proto pan rada potkal na schodech — rozčílil se velice, začervenal se a zvolal: „Co je vám vlastně po tom — avancují-li čili nic vy — vy!"

Opatrný.

Domácí pán k nové služebné: „... a to vám ještě povídám ať nemá moje paní příčinu k žárlivosti.

*

Rozdíl.



„Tatínku, kdy pak jsme měli v Čechách zlatý věk?"

„Za Karla IV., hochu."

„A jaký věk máme nyní?"

„Soudím, že papírový."

*

Chytrý Ferdáček.



Otec, jemuž manželka pošeptala právě sladké tajemství, zpravuje o tom diplomaticky svého dosavadního jedináčka Ferdáčka: „Nechtěl bys, Ferdáčku, aby ti vrána přinesla bratříčka?"

Ferdáček, který právě smlsal cukrovinky, jež dostal darem od svého dědečka: „Ne, tatínku, řekni vráně, aby mi přinesla raději ještě jednoho dědečka."

Národní host.

„Řekněte mi, šenkýři, kdo je ten chlapec, co první jde ráno do pole a poslední z pole?"

„Á, to je národní host z Prahy, to si ho vzal k sobě starosta."

*

Důvěřivý.

Soudce: „Jedná se tu o čtyřiadvacet krádeži, z nichž jste obviněn; a sice .... (chce čísti žalobu).

Obžalovaný (dobrosrdečně): „Ale nenamáhajte se, pane soudče, vono to asi souhlasí."

*

Chtěl ho užít.

Když jste si chtěl vzít život — proč jste volal hned o pomoc, když jste skočil do vody."

„Nemyslel jsem na to — ale napadlo mi náhle, že mě pozval na zítřek k obědu můj přítel."

*

Právnická čeština.

„Rozdíl stáří mých dětí je značný. Můj nejmladší promluvil teprve před krátkem první slovo a můj nejstarší studuje práva."

„Tak, tak jeden se tedy učí mluvit a druhý už správnou mluvu zapomíná."

*

Hlavní věc.

Starosta: „Kde pak máme založiti nový park?"

Radní: „Vědí co pane starosto založme ho na pastvisku tam už stojí několik výstražných tabulí a tak ušetříme."

*

Dětská výchova.

Matka: „Ty daremníku zase jsi již rozbil okenní tabuli ... Kdybych neměla tak mnoho práce, tak bych ti jich několik zasloužených naložila ... Hned jdi za tatínkem a pověz mu co's udělal."

Jareček (po pěti minutách): „Maminko — tatínek také nemá čas."

*

Zmírněná censura.

Klapáčková: „Ale, božínku, jak můžete opatřovat Lojzíkovi tolik bílého papíru? Vždyť papír je tak drahý!"

Klevetilová: „Jaká pak drahota? Koupím mu za pár krejcarů noviny, a Lojzíček má 2 dny po starosti o papír."

*

Deutschbömen.

Důstojník: „Odkud pocházíte?"

Jednoročák: „Aus Deutschbömen — Prag."

(Skutečnost, jež se přihodila.)

*

Rafinovanost.

Advokát: „... A proč chcete navrhnouti rozdělení majetku. Vždyť vaše žena nic nemá a vy rovněž ne!"

Sedlák: „To mají recht pane doktore — ale bude to dělat dojem jako bychom něco měli!"

*

Zrekvirovaný sněhulák.

V obci na Kunštátsku, kde nedávno se konaly vojenské rekvisice, uvažoval tamní rolník o zvláštním nápadu, kterak uschovati něco obilí, zrakům komise.

Co o tom přemýšlel, uviděl, kterak děti na dvoře staví sněhuláka. Rázem uzrál v něm plán. Snesl na dvůr dva metráky obilí a nakázal dětem, aby pečlivě vše obalili sněhem. Když se práce počala dařit, přidal do sněhuláku dva kusy slaniny a uzené maso; konečně posadil sněhuláku hlavu a dav mu do ruky pometlo, očekával komisi. Děti počaly kol sněhuláka tančiti jako divoši kol modly a komise smála se jejich nápadům. V tom Ořech starostuv, který se komise súčastnil z ochoty, počal sněhuláka podezřele očuchávat a vylovil z něho kus slaniny. Tím bylo vše prozrazeno a sněhulák i s obsahem — zrekvirován.

Žádejte všude ve veřejných místnostech „Víd. Illustr. Noviny"!

Podporujte „.Komenského!"

Rozšiřujte a předplácejte Vídeňské Illustrované Noviny!

Objednávejte
své potřeby druhu jakéhokoli a odkudkoli vždy jen prostřednictvím takových firem, které inserují ve **„Vídeň. Illustr. Nov."** a při objednávkách a nákupech, odvolávejte se na náš list.

Proč se tak blaženě usmíváte?
? ? ? ? ? ? ? ? ? ?

Protože používám výhodné a levné inserce

Vídeňských

Illustrovaných Novin

a mám tak veliký úspěch, že nemohu ani postačiti stále stoupající počet kupujících ani při nejlepší vůli uspokojiti!

Inserujte, vyděláte!

Živnostenská banka filiálka ve Vídni I. okres Herreng 12.

SMĚNÁRNY VE VÍDNI:
I., Herrengasse 12. I., Graben 15. II. Praterstrasse 24. III., Landstr. Hauptstr. 88. IV., Favoritenstrasse 4. V., Margaretenstrasse 71. VI., Gumpendorferstr. 100. VII., Mariahilferstrasse 84. VIII., Josefstädterstr. 103. IX., Porzellangasse 9. X., Favoritenstrasse 95. XII., Meidlinger Hauptstrasse 16. XX., Am Spitz 15.

Vklady na knížky $3\frac{1}{2}\%$

Akciový kapitál K 80,000.000·—. Reservní fondy přes K 28,000.000·—.

FILIÁLKY:
Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Hradec Králové, Jihlava, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Olomouc, Moravská Ostrava, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, a Terst s expositurou v Gradu a Opatii.

Centrála v Praze založena r. 1868.

Majitel: Družstvo „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň XII., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejí. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonorují. —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 8.

Jednotlivá čísla 40 hal.
Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.
Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.
Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.
Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 21. ÚNORA 1918.

Synové uherské pusty na jihozápadní frontě,

kde se v poslední době stupňují dělostřelecké boje, svědectví to nových operací.



Mír s Ukrajinou, nová válka s Ruskem. — Vyklizení východní Haliče ukrajinským vojskem. — Demobilisace v Rusku. — Válečné projevy čtyřdohodových státníků. — Řeči Wilsonovy a Czerninovy.

MIR S RUSKEM.

Radostné zvěsti došly dne 9. a 10 února z Brestu Litevského: Dne 9. února podepsán byl separátní mír s vládou ukrajinské republiky a dne 10. února separátní mír s celým Ruskem. Národy monarchie mohou si trochu oddechnouti, neboť není pochybnosti, o tom, že mír s Ruskem je první krok ke všeobecnému míru. Téměř půl čtvrta roku čekali jsme na první mírovou zvěst. Před stavovali jsme si ovšem první mírový den trochu jinak. Ačkoliv v životě již tomu tak bývá, že vše přichází jinak, než jsme očekávali a tak i náš prvý mír přišel tiše, skromně a jaksi nejistě, takže jsme opravdové radosti ani nepocítili. V Brestu Litevském zastupovali ukrajinskou republiku zprvu jen zástupcové Rady v Kijevě a jejího generálního sekretariátu, čili ministerstva. Později však přihlásili se na mírové konferenci řadě v úvahu přichází. Není divu, že jsme mír s Ukrajinou — jak praveno — s jakousi nejistotou uvítali. Vždyť v patách za ním přišla zpráva, podepsaná předsedou Rady ruských lidových komisařů Vladimírem Uljanovem Leninem, že vojsko ruských sovětů vtrhlo do Kijeva, že posádka kijevská se k němu připojila a prohlásila Radu kijevskou za zbavenou funkce. Generální sekretariát Rady prý utekl, hlavní výkonny výbor sovětů v Ukrajině byl prohlášen za nejvyšší moc a zřízeno prý federativní spojení Ukrajiny s Ruskem! Ovšem není tento boj ještě vybojován, ale jeho výsledek ať dopadne ve prospěch městské vlády v Kijevě anebo ku prospěchu socialistické vlády v Charkově nezmění nic na míru, neboť také bolševická vláda petrohradská uzavřela v zápětí mír s centrálními mocemi. Dnes máme mír s celým Ruskem a tento mír uznávají všecky ruské i ukrajinské strany, velzího dobytka má dle posledního sčítání skoro 1 milion kusů a je předstižena jen gubernií volyňskou, jež má skoro 1 a půl milionů kusů. Naproti tomu má gubernie kyjevská největší stav vepřů, jenž obnáší skoro 1 a čtvrt milionu kusů. Hned po gubernii kyjevské svou úrodností je na řadě gubernie podolská. Produkuje hlavně pšenici, žito, oves, ječmen, hrách a proso, a to v takovém množství, že devět desetin úrody jest určeno pro vývoz. Poslední gubernií, kterou lze počítat specielně k Ukrajině, jest Volyňsko. Tato gubernie má největší stav vepřů a hovězího dobytka v Rusku. Všecky tyto tři gubernie však jsou obilnicemi Ruska. Ovšem není dosud určeno, které gubernie bude zaujímat příští Ukrajina, ale mír i jen s těmito guberniemi měl by pro centrální mocnosti význam neobyčejný. Je známo, že právě v Ukrajině jsou nahromaděny veliké zásoby potravin následkem znemožnění vývozu. Mír s



Císař a král Karel I. ve středu vojenských velitelů. 2. arcivévoda Evžen, 3. arcivévoda Josef, 4. polní maršálek Conrad z Hötzendorfů, 6. polní maršálek šl. Kövess, 6. generální plukovník Wurm, 7. generální plukovník Patek, 8. polní maršálek Krobatin, 9. generální plukovník šl. Arz, 10. polní maršálek šl. Böhm-Ermolli, 11. generální plukovník Scheuchenstuel, 12. generální plukovník Boroevič, 13. generálníplukovník Rohr, 14. generální plukovník Kirchbach.

v Brestu Litevském za Ukrajinu také zástupci hlavního výkonného výboru bolševických sovětů v Ukrajině vyslaní lidovým sekretariátem v Charkově, kteříž přidružili se — k ruské delegaci po bok panu Trockému. Povstala z toho polemika, kdo jest a kdo není pravým zástupcem Ukrajiny, oprávněným uzavříti mír. Hr. Czernin ukončil ji rozhodným prohlášením, že i pan Trockij zprvu delegaci Rady ukrajinské bezvýhradně uznal a k jednání o mír připustil, zástupcové čtyřspolku nemají však důvodu, pro který by svůj názor a původní usnesení měnili. Uzavřeli tedy mír se zmocněnci Rady kijevské. Mírová smlouva vybudována jest na zásadě dorozumění bez annexí i kontribucí. Do jaké míry uplatnili zástupcové Ukrajiny svoji podmínku, že se má dostati práva sebeurčení i nejmenším národům ve všech státech, ani vytušiti nelze, spíše zdá se, že podobně jako delegáti ruské vlády lidových komisařů — srovnali se s odmítavým stanoviskem hr. Czernina, pokud jde o národy v Rakousku-uherském mocnářství. Z předchozích zpráv lze ještě i na to usuzovati, že podstatnou části mírové smlouvy jest i úprava vzájemné výměny a dovozu zboží, v kteréžto příčině pro nás hlavně dovoz obilí a dobytka z Ukrajiny v první koměšťácké kapitalistické, velkostatkářské, stejně jako socialistické.

NÁŠ NOVÝ SOUSED NA VÝCHODĚ.

Monarchie nehraničí už s Ruskem, nýbrž jen s Ukrajinou. Ukrajina měří asi 750.0005 čtver. km obsahuje gubernie Kijev, Podolí, Volyňsko, Cherson, Jekatěrnoslav, Poltavu, Černichov, Charkov a příslušné části Tauric, Bessarabie, Lublinské, Siedlecké, Grodenské, Minské, Kurské, Voronežské, Donské a Kazaňské. Počet obyvatelstva činí 38 milionů, z toho 300 mil. Ukrajinců. Menšiny tvoří západně Dněpru Židé (15%) a Poláci, na východě Tataři, Rumuni, Rusové, Němci, Řekové a j. U porovnání s Ukrajinou měří naše říše 676.000 čtver. km. s 52 mil. obyvately. Nejdůležitější gubernii a střediskem celé země je Kijev, sídlo ukrajinské rady. Podle posledních statistik samostatná gubernie kyjevská produkuje milion tun pšenice a žita, oves lze odhadovat na půl milionu, neboť poslední statistické výkazy udávají jeho množství na více než 450.000 tun. Dále tu jest 184.000 tun jahel, 156.000 tun ječmene a 92 tisíc tun prosa. Ale také v oboru masném vykazuje gubernie kyjevská nesmírné číslice. Hověukrajinou dá tento nadbytek ústředním mocnostem, a to bude míti veliký význam pro vyživovací otázku, zejména pro Rakousko-Uhersko.

DNEŠNÍ PETROHRAD.

Vnější obraz Petrohradu jest takový, jaký vždy byl, život právě tak rušný, snad i rušnější než dříve, avšak na ulicích lze viděti místo bohatých lidí pouze rolníky, vojáky a dělníky. Převážnou většinou všude jsou vojáci. V obchodech může zboží obdržeti jen voják a tito již časně z rána obléhají obchody. Každý nese na rameňou koš, neb bednu a čeká hodiny, až obdrží zboží. Pak dá se na cestu ulicemi a prodává je s 200procentním výdělkem. Lid vrhá se na vojáky a od nich kupuje. Každý jest nazýván „tovaryšem" soudruhem. Jiné oslovení lze sotva v Rusku nyní slyšeti. Jinak osloviti je nebezpečno, neboť pak dotyčný jest považován za „buržou" a jest ztracen. Je-li co činiti s buržou, ustaví se ihned na ulci „samosud", jehož členové jsou bez výjimky vojíni, kteří náhodou šli onou cestou. Tito tvoří rychlý soud, který vyslýchá, odsuzuje a vykonává rozsudek. Ponejvíce zbijí měšťáka, mnohdy pak odejmou mu peníze i šaty,

avšak stane se i, že je zabit, přeje-li si to soud lidu. Veřejné soudcování a vynášení rozsudků stalo se vášní massy. Nedávno vydáno nařízení, že nutno zničiti zásoby vína. Lze si domysliti, jakým způsobem byly zásoby tyto ničeny těmi, které čtyřletý zákaz pití lihovin dosud zdržoval od pití alkoholových nápojů. Vinný sklep Zimního paláce byl zničen prvý, pak drancovány ostatní sklepy. Až do pozdních hodin nočních potácelo se tisíce a tisíce lidí po ulicích petrohradských, z nichž ozýval se hluk střel z pušek a rachot pušek strojních. Uniformování vojáci právě tak ničili víno, jako k tomu vyslaní červení gardisté. Zámožní lidé zmizeli z Petrohradu. Zůstal v něm jen lid a obchodníci, ač jest většina obchodů zavřena. Ve všech divadlech se hraje, a jsou každý večer přeplněna. Pojem o drahotě skýtá výstižně, že za tříhodinovou jízdu na saních platí se 50 rublů. Vyživování v Petrohradě jest velmi špatné. Když jsem byl venku, byla stanovena denní dávka chlebová na 100 g. Máslo a vejce nelze vůbec koupiti. Mléka rovněž není a cukr lze koupiti jen od vojáků po 8—10 rublech za font". I dávka masa jest minimální. V chlebě jsou plevy, není stravitelný. V lepších restauracích není chleba. Oběd stojí 20 až 30 rublů. Žáci chodí do škol, neboť ve školách obecných i středních vyučuje se dále. Jistý profesor stěžoval si, že život profesorů není v bezpečí, ježto studenti považují je za měšťáky. Studující jsou všichni bolševici a jednají s profesory, jako by se učili z příkladu vyrostlých. Vysoké školy dílem jsou zavřeny, dílem byly umístěny na venkově.

□ □ □

RUSKO.

Zmatek ve zprávách z Ruska se stále jen stupňuje. Bolševická vláda petrohradská vede vnitřní válku na několik front. Pomocí charkovského maximalistického sovětu proti měšťácké vládě ukrajinské, prostřednictvím nové revoluční vlády v Helsingforsu proti Finsku, dále proti polským legiím, proti rumunskému královskému vojsku v Bessarabii a proti Kaledinovi a Dutovi v území Donu. Zmatek nad zmatek...

Vybředne Rusko z této zoufalé situace, či rozpadne se úplně? Anebo najde se nějaký ruský Napoleon, který zachrání tonoucí loď? Přes Štokholm se už sděluje, zpráva, že prý čtyřdohoda chce dopomoci v Rusku k vládě velkoknížeti Michaeli Alexandroviči, jehož sám car Mikuláš II. označil při svém odstupu za svého zákonného nástupce. Kde však je tento Michael Alexandrovič, bratr předešlého cara? My jen víme, že sám se zřekl trůnu, že pak o něm bylo psáno, že byl internován, ba některé listy psaly, že prý už zemřel. A teď se najednou píše, že má nastoupiti přece jen na trůn. O Michaelu Alexandrovi se psalo, že svou postavou se podobá zcela otci, neboť je také veliký a silný, postavy mnohem imposantnější, nežli Mikuláš II. Velkokníže je horlivým sportovcem a atletou a věnoval se těmto náklonnostem, když byl ode dvora vypovězen do Černigova. Velkokníže nemiloval dvorního života a ruchu, ve vypovězení do tohoto městečka nespatřoval trestu. Zejména se věnoval sportu jezdeckému, chtěl se zúčastnit dostihů přes překážky, ale to mu bylo zakázáno. Že má povahu velmi houževnatou, dokazuje, jak se choval vůči carskému bratrovi v otázce sňatku. Svou nynější choť, velikou krasavici, poznal r. 1903. Byla to slečna Natalie Šeremetěvskaja. Když se nepodařilo přivést velkoknížete na jiné myšlenky, vzala jej matka na cesty a představila jej princeznám anglickým jako kandidáta ženitby. Ale velkokníže nepovolil a proto carský dvůr ještě více na něho zanevřel.



Z italské fronty, na které v poslední době oživly dělostřelecké boje a i jinak jeví se příznaky blížících se nových operací: Baráky rakousko-uherského vojska v průsmyku Selském.

NOVÉ POMĚRY V RUSKU.

Rada ruské republiky vyhlásila dekret o svobodě náboženství, jímž provádí odloučení církve od státu. A v zápětí jdou zprávy o prudkém odporu duchovenstva. Nastává tuhý zápas. Je to jistě veliká odvaha petrohradské vlády, že tento boj vypověděla, ale v provádění svých zásad nezná ona ústupu. Přišla řada i na velikou a kdysi tak mocnou pravoslavnou církev. I ve Francii byl těžký boj s církví. Jak Rusko bude reagovat na dekret o odluce? Rada lidových komisařů vydávala dekret za dekretem, aby uskutečnila osvobození proletariátu a sedláků. Je už jich hezká řada. Továrny jsou pod kontrolou dělníků, kteří v nich pracují, půda je majetkem národa a je dělena mezi ty, kdož ji vzdělávají, v bankách vklady nad 10.000 rublů zabaveny,

neboť bohatství to jen ze spekulace mohlo pojít, spekulaci je zaťata žíla velké domy v městech, pokud byly najímány pro zisk, prohlášeny byly za majetek obcí, aby zaručeno bylo všem právo na vzduch a slušné bydlení, skvosty a šperky byly prohlášeny za majetek lidu, z jehož mozolů si je boháči zakoupili, a postiženy konfiskací, dědické právo bylo zrušeno, nebo není správno, aby někdo do kolébky dostal statisíce a miliony a druhý bídu, když všichni stejně nazí se rodí na svět, ženy mají úplně rovná práva s muži školství je reformováno a naplňováno novým duchem. Všecko toto znamená úplné hroucení soukromokapitalistického řádu. Carství padlo. Mikuláš Romanov je na Sibíři. Rusko z republiky vyvíjelo se v socialistickou republiku — a veliká kdysi církev ruská, jejímž papežem byl car a jejíž svatý synod mnohdy byl celá vláda, „svatá" a veliká pravoslavná církev, bohatstvím a pozemky oplývající, mlčela. Často se mnohý ptal s údivem: Kde jsi zůstala, veliká matuško?" Rok už se všecko řítí a padá, co ona podpírala, světila, žehnala — ani slovo neřekla matuška církev. Však nyní došlo i na ní. I její půda je zabrána, i skvosty klášterů jsou odnímány. Rada ruské republiky zavádí svobodu náboženství, nechce pronásledovat smýšlení a nařizovat, co má kdo věřit, nýbrž odstraňuje výsady. Odnímá plat kněžstvu, státní plat, neboť kněze mají vydržovat věřící sami. Budovy k bohoslužbám ponechávají se věřícím, svobodu spolčování, shromažďování a kultu má církev míti jako každá jiná společnost. Ale to stejně v Rusku jako jinde, církev obklopená dosud obrovskými výsadami, nesnese a nestrpí. Boj vzplanul boj bolševismu s pravoslavnou církví, jež vrhá pekelné prokletí na nynější vládu. Nelze popřít, že nastal nad jiné důležitý oddíl ruské revoluce.



Obrázky z Ukrajiny: Malebná scéna tržiště malého ukrajinského městečka.



Odpusťme si, co jsme si... Hrabě Czernin a Dr. Gratz na procházce v Brestu Litevském. V pozadí polní podmaršálek šl. Csicserics.

MÝM NÁRODŮM!

S milostivou pomocí Boží uzavřeli jsme s Ukrajinou mír.

Naše vítězné zbraně a naše vytrvale sledovaná upřímná mírová politika přinesly první ovoce k sebezachování našemu vedeného boje.

Věřím se svými těžce zkušenými národy, že po uzavření prvního pro nás tak radostného míru popřán bude trpícímu lidstvu brzy všeobecný mír.

Pod dojmem tohoto míru s Ukrajinou obracíme se s naprostou sympatií k tomuto snaživému mladému národu, v jehož srdci projevila se z našich nepřátel nejdříve láska k bližnímu a který po statečnosti, jíž prokázala v četných bitvách měl také dosti odvahy, dáti lepšímu svému přesvědčení před celým světem výraz činem.

Vystoupil první z tábora našich nepřátel, aby v zájmu co nejrychlejšího dosažení nyní společného velikého cíle spojil své snahy s naší silou. Byl-li jsem už od toho okamžiku, kdy jsem zasedl na trůn svého světlého předchůdce, pevně se svými národy rozhodnut, vnucený nám boj vésti až k dosažení čestného míru, cítím se s nimi zajedno i v této hodině, kdy učiněn první krok k uskutečnění tohoto cíle.

S obdivem a láskyplným uznáním nadlidské vytrvalosti a nevyrovnatelné obětavosti svých hrdinných vojsk, jakož i těch, kdož prokazovali denně nemenší obětavost doma, dívám se důvěřivě vstříc blízké šťastnější budoucnosti.

Všemohoucí dej nám déle sílu a vytrvalost, abychom dosáhli konečného míru nejen pro sebe, nýbrž i pro veškeré lidstvo.

Dne 12. února 1918. Karel m. p.
Seidler m. p.

NOVÝ PROJEV WILSONŮV.

Wilson opět mluvil v americkém kongresu o míru a válce. Jeho nová řeč byla ohlasem poslední válečné rady spojenců a potvrdila, že nepřátelé naši válčiti chtějí až do úplné vojenské porážky Německa, leda že by čtyřspolek byl ochoten ujednati mír na těchto zásadách: 1. Podmínky míru musejí býti takové, aby mír byl trvalý. 2. Národové a provincie nesmějí býti více předmětem obchodu jednotlivých knížat, nýbrž



Srbsko pod rakouskou správou: Hlouček srbských cikánů z okolí města Kruševace.



Z Brestu Litevského: Členové rakousko-uherské delegace ubírající se k poslední plenární schůzi mírové konference

musejí míti právo, sami o sobě rozhodovati. 3. Veškeré teritoriální otázky, které se v této vojně objevily musejí býti rozřešeny způsobem takovým, jak toho žádati bude dotyčné obyvatelstvo. 4. Všechny jasně formulované nároky národnostní musejí býti splněny. Jenom jestliže čtyřspolek tyto zásady za podklad míru uzná, může se o míru jednati. Další mírové jednání je nemožným pouze na těchto zásadách: I. Aby každá část konečného ujednání spočívala na spravedlnosti a na takovém vyrovnání, aby byla pravděpodobná záruka, že ujednán bude mír trvalý. 2. Aby národové a provincie nebyly strkáni jedním státním pohlavárem druhému jako byli pouhými předměty nebo kameny ve hře, třeba že to byla velká hra rovnováhy sil, která nyní pro všechny časy je diskreditována. 3. Aby každá z otázek teritoriálních, které touto válkou povstaly, vyřízena byla v zájmu a ve prospěch dotyčného obyvatelstva a ne pouze jako část vyrovnání nebo kompromisu soupeřících stran. 4. Aby všechny jasně vytčené nároky národní byly co nejvíce uspokojeny, aniž by byly utvořeny nové, nebo zvěčněny staré živly nenávisti, které by patrně opět ohrozily mír Evropy a tím i mír celého světa. Může se jednati jenom o všeobecném míru, vybudovaném na těchto základech. Dokud však tento mír zajištěn nebude, nemáme jiné volby, nežli ve vojně pokračovati. Pokud můžeme posouditi, byly zásady tyto přijaty již všude, až na německou stranu vojenskou a vlasteneckou. Je to tragická okolnost, že jediná tato strana zdá se míti v Německu moc, vháněti miliony lidí v náruč smrti, aby zmařila to, co celý svět za spravedlivé pokládá. — Hrabě Czernin na tuto řeč co nejdříve odpoví.

□ □ □

MÍR S BOLŠEVICKÝM RUSKEM

Trocký sice v Brestu Litevském prohlásil válku s centrálními mocemi za ukončenou ale nepodepsal mírovou smlouvu, Máme tedy s Ruskem mír, který není mírem. Německé listy psaly o míru, ačkoli prohlášení Trockého znamenalo pouze ukončení válečného stavu — s ruské strany. Dnes už nastalo vystřízlivění, a všechny komentáře vládního i polovládního tisku shodují se v tom, že stav, který prohlášením Trockého nastal, je vším jiným, jenom ne mírem. Delegace středních mocností vzaly sice prohlášení Trockého na vědomí, ale nezodpověděly je prohlášením stejným, takže se strany čtyřspolku trvá vojna s Ruskem dále. Štábní zprávy uvádějí dosud velkoruskou frontu, německé vojsko zůstane na ruské i nadále. Německo chce míti volnou ruku k případnému vojenskému zakročení. Německý tisk zle se též rozčiluje nad tím, že jak sděluje berlínský zpravodaj „Reichspostu", nejvyšší velitelství ruské nařídilo ruským vojákům, aby odstranil své důstojníky a způsobili revoluci. Delegace čtyřspolku z Brestu už odjely.



Z uklidněné ruské fronty: Rakouští vojáci pozvaní na ruské vánoce (6. ledna) do ruských posic.

*

Mír s Ukrajinou nebyl dosud ratifikován. V Německu musí jej schváliti nejprve říšský sněm, což prý se stane 21. t. m. — u nás ani toho zapotřebí není — kdo jej schválí v Ukrajině, to v této chvíli nikdo neví. Ukrajinská rada vystěhovala se z Kyjeva do Žitomíře — blíže k hranicím rakouským — a to je při nejmenším podezřelé. Kdož ví, kdo je pánem v Ukrajině dnes a kdo jím bude za týden. Zprávy z Ukrajiny jsou sice v posledních dnech velmi sporé, ale, pokud nějaká pronikne, vypráví o bojích mezi vojskem centrální rady a vojskem lidového komisariátu charkovského.

*

Hrabě Czernin po svém návratu z Brestu prohlásil: Brestský mír je významný ve dvojím vzhledu. Přibližuje nás o značný kus ke všeobecnému míru. To, co se stalo v Brestu, není ještě konec světové války, ale je to počátek konce. Ale výsledky z Brestu jsou také významny v ohledu hospodářském. Podepsáním mírové smlouvy ze dne 9. února je proražena škrtící blokáda. Správně řečeno, je to chlebový mír. Stran válečných zajatců v Rusku sdělil hr. Czernin, že má „positivní ujištění, že všichni budou propuštěni.



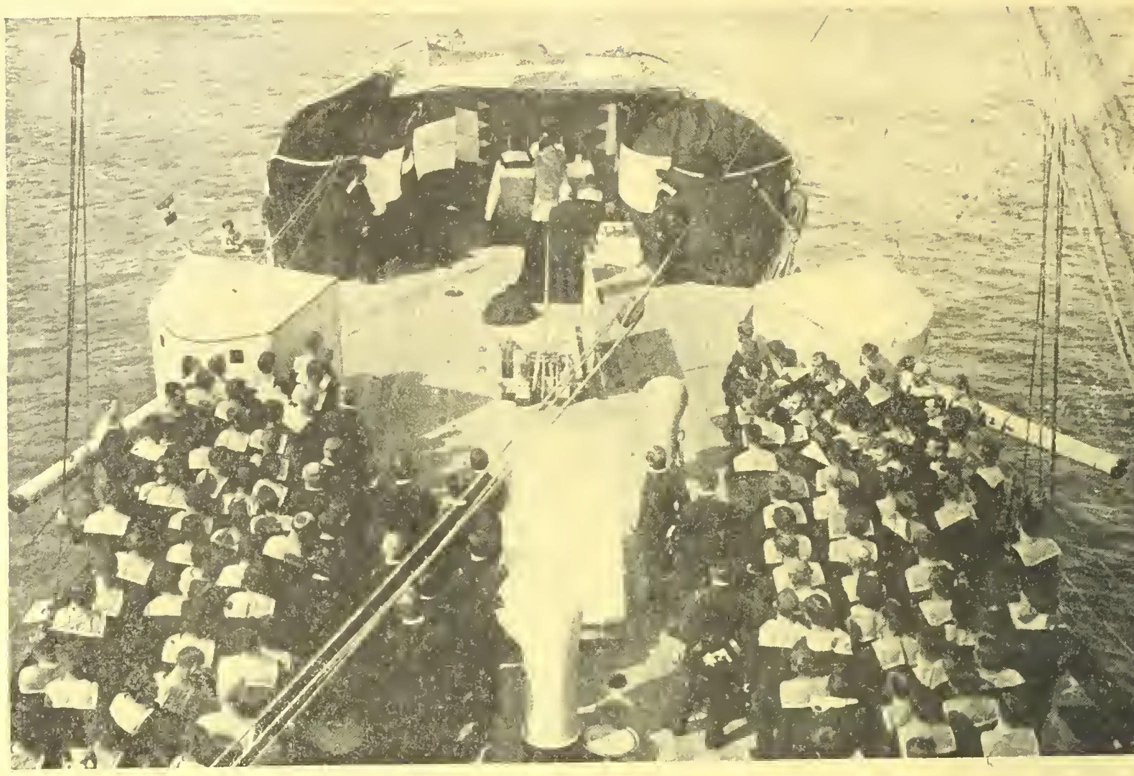
Z jihotyrolských bojišť: Ssutiny města Asiaga ježjiž po dvě léta jsou svědkem mocných bojů.

ALFONSE DAUDET:

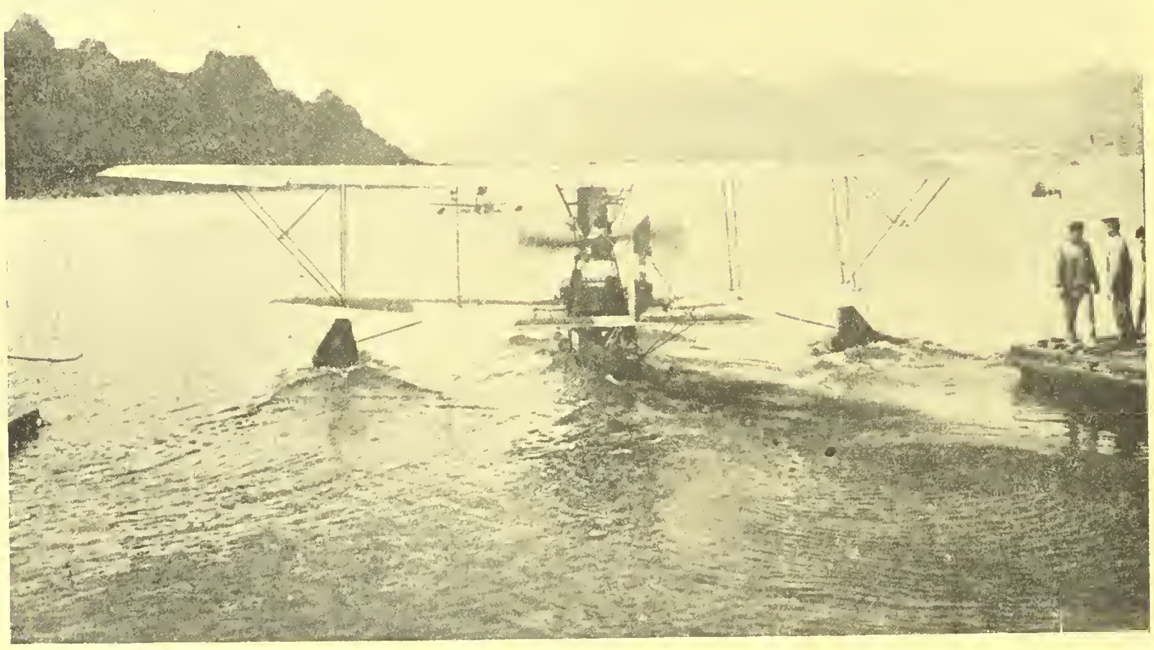
OPICE.

Dnes je sobota, den výplaty. Koncem dne, který je zároveň koncem týdne, jest již pociťována blízkost neděle. V celém předměstí, u všech dveří šekoven a krčem rozléhá se křik, volání a rámus. Mezi spoustou dělnictva, jež se valí po chodnících špinavých ulic, spěchá v opačném směru stín malé ženy. Zahalena tenkým šatem, malý hubený obličej v rámci velikého čepce, vyhlíží ustrašeně, neklidně, bídně. Kam jde? Co hledá?.... Ve spěšném kroku, v nehybném výrazu tváře odráží se strach, který jakoby říkal: „Zdaliž přijdu ještě v čas".... Ohlížejí a otáčejí se po ní, vysmívajíce se jí. Všichni dělníci ji znají, a volají na ni s posměchem: „Hle, hle opice... Valentinova opice; hledá svého muže." A dráždí ji „ksss... ksss.. najdeš ho, nenajdeš ho..." Aniž by toho dbala, spěchá a spěchá, těžce oddychujíc a vzdychajíc, neboť strmá tato cesta jest tak namáhavou. Konečně jest nahoře. Jest to konec předměstí, hranice nejpřednějších valů.

Veliké železárny... Zavírají právě vrata. Para uniká sykotem a stroje se zastavují. Z vysokých komínů vystupuje trocha kouře a horký vzduch šířící se mezi budovami zdá se býti dechem končící práce. Vůkol je tma. Jen malé světýlko bliká dosud v přízemí za plotem; jest to lampa pokladníkova. Když žena dospěla na



Ze života rakouských námořníků: Slavnostní bohoslužby na palubě rak.-uher. válečné lodi.



Naše námořní aviatika: Vzlet rakouského vodního létadla.

místo zhaslo i toto světlo. Jest pozdě. Výplata již skončila... Co si má počíti? Kde ho najde, aby mu odňala týdenní výdělek, aby ho nepropil?... Ach, a jak potřebuje oněch peněz v domácnosti. Děti nemají punčoch, a pekař chce peněz... Klesne na patník. Zrak bloudí v temné noci, nemá více sil, aby se hnula.

Předměstské krčmy šíří hlomoz a světlo. Veškerý mlčenlivý život tovární se v těchto místnostech usadil. Za zkalenými okny lze pozorovati v pestré směsici barevné sklenice, jedovatá zeleň absintu, růžová barva „hořké", žluť gdanské kořalky; z daleka v ulici ozývá se křik a zpěv a řinčení sklenic mísící se se zvukem peněz, házených na stůl rukama dosud prací zčernalýma. Znavené rámě o stůl opřeny, nehybni únavou, zapomínají tito bídní ve své hlouposti zdraví škodlivé atmosféry tohoto brlohu, zapomínají, že nemají doma hřejného tepla a že jich ženy a a děti mrznou.

Před těmito nízkými okny, jedinými, jež jsou v těchto ulicích dosud osvětleny, plíží se malý stín, bázlivě se plíží... Hledej, hledej, ubohá opice... Kráčí od krčmy ku krčmě, nahýbajíc se, utírajíc šátkem koutek okenní tabule, pohlížejíc do vnitř a odcházejíc zase dále, stále neklidněji a hořečněji. Náhle se zachvěla. Spatřila svého Valentina, tu je — před ní. Velký, pěkně urostlý chlapík, v bílé haleně, hrdý n svoje kučery, na svoji krásnou, silnou postavu. Obklíčili ho, naslouchajíce mu. Vypravuje dobře a konečně za všechny platí. Mezitím dlí venku zimou se chvějící opice, tisknouce svoji tvář na okenní tabuli a pohlížejíc v záři světla na stůl plný sklenic a lahví a na svého opilého muže obklopeného rozveselenou cháskou.

A z ulice se zdá, jakoby tato žena seděla mezi nimi, jako výčitka, jako živoucí svědomí. Leč Valentin ji nepozoruje. Zaujat a ztracen v nekonečném hospodském žvanění, při každé sklínce se obnovujícím a které je pro mozek právě tak škodlivé jako falešná vína, nepozoruje hubenou, bledou líc, kývající naň za okenní tabulí, nepozoruje smutných očí, jež se hledí na jeho zachytiti. Netroufá si vstoupiti do vnitř. Kdyby ho vyvolala ze středu jeho soudruhů, hrozně by ho urazila. Ach ano, kdyby byla hezká — ale jest tak ohyzdnou.

Ach — jak byla krásnou a něžnou před desíti lety, když se poznali. Každého jitra, odcházejíc do práce, sešla se s ním; třeba že byla chudobnou, oblékala se přece rozkošně po způsobu oné svérázné Paříže, kde se prodávají květiny a stuhy v nízkých, klenutých předsíních. Zamilovali se rázem do sebe když se jejich zraky po prvé setkaly, ale poněvadž neměli majetku, musili dlouho čekati, nežli se mohli dáti oddati. Konečně jim dala matka hochova žíněnku a matka dívčina rovněž; a pak se v závodě, kde byla dívka velmi oblíbena, uspořádala sbírka a z ní se nejnutnější pro domácnost zaopatřilo.

Svatební šat ji půjčila přítelkyně, závoj ji pro-



Z činnosti našeho válečného námořnictva: Pohled s velitelského můstku rakousko-uherské válečné lodi



Z italských dobytých měst: Děti hrající si na opuštěné opevněné silnici u Prumiera.

půjčil na hodinku holič a tak se jednoho dne rozhodli, že se dají oddati. V kostele musili posečkati až budou odslouženy zádušní mše a na radnici přišli na řadu nejprve bohatí. Po oddavkách ji zavedl na nejkrajnější kraj předměstí, do světničky kamením dlážděné, ležící na konci dlouhé chodby, kde bylo i mnoho jiných komůrek, z nichž se ozývalo láteření a klení. Tento začátek byl přímo hnusný. Leč i její štěstí netrvalo dlouho. Společnost opilců mezi nimiž byl nucen se pohybovati strhla i jeho. Začal se opíjeti. A ona, když spatřila ostatní ženy plakat ztratila odvahu úplně, a zatím, co on bloudil po krčmách, trávila volné chvíle u sousedek, apatická, neustále naříkající, a své nejmladší na rukou konejšící. Tím se stala ponenáhlu tak ohyzdnou, že se jí dostalo v dílnách přezdívky „opice".

Malý stín dosud přecházel před okny. Bylo ho slyšeti přestupovati v blátě chodníku, bylo slyšeti dutý jeho kašel, neboť večer byl studený a deštivý. Jak dlouho bude musit ještě čekati? Několikrát již sáhla na kliku, leč netroufala si otevříti. Konečně při myšlence, že děti nemají co jísti, dodala si odvahy. Leč sotva, že překročila práh, zastavil nehorázný smích její kroky „Valentine máš tu opici"... Byla skutečně ohyzdnou ve svých hadrech, z nichž crčela voda a s tváří, v nichž se odrážely všechny strasti očekávání a únavy.

„Valentine, máš tu tvoji opici"... Chvějíc se a bez hlesu a bez nejmenšího hnutí stála tu ubohá žena. Zvedl se zuřivě. Jakže, odvážila se hledati ho, snížiti ho před jeho kamarády?... Počkej, počkej... uvidíš... A se zaťatou pěstí, hrozný ve své zlosti vyřítil se na ni. Nešťastnice prchá za ohlušujícího řehotu, prchá aby se zachránila. Spěchá za ni a dvěma skoky ji dohonil. Na rohu ulice... Všude tma, nikoho tu není. Ach, ubohá opice!... Leč ne! Vzdálen kamarádů není pařížský dělník špatným. Dohoniv ji, přiblíživ se k ni, ochabl, stal se poníženým téměř pokorným. A nyní kráčí spolu ruku v ruce a zatím co se vzdalují, proniká tentokráte hlas ženy tmavou nocí, proniká divoce, zlobně, slzami ochroptěný. Opice se mstí — — — —

▫ ▫ ▫

KOUŘENÍ ŽEN.

Mnoho se mluvilo proti tomu, aby ženy kouřily, leč neměli úspěchu ani estéti, ani sociologové, ba ani lékaři, pokud mluvili pouze se stanoviska zdravotnictví. Ale teď se ozval lékař, který uhadil na jinou strunu a vyloudil z ní tóny tak výstražné, že mnohá z krásných kuřaček vymaní se ze své vášně. Neboť v případech, jež uvádí dr. A. Lorand, který jako mnohaletý lékař v Karlových Varech měl často příležitost zjistil vliv nikotinu na tělo žen jedná se o škodlivou kuřáckou vášeň. — Své zkušenosti shrnuje ve smutnou větu, že kouřením se ženy připravují o mládí. Často — píše dr. Lorand — bylo mu nápadno, že ženy z Ruska, z Řecka a Orientu, často velice mladé, které léčil v letech před válkou, měly velice svadlé obličeje a svaly. Když pátral po příčině, zjistil, že tyto ženy příliš mnoho kouří a holdují své vášni už několik let. Že při tom nešlo o jiné, na příklad klimatické vlivy, toho dokladem je dru Lorandovi skutečnost, že r. 1914 byla mezi pacientkami mladá dáma z Nového Yorku, dříve slavená krasavice, nyní však ač teprve 28 let, měla vzezření unavené 40leté ženy. Kouřila cigarety od rána do večera a trpěla také kašlem, který ji týral i v noci. V poslední době pak léčil jmenovaný lékař také pacientky domácí, které — také zjev vyvolaný válkou — holdovaly nestřídmě nikotinu. Jejich vzezření rovněž jevilo předčasnou svadlost. Uvadlé tváře, vpadlé tváře a oči, z nichž nezářil oheň mládí. A nejen obličej, nýbrž svaly celého těla byly svadlé, neměly oné bujné pružnosti zdravého mladého těla ženského. To si vysvětlíme snadno — praví lékař — povážíme-li, že tabák podle výzkumu Hertogheho působí velice škodlivě na orgán, od něhož závisí napětí všech svalů a tkaní v našem těle, tedy plné a svěží vzezření: náštítnou žlázu. Ta je jedním z nejdůležitějších orgánů v našem těle. Ovládá všechny jeho procesy. Veškera výměna látek, tvoření krve a



Z italských dobytých území: Pekárna v Prumieru v Benátsku, kterou Italové na svém ústupu zbořili.



Obyvatelstvo osvobozené Cortiny poznává mezi rakousko-uherskými vojáky, kteří táhnou městem své staré známé.

oběh krve, činnost krve, celý nervový systém, ba i jakost a vzezření naší kůže a vlasů závisí — praví lékař Lorand — na jejím mocném vlivu. Zvláštní úlohu však hraje štítná žláza v životě ženině tím, že jest v těsném vztahu k pohlavním žlazám a k jejich všem změnám. Poškození štítné žlázy kouřením se jeví u žen v jistých nepravidelnostech, únavou, slabostí paměti, žlutavou, suchou kůží v obličeji, povadlými rysy a v pokročilejším stavu i tvořením se váčků pod očima, velkou choulostivostí proti zimě, nervosnosti dokonce i častějšími žlučovými kaménky. Tím zhoubněji jsou ovšem účinky tabáku na nevyvinuté nezralé dívky, mezi nimiž dnes, bohužel, se kouření velmi rozmáhá. Dr. Lorand volá zakročení státu, neboť ztráty válkou na frontě i v zázemí (strádáním) způsobené činí úkol ženin jako matky mnohem zodpovědnějším, než byl kdykoli jindy. Žádá zákonný zákaz kouření a prodeje dívkám. Oproti kouření dospělých žen jest dr. Lorand snášenlivější: dovoluje jim tu a tam cigaretku, ovšem za těchto zdravotních pravidel: nekouřit nikdy na lačný žaludek, kouřiti velmi lehký tabák, pomalu a nepolykat kouř. Hlavní však jest dobrá výživa, neboť pokládá za pevnou zkušenost, že organism lépe odolává otravám, jestliže jíme vydatně, hlavně bílkoviny, poněvadž právě ony podporují tvoření se látek které nás chrání jakožto antotoxiny (protijedy). Bohužel však tabák právě brání vydatné výživš, neboť zmenšuje chuť k jídlu a často způsobuje přímé poruchy činnosti žaludeční a střev. To však způsobuje rychlé stárnutí žen! Která žena by se nelekala předčasného sestárnutí, ztráty krásy? Dr. Lorand je chytrý psycholog, staví ženy před volbu: „Kouření nebo dlouhou krásu."



Obrázek z plodonosných niv Ukrajiny, která před krátkem uzavřela s námi mír.



Srbsko pod rakouskou správou: Dobytčí bazar čili trh v srbském vnitrozemí.

JAKÉ PLÁNY SLEDUJE TROCKIJ?

O úmyslech Trockého dohaduje měšťanský tisk ledacos, ale konec konců se uznává, že způsobil starým diplomatům nesmírné překvapení. Nevěří se, že to míní upřímně s demobilisací, tak jako prý to nemyslil upřímně s mírem, a na důkaz uvádí se, co nedávno napsal Radek v „Izvěstii": „Mírová politika ruské revoluce musí směřovati k přivodění evropské revoluce. V každém případě nutno počítati s ustáním nebo přerušením nynějšího vyjednávání. Budeme moci zahájiti boj? Nedčláme si žádných ilussí o stavu naší armády. Její rozklad je veliký, všechny pokusy, udržeti ji v zákopech a přiměti ji k boji, byly by bezvýslednými. Okamžitá demobilisace je nutnou. Starou armádu nutno ihned rozpustiti, válečný materiál odvézti a životaschopné části armády stáhnouti zpět jako kádr nové socialistické armády. Tato budiž ihned utvořena z nezaměstnaných, uprchlíků z obsazených obvodů atd. Nové německé tažení do vnitra Ruska je z ohledu na politickou bezúčelnost a nebezpečí, jež by přivodilo německému imperialismu, po našem pevném přesvědčení nemožné. Guerila revolučních oddílů vyžadovala tak značného dosazení německých sil, že podobný úmysl Německa zdá se velmi málo pravdivým. Obsazení jednotlivých strategických bodů je ovšem možné. Kompromis v mírové otázce byl by pro ruskou revoluci nejnebezpečnější. Jejím heslem musí býti: Kdo se odvažuje vyhrá. Každá povolnost by oslabila ruskou revoluci."

BOLŠEVICKÁ PROPAGANDA.

N. Fr. Presse přináší delší článek o bolševicích od Marka hraběte Spiegelfelda, tajného rady a bývalého místodržitele, který byl v Petrohradě jako člen komise hospodářské. Praví, že bolševici udržují svou moc strojními puškami a pokračuje: Ptáme-li se nyní, jací lidé jsou bolševici a jaké mají úmysly, nutno pamatovati jak na složení ruského obyvatelstva, tak i na dějiny tohoto národa. V prvním směru našla revoluce vedle bohatství hořenních vrstev, přímo ohromně dobrodružného, nekonečné množství úplně nemajetných, téměř bezprávných živlů. Vrstva střední, zámožného stavu měšťanského a selského, byla, jako u nás, velmi řídce zastoupena. Rozpory mezi bohatými a chudými byly ještě zostřeny tím, že moc vládní která byla v rukou boháčů, byla prováděna způsobem nejbezohlednějším a nejkrutnějším proti chuďasům. Co se před námi odehrává, není nic jiného než povstání otroků s veškerou záští, závistí, pomstychtivostí, které



Srbsko pod rakouskou správou: Srbští sedláci odvážející seno ku sběrně.



Obrázky z Ukrajiny: Skupina ukrajinských sedláků, oděna v starém historickém národním kroji.

rým sebeobětováním takových věřících. Nutno říci nepokrytě, že vůdcové hnutí, jako Lenin a Trocký, jsou naprosto mužové bezúhonní, lidé zaujati šílenou myšlenkou, že přinesou svému lidu svým systémem štěstí, i kdyby musili se broditi proudy krve, aby provedli své myšlenky; což je zjev, jaký vidíme asi ve španělské inkvisici či u Jakobínů. Ještě jeden rys, pro nás velice důležitý, je jejich sklon k propagandě, který mají společný s věřícími nového náboženství. Četli jsme teprve nedávno s úžasem, že nový ruský, tedy bolševický, vyslanec v Londýně užil svého postavení k tomu, aby ve veřejné schůzi řečnil propagačně a že rozšiřuje bolševické spisy. Tento směr shledáváme v Petrohradě stále, ano již byl dříve; když jsme chystali se před Dvinskem přejíti hranice ruské a byli nuceni čekati nějaký čas na saních, přistoupil k nám jeden z mnohých dobromyslných ruských vojáků, kteří nás zvědavě obklopovali a německy ptal se nás naivně, „zdali je mezi pány nějaký sociální demokrát". Když jsme souhlasně přisvědčili, vyňal zpod pláště balíček jakýchsi německy psaných letáků, které, pokud se týče rudého smýšlení, vyhovovaly všem požadavkům. Zvláště zábavné bylo, že ruští delegáti na konferenci nedovedli si odepříti, aby shromážděným rakousko-uherským a německým důstojníkům i státním úředníkům nepřednášeli nekonečně bolševické přednášky, při nichž dávali nám ne zrovna zdvořile na srozumění, že jsme zcela zpuchřeli reakcionáři, že u nás je vše opozdilé, naproti tomu Rusko, že je zemí pravé svobody, zlaté budoucnosti. Že však na ulicích se střílí, v domech plení, že pošta nefunguje a dráhy sotva již jezdí, že všechen obchodní život je zaražen, továrny nepracují a že vládne hlad, toho nevidí, toho viděti nechtějí a toho viděti nemohou.

jsou vlastnostmi takových lidí, ale také s veškerou ukrutností a surovostí, jíž je schopen zanedbaný, nevzdělaný proletariát, s nímž jednalo se po staletí jako s dobytkem. Nutno zmíniti se také, že dle všeho hraje v hnutí bolševickém mládež roli tak značnou, a sice, jak jeden z mých kolegů podotkl, připadá mu vše jako studentský šprým. Byl by to arciť krvavý šprým. K tomu se druží, že všichni tito lidé, ať staří či mladí, byli dosud vyloučení z jakékoliv praktické účasti v životě veřejném a oddali se zcela nesmyslnému doktrinářství. Známe popisy života ruských politických uprchlíků, jak na př. v Curychu celé noci ustavičně diskutovali, pijíce čaj o kouříce cigarety. Zdá se, že je to jednou z hlavních libůstek ruských, aby hráli si s myšlenkou a obraceli ji se všech stran, nedocházejíce k závěru. Trpěli jsme na konferenci velice tím, že naši ruští kolegové libovali si v nejzmatenějších a bezvýsledných diskusích, při čemž zmařeno nekonečně mnoho času. Tito lidé — a učinil jsem tuto zkušenost i s Rusy, kteří nebyli bolševiky — vůbec nepospíchají. Jejich radost je diskuse, již mistrně ovládají, a pokud mne se týče, domnívám se, že vleklý průběh vyjednávání v Brestu lze si vysvětliti z větší části tím, že tamní delegáti ruští nemají vůbec na spěch. Jsou-li massy bolševiků individua surová a nevědomá, jsou vůdcové jejich jednoduše věřící jakéhosi náboženství, nového náboženství s veškerým fanatismem, veške-



Srbsko pod rakouskou správou: Srbský sedlák obdělávající pole. Únor je v Srbsku dík příznivému počasí prvým pracovním měsícem.



Obrázky z Ukrajiny: Typický, dřevěný kostelík, svědčící o vyvinutém uměleckém smyslu Ukrajinců.

BOLOVA EKVIPÁŽ S TRUBAČI.

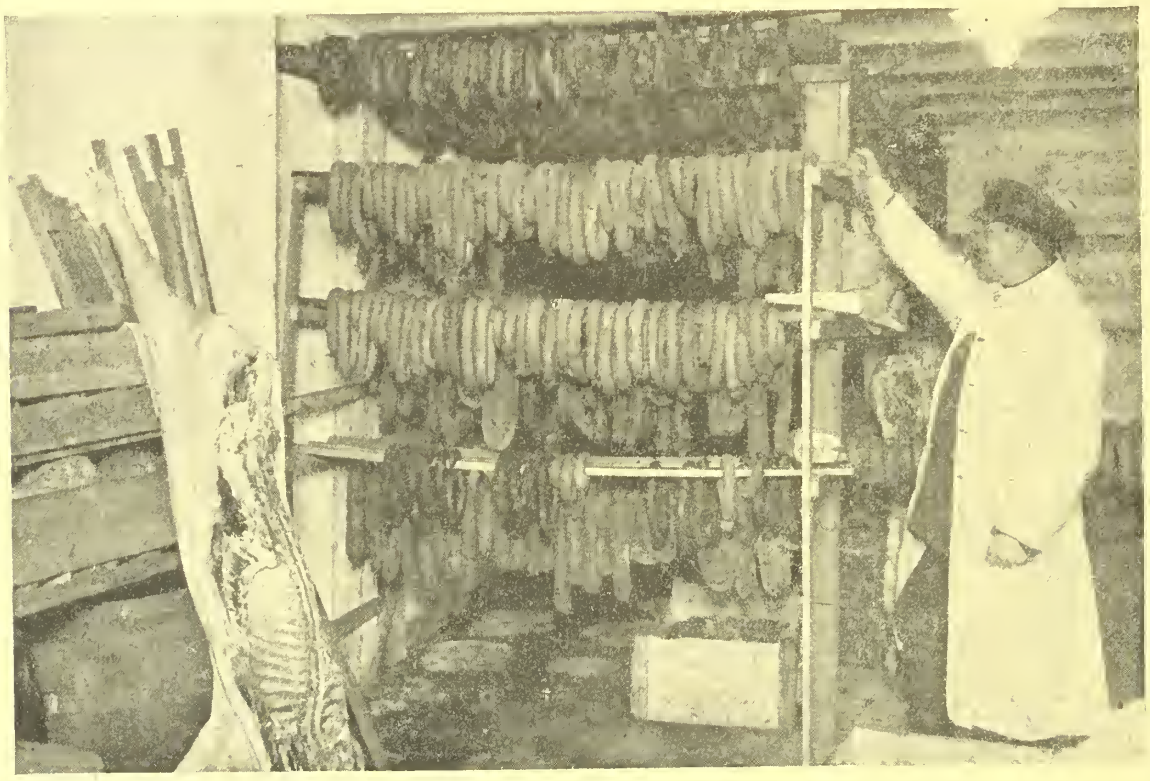
Vyšetřování, kterému před nedávném v Paříži zatčený Bolo v našich dnech je podroben, přináší denně nové zajímavosti a detaily o bláznovstvích a speciálních činech tohoto dobrodruha obžalovaného ze styku s nepřítelem, za kteréžto provinění platí se ve Francii trestem smrti. Pařížané zovou ho mužem největších relací. A je známo, že zejména ve Francii je velmi těžko docíliti slávy. Bolo byl nedostižitelný v tomto bodě. Znal všechny ministry, politiky, diplomaty, finanční veličiny, byl v Římě, New Yorku, Madridě jako doma, a pařížská kosmopolis, neskrývala pro něho pražádného tajemství. Nutno uznati, že Bolo nespořil, aby své známé, jak náleží pohostil. Vila Velleda v Biarici, byla svědkem velikých hostin a hosté byli sem přiváženi v slavnostním povoze. Byl to nádherný čtyřspřežní mailcoach

(druh povozu) a poněvadž holdoval Bolo i závodům, založil si i rozsáhlé stáje, takže byl mailcoach brzy čtyřmi běloši, brzy čtyřmi hnědouši, neb vraníky tažený. Bolo trůnil vysoko na kozlíku a za ním stali dva trubači, jichž blýskotavé nástroje, byly krášleny pestrými praporečky. Tak projížděl za pronikavých fanfár ulice biarické a obyvatelé otevírali okna a dvéře obdivujíce se mu a v závisti volajíce: „To jsou boháči z vily Velleda, kteří se tak baví." Bez ohledu na nařízení zmírněné jízdy v ulicích, projížděl jeho povoz jako vítr, aniž by se byl který policista odvážil zakročiti, neb dokonce udati vznešeného pána. Neb v mailcoachu, bylo často viděti nejvlivnější funkcionáře a diplomaty, ba i ministry, pohodlně v poduškách rozložené a tlusté doutníky kouřící. Proti těmto veličinám byl maličký městský policista bezmocným.

Mezi hosty byli ovšem i mnozí, jimž tato hudební promenáda byla protivná a jež se tudíž hleděli všemožně pozvání Bolovu vyhnouti. Jen jistý socialistický poslanec odvážil se jednoho dne říci Bolovi plnou pravdu: „Ne, ne, nesednu si do vašeho vřeštícího stroje! Čertovské vaše trumpety mi jedou na nervy. Vaše ekvipáž mi připomíná povoz felčarův, kdysi od trhu k trhu táhnoucí a trubkou pacienty svolávající". — „Ach milý příteli", odvětil Bolo, nanejvýše zaražen nad těmito slovy. „Vám že je nepříjemno, pozorují-li vás lidé? A to v našem století reklamy? Věrte mi, milý příteli bez trumpet se dnes nelze uplatniti!"



Z německých zásobišť: Ku uchovávání masa zřízena byla nedávno v Lipsku rozsáhla lednice, kde se, jak obrázek ukazuje, hromadí zásoby hověziny a vepřového.



Z německých zásobišť: Lipská lednice, největší a nejmoderněji zařízený podnik toho druhu v Německu obsahuje i oddělení pro uchovávaní uzenin, jichž zavidění hodné množství nám obrázek ukazuje.

□ □ □

FORDOVY VYNÁLEZY.

Americký miliardář Henry Ford, známý někdejší pacifista, učinil prý nedávno objev, který jestliže se potvrdí chvalořeči amerických listů, způsobí rozhodně převrat v hospodářském životě. Lord Northcliffe, jenž si v Nov. Yorku prohlédl Fordův vynález popisuje v „Times" tento nový div techniky „Ford-Tractor" zvaný. Tractor, čili motorová lokomotiva, jest asi tak veliký jako Fordovo auto. Možno ho používati, co potah pluhu, či lze jím nahraditi mlátičku. Model 1917, který vystavěl Ford pro Anglii, jest motor o 25 koňských silách. Každé dítě prý, beze všech znalostí hospodářských a mechanických, může tento stroj obsluhovati. Za hodinu urazí tato lokomotiva tři až čtyři míle (5—6 km.)

Ford demonstroval svůj vynález na své farmě nedařilo Detroit anglické válečné missii. Dle popisu Northcliffa jest Henry Ford mužem 54tiletým, příjemné tváře a chlapeckým enthusiasmem. Jest zakladatelem a ředitelem veliké továrny na automobily, která zaměstnává na 41.000 dělníků. Daň ze soukromého jmění Fordova obnáší samotna 168 milionů korun. Výroba Fordových aut, čili „Henrys" jak se jim v Detroit říká, ustoupila nyní s ohledem na fabrikaci tractoru, jehož vynález, jak Ford tvrdí, bylo živelním jeho cílem, značně do pozadí.

První dojem, když jsem spatřil tractor, píše Lord Northcliffe působil velmi komický při pohledu na směšně malý strojek, který táhl tři veliké vagony s traversami ku výstavě nové továrny určených. Na stavbě tohoto nového závodu továrního prováděného v „amerických" dimensích, kdy budovy rostou jako houby po dešti ze země, pracuje se dnem i nocí. Kde se před 10ti dny vlnilo obilní pole, ční dnes vysoké zdi továrny. To je symbol této země ustavičné práce. Tractor byl zapřažen do malého pluhu. Upomíná na závodní auta dřívějších konstrukcí; stroj je nízký, řízený jediným kolečkem a vytápěný petrolejem a parafinem. Ford doufá, že za normálních mírových poměrů, bude si moci každý rolník tuto lokomotivečku za necelých 2400 K opatřiti. První zemí evropskou, která ho objednala je Anglie. Ford, jehož ideálem je malá váha každého stroje, opravuje svůj vynález v tomto směru den ode dne. Každá nepotřebná součást kovová se nahražuje materiálem lehčím.

Závodem, jaký Northcliffe dosud nikdy nespatřil, jest prý Fordova továrna na auta, která je části města Detroit. Továrna je s dělnickými koloniemi pravým městem. Mluví se tu ve všech řečích a všemi možnými dialekty. Ford založil



Z německých zásobišť: Lipská lednice zásobuje ze svých zásob značnou část Německa. Maso a uzenina rozváží se odsud v polozmrzlém stavu. — Obrázek ukazuje zmrzlé vepře a maso k odeslání připravené.



Z německých zásobišť: Nedávno zřízená lipská lednice, největší toho druhu v Německu konservuje mimo masa a uzenin i máslo, v Německu tak požadované a oblíbené. — Skladiště máselných sudů.

tu i školu pro své dělnictvo „Ford Englisch School", kde se dělnictvu vštěpují základy angličiny. Ford označuje Angličany a Němce za nejlepší mechaniky. Henry Ford pohybuje se neustále mezi dělnictvem, jakoby náležel k němu Dělnictvo v něm proto vidí spíše spolupracovníka nežli představeného. Ve Fordových závodech má každý dělník nejméně 5 dolarů denní mzdy (25 K!). Ford pravil ku svým návštěvníkům: „Pozorovali jste asi, že tu není obzvláštního spěchu. Nedovoluji to!"

Zhotovení 3000 automobilů denně odehrává se docela hladce, tak že Ford se může klidně věnovati výrobě tractorů. S velkým zájmem sleduje geniální tento Američan i „liberty air engine" národnímu americkému létadlu, o němž jsme v roč. 1917 přinesli obšírnou zprávu. Nedaleko Fordovy továrny, stojí závod na výrobu těchto létadel, závod, který jest tak dlouhý, však mnohem ještě širší než ulice St. Street v Londýně.

Vyhovuje prosbě svých návštěvníků dal Ford předvésti svůj první automobil, který vystavěl r. 1893, v době kdy jeho krajani uznávali pouze páru s elektřinou za jediné, pohonu schopné síly. Tento prvý Fordův pokus, jest malý, nízký, čtyřkolový automobilový vozík, pákou řízený, s řetězovým převodem a z lehkého materiálu zhotovený. Když se Henry Ford pustil s tímto autem před 24 lety detroitskými ulicemi vybíhali lidé z domu hlasitým smíchem ho provázejíce a prstem naň ukazujíce.

ŽIDÉ V RUSKÉ REVOLUCI.

Orgán českých židů v Praze „Rozhled" uveřejňuje tuto informaci o poměru Židů v Rusku k revoluci: „Ve vedení bolševiků jí Žid Trockij-Bronstein. Za carské vlády a za pronásledování užíval pseudonymu Trockij a teď je mu výhodný. V trojici Lenin-Trockij-Lunačarskij význam mají opravdu jen první dva, neboť pan Lunačarskij, ministr osvěty, je šlechtic útlý dekadentský esthet, figura tak komická, jako kterákoli z těch, jež pan Brouček viděl na měsíci. Lenin je soustava, duch, myslitel strhující logik, kdežto Trockij přenáší theorie do prakse, je člověk vystihující situaci a umí si pomoci v nejtěžších situacích. A Trockij má k službám také jiné židy, nižší šarže. Kdežto Lenin halí se v roucho veletuacích. A Trockij se svou čeledí jsou vykonavateli jeho vůle. Jsou mezi nimi i takové povahy, které se předstihují v lichocení, vojákům a lůze. Mluví-li se však, že mezi bolševiky, je mnoho stvůr uplacených nemyslí se v Rusku nikdy na vůdce, nýbrž na podvodce. Židé v okolí vůdců, mohlo by se říci: „dvořané židovští", nejsou u lidu oblíbeni. Nejméně je milují ostatní Židé. Bylo by však velikým omylem nazývat zlo páchané bolševiky dílem Židů. Židovstvo ruské ve svém celku je nesmiřitelným odpůrcem bolševiků. Jednu vrstvu židovskou představuje bunt; to je socialistická organisace židovských proletářů ze všech krajin, kde žijí pohromadě. Buntisté jsou nepřátelé bolševiků a jejich vůdce Lieber byl mezi prvními obětmi Leninovými. Jinou organisací jsou zionisté a ti smýšlejí také protibolševicky, ačkoliv nevystupují za dnešní hrůzovlády do popředí. Židé stavů středních a bohatých netvoří vlastní organisace, nýbrž jsou členy občanských stran politických. Nejvíce jich bylo a je ve straně kadětů, jako nejvíce židů českých bylo ve straně realistické. Tím je také řečeno, že nejdou s Leninem a Trockým. Jaký bude pravděpodobný výsledek tohoto židovského rozvrstvení? Pogromy na Židy, legenda, že do ruské revoluce anarchii zanesli Židé. Neboť vězte, že už to začíná. Bolševici jsou vesměs nejrozmanitější lidé. Nejen krajních socialistů a dělníků, nýbrž i sběhlých vojáků, lůzy štítící se práce i čirých zločinců. A v této směsici není nejmenší počet černosotěnců. Bolševici přijali černosotěnce klidně, jen aby strana byla veliká a početná. Rozumí se, že mezi černosotěnci jsou spiklenci, kteří pracují pro návrat carství a mají bohaté protektorprotektory ve vysokých kruzích. Tito černosotěnci povolují si občas rozkoš na zkoušku; již teď v některých městech aranžovali židovské pogromy. Uvidíte, že skončí, jak předvídám: Židé to odnesou!"



Ze života rakouských předních hlídek: Polní hlídka rakouská střežící přechod přes zamrzlou řeku.



Z bojiště italského: Zvedání nákladního auta, které přejelo opěrnou zeď silniční a sřítilo se se svahu.

„JEJÍ PASTORKYŇA“ VE DVOR. OPEŘE

Věc, která se zdála býti nemožností stala se skutkem. Janáčkova opera „Její pastorkyňa“ hrána byla dne 16. února ve dvorní opeře vídeňské s neslýchaným úspěchem, s úspěchem tím větším, poněvadž se tak stalo v době zostřeného smýšlení protičeského, v době protičeských štvanic a nadávek chauvinistických elementů německých nationalistů. Leoš Janáček, který naleží k onomu druhu umělců, kteří v tichém zatiší tvoří veledíla, stal se od 16. února věhlasným, slavným komoponistou, uznávaným i ctěným nejen v domovině ale i za hranicemi své vlasti. Janáček narodil se r. 1854 v Hukvaldech a hudební svoje vzdělání nabyl v Praze, ve Vídni a v Lipsku (Reger). Před 17ti lety uvedl v Brně do života varhanickou školu „Musica sacra“, která pěkně vzkvetá a která jest asi podkladem příští moravské hudební konservatoře.

Německé vídeňské listy, které přinesly před provedením sáhodlouhé články o Janáčkovi a jeho díle právem označují tuto operu za národní českou operu. Nutno však upozorniti, že jen děj sám, pocházející od spisovatelky Gab. i ly Preisové, jest čistě českým, kdežto komposice sama pokud neuží á národních motivů, jest vlastně novým hudebním směrem, k němuž snad kdysi sáhnou všichni budoucí komponisté. V prostých přístupných slovech mohli bychom operní skladby rozložiti na tři druhy. První — ony nejstarší — jichž podkladem je několik málo motivů, v jichž rámci se celý děj pohybuje, jež působí následkem toho dojmem jednolitosti, působíc i na naprostého laika příjemně a lahodíc jeho sluchu. Druhým směrem jsou opery směru Wagnerova kde nejen každá osoba a věc, nýbrž i jednotlivé děje mají určitý svůj motiv. Opery tyto jsou tudíž motivy přeplněny a posluchač sotvaže pochopí jeden, sotvaže naladí duši ve směru jednom, již opět je nucen svoje duševní vjemy měniti a není tudíž divu, že se záhy znaví a duševně vysílí. Platí to ovšem v prvé řadě pro posluchače širšího publika. Třetím směrem je Janáček, který docela správně vystihuje lidskou duši praví, že každičké slovo té které řeči je motivem, který musí bráti komponista za podklad svého tvoření. Zhudebňuje řeč, činí řeč krásnou a proto příjemnou. Hudba je řečí a má vystihnouti všechna naše konání i slova jest akustickým „biografem“ a slavná sinfonická báseň Vítězslava Nováka „Bouře“ je klasickým toho dokladem. Že se opery Janáčkova směru dají ztěží reprodukovati v řeči jiné, než „v které“ byly komponovány je více než jasno a provedení „Její pastorkyně“ bylo toho důkazem. (Ach co jsou „jablíčková líčka“ proti apfelglatte Wangen). Vzdor tomu nutno uznati velikou snahu překladatele libreta Max Broda (německý spisovatel z Prahy). Pokud se týče provedení samotného stačí uvésti, že ho representovaly první síly dvorní opery, mezi jinými i první heroina pí. Jeritza (rodem Brňačka pravým jménem Jedličková). Dekorace pro tuto operu zvlášť vyhotovené zhotovil malířský atelier dvorního divadla pod vedením akad. malíře Brioschi-ho. Pro Čechy vídeňské byla premiéra „Jenufy“ jak v překladu Janáčkovo dílo zní, svátkem, náležejícím mezi ony slavné dny, kdy srdce české plesá radostí a kdy slzy nadšení derou se v oči. —

Ing. H. P.

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Zisky rakousko-uherské banky. V těchto dnech konala se za přítomnosti více než 300 akcionářů 37. valná hromada rak. uherské banky. Dle zprávy generální rady zaplatila banka tři uplynulá leta ze svých zisků na mimořádné dani válečné státu v celku 146,327.946 korun. Jak patrno, nemůže si banka na špatné kšefty naříkat. Je-li na tom banka dobře a může-li — jak také na valné hromadě bylo naznačeno — zvyšovat své reservní fondy, tím hůře je na tom stát, kterému banka tiskne papírové peníze. Válečných půjček je už v oběhu za 42 miliardy a 800 milionů. Bankovek cirkulovalo už koncem roku 1917 za 18 miliard a 439 milionů (v r. 1913 bylo jich sotva za půl třetí miliardy) Jejich krytí zlatem kleslo nesmírně. Banka má ve sklepích jen za čtvrt miliardy zlata. Kromě toho má ovšem banka ještě za 776 milionů zahraničních směnek, splatných ve zlatě. To však naši zásobu zlata sotva rozmnoží, poněvadž těmito směnkami musíme v cizině platit zboží. Výtěžky banky byly obrovské. Čistý zisk činil r. 1914 přes 57 milionů, roku 1915 již přes 108 milionů, r. 1916 na 137 milionů a r. 1917 přes 148 milionů. V debatě ujal se jménem českých akcionářů slova též býv. ministr dr. Fořt. Vytýkal, že se českým akcionářům až dosud odpírá každá účast na správě cedulové banky. Obchodní výsledky banky jsou opravdu skvělé. Jiný obraz naskytá se však oku, jestliže hospodářství cedulového ústavu posuzujeme ze stanoviska občanského. Žádá aby rak.-uher. banka přestala býti výhradnou doménou dvou vládnoucích národností a zajistila si horlivou součinnost všech hospodářských skupin celého státu. Zástupce polských akcionářů posl. Tertil se k prohláešení dra. Fořta připojil a pravil, že to tak dále nejde Žádal také pro Poláky zastoupnení v generální radě zřízení více filiálek banky v Haliči. Oběma slovanským řečníkům odpovídal guverner Popovič zamítavě. Na to byla zpráva gen. rady schváélena proti hlasům Čechů. Poláci hlasovali pro.



Slavný komponista „Její pastorkyně“ Leoš Janáček.

Politika našeho vyživovacího úřadu. Jak bezradně a neinformovaně jsou vídeňské kruhy vládní, které mají na starosti výživu lidu, o tom mluví již nová opatření v zásobování, o nichž předběžné zprávy dostaly se do tisku. Jsou to jednak vojenské rekvisice, které na Moravě začaly dne 1. února. Vedle těchto rekvisic dojde asi co nejdříve již k zostření dohledu na námezdní mlýny. Úřad pro lidovou výživu zamýšlel původně zavřiti všechny námezdní mlýny a ponechát pro každý okres pouze jeden námezdní mlýn, je však neproveditelné, neboť některé okresy mají až 50.000 samozásobitelů. Pro ty by jeden mlýn nestačil. Proto upustili ve Vídni od tohoto nápadu a omezili se zatím na t, že se má dohled nad námezdními mlýny zostřiti. Za tím účelem budou jmenováni kontroloři mlýnů. Dosud je jich 30. Dále se hrozí, že mlýny, v nichž se zjistí sebe nepatrnější přestupky a nesrovnalosti, budou zavřeny, majitel mlýna nad to potrestán. Tím nejsou však novoty ještě skončeny. Úřad pro lidovou výživu zamýšlí dále zavésti mletí obilí podle obcí. Jednotlivý samozásobitel nesměl by zavézt si svoje obilí sám do mlýna, nýbrž obilí se v celé obci od všech samozásobitelů sebralo a semílalo podle pořadů. Třetí opatření, jež se chystá, je, aby se dávalo mlecí povolení na krátkou dobu. To znamená v praksi, že samozásobitelé budou si smět dávat semílat pouze po malých částech. Místo dosavadního 1 q pouze 25 kg. Pojedou tedy místo jednou čtyřikrát do mlýna. Bude je to stát čtyřikrát potah a čtyřikrát ztrátu času. Nařízení s těmito novými předpisy prý vyjde v nejbližších dnech.

Prohlídky domácnosti, jež v poslední době navrhovány z různých stran aby odbíráním přebytků byl kryt nedostatek veřejné aprovisace, byly předmětem jednání poradního sboru při pražském místodržitelství. Proti navrhovaným prohlídkám byly předneseny vážné námitky a četné pochybnosti z několika důvodů, především pro veliké obtíže úspěšného provádění, pro nebezpečí, že by zásoby byly zničeny nebo předčasně spotřebovány a se zřetelem k celkovému výsledku, který by povšechně nepadal na váhu.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ.

Dne 5. února. Na našich bojištích žádná změna situace. Na západě čilejší dělostřelecké boje od pobřeží až k Lysu, zejména na trati Bolsinghe-Staden, mezi Paschendaele a Becelaere a jižně Lysu. Úspěšný vpád německých hlídek do francouzských zákopů jižně Beaumontu. — V Brestu Litevském neměla nová konference s delegáty petrohradskými výsledku. Zato úspěšně pokračují porady s delegací ukrajinskou. — Občanská válka v Rusku pokračuje. Bolševici hlásí nová vítězství nad Ukrajinou u Kijeva a nad finskou bílou gardou.

Dne 6. února. Na rakouských frontách nic nového. Na západě menší bitky západně Zandvoorde, po obou stranách Scarpy, západně Cambrai, v Champagni a jihozápadně Ornes. — Boje ve Finsku a u Kijeva pokračují. Bolševické telegramy tvrdí, že finská Bílá garda byla úplně poražena. Nový boj čeká se na čáře Abo-Tamers-Fors v jižním Finsku.

Dne 7. února. Na našich frontách nic nového. Na západě dělostřelecké boje a šarvátky předních bojů u Zand voorde, v Artois, u Ornes a jinde. — Kabinet Seidlerův podal demisi, kterou císař nepřijal. Seidler vyjednává znovu se stranami o zajištění rozpočtu.

Dne 8. února. Na našich frontách nezměněná situace. Na západě dělostřelecké boje.

Dne 9. února. V Brestu Litevském byl podepsán mír s Ukrajinou. — Na italské frontě nic nového. — Na západě dělostřelecké boje u belgického pobřeží, u St. Quentinu, Cambrai a jinde.

Dne 10. února. Trockij prohlásil v Brestu Litevském, že válka Ruska s centrálními mocemi je ukončena a že ruská vláda v Petrohradě nařídí ihned demobilisaci. Rusko se však zříká mírové smlouvy. — Na bojištích nic nového. Jen dělostřelecké boje v Italii a na západě. Mezi Mosou a Moselou padli do německého zajetí první Američané.

Dne 11. února. Na bojištích žádná změna situace..

Dne 12. února. Na planině Sedmi Obcí a v území Monte Asolone živější dělostřelecká činnost. Na západě u St. Quuentinu a na východním břehu Mosy výzvědné hlídky, mezi Flirey a Moselou dělostřelecké boje.

Dne 13. února. Na našich frontách menší útoky u Lensu, mezi Fslirey a Moselou, dělostřelecké boje. Soukromé zprávy ohlašují brzské zahájení velkých bitev na západě.

Dne 14. únoar. Na našich frontách nic nového. Na západě stupňuje nepřítel dělostřelecké boje. Výzvědné akce vedly k tuhým bojům severně Lensu a v Champagni. U Tahure usadili se Francouzi v posunuté německé posici. — Ukrajinské vojsko opustilo Brody a naše vojsko vtáhlo do tohoto haličského města.

SMES.

Po konferenci v Brestu Litevském. Konference v Brestu Litevském je ukončena, ruská, rakouská, německá a ukrajinská delegace opustily město. Hrabě

Czernin byl při svém návratu do Vídně předmětem velkých ovací a hned po příjezdu do paláce zahraničního úřadu konferoval s ministerským předsedou dr. ryt. Seidlerem o krisi rakouské vlády a parlamentu. Politické a hospodářské vyjednávání s Ukrajinou pokračuje, mezi tím, co radí se v Berlíně státníci, má-li Německo vzíti na vědomí prohlášení Trockého v Brestu, či má-li pokračovati ve válce se severním Ruskem a jest-li má Kuronsko a Litvu anektovati. Berlínská usnesení očekávají se s největším napětím.

Ne mír, nýbrž zostřená válka. „Stampa" líčí situací po pařížské konferenci takto. Když se prokázala nemožnost podmínek, považuje dohoda za svou povinnost, vzíti národům každou další ilusi o míru a připravit je na nejkrajnější zostření války. Toto zostření se docílí předně utvořením manévrující armády s vyloučením dohodového jednotného velení. Za druhé započetím akce v Macedonii. Za třetí urychlením a sesílením americké pomoci. V diplomatickém ohledu zavazují se spojenci navzájem, že si budou pomáhati a prosazení svých národnostních požadavků. Anglie a Italie vystupují proto pro požadavky Francie. Francie a Italie pro požadavky Anglie ohledně Belgie a Lucemburska. Anglie a Francie konečně podporují aspirace Italie v Tyrolích, Julských Alpách a na hoření Adiži.

Po stávce. Stávka v Německu je úplně skončena, ale dělnictvo je znepokojeno opatřeními, které podnikla vláda a voejnské úřady. Po posl. Dittmanovi byla v Německu zatčena celá řada vynikajících dělnických předáků a odsouzena. A v zatýkání se stále pokračuje. Tyto události nezůstanou bez ozvěny v německém říšském sněmu a je velice pravděpodobně, že sociálně demokratické frakce poslanecká přejde do oposice. To by ovšem mělo za následek úplnou změnu konstellace stran v německém parlamentu a v říši vůbec.

Odkaz arcibiskupa dr. Kohna. Správní soud zabýval se minulý týden milionovým odkazem zemřelého arcibiskupa dr. Kohna ve prospěch české university na Moravě. Předmětem líčení byla zmateční stížnost proti ministerstvu vyučování, které jak známo závět zrušilo. Stížnost byla zamítnuta.

Poslanecká sněmovna, která se po demisi dr. ryt. Seidlera odročila až do rozřešení krise, sešla se v úterý, dne 19. února a zahájila ihned jednání o novém rozpočtovém provisoriu.

Obmezení podávání jídel v hostincích. Úřad pro výživu lidu vydal nařízení, kterým se částečně upravuje stravování mimo domácnost. Hostům v hostincích bude napříště dovoleno předložiti jen obmezený počet jídel, podávaných jen v určitých hodinách, jejichž stanovení se hostinským ponechá. Dále zavedeno bude t. zv. pravidelné „nucené menu", jehož složení a cenu nutno úřadu oznámiti. Tak bude umožněna kontrola i nad cenami jídel v hostincích. Nařízení vešlo v platnost 15. února.

„Chudáci". V době, kdy úřednictvo naléhavě žádá zvýšení svých platů, je samozřejmo, že i v kruzích maďarskýcch poslanců jeví se snaha, aby byly zvýšeny jich diéty. A nutno uznati, že se jim skutečně nedaří právě nejlépe. Jest jistě málo sněmoven na světě, jejichž členové by byli tak špatně placeni. Celkový roční příjem maďarských poslanců obnáší



Z německých úkrytů ve Francii: Obratně vydlabaný německý zákop na skalnatém svahu řeky Mosy.

6100 K, což je ovšem platem, s kterým se za dnešních dnů nespokojí ani zručnější příručí. Je jasno, že poslanci nemohou proto před parlamentem demonstrovat, neb vymáhat zvýšení diet způsobem jtk to činí široké vrstvy lidu. Rovněž v diskusích parlamentárních nedá se věc snadno řešiti, poněvadž zkušení politikové myslí, že by to působilo špatným dojmem na voličstvo. Na druhé straně nezbývá však jiná cesta, než vyřešiti tuto záležitost cestou sněmovní a proto chce „odvážný" člen strany práce, baron Levay, přivésti tuto věc na přetřes a navrhnouti, aby „mizerných 6.400 K" bylo zdvojnásobeno. (Mluví se o 10.000 až 12.000 K ročních příjmu poslanců.) Rozumí se samo sebou, že by se musil zvýšiti i plat maďarských ministrů, neboť jejich příjmi nejsou v náležitém poměru k dobám válečným a stoupání cen zvlášť. Obyčejný uherský ministr má totiž pouhých 24.000 K ročního příjmu, z čehož se mu v prvních letech strhne 7000 K na pensi. Ministerský předseda je na tom poněkud lépe, neboť jeho plat činí 48 tisíc korun, nejlépe však je na tom současný ministr a latere neboť hrabě Tizsa zajistil baronovi Rosznerovi — lajk se tomu bude jistě divit — pod různými hodnostmi a tituly roční příjem 70.000 K, které jsou i nástupci Rosznerovi hraběti Zichymu vypláceny. Vzdor tomu však je poměr mezi platem ministra, který dostává 17.000 K (ve Francii a Anglii mají ministři 10krát tolik!!) a platem poslance se 6.000 K do očí bijící.

*

Lužická hymna národní. Jako my Čechové, tak i Lužičané mají svou národní hymnu, ač také oni zpívají rádi naši „Kde domov můj", přeloženou do jejich jazyka. Vznik lužické hymny vlastní spadá do r. 1845, kdy vznikla šťastná myšlenka uspořádati lužickou akademii pěveckou v Budyšíně. K tomu cíli tamní vlanecký básník Zejler složil text několika písní, jež opatřil zdařilým nápěvem mladý tehdáž komponista Kar. Aug. Kocor. Při akademii po prvé tehdy zazněly písně na budyšínské třelerně (střelnici): Trať derbi Serbstvo, zawostač (Trvati musí Srbsko, zůstati), Hišče Serbstwo njezhubene a teskllivá Rjana (krásná) Lužica, jež vesměs zlidověly, ale první z nich líbila se nejvíce a tak zůstala národní hymnou lužickou až podnes. Překrásná jest rovněž Serbska meja (Srbsko moje (Srbsko moje), polonaisa, se kterou zahajuje se skoro každý ples. I lužických písní duchovních jest veliké množství. Kéž zaznívají i na dále!

Nejnákladnější film. „Journal des Débats" přináší zprávu o obrovském filmu, který právě vyrábějí v Americe. Jeho název se dosud tají, jest však již známo že jeho děj bude probíhati tisíciletími. Budou v něm obsaženy scény, odehrávající se ve starém Babyloně, scény, které jednají na dvoře Jindřicha Navarského, jiné, které se odehrávají ve starém Jerusalemě v dobách Kristových, v Persii za doby Cyrovy,

„Usuzuješ předčasně, Marcelo," odvětil Rohan vyhýbavě; „netvrdil jsem, že má mistr Arfoll pravdu."

„Je to satan!" vzkříkla dívka hlasem, jenž prozrazoval vojenskou její krev. „Již častěji by byli podobní čerti a zbabělci císaři srdce zlomili. Nemilují ani Francii, ani císaře; Bůh je však za to na věčnosti náležitě ztrestá."

„Snad budou potrestáni již na tomto světě," pravil Rohan sarkasticky, což však rozlobená dívka nepozorovala.

„Je to hanebné, zlobiti dobrého, našeho císaře," pokračovala dále, „který miluje svůj národ jako své děti, který není pyšným, který mému strýčkovi tiskl ruku nazývaje ho kamarádem, který by zemřel za Francii, již učinil po celém světě slavnou. Každý dobrý a poctivý Francouz ho zbožňuje. Po Bohu, svaté Panně a jejím synu, jest nám nejbližším, je svatým a vznešeným! Každé noci, dříve než usínám, se modlím nejprve za něho a pak teprve za mého strýce. Kdybych byla mužem, bojovala bych za něho. Strýček zaň obětoval svoji nohu — já bych zaň obětovala své srdce a svoji duši!"

Obličej jí hořel nadšením, ruce měla sepiaté, jakoby k modlitbě. Rohan hleděl tiše před sebe. Náhle se zastavila, změřila ho více zlostným než milostným pohledem a tázala se ho přísně: „Rci Rohane, i ty jsi jeho odpůrce? Nenávidíš ho?"

„Bůh mě ochraňuj! Nenávisti vůbec neznám. Ale proč se ptáš?" odvětil, chvěje se a proklínaje onen okamžik, kdy započali tento rozhovor.

„Poněvadž bych pak i tebe nenáviděla, jako nenávidím všechny nepřátele Boží a velikého císaře," zvolala blednoucích lící.

Zdálo se jakoby Rohan, pod prudkými jejími slovy se krčil, jako pod ranami biče a okamžik nebyl vůbec mocen slova. Stáli ve stínu menhiru. Sotva několik kroků od nich vzdálena, těsně na kraji strmé stěny, stála postava, jež se v jasném, téměř průhledném vzduchu zdála nadlidsky obrovskou. Hrozně hubená, téměř pouhá kostra, s nahnutými rameny, vlnícím se vlasem, dlouhýma nohama a rukam, stála tu bez hnutí, jakoby z kamene vytesána.

„Pohleď jen, Marcelo," šeptal Rohan, vzpamatovav se konečně „mistr Arfoll."

Dívka ucouvla. V její tváři zračil se dosud hněv. Rohan ji pojal za ruku a odváděje ji odsud, šeptal jí milostná slova. Podvolila se, leč nedovedla dosud úplně potlačiti svoji nelibost.

Jejich kroky vyrušily zahloubaného muže; zvedl k nim svoji tvář. Vyhlížela-li jeho postava tajůplně, což teprve jeho dlouhý, oválovitý obličej, zrytý nespočetnými vráskami, mocně zahnutý nos, úzké bezkrvé rty a líce! Jen veliké, černé oči s neklidným a strašidelným výrazem a plné divokého ohně, oživovaly tuto tvář. Zdálo se, jakoby tento muž právě byl z hrobu vystoupil.

Když poznal Rohana, zjasnila se jeho tvář šťastným úsměvem, ba zkrášlila se jím přímo, leč právě tak rychle nabyla zase dřívějšího svého, znaveného výrazu.

„Rohan!" zvolal jasným, melodickým hlasem. „A moje hezounka Marcela!"

Rohan smekl uctivě, jako před nadřízeným, zatím co se Marcela chovala zdrženlivě, začervenavši se a nepohnuvši ani brvou.

Z tohoto muže vycházelo cosi, co ji i mnohé jiné naplňovalo bázní. Byl-li nepřítomen, nezamlouval se jí, nenáviděla ho; nalézala-li se však v jeho blízkosti, okouzloval ji a tak i jiné — a nedovedla se tomu brániti. Kmotr Arfoll byl — jak již o tom svědčil rozedraný jeho oděv — naprosto chudý, při tom neoblíbený a přece měl jakousi magnetickou a démonickou sílu, kterou dle mínění Goethova oplýval i Bonaparte, a která prý je charakteristikou — v dobrém, či špatném smyslu — všech silných individualit.

ve starém Římě. Hlavní scénu tvoří na vysost nákladná a pracná rekonstrukce slavnosti z doby biblické. Je to obrovský banket, pro nějž zbudována dvorana v délce neméně než 1200 metrů a v němž je súčastněno přes 10.000 účinkujících. Pouze tyto snímky stály přes 400.000 dolarů. Oblek princeznin vyžádal si nákladu 8000 dolarů. Film přinese i svatbu v Káni Galilejské a ke stavbám použito cihel, zhotovených přímo ve Svaté Zemi.

Velké sbírky Tolstého dopisů zničeny. „Temps" přináší obšírné zprávy o zničení všech dopisů, které Tolstoj v celém svém životě psal svému bratru Sergěji Nikolajeviči. Ve ville Pirogovo, sotva 40 verst od Jasné Poljany, bydlela vdova po jmenovaném bratrovi se svou dcerou Věrou. Velice obsáhlé sbírky dopisů tam byly uloženy a shořely, když loupeživé roty statek zápálily. Brzy potom stihl stejný osud zámek knížete Obolenského. Kněžna byla Tolstého starší sestrou, s níž si velký mudrc dopisoval po celý svůj život. Při požaru zámku byly obráceny v popel také všechny Tolstého dopisy. Z obou sbírek dosud nebylo uveřejněno ničeho.

Armáda je mrtva, ať žije armáda! Bolševická vláda zřizuje armádu k ochraně revoluce. Zajisté význanný protějšek ke zprávám, že několik dalších ročníků armády bylo posláno domů. Starou, z carské doby zbylou armádu — pokud se nerozběhla sama — ruší a novou zřizuje. Přijímají se do ní jenom spolehliví, dobře doporučení revolucionáři a slibuje se jim dobré zaopatření Bolševici smáli se každému, kdo se chtěl zařizovati dlè vzoru velké revoluce francouzské. Nechtěli býti pouhými napodobiteli, ale nevydrželi dlouho v původním tvoření. Francouzská revoluce musila míti svou armádu, z lidu vytvořenou, aby provedla občanský převrat doma a obhájila jej před cizinou, a musila míti svého Napoleona, jenž její myšlenky rozšiřoval mečem dobyvatele. Dlouho do osmnáctého století odlišovalo se nápadně veřejné zřízení zemí v nichž Napoleon nebo jeho lidé třeba jen i na čas vládli. Zřídí si bolševici armádu, tak oddanou věci ská věci revoluce, jak byla oddána armáda francouzská věci revoluce politické, a najdou také svého Napoleona? Nebo se bude éra sociální svobody započínati jinak, způsobem nám ještě neznámým? Kdož to ví.

Nouze o papír za dob francouzské revoluce. S ohledem na dnešní poměry, bude jistě čtenáře zajímati, že i v době francouzské revoluce nastal nedostatek papíru. Šebestian Mercier (1740—1814) zmiňuje se o tom ve svém spisku „Paříž za revoluce, čili nová Paříž". Tehdy byla Francie zapletena do těžkých válek, mocní nepřátelé valili se na hranice a stát sám se zmítal v krutých rozporech, rozkladu a nesnesitelných poměrech hospodářských na pokraji zkázy. V tehdejším zákonodárném shromáždění (1. května 1792), konaly se porady i o nedostatku papíru. Obchodní výbor musil o této nesnází podati obšírnou zprávu a následek toho byla různá nařízení stěžující vydávání novin a obstarávání papíru vůbec. „Mercure Français" se tehdy věci naprosto nedivil dodávaje posměšně, že nouze o papír je naprosto vysvětlitelná v zemi, kde denně miliony plakátů, proklamací, rozsudků, bankovek, pokladničních poukázek, prodejních listin, udání, denunciací a omluv zdobí zdi a ploty, kde na tisíce krejcarových novin foliových žurnálů a ohromné spousty výplodů duševních zaplavují venkov. Jen jistého druhu papíru byl přebytek a sice assignatů, které konec konců žádný nechtěl. Mercier musil prý dokonce jedenkráte, zaplatiti drožkaři 6.000 franků za jedinou jízdu. Za jediný louisdor (asi 16 K) mohl se koupiti assignat znějící na 20.000 livrů. (1 livre = 25 K)



Ze západní fronty: Zříceniny někdejší Mariánské kaple u St. Mikielu.

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST

Vaření bramborů v nynější době, kdy máme různé druhy pomíchané, není snadné. Moučnaté brambory dají se těžko stejnoměrně uvařiti, aby se buď nerozpraskaly, nebo na kaši nerozvařily, ať již je vaříme ve slupce, nebo okrájené. Přidáme-li do vody, ve které se brambory nestejného složení škrobového vaří, trochu octa, zabráníme rozpraskání. Jakmile jsou brambory různých druhů na polovic vařeny, slije se voda až na malý zbytek na dně, aby se nepřichytily a nechají se v páře dojíti. Takovým vařením zůstanou látky škrobové i moučnaté v bramboru zachovány. Poklice má dobře přiléhat.

Srnčí kůže, kterou déle k čištění okenních tabulí, zrcadel a podobných upotřebujeme, stává se brzy špinavou, křehkou a láme se. Vyčistí se dobře a dřívější hebkosti nabude, vypere-li se ve studené vodě, do níž jsme přidali hrstku soli kuchyňské. Pak se nechá ponenáhlu uschnouti. Kůže takto vypraná nekornatí. Z nedostatku kůže můžeme upotřebiti novinového papíru, namočeného ve vodě, do níž jsme něco čpavku a trochu denaturovaného lihu přidali. Po omytí oken namočeným papírem otrou se tabule suchými novinami a v brzku nabudou žádoucího lesku.

Mastné skvrny, na leštěných parketách vzniklé, špatně lze bez porušení lesku odstranit. Nejlépe ještě pomáhá hrnčířská hlína, která se stejným dílem denaturovaného lihu a benzinu, nebo náhražky benzinové, na řídkou kaši rozdělá a na skvrnu večer v tenké vrstvě nanese. Přes noc vssaje se mastnota rozpouštěná benzinem do hlíny, ráno setře se kartáčem uschlá hlína s podlahy, a místo, kde byla skvrna, se opět hladce vyleští. Nepomůže-li tento pochod hned, opakuje se, až tuk úplně z podlahy se ztratí.

Plechové uhláky déle používané rezavějí ve dnu a lehce děravějí. Po domácku můžeme sami správku dna provésti, než celé nové dno řemeslně upraviti dáme. Nejdříve očistíme dobře špínu a rez vnitř i zevně a pak nějakým lepidlem, nejlépe syndetikonem, děravá místa přelepíme pergamenovým nebo jiným pevným papírem. Když lepidlo uschlo, nahřejeme nad kamny dno a natíráme plech černým lakem na železo. Tento nátěr na spraveném dnu ještě jednou opětujeme ale vždy celý uhlák poněkud ohřejeme, aby po celou dobu, co natíráme, byl plech teplý. Při opatrném zacházení vydrží uhlák takto opravený zase delší dobu.

dešti, sněhu, ba i zemětřesením — vzdoroval. Jen moře — jediné moře ho sklátí.

Když se milenci přiblížili, zvedl se s kříže, černý jestřáb a jako šipka zamířil do propasti.

„Mistr Arfoll, častokráte již vykládal, že tento velký balvan vyhlíží jako obr z prastarých časů, který, protože prolil lidskou krev, byl proměněn v nynější svoji podobu," poznamenal Rohan zamyšleně. „Připomíná mi spíše ženu Lotovu."

„Kdo to byl? Takové jméno se u nás nevyskytá."

Marcela byla naprosto nevzdělaná a neznala ani bible. Jako všichni ostatní sedláci její domoviny vzdělávala se i ona slovy vesnického kněze a obrazy svatých. V mnohých katolických krajích Francie jest bible neznámou věcí.

Rohan se nedivil neznalosti svoji průvodkyně — vždyť i jeho biblické vědění bylo skrovné — a vypravoval jí s vážnou licí: „Lotova žena uprchla z jistého města, kde obývali sami, zlí lidé a Bůh jí zapověděl, aby se obrácela; ale poněvadž jsou všechny ženy zvědavé, porušila i ona zákaz Boží a za trest proměněna byla v kámen, jako tento zde, jenže úplně ze soly. To jest pověst o ženě Lotově."

„Musila býti asi ženou zlou, neboť trest byl krutý."

„Jsem toho názoru, jako mistr Arfoll, že tento balvan byl kdysi živoucí bytostí. Pohleď jen, Marcelo, nevyhlíží jako nestvůra s bílými licousy?"

„Bůh nás opatruj," zvolala Marcela, křižujíc se rychle.

„Neslyšela's dosud nikdy, co vypravovala moje matka o velkých balvanech z nížiny? To jsou prý rovněž zakletí lidé, jež za určitých nocí obživují, v řekách se koupajíce a žízeň hasíce."

„Ach, to je nesmyslné!"

„Pak jest i nesmyslem tvrditi, že všechny kamenné tváře v našem kostelíku náležely dřív ďáblům, kteří se chtěli pokusiti, vetříti se při mši do posvátné síně, což jim však zabránili

andělé, proměnivše je v kámen. Pan farář o tom často vypravoval."

„To může být pravda," podotkla Marcela, „ale tyto věci nejsou pro náš rozum."

„Myslíš? Mistr Arfoll míní, že i to jest nesmysl."

„Mistr Arfoll je vůbec divný člověk!" odvětila Marcela po krátké pomlčce. „Mnozí dokonce tvrdí, že nevěří ani v Pána Boha."

„Nevěř tomu! Jest to dobrák člověk."

„Sama jsem slyšela, jak se rouhal — strýček to též tvrdil. Je to hanebné — přál císaři *) zlé, ba dokonce smrť", zlobila se Marcela a tváře jí zrudly hněvem a hlas se chvěl rozčilením.

„Že by to byl řekl?" ptal se Rohan zadumaně.

„Ano; slyšela jsem to na vlastní uši! Můj Bože, jak může jen živoucí člověk přáti velikému a dobrému našemu císaři něco zlého! Kdyby ho byl slyšel strýček, byla by jistě tekla krev. Srdce se mi zastavilo, když jsem slyšela, co praví."

Rohan neodpovídal; cítil, že stojí na nebezpečné půdě; uvažoval tedy dlouho, než promluvil, maje oči sklopeny: „Marcelo, mnoho je těch, kteří tak smýšlejí jako kmotr Arfoll."

„Jak to myslíš, Rohane?"

„Že císař zašel příliš daleko, a že by bylo pro Francii lépe, kdyby byl mrtev!"

„Jak že?"

„Více než to: lépe, kdyby se nebyl nikdy zrodil!"

Marcelina tvář nabyla výrazu zlosti a bázně. A jaký div, vždyť je to hrozné, napádá-li kdo naši víru, v níž věříme celou duší a tělem, když tato víra hraničí na šílené zbožňování. Chvěla se a zaťala pěstě.

„I ty jsi podobného smýšlení, Rohane?" pravila šepotavým hlasem, ustupujíc o krok.

*) Míněn Napoleon I. (pozn. překl.)



Tihle profesoři!

„Marjánko, co máme dnes k obědu?" — „Čočku, pane profesore!" — „Čočku? a jakou? Konkávní nebo konvésní?"

*

V tušení.

Autor (dozvěděvší se, že je ku jeho premieře dům vyprodaný: „No servus — to může pěkně dopadnout!"

*

V železářském obchodě.

Dělník: „Tak bych potřeboval nějaký sekáček na cukr, ale z dobré ocele, aby něco vydržel!"

Obchodník: „A to máte doma tolik cukru?"

Dělník: „Co pak jich napadá, to bude na „válečnou kávu".

*

Krejčovská anonce:

Specialista pro pp. advokáty. Za podšívku mnou vyrobených šatů používám archů trestního a civilního řádu. Neocenitelné pro pány obhájce, kteří nemusí studovat zákoník.

*

Praktický.

Čeledín: „. . . Nemáte-li místo v posteli tak prostrčte nohy dírou ve zdi. Boty však si nechte na nohou; abych je mohl z rána vyčistit!"

*

Na venkově.

„Poslouchej to psaní do Aše, bych nedával do schránky!"

„A proč?"

„Jak se tak můžeš ptát? Co pak ten náš poštmistr ví kde je Aš?"

*

Čistá rasa.

„Vy máte báječná prasata, kmocháčku! Jest to jistě čistokrevná rasa?"

„Ale kde — ne všechny — Támhle ty dvě prasata co se váleji v tom hnoji — to jest čistá rasa, to jo!"

*

Venkovská diagnosa.

Sedlák k venkovskému felčarovi: „No cákra, poslóchejte kmotře, co mě vlastně schází! Mám katár, kašlu a všude mě píchá!"

Felčar: „Ale nic nedělá! Víte — kdo neonemocní při tomto mizerném počasí — ten vlastně ani není vůbec zdravý."

*

Přílišná dobrotivost.

Věřitel: „Inu to je dobré — sedíte tu při šampaňském a na mne si nevzpomenete."

Dlužník: „Oho! Jakž bych na vás nemyslil? Právě jsem vám chěl poslat pohlednici."

*

Nejvyšší podlízavost.

„Což pak pan sekretář tak strašně pije, že má tak červený nos?"

„Ale kdež — on si ho jen barví — poněvadž jeho šéf má skutečně červený nos."

*

Humor ze školy.

Učitel táže se žáka: „Jak nazývá se mrav v některých zemích obvyklý, bráti si několik žen?" — „Polygamie, pane učiteli." — Velmi dobře. A jak sluje onen mrav, oženiti se jen s jednou ženou?" Tentokráte zůstal žák odpověď dlužen. Učitel chce mu pomoci: „Mo — Mo — Mono —". Obličej žáka zazáří a on vyhrkne: Monotonie".

*

Mýlka.

Pan profesor Parabolus chtěl se se svoji choti podívati na veselohru $2 \times 2 = 5$.

Při divadelní pokladně, žádal dva lístky do přízemí po 2 K a podal pokladníkovi desitikorunu. Zdvořilý pokladník podal mu oba lístky a pravil: „$2 \times 2 = 5$ a pět je deset!" vraceje při těch slovech panu profesorovi 5 korun, který je shrábl a se slušným „děkuji" odešel.

Slavnostně.



Kuchařka (k přítelkyni): „. . . To vyznání lásky co mi udělal onen vdovec je dojímavé! Představte si jen měl při tom své děti a všichni přede mnou klečeli!?"

*

Nerozhodnost kuřáka.



Pán: „Slečno, jsem nucen z důvodů vám dobře známých vrátiti své slovo a zrušiti naše zasnoubení."

Slečna: „V dnešním čase je řídkým zjevem, když někdo něco vrátí, ale mohl jste s vaším rozhodnutím trochu posečkati. Mám naději, dostati se ku vzdálené tetě do trafiky."

Pán: „To je něco jiného. Ostatně si to s tím zrušením slibu ještě rozmyslím."

Kloboučník a žena.

Klobouk můžeš dáti přeformovat — ženu již nikdy.

*

Jak se časy mění.

Dříve se v pivovarech ze chmele kouřilo, nyní se chmel kouří.

*

Dobrodinec.

„Daroval jste již něco ‚Českému Srdci'?"

„Co vás napadá! Vždyť oni ani nekvitují příspěvky v novinách."

*

Oprava ministra financí.

Není pravda, že během války vzrostly nejvíce státní dluhy, ale je pravda, že nejvíce vzrostly břicha a měšce válečných dodavatelů.

*

Pozor na řeč.

„Já jsem již z těch starostí celý „tumpachový".

„Prosím tě, nechlub se tím, nebo tě ve sběrně kovů rozlijí na kanony!"

*

Dle zákona.

„Na plakátě stálo zřetelně v třech jazycích v českém, německém a maďarském, že se v místnosti nesmí kouřit pod pokutou 5 K. Poněvadž jak jste sám dozal ovládáte velmi dobře všechny tyto tři jazyky zaplatíte 3 krát 5 K, t. j. 15 K pokuty."

*

Ze soudní síně.

„. . . Cože? Vy nechcete převzíti zodpovědnost za onu krádež protože jste nahlouplý? A z čeho vůbec soudíte, že jste nahlouplý?"

„Inu to proto pane soudče, že jsem se dal chytit."

*

Na trhu.

První selka: „Tak vám už taky vzali z věže zvon a budou prý z něho dělat kanony —"

Druhá selka: „Což o to by ani nebylo, co z něho budou dělat, ale čím se bude nyní u nás zvonit proti mračnům?"

*

Na promenádě.

„Podívej se na tu výstřední Idu. Dala si celé své šaty popsati autografy básníků, herců a malířů."

*

Pochopitelná otázka.

„Voříšku," řekl vězeňský strážník, „pojďte ven, vaše žena vás přišla navštívit." — „Která žena," tázal se Voříšek nedůvěřivě. — „No, vaše žena, jak jsem už řekl." — „A já se ptám, ještě jednou, která žena, protože tu sedím pro bigamii."

*

Pravda.

Důvěrník „Českého Srdce", který se marně snažil pohnout bohatého mlynáře, aby daroval mouku Českému Srdci": „Tak se mi zdá, pane otče, že vy ponecháváte těm božím mlýnům, aby ony semlely něco chudině."

*

Zlodějův humor.

Ve Vídni vloupal se do kancelářských místností akciové společnosti Apollo zloděj, který se s nezdarem pokusil o vyloupení železné pokladny. Mimo to vytrhl z podlahy několik desek, chtěje se dostati do místnosti potravního spolku v přízemí. Ani to se mu nepovedlo. Zloděj potom napsal na psacím stroji v kanceláři dopis tohoto obsahu: Vážená firmo! Chtěl jsem to zkusit, ale neměl jsem dobrého náčiní. Pokladnu nebylo možno otevříti a podlaha je velice tvrdá. Chtěl jsem navštíviti potravní spolek, ale při nejlepší vůli nešlo to. Poroučím se vám až do příští návštěvy. Srdečný pozdrav, bývejte tu s bohem. Přijdu brzy zas. Jeden z těch, kteří nemají dobrého náčiní. Zdař Bůh!

Žádejte všude ve veřejných místnostech „Víd. Illustr. Noviny"!

Majitel: Družstvo „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.

Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.

Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejí. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje. —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 9.

Jednotlivá čísla 40 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 28. ÚNORA 1918.

Generál Heřman šl. Kuzmánek,

který se po třech letech ruského zajetí vrátil do Vídně. Uvítání hrdinného obhájce Přemyšlu na vídeňském nádraží. Na levo v pozadí vídeňský starosta Weisskirchner.

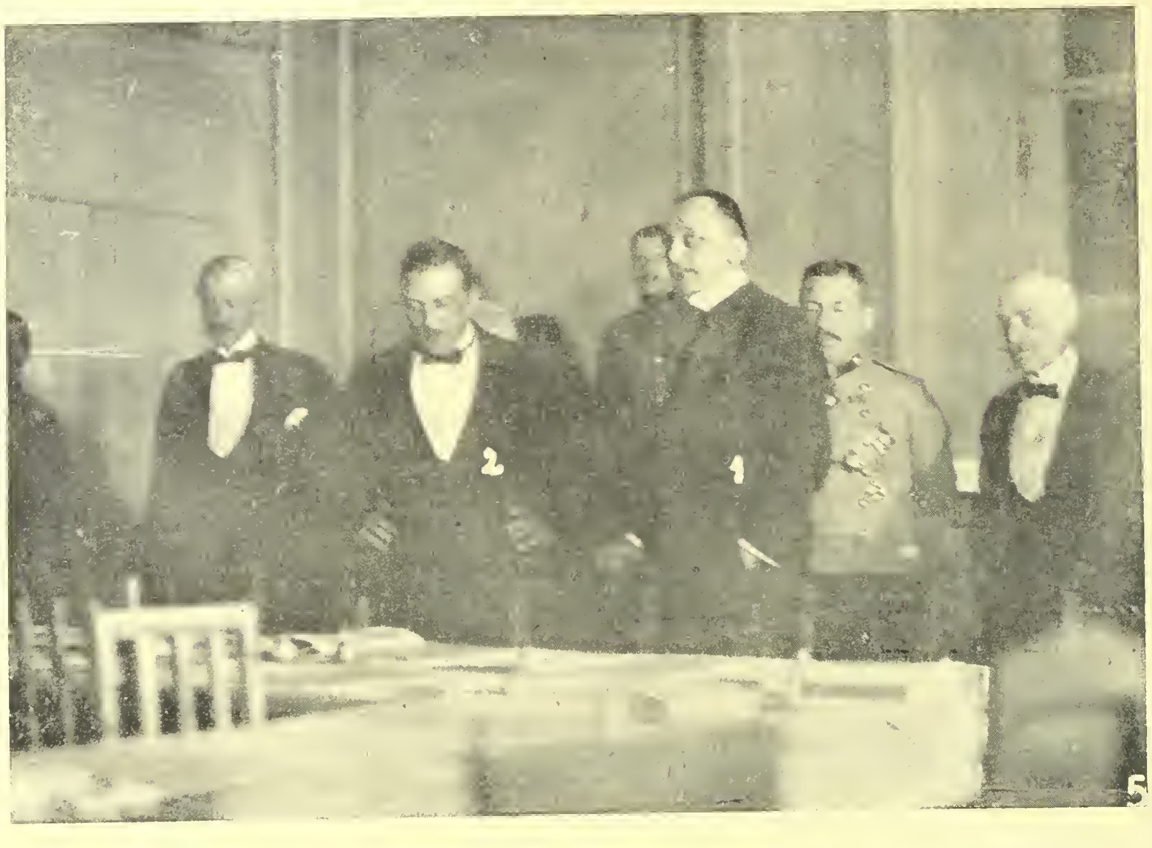


Nová ruská mírová nabídka. — Němci obsadili Luck, Rovno a Minsk a obsazují Estonsko a Livonsko. — Nepřátelští letci napadli Inšpruk. — Ofensivy na západě očekávají se v nejkratší době.

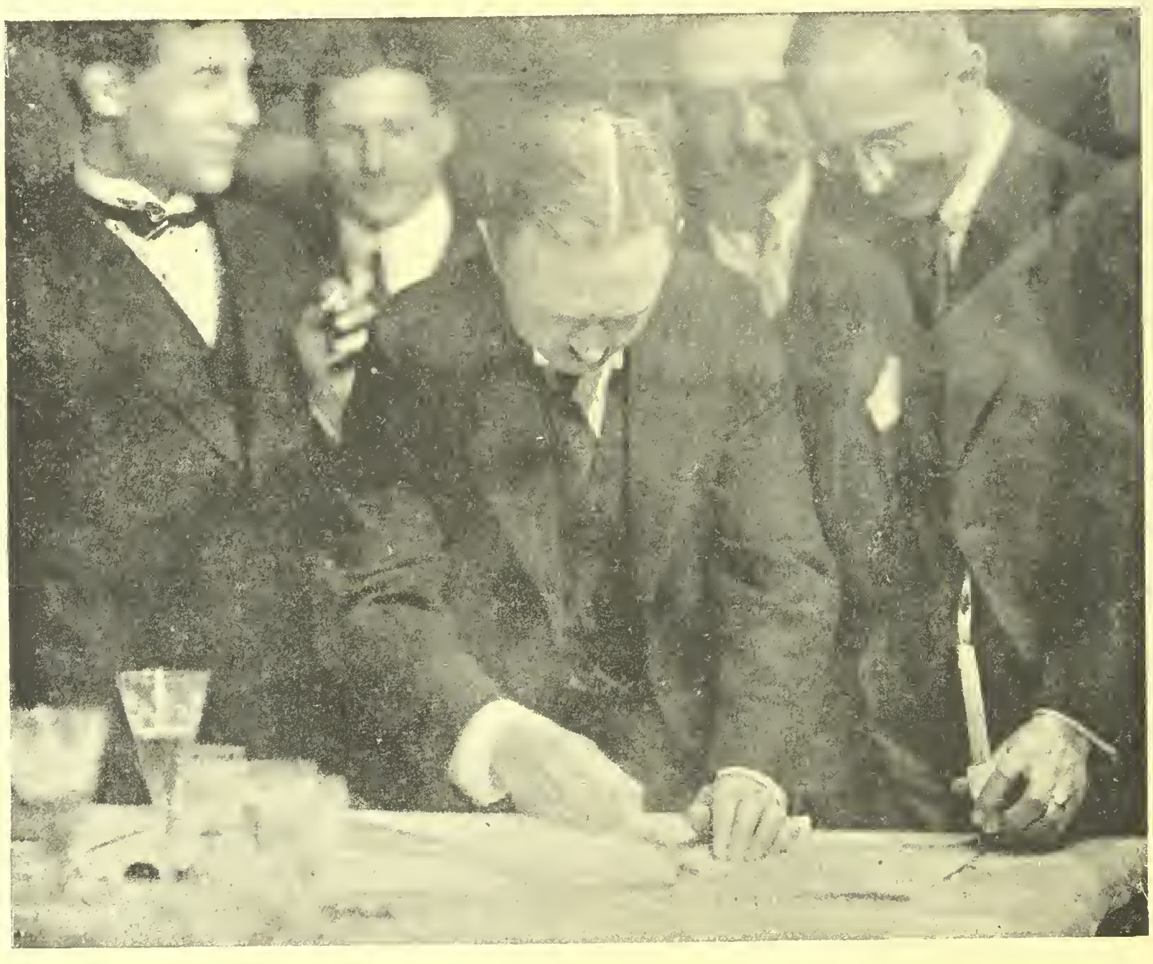
NOVÁ MOBILISACE V RUSKU

Zprávy o tom, že ruská vláda demobilisuje a o tom, že organisuje armádu, jsou obě pravdivy. S armádou na frontě nelze nic jiného provésti, jako ji rozpustit a dle možnosti odzbrojit, neboť její rozklad je úplný. Není na světě té autority, které by chtěla armáda ta poslechnout. Jeden výbor poráží druhý, jedna libovůle vítězí nad druhou. Z toho důvodu chce vláda ve vnitrozemí stvořit silné spolehlivější těleso, o něž by se mohla opřít v postupu času ji již přerostla přes hlavu. Apely a odvolávání se na „revoluci" a na její potřeby už dávno ztratily u mas svou přitažlivost — i výtržníci druhých stran a vojáci přebíhají od strany ke straně dle toho, jak to žádá okamžitý prospěch. Jíti s většinou proti majetku a zásobám, to je hlavní devisa. V této bouři rozpoutané po celém Rusku, má býti spásným ostrovem reorganisovaná červená garda Oddíly těchto ozbrojených organisací mají míti zajištěn pravidelný značný plat ze státní pokladny, aby takovým způsobem měly zájem na trvání dnešního vládního systému a vyhlídky na trvalé honorování svých služeb. Jinými slovy: revolučníkům jde o to, aby si sestavili jádro bezpečnostní policie, palácovou gardu, která má zbraní chránit bolševický trůn. Z těchto „burgžandárů" má se ve všech městech utvořiti i kádr pro reorganisaci branné moci a pro obnovu discipliny ve vojsku. Ze základních formací „červené gardy" má vycházeti autorita, opírající se o spolehlivý bodák a spolehlivou strojní pušku To všecko jsou příznaky snahy, že v Rusku má skončiti svoboda všech proti všem, a že vztyčuje se autorita založená opět na hmotné síle. Počítá se, že bolševická červená garda je schopna v novém svém sestavení sformovat milionovou armádu. Že tyto masy nejsou potřebny jedině pro pouliční službu, je samozřejmo. Jaký budou míti úkol, ukáže se brzo stejně jako vysvitne lze s nimi i vojensky vážně počítati.

dost málo mírovým cílům ententy. Vojenské přípravy jsou dnes tím nejdůležitějším, neboť není vyhlídky na mír. Ačkoliv válečná rada prohlásila pokračování ve vojně za jedinou úlohu, nenahlíží vláda že by neměly být podniknutý kroky, které by vedly k vyjednávání. Ale chování středních mocností je takové, že diplomacie v tomto okamžiku je vyloučena. Střední mocnosti to jsou, které přirazily dveře k vyjednávání. Prohlásily ústy císařovými, že nepříjmou ideálů Wilsonových, za něž Amerika i Anglie bojují. Střední mocnosti řekly otevřeně, že se nechtěji vyrovnati. Aspoň Německo to řeklo. Rozdíl je však jenom v tonu, ne v obsahu obou řečí, a ukazuje, že Rakusko-Uhersko nalézá se v duševním rozpoložení trochu rozumnějším nežli Německo. Konečně nebude vojna ukončena dříve, dokud Německo a jeho spojenci nebudou chtíti společně jednati o míru. Též lord Robert Cecil zasáhl do debaty a mluvil o smlouvách mezi spojenci, jejichž revise byla během debaty žádána. Odmítl revisi smluv jako neoprávněnou a na konec prohlásil: Je bezcenným mluviti o míru, dokud nepřítel míru nechce. — Návrh na revisi válečných smluv byl zamítnut.



Obrázky z brest-litevských vyjednávání: 1. Hrabě Czernin a 2. německý státní sekretář Kühlmann ve středu pomocného personálu v okamžiku po depsání mírové smlouvy s ukrajinskou radou.



Obrázky z brest-litevských vyjednávání: Okamžik pečetění mírové smlouvy s ukrajinskou radou. Stalo se tak pro věčnou památku léta páně 1918 v den svaté Apoleny t. j. 10tého února ve dvě hodiny a 20ti minutách s půlnoci.

VÁLEČNÁ BLOKÁDA V ANGLII.

V dolní sněmovně anglické projednávala se odpověď sněmovny na trůnní řeč. Do debaty zasáhl Balfour, správce zahraniční politiky anglické, který vytýkal, že debata o trůnní řeči spočívá na nesprávném podkladu. Patrně nebylo pochopeno, o čem se ve Versaillech jednalo. Šlo tam hlavně o otázky vojenské, nikoliv o otázky diplomatické. Pravda, mluvilo se tam též o řečech Czerninově a Hertlingově a vyvozeny z nich důsledky, ale ty nejsou příznivy vyhlídkám mírovým, neboť obě řeči nepřibližují se ani

ZÁPADNÍ MOCI NEUZNÁVAJÍ DNEŠNÍ SITUACI NA VÝCHODNÍ FRONTĚ.

Ministerský předseda italský Orlando ve své řeči, pronesené v italské sněmovně, prohlásil na konec: „Dohoda může zatím událostí dějící se nyní v severovýchodní Evropě, považovati toliko za skutečnou situci, které bude chyběti každá správní platnost a každý základ legitimní, pokud nebude mezinárodní dohodou uznán a sankcionován, event. vznik nových států, jakož i určení jejich hranic s potvrzením jejich efektivní nezávislosti. A však právě s hlediska trvání bylo již ve Versaillích plně vyhověno novým událostem a dle povinnosti uznána opatrnost, aby se počítalo nejhoršími domněnkami. To znamená, že nyní západní fronta má počítati toliko sama se sebou a má se připraviti, aby celé břemeno války úplně nesla. Vojenská situace byla tudíž na tom to podkladě podobně a úplně analysována za podpory vynikajících odborníků a několika vojenských chéfů samých. Může se míti za to, je že situace již sama dobrá, se ustavičně značně musí zlepšiti. již pro denní a nyní stálý vzrůst obdivuhodného příspěvku vojenských sil od velké americké republiky. Úmluvy versailské co nejšťastněji smířily nutnost vroucí semknutosti všech sil, které jsou k disposici na západní frontě , nyní vskutku jednotné, s onou svobodou a zodpovědností, které velitelstvím vojska každé jednotlivé fronty zajisté musí zcela zůstati. Zatím co se ve Versailli rokovalo, přišla zpráva o našich šťastných branných činech na západní rovině asižské. Vojsko Italie jimi dokázalo, splnivše hrdinně svůj obranný úkol, že našlo zase nadějně svého ofensivního ducha, a poněvadž dalo pocítiti, že nepřítel, kdekoli a jakkoli podnikne své nejkrajnější námahy, jejichž nesmírné nebezpečenství nesmí býti zneuznáváno, naráží na hrdá pevná srdce našich vojáků, neboť oni dojista vědí, že nyní musí se zvítěziti pro blaho vlasti a pro osud světa.

NOVÁ VÁLKA NA VÝCHODĚ.

„Arbeiter-Zeitung" píše o nové válce proti Rusku a praví mezi jiným: Německá říše chce začíti znova válku s Ruskem. Rusko prohlásilo, že považuje válku za skončenou a Německo neodpovědělo, nýbrž bude pokračovat v bo-

ji a vyšle své armády buď proti Petrohradu nebo proti Moskvě. Německý tisk připravuje národ na tuto akci pečlivě zprávami, že i v Livonsku a Estonsku ohroženi jsou Němci a tak dále. Jasné je předem, že obnovením války proti Rusku je ohrožen všeobecný mír. Anglie i Amerika bojují pro rovnováhu Evropy a nepřipustí takové seslabení Ruska, jaké chtějí v Berlíně. Pochod německých armád do bezbranné země, nalezne u německého národa málo sympatií. Anglický imperialism bude také působit na náladu německého dělnictva, které dosud vládu podporovalo v domnění, že se jedná o válku obrannou. Válku proti bezbrannému Rusku nemožno však nazvati válku obrannou. Proti Němcům se tvoří koalice všech zemí a tuto koalici roztříštiti mělo by býti nejdůležitějším úkolem německé politiky. Německo mělo právě hledati dohodu s Ruskem. Arb.-Ztg. píše o stanovisku Rakouska a prohlašuje, že Rakousko nesmí se súčastniti nové války a praví, že včerejší prohlášení c. k. tiskové kanceláře je nedostatečné a žádá energicky, aby zahraniční úřad prohlásil po příkladu Trockého, že Rakousko skončilo válku s Ruskem. Toto prohlášení žádají národové rakouští od hr. Czernina.

*

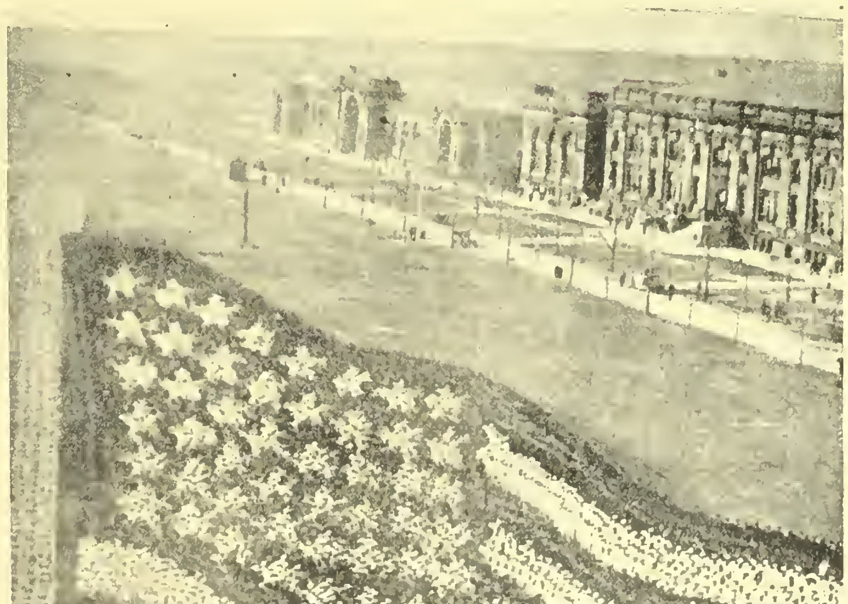
Před půlčtvrtým rokem volalo Německo své občany do boje proti ruskému carismu, který ohrožoval jeho existenci a kulturu. Jaké cíle vede dnes Německo k použití ozbrojené moci proti revolučnímu Rusku, jehož zákopy jsou puštěny a které kromě rudé gardy na ochranu revoluce a udržení vnitřního pořádku nebude mít za měsíc armády vůbec? Odpovědní činitelé německé říše hledají zatím dosti ohebná a kulatá slova, aby odůvodnili nové směry zahraniční a „mírové" své politiky. Ve středu sejde se německý říšský sněm a z úst říšského kancléře uslyšíme patrně tyto důvody. Zatím musíme se spokojovat výklady německého vlasteneckého tisku, který ostatně vyjadřuje se nepokrytěji, nežli mohou prušti — diplomaté. Oč jde Německu? Německo chce, vypůjčujeme si opět úsudek včerejšího „Arbeiter-Zeitungu", obsaditi zřejmě Livonsko a Estonsko, aby proměnilo baltické tyto provincie v samostatné malé státy pod německou ochranou a odloučilo tak Rusko od Baltického moře. Tedy cíle nepokrytě imperialistické, čiročirý aneksionism, touha po výboji, rozšíření vlastního území a mocenských svých sfér. Cíle tyto mají býti maskovány domnělým nebezpečím, které hrozí obyvatelstvu Livonska a Kuronska, mezi nímž jsou i Němci, se strany revolučního, bolševického hnutí. Německé listy jsou plny líčení hrůzostrašných masakrů, které loupežné bolševické tlupy připravují obyvatelstvu Livonska, Kuronska a Finska, a současně i plny úpěnlivého volání těchto obyvatel po německém zakročení a německém pořádku. Do Gdanska dostavil se za-



Obrázky z brest-litevských vyjednávání: Skupiny ukrajinských delegátů ve své pracovně v Brestu-Litevském.



Z galerie věhlasných vojevůdců světové války: Největšími vítězstvími ve světové válce se honosící polní maršálek šl. Mackensen na nádvoří hlavního stanu rumunských armád. Jak známo poslal Mackensen před krátkem isolovanému nyní Rumunsku ultimatum



Z amerických nápadů: Před několika dny sestavilo v Nov. Yorku na 10.000 amerických námořníků živou národní vlajku Spojených Států. Pasy červené a bílé utvořily námořníci v červené a bílé uniformy odění a podobně i 46 bílých hvězd modrého pole, ba dokonce i žerď samu.

stupci estonských malozemědělců ze severního Livonska a žádali, aby vítězné německé vojsko obsadilo okamžitě zemi. Livonské rytířstvo a zemědělstvo ze Stryku vyslovilo stejnou žádost telegraficky říšskému kancléři. Jenom okamžité vojenské obsazení země jest prý s to učiniti konec bezmezné anarchii, která, přicházejíc z východu, začíná nezadržitelně zachvacovati Evropu. Ve Finsku, tak s vážnou tváří vypravuje „Stockholms Dagblad" a reprodukují ještě vážněji německé listy, jde prý hrůzovláda rudých gard tak daleko, že mají býti všichni občané starší 12 let povražděni. „Morgen" charakterisuje dobře tuto tiskovou kampaň: „Je třeba jen pročísti tyto zprávy, aby bylo seznáno, že nebyly napsány a zaslány pro vlastní události, nýbrž že představují velmi málo diplomackou fabrikaci dokumentů, které mají býti dokladem pro nezbytnost případných rozhodnutí německé armádní správy. Ale právě k tomu jsou v celém svém zpracování naprosto nevhodny. Ohrožují dobrou víru v upřímnost politiky ústředních mocností před cizinou a ohrožují také příští mírová vyjednávání se západními mocnostmi a dorozumění s Amerikou." — Ale záleží něco všeněmeckým aneksionistickým politikům, v jejichž zajetí dostala se německá vláda, na dorozumění se národů a na míru? Přítomný okamžik považují za vhodný k uskutečnění svých cílů a proto pozvedají meč.

▫ ▫ ▫

VLÁDNÍ PROHLÁŠENÍ V PARLAMENTĚ

Ministrpresident dr. Seidler ve sněmovně mluvil jménem Czerninovým, když četl prohlášení o míru s Ukrajinou. Ministerský předseda dr. ryt. Seidler ve své řeči poukázal nejprve na to, že smlouva s Ukrajinou tvoří nedílný celek. Výhody, poskytované jednou stranou závisejí od splnění výhod, k jejichž poskytnutí zavázala se strana druhá. Ukrajina převzala především závazek, dodati nám a našim spojencům přebytky svých výrobků zemědělských, jichž je v této době mnohem více nežli jsme s to ovdézti. Kdyby nám Ukrajina přebytků těchto nedodala, neplatí též ostatní body smlouvy. Nám však by zůstala aspoň výhoda, že bychom nebyli více ve vojně s Ukrajinou, tak jako nejsme více ve vojně s vládou petrohradskou. Druhým důležitým bodem smlouvy je ustanovení o Cholmu. Včera byl podepsán zástupcem ukrajinské vlády a zástupcem c. a k. vlády dodatek,podle něhož gubernie cholmská nepřipadne Ukrajině, nýbrž o osudu jejím rozhodne smíšená komise, podle zásad národnostních po vyslyšení přání obyvatelstva. Dotyčné ustanovení zní, že komise při stanovení hranice není vázána ustanovením smlouvy, že východní hranice Ukrajiny musí jíti obcemi Bilgoraj, Szczebrzszyn, Krasnostav, Purgaszov, Radin, Meshiretže, Sarnakr, nýbrž má právo stanoviti hranici tuto dále na východ podle poměrů národnostních a přání obyvatelstva. V komisi budou též zástupcové Polska. Jiná rozřešení cholmské otázky bylo nemožným, neměl-li býti mír zmařen. Rusko dekretovalo svým národům právo sebeurčení až k úplné rozluce, my jsme stanovisko toto pro obsazená území přijali a vyjednávání v Brestu vedlo se na tomto podkladě. Uznali jsme právo sebeurčení národů Litvy, Kuronska a Polska a není důvodu, který by Ukrajincům měl vzíti právo, jež bylo poskytnuto všem ostatním národům Ruska. Pánové z polského klubu nemohou zapříti, že velká část obyvatelstvo cholmské gubernie je ukrajinská a že i tento národ má právo, aby byl slyšán. První povinností vlády bylo dosáhnouti mír a to, co v Brestu bylo dosaženo jest mír pro lid a nikdy by národové Rakousko-Uherska neporozuměli tomu, kdybychom byli mír zmařili, kdybychom byli odmítli příležitost dostati obilí jen proto, aby gubernie cholmská k Polsku připadla. Vždyť je to nová válka! Vždyť vidíte, že už táhneme! - Soukup: To není mír, to je skandál) Vláda přichází před sněmovny a před celou veřejnost s otázkou, jakouže by byla dostala odpověď, kdyby byl ministr zahraničních věcí vrátil se se zprávou, že mír se rozbil proto, poněvadž ukrajinská část obyvatelstva gubernie cholmské nemá práva býti stejně slyšána jako část polská. Také president Spojených Států v jedné z veřejných polemik s námi řekl, že „národové a provincie nemají býti zašantročováni jedním státním pohlavarem druhému jako by byly pouhými předměty nebo kameny ve hře". Ukrajinci mají stejné právo jako ostatní národové spolu rozhodovati, když jde o změnu jejich státní příslušnosti. Kdybychom byli jednali tak, jak nás žádají pánové z polského klubu, byli bychom zmařili netoliko mír s Ukrajinou, nýbrž roztrhali i jemná vlákna, která mohou snad vésti k míru všeobecnému. A nyní k Rusku. Petrohradská vláda není více ve vojně s Rakousko-Uherskem, válečný stav se možná nikdy více nevrátí. Německo vyhovělo německému volání o pomoc, které se ozývalo z Estonska a Livonska a rozhodlo se táhnuti dále dovnitř Ruska. V naprostém dorozumění se svým věrným spojencem rozhodli jsme se nesúčastniti se tažení tohoto. Hlavní naší snahou je, abychom pomohli četným svým krajanům, kteří se v Rusku nalézají. Dánská vláda činí v tomto ohledu seč může. Od té doby, co Rusko prohlásilo vojnu za ukončenou, přes 20.000 válečných zajatců vrátilo se přes hranice. Vracejí se neustále a doufejme, že v dohledné době všichni naši bratři a synové vrátí se na domácí půdu. Ministr zahraničních věcí chce co nejdříve vyjednávati s ruskou vládou o výměně válečných zajatců. Zajatcové, nalézající se v Ukrajině, budou ovšem co nejdříve domu dopraveni.

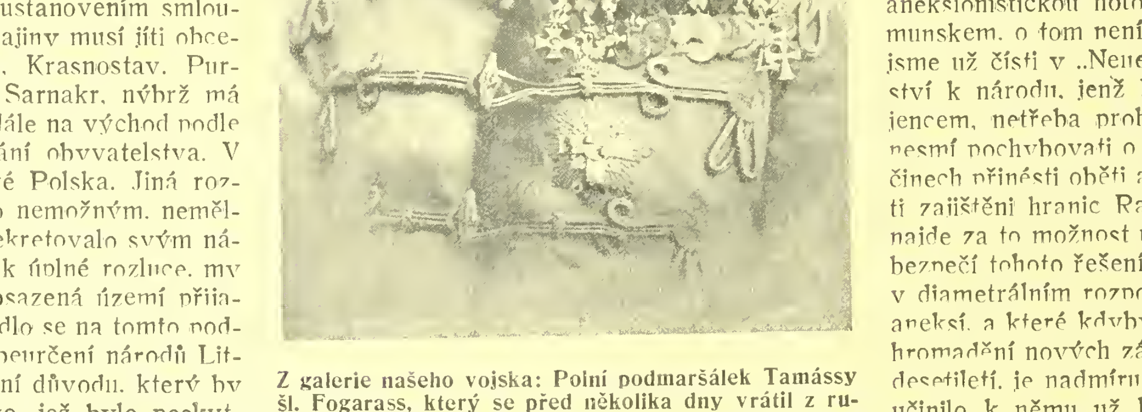
▫ ▫ ▫



Polní maršálek Kövess rozmlouvající s rakouským polním kurátem.



Z galerie našeho vojska: Polní podmaršálek Tamássy šl. Fogarass, který se před několika dny vrátil z ruského zajetí, v němž ztrávil plná tři léta. Při hájení Přemyšlu vyznamenal se svými výpady a dostalo se mu příjmí „lev přemyšlský".



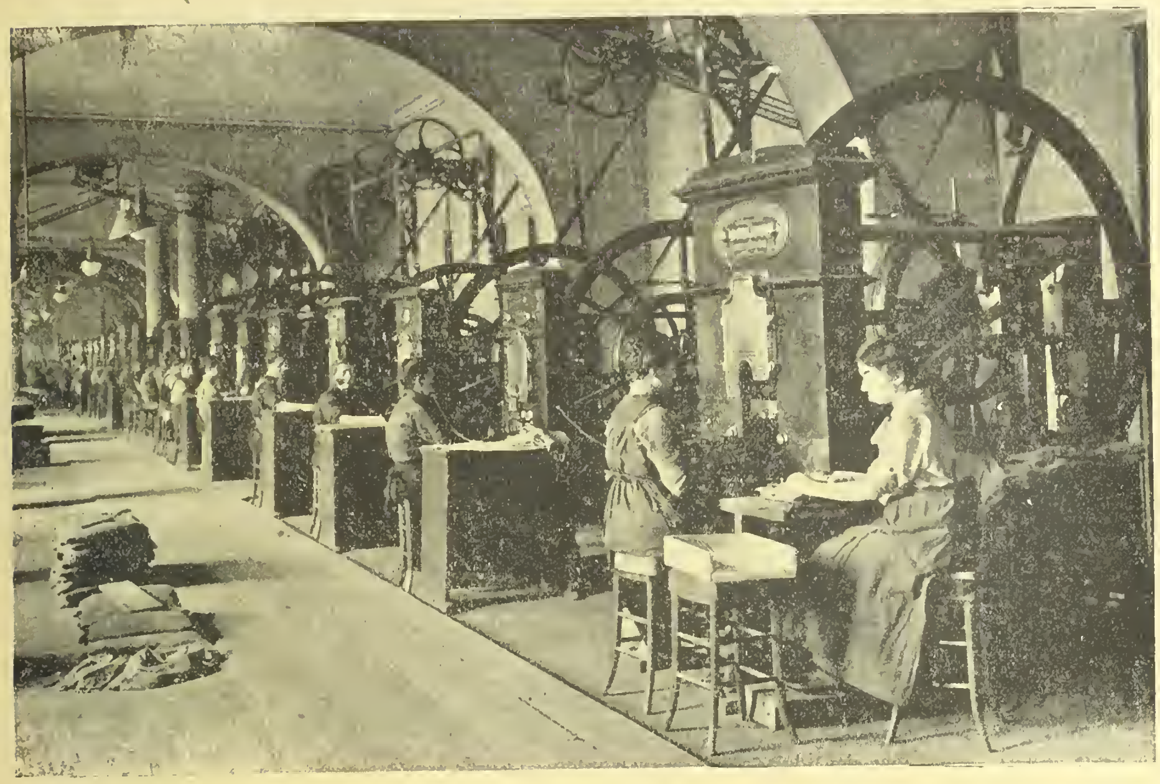
Postup výroby vojenského řádu císaře Karla I.: Ze zinkové desky jsou vyraženy šestihranné plíšky, jak viděti na horní části obrazce. 2. Na hotový plíšek vyráží se forma kříže s nápisy a věnce. 3. Medaile se obrábí. 4. Její okraje upravují a přibrušují. 5. Na to se vše galvanickou cestou stříbří. 6. a potahuje patinou. 7. Hotový kříž.

RUMUNSKO.

Zprávy o mírovém vyjednávání s Rumunskem mají už formu zcela určitou. Berlínské listy oznámily, že 22. došlo k první schůzce zástupců rumunské vlády a ústředních mocností ve Foscani, dnes potvrzují zprávy ty úřední prameny rakouské. Jde o předběžné porady na přání rumunské vlády. Ministr Czernin odjede do Rumunska už v nejbližších dnech. Budou-li mírové porady konati se ve Foscani či v Bukurešti, není dosud jisto. Generálovi Averescu, který je novým ministerským předsedou rumunským, bylo německým velitelstvím dovoleno zajeti do Bukurešti a jednati zde s některými politiky, žijícími v území, Němci obsazeném. Také okolnost, že vojenští vyslanci dohodových států z rumunského hlavního stanu byli odvoláni, svědčí o úmyslech rumunské vlády. Dle „Secola" bude 10. března svolána rumunská sněmovna, která bude jakýmsi národním shromážděním. Rozhodné události nutno však čekati ještě před touto schůzí.

•

Že najdou se u nás také činitelé, kteří spustí aneksionistickou notou právě při jednání s Rumunskem, o tom není pochyby. Preludium mohli jsme už čísti v „Neue Freie Presse": „Nepřátelství k národu, jenž byl tak dlouho naším spojencem, netřeba probouzeti, ale král Ferdinand nesmí pochybovati o tom, že musí po tolika zločinech přinésti oběti a že nebude moci odmítnouti zajištění hranic Rakouska a Bulharska. Snad najde za to možnost útěchy v Besarabii." — Nebezpečí tohoto řešení rumunské otázky, které je v diametrálním rozporu se zásadami o míru bez aneksí, a které kdyby bylo provedeno, znamená hromadění nových zápalných látek na celé příští desetiletí, je nadmíru vážné proto, že Rumunsko učinilo k němu už krok částečným obsazením Besarabie. Vysvítá to zřejmě z ultimata, které ruská vláda poslala Rumunsku a v němž žádá, aby rumunská vojska okamžitě opustila Besarabii, rovněž tak, aby ji opustily revoluční živly, vedené Ščerbačevem, a aby vráceny byly na besarabské půdě zabavené statky; dále žádá rupracujíc. třídám Rumunská vláda dovolení pro průchod ruských vojsk a vydání původců vraždy na soudruhu Rošalovi spáchané a původců usmrcení čtrnácti ruských vojáků v Ismailu. Ruská vláda prohlašuje, že nechce vésti válku proti



Jak se vyrábějí řády: Ukázka z dílen, které vyrábějí kříž císaře Karla I., určený pro vojíny v poli se nalézající. Stroje ku ražení medaile.

ska, nýbrž proti buržasii a vládě. Nepřátelství mezi Rumunskem a Ruskem počalo dne 16. února o 5. hodině ranní.

NOVÁ RUSKÁ MÍROVÁ NABÍDKA.

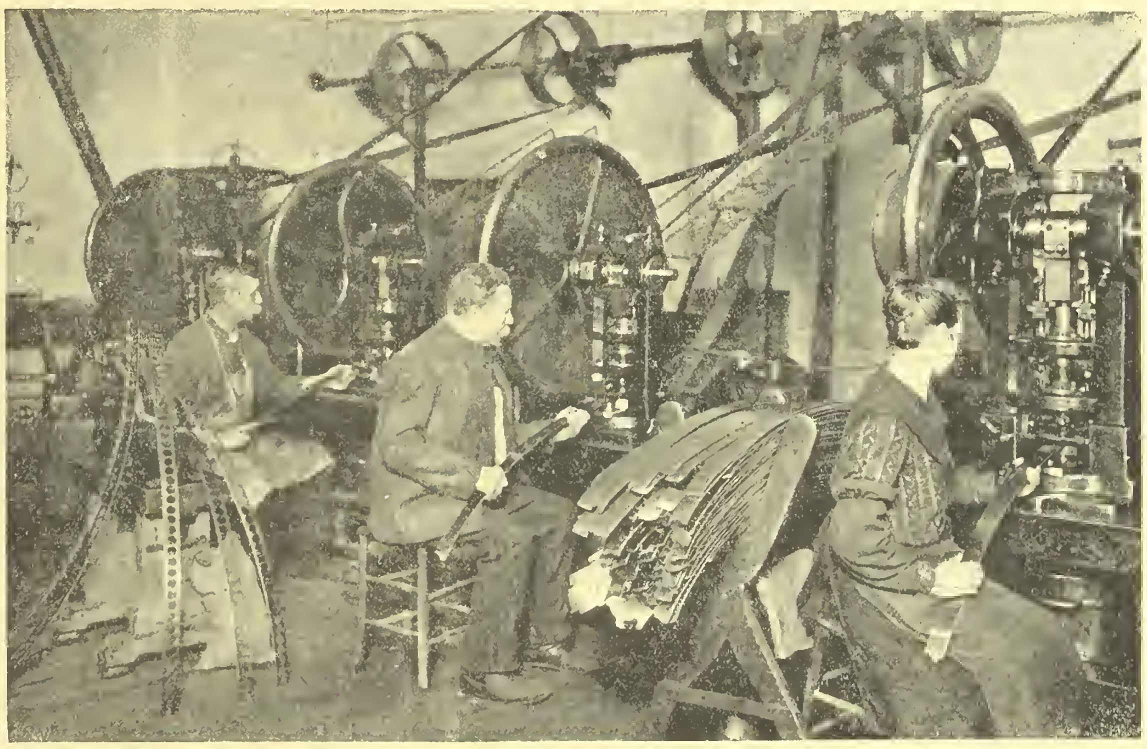
A opět překvapení! Sotvaže zahájeny nové německé operace proti Rusku obdržela německá vláda bezdrátový telegram ruské vlády, který praví: „Rada lidových komisařů prohlašuje svůj souhlas s mírovým jednáním za podmínek ústředními mocnostmi navržených. Rada lidových komisařů prohlašuje, že svou odpověď na podmínky ústředních mocností neprodleně zašle." Státní tajemník Kühlmann, jenž zprávu tuto oznámil ve schůzi říšského sněmu německého, doprovodil ji delšími vývody. Uvedl, že německá vláda, nedůvěřujíc jiskrovému telegramu žádala písemné potvrzení sdělení, které mělo býti obratem zasláno k předním německým liniím. Brzy po té došla skutečně ruská odpověď, zprávu potvrzující. Nechtěl bych, pravil Kühlmann, aby v široké veřejnosti vznikl nyní dojem, že mír s Ruskem je už zajištěn. Nicméně události postupují velmi rychle. Základy k vyjednávání s Ruskem nesměly by býti odsunovány. Posuzuji věc tak, že mírem s Ukrajinou a ztroskotáním jistých ruských nadějí stouply vyhlídky na mír s Trockým. Je naděje, že tentokrát bude dosaženo cíle. O míru na východě bude možno mluviti však teprve tehdy, až mírová smlouva bude podepsána

*

Německo klade ovšem za této nové situace nové podmínky; žádá uznání míru s Ukrajinou, vyklizení Ukrajiny a Finska, jakož i vyklizení Estonska a Livonska a konečně také propuštění všech Němců, kteří v poslední době v Estonsku a Livonsku byli orgány bolševickými zatčeni. Přijme-li čtyřspolek novou ruskou mírovou nabídku, pak sejdou se delegáti obou stran k nové konferenci v Brestu Litevském.

POLÁCI PROTI MÍRU S UKRAJINOU.

Polské listy uveřejňují projev vladařské rady varšavské, ve kterém se m. j. praví: „Když společné armády ústředních mocností vtáhly do království Polského, slyšeli jsme pod vítěznými standardami slavnostní slib, že přinesou Polsku ovobození z dlouholetého, těžkého jha. Na to přišly akty, které zaručovaly naší vlasti neodvislý život, konečně pak před několika měsíci uznána suverenita polského státu a slíbeno mu přátelství, pomoc a spolučinnost. Když však carská moc v Rusku byla zlomena a noví vládcové začali vyjednávati s ústředními mocnostmi o míru, nebyla Polsku přiřknuta účast na vyjednávání. My žádali tuto účast na vyjednávání od počátku konferencí bez přestání a rozhodně tato účast byla nám slíbena, potom byla odkládána, protahována, abychom byli oklamáni, až konečně plnomocníci němečtí a rakouští rozhodli otázku hranic proti našemu právu. Gubernie chelmská, přidělená Ukrajině, jest většinou polská a katolická. Tohoto obyvatelstva se nikdo netázal, ku kterému státu chce přináležeti, škrtnutím pera bylo o jeho osudu rozhodnuto. Tak byl princip svobody národů, právo na jejich sebeurčení, který tolikráte a tak slavnostně byl německými a rakouskými diplomaty prohlašován, v případě polském znásilněn. Před tváří Boha jsme přísahali, že pro štěstí Polsky, svobodu a moc její budeme státi na stráži! Vzpomínajíce této přísahy, žalujeme před Bohem a světem, před lidem a soudem dějin, před německým národem a před národy Rakouska, že tohoto dělení a násilného aktu nikdy neuznáme. V tomto okamžiku chceme podržeti to, co jsme zatím získali, podržíme své soudnictví, podržíme své školství, které odpovídá polskému duchu a budeme je chrániti, pokud nedosáhneme splnění svých národních snah, a zanecháme je svým potomkům, aby věděli, že tyto úspěchy vykoupeny byly krví jejich otců, že však nikdy neuznáme poškození své vlasti."



Výroba vojenských řádu: Z pasů zinkových vytínají se šestihrany, ze kterých se po nutném upravení zhotovuje kříž císaře Karla I.



Postříbřené medaile se patinují a do zvláštních dřevěných schránek ukládají a na místo určení posílají.

ANDERS EJE:

DVA ROBINSONI.

Všechno bylo překonáno během několika minut; nebylo třeba buditi cestující v kajutách a kojích, výbuch minové explose zahřměl jako tisíce po sobě následujících hromů. Nedozněl ani ještě a již se ozvaly výkřiky a nářek odrážející se v mrtvé ozvěně od černého nebe.

„Amfitrite" smrtelně zraněna, položila se na bok, zachranné čluny, zavěšené na lodním boku na otačivých jeřábech houpaly se nad palubou, cestující každým krokem uklouzli, padajíce dolu k železnému zábradlí z části již ve vodě ponořenému. Pro mnohé byl boj velmi krátkým, neboť nebylo času, opatřiti se zachrannými pasy jež byly ostatně kdesi uschovány poněvadž se pevně předkládalo, že zde v těchto tichých jižních vodách neexistuje minového nebezpečí.

Linderovi podařilo se vynořiti hlavu nad vodu právě v okamžiku, kdy mu hrozilo zadušení: Vír tonoucího vraku ho strhl pod vodu; nic mu nepomohlo, že byl dobrým plavcem a že pouze noční košilla, omezovala v malé míře jeho pohyby: jako šípka letěl do hlubin. Zoufalé výkřiky tonoucích zmlkly — jen tu a tam ozval se ještě kloktavý výkřik „pomoc! pomoc!", a pak nastalo ticho, doslovně mrtvé ticho.

Po několika nejistých bezúčelných tempech, se Linder zastavil, vztýčil se, hledě se šlapáním vody udržeti nad hladinou. Moře bylo nehybné, voda mírně teplá skoro vlažná. — Linder rozevřel oči — ne, bylo to marné, neviděl zhola ničeho. Kolik bylo asi hodin? Před východem slunce jest vždy největší tma — snad...

Co nyní? Čeho se to dotekl? Jakýsi tvrdý předmět, kus dřeva z parníku odlomený, či snad trám... Trosečník, se ho uchopil, zkoušeje jeho pevnost a nosnost. Snesl ho. Bez všelikých obtíží se naň vyšplhal, prohlížeje ho dále. Ne, nebyl to trám, zdálo se spíše jako by to bylo kus paluby, či prám s pevným, hladkým povrchem a o nosnosti, která.....

„Haló!" vykřikl Linder náhle do temné noci. „Haló!" Sem! Zde je možno se zachytitia. Haloooo!"

Ani hláska, ani jediné znamení života. Mohl právě tak hulákati z některé hvězdy mračny zakalenými. Ocean byl němým.

Než přece, co to! Zdálo se jako by se voda rozčeřila — tu — zrovna vedle něho. Bylo bezvětří — leč vzdor tomu... Byla to snad ryba, jež se přiblížila příliš ku hladině, snad delfín?

V témže okamžiku narazil prám lehce na jiný jakýs plovoucí předmět, a v zápětí se ozval naříkavý lidský hlas.

„Haló!" zavolal znovu Linder. Je tu snad někdo?"

„Ano, ano."

„Proč pak jste mě dříve neodpověděl?"

„Nemohl jsem. Bál jsem se, že..."

Hlas se zarazil.

„Čeho se držíte?" tázal se Linder.

„Nevím zdá se mi, že jsou to vesla..."

„Vylezte sem nahoru na tento prám. Je to jistější; pokuste se však, abyste sem dopravil i vesla."

Tonoucí uposlechl. Linder cítil, že kolísal. V méně nyní již husté temnotě rozeznával, či se mu tak aspoň zdálo, stín lidského těla.

„Nuže jste tu již?" ptal se Linder.

„Ano — — — děkuji!"

„A vesla?"

„Můžete-li se dostati na tuto stranu, dosáhnete jich."

„Dejte mi jedno a nechte si druhé. Musíme hleděti, abychom se někam dostali. Pevnina je odsud směrem východním.

„Směrem východním?" opakoval druhý posměšně. „Máte snad i kompas na palubě?"

„Nikoliv, ale doufám, že se přece jednou vyjasní..."

Muž s vesly zvolal: „Pohleďte přece!"

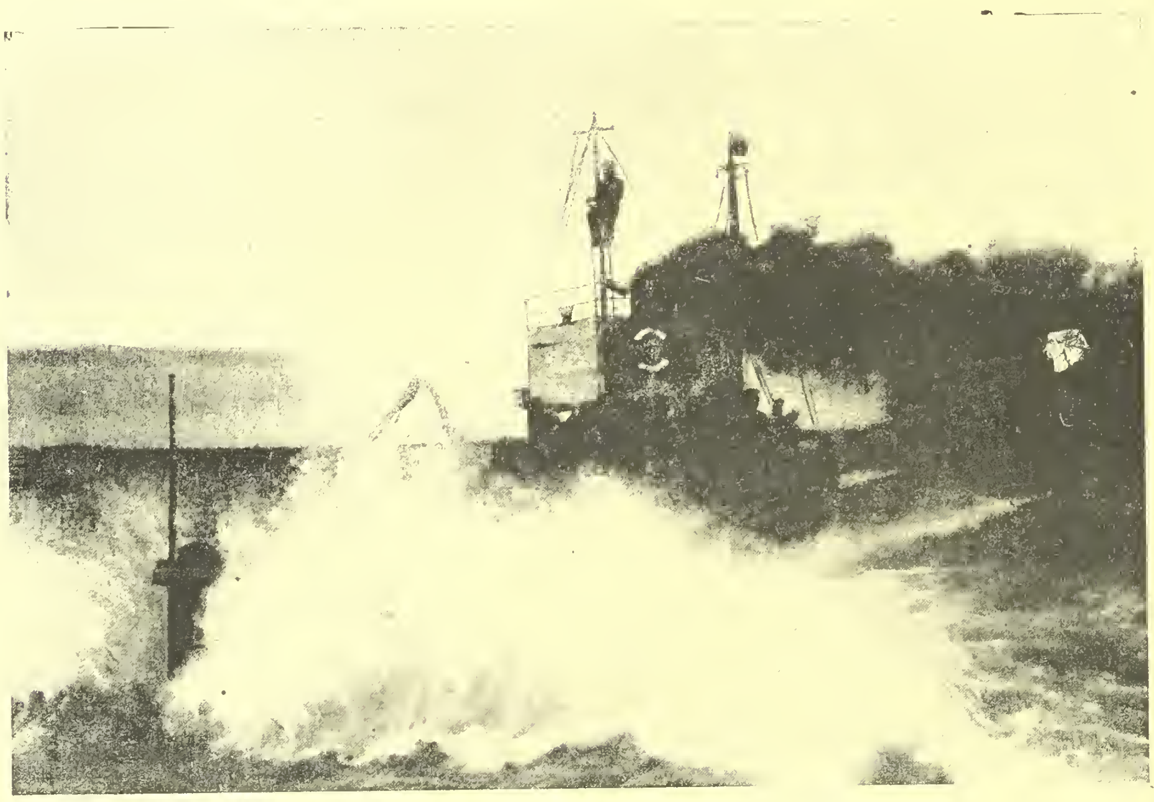
„To se snadněji řekne než vykoná."

„Ohlédněte se. Sledujte obzor, neboť aspoň to co se zdá býti obzorem — kol do kola. Vidíte, že je temnota místy hlubší, místy jasnější?"

„Nebesa — člověče, máte pravdu. Veslujme tam, veslujme."



Obrázky z brest-litevských vyjednávání: Mezi ruskými delegáty zaujímali význačné místo 1. paní Bičenko a 2. pan Šachraj. V pozadí ruské komorní stenografky.



Rakouské námořnictvo ve válce: Torpedový člun v plné plavbě.



Malebný typický obrázek z Ukrajiny, s kterou jsme před krátkem uzavřeli mír. Obrázek nám v malém připomíná slovácká naše idilická sela.



Bujná vegetace jižního cípu poloostrova Krimu, který je částí republiky ukrajinské, která se co do velikosti rovná téměř naší říši.

Když pak první opálová pochodeň jitra zahnala noční stíny byl si Linder své věci jist. Temné kontury tam, v dálce, nebyly snad mračnem, nýbrž pevninou. Pevninou — na dostřel dosažitelnou — ba skoro ani ne na dostřel. Sdělil svůj objev svému spolutrosečníkovi, leč ten neodpovídal, nýbrž vesloval jen houževnatě dále.

Byly to tři ostrovy — trip, trap, trul — těsně vedle sebe, největší sotva větší než Kastellholmen před Štokholmem. A kol do kola jen voda, voda, všude kam oko dosáhlo.

Teprve když oba trosečníci vytáhli prám na břeh, obrátil se Linder ku svému druhovi.

„Ach," pomyslil si, jak to vyhlíží?"

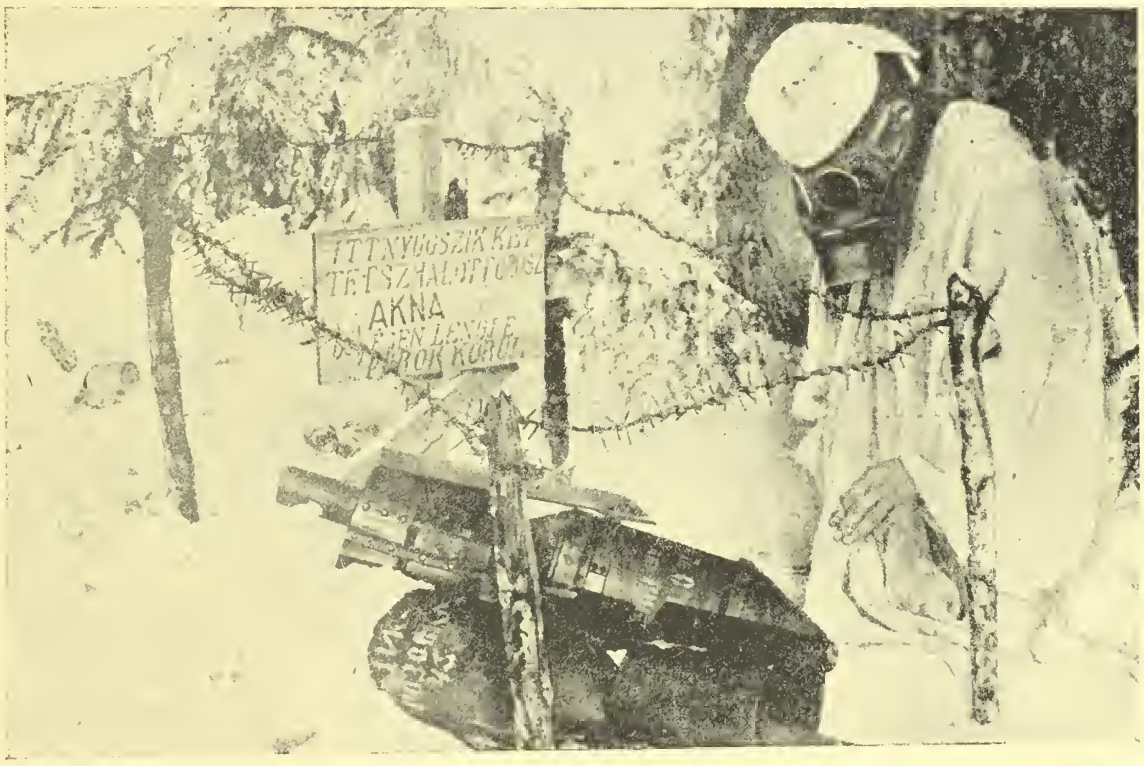
Malý hubený mužík. Oči hluboké, zrak nesmělý. Zvláštní bledost kůže odrážela se ostře od černého vousu, který jak se zdálo, vyrostl teprve před krátkem.

Stáli tu oba v košilích, z nichž dosud kapalo. Linder byl první, který se začal smáti této situaci.

„Měli bychom se vlastně představiti," mínil. Jmenuji se Linder, Edvard Linder."

„A já", pravil druhý zřejmě v rozpacích „mé jméno je Eilert. Odpusťte ale, musím...."

Na to se začal zvolna svlékati a ždímati svoje prádlo a rozprostřel ho methodicky krátkými pohyby na skalním útesu sluncem vyhřívaném.



Z válečného polního humoru: Maďarský, žertovný nápis věnovaný dvěma „nevybuchnuvším' minám ve sněhu pochovaným a drátěnou překážkou chráněným.

Jinak tu nebylo pražádných vyvýšenin — leč všechny tři ostrovy tonuly v tropické vegetaci, v jejíž smaragdově a topasově zářících barvách rozeznal Linder záhy kokosovníky a fíkovníky.

V oděvu v ráji obvyklém, zkoumali oba trosečníci největší ze tří — totiž, Linder kráčel resolutně první, pronikaje všude, kde bylo možno. Eilert ho v patách sledoval, malý a slabý, malomyslný. Po hodinovém bloudění objevil Linder, co chtěl: vodu, čerstvou vodu. Nález ho uvedl do skvělé nálady. Obrátil se na Eilerta.

„Problém naši výživy je vyřešen, pane soudruhu. Ryby nejrozmanitějších druhů, rozličné plody a studniční likér! Co tomu říkáte? Myslím, že to stačí na dlouho!"

„Na dlouho," odvětil druhý pomalu, prohlížeje si úzké svoje prsty. „Co tím chcete říci?"

„Inu, snad chápete," utěšoval ho Linder, „že se tu nemůže s určitostí mluviti o jistém termínu. Jízdní řády lodní zapomněly asi na tyto ostrovní puntíčky, a můžete vsaditi svoji hlavu, že „Amfitrite" řádně ze svého kursu vybočila, dříve než narazila na onu prokletou, bludnou mínu. Bude tudíž nejlepším zahráti si na čas na Robinsona. Je to čirá náhoda setkati se s krajanem. Zde moje ruka Eilerte." — —

Den se skláněl ku konci — den plný nejprimitivnějších robinsonských námah a starostí. Linder odpočíval pohodlně rozložen na trávníku, pozoruje blýskavýma svýma očkama pokusy Eilertovy, který se namáhal zachytiti kouskem jakéhosi, sklu podobného, kamene sluneční paprsky a lomiti je ve směru kusu suchého kořene, který tímto způsobem chtěl zapáliti.

„Od toho nemohu očekávati veliké pomoci," myslil si v duchu. „Snad by bývalo lépe, kdyby...."

Náhle Elert vzhlédl. V jeho očí zasvitlo cosi ostrého, jakoby nepřátelského.

„Vy mne pozorujete, že ano!" pravil, odhodiv mocným pohybem — byl to pohyb dítěte a ne dospělého — kořen, který dopadl na keř několik kroků od nich vzdálený.

„Překáží-li vám to snad", odvětil Linder uctivě „budu se dívati raději k moři „ačkoliv, Bůh ví, není tento pohled zrovna nejvábnější."

„Přiznejte se, že jste si myslil, že vám dnes váš společník zrovna mnoho nevypomáhal!"

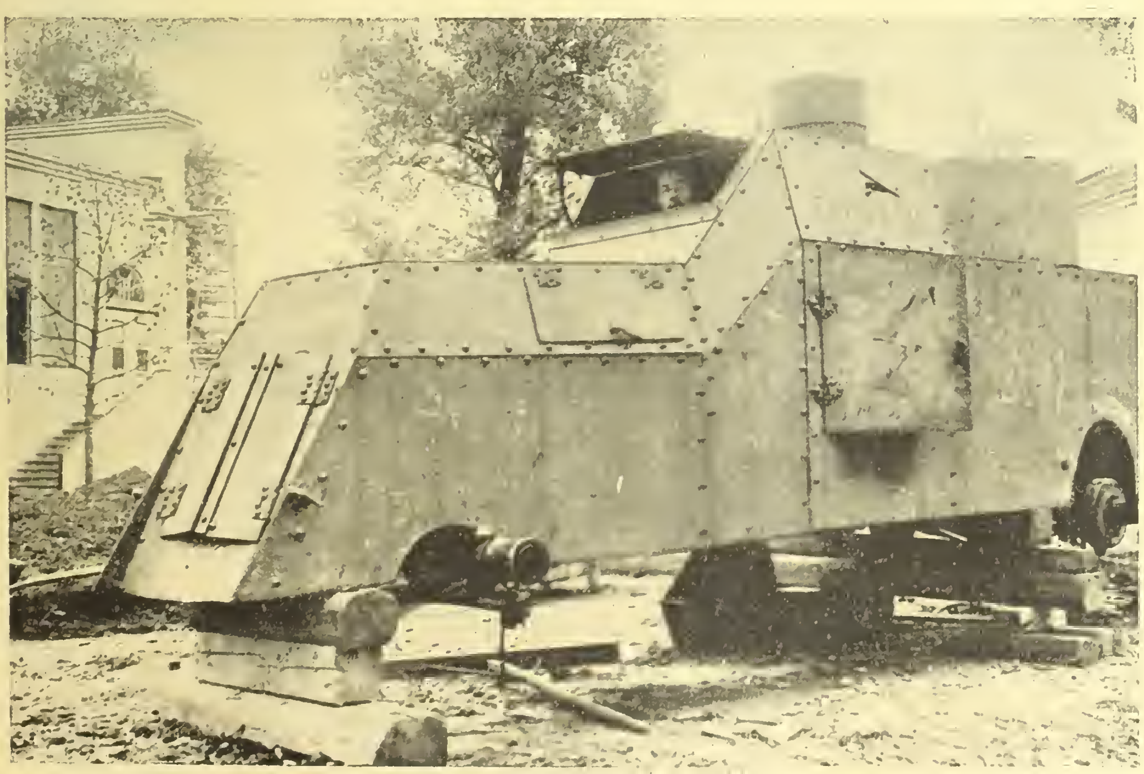
„Hm."

Byly kdysi doby, kdy jsem měl právě tak dobré svaly, jako vy. Ale, když člověk celičký boží den jen sedí, přišívaje knoflíky na kabát, svaly změknou.

Linderuv zájem obživl.

„Vy jste tedy krejčí, Eilerte?"

„Nikoliv,' odvětil druhý nevrle. „Jsem odsouzencem, anebo, abych se lépe vyjádřil, byl jsem odsouzencem. Zavřeli mě za cosi, co jsem neudělal.



Z Rumunska: Ukořistěný, nepřátelský automobil, podrobený opravě rakouských zámečníků a mechaniků.

Tato slova pusobila na Lindera jako rána do prsou.

„A já" pomyslil si „já jsem pro věc kterou jsem udělal, zavřen nebyl."

„Divíte se tomu," pokračoval Eilert tišším nyní již hlasem. Mínil jsem totiž, že jste přišel věci na kloub. Barva kůže, oko moje nedá se zatajiti, a vzduch žalářních cel neprospívá šířce prsou a síle svalů."

Linder se posadil. Obrátil se zády ku slunci, jež vysílalo toho dne poslední své zlaté šípy ze západu přes daleké moře na východ.

„A z čeho vás obvinili?" tázal se.

„Ze zločinu vloupání. Z docela sprostého a hrubého vloupání, které se ani nepodařilo. Obyčejný holomek, víte, z kruhů zlodějských, nebyl by za to jistě dostal více než dvě léta — snad ani ta ne. Mě však nasolili, protože jsem zapíral. Víte, co stalo v rozsudku? „Tvrdošijné zapírání zatčeného, svědčí o velmi silné, zločinné vůli." A tato vůle se musila ovšem zlomiti."

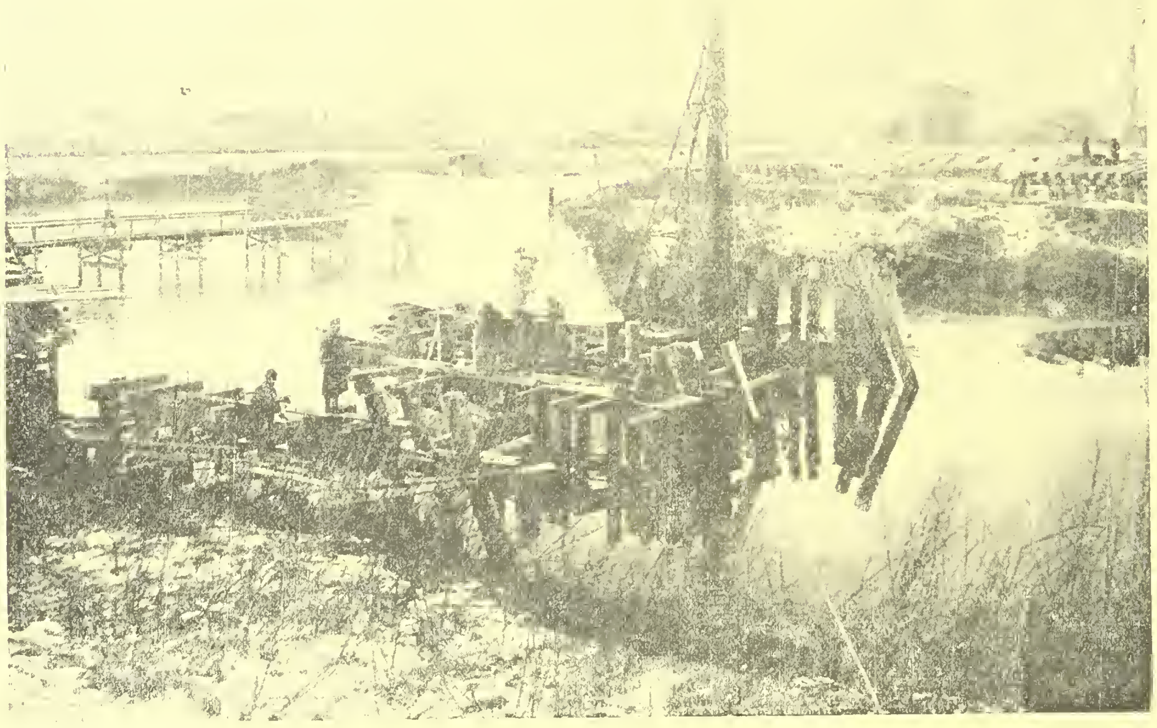
„A kolik vám dali?"

„Pět let, pane, víte, kolik jest to knoflíkových dírek? Nevíte? Ale já to vím, poněvadž jsem to počítal. Sedmaosmdesáttisíc a pět set knoflíkových dírek to je — ano, ano to jest trest. A při každém stehu, který jsem vykonal, myslil jsem na onoho muže, který tu měl pykati za mne."

Linder zavřel na okamžik oči, a sáhl si na hrdlo.



Z oblasti petrolejových pramenů: Haličské město Boryslav, největší rakouská naftová zřídla, jež v nynější válce napájejí motory našich i německých podmořských člunů.



Z činnosti rakouských technických oddílů: Pilotování mostních pilířů přes řeku Livenzu v nížině benátské.

„Drž hubu!" „Zdálo se, že jsem již odsouzen."

Linder žmolil svými prsty kus stromové, sluncem spálené kůry.

„K poledni mě vedli do vnitř. Na kožené židli seděl komisař, listuje ve svazku aktů, a bruče škodolibě, jako pes na řetězu. Jen bez strachu, hochu, pomyslil jsem si, mě nepostrašíš — vždyť to bylo ještě v době, kdy jsem nedělal knoflíkové dírky. Zahulákal na mne, měře mne šilhavýma očima: „No tak, dnes v noci se vám to nepodařilo?" „Račte odpustit," odvětil jsem — v krku mě hladem vyschlo — o co se vlastně jedná?" „Hahaha!" řehonil se komisař. „To se rozumí, nevinný jako novorozeně! Přečtěte mu raport!" Nyní jsem se teprve dozvěděl, že byl uplynulé noci vykonán v kancelářích firmy Milton pokus loupeže; kdosi se pomocí paklíčů dostal do místnosti, vylomiv dokonce i pokladnu když v tom okamžiku přispěchala noční stráž a zahnala lupiče, na útěk. Jediné co se na místě činu našlo byl kapesník — a ten náležel...."

„Vám!"

Eilert se překvapením zarazil.

„Jak to víte?"

Čerevná záplava zastřela na okamžik tvář Linderovu.

„Totiž.... vzpomínám si.... v referátě novin. Případ mě ... hm... totiž... velmi zajímal."

„Vypravujte dále," pravil konečně podivuhodným stísněným hlasem.

Leč Eilert toho nepozoroval.

„Není toho mnoho, mám-li býti upřímným. Peklo jest peklo, ať se naň člověk dívá z kterékoli strany. Třeba že jsem nebyl dříve v nebi, přece jsem jen žil docela přijatelně; Měl jsem pěkné úřednické místo u Miltona, veliké to železárně — znáte ji asi — byl jsem zasnouben s hezkou dívkou, měl jsem vyhlídky na zvýšení svého příjmu a tak dále. Jedním slovem, pěkná budoucnost. Tu, zaklepal jednoho dne z rána kdosi na dvéře. Spal jsem ještě. Vstal jsem, abych otevřel — a hned na to vrhli se na mne dva detektivové a spoutali mi ruce. Ať si řekne kdo chce, co chce, policie jest úžasně obratná. Než jsem se vzpamatoval, ce se vlastně se mnou děje, seděl jsem již v autu, bosý, s převlečníkem na ramenou. Héj — a už jsme uháněli."

„Do vězení?"

„Ale kdež. Jen s rozvahou! Nejprve přece nutno vyšetřovati a souditi, aspoň zdánlivě. Tázal jsem se v autu svých průvodčích: „Co to všechno znamená, co jsem udělal?" „Drž hubu" odvětili mi ‚však se to ještě v čas dozvíš." „Na policejním úřadě bylo mi dovoleno obléci se a čekati až se panu komisaři zlíbí mě vyslýchati. Hladový jako vlk, prosil jsem během dopoledne o nějaký zákusek, ale odvětili mi jako dříve:



Z oblasti petrolejových pramenů: Vnitřek t. zv. sondovací věže, jak jich na hořením obrázku vidíme celou řadu. Pramen naftový ze koncentruje a tím vznikne jakýsi druh petrolejového vodotrysku. Účelným zařízením se pak nafta zachycuje a čistí.



Z oblasti petrolejových pramenů: Sondovací věž nově nalezeného zřídla petrolejového v Boryslavi v Haliči. Nalezení podobného pramene jest vzácným zjevem a stalo se v boryslavských petrolejištích nyní opět po prve po přestávce devíti let.

Eilert pokynul a pokračoval zvolna dále.

„Vyšetřoval mne mladý soudce, který se chtěl rozhodně vyznamenati. Odsouditi mě, bylo pro něho čestnou věcí. Zavisela na tom celá jeho budoucnost. Kapesník jsem zapomněl večer, po dobrovolně prodloužených pracovních hodinách, v kanceláři, měl jsem také úmysl vyznamenati se — leč nemohl jsem toho dokázati. Přijatelné alibi jsem rovněž nemohl uvésti; a tak jsem byl odsouzen — s ohledem na shodu okolností.

Linder žmolil nový kousek kůry.

„Na pět let do žaláře," pravil temně.

„Ano," opakoval druhý „na pět let do žaláře, ku vyhotovení sedmaosmdesátitisíc knoflíkových dírek. A mimo to vyvržen ze společnosti, neboť mne všichni považují za lupiče a k tomu ještě za nešikovného lupiče."

„Mýlíte se," vpadl mu Linder pevným hlasem do řeči „ne všichni. Jsem právě tak přesvědčen. o vaši nevině, jako že slunce za několik vteřin úplně zapadne."

Eilert zmlkl. Linder dotkl se zlehka jeho ramenou.

„Neztrácejte odvahu, kamaráde. Srovnáme se tu docela dobře. Uvidíte."

Pokynul hlavou.

„Nejsem k ničemu," bručel „přívěšek, přítěž na vašich nohou a nic jiného. Kteréhosi krásného dne se mě chopíte a vhodíte mě do moře, tak jak jsem to chtěl před chvíli učiniti s oním kouskem dřeva."

„Nikdy," pravil Linder, a v jeho hlase odráželo se téměř bázlivé přiznání „nedejte se strhnouti takovými nápady. Budu pracovati za nás oba."

Eilert k němu vzhledl.

‚Bude to pro vás těžkým trestem" pravil. „A kdož ví! Snad bude trvati také pět let — jako můj — — —"

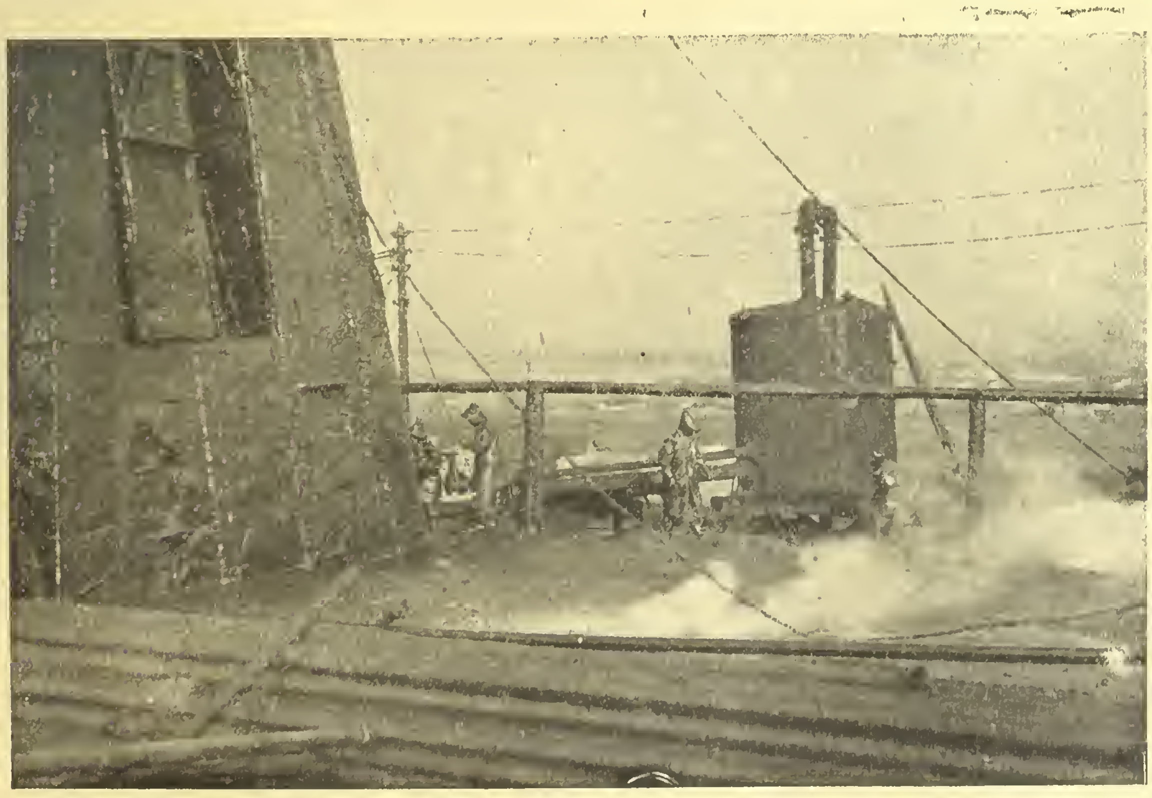
PŘÍPRAVY NA VÁLKU PO VÁLCE

„Deutsche VolkswirtschaftlicheCorrespondenz" rozesílá úvahu o problému opatřování surovin po válce, jenž bude dojista z nejtěžších, jimiž se bude poválečnému hospodářství německému zabývati. Nepřátelské mocnosti chtějí Německu po válce trhy surovin úplně uzavříti. Uzavřely svazy a spolky, jichž právní ráz nelze popírati, používajíce k tomu ohromných kapitálů. Lloyd George prohlašuje to arci za věc úplně nevinnou, ježto nikdo nemůže dohodě zazlívati, bude-li se surovinami pamatovati především na sebe a své přátele. Je to však povážlivo morálně- bude-li se užívat zvláštních prostředků proti nepohodlnému konkurentu, t. j. Německu, a vskutku není pochyby, že Anglie a Amerika nebudou se štítiti žádného prostředku, pozorujeme-li zuřivou rozhodnost jejich příprav. V Německu, pokračuje korespondence, je, bohužel, velmi rozšířeno mínění, že netřeba nebezpečí hospodářské války přeceňovati. V nesčetných článcích se vykládá, že Anglie a Amerika by si samy nejvíce ublížily, kdyby překážely obchodu se střední Evropou. To je až do jisté míry též pravda, nesouvisí však s machinacemi, aby tyto mocností si smlouvami zavčas jisté suroviny nezabezpečily proti zasahování jiných. Budoucí mírové smlouvy, od nichž němečtí optimisté — jak se zdá — očekávají zázraky, nebudou na takových závazcích moci nic změnit. Říšský hospodářský úřad musí se o to starat, ale není správno, jestliže to činí tak, že poloúřadními výklady, jak se již častěji stalo, uznává bdělost německého průmyslu neudržitelnými tvrzeními o zázračném umění naší průmyslové techniky. Ve francouzském senátě prohlásil právě ministr obchodu, že suroviny jsou zbraní prvního řádu. Místo uklidňujících slov třeba je činů, aby tato zbraň nebyla pro nás později shledána příliš tupou.

□ □ □



Nově vytrysknuvší naftové zřídlo v Boryslavi skytá denně na 40 vagonů petroleje, proti 20ti dřívějším.



S ohledem na snadnou zápalnost petroleje, musí dělníci kolem pracující býti oděni zvláštním proti ohni chránícím šatem. (Z t. zv. asbestové vlny impregnované vodním sklem.)

ZRNKA MOUDROSTI A PRAVDY.

Říkají, že blb je nešťastník a přece jaké štěstí zapomínat na vše. H. la Vanya.

*

Je třeba spekulovati s chybami lidí a ne s jejich ctnostmi. Dumas Alex.

*

Jest losem ženy trpět do smrti. Zeyer.

□ □

MÍR S UKRAJINOU.

Již při vyjednávání s Ruskem bylo jasno, že se centrální mocnosti chtějí s ohledem na příští hospodářský život zajistiti vzájemně přednostní právo. Tato myšlenka tvoří při míru s Ukrajinou důležitou kapitolu. V mírové listině jeví se v následujících slovech: „V hospodářském styku mezi umluvenou celní oblastí obou států rakousko-uherského mocnářství na jedné a Ukrajinou na straně druhé, nebude Ukrajina požadovati eventuelních předností, jež bude Rakousko-Uhersko skytati Německu, neb jinému v celní unii s ním stojícímu státu, jež hraničí buď s mocnář. neb Německem." Stejné rozhodnutí platí v opačném smyslu pro Ukrajinu. Že by se brzy uskutečnilo nutno právem pochybovati, neboť dle dosavadního uveřejněného výtahu velmi obšírného odstavce VII. jednajícího o příštích hospodářských stycích čtyřspolku a ukrajinské republiky, nelze o celní otázce do konce měsíce července běžného roku mluviti. Od 31. července r. 1918 až do 6tého měsíce po uzavření všeobecného míru, bude platiti provisorní úmluva, dle níž budou v platnosti „vzájemné celní smlouvy" jak byly kdysi uzavřeny mezi Rakouskem a Ruskem. Kdyby se snad 6 měsíců po uzavření míru nedosáhlo konečné dohody v ohledu obchodních smluv mezi Rakouskem a Ukajinou, bude toto provisorium platné i na dále a to nejméně do 31. prosince 1919. Zdá se však, že bude platiti i dále, poněvadž není pravděpodobno, že by se daly po uzavření všeobecného míru, úplně rozhárané obchodní poměry na ráz spoutati různými úmluvami a smlouvami.



Ze života rakouského válečného námořnictva: Veselé kuchtění na palubě. Příprava tresky. nejvítanější to ryby na palubách.



Z jihotyrolských bojišť: Zimní díla rakouských posic nedaleko Asiaga. Bílý snížek krví zbrocený....

Aby se umožnila výměna zboží mezi Ruskem a Rakouskem, utvořila se před krátkem ve Lvově společnost, které náležejí mimo mnohých soukromých (obchodních a průmyslových) podniku i četné veřejné svazy mezi jinými město Lvov a Krakov, obchodní komora lvovská, krakovská a bródská, zemská centrála pro znovuvýstavbu Haliče, haličský válečný úvěrní ústav a m. j. Nové toto sdružení, jehož základní kapitál obnáší 1 milion K, bude pečovati o obchodní styky s Ruskem a Ukrajinou, zakládajíc v těchto zemích filiálky a podobné obchodu sloužící instituce. Předsedou správní rady byl zvolen poslanec Steslowicz, jeho zástupci jsou pak vicepresidenti města Lvova a Krakova. —

Před nedávnem bylo sděleno, že zástupci rakouského obilního obchodu jednali v Berlíně o spolupůsobení německých, rakouských a maďarských obchodníků obilím pokud se týče dovozu z Ruska, že však nedocílili dohody. Berliner Tageblatt píše o těchto vydnáváních, leč zcela jinak než tisk rakouský. Citovaný list praví: Při berlínských vyjednáváních, bylo usnešeno, že nákupy v Rusku budou se se strany spojeneckých obchodníků díti společně. Rakušané a Maďaři chtěli zříditi původně jakési importní centrum, jež by přejalo ručení za jednot. obchodníky a komisionáře, nebo jak praví terminus technikus, za syndikalisty. Tento požadavek však později přičiněním vídeňských a budapeštských obchodníků padl a bylo usnešeno, že všechny tři státy t. j. Rakousko, Uhry a Německo utvoří samostatné syndikáty a že tyto syndikáty, budou míti normy pro všechny závazné. Při tom se v principu jedná o společné zjištění cen nákupních, jakož i jiných podmínek, jež nutno uzavříti s ruskými exportery a o vymezení nákupních oblastí jednotlivých syndikátů a sice tak, aby se zamezilo hromadění se koupěchtivých v jistém kraji, či okresu. Provádění společné této nákupní politiky podléhá stálému obchodnímu výboru, který má sídlo v Berlíně a kam se deleguje jeden rakouský, jeden maďarský a jeden německý obchodník. Syndikalisté mají pak veškeré zboží, jež nákupem získali předati kartelu obilní centraly, která ho dle ručitého klíče rozdělí do všech tří zůčastněných zemí; při čemž obdrží každý jednotlivý obchodník pokyn, kde a komu má zboží prodati. Další podělování bude pak úkolem vnitrozemských obilních organisací.

V zákoně ukrajinské republiky ze dne 1. ledna, týkajícího se výdeje bankovek praví se mezi jiným. Až do utvoření zlatého fondu, bude za papírové peníze ručiti celkové jmění republiky a



Ze západního bojiště: Pohled na rozstřílené domy v Lomorville.



Péče o válečné psy v poli: Ordinace pro pacienty.

její příjmy. Vydaný obnos nesmí v žádném případě přesahovati polovinu příjmu z monopolů. Papír. peníze mají tutéž cenu jako zlaté. Zlatý rubl rovná se 17.424tému dílu jemného zlata a dělí se 200 polovičních kopějek. Ruské bankovky zůstanou v oběhu. — Dále se tam praví: Dne 5. ledna vejdou po prvé do oběhu ukrajinské storublové bankovky, vydané ukrajinskou říšskou bankou. Nemají vodního znamení, jsou 171 milimetrů dlouhé a 105 milimetrů široké. Kresba je ukrajinským barokem a znázorňuje kievský městský znak pocházející ze 16tého století. Tyto bankovky se nazývají „sto karbovančev" (sto rublů) a jsou tištěny v řeči ukrajinské, ruské, polské a židovské. Mimo trestních ustanovení týkajících se fabrikace, nesou i poznámku, že jest jich hodnota rovná zlatu a že jsou kryty jměním a příjmy Ukrajiny, k nimž mimo jiné náleží i cukerní monopol.

□ □ □

HOSPODÁŘSTVÍ V RAKOUSKU

„A. Z. am Abend", zabývá se rakouským hospodářstvím a píše mezi jiným: „Přehlédneme-li jen letmo státní rozpočet, vidíme hrozný obraz. Představme si domácnost, jež má býti živa za 12 K denně, ale na řádné vydání spotřebuje denně 15 K a na vydání mimořádné 47 K, takže domácnost má 50 K denního schodku, čili ročně 18.000 K. Takový je obraz rakouského státního hospodářství. Účet shoduje se na haléř, přidáme-li ke každému číslu šest nul, takže rakouský schodek obnáší denně 50 milionů korun, nebo 18.000 milionů K za běžný rok. Je samozřejmo, že domácnost, jež neplatí staré dluhy, ale dělá stále dluhy nové, spěje vstříc bankrotu. Na zúročení starých dluhů potřebuje Rakousko v běžném roce 2867 milionů K. Za války udělalo Rakousko až dosud 41.256.8· mil K dluhů. To znamená, že každý rakouský obyvatel, od kmeta až po kojence, dluží 1400 K za to, že byla vedena válka. Pětičlenná rodina dluží 7.000 K, které zúročeny osmi až devíti procenty, vyžadují ročně na úrocích — bez starých dluhů — 569 až 630 K. Při tom nebude splacen ani haléř dluhu." Citovaný list praví: „Můžeme míti radost z takového hospodářství? A nemusíme se všemi prostředky snažiti, abychom z tohoto hospodářství vybředli?" Jsme zvědavi, zda němečtí sociální demokraté budou míti také při hlasování o rozpočtovém provisoriu tolik odvahy, jako „A. Z. am Abend", a postaví se proti mizernému hospodářství a dalšímu zadlužování obyvatelstva!

□ □ □

ABDUL HAMID ZEMŘEL.

Abdul Hamid pohřben se sultánskými poctami, které mu byly devět let odepřeny. Z poslední turecké revoluce r. 1909 zachránil jen holý život



Momentka z psí nemocnice za frontou: Noví pacienti se koupající.

Žil od té doby jako zajatec trudný život sesazeného sultána, pečlivě střeženého a často převáženého s místa na místo, kdykoli bouřlivý vývoj tureckých dějin za posledních let přivodil nebezpečí, že by se sesazený sultán mohl vrátit. Také jeho předchůdce byl sesazen. Byl to starší bratr Abdula Hamida, Murad V., kterého vyhnali s trůnu jako šíleného. Abdul Hamid padl jako oběť mladotureckého hnutí a opravných proudů tureckých vůbec, kterým se neuměl a nechtěl přizpůsobit a proti kterým se bránil prostředky velmi povážlivými. Rozklad turecké říše za jeho vlády rychle pokračoval a vnitřní rozvrat jako vždy byl i z příčin i z důsledku stálých porážek Turecka na všech bojištích, na které vstoupilo. S počátku loutka v rukách dvorské kamarily, která jím smýkala s prava na levo a s leva na pravo a která značně ulehčila Rusům úspěchy v rusko-turecké válce 1877—78, stal se později povolným nástrojem německých úředníků, jimž svěřoval pokusy o vnitřní uspořádání Turecka a kteří ovšem sloužili více politickým zájmům německým než tureckým. Nastoupil cestu, kterou přerušila mladoturecká revoluce, opírající se o Anglii a ke které se Turecko vrátilo po jeho sesazení s trůnu. Dostalo se tím na cestu, která vedla k balkánské válce po boku ústředních mocí. Revoluce, která ho 27. dubna sesadila, když se pokusil zachránit protirevoluci reakční režim, dobyvši Cařihradu, nemohla již zamezit neúpros-



Polní nemocnice pro psy, jaké zřízeny byly na různých místech fronty: Zvěrolékaři natírají psa, trpícího těžkou kožní nemocí.

ný vývoj událostí. Jeho nástupcem je jeho bratr jako byl bratr jeho předchůdcem. Mohamed V. sotva je však šťastnější na sultánském trůně než byl Abdul Hamid ve svém vyhnanství. Zemřel stár 75 let.

□ □ □

NEŠŤASTNÉ RUSKO.

Úřední zprávy německé oznámily v pondělí a v úterý tažení na Dvinsk proti Velkému Rusku a postup směrem od Kovelu na Ukrajinu, kam ukrajinská rada volá německé vojsko na pomoc proti bolševikům. Dvinsk, Luck jsou obsazeny, Němci postupují dál do Estonska. Rakousko nemá s těmito akcemi prozatím ničeho činiti. Týkají se pouze Německa. Pozorovatel se táže po smyslu tohoto polního tažení. Německá zpravodajská služba snažila se po několik dnů je odůvodniti potřebou, přispěti na pomoc Němcům v Livonsku a Estonsku. V Berlíně prohlašují, že k tomuto kroku byli donuceni. Jsouť si vědomi toho, že toto polní tažení má nesmírný význam. Většina německého říšského sněmu prohlásila, že stojí na stanovisku míru dorozuměním, míru bez anexí. I bylo nutno upraviti přechod od mírové resoluce říského sněmu k akcím, jež by se mohly prohlásiti za takové, jež mají za účel anexe. Skutečně po akcích takových volali hlavně Všeněmci, stoupenci politiky anekční, kteří svoje tužby dovedli pronášeti velmi důrazně nejmožnějším způsobem a uměli je uplatňovati u všech činitelů významných. Velkoadmirál Tirpitz, jenž před 21 měsíci byl propuštěn z úřadu státního tajemníka námořnictví, a profesor Schäfer, předseda sdružení pro německý mír, prožívají v těchto dnech radostné chvíle, když před tím duše jejich byly plny starostí a úzkostí, aby většina říšského sněmu přece jen na konec nezvítězila. Vidí, že přání jejich splněno a že při tom akce se děje pod záštitou účelu velmi šlechetného, obrany totiž ohroženého Němectva v provinciích ruských. Ovšem skutečný smysl a účel zahájeného polního tažení je patrný. Názorně ho staví před oči německá mapka, kterou zasílá berlínská kancelář, jež bývalou říši ruskou dělí ve 14 říší, které tuto jmenujeme, počínajíce východem, a to: Sibiř, Turkestan, Kavkaz, Jihových. svaz Kozáků, Veliká Rus, Ukrajina, Besarabie, Finsko, Estonsko, Livonsko, Kuronsko, Litva, Polsko, toto dokonce dvojí. Jedno, bývalá Kongresovka, s hranicemi na východě velmi okleštěnými, druhé t. zv. Ruské Polsko s hlavním městem Mohilevem. Ale obojí toto Polsko nesouvisí spolu, nýbrž je mezi obojí vražena jako mohutný klín Litva. Ví každý, čím se má v budoucnosti státi Estonsko, Livonsko, Kuronsko, Litva. Polsko poviselské (všem bez Haliče a bez přístupu k moři) i ono nové Ruské Polsko u Mohileva sevřeno se všech stran, aby se nemohlo hnouti.

□ □ □

KOUSEK DĚJIN SLOVENSKÝCH.

Teprv r. 1031 připadlo Slovensko trvale ke království Uherskému a je tedy součástí Uher 887 let. Žilo v úplné tmě a v poddanství čím dál tužším. Roku 1222 byl vydán zákon zv. zlatá bulla, který dal velká privilegia zemanstvu a lid uvrhl do veliké poroby. Hory slovenské nabízely se ke stavbě hradů, také je jich po Slovensku nyní nejvíce ve zříceninách — tolik jako nikde jinde. Vojska těchto hradů byla za své udatenství povyšována do stavu zemanského a ve třetím a čtvrtém pokolení rozmohla se velmi. I bylo zvláště Slovensko bohato na zemany, lidí to zpupné, lenošivé, požitkářské. Přimysleme si ještě cizí jazyk (latinu) ve školách a úřadech i církvích: jakž mohlo být jinak než zle? U nás vyzouvali jsme se z latiny už na začátku XIV. století, měli jsme Dalimila, Štítného, Husa a vedle nich mnoho menších;



Virtuoska na flétnu sl. Milada Endrštova, dcera známého majetníka školy pro výcvik vojenských elevů v hudbě, první žačka na foukací nástroje pražské konservatoře, zahájí řadu samostatných koncertů k dobročinným účelům po českých a moravských městech.



Z břehu Piavy: Proti italským letcům chrání rakouské linie zvláštní oddíly strojních pušek a děl. Na březích řeky Piavy, v rákosu skryté chrlí smrtonosný oheň na smělé bílé ptáky od modrého nebe benátského se odrážející.

CARŠTÍ MANŽELÉ VE VYHNANSTVÍ

Před několika dny proběhla denním tiskem zpráva, že bývalá carevna Alexandra Feodorevna duševně onemocněla „Bayrische Staatszeitung" dovídá se naproti tomu od osobnosti carevské rodině blízké, že došly před krátkem kterési s carem spřízněné knížecí rodině německé, listy od carské rodiny z Tobolska, jež naprosto vyvracejí vymyšlené zprávy denního tisku o útěku velkokněžny Taťány a o duševní poruše carevny. Carská rodina, jak z dopisů vysvítá, žije v Tobolsku v úplném ústraní, neopouštějíc vůbec vykázaného jim bydliště, mimo zahradních procházek. Princezny jediné ve společnosti korunního prince navštěvují, v neděli služby Boží v tobolské kathedrále, zcela nerušeni zvědavými diváky. Zdravotní stav bývalého následníka je problematický. Carští manželé, trpí ještě pod vlivem letních událostí, nejsou však nemocni; dle posledních zpráv však vychází na jevo, že je carevna mnohem pevnější a silnější vůle. Oba se již spřátelili se svoji budoucností a žádají prý jedině, aby se v brzku objasnila jejich účast na světové válce. Carevna touží dokonce po ústraní všeho politického ruchu nedotčeném, doufajíc, že opět spatří svoje německé příbuzné až se jen věci trochu utiší. Pokud se týče obsluhy carské rodiny není bližšího nic známo. Dopisy, jež nynější vláda bolševiků časem propustí objasňují, že bylo carské rodině přiznáno mnoho práv, jež se jiným civilním zajatcům odpírají; děje se to však až v poslední době. Spolu s manžely carskými dlí dle jejich přání a svolení vlády dáma a dva páni bývalé družiny a mimo to tři služebnice a věrni sluhové.

□ □ □

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Příspěvek k péči o výživu lidu. V poslední době provedeny byly na venkově rekvisice, neobyčejně přísné, při nichž jmenovitě brambory byly rekvírovány. Jak z několika stran se nám oznamuje, byly nakládány v těchto dnech do vagonů, ale poněvadž uhodily mrazy, většinou pomrzly. Takové jsou konce rekvisicí. Vlastníkům, kteří brambory mají dobře ošetřeny, se odejmou, a při dopravě pak zmrznou a stanou se k výživě neschopnými.

Menší chléb? Do vyživovacího úřadu dostavila se deputace vídeňského pekařského společenstva, aby podala zprávu o novém způsobu pečení chleba. Na chléb 840 gramů těžký směli spotřebovati pekaři 636 gramů mouky, nyní jim vyživovací úřad přikázal, že nesmějí spotřebovat více než 600 gramů. Co činí pekaři? Chléb má vážit opětně 840 gramů, lijí prý do něj tudíž více vody. Tak to u vyživovacího úřadu nepokrytě pověděli. Ale mouka nechce snášet více vody; chléb prý knedlíkovati a je zdraví škodlivý. Žádají proto pekaři, aby, mají-li používat méně mouky směli vyráběti menší bochníčky. Nu a co znamená výroba menších bochníčků? Zmenšení chlebové dávky. Lid umírá podvýživou, budou menší bochníčky prostředkem k odvrácení této hrozné katastrofy? Válečníci! Jak těžkou odpovědnost uvalujete na své svědomí!

□ □ □

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ

Dne 15. února. Na našich frontách nic nového. Na západě dělostřelecké boje a šarvátky. Německo se rozhodlo nepřijmouti ruské prohlášení o skončení války a pokračovati v boji proti Rusku.

Dne 16. února. Na našich frontách žádná změna situace. Ze západu ohlašují soukromé zprávy blížící se velké bitvy.

Dne 17. února. Na rakouských bojištích nic nového. Z východního bojiště hlásí Němci, že Příměří uplyne dne 18. února ve 12. hodin v poledne. Západní bojiště: Ve Flandrech a v Artois namnoze oživuje střelecký boj. Z menších bojů pěchoty u Chevisy a jižně od Malcoingu přivedeni byli zajatci. — U Tahure a Ripontu, na východním břehu Mosy a v Sundgau občas zvýšená bitevní činnost. — Naši letci napadli minulé noci pumami Londýn, Dover, Dunkerque, jakož i nepřátelské námořní síly u severního francouzského pobřeží.

Dne 18. února. Na našich frontách žádná změna situace. Na velkoruské frontě započalo dnes o 12. hod. v poledne nepřátelství. V postupu na Dvinsk bylo bez boje dosaženo Dviny. Jsouc povoláno Ukrajinou k jejímu těžkému boji proti Velkorusům, naše vojsko zahájilo postup směrem od Kovelu. Západní bojiště: Na mnohých místech fronty oživil večer dělostřelecký boj. Činnost pěchoty zůstala obmezena na výzvědné potyčky. Na vojenské objekty za nepřátelskou frontou byly ve velkém rozsahu vrhány pumy. Jedno létadlo napadlo Londýn. Ve válečném přehledě lyonského „Nouvelliste" připravuje se veřejnost na velkou ofensivu dohody. Udává se již den i hodina dohodového útoku, a to všude v provincii i v Paříži stejné datum, jakoby stejný hlas veřejnost o tom zpravil. „Nouvelliste" varuje před falešnými zprávami. „Matin" naznačuje, že tajemné datum francouzské ofensivy je druhý výroční den bitvy u Verdunu.

Dne 17. února. Na Piave a v území Monte Asolone byla činnost dělostřelecká živa. Vojska vojenské sku-

piny Linsingerovy bez boje obsadily Luck. Německá vojska vtáhla včera večer do Dvinska. Narazila jen na malý odpor. Chystané zničení dvinského mostu do povětří se nezdařilo. Po obou stranách Lucka jsou naše divise na postupu. Luck byl obsazen bez boje. Západní bojiště. U průplavu Oise-Aisne provedly oddíly pěchoty úspěšné výzvědy. Jihovýchodně Tahure vyrazily ludenské a durynské setniny proti zákopům, zbyvším 13. února v rukou nepřátelských, a přivedly zpět 125 zajatců. Zisku územního jsme se pro silné nepřátelské protiútoky opět vzdali.

Dne 20. února. Na Monte Pertica ztroskotal nepřátelský útok za těžkých ztrát pro nepřítele. Na ostatní frontě místy čilá činnost dělostřelecká. Vojska skupiny Linsingerovy postoupila dále směrem na Rovno. Dal na sever postupují Němci do Estonska. — Na západě dělostřelecké boje a větší šarvatky u Hourkomu, Juricourtu a Remeše.

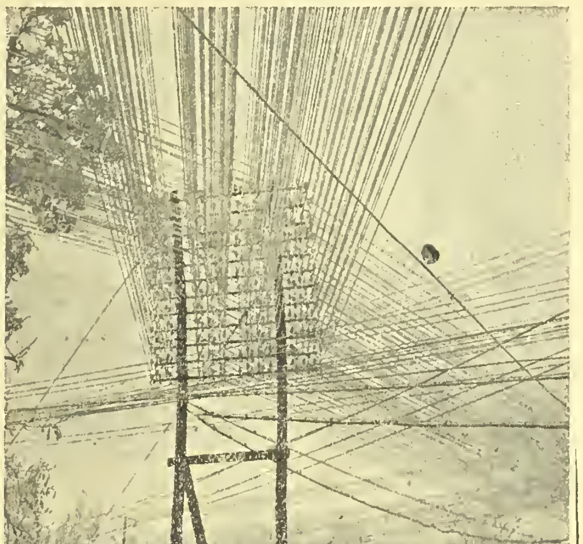
SMES.

Parlament opět zasedá. Přerušil jednání o řádném rozpočtu a zahájil debatu o zatímním rozpočtu čtyřměsíčním. Situace je nezměněná, ježto vedle Čechů a Jihoslovanů také Poláci provozují nejostřejší oposici. Vláda nemá za těchto okolností většinu, přes to ale doufá, že oposice už s ohledem na zachování parlamentu, jehož odročením a rozpuštěním vláda hrozí, nepovede boj do krajnosti a nezmaří přijetí rozpočtového provisoria. V úterý nebo ve středu dojde k rozhodnutí. Ve výboru branném jedná se o demobilisaci nejstarších ročníků domobrany v imunitním výboru o rozšíření poslanecké imunity a ve výboru ústavním o opravě zákona o rozšíření zdravotnického ministerstva. Císař přijímá v poslední době předáky parlamentních stran a jedná s nimi mezi jiným též o ústavní reformě.

Shoda polsko-česká. K dosavadním oposičním stranám české a jihoslovanské v parlamentě přibyla zásadní oposice polská. Dorozumění mezi Čechy a Poláky jest hotovou věcí pod tou podmínkou, že Čechové nebudou do sporů polsko-ukrajinských zasahovat jako rozhodčí, ale jen jako sprostředkovatelé. Češi dále ujednali s Ukrajinci, že tito nebudou provozovati žádnou zásadní politiku vládní a nepostaví se nikdy proti věcem českým a jihoslovanským.

10.000 K českému školství ve Vídni. Nejmenovaný mecenáš zaslal předs. Česk. Svazu posl. Staňkovi delší přípis, v němž poukazuje na důležitost českého školství ve Vídni. Jako příklad věnuje k tomuto účelu 10.000 K. Posl. Staněk, navazuje na tento přípis, žádá, aby česká veřejnost odváděla českému školství ve Vídni určitou národní daň, a sice nemajetní 1% svých příjmů a zámožnější aspoň 10%.

Německé úsilí o dělení Čech. Listy pražské přinesly zprávu, že představenstvo Úrazové pojišťovny dělnické bylo k návrhu pražského místodržitelství rozpuštěno ministerstvem pro soc. péči, které jmenovalo správcem tohoto důležitého úřadu Němce dv. r. Strachotinského a jeho nástupcem dv. r. Bláhu. Věc, která zasluhuje největší pozornosti. Ve druhém půlletí čtvrtého roku války máme tu co činiti s plánovitým tahem německonacionální politiky, která vzala si za úkol docíliti správní rozdělení Čech na Čechy české a Čechy německé a vybudování národnostně-německého nadpráví ve všech zemích českých. Politika německonacionální žádá rozštěpení i ústředních zemských institucí správních na odbory německé a české. V tomto případě vyhlédla si německo-nacionální rozdělovací politika za svou oběť samu Úrazovou pojišťovnu dělnickou, instituci tak vynikajícího sociálně-politického významu. Vzala si do hlavy, že dosud jednotný ústav musí býti rozpuštěn na samostatné oddělení německé a české. Záminkou k provedení těchto plánů byla Němcům volba presidenta Úrazové pojišťovny, Presidentem měl po Němci býti zvolen Čech. Než by ale volili Čecha, raději se němečtí přísedící nesúčastnili volby po tak dlouho, až konečně „pořádek" učinily státní úřady samy. Jmenovaly správcem představentva Úrazové pojišťovny zase Němce, aby dokumentovaly svoji tradiční „nestrannost" v zasahování do otázky česko-německé.



Obrázky k brest-litevským vyjednáváním: Ohromná spousta telegrafních drátů, jež roznášely po světě zprávy o mírových vyjednáváních v Brestu Litevském.

Německé káznice se plní. 14. t. m. vynesl mimořádný válečný soud berlínský několik rozsudků nad řadou mužů a žen, jež súčastnili se stávkových demonstrací. Jistý strojník, jenž odšrouboval brzdu u vozu pouliční dráhy, obdržel 3 roky a 6 měsíců káznice. 17letý mechanik byl odsouzen ke 3 měsícům vězení, poněvadž vybízel Rusy, aby demonstrací se súčastnili. Pro pokus zemězrady byl odsouzen k 6 měsícům káznice jistý truhlář, jenž nesl do kterési spolkové místnosti balík letáků, ke stávce vyzývajících. 2 roky a měsíců káznice obdržel jiný dělník, jenž volal na dav, by strhl četníky s koní. Tak se cení touha lidu po všeobecném míru.

„Národní Listy", které byly úředně zastaveny na dobu 14 dnů proto, že císařský manifest mírový otiskly teprve na konci třetí stránky, druhý den opět vyšly. Vláda zákaz zrušila po českém poslaneckém zakročení.

„Kde domov můj" a důstojníci. „Rovnost" píše, že ministerstvo války vydalo reservátní rozkaz, kterým se důstojníkům zakazuje povstávati při zpěvu hymny „Kde domov můj".

Pronásledování Rumunů v Uhrách. V uherském sněmu pravil rumunský posl. Miholim m. j.: „Na základě hanebných lži směšného podezírání a falešného výkladu přirozených a nevyhnutelných situaci, vzniklých válkou, bylo tisíce lidí vrženy do žalářů. Zvláště žaláře sedmihradské přeplněny jsou rumunskými vězni, starci, muži, ženy, děti úpí pod nelidskostí a nespravedlnosti uher. vlády. V Uhrách žije rumun. národ v politické porobě, a vládní politika uherská je až do dneška ve službách útisku." — Za tento projev obdržel poslanec Miholi důtku.

Rakouská vojska obsadila východní území. Stanovení podle článku 2. mírové smlouvy s Ukrajinou, která opět zřizuje co se týče nových hranic status qua ante, jak byl s velkoruskou říši, dospělo nyní, bylo úplně provedeno. Od 18. února obsadila naše vojska veškeré území až k říšské hranici bez veškeré příhody.

Žádné velkonoční prázdniny. Na vídeňské universitě nebude letos velkonočních prázdnin vzhledem k tomu, že se v zimě delší čas nepřednášelo. Podobné opatření bude asi zavedeno i na jiných školách.

Letní čas. Sděluje se, že letní čas, který se osvědčil v minulých dvou letech, bude od dubna opět zaveden.

*

Čtvrminutoví řečníci v Americe z hlavních nejúčinnějších agitačních prostředků pro válku. Americké časopisy oznamují, že vláda Spojených Států ustanovila, aby k rozšíření válečné propagandy cestovali po

pati a nalezneme jeho stopy. Ach ano, tam dole se rozkládalo město s mramorovými paláci, zlacenými chrámy a ohromnými lázněmi a divadly, sochami divných model a bohů, ozařováno tímtéž sluncem a jeho paprsky, jako dnes Kromlaix. Tehdy byla říčka skutečnou řekou a bílé břízy skláněly se nad jejími břehy a květiny a ovocné stromy voněly v zahradách. Menhir stál již tehdy na nynějším svém místě a pozoroval veškeru onu slávu a nádheru, ale i všechny neřesti a zlo, neboť ono město, bylo právě tak jako města naše, zbudováno lidskou krví. Všichni občané účastnili se řeží na zemi, každý muž byl opásán mečem a krev lpěla na jeho prstech. Bůh se na ně rozhněval a jich modly nemohly je zachrániti. — Staří Římané, byli vlci v lidské podobě! Byli dětmi Kainovými. Trpělivost Boha vzala konečně za své, a jediným vzmachem je zničil, jako neúrodnou plevel. Jediný pohyb jeho ruky stačil a moře se vzdulo a pohltilo město, pokryvší je pískem a skalinami. Muži, ženy a děti byli rázem pochováni v ohromném hrobě a tam odpočívají všichni — —"

„Až do soudného dne!" vpadla mu Marcela slavnostně do řeči.

„Jsou již odsouzeni," pravil Arfoll. „Rozsudek byl již vykonán a nyní dřímou věčný sen. Je to jen pověra, že lidé kdysi opět z hrobu povstanou."

Marcela chtěla odporovati, leč slovo „pověra" ji oněmělo. Měla jen temnou představu o jeho významu, ale vzbuzovalo v ní vždycky bázeň. Bylo to zamilované slovíčko, abychom tak řekli heslo, potulného učitele, a on používal ho za nejrůznějších okolností, aby jim vyjádřil všechny možné myšlenky a děje.

Rohan téměř nedýchal. Ve skutečnosti byl nanejvýše udiven, nad slavnostním tonem, jimž mistr Arfoll promlouval, neboť znal i veselou a něžnou stránku povahy svého váženého učitele, kterého dosud zřídka kdy viděl tak vážného a smut-

Kmotr Arfoll byl potulným učitelem, který bloudil od místa k místu, ode dvorce ke dvorci, vykonávaje své strastiplné řemeslo. Rohan náležel k jeho žákům. Mnohokráte již poslouchal jeho učení — za krásného počasí na louce a za deště a nečasu v tiché jeskyni na břehu moře. Arfoll byl snílkem a naučil i svého žáka sníti. Do kostela nechodil, modle se k Bohu jen ve volné přírodě, jejímž byl velikým obdivovatelem; kázal a hájil úplnou svobodu náboženství, a přece poučoval mladé svoje žáky z bible — této knihy knih, jak říkal. Mnohý kněz a mnohý vojín nazýval ho svým přítelem, přes to, že nikdo snad nenáviděl více církevní ceremonie a polní bitvy, než on. Zkrátka a dobře: byl vyvrhelem, jeho ložem holá země, jeho domovem volná příroda, jejíž posvátnost ho naplňovala a bloudil z místa na místo, jako neklidný duch.

Od poslední jeho návštěvy v zdejší krajině, uplynulo několik měsíců; proto způsobilo nále objevení úžas.

„Jste řídkým hostem, mistře Arfolli," poznamenal Rohan, podávaje mu ruku.

„Byl jsem tentokráte daleko — až v Brestu," zněla odpověď. „Ach, moje cesta byla velmi, velmi smutná: V každé obci jsem viděl Rachel o svoje dítky truchlící. Velké změny nastaly, a ještě větší jsou k očekávání milý synu. Vrátil jsem se, ale nalezám dosud menhir nezměněn. Nic není věčné jen smrt — jen ta jediná."

„Přinášíte tedy špatné zvěsti, mistře Arfolle?" tázal se Rohan zkormouceně.

„A odkudž bych přinášel dobré? Ach, milé děti, vy jste dosud mladé a nechápete ještě hoře a světový žal. Povězte mi, proč má právě tento studený a bezduchý balvan vytrvati," pokračoval ukazuje na menhir, „když lidé, města, lesy, hory a řeky, bohové na svých trůnech a mocní panovníci zanikají, beze stopy mizí? Před tisíci a mnohými tisíci lety byla prolévána krev na tomto balvani, lidé byli na něm obětováni,

Spojených Státech řečníci obzvláště vyškolení, kteři by informovali obyvatelstvo o příčinách války a válečných cílech amerických. K tomuto úkolu bylo vyhlédnuto 15.000 řečníkň, z nichž každý má pronášeti řeči, trvající pouze čtyři minuty. Ježto má každý řečník pronésti denně deset řečí, bude docíleno rekordu 150.000 řečí denně. Řečnické období má trvati 20 dnů, tak že budou proneseny celkem tři miliony řečí. Že běží v daném případě o řečníky mimořádně vyškolené, o tom nemůže býti pochybností. Jest zajisté veliké umění vtěsnati do doby pouhých čtyř minut řadu suggestivních důvodův a pádných. strhujcích momentů. Americký duch projevuje se v této akci v celém svém charakteru a v celé podstatě: smysl pro velikou úsporu času, praktické řešení zásady „čas jsou peníze" a vrozený odpor k rozsáhlé frazeologii a sentimenálnímu lyrismu.

Třicet tisíc žen na frontu! Vojenská správa hodlá zříditi pro ženy nový obor činnosti, jakoby neměly dosti práce v zázemí, v továrnách, závodech a domácnostech. Žen má býti nyní použito ve větší míře k účelům vojenským. Bude přijato asi 30.000 žen, které mají býti v obvodu armády na bojištích umístěny jako pomocné síly dle čtyř různých kategorií, totiž asistentky v ambulatořích, koncipientky, telefonistky, písařky na strojích, ošetřovatelky nemocných, ředitelky hospodářství atd., obdrží plat 60 až 200 K měsíčně, zaopatření, byt a oděv. Stáří od 16 roků. Dobré zdání o tělesné způsobilosti vystaví vojenští lékaři. Uchazečky přijímají vojenská velitelství. Dle těchto líčení nastane pro ženy v Rakousku — praví „Arb.-Ztg." — ráj, proto budou posílána šestnáctiletá děvčata na frontu, čímž bude sociální péče o ženu posílena a rozšířena. Slýchali jsme vždycky, že žena patří do rodiny a ne do kanceláře a továrny, čímž se vyvracejí kořeny křesťanského rodinného života. Nyní jest to ale sociální péče, když jí užíváme v dosahu armády v poli.

Jak zaplatíme válečné dluhy? (Z anglické úvahy.) Je možná trojí cesta. Buďto by mohl býti dluh tento prostě škrtnut, vymazán ze knih, jak se říká, ale to není možno. Tato cesta by nás všecky zničila a země, která by sáhla k tomuto prostředku, stala by se diskreditovanou bankrotářkou bez kapitálu a bez surovin, jimiž by mohla opět v život uvésti svůj průmysl a obchod. Druhá možná cesta: vybrat onen peníz ve formě daní. Loňského roku jsme tímto způsobem uhradili 570 milionů. Ale z toho nutno ubrati 140 milionů daní ze zisků válečných, neboť tento pramen skončením války vyschne. Daněmi možno nám získati nanejvýš 350 milionů, my však jich potřebujeme 600. Plně se tu spolehnouti není tedy také možno. A nyní třetí prostředek: musíme si potřebných peněz vyžádati na majetku. Neměli jsme slitování s lidskými životy, nesmíme ho mít ani s bohatstvím. Svůj národní dluh musíme umořiti zabráním přebytečného soukromého jmění. Co dělo se v těchto strašlivých letech? Několik milionů z nás žilo v bahnech a špíně, ve stálém stínu smrti. Další miliony se držely. Ale spousta hrabala z neštěstí světa poklady. Ty nutno zdanit.

Jmění Američanek provdaných v Rakousku a Uhrách. Ve spojitosti s přípravami konfiskace rakousko-uherského majetku ve Spojených Státech píše washingtonský „New York Herald", že v případě neudají-li hraběnka Laszlo Szechenyi někdejší miss Gladys Vanderbiltová, dále hraběnka A. Sigray a jiné ještě dámy americké společnosti, provdané za rakouské či maďarské šlechtice, vládě Spoj. Států své jmění, bude nutno konfiskovatii veškeren jejich majetek. Usuzuje se, že mají hraběnky asi 12 milionů dolarů. Hraběnka Sigray jest nejmladší dcerou jistého bohatého majitele dolů v Montaně. Provdala se r. 1910 t. j. právě dvě léta po Gladys Vanderbiltové.



Z obsazených krajů Francie: Dobře zabepečený německý útulek v kamenných lomech na břehu Mosy ve Francii.

□ □ □

HOSPODÁŘSKÝ VÝZNAM UKRAJINY.

O bohatství úrodné Ukrajiny bylo v poslední době již mnoho napsáno. Ukrajina má však větší význam i pro rakouský průmysl, poněvadž průmysl ukrajinský je většinou zaostalý a pak, že bude tato nová republika aspoň po dobu trvání války a i několik let po jejím skončení na naši říši odkázána. Již před válkou vyvážely se tam od nás mnohé průmyslové výrobky. Mimo importu našeho odvážely do Ukrajiny Anglie, Německo a Amerika a to hlavně hospodářské stroje, jmenovitě pluhy, mlátičky, stroje sekací a p. Pokud se týče vývozu kos a srpů stálo tu ode dávna v popředí Rakousko, ačkoli nutno uznati, že toto odvětví průmyslné v posledních letech se v Rusku značně pozvedlo. Rakousku nekonkuroval v tomto ohledu žádný. Pokud se týče průmyslových nástrojů, dodávalo Rakousko jen dřevěné nástroje obráběcí, zatím co Německo skytalo ostatní. Pilníky, dodávala Anglie a pily Francie. Nožířské zboží kuchyňské náčiní a p. byly v Ukrajině velmi hledanými. Pokud se týče lamp dovážely se v posledních letech jen lepší druhy, poněvadž obyčejné výrobky vyráběly se doma a mimo to zatlačováno bylo toto odvětví rostoucím vzmachem osvětlení elektrického. Mimo strojů hospodářských dovážela Ukrajina i malé elektromotory, které z části obstarával i trh domácí, dále parní turbiny, jež dodávalo jmenovitě Německo a Švýcarsko. Rovněž i dynama byla importována z ciziny. Odbyt automobilů byl vzdor špatným silnicím v Ukrajině velmi silným. Tak bylo na př. v konsulárním okrese kijevském prodáno r. 1912 na 180 aut a v městě Kijevě zvýšil se počet autodrožek ze 6 na 60. Většina těchto aut pocházela z Rakouska a Německa, při čemž se dávala přednost více Rakousku. Italské a francouzské typy nebyly tu ani před válkou oblíbeny. Pokud se týče jízdných kol (biciklů) kupovaly se hlavně z Anglie a Německa. Bezprostředně před válkou vešly v oblibu motorová kola, jež většinou dováželo Německo. V okresu kijevském bylo r. 1912 prodáno na 65.000 šicích strojů, z nichž bylo jen asi 15% domácího původu kdežto zbytek dodala Amerika, Anglie a Německo.

a totéž se opakuje i dnes ještě — lidé jsou stále ještě obětováni."

Řekl to tichým, smutným hlasem, jako by k sobě hovořil. A nyní teprve pozorovali oba milenci, že měl v ruce knihu — starou bibli, v bretoňském nářečí psanou, ze které poučoval svoje žáky.

Všichni tři kráčeli nyní vespolek, až došli ku kraji zeleného trávníku. Hluboko pod nimi, téměř až na okraj moře, rozprostíralo se Kromlaix, se svými bělavými a modravými domečky, s doškovými a šindelovými střechami. Tu a tam zvedaly se i vetché chaty, stlučené ze starých rybářských člunů a jen slamou pokryté, sloužící většinou, co skladiště sítí, plachet, vesel a jiných, k rybaření potřebných věcí, aneb užívané co stáje; mnohé však byly i obývány chudičkými rodinami.

Vesnička ležela těsně na hranici Oceánu; jeho vody prolézaly podzemními, vyhlodanými děrami mnoho mil daleko do pevniny klokotajíce a vtékajíce do zelených solných lachovišť, vytvořených močály Léony Byla to osamělá ves, na míle od jiných vzdálená a den jak den bouřím vystavovaná a zkáze téměř propadlá. Kam oko dosáhlo, nic než nekonečné moře a rozervané, rozeklané skaliny pobřežní, v nichž vichřice a voda vytvořily nejbujnější a nejpodivuhodnější postavy. V bouřlivých dnech bylo tu smutno a teskno. V době však, kdy Arfoll a oba mladí lidé pohlíželi dolů, dýchal tento kraj mírem a spokojeností. Kolem kocábek a člunů hrály si děti; muži odpočívali dvojmo i trojmo v měkkém pískoví, kouříce svoje krátké dýmky, či sítě spravujíce. Kouř vystupoval z komínů malých domků, zpříma jako svíce, k nebi zářícímu nejjasnější modří. Všude panovalo ticho a klid a zdálo se, jakoby bylo slyšeti dech vísky, dřímající to bytosti. Na malém návrší, vrouben hřbitůvkem vypínal se vesnický kostelík z červeného žulového, jehož věže pokryty byly zeleným

mechem, a jehož střecha leskla se slanou rosou, kterou tam zavál dech moře.

„Kdyby onen balvan mohl mluviti, jak hrůzné pověsti by asi vypravoval!" pravil mistr Arfoll, pohlížeje do hlubiny. „Byl kdysi čas, kdy se tu kol do kola rozkládal divoký prales a hluboká řeka rozrývala údolí. Veliké, kvetoucí město rozkládalo se na jejich březích a jeho obyvatelé, klánĕli se podivuhodným bohům."

„Vyprávěl jsem již o tom panu faráři," podotkl Rohan. „Jak podivné věru! Říká se také, že ve svatvečer vánoční je slyšeti pod vodou zvonění zvonů a že mrtví se procházejí městem. Stará Brieux-ová, jež zemřela o loňských vánocích, vypravovala před svou smrtí, že to všechno viděla a slyšela."

„To je babský klep, pověra! Mrtví odpočívají," odvětil potulný učitel, smutně se usmívaje.

Tento úsměv pobouřil pověrčivou Marcelu; dodala si odvahy, aby bránila staré pověsti. „Vy tomu nevěříte, mistře Arfolle? Bohužel, nevěříte i mnohé jiné. Matka Brieux-ová byla věru dobrou a pobožnou ženou a nikdy nelhala."

Všechno to jest pověra, a pověra je špatnou vlastností," odvětil Arfoll klidně. „V náboženství, v politice, ve všech životních záležitostech je pověra kletbou, milé dítě! Způsobuje, že se lidé bojí mrtvých, fantomů a nocí a že snášejí moc zlých panovníků a moc zlých skutků, poněvadž v tom shledávají osud. Pověra udržuje špatné krále na trůnech, pokrývá zemi potoky krve, a ničí srdce, jež milují pravdu. Ano, ano, milé dítě, pověra může špatného člověka proměniti v boha, v modlu a způsobiti, že se mu všichni lidé klánějí a zaň zmírají jakoby byl vskutku božského původu."

„To je pravda," pravil Rohan, pohlížeje úzkostlivě na Marcelu; pak jakoby chtěl svésti učitele s načatého rozhovoru řekl: „A je to pravda, že tu kdysi stávalo veliké město?"

„Různé známky tomu nasvědčují. Netřeba ani hluboce ko-



Nezdařený titul knihy.

„Každý svým vlastním zvěrolékařem."

*

Ta cizí slova.

Paní Hubková se chlubí: Má dcera se bude vdávati, vezme si jednoho insolventa hospodářské školy.

*

Dalekozraký.

„Ten uchazeč o místo účetního činí dojem energického člověka."

„Zdá se, a tím hůře — to bude dřina, až ho budu chtít jednou vyhodit."

*

Dvě radosti.

„Tak jsem slyšel, že jste prodal vilu?"

„Ano, ano. Mám velikou radost. Má-li člověk vilu zažije s ní vůbec jen dvě radosti. Po první když ji koupí, a po druhé, když ji prodá."

*

Také útěcha.

Pán (na stanici lokální dráhy): To je hrůza, kdy pojedeme dále, vždyť už tu stojíme přes půl hodiny?"

Konduktér: „Nic si z toho pane nedělaj .... Jest tu čerstvý vzduch, a velmi krásná poloha."

*

Malý omyl.

Pan vrchní: Ceny našich pokojů jsou od tří korun nahoru."

Zbohatlík: Tak mi tedy dejte pokoj v pátém poschodí.

*

Osud.

„Co pak tak naříkáš kluku?"

„Ach Bože, Bože — měl jsem dojíti panu učiteli pro pijavý papír a on mi spadl do vody."

*

Paralela.

„Co je to vlastně komorní myslivec?"

„Inu, to je člověk, který ničí v komorách šváby, rusy a štěnice."

„A ták — teď už si vysvětluji co to je tělesný myslivec."

*

Přeřekl se.

Soudce: „A bylo možno vyslechnouti, co se v sousedním pokoji hovořilo?"

Kuchařka: „Ne."

Soudce: „Ani když se přiložilo ucho ke klíčové dírce?"

Kuchařka: „Ani to ne."

*

Zapomětlivý.

Návštěvník: „Proč pak tu máte viset ten kapesník a suk na něm?"

Hostitel (nemocný): „Abych si vzpomněl, že mám každé dvě hodiny užívat kapky."

*

Příjemno

Pan (potkav na ulici svého přítele advokáta): „Včera mi napadl velmi komplikovaný právnický případ, chtěl jsem vám ho vypravovati, ale zapomněl jsem ja to bylo."

„No, to je pěkné od vás."

*

Aby nevystřízlivěl.

Je to pravda, že se mladý pan Jezerský předešlý týden, uhnav si řádnou opičku, zasnoubil s tou ohyzdnou slečnou Mrkvičkovou?"

„Ano, ano! A ona mu nyní posílá denně pět lahví vína, aby nevystřízlivěl.

*

Oekonomická životospráva.

Piják: Budu-li takovýmto způsobem cucati dále, budu prý žíti nanejvýš ještě tři měsíce, povídal pan doktor; omezím-li se ale na jednu čtvrtku denně pak vydržím ještě dvě léta. Hm. Dvakráte 365 rovná se 730 čtvrtkám, 15krát 90 jest 1350 čtvrtek! Nuže tedy ponechme to při těch 15ti denně.

Fušařina.



„Co pravíte? Již po tři měsíce trpí vaše choť revmatismem? A neděláte nic proti tomu?"

„Ale jak pak by ne — všechno co se doporučuje v novinách, jinak by byla již dávno zdráva!"

Politování hodno.



„Jakže, padesát korun jest účet tvoji paní za hudebniny?"

„Ano, ano, a to za měsíc — za jediný měsíc, dovedeš si představiti, co jsem vytrpěl!"

Zná své zboží.

„Jakže, pane Ramajzl, vy že jste se stal vegetariánem? Vždyť jste přece zřídil továrnu na guláš?"

*

V kanceláři.

Šéf: „Višňáku, když vás vidím tak dělati jednu „botu" za druhou, pomýšlím vážně na to, zavésti i ve své kanceláři botenky."

*

Pak prý sedláci neprodávají lacino.

Selka Mastičková chlubila se, že prý prodala ve městě náramně lacino husu, pouze za tři špulky nití.

*

Zpráva z novin.

Včera klesl na Renwegu k zemi sluha Christian Neudorf. V nemocnici bylo zjištěno, že omdlel z hladu. Jest sluhou v úřadě pro výživu lidu.

*

Z cizích luhů.

Hejtman: „Vopálko, podle čeho poznáte bulharského důstojníka?"

Vopálka: „Podle řeči."

*

Dnes.

Tulák řeční ku svým botám: Sloužily jste mně až do roztrhání a přece doufám, že za vás ještě deset korun dostanu. Škoda jen, že není alespoň jaro! ...

*

Jaký pán takový ...

„Johane, řekl jste ševci, že nejsem doma?"

„Služka mu to řekla! ... Já jsem mu totiž také dlužen."

*

Výhoda podvýživy.

Včera oběsil se ve Stromovce na papírovém provaze diurnista Nejed. Provaz se nepřetrhl.

*

Nemyslitelné.

Student k bytné: „To je věru hloupé! Poslala jste strýčka pryč s poznámkou, že jsem v hospodě a já jsem vlastně jen k vůli němu zůstal doma a tudoval."

Bytná: „No jó — ale kdo by si to taky byl pomyslil."

*

Obchodník ve čtvrti chudiny.

„Prosím vás, jak to děláte, že stále bohatnete, ačkoli vaši zákazníci jsou chudí a vy přispíváte na každý dobročinný účel?"

„Náramně snadno. Dám-li dobročinný účel 500 K, přirazím to na zboží a vždy ještě vydělám."

*

Z hovorů na Ringstrasse.

„Pane, mám nervosu a chodím s ní k doktoru Wirthovi."

„Ah! K doktoru Wirthovi?"

„Znáte ho? Vám pomohl také?"

„Ano, pomohl ..."

„Od těžké nervosy?"

„To ne, ale od těžkých peněz."

*

Při prohlídce.

Vojenský lékař (k zeměbrancovi): „Co vám chybí?"

Voják: „Mám docela špatný sluch."

Lékař: „To nic nevadí, jak vám houkne dvaatřicítka nad uchem, zcela jistě uslyšíte. Geeignet!"

Lékař (druhému): „A co vám chybí?"

Voják: „Prosím, pane doktore, trpím mnoho na přeměňování v očích. Kde přijdu, zdá se mně, že vidím žida. Přijdu-li do vojenské nemocnice, vidím žida, přijdu-li do kanceláře, vidím žida, přijdu-li do kuchyně, vidím zase žida a tak kam přijdu, všude vidím samé židy."

Lékař: „To nic neškodí! Já vás z toho vyléčím. Půjdete na frontu (do pole) a tam nebudete míti takové vidění."

Žádejte všude ve veřejných místnostech „Víd. Illustr. Noviny“!



Chcete býti od svého

Rheumatismu

dny, bolestí v kyčlích důkladně vyléčeni?

Tisíce již uzdravených!

Bolesti v údech a kloubech, napuchlé končetiny, schromené ruce a nohy, škubání, píchání, tažení v různých částech těla, ano i slabost očí jsou následky rheumatických a dnavých chorob.

Nabízím Vám

přírodní prostředek k uzdravení!

Žádný povšechný lék, nýbrž léčivý prostředek, jaký dobrotivá matka příroda poskytla trpícímu lidstvu.

Každému bezplatně na zkoušku.

Pište mi ihned, zašlu Vám svůj prostředek a své poučné pojednání zcela zdarma. Stanete se mým vděčným stoupencem.

Expedice lékárny „U opery“ Budapešť VII., oddělení 169.

2107

Dobré strojky k holení a stříhání vlasů.



Ia břitvy ze stříbrc oceli K 3·— 4·— 5·— naprosto bezpečné strojky na holení poniklované K 3·—, 5·—. známka „Perfekt“ se 6 noži K 12·—, 15.— 20·— Na obě strany broušené nože do zásoby, tucet 4·50, 5·—, 6·— Prvotřídní strojky na stříhání vlasů K 9·—, 11·—, 12·—. Nehodící se vymění nebo peníze vrátí Zasílá na dobírku nebo za předem zaslaný obnos 1971

c. k. dvorní dodavatel

HANUŠ KONRAD,

zasílatelský závod v MOSTĚ č. 1593. (Čechy.

Obšírný ceník zdarma a vypl

Oslnivě krásný obličej

s mladistvou pletí si udrží paní a dívky až do pozdního stáří jen používáním mého tisíckráte vyzkoušeného receptu **Všechny nečistoty kůže,** jako pihy, vřídky, játrové skvrny zmizí! Zasílám každému na požádání když mi pošle známku na odpověď opis toho receptu zcela **zdarma!** Pište ihned na adresu **Fr. Menschik, Vídeň 62. Fach 1. Oddělení 30.** 1997

Nejlevnější inserci při velkém úspěchu poskytují „Vídeňské Illustrované Noviny“!

---

500 korun!

Vám vyplatím když můj „Ria balsám“ nevyhubí Vám od kořkuří oka, bradavice a rohovité výrostky v kůži do 3 dnů bez bolesti



Staré díky a uznáv. dopisy. Cena 1 kelímu s ubezpečujícím dopisem K 2·75, 3 kelímky K 5·50. 6 kelímků K 8·50

Kemeny Košice (Kaschau.)

I pošt. schránka 12/650. Uhry.



Nové rady pro nemocné

Sepsal jsem spis, abych v něm ukázal mil onům trpícím jedinou cestu k uzdravení Tyto rady nestojí ani haléře a tato kniha bude každému, kdo se cítí nemocným, neduživ., slabým a malomysl. zdarma poslána Můj spis je výsledkem 50letého myšlení a studia, obsahuje výtah bohatých, praktických zkušeností a mnoho důkazů vynikajících mužů vědy 1953

Kdo se chceš zachrániti,

následuj mého učení, které již mnoha tisícům pomohlo. Ať povstala nemoc starostí, zármutkem, přepracováním, ať bylo utrpení způsobeno

lehkomyslností a nestřídmostí

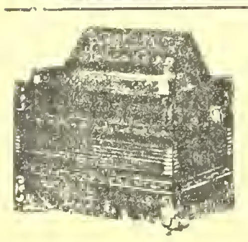
všem utlačeným, neschopným k práci, lidem slabé vůle ukáži vědeckou a

přirozenou cestu

k osvobození od nervových nemocí, nespavosti, nechuti ku práci, tělesné a duševní slabosti; suchého lámání, bolestí hlavy, poruch zažívacích i žaludečních a mn. j. nemocí. Pište ihned lístek a žádejte zdarma a franko **muj „Ukazovatel cesty“**

Lístek adresujte na

Ernst Pasternack, Berlín, S., O., Michaelkirchplatz 13, odděl. 663.





Velký výběr

všech hudebních nástrojů, jako **gramofonů, harmonik, houslí, louten, kytar, citer, mandolin, křídlovek, klarinetů** atd. — Velmi levné ceny. — Ceník zdarma 1958

G. Stiastny, Vídeň XVII., Kalvarienberggasse čís. 36

Žádejte všude Vídeňské Illustrované Noviny!

Každá paní



čte můj velmi zajímavý spis

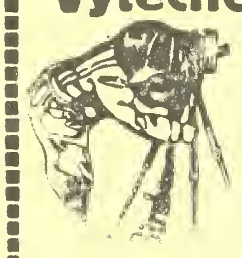
„Moderní ošetřování poprsí“

Zcela bezplatný.

Okamžitá rada při slabosti a při nouzi o plnost. pište okamžitě na adresu:

Ida Krausová Prešpurk Schanzstrasse 2. Odd. 37. Uhry

Výtečné fotostroje



zvláště do pole se světelnou optikou.

Rychlofotografické stroje a potřeby **Komory pro začátečníky** s přípravami a návodem: K 3·50, 4·20 a 6·80. Komory sklopné 6×9 K 12·— 9×12 K 15·—. Stroje Luxusní až do K 900·—.

Desky, pohlednice a přípravy vždy na skladě

E. Birnbaum. fotozávody. **Rumburk 55,** Čechy.

Vyznamenán c. k. rakouskou státní medailí.

Nejlacinější nocleh

Vídeň II., Novaragasse č. 45

(blíže Praterstern u)

Čisté postele pro pány po K —·60 —·80 a 1·—. · Pokoj s dvěma lůžky K 2·40

Inserujte ve „Víd. Ill. Novinách“!

Skvělý vedlejší výdělek

naskytuje se **zástupcům pojišťoven, kolportérům jednatelům a vůbec osobám v lepších rodinách obeznámeným ve všech místech.** Reflektanti račte zaslati nabídky s udáním referencí a přilož. známkou na odpověď pod zn. „Vedlejší výdělek“ do admin. t. l. načež další sděleno bude.

Nepříjemné chloupky

v obličeji i na těle odstraníte bez bolest

i s kořínkem!



mým chloupky odstraňujícím prostředkem „Rapidenth“. Místa, na nichž chloupky se tvoří odumřou, takže chloupky více růsti nemohou Žádné svrbění kůže, mnohem lepší, než elektrolysa Žádný prášek Od Dr. Clasena a Dr Ergusa odporučeno. **Cena K 6.80.** Zasílá diskretně proti dobírce

salon J. Oswald, Vídeň XIII., Penzingerstrasse 50, odd. 13. 2051

Obchodní hodiny od 9 12 a od 2 4

Podporujte „Komenského!“

Žádejte

všude ve veřejných místnostech týdně vycházející

„Vídeňské Illustr. Noviny“!

Živnostenská banka filiálka ve Vídni

okres Korneuburg

SMĚNÁRNY VE VÍDNI:

I., Herrengasse 12. I., Graben 15. II. Praterstrasse 24. III., Landstr. Hauptstr. 88. IV., Favoritenstrasse 4. V., Margaretenstrasse 71. VI., Gumpendorferstr. 100. VII., Mariahilferstrasse 84. VIII., Josefstädterstr. 103. IX., Porzellangasse 9. X., Favoritenstrasse 95. XII., Meidlinger Hauptstrasse 15. XX., Am Spitz 15.

Vklady na knížky 3½%

akciový kapitál K 80,000.000·— Reservní fondy přes K 23,000.000·—

FILIÁLKY:

Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Hradec Králové, Jihlava, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Olomouc, Moravská Ostrava, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, a Terst s expositurou v Gradu a Opatii.

Centrála v Praze založena r. 1868.

Majitel: Družstvo „Vídeňské Illustrované Noviny“. — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdíra. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdíra a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce: Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna: Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejí — Příspěvky honoruji se dle obvyklé sazby až po uveřejnění Neuveřejněné se nehonoruje. —
Rukopisy se nevracejí
Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 10.

Jednotlivá čísla 40 hal.
Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.
Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni X.
Inserty přijímají: Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.
Ceny insertní: V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 7. BŘEZNA 1918.

Zbořený most přes řeku Tagliamento u sv. Daniela.



Úplná kapitulace Ruska. — Druhá konference v Brestu Litevském. — Pochod rakousko-uherského vojska do Podolska. — Obtíže mírového jednání Rumunskem.

VÁLKA NA VÝCHODĚ.

Němci pokračují v nové válce proti Rusku, obsadili Estonsko, Livonsko a postupují na Bílou Rus, Reval, Minsk, Rovno a Dubno jsou v jejich moci, ale přece jen táhnou Němci dále, přes to, že bolševická vláda úplně kapitulovala, do Berlína svého kurýra vyslala a obnovila mírovou konferenci v Brestu Litevském. Německo chce mír násilný.... Německá vojska překročila opuštěnou linii ruskou a na frontě 1000 km hnula se dále proti Rusku. Hned po prvním pohybu armád však uvedena byla v Petrohradě do pohybu jiskrová telegrafní stanice. Petrohradská vláda prohlašuje ochotu jednat o mír, aby zabránila německému postupu do Ruska. Triumfovala síla zbraní. Úspěch je tu. Podobný jako byl rychlý vpád do Belgie. Vojensky Německo překvapuje ve čtvrtém roce války stejně jako v prvním, stejně na východě jako na západě. Jsou lidé, strany a směry v Německu, kteří opojují se úspěchy okamžiku, jásají, šílí radostí a heslem jejich jest: „Jen ku předu!" Berlínský „Vorwärts" věnuje úvahu nové situaci, která nastala prohlášením petrohradské vlády, že je ochotna nyní přijati německé podmínky a vyjednávati dále o mír a ukazuje na nenasytnost německých šovinistů. Praví: „Opět tedy bylo jiskrovou telegrafií obnoveno spojení. Bolševická vláda vyvozuje důsledky ze skutečnosti, kterou sama konstatuje, že scházejí jí nutné mocenské prostředky k boji proti zahraničnímu nepříteli. Kapituluje. V tomto okamžiku zvedají se však opět chraplavé hlasy, volající: Mír? O tom nemůže býti řeči! Litva, Kuronsko, Polsko? Není dosti, není dosti! Potáhneme nyní, potáhneme dále! Otevřeně vystupuje mínění, že Německo nesmí se již spokojiti s podmínkami brestlitevskými. Musí jíti dále a žádati aspoň ještě vyklizení Estonska, Livonska, Finska a Ukrajiny. Jiní zase míní, že boj proti bolševismu je hlavní věcí, že s bolševickou vládou nesmí se vůbec sjednávati mír. Přestávka ve velkém tanci smrti na východě. I v Anglii a Francii ozývají se nyní rozvážné hlasy. Ale nacionalistické housle hrají zuřivěji, jakoby válka měla přečkati svět a nikoliv svět válku. „Vorwärts" poukazuje však na to, že jedná se o mír násilný, což má nesmírnou důležitost pro budoucnost. Praví: „Tak tedy jsou věci: ruská vláda je ochotna přijati podmínky bres-litevské, klade sama důraz na konstatování skutečnosti, že tato ochota je jen následek překvapujícího německého postupu. Tímto konstatováním snaží se docíliti dvojího: Předně akce na venek deklarovati, že mír, jejž je ochotna sjednati, není dle jejího názoru žádný mír dorozuměním. A za druhé chce se krýti doma, prohlašujíc, že ustupujíc jen tlaku přesily, podpisuje mír, který označila jako imperialistický."

*

Německo chce rozdrobiti veleříši ruskou. Prozradila to liberální „Vossische Ztg.", která píše o posledních řečech Kühlmannových, ve kterých Kühlmann praví, že je otázkou, zda a kdy zase vznikne velká ruská říše, že úprava poměru Německa k východu vyžaduje největší péče jakožto jedna z nejdůležitějších otázek německé celkové politiky, neboť obnova přátelských styků a také styků obchodních k nejsilnějšímu útvaru, který má nejbohatší budoucnost, a jenž v oblasti bývalého ruského carství se již krystalisoval, je krokem na cestě k prozíravé, také s budoucností počítající východní politice. V těchto větách spatřuje „Voss. Ztg." potvrzení, že německá politika chce na východě nárazníkové státy, k nimž modelem byl podnět ke zřízení polského státu. „Voss. Ztg." vyslovuje se proti této směrnici německé politiky a píše: Musíme si býti jasni o tom, že tato polská politika není ničím více nežli modelem na východě provozované politice nárazníkových států vůbec. Již nyní postřehujeme úmysl berlínské a vídeňské vlády, v ukrajinské otázce učiniti nějaké koncese Polákům. Uspokojení Poláci nebudou, je to však nejkrásnější příležitost, aby také Ukrajincům udělen byl štulec. Snad budou pak uražení Poláci a Ukrajinci odškodňováni na útraty Litevců, a tak bude na východě svaz nespokojených rozmnožen o třetího člena. Tyto chyby nelze vytýkati žádné vládě, neodsoudíme-li v zásadě politický zá-



V parku vojenské akademie císaře Františka Josefa ve Vídni staví se pomník hrdinům ve světové válce padlým. Slavnostního položení základního kamene súčastnil se také arcivévoda Bedřich.



Kardinál Piffl vítá arcivévodu Bedřicha při slavnostním položení základního kamene pomníku padlých hrdinů, který staví se v parku vojenské akademie císaře Františka Josefa.



Po slavnosti defilovali vojenští akademikové před arcivévodou Bedřichem.



V Drážďanech zahájena byla v těchto dnech sočská výstava c. a k. tiskového stanu: 1. Král August saský. 2. Major Sobička správce umělecké skupiny tiskového stanu.

v této válce tak často již osvědčila se neschopnou. Aby se dostalo trochu obilí z Ukrajiny, odpuzuje se 20 milionů Poláků. Teprve až proletariát hodí svou moc na váhu, bude možný skutečný mír dorozumění. Pak hromadná stávka, vypuknuvší ve všech zemích, povalí a smete lidi násilí, přinese světu mír a povede konečně k definitivnímu vítězství proletariátu."

*

„Arb.-Zetung" píše o novém obratu poměru mezi Ruskem a Německem, poukazujíc k tomu, že Rusko nemůže se nyní bránití. Jeho armáda se rozutekla, válečný průmysl je v rozkladu, uvnitř země zuří občanská válka a hlad. Rusko je nuceno kapitulovati. Avšak ti, kteří skládali své naděje v bajonety a kanony, mohou nyní triumfovati. Budou jásati, že jejich methoda se osvědčila. Mají však opravdu příčinu k jásotu? Že bezbranný národ musí si nechati diktovati, jest samozřejmé, je však jen otázkou, je-li moudré, použíti násilí v takové míře. Když hrabě Czernin jel do Brestu, slíbil uzavříti mír dorozumění, ale mír, který donucuje Rusko moci zbraně, není mír dorozumění, to je pravý vítězný mír, o jakém sní všeněmečtí generálové a pruští junkéři. Takový mír musí vyvolati pomtychtivost v srdci ruského národa. Takový mír rozplamení na západě nové nové vášně proti ústředním mocnostem a bude-li takový mír zárukou budoucnosti, jestli nás přiblíží všeobecnému míru, je veli-

klad, z něhož vyvěrají. Nelze se jim vyhnouti, jestliže na východě budeme dělati politiku nárazníkových států.

□ □ □

NĚMEČTÍ SOCIALISTÉ NA OCHRANU RUSKA.

Neodvislý socialista Ledebour promluvil v říšském sněmu německém, když oznámen byl jiskrový telegram petrohradské vlády, řeč, ve které dle berlínských listů pravil: „Definitivní stanovisko k nové ruské nabídce míru s vyhražujeme, až budou známy podmínky, za kterých mír bude uzavřen. Znásilnění Rusů, nechť by bylo maskováno jakkoliv, musili bychom potírati. Každým způsobem německá vláda podstupuje nyní zkoušku, chce-li poctivě mír. Musí ihned zastaviti další pochod německého vojska do Ruska. Řečník přešel pak na chování buržoasní vlády ukrajinské, která uzavřela separátní mír a praví: „Co byste řekli, kdyby v případě porážky Německa zástupci Bavor zaujali stanovisko, jaké zaujímá nyní Ukrajina. Projevy ze států pomezních pro připojení k Německu nevycházejí od národů. Vy v tom spatřujete jenom záminku pro výbojné tažení. Pro nás je mírová smlouva úplně nepřijatelná, neboť porušuje právo sebeurčení. Stanovisko v cholmské otázce je zase jedna z nepochopitelností německé diplomacie, která



Ze sočské výstavy c. a k. tiskového stanu v Drážďanech: Hlavní vchod do výstaviště se sochou císaře a krále Karla I., která je dílem sochaře Hermanna.



Major Sobička, ředitel sočské výstavy c. a k. tiskového stanu uvádí saského krále Augusta na výstaviště.

ce pochybno. Již nyní je slyšeti z Německa hlasy, že Německo nesmí přijmouti novou mírovou nabídku Ruska, že musí klásti nové podmínky. Je nebezpečí, že Rusku budou odňaty nejen země s 18 miliony obyvatelů, jako bylo žádáno 9. února, nýbrž, že Německo bude žádati, aby Rusko zřeklo se území s 50miliony obyvatlů. Podobná politika není prospěšná míru všeobec. Jestliže bude Rusko rozkouskováno, musí Anglie pokračovati ve válce do posledního muže, stejně jako Francie. Separátní mír, který bude takto vypadati, oddálí nás od všeobecného míru. Německo bude se moci chlubiti, že docílil nad Ruskem velikého vítězství. Ale ti, kteří si přejí opravdu trvalý a všeobecný mír, spatřují v tomto vítězství jen vítězství Pyrrhovo.

□ □ □

ROZUMĚJŠÍ HLAS MAĎARSKÉHO LISTU O ČESKÉ OTÁZCE.

V „Uj Nemzedéku" mluví dr. Jul. Neubauer o českých státoprávních snahách ve světle české historie. Některé jeho výroky jsou velice zajímavé. Praví m. j.: Bylo by chybou, kdybychom hledali podstatu české otázky bez objasnění historie, neboť kdyby tento národ nebyl býval tak velký a mocný v historii, sotva by měl dnes tak důvěřující sebevědomí. Historie není jen učitelem národů, ale i agitátorem národnosti. Jistě

k malé slabosti Maďarů připomíná dr. Neubauer, že za Boleslava I. a II. (v X. stol. panovali Češi v dnešních Horních Uhrách až k Dunaji a Matře, a že bitva Otakara II. a Bély IV. r. 1260 u Kressenbrunu skončila tak velkým vítězstvím Čechů, že mohly celé Uhry přejíti do rukou Čechů. Velmi dobře praví Neubauer, že síla Čechů jest síla kvalitativní, kterou živí historická minulost a veliké síly hospodářské a kulturní. Sláva světové historie nehřeje Čechy méně než Francouze. — Doufáme, že tyto věty pohnou Maďary, aby přemýšleli, zda je možno, aby takový národ setrvával nadále v politické podřízenosti. Sám Neubauer uznává: Minulost české ústavnosti jeví se vhodnou k tomu, aby rozdmychovala národní sebevědomí a vyvozovala z ní práva na samostatnost. Přímo však překvapuje, co dále prohlašuje Neubauer; Rakouští právníci používají proti českému právu stejného argumentu, kterým chtěli Maďara porobiti: právo umlčující silou skutečných mocenských poměrů i tehdy, když staré mocenské poměry oživují. Neubauer uznává kulturní zásluhy Čechů. Píše, že sv. Vojtěch pokřtil uherského sv. Štěpána. Mluví o velikých zásluhách Čechů, pokud se týče přípravy reformace, o válkách husitských, kdy po dvě desítiletí bojovali křižáci marně proti Husitům. Nesmíme si ovšem mysliti, že dr. Neubauer jest ochoten nám přiřknout český stát. On je pouze chytrý a chladný počtář; uvědomuje sobě a poučuje maďarskou veřejnost o tom, nač se mohou Čechové při svých snahách státoprávních odvolávati. Nemá v úmyslu přispěti nám Čechům, ale chce jen ukázati Maďarům, že mají co činiti se zápasníkem vyzbrojeným velice dobře.



Polní kurát Havala po polní mši na kazatelně. Na levo — stříbrná polnice. — Od leva: Generál Mossigů, pluk. Kiehsweter, podpl. Jausen, velitel náhr. praporu v Brucku n. Lit.



Plukovník Kiehswetter přednáší slavnostní řeč na vojenském cvičišti v Brucku n. Lit. při slavnosti svěcení stříbrné polnice dne 20. února 1918, darované c. a k. p. pl. č. 91. jihoč. městy Čes. Budějovicemi a Krumlovem.

▫ ▫ ▫

SLAVNOST SVĚCENÍ STŘÍBRNÉ POLNICE P. PL. Č. 91.

Obrazy ze slavnosti svěcení stříbrné polnice p. pl. č. 91 věnované jako čestný dar svému domácímu pěšímu pluku č. 91. jihočeskými městy Čes. Budějovicemi a Krumlovem, konané dne 20. února 1918 v Brucku n. Lit. v místě náhrad. praporu pluku.

C. k. pěš. pl. č. 91. P. T. veřejnosti. 91 p. pl. vydá v nedaleké době representační dílo nazvané: „Vál. pamětní kniha 91. p. pl." Obsah velmi pestrý a bohatý na text i obrazovou část: mimo válečnou historii pluku zahrne v sobě i zajímavý díl beletristický. Aby dokonalost jeho byla úplná, obrací se vydavatelstvo na veřejnost s výzvou o spolupráci. Všichni vážní přispivatelé jsou vítáni. Jejich uznané stati i jména dostane se náležitého místa. Prosí se zvláště o příspěvky psychologického rázu, vystihující život související s plukem. K tomu účelu po způsobu ankety klade vydavatelstvo tyto otázky: „Šumaváci". — „Duše boje". — „Válka a pověra". — „Voják a domov". — „Hospodářství u pluku za času války". — „Domov za války". „Okamžik před prvním útokem". — „Na dovolenou". „Otec a syn ve službě u pluku", atd. Přijde-li kdo na jiný podobný motiv, jest jeho zpracování vítáno. Příspěvky s díky přijímá: „Vydavatelstvo Vál. pamětní knihy c. a k. p. pl. č. 91." v Brucku u Lit. (Náhradní prapor.) K zásluze přispívatelů budiž přičteno, že svou prací slouží akci ve prospěch „Invalidního fondu pluku.

▫ ▫ ▫

KAPITULACE RUSKA.

Rusko tedy podlehlo a následkem německého vpádu do vnitra říše přijalo všecky německé mírové podmínky. Německý imperialismus dosáhl největšího vítězství, — přijetí německých podmínek znamená úplnou kapitulaci Ruska. Podmínky Německa jsou tyto: 1. Německá říše a Rusko prohlašují skončení válečného stavu. Oba státy jsou rozhodnuty žíti napříště v míru a přátelství. 2. Území, která leží západně od linie ruským zástupcům v Brestu Litevském sdělené a patří ruské říši, nebudou dále podřízena Rusku. V krajině Dvinska bude linie přeložena až k východní hranici Kuronska. Z dřívější příslušnosti těchto území k ruské říši nevzniknou jim žádné závazky vůči Rusku. Rusko se vzdá každého vměšování se do vnitřních poměrů těchto území. Německo a Rakousko-Uhersko určí příští osud těchto území v dohodě s jejich obyvatelstvem. Německo je ochotno, jakmile bude uzavřen mír a provedena úplně ruská demobilisace, vykliditi území východně od výše uvedené linie, pokud není v článku 3. jinak ustanoveno. 3. Livonsko a



Plukovník Kiehswetter, velitel c. a k. pěš. pl. č. 91. děkuje starostovi města Čes. Budějovic Taschkovi za čestný dar — stříbrné polnice. Okamžik předání.



Skupina důstojníků ze slavnosti svěcení stříbrné polnice, darované c. a k. p. pl. č. 91. jihoč. městy Č. Budějovicemi a Krumlovem. Od leva: Set. Nawrátil, nadpor. Urban, set. Lukas, set. Petzelt, set. Sagner Čeněk.

Estonsko budou neprodleně ruskými oddíly opuštěny, jakož i ruskou gardou, a obsazeny budou německou policejní mocí, pokud nebude zajištěna bezpečnost zemských úřadů a obnoven státní po řádek. Všichni z politických důvodů zatčení obyvatelé budou ihned propuštěni. 4. Rusko uzavře ihned mír s ukrajinskou lidovou republikou. Ukrajina a Finsko budou bez prodlení vyklizeny od ruských vojsk a rudé gardy. 5. Rusko učiní vše, aby co nejdříve zajištěno bylo řádné vrácení východních anatolských kapitulací. 6. a) Bude provedena neprodleně úplná demobilisace ruské armády, počítaje v to i nynější vládou nově utvořené vojenské oddíly. b) Ruské válečné lodi v Černém, Baltickém a Severním Ledovém Moři přeplují buď do ruských přístavů, aby zde byly ponechány až do všeobecného uzavření míru, anebo budou ihned odzbrojeny. S válečnými loďmi dohody v ruském obvodu má býti jednáno tak, jako s ruskými válečnými loďmi. c) Obchodní plavba v Černém a Baltickém moři bude obnovena. S odklizením min se ihned započne. Uzavřený obvod v Ledovém moři potrvá až do uzavření všeobecného míru. 7. Německo-ruská obchodní smlouva z roku 1904 nabývá opět platnosti. Odpadají jen v čl. 11. stanovené zvláštní výhody pro země asijské. 8. Právně-politické záležitosti budou upraveny na základě usnesení německo-ruské právní komise, pokud usnesení takových není, o náhradě civilních škod na základě německých návrhů a o náhradě útrat za válečné zajatce na základě ruských návrhů. Rusko připustí německé komise na ochranu německých zajatců, civilních osob a vracejících se osob a bude je dle svých sil podporovati. 9. Rusko se zavazuje, že zastaví veškerou úřední nebo úředně podporovanou agitací nebo propagandu proti čtyřem spojeneckým vládám a jejich státním a vojenským zařízením také v územích, ústředními mocnostmi obsazených. 10. Tyto podmínky musejí býti přijaty ve 24 hodinách. Ruští plnomocníci musejí se ihned odebrati do Brestu Litevského a podepsati zde ve třech dnech mír, který během dalších 2 týdnů musí býti schválen.

*

Mluvčí německé sociálně-demokratické většiny Scheidemann v něm. říšském sněmu ujal se slova ihned po oznámení německých podmínek a prohlásil, že to, co se z Ruska stalo, nebylo úmyslem německé sociální demokracie. Ta bojovala proti carismu na obranu vlasti, proti dobyvačným plánům dohody, ale ne pro rozkouskování Ruska. Před celým světem prohlašují němečtí sociální demokraté, že politika, která provozována jest vůči Rusku, není jejich politikou. Je pochybno, přinese-li tato politika pro budoucnost německého národa něco užitečného. Scheidemann v další své řeči připisuje bolševikům vinu na německé východní politice a míní, že uzavření míru na východě nebude překážeti všeobecnému míru. Německý lid se raduje, že je tu aspoň kus míru, na připojení východních zemí k Německu dívá se však nedůvěřivě. Na konec varuje před opakováním ruského míru na západě



Z ruské fronty: Sbratřování nepřátel. Vyměňování čepic první počátek dobrých styků.



Z ruské fronty: Živá výměna zboží, malichernvch zatím předmětů mezi Rusy a našinci na frontě.

◘ ◘ ◘

CO ŘÍKÁ ČTYŘDOHODA RUSKÉ KAPITULACI.

Jakou náladu vyvolaly německé podmínky u čtyřdohody, nelze ještě dobře přehlédnouti. „Westminster Gazette" píše: Německo nesmí po oloupení východu očekávati snadný mír na západě. Schválí-li německý národ, co jeho jménem bylo na východě učiněno, musí se připraviti na to, že ponese trest prodloužením války a že na jde zavřeny všechny dveře k smíření s ostatními národy. Hertling pravil, že spojenci musejí věděti, za jakých podmínek by Německo bylo ochotno vyjednávati. Není pravda, nevíme ničeho. Německo ani nenaznačilo, že je ochotno přijmouti některou ze zásad, jež považujeme za nezbytny pro budoucnost politiky a světa. Jde starou cestou, která dle našeho názoru znamená nové války a těžké zbrojení. — Dle francouzských hlasů připravil president Wilson projev, který bude prý 10. března uveřejněn. Wilson vyznačí v něm stanovisko Ameriky k usnesením versaillské konference a prohlásí nové požadavky Ameriky pro uzavření míru.

ANDRÉ THEURIET:

V NOVÉM PŮSOBIŠTI.

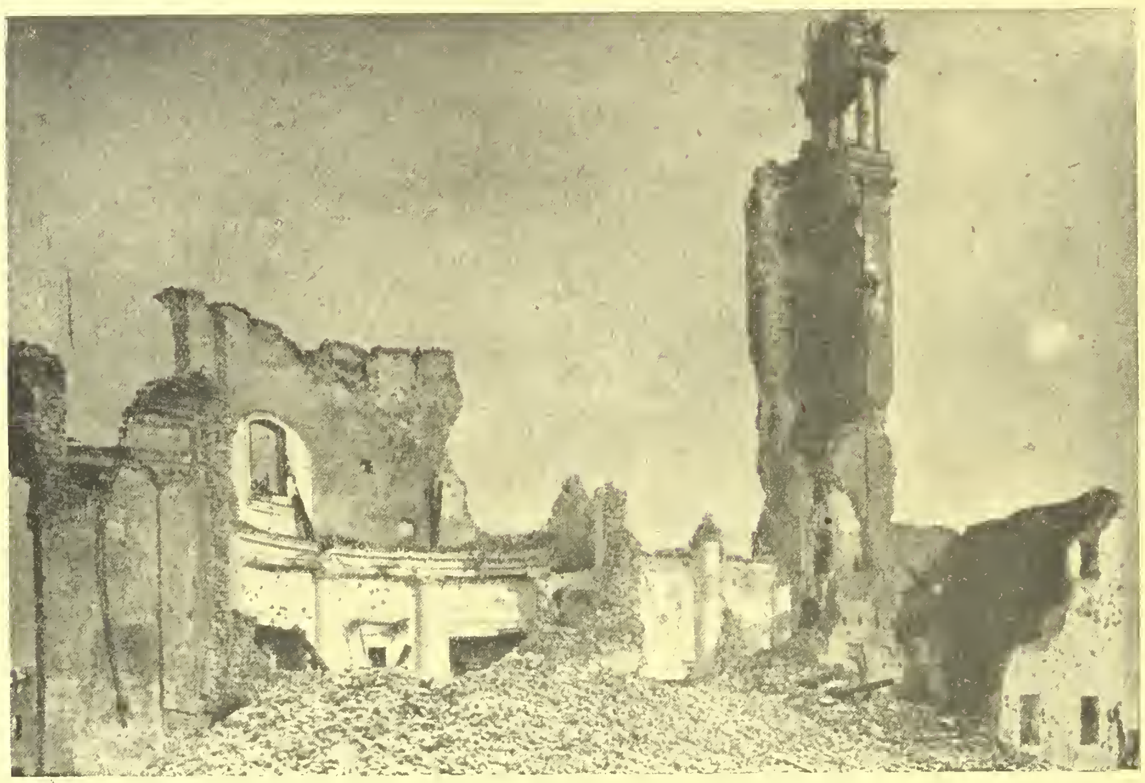
Z knihy „Jours d'été."

Přijel jsem do Tours ku konci února za krásné, jasné a slunné, masopustní neděle. Vstoupil jsem téměř bez přechodu z drsné samoty langreských lesů do veselého a pohodlného žítí tourainského města a připadal jsem si jako divoch vržený náhle do civilisované společnosti. Jsa zvyklý na nudné ulice langres-ské, byl jsem všecek zaražen pohledem na živou, nádhernou rue Royale, která dělí město na dvě části a vede v přímé čáře od zelenajících se stromů v Mail až k mostu o patnácti obloucích nad Loirou; ve dvojité řadě bohatě zdobených domů zabírají přízemní místnosti nádherné prámy. Dav lidí, svátečně vystrojených hemžil se na chodnících, z oken dívaly se ženy v elegantních šatech, několik kočárů obsazených lidmi v maškarních kostýmech projíždělo ulicí; vše bylo zlaceno jarním sluncem. Toulal jsem se městem a krátce před soumrakem došel jsem až k le Grand-Pont.

Slunce zapadlo právě nad Loirou. V široké řece se zalesněnými ostrovy, obrážela se oranžová barva mraků, a na pravo rýsoval se hnědě na tyrkysově modrém nebi vrch Saint-Cyr, pokrytý zahradami a letohrádky. Při pohledu na šťastný tento kraj, zachvacovaly mne návaly smyslnosti, sladké jak vůně fialek.



Z tureckých bojišť: Transport raněných Turků, dovlaku do nejpřednějších linií fronty zajíždějícího.



Kudy válka kráčí: Pusté a ubohé trosky někdejšího útulného kostelíka S. Michaele na Piavě ležícího, oběti to italských děl.

Konečně budu žíti v zemi, jíž Balzac učinil dějištěm tolika krásných románu. Sliboval jsem si, že budu střídati práci s poesií a zábavou. Snil jsem o zamilovaných dobrodružstvích s dámami velkého světa, jako paní de Mortsauf, nebo s aristokratickými Angličankami jako lady Dudley. Vymýšlel jsem si předem štěstí a nořil se v blahé a něžné spojení a ještě týž večer spěchal jsem sděliti svému příteli Tristanovi své sny o štěstí:

„Konečně jsem zde," psal jsem mu, „v onom sadě Francie", o němž mluví Tasso! Od svého příchodu libuji si ve zdejším vlažném, téměř jižním podnebí, kde každý příkop je již plný prvosenek, kde mandloně rozkvétají a kde i úhory jsou pokryty kručinkou se zlatými květy.. Když jsem sem poprvé vkročil za jasného únorového večera byl bych málem zazpíval s Mignon:

„— — — — — — — —
kde sní růže svou báj,
vlahý kde vánek vál
azur modral se v dál..."

Nicméně následujícího dne zmírnila úvaha trochu mé nadšení. Korespondence přidělená mi ředitelstvím státních statků, byla vskutku příjemnou, neboť zabírala pouze šest hodin denně. Ale proto, že jsem měl dosti volného času byl jsem také jen prostředně honorován: měsíčně měl jsem stopadesát franků. Tours byl v oné době (roku 1859) městem radovánek a přepychu, žilo se tam draze, a tušil jsem, že mi bude za těžko vystačiti svým skrovným platem. Rozhodl jsem se, že v první řadě budu šetřit na bytném, neboť mne nikdo nenavštěvoval. Ubytoval jsem se u malíře firem, na břehu Loiry, naproti Saint-Cyr. Muj úzký pokojík s nízkým stropem měl jediné okno s vyhlídkou na ozářený širý kraj, na stromoví a řeku. Večer jsem se, ve svém skrovném příbytku utěšoval pohledem na bílé vily na protější stráni; ve své obrazotvornosti dovedl jsem z nich vykouzliti krásné dámy a romantické ladies, o jejichž přízni jsem snil. Mimo to těšil jsem se i z jiného, méně přeludného osvěžení: občas vídal jsem u sousedního okna roztomilou silhouettu nájemnice sousedního bytu, mladé blondýny bělostné pleti, lichotných modrých očí a pěkného úsměvu. Nebyla příliš plachá a zdála se být ochotna navázati styky se mnou; ale byl jsem příliš zaujat vévodskými ideály, choval jsem se zdrženlivě, a tak jsme se omezili pouze na výměnu krásných pohledů.

Na příbytku jsem skrblil, ale za to jsem neváhal předplatiti si obědy v hotelu „u bažanta", který byl jedním z nejlepších v městě a kde často bytovali cizinci. Doufal jsem, že tam jednoho dne setkám se s nějakou krásnou cizokrajnou šlechtičnou, s níž prožiji román. Doufal jsem a čekal trpělivě. Zatím jsem tam zcela prosaický obědvával ve společnosti výběrčího daní a soudního kancelisty; a když jsem se za deštivých, březnových večerů vracíval do svého po-



Kostel, útulek strádajících: Chrámová síň kteréhosi italského kostelíčka, sloužící co nemocnice rak.-uher. vojínům.



Z obsazených území italských: Rakouští důstojníci ve společnosti místního obyvatelstva v dobytém městečku S. Stinu.

kojíka ve zvýšeném přízemí na nábřeží, uznával jsem vždy, že můj útulek postrádá veškerého pohodlí. Lezlo se tam po temných schodech jako po žebříku a mohl jsem si na nich zlomit vaz; mimo to byl pokoj studený, vlhký a krb kouřil. Ani jsem již neměl potěšení spatřiti občas svoji mladou sousedku, její okno bylo stále zavřené a za několik dní jsem se dozvěděl, že hezká blondýnka onemocněla anginou. Skutečně bylo chvílemi slyšet skrze tenkou stěnu sténání nemocné, a silnější hlas, který jí něžně napomínal k trpělivosti.

Tato příhoda mi můj byt nadobro znechutila. Vzpomněl jsem si, že slavný lékař tourský Bretuneau, — týž, který byl Balzacovi vzorem pro Bianchona, — tvrdil že „angina nakazí na dostřel pušky“. Nechtěl jsem se nakaziti a dal jsem proto výpověď a druhý den jsem si najal pokoj na druhém konci města. Ale už bylo pozdě Když jsem se v neděli probouzel, cítil jsem v krku bolestné svírání; dostal jsem prudkou horečku, a když mě lékař, kterého jsem dal zavolat prohlédl, zjistil všechny příznaky anginy.

Zůstal jsem čtrnáct dní na lůžku ve svém še rém pokoji, s hodnou sestrou kláštera Espérance, která mě ošetřovala jak nejlépe mohla, ale její rozmluvy málo dovedly rozptýliti mé nevyhnutelně smutné myšlenky. Dobrá sestra sedala u klenutého okna, z něhož byla vyhlídka na Grand-Pont, a zahloubaná ve zbožné čtení vstávající jen když se dívala za pohřebním průvodem ubírajícím se ke hřbitovu na druhém břehu Loiry. Občas pozvedla hlavu a zašeptala: „Zase pohřeb! ... To už je dnes třetí! ..“ Tyto poznámky denně se opakující nebyly nijak obveselující; moje angina byla vážného rázu a vzdorovala vypalování, tak že jsem se nemohl ubránit představě, že také mě povezou přes most v pohřebním voze posetém stříbrnými slzami.

Bohu díky, moje představa se nevyplnila! Působivý lék mě vysvobodil z nemoci a zvolna jsem se uzdravoval.

Zatím se i moje světlovlasá sousedka uzdravila. Jakmile se dověděla, že jsem se nakazil stejnou nemocí, probudil se její ženský soucit a ona přemýšlela jak by mě potěšila svou něžnou pozorností. Posílala mi každou chvíli silné polévky a med. Když mi lékař dovolil vstáti, poslala mě pohodlnou lenošku. Pozvolna denní, téměř příbuzenské vztahy se upevnily mezi námi, a než jsem opustil svůj dosavadní byt, kde jsem ztrávil tak nudné dny, šel jsem jí poděkovat. Obývala příjemný, modrými čalouny potažený pokojík.

Měla opět svěží barvu a její oči se usmívaly; přivítala mě skoro něžně. Společné utrpení dodávalo našemu prvnímu shledání intimnosti a náš rozhovor stal se ihned přátelským. Vypravovala mi, že hrála divadlo na venkově, a že se jmenuje



Zbytky střel italských 42centimetrových hmoždířů, jež jsou nestrašnější zbraní italského dělostřelectva.

Angéla, což je jejím divadelním jménem. Dojat jejím přátelstvím, vyslovil jsem jí vřele svou vděčnost a když jsem ji, ač nerad opouštěl, sliboval jsem si, že se s ní opět sejdu.

Ubohá dívka! Odměnil jsem se jí pouze nevděkem! ... Uviděl jsem ji opět, ale ve zcela jiné náladě. Na venkově, kde není tajemství, zvěděl jsem brzy sociální postavení Angely. Patřila k tourskému polosvětu a byla právě maitressou jistého cestujícího s hedvábným zboží. Mladí lidé, s kterými jsem se stýkal rádi by s ní byli navázali přátelství, ale chránili se opatrně oslovit ji na ulici. Velmi často jsem ji vídal na promenádě, kde hrávala dvakrát týdně vojenská hudba. Sedávala vždy na nápadném místě, ale úplně osamělá; její poněkud křiklavý oděv stačil, aby se jí společnost vyhýbala a kolem ní bylo prázdno. Když jsem ji poprve potkal váhal jsem okamžik. Hleděla na mě usměvavýma očima a zdálo se, že očekává aspoň přátelské kývnutí hlavou. Hloupá, měšťácká domýšlivost mě zdržela. Stále posedlý myšlenkou o vydobytí nějaké vévodkyně, obával jsem se, že bych se snížil v očích řádných lidí, kdybych ji pozdravil a falešný stud zvítězil nad vděčností. Přezdívaje si zba bělců přešel jsem kolem Angely a tvářil jsem se, jako bych ji neznal.

Při druhém setkání umlčel jsem výčitky svědomí předstíráním, že nyní je příliš pozdě k na-



Rakousko-uherské posádky v okupovaných územích nepřátelské Italie: Divisní pekárna našeho vojska v jistém obsazeném městě benátském.

pravení spáchané hrubosti. Od měsíce k měsíci jsem se zatvrzoval ve své necitnosti; vyhýb i jsem se stále Angéle a konečně jsem na ni zapomněl...

Po dvou letech, v masopustě, šel jsem s přítelem do divadelního, maškarního plesu a znaven sprostou zábavou párků pachtících se v tanečním sále, procházel jsem se po chodbách. Přede dveřmi jedné lóže setkal jsem se se svým společníkem, který škádlil dvě maskovaná a úplně zahalená domina. Také já jsem se pokoušel zapřísti rozhovor s jednou z obou dam, oblečenou v úplně černý kostým, zdobený bílými stuhami; ale hovor byl málo zábavný, neboť moje dáma odpovídala pouze znameními; ale i když zůstávala němou, její velké, modré oči mluvily za ni; otvory v černé sametové masce bylo vidět, jak ji oči hrají, podobny dvěma uvězněným ptákům, kteří se třepetají za mřížovím klece.

„Složily slib mlčení," řekl můj přítel, „pojďme pryč, nedostaneme z nich ani slovo."

„Ano jsme němé pro tento večer!" odpovědělo domino s bílými stuhami, patrně již mlčením znavené.

Její hlas příjemně kovově znějící, trochu divadelní, mnou zachvěl..; slyšel jsem ho již někde, ale nemohl jsem se upamatovat kde.

„To je škoda," odvětil jsem žertem, „soudím-li dle zvuku tvého hlasu, jistě tvá společnost není nudná... Nuže, je-li ti milo, pojď s námi večeřet!"

Černé domino se živě ke mně obrátilo a pravilo zvučným hlasem, v němž se chvěla trpká výčitka:

„Děkuji, to by vás kompromitovalo...; poněvadž jste náramně zpyšněl od té doby, co nejste nemocen!"

„Ach!" zvolal jsem, „odpusťte!"...

Poznal jsem Angélu a chystal jsem se ji odprositi ale tu jsem zpozoroval na druhém konci chodby pána, který ostentativně kráčel k nám. Byl to její milovník, kterého patrně dráždil náš důvěrný rozhovor.

„Opusťte mě!" zašeptala spěšně bývalá má sousedka...

A otočila se ke mně zády.

Odhodlal jsem se žalostně k takové oběti, a když jsem odešel z plesu, procházel jsem se dlouho zimní, hvězdnatou nocí přemýšleje o své příhodě.

Dobře se mi stalo, uvažoval jsem, mám, co jsem zasloužil!.... Byla hezká, zajímala se o mě, když mě viděla nemocného, v dosti špatných poměrech a bez přátel... A já jsem se jí odměnil urážkou, která nejkrutčji zasáhne každou ženu: ranil jsem její ješitnost tím, že jsem ji veřejně zapřel... Mstí se a předhazuje mi do očí moji hrubost... Dobře mi tak!...

Nikdy více jsem Angélu nespatřil; ale v nejzašším koutečku mého srdce, zbyla ještě výčitka, trpká a ztuhlá, jako zatuchlina ve staré voňavkové lahvičce. A abych ulevil svému svědomí, chtěl jsem se dnes, po tolika letech, vyzpovídati zde ze svého nevděku a hlupáctví.

Přeložila Jar. Š.



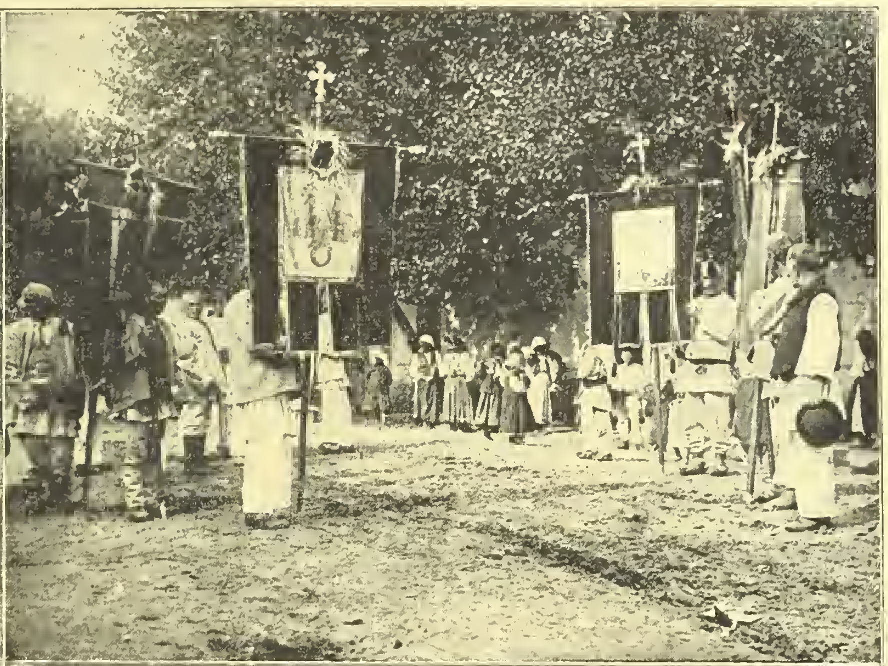
Ukázky z nově utvořené republiky ukrajinské, obilní komory Ruska: 1. Typy pravoslavných popů a diakonů. 2. Parník na Volze. Volha je nejen největší ruskou ale i evropskou řekou a tvoří východní hranici Ukrajiny. 3. Vesnický hřbitůvek. 4. Charakteristická ukrajinská idyla: mírně zalesněná krajina a větrný mlýn. 5. Rusy vypalená ukrajinská ves. 6. Karavana ukrajinských uprchlíků.

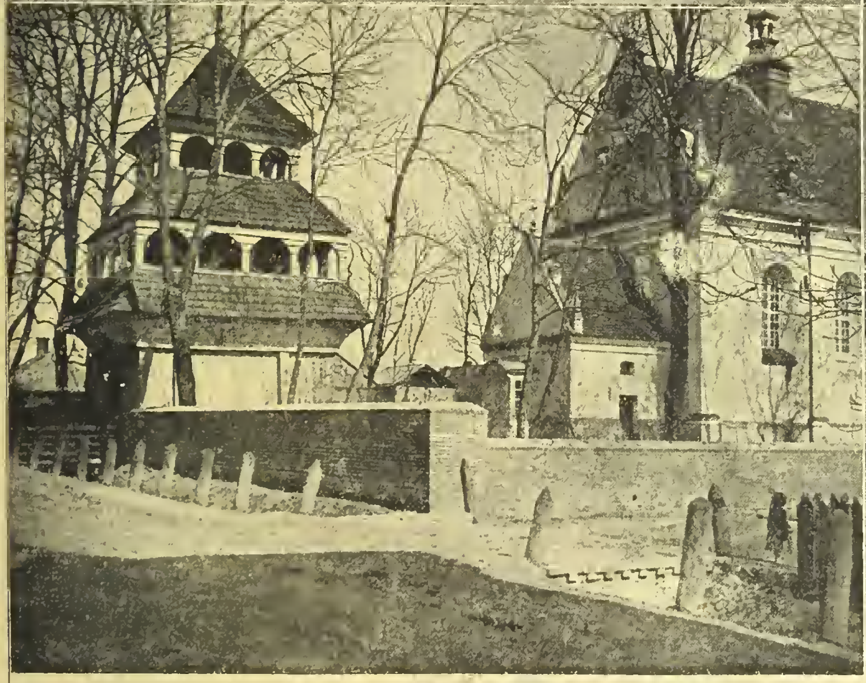
CHLEBOVÝ MÍR.

Téměř v hodině dvanácté, kdy veřejné zásobování stává se u nás již opravdu kritickým, podepsána byla v Litevském Brestu mírová smlouva mezi zástupci vlád ústředních mocností a delegáty ukrajinské republiky, jejímž hlavním zevním úspěchem zdá se býti podmínka, že Ukrajina dá své přebývající zásoby obilí a i jiných potravin k disposici vládám těchto mocností, s nimiž oficielně uzavírá mír. — Není tudíž vskutku žádnou ironií, že tento na rychlo uzavřený mír nazýván je přiléhavě mírem „chlebovým", neboť vyráží čtyřdohodě poslední mocnou zbraň z ruky. A proto není divu, že v posledních dnech obírá se veškeren denní i odborný tisk touto významnou událostí, uvažuje o její dobré i stinné stránce a pátrá zároveň, do jaké míry vyplyne nám z navázání obchodních styků s naším novým sousedem na východě prospěch po stránce hospodářské. A je zajisté velmi příznačno, že většina těchto úvah zní nikoli optimisticky — ale spíše pesimistický, ba na mnohých mí-

stech vyslovuje se dokonce i zřejmá pochybnost o tom, zda uzavření míru s vládou ukrajinské republiky bude míti pro nás význam takový, jaký se mu v oficielních kruzích přikládá. Po této stránce velice pozoruhodnou úvahu přináší v posledním svém čísle vídeňský „Allg. Tag. Anz.", v níž mimo jiné uvádí: „Co nás na mírové smlouvě s Ukrajinou v prvé řadě může nejvíce zajímati, jest opětně navázání obchodních styků a možnost zásobování naší říše potravinami. Výměně zboží otevřeny byly mírovou smlouvou cesty, ale zdali tato výměna se vyvine a dosáhne takových rozměrů, aby při nejmenším učiněn byl konec dnešnímu trpkému strádání, jest prozatím ještě pochybno. Pro cla prostou výměnou zboží vyměřena byla v mírové smlouvě lhůta do 31. července t. r., jež však všeobecně jest označována za velmi krátkou, nedostatečnou, uvážíme-li, že veškerá doprava zboží mezi státy ústředních mocností a ukrajinskou republikou musí býti teprve organisována. A proto říšsko-německý tisk mnohem střízlivěji posuzuje celou věc a nezamlčuje, že výměně zboží s novým sousedem na východě staví se v cestu velké překážky. Obchodní styky se snadno rozváží, ale velmi těžce se zase znovu navazují. Firmy a banky, které za doby míru organisovaly a financovaly ruský obchod obilní, neexistují z větší části více. Zásoby obilí leží na sýpkách u sedláků a právě v této válečné době, v době všeobecného znehodnocení peněz, mohli jsme pozorovati nejlépe, jak nesnadno lze pohnouti zeměděl jest otázka, čím vlastně chceme obilní zásoby Ukrasoby sukna, aby zaň u venkovských zemědělců vyměnila obilí atd. Když tedy vymizela úplně důvěra k domácím papírov. penězům, můžeme si snadno představiti, že ukrajinský sedlák nebude ochoten přijímati ani papírových peněz cizozemských. Kosy, srpy, hospodářské stroje, nářadí a jiné předměty denní potřeby přišly by jim jistě velmi vhod, ale těchto směnných statků nemáme bohužel ani my nadbytek!" — Z tohoto stručného výňatku vidíme, že v odborných













Ukázky z nově utvořené republiky ukrajinské, jejíž rozsah se rovná přibližně velikosti Rakousko-Uhers ka. 1. Typická dědina ukrajinská. 2. Pravoslavný pohřeb. 3. Pravoslavný kostel še dřevěnou zvonicí. 4. Osamělá kaplička. 5. Selský statek s doškovou stře chou. 6. Ukrajinšti vystěhovalci.

nami. Výměně zboží otevřeny byly mírovou smlouvou cesty, ale zdali tato výměna se vyvine a dosáhne takových rozměrů, aby při nejmenším učiněn byl konec dnešnímu trpkému strádání, jest prozatím ještě pochybno. Pro cla prostou výměnou zboží vyměřena byla v mírové smlouvě lhůta do 31. července t. r., jež však všeobecně jest označována za velmi krátkou, nedostatečnou, uvážíme-li, že veškerá doprava zboží mezi státy ústředních mocností a ukrajinskou republikou musí býti teprve organisována. A proto říšsko-německý tisk mnohem střízlivěji posuzuje celou věc a nezamlčuje, že výměně zboží s novým souce k prodeji jich produktů. Nejhlavnější však při tom ce k prodeji jich produktů. Nejhlavnější však při tom tomuto účelu zlata, ale i tu jest ještě otázkou, zda vlastníci ukrajinských zásob jej přijmou, nemajíce za dnešních poměrů vyhlídek, zaň potřebných tovarů si opatřiti. Od té chvíle, kdy v celém Rusku nastalo všeobecné znehodnocení rublu, vžil se všude obchod výměnný a nabyl úžasných rozměrů. A ten je provozován zcela oficielně. Ruské noviny oznamují veřejně, že jednotlivé obce mohou získati potřebných potravin jenom cestou výměny. Na př. prodalo nedávno město Jaroslaw tabák a zboží rukodílné a město Wlatka dodalo mu za tyto předměty obilí. Potravní komise rady poslanců v Toweru získala opětně zá- a střízlivě uvažujících kruzích zírá se na uzavřený mír s Ukrajinou velmi skepticky, neboť anarchistické poměry, jimiž zmítána jest dnes celá Rus, od Petrohradu po Urál a ke Kavkazu, již samy sebou nutí k velké opatrnosti. Mimo to se vážně obáváme, že k provedení a organisování této tak významné akce nebude vzat zřetel na síly skutečně schopné a odborné které by byly v stvu uskutečniti a provésti celou organisaci tak, aby říši naší plynul z ní skutečný zisk, ale máme neblahé tušení, že orgnisace dovozu zboží zmocní se opětně živlové nekalí. To by ovšem byly neveselé vyhlídky na krajinskou výpomoc.

PO KONFERENCI V BRESTU.

Berlínský „Vorwärts" přináší článek Maxe Cohena: „K zahraniční situaci", o kterém praví, že tento článek je pokračováním rozhovoru o zahraniční politické situaci. V článku se praví: „Německá politika na východě v Polsku, Kuronsku a v Litevsku — tak prohlásil státní sekretář — je v pevné vnitřní souvislosti: souvisí organicky s vytvořením samostatného Polska, což je faktem, jemuž nelze se více vyhnouti. Zdá se však přece, jakoby šl. Kühlmann tomoto „faktu" poněkud se uhnul, neboť stanovení hranic v mírové smlouvě s Ukrajinou zbortilo jako domek z karet polskou říši nakloněnou příznivě ústředním mocnostem. Člověk by mohl míti škodolibou radost z tohoto shroucení východní politiky, která jak pravil státní sekretář krásně, byla všemi směrodatnými činiteli ze tří kancléřů uznána za právoplatnou. Prozatím není nic jiného jisto, nežli obnova válečného stavu s Ruskem a mír s Ukrajinou, spočívající beztak na slabých nohou, musí býti námi obhajováno zbraněmi proti bolševikům Velkoruska a Ukrajiny. To je stav, který nikoho nemůže uspokojovati a který v základě není ničím, jiným, nežli následkem v jádře špatné východní a zahraniční politiky vůbec. Bilanci Brestu Litevského jest, že Kameněv je na cestě do Londýna, že president Wilson nakládá s vládou bolševiků s pozoruhodnou laskavostí a že také pan Buchanan, jak se zdá, vrací se na své petrohradské místo. Nemusíme nikterak okrašlovati methodu bolševiků, vyslovil jsem se proti ní již 20. srpna 1917, ale přece nesmíme je samotné líčiti jako vinníky na nezdaru mírového vyjednávání. Jisto je, že měli právě tak velikou touhu po vyvolání revoluce ve všech evropských státech, jako německé sociální demokracie nemá žádnou takovou touhu v Německu. Ale mír Rusko nepokořující by byli uzavřeli. Rozbití Ruska není v zájmu německém. Naopak. A také Ukrajina, tím jsme si jisti, vrátí se později s vlajícími prapory k federaci ruských států."



Péče rakousko-uherské správy o hladovící civilní obyvatelstvo obsazených italských území.



Ještě malá ukázka ze sočské výstavy c. a k. tiskového stanu v Drážďanech: Vnitřek hlavního sálu výstavního.

ČESKÉ SRDCE

První milion pro České Srdce" dosažen byl v těchto dnech. Podle výkazu darů sebráno bylo celkem do 19. února K 1,086.565. Výsledek zajisté pěkný, uvážíme-li, že „České Srdce" existuje pouze $3^1/_2$ měsíce. Dosažený milion jest krásným projevem národní solidarity a jest značnou peněžitou částkou, ale přece jen nesmírně nedostatečnou v poměru k cílům, které si „České Srdce" vytklo a snaží se realisovati. O nepatrné hodnotě milionu korun svědčí okolnost, že pouze při 10.000 rodinách a — rodin těch je poměrně více! — značí toliko 100 K ročně podpory, což při dnešních drahotních poměrech sotva stačí na oblek pro 12letého chlapce. Snahou „Českého Srdce" jest ochraniti rodiny před zimou a hladem a má-li se toho účele dosíci, jest nutno počítati při jedné rodině s podporou nejméně 300—400 K. A rodin, které by takové podpory potřebovaly, čítá se podle vyšetření místních skupin 30.000 ve Velké Praze. „České Srdce" dosud vykonalo vše, co ve svém provolání ze dne 25. října 1917 slibovalo a jest jeho nejvroucnějším přáním, aby i v budoucnosti mohlo splniti naděje, které nešťastni naši bratří a sestry k němu upínají. Veřejnost česká v plném pochopení toho, co „České Srdce" chce a kam směřuje, splnila skvěle jeho apel, aby na záchranu matičky Prahy rozvířil se stejně intensivně sběrací ruch, jako po katastrofě, která stihla před léty chrám českého umění. Dnešní doba naučila český národ, že je nutno neoblomně a vytrvale kráčeti za vytknutou metou, máme-li ji dostihnouti. Doufejme tedy, že tato vytrvalost projeví se i v další podpoře snah „Českého Srdce" a že nikdo nedopustí, aby činnost „Českého Srdce" poklesem zájmu a obětavosti byla ochromena.

VYDRAŽENÍ VĚHLASNÉ KNIHOVNY JULES CLARETIES-A.

V hotelu Drouot v Paříži konala se před nedávnem dražba světoznámé knihovny věhlasného



Demonstrace pro neodvislost Flander v Antverpách dne 3. února 1918. Za dva dny na to proklamovala rada flanderská neodvislost této země.



Z italských okupovaných krajů: Měřičská hlídka rakousko-uherské zeměbrany vyměřující na benátské silnici.

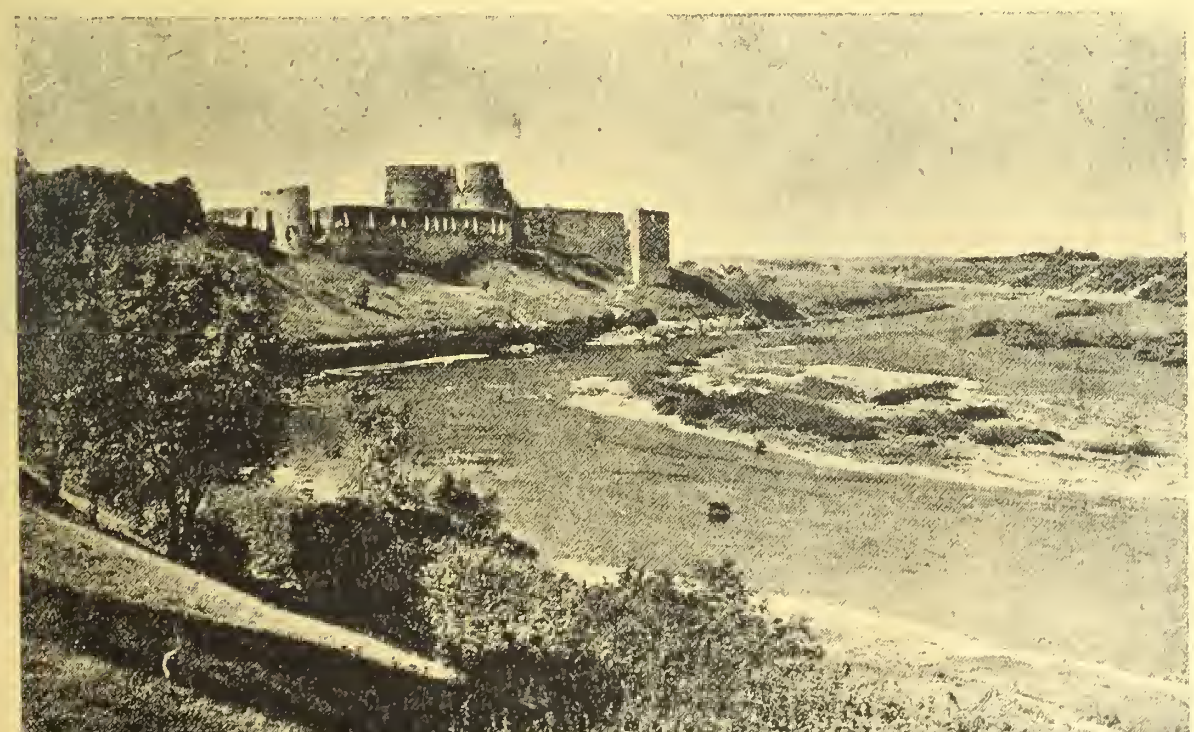
ředitele Comédie Française pana Jules Clareties-a, které se súčastnili všichni francouzští znamenitější sběratele toho druhu a m. j. Na rozdíl od jiných dražeb, kde dle duchu času vedou obyčejně hlavní slovo váleční vyděrači, udávajíce ton a vymezující každičkou poctivou konkurenci, sešli se tentokráte v hotelu Drouot jak se zdá skutečně jen přátelé dobrých knih, což vysvítá z docílených cen, které jsou v příkrém odporu s čísly dosaženými při podobných příležitostech. Nejsou sice závratné, leč charakterisují ducha. Nejvyšší obnos byl vyplacen za první vydání díla Molièrova pocházející z r. 1734, a illustrované slavným Boucherem. Kterýsi milovník zaň zaplatil 2850 fr. Padesát originálů Brionových kreseb, znázorňující kostýmy Comédie Française, bylo vydraženo za 1050 fr. Za exemplář „Odes Funambulesques" Bohdana Banville-a s vlastnoručním věnováním autora básníku Claretie-mu docílilo se 710 fr. Starofrancouzský román Tristan et Yseult, přeložený a zpracovaný v moderní francouzštině Josefem Bedierem, obsahující 21 aquarelů Malassisových byl prodán za 900 franků, zatím co se stržilo za původní vydání „Krkavců" Henry Becque-a pouze 400 franků.

ZEMĚ MÁSLÍČKA — SIBIŘ

Za posledních mírových let dodala Sibíř více než půl milionů metrických centů másla do Německa a přece jen bylo toto množství jen malým zlomkem celkového vývozu mšsla této studené země Hlavním odběratelem sibířského másla byla Anglie, neboť Německo kupovalo tento dnes nad zlato drahocenný klenot jen v zimě, kdy se Anglie zásobovala máslem australským. Následkem toho mohli Angličané snésti téměř dvakrát tolik chleba s máslem než Němci, totiž $13^1/_2$ proti 6 metrákům pro osobu. Jak vysvětluje kterýsi německý profesor, přišlo sibířské máslo teprve před 20ti léty na evrop. trh, dopravováno jsouc po dráze do pobaltických přístavů. Vývoz přes moře děl se hlavně z Rigy. V prvých letech byl stav másla následkem daleké cesty velmi špatný, ale již r. 1899 byly pořízeny zvláštní chladiči opatřené vagony, jichž počet se v krátku značně rozšířil. Poněvadž trvala doprava do Rigy asi 13 dnů, bylo máslo uchováno v úplně čerstvém stavu. Celková cesta ze Sibíře (Čejlabinska) až do Hamburku vyžaduje asi 14 až 15 dní a následkem toho bylo zboží úplně čerstvé ničím od domácích výrobků se nelyšící. Jen znalci tvrdili, že má slabší aroma. Mimo Londýna byly hlavními odbytištěmi Kodaň a Hamburk. Nutno podotknouti, že v příštích desítiletích, se sibířské máslo vetře do všech končin světa, neboť je jisto, že při přičinlivé a hospodárné práci docílí se i dvojnásobného vývozu. Stav dobytka v oněch krajích Sibíře, jež béřeme v úvahu páčí se na 25 milionů kusů, takže je tam více dobytka než lidí.



Radnice v benátském městečku Grisoleře na Piavě, kterou italské dělostřelectvo na svém útěku rozstřílelo.



Pochod německých vojsk do vnitra Ruska. Reval, Pskov, Pernava a Žitoměř jsou v německých rukou. Náš obrázek zachycuje zříceniny hradu Ordensburgu na Němenu.

BOHDAN KOŠUT ZEMŘEL.

Nedávno zemřel v Miláně Bohdan Košut, který byl třetím synem Ludvíka Košuta; narodil se v Pešti, dne 26. května 1844 a absolvoval společně se svým bratrem Františkem pařížskou techniku účastniv se později se svým bratrem staveb tunelu Mont Cenis a trati Alpa-Italia. R. 1885 stal se ředitelem jihoitalských drah a obdržel později za znamenité svoje zásluhy od italského krále titul commodore, komtur. V Uhrách mu byl častěji nabízen poslanecký mandát, leč Košut ho vždy zdvořile odmítl a stal se italským občanem. Při příležitosti pohřbu Maďary zbožňované ho svého otce, přijel do Budína a i později navštěvoval častěji toto město, naposled při pohřbu svého bratra Františka v květnu r. 1914. Roku 1895 byl zvolen při železničním kongresu v Londýně za presidenta. R. 1905 stal se generálním ředitelem apeninských a adriatických drah italských. Roku 1909 vstoupil po sestátnění těchto trati do výslužby a usadil se v Miláně. Czegledská spořitelna dala r. 1909, připsati jeden se svých domů na jeho jméno, aby mu tak zajistila v Uhrách volební právo, leč Košut se po svůj celý život stranil politického ruchu.

HARDEN O „OBRANNÉ VÁLCE" NĚMECKA.

Známý německý socielistický spisovatel Maxmilián Harden píše v „Zukunft" o německé válce, již němečtí státníci ještě dnes nazývají válkou obrannou, toto: „Odtrhovací plán" německý je protipolitický, a jeho zdar neuškodí tolik Rusku jako Německu, neboť na východě vznikne z celé řady větších či menších „Elsas-Lotrinků" nový Balkán s celým bouřlivým dnem. Tento Balkán obsáhne i Poláky i Ukrajince, a tak přivalí se nám až na hranice Poznaňska, Západních Prus a Slezska. Máme pěstováním cizích národnost. zlomků rozdělovati ohniště nesváru a válečného nebezpečí? To je jedna otázka. Tu dlužno si položiti ještě jiné. 2. Přinese nám to užitek, zvětší-li se nynější slovanská nenávist vůči Němcům? 3. Budou nám drobné státy na východě, které se svaří a bijí dnes o Cholm, zítra o Lublín a Vilno, anebo drobné komunistické společnosti méně nebezpečny nežli — Spojené Státy ruské, které dají každé národnosti volnost, a majíce dost půdy přiměřeně rozdělené, budou mocně spolupůsobiti k obnově světového hospodářství? 4. Konečně: Jak se naše tažení na východ srovná s jádrem toho, co prohlásil nedávno Wilson a co i v Rakousku a v rozvážnějších kruzích u nás bylo prohlášeno za možný základ jednání o všeobecný mír? Kdo dnes uvěří, že vedeme obrannou válku?

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Říšská organisace zaměstnavatelů. V těchto dnech konala se ve Vídni schůze zástupců rak. průmyslu a utvořila Říšský svaz rakouských průmyslníků. Sekční šéf dr. Brosche, jenž jménem proponentů schůzi zahájil, líčil, že dochází splynutí Bundu rakouských průmyslníků, Ústředního Svazu rakouských průmyslníků a Průmyslnického Klubu po zralých úvahách, aby chráněn byl kapitál jako nezbytný produkční činitel a po válce aby zavládla opět svoboda průmyslníků. Stanovy, odůvodněné komerčním radou Vettrem, schváleny byly jednomyslně. Horní rada šl. Gutmanu prohlásil jako president Průmyslnického Klubu, že rád se vzdává klub své samostatnosti v zájmu jednotnější, ucelenější průmyslnické organisace. Za předsedy nového svazu zvoleni: Sekční šéf dr. Brosche, generální ředitel dr. Günther a komerční rada Jindřich Vetter, místopředsedy: císařský rada dr. Auspitzer, říšský poslanec Friedmann, člen panské sněmovny Willy Ginzkey, horní rada Max ryt. Gutmann, Fritz Hamburger a Artur Kuffler. Také do výkonného výboru zvoleni četní zástupci průmyslu. Kdyby šlo novému svazu pouze o zvelebení průmyslu, bylo by možno organisaci tu jen uvítati, že však se tu bude považovat za první podmínku průmyslového „zdaru" utlačování dělnictva, nutno býti připravenu.



Obrázky z Ukrajiny: Zábava ukrajinské mládeže: Na houpačce.

Hospodářství v Rusku. Berlínská „Deutsche Tageszeitung" přináší některá sdělení hospodářství bolševiků v Rusku. Bez jakéhokoliv přehánění lze prý říci že ona část Ruska, jež pod bezprostředním panstvím bolševiků, tedy Petrohrad a Moskva a západní gubernie působí dojmem krvavého chaosu, v němž se topí nejvyšší i nejnižší. Policie už dlouho není, jakákoliv ochrana osoby a majetku vymizela. Každý si bere co potřebuje, aniž platí. Loupí se a drancuje, jakoby se to samo sebou rozumělo. V Petrohradě zemře denně sto lidí na tyfus z hladu, mrtvoly zavražděných i zemřelých leží tu a tam na ulicích, aniž se o ně kdo stará. Železniční doprava je tak desorganisovaná, že o nějakém pravidelném železničním spojení nelze vůbec mluviti. Kdežto dříve cesta z Petrohradu do Dvinska trvala 11—12 hodin, vyžaduje dnes 60—80 hodin v nevytopených vagonech s vytlučenými okny. Jak pokročilo na Rusi již znehodnocení peněz, je zřejmo z okolnosti, že na př. správka lokomotivy, která stála dříve 80.000 rublů, vyžaduje nyní nákladu půl milionů rublů! Zanýtování parního kotlu stojí 60—80 tisíc rublů, na čemž ovšem není nic divného, uvážíme-li že obyčejný zámečník béře za třiaž čtyřhodinnou práci denní plat 40 rublů. Není vůbec důležitých materialií, chybí uhlí, zinek, mangan, wolfram, cement, koleje, řemeny atd. V Urálu jsou četné vysoké pece rozhozeny, výroba cukru poklesla se 100 na 40 mil. rublů a v příštím roce nedosáhne ani 10 milionů. Podivní lidé stali se představenými úřadů. Tak první sekční šéf ve finačním ministerstvu je ještě gymnasiálním žákem, lidový komisař u 5. armády je 22 let stár a byl dříve hercem venkovské společnosti. Referentem v záležitostech telegrafních je bývalý učeň, referentem o záležitostech zajatců námořník a za finančích porad v Brestu byl tam zpravodajem jistý obchodní příruči, který o základních poučkách o valutě nemá ponětí. Velitelem známého pavlovského pluku je jistá žena. Tak to nyní vypadá v Rusku.



Z galerie našeho lesnictva: Lesmistr pan. F. J. Buchal-Neustupovský, okresní lesní technik a známý odborný spisovatel český, byl nedávno jmenován ředitelem prvních lesnických kursů v Brně.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTI.

Dne 21. února. Na planině Asiaga a východně Brenty dělostřelecké boje. Nepřátelští letci napadli Inšpruk Západní bojiště: Dělostřelecké a minové boje. Na lotrinské frontě byla bitevní činnost v četných úsecích mezi Sellou a Plainou stupňována. Silné francouzské oddíly napadly naše posice u Moncelu, Rechicourtu a Monaucourtu. Na některých místech pronikl nepřítel, ale protiútok ho zase vypudil. Větší počet zajatců padl do našich rukou. Jihozápadně Markirchu vrátily se naše útočné sbory se zajatci. Východní bojiště: Z ostrova Moonu překročilo naše vojsko zamrzlý průliv a vtáhlo do Estonska. Obsadilo Leal. V pochodu u zátoky rižské dosažen Parnigel a Lemsal. U Lemsalu došlo ke krátkému boji, ve kterém zajato 500 Rusů a ukořistěno 20 děl. Řeka Wenden byla překročena. Naše vojsko stojí před Volmarem. Mezi Dvinskem a Pinskem jsme na postupu na východ Na celé frontě obsazeny důležité železniční a silniční body. Rovno bylo vyčistěno od nepřítele. Kořist nedá se ještě přehlédnouti. Dosud se sděluje: Počet zajatců 8700 mužů, 425 důstojníků, několik divisních velitelů a velící generál. Děl ukořistěno 1353, strojních pušek 120, vozů 3000—4000, železničních vlaků s 1000 vagony, namnoze též obilím naložených, dále letadla a jiný válečný materiál.

Dne 22. února Na našich frontách žádné události. V Estonsku dobyt Hapsal. První estonský pluk podrobil se německému velení. V Livonsku postupují kolony naše přes Ronneberg, Volmar a Spandavu. Za jásotu obyvatelstva vtáhlo naše vojsko do Riezyce. Odtud dospělo až k Ljuzynu. Minsk byl obsazen. Západní bojiště: V jednotlivých úsecích dělostřelecká a minová činnost. Na dráze Ypry-Roulers byla překvapena a za jata anglická hlídka. V Palestině dobyli Angličani Jericho.

Dne 23. února. Na našich frontách nic nového. Německa vojska v Estonsku jsou na postupu na východ. V Livonsku byl obsazen Valk. V Ukrajině dorazily síly, postupující jižně od Lucku, od Dubna. Ostatní operace pokračují. Počet zajatých nepřátel se zvýšil o 2 generály, 12 plukovníků, 433 důstojníků a 8770 mužů.

Dne 24. února. V Estonsku postupuje naše vojsko, obyvatelstvem všude pozdravované, vzdor zasněženým cestám rychle ku předu. Nepřítel, který na několika místech kladl odpor, byl odražen. Naše vojsko blíží se k Revalu. Při dobytí Walku dne 22. února bylo město toto rychlým útokem husarské švadrony zachráněno před vypleněním. Přes 1000 zajatců padlo do našich rukou, 600 německých a rakouských zajatců osvobozeno. Menší oddíly pronikly včera až k Ostrovu a zlomily ta mnepřátelský odpor. Saské vojsko zajalo v Balpinově 1000 mužů. Na pochodu z Minska obsazen Bortjov. Také u armádní skupiny Linsingenovy mají operace na podporu Ukrajiny zahájené projektovaný průběh. Německé vojsko vtáhlo do Jekorešti. Vlak s velkoruským vojskem, přijedší na nádraží Sepiotivku, byl ukořistěn a posádka zajata. Západní bojiště: Vojenské skupiny korunního prince Rupprechta a německého korunního prince. Angličani a Francouzi vyvíjejí na četných místech fronty čilou výzvědnou činnost. Silnější francouzské oddíly, které se pokoušely proniknouti přes Ailettu v Chevregny, byly protiútokem odraženy před jižní okraj vesnice. Na západním břehu Mosy padli francouzští zajatci do rukou našich útočících oddílů. Ve Vogesách úspěšné bitky výzvědné. Západně Mühlhausen napadly francouzské pluky po několikahodinové živé dělostřelecké přípravě naše posice po obou stranách Dolleru. Jejich útoky se shroutily u Niedererspachu v protútoku, u Exbrücke a Niederburnhauptu v palbě bavorského vojska.

Dne 25. února. Němci obsadili Pernavu, Dorpot, Reval, Pskov a spojili se v Žitoměři s ukrajinským vojskem. Na západě menší bitky u Armentieres. — Rusko přijalo nové německé mírové podmínky a poslalo do Brestu Litevského své delegáty též rakouští a němečtí delegáti odjeli do Brestu.

Dne 26. února. Západně Brenty ztroskotal útok Italů. Německá zpráva: 4 dny po překročení průlivu Monu dobylo naše vojsko, nasazené proti Revalu po boji pevnost tuto. V Livonsku četná města po příchodu našeho vojska zdobená prapory. Jižně Pskova narazily naše pluky na silný odpor. V živém boji porazila nepřítele. Město bylo dobyto. Nepřátelské síly postavily se na odpor oddílům našim, postupujícím v Ukrajině podél Pripětu. U Kolenkovice došlo k boji. V řízném útoku byl nepřítel poražen. Město i nádraží bylo dobyto. V několika dnech vykonalo vojsko skupiny Linsingenovy pěšky, drahou a v automobilech za největšího strádání cestu více než 300 kilometrů. Společně s ukrajinským vojskem osvobodilo velkou část země od plenících čet. Ukrajinská vláda obnovila klid a pořádek v územích, od nepřítele vyčistěných. Zajati byli na východní frontě: 3 divisní štáby, 80 důstojníků a 3676 vojáků. Počet zajatců v Revalu a Pskově nedá se dosud odhadnouti. Z jiných bojišť nic nového. Rusko přijalo německé ultimatum a poslalo do Brestu své delegáty, kteří podepíší mírovou smlouvu.



Obrázky z Ukrajiny: Ukrajinský sedlák s rodinou před svou chatrčí.

Dne 27. února Zvýšená dělostřelba mezi Adiží a Brentou. Italští letci napadli Bolzáno. Severně Dorpatu zajaty 2 ruské pluky. V Ukrajině menší boje u Korstyševa. Němci pronikli až k Berodičevu. V Křemenci zajat štáb ruského komanda. Na západě dělostřelecké a letecké boje. V Macedonii odražen anglický útok přes řeku Butkovu.

Dne 28. února. Na frontě Piavy zvýšená dělostře-

lecká činnost. Naši letci bombardovali Benátky. V panské sněmovně ohlásil ministerský předseda pochod rak.-uher. vojska do Podolska za účelem zakročení proti bolševíkům a zajištění dovozu obilí do monarchie. Operace německé v Rusku pokračují. V Minsku ukořistili Němci 2000 strojních pušek a 50.000 bajonetů Na západě dělostřelecké boje.

SMES.

Parlament. Parlament zasědá, jedná však o fideikomisi a umělém hnojivu, kdežto zatímní rozpočet válečné úvěry sesadil s denního pořádku. Vláda se ještě nevzdala naděje, že sežené potřebnou a pokračuje ve vyjednávání se stranami. Zatím tvoří se ve sněmovně velký oposiční blok česko-jihoslovansko-polsko-italský. V panské sněmovně přijata byla v těchto dnech resoluce, ve které se hraběti Czerninovi vyslovuje důvěra: Čeští paiři nesúčastnili se hlasování, polští hlasovali proti. Císař přijal v posledních dnech několik čelných parlamentářů v audienci. Též zástupci Českého Svazu Staněk a Tusar přijati byli císařem rovněž i Korošec.

Konce bolševiků. Ze všech stran docházejí zprávy, že bolševická vláda je v koncích. Už i „Pravda" ohlašuje brzkou demisi Lenina a Trockého. Národní shromáždění ruské bude opět svoláno, aby zastupovalo Rusko vůči čtyřspolku. Také japonská intervence je akutní a jistě urychlí konce bolševické vlády.

Litva dostane za krále německého prince. Stále více počítá se s možností, že saský princ stane se panovníkem na Litvě. Jde tu o druhého syna saského krále, o prince Bedřicha Kristiana, který je 26 let stár a nyní je u vojska na rumunské frontě. Oficielní list německé vlády „Nordd. Allg. Ztg." v této věci prohlašuje sice, že zpráva o tom jakoby saský král ve spolkové radě podal návrh na užší spojení Litvy se Saskem, není správné. Jednání o budoucnosti Litvy není dosud skončeno. Kdyby takový saský návrh byl však vládě předložen, bude zkoumáno, zda by při takovém spojení královstvím saským přinesené oběti byly vynaloženy ve prospěch říše. Tedy i tento oficielní list připouští, že se o budoucnosti Litvy znovu bude jednat a nevylučuje možnost, že skutečně bude na programu také otázka spojení bývalé části ruské říše s královstvím saským.

Oklamaní Poláci. Rozechvění všech Poláků je nesmírné. Doufali, že světovou válkou bude uskutečněn jejich dávný sen a stará Polska povstane k novému životu. Těšili se, že „ještě Polska nezhynula". Dostalo se Polákům slibů, pěkných, lákavých slov. A Poláci — věřili. Ale první uzavření míru shroutilo jejich smělou budovu snů. Zalomcovala národním cítěním všech Poláků zpráva, že hranice Ukrajiny byly zcela jinak upraveny, než bylo přáním polským. Velký kraj chelmský, obývaný polským živlem, přičleněn k Ukrajině. Poláků se nikdo neptal, škrtnutím péra zničeny jejich plány. Poláci rázem vystřízlivěli. Pozdvihli se k velikému protestu. V rakouském parlamentě ohlásili přerušení všech styků s vládou. Důrazným protestem ozval se klub polských poslanců sněmovny poslanecké i panské, přišel protest z Varšavy od vladařské rady polské. 18. t. m. manifestovala protestem celá polská Halič. Poláci trpce zkoušejí dnes na sobě, kam vedla jejich politika službiček a vládní přísluhy.



Ukrajinští Židé na týdenním trhu.

Desorganisace ruské armády. Dle petrohradské zprávy časopisu „Corriere dela Sera" sdělil Krylenko výkonnému výboru sovětu, že se ruské oddíly nikde nepokusily zadržeti postup. Němců nebo aspoň zachrániti bohatý železniční materiál. Těžké baterie jsou ztraceny. Námořníci opouštějí válečné lodi a vydávají je osudu. Pskov mělo obrovské skladiště válečného materiálu, životních potřeb, nářadí, sta baterií a velká skladiště střeliva. Všecko padlo neporušeně do rukou Němců. Ruská posádka ustoupila po několika ranách z pušek, aniž by železniční trať zničila. K mobilisaci, o níž se dějí v Petrohradě pokusy, dostavuje se málo vojínů a to ponejvíce ještě vojensky nevycvičení dělníci, dosud v celku 10.000. Na několika místech města započala včera palba z pušek. Scény útrap hladem se množí.

Svatopluk Čech. V sobotu 23. února bylo tomu 10 roků, kdy zemřel jeden z největších a nejlidovějších básníků našich, Svatopluk Čech, pěvec „Písní otroka", knihy velikého sociálního výkřiku, básník věštec a idealista v pravém slova smyslu. Pěl o otroctví, aby v srdcích vzklíčila touha po svobodě; pěl o útisku národa, aby jeho příslušníky povzbudil k velikým bojům. než jeho básnický duch dával mu v budoucnosti Směle a přímo dovedl Svatopluk Čech tepati každé nadpráví a každou šalbu, která měla lidu zaslepiti oči. Básník věřil ve svůj národ, a věřil také v lid, ten lid, jenž svojí prací a mravenčí pílí je jádrem každého národa, věřil ve vítězství spravedlnosti a svobody, v níž utiskovaný rab bude „hrdinou budoucnosti". Jeho básně, plné nepoddajnosti a vzdoru, vyvrcholovaly až revolučním tonem. Žil v klidnější době, neporovnatelně klidnější doby dnešní. A člověku maně napadá myšlenka, co zapěl by Svatopluk Čech nyní, v dnešních pohnutých dnech, kdy v duších lidu a národů rodí se myšlenky a naděje nejsmělejší, kdy rodí se v nich tucha veliké, krásné a spravedlivější budoucnosti, v níž

„pobratří se lidstvo volné,
klenou pouta otroků,
a též prapor náš, o, bratři,
zavlá v jasném vysoku!"

*

Která žena se chce dobře vdáti ať jde mezi Malajce! Tam je po ženách taková poptávka, že si, když se vdávají, vymiňuji, různé důležité podmínky. Tak na př. byl tam nedávno uzavřen sňatek, při kterém se musil muž zavázati že předá ženě celé své jmění i celý svůj výdělek, a že s ní bude mimo to jako v hedvábí zacházeti. Jiný se opět musil zavázati, že se zřekne tabáku a že nikdy své ženě neřekne křivého slova.

5.

RACHEL O SVÉ DÍTKY TRUCHLÍCI.

Roland, vesnický farář, měl kolíbavou chůzi; jeho objemné bříško vzdouvalo se krok za krokem. Byl menší postavy, měl vzad prohnuté nohy a dlouhé a silné paže, které se při chůzi jako kyvadlo klátily. Jinak však dlužno říci, že se nijak nepodobal rozhýčkanému sybaritovi, a za určitých okolností, byl by jistě běžel, skákal a zápasil o závod s kterýmkoli občanem kromlaix-ským.

Jeho buclatá, dobře živená tvář, měla téměř barvu dřeva mahagonového, neboť se nebál vystavovati ji slunci a větru; párek malých, nanejvýše dobráckých očí ji ozařoval. Marcelin strýc, vesnický vtipkář, nazval ho „červenkou", kteréžto jméno se všeobecně ujalo. A není pochyby, otec Rolland měl skutečně dvě vlastnosti, tomuto ptáčkovi podobné: byl totiž nevyčerpatelně trpělivý a rád se hádal. Jeho životospráva byla vzorná, vstával časně a lehal se slepicemi. Obýval chudičkou faru, vykonával svoje svaté zaměstnání svědomitě a každičké chvíle, ať ve dne, či v noci, v bouři, či větru, byl připraven, udělovati svým spoluobčanům útěchu, jež církev skýtá. Měl jen jednu slabou stránku — jistou zálibu na dobrém doušku, který mu vždy uvolnil jazyk a zvýšil dobrou náladu. Rád si popovídal a sám o sobě tvrdil: „Kdyby celý svět náhle vymřel a jen já tu zůstal s panem „Božestůjpřiuás" „s tímto nepřítelem lidského pokolení nemeškal bych a připil bych si a rozhovořil bych se s ním." Ano, ano, dobrák-farář nebyl schopen někomu ublížiti, ani panu „Božestůjpřinás" nebo — Bonapartovi.

V Kromlaix nebyl dlouho, několik málo let teprve a sice, co nástupce onoho duchovního, který se kdysi tak mnoho staral o Rohanovu budoucnost. Co rodák z okresu, znal každý

ného. Byl přesvědčen, že se přihodilo něco nadobyčejného a že jen přítomnost Marcelina bránila Arfollovi, že se o tom nerozhovořil.

Ubírali se dolů, k vesnici. Marcela zůstala několik kroků pozadu, zatím co Rohan kráčel po boku svého učitele — s úmyslem, dověděti se příčinu jeho rozladění.

„Co jsi četl, Rohane?" ptal se Arfoll, jehož zrak náhodou zabloudil na knihu, již jeho žák nesl v ruce.

Rohan mu podal rozedraný svazek. Byl to francouzský překlad Tacita s latinským, původním textem. Na knize bylo datum revolučního roku a byla asi vytištěna v tmavém úkrytu některého sklepa Paříže, v horečce se zmítající.

„Nač to pročítáš?" zvolal učitel trpce, ačkoliv sám Rohanovi tento druh literatury odporučil. Zde se sotva jiného dočteš než o krvi, bitvách a sténání národů pod tlakem trůnů úpících! Jak je to hrozné, velký Bože! Dokonce i v této knize, jíž nazývají lidé „knihou Boží" — a při těchto slovech ukázal na starou biblý — „nalézáme totéž, slyšíme tytéž výkřiky obětovaných. Ano, ano, kniha Boží jest krvavá, právě tak jako země Boží!"

Marcelu přecházela hrůza. Co učitel pravil, byla čistá blasfemie. „Mistře Arfolle," zajíkala se; leč veliké jeho oči hleděly v neznámo, neslyšel ji a pokračoval žalobným hlasem: „Od stvoření lidského pokolení, řádí tato divoká touha, vražditi a prolévati krev, tato vášeň válečná, tato šílená slávychtivost. Kdož ví, zda-li onen velký balvan, neskrývá duši mocného vraha starých, zašlých dob, Kaina v kámen zakletého, který však dosud všechno pociťuje, který vidí jak zanikají království, jak králové a národové zmírají, jako zvadlé listí stromů?! Je to pověra, vím to; ale kdybych mohl, každého tyrana bych podobně ztrestal. Proměnil bych ho v kámen, co odstrašující příklad! Nechť by všechno viděl a slyšel!

Poklesek maďarštiny v Sedmihradsku. Za posledních 50 let poklesla v Sedmihradsku značně maďarština. V krátké této době bylo tam porumunštěno více než 200 osad a měst, jež byla dříve čistě maďarská.

V Londýně vydražen byl dopis dr. Antommarchia, který byl na Sv. Heleně osobním lékařem císaře Napoleona I. Z dopisu vychází na jevo, (dopis je adresován jistému příteli lékařovu), že měl císař, který prošel, jak známo sto bitvami, před zubním svým lékařem nehorázný strach, a nebyl k utišení měl-li si dáti trhati zub. Trpěl delší dobu bolením zubů — píše dr. Antommarchi — a zkoušel nejprve všemožné léky než li se odhodlal dáti si zub vytrhnouti. Operace tato nebyla však nijak snadná. Když se zubní lékař dostavil, tu vítěz slavkovský naříkaje mocně, utekl. Chrabrý lékař však za ním a dohoniv ho svedl s ním přímo zápas, poněvadž Napoleon bil kolem sebe jako šílený, aby se zubař nemohl přiblížiti. Lékaři nezbylo nic jiného než dáti zuřivého nemocného spoutati. Po operaci byl císař úplně skleslý, stýskaje si na chladno, takže bylo nutno přikládati mu teplé obklady, třeba že bylo venku parné léto.

Nejstarší loď světa má Švédsko. Loď tato nazývá se „Emmanuel" a postavena byla r. 1749. Z počátku sloužila co jachta zábavním vyjížďkám, nyní vozí povětšině dřevo.

Šest nejbohatších lidí světa. V měsíčníku „Strand Magazin" jest uvedeno šest nejbohatších lidí světa. Jsou to: Rockerfeller, Pierpont Morgan, Astor, Lord Strahtona, Andrev Carnegie a Lord Rotschild. Kdyby se veškeré jmění těchto nabobů spojilo (páčí se na mnoho miliard) dalo by se jim vykonati mnoho dobra. Dal by se jim předně zaplatiti veškeren státní dloužek Velké Britanie a Irska, čínící 750 milionů liber a ještě by dosti zbylo, aby se mohla zakoupiti britská národní galerie londýnská, museum South Kensigton a nejpřednější válečné lodě anglické. Veškeré anglické loďstvo mohli by koupiti za 200 milionů liber, a kdyby chtěli mohli by stvořiti dvakrát větší loďstvo než anglické, které by stálo na 500 milionů liber, a které by ovšem celému světu nahánělo husí kůži. Kdyby si těchto šest mužů přálo mohli by skoupiti veškeren majetek Velké Britanie, stojící 220 milionů liber, a všechny londýnské domy za 44 milionů liber šterlinků. (25krát tolik K.) Kdyby jim na tom záleželo mohlo by si těchto 6 lidiček zakoupiti celé království Škotské a sice za 930 milionů liber. Rovněž by mohli zakoupiti za 123 milionů uhelné zásoby Anglie. Konečně by mohli zaplatiti veškeré příjmy plynoucí Velké Britanii za jeden rok ze cla, daní a telegramů, činící 150 milionů liber a stali by se tak ještě nejuctivanějšími lidmi světa a v každé vesničce anglické by jim za to postavili pomník: I my bychom potřebovali takových 6 chlapíků.

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST

Výroba kvasnic v domácnostech. Roztrouhané dva syrové brambory velké jako pěst, dáme do litrové



Z veterinářské vojenské nemocnice rakouské, kde se léčí a operují koně a psi ve válce zranění neb chorobou stižení: Obrázek znázorňuje psa trpícího t. zv. „ušním červem", způsobujícím nesnesitelné svědění v krajině ušní. Aby se zvířeti zabránilo rozdrásaní pokožky, způsobené neunavným škrabáním na napadeném místě, opatřuje se zvláštním, širokým, dřevěným obojkem, aby onemocnělé zvíře nemohlo nohou ucha dosáhnouti.

nádoby, nejlépe sklenice a pomalu na ně nalejem půl litru vařící vody. Necháme státi a když je obsah nádoby vlažný, přidáme do něho dvě deka kvasnic a po kávové lžičce cukru a soli. Dobře vše rozkvedláme a necháme státi až zkvasí, což netrvá dlouho. Potom ihned můžeme kvasnic použiti. Před použitím dlužno dobře rozkvedlati. Na 1 kg mouky stačí ¼ litru těchto řídkých kvasnic. Když jsme spotřebovali téměř všechnu tekutinu, opakujeme proceduru, ale místo kvasnic přidáme tentokráte pouze dvě lžíce zbylé tekutiny.

Citronové náhražky, ať již se nazývají citropol, citrakon a bůh ví, jak ještě jinak, jsou vůbec bohopustý švindl; zpravidla je to prášek nebo roztok kyseliny vinné na žluto obarvený. Litr takové tekutiny má cenu 1 K prodává se však za 8—12 K. Nekupujte tedy nic takového. Můžete-li dostati kyselinu citronovou, připravíte si jejím roztokem i bez obarvení lepší citronovou šťávu nežli jsou tyto náhražky.

Rum, který se nabízí pode jménem jamaiského nebo kubánského rumu, není už dávno původní koloniální výrobek. Bylo i před válkou dost pouhých napodobenin, jenže tehdy se aspoň tyto napodobeniny prodávaly levněji nežli dnes, kdy se žádá 18—24 K i více za 1 litr. A přece tento litr nestojí i při dnešní drahotě součástí více nežli 3—5 K. Rozpustí-li se a za varu zčistí ve 2 litrech vody půl kilogramu cukru a k přecezenému roztoku přidá 1—1½ litru čistého a 200—250 g jamaiské essence rumové, jejíž 1 kg stojí nyní 20 K (před válkou stál 4.50 K), dostaneme více nežli 3½—4 litry velmi dobrého aromatického rumu za cenu 3.5—5 K.

Vydělávání kůžiček králičích, ondatřích a jiných po domácku možno bez velké námahy a se zdarem podniknouti. Kůže staženého zvířete bez hlavy a bez noh rozřízne se uprostřed břicha, položí se srstí na širší prkénko, všude stejně se urovná, dobře napne a hřebíčky připíchne. V horké vodě rozpustí se hrst kamence a hrstka soli kuchyňské a tímto vychladlým roztokem potíráme, třeba něiakým hadříkem, napnutou kůži, se které odstraňujeme zbylé kousky tuku a různé mázdry. Když je kůže zbavena mázder a tuku a je čistá a hladká přerušíme práci a postavíme prkénko blíže kamen, aby kůže ponenáhlu uschla. Za tři až čtvři dny sundáme uschlou kůži s prkénka, třeme a hněteme ji opět tímto roztokem důkladně, pak ji vlhkou sbalíme a dáme ji do chladna. Není-li dosti měkká, což bývá obyčejně u starších zvířat, třeme a hněteme ji po týdnu zase. Potom přikročí se k hlazení kůže pemzou, již opatrně zbavíme kůži všech zbytků nepotřebné tkáně, na to přetahujeme ji přes hranu stolu a mneme v rukou, až je poddajná a měkká. Pak nechá se kůže uschnouti, vyčistí se suchými horkými pšeničnými otrubami, a je připravena k použití.

Ó, pak by již nebylo válek, neboť by nebylo Kainů, kteří by lidstvo poháněli k šílenství!"

Marcela chápala jen na polo smysl jeho slov, leč vojenská krev se v ní bouřila. Nepovažovala Arfolla ani za odpovědi hodna, nýbrž obrátila se jen, vznícených zraků, k Rohanovi: „Pouze zbabělci se bojí války. Strýček Ewen byl udatným vojákem a prolil svou krev za Francii a obdržel za to od velikého císaře zlatou medaili. Francie je veliká a jen války proti nepřátelům učinily ji mocnou a proslavenou. Zlí lidé, kteří odporují císaři, protože je dobrý a mocný, jen ti — zaviňují války; on za to nemůže, on není zodpovědným."

Arfoll vyslechl každé slovo, usmívaje se smutně. Pochopoval tuto dívčí úctu k císaři; věděl, že byla zvyklá považovati ho, mimo Boha, za nejvznešenější bytost. Aniž by byl napadl její idol, tázal se, s něžným úsměvem, jemuž nebylo možno odporovati: „To říká tvůj strýček Ewen že ano? Vím dobře strýc Ewen je hrdinným mužem, ale chceš věděti Marcelino, co jest válka? Pohleď jen tam!" Při tom ukazoval k pevnině a dívka ho sledovala.

Daleko na ohbí pěšiny, stál kříž, polámaný a znetvořený kříž, že jen zkušené oko, ho mohlo poznati. Hlava a nohy Ukřižovaného byly zuráženy, jen trup a jedna ruka zůstaly dosud zachovalé. Kolem bujely kopřivy, bodláčí a jiná plevel. Leč přes to, ač byl kříž zcela rozvrácený, stály tu přece jeho zbytky, propůjčujíce divoké krajině okolní ráz ještě divočejší a opuštěnější.

„Pohleď jen, milé dítě, to jest válka!" vykládal mistr Arfoll slavnostně. „Silnice a cesty jsou pokryty kamennými hlavami Ukřižovaného, evangelium lásky je zničeno, Kristus, Bůh lásky, zapomenut, svět jediným bojištěm, Francie umrlčí komorou a — ty máš pravdu, milé dítě — císař je bohem!"

Marcela neodpovídala, její srdce nasličeno bylo rozhořčením, leč cítila se býti slabou vůči svému sokovi. „To je zrá-

da", myslila si v duchu „a kdyby ho slyšel císař, jistě by ho dal usmrtiti!" Pokradmo zahleděla se na strastiplnou tvář učitelovu a její zlost náhle ustoupila upřímnému soucitu. „Lidé mají pravdu, jeho opuštěné živobytí a starosti a strasti, připravily ho o rozum. Ubohý mistr Arfoll! Není správné, horšiti se naň!"

Zatím došli na kraj vesnice; úzká pěšina vedla až ke kostelu; tam podala Marcela ruku svému bratranci a vrhnuvši významný pohled na potulného učitele, zmizela.

Arfoll její nepřítomnosti nepozoroval, jeho srdce bylo zatíženo bolem, jeho myšlenky ho zaměstnávaly a on hleděl zamyšleně k zemi.

„Mistře Arfolle, povězte mi, co se přihodilo! Marcela již odešla. Obávám se, že se stalo něco hrozného!" vyrušil ho Rohan z hloubání.

„Nebuď nedočkavým na zlověstné zprávy, milý hochu! Schyluje se k bouři — k hrozné bouři."

„K bouři?"

„Ano, k zemětřesení — zkáze! Ruský sníh nevyžádal si dosud dosti obětí, rovněž i vody Rýna nepohltily jich ještě dosti! Žijeme v předvečer nových soupisů," vysvětloval Arfoll ponuře.

Rohan se zachvěl, neboť věděl dobře, co to znamená.

„A tentokráte nebude žádný, krom otců rodiny, osvobozen. Připrav se hochu, tentokráte odvedou i jediné syny rodičů."

Rohanovi tuhla krev v žilách, nepopsatelné zděšení ho uchvátilo. Zlámaný a rozvrácený kříž, připadal mu nyní skutečně, jako symbol běd a zkázy. Pohnul rty, aby cosi odvětil, leč v tom se otevřela branka hřbitovní a v ní se objevil „monsieur le curé", pan farář, breviař v ruce a v ústech dýmku z mořské pěny, do černava začuzenou.



Časově.

Pořadatel tanců (při polonéze v „Apolu"): „Hezky za sebou jako ve frontě na obecní salám!"

*

Moc.

„Bože, bože, chtěla jsem něco obstarati, ale nemohu a nemohu si vzpomenouti co."

„Dělej to jako já. Já si to vždy dříve než jdu z domu napíšu."

„To nejde, to nejde, to bych se vůbec nedopsala."

*

Rybář-profesor.

„Tři hodiny už tu civíte, pane profesore a teprve jste chytil jednu rybičku. Kdybychom mi tak málo nachytali, dávno by již bylo po nás!"

„Máte pravdu milý muži — máte pravdu — mě už moří had."

*

Dítě.

Maminko: „Kdož ví Karlíku jestli bys po letech nezvedl ten kousek chleba, co jsi nyní zahodil."

Karlík: „Ale, maminko, kdepak, vždyť po letech už bude na kámen ztvrdlý."

*

Nestranný.

Advokát (ku klientovi, který je zapleten do jakési prácské aféry):

„Vy máte tudy jednoho svědka, který svědčí

„Vy máte tedy jednoho svědka, který svědčí vám. A co ten třetí?"

„Ten je neutrální, ten vypravuje jen to co viděl."

*

Pěkný začátek.

Mladá paní (překvapivši svého novomanžela v osamělém pokoji při svatební hostině): „Co pak tu děláš poklade, s tím pánem?"

„Ach nic, docela nic, to je jenom exekutor, který mi zafendoval svatební dary."

*

Přitažlivé.

Paní k zahradníkovi: „Inu milý pane, ta květinka je ale moc malinká!"

Zahradník: „Jo co pak na tom paničko; vona vyroste, vždyť voni taky k tomu potřebovali pár let."

*

Přírodní léčení.

Lékař: „Nuže, nezapomeňte a dejte si udělat dobrý lípový čaj!"

Fořt: „Ale dejte mi pokoj s vašimi medicinami, já držím na přírodní léčení, už jsem si taky poslal k „Medvědovi" pro flašku punče."

*

Vděk.

„Pomyslí si jen, moje žena učinila včera v loteri hlavní výhru."

„Vidíš to, jaké to je štěstí — musíš mi být za to vděčen, poněvadž jsem ti vždy radíval, abys si ji vzal."

*

Podoba.

Starší slečna-panna seděla v tramwayi a naproti ní pán, který ji ostře pozoroval, nespouštěje ji z očí.

Zdálo se, že jí to není prévě nepříjemným. Když vystoupila vystoupil i on a následoval ji v patách, takže se prudce zardčla. To mu dodalo odvahy, přikročil rychle k ní, smekl a pravil: „Račte odpustit, milostivá — jsem sochařem a prosím vás jménem svatého umění — seďte mi aspoň jedinkrát za model — musím vaši hlavu zvěčniti!"

„A proč, proč?" — odpověděla stydlivě cítíc se lychocena.

„Ach děkuji, děkuji vám za vaši milou ochotu" — zvolal sochař dojat — „potřebuji ji totiž pro poprsí Danteovo."

Obrácené úlohy.

„... Sladká myško, mi dnes říkal ... Ale do pasti vleze on, za to mu ručím."

*

Snadné východisko.



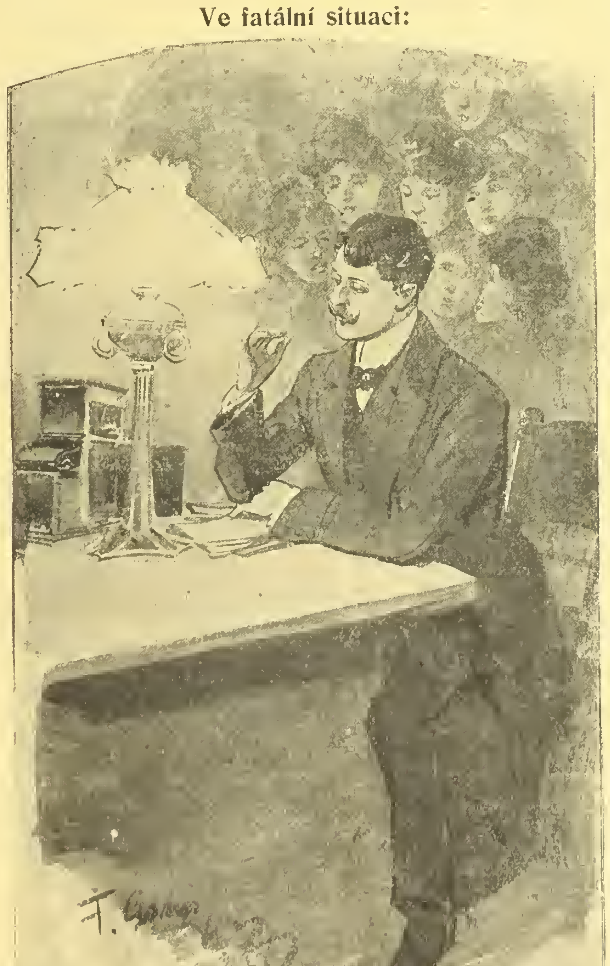
„Muj manžel mne nedávno utvrdil, že půjdou-li dobře obchody, zajedeme si v létě do lázní!"

„A půjdou-li špatně?"

„Půjdou-li špatně, inu — pak pojedu sama."

*

Ve fatální situaci:



„Řekni mi, prosím tě, jak to vlastně s tím mladým statkářem stojí — že je tak skličený?"

„Inu jè až po uši svého příštího tchána zadlužen."

*

Co je ironie osudu.

Když někdo ve sklepě na hromadě uhlí mrzne.

Když válečný zdražovatel se jmenuje Štědrý.

U lékaře.

„Vypadávání vlasů vašeho hocha," pravil lékař, „je příčinou jistý bacillus." — „A to mají pravdu," řekla matka, „já už jich několik našla."

*

Útěcha.

1. soused: „To je malér, to je malér, pošlo mi tele."

2. soused: „I nedělej si z toho nic, beztoho by z něho byl vůl."

*

Z dětských nápadů.

„Nu, Zdeničko, nechceš se podívat na malého bratříčka, kterého vám čáp přinesl?" — „Až později, tetičko; teď bych nejraději viděla toho čápa."

*

Karty-proroci.

Sousedka: „A co pak jste svému muži z ka- vyložila?"

„Že hraje celý den karty — lump mizerná."

*

Genius.

„Poslyšte, mezi námi řečeno, moje žena je genius. — „Jak to?" — „Považte si, onhdy chtěla upéci dort a vynalezla náhodou prvotřídní náhražku podrážky!"

*

Stolová společnost.

„Ale je tlustá ta nová sklepnice je, je."

„Však my ji brzy upijem do hubena."

*

Venoušek na cestách.

Venoušek (u nádražní pokladny): „Prosím, jeden lístek do Rokycan" — „Která třída?" — „Druhá měšťanka!"

*

Prima qualita.

„A tys tu facku hned nevrátil?"

„Nebylo to možno: byl jsem v onom okamžiku na padesát kroků od chlapa vzdálen!"

*

Malý Edáček.

— Maminko, proč pak se ten náš Amidórek tak třese?"

— Ale — protože má málo chlupů. —

— Inu, to by se musil strýček Ferdinand také pořád třásti — ten má docela holou hlavu."

*

Špatně pochopil.

Na slavnosti, jež pořádal personál firmy Kalíček & spol. na počest padesátiletého trvání závodu, odvážil se nejstarší kočí poprositi paní svého šefa o taneček.

„Jen jestli to půjde, milý Růžičko?" ptala se ho poněkud obtloustlá paní s úsměvem.

„Ach Bože, to nemusej' mít starosti milostpaní odvětil prostý muž. „Zrovna dnes jsem zdvihal kistnu, která měla 5 metráku!"

*

Panská sněmovna.

Tohle není vtip, nýbrž skutečná událost. Otec kráčí s chlapečkem kolem panské sněmovny, tu dva sluhové pomáhají cestou starému scvrklému hraběti do kočáru. „Tati tady je museum?" ptá se hoch. „Kde pak to je přece panská sněmovna." „Hm, já myslil, že to je museum a že zrovna odtamtud odnášejí mumie."

*

Vídeňská ochrana menšin.

Když vídeňští Čechové četli, jak se vláda rozehřívá pro ochranu německých menšin v Čechách, vypravili k ministerskému předsedovi dru Seidlerovi deputaci, aby se postaral také o ochranu české menšiny ve Vídni. Excelencpán je vlídně vyslechl a pak se zeptal:

„A kolik Čechů ve Vídni eigentlich žije, pánové?"

„Půl milionů, Excelenci."

„Půl milionu? Ale to nejste, pánové, žádnou menšinou. Přijďte, až vás bude pět tisíc."

(Kopřivy).

Majitel: Družstvo „Vídeňské Illustrované Noviny". Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22. Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.

Redakce: Vídeň X., Favoritenstr. 130.

Administrace a tiskárna: Vídeň X., Eugengasse 22.

Telefon interurban 54.017.

Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejí. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonorují. —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 11.

Jednotlivá čísla 40 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:

Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.

Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.

Inserty přijímají: Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní: V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zesláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 14. BŘEZNA 1918.

Slavný návrat našeho vojska do vyklizených Brodů.



Mír s Rumunskem, válka na celé východní frontě ukončena. — Japonská a čínská intervence v Sibiři. — Před bezprostřední ofensivou na západě.

CHAOS RUSKÝ.

Do strašné situace přivedla Rusko revoluce. Do strašnější, než kdysi Francii revoluce pařížská. Francie se brzo zotavila, třebaže musela uzavříti potupný mír v roce 1871. Leč Rusko stihl úplný bankrot, celá tato veleříše je v rozkladu a stále nové a nové pohromy se dostavují. Polsko je ztraceno. Litva dostane německou dynastii, též i Kuronsko, v Estonsku a v Livonsku budou Němci hráti roli policajta a v Ukrajině a ve Finsku bude totéž. Měšťanské vlády v Ukrajině a ve Finsku ve svém boji proti radikálním socialistům zavolaly Německo a Rakousko na pomoc. A dnes už je největší část v moci vojska centrálních velmocí a táž situace nastane brzo ve Finsku. Zároveň dělá se kříž nad Bessarabii, kterou v případě separátního míru dle všeho uchvátí Rumunsko. A nejen to, i vůči Turecku je ruská veleříše úplně bezmocnou. Turci zmocnili se už skoro celé Arménie. Trapezunt je v jejich rukou a Erzerum co nevidět bude obsazen. A kdo zadrží postup turecký na Kavkaz? Současně ohlašuje se ze všech stran japonská intervence v Sibíři a ve východním Rusku. Veleříše ruská spěje opravdu ke strašným koncům. Mírová smlouva, kterou Rusko dne 3. března v Brestu Litevském podepsalo, je pokořující. Bolševická vláda přijala všecky německé podmínky a zavázala se ustati v revoluční propagandě v centrálních mocích. Bolševici kapitulovali úplně, aby pohnuli Němce k postavení jejich postupu na Petrohrad, který dne 1. a 2. března silně byl ohrožen.



Obrázky z Ukrajiny: Mezi důležité výrobky náleží tu i olej, který se dobývá ze semen slunečnicových lisováním zvláštním lisem šlapacím jak obrázek znázorňuje.



Z alpských posic. Opěrný bod rak.-uher. ve věčném sněhu alpských velehor.

*

V Petrohradě je ovšem nepopsatelný zmatek. Aby čeleno živlům nepřátelským nynější vládě, jež v kapitulaci Trockého před Německem nacházejí dobrý prostředek agitační, bylo utvořeno radou lidových komisařů tříčlenné direktorium, pověřené neomezenou působností. Lenin a Trocký jsou členy direktoria.

*

Ještě před rokem, když koncem února a počátkem března přicházely neurčité zprávy o revoluci na Rusi, až 15. března 1917 došla ohromující zvěst o převratu v Petrohradě a sesazení carově, nebyl by se nikdo odvážil tvrdit, že 2. března 1918 bude moci Německo ditkovat Rusku svoje podmínky míru a že bývalé carství ruské, na celou řadu republik rozpadlé, nebude s to, aby kladlo odpor na pochodu na Petrohrad. Vždyť Lvov, Miljukov a Kerenský prohlašovali, že revoluční sílu ruské armády zdvojnásobili a Kerenský na důkaz toho v létě r. 1917 podnikl ještě velkou ofensivu proti Lvovu, která však smutně skončila ztrátou celé východní Haliče a Bukoviny Rusy ještě obsazené. Po nešťastné ofensivě Kerenského došlo v Petrohradě v říjnu k vítězství nejkrajnější ruské revoluční strany, bolševiků, pod heslem „mír, chléb a půdu" a už 3. prosince ujednán byl na ruské frontě klid zbraní, který vedl ke příměří a mírovému jednání ještě před vánocemi, jež dne 9. února vedlo k míru s Ukrajinou a dnes k míru s Ruskem. Trocký k podepsání míru do Brestu Litevského nepřijel. Je si vědom patrně chyb, jichž se za jednání o mír, přepínaje svoje revoluční požadavky, dopustil, a stydí se napsat svoje jméno pod mírovou smlouvou, kterou Rusko vzdává se všeho, co Ivan Hrozný, Petr Veliký a Kateřina vybudovali. Tato velká světová událost tkví v mírové smlouvě, jejíž dosah my, přímí účastníci, odhadnout nemůžeme. Rusko bez Finska, Estonska Livonska, Kuronska, Litvy, Polska a Ukrajiny nebude pro Evropu už tím Ruskem, kterým bylo v dobách carismu, kdy znamenalo největší vojenskou moc světa a kdy před jeho milionovými armádami chvěl se celý svět. Když „ruský parní válec" v srpnu r. 1914 začal se valit proti Německu a Rakousko-Uhersku, byl celý svět přesvědčen, že Rakousko-Uhersko i Německo budou rozdrceny na kousky. Než podobně jako roku 1905 za války japonsko-ruské i za války světové vnitřní revoluce rozvrátila nejen vnitřní poměry i armádu a donutila ruskou vládu k míru, jež znamená konec světovládného Ruska. Národům bývalého Ruska, kteří na zříceninách carské veleříše staví si novou budoucnost, nastá-



Městečko Pskov, kdysi sídlo ruského hlavního stanu, nyní německým vojskem obsazené.



Z činnosti rak.-uher. hlídek: Rakouská hlídka, porušující drátěné překážky nepřítele. Každičký zvuk srdcem zachvívá... smrt číhá... číhá...

vá nové období vývoje, jakým směrem půjde tento vývoj, povede-li je opět ke sjednocení ve velké ruské federativní republice či k dalšímu drobení a vzájemnému potírání, jak už dnes nastalo v otázce cholmské mezi Poláky a Ukrajinci, nelze říci. V zájmu lidstva a zvláště Slovanstva by bylo, aby vývoj bral se ve směru dorozumění a pak závodění v úsilí o mravního, hospodářského a kulturního povznesení nových ruských států a jejich národů.

OTÁZKA POLSKÁ A ČESKÁ.

Hrabě Vojtěch Sternberg uveřejnil v „Moravské Orlici" článek, v němž projevuje nespokojenost s rozluštěním polské otázky v Cholmu a praví: „To, co vytvořeno bylo v Brestu Litevském, ustanovením, že určitá území polskému království svatá mají přivtělena býti ukrajinskému státu, ještě v kolébce ležícímu, učinilo z Poláků nejroztrpčenější protivníky Rakouska. Vidíme zde před sebou vznikati Elsasy-Lotrinsko na východě, pařeniště nepřetržitého sváru. Přirozeným by bylo bývalo, tato jazykově smíšená území přičleniti k východní Haliči. Tak bych já byl tuto otázku rozřešil a to s pláštíkem: „svobodná republika cholmská, která přivtělí se k hospodářskému území Rakouska". Potom by byly bývaly všechny části spokojeny a Ukrajinci nebyli by pro to dále válčili, neboť oni neuzavírají míru nikterak snad proto, že by nás tolik měli rádi, ale uzavírají mír, poněvadž nás potřebují, poněvadž my máme je chrániti proti bolševikům a proti Rumunům. Běží jim o udržení Oděsy a to jest velké a závažné slovo, které má jiný význam než hrabství cholmsk." Ve jménu budoucnosti dynastie a říše volá hr. Šternberg: „Usmiřte Poláky". Dále žádá, aby ihned uvedeno bylo ve skutečnost české státní právo. Pak zabývá se odpovědí presidenta Wilsona. Je přesvědčen, že společný postup Rakouska s Amerikou bude novou periodou rozkvětu hospodářské budoucnosti Rakouska. Leckteré věty Wilsonovy však odbývá jako fráze. Píše: „Praví-li president Wilson, že „tato válka měla své kořeny v nedbání práv malých národů a plemen", tož s touto větou úplně souhlasím. Co tedy jsou práva národů? Ať president pohlédne na svou vlastní zemi. Bydlí tam tolik milionů neanglických státních občanů, tolik Němců a Vlachů, a prosil bych, aby mi ukázal i jedinou státní školu, i jedinou universitu ve Spojených Státech s řečí německou nebo vlašskou. U nás máme, vyjmouc Slovince, všude university a střední školy s těmi řečmi, jimiž mluví národové. Není horší jazykové nesnášelivosti, než jakou jsem shledal v Americe, a jest pozoruhodné a zvláštní, jak tam kapitalismus zcela jinak tíživě působí na kulturní potřeby, než zde u nás monarchická státní moc. V



Z italské fronty: Silnice chráněná proti střelám zvláštními ochrannými dřevěnými válci.



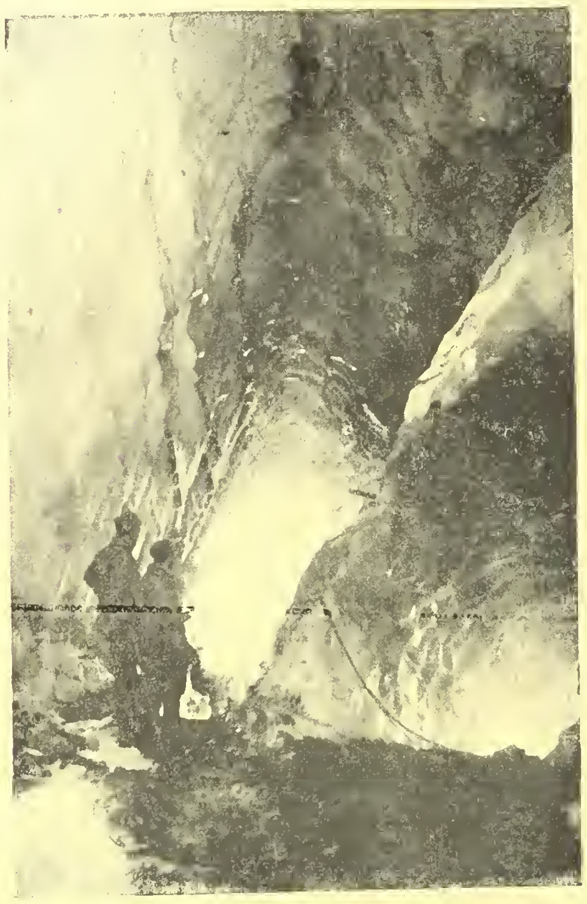
Italský obranný pas na řece Livenze.

Americe žádného člověka nenapadne, aby neučil se anglicky nebo angličinou nevládl, a přece sestává Amerika z tolika různých národů (15 milionů Němců tam bydlí). V Americe jest jen jiná soustava znásilňování, ale toto je větší, než v jiné zemi nalezneme. Konec konců musí velké hospodářské území ovládáno býti jednou řečí, kteroukoli, — není obchodu a styku, který by se vyvíjel kolem věže babylonské —, jenže se tato řeč nemusí vyvíjeti lískovkou a bajonetem, nýbrž zájmem, který člověk má, aby jí ovladal. Kdo v Americe neumí anglicky, musí mříti hlady, a tedy učí se této řeči; příští generace mateřštině už se nenaučila, a tak vzniká v nejkratší době poangličování a vymírání všech ostatních tamních jazykových kmenů. My nepotřebujeme se báti požadavku presidenta Wilsona. Jsou to ty ideály, o něž odedávna se snažili feudálové v Čechách a někdejší katolická strana a Slované. Vidíme, že feudalismus a demokracie shledaly se na tomtéž základě, jenže jinými slovy."

PŘED VELKÝMI OFENSIVAMI.

Vojenský dopisovatel berlínské „Voss. Ztg." dr. Max Osborn podává ze západní fronty tento situační obraz: „Mraky zhušťují se, jsou stále temnější a temnější. Na ohromné linii, jediné nyní fronty, která nám zůstala, vše je napiato veli-

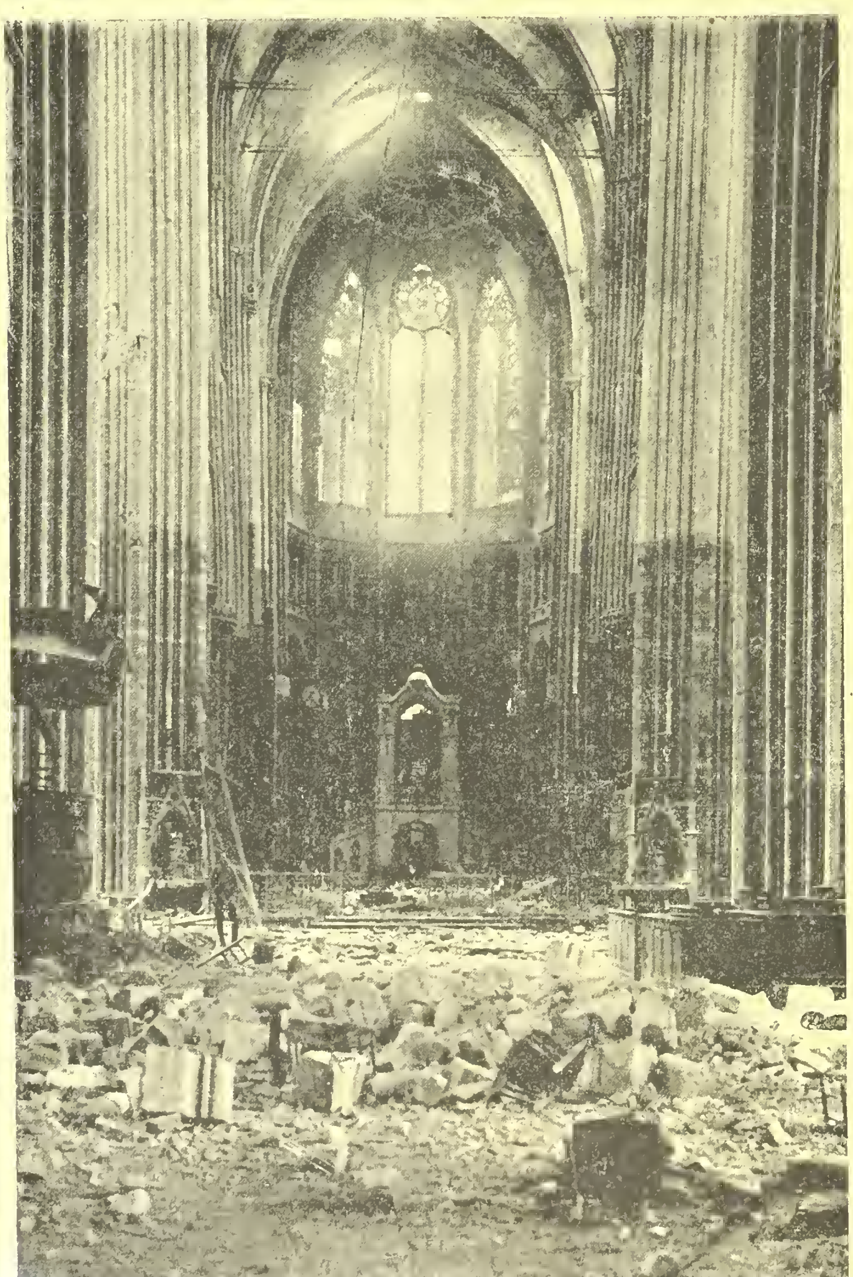
kým očekáváním. To nejohromnější a nejděsnější nastává v této oblasti země. Vzpomínka na toto únorové vraždění roku 1918 nikdy nezajde z mysli těch, kteří se budou zabývati dějinami. Z prava z leva kupí se na obrovské linii bitevní fronty, natažené bezmezně do nekonečna, nástroje světového boje, massy lidí, zbraní, děl, střeliva, nespočetných bojových příprav. Nikdy nespatřil svět takové nahromadění fysické a strojní síly, jako toto nové mobilisování, které předchází novému boji. Nikdy takové napětí vojenské organisační práce. Národové nejvíce slávou poskytí, zbrojí, chystají se k rozhodnému boji v nejkrvavější srážce, jaká kdy vzplanula. Nepřátelé naplněni jsou nepokojem. Také pocit číselné převahy, kterou stále ještě mají, nedovoluje jim klamati se o vážnosti chvíle, jelikož srazili se s veškerenstvem vojenských sborů, s s jejichž polovinou v dlouhých letech nebyli s to býti hotovi. Jejich fronta naplněna je chvějícím se nervosním rozechvěním. Na všech místech, ve všech koutech probouzí se pás pevností, tažený Belgií a Francií, sto a stokráte zanýtovaný a zabarikádovaný, ze své zimní ztrnulosti. Místní boje, které nepřetržitě tu a tam se rozvíjejí, přesahují více než obyčejnou míru posiční války. Armády řvou na sebe jícny svých dělostřelectev jako hrdinové Homérovi před soubojem. Pokoušejí se chytnouti do křížku, zatřásti sebou. Minulých dnů v Ypres a u Arrasu, dnes na Aisně, zítra v Champagni podnikají se pokusy. Nepřítel dává si všechnu námahu, aby dozvěděl se něco o silách německých úseků a aby z postřehů jednotlivostí utvořil si obraz z rozložení sil, pokud možná pak, aby přišel na stopu plánů, které jsou tajemstvím budoucnosti. Tápe ve tmách. Také my tápeme ve tmách. Mezi mnoha miliony ví jen několik málo hlav, které by se na prstech daly spočítat, jaké úmysle byly pojaty, jaké cíle byly vytčeny. My ostatní nevíme nic, ani jak, ani kdy, ani kde. Nevíme ani, zdali první rána padne z té neb z oné strany. Ale na naší frontě není žádný neklid nebo rozrušení, docela již ne nervosita. Na místo zvědavosti, je tu vědomí povinnosti a bdělosti dne. Naděje, že mraky, které se opětně nashromaždily, budou rozehnány slibným zněním zvonů mírových, se se rozplynula. Bouře s hřmotem a bleskem se strhne. Nás však nezlomí. Byli-li jsme kdy jisti vítězstvím, je to v této chvíli."



Z alpských posic: Štola v mohutném ledovci vydlabana, za úkryt sloužící.

MÍR VNUCENÝ A NIKOLI MÍR DOROZUMĚNÍ.

V posledních měsících četli jsme stále projevy vídeňských a berlínských státníků, kteří v potu tváře dokazovali, že centrální moci jsou ochotny uzavříti mír bez annexí a kontribucí, mír dorozumění, který zajistí nám opravdové a trvalé přátelství se sousedem na východě. Také německý říšský sněm usnesl se na formuli, která žádá mír dorozumění. Dnes ale vidíme, že Rusko donuceno bylo násilím ke kapitulaci. Muselo podepsati podmínky, které diktovalo Německo, podmínky, které hlásali vždycky Všeněmci a vojenská vláda jen následkem německého pochodu na Petrohrad podepsala mír v Brestu Litevském, který není mír dorozumění, jenž by mohl zajistiti přátelství Ruska, naopak bude jen původcem nových válek. Neboť Rusko dříve nebo později se vzpamatuje, zorganisuje a nikdy nezapomene na pokoření v Brestu Litevském. Dějiny nás učí, že násilné zabrání Elsaska-Lotrinska bylo vlastně zárodkem dnešní války. A rovněž znásilnění Ruska, které muselo kapitulovati dokonce i před Tureckem neponese nikdy lepší ovoce. Německo využitkovalo jen své moci. Rusko nebylo schopno odporu. Armáda jeho byla zdemoralisována, rozutekla se na všecky strany, lepší části její zaměstnány jsou občanskou válkou která zuří na několika frontách. Rusko v okamžiku demobilisace překvapeno bylo německým pochodem, obsazením Revalu, Dorpatu, Pskova, Minsku a rychlým pochodem na Petrohrad. Bylo donuceno podepsati mírové podmínky, protože Německo nechtělo jinak zastaviti pochod na Petrohrad. Německo využilo své strašné vojenské moci a Evropa zažila ruskou katastrofu, která od dob Napoleonových nemá příkladu. lidstvo se však neraduje z tohoto míru, který nás nesmířil s národy ruskými, naopak naplní ruský lid největší roztrpčenosti a rozpoutá touhu po pomstě. Malé státy, které vznikají na hranici německo-ruské stanou se pařeništěm nového zla,





Kudy válka kráčí: Trosky často jmenované kathedraly v St. Quentinu ve Francii. 1. Vnitřek lodi chrámové. 2. Pohled zevnější.

sopkou, která zplodí nové katastrofy. Trvalý mír mohla přinésti jen dohoda národů, jen mír dorozumění.

KAPITULACE RUMUNSKA.

Jak se dalo očekávati, také Rumunsko podrobilo se německému diktátu. Dne 6. března podepsalo v Buftei předběžnou smlouvu, ve které se zřeklo celé Dobrudže až k Dunaji, přistoupilo na regulaci své uherské hranice, přijalo hospodářské podmínky, zaručilo se demobilisací atd. Důsledky tohoto míru jsou dalekosáhlé. Bulhaři budou anektovati Dobrudži, Maďaři dostanou nové rumunské kraje v okolí Železných Vrat, Petrošem a Brašova, Rumunsko bude odříznuto od Černého moře a jen obchodní cesta přes Kystenži k moři bude mu povolena. Rumunsko nebude míti žádného přístavu, za to ale Rakousko spolu s Německem ovládne celé ústí Dunaje a bude mu zajištěna cesta do Oděsy.

Mír s Rumunskem není mír dorozumění. Je to mír vnucený, stejně jako mír ruský. V poslanecké sněmovně celá řada řečníků hned po zprávě ministerského předsedy o podepsání tohoto nového míru vyslovila své obavy do budoucna. Mír násilný nemůže býti trvalým a nedovede nás přiblížiti ke všeobecnému míru.

Co se stane dále v Rumunsku? Dle všeho král už v nejbližší době odstoupí ve prospěch svého bratra nebo syna. Bude nastolena nová vláda, v jejíž čele bude S t e r e. Tato vláda podepíše mírovou smlouvu a udělá pak místo ministerstvu Carpovu nebo Marghilomanovu, oba tito politikové provozovali vždycky politiku austrofilskou a protiruskou. Úkolem jejich bude přivésti Rumunsko zpět do spolku s Rakouskem a zabrati Bessarabii. Zaplatí tedy i rumunský mír v prvé řadě Rusko.

JAPONSKO PROTI RUSKU.

Není už žádné pochybnosti o tom, že Japonsko za účasti Číny zakročí v Sibiři. Vladivostok a Charbin už dnes jsou v rukou japon. a několik pěších pluků postupuje po sibiřské dráze směrem k Irkutsku. Různé listy reprodukují poněkud blíže názory, zavládající v japonských kruzích; dle nich vzhlížejí Japonci s velkým nepokojem na německý postup do Ruska, dosavadní válečná pasivita je ta tam a v Japonsku se zvýšeným hlasem volá po aktivní politice vojenské. Uvádí se, že kdyby byl Petrohrad obsazen Němci, znamenalo by to nejnom, že by Německo nemělo daleko k uchvácení uralského horského pásma, na platinu, zlato a jiné kovy bohatého, ale že by za nemnoho neděl rozšířilo svoji moc po celé Sibiři, sahající tak až po samý Vladivostok, kde počínají již zájmy japonské. I v japonské sněmovně bylo v těchto věcech mluveno; na interpelaci o mírovém jednání mezi Ruskem a Německem prohlásil ministr Motono: „Bude-li uzavřen zvláštní mír s Německem, je samozřejmo, že Japonsko učiní všechny kroky, které budou míti rozhodný a účelný ráz v dohodě se spojenci." Tak celá záležitost nabývá forem konkrétnějších. „Times" uvádí, že Němci všemožně usilovali o uchování spolku s Japonskem; vývoj událostí v Rusku však pohnul Japonsko, že se rozhodlo jinak, Angličané, jak sděluje citovaný list, očekávají od Japonska, že v tomto významném okamžiku učiní pevné kroky, začež bude dohodou všemožně podporováno. Také americké kruhy při podrobnější výměně názoru nejeví zásadního odporu proti japonskému návrhu. Uvažováno však o tom, má-li se jedinému Japonsku dáti pouvoir, aby zakročilo, či neměli-li by se súčastniti všichni ostatní kontrahenti dohody. Na východě nemá tedy dojíti ke klidu. Již rýsují se na obzoru kontury nové války. Sotvaže válečný požár někde uhasíná, počíná se rozhořívati hned na místě jiném. Taková je tragika této světové války.

*

Čínské listy sdělují, že Japonsko už mobilisuje Čína se súčastní akce v Sibiři s divisemi. „Petit Journal" píše: Kdyby bylo Japonsko ochotno nespokojiti se s obsazením Sibiře, ale jíti dále zasadilo by našim nepřátelům rozhodnou ránu. Nepočítaje územní jejich armádu, má Japonsko přes dva miliony vojáků.



Z galerie rak.-uher. námořnictva: Nově jmenovaný podadmiral šl. František Holub, šéf rak.-uher. námořnictva u ministerstva války.

MÍSA BRAMBORŮ V PARLAMENTĚ.

V panské sněmovně proneslo nedávno několik pairů štváčské řeči pro pokračování ve válce a pro vítězný mír s anexemi a kontribucemi. Na projevy tyto odpovídalo v parlamentě několik poslanců, mezi nimi také posl. K a l i n a. Zejména se obracel posl. Kalina ostře proti válečné štvanici dr. Pattaie, který horoval pro eventuelní odvetnou válku. Posl. Kalina tázal se „válečníků" ze sněmovny panské, jak hodlají zodpověděti své jednání před širokými hladovícími vrstvami lidovými. Každé další válčení musí přivoditi katastrofu. Na doklad toho ukazuje mísu bramborů. ve skutečnosti trochu shnilého smetí a slámy, které dostává vídeňské obyvatelstvo v přítomné době od magistrátu jako brambory. Přítomní členové sněmovny i galerie uvedeni byli tím ve veliké vzrušení. Posl. Lisý vzal mísu s touto dávkou „bramborů" a ukazoval ji po sněmovně poslancům polským, českým a ostatním a pak ji položil na křeslo ministerského předsedy dra. Seidlera, jakožto správce úřadu pro výživu. Ministři Horbaczewski a šl. Czapp prohlíželi tento záhadný obsah a krčili nad tím rameny. Není o tom pochyby, že tato příhoda zanechala u přítomných ministrů a zástupců ministerstev hluboký dojem a že byli to vídeňští Čechové, kteří na bídu vídeňského obyvatelstva musili takovým drastickým způsobem ukázati.



Zahájení výstavy válečných obrazů válečného tiskového stanu arciknížetem Karlem Štěpánem ve Vídni.



Z činnosti rakouských válečných pekáren: Výroba sucharů pro vojsko a námořnictvo. Stroj ku spracování těsta.

R. KUMOV:

TOLSTOJ — POUTNÍK.

Legenda.

Ještě není zima ale oba břehy řeky jsou již hustě poprášeny sněhem. Nad průrvami zvučně šumí sosny namrzlými vrcholky. Řeka je černá a nepokojná.

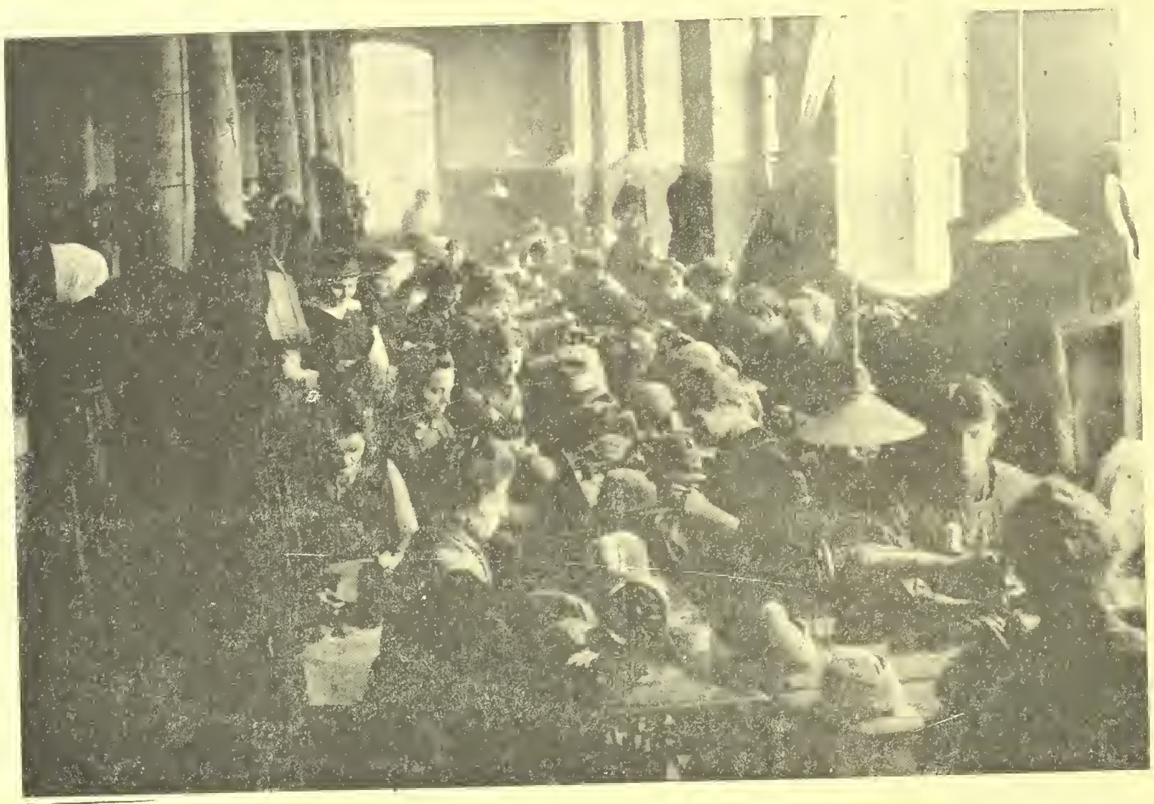
Na horském svahu rysuje se úhledná osada s tmavými chatami a nízounkým, na stranu nahnutým kostelíkem. Parník bílou parou zahalený ztěžka se pohybuje. Slyšeti třeskot lodní zádi o přístavní veslovou loďku, kapitán ve volném kožichu s červenou omrzlou tváří krátce něco oznamuje lodní hantýrkou, a parník se zastavuje.

V přístavě je prazdno. Na břehu vedle schodů zpívají tři žebráci ve skořicových, roztrhaných kytlích, hojně pokrytých různobarevnými záplatami, v láptích s bílými žebříčky. Píseň nás více nerozčiluje jako kdysi, — slyšíme ji v každém přístavě. Můj spolucestovatel, německý inženýr jedoucí na Ural, naslouchal a liboval si s německou roztomilostí: „Rusové — toť věru hudební národ. I chudák mužík si rád zazpívá!" A po chvíli poslouchání dodal.: „Hudební národ, ale musíte uznati — příliš jednotvárný!"

„A mře hladem, milý pane!" praví přísně měštěnín v polokožíšku. „Už teď zpívají, a co bude dále, až nastane zima. Toť strašné! Jedu z Bělé. Tam, věřte mému svědomí, — pluky, celé pluky



V rakouské sběrně vojenských uniforem: Nalezené a nepotřebné uniformy, pokrývky a p. jsou sbírány, desinfikovány, a pořizují se z nich pak po zvláštní úpravě věci nové.



V oddělení pro zhotovování čepic, kde ze starých, zachovalých částí zhotovují nové čapky.

mužíku stojí v přístavě a zpívají. Cestující až k slzám dojímají. Není možno se ubrániti."

Parník píská jednou — dvakrát.

„Nemožno se ubrániti", praví měštěnín. „Hej vy drazí, přijměte ke chvále Krista!"

Měštěnín se pokřižoval, podávaje peníz. Křižovali se také mužíci, přijímajíce peníze. Vidíme jejich tváře, — široké kosti potažené tmavou ojíněnou koží, vpadlé, mrtvé oči, vyschlé rty.

Podarovali jsme je rovněž. Červené, svraštělé ruce křižují se pěstmi, — prstů nevidět. Mužíci nehýbajíce se, v podivných oblecích, podobní fantastickým obrům otevírají rty a zpívají. Z blízka zní píseň strašně. Podobá se skučení vichřice v roklinách zdejších hor, rojící se v mrtvých, omrzlých listech. Není to zpěv, toť předsmrtný chrapot, který je přerýván ve vysokých konečných tonech pisklavými, směšnými, žalostnými výkřiky.

Třetí hvízdnutí.

„A což Lev Tolstoj, ještě je u vás?" vzkřikne pojednou měštěnín, snaže se překřičeti šumot parního stroje.

„Není. O svatém Jeně odešel."

„Kam?"

Mužík máchl rukou kamsi stranou od řeky. Slovům nebylo lze rozuměti.

„O Lvu Tolstém mluvíte?" tázal se Němec.

„...... o něm."

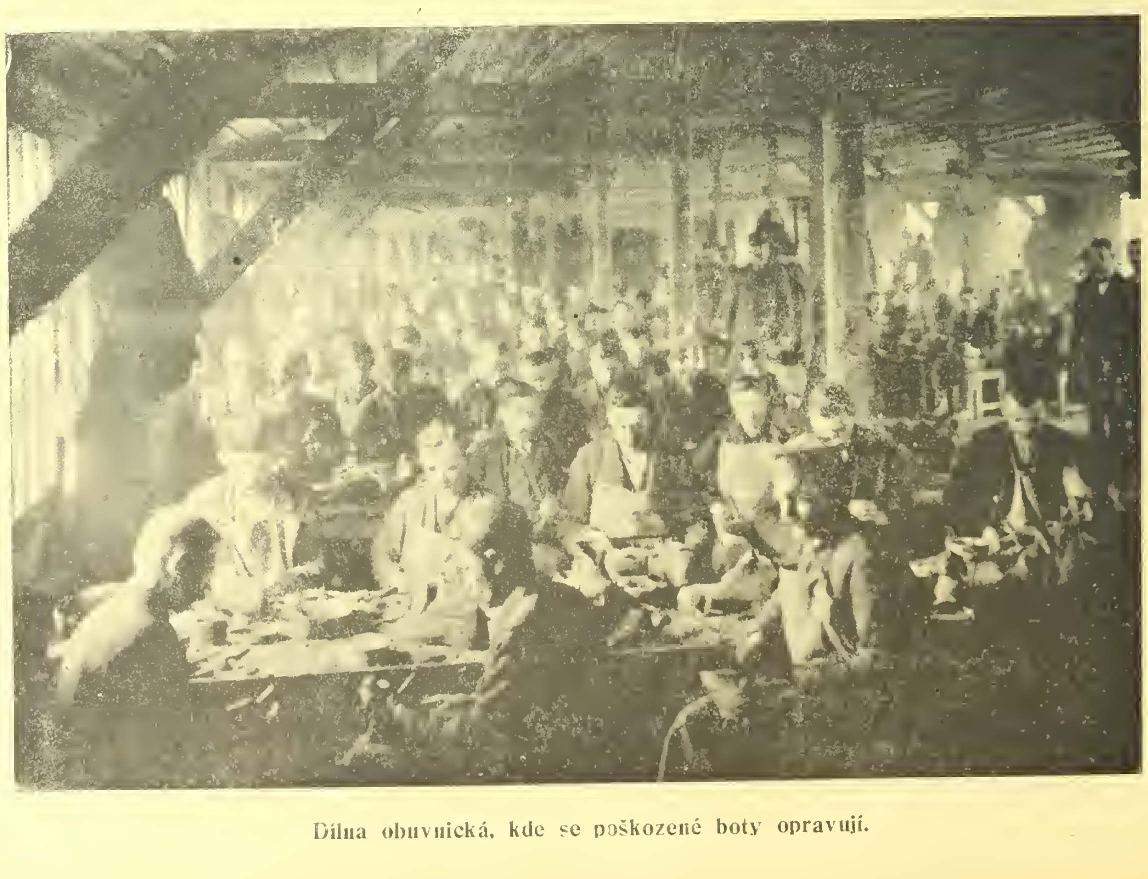
„Ale ten přece zemřel."

Měštěnín měří Němce zchytralým pohledem.

„Pro někoho umřel a pro někoho neumřel," načež dodává přísným tonem, — „tamhle v té osadě v srpnu ještě žil, chcete-li vědět, milý pane!"

„Viděl jste ho?" tázal jsem se ho.

„Což mluvit o tom, sám jsem ho viděl. Ale druzí viděli. Kráčí báťuška... kráčí a únavy na něm neznat" — praví zpěvavě měštěnín. „Jistý, dělník vypravoval na Bělé. „Přijdu do přístavu" — povídá — „mužíci hovoří: Lev Tolstoj je tu. To je věc zajímavá, jedním slovem, chtěli jsme ho poslechnout. Vyšli jsme z parníku. Tážeme se: Kde pak je? Byl tudy — odešel. Do Trojckého odešel. Šli jsme tam. Kde je? Jistotně tu byl. Strojil se na noc do Bolších Ovin. A z Trojckého do Ovin jest 70 verst. Zůstali jsme tam. Jak pak ho dohnat?! Od vidění vypadá jak mužík: v kytli, v láptích a na hlavě tatarská romodločka. Lyčáky dobře podšité a na jednu nohu přichromává. Celý on... celičký. Že by ho ve větším městě viděli, ne to nemožno říci. Ustavičně mezi vesnicemi podle mužických polí dupotá svými lyčáky. V letoším roce jako schválně, bloudí jen v hladových místech, jako pták nad hnízdem. Podívat se tak za nimi. V podvečer tluče na okénko. Pro Krista, podarujte mi noclehu! Vpustí ho do vnitř. Posadí se na lavičku,



Dílna obuvnická, kde se poškozené boty opravují.



Z Rumunska: Vyznamenání rakousko-uherských poddůstojníků a mužstva německými řády. Řády byly podělovány v Bukurešti. 1. G. m. p. šlechticem Mackensenem za přítomnosti 2. podplukovníka šl. Törster-Streffleura a 3. g. m. šl. Sendlera, který je rak.-uher. plukovníkem vojenské správy v Rumunsku.

shodí lyčáky s nohou a vyptává se, jak mužíci žijí. Ctí ho velice. Pozvou ho ke stolu, k večeři — komu, čest tomu čest. — Ale jedlík je špatný. Kousíček chlebíčka — a je syt. Jenom zubů nemá a vousy mu lezou do úst. Mluví — ťam, ťam — po stařecku. Mužíci, děťátka se chechtají, a on sám je vesel.

Při mrazu se mu špatně chodí. Už druhou zimu chodí. V jedné vesnici se ho tázali: Jak dalekou máš cestu před sebou? Ale on, jako by se zamyslil. Dlouhá, mužíčkové — odpovídá — dlouhá je má cesta! Více nic neřekl."

„Hle, zase už přístav!" Pohleďte jen, pane!" tam je ono mužické vojsko."

Od břehu rozléhají se známé zvuky, — to zpívá voj fantastických obrů v různobarevných kytlích, v lyčácích s bílými holemi. Komu? V přístavě není živé duše. Parník hvízdá, jede plnou parou nezastavuje se. Vlna oblévá loďku — přístav a, hluše doběhnuvši, pleskne o břeh chladným, zvučným stříknutím zakolébavši, černými uzounkými kocábkami.

A bílé sněhové mračno a velké, mokré vločky padají tiše a zvolna. Přel. Jar. Kojecký.

BYTOVÁ NOUZE V ANGLII.

Následkem několikaleté stagnace stavební činnosti dostoupila bytová nouze v Anglii vážné [illegible]eze. Jak oznamuje „Times" usnesla se nyní vláda postaviti se na odpor této nesnází a činí opatření jak by se zejména chudším třídám toto zlo umenšilo. Vláda má za to, že se nesmí ztráceti ani okamžiku, nemá-li po válce dojíti v této otázce ku katastrofě.

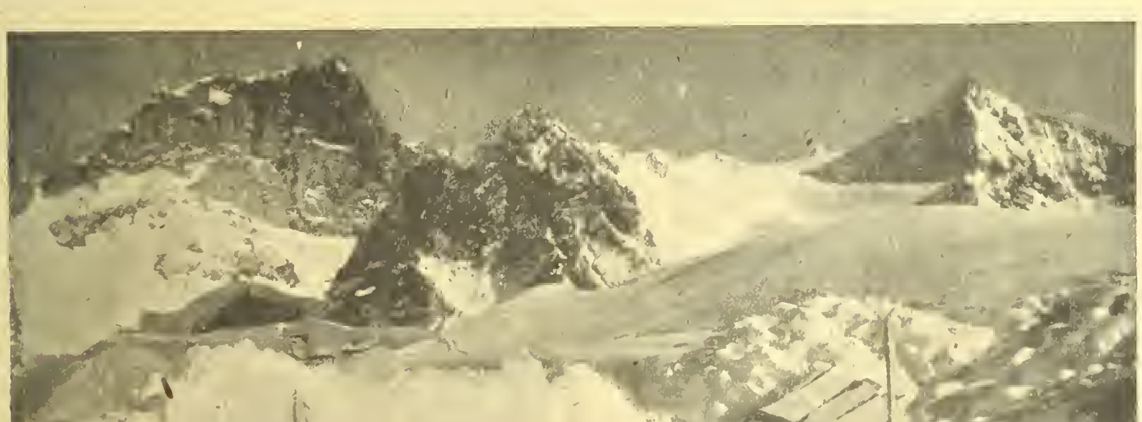
Poněvadž neexistuje žádná spolehlivá statistika malých bytů, jest velmi za těžko posouditi sumárně bytový nedostatek, poněvadž schází veškeren podklad, každou akci umožňující. Jisto je však, že přehnaná čísla spíše věci prospěji, než uškodí. Před válkou se v každém průmyslovém městě zřizovali dělnické kolonie, které byly zejména u lepších dělnických tříd v oblibě. Válka, však celou věc umlčela, jako umlčela stavební činnost vůbec. Všude se nedostává potřebných pracovních sil a stavební materiál dosahl nebetyčných cen.

Dle všeobecného odhadu páčí se potřeba dělnických bytů ve městech a na venkově na 2 sta tisíc bytů, číslo to jež se jistě během roku 1918 zvětší na 300.000. Při delším trvání války počítá vláda s půl milionem. Zatím co v Londýně selhávají naprosto všeliké odhady, udávají města Manchester, Bininghan a Glasgow manko 20.000 až 30.000 bytů. Menší průmyslová města jako Blackburn, Burnley, Oldhan, Birkenbead, Sunderland a Wolverhampton potřebují 500 až 1500 bytů. Před válkou pořizovalo se ročně nejvýše 150.000 nových bytů. Vláda proto slibuje vše co může. Předně nutno opatřiti materiál. Ku



Ze života v zákopech: Sova, liška a dělostřelec, věrní kamarádi v radostech a strastech.

vedení celé akce stavební zřízeno bylo zvláštní Building Construktion Committee za předsednictví sir J. Tudor Walterse Komité, jež působí již asi půl roku, naznačilo již částečně svůj úkol. Inženýři, architekti stavitelé a jiní odborníci, jež mu náležejí, vzali si za úkol zajistiti v přechodní době nutnou stavební činnost.



Z alpských posic: Vchod do sněhového tunelu, jakých se používá zejména v Dolomitech za skrýše a skladiště.

V PETROHRADSKÝCH ŽALÁŘÍCH.

Skandinavští socialisté levice navštívili politické vězně v petropavelské věznici v Petrohradě. Svoji návštěvu vylíčili pak ve štokholmské „Politiken". První na řadu přišel Suchomlinov, muž 70letý, jeden z původců války, zatčený a odsouzený ještě za carské vlády. Na dotaz, jak se mu nyní vede odvětil, že značně lépe, než za vlády carské i Kerenského. Může se stýkati se svojí paní v cele i na promenádě. Noviny a knihy jsou mu doručovány bez censury. „Jako politik" — pravil Suchomlinov — jsem konservativec a monarchista, ale jako člověk a zajatec chválím den, kdy dostali se bolševici k moci." Na obnovu carství nevěří. Sám se považuje za proletáře, celé jmění mu bylo zabaveno. — V chodbě potkali skandinavští socialisté zatčeného menševika Vojtínského, který se vzpřímenou hlavou a pyšným krokem spolu se známým vůd-

cem sociálně-revolučního rolnictva Avksentjevem kynul návštěvníkům rukou a zahovořil: „Na shledanou na příštím mezinárodním sjezdu." Na to dostavili se návštěvníci k bývalému ministru zahraničních záležitostí Tereščenkovi a finančnímu ministru Biernackimu. Tereščenko mluvil o politické situaci a v dnešním stadiu revoluce považuje spolupráci s bolševiky za nemožnou. Oba sdílejí na vývoj událostí názor pesimistický.

□ □ □

NOVÝ DOPRAVNÍ PROSTŘEDEK — ČLUNOVAGON.

Sděluje: Ing. P. Halavanja.

Doprava zámořského zboží, zejména hromadného, působila ode dávna značné nesnáze, vznikající v prvé řadě obtížným překládáním z lodí do vagonů železničních či naopak a všichni, kdož navštívili rozsáhlá přístaviště, evropská či americká v údivu zírali na důmyslná zařízení a technické vymoženosti, která ve způsobě nejrůznějších drapáků a jeřábů, překládání zboží ulehčovala. Netřeba podotýkati, co tato zařízení stála, co kapitálu pohltilo jich udržování. Vzdor vší důmyslnosti, přišlo mnoho zboží na zmar, a že se ztrátě času překládáním vzniklé nedalo zabrániti, není třeba zvláště dokládati. Vodní doprava mnohonásobně lacinější nežli železniční, se tím značně zdražovala, a rentabilita drah v poměru s cestami vodními byla nesporně lepší, neboť diference obou tarifů se často mnoho nelišily, byvše při dopravě železniční eminentně vyvažovány rychlosti transportní. Není tudíž divu, že tato okolnost byla a jest dosud hlavní zbraní všech, jež se staví proti rozšíření průplavní sítě, dobře ostatně podotýkajíce, že amortisace v průplavu investovaného kapitálu, která je mnoho-mnohonásobnější než při stavbě železnic je vlastně nedohledná o zúročení ovšem ani nemluvě. (Tak uvádí na př. odpůrci dunajsko-oderského kanálu, že jen z úroků v tento průplav investovaného kapitálu, dala by se pořídití druhá a třetí kolej severní dráhy z Vídně do Ostravy, se vším pohyblivým parkem i rozšířením nádraží.)

Nynější válka nám však ukázala mnohé nedostatky železnic a valná část odpůrců průplavů uznala výhody cesty vodní, kterou by se železniční doprava, aspoň pokud se týče zboží hromadného. (a v našich dobách je nutno jen to míti na zřeteli, cukr, brambory, uhlí, řepa, mouka a p.) značně odlehčila. Důležité této otázky chopila se i strojírna Konráda Prunera ve Vídeňském Novém Městě, mající hlavně na zřeteli obtíže překládací, jež mimo uvedených rozsáhlých zařízení přístavních vyžaduji i celou armadu sil pracovních. Strojírna Prunerova sestrojila zvláštní vagon (E-Bot, Erd-Bot), který nejen že může býti dopravován po souši, nýbrž plove i jako člun po vodě. (Volil jsem proto v češtině přiléhající výraz člunovagon). Tímto způsobem se může tedy zboží přímo, bez překládání dopraviti na místo určení a vzniká tak jakési sbratření cest vodních a železnic. Je jisto, že v případě, že se nový vynález prakticky dostatečně osvědčí, nastane pronikavý převrat v dopravnictví, který bude míti ohromný prospěšný vliv na vývin obchodu i průmyslu. Redakce „Vídeňských Illustrovaných Novin" byvše vyzvána, aby si prohlédla modely a zařízení člunů a jich činnosti a manipulaci pořádací, požádala mne o dobrozdání. Věc je v principu velmi jednoduchá (viz obr. na str. 11.): Účelně stavěný vagon formy vlečných parníků je na obou svých koncích zavěšen a zapnut ve zvláštních vidlicích, které jsou součástí dvojosých podvozků, nárazníky opatřených. Na těchto povozcích pohybuje se člun po kolejích. Aby se mohl spustiti na vodu svedou se koleje po mírně nakloněné ploše do koryta říčního, průplavního, či moře. Jakmile tlak vody, přestoupí sílu zapínačů, otevrou se tyto automaticky, podvozky vlastní váhou tíženy, zůstanou na kolejích a člun pak na hladině plove, a lze ho dále buď na vlečný parník připnouti neb motorickou silou poháněti. Při přistání vjede člunovagon do zvláštního špalíru bójí ve směru vertikální osy pohyblivých, jinak však pevných, mezi nimiž



C. k. tiskový stan uspořádal v domě vídeňských umělců výstavu válečných obrazů. Přinášíme několik ukázek: Vnitřek výstavy s portretem císaře a krále Karla. Dílo W. V. Krausza.



Slavnostní zahájení výstavy válečných obrazů dne 3. března 1918. 1. Arcivévoda Karel Štěpán, 2. Ministr války generál Stöger-Steiner. 3. plukovník Eisner, velitel tiskového stanu.



Z výstavy válečných obrazů v domě vídeňských umělců: Vnitřek sálu výstavy.



Polní maršálek šl. Böhm-Ermolli vtáhnuvši se svou armádou do Brodů, uvítán s nadšením zástupci města

jsou pod hladinou vedeny koleje, na kterých spočívá zmíněný podvozek s vidlicí. Hrot přídě člunovagonu vedené bójemi zapne se pak automaticky do vidlice. Pomocí navíječe neb lokomotivou, či jinak, zapne se i zadní konec člunovagonu do vidlic druhého podvozku. Je ovšem jasno, že se musí k tomu účelu člun ve směru k pevnině popotáhnouti. Takto zapnutý člunovagon, přiřadí se k soupravě vlakové a dopravuje se dále do pevniny na místo určení. Celková největší jeho nosnost je 100 tun (tedy asi 5 vagonů), kterážto váha se mimo 4 os podvozků dělí i na zvláštní kola pevně se člunem spojená, která jsou na rozdíl od kol železničních vagonů bez okolků, a jichž nákolek je ovšem s ohledem na oblouky kolejové patřičně široký. Tímto způsobem připadá na osový tlak 7 t., méně tedy než požadují nové železniční svršky. Podvozky jsou opatřeny brzdami, obsluhovanými personálem uvnitř člunů umístěným. Vagon je maximálně 20 m dlouhý a jeho profil vyhovuje přirozeně požadavkům železničních předpisů a nutností. Zhotovení člunovagonu, který jak jsem již uvedl rovná se obsahem pěti vagonům železničním obnáší necelou polovinu výdajů nutných ku pořízení těchto vagonů. Pokud se týče zařízení kolejového pod hladinou vodní, nepůsobí zvláštních obtíží. Pražce musí býti buď železné, nebo lépe ještě betonové a výhybky, pokud budou nutny, budou obsluhovány centrálně. Potíže, by snad působilo občasné čistění železničního svršku pod hladinou ležícího, a velká voda. Leč i to se dá celkem snadně rozřešiti. Buď se musí celý kolejový svršek zvednouti nad koryto říční, tím, že by spočíval od místa k místu na zvláštních betonových kvádrech, aneb by musily podvodní pořádací koleje ležeti v jakémsi, abychom tak řekli, jednostranném, komorovém plavidle, které by se v čas nutného čistění svršku dalo vyprázdniti. Druhý způsob, který by částečně chránil i proti velké vodě, byl by ovšem značně nákladnější, ač beze sporu lepší prvého.

Nechci snad tvrditi, že používáním a uplatněním se člunovagonu, vývin průplavní sítě utrpí, jisto však je, že ho mnohde zdrží a jeho důležitost dle okolností zmenší. Ostravské uhlí snadno se tím způsobem doppraví k Dunaji a dále, a zboží zámořské proběhne lacině z Trestu či Hamburku do vnitrozemí. Že tím i aktivita stávajících průplavů, pokud lze ovšem o ni mluviti, stoupne, netřeba dokládati (všechny evropské průplavy, až na malé výjimky jsou dosud passivní.) Jak mi sdělil konstruktér firmy ing. Pruner došli již mnohé vážné dotazy se strany interesentů zejména terstských rejdařů. Rovněž i rozhodující vládní a odborné kruhy se o věc neobyčejně zajímají. Vynález sám není ovšem nijak novým; jest pouhou aplikací přechodu zboží z tratí normálně rozchodných na široko — či úzkorozchodné. I tu děje se tak pomocí zvláštních podvozků, na něž vagon i s koly přechází, aniž by se zboží překládalo.



Ruský velitel města Brodu odevzdává město, veliteli rakousko-uherského sboru vtáhnuvšího do města.



Z lipského jubilejního tržiště, které letos slaví 650leté jubileum: Cizinecký ruch na tržním náměstí v Lipsku během poledního koncertu. Uprostřed ukořistěný anglický tank.

MALÁ RADOST Z NÁSILNÉHO MÍRU

„Arb.-Ztg." vzpomíná slibů Německa, chtějícího po bolševickém převratu „mír dorozumění" a na dnešní praxi a praví: Přes půl tuctu států má býti vyloupeno z Ruska, odtrženo ohromné území, měřící přes milion čtv. kilometrů s více než 50 miliony obyvatelů. Mezi nově tvořenými státy na východě jsou některé, jež opět a opět byly prohlásily, že usilují o federativní spojení s Ruskem, že chtějí s ostatními částmi bývalé carské říše tvořiti „Spojené státy ruské". Ale Německo vsunuje drobné státní celky mezi sebe a Rusko, nový Balkán. Co však znamená důsledné provádění tohoto rozdělovacího, protifederativního principu, které podniká dnes Německo? „Pro Rakousko-Uhersko bude to zdrojem nových nebezpečí. Takový mír, který ve východní Evropě místo federativní východoevropské republiky utvoří chaotickou hromadu malých a středních států, způsobí v Evropě novou periodu všeob. zbrojení. — Každé slovo tohoto světodějného dokumentu budou museti naše děti a vnuci zaplatiti těžkými obětmi na majetku a snad i na své krvi.

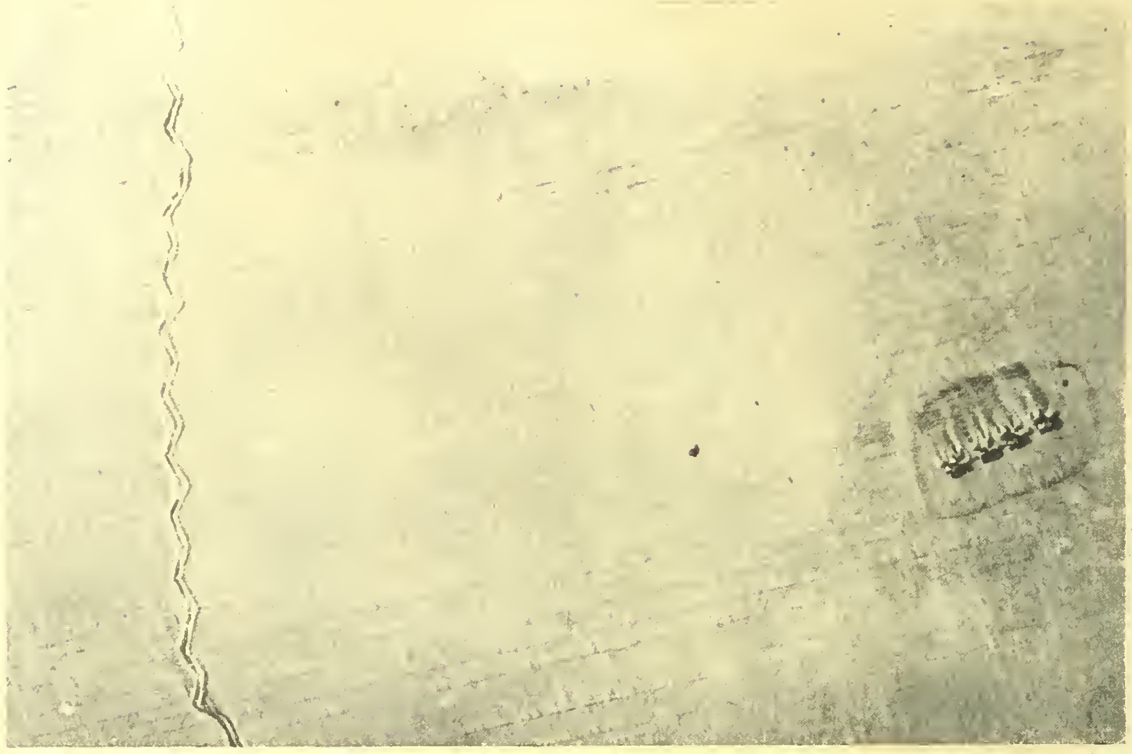
JAK SE ŽIJE V PAŘÍŽI.

Jak se obchází dekrety a nařízení francouzského ministra výživy, na př. zákaz prodeje biskitů, moučných jídel a pečiva, v restauracích, kavárnách, hotelích, barech neb velikých obchodech líčí rozmarným způsobem v jednom ze svých posledních čísel „Matin."

Ministr uvádí ve svém dekretu, že se spoléhá na vlastenectví občanstva, které mu jistě pokud se týče uskrovňování bude nápomocno. Tato výzva, nepadla však jak se zdá, všude na úrodnou prsť, zvláště však ne v kruzích bohatých a v nejfrekventovanějších čtvrtích Paříže. Tak jest na př. přísně zapovězeno, že se nesmí čaj předkládati úplně čistý". Spolupracovník Matinu k tomu podotýká: Vstupné tedy ku př. do známé místnosti nedaleko veliké opery k páté hodině odpolední. Většina stolů je již obsazena, leč přece jsem našel ještě jeden prázdný, a posadil jsem se k němu. „Sklepníku, čaj! zvolal jsem leč odvětil mi: „Nepředkládáme žádný, pane!" Pravil jsem ukázaje na ostatní hosty: „A přece... pozoruji, že všichni ho popíjejí..." Leč sklepník odvětil s největší zdvořilostí. „Jedí ho, nepijí". A dodal: „Předpisuje se, že se čaj nesmí čistý předkládati. Chápete tudíž, pane? Je to předepsáno. Nepřejete si snad řízek roastbeefu?"

„Dobře, dejte mi řízek roastbeefu!"

Dvě minuty na to, předložil mi kouřící konev



Ukázka snímku z aeroplánu zachyceného rakouským létadlem po sněhové vánici. Na levo nepřátelské zákopy; na pravo italská baterie.



Obrázky z Ukrajiny: Obdělávání role parním pluhem

čaje, chléb s máslem a kousek růžového masa. Musil jsem nejprve delší dobu přemýšleti o tom jak mám toto „dráždidlo" stráviti, neboť jsem sem vlastně přišel, abych se naučil „uskrovňovati". Chtěl jsem tudíž ve svém studiu v jiné místnosti pokračovati a opustiv boulevard des Haliens, kráčel jsem do ulice rue Cambon. Tam není sklepníků, nýbrž jen ženská obsluha.

„Monsieur si přeje?" —

„Dejte mi sklenici čaje slečno!"

„A co k tomu?" a s laškovným úsměvem dodala: „chléb s máslem, zavařeninu, sandwiches, vajíčka na tvrdo, studenou pečeni, šunku...?"

„To je všechno, přerušil jsem ji..."

„Ano, monsieur, to je všechno, co jsme našli, abychom nahradili ministerským nařízením zapovězené zákusky jako bisouits, buchtičky, torty a p.; ba, pan ministr Bouret způsobil nám svým dekretem mnohé starosti".

„A abych měl právo na číši čaje musím k ni přikusovati všechno to, co jste uvedla?"

„O nikoliv, pane! Máte právo, vyvoliti si, co si přejete."

„Dobře tedy" odvětil jsem, utišen poněkud, dejte mi tudíž to nejmenší, co si musím poručiti."

„Vajíčka a telecí na slanině?"

„Výborně to mi stačí!" a ohlednuv se, zpozoroval jsem, že moje střídmost způsobila rozruch. Moje sousedka přejela mě útrpným pohledem, dle jejího názoru musil jsem býti velmi chudým, že jsem tak málo jedl. — Poněvadž reporterství vyžaduje oběti, vstoupil jsem čtvrt hodiny na to do jistého restaurantu v ulici rue Royale. Sotva že jsem se usadil, postavil přede mne sklepník číši čaje s „toastem" (sucharem) v Anglii tak oblíbeným. Zde tedy, pomyslil jsem si, netřeba ničeho zvláštního voliti. Na proti mne seděly dvě dámy vytahující neustále z jakéhos bezedného pytlíku „babas" a „eclair" (bábovka a čokoládové řezy). Zavolal jsem sklepníka, a ukazuje na obě sladkostem holdující dámy, řekl jsem jednoduše: „Přeji si také něco podobného..."

„To je velmi snadné," mínil sklepník „ale musíte si proto sám dojít, a sice do cukrárny, která je tu vedle nás. Ony dámy to rovněž tak učinily. U nás se to prodávat nesmí."

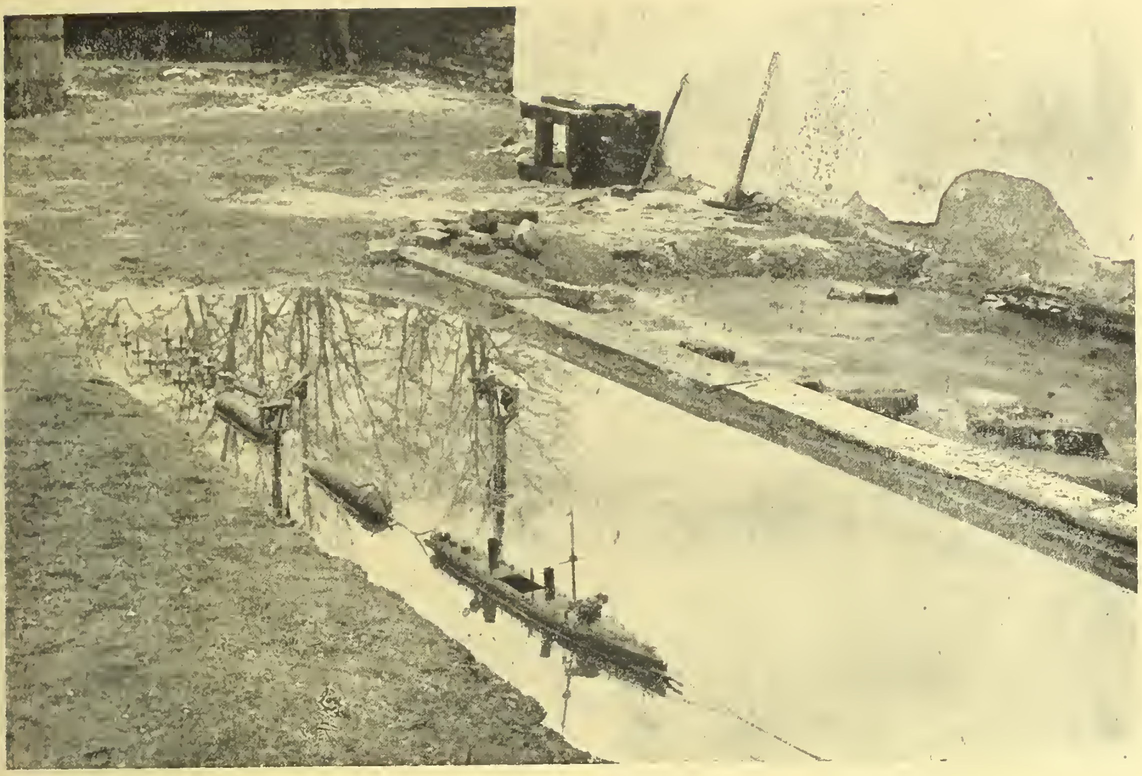
„Dobře, zapamatuji si to pro podruhé."

V jednom koutě seděli mladí manželé, starající se pramálo o předkládáné sladkosti, připomínajíce mi staré přísloví: „Kdo dobře líbá, uskrovňuje se."

Jest sedm hodin večer. Etablisement se vyprázdnilo, jako čarodějným proutkem a jedna z obou dam pravila ku své přítelkyni, mlsající právě na posledním „baba". Pospěšme si, abychom nepřišli pozdě k diner!..."



Z míst biblických: Na svém postupu severně Jerusalema dobyli Angličané nedávno i městečka Jericha



Majitel strojírny ve Vídeňském Novém Městě p. Konrad Pruner, vynalezl nový dopravní prostředek který stejně jako vlak se pohybuje po souši a rovněž je-li třeba jako člun pluje po vodě.

POCHOD DO PODOLSKA.

Minulý čtvrtek také rakouské vojsko dalo se na pochod do Ukrajiny. Dalo se to čekati, protože má-li Ukrajina býti s to, plniti mírové závazky vůči nám, musí v ní býti pořádek. Bolševické vojsko z rumunské fronty rozuteklo se v tlupách v Besarabii a Podolsku, kde prý loupí nač přijde. Ukrajina jsouc až po krk zaměstnána v boji s hlavními silami bolševického vojska v kraji kijevském a poltavském, sama není s to, bandy ze západních území vyhnati. Proto požádala několikráte ve Vídni o pomoc a stejnou prosbu přednesli její zástupci gen. Čičeričovi v Brestě. Dala se tedy armáda Böhmova na pochod. Nejprve z obvodu u Černovic po obou stranách Dněstru a hned první den obsadilo Novosielci, Chotin a Kamenec Podolský. Hned první den se jí vzdalo 10.000 Rusů a padlo jí do ruky množství cenného vozového a vyživovacího materiálu, zbraní a střeliva. Není zpráv, že by byla musila sváděti boje. Dne 4. března obnášela už naše kořist 770 děl a 1100 strojních pušek. Výprava do Podolska a Besarabie spojuje „užitečné s krásným". Urychlí jednak dovoz potravin z těchto zemí, jednak ocitá se strategický v týle rumunské fronty a bude moci v případě, že rumunský král odmítne mírové podmínky, rozhoditi rumunskou frontu z týla. Proti Rumunsku je pochod Böhmovy armády nebezpečnou pohrůžkou, která se zajisté nemine účinkem, besarabské naděje se rozplynují. Rumunsko nebude ani při „dělení Ruska". Německé vojsko, pokud je na pochodu v Ukrajině, stojí severně od Pripietu již na Dněpru a obsadilo Kijev společně s vojskem ukrajinským. Ukrajina je tedy v moci německé a rakouské.

□ □ □

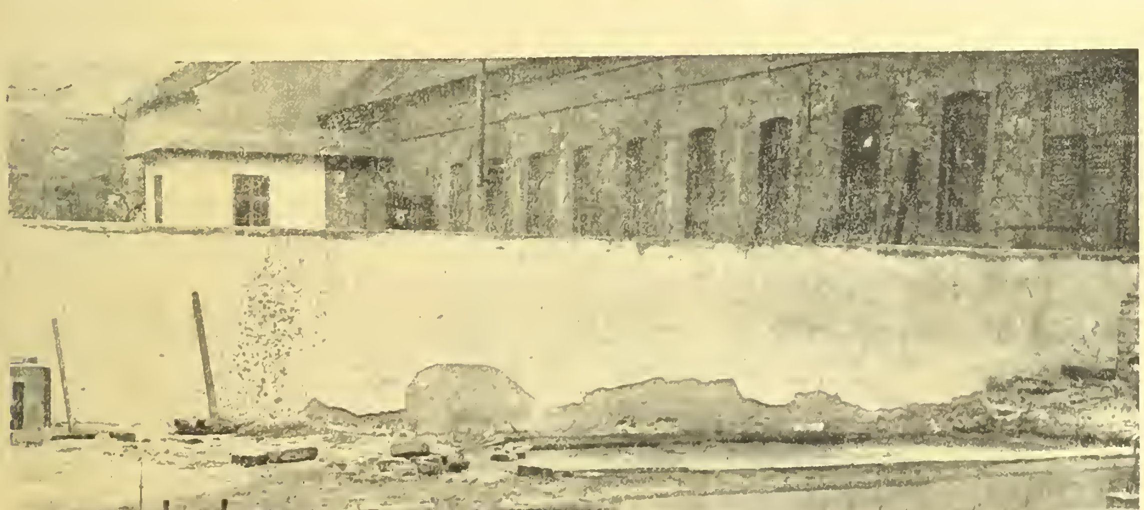
KOLIK BYLO VÁLEK ZA POSLEDNÍCH 40 LET?

Pohlédneme-li 40 let zpět poznáme, že svět se naprosto nepřiblížil k ideálu míru, nýbrž, že stále a stále hledá jen válek. Od roku 1878 bylo vedeno ne méně než 16 válek, čítaje v to i několik válek koloniálních. Pokud se týče evropských národů, týkali se jich následující války: rusko-turecká r. 1878, francouzská válka v Tunise r. 1885, francouzská expedice na ostrov Madagaskar r. 1895, řecko-turecká válka r. 1896, italsko-habešská, r. 1897, španělsko-americká r. 1898, burská, která začala r. 1899, téhož roku anglická expedice do Sudanu, válka západních států s Boxery r. 1900, pak veliká válka rusko-japonská r. 1905, francouzská expedice do Maroka r. 1908, španělská epedice marocká r. 1909 a r. 1911 válka italsko-turecká. Dle účastenství národu připadají války na: Němce dvě, na Francouze pět vesměs koloniálních, na Turky tři, Italové vedli dvě vojny, Angličané a Japonci dvě, Španělsko mimo marocké expedice, nešťastnou válku se Spojenými Státy. Ve všech těchto vojnách hrálo válečné loďstvo důležitou úlohu.

□ □ □



Z úrodných niv benátských: Bohatá kořist a pochoutka našich vojínů: italští ušáci.



Nový dopravní prostředek spojující činnost železnice a lodi: Uplatní-li se způsobí ohromný převrat v dopravnictví zvláště železnicím, jehož těžké úlohy by tím byly nadlehčeny.

ZRNKA MOUDROSTI A PRAVDY.

Když obloha je nejtmavší tu vycházejí hvězdy. A. Lincoln.

*

Pole je kostrou státu. Čínské přísloví.

*

Na maličkosti zakládá se dokonalost a dokonalost není maličkost. Michael Angelo.

*

Láce je drahá. H. L. Váňa.

*

Jsou na světě věci, o nichž nesnilo se filosofům. Shakespeare.

*

Připomenuté dobrodiní učiněná urážka. Dumas Alex.

*

Děla, pušky a pistole jsou psy, jež štěkají a kousají zároveň. Dumas Alex.

*

Otroci nemají hlavy. Justinian.

*

Když láska v srdci bouří, vždy se ti z hlavy kouří. H. la Vanya.

□ □ □

ZE ZLATÉ KNIHY NAŠEHO VOJSKA.

Dle úřed. voj. listu ze dne 3. listopadu 1917 č. 203. str. 7771 vyznamenán byl p. Alois Chytil c. k. poručík v z. pěšího pluku hanáckého čís. 54. rytířským řádem železné koruny. Jest rodák z Holice u Olomouce. V roce 1915 bojoval na ruské frontě, v pozdější době přidělen ku 77. pluku a poslán na italskou frontu, kde súčastnil se mnoha bojů na Krasu. V 11. nejhroznější ofensivě nalézal se právě se svým oddílem strojních pušek při Hermadu. Italové napadli bubnovou palbou naše hrdiny, kteří po 10 dní vzdorovali této hrůze napolo zasypáni a vysíleni. Vše kolkolem zničeno, jen poručík se 2 lidmi zůstali a strojní puškou odráželi nepřetržité útoky Italů, kteří za každou cenu chtěli dosáhnouti tohoto úseku, jehož dobytí znamenalo volný průchod k Terstu. Téměř nadlidskou námahou podařilo se poručíkovi uhájiti svou posici a zachrániti pro nás tento „klíč" k Terstu. Za to dostalo se mu ihned po zásluze tohoto vysokého a řídkého vyznamenání, jehož si úplně zasloužil. Ač raněn, chtěl súčastniti se dalších operací ve 12. ofensivě, ale cestou klesl vysílen a odvezen do nemocnice. Zmíněný jest též majitelem bronzové medaile Karlova kříže.

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Hospodářský význam mírové smlouvy s Ruskem.

Hospodářské styky mezi Rakousko-Uherskem a Ruskem jsou upraveny ve zvláštní příloze, která jest součástkou mírové smlouvy. Smluvní strany se zavazují co možná nejdříve po ujednání všeobecného míru mezi Rakousko-Uherskem na jedné straně a evropskými státy toho času s ním ve válečném stavu jsoucími. Spojenými státy americkými a Japonskem na straně druhé vstoupiti ve vyjednávání o nové obchod. a plavební smlouvě. Až do této doby, na všechen způsob však do 31. prosince 1919 mají býti ke vzájemným stykům obchodním vzata za základ ustanovení, která podstatně se shodují s obsahem rakousko-uhersko-ruské obchodní a plavební smlouvy z 15./2. února 1906, v níž podle změněných poměrů musely býti provedeny některé doplňky a změny. Každé smluvní straně byla dána možnost, vypověděti tato ustanovení od 30. června 1919 na šestiměsíční lhůtu. Nebude-li této výpovědní lhůty použito před 31. prosincem 1922, budou příslušníci, obchodní, výdělečné a finanči společnosti, pojišťovací, plodiny a výrobky řemeslné a lodí každé z obou stran smlouvu uzavírajících požívati v územích druhé strany největších výhod až do 31. prosince 1925, jestliže pak výpověď bude dána po 31. prosinci 1922, budou požívati největších výhod na dobu tří let počítaje ode dne, kdy ustanovení, obsažená v podřízené příloze, pozbyla platnosti. Stejně jako v ukrajinské mírové smlouvě jest také v mírové smlouvě s Ruskem pamatováno na to, že výhody, které by Rakousko-Uhersko poskytlo Německu na základě cel. smlouvy, zůstávají vyloučeny z klausule největších výhod. Obzvlášť zasluhuje býti poukázáno na to, že, pokud v tarifní příloze A není stanoveno něco jiného, jest pro celou dobu provisoria, jakož i později vzájemně poskytnuté klausule největších výhod směrodatným všeobecný ruský celní tarif ze 13./26. ledna 1903. Dále dohodly se smlouvu uzavírající strany o tom, že s uzavřením míru má býti ukončena také válka v oboru hospodářském a finančním. Zavazují se, že nesúčastní se ani přímo ani nepřímo opatření, která směřují k dalšímu vedení nepřátelství v oboru hospodářském nebo finančním a že uvnitř svých státních území zmaří taková opatření všemi prostředky, které mají po ruce. Pro dobu přechodní, která bude žádoucí pro překročení válečných škod a k novému uspořádání poměrů zavázaly se smluvní strany nečiniti pokud možno žádných obtíží v opatřování nutného zboží zaváděním vysokých dovozních cel. — Dále zlváštní ustanovení praví posléze, že výhody, které jedna ze smluvních stran poskytla za války jiným zemím udělením koncesí nebo jinými státními opatřeními, se zruší nebo rozšíří na druhou stranu poskytnutím stejných práv.

Co dostaneme z Ukrajiny?

Ukrajina prý se snaží dodati centrálním mocnostem do 15. dubna 30.000 vagonů chlebovin, 1200 vagonů cukru, 2000 vagonů zmrzlého masa a 1000 vagonů sušených plodin. Mnoho-li z toho dostane Rakousko, zpráva nepraví. A nepraví, také, zda rozdělí se s ním Německo spravedlivě.

Osmá válečná půjčka v Německu.

Osmá válečná půjčka bude vydána k upisování v době od 15. března do 18. dubna v 5 procentních dlužních úpisech a 5 a půl procentních pokladničních poukázkách, obě za 98 procent. Pokladniční poukázky podléhají těmže slosovacím podmínkám, jako při šesté a sedmé válečné půjčce.

Lepší chléb.

Když je nám nejhůř, není ve Vídni nouze o sliby. ..o nemajetným se v tomto týdnu vůbec nevydává, dávka bramborů se snižuje hned o třetinu, nu aby takové „zásobování" neuvázlo nikomu v žaludku, mají pro nás pánové i „pilulku". V radnici referoval včera magistrátní rada dr. Roskopf o mouce a chlebu budil naděje, že v nejkratším čase prý se míšení chleba zlepší. Na štěstí neřekl kdy, můžeme se proto každého dne těšit, že „v nejkratší době". Dá-li se tím ukonejšit i žaludek, povědí nám hřbitovy!

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ.

Dne 1. března. Západně Brenty ztroskotal útok Italů. Vojsko polního maršálka Böhma-Ermolliho, do Podolska a dospělo na čáru Novosielce-Chotin-Kamenec



Poručík Alois Chytil.

Podolský. Oddíly, postupující podél drah a důležitých silnic, mají rozkaz obnoviti v územích těchto klid a pořádek a pečovati o zajištění potřebných obchodních cest. Dosud skoro 10.000 Rusů složilo zbraně, značné množství zbraní, munice, vozatajstva a jiného materiálu bylo ukořistěno. Německá zpráva: Podél severní hranice ukrajinské dosáhlo naše vojsko v postupu na východ Dněpru. U Rješice narazili jsme na silně vybudované předmostí, které nepřítel hájil. Město i nádraží bylo dobyto, několik set zajatců padlo do našich rukou. V Mosyči byla ukořistěna pripětská flotila, 6 pancéřových člunů, 25 motorových a 61 lazaretních člunů. U Fastova a Kasatinu dospěli jsme na trať Kyjev-Schmerinka. Jihozápadně Staro-Konstantinova bojovali polští legionáři proti nepřátelské přesile. Německé vojsko přispělo jim ku pomoci. Společně byl nepřítel poražen.

Dne 2. března. V Podolsku dospělo naše vojsko na čáru Lachovce Proskurov a Lipkany. Při obsazení Chotina a Kamence Podolského vzdalo se sborové a pěší divisní velitelství. Dosud ukořistěno přes 300 děl. Německé vojsko obsadilo Kijev a Govel. V Brestu Litevském podepsána mírová smlouva, načež dán rozkaz zastaviti německý pochod do Ruska. Na západě zvýšené dělostřelecké boje a menší bitky u Remeše, Tahure, Hancourtu a mezi Mosou a Moselou.

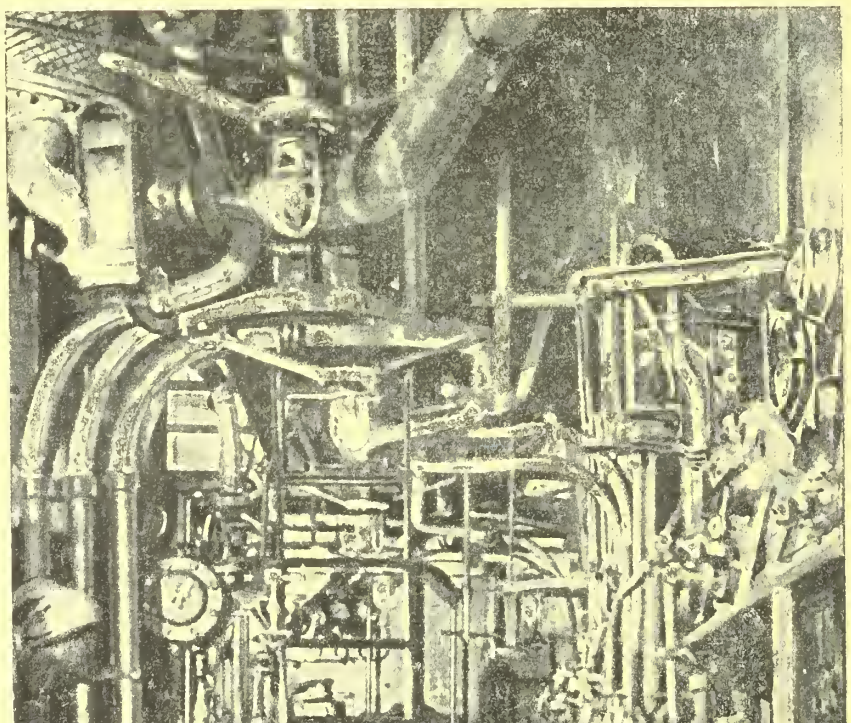
Dne 3. března. Na Piavě několik dělostřeleckých útoků nepřítele. V pohoří špatné počasí maří bitevní činnost. V Podolsku obsadilo rak.-uher. vojsko Zderinku. Němci postupují dál do vnitra Velké Rusi. Dosud zajali 6800 důstojníků, 57.000 mužů, ukořistili 24 tisíc děl, 5000 strojních pušek, 128.000 bajonetů, 500 automobilů, 800 lokomotiv, 8000 vagonů atd. Rumunsku bylo vypovězeno příměří. Na to rumunská vláda projevila ochotu vyjednávati o nové příměří a mír na podkladě německých a rakouských požadavků.

Dne 4. března. Na italské frontě žádné zláštní události. V Podolsku pokračují operace úspěšně ku předu. Dosažena kořist 770 děl a 1100 strojních pušek a další veliké množství válečného materiálu všeho druhu. Německé operace v Rusku byly zastaveny následkem podepsání mírové smlouvy v Brestu Litevském. Také Rumunsko přijalo německé a rakouské podmínky nového příměří a zahájilo jednání mírové. Západní bojiště: Náš útočný oddíl vnikl na Yseře do nepřátelské čáry a zajal tu několik Belgičanů. Silné palbě na několika místech flanderské fronty následovaly aniglické útoky, které byly odraženy. Jinak zůstala bitevní činnost omezena na dělostřelectvo a kulomety občas živější.

Dne 5. března. Na italské frontě nic nového. V Podolsku pokračují operace dle plánu. Na západě živější bitevní činnost u Remeše na východním břehu Mosy. Silnější francouzský útok u Mouilly byl protiútokem odražen. Také na lotrinské frontě a ve středních Vogesách živější činnost hlídek.

Dne 6. března. Na italské frontě nezměněná situace. Nové příměří s Rumunskem podepsáno v Buftei. Německé vojsko přistálo na Alandských ostrovech. Na západě dělostřelecké boje na severním břehu Lysu. Silný anglický útok u Vagstenu byl odražen. Výzvědné boje u St. Quentinu, jižně kanálu Rýn-Marna, u Altkirchu

Dne 7. března. Na italské frontě nic nového na západě stupňují Francouzi a Američané dělostřelecké boje. Živé bitky výzvědných sboru u Dixmuide a Avocourtu. V Macedonii. a v Palestině žádná změna situace.



Ze života rakouských námořníků: V kotelně válečné lodě. Uprostřed ohlušujícího hlomozu pump a regulatorů, nesnesitelném horku, a vzduchu olejovými a petroleiovými výpary přeplněném prožívají tu topiči a strojníci lodní kus svého života.

SMĚS.

Krise parlamentu zažehnána. Parlament prožil kritický týden, ale vybředl z nebezpečí zavření a rozpuštění. V poslední chvíli pomohli Poláci, kteří po audienci svých vůdců u císaře se usnesli nepovoliti sice vládě rozpočet a půjčku, ale nesúčastnili se hlasování, aby zabránili rozpuštění parlamentu a nastolení vojenského režimu. Tak se stalo, že zatímní rozpočet válečnými půjčkami 80 hlasovou, respektive 40 hlasovou většinou přijat. Parlament vyřídí tento týden několik menších předloh, načež se odebéře na velikonoční prázdniny. Před velikonocemi se sejdou opět delegace.

Co říká Rusko míru. Na poslední schůzi mírové konference v Brestu Litevském prohlásil ruský delegát S o k o l n i k o v: Německé ultimatum zastihlo Rusko ve stavu demobilisace, takže bylo nuceno přijmouti německé podmínky a mírovou smlouvu jak mu byla nyní předložena, podepsati. Tento mír není mírem dorozumění! Ruské okrajové národy pod záminkou provádění sebeurčovacího práva jsou podřízeny vlivu Německa, které tam podporuje panující třídy proti revoluci a protirevoluční síly zvětšuje. Stejně podporuje čtyřspolek síly revoluci nepřátelské strategické. Rusko, znasilněné porušením příměří, podepisujíc předloženou smlouvu, nevcházejíc do vyjednávání o tom, co obsahuje.

Ruská poctivost. Berlínský „Vorwärts" napsal o ruské kapitulaci: Revoluční Rusko jest samo zodpovědno za úspěch německého imperialismu a dobře mu tak, když otevřelo svou zemí pochodu cizích vojsk. Ano, Rusko prohrálo. Prohrál v něm specificky ruský idealism a ruská poctivost, právě tak, jako na straně německé specifický německý egoism a ně-

mecká vypočítavost. Jak při tom pochodila však idea všelidského batrství a míru, toho záhy pozná všechno lidstvo evropské a proletariát především. Neboť ruskou demokracií nebylo raněno těžce pouze Rusko samo. Zničena ochromena byla nebezpečně jeho světodějná úloha v moderních dějinách. Ono jest symbolem svobodného mravního řádu ve světě právě tak jako symbolem brutality, politické i sociálně třídní reakce jest Prusko. Tak věci stojí Jása-li po porážce principu svobody dělnictvo německé, ukazuje, že nejen úplně propadlo zhoubné ideologii německého materialismu, ale též nesmí býti v Evropě odlučováno od německého meče.

Jak se bude dělit obilí z Ruska a Ukrajiny. Z informovaných prý pramenů sdělují vídeňské listy: Původně byl plán rozděliti Ukrajinu a Rusko na dvě zvláštní dodávková území. Jedno rakouské a druhé německé. Nyní však bylo rozhodnuto, aby celé Rusko a Ukrajina tvořily jednotné hospodářské území, ze kterého se budou všechny zásoby skupovat, dovážet na hranice a dle určitého klíče mezi Rakousko a Německo rozdělovat. Bude se postupovat v Rusku tedy stejně jako kdysi v Rumunsku. Pochod německého a rakousko-uherského vojska Ukrajiny měl výsledek v tom směru, že byl získán přehled zásob v obsazeném území. Obyvatelstvo prý se chovalo k našemu vojsku sympaticky. Je naděje, že obrat v zásobování potravinami bude v brzku citelnější — Jen aby — !

Osud české školy v Poštorné. Posl. Staněk a Sedlák podali na ministra vnitra dotaz o nezákonném zapečetění české školy v Poštorné v dubnu 1915. Dotaz líčí utrpení této školy a poštorenských Čechů až do dneška. Podepsaní se táží, zda fakta, v dotaze uvedená jsou ministrovi známa, zda je ochoten nařiditi okresnímu hejtmanovi, aby nezneužíval úřední moci proti Čechům a nahradil škody, které nezákonně způsobil spolku „Komenský", zda chce nařiditi, aby spolku byly vydány zásoby uhlí, uložené v budově zapečetěné budovy. Dále se žádá, aby rekurs proti zavření školy byl konečně vyřízen a aby nezákonné zapečetění bylo zrušeno.

Srbsko začne vyjednávati o mír? Jak se v parlamentních kruzích berlínských proslýchá, rozpřede se se v konané schůzi výboru spolkové rady pro zahraniční záležitosti rozprava o změněné situaci na Balkáně. Má se totiž za to, že ochota Rumunska k míru nezůstane bez vlivu na další události v Srbsku a v Černé Hoře, k čemuž ukazuje také již demise dosavadního srbského ministerského předsedy Pašiče.

Stanné právo v chorvatských okresích. „Národní Noviny" uveřejňují nařízení chorvatského bána, dle něhož se uvaluje na okresy Gračac, Lapac a Udbinu stanné právo. Příčina tohoto nařízení spočívá v tom, že ve jmenovaných krajích dochází v poslední době k mnoha zločinům a násilím, kterými se ovšem veřejný pořádek porušuje a obyvatelstvo ohrožuje. Doufá se, že se tímto způsobem zlořádům odpomůže.

Universitní extense pořádané Světovým Svazem Dolnorakouským ve dnech 16. března, 7., 14., a 21. dubna 1918 v divadelní dvoraně Českého domu ve Vídni, I., Drachnegasse č. 3. 16. března 1918 o půl 8 hod. večerní: Prof. Dr. Frant Drtina: Náboženský vývoj lidstva. 7. dubna 1918 o 10. hod. dopolední: Prof. Dr. Filip Počta: Když na zemi panovali plazové. (Se světelnými obrazy). 14. dubna 1918 o 10, hodině dopolední: Prof. Dr. Jan Krejčí: Světová válka a německá literatura. 21. dubna 1918 o 10. hod. dopolední:



Ledovce na Marmolatě, ve kterých naše vojsko má četné posice. Náš obrázek zachycuje velký ledový a sněhový balvan, 40 m vysoký, který stále se nakloňoval až se sřítil do hlubiny.

Docent Dr. Vlastimil Kybal: O životě Husově. (Se světelnými obrazy.) Vstupné: Pro členy vídeňských spolků 50 hal. Pro nečleny K 1.—.

Snížení moučné dávky. Úředně se oznamuje, že snížení moučné dávky bylo již nařízeno a od moučných lístků mají býti odděleny ve společných a jiných válečných kuchyních ústřižky na dva týdny předem. Nepřípustno je však, aby jednotlivé organisace konsumentů, konsumní spolky a prodejny mouky odpíraly mouku, je-li při moučném lístku méně než celých 20 ústřižků. Na každý ústřižek, nechť si je jich sebe méně, třeba jen deset či pět, nutno vydati 25 gramů mouky. Přestoupení tohoto nařízení muže být trestáno případně ztrátou živnosti.

Jednota „Máj" pořádá Dva koncerty orchestru Národního divadla v Praze řízením šéfa opery K. Kovařovice a dramat. pěvkyně Emmy Destinové ve velké dvoraně Koncertního domu Vídeň III., Lothringerstr. 20. V neděli, 21. dubna: 1. Ant. Dvořák: Karneval. 2. B. Smetana: Ukolébavka z opery „Hubička". A. Dvořák: Zpěv Rusalky. Emma Destinová. 3. B. Smetana: Vltava. Symfonická báseň. 4. Národní písně pro malý orchestr v úpravě G. Laplyrea: a) Měla jsem holobka. b) Dobrú noc. c) Kde domov můj? Emma Destinová. 5. B. Smetana: a) Předehra k „Libuši". Orchestr. b) Libušino proroctví. Emma Destinová. V pondělí, 22. dubna: 1. Ant. Dvořák: Z nového světa. Symfonie E-moll. 2. B. Smetana: Tři písně s průvodem mlaého orchestru: a) 1. „Kdo v zlaté struny zahrát zná." 2. „Nekamenujte proroky." 3. „Z mých písní trůn Ti udělám." b) Zpěv Milady z op. „Dalibor". 3. Josef Suk: Fantatické scherzo. 4. K. Kovařovic: Písně s průvodem orchestru: a) Svítání. b)Slovácká. Emma Destinová. 5. B. Smetana: Valdštýnův tábor. Symfonická báseň. Začátek obou koncertů přsně o 7. hod. večer. Vstupné od 2 do 20 korun. Vstupenky a programy koupiti možno v obvyklých prodejnách. možno v těchto prodejnách: V sekretariátu „Máje",

*

Časová reklama. Pařížské divadlo „Théatre Edouard VII." anoncuje v pařížských novinách a velkými plakáty, že — je umístěno ve sklepě, pod budovou o šesti poschodích — odporučuje se, z toho ohledu návštěvníkům, poněvadž jsou tu proti leteckým útokům chráněni. Současně tam dávají rozpustilou frašku „Služka Abrahámova".

Světová výstava ve starém Egyptě. Je zajímavo, že již v dávných dobách asi před 2000 lety byla pořádána v Egyptě světová výstava. Stalo se tak r. 180 před Kristem a protektorem jejím byl král Ptolemaeus VI. Sám prý zahájil otevření výstavy, jak sděluje alexksandrijský kronikář Atheneos, který výstavu přesně popisuje. Kromě krále účastnil se otevření výstavy i celý dvůr a mnoho pozvaných.

du čili nic. Chraň se však, synu můj, projevovati u nás v Kromlaix volně tyto myšlenky! To, co mistr Arfoll se odvažuje tvrditi, mohlo by tě připraviti o svobodu a snad i život," varoval ho dobromyslný farář.

Nemusil Rohanovi vysvětlovati, že většina vesničanů považovala Arfolla za duševně neúplně zdravého a že mohl tedy bez nebezpečenství projevovati názory, které by se jinému rozhodně zazlívali. Dokonce i zarytí bonapartisté poslouchali jeho výklady klidně.

„Dám si pozor, otče Rollande", odvětil Rohan pokrčiv silnými svými rameny. Mladý tento obr neznal bázně.

„A vysílený, vyssátý lid potřebuje odpočinku," pokračoval učitel nerušeně. „Bohatství a pýcha naší Francie rozplyne se v dýmu dělových ran. Obětí peněžní by nám neuškodily, kdyby nám zůstaly silné, zdravé ruce, abychom je mohly opět nahraditi. Ale kam zmizely tyto silné, zdravé ruce? Konskribce je urvala svým krvavým mečem, zanechavši nám jen bezvýznamné, neužitečné pahýly."

„Přeháníte, mistře Arfolle," přerušil ho kněz usmívaje se. „Pohleďte jen na našeho Rohana! Jeho paže jsou jistě silácké ještě a podobných je dosud mnoho a mnoho ve francouzských krajích." Učitel pozoroval Rohana bolným pohledem a pravil pak, ještě více třesoucím se hlasem než dosud: „Nestvůra „konstribce", řve ještě dále po mase lidském. Celé lány naší úrodné země leží ladem, poněvadž mužové, jež by měli orati a seti, leží zabití v klasoví cizích zemí aneb hluboko na dně mořském, aneb ve sněžných stepích Ruska. Pravím vám, Francie chová na svých ňadrech hada, jenž uštknul všechny její děti. Ach, jak hluší musíte tu býti v Kromlaix, když neslyšíte bolného lkání nové Rachel o své děti..."

„Pst!" upozorňoval náhle farář.

Arfoll ustal ve své lhostejnosti.

menhir a každé stavení, i každou skalinu a balvan, daleko široko v okolí; s oblibou mluvil i místním nářečím. Nesmíme však z toho souditi, že nebyl sečtělým. Byl dobrým latinářem, dovedl citovati na tucty veršů Homerových v originale, leč nebyl z onoho těsta, které se vlastní učencům, anebo dokonce mučeníkům. Byl dobrým pastýřem, jenž se pečlivě staral o své stádo — více však nic.

Když vyšel z branky a spatřil mistra Arfolla, zazářil jeho dobrácký obličej. Podal mu srdečně svoje tučné ruce a pokynul Rohanovi.

„Buďte vítán, buďte vítán, mistře Arfolli! Málo kdy nyní k nám zavítáte! Již po mnohé měsíce jsme si spolu nepřipili, ani si vydatně nepopovídali. Kde pak jste tak dlouho vězel? Co jste dělal? Buďte mi srdečně vítán!"

Učitel odvětil na pozdrav rovněž přívětivě. Mlčky kráčeli chvíli pospolu, zatím co Rohan je následoval. Náhle uchopil kněz svého průvodce důvěrně za rameno a tázal se po novotinách.

„Novotiny, chcete věděti, otče Rollande?" řekl učitel smutně. „Bohužel znám jen staré, truchlivé historky. Krev teče na bojištích; smutek kam oko zavadí. Doufám, že to tak déle nepůjde — trpělivost světa je vyčerpána!"

„Hm, hm! Zdá se skutečně, jakoby svět stál vzhůru nohama, milý bratře," potvrzoval pan farář, nacpávaje si ukazováčkem obezřelé dýmku.

Bouře revoluce a občanské války přehnaly se přes obtloustlého páteříka, aniž by mu byly zkřivily jediný vlas; viděl a prožil tolik hrůz a smrtí, že mu válka hroznou ani nepřipadala. V nitru svého srdce sympatisoval více s „bílými", než s „modrými", ale za nic na světě nebyl by někoho nutil, aby obětoval svůj život za „bílé". A přece jen byl přesvědčen, že jsou malé i velké války pouze výlevem nepotlačitelného elementu lidské povahy; rovněž nebyl dosti politický

České noviny nesmějí do Uher. Pešťská vláda zakázala do Uher dopravu těchto listů: „Venkova", „Lidového Deníku" („Večera"), „Národní Politiky", „Lidových Novin", „Vídeňského Deníku" a „Národa".

Občanská válka ve Finsku. Finská buržoasie sorganisovala proti bolševické vládě finské t. zv. bílou gardu, na rozdíl od gardy červené, utvořené bolševiky. Obě tyto gardy vedou tam pravidelnou válku. Buržoasie snaží se za každou cenu uchvátiti moc, aby mohla ovládati pracující lid, a volá dokonce na pomoc kapitalistickou vládu švédskou. Švédská vláda vyslala strážní vojsko na ostrovy Aalandské. Kdo v tomto boji o veřejnou moc ve Finsku zůstane vítězem, nedá se dosud určiti. Finský případ ukazuje, že měšťáctvo je hotovo vésti vyhlazovací válku proti vlastnímu lidu, usiluje-li tento o nastolení naprosté sociální spravedlnosti. Dle všeho skončí občanská válka ve Finsku zakročením Německa, stejně jako se už stalo v Ukrajině, kde Němci vtáhli 1. března do Kijeva. —

Lenin se bojí o život. Od té doby, co bylo objeveno v socialistickém orgáně „Dělo Naroda" spiknutí, žije Lenin v neustálém strachu o život, proto neléčí se u ruského lékaře, nýbrž hledá pomoci u zajatého lékaře rakouského. V nemocnici, v níž byli zavražděni Kokoškin a Šingarev a v níž je na ošetřování několik bolševiků, neordinují lékaři Rusové, nýbrž zajatí lékaři rakouští, protože každý lékař ruský je podezřelý ze spiknutí proti bolševikům.

Francouzi čekají na německou ofensivu. Jelikož roční doba pokročila, čeká se německá ofensiva každého dne. Může býti proto významnou zpráva, že Francouzi jsou na všech frontách k útoku připraveni. Za francouzskými i anglickými liniemi byly připraveny v zimě kilometry zákopů a drátěných překážek. Dělostřelectva a střeliva je všude ohromné množství.

Před strašlivou ofensivou. Píše se mnoho o nastávající ofensivě na západě, kde mají Němci obrovské massy vojsk a materiálu a západní spojenci rovněž. Dá se předpokládati, že až to tam začne, bude to příšerný tanec smrti a jednolitého ohně. Nejstrašnější výbušný a strojní materiál na zabíjení lidí a ničení všeho, co je v cestě, je tam na obou stranách nahromaděn a proto celý svět očekává tam příštích věcí s tajemnou hrůzou. Je nutno lidské věci upravovati takovým příšerným způsobem? Je možno za takových okolností považovati lidi za rozumné tvory?

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST

Jarní zelenina. První jarní zeleninu poskytnou nám různé divoce rostoucí byliny jako pampeliška, šťovík, řeřicha, kopřivy a j. O kuchyňské přípravě této a také veškeré jiné zeleniny je pojednáno v prvém díle spisu, který vydalo ústř. děl. nakladatelství. Spis ten obsahuje úvodní stať o zelenině jako potravině, dále je v něm pojednáno o různých způsobech konservování zeleniny (nakládání, zavařování, sušení, výrobě marmelád a past, extraktů zeleninových atd.) Druhý díl obsahuje 160 různých předpisů k chutné úpravě zeleniny. Ku knížce je přidáno pojednání o zužitkování hub v domácnosti. Doporučujeme tuto knihu co nejlépe každému pěstiteli zeleniny a každé domácnosti.



Obrázky z Ukrajiny: Ukrajina vznikla za dob vpádu Tatarů na Rus a byla jakýmsi ochranným krajem pohraničním (na pokraji, u kraje z toho Ukrajina(. Typ ukrajinského sedláka.

Mladé lístky řepky hodí se, jak už jsme o tom psali, ku přípravě salátu a lze si tím způsobem v březnu opatřiti čerstvou zeleninu. Kultuře obrání části listí nikterak nevadí.

Churavému stromu prospěje se často tím, že se mu ve výši 15—20 cm. nad zemí ve vzdálenosti 2—4 cm. vedle sebe učiní podélné řezy do kmene od shora dolů; řezy ty mohou sahati až do běli dřeva. Strom až do výše těchto řezů se dobrou zemí potom zasype, jako okopčí. Na místě těchto řezů vytvářejí se pak často kořeny, jimiž umožňuje se stromu přijímaní potravy ze živné nasypané půdy. Zvlášť u zákrsků se tento způsob vždy osvědčil.

Ochrana stromů od zajíců poškozených. Poškodí-li zajíci neb králíci stromky, je dobře natříti asi s tloušťky prstu místa poraněná kaší z hlíny a kravského lejna a natřené místo, aby nátěr nespadl, jest dobře ovázati hadrem. Nátěr ten má se provésti hned, aby obnažená místa kůry a lýka nezaschla a tvoření se kallusu se nezdržovalo.

Namrzlé brambory nesmějí se nechati na vzduchu rozmrznouti, ježto by se staly k požívání nezpůsobilými. Chceme-li jich upotřebiti, dají se předem na 12—20 hodin do studené vody a hned po vyjmutí se ve slupce uvaří. Na vzduchu nesmějí se nechati ani po rozmrznutí ve vodě delší dobu ležeti. Použijeme-li tohoto způsobu, učiníme zmrzlé brambory k požívání dobře způsobilými, neboť ztratí také svou sladkou chuť. Stejným způsobem zachází se s namrzlým ovocem a zeleninou.

Aby slepice nezanášely, doporučuje v časopise „Land u. Frau" paní K. rozhoditi na večer, když již slepice odpočívají, do kurníku trochu zrní, které tu ráno najdou a až na nepatrné výjimky vždy jen v kurníku nesou. Musí býti ovšem dostatečný počet hnízd, na 7 slepic jedno. Drátěné koše na stěně zavěšené nedoporučuje, ježto má slepice raději solidní pevné hnízdo.

Používá-li se ku praní ammoniakové sody, musí se tato nejprve v horké vodě rozpustiti a dostatek zředěná do vody s prádlem přilíti. Soda ta je velmi žíravá a kdyby přišla přímo na prádlo, tak je rozežere. Kdo ji používá — v prádelnách používá se teď výhradně — vezme jí jen třetinu toho množství, co béře sody obyčejné.

zralým, aby činil určitou bytost za krveprolévání zodpovědnou. Dle jeho náhledu, vyvíjeli se věci právě tak, jak se vyvíjeti musily, a bylo nejen bezúčelným nýbrž i nebezpečným chtíti snad tomu zabraňovati.

„Povím vám něco", začal Arfoll, dle svého, melancholického způsobu po krátké pomlčce. „Když jsem zavítal jednoho dne do kterési vísky našeho východu, vstoupil jsem do domu jisté ženy, jež v posledních válkách ztratila oba své syny a která právě týden před tím pochovala i svého muže. Seděla na lavici, hledíc vyjeveně do ohniště — a její zrak podobal se pohledu šílence. Poklepal jsem ji na rameno, leč ona mě neslyšela. Jen ponenáhlu se mi zdařilo vzbuditi ji z její lethargie. Vstala mechanicky, předložila mi jídlo a pití a usedla na to opět k ohništi. Ačkoliv nebyla stará, měla vlas bílý jako sníh. Utišiv hlad i žízeň, řekl jsem ji, že jsem potulným učitelem a že hledám žáky. „A co učíte?" zeptala se náhle. Odvětil jsem jemně, že bych mohl její děti naučiti čísti a psáti. „Jděte a hledejte mé děti", vykřikla, zařehonivši se hrozným smíchem, „a až je najdete v sněhových jamách*, vraťte se a naučte mě kletbě, abych proklela toho, kdo je usmrtil a tam daleko v cizí, studené zemi zahrabal! Naučte mě proklínati císaře! Naučte mě prokletství, jež by ho srazilo! Naučte mě, abych ho dovedla ubít a v peklo zatratit! Ach moji ubozí hoši! André! Jacques! Mé ubohé děti!" Vyrazila výkřik bolesti, padla na kolena a rvala a kousala si vlasy. Moje muka byla hrozná, a poněvadž jsem ji nemohl pomoci, vytratil jsem se!"

„To je hrozné! To je vskutku děsný případ!" přizvukoval kněz pohnutě.

„Ano, ano, ale jest to jen jediný z tisíců. Kletby a prokletství stoupají k nebesům. Budou vyslyšány?"

„Jen opatrně, mistře Arfolle!" napomínal farář, ohlížeje se ustrašeně kolem. Mohl by vás někdo slyšeti."

* Narážka na výpravu císaře Napoleona na Rus. Pozn. překl.

„Co mi na tom záleží! Císař je snad velikým stratégem, znamenitým vojínem, ale velikým člověkem není, poněvadž nemá srdce! Věřte mi, otče Rollande, je to počátek konce!"

Maličký páter hned neodpovídal, podobné řečnění, jako Arfollovo, bylo v oněch pohnutých dobách nebezpečné. Bylo nutno být opatrným, proto mluvil umírněně: „Císař nám může ale dáti mír!"

„Ovšem že muže a musí ho dáti!" zvolal učitel prudce. „Ale nechce!"

„Celý svět je proti Francii..."

„A celé lidstvo proti našemu císaři."

„Uvažte jen, že bojuje za Francii. Angličani, Rusové a Němci by nás za živa snědli, kdybychom ho neměli." Zpozorovav udivený a mrzutý pohled Arfollův dodal těšivě. „Nehněvejte se na mě, nevyznám se mnoho v politice!"

„Vždyť máte oči, abyste viděl, otče! Je to věru snadné seděti v Kromlaix na břehu moře, vzdálen všeho ruchu světa. Kdybyste se toulal jako já, bolelo by i vás srdce nad celým tím soužením. Kolik, ach, lidí musí se obětovati, aby ukojili hroznou ješitnost jediného člověka! Od něho nelze čekati míru! Válka je jeho řemeslem! Tvrdí sice, že mu Anglie nedovoluje mír uzavříti, že bojuje proto, aby si mír vynutil, ale lže, lže!"

„Prosím vás mistře Arfolle, ve vlastním zájmu vás prosím, neužívejte tak silných výrazů."

Leč ten nedbal na výstražná slova, nýbrž pokračoval zvýšeným hlasem: „Když jsem posledně jel pařížskými ulicemi, žádal ho lid o mír, mír za každou cenu. Bylo to jedno — jakoby prosili tvrdý kámen. Mlčel jako mramor a neslyšel proseb lidu. Občané jsou vyčerpáni a vysíleni a žádají klid, otče!"

„To je pravda!" vmísil se náhle Rohan do hovoru, který dosud jen mlčky sledoval.

„Mistr Arfoll tě o mnohých věcech naučil přemýšleti tak, jako on o nich přemýšlí; mistr Arfoll jest dobrák, ať ji má prav-



Na výletě.

Otec k rodině: „Tak děti, ruksak je už prázdný, teď nám zbývá pouze krásná vyhlídka."

*

Po pranici.

„Taková surovost ukousnout Lojzkovi nos!"
„A k tomu ještě dnes, v bezmasý den!"

*

Dřina.

„Člověče, když přijdu po práci domů, tak je první, že si přečtu noviny."
„To je zvláštní, když já jsem po práci, ani mi nenapadne, abych se znovu něčím dřel."

*

Přesný.

Knihvedoucí: „U všech čertů, byl bych se spletl málem, dobře ještě že uhodila dvanáctá, přestal jsem v půli slova a tak jsem věc zachránil."

*

Uznání.

Lupič (ku svému obhájci): „Ale vy jste mne znamenitě obhájil pane doktore — myslím, že byste mohl i světu namluvit, že vůbec není světové války."

*

Z výroků Šalomounových:

„Víno potěšuje srdce lidské." Šalomoun neplatil jistě za litr vína osm korun.
A tak prodal Esau své prvorozenství za čočku. Dnes by to nedokázal, kde nabral by čočky?

*

Zlatá poesie.

„Což pak může ten Perlýnský žít ze svých básníček?"
„Ach, nikoliv, ale jeho bratr je pikolíkem v kavárně a podporuje ho!"

*

Dobrá partie.

„A kolik věna vlastně vaše dceruška obdrží pane Kroutílek?"
„Ó, bude velmi úctyhodné. Dovolím ji po svatbě, aby rozbila hliněné prasátko, do kterého již od pátého jejího roku strkám pěťáčky!"

*

Mnoho žádáno.

Pan (ku starému kancelistovi): „Nuže staříku, nač vlastně po celý den myslíte?"
Ach Bože, nač bych ještě myslil, za těch pár krejcarů!"

*

První myšlenka.

Odsouzený, (který dostal osm let žaláře): „A prosím pane soudče, mám si přinésti chlebenku?"

*

Nedorozumění

„Viděl jste již tu novou naši švadlenku?"
„Jakže i švadlenky už zavedli?"

*

Naivnost.

Dcera pana domácího: „Taková hloupá osoba, naše Nánka! Vypravovala jsem ji, že k nám přijede z pole bratranec, letec,... a ona se teď celý den kouká do nebes — jestli už neletí!"

*

Příjemné.

„A kde leží nyní váš syn?"
„V koupací vaně. On totiž včera přijel na dovolenou."

*

Znamenitý cíl.

Sklepník: „Prosím, tu je objednaný mozeček!"
Host: „Pryč s tím, pryč s tím, to je hotový útok otravnými plyny."

*

Dobromyslnost.

„Co pak mám dělat Olginko, bych přistihla tvoji matinku doma? Už jsem se ji pětkráte telefonicky ohlásila."
„Inu to nesmíte telefonovati chcete-li ji přistihnouti."

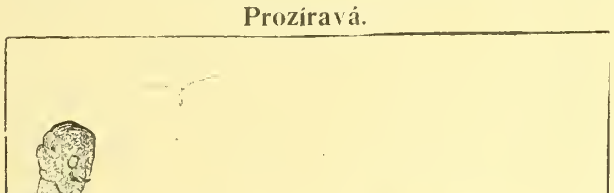
Nahoře.



„Tak, tak, z vašich příbuzných je tady spousta aviatiky?"
„Ano, ano, mám velmi dobré známosti nahoře."

*

Prozíravá.



„A vy jste milostivá prodala onen čarovný rodinný klenot? Je ho věru velmi škoda."
„Ale Božinku — za pár let — podaří se chemikům vyrobiti umělé démanty, a pak kdož ví jak ceny pravých klesnou!"

Přání.

Vojín (v zákopech): Měl by býti mír — ale ty dárky bychom měli dostávat dále."

*

Pro jistotu.

Policista: „Tu máte vaši peněženku, kterou jste ztratil proč pak jste se nezastavil, když jsem vás volal?"
Ciklista: „Myslil jsem, že snad jedu po zapovězené cestě."

*

Přeje mu.

Světák (k jinému): „A vás to nezlobí, že si vdova vyvolila barona místo vás?"
„Božinku milý — nejsem egoista — vždyť on má asi také věřitele!"

*

Rozdíl.

Dceruška: „Rézi, v neděli u nás bude poprve obědvat můj ženich!"
Kuchařka: „A jak pak ho dlouho znáte slečno?"
Dceruška: „Dvě léta."
Kuchařka: „To je aspoň skromný pán, ten můj, ten přišel hned první den na večeři."

*

Opatrnosti nikdy nezbývá.

„Poslouchej ty kufry jsou těžké k nešení — nemohl bys mi zatím koupit lístek? — Peníze ti dám ve vlaku!"
„Hm, milerád — ale mohl bych ti snad raději nésti ty kufry."

*

Z kina.

„Nuže, jak se vám líbil ten film?"
„Výborně. Znamenitě. A že pianista zrovna při scéně, kdy hraběnka líbá svého mrtvého manžela hrál zamilovaný valčík — to se mě obzvláště zamlouvalo."

*

Hrozné.

„Vždy jsi celý zmotaný Lojzo, co pak se ti stalo?"
„Měl jsem hrozný sen. Zdálo se mi totiž, že jsem byl lokomotivou a že jsem se v každé stanici musil napájet vodou."

*

Vždy jinak.

„Předešlý týden, jsem pořádala pět dobročinných večírku."
„A vždy o témž programu?"
„O nikoliv, vždy jsem měla jinou toaletu."

*

U zubního lékaře.

Zubní lékař k Vénovi: „Tak, a teď otevřte hodně ústa (zlostně), no, no, ale pysky při tom nemusíte ohrnovat přes hlavu!"

*

Zásilka polní pošty.

Voják: „A co je vlastně v té velké túbě, kterou si dostal v tom balíku?"
„Nápis z toho zmizel, a já nemohu dobře zjistiti je-li to med anebo hořčice?"

*

Obět povolání.

Pán k detektivovi vedoucímu tlustého policejního psa: „Váš policejní pes jest vskutku děsně tlustý."
Detektiv: „Inu ovšem; jen uvažte, že si ho každý nadchází a proto mu dávají co mohou."

*

Praktické.

První kuchta: „Je to je pěkné, že zavedou i v míru ty šedivé, polní uniformy."
Druhá: „Mě se líbí ty pestré uniformy."
První: „Což o to! Mě také! Ale pánům to nebude hned tak nápadné, přistihnou-li v kuchyni jednou pěšáka, podruhé dragouna a jindy zase dělostřelce. Budou myslit, že je stále jeden a týž."

Žádejte všude ve veřejných místnostech „Víd. Illustr. Noviny"!

Vole a tlustý krk



jest onemocnění štítných žláz, které včas musí býti léčeno, nemá-li býti činnost tohoto důležitého orgánu čím dále tím obtížnější a nepříjemnější a nemají-li nastati velmi často i dosti povážlivé zjevy. Lékařská věda zjistila s plnou určitostí, že jod obsahující přírodní minerální soli v různých stadiích silného krku a volete mají výtečný účinek. S nesčetného množství nemocných všichni potvrzují rychlý a úplně neškodný účinek v jejich nemoci, když požívali našeho ryze přírodního produktu, jenž z nejsilnějších pramenů z Polhory jest čerpán.

Každý tudíž, kdo trpí silným krkem, má vole a naběhlé štítné žlázy, udělá dobře, když si vyžádá

2038 **!! knihu zdarma !!**

o našem domácím léčení.

Každý obdrží tento poučný spis franko a zcela bezplatně! Pište si proto o ni, bude Vám jen k užitku a každý domácí lékař dá zcela jistě k takovému domácímu léčení své svolení. — Zasílá lékárna

„císaře Viléma", Budapešť, VI., odd. 110.

Výtečné fotostroje



zvláště do pole se světelnou optikou.

Rychlofotografické stroje a potřeby. **Komory pro začátečníky** s přípravami a návodem: K 3·?0, 4·20 a 6·80

Komory sklopné 6×9 K 12·— 9×12 K 15·—. Stroje Luxusní až do K 900·—.

Desky, pohlednice a přípravy vždy na skladě

E. Birnbaum, fotozávody. Rumburk 55, Čechy.

Vyznamenán c. k. rakouskou státní medailí.

Po'ám p'avý včelí med! Josefina H·lub·vá, vdova po tajemníku v Slatinanech u Chrudimi, Čechy.

Kdo inseruje, prodává!!

PRODLUŽ SVÉ ŽIVOBYTÍ!



Život lidský, lze prodloužiti, nemoci se vystříhati, nemocné uzdraviti, slabé posilovati, nerozhodným vůli a nešťastným spokojenost vrátiti!

Co jest příčinou nemoci?

Oslabení nervové síly, stísněná nálada, ztráta milých přátel, neb příbuzných, zklamání, bázeň před onemocněním, nesprávný způsob žití a mnohé jiné příčiny.

Veselá mysl a dobré srdce

jest nejlepším lékařem! Ku získání spokojenosti a oživení nálady, posílení naděje, vede jen jediná cesta, o níž pojednává malá brožura, již každý, kdo o ni požádá obdrží

zcela zdarma

V této malé příručce se učí, jak lze během krátké doby získati nových sil duševních a tělesných, silných nervů a svalů, aniž bychom tím rušili denní naše zaměstnání, jak se lze zbaviti únavy, špatné nálady, roztržitosti, slabé paměti, nechuti k práci a mnohých jiných chorobných příznaků. Žádejte tento spisek, který Vám přinese poučení a naděje v budoucno.

Adresa: Ernst Orsech, Berlín S. W., Markgrafenstrasse 63, odd. 436



Každá paní

čte můj velmi zajímavý spis

„Moderní ošetřování poprsí"

Zcela bezpečný.

Okamžitá rada při slabosti a při nouzi o plnost. pište okamžitě na adresu:

Ida K...se-ová Prešpurk Schanzstrasse 2. Odd. 37. Ul. ry

Nepříjemné chloupky



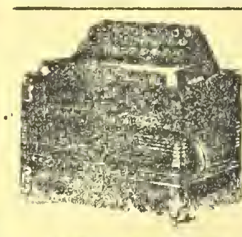
v obličeji i na těle odstraníte bez bolestí i s kořínkem!

mým chloupky odstraňujícím prostředkem „Rapidenth". Místa, na nichž chloupky se tvoří, zdumřou, takže chloupky více růsti nemohou. Žádné svrbění kůže, mnohem lepší, než elektrolysa. Žádný prášek. Od Dr. Clasena a Dr. Ergusa odporučeno. Cena K 6.80. Zasílá diskretně proti dobírce

salon J. Oswald, Vídeň XIII., Penzingerstrasse 50, odd. 13. 2057

Obchodní hodiny od 9—12 a od 2—6

Velký výběr





všech hudebních nástrojů, jako gramofonů, harmonik, houslí, louten, kytar, citer, mandolín, křídlovek, klarinetů atd. — Velmi levné ceny. — Ceník zdarma. 1958

G. Stiastny, Vídeň XVII., Kalvarienberggasse čís. 36

Oslnivě krásný obličej

s mladistvou pletí si udrží paní a dívky až do pozdního stáří jen používáním mého tisíckráte vyzkoušeného receptu. **Všechny nečistoty kůže,** jako pihy, vřídky, játrové skvrny zmizí! Zasílám každému na požádání když mi pošle známku na odpověď opis toho receptu zcela **zdarma!** Pište ihned na adresu **Fr. Menschik, Vídeň 62. Fach 1. Oddělení 30.** 199

Každý praktický obchodník inseruje ve „Víd. Illustrov. Novinách"!

Nejlacinější noclehy

Vídeň II., Novaragasse č. 45

458 (blíže Praterstemu).

Čisté postele pro pány po K —·60 —·80 a 1·—. - Pokoj s dvěma lůžky K 2·40

Dobrý účel

má i nejmenší insert, je-li vhodně sestaven — a ve vhodném listě. Zkuste inserovati též ve „Vídeňských Illustrovaných Novinách", v nichž inserty opravdu úžasně působí. Na přání posloužíme každému rozpočtem insertním, zdarma sestavíme návrhy na texty, stočky a udělíme rady pro účelnou reklamu.

Tiskopisy všeho druhu

ve vkusné úpravě, v čase nejkratším a v cenách nejlevnějších, nabízí knihtiskárna

Hrazdira a spol., Vídeň X.

Eugengasse 22. **Eugengasse 22.**

Živnostenská banka filiálka ve Vídni — okres — H...g... 2.

SMĚNÁRNY VE VÍDNI:

I., Herrengasse 12. I., Graben 15. II. Praterstrasse 24. III., Landstr. Hauptstr. 88. IV., Favoritenstrasse 4. V., Margaretenstrasse 71 VI., Gumpendorferstr. 100. VII., Mariahilferstrasse 84 VIII., Josefstädterstr. 103. IX., Porzellangasse 9. X., Favoritenstrasse 95. XII., Meidlinger Hauptstrasse 15. XX., Am Spitz 15.

Vklady na knížky 3½%

Akciový kapitál K 80,000.000·—. Reservní fondy přes K 23,000.000·—

FILIÁLKY:

Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Hradec Králové, Jihlava, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Olomouc, Moravská Ostrava, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, a Terst s expositurou v Gradu a Opatii.

Centrála v Praze založena r. 1868.

Majitel: Družstvo „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.

Redakce: Vídeň X., Favoritenstr. 130.

Administrace a tiskárna: Vídeň X., Eugengasse 22.

Telefon interurban 54.017.

Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychleji! — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění. Neuveřejněné se nehonorují. —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 12.

Jednotlivá čísla 40 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:

Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.

Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.

Inserty přijímají: Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní: V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 21. BŘEZNA 1918.

Mírové vyjednávání s Rumunskem.

Příjezd rumunských delegátů na zámek Cotroceni u Bukurešti, na kterém kdysi stalo se usnesení o válce rumunské a dnes jedná se o mír.



Hindenburg a Ludendorff prohlašují, že Němci jsou připraveni k boji na západě a mají tam přesilu. — Oděsa v rukou německého a rakouského vojska. — Před novým převratem v Rusku.

ŽÁDNÝ MÍR DOROZUMĚNÍ ALE NOVÉ BITVY.

Na západě a také v Itálii schyluje se ke strašným bitvám. Celý svět třese se před příšernou touto srážkou, která bude vyžadovati ne desetitisíce, ale statisíce, ba snad milony lidských obětí. Místo míru dorozumění dočkáme se tedy největších světových bitev. Rozhodnutí čtyřdohody pokračovati ve válce prohlásil v těchto dnech francouzský ministerský předseda Clemenceau a anglický parslament demonstroval stejně pro další válčení, tím, že jednohlasně povolil 15 milionový válečný úvěr. Na obrovské frontě očekává se nejstrašnější ofensiva. Na obou stranách bitevní fronty hromadí se hrozné nástroje světové války, massy lidí, zbraní, děl, nábojů, nesčetné nástroje zápasu. Svět dosud neviděl takového nahromadění hmotných a strojových sil, jako je tato mobilisace; nebylo dosud takového napětí organisační práce vojenské. Chystá se rozhodný boj, zápas nejkrvavější, jaký kdy vzplál. Zimní ztuhlost pevnostního pásma na západní frontě taje a uvolňuje se, místní potýčky po celé délce fronty daleko přesahují rámec posiční války. Dělový zápas rozpoutá se dnes u Ypresů, zítra u Arrasu, u Aisny, pozítří v Champagni. Podnikají se výzvědné výpady, jaké v minulých válkách byly by bývaly pokládány za malé bitvy. Celou moc nasazuje nepřítel, aby zjistil sílu jednotlivých úseků německé fronty, aby vypátral rozdělení armád, aby přišel na stopu připraveným plánům. Neboť nepřítel jest v nejistotě — jako my. Mezi mnoha miliony pouze několik málo hlav ví, co se chystá. Víme pouze, že poteče mnoho krve. Chystané boje na západě budou zápasem o rozhodnutí na všech frontách. Výsledek jejich bude míti také zpětný vliv na dosavadní smlouvy mírové, jež budou potvrzeny, zvítězí-li Němci; dosavadní smlouvy mírové budou však revidovány, kdyby nenastal naprostý úspěch, nutící nepřítele na kolena. Celý svět zabývá se toho času otázkou, zda vubec jest možno dosíci vítězství tak dalekosáhlého. Vítězství u Gorlice a nad Sočou byla sice dalekosáhlá, ale nepřinesla žádoucího rozhodnutí; pomohla je pouze připravit. Úplná desorganisace ruské armády, způsobená vládou bolševiků, učinila situací na východě zralou k zachycující ráně. Rumunsko bylo strategicky potřeno následkem obklíčení armádou Böhm-Ermolliho. Německé vítězství na západě, jež mělo by výsledky pouze operativní, jež získalo by pouze nové území, bylo by dle všeho nedostatečné. Nevyhnutelně jest třeba jedné nebo několika mohutných ran, které by hladce prorazily veliká pevnostní pásma anglicko- francouzské fronty a které by poskytly jistotu, že ustupující nepřítel z apevnostními pásmy bude v patách pronás[illegible] až k úplné zkáze; nevyhnutelně je tedy třeba podniků veliké, dlouho působící síly, krátce operací, živených velmi značnými zálohami a zachovávaných v plném spádu také technic[illegible] ku poslednímu rozhodnutí. Toho je nevyhnutelně třeba, má-li nastati veliké rozhodnutí — buď bez prostředně nebo pádem nynějších držitelů moci ve Francii a v Anglii. Z těchto taktických, operativních a technických předpokladů lze posoudit objem a intensitu přípravných prací. Nutno také uvážiti, že v pokročilém stupni příprav rušivé pokusy protivníků ve formě ostrých výzvědů, dílčích útoků neb přesunů vojsk často uplatňují se citelně a oddalují počátek prvých bojů. Jest však pochybno, zda zbraně vůbec a zvláště tyto boje rozhodnou světovou válku, ve které již zaznamenána mohutná vítězství, ale s výsledky pouze místními.



Na pomoc Ukrajincům: Rakouská pěchota, táhnoucí ukrajinskou vískou.



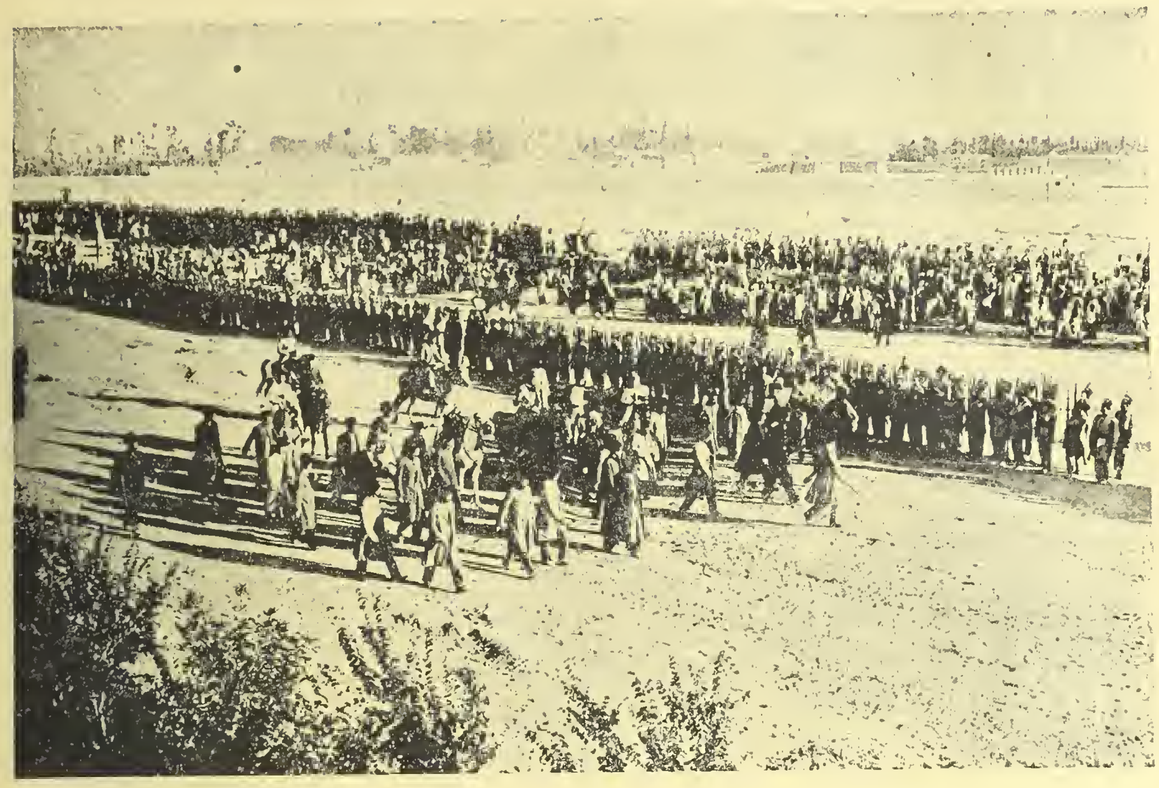
K událostem v rumunské Buftei, kde byl, jak z d[illegible]ních listů známo, uzavřen předběžný mír mezi Rumunskem a čtyřspolkem: 1. Generální polní maršálek šl. Mackensen. 2. Hrabě Czernin, zahraniční rakouský ministr, na procházce.

RUSKO NA KAVKAZE.

Neslýchanou porážku utrpělo Rusko také na Kavkazku. Kavkaz odtrhnul se od Ruska a prohlásil samostatnost. Velký most, po němž ruský vliv přecházel do Persie a do Malé Asie, oblast, která znamenala pro Rusko spojující článek s Perským Zálivem, Syrií, Palestinou a Mesopotamií a chová nevyčerpatelné přírodní poklady, byla pro Rusko uzavřena. Samostatnost Kavkazu může mít pro styky evropsko-asijské nedozírný dosah. Už v listopadu r. 1917 utvořila se



Divokým Kurdistanem ve světové válce Rusy okupovaným, nyní opět Persii vráceným: Mohamedánské bohoslužby na nádvoří jisté mešity v Tabrisu. Moslimové modlí se jak známo na boso. Tabris má asi 200.000 obyvatelů a leží asi 600 km východ. od Erzerumu.



Persie, země zašlé slávy, budoucí kořist evropských velmocí: Přehlídka perských branců, nejvyšší hlavou perského císařství, šachem.

v Tiflisu „všeobecná krajská vláda." Pokusy Kaledinovy vejít s ní do styku selhaly. Té doby byla ruská kavkazská fronta už v plném rozkladu. Vojsko táhnoucí domů postošilo zemi. A tu perské kmeny Šachsevenů, Alarů a Charmalinů daly signál k povstání a přerušili dráhy Baku-Tiflis, aby znemožnili Rusům průchod mohamedánskou oblastí; což se jim i podařilo. Islamsko-kavkazská armáda koncem r. 1917 prohlásila neodvislost a utvořila asi 4 pluky z t. zv. „divokých divisí". Zatím počet těchto pluků vzrostl na 8 Vrchní velitelství sídlí v Baku. Kromě této armády utvořila se samostatná armáda arménská, která se vyzbrojila za přispění Anglie a Ameriky. Čítá asi 30—50.000 mužů. Dále také Georgiové mají samostatné formace jízdní. Kdežto Georgové jsou pro samostatnost Kavkazu, jsou Arméni pro čtyřdohodu. Mocný arménký kapitál hledí se uplatnit na celém Kavkazu, ale dnešni situace těmto arménským snahám příznivou není. Civilní obyvatelstvo křesťanské i mohamedánské je vesměs opatřeno zbraněmi. Velmi důležitým bude, jak nový kavkazský stát upraví svůj poměr k sousednímu Turecku, které dle projevů tureckých států nechce sáhnout na kavkazskou oblast, nýbrž jen zaručit její neodvislost na Rusku. Odtržením Kavkazu ztratilo by Rusko nejbohatší zdroj svých příjmů, bohaté petrolejové doly, nehledě k jiným přírodním pokladům.



Divokým Kurdistanem, jejž musí dle mírových podmínek brestlitevských Rusové vykliditi: Tlupa nezkrotných Kurdů, známých svojí nepodajností a bojovností. Kurdistan, západní to část Persie, byl téměř od počátku války obsazen Rusy.

DISKUSE O VZNIKU VÁLKY.

V německých časopisech se zase jednou uvažuje o tom, kdo válku zavinil. Vynikající německý dějepisec prof. Delbrück uveřejnil o tom úvahu v „N. Wiener Journalu", ve které píše: „V německém tisku jest všemožně dokazováno, že že vina jest na straně Anglie. Není však těžko dokázati, že anglický lid válku opravdu nechtěl a že anglická vláda se velmi namáhala, byť ne krajně, aby válka byla zamezena. Z toho vyvozují neutrálové, když obviniti nelze Anglii, že vino jest na straně Německa. V rozmluvách s Holanďany jsem vždy pozoroval, že pravidelně docílí se úspěchu, když dokazujeme, že vinu nemá ani Anglie ani Německo, ale že vinníkem je panslavismus. Jen když Německo se rozhodne otázku viny projednati skutečně bez předsudků a když vina nebude uvalována na Anglii, jen v tom případě lze očekávati, že v neutrálních zemích úspěchu dobude spravedlivý úsudek o Německu. Jako Všeněmci vyvoláním rozrušení a nedůvěry v celém světě přispěli vydatnou měrou k rozdmýchání požáru války proti Německu, tak také jest to jejich vina, že svět jen tak těžko uznává, že německá vláda byla skutečně nucena k válce, kterou sama nechtěla. Z četných hříchů Všeněmců není to dojista hřích nejmenší."

„Vorwärts" uvažuje o zprávě francouzského ministra zahraničních věcí o tom, že 31. července 1914 žádala německá vláda od francouz. vlády vydání Toulu a Verdunu na důkaz, že Francie ve válce Německa proti Rusku zůstane neutrální. „Vorwärts" k tomu podotýká: „Pro případ, že by se Francie prohlásila za neutrální, měl německý vyslanec rozkaz, žádati od Francie vydání dvou důležitých pevností. To znamená, bylo mu nařízeno, aby žádal něco, co Francie nemohla a také nesměla splniti, co naopak bylo žádáno jen z toho důvodu, aby rychle uzrál katastrofální vývoj, který pokládán byl za nezadržitelný."

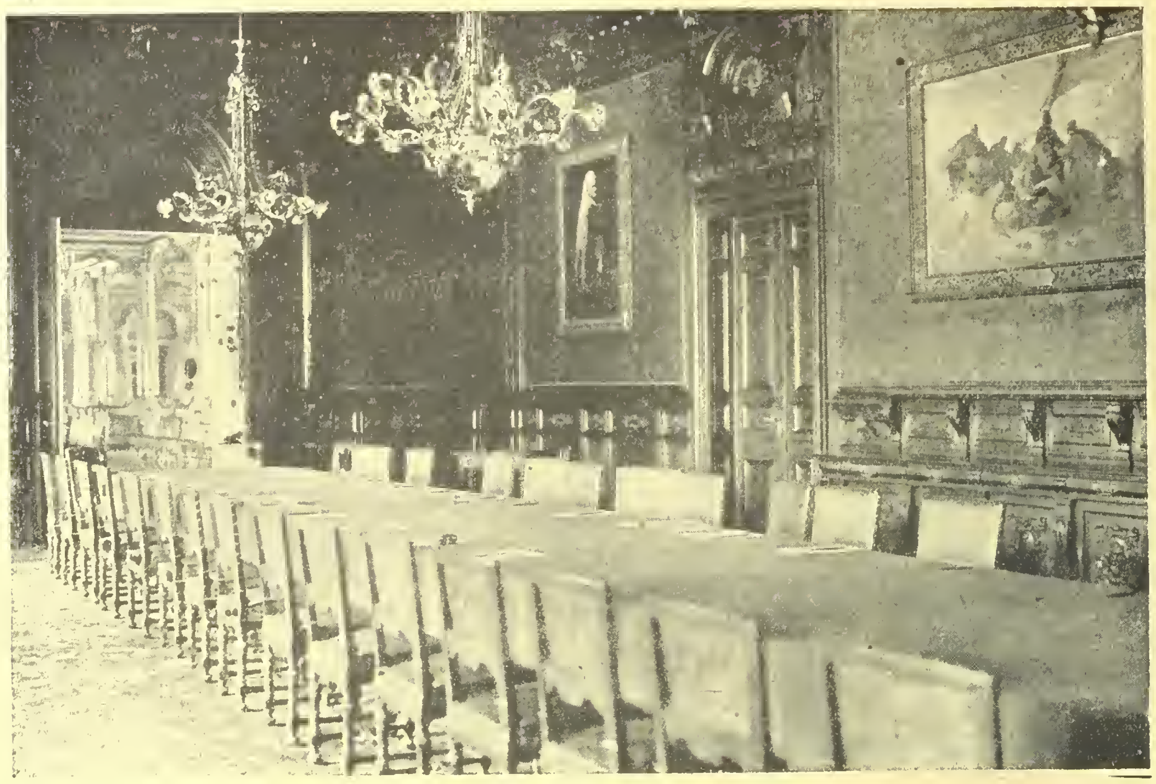


Persie, země zašlé slávy, o kterou se chtěli dělit Angličané s Rusy: Parádní postoj perského pluku pěchoty. Buben s poklicemi v popředí mezi důstojnictvem a vůdci umístěný jest asi velmi důležitou součástí výzbroje.

NEZTRÁCEJTE VÍRU.

Několik českých listů otevřeně vystoupilo proti malomyslnosti, která se místy v národě našem projevuje následkem míru s Ruskem a Ukrajinou Nejnověji správně napsala plzeňská „Nová Doba": „Poslední událostí, jimiž provázeno bylo mírové jednání na východě, viklají důvěru mnohých idealistů, kteří příští strukturu států nemohou si odmysliti od naprostého osamostatnění a svobody všech národů. Zdá se jim, že opět vítězí nemravný systém supremacie jednotlivých velkých národů, opět že vrátí se poručníkování a krajní potlačování národnostních snah porobených národů. Na pohled se zdá, že události posledních dob skutečně dávají za pravdu těmto škarohlídům, neboť to, čeho jsme se dočkali v jednání „mírovém", jest opravdu pravý opak

toho, po čem národové touží.



Mír s Rumunskem: Jídelní salon rumunského zámku v Cotroceni, kde nyní zasedá mírová delegace.



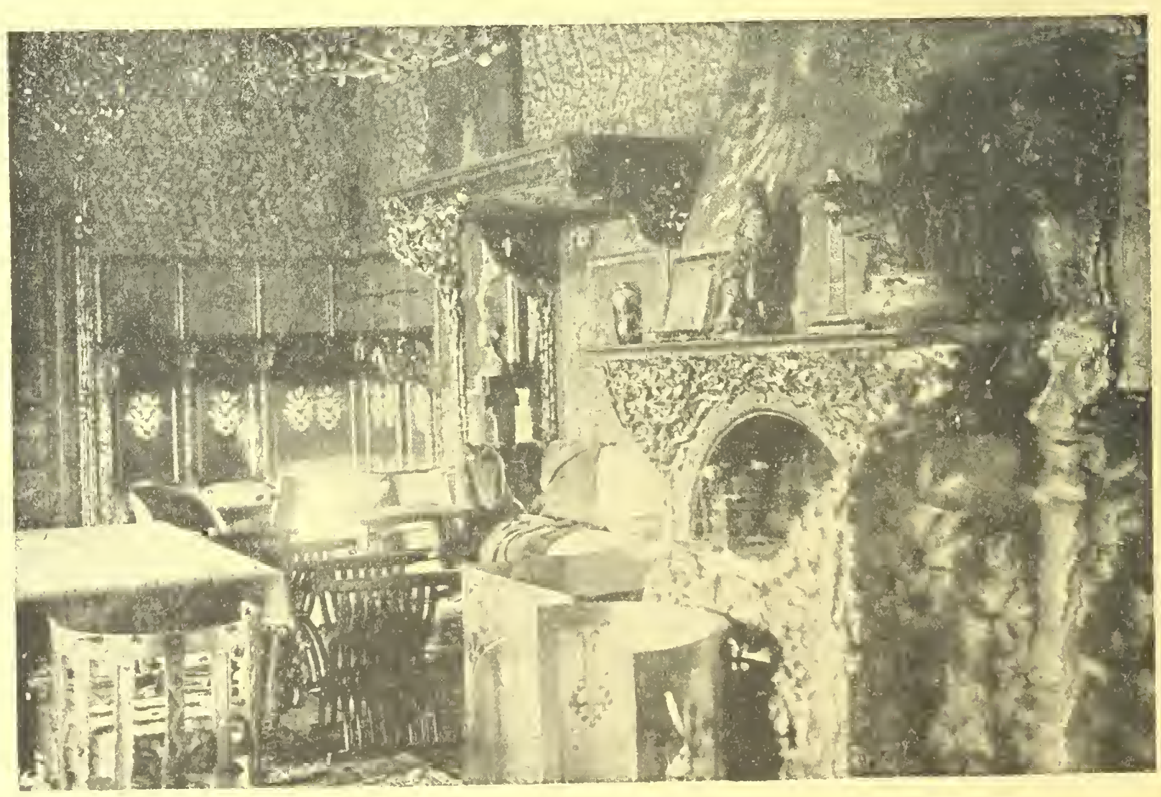
Návrat z ciziny: Po mnohých měsících strádání vracejí se uprchlíci z pohraničních krajů italských do svých domovů.

□ □ □

ODĚSA.

Nejdůležitější ruský, černomorský přístav byl tyto dny obsazen spojenými vojsky, čímž ztrácí Rusko nejvýznačnější obchodní a přístavní centrum. Oděsa leží na severním břehu Černého Moře a sice na březích stejnojmenné zátoky, asi čtyři kilometry do vnitrozemí zabíhající. Město se prostírá na jihozápadním pobřeží tohoto zálivu a sice bezprostředně na pokraji stepy, která zvolna přechází v planinu, rozrytou častěji hlubokými koryty říčními a v okolí města a jižně od něho prudce k moři spadající. Město má asi půl milionu obyvatel, a náleží mezi nejkrásnější ruské veleříše. Mimo Rusů a Ukrajinců bydlí tu asi 140.000 Židů a 10.000 Němců a krom toho i něco Francouzů, Italů, Řeků, Jihoslovanů a Armenů. Přístav pozůstává z části zevnější, vytvořené dvěma přístavními hrázemi a asi 1220 m. dlouhým lamačem vln a mimo to ze 4 přístavních zátok, přístupných pro lodě a ponoru až 8 a půl metrů. Lodě kotví na pobřeží, opatřeném kolejemi, elektrickými jeřáby a obilními elevatory. Rejda oděsského — část zátoky za lamačem vln — jest s ohledem na časté východní větry dosti nebezpečná.

R. 1912 obnášela tu celková námořní doprava $6^1/_2$ milionu registr. tun. Mezi vývozninami zaujímá obilí přední místo. Mimo to se hojně vyváží i líh, cukr a bavlněné zboží. Pokud se týče dovozu, jedná se hlavně o čaj, bavlnu, jižní plody, vína, kovy, chemikalie, barvy, stroje atd. Zimní doprava je málo kdy a na krátkou dobu přerušována, poněvadž mohutné ledoborce, činí přístav přístupným. V Oděse je na 50 pravoslavných kostelů, klášterů, synagog a katolických chrámů, krom toho i evangelických a reformovaných, více lyceí, reálek, gymasií, obchodních a průmyslových škol, seminářů, hudebních ústavů a jedná universita. Podotknouti sluší, že je v Oděse i 22 židovských škol. V posledních letech byla Oděsa i oblíbeným lázeňským místem. Město bylo založeno r. 1794 z rozkazu carevny Kateřiny II. admirálem de Ribas na místě turecké pevnosti Chadžibej. Ve válce krimské bylo z Oděsy stříleno (6. dubna 1854) na anglickou jachtu, která byla určena odvézti britského konsula. Dne 17 dubna onoho roku vyzvala spojená divise francouzsko-anglického loďstva, aby jí byly vydány všechny v přístavu kotvící lodě, byť by byly i ruské. Když byl tento požadavek odmítnut, bylo město (22. dubna) bombardováno. Událost tato je zejména proto významnou, že to byla jediná veliká námořní akce, v níž bylo použito křižáků opatřených vodním kolem a že



Mír s Rumunskem: T. zv. „Zlatý sál" v rumunském královském zámku v Cotroceni, nyní poradní místnost rak.-uher. mírové delegace.



Kudy válka kráčí: Hromada ssutin, kdysi útulné městečko Noventa — obět italské kanonády.

mil obyvatelů, Estonsko s 20.000 čtver. km a půl mil. obyv. a Kuronsko o 27.286 čtver. km a tři čtvrtiny mil. obyvatelů. 5. Litvu, asi 120.000 čtv. km. a 6 mil. obyvatelů. Obnáší tedy úhrnná plošná výměra, kterou ztrácí bývalá ruská říše na své západní hranici, celkem 1,314.000 čtver. km s 57 a čtvrt mil. obyvatelů. Turecku postupuje Rusko na Kavkaze gubernii karskou (okresy Ardohan a Karsk) o 18.700 čtver. km. a 400.000 obyvatelů, dále okres Batum, známé středisko těžení nafty o 6900 čtver. km a 180.000 obyvateli, tudíž celkem 25.600 čtver. km a 580.000 obyvatelů. Přičtou-li se tyto číslice k územním ztrátám v evropském Rusku, jeví se úhrnná suma ztráty 1,339.000 čtver. km. a 57,830.000 obyvatelů. Celková výměra plošná starého Všeruska zmenšuje se na 21,160.000, rozloha evropského Ruska na 4,060.400 čtver. km; počet obyvatelstva na 122 milionů, event. v evropském Rusku na 86,750.000 obyvatelů.

OSUD VÝCHODNÍCH ZEMÍ.

Kuronská zemská rada nemůže se dočkati německé vlády a vyslovila nejen touhu po vojenském, celním, obchodním, dopravním a mincovním sloučení s Německem, ale nabídla dokonce německému císaři vévodskou korunu. Poloúřední berlínské listy vyslovují radost nad rozhodnutím kuronské rady. Kuronsko je první z osvobozených východních národů, které si přejí nejužšího semknutí s Německem, praví tyto listy a připojují, že nelze už pochybovati o tom, že zemská rada má právo mluviti jménem celého Kuronska. Že právo toto nebylo jí dáno demokracií země, o tom nepíší ovšem zmíněné listy ničeho. Za Kuronskem nechce zůstati ovšem ani Livonsko. Z Dorpatu byly císaři německému Vilémovi zaslány dva telegramy: jeden livonským rytířstvem, druhý německými profesory. Vyslovují císaři díky, že nejstarší tato německá kolonie dostala se pod ochranu mocné německé říše. Rytíři livonští praví současně, že Livonci jsou ochotni krev i statky obětovait pro velikost německé vlasti. Císař ve svých odpovědích vyslovil přání, aby vzkříšené baltické Němectvo mohlo svobodně rozvíjeti své síly. Škoda, že nemůžeme se dověděť, jak soudí lid o dalším osudu své země. Baltičtí baroni, kteří posílají dnes telegramy císaři Vilémovi, byli nejvěrnější oporou ruského carismu. Dnes se rozplývají láskou k Německu, protože odvrátilo od jejich země a hlavně od jejich majetku nebezpečí bolševismu. Jejich názory jsou sotva názory lidu! Litva je také ze „šťastných" zemí, které se má dostati neodvislosti z německých rukou. „Vorwärts" uvádí, že by uznalo Německo samostatnost Litvy, zaváže-li se litevská zemská rada, že přistoupí k vojenské, železniční a mincovní jednotě s Německem.

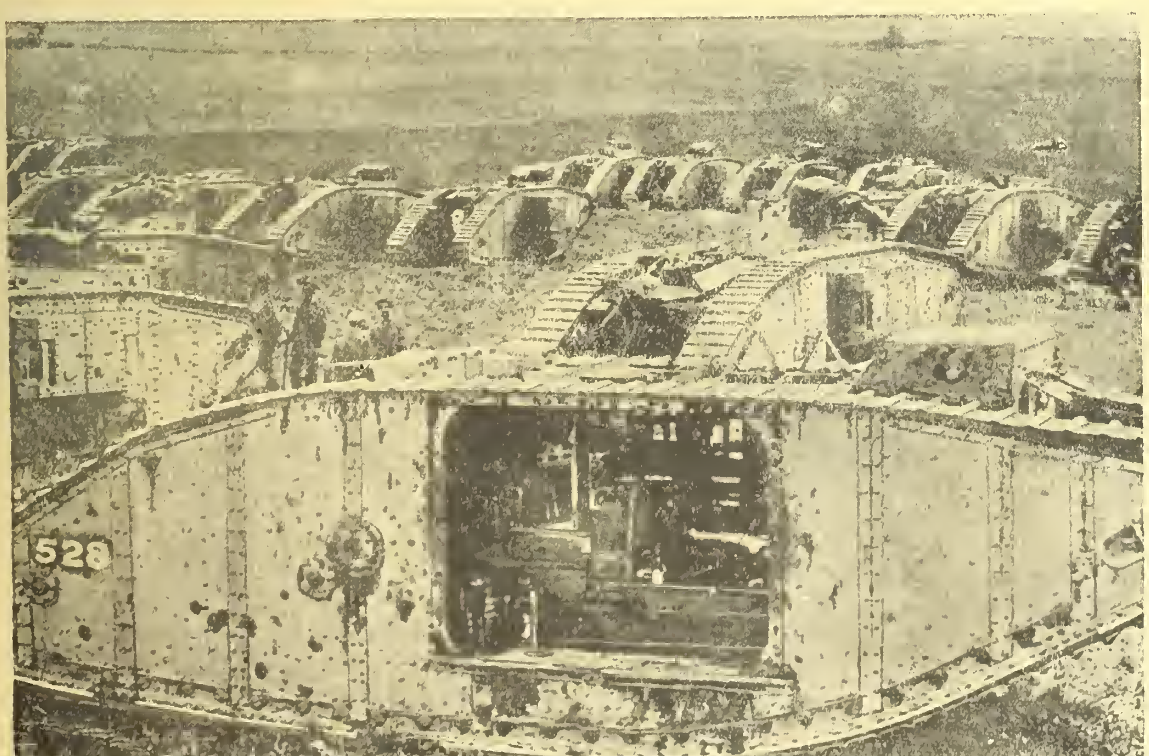
tu bylo po prve stříleno na opevnění pumami. V rusko-turecké válce trvající od r. 1817—1878, uzavřeli Rusové oděsský přístav trojitým 8 km dlouhým řetězem min, aby se nepřátelské loďstvo nemohlo k městu přiblížiti. Oděsská opevnění pozůstávají z přístavní podzemní baterie, zřízené r. 1876, která se táhne podél celého pobřeží.

RUSKO PŘED VÁLKOU A PO BRESTU

Obrovská říše ruského cara, v níž nakupeno bylo tolik národů, čítala před vypuknutím války plošnou výměru více než 22 a půl milionů čtverečních kilometrů (více než dvojnásobná Evropa), z čehož připadalo na evropské Rusko s Polskem a Finskem 5.4 mil. čtverečních kilometrů (půl Evropy). Z úhrnného počtu obyvatelstva okrouhle 180 milionů lidí připadalo na evropské Rusko 144 milionů. Mírem Brest-Litevským ztrácí bývalá ruská carská říše tyto oblasti: 1. Polsko o 127.000 čtver. kilom. a 13,000.000 obyvatelů. 2. Ukrajina, jejíž hranice nejsou ještě definitivně vymezeny, jejíž příští plošná výměra může však býti odhadnuta na 600.000 čtver. kilometrů a 32 mil. obyvatelů. 3. Finsko s 373.000 čtver. kilometry a 3 a čtvrt mil. obyvatelů. 4. Pobaltí a sice Livonsko se 47.000 čtver. km. a 1 a tři čtvrt.



Z úrodných niv benátska: Rakouští vojíni pomáhající na vinicích při jarních pracích.



Z Francie: Shromaždiště oblud moderní války — anglických tanků.

HENDRIK CONSCIENCE:*

DUCH.

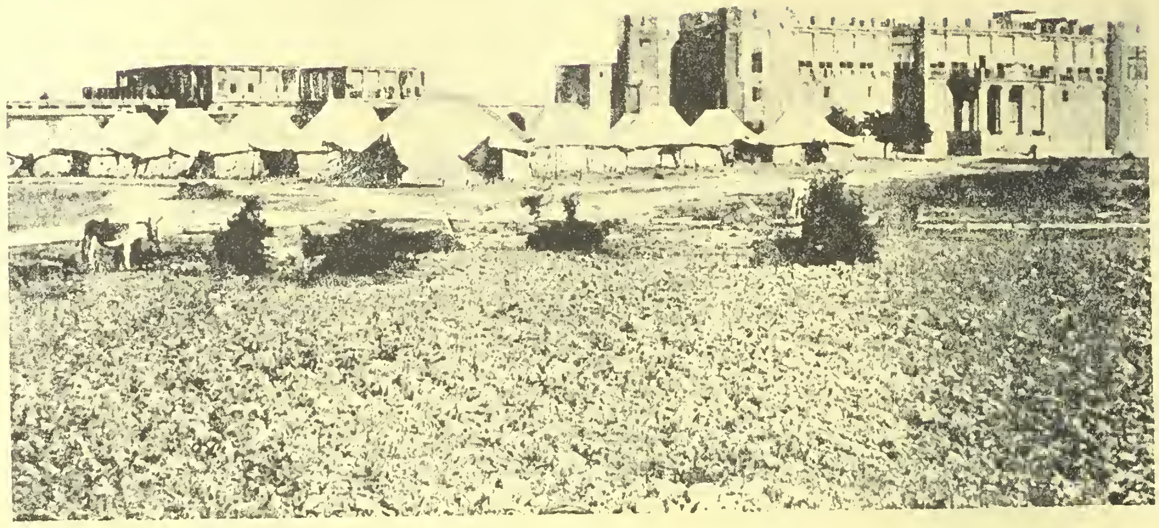
Chci vám vypravovati historku, jež se stala na Malém Náměstí v Antverpách. Stávalo tam kdysi stavení o čtyřech poschodích, bez špýcharu, tak rozsáhlé a krásné jako zámek královský.

Leč nikdo tam nechtěl bydliti a tak zůstávalo po léta prázdným, neboť tam strašilo. Když uhodila na věži dvanáctá, objevil se vždy duch, který procházel budovou od dola nahoru a na to se postavil za domovní vrata a spustil tak nehorázný křik a vřískot, že každému kdo to zaslechl naskočila ihned husí kůže.

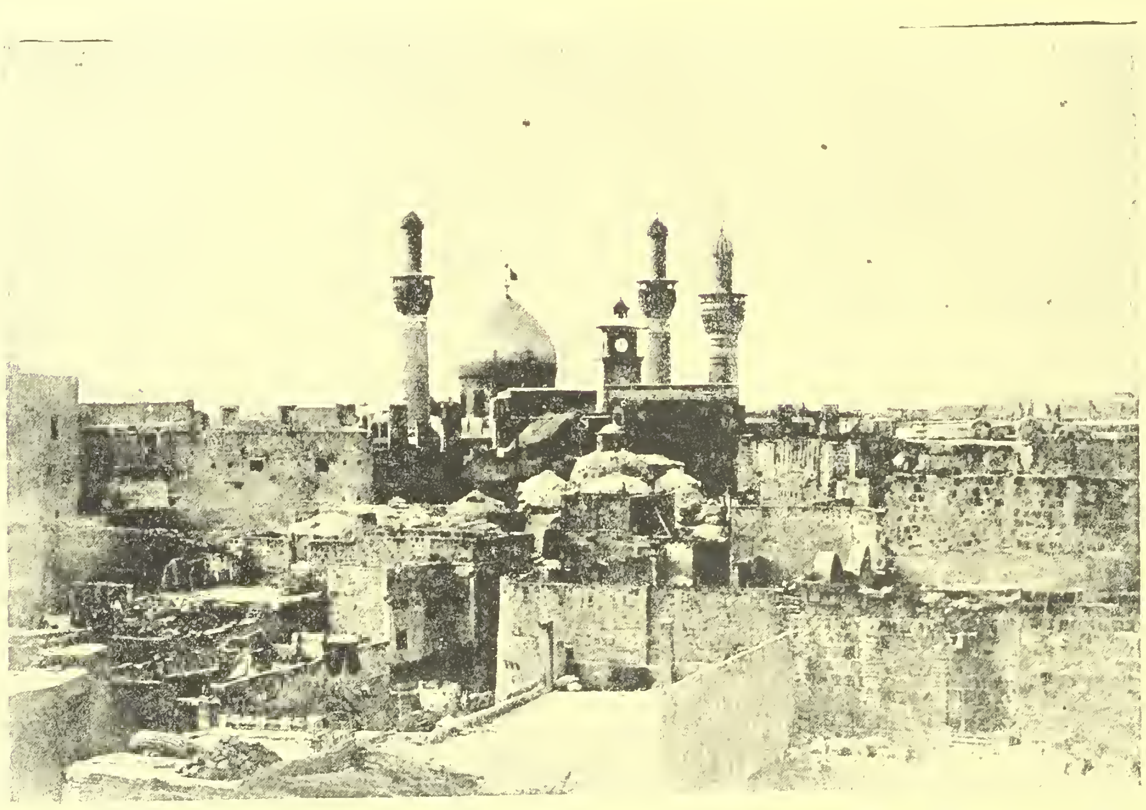
A nikdo neměl odvahy vstoupiti dovnitř, neboť duch křičel bez ustání: „Vysvoboď moji duši. Vysvoboď mou duši!"

Lidé si vypravovali, že je to duše posledního domácího, který tu obýval a který z lakoty tu zahrabal veliký poklad. Když však prý někdo zemře, maje na svědomí skrytý poklad je tak dlouho v pekle smažen, až se peníze najdou.

Když to tak delší čas trvalo, vrátil se jednoho dne z války jistý vojín. Jmenoval se silný Jan a prohlásil v noclehárně, že dá-li mu kdo sto zlatých, přespí v prázdném onom stavení. Když se to doslechl majitel domů, vyhledal Jana a pravil mu:



Persie, kdysi světová veleříše, nyní rejdiště intrik světových mocností: Vojenský tábor nedaleko města Abušeru, nad vodami Perského Zálivu se prostírajícího.



Divokým Kurdistanem, Rusy nyní vyklizovaným: Starobylé město Kerbela a věhlasná jeho mešita, požívající mezi Moslimy značné úcty.

„Je-li pak tomu tak? Chtěl byste v domě přespati?"

„Ano", odvětil Jan „zajisté, čerta mi do strašidla. Když Bůh člověka chrání, je jistě dobře chráněn."

„Nuže," děl na to domácí „ruku na to. — Co k tomu potřebujete?"

„Co že chci? Slyšte," odvětil Jan, „dejte mi dřeva, dvanácte lahví vína, hrnec těsta a plecháč na kterém bych si mohl upéci buchty."

„Obdržíte žádané," slíbil domácí; a když bylo vše připraveno, odebral se Jan k večeru do strašidelného domu.

Usídlil se v jisté světnici prvého poschodí, kde stály stůl a dvě židle. Rozdělal oheň a postavil hrnec, aby těsto kynulo.

Zatím co těsto vzcházelo, načal Jan jednu láhev po druhé a brzy byl docela opilý. Leč nohy ho dosud dobře nesly, a slova se mu také ještě nepletla.

A když tak dlouho popíjel, začal se mu žaludek ozívati. Začal tedy péci, že byla radost naň pohleděti.

Buchty se záhy po jedné straně zlatily, a Jan je obracel, aby se i na druhé dopekly.

A jak tak zase buchty obracel, padlo náhle cosi z pece na pekáč, že buchty sklouzly do popele!

„Co to znamená!" zvolal Jan. „Není to zatracené? Do hněda upečené! A teď leží v popelu.

„Leč je to marné!" řekl k sobě. A dal na pekáč novou dávku těsta. Pak zvedl Jan onu věc, jež spadla na pekáč. Byl to hnat, rameno kostlivce!

Jan se dal do hlastého smíchu: „Chtějí mi jak se zdá nahnati strachu, aneb míti mne za blázna; ale zmýlí se se svými koňskými kostmi! A kdyby mi celého rasa hodili do krbu, co na tom sejde!"

Když se druhá dávka buchet po jedné straně dopékala, pravil k sobě: „Tentokráte mě však nenapálíte, vy holomci! Raději sním buchty polosyrové." A sáhl po plecháči: v tom okamžiku spadla však celá hromada kostí z krbu na plecháče a buchty ležely zase v popelu.

„U všech čertů", zaklel Jan, „což pak všechno moje těsto přijde na zmar? Co pak mi to zase jen do toho hodili? Ani se člověk v klidu najísti nemůže."

To, co spadlo na plecháč, byly však samé kosti, jako na provázku seřazené a lidská páteř.

Jan kosti zvedl a mrštil s nimi o zeď, že se tisíce kousků rozlétly.

Pak přistoupil rozmrzen k pekáči, a vložil doň čas od času kousek těsta; a pokaždé když se

* Hendrik Conscience naroz. 1812 v Antverpách zemřel r. 1883 v Bruselu, naleží mezi nejpopulárnější vlámské spisovatele. Známé romány „Rek ut", „Chudý šlechtic", „Mateřská láska" došly veliké obliby pro svůj svérázný humor.



Persie, země démantů a zlata, dnes chuďas rozedraný: Malebné proudy zátoky Maskatské v Perském Zálivu.



Divokým Kurdistanem, Rusy dle přání Němců vyklizovaným: Perská škola pod šírým nebem, na ulici města Tabrisu. Našim školáčkům by se jistě zamlouvala.

chystal upečenou buchtu sníšti, spadlo na plecháč několik kostí a to trvalo tak dlouho až konečné spadla i lidská lebka.

Tu se Jan rozzuřil a mrštil lebkou kam mu síla stačila. Pak začal znovu klidně péci a záhy měl na stole plnou mísu pěkných buchet.

A když seděl u stolu a vesele hodoval, uhodila dvanáctá.

Jan se zahleděl do kouta, kam mrštil kosti a spatřil tam státi hnusného kostlivce. Neboť jak dozněla dvanáctá spojily se náhle všechny kosti a vyvstal z nich duch s bílou skvrnou na hřbetě.

Jan si strašidlo chvíli prohlížel, protíraje si oči, neboť se domníval, že je to vidění; když se ale strašidlo začalo pohybovati, musil uznati, že se tu jedná o ducha, který v domě strašívá.

„Aha," pravil Jan „dobrý den, milý příteli! Jak se vám vede? Vypadáte mizerně! Pohleďte jen, taková buchtička a láhev vína by vám neuškodily. Ale, co to povídám? Myslím, že by vám ty buchtíčky břichem propadly. Ale chcete, posaďte se ke mně a připijme si."

Duch neodpovídal, nýbrž učinil pouze znamení, jakoby chtěl říci: „Přistupte blíže!"

Ale Jan byl vychytralý, než by to byl učinil.

„Chcete tu státi do rána? Jak libo. Kdybych byl ale na vašem místě, posadil bych se k ohni; tam je aspoň teplo. Ale řekněte mi, jakou řečí mluvíte? — Neodpovídáš? Tak táhni jen zase do své truhly! Jsi-li od Boha mluv; jsi-li od ďabla, tak táhni!"

Ale duch se nehýbal a kynul neustále, aby k němu Jan přistoupil. Leč Jan jedl klidně dále a o strašidlo se více nestaral.

Po chvíli uhodilo půl jedné, a strašidlo se blížilo zvolna k Janovi neustále ho prstem volajíc. Jan konečně ustal a pravil k duchovi:

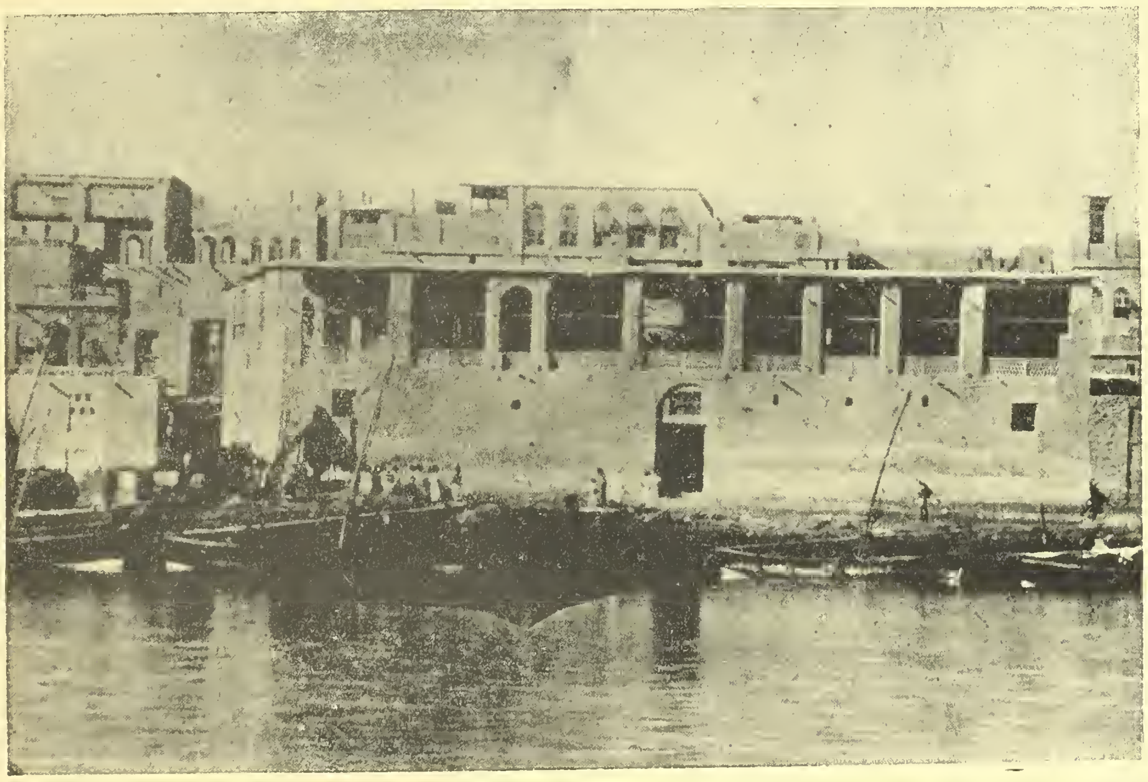
„Musím ti říci jedno: kývej si na mne, jak ti libo; ale nechoď blíže — to ti povídám, nebo je žertu konec! Odvážíš-li se přistoupiti ještě o krůček blíže, praštím ti touto lahví do tvé hnusné tváře! Chceš mi zakroutiti krk, hehe? Vím to dobře; ale není ta tak jednoduché; neznáš mě ještě dobře!" Duch rozevřel prsty a dotkl se Janovi ruky a hned na ni vyskočila spálenina.

„Hrome!" zvolal Jan „takovým způsobem se chceš se mnou seznámiti? Zdá se, že máš hodně teplé ruce, sousede! Ale tak to nepůjde! To je číslo první!"

A Jan chtěl mrštiti lahví po kostlivci; leč minul se cíle.

Tu se Jan rozčílil. Chtěl chopiti ducha a mrštiti jím o zem, ale nepochodil lépe; v okamžiku kdy se chtěl ducha chopiti, unikl mu.

„Dej si pozor," zvolal „už to trvá dosti dlouho. Pospěš si a řekni co ode mne žádáš! Chceš tu se mnou se potýkati, hehe? Nech mne na pokoji a kliď se". Leč duch tomu nerozuměl a neustále kynul ukazuje ku dveřím.



Persie, země zašlé slávy, budoucí kořist evropských velmocí: Budova německého konsulátu v Abušeru, na pobřeží Perského Zálivu se rozkládajícího



Persie, země zašlé slávy, dnes pouze živořící: Perský zájezdní hostinec — karavanseraj — útočiště obchodních výprav a cestovatelů Persie má celkem 20 km drah a asi 200 poštovních úřadů třeba že je plochou téměř třikráte větší než Rakousko-Uhersko

Jan tedy vzal louč a pravil k duchovi: „Tak tedy dobře, ukaž co chceš, jdi budu tě následovati."

Strašidlo otevřelo dveře a naznačilo Janovi, že nutno sejíti po schodech. Leč Jan byl však chytřejší a řekl: „Jdi jen napřed!"

Konečně přišli do jakési chodby, kde nalezli kamenou desku se železným kruhem. Strašidlo naznačilo Janovi, aby ji zvedl; Jan se však dal do nehorázného smíchu a odvětil: „Myslíš asi, že jsem blázen? Jen si to zvedni sám, můžeš-li já to nesvedu."

Duch tedy zvedl desku a tu spatřil Jan veliký otvor a v něm stály tři objemné, železné hrnce plny zlata. A když to Jan uviděl promluvil duch:

„Vidíš, to zlato?"

„Aha, krajan", zvolal Jan „mluvíš vlámským nářečím! Porozumíme si tedy. Francouzský umím také — aspoň si to myslím, neboť jsem byl pět let na vojně — a vive Napoleon. Vidím, že se v těch hrncích něco blýská, zdá se jakoby to byly desítizlatky."

Duch vynesl všechny tři hrnce a pravil dutým hlasem:

„To jsou tři hrnce peněz, které jsem tu před svou smrtí skryl."

„Před svou smrtí?" zvolal Jan udiveně. Což pak jsi umřel? To by člověk nevěřil. Myslím že mne balikuješ."

Leč duch ho neposlouchal a mluvil dále: „Byl

jsem po celou dobu, než se tyto hrnce našly, v pekle smažen a ty jsi mne vysvobodil."

„Já, že jsem tě vysvobodil z pekla?" tázal se nedůvěřivě Jan.

„Již nejsem smažen," pravil duch dále,

„Zde moje ruka, zkus jenom, je nyní ledová."

„Děkuji pěkně," zvolal Jan. „Jen žádné poklony! Poznal jsem vás, jste nad čerta chytřejší!"

„Hleďte jen," odvětilo strašidlo, „prosím vás, abyste jeden z těchto zlatem naplněných hrnců dal chudým, jeden duchovním, aby sloužili mši za moji duši a..."

„Hola, hola," přerušil ho Jan „počkejte jen chvilinku. Co pak jsem váš pacholek? Co pak si myslíte? A co já? Když zbude něco pro mne — pak snad... Musíte být asi hodně bohat, vzdor tomu, že máte hadry na sobě a ktomu ještě v zimě, Nuže — co myslíte?"

„Třetí hrnec," pravil na to duch „náleží tobě."

„Mně", zvolalJan radostí unešen. „To si nechám líbit! A děkuji vám pěkně, milý příteli!" A skákal radostí, leč nedal pozor a spadl při tom do díry a nastala tma! Byla právě jedna s půlnoci. Jan byl v temnotách chycen.

„Hej," křičel ze všech sil „kde pak jste? Milé moje strašidlo, pomoz mi přece! Vysvobodil jsem tě z pekla a ty mi musíš pomoci z díry."

Ale strašidlo zmizelo.



Republika Sibiř: Často jmenované jezero Baikalské. V popředí duchaplné technické zařízení: trajekt, zvláštní prám, pomocí něhož se vlaky převádějí z břehu na břeh.



Republika Sibiř: Charakteristické osady sibiřských stepí, kirgisská ves.

Namahavě vydrápal se voják konečně z díry. Odebral se zase do svého pokoje a když se ohřál a vypil ještě dvě lahve vína, usnul. Druhého dne vyhověl přání duchovu. Jeden hrnec dal chudým, druhý duchovním a třetí si nechal. A tak se stal boháčem.

Obýval veliký dům, měl koně a vůz, spával na hedbávných poduškách, popíjel víno a chodil denně do hospody...

JAPONSKÁ KOŘIST.

Na světové bojiště vstupuje nový mocný činitel, japonská armáda. Za souhlasu čtyřdohody potáhne — či snad již táhne — proti Rusku, aby japonským mečem dokončila na východě to, co na západě ukořistilo Německo. Při tom ovšem doufá, že splní své dobyvačné plány, s jejichž prováděním započalo již za války rusko-japonské. Jsou to tyto cíle: zabezpečení nadvlády Japonska ve východní Asii a jeho svrchovaný vliv nad Čínou, zabrání německých posic na dálném východě, zejména pokud jde o Kiaučau, o čínskou provincii Šantung a o některé ostrovy, dále ovládnutí Mandžurska, zabrání severní poloviny ostrova Sachalinu a hospodářské ovládnutí východní Sibíře, k němuž rafinovaní Japonci za dobu války vykonali všecky přípravy. Japonský imperialism sklidil dosud z války ohromně bohatství, odborníci tvrdí dokonce, že po válce nebude již ani Londýn, ani Nový York směrodatným střediskem finančním, ale japonské město Tokio. Bohatství Japonska, za války nahromaděné, ještě vystupňovalo panstvíchtivost japonského kapitalismu a dnešní situace Ruska a států čtyřdohody zdá se být Japoncům vhodnou k uskutečnění dávných plánů. Anglie a Francie dle všech známek by neměly námitek proti japonské intervenci v Rusku, nejde tu přímo o křižování jejich zájmů. Ale jinak je se Spojenými Státy Severoamerickými. Otázka ovládnutí dálného východu a s ní nerozlučně spojená otázka ovládnutí Tichého oceánu je starým objektem nepřátelského napětí mezi Amerikou a Japonskem a když Amerika budovala svou armádu za této války, nescházelo vážných hlasů, které tvrdily, že tato armáda není určena ani tak proti ústředním mocnostem jako spíše proti Japonsku. A dnešní vývoj událostí potvrzuje tuto domněnku aspoň v tom směru, že Amerika po zuby ozbrojená může vůči japonským požadavkům vystupovati mnohem rozhodněji, než Amerika neozbrojená. Ozbrojené Americe se snad za těchto okolností podaří udržeti japonský imperialism v mezích, pro zájmy amerického imperialismu snesitelných. Je otázkou, v jaké míře se podaří americkým socialistům uvědomiti lid americký o protirevolučních cílech této politiky.



Republika Sibiř: Uralská partie veliké sibiřské železnice, hlavní to tepny sibiřského obchodu.



Na pomoc Ukrajině: Rakousko-uherská jízda na chodu ukrajinskou silnicí.

VÝROČÍ RUSKÉ REVOLUCE.

Jest tomu právě rok, co vybuchla náhle přes noc revoluce, která zvrhla se zázračnou rychlostí trůn všemocných carů Romanovců. V noci z 10. na 11. března střílelo se mezi vojskem, policií a lidem na ulicích petrohradských, 11. března vojsko na hladovící lid již nestřílelo, aby dne příštího, 12. března bojovalo již samo z veliké části na straně revolucionářů. 14. a 15. března vyjednáváno již bylo mezi výkonným výborem dumy a radou dělnických a vojenských delegátů o utvoření revoluční vlády a ujednán byl její program. Kníže Lvov, mluvčí šlechty, jmenován byl ministerským předsedou a ministrem vnitra, velkoprůmysl zastupoval Gučkov jako ministr války, kaděty, stranu národně-liberální buržoasie Miljukov jako ministr zahraničí a dělnické a vojenské rady zastoupeny byly socialistou Kerenským, jenž převzal ministerstvo spravedlnosti. Program nové vlády, diktovaný dělnickou a vojenskou radou, žádal amnestii pro všecny politické zločiny, plnou svobodu tisku, shromažďování a koalice, odstranění všech omezení jednotlivých církevních společností a národů, nahražení policie a četnictva lidovou milicí, okamžité volby všech obecních rad na základě všeobecného a rovného práva volebního a plná politická práva vojínům. 15. března prohlášeno pak bylo Rusko demokratickou republikou. Revoluční vláda podlehla záhy krisím, které mladou republiku zasáhly. Vláda šlechty a buržoasie trvala pouze od března do května. V květnu provedena byla koalice buržoasie s demokracií. Kerenský převzal ministerstvo války a vláda byla rozmnožena o tyto zástupce proletariátu: cos. demokrata Zeretěliho a Skobeleva a soc. revolucionáře Černova. I tato vláda trvala na heslu „válka až k vítězství!" Tato vláda byla však záhy otřesena bolševiky, kteří v červenci pokusili se o převrat, jenž se nepodařil. A zatím, co bojovalo se na petrohradských ulicích, ztroskotala nešťastně ofensiva haličská, skončila vyklizením Haliče i Bukoviny. Bolševici byli učiněni zodpovědnými za tuto porážku a nastalo jejich kruté pronásledování. Další vývoj událostí jest již známější. Bolševici pokusili se o státní převrat podruhé a tentokráte zvítězili Lenin a Trocký stali se vůdčími muži Ruska. Změněno bylo i heslo republiky. Na místě války až do vítězství bylo postaveno heslo uzavření míru. Ten uzavřen byl konečně v Brestu, když republice, jejíž vojska opustila fronty, nic jiného nezbývalo. Naděje na převrat v Německu, na revoluční spolupomoc německé soc. demokracie žalostně zklamaly a bolševikům dostalo se od „Vorwärtsu" cynického výsměchu. Dnes, po roce, bolševici prožívají těžkou krisi.



Republika Sibiř: Hlavní třída města Charbinu, prohlášeného za hlavní město republiky Sibiře. — Japonci chtějí prý toto město obsadit.



Na pomoc Ukrajině: Ukrajinské ženy na troskách svých krbů, kdysi útulné domácnosti obráceny byly bolševickým divokým řáděním v hromadu kamení.

▫ ▫ ▫

ZRNKA MOUDROSTI A PRAVDY.

Práce je beznohá. X. Y.

•

Lépe je sedětí než státi, ležeti než seděti a býti mrtev než ležeti. Arabské přísloví.

•

Mládí je květ, jehož plodem láska jest. Šťasten kdo ho trhal, neboť viděl jeho zrání. Pindar.

•

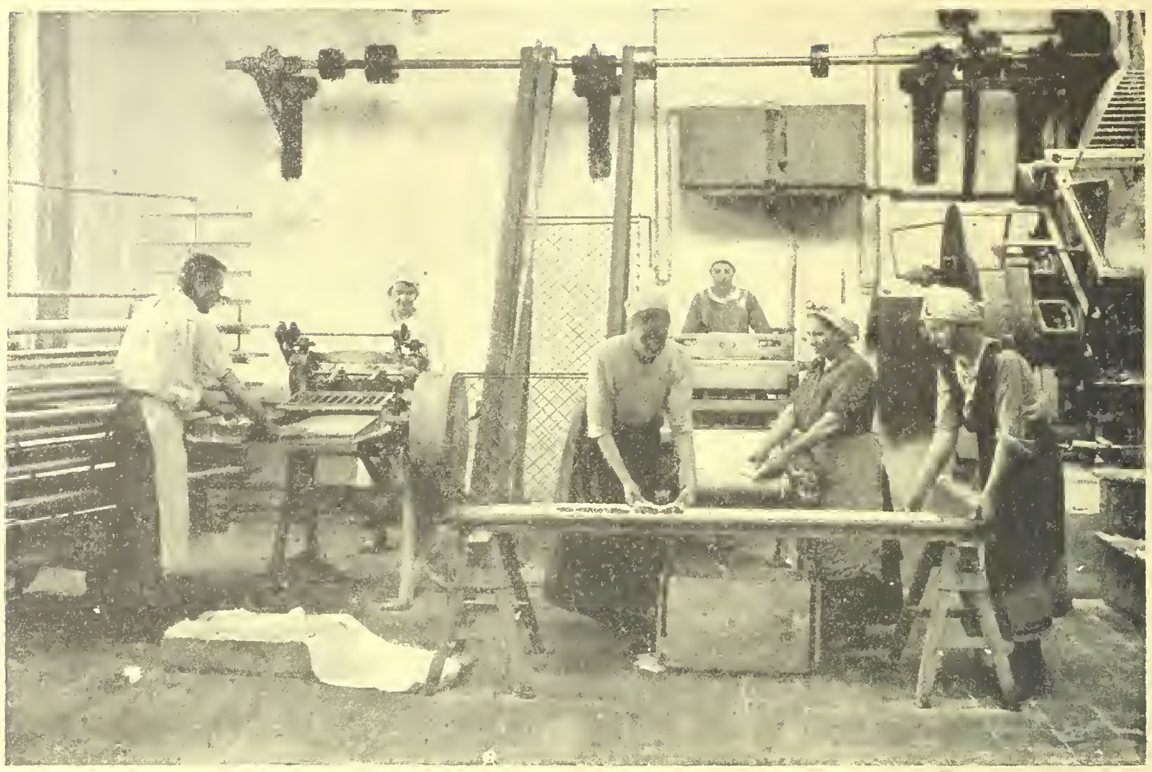
Pravda nemá jiného zastánce nežli, sama sebe. A. Ruge.

•

Rozvod datuje se z téže doby co sňatek; myslím, že sňatek jest nejvýše o několik hodin starší. Voltaire.

NÁVRAT VÁLEČNÝCH ZAJATCŮ

V novinách a v parlamentě se v poslední době píše a mluví o návratu válečných zajatců z Ruska. Návrat zajatců — to je snad u nás to jediné, co nás na násilném míru s Ruskem může těšiti, neboť mír na východě není mírem, který zaručuje pokoj na věčné časy. Naopak je to pokořující mír, který nutiti bude národy ruské veleříše k odvetě. Za to se těšíme dvojnásobně na shledání se svými drahými syny a otci, kteří d...ru mohou se vrátiti ze zajetí ruského a rumunského. Milenky, ženy a děti, otcové i matky prožívají dnes chvíle, jaké dlouho nezažily. Člověku zatají se velikostí chvíle dech, uvědomí-li si to rozrušení, jež zmítá dnes miliony srdcí. Všichni ti, kteří mají své milé v Rusku, uléhají každého večera s úzkostlivou radostí, zdali již v dnešní noc bude na jich okno zabušeno nedočkavou pěstí a ve dne při každém neznámém kroku zabuší jim srdce, není-li to již on. Válka, tato světová válka, není-liž v podstatě dlouhým, úmorným, vystřebávajícím čekáním? Čekají děti, ty, které otce ani nepoznaly, ty, které byly dětmi, když otec odcházel, a které utrpením veliké doby dozrály v jejich nepřítomnosti na chápající bytosti, čekají věrné ženy s radostí, čekají nevěrné ženy s obavou. Zatím z ruských, bližších i vzdálenějších gubernií vyjíždí po nedokonalých schátralých drahách vlak za vlakem, který přiváží zajatce, jak těm asi pomalu jedou vlaky, s



Z rakouských vojenských pekáren: Hotovení sucharů. Na levo: válení těsta; na pravo: formování vyváleného těsta.

jakou netrpělivostí prodělávají karantenní lhůty, možno si jen nedokonale představit.

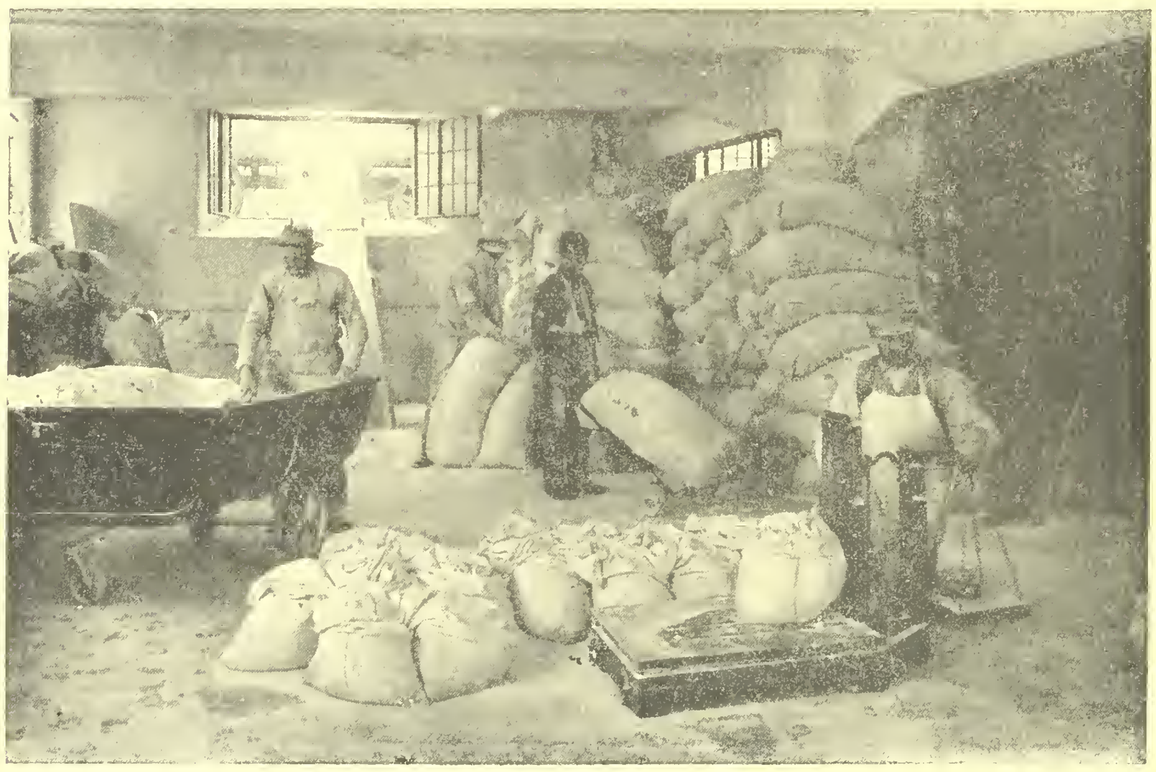
Ale, je-li pravdou, že utrpení prohlubuje duši lidskou a činí nás ušlechtilejšími, my všichni, kteří čekáme, nepřipusťme, již pro muka, která jsme ve válce utrpěli, aby zlo a malichernosti, v nichž jsme snad žili před válkou, vetřely se opět do našich životů. Ať ty rodiny, které zustaly čisty ve všeobecném, urputném vlnobití, stanou se vzornými majáky a světy příštího rodinného života, neboť v příštím demokratickém československém státě nebude nic tak posvátno, jako dokonalá rodina. Ale žádní z těch, jimž do shledání nakapány budou hořké kapky zklamání, nesmí skláněti hlavu v skleslé zoufalosti. Poválečný člověk hrdého a statečného srdce najde v horlivé práci ve veřejnosti dosti útěchy, která ztiší bolavé srdce. Neboť my všichni, ať v zázemí, na frontách nebo v zajateckých táborech, ať muži, ať ženy, podívali jsme se za války tak hluboce do pekla života, že bolesti naše vlastní vadnou před bolestmi celých národů a zejména jejich nejnižších vyděděných stavů.

POTÍŽE ŽELEZNIČNÍ DOPRAVY.

Doprava jest páteří veškerého národního hosce a hladce, způsobuje tu ve všech odvětvích podářství. Pravdivost této věty- v míru dosti banálně vyznívající- potvrzuje se zejména v nynější válečné době. Nevyvijí-li se doprava lehhospodářského života vážné poruchy. Ve všech zemích na válce súčastněných možno z části svésti nedostatek potravin a poživatin, uhlí a jiného hromadného zboží na poruchy a překážky dopravní.

Lze tomu odpomoci?

Chceme-li na tuto otázku správně a pravdivě odpověděti — a jen taková odpověď padá pro budoucí hospodářský vývoj na váhu — nutno především zjistiti, že pokud se týče dopravy železniční, má širší veřejnost dosud velmi nejasné představy a skutečných příčinách nynější dopravní mizerie. Všeobecně převládá názor, že hlavní příčina spočívá v nedostatku transportních prostředků, dále ve velkém opotřebení kolejových zařízení, vozů, lokomotiv a p. Je jisto, že tato fakta, hrají v tom ohledu důležitou úlohu. Ale mnohem významnější je ta okolnost, že musí dráhy v dobách válečných sloužiti v prvé řadě účelům vojenským. Z té příčiny je nutno, že musí dráhy nejen hověti přání vojenských úřadů, nýbrž musí býti z valné části i jimi spravovány, jinak řečeno: „Správa drah, lhostejno ať státních či soukromých přešla v mnohém ohledu do četných jiných rukou a nemůže proto docílit mírové jednolitosti. Nástroje provozní neovládají pouze disposiční ruce a úřady nýbrž i jiní.



Z rakouských vojenských pekáren: Závidění hodné zásoby mouky.



Z rakouských vojenských pekáren: Před pecí ohnivou.



Z rakouských vojenských pekáren: Zásoby sucharů, zhotovených pro potřebu vojska a námořnictva.

Tak se musí na př. správy drah potřebují-li lokomotivy, obraceti se žádostí na válečnou správu lokomotiv (Zentrallokomotivdirigierung) a mají-li nedostatek vagonů, na válečnou správu vagonů (Zentralwagendirigierung), a potřebuji-li personal na — rovněž vojenskou — centrální správu transportní (Zentraltransportleitung). Vojenský erár může pak hraditi nedostatky nutných dopravních prostředků jedině ze seslabených těžce hraditelných zásob zázemních. Podobně se to má i s jinými potřebami k dopravě nutnými. Centralisace hospodáření těmito potřebami pro provoz tak nutnými, jichž je po většině nedostatek, ať již se jedná o kovy pro dílny, neb olej, neb oděv zřízenců, či petrolej ku osvětlení nutný a p. je sice správná, ale překáží značně rychlému vyřízení. Vzdor tomu, že přichází tyto centrály všem přáním pokud možno rychle vstříc — neprospívají hladkému a nerušenému vývoji dopravy, poněvadž v prvé řadě nutno ukojiti závody výzbroj vojska podporující, na př. arsenály a muniční továrny. Komplikovány způsob opatřování náhrad a potřeb zdržuje tedy rozhodně dopravu i provoz a to tím více, že železniční správy musí za nynější doby s ohledem na nedostatek personálu používati i sil necvičených; bývala přísnost přijímaní nových sil úplně odpadla. Nově najatí najímají se takřka z ulice — okolnost to, jíž nutno mimo jiné přičísti i nesčetné železniční krádeže.

Ještě citelněji jsou dráhy postiženy novým způsobem rozdělování uhlí, jež ovšem s ohledem všeobecného blaha bylo nevyhnutelným. Tím však, že se děje příděl uhlí z centrály, (jež ovšem béře v prvé řadě ohled na válečné podniky) je stíženo zásobování drah uhlím měrou nesmírnou, neboť tím jsou porušeny úzké obchodní styky, jež ode dávna stávaly mezi železnicemi a uhelnými producenty a následek toho je, že se dráhy nemohou plně spoléhnouti na dodání nejdůležitějšího prvku své existence. Tím vlastně pouze živoří, abychom tak řekli od ruky k ústům.

Chceme-li tudíž nabýti správné představy o nynější dopravní mizerii, vystříhajíce se sebeklamu, nutno všechny tyto zjevy zkoumati a ne se omeziti pouze na běžné výklady o nedostatku vagonů a lokomotiv a p. Seznáme tím, že železniční doprava souvisí úzce s celkovou hospodářskou situací válkou vytvořenou, a že po dobu války a válečného hospodáření není na zlepšení ani pomyšlení, ba naopak lze očekávati, že čím déle válka potrvá, tím horší a obtížnější bude doprava.

PO MÍRU S RUSKEM

„Leipziger Volkszeitung", orgán říšsko-německých neodvislých sociálních demokratů, píše: Ovocem tohoto míru jest nebezpečí nové příští války. Válka na východě jest skončena a nyní musí padnouti definitivní rozsudek nad charakterem této války, rozsudek, který bude zároveň ortelem dějin. „Dějiny budou tuto válku posuzovati dle jejího výsledku: Rusko rozkouskováno, Livonsko a Estonsko, Kuronsko a Litva, Polsko, Ukrajina a Besarabie odtrženy, Rusko odříznuto od moře a odloučeno od západu Evropy, širá jeho území postavena pod politickou, hospodářskou a vojenskou svrchovanost centrálních států! Dějiny vynesou rozsudek, že tato válka byla válkou imperialistickou. A tento soud bude zároveň zničujícím soudem nad politikou německých „většinových" sociálních demokratů. Oni podporovali povolováním válečných úvěrů i jinými službami tuto politiku německé vlády. Oni převzali spoluzodpovědnost za tuto vládní politiku. Na jejich šíji spočívá proto i zodpovědnost za tento mír. A zodpovědnosti té se nezbaví. Už ruský proletariát, donucený německým imperialismem k tomuto míru bude se plu rozhořčení ohlížet po viníkcích, pak se nedá oklamat ujišťováním německých většinových socialistů, že oni na na tomto míru nemají žádného podílu, ale vyzdvihne jejich vinu na tomto výsledku, války na východě. Nebude je budoucně již moci považovati za spojence v boji mezinárodního proletariátu proti mezinárodnímu imperialismu, bude je



Na pomoc Ukrajincům: Rozvaliny ukrajinského městečka — obět to bolševických vzteků.



Na pomoc Ukrajincům: Ukořistěné auto anglické.

souditi tvrdě, ale spravedlivě, když je prohlásí za spojence německého imperialismu v boji proti ruské revoluci."

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Nový president vyživovacího úřadu.

Vyživovací rada konala v těchto dnech schůzi, ve které nový president vyživovacího úřadu Paul rozvinul svůj program a prohlásil mezi jiným: S jakými obtížemi je nyní spojena správa vyživovacího úřadu, toho je si dobře vědom. O zásobách nyní naprosto mluviti nelze. Žijeme z ruky do úst. Považuje proto za svůj úkol, přizpůsobiti se elasticky daným poměrům nařízeními působiti k větší šetrnosti. — Bylo by to jistě krásné, kdyby ti, kdož nešetří, nařízení respektovali. Zkušenosti nás však učí, že se nařízení nedbá, nedbají jich ani lichváři, a tím méně ti, kdož mají doma zásoby. A chce snad pan president nabádati k šetrnosti lid? Lid, jenž zmírá podvýživou, jak nasvědčují hřbitovy? To by bylo více nežli ironií. Lze snad ještě více ujmouti, než když se přidělí na týden pouze osm dekagramů mouky? Pan president si předsevzal přizpůsobit se elasticky a zdá se, že to dobře umí. Slibuje. A ve Vídni se naučil lid dávati mnoho na sliby. Sliby konejší jej i jeho vůdcové, snese proto, konejší-li jej sliby i úřady. Pan president praví, že opvažuje za důležitý úkol, přivoditi ve výživě ulehčení lidem s pevným platem, dělnictvu a obyvatelstvu, postiženému nouzí, jak se již započalo u nezámožných. A považuje prý dále za nutné uchovati v zájmu spotřebitelů produkci v proudu. Leč nechce také nic zatajovati, doznává, že v příčině mouky jsme odkázáni jen na zah... varuje před přehnanými nadějemi v dovoz z Ukrajiny. Menší transporty budou snad sice možné za nedlouho, leč větší teprve až za několik neděl. Aby kryta byla potřeba 12.000 vagonů jarních brambor, bude nutno zkrátiti kvotu samozásobitelů. Masný trh, doufá president, zlepší se dovozem z Uher. Zlepšení v zásobování tukem, zeleninou, marmeládou a cukrem může nadejít jen po zvýšení produkce. Nastupuje svůj úřad, ač ví, že vyživovací situace není potěšitelná, s bezpečným klidem, bez ilusí. O vývodech presidentových rozpředla se debata. Lč ani brambor, ani mouky nepřibude. Utrpení lidu působí válka a lichváři, proti těm však se vyživovací rada neodváží.



Z galerie rakouského námořnictva: Admiral Maximilian Njegovan vyznamenaný před nedávnem řádem Leopoldovým I. třídy.



Nově jmenovaný velitel rak.-uher. loďstva, kontreadmiral Mikuláš Horthy de Nagybánya.

Ministerstvo výživy.

V poslanecké sněmovně podali němečtí sociální demokraté osnovu zákona a navrhli, aby ji sněmovna schválila. Osnova čítá deset článků. Žádá se v nich, aby na místo vyživovacího úřadu zřízeno bylo ministerstvo výživy. Má udržovati styk se všemi státními i autonomními úřady, buď přímo či prostřednictvím zvlášť ustanovených vyživovacích inspektorů. Ministru výživy po boku státi má ústřední komise pro výživu, složená ze zástupců střední komise pro výživu, složená ze zástupců ministrových a správců ministerských sekcí a při nejmenším z téhož počtu jmenovaných přísedících. Rozdílení potravin a zásob prováděti má výhradně jen ministerstvo. Má stanoviti též ceny potravin a má činiti přípravy k upravení válečného a přechodného hospodářství.

Výměna zboží s Ukrajinou.

Aniž by se čekalo na ratifikaci mírové smlouvy a podrobná písemná ujednání o výměně zboží, jež stanou se v Kijevě, počne předem, na příští účet, výměna zboží s Ukrajinou. Německo se zavázalo dodat Ukrajině 2000 motorových pluhů do Constanze. Podobně Rakousko musí musí dodat zemědělské stroje a nářadí a látky. Ukrajina za to vymění sádlo, vepře, hovězí dobytek, mouku a obilí. V několika týdnech, dle slibu ukrajinských delegátů ve Vídni, bude prý moci rakouské obyvatelstvo opět jíst bílé pečivo.

Co chce Německo od Rumunska.

Berlínský tisk zdůrazňuje, že Německo jedná se při vyjednávání o mír s Rumunskem hlavně o hospodářské zájmy. Na váhu padá hlavně značná účast německého kapitálu v rumunských petrolejových dolech. V druhé řadě jde o to, aby byl na delší čas zajištěn dovoz přebytků obilní sklizně z Rumunska do Německa. Německo nemá v úmyslu žádati na Rumunsko nějaké válečné náhrady, má býti však aspoň nepřímou cestou docíleno vyrovnání válečných břemen, které Německu zaviněním Rumunska vznikly. K účelu tomu mají býti súčtovány německé rekvisice během války v Rumunsku učiněné, takže by Německo za tyto rekvisice nezaplatilo. Jde tu asi o miliardu marek.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ

Dne 8. března. Z našich bojišť nelze sděliti nic nového. Západní bojiště: Při provedení úspěšného výzvědného útoku bylo východně Merckenu zajato 30 Belgičanů a severozápadně Festubertu 23 Angličanů. Dělostřelecké a minové boje oživly večer v několika úsecích. Útočné oddíly vrátily se z útoku severně La Neuville (jižně Berry-au-Bac) s větším počtem francouzských zajatců. Jinak zůstala bitevní činnost omezena na dělostřeleckou ničivou palbu, která byla na západním břehu Mosy přechodně stupňována. Londýn, Margata a Sheerness byly v noci ze dne 7. na 8. března napadeny několika německými letadly. Dobré účinky byly pozorovány.

Dne 9. března. Na italské frontě místy živější dělostřelecké boje. U Balty v Ukrajině rozptýlilo vojsko, postupující k ochraně dráhy Kovel-Oděsa, silnější čety. V důsledcích předběžné mírové smlouvy vyklidili Rumuni části Bukoviny, které dosud měli ve svých rukou a naše vojsko vtáhlo do Seretu. Západní bojiště: Čilá oboustranná výzvědná činnost vedla východně od Merkhemu, u Houthoulsterského lesa, severozápadně od Gheluveltu a na severním břehu Lysu ku prudkým bojům pěchoty. Četní nepřátelé byli zajati. Namnoze oživnjící střelecký boj, který se večer zostřil zejména na flanderské frontě a severně od Scarpy. V odvetu za nepřátelské vrhání pum na otevřená města Trevír, Mannheim a Pirmasenz ze dne 19. a 20 února naapdla naše letadla v noci z 8. na 9. března poznovu Paříž pumami.

Dne 10. března. Na italské frontě žádná změna situace. Západní bojiště: Anglické výzvědné útoky pokračují; silnější sbory vyrazily jižně Mouchy. Při jejich odrážení padli zajatci do našich rukou. Večer oživl namnoze dělostřelecký boj. Severně Remeše vniklo útočné vojsko do nepřátelských zákopů a vrátilo se se zajatci. Zvýšená bitevní činnost po obou stranách Ornes. Severozápadně a západně Blamontu večer čilá dělostřelecká činnost Francouzů. Po několikahodinové dělostřelecké přípravě útočily silné nepřátelské sbory odpoledne mezi Ancerville a Badouviller proti naší čáře a vnikly částečně do nejpřednějších našich zákopů. Před naším protiútokem ustoupil nepřítel do staré své posice. Jihozápadně Markirchu zajat při vpádu do francouzských zákopů 1 důstojník a 36 mužů.



Jeho Veličenstvem do stavu disposice zařazený rak.-uher. viceadmiral František rytíř Keilský.

Dne 11. března. Na dráze Smerinka-Oděsa rozptýleny čety. Na italské frontě dělostřelecké boje. Na západě dělostřelecká a mínová činnost. V okolí Armentieres úspěšné boje německých hlídek. Z Ruska docházejí souhlasné zprávy o brzkém konci bolševické vlády. Trocký odstoupil. Do Moskvy svolán sjezd sovětů.

Dne 12. března. Na našich frontách nic nového. Na západě dělostřelecké boje, zejména mezi Lysem a Scarpou a zvýšené boje letecké. Němečtí letci napadli Paříž a Londýn, angličtí Mohuč, Stuttgart, Esslingen. — Turci obsadili opět Erzerun.

Dne 13. března. Na italské frontě zvýšená dělostřelecká a letecká činnost. Rakouské a německé vojsko obsadilo Oděsu. Na západě zvýšená bitevní činnost. Úspěšné německé akce u Nieportu, Zonebeke, Formeles a Prosnes. Velké ofensivy na západě čekají se v době nejbližší.

Dne 14. března. Rumuni vyklidili také poslední pruh rakousko-uherského území. Tím je celý východ úplně volný. Na italské skalní posice na Pasubia do povětří. Na západě dělostřelecké boje mezi Lysem a Scarpou, na Mose a v okolí Altkirchu.



Jak se časy mění. Detachement kozáků, provázející rak.-uher. pluky při znovu obsazení Brodů.

SMĚS

Parlament projednal minulý týden celou řadu drobných předloh sociálních a hospodářských a vynutil také propuštění třech nejstarších ročníků domobrany 1867, 1868, 1869, ještě do konce tohoto roku a přeložení dalších dvou ročníků 70 a 71 z fronty a etapy do zázemí. Po velikonočních prázdninách sejde se parlament už

v druhé polovici dubna.

Socialisté dohody pro československý stát v rámci Rakouska. Konference socialistů dohody, konaná v Londýně, prohlásila společně mírové podmínky, jejichž obsahem je hlavně sebeurčení národů. Praví se v nich mimo jiné: „Kde obyvatelstvo žádá spojení soukmenovců mluvících touže řečí, musí tato žádost býti splněna. Každý naárod musí míti možnost rozhodovati úplně samostatně o svém vlastním osudu, nezávisle na kterýchkoli požadavcích jiného státu." Ohledně Rakousko-Uherska se prohlašuje, že nemá být rozdrobeno a zbaveno hospodářského přístupu k moři. Na druhé straně kongres uznává, že nároky Čechoslováků a Jihoslovanů na neodvislost budou uspokojeny.

Ruská vláda se stěhuje. Bolševická vláda se stěhuje do Moskvy. Petrohrad bude prohlášen svobodným přístavem. V Moskvě zasedá kongres sovětů, který dne 17. března rozhodne o ratifikací mírové smlouvy.

Přístav oděsský. Dovoz zboží přístavem oděsským odhadoval se v posledních letech na 100 až 150 milionů K, z čehož připadalo 5—6 milionů na Rakousko-Uhersko a 10—15 mil. na Německo. Kolem Oděsy rozkládají se většinou role, takže je vývoz závislý od výsledku úrody, neboť pozůstává v prvé řadě z obilí. Pokud se týče vývozu kukuřice je Rusko odkázáno téměř jedině na Oděsu, leč i pšenice, žito a ječmen, prochází většinou přístavem oděsským. Zvláště silným je i vývoz luštěnin. V normálních dobách, prošlo Oděsou do ciziny 2 až 3 miliony pudů (pud je 16.34 kg) hrachu, 1 mil. pudů fazol a 1/4 a 1/2 mil. pudů čočky; z toho připadalo větší díl na Rakousko a Uhry a menší na Německo. Rovněž i dřevo a tabák se tudy provážel. Celkem se odhadovala cena vyváženého zboží na více než 250 milionů korun ročně a za dob znamenité úrody dosahovalo se i dvojnásobné výše. Na Rakousko-Uhersko připadalo z toho zboží za 3—5 milionů na Německo pak za 50 mil. K. Největší díl oděsského exportu a sice 75% náleží poživatinám.

Nové odvody. Od 11. až 30. dubna konají se v Rakousku nové odvody ročníků 1894—1899.

Příspěvky válečným invalidům a jejich rodinám. Sněmovna splatila částku dluhu válečným invalidům a příslušníkům těch, kdož ve válce život ztratili. Schválila zákon, jímž se vláda zmocňuje, platiti válečným invalidům a jejich příslušníkům příspěvek na výživu, jestliže invalidita zaviňuje aspoň dvacítiprocentní neschopnost k práci. Zákonem tímto zlepšují se dosavadní příspěvky invalidů, kteří nyní dostávati budou nejméně 30 korun nejvíce 90 korun měsíčně. Výše příspěvku říditi se bude jednak stupněm invalidity, jednak místem pobytu. V prvém stupni invalidity od 20 do 39 procent obnášeti bude příspěvek ve všech místech říše 30 K měsíčně; ve druhém stupni od 40 do 59 procent 48, a 42 K; ve třetím stupni, od 60 do 100 procent, 90, 81 a 72 K. Roztřídění míst bude stejné jako je při stanovení příspěvku rodin narukovaným: Vídeň je ve stupnici prvé, velká města ve druhé, ostatní místa ve stupnici třetí. Příspěvek, který dostávají invalidé za zranění, zkrácen nebude. Příslušníci rodin invalidů dostávati budou příspěvek na výživu jako dosud.

Češi v Ukrajině. V Ukrajině odehrávají se stále ještě menší půtky bolševických ustupujících oddílů s vojskem ústředních mocností. „Neues Wiener Tagblatt" tvrdí ve zprávě z vojenských kruhů, že hlavní mocí bolševických oddílů v Ukrajině jsou čeští desertéři, kteří prý mají také těžké dělostřelectvo a pancéřový vlak. Když byli poraženi, žádali, aby směli volně odtáhnouti, což jim bylo odepřeno. Bez české pomoci by k bojům v oné části Ukrajiny ani nedošlo. Boje měly velmi vážný ráz a německé vojsko dávalo na jevo své rozhořčení nad zrádnými spojenci bolševiků. Němci obsadili jak známo 13. t. m. město Oděsu. Zprávy tohoto druhu nelze ovšem kontrolovati a není vyloučeno, že je vzata z říše fantasie těch dobrých lidiček, kteří hledají jen jakou hanu mohli by vrhnouti na český národ.



Charakteristický zjev ulic perských osad — polonahý žebrák.

Krušné dny. „N. Fr. Presse" napsala: „Potraviny lze opatřiti jen v nedostatečné množství. Pokud se mouky a bramborů týče, nestačí k výživě. Nadcházející týdny budou zvlášť těžké. Snad později bude lépe, leč nyní nutno ještě překonati dobu žalostnou. Mouky a maso bude zřídka, pokrm bude nedostatečný a bude zapotřebí silné vůle."

K pouličním demonstracím došlo v těchto dnech ve Štyr. Hradci. Dělnická deputace dostavila se za doprovodu veškerého dělnictva k místodržitelství intervenovati v otázce zásobovací. Při rozchodu mass došlo však zásluhou mladých živlů k bouřlivým projevům, při kterých mnoho oken bylo vytlučeno a obchodů vydrancováno. Při demonstracích byl těžce zraněn redaktor listu strany „Arbeiterwille" Robinson, který s důvěrníky demonstranty uklidňoval.

Letní čas v Rakousku již od 1. dubna. „Wiener Ztg." uveřejňuje nařízení celého ministerstva ze 7. března o zavedení letního času v r. 1918. Dle toho budou dne 1. dubna ve 2 hod. ráno dle dosavadního času posunuty ručičky na hodinách o hodinu ku předu a dne 29. září ráno ve 3 hod. tohoto času, v nařízení stanoveného (letního času) posunuty zas o hodinu zpět.

Revise ústavy. V jedné z posledních schůzi poslanecké sněmovny promluvil ministerský předseda dr. Seidler o vnitřní politice říše a o revisi ústavy. Nastínil obraz revise rakouské ústavy ve smyslu národnostní autonomie, kterou nazýval sebeurčením národů. Hlediska vlády v otázce ústavní reformy možno shrnout

cele. Nazývám je svými syny, jsou mi vším, co mám na tomto světě, a mám je rád. Byli docela maličcí, když jsem se jich ujal a vychoval jsem je — já. Kdo však mi dával chléb o nějž jsem se s nimi dělil? Císař, veliký císař! Bůh ho opatruj a dej mu vítězství nad jeho nepřáteli!"

Při posledních slovech chvěl se mu hlas vzrušením, sňal uctivě vojenskou čapku a slunce líbalo sněhobílou jeho kštici. Takováto víra byla nejen dojímavá, nýbrž i nakažlivá. Dokonce i leckterý chouan* byl by se snad dal svésti a společně se čtyřmi jinochy zvolal: „Vive l' Empereur!"

Veterán nasadil si opět čapku a dovolil mladíkům pohov.

„Desátníček"** nezapomíná na žádné svoje dítě, ne — na žádné. Ujal se těchto sirotků, živil je a umožnil jim, aby se stali tím čím jsou! Naučil jsem je, aby se zaň denně modlili; jejich modlitby mísily se s miliony jiných a dopomohly mu k vítězství nad celým světem.

Mistr Arfoll, ačkoliv něžný jako jehně, byl přece jen člověkem. Nyní se mu naskytovala příležitost odraziti výbuch veteranovy zlosti, a nedal si ji proto ujíti. Zatím co tento na okamžik utichl, aby si oddechl, poznamenal, ukazuje na čtyři jinochy: „A co je s vašimi bratry, desátníku Dervale?"

Rána trefila, krev ustoupila z lící starého vojína. Daleko od vlasti, v cizí zemi hnilo tré synů tohoto rodu — dva z nich pod hrozným ruským sněhem. Pohledl plaše po dveřích, neboť za nimi seděla vdova po jeho bratrovi, stále ještě truchlící matka padlých, ale odvětil pevným hlasem: „Jejich duše jsou u Boha! Zemřeli na poli cti a slávy, jak se to sluší na hrdinné vojíny. Což to není lepší zemříti podobným způsobem, nežli jako zbabělec na loži? Vykonali svoji povinnost, mistře Arfolli — kéž bychom i my vykonali svoji!"

* Přívrženci krále za dob francouzské revoluce a císařství.
Pozn. překl.

** Míněn Napoleon, kterému s ohledem na jeho malou postavu jeho vojáci tak přezdili.
Pozn. překl.

„Kdo pak je ta nová Rachel, smím-li se ptáti?", ozval se jasný, ostrý hlas.

Desátník Derval, strýc Marcelin, seděl na prahu své chaty a slunil se. Obrovské, koštěné brejle trůnily na jeho měděném nose, neboť pročítal právě noviny. Byl oděn polo selským, polo vojenským oděvem. Volná vojenská blusa, k tomu úzké, až po kolena sáhající kalhoty, na zdravé noze ostře červenou, dlouhou punčochu a obnošený střevíc; druhá noha byla dřevěná.

„Dobrý den, strýčku Ewene," zdravil ho farář přívětivě. Rovněž i Rohan pozdravil srdečně svého ujce, chtěje ho zapřísti v rozhovor, aby odchýlil jeho pozornost od učitele. Leč hrdinu mnohých slavných bitev nebylo snadným poraziti. Pozdravil Arfolla, potřásaje mu silně rukou a opakoval svoji otázku: „Co pak je s tou novou Rachel?"

„Mluvil jsem, to se rozumí, obrazně," odvětil Arfoll, jenž nikdy své přesvědčení nezapíral, „a mínil jsem tím Francii našich dnů. Má býti vypsána nová konskribce a zdá se mi, že nejlepší krev naši vlasti je již vyssána. Srovnal jsem ji s Rachel o své dítky truchlící. To je všechno!"

„Skutečně? To je všechno?" zvolal veterán hromovým hlasem, vyskočiv ze svého místa. Zaujal postavení, nohy široce od sebe, pravou ruku na zádech, palec a ukazováček levice ve vestové kapse, hledající tam šňupec, který jeho mohutné, červené nozdry chtivě do sebe ssály. Vzdor své dřevěné noze, musila býti každému ihned nápadnou komická podoba s Napoleonem v pose i držení těla, na něž byl ostatně hrdinný desátník nemálo hrdým a které zaujal při každé význanmější a slavnostní příležitosti.

Vzdor svým mnohým dobrým vlastnostem, byl tento stařec v Kromlaix velmi neoblíbenou a obávanou osobností. Víska ležela stranou veškerého politického ruchu, a třeba že byla kdysi, spolu s celou Bretagni zachvácena legitimistickou horečkou, zašly ony doby úplně v zapomenutí a nyní modlili se

v těchto šesti bodech: I. Současná válka prokázala jasně, že revise ústavy v Rakousku je nutna. 2. Jako „modus vivendi" různých národnostních snah spatřuje vláda v národnostní autonomii, provedené v rámci korunních zemí. 3. V řešení tomto spatřuje vláda provedení zásady sebeurčení národů. 4. Osnovu národnostní autonomie spatřuje vláda v předběžných pracech, jež provedeny byly již při tak zvaných česko-německých smiřovačkách před válkou, na kteréžto předběžné práce min. předseda zvláště poukazoval a jich se dovolával. 5. Poněvadž jednotným rámcem revise ústavy museji zůstat hranice nynější monarchie, žádá vláda ode všech národů po dobu války spolupráci na ochranu společného státu a na udržení jeho síly na venek. 6 Konečně min. předseda napověděl, že v lůně parlamentu jeví se snahy myšlenku tuto dále sledovat a na ní jako na společné basi pracovat.

Krise Rakouska trvá. Vídeňská „Arbeiter-Ztg." glosuje poslední události v parlamentě takto: „Přijetí paragrafů nemění ničeho na stavu věcí v Rakousku, zůstane při tom, že většina poslanců, stran a obyvatelstva jsou se stavem naprosto nespokojeni a odpírají k němu se hlásiti." „Arb. Ztg." promlouvá pak o tom, že krise v parlamentě byla rozřešena a praví, že námaha, kterou to stálo, přiměti sněmovnu k tomu, aby převážná část měšťanstva se vyslovila pro válečné úvěry, je důtklivým napomenutím, aby válce a nárokům militarismu učiněn byl konec. Nadšení pro válku kleslo pod nulu. Mezi obyvatelstvem nenachází válka nejmenší podpory.

Výměna zajatců mezi Ruskem a středními velmocemi byla upravena petrohradskou smlouvou. Smíšené komise budou rozhodovati o době a způsobu jich návratu. V Rusku budou připuštěny zcela německé komise, které převezmou ochranu zajatců a internovaných civilistů. Náklady na válečné zajatce budou nahraženy. Německé kolonisty má Rusko propustiti ze státního svazku a zajistiti jim návrat do domova, ochranu jmění a náhradu za utrpěné příkoří. — Každá ze smlouvu uzavírajících stran poskytne amnestii válečným zajatcům a internovaným civilistům druhé strany, jakož i nepřátelským státním příslušníkům, pokud přestoupili válečné zákony. Vlastním státním příslušníkům připovídá se amnestie, pokud porušili domácí zákony pod nepřátelským nátlakem. Trestu prostí mají býti i příslušníci Rusy vyklizených území za určité vojenské a politické delikty. Smlouvy obsahují ovšem ještě řady podrobných otázek.

Mzda vojáků bude zvýšena. V branném výboru prohlásil ministr zemské obrany, že vojenská správa chce převzíti výdaje, které hrazeny býti mají mzdou, jako opatřování jednotlivých prostředků ku čistění, mazadlo na boty, leštidlo, mýdlo, převzíti na účet eráru. Všeobecně mají všechny služební a s tím související osobní potřeby mužstva utvořením a vybudováním různých dobročinných institucí erárem ve vlastní režii býti uspokojeny. Jedenání o zvýšení mzdy v penězích nevedla dosud ke konečnému výsledku. Dle jednání, konaného v poslední době, má mzda mužstva v zázemí zvýšena býti o 25 haléřů pro muže a den. Ministr věnuje této záležitosti také v budoucnu svou pozornost, aby tato zajisté nutná otázka všebecného zvýšení uspokojivě byla rozřešena.

*

V kterém stáří je člověk nejsilnějším. Podobně jako všechny organy těla lidského mají i svaly svoji dobu, kdy se plně rozvíjejí a pak ponenáhlu odumírají. Tělesná naše síla zvětšuje se do určitého roku a pak počne opět klesati. Bylo v tom ohledu vykonáno na tisíce pokusů a došlo se k následujícím výsledkům: Mladík 17tiletý může zvednouti až 127 kg, ve 20 letech 145 kg a mezi třicátým a jedenatřicátým dokonce 163 kg. Pak začne tělesná síla klesati a sice z počátku velmi pozlehounka. Ve čtyřiceti letech rovná se úbytku $^2/_3$ kg až 1 kg, do padesátého roku klesne však na 150 kg a později začíná rapidně padati. Přesná čísla síly po padesáti letech nedají se zjistiti, poněvadž tu hrají úlohu i různé okolnosti od individuality jednotlivcovi odvislé.



Persie, země zašlé slávy a její obrana: Cvičení perských vojínů v obraně proti nepříteli. Rusové, pokud je známo, obsadili záp. Persii téměř bez odporu. — Válečné loďstvo perské jsou 2 lodě a 5 děl.

Nejvýše položena trať světa. Republika Peru ve střední Americe má nejvýše položenou trať na světě. Tato dráha vychází z Callas na břehu středních Kordiliér a ústí v Oroya. Za prvých 75 km vystupuje do výše 1700 m. Ve výši 4880 m prochází dráha tunelem, který leží tudíž o 40 m výše než nejvyšší hora v Evropě Montblanc.

Ve Spojených Státech existuje nyní na 18 osad, které se jmenují jako hlavní město Egypta: Kairo: Vůbec se vyskytuje v Americe mnoho osad dle egyptských měst pojmenovaných. Tak na př. je tam 18 míst o jménu Alexandria, 9 Memfis. Sedm měst se jmenuje prostě Egypt. Jisté město zase Khedive, leč ani jediné nehonosí se ku podivu jménem Farao.

Počet evropských lékařů. Statistika posledních let odpovídá na tuto otázku následovně: Prvé místo zaujímá Anglie se 29.000 lékaři t. j. 7.8 na 10 000 obyvatel V Německu připadá na 10.000 lidí pouze 4.3; třetí místo zaujímá Rusko mající 21.000 lékařů, kdežto Fran-Francie jich má jen 19.000; pak následuje Italie s 18.240 Španělsko 13.700 a poslední stát o více než 10.000 lékařích je Rakousko-Uhersko mající asi 10.400 lékařů, žijících v městech. Nejvíce lékařů má belgické město Brusel, kde připadá na 10.000 lidí 24.1 lékaře.

Nové drama indického básníka. Slavný indický básník a filosof Rabindranath Tagore, poctěný před několika lety Nobelovou literární cenou napsal nové dramatické dílo pod názvem „Obět". Premiéra konala se nedávno v londýnském King Georges Hall a anglické listy posuzují dílo, co znamenitý výtvor literární. Látka jedná o jistém králi, který byl smutkem chudičké dívčiny nad obětí jakéhos zvířete tak dojat, že zakázal od oné chvíle podobné oběti. To roznítilo odpor velekněze a tak znikne nábožensko-politický spor a intriky, které skončí sebevraždou královou

Lov velryb na březích republiky Čile vynáší ročně kol 50.000 liber šterlinků (25krát tolik korun).

Jak se množí mouchy. Zahubí-li člověk počátkem jara či léta jednu mouchu-samičku, zabrání tím vzrůstu 1 mil. a 728 tisíc much. K tomuto výsledku došlo se pozorováním a výpočtem. Počátkem léta snese moucha asi 120 vajíček. Při příznivých okolnostech vylíhne se tedy 120 much a sice za 3 neděle, které pak nakladou asi 14.400 dalších vajíček. Za tohoto postupu vylíhne se do konce leta na 1 a tři čtvrtě milionů much.

všichni poctiví vesničané pouze za mír. Proklínali v nitru soupisy a — Bonaparta, který je nařídil. Poněvadž však existovalo ve vsi ještě mnoho fanatických bonapartistů, scházela každému odvaha, veřejně své mínění projevovati a revoltovati; každý držel jazyk na úzdě a jen v hlubinách duše toužil po bývalém režimu, vyhýbaje se však jakémukoli rozhovoru s desátníkem o politických věcech.

„To je všechno!" opakoval znovu zrudnuv ve tváři. Temné jeho oči blískaly zlostí, nozdry se chvěly. „Uveďte důkazy k těmto tvrzením, mistře Arfolli!" zasupěl.

„Vždyť je milý desátníku musíte sám svýma vlastníma očima pozorovati," odvětil učitel klidně. „Ženy a starci obdělávají naše role, výkvět naší mládeže slouží za potravu dělům, a tu je přece na bíledni, že za takových okolností musí Francie zahynouti."

Během tohoto hovoru, vyšli ze stavení čtyři jinoši, všichni ve květu svých sil Rohan jim úsměvem pokynul. Desátník byl jako zkamenělý, neboť se mu zdálo, že slova učitelova se rouhala jeho idolu. Třesoucí jeho rty zaklely. Farář uznal, že je nutno, aby se do věci vložil a ji umírnil. Dotkl se rámě starého vojína, šeptaje: „Utište se přece, desátníku! Vždyť je to jen mistr Arfoll."

Tato upomínka účinkovala jako olej na rozbouřené vlny. Stařec si z hluboka oddechl, šňupl si, vrásky zlosti na čele se mu vyrovnaly, změřil svého soka povýšeným pohledem, asi takovým, jakým by byl Napoleon změřil některého z královských trpaslíků oné doby a aby ještě více dokázal svoji převahu, zaujal co možno nejpřísnější vojenský postoj a zakomandoval jakoby stál v čele rekrutů: „Pozor!"

Čtyři jinoši, jež dosud nedbale stáli opřeni o zeď, trhli sebou, postavivše se zpříma.

„Pozor Hoeli!"

„Zde" odvětil volaný.

„Gildas!"

„Zde!"

„Alain!"

„Zde!"

„Jannic!"

„Zde!"

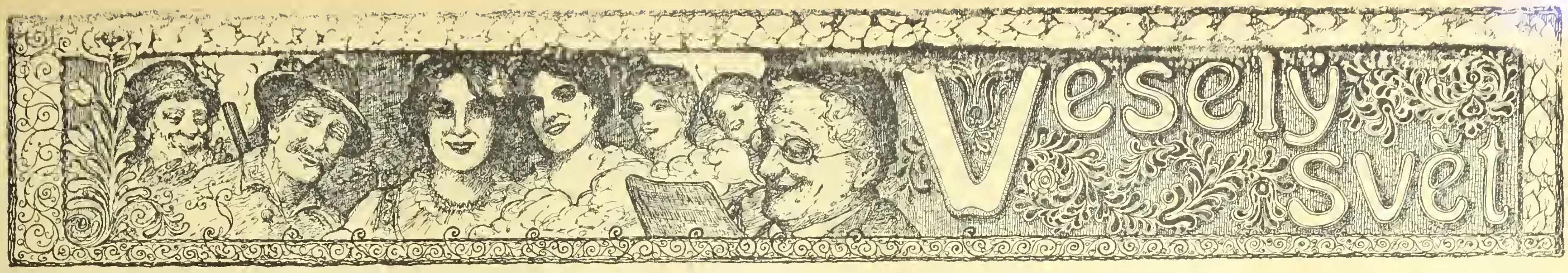
Všichni stáli v řadě a salutovali, jako vojáci svému představenému.

„Dávejte pozor, hoši, týká se to i vás a zůstaňte v pozoru než odpovím mistru Arfollovi" velel desátník. Pak se obrátil ku svému sokovi. Jeho zlost pominula a jeho hlas zněl klidně a měkce: „Nechci se na vás horšiti mistře Arfolli! Zkusil jste již hodně v životě, že i nejsilnější mozek by to nesnesl; mimo to jste i studovaný. A pak putujete ode vsi ke vsi, ode dvorce ku dvorci a procházíte celý kraj. Tímto způsobem se mnohému naučíte, leč něčemu se přece jen ještě musíte učiti. Znám francouzské dějiny tak dobře jako vy a proto vám pravím: Francie dosud nepadla, Francie se nemůže srovnávati s Rachel o níž jste se rozhovořil, Francie je veliká a vznešená jako matka Makabejců.

Toto přirovnání bylo šťastně voleno a líbilo se faráři, který nad míru spokojeně přikyvoval hlavou. Rovněž i čtvero bratří pokyvovalo hrdě na sebe ačkoliv této narážce mnoho neporozumělo. Dokonce i Rohan se usmíval.

Desátník očekával odpověď, leč marně. Potulný učitel, o stín ještě bledší než jindy, zadíval se smutným zrakem útrpně na svého odpůrce, leč neřekl ani slova. A co mu měl také říci? ....

Ewen vypnul ještě více prsa, aby medaile čestné legie byla hodně zřejmá a zakomandoval, tentokráte s vítězným úsměvem: „Pozor! Hoel, Gildas, Alain a Jannic! To jsou moji hoši; byli syny mého ubohého bratra, nyní jsou mými. Bratr je svěřil mému dozoru a byl jsem jim otcem, jim a jejich sestře Mar-



Kritik.

Světák pročítající upomínku podepsanou „v plné úctě". „No ta to ještě půjde po dobrém!"

*

Pan profesor.

„Takoví lidé jak vy, Křemelko, co se nechtějí učit řečtině, ty později v životě nikdy nepochopí, proč se píše apothéka s th."

*

Studium:

Manžel k manželce, když došli na vrchol hory: „Nyní už nepotřebuješ průvodce, Aničko dívej se raděj po kraji."

„Nech mě jen nech, musím ho nejdříve prostudovati."

*

Hodiny polosvěta.

První přítelkyně: „Kolik pak je asi hodin Lauro?"

Laura: „Inu — nyní? Tak asi mezi smokinkem a frakem."

*

Porozuměl.

Zloděj (tlačenici ku svému synovi): „Myslím, že je na čase, abychom šli domů Veno; podívej se na hodinky kolik je!"

Véna: „A na které, tati?"

*

Opatrný.

Majitel peněžního ústavu (k pánovi, který se u něho uchází o místo pokladního): „... Nuže tedy vaše listiny jsou úplně v pořádku, vaše vysvědčení jsou přijatelná ... ano ... ale ... řekněte mi nemáte snad na těle nějaké mateřské znamení, či bradavici?"

*

Nabubřelec.

Slečna z lotynky: „... Tak co, pan Goldštein se právě holil, když jste mu doručil zprávu, že vyhrál hlavní výhru?" „A co to mu říkal?"

Sluha: „Docela nic! ... Ani se neřízl ten nabubřelec!"

*

Proto.

Kupec (k jinému): „A tebe dosud nikdy ještě neokradli?"

„Ne. Moje žena totiž šilhá a proto ti zlodějové nikdy nevědí kouká-li na ně — či kam."

*

Nepatrně řečeno.

Francík pozorující s otcem malíře-krajináře při práci: „Tati a neruší to toho malíře, že se na něj díváme."

Otec: „Ach kde, to bys ses měl podívat do obrázárny, Francíku. Tam malíři malují dle obrazů — to bys koukal jak tam na ně lidé blbě čumí."

*

Odmítnut.

Mladá Sárička: „Ach thati, schau jen na thy mraky, jak krásně tháhnou po nebi! Jak ráda bych, aby mě nesli dho země mých tužeb."

Thateleben: „Thák! Khoně jsem ti khoupil, vůz jsem ti khoupil, auto jsem ti khoupil, éroplan jsem ti khoupil — a tobě to nestačí, na mracích se chceš projet."

*

Nepříjemné:

„To je ale děsná blbina. Před všemi lidmi, kteří vlečou nějaké zavazadlo uctivě smekám."

„A proč pak?"

„Inu dříve než jsem vyhral hlavní výhru — byl jsem nosičem!"

*

Užitečná hra.

„V neděli hrajeme vždy t. zv. užitečnou hru, všichni se musí otočit zády a jeden něco schová, ostatní to pak musí najít."

„Tak —a proč se to jmenuje užitečná hra?"

„Inu víte, dvoje nůžky, lžíce a náramek se nám ztratil, že jsme myslili, že to již nenajdeme a vidíte pmocí této hry jsme to přece jen našli.„

Smůla.



„Jak to přijde, pane, že máte nyní tak špatnou kuchařku?"

„Ach Bože — už nikdy nenajmu dobrou kuchařku — ta se totiž vždycky vdá za některého mého přítele pak nemám ani kuchtu ani přítele."

*

Čím se budou lišiti?



Paní ke služce: „Poslouchejte Kateřino, když budete stále nositi stejnou bluzu jako já, čím se potom budeme lišiti?"

Kuchařka: „Vařením, milostpaní."

Furiant.

Můj nejmladší se dnes zase tak moc najedl, že nemohl ze sebe vypraviti ani slovo „mum".

*

Znamení doby.

Tulák (zdvihaje špačka): „Bože, Bože už jsem rok neviděl špačka."

*

Praktik.

Cestující: „A proč pak jezdí pan přednosta ve volné chvíli sem a tam, z Nublolic do Žabošváru?"

Konduktér: „Ale, je fotografem amaterém a používá toho dlouhého tunelu mezi oběma stanicemi za „tmavou komóru."

*

Zlomyslné nedorozumění.

Koketa: „K ženitbě, náleží zejména za našich dnů, skutečně veliká odvaha."

„Ano, ano, máte pravdu, a mužové jsou většinou zbabělci."

*

Nedůvěřivý.

Fotograf: „Pozor — teď to začne. Prosím a úplný klid!"

Sedlák (zakrývaje si tvář): „Ale jen ne do voči pane poltograf."

*

Na koncertě.

„Zdá se, že se vám ta zpěvačka líbí, poněvadž se tak spokojeně díváte."

„Ne, ne, těší mne, že ohlásila pouze jediný písňový večer."

*

Báječné jméno.

Navštívil jsem slavnou varietní divu. „Že ano, slečno", pravil jsem „vaše jméno, jak ho zná veřejnost, jest pseudonýmem?"

„Ano" odpověděla: „Je to moje umělecké jméno. Wighleby se to píše. Jak se to vyslovuje to nevím?"

*

Přesná odpověď.

Nedávno zpíval jistý věhlasný tenorista na večírku pořádaném panem komerčním radou Dukátkem. Zazpíval tři písně o 20ti vysokých cé, a společnost bouřlivě aplaudovala. Pan komerční rada přistoupiv k zpěvákovi, žádal ho, aby něco přidal."

Umělec odpověděl s úsměvem: „Až po vás, pane komerční rado!"

*

Mezi manželi.

Paní: „A nezůstanu více u tebe, odcestuji k své matce."

Manžel: „Prosím cesta je volná, tu máš peníze na cestu."

Paní: „Ale to je málo to nestačí na zpáteční cestu."

*

Tři blázni.

Kdysi seděli v jisté hospodě tři chasníci a z dlouhé chvíle se vsadili, že ten který bude vypravovati o největším bláznovství, jež se mu v životě přihodilo, obdrží tučné kus vepřové a 5 půllitrů piva.

„Vyhrám sázku," zvolal ihned první, neboť jsem vyvedl včera hroznou hloupost, protože jsem se zamiloval!"

„Oho," prohodil druhý, „byl jsi sice velký hlupák, když jsi se zamiloval, leč myslím, že jsem tě ještě překonal, poněvadž jsem se před měsícem oženil."

„Co bych měl říci já?" mínil třetí chasník malomyslně. Vepřovou a pivo obdrží jistě můj předřečník. Já jsem sice také proved kapitální bláznovství, neboť jsem se zamiloval a k tomu ještě do ženy zlé ale myslím, že ji v manželství přivedu k rozumu." I rozesmáli se všichni hosté, kteří kol do kola poslouchali, celičky dům otřásl se jich řehotem a jednohlasně přisoudil výhru poslednímu.

Žádejte všude ve veřejných místnostech „Víd. Illustr. Noviny"!



Chcete býti od svého **Rheumatismu** důkladně vyléčeni?

1966 **Tisíce již uzdravených!**

Bolesti v kloubech, napuchlé končetiny, schromené ruce a nohy, škubání, píchání, tažení v různých částech těla, ano i slabost očí jsou následky rheumatických a dnavých chorob. **Nabízím Vám přírodní prostředek k uzdravení!** Žádný povšechný lék, nýbrž léčivý prostředek, jaký dobrotivá matka příroda poskytla trpícímu lidstvu. **Každému bezplatně na zkoušku** Pište mi ihned, zašlu Vám svůj prostředek a své poučné pojednání zcela zdarma. Stanete se mým vděčným stoupencem. Zasílá

lék rna „U OPERY" BUDAPEŠŤ VI, odd. 169.





Každá paní

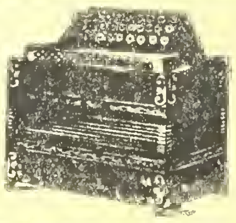
čte můj velmi zajímavý spis

„Moderní ošetřování poprsí"

Zcela bezplatný.

Okamžitá rada při slabosti a při nouzi o plnost. pište okamžitě na adresu:

Ida Krause-ová Prešpurk Schanzstrasse 2. Odd. 37. Ulry



Velký výběr

všech hudebních nástrojů, jako **gramofonů, harmonik, houslí, louten, kytar, citer, mandolín, křídlovek, klarinetů** atd. — Velmi levné ceny. — Ceník zdarma. 1958



G. Stingeleu Vídeň XVII. Kalvarienberggasse čís. 3 e

Oslnivě krásný obličej

s mladistvou pletí si udrží paní a dívky až do pozdního stáří jen používáním mého tisíckráte vyzkoušeného receptu **Všechny nečistoty kůže,** jako pihy, vřídky, játrové skvrny **zmizí!** Zasílám každému na požádání když mi pošle známku na odpověď opis toho receptu zcela **zdarma!** Pište ihned na adresu **Fr. Menschik, Vídeň 62. Fach 1. Oddělení 30** 199



Nové rady pro nemocné

Sepsal jsem spis, abych v něm ukázal milionům trpících jedinou cestu k uzdravení Tyto rady nestojí ani haléře a tato kniha bude každému, kdo se cítí nemocným, neduživ., slabým a malomysl., zdarma poslána Můj spis je výsledkem 50letého myšlení a studia, obsahuje výtah bohatých, praktických zkušeností a mnoho důkazů vynikajících mužů vědy 1953

Kdo se chceš zachrániti,

následuj mého učení, které již mnoha tisícům pomohlo. Ať povstala nemoc starostí, zármutkem, přepracováním, ať bylo utrpení způsobeno

lehkomyslností a nestřídmostí

všem utlačeným, neschopným k práci, lidem slabé vůle ukáži vědeckou a

přirozenou cestu

k osvobození od nervových nemocí, nespavosti, nechuti ku práci, tělesné a duševní slabosti; suchého lámání, bolestí hlavy, poruch zažívacích i žaludečních a mn. j. nemocí. Pište ihned lístek a žádejte zdarma a franko

muj „Ukazovatel cesty"

Lístek adresujte na

Ernst Pasternack, Berlín, S. O., Michaelkirchplatz 13, odděl. 663.

Nepříjemné chloupky



v obličeji i na těle odstraníte bez bolesti

i s kořínkem!

mým chloupky odstraňujícím prostředkem „Rapidenth". Místa, na nichž chloupky se tvoří odumřou, takže chloupky více růsti nemohou Žádné svrbění kůže, mnohem lepší, než elektrolysa. Žádný prášek. Od Dr. Clasena a Dr. Ergusa odporučeno **Cena K 6.80.** Zasílá diskretně proti dobírce

salon J. Oswald, Vídeň XIII., Penzingerstrasse 50, odd. 13. 2057

Obchodní hodiny od 9—12 a od 2—6



Zaručený výsledek neb peníze zpět!

Krásné plné

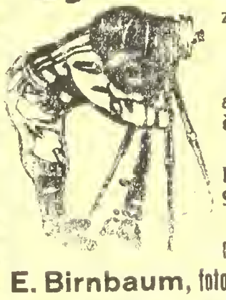
POPRSÍ

obdržíte při užívání cremu od Dr. Rixe. Zaručeně neškodného pro každé stáří Rychlý a jistý výsledek 1 tuba na zkoušku K 5— velká tuba dostačitelná k výsledku K 10—

Zásilka posílána diskretně proti placení předem.

„NOVITAS" zasílatelský obchod IV, **Ústí nad Labem. Čechy**

Výtečné fotostroje



zvláště do pole se světelnou optikou.

Rychlofotografické stroje a potřeby. **Komory pro začátečníky** s přípravami a návodem: K 3·20, 4·20 a 6·80. Komory sklopné 6×9 K 12·— 9×12 K 15·—. Stroje Luxusní až do K 900·—.

Desky, pobřednice a přípravy vždy na skladě

E. Birnbaum, fotozávody. **Rumburk 55,** Čechy.

Vyznamenán c. k. rakouskou státní medailí.

Nejlacinější nocleh

Vídeň II., Novaragasse č. 45

(blíže Praterstern).

Čisté postele pro pány po K —·60, —·80 a 1·—. - Pokoj s dvěma lůžky K 2·40

Žádejte všude Vídeňské Illustrované Noviny!

Každý si může svoje správky sám zhotoviti.



Moje ruční šídlo „Lumax", sešívá snadně jako šicí stroj. Nejdůkladnější vynález, aby si mohl každý sám záplatovati kožené věci, porouchanou obuv, koňské postroje, kožešiny, koberce, vozní plachty, stanové látky, plsť, cyklistické pláště, měchy, a plátěné a jiné, silné látky. Výhodné pro řemeslníky, rolníky a vojíny. Klenot pro milovníky sportu. Pevná konstrukce a snadná manipulace. Záruka za spotřebitelnost, překonává všechny konkurenční výrobky; mnoho pochvalných uznání. Cena kompletního šicího šídla s nití, čtyřmi různými jehlami a návodem používání obnáší 1 kus K 4·—, 2 kusy K 7·50, 3 kusy 11 korun 5 kusů korun 18·—. Zasílá při předem zaslaného obnosu vyplaceně, při dobírce porto zvlášť, do pole jen po zaplacení předem.

JOSEF PELZ, OPAVA, Olmützerstrasse 10,

Prodavači se hledají 2842

Kdo inseruje, prodává!!

Tiskopisy všeho druhu

ve vkusné úpravě, v čase nejkratším a v cenách nejlevnějších, nabízí knihtiskárna

Hrazdira a spol., Vídeň X.

Eugengasse 22. Eugengasse 22.

Živnostenská banka filiálka ve Vídni

I. okres Herreng. 12.

SMĚNÁRNY VE VÍDNI:

I., Herrengasse 12. I., Graben 15. II, Praterstrasse 24. III., Landstr. Hauptstr. 88. IV., Favoritenstrasse 4. V., Margaretenstrasse 71. VI., Gumpendorferstr. 100. VII., Mariahilferstrasse 84 VIII., Josefstädterstr. 103. IX., Porzellangasse 9. X., Favoritenstrasse 95. XII., Meidlinger Hauptstrasse 15. XX., Am Spitz 15.

Vklady na knížky 3½%

Akciový kapitál K 80,000.000·—. Reservní fondy přes K 23,000.000·—.

FILIÁLKY:

Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Hradec Králové, Jihlava, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Olomouc, Moravská Ostrava, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, a Terst s expositurou v Gradu a Opatii.

Centrála v Praze založena r. 1868.

Majitel: Družstvo „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychleji. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje. —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 13.

Jednotlivá čísla 40 hal.
Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.
Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.
Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.
Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 28. BŘEZNA 1918.

Návrat ze zajetí.

Shromáždiště rakousko-uherských vojínů vrátivších se z ruského zajetí.



Velká bitva na západní frontě započala. Také rakousko-uherské dělostřelectvo má na ní značnou účast. — Němci vnikají v Ukrajině stále dál na východ. — Na frontě italské oživly dělostřelecké boje. — Příměří s Rumunskem po druhé prodlouženo.

VZPOMÍNKA BŘEZNOVÁ.

Je měsíc březen a vzpomínáme proto velkých událostí v březnu 1848. V březnu před 70 lety prožívala Evropa strašný boj. Během roku 1848 pobouřil celou Evropu, skácel řadu trůnů a přivedl vítězství nových idei nad tuhým absolutismem. V roce 1871 v době německo- francouzské války přinesl prohlášení francouzské komuny. V roce 1917 v třetím roce světové války, porazil nejstrašnější sloup evropské reakce, ruský carism rozdrtil jej jako hliněnou nádobu v prach. To jsou slavné okamžiky, odehravší se v měsíci březnu, v době rašení přírody, Germinalu. Březen je jubileum velikých a slavných okamžiků, které lidstvu přinesly politickou svobodu a znamenaly mezník mezi starou otročinou a osobním poddanstvím a novou, svobodněji dýchající dobou, kdy cesta k dalšímu pokroku byla uvolněná. Však to také vzletně napsal Karel Havlíček, veliký český člověk veliké a slavné tehdejší doby. „Svoboda zatlonkla rukou mocnou na paláce králů a otevřely se jí, a zvláště národové slovanští slavili v tomto roku své z mrtvých vstání, své znovuzrození! Badatelové dějin člověčenstva budou r. 1848 se zvláštním zápalem zpytovati, mnohá až posud tajná pásma dějin jeho pozdějším potomkům odhalovati, kteří nadšeně volati budou: „Jaké to byly veliké časy! Že nám nebylo popřáno žíti v nich, účastníky býti



Válečné hrůzy v Italii: Domy v S. Doně zpustošené italským dělostřelectvem.



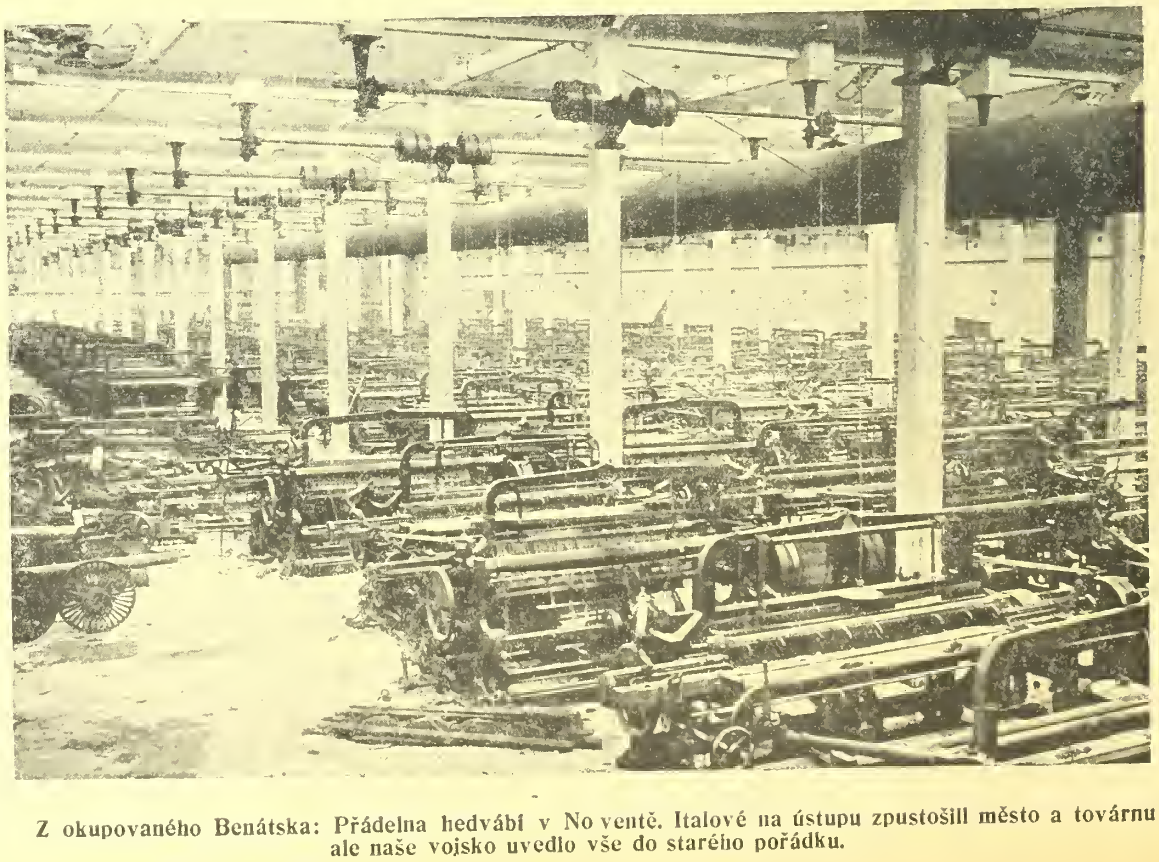
Z Benátska: Návrat italských uprchlíků do opuštěných vesnic. Uprchlíci těší se velké péči našeho vojska v okupovaných krajích.

velikých činů našich předků!" Již v únoru 1848 vřelo to ve Francii jako v kotli parou přeplněném. Francie byla ředitelkou nových idei. Lid žádal rozšíření práva hlasov., ale Ludvík Filip z Guizotem zahrávali si s city lidu, opírajíce se o vojsko a děla. V Paříži došlo k bouřím, lid stavěl barikády a rozpoutaly se ostré boje mezi vzbouřenci a vojskem. Tekla krev při jejímž spatření lid volal: „Pryč s králem! Ať žije republika!" Král chtěl ústupky uklidnit lid, ale dostalo se mu odpovědi „Trop tard!" (Příliš pozdě). Lid vrazil do královských Tuilerii, z nichž královská rodina prchla, vydrancoval vše a prohlásil republiku. Král prchal do Anglie, občanské vlády republikánské ustavily v Paříži radikální socialistickou vládu s Louis Blancem v čele. Z Francie valila se revoluční vlna směle na východ Evropy. — Dějiny daly se v poklus. Vzednutá vlna lidového hnutí zatopila Německo a vzrušila mocně i národy této monarchie. Dne 11. března sešel se pražský lid v lázních svatováclavských, aby po vídeňském příkladu žádal demokratickou opravu říšské ústavy. Žádáno bylo obnovení historického českého státu, spravedlnost národnostní a svobody občanské. Dva dny později došlo k pohnutým pouličním událostem ve Vídni opakovavším se 15. a 26. května a konečně 6. října, až byly definitivně potlačeny dne 11. listopadu. V Praze výjevy ty počaly 12. a utlumeny byly dne 17. června. 28. září povstali Maďaři, aby podrobeni byli pomoci cara Mikuláše I. 13. srpna roku následujícího. Evropa nastoupila dráhu demokracie politické i sociální. Feudální stát šlechtický padl a s ním namnoze i tělesné otroctví — poddanství a robota. Rakousko vstoupilo do období moderního státu konstitučního, státu, jenž nucen jest spravovati se ústavou parlamentem danou. Volební právo bylo rozšířeno, ale pouze pro vrstvy měšťanské. Lid zastoupení ve sněmovnách nedostal. Teprve r. 1905 vydobylo si dělnictvo rovné právo volební do rady říšské. V roce 1848 zhynul tedy stát šlechtický čili stavovský a zrodil se stát buržoasní, měšťanský. Měšťanstvo, tato majetná třída prohlásila se za zástupce národa a všeho lidu. To nebylo poprve, kdy využila krve dělnické, na barikádách prolité! Ovoce bojů roku osmačtyřicátého sklidila buržoasie německá. Ale ještě ne dokonale, Rakousko-Uhersko je dosud státem polofeudálním a jen poloměšťanským. Ale jest cele způsobem své vlády německým. Rok 1848 zrodil však dobu moderní. Přivedl k slovu demokracii politickou i sociální. Na nás jest slovo to učiniti tělem.

□ □ □

MÍR NÁSILNÝ, MÍR NESTÁLÝ.

Pozvolna zmahá se i říšského německého tisku jisté vystřízlivění při posuzování r
míru s Ruskem. I německé tiskové orgány vyslovují své pochybnosti a své obavy do



Z okupovaného Benátska: Přádelna hedvábí v Novente. Italové na ústupu zpustošili město a továrnu ale naše vojsko uvedlo vše do starého pořádku.



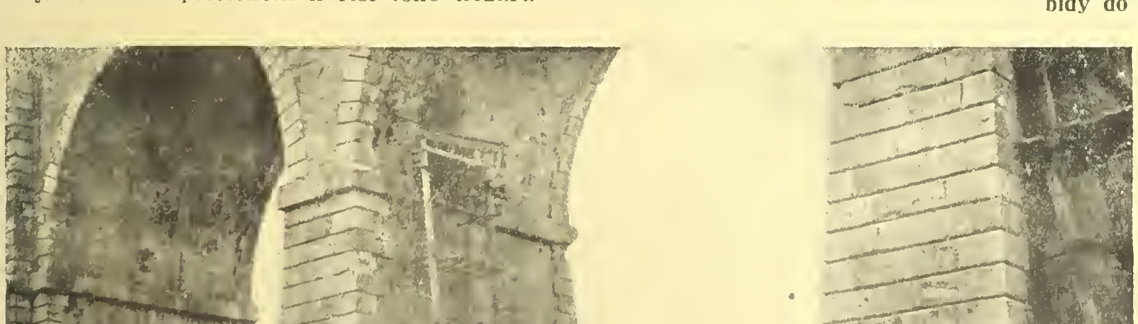
Italským dělostřelectvem spustošený vnitřek kostela v Tezze.

čuje, jestliže nebudou také duše národů získány. Již nyní doutná balkánský požár v oněch východních zemích. Mezi Polskou a Ukrajinou a mezi Polskem a Litvou rozpoutány jsou nejdivější vášně. O Cholm bojuje se právě tak jako o Vilno. Co dáme národu jednomu, bereme národu druhému. Na štěstí je německá říše jen uprostřed tohoto víru problémů, které se až dosud marně překonati snažil bratrský sousední stát rakouský. I kdyby se zdařilo uspokojiti všechny národnostní nároky oněch států, zůstává stále veliká otázka, zdali by byly všechny vrstvy uvnitř srozuměny s vnitřní úpravou. Litevci, kteří se vždy rozhodně bránili připojení k Německu, jsou nejednotní i pokud jde o státní formu, jedni chtějí republiku, druzí katolického knížete. Dokonce i ti, kteří se přiznávají pro monarchickou státní formu, nejsou za jedno, kterého knížete by si přáli. Jedni by rádi viděli saského prince kandidátem na trůn, druzí opět vévodu z Urachu. A jak tomu je s Polskou? Jezdí se nyní velmi mnoho sem a tam mezi Berlínem a Varšavou. Uvidíme asi brzy výsledek těchto cest. Tak horoucně z počátku žádané austropolské řešení bylo odstaveno, jakmile hrabě Czernin splnil cholmský požadavek Ukrajinců. Zdá se, že se Poláci nyní opět více přikláněji k německé říši. Jestliže však mluvíme o Polsku, nikdy nesmíme pustiti se zřetele, že jde toliko o hlouček aktivistů. Jakou skutečnou moc budou míti, vědí bozí. Rozumní aktivisté neodvažují se pronášeti o tom žádného proroctví. Že by dnes byla v Polsku nějaká Němcům přátelská nálada, to nebudou chtíti tvrdit ani ti největší optimisté. A polské debaty v pruské sněmovně byly jen mírnějším odstínem polské lidové nálady. Že se polští vůdcové v Prusku odvážili takových slov, mluví za celé knihy, a dává nám na srozuměnou, jaké as pocity vůči Německu ve skutečnosti existují. Stejně tak nejasně vyhlížejí věci v baltických provinciích. Ani mezi pobaltickými Němci není jednoty. V Kuronsku se prudce potírají dvě strany. Jedna si přeje těsného spojení s Pruskem, druhá která tvrdí, že má za sebou většinu, je pro vévodu meklenburského. Nebudiž zde ani uváděno, jak úzké připojení se Kuronska k Prusku bylo by povážlivé pro německou říši. Jde o vnitřní německou záležitost, mimořádné důležitosti. Zajímavé však je, že přívrženci meklenburského vévody hořce si stěžují do obtíží, které se jim v cestu staví, aby mohli v Německu své názory uplatniti. Jakkoliv bude baltická otázka rozřešena, zůstává ve všech případech lotyšský otazník. Má snad tím býti ponechán osten mezi pobaltickými Němci? Pouhá zmínka o všech těchto otázkách na Litvě, v Polsku, Kuronsku, Livonsku a Estonsku, nehledě ani na finskou záležitost, stačí, abychom si uvědomili, co nám zůstavuje mír Brest-Litevský. I když se s Ruskem co nejkrásněji vypořádáme,

budoucna a nazývají dokonce mír z Brestu Litevského jenom mírem zatímním. Nejnověji „Vossische Ztg." varuje před optimismem a prohlašuje: „Nikdo nemůže na př., říci, co znamená odchod Trockého. Trocký odešel, avšak Radek zůstal Radek, který zcela jistě o mírové smlouvě Brest-Litevské sotva jinak smýšlí než Trocký. Důvody Radkovy a také Leninovy měly by býti uváženy také v Německu. Lennin, tento revolucionář, o němž se mělo za to, že je ochoten polovici Ruska vydat bezpodmínečně, přiměl své soudruhy k ratifikací mírové smlouy jen tím, že poukazoval na provisorní platnost míru. Brest-Litevský mír srovnává s mírem tylžským, jemuž následoval definitivní mír pařížský. Jestliže může býti vůbec takový srovnání učiněno, pak náš příští poměr k Rusku není postaven do světla příznivého. To by mohl zneuznávati jen ten, kdo se chce oddávati požitku chvíle a kdo pro radost z německého vítězství nad Ruskem zapomíná světového politického významu rozhodující hodiny. I těm, kdož se domnívají, že východní otázka odloučena jest od problémů světových, je zřejmo, že v každém případě nejtěžší kus práce na východě teprve nastává. Problém okrajových států utváří se stále obtížněji. Celá myšlenka má přec jen ten význam, kdyby se v budoucnu vytvořila ochranná hráz pro Německo. Ale ani nejpevnější smluvní přičlenění k říši toho nezaru-



Návrat do vlasti: Vlašti emigranti rakouského pohraničí vracející se po mnohých týdnech strádání a bídy do svých domovů.



Z Benátska: Rakouským vojskem dobyté italské posice táhnoucí se podél železničního viaduktu.

Německý národ a také říšský sněm klame se o těchto obtížích. Cizina je však vidí a je třeba na doklad toho čísti toliko francouzské a anglické noviny. Nikde se nepovažuje tento mír za něco konečného, ač se uznávají veliké vojenské úspěchy Německa. S jakou bezpečností se však o hodnocení všech těchto politických otázek na východě soudí, to dokázala poslední řeč Balfourova. Balfour již nyní výslovně prohlašuje, že Anglie z Egypta nepůjde a v duchu se vidí u zasedacího mírového stolu. Představuje si již dnes, jak na příštím kongresu bude německá říše hráti tutéž roli, jaká připadla Prusku 1814 na vídeňském kongresu. A nejenom Balfour. Interesantní je také, co psal nedávno neutrální list „Basler National Ztg." Časopis ten, přinášeje podmínky, které samozřejmě Německo bude musit splniti, aby dosáhlo všeobecného míru, má jen samé požadavky pro Německo a Rakousko-Uhersko. Pokud jde o poslední řeč Clémenceauovu, je opravdu s podivem, jaká pevná důvěra ve vítězství z ní dýše přes velké neštěstí, které Francii postihlo.

ANGLIE A AMERIKA PROTI NEUTRALŮM.

V těžké situaci ocitli se evropští neutrálové. Anglie a Amerika předložila nejprve Holandsku ultimatum, ve kterém žádá vydání celého lodního prostoru, jinak že zastaví dovoz obilí a holandské lodi ve čtyřdohodových přístavech a na širém moři zabaví. Holandsko muselo tomuto nátlaku podlehnouti a ultimatum anglické a americké přijalo. Stejně zakročily i čtyřdohodové moci ve Švédsku a ve Španělsku a není pochybnosti o tom, že i tito neutrálové budou nuceni dříve nebo později podříditi se diktátu londýnskému.

*

Ultimatum zasláno do Holandska minulé neděle. Po jeho doručení sešla se ihned ministerská rada. V pondělí měl anglický vyslanec v Haagu konferenci s ministrem Loudonem. Holandsko prý bylo již tehdy tak neústupné, že se Anglie odhodlala ke koncesím a omezila své požadavky na půl milionu tun holandského lodního prostoru. Žádala, aby jí bylo přenecháno 400.000 tun holandského lodního prostoru v cizině a 100.000 tun z holandských přístavů. Dříve kladla požadavky značně vyšší. Setrváno bylo však na požadavku, že holandské lodi musejí plouti blokovaným pásmem. Zatím Holandsko vyjednávalo prý také na jiné straně, aby se opatřilo potraviny. Toto vyjednávání však selhalo. Jak sděluje „Voss. Ztg.", nabídlo Holandsko čtyřdohodě 400.000 tun lodního prostoru, ležícího v cizích přístavech s podmínkou, že lodi nebudou jezditi ohroženým pásmem. Kdyby čtyřdohoda návrh odmítla, nechá Holandsko své lodi v cizích přístavech Anglií zabaviti.

*

Ministr London prohlásil v poslanecké sněmovně, že nizozemská vláda vidí se nucena přistoupiti na požadavky spojeneckých vlád, nechati plouti nizozemské lodi ohroženým pásmem, na jejichž přijetí učinily zmíněné vlády závislou dodávku 100.000 tun pšenice od 15. dubna, poněvadž Německo na příslušnou otázku prohlásilo ,že jest mu nemožno dodati ve dvou měsících 100.000 tun pšenice. Učinila však svůj souhlas závislým na následujících podmínkách: Holandsko musí počítati s rozdělením nizozemského lodního prostoru a se zaopatřením země podle měřítka, ustanoveného v „The London Basis of Agrement". Lodnímu uhlí musí býti povolen dovoz do nizozemských přístavů a pro nizozemské lodi, k dovozu ustanovené. Co se týče plaveb nizozemských lodí ohroženým pásmem musí se spojenecké vlády postarati o to, že lodi nebudou dopravovati žádného vojska a žádného válečného materiálu, že nebudou ozbrojeny, že posádkám bude ponecháno na vůli súčastniti se plaveb nebo ne a konečně že lodi případně zničené budou ihned po válce nahraženy jinými.

KDO JE PŮVODCEM SVĚTOVÉ VÁLKY?

O této otázce rokuje už několik týdnů veškerý denní tisk a také v německém říšském sněmu provedena byla zajímavá debata. Podnět dal k ní pamětní spis bývalého německého velvyslance v Londýně knížete Lichnowského. Kníže Lichnowský je Němec, nacionální Němec, který na svých státcích v Pruském Slezsku a na Opavsku nestrpěl žádného českého člověka a odstranil z jisté obce i faráře, protože byl českého původu. Tento kníže usiloval však o dohodu mezi Německem a Anglií a když se plány jeho nezdařily prozradil celou historii vypuknutí války. Kníže Lichnowský dle vlastního doznání vidí kořeny světové války v německé politice, odvrátivši se od Ruska a rozšířivši své zájmy na východní otázky. Sensačně působí zejména ony části jeho spisu, v nichž zaznamenává události, které bezprostředně předcházely válce. Dle jeho názorů není Německo bez viny na válce a také pro Rakousko-Uhersko nejsou jeho vývody nikterak lichotivé. Lichnovský neví, byl-li plán aktivní politiky proti Srbsku stanoven v Konopišti, nepřikládal také dalekosáhlejšího významu smrti arcivévody Františka Ferdinanda, jelikož o vídeňských názorech nebyl zpraven. Když v Berlíně Bethmann-Hollweg a Zimmermann žalovali na ruské zbrojení, Lichnowský uklidňoval, tvrdě, že Rusko nemá zájmu napadnouti Německo a že Anglie i Francie chtějí míti mír. Nebylo mu řečeno, praví, že gen. Moltke naléhal na válku. Dověděl se však, že vyslanec Tschirschky dostal důtku, poněvadž ve Vídni radil k mírnosti. Zprávám o zamýšleném rakouském postupu proti Srbsku Lichnovský nepříkládal původně váhy, ale později se dověděl, že v Postupimi byly dne 5. července schváleny bezpodmínečně vídeňské návrhy s dodatkem, že nebude škodit, vznikne-li z toho válka s Ruskem. Úkolem Lichnowského bylo působiti k vytvoření přátelské nálady v anglickém tisku pro případ, že by Rakousko za-



Válka s Italií: Posice rakousko-uherského vojska na náspech řeky Piavy u San Dony. Za náspem rozstřílené domy a vojenské zálohy.

sadilo ránu velkosrbskému hnutí. V Anglii mluvilo všechno proti válce, proto Lichnowský radil Rakušanům k umírněnosti, obávaje se, že by konflikt nemohl býti lokalisován. Pan Jagow uvedl naproti tomu, že Rakousko beztoho už viní Německo z nedostatku odvahy. Nálada v Rusku je prý tak jako tak nepřátelská Německu, je proto nutno něco riskovati. Když bylo vydáno rakouské ultimatum, v Anglii každý toto ultimatum odsuzoval až na časopis „Standard", rakouskými agenty uplacený. Celý svět kromě Vídně a Berlína věděl, že to znamená světovou válku. Lichnowský naléhal, aby se Srbsku vyšlo pokud možno vstříc. Srbská odpověď odpovídatýkala. Prosby a určitá prohlášení Sasonova, později téměř pokorné telegramy carovy, opětovné návrhy Greyovy, San Giulianovy a Polattiovy, jakož i rady Lichnowského nepomohly, v Berlíně setrvaly na tom, že Srbsko musí býti masakrováno. Události řítily se pak střemhlavě. Když konečně hrabě Berchtold, který si asi podle berlínského návodu hrál na silného muže, počal kolísati, odpovědělo Německo na mobilisaci Ruska, které celý týden marně vyjednávalo a vyčkávalo, ultimatem a prohlášením války. Německo, jak vychází na jevo ze všech úředních zpráv — bílá kniha, která sama je těžkou obžalobou svými nedostatky a mezerovitostí, toho těmto nesporným faktům Německu je celým kulturním světem mimo jeho hranice připisována vina na světové válce. á

□ □ □

PŘEVRAT V RUMUNSKU

V Rumunsku nastal velký převrat: Ministerstvo Averescovo podalo demisi a k veslu se dostal Marghiloman, jenž společně s Carpem utvořili novou vládu, která sestává ze samých příslušníků austrofilských stran. To je událost dalekosáhlého významu. Marghiloman a Carp odjakživa dělali politiku austrofilskou a protiruskou a nyní ji obnoví. Z toho vyplývá, že



Návrat ze zajetí: Tlupa rakousko-uherských vojínů vrátivších se po mnohých měsících utrpení a svízelů z ruského zajetí.

la anglickým snahám, neboť ultimatum až na 2 body bylo jí přijímáno. Kdyby Anglie a Rusko byly chtěly válce, stačil pokyn do Bělehradu a neslýchána rakouská nota byla by zustala nezodpověděna. Ohledně dvou sporných bodů ultimata měly býti konány v Londýně za účasti Lichnowského, Cambona a markýze Imperialiho a za předednictva Greyova porady, v nichž by byl vypracován zprostředkující návrh. Ale německá vláda mínila, že by to bylo pod důstojností Rakouska; Německo nemělo se do srb. otázky vměšovati. Byl by stačil jediný pokyn do Vídně, aby hrabě Berchtold spokojil se diplomatickým úspěchem a uklidnil se srbskou odpovědí. Tento pokyn nebyl dán. Lichnovský měl, tak uvádí, stále pevnější dojem, že Německo válce za každých okolností chtělo. Jinak nelze rozuměti jeho stanovisku v otázce, která se ho přímo nevyvrací — dodalo hraběti Berchtoldovi odvahy ,aby napadl Srbsko, ačkoliv to nebylo německým zájmem a ačkoliv musilo si býti vědomo nebezpečí světové války. Německo dále ve dnech od 23. do 30. července 1914, když Sasonov prohlásil, že útok na Srbsko trpěn býti nemůže, odmítlo anglické sprostředkovací návrhy, ačkoliv pod ruským a britským nátlakem Srbsko téměř celé ultimatum přijalo a ačkoliv o dvou sporných bodech bylo možno snadno se dorozuměti a i hrabě Berchtold byl ochoten srbskou odpovědí se spokojiti. Konečně pak 30. července, když hrabě Berchtold povoloval, bylo do Petrohradu posláno ultimatum a vyhlášena válka, ačkoliv car dal své slovo, že pokud bude vyjednáváno , nedá povel k pochodu ani jediného muže. Německo tudíž zúmyslně zničilo možnost smírného vyřízení. Nelze se diviti, pakli vzhledem k

Rumunsko za nové vlády nejen že uzavře mír, ale obnoví také starý spojenecký poměr k Rakousku a Německu. Takový je výsledek jednání, které několik týdnů vedl hrabě Czernin v Cotroceni a v Bukurešti.

*

Příměří s Rumunskem bylo dne 21. března po druhé prodlouženo, ale jen o 3 dny. Z toho vysvítá, že centrální moci nepřipustí žádné průtahy mírového jednání s Rumunskem. Rozhodnutí musí nastati v nejbližších dnech. Ostatně vede mírové jednání nyní sám Marghiloman, který sám vývoj věci urychlí. Má se za to, že hrabě Czernin kolem 25. března vrátí se do Vídně a přinese sebou už mírovou smlouvu.

□

RABINDRANATH TAGORE:*

PROČ SE NEVRACÍŠ?

Rci mi, je-li to všecko pravda, můj milenče, rci mi, je-li to všecko pravda.

Když z těchto očí šlehne jejich blesk, temná mračna v prsou tvých odpovídají bouří.

Je-li pravda, že tyto mé rty jsou sladké, jako rozvíjející se poupě první vědomé lásky?

Prodlévají vzpomínky minulých májů v údech mých?

Chvěje se země jako harfa písněmi pod dotekem nohou mých?

Jest tedy pravda, že krůpěje rosy kanou s očí noci, když mne zří, a že světlo jitřní jest rádo, když oblévá tělo mé?

Jest pravda, jest pravda, že tvá láska putovala samotna věky a světy, mne hledajíc?

Že když jsi mne konečně nalezl, tvoje odvěká touha došla plného pokoje v něžném hovoru a v mých očích a rtech a vlnícím se vlase?

Jest tedy pravda, že tajemství Nekonečna jest napsáno na tomto malém čele mém?

Rci mi, můj milenče, je-li to všecko pravda?

Miluji tě, drahý. Odpusť mi moji lásku.

Jsem lapena jako pták zbloudivší s cesty.

Když otřes zasáhl srdce mé, ztratilo svůj závoj a bylo nahé. Přikryj je, drahý, soucitem a odpusť mi moji lásku.

Nemůžeš-li mne, drahý, milovati, odpusť mi moji bolest.



Divokým Kurdistanem, jejž musí Rusové vrátiti Turkům a Persii: Ve stínu palem břehů Šat el Arabu, který je soutokem veletoků Eufratu a Tigridu vlévajícím se do Perského Zálivu.



Z válečného humoru: Přenosná plukovní koupelna zdobená a malovaná.

Abych tě příliš snadno nepoznal, hraješ si se mnou.

Oslepuješ mne blesky smíchu, abys ukryla slzy své.

Znám, znám tvé umění, nikdy neřekneš slova, jež se ti chce říci.

Abych tě nevelebil, unikáš mi tisícerými cestami.

Abych tě nepřehlédl v davu, stojíš stranou.

Znám, znám tvé umění, nikdy nejdeš cestou, kterou se ti chce jíti.

Žádáš více než jiní a proto jsi ticha.

Hravou bezstarostností unikáš mým darům.

Znám, znám tvé umění, nikdy nevezmeš to, co se ti vzíti chce.

Šeptal: Má drahá pozdvihni oči své.

*

Přísně jsem jej pokárala a řekla jsem: „Odejdi". Ale on se nehýbal.

Stál přede mnou a držel obě mé ruce. Řekla jsem: „Opusť mne". Ale on nešel.

Přiblížil svou tvář k mému uchu. Pohlédla jsem na něho a pravila: „Jaká hanba!" Ale on se nehýbal.

Jeho rty se dotkly mé tváře. Zachvěla jsem se a řekla jsem: „Odvažuješ se příliš mnoho." Ale on nepocítil studu.

Vetkl do mých vlasů květinu. Řekla jsem: „Je to marno." Ale on stál nepohnutě.

Nedívej se na mne úkosem z dáli.

Odkradu se do svého kouta a budu sedět v temnotě.

Oběma rukama zakryji svůj obnažený stud.

Odvrať tvář svou ode mne, drahý, a odpusť mi moji bolest.

Miluješ-li mne, drahý, odpusť mi moji radost.

Je-li mé srdce unášeno proudem štěstí, nesmívej se mé nebezpečné odevzdanosti.

Sedím-li na svém trůně a vládnu tebou tyranstvím lásky své, udílím-li ti horoucně svou přízeň, měj shovění s mojí pýchou a odpusť mi moji radost.

*

Neodcházej můj milý, bez mého dovolení.

Bděla jsem celou noc, a mé oči jsou nyní těžké spánkem.

Bojím se, abych tě neztratila, budu-li spáti.

Neodcházej, můj milý, bez mého dovolení.

*

Lekám se a vztahuji ruce své po tvém doteku.

Ptám se sama sebe: „Je to sen?"

Kéž bych jen mohla sepnouti tvé nohy se svým srdcem a držeti je pevně na svých prsou!

Neodcházej, můj milý, bez mého dovolení.

*

* Z prací slavného indického básníka Rabindranatha Tagora, před několika lety Nobelovou cenou poctěného. Vyšlo v knize „Zahradník" nakladem Jar. Šnajdra v Kladně.



K německému pochodu na východ: Zříceniny starodávného německého hradu u Vesenburgu.



Rakousko-uherští vojáci v Benátsku: Hodina zpěvu. Obrázek dokazuje shodu našich bojovníků s tamním obyvatelstvem.

syrové blumy na výsluní saharského vedra a splývalo v špinavou mlhu jako mléčná čerň zabitých krokodilů. Strach tento rostl v paroxysm, hnědý a suchý jak hudební dříví ze starých bass a fagotů. Gothická kathedrála jejích snů visela za krajky gázu a houpala se v mrtvém kalamáři, plném rozsekaných květin, rozehřatých bengálským ohněm a ostrými raketami — a řinčela ve sklech, koralech, plechu a sametu, v nachových tlamách starých koček a v hladce vyprášených korunách nebetyčných levandulí... Viděla před sebou hustý špalír bohatě polychromovaných nebožtíků, svítících ve vytřeštěném a zhuštěném klidu jako laloky předměstských kandelábrů. Sra žený zvuk, vlhký jako mýdlem napuštěná oasa, zavzněl do pětihranné tmy, v níž čpěla spálená zeleň opuchlých hvězd a po prsa vykrojených lokomotiv Nic! — A přece! Prasklo okno, jako nadívané prachem ze vzteklých řas a zlatolesklých ohonů, plné hlubokých děr a sopečných výmolů, mokvajících dlouholetým bolem a šílenou radostí.

Stála u okna — hlavu plnou horečné nudy jako muškátovými plachtami podjatou a v nevyvařeném prádle namočenou. Uvažovala, jak ještě před chvíli mohla snadno dobyti rozkrojeného ob zoru zeleného štěstí, spařeného hustou parou rozmíchaných amrheli...A nyní! S krutou a šílenou rušeného maniaka viděla, že zůstala na mokrem a míchaných amrheli. A nyní! S krutou outanci vy-

Vzal věnec z mé šíje a odešel. Já pláči a ptám se svého srdce: „Proč se nenavrací?"

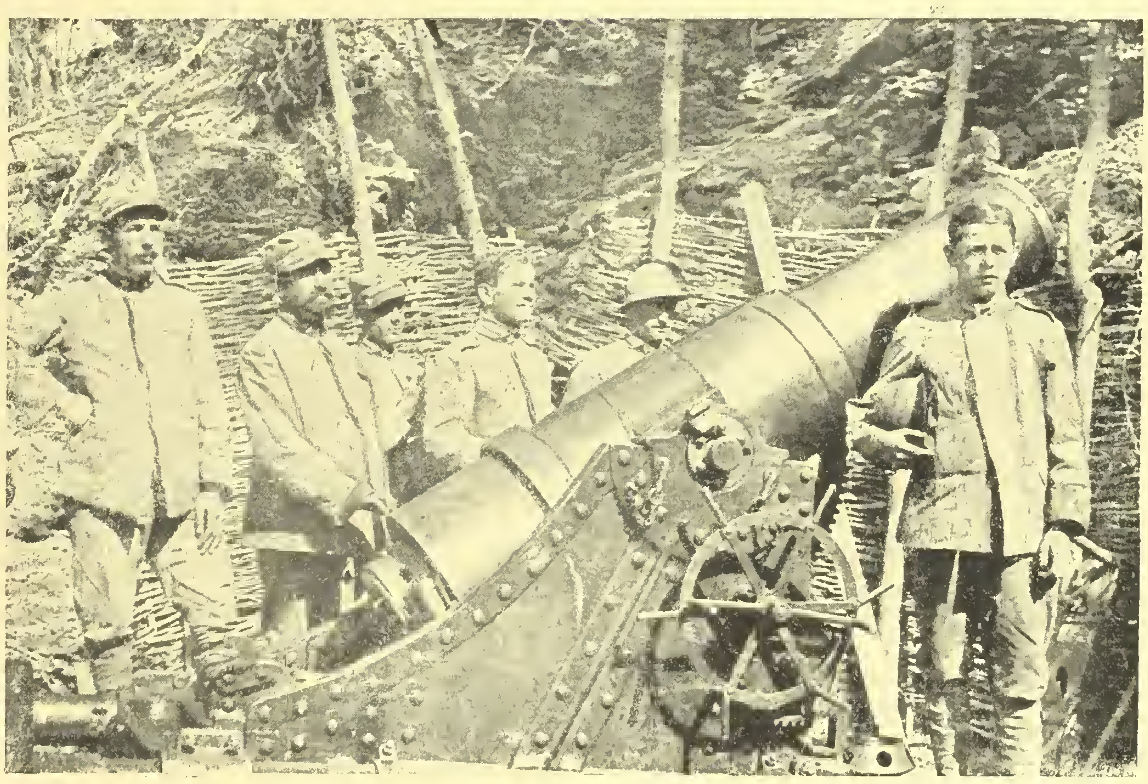
▫ ▫ ▫

X. Y.:

STUDENÝ PROBLEM.

Komnata jako černý majestát, suchá, hnědá, jako kafrem natřená. Všechno napjaté, studené a horké, jako přede dnem. Kolem ticho, jež křičelo... V to zněla hudba sladká a zaschlá, rozbitá a roztrhaná, chvílemi roztřesená a svítící jako ztuhlé makarony, na hlavách slabě bronzované...

Seděla na pohovce a snila o něm. Bylo to jakoby z rozbitých namodralých transparentů něco kapalo, stříkalo, šumělo a skuhralo, vrzalo a dunělo, huhňalo a řvalo, bylo to zelené, stažené a brutální,a vzdouvalo se ve čtyřhranných plochách lakem napuštěného plátna... Zapudila ho tedy... Ha!... Proč? Cítila jasně neúplnost svých důvodů, jež zpívaly v křečích, lkaly v dešti uschlé krve a byly utopené v plechových žilovaných požárech svinutého zlata. Zbývalo jí jediné pevné nezměněné dogma, jak ho pojímal Alfred de Vigny, jak ho zpíval Charles Henry a řval Hennequin — a to v ní žilo, dřímalo, rostlo, stonalo, hrálo, šimralo a lehtalo, svítilo a blikalo, lkalo a hořelo. Zmocňoval se jí nervosní strach a všechny známé tvary tuhly kol ní jako



Těžká lodní děla anglická na italské frontě na Piavě.

bledlá, pravým saharským pískem vyložená, pudrem namokřená a mystickému Bohemotu podobná — stará panna! Brrr! Jaká to studená hrůza! Dík vzrušením novoplatonismu a praefaelismu a některým úvahám Alfréda de Vigny — dík všem těmto formám cítění a přemítání, jež tehdy do ní tekly jako bílé skvrnité proudy anthracen-inkoustu, — rozhodla se jinak. — Okno se rozlélo jako obnošený mrak rozlámaných kalhot — a žbluňk! zavznělo v roztažený a smáčknutý klid hysterické noci. Plavý a špinavý vzduch otřásl se pod tíží suché vůně dospělého činu a roztřepal se ve smažené balvany roztoužených kočebrň. V kalném švonepaji letní noci, nejasné do celku, ale průhledné v částech, nastal okamžik rozkrouženého děsu. Všechno více viselo než stálo, spíše plovalo než sedělo; koulelo se ... Problem krájený ve stříbrných půlměsících byl rozluštěn.

▫ ▫ ▫



Historické 100 let staré museum v Karlsruhe v Němcích padlo tyto dny za oběť požáru.

TRIUMF VÝMLUVNOSTI.

Před trestným soudem octl se opětně mladý sice muž, ale starý, prohnaný zloděj, obžalovaný, že za tmavé noci vloupal se do osamělého skladiště a množství věcí vykradl.

Obžalovaný popírá sice, ale vše nasvědčuje, že se krádeže dopustil. Vytlačené stopy bot, otisky rukou, „metoda", jakou byla krádež provedena a z jaké již několikráte byl usvědčen,

hlavně však okolnost, že byl přistižen, an prodával předměty z krádeže pocházející. Obžalovaný tvrdil ovšem, že věci ty svěřil mu do prodeje „neznámý" nějaký muž, patrně pachatel, který mu slíbil z utržených peněz odměnu.

Zloděje hájí mladý obhájce, který mluví svoji první, panenskou řeč. Snaží se horlivě, aby žalovaného vysekal, ale usvědčujících důvodů je tolik, že obviněný dlouhoprsťák odnáší — dvouletý žalář.

K líčení přišel jako posluchač svak obžalovaného, aby viděl, jak to s bratrem ženiným dopadne, a když se po líčení s odsouzeným na dva roky rozloučil, připojuje se před vraty soudního domu k obhájci.

„Dobře to hájili, pane doktor, tuze dobře! Už za tu jejich řeč by byl zasloužil, aby ho páni pustili."

Mladý obhájce krčí ramenoma. Vypadá po svém prvním „úspěchu" skoro ztrápeněji, než sám odsouzený.

„Dělal jsem, co jsem mohl, Švestko — co jsem mohl..."

„Co myslejí pane doktor," pokračuje Švestka, „měl by Tonda zadat tu zmatenou stížnost, jak pan president povídal?"

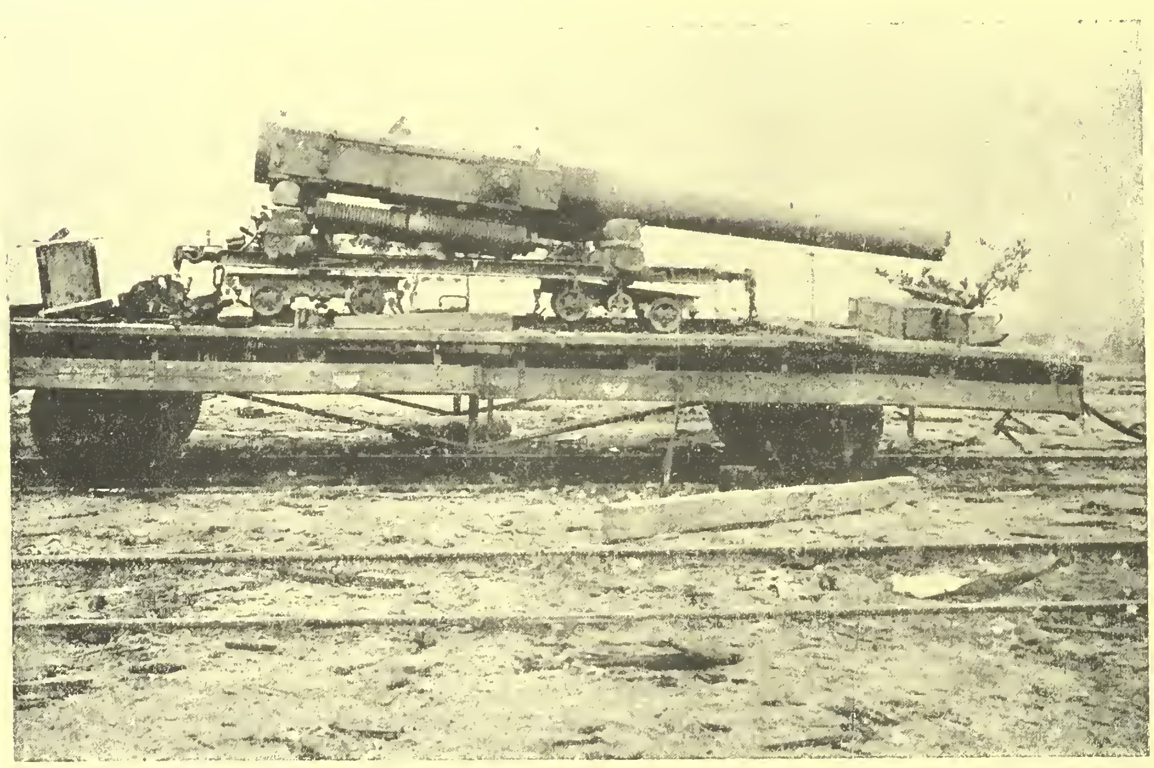
„Poslouchejte, Švestko," obrátil se k němu náhle obhájce a stanul. „Nejvíc při všem mrzí mne nejistota, zdali přece není odsouzen nevinně. Vy jste jeho švakr, vy ho znáte —jsme tu sami dva, řekněte mně upřímně: vzal to nebo to nevzal?"

Švestka ohlídl se na všecky strany, v očích zablesklo se mu lišácky, stiskl víčka, pokývl hlavou a a řekl šeptem:

„Vzal to, pane doktor, byl to on! Ale když se ho tam nahoře ujímali a tak pěkně mluvili, zdálo se mě jednu chvíli samotnému, že to přece neudělal..."



Na stichlém bojišti: Opuštěné zákopy a skrýše na ruské frontě na hranicích Haliče a Ukrajiny.



K okupaci Podolska: Dělo francouzského původu, kterého používali bolševické tlupy v Podolsku.

VE VÁLCE SE POKRAČUJE..

V těchto dnech konaly se v Paříži, o Londýně a ve Washingtonu konference, které zavdaly příčiny k nejnovějším pověstem. Tvrdilo se, že jedná se o nové německé mírové nabídce, protože Německo, když docílilo na východě splnění svých požadavků, bude ústupnější vůči mocem západním. Tato pověst byla však falešná, stejně jako jiné verse a fakt je, že výsledek těchto porad bylo usnesení pokračovati ve válce. O tomto rozhodnutí bylo vydáno anglickým zahraničním úřadem oficielní sdělení, ve kterém se praví: Ministerští předsedové a zahraniční ministři čtyřdohodoví označují především německý mír na východě za politický zločin proti ruskému národu. Ruská vláda zapomněla, že Německo bojuje čtyři leta proti neodvislosti národů a proti právům lidstva a očekávala lehkověrně, že cestou dohody dojde k demokratickému míru, jehož jí nepřinesla válka. Důsledky se ukázaly. Ještě neuplynulo ani příměří a německá armádní správa, ačkoliv se zavázala, že rozdělení svých armád nezmění, přeložila celé massy vojska na západní frontu a Rusko proti tomuto porušení slova ve své slabosti ani neprotestovalo. A německý mír ukázal se pak v pravé podstatě jako invase do ruských území, zničení nebo odnětí všech ruských obranných prostředků a organisace ruských zemí ve prospěch Německa, tedy jako něco, co se ničím neliší od anekse. Ruští zástupci, nemajíce jiné volby, musili smlouvu podepsat, aniž by věděli, znamená-li mír či válku, a v jakém stupni jest jí národní život Ruska ochromován. Úsudek svobodných národů světa o tomto jednání Německa je dle vlád dohody ten: Německo, které urvalo Slezsko a rozdělilo Polsko, ukázalo se opět jako cynický ničitel národní neodvislosti, neúprosný nepřítel lidských práv a důstojnosti civilisovaných národů. Polsku hrozí čtvrté dělení a co platí o Rusku a Polsku, platí i o Rumunsku, které je strhováno proudem nemilosrdné německé panstvíchtivosti. Slova mluví o míru, ale pod pláštěm slov skrývá se brutální skutečnost války, nemilosrdná panstvílačnost nezákonného násilí. Mírové smlouvy takové nebudou a nemohou býti uznány. Dohoda bude dále bojovati, aby učinila navždy konec této politice pustošení a nahradila ji mírovou vládou organisované spravedlnosti.

PŘED BITVOU NA ZÁPADĚ.

Dojde k novým velkým bojům na západě? Tato otázka lpí dnes všem na rtech. Velké přípra-



Z italského bojiště: Rakouským technickým sborem znovuzřízený t. zv. ďáblův most nedaleko města Cividale.



Návrat ze zajetí: Rakouští důstojníci v teplém habitu ruských občanů.

vy, prý s obou stran k jarním bojům vykonány, živější činnost se již beztak na frontě západní jeví, takže vzplanutí nových bojů, strašlivějších než všechny minulé, není vyloučeno. Soukromá zpráva kterási ovšem pravila, že dohoda, dříve než by boje byly zahájeny, pokusí se jim předejíti mírovými podmínkami, navrženými Německu. Není však jisto naprosto nic, ani to, ani ono. Neví se, která strana nějakou ofensivu zahájí, ani v kterém místě ránu povede Vše jsou prozatím jen dohady. Dle „Lok.-Anz." prohlásil generál Ludendorff, že Německo je tak silno, že by samo mohlo podniknouti útok. „Napadne-li nás nepřítel," pravil generál, „také dobře; nalezne nás připraveny. Jinak napadneme my jej v okamžiku, jenž se nám bude zdáti vhodným. Zesilování naší fronty trvá stále. Divise se dopravují bez ustání z východu na západ. Ovšem tato nesmírná doprava nemá průběh tak rychlý, jak mobilisace z německých domácích míst. Částečně řídké haličské a uherské železnice dávají jiné podmínky. Přes tyto obtíže máme již dnes číselnou převahu na celé západní frontě. Odolali jsme útokům nepřítele v roce 1917, ač jsme byli v silné číselné menšině. To bylo nutno, poněvadž jsme současně musili na východě a v Italii rozdávati silné rány. Kdyby na západní a italské frontě došlo nyní k bojům, mohli bychom tomuto zápasu hleděti vstříc s plnou důvěrou, nechť by byl zápas jakkoli mohutný. Nepřítel má však nyní manevrující armádu, má železniční síť, jež mu umožní rychlé přesunování milionového vojska. Z toho dá se odměřiti ohromnost úkolu, jenž na nás čeká." Stejně tak soudí Hindenburg; k redaktoru konservativ. „Tagu" se vyslovil v tom smyslu, že Německo nyní může vrhnout všechnu svou sílu na západ. „Předhazuje se nám," pravil dále, „že jsme na východě vystoupili jako dosti násilní lidé. Ale válka není žádnou měkkou věcí. Musíme si utvořit zajištění hranic, aby bída jež přikvapila roku 1914 na východní Prusko, nemohla se opakovati." Prohlížíme-li tyto projevy, neujde nám, že zdůrazňují připravenost, že však shledávati v nich možno také stanovisko vyčkávací. K strašlivým bojům by dojít nemusilo, kdyby diplomacie projevila větší míru agilnosti a také umírněnosti.

*

V Berliner Tageblattu uvažuje vojenský spolupracovník generál baron Ardenne o nastávající ofensivě na západní frontě a praví, že od průplavu La Manche až k Adrii je nyní na obou stranách soustředěno na půl milionů divisí. Vydržování těchto milionových armád vyžaduje přes 300 milionů marek denně. Je prý otázkou, kdo ofensivu zahájí, zda čtyřdohoda nebo Německo. Nedávno byl z fronty odvolán vrchní velitel anglického vojska generál Robertson, který byl stoupencem dohodové ofensivy ve Flandrech a Artoisu. Francouzský ministrpresident Clemenceau jest pro rychlý útok čtyřdohodových vojsk proti německým posicím, kdežto vrchní velitel francouzského vojska generál Petain chce nechat Němce vykrvácet a pak teprve udeřit na německou frontu s manévrovací armádou anglického generála Focha. V Německu počítá vojsko i lid se zahájením ofensivy. Vojenskému velení německému není prý však možno útočit, nýbrž musí vyčkat vhodného okamžiku. Umění čekat je prý nejdůležitější vlastností velikých vojevůdců. Za této situace je naprosto nejisto, kdo na západě započne ofensivu. Je prý také možno dle Ardenna, že Německo samo k ofensivě nesáhne, nýbrž donutí ponorkovou válkou k ofensivě čtyřdohodu.

▫ ▫ ▫



Návrat ze zajetí: Oddíl rakouských zajatců ubírající se z fronty do zázemí.



Návrat ze zajetí: Nejrůznější typy — nejrůzněji oděných rakouských zajatců vracejících se domů.

ZRNKA MOUDROSTI A PRAVDY.

Snadněji získáš dvanáct nových přátel, nežli se jednoho zbavíš. Richlieu.

*

Bezcitné děti ztýrají vrabce a s křikem utíkají, když je ubohé ptáčátko za to zobáčkem štípne. A. Maquet.

*

Nezapomeň na karábáč, když jdeš k ženě. Nietzsche.

GENERAL ALLENBY.

S ohledem na prudké boje, které se nyní odehrávají v Palestýně, budou jistě naše čtenáře zajímati bližší údaje o vůdci anglických vojsk generalu Allenby-m: Podobně jako Lord French, Douglas Haig a William Robertson nejvyšší velitelé anglických vojsk ve Francii byl i Allenby původně přidělen jízdě. V současných dnech čítá 56 let. Většinu svého vojenského života prožil v jižní Africe. Po válce burské byl povýšen na plukovníka a postaven v čelo královských irských lancovníků. Tito „Fitsch Lancers" byli t. zv. „crak" plukem, což značí jakýsi druh elitního vojska. Colonel Allenby byl jeho velitelem od r. 1902—1905. Když ho opustil, mohl se jeho nástupce směle pochlubiti, že velí nejlepšímu, anglickému, jízdnímu oddílu, kde vládne nejen nejpřísnější disciplina, nýbrž i přísnost a pořádek. Při tom nebyl Edmund Allenby nikterak tyranem svých vojáků, „martinet" jak Angličané říkají, nýbrž získal si příjmí „rigid disciplinarian", jsa při tom svému pluku nejen představeným, nýbrž i kamarádem. Pět následujících let byl velitelem 4. jízdní brigády a byl na to jmenován generalmajorem. R. 1910 obdržel místo generálního inspektora jízdy. Při vypuknutí světové války, přejal velení jízdeckého expedičního sboru, bojoval u Mons, na Marně, Aisně, a Yprů. V první bitvě ypernské dne 31. října 1915 hrál rozhodující úlohu. Úkolem jeho bylo udržeti celou linii zillebeckou jižně od Messines a jedinou posilou, kterou obdržel, byly dva úplně vysílené a vyčerpané prapory 7 brigady indické. Když naň narazily dva nepřátelské armádní oddíly, byly mu v posledním okamžku nejvyš nebezpečí poslány ku pomoci jen sedmá brigada třetí jízdecké divise a 16tý francouzský armádní oddíl. French pravil tehdy v armádním rozkaze o Allenby-m „že v zoufalé situaci nezoufal". Teprve však na počátku r. 1917 osvědčil se v bitvách mezi Virny a Arrasem do té míry, že byl pověřen velením nad egyptskou armádou. Bylo to na jaře krátce po anglické porážce u Gazy. Allenby jest v prvé řadě bezohledným útočníkem, který ukládá své jízdě nejtěžší námahy. Jest ovšem dlužno vyčkati vyplatí-li se mu tato methoda. Anglie měla dosud málo štěstí se svými generály. Allenby jest zatím miláčkem anglických novin a publika a jeho vítězství jsou oslavována s neslýchaným pompem. Mnozí a mnozí se domnívají, že požene Turky až do Cařihradu. — Jen aby se neutopil v Kalikadnu jako svého času Bedřich Rudovous.



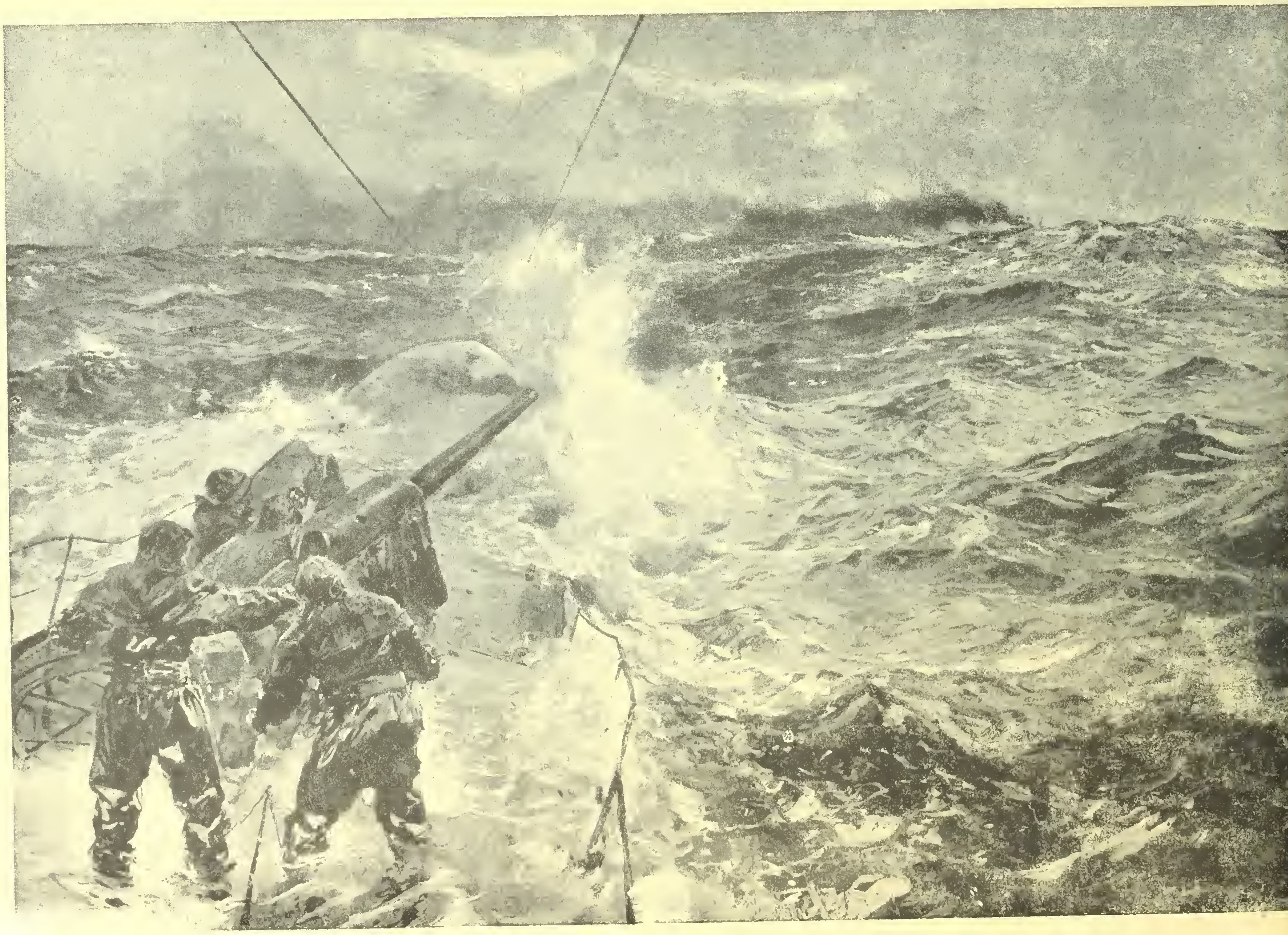
Persie, země zašlé slávy a její vůdcové: Typ pohlavára četných kmenů perských. Zlato a hodnosti jsou nejvýmluvnějším diplomatickým jazykem těchto vůdců.

JEŠTĚ 2 AŽ 3 ROKY.

Bývalý president Spojených Států Taft ujal se v Pittsburgu slova na schůzi, která se zabývala otázkou vybudování svazu národů, jenž může býti jedinou zárukou trvalého světového míru. Taft uvedl, že má-li býti svaz národů zřízen, musí mu předcházeti spravedlivý mír, který však sotva bude uskutečněn, dokud nebude pruský militarismus sražen vítězstvím dohody na záp. K tomuto cíli musejí prý se sraziti síly všech národů. Amerika počítá ještě s dvou- až tříletou válkou a chce převézti do Evropy, jakmile zhotoveny budou potřebné lodi, pět milionů vojáků. Jenom tak se dá válka s Německem vyhrati. Pak teprve budou prý všichni národové, německý v to počítaje, ochotni vybudovati k uchránění se válek budoucích svaz národů. Diskuse s Německem a Rakousko-Uherskem o mírové otázce nepřivodí pokroku. — Takovéto názory nebyly ani před posledním událostmi na východě neobvyklými, ale není pochyby, že po násilných mírech, které Německo vnucuje svým nepřátelům, sledujíc jedině vlastní své zájmy, najdou ještě většího rozšíření a více přívrženců.

OBĚTI SVĚTOVÉ VÁLKY.

Statistika, vztahující se k strašné světové válce bude nejen důležitou pomůckou pro badatele na všech důležitých polích lidského bádání, nýbrž také nejstrašnějším svědectvím proti těm, o nichž historie pronese soud, že strašnou tuto tragedii lidstva zavinili. Zatím nevycházejí jen neúplné a nepřesné zprávy o účincích války, ale i při této neúplnosti jímá člověka děs a hrůza. V Kodani, hlavním městě dánském, sídlí vědecká studijní společnost, která vydává dílo „Ztráty lidské ve válce světové", První sešit, jejž lze obdržeti i v některých německých knihkupectvích



Německé ponorky v uzavřeném námořním území. V poslední době vstoupila válka ponorek do kritického stadia, které prozrazuje zejména anglické ultimatum Holandsku.

u nás, vydaný 1. srpna 1916, přináší tuto zprávu uvedené studijní společnosti: Rakousko-Uhersko mělo již po prvních dvou letech války 718.000 mrtvých a 533.000 invalidů (mrzáků) Dále ještě 1,777.000 zraněných a 1,150.000 zajatých. Německo mělo 1. srpna 1917 885.000 mrtvých, 634 tisíc invalidů, 3,820.000 raněných a 2 miliony zajatých. Francie: 885.000 mrtvých, 634.000 invalidů, 3,820.000 raněných a 360.000 zajatých. Italie: 105.000 mrtvých, 74.000 invalidů, 245.000 raněných a 55.000 zajatých. U Italie nutno podotknouti, že tyto ztráty utrpěla pouze za 14 měsíců, neboť zůstala neutrální po 10 měsíců světové války. Anglie rovněž po dvou letech války: 205.000 mrtvých, 154.000 invalidů, 512.000 raněných a 40 až 70.000 zajtých. Belgie: 50.000 mrtvých, 33.000 invalidů a 110.000 raněných. Srbsko: 110.000 mrtvých, 12.000 invalidů a 140.000 raněných. Bulharsko, které teprve na podzim r. 1915 vstoupilo do války 25.000 mrtvých, 18.000 invalidů a 60 tisíc raněných. Turecko: 150.000 mrtvých, 105 tisíc invalidů a 350.000 raněných. Pouze v Evropě vyžádala si světová válka v prvých dvou letech války 4,631.000 mrtvých, 3,374.000 invalidů a 11,245.000 zranění. Za dalších dvacet měsíců vyžádala si válka obětí více než dvojnásobně, ba třeba trojnásobně, poněvadž řada států nových se do války vrhla: Rumunsko, Řecko, Portugalsko, Amerika, z části i Japonsko a Čína, která dodává své kuli na francouzskou frontu jako dělníky, stavící opevnění zákopů. Jak hroznou řečí mluví tato — ještě daleko neúplná — čísla!

ANEXE KURONSKA.

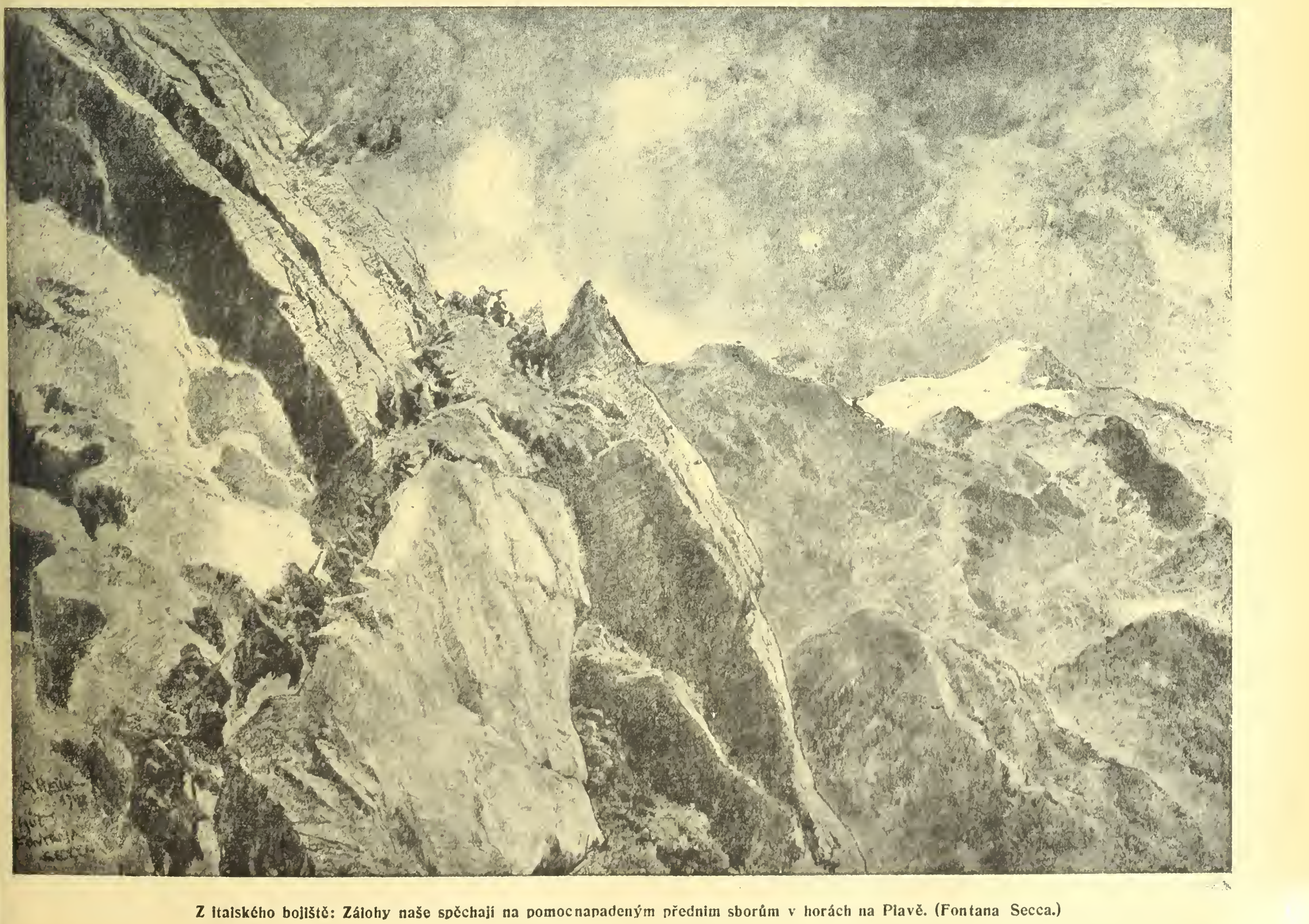
Kuronská zemská rada poslala do Berlína deputaci, která tlumočila německé vládě ohlášené už požadavky: 1. aby německý císař stal se vévodou kuronským, 2. aby Kuronsko bylo smluvně co nejúžeji připoutáno k německé říši, zejména vojensky, celně, obchodně, mincovně a soudně, 3. aby z celého Pobaltí vytvořena byla státní jednotka, která by byla připojena k Německu. Deputaci byla přečtena státním místotajemníkem šl. Rudovitzem odpověď, ve které uvedeno, že císař přijal nabídku vévodské kuronské koruny s radostí a pohnutím. Rozhodnutí bude učiněno po slyšení spoluzodpovědných úřadů. Pokud jde o spojení Kuronska s Německem, nestojí provedení tohoto požadavku nic v cestě. Císař jménem německé říše uznává svobodu a neodvislost znovuzřízeného kuronského vévodství, zajišťuje mu ochranu a podporu Německa při výstavbě jeho ústavy, jejíž součástí musí být také lidové zastupitelstvo na širokém podkladě a pokud jde o stanovení a formulování úzkého svazku Kuronska s Německem, bude další opatřeno. „Arbeiter Zeitung" nadpisuje zprávu o této odpovědi „Anexe Kuronska". „Hamburger Echo", který je v zahraniční politice listem nejzazší pravice říšskoněmecké sociální demokracie a jehož statě nezřídka neliší se mnoho od článků listů buržoasních, napsal to zcela jasně: Přijme-li císař kuronskou korunu a bude-li celé Pobaltí až k Revalu a Dorpatu státně sjednoceno vojenskými, celními, obchodními, mincovními a soudními smlouvami připojeno k německé říši, pak nebude možno před nikým zakrývati, že byly tím provedeny zcela násilné výboje.



Perský hodža-kněz — ve středu koranů a božích přikázání. Peršané jsou po většině mohamedány, nepatrná část křesťany, židy a t. zv. vznešenými parsy.

ANEXE TAKÉ RUMUNSKA.

Denní listy přinesly zprávy o rozsahu teritoriálních změn, které mají býti mírovou smlouvou s Rumunskem přiznány Rakousko-Uhersku. Okres Chotin v sev. Besarabii má býti spojen s Bukovinou. Odpovídá prý to přáním tamního obyvatelstva. Všechny strategicky důležité výšiny, které ovládají horské přechody do Rumunska a leží v obvodu tohoto státu-, mají býti rovněž zabrány monarchií. Hranice za Predealem na příklad bude napříště vedena u Busteni. Pohraniční pás území, který má býti takto přivtělen Rakousko-Uhersku, nebude nikde širší nežli 20 kilometrů a zaujme většinou jen řídce obydlená, zalesněná území. Rozsáhlejší úprava hranic je žádána pouze na linii od průsmyku Černé věže až k Dunaji. Jak se proslýchá, má býti k zabezpečení položených zde důležitých průsmyků Černé věže, Vulkanu, Porta Orientali a Železné brány připojena k Rakousko-Uhersku západní část Malého Valašska s Turn-Severinem. Cílem těchto teritoriálních změn má býti hlavně zajištění volné plavby na Dunaji, takže Rakousko-Uhersko ovládalo by budoucně celý dolní Dunaj. Tím by mocenské postavení monarchie na dolním



Z italského bojiště: Zálohy naše spěchají na pomoc napadeným předním sborům v horách na Plavě. (Fontana Secca.)

Dunaji nabylo mezinárodně nedotknutelné základny. Ve spojení s těmito změnami má dojíti k nové úpravě celé dunajské otázky. Je na jevě, že to je daleko více, nežli napovídaly podmínky předběžného míru, a že je to aneksionism na celé čáře.



V Benátsku: Rakouští vojíni pomáhající Italkám při loupání kukuřice.

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Úprava prodeje masa ve Vídni.

Nová úprava prodeje masa ve Vídni, lze-li vůbec mluviti o nějakém pořádku v dnešním zásobování, umožniti má rozdělení masa v jednotné a extremní, lépe řečeno v maso pro bohaté a trvalý nedostatek a marný shon pro chudé. Je sice ustanoveno v celé Vídni pouze 58 řeznických stánků, jež počali prodávati extremní maso, ale že stojí 18 až 20 kor.kilo, možno těm, již dosti mají, bezpečně doufat, že budou masem zásobeni, zda však lid, jenž odkázán jest na jednotné maso, oceněné 7.20 až 12 korunami kilo, je jiná otázka. Jednotné maso určeno jest pro čtyry skupiny především pro nemocnice a obecní chudobince, v druhé řadě pro válečné a obecní kuchyně, za třetí pro organisace konsumentů a posléze pro hostince, pensináty, hotely a pro spotřebovatele, kteří odkázáni jsou na řezníky případně prý za tohoto uspořádání asi 300 gramu týdně pro osobu. Připomínáme hned, že prozatím jen na papíře; v cifrách pánů radů vyživovacího úřadu. Sami nevěří, že bude možno prováděti tak přísnou kontrolu, aby skutečně každý maso dostal, neboť kdyby v to věřili, byli by již dávno provedli rayonování masa. Zásobování je v Rakousku již tak zkorumpováno, že neví se kudy kam, a učiní-li se někdy nějaké opatření, lichváři a podloudníci se mu prostě vysmějí. Kdo má hodně peněz, má všeho dost a bude míti i za nejhroznější situace, méně zámožní oproti tomu již zmírají. Spějeme vstříc velmi kritickým dnům a nejtrapnější jest že nevíme kdy skončí.



Z činnosti rakouských letců: Vzlet t. zv. létadla-lovce

Zásobovací obtíže a dělnictvo.

V těchto dnech konferovali s vládou němečtí sociálně demokratičtí poslanci o zásobovacích obtížích a upozorňovali na rozčilení mezi dělnictvem. Mluvilo se zejména o novém zkrácení dávky bramborů a tuků, čímž stávají se vyživovací poměry širokých vrstev nesnesitelnými. Dělnictvo je podvýživou tak seslabeno, že dlouhou pracovní dobu a noční šichty snáší těžce a požadavkům zaměstnavatelů po stále větší výkonnosti vyhověti nemůže. A není oprávněna práce přes čas, když na druhé straně je dělnictvo stále propouštěno. Dělnictvo z dílen drah a dopravní personál žalují na nízké mzdy, jež nesrovnávají se se mzdami dělnictva z jiných závodů. Kromě toho vzůstá rozčilení dělníků proto, že ve svých nadějích v brzký mír bylo opětně zklamáno. Dělnictvo ví, že žádná opatření k zmírnění strašné nouze nepovedou a že pouze brzký mír jest prostředkem k nápravě. Následovala dlouhá porada a výsledek její dle „Arbeiter-Zeitungu" shrnul ministerský předseda v tento výklad: Vláda ubezpečuje, že i tak jako dříve pečovati prý bude především o zmírnění vyživovacích obtíží, zvlátě v průmyslových obvodech. Ovšem, skutečné ulehčení nadejít může pouze tou měrou, jaký dovoz přibude z Rumunska a Ukrajiny. O osmihodinné době pracovní uvažovati bude vláda jako o válečně hospodářském dočasném opatření především v závodech s nepřetržitou výrobou. Dělnictvu z dílen drah a doprav nímu personálu dostane se v nejkratší době opět výpomoci v rozměru, jaká již byla povolena v prosinci. A bude prý pečovati ministerstvo železnic o to, aby železniční zřízenci spolupůsobili při rozdílení potravin. Také bude zahájena akce ku ošacení neuniformovaných železničních zřízenců. Sliby šéfa kabinetu není ovšem dělnictvo příliš uspokojeno.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ

Dne 15. března. Na našich bojištích nic nového. Západní bojiště: Ve dne slabší dělostřelecké boje sesíleny byly k večeru v několika úsecích. V noci oživly přechodně následkem našich a nepřátelských výzvědných výpadů. Pozorovací stanice francouzská na katedrále v Remeši byla opět sledována ve své činnosti. Živou ničivou palbou zasypávány byly v poledne naše posice severně a severovýchodně Prosnes. Silné francouzské oddíly, které večer útočily na široké frontě mohly jen západně silnice Thuizy-Nauray vniknouti do předního zákopu; jinak byly v bajonetovém boji odraženy. Na východním břehu Mosy potrvala přes den zvýšená dělostřelecká činnost.

Dne 16. března. Na rakouských frontách žádná změna situace. Na západě dělostřelecká činnost mezi Arrasem a St. Quentinem u Remeše, na březích Mosy a u Ornes.

Dne 17. března. Nic nového na našich frontách. Ve Flandrech stupňovaná dělostřelecká činnost. Na Ailettě, jihozápadně Berry au Bac, jakož i ve spojení s úspěšnnými akcemi u Tahure občas zvýšená bitevní činnostt. Po desítihodinové dělostřelecké přípravě vyrazily francouzské oddíly západně Avocourtu na široké frontě k útoku. části byly v naší palbě odraženi, z části zahnala je naše pěchota v bajonetovém boji. Ostrá dělostřelecká činnost potrvala přes den a namnoze také během noci na východním břehu Mosy. Naše pěchota vyrazila na několika místech k výzvědným útokům. Kurhessenské a valdecké útočné sbory vnikly u Samogneux, badenské u Beaumontu, saské



Kudy válka kráčí... Italská osada S. Giovanni nedaleko Monfalcone srovnaná se zemí italskou kanonádou, vzdor tomu, že to byla obec jen Italy obývaná.

útočné oddíly u Bezouvaux do nepřátelských posic a vrátily se odtud se 200 zajatci, mezi nimi štábem praporu. V lese Parroyském, jakož i v okolí Blamontu a Badouvilleru čilá nepřátelská činnost.

Dne 18. března. Na našich frontách nic nového. Němci obsadili druhý největší přístav na Černém moři Nikolajev. Na západě dělostřelecké a aviatické boje.

Dne 19. března. Na našich frontách žádné zvláštní události. Útočné oddíly pruských, bavorských a saských divisí provedly ve Flandrech úspěšné výzvědné pokusy. Od pobřeží až ke kanálu La Bassèe byly dělostřelecké boje stupňovány. Na ostatní frontě pohybovaly se v úzkých hranicích. Dělostřelecký boj oživl po obou stranách Remeše a v Champagni. Na severní frontě u Verdunu nabyl větší síly. Pokračovali jsme ve výzvědných akcích. Na četných místech lotrinské fronty, ve Vogesách a v Sandgau čilá činnost Francouzů. V sobotu napadli nepřátelští letci opět několik německých měst. Vrhali pumy na Zweibrücken, Kaiserlautern, Mannheim a Ludwigshafen.

Dne 20. března. Na našich frontách nic nového. Příměří s Rumunskem bylo prodlouženo. Na západě pokračují zvýšené dělostřelecké a výzvědné boje mezi pobřežím a kanálem La Basèe, u Cambrai, mezi Oisou a Ailettou u Berry-ru-Bac, u Verdunu, Blamontu atd. Každým dnem se čeká velký výbuch bitevní.

Dne 21. března. Na italské frontě zvýšená bitevní činnost. V Ukrajině obsadili Němci Cherson. Příměří s Rumunskem bylo opět prodlouženo na 72 hodin. Na západě začala za účasti rakousko-uherského dělostřelectva velká bitva, která se večer přiostřila zejména v belgických a francouzských Flandrech, u Remeše, Champagni, před Verdunem, a v Lotringách. Mezi Cambrai a La Fère vnikli Němci do přední čáry Anglické, u Ornes do předních zákopů francouzských.

SMĚS.

V parlamentě je klid. Poslanecká sněmovna nezasedá. Ani její výbory. Teprve po svátcích se sejdou výbory a podvýbory, v prvé řadě branný, kterému byla bez prvního čtení přikázána nová oprava civilního služebního zákona. S osudem této předlohy rozhodnuto bude po velikonocích také o propuštění starých ročníků domobraneckých. V panské sněmovně byly projednány některé drobné předlohy, usnesené před velikonocemi ve sněmovně poslanecké, mezi nimi kongrua. Jiné předlohy, jako na příklad učitelský drahotní přídavek byly odročeny na dobu povelikonoční.

Češi v Italii. „Neues Wiener Tagblatt" přináší zprávu, že v Miláně utvořila se sekce výboru pro československou neodvislost. Advokát Melsi žádal prý okamžité utvoření dobrovolné české legie, která by byla podřízena italskému vrchnímu velitelství. Iredentista Brentari navrhl pozdravný telegram Fr. Hlaváčkovi a Stenaníkovi, kteří prý v Italii propagovali české snahy. Vláda byla na konec vyzvána, aby svatou věc české neodvislosti podporovala. Tolik soukromá zpráva „Tagblattu". Správnost její kontrolovat nikdo o-všem nemůže. Dále sdělil „Tagblatt', že italské listy uveřejnily už proklamace, ve kterých se žádá okamžitá organisace českých legií v Italii.

Jak nás mají v cizině rádi. „Arbeiter-Zeitung", zabývaje se poměry v Rumunsku a nástupem Marghilomana, vůdce konservativní strany bojarské, který se jeví jako zvláštní přítel Rakouska, poznamenává: „Je vůbec pozoruhodno, které strany na světě jsou našimi přátely. Ve Finsku jsou to „bílí", švédská strana pánů; proti červeným, finským sedlákům a dělníkům táhnou naši němečtí spojenci do pole. Ve Švédsku jsou to ultrakonservativní aktivisté z vysoké aristokracie; liberálové a socialisté, měšťáctvo a dělnictvo nemá pro střední mocnosti příliš mnoho sympatií. V Kuronsku, Livonsku a Estonsku jsou spojenci našimi baltičtí baroni; lotyšští a estonští sedláci chovají k nám málo přátelské smýšlení. V Polsku hledají magnáti, třesoucí se o svoji půdu, naši ochranu proti „bolševismu"; že však jsme ochránci velkostatkářské držby, neučiní nás u sedláků zrovna oblíbenými. I ve Španělsku jsou právě nejčernější z černých germanofilští; liberální a demokratické vrstvy lidové kloní se ententě. Rumunsko potvrzuje jen všeobecné pravidlo; není žádnou náhodou, že i tam právě konservativci jsou našimi nejlepšími přátely. Jdeme všude s mocemi minulosti; ale právě proto jsou všude vzestupující vrstvy lidové našimi odpůrci. Je sotva příliš moudré, je to však už naším osudem, všude jít s minulostí proti budoucnosti."



Persie země zašlé slávy a její obrana: Vybrání perští vojáci, v plné výzbroji. — Mnoho povyku pro nic za nic, ubránit se nedovedli a asi ani nedovedou.

Bohdan Pavlů zajat. Vídeňská „Neue Freie Presse" sdělila, že v posledních bojích v Ukrajině byl zajat také bývalý redaktor „Národních Listů", Bohdan Pavlů. „Bohemia" napsala o něm: „Pavlů stal se jedním z nejvýznačnějších vůdců českého hnutí v cizině, které šířilo síť propagandy, agitace a vyzvědačství po všech nepřátelských zemích. Byl tajemníkem sjezdu moskevského v březnu 1915 a kijevského v dubnu 1916. Vedle Masaryka a Düricha podepsal proklamaci o nezávislosti Čech, ve které se Habsurkové prohlašují za zbaveny trůnu a vykonal velkou agitační cestu po Anglii a Francii. Zůstává hádankou, co pudilo toho muže, aby na straně Leninově odvážil se posledního zoufalého boje. Ideály bolševiků nebyly příbuzné s cíli češství. A přece veliká nenávist hnala české muže, aby do poslední chvíle bojovali proti spojeným císařským říším."

Živnostenská banka v Praze zvyšuje svůj akciový kapitál ze 100 na 120 milionů K vydáním 100.000 nových akcií à K 200.— nom. Na každých 5 starých akcií připadá 1 nová. Nové akcie, které na zisku banky participují od 1. července 1918, budou přenechány starým akcionářům po K 285.— a neakcionářům po K 310.—. Lhůta upisovací končí dnem 28. března t. r. 50. žádná valná hromada banky konána bude dne 4. dubna t. r. v Praze o 10. hod. dopolední.

•

Chov králíka v hospodářství a jeho význam. Poučení o chovu králíků na maso i kožešinu pro začátečníky i pokročilé z 28leté prakse napsal Čeněk Pechtor v Kroměříži. Cena 60 hal. S illustracemi.

•

Příznak blahobytu vídeňského obyvatelstva. Před několika dny byl vyvěšen na vídeňském ústředním

o „mocném císaři" nejvznešenější to bytosti po Bohu. A je zajímavo, že tato vypravování unášela mnohem více vášnivou mladou dívku, než chladnokrevnější její bratry. Od nejútlejšího mládí poučována považovati Napoleona za božské stvoření, ctila a velebila ho Marcela nekonečnou úctou a láskou. Bůh a císař byli pro ni dva nerozlučitelné pojmy.

Tohoto pamětihodného dne však, kdy ji Rohan vyznal svoji lásku, zapomněla téměř ve svém překypujícím štěstí na svůj idol. Poklízejíc, cítila v duchu objetí Rohanovo; slyšela jeho něžný šepot a cítila na rtech horké políbení — políbení, jež ji krev v žilách rozpalovalo. Každičky předmět v chaloupce, zdál se jí býti dnes jiným. Ve skutečnosti nelišila se chata ničím od domků sousedních. V přízemí byla prostranná místnost, sloužící zároveň za jídelnu a kuchyň. Uprostřed stál stůl, s mískovitě vydlabanými dolíky na polévku; koš na lžíce a chléb visel na kladce ze stropního, začuzeného trámu, který nahražoval spižírnu, kde olejové konvice, slanina, věnce cibule, haleny s kozí kožešinou, nepromokavé boty a jiné a jiné družilo se v zajímavém zátiší. V koutě, vedle otevřeného ohniště, stála skříňovitá, podivuhodnými řezbami zdobená až ku stropu téměř sáhající postel, a naproti ni podobná, leč menší. Nad ohništěm visel na silném řetěze veliký, jasně vyčištěný měděný kotel. Každičký předmět této prostranné místnosti dýchal čistotou a nejpečlivějším pořádkem.

Staré vyřezané schodiště vedlo do horní části chaloupky, obývané vdovou a její dcerou.

Právě skončila rodinná večeře, desátník se odebral na klep k sousedovi, dvojenci Hoel a Gildas civěli na lavici, Alain stál přede dveřmi pokuřuje z dýmky a Jannic, nejmladší, vyhříval se u ohniště, stará Dervalová seděla u kolovratu, zatím co Marcela odklízela ze stolu. Matka ji ze svého koutku pozorovala. Dívka ji dnes připadala zvláštní.

„Co se to dnes děje s Marcelou?" prohodil náhle Hoel. „Už

„Amen!" dodal malý abbé.

„Vidíte, kdyby mi dnes desátníček nabídl svoji tabatěrku a řekl: „desátníku Ewene Dervale, potřebuji i ostatních vašich hochů", vím určitě, smáli by se tomu moji hodní hoši — Hoel, Gildas, Alain a Jannic — a já, starý granátník od Cismone, a Slavkova, já, s mým rheumatismem a s mojí dřevěnou nohou, postavil bych se v čelo svých Makabejců a vedl bych je — rat-a-tat, rat-a-tat!"

Tentokráte se zdálo, že obrat v hovoru zdusil poněkud nadšení. Hoel, Gildas a Alain nevybuchli volajíce „slávu velikému císaři", a Jannic, rodinný humorista, stáhl dokonce za zády svého strýce pitvorně tvář. Za to však zvolala Marcela nadšeně: „A já, strýčku, já bych šla také s vámi!"

A s blískajícíma očima a hořícími tvářemi na prahu domu stojíc, vyhlížela skutečně jako dcera makabejská.

„Měla jsi býti mužem," zvolal stařec nadšeně a šňupl si na dotvrzení svého pohnutí. „Ovšem, že by jsi šla s námi — co markytánka Makabejců. Ale, Bože můj, jaký že jsem to chouan! Nechám vás důstojnosti státi na ulici — račte vstoupiti, otče Rolande?"

Belhaje se ku dveřím, otevřel je dokořán a pohybem ruky hodným panovníka, zval dále. Kněz pokynul přívětivě potulnému učiteli a zmizel na to v domě.

Arfoll zůstal s Rohanem uprostřed silnice. Na okamžik se zarazil, pak mu podal ruku a řekl rychle: „Navštívím tě dnes večer u tvojí matky — nyní si musím pospíšiti!" A aniž by čekal na odpověď, odcházel velikými kroky k mořskému pobřeží, zanechávaje Rohana ve společnosti jeho vycvičených bratranců.

hřbitově černý prapor. Ne každý ví, co černý prapor na ústředním hřbitově znamená. V četných dopisech jsme žádáni o vysvětlení. Sdělujeme proto: je-li vyvěšen na ústředním hřbitově černý prapor, je to zpráva, že za jediný den bylo tam pochováno přes tisíc osob. Za několik dnů po vyvěšení černého praporu však úmrtnost ve Vídni opět značně stoupla. Konstatujeme prostě tuto událost, tak příznačnou, neboť každá poznámka k ní propadala by jistě konfiskaci. Fakt sám mluví dosti jasnou a dosti výstražnou řečí!

Nové jednání o dohodu s Polskem. V Německu píší některé listy o dorozumění s Poláky jako o hotové věci. Jde tu o práci pol. kruhů, již přímo pro spojenectví a vojen. konvenci Polska s Německem. Cílem těchto snah je vyvarovat se toho, co žádají vojen. a anexionistické kruhy Německa: totiž odtržení polských území a přivtělení jich k Německu. Pokud jde o cholmskou otázku, rozšířily polské listy zprávu, že Cholmsko sluší považovati dále za území polské.

*

Tiskové chyby v novinách. Čtenář se leckdy upřímně zasměje leckteré neopravené tiskové chybě, kterou najde ve svém časopisu. S tím je svízel zvláště dnes, kdy pro technické překážky a vady nelze pracovati tak dokonale, jako v míru. Že ale již tehdy nebylo nouze o podařená díla sazečského šotka, o tom přinášíme několik ukázek. Asi před 50 lety jistý vídeňský list tvrdil, mluvě o schopnostech K. H. Wolfa, že v jeho hlavě tkví mnohoslibný mezek. Když může obžalovaná tvrdit, že porodila mrtvé nitě, není ani s podivem, že Živnostenská banka půjčuje kance. Podle jistého Pražského denníku odsoudil vrata k doživotnímu žaláři. Jistý hrabě se dověděl, že to byli jeho vlastní pitomci... V lese ležel zastřelený hrnec. V kterémsi městě byli povděčni komponistovi, neb to byla prý znamenitá konina. Okres. heitmanství dokonče žádalo, aby k žádosti byly přiloženy tři dvoukorunové holky. V insertu četli jsme, že v ulici Myslíkově 25 čistí límce a manželky. Jiný pražský list dokazoval, že ministersvo bylo zřízeno. V brněnských „Úředních Novinách" zase dokazovali, že ve valné hromadě byl volem pan N. „Lidové Noviny" přinesly tento insert: „Mladý muž příjemného zevnějšku, úředník, hledá drožku života. „Čas" kdysi napsal, že nemocným lomcovala ukrutná herečka a jindy, skladbu osobně břídil skladatel Křička.



Na pomoc Ukrajině: Na návsi ukrajinské vísky.

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST

Včelám posloužíme, když nedaleko včelínu do mělké nádoby vodou naplněné dáme trochu mechu. Včely, takto pohodlně, opatříme vodou ale chráníme je před utopením.

Pro drůbež není zrní a bez toho není vajíček, jak pomoc? Na výslunní v polohách chráněných vysaďme něco ranné kukuřice a kde místečko vhodné, zasejme trochu konopí na semenec vysaďme něco slunečnic. V chladnějších krajích lze docílit slušného výsledku v ten způsob, že na vesno do květináčů dáme po 203 zrnkách kukuřice. Rostlinky pak v hlíně vysaďme na výslunní až mrazíky u nás pominou. Neboť kukuřice zimomřivá mrazů nesnese, proto venku příliš pozdě setá nedozrává.

Odvislost na cizině zle se nám vymstila ve všech oborech hospodářských, kde jsme neuměli uchovati nezávislost. Platíme zlatem za všelijaké odpadky, a těch nelze dokoupiti. To budiž nám výstrahou poučnou pro budoucnost a současně pobídku, abychom nespoléhali na cizinu a snažili se vystačiti se svým. Proto na příklad je třeba abychom i doma vypěstovali pro nás tak potřebná semena travin, jetelin, různých pícnin, řepy, zelí, kvačky, různých kořenin a zelenin: mrkve, petrželí, kopru, marjánku, dyní, okurek, hrachu, fazolí atd. Uspoříme tisíce a nebudeme závislí na milost nepřejné ciziny.

Bída o píci je nesnesitelná, ale naříkáním ani otépečky neziskáme. Nezbývá, než chytit se všeho, čímž lze bídu zmírnit. A to sejme, kde se dá míšeniny či směsky letní i podzimní, sázejme hodně řepy a kvaček, zelí, dyní pícní, sejme řepu strništěovou či vodnici, abychom si opatřili nejnutnější pícniny a dobytek zachovaly do lepších časů.

VI.

DESÁTNÍKOVA DOMÁCNOST.

Marcela prožila den jako ve snách, barva jejích lící se střídala, a ani pouhých pět minut nevydržela klidně na jednom místě. A když krájela chléb, třásla se jí ruka. K bratrům chovala se s největší něžností a cítila nutnou potřebu políbiti chvílemi matku, či strýce desátníka; oči se jí při tom slzami zalévaly. Matka ji zkoumavým zrakem pozorovala; poněvadž i ona bývala v mládí zamilována, tušila, co jest příčinou dceřina neklidu.

Tajná láska jest sladká, leč láska přiznaná a otevřená jest ještě sladší, poněvadž přináší uklidňující jistotu a první skutečný polibek. Do onoho dne nezmínil se Rohan ani jediným slovem, co ve svém srdci skrývá, do oné slastné chvíle, nepolíbil ji nikdy jinak, než jak to bylo u nich mravem, totiž na obě líce. Nyní však, kdy se rty jejich setkaly, bylo sladké tajemství potvrzeno.

Setkání s potulným učitelem ji sice poněkud rozladilo, leč záhy se uklidnila, poněvadž ani okamžik nepochybovala, že jest Rohan dobrým křesťanem, že ctí Boha a rovněž i mocného císaře. Marcela byla vychována ve vší zbožnosti. Matka její, prostá to selka, lpěla pevně na církevních přikázáních, na starých pověrách a církevních legendách o jejichž vyplenění se revoluce marně namáhala. Stařenka nezmeškala jediné mše v malém kostelíčku a kdykoli šla kolem kříže, poklekla zbožně a pomodlila se tichou modlitbičku. Věřila v zázračnou moc všech svatých a nenáviděla revoluci.

Její muž, starší to bratr desátníkův, býval rybářem. Padl za oběť ohromné mořské bouři r. 1796; desátník, tehdy ještě prostý vojín, vrátil se právě domů na dovolenou z Italie, nalezl tak vdovu se sedmi nezaopatřenými dětmi v největším

zoufalství a bídě. Jannic, nejmladší, narodil se teprve několik měsíců později.

Tehdy se Ewen Derval zapřísáhl, že se nikdy neožení, nýbrž že se bude starati o ubohé siroty, že se jim stane otcem a ženě svého bratra ochráncem. A nutno říci, že dostál poctivě svému slovu.

Bojoval v přemnohých bitvách za svého zbožňovaného císaře, stránil se žen, a hry, zkrátka všech pokušení, jež by byla mohla zmenšiti skromničkou jeho mzdu a byl proto u svého pluku považován za podivína a lakomce. Nezáleželo mu však na tom, jen když nemusila četná jeho rodina strádati. U Slavkova pozbyl nohu. Od oné chvíle nemohl ničím více prospěti „desátníčkovi." Odešel do výslužby, obdržev slušnou pensi a značný počet medailí a mohl se nyní plně věnovati výchově „svých dětí". Vyčerpán a znaven válkou a nemocemi, o dřevěné noze, srdce však vzdor tomu obdivem a vděčností k mocnému císaři překypující, kapsy naplněné dárky pro děti, navrátil se jednoho dne do Kromlaix, kde byl od oné chvíle považován za hrdinu, proroka, a hlavu četné rodiny. Desátník Derval, zachoval si vzdor dlouholetému vojákování podivuhodně čistý charakter i duši, kterýchž vlastností se obyčejně Napoleonovým vysloužilcům nedostávalo. Ctil ženské pokolení a věřil v Boha. Ovšem, dobrým katolíkem, jak se říká, to nebyl, poněvadž skoro nikdy nechodil k zpovědi a do kostela — pouze na půlnoční ve vánoční svatvečer. Před dětmi nikdy nevykládal hrubých vtipů, ani neklel, podporuje svoji švakruši ve výchově dítek, jimž bylo vštěpováno milovati a zbožňovati Krista a všechny svaté, ctíti kněze, a žíti životem bohumilým ve vzájemné lásce.

Za dlouhých zimních večerů, když vichr rozbuřácel vlny oceánu pískaje pronikavě kol kamenných střech, když napadalo sněhu, skupily se děti kol starého invalidy a zatím co vdova v koutě předla, naslouchaly s otevřenými ústy historky

Veselý svět

V hostinci.

„Prosím vás, pane Jabůrku, proč zalézáte vždy do nejztracenějšího kouta?"

„Holenku, proto tak! Přijde-li pro mne žena, můžu honem vypít ještě sklenici, než mne — najde!"

*

Svatá pravda!

Kuchta: „Pane frajtr, váš kamarád mi říkal, že nemůže často ani oka zamhouřit, jak mě má rád. Je to pravda?" — Frajtr: „A to je! Každý čtvrtý den stojí v noci na vartě!"

*

Hyperbola.

„To je báječné počasí dnes. Každých pět minut prší a po každých desíti minutách zase přestane!"

*

Opička.

Host trochu namotaný ku sklepníkovi: „Ale človíčku ten zimník mi nemusíte držet — raděj podržte mne!"

*

U advokáta.

„Na slovíčka pane doktore! Nedávno jsem četl knihu, která pocházela z krádeže jak se dodatečně zjistilo. Mohl bych snad býti proto trestán?"

*

Podezřelý.

„A proč myslíš, že Vykydal pytlačí?"

Revírník: „Včera se ho ptal jakýsi cizinec jak daleko to je do Lhotky a tu on povídá: „Na dostřel!"

*

Ponenáhlu.

Sklepník (k netrpělivému hosti): „Hned, hned prosím, guláš jste si přál že ano, už ho máme polovic pohromadě!"

*

Luxus.

Pán (k cizinci jehož potká před městskými lázněmi): „Pane, to že jste vy, který jste mě včera u mě v bytě žádal o podporu?"

Cizinec: „Ano, prosím."

Pán: „A vy jste byl v městských lázních? Člověče, to si nepopřeju ani já!"

*

Porovnání.

Host: „To že je vinná polévka? Patrně to je par vyvařených špuntů z vinných láhví!"

*

Hrubost

— Poslouchejte, nedá se tomu odpomoci, aby to pivo nebylo tak trpké."

— O ano, musíte ho rychle vypít, abychom mohli načíti nový soudek."

*

A ták.

„To je úžasné jak ty dámy dorážejí na onoho pána — je to snad zpěvák neb umělec?"

„Ale co vás napadá, zpěvák neb umělec! Je to velkoobchodník máslem a vejci."

*

Dilemna.

„Rád bych se dal ve svém automobilovém kožichu, v zahradě stoje vymalovati. Nevím však dobře ke komu mám jíti, zda-li k portrétistovi, či ku krajináři, anebo snad k malíři zvířat?"

*

Zlomyslný.

„Škoda, že není už masopust, pane doktore, pro vás bych věděl báječnou masku na šibřinky."

„A jakou pak?"

„S úspěchem by ste mohl dělat bezmasý den."

*

Jinak rozuměl.

„Pane konduktér, proč pak se tam ten v kupé prvé třídy stojící pán tolik rozčiluje? Nemá si kam sednout?"

„I místa dost! Právě jsem se ho ptal, jestli nebude sedět a to jej tak rozčertilo!"

„Jak to?"

„No, je to nějaký komisionář obilního ústavu."

Povážlivá chyba tisku.

Z románu: „. . . Stál jsem se svojí drahou, stařičkou přítelkyní bez rady a žádonil jsem, aby mi ukázala správnou cestu. O tu mi ona k mé chromné radosti porodila . . ."

*

Zlomyslná.



Autor: „Jak jsem se dověděl zakoupila můj román i vězeňská knihovna."

„K potrestání vězňů?"

*

Povzdech válečného dodavatele.



— Nevděk světem vládne! Teď jsou kamoty z papíru, brašny z papíru, baťochy z papíru, klobouky z papíru. Když jsem ale já vyráběl boty z papíru — tak mne zavřeli!

*

Lehká pomoc.

Kvartýrská: „To by mně bylo tuze líto, kdybyste mně nezaplatil celý svůj dluh, pane Sýkoro!

Student: „Chraň bůh — lítost vám nechci způsobit. To raděj všechno zůstanu dlužen . . ."

V hotelu „Modrá hvězda" na Příkopě.

Fabrikant Patriot k synovi: „Siegfriede, nedávej si přece již tu třetí porci pečeně. Musíme si přece také něco odepřít, pro příklad jiným."

*

Různé cesty.

Setník: „Pálíš též ony žádostí, jež nechceš vůbec zodpovědět?"

Poručík: „Nikoliv! Já je předložím ministerstvu."

*

Zbytečná otázka.

Občan, na němž chce mlynář za kilo mouky osm korun: „Máte, pane otče, svědomí?"

„Ne, to jsme už rozemleli."

*

Smůla.

Pan Boháček letos na zimu tak zhubnul, že zimník téměř na něm visel a nemohl jej nosit. Pak začal obchodovat s potravinami a teď je mu zimník zase úzký a opět ho nemůže nosit.

*

Povzdech.

Svět je kulatý, a proto jde to na něm — všechno „s kopce!"

Ve vězení.

„To jste měl smůlu, pane Dražílku, že jste se taky dostal do vězení."

„I ne, měl jsem velkoobchod potravinami."

*

Ze silnice.

Četník (k zlodějovi, nesoucímu na zádech prase): „Kam s tím nákladem?"

Zloděj: „Do naší tukové ústředny."

*

„Z KOPŘIV."

— Kdyby nebylo Rakouska, museli bychom si je sami utvořiti. Váleční zbohatlíci.

*

— Jest cosi shnilého ve státě dánském! Goldberger.

*

— Rozdíl mezi státem a námi? Pražádný! Chceme vojáky! Kuchařka.

*

Zkušební asistent.

„Člověče, vy vypadáte špatně! Co robíte?"

„Inu, jsem zkušebným asistentem v zemědělské radě a páni na mně zkoušejí nově vynalezené potraviny."

*

Účinek předchází příčinu.

„Milý synu! Oznamuješ, že jsi předevčírem složil důstojnickou zkoušku. Nemohu tedy pochopit, kde jsi nabral těch lajtnantských dluhů, které za tebe již půl léta platím . . .!"

*

Důkaz.

Herec (k druhovi): „Zdá se že je naše ředitelka velmi resolutní?"

„Oh bože! Hraje vždy jen roli šikovatele!"

*

Spokojený.

Holič k novému hosti: „Nevěřil byste mi ani, vaše blahorodí, jak různé požadavky mají často moji hosté. Jeden chce abych ho bavil, druhý žádá klid, třetí zase nedovolí, aby se člověk ho dotkl a tak každý něco jiného."

Host: „Já vám to vše ulehčím. Já se spokojím, když mě správně oholíte — více nemusíte dělat nic."

*

Lístek z pole.

Mladá paní: „Ach ano, ano, to jsou ty válečné odavky! Už jsem 3 měsíce vdaná . . . a vzdor tomu mě můj muž v posledním dopise ještě šestkráte vyká.

*

Vojín.

Matka: „Pro nebesa Jarynku, co pak jsi to vydlabal v tom bochníku?"

Jarynek: „Ale to jsem udělal polní skrýše pro své dřevěné vojáky."

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA V PRAZE.

Filiálky: V Brně, Českých Budějovicích, Frýdku-Místku, Hradci Králové, Jihlavě, Karlových Varech, Klatovech, Kolíně, Krakově, Liberci, Lvově, Mělníku, Olomouci, Moravské Ostravě, Pardubicích, Písku, Plzni, Prostějově, Táboře, Terstu a ve Vídni I., Herrengasse 12.

Dne 4. dubna o 10. hodině dopolední konati se bude v **Sladkovského sále Obecního domu král. hlav. města Prahy**

50. ŘÁDNÉ VALNÉ SHROMÁŽDĚNÍ AKCIONÁŘŮ

ŽIVNOSTENSKÉ BANKY V PRAZE,

ku kterémuž se tímto P. T. akcionáři k hlasování oprávnění zvou.

PROGRAM:

1. Zpráva výroční a účetní.
2. Zpráva revisorů účtu.
3. Návrh správní rady na rozdělení čistého zisku.
4. Návrh na změnu stanov.
5. Volby do správní rady.
6. Volby do výboru revidujícího.

Páni akcionáři, kteří této valné hromady se súčastniti chtějí račtež u pokladny banky v Praze neb u její filiálek **nejdéle do 27. března t. r.** kuprokázání práva hlasovacího dle článku 12. stanov* potřebný počet akcií, jež dne 31. prosince m. r. v knihách akcijních na jich jméno zapsány jsou, proti vydání legitimačního listu uložiti. V rozvahu a účet ztráty a zisku mohou páni akcionáři nahlédnouti v místnostech banky.

V PRAZE, dne 13. března 1918. SPRÁVNÍ RADA.

* Čl. 12. stanov zní: Ve valném shromáždění oprávněn jest hlasovati, kdo má nejméně 20 akcií na jméno jeho znějících a dne 31. prosince předešlého roku v knihách akcijních co jeho majetek zapsaných. Kdo má více akcií, nabývá nad to každými 20 akciemi o hlas více. Akcie potřebné k vykonávání práva hlasovacího mají 8 dní před sejitím se valné hromady i s kupony k výplatě nedospělými složeny býti u pokladny správní radou vykázané. (Za výtisky neobjednané se neplatí).



I nejkrásnější obličej

znetvořují pihy lišeje, pupínky, hry, červené s vrny a p. Všechny tyto kožní vyrážky zmizí však po upotřebení

Krému na obličej.

Kůže se stane opět hebkou a mladistvě svěží a vrásky se uhladí. Nemeškejte proto a dopište si o o tento dávno osvědčený a známý, výtečný prostředek. Krabice stojí K 4·—, poštou o 75 hal více

Zasilatelství **„NOVITAS"** odd. 17. **Ústí n Labem, Čechy.**

Spedice rychle vyřizuji a povozy lacině propůjčuji: **ALTBACH & LANGER, VÍDEŇ VI., Kaserngasse 24.** Telefon 4135. Telefon 4135.

Krása a štěstí.

Dlouholetým bádáním v oboru pěstování tělesné krásy podařilo se zjistiti konečně úplně novou a osvědčující se methodu. Přiživníci, vyrážky všeho druhu, vrásky, červeň nosu neb rudé skvrny líční dají se v několika málo dnech odstraniti a obličej, dokonce i starších dám nabude opět původní své mladistvé svěžesti a růžového nádechu. Účinek je překvapující a věhlasní lékaři podali v tom ohledu odporučující dobrozdání! Došlo nás již na tisíce poděkování! Po zaslání poštovného sdělím každému s radostí bližší.

Dopište proto ihned:

AURELII AUEROVÉ, Vídeň 56 Pošt. schranka 5, od. 7



Nové rady pro nemocné

Sepsal jsem spis, abych v něm ukázal milionům trpících jedinou cestu k uzdravení Tyto rady nestojí ani haléře a tato kniha bude každému, kdo se cítí nemocným, neduživ., slabým a malomysl.. zdarma poslána. Můj spis je výsledkem 50letého myšlení a studia, obsahuje výtah bohatých, praktických zkušeností a mnoho důkazů vynikajících mužů vědy 1953

Kdo se chceš zachrániti,

následuj mého učení, které již mnoha tisícům pomohlo. Ať povstala nemoc starostí, zármutkem, přepracováním, ať bylo utrpení způsobeno

lehkomyslností a nestřídmostí

všem utlačeným, neschopným k práci, lidem slabé vůle ukáží vědeckou a

přirozenou cestu

k osvobození od nervových nemocí, nespavosti, nechuti ku práci, tělesné a duševní slabosti: suchého lámání, bolestí hlavy, poruch zažívacích i žaludečních a mn. j. nemocí. Pište ihned lístek a žádejte zdarma a franko

můj „Ukazovatel cesty"

Lístek adresujte na

Ernst Pasternack, Berlín, S., O., Michaelkirchplatz 13, odděl. 663.



Každá paní

čte můj velmi zajímavý spis

„Moderní ošetřování poprsí"

Zcela bezplatný.

Okamžitá rada při slabosti a při nouzi o plnost. pište okamžitě na adresu:

Ida Krause-ová Prešpurk Schanzstrasse 2 Odd 37 Uhry

Králíkáři! Kupte si spisek „Chov králíka v hospodářství a jeho význam". Poznáte, jak máte pěstovati králíky na maso a kožešinu. Napsal Čeněk Pechtor v Kroměříži. Za 60 h franko poštou zašle vám Kralikářský spolek" v Kroměříži, Morava.

Oslnivě krásný obličej

s mladistvou pletí si udrží paní a dívky až do pozdního stáří jen používáním mého tisíckráte vyzkoušeného receptu **Všechny nečistoty kůže,** jako pihy, vřídky, játrové skvrny **zmizí!** Zasílám každému na požádání když mi pošle známku na odpověď opis toho receptu zcela **zdarma!** Pište ihned na adresu **Fr. Menschík, Vídeň 62. Fach 1. Oddělení 30.** 1997

Nepříjemné chloupky

v obličeji i na těle odstraníte bez bolesti i s kořínkem!



mým chloupky odstraňujícím prostředkem „Rapidenth". Místa, na nichž chloupky se tvoří odumřou, takže chloupky více růsti nemohou. Žádné svrbění kůže, mnohem lepší, než elektrolysa. Žádný prášek. Od Dr. Clasena a Dr. Ergusa odporučeno. **Cena K 6.80. Zasílá diskretně proti dobírce**

salon J. Oswald, Vídeň XIII., Penzingerstrasse 50, odd. 13. 2057

Obchodní hodiny od 9—12 a od 2—6



Výtečné fotostroje

zvláště do pole se světelnou optikou.

Rychlofotografické stroje a potřeby. **Komory pro začátečníky** s přípravami a návodem: K 3·20, 4·20 a 6·80.

Komory sklopné 6×9 K 12·— 9×12 K 15·—. Stroje Luxusní až do K 900·—,

Desky, pohlednice a přípravy vždy na skladě

E. Birnbaum, fotozávody. Rumburk 55, Čechy.

Vyznamenán c. k. rakouskou státní medailí.

Nejlacinější noclehy

Vídeň II., Novaragasse č. 45

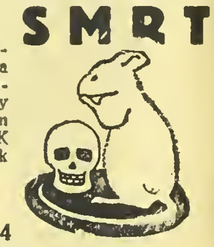
558 **(blíže Praterstemu).**

Čisté postele pro pány po K —·60 —·80 a 1·—. - Pokoj **s dvěma lůžky K 2·40.**

Krysy a myši

lze úplně vyhubiti „Krysomorem". Nesvědčí-li se, vrátíme peníze. Došlo nás na sta děkovných přípisů. Cena K 3·50, 3 krabičky K 8.—. Štěnice, vši, blechy a rusy zničíte i se zárodky nejradikalněji našim prostředkem „Thiera" zvaným. Cena K 2.50, 3 lahvičky K 6.—. K tomu prášek proti nečistému hmyzu K 2.—.

SMRT



Keměny,

Košice (Kassa) Pošt. schr. 12/Z-44



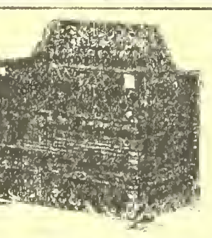
PŘES 1 MILION V UŽÍVÁNÍ!

Ruční šídlo je nepostradatelný nástroj pro všechny jež si sami zaplatují kožené věci, boty řemeny, postroje, vozní plachty, kovářské měchy a p. Cena K 5.— mimo poštovného. Při znovuprodeji rabat. Zasílatelství cvočků, podrážkových chránítek, kovových a z kousků jadrné kůže, válečné podrážky, podkůvek, celuloidových tkaniček do bot, ševcovské smoly, železných plíšků podrážkových atd

Lachman, Vídeň IX Mosergasse 3, odd. 40

Dobrý účel

má i nejmenší insert, je-li vhodně sestaven — a ve vhodném listě. Zkuste inserovati též ve „Vídeňských Illustrovaných Novinách", v nichž inserty opravdu úžasně působí. Na přání posloužíme každému rozpočtem insertním, zdarma sestavíme návrhy na texty, štočky a udělíme rady pro účelnou reklamu.



Velký výběr

všech hudebních nástrojů, jako **gramofonů, harmonik, houslí, louten, kytar, citer, mandolín, křídlovek, klarinetů** atd. — Velmi levné ceny. — Ceník zdarma. 1958



G. Sliastny, Vídeň XVII., Kalvarienberggasse čís. 36

Specialita **Specialita**

Náhražka za čaj i rum: „Rumodor". Náhražka citronů „Helzlterin". Objednejte přímo u výrobce

Zigmunda Altbacha,

Vídeň VI., Kasernengasse č. 22

Telegramy adresujte: Továrna likérů Vídeň VI.

Telefon 4135. Požádejte o ceník.

Živnostenská banka filiálka ve Vídni

I. okres Herreng. 12.

SMĚNÁRNY VE VÍDNI:

I., Herrengasse 12. I., Graben 15. II. Praterstrasse 24. III., Landstr. Hauptstr. 88. IV., Favoritenstrasse 4. V., Margaretenstrasse 71. VI., Gumpendorferstr. 100. VII., Mariahilferstrasse 84 VIII., Josefstädterstr. 103. IX., Porzellangasse 9. X., Favoritenstrasse 95. XII., Meidlinger Hauptstrasse 15. XX., Am Spitz 15.

Vklady na knížky 3½%

Akciový kapitál K 80,000.000·—. Reservní fondy přes K 23,000.000·—.

FILIÁLKY:

Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Hradec Králové, Jihlava, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Olomouc, Moravská Ostrava, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, a Terst s expositurou v Gradu a Opatii.

Centrála v Praze založena r. 1868.

Majitel: Družstvo „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.

Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.

Administrace a tiskárna
Vídeň X., Eugengasse 22.

Telefon interurban 54.017.

Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejší. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje. —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 14.

Jednotlivá čísla 40 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:

Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.

Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zesláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 4. DUBNA 1918

Prodej chleba na tržišti ukrajinského městečka Proskurova.



Velké úspěchy německé ofensivy na západní frontě. — Cambrai, Peronna, Roye, Noyon a Albert v německých rukou. — Před Amiens se připravují nové rozhodné boje. — Bombardování Paříže dalekonosnými děly. — Nové boje o Oděsu.

AMERICKÉ VÁLEČNÉ CÍLE.

„Bassler Nachrichten" v polemice o amerických válečných cílech píší: Amerika nevstoupila do války proto, že se jí nelíbí německé povahové vlastnosti a německý společenský řád. Nebojuje také za nějakou zaoceánskou věc, nýbrž vláda Spojených Států myslí jen a jen na prospěchy národa, v jehož čele stojí. Ve všech projevech této vlády vrací se jako význačný moment myšlenka, že Německo nesmí zaujmouti ovládající stanovisko. Amerika chce zabrániti, aby se Německo nedomohlo v Evropě rozhodujícího hlasu. Supremacii, které pro sebe žádá v Americe, nesmí míti v Evropě žádný stát. Proto „militarismu" z touhy po lepších poměrech, nýbrž prostě proto, že Německo, podle své zeměpisné polohy, může se udržeti při moci jen militaristickými zařízeními. Americké zájmy jsou částečně spojeny se zájmy těch, kdož bojují proti Německu. Amerika bojuje proti vzrůstající, rodící se světové moci Německa; jen tomu chce zabrániti. Proto také odmítli všechny další dohodové závazky. Jisto je, na příklad, že by nepřipustila rozdělení Německa, protože by to bylo proti její zájmům. — Lze také plně věřiti, že Amerika nehledá v Evropě nějakých výhod — jí postačí, nebude-li Evropa ve světové válce politice vystupovati jednotně a budou-li jednotlivé



Idyla benátských niv: Rakouská hlídka v rozmluvě s Italkami čerpajícími vodu z cisterny.

se také Amerika v nynější válce postavila po bok skupině, která nechce připustit, aby v Evropě vznikla převaha jednoho státu nad druhými. Její stanovisko bylo dáno, když si uvědomila, na které straně jsou předpoklady k takové přednostní posici. Když pak válka ponornými čluny objevila se v celé své zkázonosnosti, spatřovaly v tom Spojené Státy takové zvětšení vojenské síly Německa, že vznikly v nich obavy před nežádoucím — pro ně — výsledkem války. Konečně tedy musily se odhodlati k obětem krve. — Je skutečně pravdou, zdůrazňují-li americké projevy stále, že Amerika nebyla do války s centrálními mocnostmi vehnána nenávistí, nebo chauvinistickou nesmiřitelností. Američané chtějí opravdu nechat po válce Německo v Evropě žíti, vzdá-li se ovšem svých plánů na hospodářské a kulturní ovládání Evropy. — Amerika nejde do boje proti evropské státy mezi sebou soupeřiti. A evropští národové se dostali do boje s takovou nenávistí, že úplně zapomněli vlastního společného zájmu evropské solidarity.

□ □ □

SVĚTOVÁ BITVA

dobyli. Bitva není ještě skončena ale všecky okolností nasvědčují tomu, že skončí velkým průlomem západní fronty.

Německý útok počal v prostoru mezi řekou Scarpou a Oisou mezi Arrasem a La Fére. Dle německé úřední zprávy byla v prvním náporu dobyta přední čára Angličanů v šíři 80 km. Důležitost německého úspěchu ukazuje pohled na mapu. Události odehrály se v jižní polovici pravého křídla německé západní fronty, která sahá od moře až K Oise a dosahuje La Fere. Tu německá fronta poměrně stojí nejblíže Paříže. Také v úseku champagneském, verdunském, na lotrinské frontě, vzplanula dělostřelecká bitva a čeká se

Rozhodná bitva na západní frontě je v plném proudu. Začala velkou německou ofensivou mezi řekou Scarpou a Oisou, tam, kde se dříve pokoušeli Angličani o průlom. Dne 21. března začala strašná dělostřelecká příprava a již druhý a třetí den byla první, druhá a třetí anglická čára prolomena, Němci dobyli Peronnu, Ham, Bapaume a překročili Sommu. Anglické armády utrpěly v bitvě největší porážku celých svých dějin a ztratili za 2—3 dny území, které loni ve dvou několikadenních bitvách s napětím veškerých sil

tu francouzská protiofensiva, která má ulehčiti kritickou situaci Angličanů.

*

O tom, jak je nyní vojsko rozděleno na tamní frontě, bylo už z části psáno. Dnes ještě dodáváme: Od pobřeží v délce 40 km je fronta obsazena vojskem belgickým. Úsek tento sahá až k Zonnebeke na východě u Yprů. Belgická armáda byla reorganisována, zesílena. Počet Belgičanů odhaduje se na 8—10 divisí v předních řadách (bez záloh). Belgické reservy udávají se asi na 10 divisí. K Belgičanům řadí se Angličané, kteří nepochybně mají ve své správě území od Yprů až k la Fère, tu mají ve své úplné správě od Yprů až k La Fère, tudíž v rozsahu 160—170 km. Síla obsazeného vojska na této anglické frontě vypočtena byla Němci na 30 divisí v zákopech a 15—20 divisí v zálohách. Pak následují

Francouzi. Jejich fronta sahá až za Verdun, až asi s St. Mihielu, tudíž na vzdálenost 200 km. Tento francouzský úsek je — usuzuje se — obsazen velmi silně; daleko více nežli ostatek fronty až k Belfortu. Přikládá se tam asi 40—50 divisí v přední řadě a 15 divisí v zadních postaveních. Dnes se ví také — z řeči Lloyd Georgovy — že úsek podle Paříže hájí vzadu také Angličané. Je to část kolem Laonu. Na dílu fronty od St. Mihiel k Pont-à Moussona stojí Američané. Je prý jich 15 divisí. Zbývající oddíl 200 km až k švýcarským hranicím má obsazení slabší, poněvadž jsou tam velkou oporou pevnosti. Je prý tam asi 20—30 divisí. V celku udává se počet armád na záp. frontě na straně dohody 166 až 170 divisí. K tomu manévrující armáda 20—30 divisí — v celku tedy 180—200 divisí. Na reorganisované frontě německé je pořad bitevních skupin tento: Od pobřeží až k St. Quentinu stojí vojska za velení kor. prince Ruprechta, k ní řadí se vojenská skupina německého kor. prince až k západní Champagni. Sousední skupinou bitevní kolem celého Verdunu až asi k Pont-á-Moussonu velí Gailwitz a konečně na Vogesách stojí vojsko vévody Albrechta.

*

„Achtuhrblatt" sděluje, že na západní frontě ve Francii a Belgii jest v přítomné době 190 německých divisí, které jsou stále doplňovány novými sbory, uvolněnými z východní fronty a z Německa. Němci mají nové tanky vlastní konstrukce, výborně opatřené a obsluhované, jež jim konají znamenitou službu. Také otravné plyny řádí strašlivě. — „Zeit" oznamuje že Velká Britanie má v přítomné době ve zbrani sedm a půl milionů mužů. Nemilé překvapení uchystali Němci a Rakušané nepříteli svým nejnovějším dalekonosným dělem, které už několik dní bombarduje na vzdálenost 100—120 km hlavní město francouzské Paříž, kde je panika jaké tu obyvatelstvo nezažilo už od srpna 1914.

*

Proč vzplál na západě nový boj? Proč opět triumfuje furie válečná? Po skončení mírové smlouvy s Ruskem projevilo Německo ochotu k míru s Anglií na podkladě jisté ústupnosti na západě, když Anglie projeví Německu ústupky na východě. Anglie však Německu odpověděla: Nedůvěřujeme Vám, povedeme válku dále. Anglie chce zvýšení moci Německa za všech okolností znemožniti. Byla by ochotna k míru, kdyby se Německo vzdalo každého rozšíření své državy. To však Německo po míru s Ruskem neučinilo. Proto Anglie se rozhodla, že povede strašnou válku dále. Mezi německým a anglickým imperialismem bude bojováno o rozhodnutí, který z obou těchto států mají vládnout světu. Porážka jedné s obrovskými otřesy. Anglii i Německu jedná se tudíž o bytí a nebytí. Proto nasadí každá strana všechno, aby druhou porazila a aby sama stala se vítězem. Oběma stranám podařilo se pro rozhodný boj získati široké massy lidové a tak srážka bude vedena s urputností lidí, kteří jsou ochotni raději padnout, než se podrobit. Na západě v bitvách, v nichž padne mnoho set tisíc lidí, se rozhodne, kdo bude pánem světa. Tam bude rozhodnuto, zdali vládnout bude Německo, zda Anglie, či zdali snad vítězství jedné strany nad druhou není možné, takže bude nutno o vládu světovou se rozdělit, či konečně zdali snad tam na bojišti nepadne imperialism vůbec a zdali nedojde k zcela novému světovému pořádku v Anglii, v Německu a všude jinde.



Z galerie našeho vojska: Generalmajor Alfred šlechtic Zeidler, který v čele svého vojska první vtáhl do Oděsy.

*

Bitva pokračuje. Pátý den měli Němci za sebou celé dřívější somské bojiště. Dobyli Linons, Roye a Noyon a překročili posice, které drželi před somskou bitvou v roce 1916. Stojí před Albertem, 90 km od Paříže. Anglické armády, jichž polovice je poražena, pokračují na široké frontě po obou stranách Sommy ve svém ústupu. Kde se zastaví je otázka. Kořist roste. Pátý den bitvy obnášel počet ukořistěných děl přes 1000. V Paříži a v Londýně je panika. Velký průlom je neodvratný, nenastalý v nejbližších hodinách obrat. V Paříži jedná se o plánu přeložení hlavního města na západ anebo jih. Leč i v Londýně neb druhé strany bude strašná. Kdo bude poražen, ztratí všechno, ztratí svou moc světovou, ztratí však také všechno doma. Bude-li poraženo Německo, ztratí všechno, co získalo v Rusku, ztratí všechny kolonie v Africe, ztratí, co chtělo bojem si pojistit v asijském Turecku; Anglie však získá a bude vládcem v celé Africe, vládcem také v asijském Turecku, jeho država bude zmnohonásobněna. Bude-li poražena Anglie, upevní se Německo v Belgii a bude bezprostředním sousedem britských ostrovů, dostane zpět všechny kolonie a gigantické revoluce v Egyptě a v Indii ochromí panství Anglie. K tomu všemu: ten stát, který bude poražen, musí počítat doma



Ze západního bojiště, dějiště největší světové bitvy: Německá přední stráž ve Vogesách. I v tomto úseku zuří už několik dní obrovský dělostřelecký souboj, předzvěst útoku.

je obava, že Němci dostanou se do Calais, nebo do blízkosti tohoto pobřežního města a budou pak dalekonosnými děly bombardovati Londýn. Čekají se důležitá usnesení.

□ □ □

8 AŽ 10 MILIONŮ VOJSKA V BOJI.

Ještě nikdy v průběhu této války, nemluvě ani o všech bitvách světových dějin, nestály tak ohromné masy lidí s mečem v ruce proti sobě. Jsou-li údaje dohodového tisku správny, pak stojí na straně našich nepřátel kromě 20—30 divisí armády manévrové 160—170 divisí na celé frontě 650 kilometrů od Severního moře až ke hranicím Švýcar, celkem asi 3 a půl až 4 miliony mužů. Hindenburg však řekl, že máme nad nepřítelem jak na materiálu, letectvu, tak i mužstvu převahu. To by značilo, že počet všech bojovníků na západním bojišti se vším všudy možno odhadnouti na 8—10 milionů mužů. To je masa vojska, o jejíž ohromnosti sotva je možno si učiniti pravou představu. Stačí říci, že sama Belgie před počátkem války neměla více nežli 7 milionů obyvatelů.

*

Německá ofensiva pokračuje. Němci dobyli Albert a Montdidier, pronikli do hloubky přes 60 km stojí hluboko ve starých anglických posicích u Montdidieru dokonce na půdě, válkou dosud nedotčené. Bitva se šíří na úseky dále na severu. Zejména u Arrasu a též na jižnější části fronty. Přes to přese všecko je nálada v Paříži a v Londýně optimistická. V kuloárech francouzského parlamentu prohlásil státní podsekretář Abrami, že Němci po tuhých bojích s anglickým vojskem narazí na čerstvou armádu francouzskou, ovládanou obětavostí a chráněnou největším dělostřelectvem. Také veliké anglické zálohy se dostaví na bojišti, takže územní zisk nepřítele může býti jen přechodný. Toto prohlášení uspokojilo poslance. Ministerský předseda Clemenceau podával rovněž prohlášení o situaci a pravil, že v brzku nastane nový obrat na bojišti a že německý útok ochabuje. Anglické listy prohlašují, že průlom se nezdařil a že není příčiny ku znepokojení, protože vrchní velení učinilo opatření pro všecky eventuality. Také počet děl — pokud německým zprávám možno věřiti — je bezvýznamný, protože anglické a americké továrny ztráty tyto ze svých zásob každou chvíli nahradí. Korespondent Reuterovy kanceláře prohlašuje, že Němci na konec utrpí porážku. Angličtí vojáci mají pocit, že je to poslední bitva této války a bojují s obětavostí, která slovy nedá se vylíčiti. Válečný zpravodaj „Daily Telegraphu" Ghillig telegrafuje: Němci pomalu postupují, ale průlom se jim nepovedl. Situace je vážná, ale nikoli kritická. Vojsko anglické bije se s obdivuhodnou obětavostí a ustupuje jen před troj- nebo šestinásobnou přesilou. Vzdor počátečním úspěchům, které nepřítel docítil, nevěříme, že Němci bitvu vyhrají.

□ □ □



Z okupovaných území benátských: Rakousko-uherští vojáci ve středu italského selského obyvatelstva.



Z bojiště na Sommě: V bojích u Peronny ukořistěn byl v posledních dnech neporušený anglický tank.

BUDE NĚMECKO DIKTOVATI TAKÉ NA ZÁPADĚ MÍR?

Na tuto otázku odpovídá vídeňská „Arbeiter-Zeitung" takto: „Mysl národů dávno již nestojí o válečnou slávu. Jediná starost, jediná otázka hýbe davy lidu: přinese nám vítězný čin německé armády toužebně čekaný mír? Není vyloučeno, že trpké zkušenosti posledního roku otřesou důvěrou západních národů ve válečné jejich strany, že povalí Lloyd Georga a Clemenceaua, že oslabí válečnou vůli Anglie a Francie, že posílí strany jejich, jež chtějí míru na základě dohody. Stane-li se to, potom by byl mír dohodový možný. Ale v Německu jsou lidé, kteří nyní, když Německo na východě nemá nepřítele, jehož by se báti musilo a na západě vítězí, o dohodě ničeho více slyšeti nechtějí. Ale nechť se nikdo neklame. Německá vítězství mohou ententu nakloniti k dohodovému míru, ale donutiti ji, aby se podrobila násilnému míru, není možno. Kdyby německý meč ještě mnohem více získal než dosud, kdyby útočnou rukou třeba Calais dobyl, a kdyby i do Paříže německá armáda vtáhla, kdyby Francie a Italie ke kapitulaci donuceny byly a



Z Palestiny: Rakousko-uherští dělostřelečtí vojáci na zříceninách Troye. Také němečtí vojáci zasáhli do posledních bojů v Palestině, kde anglická armáda překročila už řeku Jordán.



Rakousko-uherští zajatci na dlouhém pochodu z Ukrajiny do vlasti (J

kdyby pokračování ve válce na pevnině smyslu nemělo a nemožné bylo: mohou Anglie a Amerika pokračovati ve válce námořní a nám v dovozu surovin a potravin překážeti. Násilný mír s Anglií a Amerikou nemůže největší vítězství na pevnině vynutiti. Mír je možný jen tehdy, jestliže německý lid nedá se opojením z vítězství donutiti ku znásilnění, ale k dohodě. Vítězství na západě mohou přiblížiti mír, jestliže využijí situace vojáky vytvořenou pro dohodu a smír národů."

o

CO BUDE DÁLE?

Německý tisk jásá nad úspěchy německého vojska na západě, neboť vidí v nich prostředek k vynucení míru. Vojenský spolupracovník „Berliner Tageblattu" generál-poručík Ardenne uvažuje o tom, co bude dále. Píše: Dejme tomu, že by v nejbližší době nemělo se postupovat dále; k tomu by mělo německé vojenské velení nepochybně své zvláštní důvody. V žádném případě nejsou to ztráty, jež by mu bránily v získávání dalšího území, neboť ztráty jsou potěšitelně nápadně skrovné. To má příčinu nepochybně v plném využitkování momentu překvapení. Otázka jest ovšem, jak se další pokračování v bojích utváří. To bude musiti německé vojenské velitelství učiniti závislým na chování nepřítele. Jestliže někdy, tedy nyní bude nutným zakročení francouzsko-anglické manévrové armády pod generálem Fochem. Ona bude musiti ospravedlniti veliká očekávání, která do ní kladly vojenské porady ve Versaillech a v Londýně. Jelikož válečným cílem německým jest v prvé řadě oslabení nepřátelských válečných prostředků a toho lze docíliti toliko velkými bitvami, nebude německé vojenské velení se těmto nejen vyhýbati, ale bude je vyhledávati. Tím není řečeno, že bude se snažiti sledovati tento svůj válečný cíl dále na nynějším bojišti. Může oň býti usilováno též na jiných částech fronty. „Times" píší: Konečný cíl rychlého a energického postupu německého jest, jak zřejmo, Amiens. Pád Amiensu může míti trojí následek. Nepřítel mohl by provésti útok na přístavní města a bezpečnost Paříže byla by ohrožena.

o o o

CO SE DĚJE V RUSKU.

Z Ruska dochází v poslední době méně zpráv, snad proto, že petrohradská telegrafní agentura ukládá si jistou reservu. V posledních dnech došla z Moskvy depeše, která praví, že dohodoví diplomaté chtějí vrátiti se zpět do Petrohradu. Oznámil to dánský vyslanec komisaři pro zahraniční záležitosti petrohradské obce Joffeovi. Diplomaté prodlévali dosud ve Finsku. Joffe nařídil, aby jim dán k disposici zvláštní vlak. Neméně významno je, že ministr války vydal provolání, jímž vybízí obyvatelstvo, aby se připravilo k vybudování rudé armády. V nejbližší době má být vydán dekret, jímž bude zavedena povinnost vojenských cvičení pro všecky občany. Instruktory budou dřívější generálové a důstojníci, kteří budu povoláni znovu do aktivní služby a činnost svou budou vykonávati pod dozorem lidových komisařů. Trocký chce zbudovat milionovou armádu. Jak lze ze zprávy této soudit, přistupuje revoluční vláda k vytvoření milice dle zásad sociálně-demokratických. — Protirevoluční živly v Rusku ovšem že nejsou, ale vláda drží dosud otěže pevně v rukou a nezdá se, že by její moc kolísala. Admirál Razvozov byl zatčen pro podezření z protirevolučních sympatií. Chtěl prý vydati lodi baltického loďstva finské bílé gardě. Velitelem baltického loďstva byl jmenován nyní admirál Verderevski. Šest velkoknížat bydlících v Petrohradu bylo usnesením rady lidových komisařů vypovězeno do gubernií Permu, Wiatky a Vologdy. Poměr Ruska k Finsku byl už mezistátně upraven. V Petrohradě zahájil už činnost finský generální konsulát. V Ukrajině jsou dle všech předpokladů vnitřní poměry velmi neujasněné. V Kijevě zahájeno zasedání ukrajinské státní komise s delegáty německými a rakousko-uherskými o výměně zboží.



Na cestě do Oděsy: Bolševické čety pobořily železniční koleje, takže vlak s rakousko-uherským vojskem byl nucen na rovině zastaviti a čekati až kolej bude opravena.



Ukrajinci rakouští: Ve Lvově, Stanislavi a jiných východohaličských městech dochází k nadšeným projevům ukrajinského obyvatelstva za příčinou míru s Ukrajinou a rakouské vojenské podpory ukrajinské radě. Náš obrázek zachycuje demonstrace stanislavské.

o o o

MAXIM GORKIJ:

ZKAZKA.

Kdysi žil ctižádostivý spisovatel.

Když ho haněli — zdálo se mu, že ho haní přes míru a nespravedlivě, a když jej chválili, domníval se, že ho chválí málo a nerozumně a tak v stálé nespokojenosti se dožil času, kdy mu bylo umírat.

Spisovatel ulehl do postele a jal se promlouvati:

„Nu, hleďme — už musím? Dva romány nedokončeny... a látky vubec mám ještě na deset let. Čert aby vzal ten zákon přírody a všecko ostatní s ním! Taková hloupost! Mohly se zrodit ještě krásné romány. A tu vymyslí takovou idiotskou všeobecnou povinnost. Jak by to nemohlo být jinak! A vždycky přijde v nevhodnou dobu — povídka nedokončena."

Spisovatel se zlobí, ale bolesti provrtávají mu kosti a našeptávají mu do uší: „Tys se chvěl, aha? Proč jsi se chvěl? Tys v noci nespal, aha? Proč nespals? Tys z hoře pil, aha? A z radosti — také?"

Spisovatel se zlobil, zlobil, konečně vidí — nic nenadělá! Máchl rukou nad všemi svými romány a — umřel.

Bylo to pro něho velmi nepříjemné, ale — zemřel.



Z Elsasko-Lotrinska: Kathedrála v Metách, památka středověkého stavebního umění.



Zvláštní ukrajinská komise, která v posledních týdnech vedla v Berlíně vyjednávání o hospodářských stycích mezi čtyřspolkem a Ukrajinou. Předsedou její je dr. Levycky z Kijeva, který se stane ukrajinským vyslancem ve Vídni.

Dobře. Umyli ho, oblékli jak se patří, hladce přičísli, položili na stůl: natáhl se jako voják — paty k sobě, prsty od sebe, — nos svěsil, leží potichu, ničeho necítí, toliko se podivuje: „Jak zvláštní — necítím docela nic! To je po prvé v životě. Žena pláče. Viďme, teď pláče a stávalo se, že by byla — po stěně lezla. Synáček fňuká. Bude z něho zajisté ničemník — z dětí spisovatelu jsou vždycky ničemníci, kolik jsem jich znal. To musí být také jakýsi zákon přírody. Kolik je jich těch zákonů!

Tak ležel a přemýšlel a přemýšlel a pořád se divil své lhostejnosti — nemohl tomu přivyknouti.

A pak — nesli ho na hřbitov, ale pojednou vycituje: lidu za rakví je málo.

„Ne, to nemůže být!" pravil sám k sobě. „Třebas jsem spisovatelem, ale literatury si dlužno vážiti!"

Vyhlédl z rakve — skutečně: doprovází ho — nečítajíc příbuzenstva — devět lidí, mezi nimi dva žebráci a lampář se žebříkem na rameně.

Tu načisto už zaláteřil: „Jaká to čuňata!"

Zlobou se tak probral, že okamžitě oživl, nepozorovaně vyskočil z rakve — byl postavy nevelké — zašel do holírny dal si shoditi kníry a bradu, vzal na sebe u holiče černý kabátec s latou pod paždím, svůj šat tam zanechal, udělal poctivě rozhořčený obličej a byl pak jako živý — k nepoznání.

A ze zvědavosti svému stavu vlastní tázal se holiče: „Nepodivuje vás tento zvláštní případ?"

Holič si toliko popravil přívětivě svůj vous.

„Vězte, pravil, žijeme v Rusku a úplně jsme všemu přivykli."

„Ale přece — nebožtík a najednou se obleče."

„Duch času! A jaký pak vy jste nebožtík? Toliko podle zevnějšku, a vůbec vezme-li se to, — dej Bůh každému. Nyní také živí nejsou hybnějšími!"

„A nejsem příliš žlutý?"

Úplně podle ducha doby, jak to má být! V Rusku všem se žije na žluto."

Je známo, že holiči jsou — podlízaví a nejlíbeznější lid na světě. Rozloučil se s holičem a běžel dohánět rakev, jsa popoháněn živým přáním prokázat poslední poctu literatuře, dohnal ji — provázejících bylo deset, počet se rozmnožil. Lidé kolemjdoucí se podivují: „Hleďte, jak pochovávají spisovatele, ajaj!"

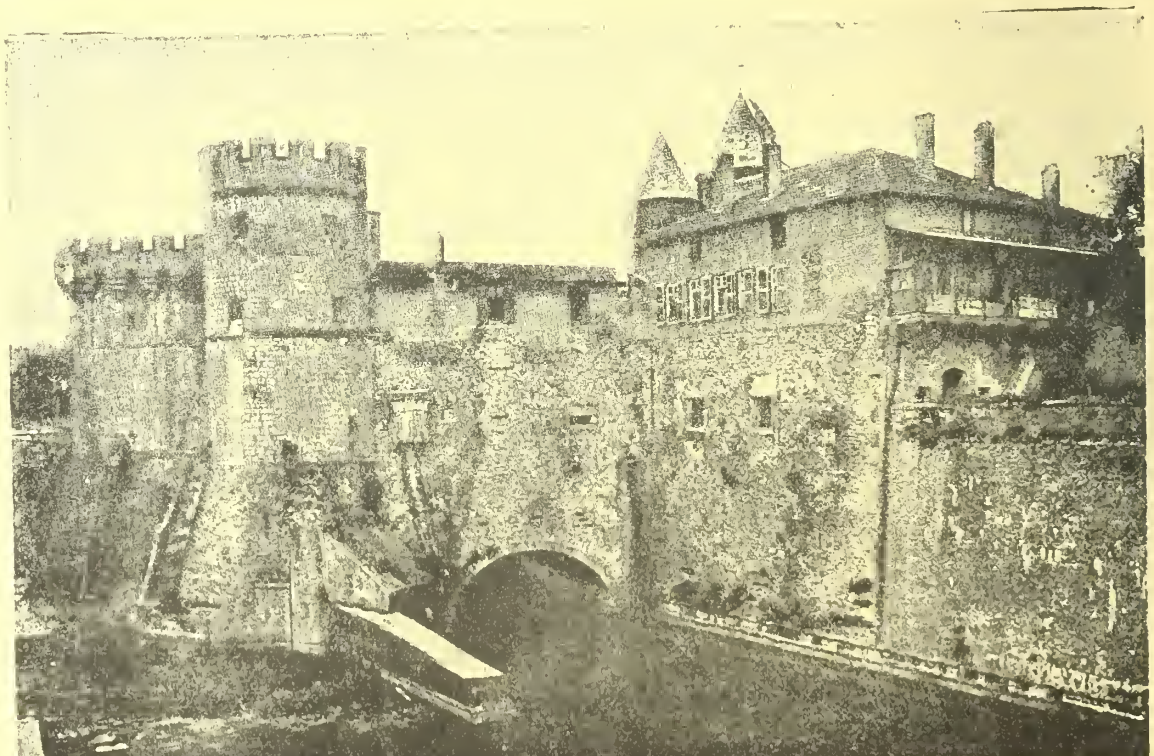
A rozumní lidé, jdoucí za svým zaměstnáním ne bez hrdosti si myslí: „Je zřejmo, že význam literatury je lidem hlouběji pojímán."

Spisovatel jde za svojí rakví jako obdivovatel literatury a přítel nebožtíkův, rozmlouvá s lampařem.

„Znal jste nebožtíka?"

„Jak pak ne! Byl mi všeličím užitečným."

„Velmi rád to slyším!"



Z Elsasko-Lotrinska: Německá brána v Metách.



Na pomoc Ukrajině: Po stopě bolševických čet. Hořící ukrajinská ves.

„Ano. Naše zaměstnání — všední jako vrabčí, kde spadne, tam sezobni!"

„Jak se tomu má rozumět?"

„Velice prostě, milý pane!"

„Prostě?"

„Nu, ano. Ovšem, hledí-li se na to z toho stanoviska, je to hřích, ostatně — bez šibalství nemůže člověk živobytí uhájit."

„Hm? Jste o tom přesvědčen?"

„Rozhodně! Lampa jedna je umístěna právě proti jeho oknu, a on sedával a svítíval každou noc až do svítání, já jsem lampu nerozsvěcoval, protože světlo z jeho okna úplně dostačovalo — jedna lampa — toť slušný příjem! Byl to užitečný pro mne člověk!"

Tak slušně se bavě tu s tím, tu s oním došel spisovatel až na hřbitov a tam musel nad hrobem řečnit o sobě, protože všechny, kteří rakev provázeli, ten den bolely zuby — vždyť to bylo v Rusku a tam každého vždycky něco bolí nebo nyje.

Promluvil slušnou řeč, v jednom časopise ho také pochválili: Nad rakví pronesl tklivou a dojemnou řeč někdo z obecenstva, který upomínal vnějškem na muže od divadla. Ačkoliv podle našeho zdání rozhodně přecenil a zveličil skrovné zásluhy nebožtíkovy, spisovatele to staré školy, který se nemohl vymaniti z různých nedostatků — naivního didaktismu a přeslovutné, měšťáckosti, přece řeč byla promluvenou s úctou neskonalé lásky k literatuře.

A když vše čestně skončilo, ulehl spisovatel v umrlčí truhlu a úplně uspokojený si pomyslil: „Nu, tak vše je skončeno a vše důstojně dopadlo, jak náleží."

Na to zemřel dočista.

Hle, jak si má každý vážit svého, třebas by to byla i literatura!

Přel. J. Kojecký.

KDYŽ ŘEČNÍ NEPŘIPRAVENÝ

Školní inspektor Řeřicha náramně rád řečnil přes to, že byl řečník nevalný, jemuž často myšlenky uklouzávaly, nechávajíce jej naprosto na holičkách. Aby tyto obtíže překonal a koníčku svému přece hověti mohl, nastudoval pan inspektor několik příležitostných řečí, hodících se s malými změnami na různé případy. Tak se stalo, že pan inspektor při mnohých příležitostech stejné řeči pronášel. Okolnost tato nezůstala ovšem bez povšimnutí a učitelé, kteří častěji ve společnosti pana inspektora dleli, znali některé jeho řeči z paměti a používali jich k různým žertům.

V obci N. měla býti vysvěcena nová školní budova a k slavnosti té pozván také pan inspektor Řeřicha a požádán, aby pronesl slavnostní řeč, což s ochotou slíbil.

Nadešel určený den i hodina slavnosti, avšak po panu inspektorovi nebylo slechu. Vyslaní daleko za obec poslové vraceli se vždy smutněji se zprávou, že nikdo nepřijíždí. Minuly dlouhé chvíle, shromáždění účastníci jevili netrpělivost svoji vždy okázaleji, konečně však počátek slavnosti nedal se již odkládati. Starosta obce i celý výbor nevěděli si rady a tonuli v hrozných nesnázích, jak nahraditi slibovanou řeč, která měla býti nejdůležitějším a nejdůstojnějším okamžikem celé slavnosti.

Tu nabídl se místní řídící učitel, který obvyklou řeč páně inspektorovu již od svěcení dvou jiných škol znal, že k shromáždění promluví. Rozumí se, že nabídnutí jeho bylo s velikou radostí přijato. Byla to spása — bylo to zamezení blamáže, Však on si pan řídící také nezadá!

I vystoupil učitel na ověnčené řečniště a započal s úvodem páně inspektorovým:

„Velectěné shromáždění! Přicházíme-li poprvé do nějaké obce, tu upoutá zrak náš nejprvé budova, po chrámu Páně z pravidla v obci nejvyšší. Budovou tou jest škola."

A nyní šlo to chvíli dále, jak by mazal. Ale pojednou zrádná paměť pana řídícího opouštěla a „řečník z ochoty" počal mluviti nesouvisle, počal se potit a strachem před skandálem koktat.



Ze zajetí: Rakouští zajatci vracející se z ruského zajetí v haličské vísce.



Za frontou v Macedonii: Bulharská jízda v Egri Krivy Palanky čistí své koně.

Ale spása se blížila. Když byl v nejhorším, přihrčel pojednou ke škole kočár, z něhož důstojně vystoupil očekávaný, toužený pan inspektor. Pan řídící nechal všeho, seskočil s řečniště a vítal s radostí v pravdě nelíčenou svého vysvoboditele, který, omluviv opozdění své nehodou, stihnuvší na cestě jeho povoz, spěchal, aby zaujal osiřelé místo na tribuně.

S jakým napietím čekali nyní všichni na slova řečníka připraveného! A pan inspektor, odkašlav slavnostně spustil:

„Velectěné shromáždění! Přicházíme-li po prvé do nějaké obce, tu upoutá zrak náš nejprve budova po chrámu Páně z pravidla v obci nejvyšší. Budovou tou jest škola..." A značná část řeči další podobala se řeči předešlého řečníka jako vejce vejci.

Shromáždění dlouho nemohli se probrati z úžasu, jak je možno, že dva řečníci, z nichž jeden zcela nepřipravený, mohou promluviti doslovně část téže řeči, a pan řídící učitel, který stál jako zarytý v zem, mlčel v úzkosti jako pěna. Leč kamarádi učitelé, kteří se pod kůží chechtali, roznesli vysvětlení nepochopitelné shody po okolí co nejdříve.

■ □ □



Momentka z plenární schůze mírové konference v Brestu Litevském, ze dne 1. února: Řečnický souboj mezi předsedou ruské delegace Trockim a delegátem ukrajinské rady Lubynským.

BOLO PAŠA PO ODSOUZENÍ.

Francouzské listy oznamují zajímavé podrobnosti o Bolo-pašovi, který byl, jak z denních listů známo, odsouzen nedávno k smrti, byv obviněn ze styků s nepřítelem. Čtvrt hodiny po přečtení rozsudku smrti otevřela se veliká brána vězení „la Santé", aby vpustila dvě auta, z nichž jedno přiváželo Bolo-pašu a druhé spoluvinníka Porcheresa spolu s provázejícími je hlídkami. Bylo právě čtvrt na osm na večer Bolo vystoupil z prvého auta. Měl důvěryplné vzezření a ubíral se lenošným krokem k své cele. Byl však nesmírně překvapen když ho hlídač odváděl na pravo k oddělení t. zv. sedmé divise. „Ale vždyť na té straně není moje cela", poznamenal, načež mu hlídač odvětil: „Zcela správně, ale nyní jste odsouzencem. Budete nyní umístěn v cele k smrti odsouzených." Bolo se zachvěl; na to však kráčel opět klidně dále. Cely sedmé divise, které jsou označeny lichými číslic., cely pour homme surveillance (zvláště obezřelé hlídané), jsou po většině určené k smrti odsouzeným. Cela čís. 1. je reservovaná hlídačům. V čísle 11. jest etablován Bolo. Caillaux sedí v čísle 17, zatím co je cela čís 21. obsazena spoluobžalovaným Caillaux-e, poslancem Loustalot-em. Bolo vešel do své cely čís 11, odložil elegantní kabát, černý nákrčník, kalhoty nejmodernějšího střihu, ba dokonce i košili a ponožky a musil si obléci košili z hrubého plátna, ponožky dle předpisu, a „komplet", oděv to z hrubého sukna, široké to kalhoty, vestu a malý kabátec o jednom knoflíku a stojatém límci, a hnědé trepky. Když se Bolo převlékal rozhovořil se se svými hlídači: „Jsem docela klidný. Tisíce a tisíce důvodů může můj rozsudek zrušiti. Soudci se již najdou!" Na to žádal doutníky a cigarety, jež zanechal ve své dřívější cele, leč hlídač mu suše a krátce odvětil. „Dnes večer máme jinou práci, uvidíme snad zítra..." Bolo požádal proto o večeři, kterou snědl s velikou chutí. Pozůstávala z polévky, pečeného kuřete, květáku, švýcarského sýra, mandarinů a kávy. Pak ulehl na lože, pozůstávajícího z rohožky a dvou přikrývek. — Celkem fešácký kriminal.

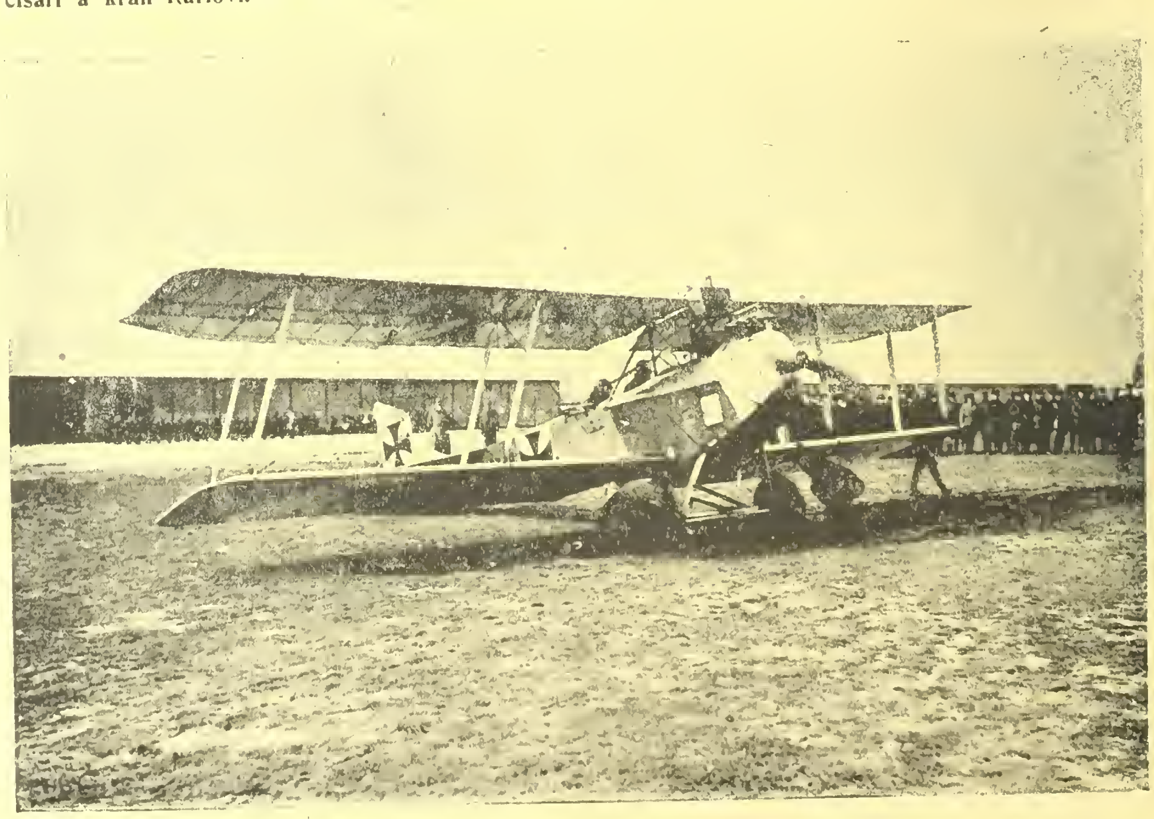
□ □ □



Dne 20. března zahájena byla pravidelná vzduchová doprava mezi Vídní a Kijevem. Před odjezdem provolává generál Steiner slávu císaři a králi Karlovi.

SIRKOVÁ CHOROBA.

Mnozí kodaňští specialisté kožních nemocí, konstatovali za posledních let u svých patientů podivuhodnou lokální vyrážku. Zjistilo se záhy, že příčina nemoci je docela určitá, neboť veškeré případy měly typický vzhled; jakási kožní spálenina, která byla na zachváceném místě načervenalá přecházejíc zvolna v pergamenovitě vyhlížející pokožku — vyskytovaly se po většině u mužů a na stejném místě a sice na zevnější straně stehenní, mnohdy i na jedné, či obou rukou. V jednotlivých případech byl konstatován i zápal očních víček. Podivuhodné sídlo vyrážky vedlo, jak oznamuje „Politiken" na stopu příčiny. Náhodou přišli totiž lékaři na to, že



Mezi Vídní a Kijevem zahájena byla pravidelná vzduchová doprava přes Krakov a Lvov a bude obstarávati poštovní spojení.

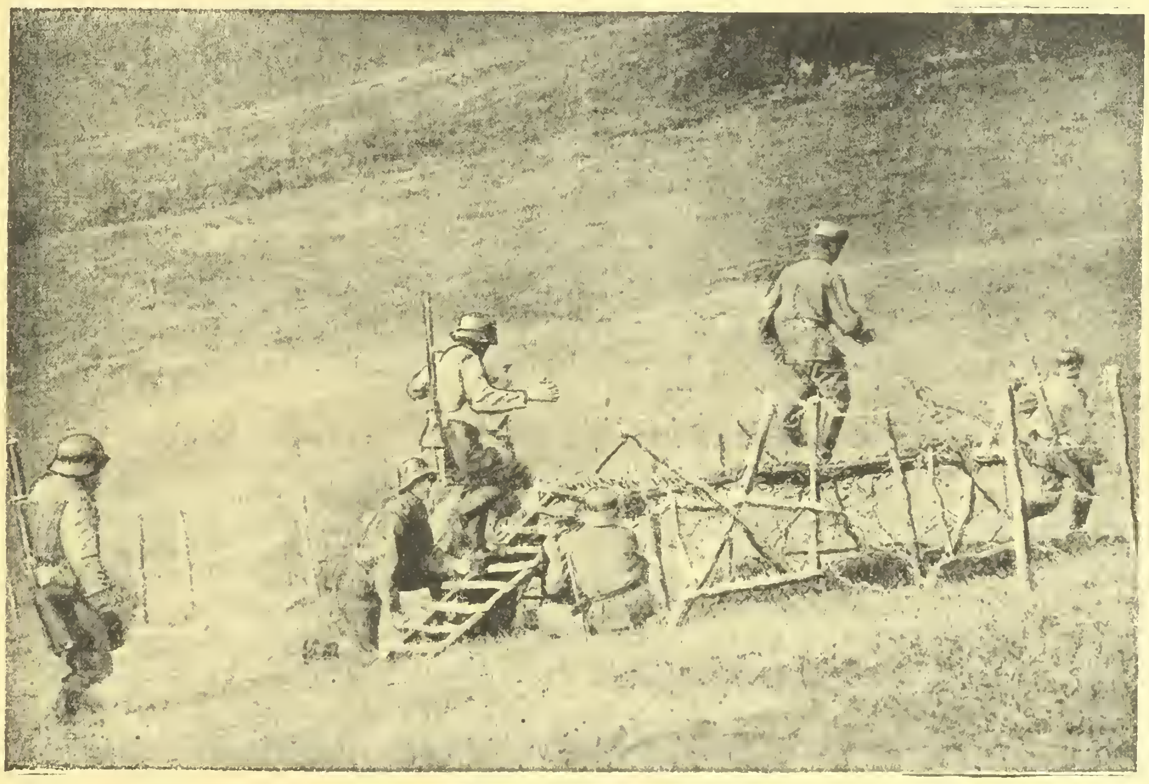


Nedávno ukořistěno bylo v Benátsku italské dělo, na kterém upevněna je také strojní puška proti aeroplánům.

se nad místem vyrážky nalézala vždy kapsa kalhot, v níž obyčejně muži nosí sírky. To bylo první stopou a záhy podařilo se pokusy zjistiti, že většinu onemocnělých nosila v oné kapse sírky, které pocházely z jisté švédské továrny. Jistý profesor, který se o věc zvláště zajímal, dal ony sírky chemicky analysovati a zjistil, že při zhotovení nebylo užito neškodného červeného amorfního fosforu, nýbrž nebezpečného žlutého fosforu, který ve styku s teplým tělem se vypařu je. V posledním sezení dánské dermatologické společnosti, uvedl profesor tuto otázku na přetřes, a lékaři nepochybovali, že zmíněné švédské sírky byly skutečně příčinou vyrážky. Tuto hypothésu potvrzuje i častý zápal očních víček při vyrážce konstatovaný, který je charakteristickým znamením při otravách fosforem.

NĚMECKÉ PLÁNY V RUSKU.

Německo úsilovně pracuje k tomu, aby si osidlováním zjednalo větší vliv a moc na troskách bývalého carství. Jak oznamuje Lokalanzeiger, meškal v Berlíně v poslední době pastor Winkler z Hofmanstalu, předseda hlavního komitétu všeruského svazu Němců v Oděse, aby s vojenskými a civilními úřady německými vyjednával o záležitostech a zájmech německých osadníků v Rusku. Na pozvání ministerstva války uspořádal pastor Winkler v Berlíně přednášky, k nim všecky civilní a vojenské úřady vyslaly zástupce. Pastor Winkler, který přijat byl i císařem Vilémem ve zvláštním slyšení, promluvil také v poradě zástupcu všech stran říšského sněmu. Návrhy, z porad vzešlé, směřují k tomu, aby pro německé osadníky v Rusku, jichž je asi 1½ milionu, využitkováno bylo práva sebeurčení, jež bolševici uznávají pro všecky národy, a to tak, aby utvořením enklavy zjednána jim byla co největší politická samostatnost. Diplomatické kruhy německé projevily s tímto plánem souhlas. Všeruský svaz Němců má se nyní zabývat otázkou dalšího německého osidlování. Tak na př. má se v jižní Besarabii zříditi pokud možno samosprávný německý státní útvar. Je tam dosud k získání hojně půdy. Proud nových osadníků německých má zasahovati v prvé řadě do baltických provincií, pak do jižní Besarabie a konečně na Krim, kde němečtí osadníci pomýšlejí na spojení s tamními tatarskými kmeny, aby s nimi si zřídili samostatný stát. Lokalanzeiger k tomu dodává, že zvláštní komise, v níž jsou zástupci všech říšských úřadů, odebrala se již do Ukrajiny, aby studovala poměry a z vlastního přímého názoru zjistila, pokud a jak lze osídlovací plány provésti.



Rakousko-uherská útočná kolona cvičí se v dobývání nepřátelských drátěných překážek.



Z bojiště na Sommě: Roztřílená obec Pelves u Arrasu.

ÚČINKY OTRAVNÝCH PLYNŮ.

Angličtí dopisovatelé na frontě líčí v sloupcových telegramech prudkost útoku a výbušné a otravné účinky střelby. Vypouštěné plyny byly tak silné, že některé oddíly musily bojovati po osm hodin s ochrannými maskami a účinek plynů sáhal tak daleko, že mužstvo musilo s ochrannými maskami dokonce nosit střelivo k dělům. Korespondent „Vorwärtsu" telegrafuje: Velikost vyžadovaného a dokonale provedeného výkonu průlomového se mi ujasnila teprve, když jsem včera prošel první anglické opevňovací soustavy, jež, používajíce pahorkovitého terénu beze stromů, měly své hlavní opěrné body v opevněných vesnicích a lesích. Sta čtverečních kilometrů tak opevněné země, v nichž vězí píle milionů pracovních hodin a nesmírná cena materiálu, padla rozhodnutím druhého dne do našich rukou. Náš útok byl proveden bezohledně, ale číslice našich ztrát nedosahuje ani přibližně toho, čeho se obávali z části doma. K tomu přispěla nemálo mlha, již mi prohlašovali zajatí angličtí důstojníci za hlavní příčinu porážky.

ZRNKA MOUDROSTI A PRAVDY.

Právo měj volný průchod, i kdyby měl svět při tom zahynout. Ferdinand I.

Panna bez hocha, ryba bez vody. X. Y.

ČESKÉ SRDCE VÍDEŇSKÉ.

Naše spolky mohou kromě výtěžků z podniků a sbírek pořádaných ve prospěch Českého Srdce vídeňského této humanní lidové instituci přispěti peněžně ještě tím způsobem, zavedou-li stálou jednotnou dávku pro České Srdce vídeňské přirážkou 10 neb 20 hal. ku vstupnému pro všecky jimi pořádané podniky, jako na p. divadelní představení, koncerty, přednášky a pod., kterážto dávka budiž na vstupenkách vyznačena. Některé naše spolky tuto stálou přirážku ku vstupnému pro účely Českého Srdce vídeňského již zavedly a jest si jen přáti, aby i všecky ostatní naše spolky tohoto příkladu bez výjimky následovaly a důsledně při všech svých podnicích ji vybíraly. Obecenstvo naše, projevující při každé příležitosti svůj zájem o lidumilné snahy Českého Srdce, které obětavě podporuje, zajisté rádo a ochotně se uvolí též i v tuto dávku, která zejména při podnicích pořádaných ve větším rozsahu, vydá svépomocné činnosti Českého Srdce slušný peněžní příspěvek.

□ □ □



Doprava 2500 bedniček s milodary pro vojsko jihozáp. fronty: Před ministerstvem války. Na pravo socha Radeckého.

NOVÝ ZÁKON O SLUŽEBNÍ POVINNOSTI MUŽŮ A ŽEN.

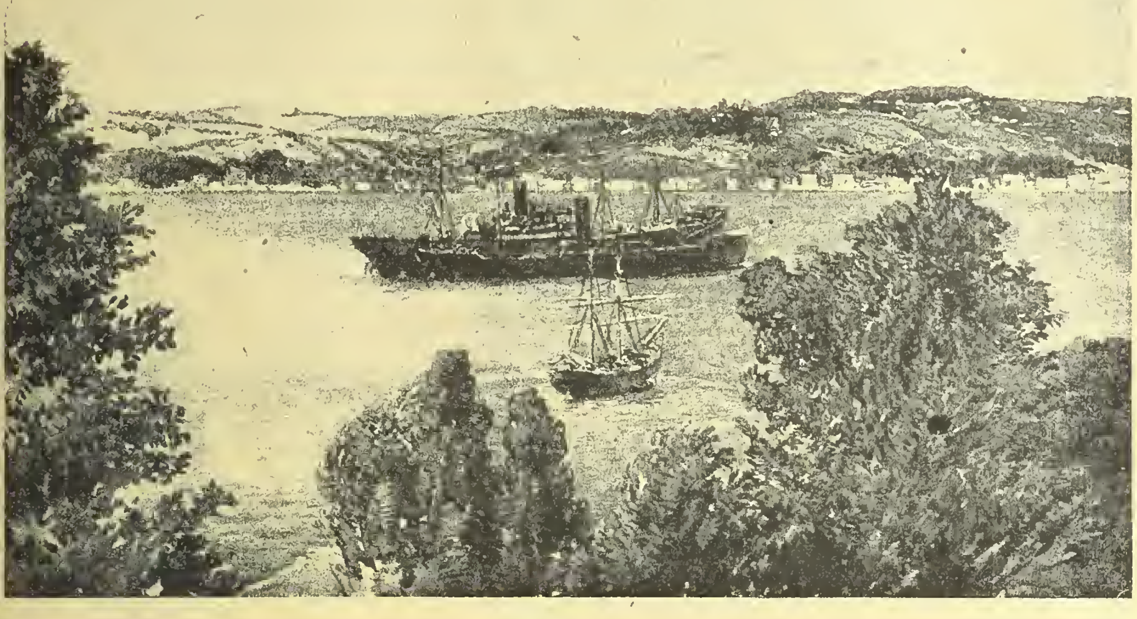
Dne 20. března předložila vláda parlamentu zákon o služební povinnosti mužů a žen, Zákon tento má nahraditi v prvé řadě císařské nařízení z května 1915 o rozšíření domobranecké povinnosti do 50 let a zákonnou cestou upraviti poměr militarisovaných dělníků a dělnic. Vládní tato předloha naráží ve svém dosavadním znění na velký odpor dělnictva, takže je velice pravděpodobné, že parlament předlohu důkladně pozmění. Seidlerovou opravou zavazuje se každá mužská osoba od 17. do skončení 60. věku a každá ženská osoba od počátku 19. do dokončení 40. věku k povinné práci ve prospěch všeobecnosti (par. 1.) Paragraf 2. stanoví, že práce ta může býti požadována nejen pro účely státu, nýbrž i země, okresu a obce. Vyjmuty jsou z této povinnosti (par. 3): osoby, jež se zdržují ve státě jen přechodně; b) osoby, jež požívají ve smyslu mezinárodního práva právo exterritoriality; c) osoby, jež jsou od povinnosti té na základě mezinárodní smlouvy osvobozeny. Paragraf 4. praví, že nejsou povinny služební povinností osoby, které jsou již v zájmu veřejném činy a to: a) v aktivní službě se nacházející osoby ozbrojené moci a četnictva; b) osobními službami pro vojenské účele povinné osoby; c) aktivní dvorní, státní, zemští, okresní a obecní úředníci; d) členové ústavodárných sborů; e) předsedové okresních zastupitelstev a jich zástupci, jakož i členové obecních představenstev; f) kněži; g) notáři; h) učitelé veřejných škol. Dále (paragraf 5.) nemohou býti k povinné práci povolány osoby v blázincích, asylech a žalářích. Zásadně se má práce tato konati v místě pobytu nebo v blízkosti jeho. Vyjímky — a těch je nejvíc a jsou nejkrutší — jsou pro veřejné nouzové práce, pomocné služby pro ozbrojenou moc, udržení veřejné dopravy, pro zemědělské a lesnické práce, účely válečné a přechodné hospodářství. Aby mohl každý v tomto urovnati své soukromé poměry, poskytne se mu doba 10 dnů! Organisaci této povinné práce budou pověřeny říšská pracovní komise se sídlem ve Vídni pro celé území státní, zemské pracovní komise se sídlem v hlavním městě té které země a okresní pracovní komise se sídlem v místě politického úřadu první instance. Do říšské komise vysílají členy ministersva. Pátý oddíl předlohy jedná o pracovní povinnosti v závodech, které jsou potřebě veřejnosti zvlášť důležity — zejména pak za války — a předloha mluví dokonce o povinných závodech, pro něž budou utvořeny zvláštní závodní pracovní komise, které podléhají přímo Vídni Těmto závodním komisím náležejí; a) ministrem zeměbrany určený státní úředník politického obvodu, dále ministerstvem zeměbrany určený důstojník, příslušným odborným ministerstvem určený člen a ministrem spravedlnosti určený soudce; b) čtyři odborným ministerstvem jmenovaní zástupci podnikatelů a čtyři ministerstvem veřejné péče jmenovaní zástupci dělnictva. Zajímavá je kapitola o trestech. Kdo zůmyslně nebo nedbale svůj



Doprava 2500 bedniček s milodary určenými pro vojsko jihozápadní fronty. Na okružní třídě.



Doprava 2500 bedniček s milodary pro vojsko jihozáp. fronty: Na nádražním skladišti před odesláním.



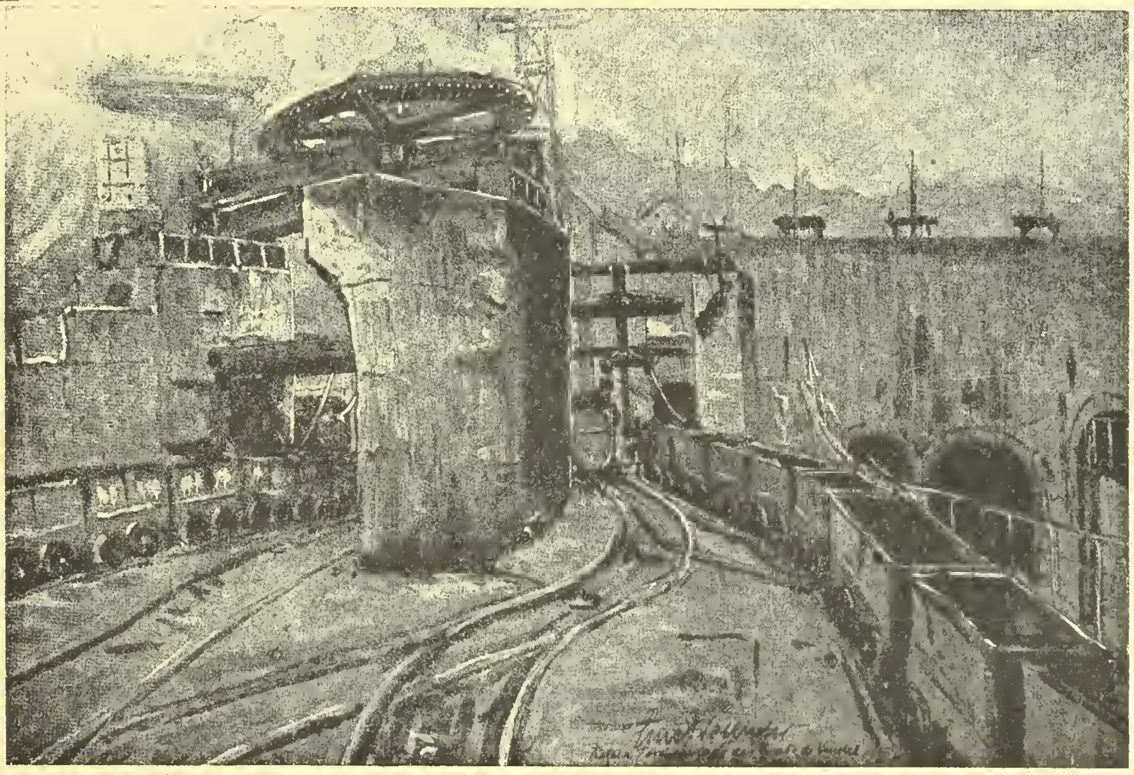
Z Bosporu: Německý parník, vezoucí uhelný náklad do Paši Bagdše.

skutečných příspěvku, které dostávali svého času od svého syna o 100 %. (Podle zákona ze 27. července 1917 podpora tato zvyšovala se o 50 proc.. Ve skutečnosti však jen málo vyživovacích komisí zvýšení to vskutku také provedlo.) Ve stejných případech má býti zvýšena podpora i jiným příslušníkům narukovaného, kteří nežili s vojínem ve společné domácnosti. 3. Zemřel-li vojín nebo stal-li se nezvěstným mohou jeho příslušníci, kteří dosud nežádali o vyživovací podporu, učiniti tak až do konce demobilisace. — Až dosud bylo možno tak učinit jen do 6 měsícu ode dne, kdy se rodina vojínova dozvěděla o jeho smrti nebo o jeho pohřešování. Pohříchu toto ustanovení má platit teprve od 1. dubna 1918 vstoupí-li tento zákon zatím v platnosti a nevztahuje se nazpět. — Ministr zeměbrany kromě toho ve výboru pro vyživovací příspěvky slíbil, že vydá pokyny vyživovacím komisím v tom smyslu, aby vykládaly sociálně spravedlivějším způsobem § 5., odst. 6. zákona ze 27. července 1917. Jde tu o práci nezpůsobilé příslušníky vojínů, kteří žili s nimi ve společné domácnosti. Až dosud odpíraly vyživovací komise těmto příslušníkům dvojnásobnou vyživovací podporu, když nebylo prokázáno, že žili s vojínem sami ve společné domácnosti. Na příště má býti přiznána dvojnásobná podpora „trvale" k práci nezpůsobilým příslušníkům povolaného, kteří žili s jedním nebo více povolanými ve společné domácnosti a nyní žijí úplně sami.

pracovní příkaz neplní, kdo provedení přikázané práce odpírá, kdo tvrdošíjně svou práci zanedbává, kde se vzdálí bez vědomí déle než 48 hod. ten bude trestán žalářem do 3 měsíců, s nímž může býti spojena pokuta do 10.000 K, anebo pokutou do 10.000 v opětovném případě může býti trest zvýšen na 6 měsíců žaláře a pokutu 20 tisíc K. Kdo od práce uteče, muže býti násilím donucen. Ku konci se ukládá obcím povinnost, spolupůsobiti při provádění tohoto zákona. Povinnost pracovní přestává buď výslovným usnesením celého ministerstva anebo samo sebou rok po poslední mírové smlouvě s evropskými velmocemi, s nimiž se nachází monarchie ve válečném stavu. Pro Uhry tento zákon neplatí.

NOVÁ ÚPRAVA VYŽIVOVACÍHO PŘÍSPĚVKU.

Poslanecká sněmovna přijala před Velikonocemi novou úpravu vyživovacího příspěvku. Předloha tato neodstraňuje sice všecky nepřístojnosti, ale přece jen znamená jisté zlepšení dosavadního stavu. Vyjímáme z ní některá ustanovení: 1. Vyživovací podpora má býti přiznána i rodinám gážistů, kteří dosud berou tak zv. vojenské platy a sice v onom obnosu, pokud tyto vojenské platy převyšuje. 2. Rodičům, kteří nežili se svými dětmi ve společné domácnosti má býti zvýšena podpora poskytovaná jim v míře



Moderní železárny: Huť v lothrinském průmyslovém obvodu, který co do vyspělosti technické zaujímá přední místo.



Anatolská vesnice na břehu Dardanel, kde po velkých anglicko-tureckých bojích v prvém a druhém válečném roce zavládl nyní skoro mírový klid.

SPOLEK NÁRODŮ.

V anglické dolní sněmovně podal lord Lansdowne návrh, jímž schvaluje se zásadně založení spolku států a žádá se současně zřízení mezinárod. rozhodčího soudu, který by řešil všechny sporné otázky. Lord Lansdowne prohlásil, že musejí býti splněny dvě podmínky: 1. Svaz musí býti pro každého přístupný a všecky význanmé státy musejí býti souhlasně shodnutý o účelu a cílech svazu 2. Svaz musí býti vyzbrojen prováděcí, moci která by stačila, aby zajistila bezpodmínečné provádění jeho usnesení. Ústřední mocnosti musily by náležeti svazu států; jejich členství přispělo by ku zničení pruského militarismu více než všechny jiné prostředky. Dále musejí býti ještě před koncem války uspořádány teritoriální otázky. Nálada pro vybudování svazu národů je dle Lansdowna velmi příznivá. Spojené státy, které mohou vykonávati značný hospodářský tlak na jiné země, sledují myšlenku ligy národů se zvláštním zájmem. Ani Rakousko-Uhersko s Německem nezpečovaly by se súčastniti se mezinárodní organisace, třebaže dle jejich prohlášení za jistých výhrad. Do svazu přijaté mocnosti musily by se ovšem do určitého stupně zříci suverenity, musily by totiž schváliti, aby svaz vypra-

coval sám mezinárodní zákonník o válce. Pak byla by dána materielní záruka na udržení míru. Otázku odzbrojení nelze příliš úzce spojovati s otázkou svazu národů, který by však přes to měl na otázku tu vliv. Demokracie celého světa je zatížena zbrojením. Proto by utvoření svazu národů mělo za následek odzbrojení. Lansdowne končil zdůrazněním, že svaz národů je jediný prostředek, jímž bude možno vyvarovati se opakování hrozného neštěstí, jakým je nynější válka.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ.

Dne 22. března. Příměří s Rumunskem opět prodlouženo. Západní bojiště: Ostende bylo bombardováno z mořské strany. V belgických a francouzských Flandrech potrval silný dělostřelecký boj. Jihovýchod. Arrasu až k La Fere napadli jsme anglické posice. Po silných dělostřeleckých účincích vyrazila naše pěchota v širokých úsecích k útoku a dobyla všude první nepřátelskou čáru. Mezi La Fère a Soissonsem, na obou stranách Remeše a v Champagni sesílen byl dělostřelecký boj. Úspěchy v bojích mezi Arrasem a La Fère byly v dalším útoku rozšířeny. 16.000 zajatců a 200 děl padlo do našich rukou. Němci bombardují dalekonosným dělem Paříž. V Palestině překročili Angličani řeku Jordán. V Mesopotámii znovudobyli Turci Hit. V Arabii nové boje. Německý zeppelin přeletěl Kretu a egyptské pobřeží.

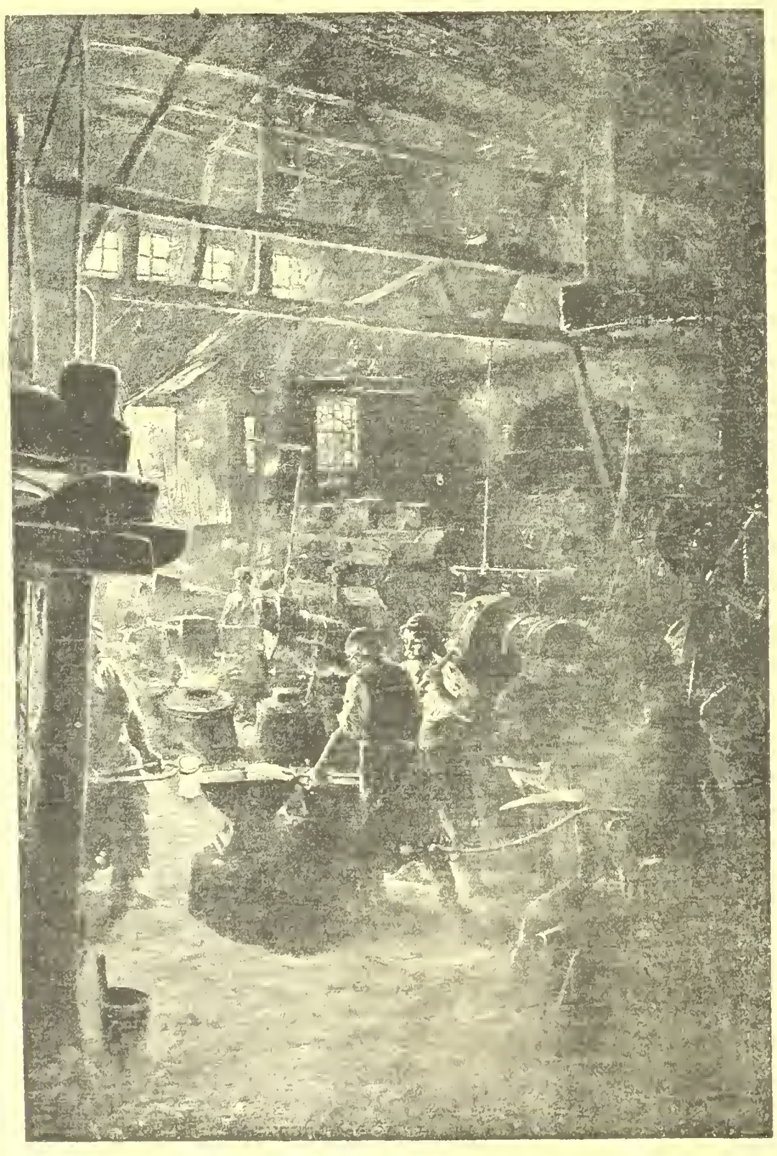
Dne 23. března. Na západě dobyto úspěchu. Za velení císaře Viléma je útočná bitva proti anglické frontě u Arrasu, Cambrai a St. Quentinu po dva dny v proudu. Divise vojenské prince Rupprechta dobyty útokem výšiny severně a severozápadně od Croisilles. Mezi Fontaines-Croisilles a Moeuvres vnikly do druhé nepřátelské posice a dobyly tam ležící osady Vaulx, Vraucort a Morchies. Silné anglické protiútoky ztroskotaly. Mezi Gonnelieu a potokem Omignonem byly obě, první posice nepřítele prolomeny. Výšiny západně od Gouzeaucourtu, Hendicourtu a Villers-Fauconu byly dobyty, v údolí potoku Gologue byly útokem dobyty Roisel a Marquaix. Rozhořčeným byl boj o výšiny u Epehy. Nepřítel byl obchvácen ze severu a jihu, musil je přenechati našemu vojsku. Mezi Epehy a Roislem pokoušeli se marně Angličané zastaviti silnými protiútoky naše vítězné postupující vojsko. Výšin severně od Vermandu bylo útokem dobyto. Stojíme před třetí nepřátelskou posicí. Pod dojmem těchto výsledků vyklidil nepřítel své posice v ohbí jihozápadně od Cambrai. Následovali jsme ho přes Demicourt, Flesquieres a Ribecourt. Jižně od Sommy prolomily divise nepřátelské linie a nezadržitelným postupem zahnaly nepřítele přes průplav Crozat na západ. První část velké bitvy ve Francii jest skončena. Vyhráli jsme bitvu u Monchy-Cambrai-St. Quentinu-La Fere. Značná část anglického vojska jest poražena. Bojujeme asi v linii severovýchodně od Bapaume-Peronne-Ham. Již druhý den bitvy mezi Scarpou a Oisou zajato bylo 25.000 Angličanů a ukořistěno 400 děl jakož i 300 kulometů.



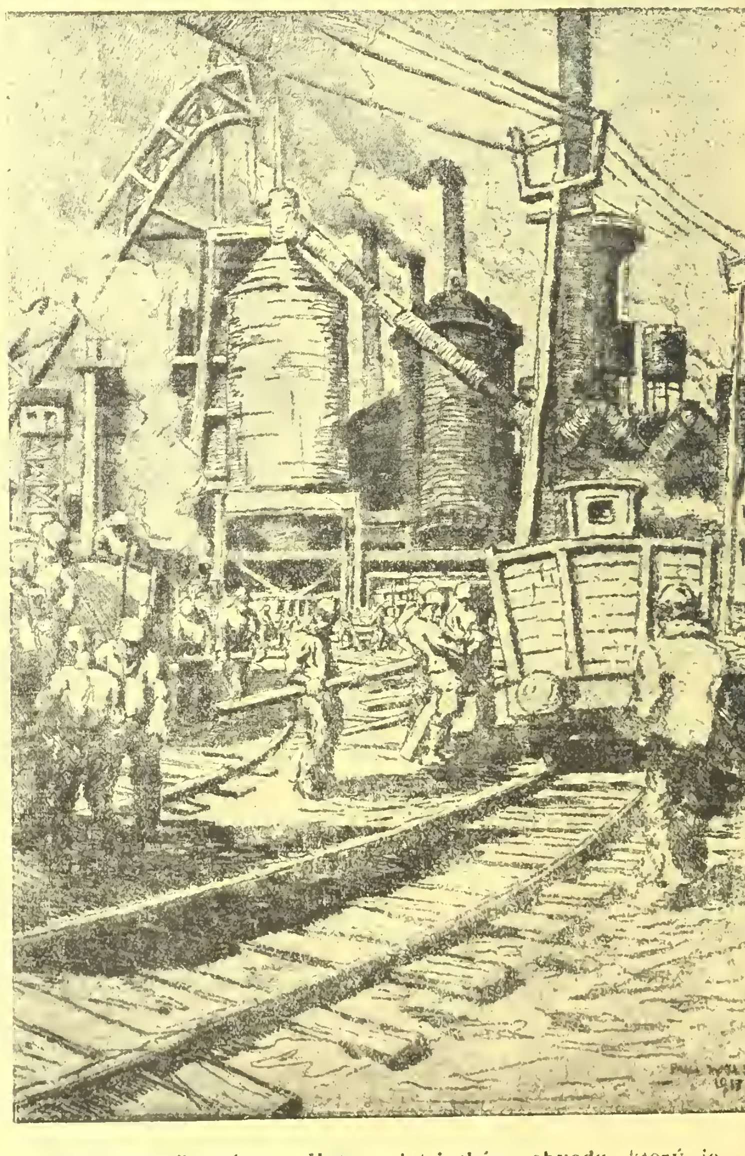
Z východní fronty, která po ruské demobilisaci a odchodu největší části německého vojska na západ, skoro odumřela: Němečtí domobranci při stavbě polní dráhy.

Dne 24. března. Anglická třetí a pátá armáda a části zálohy francouzsko-americké byly poraženy a s nejtěžšími ztrátami odraženy na Bapaume-Bouchavesnes za Sommu mezi Peronne a Ham, jakož i na Chauny. Armáda generála Belowa vzala útokem výšinu Monchy a přenesla útok dál na jih a přes Wancourt a Henin na západ. Severovýchodně Bapaume bojuje se o třetí nepřátelskou posici. Mezi Mannacourtem a Peronne vynutilo si německé vojsko přechod přes úsek Tortille a stojí na bitevním poli sommské bitvy. Peronne padlo. Jiné divise pronikly dále jižně až k Sommě. Ham padl v rozhořčeném boji do rukou vítězů. Anglické zálohy, které se proti nám vrhly v zoufalém protiútoku, vykrvácely. Sbory generála Weberna, šl. Conty a šl. Gayla překročily po tuhém boji kanál Crozatský. Vojska všech německých kmenů dala k docílení tohoto obrovského úspěchu své nejlepší. Útočný duch pěchoty byl nepřekonatelný. Kořist stoupla na 30.000 zajatců a 600 děl. Němci překročili řeku Sommu. Obrovský zápas o Bapaume. Boj na čáře Le Trensley-Combles-Maurepas. Mezi Peronne a Hamem byla Somma na četných místech v útoku překročena. Mezi Sommou a Oisou jsou naše sbory v boji na postupu. Chauny dobyty. Angličané pálí na svém ústupu francouzské vesnice a města.

Dne 25. dubna. Na západě nemohly žádné nepřátelské protiútoky zadržet postup našeho vítězného spojence. Korunní princ Rupprecht Bavorský s armádami generála šl. Belova a šl. Marvitze porazil znovu nepřítele v obrovském zápasu u Bapaume. Kdežto sbory generálů šl. Borneho, šl. Lindequista a Kühneho v rozhořčeném boji prorazily silné posice nepřítele severovýchodně Bapaume, porazilo na východě a jihovýchodě vojsko generálů Grünerta a Staaba nepřítele a zatlačilo jej přes Ytres a Saily zpět. Také večer ustupoval poražený nepřítel zpět západním směrem. V nočním boji padlo Bapaume do rukou vítězů. Tuhé boje rozpoutaly se o Combles a výšiny, dál na západ ležící. Nepřítel byl poražen. Stojíme severně Sommy uprostřed bitevního pole bitvy sommské. Německý korunní princ s armádou generála Hutiera, vynutil pod Hamem přechod přes Sommu. Nesle, Chauny dobyty. Pokračujeme v bombardování Paříže dalekonosným dělem. Obrovská kořist, která od 21. března zůstala v našich rukou, nedá se dosud přehlédnouti. Napočteno bylo 45.000 za-



Železárny v minulosti: Stará kovárna na Krušných Horách. Ukazuje, jak primitivní byly tehdejší pomůcky výrobní.



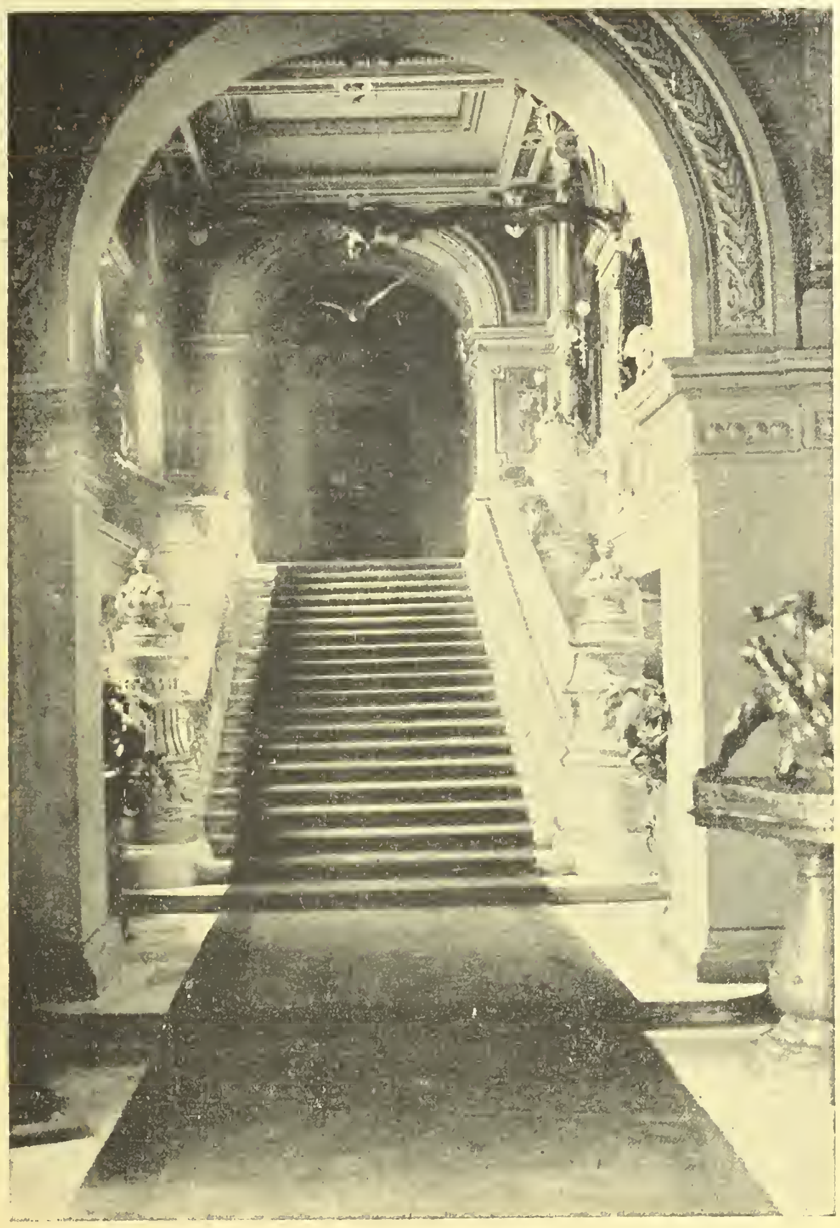
Moderní železárny: Hut v lotrinském obvodu, který je nejcennějším klenotem celé země.

jatců a přes 600 děl, tisíce strojních pušek, obrovské zásoby munice a nářadí, velké zásoby potravin a oděvu.

Dne 26. března. V pokračování velké bitvy ve Francii dobylo vojsko německé nové úspěchy. Anglické divise, přivedené z Flander a z Italie a Francouzi vrhli se proti nám v zoufalých útocích. Byli odraženi. Armády generála šl. Belova a šl. Marvitze v urputném, střídavém boji definitivně uhájily Ervillers a v postupu na Achiet le Grand dobyly vesnice Bihucourt, Biefvilers a Grevilliers. Dále zmocnily se Irles a Miraumontu a překročily tu Ancru. Z Albertu byly přivedeny nové anglické síly, které útočily na široké frontě. V rozhořčených bojích byl nepřítel odražen. Překročili jsme silnici Bapaume-Albert u Courcelete a Pozieres. Jižně Peronny vynutil generál Hoffmann přechod přes Sommu a dobyl výšinu Maisonettu, o kterou v sommské bitvě roku 1916 urputně se bojovalo, dále vesnice Biaches a Barleux. Silné francouzské protiútoky vykrvácely před naší čárou. Armáda generála šl. Hutiera odrazila v tuhých bojích nepřítele u Marchelepotu a Hattencourtu přes dráhu Peronne-Roye. Francouzům a Angličanům vyrván tuze hájený Etalon. Francouzské divise, vedené z Noyonu byly poraženy u Freniches a Bethencourtu. Busy byly dobyty. Stojíme na výšinách severně Noyonu. V pronásledování překročili jsme na četných místech naše staré posice před bitvou na Sommě v roce 1916. Stojíme před Albertem. Linons, Roye a Nyon dobyty.

Dne 27. března. Boje na západě pokračují. Opět pokoušeli se nepřátelé zálohy zastaviti německý postup. Čára jejich prolomena, nepřítel donucen k ústupu. Severně a jižně Albertu vynucen přechod přes Ancru. Večer padl Albert. Kořist roste. Soukromé zprávy ohlašují příchod velkých posil francouzských a anglických na bojiště. Očekávají se nové urputné boje před Amiens. Bombardování Paříže pokračuje. Nad městem uvalen zostřený stav obležení. Z ostatních bojišť se sděluje: Zvýšená dělostřelecká akce na italské frontě. — Na Kavkazu obsadili Turci opět Olti.

Dne 28. března. Německý útok pokračuje. Němci dobyli Montdidier a pronikli 60 km hluboko do nepřátelských posic.



Schodiště rumunskéhko královského zámku v Cotroceni, kde se koná mírová konference s Rumunskem.

SMĚS.

Velikonoční prázdniny. Parlament nezasedá, teprve v druhém týdnu po velikonocích se výbory. Za to brzo po svátcích svolány budou delegace, kterým zahraniční ministr hrabě Czernin podá v prvé řadě zprávu o výsledku mírového vyjednávání s Rumunskem.

Trocký se smířil se čtyřdohodou. Bolševická vláda jak se zdá hledá mír s ostatními ruskými stranami a také se smiřuje se čtyřdohodou. Důkazem toho je příjezd anglické a francouzské, jakož i americké vojenské komise do Moskvy, návrat diplomatického sboru čtyřdohodového z Finska do Petrohradu a cesta Trockého v průvodu anglických a amerických štábních důstojníků na Sibíř. Trocký pokračuje také v organisaci nové ruské armády, kterou nazývá armádou „Červenou", a která bude čítati milion vojáků. Organisace činí pokroky.

Ruská demobilisace. Z Petrohradu oznamuje Havas, že demobilisaci ruskou třeba považovati za skončenou. Koncem minulého týdne byly rozpuštěny poslední vojen. svazy. Jinak je nesnadno utvořiti si ze zpráv velmi kusých obraz o vnitřních poměrech Ruska. Strana kadetů odevzdala francouzskému generálnímu konsulovi v Moskvě protest proti míru s Německem, jejž ruský národ, jak uvedla, nikdy neschválí. — Prohlášení, kterým americké vyslanectví zaujalo své stanovisko k ratifikaci mírové smlouvy, vyvolalo německou odezvu. Vláda německá zaslala vládě ruské telegram, kde vyslovuje očekávání, že nenechá americké prohlášení, které je vlastně veřejnou výzvou obnovení války proti Německu, bez odpovědi.

Drahotní přídavek státním zaměstnancům bude vyplacen první dny v dubnu. Příslušné návrhy jsou již vypracovány. Přídavky budou dle listopadového návrhu rozděleny na pět stupnic v první jsou zaměstnanci svobodní, v druhé ženatí bezdětní, v třetí ženatí, kteří mají jedno nebo dvě děti, ve čtvrté ženatí s třemi nebo čyřmi dětmi nebo ovdovělí se čtyřmi a pěti dětmi, v páté ženatí s více než čtyřmi dětmi, případně ovdovělí s více než pěti dětmi. Výše přídavku pohybovala se loni mezi 180—1250 K.

Strana pořádku v Rusku. Ve větších městech v Rusku občan. strany, jakož i soc.

ulehla padla jí Marcela se slzami v očích kolem krku a smějíc se a plačíc zároveň svěřila jí své tajemství. Slíbila sice Rohanovi, že zatím o všem pomlčí, leč nemohla déle snésti pátravé, obavyplné pohledy matčiny. Ta však nebyla vyznáním příliš překvapena, ale ani potěšena, poněvadž bratranec Rohan nezdál se jí býti vhodným mužem pro jedinou její dceru. Byl příliš výstředním a odvážným, málo zbožným, zřídka kdy chodil do kostela a byl přes příliš pilným žákem hrozného Arfolla, než aby byl vyhovoval staromodním jejím požadavkům. Jak často již k vůli němu litovala svoji sestru! Jeho tělesná krása a síla, jeho vrozená dobrosrdečnost se jí sice velmi zamlouvaly a měla ho z těchto důvodů i ráda, leč její náhledy se s jeho velmi lišily a vždycky se obávala, že hoch zabloudí na scestí.

Již po delší dobu pozorovala ve smutné předtuše, že Rohan věnuje její dceři větší pozornost, než to bývá u příbuzných zvykem. Nepropásl ani jediné příležitosti, aby nepřekvapil Marcelu nějakým dárkem jak to právě dívky mají rády; leč dobrá stařenka stále se utěšovala, že jsou oba ještě velmi mladí, než aby se vážně zamilovali, a hle, bůžek lásky vyvedl náhle čtveráctví.

Matka i dcera se příliš milovaly a proto i brzy dohodly. Matka slíbila, že zatím zavře obě oči a nikomu se o tom nezmíní. Ani desátník, ani bratři, neměli o ničem zvěděti. Rohan měl býti, tak jako dříve, považován za blízkého příbuzného a ani matce nemělo se tajemství svěřiti. Marcela pak slíbila, že nebude na Rohanovi požadovati žádných slibů a že se bude vyhýbati delších vycházek s ním, zkrátka, že se bude chovati tak, že z toho nevzniknou ani další podezření, ani klepy.

V nejhlubším nitru cítila se vdova zraněnou samostatným činem zamilovaných. V Bretani nebylo zvykem, aby se mladík osobně a přímo o svoji nevěstu ucházel. Rohan měl k desátníkovi poslati důvěrníka, který by přednesl jeho přání a

po dvě plné hodiny nepromluvila ani slova a kouká jako bezduchá, brzy tam, brzy onam, zrovna tak jako bláznivá Johanka z vesnice."

Marcela se prudce zarděla, leč neodpověděla.

„Snad viděla Korigana?" zažertoval Gildas.

„Bůh a všichni svatí ji před tím ochraňujtež," zvolala vdova, křižujíc se chvatně. „Korigan" je Bretoňci považován za zlého ducha; komu se zjeví, toho obyčejně stihne neštěstí, ba mnohdy i smrt.

„Nesmysl!" vyhrkla náhle Marcela.

„Je dnes skutečně bledší než jindy. Málo jí a mnoho se nadělá. Neválí se tak jako vy, hoši. Dva páry ženských paží musí se věru notně oháněti, aby zastaly všechnu práci v tak veliké domácnosti, jako je naše," hájila Dervalová Marcelu.

Dívka vzhlédla vděčně k matce, které tento pohled stačil, aby rázem uhodla její tajemství.

„To je všechno pěkné," chopil se slova Jannic „leč myslím, že není třeba, aby Marcela uklízela též u brány svatého Gilda."

Marcela se zachvěla, upustivši málem mísu, kterou v ruce držela a vrhnuvši na svého bratra, který jí zlomyslně kynul, ne právě přátelský pohled.

„Co tím myslíš, hochu?" tázala se matka.

„Je to holomek a mělo by se mu řádně napráskati", vysvětlovalo rozzlobené děvče.

„Jen to zkus, mám dosti široká záda," vysmíval se jí mladý obr. „A ty se jí optej maminko, prala-li prádlo u brány svatého Gilda. Řekne-li, že ne, tak ať ti poví, čím se tam dnes tak dlouho bavila."

Matka vzhlédla zpytavě k Marcele, která dosud uklízela stůl, neodpovídajíc.

„Byla jsi tam dnes, dítě?" tázala se stařena konečně.

„Ano maminko," zněla rychlá odpověď.

„Je tam daleko; proč jsi tam šla, dítě?"

revol. chtějí zřídit novou stranu, jež se nazývá strana pořádku a jež zahájí boj proti bolševikum. „Náš Věk" oznamuje, že se tam konala konference všech protibolševických státníků a politiků. Súčastnilo se ji asi 4000 osob, mezi nimi i Miljukov. Rodzianko, Alexejev a Trubecký. Bylo usneseno svrhnout vládu sovětů a zřídit koaliční ministerstvo, jež by uvedlo zemi do pořádku.

Většina srbské skupštiny pro mír. „Times" sdělují, že v srbské skupštině potírají se ostře válečná a mírová strana, kterážto má však většinu a přeje si, aby hledaly se cesty k brzkému míru mezi Srbském a čtyřspolkem. Pasič neodvažuje se vládnout proti této většině. Má se za to, že král ponechá Pasičovi do jisté míry volnou ruku, aby vystrčil mírová tykadla.

Německo uznalo Litvu za „nezávislý" stát. Poselstvo litevské národní rady dos tavilo se do Berlína k říšskému kancléři, aby si vyprosilo jménem litevského národa uznání samostatnosti litevského státu německou vládou. Na to dal říšský kancléř následující odpověď a to také jménem a na rozkaz císařův: Ježto litevská zemská rada prohlásila jako uznané zastupitelstvo litevského národa vybudování Litvy jako nezávislého. s německou říši věčnou, pevnou spojeneckou páskon spojeného státu a k znovuzřízení tohoto státu vyprosila si ochranu a pomoc německé říše. uznává se Litva jménem německé říše jako svobodný a nezávislý stát. Německá říše jest ochotna poskytnouti litevskému státu vyprošenou ochranu a pomoc při znovuzřízení.

Ofensiva na všech frontách? Pařížský „Temps praví, že výsledky londýnských porad budou v brzku patrny na všech frontách spojenců. Listy upozorňují také na to, že francouzská sněmovna má být odročena až do polovice května, z čehož lze soudit na to, že očekávané boje na západě budou hrozné a úporné.

Česká armáda pro vítězství nebo smrt. Němečtí poslanci sháněji kde jaký klep a každá zpráva, již mohou proti Čechům použíti, je jim vítanou. Tak v dotazu poslanců Wedry, Schürffa a soudr. se m. j. praví: Američané československého původu vysílají dobrovolníky do Francie, aby vytvořili československou armádu, známou pode jménem: „Armáda vítězství nebo smrti". Tato armáda bude s Američany a jinými spojenci bojovati proti německé a rakousko-uherské autokracii a za svět demokracie a sebeurčení národů, jak bylo prohlášeno presidentem Wilsonem. Oznamuje se, že sta Čechoslováků každým použitelným parníkem opouští Spojené Státy, aby posílili své krajany ve Francii, kde shromážděna jest již armáda 120.000 Čechoslováků.



Republika Sibiř: Krásný chrám „Woskresenski" v městě Omsku, kde mnozí naši krajané prožívají trpké dny svého zajetí.

Princ Walesský ve sněmovně lordů. Tyto dny účastnil se princ Walles-ský po prvé sezení lordů. Jeho uvedení bylo provedeno téměř středověkou ceremonii. Poslední toho druhu byla konána před 55tilety. Všichni pairové oděni byli šarlatově rudými plášti s hermelínovou podšívkou. Vévoda z Beaufortu a vévoda Somerfetský byli při skládání přísahy kmotry přincovými. Po obřadech podal budoucí anglický král lord — kancléři ruku a účastnil se na to ve své khaki-uniformě oděn schůze lordů.

Palestýnský amulet. Obrazové oddělení královského musea berlínského získalo amulet pocházející z časného středověku. jehož původ dlužno hledati v Sinai, který prý mnohé záhady ikonografické objasňuje. Na přední straně je vyobrazen Kristus jako jezdec, co vítěz nad zlým, jež je representováno ženou. Na zádní straně je poprsí Kristovo s pochodní, které nám připomíná antické srovnávání Krista a slunce. Toto syrské dílo je charakteristické pro synkretistické proudy středověku v Orientě a objasňuje plnou měrou sloup Helio-Kristův v Byzanci, který dal jak známo postaviti Konstantin Veliký.

Mnohostranný herec. V jistých Švýcarských novinách objevil se nedávno následující inserát: „Dobře honorované, pokud možno zajímavé byť by i namahavé zaměstnání hledá známý herec bernského městského divadla. od prvního května 1918. Uchazeč je příjemného zevnějšku, humoristického, ba akademického vzdělání, vyzná se dobře v hudbě, jízdě na koni, v řízení auta a motorového kola a byl dosud v následujících zaměstnáních platně činným: Co elektrotechnik, kočí, šofér, pianista, učitel řečí, cestovatel, kuchař, sluha, artista, společník průvodce při cestování, detektiv, sklepník, posluha a v jiných rozčilujících a dobrodružných zaměstnáních, což neznamená, že by snad nechtěl své znalosti v obcování s lidmi i zvířaty dále rozšířit. — Chudák. —

□ □ □

„Chtěla jsem na pobřeží nasbírati něco chaluh; náhle mi napadlo, že jsem již dlouho nebyla u „veliké brány" a „Gildovy propasti". Poněvadž byl právě odliv, šla jsem se tam podívati; příliv mne však překvapil; stálo mě to mnoho práce, abych se zase šťastně dostala na břeh."

„Zdá se, dítě, že přes příliš miluješ nebezpečná místa," poznamenala matka nedůvěřivě. „Může se ti snadno státi, že při tom zahyneš, jako tvůj otec. Dívka se má zdržovati doma a ne se na pobřeží potulovati. Žiji již padesát let v Kromlaix a viděla jsem „velikou bránu" jen jedinkrát a to tehdy, když jsme si tam kdysi za pohnutých dnů v člnu vyjeli na mši, která tam byla sloužena.". Za hovoru točila stará Dervalová pilně kolovrátkem, neboť náležela k oněm, kteří ani minutu nedovedou prozaháleti.

„Budu ti maminko vypravovati, co jsem dnes viděl," pravil Jannic, pozvedaje a protahuje se. „Když jsme se vraceli z lovu zahnal nás příliv do blízkosti „svatého Gilda", když tu náhle zvolal Michal Grallon, který má skoro sokolí zrak: „Hleďte jen, hleďte!" Vzhlédli jsme všichni ku bráně, leč byli jsme ještě velmi vzdáleni, abychom mohli rozpoznati tváře, vzdor tomu však zpozorovali jsme jakéhos rybáře, brodícího se až po prsa ve vodě a nesoucího ženu. Příliv byl neobyčejně silný a nesl ji kolem brány až ku břehu. — Pohleď přece na mne Marcelo! — Pak políbil onen rybář dívku a ona zase jeho; více jsem neviděl, protože proud zahnal náš člun zatím za roh."

Obě dvojčata se vesele zařehtala, pomrkujíce na Marcelu. Zůstala však klidnou, trhala rameny a dělala lhostejnou. Jannic, pobouřen jejím chováním, obrátil se prudce k matce: „Tak se jí přece optej, maminko, byla-li sama u brány svatého Gilda."

Aniž by vyčkala otázky, odvětila Marcela, vzdorujíc pevně pátravému pohledu matčinu: „Ne, měla jsem průvodce. Vy-

slechni mě jen maminko! Jannic jest hloupý, zelený mladík a vidí strašidla tam, kde jiní nepozorují pranic zvláštního. Setkala jsem se na břehu s kamarádem, který mě provázel až k „veliké bráně". Sama bych se tam jistě nebyla odvážila; tam mne zcela neočekávaně překvapil příliv a on mne proto na svých silných pažích vynesl branou až na břeh, a tak se stalo to, co hloupý Jannic viděl — políbila jsem ho z vděčnosti za to. Vždyť to byl pouze bratranec Rohan, a bez jeho pomoci maminko byla by si jistě ztratila svoji dceru! Voda mu sahala až k ústům — jakž bych se byla probrodila?"

Bratři se Jannicovi hlučně smáli. Vždyť Marcelino přátelství s bratrancem bylo známo matce i strýci; náležeť Rohan jaksi k nejužší přízni! Jen stařenin zrak byl vážný.

„To není pravda!" zlobil se Jannic, vida že byl pokořen a zahanben. „Když jsem šel po silnici, spatřil jsem Rohana v společnosti našeho faráře a mistra Arfolla, a když jsem došel domů, nezastihl jsem tu ještě Marcelu. A pak — rybář, který ji nesl — a to je pravda a mohu na to přísahat — nebyl mnohem větší než já, a také ji mnohem více tiskl k sobě, objímaje ji časem. Nebyl to tudíž ani Rohan Gwenfern ani jiný příbuzný."

„Ať to byl kdokoli", přerušila ho matka přísně, „chraniž mě Bohorodička, aby Marcela, nebo jiné moje dítě lhalo. Ať to byl Rohan, či někdo jiný, neměla jsi se pouštěti tak daleko, dceruško. Není to vhodné místo pro mladé děvče, ba ani pro tak odvážné hochy, jako Rohan, kteří lehkomyslně vysazují svůj život v nebezpečí. Všem je známo, že „kathedrála" byla svatým Gildem prokleta a že ji nyní obývají jen zloduchové: duše mnichů a jeptišek, kteří se zpronevěřili svatému Kříži, tam straší. Také syn mojí sestry nečiní dobře, odvažuje-li se v ta-to místa. Ostatně jest již pozdě, jděte spáti, hoši. Pojď, Marcelo, i my půjdeme nahoru."

Sotva že vešli do čisté světničky v podkroví a matka



V roztržitosti.

„A slyšel jste, že profesora Buclíka obžalovali z pytláctví?"

„Ano, ano — on totiž v roztržitosti napsal na pařezu své jméno a celou svoji adresu, hajný to našel a udal ho.

*

Novodobé.

„Musí se tu platiti lázeňská taxa?"

„Lázeňská ne, ale šplhací, protože ta hora patří panu hotelierovi."

*

Vždy týž.

„To je děsný nadutec, ten Masarzik! Měl jste ho jen vidět při posledním líčení, jak se roztahoval na široko na lavici obžalovaných!"

*

Na svatbě zbohatlíkovy dcery.

Host k jinému: „A proč pak hraji nyní fanfáry?"

„To nevíte? Teď se ve vedlejším sále vyplácí panu ženichovi věno."

*

Nabídka.

Žebrák (kterému chutnal oběd, jejž obdržel co almužnu): „Prosím vás milostpaní, nedala byste mi ještě porcičku? Já vám ji s radostí zaplatím!"

*

V roztržitosti.

Paní (dívajíc se starostlivě na otevřená okna): „Tak, teď půjdu do města a kdyby mezitím přišla bouřka — — —

Profesor-manžel: „Vím už, vím — řeknu prostě, že nejsi doma."

*

1918.

„Vy se nějak spokojeně usmíváte. Co pak se vám stalo? Vyhrál jste snad los?"

„Ale kde. (šeptem) podařilo se mi dostati, (důvěrně), ovšem že pod rukou, kilo kostí."

*

Nesouhlasí úplně.

Profesor k žákům, jež mu pomáhají do zimníku: „A proč se mi smějete za zády vy trubci, vy! Je to naprosto neslušné smáti se staršímu člověku do tváře.

*

Lákavé.

Kandidát ženitby: „Mám velmi malý příjem a potřebuji proto ženu neobyčejně spořivou."

Dohazovač (spěšně): „Ach v tomto případě vám mohu vaše blahorodí odporučiti tuto vdovu zde (ukazuje fotografii). Znal jsem dobře jejího nebožtíka muže; ten totiž zemřel hladem."

*

Podíl.

„Což se nestydíte, tři chasníci tlouci jediného?"

„Jaké pak stydění. Řekl nám, že se u Michálků snadně dá nabrati brambor, že mu ale za to musíme dáti určitý podíl, že nám o tom pověděl. A tak mu teď ten podíl z toho, co jsme dostali vyplácíme."

*

Nedá se odstrašit.

Herec: „Řediteli, slyšíš ten řev?"

Ředitel: „Co se stalo?

Herec: „Je tu spousta věřitelů a chtějí s tebou mluvit."

Ředitel: „To je báječné! Pustíme je na jeviště. Hraje se právě „vzbouření utiskovaných".

*

Na vojně.

Šikovatel: „. . . . no a když bys byl na hlídce — v noci — a kdybys slyšel nějaký šustot — co bys udělal Čumbálku?"

„Zavolal bych: „Kdo tam?"

„Zcela správně: „A což kdyby se ti žádný neozval?"

„To bych musil pane šikovateli uznat, že jsem se zmýlil."

Dnešní děti.

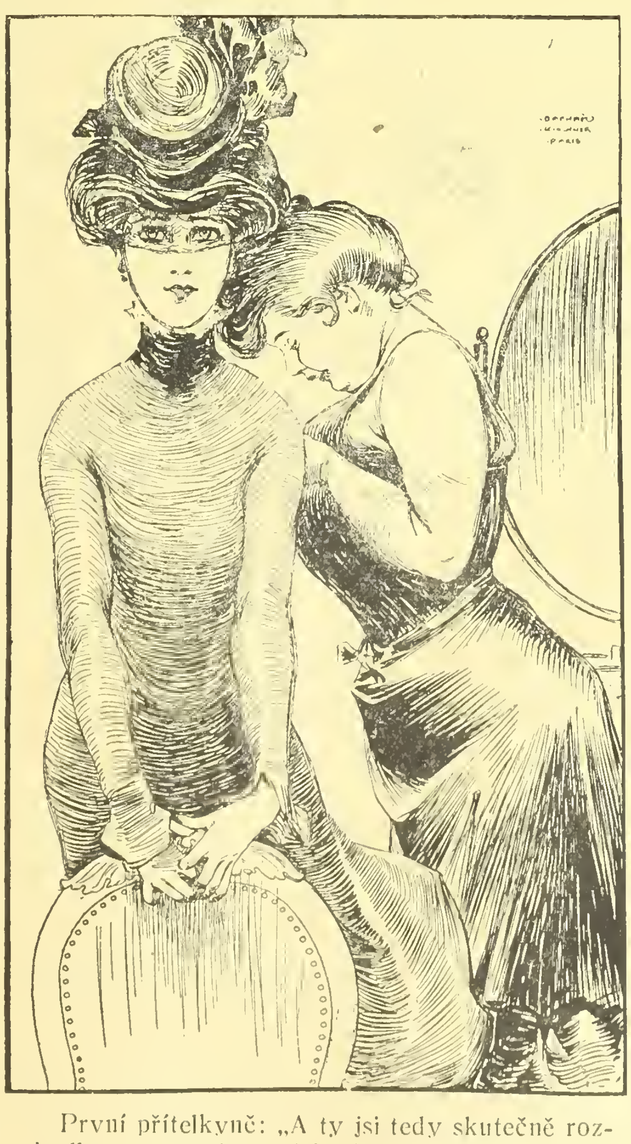


„... Čekej, přijdeš do pekla!"

„Já se pekla nebojím, Katy, když není uhlí."

*

Příčina.



První přítelkyně: „A ty jsi tedy skutečně rozhodla vystoupiti z našeho klubu? Vždyť jsi přece nejstarší členkou?"

Druhá přítelkyně: „Právě proto."

Výchova.

Matka k synáčkovi, který chytil mouchu: „Nemuč ji, nemuč ji ale pěkně ji zab!"

*

Útěcha.

Malá Mařenka k matince: „Ale nerozčiluj se k vůli mě maminko. Máš beztoho dosti zlosti s tatínkem."

*

Vhodná chvíle.

„Aha, modistka přichází a přináší asi účet. To se báječně hodí. Muž má beztoho již bolení hlavy!"

*

Žena.

„Zdá se, že jsi ve špatné náladě, Kláro!"

„Že se to jen zdá; a já myslila, že se budeš nad tím trápit."

*

V malířské škole.

Profesor k žákyním: „. . . a zvykněte si milé dámy, vždy všechno prvotřídně malovati. Se štětcem je to jako s láskou: co nesedí hned na prvý pohled, to není to pravé!"

*

Nutné čistění

Návštěva: „Aha, to jsou tedy ona dvojčata. Který pak je Maxlíček a který Alfrédek?"

Matka: „Inu tak to nerozeznám, to je musím nejdříve umýti — Maxlíček má pihy!"

*

Znavena.

Turista (oddychujíc): „Až do výše tisíce metrů mě ta sakulentská blecha pronásledovala teď se mi konečně zdá, že se unavila!"

*

Všestrannost.

„Jak pak se daří Kumrlíkovi?"

„Brilantně! Je majitelem velké vinárny a ústavu pro léčení pijáků."

*

Jednoduchá věc.

„Ve vašem pokoji je tak málo místa, že se člověk sotva kolem stolu protlačí."

„Inu ano — my v takovém případě lezeme vždy přes něj."

*

Pozoruhodné protiklady.

Student (k ponocnému): „Milý pane, nejsem opilý, žádám vás, abyste mě považoval za střízlivého."

*

Ach tak.

„Proč pak váš spolek při posledních slavnostech měl prapor v obalu? Vždyť bylo krásné počasí."

„Inu víte — voni mu jeho zlacený prapor zafendovali."

*

Diplomat.

„Za jeden polibek od vás, slečno dal bych polovinu svého života!"

„A proč jen polovinu?"

„Abych se mohl po celou druhou polovinu svého žití těšit a radovat z toho, že jste mě políbila."

*

Na svatební cestě.

„V tomto rozkošném městečku vystoupíme, že ano?"

„Je mi to lhostejno, Pavle, ale teď jsme zrovna tak pěkně sami v kupé . . . Mohli bychom jeti dále!"

*

Nepřímý výdaj

Sklepnice: „Tak, co pane Vočunílek, přejete si také jednoho slanečka?"

Pan Vočunílek: „Děkuji slečno, je mi příliš drahým."

Sklepnice: „Ale vždyť stojí jen 30 haléřů."

Pan Vočunílek: „Jó — ale tři piva co po něm vypiju ty jsou po 1.20 K."

Žádejte všude ve veřejných místnostech „Víd. Illustr. Noviny"!

Výtečné fotostroje



zvláště do pole se světelnou optikou.

Rychlofotografické stroje a potřeby. **Komory pro začátečníky** s přípravami a návodem: K 3·20, 4·20 a 6·80.

Komory sklopné 6×9 K 12·— 9×12 K 15·—. Stroje Luxusní až do K 900·—.

Desky, prohlednice a přípravy vždy na skladě

E. Birnbaum, fotozávody. Rumburk 55, Čechy.

Vyznamenán c. k. rakouskou státní medailí.

Specialita **Specialita**

Nahražka za čaj i rum: „Rumodor". Nahražka citronů „Helziterin". Objednejte přímo u výrobce

Zigmunda Altbacha, Vídeň VI., Kasernengasse č. 22

Telegramy adresujte: Továrna likérů Vídeň VI.

Telefon 4135. Požádejte o ceník.

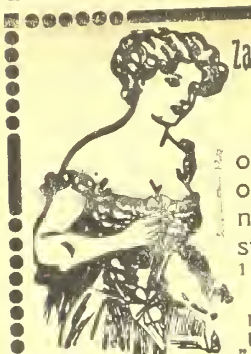
Spedice rychle vyřizuji a povozy lacině propůjčuji: ALTBACH & LANGER, VÍDEŇ VI., Kaserngasse 24. Telefon 4135. Telefon 4135.

Nejlacinější noclehy

Vídeň II., Novaragasse č. 45

1858 (blíže Pratersternu).

Čisté postele pro pány po K —·60, —·80 a 1·—. - Pokoj s dvěma lůžky K 2·40.



Zaručený výsledek neb peníze zpět!

Krásné plné

POPRSÍ

obdržíte při užívání cremu od Dr. Rixe. Zaručeně neškodného pro každé stáří. Rychlý a jistý výsledek

1 tuba na zkoušku K 5·— velká tuba dostačitelná k výsledku K 10·—

Zásilka posílána diskrétně proti placení předem.

„NOVITAS" zasílatelský obchod IV, Ústí nad Labem, Čechy.

Krása a štěstí.

Dlouholetým bádáním v oboru pěstování tělesné krásy podařilo se zjistiti konečně úplně novou a osvědčující se methodu. Příživníci, vyrážky všeho druhu, vrásky, červeň nosu neb rudé skvrny lícní dají se v několika málo dnech odstraniti a obličej, dokonce i starších dám nabude opět původní své mladistvé svěžesti a růžového nádechu. Účinek je překvapující a věhlasní lékaři podali v tom ohledu odporučující dobrozdání! Došlo nás již na tisíce poděkování! Po zaslání poštovného sdělím každému s radostí bližší.

Dopište proto ihned:

L. DECKER, Vídeň 56. Pošt. schránka 19. od. 7.



Každá paní

čte můj velmi zajímavý spis

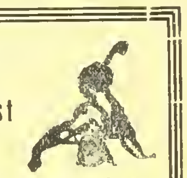
„Moderní ošetřování poprsí"

Zcela bezplatný.

Okamžitá rada při slabosti a při nouzi o plnost. pište okamžitě na adresu:

Ida Krause-ová Prešpurk Schanzstrasse 2. Odd. 37. Ulry

Nepříjemné chloupky



v obličeji i na těle odstraníte bez bolest i s kořínkem!

mým chloupky odstraňujícím prostředkem „Rapidenth". Místa, na nichž chloupky se tvoří odumřou, takže chloupky více růsti nemohou. Žádné svrbění kůže, mnohem lepší, než elektrolysa. Žádný prášek. Od Dr. Clasena a Dr. Ergusa odporučeno. Cena K 6.80. Zasílá diskretně proti dobírce

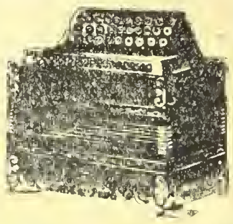
salon J. Oswald, Vídeň XIII., Penzingerstrasse 50, odd. 13. 2057

Obchodní hodiny od 9—12 a od 2—6.

Oslnivě krásný obličej

s mladistvou pletí si udrží paní a dívky až do pozdního stáří jen používáním mého tisíckráte vyzkoušeného receptu. **Všechny nečistoty kůže**, jako pihy, vřídky, játrové skvrny **zmizí!** Zasílám každému na požádání když mi pošle známku na odpověď opis toho receptu zcela **zdarma!** Pište ihned na adresu **Fr. Menschik, Vídeň 62. Fach 1. Oddělení 30.** 1997

Rozšiřujte a předplácejte Vídeňské Illustrované Noviny!



Velký výběr

všech nudebních nastrojů, jako gramofonů, harmonik, houslí, louten, kytar, citer, mandolin, křídlovek, klarinetů atd. — Velmi levné ceny. — Ceník zdarma. 1958



G. Stiastny, Vídeň XVII., Kalvarienberggasse čís. 36

Krysy a myši

SMRT



lze úplně vyhubiti „Krysomorem". Nesvědčí-li se, vrátíme peníze. Došlo nás na sta děkovných přípisů. Cena K 3.50, 3 krabičky K 8.—. Stínky, vši, blechy a rusy zničíte i se zárodky nejradikalněji naším prostředkem „Thiera" zvaným. Cena K 2.50, 3 lahvičky K 6.—. K tomu prášek proti nečistému hmyzu K 2.—.

Kemény, Košice (Kassa) Pošt. schr. 12/Z-44

Podporujte „Komenského"!

Proč se tak blaženě usmíváte?

? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ?

Protože používám výhodné a levné inserce

Vídeňských Illustrovaných Novin

a mám tak veliký úspěch, že nemohu ani postačiti stále stoupající počet kupujících ani při nejlepší vůli uspokojiti!

Kdo inseruje, prodává!!

Každý si může svoje správky sám zhotoviti.



Moje ruční šídlo „Lumax", sešívá snadně jako šicí stroj. Nejdůchapinější vynález, aby si mohl každý sám záplatovati kožené věci, porouchanou obuv, koňské postroje, kožešiny, koberce, vozní plachty, stanové látky, písť, cyklistické pláště, měchy, a plátěné a jiné, silné látky. Výhodné pro řemeslníky, rolníky a vojíny. Klenot pro milovníky sportu. Pevná konstrukce a hravá manipulace. Záruka za upotřebitelnost, překonává všechny konkurenční výrobky: mnoho pochvalných uznání. Cena kompletního šicího šídla s nití, čtyřmi různými jehlami a návodem používání obnáší 1 kus K 4·—, 2 kusy K 7·50, 3 kusy 11 korun 5 kusů korun 18·—. Zasílá při předem zaslaného obnosu vyplaceně, při dobírce porto zvlášť, do pole jen po zaplacení předem.

JOSEF PELZ, OPAVA 185 Olmützerstrasse 10.

Prodavači se hledají. 2044

Tiskopisy všeho druhu

ve vkusné úpravě, v čase nejkratším a v cenách nejlevnějších, nabízí knihtiskárna

Hrazdira a spol., Vídeň X.

Eugengasse 22. **Eugengasse 22.**

Živnostenská banka filiálka ve Vídni

= I. okres = Herreng 12.

SMĚNÁRNY VE VÍDNI:

I., Herrengasse 12. I., Graben 15. II. Praterstrasse 24. III., Landstr. Hauptstr. 88. IV., Favoritenstrasse 4. V., Margaretenstrasse 71 VI., Gumpendorferstr. 100. VII., Mariahilferstrasse 84 VIII., Josefstädterstr. 103. IX., Porzellangasse 9. X., Favoritenstrasse 95. XII., Meidlinger Hauptstrasse 15. XX., Am Spitz 15.

Vklady na knížky $3\frac{1}{2}\%$

Akciový kapitál K 80,000.000·—. Reservní fondy přes K 23,000.000·—.

FILIÁLKY:

Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Hradec Králové, Jihlava, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Olomouc, Moravská Ostrava, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, a Terst s expositurou v Gradu a Opatii.

Centrála v Praze založena r. 1868.

Majitel: Družstvo „Vídeňské illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejí. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje. —
Rukopisy se nevracejí.
Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 15.

Jednotlivá čísla 40 hal.
Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.
Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.
Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.
Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 11. DUBNA 1918.

Japonští zajatci z bojů o Oděsu.

V okolí Oděsy, která má rakouského velitele odehrávají se v poslední době nové boje, s bolševickými četami, které jsou stále zatlačovány na východ.



V německých ofensivních operacích nastala přestávka. — Angličani a Francouzi podnikají na celé bitevní frontě zoufalé protiútoky. — Čeká se nový německý útok. — Americké vojsko stojí v bitevní čáře. — Bombardování Paříže pokračuje.

BITVA NA ZÁPADĚ A MIR.

Ohromný zápas na západní frontě pokračuje. Tisíce děl chrlí i nadále železo a oheň, tisíce lidských životů přichází denně na zmar, tisíce nových mrzáků odváží se do zázemí. A přece nelze dosud dohadnouti konce gigantické této bitvy, ani její definitivní výsledek. Němci sice v prvním období své ofensivy dobyli cenných úspěchů. Dobyli celé území Sommy s městy Bapaume, Peronnou, Roye a Noyon, dobyli tuto poušť za 3—4 dny, kdežto Angličani k jejímu dobytí potřebovali několik týdnů. Němci postoupili také na Scarpě, přenesly boj až k Arrasu, dobyli dále Montdidier a ocitli se na územích, která dosud válečnou furií zůstala ušetřena. Postoupili blíže u Amiens a bombardováním Paříže dalekonosnými děly způsobili v hlavním městě francouzské republiky veliký zmatek. Leč tyto všecky německé úspěchy nepřinesly průlom západní fronty, nemohly donutiti Francii ke kapitulaci. A jak všecky okolnosti nasvědčují ani pád Paříže, a Calais, nepřinesl by němec. armádám žádné, druhé vydání míru Brestu Litevského. Čtyřdohoda právě po nových německých úspěších prohlašuje, že se nepodrobí a ve válce bude pokračovati. Francouzská a anglická vláda učinily již také opatření pro případ nezbytného vyklizení Paříže a Calais a z Anglie a Ameriky ozývají se hlasy, že ani porážka Francie nepřinese konec války a německý mír. Správně napsala v nedávných dnech vídeňská „Arbeiterzeitung", že ani největší Hindenburgovo vítězství ani úplná francouzská kapitulace dle ruského vzoru, nepřinese mír, o kterém sní všeněmečtí mluvkové, kteří v zázemí už zase dělají novou mapu Evropy a diktují čtyřdohodě. Mír nevynutí meč, dodal citovaný list, západní moci nepodrobí se diktátu, jen mír dorozumění může učiniti konec dnešní nesnesitelné situaci.



Z Dardanelské úžiny: Potopené nepřátelské parníky a plachetní lodi v Dardanelách.

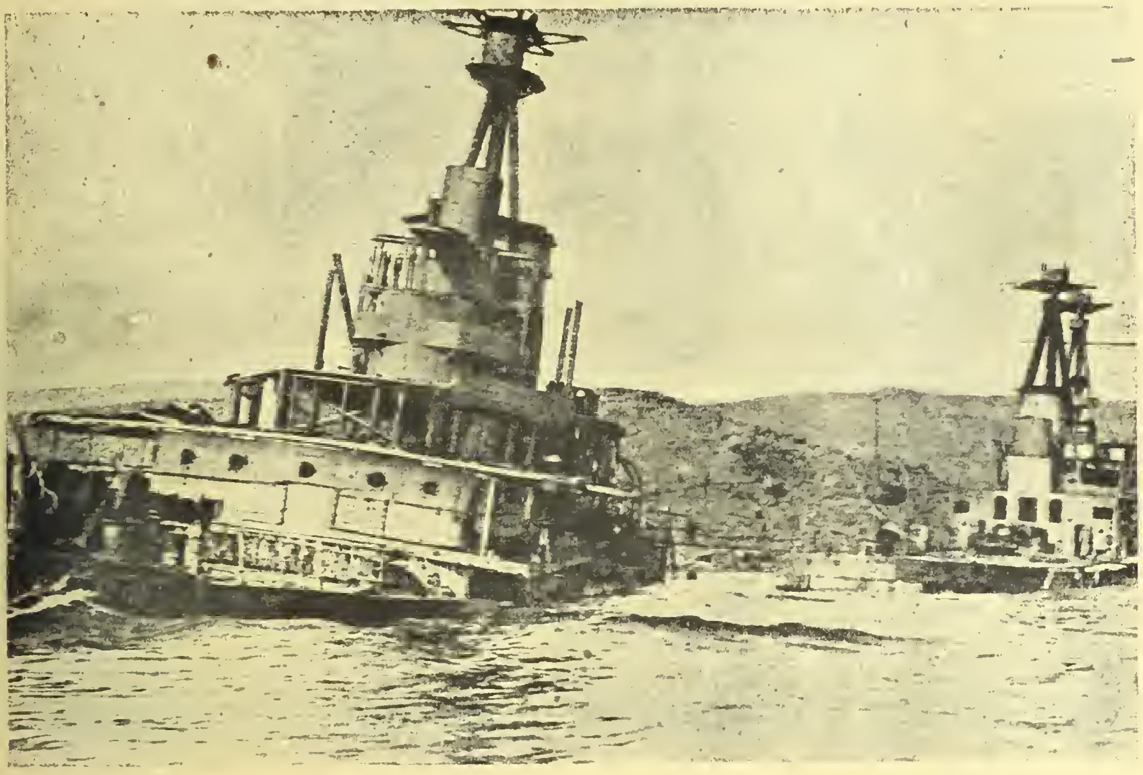


K novým bojům v Asii, na kterých má v poslední době zvýšenou účast vojsko rakouské a německé: Turecká dělostřelecká kolona na pochodu k mesopotamské frontě.

Také na ostatních bojištích evropských i asijských vzplály už anebo v nejbližších hodinách vzplanou nové boje. Z fronty italské hlásí štábní zprávy rakouské i italské už několik dní zvýšenou dělostřeleckou činnost. Na obou stranách dokončují se poslední přípravy k novým vojenským operacím. Ani na italském bojišti není jisto, kdo přikročí k útoku, jak tomu bylo i před bitvou na západě. Kdežto domácí listy referují o stupňované akci nepřítele, ve které dalo by se tvrditi, že nepřítel zahájí ofensivu, prohlašují na druhé straně listy čtyřdohodové, že novou ofensivu připravuje armáda rakouská. Za zmínku stojí, že v italské armádě bojuje také nové zorganisovaná česko-slovácká legie. Též z Macedonie docházejí



Ze západního bojiště: Zříceniny vesnice Monchy na bitevním poli u Arrasu. Malá ukázka jaké spousty působí válečná furie.



Jak Angličani snaží se klamati německé ponorky. Nahromadí na obyčejném parníku spoustu dříví a postaví ho tak, aby loď dostala vzezření lodi válečné. Tímto způsobem má být ponorce nahnán strach. Takové parníky doprovázejí často dopravní anglické flotily.

různé zprávy, které nasvědčují tomu, že Angličani a Francouzi podniknou zde útok, aby ulehčili armádám svým na ostatních bojištích. V Palestině pokračuje už několik neděl anglický útok severně Jerusalema a získává zvolna pokroky, kdežto v Mesopotamii poštěstily se Angličanům operace proti tureckým sborům, které nedávno obsadily město Hit nad Eufratem.

□ □ □

OBTÍŽE NOVÝCH VÝCH. STÁTŮ.

Nové nárazníkové státy na východě ještě se ani neutvořily a už prodělávají těžké krise. Neutěšené poměry jsou v Ukrajině, kde stále ještě pokračují boje. Polsko má svou krisi, která potrvá ještě delší dobu. Ve Varšavě nastoleno bylo v nedávných dnech nové ministerstvo a v zemi vypsány volby do sněmu, který má rozhodnouti o dálším osudu Polska. Kuronsko bylo nedávno prohlášeno Německem za „samostatný stát" kteroužto proklamaci „ArbeiterZeitung" nazvalo anexí Kuronska. Nový tento stát dostane němec. vladaře a vládu utvoří zemský sněm, ve kterém většinu mají němečtí velkostatkáři. Lidové vrstvy jsou v Kuronsku zbaveny všech politických práv. Je tudíž na bíledni, že národ nebude míti mnoho radosti z práva sebeurčení německých velkostatkářů a baronů a že nový tento státeček čekají v nedaleké budoucnosti těžké vnitřní boje. Podobná, ba možno říci ještě spletitější je situace nového státu litevského. Také Litva dostane z milosti německé „samostatnost" Ale jakou? Vládcem v zemi stane se některý německý, katolický kníže, dle všeho člen rodiny Urachů. Vláda nového státu bude svěřena zemské radě litevské, která je stejně jako v Kuronsku representantkou bohatých cizích živlů, kdežto široké vrstvy lidové v ní zastoupeny nejsou. Leč ani v zemské radě litevské nepanovala jednota v otázkách státní budoucnosti litevské i silná menšina nechtěla nic slyšeti o odluce od Ruska. Ještě do nedávna prodělávala zemská rada těžké vnitřní boje. Část členů zemské rady byla ještě před mírovým jednáním v Brestu Ltevském proti formálnímu prohlášení úplného odloučení od Ruska. Mírovou smlouvou, kterou Rusko uzavře los ústřed. státy, je sice otázka odluky definitivně vyřízena, avšak nálada, kterou vyvolaly v zemské radě předcházející spory, nezůstane asi bez vlivu na příští politiku Litvy. Nepodaří-li se odstranit příčiny těchto sporů, lze očekávat, že mladý stát hned na počátku zápasiti bude se značnými vnitřními obtížemi, které budou tím horší, že v Litvě není přesnějšího ohraničení národnostní držávy a že národnostní a sociální otázky jeví se tam ve spojení mnohem výrajnějším, nežli kde jinde. Majetné a vlivné třídy jsou z větší části původu cizího. Nejsou to Litevci původem. Ve Vilně, které je vyhlédnuto za hlavní město nového státu a kterého se Poláci dle berlínských zpráv asi zřeknou, tvoří Litevci sotva dvě procenta všeho obyvatelstva. Avšak nejen vyšší vrstvy obyvatelstva v zemi, nýbrž i městský proletariát a maloměšťanstvo jsou původu cizího. Jak nyní seznáváme, ovládá jisté kruhy obyvatelstva, zejména Poláky a Židy, kteří tvoří velikou většinu městského obyvatelstva nejen ve Vilně, přání, aby se styky s Ruskem úplně nepřerušily. Nesmí se to sváděti na vliv bolševických idejí, neboť kulturní souvislost s Velkoruskem byla v Litvě již před válkou mnohem pevnější, nežli v jiném ruském pohraničním území. Bude-li nutno zajišťovati Litvu před rusofilskými irredentistickými proudy — část obyvatelsva tvoří ovšem také Bělorusové — pak musí se hned od počátku sledovat mínění všech vlivných vrstev obyvatelstva, což bude míti za následek všeobecné rozbroje. O složení nynější zemské rady litevské ví se jen tolik, že odpovídá pojmu skutečného lidového zastupitelstva ještě méně, nežli v Kuronsku. Také otázka úpravy hranic nového státu, která souvisí s národnostním složením obyvatelstva, vyvolá mnoho sporů.

□ □ □



Jak turecký sedlák nemající hospodářských strojů a neobeznámení s vymoženostmi dnešního zemědělství mlátí na svém poli obilí.



Válečné hrůzy na západě: Zničený hřbitov v Monchy

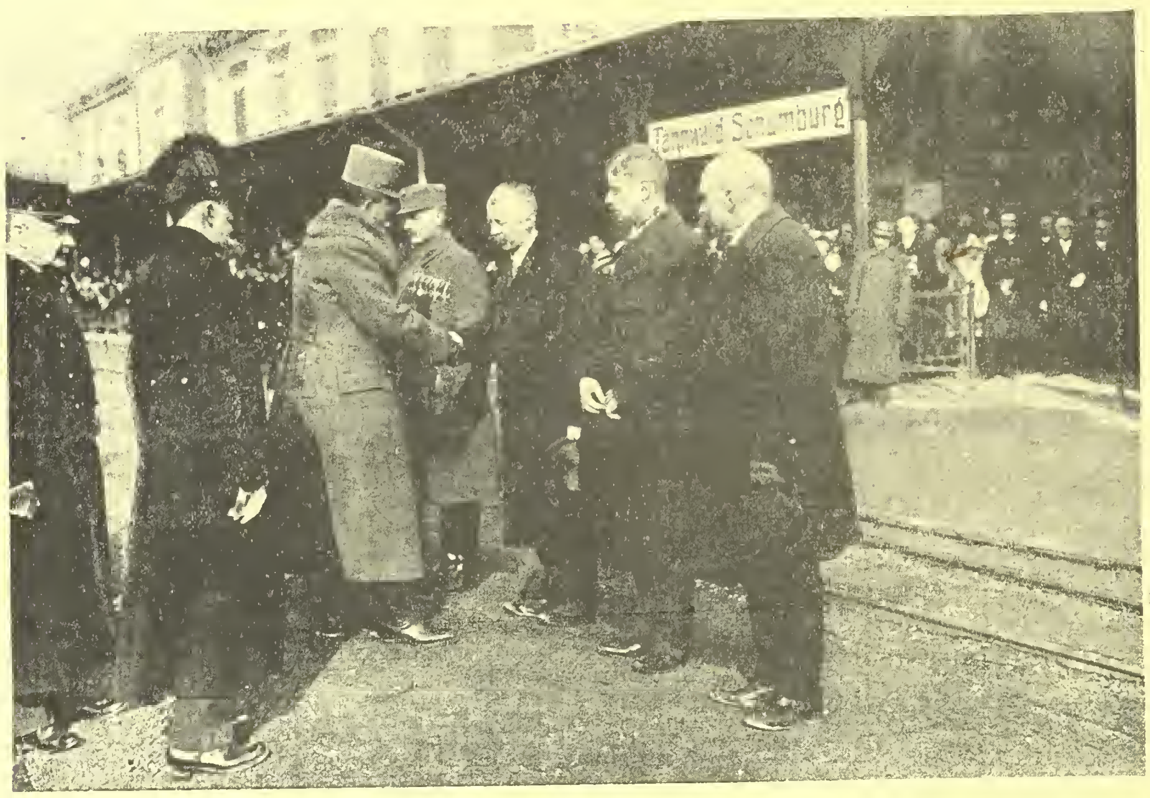
POLITICKÉ POZADÍ SVĚTOVÉ BITVY.

Dr. Kekscher, člen říšského sněmu německého otiskuje ve „V. Z." delší článek, v němž praví, že jak Angličané, tak i Francouzi již několik ne-

děl určitě věděli, že vrchní velitelství německé povede obrovský útok proti Anglii. Jindy vojenská správa tajila nastávající vojenské operace, tentokráte je však nápadné, že nepřátelským vládám bylo hrozeno ofensivou, patrně se svolením nejvyššího vojenského velitelství. Nutnost byla železná, neboť Anglie nebyla nijak ochotna k mírovému dohodnutí s Německem na podkladě, který by zajišťoval německému lidu hospodářsky politicky a kulturně budoucnost. Německý lid se však dovídal před počátkem ofensivy jen to, co Wilson, Clemenceau a Lloyd George zvěstovali světu, politické vedení německé setrvávalo v pasivitě. Jestliže však německá vláda téměř bezvýjimečně na tyto projevy mlčí, účinkují tyto řeči nepřátelských státníků jako propagační řeči pro anglické ideje a anglické názory a mnohý patriotický Němec ptá se starostlivě, zdali německý lid nemohl by i bez ofensivy, vyžadující těžkých obětí, dosíci čestného míru silné budoucnosti. Jaké byly podmínky, za nichž Anglie a Francie před ofensivou sjednala by s Německem mír? Kdo čte vývody vůdčích listů dohodových a řeči státníků, i sleduje bedlivě ohlas řeči hraběte Hertlinga, dojde k tomuto výsledku: Anglie byla před ofensivou ochotna k míru, jestliže Německo vzdá se svých osad, ponechá-li Belgii pod anglickou sférou mocenskou, ovšem pod zdáním neutrality, odstoupí-li dále Francii Elsasko-Lotrinsko a svolí-li k revisi německo-ruské smlouvy mírové dle přání anglických, nechá-li Turecko na holičkách, aby Anglie rozšířila v Asii své světové panství a jestliže konečně dá v šanc Rakousko, aby poražená Italie uskutečnila své nacionální sny. Pokud se týče námitek a hlavně listů Lansdownových, praví dr. Hekscher, že dle jeho mínění i sám Lansdowne žádá odstoupení Elsasko-Lotrinska nikoliv z bezprostředního zájmu anglického, ale z důvodů taktických, aby udržel ve Francii vůli k dalšímu válčení. Dále praví pisatel, že nezdá se mu nevěrohodným, že president Spojených Států není stoupenec tvrdošíjnosti a na mírové konferenci zasadil by se o německou říši koloniální ve střední Africe i za méně příkré odloučení Elsasko-Lotrinska, totiž v podobě autonomie, myslí však s určitostí, že i Wilson žádá revisi míru na východě, bezpodmínečné vydání Belgie a její obnovu. Svůj článek končí tím, že jde nyní o to, aby německému národu byla zajištěna budoucnost proti závisti a panovačnosti a zaručující mu nový hospodářský a kulturní vzestup. Volá po státnících, kteří by sklízeli, co bylo zaseto na krvavých bojištích. — Článek je pozoruhodný tím, jaká je mentalita německá v nynější době, a jak veliké naděje skládají v Německu ve výsledek velké ofensivy na západě.



Císař a král Karel I. při slavnosti „Vzkříšení" v Badenu u Vídně.



Císař a král Karel I. v Čechách. Navštívil zejména severočeské nouzové území, dále Lysou. Náš obrázek zachycuje příjezd císaře a jeho uvítání v Tanvaldu.

PROJEV HRABĚTE CZERNINA.

Zahraniční ministr hrabě Czernin přijel v těchto dnech do Vídně a vůči zástupcům obecní rady vídeňské podal prohlášení o situaci, které vyvolalo všude největší ruzruch. Hrabě Czernin opakoval, že monarchie chce mír, dokazoval dále, že Wilson chce vrážet svými projevy klín mezi Vídeň a Berlín. Bůh je můj svědek, praví dále Czernin, že jsme učinili všechno, co bylo možno, abychom se vyvarovali nové ofensivy. Dohoda tomu nechtěla. Pan Clemenceau dotazoval se mně nějakou dobu před počátkem západní ofensivy, byl-li bych ochoten k vyjednávání a na jakém podkladě. Odpověděl jsem v dohodě s Berlínem ihned, že jsem k tomu ochoten a že nemohu spatřovati, pokud jde o Francii, žádné překážky míru kromě francouzského přání po Elsasko-Lotrinsku. Z Paříže bylo odpověděno, že na tomto podkladě nelze vyjednávati. Pak už arci jiné volby nebylo. Rakousko nenechá Německo na holičkách a dokáže, že věrnost na Dunaji není menší nežli věrnost německá. Dále mluvil hrabě Czernin o míru s Ruskem, o míru s Ukrajinou a líčil příští dovoz obilí z této země. O mír s Rumunskem prohlásil, že prý úprava hranice uhersko-rumunské nejsou anexe. Rumunsko pobídl hrabě Czernin, aby si vzalo Bessarabii a tak se odškodnilo. Pak dokazoval zahraniční ministr, že nechceme dáti možnost vývoje.

Poslední část své řeči věnoval hrabě Czernin



Císař a král Karel I. v průvodu při slavnosti „Vzkříšení" v Badenu.



Císař a král Karel I. za svého pobytu v Kraslici navštívil tamní lidovou kuchyni a ochutnával polévku.

státu, pod ochranou imunity mluví řeči, jimž se nemůže rozuměti jinak, než jako volání do nepřátelské ciziny, aby válčila dále, a podporovala jejich vlastní politické snahy a rozdmychávají znova a znova odumírající válečný furor v Londýně, Římě a Paříži. Bídný, ničemný Masaryk, není jediným svého druhu! Jsou Masarykové také uvnitř hraničních sloupců říše. Byl bych raději a těchto smutných případech mluvil v delegacích, ale nebylo možno svolati delegační výbory do Rumunska, abych dodělal mír. Veřejnost však, která lační po čestném ukončení vojny, má věděti, co jí především prodlužuje. Nepronáším žalob všeobecných. Vím, že český národ ve svém celku loyálně a rakousky smýšlí, vím, že jsou čeští vůdcové, jejichž rakouské vlastenectví je čisté, ale žaluji na ony vůdce, kteří chtějí dosáhnouti své cíle vítězstvím ententy. Také tyto překážky přemůžeme, ale ti, kdož tak jednají, uvalují na sebe hroznou zodpovědnost. Oni jsou příčinou, že další tisíce našich synů padají, že trvá bída a válka se prodlužuje. Nehrozí se této zodpovědnosti? Co reknou uherské matky, až po vojně žalostná činnost mužů těchto celému světu bude zjevná? Nepotřebuji se však odvolávati na Němce a Maďary, oni národové, jež pánové tito zastupují, nesmýšlejí tak jako oni. Český národ, české matky, nesmýšlejí tak jako mužové tito. Matka, která o

Čechům. Aneksionisté i defaitisté jsou dle jeho názorů prodlužovateli války bona fides, jsou však také prodlužovatelé války, keří této dobré vůle nemají. Jsou to jednotliví političí vůdcové v Rakousku. A tento svůj názor rozvádí hr. Czernin doslovně takto: Naděje nepřátel našich na konečné vítězství nezakládá se jenom na očekávání vojenském a na blokádě. Vojska naše ukázala, že jsou nepřemožitelná a blokáda byla protržena v Brestu Litevském. Nepřátelé naší spoléhají spíše na naše poměry vnitropolitické a na jisté politické vůdce, ne naposledy v táboře českém. Víme to zcela přesně z četných souhlasných zpráv z ciziny. Nedávno byli jsme blízci vyjednávání se západními mocemi. Tu pojednou vítr se obrátil a jak určitě víme, ententa rozhodla, že je lépe čekati ještě, ježto parlamentární a politické události u nás opravňují k naději, že říše bude brzy bezbranná. Jaká to strašná ironie! Naši bratři a synové bojují jako lvové na bojišti, miliony mužů a žen v zázemí snášejí hrdinně tvrdý svůj úděl, vysílají vřelé modlitby ke Všemohoucímu za rychlé ukončení vojny — a jistí vůdcové národa, zástupcové lidu, podrývají spolek s Německem, který se tak nádherně projevil, usnášejí resoluce, které ani jediným vla sem nesouvisejí více se státní myšlenkou, nemají jediného káravého slova pro české vojsko, které zločinně bojuje proti vlastní otčině a jejím spojencům, chtějí vyrvati částky z uherského



Republika ukrajinská organisuje za pomoci Rakouska a Německa svou armádu. Náš obrázek zachycuje ukrajinské vojáky.

syna, žena, která o muže se strachuje, je mezinárodní, ona je stejná u všech národů říše. Všichni chtějí, aby válka se ukončila, ale jsou svedení, nevidí, že jednotliví z jejich zástupců to jsou, kdož prodlužují vojnu i jejich útrapy.

V závěru své řeči litoval Czernin, že poměry mu tak málo umožňují mluviti s volenými zástupci lidu a pravil: Snad kdybych mohl žíti více doma, mohl bych za pomoci státu věrných stran — a chvála bohu takové ještě máme — bojovati s výsledkem proti oněm snahám, ale apeluji na všechny, kdož chtějí brzký čestný konec vojny, aby se spojili a společně bojovali proti velezrádě.

▫ ▫ ▫

NĚMCI VE FINSKU.

Občanská válka ve Finsku dospívá k nejkritičtějšímu stadiu. Revoluční rudé gardy nebyly zdolány, naopak: v poslední době dosáhly četných úspěchů. Wolffova kancelář tvrdí, že rudým gardám dostává se vydatné podpory z Ruska. Bílé gardy, které mají zachrániti měšťáckou vládu finskou, volají po cizí pomoci, a té se jim dostává se strany Německa, které, jak už oznámeno, vylodilo své vojenské oddíly v Hangö. Také Švédsko je už zapleteno do občanské války ve Finsku. Socialisté odsuzují akci tuto.

▫ ▫



Bolševická děla, ukořistěná v Proskurově po ústupu bolševických čet.

LUDOMÍR STEPOVSKI:

BAKŠ ALI BABA BEG[1].

Byl synem kajiny Chorassanské, severní provincie státu „Lva a Slunce"[2]. Pocházel ze slavného rodu Seidů[3] Babistu, k němuž byl náležel také onen nadšenec ze Siřazu, Chadži Ali Mahomet, zaklad. nábožensko-politické sekty „Bab"[4] zakládající státní útvar na zásadách sociálních, demokratických.

Krásný Ali ssál snažení po volnosti a pokroku s mlékem mateřským, jakož i touhu po volnosti a bratrství. Jako mnoho jeho krajanů byl výstředním snílkem a básníkem.

Pod parným sluncem bujně vyrostl. Vybujel jako třtina, měl mohutné svaly, což mu nepřekáželo ve svižnosti a jemnosti. Vysoké čelo, pyšný nos řeckého tvaru, ušlechtilé rysy podélné tváře ozařovaly černé oči plné blesků, zastíněné dlouhými řasami, sálající poesií. Rozníceny požárem vnitřní jakés bouře, metaly ohně, byly strašné.

Výkrojem úst ukazujícím v úsměvu bezděčně perly zubů mohl Ali soutěžiti se zkušenou koketkou.

Tvář temné bronzové barvy zdobil krátce přistřižený vous černomodrého nádechu, byl jako aksamit.

Velká beranní čapka zasláněla hlavu na temeni podholenou. Čamarka v pase sepiatá úzkým řemenem stříbrem pobijeným přiváděla pla stičnost trupu k náležité platnosti. Nápadno bylo, že ruce a nohy byly v poměru k ostatnímu tělu nevelké, úzké, linií aristokratických.

Nebylo možno zjistiti kdy a proč se dostal Ali do konfliktu s úřady své otčiny a kdy nucen k vystěhování — octl se na severu, v stepích a pustách Turkmenska, državy ruské, která se od roku 1881 jmenuje krajem zakaspickým.

Hranice persko-ruská táhne se od moře Kaspického na východ podél řeky Atreku a dále mezi štíty řetězu hor Kopet-Dahu.

V čase putování po rozsedlinách a útesech horských odklidil prý Ali ze své cesty jakýs život lidský, který mu překážel. Zpráva snad byla pomluvou, leč mohla býti také pravdivou. Žádné svědectví ji nevyvracelo, ani nedokazovalo. Ale nebylo pochybnosti o tom, že Ali delší dobu ztrávil mezi horami Turkmenskými jsa hostem u Jomudů.

Dostal se konečně do Ašabadu, hlavního města kraje. Pověst reka jej předcházela.

Odkud se vzalo proslulé jméno, čím si je zasloužil?

Peršané jsou národem docela nebojovným, zakřiknutým. Sousedé — od východu Afganové, od severu kočovná plemena Turkmenů: Jomudové, Tekinčíci, Salorové, Merviani a jiní útočníci a loupežníci trávili po celé věky Peršany, pouštějíce se hluboko do jejich země a berouce si skoro bez odporu bohatý lup.

Útočníkům se vždy všeho nedostávalo, rabovali tedy co se dalo. Hlavně jim běželo o zajatce, jichž odváděli na tisíce.

Děvčata i ženy, dokud byly mladé, od 10 do 25 let byly obětmi útočníků, potom zapřahovány byly do těžké práce zároveň s muži, kteréž v poutech odváděli do zajetí.

Všecky práce v poli i v domácnosti vykonávali nevolníci, neboť lupiči se šetřili a kromě loupeže neuznávali žádnou práci za sebe důstojnou.

Nevolnice — děti, smutný zpěv divoký a jednotvárný jako vůkolní příroda, brnkání na nástroj podobný kytaře, „sladká zahálka" při kaljanů[5], toť výplň života „bagadyrů" (rytířů, vítězů) v rodných ujrtách.

Pohrdali Peršany úplně. Nejlepším toho důkazem je tekiňské pořekadlo, že Peršan může na zemi Achall-Teke stanouti nejinak než s provazem na krku. Od té doby co Rusko zemi dobylo a si přisvojilo, změnilo se ovšem všecko.

Výpravy loupežné, jež pořádány byly ve velkém slohu, ustaly úplně. A Peršané, jimž bylo dovoleno na území tom se usazovati, přímo v davech se stěhovali do nově vznikajících osad a měst byli to kupci, různí řemeslníci a prostí dělníci.

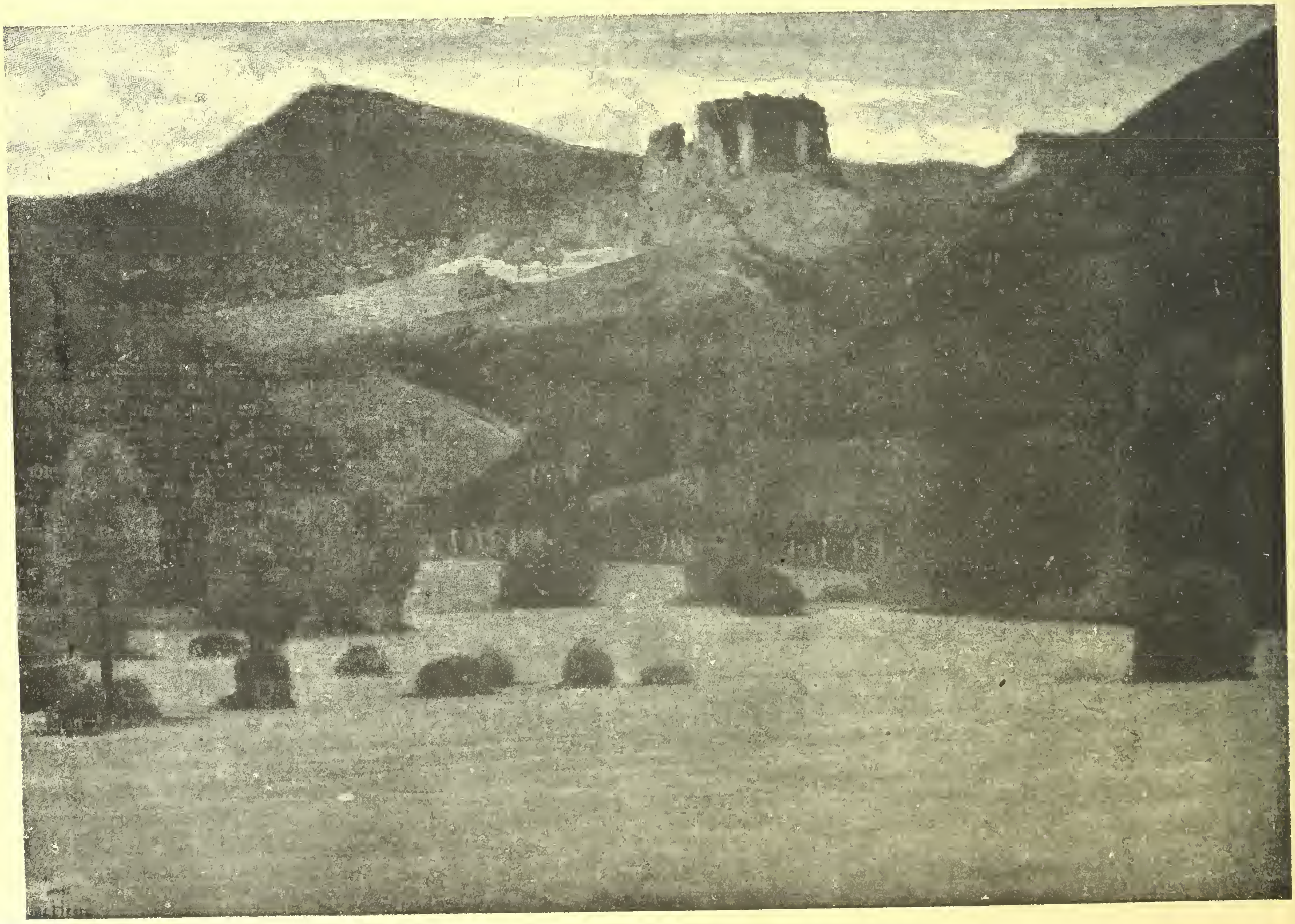
Svých nedávných nepřátel se stranili. Přispívaly k tomu kromě krvavé minulosti také rozdíly náboženské. Jedni i druzí jsou vyznavači islamu, leč národní vírou Peršanu jest šiitism[6], kdežto Turkmeni vyznavají sunityzm. Tyto sektařské různosti dělí jak známo svět moslímský na dva nepřátelské tábory; tak tomu bylo i zde.

„Krásný Ali" jako rovný mez rovnými, jako „Kunak" (přítel) a bagadýr byl hostem u Jomudů[7] plemene nejloupeživějšího.

Nemohlo se to obejíti bez řečí. Bylo v tom cosi nedomluveného. Krajané jeho v Ašabdu povýšil jej na reka, on sám vystupoval neobvykle



Nově jmenovaný inspektor rakousko-uherského dělostřelectva polní zbrojmistr Ferdinand dr. šl. Goglia



Zříceniny starodávného hradu Fleckensteinu ve Vogesách, jenž byl svědkem několika dřívějších bitev německo-francouzských.

jako ochránce ubohých, utiskovaných, a jako nepřítel kapitalismu.

Bez okolků počal sbírati po krámech a po duchanech[9] milodary pro různé účely dobročinné. Příčin k těmto sbírkám bylo mnoho.

Jednou z nich byli zemětřesením postižení v Kočaně. Pro sebe Ali ničeho nesbíral, nepotřeboval toho. V charakteru patrona měl v soudáků útulek, ochranu i dokonalé zaopatření. Po delší dobu přálo mu ve věcech dobročinnosti štěstí úplně. Když však sebral značné sumy a když vyčerpal trpělivost svých krajanů bránících kapitál stalo se postavení Aliho nebezpečným.

Velká jeho sláva jakožto patrona ubohých a sběratele ve prospěch trpících dostala se k sluchu policie, počalo vyšetřování, ale poněvadž měl Ali mezi perskou chudinou všude vliv a oddané lidi, podařilo se mu vždy uniknouti nepříjemným setkáním. To bylo možno ovšem jen do jisté doby, pokud by se úplně nevytratil z obzoru Ašabadského.

Snažil se aby zmizel.

V roku 1896 nebo 1897 byly časné Velikonoce, v druhé polovici března.

Ve vojenském klubu po plesech a karnevalových večerech konány byly schůzky karetní.

Ve středu šestého postního týdne hrál jsem s kolegy v karty. U sousedního stolu seděl a hrál náčelník štábu zakaspického vojska.

Blížila se půlnoc a schůzka chýlila se ku konci, když vběhl policejní představený a obrátiv se ku generálovi, počal mu cosi po tichu spěšně sdělovati.

Po chvíli vyšli do jiného salonu. Kamž i já jsem byl povolán. Konal jsem tehdy službu místního velitele ašabadského.

Záležitost jejíž vyřízení mi bylo uloženo vznikla z následující přílohy.

Policií dávno hledaný bandita, Peršan totožný s Bakši Ali Babá-Begem schoval se, utíkaje z města v domku dohližitele v cihelně. Takových domků bylo za městem na t. zv. „hliňankách" několik.

Když starší policista Mikaeljanc zaklepal a se zeptal po Bakši Alim, střelil po něm Peršan z chýše a dvěma ranami z revolveru ho zabil, vyrazil dvéře a vyběhl.

Několik policistů, kteří byli poblíž se zběhlo, ale byl temný večer a proto Aliho nemohli nalézti. Hliňáky zaujímaly prostoru asi tří čtverečných verst. Bylo tam 10 neb 12 cihelen. Kolem ohromných rozpraskaných pecí byly mělké dolíky, jež sloužily k mísení hlíny a k výrobě cihel. Vodu do nich přiváděly „aryki", příkopy různé hloubky a šíře podle toho odkud braly vodu a jak



Rakousko-uherská obrana proti letcům v Benátsku.

byly zřízeny, zdal byly vykopané v zemi nasypané na povrchu. Veliké množství cihel složeno bylo do pravidelných hromad za účelem vysušení na vzduchu.

Nad tou zabarikadovanou a rozbrázděnou zemí čněly ubohé slepené chýše dozorců.

Největší prostoru zabíral „oset stepní"[10], sloužící k vypalování cihel, nahromaděný ve velikých množstvích. Je to materiál velmi lehce zápalný. Na vypálení naložené pece užívá se několik sáhů dobře stlačených trsů osetu stepního.

Rozestavené sáhy cihel a valy složené z toho paliva a nade vším trčící pece dodávaly místu tomu rázu opevněné tvrze v různých směrech ulicemi proříznuté.

Orientovati se v tom labyrintu a dostati z něho v určitém směru ven, nebylo lehkým úkolem, a policejní náčelník měl pravdu řka, že se Ali zaplete a že se nedostane na step přiléhající k hliňankám na severní straně.

Ustanoveno uspořádati hon na Aliho bez prodlení a vzíti ku pomoci vojsko. Tím bylo dáno, že řízení výpravy padlo na mne.

Dvě řady hlídek jízdních obklopily celé prostranství zdálí za staveními kolem do kola a tvořily kordon, jímž proniknouti bylo skoro nemožno uprostřed postavena byla řada hlídek pěších, zvláště sesílených na místech nejpodezřelejších.

Vojsko dostavilo se velmi rychle, a hodině s půlnoci stály stráže na svých místech a hledání zahájeno.

Prostranství poblíž budky strážníka při železniční koleji tvořilo jaksi hlavní tábor. Tam jsem s náčelníkem policie a s několika důstojníky očekával výsledek pátrání. Čas nám míjel rozmluvou, nasloucháním hlasům ozývajícím se z různých stran v naději, že zaslechneme signal píšťalky, že Ali byl zadržen.

Marné byly naše naděje. Hodiny se vlekly lenivě, pozornost ochabovala, rozmluva se trhala, čas jako by se prodlužoval. Klid rušilo po různu se ozývající kokrhání kohoutů a štěkání psů. Teplá zavanutí vzduchu přinášela z blízkých sadů



Z území lotrinského, které od roku 1871 je pod vládou německého a jehož zenovudobytí je hlavním, francouzským válečným cílem: Výroční trh v malém, lotrinském městečku, poskytující malebný obrázek.

omamující vůni kvetoucí stromů mindalových. Skutečný zápas vedly s e m zápachem velké hlíny a suchého roští.

„Pane plukovníku, chlád. proniká, ozval se důstojník velící setině str. ú. „Což abychom pro zahřátí sami provedli hlídku některé pece?" ukazuje na černající se nedaleko tlusťocha obloženého valem z í jakoby peřinami.

„Dobrá" odpovídám.

„Je tu svítilna?"

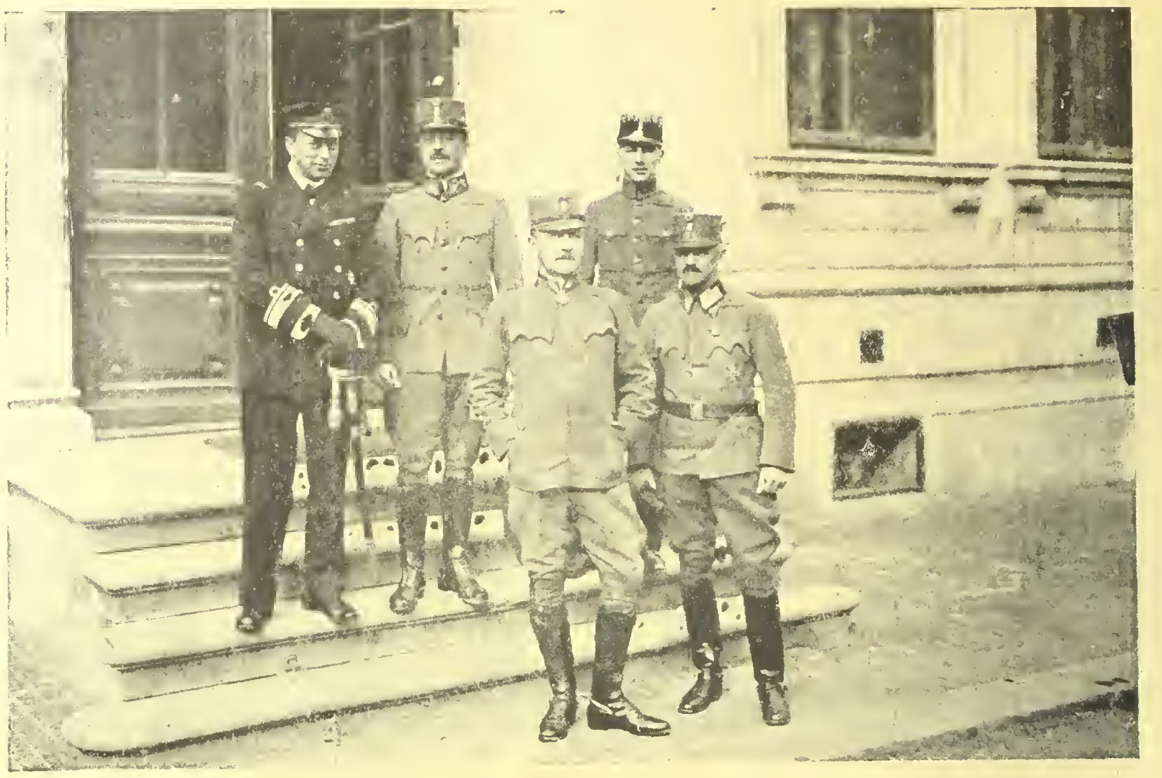
„Všechny si vzala polic . Ale máme svíce. Ty postačí."

„Dobrá, pojďme."

Když jsme chtěli prohlédnout pec, musli jsme sejíti dolů hluboko po svahu, z něhož byla hlína odkopána, aby po něm sesunovány býti mohly po knech cihly určené k vypalení.

I . vyplňovala celý prostor dolíku po obou stranách se rozkládaly prázdné otvory. Ostrý průvan nám několikráte shasil svíce. Prohlídka se tudíž prodlužovala.

K tomu ještě jedno z policejních oddělení přišlo k peci z druhé strany a nevědouc o naší přítomnosti počalo podpalovati náručí roští a házeti je dolů před otvor výhně. Vlhké to roští prve než se vznítí vydává velké množství dýmu a jelikož jed a náruč roští dopadala na druhou a v rozhoření bránila, byl brzo celý prostor naplněn dusivým čoudem. Účel toho počínání byl na snadě. Kdo byl dole musil utéci, nechtěl-li se zadusiti.



Mír s Rumunskem: Vojenští čl ové rakouské mírové delegace v Bukurešti.



Mír s Rumunskem: Fronta rakousko-uhersko-německo-bulharsko-tureckých vojínů před em v v Bukurešti.

Utekli jsme.

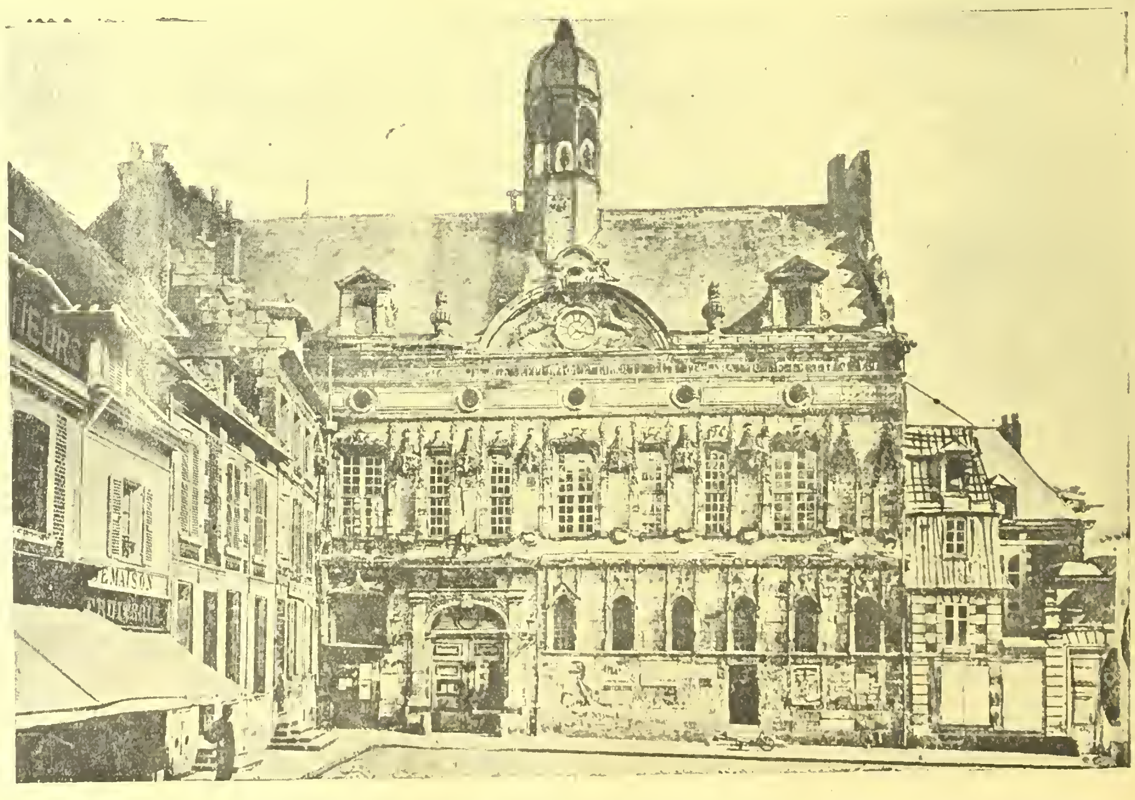
Sotva jsme se vzdálili na několik kroků, elektrisoval nás přímo výkřik vojáka stojícího na stráži při východu: „O — o! Zde! Pane! Pane! Slyšeli jsme mlasknutí úderu.

Silhouety dvou lidí rýsovaly se zřetelně. V téže chvíli cosi bílého, jako úzký proužek papíru mihlo se nám ve výši vztýčené ruky před očima a zároveň obrátilo k sobě pozornost naši cosi černého jako velké klubko, jako schoulený veliký ježek. Skulilo se to ke stojícím dvěma vojákům a povalilo je.

Klubko pádilo, poskakovalo, valilo se po zemi, převracelo se a ve chvíli byl na zemi z lidí chumáč. Zuby skřipěly, praštěly kosti, ozývaly se jeky. Klubko střásalo se sebe lidi, ale nadarmo, přiběhli jiní a tiskli je k zemi. Bylo slyšet dopadající rány. Pospíšil jsem a zakázal jsem bití. Poručil jsem polapeného svázati. Nerovný boj byl skončen. Člověk na zemi natažený, přitisknutý mohl již jen hlavou hýbati. Házel sebou chvílemi snaže se, aby zachytil zuby svými někoho z přibliživších se lidí. Ve světle svítilny uzřel jsem nyní tvář Aliho. Byla strašná, oči krví naběhlé hořely vztekem, z úst v a krvavá pěna a ze stlačených prsou se dralo jen hvizdavé chrčení.

Ruce měl na zad skroucené a spoutané. Přesta sebou konečně házeti poznav patrně, že všechno namahání je marné, že se uvolniti nemůže.

Poručil jsem zvednouti ho, otříti mu tvář, a pokrýti hlavu čepicí. Oddechoval těžce. Zápas obešel se bez krveprolití. Policista Hassan nedopustil, aby Ali použil dýky nebo revolveru. Hassan, Tatar z Kavkazu byl člověk neobyčejné síly, mrštnosti a odvahy. Náhodou octl se poblíž stráže, která viděla Aliho plížícího se po okraji pece ke kupě roští. Vykřiknul a udeřil Aliho pažbou své karabiny. V ruce Aliho zalesknula se dýka. Hassan k němu skočil a hlavou udeřil jej do spod ní části břicha. Ali zaúpěl a svezl se po Hassanových zádech tváří na zem. Tatar také upadl, zachytil Aliho, když chtěl uniknouti svinuv se v klubko. Vypravil jsem Aliho do hlavní strážnice, kdež tehdy drženi byli do času deportace všichni provinilci civilní i vojenští, neboť jiné věznice nebylo. Trestní čin Aliho náležel před soud vojenský. Velící generál nařídil, aby ihned byla učiněna potřebná opatření. Alimu hrozila smrt pověšením. Vzhledem k blížícím se svátkům velkonočním a nemožnosti popravy z ohledů na postní týden ustanoveného urychliti jak možná celé soudní řízení, aby vše bylo skončeno do středy. Ale následující okolnost mohla býti na překážku a odsunouti rozsudek na několik týdnů. Aby ruský vojenský soud byl úplný a k zasedání způsobilý, je třeba pěti soudců, žalobce, obhájce a sekretáře. Místní garnisona deleguje čtyři starší důstojníky k plnění povinnosti soud-



Z krajin zkázy: Staroslavná radniční budova fra ncouzského městečka Noyon-u, kterého Němci po zuřivých bojích poslední ofensivy dobyli.



Rakouská vojska v Ukrajině: První rakouští pěšáci v starodávné Oděse.

covských. Všichni byli na místě rovněž jako důstojník-právník, jenž určen byl za obhájce. Úředník dohlížející na soudní záležitosti vojsk zakaspických, který v čas potřeby zastával úřad prokuratora meškal také v Ašabadu.

Nebylo soudce-předsedy a sekretáře. Dle zákona musí předsedati při vojenském soudu vojenský soudce-absolvovaný právník. Kraj zakaspický v ten čas náležel vzhledem k věcem soudním do obvodu kavkazského. Vojenský soud sídlel v Tiflisu, odtud tedy na vyzvání velitele vojsk měl přijeti soudce-předseda z Tiflisu do Ašabadu není blízko. Jede se dvanáct hodin dráhou do Baku, potom po Kaspickém moři do Krásnowodska asi 16—24 hodin, a potom dráhou opět 18 hodin, čili: chce-li kdo do Ašabadu přijeti na neděli, musí z Tiflisu vyjeti nutně ve čtvrtek. V ten den byl Ali zavřen. Soud nad Alim byl by připadl na pondělek a exekuce vzhledem k nutnému schválení ortele velitelem vojsk ve středu t. j. posledního dne, kdy vůbec před svátky mohla býti provedena.

O vyšetřování není čeho říci. Bylo ve dvou dnech skončeno a nemělo vlivu na určení dne soudu. V pátek nebo v sobotu odjel náčelník kraje ku přehlídce vojsk do Ka-achka a poslal odtud telegrafickou zprávu, že odsouzený nedostane milost. To znamenalo učiniti všechny přípravy k vykonání ortele smrti.

Služební povinnost mi ukládala říditi popravu a můj pobočník musil se zabývati přípravami kata, ušitím smrtelné košile, zakoupením provazu, mýdla atd. Těžké, hrozné povinnosti, hotový kříž, ale vymluviti se, předstírati nemoc nemohli jsme ani já, ani můj pobočník z kolegiálních pohledů, pokládali jsme to za nemožné. Chodili jsme oba dva jako otrávení, rozčilení. Pobočník, pracovitý, vzorný voják byl člověkem neobyčejně dobrého srdce a holubičí lahody. Přepadl se všecek, „ztrácel hlavu", nebyl s to orientovati se v práci. Do čeho se dal, všechno z rukou mu padalo. Vzdychal, bolestně vzdychal. Viděl a cítil jsem, že velice trpí.

Tyto dojmy také na mé nervy velice těžce dopadaly. A tu právě bylo třeba jednati s úplným klidem, s rozvahou, s taktem. Policie sdělovala zprávy, dle mínění jejího, velice znepokojující. Tu mi sdělují, že se Peršané chovají neklidně, že konají schůze a že se usnášejí stůj co stůj Alimu pomoci, a tu zase, že se davy tlačí ke dveřím konsula perského žádajíce, aby se Aliho zastal, a že zároveň se obrácejí na svého krajana, úředníka přidaného do kanceláře náčelníka kraje pro speciální záležitosti, Tair-Bega, prosíce také jeho o pomoc. Konečně požádáno o sesílení stráži a konečně mne došla zpráva, že se připravuje útok ozbrojeného davu na stráž k vězení za účelem uvolnění Aliho a že je připraven útěk jeho za hranice. Bylo zřejmo, že poslední zpráva páchla myšlenkou, záměr ten byl neproveditelný, ale byla to buď zpráva neobyčejné váhy a proto dle přísloví: „střeženého pámbu střeže" — bylo nutno učiniti jistá opatření z opatrnosti, a to tak potají, aby toho nikdo nepozoroval.



Rakouská vojska v Ukrajině: Tábor oddílů strojních pušek na nábřeží oděsského přístaviště.

Na den před soudem objevila se matka Aliho. Byla-li to skutečně jeho matka, nebo osoba nastrčena, nikdo by asi dokázati asi nemohl. Ostatně nebylo třeba žádých důkazů. Pokládal jsem tvrzení její za správné, dovolil jsem, aby bez obmezení doby do odvolání mohla býti u syna. Viděl jsem ji potom po ortelu zoufalou plačící v cele. Bakši-Ali předkládal jí cosi se vší vážností, vykládal, nebo těšil, nevím. Vůbec chování Aliho u soudu i po přísném rozsudku mohlo buditi jen obdiv. To nebyl trapný stoicismus syna východu vůči osudu, ale spíše klid, jakž se může zroditi z fanatické oddanosti k myšlence a obětování se pro ni. Výpočty úřadu nesklamaly. Soud skutečně byl konán v pondělí a poprava položena byla na středu. V úterý musilo býti provedeno potvrzení ortele. Od rána byli jsme oba, já i pobočník, velice zaměstnáni; byli jsme tomu rádi, neboť práce odvracela naše myšlenky od očekávané popravy.

Všechno bylo již připraveno. Vyhledání kata byl úkol nejobtížnější, nikdo nechtěl se podjati splnění tohoto „čestného výkonu", a kdyby nebylo snažení úslužné policie, bylo by zajímavo,



Rakouská vojska v Ukrajině: Živý ruch na hlavní třídě Oděsy po příchodu rakouského vojska.

jak by otázka ta byla vyřízena. Muž, jenž měl roli kata provésti, vymínil si, že bude v obličeji všecek zemí zamazán a že bude pracovati v kožiše naruby obráceném. Snadno pochopitelná opatrnost. Nadešel večer... Nervy mé byly napiaty do krajnosti. Slovo „kat" bolestně mi rejdí v mozku, šlehá do nejcitelnějších strun duše, bije se s myšlenkami svými, rozvažuji, přesvědčuji se, nic na plat, nic nepomáhá. „Kat" stále se vrací a roztopeným olovem vpaluje své tři litery kdesi do hlubin srdce i duše, v přímém nebo obráceném pořádku: „Kat — tak, tak, kat". Nkdy jsem nebyl tak rozerván jako tehdy, asi před tím ani později. Rozhodně to byl nejtěžší den z mé 34tilcté služby.

Zvonek zazněl.

„Velmožný pane", ozval se můj sluha Stanislav, „Jeho excellence, pan prokurator, poslal poddůstojníka s listem pro vaši velmožnost a zároveň také drožku. Posel chce list vlastnoručně odevzdati."

„Zavolej ho sem!" Čtu: „Ve služební záležitosti velice závažné zvu vás, vážený pane, k sobě!" Sedl jsem do vozu a jel jsem. Nevešel jsem ještě ani do pokoje, když ke mně přiběhl hospodář a hlasem rozradovaným volal: „Z nejvyššího rozkazu Ali osvobozen!"

Netřeba vyličovat, jak mne zpráva ta potěšila. Prokurátor pravil vesele: „Matka Aliho poslala carevně prosebný telegram, prosila za milost pro syna, a konečně rodina carská konala v prvních dnech sedmého postního týdne zpověď velikonoční, čekala, že prosbě bude vyhoveno a nemýlila se. Zároveň také perský konsul v Ašabadu telegrafoval vyslanci v Petrohradě prosbu o milost pro Aliho. A o tom všem jsem já nevěděl jen proto, že jsa velice rozčilen s nikým jsem mimo nejnutnější veci služeb. o ničem nemluvil a policie nedomyslila se, že by mi měla o všech těchto počinech dáti zprávu. Telegram náčelníka kraje obsahující zprávu o pardonování Aliho končil slovy: „Jednati dle zákona".

Pro porozumění, co ta slova znamenala, nutno uvésti tex čl. 1117 vojenského řízení soudního (kaiha XXIV. sbírky zákonů vojenských). „Jestliže trest smrti mocí zvláštního nejvyššího rozkazu se změní ve smrt civilní, provede se nad odsouzeným k zastřelení toliko obřad zastřelení, a nad odsouzeným k smrti provazem toliko obřad toho trestu, při tom odsouzený stojí pod šibenicí; v ten čas oznámí se odsouzenci nejvyšší rozkaz, mocí kteréhož mu byl darován život." Bylo již pozdě, když po ujednání podrobností o „obřadu", jenž měl býti vykonán, jsem sev rátil domů. Na spánek mi zbylo málo hodin. Uspokojen, vysílen probděním několika předcházejících nocí usnul jsem tvrdě. Když jsem následujícího rána přijížděl ke strážnici, sotva první zábřesk svítání zrůžovělo daleký obzor. Vojsko určené k assistenci při popravě scházelo se na cvičišti. Na strážnici nalezl jsem náčelníka místní policie, svého pobočníka, tlumočníka a a mullu učení šiitů[11] Před odchodem na popraviště požádal mulla za dovolení, aby se s Alim mohl pomodliti. Položili na zem koberec, přinesli korán. Ali a mulla svlékli obuv, padli na kolena a modlili se hlasitě. Strážnice stála v parku obklopujícím dům velitele. Čekaje na ukončení modlitby, šel jsem před strážnici. Dalo se čekati, že bude krásný jarní den. Slunce ukryté ještě za horami vrhalo již na oblohu hrstě zlatých paprsků, větřík rozšuměl větve, z nichž se tlačilo již místy listí, některé haluze byly již pokryty květem. Ptáci cvrlikali, vonný dech jara oživoval vše vůkol a budil radost. Z cely věžňovy se ozývaly smutné hlasy. smutečních modliteb. Okny i dveřmi také tam vnikala mohutná hymna života. Ale nepocitovali, nechápali ji nešťastní lidé pohroužení ve smutek smrti. Jak je dobře, že mám v rukou rozkaz udělující Alimu milosť. Mladý, neopatrný, sotva dvaadvacetiletý Ali práhnoucí po životě trpí příšerná muka očekávání neodvratné smrti. Zkrátit tato strašná muka! Skončit to vše jak možno nejdříve. Dali jsme se na pochod. Ašabad položený na severním toku Kopet-Dahu přiléhá bezprostředně jihozápadní stranou k návrším. Na jednom z nich byla vztýčena šibenice. Od strážnice byla vzdálena asi dvě versty. Jedeme hlavní ulicí, nikde ani živé duše. Náčelník policie mne upozornil, že obyvatelstvu zakázal shromažďovati se při cestě, kterouž se průvod bude bráti, leč na polích za městem budou pravděpodobně čekati davy. Málo jsem dbal těch upozornění; měl jsem dost vojska, cele dvě setiny. Jedu na koni za „arbou", za dvou dvoukolovou károu, na kteréž sedí matka s Alim na prkně zády ke kočímu. Modlitby neustávají ani na chvíli. Na tváři obou utkvěl kamenný klid. Vyjeli jsme z města. Daleko na levo je vztýčena šibenice, v pravo dole stojí skupiny lidí, při stěnách domů, u plotů, na stěnách, v oknech, na zemi na sta, snad na tisíce žen zahalených závoji lká a běduje, pláče. Ali se obrací k nim, bolest křiví mu tvář, z očí se mu dívá hrozné utrpení, ale ústa se usmívají.



Na hlídce: V zákopě hřbitovní zemí se táhnoucím, ať ve dne či v noci bdí ostražité oko vojáka.



Vykládání dobytka z nákladní lodě na molu cařihradském.

Vojáci se postavili do čtverce, salutují a pobočník čte hlasitě ortel. Tlumočník překládá ho do perštiny. Natává rozhodná chvíle, leč mulla opět prosí o povolení k pomodlení se s Alim. Není pomoci, musím povolit. Modlitby trvaly dlouho. Poodešel jsem na několik kroků a po tichu jsem hovořil s velitelem eskorty. Náhle vidím, že Ali vzchopiv se ze země utíká k šibenici; dvěma skoky byl na schůdkách, už stál vedle kata, a ten se chystal hoditi mu provaz a pytel na hlavu Ulekl jsem se. Nervy moje selhaly. Ze všech sil jsem se rozkřiknul pádě k šibenici:

„Stůj! Stůj, blázne, co to tropíš? Polekán vlastním hlasem a svými slovy stanul jsem jako do země vrytý. Prozradil jsem své city a poškodil jsem vážnost „obřadu" Hučelo mi v hlavě. Jakž, takž jsem opanoval své vzrušení a již zcela jiným tonem jsem řekl tlumočníkovi:

„Prosím, poručte katovi i Alimu, aby klidně stáli."

Poručil. Obrátil jsem se k vojákům a velel jsem:

„Pozor! Vzdejte čest!"

Potom jsem uložil tlumočníkovi, aby Alimu přeložil, co prohlásím. A prohlásil jsem salutuje:

„Nejjasnější pán nejmilostivěji darovál život odsouzenému Bakši Ali Babá bejdi.

Nastalo zvláštní ticho. Ali stál jako kmen bez pohnutí a po delší chvíli svalil se na zem. Skákal a smál se zároveň a vykřikoval své projevy radosti a vděčnosti. Obřad byl skončen. Aliho odvedli zpět na strážnici. Ze střech, oken a od plotů zmizely bílé přízraky.

•

Ali pobyl u nás ještě několik týdnů prve než byl poslán etapou na neobmezené těžké práce. Z Baku brzo na to došla zpráva, že by se mu málem byl podařil útěk. Alimu darován byl na cestu velký plechový samovar. Opatrný náčelník eskorty, jenž přijímal odsouzence do vlaku, počal samovar oklepávat a doklepal se tajemství. Samovar měl dvě dna, mezi nimiž byly ukryty pilníky z nejlepší anglické ocele k přepilování pout.

[1] Bakši = dobrý, pěkný. Slovo beg, má dvojí smysl: znamená titul, vojenskou hodnost anebo šlechtický původ.
[2] Persie.
[3] Šlechta perská.
[4] Arabské slovo, znamená „Brána poznání". Sekta babistu byla vyhubena kolem let 1850.
[5] Kaljan, silný tabák, omamný, znamená

také zvláštní způsob kouření záležející v propouštění dýmu vodou.

[6] Šiity jmenují se na rozdíl od sanitů čili pravověrných mohamedánů ti, kteří čtvrtého Kalifa, Ali Beg-Abu-Taleía, zetě Mohamedova, uznávají za pravého jeho nástupce.

[7] Jomudové zaujímají velkou rozlohu od moře Kaspického na východ; jižní jejich hranici tvoří řeky Gjurgen v Persii a Ttrek; k severu jsou daleko roztroušeni. Je to plémě četné a bojácné. Tito Jomudové, kteří se na zimu stěhují do Perska a léto tráví v stepích na severu, platí daně Persku i Rusku, jsou přívrženci bývalého šácha perského.

[8] Čajovny, tajné kuřárny opia.

[9] Kočan je obchodní město perské v Chorasanu asi 40 verst od Ašabadu.

[10] „Oset stepní" „kolučka" roste na stepích zakaspických v nesmírných množstvích Nemá listí, jen ostnaté trsy s drobnými modře fialovými květy. „Kolučka" je oblíbenou potravou velbloudů.

[11] Mulla, kněz ritu šiitů, k němuž se hlásí 90 proc. Peršanů na ruském území žijících.

TAJEMNÉ DĚLO.

Ohromné, tajemné dělo je dnes sensací celého světa, všude, kam dolétly o něm zprávy. Hned v prvé chvíli se kombinovalo, že střely dopadající v přesných intervalech na Paříž vrhány jsou z nějaké řiditelné vzducholodi z nadoblačné výše. Pak se hádalo, že ohromnou pro dosavadní dělostřelbu vzdálenost 120 km. může uraziti pouze střela, která si v jisté vzdálenosti sama dodá rychlosti. Ale většina znalců přece jen se kloní k názoru, že jde o skutečné dělo ohromných, dosud nevídaných rozměrů. V berlínském „Tagu" uvažuje o tomto sensačním vynálezu — jak se tvrdí Krupových závodů — generál-poručík H. Rohne: Takový dostřel děla je možným pouze tehdy, dostane-li se střele dostatečné počáteční rychlosti, totiž ve chvíli, kdy opustí dělovou hlaveň. Dosavadní počáteční rychlosti, totiž huje ani 1000 metrů a za tohoto předpokladu doletěl by náboj sotva na 100 km, nota bene v prostoru vzduchoprázdném kde by nebylo odporu a tření. Je proto nutno předpokládati, že počáteční rychlost střely z tohoto děla je alespoň 1500 m. Tato rychlost by se však ihned značně zmenšila, kdyby váha střely nebyla přiměřeně zvětšena a kdyby neměla vhodně volené za špičatělé formy. U nového děla lze váhu střely odhadovati na 250 kg a náboj prachu —není-li použito jiného impulsivního prostředku — musil by odpovídati váze střely — případ dosud v praxi neznámý. Tak veliký náboj předpokládá zase velmi dlouhou hlaveň, protože musí míti času, aby shořel. Dosud nejdelší hlavňové roury měla velká lodní děla — u nového děla musila by hlaveň měřiti plných 20 metrů. Při výstřelu vykoná střelný prach práci okrouhle 30.000 metrických tun, za středního plynového tlaku 3000 nejvýše 3.000 nejvýše asi 4 tisíce atmosfér. Aby střela prolétla hlavní, potřebuje nejvýše 1/50 vteřiny a k vykonání této práce bylo by třeba 20 milionů koňských sil. Pokud se týče střely, byl zajisté zvolen nejvýhodnější tvar: zašpičatělý v předu a o něco slabší v druhé polovině. Dělostřelectvo počítávalo dosud — ales poň do nynější války — při úvahách se stejnoměrnou hustotou vzduchu, což bylo možno, protože dráha střely nešla příliš vysoko nad zemským povrchem. Když se však v nynější válce objevila nutnost střelby na létadla uplatnila se okolnost, že vzduch čím dále od povrchu země jest také řidší. Při dostřelu 120 km musí dráha střely na vrcholu paraboly obnášeti při nejmenším 30 km. a v této výši nutno již počítati se zředěním vzduchu. Stupeň toho zředění není dosud určen, protože podrobné studie v tomto směru pokročily teprve k výši 30 km. Jest asi o $^1/_3$ řidší, než při zem. Dosud bylo pracováno s faktem, že největší dostřel z děla — při teoretických 45 stupních t. zv. elevace — bylo lze docíliti, byla-li hlaveň děla zdvižena o méně než 45 stupňů. U nového děla naproti tomu jest třeba zvětšiti dostřelový úhel na 55 stupňů. Z toho vyplývá výhoda, že dělo může býti umístěno těsně za lesem, ba dokonce i v lese. V této vztýčené posici uniká tak dělo snáze pozornosti letců. Ovšem že změnu směru střelby lze provésti pouze podle kompasu. Střela potřebuje snad 2—3 minut, aby urazila vzdálenost 120 km., kdežto detonace byla by slyšitelna teprve o minutu později, kdyby zvuk, za určitých předpokladů, vůbec na tuto vzdálenost dolétl. Kapitán Nörregaard, vojenský spolupracovník „Dagens Nyheteru", udává tyto číslice pro nové dělo: Elevace 40 stupňů, počáteční rychlost 2400 m za vteřinu, délka hlavně 25 m, váha střely 1800—2000 kilogramů. Bude snad dlouho trvati, než se určitě vysvětlí tato veliká technická vymoženost vojenská. Tento vynález je ale novým důkazem, že lidský mozek razí si neunavně cestu k metám, jichž pomyslitelnost nabývá stále většího rozsahu.



Nebezpečná cesta: Přenášení raněných po improvisovaném uzounkém můstku přes široký říční proud na italském bojišti.



Zříceniny rozstříleného chrámu v Monchy.

A JEŠTE ODESA.

Na místě, kde dnes vře bujný život širokými nádhernými ulicemi Odésy, ležela před 125 lety nuzná víska turecko-tatarská. Na rozkaz Kateřiny II. stvořeno nové město a dáno mu jméno připomínající velkého řec. plavce Odysea a zároveň i staroveký přístav Odesus, který prý ležel na blízku. Leč rozvoj nového města z počátku postupoval velmi pomalu. Velký svůj rozkvět vděčí tomu, že všecko dovážené zboží bylo od Alexandra I. r. 1811 osvobozeno od placení cla. Tehdy se počalo město rozvíjeti po americkánsku a dnes má na půl milionu obyvatelstva. Odesa byla tudíž v celém dřívějším carství ruském největším městem po Petrohradu, Moskvě a Varšavě. Leč se žádným z těchto měst nelze jí srovnávati. Odesa není městem ryze ruským, jest to spíše město jižní, připomínající namnoze Marseille, a zároveň město orientálské. Odesa zná též tuhé zimy, ale větší část roku panuje tu podnebí jižní. Z té příčiny život stěhuje se z domů na ulici a město plní se oním zvláštním, hlučným, barvivým ruchem, jenž jest vlastní pouze jižním zemím. Převládá tu ráz orientální. Tu se setkává celý východ; židé tu tvoří třetinu všeho obyvatelstva. A všecko to jde za jediným cílem: za ziskem a požitkem. Universita hraje v celkovém rázu města podřízenou úlohu. Všecko se žene za zlatem a ohromné bohatství Ukrajiny, procházející přístavem oděsským, skýtá obyvatelstvu hojný výdělek. Přivábil také četně cizí přistěhovalce; na ulicích slyšeti skoro všecky jazyky. Díky své malebné poloze Oděsa náleží k nejkrásnějším městům na světě a přijíždíme-li k městu po Černém moři, skýtá pohled přímo úchvatný. Oděsa leží na kraji velkého stepního plateau, jež v tom sáhá 27 metrů nad hladinu moře a srázně spadá. A tak vidíme vysoko nad vodou břeh plateau, vroubený krásným bulvárdem sv. Mikuláše, nádherné budovy, ohromné pomníky, krásná stromořadí a elegantní ruch velkého města. Z této hlavní ulice vedou ony slavné granitové schody, jistě největší na světě, v deseti oddílech až k moři, kdež se rozkládá dokonale udržovaný a moderně zařízený přístav (viz obr. čís. 4.) zde v míru tísnilo se sta lidí, mezi nimiž práce vedla svou neutuchající píseň písní. Oděsa však slibuje se strany mořské více, než co ve skutečnosti shledáme. Město jest založeno pravidelně, prostředkem jde ulice Preobraženská, nejdelší ze všech (2 a půl km.). Vše-

cky ulice jsou široké a pýchou jejich jsou skupiny nádherných stromů. Neboť Oděsa leží uprostřed pusté stepi beze stromů. Zásobování města pitnou vodou bylo až do nejnovější doby spojeno s velkými obtížemi. Nepřemožitelným nepřítelem Oděsy jest stepní prach, jejž vichr honí širokými ulicemi města. V předměstích již cítíme smutek a opuštěnost stepi, tu také vidíme jinou Oděsu — noční město, ve vší zanedbanosti, špíně a nouzi.

PŘECHODNÁ PŘESTÁVKA VE SVĚTOVÉ BITVĚ.

Po desetidenním ohromném zápolení milionových armád, ukončeno je — zdá se — první období německé ofensivy. Němci uvolnili svá vojska na východní frontě a vrhli je na západ, vykonali několikaměsíční nejpečlivější přípravy a pustili se s nesmírným elánem do útoku s tím nepochybným cílem: Protrhnouti frontu a donutit Angličany a Francouze k uzavření míru. Úspěchy, jichž německé zbraně v prvních deseti dnech ofensivy docílili, jsou velké. Odpůrce zatlačen byl ze svých opevněných linií a válka frontální proměnila se v bitvy v otevřeném poli. Němci dobyli Bapaume, Peronne, Roye, Nyonu a Albertu, jakož i Montdidieru. Bojiště posunulo se asi o 30 km k Paříži. Ale ústup anglo-francouzských armád, v prvních dnech ofensivy rychlý, ba zmatený, se pomalu uvolňoval. Západ dosadil silné čerstvé reservy a tím byl postup Němců uvolněn, ba zdá se, že prozatím zadržen. Fronta až dosud prolomena nebyla a podle všech známek ustálilo se nyní bojiště na liniích celkem nehybných. Bitva ovšem ukončena není, tím méně rozhodnuta. Je pravděpodobné, že Němci rozhodnou s k nové útočné vlně, aby dosáhli Paříže, prolomili frontu a zlomili vojenský odpor čtyřdohody. Tohoto nebezpečí je si čtyřdohoda vědoma a tak stojíme pravděpodobně před dalším a novým gigantickým napínáním sil. V bitvě, která se vede na západě, rozhoduje se o osudu celého světa.

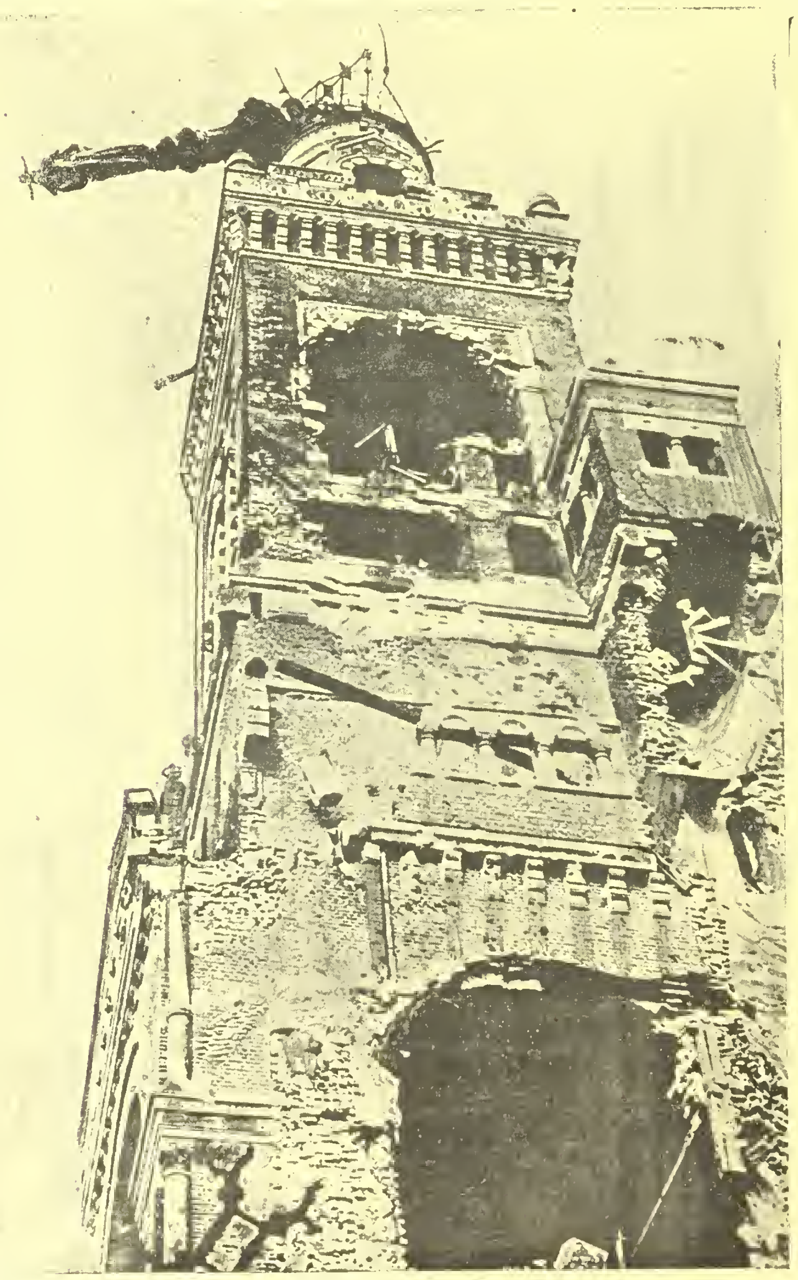
NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY.

Dovoz z Ukrajiny a Rumunska.

V řeči k vídeňské deputaci promlouval ministr zahraničí též o zásobování. Mírové podmínky Rumunsku mají nám přinésti, pravil, více obilí, potravin i surového oleje. Uzavření míru s Ukrajinou a s Rumunskem vedeno bylo především myšlenkou, zabezpečiti monarchii potraviny i suroviny. Ukrajina nám zabezpečila veškeré přebytky své zemědělské výroby. Komise, jež povolána jest organisovati výměnu zboží s Ukrajinou, je již v Kijevě při práci. Jakmile bude vyjednávání s rumunskou vládou ukončeno — a doufám, pravil hr. Czernin, že sta ne se tak brzo — nadejde dovoz z Ukrajiny ve větším rozměru. Ujednali jsme s ukrajinskou vládou, že dodá čtyřspolkovým státům nejméně milion tun obilí a doufáme, že podaří se za organisovaného dovozu v přiměřené době odvézti. Nyní je dovoz z Ukrajiny ovšem skrovný, došlo do Rakouska posud jen 30 vagonů obilí a luštěnin, další doprava je na cestě a 600 vagonů různých potravin je v Ukrajině připraveno k odvezení, leč uzavřením míru s Rumunskem dána je možnost k většímu dopravování neb otevírá nám cestu na Dunaji a umožňuje dopravu z Oděsy do dunajských přístavů. Nesmíme při tom zapomínat, že také četné naše vojsko žije nyní na ukrajinské půdě, z čehož rovněž plyne zázemí přímý prospěch. Bez dovozu z Ukrajiny byly by naše zásobovací poměry značně horší. Tím zdvojnásobena jest nutnost míru s Ukrajinou. Z Rumunska dostaneme ještě z loňské sklizně více než 70 tisíc tun kukuřice. Příští přebytky Rumunska, jež budou rovnoměrně rozděleny mezi nás a Německo, přinesou monarchii asi 400.000 tun obilí, luštěnin a pícnin, jež rovněž budou přivezeny po Dunaji. Kromě toho dodá nám Rumunsko 300.000 ovec a 100.000 prasat, jež přivodí malé zlepšení v našem zásobování masem. Jak vidíte, stalo se vše, abychom z míru na východě obdrželi všecko, co obdržeti lze. Při dobré vůli ukrajinské vlády, o níž nepochybujeme, zdaří se za upravené organisace překonati všecky dopravní obtíže.



Rakouské vojsko v Ukrajině: Hadry pokryté sousoší veliké ruské carevny Kateřiny II. v Oděse, dílo bolševiků, kteří tím demonstrovali proti carismu a jeho přívržencům.



Kudy válka kráčí: Spustošená a pol orozbitá věž chrámu města Albertu nedávno Němci dobytém. (Fotografován o z dola.)

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ.

Dne 29. března. Na italské frontě situace nezměněná. Západní bojiště: V místních bojích po obou stranách Scarpy vnikli jsme do nejpřednějších anglických postavení a zajali několik tisíc nepřátel. U Albertu a severně od Albertu pokračoval Angličan v bezvýsledných a na ztráty bohatých protiútocích. Mezi Sommou a Avre jsme poznovu útočili. Ze starých postavení a udatně hájených vesnic zahnali jsme nepřítele přes Warfusée-Abancourt a Plessier na západ a severozápad. Proti jednotlivým úsekům naší nové fronty mezi Montdidierem-Noyonem podnikl Francouz namnoze prudké protiútoky. Ztroskotaly za velmi těžkých ztrát. Doposud zjištěná kořisť od počátku bitvy obnáší 70.000 zajatců a 1100 děl. Armáda generála Hutiera zajala z toho sama 40.000 nepřátel a ukořistila 600 děl. Na lotrinské frontě potrvala zvýšená střelecká činnost.

Dne 30. dubna. Na ostrově Papadopoli na Piavě byl odražen italský výpad. Bitevní činnost na italské frontě je živější. Na bojišti severně od Sommy je situace nezměněna. Ayette bylo vyčistěno od nepřítele. Mezi Scarpou a Avre dobyli Němci Beaucourtu a Meziéres. Francouzské útoky proti Montdidieru ztroskotaly. Francouzi počali nyní ničiti také Laon.

Dne 31. března. Živější činnost v Itálii. Západní bojiště: Na výšinách západně horní Ancry odrazili jsme anglické útoky. Mezi Sommou a Oisou docílili jsme v útoku nové úspěchy. Po obou stranách potoku Luca prorazili jsme nejsilnější, francouzskými pluky sesílenou anglickou čáru, dobyli jsme vesnice Aubrecourt, Hangard a Demuin, ležící v údolí a odrazili nepřítele, vzdor jeho nejživějším protiútokům na Moreuil a lesnaté výšiny, dál severně ležící. Mezi Moreuilem a Noyonem napadli jsme nově přivezené fran couzské armádní sbory. Severně Montdidieru odrazili jsme nepřítele přes nížinu Avry a Donu a dobyli v útoku výšiny na západním břehu ležící. Opětovné francouzské protiútoky západně Montdidieru a z Fontaine a proti dobytému Mesnilu ztroskotaly krvavě. Fontaine večer padl, Mesnil v tuhém boji uhájen. Vojsko útočící na čáře z Montdidieru až k Noyonu, odrazilo nepřítele z čerstvě zbudovaných zákopů přes Assanvilcourt a Ville. Silné francouzské protiútoky i zde se shroutily. Tvrz Renaud, ovládající Oisu, jihozápadně Noyonu, byla v útoku dobyta.

Dne 1. dubna. Na dolní Piavě, v prostoře Asiaga a Laga, byly italské vyzvědné útoky odraženy. Západní bojiště: Na bitevním poli severně Sommy oživly dělostřelecké a minové boje. Mezi potokem Lucou a Avrou jsme dobyli výšiny severně Morenichu. Také včera pokoušely se francouzské divise v opětovných útocích o znovudobytí ztracených vesnic a výšin západně Montdidieru a mezi Donem a Matzem. Útoky jejich krvavě se shroutily. V boji posledních dnů stoupl počet zajatců na více než 75.000

Dne 2. dubna. Na bitevní frontě zůstala situace nezměněná. Protiútoky, které nepřítel podnikal u Hebuterne a zvlášť houževnatě proti nám dobytým výšinám mezi potokem Lucou a Avrou, shroutily se s těžkými ztrátami. Menší boje pěchoty mezi Avrou a Oisou. Francouzi pokračují v bombardování Laonu.

Dne 3. dubna. V Italii zvýšená bitevní činnost. Na západě přestávka v bitvě před novým velkým zápasem. Místní anglické a francouzské protiútoky odraženy. — Němci vylodili vojsko v Hango v jižním Finsku.

Dne 4. dubna. Zvýšená dělostřelecká a hlídková činnost na západě trvá. Na západě trvá bitevní přestávka. Jen jižně Sommy oživly opět boje. Nepřítel útočil 4krát u Mornilu marně. Soukromé zprávy referují o obrovských přípravách na obou stranách a ohlašují nový německý útok. Němečtí letci napadli pumami Calais Compiegne, Amiens bombardují těžkou dělostřelbou Remeš.

SMĚS.

Výměna depeší mezi císařem Vilémem a císařem Karlem. Císař Vilém zaslal císaři Karlovi telegram, ve kterém vyslovuje zadostiučinění nad obrovskými výkony německých a rakouských armád ve věrném spojenectví. Že Jsi se rozhodl — praví dále císař Vilém — několika mým generálům na památku ukončení velkých bojů na východě ve znamení Svého uznání propůjčiti řády, jest mi zvláštním potěšením. Děkuji Ti, že v tomto okamžiku zdůrazňuješ nutnost úzké součinnosti, aby dokončeny byly velké úkoly, které nás čekají. Vilém. — Císař Karel odpověděl: Zvláštním uspokojením musí Tě naplniti mimořádné úspěchy armád, pod Tvým velením postupujících. Nechť všecko to, co ještě přijde, doprovázeno bude ve stejné míře a nechť brzký čestný mír budiž nám dopřán. Za vyznamnání několika mých generálů přijmi můj vřelý dík. Ze srdce zdraví Tě v nejvěrnějším přátelství Karel.

Češi a hrabě Czernin. Posl. Staněk a Tusar odebrali se ve středu minulý týden k ministerskému předsedovi dr. ryt. Seidlerovi, aby protestovali proti známému prohlášení zahraničního ministra hraběte Czernina. Oba poslanci protestovali proti odkladům delegačního zasedání, vyslovili své politování nad tím, že zástupcům rak. národů nebyla poskytnuta příležitost podati úsudek o 3 uzavřených mírových smlouvách. Česká delegace neupírá hraběti Czerninovi právo kritiky české politiky, ale hrabě Czernin musí tak učiniti na kompetentní tribuně, kde je mu možno dáti odpověď. Forma v jaké hrabě Czernin mluvil je signálem nových vnitropolitických zápasů. Hrabě Czernin, když se jednalo o česká přání a požadavky stál na stanovisku, že jako zahraniční ministr nemůže se míchati do vnitřní politiky. Když ale jedná se o útok proti Čechům, nedbá toho hrabě Czernin a přes hlavu vlády hrozí českému národu. Česká delegace žádá okamžité svolání delegací kde dá hraběti Czerninovi patříčnou odpověď. Ministerský předseda dr. ryt. Seidler vzal český protest na vědomí a odebral se k císaři.

Jednotná strana socialistická. Akce za účelem sjednocení českých dělnických stran činí dobré pokroky. Na svátky konal se v Praze sjezd strany národně sociální. Strana změnila svůj název ve stranu socialistickou a přijala do svého středu českou stranu anarchistickou. Sjezd se vyslovil pro jednotnou stranu a určil delegáty, kteří budou pokračovati ve vyjednávání se sociálními demokraty a centralisty.

Hilsner dostal v těchto dnech milost a byl ze Steinu propuštěn.

Komitét pro obnovu carství. Jak „Frankf. Zeitung oznamuje; vrátil se nedávno z Ruska přes Anglii a Lausaune do Švýcarska redaktor Štěpankovský, který tam vydává list „l'Ukraine" Štěpankovský píše, že dohoda podporovala dlouho bolševiky, kteří také těšili se podpoře tajných policejních agentů bývalé carské vlády. Dohoda věřila bolševikům takřka až do míru v Brestu Litevském. Štěpankovský dále praví, že bývalí agenti ochrany jsou nyní placenými pomocníky komitétu pro obnovu carství, za kterým finančně stojí anglická zbrojařská firma Vickers a Crédit Lyonnais. Komitét má v Reuterově kanceláři vlastního censora Duchoveckého a v cizině ho zastupuje generál Desino, který do Ruska vyslal bolševika Schneura jako diplomatického kurýra. Také bolševik Holzmann, který mnoho zaměstnával švýcarské úřady, odcestoval přes země dohody. Výklad Štěpankovského neobjasňuje však nic z toho, co vzešlo ze styků ruských zpátečníků s bolševiky. Opatření, které provedla bolševická vláda proti velkoknížatům, patrně jsou následkem odhalení o činnosti komitétu pro obnovu carství.



Z činnosti rakouských vzduchoplavců: Pokusy s padákem, na kterém je připevněn panák. Padák je ideálem všech vzduchoplavců, a zachrání v budoucnu po svém zdokonalení jistě mnohý, cenný život odvážného letce.

K pověstem o českých legiích v Ukrajině. O českých legiích v Rusku šíří v poslední době vídeňský tisk stále tatarské zprávy. České legie prý v Ukrajině drancují a velká část jich prý padla do zajetí a pod. Všecky tyto zprávy jsou smyšlené Z autentického pramene se oznamuje, že československé legie byly již před delší dobou prohlášeny za součástku francouzské armády a současně s ostatním francouzským vojskem, v Ukrajině dlícím, byly přes Archangelsk nebo Vladivostok dopraveny buď do Francie nebo do Ameriky. Doprava českých legií byla již před delší dobou sloučena. V Ukrajině nezůstaly žádné československé organisované legie. Jsou-li v bolševických tlupách ještě bývalí zajatci, pak jsou to živly dobrodružné, neorganisované, sestavené z nezrůznějších národů. Dokonce je mezi nimi i mnoho Němců, kteří se dali získati vysokým žoldem 20 až 30 rublů denně. Pavlů nebyl zajat a Masaryk odjel už před několika týdny do Francie. Není také pravdou, jak tvrdí německé listy, že 9 nebo 11 tisíc Čechů bylo Němci zajato. Počet zajatých Čechů činí jen několik set a nejsou to žádní Čeči z Rakouska, žádní bývalí zajatci, nýbrž vesměs příslušníci cizích států.

Osmá válečná půjčka. „Achtuhrblatt" oznamuje: Jak se ve vládních kruzích praví, bude 8. válečná uherská půjčka vypsána počátkem června. Rakouská válečna půjčka bude v květnu.

Nová úprava vyživovacích příspěvků. Říšský zákonník uveřejnil zákon, kterým mění se a doplňují některá uktanovení zákona v vyživovacím příspěvku z r. 1917, a k tomu vydané prováděcí nařízení. Podle něho přiznává se také manželkám a manželským dětem reservních gažistů nárok na vyživovací příspěvek, ale vyživovací příspěvek má se vypláceti jenom v onom dílčím obnosu, který vyplývá po srážce rodinných požitků. Mimo to učinilo se drahotním poměrům zadost tím, že zvýšují se o dalších 50 proc. vyživovací příspěvky ve výměře skutečně placených příspěvků a příspěvky ve výměře soudně stanovených alimentů, pokud placení alimentů bylo mobilisovaným, p opřípadě pokud soudní stanovení alimentů provedeno bylo před 1. srpnem 1916. Posléze byla šestiměsíční lhůta ku přihlášení nároků na vyživovací příspěvek, která se vypočítává od smrti (pohřešování), rozšířena až do skončení demobilisace. Mohou tedy pozůstalí, kteří tuto šestiměsíční lhůtu už propásli nyní opět uplatniti svůj nárok.

Anexe také v Srbsku? „Westminster Gazette" sděluje: Opět kolují pověsti o německé mírové nabídce. Německo chce nabídnouti vyklizení severní Francie a Belgie a žádati za ztracené kolonie peněžní náhradu, aby mohlo napraviti Belgii způsobené škody. Na východě chtějí míti centrální mocnosti volnou ruku, ale souhlasí s tím, aby dobytá území měla vlastní vládu a hospodářské styky s Ruskem. Jsou prý také ochotny vrátiti Srbsku část jeho předválečné državy.

„Jediného?"

„Ano — Jannica. Znáte ho asi od vidění, mistře Arfolli; jest chromý, má veliký hrb a na pravé ruce mu scházejí dva prsty — narodil se tak."

„Bůh mu byl tedy milostiv."

„Milostiv?! Jak to?"

„Ano, jemu i jeho matce, neboť jest lépe, býti chromým a hrbatým, než vojákem. Šťastný Jannic nemusí nikdy do války a jeho stará matka nemusí vydati svého dítěte."

„A moje jméno stojí tentokráte na konskribční listině a moje číslo by mohlo snad býti taženo, vzdor tomu, že jsem jediným synem vdovy?" tázal se Rohan. hlasem rozčílení prozrazujícím.

„Snad — ale nedej to Bůh!"

„Nedej to Bůh! Ach — jsem syt, užívati jména Božího ve spojitosti s touto věcí!"

„Užívání jména Božího, nesmíš býti nikdy syt, milý synu!"

„Nedej Bůh! Čeho nemá dáti? Zabraňuje snad hrůzám, bitvám a řežím? Nikoliv. Přenechává svět ďáblům. Vy, mistře Arfolli, který jste viděl všechny hrůzy, vy v něho věříte?" zvolal Rohan téměř hněvivě. Ve své husté, hnědé hřívě, a vysoké, silné postavě podobal se vedle slaboučkého, potulného učitel bájným obrům nordickým.

„Ano, milý synu, věřím v něho," odvětil Arfoll měkkým svým hlasem, „a myslím, že v něho budu věřiti do poslední hodinky mého života. Viděl jsi dosud velmi málo ve světě a zkusil jsi ještě méně; já jsem však spatřil již mnohé a všechno, co jsem miloval a měl rád, jsem pozbyl, a přece ti pravím ve vážné této chvíli — nedej Bůh, abych ztratil svoji víru v něho!"

„Proč tedy dopouští takových věcí?"

„Ne Bůh, nýbrž člověk sám jest metlou lidstva. Bůh stvo-

žádost. Desátník byl by na to navštívil matku ženichovu, dohovořil se s ní o věně a pak by se teprve rozhodlo má-li Marcela Rohana pojmouti za muže. Její vůle byla vedlejší. Tak se od nepamětných dob uzavírala v Kromlaix manželství.

Onoho dne modlila se vdova horoucně k Bohu, aby učinil zázrak a vyhojil Marcelu z její náklonnosti k Rohanovi. Kdyby ovšem byla zřela tvář dceřinu, po vyznání k odpočinku uléhající, byla by poznala, že její prosba je marnou.

V podkrovní světničce byla dvě lože obě sněhobílými povlaky pokrytá. Ve zdi vedle postelí, zatlučeno bylo několik hřebíků, pro pověšení šatstva. Parádními kusy nábytku byly stůl, uprostřed světnice stojící a dubová skříň v koutě, opodál níž viselo zrcadlo. A Marcela svléknuvší oděv, střevíce a punčochy a sundavši čepeček, přistoupila k zrcadlu, aby, jako obyčejně před ulehnutím, uspořádala svůj hustý, černý vlas, který ji jako nádherný plášť halil ramena. Zardčla se, když se při česání dlouhé a hebké její kadeře přitulily k panenským jejím ňadrům. Zachvěla se divně. Prožívala v duchu znovu vše, co se přihodilo. Cítila pevné objetí Rohanových paží, cítila horké jeho polibky na svých rtech. Naklonila se k zrcadlu, aby lépe viděla svůj obraz; pak zavřela oči a s lehkým úsměvem a hnána neodolatelnou silou, políbila tento zrcadelný obraz, horkými svými rty, šeptajíc něžně: „Miluji tě, Rohane! Dobrou noc!"

Usměvavě uspořádavši vlas vklouzla tichounce do svého lože; nad ním visel obyčejný obrázek Bohorodičky s Jezulátkem. Marcela před ním poklekla, sepjala zbožně ruce, modlíc se: „Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen!"

Děkovala Bohu, za jeho dobrotivost, prosíc ho, aby ji, hříšné, odpustil, ochraňoval její milované, smiloval se nad duší nebožtíka otce, jakož i maminkou, desátníkem a čtyřmi jejími bratry a aby ji byl i na dále milostiv.

Pak zmlkla, zamyslila se a teprve za chvíli modlila se dále:

Nové zákony. „Wiener Zeitung" uveřejňuje dva nové zákony jimž se dostalo sankce císařovy: Zákon o prominutí následků trestů a zákon o odškodnění nevinně odsouzených.

*

Francouzský ministr kultu proti divadelní ažiotaži. Lichva s divadelními lístky nabyla v Paříži neslýchaných rozměrů. Lístek za obyčejnou cenu není vůbec k dostání. Prodejny divadelních lístků vyssávají doslovně publikum. Poněvadž nebylo dosud zákona, který by dusil tuto neřest, navrhl, jak oznamuji francouzské listy ministr kultu a krásných umění novelu zákona, která má uvésti prodej lístku divadel státem podporovaných do patřičných mezí. Každý pak kdo koupí či prodá lístek dráže než předepsáno má býti pokutován 16ti až 500 franky. Jestliže během následujících tří let po výměře listu by se přestupek opakoval, má býtí dotyčný odsouzen ku pokutě 2000 franků.

Skandinávské literární ceny: Pro letoší vánoce vypsány byly ve Skandinavii literární ceny za nejlepší novely. Ucházeti se mohou spisovatelé švědští, norvéžští a dánští. Každý bude oceněn porotou sestávající z členů těchto národů. Poroty budou tudíž tři a každá rozhodne o nejlepší novele a rozhodnuti, která z těchto tří novel je mistrovským výtvorem skandinávské literatury bude úkolem kolegia sestávajícího ze tří nejpřednějších spisovatelů: Van Haidenstama za Švédsko, Knut Hamsun za Norvéžsko a Henrik Pontoppidan za Dánsko. Kdyby se neshodli, tu má býti za rozhodčího povolán cizinec a sice Gerhard Hauptmann. Ceny obnáší 3000, 2000 a 1000 skandinávských korun, za nynějšího kursu tedy více než dvakráte tolik našich korun. Novely nesmí míti více než 5000 slov.

Ničení tuleňů. Nejškodlivějším zvířetem ryb jest tuleň. Zatím, co byl v míru rybáři a lovci hojně huben rozšířil se za války neslýchanou měrou, poněvadž není ani rybářů a lovců, kteří by se oň zajímali. Tak se vyskytli v gdanské zátoce ohromná stáda tuleňů, které strašně řadí mezi rybami, poškozujíce značně i rybolov. Mimo toho že hubí ryby pronásledují jej rybáři i proto, že jim častokráte protrhne sítě a způsobuje tak škodu do tisíců sahající. Jediným prostředkem jest hubení ve velkém. — R. 1913 bylo odstřeleno jen 21 tuleňů, zatím co při hromadném lapání zvláštní pasti bylo za jediný měsíc chyceno více než 100 těchto zvířat. — I ty potvory z moře by nás snad chtěli vyžírat.



Ze zajetí: Cikán-rakouský vojín. V zajetí se těšil zvuky svých houslí „beťarem byl jak to bývá..."

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST.

Úsporný způsob sázení bramborů. V Německu doporučuje se tak zvaný Güllichův způsob sázení bramborů, který není i u nás ničím novým, jsa obdobným satbě „na moháče". Brambory sází se ve čtverci na 1 m Na místech kolíky označených udělají se jamky, do nichž se dá zetlelý hnůj, který se přikryje zemí, a je-li po ruce kainit a Thomasova struska, posype se velikou hrstí každého hnojiva po případě jen kainitem, země se urovná hráběmi a do středu vsadí se prostředně velká hlíza s očky dolů, zakryje se vrstvou země a země se pevně motykou přitlačí. Když jsou výhony as 10 cm vysoké. zakryji se opatrně s jedné strany až po samý vrcholek zemi (kopčí se), což se vzrůstem nati se 2—3kráte opakuje, takže vznikne kopeček 20—25 cm vysoký. Okopčené brambory se plejí a zalévají zředěnou hnojůvkou. Na takových trsech, které jsou bohaty hlízovitými kořínky, sklidí se až 100 pěkně vyvinutých hlíz a docílí se mnohem většího výnosu než při obyčejné satbě. Způsob tento lze doporučiti zvlášť pro malozemědělce a pro sázení bramborů v domácích zahrádkách, kde lze meziprostor využitkovati mezisatbou zeleniny; krmné mrkve, cibule, vodnice a pod. Rovněž fazole a hrášek možno dobře za mezikulturu do takto sázených bramborů dobře použití. I slunečnice se k účelu tomuto hodí.

K docílení ranných bramborů a k ušetření satby doporučuje v časopise „Le Progrés Agricole et viticole Cadoret vysazování výhonů (trýbů). K účelu tomu vyberou se hlízy se silně vyvinutými oky, které dají se do teplé místnosti, ne příliš tmavé a nechají se zde až výhony dosáhnou délky 15 cm a jsou zeleně zbarveny. Hlízy se pak rozkrájí, aby jednotlivé řezy měly 2—3 silné výhony a vsazují se do jámek v řádcích na 30 cm od sebe vzdálených, ve vzdálenosti 20 cm a do hloubky 10 cm. Tím ušetří se satby a urychlí se vývin o 10—14 dní.

„Modlím se k tobě, Panno svatá, žehnej mojí lásce k Rohanovi, a dej, aby mi byl věčně věrným!" Pokřižujíc se zbožně, chtěla povstati, leč náhle jí napadlo, že na něco zapomněla. Pozvedla oči, leč nyní ne již k Bohorodičce, nýbrž k obrazu muže v uniformě oděného, na jakés vršině stojícího, a dolů do údolí v červenou zář hledícího, v zář, jež halila jakési hořící město. Tvář měl bledou, jako z mramoru a u jeho nohou leželo několik granátníků s obnaženými bajonety.

Dívka vzhlížela k tomuto obrazu s toutéž úctou a láskou, jako dříve k Bohorodičce. Našpulila rty, jakoby k polibků, pak sepiala ruce šeptajíc modlitbu: „Pro Ježíše, svatou Pannu a všechny svaté, zachovejž, ó Bóže, našeho císaře, dopřej mu vítězství nad jeho nepřáteli, rozdrť zlé, jež mu ukládají o život, chtějíce ho zničiti. Žehnej ho, popřej mu svoji lásky, o milostivý Bóže, dej mu vše dobré — za vše dobré, jež nám poskytuje a dává. Amen! Amen!"

A s touto vroucí modlitbou za svatého Napoleona, ulehla Marcela usnuvší pevně za několik minut, aby se příštího jitra poněkud později, než obyčejně probudila.

7.

U STUDÁNKY.

Přede dveřmi chaloupky matky Gwenfernové stáli mistr Arfoll a Rohan, zahloubáni ve vážný rozhovor. Byla tichá, klidná noc. Lehké mráčky zkalily časem bledou líc měsíce; když se opět rozutekly, osvětloval podivuhodnou fantastickou scénu dole, na pobřeží. Stíny ženských postav nakláněly se tam nad skryté vodní tůně, kolem nichž na křemení rozložena byla spousta běloskvoucího prádla; tu a tam kmitlo se světýlko lucerny, aneb přelétlo z místa na místo, jakoby neviditelnou

rukou neseno. Tajůplné této scéně dodávaly temně, zaznívající zvuky melancholické písně o „pradlenách noci" obzvláštního strašidelného výrazu.

Tyto obávané „pradleny noci", nejsou snad líbezné víly, nýbrž hrozné, smrť přinášející strašidla, před nimiž pověrečné ženy v hrůze trnou. Kdo tyto „Kannerez-noz" v temnotách nočních spatří, propadne prý smrti, praví ústa lidu. Perou každé noci a jejich práce nezná konce, poněvadž i řada umírajících jest nekonečná. Nejraději vyhledávají skrytá místa, kde mohou nerušeně práti a prádlo ždímati.

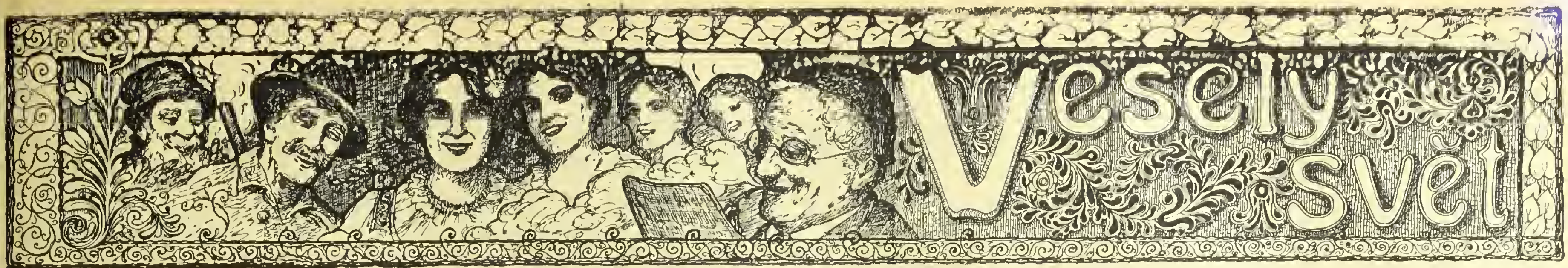
Za tichých, měsíčních nocí vyhledávaly pilné ženy kromlaixské malou zátoku, ve které skrytá sladkovodní studánka. Tam právaly společně svoje prádlo, zpívajíce melancholické písně, jimiž obávané „noční pardleny" zaháněly, tam si vykládaly o posledních novinách, plníce džbány pro příští den. Za dne a za noci, nejraději však za odlivu, scházívali se tu u „studánky" mladí i staří. Byla jakýmsi střediskem klepů a skandálních afér vesničky.

Arfoll pozoroval okamžik se zájmem tuto scénu. Konečně obrátil se k Rohanovi. „Člověk by myslil, že jsou to „Kannerez-noz", jchž se naše ženy tak hrozně bojí? Nejsou asi tak hezké, jako na příklad tvoje sestřenka Marcela."

„Mezi pradlenami, tam dole, jest jistě mnohá, která by se i za bílého dne, mohla klidně vydávati za některou „Kannerez-noz", jako na příklad stará Barbaiková", odvětil Rohan s úsměvem.

Mistr Arfoll však se smál a pravil soucitně: „Ubohé stařeny s unavenými údy a se zlomeným srdcem, jež záhy ještě více bude podlomeno! Ach, mlý Rohane, jest velmi příjemným býti mladým, zdravým a hezkým jako Marcela, ale nevýslovně smutným, sestárnouti a býti cílem posměchu, jako matka Barbaiková, o které jsi se zmínil: nemá ona syna?"

„Ano."



Interview.

Slavný zpěvák: „Jsem synem chudého pometláře, myslíte, že to poslouží vašemu listu?"

Reportér: „Báječné. To je dokonce nadpis k vaší kapitole. „Od koštěte k vavřínovému věnci."

*

Aplikace.

Pane taneční mistr, proč pak si tak pozorně prohlížíte toho klokana?"

„Inu víte, chci vynalézti nový tanec."

*

V hodině zeměpisu.

Učitel: „Vonásku, která znáš království?"

Vonásek: „Království české, uherské, dalmatské, haličské..."

Učitel „A...?"

Vonásek: „A, a... království nebeské!"

*

Z Kopřiv.

Pražský drožkářský kůň ke svému pánovi: „Když jsi sežral oves, tak také tahej!"

*

Dr. Krantz.

Vídeňský měšťan se diví: jak jen mohli toho Krantze pustit z obžaloby, když bylo dokázáno, že okrádal stát!

Jiný měšťan: „Milý pane, to nebyla krádež, to byla jen transakce. Ve válce se trestají jen krádež do 2000 korun.

*

Výstraha.

Obchodník k svému zeti: „Ne. zeťáčku, vy prodáváte jenom se 150 proc. ziskem? Upozorňuji vás, že uděláte-li úpadek, bude to zaviněný úpadek.

*

Případ opata Helmera.

Ve dvorci, patřícím tepelskému klášteru, jehož opat Helmer pronesl štvavou řeč o českých skrývacích zásob a vyhladovovatelích německého lidu, byly nalezeny bohaté zásoby potravin. Když se opat Helmer o tom dověděl, pozvedl oči k nebi a řekl: „Hle, jak ti Češi demoralisují již i mé vlastní lidi!"

*

Pochopitelné.

A: „Na začátku války dostávali jsme bochníček chleba ve váze 1400 gramů a teď máme bochníčky o váze 800 gramů."

B: „To je přece zcela pochopitelné. Na začátku války jsme vážili také dvakrát tolik co nyní!"

*

Také důvod zdvořilosti.

První přítel: „Proč jsi zdravil tak zdvořile onoho doktora? Vždyť jest to velice nevlídný člověk."

Druhý: „On léčil moji tchyni."

První: „A vyléčil ji také?"

Druhý: „Naopak, ona zemřela."

*

Zbytečno.

Pan Mráček přišel právě z kina: „A co pak jste tam viděl pěkného?"

„Ale — pyramidy egyptské z ptačího hledu — víte — věřte mi — jsem zklamán!"

„Jak to — musí to být nádherný pohled přece."

„I čerta" povídá pan Mráček „kde pak — co je to za kino, když se ty pyramidy nehejbají?"

*

Výmluva.

Policejní úředník nalezl při prohlídce bytu pana Břicháčka bohaté zásoby: 2 pytle mouky, hrnec sádla a másla, kávu, deset párů obuvi, cukr a jiné nedostižné předměty. Úředník mu domlouval: „To se nestydíte, pane, dnes, v době všeobecného nedostatku potravin, je hromadit a odnímat je chudým?"

Co vás napadá, pane komisaři," bránil se Břicháček, „to nejsou moje zásoby! Já to nasbíral pro „České Srdce" a zítra jsem to chtěl tam odvézti."

Dětská výchova.

Dříve: „Pěkně přikusujte chleba k vuřtu."

Nyní: „Pěkně přikusujte vuřt k chlebu."

*

Přirovnání.

Ale hochu, hochu odkud pak přicházíš. Vždyť si celý ošumělý jako dvoukoruna.

*

Plány budoucna.



„Jakmile válka skončí, vezmu si vaši dcerušku a podnikneme svatební cestu do opuštěných zákopů v Polsku, kde jsem půl roku ležel."

*

Povzdech válečného milionáře.



Dříve jsem nemohl jísti ústřice, proto že mi byly moc drahé, nyní je zas nemohu jísti, poněvadž jsem se jich přejedl.

*

Praktický.

Malý Cyrilek: „Tatínku, co pak to jsou siřény?"

Tatínek: „Sirény? To jsou mořské panny, půl ryby, půl člověka."

Cyrilek: „O je, to se z nich může tedy jen polovina jíst."

Jak to?

Pan v (hostinci): „Nuže pane sousede vaše psisko je skutečně mlsné; ani kosti od telecí pečeně nechce žráti. Jiný pes by si prsty po ni oblízal.

*

Skromnost.

Milostivá: „To je věru zvláštní; váš ženich je nyní na vojně představeným mého muže."

Kuchta: „Ano, ano, ale nemyslete milostpaní, že na vás budu proto pohlížet z hůry."

*

Jarní hovory 1918.

„Františku, pojďme do biografu!"

„ Ale k čemu, Mařenko, vždyť na ulicích je také taková tma."

*

Tlustý.

To je kříž s tou tramwayí, to je kříž. Nejprve tam člověka nechtějí pustit a když chce člověk vystoupit, zase ho nechtějí pustit ven."

*

Pan domácí.

„Soukromník Finda dal si včera vymalovat svůj byt.... teď mu dáme výpověď a najmeme si jeho byt."

*

Dva vzdechy.

„A vy jste byla také při tom když paní Culíčková zemřela? Je to pravda, že nežli skonala dvakráte hluboko vzdychla?"

„Ale kde pak, jen jednou, podruhé, to si oddechl on!"

*

Dobrá odtučňovací metoda.

„Slyšel jsem, že chcete letos do Mariánských Lázní k vůli odtučňování."

„Ale kdež. Balil jsem totiž všechny vaky a kufry své ženy a její matky než odcestovaly a teď už nemám Mariánských Lázní zapotřebí!"

*

Čistý požitek.

„A nenavštěvujete také letní divadlo pane Kořínek. Tam mají také budějovické!"

„Ale jdou — ale tam člověk z toho piva nemá žádný požitek, protože aby koukal pořad na jeviště."

Dobrý ničitel hmyzu.

Cizinec: „Dnešní noc jsem pobil ne více a ne méně než 50 štěnic!"

Hotelier: „U sta hromů — to něco vydá — nezůstal byste u mne ještě několik dní?"

*

Nezapřel se.

Icíček šel na výlet se svými spolužáky a dostal od papínka za tím účelem korunu. — Když se ale Icíček vrátil, položil tatínkovi korunu na stůl, dávaje ji zpátky: „Nhn" povídá tatík „nic sis nekhoupil?"

Ó ano, thháte, měl jsem se dobře, ale cho jsem photřeboval tho jsem si vydělal. Za dva haléře jsem dhovolil khamarádům koukat dhalekohledem co si mi phůjčil na výlet!"

*

V nádražní restauraci.

Pan k sousedovi: „Pane radím vám nedávejte si pivo."

„A proč, což je tak špatné."

„Ba právě naopak — je tak znamenité, že jsem k vůli němu již tři vlaky promeškal."

*

V zákopech.

Šikovatel k vojínovi: „Člověče nejezte tolik toho sýra — prozradíte nepříteli naše posice."

*

Ohleduplná.

Paní domu: „Jsem omráčena co jste vše připravila vašemu ženichovi."

Kuchařka: „Ach Bože jen kousek kuřátka a něco vína, milostpaní: „... Chleba jsem si přinesla z domu."

Žádejte všude ve veřejných místnostech „Víd. Illustr. Noviny"!

Majitel: Družstvo „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychleji. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje. —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 16.

Jednotlivá čísla 40 hal.
Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.
Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.
Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.
Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 18. DUBNA 1918.

Návštěva Bulharů na italském bojišti.

Rakouský štábní důstojník, vysvětlující na vrcholu Monte S. Michele, průběh poslední sočské bitvy.



Nová německá ofensiva u Armentieres činí nové pokroky. — Připravuje se anglicko-francouzská protiofensiva. — Lloyd George prohlašuje že válka potrvá ještě několik let. — Rusko se připravuje k nové válce.

ŽÁDNÝ MÍR, VÁLKA DO NEKONEČNA

Hraběti Czerninovi odpovídal president Spojených Států Wilson. Odpověď jeho nepřekvapila po posledních událostech. Wilson neuznává mírové smlouvy z Brestu Litevského a z Bukarešti a bude bojovati dál. Wilson prohlásil mezi jiným: Víme, že válka nám ukládá největší oběti, že bude vyžadovati našich nejlepších mužů a musí-li to býti všeho, co máme. Příčiny této největší války, důvod, proč ji musíme bojovati a vše, co na ni záleží, jsou dnes jasněji zjevny, než dříve. Spojené Státy, bude-li válka prohrána, ztratí své postavení jako veliký národ, jakož i současně své poslání ve světě. Vzhledem k událostem, které mají tak pronikavý vliv na osud lidstva v celém světě, bych se styděl používati tvrdých slov nebo výrazů, plných zášti nebo pomsty. Pokusili jsme se dosvědčiti ze záměrů, jež Německo sleduje touto válkou, z projevů jeho vlastních mluvčích a jednati vůči nim stejně otevřeně, jak si Německo přeje, abychom jednali vůči nim. Ukázal jsem ideály a úmysly Ameriky bez výhrady a nepoužívaje obojakých frází, vyzval jsem nepřátele, aby stejně otevřeně řekli, co zamýšlejí. Odpověděli výrazy, jimž nelze neporozuměti a prohlásiti, že nehledají spravedlnosti, nýbrž panství a nerušeně prosazení své vůle. Němci neodpověděli prostřednictvím svých státníků, nýbrž svými vůdci vojenskými, kteří Německo skutečně ovládají. Ve Spojených Státech nelze neporozuměti tomu, co učinili v Rusku, Finsku, Ukrajině a Rumunsku, a Amerika jest oprávněna souditi, že by na frontě západní učinili totéž, kdyby nestáli vůči armádám, které nemohou býti přemoženy ani jejich nesčíslnými divisemi. Kdyby Němci, jakmile cítí, že tento odpor jest nepřemožitelný, kladli příznivé a spravedlivé podmínky ve příčině Belgie, Francie a Italie, mohli by pak Američanům vytýkati, kdyby z toho odvozovali úsudek, že se to děje jen proto, aby se nepřátelům zajistila volná ruka v Rusku a na východě? Úmysl nepřátel jest nepochybně ten, všechny slovanské národy, všechny původní cíle národů na poloostrově balkánském a všechny země, které ovládalo Turecko a v nichž vládlo špatně, podrobiti své vůli a ctižádosti, vybudovati světovou říši násilí, ziskuchtivosti a obchodní nadvlády, která by byla Americe stejně tak nepřátelská jako Evropě a která by konec konců ovládala Persii, Indii a národy dálného východu. Co máme tedy činit? Pokud jest na mně, jsem ochoten, i nyní mluviti o spravedlivém a poctivém míru a v každé době, kdy jest po něm upřímé přání, o míru, ve kterém silní i slabí pochodí stejně dobře. Ale když jsem navrhoval takový mír, přišla odpověď od německých velitelů v Rusku, a nemohu významu této odpovědi nerozuměti. Přijímám tyto vyzvání a vím, že vy je přijímáte, a celý svět nechť ví, že je přijímáte. Německo řeklo ještě jednou, že moc sama má rozhodnouti, zdali má mezi lidmi panovati spravedlivý mír a zdali právo, jak je pojímá Amerika, má rozhodovati o osudech lidstva či nadvláda, jak ji Německo pojímá. Můžeme tudíž dáti jen jednu odpověď a ta jest: Násilí až do nejkrajnějšího, násilí bez mezí a bez hranic, spravedlivé triumfující násilí, které uvede zákony světa v jejich práva a do prachu svrhne všelikou sobeckou nadvládu.

▫ ▫ ▫



Císař a král Karel I. v severočeském nouzovém území: Císař se svým doprovodem opouští lidovou kuchyni v Kraslici, kde ochutnával polévku chudiny.



Císař a král Karel I. po návštěvě lidové kuchyně v Kraslici ubírá se ulicemi, a je předmětem srdečných ovací tamnějšího obyvatelstva, zejména děti, jichž je opravdovým přítelem.

CO JE VELEZRÁDA?

Socialistický tisk německý posuzuje poslední protičeskou řeč, hraběte Czernina zcela jinak, ne „Neue Fr. Presse" a „Tagblatt", Reichspost" a jiné vídeňské listy. Na příklad zabývá se „Arbeiterzeitung" velezradou a táže se: Co je velezráda? Velezráda je to, co se někomu líbí u jiného. Když Irčané chtějí se odtrhnouti od Anglie, vidí v tom každý dobrý Němec z říše i z Rakouska záslužný počin za osvobození národa irského, který dlužno chváliti a jemuž třeba štěstí přáti. Angličané jmenují to ovšem velezrádou. Když však profesor Masaryk, ten bídný, ničemný Masaryk, jak ho hrabě Czernin nazval, má podobný nápad ohledně národa českého, tu mu tleskají Angličané, v Rakousku platí to však za velezrádu a Rakušané, kdyby Masaryka dostali



Císař a král Karel I. v severočeském nouzovém území. Mocnář prohlíží si zařízení lidové kuchyně a informuje se o výživě lidu.



Císař a král Karel I. navštívil za své poslední cesty do Čech také Tannvald a tamnější vojenské lazarety a doptával se na zdravotní stav nemocných a raněných vojínů.

do prstů, pověsili by ho zrovna tak, jako Angličané pověsili Irčana Casementa. Poláci byli vyzýváni, aby se odtrhli od Ruska, kuronští baroni demonstrovali pro odtržení od Ruska. Vlámové v Belgii byli přímo vyzváni, aby se od Belgie odtrhli. Jmenujeme to velezradou? Velezrada není žádným zákonem mravním, který by stál mimo prostor a čas, je zákonem státním, jemuž každý stát připisuje jenom potud platnost, pokud je s ní proň spojena výhoda. Co pociťujeme jako zločin, postihne-li to nás, pociťujem jako dobrodiní, postihnut-li je tím jiný. Je to totéž jako s revolucí. Každý si přeje, aby revoluce vypukla v zemi nepřítele a přičiňuje se všemožně, aby jí tam rozdmýchal. Nikde však se velezrádou tak neháží, jako právě u nás, kde každý národ musí býti připraven na to, že bude národem druhým z velezrády obviněn. V čem však konec konců velezráda spočívá? Nevyslovuje ničeho jiného, nežli že státní úřad neodpovídá potřebám všech národů. Proti velezrádě je samostatnost národů podle „Arbeiter-Zeitungu" prostředkem nejlepším.

*

Podobně píše i orgán říšsko-německé neodvislé sociální demokracie, „Leipziger Volksztg.": Hrabě Czernin neřečnil před parlamentním forem, kruhy, které nejprudčeji napadl, zástupce rakouského dělnictva i Čechy, nemohly mu tudíž na jeho neobyčejně ostrá slova ihned odpověděti. Je to postup zcela neobvyklý, že tak důležitá řeč politická je přednesena před forem, jemuž řečník není povinen zodpovědností. Tento postup vyvolal nejostřejší protest Čechů. „Leipz. Volksztg." uvádí dále známé zakročení Českého Svazu a praví, že je to první účinek Czerninovy řeči. Je otázka zdali také na jiné straně bude patrný protiútok Czerninovy řečí, jeho obžalovací řeč proti Čechům byla spolu obžalovací řečí proti proti rakouské vládě. Již před rakouskou stávkou podnikl úřední orgán ministerstva zahraničí nejostřejší útok na vládu Seidlerovu, vytýkaje jí chabost vůči Čechům. Řeč Czerninova je opakováním těchto útoků v ostřejší formě z úst samého ministra zahraničí. Jak mluvil Czernin, mu že mluviti jen státník, který buď považuje se již za svržena, nebo který se cítí neobyčejně silným. Přiznal se otevřeně k anexionismu v praxi.

▫ ▫ ▫

PŘED NOVÝM ROZHODNUTÍM V OTÁZCE POLSKÉ.

Osud Kuronska a Litevska jakž takž je vyřízen ve smyslu německých přání, po dokončení mírového jednání s Rumunskem dojde pak k novým usnesením o otázce polské. Nedávno konala se o věci konference varšavských činitelů v Berlíně, na které jednáno o těchto plánech. „Berliner Tageblatt" o nich píše: „Divoké rozhořčení rakouských Poláků pro Brest-Litevské úmluvy



Sočská výstava c. a k. válečného stanu tiskového v Mnichově: 1. Král Ludvík Bavorský. 2. c. a k. velvyslanec hrabě Thun-Valsassina. 3. generální konsul baron Ramberg. 4. plukovník Reich. 5. Major [illegible] Holnkovský. 7. malíř Pamberger. 8. malíř Bato. 9. sochař Hermann.

o Cholmsku poněkud ustalo. Ale styky polského klubu k c. a k. vládě zůstaly chladné, ani po audienci polského presidia u císaře Karla neobnovila se důvěra. Změny, které byly podniknuty na ustanoveních Brest Litevské smlouvy o Cholmsku, pociťují se haličskými Poláky za nedostatečné. Nepřízeň Poláků k hraběti Czerninovi pozbyla snad prudkosti, ale nabyla vážnosti od té chvíle, co se ví autenticky, že šl. Kühlmann právě v cholm. otázce jakéhokoliv vlivu na hraběte Czernina pečlivě se zdržoval. Právě v tom, že Poláci v nynější chvíli stojí za hrabětem Czerninem, je jistá slabost posice tohoto ministra, pro kterou vídeňská vláda sleduje s jistým znepokojením všechna vyjednávání mezi Varšavou a Berlínem. Ve Vídni je obava, že austropolské řešení polské otázky nenastane vůbec, nebude-li hned z počátku pevně smluveno. Tato obava není neodůvodněna. Podle plánů, které dosud mezi Varšavou a Berlínem byly projednávány, má býti nejprve smluven jistý politický a hospodářský spolek mezi kongresovkou a ústředními mocnostmi. Vláda má svolati státní radu, státní rada má vypracovati volební zákon, který by ovšem již nespočíval na všeobecném, rovném a přímém hlasovacím právu. Takto zvolený zemský sněm má usnésti se na monarchickém zřízení a zvoliti prvého polského krále. Až do této



Němci vyloďují vojsko ve Finsku. Náš obrázek zachycuje vyloďování na Alandech.

doby je austropolské řešení stále ještě možné. Nezvolí-li však polský sněm císaře rakouského, arcivévodu Karla Štěpána, jeho syna Albrechta nebo nějakého jiného rakouského arcivévodu za krále polského, dá se austropolské řešení sotva již uskutečniti, protože volba krále by znamenala současně také volbu dynastie. Je tedy pochopitelno, že c. a k. vláda ve vyjednávání o řešení polské otázky, které má počíti ihned po uzavření míru s Rumunskem, bude hledati také zcela určité ujištění, že Kongresovka, spojená s Haliči, bude spojena personální unií s Rakousko-Uherskem nebo že aspoň první král pol. bude zvolen z rodu habsbursko-lotrinského. Až se hrabě Czernin vrátí z Bukurešti, aby obnovil vyjednávání mezi Berlínem a Varšavou, budou jeho první snahy beze vší pochyby směřovati k dorozumění s Poláky Rakouska, aby jednání toto mohl vésti nejen jako ministr císařského a královského domu, nýbrž také s podporou rakouských Poláků."

□ □ □



Císař a král Karel na inspekci útočného vojska na jihotyrolské frontě.

KDO JE VINEN?

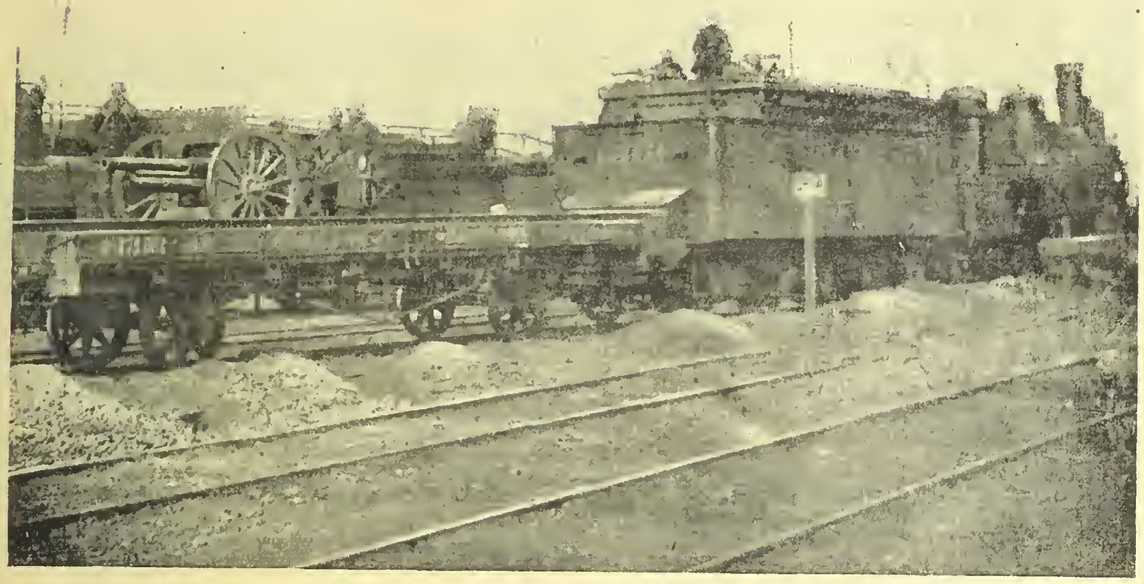
V poslední době přetřásá se v tisku živě otázka, kdo zavinil válku a kdo maří pokusy mírové. Ukázalo se v této tiskové rozpravě, že už několikrát děly se vážné pokusy o všeobecný mír. Dokonce francouzský ministerský předseda Clemenceau, jenž stále hlásal válku do krajnosti jednal o mír. Dřívější francouzské kabinety byly mu málo bojovné, zejména jeho předchůdce. Clemenceau brojil proti němu tak dlouho, až stal se sám ministerským předsedou. Pak hlásal znovu a znovu válku a jen válku! Pronesl mnoho válečných řečí a organisoval válku energicky. A tento muž vyjednával prostřednictvím svého důvěrníka o mír! Ale co znamená Clemenceauovo vyjednávání o mír? Tolik, že ve Francii jest ochoten k míru i muž, který ze všech francouzských válečných ztřeštěnců nenávidí Německo nejvíce! Clemenceau chtěl mír! Proto žádal o vyjednávání, proto vyjednával! Ale ujednání míru se nezdařilo. Proč? Hrabě Czrenin tvrdí, že se nedařilo, poněvadž Clemenceau nechtěl prohlásiti, že vzdává se nároků na Elsasko-Lotrinsko. Jednání se nezdařilo, poněvadž Clemenceau jednal nemužně. Jednal o mír jen tajně, ne veřejně. Jednal o mír ve Švýcarsku, ale jednati o míru v Brestu Litevském zamítl! Chtěl mír, ale nechtěl jednati tam, kde mohl býti ujednán za podmínek vše obecně příznivých, kdyby v Brestu Litevském se bylo jednalo všeobecně! Tajnou diplomacii bylo docíleno právě opaku toho, co se docíliti chtělo. Též jiné okolnosti nebyly vyjednávání ve Švýcarsku příznivé. Na vyjednávání to působilo silně vyjednávání v Brestu Litevském, kde mluvilo se řečí tak tvrdou. Dojista ve Švýcarsku mluvilo se také nejen o Elsasku-Lotrinsku nýbrž o všech mírových podmínkách vůbec, o všem tom, co žádají ústřední státy a co naopak žádá dohoda. Hrabě Czernin nám řekl jen tolik, že se vyjednávalo, více nám nesdělil. A přece bychom potřebovali znát ve Švýcarsku kladené podmínky, abychom mohli dospět k úsudku bezpečnému. Diplomacii také ještě dnes nezdařil se mír. Rozpor mezi oběma skupinami státu trvá, ano snad se prohlubil. Anglie je dnes v držení celé Afriky a slibuje si, že ta celá bude patřit jí. V asijském Turecku chce Anglie zříditi několik samotatných států, odvislých od Anglie, aby takto nikdy nemělo Německo přístupu k Indii, kterou dříve ohrožovalo Rusko, kdežto dnes by mohla být ohrožena jen Německem. Anglie v dosavadním válčení mnoho získala a chtěla by si to všechno pojistit, chtěla by svou skvětovládu upevnit a zvětšit. Naopak Německo zvítězilo vojensky na všech bojištích, z čehož vládnoucí třídy vyvozují určité požadavky na východě i na západě, požadavky, které dohoda prohlašuje za nepřijatelné, poněvadž dohoda odmítá každé zvětšení moci Německa. Mírové podmínky obou táborů jsou dány snahami imperialistickými a proto se diplomacii ujednání všeobecného míru nedaří. A tak hrabě Czernin světu oznámil, že vlády se namáhaly o mír, že měly dobrou vůli, ale že se jim mír nezdařil a že zbyla jim



Císař a král Karel s polním maršálkem šl. Hötzendorfem na jihotyrolské frontě, kde se dle nepřátelských zpráv chystá nová ofensiva.



Císař a král Karel jede v automobilu do přední čáry bitevní.

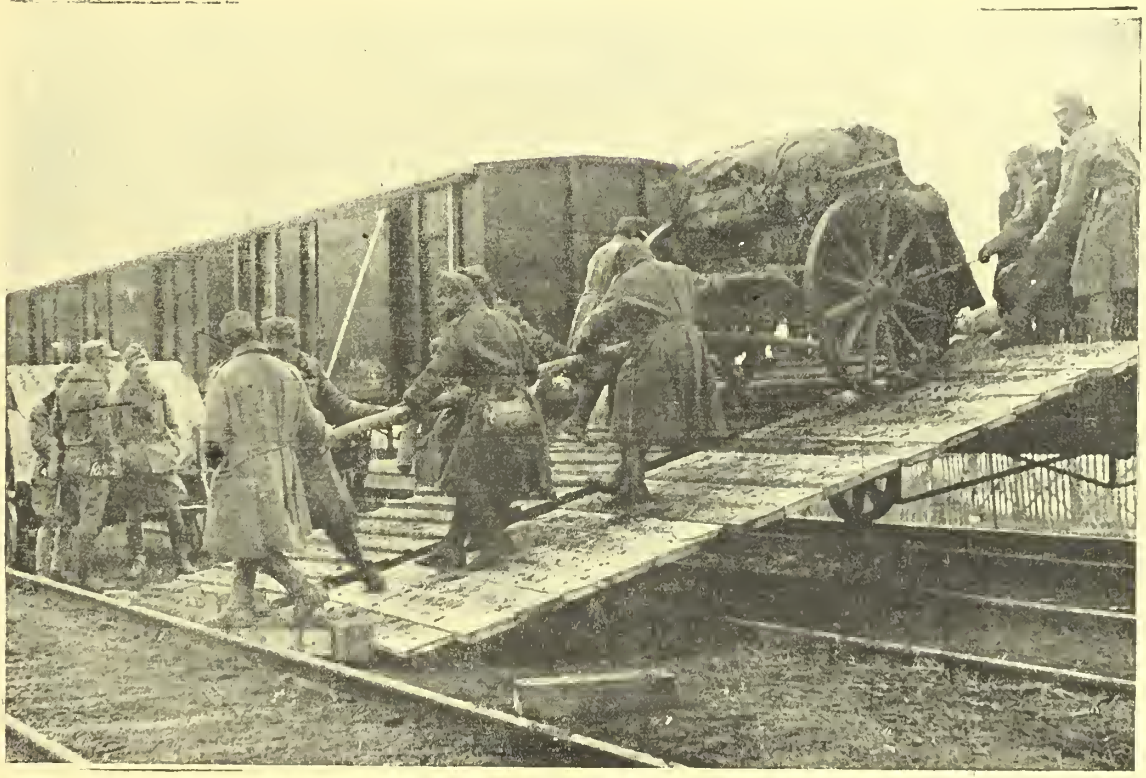


Ozbrojený rakousko-uherský vlak s útočným vojskem na cestě do vnitra Ukrajiny.

již jen válka, válka, o jejíž délce neví nikdo nic určitého. Mírové snahy vlád se rozbily. Vlády k všeobecnému míru nedospěly. Vlády povedou válku dále, až padne rozhodnutí zbraní neb až obě strany budou vyčerpány.

Z RUSKA.

Ze Štokholmu sděluje dopisovatel „Voss. Ztg." M. Behrmann o nynější krystalisaci nových poměrů na Rusku toto: Od té chvíle, co severní Rusko odříznuto bylo téměř úplným zastavením poštovní a telegrafní dopravy od Švédska a tím také od západní Evropy, bylo lze děkovati jen šťastným náhodám, když tu a tam došly do Štokholmu z Petrohradu přímé a hodnověrné zprávy. Po delší přestávce dostal jsem dnes po spletitých oklikách zprávu, z níž se dovídám: Bolševická vláda v severním Rusku setrvá již jako celek a jednota. Moskva a Petrohrad tvoří dvě od sebe úplně neodvislá vládní střediska. Kdežto Lenin stojí v čele čistě bolševické vlády v Moskvě, která se smířila s mírem, uzavřeným s ústředními mocnostmi a v principu je naprosto nakloněna provésti mír s Ukrajinou, předepsaný brestovskými úmluvami, a rovněž i vyklizení Finska, nastoupil Trocký v Petrohradě cestu, kterou znalci poměrů již delší čas mohli očekávati a kterou šel také Kerenský, cestu, jež Kerenského konečně zničila. Listy, jako „Izvěstija" a „Pravda", pokoušejí se ovšem ještě buditi zdání, jakoby Lenin a Trocky postupovali ruku v ruce, ale ve skutečnosti propast mezi oběma je již nepřeklenutelná. Trocký to byl, který povolal nazpět velvyslance Italie a Francie, dlící v jižním Finsku, a který současně také povolal francouzskou a anglickou vojenskou komisi, jež teprve před málo týdny na přímý pokyn Lenina opustila Velkorus. Ve spolku s těmito činiteli má nyní vybudována býti nová ruská armáda k boji za zájmy Ruska proti Německu, o níž mluvil nedávno francouzský ministr zahraničních záležitostí Pichon ve vojenském výboru francouzské sněmovny. Admirál Verderevský, který, jak známo, již za Kerenského vlády byl horlivým prostředníkem mezi Ruskem a jeho západními spojenci, byl vzat zase Trockým na milost. Verderevský navázati má nejen přetržený drát mezi Petrohradem a Londýnem—Paříží, nýbrž také z příkazu Trockého pokusiti se o sprostředkování mezi oněmi ruskými politickými kruhy, které byly dosud nepřátely bolševismu, jimž však Trocký a jeho stoupenci jeví se zralými ke spolku, a to pro absolutní nesmiřlivost a nespokojenost Trockého s mírem. V prvém okamžiku zní to snad absurdně, ale vskutku již pokouší se Trocký navázati styky s měšťáckými kaděty, dříve mu tak protivnými. Od té chvíle, co vláda přešla do Moskvy, dlel Miljukov v Petrohradě a měl porady



Z Ukrajiny: Rakousko-uherské dělostřelectvo na nádraží v Oděse.

s Trockým. Verderevským a Buchananem. Zdá se, že Trocký chce také pravé křídlo sociálních revolucionářů, jež patří k nejzapřisáhlejším odpůrcům brestské úmluvy, vtáhnouti do své společnosti. Vůdce tohoto křídla, Černov, vyjednává zcela určitě s Trockým. Koalice Trocký-Miljukov Černov zní ovšem přímo neuvěřitelně, ale osud Kerenského ukazuje, že v nynějším chaotickém Rusku i nejneuvěřitelnější není nepravděpodobno. Trocký má úmysl seskupiti kolem sebe všechny živly, které jsou proti míru s ústředními mocnostmi a s jejich pomocí 1. svrhnouti vládu Leninovu. 2. Za pomoci Londýna a Paříže vybudovati novou armádu, a pak, ne-li Německo rozdrtiti, přece znovu vybojovati baltické provincie a Finsko. Jak vidno, Trocký by rád vyhověl zcela přesně oněm pokynům, které Buchanan před několika měsíci vyložil ve svém dopise z Londýna vládě Smolného ústavu. Londýn již jednou se pokusil držitele moci v Rusku v zájmu Anglie připoutati ku svým strategickým dogmatům. Ponejprv byl to Kerenský, tentokráte je to Trocký.

*

Angličtí zpravodajové referují z Petrohradu o neustále novém úsilí bolševiků, vytvořiti bojeschopné vojsko a prohlásil ústředním mocnostem válku, jakmile velká ofensiva Němců na západě ztroskotá. Všude pořádají se cvičení ve střelbě a v pochodech a rekruti znovu se verbují starým válečným heslem: „Revoluce je v nebezpečí."



Z Ukrajiny: Ukořistěné pancéřové automobily, kterých používali bolševici v bojích proti našemu vojsku.

V. KOROLENKO:

JARNÍ IDYLA.

Stmívalo se.

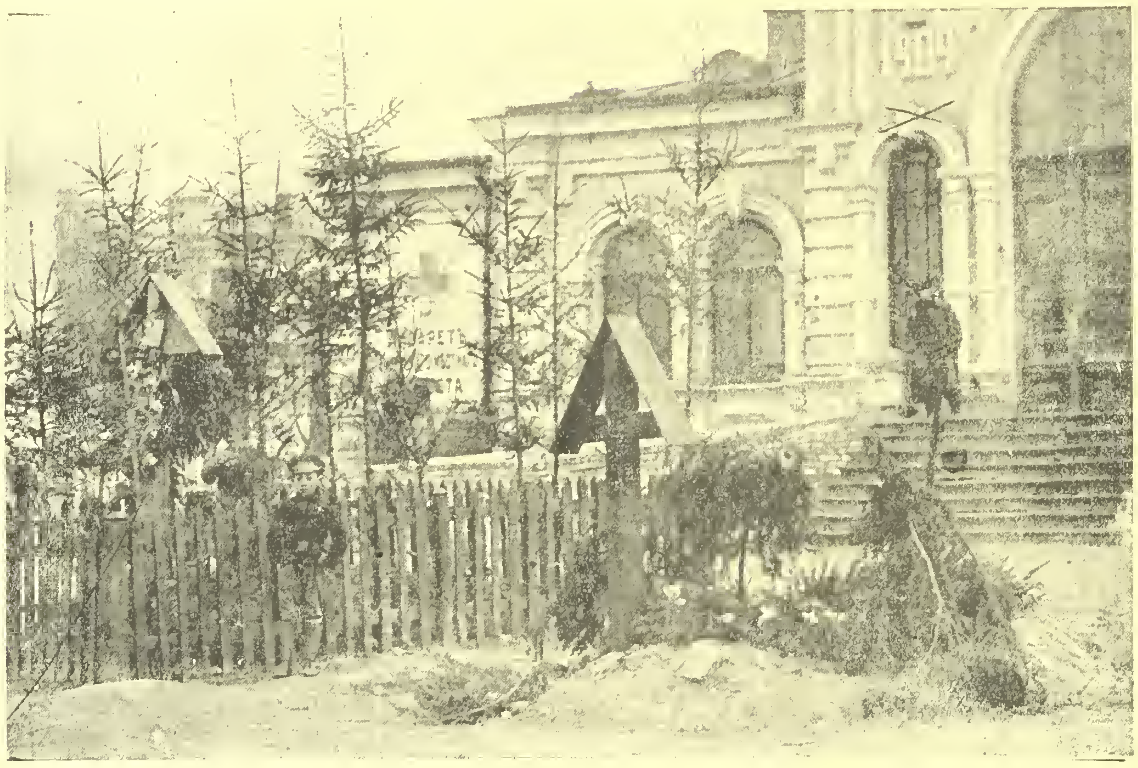
Ve stínu jedloví, na břehu tiše plynoucí říčky, a jasně hvězdnaté noci dřímala tichá vesnička. Jen jemná mlžina chvěla se nad zemí, budící se právě po dlouhém zimním spánku; v její šedi rysovaly se zřetelně stíny lesa a stříbřitá hladina vodní... Tichý, zasněný klid panoval vůkol... vesničané spali... Obrysy chudičkých chat byly jen ztěží rozeznatelny; jen tu i tam zasvítl vzdálený paprsek světla, jen chvílemi zavznělo vrznutí vrat a štěkot a pak nastal opět svatý klid. Tu a tam objevily se v temnotách lesa osamělé postavy, brzy jezdec, brzy opět rachotící selský povoz; byli to vesničané, do kostela spěchající, neboť nastával svátek.

Uprostřed vísky vypínal se na osamělé vršince kostelíček; jasně se odrážela v mlze jeho okénka a vysoko trčela našedlá malá věž. Polotrouchnivé schody zavrzaly. To zvoník vystupoval po nich vratkým krokem a brzy zazářila na výši nová hvězdička — svítilna zvoníkova.

Věru těžko, těžko se starci vystupovalo. Sestárlé nohy vypovídaly službu, život naň těžkými ranami často dolehl, a lesk očí mizel, mizel.. Nadešel již stařečkovi čas věčného odpočinku — ale smrt nepřicházela! Synové a vnuci již zemřeli, mladým i starým zvoníval umíráčkem, na



Republika Ukrajina: Po stopě bolševických čet: Spustošená a zničená létadla v ukrajinském městečku Winici.



Republika Ukrajina: Hroby ukrajinských poslanců, kteří se staly obětí revoluce, na náměstí ve Winici.

něho však, jak se zdálo, smrt zapomněla; a jeho život nebyl věru lehkým.

Mnohokráte vyzváněl již k svátkům, již ani nepamatoval kolikrát tu na věži očekával slavnostní okamžik. A dnes opět, jak Bůh žádá.

Těžkým krokem přiblížil se stařec k vetchému zábradlí a opřel se.

Kolkolem leželi ve stínu raní noci hroby hřbitovní. Černé kříže rozpiatých ramen, jakoby hlídali věčně odpočívající. Tu a tam zavanul větřík holými, bílými břízami.

Z dole vystupovala jako teplý dech novorozeného jara vůně mladých poupat a tichého hřbitova... Co přinese asi nový rok. A na rok bude asi, jako vždy, vítati tu nahoře svátky; anebo snad bude, tam dole... tam v onom vzdáleném koutě hřbitova již dřímati a na jeho hrobě černý kříž?

...Dle vůle Boží... Jest připraven; leč jest již čas, aby hlásal do kraje počátek svátku. „Bůh budiž pochválen!" zašeptal; pohlédl vzhůru k zářícímu nebi, posetému miliony hvězdami; pokřižoval se...

*

„Micheiči!", ozval se z dole chvějící se, stařecký hlas. Starý kostelník pohlížel vzhůru na věž, ruku přiloženou na oči, námahou slzící a přece nepozoruje hledaného.

„Co si přeješ? tu jsem!" odvětil zvoník, nakláněje se nad zábradlí věžní „což mne nevidíš?"

„Ne."

„Co myslíš? Nemám již zvoniti?"

Oba se zahleděli ku hvězdám. Tisíce a tisíce jich zářilo. Vysoko ve vzdušných výšinách jasně plál ohnivý „vůz."

Micheič uvažoval.

„Ne, ještě ne! — Vím..."

*

A věděl to vskutku. Nepotřeboval hodin. Hvězdy nebeské, mu udávaly čas.

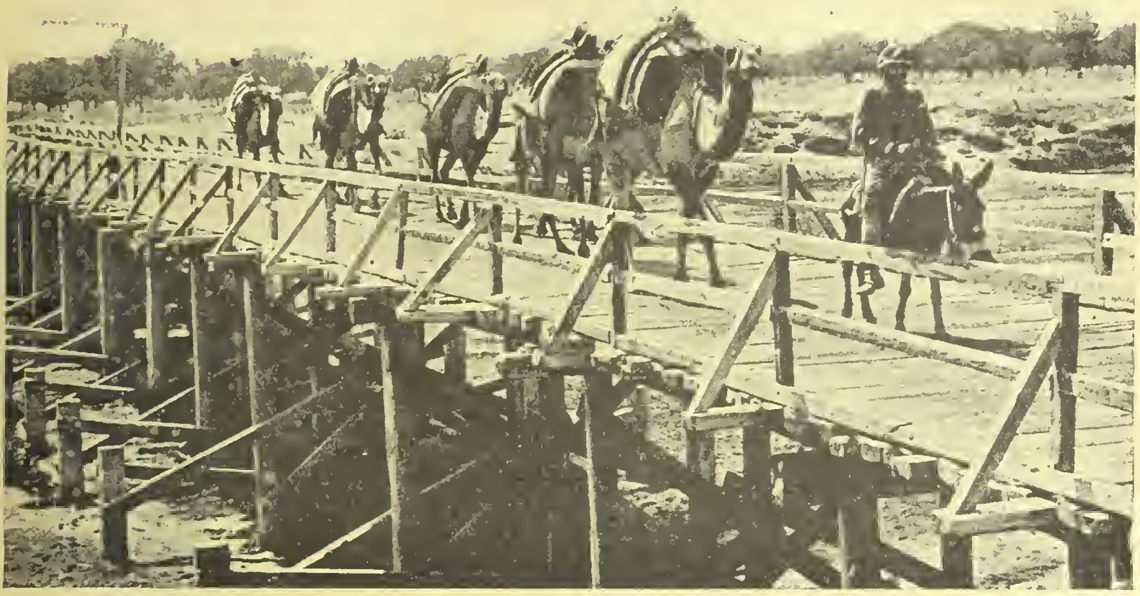
Nebe a země a bílá oblaka, již zvolna po obloze plynula, a temný šumící les a bublání neviditelné říčky — vše to dávno znal a miloval. Byl s tím spiat celý jeho život. Dávné uplynulé doby tanuly mu v mysli; jak poprvé s otcem vystoupil na věž.... Bóžinku můj, jak dávno tomu již ... a přece před krátkem! Byl chlapcem, jemných světlých kadeří, zářících očí, jako vítr — ne onen, který rozviřuje silničný prach, ne, zvláštní, vysoko proudící — kadeřemi si pohrávající — Hluboko, hluboko pod sebou viděl mnohé lidí, a chaloupky vesnické, tak docela maličké a les tak vzdálený, a místo na němž stála víska, zdálo se mu tak rozlehlé, tak nekonečně velké.

„A je to tak blízko," usmíval se starý zvoník, ukazuje na vesničku.

„Takový je i život! dokud je člověk mladým,



Republika Ukrajina: Bolševiky zničený hangár na letišti ve Winici.



Z asijských bojišť: Karavana oddílu tureckých zákopníků při přechodu přes dřevěné mostní provisorium.

ve chrámě. Od oltáře zaznívá píseň pějících dětí a starý kněz, nebožtík pater Naum se modlí. Sta sedláků zvedá hlavu, křižujíc se... Známé tváře, a všichni jsou mrtví!... A vedle otec, přísné tváře, a starší bratr, křižující se a modlící a on sám, kypící zdravím, mládím a silou, pln naději na štěstí a radosti budoucnosti.

A kam se podělo to štěstí? Vzpomínky starcovi vzplály jako dohasínající oheň, osvětlivše všechna tajemná zákoutí a skuliny zašlého života. Nezměrná námaha, bída a starosti. Kde je ono toužené štěstí? Těžký osud rozoral hebkou tvář, zkřivil silnou, rovnou páteř, naučil ho bědování, zrovna takovému jako jeho bratra...

A tu, na levo, mezi vesničankami, stojí i ona pobožně se modlící, s hlavou skloněnu. Byla mu dobrou, věrnou ženou, dej ji Bůh nebe. A i ona měla hojně starosti. Námahy a práce a těžký los ženy ji brzy připravily o mládí. Jasně zářící její oči pozbyly lesku, a zračila se v nich jen bázeň a strach před neočekávanými ranami budoucna, a sebevědomí a hrdost krásy a mládí zmizely a její štěstí, kam se podělo? Měli jediného syna, radost a naději starých dnů, leč i toho jim faleš lidská urvala!

A tam stojí bohatý vesnický lichvář, kláněje se až k zemi, líbaje ji a křižuje se, a modle se farizejsky, aby tím osušil slzy sirotků a lidí, které zničil; lže Pánu Bohu.

A srdce starého Micheiče se rozehřívá, vážně zdá se mu nekonečně dlouhým; a je přece tak krátký, že by se do dlaně vešel, od narození až ke hrobu, tam k onomu, v koutku hřbitova, jak si ho vyhlédl... Bohu díky — konečně nadešel čas odpočinku. Poctivě kráčel stezkou života, vlhká země bude mu matkou. Brzy, až Bůh si bude přáti uchýlí se do jejího náručí.

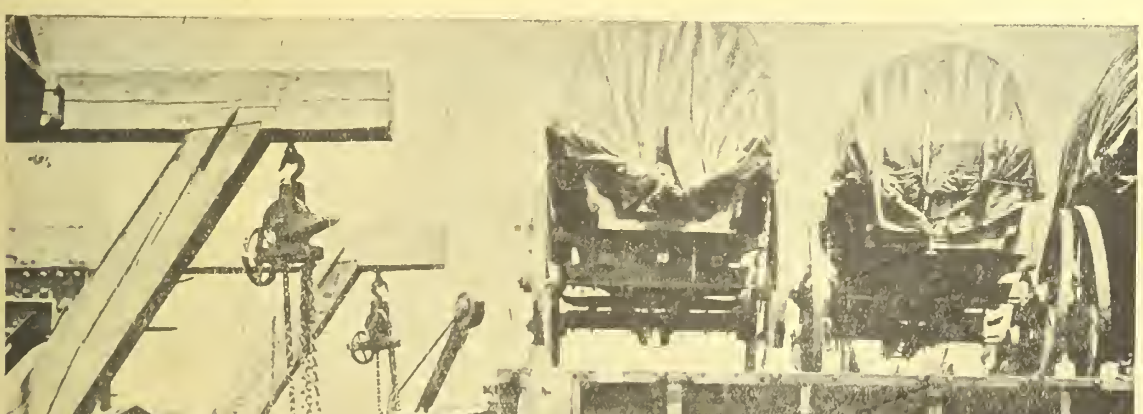
Leč, jest již čas! Naposled zahleděl se Micheič ku hvězdám, smekl, pokřižoval se a uchopil lano...

A již pronikl vzduchem ostrý zvuk zvonku... Pak druhý, třetí, čtvrtý..jeden za druhým a svá teční nocí lynuly se záhy dlouhé, plné, brzy jasné, brzy hluboké tony v harmonickém souzvuku. Zvony zmlkly, počínala bohoslužba. Za dřívějších let sestoupil Micheič dolů a postavil se do některého koutečku, aby byl Boží službě přítomen, aby se modlil. Nyní však zůstává nahoře, stáří těžce naň dolehlo. Zvláště dnes pociťuje tíží svých starých údů. Usedl na lavici a naslouhaje zmírajícím tónům zvonů a oddal se snění. O čem přemýšlel? Nevěděl sám. Jeho lucerna jen jemně ozařovala prostor věžní. V šeré temnotě byly sotva zvony znatelny a z dola doléhal k němu tlumený zpěv věřících, a vítr profukoval jemně skulinami.

Stařec svěsil hlavu a obrazy minulosti střídaly se mu v mysli. Zpívají a zdá se mu, že je



Republika Ukrajina: Na trhu ukrajinského městečka Winice.



Z asijských bojišť: Naloďování těžkých rakousko-uherských děl v Cařihradě, určených pro Kavkaz a Palestýnu.

a zlobně hledí se stěn obrazy svatých, hledí na lidskou bídu a lživost — všechno to se stalo již dávno, velmi dávno.... Jeho svět jest nyní pouze temná věž kostelíčka, kde vítr skučí a skulinami věje. „Bůh bude souditi, on bude mstíti!" šeptal stařec, a slzy kanuly mu tiše po vrásčité tváři.

*

Micheiči, což tě zmohl spánek!" volal kdosi z dola.

„Kdo volá?" tázal se stařík, zvednuv se rychle. Milý Bože, co jsem vskutku usnul? Nikdy se mi dosud ta hanba nestala."

Rychle zkušenou rukou uchopil provaz, a pohlédnuv dolů, spatřil jak se tam hemžili živě sedláci jako mravenci... A slavnostní průvod s kříži a obrazy obcházel chrám a k Micheičovi dolehly radostné zvuky: „Kristus vstal z mrtvých!' A srdce staříkovo plnila tato slova blažeností... zdálo se mu, že svíce planou jasněji, že se mužíci živěji pohybují — Zvoní — Rozdováděný vítr chápe se v letu prchajících tonů, zanášeje je k výšinám, a mnohonásobná ozvěna zaléhá do daleka...

Nikdy ještě starý zvoník tak krásně nevyzváněl. Jeho překypující srdce vdechlo, jak se zdálo, studenému kovu duši, takže zpíval radostí a veselím, že plakal a se smál; a oživené tóny stoupaly k nebesům, vzhůru, k zářným hvězdám... jasněji ještě zaplály, a nové tóny zahlaholily od

země odrážejíce lásku a radost od nebes báně.. Temně zazpíval hluboký hlas a mocně stoupaly jeho zvuky k výšinám a země všude plesala: „Kristus vstal z mrtvých!"

A oba tenory, zachvívající se v stejnoměrných nárazech železného srdce hlásaly radostně: „Kristus vstal z mrtvých! Ba i jemný diskant, vysílaje hebké spolu závodící tony, mísil se v hudbu mocných svých druhů, podobný dítěti, a štěbetaje: „Kristus vstal z mrtvých!"

Dokonce i starý kostelní zvon, cítil radost lidí, a i větřík ovívající tvář stařikovu, všechno, všechno, plesalo a zpívalo: „Kristus vstal z mrtvých!"

A stařičké srdce zapomnělo na svůj žal a svoji bídu, na svoje starosti a námahy... Zapomněl starý zvoník, že štěstí a naděje života byly jen pouhým snem, a že je sám, samotinký opuštěný ve světě... Slyšel pláč a smích zvonů, slyšel a cítil jak se vznášely temnotou k hvězdnaté obloze klesajíce znovu k zemi, zdálo se mu, že je obklopen syny a vnuky, slyšel radostné jich hlasy, hlasy velkých i malých splývající ve sboru pějícím o štěstí a radosti, kterých mu dlouhý útrapyplný život nedopřál... A zvoní a zvoní starý zvoník a slzy mu kanou po zbrázděném líci a srdce se mu mocně zachvívá v božském rozechvění...

*

Kolem kostela stojí vesničané a vypravuji si o tom, jak krásně dnes starý zvoník vyzvání.

*

Leč náhle zavzněl vznešený zvon v mocném úderu — odmlčel se. A malé zvonky, zaleknuvše se, skončily své pění falešným výkřikem. Zmlkly, jakoby chtěly vyslechnouti doznívající tóny mocného svého bratra, které se dosud chvěly, tlumeně zaznívajíc a zvolna, zvolna zanikajíc..

A poslední síly stařikovi dohasly, klesl, a dvě studené slzy, perlily se mu tiše, tichounce na bledé, chladné tváři...

Starý zvoník dozvonil....

CZERNIN.

Odpověď minulosti.

Czernin jest starobylé české jméno a prabáby a pradědové tohoto rodu neuměli než česky. Bohatství a moc Černínů založil hrabě Heřman († 1651), šlechtic pobělohorské kariéry, v němž však přece katolictví a lačnost statků neutlačily češství; uměl sice německy, ale český psal své choti Sylvii, česky skládal své denníky, účty a písemnosti, česky odpovídal německým Liberčanům a český sepsal svou závěť, základ černínského blahobytu. Černínovo jméno nese také poslední česká šlechtična věku 17., Zuzana Černínová z Harasova, která svými listy synovi Humprechtovi si postavila, jak pravil básník (Svat. Čech) skvostný pomník v českých srdcích. V blahopřání svatebním, které poslala synovi, nemohouc se pro stařobu a nemoc účastniti veselí, napsala: Věřím, že se nepromĕníš, nýbrž v mém sešlém věku a starosti vždy více na mou upřímnou lásku vzpomínati budeš. Že já to píši, nechť ti to není divno nic, jsem stará Češka a prostá žena, ale víš, mé nejmilejší dítě, mou upřímnost, že neumím nežli co na srdci, to v ústech... Zapřela synovi, že jí zarmoutilo, že si béře cizinku, byla ráda, že se mu ženění „podle vůle boží a kontentu srdce podařilo", ale byla pro ní příznačná pověst, která se vypravovala v Praze, že synovi domlouvala, aby si raději Češku vzal, že nechce jináč. Nedomlouvala, věděla, že už je pozdě. Psala mu dříve kolikrát, když byl v cizině, ve Francii a v Římě, nepřímo, že si přeje, aby si vyvolil Češku, aby pospíšil, než se všecky české slečny povdávají. „Předce jsou také Češky čisté přemilé a sobě rovné se miluje, staré přísloví." Úmyslně se mu zmiňovala o obavě kterou měla za svého ovdov. zetě, aby se tam (ve Vídni) ňákou Němkyní neoplištil, a věru hrubě zle se vedou našim milým Čechům ty Němkyně, máme čerstvých příkladů několik, jak sobě svých manželů váží. (Listy Zuzany Černínové vydal Fr. Dvorský, str. 223.).

Byla to opravdu prostá česká matička: vždyť



Bulharští důstojníci návštěvou na italském bojišti: Polní maršálek Conrad Hötzendorfský v průvodu bulharských hostů.



Bulharští důstojníci návštěvou na italském bojišti: Lanovou drahou vzhůru k horským posicím.



Bulharští důstojníci návštěvou na italském bojišti: Projížďka na motorovém člunu na Adrii.



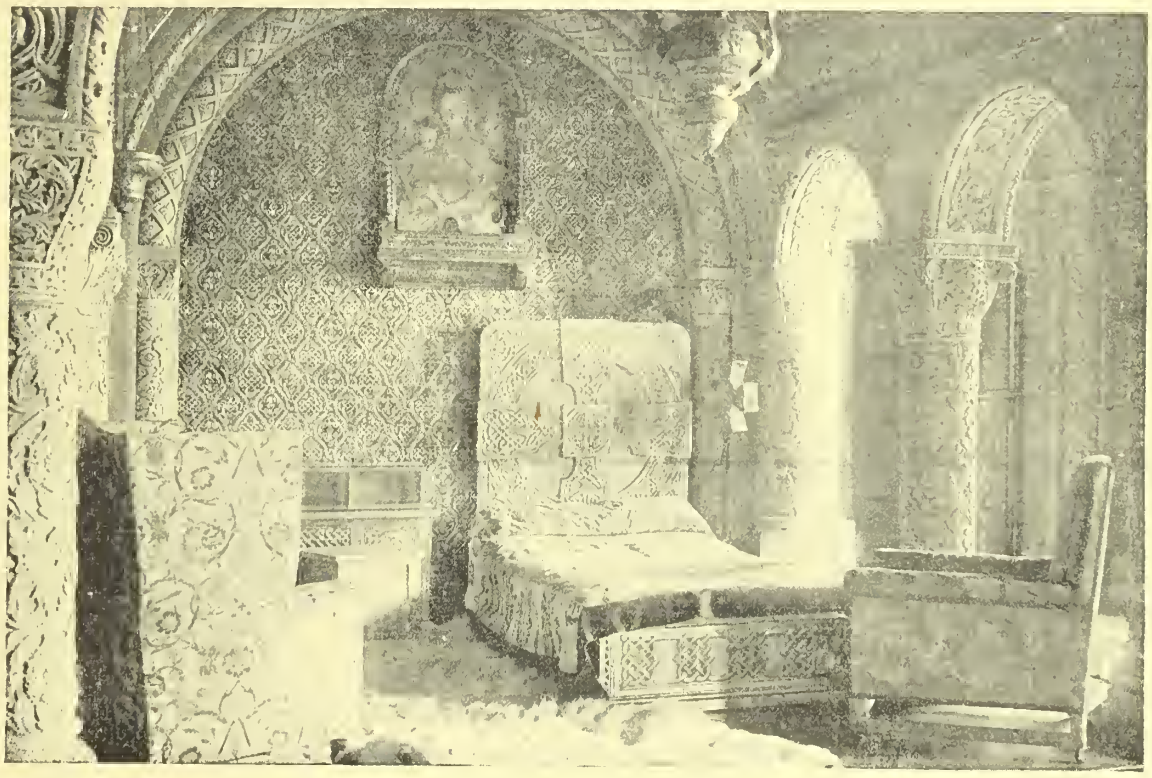
Oděsa, perla černomořská: Maják oděsský, ukazující lodím směr a cíl cesty — ruské břehy.

se přiznala, že bývaly doby, kdy za paměti svého přenejmilejšího pana manžela a Humprechtova nejmilostivějšího pana tatíčka neměli jednou než dvě kravičky a dvě jalovičky... Jako jiná česká matička poslala Humprechtovi se svého hrdla ‚grošíček zlatej', aby jej nosil na hrdle na pentličce, litujíc na sv. Martina, že tak sama musí jisti husičku svatomartinskou bez svých milých dětí, a před svatbou synovou zevrubně mu vypisuje (str. 286), jak se má s nevěstou o svatbě chovati, aby věděli, co je obyčej skoro každého, kdo se žení nebo vdává zde v Čechách. Jí' ryzí Češce, španělská nevěsta musí psáti česky a paní máma se raduje, že již čistě umí paní dceruška česky psáti, dejž Pán Bůh, aby také mluviti, mé přemilé dítě, uměla (291). Za dlouhé třicetileté války pamatovala na vlast, strachovala se nejednou aby království české nebylo na špatné knížectví přivedeno. Byla šlechtična, ale měla lítost nad selským lidem, cítila jeho bídu a bolestně se jí dotýkalo, když nebylo nic než pláč a naříkání chudých lidí a' prošení Pána Boha za svatý pokoj.

Pramáti Černinů! Nepodobal se jí už její syn Humprecht, dědic statků Heřmanových, jenž o sobě musil doznati, že je mu řeč mateřská mnohem nesnadnější než leckterá cizí. Obava z Vídně paní Zuzany nebyla planá; neodcizil se jí tam zeť Myslík, ale syn. „Své nechal zemi jen syny zněmčilé" a jemu jako vší šlechtě se stalo „vlasti novou to vládčí sídlo u dunajských vod". Oželeli jsme toho již dávno.

My čekáme na rytířské čety,
hruď lidu Blaník náš, kde spása dlí. (Sv. Čech.)

Ale kdo ví, komu by dnes adresovala paní Zuzana rozhorlené věty, které napsala svému nevěrnému správci Němci: „Václave Leipl, ouřední če můj... Smíte-liž vy mně tak troupovsky a neušetřeně psáti a... za lež dávati: ježto jsi sám tisícekrát přesvědčený lhář v své nevěře a v ošemetnosti, neupřímnosti proti mně a mým dětem. Lehkomyslný troupe! Žádný jakživ z mé rovně mně za klam nedával a Ty smíš se o to pokusiti? Bude Ti ta lež peprná... za to Tě v pekle bude nepřítel ďábel trápiti na věky. Schovej si to psaní hluboce v paměť."



Mír s Rumunskem: Nádherná královnina ložnice v zámku Cotroceni, na kterém se jak známo vyjednávalo o navázání nových styků s Rumuny.

ROZUMNÝ NĚMECKÝ HLAS O ČESKÉM NÁRODĚ.

V „Zeit" byl článek o Czerninovi od pražského dopisovatele tohoto listu, který míní, že nikdy se nepsalo o Češích tak falešně, jako za vojny. Čechové jsou stále ještě neprozkoumaným národem i pro politickou Vídeň, a málo lidí ví něco o vnitrném cítění lidu českého. Čechů nezná ani Czernin, třeba že má v Chudenicích statky, neboť jinak by byl mluvil o nich trochu zdrželivěji. Následkem dlouholetých sporů v Čechách stala se odvislost české kultury na německé pouhou báchorkou, česká literatura i české umění dramatické podléhaly více vlivům francouzským a ruským a díla literatur těchto byla v Čechách známa namnoze dříve ještě nežli v Němcích. Již z toho vyplývá, že intelektuelně i polit. byli Čechové tlačeni určitým směrem. K tomu se druží že Čechové jsou pravděpodobně nejdemokratičtějším národem Rakouska a je snad historickou pravdou, že nenávist jejich k Němcům má svůj původ v nenávisti k centralismu, který byl německý. Nelze též zapírati, že česká politika se svými cíli, které vlivem vojny staly se trochu romantickými, koření hluboko v samém národě. Z toho následuje, že jest omylem, věřiti v politické cítění v národě českém, které by se ještě spřátelilo s představou „Rakouska", jakým bývalo dříve, dokud válka neotevřela všelijakých vyhlídek. Pravděpodobně nikde nezapustila tak pevných kořenů myšlenka sebeurčení národů a budoucí demokratické přestavby Evropy, jako u Čechů, a ona živí též víru ve vzkříšení historického království. Tomu nasvědčuje sblížení mezi stranami, které chtějí bojovati za tento cíl v jedné frontě — — Po prvním nadšení vídeňských listů nad řečí pana Czernina dostavuje se zvolna vystřízlivění a panu Czerninovi, který „zná dobře Čechy" svitá asi, že je přece jen dobře ještě nepoznal.



Oděsa starobylé ruské město za Kateřiny II. založené po slavném řeckém plavci Odyseovi nazvané: Rakouským vojskem zabavené ruské lodě v přístavu oděsském kotvící.

Z POHNUTÝCH DNŮ KIJEVA.

Prof Ivan Breyk, lvovský Ukrajinec, vrátil se těchto dnů z Kijeva a líčí poměry za pohnutých dnů v Kijevě za bolševické invase následovně: „Byl jsem," vypravuje prof. Breyk, „v Perowsku v Turkestaně, co zajatý rakouský poručík. Desátého ledna obdržel jsem od sovjetu sdělení, že jsem ze zajetí propuštěn a že mohu s nejbližším transportem odcestovati do Kijeva. Skutečně jsem se vydal 12. ledna ještě s několika důstojníky na cestu do Kijeva, kde jsme dne 30. dojeli. Již tehdy nebyl v Kijevě klid. Mezi rudou gardou k níž se připojilo vojsko a mezi radou již zůstaly věrny ukrajinské pluky došlo k pouličním srážkám, při nichž se používalo i strojních pušek. Bolševici se vůbec vyznamenávali krutou brutálností, kterou projevovali nejen proti t. zv. buržoasia, nýbrž i proti oněm socialistům, kteří neschvalovali bolševický program. Obecenstvo se vojů bázlivě stranilo uchylujíce se do domů. Dne 3. února prohlásili ukrajinské vojenské formace za svého vůdce, bývalého ukrajinského ministra Pethuru, což mělo za následek, že odpor a bojechtivost se přiostřili.

Několik dní na to, blížil se k ukrajinské frontě vrchní velitel bolševických vojů, Muraviev, a sice se 30.000 muži. Petrohradská vláda bolševikům nařídila, aby užíval nejostřejší brutality, a následkem toho uchýlila se ukrajinská rada do Žitomíře, chtějíc tak Kijev ušetřiti před spustošením. Rovněž i ukrajinské pluky opustily na přání rady město, utábořivše se nedaleko Žitomíru. Při tom došlo k prudkým bojum mezi nimi a rudou gardou a velkoruským vojskem pod velením Muravieva stojícím. Ukrajinské dělostřelectvo bombardovalo po 24 hodin bolševickou armádu a za odplatu bombardovali bolševici Kijev, zničivše tak přemnohé budovy a zabivše množství klidných občanů. Počet obětí obnášel prý 3.000 až 5.000 osob.



Z činnosti rakouských vzduchoplavců: Vzestup t. zv. pozorovacího balonu, který je četnými lany držán v určité výši nad bojištěm.

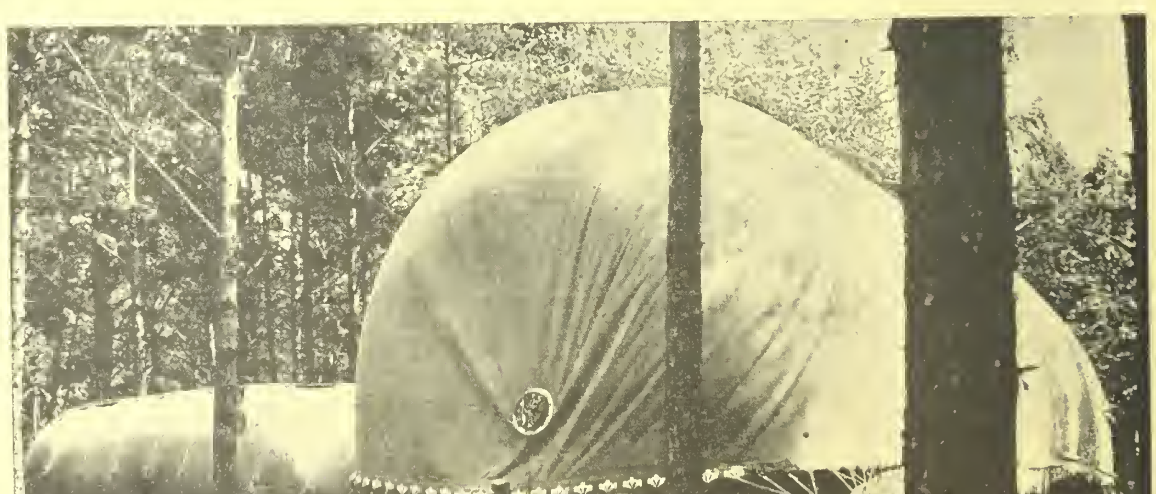


Z činnosti rakouských vzduchoplavců: Stažení balonu ze vzdušných výšin a jeho zakotvení.

Dne 6. února vtáhli bolševici do Kijeva. Ve městě nastala hrozná panika. Rudá garda vrhla se na byty lepších a bohatších tříd zle je pustošila. Vše bylo vydrancováno a vzteklina neznala mezí. Nemocní ukrajinští vojáci, jmenovitě důstojníci, byli vyvlečení ze svých loží a vržení do vězení, mnozí oběšení či zastřeleni, či utlučeni. Zejména inteligence trpěla. Dle seznamu byla na ni uspořádána honba a každá ukrajinská, význačnější osobnost, která byla dopadena byla bez dlouhých okolků odpravena. Na veřejných náměstích a sadech ležely nahé mrtvoly popravených, oběšených a utlučených měšťanů-Ukrajinců, s cedulkou na krku, označující jméno a stav mrtvého.

Aby si bolševici naklonili dělnictvo a chudinu, nařídilo nejvyšší velení nejvyšší ceny důležitých poživatin. Libra chleba stála pak místo 35 jen 15 kopějek. Láhev mléka dříve 30 kopějek stojící byla nyní k dostání za 10. Při tom panovaly drakonické tresty. Dostavil se však opak. Neboť poživatiny naráz zmizely a nastala bída a nouze a jen za velké peníze bylo možno něco si zaopatřiti. Vejce, jež stály dříve 10 kusů 3 rubly stouply na 25 rublů a t. p. Poněvadž řádění rudé gardy a velkoruské soldatesky neustávalo, poprosili zástupci města nejvyššího velitele, aby to zapověděl. Muraviev odvětil, že to potrvá pouze ještě několik dní, pak že bude klid. Město Kijev mělo zaplatiti 10 milionů rublů válečné kontribuce pro udržování rudé gardy. Podobně jako v Kijevě, řádili bolševici i v Charkově, Pallově a jiných ukrajinských městech. Vzdor svůdnosti bolševického programu, zejména pro nižší vrstvy, pozbyli záhy v Ukrajině půdy a nevelké sympatie proměnily se brzy v nenávist. Není tudíž divu, že se každý radoval když se doslechlo, že centrální mocnosti přijdou Ukrajině na pomoc. Zakročení jejich bylo nejen nutné, nýbrž i užitečné, poněvadž Ukrajina může centralním mocnostem v hospodářské tísni v mnohém vypomoci: Ovšem nutno býti taktním. Především dlužno se vyhnou ti vojenským rekvisicím. Dodávka obilí musí se díti cestou mírnosti. Peněz Ukrajinec nepotřebuje. Žádá jen nástroje hospodářské jako stroje, kosy a j., kterých má nedostatek.

▫ ▫ ▫



Z činnosti rakouských vzduchoplavců: Na lesní mýtině zakotvený pozorovací balon. Na levo t. zv. plnič.



Z asijských bojišť: Turecká velbloudí karavana na pochodu.

NORVEŽSKÝ VÁLEČNÝ PROROK.

V nejsevernějším cípu Norvéžska žije starý poustevník, Antonín Johannesen, který se stal mezi svými krajany proto slavným, poněvadž prý má často zjevení, jež mu objasňují příští události. Nedávno měl prý opět několik vidění a vypravuje o nich následovně: Úplný mír nezavládne před r. 1921, poněvadž Anglie, Amerika a Francie války neukončí. Německo se musí míti na pozoru před vnitřními nepokoji, právě tak jako Anglie. V Indii vypukne povstání, z čehož vznikne dlouholetá, krvavá válka a zvláště po této válce mnoho nemocí, bídy a nouze. R. 1953 vznikne válka mezi Francií a Ruskem proti Norvéžsku a Švédsku. V onu dobu bude dohotovena dráha z Norfinnlandu údolím Pasviktalským. Viděl jsem ruské vojenské vlaky, jedoucí ku břehu murmanskému. Viděl jsem bitvu nedaleko Tanalfu — bylo léto, bitevní linie byla na míle dlouhá a vojáci se zahrábavali do zákopů. Jiná bitva bude zuřiti u Porsangeru — viděl jsem hroby, mrtvoly a znetvořená těla. Dva mladíky nyní žijící spatřil jsem tam, co sněhobílé starce. Rusové přistanou na jihovýchodním cípu Gotlandu a obsadí ostrov Francouzi napadnou Göteborg vzduplavbou a námořním loďstvem a zvláště na západní části města dojde ku krutým bojům. Na kterémsi hrobě viděl jsem starce v hnědém plášti. Byl to göteborský starosta, který vykládal, že oba jeho synóvé, inženýři, padli při hájení města. Kdyby se byli Švédové s Nory ještě aspoň 14 dní drželi byli by Francouze porazli. Švédové Norové musili uzavříti mír. Nikdo nám nemůže pomoci, poněvadž Rakušani jsou mezi sebou nesvorni, Němci rovněž, Holanďané vedou válku v koloniích a Angličané v Irsku. V Italii jsou veliká zemětřesení, Dánsko jest stihano rozzuřenými živly, Finsko je utiskováno, Polsko je poněmčené a Belgie není ještě svobodná. Na Balkáně jsou neklidné poměry. Turci skoro úplně zmizeli. Židé se vrátili do země zaslíbené. — Wie sich das der kleine Moritz vorstellt. —

▫ ▫ ▫

MAXIMÁLNI CENY V OBLEŽENÉ PEVNOSTI.

Dnešní naše aprovisační poměry nejsou daleko od oněch, které tísní civilní obyvatelstvo úzce sevřené pevnosti. Když byla pevnost Port Artur sevřena Japonci, předepsal pevnostní velitel restauratérům nejvyšší ceny, které musely býti přísně dodržovány. Restauratér, který dlouhé a tuhé obležení prodělal, zaslal svého času tento úředně stanovený cenník. Je zajímavo, že — mimo víno, které bylo v oné době v Petrohradě levnější — ceny v Port Arturu se úplně shodovaly se soudobými cenami petrohradskými. Porce



Němci v Livonsku: Německá universita v Dorpatu.



Z bojů na Sommě. Anglický tank, který poškozen německou dělostřelbou uvázl na čáře zákopů a padl do rukou vítězů.

prý také nebyly menší. Ceny udány jsou v rublech. — Oběd ze 3 pokrmů s čajem nebo kávou 1.20. Večeře z jednoho teplého pokrmu —.50. Beefsteak z filetu —.65. Filet Sauté s žampiony —.75. Studený losos —.75. Losos à la Russie —.85. Entrecote —.50. Vídeňské řízky —.60. Telecí kotlety —.70. Vepřové kotlety —.50. Šunka s hrachem —.60. Bažant —.75. Koroptev 1.—. Skopová pečeně —.70. Anglická roštěnka —.45. Míchaná vejce se šunkou —.40. Sklenice kávy —.20. Sklenka likéru se zákuskem —.15. Sklenka likéru bez zákusku —.10. Karafa likéru —.50. Láhev likéru Smyrnova 1.—. Sklenka koňáku —.20 Láhev koňáku 3.—. Láhev piva z Pabstova pivovaru —.75. Port-Arturské pivo, 1 láhev —.40. Víno z carských vinohradů v Kavkazu č. 18. 1.20. Láhev Marsala 2.—. Původní francouzská vína od 1.50 až 3.50. Láhev šampaňského 6.—. Láhev likéru 5.— rublů. Sluší připomenouti, že vyjmenované zboží také skutečně bylo lze koupiti za naznačené ceny a hladu v pevnosti že nebylo, třeba že říšskoněmecké listy o tom ujišťovaly.

▫ ▫ ▫

ZRNKA MOUDROSTI A PRAVDY.

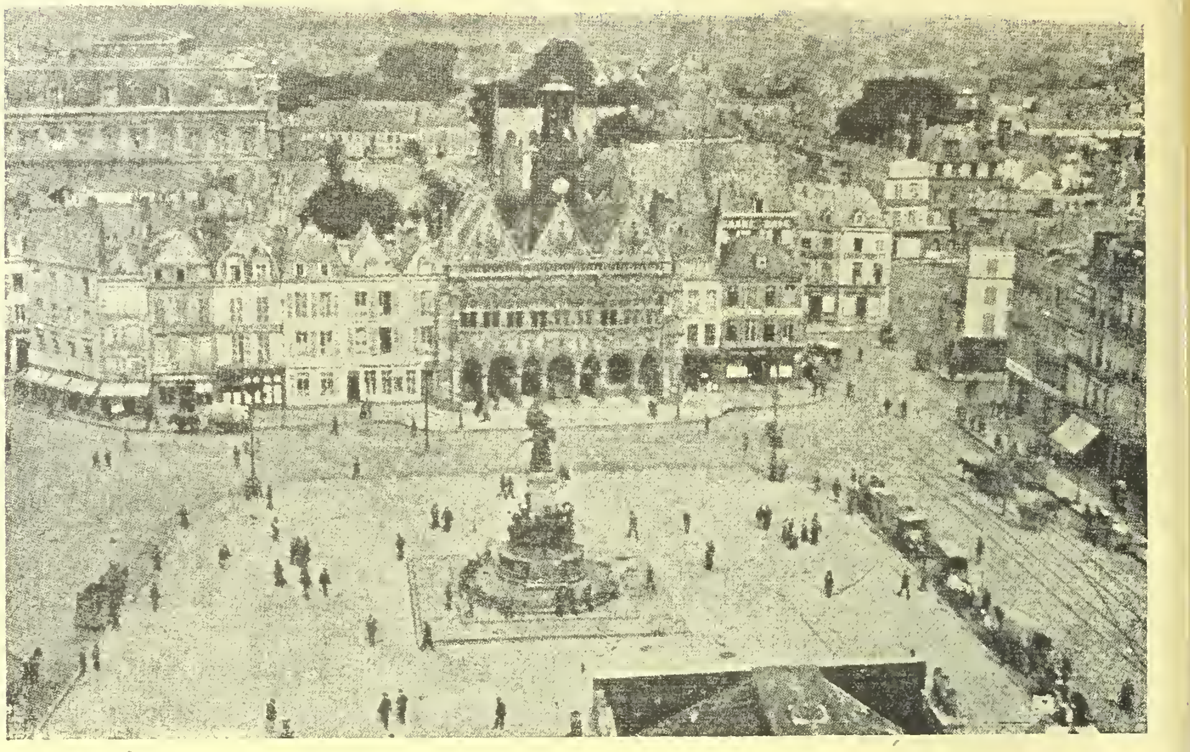
Nešťastný taký dům bývá, kde kohout mlčí a slepice zpívá. X. Y.

*

Příklad rodí hrdiny. E. Charavay.

LYONSKÝ TRH.

Třetí saisona lyonského výročního trhu byla jak sdělují pařížské listy, mnohem živější navštívena než předcházející. Více než 3.000 firem se ji účastní a další přihlášky ve velkém počtu následují, takže musily býti zřízeny nové stanové čtvrti. První skupina výstavní obsahuje: kovové zboží, mechanické a elektrické výrobky, průmysl hedbávnický, kožešiny a kůže. Ve druhé skupině jsou zastoupeny firmy oděvní, transportní, obuv kožené výrobky, keramika, voňavkářství, střížní zboží všeho druhu, poživatiny a j. Třetí skupina má oddělení knihtiskařské a litografické, zboží papírnické, novinářství, knihařství, fotografii a automobilismus. Pak tu jest ještě speciální oddělení klenotů a šperků a kostelního náčiní. Základní kámen tržiště položil francouzský ministr obchodu při příležitosti své návštěvy v Lyoně. Výstavní palác zaujímá plochu 120.000 m² (400 m dlouhý a 300 m široký, a pojme více než 5.000 obchodů. Bude státi na 20 milionů franků. Jeho model z tlačeného papíru zhotovený je již vystaven. Lyonský trh zřízen francouzskou vládou po způsobu známého lipského trhu.

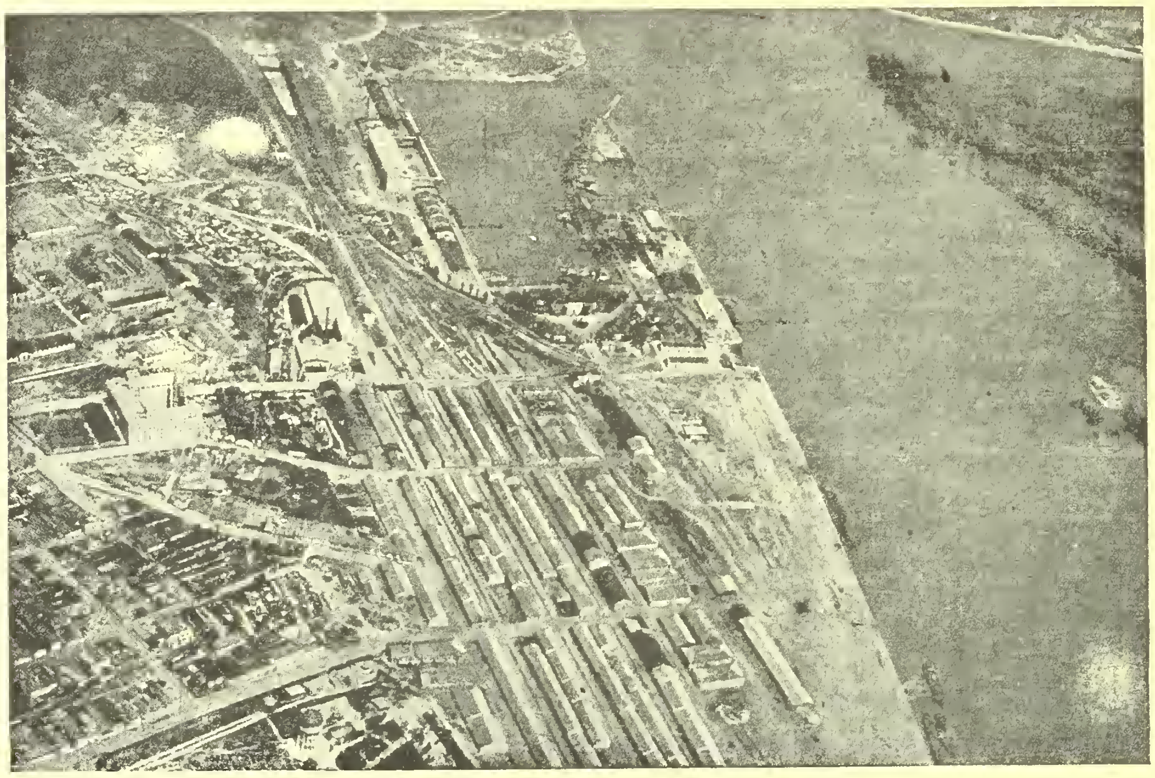


K německé ofensivě na západní frontě: Pohled na St. Quentin. Krásné toto město je dnes v ssutinách. I kathedrála a radnice jsou zbořeny.

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Jen mír dorozumění naší záchranou.

Několik slov o hospodářském pozadí míru. Vítězný mír meče, o jakém po vzoru Německa sní také četní rakouští politikové, má velmi povážlivé hospodářské pozadí, a kdyby opravdu měl býti bezohledně uplatněn, znamenal by úplné zatarasení cesty hospodářskému rozvoji říše po válce. Jakmile bude skončeno zápolení zbraní, bude naše zemědělství potřebovati stroje ze Spojených Států a fosfáty z Alžíru. Budeme potřebovati bavlnu z Ameriky a Indie, vlnu z Jižní Afriky a Australie, kůže z Ruska a Ameriky. Neobejdeme se bez dovozu potravin z Ukrajiny, Rumunska, ale i Spojených Států a Argentiny, kávy z Brasilie. Průmysl bude potřebovati kaučuk z Konga, jutu z Indie, měď ze Spojených Států, nikl z Kanady. Všechno toto zboží budeme musit nakupovati za vysoké ceny; miliard bude třeba k zásobení se surovinami a potravinami z ciziny. Ty si musíme arci vypůjčiti v cizině. Bez miliardových výpůjček v cizině není možným obnovení našeho národohospodářství po válce. Kdo nám bude moci půjčit? Německo, kterému jsme před válkou dlužili asi šest a půl miliardy, jsme nyní dlužni obnos asi dvojnásobný a každý měsíc dluh náš vzrůstá. Bude naším úkolem po válce, přeměnit pohyblivé dluhy v Německu na pevné. Budeme musit platit mu ročně aspoň 600 milionů korun na úrocích. Čekat od Německa, že by nám při tom mohlo poskytnouti ještě po válce nové miliardové půjčky, není myslitelno, neboť Německo bude v podobné situaci jako my a bude potřebovat samo miliard k opatření surovin a potravin z ciziny. Malé neutrální státy takových obnosů nám nebudou moci poskytnouti. Ani Francie, která musí obnovovati svá zničená území. Budeme odkázání jedině na Spojené Státy Ameriku ovšem nebudeme moci nutit, aby nám půjčila. Dostaneme od ní potřebných miliard jen tehdy, bude-li po válce naším přítelem. Má-li tudíž politika naše sloužiti opravdu životním zájmům našeho národního hospodářství, pak musí směřovati k míru, jenž smíří nás opravdu se Spojenými Státy. Násilný mír, který celý svět proti nám poštval, zbavil by nás vyhlídky na získání prostředků, bez nichž naše národní hospodářství nebude moci býti vzkříseno. Vítězný mír moci znamenal by pro nás vlastně mír odříkání a hladu po válce, zavřel by nám cestu k zahraničním peněžním trhům, znamenal by shroucení našeho zemědělství a našeho průmyslu, trvalý pokles naší měny, nezaměstnanost a nedostatek životních potřeb. Mohou býti rakouští politikové tak nesvědomití a chtíti násilným mírem dovésti stát k těmto důsledkům? Ať dělá Německo pruskou politiku výbojů a mírů moci, pro Rakousko znamená taková politika hrozné nebezpečí na celé desetiletí.



K míru s Rumunskem: Pohled na přístav Brailu sz aeroplánu. V Braile jsou obrovské spižírny obilí, — bohužel prázdné.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTI.

Dne 5. dubna. V Benátsku a v Albánii na Divoli menší nepřátelské útoky. Na bojišti západním podnikli Němci jižně Sommy a po obou stranách Moreuilu silný útok a dobyli nepřátelské posice. Protiútok anglických a francouzských záloh ztroskotal. Němci dobyli Hamel, Castel a Maily. Několik tisíc zajatců. Před Verdunem dělostřelecké boje. V Ukrajině dobyli Němci Jekaterinoslav.

Dn 6. dubna. Na italské frontě nezměněná situace. Západ: Anglický výpad u Puiseux ztroskotal. Na západním břehu Ancry rozšířily jsme útokem naše předmostní postavení obapol Albertu. Jižně od Sommy čilé střelecké boje a menší úspěšné potyčky pěchoty. Francouzské útoky v široké frontě mezi Moreuillem a Montdidierem pokusily se vyrvati nám zisk ze 4. dubna. Shroutily se za nejtěžších ztrát.

Dne 7. dubna. Na italské frontě nic nového. Západní bojiště. Na bitevní frontě vyvinuly se živé dělostřelecké boje, kterým následovaly silné angl. a fracouz-



U německého vojska v Livonsku: Němečtí vojáci odpočívající na březích jezera Peipusského.

ské útoky na Ancře a Avře. Anglické pluky, útočící v hustých massách shroutily se severně Beaumontu-Hamelu a před naší pevnostní posicí po obou stranách Albertu. Jižně Villers-Bretonneux nemohlo se přípravné útočné vojsko nepřítele následkem naší palby rozvinouti. Z jiných front přivedné francouzské divise útočily na západním břehu Avry mezi Castellem a Maily, východně Thery, u Cantigny a pětkrát u Mesnilu marně. S těžkými ztrátami útoky jejich mamnoze po rozhořčených bajonetových bojích ztroskotaly. Vojsko generála šl. Böhma napadlo nepřátelské posice na jižním břehu Oisy u ·Amigny. Kdežto části jeho vynutily si přechod přes široký bahnitý úsek Oisy a vzaly útokem předměstí Chaunny, dobyly, jiné sbory v útoku z východu silné nepřátelské posice u Amigny a v severovýchodní části lesa Concy. Dospěli jsme na čáru Bichancourt-Antreville, severní okraj Barisis.

Dne 8. dubna. Na jihozápadním bojišti nic nového. Na bitevní frontě po obou stranách Sommy zůstala bitevní činnost omezena na dělostřelecké boje. Dílčí útoky Angličanů v lese Hangardu, Francouzů u Grivesnes ztroskotaly s těžkými ztrátami. Na jižním břehu Oisy donutily naše úspěchy nepřítele ku vyklizení části svých posic mezi Bichancourtem a Barisis. Pokračovali jsme v útoku a odrazili po dobytí Piermande a Folembray nepřítele na západní břeh Ailetty. Od Bichancourtu podél Oisy ustupující nepřátelské kolony byly ze severního břehu řeky napadeny s boku palbou našich strojních pušek a za nejtěžších ztrát rozstříleny. Vojsko útočící na východním okraji lesa Concy a přes Barisis vzalo útokem horu severovýchodně Folembray a proniklo až k Verneilu. Počet zajatců 2000. Před Verdunem večer oživl dělostřelecký boj.

Dne 9. dubna. V Judicarii byl zmařen italský útok. Na frontě západní vyvinuly se namnoze živé dělostřelecké boje. Na jižním břehu Oisy napadlo německé vojsko opět nepřítele. Mezi Oisou a Folembray proniklo přes Ailettu až ke průplavu Oisa-Aisna. V živých bojích dobylo houževnatě hájený les východně Guny. Dobylo v útoku výběžky výšin východně Cony-le-Chateaux a tamní silně opevněné posice nepřítele. Quincy a Landricourt byly dobyty. Po zvlášť rozhořčených bojích padl Concy-le-Chateau. — Z Macedonské fronty ohlašují se ofensivní přípravy. Řecko povolává stále nové ročníky záložníků. — Turci dobyli Van. Pád Batumu je blízký.

Dne 10. dubna. Na západní frontě mezi Armentiers a La Bassee nový něm. nápor. První čára anglicko-portugalských posic dobyta. 6000. zajatců, 100 děl ukořistěno Němci vnikli do anglické čáry u Waasten a mezi Armentiers a Estaires překročili řeku Lys. — Ve Finsku dobyli Němci Karis, v Ukrajině Charkov.

□ □

SMĚS.

Souboj Czernin-Clemenceau. Hádka mezi Czerninem a Clemenceaum, kdo z nich vlastně začal navazovati styky za účelem mírového jednání, je pozoruhodným důkazem diplomatické ješitnosti a neschopnosti. Jakoby bylo hanbou učiniti první krok k míru, po němž touží celý svět! Za tento čin by se Czernin věru styděti nemusel a není příčiny zapírati jej, naopak. Ale svým nadutým výpadem proti Clemenceauovi znemožnil nebo aspoň stížil podobné vyjednávání pro budoucnost, jak mu „Arbeiter-Zeitung" právem vyčítá. Ježto jinak se vojna neukončí nežli vyjednáváním, udělal Czernin hloupost, když věc tuto vyzvonil. Clemenceau chtěl podle všeho učiniti opravdu vážný pokus o mír, neboť mu nezbývá nic jiného a z toho, co se v lednu sběhlo, mohlo se státi opravdu něco vážného. Stále jasněji se však ukazuje, že platonickým snahám o mír schází opravdová vůle k míru. Slyšíme sice stále o čestném míru, ale tím se rozumí vlastně mír zájmový, mír vlastních výhod a proto není divu, že nepřátelé takovémuto míru rozuměti nechtějí. Jedinou cestou k míru je odřeknutí se všech výbojů a návrat k politice, určené mírovou resoluci ně-meckého říšského sněmu.



Zahraniční ministr hrabě Czernin — podal 14. dubna demisi, která byla císařem přijata.

Němečtí socialisté chystají mírový návrh. Američtí vůdcové dělnictva dostali informaci, že německá socialistická strana připravuje velký projev k dělnictvu veškerého světa. Na tomto projevu prý spolupracovala také německá vláda. Obsah manifestu je znám v neutrální cizině a zemích dohodových a navrhuje se v něm, aby rozřešení elsasko-lotrinské otázky bylo odloženo na dobu pozdější a sice cestou lidového hlasování. Veřejné mínění americké je proti této mírové nabídce a samo americké dělnictvo ubezpečuje Wilsona, že je pevně rozhodnuto pokračovati v boji až do konečného vítězství demokracie.

Italové očekávají rakouskou ofensivu. „Daily Telegraph" sděluje: „Úmysl Rakousko-Uherska podniknouti velkou ofensivu na italské frontě, je stále zřejmější Zbývá jen otázka, kdy má ofensiva začíti. Je zjištěno, že se dějí neustále rozsáhlé přípravy k útoku. Příčinou, proč ještě nepočal, je počasí, panující nyní v alpském území. Avšak poslední informace potvrzují, že rakousko-uherské útočné vojsko je připraveno. Již před třemi měsíci počaly se shromažďovati sbory a válečný materiál. Jednotlivé průsmyky jsou hustě obsazeny děly. Rakousko přivezlo sem material z ruské fronty. Vše ukazuje k tomu, že rakousko-uherská jarní ofensiva bude určitě co nejdříve provedena.

Osud Hilsnerův. Dne 24. března propuštěn byl Leopold Hilsner z věznice ve Steinu a ihned předán byl okres hejtmanství v Kremži, kde měl býti držán po 3 neděle, až do příchodu vojenské přehlídkové komise. Na zakročení židovské Unie byl však propuštěn a přibyl do Vídně. Jeho přívrženci dali ho ihned zkoumat věhlasným lékařem. Zdravotní stav Hilsnerův seznán, až na nepatrné chronické vady celkem uspokojivým. Nebude-li odvezen, bude mu opatřena nějaká lehká služba, neboť je značně vysílen. Prvním jeho přáním jest, aby mohl navštíviti hrob matky, kterou z vězení stejně jako bratra, bojujícího na frontě hojně podporoval. Ve vězení ušetřil si 600 korun. Ochranci Hilsnerovi prohlašuji, že nasadí vše, aby křivda, způsobená před 18 lety byla odčiněna také revisi procesu.

stává nám aspoň jediná útěcha, že císař všechny nepotřebuje a jen Bůh jediný ví, či jméno bude taženo."

„Také Bohorodičce možno obětovati svíci," nadhodila jistá mladá matka, jejíž dítky byly dosud maličké, a která se při soupisech nemusila obávati ani o svého muže, jenž byl ve službách novofundlandských velrybářů.

„Když zemřel na podzim náš ubohý Antonín, nemohla jsem se utišiti," pravila mladá dívka, naplňujíc džbán matky Goronové. „Teď je mi to však milejší, že si ho vzal raději Pán Bůh, než konskribce."

„My se nemusíme obávati!" zvolala Joana. Mám jen jediného bratra, a jednorozené syny vdov císař nebéře."

Tato slova Marcelu rozčilovala. „Je přece mnohem lepší," poznamenala s potupným smíchem „míti tři vojny schopné bratry, z nichž ani jediný není zbabělcem. Aspoň jeden z nich bude císaři sloužiti. Škoda, že nejsem mužem a že nesmím na vojnu!"

Některé z dívek ji živě přizvukovaly; je věru snadným býti odvážným v pevném přesvědčení, že ničeho neztrátíme!

„Mýlíš se, Joano," pokračovala Marcela, „tentokráte nebudou ani jednorozeni synové ušetřeni. Všichni zbraně schopni mužové jsou na listině; bude-li si císař přáti, musí všichni jíti, jen slepí a blbí ne! Vive l' Empereur!"

Ani jediný hlas ji nepřizvukoval; shromáždění pohlíželo nepřátelsky na císařovu zbožňovatelku. Stará Goronka bolestně povzdechla a dobelhavši se k Marcele uchopila ji za rámě zvolavši. „Není tomu tak, děvče!"

„Jak to, matko Goronová?"

„Že by musili i jednorození do pole. Sergeant to sice tvrdí, ale nemůže to býti pravda. Můj Božinku, to nemůže býti pravda! Sergeant říká, že žádný nebude osvobozen, ale rozhodně tomu nevěřím. Mluvila jsem se sergeantem; domnívá se, že císař potřebuje tisíce, ba miliony vojáků, aby ztrestal drze

řil krásný svět, leč špatní lidé ho zkazili, poněvadž neznají Boha."

„Kdo ho tedy zná? Strastiplní a chudí?"

„Jen ti, kteří ho miluji, Rohane, tím že miluji svoje bližní, činíce jim dobro a snášejíce trpělivě svůj osud. Ovšem že, můj Bůh není bohem kněží a rovněž ne bohem tvého strýce Ewena a rovněž ne bohem války. Můj Bůh jest hlas mého srdce, jejž poslouchám, a který mě dosud nikdy neoklamal."

Rohan pohlížel sice s obdivem na svého učitele, leč mírná jeho slova ho nepřesvědčila. Horká krev Gwenfernů vřela mu v žilách, duch zloby a hněvu se v něm vzbudil a zmocnil se ho. Toto dítě přírody nedovedlo v sobě potlačiti výbuch elementárních citů; byly mocnějšími než jeho vnější představy, které mu učitel vštípil. „Vždyť nás zase budou odváděti. — Císař může tedy každému dospělému muži poručiti: „Následuj mě!" A to že by měla býti skutečně vůle Boží?"

„Nikoliv!"

„A byl by onen muž v právu, který by si dodal odvahy říci císaři: Nebudu tě následovati, poněvadž je tvoje vedení prokletým?„

„Není tu záchrany — zavolá-li, nutno ho poslechnouti!"

„Odpovězte mi nejprve, byl-li by takovýto muž v právu čili nic?"

„Před Bohem rozhodně."

„Tedy poslyšte! Před vámi, co svědkem přísahám Bohu" a při tom pozvedl mladý tento obr dva prsty své pravice — „zavolají-li mne kdy k praporu, vloží-li kdy krvavá ruka svoje krví potřísněné prsty na má ramena — tu budu odporovati do poslední krůpěje své krve a do posledního dechu. Mohou mě zabíti, ale nedonutí mne nikdy, abych jiné zabíjel."

Jako divá bystřina vylétla tato slova z úst Rohanových; poslední stopa krve zmizela mu z lící a jeho mocné tělo se chvělo pod vlivem tohoto vášnivého rozechvění. A skončiv

Přiléhavá odpověď. V obci u Podivína, kam podnikli Vídeňáci hromadné výpravy za potravinami, objevily se po Czerninově řeči na vratech statků tabulky, adresované Vídeňákům: „Neobtěžujte nás, my jsme tu sami velezrádci!" — Odpověď stejně trefná jako účinná. Vídeňákům spadne hřebínek a p. Czernin a soudruzi uvidí, že místo očekávaného zděšení, budí v nás jejich řádění jen posměch!

*

Na celé zemi napíše se ročně asi 12 miliard dopisů, z čehož připadá 8 miliard na dopise psané anglický a kolonie 1.2 miliardy na dopisy německé a 1 miliardu na listy psané francouzsky. Zbytek zaujímají' jazyky ostatní.

Včely a počasí. Mnozí včelaři tvrdí, že lze dle chování se včel souditi na počasí. Jsou-li včely z rána lenošné a ospalé je to prý neklamným znamením blížícího se deště, jsou-li živé a pracovité bude slunečno.

Původ plátna? Je velmi pravděpodobno, že je tkani plátna mnohem staršího původu nežli tkaní hedvábí. Archeologové se domnívají, že jsou rubáše starých egyptských mumii jemným plátěným tkanivem. Egyptští a židovští kněži nosili při slavnostních bohoslužbách plátěná roucha, což se ve starém i novém zákoně často zmiňuje. Když navštívila královna ze Sáby krále Šalomouna byla oděna lněným rouchem. Farao oblékl Josefa v roucho z nejjemnějšího lněného tkaniva. Pokud se týče hedvábí zmiňuje se o něm bible jen čtyřikráte.

Jak se posílají diplomatické spisy. Důležité zprávy diplomatu nelze svěřiti, jak by mnohý myslil telegrafu, nýbrž posílají se šifrovaným písmem, o němž jsme se již několikráte v našem listě zmínili. Tyto spisy jsou pak dopravovány na místo určení zvláštními kurýry, kterými jsou obyčejně mladí úředníci zahraničních ministerstev, které snesou namahavé noční či denní často dlouhotrvající jízdy. Každý mocnář má podobné kurýry ba dokonce i ministři. Cestování těch to kurýrů není právě příjemné, neboť se nesmí od svých zavazadel ani hnouti a stále je střežiti. Mnohdy jsou cílem atentátu a politických lupičů a jiných okolností. Tak se na př. stalo r. 1894 kdy 70 km před Cařihradem byli zastaveni francouzský kurýr Bierron a anglický jeho kolega Tugler a jejich spisy a zavazadla prohlednuta — neobsahují-li bacily cholery. Také v nynější válce se často staly podobné předpisy porušení mezinárodního práva.

Nejstarší Američan. Nejstarším Američanem jest Indian kmene Kippeva libě znějícího Kabenawwoywence, což značí v češtině sevrklé maso, což se na nositele tohoto jména výborně hodí. Jest starcem 130tiletým a má, pokud se stáří týče, sotva na naši zeměkouli soupeře. Jeho vlasti jest Cas-Lake Minneapolis, kde se narodil. Před několika týdny přijel do Chicaga, aby si prohlédl výstavu automobilů, a tuto příležitost použili ovšem novináři, aby se ho na různé vyptali. Sestoupil v hotelu La Saele, kde obýval pokoj s koupelnou, v níž se skutečně, po třech letech po prvé koupal. Spal na zemi, na lože by si nebyl za žádnou cenu ulehl. Měkké peřiny a rohožka jsou mu protivny. Po celý svůj život spal vždy na holé zemi, nejraději ve volné přírodě. Dle něho jest to nejlepším lékem pro udržení zdraví. Vycpaných sedadel na železnici se štítí jako moru. Jsou prý jen příčinou dny. Kabenawwoywence jest velmi pobožný a katolíkem a propaguje mezi Indiány katolicismus. Pamatuje se na válku r. 1812. V době měšťanské války byl již příliš stár, než aby se jí byl mohl účastniti, jako jiní jeho kmene. Svého času měl neméně devět žen, leč dítky žádné. Dokud nepřešel ku křesťanství byl přívržencem čestého rozvodu, čehož mnohdy používal když se té, které ženy nabažil a když se zalíbil a přál jinou seznav. V tomto ohledu stála jeho morálka na nízkém stupni, třeba že příjemném. Starý Indián kouří dosud velmi náruživě z dlouhé dýmky. Cigarety nesnese a tvrdí, že pomáhají mládí do hliny.



Pozorovací balony v poli: Vzduchoplavečti vojáci vyprazdňují balon.

RADY A POKYNY PRO DOMACNOST

Nezapražené zelí. Dnes se musí při všem šetřit moukou. Tak do zelí, aby zahustilo, nemusíme dát mouku, ale několik syrových, rozstrouhaných brambor.

Bramborové knedlíky spotřebují méně mouky, když do vařených bramborů rozstrouháme několik syrových.

Květiny v pokoji: V dubnu, kdy den se dlouží a přibývá tepla, počínají se rostliny probouzeti k novému životu. V přesazování rostlin pokračujeme, které pak do zakořenění chováme v uzavřeném ovzduší. Po zakořenění počne se z počátku méně, později více vzduchovati, aby rostliny utužovaly. Za slunných dnů nutno mírně stíniti. Vegetující rostliny přihnojujeme tekutou mrvou. Kameliím, azalkám, rhododendronům a jiným podobným rostlinám odebéřeme vrchní vrstvu země a narhažujeme ji čerstvou. Nyní nutno vydatně ji zalévati, stříkati a listy čistiti. Fuksie, hortensie a jiné rostliny, přezimované ve sklepě, se přesazují, seřežou dle potřeby a umístí do světlé místnosti. Odkvetlé hyacinty a jiné rychlené cibule uloží se do vzdušné, suché, tmavší místnosti, kde se nechají zatáhnouti. Množíme pod skleněnými zvonci pelargonie, fuksie, šalvěj, vanilky, netýkavky a jiné kvetoucí rostliny. Letní květiny vyséváme do mísek nebo truhlíčků. Vzešlé rostlinky přepichujeme do truhlíčků neb květináčů. Vyskytnuvši se mšice zelené ničíme vykuřováním neb postřikováním tabákovým odvarem.

Ohnivzdorný tmel na porculánové předměty, na příklad na dýmky, zhotoví se z 50 dílů skelného prášku na moučku jemně rozetřeného, ze 40 dílů moučky kaolinové a z 10 dílů boraxu, což se vše rozdělá vodou v husté těsto, jímž se vyčistěná místa lomu natrou a předmět se pevně drátem utáhne a nechá se zaschnouti, načež se plamenem dmuchavky žíhá až se tmel zpění a svaří s porculánem v jednu hmotu. Pak se předmět zvolna nechá vychladnouti a drát se sejme. Tmel dá se také připraviti z vodního skla, kaolinu a skelného prášku. Práce je pohodlnější, ježto předmět není třeba vyžehovati. Pevně svázané části nechají se 48 hodin schnouti, až tmel úplně zatvrdne.

přísahu, pokřižoval se bezděky, jakoby i Boha volal za svědka svých slov.

Arfoll povzdechl z hluboka. Často již vyslechl podobné přísahy a výlevy vášně, ale konec byl vždy stejný — zoufalé, neuprosné podřízení se osudu. Učitel a žák stiskli si němě ruce a rozešli se. Rohan kráčel k domovu a Arfoll ubíral se po skalní stezce dále.

„Nedej Bůh, aby ho vylosovali," pravil k sobě. „Jest ještě jehnětem, neznajícím než zelené traviny své vlasti a dech míru; jest však i vznětlivým a první krůpěj krve na bojišti proměnila by ho jistě v divé zvíře."

Zatím co byli učitel a žák zahloubáni v tento rozhovor, bylo u studánky živo. Kol do kola klečelo několik bosých žen na tvrdém křemení, klepajících dřevěnými lopatkami prádlo a vypravujících si poslední novinky. Vzduch byl vlažný a tu a tam dolehl k nim z moře ostrý skřek opozděného racka; dokonce i veliký výr zabloudil nocí k studánce, zakrouživ poděšeně několikráte nad ní, nežli opět našel cestu k rozervaným skalinám.

Rovněž i Marcela tu stála, džbán o hlavu opřený, a hovoru dívek se účastnící. Nebyla tu obzvláště oblíbená — částečně pro svoji krásu, částečně pro svoji příbuznost s desátníkem. Dívky seskupily hlavy dohromady, vypravujíce tajemným šeptem milostná svoje dobrodružství. Mnohé byly velmi hezké, leč žádná nemohla se měřiti s Marcelou. Ozářená svitem měsíce, podobala se pohádkové bytosti.

„Ó Bože!" povzdechla kterási žena „je tomu skutečně tak, jak praví malá Joanka; mnohá z nás se to brzy doví, mnohá z nás brzy zapláče."

„To bude zase smutným dnem pro Kremlaix," mínila jiná. „Posledně vzali i našeho Kiarica a dosud se nám nevrátil."

„Ale žije ještě," vmísila se do řeči kterási stařenka, „zatím co oba moji synové, Jannic a Gillarm, byli v cizině pocho-

váni bez kněžského požehnání a modlitby." Povzdechla z hluboka a slzy ji prýštily po vráščité tváři.

„Zpráva o nových soupisech jest bohužel pravdivá," podotkla náhle chromá, mladá dívka, jménem Joanka, „neví se však dosud kdy začnou; může to trvati i rok či dvě léta, poněvadž se praví, že císař ještě nic určitého nenařídil. Poněvadž má maminka strach o moje bratry, ptala jsem se dnes faráře a ten mi řekl, že to mnoho neznamená; do povolání prý uplyne ještě mnoho času; také může býti uzavřen mír a pak odpadne vůbec všechno."

„Je to nepochopitelné, proč vlastně císař neuzavře mír, co pak není panovníkem? Myslím, že by to bylo proň snadnou věcí!"

Jeanne Penvenu se divoce zasmála. „Císař", řekni „ďábel" a všechno je tím řečeno. Ďábel uzavírá mír?"

„Mlčte!" zvolala Marcela, pozbyvši trpělivost. „Nemáte práva k takovýmto řečem. A co se týče vašich padlých synů, je jim nyní volněji, než kdysi v hospodě, kde se jenom prali a láteřili. Angličané to jsou, kteří znemožňují mír. Strýc desátník říká, že by si císař dávno již rád odpočinul, kdyby mu toho Angličané dovolili, Angličané, kteří všechny krále zlatem podplatili. Anglické a pruské vosy, které na císaře dorážejí, nemohou mu sice ublížiti, ale obtěžují ho a zabraňují míru."

Mnohé Marcele přizvukovaly, zatím co jiné odporovaly, po dle toho jak se které matky či sestry válka dotýkala.

„A proč pak sestavuje sergeant listiny?" ptala se jistá mladá žena. „Když se bude losovati až za rok, nač tedy tyto přípravy — císař kuje asi nové plány a myslím, že se je ještě předе žněmi dozvíme."

Po tomto nepříjemném proroctví si všechny s dlouha povzdechly. Jistá stařenka, jež džbán v ruce, o berle se opírala, říkalo se jí matka Goronová, pohledla na ni divným zrakem.

„Ať se stane cokoli," chopila se Joana znovu slova. „Zů-



Lakonické námluvy.

Pofesor: „Milostivá slečno, do dneška jste mne poslouchala nyní bych vás prosil, abyste mě vyslechla."

*

Na venkovském divadle.

Cizinec: „Jak to, váš napověda sedí dnes přímo na jevišti?"

Domácí: „Inu — víte — on má dnes beneficiní představení."

*

Zázračné dítě-virtuos.

Posluchač při koncertě: „Předloni když hrál zde devět let mu bylo; letos zas tak — na věku mu nepřibylo?"

Impresario koncertisty: „Zcela přirozeno — — snad to pochopíte? — Vždyť to právě zázračné je dítě!"

*

Zlomyslnost.

Kuchařka: „Ach, kdybych byla vojákem..."

Paní: „Co vás to napadá, Ando, vy byste nevydržela na žádném stanovišti."

*

Následek.

Domácí: „Člověk si nesmí ani trošinku s partajemi zadat. Předevčírem jsem se zasmál na Mrkálovic kojence a vidíte — včera bylo prvního a pan Mrkál nepřinesl činži."

*

Zklamána.

Zřízenec: „Hledáte vašeho ženicha? Ach Bože — ten předevčírem zpronevěřil 10.000 K. a zmizel i se svou milenkou."

Slečna: „Ó — ten bídník — a říkal přece, že mě vezme sebou."

*

Strategická řeč.

„Jak daleko jsi se svou nevěstou: zlomil jsi již odpor příbuzných?"

Zatím jen babičky a dědečka..., za nimi se však nalezají ještě další dvě silné opevněné posice!"

*

Odpověď.

Starý pán: „Respektujte přece můj šedivý vlas!"

Holohlavec: „Ach co, já bych měl již dávno šedivé vlasy, kdybych měl vůbec ještě vlasy."

*

Malý rozoumek.

Poldíček: „Malé děti musí mít opravdu velmi tlustou kůži, protože čím více rostou, tím více se jim kůže napíná."

*

Návrh.

Četník: „Nepůsobíte sice právě špatným dojmem, ale vaše papíry se mi zdají býti podezřelými!"

Tulák: „Prosím tak si nechte papíry a mne pusťte dále!"

*

Návštěva.

Choť k manželovi (očekávajícímu na nádraží tchýni): „Ale Venoušku, nedělej přece tak kyselý obličej. Což pak musí každý vědět, že někoho očekáváme.

*

Z kasárny.

Šikovatel: „Jednoročáku Provazče čím pak jste v civilu?"

Jednoročák: „Prosím malířem!"

Šikovatel: „Však jsem si to myslil, protože co vezmete do ruky, to pokazíte."

*

Advokátní tarif.

Klient: „Pane doktore, prosím vás: tuhle mám zbytečnou dvoukorunu; co s ní?"

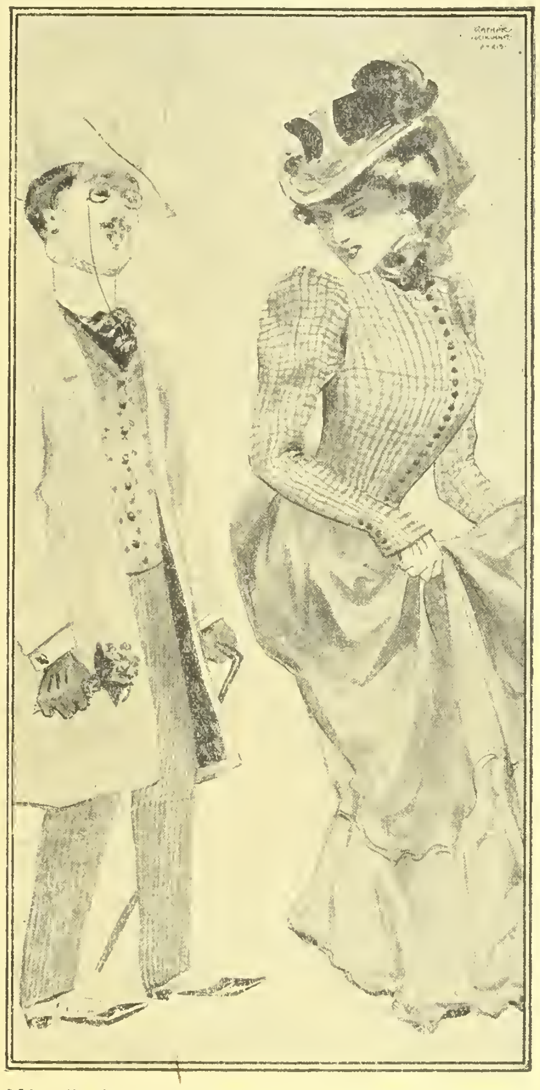
Advokát: „Mhm — to je těžká věc! — (Mluví přes půl hodiny o různých národních podnicích.) A konečně, za poradu přes půl hodiny máme dvoukorunu: Dejte ji sem!"

Glosa.

Hlad jest má-li kdo prázdný žaludek; zuřivý hlad má-li kdo prázdný měšec.

*

Sprcha.



Mladík ku slečince: „A což slečno nepostrádáte tanec?"

Slečna: „Naprosto ne — poněvadž ti s nimiž bych si ráda zatančila jsou všichni narukováni."

*

Roztržitost.



Prostředkovatel sňatků: „Nuže... není-li pak on obuvník co jsem k vám poslal, docela slušným mužem?"

Vdova: „Ale velmi roztržitým, jak se zdá. — když klekl přede mnou chtěje mi vyznati lásku začal mi náhle místo toho bráti míru."

Rozmrzelec.

Ale dejte mi pokoj s vaším jarem. Sotva že se člověk probudí už slyší na každém rohu ptačí pisklotání a štěbetání.

*

Praktické

— Tvoje jizba je prý velmi nízká?

— Hrozně, když mi stoupnou vlasy na hlave tak s nimi zametám strop.

*

Smělá diagnosa.

Bedřišek, mlsálek, našel v domácí spižírně několik hořkých mandlí. Šťastnou náhodou jen několik, leč stačily, aby mu znepokojily žaludek. S pláčem utíkal se k mamince volaje: „Maminko — ma — ma — maminko, mám v břichu zápal mandlí!"

*

Výchova.

Malý Pavlíček přišel z kuchyně a povídá: „Maminko, Nána pláče, v kuchyni," načež matka odpovídá: „Ale jdi, služky nikdy nepláčou, ty vždycky jen bečí."

*

Také cesta.

„Kam pak — kam pak — s těmi lýžemi. Jedete snad do Alp či co?"

„I ne — jdu jen do zastavárny."

*

Úryvek z dopisu zdravé pacientky.

„... Zdejší lázně účinkují Ti přímo zázračně, drahý mužíčku! Jak víš, vážila jsem před odjezdem z Prahy 76 kilo. A sotva jsem přijela sem a shodila se sebe cestovní plášť — měla jsem sotva 74!...."

*

Stará slepice.

„Tak se mi zdá, že jsem tě měl onehdy již v drápech?" pravil tchoř k slepici, kterou právě ulovil.

„Pleteš si mě asi s mou vnučkou, kterou si předevčírem sežral," odvětila chvějící se slípka.

„Pak ti daruji život!" zvolal tchoř, pustiv slepici „Babičky nežeru."

„Nestydo," vyrazila slepice, nanejvýše uražena, schovávajíc se rychle v nejzazším koutečku kurníku.

*

Hrdost.

Host k holičskému učni: „No, no, můžu se ti svěřit? Holil jsi už vůbec někdy někoho?"

Učeň: „Ó, ovšem že, ten mi potom dokonce vykal."

*

Jediná vzpomínka.

Učitel, (který chce sepsati místní dějiny): „A poslyšte Zouplnová vzpomínáte si ještě dobře na události za vašeho mládí?"

Zouplnka: „I toto, pane učitel, na to mám slabou paměť,... ale jedno vím jistě — to si vzpomínám — že jsem byla tehdy hezká holka."

*

Francouzská anekdota o vítězství a válce

Podle královského Naprzódu koluje francouzským tiskem tato anekdota: Na břehu ženevského jezera seděli 3 invalidé, Němec, Francouz a Angličan a hádali se, kdo v této válce zvítězí. Konečně se shodli, že zvítězí ten, kdo bude míti nejsilnější nervy. „Vyzkoušíme to!" pravil Angličan, „na sobě sami!" Bylo jen otázkou, jak. Zastavil mimojdoucího občana a žádali ho, aby jim poradil. Ten jim řekl: „Vlezte s kozlem do chlívku a kdo tam nejdéle vydrží, má nejsilnější nervy." Všichni 3 váleční invalidé vlezli tedy do chlívku. Za půl hodiny vylezl Francouz, sakroval až hanba a po chvíli se svalil, omdlel. Půl hodiny po něm vylezl Angličan, odplivl si a vzkřísil Francouze. Čekali spolu na břehu jezera, až vyleze Němec, vítěz. Ale po půl hodině vylezl z chlívka kozel a povídá: „To je marné, já to tam již nevydržím!" Svalil se a za chvíli pošel.

Žádejte všude ve veřejných místnostech „Víd. Illustr. Noviny“!

Majitel: Družstvo „Vídeňské Illustrované Noviny“. — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň XVI., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychleji. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje. —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 17.

Jednotlivá čísla 40 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:

Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.

Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni. X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 25. DUBNA 1918.

Nad břehy Černého moře.

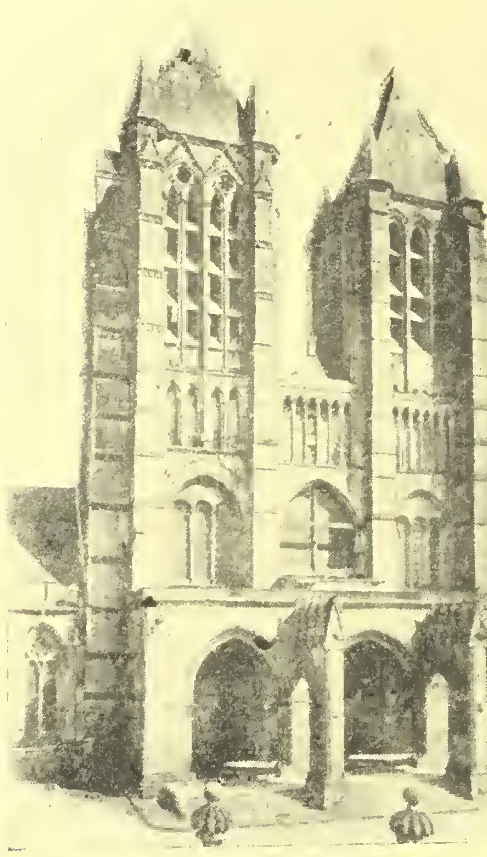
Rakouské hlídky střežící nábřeží oděsského přístavu.



Němci činí na západní frontě další pokroky. — Celá fronta u Yern je na ústupu. — Čeká se generální útok německý na celé frontě. — Konec finské bolševické revoluce. — Změna na křesle rak.-uher. zahraničního ministra.

BITVY NA ZÁPADĚ.

Německá veliká ofensiva na západní frontě činí další pokroky. Rozhodnutí dosud ovšem docíleno nebylo — a tak brzy ještě k němu nedojde — ale den ode dne stává se jasnějším, že bitva bere se směrem, jaký jí dává německé vrchní velení a že každá nová rána je pro nové anglo-francouzské jednotné velení velkým překvapením. Generalisimus Foch přes nejčilejší leteckou výzvědnou službu není s to, aby zjistil, kam že Hindenburg míří hlavní ránu. Koncem března se zdálo, že hlavním ano jediným cílem německé ofensivy je Amiens. Foch proto veškeré úsilí obranné soustředil na Sommě. Tu však upoutal pozornost německý výpad na Scarpě proti Arrasu. Zdálo se, že Němci chtějí obchvátit Amiens od severu. Než brzy došlo ke přepadení francouzského pásma jižně od Oisy armádou generála Boehna, která pronikla 12 km hluboko a donutila Focha k rychlému povolání reserv z departementu Aisne. A sotva ozvalo se volání o pochodu Němců přes Soissons na Paříž, dochází k novému průlomu anglické fronty na konci právě opačném. Ke čtvrtému výpadu zvolil si Hindenburg oblast západně od Lille, kdež německé posice zůstaly po 3 leta nezměněny. Šly tu přes říčku Lys, která přes Armentieres teče na východ, asi 3 km východně od tohoto města dále na jich a překročovaly 10 km východně od Bethune průplav La Basée, aby vedly dále směrem na Lens a Arras. Průplav La Bassée veden je přes Bethune směrem východním a spojuje se jižně od Lille s kanalisovanou Deule. Úsek mezi Lysem a průplavem la Bassée je 22 km široký. Na dostřel pušky leží od původních německých posic směrem od severu na jich místa Fauxuissard, Neuwe Chapelle, Richebouro a Givenchy a na dostřel děla St. Vaast, a jihozápadně od Armentieru železniční stanice Estapires. Všecky tyto body dobyty prvým nárazem. Třetí den se k nim přidružilo Hollebecke. Útok německý překročil severně od Armentieru bývalé belgické hranice až ke městečku Warnetonu v polovici cesty do Yprů. Na frontě 35 km tlačeni jsou Angličané a Portugalci za velkých ztrát na lidech i materiálu do departementů Pas de Calais a na sever. Nová tato bitevní oblast má mimořádnou strategickou důležitost. Francouzi, zaměstnání na Oise a u Amiensu, sotva budou moci pomoci i zde Angličanům, jimž tu hrozí katastrofa. Haig je tu odkázán sám na sebe a musí se bránit právě v téže oblasti, z níž loni v létě podnikli Angličané ofensivu proti základně ponorek na flanderském pobřeží Z Warnetonu vede dráha a silnice do Dünkirchenu 45 km vzdáleného. Armentieres a Estaires jsou 75 km vzdáleny od Calais a Bologne. Jižní křídlo Haigovo je téměř rozdrceno a zatlačeno od St. Quentinu až k Amiensu. A severnímu křídlu ve Flandrech hrozí nebezpečí ještě horší, centru pak a Arrasu obchvácení. Zdá se, že německá ofensiva bude rychlejší než americká pomoc, na kterou spoléhá Lloyd George.



Kde děla hřmí a ničí . . . : V časném gothickém slohu vybudovaná kathedrála francouzského města Noyonu, před krátkem Němci obsazeného.

BITVA U ARMENTIERES.

Zpravodaj „B. T." popisuje bitvu u Armentieres a praví: „Kde nikdo a nejméně nepřítel, čekal, podnikl Hindenburg druhý velký náraz. Nepřátelská fronta byla prolomena asi 25 km od velkého bojiště mezi průplavem La Bassée, chránícím naše levé křídlo, a jižním nádražím v Armentiéres. Němečtí vojáci dobyli již s počátku prvního a druhého nepřátelského postavení a pronikli do hloubky 8 km za rozhořčeného odporu Angličanů při nepříznivém počasí i území. V této mokré slepé uličce francouzské, kde je rovina, ležící místy níže nežli moře, každá vyhloubenina okamžitě naplňuje se vodou. Území bylo beztak silně rozstříleno, dělostřeleckou bitvou vznikly samé nálevkovité jámy, každá je hlubší nebo menší louže. Posice jsou vesměs chráněny pytly s pískem, v zákopech je voda často půl metru vysoko. Nepřítel byl překvapen útokem, nezbylo mu k úspěšným obranným opatřením času. Za šera začala německá dělostřelba, nepřátelské dělostřelectvo škodilo Němcům jen málo. Ztráty nepřítelovy jsou velmi těžké, zvláště na levém křídle. O 9. hodině začalo německé vojsko útočiti, dělostřelectvo usnadňovalo jim postup; a za dvě hodiny, když Bavoři, Sasové a Lotrinčané vyšli ze svého východiska, hlásili již světelné koule, že bylo dobyto zákopového systému první nepřátelské posice. Útok pokračoval; Portugalci, polekáni blížícími se přilbami německými, vyskákali ze zákopů a úkrytů. Angličané však hájili tvrdošíjně své strojní pušky. Bylo nutno bojovati proti nim chrliči plamenů a ručními granáty. Přibývalo zajatců, mnohých užito k válečným pracem za bitevním pásmem. Poštovní holubi a letci oznamovali stále nový pokrok německých vojsk a bylo dosaženo již řeky Lysu. Nový náraz znamená nový tah. Angličané se báli, že budou přes Amiens zatlačeni k moři, Francouzi chvěli se o Paříž, jak dokazoval armádní rozkaz Pétainův. Nyní objevila se nová možnost, avšak pro tuto novou operaci nezastavila se stará, která je s ní v souvislosti. Totiž jižně od Oisy učinili Němci pokrok na jihovýchod a zkrátili svou čáru. I západně od Ancry i Avry byly v poslední době prudké boje; vojska bádenská dobyla Malpartu a Cantigny, jež Francouzi snažili se znovu dobýti prudkými protiútoky.





Kde děla hřmí a ničí . . . .: 1. Partie ze starého města Amiensu; v popředí starobylá radnice. 2. Krásná, pamětihodná kathedrála amienská.

Bylo to zvláště dne 5. dubna, kdy útočili ve sražených řadách, ale ještě dne 7. měli při těchto marných pokusech přetěžké krvavé ztráty.

NÁRODU ČESKOSLOVENSKÉMU!

Manifest přijatý na pražské manifestaci dne 13. dubna

Nesmírná válka celého světa dostupuje svého vrcholu. V bolu a hrůzách stojí nepřehledné zástupy mužů a žen československých. V potocích tryskala a tryská na bojištích krev československá... (Konfiskováno.) Nepodlomen utrpením zocelen věřil a věří národ náš, že z bouří světové války vykvete na konec také jemu nový, lepší život a že touhy jeho všelidské posvěceny budou mírem všeobecným, jenž lidstvo na věky ochrání od opakování katastrofy dnešní. Nechtěli jsme a nechceme nežli žíti životem svobodným a samostatným, spravovati osudy své.. (Konfiskováno.) a budovati nepoutáni a volni byti svoje, jak o to usiluje každý uvědomělý národ po všem kulturním světě. To je právo naše nejposvátnější, právo národní i mezinárodní právo národa, jenž má zásluhy o kulturu světovou a jenž svou vzdělaností, svými silami mravními a svým rozvojem hospodářským s hrdostí se postavil vlastní prací svou do prvé řady demokratických národů světa.

Taková je jednotná a svorná vůle národa... (Konfiskováno.)

Národe československý!

Shromáždili jsme se zde jako povolaní zástupcové Tvoji, abychom... (Konfiskováno.) manifestovali, že všechen národ, sjednocen tak, jak toho dějiny Tvoje nejsou pamětníky, stojí jako žulová hradba za vším tím, co Tvoje poselstvo v památných svých a historických deklaracích zjevilo. Tak zde stojíme!

A v pevné, nezlomné důvěře v konečné vítězství nejsvětějších práv svých, v důvěře ve vítězství spravedlnosti, ve vítězství práva nad násilím, svobody nad porobou, demokracie nad násilnictvím a pravdy nad klamem ve velikém rozhranění dějin světových, zvedáme ruce své a při drahé památce předků, před očima vzkříšeného národa a nad hroby padlých v mohutném souzvuku všech duší svých slibujeme dnes a pro všechnu budoucnost:

Zůstaneme, kde jsme stanuli!

Věrni v práci, věrni v zápase, věrni v utrpení, věrni až do hrobu!

Vytrváme, dokud nezvítězíme!

Vytrváme, až pozdravíme samostatnost svého národa!

Zdráv buď národe československý!

Zůstávej ratolestí rostoucí, přijdiž čas Tvůj!

Rostiž a vzkvétej svobodný ve vlastech Svých a ve velké bratrské rodině národů světa pro štěstí Svoje i pro blaho příštího osvobozeného lidstva!



Kde děla hřmí a ničí..: Skvost gothického stavitelství, kathedrála v Amiensu, silně poškozená přemocnou dělostřelbou, poslední ofensivy na západě.

PO ODCHODU HRABĚTE CZERNINA.

Minulou neděli vydána byla úřední zpráva, že hrabě Czernin podal demisi, jíž císař přijal. Činnost Czerninovu teprve historie náležitě posouditi a oceniti může, ale už dnes možno říci, že mu vytkne neupřímnost a obojetnost. Mluvíval krásné řeči o míru bez anexí a kontribucí, o právu sebeurčení národů a jiných vznešených ideálech lidstva a svět začínal v něm viděti apoštola míru. Avšak skutky, na nichž spolupůsobil, byly v křiklavém rozporu s jeho slovy. Jeho povídavost ho zabila. V poslední své řeči k deputaci vídeňské radnice prozradil věci, o nichž měl mlčeti. Zpychl úspěchy na východě do té míry, že nepokládal za nutné míti ohled na nepřátely na západě a posměšně vyčetl francouzskému ministrpresidentovi, že poslal k němu prositi o mír. Z toho vznikla aféra, do níž vztažena osoba císařova a Maďaři společně s Berlínem vynutili si jeho hlavu. Vše, co mu získávalo sympatie světa, zmařil posledním svým nediplomatickým činem a uvalil na sebe mimo to opovržení národa českého, jejž nespravedlivě pohanil.

MÍSTO ANEXE — PŘELOŽENÍ HRANIC

Diplomacie vynalezla nový termín místo slova „anexe“, a sice „přeložení hranic“. Když se hr. Czernin zadušoval, že trvá na míru bez anexí, musil toto nové pojmenování použít při míru s Rumunskem, aby se vyhnul hříchu. Stůjž zde, co o míru „bez anexí“ s přeložením hranic“ oznámil hr. Czernin veřejnosti ušima sedmi Vídeňáků: „Ochrana důležité obchodní plavby na dolním Dunaji, zajištění Železných Vrat zaručují se posunutím hranic až na výšiny u Turn Severinu, najmutím cenných loděnic u tohoto města za roční nájemné 1000 lvů na 30 let i s pobřežními pásy. Získáním pronájemního práva na ostrovy Ostrovu Mare, Corbu a Simeanu. S hranicemi přeloženými v prostoře v petrošeňských uhelných dolů o několik kilometrů k jihu, čímž dostává se v naše držení bod Lainič, jest uhelná pánev lépe zajištěna. Šibini a Forgasu dostane se tím v průměru 15 až 18 km širokým nových zajišťovacích hranic. U všech významných průsmyků byly hranice přeloženy tak daleko na rumunskou půdu, pokud toho vyžadují vojenské důvody. Souhraničí tří zemí připadá nám celé.





Kde děla hřmí a ničí...: 1. Z amienských zatiší. Charakteristická starodávná ulička města. 2. Partie nad říčkou. Pozoruhodné domky, štíty do ulice obrácené, znak to dávného jejich původu.

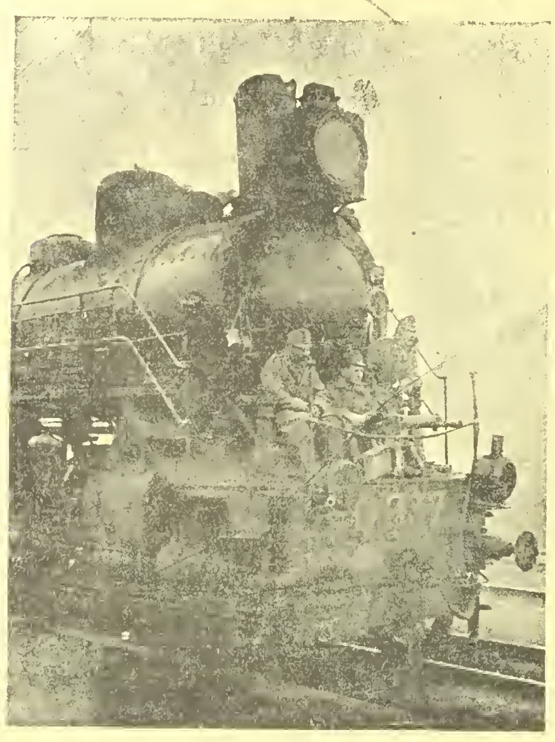
čímž jest dána možnost zajištěného spojení mezi Uhrami a Bukovinou. Posunutí hranice východně od Černovců má účinně hájiti proti přepadům zemské hlavní město Bukoviny, vydané dosud v šanc nepřátelským útokům."

NOVÝ ZAHRANIČNÍ MINISTR.

Císař jmenoval ministra společných financí barona Buriana ministrem zahraničních věcí, ponechav mu též dosavadní jeho úřad. Je tedy Burian ministrem dvojnásobným a veškeré společné záležitosti jsou prozatímně v rukou Maďarů. Při jmenování tomto rozhodovala prý nejenom důvěra panovníkova k Burianovi, nýbrž též okolnost, že nový ministr zná veškeré předešlé událostí jejichž důkladná znalost je v těsné souvislosti s příštím mezinárodním vyjednáváním.

Baron Št. Burian jest příslušníkem pověstné maďarské oligarchie, která od nepaměti vládne ve státě a všech jeho úřadech a jejíž synové rodí se již jako úředníci státní. V diplomatické službě je od mládí, od roku 1912 byl společným ministrem financí a správcem Bosny a Hercegoviny, a za jeho úřadování provedena anexe obou těchto zemí. V roce 1913 stal se po Berchtoldovi ministrem věcí zahraničních a byl jím až do ledna 1915, kdy byl vystřídán Czerninem. Za jeho ministrování došlo k válce s Italií a s Rumunskem a Czernin byl povolán, aby napravil chyby, jichž Burian se dopustil...

Nejodanější chvalořečníci nemají k nejnovější změně v ministerstvu zahraničí co říci, než že bar Burian je seznámen se všemi záležitostmi zahraničního úřadu. „Fremdenblatt" zaznamenává jen že novému ministru zahraničí nebude třeba zapracovati se, že není nováčkem a že od něho netřeba čekati žádných překvapení. K tomu věru zbytečně poznamenává tento orgán zahraničního ministerstva a zároveň časopis německo-nacionální, že lze s jistotou míti za to, že nový ministr zahraničních záležitostí se vší rozhodností a odhodlaností bude vystupovati proti tendencím českých vůdců, jako hr. Czernin. O tom také na české straně žádných pochybností není. Při jmenování bar. Buriana neběží o osobnost, nýbrž o směr. K novým konfliktům se přidružují starší, odstavené. Jest známo, že měl baron Burian silný odpor proti sobě mezi Maďary a že nynější vláda uherská v něm viděla a vidí jen nástroj hraběte Tiszy. Ministerstvo Wekerlovo je na odchodu z této příčiny. Řídítko má dnes v ruce hrabě Štěpán Tisza, vystupuje opět zosobněná reakce, a přirozené důsledky se brzy objeví. Nastolením nového ministra zahraničí se vody ani dost málo neuklidnily, naopak: jsou jen ještě více rozvířeny. K tomu přidružují se ještě obavy, že baron Burian, jako stoupenec hraběte Tiszy bude pracovati k přiostření kursu protislovanskému. Česká a jihoslovanská delegace k novému ministrovi nemají důvěru.

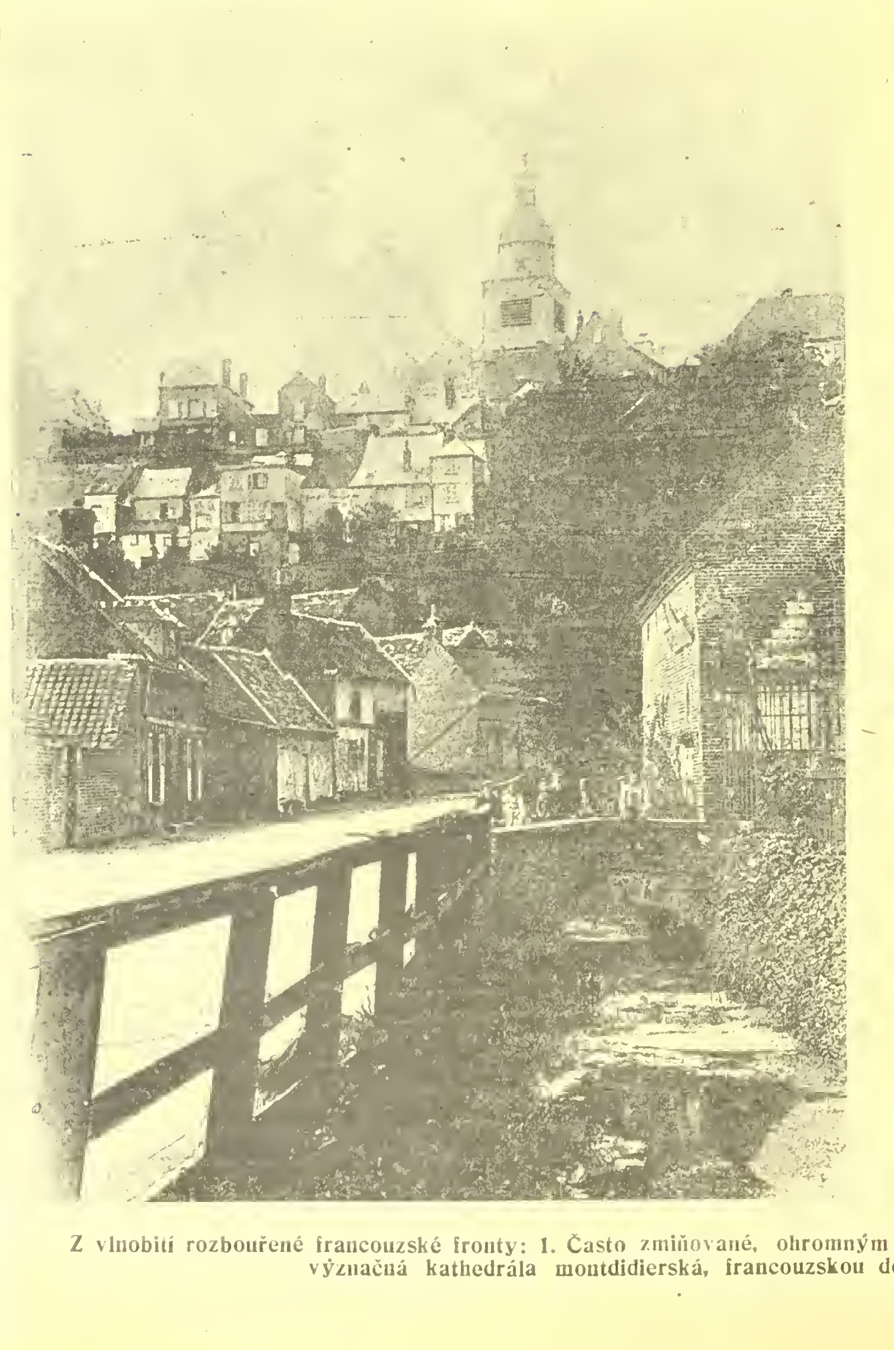


Na pomoc Ukrajině: Strojní puška na prsou lokomotivy, supící do nitra nové republiky, která se dosud hemží nebezpečnými podvratnými živly.

PODIVNÍ VLASTENCI.

Když převzal císař Karel vládu, prohlásil veřejně, že nejvroucnějším jeho přáním je co nejrychlejší ukončení vojny, na jejímž vypuknutí nemá viny. Od té doby prokázal častokráte, že přání je trvalým a jeho dopis švakrovi princi Sixtovi Bourbonskému dokazuje, že to s mírem opravdu myslí upřímně. Tato jeho opravdová snaha získala mu srdce milionů a učinila jej rázem panovníkem populárním a oblíbeným. Národové této říše věří, že v něm mají spolehlivou oporu v mírových snahách a že, pokud na něm bude, vojna opravdu ani o den se neprodlouží Nuže, v německém táboře je tomu jinak, tam se bouří proti „ohrožování ústavnosti", láteří se na „neodpovědné činitele", kteří vykonávají vliv na důležité záležitosti státní", pláče se nad pádem ministra, který musel jíti, protože mu panovník nedůvěřoval. Ale — ministr onen byl důvěrníkem Němců, a také v Berlíně se mu věřilo! Německý tisk mluvil o hrozném rozčilení mezi německým obyvatelstvem, které prý má strach, že se nyní začne vládnouti proti němu a v německých duších prý se začíná ujímati přesvědčení, že by snad bylo přece pohodlnější a úspěšnější nesloužiti státu za každou cenu, nýbrž odměřovati své služby podle ceny, která se za to dostane. Ale nejen to: ve všech projevech tisku německého patrnou byla snaha vzbuditi nevůli proti císaři, protože Czernina propustil. Czernin líčen co ryzí demokrat

rozčilené výrody listů měšťáckých zněly místy skoro jako hrozby. Dnes pak zní řeč německá docela už jinak. V prohlášení německo-nacionální strany a německo-nationál. sdružení, jež bylo nedávno usneseno za předsednictví poslance Sylvestra, mluví se o „ohromném rozčilení" německého obyvatelstva nad „jistými" událostmi, zejména však ostře se odsuzuje vliv, který prý „nezodpovědní činitelé vykonávají na důležité záležitosti státní" a který prý v budoucnosti musí býti nevyhnutelně zamezen. Poslanec Kraft prohlásil pak mimo to za svoji osobu, že neuznává prohlá-





Z vlnobití rozbouřené francouzské fronty: 1. Často zmiňované, ohromným náporem Němci dobyté město Montdidier. 2. Starobylá architektonicky význačná kathedrála montdidierská, francouzskou dělostřelbou za posledních týdnů značně pošramocená.

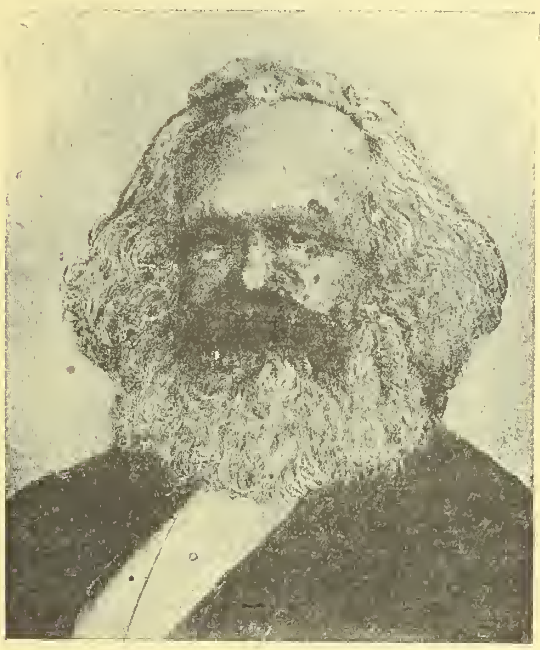
šení německo-nationálního svazu ohledně poměru Němců ke státu, nýbrž že poměr Němců ke státu musí býti zrovna takový, jaký je poměr státu k Němcům. Vlastenectví na výpověď!

PRINC SIXTUS.

O osbnosti princově přináší berlínský Tageblatt tyto údaje: Princovi je dnes 32 let; je jedním ze 12 dětí zvěčnělého vévody Roberta z Parmy z druhého manželství s princeznou Marií Antonií, rozenou princeznou z Braganzy. Princ Sixtus, bratr císařovnin, prožil s bratrem Xaverem mládí ve Francii a v Belgii, dvě sestry žijí jako benediktinky v klášteře na ostrově Wightu. Princ studoval na katolickém gymnasiu ve Feldkirchu, pak na pařížské Sorbonně práva věnoval se zeměpisu. Ve vojenském kartografickém ústavě pracoval na mapách. Roku 1912 podnikl se známým starožitnickým pracovníkem profesorem Musilem cestu do Arabie a Mesopotamie, o níž pak ve Vídni přednášel. Po strýci hraběti z Chambordu zdědil zámek Chambord, který dal zrestaurovat a jenom k vůli tomu zdržoval se v Paříži. O zámku vydal monografii.

VŠENĚMECKÉ ROZUMY.

Všeněmecký list „Leipziger Neueste Nachrichten" píší v úvodníku: Czernin jde. Bylo by si ovšem přáti, aby byla objasněna úloha, kterou hrál princ Sixtus na jaře 1917. Podle úředního vídeňského ubezpečení byl tenkrát „pověřen přivoděním sblížení mezi válčícími". Kým? A věděl Czernin o tomto úkolu? Vědělo se — a to musíme vědět především — o tom v Berlíně? To jsou otázky, bez jejichž zodpovězení nemůže se celá otázka považovat za vyřízenou. A národové, o jejichž osud se tu hraje, měli by právo na důkladné objasnění. Bohužel dlužno očekávat, že na to budou si muset nějaký čas počkat. Tak zůstává zatím jako prozatímní výsledek jenom dvojí zjištění: že ze souboje Czernin-Clemenceau vychází jako vítěz pan Clemenceau a ze současného souboje Czernin-Kramář pan Kramář. Na tom se žel! nedá nic změnit a poněvadž Kramář a Clemenceau, Češi a Francouzi táhnou za jeden provaz a musí si přát odstoupení Czerninovo se stejnou vroucností, jeví se nám všechno jako těžká morální porážka rakouského státu před jeho vnějším i vnitřním nepřítelem. Zda bylo nutno dospět až tam, je snad zbytečná otázka. Tím však oprávněnější je druhá otázka, jak dlouho se soudí vlastně, že Rakousko ještě takhle bude ovládáno. Tato otázka netýká se jen zodpovědných činitelů ve Vídni, nýbrž i v Pešti. Není se třeba divit, že se Maďaři rozhodně vzpírají způsobu, jak se říši vládne z Vídně. Německá říše stojí dosti pevně na vlastních nohou, než aby ve své bezpečnosti mohla být rakouskými zmatky dotčena. Proto nemáme nejmenší příčiny radovat se z triumfu, který vídeňská politika při této příležitosti připravila zrovna Clemenceauovi a Čechům.



Socialisté oslavovati budou 5. května t. r. stoletý den narození svého slavného vědátora a vůdce Karla Marxa.

SOCIALISTÉ PROTI BURIANOVI.

Arbeiterzeitung vidí ve jmenování barona Buriana, který jest pouhým štítem, za nímž jest Tisza, který postrčí Buriana, kde sám nemůže poroučeti, návrat k neblahým časům vyznačeným jmény Stürgkh, Burian - Tisza. Ve věcech zahraničních pokud byla válka, nebyl baron Burian, jehož neschopnost je obecně známá, tak nebezpečný, ač i tu zkusil, co jen bylo možno: ale dnes, kdy hlavním úkolem je přímým nebezpečím. Už to, že není než průměrný uherský politik, stvůra maďarské oligarchie, cizí lidovým proudům, neznalý duše jiných národů, cizinec a vetřelec, zvláště v Rakousku, vylučuje úspěšné zastávání velikých úkolů. Proti baronu Burianovi musí se vzchopiti celé Rakousko do oposice, neboť je trpkou protivou ke všem rakouským potřebám v oboru zahraniční politiky. Současný odstup uherské vlády ohrožuje volební opravu v Uhrách, že bude upravena po Tizsově chuti a tedy tak zhoršena, že demokratického na ní zbude pramálo. List pokládá dr. Seidlera za spoluzodpovědného za jmenování bar. Buriana jemu snad bylo lhostejno, že se ho ani neptali, ale rakouské sněmovně nebude lhostejno, jak se jedná s Rakouskem. Odstupem Czerninovým a jmenováním Burianovým není krise u konce; strhne do svého víru ještě leckoho, kdo si dnes myslí, že jest pevně v sedle. Staro-nový kurs nebude nesnadno překonati, ale noví vyvolenci ukáží aspoň kam plavba směřuje. A to bude na každý způsob poučné.

Socialisté uherští chystají se rovněž k novým bojům. Spatřují v nastolení barona Buriana a demisi kabinetu Wekerlova příznaky blížící se reakce. Vidí, že ohrožena je uherská volební reforma a připravují se k novému boji proti uherské šlechtě, k novému boji za všeobecné právo hlasovací, které uherskému dělnictvu už několikráte bylo slíbeno, jež ale hrabě Tisza a jeho strana na stále dovedla oddalovati. Chystají se tedy v Uhrách nové zajímavé události, které nemusejí zůstati bez vlivu na poměry v Předlitavsku.



Kijev hlavní město ukrajinské republiky stal se střediskem styků mezi Ukrajinou a centrálními mocnostmi V přítomné době dlí v Kijevě rakousko-uherská a německá komise, která vyjednává s ukrajinskou vládou o úpravě našich hospodářských styků. Při té příležitosti uspořádán kijevskou vládou banket, jehož obraz zde přinášíme. 1. Ukrajinský ministerský předseda Holubovič. 2. Německý velvyslanec baron Mumm. 3. rakousko-uherský velvyslanec hrabě Forgach. 4. Emil šl. Langers. 5. generál Gröber. 6. Ministr Kaczenko. 7. Rakouský poslanec Wassilko.

AFRED HEDENSTJERNA:

MRZÁK.

(Co vypravovala kuchařka Holmová.)

Moji rodičové byli u nás v městečku úctyhodnými občany — otec byl krejčí — a obývali docela v slušném domě pana radního Lindberga. Ku „společnosti" městečka ovšem nenáleželi a ani nám nenapadlo, že bychom se mohli stýkati s rodinou konsula a velkobochodníka Bloma, vzdor tomu, že bydlila zrovna naproti nám. Nechci ovšem popříti, že jsem se, když mi bylo osm let, účastnila slavnostní hostiny křtu nejmladšího syna Blomova.

Rodina konsula Bloma byla velmi bohatá a veselá; měli již čtyři děti, dva hochy a dvě děvčata, čiperné a hbité, jedno hezčí druhého. Pak po mnohých letech — mělo přijíti poslední. Paní konsulová naprosto proto nereptala řídilať se starobylým příslovím: „Co Bůh činí dobře činí!"

Když se však dítko skutečně narodilo, zavládl ve velkém domě náhlý smutek, lékaři si tu podávali ruce a dokonce i na služebných bylo pozorovati, že se přihodilo něco nepříjemného. Brzy bylo známo, co se vlastně stalo: byl to chlapec; leč byl jednonohý a i jinač znetvořený.

Stává se sice, že lidé ztratí nohu či obě, ale naroditi se jednonohým je věru zvláštní; půldruhé nohy měl, neboť i druhá až po kolena scházela. Vzpomínám si, že se vypravovalo, že paní konsulová velmi plakala a že se konsul hrozně rozčiloval. Jsou však rodiče, zvláště matky, kteří podobně znetvořené děti milují největší svoji láskou. Ale konsulovi k nim nenáleželi. Hrávala jsem si s ostatními dvěma dětmi potajnu v zahrádce a slýchávala jsem jak o svém bratříčkovi mluvily — jak říkávaly, že je to zcela správné, přeje-li si maminka, aby brzy zemřel.

Jednoho dne — bylo to o poledni — viděla jsem mnoho hostí u konsulových a na konec přišel i pastor v talaru.

„Mrzáček má dnes křtiny," pravila služka. Po chvílce přišly obě dítky, s nimiž jsem si hrávala, do zahrádky; běžela jsem za nimi a hrály jsme si tak jako za jiných dnů, ačkoliv byly „nesmírně jemné". Náhle se otevřelo okno, a v něm se objevila paní konsulová, na smrt bledá a uplakaná.

„Pojďte nahoru, děti, a děvčátko ať jde také, ať okusí též kousek torty," pravila. Šla jsem s nimi nesměle a zdráhavě a dostala jsem tolik sladkosti ze slavnostního jídla, kolik můj malý žaloudek snesl. Hosté ovšem již odešli a vlastní hostina již byla ukončena. Když jsme si hodně pomlsali, přišla za námi z dětského pokojíka paní konsulová plačíc zoufale. Když se poněkud ukonejšila, hladila mě po vlasech svou jemnou, bělostnou, prsteny bohatě zdobenou rukou a tázala se: „Kolik pak je vás dětí, holčičko?"

„Devět", odpověděla jsem, klaníc se.

„A všechny jsou čilé a zdravé?"

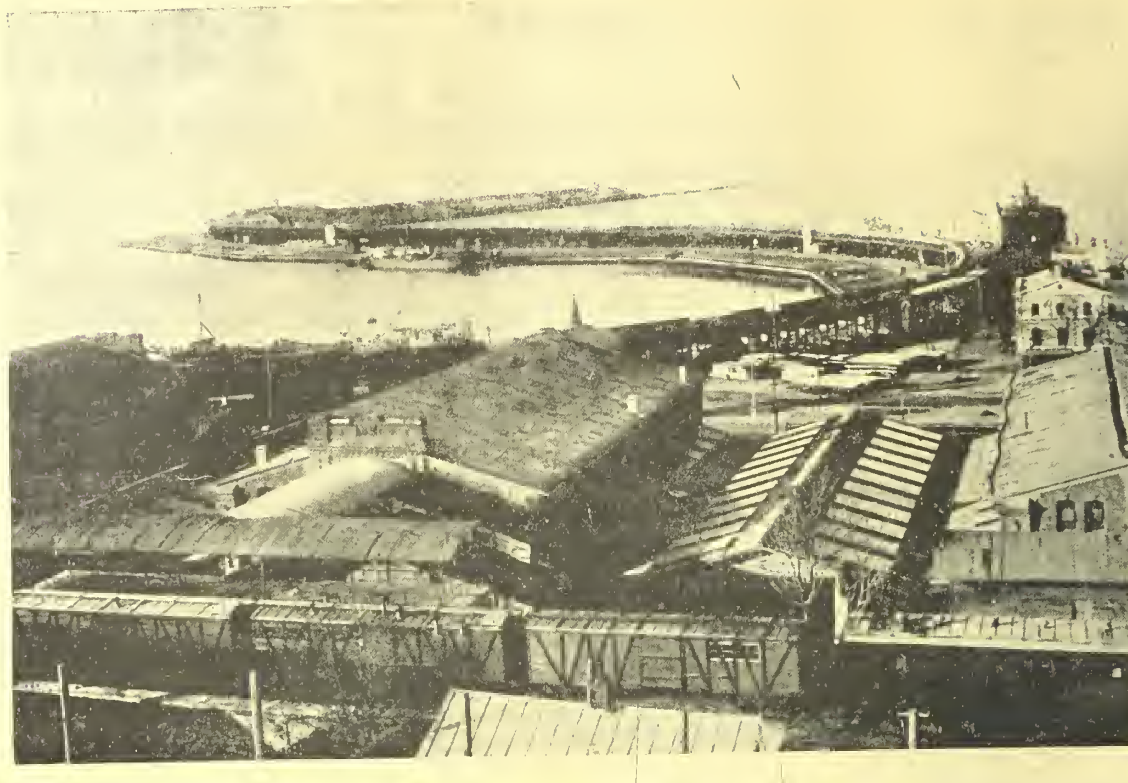
„Ach ano — děkuji!"

Tu přitiskla kapesník k očím a počala hořce vzlykati a odešla. Později mne chopila Julie, nejmenší její dceruška, za ruku, šeptajíc: „Pojď, pojď se podívat na mého nového bratříčka. Ale — víš — hezký není!"

Ne, nebyl vskutku hezkým! Nohy ovšem nebylo viděti, vždyť byl zavinut v peřince; ale měl zvláštní širokou, jakoby žabí tvář a vyhlížel vůbec jaksi polovičatě. A k tomu ke všemu ho ještě pokřtili „Filibert". Věru to je jméno, které by i dvounohému bylo hodně těžkým. —

Když však povyrostl dostal korkovou nohu a říkali mu „Fili." Bylo s nim „macešsky" jednáno, dávali mu nejhorší šaty, nemazlili se s ním a zřídka kdy směl s maminkou na procházku. Ale ve škole byl první — dostával odměny a dobrá vysvědčení — a jeho hlava byla bystrá, třeba byl její tvar naprosto ubohý.

A čas mijel. Fili Blom rostl, tatínek mi zemřel, a já si zařídila výnosný hotel, když tu kteréhosi dne přišla ke mě choť vrchního komisaře Malmberga, žádajíc mne, abych ji aranžovala svatební hostinu pro její Emu a Fili Bloma. Tato svatba byla opravdovým skandálem v našem městečku O vrchním komisaři Malmbergovi nemohlo se nic špatného říci, měl dům, a jeho dcerka Ema byla



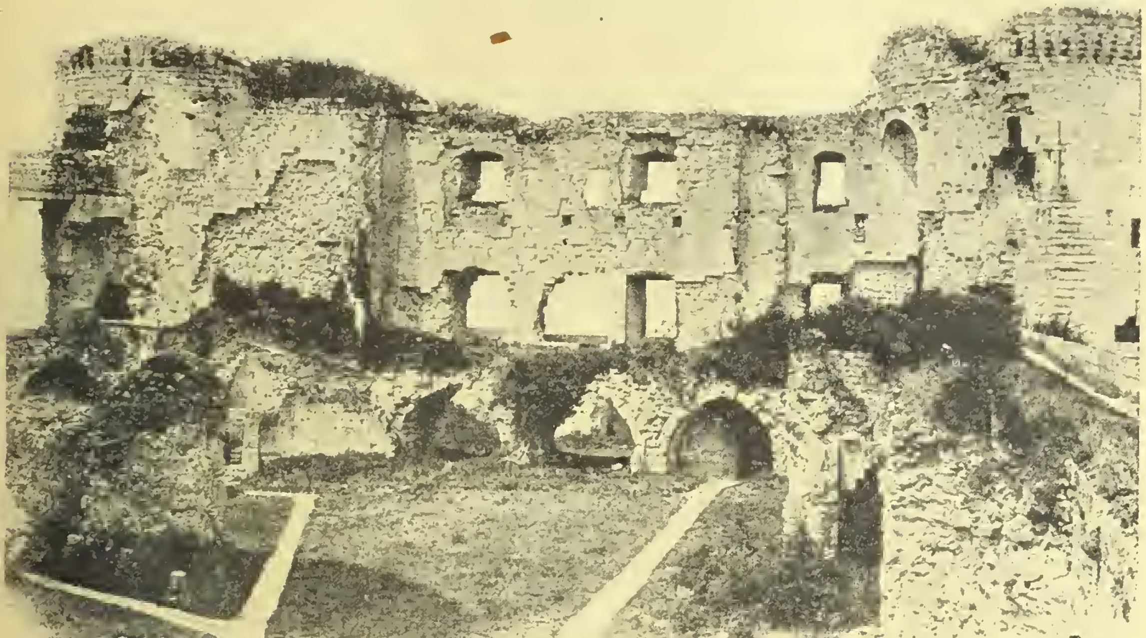
Rakouská vojska v Ukrajině: Oděsská rejda a hla vní nádraží.



Rakouská vojska v Ukrajině: Partie Oděsy, krásného ruského města černomořského, za carevny Kateřiny II. na místě malé turecké vísky založené a po slavném řeckém plavci Odyseovi nazvané.



Rakouská vojska v Ukrajině: Přijímací salon v paláci bývalého ruského gubernatora v Oděse.



Vnitřek staré zříceniny Chateau de Coucy, středověkého hradu, pocházející ze století dvanáctého, svědka dávno zašlých bojů, slávy a běd za našich dnů duněním děl se zachvívající.
(Viz vyobrazení dole.)

dobře vychována. Byla guvernatkou a mnohému se naučila, leč konsulovic se nechtěli spřízniti s policií a hrozili Filimu, že ho zapudí a vydědí; leč Fili dokončil právě svoje právnické zkoušky a otevřel si advoktání kancelář, maje svoje písaře a úředníky a dělaje co se mu zlíbilo. V korkové noze se mu docela dobře chodilo. Rozhodně však byl hezčí než kdysi při křtu.

A nastala skutečná „roztržka" jak už to v lepších rodinách bývá. Ani konsulovi ani jeho sestřenci neposlali mu svatebních darů a ani na svatbu nepřišli, jen nejmladší sestra Filiova, Julie, která byla provdaná za jistého kapitána, dostavila se pozdě večer, když se stmívalo a rozmlouvala s mladým párkem docela osamotě a plakala a líbala je oba, nazývajíc dceru vrchního komisaře, milou svoji sestřičkou! A uměla to věru dobře, neboť Ema Malmbergova byla právě tak krásná, jako byl Fili šeredný a byla znamenitě vychována.

A advokát Blom vedl procesy, dělaje dobré ob chody a poněvadž měl úspěch — ukládal. Leč ze svého rodného domu byl zapuzen jako kuře, jež slepice ze dvora vyzobali. A když se jim narodilo první dítko, měla stará Malmbergova veliký strach, že snad rovněž nebude míti všechny údy, že by mohlo vadu otce sdědit; ale — ani zdání. Neuplynulo ani pět let, a v jizbě advokátově bylo tolik nožek a ruček, že se vždy jistě dvě hodily některému veselému děcku. A nejšťastnějším byl on — že byly všechny podobné ma mince. Jak to bylo možné ,že paní konsulová, ty malé caparty, když je potkala v městském sadě, k smrti neulíbala — věru nepochopuji! Vždyť to byly přece děti jejího vlastního syna a naše městečko je malé, než aby se člověk mohl člověku vyhnouti. Ale paní konsulová byla hluboce pokořena; vždycky říkávala, když dospíval: „Ubohé dítě!" Co z tebe bude? Ach, z něho nemůže nic býti.!"

A nyní byl nejobratnějším obhájcem v celém okolí, maje ročně dvanáct tisíc korun příjmů. Ale všem jejím ostatním dětem vedlo se velmi špatně, a bylo nutno je podporovati, vyjímaje nejmladšího, který byl poručíkem ve Štokholmu, kde se oženil s bohatou dcerkou jistého obchodníka vínem.

A tu se jednoho krásného dne dostavilo cosi, co nazýváme „krise", když se nemoc náhle obrací buď v dobré — k životu — či ve zlé — k smrti, anebo když dojdou peníze. — — — Velkoobchod konsula Bloma ztroskotal a bohatý, starý muž ztratil poslední svůj groš. Přátelství známých náhle pohaslo, a správce konkursní podstaty podal tak zlomyslnou zprávu, že byl konsul obžalován ze špatného vedení svého obchodu.

Tu se přibelhal Fili Blom, po jedenácti letech po prve opět do otcovského domu a tázal se, poctili-li by ho vedením procesu. A tu prý se rodičové ještě mnohem více rozplakali nežli při jeho narození, prosíce ho, aby tak učinil.



Kde děla hřmí a ničí...: Celkový pohled na francouzské město Amiens s krásnou kathedrálou, mistrným to dílem gothické architektury.

A zachránil vskutku čest a jméno svého otce před veřejností a soudem a prosadiv akord, zakoupil v dražbě svůj rodný dům, dal ho znovuzříditi, proměniv celý velkoobchod v menší obchůdek kávou, cukrem a jinými věcmi jak pro ně chodívají děti.

Brzy na to, když bylo vše opět uspořádáno, přišla ke mně stará paní konsulová prosíc mne, abych upravila malou hostinu pro pětadavcet osob „pouze pro rodinu a nejbližší známé". Byla určena na čtvrtou hodinu. A když se vrchní komisař Malmberg se svoji starou ženou ubíral k hostině mohl každý pochopiti kolik uhodilo, třeba že věžní hodiny ještě nezavzněly. Konsul a Malmberg si připíjeli jakoby tak byli činili ode dávna a náruče všech objímali pořádem Emu policejního komisaře. A když se stará paní konsulová dověděla, že nejstarší dcerka Filiova byla pokřtěna jejím jménem — dojalo ji to tak, že musila rychle, cosi krájeti na míse, aby ji nebylo viděti do očí.

A konsul v krásné řeči oslavoval nejmladšího svého syna.

A když všichni odešli, přišla stará konsulka za mnou do kuchyně, aby vyrovnala účet a řekla: „Ano, ano, milá paní Holmová, Bohu díky, mám radost ze svých dětí."

Tu jsem se nemohla více zdržeti, abych řekla:



Kde děla hřmí a ničí...: Vesnička Chateau de Coucy, dějiště hrůzných bojů posledních dnů V pozadí mohutná zdiva a cimbuří stejnojmenného hradu.

„To věřím, milostpaní! A zvláště máte asi radost ze svého nejmladšího, jehož nohy byly z počátku velmi slábý, ale na nichž teď pevně dovede státi, že i část tíže a starostí svých rodičů na nich snese."

„Ano, zajisté, zajisté! Ale nechci vás dále zdržovati, paní Holmová, adieu, adieu!" pravila paní konsulová, veslujíc hrdě z kuchyně — tak hrdě jako královská fregata.

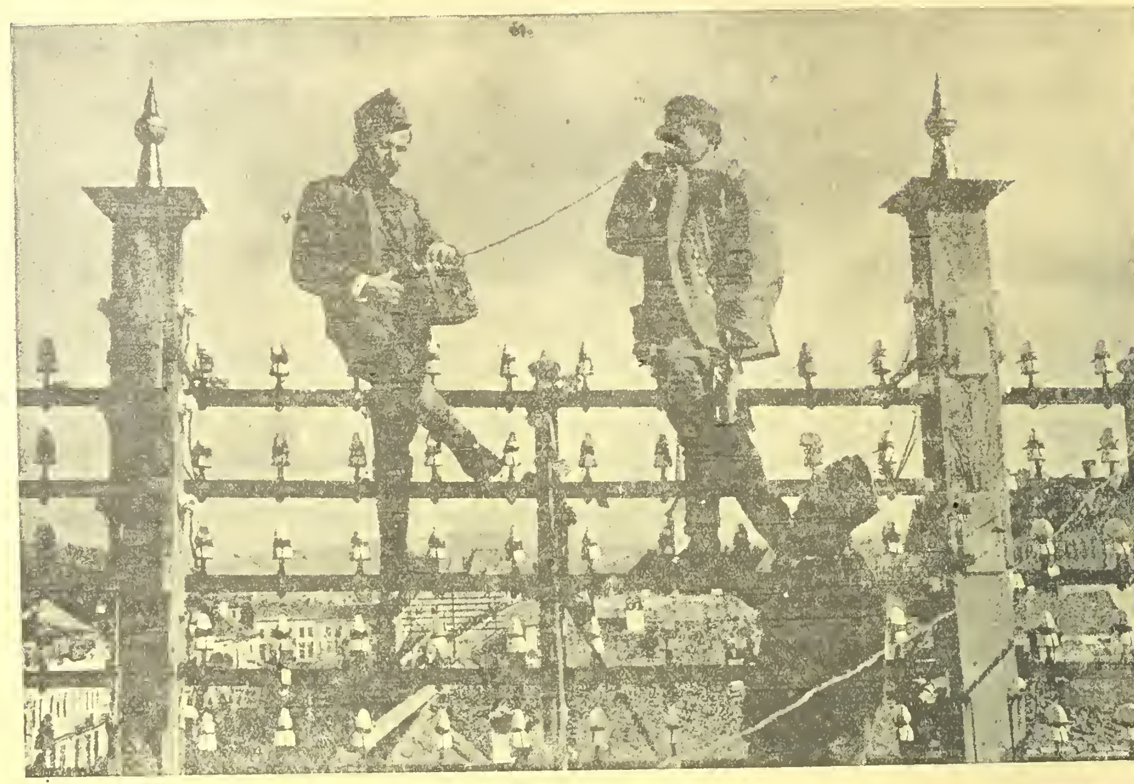
Přeložila Božena Halavanja.

PORCE ČAJE.

Setkali jste se snad už někdy s někým, kdo měl proti něčemu na světě velikou, třeba nepochopitelnou antipatii, nechuť, ba přímo nenávisť. Nedivte se nikomu. Co nechápete nyní, pochopili byste za okamžik, kdyby se vám dostalo vysvětlení, jakého se dostalo mně o páně Řápkově odporu k — — —

Totiž tak nechcete-li si pana Řápka rozhněvat, nemluvte s ním o čaji. A neřekněme ani rozhněvat; ale nemluvte s ním o čaji, nechcete-li ho uvést v nedobrý rozmar.

Pan Řápek je dobrý, poctivý, pořádný muž. Vypije svoje čtyry sklenice a jak bije desátá, zvedá se, dávno zaplativ, loučí se tichým hlasem se svými stolovníky a opouští klidnou šenkovnu „u modré sekyry" ve svém rodném, otcovském městě ve východních Čechách, a míří rovnou cetou přes náměstí k patrovému domu, jejž zdědil po otcích a jejž kdysi zanechá svým dětem.



Telefon ve službách armády: Rakousko-uherští vojáci, telefonního a telegrafického oddílu zkoumají telefonní vedení.



Polní maršálek šl. Böhm-Eermolli, vrchní velitel rakousko-uherského vojska v Ukrajině přijímá zprávy svých podřízených velitelů.

Vždy tak nebývalo. Byly doby, kdy pana Řápka při návratu domů uvítalo kuropění a kdy jej dosti často v letních měsících zahlédlo vycházející slunečko. Tenkráte ovšem pan Řápek, počestný mistr voskářský, první radní a kandidát na purkmistrovství, byl o celých dvacet let mladší.

Ba ano, je tomu právě dvacet let, jak mi vyprávěl pan Klobus, tehdáž adjunkt, nyní okresní soudce.

Seděla společnost — veselá společnost — ve svém hostinci „u modré sekyry" a dobře se bavila. Nikdo nedbal, že odbila dvanáctá, a teprv o jedné vytráceli se ti „solidnější". „Čumilové" poručili si novou sklenici, pak ještě jednu a konečně dopíjeli třetí z „posledních", když odbíjela druhá. Tu i „čumilové" se zvedli a pomýšleli na své domácí krby.

Všem bylo veselo, jen pan Řápek přešlápaval, jako by se mu domů nechtělo. A pojednou vytasil se s návrhem:

„Víte co, páni? Pojďte ke mně — žena vám uvaří čaj. Taková sklenice čaje to — je vám dobrota před spaním!"

Rozjařená společnost přijala návrh. A již se vyrojili pozdní hosté od „sekyry" a mířili přes náměstí k domu páně Řápkovu.

„Jenom nebude-li paní mrzutá," poznamenal cestou pan adjunkt Klobus.

„To ji neznáte," odpovídal pan Řápek. „ S radostí nám uvaří čaj. Ona ho také ráda."

Chutě tedy stoupala společnůstka, přešla náměstí, pan Řápek otevřel ohromným klíčem vrata a opatrně tápajíce ve tmách vyštrachali se konečně všichni po vrzavých, skřípavých schodech do patra.

Pan Řápek vyňal klíč od pokoje, zarazil, otočil, stiskl kliku — dvéře nepovolily. Uvnitř bylo na závorku.

„Abychom šli domů," prohodil pan adjunkt šeptem trochu malomyslně k ostatním hostům.

„Co pak vás napadá!" zahučel pan Řápek a již bubnoval klouby pravice na dvéře.

Netrvalo dlouho, z pokoje ozval se šramot, kroky šáraly se ke dveřím a zazněl hlas:

„Kdo pak to?"

„Márinko, já to jsem," ohlašoval se pan Řápek a dodával rychle: „Vedu si několik pánů — uvaříš nám skleničku čaje..."

„Tak počkej — jen co na sebe něco hodím," ozýval se hlas z pokoje a šáravé kroky vzdalovaly se ode dveří.

Páni strávili chvíli v neurčitém očekávání budoucích věcí ve tmě, asi po desíti minutách harašily kroky opětně, závorka skřípla, cvakla, dveře se otevřely, do chodby vylila se záře mohutné svíce.



Za rakousko-uherskou frontou: Výroba betonových trámů v etapním území ruskopolském.



Oděsa pod rakousko-uherským velením: První válečná loď čtyřspolková, jež veplula do oděsského přístavu. Je to známá „Hamidie".

Na prahu objevila se paní Řápková, zvedla svícen posvítila si na celou společnost, posvítila si důkladně na muže a pronesla jadrným, zřetelným hlasem:

„Nemám vám to za zlé, pánové, že jste přišli tak pozdě na čaj, když si vás muž pozval. Ale ty lumpe" — obrátila se panička na manžela — tobě tenhle všivej kamaračoft vyženu!"

„Na čaj jsme nečekali," dodal pan okresní soud ce Klobus lakonicky, když mně historku dopověděl.

NAŠIM SOUORUHŮM V ČECHÁCH A NA MORAVĚ!

Ke všem českým lidem dobré vůle obracíme se s prosbou: Pomozte hladovícím českým dětem ve Vídni! Výkřik náš platí tentokrát krajanům v Čechách a na Moravě, platí všem městským radám a obecním představenstvům, lidumilným ústavům a korporacím, jimž není lhostejný osud půlmilionové české menšiny vídeňské.

Téměř každé české a moravské město, městečko i vesnice mají svoje příslušníky ve Vídni, a to příslušníky nejchudší. A tito lidé trpí bez své viny strašlivým nedostatkem. České děti vídeňské omdlévají ve škole za vyučování hladem, a české matky, připravené válkou o muže, jsou odbývány posměšky a posílány do domovských obcí, obrátí-li se na magistrát o podporu pro sebe a své zkomírající děti.

Na odvrácení nejkrutější bídy založeno bylo i ve Vídni České Srdce, kteréž mezi Čechy vídeňskými sebralo v krátké době poměrně značný obnos, z něhož alespoň v nejnaléhavějších případech se pomáhá. Leč mezi Čechy vídeňskými je většina lidí nemajetných, kteří nejenom že sami nemohou přispívati k tomuto lidumilnému účelu, nýbrž naopak potřebují nevyhnutelně podpory. Jeť Vídeň co do počtu nejen největším českým městem, ale je tu mnohem více chuďasů, než kdekoli jinde. A tito lidé se nedovolají nikde pomoci. Není naší svatou povinností, poskytnouti našim hladovícím krajanům ihned pomoci, aby nemusili trpce vzpomínati na svoji vlast?

Vzpomeňte, že ve Vídni trpící krajané jsou Vaši bratři a sestry, že je to krev z krve Vaší, že jsou to sourodáci a příslušníci Vašich obcí, jimž jste v nynějších těžkých dobách povinni podati ruky pomocné.

Nejvíce nám spomoženo bude, vezmete-li k sobě na několik týdnů české děti vídeňské. Mnohé z nich zachováte nejenom při životě, ale zachováte je i národu. Ovšem vítány nám budou i dary na potravinách (naši železniční zřízenci by pro ně dojeli) a peníze. Kdo můžeš jakkoli pomoci, pomoz ihned!

Veškeré dotazy zodpoví kancelář Českého Srdce vídeňského, Vídeň, I., Adlergasse 12.

Ústřední výbor Českého Srdce vídeňského.



Oděsa, nejdůležitější přístavní město Černého moře: Skládání polní pošty v přístavním nádraží oděsském

PORÁŽKA FINSKÉ REVOLUCE.

Německé štábní zprávy sdělily, že německé vojsko vtrhlo do Helsingforsu. Pod ochranou námořních branných sil vylodili Němci v zátoce Hangö na finském pobřeží vojenské oddíly, které razíce si cestu podél železniční trati, obsadily křižovatku Karis; za týden na to stanuly oddíly ty před hlavním městem Finska, Helsingforsem. Dnes je již město to v rukou německých. Ozbrojené čety rudé gardy finské, ač se udatně bily, nesnesly náraz nového činitele, objevivšího se na finském bojišti. Dle úmluvy ruské válečné lodi již dříve byly odstraněny z bojiště, takže loďstvo německé mělo volné pole. Zasahovalo také do bojů. Finské rudé gardy se bránily proti měšťanským gardám bílým, proti brigádě švédské a nyní i proti Němcům. Proti tolikeré přesile byl odpor marný. Blížíme se tak závěru finského revolučního dramatu. Helsingfors byl oporou finských revolucionářů, s jeho pádem pozbývá revoluce pevné, materielní základny. Zdá se, že boje se budou ještě nějaký čas držeti na venkově, mimo hlavní město, ale dnové revoluce jsou sečteni. Pole ovládnou ve Finsku Němci, stejně jako v Ukrajině, a „bílá" vojska Mannerheimova. V důsledcích toho připadne také ve Finsku Němcům hlavní úloha na úpravě nov. poměrů.



Z Oděsy po obsazení rakousko-uherským vojskem: Rýpadla a hlubidla (stroje k čistění a hloubění řek a přístavů) v oděsském přístavě.

DOKTORSKÉ DIPLOMY VÁLEČNÝM ZBOHATLÍKŮM.

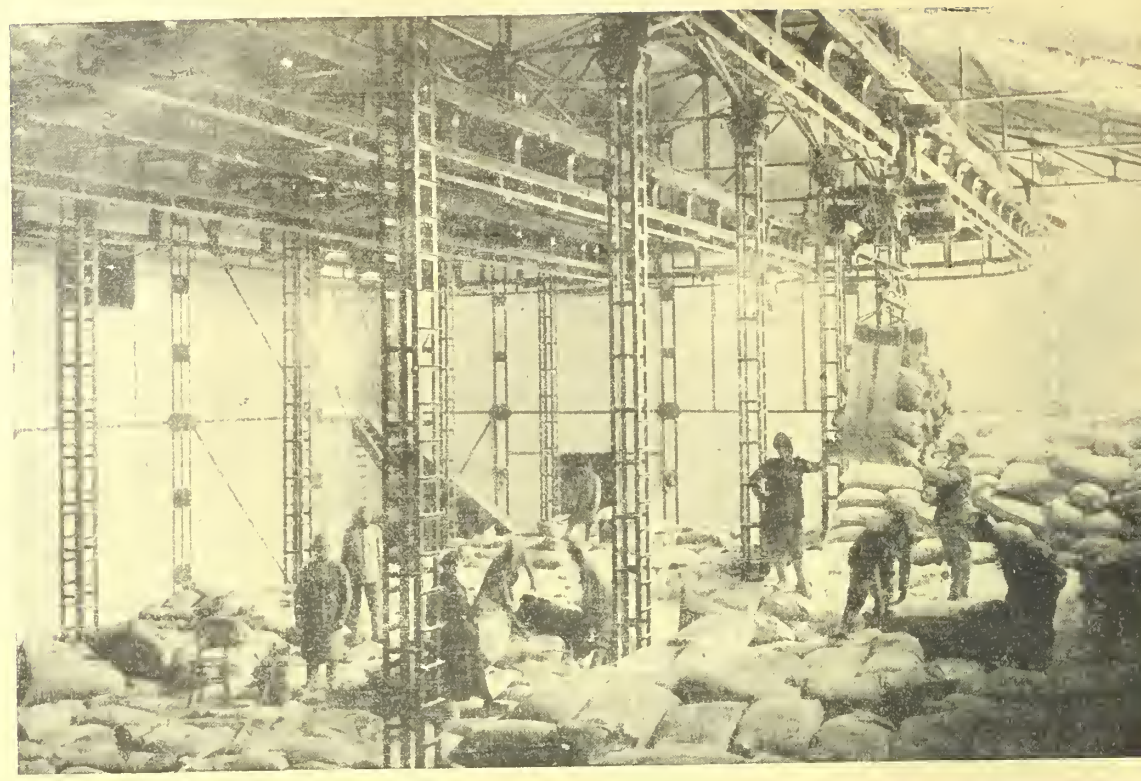
Ve švýcarských novinách šíří se v poslední době jisté inseráty, v nichž se nabízí sprostředkování ku docílení doktorského diplomu. Patrně i v tomto oboru zavládla nyní příznivá konjunktura. Váleční zbohatlíci, jež hledí svým čerstvým milionům získati úctu ruznými šlechtickými predikáty, chtějí pravděpodobně i ve společnosti získati si úctu různými hodnostmi a akademickými řády. Peněz je hojnost a každý z nich milerád zaplatí několik mizerných tisícovek k dosažení doktorského klobouku, dokonce i tehdy je-li tento klobouk původu podezřelého.

Poněvadž švýcarským úřadům záleží na tom, aby pravé doktorské diplomy byly chráněny a nezneuctěny, pátralo se, a shledalo se, že se zejména tři mužové zabývali prodáváním diplomu a sice jistý A. Démole, který se vydává za advokáta a pravděpodobně se sám promoval za juris universius doktora, dále jakýsi pan Emil Schaub, rozumí se, že je profesorem a doktorem veškerého lékařství honoris causa a mimo to i dr. phil. et professeur honoraire veřejné lékařské vysoké školy v Paříži a poslední kompaňon „advokát" Dr Maximilian John.

Všichni tři jsou zástupci „oriental university 1702 Oregon, Avenue Waschington, D. E. U. S. A. Postup jak získati na této universitě doktorské hodnosti je celkem jednoduchý. Nutno pouze, jednomu ze jmenovaných pánů předložiti křestní list, curiculum vitae a důkaz o vědeckých schopnostech, pak disertaci a pak to hlavní, to jest zaplatiti taxu, která dle různé quality hodnosti, obnáší 400—2000 franků. Stáva se ovšem často, že není schopnosti disertaci vyhotoviti a v tom případě učená trojice mileráda pomůže. Tím se ovšem taxa značně zvýší, ale zbohatlíkům není žádná oběť drahou. Vzdor pitomosti celého podniku a vzdor průhledné neplatnosti diplomů, existuje v Curychu již na 50 podobně promovaných doktorů, vesměs novopečených zbohatlých kešasů. Pokud se týče „oriental. university" jest jejím rektorem jistý Hellmuth P. Holler, který je tak učený, že je zároveň děkanem všech fakult a mimo to profesorem filologie, paedagogiky, literatury, umění, žurnalistiky a diplomacie. Pravděpodobně je i pedelem, což by mu nebylo za těžko, neb celá universita jest směstnána v jediném pokoji.

Na americkém vyslanectví v Bernu bylo ostatně zakročeno a požádáno, aby byla učiněna přítrž rejdům pana rektora oregonské „universitičky", a aby se jeho švýcarským agentům zapověděla další jich činnost. Švýcarský tisk usnesl se mimo to nepřijímati více inserátu šibalské trojice.

□ □ □



Rumunské zásoby, kýžené a nad jiné opěvované: Veliký mlýn rumunský, nejmoderněji zařízený, ve správě rakouských vojenských úřadů.



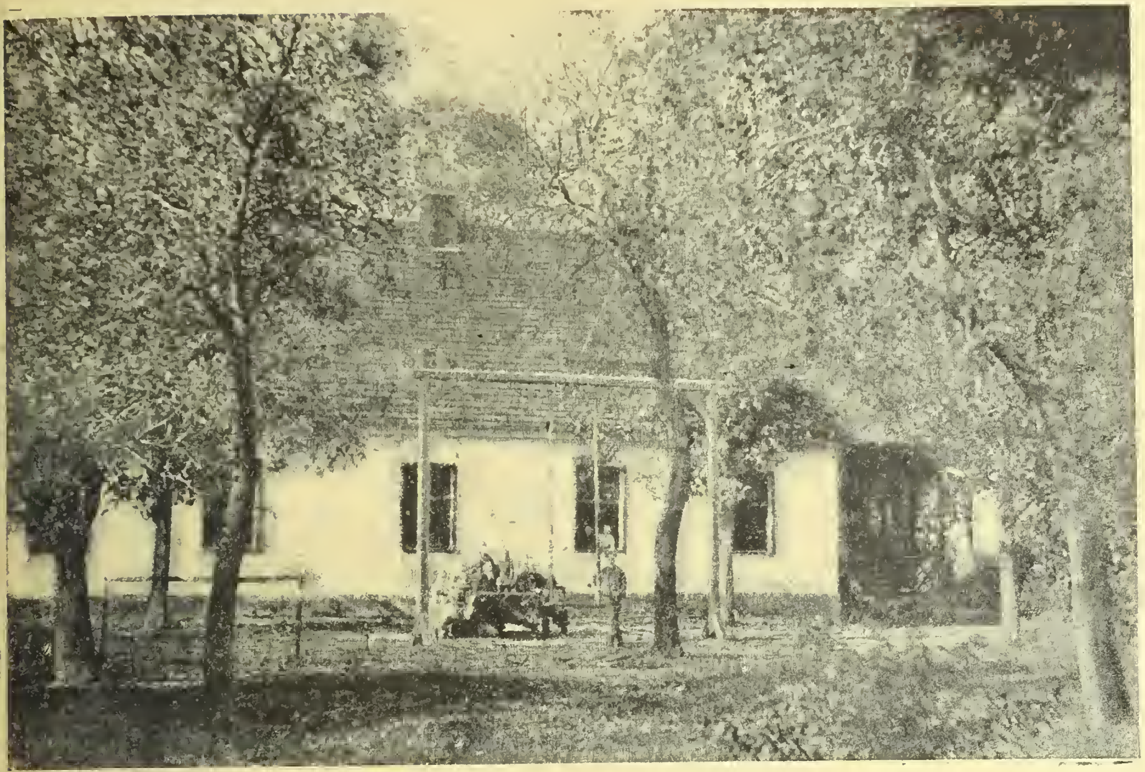
Rumunské zásoby kýžené a nad jiné velebené: Nepřehledné množství sudů marmelády, určených pro Německo a i pro Rakousko.

NÁROD, KTERÝ NECHCE SVOBODU.

V „Socialistických listech zabývá se posl. Modráček konservativním charakterem německé třídy dělnické a vysvětluje si protirevoluční působení proletariátu německého v dnešní krisi dějin psychologickým složením německého národa vubec. Článek vysoce pozoruhodný, který zajisté nalezne veliký počet čtenářstva, končí těmito slovy: „Žádný národ evropský nedal se tak málo vésti ideemi jako německý. Historie Německa nevykazuje na př. jediného příkladu, aby Němci byli se kdy angažovali pro interesy a svobodu jiných národů. Již Lasalle s bolem to konstatoval. Francie i carské Rusko má své osvobozené národy, Německo žádný. Ale Německo může se chlubiti zase tím, že stálo vždy v čele těch kdož seskupili se k potírání velkých revoluci evropských, — Tři velké, pronikavé převraty zachvěly v šesti stech letech evropským kontinentem — a ve všech organisovalo Německo protirevoluční výpravy: proti husitské revoluci křížácká tažení, proti francouzské revoluci monarchickou válku a proti ruské revoluci pořádkovou výpravu. Není v celém světě národa, jenž mohl by se chlubiti tak bohatou historií protirevoluční jako Němci. Dějinný materialista může to vysvětlovati hospodářskými poměry, jiný ideovými tradicemi národními, to nerozhoduje. Hlavní je, že jsou to fakta, a že tato fakta vinou se



Z pokladů rumunských zásob: Kotelna závodu pro zužitkování ovoce. Nyní je tento — v americkém stylu vybudovaný závod pod správou rakouských vojenských úřadů.



Rodný domek generálního ubytovatele šl. Ludendorffa v obci Kruszczeonil v Poznaňsku.

nahradila ztráty. Byly neprodleně poslány posily do Francie a to denně nejvíce přes 30.000 mužů. Ztráty děl a válečného materiálu byly značné, ale nikoliv tak velké, jak nepřátelské zprávy tvrdí. Ministr střeliva nás ujistil, že bez námahy je s to ihned nahraditi všechny naše ztráty. Učinili jsme další krok a obrátili se ihned k dominiím a Indii a dostavili jsme pozvbuzující odpověď. Obrátili jsme se také k našemu velkému spojenci za oceán a Wilson ihned odvětil se šlechetnou ochotou, která v příčině číslic překonává naše největší očekávání. Konečně společně se svými spojenci učinili jsme značný krok ku předu vzhledem k jednotnému vedení spojeneckých sil v operacích. Nepřítel v poznání, že rovnováha sil na západní frontě je nyní proň příznivá, než kdykoli jindy bude, zahájil řadu bitev v úmyslu dobýti rozhodujícího vítězství. K tomu nutí ho hospodářská situace Německa a ještě více Rakousko-Uherska, jakož i vyčerpáni a válečná únava jeho hlavních spojenců a poznání, že každým dalším měsícem přispíší na bojiště vycvičené americké vojsko. Chce proto okamžité výhodné situace využíti bez ohledu na lidské životy. Krise může ještě trvati týdny a měsíce a potrvati až do 5. válečného roku. Avšak naše plány počítají s tím, že válka bude trvati ještě roku 1919. Vláda by špatně dostála své povinnosti, kdyby se spokojila s dosavadními opatřeními. Proto byl podán zákon o doplňování mužstva.

□ □ □

německými dějinami, až do naší doby. Mohlo by se poukázati snad na to, že Němci prošli reformací a revolucí roku 48. Zajisté. Nebude však nikdo vážně srovnávati Lutherovu reformaci s husitskou revolucí a zmatené revolty s maloměstskými ideemi roku čtyřicátého osmého se revolucemi francouzskými nebo duševní revoluci ruskou. Německo doopravdy nemělo ještě vlastní revoluce a nemělo revolučních mužů. Mělo veliké básníky, veliké vojevůdce, ale nemá jediného vynikajícího revolucionáře. Německá matka za tisíce let nebyla s to zroditi Žižku, jediného Cromwella, jediného Dantona, jediného Blanqui-ho, jediného Bakunina. To není zajisté náhoda, to je zákon dějin, to je rys národa. Jest třeba, by to bylo psychologicky objasněno, neboť vyskytuji se u nás lidé, zneužívající dělnický tisk k tomu, by českému dělníku líčili německého proletáře jinak nežli jakým skutečně je, kteří nejraději by v této době rozbili jednotný postup národa a osud národa postavili na illusích komunistického manifestu. Jest třeba vystoupiti proti tomuto klamání dělnictva a národa — a proto uvádím na paměť tato fakta."

□ □ □

ANGLIE POČÍTÁ S VÁLKOU JEŠTĚ ROKU 1919.

Lord Curzon prohlásil v horní sněmovně německé ofensivě, že vláda učinila ihned kroky a



Z činnosti našich spolků: Čtenářsko-ochotnický spolek „Palacký" ve Slavičíně na Moravě pořádal nedávno dobročinné představení. Účinkující ve hře „Viktorka."

ANEXE BEZ KONCŮ.

Sjednocená zemská rada Livonska, Estonská, Rigy a Oeselu sešla se v rižském zámku a usnesla se, požádati německého císaře, aby Livonsko a Estonsko bylo trvale postaveno pod vojenskou ochranu Německa, a aby obě země byly podporovány při provádění konečné odluky od Ruska. Dále žádáno, aby z Livonska, Estonska, Kuronska, přilehlých ostrovů i s městem Rigou utvořen byl jednotný monarchicko-konstituční stát s jednotnou ústavou a správou, a aby tento stát spojen personální unií s Pruskem. Konečně vyslovena žádost, aby německý císař umožnil vytvoření vlastních zemských institucí pro Livonsko a Estonsko, které by vedly správu těchto zemí, dokud nebudou baltická území sloučená, a aby mezi Pruskem a z baltických zemí utvořeným státem byly uzavřeny smlouvy vojenské, mincovní, obchodní, celní a jiné. — Co žádá tedy sjednocená zemská rada baltických zemí, je odrazem přání německých anexionistů. Rozhodující je — jsou-li přání tato vůli obyvatelstva dotyčných území. Toho ovšem tvrdit nelze. Z... něná zemská rada sestávala z 58 členů zvolených na zemských shromážděních. Kým, zpráva Wolffovy kanceláře nám neříká. Stačí nám ovšem,



Z vlnobití rozbouřené francouzské fronty: Potoky krve dobytá obec Biach nedaleko Arrasu ležící.

čteme-li, že z těchto 58 členů zemské rady je 34 Němců a pouze po 11 Estoncích a Lotyších, a že jsou to hlavně baltičtí statkáři vedle duchovních a měšťanů.

PŘED ÚTOKEM NA ITALSKÉ FRONTĚ?

Poslední francouzské zprávy vyslovují obavu, že německé velení chystá v nejbližších dnech generální útok s použitím všeho dělostřelectva na celé frontě. Ale také v Italii se chystá obrat. „T. Rundschau" sděluje ze stanu maršála Konráda z Hötzendorfu, že přípravy italské k odražení rakousko-uherské ofensivy jsou v horečném proudu. Na místech, kde očekává se náraz bylo nakupeno dělostřelectvo a silné zálohy. Zbytky anglických oddílů stojí u Arsiera a Asiaga, Americké oddíly nebyly dosud pozorovány. Počet britských a francouzských letců se spíše rozmnožil než zmenšil. Československá legie, o níž se tolik mluvilo, se dosud neobjevila, není jí ještě. Malé slovanské čety propagační o 5 až 6 mužích mají za úkol šířením letáků, zpěvem národních písní a pod. otřásti náladou našich slovanských vojáků v rojných čarách. Jsou zřízeny z usnesení sjezdu potlačených národů Rakouska, který se koná v Římě, aby „podminovali naši frontu zpředu", kdežto nové spolky, usedlé ve Švýcařích, mají prý započíti od zadu.

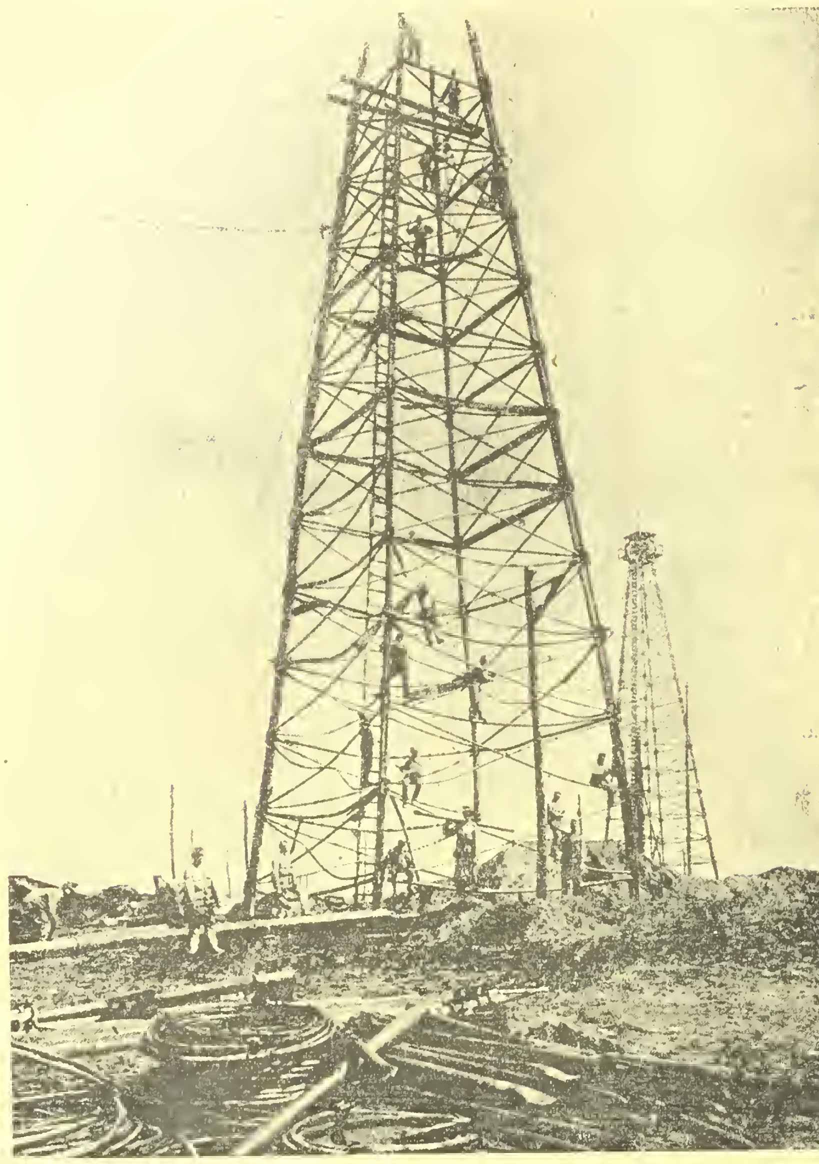
NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Ještě o dovozu z Ukrajiny.

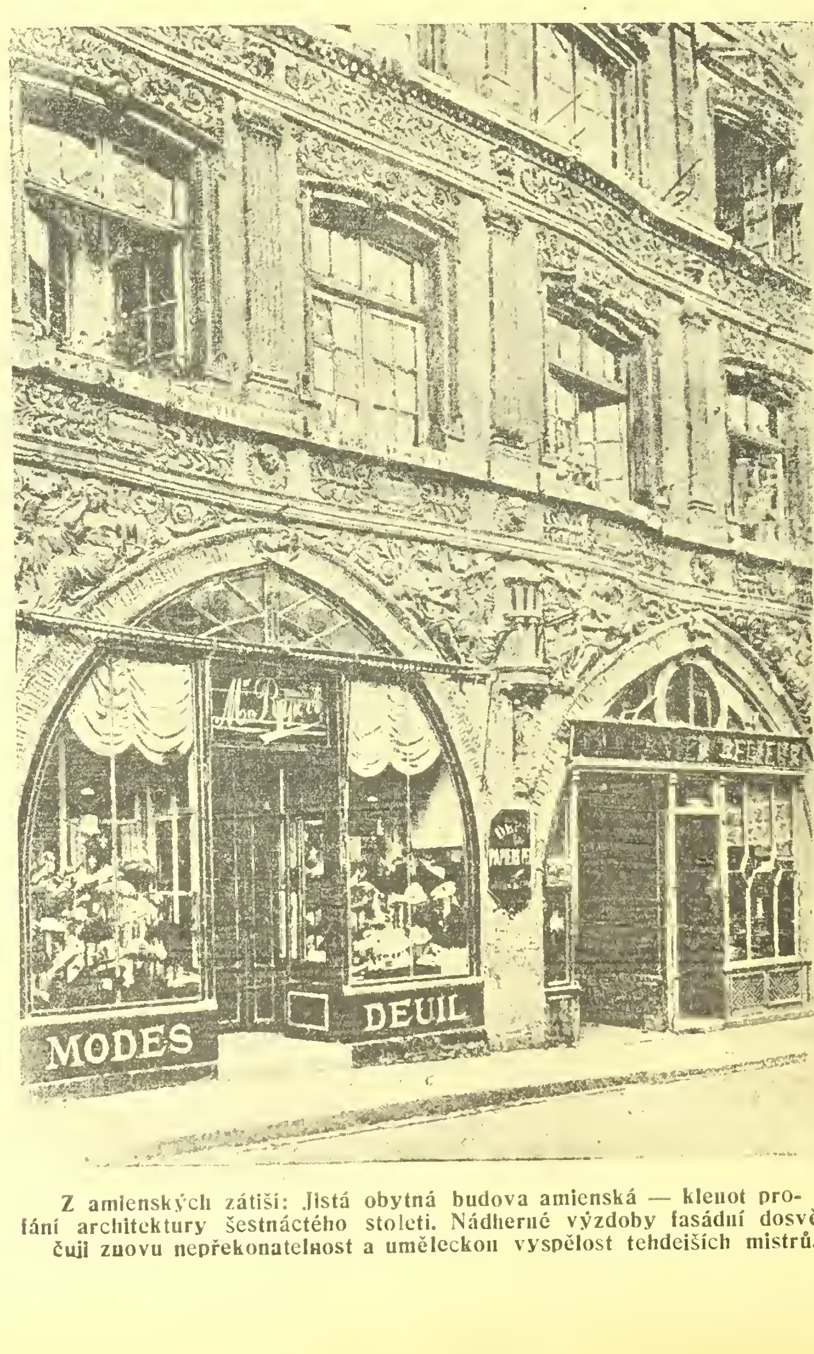
V „Neues Wiener Tagblattu" uvažuje Zoloziecký o poměrech v různých krajích Ukrajiny a pojednávaje o Kijevu, praví, že mnozí velmi jednostranně informováni, kvapně usuzují, že Ukrajina je bohatá na přebytky všeho druhu: obilí, masa, tuku, dobytka, pícnin, vlny, konopí, lnu, kůže ano i gumy a kaučuku. Oproti tomu trpí nedostatkem rukodělného zboží, konfekčního, koženého, kovového a železného, papíru a podobných výrobků. Za zboží snadnou prý byla výměna s Ukrajinou. Zoloziecký připomíná, že ukrajin. vláda pomýšlí na sesocialisování půdy, proto velkostatky, církve, kláštery a korunní statky budou vyvlastněny a bezplatně rozděleny mezi dělný lid. Obává se, že výnos bude prý proto menší. Jednak prý tu budou působiti zmatky, potom i nedostatek strojů a náčiní, jehož budou nutně potřebovati noví majitelé půdy. A poněvadž ani doprava není řádně upravena, poroste stále více drahota v Ukrajině. Městská správa Kijeva byla již nucena rayonovati prodej chleba špatné jakosti, vyrobeného z náhražkové mouky a dávku stanoviti na půl ruské libry pro osobu (asi 200 gramů) Ovšem, lze též všude potkat prodavačky pěkného bílého chleba, housek, vek, medových koláčů a různých pochoutek, leč za hodně vysoké ceny. Velký chléb stojí pět rublů, bílá veka, zvaná tu francouzský chléb, 1 rubl 50 kopejek. Také ve výkladních skříních hromadí se ještě potraviny, avšak za vysoké ceny. Ve městě je více než čtvrt milionů lidí, hlavně uprchlíků, a tak je nájemná i stravování lichvářsky zdražováno. Pobyt v Kijevě stojí denně sto rublů. Ukrajinským sedlákům dařilo prý se za války dobře a naučili se zdražování. Proto prý bude nutno přepláceti hodně již drahé zboží, budeme-li chtít nakoupit v Ukrajině zásoby, nebo při vážeti tam průmyslové tovary. Konečně bude prý nezbytnou i úprava měny, poněvadž dnes počítá se tam za korunu jen 40 kopejek. Růžově si tudíž Zoloziecký obchod s Ukrajinou nepředstavuje.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ.

Dne 11. dubna. Zvýšená dělostřelecká činnost po obou stranách Brenty. Západní bojiště: Armentieres padl. Obchvácena ze severu a z jihu, oloupena o silnici ústupu, složila posádka anglická, 50 důstojníků a více než 3000 mužů po udatné obraně zbraně. Zároveň ukořistěno četné strojní pušky velké množství střeliva, skladiště oděvu a jiné bohaté zásoby. Severozápadně Armentieres získali jsme půdy. Západně Armentieres dobyta čtvrtá anglická čára a nepřítel zatlačen zpět směrem Bailleul a Merville. Merville je v našich rukou. Na jižním břehu Lysu vybojován přechod přes Lavu. Celková kořist z bitvy u Armentieres obnáší dle dosavadních zpráv 20.000 zajatců, mezi nimi 1 anglický a 1 portugalský generál a přes 200 děl.



Pokiady rumunských zásob: Stavba sondovací věže v petrolejové oblasti, spravované vojenskými úřady rakouskými.



Z amienských zátiší: Jistá obytná budova amienská — klenot profání architektury šestnáctého století. Nádherné výzdoby fasádní dosvědčují znovu nepřekonatelnost a uměleckou vyspělost tehdejších mistrů.

Dne 12. dubna. Na italské frontě nic nového. Na západě činí německé vojsko na řece Lyse další pokroky Německé námořní síly napadly anglické pobřeží.

Dne 13. dubna. Na dolní Piavě odražen noční útok u Capro Sile. Západní bojiště: Na bojišti na Lysu učinily naše útoky dobré pokroky. S výšin mesenských vyrazili jsme přes potok Steen a dosáhli jsme východního okraje Wulwerkhemu. Vojsko, které jižně od lesa ploegsteertského proniklo ku předu zteklo opevněnou výšinu rossignolskou. Silně zadrátovaný les, kterého frontálně bylo by těžko dobýti, padl obchvatem. Mezi drahami, vedoucími z Armentieres na Baileuil a Mervile, pokročil náš útok až ke dráze vedoucí z Baileuru do Merrisu a k východnímu okraji lesa aleppského. Jižně od Merviles překročilo naše vojsko řeku u Clarence a dosáhlo po ztečení Loconu průplavu La Bassée, severozápadně od Bethune. Na východní frontě po obou stranách Sommy potrval v četných úsecích živý dělostřelecký boj.

Dne 14. dubna. Na italské frontě žádné zvláštní události. Západní bojiště: Na bojišti na řece Lyse získali jsme v houževnatém boji půdy. Jižně potoku Douve proraženy nepřátelské posice jihozápadně Wulwerghemu a dobyto Nieuwekerke po rozhořčeném zápasu. Ve večerním útoku, dobyta výšina západně této obce. U Banilleul bylo střídavě bojováno. Obce Mervis a VieuxBerguin byly dobyty. Na bitevním poli po obou stranách Sommy dělostřelecké boje. Útok několika anglických praporů proti Maiuvillers se krvavě shroutil. Severně Mihielu provedli jsme úspěšný útok proti amer vojsku, způsobili mu těžké ztráty.

Dne 15. dubna. Na jihozápadní frontě místy zvýšená bitevní činnost. — Západní bojiště: Na bitevním poli na řece Lyse došlo namnoze k rozhořčeným bajonetovým bojům. Protiútoky, které nepřítel podnikal z Bailleul a severozápadně Bethune, shroutily se s těžkými ztrátami. Na bitevní frontě po obou stranách Sommy zůstal dělostřelecký boj za špatného počasí jen v mírných hranicích. Východ: Po živých bojích z ozbrojenými četami vtáhlo naše vožsko, za účinné podpory námořních sil do Helsingforsu.

Dne 16. dubna. Nic nového na italské frontě. Západní fronta: Útoky na bojišti na Lyse vedly k plnému úspěchu. Veliké minové trychtýře z bitvy u Wytschaete v roce 1917 byly v útoku dobyty. Po krátké dělostřelecké přípravě dobyli jsme v překvapujícím útoku Wulverghem a nepřátelské posice po obou stranách tohoto města. Protiútoky anglických setnin úplně se shroutily. Z roviny dobylo pak naše vojsko v útoku výšiny mezi Nieuvekerke a Bailleuil. Anglické útoky proti Locour ztroskotaly. Na bitevní frontě po obou stranách Sommy nabyla dělostřelecká bitva větší síly jen na potoku Lucu a v okolí Mereuilu a u Montdidieru. Východ Finsko: V Lovisu (východně Helsingforsu) proniklo naše vojsko po překonání těžkých ledových překážek na sever přes Lapptraesk, zlomilo nepřátelský odpor a dospělo na dráhu z Tammersforsu do Viborgu, východně Lohte. — Rak.-uher. zahraniční ministr hrabě Czernin podal demisi.

Dne 17. dubna. Na italské frontě odraženo několik italských výzvědných útoků. Na západě pokračují boje. Němci dobyli Paschendaele, posunuli svou frontu u Becelaere a Gheluveltu, vzali útokem Wytschaete a okolní výšiny, zatlačili Angličany přes potok Douve, zmocnili se Bailleuil, Metereu a konečně i Poelcappelle a Langenmarcku. Z tureckých bojišť se sděluje, že Turci obsadili Batum — Na místo odstoupivšího hraběte Czernina byl zahraničním ministrem rak.-uh. jmenován baron Burian.

Dne 18. dubna. Živější dělostřelecké boje mezi Gardským jezerem a Piavou. Na západě ztratili Angličani velkou část flanderské půdy, kterou v dřívějších bitvách vykoupili velkými oběťmi. Také Zonnebeke je v rukou Němců. Angličani zatlačeni za potok Steen. Na Lysu získali Němci půdy. Počet zajatců v posledních dnech obnáší 2.500. Francouzský útok u Morenil byl odražen. — Německo obnovilo diplomatické styky s Ruskem.

SMĚS

Parlament se sejde dne 30. dubna. Výbory zahájí své práce již dříve. Výbor branný sešel se 23. dubna. Také delegace budou v brzku svolány a představí se jim nový zahranič. ministr bar. Burian.

Ubohé mezinárodní právo. Ve zprávě, kterou rozesílá Wolffova kancelář čteme, co všecko Němci na dobytém území Francie a také jinde ukořistili! Boty, šatstvo, prádlo, přikrývky, všecko se dá zužitkovat, odvést, upotřebit. Je to podivné mezinárodní práv, jedna strana chce vyhladovět miliony tím, že jim uzavře dopravu všeho a druhá opět sváží domu a vyváží ze zemí dobytých vše, nač přijde. Tak čteme ve vídeňských listech otisk z listů říšskoněmeckých, že z Polska odváží se do Německa hnůj a dokonce i černá humusová prst z tamních černých lesklých půd! Jaké mezinárodní právo, když se tisíce lidu dusí a otravuje plyny, nebo metá na ně hořlavina, když se rozbijí města a památky, vypouští moře, aby se v něm potopil nepřítel a přepadají děti za frontami, klidně spící ženy, jichž muži odešli do boje. Mezinárodní právo bylo odstraněno, a to, co se domněle nazývá „báječnou technikou" nelze srovnati s heroismem bojů, které kdysi národy vedly, když se jim postavil do čela král V tom právě kotví potřeba svazů národů, aby opravdu byla vytvořena ochrana ve formě mezinárodního práva a smírčích mezinárodních soudů.

Odpor proti přivtělení Bessarabie k Rumunsku. Pokusy o přivtělení Besarabie k Rumunsku vyvolalo ve všech kruzích ukrainského obyvatelstva, jak referuje ukrajinská telegr. agentura, veliké rozrušení. Byla ihned svolána mimořadná schůze ukrajinského parlamentu, centrální rady Vůdcové všech stran protestovali energicky proti spekulaci rumunské vlády. Poukazovali vesměs k tomu, že to, co provedlo Rumunsko, odporuje nejen přáním Ukrajinců, Němců a Bulharů v Besarabii, nýbrž i přání multánského obyvatelstva. Zástupci bulharského obyvatelstva v Besarabii, čítajícího asi 200.000 duší, byli vysláni do Sofie, aby zde protestovali proti připojení země k Rumunsku. Obávají prý se Bulhaři besarabští osudu svých bratří v Dobrudži a nechtějí za žádnou cenu býti poddáni Rumunům.

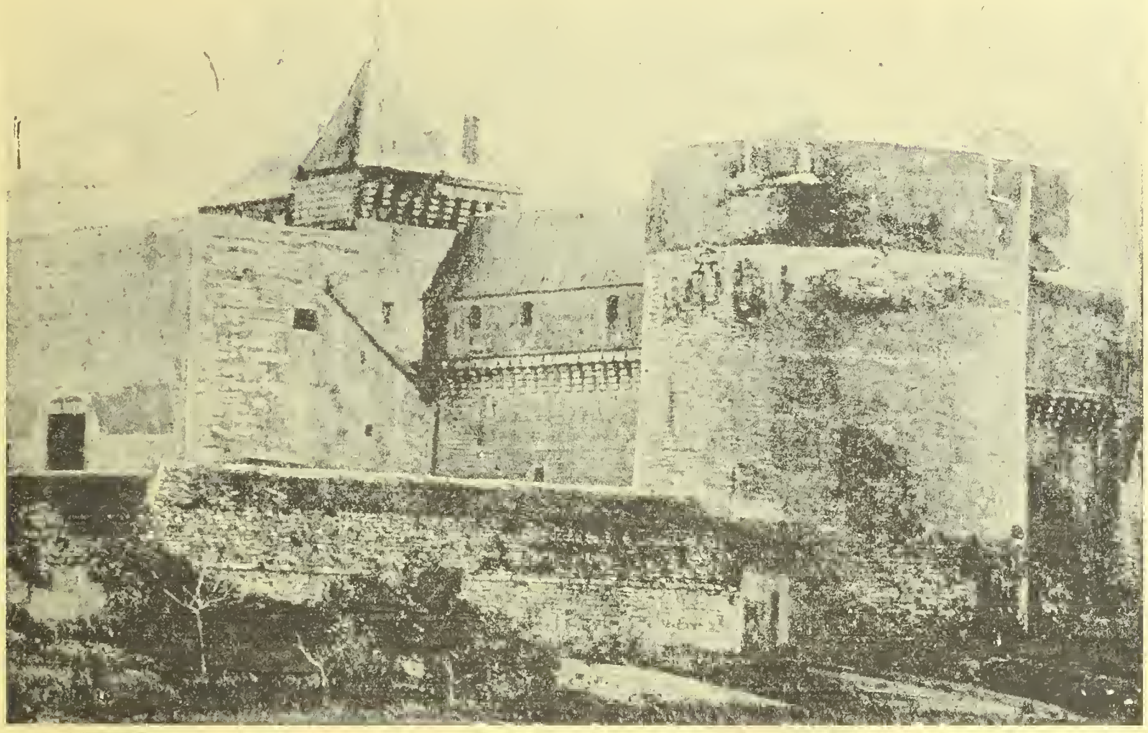
Samostatnost Irska. Irský konvent vydal zprávu. o resolucích, jež shrnuty v celek, tvoří úplný návrh ústavy pro samosprávné Irsko. Jde především o to, aby byl pro celé Irsko zřízen parlament, jemuž má přislušeti zákonodárná i správní moc všech vnitřních záležitostí, Irska se dotýkajících. Podobných návrhů bylo za dlouhou dobu irských zápasů za samosprávu vypracováno několik, a každý z nich měl své přívržence. Mezi irskými stranami a frakcemi vznikaly a trvaly pro ni mnohé neshody a spory; nyní však, kdy se konečně přiblížila chvíle splnění starých tužeb, sjednotily se různé směry v konventu a vypracován všechněm stranám společný návrh ústavy. Předáci konventu sjednotili se na tom, že nelze precisování všenárodního požadavku zůstaviti na chvíli, jež se ukáže býti příznivou pro uskutečnění jeho, nemá-li ona příznivá chvíle minouti bez prospěchu pro Irsko.

Všeněmecké válečné cíle. Výkonný výbor Všeněmeckého svazu sešel se v Berlíně k poradě, ve které po referátě hraběte Reventlowa prohlásil válečné cíle strany. Stav věcí na východě úplně uspokojuje všeněmecké politiky. Rusko je rozkotáno a úprava německých hranic na východě provedena bude pro náležité zabezpečení. Doufá se, že i na západě dosaženo bude rovněž touženého cíle. Anglie a Francie prozradily ničivé záměry proti Německu a proto musí se vojenského vítězství na západě bezohledně využitkovati. Německo musí na příště ovládati Belgii vojensky, politicky i hospodářsky. Zámořské osady, jichž je Německu třeba k znovuzřízení národního hospodářství, musí býti vráceny. Od válečné náhrady nesmí se upustiti. Musí býti takové, aby odpovídala nesmírným obětem a ztrátám německého národa. — Všeněmci nezapomněli ani na říšský sněm. Vyzvali parlament, aby odvolal loňskou mírovou resoluci a aby prohlásil válečné cíle podle válečných výsledků.

Pro omezení leteckých útoků jen na operační území. Sociálně-demokratické frakce v badenském zemském sněmu předložila návrh, kterým vyzývá se vláda, aby ve spolkové radě a u příslušných říšských úřadů podnikla kroky za tím účelem, aby docílena byla všeobecná dohoda o okamžitém zastavení leteckých útoků na obce, mimo operační pásmo ležící.

Bolo paša popraven. Před týdnem byl v Paříži konečně popraven Bolo Paša. Nutno říci konečně, poněvadž jeho justifikace byla několikráte oddálena. V posledních chvílích byl nesmírně zdrcen a když ho přivázali k popravnímu kůlu pravil: „Nač tak pevně, vždyť vám neuteču." To byla poslední slova, tohoto slavného dobrodruha.

Co dělá velkokníže Nikolaj Nikolajevič. Kodaňský „Extrabladed" o tom vypravuje. Bývalý generalissimus žije u svého bratra Petra na Krimu a je pečlivě střežen, protože má přívrženstvo v důstojnic. Své



Z posledních bojů na západní frontě: Starodávná pevnost Ham, kterou Němci nedávno dobyli.

rencie, Milán, Hamburg, Mohuč, Amsterodam — oděla se v nejkrásnější, slavnostní roucha a věnce liliové zdobily jich vlas Vysocí hodnostáři překypovali ve vzájemných blahopřáních. Pařížský prefekt volal. „Co jsou věky lidské, ve srovnání s našimi zájmy, spočívajícími na posvátné hlavě dědice říše!" A universitní velmistr provolával: „Rozum se zaráží nad tajemstvím moci a poslušenství, přenechávaje náboženství, aby ho probádala, náboženství, jež osobnost králů posvětilo dle obrazu Božího". Tak a ještě ohavněji vyznívala hudba, dle níž pomazané arcikněžstvo císařského Baala se své modle klánělo a ji holdovalo.

A mezitím otevřela se stavidla nebes a hrob veliké armády hebkým sněhem pokrytý, klesal hlouběji a hlouběji do tichých, chladných závějí. V každičkém domově zelo prázdné místo, v každičkém stavení krvácelo srdce, a ze všech koutů říše zazníval hořký výkřik: „Ó Pane, prosíme tě, vyslyš nás!"

Leč Pán, jehož prosilo lidstvo za smilování, nebyl Jehóva, nebyl neviditelný, mocný, nejvýš milosrdný, nebyl to Bůh nebes, jež zasypávalo hebkými vločkami padlé. Pán zlomených srdcí byl Napoleon, který na se strhl trůn boží, a jehož hrozné ‚budiž" rozléhalo se strašlivě spustošenou zemí.

„Ó Pane, prosíme tě, vyslyš nás!"

Trůnil ve středu hlavního města a jeho oči bloudily po tiché zemi. Jako pavouk ve středu své pavučiny, vyčkával a číhal v srdci říše. Tvor zrozený v Paříži za krutých bolestí revolučních, dítě onoho světového povstání, jež zahájilo výkřik osvobozených a jež skončilo chřestěním okovů spoutaných vojín ohněm splozený, ničitel a osvoboditel králů — objevil se nyní v pravé svoji masce; byl to avatar, vladař Evropy, pán a diktátor země. Není divu, že zaslepenci ve svém šílenství, padali před ním na kolena, jako před Bohem.

Němce. Je to docela v pořádku, ale mého hocha nedostane. Modlila jsem se za císaře, aby zvítězil a budu se i dále zaň modliti, pokud mi nechá mého syna; ostatní padli a mám jen ještě Jeana, toho jediného."

„Nebojte se, matko Goronová" pravila Marcela dojatě. sergeant to všechno ví, a nezapíše jistě vašeho Jeana; ba kdyby i jeho jméno vytáhli, nedopustil by dobrák-sergeant, aby musil váš Jean do pole."

„Prokleji všechny!" vzkřikla stařena zoufale. „Můj Jean jest veliký a silný, a na velké a silné mají vždy spadeno. U losování se šidí a vybírají se jen nejlepší. Císař připravuje zase válku, ale mého Jeana nedostane! Jako že je Bůh na nebesích, mého hocha nedostane!"

Marcela vrhla útrpný pohled na stařenku smyslu téměř zbavenou, pozvedla džbán nad hlavu spěchajíc k domovu. V okamžiku kdy zahýbala do vsi, vystoupil ze stínu Rohan: „Marcelo!" zašeptal něžně.

„To's ty Rohane?"

Vřelý polibek v tiché měsíční noci a Rohan se chtěl chopiti Marcelina džbánu, leč nedovolila tomu; a tak kráčeli společně dále.

„Byla jsi dnes dlouho u studánky."

„Ano, povídalo se tam mnoho novotin."

To bylo všechno, co spolu promluvili. Rohan byl neobyčejně nemluvný a zamýšlený a Marcela cítila nevýslovnou slast, kráčeti tiše po jeho boku. Když došli konečně před chaloupku desátníkovu, sňala s hlavy džbán a postavivši jej, tázala se: „Nepůjdeš k nám?"

„Děkuji ti, dnes raději ne."

Na silnici bylo pusto; chopil se jejích rukou, přiblížil tvář k její chtěje ji políbiti. Leč odtrhla náhle líc a poznamenala usmívajíc se: „Tedy je to přece pravda!"

poloviční zajatectví snáší s největším klidem. Dopisuje si s Joffrem a s Castelnauem. O Hindenburgovi se k nim vyslovil dost pochvalně. Vidí v něm kus Valdštýna a zároveň Talleyranda. První revoluční vládu kritisuje velmi přísně. Miljukov prý učinil velkou chybu, domnívaje se, že po převratu může Rusko ještě provozovati ofensivu. Ti pánové prý měli hned udělat mír, „dokud jsme měli zdání moci". Hlavní vinu na poslední ofensivě má prý Kerenský. Tato ofensiva zničila ruské vojsko. Nikolajevič dostává spoustu zahraničních listů a se zájmem sleduje v nich vývoj událostí. Dal se i do proroctví: Válka skončí na podzim 1918 po velkém krveprolití na západě. Porážkou Ruska prý stouply vyhlídky Němců 30 procent.

*

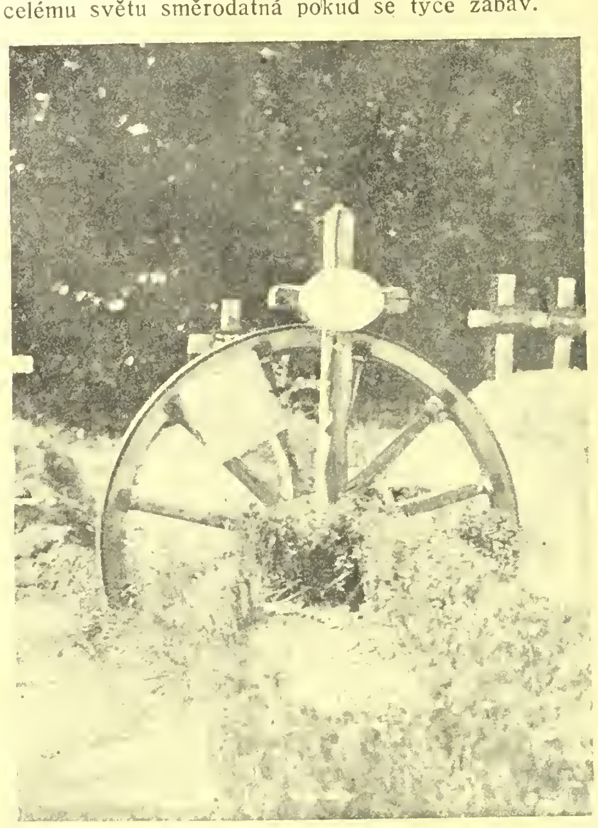
450té výročí úmrtí Gutenberga. Letos jest tomu 450 let co zemřel v Eltvillu, vynálezce umění knihtiskařského: Gutenberg. Narodil se v Mohuči asi ke konci 14tého století ze staré šlechtické rodiny Gensfleischů; po matce pocházel z úctyhodné porýnské šlechty Gutenbergů. Pro spory s měšťanstvem byla rodina jeho z Mohuče vypovězena a uchýlila se do rýnského městečka Eltvillu. Jak se mnozí domnívají, žil Gutenberg později v Nizozemí, kde se asi zabýval pokusy pozdějšího svého vynálezu. Jisto je, že se po mnohých letech usadil v Štrasburgu a po válce lotrynské, t. j. asi r. 1444 opět v Mohuči. Tam získal pro své plány bohatého zlatníka Jana Fusta a malíře Petra Schöffra. Podnik se však nevyplácel, a ziskuchtiví společníci žalovali Gutenberga a ten konečně odsouzen. Po odpykání trestu našel Gutenberg opět nového společníka, ale opět zle pochodil. Pak přišla válka, Mohuč byla spustošena a Gutenberg se odstěhoval proto zas do Eltvillu, kde v úplné chudobě zemřel. — Dílo jeho ducha stalo se dnes veřejným majetkem a je zdrojem kapitalistů a boháčů. Kultura nového věku je Gutenfbrgovi povinována největším díkem.

Nejstarší noviny světa. — Knihtiskařství objevili již dávno a dávno před Gutenbergem Číňané. Kolem r. 600 tiskli pomoci vyřezávaných ploten s písmeny a každý sazeč mohl denně vysázeti až 2000 písmen či značek. Černé umění dospělo kolem r. 1000 za dynastie Šung vrcholu. V oné době založeny byly nejstarší noviny světa. Nutno dodati, že to byly noviny úřední a nazývali se „Čing Pao", a byly vždy až do posledních let redigovány v císařském paláci. Mnoho redaktorů zaplatilo, názory, jež v listu propagovali životem. Nyní je list sázen latinkou, kterou zavedli v Číně misionáři.

Nejdrahocenější náhrdelník. Nejkrásnější a nejdražší perlový náhrdelník má hraběnka Henkelova. Obsahuje tři známé cenné perly ode dávna často jmenované a oslavované. Jednu z nich koupila hraběnka od jisté španělské hvězdy za 240.000 marek a je známa pod jménem „perla šťastné dívky Atocha". Druhá bývala majetkem neapolské královny a třetí pochází z klenotnice nešťastné císařovny Evženie, která ji svého času prodala jistému londýnskému klenotníku za 400.000 marek.

Předkládání jídel na stůl. Rozdíl mezi předkládáním jídel dle způsobu francouzského či ruského spočívá v tom, že Francouzi předkládají jídla na stůl nerozkrájená, kdežto Rusové — a způsob jejich se v posledních letech i jinde rozšířil — upravují jídla již v kuchyni, zbavujíce je kostí a dělíce je na menší sousta.

Největší lesk a veselí po dobu masopustní zejména masopustního úterý, panoval ve středním věku v Benátkách. Ve stol. 18tém oslavoval i Řím neslýchaným pompem tento den. Obě tato města byla v oné době celému světu směrodatná pokud se týče zábav.



Hřbitovy rakouských hrdinů: Pomník zbudovaný z kola polního děla.

RADY A POKYNY PRO DOMACNOST A HOSPODÁŘSTVÍ

Prostředek proti kolice koní doporučuje jistý praktický hospodář. Jako osvědčený domácí prostředek při kolice dávku $\frac{1}{4}$—$\frac{1}{2}$ l. lněného oleje, jež se dá koni který se v půl až 1 hodině tak daleko zotaví, že ho lze považovati za zachráněného. Není-li lněný olej po ruce lze místo jeho použiti svařené lněné semeno.

Kdy nutno různé plodiny vysévati. Hned jak půda oschne, možno vysévati mrkev, cibuli, koňský bob, jetel, madelu, dále jaré žito, pšenici, oves, pak hrách, ječmen, později vikev. Hořčice a čekanka vyžadují již více tepla. S výsevem prosa, kukuřice, pohanky, vojtěšky nesmí se příliš pospíchati, neboť vyžadují hodně tepla. Rovněž zelí. Také s výsadou brambor má se sečkati až je země prohřatá, jinak hlízy neklíčí a jsou vydány různým škůdcům na pospas. Příliš ranný výsev nic neprospěje.

Kterou zeleninu možno sázeti ve stínu. Cibulová sazečka, vysázená z jara mezi stromy, vyvine se dostatečně pro běžnou potřebu pro léto a podzim, avšak k uschování přes zimu se nehodí. Mezi stromy lze také po celé léto vysévati (lépe vysazovati sazečky) cviklu. Dále se hodí k výsevu pod stromy šťovík, který se používá k úpravě salátu buď samotný nebo s jinou zeleninou. Je ovšem nutno, aby zelenina mezi stromy vysazovaná byla dostatečně zalévaná, poněvadž stromy mnoho vody pro sebe spotřebují.

Dřevěný popel hodí se zvlášť dobře ku hnojení zeleniny, která má zapotřebí hojně drasla. Popel se z jara na záhony rozhodí a mělce se zadělá (aspoň 14 dní před sázením). Prosívati popel není zapotřebí. Popel se dá také použiti k vrchnímu hnojení během vegetace, v kterémžto případě ničí se jím také živočišní škůdci. Zvlášť vděčný jsou za hnojení to rajská jablíčka, dýně, květák a cibule, dále červená řepa, fazole, hrách, konečně i mrkev, celer a petržel a všechna zelenina na semeno.

Šetřme ropuchy! Ve Francii prodávají se ropuchy na trhu jako užitečná zvířata. Každý zahradník chová ve svých sklenících i v zahradě dle velikosti její větší počet ropuch, které jsou nejlepšími jeho pomocníky při ničení různého škodlivého hmyzu. Docela opačně je tomu u nás. Majitel zahrádky v nejlepším případě, najde-li v zahradě ropuchu, hodí ji přes plot, venkovská mládež ji utluče kamením. A přece není užitečného zvířete nad ni. Za noci hubí pilně hmyz a vyhubí ho do roka miliony, hlavně nejškodlivějších nočních můr a plžů, proti nimž jsme bezbranní. Stejně tak žáby a rosničky jsou neocenitelně užitečny hubíce množství vajíček a larev různého škodlivého hmyzu. Naše školy měly by stále mládež na užitečnost těchto zvířat pro rolníka a zahradníka poukazovati.

„Co je pravda?" tázal se, celuje ji.

„Že bude nová vojna. Císař se rozkátil na Němce."

Jako studená sprcha ho tato slova zasáhla. Zamrazilo ho.

„Co se ti stalo?" ptal se měkce.

„Nic; večer je chladný. — Bude tedy nová vojna?" Namáhal se, aby se opanoval, aby potlačil rozechvění, které ho zmáhalo. Jeho hlas byl pevný. Náhle, jak blesk, kmitla se Marcela po prve myšlenka, že by mohli tohoto mladého obra, jejího snoubence, zanésti na listinu. Bolestný pocit sevřel ji srdce, slzy zalily ji oči.

„Odpusť mi, Rohane, zapomněla jsem. Neuvážila jsem, vskutku, že budou tentokráte odváděti i jednorozené," koktala.

„A co na tom?" zasmál se Rohan hořce.

Dívka svěsila smutně hlavu. Oba zmlkli, city je zmohly. Marcela se vzpamatovala první, přistoupila těsně k bratranci, ovinula něžně ruce kol jeho šije, takže cítil tlukot jejího srdce na srdci svém a vtisknuvši mu na rty vášnivý polibek zalkala: „Milovaný Rohane, můj hrdinný Rohane! Ano je tomu tak, i tvoje jméno stojí na listině a může býti taženo. Stane-li se tak, musíš mne opustiti, aby si sloužil velikému císaři a bojoval za Francii. Nechci lháti, budu se vroucně modliti, aby si nemusil jíti; ale kdyby to bylo nutno, nuže, najdeš mě mužnou, nebudu naříkati. Bolí to, hořce to bolí, rozloučiti se s nejmilejším, ale je to za císaře — co bychom zaň věru nedali? Bude-li to jeho vůle a vůle Boží, nebudu naříkati, ne, nikoliv, budu na to hrdá."

Setřela slzy z očí. Dříve než se Rohan mohl ze svého údivu vzpamatovati, zavznělo z chaloupky volání: „Marcelo!"

Vtiskla rychle ještě polibek na rty Rohanovy a zvednuvši džbán, zmizela. Rohan postál ještě okamžik ve stínu jako zkamenělý. Její polibek ho pálil jako oheň. Po prve dnes pociťoval jak zásadně různé názory je dělí, jak naprosto různě jejich duše chápou a cítí. A přece jen miloval tuto dívku stále více, jeho

touha po ní rostla do nekonečna, leč i hrozný strach před budoucnem. Zdálo se mu, že pod účinkem mocných úderů nových těchto pocitů, přijde o rozum.

Nevěděl sám, jak dlouho stál před domem desátníkovým. Mnohé hodiny bloudil ještě ve svitu měsíčním, opakuje si svoji přísahu. „Slyšel jsi moji přísahu, o Bože! Nechci prolévati krev! Nikdy! Nikdy!"

8.

RUDÝ ANDĚL.

„A projdu této noci zemí egyptskou, a všechna novorozeňátka pohubím... A na prahy domů vašich učiňte znamení krvavé, abych vás poznal a k vám nevešel..."

Těmito slovy promluvil kdysi Bůh k Mojžíšovi a Aronovi, a nastalo zabíjení jehňat a anděl Pána nevešel do domů, na nichž spatřil znamení krvavé. A národ vyvolených byl zachráněn a opustil zemi egyptskou.

Tak se stalo v Egyptě za dávných dob. Tam byli aspoň ti, jež Pán miloval, před záhubou jisti. Jinak však tomu bylo ve Francii počátkem minulého století; Pán byl vzdálen, a mlčel něme a také nebylo Mojžíše a Arona, kteří by byli vyvolené vyvedli z hříšného kraje do země zaslíbené. Místo veliké noci a místo domů krví jehňat znamenaných panovala neproniknutelná temnota. Je sice pravda, na každém domě, na každičkém téměř prahu skvělo se rudé znamení, leč nebyl to znak Boží, ale znamení Kainovo, neznamenající vysvobození, leč odsouzení

Jako znavený orkán spustošenou zemí prchající spěchal Napoleon z Moskvy do Paříže, málo se staraje o milionové ztráty, jež utrpěl, málo hleděl na slzy nesčetných vdov a sirotků. A jak ho přivítali národové jeho říše? — Kletbami a vzdechy, vášnivými prosbami a zapřísáháními? — Nikoliv; žehnaly mu nadšeně ho zdravice. Veliká města jeho říše — Řím, Flo-



Na faře.

Farář: „Vy se tedy chcete ženiti Jakoubku? A uvážil jste tento vážný krok?"

Jakoubek: „Ano, pane farář — před chvíli jsem o tom přemýšlel."

*

Hodnostář.

Holič k starostovi: „A prosím přejete si úplně oholit hlavu? Neradil bych to vašnosti, nachladíte si lebků."

Starosta: „Ale co vás napadá — já — co starosta nemusím před žádným smekat."

*

Opravněná domněnka.

— Kolega Bochořák byl prý prohlášen za blázna?"

— Ano — věřím tomu. Prohlásil totiž před krátkem, že ceny našich dnů nejsou vlastně ani poměrně vysoké.

*

Malý futurista.

— A co pak jsi vykreslil Bohoušku?

— To je rákoska a nazval jsem ten obrázek „bolest".

*

Nespal.

Ona: „Ach pohleď jen, jak je dnes měsíček bledý."

On: „Inu, to zas asi probděl celou noc."

*

Zkouška.

„Proč pak jdeš dnes kol stanoviště autodrožek, když si žádnou nemíníš najmouti?"

„Víš — to je zkouška. Když na mne šoféři zavolají: Prosím přejete si drožku; tak si ještě letos nekoupím nový svrchník."

*

Čest.

Tulačka: „Ach děti, to vám byl zdvořilej četník, co mě transportoval: lidi mysleli že jsme na svatební cestě."

*

Vše se v dobro obrátí, až...

Pořáde se jen předpisuje: Týdně jeden bochníček chleba na hlavu, čtvrt kila mouky na hlavu, jedno vajíčko na hlavu, jedno deka omastku na hlavu a všechno jenom na hlavu — a o žaludku ani řeči — — — A nejhorší při tom je, že zrovna lidé, kteří mají máslo a hodně másla na hlavě a měli by býti zticha, nejvíce křičí a dostávají omastku na hlavu, jako by měli hlavu sloní! Dostávají také velcí páni na hlavu? Sotva! Až ti jednou začnou dostávat jak se patří na hlavu — všecko se v dobro obrátí a šlendrián zmizí se světa!

*

Obava před přílišným štěstím.

„Šťastný" otec, jemuž manželka povila právě šesté děťátko: „Myslím, ženo, že budeš nucena opatřiti si nějaké čápenky, až budeš příště zase mě chtít takto radostně překvapit.

*

Resignace.

Milenka: „Nezdá se ti, Zdenouši, že je nyní na nebi hvězdiček méně než jindy?"

Milenec: „To víš, ve válce je všeho méně."

*

Z kopřiv.

Je známo, že z důležitých příčin rodinných (onemocnění, úmrtí) může býti i ve válce udělena vojákům kratší dovolená.

Kteréhosi rána objevil se u rapportu i domobranec Cimrhanzl.

„Poslušně prosím, pane obrlajtnant, o krátkou dvolenou z rodinných příčin!"

„Stůně vám někdo? Dostal jste psaní nebo telegram?" ptá se důstojník.

Cimrhanzl zaloví zoufale v kapsách a po delším hledání podává nadporučíkovi zmačkaný telegram následujícího znění:

„Venco, přijeď okamžitě domů, roztonal se nám vůl!"

Zná své lidi.



Milostpanička k nové služce: „Ke všem členům rodiny musíte být laskavá a ochotná, každému musíte vyhovět — jen mému muži ne."

*

Den veselí.



— A proč pak to prase tak dnes piští? — — Inu to radostí — dnes je bezmasý den — a ono tuší, že se dnes nesmí zabíjet.

Stála za to.

„Člověče — dal jsem ti mu faňuru — já ti povídám, 8 dní jsem nemohl navléct rukavici."

*

Prozíravost.

„Cože, ty klacku, teprve ti je patnácte let a už máš rande?"

„Ale, jakej pak klacek, dělám to jen s ohledem na příští mládeneckou daň."

*

Ve škole.

Profesor: „Tak nám povězte Koroptvo, co je to chytrost?"

Koroptva: „Prosím pane profesore, chytrost je, když někdo někoho ošidí."

*

Misantrop.

Bohatý sedlák v kinu, při objevení se obrázku drátěných překážek na bojišti:

„To je štramácký, tak si dam ohradit svoje polnosti, aby mi tam nechodili krást!"

*

Venkovská nevinnost.

Slečna: „Jen si představte tu naši hloupou Káčku. Ondyno vstoupila do pokoje právě v okamžiku když mi pan lajtnant klečе vyznával lásku. Když ho uviděla, že klečí, myslila chudák, že se modlí a klekla si také."

*

Podnikavost.

„Tady máš šesták Filipku, za to že's mi ten balíček přinesl. Co pak si za to koupíš?"

„Koupím si za to káču, pistolku, pak kuličky a bič..."

„A to myslíš, že to vše za šesták dostaneš?"

„To sice né. Ale koupím si tu káču a dycky si to za to ostatní vyměním."

*

Přesný.

Pan Hadrný k lupiči, jenž ho právě obral: „Prosím vás pane, řekněte mi laskavě, kolik je hodin, abych si to mohl zaznamenat. Já si totiž píšu denník a zanáším tam přesně nejdůležitější data životní."

*

Zvláštní logika.

„Nazdárek, Javůrku, nazdárek, zdali pak mě ještě znáš?"

„Ach to's ty Tondo! Ani bych tě nebyl poznal! Vyhlížíš báječně, naprosto jsi se nezměnil."

*

Zná se.

Eminka se vdala. Její nový klavír stál v saloně, ale byl němým. Manžel jí několikráte pobízel, aby zahrála, ale vždy resolutně odepřela. Bylo mu to divné a naléhal na vysvětlení. Doznala tedy: „Víš, miláčku, teď ještě nebudu hrát. Až po líbánkách. Nechci je kazit..."

*

Příliš horlivé péro.

V ráži napíše se — v nejlepším úmyslu — lecjaký nesmysl. Tak redaktor jistého moravského listu ve stížnosti na libovůli censury napsal doslovně: „V poslední době náš pan censor přímo řádí. Čtenáři našeho listu najdou v každém čísle mnoho bílých skvrn. Censor totiž zabavuje každou hloupost..."

*

Špatný výklad.

Domýšlivá slečna trýznila návštěvníky dýchánku svým hrozným hlasem a zpívala jednu píseň za druhou. V přestávce, kterou sobě i hostem přece jen povolila, přistoupil k ní jeden obstarožní pán a řekl:

„Škoda, slečno, že váš hlas není na prodej. Hned bych jej koupil."

„Tak," pravila zpěvačka polichocena, „líbí se vám tedy?"

„To ne! Ale koupil bych jej, abyste už nemohla po druhé zpívat."

Žádejte všude ve veřejných místnostech „Víd. Illustr. Noviny"!

Majitel: Družstvo „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce: Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna: Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychleji. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje. —
Rukopisy se nevracejí.
Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 18.

Jednotlivá čísla 40 hal.
Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.
Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.
Inserty přijímají: Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.
Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 2. KVĚTNA 1918.

Naše armáda v Ukrajině.

Vjezd prvních našich vojů do Kamence Podolského.



Nové boje na západě. Čyřdohodový tisk ohlašuje rozhodující bitvu o kanal anglický, která potrvá přes celé léto. Anglické loďstvo podniklo útok na flanderské pobřeží. — Němci pronikají hloub do Finska a na Krym. — Z Ruska ohlašují se příznaky blížícího se převratu.

BITVY NA ZÁPADĚ.

Bitvy na západě trvají. Po druhém německém náporu na řece Lysu, nastala třetí fáse, útok proti Yprům. Jak dlouho bitva potrvá, budou-li jí následovati nové útoky německé a v které části fronty, dojde-li k napovídanému novému, čtvrtému útočnému pokusu Němců na západě, přirozeně se nikde nedovídáme. Dle Reuterovy kanc. vyslovil se o situaci kterýsi generál, požívající prý autority, takto: „Obě bojující strany se nyní snaží zjistiti, kde jest nějaké slabé místo a mají připraveny zálohy, aby v příhodném okamžiku způsobily rozhodnutí. Němci mají ještě zálohy, které dosud nebyly použity. Některé z nich jsou ve Francii. Příští nepřátelský nápor dlužno očekávati záhy, poněvadž vina, která byla trhlinou u Bailleulu způsobená, byla utlumena. Ale okamžik vyčerpání není již příliš daleko. Jestliže početná převaha Němců vzhledem na vyčerpání zmizí, pak přijdeme na řadu my a kromě toho americké divise, které budeme míti k disposici. Máme důvod oddávati se důvěře v budoucnost. Němci používají svých divisí tempem, které nemůže dlouho trvati. My naproti tomu použili jsme svých záloh s největší spořivostí." Naproti tomu, jak sděluje „Tägl. Rundschau", počítá pařížský tisk s brzkou protiofensivou a vyhlíží již místa příštích bojů. I kdyby prý se Němci dostali až k moři, „nic by tím nebylo ztraceno". Jestliže se takto chápe situace,



Z obsazených území benátských: Důstojníci rakousko-uherští podílejí děti domorodého obyvatelstva italského chlebem a jinými potravinami.



Císař a král na své cestě po Přímoří. Císař v kruhu obyvatel v Montavě.

jsou pro to jistě důvody. Konec konců by došlo na slova reelně soudících hlav, které nečekají žádného rozhodnutí od pouhých strategických akcí v poli, ježto je u co činiti s ohromnými armádami na obou stranách, které dovedou vždy vyplniti mezery a udržeti celistvost fronty; strategické pohlcení, jak si je zejména určité všeněmecké kruhy nejasně představují, zdá se být absolutní nemožností. Dle střízlivých úsudků nemůže přivoditi rozhodnutí pouhý prostorový zisk (na západě vyměřovaný na čtvereční palce), nýbrž vše nasvědčuje tomu, že by mír vzejíti mohl okamžitě, kdyby mírové podmínky byly uzpůsobeny tak, aby mír sám mohl vzejíti z obapolné dohody. Tolik nutno říci po všech těch strašlivých hrůzných bitvách na západě.

□ □ □

IRČANÉ VÍTĚZÍ.

Německé listy stále poukazovaly k tomu, že Anglie sice nejvíce mluví o sebeurčení národů, ale že sama toto sebeurčení odpírá Irům. Nyní však anglická vláda ohlašuje slavnostně, že sebeurčení, za něž Anglie zápasí na bojištích, zabezpečeno má býti Irsku v plném rozsahu. Homerule, t. j. naprostá samospráva, má býti nyní udělena Irčanům a vláda raději odstoupí, než by dovolila, aby snĕmovnou toto právo Irsku bylo i dále odpíráno. Ovšem toto sebeurčení Irům je závislo na tom, že bude v Irsku zavedena branná povinnost, které dosud byli Irčané zproštěni. O to se zasazují i sami Irčané, žijící v Americe — jichž heslem jest: za branný zákon — Irskou samosprávu! Amerika také slibuje plnou pomoc Anglii, když parlament odhlasuje Irčanům všecka ona práva, za něž už r. 1872 bojovali pod vedením Issaka Butta a po něm za řízení Parnella. O tom také není pochyby, že udělení samosprávy Irčanům bude míti mohutný vliv na všecky politické poměry v Evropě. Nejen tím, že nyní odpadne výtka, činěná dosud Angličanům, ale hlavně proto, že příklad irský bude povzbuzením všem národům, kteří do dnes postrádají samosprávy, aby se domáhali co nejintensivněji splnění svých práv, a kteří na ně mají tím větší nárok, že vlastně už dávno vůči svému státu činí onu povinnost, ke které teprve Irčané mají se nyní odhodlati. Však už i v Německu některé listy poukazují k tomu, že nelze stopovati jen se škodolibostí vnitřní zápas anglické vlády s parlamentem o irskou svobodu. Neboť podaří-li se vládě anglické přesvědčiti parlamentníky o nutnosti irské samosprávy, bude to působiti i v Německu na neněmecké národy způsobem velice povzbuzujícím, by se ozývali o své sebeurčení. I když tedy se připustí, že tíseň válečná dohání anglické státníky, aby právě této doby luštili spravedlivě irskou otázku, přece se nesmí zapomínat na konečné důsledky této věci. Z otázky irsko-



K nedávné návštěvě polského ministerského předsedy Jana Kauty Steczkovského u rak.-uher. generálního guvernéra v Lublině, generála pěchoty Lipovčáka.



Císař a král Karel ve středu chudiny v Galliguaně, která přednáší mu své prosby.

platným vstupem. Peněžité příspěvky buďtež zasílány pokladníku slavnostního výboru Jos. Chmelařovi, V., Margaretenplatz 7. Za slavnostní výbor: J. S. Machar, J. B. Foerster, Karel Palda, Josef Gabriel, dr. Josef Drozda, Miroslav Pácalt, Richard Kalman, Josef Chmelař.

▫ ▫ ▫

RUSKO.

Královský „Glos Naroda" přináší z ruského chaosu několik chrakteristických rysů panujícího smýšlení, jež se zvláště projevilo na kongresu dělnických i vojenských rad v Moskvě, svolaném jako nejvyšší instance k ratifikaci mírové smlouvy se státy ústředními: V hlasech jednotlivých vůdců, zvláště levých sociálních revolucionářů projevuje se změna v tom smyslu, že zavládá přesvědčení, že uzavření míru s mocnostmi ústředními ničí vše, čeho revoluce dobyla pro lid, že zabíjí revoluci, jak se tam praví. Jest znáti pocit omylu i touhy, nalézti novou cestu, na níž by bylo lze ujíti konečně katastrofě. Jsou to ještě ojedinělé objevy„ a na kongrese proti nim bylo vystoupeno tak, že řečníci byli vyhozeni ze sálu. Kongres schvaluje uzavření míru, vynuceného a ponižujícího, a svaluje vinu za to na nedostatek armády a vyčerpání lidu, jenž nebyl náležitě podporován buržoasií a inteligencí; dále schvaluje kongres všecky snahy o obrození ozbrojených sil země, a za tím účelem má býti ve válečném řemesle cvičen každý mužský občan. Cítíme, píše polský list, že kongres cítil potřebu utvoření jakési branné síly, ale nebyl si plně vědom, k čemu vlastně, zda k obraně proletariátu před měšťáctvem, či demokracie před imperialismem či prosbě k obraně vlasti před nájezdem i zotročením. Úsilí o obnovení branné síly jest vskutku opradové. V Moskvě utvořen zvláštní štáb pod vedením profesora vojenské akademie Bojova. Zároveň se sestavují seznamy k odvodům a povolávají se důstojníci. Důstojníci hlásící se k bolševismu dostávají významnější místa; většinou se hlásí jako „bez stranického myšlení" a dostávají místa instruktorů. V listech se jeví snaha bolševiků uzavříti vnitřní mír, t. j. povolati i nenáviděné měšťáctvo ke společné práci na záchranu Ruska ze záhuby. Vlastenci se těší, že krajní hesla už dozněla a vláda se odvrací se své původní cesty, jak tomu jest v otázkách finančních, bankovních, vojenských; také na drahách zavádí se pořádek, k řízení povolání odborníci, a provozování jízdy upraveno z části s vojenskou kázní.

Všecky tyto okolnosti dokazují, že se i bolševické Rusko vrací na staré cesty ruské politiky. A nedaleká budoucnost ukáže, že i bolševické Rusko je stejným nepřítelem Německa, jako staré Rusko měšťácké a carské.

anglické takto státi se může otázka světová. Co znamená pak řešení oázky irské pro nás Čechy, není třeba ani široce vykládati. To všichni víme, cítíme a chápeme! Přejeme také Irčanům z plna srdce, aby dosáhli co nejdříve své samostatnosti.

▫ ▫ ▫

ČESKOSLOVENSKÉMU LIDU VE VÍDNI A DOL. RAKOUSICH.

Národ náš letos oslavuje jubileum Národního divadla, jež si v těžkých dobách vlastní silou s heslem „Národ sobě" vybudoval. Také československá menšina na Dunaji se připojí k těmto oslavám. Z vídeňských spolků a korporací se utvořil slavnostní výbor, který doporučuje, aby významné to jubileum bylo oslaveno jednotnou národní slavností, k jejímuž zdaru by přispěly všechny naše spolky, korporace a instituce a jejíž čistý výnos bude věnován základnímu fondu českého Národního divadla ve Vídni. Pořad slavnosti stanoven takto: V sobotu 11. května v Českém domě: Slavnostní večer s přednáškou o kulturním významu Národního divadla pro náš národ. V neděli 12. května v Českém domě divadelní představení: „„Josef Kajetán Tyl". V úterý 14. května v Dělnickém domě v X. okrese divadelní představení: „Josef Kajetán Tyl" s bezplatným vstupem. Ve čtvrtek 16. května v X. okr. slavnosní představení: „Prodaná nevěsta" s bez-



Císař a král Karel návštěvou v Galliguaně v Přímoří.



Z ukrajiny: Vozotajstvo nově organisované ukrajijinské armády na mostu v Kamenci Podolském. Město toto je obsazeno rakousko-uherským vojskem.

PO ZMAŘENÝCH POKUSECH MÍROVÝCH.

Francouzská vláda předložila sněmovní komisi veškerý materiál týkající se rakouských mírových pokusu a listů císaře Karla. Sněmovní komise pro zahraniční záležitosti skončila už zkoumání materiálu Clémenceauem předloženého a zvolila na žádost Franklin-Bouillona pětičlenný podvýbor, který má se vyjádřiti o vládních projevech. Podvýbor se den na to ihned sešel. Značná část francouzského veřejného mínění není ovšem uspokojena dosavadními prohlášeními vlády. Klade se stále zřetelněji otázka, proč vláda nepřijala rakouské mírové nabídky. „Verité" kritisuje ostře tajnou diplomacii kabinetů Ribotova a Clemenceauova a praví, že není už žádné ministerské odpovědnosti, dovolí-li si ministři zatajiti sněmovně a zemi mírovou nabídku„ která dle císařova dopisu soudě, byla zcela přijatelná. — V italské sněmovně zabýval se dopisovou aférou zahraniční ministr Sonnino, odpovídaje na interpelaci poslance Cipria,na. Uvedl, že italská vláda byla informována svými spojenci. Nekladdla žádného formálního odporu, dala však výraz svému absolutnímu přesvědčení, že mírové návrhy a porady nebudou míti žádné praktické ceny. Vláda vždycky měla za to, že jde o nepřátelské tahy, jejichž cílem je, zanésti nedůvěru a svár mezi spojence, a těžiti z ochabnutí, které vyvolává každá zpráva o mírovém vyjednávání.



Ruská demobilisace je dokončena. Náš obrázek zachycuje demobilisované ruské vojenské sbory na cestě jejich z fronty do vnitř země.



Z Ukrajiny: Ukrajinští důstojníci v Kamenci Podolském ve společnosti důstojníků rakousko-uherských.

Při schůzce v St. Jeanu de Maurienne byly 19. dubna 1917 společně se spojenci zkoumány rakousko-uherské snahy. Bylo docíleno úplné dohody se spojenci. V protokolu bylo přikročení k vyjednávání označeno za neportunní, poněvadž při tehdejší situaci bylo by mělo za následek těžké nebezpečí a bývalo by mohlo způsobiti oslabení pevné jednoty mezi spojenci. Jinak italská vláda nikdy nesúčastnila se podobných styků s nepřítelem, ani přímo, ani nepřímo, pod jakýmkoliv pláštíkem. V Italii byly nepřítelem a defaitisty všeho druhu rozšiřovány zprávy o podmínkách, které nabídlo prý Rakousko-Uhersko a o vyjednávání s ním. Nebylo by však oportunní pouštět se tu do podrobností, poněvadž by diskuse snadno mohly posloužiti zákulisním cílům nepřítele. Poslanec Cipriani pak spokojil se s prohlášením Sonninovým a interpelaci svou odvolal. Že by byla prohlášení Sonninova přinesla mnoho jasna, říci ovšem nelze.

□ □ □

JAK SOUDÍ LOTYŠI O NĚMECKÉ POLITICE NA VÝCHODĚ.

V berlínském „Vorwärts" píše vůdce lotyšské sociální demokracie dr. Alexander Lizschütz o projektovaném vévodství kuronském: V říšském sněmu bylo se sociálně demokratické strany již poukázáno na to„ že utvoření vévodství kuronského je jenom obchodní úmluvou mezi pruskou šlechtou a baltickými barony. Německý lid jak měšťanstvo, tak rolnictvo a dělnictvo nemá žádného zájmu na tom, aby nějaké vévodství kuronské bylo vytvořeno. Německému lidu by takovým výtvorem také nebylo poslouženo. A stejný je také pocit lotyšského lidu. Ve vlastním zájmu německého lidu je, aby bol proti ruské a baltické šlechtě vedl společně s lotyšským národem. Z toho důvodu je účelno, aby německá veřejnost byla upozorněna na hlediska, dle nichž se v Lotyšsku řídí nejen měšťanská a selská demokracie, ale i sociální demokracie. Tato hlediska ještě nedávno byla vyjádřena resoluci, přijatou na konferenci v Bernu, na níž byli shromážděni Lotyši, kteří ve veřejném životě růných politických směrů jsou činni, a to jak sociální demokracie, tak buržoasie. O politickém osudu Lotyšska, t. j. Kuronska, jižního Livonska a západní části gubernie witebské, může rozhodovati jen obyvatelstvo Lotyšska samo. Vůli obyvatelstva může býti dán výraz jen na zákonodárném národním shromáždění, keré by bylo zvoleno na podkladě všeobecného rovného, tajného a přímého volebního práva, při čemž volby by se mohli konati teprve až by německá vojska z Lotyšska byla odvolána. Vládní moc musí německými okupačními úřady býti předána prozatímní vládě, složené z důvěrníků všech tříd a národních skupin. Prozatímní vláda vykonávati



Rakousko-uherští důstojníci na nákupu potravin ve Zvěřince v Ukrajině.



Naše vojsko v Ukrajině: Rakouské vozatajstvo v Kamenci Podolském.

bude svou moc v zájmu Lotyšska jako celku. vyřazujíc co možná všechny třenice mezi sociálními vrstvami a dbajíc zájmů národních menšin. Vojensky se bude opírati o lotyšské pluky, které se v přítomné chvíli nacházejí v Rusku. Před volbami do národního shromáždění musí býti lotyšským uprchlíkům a zajatcům dána možnost návratu do vlasti. Dokud tato přání nejsou splněna, je dohoda mezi německým a lotyšským lidem úplně vyloučena. Úmluvy, které učinila kuronská zemská rada s německou vládou, nemohou býti pro Lotyšskou závazny, již proto, že zemská rada složena je ve své většině z baronů a protože měšťané a sedláci, zasedající v zemské radě, nebyli voleni lidem, ale barony. Také obsahově jsou všechny tyto úmluvy v rozporu s národními nároky Lotyšska. Vytvoření vévodství kuronského znamenalo by návrat k politickým zásadám feudalismu. Od teritoriálně jednotného Lotyšska odděluje se část, jejíž bývalá samostatnost vůči Livonsku založena byla jen na feudálních poměrech oné doby. Hranice nového vévodství kuronského jsou vytýčeny zcela libovolně. Podle německo-ruské mírové smlouvy běží nová hranice mezi Livonskem a Ruskem jižně až Lieverhofu na Duně. Lotyšská část gubernie witebské leží téměř zcela východně od nové hranice vůči Rusku. Jak ústava bude vypadat nevíme. Na každý způsob je nyní jisto, že německá vláda rozdělila Lotyšsko na tři díly, které nemají míti žádné politické vztahy k sobě, totiž na vévodství kuronské, na livonskou část a na západní část gubernie witebské. Nesmíme míti za to, že německé vládě nebyly známy ethnografické hranice Lotyšska, když pojala tento plán rozdělení Lotyšska. Nikoliv, je to system, jímž Lotyšsko má býti rozděleno. Kdyby Kuronsko, Livonsko a Estonsko byly prostě anektovány, musilo by Lotyšům a Estoncům dáno býti říšské volební právo, a tomu má se zabrániti. Proto mají dostati tyo země svou neobmezenou „samostatnost", to je, moc nad těmito zeměmi vydá se malé německobal. menšině do rukou a rozdrobením zemí se ztíží jednotná demokratická akce. Německý lid nemá žádného zájmu na tomto rozkouskování a na utlačení lidu lotyšského. Německý lid pozná teprve nebezpečí které mu hrozí z chystaného Balkánu při Baltickém moři. Německý lid musí proto býti za jedno s Lotyší ve společném boji proti pruskému a baltickému junkerství.

▫ ▫ ▫

NĚMCI V RUSKU A V UKRAJINĚ.

„Frankfurter Zeitung" přinesla obšírnou zprávu o sjezdu delegátů německých osadníků v Ukrajině, který se konal v Oděse. Hlavním předmětem jednání sjezdového byl zákon, vydaný ústřední radou ukrajinskou dne 20. března, v příčině nabytí občanského práva, podle kterého může býti státním příslušníkem ukrajinské republiky, kdo se v zemi narodil a trvale v ní sídlí nebo kdo ve třech měsících přihlásí se u příslušných úřadů a složí občanský slib. Kdo se nepřihlásí, tomu se dá lhůta k tříměsíčnímu dalšímu pobytu. Ti, kdož nežijí nejméně tři roky v Ukrajině, musí užší styk se zemí prokázati. Bylo již oznámeno, že sjezd se usnesl, aby se němečtí osadníci prozatím neucházeli o občanské právo v Ukrajině. V úvahu vzata byla při tom rovněž snaha ukrajinské vlády o socialisování půdy, která stejně dotýká se německých osadníků, kteří lpí na svém majetku a na své hroudě. V oděsském kraji sídlí skoro 200.000 Němců, jímž patří přes 60 procent veškeré půdy. Na Krymu mají Němci v rukou 80 procent půdy. Stejně významným činitelem jsou na Jekatěrinoslavsku, v Besarabii. Kdyby však neměli si zachovat příslušnost k národu a říši německé v plné nedotknutelnosti, pak je většina odhodlána raději se vystěhovat. Na sjezdu bylo poukázáno na to, že také nemůže zůstat socialistickým státem, a proto na sjezdu neusneslo se nic definitiního a dána toliko rada, aby se ještě vyčkalo dalšího vývoje věcí. Na sjezdu upozornili delegáti důrazně, že nenávist k Němcům propukne teprv po válce plnou silou nejen v Rusku, nýbrž i v Ukrajině, hlavně pak v selském stavu, po kořisti bažícím.



Z Albanie, okupované rakouským vojskem: Tržiště v Bazar Sjaku poskytuje zejména v posledních dobách pestrý obraz.



Momentka z tržiště v Bazar Sjaku v Albanii.

A. P. Čechov:

PAN ŘEDITEL POD DIVANEM.

Dávala se opereta se změnou kostýmů: vaudeville. Mladá sympatická umělkyně Klaudia Matrejevna Dolskaja — Kaučukova, která celou duší byla oddána posvátnému umění hereckému, vešla rychle do své garderoby, svlékajíc spěšně kostým cikánky, aby zaň oblékla husarskou uniformu. Aby kostým pěkně padl a hladce přiléhal, rozhodla se herečka, že se úplně svleče a že jej obleče na roucho Evino.

Vysvlékajíc se a chvějíc se lehkým chladem zaslechla náhle jakési vzdychnutí. Trhla sebou podešeně a očima široce rozevřenýma se ohlédla, pozorně naslouchajíc. Zaslechla opět vzdech a zdálo se jí, jakoby někdo šeptal:

„Těžké jsou naše hříchy — Ach!"

Herečka se opatrně ohlédla a byla na pochybách; když ale nezpozorovala v garderobě nic podezřelého, rozhodla se, že se podívá pod divan — jediný to kus nábytku její šatny.

Ohnula se a spatřila pod divanem ležeti dlouhou mužskou postavu.

„Kdo to?!" vykřikla uděšeně, odskočivši ulekaně a zakrývajíc se husarskou kazajkou.

„To jsem já ... a .. a .." šeptalo to z pod divanu. „Nebojte se .... to jsem já .. pst ...!"

Podle nosového přízvuku podobajícímu se dohořívajícímu samovaru, seznala herečka velmi snadně, že je to hlas ředitele Judjukova.

„Toť vy?" zvolala zarděvši se jako pivoňka. „Kdo vám to dovolil? Tak tedy vy — vy starý mizero jste tu civěl po celou tu dobu? To ještě scházelo!"

„Můj pokládečku," šišlal Judjukov, vystrkuje svou lysinu z pod pohovky. „Nezlobte se — nehněvejte se můj drahoušku. Zabte mne, jako hada mě přišlápněte, jen nedělejte žádný skandál! Nic — pranic jsem neviděl, nic nevidím — a nechci vůbec ničeho vidět ... Nemusíte se zakrývati ... můj pokládečku ... moje nedostižná krasotinko. Vyslechněte jen staříka, stojícího jed nou nohou v hrobě.

Neválím se tady, puzen jsa snad nečistými smysly — ne, ne — chci se tu jen zachránit. Z Moskvy přijel muž mojí Glašenky — Pryndin. Hledá mě všude — v divadle — a usiluje o můj život. To je hrozné! Ach, vězte, že jsem mu kromě Glašenky dlužen ještě pět tisíc rublů — tomu zlosynovi!"

„Co mi do toho? Koukejte, ať už jste venku, jinak ... nevím, co vám vyvedu, takovému mizerovi!"

„Pst! Poklade, pssst! Na kolenou vás prosím! Kde pak se mám před ním schovat, než zde — u vás? Našel by mne všude — jen sem se neodváží vkročit! — Prosím vás! — Pro všechny svaté vás prosím! — Před dvěma hodinami jsem ho viděl. Při prvním jednání jsem sál za kulisami a tu jsem ho nahle zočil, jak spěchal z parteru na jeviště."

„Tak tááák — vy jste se tu tedy válel i mezi hrou?" ulekaně zvolala herečka „A ... všechno jste viděl?"

Ředitel naříkal.

„Třesu se — Chvěji se — Chvěji se můj poklade. Ten zlosyn mne zabije. Už jednou po mne střelil — v Novgorodě to bylo ... noviny o tom psaly!"

„Ale to je nesnesitelné! Ven — odejděte ... musím se převléci — musím na jeviště! Kliďte se, nebo začnu křičet — hlasitě plakat ... nebo na vás hodím lampu!"

„Pssst! — Vy jste moje jediná spása, má jediná naděje! — Povoluji vám přídavek padesát rublů — jen mne nevyhánějte! Pa-de-sát rublů!"

Herečka halíc se v haldu šatů běžela ke dveřím, chtějíc volat o pomoc. Judjukov přilezl však po kolenou za ní a objal ji kol kotníků.

„Pětasedmdesát rublů — jen mne nevyhánějte!" šišlal ředitel, z hluboka oddychuje. „A ještě poloviční benefikaci vám přidám!"

„Nelžete!"

„Bůh mne ztrestej! Přísáhám. — Poloviční benefici a pět-a-se-dm-de-sát rublů."

Dolskaja Kaučukova váhala minutu ale pak se pomalu obrátila od dveří.

„Lžete — obelháváte mne ..."í pravila plačtivě.



Ze západní fronty: Pohled na Camines„ zničený dělostřelbou.



Z Ukrajiny: Skladiště potravin ve Zvěřince v Ukrajině. Potraviny jsou připraveny k dopravě do Rakouska a Německa.



Válečné hrůzy v Italii: Vnitřek divadla v Oderzu, které Italové na svém ústupu dělostřelbou takořka rozstříleli.



Z Kamence Podolského v Ukrajině: Pohřeb rakouského vojáka, který padl ve srážce s bolševickými četami.

„Ať se do země propadnu! Ach — ty můj Bože — což pak jsem nějaký padouch — či co?"

„Tedy dobře. Ale nezapomeňte na to... A teď zase zalezte pod divan."

Judjukov si z hluboka oddechl a funě zalízal opět pod pohovku — — Dolskaja Kaučukova dokončila rychle svoji toaletu. Myšlenka, že v její garderobě leží pod divanem cizí člověk, byla ji trapná, ba dokonce zahanbující, leč vědomí, že povolila jen zájmům božského umění ji tak nadchlo, že — když se o něco později z husarského kostýmu opět vysvlékala — naprosto již nehubovala, leč naopak projevovala svoji sympatii.

„Vy se mi tam pěkně umažete milý Kuzmo Alexejeviči! Bože, co všechno dávám pod divan!

*

Vaudeville se dohrál Umělkyně byla jedenáckráte vyvolána a dostala kytici s hedvábnými stuhami, na nichž zlatým písmem se skvělo: „Zůstaňte nám věrna!"

Když se po vší slávě a ovacích vracela opět do své garderoby, potkala za kulisami Judjukova. Zamazán šatů rozedraných, s rozcuchanými vlasy, zářil ředitel mna si radostí ruce.

„Chacha-cha-cha-chacha... Jen si pomyslete, drahý můj poklade" volal přistoupiv k ni. „Vysmějte se mi, starému chlapisku! Jen si pomyslete: — to vůbec nebyl Pryndin. Chachacha! Inu — čort vózmi! Dlouhá, rusá brada mne spletla.. Chachacha...! Zbytečně jsem vás vyrušoval, krasotinko moje."

„Ale — zajisté jste nezapomněl, co jste mi slíbil?", podotkla Dolskaja Kaučukova.

„Ovšem, že nezapomněl, drahoušku, ovšem ale... poklade můj... to přece nebyl Pryndin — a proč bych měl tedy dostát svému slovu — když to nebyl Pryndin."

„Ano — kdyby to býval byl Pryndin — pak by to ovšem bylo něco jiného; ale tak — uznáte přece sama, že jsem se zmýlil... Jakéhosi chlapíka — podivína — považoval jsem za Pryndina.."

„Jaká to podlost!" vybuchla rozhořčeně herečka.

„Inu — kdyby to býval byl Pryndin, mohla jste plným právem žádat, abych splnil své slovo. Ale tak — čort vózmi kdo to byl, švec, odpusťte, nebo krejčík a za toho bych měl snad platit? Já jsem počestný muž, drahoušku... Hm... Rozumím tomu dobře..."

A odcházeje zvolna, gestikuloval, opakuje si: „Inu — kdyby to býval byl Pryndin — pak by to bylo moji povinností, ale takhle — nějaký neznámý to byl — čort vozmi kdo to byl, — člověk s rusou bradou — ale Pryndin? — Pryndin to nebyl.

▫ ▫ ▫

VÁLEČNÍ ZPRAVODAJOVÉ PŘI PRÁCI

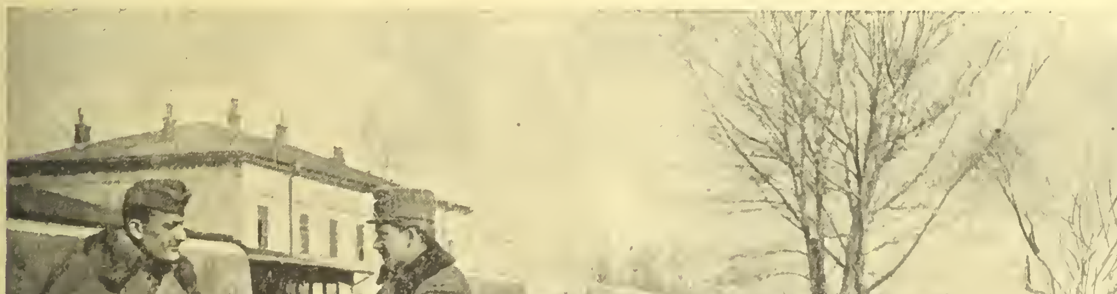


Z Albánie, okupované rak.-uher. vojsky: Sušení tabákové úrody.

Dopisovatel „Timese", přidělený anglickému hlavnímu stanu ve Francii líčí v „The ninettenth century and after" celkem podrobně činnost anglických válečných zpravodajů.

Anglickému hlavnímu stanu ve Francii jest přiděleno 5 zpravodajů, a sice čtyř předních anglických listů a jeden vyslaný Reuterovou telegrafní agenturou. K nim se druží ještě dva Američané, dva zástupci kanadského tisku, jeden Novozélanďan a mnoho prvých korrespodentů ententy. Průměrné stáří těchto zpravodajů jest asi 47 let,, jsou tudíž starší nežli většina brigadních generálů fronty. Předběžné vojenské vzdělání nemají Pět anglických zpravodajů účastnilo se r. 1914 operací v Belgii a obléhání Antverp. — Tehdy se jim podařilo uniknouti a přes Holandsko či Gent se vrátili do hlavního stanu. Byli rovněž při taženích v Srbsku a na Gallipoli od jara roku 1916 byli neustále pohromadě vyjímaje ve dnech kdy churavěli či trávili dovolenou. Dříve bylo úlohou zpravodajovou zpravovati svůj list o nejnovějších událostech a líčili mu válečné děje a tažení jichž se účastnil. Dnes je to ovšem velmi obtížné s ohledem na rozlehlost fronty. Zprávy svoje čerpají od míst jež jsou nejbližší vedoucím válečným činitelům. — Těmto anglickým a americkým žurnalistům je přičleněno pět důstojníků, mají k disposici pět aut, železniční vagon, tři ordonance s motorovými koly, takže jich štáb pozůstává spolu se šoféry a sluhy ze 26 osob.

O životě na frontě vypravuje zmíněný korrespondent následující: Úlohou nám přidělených dů-



Bolševická děla, ukořistěná rakousko-uherským vojskem v Ukrajině.

stojníků jest, aby nás všude na našich cestách provázeli a u různých komandantů uváděli, mimo jiné i naše zprávy censurovali; jinak však záleží na nás, kam se chceme podívati, takže jsou důstojníci vystaveni nebezpečenství právě tak jako my. Za klidných dnů bývá hlavním našim stanem některý zámek, či větší dvorec za frontou, takže můžeme za necelé dvě hodiny dosáhnouti onoho bodu frontálního, kde se očekává útok či boj. Tak jsme byli k. př. za bitvy na Sommě v Amiensu, odkudž jsme snadně za 40 až 50 minut mohli dostihnouti Thiepal či Arras. Lépe by ovšem bylo bývalo, kdybychom se byli nalézali blíže, pak bychom se však byli musili vzdáliti hlavního stanu a telegrafního úřadu.

Za večera, kdy se očekává větší útok musíme se nalézati blíže bitevní čáry a tu se obyčejně usnášíme, který z nás tuto úlohu převezme. Volba místa závisí od okolností; sám jsem často volil místo kde se nalézala hlídka dělostřelecká, ne zřídká pouhých 400 metrů od fronty, zatím co se mnozí spokojili vzdáleností tří kilometrů za ohňov. čarou. Za doby útoků rozdělíme se k různým armádním sborům. Poněvadž útoky začínají obyčejně za svitání, jest naši pracovní dobou noc, zejména mezi půl třetí a půl sedmou z rána a kolem jedné hodiny sejdeme se opět v hlavním stanu, sdělujíce si tam vzájemně co jsme prožili. Pak dvě a tři hodiny píšeme svoje referáty, jež po censuře jsou našim listům depešovány. Trvá-li bitva déle jednoho dne, navštěvujeme menší vojenské oddíly na bitevním poli, poněvadž zkušenost ukázala, že tam hrozí nejmenší nebezpečí a krom toho můžeme naše zprávy proplésti dobrodružstvími a událostmi, jichž jsme se stali očitými svědky.

Trvalo to dosti dlouho nežli jsme ten to pracovní rozvrch organisovali, a nutno říci, že dosud úplně nevyhovuje. Podotknouti ale sluší, že má i mnohé přednosti. Dopisovatele, který pracuje na vlastní vrub, svádí často fantasie. Nyní jest to ale nemožno a publikum čte jen pravdivé, válečné zprávy. Je přirozeno, že i censura mnoho potlačí-co by nepřítele mohlo těšiti, či naše vlastní rmoutilo a rovněž i zprávy, jež by mohly býti vodítkem pro plány soupeře. Censura rovněž žádá, aby se výsledky bojů depešovaly teprve tehdy, až je hlavní stan uveřejní, poněvadž by to působilo nepříznivě, kdyby pošice a přednosti během noci dobyté a získané, byly protiútokem opět ztraceny. Úlohou dopisovatele je vždy dobře uvažovati, co se může, co by se mohlo a co se stane a příspívati svým způsobem zrovna tak jako voják příštímu vítězství.

SVÁTEK ČECHŮ VÍDEŇSKÝCH.

Den 21. a 22. dubna byl opravdu svátkem české menšiny vídeňské. Emmě Destinnové a orchestru Národního divadla pražského, jenž zavítal už podruhé do Vídně s Kovařovicem, za to vděčíme. Podnik „Máje" byl velkolepý, Destinová i Kovařovic působili nejmocnějším dojmem. Opravdu nebyl vídeňský koncertní dům svědkem tak mohutné manifestace českého umění. Emma Destinová bývala často hostem vídeňské dvorní opery, též opery lidové. Také tentokráte usilovaly obě vídeňské opery o její pohostinské hry. Leč Destinnová odepřela — ze známých příčin. Za to ale s radostí vyhověla pozvání českého spolku „Máje" a přijela k vídeňským Čechům...

K oběma koncertům shromáždily se velké masy českého obecenstva vídeňského. Viděli jsme tu bývalé ministry, vysoké důstojníky, bankovní ředitele, vynikající úředníky vedle malého živnostníka, vedle dělníka. Svorně se tu sešli a naslouchali umění nejslavnější naši Emmy Destinnové. Program byl dobře volený: Dvořák, Smetana, nesmrtelní mistři a moderní Suk. Nesmazatelným dojmem působil Destinčin „Kde domov můj" a když pak v „Libuši" zpívala:

Můj drahý národ český neskoná,
on neskoná,
on bouře věku slavně, slavně překoná!,

tu obecenstvo porozumělo a odpovědělo bouří potlesku a jásotu, který nebral konce. Slavná naše umělkyně promluvila skutečně z duše shromážděných tisíců, které se rozešly k domovu posílení vírou v lepší budoucnost národa...

PAŘÍŽ POD DOSTŘELEM DALEKONOSNÉHO DĚLA

Dopisovatel „N. W. J." ze Ženevy píše o účincích výstřelu z německého dalekonosného děla který na Velký Pátek zasáhl jistý význačný pařížský chrám. Pařížské listy nesmějí přinésti jméno onoho chrámu a tak myslí se, že šlo o chrám velice význačný, soudě dle vynikajících osobností, jež při tom zahynuly, hádá se, že výstřel německý zasáhl buď Notredamský, či Madeleine. Právě začaly bohoslužby, když ve 4 hod. 33 min. odpoledne prorazil náboj levou stranu zdi chrámové a vyrval mezi dvěma vysokými malovanými okny průlom čtyři metry vysoký a šest metrů široký. Potom urazila střela jeden pilíř, který se sřítil a strhl část klenutí. Ihned přispěchala policie z nejbližší strážnice, dále hasiči, podporováni duchovními a dobrovolnými pomocníky, kteří hledali v troskách raněné a poskytovali jim první pomoc. První ambulance, jež se dostavila, byla americká. Potom přijel také ministerský předseda Clemenceau a president republiky, dále kardinál Amette. Vnitřek chrámu jest poset kvádry a kusy zdí, na některých místech tvoří trosky velké hromady. Na všech předmětech, i na podlaze, je drobný prach, a všecky osoby, které byly přítomny bohoslužbám, byly jim poprášeny. Oltář zničen nebyl, avšak chrámová okna, z nichž některá jsou velmi stará a umělecky přímo proslulá, byla skoro všecka rozstříštěna. Mezi obětmi byl, jak známo, legační rada švýcarský Streehlin, dále jistý neaktivní generál jménem Frankfort. Švýcarský legační rada Streehlin, zabitý při katastrofě, byl teprve před několika týdny jmenován ve svém úřadě. Jeho paní zahynula rovněž, a její mrtvola byla teprve po namáhavém pátrání o půlnoci nalezena. Manželé Streehlinovi byli protestanti, avšak milovali velice chrámovou hudbu a dleli při katolických obřadech, aby slyšeli chrámovou hudbu. Německé dělo vykonává pochopitelně strašlivé dílo a obyvatelstvo pařížské zejména pod dojmem této katastrofy žije ve stálé hrůze, neboť nikdo neví, zda li v nejbližším okamžiku nebude i on obětí děla. Veliký je vliv těchto dnů hrůzy na těhotné ženy. Je vůbec divné, že tyto ženy nebyly již při počátku střelby na Paříž přestěhovány jinam, neboť dle zkušeností z r. 18171 hrozí dětem z takové době narozeným těžké poruchy. Lékaři ukazují na to, že děti, narozené v neblahém roce 1871, byly postiženy padoucnicí, kretinismem, duševními poruchami a všeobecnou nervosou. Těmito hrůzami válečnými je postiženo tisíce dělnických žen pařížských, bohaté dámy již dávno Paříž opustily. Lékař dr. Toulouse ukazuje v „Matinu" na to, že je naprosto nutno, aby těhotné ženy byly dopraveny na místo bezpečné a poskytnuto jim všemožné ulehčení, neboť zde jde o největší poklad národa: zdravé potomstvo. Zajímavý zjev je také, že na pařížském trhu s potravinami za doby střelby na Paříž objevil se zjev pozoruhodný: láce. Zelenina, drůbež, ryby, klesly značně v ceně, ale jak pařížské listy sdělují, není ani pomyšlení, že by tyto nízké ceny se udržely. Příčina klesání cen byla v tom, že mnoho pařížských rodin odcestovalo: nebylo bohatých lidí, kteří by platili vysoké ceny.



Slavná česká pěvkyně Emma Destinnová koncertovala ve dnech 21. a 22. dubna v Koncertním domě ve Vídni, za obrovské účasti českého lidu vídeňského. Destinnová docílila tu pronikavého úspěchu. Pro Čechy vídeňské byly oba dny vskutku velkým národním svátkem, který působil dojmem nesmazatelným.

HOLANDSKO NA ROZCESTÍ

Těžké chvíle nastaly Holandsku. Holandsko octlo se průběhem války několikát už v situaci velmi kritické, dané postavením jeho mezi Německem a Anglií. S oběma státy udržovalo obchodní styky, na oba bylo odkázáno, a není divu, že balancováním mezi oběma nejednou už ztrácelo rovnovahu neutrality. Dovedlo ji sice přese vše dosud udržeti, ale výhody její platí stále dráže. Nedávno musilo dáti dohodě k disposici své obchodní loďstvo a nechat si líbit používání svých lodí i v ohroženém pásmu. Také úplné zastavení holandského vývozu do Německa bylo na něm žádáno. A ještě tyto otázky nejsou úplně rozřešeny, když přistupuje druhý soused Holandska — Německo — a chce rovněž využít stísněné situace neutrálního státu pro své zájmy. Dne 31. března vypršela hospodářská smlouva, mezi Německem a Holandskem uzavřená. Nějakou dobu trval stav bezesmluvný. Výměna zboží s Německem byla zastavena. Ale takový stav dá se těžko snášet, když spojení se světem je uzavřeno a pro slíbené dodávky potravin dohodou není žádné záruky. Došlo v Holandsku k nouzi, znepokojení a pouličním demonstracím. Zahájená hospodářská vyjednávání s Německem vedena na podkladě, že Německo dodá Holandsku uhlí a dříví a dostane máslo, sýr, zeleninu a krmiva. Ale Německo šlo dále a předložilo holandské vládě v posledních dnech řadu požadavků, týkajících se zejména otázky rýnské lodní plavby, dodání vagonů a nastávajících smluv Holandska s dohodou o lodním prostoru a dodávkách potravin. Požadavky ty, mají i formu ultimata, vyvolaly v Holandsku pochopitelné znepokojení a značné napětí. S německé strany se ujišťuje, že jde vesměs o požadavky, na které Německo má právo.

UBOHÝ SYN KRÁLOVSKÝ.

Ve vídeňském sanatoriu zemřel v minulých dnech, podlehnuv plicní chorobě, druhý syn černohorského krále, princ Mirko, velkovojvoda z Grahva a Zety. Devětatřicetiletý princ, po léta těžkou nemocí stížený, umíral v cizím městě osamělý, rozvedený, opuštěný — ubohý. Nepřátel-

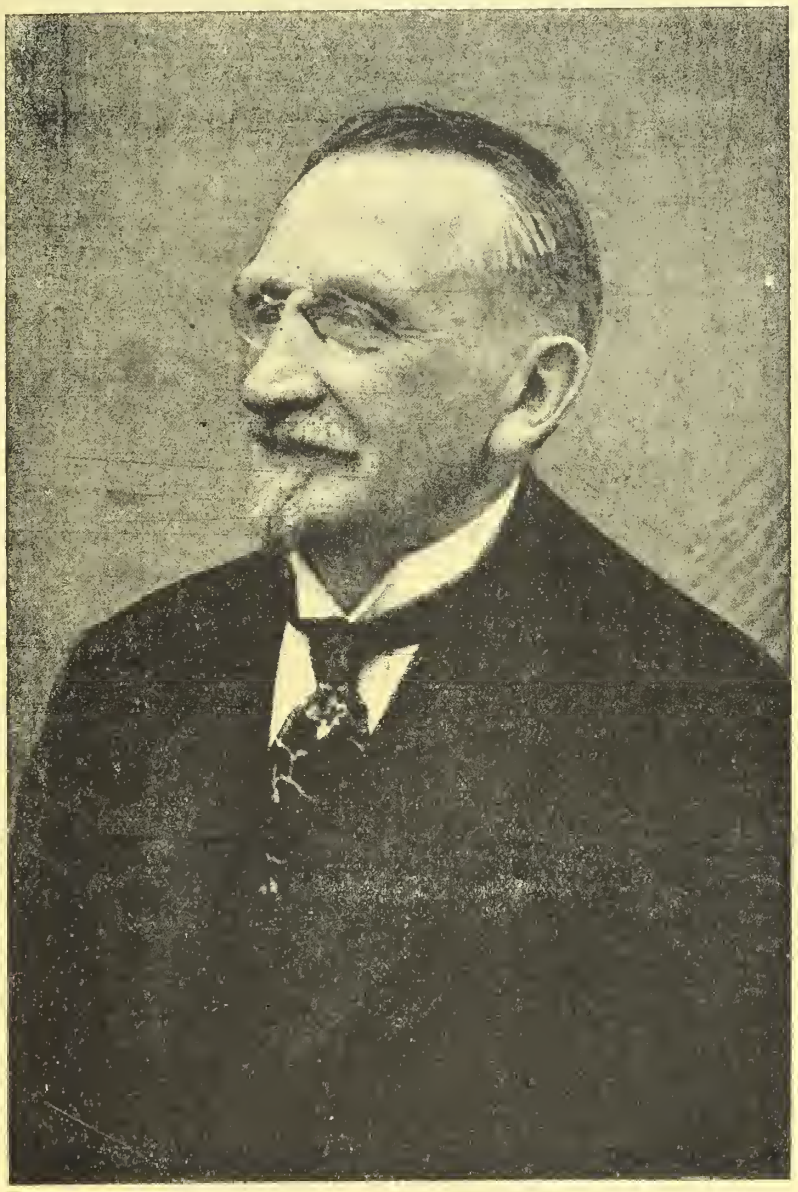
ství po dlouhá léta bylo mezi ním a starším bratrem jeho, korun. princem Danilem, který netěšil se v černohorském lidu takové popularitě jako princ Mirko. Mezi oběma bratry docházelo proto k prudkým výlevům nenávisti, které často se vyvíjely v pustých a hrubých útocích. Francouzské listy kdysi přinesly sensační zprávy o souboji, který prý se odehrál mezi oběma bratry, a při němž prý princ Mirko těžce byl poraněn. Avšak nebyl to po pravdě souboj, byla to zcela sprostá pračka, vyvolaná korunním princem, při níž užito vojenských pušek. Pranice ovšem nepřispěla ku zvýšení Danilovy popularity. Nepřátelství vystupňovalo se mezi oběma, když asi před 16 lety slavena byla v Cetyni svatba prince Mirka s Natalií Konstantinovičovou, spřízněnou se srbskou královskou rodinou Obrenovičů. Tak se stal princ Mirko pretendentem srbského trůnu. Starý král Nikita poznal, že jeho kandidatura na bělehradský trůn nedochází souhlasu Ruska a proto budoval příští trůn svému synovi, jehož zasnoubil s dcerou srbského plukovníka, jejíž matka dcera terstského kupce Opnice, měla milionové jmění. Dne 12. července 1902 slavena byla v Cetyni nádherná svatba, které se súčastnili zástupci všech evropských panovníků. Italský admirál, zvláštní vyslanec, krále Viktora Emanuela, který, jak známo, jest zetěm černohorského krále, odevzdal nové černohorské princezně královský dar svatební, nádherný diadém ze smaragdů a démantů. Byla to v pravdě královská svatba, ale harmonie v cetynském konaku jí nezískala. Nepřátelství mezi oběma královskými syny a jich ženami rostlo, zvláště proto, že manželství korunního prince Danila bylo bezdětné. Když kníže Mikuláš viděl, že princ Mirko nestane se ani králem srbským, ani guvernerem ma cedonským, podlehl nátlaku se strany prince Danila a poslal prince Mirka do vyhnanství na zámek Podgorici. Choť Mirkova opustila Černou Horu, která ji tak zklamala a odebrala se do Darmstatu. k princezně Anně, sestře Mirkově, která tam byla provdána za prince Františka Josefa Battenberga. Propast šířila se i mezi manžely, princem Mirkou a princeznou Natalií, neboť jejich manželsví nebylo provázeno štěstím rodinným. Ze mřelať jim v útlem věku princezna, zemřelo jim druhé děcko, a když princ Mirko s chotí vrátili se na Černou Horu, narodili se jim tři princové. Ti však nestali se zase štěstím otcovým, jehož válka vyhnala za hranice vlasti. Po dvou letech opustila prince Mirka i jeho krásná choť, která pro vždy pozbyla naději na trůn královský, po němž prahla.

GENERÁLNÍ STÁVKA V IRSKU

Irské obyvatelstvo sáhlo v boji proti služební povinnosti nejprve ke stávce. V celé zemi byla zastavena práce. Také pekaři, řezníci, i listonoši se připojili ku stávce. V Gublíně nejezdí ani jediná pouliční dráha a rovněž tak žádná železnice. Zatím jde jen o stávku demonstrační, duchovenstvo podmínilo svou účast závazkem, že udržen bude klid. Jak se vyvinou poměry v Irsku dál, předvídati ovšem nelze. Vojenská povinnost pro Irsko je sice zákonem zavedena, ale provedení zákona ponecháno královskému nařízení. Předpokládá se, že nařízení nebude uskutečněna irská samospráva. Neschází ovšem také těch, kteří s ohledem na průtahy, které s uzákoněním homerule budou spojeny, vyslovují se pro bezohledný postup v Irsku. Poukazují k tomu, že Irové nespokojí se jen zákonem o zavedení samosprávy, jaký už od roku 1914 stává, ale že budou chtíti samosprávu samu. Proti homeruli pro celé Irsko obrací se ostře Carson.

BERNÍ PLÁNY.

Ve finančním výboru posl. sněmovny podal ministr financí svob. pán Wimmer krátký přehled parlamentárního projednávání příslušných berních předloh a pravil, že jich vyřízení je neobyčejně důležité, ježto nejpozději koncem května bude nutno vypsati 8. válečnou půjčku a do té doby nutno aspoň provésti berní opatření k úhradě úrokové potřeby. Vláda již ovšem dříve učinila pomocí nařízení různá berní opatření pro zvýšení státních příjmů a také dodatečně byly zvýšeny železniční tarify, poštovní tarify a ceny tabáku. Tím byly zjednány značně větší příjmy, jejichž výnos celkem možno odhadovati na jednu miliardu a pro další budoucnost asi 1.6 miliard Nynější komplex berních předloh získá větší příjmy okrouhle půl miliardy bez připočtení chystaného zvýšení kořalečné daně, takže již vyšší příjmy včetně projednávané vynesou 2.1 miliardy, čímž náklad na úroky bude kryt. Tím ovšem by nebyla finanční reforma ukončena a ministerst,vo financí připravuje již další předlohy, jiné chystá.



Nejčelnější český dirigent Národního divadla pražského Karel Kovařovic, jemuž vedle Emmy Destinnové náleží největší zásluha o poslední zájezd do Vídně a sensační jeho úspěch. Karel Kovařovic s orchestrem pražského Národního divadla byl 21. a 22. dubna už podruhé hostem české menšiny vídeňské — po prvé na podzim minulého roku.

TABÁČENKA.

Nařízení o novém prodeji tabákových výrobků vejde v platnost dne 17. června 1918. V listinu zákazníků mohou se zanášeti jen muži, ženy jsou z koupě tabáku vyloučeny. Z mužů smí se dáti zapsat v listinu stálých zákazníků, kdo překročil 17 rok stáří a trvale bydlí v obvodu trafiky. (Vojádůstojníci i četníci, finanční a vojenští strážníci jsou ze zákaznických listin vyloučení.) Se zvláštním svolením finačního úřadu mohou být pojati v listinu zápazníků pouze vojáci, jsou-li na měsíční dovolené. Ve velkých městech je stálý odběr tabáku obmezen na osoby, jež bydlí anebo pracují v okresu, v němž se jejich vyvolená trafika nalézá. Každý kuřák smí být zapsán pouze v jedné trafice. Kdo by se dal zapsat ve více trafikách, bude škrtnut ve všech a vyloučen z práva na tabák. Kromě toho bude politickým úřadem potrestán. Kdy se mají kuřáci hlásiti, oznámeno bude později. Přihlášky budou se dít listinou, velkou asi jako korespondenční lístek a musí v ní být přesně uvedena trafika, jméno a příjmení kuřákovo, rok narození, povolání, stálý byt a místo zaměstnání. Až budou tabáčenky vydávány, bude musit přinést každý kuřák úřední dokument a ohlašovací lístek. Mnoho-li doutníků či cigaret kuřák týdně dostane, rozhodne finanční okresní úřad. Přechodný zákazník smí pak koupit jen jeden doutník nebo tři cigarety, leč pouze jednou denně, aby nevykouřil více, než stálí zákazníci. Stálým zákazníkům bude dovoleno koupiti celotýdenní dávku najednou. Koupiti však smějí vždy jen jediný druh tabákového výrobku. Neupotřebené útřižky pozbudou platnosti. Trafikám bude zakázáno schovávati tabákové výrobky pro určité zákazníky a bude zakázáno doručování kuřiva do domu. Tabáčenky nesmějí se půjčovati a nesmí se na cizí tabáčenku kupovat. Budeme tedy mít hodně přísné nařízení. Bude-li však také přísně dodržováno?

JEST PLATNÁ — MÍROVÁ SMLOUVA Z BRESTU?

Pod tímto záhlavím přináší „Arb.-Ztg." delší úvahu, ve které se praví: „Ústřední mocnosti uzavřely s Ruskem mír v Brestu Litevském. Smluvní listiny byly podepsány a vyměněny. Mezi Ruskem a Německem není již válečného stavu. Náš soudruh Joffe přijel do Berlína jako ruský velvyslanec, hr. Mirbach odchází jako německý velvyslanec do Moskvy. A přece vynořuje se nikoli jednou otázka, zda mírová smlouva brestsko-litevská jest vůbec ještě v platnosti. Neboť jest zřejmo, že německá říšská správa ustanovení této smlouvy nepokládá více za vyhovující; že chce země, které podle ustanovení této smlouvy zůstaly majetkem Ruska (jedná se o Livonsko a Estonsko), od ruské říše odděliti a s Německem osobní unií spojiti. Německá vláda necítí se mírovou smlouvou brestsko-litevskou více vázanu. A tím ztrácí tato mírová smlouva přirozeně každý účinek." V další kritice německé politiky praví „Arb.-Ztg.", že tato nemůže se odvolávati na právo mezinárodní. Snad ale na mravní právo, jež stojí výše než všecka písemná ustanovení? Hr. Hertling prý to ovšem tak míní a nepraví nadarmo, že odtržení obou těchto zemí jest jejich vlastním přáním. Výše než všecky smlouvy stojí sebeurčovací právo národů. Vůči tomu poukazuje „Arb.-Ztg." na to, že odtržení si přejí pouze tamní Němci, němečtí velkostatkáři, malá část městského obyvatelstva a ještě část evangelického duchovenstva. To však prý činí pouze dvacátý díl všeho obyvatelstva. Ostatek jsou Lotyši a Estonci, a že by těchto 19 dvacetin si přálo přivtělení k Německu, to neodváží se tvrditi ani nejhorkokrevnější anexionista. Pro Německo zůstává tedy jediný právní titul: moc zbraní. Ke konci píše „A.-Z.": Zatlačení Ruska od Baltického moře zaplatí Německo novou válkou jakmile jen Rusko bude se cítiti dosti silným, aby ji vedlo. —

ŽRNKA MOUDROSTI A PRAVDY

Jest nepoměrně těžší starou lež vymítiti, než novou pravdu zakořeniti. A. Delpil.

*

.... bojácným psem náš osud jest,
jenž štěká sic, však uteče,
jak z ostra se naň podíváš —
tož nedej se mu člověče!

Pötöfi.

*

Když na obloze hvězda potká hvězdu, dál letí obě,
kdož ví v tom náhlém střetu, čím byly sbě?
A tak my lidé; když se sejdeme — jdem apaticky dál —
až ztratíme se v světa víru kdesi,
kdož vzpomene si? N. N.

*

Jest krásným odepříti si něco, ale neodepříti si to, jest ještě krásnějším. Heine.

*

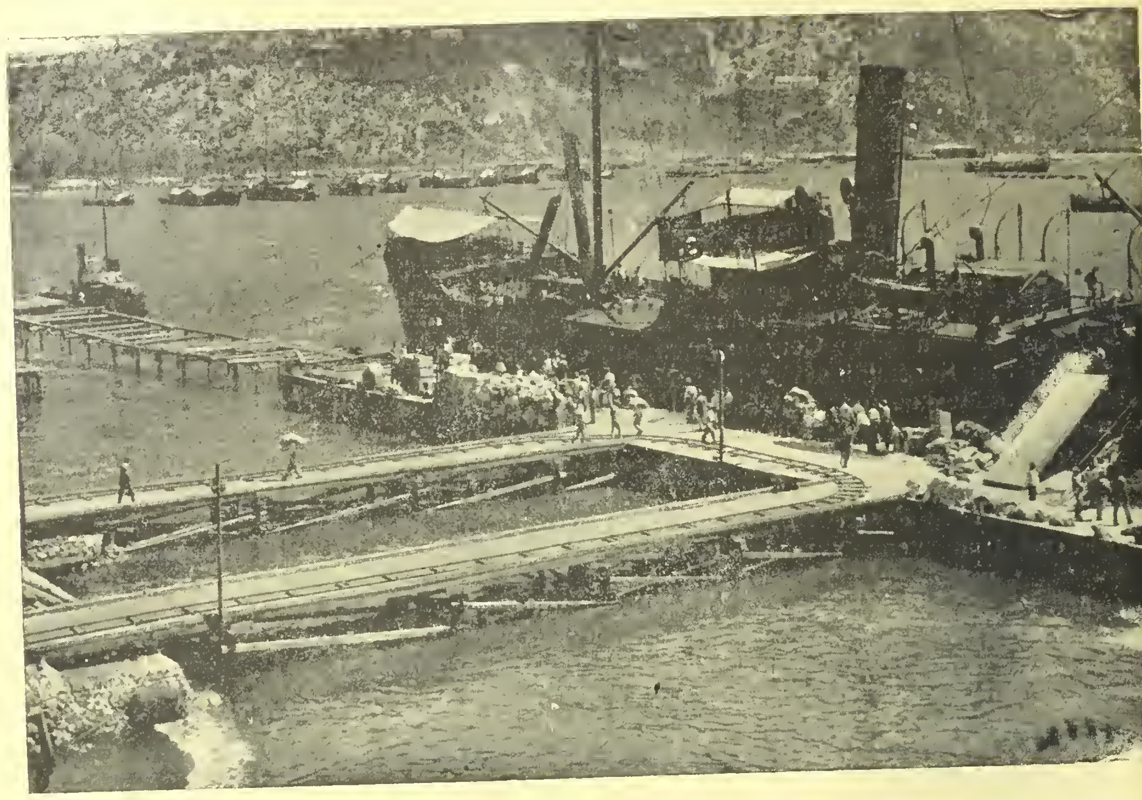
Není mo.no říci vždy co si myslíme, ale třeba vždy mysliti na to, co pravíme. Neruda.

*

Hledej co miluješ, a miluj co jsi našel. W. G.

PROGRAM NOVÉHO POLSKÉHO MINISTERSTVA

Nová Reforma přináší následující body, v nichž jsou obsaženy zásady programu nového ministerstva: 1. Vladařská rada nemísí se do záležitostí země a representuje ji na venek (podle zásady, že ‚panuje, ale nevládne".) 2. Správa bude odevzdána polské vládě do 1. července po př. do 1. září v těch oborech, jež nevyžadují výkonných orgánů. 3. Vojsko bude pod vrchním velením generálního gubernatora Beselera s tou výhradou, že všichni generálové a důstojníci tvoří samostatný celek (bez důstojníků-instruktorů německých). Může ho býti použio se svolením zakonodárného sboru. Počet jeho bude obnášeti 4 pluky pěchoty a 2 pluky jízdy po 5000, což tvoří „Polnische Wermacht". Závaznou bude přísaha dřívější zatímní státní rady, ve které kromě věrnosti vlasti a příštímu králi polskému přísahati se bude na věrnost spojencům, císařům německému a rakousko-uherskému. Nové vojsko může býti povoláno odvody. 4. Hranicí království kongresov. bude tvořiti na východě Bug, tak že Chelmsko má býti přivtěleno království. 5. Etapní území v království, pokud nenáležejí k Chelmsku a podléhající Ober-Ostu bude přivtěleno ke království. 6. Svolání státní rady nastoupí ihned po skončených volbách. 7. Návrat vystěhovalců bude proveden s finanční podporou ústředních micí. 8. Bude upuštěno od soud. stíhání a všem



Albanie, našim vojskem okupovaná: Polní dráha, spojující pobřeží skadarského jezera s lodemi. Obrázek dokazuje, kterak pečuje naše vojsko o zanedbanou tuto zemi.



Z Albanie: Bůvoli ve službách válečných.

legionářům internovaným v království i v Uhrách bude dána amneste. Dr. Steczkowski prohlásil, že uvedené body byly předmětem úvah v Berlíně i Vídni a že byly příznivě přijaty. Co do bodu 4. (o Chelmsku) podotkl hr. Hertling, že vyřízení jeho závisí na revisi smlouvy bretské. Taková revise by byla možná a jest i vyminěna v případu, kdyby některá ze stran nedostála podmínkám úmluvy. O bodě 5. (o etapním území) prohlásil hr. Hertling, že úřady okupační tu činí obtíže. Obzvláštní péči věnuje dr. Steczkowski financím, poněvadž dosud státní příjmy leží úplně v rukou okupačních úřadů, jež jimi nakládají podle svého uznání a na krytí státních potřeb si musí dlužiti vladařská rada ze zemské banky.

□ □ □

KDY MOŽNO POHŘEŠOVANÉ VOJÍNY PROHLÁSITI ZA MRTVÉ

Na otázku tuto podrobně odpovídá zákon z 31. března uveřejněný v úředním listě vídeňském. Hlavním a nejdůležitějším ustanovením jeho jest věta, že úřední prohlášení vojínů ve válce pohřešovaných za mrtvé jest možno jen tehdy, uplyne-li od poslední zprávy, jež došla o nich jako ještě živých, doba dvou roků. Totéž platí také o osobách branné moci nenáležejících, ale u ní v poli se zdržujících, v moc nepřítele upadnuvších a vůbec na místech, jež stala se jevištěm válečných událostí (bitev, ostřelování, výbuchů, lodních katastrof a j.), v době té prodlévajících. Prohlášení dotyčných osob za mrtvé vykoná příslušný soud, k němuž mohou v té příčině členové rodiny a příbuzní vojínovi podati žádost a to již po uplynulém prvním roce od poslední došlé zprávy o životě brancově. Soud k takovéto žádosti zastanoví nejprve zvláštního opatrovníka k zastupování zájmů pohřešovaného, dále vydá edikt, jímž vyzván je každý, kdo by o pohřešovaném zprávy podati mohl, aby tak učinil buď soudu nebo opatrovníkovi. Při tom soud hledí k tomu, aby konečné vyřízení žádosti o prohlášení dotyčného brance za mrtvého stalo se nejpozději do roka. Kdyby osoba za mrtvou prohlášená byla po tomto prohlášení na živu, může ona sama nebo ten, kdo má zájem na zajištění jejích práv, žádati za úřední zrušení tohoto prohlášení a rovněž tak zakročí v té příčině finanční prokuratura jakožto ochránkyně veřejných zájmů. Kdyby však za mrtvého prohlášený osobně ku příslušnému soudu se dostavil a totožnost svou neklamně prokázal, má soud ono prohlášení za mrtvého zrušiti ihned a učiniti spolu opatření, aby dotyčný branec v užívání všech svých občanských, pozůstalostních a jiných práv znovu byl uveden.

□ □ □



Z okupované Albanie: Albánský most u Bazar-Siaku



Z jihozápadních našich krajů: Jezero raibelské na hranicích Korutan a Přímoří.

ŽENY VE SLUŽBÁCH VÁLEČNÝCH.

„Arbeiterzeitung" píše: U vojska slouží už 30.000 žen. Příznivé podmínky s nimiž jsou spojena tato místa, přiměly mnoho žen, že se hlásily. Avšak ženským organisacím došly od žen, zaměstnaných v podnicích vojenských, četné stížnosti, že jsou nuceny konati služby takového druhu, na něž ani nepomyslily když byly přijímány. Jak se dovídáme, je nyní u armády v poli již 30.000 žen a dívek a pouze z Vídně odchází každý týden asi 150 žen a dívek do pole. Toho dosud bylo málo povšimnuto. Nyní náčelník doplňovací služby byl nucen přiznati, že přihlásil se špatný ženský materiál a mezi nim také mnoho prostitutek. Pro ochranu žen v poli byla arciť utvořena zemská komise ochranná, jejíž členky v konferenci mohou přednášeti návrhy, týkající se opatření péče. V poli je prý činno 24 inspektorek. 15 již nastoupilo službu, ale tři již vystoupily. Konference konala se dne 19. dubna ve Vídni a paní Kornitzová, inspektorka u armády na Soči, přednášela o tamní péči o ženy. Celá organisace je arciť myšlena vzhledem k vládní předloze o pracovní povinnosti ve válce, o níž porady se dosud nekonaly, a která i ženy od 19. do 40. roku chce nutiti k povinnosti pracovní. Tento vládní návrh nestane se nikdy zákonem. Přes to však jsou ženy povolávány a přibírány ke službě v poli. Následky, jež z toho mohou vzniknouti, nikdo neuváží. V kancelářích, v kuchyních a v nemocnicích užívalo se dosud vojáků, jejichž zdravotní stav byl oslaben. Skoro všichni měli tak zvaný C-nález. Tito nemocní vojáci mají býti nyní posláni na frontu, kde jejich stav se zhorší. Služba válečná učinila již dost, aby z lehce tuberkulosních vojáků stali se těžce tuberkulosní a služba válečná velmi podporovala rozšíření tuberkulosy. Nerozmnoží hromadné posílání ženských pomocných sil do pole nejen ještě více šíření tuberkulosy, ale také bude podporovati větší rozšíření po hlavních nemocí? Považujeme většinu žen a dívek, které hlásí se ke službě v obvodu armády v poli, za zcela poctivé a myslíme, že jen nepatrná část je náchylná k prostituci. Ale podplukovník Julier mluvil o množství špatného materiálu a prostitutkách. Nerozšíří se tak nutně pohlavní nemoci? Užívání žen ke službě v poli stane se nebezpečným nepřítelem zdraví lidu a natropí nezměrných škod. Vojenští páni neměli by pamatovati jen na to, jak vyplniti své zákopy, ale také nepodceňovat nebezpečí pro zdraví lidu."

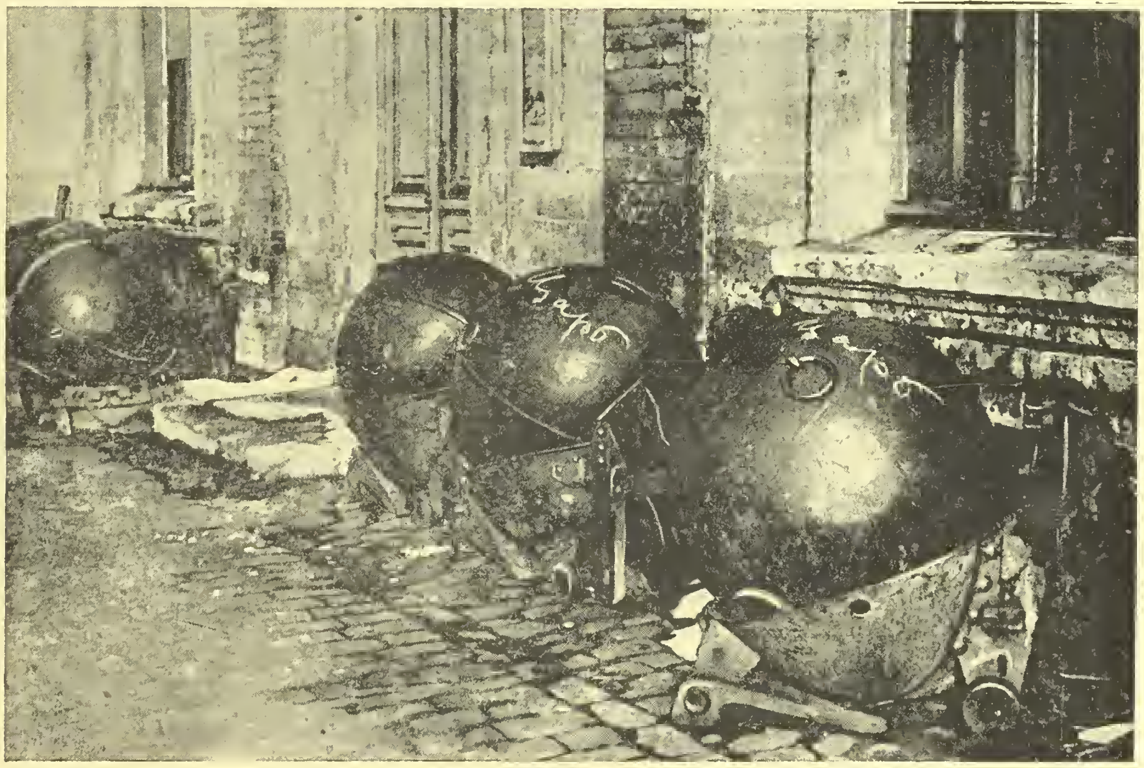
Tyto vývody jistě podepíše každý, kdo má srdce na pravém místě. Doufejme ostatně, že v poslanecké sněmovně a v branném výboru, kde se nyní jedná o pracovní povinnosti mužů a žen ve válce všecky tyto okolnosti budou uváženy.

□ □ □

PAŘÍŽSKÉ STUDENTKY PRO ZNOVUVYBUDOVÁNÍ.

Mezi francouzským armádním vedením a zázemím vyvinula se v poslední době živá výměna názorů, zejména od doby, kdy vzniklo tak zv. válečné kmotrovství, jež má za účel hospodářské obnovení válkou zničených či poškozených míst a krajů. Jak čteme v „Revue Universitaire" usnesly se studentky lycea Racinova na činu, jež se Pařížanům odporučuje k následování. Dívky přejaly totiž protektorát nad vískou Mondescourt v departementu Oise. Víska tato je úplně zničená. Z někdejších 200 obyvatelů zbylo jich dnes pouze 87, povětšinou dětí a starců. Víska leží nyní ve francouzském etapovém území. Studentky, lycea Racinova organisují dobročinné sbírky ve prospěch této ubohé vísky. Založily fond o jehož zvětšení se všemi prostředky namáhají. Ale nejen penězi se má pomáhati, dívky pojaly i rozumnou a praktickou myšlenku podporovati znovuzřízení vísky tím, že obstarávají hospodářské náčiní, jako hrabě, rýče, pluhy a vozíky. Z téhož důvodu zakoupili i několik dojných koz a hovězin, jež vše bylo vesničanům darováno. V důsledku této akce bude příštím semestrem běžného roku, dovoleno ženám studium na hospodářských školách. Specielní hospodářská škola pro ženy byla dosud jedině v městě Rennes.

□ □ □



Oděsa v rukou rakouských a německých vojsk: Ruské miny, vylovené ve vodách oděsských našimi lapači min a učiněné neškodnými.



Z jižních našich krajů: Vesnice Mittelbretl, slovinský Spodní Log na hranicích korutanských.

KRITICKÉ CHVÍLE ANGLIE.

Lord Robert Cecil pronesl v těchto dnech v Londýně řeč, ve které přítomné dny označil za nejkritičtější chvíle Anglie. Němcům se nepodařilo proraziti, ale boj není u konce a těžko říci, kdy skončí. Nepřítele nelze podceňovati, neboť padesát let se na válku připravoval. Nesmíme propadati optimismu. Německá vláda zahrnuje svět projevy. Německým úmyslem jest ukolébati nás do spánku a našeho ochabnutí využíti k ulehčení svého boje. Boj však znovu započal a o míru se více nemluví. Starému žvastu „žádné anexe a odškodné" je konec a neslyšíme teď nic, než o německých anexích, zárukách pro rozšíření moci německého militarismu atd. Dohoda bojuje nyní v pravdě za svobodu světa. Každý, kdo říká, že Německo přeje si žíti v míru se svými sousedy a že je ochotno uzavříti správedlivý mír, podléhá strašlivému a nebezpečnému sebeklamu.

□ □ □

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Nové daně v Německu.

O obsahu nových daňových předloh se oznamuje: Při lihovém monopolu jest stanoviti prodejní ceny tak, aby říši po odečtení všech výdajů zbyl čistý příjem 800 marek na hektolitru. Daňové sazby daně pivní budou stupňovány podle velikosti pivovaru od 10. do 12.5 marky na hektolitru. Daň z vína jest 20% z ceny. Pomýšlí se na dodatečné zdanění vína posledních tří let. Posavadní stupnice daně ze šumivých vín od 1 do 3 marek. Zákon o válečných daních společností stanoví pro čtvrtý válečný obchodní rok dávku 60% zvýšeného zisku. Sazby dávek se však snižují po stupních o 10 až 50 proc. podle výše většího zisku a podle výše dividendy. Co se týká změny říšského zákona o kolku ustanovuje se, že nákup. a opatřovací obchody cennými papíry se zdaňují různě podle toho, je-li kupec živnostenským obchodníkem nebo soukromníkem. Soukromému obecenstvu jest platiti vyšší sazby. Daní z obchodu podléhá netoliko zboží, nýbrž i výkony. Daň jest 50 proc Zvláštní daní z přepychu se zatěžují: drahé kovy a drahokamy, umělecká díla, starožitnosti, fotografické příruční přístroje a pianina, klavíry, harmonia a mechanické hudební nástroje, příruční zbraně, motorova vozidla zemní i vodní, koberce a kožešiny. Daň jest: pro drahé kovy a drahokamy 20 proc., pro ostatní předměty 10% ceny. Aby se zabránilo vymknouti se dani (útěku osob) rozšiřuje se závazek platiti daň pro osobní daně na 5 let po přeložení bydliště. Před odstěhováním jest dáti záruku (20%) majetku). Kdo se vymkne dani, bude se ženou a dětmi expatriován. Doplatí-li daně později, nabude opět státní příslušnosti. Clo z piva se zvyšuje v sudech přes 15 litrů na 19.35 M, pod 15 litrů na 25 M. Zisky, po případě vyšší zisky se odhadují (v milionech marek): z válečné daně společností na 600, z bursovní daně atd. na 214 z daně z obratu a přepychové na 1000, ze zvýšeních poštovních poplatků na 125, z lihového monopolu na 650, z daně z piva na 340, z daně z vína na 105, daně ze šumivých vín na 20, z minerálních vod atd. na 50 atd.

Máme 55 tisíc milionů dluhů.

Podle výkazu komise říšské rady pro kontrolu státního dluhu vykazují rakouské státní dluhy koncem druhého půlletí roku 1916—1917 tyto číslice: Celkový dluh 55.105, 455.542 K, z toho státní dluh před r. 1867 5.078,070.869 K. Konsolid. stát. dluh jest 7.227,191.180 K z toho dluh rentový 3.778,630.352 K, nezaložený dluh jest 42.800,193.491, z toho půjčky na dluhopisy u Rak.-uherské banky 6678 mil. K, zálohy kontokorentní 6.424,401.635 K, šest válečných půjček, celkem 23.228,747.200 K. Lombardové půjčky 1782 mil. K. Pokl. směnky 2.362,526.376 K. solarní směnky 1.780 mil. 800 tisíc K, poukázky státního pokladu 353,546.000 kor. a poukázky státního pokladu 101,573.040 K. Požadavek na úroky počítán na celý rok jest pro všechny tyto dluhy 2.213, 717.353 K.

□ □ □

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ

Dne 19. února. Mezi Adyží a Piavou byla bitevní činnost trvale živá. Na planině Sedmi Obcí bylo odraženo několik italských útoků. Na flanderském trych týřovém poli rozpoutaly se menší bitky našich výzvědných oddílů s belgickými a anglickými strážemi. Silné útoky, které nepřítel podnikal ze severu a severozápadu proti Wytschaete byly odraženy. Mezi Bailleuil a La Bassée silná činnost dělostřelecká. Severozápadně Bethune vyrazila naše pěchota ku předu a uřistila několik děl. U Festubertu a Givenchy bylo střídavě bojováno. Do našich rukou padlo 600 zajatců. Stupňované dělostřelecké činnosti na Avře následovaly včera silné francouzské útoky proti Moriselu a Morenilu. Na obou stranách Avry, lesem Senency a po obou stranách silnice Ailly-Morenil útočily husté vlny několikráte, ale marně. V rozhořčených bojích byl nepřítel s krvavými ztrátami odražen. Silná dělostřelecká palba potrvala v tomto úseku také během noci. Ukrajina: V Taurii obsadili jsme Caplinku a Melitopol.

Dne 20. dubna. Špatné počasí na italské frontě omezilo bitevní činnost. Západní bojiště: Na bitevních frontách zůstala činnost pěchoty obmezena na výzvědy. Silný střelecký boj u Wytschaete a Baileulu. Mezi Scarpou a Sommou oživla k večeru dělostřelecká činnost. Na Avře, severozápadně od Moreuillu se přes den stupňovala. Ve Vogésách zajali jsme jihozápadně od Markirchu nepřátele za úspěšného výpadu do nepřátelských zákopů. Z ostatních bojišť nic nového. — Na západní frontu dopravuje se v poslední době rakouské vojsko.

Dne 21. dubna. Na jihozápadní frontě oživl na četných místech dělostřelecký boj a výzvědná činnost. Západní bojiště: Na bitevních frontách vedly oboustranné výzvědné akce k živým bojům pěchoty. U La Bassée, Lensu a Albertu živý dělostřelecký boj. Také mezi Avrou a Oisou byla dělostřelecká činnost namnoze živá. Mezi Mosou a Moselou napadly dolnosaské prapory Američany v jejich posicích u Sicheprey. Dobyly tuto obec a pronikly dva kilometry hluboko do nepřátelské posice. V noci bylo naše vojsko po zničení nepřátelských posic odvoláno zpět. Východ: Po překonání nepřátelského odporu u Pierecopu a Kart-Kasaku otevřelo si naše vojsko cestu na Krym. Macedonská fronta: Nová činnost nepřítele západně Doiranského jezera a na rovině Strumy.

Dne 22. dubna. Dělostřelecký boj na tyrolské jižní frontě a na planině Sedmi Obcí pokračuje. Na bitevní frontě místní boje pěchoty. Pokus nepřítele, proniknouti přes kanál Bassée, severozápadně Bethune, ztroskotal v naší palbě. Na ostatní frontě pohybovala se bitevní činnost jen v úzkých hranicích.

Dne 23. dubna. Na bitevní frontě na západě zůstala bitevní činnost omezena na občas živější dělostřelbu a místní akce pěchoty. Anglická pěchota vyvíjela živější činnost, zejména mezi Lensem a Albertem. Marně se pokoušel nepřítel se značnými silami o znovudobytí území, ztraceného v lese Avelny a o dobytí dráhy severně Albertu. — Macedonská fronta: Mezi jezerem Ochridským a Presbou, jakož i severozápadně Bitolje dělostřelecké a minové boje. Německé oddíly proniky západně Makova do francouzských posic.

Dne 24. dubna. Na italském bojišti žádné větší boje. Na bojištích na Lyse a na Sommě zůstala bitevní činnost omezena jen na místní boje. Severovýchodně Bailleuil dobyli jsme výšinu Vlengelboeck. Západně Bailleuil odrazili jsme anglické útoky. Silné útoky nepřítele severozápadně Bethune byly zmařeny. Východ: Vojsko pod velením generála hraběte Goltze dobylo železniční body Hyvinge a Rulimacki a severně Lahti spojilo se s finskou armádou. Na Krymu dospělo naše vojsko generála Koša do Simferofolu.

Dne 25. dubna. Na italském bojišti nic nového. Na Devoli v Albanii odraženo několik francouzských útoků. Na západě nové boje jižně Sommy. Němci dobyli obce Villers-Bretonneux a Hangard, postoupili u Castellu a odrazili anglické a francouzské protiútoky. — Anglické loďstvo podniklo útok na Ostende a Zeebrügge.



Ke koncertu nejslavnější české pěvkyně Emmy Destinnové v Koncertním domě ve Vídni: Uprostřed Emma Destinnová, na pravo Karel Kovařovic, v levo intendant Národního divadla Dr. Jaroslav Šafařovic, nahoře velmi zasloužilí a obětaví funkcionáři „Máje": v levo sekretář strany soc. dem. ve Vídni Bohumil Sirotek, vedle redaktor „Dělnických Listů" Josef Chmelař, ředitel Lidové tiskárny Antonín Machát a ředitel „Máje", redaktor „Dělnických Listů" Richard Kalman.

SMĚS.

Z parlamentu. Parlament opět zasedá. Předehrou byla mu nová krise vládní, která ale zavčas byla zažehnána. Německo-nacionální strany poslanecké sněmovny zahájily totiž politickou ofensivu. Předložily kabinetu Seidlerovu celou řadu požadavků politických a národních, mezi jiným žádali zostření censury obmezení politických svobod, administrativní rozdělení soudů v Čechách, báňských a berních úřadů zřízení krajského soudu v Trutnově atd. Současně také německá šlechta v panské sněmovně zahájila akci proti Seidlerovi. Přijala ostré resoluce, demonstrovala pro spojeneckou věrnost s Německem a žádala přiostření kursu. Už se zdálo, že kabinet Seidlerův podá demisi, leč v posledním okamžiku zasáhl mladý císař šťastnou a energickou rukou do sporu. Seidler zůstal, panská sněmovna upustila od projektovaných projevů německé požadavky zůstaly zatím na papíře.

Císař zdůraznil projev Seidlerův. Korespondence Austria se dovídá, že císař při slyšení zdůrazňoval vůči zemskému hejtmanu Hauserovi platnost nedávného projevu dra. ryt. Seidlera, že kurs zahraniční i vnitřní politiky bez ohledu na poslední politické změny nebude nikterak změněn.

Připojení Litvy k Sasku? Weser-Zeitung oznamuje z Berlína, že tam přijel korunní princ saský a jednal s vůdčími státníky a parlamentáři, o rozřešení otázky litevské ve smyslu personální unie mezi Litvou a Saskem.

President Wilson do Evropy. „Lokalanzeiger" oznamuje: Dle zpráv švédských listů zamýšlí president Wilson buď koncem května nebo počátkem června přijeti do Evropy, aby provedl přehlídku amerických vojsk na západní frontě a navštívil Londýn a Paříž. Přirozeně dojde ke schůzce s Lloydem Georgem a presidentem Poincarém. Wilsona budou provázeti státní tajemník Lansing a plukovník House.

Machar do Prahy. Machar v nejbližších dnech přestěhuje se na vždy do Prahy.

Remeš zničena. Remeš je mořem plamenů. V záchranných pracích hasičských se ustalo, ježto jsou marné. Ani domu neostalo celého. Poslední telegram zní: Jen obrysy kathedrály ukazují, čím Remeš byla, jejíž tragický osud je zpečetěn.

Jak jest v Ukrajině, odkud čekáme dodávky! Na Ukrajině rolníci prý zahálí. Velkostatky si rozdělili, ale že nevědí, zůstane-li jim půda, neobdělávají ji. Bolševici, jak píše „Vídeňský Denník" také množství nářadí rozbili, tak že není čím půdu obdělávati. — Bylo úmyslem na výměnu do Ukrajiny vyvážeti sukno. Liberecké soukenické společenstvo prohlásilo však, že suken pro vývoz vůbec není. — Německému vojsku zakázány v Ukrajině všecky rekvisice. Potraviny bude dodávati ukrajinská vojenská intendence intendenci německé.

Demokratism je českým ideálem. Universitní profesor dr. Foustka v „Lidové Revui" praví: „Pro český národ otázka demokratismu má stěžejný význam. My jsme národ drobného člověka, drobného zemědělce, řemeslníka, dělníka. Před válkou měli jsme 130.000 organisovaných dělníků sociálně-demokratických, vedle příslušníků jiných organisací. Jsme národ středních vrstev. Nemáme aristokracie rodové. Na naší půdě v Evropě stal se poprvé pokus o hromadný demokratism českobratrský, založený na svobodě, rovnosti a bratrství, demokratism, založený na společenství duchovním, na spravedlnosti sociální, komunismu hospodářském. Naše česká otázka v přítomné době musí býti řešena nejen politicky a národnostně, ale i sociálně-lidově a demokraticky. Náš ideál samostatného státu, jak si jej představujeme, je zároveň ideál demokratický. Jen demokratismem lze tohoto idálu dosíci. Jen demokratismem bude udržen a zachován."



Z námořní války: Roztržená mina.

K novým rekvisicím obilí a mouky. Denní listy přinesly úřední zprávu o nových odběrech obilí neb mouky u samozásobitelů, to jest rolníků. Nové rekvisice jsou nařízeny v celém Rakousku. Budou provedeny co nejrychleji a bez vojenské assistence. Odbírány budou ony zásoby, které ponechány byly zemědělcům od 1. června do žní. Denní kvota u lehkopracujících osob obnáší 225 g., u těžko pracujících 300 g mouky denně. Tyto zásoby se bezpodmínečně ponechají každé rodině do 31. května, a teprve ostatní zásoby dle výkazních archů vypočítaných se odeberou. Když rolníkovi je vypočtena zásoba na př. do 30. června, musí odevzdati zásoby za jeden měsíc. V obcích budou odebírati každému rolníkovi zvlášť předepsané množství komisaři k tomu cíli ustanovení. Kde rolnický lid odevzdá předepsané dávky dobrovolně, upuštěno bude od prohlídek a vojenských rekvisicí.

Dva důležité zákony vešly právě v moc práva. První týče se zrušení následků trest. činu a rozsudku v určitých případech vyneseného. Jestliže byl někdo odsouzen k trestu ztráty svobody jeden rok nepřesahující a škodu ze svého trestního jednání vzešlou dle možnosti uhradil a napravil, kromě toho pak nebyl již vícekráte než jednou (a to pro zločin) trestán, má po uplynutí jisté lhůty nárok. žádati prostřednictvím oné soudní stolice, jež rozsudek byla vynesla, za úplné zrušení všech následků odsouzení. Žádosti takové má býti vyhověno a dotyčný člověk vstupuje pak před úřady a veřejnosti na roveň osobám naprosto zachovalým, takže ani soud nemá práva při event. dalším řízení mu trest jeho připomínati a v rejstříku „již trestaných" osob jej uváděti. Poučení o tom sdělí každému příslušný soud. — Druhé nařízení stanoví, že nárok na odškodnění za nespravedlivé odsouzení může přecházeti i na potomstvo odsouzeného a že vztahuje se i na tresty, diktované vojenskými, až do nedávna v četných případech civilní soud zastupovavšími.

*

Noc na Montmartru. Noční život pařížský byl po vypuknutí války oficielně zakázán. Předpisy osvětlovací, nařízení o noční hodině veřejných místností učinily mu konec. Tím bujněji bují však noční život po tajnu. Máme-li věřit Journal de Paris, nebylo vůbec nikdy v Paříži tak roznuztilého života jako nyní. Zvláště na Montmartru dosáhl prý noční život neslýchané intensity, o níž se nezdálo ani nejzkušenějším pařížským světákům. Celá řada, t. zv. sklepů byla uvedena v život. Jsou známy pouze zasvěceným a poněvadž se tam soustřeďuje pěna veškerého polosvěta, mají úžasnou přitažlivost na válečné milionáře a zbohatlíky. Každé noci stýkají se v těchto podzemních místnostech svět a polosvět, prožívajíce tu noci holdujíce Bachu a Venuši. Teprve v časných hodinách

svatého Gilda, to je dobré znamení. Tak slunečné nebylo ani jitro slavkovské!" bručel starý vysloužilec mna si spokojeně ruce.

Pak se vbelhal zpět do světnice, aby se oblékl. Oholil se pečlivěji než kdy jindy, očistil pozorně polovojenský svůj nedělní hábit a obul svou zdravou nohu. Když dokončil všechny tyto přípravy, posadil se, kabát dosud svlečený, ke krbu — který denně vlastnoručně rozdělával — aby si pochutnal na ranním zabavčení.

Desátník Derval vstával velmi časně, první ze všech. Hoel a Gildas — dvojčata — chrupala dosud v kuchyni na společném loži, Alain a Jannic odpočívali v komůrce vedle světnice pro ženy určené. Marcela sestoupila prvá po černých, dřevěných schodech, úplně již oblečená, v oděvu nedělním. Její kroky vyrušily starého vysloužilce ze snění.

„To jsi ty, dceruško? Dobré jitro!"

Marcela k němu poslušně přistoupila, polibivši ho uctivě na líce.

„A kde pak máš maminku, broučku?"

„Ještě spí; nechtěla jsem ji buditi je ještě časně."

Derval několikrát zabafal, vyfukuje opravdová mračna kouře. Nestalo se totiž nikdy dosud, aby pilná vdova vstala později z lože nežli dcera. To bylo povážlivé a uvažoval o tom. Tušil příčinu tohoto opozdění. Jemu byl dnešní den „dnem nade dny", pro ni však znamenal smutek a žalost. Celičkou noc nezahmouřila oka, plačíc a vzpomínajíc padlých svých synů a prosíc Boha, aby ji aspoň zachoval ty, kteří ji zbyli.

„Pha!" zabručel starý. „Chasníci spí, jakoby by byla půlnoc. Hoeli! Gildasi! Vzhůru! Je nejvyšší čas!"

Zatím co Marcela vstoupila před dům a opřena o dveře zírala v ulici, vylezli oba statní jinoši z peřin a brzy na to usedli se strýcem k ohništi. Pak přišli i Alain a Jannic, ospalí dosud a rozmrzelí a na konec, bledá a uplakaná matka Dervalova.

„Ó Pane, prosíme tě, vyslyš nás!"

Když vyslyšel — usmíval se. Když rozuměl, usmíval se rovněž. Ale je jisto, že ani nerozuměl ani nevyslyšel. Avatar nemůže porozuměti, neboť nemá rozumu; nemůže vyslyšeti, neboť nemá uší. Nemá rovněž očí ani srdce. Nevzhlíží k nebesům, neboť bez rozumu a smyslu, nemilosrdný a hrozný, jest modlou usmrcující a smrtelnou.

Mnozí snad namítnou, že přece jen nepochopitelní obdivovatelé uplynulých i současných let nazývají Napoleona „velikým", a že co takový, byl nanejvýš lidský, jakž mnohé činy a slova zdánlivě nasvědčují. Vysvětlení je snadné. Velcí mužové jistého druhu jsou právě následkem nedostatku různých lidských vlastností za velké prohlašováni. Právě tak jako jest Rousseau slaveným, poněvadž nezná studu, považuje se i Napoleon za věhlasného, poněvadž se co mocnář ukázal býti neschopným, přehlédnouti následky a dosah svých činů, jinými slovy: poněvadž dovedl méně, mnohem méně než „obyčejní, malí" lidé tyto následky rozpoznávati. Když viděl hoře býval dojat; nemohl patřiti na tělesné bolesti a proto se jim podobně jako Goethe, vyhýbal. Co člověk, měl i lidské pocity. Leč co „veliký a slavný", co dobyvatel Evropy, byl pouze nevědomou, nezodpovědnou mocí bez očí a uší, bez srdce a rozumu, stroj poháněný slepou, nemilosrdnou vůlí k příšerným plánům a osudným činům.

Neměli tudíž úplně nepravdu ti, kteří o něm tvrdili, že ho neustále provází, rudě odčná jakás bytost, jeho důvěrník. Jenom, že byl tento tajemný důvěrník, jeho vlastním obdivuhodným výmyslem. Napoleon byl skutečně tvůrcem této válečné obludy, která mu povždy rušila spánek. Národu se zdál býti bohem — byl však pouhým otrokem zmíněné nestvůry.

„Stvořil jsi mne ze zmatku", křičela obluda „nyní mne musíš krmiti! Moji stravou jsou životy lidské. Vyčaroval jsi mne z mocných kroků demokracie — šat mne! Oděv můj nechť

zmlkají tu vášně. Hlavní slovo tu vedou zejména an- gličtí důstojníci, kteří překonávají i nejpařížštější flout ky ve svých činech. Někdy ovšem nastávají nepří- jemná přerušení, když totiž náhle zavzní volání na „poplach". V tom případě utíká se všechno do hor- ních místností, aby se tam ukrylo. Vzdor zostřenému policejnímu dohledu, nepodařilo se pařížské policii vykouřiti tato podzemní hnízda, snad proto, že se to nemyslí nejvažněji. Jisto je, že v podzemí Montmartru teče proudem šampaňské více než jindy a že se tančí tango a kekvalk jakoby války nebylo.

Důstojníci roznášeči novin. V Moskvě existuje té doby na 5000 důstojníků bez zaměstnání, kteří zastá- vají nyní služby nosičské, hlídačské domovnické a roznášečů novin. Většina je bez práce a hladoví.

Ukrajinské obilí. Už dva měsíce uplynuly od uza- vření míru s Ukrajinou a místo očekávaného obilí do- stáváme stále jenom plané sliby. Hr. Czernin oznä- mil, že za tu dobu dovezeno bylo z Ukrajiny do Ra- kouska všeho všudy jen 30 vagonů obilí, ale utěšuje nás, že je tam dalších 600 vagonů připraveno k od- vozu. Jedinou útěchu nám dává: že totiž bylo by zde ješte hůře, kdyby se naše vojsko v Ukrajině neživilo z tamnějšího obilí a kdybychom ani těch 30 vagonů ne dostali. Za to z Rumunska prý dostáváme 7000 va- gonů kukuřice. Z příštích žní dostaneme prý z Ru- munska 40.000 vagonů obilí. Je podivuhodno, kde v malém Rumunsku tolik obilí naběřou. Pro nás 40.000 vagonů, pro Němce rovněž tolik; to patrně dostal Czernin autentické zprávy z nebe, že bude v Rumun- sku úroda dvojnásobná! Ve svých slibech disponoval hr. Czernin s hromadou tisíců vagonů a když se mu to pak scvrklo na pouhých několik desítek, schladil si žáhu na Češích, neboť ti jsou všeho vinni.

Kdo to vydrží? Hrabě Czernin prohlásil vůči ví- deňské deputaci, že musíme vydržeti až do konce, že musíme válečné svízele přestati. K tomu oznamu- jí „Národní Listy": On jistě svízele ty vydrží, když má náležitě postaráno o aprovisaci z Čech; každý týden zasílá mu správa jeho velkostatku ve Vinoři přes 30 litrů mléka drahou. A přidá-li se občas k to- mu pytel pšeničné mouky (bez průkazu a moučenek), lze věru dobře „vydržeti."

■ □ □

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST

Špenát zapražený. Špenát je jednou z prvních jar- ních zelenin. Jest snadno stravitelný a pro svůj bo- hatý obsah železa hodí se zvláště pro chudokrevné. Špenát zbaví se stopek, dobře propere v několika vo- dách a krátce se povaří (vaří-li se déle, zhnědne. va- ří se proto jenom tak dlouho, aby zachoval pěkně ze- lenou barvu). Povařený se procedí, vymačká se voda a hodně rozseká, aby povstala hustá kaše. Pak se u- dělá světlá jíška, rozředí vdou, nebo je-li hovězí po- lévka, touto, utře se stroužek česneku se solí, špenát se dá do rozředěné jíšky, rozmíchá, přidá se česnek, trochu mletého pepře a povaří. Má-li kdo vejce, roz- kloktá se do něho jedno nebo dvě vejce. Podává se k masu hovězímu, dušenému, řízkům nebo se může jísti bez masa s brambory.

Zkoumání červeného vína. Není-li uměle barveno, provedeme takto: Nalijeme na tácek vína asi 3 mi- limetry vysoko a držíme tácek nad horkou plotnou nebo nad párou, ubíhající z hrnce, až se všecko víno odkouří (vypaří). Přírodní víno zanechá na tácku hnědé proužky a žilky, umělé barvené zanechá svět- le červené. Připomínáme, že jakmile již víno na tá- cku začíná schnouti, nutno je z tepla odstraniti, neboť kdyby se tam nechalo, světle červené proužky by také teplem zhnědly.



Z Albanie, okupované rakousko-uherským vojskem: Skadar, stará pevnost, dole nová polní dráha.

Zkoumání klíčivosti semen. Semena jetelová, les- ních stromů, rostlin olejnatých můžeme snadno pro- zkoumati, zda mají dostatečnou klíčivost, čímž se u- varujeme škody zakoupením semen starých, z nichž jen málo které zklíčí. Trochu semena dáme na ple- chovou lžíci, stejnoměrně tence jej rozložíme a podr- žíme nad žhavou plotnou neb uhlím. Která semena jsou schopna klíčení, popraskají, kdežto stará, bez- cenná, zuhelnatí, aniž by praskla. Dle toho, jak rych- le praskají, pozná se i která jsou čerstvá a starší. Nej- čerstvější prasknou nejspíše a slabě př tom praskají, čím starší, pukají pozvolněji a nepraskají.

Zkoumání glycerinu. Glycerin bývá často znečistěn různými příměsky, které při fabrikaci, není-li dosti čistou, tam zůstanou, což je na př. v kosmetice na škodu. Zkoumáme jej těmito jdnoduchými způsoby. Dá-li se. Je-li nečistý, sráží se hydroxyd železitý a hli nitý a rozmíchá zatřepáním, zůstane jasný. Není-li či- stý, zakalí se. 2. Kápneme-li do čistého glycerinu čpa- vku, nemění se. Je-li nečistý, sráží se hydroxyd že- lezitý a hlinitý. 3. Je-li rozředěn vodou, poznáme, když jej delší dobu necháme na mírném teple odpa- řovati (nikoli vařiti). Je-li v něm voda, hodně jej u- bude, je-li bez vody, zmenší se objem zcela nepatrně.

Pěstujte ostružiny. Místo hlohu a jiných zbyteč- ných živých plotů, které jen půdu vyčerpávají, mno- ho místa v zahradě ubírají, v sobě mnoho hmyzu pře- chovávají, sázejme keře ostružinové neb jiné ovocné užitkové keře. Ostružina spokojí se s každou půdou — pohnojíme-li ji třeba jen popelem, daří se jí velmi dobře. Nejlepší odrůdy ostružin jsou: Theodor Rei- mers, Mamut a Lukretia.

Opium (Morphium). Opium jest na slunci sušená mléčná šťáva z nezralých makovic rostliny Papaver somniferum, rostoucí ve východních zemích. U nás užíváno opium turecké, indické neb perské. Náš do- mácí mák obsahuje v sobě také opium, ale v nepatrné míře a to je příčinou, že nerozumné matky makovou šťávu dávají dětem, aby dobře spaly, neuvědomujíce si, že děti pozvolně otravují. Nejdůležitější částí šťá- vy orientálních makovic jest alkaloid zvaný morfin (morfium). Složitou manipulací dobývá se z makovic čisté morfium krystalisující v bílých, téměř průhled- ných hlatích, chuti odporně hořké, které se ve vodě jen velmi málo rozpouští, za to jsou dobře rozpustny v horkém lihu.

utkají sirotci. Přikládáš mi jméno Boží — zaopatř mi nevěstu, abych rozmnožil svůj rod a zemi zalidnil. A ona nevěsta nazývala se — smrtí.

„O pane prosíme tě, vyslyš nás!"

Snad by byl uslyšel tyto nářky, snad k němu skutečně dolehly a váhal; leč nestvůra nepopřála mu času, nýbrž ho jen poháněla: „Rychle, rychle! Více potravy mám hlad! Více šatstva, neboť jsem oděna jen hadry! Jinou nevěstu chci, neboť ona, první mne příliš chladí! Jestliže se budeš zdráhat, pohltím tě, se všemi tvými potomky, tvoji říši i tvými nadějemi!"

A proto odpověděl císař (bylo to roku 1813) obludě: „Utiš se jen a vyhovím tvému přání! A zanechav rudého důvěrníka v přítmí své pracovny, vyšel ve středu všech oněch netvorů, jež ho zbožňovali, vítán spoustou květů, růží a hudbou všude kudy kráčel. A za krátko nahromadil více potravy, záhy byl utkán nový oděv, a nová, hrozná nevěsta byla nalezena; vraždění, nejmladší ze tří démonů: hladu a ohně. Napoleon pak navrátiv se k obludě zvolal: „Nuže, buď mým rudým andělem a spěchej krajem temnotou noční! A na každém domě učiň znamení krvavé a každý dům nechť odevzdá svoje nejdražší pro tebe a tvoji nevěstu. Neboť jsem — Napoleon! A krev budiž znamením na domech, našich obětí!"

„O pane, prosíme tě vyslyš nás!"

A výkřik se rozlehl dálavami, leč marně. Rudý anděl procházel krajem a dříve než se rozednilo, skvělo se na prahu všech domů krvavé znamení. Dvěstědesettisíc dítek Francie. bylo vyvoleno a musilo poslechnouti zavolání. Nebylo sice velikonočních jehňat ale každé z těchto dvěstědesetitisíc dítek bylo obětním beránkem.

9.

DEN NADE DNY.

Již po dlouhá léta nebylo v Kromlaix tak nádherného jara. Ryb bylo nadbytek, a lidé by bývali byli spokojeni, nebýti denně jej tížící stále se blížící příšery soupisů. Vědělo se již se vší určitostí, že jest to pouze otázkou času.

Nebylo tomu dlouho, co bez dlouhého ptaní zařadily sto kohort národní gardy do řádného vojska, třeba že byly pouze jakýmsi druhem milice, jež se neměla za žádných okolností používati za hranicemi země. Rovněž i veškeré námořnictvo francouzského loďstva byla ze všech moří povoláno do vlasti a proměněno v dělostřelecké formace. Korunu všeho tvořilo však usnesení senátu, jímž se povoloval císaři pro rok 1814 soupis-anticipando — mocné armády dvousettisíc necvičených rekrutů, jež tvořili spolu s námořnictvem a zmíněnou národní gardou 340.000 mužů nového vojska.

Veřejnost plesala, leč u domácích krbů panovalo smutné ticho a neustálý strach. Matky, ženy a sestry prolévaly tajně moře slz. Všude bylo známo, že následkem nesmírných ztrát posledních tažení, nebudou poskytnuty žádné úlevy; jednorození synové měli právě tak zkusiti štěstí, jako jiní. Proslýchalo se, že nad tažením losů z osudí bude bdíti přísná kontrola a každý konskribent bez rozdílu stavu či povolání, jenž si vytáhne osudné číslo, musí na vojnu. Vykoupiti se pomocí náhradníků bude vyloučeno.

A brzy nadešel všem hrozný onen den. Tažení losů mělo se konati v sousedním městečku St. Gurlott. Ještě před východem slunce otevřely se dvéře chalupy desátníka Dervala a v nich se objevila hlava v černé noční čepici. To strýc Ewen vykukoval na počasí.

„Nebe je čisté a mírný větérek vane přes moře. Při duši



Když se dobře daří.

Stavitel X. potkal podnikatele staveb Y. „Jak se daří, kolego, jak se daří? prý jste byl se svými podniky trochu v úzkých?" — „A teď už zas dobře," odpovídal Y., „už jsem zas půl milionu dlužen..."

*

Tak je to.

„Vy jste byl včera na oné schůzi žen? Nuže jak to dopadlo?"

„Bááchorečně. Bylo tam třicet žen, a dvaatřicet se jich přihlásilo ke slovu!"

*

Spolková vyhláška.

Knihovník čtenářské besedy v S. vyvěsil na černé prkno vyzvání:

„Prosím všechny pány za vrácení vypůjčených knih, antož by se stávajícímu nepořádku: vyhověti nemohlo!"

*

Ochota.

Předseda (při závěrečném líčení ke vstupujícímu svědku): Pojďte blíž, pojďte, Vambero. Rádi bychom se vás na něco zeptali."

Svědek: „Jen se ráčej ptát, milostpane. To jim nemám za zlé.

*

Zlomyslný sluha.

Cizinec (v hotelu, pozoruje z rána své boty na jichž podešvech bylo sluhou vyznačeno číslo pokoje):

„Jaký to nestyda! Namaloval tu devítku zrovna kolem těch děr v podrážce, aby hodně padly do očí."

*

Tvrdošíjnost.

Domácí pán: „Zakazuji vám paničko, abyste ode dneška vstoupila kdy ještě do mého domu."

Panička: „Cože? Já vám to vytmavím. Teď půjdu hned na poštu, a přihlásím se za listonošku pro vaši čtvrť. A budeme vidět, kdo vyhrá."

*

U malíře futuristy.

— „Ty jsi se stal tedy rovněž válečným malířem?" —.

„Jak to — nerozumím?"

„Inu myslím totiž, že tvůj obraz co právě dodělal's představuje výbuch na frontě."

*

Malé vuřtíky.

„Odpusťte prosím, odskočím tu pouze do toho krámu, koupit si tam růženec!"

„Ale Bože vždyť to nejsou růžence — to jsou věnce buřtů."

*

Nástroj.

Pán k žebrákovi prosícímu o almužnu: „Tak, a teď mi něco pěkného zahrejte na ten váš klarinet."

Žebrák: „Ach Bože, milý pane, já neumím hráti: to já ten klarinet nosím jen tak v ruce, abych lidem naháněl hrůzu."

*

Praktická náhražka.

Malý Dolfík: „Prosím paní Kubáčková, maminka vás nechá prosit, aby jste ji půjčila přes zítřek vašeho kohouta."

Kubáčková: „Jakže, mého kohouta? A nač?"

Dolfík: „Prosím tatínek musí časně ráno odejet a náš budíček je pokažen."

*

Žid při přísaze.

Soudce: „Jste volán za svědka, Arone Karpelese. Budete nyní přísahat, že povíte jen čistou pravdu. Dejte na hlavu svůj klobouk."

Aron Karpeles: A prosím, slavný sonce, to nemusí být!"

Soudce: „Jen dejte na hlavu. Váš obřad tak předpisuje."

Aron Karpeles: „A prosím, na to já už nekoukám!"

Každému dle zásluh.



Slečna k sluhovi, který ji doručil od ctitele kytici: „Řekněte panu baronovi, že mu pěkně děkuji za ty květiny a že má dobrý vkus."

Sluha: „Ach vkus — to mám já — já jsem je vybíral — pan baron mi na ně dal pouze peníze."

*

Malý rozdíl.



„Říkají mi nyní, že od té doby co jsem byla v Marianských Lázních stala jsem se štíhlou!"

„No víte, milostivá, štíhlou zrovna ne, ale štíhlejší — to ano!"

Následky spěchu.

Profesor (válečně oddaný): „Stafra dudy, teď bych chtěl napsat dopis své ženě, a docela jsem zapomněl jak se křestním jménem jmenuje."

*

Opatrnost.

Paní Muníčková je věru velmi opatrná, když jde do kina a když ukazuji obrázky z bojiště vždy si vezme sebou prášek proti hmyzu."

*

Kritika.

A jak se vám líbila hra onoho pianisty, pane hrabě."

Bááječně, báječně. Ta pohotovost a ohebnost prstů. Věřte mi — s tím bych nechtěl hrát karty."

*

Nevysvětlitelné.

Host: „Ale — vždyť je to první svazek naučného slovníku, co jsi mi přinesl. Přál jsem si přece poslední!"

Pikolík: „Inu odpusťte pane já nevěděl, že to čtete od zadu."

*

Proto.

Soudce: „Uznávám, že jste se již po dlouhou dobu neprovinil krádeží. Co vás to zase najednou napadlo?"

Zloděj: Inu, vědí pane soudce, já jsem to přece jen nechtěl zapomenout."

*

Ručení.

„Jen paňmámo kupte ty šaty pro vašeho synka — víte dokud jsou — že jsou trochu větší to nevadí — však on do nich doroste." —

„A ručíte za ně?"

„Že do nich doroste? — Rozhodně!"

*

Dar jazyka.

Soudce: „Tak nám to Kulhánku povězte, jak to vlastně bylo!"

Svědek: „Pane soudče, moje stará je v posluhačtsvu, ať radš mluví ona!"

„Což pak byla také při tom?"

„To sice ne — ale víte — pane soudče — ona umí lepší povídat."

*

Starost o funus.

Soused Veverka byl na faře vyjednávat o funus. Umřela mu svobodná švekruše; vytancovala si souchotiny a vyležela s nimi přes rok. Smutná podívaná, smutné zkušenosti, ale na konec přece jenom útěcha, soustředěná ve slovích, že se ulehčilo jí, chudákovi, a jim — pozůstalým též.

„Tak vás potěš pán Bůh, Veverko," loučil se s chalupníkem mladý kaplan, když se byli o podmínkách pohřbu shodli.

„A pozdravte ode mne obě panímámy, starou i mladou. Ať si to přespříliš neberou: k dobrému se to obrátit nedalo a tak je to pro vás pro všecky lepší."

„I bodejť že, velebný pane," svědčil soused. „Dyť já jsem rád, že se to just takhle šťastně trefilo."

Kaplan udiveně pohleděl na Veverku.

„Jak to myslíte, příteli? Co že se šťastně trefilo?"

„Inu, že se to just trefilo, jako, když není starý jednotspán doma," vykládal soused prostodušně. „On je tak jako tuze na ten kreicar. A s velebným pánem je přece jenom lidštější pojednání."

Dobrák velebníček honem se odvrátil, aby se neprozradil s úsměvem, jejž nemohl potlačiti, a Veverka se zatím došáral ke dveřím. Ale když bral za kliku, napadlo mu, že by se z toho žhavého železa dalo ještě něco vykouti, vrátil se tedy třemi kroky do pokoje a pronesl prosebně:

„A kdyby, velebný pane líbili tam u hrobu projádřiti několik slov, — tento — jako vejklad. Voni to tak umějí sebrat, že se všecko rozpláče, a takový funus je hned veselejší..."

Žádejte všude ve veřejných místnostech „Víd. Illustr. Noviny"!

Žádejte všude ve veřejných místnostech týdně vycházející „Vídeňské Illustr. Noviny"!

Žádejte všude Vídeňské Illustrovan Noviny!

Dobrý účel

má i nejmenší insert, je-li vhodně sestaven — a ve vhodném listě. Zkuste inserovati též ve „Vídeňských Illustrovaných Novinách", v nichž inserty opravdu úžasně působí. Na přání posloužíme každému rozpočtem insertním, zdarma sestavíme návrhy na texty, štočky a udělíme rady pro účelnou reklamu.

Majitel: Družstvo „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ
ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychleji. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje. —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 19.

Jednotlivá čísla 40 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.
Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všecny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 9. KVĚTNA, 1918.

Rakouská vojska na západě.

Těžké dělostřelectvo rak.-uher. táhnoucí francouzským městečkem.



Sensační obrat v Ukrajině. — Zatčení a sesazení ukrajinské vlády v Kijevě a nastolení nové vlády. — Tuhé boje o Ypry pokračují, také velký nepřátelský protiútok na několika místech západní fronty je v proudu. — Nová bitva v Palestině.

MNOHO POVYKU PRO NIC.

Vnitropolitický život v Rakousku byl v poslední době zase jednou neobyčejně rozvířen. Byla to demise hraběte Czernina, která vyvolala tak velkou bouři v tisku a v politických kruzích. Zasloužil si hrabě Czernin takové pozornosti? Myslíme, že nikoli. Jeho politika úplně zklamala. Začal sice hrabě Czernin krásnými slovy, řečnil mnoho o míru dorozumění, o míru bez anexí a bez kontribucí, ale skutky jeho byly v krajním rozporu s tímto programem.



Císař a král Karel I. návštěvou v Přímoří: Císař při této příležitosti dlel ve středu tamnější chudiny a informoval se dopodrobna o situaci výživy.

Byli to Němci, kteří již již se ostře, velice ostře obraceli proti politice hraběte Czernina. A tu náhle rozpovídal se hrabě Czernin. Zavolal k sobě radniční pány vídeňské a pronesl k nim řeč, která se neminula svým účinekm: Odvrátila totiž



Císař a král Karel I. za svého pobytu v Přímoří uprostřed chudých, válkou trpících obyvatel, žen a dětí vyptává se jednotlivých osob na jejich osudy.

pozornost veřejnosti a pozornost německého národa od Czerninových neúspěchů a strhla veškerý zájem na jiné vedlejší cesty. Hrabě Czenrin prozradil mírové pokusy, které podnikány byly s vídeňských nejvyšších míst, za jichž zdar modlily se miliony těžce trpícího lidu. Hrabě Czernin vyvolal neobratnou diplomatickou aféru, neobratný diplomatický souboj se šéfem francouzské vlády a oddálil tím opět vyhlídky míru na západě a jihozápadě, Hrabě Czernin podnikl také útok na český národ a ostatní slovanské národy monarchie, aby tím vyvolal nový vnitřní boj a strhl na sebe sympatie Němců a Maďarů, kteří ho už počali opouštěti. Hrabě Czernin musel sice podati demisi, ale odešel za velkého rámusu německo-nacionálních živlů, které se ho ujaly jako nepřítele českého národa a vyvolaly novou krisi vlády, parlamentu a také novou krisi státu. Tak se stalo, že hrabě Czernin odešel v bouři, jež nepřipouštěla, aby národy a hlavně národ německý mohl uvažovati o fiasku politiky, kterou zastupoval odstupující ředitel rakouského zahraničního úřadu. Hrabě Czernin dosáhl co chtěl odvrátil pozornost od pravého viníka. A proto tím více zaráží kampaň, kterou inscenovali němečtí radikálové, proto tím většího odsouzení zasluhují štvanice jistých německých živlů, které měly skrytý osten i proti koruně. Ať se jen německá šlechta, němečtí paiři, němečtí radikálové z poslanecké sněmovny neklamou! Celý svět ví, že pánové tito nikoho za sebou nemají, že zastupují hrstku válečných štváčů a že velká většina národů a hlavně nejširší vrstvy lidu už dávno odsoudily tuto politiku a žehnají všem krokům, které ve prospěch míru učinil císař a král Karel. A národy naše jsou také přesvědčeny o tom, že panovník nebude se říditi hlasy nepatrné menšiny, která volá po zostření kursu politického, po odstranění parlamentu a po nové persekuci protislovanské. Národy monarchie dobře vědí, jakým moderním, demokratickým duchem ovládán je náš nový panovník, který nepřipustí, aby páchány nové křivdy na národech monarchie, aby nezacelené dosud jejich rány znovu byly rozdrásány a válečné utrpení, jež beztak dosáhlo svého vrchole, ještě více bylo stupňováno.

PŘIPRAVY K NOVÉMU ZIMNÍMU TAŽENÍ.

Nejnovějším mírovým pokusům odzvonili umíráčkem. Ohromná bitva na západě je v plném proudu a potrvá ještě několik měsíců. Současně i na ostatních frontách dokončují se přípravy k novým zápasům. A z několika stran docházejí souhlasně zvěsti, že činí se už všecky potřebné přípravy k novému zimnímu tažení. Národy, kte-



Z jihozápadní fronty, na které dle nepřátelských zpráv připravují se nové boje: Polní mše u rakousko-uherských sborů v přední čáře na Piavě.



Rakouská vojska na západě: Těžké dělostřelectvo bombardující francouzskou posici.

ré s jistotou čekaly mír, dožily se největších a nejkrvavějších bitev a dočkají se nové válečné zimy. Kdo je vinen? Je pravda, že čtyřdohoda, zejména Anglie a Amerika odmítají stále všecky mírové pokusy, ale na druhé straně je také trpkou pravdou, že násilný a anekční mír na východě vyvolal situaci, která neumožní mír se západem. Ještě nikdy neklesly mírové šance tak hluboko, jako po mírové smlouvě z Brestu Litevského, kterou ostatně už dnes nikdo neuznává a každý porušuje. A přece je na bíledni, že tato strašná válka nedá se ukončiti žádným násilným mírem, že v této ohromné válce nebude ani vítězů v pravém slova smyslu, ani poražených a že jen vzájemným dorozuměním bude možno učiniti konec gigantickému tomuto zápasu. Třebaže v Německu dnes udávají ton kruhy, které nechtějí dorozumění, ale diktát vojenské moci, třebaže v Anglii jsou ještě silné proudy imperialistické, přece jen zůstane svatou pravdou, že na konec zvítězí a zvítěziti musí jen mír dorozumění. Tento směr zvítězí na straně centrálních mocností a zvítězí také u našich nepřátel. Čím déle válka potrvá, tím jistější je vítězství míru od národa k národu, tím jistější je porážka všech anexionistů a imperialistů.

▫ ▫ ▫

PRO ČESKOU SAMOSTATNOST

Dne 13. dubna konala se v Hradci Králové schůze České strany katolicko-národní na které biskup D o u b r a v a pronesl význammý projev českého kněžstva pro český stát. Své vývody shrnul biskup Doubrava v tomto prohlášení: 1. Jsem za jedno v tužbě a snaze národa našeho po samostatnosti a to především v nedílné vlasti pod korunou svatováclavskou v rámci říše rakouské pod žezlem rodu Habsburského, jak věkovitým právem a významem národa zaručeno a zdůvodněno jest. 2. Jsem přesvědčen, že v této úpravě zemí koruny svatováclavské, v nichž by se dostalo a zaručilo stejné právo oběma národům. Národ český i německý má místo i možnost stejnoprávně žít a v pokoji se vyvíjet na dobro společné a nedílné vlasti i moci říše. Rozkvět našeho národa ovšem bude na blahodárnou oporu i sbratřeným větvím v národním i v kulturním jejich snažení. 3. Jsem prodchnut nezvratným přesvědčením, že národ náš, povždy věrný, i v těžké době válečné dostál věrnosti a jí též drahé oběti přinášel, pro něž úcty hoden je. Jsem hotov, jako dosud, pokaždé, kde toho příležitost se naskytla, rozhodně opříti se podezírání národa českého na základě jednotlivých případů. 4. Jsem hotov státi v řadě zastanců a horlitelů věrných vlasti, ovšem zároveň jako biskup a věrný syn českého národa neochvějně stoje k církvi svaté, která nezkrácenč láskou a péčí svojí chová i národ český na jeho duchovní a kulturní dobro. 5. Maje solidaritu národa, opětnými deklaracemi právem žádanou a zdůrazňovanou, za záruku šťastného postupu snah o samostatnost naši, vroucně toho přeji, aby i nám katolíkům, k ušlechtilým cílům v jednotnou stranu spojeným, dostalo se v národní ucelenosti možnosti pracovati ku pravému štěstí vlasti, k jehož dosažení i dějiny i přirozený význam národa nás oopravňují." Valné shromáždění přijalo s radostným pocitem vrchnopastýřské uznání dlouholeté práce Družstva a projevilo bouřlivý souhlas s vlastneneckým projevem J. E. nejdůstojnějšího pana biskupa, jenž tak okázalým způsobem vyjádřil své nejvnitrnější vlastenecké cítění a plnou solidaritu s národními snahami českého lidu.



Z galerie rak.-uher. vojska: C. a k. ministr války generál pěchoty šlechtic Stöger-Steiner, který byl nedávno s ohledem na 40tileté svoje služby povýšen do stavu baronského.



Rakouská vojska na západě: Pohřeb padlého ra kouského vojína

▫ ▫ ▫

VYJEDNÁVÁNÍ S RUMUNSKEM.

Dr. A. Redlich píše ve „V. Z." o otázce ponechání dynastie rumunské. Dle berlínské informace zabývají se nyní ve Vídni proti dřívějšímu hledisku stanoviskem proti ponechání dosavadní dynastie v Rumunsku. K tomu podotýká, že vážné kruhy rakouské zaujaly v rumunské otázce již dříve stanovisko, které s oficielní politikou není naprosto stejné. K těžkým vadám veřejného života náleží, že takové proudy, i když v tomto případě nejsou slabé nenalézají hlasu, jak by došly sluchu. V kruzích vynikajících rakouských politiků byl projeven názor, že setrvání rumunské rodiny královské jest politickou nemožností

a že opravdového rozvoje Rumunska v budoucnosti může býti docíleno jedině rozhodným poručenstvím v době nynější a potom úzkou spoluprácí s politiky Německu přátelskými, jako Carp, Beldiman a j. Právě tito rumunští politikové správně vycítili, že země nemůže býti spravována bezobsažným králem Ferdinandem a politicky i lidsky stejně na nízké úrovni stojící královnou Marií. Politická veřejnost rakouská nemá účasti na snaze, aby rumunští královští manželé byli udrženi na trůně. Stejně nejsou v Rakousku srozuměni s podrobnostmi hospodářského míru, který má býti sjednán s Rumunskem, pokud o něm pronikly zprávy do veřejnosti. Myslí se zde arcif, že z této úmluvy budou těžiti Uhry, nikoli však Rakousko. Uherský vliv má býti také vyjádřen v tom, jak upraví se hranice. Zpravodaj podtrhuje dále výsledek, který zmíněné kruhy z nynější situace vyvozují: žádá se totiž, aby odstoupení Czerninova, jež se stalo před uzavřením rumunského míru, bylo využito nyní aspoň k tomu, aby opustila se dosavadní zajisté pochybená politika a ve vyjednávání s Rumunskem, aby se pokračovalo na novém základě. Zpravodaj má dojem, že rakouští politikové, jejichž stanovisko zde podává, souhlasí zásadně se stanoviskem rumunské politiky, kterou doporučují také říšskoněmecké kruhy.



Císař a král Karel I. na své nedávné cestě po Přímoří: Uvítání mocnáře školní mládeží v Buji.



Císař a !.ál Karel I. v kruhu obyvatel Albony, kde mu obecenstvo, zejména děti připravily okázalé uvítání.

„Berline. Börsenztg." přináší pod nadpisem „Nová překvapení na Balkáně" zprávu, že všechny rumun.! poměry se podstatně změnily. Vyšlo na jev. že královský dvůr v Jasích hrál povážlivou d.ojí hru, a že kabinet Marghilomanův není pro s. kolísání žádnou dobrou zárukou pro vládní politiku, nakloněnou ústředním mocnostem. Ned.věra proti Marghilomanovi je tak veliká, že v Berlíně a ve Vídni nechala se padnouti myšlenka .a přivtělení Bessarabie k Rumunsku. Vláda v J.sech pocítí asi brzy silnější tlak, a sice jak z Berlína, tak ze Sofie. Bude-li chtíti pod tímto tlakem zříci se Bessarabie, pak král Ferdinand musí opustiti trůn a svou zemi spolu s ním také jeho žena a jeho rodina, pro něž nebude v Berlíně hnuto ani prstem, jak je rozhodnuto. „Börsenztg." praví dále: „Stojíme tu před změnou systemu, při které snad můžeme spatřovati silně stiskující ruku barona Buriana. Odstoupení hr. Czernina bude se nyní leckomus jeviti v novém osvětlení. Polské nároky na Cholmsko mají, ja' se zdá, vyhlídky na splnění, a řešení polského problému vstoupí zase jednou do popředí."

CO JE S MÍREM?

Tuto otázku předložila „Arbeiter-Zeitung" a napsala dále: Před rokem nebyl mír možným, poněvadž dohoda tehdy doufala ve vítězství nad ústředními mocnostmi. Dnes není možný, poněvadž Německo teď doufá, že nad dohodou zvítězí a přinutí ji k podrobení se jeho podmínkám. V Německu nechtějí teď slyšeti ničeho o „měkkém míru", nyní mluví se opět o anexi obvodů železorudných ve francouzském Lotrinsku a o vojenském a hospodářském panství nad Belgií. Mír, jaký jsme mohli mít před rokem, ba ještě před půl rokem, nechce teď Německo povoliti. A míru, který by chtěl nyní uzavříti německý militarismus, nepodřídí se žádný národ, pokud není poražen; a dohoda se nepodrobí, dokud ještě ovládá anglické loďstvo moře a miliony amerických nováčků jsou v reservě. Mír je nemožný, pokud mocnosti tu i tam činí své mírové podmínky odvislými od válečné situace. Bude možným teprve pak, až na obou stranách zvítězí poznání, že míru razí cestu ne vítězství zbraní, nýbrž pouze dorozumění národů.

VÁLKA

Podaří se dohodě zastaviti německý postup na západě? — Tato otázka je tajemstvím zápasu na jednotlivých místech západní fronty. Všechno úsilí velikých armád vyčerpává se k tomuto cíli. Jisto je, že ztráty, jež utrpělo dohodové vedení od 21. března v ofensivních výpadech německých, jakkoliv byly velké, byly už zase na-



Císař a král Karel I. za svého pobytu v Přímoří informoval se v kruhu chudiny v Buji, v Alboně a jiných městech o situaci aprovisační.



Z nedávné cesty císaře a krále Karla po Přímoří a Benátsku: vítání mocnáře v Piraně.

hrazeny. Dohoda vládne hojnými prostředky všeho druhu. Nelze míti za to, že její síly byly a budou v dohledné době vyčerpány. Mají tedy Němci proti sobě odpůrce dobře vyzbrojeného a odhodlaného. O tom podávají svědectví všecky německé zprávy z posledních dnů. Lze tudíž obdivovati snahu Němců, kteří nelekají se nebezpečí a stále vyvíjejí své operace určitým směrem, svědčícím o jednotném plánu. Úsilí německé soustřeďuje se v oblouku Yprů. Dle udání úředního z 27. dubna objevuje se jako důsedek obsazení výšin Kemmelu nové vytlačení kusu anglické bitevní čáry severně od obce Wytschaete, a to ke vsi Voormezeele (na jihu od Yprů), takže německá postavení posunuta byla nyní na necelých 5 km k městu Ypry. Situace anglického vedení, jak bylo zde uvedeno, horší se v tamním úseku každým dnem. A je s podivením, že dohodové vojsko není s to, zadržeti tlak německý na tomto ohroženém místě, ač, jak se dovídáme z německé zprávy, útočí tam velké síly spojených armád. Ofensivní akce dohodová prostírá se také dále k jihu do krajiny Béthune. Výpady spojenců čelily směrem k Merville, po jižním břehu řeky Lysu a k obci Givenchy, ležící na průplavu La Bassée. Francouzi operují jižně od Sommy. Jejich útok směrem k Villers-Bretonneaux trvá. Akce tato je vedena velikými silami a stále nově opakujícími se výpady. Ovšem, také Němci dávají si záležeti, aby udrželi získaných výhod. Nedávná německá zpráva nám praví, že na bojišti tamním dosazeno bylo vojsko z Maroka. Francouzi usilují prý o proražení německých řad. Bitva na západě zachovává tedy stále svou dosavadní tvářnost — definitivní rozhodnutí stále ještě nevynutila.

PŘEVRAT V UKRAJINĚ.

Sensační zprávy docházejí z Ukrajiny. Přiostřil se konflikt mezi německým velením a ukrajinskou vládou a ukrajinským lidem. Německé velení odhalilo protiněmeckou agitaci, uvalilo na Kijev stanné právo a zatklo několik členů ukrajinské vlády. A ještě téhož dne sdělil nový telegram, že ukrajinská rada byla svržena a v Kijevě nastolena nová vláda... Prozatím není situace ještě jasná, nutno vyčkati, jak se věci dále vyvinou.

Německá úřední zpráva, která líčí události v Ukrajině není úplná a neposkytuje jasný obraz situace.. Nejprve stěžuje si na slabost ukrajinské vlády, která nedovede čeliti protiněmeckému hnutí, jež jeví se v Kijevě a v celé zemi. Tak referuje o konfliktu bankéře D o b r é h o. Dobrý je znám jako přítel Německa a Rakouska a hrál důležitou roli v poradách s německou a rakouskou hospodářskou komisí. Z nenadání byl tento muž zatčen orgány kijevské milice a když poslání k jeho ochraně ukrajinští vojáci, odepřeli poslušnost. Německý velitel v Kijevě, generál E i c h h o r n má prý důkazy, že do aféry této zapletení jsou také členové ukrajinské vlády a proto několik jich jako na příklad ministra války, ministra vnitra jeho choť nechal zatknouti, stejně jako velitele kijevské milice. Na událostech, které následovaly, nemělo prý německé vojsko účast. Ve městě došlo k bojům, přitáhli sem sedláci z okolí a svrhli ukrajinskou radu. Kdo je nová vláda? Kdo za ní stojí, to se ukáže později. Telegram c. k. tiskové kanceláře z Kijeva sděluje zatím jen tolik, že nová ukrajinská vláda stojí na podkladě mírové smlouvy z Brestu Litevského.

Listy reprodukují ostrou kritiku berlínského socialistického „Vorwärtsu". List tento píše: Běží o politickou věc, za kterouž je vláda odpovědna. Jakým právem němec. vyslanec vyslovoval souhlas svůj s tím, aby zatčen byl ukrajinský ministr války? To mu přísluší právě tak málo, jakoby ku příkladu panu Joffemu příslušelo vyslovovati souhlas s tím, že má býti zatčen pruský ministr války. Zatčení ministra příslušníky cizí moci je jednáním nepřátelským. Stav na východě jest beznadějný. Mír, jenž byl uzavřen, je pravým odstrašovacím prostředkem pro odpůrce, kteří jsou s námi ještě v boji.



Arcivévoda Max na jihozápadní frontě: Arcivévoda vyslýchá raport svého pobočníka.



Mužové a ženy v Alboně přednášejí císaři Karlovi za jeho nedávného tamního pobytu své prosby.

JAROSLAV URBAN:

CHLEB NAŠ VEZDEJŠÍ . . .

Málokdy byla tato slova tolikrát za den vyslovována jako v kritických nynějších dobách. Vyměřena denní dávka chleba pro osobu a zavedeny poukázky-chlebenky, — aby nikdo nesnědl více, než co jest mu vyměřeno. A ještě jaký je ten náš vezdejší chléb. Maže se a lepí až běda. Však není divu. Do trochy černé mouky smíšené s kukuřičnou dají se mirské boby, brambory, a z toho se upeče zdravotní chléb, za nějž se denně modlí miliony lidí.

Jarní ráno. Slunce již za chvíl vyprostí se z mrakových záslon, zasvitne a dotkne se nás teplým polibkem, ale v mlhovém vzduchu třese se stále chlad.

Ulicí pospíchají lidé, povozy z venkova sem přijíždějící drnčí, vozkové pokřikují. Elektrická dráha rámusí, železné rolety zvolna se otvírajících krámů rachotí a kostelní zvony dosud nezrekvírované vyzvánějí a zvoní k modlitbě. Na ulice vybíhají hospodyně nebo služky pro mléko a chléb a řadí se k rostoucí frontě. Všude ruch, šum, zmatek.



Ochočený mladý orel, společník našich vojáků na jihotyrolské frontě.



V Görlici v Německu zemřel nedávno velitel internovaného tam řeckého armádního sboru Chatzopulca. Náš obrázek zachycuje jeho pohřeb.

V prostranní ulici před pekařským krámem, jehož dveře jsou dosud zabedněny, přešlapují netrpělivě ženy. Čekají na otevření. Chvíle za chvilkou ubíhá, ženy stávají se nevrlejšími, ale nikdo nepřichází otevříti. A zástup hladovících, s bolestným výrazem kolem úst vzrůstá. Konečně z průjezdu vyskočí umoučený učedník a v mžiku přiklepne na dveře lístek popsaný těžkou rukou. Zraky čekajících ztrnou v bolestném zklamání na lístku.

Dnes se nepeče.

Utrápené tváře pohlédnou soustrastně na sebe a ruce zrazených rozrušeně pohazují taškami.

„To je hrozné", vzdychají ženy. „Kde pak teď seženeme kousek toho žvance!" A již pospíchají k jinému pekaři. Snad tam budou péci. Jdou a živě rokují o chlebové a moučné situaci.

Blíží se ke známému krámu. Jaká ale podívaná. Zástup žen a dětí kupí se před krámem a plní již i ulici. Hlava na hlavě se tísní. Kolem pobíhá strážník. Napomíná, tiší, hrubě strká, ale marně. Dav hučí, reptá. Jakoby se včely chtěly rojiti..

„Netlačte se!" ozývá se z davu a ruka s taškou a chlebovým lístkem vzletí do vzduchu. Nikdo si toho nevšiml. V tom zase zapískne žena, kterou kdosi nemilosrdně šťouchl. Každý úporně chrání místo, na němž stojí, aby nebyl odstrčen. Mysle všech obráceny jsou jedním směrem: dostati se brzo ke krámovým dveřím. Nikdo se neohlíží na druhého. Je slyšeti nadávky, hrozby, výkřiky, pískot. Ozval se dokonce i pláč. Děvče jakés, nemohouc více snésti tlaku okolostojících, dalo se do pláče.

„Co skemráš," ozvala se vedle ní stojící žena. „Mlč a buď ráda, že už jsi tady. Hned na nás dojde řada."

Děvče zmlklo. Chce si jen utřítii uplakané oči a jen tak, tak, že vytáhlo ruku k obličeji.

Nová vlna zahýbala davem. Na několika místech ozvalo se zaúpění. Děvče ani nemukalo. Těšilo se, že dojde brzo na ni řada. Snášela trpělivě nátisk druhých. Ať trpí, jen když dostane chleba, aby se doma mohli všichni najísti. Nenapadlo už ji brániti se. Bylo by to snad i marné. Oddychovalo jen těžce a úzkostlivě svíralo v dlani peněženku s chlebenkou a v druhé ruce tašku. Bylo jí jako v lisu. Se všech stran se dav na ni úporně tlačil a ona malá, nemohla se opříti.

Z krámu pomalounku jen odcházely ženy. Na obličejích jejich zářila radost a uspokojení, že si odnášejí bochníček, na nějž už doma čeká několik hladových krků.

Tlak se větší, dav sebou horečně zmítá. Děvčátku je děsně. Chce vzkřiknouti, ale nemůže. Chce do někoho silně strčiti, aby se jí uvolnilo, ale je bezmocná. Jakoby všecka síla z jejího tělíčka prchala kamsi pryč, snad do toho davu, jenž její silou ještě více mohutní, aby ji dříve zničil.



Idylla s rakousko-uherské posice na jihotyrolské frontě.



Z bojiště na Piavě v Italii: Rakousko-uherská přední hlídka pozoruje pohyby nepřátelských letců.

Najednou tma zavířila jí před očima a v té tmě tančily plamínky. Děsné hučení zavaiilo její uši a náhle jakoby jí v ráz kdosi zlomil kolena, sesula se k zemi. Nikdo si toho nevšiml. Zástup upíral zraky na krámové dveře. Co je mu do děvčete.

Nový náraz zvířil zástup reptajících a křičících žen. Ta poskočila o krok dopředu, na stranu jiná se zakymácela a lokty se snažila uhájiti místa. V tom nárazu šlápla jedna na cosi měkkého. Stoupla na zemi ležícímu děvčátku na bříško. Když pocítila poddajnost hmoty, honem trhla nohou a svezla zraky k zemi. Zachvěla se úzkostí.

„Vždyť tu ušlapete holku," vzkřikla a násilně odrazila sousedky na obě strany.

Obličeje davu se otočily k mluvící. „Co, co?" vzkřikl strážník a násilím rozrazil zástup a dívku polomrtvou odnesl v ústraní.

Teprve po chvíli přivedl ji lékař k životu.

□ □ □

„NEZNÁM VÁS PANE . . "

„Nemám potěšení, pane — věru — nepamatuji se — —"

Řekl jsem mu to velmi ostýchavě, skoro nesměle. Neboť ačkoli jsem se nemohl nikterak upamatovati, že bychom se byli kdy a kde —, přece jsem nemohl přísahat, že bych jej skutečně — — — No nemohl jsem!

Bylo to asi před rokem, kdy mne tak poprve popadl. Byl jsem si zalezl do ústranní vinárničky, abych tak zcela nerušeně o něčem si popřemýšlel. Krom toho byla v té vinárně mladá, křepá číšnice, s níž bylo milo pohovořiti.

A tu vrazil — když jsem měl druhou láhvičku — do místnosti vysoký, kostnatý muž. Utíral si chvíli skřipec, nasadil jej, rozhlížel se po místnosti, utkvěl zrakoma na mně, koukal — pojednou celý jeho obličej se rozesmál, host se rozběhl, chytil mě oběma rukama, smáčkl mi pravici, až se mi prsten do masa zaryl, a zahoukl kamarádsky:

„I bonžúr — bonžúr — příteli! Taky sem zapadáte, taky?"

Díval jsem se na něj, díval — ale mohl jsem si oči vydívat — nerozpomínal jsem se. A konečně tedy jsem vyhrkl:

„Odpusťte, pane ale nepamatuji se skutečně."

Kostnatý velikán oběhl mne celého svýma pichlavýma očima, jako by mne obtáčel sítí, zasmál se drze a pohodiv rukou řekl s protivnou důvěrností:

„Ale, ale, kamaráde! Že byste mne už neznal? Vždyť jsem se tak nezměnil!"

A mrsknuv okem po sklepnici doložil skoro šeptem:



Rakousko-uherské dělostřelectvo béře velký podíl na posledních bojích na západní frontě. Náš obrázek zachycuje oddíl těžkého dělostřelectva postupujícího do přední čáry.



Válečné hrůzy v Italii: Kostel v Grisoleře, který italové sami svou dělostřelbou zničili.

„Či jste tady na zapřenou?"

Jeho důvěrnost mě dohřívala. Či byl by to přece někdo z oněch nesčetných lidí, s nimiž jsem se kdysi kdesi na minutu seznámil, abych je zas v nejbližší minutě z paměti vytrousil?

„Nehněvejte se, ale nevím věru — smím prosit — jméno?

Mluvil jsem tak nejistě, jako by mne byli dopadli při krádeži.

„A co pak jméno!" hodil rukou neznámý. „Čerta na tom záleží. Jsme staří známí — no — vy se rozpomenete!"

Zachechtal se, odstoupil k nejvzdálenějšímu stolu, usedl, poručil si hřmotně víno a když mu je číšnice přinesla, zapředl s ní ihned hovor nejdůvěrnější.

Žába falešná již si mne ani nevšimla.

Neznámý „známý" byl už chvíli ode mne, a ještě jsem cítil sprostou silnou voňavku, kterou čpěl jeho oděv, a připernalou pomádu, jíž byly napuštěny a na lebku téměř přilepeny jeho vlasy, a zase jistou stuchlost, kterou vydychovala celá jeho postava. Byla to směsice odporných zápachů, kteráž zvyšovala nepříjemnost zjevu neznámého.

Byla na něm patrna snaha, aby vypadal co „nejnobleji". Měl žemlový svrchník s límcem prodlouženým až k pasu, s krátkými rukávy, z nichž

vyčnívaly široké manšety, klesající až na nehty malíku, v manšetách knoflíky jak pokličky; dlouhé nohy vězely v „polárních" kalhotách, napřed a vzadu sezehlených. S vysokého, stojatého límce vyčníval táhlý krk s nápadným ohryzkem — mladý, ale vyžilý a zlumpačený obličej byl mdlé, šedivé pleti.

Celý jeho úbor ač měl býti moderní, čišel značnou ošumělostí. Z takové ošumělé elegance vane vždy jistý nepříjemný chlad. Cítíte z ní noci po hospodách prohýřené — studené, jinovatkou pokryté lůžko, netopený, sychravý byt — mnohdy prázdný žaludek a nejčastěji také pustotu duševní. Bylo mi z toho „známého" úzko.

Dopil jsem rychle, pozdravil jsem polohlasně a opustil vinárnu.

„Čau!" hodil po mně rukou neznámý a tenké, kosnaté jeho prsty třepetaly se ve vzduchu jako utrhané nohy pavouka sekáče.

Ku podivu, kterak často jsem se pojednou setkával s kamarádem, za jehož kamarádství bych nebyl dal krejcaru. Tu v restauraci, tu na ulici — několikráte ve výstavě, a vždy se přiblížil tak dotěrně a tak vyzývavě a chápal se mé pravice.

„Servus, kamaráde, servus — —!"

„Račte odpustit — neznám vás pane — nevím věru..."

Podíval se na mne vždy prohnaně, vyzvídavě, jako bychom proti sobě stáli v redutě a jako by



Arcivévoda Max slouží už dlouhou dobu na italské frontě a byl několikráte vyznamenán. Na našem obrázku je zachycena inspekce vojska Maxovým sborovým velitelem.



Rakousko-uherské vojsko na západní frontě: Velitel našeho sboru podává po svém příjezdu na nové bojiště zprávu.

mi očima strhoval škrabošku.

„Kolčavo — kolčavičko! Vždyť jsme si tykávali!"

Nevěděl jsem, proč mi říká „kolčavo", ale věděl jsem zcela určitě, že jsem výtečníku tomu nikdy netykal. Nikdy!

„Odpusťte — neznám vás pane!"

Řekl jsem mu to desetkrát, dvacetkráte — ale ošumělý elegán chytil mne po dvacáté a jedné opětně:

„Čau, kamarádíčku — čau!"

A jeho pavoučí prsty oplétaly moji ruku.

Kdo je to?

Dověděl jsem se toho nedávno — velmi příjemně dověděl. Seděl jsem v jednací síni v budově trestního soudu, když po krátkém přelíčení s nepatrným zlodějíčkem uveden byl do síně dozorcem — můj neznámý „známý". Neměl žemlový svrchník, ani „polární" kalhoty, byl oděn šedivým šatem trestnickým. Nastával jeho „mlejn" — líčení.

Při té příležitosti poznal jsem „starého kamaráda" blíže a dověděl se konečně jeho jména.

„Pavel Dominyk, 34letý vyučený sklenář, posledně agent, 17kráte trestaný pro krádeže, podvody, defraudace, falešné opovídání atd.

Velmi příjemná známost! Skrčil jsem se za veliký filodendron blíže okna, aby mne výtečný přítel nezpozoroval a snad i tuto před soudem důvěrně nepozdravil. On by to udělal.

Neušel jsem mu. Bylo po líčení — Pavel Dominyk dostal čerstvých patnáct měsíců za nějaké sprosté darebáctví. Pohodil hlavou, že přijímá trest — a já co nejrychleji opouštěl jednací síň. Ale již mne zočil.

„Servus, kamaráde!" volal beze všeho ostychu. „No vida, už mě mají zas!"

Povídal to, jako by byl vyhrál z loterie.

„Dovolte, pane — neznám vás! odpovídal jsem podrážděn, neboť dozorce vykuloval oči na naši známosť.

Výtečný Dominyk přeměřil mne opovržlivě, odplivl a pronesl jízlivě:

„A co těch šest měsíců, Josefe Kolčavo, které jsme si tu před dvěma lety odseděli — já v třicítce, vy v padesátce? Co?"

Byl bych málem spadl se schodů, u nichž jsem se octl — myslil jsem, že mne raní mrtvice.

Než jsem mohl vyraziti „opravu" že se patrně mýlí, hodil na mne Domynik ještě jeden pronikavý drzý, sžírající pohled a vkročil do dveří k separacím, které před ním dozorce otevřel.

To se zaraduji, až ho po patnácti měsících pustí, až se s ním zase setkám... Člověka těší, sejde-li se se starým přítelem...

AMERIČTÍ PODVODNICI.

Život vytvoří často napínavá dramata, jaká by dělala čest i nejbujnější fantasii kinoautora. To

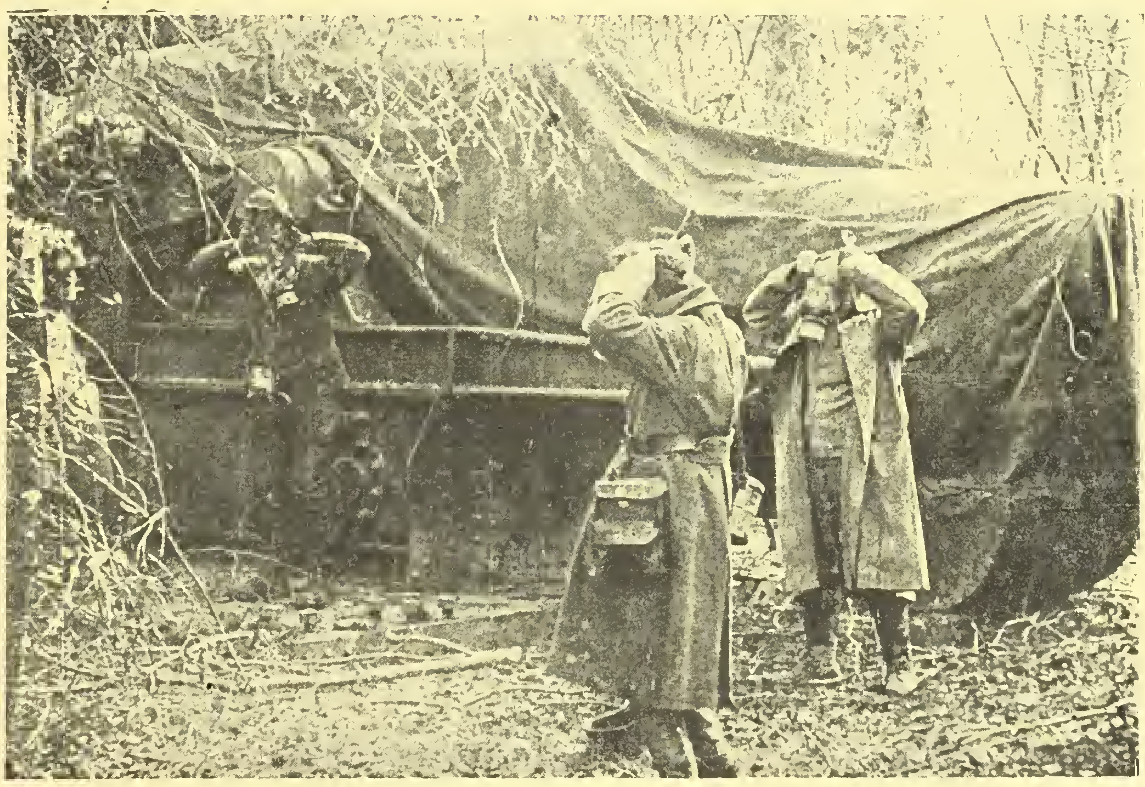


Z úseku fronty, na které slouží císařův bratr, arcivévoda Max.



Z činnosti rakousko-uherských sborů na západě: Naši vojáci přehlížejí transport anglických zajatců do zadních linií odváděných.

dokazují nejnověji historky, které vypravuje zpravodaj „Times" o bandě zločinců zvané Yellowkid, které teprve nedávno se podařilo za dvanáct milionů korun padělaných akcií trustu. Ale brzy na to provedla banda kousek ještě dobrodružnější. Vůdce bandy odebral se jednoho dne k bankéři Albertu Charlesovi a učinil mu nabídku že koupí všechny továrny trustu, jemuž náležel bankéř, za 50 milionů dolarů. Jedinou podmínkou byl požadavek, že před uzavřením koupě složí ještě dosavadní majitelé u berního úřadu daň z příjmu. Bankéř dal patřičné rozkazy prokuristovi, který vyňal z pokladny 250.000 dolarů v bankovkách a odebral se na berní úřad. Obyčejní lupiči byli by ho cestou přepadli a oloupili nebo vyloupili následující noci pokladnu berního úřadu. Ale tak starými pomůckami nepracují páni v yellowkidské společnosti. Prokurista obdržel u poklany kvitanci a vrátil se do banky, nemaje tušení, že je kvitance padělána. Podvodníci najali místnost vedle pokladny, náležitě ji zařídili a v noci přemístili vývěsní štíty. Tak se stalo, že prokurista, provázen jedním z nich, vešel k nim místo do pravého berního úřadu, odedevzdal jim peníze a přijal od nich kvitanci. Historka zní ovšem hodně americký nepravdivě. Možná ostatně, že to bylo schválně hráno pro film.



Plynový poplach u rakousko-uherské těžké baterie na západní frontě.



Rakousko-uherské těžké hmoždíře v bitevní posici na bojišti flanderském.

VRACÍME SE K ABSOLUTISMU?

Zdá se, že ano! Vláda Seidlerova, která se bezpočtukráte zapřísáhala, že bude vládnouti jen ústavně a ne bez parlamentu a proti parlamentu, z čista jasna nastoupila cestu oktrojů. Ohlásila ve vší formě jmenování krajských hejtmanů v Čechách cestou nařizovací, jakkoli dobře ví, že tento krok setkati se musí s nejkrajnějším odporem české delegace, protože je počátkem krajského dělení Čech dle německo-nacionálnch přání a jakkoli si musela býti vědoma toho, že velká většina parlamentu zamítne podobné popokusy na cestě k provincii „Deutschböhmen" Vláda nedbala odporu českého a odporu velké většiny parlamentu a provádí svou. Zároveň ohlásila také různá opatření na potlačení jihoslovanského hnutí na jihu říše. To znamená přiostření kursu dle německo-radikálních požadavků. Vláda byla si vědoma, že zatížena podobnými činy nemůže získati v parlamentě majoritu, ba že nesmí se v parlamentě ani ukázati a když velké parlamentní strany nedaly svůj souhlas s novým odkladem parlamentu, svolaného už na 7. květen, tu použila moci a obě sněmovny odročila do druhé polovice června. V nejkritičtější chvíli, v době největší politické a aprovisační tísně, byl tedy parlament umlčen...

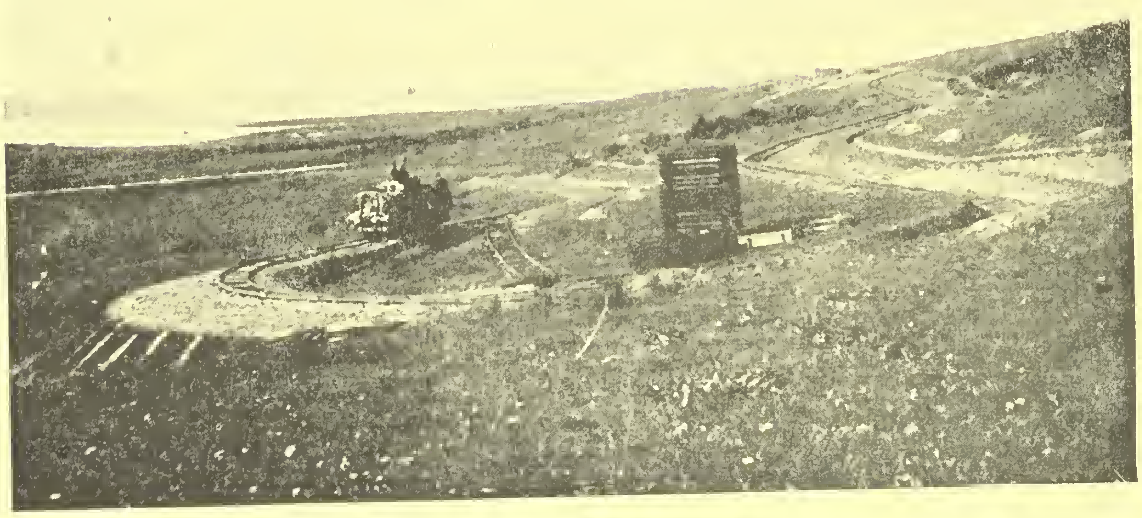
Proč odročil dr. ryt. Seidler parlament? Protože chce bez parlamentu splniti požadavky německo-nacionální. Lid chce chléb, zejména německý lid v Čechách, ale vláda dává mu krajské hejtmany. Z počátku zapíraly německé listy Seidlerovy plány, ale v zápětí přiznal se k nim šéf kabinetu na konferenci klubovních předsedů. Němci budou tedy zase odměněni za to, že vypovídali poslušnost státu a věrnost koruně. Němci vůbec chtějí nový kurs a „N. F. Presse" volá po generálu, který prý by nejlépe se nyní hodil za správce politiky tohoto státu. Návrat k režimu, jaký vládl v prvém období války, je podle mínění Němců nejlepším lékem na rány a bědy, jimiž trpí stát a obyvatelstvo, neobmezená diktatura vojenská jest jim nejvhodnější formou vládní. Je ovšem otázka, pokud mají pravdu a mají-li pravdu vůbec. Věří opravdu, že český národ nechá si jen tak beze všeho svou dědičnou zemi roztrhati? Ale ani mezi Němci samotnými neposuzuje se plán vlády stejně. „Prager Tagblatt" nazývá jej polovičatostí, protože nemá jím býti provedeno národnostní rozhraničení. Ze 13 dohlédacích obvodů, na něž Čechy dosud jsou rozděleny a v jejichž čele jsou okresní hejtmani s titulem místodržitelského rady, jsou tři úplně české (Čáslav, Karlín, Tábor), jeden úplně německý (Cheb) šest má většinu převážně českou (Chrudim, Jičín, Králové Hradec, Plzeň, Písek), dva jsou rovnoměrně české i německé (Budějovice, Mladá Boleslav) a jen dva mají většinu německou (Litoměřice a Žatec). S takovýmto rozdělením kraj. prý se Němci z Čech nespokojí.

SIBÍŘ — OBILNÍ KOMOROU.

V poměru ku svému zalidnění produkuje Sibíř celkem velmi úctyhodné množství obilnin, zásobujíc z přebytku v prvé řadě evropskou Rus a zbytek vyvážejíc a sice přes baltické přístavy. Zejména v nynější době jsou sibířské obilí a jeho produkty v Rusku nad jiné žádané, leč jest jich málo, neboť sibířské vlaky jsou obyčejně, dříve než dospěji svého cíle, vydrancovány a vypleněny. Nejplodnější obilní kraje rozkládají se v okolí Tomska a Tobolska. Hned za nimi zejména na jihu, táhnou se nepřehledné plochy stepní. Pěstuje se tu v prvé řadě pšenice a oves a sice pšenice letní neboť podzimním osevám se tu nedaří. Pšenice tu zaujímá polovinu, ba mnohdy i dvě třetiny celkové osevné plochy. Zužitkování úrody, hlavně loňského roku příznivé, naráží na mnohé překážky, v prvé řadě ovšem na obtíže dopravní. Ze západní Sibíře táhnou se do Ruska evropského toliko dvě tratě, a sice jedna přes Čeljabinsk do Samary a dále do Moskvy, tedy do střední Rusy, druhá pak z Tjumenu přes Perm ve směru ku Petrohradu ku baltickým přístavům. Vzdálenost Moskvy, případně Petrohradu až na Sibíř obnáší okrouhle 3000 km (t. j. okrouhle desetkráte tolik, kolik měří trať státní dráhy z Vídně do Prahy). Veliké potíže působí i zamrzání splavných řek, po nichž se dopravuje obilí ku železničním stanicím. Za míru náleželo mezi



Z Albanie, okupované našim vojskem: Práce na rakousko-uherské polní dráze.



Jak rakousko-uherské vojsko zvelebuje poměry v Albanii: Serpentiny polní dráhy v okolí Drače.

největší ruská obilní centra město Rybinsk na horní Volze ležící, nebeřeme-li ovšem v úvahu baltické přístavy. Aby se zlepšil dovoz západosibířského obilí byl kdysi navržen smělý projekt průplavu, spojujícího Tobol přítok to veletoku. Obu a moře Baltické. Před válkou však nebylo jen Rusko hlavním konsumentem západosibířského obilí. Mnoho spotřebovaly i chudé kraje východní Sibíře a Turkestanu. Zejména nyní, za války, bylo mnoho dováženo do Turktestanu jednak pro blízkost a pak hlavně pro lepší možnosti dopravní.

▫ ▫ ▫

POPRAVA BOLO PAŠI.

Göteborgský dopisovatel „Handelstidning" líčí ve svém časopise poslední okamžiky v posledních týdnech ve světě proslulého dobrodruha Bolo Paši: „Bylo nařízeno, aby byl vězeň o páté hodině z rána probuzen. Vládní komisař třetího válečného soudu Julien byl pověřen, oznámiti Bolovi, že se blíží poslední okamžiky jeho života. S ním přišli i ředitel věznice a policejní dustojník, aby odvezli v autu odsouzence a sice za dohledu četníků. Odjezd z vězení byl vykonán dne 16. dubna o půl 6. hodině z rána. Ráno bylo studené a smutné. Zatím co se Bolo účastnil mše, čekalo naň venku auto. Po bohoslužbách posadili Bolu mezi dva četníky a jelo se přímo do věznice vincennes-ské, kde byl pak oficielně vyškrtnut se seznamů delikventů. Po této formalitě, musil Bolo znovu do auta, které bylo tentokráte provázeno oddílem dragounů. Jelo se přímo na střelnici. Na místě kde stojí kotouče ku cílení, stál sloup, u něhož měla býti poprava vykonána. Když Bolo z auta vystoupil, přečetl soudní notář rozsudek a odsouzený byl přivázán k sloupu. V pět hodin 50 minut vykonal hlouček vojínů smutnou svoji povinnost. Byli to tři seržanti, pět desátníků a šest vojínů, a velel jim poručík Audiger. Hejtman Thibaut předčítal zvolna rozsudek smrti. Bolo, přivázán ke kůlu, ho poslouchal, a zdálo se jakoby již ani neslyšel a neviděl co se kolem něho děje. Nechápal pranic, podobaje se spíše automatu než živému tvoru. Pak se ho zeptali, přeje-li si, aby mu byly zavázány oči. Pokynul hlavou a v onom okamžiku se zdálo, jakoby se nadobyčejně namáhal, aby zachoval klid. Ovázali mu kolem oči modrý šátek a při tom Bolo pravil: „Né tak, pevně." To byla poslední jeho slova. Poručík Audiger sklonil šavli a dusivý klid porušen byl náhle rachotem salvy. Bylo po popravě. Všechny kule trefily, leč vzdor tomu že nebylo pochyby o smrti Bolově, musilo se vyhověti formalitě a poručík Audiger vehnal popravenému z nejbližší blízkosti kuli uchem. Na to defiloval oddíl vojínů kol mrtvého, který byl naložen na vůz a odvežen na vincennesský hřbitov. Sedm minut po šesté bylo po všem.



Elektrický vlak rakousko-uherské polní dráhy v Drači.



Život v okupované Albanii: Tržiště ve Ljušni.

VÁLEČNI ZBOHATLICI V TOKIU.

Váleční zbohatlíci jsou dnes po celém světě, ve státech válčících i neutrálních. Také v Japonsku prý už mnohý domorodec zbohatl z války. Japonský dopisovatel anglického listu píše: Orientálský klid, který byl dříve charakteristickým půvabem Tokia, ustoupil prodlením války ve všech čtvrtích města většímu nebo menšímu ruchu. Dnes nepotkáte v hlav. městě lhostejných Japonců, kteří nezdáli se vědět, že čas jsou peníze, neboť dnes se Japonsko rychle hospodářsky vyvíjí, při čemž šťastně uniklo temným stínům války. Třídy tokijské jsou plny obchodního ruchu, v krámech se horečně prodává a kupuje, obrat nesmírně stoupl. I dříve opuštěné ulice předměstí, v přímém sousedství rýžových polí, přijaly proudy obchodujících. Z válečných zisků se kupují krásné soukromé domy, automobily a přepych všeho druhu vůbec. Ženy tokijské se odívají skvostnými toiletami, zdobí se brilanty. Také Japonsko má své nové boháče, nazývané nard kini. Tito noví boháči, na něž se dívají prostí lidé jako na zázrak, dají, jak se zdá, co nejdříve japonskému životu ve všech směrech ráz moderní, evropský. Jejich touha po zábavě má vliv na divadlo. Zatím co v době míru japonské divadelnictví stále víc upadalo, mají dnes japonská divadla neslýchané příjmy. Domy jsou denně vyprodané, obyvatelstvo zmocnilo se nadšení. Divadla proto také dnes vzrůstají ve všech čtvrtích Tokia jako houby po dešti. Zatím co v Anglii, ve Francii i v Americe značně se zmenšil příjem divadel (?), v Japonsku neslýchaně rozkvetl. Pozoruhodnou výhodu má tato touha Japonců po zábavě. V rámci zábav totiž slaví vzkříšení zapomenuté zvyky japonské, japonský tanec a hudba. Velikosti a významu evropských událostí si však průměrný Japonec neuvědomuje."

▫ ▫ ▫

VŠENĚMCI A ŠL. KÜHLMANN.

Prapodivnou kampaň zahájili Všeněmci proti státnímu sekretáři Kühlmannovi, v němž vidí odpůrce svých imperialistických snah. Po násilném míru v Brestu Litevském těžko bylo by shledávati v Kühlmanovi státníka, náchylného k mezinárodnímu dorozumění. Přes to tažení všeněmeckého tisku proti Kühlmannovi nepřestává. „Vorwärts" podotýká k tomu: Již po několik neděl trousí se ve všeněmeckém tisku temné pověsti, o mravních poklescích, kterých se prý šlechtic Kühlmann dopustil. Co je tím míněno, se neříká. Schválně se všeněmecký tisk omezuje na polovičaté a mnohosmyslné výrazy, aby fantasie čtenářova si mohla věc vyložiti co nejčerněji. Vrcholu těchto rejdů dosahuje nyní „Deutsche Zeitung", která vyplňuje takovými narážkami celý úvodník. O panu Kühlmannovi se zde praví, že projevil za okolností obzvláště přitěžujících chování, snižující vážnost německé říše, a že je třeba, aby poslanci stran, které vidí ve slušném veřejném životě základ národního zdaru, náležitě poučily představené pana Kühlmanna. Ba do konce se zde praví, že Kühlmann zneuctil německé jméno v nepřátelské cizině. V dalším vysvětluje „Vorwärts", oč vlastně v této aféře běží. Všeněmci vyčítají Kühlmannovi, že se v Bukurešti, dokončiv svou diplomatickou práci, po lidsku bavil. Byl prý dokonce spatřen ve společnosti dámy veselého světa. Tyto poklesky podle „Vorwärtsu" jsou zcela nevinné vedle oněch, jichž se prý dopouštějí pánové z junkerského rolnického svazu, když konají v Berlíně sjezd. Všeněmci se obrátili se svým obviněním proti Kühlmannovi na jistou dámu z nejvyš. kruhů, známou prý svou přísnou mravností, a dožadovali se jejího vlivu pro odklizení šlechtice Kühlmanna. Správně podotýká „Vorwärts", že celá věc připomíná ovzduší dvoru Ludvíka XIV. v XVII. století.



Doprava nemocných vojáků rakousko-uherských močály albánskými.



Z Albanie: Pilotování dřevěných pilířů mostu polní dráhy rakousko-uherského vojska.

▫ ▫ ▫

ZRNKA MOUDROSTI A PRAVDY.

Jen knížata, národové a ženy nesnesou řekne-li se jim do očí pravda. Alex. Dumas ml.

•

Nevinnost může jest čest — čest ženy jest nevinnost. Ebner-Eschenbachova.

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY.

Jedna z příčin nesnesitelných cen životních potřeb je ohromný počet papírových peněz, které byly dány za války do oběhu. O zadlužení naší poloviny říše přinesli jsme zprávu dříve. Ve finančním výboru uherské sněmovny sdělil finanční ministr Popovicz, že oproti poslednímu výkazu, uvedenému v rozpočtovém provisoriu. 18½ miliardy činil 15. dubna oběh bankovek 20.3 miliardy, to jest dva a jedna třetina tisíce milionů korun. Při tom uvedl, že platební obvod bankovek se od té doby zvětšil, takže v té době přebytek peněz není tak veliký jako dříve. To ovšem je ve skutečnosti jen relativní zlepšení, ježto zvýšený obnos bankovek nemáme relativně zvýšené množství zboží a částečný odliv papírů těch do obsazených území nemůže se ani dnes na snížení cen zboží uplatniti. Ministr Popovicz dále uvedl, že bankovní dluh Uher činí 6.2 miliardy a že se tedy nezvýšil. Na naši polovinu říše vypadá 14 miliard dluhů, které dlužíme jedině rakousko-uherské bance. Na válečná vydání připadá na Uhry měsíčně 750—800 milionů, na naši polovinu tudiž nejméně půldruhé miliardy. Státní dluh druhé poloviny říše činí nyní 26.847.2 mil. K. Pak mají míti pro naše statkáře a fabrikanty peníze nějakou cenu!

Poválečné hospodářství anglické.

Anglická komise pro hospodářskou a obchodní politiku navrhla následující základy pro příští hospodářskou politiku Anglie: 1. Vláda má učiniti všechna opatření ku podpoře a ochraně všech průmyslových odvětví, která mají význam pro udržení hospodářského postavení spojených království. 2. Má býti dle možnosti vyhověno přáním osad, kolonií a Indie po zlepšení a rozvinutí hospodářských vztahů s Anglií. 3. Má býti pracováno k rozvoji obchodu mezi říši britskou a jejími spojenci. 4. Nepřátelské země nesmějí, aspoň pro určitou dobu, provozovati s britskou říší obchod v stejně neomezené míře, jako před válkou a za těchže podmínek, jako dohodoví spojenci nebo neneutrálové. — Pokud jde o dovoz zboží nepřátelského původu, má býti vázán na zvláštní povolení a výjimky mají býti při nejmenším na dobu 12 měsíců po válce zakázány. — Anglie se dle toho stále ještě nechce vzdáti myšlenky hospodářské války po ukončení války vojenské.

□ □ □

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ

Dne 26. dubna. Na jihozápadní frontě žádné zvláštní události. Západní bojiště: Útok proti Kemmelu vedl k úplnému úspěchu. Po silné dělostřelecké přípravě vyrazila pěchota včera k útoku. Francouzské divise, které pověřeny byly obranou Kemelu, jakož i Angličani v přiléhajících posicích u Wytschaete a Dranoutru byli vypuzeny ze svých posic. Veliký trychtýř u St. Eloi a obec tato jsou v německých rukou. Četné betonové domy a opevněné dvorce na tomto bitevním poli dobyty. Pruské a bavorské vojsko vzalo útokem ves a horu Kemmel. Pod ochranou dělostřelectva, dopraveného vzdor obtížnému terénu, prorazila naše pěchota na četných místech až k potoku Kemmelu. Dobyli jsme Dranouter a výšinu severozápadně Veengelbecku. Kořist včerejšího dne činí přes 6500 zajatců. Jižně Sommy nemohla být uhájena obec Villers-Bretonneux, do které jsme vnikli. Další nepřátelské protútoky ztroskotaly těsně východně vesnice v lese a v obci Hangardu. Počet zajatců z tohoto úseku stoupl na 2400. Mezi Avrou a Oisou kromě stupňované občas dělostřelecké palby nic významného. Na západním břehu Mosely dobyly saské setniny v útoku francouzské zákopy a vnikly do Regnieville. Po splnění svého úkolu se vrátily.

Dne 27. dubna. Špatné počasí obmezilo bitevní činnost na italské frontě. Ve Flandrech ustoupili Angličani do zadních posic u Langemarcku, Yprů a Zillebeke. Němci posunuli svou čáru na několik kilometrů před Ypry. Silné nepřátelské protiútoky na Kemmel, na Lysu a u Cyvenchy byly odraženy. — Ve Finsku obsadili Němci Tavestebus.

Dne 28. dubna. V Italii žádné větší boje. Operace proti Yprům pokračují. Angličani vyklizují město, které je předmětem německé dělostřelby. Anglické a francouzské protiútoky na několika místech fronty byly s těžkými ztrátami odraženy. — Turci dobyli Kars.

Dne 29. dubna. V benátských horách místní dělostřelecké boje. — Na bojišti ve Flandrech oživl dělostřelecký boj. Kořist stoupla po dobytí Kemmelu na více než 7100 mužů, mezi nimi 181 důstojníků, 53 děl a 233 strojních pušek. Mezi kanálem La Bassée a Scarpou, jakož i severně Sommy čilá výzvědná činnost Angličanů. Silné dílčí útoky Francouzů proti lesu a vesnici Hangardu byly krvavě odraženy. Clemenceau dlel v sobotu na frontě a prohlásil po svém návratu, že jeho cesta zanechala hluboký dojem důvěry a naděje.

Dne 30. dubna. Na Piavě menší bitky. Západní bojiště. Na bojišti ve Flandrech vyvinuly se v jednotlivých úsecích prudké boje pěchoty. Severně od Voormezeele a Groote-Vierstaadu dobyli jsme několik anglických zákopů. U Lokeru do nepřátelských čar vnikající útočné oddíly narazily na silné francouzské protivýpady. Za těchto bojů podařilo se nepříteli usaditi se v Lokeru. Jeho pokusy proniknoutl za toto místo, ztroskotaly. Za dne silná dělostřelecká činnost rozšířila se na celém obvodu Kemmelu a potrvala do soumraku. Na ostatní frontě byla bitevní činnost omezena na zvědy a na dělostřeleckou činnost, občasně oživující. — Mezi Vardarem a Doiranským jezerem shroutil se před našimi čarami nepřátelský výpad podniknutý po několikadenní dělostřelecké přípravě.

Dne 1. května. Čilá bitevní činnost na jihozápadní frontě. Ve Flandrech francouzské protiútoky v úseku Lokeru a Dranoutre byly odraženy. Ve Finsku marné útoky proti německé čáře u Tavastakus a Lahti. Na Krymu obsadili Němci Faeodosii.

Dne 2. května. Na ital. frontě nic nového. Ve Flandrech situace nezměněná. Dělostřelecké boje u Kemmelu, dále mezi Sommou a Lucou, u Montdidieru, Lassigny a Noyonu. — V Palestině rozpoutala se nová bitva na Jordánu. — V Ukrajině nepokoje. Nad Kijevem vyhlásili Němci stanné právo. Několik členů ukrajinské vlády zatčeno. Ukrajinská rada sesazena a a k veslu se dostala nová vláda.



K letošním oslavám 1. května, které po celých Čechách, Moravě i ve Vídni pořádány byly oběma dělnickými stranami, sociálně-demokratickou a národně-sociální společně a ve znamení sjednocené české strany socialistické. Náš obrázek zachycuje květnový tábor lidu v Českých Budějovicích.
Fot. A. Wildt, Čes. Budějovice.

SMĚS

Odročení parlamentu. „Wiener Ztg." uveřejnila dne 3. května vládní rozhodnutí, kterým se parlament na neurčito odročuje. Pravděpodobně sejde se parlament až někdy v druhé polovici měsíce června.

Rusko se připravuje k nové válce. Anglické listy přinášejí sensační zprávy z Ruska. Sovět v Moskvě činí přípravy k nové válce. Schválil velkou většinou vojenský program Trockého, který žádá obligatorní vojenský výcvik všech mužů od 16—40 let a rekrutýrku sedláků a dělníků. Rusko chce do jara vybudovati armádu 1 milionu vojáků.

Rovné pruské volební právo zamítnuto. Pruská poslanecká sněmovna zamítla v těchto dnech v druhém čtení rovné volební právo a potvrdila usnesení výboru o plurálním právu. Majorita pruského sněmu postavila se tedy proti poselství pruského krále, který národu rovné volební právo slavnostně slibil.

Pro sebeurčení národů. V Římě byl konán sjezd Poláků, Čechů a Jihoslovanů, který se usnesl na následujícím: „Každý z jmenovaných národů činí si nároky na úplnou státní a hospodářskou neodvislost a vidí v dunajském mocnářství nástroj německé panovačnosti a hlavní překážku uskutečnění svých snah. Zástupci jmenovaných národů uznávají nutnost společného boje proti společnému utiskovateli. Zástupci Vlachů a Jihoslovanů představují nejdůležitější zájem a zase národní spojení Vlachů leží Jihoslovanům na srdci. Proto zavazují se zástupcové obou těchto národností. pracovat společně k dosažení toho cíle. Také se zavazují k tomu, že osvobodí Ukrajinu a budou ji

bránit proti nynějším a kterémukoliv budoucímu ne příteli a slibují luštit jednotlivé spory o území na základě zásady národnostní a sebeurčovacího práva národů. Zlomky národností, které mají být připojeny k území jiných národností, musí mít zaručeno právo na účtu k svému jazyku, své kultuře, jakož i mravním a hospodářským zájmům."

Německý socialistický hlas o poslední krisi Seidlerově. „Arbeiterzeitung" píše o poslední krisi: Zdálo se, že Němci chtějí na celé čáře přijíti k ofensivě. Panská sněmovna poslala předvoj a poslanci následovali Krise Seidlerovy vlády zdála se být neodvratnou.. A zdá se, že z této ofensivy nezrodí se zcela nic takového, jako z četných ofensiv válečných. Zejména „projev" dvou stran panské sněmovny nebude míti žádné následky. Zástupcové obou těchto stran panské sněmovny předložili ho Seidlerovi, ale v prohlášení, které obdrželi — bylo jim mezi jiným také řečeno, že císař považuje žádanou audienci za zbytečnou protože vše, co mají na srdci, mohou přednésti ministerskému předsedovi — působilo na ně jako sprcha. Při tom působilo rozhodnutí pravice panské sněmovny, která nechce o podobném „projevu" ani slyšet a vyslovila své podivení nad tím, že ku podobnému „projevu" mohl být vůbec dán v panské sněmovně podnět.

Československé legie kolem světa do Francie. Petrohradský „Náš Věk" se dovídá, že československé pluky v Rusku přibyly šťastně do Vladivostoku a přes Japonsko a Ameriku budou dopraveny na francouzskou frontu. Masaryk rovněž odjel do Vladivostoku a zamýšlí uspořádati řadu přednášek ve Spojených Státech Severoamer., načež rovněž odjede do Francie.

Rakousko neznámou pevninou pro — Německo. „Arbeiter-Zeitung" žasne nad tím, jak málo se ví v Německu o skutečných silách v Rakousku. Za takové síly považují v Německu snad jenom tak zv. směrodatné činitele a projevy německých měšťanských stran a členů panské sněmovny a myslí, že to je celé Rakousko Že v Rakousku žije 16 mlionů neněmeckých národů (ve skutečnosti víc!) je věci, které se nemusí dbáti, to jsou jenom nepřátelé stá[illegible] zrádci a nepřátelé spolku, ti se vylučují z politi[illegible] úvah. Tuto nesvědomitost šíří zpravodajové, kteří říšskoněmecké veřejnosti líčí povrchně a nedokonalé. Zpravodaj „Voss. Ztg." E. Ludwig napsal, že nálada ve Vídni se obrátila, poněvadž v Rakouské politické společnosti mluvily se před rokem pacifistické řeči, kdežto 23.března letos pan Horowitz měl tam válečnou řeč. „Arbztg." prohlašuje, že ten člověk ani netuší, jaká je skutečná nálada ve Vídni. Pak není divu, že obava u krbu členů panské sněmovny hlásí se do Berlína jako dějinná událost a že projevy, které v Rakousku zaniknou beze stopy, prohlašují se za nejvýznamnější obrat! — Pochybujeme, že by tato lekce Německo napravila.

České Srdce vídeňské potřebuje potraviny! Naši potřební lidé nemohou dostat za přiřčenou jim podporu zhola nic koupit a mnohem vděčnější nežli za peníze byli by za několik kilogramů brambor anebo za mouku. Na potravinách sešlo se tuze málo, proto České Srdce vídeňské rádo potraviny koupí. Sdělujte, prosíme, adresy těch kteří by mohli potraviny Českému srdci prodati. Rádi zaplatíme žádanou cenu a naši železniční zřízenci pak pro ně přijedou a nám je správně odvedou. Vykonáte dobrý skutek, sdělíte-li nám několik dobrých adres českých lidí, kteří byli by ochotni prodati trochu potravin hladovícím občanům českým. Na český a moravský venkov dojíždí mnoho Vídeňáků a vrací se pak domů s plnými ranci. Máte-li pro ně dosti potravin na prodej, budete snad míti něco i pro svoje sourodáky. Adresy posílejte Českému Srdci vídeňskému, Vídeň I.., Adlergasse 12.



K bitvě na západě: Radnice v dobytém Armentieresu.

Kde žije Leopold Hilsner? V „N. Wr. Journalu" sděluje zpravodaj téhož listu: Leopold Hilsner žije nyní v israelitské útulně v IX. okresu ve Vídni, v Jezerní ulici, v jednom z posledních zbytků staré historické židovské Vídně. Hilsner své jméno odložil a přijal jméno Heller. Nikdo v okolí neví, že tento Heller jest bývalým Leopoldem Hilsnerem. Hilsner žije zde v úplné odloučenosti od světa, v zátiší které mu připravili jeho osobní přátelé.

Otázka ošacení je stále stejně palčivým problémem pracujících vrstev obyvatelstva všech kategorií jako otázka chleba. Tisíce rodin nemá co obléci a co obouti; vše se dotrhává a co bylo lepšího, musilo se dáti za aprovisaci. Na venku peníze přestaly míti cenu a bez výměny za jiné zboží se nedostane nic. Chudé ženy musí svým dětem i kousek toho cukru odepříti, musí poslední sváteční sukni, poslední kousek lepšího prádla a poslední lepší oblek muže, meškajícího na vojně, na venek odnésti, aby schnaly nějaký brambor a bandasku mléka... Veřejné zásobování oděvem, prádlem a obuví trpí stejně jako veřejné zásobování jinými životními potřebami. Správa státní přizpůsobila ceny oděvu, prádla a obuvi, které předává pro tak zvané „lidové ošacení", cenám na které je vyhnala spekulace a lichva. Jak se má ošatiti vícečlenná rodina, když poněkud upotřebitelnější oblek stojí 300—400 korun? A v nemajetných vrstvách není takových zásob šatstva a prádla, aby se po čtyři leta vystačilo s tím, co tu bylo na počátku! Pro příští zimu máme smutné vyhlídky i v tomto směru!

Co se děje v Ukrajině. Sotva se pohnula vojska německá do Ukrajiny, tenkrát po míru brest-litevském, jako první úspěch německý se oznamoval, že se v ukrajinských městech zase salutuje dle předpisu. Za salutováním dle předpisu jdou však jiné věci. „Neue Lemberger Zeitung", časopis stojící pod vojenským vedením, oznamuje z Kijeva: Malá ukrajinská rada podala demisi, poněvadž německý nejvyšší velitel v Ukrajině generál Eichhorn vydal rozkaz, že zemědělské dělnictvo má býti přinuceno k tomu, aby pracovalo na statcích velkostatkářů. Diplomatická zastupitelstva ukrajinská ve Vídni a v Berlíně dostala prý rozkaz, aby proti tomuto opatření generála Eichhorna podala protest. I v Ukrajině bylo provedeno vyvlastnění velkostatkářů, jehož zastává se Ukrajinská rada. Přátelé Rady němečtí generálové však rozhodli jinak. Jak ve Finsku, tak v Ukrajině musí nastat

— 76 —

oděna v nejkrásnější svůj šat. Jannic měl na pestré stuze kol krku zavěšeny dudy, nadýmaje je právě tak vesele jako Alain svoji trubku.

Byli pozdraveni radostnými výkřiky a mnoho mladíků se k nim ihned přidružilo. Byli to většinou přátelé „Makabejců", mezi nimi i štíhlý, mladý rybář, ponurého zraku, kterého vysloužilec přivítal slovy: „Dobré jitro Michale Grallone!"

Michal zdvořile poděkoval a přiblížil se k Marcele, která mu přátelský kynula, nezajímajíc se však více o něho; její myšlenky bloudily jinde. Vyhlížela netrpělivě k silnici, brzy vzhůru a brzy zase dolů — v naději, že spatří vysokou postavu. Rovněž i desátník, jak se zdálo, někoho netrpělivě očekával.

„Zdá se, že se chlapík opozdil; je to neslýchané, zaspati v takový den, jako je dnešní!" bručel si do vousů.

Celá výprava se zastavila nedaleko staré, maličké krčmy.

„Na koho pak ještě čekáme?" tázal se Grallon.

„Ještě na jednu ovečku mého stáda," odvětil strýc Ewen. „Její jméno je také na listině a přece se opozdila."

„Míníte-li snad Rohana Gwenferna, tu čekáte věru marně," poznamenal Michal usmívaje se významně. Sešel jsem se s ním včera večer a tu mi řekl, že má moc práce, než aby mohl jíti s námi — ať prý vy, neb některý známý zaň vytáhne los."

Do desátníka jakoby uhodilo: „Moc práce že má, než aby poslechl vyzvání císaře k vykonání povinnosti! To je bezpříkladné!" Potřásal hněvivě hlavou, nechtěje věřiti těmto slovům.

„Při ostatcích svatého Gilda, to není možná!" zařval. „Jestliže ti to řekl, Michali Grallone, pak tě považoval jednodušše za hlupce. Chápu již, chasníci, chtěl si z nás, šelma, ztropiti šašky a vydal se asi sám na cestu. Vzhůru, setkáme se s ním u „osudí".

Alain a Jannic profukovali opět vesele svoje nástroje a celá družina vydala se na cestu. Marcela nepromluvila ani slova, leč vzpomněla si náhle, že ji Rohan již před několika dny na-

— 73 —

Svitalo. Den stával se jasnějším a noční stíny mizely. Marcela mezitím, neméně bledá a vážná nežli matka, pozorovala jak se ves po nočním klidu budí. Dveře a okna se otevíraly, hlavy v nočních čepicích se v nich objevovaly, bylo slyšeti hlasy a mluvení, a dokonce jakés malé děvčátko spěchalo náhle kolem ní se džbánem pro vodu.

„Hej, Marianiac, půjdeš také dnes do St. Gurlott?" oslovila ji Marcela.

„Ano" odvětila maličká nadšeně „půjdu s maminkou, strýčkem Maturinem a bratry. To bude veselo — jako na pouti — — ale nesmím se dlouho zdržovati, maminka čeká."

Marcela povzdychla. Byla sice dosud nadšena pro „veliký podnik císařův" leč slzy matčiny ji znepokojovaly a se smutkem v duši si vzpomínala na padlé své bratry a na a — Rohana. Byla dosti sobeckou, než aby si nebyla přála, aby jeho los nebyl tažen. První doušek z poháru lásky tak ji opojoval a její bytost pozůstávala z tak vášnivých prvků, že i pouhá myšlenka, že by mohla svého milence pozbýti, ji hluboce zraňovala a činila nešťastnou.

Onoho krásného, jarního jitra podobalo se Kromlaix úlu. Téměř všichni jeho obyvatelé byli na ulici; oslnivě bílé čepce, pestré sukně a vyšívané živůtky přímo zářily v paprscích slunce; rovněž i muži byli oděni ve sváteční háv kupíce se ve skupinách na nárožích. Vzdor časným, ranním hodinám, ubírali se již mnozí do St. Gurlott.

Když se Marcela vrátila opět do jizby, byla již snídaně připravena a desátník a jeho synovci sedíce na svých místech pojídali černý chléb. Před každým stál cínový pohár a uprostřed stolu veliký džbán s jablkovým vínem. Desátník zvednuv svůj pohár, a obrátiv se k „Makabejcům" zvolal: „Pozor! Připijme na zdraví a blaho našeho mocného císaře!"

Hoši vyprázdnili jediným douškem své poháry, neboť víno bylo dobré a řídkým pro ně požitkem. Rovněž i Marcela

opět starý stav — nějaké novoty, jež by mohly působit jako nákaza a jež jsou pruským junkerům trnem v oku, se nikde na světě nedovolují!

Američané na frontě. V jednom z posledních listů popisuje „Figaro" útulky amerických vojáků ve Francii. Jsou ovšem zařízené s veškerým pohodlím a připomínají vznešené klubovní místnosti v Anglii a Americe. Místo obrazů jsou na zdech nápisy. Z těch, které uvádí „Figaro", vyjímáme: „Vstaneš-li se sluncem, bude se ti zdáti svět právě tak zlatým, jako jemu. — Jíš-li maso, vzpomeň na ty, kteří marně touží po kousku chleba. — Psal jsi svému starému otci. — Dostal-lis ráno dopis, potěš ty, kteří nedostali. — Měníte košili, ale nikdy prapor. — Nečti svých novin hlasitě, byl bys považován za člověka z dalekého západu. — Zdvořilý člověk si očistí obuv než vejde, i není-li špinavá. — Jdi do boje vesele, neboť mrtví, kteří se neusmívají, jsou oškliví. — Nikdy nebuď hrubý na služebníky, což kdybys jednoho dne ocitl se v jejich službách?"

*

Nejdelší elektrická dráha světa. Dráha Chicago-Milwaukee poháněna stejnoměrnou elektřinou o síle 3000 voltů bude nyní prodloužena až na americký západ t. j. až ku břehům Tichého oceánu. Projektuje se protnouti v cestě stojící pohoří Kaskád a z města Othella ve státě Washington ležícím vésti trať do Seattle a Tacony. Tím by vznikla trať o délce 1000 km poháněná elektřinou vyráběnou silou vodotoků v oněch pohořích se pramenících. Tímto způsobem byla by nová tato dráha: Chicago-St. Paul nejdelší elektrickou drahou světa.

Talismany italských vojáků. V Italii v klasické zemi „uřknutí" jest pověra nevyvratitelně zakořeněna. Třeba, že u všech národů do války zasáhnuvších jest pozorována jakási náchylnost k pověře, což jest na psychologickou situaci stálého nebezpečí úplně vysvětlitelno, přece jen jsou v tom ohledu jak sděluje feuilletonista „Tempsu" prvními. Dnešní Italové lpí stále ještě na pověrách sta a sta let starých, a žádná škola, žádný vzdělávací prostředek není s to tento nemrav přemoci. Jest věru málo italských vojínů, kteří by se „nechránili" nějakým talismanem „ku štěstí". V prvé řadě jsou to hřebíky, obyčejně v podobě měsíčního srpečku zahnuté. Na řetízku hodinek nosívají s oblibou přívěsek zdobený číslem 13. Tím se má paralisovati zlý vliv tohoto čísla. Rozšířeno jest i následující: Dříve než voják se vrhne do ohně, napíše na tři malé lístečky jména sv. tří králů: Kašpar, Melichar, Baltazar, kteréžto lístky zastrčí pak do různých kapes své uniformy. Oblíbenými talismany jsou rovněž malé figurky napodobující hrbáčka, či nějaké vybajené zvíře či tvora. Mnohdy nosívají vojáci na prsou sáček s hlínou své domoviny. V okamžicích nebezpečí se sáček sejme a hlína se hodí za sebe. Neapolitání zvýšují účinek amuletů ještě různými říkáními, držíce při tom talisman v ruce. Mimo osobních amuletů, jež chrání jen nositele, existují i podobné, jež mají moc a účinek povšechný. Tak vodí sebou jistý pluk bersaglierů kozu červenými stuhami zdobnou. Tato koza má prý tu zláštnost, že se dá hladiti jen od vojínů „svého pluku" a ihned začne trkati, když se jí blíží cizí uniforma. Jiné pluky mají své psy a ptáky, které jsou jich „patrony". Rozumí se samo sebou, že život těchto zvířat je závidění hodný. Jsou pečlivě stravována a střežena i opatrována a celý pluk je zbožňuje. — Moderní modly.

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST

Hedvábí, bavlna, vlna. V mnohých případech potřebujeme věděti, zda ta nebo ona látka není falšována neb není vůbec bezcenným padělkem. Přesvědčením se můžeme vyvarovati škodě. Uvádíme některé předpisy, jak možno se o jakosti jednotlivých druhů zboží přesvědčiti. Chceme-li zkoumati látku, zda je celá vlněná nebo pomíšena s bavlnou, dá se to nejsnadněji provésti, když vytáhneme z látky několik kousků nití a sice outku i osnovy a zapálíme je. Je-li vlna úplně čistá, škvaří se a odporně páchne. Na zapálené vlněné niti tvoří se škvár, ale plamen nehoří. Je-li smíchána vlna s bavlnou, převládá-li vlna, škvaří se nit také, ale ubývá jí rychle, neboť částečně hoří. Převládá-li bavlna, hoří plamenem a sice tím jasnějším, čím více bavlny. V takovém případě není na niti škváru a také zápach je jinaký. Co vlna páchne odporně jako když zapálíme roh, bavlna má zápach méně odporný, za to však dusivý. — Pravé hedvábí také nehoří plamenem jako bavlna, škvaří se, ale ne tolik jako vlna. Na hořící niti zůstává jen nepatrný škvár. Dle toho, mnoho je mu přimícháno bavlny hoří více či méně jasným plamenem. Umělé, tak zvané celuloidové hedvábí, které se hojně v obchodech vyskytuje, hoří jasnějším plamenem jako pravé a zápach jeho nemá podobnosti se zápachem pravého. Kdo několikrát tyto zkoušky „ohněm" podnikne, vycvičí se tak, že rozpoznává složení látek zcela spolehlivě. — Opomenu-li jsme ještě len (příze). Ten hoří plamenem, ale ne tak rychle jako bavlna a nevydává dusivý zápach. Dá-li se kousek pravého hedvábí do kyseliny dusičné (Salpetersäure) za několik minut rozpustí se úplně beze zbytku. Je-li hedvábí smícháno s vlnou neb bavlnou, zůstanou tyto látky nerozpuštěny, jen hedvábí se rozpustí. Dle množství zbytků možno usuzovati na množství přimísenin. Bavlna rozpouští se ve vodou rozředěné horké kyselině solné kdežto vlna ne. Dáme-li kousek vlněné látky do této kyseliny, ze zbytku vypočítáme, mnoho-li v ní bavlny. Záleželo-li by na přesném udání, zvážíme přesně kousek vlněné látky než jej ponoříme do kyseliny. Když asi čtvrt hodiny v horké kyselině ležel, vyjmeme jej, propláchneme několikráte v čisté vodě, při čemž nutno dáti pozor, aby se nic neoplavilo, usušíme a zvážíme. Oč váží méně, to byla bavlna, která zůstala v kyselině. Jiný způsob: Ve vodě rozpustíme něco chloridu cíničitého a uvedeme roztok do varu. Když vaří, dáme tam kousek světlé látky a vaříme několik minut. Nitě bavlněné nebo lněné zčernají, vlněné neb hedvábné zůstanou beze změny.



Z fronty západní: Tržiště městečka Bailleuil s radnicí. Městečko toto bylo v poslední době ohniskem nejtěžších bojů.

Tvrdá voda sráží mýdlo, které pak málo pění a tvoří klky, takže mnoho mýdla se vymydlí. Tvrdou vodu lze změkčiti přídavky sody nebo vodního skla. Obsahuje-li voda železité látky, prádlo v ní sežloutne a dostane rezivé skvrny. K takové vodě třeba před praním vápeného mléka (hašené vápno rozmíchané ve vodě), čímž se sežloutnutí prádla předejde.

Niklové nebo poniklované nádobí myje se v roztoku sody, načež se po utření vyleští kůží. Dlužno na to upozorniti, že silné kyseliny nikl rozpouštějí, a i mléko, stojí-li déle v poniklované nádobě, obsahuje nikl; soli niklu jsou ovšem daleko méně nebezpečný než měďnaté, a v malých částkách jsou pro tělesný organismus neškodny. Je tedy niklové nebo poniklované nádobí zdravotně daleko lepší než měděné.

Levný prostředek k vypuzení myši. Usušené listy z oleandru roztlučeme na prášek, který smícháme se suchým pískem a směs nasypeme do děr, z nichž myši vylézají. Myši zápachu oleandru nesnesou a v krátkém čase se vystěhují.

usedla, pokoušejíc se posnídati drobet chleba, leč marně nemohla. Stará Dervalka stále ještě šukala u ohniště.

„Maminko, maminko, pojď, sedni si mezi nás!" zvolal strýc Ewen s jemnou výčitkou. „Chceš nás snad všechny rozesmutniti? Hlavu vzhůru! Uvaž jen, že nebudou všechna jména tažena a je možno, že nevezmou ani jediného z tvých synů! A kdyby došlo i k nejhoršímu, tu, jak tě znám, budeš jistě hrdá, na to, že můžeš přispěti císaři v těžkých dobách ku pomoci. neboť až nebude více tvých hochů potřebovati, pošle ti je zdravých údů a neporušené zpátky."

Vdova odpověděla hlubokým povzdechem. Chasníci však vyhlíželi úplně spokojeně, byli ještě velmi mladí, než aby se obávali jakéhokoliv nebezpečí, o němž neměli ani zdání; mimo to je i vysloužilec povzbuzoval dodávaje jim odvahy a bojechtivosti.

„Pha, nemám ani trochu strachu: kdybych musil na vojnu tak tedy zkrátka narukuji! Ostatně nás Bůh všecky ochraňuje" podotkl Hoel.

„Jen aby se slosování dělo spravedlivě!" pravil Gildas nedůvěřivě.

„Hloupý bázlivče!" přerušil ho nevrle strýc. „Což pak se o to císař nepostaral? A kdo by se odvážil ho podezřívati? Hoel má pravdu; Bůh losy smíchal a lidé je budou dle jeho vůle tahati. Pohleďte jen na vaši sestru Marcelu. Kdyby byla mužem byla by jistě nešťastnou, kdyby nemohla do pole."

„To se snadně povídá, když je člověk ženou!" pobručoval Gildas.

„Poslyšte mě tedy, mě zkušeného muže! Ty, milá švakrová, musíš si věc představiti následovně. Zemříti musíme všichni, není-li pravda? Když nadejde naše chvíle, když na naše dveře zaklepá anděl bílých perutí, musíme otevříti; nelze se schovati ani ve vodě, ani na zemi. Všude nás najde. Je-li to vůle Boží, abychom zemřeli, je to zcela lhostejno stane-li se tak doma, či na poli bitevním,, — — — —

„Je to sice pravda," přerušila ho vdova, „ale —"

„Žádné ale, má drahá! Pohleď jen na bratra tvého nebožtíka muže. Byl jsem vojákem, mnoho hrůz a běd válečných prožil, dosti se nadýchal výparu prachu a krve a přece ještě žiji. Parbleu, až na tu zatracenou dřevěnku jsem zdravý, zdravější než kterýkoli jiný muž mého stáří. Netáhl jsem s „desátníčkem" do Egypta, Italie a přes Alpy? Pamatuji se hoši když byl ještě generálem v Cismone, viděl jsem když byl korunován za císaře francouzského. Rok na to jsem pozbyl nohu. Pha, jednu nohu! Kdyby mi byly urazili i obě, také bych si z toho nebyl mnoho dělal, vždyť by to bylo za mého císaře. Ale jak vidíte — neumřel jsem. Jak častokráte jsem stál v nejhustším dešti kulí, aniž by mě byla která zranila! A proč — maminko? Poněvadž je každá střela řízena rukou Boží a ani jediný voják nepadne na bojišti není-li to vůle Boha."

Vychrlil tato slova, jakoby jedním dechem,, obráceje se časem na svou zarmoucenou švekruši, chvílemi opět na jinochy dodávaje jim odvahy. Podařilo se mu to částečně, neboť i vdova nyní doufala, že ji syny přece jen snad neodvedou. Ostatně dařila se válečná propaganda desátníkovi nejen mezi svými, nýbrž i v celé vsi. Jeho povzbuzováním bylo co děkovati, že mladí rybáři kromlaixští očekávali „den nade dny", jak nazval Derval den slosování, úplně bez bázně a s veselou spokojeností, považujíce novou přehlídku více méně za žert. Mnohá mamička sice již před svítáním pokradmo spěchala ke křížové cestě, aby tam vyprosila milost svému dítěti. Celkem však vládla v Kromlaix onoho jitra nálada slavnostní. Žertujíce a smějíce se shromažďovali se konskribenti a jich milení v hloučcích na silnici. Na mnohém bylo pozorovati, že si přihnul více než snesl.

V umluvenou hodinu vyšel i desátník v čele svých synovců na silnici. Po boku mu kráčela Marcela, bledá jako smrt,



Umělec.

Cizinec (na produkci venkovského pěveckého sdružení): „Toť zvláštní; ten tlustý, tam na levo, zpíval přece na počátku tenor?"

Hostinský: „No jo — to on vždycky tak ... po pátém pivě ale přejde do basu!"

*

Kočí pod kuratelu.

Pražský majitel fijákrů pan Andělíček jda revisi po svých kočích setkává se na Poříčí s jedním ze svých povozů. Kočí Tonda práská do koní a ujíždí jak ďas. Andělíček mu kyne, aby zastavil.

„Koho to vezeš Tondo?" ptá se šetpem.

„Pana doktora Jelínka..."

„Skope zatracený!" syčí pan Andělíček, „tak jeď pomalu! Vždyť ten platí od hodiny!"

*

Klasické přísloví.

„Co pak je to klasické přísloví?" táže se professor žáka. Žák, gymnasista, neopovídá. „Abyste neřekl, já vám pomohu: Vzpomeňte si na nějaké klasické přísloví." Načež student ze sebe po chvílce vyrazí: „Deset mudrců není s to zodpověděti, co se toho jeden blázen naptá."

*

Venkovanka v Praze.

Babička jela poprvé po dráze do Prahy k příbuzným. „Jak pak se vám to jelo, babičko?" ptali se jí mezi jiným u večeře. „O krásně!" odvece babička. „A to jsem se vám něco namodlila, když oni vám na každé štaci zvonili klekání."

*

Na vybranou.

Soudce (v civilním procesu ke „straně"): Tak máte přisahat, Jelínku. Ale je to nějak levé: budete-li přisahat, přijdete do vězení — a nebudete-li přisahat, prohrajete proces. Tak si to rozmyslete!

*

Ben Akiba v koženkách.

Soused Vocilka zastavil se v průmyslovém paláci před Fričovým přístrojem na měření tlaku na kámen. Chvíli mačká sám, chvíli pozoruje, jak mačkají jiní a jak ratije po měřítku poskakuje, potom zatřese hlavou a řka: „Tenhle inštrument je celá moje stará. Na tu máknout, tak to taky hned nejmíň tisíckrát jazejčkem zvětší."

*

Nepochopitelno.

Známý podnikatel Uajer setkal se na ulici se známým advokátem, jež doprovázel nějaký pán.

Advokát rozmlouval chvíli s podnikatelem, pojednou však se rozpomenul a zvolal:

„Můj bože, já zcela opomenul — tento pán jest můj kolega — advokát doktor Kocourek..."

Pan Bajer se ukláněl a hledě ostře na novou známost poznamenal:

„Vy musíte být mladý advokát, pane doktore, jelikž pravda?"

„Nu, mám kancelář teprv sedm let..."

„Ale to nemůže být, pane doktore, volal udiveně podnikatel, „vždyť vy jste mne dosud nefendoval..."

*

Zná se.

Členové zábavného spolku „Kotrmelec" nemohli si navyknouti na šatnu v předsíni — vadil jim nepochybně také poplatek za opatrování oděvu. A tak se stávalo, že při schůzích a zábavách spolkových bylo plno mužského i ženského šatstva nezřídka, že se oděv hostí popletl, ano konečně se jednomu členu ztratil i zimník. Což pohnulo výbor spolkový, že vyvěsil v předsíni klassickou vyhlášku:

„Ctěné obecenstvo se žádá, aby odkládalo svůj oděv v garderobě, poněvadž výbor — za nic nestojí!"

Její starosti.



Ona: Letošní zimu musí být už válka skončena — abychom konečně mohli řádně užíti masopustního veselí.

*

Vhodný okamžik.



„Ty chceš tedy miláčku můj promluviti brzo s maminkou a tatínkem. Dobrá, promluv s nimi zítra, je dobrá příležitost.

„Ne, ne zítra ne. Až na prvního. Jsem totiž trochu bojácný a jen když mám v kapse peníze nebojím se."

Ze školy.

Učitel při vyvolávání jmen na počátku školního roku: Jak pak se jmenoval tvůj loňský pan učitel, Václavíku?"

Václavík: „Já nevím. Ale mně se zdá, že pan Kolega, pan ředitel jej tak volával."

*

Polehčující okolnost.

Zloděj: Kdybych mu nebyl právě uchňápl tobolku, tak bych mu jistě za jeho drzý pohled dal pár přes hubu!"

*

Shoduje se.

Host: „To je švindl! Na plakátě za oknem stojí, že tu hraje kvarteto a zatím tu hrají jen tři."

Hostinský: „No ano tři hrají a jeden vybírá. Tak přece kvarteto!"

*

Opatrný.

Kamnář: „Vy tedy chcete úplně hladká kamna? A nebude to poněkud jednotvárné?"

Zubní lékař: „Ale kdež — nesmím míti v pokoji nic než hladký nábytek a věci, aby mě po tom nemohly pacienti šplhat."

*

Útěcha.

Slečna k služce: „Jen se podívejte Mary, když jsem hrála na piano hodil mi někdo do okna tuto řepu."

Služka: „Nedělají si z toho nic slečinko, to von nějakej chudák, neměl na vavřínovej věnec a tak jim hodil tu řípu."

*

Znamení.

Matinka (vidouc nápadníka své dcerky přicházejícího za deště): „Aničko, myslím že tvůj ctitel je velký záletník — podívej se jen jaký má deštník — tři by se pod něj vlezly."

*

Všude špatní lidé.

Černou nocí a rozjetou, vyprahlou silnicí se bere člověk, muž — řekněme pobuda. Je patrno, že se na cestu vypravil z několika kořalen. Pojednou: bouch! bác! — osamělý poutník svalil se do škarpy na pravo silnice. Vydrápal se stěží, ale sotva byl na nohou, zavrávoral a svalil se do škarpy na levo silnice. Po prvním pádu jen zamručel — ale nyní se rozkřikl: „Prazatracení, špatní lidé! Když už i ty silnice přiorávají!"

*

Jednoduchá methoda.

Cvičení saniťáků. Část mužstva napodobuje raněné a nemocné a druhá pomocný oddíl.

Pod vedením lékaře kráčejí všichni krajinou, až se zastaví náhle u jistého příkopu, kde leží zdánlivě raněný.

„Předpokládejme", praví lékař, že je tento příkop plný bahna, a že tento muž doň tak nešťastně padl, že se mu nepal nos, takže mu hrozí zadušení. Tak co — Hubře — co byste v takovém případě dělal?"

„Hm — honem bych ho vytáhl", odpověděl Hubr.

„No dobře," prohodil lékař „ale to nestačí ještě. Jedná se o to, zachrániti ho od udušení, když má nos plný bahna. Nuže co byste činil?"

„Dal bych mu šňupnout, pane doktore!"

*

Větším dílem.

Cizinec nahodil se v malém městě k tomu, kdy měl býti konán pohřeb vynikajícího kavalíra, šlechtice milionáře, proslulého diplomata, vůdce politické strany. Té příležitosti nechtěl si dát ujíti a aby přehledl celý slavný pohřební průvod, hledal co nejlepší stanovisko. V tom shledl obecního strážníka. „Slyšíte, občane," tázal se ho, „půjde průvod touto ulicí ke hřbitovu?"

„Větším dílem, že půjde tady," odpovídalo rozmyslně maloměstské rameno spravedlnosti.

„A může se také jinou cestou ke hřbitovu?"

„To nemůže," zněla odpověď Šalomouna v uniformě.

Žádejte všude ve veřejných místnostech „Víd. Illustr. Noviny"!



Každá paní

čte můj velmi zajímavý spis

„Moderní ošetřování poprsí"

Zcela bezplatný.

Okamžitá rada při slabosti a při nouzi o plnost. pište okamžitě na adresu:

Ida Krause-ová Prešpurk Schanzstrasse 2. Odd. 37. Uhry

Krása a štěstí.

Dlouholetým bádáním v oboru pěstování tělesné krásy podařilo se zjistiti konečně úplně novou a osvědčující se methodu. Příživníci, vyrážky všeho druhu, vrásky, červeň nosu neb rudé skvrny lícní dají se v několika málo dnech odstraniti a obličej, dokonce i starších dám nabude opět původní své mladistvé svěžesti a růžového nádechu. Účinek je překvapující a věhlasní lékaři podali v tom ohledu odporučující dobrozdání! Došlo nás již na tisíce poděkování! Po zaslání poštovného sdělím každému s radostí bližší. Dopište proto ihned:

L. DECKER, Vídeň 56. Pošt. schránka 19. od. 7.

Nepříjemné chloupky



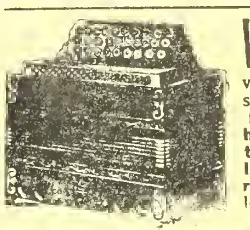
v obličeji i na těle odstraníte bez bolesti i s kořínkem!

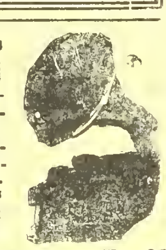
mým chloupky odstraňujícím prostředkem „Rapidenth". Místa, na nichž chloupky se tvoří odumřou, takže chloupky více růsti nemohou. Žádné svrbění kůže, mnohem lepší, než elektrolysa. Žádný prášek. Od Dr. Clasena a Dr. Ergusa odporučeno. **Cena K 6.80.** Zasílá diskretně proti dobírce

salon J. Oswald, Vídeň XIII., Penzingerstrasse 50, odd. 13. 2057

Obchodní hodiny od 9—12 a od 2—6.

Velký výběr





všech hudebních nástrojů, jako **gramofonů, harmonik, housli, louten, kytar, citer, mandolin, křidlovek, klarinetů** atd. — Velmi levné ceny. — Ceník zdarma. 1958

G. Stiastny, Vídeň XVII., Kalvarienberggasse čís. 36

Nejlacinější noclehy

Vídeň II., Novaragasse č. 45

1858 **(blíže Praterstern).**

Čisté postele pro pány po K —60, —80 a 1·—. - Pokoj s dvěma lůžky K 2·40.

Krása je bohatstvím.



Moje methoda zlepšena dr. Idelsonem skytá každému nejlepší příležitost zbaviti se v krátkém čase všech kůži znečisťujících poskvrn a nečistot, jako pih, příživníků, pupínků, vrásků, červeně nosu a obličeje dodávajíc mimo to pokožce mladistvé, svěžesti a narůžovělé barvy dokonce i u starých dám. Návod používání tohoto znamenitě působícího prostředku zašlu každému na požádání. Žádejte oň bez meškání.

A. JELINEK, VÍDEŇ 66. poštovní schránka 37, oddělení 63.

Známku na odpověď nutno přiložiti.

Spedice rychle vyřizuji a povozy lacině propůjčuji: ALTBACH & LANGER, VÍDEŇ VI., Kasernengasse 24

Telefon 4135. Telefon 4135.

Výtečné fotostroje



zvláště do pole se světelnou optikou.

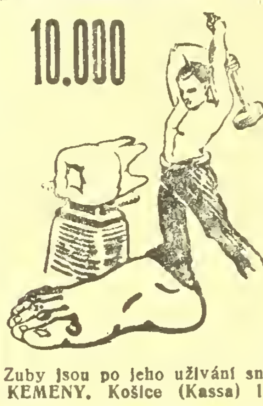
Rychlofotografické stroje a potřeby. **Komory pro začátečníky** s přípravami a návodem: K 3·20, 4·20 a 6·80. Komory sklopné 6×9 K 12·— 9×12 K 15·—. Stroje Luxusní až do K 900·—.

Desky, pohlednice a přípravy vždy na skladě

E. Birnbaum, fotozávody. Rumburk 55, Čechy.

Vyznamenán c. k. rakouskou státní medailí.

10.000



děkovných přípisů, vychvalujících náš „Riabalsam", který během 3 dnů odstraňuje úplně bez bolesti kuří oka, bradavice a otlačenou tvrdou kůži. Cena 2 K, 3 kelímky 7 K 6 kelímků 10 K. Nepříjemnému pocení nohou a rukou lze snadně zabrániti našim práškem „Ita." Cena 2.50 K, 3 krabičky 6 K. Popraskalou kůži na rukou zjemňuje náš krém „Circe", kelímek 12 K. Rheumatické bolení zubů potírá „Tides" a bolesti vznikající vykotlanými zuby kde každý jiný prostředek je marným. Neosvědčí-li se, vrátíme peníze. Cena 3 K, 3 tucty 7 K, 6 tub 10 K. Naše zubní fluidum „Xiris" zabraňuje tvoření se zubního kamene a nepříjemným výpachům úst Zuby jsou po jeho užívání sněhobílé. Cena 3 K, 3 lahve 7 K. KEMENY, Košice (Kassa) I. Poštovní schránka 12/37 Uhry.

Žádejte

všude ve veřejných místnostech týdně vycházející

„Vídeňské Illustr. Noviny"!

I nejkrásnější obličej



znetvořují pihy, lišeje, pupínky, uhry, červené skvrny a p. Všechny tyto kožní vyrážky zmizí však po upotřebení

Krému na obličej.

Kůže se stane opět hebkou a mladistvě svěží a vrásky se uhladí. Nemeškejte proto a dopište si o tento dávno osvědčený a známý, výtečný prostředek. Krabice stojí K 4·—, poštou o 75 hal. více.

Zasilatelství „NOVITAS" odd. 17. Ústí n. Labem, Čechy.

Skvělý vedlejší výdělek

naskytuje se **zástupcům pojišťoven, kolportérům jednatelům a vůbec osobám v lepších rodinách obeznámeným ve všech místech.** Reflektanti račte zaslati nabídky s udáním referencí a přilož. známkou na odpověď pod zn. „Vedlejší výdělek" do admin. t. l. načež další sděleno bude.

Specialita **Specialita**

Nahražka za čaj i rum: „Rumodor". Nahražka citronů „Helziterin". Objednejte přímo u výrobce

Zigmunda Altbacha, Vídeň VI., Kasernengasse č. 22

Telegramy adresujte: Továrna likérů Vídeň VI.

Telefon 4135. Požádejte o ceník.

Každý si může svoje správky sám zhotoviti.



Moje ruční šídlo „Lumax", šetřivé snadně jako šicí stroj. Nejdůchaplnější vynález, aby si mohl každý sám spravovati kožené věci, porouchanou obuv koňské postroje, kožichy, koberce, vozní plachty, stanové látky, plsť, cyklistické pláště, měchy, plátěné a jiné silné látky. Výhod né pro řemeslníky, rolníky a vojíny. Klenot pro milovníky sportu. Pevná konstrukce a hravá manipulace. Záruka se spotřebitelnost, překonává všechny konkurenční výrobky; mnoho pochvalných uznání. Cena kompletního šicího šídla s nití, čtyřmi různými jehlami a návodem použivání obnáší 1 kus K 4·—, 2 kusy K 7·50, 3 kusy 11 korun 5 kusů korun 18·—. Zasílá při předem zaslaného obnosu vyplaceně, při dobírce porto zvlášť, do pole jen po zaplacení předem.

JOSEF PELZ, OPAVA 181 Olmützerstrasse 10.

Prodavači se hledají. 2644

ČTĚTE A ROZŠIŘUJTE VÍDEŇSKÉ ILLUSTROVANÉ NOVINY!

Dobrý účel

má i nejmenší insert, je-li vhodně sestaven — a ve vhodném listě. Zkuste inserovati též ve „Vídeňských illustrovaných Novinách", v nichž inserty opravdu úžasně působí. Na přání posloužíme každému rozpočtem insertním, zdarma sestavíme návrhy na texty, štočky a udělíme rady pro účelnou reklamu.

Nové rady pro nemocné



Sepsal jsem spis, abych v něm ukázal milionům trpících jedinou cestu k uzdravení. Tyto rady nestojí ani haléře a tato kniha bude každému, kdo se cítí nemocným, neduživ slabým a malomyslným zdarma poslána. Můj spis je výsledkem 50letého myšlení a studia, obsahuje výtah bohatých praktických zkušeností a mnoho důkazů vynikajících mužů vědy 1953

Kdo se chceš zachrániti,

následuj mého učení, které již mnoha tisícům pomohlo. Ať povstala nemoc starostí zármutkem, přepracováním, ať bylo utrpení způsobeno

lehkomyslností a nestřídmostí

všem utlačeným, neschopným k práci, lidem slabé vůle ukáži vědeckou a

přirozenou cestu

k osvobození od nervových nemocí, nespavosti, nechuti ku práci, tělesné a duševní slabosti; suchého lámání, bolestí hlavy, poruch zažívacích i žaludečních a mn. j. nemocí. Pište ihned lístek a žádejte zdarma a franko

můj „Ukazovatel cesty"

Lístek adresujte na

Ernst Pasternack, Berlín, S., O., Michaelkirchplatz 13, oddíl. 633.

Inserujte ve „Víd. Ill. Novinách"!

Živnostenská banka filiálka ve Vídni

I. okres Herreng. 12.

SMĚNÁRNY VE VÍDNI:

I., Herrengasse 12. I., Graben 15. II. Praterstrasse 24. III., Landstr. Hauptstr. 88. IV., Favoritenstrasse 4. V., Margaretenstrasse 71 VI., Gumpendorferstr. 100. VII., Mariahilferstrasse 84 VIII., Josefstädterstr. 103. IX., Porzellangasse 9 X., Favoritenstrasse 95. XII., Meidlinger Hauptstrasse 15 XX., Am Spitz 15.

Vklady na knížky $3\frac{1}{2}$%

Akciový kapitál K 80,000.000·—. Reservní fondy přes K 22,000.000·—.

FILIÁLKY:

Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Hradec Králové, Jihlava, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Olomouc, Moravská Ostrava, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, a Terst s expositurou v Gradu a Opatii.

Centrála v Praze založena r. 1868.

Majitel: Družstvo „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.

Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.

Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejí. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje. —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 20.

Jednotlivá čísla 40 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 16. KVĚTNA 1918.

Bukurešť po vyhlášení míru.

Pouliční ruch v hlavním městě rumunském krátce po podepsání mírové smlouvy.



Manifest českého a jihoslovanského poselstva k národů. — Mír s Rumunskem podepsán. — Bitva na západě pokračuje. — Rusko zbrojí k nové válce.

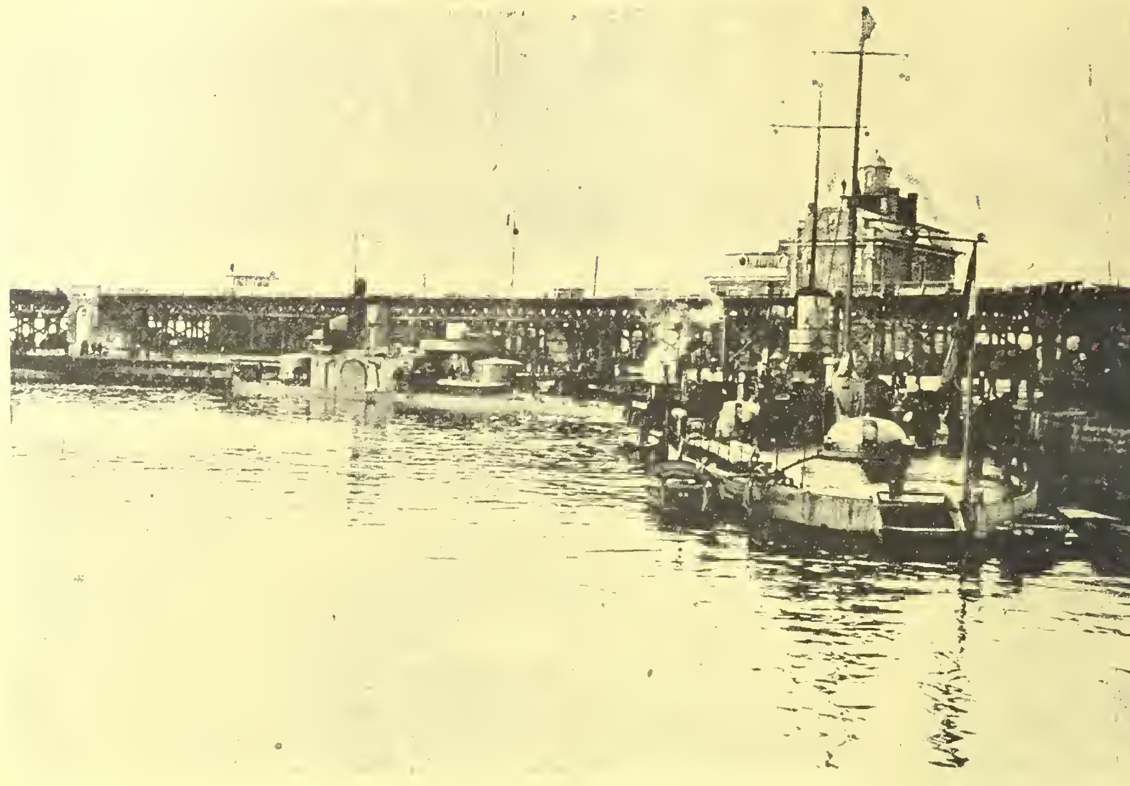
ZOSTŘENÝ KURS

Parlament je tedy odročen a vláda dr. ryt. Seidlera zostřuje dle německých přání politický kurs. Takovýto obrat vnitropolitický nikdo v Rakousku nečekal, zejména když věřil posledním řečem šéfa vlády. Ocitáme se na pokraji absolutismu. Zrovna tak začal hrabě Stürgkh. Nejprve parlament odročil a slíbil jeho brzké svolání. Ale pak minuly měsíce, minula léta a parlament nebyl svolán a vláda užívala pilně § 14. Bude se historie opakovati? Zdá se, ano. Neboť příčiny, pro které dr. ryt. Seidler parlament odročil, budou existovati v červnu, stejně jako v květnu. Rozčilení slovanských stran nebude uklidněno, naopak bude ještě stupňováno oktrojení krajských hejtmanství v Čechách a opatřeními proti jihoslovanské agitaci. Ani zahraniční záležitosti nebudou v červnu posuzovány klidněji. Naopak situace se zhoršila zejména po novém převratu v Ukrajině a oposice proti našim spojencům a politice jejich v Ukrajině bude ještě zostřena. Proto je velice pravděpodobné, že parlament v červnu zase bude odročen, ne-li rozpuštěn.

Bylo zapotřebí odročení parlamentu? Všecky politické kruhy, i německé pokud nejsou úplně ovládány Wolffovými radikály, odsuzují toto opatření. Parlament ukázal v posledním roce, že chce žíti a vykonal vskutku velký kus práce. Celá veřejnost rakouská dovede dílo parlamentu oceniti. Parlament je také jedinou svobodnou tribunou v Rakousku a všecky národy chtějí si jí udržeti. Nikdo parlament nechce rozbiti, snad jen němečtí radikálové, kteří pracují všemi prostředky k obnovení éry absolutismu. Všecky výmluvy, že dr. ryt. Seidler musel parlament odročit, protože Češi a Jihoslované ohlásili obstrukci, jsou nesmyslem. Ale pravda je na druhé straně, že vláda chtěla odročení parlamentu protože věděla, že její vnitropolitické plány narazí na odpor velké majority sněmovny. Vláda chtěla na přání německých radikálů oktrovati krajské zřízení v Čechách a učiniti tím první krok k trhání království českého. Vláda chtěla na nátlak německých radikálů potlačiti na jihu říše agitaci pro jihoslovanský stát. Toto opatření jistě byl by parlament velkou většinou příkře odsoudil. Češi, Jihoslované, Poláci, Ukrajinci, Italové, Rumuni, němečtí sociální demokraté, němečtí pokrokoví poslanci, tedy velká většina rakouského parlamentu vyslovila se předem proti těmto pokusům. Rozumná vláda, poctivá vláda, která chce vládnouti s parlamentem a ne proti němu, byla by vyvodila důsledky. Upustila by od takových plánů, anebo by podala demisi. Ale dr. ryt. Seidler tak neučinil. Přes odpor čtyř svých ministrů: hraběte Sylva Tarouca, Žolgera, dr. Tvardovského a Horbačevského a proti vůli 2/3 parlamentu odročil sněmovnu a provádí své plány cestou nařizovací. Je tedy jasné, že vinníkem není parlament, není oposice, nejsou nenáviděni Češi a Jihoslované, ale jen vláda samotna.

Ale ještě dr. ryt. Seidler nemá vyhráno. Ještě je tu mocnář, který už několikráte ukázal, že nebude provozovati starou, nešťastnou politiku bez národů, bez lidu a proti němu. A v tohoto mocnáře skládají národy pevnou důvěru a jsou přesvědčení, že jeho rozhodnutí nedopadne pro absolutismus a proti parlamentu.

▫ ▫



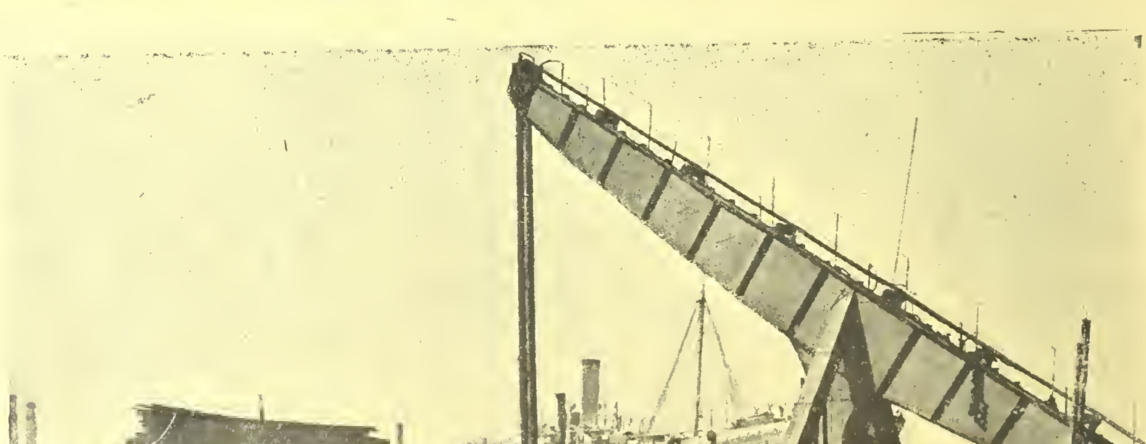
Oděsa v moci centrálních mocností: C. a k. rakouské podunajské loďstvo v přístavě oděsském.



Nad břehy Černého moře: Skupina rakouských vojínů na mořském pobřeží jižně od Oděsy.

Z DEBATY O MÍRU A VÁLCE

Opět promluvilo několik anglických státníků, a opět se ukázalo, že na mír není naděje. Nedávno lord Cecil, anglický ministr pro blokádu naznačil v rozmluvě se zástupcem Reuterovy kanceláře, že v Anglii očekává se po ofensivě na západě německý pokus o mír — po ofensivě vojenské ofensiva mírová. Dle názorů anglického státníka nejde tu ovšem o upřímnou nabídku pro ukončení války, nýbrž o část nepřátelského plánu, jehož cílem jest ovládnutí světa. Němci hodlají pokračovati v boji na západě tak dlouho, až se hospodářsky pevně uchytí na východě. Myslí totiž, že jakmile bude v Rusku vláda Němcům přátelská a jakmile budou jim k disposici pomocné prameny Ruska, že budou s to pokračovati v boji s celým světem, že budou pak prostě nepřemožitelni. Pokud tak daleko nejsou, chtějí udržeti na západě



Oděsa v moci centrálních mocností: Plovoucí dok čili loděnice a jeřáb montovací.



Z oblasti anglické fronty ve Francii, která je cílem mocných útoků Němců: Ypernská nemocnice, jež pochází z konce středověku.

aspoň převahu, a nemohou-li spojence poraziti, přijdou s mírovou ofensivou. Ofensiva tato namířena bude hlavně proti Anglii to jest budou podány návrhy, které by měly pro Anglii jistou přitažlivost. Nabídka tato bude prý vzhledem k všeněmecké rozpínavosti, jaká zachvátila Německo před poslední ofensivou, umírněná, ale přece ne úměrná požadavkům spravedlnosti. Samozřejmé, že lord Cecil dodal, že všecky tyto pokusy jsou marné, protože Anglie zná německé plány a proto v boji vytrvá.

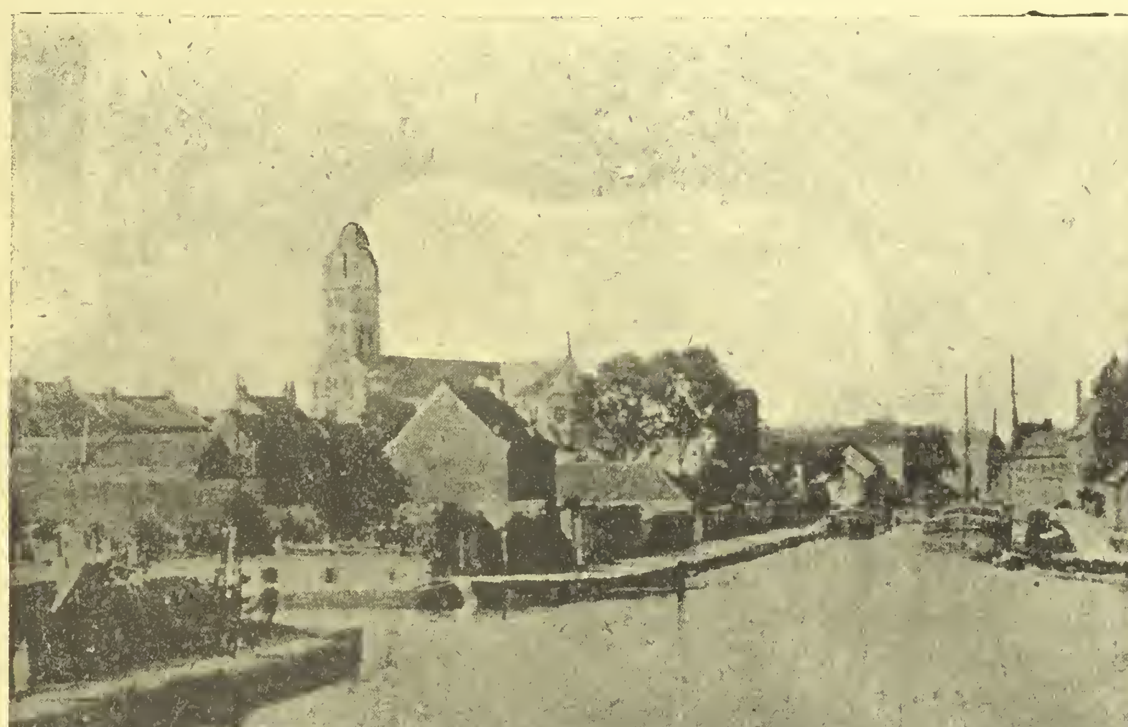
□ □ □

VÝZNAMNÝ PROJEV ČESKÝCH PAIRŮ

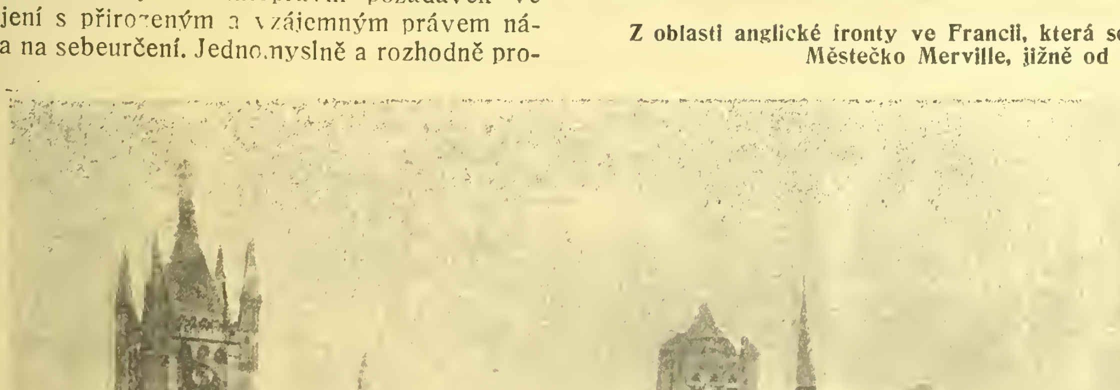
Čeští členové panské sněmovny konali dne 3. května ve Vídni porady, na kterých po zevrubné debatě o situaci, jaká nastala po posledních událostech a po odročení parlamentu, jednomyslně přijali tento projev: Po poradě dne 3. května konané používáme této příležitosti k tomu, abychom dali výraz citům neochvějné věrnosti k vznešené osobě císaře a krále a skládáme oddané díky za nejušlechtilejší snahy Jeho Veličenstva, národům Svým poskytnouti požívání míru s veškerými výhodami obnovených styků mezi národy. Trvajíce na zásadách celistvosti mocnářství, zdůrazňujeme státoprávní požadavek ve spojení s přirozeným a vzájemným právem národa na sebeurčení. Jednomyslně a rozhodně protestujeme proti neslýchaným útokům na český národ a proti hromadnému podezřívání jeho příslušníků v řeči bývalého zahraničního ministra hraběte Czernina. Zároveň ohražujeme se důrazně proti všem pokusům a případným úmyslům vládním, zasahovati jednostranně a mimoústavním způsobem do sporných otázek národnostních a státoprávních v království Českém dle přání a ku prospěchu jednoho národa. Varujíce důtklivě vládu před každým takovým krokem, poukazujeme na vážnou dobu nynější, ve kteréž starosti o výživu veškeré mysli zaujímají a prohlašujeme, že by neblahé následky takového činu ani před soudem přítomnosti, ani budoucnosti obstáti nemohly. Podepsáni: Bařina, biskup Doubrava, prof. dr. Goll. prof. dr. Hlava. dr. Křižík. šl. Kulp. kn. Bedřich Lobkovic. dr. Mettal, prof. dr. Ott. Radimský. princ Bedřich Schwarzenberg. baron dr. Trnka. prof. Welflík, prof. dr. Vrba. exc. dr. Žáček. Wohanka. Widmann. exc. dr. Fořt. exc. dr. Mattuš. prof. dr. Zeithammer.

MÁJ STÁTU LIDU

Vídeňská „Zeit" přinesla pěkný obrázek letošní květnové manifestace v Praze. Pochází z péra Němce,spisovatele a redaktora Tschuppika. který napsal: „Praha nebyla nikdy krásnější, nežli v této májové době," píše. „Jdeme-li přes starý Karlův most k Hradčanům, jež vyrůstají z obrovské



Z oblasti anglické fronty ve Francii, která se nyní houževnatě brání proti německému náporu: Městečko Merville, jižně od Ypern ležící nedávno Němci dobyté.



Z oblasti anglické fronty ve Francii, silně pod tlakem Němců se prohýbající: Hlavní náměstí v Ypern, se světoznámými tržnicemi, které represen- tují nejkrásnější architektonický skvost vlámské země.

zeleně, jsme znova vždy jako připoutáni zvláštní historickou panoramou. Chrám, hrad a jiné četné kostely Hradčan a Malé Strany leží v melancholické žluti májového slunce jako stará legenda: Co dějin, co historických snů zde tkví! Zdá se, že je nedělní odpoledne. Ale ne, je středa, prvního máje. Nejsvětější svátek jeho majestátu Lidu. Město je tiché, ani vozy, ani vlaky nejedou, obchody odpočívají. Jenom na ulicích, jimiž půjde průvod, shromažďují se lidé. U národního divadla je jakési středisko. Zde tísní se tisícihlavé zástupy. Pořadatelé, muži a ženy, pečují o místo a klid, cyklisté spěchají z ostrovů Střeleckého a Žofínského, aby přinesli poslední instrukce. Konečně, po trošce čekání, se průvod blíží. Šestnáctistupy, prapory, vlajky, štandarty s nápisy. V čele průvodu četné hezké dívky v národních krojích, s bílými nebo červenými punčochami, v krátkých sukničkách a šněrovačkách. Orchestr českého divadla uspořádal na balkoně dostavenéčko. Pozouny troubí ouverturu k „Libuši". A náhle. aniž by imponující ticho bylo porušeno jediným jen zvukem, vlají tisíce a tisíce kapesníků, že se zdá jakoby pršely květy... Průvod trvá celé hodiny a nebéře konce. Na štandartách stále stejné nápisy: „Učiňte konec válce, nechť žije mír! — „Ať zmlknou děla!" — „Ať mluví lidská srdce!" — „Nechť není pánů ani otroků!" — „Stejná práva a stejné povinnosti všem!" — „Stejná práva také ženám!" — „Chceme právo

sebeurčení národů!" — „Chceme český stát!" Dělník jde vedle úředníka, měšťanská žena vedle děvčete z továrny... Byli všichni šest hodin na cestě, nemají mnoho v žaludku, a přece nejsou dosud zemdleni nebo mrzuti. Jen stará žena volá fanaticky k obecenstvu, tvořícímu špalír: „Dívat se nic nepomůže, zde jde lid, klobouk dolů!" Lidé skutečně snímají klobouky: Jeho Majestát Lid jde kolem... „Klobouk dolů! Zde jde lid!" slyším ještě stále volati ženu. Cítí se vtělena v Jeho Majestát...

▫ ▫ ▫

MANIFEST K NÁRODU ČESKÉMU A JIHOSLOVANSKÉMU

Na společné schůzi Českého Svazu a Jihoslovanského Klubu na radě říšské usnesen jednohlasně tento manifest k oběma národům: V době kdy absolutistickým rozhodnutím vlády dra Seidlera byla poslanecká sněmovna proti vůli její většiny odročena, a kdy se připravují dalekosáhlá opatření ústavní přes hlavy a proti vůli súčastněných národů, sjednotili se „Český Svaz" a „Jihoslovanský Klub" ve společném shromáždění, aby jménem všeho národa českého a národa jihoslovanského bez rozdílu stran vznesli solidárně tento veřejný projev: Poselstvo národa českého a jihoslovanského protestuje s největším pobouřením proti všem pokusům vlády o novou úpravu dávno přežilých a národy neuznaných poměrů ústavních cestou nařizovací bez účasti našich národů a proti nim. Protestuje tím důrazněji, že se to nyní děje zúmysně německými šovinisty vynucovaným zřizováním krajských hejtmanství v Čechách. Stejně protestuje proti současně ohlašovanému státoprávnímu oddělení zemí slovinských od celého nedílného jihoslovanského národa Slovinců, Chorvatů a Srbů, jakož i proti německé invasi k Jaderskému moři. Vyslovuje též své rozechvění nad tím, že vláda se toho všeho odvažuje v nejosudnějších chvílích světové války, a že na naše požadavky o sebeurčení a politické samostatnosti našich národů, jež jsou požadavky všeho civilisovaného a demokratického světa, odpovídá absolutistickými oktrojírkami, jež neznamenají všemi námi kýžený mír a možnost přátelského soužití národů, ale počátek bojů, jakých tu ještě nebylo a jež mohou jíti dále, nežli původci oktrojírek sami tuší. Konstatujeme pak veřejně, že toto právní násilí, má býti spácháno na národech našich v době, kdy nejširší vrstvy lidu našeho po bezpříkladeném utrpení nekonečných let válečných a po naprostém selhání politiky zásobovací že v době, kdy není chleba a kdy stojíme před úplnou tmou co bude zítra, dovršují se bezmírné útrapy sociální a hospodářské, ještě křivdami politickými, národnostními a státoprávními a všeobecné napětí se tím vyvrcholuje na výši, že důsledku toho nelze dnes ani dohlédnouti. Současně pozvedáme svého hlasu proti onomu pobuřujícímu postupu vlády, že v době zásady demokracie, občanské rovnosti a lidové samosprávy pronikají celým světem, vystupuje se proti nám experimenty, které neznamenají ve skutečnosti nic jiného nežli nové upevnění absolutismu a nové rozmnožení jeho byrokratického aparátu. Na druhé straně pak se vědomě přecházejí a zúmysle ignorují všecky požadavky našich národů po plné občanské samosprávě, demokratických sborech zastupitelských. Se stejným důrazem protestujeme proti tomu, že v době, kdy parlamenty ve všech v pravdě demokratických státech se nepřetržitě a způsobem rozhodujícím účastní osudů svých národů, že parlament rakouský beze vší příčiny i potřeby a ke škodě veřejných a zásobovacích poměrů našich zase odročen, a že poselstvo našich národů bylo znovu zbaveno parlamentní tribuny, které tlakem vojenské diktatury postrádané po celé tři roky války. Zodpovědnost za následky toho padá v přední řadě na vládu, která tímto svým neomluvitelným krokem znovu před celým světem demonstrovala, že Rakousko nemůže býti zváno právním státem ústavním a že početně nepatrná a nikomu nezodpovědná oligarchie i její byrokracie neostýchají se pod nátlakem a za souhlasu části německonacionálního poselstva umlčeti i členy par lamentu všeobecného práva hlasovacího jakmile se obávají, že by parlament měl odvahu otevřeně vysloviti a pevně státi za tím, co jest skutečnou vůlí a přesvědčením národů v něm zastoupených. Poselstvo národa českého a národa jihoslovanského proto prohlašuje, že národové naši. žádných oktrojírek, ani jakýchkoli správných, jednostranných opatření, kdyby na ně měly býti uvaleny, nikdy a v žádném případě neuznají, že je s nejkrajnějším pobouřením odmítají, že za další vývoj poměrů žádné zodpovědnosti nepříjímají a v boji proti absolutismu i nadvládě a pro demokracii, svobodu, pro právo sebeurčení o svou politickou samostatnost žádného násilí se nelekajíce, solidárně vytrvají.



Nejmladší květy rodu Habsburg-ského, dítky J. V. císaře a císařovny: Korunní princ Otto, arcivévoda Robert, arcivévodkyně Adélaida a maličký arcivévoda Felix.

MÍR S RUMUNSKEM

Mír s Rumunskem byl tedy podepsán a baron Burián se už vrátil do Vídně. Mír s Rumunskem není mírem dorozumění. Byl vynucen mocí vojenskou, zejména německou. Není to mír bez annexí a kontribucí a nemůže nám získati přátelství rumunského národa. Mír tento znamená pro Rumunsko ztrátu cenných území ve prospěch Rakousko-Uherska a Bulharska, jakož i ztrátu přístavu Konstance, která může míti pro zemi katastrofální následky hospodářské. Mírová smlouva z Bukurešti vyhražuje centrálním mocem celou řadu hospodářských výhod, které jsou skrytou kontribucí. Tak na příklad zůstane Valašsko i po uzavření míru obsazeno vojskem centrálních mocí a musí pečovati o vydržování této posádky. Také železnice a pošta, petrolejové šachty a průmyslové podniky Valašska zůstanou pod vojenskou správou posádky ústředních států, německé vojenské soudy budou smět soudit i rumunské příslušníky a udělovati rozkazy rumunským úřadům. Lze při takových podmínkách mluviti o míru dorozumění, míru bez anexí a odškodného? Rakouský zahraniční ministr i německý říšský kancléř přiznali se svého času ve veřejných projevech ke čtyřem zásadám presidenta Wilsona a zejména zdůraznili, že vylučují s ním územní změny, bez souhlasu obyvatelstva provedené. Skutky vlád a států, za které oba státníci mluvili, jsou v diametrálním rozporu s těmito projevy. Ten rozpor mezi slovy a skutky je charakteristickým rysem mírové politiky ústředních mocností v celém průběhu války a je spolu příčinou že není naprosto žádné důvěry v seriosnost mírových řečí státníků těchto mocností. V tomto smyslu znamená rumunský mír opět potvrzení této dvojaké politiky, znamená čin politiky vojenské, anekční a tudíž také další prodlužování války. — Mírová smlouva samotna je kolektivní smlouvou mezi Rumunskem na jedné a Rakousko-Uherskem, Německem, Bulharskem a Tureckem na druhé straně. Prohlašuje se jí válečný stav za ukončený. Obě strany mají dále žíti v přátelství a míru. Rumunsko je vázáno, nezanášeti na naše území žádné iredentistické propagandy. Po ratifikaci mírové smlouvy — v Rakousku je k ratifikaci povolán parlament — mají býti obnoveny pravidelné diplomatické a konsulární vztahy.

▫ ▫ ▫

UKRAJINA.

Situace v Ukrajině je stále ještě nejasná. Povaha posledního převratu jeví se zřetelněji jen v tom, že jsou známy osoby, které jsou členy nové vlády. Kdežto vláda svržená sestávala většinou z lidí hlásících se k socialismu a revolučnímu duchu bolševického Ruska snažila se spláceti podle sociálními reformami a vyvlastněním půdy, jeví nová vláda ráz vysloveně buržoasní a protisocialistický. Vůdčí jeho členové jsou kadeti, to jest politikové školy Miljukovovy. Extrem. skupiny levice nejsou vůbec zastoupeny. Ministerským předsedou a současně ministrem vnitra bude asi velkostatkář z Pultavy Lysowgul, ze starousedlé ukrajinské rodiny, ministrem zahraničním a současně pro vyučování určen docent kijevské university Vassilenko, ministrem obchodu a průmyslu Gutnik, dříve advokát a nyní předseda bursovního výboru v Oděse; i ostatní členové vlády jsou profesoři aneb osoby vynikajícího společenského postavení. Politickým důsled. převratu bude, že Ukrajina, spravovaná buržoasní a protisocialistickou vládou, stěží se dorozumí s bolševickým Ruskem. Ukrajinský lid jevil z veliké části tendence velkoruské. Stará vláda, uzavřevší s ústředními mocnostmi mír a — získavši takto samostatnost zemi, podléhala stále více těmto tendencím a byla tudíž i nebezpečím pro samostatnost země. Státním převratem v Ukrajině zvítězila tudíž Ukrajina neodvislá od Ruska proti Ukrajině federativně s Ruskem spojené a Ukrajina buržoasní a velkostatkářská proti Ukrajině socialistické. V obojím případě zvítězilo vlastně Německo, které nemohlo potřebovat republiku socialistickou, podléhající vlivu Ruska. Jeho zájmům je třeba aby Ukrajina byla spravována buržoasně a proti dnešnímu Rusku. Bude-li mít ovšem tato vláda za sebou lid, jehož neměla minulá, je ovšem těžko prorokovat, takže také její osudy jsou zatím velmi nejisty.

▫ ▫ ▫

Z NĚMECKÉHO ŘÍŠSKÉHO SNĚMU.

Rakouský parlament je odsouzen k mlčení, jsme proto odkázáni jen na zprávy z německého říšského sněmu. Jednáno bylo hlavně o posledních událostech na východě. Posl. Scheidemann sdělil o převratu v Kijevě: Budova ústřední rady byla prostě obklíčena německými vojáky a důstojníky, na to členové rady a vlády shromáždění ke schůzi byli vyšetřováni a zatýkáni. Přítomným bylo poručeno vstát a zvednout ruce. Jednalo se s nimi hrubě, nezdvořile. Předseda ústřední rady profesor Hurševskij marně

protestoval. Bylo proti němu použito brachiálního násilí, všecky soukromé spisy a dokumenty mu zabaveny. Vyšetřování trvalo půl hodiny. Tři ministři byli bez každého zmocnění zatčeni. Německému vyslanci šl. Mummovi byl podán protest s upozorněním na vážné důsledky, které mohou událostí způsobiti. Slíbil, že bude o událostech referovati své vládě, že je mu neznámo, co se stalo v ústřední radě. Učinil tak o půl 9. hodině večer. Ostatní členové ústřední rady a vlády podali rovněž protesty proti zasahování do vnitřních záležitostí republiky, proti porušení ústavy, mezinárodního práva a mezinárodních vztahů. V různých místech Ukrajiny vznikly po rozšíření těchto událostí nepokoje. Z této zprávy jasně vychází na jevo, že ukrajinské události byly dílem německého militarismu, který jednal na svou vlastní pěst bez ohledu na německou vládu. Poslanec Haas karakterisoval postup jeho takto: Násilím nepřinutí se národ k činnosti a práci. Jednal vskutku místní kijevský velitel při zatýkání v radě na vlastní pěst? Jednal úmyslně, celý postup děl se plánovitě. Bylo použito receptu pana šl. Oldenburga s poručíkem a desíti muži. Tak se připravujeme o všecky sympatie. Tajemná historie se zamýšlen. sicilskými nešporami zavání výmyslem. Proti dosazení německých polních soudů jsou největší námitky, i když je nový hejtman uznáván. Obyvatelstvo je roz hořčeno. Jak mohlo přijít do Kijeva 7000 protestujících sedláků, aniž by německé úřady co zpozorovali. Bylo Německo oficielně zastoupeno, když nový hejtman se ujímal vlády? Tak se táže Haas a odpovídá, že šlo tu ve skutečnosti o zájmy vekostatkářů, kteří nebyli srozumění s rozdělením půdy. Skuteční sedláci nenamítali však jistě ničeho. Nové ministerstvo není smýšlení Německu přátelského, nýbrž velkoruského. Ukrajinský celý národ je přesvědčen, že všecko uděláno je Německem a důsledkem bude úzké přimknutí Ukrajiny k Rusku. Neodvislý socialista Haase ukazoval na příklade Ukrajiny, že vláda německá nikdy nehledala dorozumění, postupujíc stále cestou násilí. Finsko jsme neosvobozovali, neměli jsme tam také žádného nepřítele, ale potlačili jsme tam sedláky a dělníky v zájmu buržoasie. V Estonsku vydupáváme deputace, které žádají připojení k Německu, ačkoliv vůle lidu je zcela opačná. Dokud naše vojska sem nevtáhla, byl zde klid, teď je potlačen tisk a státoobčanské svobody zrušeny. Odmítavý úsudek o svržené vládě ukrajin. je tím podivnější, že německá vláda s těmito neschopnými lidmi uzavřela mír, ba vlastně je na jejich místa dosadila. Rada chtěla dát chudým sedlákům půdu, německý reakcionář radí však, aby půda byla prodávána, aby se sedláci tak zadlužili. Schůze sedláků, která svrhla vládu a potvrdila hejtmana Skoropadského, byla schůzí velkostatkářů. Německý lid je systematicky klamán zprávami z Ukrajiny. Zamlčuje se mu, že je v Ukrajině nedostatek potravin. Rudé gardy ukrajinské staraly se pečlivě nejen o lid, ale i o německé zajatce. Kozáci v zemi jen řádili a teď je kozácký hejtman postaven v čelo země. Nadmíru zajímavý je úsudek, který o ukrajinských událostech pronáší v „Berliner Tageblattu“ příslušník pokrokové lidové strany poslanec Konrad Hausmann. Vyzvedá nejprve, že vojenský postup do Ukrajiny byl vůbec dílem vojenské strany v Německu a že dr. Kühlmann byl odpůrcem vpádu, správně předpokádaje, že pravidelným obchodním stykem bylo by možno získat více potravin, než vojenskou akcí. Výsledkem vojenské akce je, že ústřední mocnosti dostaly se v Ukrajině do tragické situace. Po konfliktech, které vpádem byly vyvolány, nemohou se opříti o lidovou veikou vládu. Musela proto být utvořena vláda šlechty a buržoasie, oktobristů a kadetů: vláda hejtmana Skoropadského. Ale šlechta a buržoasie nejsou v Ukrajině ukrajinské. Buržoasie je vesměs velkoruská, šlechta západně od Dněpru polská, východně velkoruská. Strany, které zastupují tyto třídy: Otobristé a kadeti, byly vždy velkorusky-nacionalistické, potíraly vždy nejen neodvislost, ale i autonomii Ukrajiny, byly přáteli dohody a nepřáteli zvláštního míru. Možno, že netouží po sjednocení s Ruskem, pokud zde vládnou bolševici, ale dostane-li se v Rusku k vládě jiná strana, pak zřetelně se ukáže jejich sympatie pro Rusko. A tuto vládu musely ústřední mocnosti podporovat!

CO JE S BESARABIÍ?

Smlouva s Rumunskem nepřinesla rozhodnutí o osudu Besarabie. Vláda Marghilomana doufá, že zemi tuto přivtělí k Rumunsku. Tageblatt uveřejňuje telegram zpravodaje o poměrech v Besarabii. Od Reni až k Bendery rozloženy jsou rumunské vojenské hlídky. Území, jež mezi těmito místy se rozprostírá, posuzuje se jako nová država rumunská. Rumunské vojsko střeží všecka nádraží a rumunské komise se svazky spisů putují od místa k místu a prohlašují veškeren ruský státní majetek za rumunský. Mezi Bendery a Traspolem je trať přerušena. Tu na Dněpru svedena byla rozhodná bitva mezi bolševiky a Rumuny a nelze tvrditi, že by obyvatelstvo v Bendery bylo šťastno z vítězství Rumunů. Rumuni vůbec netěší se právě v jižních obvodech besarabských valné přízni lidu. Židé, kteří ve svých krámcích prodávají za vysoké ceny nejlepší mouku, vejce a slaninu, bědují nad tím, že Besarabie má se spojit s Rumunskem. Němečtí rolníci nejraději by se vystěhovali. Bulhaři, Ukrajinci a Tataři bručí na nové poměry. Ani besarabští Rumuni nehorují pro spojení. Jen ruští důstoj., na něž zapomněl celý svět, kterým kasino v Bendery je archou Noemovou, jsou při víně a zpěvu se vším spokojeni. Všude posud zavládá zmatek. A tento zmatek, v kterém rakousko-uherské oddíly poštovní a telegrafní udržují spojení s Ukrajinou, mluví dvojnásob silně proti přesnému ústrojí německé vojenské správy ve starém Rumunsku.



Šťastné zátiší mladičkých princů: Princezna Adelaida řídící otěže a korunní princ vzadu na kozlíku.

NOVÉ HRANICE RUMUNSKA.

Dle mírové smlouvy s Rumunskem jsou v Dobrudži nové hranice odstoupeného území Bulhrasku západně od vesnice Cochirleni na Dunaji přes jezero k vesnici Ivrinci, pak po údolí pešterském, severně od Saidy, po výšinách mezi vesnicemi Saida a Mirca Voda, pak východně k Trajanovým náspům a po nich na jih od osady Osmancea. Pak jdou hranice údolím mezi Osmanceou a Omurceou na východ k Tabie severně od Agigeje, přes sinici Konstanca-Techirgel na jihovýchod přes jezero k Černému moři. Území severně odtud odstoupilo Rumunsko spojeným velmocem. Nová hranice bulharská probíhá skoro souběžně s drahou Černá Voda-Kystendže. Nové hranice mezi Rumunskem a rakouským mocnářstvím začínají u tunelu západně od Turnu Severina jižně od Dudasu, vedou k Seretu přes výšinu Matoret, pak k silnici do Ciresiu, pak přímo na sever k nynějším hranicím, jež zůstávají jak byly až k ústí potoka Craiové do Černé. Nové hranice jdou pak odtud k východu přes D. Milano jižně od D. Negocea přímo na východ k silnici, jež vede od Vulkánského průsmyku na jih jižně od Buligy, pak k průseku potoka Zsily se silnicí jižně od Lainice. Hranice vedou pak přímo na východ k potoku Sadu, podél potoka sv. k sv. pramenům, pak přímo na sever k nynějším hranicím a podél nich k hoře Ciobanul. Odtud vedou dále přímo na východ k Bucolie, jižně od Ciungetu, na jihozápad k Racovitě. 2 km jižně od Boisoary, k Titesti přes Stana Ciorcu, jižně od Comarniculu pak přes řadu výšin na východ přes silnici Kimpolung-Brašov a mezi Santu Ilie a Siglula dosahují zase starých hranic. Kus hranic zůstává zase při starém, nové jdou přes Caramanu. Cerbului přes Azucu, Clicecu, jižně od Prislopu, přes Monte Grohitis k Teleaienulu k silnici v údolí Bodza, sv. od Gura Siriului a odtud oklikou zase k starým hranicím. Staré hranice vedou až k Popii, pak jdou nové k Monte Condratu, západně od Lepsa, východně od Monte Rasboiului, přes M. Casinului na okraj Harje, pak na sever přes Cheschiulvui k Monte Cleje, Monte Nemira k Polana Uzului ke dráze v údolí Trotu, východně od Agasu přes Simlu Gardu a Monte Mairus k Tasce, přes Tocu, Ducau, Grientiesul, Farcasu, Monte Bivol k Palseni, Moldavě, Kornoluncím, Kotopaněsti a Mihaněsti, pak zase ke starým hranicím, pak k Talpě. Cabinesti, Dersca, Barančím, Palipauti a k Prutu 1 km výconě od Luncy.

NĚMECKÝ TISK PROTI ODROČENÍ PARLAMENTU

„Arb.-Ztg.“ píše k odročení říšské rady: Vláda utíká před obtížemi, jež nemůže zmoci. Význačným je, že jenom němečtí měšťáci odročení schvalují, patrně bylo s nimi předem smluveno. Odpovědnost padá tudíž jenom na německé nacionály a křesťanské sociály. Odročení má trvati do 18. června, ale vláda se přesvědčí dříve než myslí, že doba absolutismu je pro Rakousko ta tam. Co řekl dr. Seidler, je nejblbějším povídáním, jakým kdy vláda se produkovala; jedna věta bije druhou ve tvář. V každém případě je odročení rozsudkem smrti nad vládou Seidlerovou, která se dnes stala nemožnou. „N. Wr. Tagblatt“ soudí, že prohlášení vlády nerozptýlí pochybnosti a nepřesvědčí, že odročení bylo nutným. Podle vládního prohlášení by se zdálo, jakoby parlament byl překážkou dalekosáhlých plánů a vlády a bránil uskutečnění nejkrásnějších úmyslů, ve skutečnosti je však jinak, všude, tam, kde byla s vládou společná práce možná, svědčil se a vedle toho splnil svoji povinnost jakožto obhájce ústavy, kontrola správy a poslední tribuna volného slova v Rakousku.

V. CHOLUOCKI:

SARRAS

„Ano," pravil Avodaka Higasi, Japonec „jsem determinista a naprosto nevěřím, že by člověk mohl řídíti kroky dle své vůle, neboť vždy a vždy se něco postaví v cestu a změní jejich směr. Mohu vám na důkaz toho vypravovati událost, naprosto věrohodnou, neboť ji vypravoval můj otec.

V městě Kiušiu v Japonsku je celá čtvrt, jejíž obyvatelé jsou znamenití akrobati, vyznají se v kouzelnických kouscích a této obratnosti spojené s tělesnou odvahou, používají za své řemeslo.

Žongléři a kejklíři z Kiušiu jsou oblíbeni ve všech varietéch a cirkusech starého i nového světa, neboť jejich produkce jsou skutečnými divy gymnastiky.

Podobnými lidmi byli Tokajšivo a jeho žena Minamato. Pocházeli z Kiušiu a putovali spolu světem, stavíce na odiv svou odvahu a vydělávajíce pěkné sumy peněz. Jejich nejsensačnější číslo spočívalo v následujícím:

V jednoduchý trikot oděna, postavila se, Minamato před dřevěnou širokou desku, ruce od sebe. Asi deset kroků před ni zaujal místo Tokajšivo; vedle měl státi koš se sedmačtyřiceti ostrými noži, dlouhými jako rámě lidské. Byly z těžkého ocele a rukojeti jejich z drahého dřeva.

Minamato uklonila se vždy obecenstvu, úsměv na rtech — snad je vám známo, že není půvabnějšího úsměvu nad úsměv Japonky — a postavila se na to klidně s rozepiatými pažemi před zmíněnou, dřevěnou stěnu.

Tokajšivo vzal na to do každé ruky nůž a brouse je o sebe, ukazoval je přítomným divákům. Pak — náhle — mrštil jim prudce po své ženě. Nůž zasvištěl vzduchem a docela těsně vedle těla Minamatina zabodl se do dřeva.

Po té vrhal nůž za nožem a v největší rychlosti fičely nože, jako roj bzučících včel, zabodávajíce se do dřeva, těsně a postupně podél těla Minamaty.

Když takovýmto napínavým způsobem vyházel šestačtyřicet nožů, došlo na poslední, sedmačtyřicátý. Říkali mu sarras. Byl delší ostatních, zahnutý a jeho rukojeť byla potažena hadí kůží a pobitá stříbrnými lesklými hřeby.

A kdykoli se Tokajšivo chopil tohoto hrozného nástroje, vždy zvolal:

„Haha! — Takhle se hází!"

A 'vzduchem zasvištěl dlouhý sarras a s neomylnou přesností utkvěl těsně vedle levého prsu Minamatina — nedaleko srdce.

Na to skřížila Minamato s úsměvem ruce na prsou, odstupujíc od desky, a diváci spatřili s úzkostnou rozkoší ve dřevě přesně noži vykreslený obrys jejího těla.

To bylo Tokajšinovo číslo. Lze si snadno domysliti co vydělávali, nikde však tolik jako v San Francisku. Obyvatelstvo Far Westu, zvyklé, dráždíti své nervy denně do krajnosti, jevilo o tuto nadobyčejnou produkci kromobyčejný zájem a Tokajšivo vyzískal spoustu dolarů.

Dvojím zpusobem mohou se státi peníze dobrým ďáblem a jen jediným zlým.

Je-li jich málo povzbuzují nás k práci a střídmosti, je-li jich mnoho povzbuzují nás ku konání dobrých skutků. Kdo jich má však prostřední měrou, může se snadno státi marnotratníkem, či lakomcem.

A Tokajšivo se stal marnotratným.

Jak však měl utráceti peníze? Pít nesměl — byla by tím trpěla jistota jeho ruky a oka. Rovněž se nesměl oddávati rozkoším opiového kouře a rozmařilosti. Ostatně je střídmost známou ctností Japonců ať chudých, či bohatých.

To tedy nebylo pro něho. Ale v San Francisku jsou překrásné geišy a ty hostil Tokajšivo šampaňským, ústřicemi a opiem.

Po představeních trávil noci v čajovnách, naslouchaje tam bezduché hudbě, podivuje se tanečnicím a rozhazuje bankovku za bankovkou. A teprve když svitalo vracel se domů.

A tu se stalo, že jednoho rána přišel právě ve chvíli, kdy se Minamato loučila s jistým kalifornským zlatokopem, chlapíkem nádherné postavy.

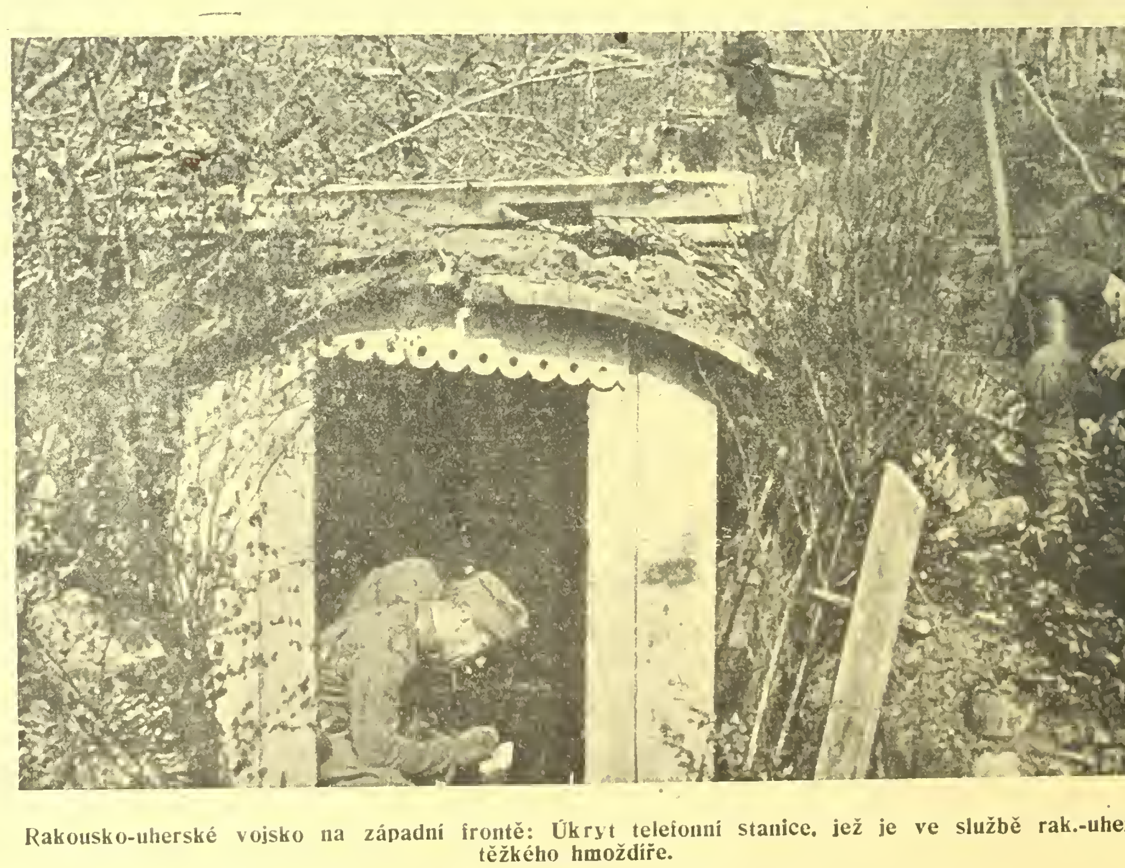
Abyste chápali, co Tokajšivo udělal, bylo by nutno odhaliti vám tajná zákoutí japonské duše a



Ukázky dějiště poslední ofensivy proti Italii: Nepřátelské posice a úkryty u Konstanjeviče.



Rakousko-uherské vojsko na západní frontě: Skládání děl na nádraží.



Rakousko-uherské vojsko na západní frontě: Úkryt telefonní stanice, jež je ve službě rak.-uher. těžkého hmoždíře.



Reminiscence z bývalých italských ofensiv: Silně betonem armované posice v okolí Paparlana.

říci vám, že jsem na př. foukal na zmrzlinu, když jsem ji po prve v Evropě jedl, neboť u nás není toto hloupé jídlo známo. Chápete? — — — — —

A když nadešel příští večer, přišel chladný a uzavřený do cirku. Nadešlo jeho číslo. S úsměvem ukláněla se Minamato obecenstvu, které ji vítalo záplavou poklesku.

Postavila se před desku. Tokajšivo stál již na svém místě a pomocník mu přinášel právě koš s noži.

Líbezný úsměv Minamatin byl o stín slabší než jindy a Tokajšivův pohled o něco pronikavější, poněkud zasmušilejší. Oba však tušili, co se stane.

Leč Minamato ani okamžik neváhala postaviti se před dřevěnou stěnu, neboť Japonka ví, co má činiti až do smrti a ruka Tokajšivova se nechvěla, neboť i Japonec dovede smrt právě tak klidně udílet, jako přijímat.

Tokajšivo uchopil první nuž a mrštil jím mechanický klidně. I Minamato byla klidnou, neboť věděla dobře, že se prvních bodů nemusí obávati. Kdož pak by hned na počátku hostiny foukal do studeného jídla, aby bylo ještě studenější?

Došlo na dvacátý nůž, na třicátý a čtyřicátý — všecky utkvěly na svém místě s podivuhodnou přesností a jistotou.

Brzy zbyly v koši pouze ještě dva: malý a poslední, velký. A tu se počal Tokajšivo kochat rozkoší ve své pomstě.

Mohl ji na příklad mrštit nůž takovou silou do oka, že by ji byl hlavou ku desce přibil. Mohl ji však též dlouhý, ohnutý nůž vrazit do prsou — přímo do srdce.

Který z obou volil? Či snad oba? — —

Pružným pohybem chopil se Tokajšivo obou nožů: Minamato věděla — co se nyní stane —

Slyšeli jste někdy řev, jaký vyráží kanec, když se odhodlá vrhnouti se na lovce? Nuže tedy, tak zařval Tokajšivo, když před vrhem vyrazil své obvyklé „haha"....

A jako blesk vyletěla obě ostří z jeho rukou. Zdálo se, jakoby jedním rázem; ale oběma bylo dobře cíleno.

Hřímavý potlesk, až se stěny třásly, zahučel cirkem. Dosud nikdy ještě neodvážil se Tokajšivo tak smělého vrhu! Obě vržené dýky, zasáhly cíl těsně u těla mladé ženy. Malý nuž zasvištěl vedle pravého oka, aniž by byla Minamato brvou při tom hnula, kdežto sarras se zabodl jen ve vzdálenosti jednoho palce od levého jejího prsu.

A když opouštěla Minamato své nebezpečné stanoviště, ruce na prsou skříženy, lahodil ji na rtech nejzářnější úsměv.

*

„Víte-liž, že nevěřím ani slova z vaši historky?" řekl jsem po delším mlčení Avodaku Higasimu.



Z italských idyl: Italská kráska u studnice.

„I já bych ji nevěřil," odvětil, „kdyby můj otec..."

„Ach," přerušil jsem jej „chápu dobře kult rodičů u vás a shledávám ho krásným a úctyhodným, když slovům svého otce přikládáte tolik víry, ale dovolte, přece...."

Tu zase on mi vpadl do řeči.

„Hleďte jen, jak je naše země rozdílná vaší. Jak jsem vám již pravil, znám tento příběh od svého otce. Nuže — a Tokajšivo — to byl můj otec a Minamato moje matka. Od onoho dne, kdy se tato příhoda stala, připojili tuto atrakci k svému číslu a můj otec házel i nadále oba nože současně po lidském terči. Tím byl efekt značně zvýšen a jejich práce ještě smělejší a svědomitější."

A tu jsem teprve pochopil, že tu bylo něco silnějšího nežli japonský kejklíř, něco tajůplně mocného, co mu zabránilo mrštiti smrtící zbraní tam, kam chtěl. Či to snad byla pomsta ještě strašlivější? ... Netrefil snad Tokajšivo svou ženu úmyslně na vyhlédnutých místech, aby úzkost nešťastnice prodloužil do nekonečna...? Neboť od onoho večera musela se denně tázat: „Snad dnes, snad dnes?"

Leč to je jen moje myšlenka a zdá se, že není ani jak náleží japonská.



Reminiscence z bývalých ofensiv italských: Pevnostním způsobem vybudované posice Italů nedaleko Monfalcone.

VÁLEČNÁ SITUACE.

Bitva na západě pokračuje a dosud není žádné vyhlídky, že tomuto krveprolití učiněn bude konec. Naopak čtyřdohodový tisk prorokuje, že bitva o Calais a Dunkirchen potrvá ještě několik týdnů, snad i měsíců, a že zcela vyplní celou dobu letní. V posledních 3 týdnech je ohniskem bitvy úsek Yprů. Němci postoupili až ke branám města a dobyli výšinu Kemmel, která je klíčem celého úseku. Od té doby podnikají Angličani i Francouzi ustavičné protiútoky, jež stále obnovují bez ohledu na jejich nezdar a bez ohledu na těžké ztráty. Na bojišti u Arrasu a u Amiens zavládl v posledních 2—3 týdnech jistý klid, rušený jen dílčími útoky, jednou z té podruhé z oné strany. Za to u Verdunu oživují dělostřelecké boje a také dál na jih, na frontě lotrinské. Také Němci tvrdí, že ofensiva jejich není skončena a věří, že útok bude v brzku obnoven třeba na některém jiném bodu fronty. Němci i nadále doufají, že se jim poštěstí velký průlom směrem Paříže, anebo Calais. Nutno tedy vyčkati, jak se věci dále vyvinou.

*

Z ostatních front nedošly žádné důležitější zprávy. Na italské frontě jsou několik dní v proudu živější dělostřelecké boje, zejména v benátských horách a na dolní Piavě. Čtyřdohodové listy ohlašují jednou ofensivu rakousko-uherskou, podruhé zase ofensivu italskou. Císař Karel dlel nedávno opět na frontě, což je rovněž důkazem, že se v Italii schyluje k novým válečným událostem. Z balkánských bojišť, albánského a macedonského, docházejí jen zprávy o menších šarvátkách. V Palestině zahájili Angličani nový útok na řece Jordanu. Tentokráte však Turci postup jejich zdržují, patrně dík německé a rakouské pomoci. V Mesopotamii je už několik týdnů bitevní klid, dle všeho následkem špatného počasí. Za zmínku stojí ještě fronta východní, na které se bojuje vzdor míru brestlitevského. Máme na mysli Finsko a jižní Kars. V jihozápadním Finsku zvítězili Němci a zdolali poslední hrdiný odpor finské proletářské revoluce, kdežto na jihu Ruska okupovali Němci Krym a vnikají do území Donezu. Ruská vláda protestovala proti pochodu německé armády do vnitra ruské říše, ale bezvýsledně. Ostatně kdo uznává dnes mírovou smlouvu z Brestu Litevského?

◻ ◻



Mír s Rumunskem: Oslavný průvod rakouských vojsk bukurešťskými ulicemi, po vyhlášení míru.



Z pobytu rakousko-uherského ministra zahraničí v Bukurešti: Baron Burián opouštějící vilu, v níž úřadovala mírová delegace rakouská za vyjednávání o mír s Rumunskem.

VELKÁ MORAVA.

Zajímavé pojednání o budoucnosti Moravy přinesl olomoucký „Našinec". Obrací se nejprve proti pokusům přivtěliti obvod Moravské Ostravy ke Slezsku, protože jedině správnou cestou je tu vývoj historický. Nikde v dějinách není aby části Moravy sloučeny byly se Slezskem aneb některé části Moravě ovládány byly se Slezska. Slezsko bylo vždy v dějinách útvarem málo svérázným, jenž vznikl z malých knížectví a v němž zápasil živel český se živlem polským, až konečně v době Lucemburků byla knížectví trvale připojena ke koruně české. Tato knížectví utvořila jednotný celek — knížectví slezské, jež nyní tvoří pruské Slezsko; Rakousku zůstal pouze kousek historického Slezska — Těšínsko. Části, jež dnes tvoří vlastní Slezsko: Opavsko a Krnovsko, náležely vždy k Moravě a v 16. a 17. století veden o ně dlouholetý boj mezi stavy slezkými — vlastně jen měšťany opavskými — a stavy moravskými, jenž zůstal nevyřízen jen a nerozhodnut až do zabrání Slezska Pruskem. Opavští měšťané přiznali se sice v květnu 1612 k vrchnímu soudu ve Vratislavě a tím ku Slezsku, ale knížata a vyšší stavové se tomu opřeli a hájili práva Moravy, jež ještě r. 1682 obnovuje stará práva na Opavsko a nikdy se jich nezřekla. V 18. století připadla největší část Slezska, — lépe řečeno celé Slezsko, ježto Rakousku zůstal jen kousek, Těšínsko — k Prusku, a tehdy zřízena byla ve zbytku Slezska samostatná vláda královská se sídlem v Opavě, jež trvala jen na krátko. Praktický panovník Josef II. ji zrušil a zřídil r. 1793 pro Moravu a rak. část t. zv. Slezska společné gubernium v Brně. Za novějších převratů 19. století stalo se Slezsko opět ze zná-



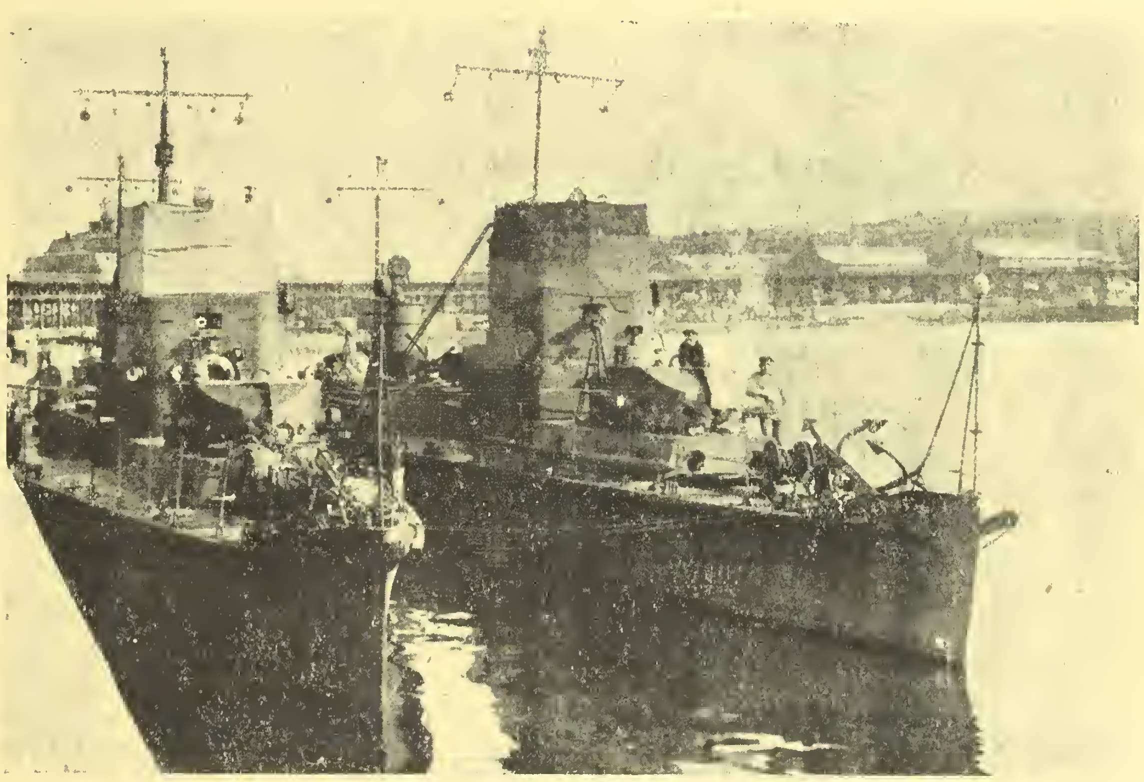
Mír s Rumunskem: První zvláštní vydání bukurešťských listů, oznamujících uzavření míru.



Rumunsko zásobárnou: Odvážení potravin určených pro říši rakousko-uherskou.

vensko, a bude to opravdu historická Morava. Než to jest jen první krok. Kdo udělá první krok, musí učiniti další kroky. A dalším krokem jest? Pro tento celek nehodí se Brno za střed, a bude třeba středu nového — hlav. města jiného. A teď kterého? Nejlépe se k tomu hodí pro svou polohu Olomouc, jenž má na tuto hodnost také historické právo. Olomouc byl od počátku sídelním místem údělného knížete, již v 12. století jmenuje se „hlavní město moravské a sídlo apoštolské", r. 1063 zřízeno tu biskupství, za Přemysla II. stal se královským městem, r. 1354 dostal od krále Jana veřejné uznání „principatum et locum obtinet principalem" mezi mor. městy, Karel IV. proměnil r. 1048 olomucké desky v zemské desky, za markr. Jana Olomouc ustanoven za vrchní soud pro všechna města moravská, jež řídila se právem magdeburským, ve stol. 16. a 17. byl středem kulturním se svou universitou. Teprve centralism pobělohorský a třicetiletá válka zasadily Olomouci ránu, z níž se dosud nevzpamatoval. Již r. 1641 přešel z Olomouce moravský vrchní soud s deskami zemskými do Brna, jež se stalo sídlem politické správy, a k tomu časté válečné pohromy stíhaly město. Rovněž dřívější pomoci od státu se mu nedostávalo, zůstal pouze městem biskupským, ustoupil do pozadí. Než nejen historické právo má Olomouc na hodnost hlavního města, i jeho poloha opravňuje jej k této hodnosti. Jest ve středu luštěného celku územního, má nejlepší spojení železniční s celým světem, jest sídlem arcibiskupa-metropolity, má k tomu vhodné okolí a byl by takto opravdu ideálním hlavním městem soustředěné Moravy. Budou se řešiti po světové válce otázky nových států státních ústav, státních celků, ať rozřeší i tato, jež z ohledů politických, finančních hospodářských a národních má opravdu velkou důležitost, ano jest zásadní otázkou pro Moravu.

mých důvodů a vlivem známých činitelů samostatným vévodstvím se zvláštní politickou správou, ale pod vrchním zemským soudem moravským, finanční prokuraturou a poštovním ředitelstvím na Moravě. Jen nedbalostí či neopatrností vlivných činitelů a poslanců podařilo se Němcům zříditi v Opavě samostatné poštovní ředitelství, jinak závislost Slezska od Moravy dosud trvá. Z řečeného patrno, že z historicky pravého Slezska zbývá dnes jen Těšínsko, o něž se vede ještě boj mezi Čechy a Poláky, takže vlastně historického Slezska v Rakousku není. Co se Slezskem dnes nazývá, bylo vždy částí Moravy a jest dosud v jakési správní závislosti od Moravy. A tím dán jest i způsob řešení celé otázky. Jeví-li se potřeba sloučiti jisté části z hospodářských a správních důvodů, a potřeba toho jest, pak nechť se Slezsko, jež vždy patřilo Moravě, ba i dnes, sloučí s Moravou. To jest řešení dle historického vývoje a věcné potřeby, ježto Slezsko samo jest na samostatný obvod správní příliš malé; kraje však na hranicích mají pronikavě jednotný ráz a stejné potřeby, že jest nutno, aby byly pod stejnou správou. Tím bude rozřešena otázka moravských obvodů, jež tímto rozřešením úplně přestanou; při tom rozřeší se i otázka polská na Těšínsku v duchu snahy národa po sjednocení. Tak vznikne nový útvar země Moravy, k níž může se připojiti Slo-



Oděsa pod dohledem rakouských vojsk: C. k. hlídkové čluny v oděsské rejdě.



Na nivách benátských: Rakouští vojíni vypomáhající domácímu obyvatelstvu při polních pracích.

ZAJÍMAVÉ DROBNOSTI

První ženská universita byla otevřena v Lisku.

V poměru síly ku velikosti jest včela desetkráte silnější než kůň.

Třešně, broskve a slívy přineseny byly do Evropy z Persie, kde je tudíž jich domovina.

Nejvyšším bodem světa, kde ještě kvetou květiny jest v Tibetu a sice ve výši 5852 metrů nad mořem.

Mroži, jež jsou na pevnině úžasně neobratní, jsou za to ve vodě tak rychlí a mrštní, že uloví i nejobratnější a nerychlejší rybu.

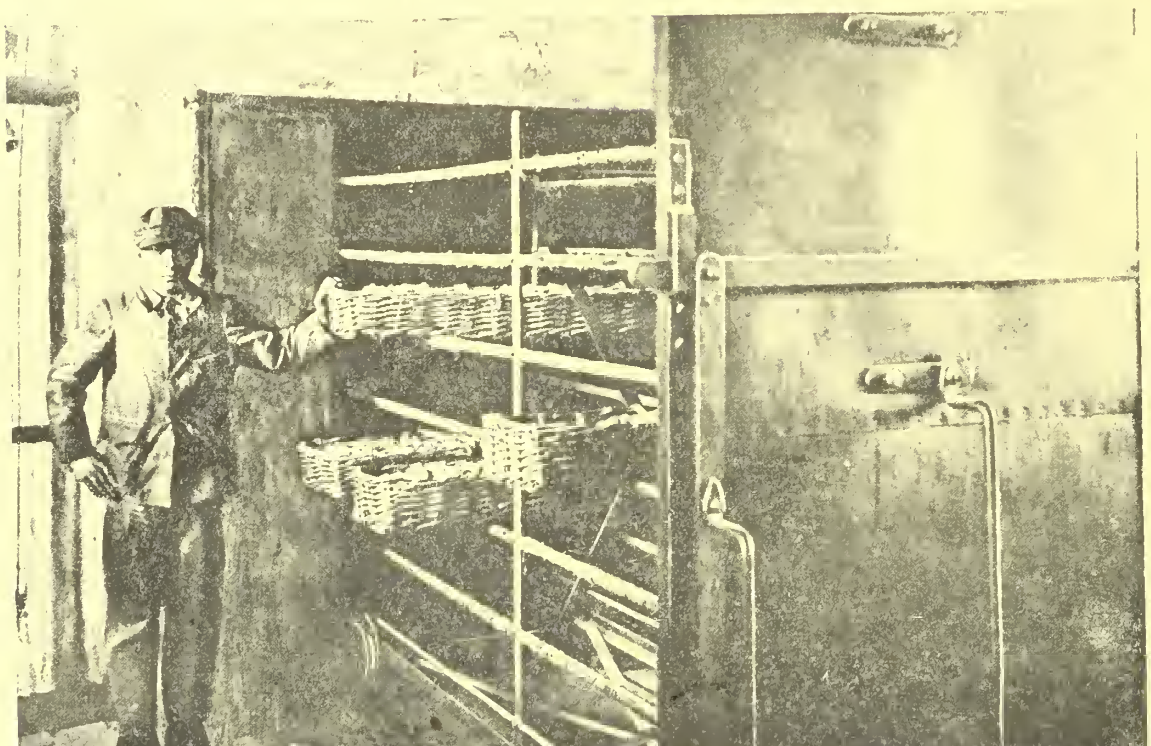
VÝŽIVA ELEKTŘINOU

Elektřina je nepopíratelně zázračnou silou. Uskutečňuje věci, které se nám zdály ještě před krátkem pohádkou a fantasií. Stisknutím knoflíku svítí, pozvednutím sluchátka umožňuje hovor s přítelem mnoho set kilometrů vzdáleným, a tonoucí koráb zachraňuje mnohdy bezdrátovým svým letem, volajíc o pomoc. Tisíce a tisíce příjemností a pohodlností denního života jsou činem elektřiny a pro laika stačí pouhé slovo: elektrika, aby si vysvětlil a domyslil věci, jež jsou mu nepochopitelny. Rovněž i v kuchyni hraje elektřina důležitou úlohu, co zdroj tepla, třeba že dosud v míře skromné. Zní však téměř jako pohádka, že pomoci elektřiny lze i naši výživě přispěti ku pomoci. — Ku výrobě alkoholu a octa používaly se dosud jak známo výhradně brambory. Za dnů dnešních, lze obě tyto důležité tekutiny — a nutno říci, že se tak již děje ve velkém — vyráběti z vápence a uhlí. Smísí-li se oba v elektrické peci vznikne karbid. Karbid s vodou dává acetylen. Ten lze dle okolností změniti buď v alkohol neb kyselinu octovou. Každý hektolitr alkoholu pohlcuje při své výrobě jednu tunu t. j. 1000 kg brambor a asi 15 kg sladu. Lze snadno vypočísti jak ohromné množství brambor v naši době tak hledaných, se spotřebuje. Praktický význam nové metódy — dosud zejména ve Švýcarsku v novější době i v Německu užívané — není tím vyčerpán. Kdo je blíže obeznámen s vývinem chemického průmyslu, ví zcela dobře, že to jsou pouze první kroky a že po téže stopě jež nás vede ku vytvoření poměrně jednoduchých chemických těles, dospěje se během do by dále ku tělesům složitějším.

Leč výsledky docílené jsou tak veliké, že způsobí jistě pronikavou změnu v chemickém průmyslu.



Z okupovaných území italských: Benátská přádelna hedvábí pracující pod dozorem rakousko-uherských okupačních orgánů. Dělníci třídí kukly hedvábníků.



Z benátských přádelen, pracujících pod rak.-uher. vojenským dozorem: Ničení kukel horkým vzduchem.

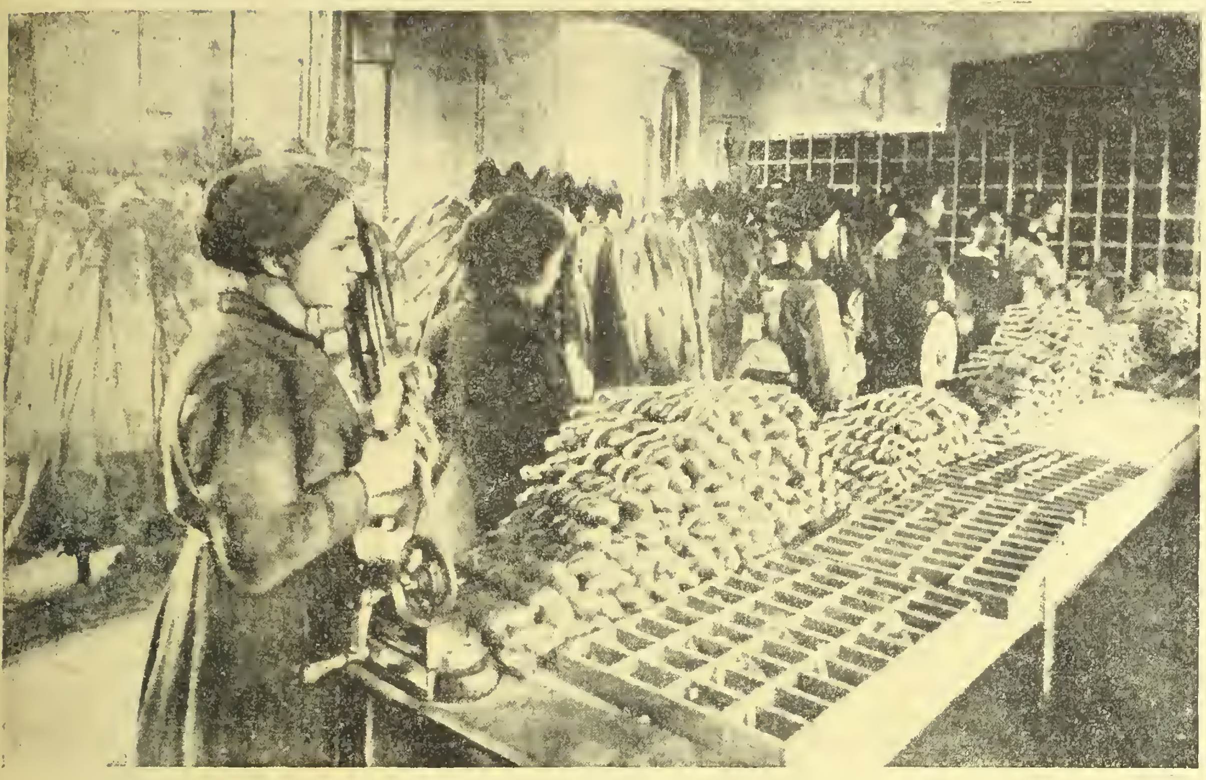
NA KRIMU.

Překročíme-li šíji Perekopskou, v místech kde právě německé čety proklestily si cestu proti nepřátelskému odporu a béřeme-li se onou velkou cestou, probíhající Krimem od severu k jihu, rozprostře se nám jiný kraj, než jaký jsme v Tauridě opustili. Kol sebe vidíme všude jednotvárnou rovinu, jíž oko může daleko široko přehlédnouti. Jest to krimská step, pokrač. velké jihopontské stepi, jež zaujímá tři čtvrtiny celého poloostrova a jež svým pustým rázem působí bezútěšně. O oné jižní úrodnosti a bohatosti barev, kterou bychom očekávali v této nízké šířce, jež se snad přemrštěně líčí, nelze zde mluviti, neboť ničeho podobného není zde k spatření. Jediné, co cizincům je zde nápadno, jsou velká stáda dobytka, ovcí, a skotu, jež všude na stepích, kde jen trochu bujněji tráva vzrostla, se popásají. To to bohatství dobytka, zvláště na jihoruských krajích stepi, je základem blahobytu země; velikou část obyvatelstva tvoří Tataři. Vedle Ukrajinců sídlili tam v mírových dobách také němečtí kolonisté, kteří tvořili asi 8 procent všeho obyvatelstva; jejich sídla jsou patrna již dle některých místních jmen. Za léta panuje v této nízké rovné stepi sluneční žár; v zimě naproti tomu vanou z nitra Ruska až na Krim ostré větry a mívají často v zápětí silné mrazy.

Kde však je onen krásný, rajský kus země Krimu, jejž počítáme k nejkrásnějším krajinám na světě? Jest to nejjižnější část poloostrova, jsou to údolí a svahy pohoří Taurského na pobřeží Černého moře; tato část zaujímá pouze jednu čtvrtinu plochy Krimu. Toto pásmo horské počíná jižně od Simferopolu a táhne se od severovýchodu směrem k jihozápadu. Tak pohoří zadržuje studené větry severní a obklopuje kraj půvabné nádhery, jenž je vskutku největší protivou pusté stepi na severní straně pohoří. Vzestupující stráně jsou pokryty nádhernými horskými lučinami; všude mezi nimi prostírají se rozkošné zahrady, bohatá pole, stinné lesy, olivové háje a vinice. V tomto rozkošném kraji roztroušeny jsou tu a tam roztomilá zátiší, bohaté vily, malebné zříceniny, ruské kláštery a tatarské mešity. Tato část země těší se subtropické úrodnosti a produkuje plodiny, jež vykazují jen nejteplejší území Středozemního moře. Avšak tento rajský pruh země



Sál benátské přádelny.



Z benátských přádelen: Stáčení napředeného hedvábí.

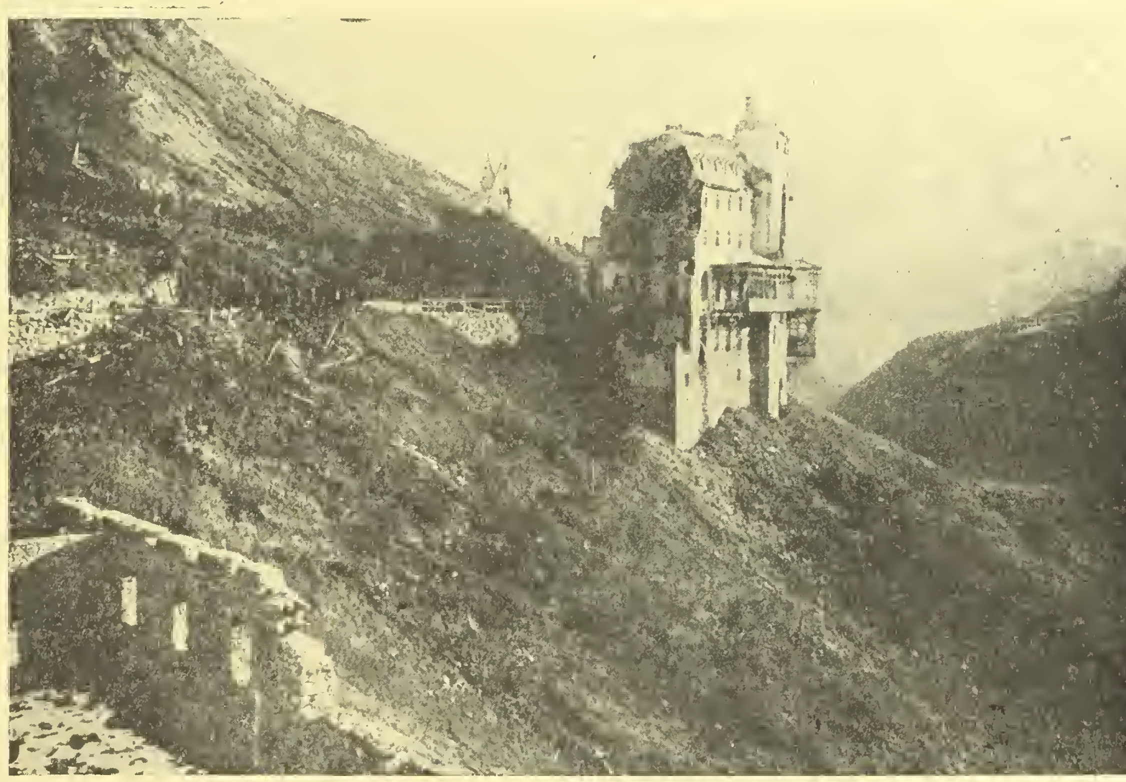
jest jen úzký; neprostírá se více než devět kilometrů od pobřeží ke svahům horským. Zde také vévodí bohaté zámky ruské šlechty a carské rodiny, jež má své oblíbené sídlo v Livadii. Nádherně vyjímají se zde bílé zámky mezi háji vavřínových stromů, cypřišů a fíkovníků; v malebných květinových záhonech nalézáme nejvybranější rostliny uměleckého zahradnictví ze subtropického a mírného pásma. Avšak také samo pohoří Taurské jest bohato nerostnými poklady; odtud vyváží se vápenec, porfýr a různobarevný mramor. V nejzazším východě poloostrova, u Kerče, byla nejnověji objevena mimořádně bohatá ložiska železné rudy.

Dějiny Krimu lze sledovati na 2 a $^1/_2$ tisíce let do minulosti. Ve středověku nazýval se Taurským Chersonem. Jeho praobyvatelé Tauriové, avšak zdá se, že Krim nebyl jejich původním sídlem, nýbrž že pocházeli z Kavkazu. Již v roce 600 př. Kr. povstaly na pobřeží kvetoucí řecké kolonie; tak Tauris hrála v řecké mytologii a vůbec v prvních hellenských dějinách důležitou úlohu. V římské době vznikla zde říše bosporská, jež za Mythridata krále pontského, dosáhla největší moci. V roce 47. p. Kr. byla však Římany podrobena. V době stěhování národů přišli na Krim Gotové. V roce 640 byla za císaře Heraklia spojená s říší byzantskou. V roce 1237 dobyli taurského poloostrova Tataři a pro jeho lehkou obranu při obsazení úzké šíje Perekopské dali mu jméno Krim, což značí „pevnost". Později přišli sem Benaťané a Janované, kteří jako Řekové stavěli na jižním pobřeží města a hrady. V druhé polovici 17. století byli Janované Turky zahnáni a Krim stal se tatarským chanátem pod vrchním panstvím Porty. V roce 1736 vnikli na poloostrov po prvé Rusové, kteří již za Petra Velikého o něho usilovali, načež stal se odvislým od Ruska. Konečně v roce 1783 byl poloostrov úplně sloučen s říší ruskou.

ZA ZÁCHRANU FRANCIE.

Jak oznamují pařížské listy, nařídil kardinál Amette triduum, za vítězství francouz. zbraní. Třídenní toto modlení započalo k večeru v chrámu St.-Etienne-du-Mont, kde se nalézejí ostatky sv. Jenovefy, která je uctívána „co zakladatelka Paříže a patronka a zachránkyně Francie". K tomuto modlení dostavilo se nepřehledné množství Pařížanů. Kardinál Amette a remešský kardinál Lucone za spoluúčasti monsignore Neveux, titulárního to biskupa arcinoc-ského, vedli církevní obřady. Poněvadž se přítomné množství věřících nemohlo v chrámě směstnati, modlilo se na tisíce lidí před chrámem a v postraních ulicích. Pak bylo kázání, které konal verdunský generální vikář monsignore Henry. Na to byly slavnostním způsobem nošeny chrámem ostatky sv. Jenovéfy. Když došel průvod ku dveřím chrámovým vystoupili oba kardinálové ve svých ornátech na ulici, žehnajíce přítomné a nabádajíce je k modlitbám za vítězství Francie — —

(A pak prý se jim už do války nechce).



Nádherný a velmi oblíbený hotel „Tirol" v Pievě v Tyrolích prudkou dělostřelbou zničený.



Balení hotového hedvábí v benátských přádelnách.

ZRNKA MOUDROSTI A PRAVDY

Poněvadž všichni lidé stejně se rodí a umírají, mají být sobě rovni. Budha.

*

Jediného požitku se člověk nikdy nenabaží, a to je odpočinek po práci. Kant.

*

Za symbol nestoudnosti a drzé vtíravosti lze pokládat mouchu. Kdežto jiná zvířata se již z dálky člověku vyhýbají a straní, sedne si mu tato právě na nos. Shopenhauer.

*

Neodsuzuj bližního, dokud jsi sám nebyl na jeho místě. Z talmuda.

*

Nejlepší důkaz moudrosti, jest nepřetržitá, dobrá nálada duševní. Montaigne.

*

Život je ohromné moře a je vskutku zapotřebí znamenitého lodivoda, aby se dovedl vyhnouti všem skalinám a aby nezbloudil. H. la Vanya.

PĚVECKÉ SDRUŽENÍ UČITELŮ MORAVSKÝCH DO VÍDNE.

Jednotě „Máj", podařilo se získati pro skončení sezony podnik umělecky nad míru významný. Bude hostit o svatodušních svátcích pěvecký soubor moravských učitelů. A poněvadž na programu, který připraven na jediný koncert o svatodušní neděli, jsou nejlepší čísla tohoto pěveckého souboru, věříme, že zažijeme o svátcích uměleckou událost prvého řádu, již nedá si ujít žádný z milovníků pěveckého umění. Koncert bude ve velkém sále Koncertního Domu. Moravští učitelé, kteří byli válkou také těžce postiženi, sešli se zase pod taktovkou nevyrovnatelného svého sbormistra F. Vacha a vykonavše řadu úspěšných koncertů v Čechách a na Moravě, přichystali pro vídeňský zájezd tento program: 1. V. Novák: a) Jarní, b) Cigán, c) Kyjov: 2. O. Něbuška: Píseň Velkého pátku; 3. B. Smetana: Tři jezdci; 4. J. B. Foerster: a) Oráč, b) Veké, širé rodné lány, c) Polní cestou; 5. P. Křižkovský: Utonulá; 6. L. Janáček: Maryška Magdonová; 7. F. Vach; Slovácké národní písně: 1. Svítí měsíc, 2. Piju já, 3. Píme chlapci, 4. Vydavaj sa, 5. Po zahradě chodila, 6. Hore, ej dolina, 8. Už je slunko, 9. Keď byste to... 10. Ty nitranské hodiny. — Lístky byly dány právě do rozprodeje. Ceny stanoveny původně od 2 do 10 k, následkem nově zavedené městské daně ze zábav musily být však o 1 K na vstupence zvýšeny. V zájmu všech, kdo chtějí se koncertu súčastniti, je, aby si vstupenky opatřili v čas v obvyklých prodejnách: nebo v sekretariátě, V., Margaretenplatz 7.

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY,

Jak to vypadá na polích Ukrajiny.

Válečný zpravodaj „Vossische Ztg.", který procestoval celou Ukrajiinu píše listu svému z Oděsy: Cesta, kterou jsem podnikl gubernii kijevskou, potvrzuje obavy o jarním obdělání půdy v Ukrajině. Navštívil jsem panství hr. Branického, jehož výměra obnáší 100.000 hektarů a jež bylo před válkou vzorně vedeno. I sem zasáhl anarchistický rozklad. Budovy jsou spáleny, hospodářské vozy zničeny; známý hřebčinec Šamravonka byl mužíky vyloupen. Stará sídla hraběcí rodiny, zámky Bala a Stavišče byly vyloupeny a spáleny. Pozemky celé Ukrajiny byly nově rozděleny mezi mužíky, ale rozdělovací zemské komitéty se nemohou zaručitl za jich včasné a dobré obdělání. Proto zakročil německý vrchní velitel v Ukrajině, generál polní maršálek šl. Eichhorn. A zakročil po vojensku rozkazem. Nově rozhraničené pozemky, jak provedly úpravu komitéty se schválením vlády, nepodléhají vlivu německých vojenských úřadů, jsou-li obdělány a osety. Pokud jsou majitelé statků v zemi. musí se starati o osetí zbývající půdy. Komitéty jsou povinny vrátiti majitelům půdy uloupené koně, stroje. jakož i osivo. Každé násilné přisvojení půdy, jakož i uloupení a zničení hospodářského nářadí a strojů bude co nejpřísněji potrestáno.

Oblli ukrajinské.

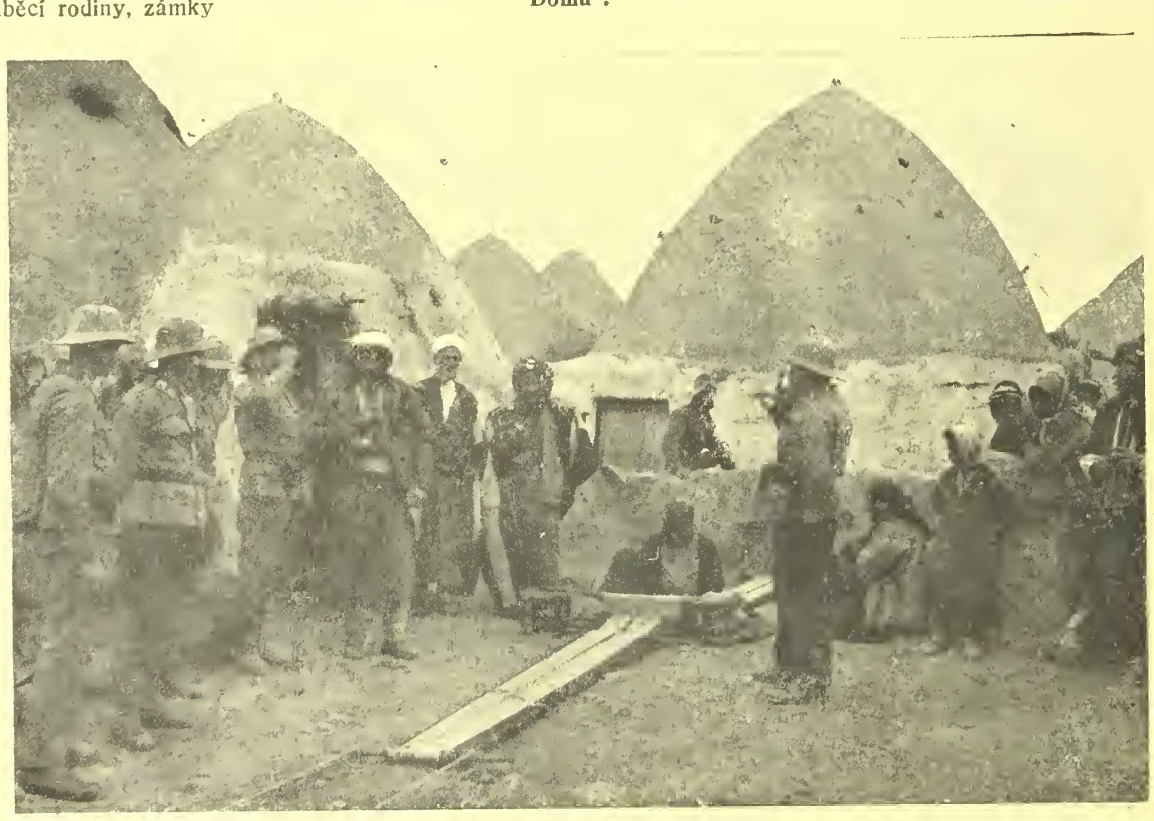
Stále klesají vyhlídky na vydatnější dovoz ukrajinského obilí. Nedávno vydal c. k. tiskový stan situační zprávu z Ukrajiny, ve které se mezi jiným sděluje, že naše vojska operují tam v oblasti 176.697 km? Zajištění obilních zásob bude působiti veliké potíže, jichž zdolání spočívá skoro úplně na bedrech rakous.-uher. vojska ježto tu není dostatečně domácí autority. Většina toho, co nashromáždil dřívější systém ve větších skladištích, padlo za oběť revoluci a bolševickým tlupám. Na drahách a vojenských sinicích nebylo nalezeno o mnoho více, než co vojsko potřebovalo k svému vyživování. Bohatství půdy utajeno bylo úplně u sedláků na venkově. Tu jsou sýpky plny, trvalo to však několk neděl, než mohlo naše vojsko odtáhnouti od hlavních spojení, vyžadujících teprve vyčistění, a ani pak ještě nebylo snadno započíti se zajišťováním zásob. Sedlák byl z počátku velmi nedůvěřivý, a třebaže cenil naši papírovou bankovku o něco více než papírový rubl, choval přece odpor proti papírovým penězům vůbec. Neméně zdrželivý byl domácí obchod.

Válečný dluh Evropy.

R. 1886 obnášel úhrnný obnos státních dluhů Evropy stouply tehdy na 4628 milionů franků ročně, dosáhly p k r. 1912 roční výše 10 miliard, kdežto dnes převyšují měsíčně 20 miliard. Před válkou obnášely obnáší úhrn dluhů asi 1000 miliard a břemeno úrokové pohlcuje 60 miliard ročně. R. 1912 dosáhly reservy zlata emisních bank Evropy výše 12. 680 milionů, kdežto reservy stříbra se páčily na 2535 milionů. Odluhy 150—160 miliard a roční břemeno úrokové pohlcovalo 6.7 miliard. Dnes po čtyřech letech války běh papírových peněz, který obnášel tehdy 25.173 milionů, převyšoval kovovou zálohu jen o 9437 milionů franků. Tento oběh se téměř zdvojnásobil,)nehledě k pokladničním půjčkovým poukázkám Německa) a činí nyní kolem 80—90 miliard, kdežto reservy zlata ve všech zemích Spojené Státy a několik neutrálních zemí zůstaly asi tytéž nebo poklesly. Koncem r. 1908 byl odhadován úhrnný obnos cenných papírů na světě na 525 miliard. Koncem r. 1912 stoupla jich cena na 800 miliard, ale od vypuknutí války poklesla jejich hodnota asi o 266 miliard. Obnos úroků a úmorových splátek na státní dluhy dosáhl nyní úhrnného obnosu státních dluhů před válkou, nepřevyšuje-li ho.



Ferdinand Vach, zasloužilý dirigent „Pěveckého sdružení moravských učitelů" které o svatodušních svátcích bude koncertovati ve velkém sále vídeňského „Koncertního Domu".



Ze země zaslíbené: Oddíl rakouských vojínů hostem v arabské vísce. Jak známo dlí naš pomocné sbory nejen v Palestýně ale i v Mesopotaml a v Arabil.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTI

Dne 3. května. Na italské frontě oživla bitevní činnost. Císař Karel odjel na frontu. Ve Flandrech dělostřelecké boje. Dílčí nepřátelské útoky u Villers-Bretonneux byly odraženy. Ve Finsku poraženi bolševici po pětidenní bitvě u Lagthl a Tavastebus a ztratili 20 tisíc zajatců. Na Azovském moři obsadili Němci Togauroy a vtáhli také do území Donezu. — Vídeňský parlament byl odročen.

Dne 4. května. Na jihozápadě čilá bitevní činnost. Na západě situace nezměněna. Nepřátelské protiútoky u Kemmelu a na obou stranách Avry a u Arrasu ztroskotaly. — Jihozápadní Finsko bylo vyčistěno od bolševiků, kteří po 5tidenní bitvě byli obklíčení a složili zbraně. Počet zajatců 20.000. Děl ukořistěno 50, strojních pušek 200.

Dne 5. května. Na jihozápadní frontě pokračují dělostřelecké boje. Italské výzvědné útoky na dolní Piavě zmařeny. — Na západě podnikli Francouzi silné protiútoky proti ztracenému Kemmelu. Protiútoky selhaly stejně jako i Baileuil a anglický nápor u Hebuterne. Na ostatních frontách nic nového. — V Ukrajině nastolena nová vláda v jejíž čele stojí Wassilenko. V novém kabinetě udávají kadeti a jiné živly nepřátelské bolševikům.

Dne 6. května. Dělostřelecká činnost v Italii. Ve Flandrech ztroskotal nepřátelský útok u Lokeru. Jinak jen dělostřelecké boje a akce výzvědných hlídek. V Palestině zmařen po pěti denní bitvě nový anglický pokus proniknouti na východní břeh řeky Jordánu.

Dne 7. května. Na italské frontě ochabla bitevní činnost následkem špatného počasí. Na západě nezměněná situace. Anglické útoky na Lysu ztroskotaly. Mezi Ancrou a Sommou nasadil nepřítel Austrálce k útoku. Austrálci vnikly až k přední čáře německé na silnici Corbie-Bray. Jinak byly odraženi. V Macedonii odražen silný útok anglických setnin jižně jezera Doiranského.

Dne 8. května. Živější dělostřelba na jihozápadní frontě. Místní nepřátelské útoky u Laghi, na Monte Pertici a na Monte Alesi odraženy. — Ve Flandrech oživl dělostřelecký boj u Kemmelu a Baileuillu. Nepřátelský útok na silnici Carbie-Bray byl odražen. Jinak nic nového.

Dne 9. května. Na Piavě potrvala dělostřelecká činnost. Italské výzvědné útoky v benátských horách odraženy. — U Yprů zmocnili se Němci silnice nepřátelssé posice na východním břehu potoka Vyveru. Po obou stranách silnice Reninghelst-Kemmel odražen silný anglicko-francouzský protiútok. Přes 600 zajatců padlo do německých rukou. V jižním Kuku obsadili Němci Rostov. Části finské bílé gardy postupují proti Petrohradu.

SMES.

Delegace svolány budou dle všeho po svatodušních svatcích. Zahraniční ministr baron Burian už se vrátit z Bukurešti, pojede v příštích dnech do Berlína a po svém návratu bude k disposici delegacím.

Po odročení parlamentu. Vídeňská „Arbeiter-Ztg." píše, že odročení parlamentu je hloupost, pochopená už samým Seidlerem. Není pravda, že německá měšťácká veřejnost je nadšena odročením parlamentu. Pravdou naopak, že Seidler myslí, že odročením parlamentu si pomůže z okamžitých rozpaků. Když byla spáchána hlou post, nezbývá nic jiného, než ji napraviti. Říšská rada byla odročena beze vší příčiny. Proto nutno ji rychle svolati. Jediným východiskem z nynější situace je předložiti říšské radě osnovu krajských hejtmanství pro celou říši.

Rusko zbrojí. Moskevská „Pravda" píše, že bolševická vláda vyslovila se pro nový vojenský výcvik všech ruských obyvatelů. Nejen Trocký, ale i předseda repbliky Lenin je toho názoru, že ruská armáda za každých okolností musí býti obnovena, protože červená garda nesplnila požadavky v ní kladené. Z té příčiny Lenin nařídil otevření veškerých vojenských škol, aby Rusko získalo zase inteligentní důstonictvo, které s vrátivšími se ruskými zajatými důstojníky by znovu zreorganisovalo novou ruskou armádu a obnovilo kázeň. Tato armáda má hájiti zájmy ruské republiky.

Zástupcové utlačovaných národností Rakousko-Uherska u francouzského ministerského předsedy. Ministerský předseda Clemenceau přijal členy kongresu utlačovaných národností Rakousko-Uherska, kterýžto kongres má se v nejbližších dnech konati v Paříži. Delegáti byli ministerskému předsedovi představeni presidentem parlamentního výboru pro akci zahraniční. Franklinem-Bouillonem. Byli mezi nimi: Seyda a Zaleski za polský výbor, senátor Draghicesco a poslanec Lupu za Rumuny, Beneš a Sychrava za československý národní výbor a de Giulli-Vojovič za jihoslovenský výbor. Ministerský předseda dal výraz nejživějšímu zájmu na úspěchu pařížského sjezdu a nejvřelejší sympatii, kterou má vláda na věci potlačovaných národností.

Čeští poslanci v radničním sklepě vídeňském přepadeni. Skandální případ, který vrhá na Vídeň tuze špatné světlo, odehrál se v těchto dnech oe vídeňském radničním sklepě. Byla tam u večeře de-

putace z Úpice, ježto radniční sklep je jediná místnost poblíže parlamentu, kde na večer se ještě něco dostane k jídlu. S deputací byl přítomen poslanec Staněk, e někteří jiní poslanci a čeští novináři. Pojednou povstal jeden z Němců, začal Čechům nadávat, je provokovat a křičel na německé hosty, aby Čechy vyhodili. V okamžiku byl celý sál vzhůru. Došlo k nepopsatelnému kraválu. Čechům bylo nadáváno velezrádců, kteří patří na šibenici a vyzýváni, aby sál opustili. Skutečně také poslancům a deputaci na konec nezbylo nic nežli sál opustiti. Po odchodu Čechů zapěli Němci vítězně „Wacht am Rhein" a posl. Wolff měl k nim proslov.

Opět Wekerle. Několikatýdenní uherská vládní krise byla v těchto dnech skončena. A sice byl jmenován ministerským předsedou opět dr. W e k e r l e, němuž vlastnoručním listem císaře uloženo pokusiti se o kompromis v otázce volební reformy, ale současně také poskytnuta plná moc k rozpuštění uherského parlamentu a ku provedení nových voleb, kdyby pokusy o kompromis selhaly.

Nové německé mírové pokusy. V poslední době byly noviny opět plny zpráv o nových německých mírových pokusech. Do Švýcarska přijeli prý němečtí agenti a nabízeli americkým zástupcům laciný mír a nějaký holandský diplomat intervenoval na přání st. K ü h l m a n n a v Londýně. Londýnské listy sdělují, že tato mírová nabídka německá byla kategoricky zamítnuta. Holandský prostředník dostal odpověď: Spojenci jsou rozhodnuti válku vyhráti, ať už vojenským vítězstvím nebo vyhladověním Německa! — Wolffova kancelář všechny tyto zprávy mírové rozhodně vyvrací.

George Ohnet mrtev. V Paříži zemřel v těchto dnech oblíbený francouzský spisovatel Jiří Ohnet ve věku 70ti let. Věnoval se právům leč později oblíbil si novinářství a beletrii. Jeho romány byli pro svůj příjemný sloh velmi oblíbenými a překládanými. U nás znám je jeho „Majitel hutí", který autor přepracoval podobně jako jiné svoje romány pro jeviště. V posledních letech uchýlil se do ústranní a žil v Paříži téměř zapomenut.

Agrární reforma v Polsku. Nový polský kabinet za vedení S t e č k o v s k é h o zamýšlí ještě před letními prázdninami předložiti v státní radě návrh agrární reformy, hlavně ohledně otázek služebností pozemkových a ohledně kompensace.



Kde děla hřmí a ničí... Staroslavné museum v Ypern. Město Ypern bylo od počátku války cílem německých útoků. Za stávající ofensivy na západě je opět stěžejním bodem všech operací.

Německo a Holandsko. Spor mezi Holandskem a Německem byl zatím mírně skoncován, takže hrozící válečné nebezpečí odvráceno. Holandsko splnilo největší část německých požadavků, které ostatně značně byly zredukovány. Jak dlouho potrvá tento mír, je ovšem zase jinou otázkou.

Kdo je Skoropadský? „B. Z. am Mittag" dovídá se z Kijeva, že Skoropadský nenarodil se ani v Rusku, ale v [illegible]

před 44 lety se svým mužem na léčení. Skoropadský sám dlel často v Německu v lázních, mluví německy, ale trochu lámaně, ale jeho žena, která byla německou vychovatelkou, mluví německy plynně. Skoropadský rád se honosí, že je ze vznešené ukrajinské rodiny. Byl vychován v petrohradském sboru pážat, sloužil pak v prvním pluku jízdní gardy, súčastnil se války s Japonskem a ve světové válce byl velitelem jízdní gardové brigády na severu, a konečně na jihu velel armádnímu sboru.

Osmihodinová pracovní doba na postupu. Kladenská socialistická „Svoboda" píše: Na dolech společnosti buštěhradské dráhy provádí se na zkoušku 8hodinná doba pracovní. Osvědčí-li se, bude zavedena pro vždy. Až dosud pracovalo se u této společnosti dle známého zákona o době pracovní pro horníky — 9 hodin na směnu. Jsme přesvědčeni, že 8 hodinná doba pracovní se osvědčí, a že její stálé zavedení bude ku prospěchu nejen dělnictva, ale i zaměstnavatelů. Hutnictvo na Vojtěšských hutích znovu prostřednictvím svých důvěrníků žádá zavedení 8hodinné doby pracovní. Pro její zavedení nyní zvláště mluví důvody vyživovací a důvěrníci hutnictva správně na to upozorňují, že zesláblý organismus dělníka nemůže vykonávati tak dlouhou a vysilující práci, jaká až dosud jest v těchto hutích obvyklou. Technická dokonalost Vojtěšských hutí jest taková, že poměrně snadno jest zavésti zde výrobu o třech směnách. Velké oběti světové války musí vésti k zavedení 8 hodinné doby pracovní. A ani kladenské železárny nemohou se dlouho brániti tomuto oprávněnému požadavku dělnictva.

Zajímavý návrh uveřejňují v sobotním čísle olomoucké „Proudy" (z 20./IV.

větil: „Jest to moje neteř a to jsou její bratři, kteří jsou všichni na listině."

Jména byla hlasitě vyvolávána; mnozí chasníci vraceli se úplně spokojeni od urny, neboť vytáhli vysoká čísla. Méně šťastní hleděli v smíchu zakrýti svoje zoufalství.

„Alain Derval!"

Alain předal svoji zamilovanou trubku chvějícímu se Jannicovi, přikročil vzpřímen ku stolu, poklonil se úředníkovi a vnořil rychle pravici do osudí, zatím co ho strýc Ewen pozorně sledoval, vypínaje prsa a stoje, jak se zdálo, pevněji než kdyjindy na své dřevěné noze.

Alain vytáhl lísteček, rozbalil ho rychle, přečetl zběžně a podal ho sergeantovi, aniž by byl brvou pohnul.

„Alain Derval — 173!" zavznělo sálem.

Když se Alain vracel na svoje místo prozrazovala jeho tvář zklamání.

„Mám — jako obyčejně — smůlu!" šeptal Marcele. „Byl bych si rád vytáhl nízké číslo!"

„Gildas Derval."

Páni za stolem měřili plni obdivu mladého obra.

„Nádherný hoch!" šeptal starosta svému sousedovi.

Gildas vytáhl flegmaticky svoje číslo. Sotva znatelný stín přelétl jeho tvář, když si ho přečetl; podal ho pak sergeantovi pokrčiv rameny.

„Gildas Derval — 16!"

„Vive l' Empereur!" zvolal desátník, zatím co Marcela ustrašeně vykřikla. Gildas se vrátil loudavým krokem na své místo a nezdál se býti zvláště potěšen nad srdečným stisknutím ruky strýcovy.

„Hoel Derval!"

Druhý dvojenec přistoupil rychle k urně, jakoby hnán nedočkavosti zvěděti brzy svůj osud.

Okamžik na to ohlašoval sergeant: „Hoel Derval — 27!"

značil, že se asi k slosování nedostaví. „Kdybych nepřišel, tu vytáhni los za mne, anebo strýček; je to přece úplně lhostejno, kdo tak učiní. Nebude-li mi osud přáti, nemohu se brániti a musím býti spokojen. Bylo tehdy již pozdě a tma, takže neviděla hrozný výraz jeho tváře, neboť by byla jinak jistě s obavou hleděla vstříc slosování.

Na silnici k městečku vedoucí sešli se s jinými skupinami, které sledovaly týž cíl — mladé ženy a stařeny a muže chlapce a dívky, kteří provázeli své drahé k urně.

Když došli ku křížové cestě, muzikanti ztichli; desátník sňal čapku, Marcela a její bratři poklekli a pomodlili se krátce. Před vraty kostelními očekával je farář. Vznesl své buclaté ruce, žehnaje celý průvod. Městečko St. Gurlott leželo asi 20 km od Kromlaix. Silnice vedla pustou, holými, žulovými skalinami semknutou krajinou. V pravo i v levo nic než spousta kamení a skal a nebetyčné stěny — neutěšený to pohled, který naprosto nepřispíval k dobré náladě. Vzdor své dřevěné noze, belhal se vysloužilec z vesela po kostrbaté cestě; byl však přece jen rád, když je dohonil žebřiňák dvěma páry tučných volů tažený, obsazený svátečně oděnými dívkami, které mu a Marcele nabídly místo.

Cesta plynula v rozpustilých žertech a veselí. Konečně se objevily na obzoru věže městečka. Mnohé srdce se při tom zachvělo, a rovněž i Marcelino, která po celou cestu marně hledala Rohana.

„Pohleďte jen!" zvolala náhle kterási dívka „nebelhá se tamo stará Goronová se svým synem?"

Marcela přikývla, žádajíc vozku, aby zastavil. Mladý Goron, nuzně oděný jinoch, prosil shromážděné, aby dovolili znavené jeho matce přisednouti. Když pomohl stařence na vůz, omdlela ubožák. Ani slůvko nepromluvila, zírajíc k nebi jakoby bez ducha: nesnesitelný strach a tělesná námaha podlomily jak se zdálo poslední zbytky sil ubohé stařenky. Syn kráčel

1918) inž. L. Berger. — Přimlouvá se totiž za to, aby také na Moravě přistoupilo se ku zřízení lidové university a doporučuje k tomu účelu Olomouc. — Appeluje na zámožnější naše třídy, aby umožnily hojnými příspěvky uvésti co nejdříve v činnost tento podnik, jenž má na mysli výchovu a záchranu „České Duše", nynějšími poměry tak zdeptané.

Heslo: Hervé-ův list „la Victoire" píše: Za své poslední návštěvy na anglické frontě, vzdálil se francouzský ministerský předseda náhodou od svých průvodčích a byl zastaven od jisté anglické hlídky, která se mu energicky postavila v cestu, nechtějíc mu dovoliti další pasáž. „Ale, snad mne nemáte za Němce, milý příteli?" pravil Clemenceau k anglickému vojínovi. — „To se neví," odvětila hlídka. „Což nemáte pražádného prostředku, abyste se o tom přesvědčil?", tázal se Clemenceau. Vojákovi náhle cosi napadlo. „Víte co, mister, vyslovte slovo „squirrel! — Clemenceau uposlechl a pravil nejčistší angličinou „squonairrol" Hlídka po té ihned uctivě ustoupila z cesty. Cemenceau vypravoval tento případ anglickému maršálovi Douglais Haigovi. Maršálek mu to však vysvětlil: „Squi... !! značí veverku. Je to pro Němce naprosto nevyslovitelné anglické slovo, a to je celé tajemství."

Pařížské dražby. Jako každoročně konala se i letos v maison de Ventes, v Paříži, dražba uměleckých děl, při které bylo docíleno neslýchaných cen. Z kolekce Edgar Degasovy bylo na př. prodáno: Obraz Vissorův: krajinka za 10.700 franků. Hlava ženy od Renoira za 30.000 fr., potopa od Sisleye za 15.000; dále obrazy starých mistrů, mezi nimi Greco, svatá Idesons za 82.000 a sv. Dominik 52.500 fr. poprsí od Perronneau za 30.100 fr. Dále pastel Cossetův, žena s vějířem, za 10 tisíc. Daumier, soud, 13.000, Delacroix, lov na lvy 10.100, Manel portrét jeho ženy 62.000. Dále byly vydraženy drahocenné koberce z gobeliny za 7.900 8.800 a 12.100 franků.

□ □ □

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST.

Zkušenosti s pěstováním květnové vodnice. Květnová vodnice má ku svému plnému vývoji zapotřebí pouze 6, nejvýše 10 neděl, a poskytuje velmi dobrou a chutnou potravinu, může vydatně doplniti nedostávající se brambory. Pro větší zelinářské zahrady se zvlášť dobře hodí, ale může býti také pěstována jako kultura polní. Na 1 ha je zapotřebí 4 kg semene. Daří se v každé dobré, plevele prosté, dobře zpracované půdě, není-li příliš těžkou; lehčím, dobře vyhnojeným půdám nutno dáti přednost. Pozemek na zimu zoraný se z jara branami a válcem urovná k setbě, která se provádí do řádků, vzdálených na 20—25 cm. Sejeme-li obyčejným výsevem bez jetelového přístroje výsevního, nutno semeno promíchati pískem, aby se ho příliš mnoho nevyselo. Již v 5 dnech se pole zelená a ve 14 dnech může se přikročiti k jednocení na 608 cm. Pak se provede jedna okopávka a ve 3 nedělích dalších může se již začíti se sklizní. Na ha sklidí se až 100 q V dalších 203 nedělích dospěje zbylá vodnice a sklizeň přesahuje zpravidla značně první výtěžek. Sklizeň provádí se vytahováním rukou jde velice zběžně vpřed a mohou ji provésti i slabší dělníci. Provede-li se osev dosti časně, na př. po 15. březnu, sklízíme první vodnicí v polovici května a zbytek koncem května a počátkem června. Pole lze pak hned znovu pohnojiti a osázeti nějakou košťálovinou, která má do zimy dosti času ke svému vývinu. Také lze ovšem po jarní vodnici jiné plodiny síti. Způsobem tím docílíme dvojí sklizeň a dodáme k výživě lidu cennou potravinu v době, kdy o jiné plodiny je velká nouze.

Koření v zahrádkách. Při dnešním nedostatku a dnešní drahotě cizího původu musíme věnovati zvýšenou pozornost domácímu koření, jež si sami v domácí zahrádce můžeme snadno vypěstovati. Sem spadá petržel, pažitka, cibule, kmín, fenykl, majoránka, dymián, satureika, kopr, kerblík, černobýl a pod. Jeden malý záhon koření nám úplně uhradí celoroční potřebu naší kuchyně.

Škrob k lepení velmi brzo plesniví, nepřidá-li se k němu nějaký desinfekční prostředek. Trvalý maz ze škrobu zhotovíme, když přidáme na 80 gr. škrobu 100 cm² roztoku salicylové kyseliny, dobře promícháme a pak na mírném ohni za pilného míchání přivedeme do varu. Když je len (tak zvaný „kleister") průhledný, necháme jej prochladnouti. Tento lep hodí se zejména také k fotografickým účelům.



Reminiscence z bývalých ofensiv italských: Silně vybudované italské posice s podzemními skrýšemi na St. Michele, kdysi krvavě dobývaném.

těsně podle vozu, poněvadž ho držela za ruku, nechtějíc ji pustiti.

Konečně zahnul žebřiňák na tržiště, skytající pestrý a živý obraz. Vůz řadil se tu k vozu, bouda k boudě, stánek k stánku; prodávali tam nejrůznější občerstvení a lahůdky. Kol se kupili ženy i mužové; tu litovali jinocha, jenž vytáhl nešťastné číslo, tam zase blahopřáli kterési staré matičce, že ji pustili syna. Největší ruch panoval před radnicí, staré budově na spadnutí, kde se konalo slosování. Na zevnějšku shromážděných nebylo pozorovati nejmenší starosti, či bázně. Úřady se všemožně přičinily, aby se dostalo městu slavnostního vzezření. Ze všech stran vlály pestré prapory, ze všech stran doléhaly veselé zvuky hudby, staří vojáci chodili od skupiny k skupině, dodávajíce rybářům a sedlákům odvahy, anebo veselé historky o malém „desátníčkovi" vypravujíce. Mnozí, jimž osud při urně nepřál, stápěli již houževnatě svůj žal; jiní, jež si měli své losy teprve vytáhnouti se smáli a žertovali, aby tak skryli svůj strach; jen stařeny nedovedly svého smutku potlačiti.

Derval shromáždil kol sebe své ovečky a kráčeje v čele, vedl je k radnici. Marcela se křečovitě zavěsila na jeho rámě, hledajíc dosud Rohana. Všichni znali starého invalidu a ustupovali uctivě z cesty. Dokonce i úředníci mu důvěrně kynuli, nežli spočinuly jejich zraky, plny obdivu, na Marcele.

„Strýčku," zašeptala, překročivší prah za křížového ohně pohledů ji obdivujících, „Rohana tu není."

„U čerta," soptil stařec. „Ale je možno, že jest již v sále!" Když vstoupil do „posvátné síně", smekl uctivě, a razil si cestu shromážděnými. Marcela ho sledovala.

Sál radniční vyhlížel přímo vznešeně. Na nejzazším konci trůnil starosta, malý to obtloustlý muž, vojenského vzezření, zdobený šerpou a mnohými řády. Seděl za stolem na kterém stála osudná urna; byl obklopen četnými representanty města,

mezi nimiž se nalézal i důstojník pěchoty. Za nimi stála v parádním postoji řada četníků. U sousedního stolečku bylo viděti jakéhos úředníka, listujícího v objemné knize do které byla zanášena jména a čísla, odvedených. Po boku mu stál starý sergeant Veliké Armády s obnaženou hlavou, předčítající slavnostním hlasem tažená čísla.

Každičká víska, ba každičká samota byla podle abecedního pořádku vyvolávána a rovněž i jméno každého konskribenta. Mladíci nebo jich zástupci musili po zavolání přistoupiti k osudí a vytáhnouti číslo. Pro každou obec byl určen jistý počet konskribentů; pro Kromlaix na příklad pětadvacet a musil tudíž každý kromlaixský rekrut, který vytáhl číslo mezi jedničkou a pětadvacíti narukovat, zatím co byli ostatní propuštěni, ovšem jen v tom případě, že bylo oněch 25 odvedených lékařem uznáno za zbraně schopno.

Kromlaix-ští dlouho nečekali. Netrvalo to dlouho a důstojník za stolem zvolal jasným, slyšitelným hasem: „Kromlaix-ští předstoupit!"

Mladí rybáři seskupili se kol stolu a sergeant předčítal v abecedním pořádku jich jména. Starý vysloužilec se svými synovci a Marcelou zaujali místo úplně v popředí. Sergeant naň upozornil důstojníka, ten zase starostu a všichni tři mu přátelsky kynuli, usmívajíce se naň. Starosta se dokonce uráčil přáti mu „dobrého dne".

Desátník se zarděl, zasalutoval a dal mladíkům znamení, aby rovněž tak učinili.

„Buďte vítán, staříku; pozoruji, že nám přinášíte nejkrásnější dar hrdinného vysloužilce, kytici statných rekrutů pro císaře.

„A kdo jest ona sličná dívka po vašem boku? Snad není také na listině?" žertoval starosta.

Všichni se smáli a Marcela se začervenala když Derval od-



V obchodě.

„Tato botka bude asi vaši dceři padnout."

Selka: „Nemyslejí slečinko. Nohy má tak jako já, ale je mnohem štíhlejší a na levé ucho nedoslýchá."

*

Uctivost.

„Račte dovolit — ale připadáte mi velmi známým."

„Ale prosím — prosím — s největší radostí."

*

Kritika.

„U všech všudy, zase už ti Macháčkovi. Kam se hneme všude nám přeběhnou přes cestu."

„Inu oni si to mohou také myslit".

„Jo, jo — arogantní jsou k tomu dost —

*

V rozčilení.

„Ale nechlubte se. Váš muž už není žádným společníkem oné firmy, nanejvýše ještě vrátným."

„ Oho, to bych nebyla seděla tři měsíce ve vězení pro spoluúčast na úmyslném podvodném bankrotu."

*

Zvířecí říše.

A: „Slyšel jsi? Celé Praze přidělili na týden jedno tele...

B: „To bych rád viděl toho vola!"

*

V počtech.

Učitel: „Tak Voldříšku — kdyby ti maminka poslala ke kupci, abys koupil 1 kg mouky za 50 haléřů, čtyři vejce po 6 haléřích a půl kila hrozinek za 40 haléřů, kolik by to bylo dohromady?"

Voldříšek: „Dohromady — by se mi kupec hrozně vysmál — poněvadž by myslil, že maminka blázní!"

*

Elektrika je opět dražší.

První pasažér: „Tak, to bylo pořád nářku nad tím, že tramway jezdí pomalu. Teď jezdí rychleji a to máme z toho..."

Druhý pasažér: „Co máme z toho?"

První pasažér: „No, sotva začala jezdit rychleji, už to zdražili!"

*

Dětinství.

Karlíček: „Mamičko, tatínek píše, že obsadili po mocném útoku trychtýř. Nemyslíš, že by mohli spodem vypadnouti?"

*

Ze spolkové schůze.

Manžel: „To byl věru drahý večer! Nejdříve jsem prohrál deset korun v karty, pak mě přítel Šlušil o patnáct korun pumpl a když jsem kráčel k domovu přelomil jsem deštník."

Manželka: „Vidíš, kdybys mne byl poslechl a zůstal doma nebylo by se ti to stalo."

Manžel: „Ale nemluv tak hloupě. — Byl bych přece musil platit 50 haléřů pokuty.

*

Z papírové éry.

Malý Penížek dostal ve škole příznivé vysvědčení a pyšná maminka poslala jej po příbuzných, tetičkách a známých, aby se pochlubil. Hoch oblékl zimníček — z papíru — a vydal se na příjemnou pouť.

Asi za dvě hodiny zvonila u bytu Penížkovy maminky polonahá postavička, zimou se třesoucí. Paní z počátku se snažila postavičky se zbaviti tím, že jí vtiskla do ruky dvouhaléř, domnívajíc se, že jest to jedno z žebravých dětí. Ale postavička ta na štěstí promluvila... A tu se vysvětlilo, že je to sám Penížek a jeho polonahost vznikla dík jeho šťastnému vysvědčení. Venku pršelo, zimníček — z papíru — namokl, tetičky Penížka o překot objímaly a Penížek všude nechal kus svého zimníku, až se vrátil domů podoben Robinsonovi.

Povážlivý slib.



„Ach, Katuško, přisáhám ti, že ti budu věrný až do chvíle, kdy tě pojmu za svoji drahou ženušku."

*

Štěstí.



„Magda prý zrušila své zasnoubení?"

„Ano, ano vždycky snila o tom jak by učinila svého ženicha šťastným."

*

Černin.

Černin ještě v poslední chvíli nás očernil, ale pak sám zmizel v černu.

*

Společné stravování.

Rodiny s příjmy do 6000 K budou společně stravovány. Rodinám s většími příjmy dovoluje se samostatné stravování.

Zbohatlík: „Já ty socialisty věru nechápu, proč se rozčilují, že my, lidé s příjmy většími než 6000 korun, budeme míti dovolení, stravovati se samostatně. Dělají, jakoby nevěděli, že my tím přijdeme o úřední příděly potravin, ¼ kg ovsa, 1 kg chleba a 10 dkg masa!

*

Matka.

Sousedka (vidouc, že František sousedky dostává řezu): „Výborně! Přeji ti toho ze srdce — ty uličníku!"

Matka: „Co je vám do toho — zametejte před svým prahem — vy — vy — tu máš Františku cukrle!"

*

Dobrá rada.

„Když se absolutně nemůžete odnaučit pití, uchylte se do útsavu pro léčení opilství! Ručím vám za to, že se vám tam alkohol úplně zprotiví. Vím to sám ze zkušenosti neb každý rok tam chodím na léčení."

*

To je jiná.

Sklepník: „Pane Koneček, kdosi vás volá u telefonu."

„Dobře, dobře chtěl jsem bez toho už jíti domů — poněvadž mi pivo nechutná — řekněte mé paní že..."

„Ale to prosím není vaše paní..."

„A tááák — to je jiná — přineste mi tedy ještě sklenici!"

*

Oekonom.

„Co pak tu děláš Toníčku?"

„Prosím já musím dopít tatínkovo pivo!"

„A kde pak je tatínek?"

„Toho odsud vyhodili!"

*

Zpropitné.

Malý Edáček vida, že se tatínek hrabe v peněžence, aby dal zpropitné průvodci jeskynímu, praví tiše: „Maminko, to je nejspíše ten loupeživý rytíř, co nám o něm pan učitel povídal?"

*

Blahobyt v Praze.

Pražský zpravodaj vídeňského šmokovského listu čte v restauraci tyto zprávy pražských deníků: „Včera byl na Rohanském ostrově v Praze zadržen vagon bílé mouky k němuž se nikdo nechce hlásit." — „Pražské aprovisaci bylo přiděleno na minulý týden — jedno tele. Rádi bychom věděli, jak si páni představují rozdělení tohoto „tučného" přídělu?"

Zpravodaj z toho sestavil pro svůj list tuto zprávu: „Praha i dnes, kdy celá říše a zvláště Vídeň a severočeské okresy, obývané Němci, nepředstavitelně strádají a v pyšném odříkání snaží se zhatit nepřátelův vyhladovovací plán, oplývá úžasným blahobytem. Úřady nesmějí a nedají se mýliti prohnaným škemráním českých poslanců a české samosprávy, plné předstírání bídy. Opak je pravdou. Můžeme to dokázati na základě dvou zpráv, které našli jsme v pražských časopisech, nota bene českých! Tak na Rohanském ostrově zjistily úřady přítomnost vagonu bílé mouky, k němuž se nikdo nehlásil. Prosím, v Praze je tolik mouky (bílé! co tomu říká naše obyvatelstvo, pojídající kukuřici a oves?) že o celý vagon zde obyvatelstvo nestojí a nikdo se k němu nehlásí! — A podobně je tomu v zásobování masem. Čteme ve zprávě pražského aprovisačního úřadu, že minulý týden zbylo tele, jež nebylo už možno rozdělit... To přece stačí, ne?!!"

Žádejte všude ve veřejných místnostech „Víd. Illustr. Noviny"!



Každá paní

čte můj velmi zajímavý spis

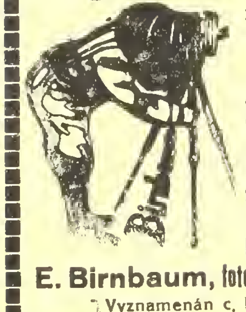
„Moderní ošetřování poprsí"

Zcela bezplatný.

Okamžitá rada při slabosti a při nouzi o plnost. pište okamžitě na adresu:

Ida Krause-ová Prešpurk Schanzstrasse 2. Odd. 37. Uhry

Výtečné fotostroje



zvláště do pole se světelnou optikou.

Rychlofotografické stroje a potřeby. **Komory pro začátečníky** s přípravami a návodem: K 3·20, 4·20 a 6·80. Komory sklopné 6×9 K 12·— 9×12 K 15·—. Stroje Luxusní až do K 900·—.

Desky, pohlednice a přípravy vždy na skladě

E. Birnbaum, fotozávody. Rumburk 55, Čechy.

Vyznamenán c. k. rakouskou státní medailí.

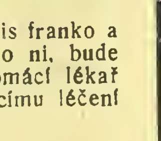
Krása a štěstí.

Dlouholetým bádáním v oboru pěstování tělesné krásy podařilo se zjistiti konečně úplně novou a osvědčující se methodu. Přiživníci, vyrážky všeho druhu, vrásky, červeň nosu neb rudé skvrny lícní dají se v několika málo dnech odstraniti a obličej, dokonce i starších dám nabude opět původní své mladistvé svěžesti a růžového nádechu. Účinek je překvapující a věhlasní lékaři podali v tom ohledu odporučující dobrozdání! Došlo nás již na tisíce poděkování! Po zaslání poštovného sdělím každému s radostí bližší. Dopište proto ihned:

L. DECKER, Vídeň 56. Pošt. schránka 19. od. 7.

Nepříjemné chloupky

v obličeji i na těle odstraníte bez bolesti i s kořínkem!



mým chloupky odstraňujícím prostředkem „Rapidenth". Místa, na nichž chloupky se tvoří odumřou, takže chloupky více růsti nemohou. Žádné svrbění kůže, mnohem lepší, než elektrolysa. Žádný prášek. Od Dr. Clasena a Dr. Ergusa odporučeno. **Cena K 6.80.** Zasílá diskretně proti dobírce

salon J. Oswald, Vídeň XIII., Penzingerstrasse 50, odd. 13. 2057

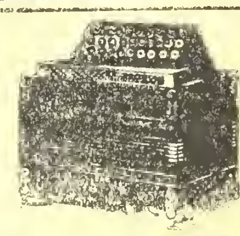
Obchodní hodiny od 9—12 a od 2—6.

10.000



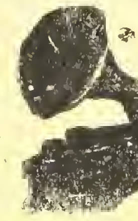
děkovných přípisů, vychvalujících náš „Riabalsam", který během 3 dnů odstraňuje úplně bez bolestí kuří oka, bradavice a otlačenou tvrdou kůži. Cena 3 K. 3 kelímky 7 K 6 kelímků 10 K. Nepříjemnému pocení nohou a rukou lze snadně zabrániti našim práškem „Ita." Cena 2.50 K. 3 krabičky 6 K. Popraskalou kůži na rukou zjemňuje náš krém „Circe", kelímek 12 K. Rheumatické bolení zubů potírá „Tides" a bolestí vznikající vykotlanými zuby kde každý jiný prostředek je marným. Neosvědčí-li se, vrátíme peníze. Cena 3 K. 3 tucty 7 K. 6 tub 10 K. Naše zubní fluidum „Xiris" zabraňuje tvoření se zubního kamene a nepříjemným výpachům úst Zuby jsou po jeho užívání sněhobílé. Cena 3 K. 3 lahve 7 K. KEMENY, Košice (Kassa) I. Poštovní schránka 12/37 Uhry.

Žádejte všude ve veřejných místnostech týdně vycházející „Vídeňské Illustr. Noviny"!



Velký výběr

všech hudebních nástrojů, jako gramofonů, harmoník, houslí, louten, kytar, citer, mandolin, křídlovek, klarinetů atd. — Velmi levné ceny. — Ceník zdarma. 1958



G. Stiastny, Vídeň XVII., Kalvarienberggasse čís. 36

Nejlacinější noclehy

Vídeň II., Novaragasse č. 45

2053 (blíže Praternu).

Čisté postele pro pány po K —·60, —·80 a 1·—. - Pokoj s dvěma lůžky K 2·40.

Každý si může svoje správky sám zhotoviti.



Moje ruční šídlo „Lumax", sešívá snadně jako šicí stroj. Nejdůmyslnější vynález, aby si mohl každý sám zaplatovati kožené věci, porouchanou obuv koňské postroje, kočáry, koberce, vozní plachty, stanové látky, plsť, cyklistické pláště, měchy, plátěné a jiné, silné látky. Výhodné pro řemeslníky, rolníky a vojíny. Klenot pro milovníky sportu. Pevná konstrukce snadná manipulace. Záruka za spotřebitelnost, překonává všechny konkurenční výrobky; mnoho pochvalných uznání. Cena kompletního šicího šídla s nití, čtyřmi různými jehlami a návodem používání obnáší 1 kus K 4·—, 2 kusy K 7·50, 3 kusy 11 korun 5 kusů korun 18·—. Zasílá při předem zaslaného obnosu vyplaceně, při dobírce porto zvlášť, do pole jen po zaplacení předem.

JOSEF PELZ, OPAVA 181
Olmützerstrasse 10

Prodavači se hledají. 2044

ČTĚTE A ROZŠIŘUJTE VÍDEŇSKÉ ILLUSTROVANÉ NOVINY!

Dobrý účel

má i nejmenší insert, je-li vhodně sestaven — a ve vhodném listě. Zkuste in serovati též ve „Vídeňských Illustrovaných Novinách", v nichž inserty opravdu úžasně působí. Na přání posloužíme každému rozpočtem insertním, zdarma sestavíme návrhy na texty, štočky a udělíme rady pro účelnou reklamu.

Specialita **Specialita**

Nahražka za čaj i rum: „Rumodor". Nahražka citronů „Helziterin". Objednejte přímo u výrobce

Zigmunda Altbacha,

Vídeň VI., Kasernengasse č. 22

Telegramy adresujte: Továrna likérů Vídeň VI. Telefon 4135. Požádejte o ceník



Zaručený výsledek neb peníze zpět!

Krásné plné POPRSÍ

obdržíte při užívání cremu od Dr. Rixe. Zaručeně neškodného pro každé stáří. Rychlý a jistý výsledek

1 tuba na zkoušku K 5·— velká tuba dostačitelná k výsledku K 10.—

Zásilka posílána diskrétně proti placení předem.

„NOVITAS" zasílatelský obchod IV, **„Ústí nad Labem. Čechy**

Inserujte ve „Víd. Ill. Novinách"!

Spedice rychle vyřizují a povozy lacině propůjčují: ALTBACH & LANGER, VÍDEŇ VI., Kasernengasse 24

Telefon 4135. Telefon 4135.

Vole a tlustý krk



jest onemocnění štítných žláz, které včas musí býti léčeno, nemá-li býti činnost tohoto důležitého orgánu čím dále tím obtížnější a nepříjemnější a nemají-li nastati velmi často i dosti povážlivé zjevy. Lékařská věda zjistila s plnou určitostí, že jod obsahující přírodní minerální soli v různých stadiích silného krku a volete mají výtečný účinek. S nesčetného množství nemocných všichni potvrzují rychlý a úplně neškodný účinek v jejich nemoci, když požívali našeho ryze přírodního produktu, jenž z nejsilnějších pramenů z Polhory jest čerpán.

Každý tudíž, kdo trpí silným krkem, má vole a naběhlé štítné žlázy, udělá dobře, když si vyžádá

2038 **!! knihu zdarma !!**

o našem domácím léčení.

Každý obdrží tento poučný spis franko a zcela bezplatně! Pište si proto o ni, bude Vám jen k užitku a každý domácí lékař dá zcela jistě k takovému domácímu léčení své svolení. — Zasílá lékárna

„císaře Viléma", Budapešť, VI., odd. 110.

Rozšiřujte a předplácejte Vídeňské Illustrované Noviny!



Hleďte odstraniti veškeru nečistotu kožní a podporujte nejvyšší měrou krásu

Jen ideální krása

vede ku štěstí Žádejte ihned o návod zlepšené metody Dr. Idelsona terý vám úplně zdarma zašle

A. JELLINEK, VÍDEŇ 66,
Schránka 37, oddělení 63.

Známku na odpověď nutno přiložiti.

Živnostenská banka filiálka ve Vídni

I. okres Herreng. 12.

SMĚNÁRNY VE VÍDNI:

I., Herrengasse 12, I., Graben 15, II., Praterstrasse 24, III., Landstr. Hauptstr. 88, IV., Favoritenstrasse 4. V., Margaretenstrasse 71, VII., Mariahilferstrasse 84, VIII., Josefstädterstr. 103, IX., Porzellangasse 9, X., Favoritenstrasse. 95, XII., Meidlinger Hauptstrasse 15, XX., Am Spitz 15.

Vklady na knížky 3½%

Akciový kapitál K 120,000.000·—. Reservní fondy přes K 40,000.000·—.

FILIÁLKY:

Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Hradec Králové, Jihlava, Jindřichův Hradec, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Mladá Boleslav, Moravská Ostrava, Olomouc, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, a Terst s expositurami v Gradu a Opatli.

Centrála v Praze založena r. 1868.

Majitel: Družstvo „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.

Redakce: Vídeň X., Favoritenstr. 130.

Administrace a tiskárna: Vídeň X., Eugengasse 22.

Telefon interurban 54.017.

Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychleji. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje. —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 21.

Jednotlivá čísla 40 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku a poštovní zásilkou:

Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.

Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.

Inserty přijímají: Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní: V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 23. KVĚTNA.

Císař v Benátsku.

Uzavírací palba na benátské frontě, za přítomnosti J. V. císaře Karla I.



Císařská cesta do německého hlavního stanu, do Sofie a Cařihradu. — Prohloubení spojenectví s Německem. — Na italské frontě oživují boje.

A PŘECE ZMĚNA KURSU!

Několikráte ujišťovali vládní činitelé, že v politickém kursu monarchie nenastane žádná změna. Pomalu byli bychom uvěřili — kdyby vývoj událostí nebyl dal za pravdu pesimistům. Zdá se, že změna kursu, totiž zostření kursu proti Čechům a proti Jihoslovanům, usneseno bylo už dříve. Nasvědčovala tomu známá protičeská řeč bývalého zahraničního ministra hraběte Czernina. Pak odešel Czernin a přišel baron Burian. V zápětí odročen vídeňský parlament a vláda ohlásila oktrojírky v Čechách a persekuci proti Jihoslovanům. A nyní zase odešel princ Konrád Hohenlohe z úřadu prvního nejvyššího hofmistra, aby udělal místo maďarskému hraběti Hunyadymu. Může být ještě pochybnosti o změně kursu? Což nejsou zejména baron Burian a hrabě Hunyady dostatečným důkazem změny politického systému?

Spějeme tedy vstříc novým vnitřním bojům. Zejména oktroje krajských hejtmanství v Čechách musí vyvolati bouři odporu a ohrozí vážně existenci parlamentu. Věc není tak nevinná, jak ji líčí vládní tisk. Oktroje krajských hejtmanství jsou začátkem dělení, začátek trhání království Českého, jsou základem provincie „Deuschböhmen". O tom není žádné pochybnosti. Vláda provádí oktroje proti vůli velké většiny parlamentu. Všecky slovanské strany bez rozdílu, Italové, Rumuni, také němečtí sociální demokraté vídeňští němečtí pokrokáři a nejnověji také značná část křesťanských sociálů, hlavně štýrští a tyrolští vyslovila se proti oktrojům. Jestliže šef vlády několikráte slavnostně ujistil, že bez parlamentu a proti parlamentu nebude vládnouti, pak je násilný oktroj provokací nejen Čechů, ale celého parlamentu. Oktroj Seidlerův nesleduje nic jiného, než cíl známých předloh Bienertových, které česká delegace zmařila. Nařízení Seidlerovo zejména o ohraničení krajů opírá se o trhací předlohy Bienertovy. Celý národ nemůže se smířiti s tímto oktrojem a musí proti jeho původcům zahájiti nejostřejší boj. Za následky neponese zodpovědnost delegace česká, nýbrž ti, kdož lehkověrně boj tento vyprovokovali!

□ □ □

NĚMECKÝ PROJEV O POLITICE NĚMECKA.

V sociálně demokratické revui „Kampf" publikován byl v těchto dnech sensační projev o německé politice. Pisatelem jeho je Karel Mann, známý socialistický publicista. Vyjímáme ze zajímavého tohoto projevu: „Mírem brest-litevským pojata byla celá od Ruska odtržená oblast mezi Bílým a Černým mořem do sféry německého zájmu. Zájem na panování donucuje Německo, aby v tomto území převzalo nedvojsmyslný politický úkol. Německo chce Rusko zatlačiti od Baltického moře. Musí proto obhajovati samostatnost. Finska vůči Rusku. Kdyby ve Finsku zvítězili „Červení", pak by Finsko utvořilo federaci s Ruskem. Kdyby tam zvítězili „Bílí", pak by Finsko zůstalo samostatné. Německo je tudíž nuceno zdolati ve Finsku finskou třídu dělníků, uvésti k moci švédskou panující třídu a při moci ji udržovati. V Estonsku, Livonsku a Kuronsku může se Německo opírati jen o německé barony, nikoliv o estonské a lotyšské sedláky, naplněné nenávistí k Němcům. Musí tedy také udržovati nadvládu baronů nad sedláky. Běloruští a litevští sedláci Litvy jsou přitahováni ruskou agrární revolucí. Polští velmoži hledají u Německa ochranu svého pozemkového majetku. Německo je tedy nuceno v Litvě chrániti šlachtice proti Polákům. V Polsku nenávidí masa lidu Německo. Továrníci však hledají v připojení k Německu ochranu svých trhů, šlachtici ochranu svého pozemkového majetku. V Ukrajině dosáhlo Německo maloměšťáckou radu proti bolševickým sovětům. V Rumunsku pomohlo zase k moci bojarům, ohroženým agrární revoluci. V Rakousku a Uhersku může se Německo opírati jen o německou buržoasii a maďarskou šlechtu. Demokratisace obou států přivedla by k moci slovanskou většinu, která by spolek ohrozila. V celé ohromné oblasti mezi Helsingforsem a Sarajevem, mezi Charkovem a Bregencí každý pokrok demokracie je ohrožením zájmů německé říše. Německo je tedy svým zájmům na panování přímo nuceno zasaditi se svým vlivem v celé této oblasti proti demokracii. Na tom nezměnily by malé demokratické reformy uvnitř říše — snad volební reforma v Prusku, ba ani parlamentarisování říšské vlády — ničeho. Rozplynutí Rakousko-Uherska ve střední Evropě znamenalo by tedy, že by se stalo oporou vládní soustavy, v níž by 15 národností bezprostředně nebo prostředně byl ovládáno německou buržoasií. 15 národům musilo by býti odepřeno právo demokratického sebeurčení. Za takových okolností nemůže pro demokratickou stranu býti žádné pochybnosti o tom, že musí se rozhodnouti proti Střední Evropě. Právě soudruzi, kteří jako Renner a Eilenbogen 1914 až 1915 hlásali „válku carismu" a oslavovali ji jako „odkaz evropské demokracie", musili by dnes se stejnou rozhodností bojovatiproti podporování německého imperialismu Rakouskem, neboť zájem na panování donucuje dnes Německo, aby hrálo vůči demokraciím na východě a jihovýchodě podobnou roli, jakou hrálo Rusko od roku 1815 do 1878 proti demokracii v Německu, Polsku a v Uhrách. Musíme tedy zasazovati se o to, aby spolek byl redukován na ten obsah, jaký měl před rokem 1908, čímž by spolek ovšem pozbyl každého praktického významu. Neboť, jak jsme viděli, z převládajících hospodářských dů-



Ku poslední inspekční cestě mocnáře na benátskou frontu: Císařovna Zita vítající v průvodu svých dětí na nádraží v Badenu svého císařského chotě, po jeho návratu z Benátska.

vodů není žádné jiné volby nežli té, buď obě říše úplně spojiti nebo každé z nich znovu dáti politickou a hospodářskou samostatnost, které pozbyly rokem 1908. Proti tomuto poznání vzpírá se v Ludo Hartmannovi a v mnohých jiných jejich národní cítění. Hledají ve spolku, co možná těsném, náhražku státní jednoty, kterou dějiny německému národu odepřely. Němci v Rakousku a v říši jsou jedním lidem. Oni nemohou zřeknouti se svého těsného spojení, ale demokracie nemůže tento ideál chtít uskutečnit za soustavy, která 14 cizích národů podrobuje německé svrchovanosti, nýbrž jen za demokratického řádu Evropy, který Němce v zemích alpských a sudetských spojí s německou říší, ale současně 14 jiným národům, kteří dnes bezprostředně nebo prostřední jsou pod německou nadvládou, dá právo sebeurčení. Spolek v dnešní podobě není prostředkem, nýbrž překážkou, aby se tohoto cíle dosáhlo.

□ □ □

BOJE V PALESTINĚ.

Štábní zprávy turecké i anglické a také německé referují v poslední době o nových bojích v Palestině, hlavně na řece Jordánu. Zprávám těmto možno jen tehdy porozumět, uvědomíme-li si, jaké záměry spojuje Velká Britanie se svým útokem na východním břehu Jordánu. Běží totiž o útok na samou hedžaskou dráhu, která je pro Turecko svrchovaně důležitá. Kdyby se podnik byl zdařil, byly by turecké sbory odříznuty od své operační základny. Tento smělý podnik byl připraven již dávno počátkem prosince loňského roku a jeho první stupeň se skončil dobytím Jerusaléma a Jericha. Osmanská vojska zaujala novou ochranou linii na severním břehu jordánského přítoku Vadi el Audža a spokojovala se zatím odrážením a rušením nepřátelských ofensivních podniků. Počátkem března bitevní činnost východně od Jericha oživla, ale Angličanům se podařilo proraziti tureckou frontu na západě od linie Jerusalém-Sichem a pronikli jen k linii Buri-Berdavil-Sudan. Teprve koncem března zahájili Angličané vlastní operace, směřující k překročení Jordánu. Řeka měla býti překročena severně od zničeného mostu jerišského. Několik pokusů o přechod ztroskotalo, posléze však přece podařilo se Angličanům zapuditi slabé turecké posádky k Essaltu. Po prvním odraženém útoku ještě jednou pokusil se generál Allenby proniknouti k redžasské dráze, ale byl po pětidenním boji, jehož se na turecké straně účasnily i německé sbory pod velením plukovníka Böhma, s citelnými ztrátami odražen a vržen zpět na západní břeh Jordánu.

□ □ □

CO SE PÍŠE O MÍRU.

Poslední doba přinesla málo projevů o míru, jen samé válečné zprávy. Proto se rádi chápeme každé příležitosti k rozpravě mírové. Reprodukujeme „Humanité", kde Sembat napsal o mírových vyhlídkách. „Jde o to, bychom pamatovali na tuto alternativu. Buď německý útok skončí úplnou porážkou, což o sobě znamenalo by pro nás krásné vítězství, či německý útok vyústí v útok se strany spojen., který nepřítel přinese porážku a donutil jej k ústupu. Případ úplného zdaru německé ofensivy úplně vylučuji. Nevěřím v něj počítáme-li s tím, že u Němců nalezneme ochotu pro svá přání, může se tak státi jen tehdy, jestliže spojenci zvítězí a způsobí nepříteli porážku. Kdybychom musili se spokojiti s tím, že vydržíme jejich náraz a zmaříme jejich úsilí, což o sobě znamenalo by pro nás krásné vítězství, nesmíme se oddávati naději, že Němci budou tím úplně na mysli skleslí. Zastaví se, na okamžik, ale jen proto, aby připravovali novou ofensivu během následujících šesti měsíců. Spojenci tudíž mají dávati pozor, aby nepropásli onoho psychologického okamžiku, kdy nezdar ofensivy a následující pak ochablost se dostaví. Spojenci musejí dbáti, aby strana vojenská zatím nenabyla času, by podpichovala veřejné mínění v Německu k nové ofensivě. Budou nám dle všeho učiněny návrhy a bude nám nabídnuto, bychom vyjednávali. Tyto návrhy nebudou zajisté vyhovovati všem našim přáním, ale v případě, že navržené podklady budou přijatelné střežme se toho, bychom opakovali své staré chyby; nesmíme vzdáti se toho, bychom vstoupili ve vyjednávání a musíme přihlížeti, aby příznivá příležitost která se nám naskytne, se nepropásla."

*

Druhou zajímavou mírovou zprávu přináší „Daily Mail": Německý profesor Quidde navázal v Ženevě styky s Američanem Heronem a že mu odevzdal pro presidenta Wilsona návrh k dorozumění. V Německu bylo sice úředně prohlášeno, že profesor Quidde nebyl k tomuto činu pověřen ani říšským kancléřem ani zahraničním úřadem, ale toto prohlášení nemění ničeho na váze vystoupení německého pacifisty, který v divokém pokřiku Všeněmců a aneksionistů dává výraz vůli k dorozumění a touze po míru. V „Berner Stimmen der Vernunft" píše profesor Quidde o možnostech míru a konstatuje, že mínění, jakoby ofensiva na západě mohla přivoditi mír je těžkým omylem. I kdyby ofensiva skončila úspěšně a Francie s Italií musily uzavříti mír, budou Anglie s Amerikou pokračovati ve válce námořní a hospodář., a jest otázkou, nebudou-li pány situace vzdor činnosti ponorek. Nebudou moci Německo vyhladověti, ale znemožní mu obnovení hospodářského života. A což teprve, kdyby ofensiva uvázla! V obou případech nebude zbývati nic jiného, než uzavříti mír na základě dorozumění. Resoluce sněmu z 19. července přijde opět ke cti a také doba pro pacifisty se vrátí. Jak mnoho krve má však ještě býti do té doby prolito? Při stycích s Angličany a Američany, praví prof. Quidde, nepozoroval jsem že by v jejich politických kruzích jevila se vůle po zničení nepřítele, naopak nabyl jsem dojmu, že je zde cit odpovědnosti.

□ □ □



Reminiscence z vyjednávání o mír s Rumuny: Okamžik kdy rakouský ministr zahraničí baron Burián de Rajecz podpisuje mírovou smlouvu, která značí naprosté téměř pokoření Rumunska, vylučujíc je ze svazu států balkánských.

JAK SE PAN TROCKÝ ZMÝLIL.

Jakého strašného omylu dopustil se Trocky, když skládal veškeré naděje své na německou demokracii a na pomoc německého a rakouského proletariátu, to dokazuje dopis, který v kritické dny konference v Brestu Litevském zaslal Leninovi a který nyní uveřejnily některé švýcarské časopisy. Vůdce ruské mírové delegace Trocky psal tehdy Leninovi takto: Milý Vladimíre Iljiči! Není možno podepsati jejich mír (totiž ústředních mocností). Vyjednávali již s papírovými vládami polskou, litevskou, kuronskou atd. o územních ústupcích a o vojenských a celních smlouvách podle práva na sebeurčení. Tyto provincie jsou podle německého výkladu již nezávislými státy a učinily již územní i jiné úmluvy s Německem a Rakousko-Uherskem. Učinil jsem dnes ústně příslušné dotazy a dostal jsem odpověď, která nepřipouští žádných nedorozumění. Všecko bylo stenografováno. Zítra předložíme tytéž otázky písemně. Nemůžeme jejich mír podepsati. Mám tento plán: Ohlásíme skončení války a demobil. bez podpisu mírové smlouvy. Prohlásíme, že se nemůžeme zúčastnit lupičské války nebo lupičského míru. Osud Polska, Litvy a Kuronska podřídíme odpovědnosti pracujícího lidu v Německu. Němci nebudou moci nás napadnouti, prohlásíme-li válku za skončenou. Na každý způsob bylo by Německu za těžko vzhledem k jeho vnitřním poměrům nás napadnouti. Lidé Scheidemannovy přijali formální usnesení, v němž prohlašují, že se rozejdou s vládou, bude-li po ruské revoluci žádati anexionistické ústupky. „Berliner Tageblatt" a „Vossische Zeitung" (!) žádají dohodu s Ruskem za všech okolností, také střed je příznivý dorozumění. Boj o názory v Německu působí na německou vládu rozkladně. V tisku započal prudký spor o vedení války na západní frontě. Prohlásíme skončení války, ale nepodpíšeme mírové smlouvy. Nebudou moci pak proti nám podniknouti ofensivu. Obranná válka! Napadnou-li nás, nebude naše věc horší než dnes, kdy obviňují a mohou tvrditi, že jsme agenty Anglie a Wilsonovými, zvláště po jeho poslední řeči a poznámkách o útoku. Musíme míti tvůj souhlas. Můžeme sice vyjednávání ještě protahovati den, dva, tři nebo čtyři dni, ale pak musí býti přerušeno. Nevidím jiného řešení než to, které navrhuji. Tisknu Ti ruku, Tvůj Trocký. — Tak rusky naivně díval se Trocký ještě tenkrát na Němce, tolik důvěřoval ještě tenkrát v „socialism" a v „revoluci" pana Scheidemanna. Zdali je aspoň nyní vyléčen?



Císař a král Karel I. navštívil v nedávných dnech opět italskou frontu a meškal také v Gorici, kde byl předmětem nadšených ovací tamního obyvatelstva.



K nedávné návštěvě císaře Karla na jihozápadní frontě: Uvítání císaře a krále v Karfreitu.

RUSKO.

Z Ruska docházely podivné a překvapující zprávy, že se tam zbrojí a že patrně Rusko hledí znovu zasáhnouti do války — a to proti Německu! Maximalistická republika nezapírá, že chce opravdu důsledně zaváděti branou povinnost v celém Rusku, ale vysvětlovala opatření ono tím, že bez vojska není s to potírati vnitřní své nepřátele, anarchisty, kaděty a nacionalisty. Než gen. Berejvič, příští reorganisátor armády velkého Ruska, měl nedávno řeč v Moskvě, a v té děl, že dobré a úplně vyzbrojené armády má zapotřebí Rusko, nejen proti vnitřním odpůrcům, nýbrž i proti jiným nepřátelům. Tyto projevy patrně vzbudily už v Německu velmi vážnou pozornost. Aspoň „W. Allg. Zt." sděluje, že Reuterova kancelář přinesla z Kijeva tuto výmluvnou zprávu: Německý vyslanec hr. Mirbach předložil vládě lidových komisařů požadavek provedení různých opatření, mimo jiné úprava otázky válečných zajatců, zastavení zbrojení, rozpuštění nově utvořených sborů, jakož i posádky v Moskvě a jiných městech."Jest těžko odtud zjistiti, pokud jsou tyto zprávy pravdivy a zda nespočívají na pouhých domyslech. Ale poněvadž se stále množí a otiskovány jsou s nápadnou horlivostí, zdá se, že opravdu na Rusi se děje cosi neobyčejného. Vláda ruská sice do nedávna hlásala, že jest proti všelikému zbrojení a válčení, ale patrně pod tlakem posledních událostí a ve snaze, aby nabyla ztracené popularity, vychází asi přáním obyvatelstva do té míry vstříc, že hodlá znovu sestaviti armádu. Otázka je, kde pro ni



Císař Karel návštěvou v rakouském Přímoří: Automobilová cesta císaře přes Albonu.



Císař a král Karel I. ubírá se pozdravován obyvatelstvem, ulicemi Galliguana v Přímoři.

vezme zbraň a střelivo!! Dle jedněch zpráv je prý v Rusku ještě dosti zbroje pro milionovou armádu, dle jiných spoléhá v té věci prý ruská vláda na pomoc čtyřdohody — zejména Japonska.

■ ▫ ▫

NOVÝ SPOLEK S NĚMECKEM

V německém hlavním stanu bylo tedy usneseno prohloubiti dosavadní spojenectví mezi Vídní a Berlínem a položen základ k nové vojenské, hospodářské a politické kondenci rakousko-německé. Nebude na škodu promysliti si důsledky nového ujednání v něm. hlavním stanu. Hlavně zkoumati otázku, jaký vliv nová kondence může míti na ukončení nebo prodloužení války. Německá vojska zdolala revoluční hnutí na východě, pronikla hluboko do bývalé ruské říše, válečná strana má v Německu dnes vrch a stoupenci násilného a dobyvačného míru stupňují své choutky do fantastických rozměrů, jako nikdy před tím. Dochází-li za takového stavu věcí k užšímu spojenectví Rakousko-Uherska s Německem, lze si ostatek domysliti! Spolek s Německem, ujednaný mezi Bismarckem a Andrássym 7. října 1879, měl prvotně úzce vymezený smysl. Spolková smlouva stanovila pouze, že oba státy zavazují se ku vzájemné pomoci veškerou svou mocí válečnou pro případ přepadení se strany Ruska. V případě války s jinou mocností zavazovaly se oba státy pouze k blahovolné neutralitě. Nic více a nic méně nebylo obsahem smlouvy, uzavřené před čtyřiceti lety. V tomto stavu trvala smlouva až do let nedávných, teprve po válce rusko-japonské byl poměr Rakousko-Uherska a Německa pozměněn ve smyslu dalšího sblížení ale ani tehdy ještě žádnému ze státníků netanulo na mysli takové sblížení, jaké fakticky nastane za války světové, a jaké má být nyní ještě závazněji vybudováno pro desítiletí další. Nejbližší následek, který jako plod nedávné události pocítíme, bude přirozeně zvýšené sebevědomí německo-nacionální politiky v Rakousku, které padá tento dar do klína právě ve dnech horkého zápasu celého zřízení. Stojíme nepochybně před ostrým německo nacionálním kursem ve vnitřní politice rakouského soustátí. Je to politický systém, kterému všecka ústavní zřízení jsou na překážku a který jako ryba vody potřebuje k svému životu a zdaru poměry neústavní, absolutism a nezákonitost, policejní systém, persekuci všech nepohodlných živlů, žaláře a šibenice, jak jsme toho ukázky zažili v prvních letech válečných. V ohledu hospodářském bude pro rakouské soustatí úzký spolek těžkou nevýhodou. Celá řada průmyslových odvětví u nás bude těžce poškozena tím, že bude zbavena ochrany před německou konkurencí. Jedná-li se také snad o společné celní území, znamenalo by sjednávání



Z inspekční cesty císaře Karla obsazeným Benátskem: Polní maršálek Boroevič podává mocnáři bližší zprávy a vysvětlení.



Přehlídka vídeňské posádky J. V. císařem Karlem v c. k. Prátru.

mezi Německem, Rakouskem a Uhrami, tedy třemi vládami a parlamentem by pak nezbylo, než ujednané sazby a smlouvy beze změny schvalovat. Ale takové společenství hospodářské znamenalo by také, že bychom byli zatahováni bez milosti do všech imperialistických akcí Německa, že by tím Rakousku bylo ztíženo, ne-li znemožněno opatření úvěrů v cizině, stejně tak i surovin. Byli bychom odkázáni na to, co by nám mohlo poskytnout Německo. Jaké by to po válce muselo mít následky pro naše národní hospodářství, zvláště u tak průmyslového národa, jakým je národ český, lze si jen s hrůzou představit! Rakousko-Uhersko, spiaté po válce úzkým spojenectvím s Německem, neskytalo by tedy dle těchto předpokladů nijak vábný obraz.

*

Německý tisk ovšem jásá nad výsledkem porad v německém hlavním stanu. Vůdčí němečtí poslanci uveřejnili už několik projevů, ze kterých vysvítá, že zcela určitě spoléhají na vnitropolitické důsledky nové konvence ku prospěchu německému. Slovanští poslanci chovají se zdrženlivě a vyčkávají autentické informace o usneseních. Ostatně není konvence ještě hotova. Císař Karel odjel v těchto dnech do Sofie a do Cařihradu. Doprovází ho císařovna a také zahraniční ministr baron Burián.

▫ ▫ ▫

JAROSLAV URBAN:

DVĚ POVÍDKY.

Když kvete šeřík.

Bloudím-li v podvečer promenádou, v níž fontán šumí a květy kaštanu svítí do šera, zřím větvičky bílého i modravého šeříku houpati se na dívčích ňadrech. Tu potkávám také řadu mladých žen, v nichž jaro roznítilo v očích plamínky touhy a rozkoše nesoucích kytice vonného šeříku v náručí.

A rozhlédnu-li se maně jen kolem sebe, když kráčím na vojenské cvičení, vidím tu a tam kytice šeříku v oknech, za nimiž se začasto objeví kučeravá dívčí hlava, kývající vojínům na pozdrav. A když se již unavení vracíme ze cvičení, houpají se větvičky šeříku, jež jsme ve vesnici natrhali, nebo od děvčat dostali, za našimi čapkami. V kavárnách pak větvičky zastrčíme do sklenic, aby tyto prosté kytice v místnostech těžkým vzduchem naplněných vlévaly v srdce naše radost a trochu nás vytrhly z ponurých myšlenek, jichž jest se těžko zbaviti.

Přijdu-li opět někam na návštěvu uvítá mě kytice šeříku na stole. Všude zřím shluky bílých nebo fialových květů, všude cítím jejich diskretní vůni.

Mnoho vzpomínek vyvolává mi libá vůně šeříkových květů.



Divokým Kurdistanem: Polní mše rakouského vojska pod zříceninami hradeb starého kurdského města Diabekru, ležícího na horním Tigridu.



Z říše sultánovy: Charakterictická scéna z cařihradské ulice. Pokoutní obchodníci a kafedžiové.

Vzpomínám, jak jako malý hoch jsem si pod našimi okny zasadil v zahrádce strůmek šeříku a jakou radost jsem měl, když poprvé se zaskvěl květem.

Vzpomínám, že kytice šeříku dostal jsem od své přítelkyně za první povídku, kterou jsem napsal do našeho studentského časopisu.

Vzpomínám, že celé jaro šeřík voněl ve váse na stolku mé učebny. Milí hoši starali se všemožně, aby na stolku byly stále čerstvé květy.

Později, když jsem chodil s dívkou, sedával jsem s ní začasto na zahrádce pod větvemi šeříku, který skolébával nás v sladké snění první lásky a shazoval drobné kvítky na naše hlavy, jež kuly smělé plány do budoucna. A malý věneček, dnes již valně vybledlý, zrobený napícháním kvítku do sebe, přilepený na papíře a označený datem připomíná mi krásný okamžik této dětinné a přece tak tragické lásky.

Řada vzpomínek letí myslí. Konečně si představují rozsáhlý šeříkový sad u Jičína, kamž mne osud z nenadání zavál. Tam před čtyřmi lety chodil jsem s knihou v ruce a studoval pilně historii, která prý je učitelkou moudrosti. Divím se však, že dosud nikdo si nevzal dosti odstrašujících příkladů z pohnutých dob všech národů a věků. Nejsou patrně tato okřídlená slova pravdivá. Studoval jsem krvavé sceny z doby římských césarů, kochal se uměleckými výtvory této slavné, ale přece jen barbarské doby; zamýšlel jsem se nad tragediemi středověku a takřka jsem prožíval myšlenkové proudy nové doby, chvěl se nad závratnými touhami monarchů a davu, sledoval se zatajeným dechem intriky mocných a zápolení, které vrhalo národy a politické strany z jedné vřavy do druhé. A potoky krve vidím duševním zrakem téci po zemi, jež od zabití Abelova až po naši dobu zajisté dosti je napita sladkou lidskou krví.

S takovými myšlenkami chodil jsem kolem šeříkové zahrady. Vonné její květy, jeho modravě fialová zátopa již z daleka vábily mě k sobě, abych v blízkosti jejich nádhery a vůně zapomněl na rozechvění, jež ve mně vyvolalo studium dějin.

Dnes, kdy prožívám plnou měrou tak nezapomenutelných dní našeho zápolení, kdy prožívám bolesti tisíců a tisíců opět voní šeřík u rostříleného stavení v zabraném území italském. Kvete a voní jako jindy, ale mé dni neplynou tak utěšeně jako v letech minulých, kdy šeřík opojně voněl. Letos nemohu v lahodné vůni šeříkových hrozničků zapomenouti na hrůzy života, jsemť příliš blízkým pozorovatelem a pak také sám jsem článkem mocného kolesa, jež se valí vpřed bez ohledu na ty, kdož pod ním těžce krvácejí a marně, marně o pomoc volají.

A doma jistě na promenádě fontána šumí a mladé ženy se šeříkovými snítkami v náručí pro-



Z pustin zašlé světové říše Asyrské: Rakouské c. k. automobily značky „Praga" obdivované moslimským světem v městě Mosulu, ležícím v Mesopotamii na středním Tygridu nedaleko opuštěných zřícenin biblického města Ninive.



Z dálných pustin Asie: Tábor tureckého vojska, na pochodu k frontě se nalézajícího.

cházejí a jich oči vybízejí k milosnému flirtu tak jako před lety snad ještě více. Pro ně dýchá šeřík stejně opojnou vůni letos jeho před lety.

*

Dopis.

Má Ančí,

děkuji Ti z duše za vřelé, ale obavami rozechvělé řádky Tvé. Potěšily mě v opuštěnosti a beznadějné zoufanlivosti mé, ale zároveň i na chvilku rozrušili Tvými starostmi o mě. Vím, že se o mě strachuješ a třeseš při pomýšlení, co by mě mohlo potkati. I já večer, když se mi únavou zavírají víčka, zachvěji se při pomýšlení, co bude zítra. Ale snesu tu tíhu jsa sám, když však čtu, že se o mě strachuješ, postihuji citelněji nebezpečí v jakém se nalézám.

Věřím Ti, že prožíváš se mnou každodenní vír života, který do sebe strhává celou mou duši i tělesné síly. Dříve jsem si přece tak trochu plánovitě rozvrhoval každodenní své živoření (životem se to vůbec zváti nemůže), ale teď, kdy jsem poznal, že všecky plány jsou marny, dětinný, neboť to, na čem jsem před chvílí stavěl, za okamžik se mi zhroutí jako chaloupka z karet pod čímsi hrubým dotekem, béřu život tak, jak jej náhoda přinese. A je to také snad nejlepší. Člověk stane se fatalistou proti vlastní vůli. A k čemu plány jaké a ideály? Ideály, má milá, jsem již pohřbil aspoň z valné části. Vytýkalas mi, že už nejsem takým, jakým jsem býval. Cítím změnu tu také na sobě. Jsem více mužem. Ideály, dětinné ideály, které do nedávna zachvívaly mým nitrem ustoupily a místo nich cestu si tam našla neúprosná logika života, jež touží jedině po ostře vyhraněných faktech, činech, silných a mocných činech, které nás přímo drtivě vyčerpávají tělesně i duševně. Teď jsem poznal, má drahá, co je život. Viděl jsem život krváceti, slyšel jsem vyryvné, smrtelné vzdechy, cítil jsem křečovitý záchvat lidského masa, poznal jsem řady různých povah a zrůd a to zvrátí dosavadní klidný postup myšlenek. Stal jsem se teprve teď mužem, který dovede se zapříti, cit svůj ovládati a trpělivě čekati a dáti jediné průchod radosti na věcí opravdu vekou, podivu zasluhující. Jsem jiným, pravda, ale věř, že jest to jen k mému prospěchu. Jsem jaksi pevnější, ale má láska k Tobě se nezměnila, jak se domníváš. Miluji Tě stejně vřele a toužím v tom šeru po Tvém odevzdaném objetí, po Tvých polibcích, které by dovedly ve mě vlíti novou mocnou radost ze života.

Vrátím se k Tobě, drahá, zocelený jako vyhnězená ocel vychází z pod nárazů kovařského perlíku, ale přece milující. Pod perlíkem octl se kolikrát. Často dopadaly rány příliš krutě, že vysílen a zdrcen byl jsem blízek zoufalství. Duše byla ubita, srdce umrtveno, ale v tajném koutku jich



Z říše sultánovy: Pouliční ruch cařihradské ulice v turecké čtvrti. Uprostřed v pozadí jašmakem zahalené, vznešené turkyně — hanum.

přece klíčilo sémě, které nedovolilo, abych byl zlomen. Věřil jsem pevně, že najednou z hromady tlících mrtvol a země prohnilé potoky sladké krve jako zářivá raketa k nebesům zvlétne bájný fenix a užaslému lidstvu zapěje sladkou píseň míru, kterou se rozechvějí vlny vesmíru a všechno v něm splyne v jediný nekonečný souzvuk, ze kteréžto tiché písně vypadnou bodáky z rukou milionů a zmlkne rachot pušek a hřmění děl i hvízdot ekrasitových granátů. Všichni pak si vespolek podají ruce a v bratrské pospolitosti se rozejdou, aby napravili, co způsobila zloba války. Pak opět zazvučí perlík novou píseň práce a naděje. Místo bodáků a pušek zhotoví se rádla, symbol klidné doby. A rádlo pak zaboří se v zemi, aby připravila půdu pro novou sklizeň, která bude bohatší předešlých, neboť půda bude zúrodněna potem, krví i těy tisíců a tisíců, kteří tudy v barbarském běsnění prošli a život dokončili.

Pak vrátím se i já, prošlý ohněm uplynulých nezapomenutelných dní a toužící v klíně Tvém si aspoň chvíli odpočinouti, abych vyšel k další práci zdravý, silný v předsevzetí a činech. Odložím šedivý, hlinou páchnoucí šat, zuji těžké kované boty a ruka má, která dosud třímá chladnou ocel, s radostí uchopí se knihy a nedočkavě sáhne po klíče učebny, kde se očím mým zjeví houf mladých hlav, které s jásotem a radostí v očích uvítají svého učitele. Těším se na ně těším se na



Z města Kristova: Rakouský zdravotnický oddíl v Jerusalemě při vykonávání své povinnosti.

klid příštích dní, jež mi pak prozáříš silnou láskou svou.

V duchu Tě zdraví a líbá Tvůj

Jaroslav.

□ □ □

RUSKÁ VELKOKNÍŽATA V NĚMECKÉM ZAJETÍ.

Při německém postupu z Ukrajiny do sousední republiky krimské, většinou mohamedánskými Tatary obývané, upadli do německých rukou ruská carevna vdova a tři ruská velkoknížata. Postup sám projednáván byl právě těchto dnu ve výboru říšského německého sněmu, při čemž ozvaly se ostré hlasy kritiky a vznesena otázka, jak daleko vlastně míní Němci postupovati. Zajetí osobností bývalého carského dvora je zajisté sensační událostí prvního řádu. Okolnosti, za jakých se toto zajetí stalo, nejsou ještě známy. Zdá se, že bývalé carské veličiny samy nejvíce uvítají své „zajetí", již proto, že se dostanou z atmosféry bolševické, která na ně jistě působí dojmen skličujícím. Budou tedy nyní mimo dosah bolševiků a tím jistě ve větším bezpečí. Je tu však zajímavá další věc. V němec. rukou není jen ruská carevna vdova, dánského původu, nýbrž také velkokníže Michail Alexandrovič, který se 3. března min. roku (dle starého stylu) zřekl v Petrohradě trůnu, uprázdněného abdikačním dekretem cara Mikuláše II., dokud se ruský národ všeobecným hlasováním nevysloví o příští své ústavě, Michail Alexandrovič vložil tehdy rozhodnutí o své osobě jako příštím nositeli koruny do rukou ústavodárného shromáždění, které se mělo sejíti koncem r. 1917, které bylo však bolševickým převratem znemožněno. Duch všeněmecké politiky, která ani v Německu není všemi sdílena, nese se, jak známo k tomu, aby mezi Německem a revolučně kvasícím východem byla vybudována ochranná hráz. Není vyloučeno, — i s tím nutno počítati — že se co nejdříve ozvou některé všeněmecké hlasy, které budou nyní volati po obnovení monarchie v Rusku a že po ruce jsoucí vhodná osobnost bývalého pretendenta ruského trůnu bude vodou na mlýn přímluvčím těchto snah.



Válečné hrůzy na jihozápadě: Klášterní chrám na Monte Santo, který Italové rozstříleli. Takto vyhlíží trosky v roce 1915.



Trosky chrámu na Monte Santo z roku 1916.

□ □

BOJE U YPRŮ A AMIENSU.

Vojenský odborník „Zeitu" praví: „V posledních dnech bylo mnoho psáno o vzdání Yprů dohodou. Byť i Ypry neznamenaly nic jiného než každé jiné bezprostředně za frontou se nalézající větší město kde sbíhá se mnoho cest a železnic, kde tedy hlavně může se mluviti o významu hlavního místa etapního, stal se přece pojem Ypry veřejností tak běžným stálými na západě v této krajině se odehrávajícími boji, že právem musí býti eventuelnímu dobytí Yprů přiznán největší morální význam. Ostatně zdá se podle posledních vojenských zpráv, jakoby útočivost nepřátel znovu procitla. Od dobytí důležitého vrchu Kemmelu Francouzové i Angličané podnikli bok po boku, jindy každý pro sebe, jak ve Flandřích, tak jižně od Sommy několik prudkých útoků, aby Němcům zase odňali dobyté výhody. Ale, boje, které jsou tu vedeny za stálé změny silnější a slabší palby děl zajišťovacími nápory rychlými náběhy a nočními překvapeními, nemají žádného rozhodného charakteru. Jedna se hlavně o čistě místní akce k zlepšení vlastních a k zhoršení nepřátelských linií, někdy také jen o to, aby nálada vlastního vojska byla pozvednuta zdařilým výpadem, a nezřídka o nic jiného, nežli o přivedení zajatců."

□ □ □

O UDÁLOSTECH V UKRAJINĚ.

napsa do „Vossische Ztg." známý říšsko-německý poslanec E r z b e r g e r tyto pravdy: Sotva byla uzavřena mírová smlouva s ukrajinskou vládou, musila tato z Kijeva prchnout. Povolala tedy Němce na pomoc a vtáhla zase pod ochranou do Kijeva. Nedlouho na to však vojska německá vládu, která s Němci uzavřela mír a zavolala je na pomoc, zavřela a sesadila. Něco takové nemůže vzbudit důvěry. Ještě nepří-



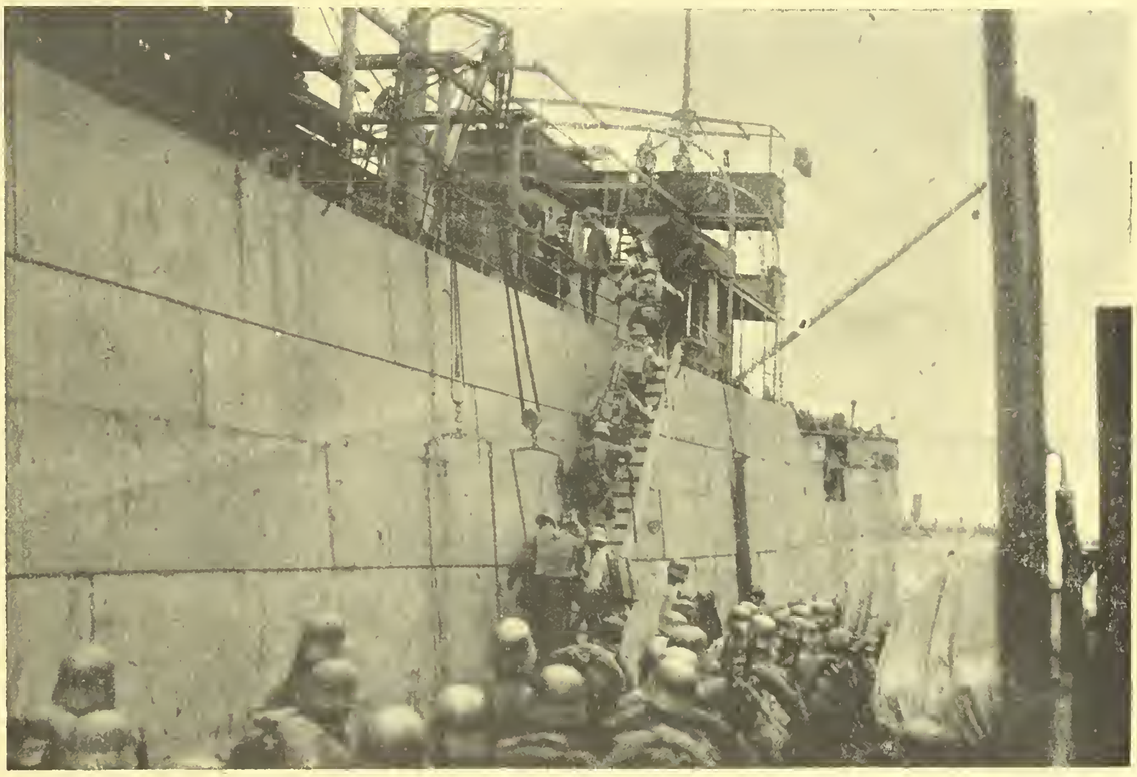
Jiný obraz klášterního chrámu na Monte Santo, zničeného italskými granáty z roku 1917.



Rakousko-uherské vojsko na pochodu ulicemi Kystendže.

lo nepatrně. Ostatek byli ruští a polští velkostatkáři. Jednací řečí byla ruština, nikoliv ukrajinština. Řečníci končili voláním: Na zdar Rusku a Ukrajině! Dohody mezi oběma stranami tohoto kongresu, sedláky a velkostatkáři, nebylo možno docíliti. Ministr-president Ustimovič (?) je velkostatkář, skrz na skrz Rus a bezpodmínečný stoupenec spojení Ukrajiny s Ruskem. Následky toho všeho jsou pro Německo velmi nepříjemné. V Kijevě nesmí se ukázati na ulici žádný německý voják beze zbraně! Němečtí vojáci jsou odstřelováni. Roztrpčení proti Německu roste. Železniční zřízenci a dělníci zamýšlejí generální stávku. Všechno selské obyvatelstvo je nespokojeno, protože nové dekrety Skorpadského jsou na prospěch velkostatkářů. Sedláci nebudou dodávati žádného obilí a při rekvisicích nutno počítati s krveprolitím. Prvého účele našeho zasáhnutí, totiž zajištění přebytku obil. pro německý lid nebude dosaženo. Politické důsledky jsou však ještě horší. Nenávist vůči Německu roste. Rusofilské elementy se radují, že ministři, kteří s námi uzavřeli mír, byli naším vojskem zatčeni. Dále nutno se obávati, že nová vláda bude hledati co nejrychlejší připojení k Rusku. Tak vystává v Kijevě nové Velkorusko pod německou ochranou. Potud Erzberger. Zdejší „Arbeiterzeitung" k tomu připomíná: Tož to jsou ty velkolepé výsledky tažení do Ukrajiny, po kterém vo-

jemnější jsou však jednotlivé události při těchto akcích, jež byly dobře připravovany a které nutno označiti za německou státní vzpouru, provedenou s vojenské strany. Výnos generálního polního maršálka šl. Eichhorna neměl praktické ceny, politicky byl však velmi škodlivý. Způsob a okolnost, jak byla německým vojskem dosavadní vláda povalena a nová k veslu povolána, byl přehmat. Spolehlivý očitý svědek událostí vylíčil mi vše takto: V Radě potíraly všechny strany Eichhornův výnos o jarních pracích. Za odpolední schůze kolem 3. hodiny vyjelo německé vojsko s pancéřovými automobily, strojními puškami a děly před budovu Rady, aby ji obklíčilo. Německý důstojník vstoupil s německými vojáky do sálu a rozkázal rusky: „Jménem německé vlády: „Ruce vzhůru!" Na opětovné vyzvání přítomní poslanci poslechli. President Hruševskij, který neposlechl, byl ohrožován revolverem. Všichni poslanci byli prohlížení. Členové Rady nebyli pozatýkáni, za to však členové vlády. Tyto události byly v kijevských listech podrobně líčeny. Téhož večera konaly všechny strany sněmovny schůze, aby se radily o prostředcích k ochraně proti německému útoku. Za schůze Rady byl generál Skoropadskij prohlášen hetmanem. Náměstí bylo obstoupeno německými vojáky. Účast ukrajinského lidu byla velmi nepatrná. Kongres „brotmachrů" (nikoli selský) zasedal ve dvou odděleních. Selských delegátů by-



Rakouský oddíl strojních pušek ubírá se na palubu černomořského parníku.

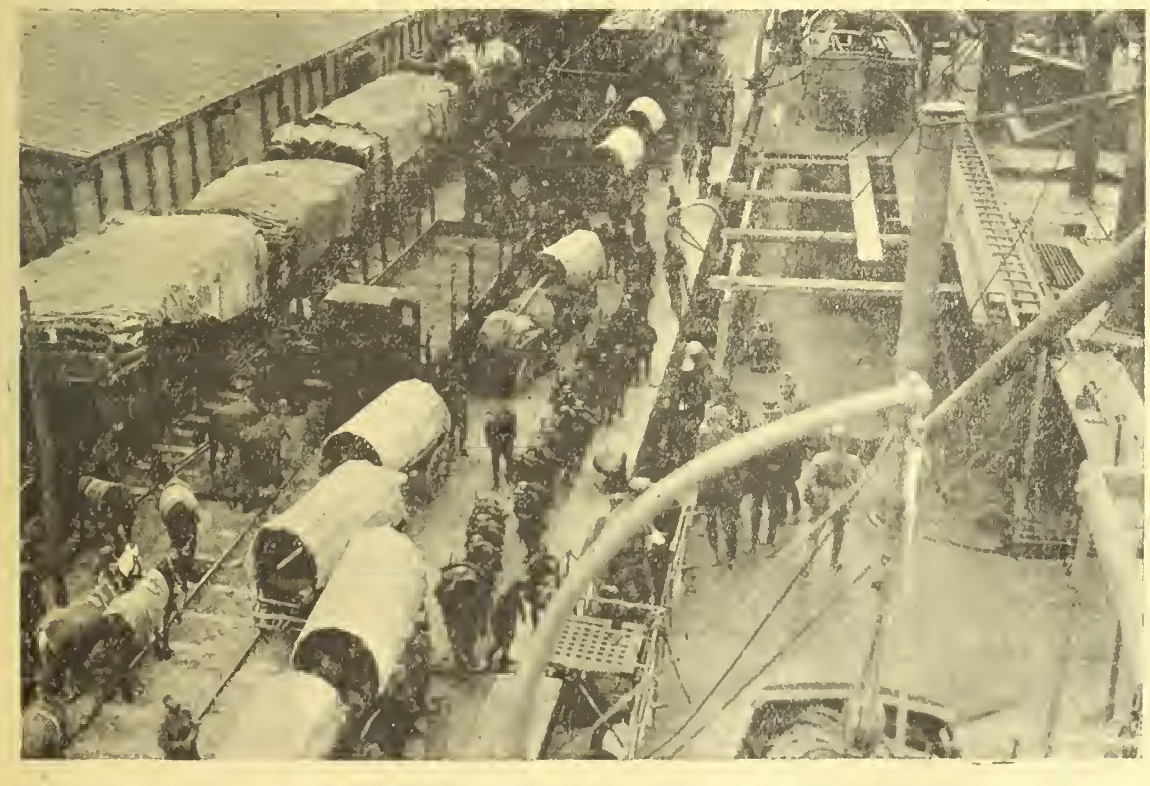
lali také blázni v Rakousku tak vášnivě. Oni tím „chlebový mír" nejen nepodepřeli, nýbrž přímo poškodili...

□ □ □

OBSAZENÍ KRIMU.

Krakovská Nowa Reforma přináší z kijevského listu Widrodženně následující zprávu: Dovídáme se z jistého zřídla, že jedno z našich spřátelených mocnářství podle mírové smlouvy brest ské ohlásilo své nároky na Krim. Následkem toho vláda ukrajinská pokládá za nepotřebné další vydržování svého vojska na Krimu. Úředně bylo již dříve oznámeno, že oddílům brigády záporožské bylo rozkázáno opustit Krim a odejíti do stanice Dženkoj, a oddíl atamana Natijeva odtáhl do Perekopu. „Lvovské Dilo" píše z toho důvodu: Po Cholmsku a Besarabii — Krim! Po oklestění na západě a jihozápadě, oklestění na jihu, a to tím bolestnější, že zbavuje Ukrajinu jediné základny pro válečné loďstvo — Sevastopolu, a tím také zbavuje Ukrajinu válečného loďstva a podlamuje v samém základě loďstvo obchodní. Moře Černé z ukrajinského stává se tak uzavřeným mořem tureckým. — List nepokládá ani za možno, že by se Ukrajina kdy mohla smířiti s takovýmto násilným mrzačením svého státního bytu.

□ □ □



Z rumunského hlavního přístavu Kystendže, který Rumunsko postoupiti musélo centrálním mocem: Naloďování rakousko-uherského vojska v Kystendži.

UHERSKÁ VOLEBNÍ REFORMA.

Dr. Wekerle je tedy opět uherským ministerským předsedou a že pověřen úkolem, aby prosadil volební reformu za cenu vypsání nových voleb. Wekerle utvořil již nový ministerský kanet. Wekerlova volební reforma jest na dnešní dobu velice ubohá. Jen ten má volební právo, kdo vychodil čtyři třídy obecné školy a umí maďarsky, nebo absolvoval šest elementárních tříd. Druhá veliká úchylka týká se majitelů Karlova vojenského kříže. Neplnoletí majitelé Karlova vojen. kříže mají obdržeti volební právo pouze s podmínkou, jestliže vyhovují všem požadavkům. Tento předpis jest doplněn tím, že obdrží volební právo také tehdy, umí-li pouze čísti a psáti. Naproti tomu obdrží plnoletí majetníci Karlova vojenského kříže volební právo jenom v tom případě, jestliže také jinak vyhovují všeobecným náležitostem. Správně o ní píše „Arbeiter-Zeitung": Národní zpupnost maďarská odložila poslední roušku a vykračuje si za bílého dne v čiré nahotě. Návštěva šestitřídních škol při smutném stavu nemaďarského školství náleží u Nemaďarů k největším zvláštnostem a tak znamená toto ustanovení, že národové nemaďarští jsou prostě o volební právo oloupeni. Jak žalostný je přece jen osud těchto národů vtěsnaných do kočáru maďarského „národního" státu a hnětených a uražených maďarskou oligarchií. A pak se ještě Maďaři diví, že upadá vlastenecví pro



K mezinárodnímu footbalovému zápasu Rakousko (německé)-Švýcary. Matsch konán v Prátru dne 9. máje a skončil vítězstvím vídeňských 5 brankami ku 1 švýcarské.



Z poslední inspekční cesty našeho mocnáře na benátské bojiště: Palác posledního dožete benátského v Passarianu.

oligarchický stát u všech, kdož jsou jeho obětí. Tato nerovnost mezi Maďary a ostatními národy v Uhrách je pomníkem hanby, podle něhož každý pozná, jak se národům v Uhrách daří. Zrazena Wekerlem a prodána Tiszovi, takové jsou konce volební opravy v Uhrách. Pozná se jednou, co se způsobilo, že se Tiszova přízeň zvolila za nejvzácnější poklad, který možno v v Uhrách získat.

▫ ▫ ▫

NĚCO O PETROLEJI.

Zatím co bylo používání petroleje zavedeno u nás teprve v posledních staletích, byla tato důležitá, zejména dnes nedoceněná kapalina známá již za prastarých dob, ba možno říci již v dobách předhistorických, zastřených neprůhlednou rouškou tajemství: Možno však s určitostí tvrditi, že první zemí, kde seznali znamenité účinky surového oleje byla Mesopotamie. Každý jistě dobře ví, že již bible učí, že Noe vymazal před potopou světa svoji archu zemní smůlou (asfaltem), ale nezdá se, že byl první, který tento cenný a výtečený dar přírody seznal. Krajiny petrolejové v Mesopotamii byly ode dávna zdrojem bohatství a není divu, že Angličané vždy po nich toužili a že se konečně odhodlali ku obsazení jižní Persie, aby si ji v budoucnu, příležitostně přisvojili. Přítomnost petroeje v oněch krajinách stojí asi v úzké souvislosti s různými náboženskými sektami, jež uctívají oheň, a které v oněch končinách ode dávna nalézáme. Bylo tomu v Mesopotamii v oblasti petroleje asi tak, jako v předhistorických dobách na březích Kaspického jezera, kde dosud nedaleko města Baku, jež před krátkem Turci obsadili, stojí prastarý chrám, ve kterém od pradávných pohanských dob byl udržován „věčný, božský plamen" a sice přiléváním surového oleje ze země prýštícího a který teprve před 20 lety nedbalostí strážců uhasl. Od oné doby jest „božská" voda destilována a do světa co petrolej rozvážena. Na pohraničí Mesopotamie a Persie vyskytují se rovněž obětiště v nichž udržovali pohanští kněží svatý oheň pomocí nafty a sice ještě v ranním středověku. Petrolej byl nalévan aneb sbíran ve zvláštních umělých prohlubních a není vyloučeno, že bylo přenecháno „bohům", aby ho zapálili, což ovšem nebylo nesnadno. Možno říci, že to byly první petrolejové lampy. Jest pozoruhodno, že jméno nafta má svůj původ v těchto prastarých obětištích „boha ohně", neboť tato místa se nazývala neftar anebo též Neftoj t. j. místo kajícnosti — místo odpuštění. Noe, který jak bible dí vymazal skuliny a štěrbiny své archy asfaltem, znal asi již od svých předků tento prostředek těsnění. Asfalt není ničím jiným než zhuštěným surovým olejem. Obecně se nazývá smůlou. Ve staré Baby-



Švýcaři předvedli v Pešti hru o třídu lepší prohravše 2 : 1. Účast 16.000 lidí.

lonii užívali ho místo malty při kamenných stavbách, a zjistilo se, že ho Babyloňané dováželi z **jistých naftových ložisk, jež ještě dnes jsou nevyčerpaná a živá.** Starý řecký spisovatel Strabo, který je považován za otce zeměpisu, popisuje ve svém časopise naftová ložiska oněch končin, které prý tehdy již po mnoho tisíciletí stály v plamenech. Rovněž i zakladatel dějepisu Herodot mluví o pozoruhodném plameni v končinách náležejících perskému králi Dariovi, z něhož se dobývá smůla a olej. K tomu účelu byla prý používána jednoduchá pumpa. Rovněž i sůl se tam dobývala. Není pochyby, že tato naftová ložiska měla i vliv na osídlování oněch končin, neboť veškerá větší města zašlých a znovuvyvstalých říší tamnější nalézá se vždy blíže těchto pramenů, buď aby byla blízko těmto posvátným místům, anebo proto, aby mohla snadně využíti smůly, ku stavbám mohutných opevnění, potřebné. Rovněž i ve středověku hrála mesopotamská naftová ložiska důležitou úlohu. Výkvět města Ahvac za dob kalifů byl jen jim díkem povinován. Tehdy se ošem v oněch krajích pěstovala i třtina cukrová, na umělé zavodňovaných polích, která mnoho ku blahobytu a bohatství tamnějších přispívala. **Vypravuje se, že město** leželo uprostřed nepřehledných lesů třtiny cukrové a že bezpočetné cukrovary z ní těžily a bohatly. V oněch dobách byl význam nafty úplně potlačen, leč vzdor tomu jest jisto, že nezanikl, a že aspoň živořil dále. Neboť již před 150ti lety zjistil Karsten Niebuhr, že se v oblasti řeky Eufratu používalo nafty ku svícení a ku těsnění lodí smůly.

▫ ▫ ▫

MONTE CARLO.

Jak je v Monte Carlu za váky? Nejinak jako v době mírové. Potvrzují tak švýcarské listy, které líčí válečný život v nádherných doupatech Monte Carla, který se nezměnil. Jen hosté jsou jiní. Pestrá směsice lidí v hernách stala se pohádkou zašlých dob. Dříve byla zde ruská velkoknížata, páni nesčíslných milionů, kteří ohromovali velký dav povalečů svými bláznivými sázkami, každodenně přicházeli s novými a podařenějšími sensacemi rozbíjeli bank, či ztráceli jmění, aniž hnuli brvou. Nyní jsou zde váleční výdělkáři, váleční dodavatelé z Paříže, Milána a New Yorku, kteří nemají lepší ctižádosti než aby ony mírové matadory hry zastínili ještě bláznivějšími výstřednostmi. Miliony, nesčíslné miliony tekou přes zelené sukno, hráčské rozmary vzbuzují pozornost, převyšujíce nekonečně vše, co zde dosud se dálo. Dříve byla u rulety zvykem sázka 5 franků, nyní taková sázka je zvyklostí ještě jen v hospodách pro vozky. Nejmenší sázka je 100 franků při „trente et quarante" dokonce není „fair" sázet méně nežli 500 franků. Ale zlato již se nekutálí, i stříbro zřídka, ale bankovek věží se celé hory. Přesun jmění v době válečné jeví se i v této herně.



V zemi Škipetárů — Albanii: Typická ulice v Dračí — Durazzo — kdysi sídlo albánského mbreta.

▫ ▫ ▫

JAPONSKÝ JÍDELNÍ LÍSTEK.

Po čem my nyní marně tak toužíme — chléb, máslo, mléko a maso — bez toho se japonská hospodyně obejde, beze všech obtíží a nesnází. Másla ještě nikdy nespatřila — jen snad byla-li na hostině u evropského konsula nebo velvyslance. Chléb v japonské domácnosi vůbec neexistuje, mléko pak je Japoncům nápojem velice protivným — pít mléko může jenom barbarský Evropan — a maso je tak řídké, že možno zcela dobře říci, že Japonci masa nejedí. Trh japonský poskytuje tudíž obraz zcela jiný, než poskytoval trh u nás. Ale přes to je velmi pestrý a bohatý. V první řadě viděti na něm hojnost ryb. Ryby jsou při japonské hostině zastoupeny ve všech formách, pečené, dušené, vařené v kapustových listech, ale také syrové, rozřezané na malé plátky s ostrou omáčkou. Vedle ryb jsou vejce a zelenina hlavní součástí japonského lístku jídelního. Vyvolalo by obdiv evropské kuchařky, kdyby viděla, jak různá jídla dovedou Japonky upraviti ze zeleniny. Z mořských rostlin dovede japonská kuchařka uvařit výtečné knedlíky a péci velmi chutné koláče. Sladká paštika z fazolí je nejoblíbenějším jídlem zemědělského obyvatelstva japonského, neboť rýže, kterou pěstuje, je mu příliš drahá. K jídlu pije Japonec čaj, silný zelený čaj bez cukru a mléka, a dobré rýžové víno, podobající se sherry, jež se obyčejně pije teplé. Výtečný nápoj kirin a osákové pivo je pouze pro boháče. Tak žije 50 milionů lidí.

▫ ▫

napiaté očekávání, podobně asi jako štvané zvíře, dolehnou-li k němu z hlubin lesa zmatené zvuky, či dusot, neb kroky lidské. Leč vzdor tomu nezračilo se v jeho divokosti násilí — za to však něco mnohem horšího — síla nezlomné vůle. Ať se dnes stane cokoli, byl pevně rozhodnut klásti odpor do poslední krůpěje krve. Cítil proti komu jest mu bojovati a jak přemocný jest jeho odpůrce; věděl dobře, že celá jeho domovina, jeho spoluobčané, jeho příbuzní, ba i snad Marcela budou proti němu, ale to nezvrátilo jeho rozhodnutí: raději zemříti, nežli sloužiti nenáviděné nestvůře.

Jak to bylo možno, že se v Rohanově duši zrodily tyto názory, v Rohan Gwenfernovi, synovci bývalého desátníka Veliké Armády, názory, jež v celém jeho okolí byly úplně neznámými? Předně byl od nejútlejšího mládí samotářem, a samota ho učinila uzavřeným, samota způsobila, že nemiloval lidské společnosti, že se jí stranil, samota posílila a zvětšila i vrozenou jeho lásku k bližnímu; za druhé pak stala se mu nezávazná svoboda a volnost nutnou potřebou. Nemohl jinak, než pomáhati a prokazovati dobrodiní slabším. Nenáviděl proto krveprolití v jakékoli formě a očekával denně s velkou toužebností mír: mír Bohu na výsostech, mír lidem na zemi, mír všem živým i neživým, svým drahým.

Okamžik uvažoval, nemá-li snad vystoupiti na břeh i jíti lidem vstříc. Leč zapudil tuto myšlenku právě tak rychle, jak mu napadla. Ačkoliv ho po celičký den zvědavost téměř svírala bylo-li jeho jméno taženo, a kdo že za něho losoval, mrazilo ho nyní, při pomyšlení, že by mohl záhy vše zvěděti. Čím více se hlasy stávaly zřetelnějšími, tím více rostlo jeho zděšení. Místo, aby přistal, obrátil kocábku, chopil se vesla a zamířil znovu na širé moře.

Nastala temná noc a hvězdy se již dávno třpytily na nebes báni, když se Rohan, k smrti vyčerpán, vrátil do zátoky, vystoupiv na břeh. Opatrně plížil se ku své chaloupce. Čím více

Marcela si z hluboka oddechla, desátník sebou trhl a Hoela jakoby omráčil. Jen tvář Gildasova zazářila, poněvadž věděl, že číslo 27 bude jen v tom případě propuštěno, jestliže vyvolených pětadvacet rekrutů bude plně vyhovovati lékařské prohlídce.

Nastala krátká přestávka, neboť úředník zapisoval pilně do objemné knihy, a Marcela použivši toho zašeptala k strýci: „Rohan tu stále ještě není — dovedeš si to vysvětliti? Co si počneme? Dají mu důtku, ba snad ho i potrestají."

„Vytáhnu číslo za něho," odvětil starý veterán zlostně.

„Dovol raděj mě, abych zaň táhla, strýčku!" prosila Marcela celá se chvějíc. „Slíbila jsem mu to, nepřijde-li."

„Corbleu! Vysměji se ti, holka!" pravil polohlasně.

„Jen tiše!" napomínala ho Marcela.

„Jannic Goron!" předčítal znovu sergeant.

Goron předstoupil. Jeho matku, na smrt bledou a sotva na nohou stojící musili násilím zadržeti, aby se netlačila za synem. Ruka mladého muže se zřejmě zachvívala, když ji nořil do osudí. V rozčilení podal lístek sergeantovi, aniž by si ho byl přečetl.

„Přečtěte si ho nejprve sám," nabádal ho sergeant.

Mladý muž tak učinil — jakoby ve snách.

„Jannic Goron — *200*!" zavznělo sálem.

Slzy radosti zalily mu oči, když spěchal za svou matičkou, která při ohlášení vysokého čísla pozbyla radostí smyslů. Všichni jim přáli toho štěstí.

„Michal Grallon."

Chvěje se, čapku v ruce žmole, přistoupil k urně. Bázeň mu zírala z jeho malých, liščích očí; zastavil se zdráhavě, nevěda co počíti.

„Měj se jen k dílu, chasníku, jsou tu ještě druzí," pobízel ho sergeant.

Grallon sáhl zavřených očí do osudí a vytáhnuv lístek zí-

NARODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Zaopatřování vojenských osob.

V těchto dnech vydán byl nový zákon o zaopatření vojenských osob, který má tato nejpodstatnější ustanovení: Každý voják, který ve válce přišel o zdraví, má nárok na pensi, jestliže pozbyl aspoň 20 procent své pracovní schopnosti. Pense obnáší pro obyčejného vojáka 120, 180, 240 a 360 K, pro desátníka a četaře 132, 198, 264, 396 K, pro šikovatele 144, 216, 288 a 432 K, podle toho, v jaké míře pracovní schopnosti ubylo. Zmenší-li se během doby pracovní schopnost ještě více, může býti pense zvýšena. Oproti dosavadním předpisům zvyšuje se pense u obyčejného vojáka pateronásobně při úplné neschopnosti k práci. Invalidé, kteří potřebují obzvláštní péče, přijdou do nvalidoven, kteří však naleznou zaopatření u svých příbuzných, obdrží 600 K až 804 K ročně. Jde tu patrně o úplné mrzáky. Vedle pense obdrží pensisté přídavek 60 K, invalidé 120 K ročně. Kdo přišel o pracovní schopnost následkem zranění, obdrží mimo to přídavek za zranění, a sice při úplném ochromení 1200 K, při úplné nebo skoro úplné slepotě 960 K, při úplné hluchotě nebo němotě 400 K, při ztrátě okončin za každou po 400 K. při ztrátě jednoho oka 300 K, při ztrátě ruky nebo nohy po 300 K, při menším zranění 120 K ročně. Celková pense nesmí však přesahovati 1200 K ročně.

Nová hospodářská smlouva s Rumunskem.

C. k. tisková kancelář rozeslala v těchto dnech znění nové hospodářské smlouvy s Rumunskem. Smlouva sestává se 3 části. 1. Rumunská vláda uděluje na dobu 30 let petrolejové nájemní společnosti s ručením obmezeným výhradní právo využitkovati veškerou rumunskou státní půdu včetně pozemků embatických za účelem vyhledávání, dobývání a zpracování zemního plynu, zemního asfaltu a všech jiných bituminů. Druhá část obsahuje hospodářskou úmluvu. Podle ni prodá Rumunsko Německu, Rakousku a Uhrám stávající přebytky obilí všeho druhu, čítaje v to olejná semena, pícniny, luštěniny, drůbež, dobytek a maso, rostiny textilní a vlnu pro sklizně 1918 a 1919. Chlebové obilí může býti dodáno až do 6 proc. v podobě mlýnských výrobků. Osnova stanoví ceny. Tyto ceny za ostatní druhy zboží, jakož i jednotlivosti dodávky stanoví smíšená komise. Po sedm roků následujících po roce 1919 zavazuje se Rumunsko dodati přebytky jmenovaných druhů Německu, Rakousku a Uhrám, požadují-li toho. Tento požadavek může se týati veškerého přebytku nebo určitého množství jmenovaných produktů. Nepoužijí-li smluvní státy práva přejímacího pro jeden rok, přestává závazek Rumunska také pro následující léta. Pro jiné než jmenované zemědělské produkty, jako ovoce, víno, zůstávají vyhraženy zvláštní úmluvy s opatřením, že Rumunsko prohlašuje se ochotným dodati přebytky r. 1918 Německu, Rakousku a Uhrám. Pro produkty, jež jest dodávati podle této smlouvy, vydá Rumunsko zákazy vývozu, aby zajistilo splnění smlouvy. V případě, že Německo, Rakousko a Uhry požadují jen část přebytků, není vývoz tak dlouho dovolen, pokud část přebytku, na kterou se činí nárok, není dodána nebo pokud její dodávka není zajištěna. Zjištění přebytku vykoná zásadně rumunská vláda za součinnosti zástupců Německa a Rakousko-Uherska, Při tom béře se za základ k úhrnné produkci poměr průměr. vývozu od roku 1908 do 1913 za přiměřeného zřetele ke změnám rumunského hospodářského území. Německo a Rakousko-Uhersko se vynasnaží, aby podporovaly vývoz všeho zboží, jehož potřebuje Rumunsko, celo- i polotvarů, surovin atd., zejména předmětů nutných ku povznesení zemědělské produkce. Aby se vyhovělo potřebám země, jsou ochotný ihned po ratifikací mírové smlouvy vejíti ve vyjednávání o vývoz takového zboží do Rumunska. Všechny spory budou rozhodovány smírčím soudem se sídlem v Bukurešti. Ceny jsou ve lvech za 100 kg stanoveny takto: Pšenice a žito 38, ječmen 29, oves 29, kukuřice 29, proso 31, boby 47, hrách 42, řepka (řepice, hořčičné zrno) 65, lněné semeno 75, slunečnicová jádra 55.



Jak vypadal chrám na Monte Santo v roce 1914.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTI.

Dne 10. května. Na italské frontě nic nového. Na západě dělostřelecké boje u Kemmelu, po obou stranách potoku Luca a na západním břehu Avry. Dílčí útoky nepřítele odraženy. Silnější dělostřelecké boje mez Oisou a Yserou.

Dne 11. března. Živější bitevní činnost na italské frontě. Západní bojiště: V území Kemmelu byla dělostřeecká činnost živá. Francouzské útoky byly odraženy. Na bojišti u Sommy rozvinuly se namnoze prudké boje pěchoty. Anglické pluky napadly po několikahodinné palbě marně naše linie v lese u Avigny. Jejich útočné vlny utrpěly v naší pabě nejtěžší ztráty. Rovněž tak ztroskotaly mocné útoky nepřítelovy na Hangard. Na západním břehu Avry usadil se Francouz v parku drivenesském.

Dne 12. května. Italská fronta: V území Pasubia napadl nepřítel předevčírem naše zajišťovací vojsko, při čemž se mu podařilo vniknouti do naší přední posice na Monte Corno. Náš protiútok Italy zase vypudil. V jiných úsecích horské fronty byly odraženy italské výzvědné útoky. V Albánii místy živější bitevní činnost. Západní bojiště: Na bitevních frontách zůstala činnost omezena jen na místní boje. Severně Kemmelu a na jižním břehu Lysu napadl nepřítel živé dělostřelecké přípravě naše posice. Na několika místech vyrazil k silným výzvědným akcím. Severně Kemmelu jsme nepřátelský útok zastavili v bajonetovém boji v naší čáře. Jinak shroutily se nepřátelské útoky už v naší palbě. Na západním břehu Avry vyvinuly se z našeho útoku jihozápadně Mailly živé boje

Dne 13. května. Žádná změna na italské frontě. Na západě dělostřelecká činnost v území Kemmelu. U Albertu odražen dílčí útok Angličanů. Jinak jen výzvědné boje.

Dne 14. května. Na italské frontě nezměněná situace. Na západě, severně kanálu La Bassée pokoušeli se Angličani o silné dílčí útoky. Byli odraženi. Za to měly úspěch německé útoky severně Sommy na silnici Bray-Corbie. Jinak na frontách nic nového.

Dne 15. května. V území Monte Cormo usadili se Italové v předních hnízdech naší polní stráže. Nepřátelský útok na Pulji byl zmařen, ital. torpedovka, která chtěla vniknouti do přístavu byla potopena. Na zápa

ral naň ztrnule; zrak jeho však náhle radostně zazářil.

„Michal Grallon — 99!"

Spěšným krokem přiblížil se k Marçele, jakoby od ní ve své radosti očekával blahopřání; leč nepohlédla naň vůbec, její zrak lpěl ztrnule na osudí, její rty šeptaly modlitbu...

„Rohan Gwenfern!" ozvalo se sálem.

Nastalo mrtvé ticho. Desátník pohlédl na svoji neteř a ta zase na něho.

„Rohan Gwenfern! zvolal sergeant po druhé.

„Nuže tedy, kde vězí?" tázal se starosta, zamračiv se.

„Můj synovec se nemohl k odvodu dostaviti, msieu, nebylo mu dobře," koktal desátník „dovolíte-li, vytáhnu zaň já anebo moje neteř."

„Co tomu říkáš, děvuško? Jsi asi jeho holoubkem?" poznamenal starosta.

„Jsem jeho sestřenkou," odvětila Marcela prostě.

„Což pak nevíš, že ve Francii znamená sestřenice velmi často i milenku? Ale budiž tomu jakkoli. Táhni za něho a přines mu štěstí!" e

Všichni známí zírali napiatě na Marcelu, která rychlým pohybem vytáhla cedulku z osudí.

„Jen odvahu děvuško!" nabádal ji důstojník, „a přečti si číslo!"

Podala něme svinutý lístek strýci; rozbalil ho a zíraje naň, zaklel.

„Čtěte desátníku!" poručil důstojník. Marcela na smrt zbledla.

„To je neuvěřitelné!" zvolal strýc Ewen; lístek se mu v ruce zřejmě chvěl, když ho předával sergeantovi.

„Rohan Gwenfern — jedna!" ozvalo se jasně sálem.

Marcela se zapotácela a musila se zadržeti rámě desátníkova, aby neklesla.

„Jedna! A já to učinila!" zasténala bolestně.

10.

KRÁL KONSKRIBENTŮ.

Kdyby se byl desátník v onom okamžiku, kdy stál před hospodou očekávaje Rohana, zahleděl k moři, byl by daleko na vodním obzoru spatřil maličký bod. A tento bod nebyl ničím jiným než rybářským člunem s červeným plachtovím a jeho posádkou Rohan.

Za svitání připlížil se k zátoce, sedl do své bárky, chopil se vesel a napiav plachty, a hnán ranním čerstvým vánkem, octl se záhy daleko v šírém moři. Tu si teprve volně oddechl, zde se teprve cítil svobodným a volným, obklopen šumícími a pěnícími se vlnami. Od svého posledního setkání s Arfollem připadal si jako štvané zvíře. On, jenž nade vše miloval zlatou volnost a svobodu a nenáviděl válku, měl by snad opustiti matku, kdyby si s ním osud krutě zahrál — on — on, který byl její pýchou a podporou, by měl snad prolévati krev svých bližních, jen proto, že tomu chtěl jakýsi dobrodruh — ješitný tyran — — ne, ne — nikdy!

Čím více o tom přemýšlel, tím pevnějším stávalo se jeho rozhodnutí dostáti svoji přísaze. Mnoho bezesných nocí probděl, přemítaje a rozkládaje, až se přiblížil den konskribce, který měl o jeho osudu rozhodnouti. Vlas divoce rozcuchaný, oči krví podlité, rysy tváře pevné rozhodnutí vyjadřující, tak seděl ve svém člunu, pozoruje jak se ves pomalu probouzí. Jak často již viděl toto zajímavé divadlo, leč nikdy ještě, nikdy ještě tak chorobně rozčilený spěch a náladu! On, nejodvážnější všech lezců, nejobratnější plavec, který se nebál ani vichru ani bouře, chvěl se strachem, při pomyšlení na možný výsledek dnešní. Bázlivě se kolem sebe rozhlížel, jakoby se bál pronásledovatelů, jež by se snad z hlubin moře mohli vynořiti; pak se zase hlasitě rozesmál. Výraz očí prozrazoval bázeň a

dě pokračují francouzské útoky severně Kemmelu. Nepřítel usadil se v malém klínu vpádu. Mezi Lysem, kanálem La Bassée a Scarpou silné dělostřelecké boje. Na silnici Bray-Carbie vnikli Němci do anglické čáry a uhájili se tu proti dvěma silným anglickým protiútokům. — Letci napadli Calais a Dünkirchen.

Dne 16. května. Mezi Brentou a Piavou odraženo několik italských útoků. Na Monte Asolone a Monte Pertici došlo při tom k bajonetovým bojům. Na západě ochabla bitevní činnost u Kemmelu. Francouzi zatlačeni byli z místa svého vpádu do německé čáry. Němečtí letci napadli Paříž.

SMĚS.

Slavnosti pražské. Praha prožívala v posledních dnech chvíle radostného vzrušení. Oslavovala s celým českým národem 50leté jubileum Národního divadla a k této slavnosti sjeli se slovanští hosté z celého Rakousko-Uherska: Slovinci Srbové, Chorvaté, Poláci, kromě toho také Italové. Praha oděna byla slavnostním hávem, dívky a ženy ozdobily se slovanskými kroji ulicemi procházely po celé dny zástupy nadšeného lidu. Na slavnostní schůzi v Pantheonu promluvili vedle dr. Kramáře a několika jiných českých řečníků, zástupcové všech súčastněných národů, kdežto venku k tisícihlavým zástupům mluvili poslanci Haberman, Klofáč a dr Soukup. Všichni řečníci poukazovali na kulturní politický a hospodářský rozmach českého národa za dobu posledních 50 let a skládali slavnostní slib, že národ český a po jeho boku ostatní slovanské národy Rakouska vytrvají ve svém boji za svobodu a samostatnost až k úplnému vítězství.

Císař Karel a císařovna Zita do Sofie a Cařhradu. Císař Karel dlel jak známo v německém hlavním stanu a odjel do Sofie a Cařihradu Císařovna Zita ho doprovází.

Delegace. Delegace nesejdou se tak rychle, jak se čekalo byly opět odložený, protože zahraniční ministr baron Burian doprovází císaře na jeho cestě do Sofie a do Cařihradu. Snad koncem května, nebo počátkem června bude otázka delegačního zasedání aktuelní.

Nová ofensiva na západě. Všecky listy ohlašují novou německou ofensivu na západě. „Secolo" tvrdí, že ofensiva začne v nejbližších hodinách, „Echo des Paris" sděluje, že útok započal mezi 14. a 24. květnem.

Oktroje opět odloženy. Oktroj krajských hejtmanství v Čechách byl opět odložen. Tentokráte se tvrdí, že do 20. nebo 21. června, jiná verse praví, že na lhůtu ještě delší.

Machar do Prahy. Básník Machar opustil Vídeň a přestěhoval se do Prahy.

Neodvislý sociální demokraté a Joffe. „Deutsche Tagesztg." přinesla zprávu, že bolševcké vyslanectví ruské v Berlíně uspořádalo večer 2. května slavnost. Hostiny prý se súčastnilo několik nezávislých německých sociálních demokratů. Poslanec Haase připil rudé internacionale a Joffe odpověděl v témže smyslu. Slavnost skončila teprve o 3. hod. ranní. Tak referuje o tom všeněmecký list a dodává: Věc má i trochu vážnější stránku, neboť výsledky důvěrného styku s „nezávislými", jejichž práce proti vlastní vlasti je do jisté míry známa, mohou a bezpochyby budou dopraveny kurýrem ruského vyslanectva bez překážky do ciziny, kde snadno jsou k užití nepřátelům Německa. I jiné listy německých stoupenců „vítězného míru" děsí se, že Rusové stýkají se důvěrně s nezávislými a bijí na poplach.



Rakousko-uherské voje na Černém moři. Rakouští důstojníci plavbou z Kystendže do Oděsy.

Choť posl. dra Stránského zemřela. V Brně zemřela. choť posl. dra Stránského, paní Karla Stránská. Ač z německé rodiny, přilnula upřímně k české věci a sledovala s nevšedním zájmem zápas českých národních snah, ať už šlo o otázky politické či kulturní. Zejména veřejnou činnost svého chotě sledovala s napiatou účastí. Dějiny ženského hnutí na Moravě budou ji vzpomínati vedle pí. Zd. Wiedermannové jako spoluzakladatelky Dívčí Akademie a první předsedkyně spolku, jehož úsilím došlo ku zřízení prvních dvou dívčích gymnasií na Moravě. Při tom byla oddána cele svojí rodině, jsouc vzornou chotí a matkou.

však dostaviti se k osudí, když jim nařídili.

„Ach, Rohane, pohleď jen, co jsem ti přinesla," pravila konečně, ukazujíc mu pěknou kokardu s dlouhými stuhami.

Všichni odvedenci byli vyzdobeni podobnými kokardami, ba dokonce i desátník si v nadšení jednu na prsa připial. Hlasité výkřiky pozdravovali Marcelu.

„Pryč s tím! Nesahej na mne!" vzkřikl Rohan téměř bez smyslů.

„Zbláznil se asi!" zařval desátník.

„Rohane, což nechápeš?" bědovala Marcela, zdrcena divokým pohledem svého snoubence. „ Jak si sobě přál, táhla jsem za tebe. Bůh, jehož jsem ve svém strachu prosila o milost vedl mou ruku a ty budeš nyní sloužiti dobrému našemu císaři, jako Gildas a mnoho jiných mladíků. Snad se nehněváš, že se tak stalo? Vyhověla jsem tvému přání — bylo to pro mne hořkou věcí, to mi můžeš uvěřiti; nyní jsi však králem konskribentů a tuto je tvá kokarda. Dovol, abych ti ji připiala," prosila ho, sáhajíc do kapsáře po niti a jehle. Ani se nepohnul, jen rty se mu zrádně zachvěly a jeho oči divoce zajiskřily. Než se nadál, připiala mu Marcela ružici na kabát.

Výkřiky slávy zahlaholily kuchyni. „Tak je to správné!" bručel desátník. „A nyní pojďme hoši, připijeme mu na zdraví!"

A zase se všichni tlačili ze dveří; leč Rohan se náhle vzpamatoval ze svého ztrnutí a vztyčiv se v celé své výši zařval hromovým hlasem: „Stůjtež!"

Všichni se zastavili; matka Gwenfernová přiblížila se k synovi uchopivše ho za ruku.

„Zbláznili jste se a mě se rovněž zdá, že se zblázním. Co tu žvaníte o soupisech a dobráku — císaři? Nerozumím vám. Vím pouze, že jste blázni a můj strýc, že je největší blázen. Pravíte, že bylo mé jméno taženo, a že musím narukovati, abych se dal zabíti, anebo abych jiné zabíjel? A já vám pravím, že jen jediný Bůh mě může povolati, a že se

se blížil, tím více doléhaly k jeho sluchu hlasy. Zastavil se naslouchaje; když si jeho oči zvykly temnotě, zpozoroval zcela zřetelně hlouček lidí před vraty své chaty. Vzdychnul si z hluboka — a pak odhodlaně vykročil.

„Nuže, konečně jest tu!" zvolal naň kdosi. Podle hlasu poznal Michala Grallona.

„Vive 'Empereur! A třikráte sláva jedničce!" zahulákal poněkud rozjařený Gildas.

Rohan se přiblížil, provázen nadšenými výkřiky svých druhů, a vstoupil rychle do kuchyně, kde nalezl množství mužů a žen; uprostřed mezi nimi, zády k ohništi stál strýc Ewen, který živě rozkládal a řečnil.

Na nízké stoličce nedaleko krbu seděla matka, tvář zástěrou zastřenu, naříkajíc a vzlykajíc. Několik žen ji utěšovalo V mžiku pochopil Rohan vše; kostky byly vrženy. Na smrt bledý přistoupil k své matičce. Přítomní ho uvítali provoláváním slávy. Mnozí ho litovali. Desátník ustal ve své deklamaci, matka pustila zástěru z očí, a vztahujíc k synovi třesoucí se ruku zavzlykala hořce: „Rohane! Rohane, mé milované dítě!"

„Co pak se přihodilo? Co znamená to shromáždění?" tázal se zamračeně.

Leč jen zmatené výkřiky všech byly mu odpovědí.

„Ticho!" zavolal přísně desátník. „Ticho, povídám, chci mluviti. Vysvětlím ti, co se stalo, milý synu! Čert vezmi všecky ženské, klábosí jako husy! Řekly tvé matce, že ji přináším špatnou zvěť, ale je to úplně nesprávné. Tvé jméno bylo taženo a máš od nynějška sloužit císaři — to je všechno!"

„Ne, ne; nemůže — nesmí mne opustiti! Bylo by to mou smrtí!" vykřikla zoufale ubohá vdova.

„Nesmysl! Budeš žíti dále, matko Gwenfernova, a syn se ti vrátí zdravý, slavný a vyznamenaný! těšil ji desátník. „Chachacha, hochu, z tebe bude vskutku nádherný granátník! Císař

Amnestie v Rusku. Bolševická vláda vydala 1. května amnestii a propustila na svobodu všecky zatčené ministry bývalých vlád.

Mackensen na západě. Mackensen, vítěz u Gorlice, dlí na západní frontě a převzal velení armádní skupiny korunního prince R u p p r e c h t a bavorského.

Chtějí zvrátit veřejné mínění. Ve Vídni bude vydáván za finanční podpory těžkého průmyslu lidový denník za cenu tak levnou, že vydavatestvo bude na list dopláceť. V čele podniku stojí známý zástupce továrny na papír „Elbemühl", která už má ve Vídni několik denních listů, zejména „Fremdenblatt". List bude redigovat německý nacionál dr. Bercht. Účelem jeho bude prepagovat chudý lid pro prodlužování války a pro anekční politiku v zájmu těžkých průmyslníků. Na podobné podniky se můžeme těšit také v Čechách.

Francouzi čekají novou německou ofensivu. Se všech stran přicházejí souhlasně zprávy, že nastává veliká ofensiva, která svou prudkostí se má vyrovnati ofensivě ze dne 21. března. Poslední dobou provádělv prý se veliké koncentrace vojska a dělostřelectva Také příjezd tanků se oznamuje. Němci chtějí, jak se zdá, znova zkusiti své štěstí.

Přes půl milionů Američanů na západní frontě. Americký tajemník války Baker zmocnil, aby bylo oznámeno, že jeho předpověď, kterou učinil v lednu, že totiž v prvé polovině letošního roku bude do Francie vypraveny 500.000 mužů, byla již předstižena.

Velký velezrádný proces v Německu. Berlínské listy sdělily v těchto dnech: Spojený 2. a 3. trestní senát říšského soudu ukončil po šestidenním jednání vele- a zemězrádný proces proti 12 osobám z okolí Drážďan, kteří jako stoupenci neodvislé sociální demokracie rozšiřovali rozličné letáky. Obžalovaní — vesměs mladí lidé — byli odsouzeni k trestu až 8 let do káznice a až do 2 roků 6 měsíců do žaláře. Mezi odsouzenými je několik mladých dívek Četní byli také odsouzení k několikaleté ztrátě cti. Nejkrutěji postihl trest 23letou kontoristku soudr. Henkrovou. Byla odsouzena ku 2 rokům 6 měsícům do káznice. Dále 26letý obchodník soudr. Erich Levinsch pro zemězrádu. k vyzývání k boji třídnímu a neposlušnost vojen. zákazu odsouzen na 8 let do káznice a 10 rokům ztráty cti. Teprve 16letý rakouský státní příslušník Max Šotola byl odsouzen ku 2 rokům a 6 měsícům do žaláře. — Jsou to hanebné rozsudky kapitalistického státu!

Němci se chtějí stěhovat do Německa. Poslanec za Jablonec Fahrner, který v život uvedl myšlenku pospolitosti vyživovacího hospodářství s Německem a dal podnět ke zřízení vyživovacího společného úřadu pro Rakousko (eventuelně bez Uher) a Německo ohlašuje, že jelikož rakouský stát se prokázal nezpůsobilým vyživiti své severočeské pohraniční obyvatelstvo musí býti zahájeno — vystěhovalectví tohoto obyvatelstva do Německa a varuje vládu, aby tomuto vystěhovalectví kladla v cestu překážky. „Prager Tagblatt" k tomu podotýká: Tento plán se zdá na první pohled fantastickým a je, nehledě k jiným překážkám, bez souhlasu německých vládních míst neproveditelný, ale je příznačný pro poměry a pro náladu v našich pohraničních obvodech.

□ - □

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST

Kuchyně po válce. Aby vyhověl přání některých svých čtenářů, požádal kterýsi pařížský list známého pařížského mistra umění kuchařského Montaghé o jeho názor, jaká je budoucnost kuchyně po válce. „Můžeme se domnívati," pravil mistr, „že mnoho dobrých věcí, dříve upravovaných v kuchyni, bude se po válce vyráběti průmyslně. Tím však není řečeno, že by kuchyně po válce pozbyla rafinovanosti. Budeme však míti vědeckou kuchyni, která docílí těchže výsledků jinými prostředky. Už nyní konají se v tomto oboru pokusy. Dovednost továren konserv od svého vzniku r. 1812 až do nynější války nedoznala přílišného rozvoje; avšak po válce se hodně změní. Není pochyby, že konservy budou míti na příštím jídelním lístku velkou úlohu. Dále musíme uvážiti, že mnoho předsudků bylo poraženo, takže se objeví na stole jako oblíbený pokrm mnohé, čeho jsme si dříve nepovšimli, nebo čím jsme neoprávněně pohrdali. Právě tak podržíme různé technické pomůcky, vynalezené pro kuchyni za války, a stále je budeme zdokonalovati. Místo jednoduchých varnic přijdou do kuchyní komplikované a vzhledem na svou výkonnost rafinované „samovařiče", kterých budou používati soukromé domácnosti právě tak, jako restauranty a hotely. Zároveň s různým přístroji přijde do kuchyně větší měrou než dosud elektrický proud. Nepochybuji, že nám dá mír dříve nebo později elektrickou kuchyni. Nesdílím strachu labužníků, že tyto způsoby vaření budou na újmu lahodností jídel. Neboť technika a věda docílí aspoň takových výsledků, jako dovednost jednotlivcova."



V zemi Škipetárů — Albanii: Starobylá moslimská džamija ve Skadaru. Skadar byl, jak je dosud v živé paměti, za prvé balkánské války krvavě dobýván a dobyt Černohorci.

Při vysazování sazeček okurkových nutno k tomu hleděti, aby sazečky byly vsazeny poněkud hlouběji než stály na svém původním stanovišti, aby se dobře zakořenily; ale nesmějí se vsaditi příliš hluboko poněvadž pak krní a špatně rostou.

Maliny vyžadují ku svému zdaru vlhčí půdu. Chceme-li je vysazovati v sušší poloze, musíme založiti záhony korytovitě, aby se v nch po delší dobu vlhkost z dešťové vody a ze zálivky udržela; také se doporučuje přikrývání záhonů krátkým setlelým hnojem, rašelinovou drtí a pod. Naproti tomu se nesmí mezi malinami půda rýti, nýbrž má se jen mělce motykou skopati.

Je-li niklové kování na kamnech zašlé a od žáru do modra nebo do hnědomodra zbarvené, musí se vytříti stearionvým olejem a později vyčistiti vídeňským čistícím vápnem, aby zase původní barvu dostalo.

Trus z holubníků a kurníků je výborným hnojivem k zelenině, poněvadž má v sobě hojnost dusíkatých živin. Proto hnůj tento pilně shromažďujme a uschovávejme jej v suchu. Z jara se roztluče na prášek, jímž se záhony pohnojí anebo se rozpustí ve vodě, které se použije k zalévání. K účelu tomu dá se do sudu s vodou a nechá se tu někoik dní: každý den několikráte se bidlem důkladně promíchá. Všechna nečistota svrchu se sebere. K zalévání volíme den pod mrakem anebo zaléváme po slabém dešti.

má rád takové chlapíky, jako jsi ty! Nežli se nadáš, staneš se desátníkem! Gildasi, podej svému válečnému kamarádovi ruku!"

Gildas, jenž právě v tom okamžiku vstoupil do kuchyně, napřáhl svou pravici; bylo zřejmo, že si přihnul více než měl, jako všichni ostatní z přítomných mužů. Leč Rohan nedbaje podávané mu ruky, pravil dušeným hlasem:

„A je to vše pravda, co pravíte strýčku? Někdo, kdo je ještě střízliv musí mi to potvrditi."

Desátník zuřil. Jan Goron, nejdůvěrnější přítel Rohanův, přistoupil blíže a položiv svou mozolnu ruku na Rohanovo rámě, řekl přátelsky: „Ano, Rohane, je tomu tak! Tvé číslo bylo taženo. Mě a moji matičku dobrotivý Bůh chránil.

Matka Gwenfernová bolestně zasténala. Přítomní muži i ženy ji konejšili. Rohan stál jako bleskem zasažený; poslední krůpěj krve zmizela mu z lící. Nebyl ani myšlení schopen. Teprve když ho obklopili druzí jinoši, hledíce ho potěšiti špatnými i dobrými vtipy, vzpamatoval se ze své ztrnulosti a vzkřikl: „To nemůže býti! Žertujete! Jakž mohlo býti moje jméno taženo, když jsem tam vůbec nebyl?"

Desátník, překvapený jako všichni ostatní těmito slovy, vzchopil se první a odvětil posměšně: „Láry fáry — císaře neobelstíš. Hanebné dosti, že si zalezl do kouta, místo abys co řádný muž vyhověl své povinosti! Děkuj osudu, že máš tak hodného strýčka, který tvoji nepřítomnost omluvil a tebe při losování zastupoval. Věc je v nejlepším pořádku. Ať žije císař!"

„Ty jsi tedy táhl místo mne!" vzkřikl Rohan, celý se chvěje.

„Poněvadž jsi se nedostavil, chtěl jsem tak učiniti, ale Marcela mě zapřísáhala, aby tak sama směla učiniti, poněvadž jsi ji prý o to požádal. Corbleu! Měl jsi jen vidět jak se páni smáli, když přistoupila k urně a sáhla svou ručkou do ni.

Jen se neboj! pobízel ji starosta. Vytáhla tedy los a podala mi ho" — — — — — — — — — — — — — — —

„Marcela?" zasténal Rohan.

„Zajisté, jest odvážnou a přinesla císaři i tobě štěstí! Měl bys býti hrdým, neboť jsi králem konstribentů. Její malá ručka, která losovala místo tebe, vytáhla jedničku."

„Rohan Gwenfern — číslo jedna!" zahulákal Gildas, napodobuje hlas i postoj sergeantův. Všichni se rozesmáli. Jannic zakvičel na dudy a mládež se hnula ze dveří, spěchajíc do krčmy, chtějíc tam příhodně zakončiti pamětihodný tento den. Vyzvali Rohana, aby šel s nimi; nejvíce ze všech doléhal naň rozjařený Gildas.

Náhle zavzněla z venčí směs hlasů a hbité kroky, dvéře se otevřely a do jizby vtančil roj dívek, národní hymnu zpívajících. V čele všech kráčela Marcela.

Na lících hořela jí hektická červeň a oči jí planuly jako v horečce. Když uzřela Rohana, stanula jako přikována, zpitavě naň pohlížejíc. Od chvíle, co vyslovil jméno Marcelino, nepromluvil ani slova, pohlížeje ztrnule k zemi. Když Marcela vstoupila, pozvedl hlavu. Jejich zraky se na vteřinu střetly, pak se v rozpacích opět sklonily.

Ubohá dívka prožila již dnes hrozný boj. Když přečetli číslo, jež vytáhla, myslila, že klesne strachem a starostí. Vždyť se po celou dobu modlila k Bohu, aby ji dal vytáhnouti vysoké číslo, a hle — vytáhla nejnižší! Na okamžik chtěla pochybovati o milosrdenství a dobrotivosti Boží, pak se však uklidnila, obdiv pro císaře vyplynul do popředí a nadšení strýčka ji strhlo; zapomněla činiti si výčitky a umínila si hleděti odvážně vstříc všemu, ať se stane cokoliv. Oněch, jež se cítili býti nešťastnými z výsledku slosování bylo málo a proto na odpor Rohanův vůbec nepomyslila. Pravda, v posledních dnech mnohokráte projevil svůj odpor k válečnému řemeslu a soupisům, tak ale činila většina kromlaix-ských jinochů, neváhajíc



Přesnost.

Host ku sklepníkovi: „Poslyšte, jak to že platím za pokoj 6 K a ten pán ve vedlejším pokoji jen čtyři koruny?"

Sklepník: „Inu prosím, vy máte vyhlídku na zříceninu a on ne!"

*

U modistky.

Manželka: „Který klobouk mi tedy koupíš? Onen za padesát, či onen za sto korun?"

Manžel: „Víš — drahoušku já miluji vždy střední cestu."

Manželka: „Já také. Ukažte mi slečno nějaký lepší klobouk ještě!"

*

Fatální zdvořilost.

Cizinec: „Co pak se vám stalo, že máte zavázanou ruku?"

Průvodce: „Inu předevčírem tu měl výlet athletický spolek z N. A páni mi z vděčnosti tak stiskali ruku, že mi ji na polo přelámali."

*

Při koncertě.

„Jak jen může pan manžel při tak nádherné hudbě spáti?"

„Ach vždyť nespí — Pohleďte jen jak zívá!"

*

Při šachu.

Hráč ke kibicovi: „A dovolte pane, nemluvte do toho. Kdyby to šlo o čest, neříkal bych nic ale mi hrajeme o doutníky — rozumíte?"

*

Fysik.

Pohlížela naň s podivem ve svém zlatě brokátovém šatě obloženém perlami; klesl před ni na kolena a prosil ji horoucím zrakem o ruku.

„Před nedávnem" — pravila hořce — „když jste mě viděl ve lněné halence byl jste jako mramor!"

„Ach — milostivá vždyť víte — vlna je přece špatný vodič tepla!"

*

Nespravedlnost.

Hokynář: „Dnes jsem četl, že okurky pozůstávají 20 % z vody!"

Hokynářka: „Podívejte se, a ty se smějí prodávat. A když je v mém mléce 10% vody tak mne hned udají."

*

Důkaz.

Soudce: „A jak dokážete pane svědku, že ty boty náleží vám?"

Svědek ukazuje na nohy zloděje: „To je jasné. Jen se podívaj, pane soudce, že obžalovaný má na tomtéž místě kuří oka jako já!"

*

Mezi umělci.

Mistři vy nemáte bohémskou krev. Sežeňte mi pět korun já vám uspořádám nádhernou hostinu a ještě velkou část obnosu zpronevěřím!"

*

Ze zvyku.

„Poslyš Icík — nešel bys večer do divadla. Klára obstará lístky. Budou dávat „Kupce benátského".

„Ach ne, ne, ne, mám kšeftování po celý den až po krk. Večer chci mít pokoj."

*

Lišák nad lišáka.

Z obavy před rekvisiční komisí vykopal hrobník v jedné obci hrob, dal tam obilí — nahoře udělal hezký rov — a položil na něj věnec s nápisem: „Odpočívej v pokoji!" Ale v noci přišel zloděj, obilí odnesl a na hrob napsal: „Vstalť jest a není ho tuto!"

*

Vědátor.

Když jsem ještě studoval medicinu pravil nám kdysi profesor při operaci jistého nemocného: V tomto nanejvýše těžkém případě jsou pouze dvě možnosti jež vedou k cíli. Které, to nemohla věda dosud přesně zjistiti.

Štěstí v neštěstí.



Choť: „Dnes večer jsem měl báječné štěstí. Prohrál jsem 20 K v karty."

Manželka: „A tomu říkáš štěstí?"

Choť: „Ovšem že, buď Bohu chvála, že jsem neměl více peněz při sobě."

*

K zoufání.



„A proč pak děláte tak kyselý obličej, vždyť už bude zítra prvního!"

„Právě proto — musím celý svůj příjem odevzdati řediteli."

Nádherná fantasie.

Host v hotelu, který našel ráno v loži zbytky štěnic: „Aha, tak je to, proto se mi tedy dnes zdálo, že mě trhali tygři."

*

Omluva.

Choť: „Dnes v noci si ale věru pořádně mluvila ze sna."

Ona: „Ach odpusť, že jsem tě vyrušovala!"

*

Pravá perla.

„Doufám že jste mlčenlivá — Mařko —"

„Ach Bože, a jak milostivá — já vůbec sloužím jen u lidí, kteří hodně zamlčují."

*

Rozdíl.

„Slyšel jsem, že má vaše nevěsta pěkné sídlo."

„Ach Bože, ale pouze když sedí na koni."

*

Důvod.

Soudce: „No dovolte — jak se můžete opovážit přijít napilý před soud?"

Obžalovaný: „Pane - pa - ne soud - ce. Já slyšel, že se nalíznutým — nic — nic nestane."

*

Dvojsmysné.

„Potřebujete ještě lékařské pomoci?"

„Ne."

„Nuže pak jste tedy již mimo všechno nebezpečí."

*

Kolem zeměkoule.

„Ó pane jen tak neutíkejte za tím vaším kloboukem. Je tak hrozný vichr, že by bylo lépe jít mu naproti kolem světa.

*

Mnoho žádáno.

Hospodský (k opilci): „Musíte přece věděti, kde bydlíte, a jak se jmenujete; jak pak vás máme dovésti domů?"

„Docela jsem to zapomněl. Ale víte co pane restaratér, předčítejte mi adresář až přijdete na mé jméno, tak si jistě vzpomenu."

*

Vždy praktický.

Sklepník k restauratérovi: „Pane šéf, onen cizinec si stěžoval, že ho ti opilí sedící od sousedního stolu neustále obtěžují, co dělat?"

„Je to snad ten oficial ve fráčku, co tu již sedí celý večer při sifonu?"

„Ano, ano, ten."

„Tak ho vyhoď."

*

Američané ve Francii.

Francouzské listy jsou plný historek o amerických vojácích. Je z nich vidět láska Francouzů k spojencům, ale také prozrazují, že za této války vyrazila na povrch plíseň lidských niter všady stejně, ať jde o příslušníky kteréhokoliv národa. Ve Francii kořistí ze smutné doby kde kdo, tak jako u nás. Američané se ovšem nedají, náleží k těm, kteří smějí se naposled. Cri de Paris vypravuje: Nedávno přišlo do hokynářského krámku několik amerických vojáků nakoupiti vajec: „Rádi bychom vzali pět tuctů," pravil mluvčí nejlépe znalý franštiny, „nejsou-li vejce příliš drahá!" Prodavačka, považující každého Američana za milionáře, pravila po rozmyšlení: „Tucet za deset franků!" Američané nehnuli ani brvou a mluvčí pravil: „Mám je rád hodně na tvrdo!" — „To se hodí, právě se mi na kamnech vaří voda... přijďte za čtvrt hodiny, dobří hoši! ochotně slibovala prodavačka. Vojáci bez odpovědi vyšli z krámku a přišli za čtvrt hodiny, aby — si koupili několik tabulek čokolády... „A co vejce? Jsou na tvrdo podle přání..." — „Ah, jsou na tvrdo, tím lépe pro vás..." — „Ale vejce jsou přece pro vás!" Načež se mluvčí ujal opět slova: „Ničeho jsme neobjednali. Řekli jsme jen, že rádi jíme vejce na tvrdo. Ale nikoli za 10 fr."

Žádejte všude ve veřejných místnostech „Víd. Illustr. Noviny"!



Každá paní

čte můj velmi zajímavý spis

„Moderní ošetřování poprsí"

Zcela bezplatný.

Okamžitá rada při slabosti a při nouzi o plnost. pište okamžitě na adresu:

Ida Krause-ová Prešpurk Schanzstrasse 2. Odd. 37. Uhry

Výtečné fotostroje



zvláště do pole se světelnou optikou.

Rychlofotografické stroje a potřeby. **Komory pro začátečníky** s přípravami a návodem: K 3·20, 4·20 a 6·80.

Komory sklopné 6×9 K 12·— 9×12 K 15·—. Stroje Luxusní až do K 900·—,

Desky, pohlednice a přípravy vždy na skladě

E. Birnbaum, fotozávody. Rumburk 55, Čechy.

Vyznamenán c. k. rakouskou státní medailí.

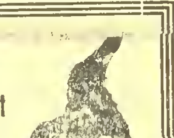
Krása a štěstí.

Dlouholetým bádáním v oboru pěstování tělesné krásy podařilo se zjistiti konečně úplně novou a osvědčující se methodu. Přižívnící, vyrážky všeho druhu, vrásky, červeň nosu neb rudé skvrny lícní dají se v několika málo dnech odstraniti a obličej, dokonce i starších dám nabude opět původní své mladistvé svěžesti a růžového nádechu. Účinek je překvapující a věhlasní lékaři podali v tom ohledu odporučující dobrozdání! Došlo nás již na tisíce poděkování! Po zaslání poštovného sdělím každému s radostí bližší. Doplište proto ihned:

L. DECKER, Vídeň 56. Pošt. schránka 19. od. 7.

Nepříjemné chloupky

v obličeji i na těle odstraníte bez bolest i s kořínkem!



mým chloupky odstraňujícím **prostředkem „Rapidenth".** Místa, na nichž chloupky se tvoří odumřou, takže chloupky více růsti nemohou. Žádné svrbění kůže, mnohem lepší, než elektrolysa. Žádný prášek. Od Dr. Clasena a Dr. Ergusa odporučeno. **Cena K 6.80.** Zasílá diskretně proti dobírce

salon J. Oswald, Vídeň XIII., Penzingerstrasse 50, odd. 13. 2057

Obchodní hodiny od 9—12 a od 2—6.

10.000



děkovných přípisů, vychvalnjících náš „Rlabalsam", který během 3 dnů odstraňuje úplně bez bolesti kuří oka, bradavice a otlačenou tvrdou kůži. Cena 3 K, 3 kelímky 7 K 6 kelímků 10 K. Nepříjemnému pocení nohou a rukou lze snadně zabrániti našim práškem „Ita." Cena 2.50 K, 3 krabičky 6 K. Popraskalou kůži na rukou zjemňuje náš krém „Circe", kelímek 12 K. Rheumatické bolení zubů potírá „Tides" a bolesti vznikající vykotlanými zuby kde každý jiný prostředek je marným. Neosvědčí-li se, vrátíme peníze. Cena 3 K. 3 tucty 7 K, 6 tub 10 K. Naše zubní fluidum „Xiris" zabraňuje tvoření se zubního kamene a nepříjemným výpachům úst Zuby jsou po jeho užívání sněhobílé. Cena 3 K, 3 lahve 7 K.

KEMENY, Košice (Kassa) I. Poštovní schránka 12/37 Uhry.

Žádejte všude ve veřejných místnostech týdně vycházející **„Vídeňské Illustr. Noviny"!**



Velký výběr

všech hudebních nástrojů, jako **gramofonů, harmonik, houslí, louten, kytar, citer, mandolin, křídlovek, klarinetů** atd. — Velmi levné ceny. — Ceník zdarma. 1958

G. Stlastny, Vídeň XVII., Kalvarienberggasse čís. 36

Nejlacinější noclehy

Vídeň II., Novaragasse č. 45

1858 (blíže Praterstemu).

Čisté postele pro pány po K —·60, —·80 a 1·—. - Pokoj s dvěma lůžky K 2·40.

Každý si může svoje správky sám zhotoviti.



Moje ruční šídlo „Lumax", sešívá snadně jako šicí stroj. Nejdůmyslnější vynález, aby si mohl každý sám záplatovati kožené věci, porouchanou obuv koňské postroje, kočáry, koberce, vozní plachty, stanové látky, plat, cyklistické pláště, měchy, a plátěné a jiné silné látky. Výhodné pro řemeslníky, rolníky a vojíny. Klenot pro milovníky sporta. Pevná konstrukce a hravá manipulace. Záruka za upotřebitelnost, překonává všechny konkurenční výrobky: mnoho pochvalných uznání. Cena kompletního šicího šídla s nití, čtyřmi různými jehlami a návodem používání obnáší 1 kus K 4·—, 2 kusy K 7·50, 3 kusy 11 korun 5 kusů korun 18·—. Zasílá při **předem zaslaného obnosu vyplaceně, při dobírce porto zvlášť, do pole jen po zaplacení předem.**

JOSEF PELZ, OPAVA, 181 Olmützerstrasse 10.

Prodavači se hledají. 2044

ČTĚTE A ROZŠIŘUJTE VÍDEŇSKÉ ILLUSTROVANÉ NOVINY!

Dobrý účel

má i nejmenší insert, je-li vhodně sestaven — a ve vhodném listě. Zkuste inserovati též ve „Vídeňských Illustrovaných Novinách", v nichž inserty opravdu úžasně působí. Na přání posloužíme každému rozpočtem insertním, zdarma sestavíme návrhy na texty, stočky a udělíme rady pro účelnou reklamu.

Specialita **Specialita**

Nahražka za čaj i rum: „Rumodor". Nahražka citronů „Helzlterin". Objednejte přímo u výrobce

Zigmunda Altbacha,

Vídeň VI., Kasernengasse č. 22

Telegramy adresujte: Továrna likérů Vídeň VI.
Telefon 4135. Požádejte o ceník.



I nejkrásnější obličej

znetvořují pihy, lišeje, pupínky, uhry, červené skvrny a p. Všechny tyto kožní vyrážky zmizí však po upotřebení

Krému na obličej.

Kůže se stane opět hebkou a mladistvě svěží a vrásky se uhladí. Nemeškejte proto a dopište si o o tento dávno osvědčený a známý, výtečný prostředek. Krabice stojí K 4·—, poštou o 75 hal. více.

Zasilatelství „NOVITAS" odd. 17.

Ústí n. Labem, Čechy.

Inserujte ve „Víd. Ill. Novinách"!

Spedice rychle vyřizují a povozy lacině propůjčují:
ALTBACH & LANGER, VÍDEŇ VI., Kasernengasse 24
Telefon 4135. Telefon 4135.

Rozšiřujte a předplácejt

Vídeňské Illustrované Noviny!



Hleďte odstraniti veškeru nečistotu kožní a podporujte nejvyšší měrou krásu

Jen ideální krása

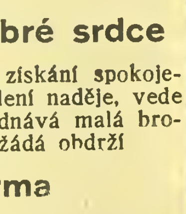
vede ku štěstí Žádejte ihned o návod zlepšené metody Dr. Idelsona který vám úplně zdarma zašle

A. JELLINEK, VÍDEŇ 66,
Schránka 37, oddělení 63.
Známku na odpověď nutno přiložiti.

Každý praktický obchodník inseruje ve „Víd. Illustrov. Novinách"!

Podporujte „Komenského"!

PRODLUŽ SVÉ ŽIVOBYTÍ!



Život lidský, lze prodloužiti, nemoce se vystříhati, nemocné uzdraviti, slabé posilovati, nerozhodným vůli a nešťastným spokojenost vrátiti!

Co jest příčinou nemoci?

Oslabení nervové síly, stísněná nálada, ztráta milých přátel, neb příbuzných, zklamání, bázeň před onemocněním, nesprávný způsob žití a mnohé jiné příčiny.

Veselá mysl a dobré srdce

jest nejlepším lékařem! Ku získání spokojenosti a oživení nálady, posílení naděje, vede jen jediná cesta, o níž pojednává malá brožura, již každý, kdo o ní požádá obdrží

zcela zdarma

V této malé příručce se učí, jak lze během krátké doby získati nových sil duševních a tělesných, silných nervů a svalů, aniž bychom tím rušili denní naše zaměstnání, jak se lze zbaviti únavy, špatné nálady, roztržitosti, slabé paměti, nechuti k práci a mnohých jiných chorobných příznaků Žádejte tento spisek, který Vám přinese poučení a naděje v budoucno.

Adresa: Ernst Orsech, Berlín S. W., Markgrafenstrasse 63, odd. 436

Živnostenská banka filiálka ve Vídni

I. okres Herreng. 12.

SMĚNÁRNY VE VÍDNI:

I., Herrengasse 12, I., Graben 15, II., Praterstrasse 24, III., Landstr. Hauptstr. 88, IV., Favoritenstrasse 4, V., Margaretenstrasse 71, VII., Mariahilferstrasse 84, VIII., Josefstädterstr. 103, IX., Porzellangasse 9, X., Favoritenstrasse. 95, XII., Meidlinger Hauptstrasse 15, XX., Am Spitz 15.

Vklady 3½% na knížky

Akciový kapitál K 120,000.000·—.
Reservní fondy přes K 40,000.000·—.

FILIÁLKY:

Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Hradec Králové, Jihlava, Jindřichův Hradec, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Mladá Boleslav, Moravská Ostrava, Olomouc, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, a Terst s exposituram v Gradu a Opatii.

Centrála v Praze založena r. 1868.

Majitel: Družstvo „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Videň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna
Videň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychleji. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje. —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 22.

Jednotlivá čísla 40 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:

Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.

Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni. X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi

Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zesláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 30. KVĚTNA 1918.

Před ofensivou v Itálii.

Rakousko-uherská posádka očekává v opěrné posici italský útok.



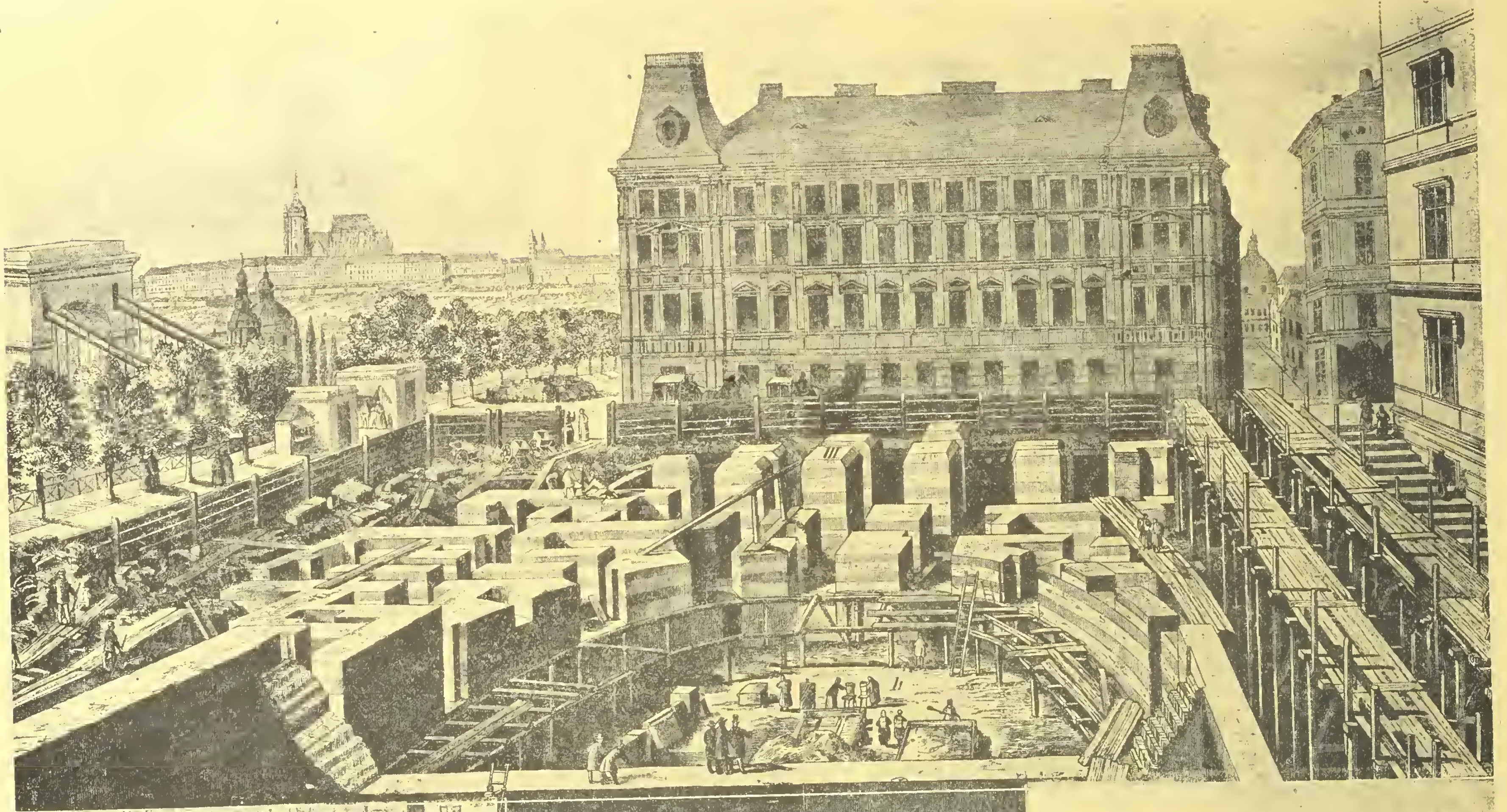
Před novou německou ofensivou na západě. — Zvýšená bitevní činnost v Itálii. — Letecké útoky na Londýn, Paříž, Kolín n. R., dále na Kotor, Drač atd. — Nové revoluční hnutí v Irsku

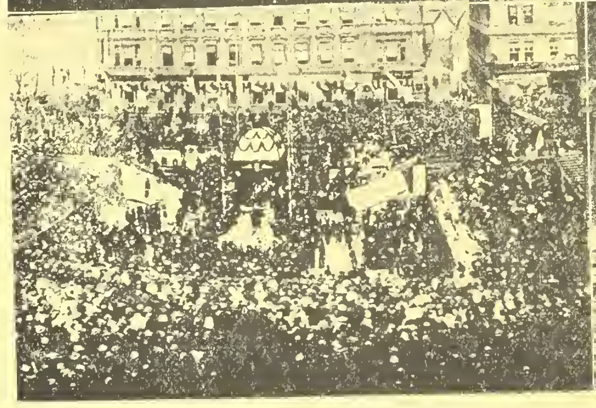
ŠPATNÉ VYHLÍDKY DO BUDOUCNA.

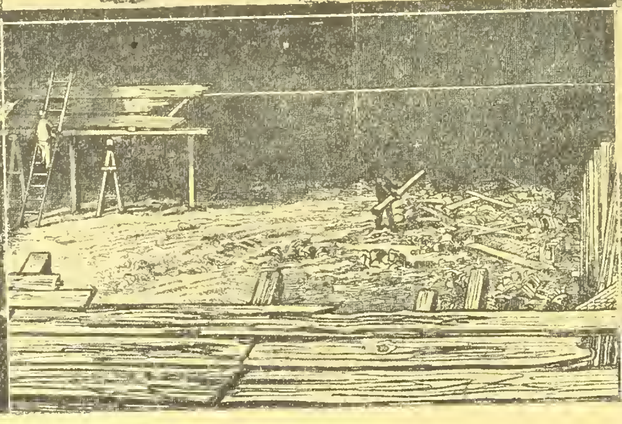
Po posledních událostech doma i za hranicemi nejsou vyhlídky do budoucna tuze skvělé. Pokud se týče války a míru, nepřiblížili jsme se dosud ani o krok blíže k rozhodnutí. Němečtí státníci v poslední době sice několikrát promluvili, též říšský kancléř hrabě Hertling prohlásil, že je optimistou a že věří v mír ještě v tomto roce. Oproti tomu prohlašují však angličtí státníci, na takový mír, na který pomýšlí Německo a o kterém řeční hrabě Hertling, není ani pomýšlení. Ne na mír, ale na nové, těžké boje musíme se připraviti. Na západní frontě schyluje se k novému zápasu. Čyřdohodové listy tvrdí, že Ludendorff a Mackensen soustřeďují všecky síly Německa k novému útoku směrem Amiens a Calais. A současně ohlašují také novou rakousko-uherskou ofensivu proti Italii, kdežto nové zprávy z Albánie a z Macedonie nasvědčují tomu, že nepřítel nehodlá setrvati na těchto frontách v trvalé nečinnosti. V nastávajících bitvách bude prý i válečné loďstvo hráti důležitou roli. A na východě? Zdá se, že mír na východě je skutečně jen provisoriem. Depeše z Ruska každodenně potvrzují, že dříve nebo později povstane na východě nový nepřítel. Německá politika v Polsku, Litevsku, Kuronsku, v Estonsku v Ukrajině a na Krimu nezůstane bez následků. Německo vybudovalo si na východě mocenské postavení, které Francie, Anglie a Amerika, usilující o rovnováhu nestrpí na delší dobu a jež bude se snažiti svrhnout všemi prostředky a za pomoci japonské a čínské, součinnosti ruské, jakož i demokracie v nových nárazníkových státech. Neboť není pochybnosti, že demokracie v Polsku, v Litevsku, a že také demokracie ve Finsku a národy Ukrajiny využijí nejbližší příležitosti, aby se domohly své svobody a neodvislosti. Stav, který Německo na východě vybudovalo nebude míti budoucnost a bude podroben dříve nebo později důkladné revisi. Bylo by třeba, aby tato revise provedena byla bez krvavých obětí, bez nové války.

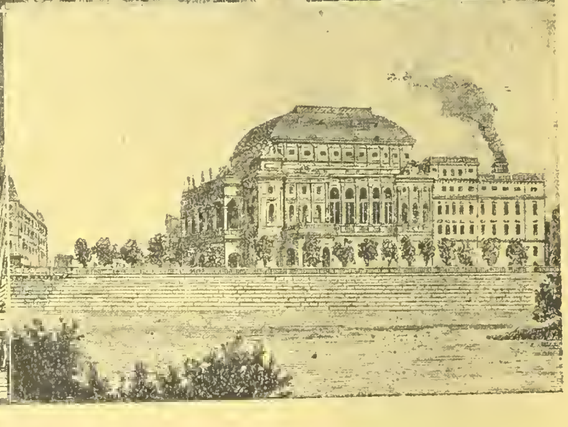
A co uvnitř naší monarchie? Ani zde není situace utěšená. Parlament je odsouzen k mlčení, kurs byl přiostřen, nová persekuce je na cestě. Vláda nedbala odporu parlamentu, nedbala protestu celého českého národa a provádí cestou oktrojů krajské rozdělení Čech. Následky této politiky budou těžké a nepřinesou říši žádného užitku. Naopak uvrhnou ji do nových sporů, do nových bojů a zmatků. A přece bylo úkolem vlády zajistiti aspoň na dobu trvání války vnitřní mír a odročiti všecky sporné otázky na dobu poválečnou.

Český národ čeká snad nová zkouška, ale on přestál už horší doby a překoná také krisi nynější. Český národ byl nejsilnější v oposici, byl svorný a vítězný v boji, který mu byl vnucen. Národ náš přisáhal, že neuzná oktroje Seidlerovy vlády a dostojí také své přísaze potvrzené nejnověji na manifestacích pražských. Nejsme v tomto boji isolováni. Jihoslované stojí věrně po našem boku. I oni jsou připraveni na persekuci, ale přes to nepozbývají důvěru v budoucnost a splnění svých státoprávních ideálů. Leč situace, jak se v poslední době vyvíjí, donutí i polský národ dnes, nebo zítra, že postaví se do jedné fronty s Čechy a Jihoslovany. Německo chce přivtěliti části Polska k Prusku. Tedy nové dělení Polsky. A jen zbytek bude spojen personální unií s mocnářstvím. Takové rozšíření otázky polské roztrpčí polský národ a donutí ho k nové orientaci své politiky. Nebude za takových okolností možno, aby seděli Poláci vedle Němců ve vládě a ve vládní většině říšské rady a v delegacích. Nebude možno provozovati politiku, jíž dlouhá léta provozoval Polský Klub na radě říšské pod vedením konservativních vlivů. A též delegace ukrajinská bude zatlačena do oposice událostem v Ukrajině, kde se stejně jako ve Finsku vlivem německým připravuje změna v monarchii s německým princem. Takto ocitnou se v brzké době všichni Slované rakouští v jedné frontě. Jest jen žádoucno, aby ni vytrvali, aby nedali se svésti na cestu jednostranných kompromisů a neustali v boji spravedlivé věci. Mocnářství naše nebude tím seslabeno, naopak upevněno o jeho budoucnost, budeli se opírati o všecky své smířené a spokojené národy na vždy zabezpečeno.









K historickým pražským slavnostem: Reminiscence minulosti: Stavba budovy českého Národního divadla v Praze před 50ti lety. (Na levo dole). Kladení základního kamene, za přítomnosti sta a sta tisíců diváků ze všech koutů Čech a Moravy. (Na pravo dole.) Novostavba Národního divadla.

UŽŠÍ SPOLEK S NĚMECKEM.

Do národnostně i hospodářský setmělé vnitropolitické situace rakousko-uherské vpadla jako blesk zpráva o výsledku návštěvy císaře v německém hlavním stanu, za níž bylo ujednáno ještě tužší i užší a trvalé spojenectví s Německem, dle soukromých zpráv snad na dobu 15 až 20 let. Dle komentářů úředních listů byly základní smlouvy mezi oběma státy projednány jen ve všeobecných rysech. Propracování otázek je ponecháno poradám vedoucích státníků. Dojde k nim v nejbližší době, snad už na počátku června. „Zeit“ praví, že dle výroků vedoucích německých poslanců smlouvy pohybují se v rámci společných porad německo-říšských a německo-rakouských poslanců konaných během války v Mnichově, Solnohradu a Berlíně, že tedy bude podstatnou jejich částí vojenská konvence mezi Rakousko-Uherskem a Německem a hospodářská jednota. Že listy německé přijímají rozšíření a prohloubení svazku obou monarchií s nekritickým nadšením, posuzujíce je s hledisek politických, nepřekvapuje. Sociálně demokratický „Vorwärts“ vyslovuje očekávání, že konference v hlavním stanu nepovedou k předčasným závazkům, které nejsou už proto možny, že hospodářské a vojenské konvence nemohou být uzavírány bez souhlasu parlamentů. Proto už bylo by bývalo praktickým povolati ke konferencím zástupce parlamentů. Ale tato naděje se asi ne-

splní. V hlavním stanu německém stalo se také rozhodnutí o Polsku. V Německu jsou četné kruhy, které přejí si, aby některá území Polska připojena byla k Německu. V Rakousko-Uhersku vlivné kruhy žádají, aby Polsko bylo pod žezlem habsburským. O věci bylo rozhodnuto v německém hlavním stanu. Parlamenty dotázány nebyly. Také Poláků se nikdo neptal. Důležité je, že do hlavního stanu německého dostavil se k poradám také bavorský král. To nasvědčuje tomu, že jednalo se také o otázkách dynastických, o obsazení trůnů různých zemí. Věci velmi dalekosáhlé. Když jednalo se o tázkách vojenských, jednalo se samozřejmě také o válečných cílech Německa na západě, o Belgii a o tom, zdali Německo usiluje o zabrání uhelných pánví Francie. Také o tom bylo rozhodnuto. Státníci Rakousko-Uherska dali souhlas k válečným cílům německé vlády. I to stalo se bez souhlasu povolaných zákonodárných sborů. Zdali rozhodnutí padlo ve smyslu anexionistů, zdali ve smyslu odpůrců anexí — neví nikdo. Od národů se žádá, aby se podrobili tomu co státníci uznali za nutné. V poradách bude se pokračovati, jakmile se hr. Burian vrátí ze Sofie a Cařihradu zpět do Vídně a Berlína. V těchto nových konferencích bude také definitivně rozhodnutno o osudu Ukrajiny a sice v tom směru, že Ukrajina přeměněna bude v monarchii s německým vladařem.

OKTROJ V ČECHÁCH.

V úterý, dne 21. května uveřejnil denní tisk tento vládní projev: Dne 19. května v říšském zákonníku uveřejněné ministerské nařízení týká se zavedení krajských vlád v království Českém. Podle těchto nařízení, která se pohybují v rámci programu, vládou hlásaného, má býti ustanoveno 12 úřadníků v Čechách mimo sídlo místodržitelovo a mají býti pověřeni obstaráváním záležitostí místodržitelských jménem místodržitele. V této služební hodnosti nazývají se „krajskými hejtmany", obvod jejich působnosti nazývá se „krajem" a úřad jejich správě podřízený, „krajskou vládou". První krajské vlády mají býti zřízeny 1. lednem 1919 v Litoměřicích pro Litoměřický a na Král. Vinohradech pro kraj Praha-okolí. Krajským hejtmanům bude přikázán pro jejich úřední obvod všeobecně onen věcný okruh působnosti, jenž přísluší podle dnešních zákonů a nařízení místodržiteli, zejména dohled nad podřízenými úřady a orgány, vydávají úředních výnosů a nařízení a kompetence k rozhodování v druhé instanci. Místodržiteli zůstane vyhrazen vrchní dozor nad agendou krajských vlád a jim podřízených úřadů první instance a část agendy, která vzhledem na svou věcnou povahu ať už v zájmu ekonom. úřed. hospodářství nebo z důvodu významu jejího pro celou zemi nebo následků pro ni nepřipouští žádného tříštění. Kromě toho zůstane místodržiteli podřízeno království hlavní město Praha se sousedními obcemi politických okresů Karlín, Královské Vinohrady, Smíchov a Žižkov, budoucí to Velká Praha okrouhle se 600.000 obyvateli. Z různých nutných důvodů je zřizování krajských vlád jen krok za krokem možný; jednáť se tu o obvody, které se rozsahem i počtem obyvatelstva vyrovnají menším a středním rakouským korunním zemím a částečně je i převyšují. Tak bude míti (podle sčítání z roku 1910) Trutnov nejmenší kraj, asi 290 tisíc, Budějovice 325.000, Čáslav 359.000, Tábor 404.000, Plzeň 415.000. Písek 417 tisíc, Liberec 526.000, Jičín 528.000, Praha-okolí 663 tisíc, Hradec Králové 703.000 a Litoměřice 782.000 obyvatel. Zřízení tak významných úřadů vyžaduje obsáhlých správně-technických opatření a je odvislo na rozřešení složitých otázek osobních, válečnými poměry velmi stížené. Pro postup zřizování krajských vlád bude také směrodatnou otázkou umístnění úřadů a opatření bytů pro úřednictvo. Jelikož jsou o tomto směru nejpříznivější mají býti, jak už bylo zmíněno, zřízeny tam krajské vlády počátkem příštího roku. Přenesením velké části místodržitelských záležitostí na krajské hejtmany, má býti v duchu paragrafu 9. zákona z 19. května 1868 ř. z. č. 44. o zřizování politických správních úřadů, agenda politické správy usnadněna. Království České je jedním z největších, jednotně spravovaných správních obvodů pevniny. Rozsah země, značný počet obyvatelstva, mimořádný rozvoj a mnohostrannost hospodářského života stěžují přehled úkolů politické správy příslušných místodržitelství takovou měrou, že se princip osobní správy a odpovědnosti místodržitelovy pro všechnu agendu, na němž je vybudována organisace rakouské správy, musil státi pouhou fikcí. Bylo-li nyní tomuto poznání vyhověno, byla-li učiněna v zájmu věci odpomoc, v širokých kruzích dávno za nutnou uznávaná, a měl-li býti místodržitel povoláním delegovaných orgánů, postavených v čelo territoriálně ohraničených obvodů, přetížení zbaven, bylo samozřejmo, že musil býti podniknut pokus, postaviti se proti obtížím politické správy v Čechách už při konstrukci krajů. Ohraničení, nařízením pro vedené, jež odpovídá pokud možno národnostnímu osídlení, nutno tudíž považovati v prvé řadě za správně-technické opatření, které má při současném nejúplnějším odstranění národnostních třecích ploch podporovati klidný chod správního aparátu. Ohrožení národnostních menšin nemůže býti z ustanovení nařízení odvozováno, jelikož nebyla zřízením krajů rozhodování všeobecných otázek práva národnostního zvláště pak otázka jazyková dotčena. Přítomnými nařízeními zahájené krajské zřízení v království Českém je v podstatě prvým krokem, jenž má za účel v rámci správní moci vládní zahájit vyjasnění a ozdravění poměrů především na poli politické správy.



Padesát let Českého Národního divadla: 1. Nynější di[illegible] ředitel architekt Gustav Schmoranz, 2. tvůrce obrazů a opony „Národního" slavný malíř Vojtěch Hynais, 3. šéf opery a věhlasný dirigent hudební skladatel Karel Kovařovic.



K historickým pražským slavnostem: 1. a 3. Stavitelé Národního divadla pražského architekt F. Schulz a architekt J. Zítek. 2. Pohled na divadelní palác a podobenku věhlasného dramaturga nynějšího divadla, spisovatele Jaroslava Kvapila. Dole v levo, budova t. zv. prozatímního divadla, kde se hrávalo před vybudováním nynějšího divadla a na pravo t. zv. divadlo stavovské, kdysi čistě utrakvistické. Hrávalo se tam počátkem minulého století, česky, někdy německy a sehrána tam byla mimo jiné i premiera Mozartova „Don Juan."

KRAJE V KRÁLOVSTVÍ ČESKÉM.

Dle nařízení ministra vnitra mají býti zřízeny v království Českém tyto kraje: Budějovice: Odděl. I. Kašperské Hory Kaplice, Krumlov, Nová Bystřice, Nýřany, Prachatice. Oddělení II. Budějovice. Čáslav, Chotěboř, Německý Brod, Kolín, Kutná Hora, Ledeč. Cheb: Aš, Bisk, Týnice Cheb, Loket, Falknov, Kraslice, Kadaň, Karlovy Vary, Žlutice, Stříbro, Nýdek, Planá, Jáchymov, Tachov, Teplá. Jičín: Hořice, Jičín, Mladá Boleslav, Mnich. Hradiště, Nový Bydžov, Nová Paka, Poděbrady, Semily, Jilemnice, Turnov. Hradec Králové: Česká Skalice, Chrudim, Vysoké Mýto, Hradec Králové, Dvůr Králové nad Labem, Litomyšl, Náchod, Nové Město nad Metují, Pardubice, Polička, Rychnov nad Kněžnou, Žamberk. Litoměřice: Ústí nad Labem Most, Duchcov, Chomutov, Litoměřice, Podbořany, Přísečnice, Žatec, Teplice-Šenov, Děčín. Plzeň: Klatovy, Kralovice, Plzeň, Vřeštice, Rokycany, Domažlice. Písek: Blatná, Hluboká, Hořovce, Týn n. Vltavou, Písek, Příbram, Sušice, Strakonice, Vodňany. Praha

venkov: (Královské Vinohrady). Český Brod, Brandýs nad Labem, Karlín venkov, Kladno, Kralupy, Louny, Mělník, Rakovník, Roudnice, Slaný, Smíchov, venkov. okres. Liberec: Česká Lípa, Český Dub, Jablonné, Frýdland, Jablonec nad Nisou, Mimoň, Liberec, venkovský okres, Liberec město, Šluknov, Varnsdorf. Tábor: Benešov, Kamenice n. L., Milevsko, Jindřichův Hradec, Pelhřimov, Selčany, Tábor, Veselí nad Lužnicí, Třeboň. Trutnov. Hostinné, Broumov, Králíky, Vrchlabí, Landškroun, Trutnov.

Nová okresní hejtmanství mají býti zřízena v těchto městech: Karlín (venkov) Smíchov (venkov), Beroun, Nýřany, Vodňany, Hluboká, Veselí nad Lužnicí, Nová Bystřice, Králíky, Česká Skalice, Hostinné, Mimoň, Hořice, Těchto 14 nových hejtmanství má umožniti ono krkolomné národnostní rozhraničení pro kraje.

době všude dychtí po samosprávě pokud možná největší, nedostane se sebe menšího ústupku. Byrokratická správa se mění, ale nezlepšuje. — Má býti zřízeno sedm ryze českých krajů: Čáslav, Jičín, Hradec Králové, Plzeň, Písek, Praha-okolí a Tábor: město Praha má hodnost, ale ne titul kraje a bude podléhati přímo místodržitelství. Čtyři kraje mají býti německé. Cheb, Litoměřice, Liberec a Trutnov. Budějovice mají býti krajem smíšeným, rozděleným na dvě části, českou a německou. V českém území zřízeno bude osm a v německém šest nových okresních hejtmanství. K posouzení podstaty nařízení o krajích stačí snad uvésti, že místodržiteli zůstává vyhražen dozor na krajské hejtmany, kteří úřadovati mají za něho a jeho jménem, ale že středně k úřadům ústředním do Vídně. Krajské vlády budou toliko pobočkami místodržitelství, jež si občas mohou dovoliti libovůli. Národní třeprávní cesta, vytknutá odporu proti nařízením a

ké v tomto boji četné oběti a zosnovala také poslední povstání v Dublině. Anglické úřady tvrdí, že mají důkazy o tom, že v Irsku pracují německé vlivy. Má tedy i Anglie své velezrádce, kteří, když marně čekali na spravedlnost se strany vládnoucího národa a když místo svobody připravuje se jím obojek nových pout, odvažují se organisovati vlastní síly k odporu a počítati dokonce s vlivy ciziny. To je ovšem strašlivý hřích v Anglii, stejně jako v Rakousko-Uhersku je hříchem usilování německých národností o samostatnost. Dublínský dopisovatel „Timesu" vyličuje tu velezrádnou činnost Irů takto: Již po několik měsíců bylo známo, že zrají na irském venkově nová spiknutí. Soukromé domy byly plánovitě pleněny, aby zde byly ukořistěny zbraně. Ze skladišť byly ukradeny veliké sklady třaskavin. Policie byla za bílého dne přepadávána a odnímány jí zbraně. Řečníci na mnohých místech veřejně vyslovovali očekávání, že



Císař a král Karel pracuje ve dvorním vlaku společně s náčelníkem gen. štábu generálem pěchoty, sv. pánem z Arzů.

STALA SE CHYBA.

Svatodušní nařízení o krajských hejtmanstvích v Čechách je opět velkou politickou chybou. Cesta, kterou oktroj byl uskutečněn je naprosto nepřípustná a politicky při nejmenším neobratná. Úkolem vlády Seidlerovy bylo zjednati snesitelný život v rakouském parlamentě, ale ona nesnesitelnost zvyšovala. Přišel hrabě Czernin se svou hysterickou řečí, kterouž natropil jen mnoho zla a vyvoláno umělé znepokojení Němců. A aby uklidnil toto „znepokojení" mezi Němci, poslechl ministerský předseda německo-radikální poslance a nařídil, utvořiti v Čechách národnostně ohraničené kraje. Sám „Fremdenblatt" konstatuje, že „nařízení toto jen zostřuje národní protivy, popírajíc český státoprávní názor. Nařízení o krajskél rozdělení v nynější své formě stojí na velmi slabých nohou a národnostními spory bude ještě více roztrháno. Polovičatosti jeho jsou typické a charakteristické pro rakouský názor ústavní, ono je prostředkem, kterým vláda stát obtížila, aniž sobě pomohla." Nařízení tímto mění se vlastně jen cesta, kterouž se bráti mají úřední spisy, a to tak, aby si obecenstvo na vyřízení déle počkalo, a aby poslední stolice byly rekursy ještě více zasypávány než dosud. Lidu, jenž v nynější rozhodnutím krajského hejtmana, vede bezpronice nejsou umenšeny, ale třenic byrokratických přibude v míře veliké. Vyřizování spisů bráti se bude tempem zdlouhavějším a bude značně znesnadněno. Některá ustanovení jsou neproveditelná, což vzniklo jako důsledek cesty, jež byla volena. Nebylo jiného podkladu k nařízením kromě paragrafu 9. zákona z května 1868 a pro absolutistickou výrobu zákona nezbylo jiné stezičky, než udělat pobočky místodržitelské tak, aby byli uklidněni zákazníci: Teufel, Wolf a spol. Správa byla již dosti spletitá a byla by nyní ještě spletitější, nepřehlednější. Prvé dva kraje mají býti v činnost uvedeny 1. ledna 1919. Do té doby je — dlouho. Kdož ví, zdali pánové, kteří těší se na rychlejší postup, neoddávají se předčasným nadějím.

BOJ O SAMOSTATNOST IRSKA.

Boj o samostatnost Irska vstoupil do nového stadia. Anglická vláda tvrdí, že Irčané, hlavně jejich strana Sinnfeinistů osnovala nové spiknutí proti Anglii za německé pomoci a proto provedla v zemi dragonická opatření. Několik set osob bylo zatčeno, mezi nimi i poslanci, hlásící se k sinnfeinstům — straně, která už dlouhá léta bojuje za salostatnost Irska, přinesla už tadohoda bude poražena a že ze zřícenin britské říše vyroste neodvislé Irsko. Mezi lidem probouzena „agenty" revoluční nálada. Veřejné nepokoje vzrostly do míry větší nežli v roce 1916 bylo prý podníceno Německem, o čemž jsou přesvědčení všichni irští loyalisté. Také nyní mají už delší dobu podezření, že stávají plány smluvené mezi povstalci irskými a Němci ohledně přistání Němců na západním a jihozápadním pobřeží Irska. Poněvadž vláda teď proti Irům zakročila, má se za to, že má v ruce důkazy pro existenci naznačeného spiknutí. Dopisovatel „Timesů" žádá, aby materiál byl vládou uvřejněn a nepochybuje, že bude míti vliv na politickou situaci v Irsku. Z vývodů těchto jde na jevo, že velezrádné styky s Německem nejsou nijak prokázány a že je využíváno pouhého podezření, aby mohlo býti proti Irům zakročeno a snahy jejich po svobodě a samostanosti potlačeny. Irský místokrál vydal ihned po zatčení Sinnfeinovců proklamaci, ve které odůvodňuje vládní opatření velezrádnými pikly a žádá, aby irští poddaní anglického krále vládu podporovali t zrádné snahy Němců pomáhali potlačovati. Naznačujeme na konec, že učiněny budou kroky k získání Irů pro dobrovolné vstupování do armády, takže by nebylo nutno zaváděti službu nucenou, že by se národ, vytrpěvší už tolik v

zápase za národní své požadavky, dal zlákati nějakými proklamacemi, jest ovšem velmi pochybno. — Významnou úlohu v irské otázce hraje Amerika. Angličané mají na jedné straně z Ameriky respekt, Irové na druhé straně spoléhají, že se jim odtud dostane aspoň morální podpory. Irští nacionalisté vydali provolání, určené Americe, v němž vyličují svou situaci. Konstatují nejprve, že ministerská prohlášení naznačovala, že zákon o branné povinnosti nebude v Irsku praktikován dříve, dokud nebude zřízen irský parlament a irská odpovědná vláda. Zatím však slibovaný zákon o samosprávě je odkládán a nové ministerské řeči napovídají, že vláda nemá dobré vůle, „homeruli" uskutečniti a irským národním požadavkům vyhověti. Zdůrazňujíc, že kromě parlamentu irským lidem zvoleného nemá nikdo práva, ukládati Irům brannou povinnost, uvádí provolání, že vynucování branné povinnosti v Irsku bylo by znásilňováním národních irských práv, věrolomností se strany anglické vlády a hanebným prušáctvím.

▫ ▫ ▫

NĚMECKÝ LIST O SPOLKU RAKOUSKO-NĚMECKÉM.

„Frankfurter Ztg." píše o povaze a účelu příštího spolku rakousko-německého a praví mezi jiným: Při branném spolku jde o to učiniti již technicky absolutně nemožnou válku mezi rakousko-uherskou armádou přetvořenou německou pomocí a německou říší, válku, která za stávajících poměrů nenáleží bezpodmínečně k nemožnostem, zvláště bude-li dříve či později Polska spojena s Rakousko-Uherskem. Toto spojení závisí na hospodářských ujednáních, kterými se Německu v novém území nesmí dostati nepříznivějšího postavení než Rakousko-Uhersku, t. j. připojení Polska k Rakousku závisí v podstatě na předchozím zřízení společného středoevropského svazu hospodářského. Nový spolek je časově ohraničen. Od jeho ústavního přijetí se upustí, poněvadž je v Rakousku neproveditelné. V jiném čísle píše „Frankfurter-Ztg." o stanovisku Slovanů k nové smlouvě. Praví, že otázky vojenské lze vyříditi bezparlamentně, ale pokud se týče podmínek hospodářských, že je souhlas parlamentů nezbytný. Pro celní unii jsou uherští agrárníci, poněvadž by získali v Německu veliké odbytiště, uherský průmysl jest již opatrnější a rakouský má tužby docela opačné. V Rakousku však nevyléčitelná rozháranost vnitřních poměrů a stav národních otázek vylučuje možnost pomýšleti na parlamentní vyřízení smluv o opravdovějším sblížení. Rakouská vláda musila zase odročiti sněmovnu, poněvadž nemůže dosáhnouti schválení naléhavých opatření k ozdravění vlastního státu. Na čem se zakládá naděje, že bude možno v této sněmovně prosaditi nová ujednání tak úzkého svazku s Německem? Slované netají se ani za mák svým nepřátelstvím k Německu, vzroste snad jejich přátelství, bude-li Rakousko a Německo ještě úže spojeno? Největší nebezpečí však je v tom, soudí-li se u nás, že prohloubení spolku může se provésti také bez parlamentního schválení, § 14. nebo císařským oktrojem. Tímto uměním se nevystavělo ani ve vnitřní politice rakouské, tím méně lze arci na něm zakládat zjahraniční politiku. Dohoda mezi Němci a Slovany je první podmínkou každé politiky spolkové, nechtí-li se Němci vydati nejhorším překvapením.

▫ ▫ ▫

SMUTNÉ JUBILEUM.

V těchto dnech bylo tomu, 300 let, co z oken hradu pražského svrženi byli dva čeští místodržící Slavata a Martinic, a s nimi i pro odpadlictví nenáviděný písař Fabricius. pochopili historické nutnosti osudné oné středy 23. května, jest nutno zobraziti si tehdejší stav celé Evropy po stránce politické, národnostní i náboženské, kterážto poslední otázka hrála v dobách těch roli převládající. Bojem o reformací ve století 15. uvedena byla celá Evropa do bouřlivého víru a k tomuto zápasu o náboženský primát katolictví či protestanství přidružila se v následujícím na to století složka druhá a hlavní: evropský konflikt mezi mocí panovnickou a mezi mocí stavovskou a z toho vzešlý rozhodný zápas obou těchto soupeřících sil o primát. Mezinárodní orientace všech evropských států točila se kolem příznaků nastávajících rozhodných bojů a také české povstání, ku kterému byl před 300 lety dán signál, bylo v úplné souvislosti s touto mezinárodní situací. Jako na mnohých místech, tak i v Čechách daly hluboké rozpory náboženské pokud k změření sil mezi panovníkem a stavy. Poměry národnostní u Čechů v tehdejší době nehrály úlohu rozhodující a z dějin víme, že evangelíci čeští i němečtí zcela solidárně postupovali proti dvoru španělsko-německému, jehož představitelkou byla tehdejší habsburská dynastie s císařem Ferdinandem II. v čele, odchovancem jesuitské koleje v bavorském Ingolstadtu. Podobně jako jinde v Evropě tak také u nás moc stavů konkurovala s mocí panovnickou a příčina tato byla sociálně-politickým kořenem dalších bojů, které po celých třicet let ničily evropské národy a národu našemu zasadily ránu bezmála smrtelnou. Vývoj událostí v Čechách, nebyl pro tuto bezprostředně před započetím boje nepříznivý. Majestátem Rudolfovým ze dne 9. července 1609 získali protestanští stavové rozhodných úspěchů a také za vlády Matyáše upevňovalo se panství stavů velmi nadějně. Přes to však bezhlavost, zbabělost a neprozíravost české šlechty na straně jedné a neblahé důsledky bitvy lipanské na straně druhé dovedly český národ až na Bílou Horu. Co dosud národ na politické samostatnosti vlastnil, bylo rychle ztraceno a z velikého národa historického stal se po dvě století národ bez vlastních dějin. Uprostřed světové války přemítáme v dějinách vlastního národa. Rovněž dnes žijeme v bouřích osudů. Také dnes jedná se o budoucnost národů a hraje se i o budoucnost naší. Co však zatím před 300 lety osudovou nutností šlechta prohlásila, to bohdá napraví dnes česká demokracie.



Císař a král Karel na cestě Přímořím rozmlouvá s obyvatelstvem Albony.

▫ ▫ ▫

Aforismy.

Poesie tkví právě tak v tajných záhybech srdce lnoucího láskou ku člověčenstvu, jako svit luny zrcadlí stíny vrb v tůních horských jezer.

*

Hvězda se třpytí — žirafa žízní — skučení větrů ohlušuje: datle však zrající pod listem palmy sytí!

▫ ▫ ▫

GUNNAR BERNDTSON:

NEVÍTANÝ HOST.

John Borg seděl v lenošce a hleděl do zmírající červeně krbu. Časem vypustil obláčky dýmu cigaretového, které se ve fantastických formách vznášely ku stropu.

Samota budila vzpomínky. John Borg nenáležel k oněm ubohým povahám, jež žijí ze vzpomínek a pro něž přítomnost a budoucnost nemá valné ceny: nikoliv takovým slabochem nebyl, ale v jeho žití stalo se něco, na co si musil mnohdy vzpomenouti, poněvadž se to týkalo jeho přítele. John Borg cenil vždy přátelství, poněvadž měl zkušenosti, že opravdové přátelství je velmi řídkým.

Tomu ho naučil Gerhard Aeng a bylo to tehdy smutným vánoč. pozdravem, když obdržel telegrafickou zprávu, že si Gerhard Aeng právě na štědrý den vzal život. Příčinu tohoto činu nedovedl pochopiti; vše svědčilo o náhlém zastření smyslů. John Borg znal Gerharda a myslil, že to byla milostná nějaká pletka, která ho vehnala ve smrt. Svého času si věci všímal a chtěl ji šťastně skoncovati, ba pracoval se vší mocí na štěstí obou bytostí, že ho dokonce jednou Gerhard podezříval, že jedná asi ve vlastním zájmu.



V zemi velkého proroka: Polní mše v Tauridských horách v Malé Asii.

Kdysi před čtyřmi lety, navštívil ho Gerhard



Personal a přátelé rakouského konsulatu v Jerusalemě při oslavě císařových narozenin.

a vypravoval mu, že s ním Sonja přerušila styky. Pokusy John Borgovy potěšili ho, zůstaly bezvýslednými a několik dnů na to dověděl se epilog celé této historky. Gerhard Aeng se zabil. Myšlenka na tragický osud přítele rozesmutnila John Borga. Toužil po společnosti. Zazvonil tudíž na svoji hospodyni starou Linu, chtěje s ní zapřísti rozhovor.

Ale bylo to těžkým, neboť Lina byla nmluvou a těžkopádnou.

„Pán by si měl vyjíti, s někým se sejíti, a ne tu vysedávati!" mínila a zdálo se, že chce míti pokoj:

„Nemám chuti, při takovém nečase. Ale nebudu vás rušiti, Lino. Přineste mi trochu whisky a vody," odvětil John Borg přívětivě a vyňav jakousi knihu, zabořil se do ní, aby si aspoň tak ukrátil čas.

Lina přinesla žádané a zjase zmizela. John Borg rozsvítil velikou lampu, připravil si grog a zařídil se co nejpohodlněji,

— — — — — — — — —

V předsíni zazněl slabě zvonek. Lina vešla, oznamujíc, že jakýsi pán chce s panem Borgem promluviti.

„Návštěva v tuto dobu? Kdo je to?"

„To nevím. Neřekl jak se jmenuje a v předsíni je tak tma, že nelze rozeznati jeli to ryba, či pták."

„Ať tedy vejde."

Brzy na to otevřely se dveře a jakýsi pán v kožichu až po uši zahalený vstoupil.

John Borg mu šel vstříc.

„Odpusťte ale neznám vás. Vaše jméno?"

„Toho není třeba. Později seznáš sám, kdo jsem." Neznámý uzamkl nepozorovaně dveře a uschoval klíč v kapse.

„Nuže dobře, cítím se osamělým, a nemám ničeho proti tomu, pohovořiti si trochu. Posaďte se jen a připijme si spolu." John Borg nabídl cizinci židli, přinesl ještě jednu číši a postavil na stůl vodu a whisky.

„Prosím posložte s sám. Zde jsou cigarety a doutníky, jak libo."

Cizinec připravil si grog a ochutnal ho trochu.

„U tebe je dobře. Máš ještě tytéž doutníky, co dříve?"

John Borg pozoroval neznámého.

„Zkuste jen, zde jsou sirky."

Cizinec se naklonil a světlo padlo mu na okamžik na horní část obličeje. John Borg se rychle vzchopil a pravil spěšně:

„Krvácíte na čele. Poranil jste se snad?"

Cizinec se chroptivě usmál. „Ano, — poranil jsem se. Vidíš — tato krev teče přímo ze srdce." Cizinec odhrnul límec kožešiny, ukazuje bledý, strhaný obličej.

John Borg se zachvěl.

„Kdo jste?"



Z asijských bojišť: Turecké dělostřelectvo na pochodu poušti.



Automobilový rak.-uher. oddíl na poušti „Irak".

„Což mne nepoznáváš? Jsem Gerhard, tvůj starý druh."

„Ne Gerhard je dávno mrtev. Jste asi ďábel, či co podobného. Odejděte, nebo zazvoním na svého sluhu."

„Sluhu," zasmál se cizinec. „Vždyť si nikdy žádného neměl. Stará Lina je jedinou v domě a ta teď spí. Ostatně držím ruku na tlačítku."

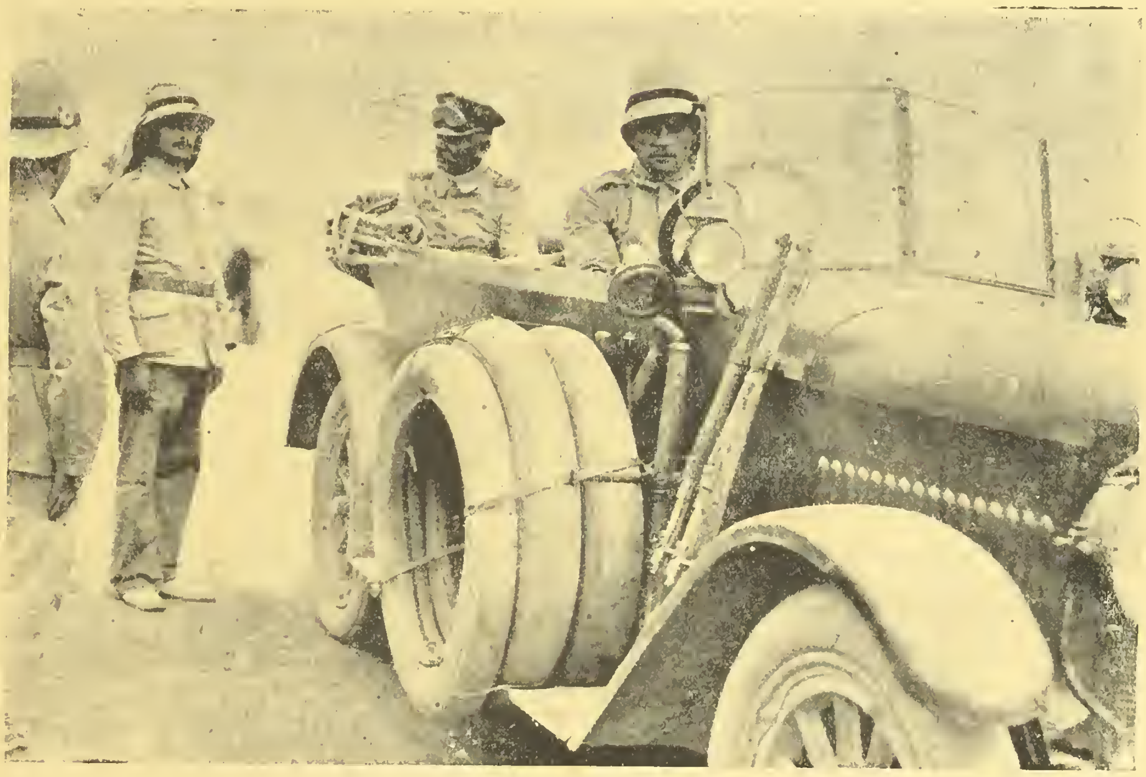
John Borg přiskočil ku dveřím. Cizinec za ním hleděl.

„Nenamáhej se je zamčeno a klíč mám u sebe. Vidíš, nestojí to za to, abys se rozčiloval, posaď se jen a promluvíme si spolu. Ale nejdříve si připijeme na naše staré přátelství. Ať žije, Johne! Ať žije...!" Pozvedl číši, vyprázdniv ji jedním douškem.

„Dozvíš se proč chodím po zemi, vzdom tomu, že již několik let jsem pod ni zahrabán. Ale, vidíš hcohu, nemám klidu. Dokud jsem žil, neměl jsem pokoje a chtěl jsem ho proto dosíci smrtí, ale vidím, že ani ve smrti není klidu. Jsem proklet. Ale posaď se, sdělím ti moji historku." John Borg přitáhl židli ke krbu a posadil se.

„Vzpomínáš si na Sonju? začal cizinec, zapáliv si cigaretu. „Když mne opustila, bylo se mnou konec. Víš dobře, že jsem ji miloval. Ano, i ty, vím to, ale žádný jsme ji nezískal. Když jsem se více neodvažoval, mysliti na ni, napadly mne jiné myšlenky a umínil jsem si učiniti všemu konec. Toto předsevzetí ve mně tak vzrůstalo, že mne ve dne i v noci mučilo. Za kterési noci měl jsem hruzyplný sen. Poslyš, sdělím ti ho. Měl jsem pocit, že sedím nahý na židli. Na prsou, zrovna nad srdcem, měl jsem malou, kulatou dírku, z níž crčela krev. Na zemi ležel revolver. Přede mnou stály máry a pod suknem, jimiž byly přikryty mohl jsem zcela dobře rozezenati kontury člověka. Zvědavosti puzen pozvedl jsem přkrývku. Byl jsem to já, jenž ležel na marách a hlídal jsem se. Když jsem procitl, pronásledoval mne tento sen tak, že jsem na konec uchopil revolver a zastřelil se. Vše mi připadalo velmi přirozeným ale — jen mne poslyš dále — když zavzněla rána cítil jsem v prsou podivuhodné píchnutí a ztratil jsem vědomí. Když jsem se opět probral, seděl jsem na židli. Krvácel jsem z malé rány na prsou, do nichž jsem si vpálil kulku a na zemi ležel revolver, na márách přede mnou ležely moje tělesné ostatky. Styděl jsem se náhle před sebou, že tu tak ležím a že jsem si vzal život. Vše mi připadalo nesmírně dojemným. Byla-li to smrt, o níž jsem se domníval, že mi přinese ulehčení, pak byla smrt mnohem trýznivější než život. Jsi sebevrahem šeptal mi jakýs hlas na blízku, jsi zatracencem.

Co činiti. Znovu se vrátiti do života, jež vzdor vší bídě byl přece jen lepší, než tato muka, jež nebyla životem ani smrtí? Přemýšleje o tom, co bych měl činiti, spatřil jsem několik mužů vstoupit do světnice. Nesli černou rakev, do níž vložili tělo; moje dřívější já. Přiblížil jsem se k nim, ale nikdo si mne nevšímal.



Z asijských bojišť: Německý komandant na inspekční cestě iráckou frontou.

Byl jsem tudíž duchem neviditelným živoucím. Muži vynesli rakev a vložili je na vůz. Následoval jsem je. Náhle jsem měl nápad. Když uvolním šrouby a vlezu zase do rakve, snad se ze mne opět stane člověk. Přiblížil jsem se k rakvi pokoušeje se uvolniti víko. Nešlo to, bylo pevně přikováno.

Jsi zatracen šeptal kdosi. Obrátil jsem se ale nikoho jsem nespatřil. Byl jsem tedy proklet, a musil jsem blouditi po zem co neviditelný duch, jehož jediným pocitem byla žalost nad mou smrtí a smutek nad mým zatracením... Večer přišli muži opět. Rakev byla vyvežena na odlehlý koutek hřbitova. Žádný kněz se nade mnou nemodlil, nikdo o mne netruchlil — nikdo nekráčel za rakví — jen já — žádné věnce nezdobily mé ostatky. Mlčky vpustili muži rakev do hrobu. Pak na ni naházeli hlínu a byli rádi, že se zbavili sebevraha. Já na to bloudil v zdejším kraji Vždyť jsem tu žil, své nejkrásnější chvíle tu prožil a naděje skládal a zde i zmírati se viděl. Snad tu též dojdu odpuštění a klidu. Byl jsi mým nejlepším přítelem. Prosím tě, modlí se vždy k večeru za mne a pros Boha, aby popřál klidu a pokoje mé duši.

Cizinec se zamlčel. Několik minut nehybně se-



Vojenské dílny rak.-uher. automobilových kolon v Cařihradě.

děl sténaje a slze. Pak se zvedl zamířil ku dveřím a otevřel je. Na prahu se zastavil a obrátil. „Modli se k Bohu" zašeptal a zmizel.

— — — — — — — — — — —

John Borg se zachvěl. Na podlaze ležely střepiny skla. Lampa na stole jen slabě hořela. Oheň vyhasl. John Borg přejel si rukou po čele. Pak prudce zazvonil a stará Lina vešla rozespala a polooděná.

„Proč pak tak silně zvoníte? Vždyť to slyším."

„Kam pak odešel onen pan, co tu byl?"

„Jaký pán?" Lina naň nedůvěřivě zírala.

„Ach pane spal jste asi a zdálo se vám něco. I sklenici jste shodil a rozbil." Sehnula se sbírajíc střepiny číše.

„Je to pravda, že tu nikoho nebylo?" tázal se úzkostlivě.

„Ano naprosto nikoho, jen jakýs žebrák, prosil o almužnu."

„Tedy opravdu. Dobře tedy, jděte si jen klidně lehnout. Dobrou noc!"

John Borg vyňal bibli, památku po své matce, jíž však od biřmování neotevřel a listoval v ní.

Nyní se do ní zahrabal a hlasitě předčítal modlitbu za svého přítele a druha Gerharda.

▫ ▫ ▫



Ukázky z nově otevřeného technického musea ve Vídni. Vůz koňské dráhy vedoucí z Lince do Budějovic. Tato dráha zřízena r. 1828 byla první evropskou drahou vůbec.



Nově postavený palác technického musea ve Vídni stojící poblíž Schönbrunnu.

ČESKÉMU NÁRODNIMU DIVADLU V BRNĚ.

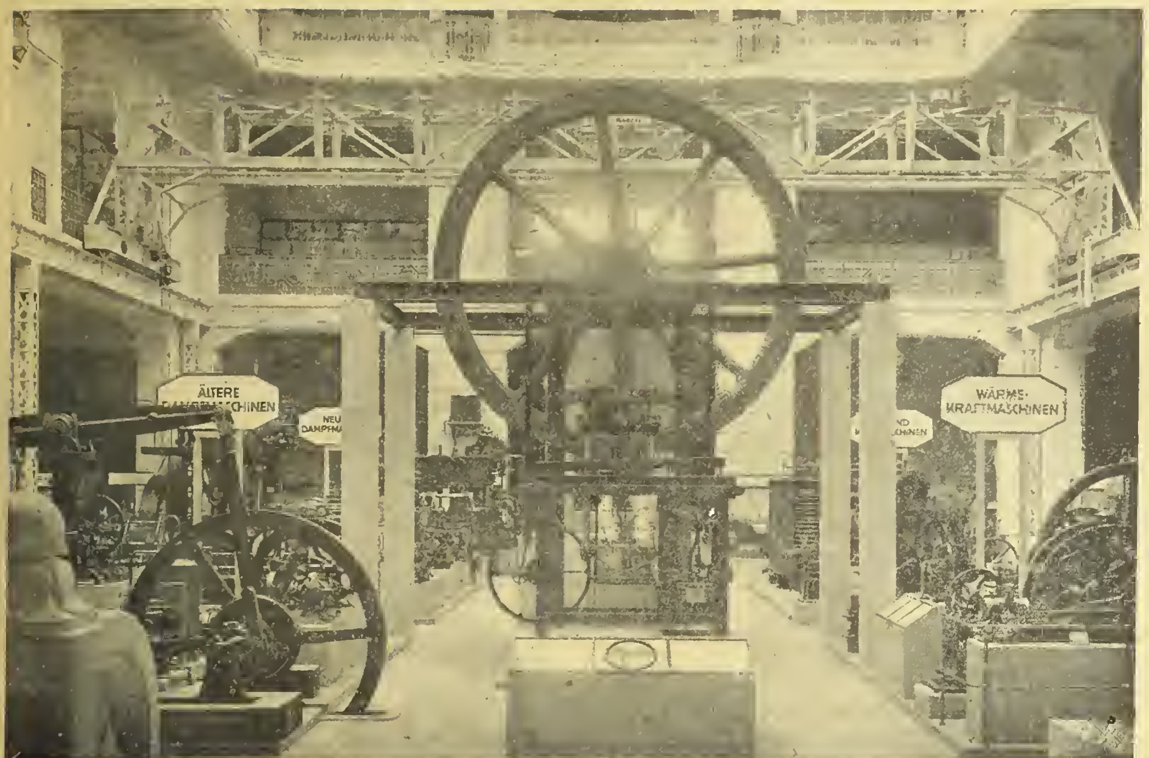
Ze žáru nadšení o slavnostech divadelních vytrysklo provolání ke sbírkám na stavbbu Národního divadla v Brně. Veškerá representace národa prohlásila za neodkladnou povinnost českého lidu přispívati ke sbírkám. Činitelé kulturní i političtí, miláčkové a apoštolové našeho národního života dr. Kramář, spisovatelé Al. Jirásek a J. S. Machar volají nás, abychom na oslavu velikých a slavných chvil složili dary na trvalý a věčný pomník. Jimi uložená povinnost bude nám jistě zákonem nejsvětějším. Kdo by ji neplnil? První výzva vyvolá ozvěnu v uvědomělých myslích a za ní následovati bude čin národní obětavosti. Všude, kam dozněly zvuky slavnostního nadšení, zrodí se čin úrodný a dobrý, který přinese povznesení našeho národního života na Moravě požehnání. Z moravských měst přihlásilo se Uh. Hradiště metropole Slovácka, krásným darem 15.000 K. Nevelké město o 6000 obyvatelích bohatě a rychle přihlásilo se ke své národní povinnosti. Viděti, jak hluboce je proniknuto citem národním. Krátkými slovy ohlašuje hrdý český první občan města, starosta Beneš: „Věnujeme 15.000 K." Občané takových rysů karakterových vyhrávají boje a zápasy. Takovými činy hlásiti se budou města naše peněžní a průmyslové ústavy, bohatí jednotlivci a cíl, kterýž stanovila representace celého národa, bude dosažen. Jsme v těžkém boji národním a jen vyžaduje kázně, oddanosti k vůdcům našim a jejich povelům. Nuže, slyšme povelu jejich: „Vyzýváme celý národ československý, aby — bez újmy pro trvalé potřeby národní a pro České Srdce — přispěl štědrou rukou co nejrychleji k novým sbírkám na stavbu Národního divadla v Brně.

Z RUSKA.

V prvé schůzi nově zvolené rady dělníků v Moskvě pronesl Lenin řeč v níž dovozoval mezi jiným: „Imperilismus v Rusku čeká jenom na vhodnou chvíli, aby se vrhl na nové sověty. Po čtyřech leetch války a velikém vnitřním převratu nemáme žádného vojska. Válka nás naučila, že k úspěchu je třeba vedle vojáků také organisované válečné techniky. Obého nemáme a nemůžele proto klásti odporu. Dnes je bratrovražedná válka v Rusku skončena, ale vnitřní i vnější nepřítel naléhá na nás velikou silou, které jsme nuceni ustupovati. Musíme se udržeti do té doby, až nám přijdou na pomoc dělníci jiných zemí. Jsme pouze předvojem socialistických armád. Imperalismus nabývá stále větší moci. Uzavřeli jsme mír, ale ten může býti okamžikem zvrácen. Nebezpečí nám hrozí od vý-



Ukázky z nově otevřeného, technického musea ve Vídni: První v Rakousku zkonstruované, benzinem poháněné auto.



Ukázky z nově otevřeného technického musea ve Vídni: Sál se sbírkami strojů a továrních zařízení.

chodu i od západu a musíme připustit, že jsme bezbranní. Nezbývá nám, než se držeti, zachovávati pevnou linii proletářského boje, couvati při tom a vyhýbati se srážkám, až pomůže nám útok dozrávající socialistické revoluce. Co jsme dosud vykonali, náleží historii: moc sovětů přemohla burgeoisu a na místo parlamentu bohatých dosadila parlament chudých. Řeklo se nám, že spása je jedině v demokratické frontě, jedině v dorozumění s Černovem. Odmítli jsme tuto nabídku. Nyní, kdy blíží se hlad musejí si všichni třídně uvědomělí dělníci stále opakovat, že spása je v nich samých. Dosud jsme nezvítězili nad maloměšťáckými, malichernými majetkovými instikty — ale přemůžeme je, protože stojíme v sevřených řadách proti majitelům pozemků a kapitalistů a také proti všem, kdož jdou s nimi. Dokročíme bezohledně na každého, kdo by nechtěl pracovat. Dnešní Rusko mohou spasiti pouze sověty a jich diktatura. Toto nezvratné přesvědčení nás nutí, abychom postupovali bez milosrdenství proti záškodníkům, kteří nás chtějí desorganisovati."

▫ ▫ ▫

ČÍNA NA POMOC DOHODĚ.

Čína dala dohodovým mocnostem k disposici přes 100.000 svých lidí. Ti pracují za frontou jako mechanikové, zedníci, dělníci na stavbě mostů a silnic. Již přede dvěma lety odebrali se tito dělníci do Francie po skupinách 2500 mužů. Američtí důstojníci, vracející se z Francie jsou nadšeni prací, kterou Číňané dosud vykonali. Ale Čína slibuje ještě více. Generál Chang vrchní velitel čínské branné moci, prohlásil, že jeho vláda jest ochotna vyslati na západní frontu do Francie 500.00 mužů. Čínský ministr, dr. Wellington Koo, řekl v Novém Yorku, že by Čína mohla platně přispěti k příznivému rozhodnutí války, kdyby dohoda jí k tomu urovnala cesty. Záleží na tom, aby se Číně umožnilo svézti z celé země nesmírné zásoby obilí do přístavů a aby byl zlepšen čínský úvěr, který stlačily nepřátelské mocnosti, ačkoliv Čína správně a přesně platila své závazky v cizině. Za nynějších poměrů těžko by si Čína opatřovala peníze. — Je třeba uvažovati o tomto podnětu protože válka snížila v dohodových zemích zemědělský výnos o plných 50%. Dosud tento úbytek hradila Amerika; potrvá-li však válka ještě 2 nebo 3 roky, nastane také v Americe nedostatek potravin a snad také nedostatek pracovních sil. Největší obtíž pro Čínu jest otázka dopravy. Ačkoliv má Čína přes 850 milionů obyvatel a 1.278.čtv. mil rozlohy, bylo dosud zbudováno pouze 6.500 mil železnic. Do nejúrodnějších krajů, nejbohatších pšenicí, není dosud železničního spojení, nebo jsou dráhy nedokončeny. — Praví se, že delegáti pracují už na obsáhlém plánu, jak by mohlo býti použito pro válečné účely dohody čínského obilí i čínského vojska. Také finanční kruhy americké prohlašují, že eventuelní půjčka 30—40 mil. dolarů měla by velmi značný vliv na vojenskou a hospodářskou pohotovost Číny.

▫ ▫ ▫

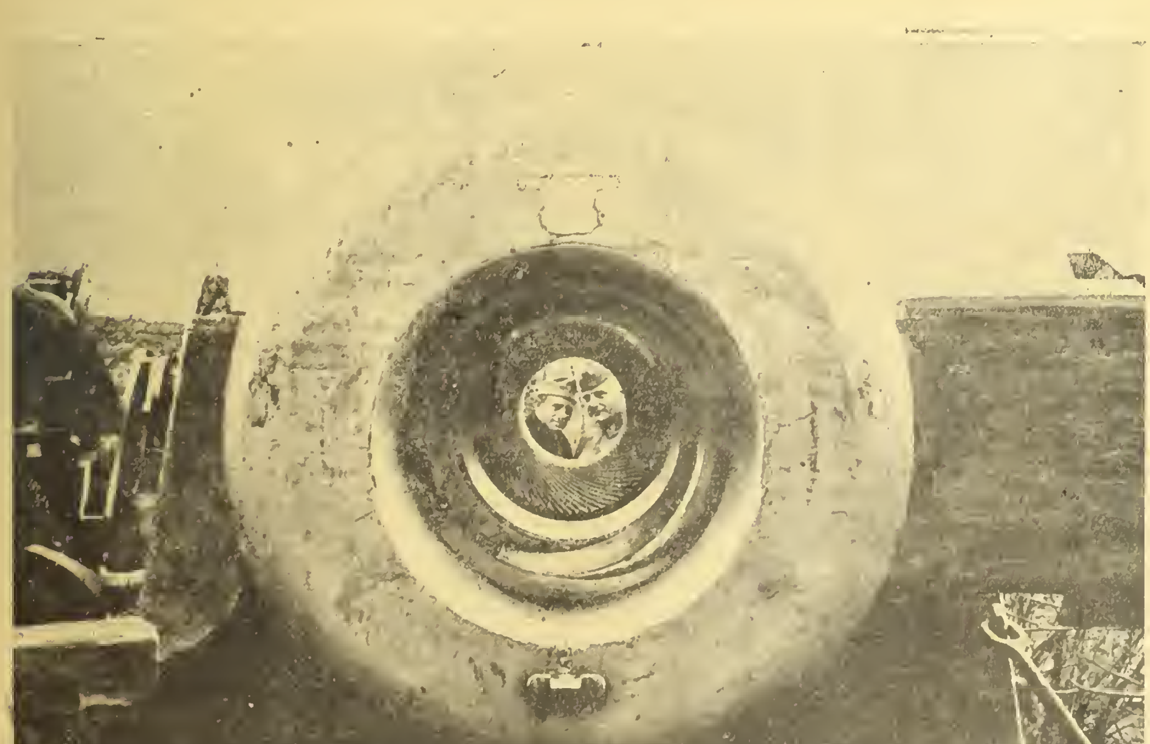


Válka... Veliký trychtýř způsobený dopadnuvším granátem. Naplněn vodou podobá se malému rybníčku. U porovnání s vojínem na pravo stojícím, dobře lze posouditi rozměry trychtýře.

HLASY VÍDEŇSKÝCH LISTŮ O OKTROJÍRCE.

„Neues Wiener Tagblatt píše o nařízení svatodušním, že znamená základní kámen k novému uspořádání poměrů v Čechách. Zatím jde jen o pouhé správní opatření, ale bude dále rozšířeno. Vyhoví-li, budou to pronikavé opravy, které budou mít účinky také mimo království České. Ale nemůže zůstati pouze při tomto nařízení, naopak musí to být jen počátek, jenž musí mít pokračování. — Velmi břitce kritisuje toto nařízení „Arbeiter-Zeitung": Poněvadž vedle krajské vlády nezřizuje se samospráva lidová, pak je toto nařízení pravou opravou byrokratickou, která mohla mít účinek před 50 lety, ale dnes je prostě směšná. Charakteristickým je, že ministr vnitra prostě nařizuje. Že je tu lid, že je tu zemský sněm a že je tu říšská rada, toho si vynálezci tohoto nového švindlu patrně nejsou vědomi.

▫ ▫ ▫



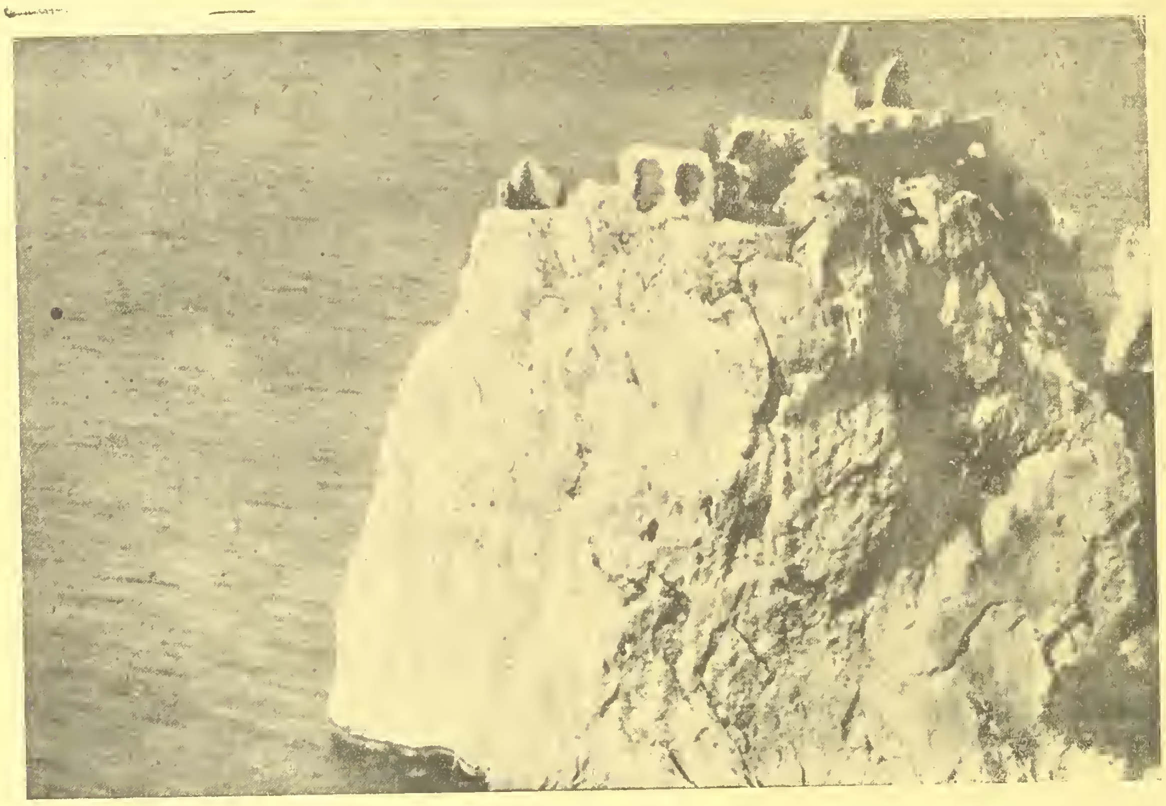
Průřez rourou těžkého rak.-uher. hmoždíře.

HOSPODÁŘSKÁ VÁLKA.

Veřejnost byla v poslední době opět vzrušena zprávami o konfliktu se Švýcarském. Mezi Německem a Švýcarskem vyjednávalo se totiž o obnovení hospodářské smlouvy. Jak tvrdí Wolfova kancelář, dospělo se při těchto jednáních k uspokojivému řešení, švýcarská spolková rada schválila už vypravovanou smlouvu, která měla být ve středu delegáty obou stran podepsána. Ale náhle zasáhl francouzský zástupce a jménem své vlády žádal, aby smlouva podepsána nebyla, jinak že Francie zruší i smluvené dodávky uhlí Švýcarsku. Ještě více: Francouzský vyslanec naznačil, že dohoda sáhne k hospodářské válce se Švýcarskem, pakliže nebude podepsání smlouvy s Německem odepřeno. Švýcarská vláda vyžádala si k rozhodnutí svému lhůtu do 22. května a mezi Německem a Švýcarskem nastal stav bezesmluvní. Nelze říci, jak se vláda švýcarské republiky rozhodne. Jisto však, že rozhodnutí, které padlo v německém hlavním stanu, povede k zostření nepřátelství na hospodářském poli a že případ švýcarský je u prvním skřížením mečů. Nepřekvapuje to. Politika ústředních mocností vede k tomuto konci. „Arbeiter-Zeitung" cituje řady projevů hr. Czernina, ve kerých nešetřil tento pěknými frázemi a uzavírá správně takto: Dobrými předsevzetími je vydlážděna cesta do pekla. Nescházelo



Idyla z vojenského prasince: Zlaté tele se svými mláďaty — jemuž se dnes všichni smrtelníci klánějí.



Kudy válka kráčí... Krásný, starodávný, římský hrad zámek Duino na březích Adrie.

nám dobrých předsevzetí. Ale cesta, kterou jdeme, vede k trvalému dělení Evropy ve dva bojovné, proti sobě namířené svazy, k zostření zbrojení o závod mezi svazem ústředních mocností zde a svazem západních mocností tam k hospodářské válce a válce zbraní k novým válkám, v nichž naše děti budou muset bránit to, co teď chceme poraženým na východě vnutiti. Cesta, kterou jedeme nevede k novému světovému pořádku, který jsme před několika měsíci označili před celým světem za svůj cíl, vede k míru, který bude peklem. Také Francie a Anglie připravují se na poválečnou dobu pronikavou změnou hospodářské své politiky. Nejprve ohlásila francouzská vláda, že vypoví obchodní smlouvy, kterými poskytovány jsou dosud zvláštní výhody některým státům a nyní chce jí následovati také Anglie. Bonar Law ohlásil aspoň 13. května dolní sněmovně, že bude anglická vláda postupovati stejně jako francouzská a že je tu sledován ten účel, aby země byla uvolněna ještě před uzavřením míru ode všech závazků a mohla při nedostatku surovin po válce opatřovati potřebu vlastní říše a svých spolkových spojenců. Dokud dosavadní smlouvy obchodní s neutrálními a dohodovými zeměmi jsou v platnosti, nemůže Anglie dávati při dovozu z ciziny přednost osobám a svým spojencům a nemůže také činiti rozdílu mezi zeměmi, do kterých zboží její je vyváženo. Vypovězením dosavadních smluv získá volně ruce v hospodářské své politice, což umožní radikální změnu této politiky.

KRITIKA BUKUREŠŤSKÉHO MÍRU.

„Arbeiter Zeitung" v článku o míru s Rumunskem konstatuje, že tato mírová smlouva obsahuje významné anexe na prospěch Bulharska a Rakousko-Uherska, ač to není ještě to nejhorší. Originálním na tomto míru, který má býti Rumunsku uložen, jest podmínka válečné náhrady, Rumunsko nese základ pro okupační armádu a musí bankovky ústředních velmocí vyplatiti. Přirovnává Francii k Tunisu a praví, že Francie nechala také Tunisu zdánlivou samostatnost, kdežto ve skutečnosti jest jeho samostatnost úplně zničena, poněvadž lze Tunis považovat za francouzskou kolonii. Methoda právně samostatnou zemi změniti na kolonii nazývá se od té doby tunisifikovati. Tak zrovna byl tunsifikován Egypt Anglií a má býti tunisifikováno Rumunsko. Po uzavření všeobecného míru bude naše vojsko nuceno Rumunsko vykliditi což jestli Rumunsko potom odmítne splniti podmínky petrolejářské zájmy německé banky v Berlíně, Rumunsko přirozeně se bude snažiti, aby odčiněno bylo jho, které mu bylo uloženo. Omezení jeho suverenity bude dále ohniskem znepokojení. To je důsledek „duchu míru", kterým chtějí centrál-



Idyla z vojenského prasince: Mladá čuňátka, touha všech dobrých lidí.

ní mocností nepřítele získati. Když už taková mírová smlouva se uzavírá, má se mluviti o pravé basi. To jest nám již mluva všeněmecká milejší. V té jest alespoň úmysl v souhlase s činem, byť i to bylo šílenstvím, jest přece methoda.

ŘEČNICKÝ VÝKVĚT NĚMECKÉ SNĚMOVNY.

Řečnické výkvěty našeho parlamentu vyšly nedávno tiskem. Podobně však i v Německu ve sněmovně, dopouštějí se i nejobratnější řečníci často řečnických chyb užívajíce obratů, jež hraničí v komičnost. Jistý poslanec píše „Berliner Tageblattu": Je známo, že v ohni zápasu, uklouzne často i nejlepší řečník. Ještě jest dosud v živé paměti obrat kteréhosi tribuna tvrdícího o lidu, že stojí jednou nohou ve vězení zatím co druhá okusuje hladovou zeď." V následujícím uvádíme některé nové květy poslanecké fantasie: Ve vášnivě řeči, pravil nedávno, kterýsi poslanec o vládě, že byla poslední kapkou, jež zapálila hnutí stávkové." Patrně používala vláda drahocenného petroleje, který je jak známo vždy velmi revolučně naladěn. Na vrchol nedobrovolné komičnosti vyšplhal se jiný poslanec, který v boji s panem předsedou stále jej přerušujícím resignovaně zvolal: „Jest těžko věru šířiti se o těchto věcech, když je člověk tak omezen jako já, pánové!" Co mu zbývalo, než smáti se s ostatními tomu, k čemu se přiznal?

O PAŘÍŽSKÝCH KAVÁRNÁCH.

Pařížské publikum zůstalo i za války věrno své oblibě vysedávati za odpůldnů na velikých terasách kaváren boulevardů a kritisovati kolemjdoucí. Jest pochopitelno, že narukování zavídí dosud neodvedeným tuto zábavu. již se v Paříži přezdilo „faire la Terasse" a že jich myšlenky přečasto zalétají do vzdálené Paříže a jich kaváren. Není tudíž divu, že v jistém zakopovém listu „la Fusée" zvaném byl učiněn pokus sestaviti statistiku kavárenského publika za války. Dle ní převládají mezi návštěvníky kaváren v prvé řadě ženy. K nim druží se civilisté, pak následují vojáci spojenců ve Francii bojujících a v poslední řadě teprve francouzští vojíni. Jimi se obírá statistika nejdůkladněji, uváděje že 32 % z těchto francouzských vojáků náleží letcům. 20 % těžkému dělostřelectvu 12 % jízdě, 8 proc. oddílům automobilovým 7 % pantassainsům a 6 % střelcům. Tento poměr je psychologicky nevysvětlitelný. Neboť je věru těžko pochopitelné, proč že je mezi návštěvníky nejvíce letců, zatím co střelců je nejméně. Či snad mají letci častěji dovolenou než ostatní? — (Bože jaké starosti lidi trápí.)



300 výročí vypuknutí války 30tileté: Hrad Falc na Rýně, kdysi sídlo smutně proslulého „českého" krále — Bedřicha, krále zimního.

PAŘÍŽSKÉ TANEČNÍ VEČÍRKY.

Smrt kdysi mnoho jmenované a — možno klidně napsati — mnohomilované tanečnice plavé krásky „la Goule", uvádí bývalým návštěvníkům Paříže a zvláště pařížskému polosvětu na mysl někdejší pařížské večírky.

Byla to prazvláštní společnost, která se před čtvrt stoletím shromažďovala v tanečních lokálech předměstských a na „svaté hoře". Vedle cizinců, kteří tu ovšem nikdy nescházeli, mnoho lidí ode dvora, několik umělců, politiku a spisovatelů známých a slavných jmén. Byl tu vídán Bullier a v Casino de Paris Clemenceau vedle Rocheforta, Rodin vedle Hennera a Mendes vedle Verlaina. Catulle Mendes a Henri Rochefort byli stálými hosty tanečních lokálů, a plavá, bujná, vždy hladová tanečnice obdržela své jméno „la goule" (žravá) Rochefortovi, podobně jako dal jméno její neméně hladové malé kolegyni „Grlle dégout" zvané (mříž kanálu). Jakou byl tento název vlastně nadávkou, lze teprve pochopiti, uvedeme-li, že zmíněná „Grille dégout" měla špatné, děravé zuby, a nehezká ústa.

Leč vzdor tomu byly „la Goule" a Grille dégout" nejlepšími tanečnicemi. Když se objevily v sále byly hned obklíčeny zlatým mládím a stříbrným stářím. Tančily se svými přáteli, nejznamenitějšími tanečníky Francie dvě a tři hodiny, každého večera, a sice vždy ve středu svých ctitelů, kteří jim tleskali a je obdivovali. Tento cancan čili vlastně chahut tvořil hlavní rozkoš — světáků. Vzpomínáme-li dnes podivných kroucení údů, neunavných pohybů, gest a především různých kalhotek a trikot nutno se diviti, že byla podobná gymnastická cvičení a erotické výbuchy považovány za umění taneční.

Nelze ovšem popříti, že plavovlasá la Goule a černá Grille dégout, tančily jako muži a při vší

že není pro mne záchrany. Císaři jest třeba silných vojáků a já jsem silný. Já však nechci na vojnu a jsem pevně rozhodnut, raději zemříti, nežli rukovati. — Divíte se tomu, otče Rollande? Neporozuměl jste mi asi dobře. Nuže tedy — vyjádřím se lépe — nechci býti vojákem, poněvadž nechci prolévati krev; to je moje nezvratné rozhodnutí."

Farář naň hleděl pln překvapení; mnohá zoufalá matička přišla se svým synem v podobných případech k němu, prosíc ho o pomoc. Oči slzami zalité, tak přicházeli, ale opouštěli ho odevzdaně osudu se podávajíce. Rohan, ačkoli zřejmě rozechvěn, neuronil ani slzy, nýbrž stál tu hrdě vzpřímen a aniž by byl brvou pohnul, hleděl odhodlaně a pevně do farářových očí. Z hořkých jeho slov odráželo se sebevědomí a nezlomná vůle.

„Tys tedy byl vylosován? Lituji tě upřímně, lituji milý hochu, ale nic ti nepomůže — budeš musit jíti," těšil ho kněz.

„A výjimek není? Jsem jediným synem a živitelem ubohé chudé vdovy!"

„Dokonce i mrzáci jsou tentokráte povoláváni. Je to smutné, ale císař potřebuje nutně vojáků."

Rohan zíral chvíli beze slova na faráře, kterému to bylo velmi nepříjemno. Konečně pravil: „Císař mě nechce ušetřiti moji rodáci nechtějí mi pomoci a tak se utíkám k vám, mé spáse duševní. Jste mužem svatým, udělujícím požehnání, připravujícím duše umírajících na blaženosti nebeské a zastupujícím Boha na zemi. Prosím vašeho Boha o pomoc proti císaři. Tvrdím před vámi i Bohem, že je císař satan a Francie jatkami. Chci následovati Božího přikázání a nezabíjeti a nemohu tudíž poslechnouti císaře. Odolám pokušení k němuž mne ďábel svádí. Váš Bůh je bohem míru; Kristus raději zemřel, nežli by byl ruku zvedl na své nepřátele. Tvrdíte, že jest Bůh a Kristus že vládne: nuže tedy — nechť mi pomohou v mé úzkosti."

nehnu — nikdy nikdy. Peklo pohltiž vašeho císaře i s jeho soupisy! Proklínám ho v peklo, zrovna tak jako tento odznak, který vrhám v plameny!"

A v zuřivém hněvu strhl si kokardu s prsou, vhodiv ji do ohně, kde vzplála jasným plamenem a shořela v mžiku v popel. Kuchyní ozvalo se bručení nelibosti, matka Gwenfernová hlasitě zalkala.

„Ticho, matko!" poroučel Rohan a obrátiv se znovu ke konskribentům a desátníkovi, pokračoval: „Váš císař mne může usmrtiti, ale nikdy mne nedonutí, abych se stal vojínem! Před Bohem jediným mu upírám právo, volati mne do zbraně. Je to satan. Kdyby všichni mužové Francie měli srdce mému podobné, jistě by ani den déle na trůně neseděl, poněvadž by neměl armádu, neměl by ovcí, jež by vedl na jatky! Jděte jen libo-li vám k vašemu císaři a pomáhejte mu v krvavé jeho práci — já zůstanu doma."

A co tak promlouval nespustil oka s Marcely. Přiblížil se, k němu vzlykajíc: „Pro všechno na nebesích, utiš se, Rohane! Rouháš se, rouháš!"

Neodpověděl ji a vyhnul se jejímu pohledu. Gildas Derval hrubě zaklel a zvolal: „Zdá se mi, že se pro mého bratrance Rohana hodí jen jedno jméno — zbabělec!"

Rohan se zachvěl, leč opanoval se zase rychle, pohlížeje klidně do očí svému odpůrci. Zatím se i desátník, kterého jakoby blesk omráčil, tak dalece vzpamatoval, že mohl promluviti a dáti průchod svému podivu a rozhorlení.

„Pozor!" zahřměl, rudý rozčílením. „Gildas má pravdu Rohan Gwenfern je zbabělec, ano, ba ještě více — jest chouan*, a rouhá se a uráží Boha! Vy, všichni ostatní vrháte se za vlast do ohně, Rohan však je padouch, un chouan, bezbožník!

* Chouan, (čti šuan) přívrženci krále a království za dob revoluce a císařství.

divokosti a hrubosti neztrácely jisté graciesnosti. Tanec byl zahajovan tím, že tanečnice srazila svému tanečníku cilinder špičkou své nožky. Pak následovala v před i v zad při čemž se ovšem sukynky chvěly stydlivě na bezestydných nohou.

NARODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Švýcarská výroba životních potřeb.

Švýcarská spolková rada vydala celou řadu předpisů, jimiž má být roznmožena domácí výroba potravin. V každém kantonu zřízena ústředna pro zemědělskou produkci v jednotlivých obcích zřízeny komise pro zemědělskou produkci. Každý vlastník pozemku je povinen osíti určitou plochu obilím, kukuřicí, luskovinami, bramborami a zeleninou, při čemž je povinen zvětšiti osevní plochu bramborů dle stanoveného poměru. Při tom klade se hlavní váha na ty zemědělské plodiny, které slouží bezprostředně k lidské výživě, poněvadž jen tyto mohou poskytnouti na téže ploše více živných látek než ony, které teprve zkrmenním se přemění v maso a mléko. Každý vlastník pozemků je povinen osíti nejméně tolik půdy brambory a zeleninou, kolik jich potřebuje pro svou vlastní potřebu. Různé tovární a živnostenské podniky, společenstva, ústavy, obce atd. jsou povinny potraviny pro své vlastní dělnictvo a pro své potahy potřebnou píci vlastní produkci na vlastních nebo pronajatých pozemcích krýti. Konečně je každý povinen vlastní nebo k obdělání mu přikázanou půdu účelně obdělati a její prodnkční sílu plně využitkovati. Další ustanovení týkají se vzdělání půdy, která od vlastníka pozemku nebo jeho nájemce není vůbec nebo je neúčelně obdělána. Takové kulturní plochy má vzíti kanton do nájmu a má je sám vzdělati nebo má je přikázati ku vzdělání obcím, společenstvům, živnostenským nebo průmyslovým podnikům nebo osobám soukromým. Kantonní a obecní hospodářské rady mohou také změniti nebo docela zrušitř nájemné smlouvy pozemků, aby byly racionelně využitkovány. Obecní i průmyslové podniky jsou dále povinny těm dělnickým rodinám, jimž jsou povinny potraviny opatřiti, část půdy ku vlastní potřebě přikázati. Další ustanovení týká se opatření pracovních sil. K obdělání pozemků, přikázaných ku vzdělání obcemi, mohou býti přibrány všechny k tomu způsobilé osoby, a pokud jich není dostatek, má vojenské okrskové velitelství, pokud nejsou jinak zaměstnáni, cizí desertery a provinilce před zákonem, konečně domobrance a osoby, povinné k pomocné službě, k zemědělským pracem přikázati. Civilní pomocnou službu stanoví spolková rada. Za účelem zabezpečení pomocných látek a prostředků stanoví se rekvisiční právo na nářadí, stroje a hospodárské potřeby všeho druhu a národohospodářské oddělení je oprávněno závodům, vyrábějícím potraviny, nářadí, stroje, umělá hnojiva, krmíva a jiné hospodářské potřeby, druh výroby těchto optřeb předepsati a ceny za ně stanoviti. — Tato ustanovení švýcarské spolkové vlády ve svých zásadách plně odpovídají tomu, čeho náš český tisk za účelem povznesení naší domácí zemědělské výroby od počátku války se domáhá a můžeme zejména našim velkoagrárním vrstvám doporučiti k pozornosti ustanovení, která se týkají předpisů osevní plochy těmi plodinami, které slouží ku přímé lidské výživě. Velkoagrárníci této povinnosti vůči celku se všemožně brání, ježto ji spekulace s cenovou politikou staví hráze.

Nová zákonná úprava poměrů v práci domácké.

Ministr pro sociální péči podal v poslanecké sněmovně osnovu zákona o úpravě pracovních a mzdových poměrů v domácké práci. První část osnovy, jíž má býti použito beze všeho dalšího pro všechna odvětví domácké práce, snaží se zjednati všechny předpoklady, aby dozorči úřad mohl kdykoli prohlédnouti mzdové smouvy o domácí práci, aby dále právní poměry byly pokud možno vyjasněny. Tento účel sledují evidenční předpisy osnovy, předpisy o uveřejnění pracovních podmínek a o zavedení dodávacích knížek. Druhá část osnovy jest určena, aby jí bylo použito pro ona odvětví domácké práce, v nichž se úprava pracovní mzdy jeví možnou. Konfekční průmysl přichází zde v úvahu v první řadě. Úkol, zahájiti přímé zasahování do mzdových poměrů, svěřuje se zvláštním orgánům, zřízeným ze zástupců súčastněných stran a nestranných osobností, ústředním komisím pro domáckou práci, které podporovány místními komisemi pro domáckou práci, budou povolány stanoviti minimální mzdy a jiné závazné předpisy o pracovních a dodávacích podmínkách, pokud nedojde vyjednáváním od organisace k organisaci k volným smlouvám. Ministru pro sociální péči se vyhražuje schváliti usnesení komise. Místním komisím pro domáckou práci přiděluje se zvláště také úloha smírčích úřadů. Ustanovení zákona tohoto mají nabýti platnosti za půl roku po uzavření míru.



Z Kystendže, perly černomořské, nyní rak.-uher. vojskem obsazené: Budova c. a k. přídělenců pro oblast dobrodružskou.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTI

Dne 17. května. Na italské frontě místy živější dělostřel. boje. V Albanii útočil nepřítel mezi řekou Ossumem a Deval. Byl odražen. U Corte docílil nepatrný zisk územní. Na frontě západní jen dělostřelecké boje. a odražené dílčí anglické útoky na Scarpě a u Beaumontu-Hammelu. Angličani bombardovali Ostende. — Císař Karel a císařovna Zita a zahraniční ministr hrabě Burian přijeli do Sofie.

Dne 18. května. Na italském bojišti nic nového. U Valony potopen anglický torpedoborec. — Na západě dělostřelecké boje a čilá výzvědná činnost zejména u Lassigny. — Němečtí letci napadli Paříž. Čtyřdohodový tisk ohlašuje novou německou ofensivu směrem Amiens a Hazebroucku.

Dne 19. května. Vzájemná výzvědná činnost na tyrolské frontě a v benátskch horách. Východně Monte Pertice byl nepřítel v bajonetovém boji dvakrát odražen. V Albanii ochably boje. Na západě odražen anglický útok u Huluchu. Jinak jen dělostřelecké boje, jež byly zvlášť živé mezi Arrasem a Albertem.

Dne 20. května. Na jihozápadní frontě vyvíjí výzvědné sbory a letci obou stran stejně jako dříve nejčiejší činnost. Západní bojiště: V území Kemmelu byla dělostřelecká činnost značně sesílena. Dnes ráno vyvinuly se tam živé dělostřelecké boje. Také na ostatních bitevních frontách oživla namnoze bitevní činnost. Na jižním břehu Ancry útočili časného rána Angličani velkými silami. Vnikli do Viller-sur-Ancre. Pokusy, proniknouti ještě dále, ztroskotaly. Opětovný útok na Morlancourt shroutil se krvavě před ves-

Matko Gwenfernová, proklínám tvého syna! Marcelo, tvůj bratranec je zbabělým psem! Velezrádce, který proklínal posvátné jméno našeho otce, našeho císaře! Bůh ho zatrať!"

Byla to nanejvýše rozčilující scéna. Rohan stal vzpřímen a měřil své odpůrce opovržlivým pohledem; ruku své matky pevně svíral. Ubohá žena nemohla snésti, aby ji syna tak uráželi; oči slzami zalité zvolala: „Jaká to hanebnost, Ewen Derwale, mluviti tak s mým synem; víte jistě zcela dobře, že není pražádným zbabělcem!"

„Tiše matko, tiše!"

„Pozor". ujal se desátník slova. „Z lásky k jeho matce budeme milosrdnými — chlapík je snad nemocen, aneb začarován. Popřejme mu času, aby se utišil. Zítra ať nás vyhledá, aby odprosil císaře, a aby vás požádal o dovolení provázeti vás do války! A neučiní-li toho, tak si pro něho přijdeme! Spoléhá na svoji sílu, ale což znamená síla člověka proti síle naši a moci císaře? Pravím ti, že bude-li toho třeba — uštveme tě jako lišku, jako psa a já, tvůj strýc postavím se v čele této štvanice. Ano, ano matko, tak se stane... — Ujišťuji vás hoši, ať se mu chce, či nikoli, s vámi musí. A nepůjde-li po dobrém, nechť ho srazí první kulka jako bídného psa!"

V jizbě zavládlo mrtvé ticho. Strašidelný úsměv prohrával kol energických rtů Rohanových, divá rozhodnost šlehala mu z oči. Marné bylo nyní každé slovo; zraky všech byly upřeny na odvážlivce. Marcela vstoupila směle mezi soupeře: „Posuzuješ ho špatně, strýčku Ewene, nerozumíš mu. Jest rozčilen a vášeň ho popletla, že neví, co mluví. Není žádným zbabělcem, ale hrdinou, ba, nejhrdinějším mezi vámi!"

„Dej si pozor na zobáček, děvče!" zahřměl na ni desátník.

„Nemohu mlčeti, strýčku, neboť celé neštěstí, jež se sneslo na hlavu mého bratrance a jeho matky ,je mým dílem. Rohane odpustíš mi? Prosila jsem Boha, aby tě osvobodil, leč jeho a všech svatých vůle žádá, aby jsi táhl do války. Provázej

tě štěstí a vrať se zase zdráv a vesel do své otčiny!"

Smutně zahleděl se Rohan na zaslzená líčka Marcelina; byl hluboce dojat, a chopiv se její ruky políbil ji dlouze a vřele před zraky přítomných.

„Jaká to škoda," promluvil náhle, málo oblíbený Michal Grallon, že tak moudré a hezké děvče, jako Marcela Dervalova, plýtvá svou láskou k podlému zbabělci, který — — — — —

Nedokončil, neboť ho Rohan mocnou ranou srazil k zemi. Ženy vypískly, muži zakleli, Marcela zděšeně ucouvla, zatím, co si Rohan razil cestu ku dveřím: „Zadržte ho!" křčeli muži.

„Chopte se ho!" zahromoval desátník.

Ale Rohan se jediným silným vzmachem zbavil všech útočníků; jako hrušky je střásl na levo na pravo a tu leželi na podlaze popadajíce dechu. Gildas a Hoel, obří-dvojčata, vrhla se naň vztekem supíce. Rohan na okamžik uvažoval; napadlo mu, že jsou to jeho bratranci a Marceliny bratři, pak mu však zahrál ve vážné líci úsměv silnějšího a použil známého bretaňského chvatu. Jediný mžik a již leželi oba bratři na břiše, pak naposled pokynul ještě Marcele a zmizel nerušeně v temnotách.

Zaměřil přímo na faru. Otec Rolland seděl v jednoduše zařízené studovně pročítaje právě jakousi peprnou historii církevní z dob revoluce, když mu hospodyně předvedla mladého muže, v němž ihned poznal Rohana Gwenferna.

Sotva, že se dveře za kuchařkou zavřely, přiblížil se Rohan, bledý jako křída k faráři a pravil tichým hlasem: „Otče Rollande, přišel jsem poprositi vás o útěchu v mém žalu."

„Posaď se, synu můj!"

Rohan zavrtěl svou mocnou hřívou, točil rozpačitě čepicí, zůstávaje dále před farářem státi,

„Víte již asi dobře, že bylo moje jméno taženo. Poněvadž jsem se osobně slosování nesúčastnil mohl bych snad proti tomu protestovati, ale bylo by to asi stejné, poněvadž vím,

nicí. Na četných místech fronty byly odraženy anglické a francouzské výzvědné útoky. V předpolních bojích a při úspěšných akcích severně St. Mihielu padli zajatci do našich rukou. Minulé noci napadli jsme Londýn. Dover a jiná anglická pobřežní města pumami.

Dne 21. května. Na italské frontě vedla vzájemná výzvědná činnost k opětovným bojům. Jihovýchodně Mori vnikly v noci na svatodušní neděli oddíly uherské pěchoty do nepřátelských posic. Na jezeře Loppii, u Asiaga a na Sasso Rosso byly italské hlídky odppii, u Asiaga a na Sasso Rosso byly italské hlídky ne přítele v protiútoku odraženy. U Capo Sile vyrvali jsme Italům zákop předních stráží. Západní bojiště: Kemmel byl opět cílem silných anglických útoků, které krvavě ztroskotaly. Obránci Kemmelu docílili plný úspěch. Na frontě od Voormezeele až západně Dranoetru zahájila nejsilnější dělostřelecká palba útoky pěchoty. Nápor tento byl namířen proti Kemmelu a jeho západním výběžkům. V několika vlnách útočilo francouzské vojsko. Síla pěchoty a dělostřelectva zmařila francouzský nápor a donutila nepřítele za nejtěžších ztrát k návratu.

Dne 22. května. Na italské frontě zvýšená bitevní činnost. Severozápadně Col del Rosso vnikly 2 ital. setniny do našich posic. V protiútoku byly odraženy. Na západě pokračují boje v území Kemmelu. Všecky útoky nepřítele byly odraženy. Mezi Arrasem a Albertem zvýšená palba, také mezi Sommou a Oisou. Němečtí letci podnikl nový útok na Paříž, na Londýn, Dover a jiná města anglická. Nepřátelští letci napadli Kolín n. R. Drač, Kotor a ostrov Lagostu.

Dne 23. května. Na italské frontě vedla vzájemná výzvědná činnost také včera k četným bitkám. — Na západě, v území Kemmelu potrvala zvýšená bitevní činnost. — Němečtí letci napadli opět Paříž.

SMĚS.

Z parlamentu. Ministerský předseda Seidler zahájil v těchto dnech s vůdci parlamentních stran nové jednání o utvoření vládní většiny. Na příští dny je projektována konference s polskými a ukrajinskými vůdci. Vyhlídky Seidlerových konferencí neposuzují se příliš optimisticky. Poláci jsou rozrušeni zpravami, že Německo provede známý svůj plán přivtělení pohraničních území ruského Polska k Prusku. Jen zbytek Polska bude pak spojen personální unií s Rakouskem. Celý polský národ odmítá s rozhořčením toto řešení polské otázky. Také Ukrajinci jsou stiženi velkými obavami a sledují napiatě vývin věcí v Ukrajině, kde se podle nejnovějších zpráv připravuje monarchie s princem Jáchymem v čele.

Český Svaz protestuje. Předseda Českého Svazu posl. Staněk a posl. Tomášek zakročili u ministra vnitra a u ministerského předsedy Seidlera a protestovali proti zastavení „Národních Listů" pražským policejním opatřením. Dr. ryt. Seidler slíbil věci vyšetřiti.

Přípravy na západě. Váleční zpravodajové oznamují, že přípravy německé na západě jsou skončeny. Zpravodajové očekávají co nejúčinnější zasažení Ameriky.

Japonské lodi pro dopravu amerického vojska. Matin oznamuje, že japonské lodi dostaly příkaz, aby byly pohotově k dopravě merického vojska.

Bude korunová měna zrušena? Vídeňský jistý večerník přinesl sensační zprávu, že bude zrušena korunová měna a nahrazena měnou marky. Týž list však dodal, že nestalo se o plánu tomto ještě definitivní usnesení.

Počátek persekuce? „Národní Listy" byly zastaveny. Místo nich vycházejí však „Národní Noviny".

Čtyřspolek jednotným územím hospodářským? Minulý týden kolovaly pověsti, že Rakousko, Uhry a Německo budou prohlášeny za jednotné území hospodářské a rekvisiční. Brzo se ale ukázalo, že pověsti



V přístavu kystendž-ském: Naloďování povozů.

tyto jsou nesprávné. Samo Německo se postavilo proti tomuto plánu a stejně i Uhři. Projekt tento scvrkne asi jen na zostřené rekvisice —

Nespravedlivý a násilný mír — cesta k novým zločinům. Lord Curzon prohlásil v těchto dnech, že v tomto okamžiku jest hlas děl hlasem, který přehlušuje všechno ostatní. Co se týče míru a mírových podmínek, bojí se, že by bylo bez užitku nyní se jimi zabývati. Byli bychom každé chvíle rádi uzavřeli mír za podmínek světu dobře známých. Bojujeme, pravil řečník, za mír, který naplní tři podmínky; za spravedlivý mír, který jest stejně spravedlivý k velikým jako malým národům, za čestný mír, který nepokořuje žádného ze spojenců, kteří přinesli tak veliké oběti a za trvalý mír, který zabezpečuje bezpečnost světa budoucím generacím. Nespravedlivý mír znamenal by cestu zločinu nyní a posílení nového budouc. zločinu. Jednotlivé státy nemohou sjednati úmluvu o části území, které by mohly přičleniti k svému obvodu. Věc Francouzů v Elsasko-Lotrinsku jest totožná s věcí Italů v Trentinu a v Terstu.

Maďaři nechtějí žíti ve společné domácnosti s „českým Rakouskem". „Pesti Hirlap" píše, že pražských demonstrací účastnili se také poslanci slováčtí a chorvatští. V jedné z nejbližších schůzí uherské sněmovny bude prý podána interpelace vládě, v níž uvede se, že jakkoliv Maďaři nechtějí mísiti se do věcí rakouských mají přece právo zabrániti agitační cesty Chorvatů a Slováků do Prahy. Poslanec strany Tiszovy hrabě Karel Schönborn-Bunitheim obrací se otevřeně listem na své voliče, jež upozorňuje na události v Čechách a žádá, aby co nejrychleji byla vytvořena samostatná armáda maďarská. S „českým Rakouskem" nebudou prý Maďaři nikdy žíti ve společné domácnosti.

Wilson o válce a míru. President Wilson pravil při projevu ve prospěch „Červeného kříže" mimo jiné: Naší povinností jest vojnu důstojně vyhráti. Slyšel jsem nedávno říci, že musíme pět milionů mužů postaviti. Proč na pět milionů se obmezovati? Můžeme jen rozhořčenou odhodlaností válku vyhráti nikoli neupřímným sblížením. Jestli Němci chtějí mír, ať předstoupí a ověřenými zástupci podmínky dají na stůl položiti. My jsme svoje předložili. Oni vědí jaké jsou.

Kdo je pánem v Rumunsku? K petrolejové smlouvě s Rumunskem uzavřely vlády úmluvy, které mají vyhověti vojenským potřebám, jakož i německému podílu na rumunském petrolejovém průmyslu a zvláštním zájmům rakouského průmyslu. Investovaný kapitál bude po vyúčtování podílu rumunské vlády rozdělen mezi Německo a Rakousko-Uhersko v poměru 1:2. Vliv německé vlády bude spočívati na právu přednostních podílů t. j. většiny hlasů. Vliv vlád Rakousko-Uherska bude zajištěn komisaři.

v pestrých halenách a nesmírně velkých čepcích seděly po levici mistra Arfolla a u jeho nohou leželi na břiše dva desetiletí, tlustí selští synkové. Před ním jak již zmíněno stály dvě malé dítky — nejsměšnější to postavičky jakých si můžeme představit, oděné národním krojem, hleděly vážně jako babička s dědouškem ve chrámu Páně. Malá Katuška, měla ruce zbožně na prsou sepiaté, zatím co je měl hošík hluboce do kapes zaraženy a nožky z široka rozkročeny.

V pozadí, tu a tam roztroušeny, ve stínu štíhlého jedloví, stály selské dvorce, majetek to rodičů, shromážděných. Zelená lučina, kde se konalo vyučování, družilo se k širé nížině vřesem a kručinkou porostlé, jež tu a tam pastvisky přerušená táhla se až k rozervaným břehům moře. Ze svého zvýšeného místa mohl Arfoll přehlédnouti celé pobřeží. V dálavách modraly se modré výběžky hor, bělostný příboj dorážel na píščitý břeh, a moře větrem zčeřené ztrácelo se v temně modrém obzoru.

Místy vypínal se z vřesoviště menhir neb dolmen*. Asi dvacet metrů od „školy", vrhal prastarý mechem zarostlý dolmen na zelenou lučinu své temné stíny. Byl tak veliký, že v něm mohl v případě potřeby dospělý člověk vzpříma státi.

Arfoll ustal náhle ve čtení a obrátil se, usmívaje se, k dívčinám: „Co myslíš, Katuško, nechtěla bys chvilku předčítati?"

Děvčátko předstoupilo, zahloubalo se do knihy — byl to Nový Zákon v moderním francouzském překladě — a slabikovalo sledujíc očima učitelův ukazovaček. Když přečetla verš místy zadrhujíc, místy nářečím si pomáhajíc, pohladil ji mistr a pravil: „Velmi dobře, velmi dobře, milé dítě!" Katušku pochvala zrůměnila.

* Dolmen, z velikých balvanů, vytvořená komora. Obyčejně dva gigantické balvany, nad nimi třetí tvoří střechu. Původ těchto komor, spadá do lidského pravěku a sloužily pravděpodobně za pohřebiště, neboť pod nimi často nalézáme kostry. (Pozn. překl.)

Otec Rolland byl v nesmírných rozpacích. Nebyl rozhodně císařovým ctitelem, ale Rohanova otevřenost, Rohanův odpor zdál se mu býti za stávajících okolností hrozným. Po krátké úvaze odpověděl dobromyslně, ale s plnou určitostí: „Milý synu, měl bys na kolenou prositi o milosrdenství Boží. Pokorným, opravdově věřícím mnoho pomáhá, mnoho skýtá — snad všechno, vše. Ale ne ve zlosti, ne v rozčilení máme se k němu uchylovati."

„Podobné řeči jsem již často slyšel; častěji jsem se na kolenou před Pánem skláněl, ale dnes — dnes nemohu.... Vy, otče Rollande, jste dobrotivým, máte srdce a cit pro ubohé a chudé. Řcete, je-li správné, že se tak mnoho válčí? Je-li správné, aby hynulo miliony lidí, jako se stalo na Rusi?* Jeli správné, že císař znovu vyzbrojuje čtyřikrátestotisíc lidí? A pak: což nejsou všichni lidé bratři... Jest dovoleno bratrům, aby se vraždili a mrzačili, aby vzájemně krev svou prolévali? Jeli to všechno správné, smí-li tak bratři jednati, pak jsou slova Kristova lží a Bůh — Boha není a nemůže býti!"

„Nerouhej se, Rohane!" zvolal farář vyděšeně. „Nerozumíš těmto věcem. V podstatě máš sice pravdu — ale, války byly vždycky. Lidé jsou bohužel hašteřiví a totéž platí i o názorech. Kdyby ti někdo zasadil ránu, zdaž bys ji nevrátil? Bylo by to tvým právem, a národové mají rovněž svoje práva."

„Tak nekázal Kristus. Ba naopak, pravil: „udeří-li tě kdo v tvář, tedy nastav i druhou" — Neníliž pravda?"

Farář byl v koncích a kašlal rozpačitě; pak odvětil: „Tak praví mrtvé písmeno, ale smysl, duch, toho třeba dbáti. Jsme nyní sami a mohu ti proto upřímně svěřiti, že nemiluji císaře

* Narážka na katastrofu Veliké Armády Napoleonovy na Rusi r. 1812. (Pozn. překl.)

Profesor dr. Masaryk přibyl z Ruska do Chicaga. Tak oznamuje aspoň „Neue Freie Presse" z Haagu.

Pruská volební reforma definitivně zamítnuta. Vládní předloha na zavedení všeobecného rovného hlasovacího práva do pruského sněmu byla také ve třetím čtení definitivně zamítnuta 236 proti 185 hlasům a zamítnut byl i návrh komise na zavedení plurálního volebního práva, takže pruská sněmovna vůbec se o způsobu volební reformy nedohodla. Zamítnutí vládní předlohy a všech nabízených kompromisů je útokem všeněmecko anexionistické strany na kabinet Hertlingův současně i signálem k novým vnitřním bojům v Německu.

Jak Rusko zbrojí. Reorganisátor armády svobodné Veliké Rusi, gen. Berejvič, promluvil v Moskvě velikou řeč, v níž pravil mimo jiné: Vnitřní situace Ruska je tak nebezpečna, že maximalistická vláda vidí se nucena připravovati zavedení všeobecné branné povinnosti ve Veliké Rusi. Nejdříve budou organisovány pluky dobrovolnické. Není pochybnosti, že v nejbližší době zavedena bude v celém Rusku branná povinnost pro všechny ruské státní příslušníky, ve stáří službou vojenskou povinném. Nová armáda má býti utvořena na ochranu maximalistické vlády, na ochranu bezpečnosti a pořádku. Bez silné armády nemůže vláda a republika ruská trvati, neboť by nemohla potírati své vnitřní nepřátele: anarchisty nacionalisty a kaděty. Není však vyloučeno, že nové armády ruské bude použito i proti jiným nepřátelům.

*

Spis o hrdinných činech c. a k. polního dělostřeleckého pluku číslo 10. (dříve číslo 25.) C. a k. polní dělostřelecký pluk čís. 10. v Hradci Králové připravuje vydání knihy, která má býti věčným pomníkem pluku samého, jeho hrdinů, kteří padli v boji za vlast a příslušníků pluku, kteří svými chrabrými skutky rozmnožili starou slávu rakouského dělostřelectva. V pestré řadě mají tu stát skutky udatných hochů desítky, které doprovázíme z bojiště na bojiště. A z množství podobenek, které mají tuto knihu zdobiti, zdraví nás otcové, bratři synové i přátelé! Těm, kteří ve věrném plnění svých povinností padli na poli slávy, staví zde pluk jejich Pantheon. Svými obrazy, jmény a činy mají býti zachováni pozdějším pokolením jako příklad tichého a mužného hrdinství. Aby tento spis mohl býti bohatě vypraven a státi se věrným obrazem osudu pluku i jeho příslušníků, obrací se vydavatelstvo válečného alba na všechny, kdož zápisky z bojišť, podobenky padlých neb vyznamenaných vojínů tohoto pluku, jakož i fotografické snímky všeho druhu mají, a prosí, by tyto pomůcky zapůjčili neb přenechali zmíněnému vydavatelství. Rovněž tak vypravění vážného i veselého obsahu, kresby, skizy, karikatury novinářských zpráv a t. d. pokud se budou uvedeného pluku neb jeho příslušníků týkati, přijímají se s díkem. Zvláště vyzýváme příbuzné padlého, nezvěstného a v zajetí se nalézajícího mužstva tohoto pluku, by zaslali podobenky jich na vydavatelství válečného alba nahoře označeného pluku. Celý čistý výtěžek této knihy válečných vzpomínek připadne vdovám a sirotkům padlých druhů.

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST

Krev z krvácející rány rychle zastavíme, když dobře vymytou ránu posypeme práškem kamence nebo moučkou cukrovou, nebo přitlačíme na ni pevně kousek vaty, smočené do vařící vody; jiný prostředek jest posypání rány práškem z dřevěného uhlí, nebo směsí pšeniční mouky se stejným dílem jemné soli; také pomáhá — zejména při říznutí — octový obkladek, nebo potření rány čistým lanolínem; také šťáva z jitrocele nebo z listů čapího nůsku nakapaná na čistý kůlček a přiložená na ránu, pomáhá k zastavení krve;



Z rumunských zásob: V místnostech c. k. vojenské správy pro Rumunsko. Balení láhví malinové šťávy, určené k odeslání.

stejný účinek má šťávu ze žáhavky, nakapaná na kousek vaty.

Šťáva z bezinek z černého bezu jest osvědčeným domácím prostředkem při dusivém kašli. K účelu tomu mají býti bezinková oslazená povidla po ruce. Také odvar z ovesné slámy mírní dusivý kašel; sladí se medem. Dále se užívá odvaru tymiánu. Když dítě počne kašlati, má se mu hned dáti do úst kousek cukru, jež rovněž mírní kašel. Jsou-li záchvaty prudké, dají se dítěti vdechnouti teplé vodní páry, na prsa přikládají se teplé kašovité obklady, záda trou se studenou vodou nebo čpavkem. Také se doporučuje občasná koupel. V létě má se dítě zdržovati co nejvíce na zdravém vzduchu, ale musí se chrániti před vlhkým a studeným počasím.

Prostředky na pot ženoucí (při nastuzeninách, katarhu, rheumatismu) dobře se osvědčujícími jsou lípové nebo bezové thé. Na dva šálky dává se velká lžíce sušeného květu, který se jen horkou vodou spaří a vymačká. Neopomeňme v době květu černého (divokého) bezu a lípy dostatečnou zásobu tohoto thé si opatřiti. Také drogisté přebytečnou zásobu rádi koupí a dobře zaplatí; nutno však květy ty sbírati za suchého počasí a sušiti ve stínu.

Vnikne-li dítěti hmyz do ucha, položme mu hlavu druhým uchem na desku stolu a nalijme pozvolna do druhého ucha trochu vlažné vody. Hmyz z ucha po nějaké chvíli vyplove.

Dobrým prostředkem proti kuřím okům jest směs, připravená rozehřátím 40 gr žlutého vosku, 20 gr. loje, 20 gr. smrkové pryskyřice, 10 gr. kyseliny salvcilové a 10 gr. salmiakové soli. Tekutá prochladlá směs vlije se do skleněné nebo plechové rourky a když zchladné, vytlačí se roubík ven. Při používání se jeho jeden konec nahřeje, kuří oko se jím natře a čistým plátěným kůlckem zaváže. Ve 14 dnech kuří oka zmizí. Také dobře pomáhají náplasti ze směsi stejné části dehtu a cukru: směs ta se před upotřebením otepli a na kůlcek natře, který se na kuří oko přilepí.
otepli a na kůlcek natře, který se na kuří oko přilepí
loupne.

Červený nos. Příčinou červenosti nosu je buď náhlá změna teploty ze studena do horka, pití horkých nápojů, vína a pod. Jako jednoduchý prostředek doporučuje se natírání benzinem. Několikanásobně složený jemný šátek navlhčí se čistým benzinem a přitlačí se na krátký čas — aniž by se nos třel — na postižené místo. Také ti, kdo mají nos lesklý, mohou prostředku tohoto použíti. Na místě šátku může se použíti vaty. Procedura se musí nějaký čas denně několikráte opakovati, až červenost nebo lesk nosu úplně zmizí a nos nabude přirozené barvy pleti. Benzin se rychle vypařuje, odnímá zrudlé kůži horkost, takže tato zbledne: krevní cévy se zúží a rudost nosu trvale zmizí.

jednal špatně se svatým otcem* a jest ješitným tyranem; ale jest přece jen císařem Francie a nutno ho proto poslouchati, církev právě tak jako občané. Vždyť i písmo praví:

„Dejte císaři, co je císařovo a co je božího Bohu." Duše tvoje náleží Bohu a smrtelné tvoje tělo císaři."

Rohan chvíli neodpovídal, nýbrž přešel v myšlenkách zabořen několikráte malou jizbou. Aby ho utišil, navrhl otec Rolland: „Pojď, milý synu, pojď, pomodlíme se."

Rohan se zachvěl.

„Proč a ke komu?" tázal se dutým hlasem.

„K otci nebeskému."

„Jemuž má duše náleží?"

„Ano! Požehnáno budiž jeho jméno!" odvětil farář slavnostně, pokročiv k malému oltáři.

„Ale nikoliv moje tělo, jež se v popel obrátí?" pokračoval Rohan.

„Docela správně, tvoje tělo, jež se v popel obrátí, nikoliv."

Farář poklekl a pokřižoval se. Tu vložil Rohan svoji mocnou ruku na rámě knězovo a pravil drsným hlasem: „Dnes se nemohu se modliti, otče Rollande! Řekl jste mi toho již dosti a vím, že mi nemůžete pomoci."

„Pojď a pomodlí se, milý synu, utišíš tím svůj rozbouřený mozek."

„N e m o h u! Nezazlívejte mi, otče Rollande! Jste dobrotivým, ale váš Bůh není pro tento svět, a já miluji tento svět."

„To je hříšné, co pravíš!"

* Roku 1809 vydal Napoleon v Schönbrunně dekret, kterým prohlásil sídlo papeže Řím, za císařské a volné město, chtěje připojit Italii i s tehdejším církevním státem k nově obrozené veleříši Karla Velikého. Tehdejší papež Pius VII. dal ho za to do klatby. Napoleon nemeškal a dal ho v odvetu zajmouti. Oddělení vojínů vrazilo do Quirinalu pod velením generála Radeta, a když se papež zdráhal odvolati svoji bulu a vydati své panství byl zatčen a odvlečen do Savony. To se stalo r. 1809 v noci ze dne 6. neb 7. července. (Pozn. překl.)

„Miluji život, svoji matku, svou nevěstu a mír. Nazýváte mé tělo smrtelným, já si ho však cením právě tak jako jiní a přísahal jsem proto, že za žádných okolností a žádného rozkazu neuposlechnu. Budu se brániti sám, to není jistě hříchem. Dobrou noc, otče Rollande!"

Kněz, kterého bolel žal a muka bližních, cítil hlubokou soustrast s Rohanem a chtěl ho zadržeti: „Zůstaň, zůstaň ubohý, ubohý hochu; pokusím se, abych ti pomohl, bude-li to v mé moci!"

„Nemůžete a rovněž ne váš Bůh! Dávno asi již zemřel a nikdy se více nevrátí!" A dříve ještě nežli mohl farář odvětiti, zmizel Rohan. Malý curé klesl do lenošky utíraje si krůpěje potu, jež mu strach vyperlil na čele.

11.

POŽEHNÁNÍ DOBRÉHO ČLOVĚKA.

Asi týden po slosování v St. Gurlott, seděla kteréhosi slunného rána zvláštní skupina na louce asi dvacet mil od města vzdálené. Uprostřed malé vyvýšeniny odpočíval starší muž, knihu v ruce, předčítaje hlasitě. Kolem něho dlelo osm osob; někteří mu hleděli přes rámě, jiní u jeho nohou dlící zbožně naslouchali; malá selská dívenka a ještě menší hošík stáli před ním s otevřenými ústy.

Onen, jenž předčítal byl mistr Arfoll, a ti, jež ho obklopovali byli jeho žáci. Nejstarší, dobromyslný, leč naprosto hloupě vyhlížející venkovan as pětadvacítiletý, naslouchal oči široce rozevřeny, ústa dokořán — ztotožněná hloupost a zvědavost. Vedle něho civěl jinoch osmnáctiletý, hladce ostříhaný, vyhlížející jako seminarista, ve skutečnosti však syn kteréhosi rolníka. Dvě zdravým překypující žabky, čtrnácti let,



Lakomec.

Cizinec: „A uškodila vám ta povodeň?"
Lakomec: „Povodeň ne, ale ty sbírky!"

*

Důvod.

„A proč pak ten řezník kleje tak na policii."
„Ale policejní pes, co u něj hledal zloděje mu ukrad dva cervulaty."

*

Nespravedlivo.

Je to skandál, pivo je pětkrát dražší ale nemocenské příspěvky, ty nezvýšili!"

*

Dobrá rada.

„Tak si představte, prala jsem nedávno mému chlapci šaty a ony se tak srazily, že jsou mu teď malé. Nevíte co mám dělat?"
„Víte co, vyperte teď kluka!"

*

Změna repertoiru.

S ohledem na onemocnění hlavního představitele bude se dnes hráti místo Molièrova „Lakomce", Raimundův „Marnotratník".

*

Špatný obchod.

Kapesní zloděj (v tlačenici ku kolegovi): „Mohl bys mi říci kolik je hodin?"
Druhý: „Člóvěče — nejde to — žádný nemá hodinky u sebe."

*

Společník.

Honec, který byl postrelen téměř najednou od továrníka a jeho společníka."
„U čerta, mě se zdá, že stříleji oba na splátky."

*

Dle okolnosti.

Nový obecní lékař: „Zdejší hřbitov je velmi malý!"
Starosta: „Vašemu předchůdci ale úplně stačil."

*

Něžně řečeno.

Paní Khónová před velkým večírkem k svému choti, (který rád rukama šermuje): „Isidorku ... jen jednu prosbu k tobě vznáším. Odvykni si při řeči dirigenství."

*

Ze školy.

„Do zítřka napište za domácí úlohu pojednání o vašem psovi. Nadpis zní: Náš pes."
Druhý den našel pan učitel u moudrého Vincka v sešitě pod nadpisem úlohy větu: „My nemáme psa!"

*

Replika.

Pan k žebrácké dvojici: „Vy byste se měl stydět žebrat takový silný a zdravý člověk."
Žebrák ukazuje na svou ženu: „Což o to, ale kdo by vodil na žebrotu mu slabou, nemocnou ženu?"

*

Pilná kancelář.

„Včera jste asi nepracovali, měli jste v kanceláři tmu."
„Inu to jeden čekal na druhého, že udělá světlo a tak jsme pak seděli po tmě."

*

Nesmysl.

Herec: „Pane řediteli potřebuju 10 K chci si koupit rukavice, jsemť pozván na večírek."
Ředitel: „Nesmysl. Vypůjčte si od někoho jednu rukavici a stačí to — druhá ruka má být bez toho v kapse!"

*

Na ulici.

Vozka k uličníkovi okukujícímu podezřelým způsobem prachzatra hubenou herku: „No tak co čmníš?" Co pak si ještě neviděl valacha?"
Ulčník: „Ale poslouchaj přemýšlím z čeho se vlastně dělají koňské cervuláty."

Nejvyšší čas.

Vesnický kovář: „Tak konečně přece vezete tu stříkačku, abych ji opravil; máte asi strach, že někde vypukne oheň?"
„Drž hubu a spravuj honem — už hoří!"

*

Ženské stáří.



Pan rada: „Slečno Frintová, kolik je Milušce let?"
Slečna Fritová: „Čtyři."
Pan rada: „Jakže, čtyři! Ale vždyť chodí už do obecné školy!"
Slečna Frintová: „Pardon, je jí osm, ale to je tím vinen ten náš nešťastný ženský zvyk, zalhávat stáří."

*

Jediné východisko.



„Vy jste mi pěkný ženich! Sotva že dcera vytáhla z domu paty líbáte se s vychovatelkou — neslýcháno."
„Promiňte milostivá paní. Já nechci váš dům kompromitovati, proto prosím o ruku Vaši vychovatelky."

*

Na venkovském divadle.

Ředitel: „Pánové, jak víte, hrajeme zítra kus v němž se pojídá kuře. Hostinský od „zlatého lva" se uvolil dáti nám každý večer jedno k disposici ale s podmínkou, že vložíme do textu následující. Vy, Vondro se musíte optati: odkud je to nádherné [illegible] Vejvoda? Načež Vejvoda odpoví: od zlatého lva, vznešený rytíři!"

Fideikomis.

Honza: „Poslouchej Francku, co je to Fideikomis?"
Francek: „Víš Honzo, když třeba nesmíš prodat svůj statek!"

*

Čarovný venkov.

Měšťan na letním bytě. „A proč pak nevydávátáe povolení ku chytání ryb?"
Policajt: „Jo musej trochu počkat, až vychytáme ryby."

*

Nikdy na rozpacích.

Obchodník k dlužníkovi: „Když tedy to víno nemůžete zaplatit tak mi vraťte aspoň prázdné láhve!"
Dlužník: „Ale s radostí, s radostí a kolik dáte za láhev."

*

Bohatá dědička.

„A máte něco z toho rybníka?"
Předešlý rok, jsem utržil padesát tisíc korun."
„Žertujete asi."
„Rozhodně nikoliv. Spadla tam totiž loni jistá dáma a já ji zachránil .... a oženil se s ní!"

*

Mnoho žádáno.

„Už po padesáté platím pojištění proti krupobití. Čert aby to sebral, dosud ani jednou nepotlouklo."

*

Jednoročák.

Otec: „Pět let jsem dříve potřeboval, abych vysloužil 10.000 K a můj syn je „vyslouží za rok.'

*

Ach tak.

Host: „Kdo pak je to ten pán, tam naproti, co tak láteří na obsluhu?"
Hostinský: „To je sluha od protějších pánů."

*

Ve čtvrtém poschodí.

Paní: „Můj muž se ještě nevrátil?"
Služebná: „Ne prosím, ale jest již asi na cestě milostpaní — zábradlí u schodiště již se asi 10 minut třese."

*

Natvrdlost.

Lékař: „Tohoto léku, milá paní, dáte svému muži třikráte denně lžičku do tří lžic vody."
„Ach Bože, Bože — a já mám doma pouze dvě lžíce."

Podařené.

Úředník: „To je zatracený hluk na ulici."
„A ruší vás to snad?"
„To ne, ale člověk ani neslyší našeho starého kdy přijde a kdy odchází."

*

Neporozuměl.

Starší kolega: „Když něco píšete, tak musíte vždy přece něco chtíti."
Mladý spisovatel: „To také dělám, ale nikdy ničeho nedostanu."

*

Ze školy.

Profesor: „Objevení Ameriky bylo hřebem k rakvi středověku."

*

Z Kopřiv.

V praesidiu ministerského předsednictví: „Excellenci, ze všech končin Rakouska přicházejí žádosti o potraviny."
Seidler: „To aby už čert byl v Rakousku předsedou ministerstva. Chci jim dát krajské rozdělení, a oni jen pořád volají po bramborách!

*

Až nebudou šaty.

První naháč: „Kam tak zhurta, pane Šebánek?"
Druhý naháč: „Do kabaretu, tam dnes vystupuje oblečená tanečnice. To už jsem dávno neviděl."

Žádejte všude ve veřejných místnostech „Víd. Illustr. Noviny"!



Každá paní

čte můj velmi zajímavý spis

„Moderní ošetřování poprsí"

Zcela bezplatný.

Okamžitá rada při slabosti a při nouzi o plnost. pište okamžitě na adresu:

Ida Krause-ová Prešpurk Schanzstrasse 2. Odd. 37. Uhry

Rozšiřujte a předplácejt

Vídeňské Illustrované Noviny!

Výtečné fotostroje



zvláště do pole se světelnou optikou.

Rychlofotografické stroje a potřeby. **Komory pro začátečníky** s připravami a návodem: K 3·20, 4·20 a 6·80.

Komory sklopné 6×9 K 12·— 9×12 K 15·—. Stroje Luxusní až do K 900·—.

Desky, pohlednice a přípravy vždy na skladě

E. Birnbaum, fotozávody. Rumburk 55, Čechy.

Vyznamenán c. k. rakouskou státní medailí.

Žádejte všude ve veřejných místnostech týdně vycházející „Vídeňské Illustr. Noviny"!

Krása a štěstí.

Dlouholetým bádáním v oboru pěstování tělesné krásy podařilo se zjistiti konečně úplně novou a osvědčující se methodu Příživnici, vyrážky všeho druhu, vrásky, červeň nosu neb rudé skvrny lícní dají se v několika málo dnech odstraniti a obličej, dokonce i starších dám nabude opět původní své mladistvé svěžesti a růžového nádechu. Účinek je překvapující a věhlasní lékaři podali v tom ohledu odporučující dobrozdání! Došlo nás již na tisíce poděkování! Po zaslání poštovného sdělím každému s radostí bližší. Dopište proto ihned:

L. DECKER, Vídeň 56. Pošt. schránka 19. od. 7.

Podporujte „Komenského"!

Zaručený výsledek neb peníze zpět!



Krásné plné POPRSÍ

obdržíte při užívání cremu od Dr. Rixe. Zaručeně neškodného pro každé stáří. Rychlý a jistý výsledek

1 tuba na zkoušku K 5·— velká tuba dostačitelná k výsledku K 10.—

Zásilka posílána diskrétně proti placení předem.

„NOVITAS" zasilatelský obchod IV, **Ústí nad Labem. Čechy**

Každý praktický obchodník inseruje ve „Víd. Illustrov. [illegible]"!



Velký výběr

všech hudebních nástrojů, jako **gramofonů, harmonik, houslí, louten, kytar, citer, mandolin, křídlovek, klarinetů** atd. — Velmi levné ceny. — Ceník zdarma. 1958



G. Stiastny, Vídeň XVII., Kalvarienberggasse čís. 36

Spedice rychle vyřizuji a povozy lacině propůjčuji:

ALTBACH & LANGER, VÍDEŇ VI., Kasernengasse 24

Telefon 4135. Telefon 4135.



Hleďte odstraniti veškeru nečistotu kožní a podporujte nejvyšší měrou krásu

Jen ideální krása

vede ku štěstí Žádejte ihned o návod zlepšené metody Dr. Idelsona který vám úplně zdarma zašle

A. JELLINEK, VÍDEŇ 66,

Schránka 37, oddělení 63.

Známku na odpověď nutno přiložiti.

Nejlacinější nocleh

Vídeň II., Novaragasse č. 45

blíže Praterstern

Čisté postele pro osoby od 5 ... 60, ...80 a 1·— Pokoje dvěma lůžky K 2·40.

Každý si může svoje správky sám zhotoviti



[illegible] seadvě [illegible] strol. Nejdokonalejší vynález aby mohl každý sám zalátovati kožené [illegible] koňské postroje [illegible] šešlay, koberce [illegible] plachty stanové látky, plsť cyklistické pláště, měchy a plátěné a jiné silné látky Výhodné pro řemeslníky, rolníky a vojíny. Klenot pro milovníky sportu. Pevná konstrukce snadná manipulace Záruka za upotřebitelnost, překonává všechny konkurenční výrobky: mnoho pochvalných uznání. Cena kompletního šicího šídla s nití, čtyřmi různými jehlami a návodem používání obnáší 1 kus K 4·—, 2 kusy K 7·50, 3 kusy 11 korun 5 kusů korun 18·—. Zasílá při předem zaslaného obnosu vyplaceně, při dobírce porto zvlášť, do pole jen po zaplacení předem

JOSEF PELZ, OPAVA 181

Olmützerstrasse 10

Prodavači se hledají 3844

ČTĚTE A ROZŠIŘUJTE VÍDEŇSKÉ ILLUSTROVANÉ NOVINY!

Specialita **Specialita**

Nahražka za čaj i rum: „Rumodor". Náhražka citronů „Helziterin". Objednejte přímo u výrobce

Zigmunda Altbacha,

Vídeň VI., Kasernengasse č. 22

Telegramy adresujte: Továrna likérů Vídeň VI.

Telefon 4135. Požádejte o ceník.

Proč se tak blaženě usmíváte?

? ? ? ? ? ? ? ? ? ?

Protože používám výhodné a levné inserce

Vídeňských

Illustrovaných Novin

a mám tak veliký úspěch, že nemohu ani postačiti stále stoupající počet kupujících ani při nejlepší vůli uspokojiti!

Inserujte ve „Víd. Ill. Novinách"!

Chcete býti od své bolesti v kyčlích

Rheumatismu

dny bolesti v kyčlích důkladně vyléčeni?

Tisíce již uzdravených!



Bolesti v údech a kloubech napuchlé končetiny, schromené ruce a nohy, škubání píchání, tažení v různých částech těla, ano i slabost očí jsou následky rheumatických a dnavých chorob

Nabízím Vám

přírodní prostředek k uzdravení!

Žádný povšechný lék, nýbrž léčivý prostředek, jaký dobrotivá matka příroda poskytla trpícímu lidstvu

Každému bezplatně na zkoušku.

Pište mi ihned, zašlu Vám svůj prostředek a své poučné pojednání zcela zdarma. Stanete se mým vděčným stoupencem.

Expedice lékárny „U opery"

Budapešť VII., oddělení 169.

2107

Živnostenská banka filiálka ve Vídni

SMĚNÁRNY VE VÍDNI:

I., Herrengasse 12, I., Graben 15, II., Praterstrasse 24, III., Landstr. Hauptstr. 88, IV., Favoritenstrase 4. V., Margaretenstrasse 71, VII., Mariahilferstrasse 84, VIII., Josefstädterstr. 103, IX., Porzellangasse 9, X., Favoritenstrasse. 95, XII., Meidlinger Hauptstrasse 15, XX., Am Spitz 15.

Vklady na knížky $3\frac{1}{2}\%$

Akciový kapitál 120 000.000·
reservní fondy přes 40 000.000·

FILIÁLKY:

Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Hradec Králové, Jihlava, Jindřichův Hradec, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Mladá Boleslav, Moravská Ostrava, Olomouc, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, a Terst s expositurami v Gradu a Opatii.

Centrála v Praze. Založena r. 1868.

Majitel: Družstvo „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychleji. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonorují. —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 23.

Jednotlivá čísla 40 hal.
Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.
Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni X.
Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.
Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky 80 mm šířky K 6·—. V redakční části 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 6. ČERVNA 1918.

Císařští manželé v Cařihradě.

Uvítání na Cařihradském nádraží: 1. J. V. císař a král Karel. 2. J. V. císařovna Zita. 3. Turecký sultán Mohamed V.



Nové veliké úspěchy německých armád na západní frontě. — Němci přiblížili se k Paříži na 60—70 km. — Hlavní město francouzské republiky je silně ohroženo. — Francouzská vláda chce se přestěhovati do Bordeaux. — Parlament a delegace se sejdou.

CO SE CHÝSTA V BERLÍNĚ?

V Berlíně se opět sešli státníci čtyřspolku a jednají o aktuelních otázkách politických. Nejedná se jen o situaci zahraniční, též vnitřní naše poměry jsou na denním pořádku. Neboť je nemyslitelno, aby otázka prohloubení a upevnění spojenectví našeho s Německem dala se řešiti, bez současné rozpravy o situaci vnitřní. Nedosti na tom, že celá řada zahraničních problémů úzce je spjata s otázkami naší vnitřní politiky, jako na příklad otázka polská a ukrajinská. Je přece celý problém německého spojenectví zcela závislý na vnitřním uspořádání naší říše, zcela závislý od toho, jaký vliv a jakou moc na politiku státu vykonávají a vykonávati budou rakouští Němci a rak. Slované. Proto není divu, že všichni Slované s obavami sledují vývoj vyjednávání v Berlíně. Poláci jsou rozrušeni zprávami, že Německo chce přikročiti k novému dělení Polska a že přivtěliti chce k Prusku značné části bývalého ruského Polska. Ukrajinci jsou strašně zklamáni posledními událostmi v Ukrajině a brojí proti německé vojenské straně, protože porušila suverenitu samostatné republiky ukrajinské a chce stejně jako ve Finsku provésti nový obrat, totiž přeměnu ukrajinské demokratické republiky v absolutistickou monarchii. A český národ? Ten ví, že užší přimknutí k Německu sesílí vlivy německo-nacionální v Rakousku, které už diktovaly zostření kursu, výminečná o-



J. V. císař návštěvou v Kystendži: 1. J. V. císař Karel I. 2. Bulharský car Ferdinand I. 3. Korunní princ Boris.



Císařští manželé na cestě do Cařihradu: Jich V. rozmlouvající v pohraniční rakouské stanici Marchegu s vojíny.

patření v Praze, položení základů ku provincii „Deutschböhmen", persekuci Jihoslovanů atd. a že později budou se snažiti podrobiti si vedení celé politiky vnitřní i zahraniční. Vnitřní mír už beztak byl pohřben a vláda a Němci rakouští vyvolali nové zápasy vnitropolitické, ve kterých ohledy na spojence budou míti význam možná rozhodující. Ovšem český národ se neleká nového boje. Byl nejsilnější v oposici a zvítězil. On tuto nejnovější zkoušku podstoupí. Totéž i Jihoslované, kteří všemi prosředky vzepřou se německo-nacionálním plánum, jež směřují k násilnému oddělení slovinských zemí od východní sesterské Dalmacie, Bosny a Chorvatska a k násilné kolonisaci německé cesty k Terstu. K posile monarchie ovšem tyto vnitřní boje nebudou, ale vina spadá na ty, kteří svou pochybenou politikou vnitřní mír porušili a zápas vyvolali. Je opravdu nejvyšší čas, aby rozhodující kruhy pochopily toto nebezpečí a v zájmu říše, v zájmu její budoucnosti a jejího mocenského postavení učinily jednou pro vždy přítrž těmto vnitřním bojům a přetvořily Rakousko ve stát smířených a uspokojených národů.

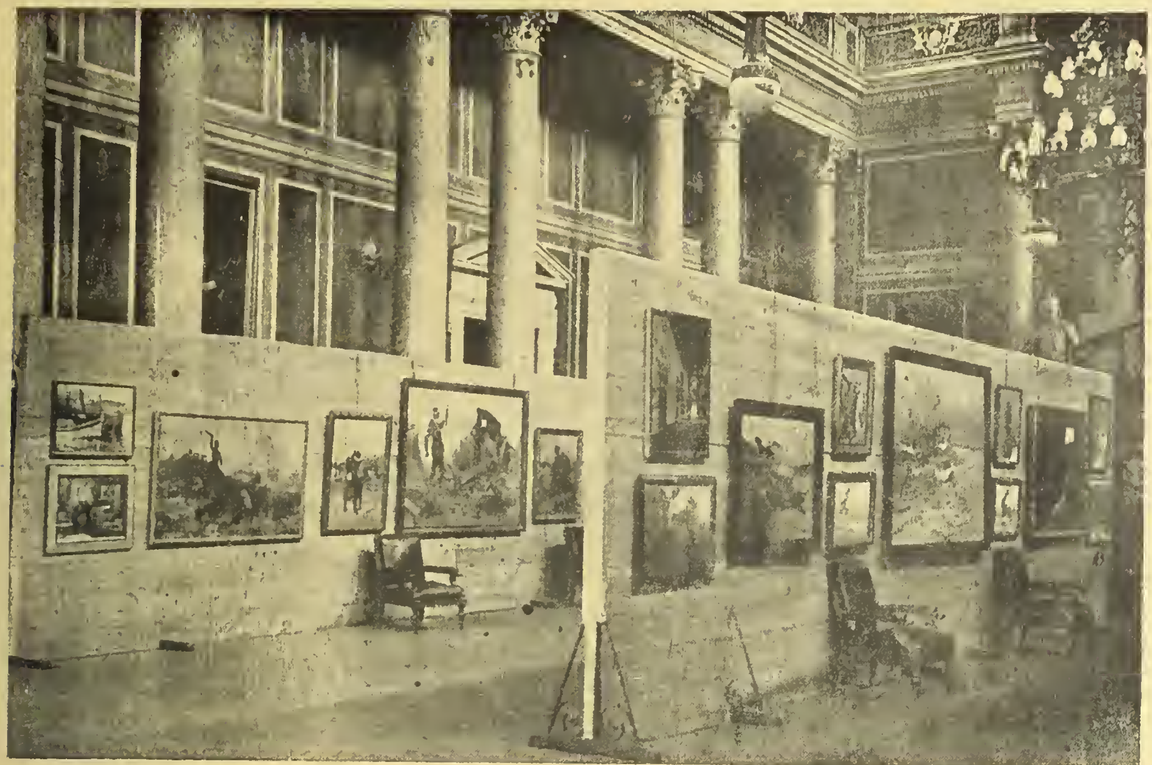
□ □ □

PARLAMENT A § 14.

Na 18. června projektováno bylo zahájení letního zasedání říšské rady. Leč je ještě spornou otázkou, jestli se parlament skutečně sejde. Ministerský předseda sice několikráte prohlásil, že se bude snažiti zkrátit bezparlamentní přestávku a že sněmovnu svolá, jakmile bude míti záruku klidného jejího zasedání. To jsou ovšem pěkné řeči, ale jen řeči. Předně není pravda, že někdo ohrožuje činnost parlamentu. Naopak všecky strany mají nejlepší vůli parlament zachova[illegible] pravda, že Češi a Jihoslované chtějí parlament rozbití. Ale na druhé straně je také pravda, že vláda nic nepodnikla, aby umožnila a urychlila projektované červnové zasedání říšské rady. Zdá se, že kabinetu Seidlerovu vládne se pohodlněji bez parlamentu a že dr. ryt. Seidler nevzpíral by se nikterak vládnouti § 14. Ovšem rozhodnutí se ještě nestalo. Čeká se průběh a výsledek nových konferencí v Berlíně a teprve dle nich zařídí svou politiku Poláci a Ukrajinci Budou-li Poláci uspokojeni s berlínským usnesením, pak utvoří s německými stranami parlamentní většinu a sněmovna se pak sejde mnohem rychleji, než se všeobecně má za to. Dopadne-li usnesení v Berlíně proti polským přáním a požadavkům, pak je marné všecko úsilí vybudování parlamentní většiny a vláda v tomto případě parlamentu v červnu už nesvolá. Stejná je situace Ukrajinců. Pokud se týká české a jihoslovanské delegace na radě říšské je situace jasná. Češi a Jihoslované nemohli vstoupiti do vládní většiny v posledním zasedání. Jejich oposiční



J. V. císař na cestě do Cařihradu vystoupil i v Niši, kde přijal na nádraží čestnou stráž bulharskou.



Výstava tureckých malířů v paláci vídeňské uni versity.

finitivního odklonění se od politiky systému Stürgkhova. Třeba udržeti parlament stůj co stůj. Čechové se dlouho říšské radě vyhýbali, konečně však od této falešné politiky upustili. Má býti nyní forma obrácena a snad vůči Čechům provozována politika absolutistická odročením říšské rady? To by byla desetkráte falešnější politika. Součástka může se pohřešiti na součástce. Říšská rada musí býti opět zahájena. Jestliže Čechové a Jihoslované zabývají se úmyslem rozbíti parlament, nechť tak učiní, ale na vlastní zodpovědnost. Vzíti s beder zodpovědnost a naložiti na bedra jiná, bylo by nejhorší politickou chybou.

VIII RAKOUSKÁ VÁLEČNÁ PŮJČKA

Osmá válečná půjčka vydána byla opět ve dvou, již osvědčených, typech a to jako amortisační, dlouhodobá, opět $5^1/_2$%ní státní půjčka a jako daněprosté $5^1/_2$%ní pokladní poukázky. U dlouhodobé státní půjčky se dřívější ustanovení nemění. U státních pokladních poukázek zavedeno bylo, jako novota, opatření, že každý majitel počínaje 1. zářím 1923, má právo státní pokladní poukázky v den splatnosti kuponů na šest měsíců vypověděti, načež bude mu vyplacen obnos při nejbližším termínu splatnosti kuponů. První kupon bude splatný 1. března 1919, druhý 1. září

postup musí býti naopak ještě zostřen, následkem oktrojů v Čechách a persekučního výnosu proti Jihoslovanům. Není starosti oposice, aby organisovala většinu pro rozpočet. A nedovede-li vláda většinu pro rozpočet opatřiti, pak je její povinnosti podati demisi a ne utíkati se k § 14.

VÍDEŇSKÝ LIST O VLÁDNÍM POMĚRU K ČECHŮM.

Vídeňská „Zeit" zabývala se v těchto dnech v úvodníku svém událostmi v Praze a napsala: Celkem jedná se zde o dlouholeté chyby rakouského vládního umění, které českému nacionalismu dodávalo síly a moci, které politicky český národ spojilo, kdy vládní politika chtěla docíliti opaku. Dru Kramářovi kdysi vypadla uzda vedení českých stran z rukou, ale vláda mu ji sama vložila opět do rukou. Bylo by nesmyslem, aby celý národ český měl býti zapleten do velezrádných procesů; tolik velezradců by rakouská vláda ani nesnesla. Poněvadž však vnitřní politika musí býti provozována, nutno z oněch českých kruhů výjmouti ony články, ve kterých jest nálada odloučiti se od ostatních elementů a se kterými lze se smluviti. Správným postuper lze je získati pro přijatelné národnostní vyrovnání. K tomu jest však potřebí zásadního a de-



Z výstavy tureckých malířů zahájené v těchto dnech ve vídeňské unievrsitě.



Ještě ukázka z výstavy tureckých malířů ve Vídni.

1919. Kurs stanoven byl 96%. Bonifikace na 50 h a úroková bonifikace jednou pro vždy na 2.25 kor., takže za 100 K půjčky jmenovité hodnoty zaplatí upisovatel 93.25 K. — Upisovací lhůta počíná v úterý, dne 28. května a končí v úterý, dne 2. července.

NOVÁ BITVA NA ZÁPADĚ.

Na západní frontě jsou velké boje opětně v proudu. To, co se delší dobu očekávalo a k čemu směřovaly všechny přípravy s obou stran, již nastalo: útočící stranou jsou tentokráte opětně Němci a útok jejich, provedený asi s velikými silami a značnými válečnými prosředky, byl tak prudký, že zatlačil anglofrancouzskou linii o plných deset kilometrů hned prvý den. Také tato ofensiva, prováděná na frontě mezi Vauxaillonem až Brimontem u Remeše, tedy v šíři asi 40 km. míří všeobecně k Paříži, jako nedávná ofensiva, jež vyvrcholila dobytím Montdidieru. O jejích možnostech dalších bylo by předčasno se rozepisovati: vývoj sám nejlépe poučí, jak velká a vytrvalá bude síla útoku a jaká bude situace na druhé straně. První dny jsou obvykle bohaty na prostorové zisky a s tím dlužno počítati. Bitevní linie posunuje se hodně blízko k Remeši: o tomto městě nyní budeme zase slyšeti častěji. Ofensiva podniknuta po dlouhé době příprav. Němci hlásí ztečení Chemin des Dames,

táhlého horského hřbetu, který se stal úpornými boji loňskými pověstným. Dobytím řady míst, která v minulých bojích přecházela z ruky do ruky, posunuli se Němci až do původních posic tak zv. Siegfriedových na Ailettě. Útok však pokračoval: mezi Vailly — toto místo dobyto — a mezi Berry au Bac dosaženo řeky Aisny, tato pak také překročena. Souběžně s tím posunula se německá linie k jihu mezi Berry au Bac a Remeši, správněji mezi tvrzí Brimontem. Vývoj celé této ofensivy jest tentokráte sledován se zvýšeným zájmem. Znamená-li tato akce počátek závěrečného dějství světové války, jak se mnozí domnívají, těžko říci.

*

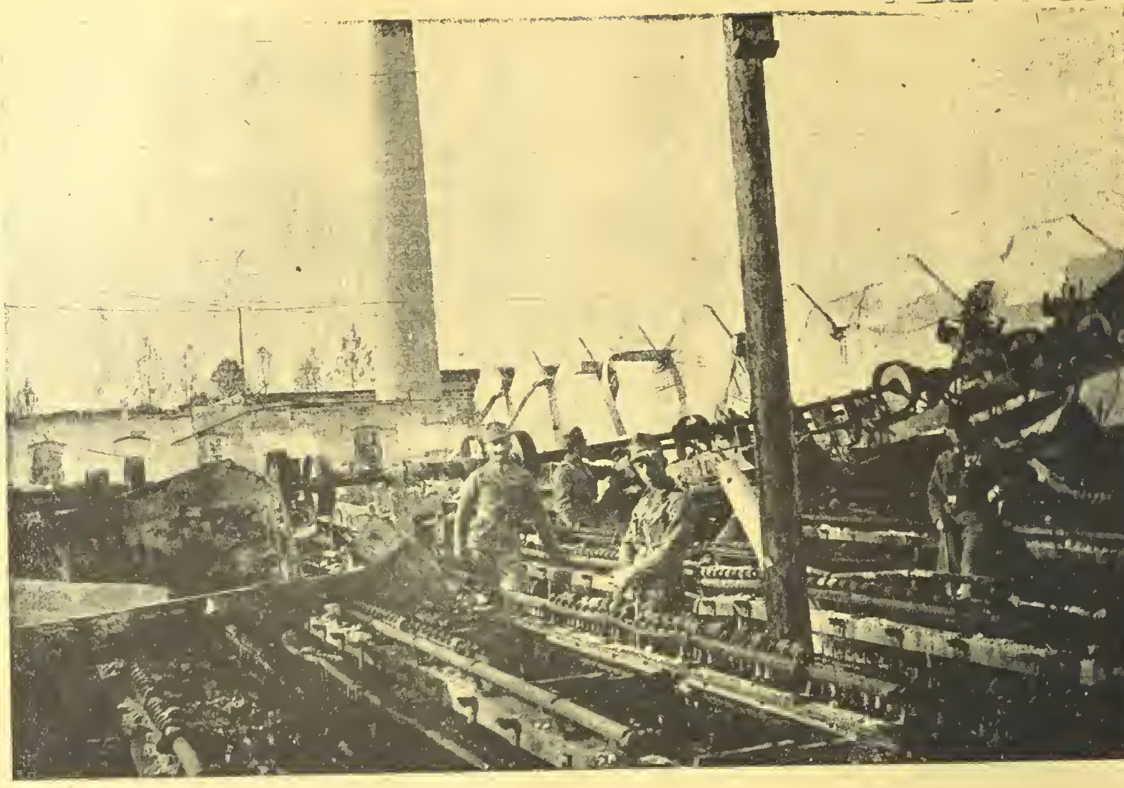
Druhý den německé ofensivy přinesl pád důležitého města Soissonsu. Město toto ležící na Aisně, známo jest z průběhu první pohyblivé bitvy na Marně. Přes ně převalily se útočné německé kolony v srpnu a září 1914 přelivše se přes potoky Velký a Malý Ourque až na Marnu, kde došlo k velké bitvě dějinného významu. Německé voje, blížící se již k Paříži, byly tehdy na rychlo skoncentrovanými francouzskými silami ve svém postupu zastaveny. Těsně za Soissonsem se útočné německé, zpět proudící vlny zakopaly. Vznikla od té doby válka zákopová. Krajina, která zažila hrůzy jedné z největších bitev světa, vidí dnes opět blížiti se německé voje. Němci urazili od počátku nynější ofensivy na 30 km do hloubky v šíři stále dosud asi 40 až 50 km. Vše je dosud ve vývoji. Soissons s přiléhajícími krajinami padl do rukou německých k Marně jest již jen skok. Západní fronta dostává od posledních dnů nový tvar: silně zprohýbána dřívějšími ofensivami, vykazuje novou vypouklinu, namířenou k Paříži. K francouzské metropoli je od nynější fronty 75 kilometrů.

*

Německý útok i nadále činí nové pokroky. Po pěti dnech ofensivy urazili Němci 45—50 km. Stojí na Marně na frontě 25 km široké a ohrožují Paříž, která je oddálena už jen 60—70 km a která činí horečné přípravy ke stěhování na západ. Opakuje se historie roku 1914, kdy francouzská vláda přesídlila do Bordeaux. U Remeše a u Soissonsu jsou v proudu zoufalé francouzské protiútoky, které dosud nebyly s to zlepšiti povážlivou situaci francouzských armád.

*

Francouzská armáda, jak přiznávají každodenně i německé štábní zprávy, bojuje udatně, přece je ale nucena strašným tlakem německým krok za krokem ustupovati. Zda tak činí prozatím, dočasně z vůle vrchního velení, nelze ještě správně rozeznati. Ale v případě prvním musil by býti znám nový cíl, nová linie obranná, o tom se však v záplavě nejrozmanitějších zpráv nedovídáme. Tak zbývá předpoklad nutnosti.



Episoda z italského bojiště: Ssutiny někdejší továrny na zpracování bavlny, zničené italskými letci.

Dle Clémenceaua bude prý francouzská armáda zadržovati nepřítele než dojde americká pomoc; dle jiného úsudku budou se Francouzi chovati defensivně až do října, kdy prý Amerika pošle půldruhého milionů vojáků. Pro uklidnění veřejnosti tato sdělení snad stačí, ač po bedlivém uvážení má spoléhaní v pomoc cizí více než jednu slabinu: včasnost, připravenost, vycvičenost, pohotovost atd. Jiná velká útěcha musí asi kolovat i francouzským tiskem: ta, že na Marně bude novou bitvou situace napravena. Dovídáme se o existenci této útěchy cestou nepřímou (při zákazu dovozu cizího tisku k nám cestou pochopitelnou), a sice v komentáře úředního říšskoněmeckého listu, v němž se praví: „Utěšuje-li se dohoda tím, že se jí podaří v nové bitvě na Marně napraviti situaci, nechť nezapomíná, že jsou dnes poměry daleko jiné, než před 3½ rokem. Chce-li Foch opakovati manévr z roku 1914, musí nalézti jiný recept. Nemyslíme, že má po ruce vojsko nebo zálohy, především ale odhodlání, aby zahájil tak velkolepý podnik. Chce-li však přece hledati rozhodnutí v nové velké bitvě na Marně, nevyhneme se mu."

*

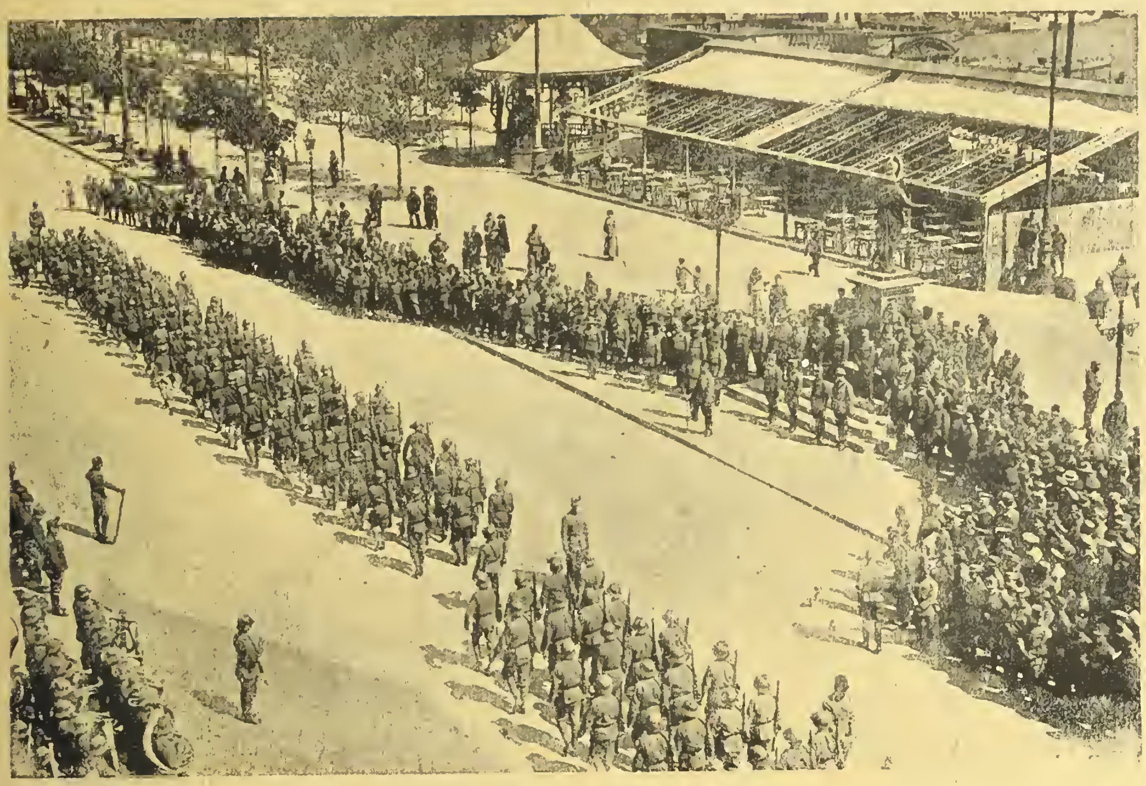
Po sedmidenním trvání bitva na západní frontě ochabla a berlínští vojenští kritikové souhlasně ohlásili bitevní přestávku. Čtyřdohodový tisk vítězoslavně sdělil, že jeví se účinky francouzského protiútoku a tlaku francouzských záloh.



Jak Italové pustoší své kostely a umělecké památky ve vlastním svém území.



Episoda z italského bojiště: Továrna na zpracování bavlny, zničená nepřátelskými letci. Během několika hodin proměněna v hromadu kamení a železa.



Z Oděsy, obsazené rak. a něm. vojskem: Posádka defiluje před pol. maršálkem šl. Böhmem-Ermollim.

Nicméně však stojí Němci na Marně na frontě 30 km dlouhé a jsou Monthiersu, západně Chateau-Thierry vzdáleni jen 60 km od pařížského opevněného pásma.

UTE SIVA NA ZÁPADĚ A OTÁZKA MÍRU

Jdeme blíže k míru? Uspíší události na západě konec světové války? Byli jsme vždycky toho názoru, že zbraně, vojenská hrubá síla nejen že nemohou rozřešiti problému, které světová válka otevřela a které musí být rozřešeny, ale že také nebude tato síla nikdy s to přiblížiti spravedlivý a trvalý mír. Čím větší úspěchy odnášejí německé zbraně na západě, tím energičtější a zoufalejší odbor vyvoláván je na straně odpůrců. Současně se zprávami o postupu říšských vojsk a ohrožení Paříže zaznamenávají listy, že americká sněmovna poslanců přijala největší armádní předlohu, jaká byla kdy ve Spojených Státech podána. Byl tam povolen úvěr 12 miliard dolarů (asi sto miliard korun) a 42 milonů dol. Kromě toho pověřen president, aby povolal k vojenské službě všecky muže, kteří vůbec mohou být vycvičeni a vyzbrojeni. To neznamená vlastně nic jiného, nežli ohromné, nikdy nevídané ozbrojení celého kontinentu. Snad budou dohodové armády ve Francii poraženy, snad bude Paříž znovu obležena. Ale jaký to konec války, když Amerika sbírá všecky své síly, mobilisuje nevyčerpatelné své prameny finanční a lidské a zvedá se teprve teď k zoufalému boji proti vítěznému imperialistickému Německu? Vojenské úspěchy na západě mohly by přiblížit mír jenom, kdyby upravovaly cestu dorozumění. Jenom se zříci politiky, která byla provozována v Brestu Litevském a v Bukarešti a mír je zajištěn!



Vydávání mouky bruselskému civilnímu obyvatelstvu.

VÝSTRAHA V PRAVÝ ČAS

V uplynulých dnech konala se ve Vídni říšská konference německé strany sociálně-demokratické, na které jednáno bylo o všech posledních politických událostech a o situaci aprovisační. Jednání bylo důvěrné, ale z resolucí, pro veřejnost určených, vyplývá vážnost situace a proto měla by usnesení konference sloužiti za výstrahu. Říšská konference konstatuje, že je dělnictvo v největším rozčilení a varuje vládu před účinky, jež by vzrušené mínění davů nezbytně vyvolalo, kdyby dělnictvo nenabylo přesvědčení, že střední moci nechtějí válku prodlužovati v zájmu imperialistických cílů; kdyby se nestalo vše, aby potraviny byly úplně uchopeny a spravedlivě rozděleny; kdyby vláda nesvolala opět neprodleně parlament a kdyby nevynaložila vše, aby slavnostně slíbená úprava pracovních poměrů ve válečném průmyslu provedena byla co nejrychleji na základě soukromoprávním; kdyby vláda sociálně-politickým požadavkům dělnictva nevyhověla. — Říšská konference odhadla sílu dělnictva a mocenské prostředky vládnoucích. Zkoumala všeobecnou politickou situaci a vyhlídky nynějších mírových snah. Po svědomitých úvahách nabyla říšská konference přesvědčení, že nynější okamžik pro větší stávky příznivý není a vybízí tudíž dělnictvo, aby v nynějším okamžiku větších stávek zanechalo. Dělnictvo nesmí se dáti vyprovokovati se strany podnikatelů, jimiž by zápas teď byl velice vhod. Nesmí si dáti diktovati hodinu boje slepou, byť i sebe pochopitelnější vášní, nýbrž musí si ji samo stanoviti ve správném názoru na rakouské a všeobecné evropské podmínky boje. Říšská konference vyzývá dělnictvo, aby bylo pro příznivější hodinu pohotově. Je tudíž třeba varovati dělnictvo před přeceňováním sil, dělníci nechť se zdržují od kroku nerozvážných, jež by mohly vésti k porážkám a nezpůsobilosti k boji pro budoucnost. Všude nutno udržeti ducha bojovného, odhodlanost k činům, a sledovati události. Každý dělník, každá dělnice uvedeni buďtež do odborové a politické organisace. Nutno veškeré dělnictvo dovésti k přesvědčení, že přiostření třídních protiv, jež válka vyvolává, nás vede k rozhodným zápasům mezi kapitálem a prací. Tedy: zachovat klid, ale chystati se pro hodinu společného boje!



Z Ukrajiny — země zaslíbené: Zásoby poživatin ve skladišti jisté přechodné stanice.

MARK TWAIN:

MICHEL ANGELO.

(Krom několika slov o italských průvodcích.)

Ctím mocného genia Michel Angelova, nedostižného básníka, malíře, sochaře, architekta — nedostižného ve všem, co podnikl. Ale nutno říci, že ho nemám rád ke kávě, k čaji a k večeři a mimo to i krom těchto a mimo tyto požitky. Miluji příležitostnou změnu. V Janově vystavěl všechno, v Miláně vystavěl sám, aneb jeho žáci všechno, a o čem jiném by mluvili průvodčí v Padóvě, Veroně, Benátkách, Bologni, než o Michel Angelovi? Ve Florencii maloval skoro všechny obrazy, téměř vše vybudoval a kde co bylo, co náhodou nestavěl, tam se nalézalo aspoň nějaké místečko, kde rád vysedával pozoruje toto cizé dílo, a to místo nám ukázali. V Pise projektoval všechno, vyjímaje staroslavnou šikmou věž a i tu by mu jistě připsali, kdyby nestála tak přes míru na křivo. V Římě jest to teprve hrozné s tímto Michel Angelem. Stavěl svatopeterský chrám, stavěl Pantheon, Tiberu, Vatikán, koloseum, kapitól, tarpeijské skály palác Barberini, chrám Lateranský, Compagnu, via Appia sedm římskýh kopců, lázně Caracalla, vodovod Claudiův, Cloacu Maximu — věčný proná sledovatel navrhl věčné město, a nelhou-li všechny knihy a všichni lidé, maloval tu i všechny obrazy. Přítel Dan pravil nedávno ku kterémusi průvodčímu: „Dosti, dosti, dosti! Nechci více věděti. Řekněte zkrátka: Bůh stvořil Italii podle návrhu Michel Angeliho!"



Ze břehů řeky biblické: Skupina Beduinů na břehu řeky Jordán.



Zbytky starých opevnění cařihradských.

Nikdy jsem necítil v duši tak nehorázný pocit vděkuplnosti, nikdy jsem nebyl tak spokojen a uklidněn, tak blažen jako včera, když jsem se dověděl, že Michel Angelo již zemřel. — —

Ale my to přece jen průvodčím řádně odnaučili. Prováděl nás v rozlehlých síních Vatikánu milovými cestami obrazů a sousoší a tuctem jiných míst a zase mílovými cestami obrazů a soch: ukázal nám veliký obraz v Sixtinské kapli a tolik fresek, že by stačily k výzdobě celého nebe — a to všecinko bylo od Michel Angela. A tak jsme tropili šašky, které mnohého našeho průvodčího ochočili: stavěli jsme se hloupými a kladli jsme mu nejblbější otázky. Tito tvorové nejsou nikdy nedůvěřiví a nemají nejmenšího ponětí o sarkasmu.

Ukazuje nám jakousi sochu pravil: „Statu bronzo." (bronzová socha).

Okukovali jsme ji lhostejně a přítel doktor povídá: „Od Michel Angela?"

„Ne, nevědět, kdo."

Pak nám ukázal staré římské forum, a doktor se ho zase ptal: „Také od Michel Angela?"

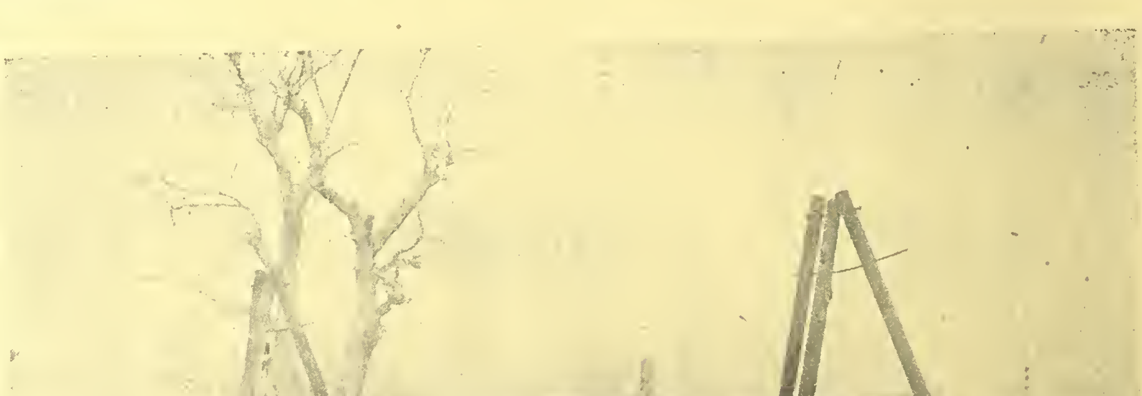
Průvodčí vykulil očí. „Ne — tisíc let než se on narodil."

Pak následoval egyptský obelisk a zase otázka: „Od Michel Angela?"

„O mon Dieu! má pánové. Tenkrát už dvatisíce let než se on narodil."

Neustálými otázkami se tak unavil, že se bál ukázati nám ještě něco obdivuhodného. Ubožák, vší silou se namáhal, aby nám objasnil, že je Michel Angelo zodpovědným jen za část stvoření světa, ale marně.

Tito průvodčí, znají obyčejně jen tolik anglicky, aby všechno dohromady tak popletli, že člověk konečně neví o co jde. Svoje povídání umí na paměť — dějiny každé sochy každého obrazu, každé kathedrály a jiného zázraku, jež nám ukazují. A vykládají o tom jako papoušek a jestliže je přerušíme a přivedeme z konceptu, musí obrátit a začnout znovu. Poněvadž po celý život ukazují cizincům jen zvláštnosti a pamětihodnosti, poslouchajíce výbuchy nadšení, mají přirozeně velkou radost, když dovedou vzbuditi obdiv. Uváděti obecenstvo do nadšení a úplného vzrušení stává se jim vášnivou potřebou. Tak si na to zvyknou, že nedovedou v klidném ovzduší ani žíti. Když jsme to seznali, nikdy jsme se ničím více nedali nadchnouti, ničemu jsme se více nedivili a před nejvznešenějšími výtvory lidskými, jež nám průvodčí ukazoval, byli jsme naprosto lhostejnými. Vystihli jsme jich slabou stránku a využívali jsme toho od oné chvíle. Mnohé z nich



Veřejné šibenice popravených zběhů v Cařihradě.



Z krásných partií Cařihradu.

účast. Doktor zkoumal za trapné pausy listinu velmi pečlivě. Pak pravil, aniž by prozradil nejmenší zájem. „Ach, Fergusone, jakže — jakže se jmenoval ten člověk, co to psal?"

„Krištoforo Colombo! Veliký Krištoforo Colombo."

Zase pečlivá prohlídka listiny.

„Ach, psal to sám, či — či jak vlastně?"

„Sám psát, sám — Kristoforo Colombo. Jeho vlastní rucepis. Sám psal."

Na to položil doktor psaní a povídal:

„Aj, človíčku, viděl jsem v Americe chlapečky, čtrnácte let staré, ale ti uměli lépe psáti, než tady tenhle."

„No, ale to je přece veliký. Kristof — — —

„To je jedno, kdo to je. Je to nejhorší písmo, jaké jsem kdy viděl. Nemusíme si mysliti, že nám můžete něco nabulíkovati, protože jsme cizinci. Nejsme naprosto blázni a chcete-li nám ukázati příklady krasopisu, jež stojí skutečně za podívání — dobře, sem s nimi — ale jestliže ne, pak toho nechme a pojďme dále."

Šli jsme. Průvodčí byl hluboce zklamán ve svých očekáváních, ale vzdor tomu učinil ještě jeden pokus. Věděl o něčem, co nás dle jeho mínění musilo nadobro zmoci. Pravil:

„Ach milá pánové, pojď za mnou. Něco hezké vám ukázat — nádherné poprsí od Kristoforo-Colombo — opravdu, velkolepé."

jsme časem přímo rozvzteklili, ale za to jsme neztratili nikdy dobrou náladu.

Obyčejně je to doktor, jenž klade otázky, poněvadž dovede svaly své tváře tak mistrně ovládati, že vyhlíží jako neviňátko a mimo to umí do svého hlasu přimísiti silnou dávku pošetilé naivity. Zdá se, že je mu to vrozeno.

Průvodčí janovští jsou nadšením téměř bez sebe zmocní-li se americké společnosti*, poněvadž se Američané snadno všemu diví a jmenovitě před každou relikvií Kolumbovou rozčilením a podivem se téměř rozplývají. Rovněž i náš tamější průvodčí skákal před námi, jakoby byl polkl drátěnou žíněnku. Plesal téměř, když mohl konečně uvolnit svoji netrpělivost a zvolati:

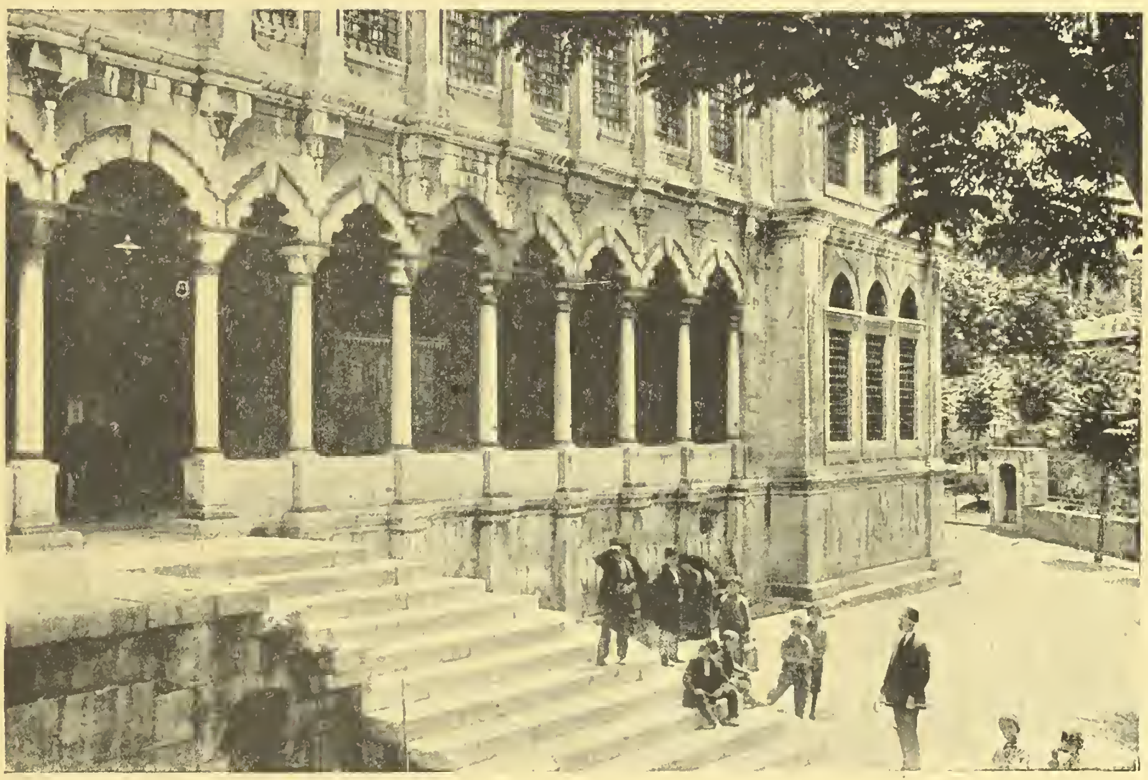
„Pojď sem, milá pánové — pojď sem. Ukázat nám budu psaní od Krištofovo Columbo. Sám psal ho vlastní ruka."

Zavedl nás na radnici. Po mnohém dojmůplném bloudění a otevírání dveří a vrat a hledání ve svazku klíčů, předložil před nás onen umouněný starý dokument. Oči mu jiskřily. Tancoval kolem nás klepaje při tom prstem na pergamen.

„Co se sem vám povídal, milá pánové! Je to tak? Jen se podívej! Rukopis od Kristofovo Colombo. Sám psal."

Naše tváře zračily lhostejnost a naprostou ne-

* Mark Twain byl jak známo Američan.



Architektonické krásy Cařihradu.

Přivedl nás ke krásné soše — byla vskutku krásná — uskočil na krok a uhodil se v prsa.

„Ach jen vidět, milá pánové, pěkná, velkolepá — poprsí od Kristoforo Colombo! Pěkná poprsí, pěkná podstavec!"

Doktor si nasadil brejle, k podobným účelům zvlášť pořízené.

„Ach, ano, jakže se vlastně ten pán jmenoval?"

„Krištof Kolumbus. Veliký Krištoforo Colombo."

„Krištof Kolumbus? Veliký Krištoforo Colombo? A co vlastně udělal?

„Objevil Amerika — Amerika objevil. Není to snad dost?"

„Že objevil Ameriku? Nikoliv — to je velký omyl. Vždyť přicházíme přímo z Ameriky. Nic jsme tam o tom neslyšeli. Kristoforo Colombo — pěkné jméno — a jest už mrtev?"

„O corpo di Bacho! Tři sta let už."

„A na co umřel?"

„To nevím já, to nemohu povědit."

„Jen přemýšlejte — snad si vzpomenete — neštovice?"

„Nevím to, moje panové. Nevím na co umřel."

„Snad měl spálu?"

„Možno, možno — ale já nevím — já myslit, že na něco umřel."

„A jeho rodiče — žijí ještě?"

„Nemožno."



Věhlasná Aja Sofia — mešita Žofiina v Cařihradě. Kdysi za dob byzantských nádherný chrám sv. Žofie.

„A řekněte mi — co je vlastně poprsí a co podstavec."

„Santa Maria! To tu je poprsí a to podstavec."

„Aha, vidím, vidím — šťastné spojení, skutečně přešťastné spojení."

A zahravše takto našemu průvodčímu v Janově, měli jsme pro příště vyhráno. Jinak by nás byli tito průvodčí k smrti utáhali.

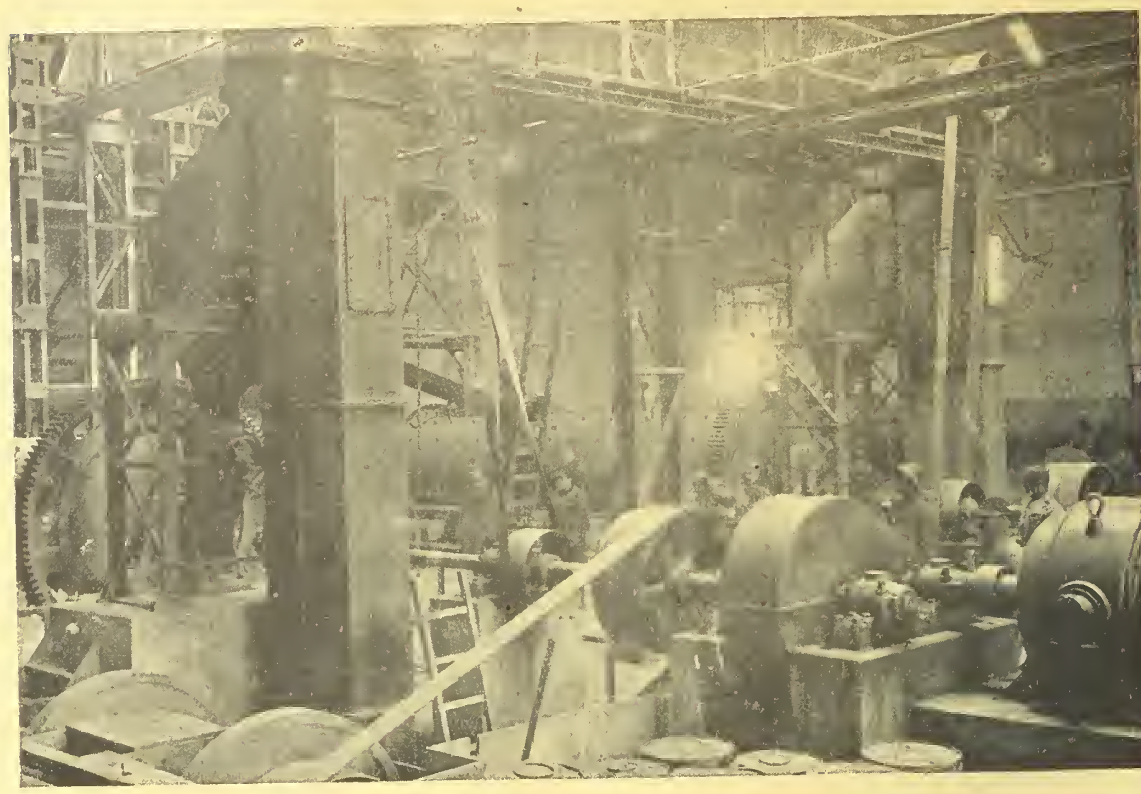
*

V římském vatikáně, tomto zázračném městě pamětihodností, ztrávili jsme mnohdy několik hodin. I zde jsme se tvářili vůči výplodům našich průvodců lhostejně a chladně. Časem bychom se byli skutečně podivovali a se zájmem pozorovali a poslouchali — bylo to velmi těžkým přemáhati se. Ale šlo to. Myslím, že to dosud nedokázal ve Vatikánském museu žádný. Průvodčí byl bez sebe — to bylo přes příliš. Nohy si téměř uběhal, aby nám ukázal neobyčejné věci, všechnu svoji dovednost na nás vyčerpal, leč marně. To co považoval za největší div světa uschoval si na konec. Byla to egyptská mumie, snad nejlépe zachovalá vůbec. Přivedl nás k ní. Byl si tentokráte své věci tak jist, že se v něm vzbudilo opět trochu uhaslého nadšení.

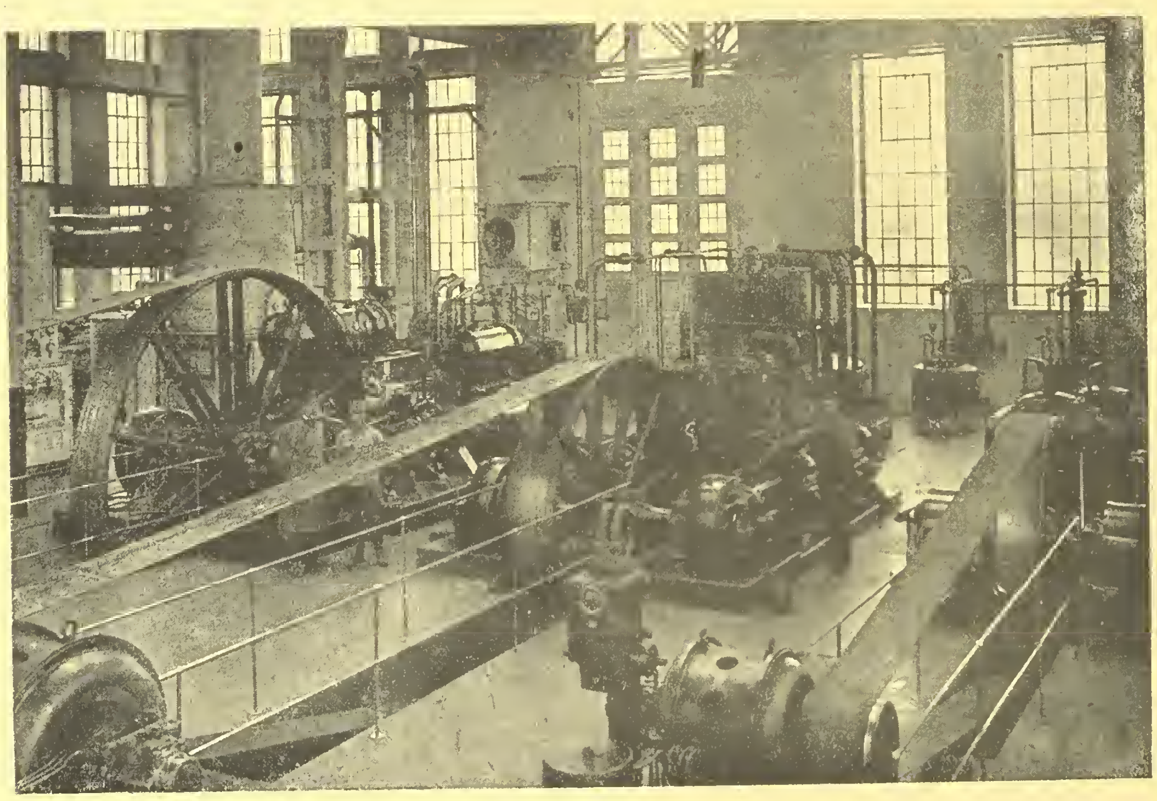
„Podívej se, moje pánové! Mumia! Mumia!"

Brejle se opět jako jindy klidně a kriticky usadily na nose.

„Ach Fergusone — nerozuměl jsem vám dobře



Dílna pro kalciumkarbid, ze kterého se s používáním dusíku vyrábí amoniak.



Výroba chemicky čistého dusíku a kyslíku, kterého zapotřebí je k výbušným účelům. Plyny se vyrábějí v dílně pro zkapalnění vzduchu dle systému Lindeova.

JEŠTĚ O BÝVALÉM CAROVI

Moskevské „Ranněje Utro" přineslo pozoruhodnou zprávu o tajné schůzi Ruské historické společnosti, ve které archivář Bunakovskij podal sdělení o manifestu Mikuláše Romanova, nalezeném v archivu senátu a pojednávajícím o úmyslu posledního ruského cara odstoupiti již v říjnu (28./15.) r. 1905, tedy v důsledku první revoluce v Rusku. Bunakovskij docela nahodile objevil v tajném oddělení senátního archivu korekturní otisk čísla Sobranija uzakonenij i raspojaženij pravitělstva (Sbírka vládních zákonů a nařízení) ze dne 30./17. října, v němž měl být uveřejněn manifest tohoto obsahu: „Výtržnosti a nepokoje v sídelních městech a na mnoha místech naší říše naplňují velkým a těžkým smutkem naše srdce. Dobro ruské říše je nerozlučné s dobrem národa a národní smutek je naším smutkem. Z nepokojů, které vypukly dnes, může vzniknouti hluboký národní nepořádek a ohrožena býti celistvost a jednota naší říše. V těchto rozhodujících dnech v životě Ruska považovali jsme za povinnost svědomí usnadniti našemu národu těsné sjednocení a seskupení lidových sil pro lepší vývoj říše a pokládali jsme za dobré vzdáti se prestolu ruské říše výsostné vlády. Nechtějíce rozlučovati se s naším drahým synem, přenecháváme dědictví našemu bratrovi, velikému knížeti Michajlu Alexandroviči a žehnáme mu k nastoupení na trůn ruské říše."

— jak se jmenoval ten pán?"

„Jak se jmenoval? Nemít přece žádné jméno. Mumie! — egyptské mumie."

„Ano, ano. Zde se narodil?"

„Ne, egyptské mumie."

„Ach, docela správně. Nejspíše Francouz?"

„Ne, žádná Francouz, žádná Říman. V Egyptu narodil."

„V Egyptu narozen. Nikdy jsem v životě neslyšel o Egyptu. Nejspíše je to nějaký zahraniční lokál. Mumie, mumie. Hm, jak je tichý, usedlý! Ale — poslyšte je mrtvý?"

„Oh sacre bleu! už tři tisíce let."

Doktor se naň zlostně osopil:

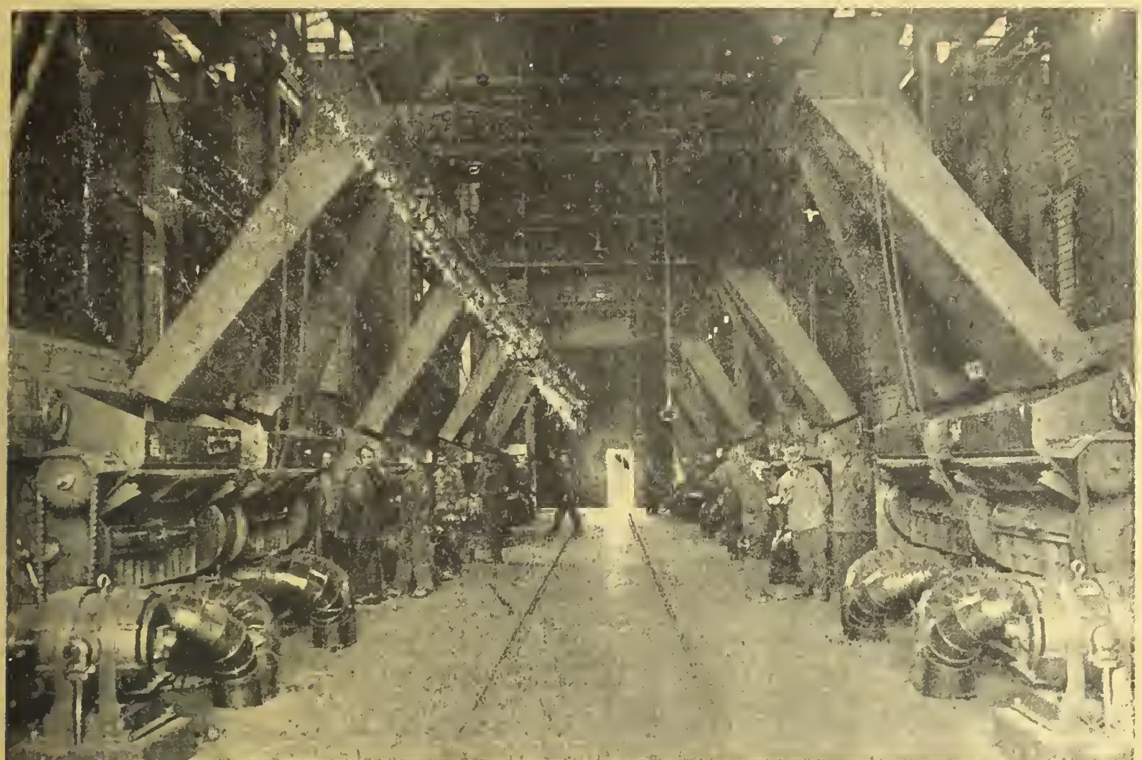
Poslyšte, co to znamená? Myslíte, že jsme Číňani-, protože jsme cizinci a chceme se něčemu naučiti? Chcete nám imponovati mizernými mrtvolami? Tisíc hromů mám sto chutí vám — — vám; máte-li pěknou, čerstvou mrtvolu, jsem s ní — anebo u čerta..."

Náš průvodčí byl Francouz. Aniž by byl tušil oplatil nám náš žert. Příštího dne se přišel do našeho hotelu optat, jsme-li již vzhůru a popsal nás při tom tak dobře, že hotelier hned poznal koho míní. Svůj popis končil poznámkou, která v přibližném znění pravila, že jsme blázni. Neměli jsme mu tuto nevinnou a poctivě myšlenou domněnku ani za mák za zlé.

— —



Výroba umělého ledku v rakouských muničních továrnách: Dílna pro čistění vyrobeného amoniaku.



Výroba umělého ledku v jisté rakouské muniční továrně: Kotlárna elektrické centrály, v níž se vyrábí pára a elektrický proud pro potřeby továrny.

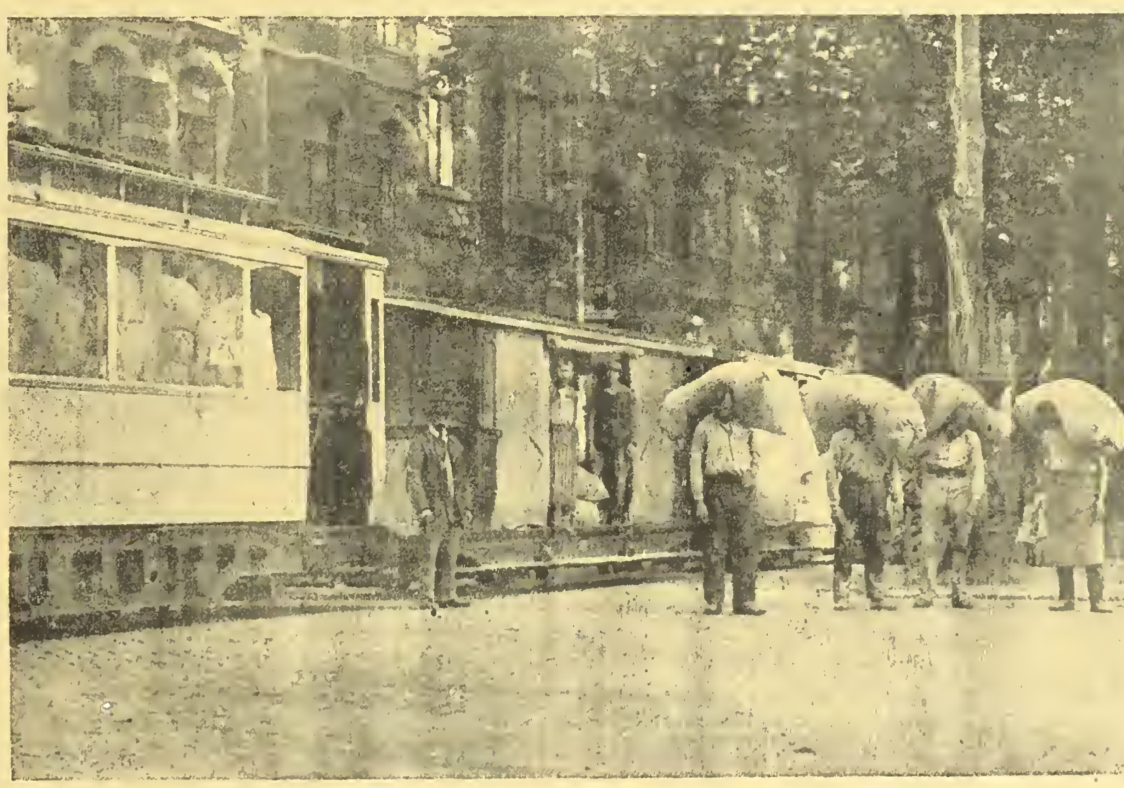
Na textu tohoto otisku rudou tužkou je poznamenáno: „Zastaviti tisk — ředitel tiskárny hofmejster Kedrinskij". Zastavení tisku připraveného manifestu vysvětluje bývalý ředitel senátní tiskárny Kědrinskij takto: 29./16. října o 8. hod. večerní objevil se u něj kurýr ministra dvoru bar. Frederiksa se služebním dopisem, obsahujícím rukopis manifestu a žádost, aby byl uveřejněn druhého (30./17.) dne ve Sbírce zákonů Ježto manifest nebyl doručen obvyklou úřední cestou, totiž prostřednictvím ministerstva spravedlnosti nedal ho Kědrinskij otisknouti.

PROJEV MINISTRA FINANCÍ

Ministr financí sv. p. Wimmer přijal zástupce tisku a apeloval na ně, aby co nejvydatněji podporovali vládu také při osmé válečné půjčce. Ministr charakterisoval při tom všeobecnou hospodářskou, vojenskou a politickou situaci v nynějším okamžiku a pravil m. j.: Berními opatřeními a zvýšením tarifů, jež nabylo platnosti od začátku války, a jejichž výnos v mírovém hospodářství může se klidně stanoviti asi na 1600 milionů kor. a projednávanými předlohami, jejichž finanční výsledek lze odhadnouti asi na 500 milionů K jest nynější úroková potřeba pro válečné dluhy as 2200 milionů K takřka uhražena. Samozřejmě musí na podzim, aby uhražen byl dále vzrůstající požadavek úrokový a jiná běžná zvýšená vydání, předstoupiti se před říšskou radu s dalšími berními předlohami. Jest pochopitelno, že si lidé předkládají otázku, zdali stát bude s to, aby dostál svým miliardovým závazkům. Mluví se o zkracování kuponů a o jiných podobných opatřeních. To by neznamenalo nic jiného, než dávku z majetku jednostranně na účet majitelů válečné půjčky. Dojde-li k pronikavé dávce z majetku, postihne tato všechny objekty majetkové, domy, pozemky, nastřádané peníze, zástavní listy, akcie atd.

MAĎARSKÝ HLAS O SITUACI ČESKÉHO NÁRODA.

Maďarské listy psaly o pražských divadelních slavnostech úplně ve smyslu vídeňských německých listů. Jediný list maďarský a to Magyarország, který je orgánem hrab. Karolyiho, vyslal k pražským slavnostem svého zpravodaje. Jeho zpráva o slavnostech zní však zcela jinak než ostatních maďarských listů. Přiznává, že byl přímo dojat uvědomělým oduševněním Čechů a jich politickou vyspělostí a píše, že slavnost byla tichá, dustojná demonstrace Prahy o s ní celých Čech. Přiznává slavnostem velký politický význam z toho důvodu, že byly navštíveny nejčelnějšími vůdci všech rakouských národů. Končí svojí zprávu takto: „Tyto dva dny byly pro Prahu a pro každého Čecha velkým svátkem



Zásobování Belgie: Rozvážení mouky v Bruselu v Belgii.

Zapomněl každý, že nemá chleba aneb má-li že tento je ze špatné kukuřičné mouky, že nemá másla a že místo mouky dostává oves. Tyo dva dny se zapomnělo na všechny trapné skutečnosti. Velké davy zaplnily ulice, ale chovaly se tiše, důstojně. A tato tichá demonstrace znamenala jistě víc, než kdyby byly pobouřily celé město. Češi jsou klidni a čekají. . . ."

CO SE DĚJE V UKRAJINĚ.

Berlínský „Vorwärts" přináší původní dopis o novém kabinetu v Kijevě a jeho činosti, o politických poměrech v zemi a náladě. Redakce, kladoucí zvláštní důraz na tyto vlastní informace, správně připomíná, že se podstatně odlišují od tak mnohého, co se v Ukrajině píše v německé žurnalistice a dodává kousavě, že snad se konečně německý vyslanec v Kijevě z tohoto dopisu doví, jak to v Ukrajině doopravdy vypadá. Nový kabinet vládní — praví citovaný dopis není doposud definitivní ani kompletní. Mezi členy jeho jsou jak kadeti ruští, tak oktabristé i i monarchisté. Z nich samozřejmě nejvíc na levo stojí kadeti, tíž kadeti, kteří v červenci 1917 odvolali svoje zástupce z Rady a vyslali na to do Moskvy posly, kteří prohlásili Ukrajince za velezrádce a zapřisáhlé nepřátele Ruska, pracující na prospěch Německa. A žádali energicky na Kerenském, aby Ústřední Radu ukrajinskou poza-



Ukázka z dílen, ve kterých se střídavými účinky vody a vzduchu a pálením vzduchu s amoniakem a jinými procedurami vyrábí umělý ledek k účelům muničním.

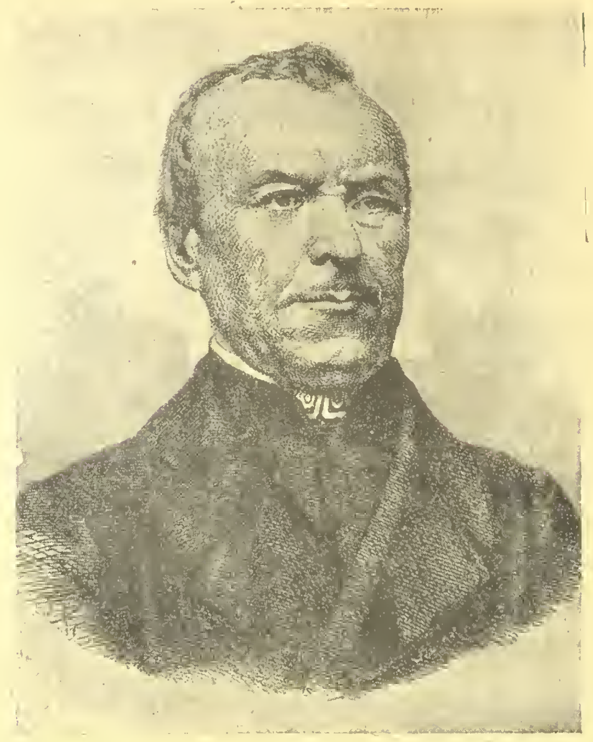
týkal a užil vůbec ostrých opatření vojenských. Až do té chvíle pak, kdy Němci na pozvání ukrajinské vlády vtáhli do země, agitovali kadeti usilovně proti Němcům. Kongres strany kadetské v Ukrajině, konaný v Kijevě 12. máje, prohlásil, že z taktických důvodů nechce činiti žádného usnesení o skončení všech ruských zemí, ale vyslovil se pro ruštinu, jakožto státní řeč v Ukrajině. Tito kadeti tvoří tedy levé křídlo nové vlády ukrajinské. Nová vláda tvrdí stále chovaný dopis kijevský — zahájila prudkou kampaň proti „ukrajinství". Zastavila řadu časopisů, mezi nimi čtyři největší, kijevské listy: „Nova Rada" — „Borodba" — „Vidrozdžuje" — „Narodna Vola". — „Nova Rada" sice byla v několika dnech zase uvolněna ale uvalena na ni předběžná censura. I jiná ostrá opatření karakterisují prý novou vládu: zakázán byl selský kongres ukrajinský, svolaný na 12. května, k němuž se sjelo 4000 lidí. Mnoho delegátů bylo zatčeno. Zakázán i ukrajinský kongres dělnický, svolaný na 14. květen. Na Kijev a 5 gubernií uvalen válečný stav. Ukrajinská (maloruská) řeč užívána v úřadech jako vedlejší, hlavní řeč úřadní je velkoruská. Vláda mlčky dovolila svolání kongresu ruských monarchistů do Oděsy, který prý chce proklamovati znovuzřízení starého Ruska carského. Dějí se prý přípravy i k svolání všeruského kongresu zemstev. Mírové jednání s vládou sovětů (moskevskou) mělo být zahájeno v Kijevě 22. května. Časopisy kijevské zabývají se stále pověstmi o reorganisaci kabinetu kijevského za účasti sociálních federalistů a somostijníků. Jako kandidáti jmenují se z první skupiny Šeljuchin a Sulgio, z druhé Štěpanenko.

LLOYD GEORGE A ORLANDO.

Dvě bojovné řeči pronesli anglický předseda ministerský a italský šéf kabinetu. Lloyd George mluvil v Edinburce. Tvrdil, že účelem války není jen splnění spravedlivých a svatých nároků národa, nýbrž blaho celého lidstva. Svoboda jest nejvnitřnější důvod této společné války. Wilsonovo poselství vrhlo jasné světlo na šlechetné cíle spojenců. Vytyčili jsme obecnou lidskou pravdu, stojící nad národnostními cíli. I tyto cíle souhlasí však s touto pravdou. Právo na Terst jest výrazem téže pravdy a spravedlnosti, jako právo na Štrasburk, na Varšavu a Prahu. hu. Jsme si vědomi vážnosti hodiny a nebezpečí, že nepřítel proti nám a spojencům podnikne zoufalý pokus veškerou svou silou. Víme, že vůle nepřítele učinila z této války otázku života či smrti národů. Praví-li německý císař v hamburské řeči: Německo je ochotno stisknouti ruku nabízenou mu poraženým nepřítelem, — ukazuje tak zvaný mír s Ruskem a Rumunskem i pacifistům zcela zřetelně, že je Německo nejen ochotno stisknouti poraženému ruku, nýbrž stisknouti mu celou silou také hrdlo. I kdyby rozhodné zápolení mělo skončiti úplným ruinováním našich národů, bylo by lépe čestně padnouti než zachraňovati existenci za cenu poroby a hanby. Ale přes nevyhnutelné oslabení, přes nestálost osudu a ohromné oběti je víra naše silnější než brutální moc nepřítele nikdy nebyly veliké a vznešené myšlenky zničeny násilím. Nad všemi národy velikými i malými má býti jediná říše — spravedlnosti. Svým vítězstvím dojdeme k míru a jím opět dosáhneme spravedlnosti a svobody.

ÚMRTNOST DĚTÍ V ANGLII.

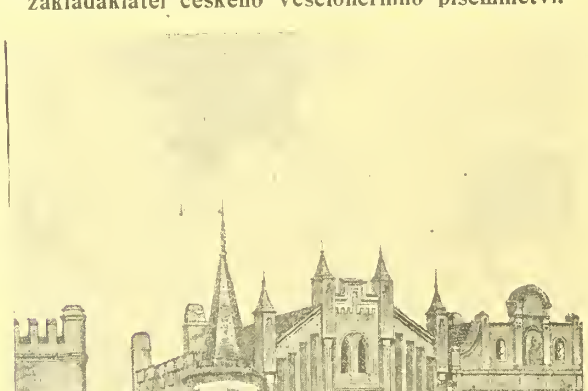
John Galsworthy, známý anglický dramatik, jehož sociální dramata i u nás došla obliby, zabývá se v posledních dnech opět denními otázkami socialismu, budícími všeobecný rozruch. Nedávno obíral se v Times úmrtnosti anglických dětí, jež v posledních letech hrůzně přibývá. Své vývody podoporuje daty, která byla uveřejněna v sezení national baby welk nedávno konaném. S názorem jakoby po válce nastalo značné zvýšení porodů rozhodně nesouhlasí. Počet porodů se sice v prvých dvou mírových létech zvýší pod vlivem národnostních propagand všemi prostředky šířených, leč pak určitě klesne. Galsworthy prorokuje dokonce, že bude v Evropě méně porodů než před válkou. Tím intensivněji musí se tudíž díti soukromá a veřejná péče o dorost. V tomto ohledu jsou poměry v Anglii nanejvýše nepříznivé. Ročně jest v Anglii na 100.000 potratů; ze zbývajících 800.000 porodů zmírá 90.000 kojenců. O hygienu rodiček není vůbec postaráno. Ženy chudších tříd, jsou v čas porodu vystaveny okolnostem, jež jim poškozuje po vždy zdraví a následek toho je rovněž množství duševních a tělesných mrzáků. Obraz stává se jasnějším uvážíme-li, že každé 4. dítě anglické nevyhovuje požadavkům školním. Mezi 100 dítkami trpí 10 podvýživou, 30 jich je krátkozrakých a 40 má špatný chrup. V prvé řadě jest ovšem vinen stát, který se tu málo stará. Galsworthy praví případně, že nelze dobře zjistiti, kdo je více politování hodný zdali matky, či děti. Jen zřizováním ochranoven po vzoru americkém může se věc zlepšiti. Od r. 1904 kdy zavedena ochrana matek klesla úmrtnost dětí ze 145 z tisíce na 91 z tisíce. Na tomto poli nutno tudíž v prvé řadě pracovati a pak lze doufati, že hrozné číslice úmrtnosti dětí se zmenší.



Frant. Sušil, moravský spisovatel a jeden z nejhorlivějších, sběratelů českých písní na Moravě. Tento vlastenecký kněz šířil po Moravě uvědomění mezi lidem venkovským jenž tehdy neznal z valné části ani písma. Sbíraje písně proputoval celou Moravu. Nejednou měl obtíže i s úřady, jež jej považovaly za „panslavského buřiče". Také jako belletrista byl činným. Na den 31. května připadlo 50. výročí jeho úmrtí.



K jubilejním slavnostem pražským: Václav Klicpera, zakladaklatel českého veselohemího písemnictví.



Dům, kde bydlel Karel Havlíček Borovský v Něm. Brodě, kam po posledních slavnostech pražských zajeli jihoslovanští hosté, aby vzdali poctu znamenitému bojovníku českému.

STÁT A DRAHOTA.

Vzrůstající drahota zatěžuje lid více než se projevuje při veřejných diskusích. Existují kruhy, které se válkou neobohatily, které nemají podílu na přebytku peněz a nesou válečný osud s povzdechy. Starost se plíží všemi domy — a nelze dohlédnouti konce zdražování; naopak ceny stoupají do nedostižné výše. Je na čase, aby se něco proti tomu podniklo. Není žádnou útěchou, že tento zjev je nezměnitelným průvodním příznakem nedostatku zboží, nepoměru mezi nabídkou a poptávkou. Neboť i když nelze odčiniti všeobecné znehodnocení peněz, prospělo by, kdyby se zabrzdilo vzestupné tendenci cen. Dosud vždy se osvědčila spekulace těch, kdož počítají se zdražením. Došlo by však alespoň k několika zdravým poklesům cen, kdyby stát zabočil do nových cest, které by mohly vésti ku změně konjunktury. Stát má nejenom možnost zákondárstvím v tomto směru pomoci, nýbrž brž může, jmenovitě v oborech, kde sám má vliv, raziti nové cesty a předcházeti příkladem. Stát má prostředky a cesty. zabrániti zdražování uhlí a snížiti jeho ceny na snesitelnou míru. Nikdo neví, kam až se zvýší ještě ceny uhlí a jaký je oprávněný důvod tohoto zdražení. A při tom má uhlí velký význam nejenom jako topivo v bytech a již vzhledem k této okolnosti není moudrým poměry zhoršovati. Uhlí je přece krví všeho hospodářského života a drahé uhlí je momentem, který se projeví při veškerých výrobcích, jako zdražovatel cen. Rovněž tak je tomu s dřívím. Při nouzi o uhlí měl by tento levný a v nadbytku hojný domácí produkt býti vítanou náhradou a každému k disposici. Ale ceny, které za dříví nutno dnes platiti, jsou věru již jen málo komu přístupny. Nábytek, právě následkem vysokých cen dříví, stal se přepychovým předmětem a vliv těchto cen je na všechny věci, při jichž výrobě jest třeba dříví. A jedním z předních producentů dříví jest stát a veřejné i církevní fondy. Ovšem státní příjem z dříví plyne do státní pokladny a ulehčuje tím všeobecné břemeno poplatníků. Ale to je pouze zdánlivé, neboť zdražení, stoupající od ruky k ruce, jimiž dříví prochází, béře sátním občanům — a dnes všichni potřebují dříví — více z kapsy než ušetří na daních a působí také na jiné ceny.

Šaty a prádlo t. zv. válečné zboží, ačkoliv jeho jakost je praskrovná, má již dnes ceny, které daleko přesahují rozpočet člověka, jenž z války nezískal žádných výhod. Obrat k lepšímu v těchto poměrech může a musí zahájiti stát. Zbavíme-li se těchto nesmírných cen, dojista bude také v brzku rozlišovati výdělečný svět, co je dobré a co je špatné. Ale stát musí také revidovati svoji politiku maximálních cen. Dosud nebylo v ní žádného systému. Hospodařilo se od případu k případu a vznikly zvláštní cenové poměry tím že je stanovily různé instance v různých dobách že vliv interesentů různě uplatňoval. Maxi-ní ceny ale mají býti ochranou spotřebitele a prostředkem k zamezení pokoutního obchodu. Zatím však staly se maximální ceny pramenem nedostatku zboží a hladu. Kdyby maximální ceny byly z tohoto hlediska revidovány, došlo by snad k mnohým přesunům hodnot i v jiných oborech. Pak platily by zase pro mnohé zboží, jako ovoce mléko, tuky, ryby, drůbež atd. prostředně solidní ceny odpovídající vloženému kapitálu a práci. Tito dva činitelé poskytují pro stanovení cen reelnější podklady, než cena tržní, k níž v dohledné době nedospějeme, protože ta-

to cena je možnou jen tehdá, když všechny síly nerušeně spolupůsobí. A bude-li jednou celý systém vyhánění cen do výše proražen — vše ostatní dostaví se spíše. Právě jako obilí zůstalo cenou na mírné výši, mohlo se totéž státi při jiných hlavních spotřebních věcech a poměry byly by snesitelné. Stát nesmí k těmto poměrům nadále klidně přihlížet. Je rozpor v tom, když se nepočítá se znehodnocením peněz při stálých příjmech a když na druhé straně selhává ochrana proti divokým skokům cen. Hl. N.

CHOROBY BRAMBORŮ.

Brambory mají zejména v dnešní situaci velký význam pro výživu lidu a proto činí se všemožná opatření, aby zavčas čeleno bylo pohromám, které způsobiti mohou různé choroby bramborů Dnes, kdy k sázení používá se mnohde brambor neznámého původu, může se státi, že k nám budou zavlečeny choroby bramborů, jež mohou přivoditi velmi těžké škody našemu bramborářství. Především týká se to rakoviny bramborů. (Chrysophlyctis endobiotica Schilb), jež vyskytuje se již řadu let v jednotlivých okrscích Německa, a jak se proslýchá, také v ostatních sousedních zemích a jejíž nebezpečí je tak veliké, že pěstění bramborů stává se pochybným. Proto v v Prusku nařízením ze dne 18. února 1918 zahájeno bylo důkladné potírání této nebezpečné nákazy, kterýmžto nařízením ukládají se zemědělcům, ať již jako pěstitelům nebo příjemcům rakovinou stižených bramborů, těžká obmezení. Onemocnění vyznačuje se tím, že objevují se s počátku menší, více méně bradavkám podobné a znenáhla se zvětšující rakovinné nádory, později květáku podobné na kořenech, lodyhách, těsně u země i na hlízách napadených rostlin. Výrůstky mohou býti v jednotlivých případech až zvící pěsti, takže původní tvar nakažených hlíz není vůbec znatelný. Zárodek choroby zůstává, i když na zamořeném poli po léta brambory se nesázejí, v poli života schopný a napadá znovu brambory, jakmile se takové pole jimi osází. Desinfekce půdy nepomáhá a satba druhů vůči rakovině imunních, jichž je jistý počet, jest pouze pomocí z nouze pro krajiny, jež jsou již napadeny. Musí tudíž býti dbáno s úzkostlivou péčí, aby bylo zamezeno zavlečení houby, jež nemoc způsobuje, z krajin zamořených. Zavlečení jest možné chorobnou satbou, odpadky hlíz rakovinou onemocnělých, použitím stájového hnoje a močůvky ze stájí, v nichž krmilo se materiálem z bramboru, rakovinou nakažených, natí z rostlin nakažených a konečně prstí zamořených polí. Jest tudíž bezpodmínečnou povinností každého, jenž brambory sázel a seznal svrchu uvedené podezřelé příznaky na hlízách bramborů neb sezná je snad průběhem doby vzrustu na natích na poli, aby o tom ihned podal zprávu ministerstvu orby s udáním místa, kde se choroba zpozorovala, dle možnosti se současným zasláním vzorku, aby bezodkladně mohla býti učiněna opatření k zamezení dalšího šíření této nebezpečné choroby. Budiž však k tomu poukázáno, že rakovina, zvláště v době počátečného vývoje, nezřídka velice podobá se jiné chorobě, postihující slupku bramborovou, která, byť i nebyla tak zcela nevinou, přece je značně méně nebezpečnou než rakovina. Jest to choroba, vyvolaná houbou Perila tomentosa. Při této chorobě vznikají na hlíze bradavičnaté až půl centimetru veliké výrůsky (nádory), Byť i při silnějším se objevení choroby napadených hlíz nebylo možno jako satbových bramborů použíti, není se třeba obávati takového zamoření pozemku, jak tomu je u rakoviny. Totéž platí o jiném druhu strupovitosti bramborů, označované jako strupovitost mělká a strupovitost hluboká, jakož i chorobě, vyvolané plísní Rhizoctonia Solani, vyznačující se vyskytnuvšími se poněkud vyvýšenými, černěfialovými skvrnami na bramborech, jež se dají snadno oškrábati a kterou, neobjevila-li se silně, považovati sluší za vadu zevnějšku. Strupovitost, vyvolaná houbou Spongosobora scabies, jeví se jako prohloubené skvrny, ohraničené odstávajícím okrajem slupky. Dosavadním přesným pozorováním bylo zjištěno, že výtrusy, přenášející rakovinu bramborů (Chrysophlyctis) ještě po osmi letech. Pokusy v příčině té nejsou ještě skončeny.



České umění ve Vídni: Socha znamenitého rak. jenerála za války třicetileté Jana de Weerdta († r. 1652) na vídeňském arsenále, dílo to vynikajícího českého sochaře Ludvíka Šimka.

Dnes rozséval „své símě" a to ho blažilo. Spokojeně se usmívaje, ruce na zádech skřížené, kráčel právě kol dolmenu mechem zarostlého, když zaslechl za sebou podivuhodný zvuk, ucítiv zároveň jak se dotkl kdosi jeho rámě. Otočiv se spěšně nechtěl svému zraku uvěřiti. Před ním stál — jakoby náhle ze země vzrostlý — Rohan.

Na první pohled ho nepoznal, neboť byl od posledního setkání velmi změněn. Vlas mu splýval v divých pramenech na ramena, byl neoholen, oči krví podlité a nejistého výrazu, dobrácká jeho tvář, jindy krásou zářící, byla strhaná a bledá. Je věru třeba jen několika málo hodin, aby se štvaný člověk, proměnil v lité zvíře. Tak tomu bylo i při Rohanovi. Jeho zrak podobal se ustrašenému, těkavému zraku pronásledovaného zvířete. Jeho oděv byl rozedrán, a hlínou pomazán, rukáv kazajky až po loket roztržen. Byl bos.

„Tos ty, Rohane?!" zvolal mistr Arfoll polotázavě polovyděšeně, neboť ho netušil tak blízko a nedovedl si rovněž vysvětliti spustlý jeho zevnějšek.

„Ano, to jsem já!" odvětil Rohan s nuceným úsměvem, odhrnuje si vlas s obličeje. „Čekal jsem na vás ukryt v dolmenu až skončíte své vyučování. Při svatém Gildu, jest to věru ponurý hrob pro živoucího čověčka! Zdálo se mi, že se nedočkám konce." Zase se podivuhodně usmál a jeho oči bloudily nejistě kolem.

Potulný učitel vloživ něžně ruku na rámě štvaného a pohlížeje naň pátravě a ustrašeně tázal se: „Co se stalo, co se stalo, synu muj? Co znamená tvuj strach?"

„Stalo se, jak jsem předvídal — to je vše!" odvětil Rohan, svíraje pevně rty.

„Nerozumím, co tím míníš."

„Soupisy."

„Dobře, ale co dále?"

„Byl jsem vylosován. Před desíti dny bylo slosování a

Na to se pokoušel i její bratříček o štěstí; s menší však trpělivostí i úspěchem.

„Jen pomalu, Roberte!" napomínal ho vážně učitel. Leč nic naplat — nešlo to lépe. Klučinovi bylo již do pláče. když vyzval konečně Arfoll selského výrostka, aby pokračoval v předčítání. Leč tomu se vedlo ještě hůře než malému Robertkovi. Jeho výslovnost byla prostě řečeno, naprosto hrubá a slova mající více než dvě slabiky ho přemáhala. Vzdor tomu se mu ale učení zamlouvalo, neboť se dobromyslně zubil, když se jeho spolužáci nad jeho čtením rozesmáli.

Byl to obrázek pro malíře jako stvořený. Slunce ozařovalo jasně spokojenou tuto skupinu, celujíc vyschlou tvář učitelovu, a houpajíc se na pestrých barvách kroju a skotačíc na šíré lučině. Chvílemi mihl se jim nad hlavou sněhobílý racek, který sem zabloudil z modrých vod oceánu a přímo nad dolmenem popěvoval a radoval se ve výšinách skřivánek.

Arfoll se chopil znovu staré velké knihy, listoval v ní chvíli a překládal pak svým posluchačům v melodické bretonštině čtrnáctou kapitolu evangelia sv. Lukáše. Žáci naslouchali napjatě parabole o muži a večeři Páně. Připadalo jim to jako pohádka, jíž za studených zimních večerů přadleny v teplé jizbě vykládávali. Když skončil, pravil slavnostně: „Nyní se pomodleme, děti!"

Všichni poklekli opakujíce jeho modlitbu. „Ó Pane, prosím tebe, popřej milosti srdcím tvých dítek, aby až přijde čas tě poznaly a vystříhaly se ďábla, aby pocítily božskou pomoc, tvoji pravdu a moudrost pochopily a nežily na světě a nezmíraly jako zvěř divá. Osvěť je, ó Pane, neboť jest jim třeba světla. Amen! Poučuj je, neboť toho ždají. Amen! Posiluj je, ó Pane, aby se nekláněly modlám a špatnosti lidské. Amen! Nechť duše jejich se naplní láskou a mírem evangelia. Amen! Amen!

Při každé „amen" se Katuška zbožně pokřižovala. Žádnému z přítomných žáků nezdála se modlitba odlišnou od ji-

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Jak budeme hospodařiti po válce.

Není třeba dokazovati, že kdyby mír dnes byl uzavřen, naše vyživovací poměry by se tím — aspoň ne hned! — nikterak nezlepšily. Pouhý podpis listin nenapraví následky loňského sucha, nedostatku osiva a krmení, nedostatku umělých hnojiv i pracovních sil, a zvláště nikoli loupežné vybíjení dobytka a nešťastné rekvisice atd. A to platí o všech státech válčících bez rozdílu. Chceme-li tedy mluviti o zásobách všeho, čeho potřebí k výživě národů, nutno do počtu vzíti vesměs poměry dnešní, stav zásob dnešní, ač možno-li vůbec tohoto slova užíti. V Německu arci razili si nové slovo: hladový mír, chtějíce tím naznačiti, že uzavření míru nevýhodného pro ústředií mocnosti způsobilo by v nich tolik, že hlad a nedostatek staly by se trvalým stavem pro obyvatelstvo. Jak dalece toto slovo působilo pobádavě, tak aby roznítilo široké vrstvy lidu k vydržení, tedy — jak dalece posilovalo — nebudeme rozhodovati. Jisto jest, že mír uzavřený s Ukrajinou, jakožto mír chlebový, nadějím v něj kladeným dosud naprosto nevyhověl a k růžovým nadějím pro budoucnost také neopravňuje. A stejně ještě dnes nikdo neví, bude-li možný mír tak vítězný, aby přivodil náležitě obstarání obyvatel ústředních mocností, ale hlavně Rakouska, mnohem více trpícího nežli v Uhrách i Německu, potřebnými potravinami a surovinami. Také v Anglii ozvaly se v poslední době hlasy, jež označovaly pokračování ve válce za výhodnější i se stanoviska opatření životních potřeb pro lid, nežli skončení světové války bez úplného zdolání ústředních mocností; odůvodňují to tím, že i nyní, za války, dostává se do Anglie více potravin, nežli by bylo možno, kdyby zásoby potravin z Ameriky, Asie, Afriky i Australie docházely stejnoměrně i do Britanie se spojenci jejími i do mocností ústředních. Německé listy prohlašují to arci za pobídku lidu anglického se strany válečných štváčů, aby vydržel ve válce až do konce, a praví, že právě to dokazuje nutnost, že třeba naléhati na uzavření míru vítězného, úspěšného, nikoli dorozuměním; jinak prý by zásoby požívatin v zemích, jež ovládány jsou Velkou Britanií a Amerikou, po uzavření míru byly pro ústřední mocnosti nedosažitelny; střední Evropa by pak byla odkázána toliko na výpomoc z Ukrajiny a částečně Velkoruska, které by snad stačily ukojiti naléhavé potřeby při vyživování obyvatelstva střední Evropy, ale někdejší blahobyt, jejž znal lid její před válkou, obnoviti by nemohly. Z pochopitelných důvodů nelze se šířiti o tom, co pravdy je na tomto dokazování, ale tolik je jisto, že svobodné hospodářství světové, nemající překážek v zákazu vývozu a clech obranných, jest nezbytnou životní potřebou obyvatelstva střední Evropy a sice nejen se stanoviska průmyslového rozvoje a vývozu, ale i se stanviska dostatečného zajištění potravin. Státy, které válkou poměrně nejméně hospodářsky trpěly, jsou za morem: v severní a jižníJ Americe, v severní i jižní Africe a Australii. Všecky tyto země mají poměrně řídké obyvatelstvo, ale za to velevýnosné zemědělství se silným obilnictvím a značným dobytkářstvím. Na pevnině asijské by měla význam pro výživu mocností ústředních nejvíce jižní Sibiř; na tu však vysoké nároky klade Velkorusko, revolucí ve svých národohospodářských základech otřesené; pro střední Evropu tedy vlastně odpadá. Zcela jiné však jsou poměry žňové v Astralii, a v severní a jižní Americe. Mezinárodní kancelář pro orbu a obchodní statistiku v Římě udala nedávno výtěžek žní v Argentině. Urugauayi, v jižních státech Afrických, Australii a Novém Zelandě na 200 milionů centů, což proti loňské, označené jako méně než střední, značí nemalý pokrok. Třeba však uvážiti, že z loňské i předloňské žně v Argentině a Australii z nedostatku potřebného lodního prostoru neměla Evropa náležitého užitku. Anglická vláda zásoby obilní již nahromadila, a i budoucí žeň dovedla si zajistiti. Patrný to důkaz, jak nutným je pro mocnosti ústřední, aby uzavřely s Anglií mír jen takový, jenž zajistí otázku, aby všecky státy mohly disponovati oněmi statky, jež slouží k výživě lidu. S jedné strany dosud Anglie vytýká ustanovení míru brestského i bukarešťského, dle nichž jsme ruku vložili na přírodní bohatství evropských států východních, ale sama činí totéž, ba ještě cos horšího, v otázce zásob potravin v cizině, jež po uzavření světového míru mají býti k použití netoliko pro Anglii, ale pro obyvatelstvo všech států.

▫ ▫ ▫



Z Oděsy: Polní maršálek šl. Böhm-Ermolli přehlíží před svým odjezdem z Oděsy tamější rakousko-uherskou a německou posádku.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ

Dne 24. května. Včera napadli Italové posice na Zugna Torta a v údolí Adiže po silné palbě z dalekonosných děl několikráte. Prvé dva útoky zhroutily se krvavě již v znamenitě účinkující palbě našich baterií. Útočníci utíkali zpět do svých zákopů. Při třetím útoku dostali se Italové až těsně k našim posicím. Císařští střelci třetího pluku vyrazili ze svých krytů a vrhli se na nepřítele s obvyklou chrabrostí. Boj skončil úplným vítězstvím našinců. Útočník byl všude zahnán, poslední hnízdo Italů bylo vyčistěno ještě v noci. Stejný výsledek měly 3 výpady, o něž se pokusil nepřítel proti našim posicím na Monte Azolone. Byl také zde pokaždé odražen. A tak počal i 4. rok jejich loupežné války pro Italy těžkými nezdary. Západní bojiště: Situace nezměněna. V území Kemmelu po obou stranách Lysu a Scarpy jižně od Sommy a mezi Moreuillem a Montdidierem ožila palba večer a byla i v noci čilá. Boje pěchoty omezily se na výzvědné boje. Naše akce jihozápadně od Boucquoi a na Otse vynesly nám zajatce.

Dne 25. května. Italská fronta. Boje v prostoře Zugny značně ochably. Na planině Asiaga a na dolní Piavě ztroskotaly nepřátelské výzvědné útoky. V Rivě bylo nepřátelskou palbou několik domů poškozeno. Více než 30 nepřátelských letadel házelo pumy na Foltre; jistý občan byl zabit, 8 zraněno Materielní škoda nepatrná. Západní bojiště: Bitevní činnost dělostřelecká zůstala přes den při bouři a dešti mírná. Ve spojení s nočním i dílčími útoky nepřítele severozápadně Kemmelu, východně a západně Albertu, nabyla přechodně větší síly. Nepřátelské útoky se při tom se ztrátami shroutily. U Hammelu odrazili jsme nepřítele v protiútoku.

Dne 26. května. Kromě výzvědných pokusů italských v úseku tonalském, jež podporovány byly živou palbou, žádné zvláštní události. Západní bojiště: Jižně kanálu nieuportského, po obou sranách Dixmul-

ných, vzdor tomu, že byla učitelem, jako obyčejně, složena, obsahujíc hluboký smysl.

Všichni povstali, obklopivše Arfolla.

„Pro dnešek dosti! Zítra se tu, v tutéž hodinu, opět sejdeme, děti!"

„Maminka se hněvá, že's nás, co's přišel do Traonili, dosud nenavštívil. Vzkazuje ti, že ti připravila pár kožených střevíců a ještě jiné věci," zaštěbetala Katuška.

„Řekni mamince, že přijdu dnes večer k vám," odvětil Arfoll usmívaje se.

„Ne, ne, to nejde," zvolala jedna z obou žabek, klonic se uctivě před učitelem. „Slíbil jste přece mé tetě Nole, že dnešní večer strávíte u nás!"

„Uvidíme, uvidíme, děťátka! Nyní si pospěšte domů, neboť poledne již odzvonilo. Jen trochu trpělivosti milý Penvenu, stane se z tebe ještě znamenitý žák!"

Toto povzbuzení platilo nejstaršímu posluchači, který se po těchto slovech spokojeně šťuřil, žádaje prostými slovy učitele, aby navštívil i jeho bratra, Michala Penvenu, u něhož byl v práci.

Netrvalo to dlouho a „škola" se rozešla: Penvenu si namířil přímo přes lučinu, žabky kráčely na pravo, oba hoši pádili, kozelce metajíce, v levo, zatím co Katuška spěchala způsobně, ruku v ruce se svým malým bratříčkem k nejbližší chaloupce.

Jest záhodno, sděliti nyní něco bližšího o povolání mistra Arfolla. Před velikou revolucí bylo v Bretani nespočetné množství potulných učitelů, vychovaných v seminářích a pak ode vsi ku vsi putujících a učících dítky latinským modlitbám, Anděl Páně a naukám katechismu. Byli to obyčejně lidé, kteří se chtěli věnovati stavu kněžskému, leč z kteréhokoli důvodu jim toho nebylo popřáno. Jich živobytí, co potulní učitelé, bylo strastiplné a těžké; musili se spokojiti nejskromnější stravou;

jich povolání hraničilo se žebrotou: Vyučovali každé chvíle a na každém místě velmi často pod šírým nebem, na veřejné silnici, či pod Boží mukou, ve stodole, neb chlévě. Jich honorář byl bídný — měsíčně 6 sous* od jednotivců, aneb poživatiny v téže hodnotě. Zvláště štědří obšťastnili je slaninou, medem, plátnem neb chlebem. Byli všude vítání a byla jim prokazována jistá úcta, neboť vychování jsouce v klíně církevním byli obestřeni dechem svatosti. A když sestárli, a nemohli vykonávati delší cesty, koupili si za laciný peníz osla neb mezka; a neměli-li tolik, stali se žebráky, belhajícími se od vrat ku vratům, o almužnu prosíce.

Požár veliké revoluce rozehnal tyto potulné učitele. Většina stala se jeho obětí a zmizela pro vždy. V letech pozdějších, za doby císařství, když se Napoleon dal prohlásiti za hlavu nové církve a zakladatele nového náboženství, objevili se opět mnozí, vrátivše se znovu k bývalému svému zaměstnání.

Když vypukla revoluce bylo Arfollovi asi 30 let; v celé Bretani se však nikdo naň nepamatoval. Když se tam poprve objevil, podobal se starci, v jehož tváři se odrážely zašlé strasti a bídá. Mluvíval často o neobyčejných věcech a měl tak podivuhodné nápady, že se brzy začlo pochybovati o jeho zdravém rozumu. Nikdo nevěděl studoval-li kdy, či zda se v Bretani narodil. Říkalo se, že pocházel z velkého města, jež jako mnohá ostatní, za dob hrůzovlády zažilo nepopsatelná utrpení a muka. To prý bylo příčinou jeho předčasných šedin.

Budiž tomu jakkoli, lidé ho znali a milovali. Dobromyslný člověk, nápadů jakýchkoli, odzbrojí snadno svoje odpůrce, a že byl mistr Arfoll dobrák o tom nikdo nepochyboval. I v nejmenší a v nejchudší chalupce byl vítaným hostem. A nebylo-li hostitelů, vyňal z ranečku kousek černého chleba — a občerstvení poskytl mu každý potůček. — — — — — — — —

Žáci záhy zmizeli z dohledu a mistr Arfoll zamířil k moři.

* 1 sous asi 5 haléřů.

den zajali jsme při menších akcích 70 Belgičanů. Přes mírná činnost dělostřelecká byla večer v několika úsecích živější. Za tím byla palba v úseku Kemmelu, jižně Sommy a u Montdidieru občas značně stupňována. U Bucquoy ztroskotalo několik anglických útoků. Také v ostatních úsecích potrvala čilá výzvědná činnost nepřítele. Při tom byli západně Montdidieru zajati američtí vojáci, u Ailette Francozi a na jižním břehu Aisny, severovýchodně La Neuville Angličani.

Dne 27. května. Italské bojiště. Po výzvědných podnicích napadli Italové včera několika prapory Alpinů, podporováni nejtěžší dělovou a minovou palbou, naše postavení jižně od tonalského průsmyku. Malá část našich linií byla o něco zatlačena zpět, na to pak zabráněno dalšímu pronikání nepřítelovu. Západní bojiště: Jihozápadně od Meteren byli za úspěšného podniku zajati Angličané. Dělostřelecká činnost oživla na bitevních frontách často v odpoledních hodinách. Nepřátelské dělostřelectvo bylo činno především v území Kemmelu, na severním břehu Lysu, mezi Arrasem a Albertem a na západním břehu Avry. Výzvědná činnost zůstala čilá.

Dne 28. května. Bitevní činnost v úseku Tonale ochabla. Na ledovci Preseně padla část zastaveného našeho materiálu do rukou Italů, kteří také jižně Capo Sile obsadili malou část našich předních zákopů. Na západě je nová velká bitva v plném proudu. Anglické a francouzské divise jižně Laonu utrpěly těžkou porážku. Chemin-des-Dames je dobyta opět Němci. Přechod přes Ailettu vybojován. Pinon Chavignon, Malmaisor, Corutecou, Cerny, Mont d' hiver Craoise a Villu dobyty. Též Voilly padlo a Aisna překročena. Přes 15.000 zajatců padlo do německých rukou.

Dne 29. května. Na italské frontě pokračují dělostřelecké boje. Na bitevních frontách od Ysery až k Oise potrvala zvýšená bitevní činnost. Dál jižně pokračuje německý útok. Po tuhém boji zlomilo také vojsko generála Wichury nepřítelův odpor na náhorní rovině Condé. Tvrz Condé byla ztečena. Vregny a Missy dobyty. Na jižním břehu Aisny a Vesly dospělo vojsko na výšiny západně od Ciry. Překročila Veslu. Braisne a Fismes byly dobyty. Stojíme na výšinách těsně jižně od Vesly. Výšiny severovýchodně od Prouilly, dobyty. Počet zajatců stoupl na 25.000.

Dne 30. května. Boje v území Tonale pokračují. Též v údolí Adamella stupňována byla nepřátelská palba. Několik italských útoků jižně ledovce Preseny bylo odraženo. Nepřátelský pokus výzvědný přes Piavu severně San Dony selhal. Západní bojiště: Na bitevních frontách mezi Yserou a Oisou vzrostla bitevní činnost. Útok bitevních armád německého korunního prince pokračuje vítězně. Severně Aisny získáno v tuhých bojích půdy u Crecy-au-Montu, Guoigny a Cuffies. Brandeburské vojsko dobylo Soissons. Jižně Vesly shroutila se nově se tvořící francouzská fronta v nezadržitelném postupu našich divisí. Zatlačili jsme nepřítele přes čáru Villemontoire - Fere-en-Tardenois - Coulonges - Brouillet-Branscourt. Tvrze severozápadní fronty Remeše padly. Severní část La Neuvillette a Betheny byla dobyta. Počet zajatců stoupl na 35.000. Jižně Dere-en-Tardenois bojujíce blížíme se k Marně.

Dne 31. května. Dělostřelecká činnost v Italii. Italský útok u Capo Sile odražen. — Bitva na západě přinesla Němcům další úspěchy. Německé útočné armády pronásledují nepřítele přes Oisu a Aillettu a zaujaly čáru Bretigny-Saint-Paul-Trosby-Loire. Jižně Soissons odraženy francouzské protiútoky. Silnice Soissons-Hartennes byla překročena. Protiútoky směrem na Fereen. Tardenois nemohly zastaviti postup Němců. Němci stojí na několika bodech na Marně. Počet zajatců stoupl na 45.000. Děl ukořistěno 700. V Macedonii zvýšená bitevní činnost.



Vlečný parník s nákladními čluny v dunajském přístavě.

SMĚS.

Výročí májové deklarace. Dne 30. května byl tomu rok, co čeští poslanci, vstupujíce po několikaleté přestávce do parlamentu, prohlásili slavnostně, že český národ hlásí se o své právo na vlastní stát, v němž by sloučeny byly všecky jeho větve. Byl to první politický projev delegace české v době války, projev významný tím, že byl jednomyslně usnesen všemi stranami českými a projevil jasně a určitě city i tužby celého národa československého. Podobná prohlášení učinily též delegace Jihoslovanů, Ukrajinců a Poláků a tak 30. květen 1917 stal se východiskem nové doby v politických dějinách říše rakousko-uherské.

Parlament a delegace. Parlament se sejde v polovici měsíce června. Prohlásil to definitivně ministerský předseda dr. ryt. Seidler při přijetí zástupců vídeňské žurnalistiky. Také delegace budou svolány a sice sejde se zahraniční výbor rakouské delegace dne 25. června. Zahraniční ministr hrabě Burian činí už přípravy a před odjezdem do Berlína konferoval s vůdci stran v delegacích, též s českými členy zahraničního výboru.

Konflikt mezi česko-slováckými sbory v Rusku a Trockim. Trocki chtěl odzbrojiti česko-slovácké sbory, které bojovaly kdysi na ruské frontě a dnes se ubírají k Vladivostoku, aby odtud nechaly se převézti do Francie, leč tyto se vzepřely a zejména v Pense došlo se krvavým srážkám mezi Čechy a Červenou gardou. Dosud není znám definitivní výsledek těchto bojů, tisk přinesl jen telegram petrohradské telegr. agentury, dle kterého v několika bitkách uhájili Češi a Slováci převahu nad vojskem sovětu.

„Národní Listy" budou vycházet? „Prager Tagblatt" oznamuje, že zákaz „Národních Listů" bude pravděpodobně zrušen, podají-li „Národní Listy" záruku, že zachovají přesně vytknutý směr.

Carism na obzoru? Francouzské listy sdělují, že v Paříži arganisuje se nová ruská strana za vedení Izvolského, která pracuje k obnově carství ruského.

Nové politické konference započaly v těchto dnech v Berlíně a jedná se na nich o nové spojenecké smlouvě rakousko-německé a rozhodnuto bude na nich také o otázce polské. Zahraniční ministr hrabě Burian dne 7. června odjel do Berlína, aby se súčastnil těchto porad.

Čeští důstojníci, poddůstojníci a vojáci u 4. sborového velitelství polní pošta 469 zaslali redakci naší prostřednictvím četaře Vencovského 136 K, ve prospěch „Komenského", které byly odevzdány svému účelu.

Dělnické komory v Německu. Říšskému německému sněmu byl předložen nový zákon o pracovních

slova. Pravíte, že není jiného východiska, já však myslím, že ano: mohu zemříti!"

Divoká zoufalost ho opustila. Mluvil tiše, slavnostně a něžně; jeho slova byla jasná, přesvědčivá, nezlomnou vůlí vyznívající. Símě mistra Arfolla stalo se plodným; žák poučoval mistra, připomínaje mu jeho učení a vynutil slzy z jeho očí. Když je Rohan spatřil, zachvěl se. — Kráčeli dále, až na pokraj strží a skalin. Pod nimi hučelo moře, jehož bílý příboj se tříštil na písečném břehu. Rohan usedl na veliký balvan a opřel hlavu o svou pravici, zíraje po dalekém vodním obzoru. Náhle poznamenal klidně, jako rybář když svému soudruhu sděluje své pozorování: „Dnes v noci bude větrno a bude pršet. Pohleďte na jihozápad, na ona černá mračná, jak se valí a plíží."

Učitel neodpovídal. Nikdy nebyl ještě tak mlčenlivý. Po chvíli tázal se Rohan, aniž by byl změnil svoji posici: „Hněváte se na mne, mistře Arfolli?"

„Jakž bych se mohl na tebe hněvati, milovaný synu?" odvětil Arfoll. Slzy se mu stále ještě perlily na tváři. „Hněvám se pouze na sebe, že jsem tak bezmocným a slabým, abych zabránil věcem, jež jsem tušil a čekal! Zasluhuji tvoji výčitku, neboť jest správná a já jsem v neprávu. Jest nesprávným podřizovati se zlu, kdybychom tím i svůj život mohli zachrániti, je nesprávným bojovati za Bonaparta, byť by i Francie byla v nebezpečí. Pláču o tebe, jako o vlastní své dítě. Bolí mne, vidím-li že tě pronásledují a že tě všichni opustili, ale v nejhlubším zakoutí mého srdce šeptá mi tajemný hlas: Bůh ho žehnej jest v právu! Jest odvážným mužem, jest hrdinou! Kdybych byl jeho otcem, byl bych naň hrdým!"

Sotva že promluvil učitel těchto několik slov, vyskočil Rohan, a podávaje mu obě ruce, zvolal radostně, zářících očí: „Otče, milený otče, konečně jsi našel slova pravdy, slova, pro něž jsem tě vyhledal! Ano — všichni jsou proti mě, jen ty ne

včera lékařská prohlídka. Před týdnem přišel k nám starý Pipriac v průvodu několika vojínů; na neštěstí jsem však nebyl doma a tak jsem je ani neviděl."

Mistr nyní vše jasně pochopil a soucit naplnil jeho duši.

„Ubohý, ubohý Rohane! — Denně jsem se za tebe modlil leč osud tě přece neušetřil! Vzdoruješ, bráníš se — Bůh ti pomoz!'

Rohan odvrátil tvář, aby zakryl slzy, jež mu oči zkalily. Citu plná slova příznivcova ho dojímala, Chopiv se náhle rukou učitelových, tiskl je vášnivě, řka: „Tušil jsem — co se stane." „Slosování jsem se nesúčastnil, leč moje číslo bylo taženo. Když se rekruti vrátili postavil jsem se na odpor: jim i císaři. Kdosi mě za to udal — co rebela. Obdržel jsem předvolání do Traonili — ale neposlechl jsem. Ani po druhém vyzvání jsem tam nešel. Věc se brzy rozhlásila a hrozilo mi zatčení. Nejhůře mi činili moji příbuzní a známí, neboť je mrzelo, že musí na vojnu — beze mne. Před čtyřmi dny mne z domu vyštvali. Vysmál jsem se jim, neboť znám všechny tajné cesty a skrýše tisíckrát lépe než všichni dohromady. Byl jsem na pokraji zoufalství a vzpomínal jsem na vás, můj dobrodinče a učiteli. Po dvě noci jsem vás hledal. Včera by mne byli skoro chytli — tam v oné malé vísce. Musil jsem odhoditi své střevíce, abych jim snáze unikl. Jistý vojín, kterému se poštěstilo chopiti mne za rámě, roztrhl mi rukáv, jak vidíte. Byla to věru perná práce. — Tak se asi honí vlci v lese bernardském," doložil trpce.

Při každém téměř slově zbledl stařec o stín a stal se vážnějším; potřásal smutně hlavou — leč mlčel. Rohan pokračoval:

„V noci, kdy mě nemohli tak snadno poznati, pátral jsem po vás, mistře Arfolli! Konečně jsem vás našel v Traonili. Dnes z rána jsem vás uviděl, ale nebyl jste sám. Ukryl jsem se proto v starém dolmenu, čekaje na vás. Obával jsem se, že při-

komorách, kterým se uskutečňuje dlouholetý požadavek jak dělnictva, tak i zaměstnavatelských skupin. Podkladem je v podstatě osnova z r. 1907, jež byla r. 1910 říšským sněmem zamítnuta. Komory pro práci budou dle vládní předlohy složeny ze stejného počtu zaměstnavatelů a zaměstnaných, budou nadány veřejněprávní funkcí. Úkolem jejich bude, aby radily vládním orgánům, podávaly příslušná dobrozdání jako obchodní, zemědělské, lékařské, advokátní, řemeslnické komory ve svých záležitostech. Pracovní komory budou však míti mimo to ještě rozsáhlejší působnost, stanou se doplňkem k živnostenským soudům nositeli urovnávání sporů. Mají přispěti ke zmínění mzdových bojů, očekávaných v době poválečné. Rozhodčí nálezy pracovních komor nebudou způsobilé k exekuci, spíše budu míti jen mravní význam. Dalším jejich úkolem bude, aby podporovaly ujednávání tarifních smluv a spolupůsobily při opatřování práce pro ty, kdož byli válkou poškozeni nebo zbaveni výdělečné možnosti. Dělnické komory budou v Německu zřízeny na odborném nikoliv territoriálním podkladě a budou zahrnovati také dělníky státních dolů, železnic, pošty, vojenských a námořních závodů. Výslovně pojati jsou do nich i domácí dělníci. Pomýšlí se také na zřízení komor zřízeneckých. Volební právo do pracovních komor bude tajné, přímé do proporcionální. Aktivní volební právo dosáhne se 21. pasivní 25. rokem. Osnova připouští tentokráte i volitelnost dělnických tajemníků, pro kteroužto otázku zmařila se osnova z r. r. 1907. Počet dělnických tajemníků nesmí však převyšovati čtvrtinu zástupců jejich skupiny.

*

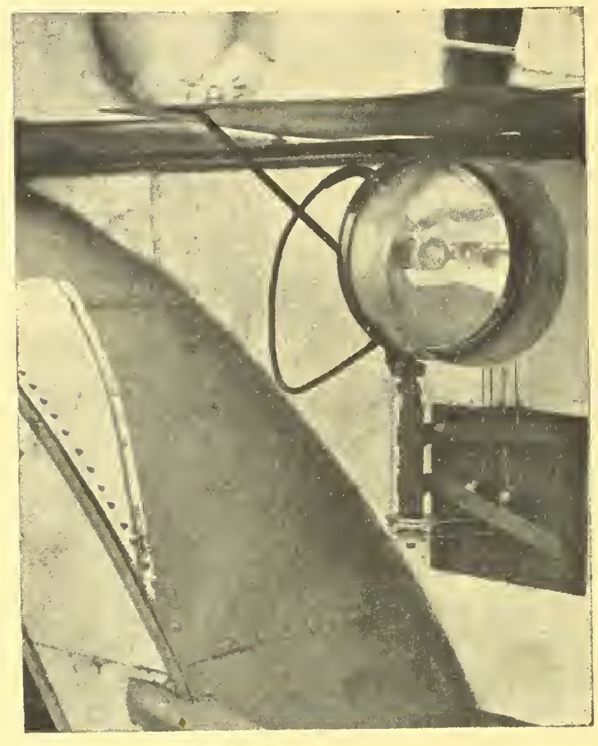
Falešný Tizian. Londýn má novou aféru s archivem de Medici: Archiv medicejský měl býti vydražen leč v posledním okamžiku bylo zakročením italského velvyslance prodeji zabráněno. Italská vláda prohlásila, že archiv byl vyvežen z Italie do Anglie za okolnosti porušujících zákon o vývozu uměleckých památek. Daily Chronicle připomíná při té příležitosti lest, kterou použil jistý francouzský malíř, aby tento zákon obešel. Za své cesty Italii učinil tento umělec nesmírný objev; objevil totiž neznámé dosud dílo Tizianovo. Aby ho mohl vyvésti, přemaloval obraz portrétem krále Viktora Emanuela. Šťastně se svou kořisti dojel do Paříže a chystal se, aby setřel opět s drahocenného obrazu italského krále. Ve svém spěchu pošramotil však i Tiziana a ku svému ohromnému údivu spatřil pod seškrabaným Tizianem portrét Garibaldiho.

Koloběh nahrážek. Veselé proroctví, jehož hořké splnění prožíváme, vypravuje pařížský „Journal: Až nebude papíru, budou sbírány obnošené šaty, aby byly zpracovány v papír. Až nebude obnošených šatů bude sbírán pohozený papír a odpadky z bývalých odložených šatů a z toho budou hotoveny oděvy nejnovějšího střihu a mody. Až zmizí chléb z tohoto bídného světa, bude se nahražovati směsí klihu a drtin. Na to dojde ku nedostatku nábytku. Aby se mu čelilo bude ze zbytků chleba z drtin a klihu pozůstávajícího hotoviti dřevo a krásný nábytek. Až zmizí uhlí budou se dělati brikety z černé natřené lepenky ze zbytků těchto briket bude zhotoven báječný onen nový svět, o jehož brzkém příchodu není v našich dobách pochybnosti.

□ □ □

RADY A POKYNY PRO DOM CNOST

Mýdlo z kalafuny nebo pryskyřice. Při nedostatku mastnot hledají se nahrážky, jež by se hodily na mýdlo. Jednou z nich je kalafuna, ale poněvadž ani ta není lehko k dostání, může se místo ní použití i obyčejné pryskyřice, která v lese stéká ze stromů, ať již smrkových, jedlových neb borových. Pryskyřice taková roztavena a smíchána s dobrým louhem dá mýdlo. Mýdlo takové není ovšem tak bohaté na mastné kyseliny jako mýdlo z tuků, ale úplně kyselin těch také nepostrádá. Jest to mýdlo tvrdé, které dává jen málo mydlin, a proto na prádlo se valně nehodí. Jest však možno pryskyřice použíti jako náhražky za mastnotu, máme-li část mastnoty a tím docíliti větší množství dobrého mýdla. Pryskyřice možno dáti i tolik, kolik váží mastnota a ještě bude mýdlo dobré. Za mastnotu možno použíti zkažené sádlo, lůj, máslo, olej řepkový, lněný, ricinový, olivový, makový, krátce všecky tuky a oleje vyjma minerálních. Z vaseliny parafinu, ceresinu, minerálního oleje atd. nemožno mýdlo hotoviti a také se valně nedaří, jsou-li tuky znečistěny mastnotami minerálními. Mastnota se v čistém hrnci zahřeje, dá se do pryskyřice v drobných kouscích neb prášku a když se úplně rozpustí, přidává se sodnatého louhu smíšeniny louhu sodnatého a draselnatého, neboť s touto smíšeninou dělané mýdlo více pění, jak se samotným sodnatým louhem. Louh se přidává pokud se mastnota sráží. Množství nelze stanovit, neznáme-li sílu louhu. Neškodí, dá-li se louhu více, protože mastnota jej více nepojme než co potřebuje ku svému zmýdlení. Mýdlo se vaří dle množství půl hodiny nebo déle, až povstane hustá, lesklá neb zrnitá mazlavá hmota. Chceme-li věděti je-li dost, vezmeme drát, namočíme do hmoty, kápnem na sklo neb talíř a necháme stydnout. Je-li kapka stejnoměrně tvrdou, vylijeme mýdlo do bedničky, na pekáč neb pod. a necháme stydnout, načež se rozřeže. Není-li kapka stejně tvrdou, dělí-li se mastnota od vody, vaříme dál a přidáme louhu. Několikerou zkouškou s kapkou seznáme kdy mýdlo dovařeno. Nesráží-li se v stejnorodou hmotu, můžeme zkusiti dát do mýdla trochu soly, zamíchati a chvíli povařiti. Je-li však dobrý sodnatý louh, nebývá soly ani třeba, toho se používá při vaření mýdla s louhem draselnatým, nebo když mýdlo se nechce sraziti v tuhuo hmotu. Poněvadž při vaření mýdlo obyčejně pění a nadouvá se, nesmí býti hrnec, v němž se vaří, plný a pěna se při vaření lžíci sbírá.



Vymoženosti válečné techniky: Reflektor ku osvětlování vodní cesty.

Je-li niklové kování na kamnech zašlé a od žáru do modra nebo do hnědomodra zbarvené, musí se vytříti stearinovým olejem a později vyčistiti vídeňským čistícím vápnem, aby zase původní barvu dostalo.

Stáří vejce poznáme následovně: V 1 litru vody rozpustí se 145 gr kuchyňské soli. Sklesne-li vejce v tomto roztoku až ke dnu nádoby, je jen 2—3 dny staré; čím je vejce starší, tím plove blíže povrchu kapaliny.

Dojení kozy musí se díti stejně jako dojení krávy pravidelně a nutno při každém dojení toho dbáti, aby se koza úplně vydojila, jinak nejen přicházíme o nejtučnější mléko, ale trpí tím také velmi celková dojivost kozy. Děje-li se dojení nepravidelně a neúplně, ochabne činnost žlázy mléčné někdy docela a koza přestane úplně dojiti.

jdete se svými žáky do vsi, a děkoval jsem Bohu, že se tak nestalo."

Rozhlédli se opatrně nivou, leč bylo právě poledne a nikde ani živé duše; tak kráčeli spolu k pobřeží. Trávník byl měkký a zelený; Tráva sáhala jim místy téměř až po prsa tu a tam zaštěbotala pěnkava a nad hlavou jim zpívali skřivánci. Prvosenky a divoké fialky družily se místy v krásné kytice; v pozadí třpytilo se moře a modravé výběžky hor.

„Poraďte mi — co činiti?"

Mistr Arfoll se zachvěl, neboť náhlá tato otázka vyrušila ho z vážných myšlenek.

„Milý synu, je to hrozné! Jsem omráčen tím, co jsi mi sdělil. Nevím, co bych ti poradil, neboť neznám žádného východiska."

„Žádného východiska?"

„Jen jediné."

„A které?"

„Vydati se sám úřadům a prositi za odpuštění. Muži, zejména tak urostlí jako ty, jsou nyní velmi cennými — odpustili by ti snadno a těšili by se z tebe. Jiného východiska neznám. Chytnou-li tě — jistě tě usmrtí!"

„Vím to dobře," odvětil Rohan netrpělivě. „V nejhorším případě zahynu, ale živého, a proti mé vůli, mne nedostanou. A vy mi skutečně radíte, abych se vydal úřadům?"

„Neznám jiného východiska."

„A myslíte, abych se stal císařovým vojínem?"

„Staneš-li se jím proti své vůli odpusť ti Bůh. Rohane, Rohane, vzpíráš se celému světu. I ve válce můžeš Bohu sloužiti: ozbrojí tě, ale na tobě bude záležeti, používeš-li zbraně proti svým bližním. A až bude po všem, vrátíš se zdráv a s čistým svědomím domů.

„A jiného nevíte, co byste mi řekl?" tázal se Rohan zdrcen

„Nevím, jak by ti jinak poradil."

„A což, kdybych z Francie uprchl?"

„Milý příteli — tam leží Vannes, tam Nantes, a v onom směru Brest a mezi nimi sta a sta vesnic a městeček; na každické silnici, v každé krčmě číhají na zběhy — — —

„Kdyby se mi podařilo dosíci Morlaix — tam kotví cizokrajné lodě."

„Toť nemožno! Všechny silnice a cesty jsou přísně střeženy; ani nejobratnější převlečení by ti mnoho nepomohlo, neboť lidí tvojí postavy, je věru málo v Bretani. Chytli by tě brzy, a bylo by po všem."

Rohana tato slova nepřekvapila. V jeho otázkách zračila se beznadějnost. Řekl proto klidně: „Já že bych se měl sám vydati úřadům a státi se císařovým vojínem? Nemyslil jsem, že mi tak poradíte.... Ach, otče, — dovolte mi, abych vás tak nazýval — křivdíte mi, neboť myslíte, že jsem slabým a nerozhodným; ale věřte, mýlíte se — jsem mužem! A přisáhal-li muž a volal Boha za svědka, jest jeho povinností, dostáti přísaze, anebo zhynouti. Vzpomínáte si, otče, na onen večer v Kromlaix, kdy jsme spolu pozorovali ženy u studánky a jak jsem se vás tázal, ospravedlní-li Bůh, člověka, který se vzpírá státi se vojákem?

Učitel přikývl. Zahleděl se do očí Rohanových. Zračila se v nich vzpoura mučené duše proti nelidskosti lidské. Vyčítal si v duchu, neboť myslil že radí prostému člověku, — aby ho poučil a na spásnou cestu uvedl a zatím shledal v bezmeznem údivu, že ho Rohan Gwenfern, jeho učenlivý žák, překonával, že byl nadobyčejným tvorem, jakého příroda málo kdy v podobné dokonalosti zplodí.

„Vzpomínáte si, že ano?", pokračoval Rohan rozčíleně. „Nuže, a vy mi nyní radíte, abych porušil svůj slib? Přisáhal jsem tehdy, že nebudu nikdy vojákem, a že raději zhynu, než bych jiné zabíjel. A nyní nadešla doba, abych vyplnil svá



Nejdůležitější.

Paní ke kuchařce: „To je báječné! Vy máte ve vašem pokojíčku obrazy všech našich vojevůdců vyvěšeny!"

Kuchařka (hrdě): „Ano — a ten kavalerista v prostředku je můj ženich!"

*

Keťasovy chtíče.

Keťas u pokladny nádražní: „Nemáte lístky se zlatou ořízkou?"

*

Při prohlídce.

Plukovní lékař: „Schází vám něco?"

Rekrut: „Ano — jsem náměsíčník."

Lékař: „Tak — tak vás tedy přidělíme k leteckému oddílu v Turecku!"

*

Jako ve skutečnosti.

Pověz mi Petříčku, proč pak jsi tolik svých vojáčků polámal?"

„To abych měl také nějaké invalidy."

*

Na dobročinném večírku.

Maska Pierotky: „Šašku nechceš se mnou vplout do manželského přístavu?"

Šašek: „Děkuji! Neumím plavat."

*

Také tabáková náhražka!

Vašek: „Kamaráde, poraď, jak bych si opatřil nějaký tabák!"

Ferda: „Toť jednoduché! Vezmi honem kabát..."

Vašek béře kabát v domnění, že honem někam půjde. — —

Ferda: „Tak, a teď ten kabát — obrať!"

*

Hrdina.

Manžel: „Dnes v noci se mi zdálo, že jsem byl vojákem a v zákopech, když tu náhle nepřítel podnikl na nás útok."

Manželka (přerušujíc ho): „Aha, to bylo kolem třetí hodiny.. tu jsi volal úpěnlivě o pomoc."

*

Censura.

I. novinář: „To je hrozné, jaký chléb nám to přidělují. Chce se po něm hrozně..."

II. novinář: „Pst, ani slova! Vždyť bys tím ohrozil úspěšné skoncování války."

*

Nedorozumění.

„Mohl byste mi přece konečně jednou vrátit onu knihu, co jsem vám před půl rokem půjčil."

„Cože půjčil? Vždyť na prvé stránce stojí zřejmě: čtěte a ponechte si."

*

Podivné.

On: „Jak hrozně nudný to lokál. Není tu vůbec žádného obecenstva, které by člověk mohl pozorovat."

Ona: „Ach Bože, kde jsou ty časy, co ti byl každý lokal veselý a zábavný."

*

Sokové.

Kritik při koncertě dvou zpěváků: „Oba pánové zpívali písně s velmi dramatickým přednesem."

Jiný kritik: „To ne; ale každý je chtěl dirigovati."

Poznámka.

Wenzel Titta jel prosit do Německa o potraviny pro Deutschböhmen. Byla mu slíbena sušená řepa. Někdy i suchá řepa může býti mokrou sprchou.

*

Spořivost.

Nevěsta: „Píšeme si se svým ženichem dva až třikráte denně, tak jsme zamilováni."

„A nedávno prý narukoval, co dobrovolník; je to pravda?"

„Ovšem že, abychom uspořili poštovné."

Marnotratník.

„Proč pak tak náhle kašleš?"

„Ale vnikl mi hlt piva do průdušnice."

„Ach Bože — věčná škoda!"

*

Jemný pokyn.

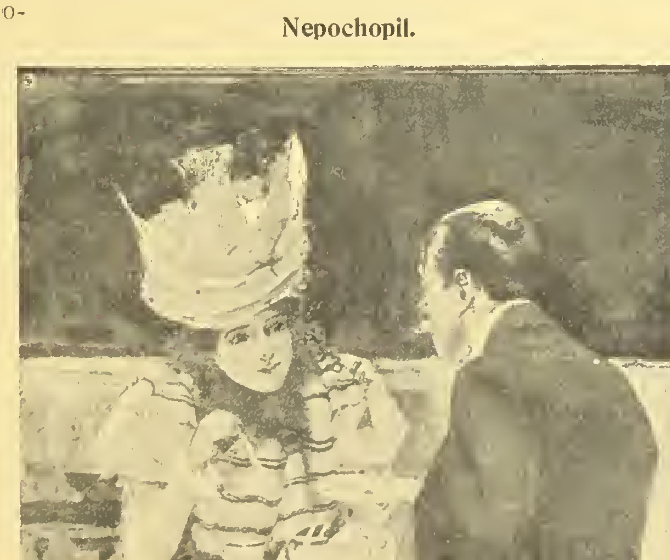


„Vy se tedy pane doktore cítíte tak opuštěným?"

„Ano, milostivá paní. Měla byste opravdu proti tomu něco podniknouti."

*

Nepochopil.



Ona: „A co říkáte studiu žen, pane barone?"

On: „Ach, toho jsem se již vzdal."

Rozloučení.

„A nyní mi dej polibek na rozloučenou drahá sestřenko!"

„Ale vždyť tě půjdu doprovodit na nádraží."

„Což na tom, pak mi můžeš dát ještě jeden!"

*

Zlomyslná poznámka.

„Myslím, že ty konduktérky se ve všem vyrovnají svým mužským kamarádům!"

„Rozhodně! Mě šlápla včera ve vagoně jedna nohu a zrovna mě to tak bolelo!"

*

Malé nedorozumění.

Pán: „Jsem povolán na vojnu, Marjánko! Poněvadž nemohu svou domácnost tak rychle rozpustiti, chci vám učiniti návrh."

Stará hospodyně (stydlivě): „Ach ... pane ... válečný sňatek?"

*

V pasti.

„Třikráte tě onen poštovní úředník políbil? A jak to bylo možné?"

„Ale představ si jen, ten lstivý člověk lákal mě tak dlouho, když jsem kupovala známky až jsem strčila hlavu do vnitř okénkem a protože jsem měla velký klobouk dalo mě to hodně práce, než jsem se opět vyprostila."

*

Na běhounských závodech.

„Slyšel jsem, že jsi se také súčastnil letoších běhounských závodů?"

„Ano, taky jsem běžel."

„A kolikátý jsi doběhl?"

„Třetí..."

„To gratuluji. To je úspěch. A kolik vás běželo?"

„Tři."

*

Lakonický.

„Nuže, pane Křídlavka, jak dopadla vaše benefice?"

„To bylo více nic než benefic."

*

Válka.

Cizinec: „Před dvěma lety bylo vstupné na vaší rozhlednu pouze 50 hal. Jak to, že to stojí nyní 1 K?"

Průvodčí: „Inu milý pane, válka... válka!"

*

Lékaři.

Lékař: „Tedy pro váš revmatismus odporučuji hodně zeleniny a málo masa."

Pacient: „A pro mou chudokrevnost?"

Lékař: „Málo zeleniny a mnoho masa."

Potřený důkaz.

„Kapesní zloděj (při práci v množství provolávajícímu slávu kolemjdoucímu mocnáři):

„Vždycky se říká, že mlčeti je zlato a hle — tady je zlato — křičeti."

*

Dobrodiní ústředen.

Loni se objevilo mnoho chroustů. Natropili mnoho škod. Proto vláda, znajíc moc ústředen, vybudovala chroustí ústřednu! Byl to velkolepý nápad. Letos se chrousti téměř neobjevili. I oni podléhají zákonu, že jakmile je zřízena ústředna, musí zboží, tvořící obor její působnosti, zmizet.

Letos se za to ukázalo mnoho housenek, bude proto dobře, aby byla napřesrok zřízena housenková ústředna.

Neomalenost.

Paní: „Za vázu, kterou jste mi tento měsíc rozbila, vám strhnu 6 K tentokráte."

Služka (nesměle): „Prosím milostivá, nebyla ta váza už slepována?"

Paní: „Zcela správně! Tedy mimo to 50 haléřů za lepidlo, dohromady 6 K 50 hal."

Žádejte všude ve veřejných místnostech „Víd. Illustr. Noviny"!



Každá paní

čte můj velmi zajímavý spis

„Moderní ošetřování poprsí"

Zcela bezplatný.

Okamžitá rada při slabosti a při nouzi o plnost. pište okamžitě na adresu:

Ida Krause-ová Prešpurk Schanzstrasse 2. Odd. 37. Uhry

Specialita **Specialita**

Nahražka za čaj i rum: „Rumodor". Nahrážka citronů „Helziterin". Objednejte přímo u výrobce

Zigmunda Altbacha,

Vídeň VI., Kasernengasse č. 22

Telegramy adresujte: Továrna likérů Vídeň VI.
Telefon 4135. Požádejte o ceník.

NEJVĚTŠÍHO ŠTĚSTÍ

docílite nepopíratelně jen ideální krásou. Hlavním požadavkem jest krásný obličej. Kdo mluví o kráse má na mysli krásnou tvář. Hleďte proto, abyste svoji pleť zkrášlili a mladistvý její vzhled až do pozdního stáří zachovali. Mojí metodou dle dr. Idelsona zlepšenou, zbavíte se za krátko na vždy všech pih a jiných možných nečistot kožních. Pokožka tváře nabude znovu oslňující čistoty a svěžesti. Na požádání zašlu každému zdarma návod této zázračně působící metody. Pište proto na adresu

A. JELÍNEK, VÍDEŇ 66, schránka 37. oddělení 63.

Poštovné ve známkách se vyprošuje.

Žádejte všude ve veřejných místnostech týdně vycházející „Vídeňské Illustr. Noviny"!

Krása a štěstí.

Dlouholetým bádáním v oboru pěstování tělesné krásy podařilo se zjistiti konečně úplně novou a osvědčující se methodu. Přiživníci, vyrážky všeho druhu, vrásky, červeň nosu neb rudé skvrny lícní dají se v několika málo dnech odstraniti a obličej, dokonce i starších dám nabude opět původní své mladistvé svěžesti a růžového nádechu. Účinek je překvapující a věhlasní lékaři podali v tom ohledu odporučující dobrozdání! Došlo nás již na tisíce poděkování! Po zaslání poštovného sdělím každému s radostí bližší.

Dopište proto ihned:

L. DECKER, Vídeň 56. Pošt. schránka 19. od. 7.



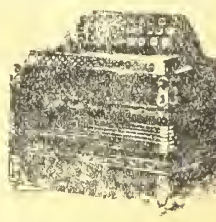
I nejkrásnější obličej

znetvořují pihy lišeje, pupínky, . hry, červené skvrny a p. Všechny tyto kožní vyrážky zmizí však po upotřebení

Krému na obličej.

Kůže se stane opět hebkou a mladistvě svěží a vrásky se uhladí. Nemeškejte proto a dopište si o tento dávno osvědčený a známý, výtečný prostředek. Krabice stojí K 4·---, poštou o 75 hal více

Zasilatelství „NOVITAS" odd. 17.
Ústí n Labem, Čechy.



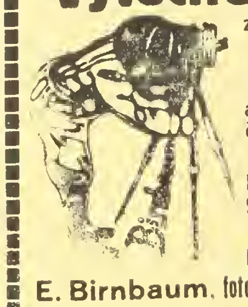
Velký výběr

všech hudebních nástrojů, jako gramofonů, harmonik, houslí, louten, kytar, citer, mandolin, křídlovek, klarinetů atd. — Velmi levné ceny. — Ceník zdarma. 1958



G. Stiastny, Vídeň XVII., Kalvarienberggasse čís. 36

Výtečné fotostroje



zvláště do pole se světelnou optikou.

Rychlofotografické stroje a potřeby. **Komory pro začátečníky** s přípravami a návodem: K 3·20, 4·20 a 6·80. **Komory sklopné 6×9 K 12·— 9×12 K 15·—. Stroje Luxusní až do K 900·—.**

Desky, pohlednice a přípravy vždy na skladě

E. Birnbaum, fotozávody. Rumburk 55, Čechy.

Vyznamenán c. k. rakouskou státní medailí.

Každý si může svoje správky sám zhotoviti.



Moje ruční šídlo „Lamax", sešívá snadně jako šicí stroj. Nejduchaplnější vynález, aby si mohl každý sám záplatovati kožené věci, porouchanou obuv, koňské postroje, kešeliny, koberce, vozní plachty stanové látky, plst, cyklistické pláště, měchy, a plátěné a jiné, silné látky. Výhodné pro řemeslníky, rolníky a vojíny. Klenot pro milovníky sportu. Pevná konstrukce a pravá manipulace. Záruka za spotřebitelnost, překonává všechny konkurenční výrobky; mnoho pochvalných uznání. Cena kompletního šicího šídla s niti, čtyřmi různými jehlami a návodem používání obnáší 1 kus K 4·---, 2 kusy K 7·50, 3 kusy 11 korun 5 kusů korun 18·—, Zasílá při **předem zaslaného obnosu vyplaceně, při** dobírce porto **zvlášť, do pole jen po zaplacení předem.**

JOSEF PELZ, OPAVA 181
Olmützerstrasse 10
Prodavači se hledají 2044

Dobrý účel

má i nejmenší insert je-li vhodně sestaven — a ve vhodném listě. Zkuste inserovati též ve „Vídeňských Illustrovaných Novinách" v nichž inserty opravdu úžasně působí. Na přání posloužíme každému rozpočtem insertním zdarma sestavíme návrhy na texty, štočky a udělíme rady pro účelnou reklamu.

ČTĚTE A ROZŠIŘUJTE VÍDEŇSKÉ ILLUSTROVANÉ NOVINY!

Proč se tak blaženě usmíváte?

? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ?

Protože používám výhodné a levné inserce

Vídeňských Illustrovaných Novin

a mám tak veliký úspěch, že nemohu ani postačiti stále stoupající počet kupujících ani při nejlepší vůli uspokojiti!

Spedice rychle vyřizují a povozy lacině propůjčují:
ALTBACH & LANGER, VÍDEŇ VI., Kasernengasse 24
Telefon 4135. Telefon 4135.

Nejlacinější nocleh

Vídeň II., Novaragasse č. 45

(blíže Praterstemu).

Čisté postele pro pány po K —·60, —·80 a 1·—. - Pokoj s dvěma lůžky K 2·40.

POZOR! MOND! POZOR!
Telefon 7321.

Kupuji a platím nejvyšší ceny za nové a opotřebované uniformy, obuv, sedloví, prádlo, látky, koberce, kožichy, nábytek, klavíry, starožitnosti a obzvláště za úplné pozůstalosti. Korespondenční lístek stačí. Dostavím se ihned dle přání i na venkov: Tramway-ové spojení číslem 63 a 61.
MOND, IV, Rechte Wienzeile Nr. 35 Heumühlgas. 17.

Každý praktický obchodník inseruje ve „Víd. Illustrov. Novinách"!

Vole a tlustý krk



jest onemocnění štítných žláz, které včas musí býti léčeno, nemá-li býti činnost tohoto důležitého orgánu čím dále tím obtížnější a nepříjemnější a nemají-li nastati velmi často i dosti povážlivé zjevy. Lékařská věda zjistila s plnou určitostí, že jod obsahující přírodní minerální soli v různých stadiích silného krku a volete mají výtečný účinek. S nesčetného množství nemocných všichni potvrzují rychlý a úplně neškodný účinek v jejich nemoci, když požívali našeho ryze přírodního produktu, jenž z nejsilnějších pramenů z Polhory jest čerpán.

Každý tudíž, kdo trpí silným krkem, má vole a naběhlé štítné žlázy, udělá dobře, když si vyžádá

2038 **!! knihu zdarma !!**

o našem domácím léčení.

Každý obdrží tento poučný spis franko a zcela bezplatně! Pište si proto o ni, bude Vám jen k užitku a každý domácí lékař dá zcela jistě k takovému domácímu léčení své svolení. — Zasílá lékárna

„císaře Viléma", Budapešť, VI., odd. 110.

ÚPISY na VIII. rakouskou válečnou půjčku

přijímá za původních podmínek a provádí co nejkulantněji

Živnostenská banka filiálka ve Vídni I. okres Herrngasse 2.

Majitel: Družstvo „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ
ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce
Videň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna
Videň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejí. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje. —
Rukopisy se nevracejí.
Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 24.

Jednotlivá čísla 40 hal.
Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.
Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni. X.
Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny inserční kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.
Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 13. ČERVNA 1918.

Císař ve Stambulu.

Císařští manželé při přehlídce gardy oděné v historickou uniformu janičarů, kdysi jádra tureckého vojska.



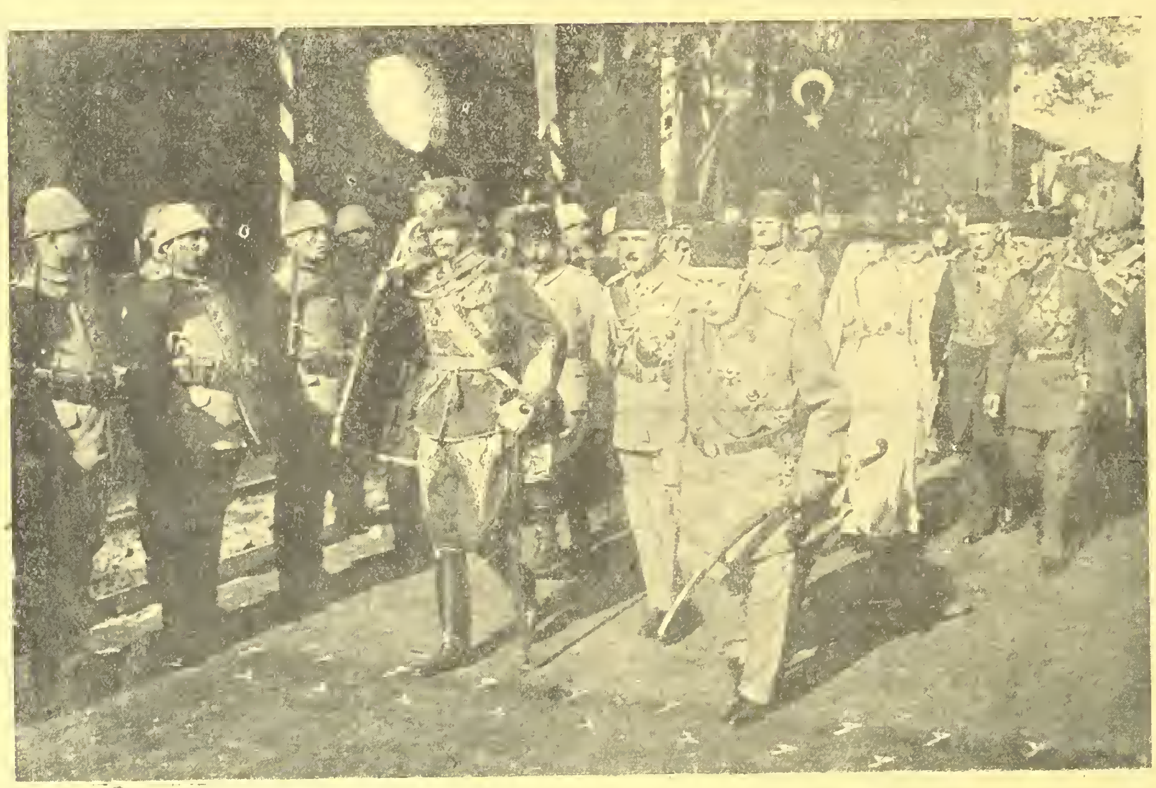
Bitevní přestávka na západní frontě. — Nová, čtvrtá německá ofensivní akce proti Paříži se připravuje. Německé ponorky v Amerických vodách.

BOJ O PAŘÍŽ.

V německé ofensivě proti Paříži nastala přestávka, — německý postup zatím zastaven. Do boje zasáhly v plné síle francouz. a anglické pomocné sbory přivedené z jiných míst fronty a vojenských táborů a ze směru protiútoků podnikaných dohodovým velitelstvím lze také rozpoznati strategické úmysly, kterými je Foch veden, aby Němce zadržel. Fronta probíhá — vycházíme-li z krajiny Noyonu, až kam se náraz způsobený na Chemin des Dames — rozšířil a jak udány jsou jednotlivé body z poslední německé zprávy dne 3. června, ke kterým německá pěchota pronikla, takto: Jižně od Noyonu drží francouzské vojsko ještě část území na severním břehu dolní Aisny. Šlo o to, tato postavení udržeti, aby šetřeno bylo město Compiègne a aby Němci nepronikli dále k západu. Dohodové vedení přikázalo svým svazům z té příčiny, čeliti vytrvale postupu nepřítele. Toho má býti docíleno útočnou akcí ve směru obcí Mou-lins-sous-Touvent a St. Christophe—Vingre. Týž smysl mají francouzské podniky jižně od Aisny. Němcům se zdařilo obsaditi obec Chaudun (10 km na jihozápad od Soissonsu). Bojiště nyní postoupilo až k východním okrajům krásného a velkého lesa Villers-Cotterets. I zde Francouzi zesílili obranu tou měrou, že boj místy kolísá. Dalším úsekem bitevním je prostor od řeky Ourcqu. Německá úřední zpráva 3. června praví, že nepřítel provedl tam prudké protiútoky. Přes to Němci nabyli něco půdy. I tímto směrem, takže jejich linie stojí dnes za obcemi. Courchamps a Monthieersem, jež obě leží od sebe vzdáleny as 5 km a směrem na severozápad od Chateau-Thierry na Marně. Důležitá, snad nejdůležitější je nyní bitevní čára na Marně. Němci stojí na severním úbočí řeky od Chateau-Thierry až k vesničce Verneuix na téže řece k východu. Je to vzdálenost už 25 km. Řeka Marna je přece jen značnou překážkou. Bylo by třeba mostů a zajištění celého postupu, kdyby tudy chtěli dále k jihu. Německé velení se rozhodlo, jak patrno z okolnosti, že přední voje jeho pěchoty už tu stojí 10 dní beze změny, aby toto postavení bylo udrženo. Údolí Marny zdá se Němcům dobrou chránící přehradou. Francouzi vyklidili severní části města Chateau-Thierry, drží však jednu čtvrt na levém břehu řeky. Je nyní otázka, jak se zachovají Francouzi. Spokojí se s novým stavem, či budou usilovati zatlačit Němce od Marny zpět. V tom případě strhne se na marnské frontě bitva. Zbývá fronta mezi Marnou a Remeši. Němci oznamují, že situace se tu nezměnila. Francouzi útočili však podél řeky Ardry vlévající se do Vesly [illegible] tě dne 2. června, což je dokladem, že měli německý východní bok napadnouti. Pokud se jim to podařilo, není známo. Ze zprávy 2. června se dovídáme, že německé sbory obsadily postavení francouzská St. Leonarda a pevnůstku Pompelle (obojí leží na východě remešského pevnostního pásma). Z východu je Remeš nyní silně ohrožena. Bilance třetí německé ofensivy tedy je: fronta útočná se rozšířila na 90 km., fronta francouzská byla zatlačena od původního postavení o 50 km na jih. Německé výkazy radostně udávají kořist ulovenou v nově zabraném kraji, která je ovšem velká. Získaný prostor měří as 1800 km². Němečtí kritikové ve výkladu posledních událostí praví, že nešlo velení německékému o území, nýbrž že hlavním cílem bylo a je: roztříštění dohodové armády. K tomu cíli se přiblížili a jsou s výsledky spokojeni.



Rakouští císařští manželé v Cařihradě: Plavba císaře Karla a císařovny Zity Bosporem.



Císařští manželé v Cařihradu: Císař Karel, sultán a císařovna Zita ubírají se k sultánovu paláci.

MÍROVÉ VYHLÍDKY PO OFENSVĚ.

Mírové vyhlídky po německé ofensivě proti Paříži se nikterak nezlepšily. Německé listy v říši i Rakousku referují o zmatku, jaký byl vyvolán v politických kruzích dohody, píší o otřeseném postavení Clemenceauově, ale v patrném vědomí, že nebezpečí, kterým ukázalo se být Německo na východě, pronikavěji působí na Francouze a Angličany, než všecky dosavadní porážky, snaží se dovodit, že Francouzi nemusí se bát opakování Brestu Litevského na západě a že tu jde o vojenské zlomení nepřítele, nikoliv jich výboje. „Zeit" nad míru horlivě vykládá, že na



Císař Karel a císařovna Zita v letohrádku Geksü u Cařihradu.



K nedávné cestě císařských manželů do Sofie a Cařihradu: Císařovna a královna Zita jede s bulharským princem Cyrillem do zámku.

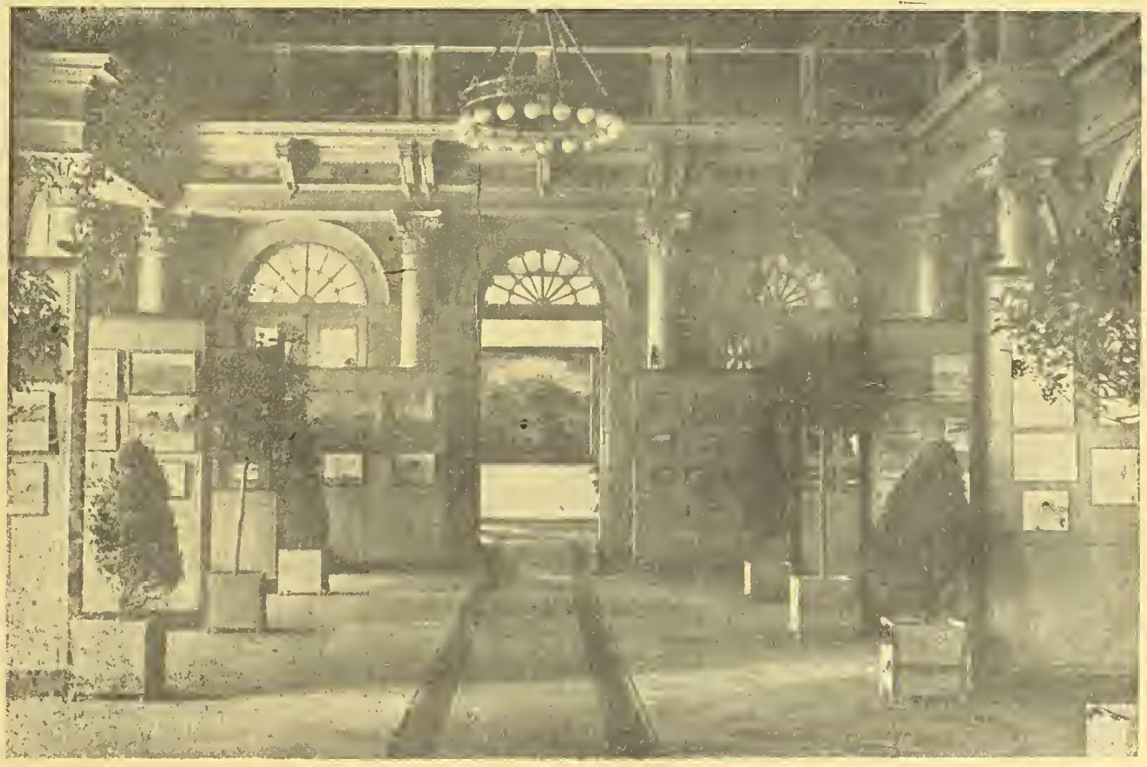
východě byla situace zcela jiná, že vlastně nebylo Rusko roztrháno, nýbrž že jen bylo umožněno, aby pohraniční národové mohly opříti svou samostatnost o pořádek na západě, místo o chaos na východě. Ale Francie není prý žádným Ruskem, je nárdnostně jednotná a nepotřebuje se bát míru à la Brestu Litevský. Při tom ovšem zamlčují „Zeit" a všecky podobné listy, že to opírání východních národů o pořádek západu je vynucováno, že neděje se dobrovolně a přehlížejí také, že na Francii a ostatní členy dohody více nežli nijak nedodržené sliby působí duch německé politiky a panstvílačnost vojenské německé kasty. Proto asi nepřehlíží západní německé úspěchy mír ani o píď. Dohoda spoléhá, že Američané zjednají na bojišti rovnováhu, tak jako v roce 1916 zjednali ji Angličané. „Westminster Gazette" píše, že dříve nežli bude moci Německo splnit své výboje také na západě, bude muset prorazit silné obranné linie za Američany. Olivovým větvím, které přinášejí němečtí vojáci, věřit nelze. Jedinou nadějí světa a jedinou zárukou trvalého míru, může být úplná mezinárodního systému.

O vyhlídkách na mír vzhledem k dané sitauci válečné vyslovil se velmi skepticky i muž tak důvěřivý, jakým je holandský sociální demokrat Troelstra. Centrální moci, uvedl, posilily v posledním půl roce velmi značně svou posici následkem desorganisace v Rusku a nemoudré politiky dohodových vlád. Touha po výbojích vzrostla. V létě 1917 byla veliká možnost, že s Německem bylo by lze uzavřít přijatelný mír. Teď je však nebezpečí, že po úspěchu německé ofensivy západní Evropa ocitne se buď v situaci jaká předcházela na východě mír Brest-Litevský anebo že dohoda, což je ještě pravděpodobnější, donucena bude k dalšímu pokračování války. Uskutečnění mezinárodního mírového ideálu, totiž odzbrojení a zřízení svazu národů, je hlavní podmínkou míru, který má zabepečiti neodvislost malých národů. Vzhledem na tuto podmínku nepřálo by si Holandsko porážku dohody ústředními mocnostmi, ale nevítalo by také opaku. Pokud jde o novou socialistickou mírovou konferenci, myslí Troelstra, že nepřišla pro ni ještě vhodná chvíle. Socialisté dohodových států usnesli se už v únoru, aby konference taková byla svolána do Bernu, je však jasno, že socialisté států ústředních nebudou považovati nynější okamžik ke konání její za vhodný. Nicméně navážou Troelstra a Brantig před touto konferenci jednání se sociálními demokraty centrálních států.

▫ ▫ ▫

ČESKÉ PLUKY V CIZINĚ A DOMA.

Ministr zeměbrany šl. Czap podal na dotaz německo-nacionálního poslance Schürffa následující zprávu o velezrádné činnosti Čecho-slováků v Rusku. V době od 23. do 30. dubna 1917 konal se v Kijevě čecho-slovácký revoluční kongres, který byl už třetím velezrádným sjezdem Čechů a Slováků v Rusku. (Prvý byl v únoru 1915 v Moskvě, druhý v dubnu 1916 v Kijevě.) Hlavním účelem třetího sjezdu bylo provedení nové organisace čecho-slováckého hnutí v Rusku vzhledem k revolucí změněným poměrům a vybudování hnutí na demokratických zásadách. Sjezdu súčastnilo se 322 delegátů a sice 116 delegátů z 98 zajateckých táborů, 93 z čecho-slovácké armády a 113 ze spolků v Rusku stávajících. Na sjezdu bylo učiněno toto usnesení: Čechoslováci trvají pevně na dělení rakousko-uherské říše a žádají zřízení úplně neodvislého, samostatného čecho-slováckého státu. Účast na revolučním odporu proti monarchii je nejvyšší mravní a národní povinnost a očekává se tudíž, že všichni Čechoslované dobrovolně vstoupí do čecho-slovácké armády. Čecho-slováckou armádou rozumí se v Rusku čechoslovácká divise, jejíž čtyři pluky bojovaly v létě 1917 proti Rakousku v Haliči a byli dokonce v oficielní ruské zprávě z 3. července 1917 vyzvednuti. Tato armáda rekrutuje se hlavně z rakousko-uherských válečných zajatců české národnosti, které se dobrovolně do naznačených formací přihlásili. Pokud jde o chování se jednotlivých českých pluků ve válce, ministr zeměbrany uvádí, že mladoboleslavský pluk 36 z počátku se držel dobře,



Ve Štýrském Hradci byla v těchto dnech slavnostně otevřena výstava válečných pomníků. Náš obrázek zachycuje vnitřek výstavy.



Rakoušti císařští manželé v Sofii: Purkmistr sofijský podává císaři chléb a sůl dle starého zvyku.

později však, když utrpěl veliké ztráty a přišel zejména o aktaivní důstojníky, selhával a zavi‑ svým chováním těžké porážky. Byl proto 16. července 1915 rozpuštěn. Pluky č. 11., 88. a 102. chovaly se dobře a čestně. Pěší pluk plzeňský č. 35. až na malé své části rovněž se nijak neprovinil, pluk 28. (pražský) v dubnu 1915 v horních Uhrách vzdal se bez jediné rány, byl také rozpuštěn, ale po skvělém chování se na Doberdobské planině v létě 1915 byl znovuzřízen.

□ □ □

ČESKÁ OTÁZKA, VÍDEŇ A BERLIN.

Berlínská „Vossische Zeitung pověřila p. Alexandra Redlicha, řídícího redaktora, posláním, aby zajel do Čech a hleděl tu poznati proudy veřejného mínění i jeho nálady. Pan Redlich prodlel v Praze a rozmluvami s osobami politickými i nepolitickými orientoval se o dnešním citovém i rozumovém, národním i politickém žití českém. Ve článku „Čechy a Rakousko" píše o svých dojmech a pozorováních mezi jiným takto: „Vypuknutí války znamená pro českou politiku chvíli obratu. Byl to nejenom první případ, ve kterém Slované Rakouska od svého národního procítění musili táhnouti do pole proti jiným Slovanům, nýbrž zásadní význam tkví především, také v tom, že rakouští Slované domnívali se, že v boji o směrodatný vliv na rakousko-uherskou politiku, tedy o vymožení svého práva sebeurčení, utrpěli na cestě, po níž dosud kráčeli, rozhodující porážku. Logickým důsledkem tohoto názoru je úsilí Čechů, nyní vesměs známo, aby svého práva sebeurčení dobyli jiným způsobem. V očích Čechů je nehlavnější známkou vídeňské politiky, že je dělána v Berlíně. Je jasno, že Češi v okamžiku, kdy tento směr měl býti zvěčněn světodějně rozhodujícím vítězstvím Německa, musili přijíti na myšlenku, hledati svou spásu mimo Rakousko a že tuto jinou cestou, doufati v právo sebeurčení domohou se jedině porážkou Německa. Tento myšlenkový postup projevován byl častěji českými politiky s větší nebo skrovnější odvahou k důsledností. Že v širokých massách není běžný, nemusí býti běžný, nemusí býti řečeno. V tomto smyslu dlužno rozuměti, jestliže dnes v Praze posuzováno jest rozhodnutí o politické budoucnosti Čechů jako otázka mocenská, je-li odmítáno jednati s Němci z Čech nebo také s ministerským předsedou o vyrovnání, jehož obsah by neměl nic společného se zásadními požadavky českých vůdců. Tyto věci, chceme-li jim rozuměti, musíme posuzovati především bez každého morálního rozhořčení a se střízlivým klidem. Musíme se, abychom se mohli pohříziti v cizí myšlení, pokusiti aspoň v theoretickém rozboru sledovati také takové myšlenkové postupy, které bychom prakticky musili předem zamítnouti. Naučíme-li se poznávati z těchto předpokladů radikální politiky české, vidíme se brzy nucena, oceniti vysokou politickou úroveň, na které se oni pohybují. Slyšel jsem a musil jsem v Praze za jediný týden mluviti více o zahraniční politice, o světových otázkách, nežli ve ve Vídni během celého uplynulého měsíce pochopil jsem, že na dosavadní cestě není německo-české sjednocení uvnitř Čech proto možným, protože horizont německých vyrovnávacích návrhů a polemik jde sotva dále nad pojmy Plzeň, Budějovice a Trutnov, kdežto Češi dělají si již své představy o budoucím útvaru evropského světa dílu. Sledujeme-li tedy český myšlenkový postup, chceme-li mocenské poměry považovati za základ každé možnosti řešení, pak jsou ovšem nepochybně fysické mocenské poměry mezi českým a obklopujícím ho blokem německo-rakousko-uherským pro Čechy velmi nepříznivé: ale duševní mocenské poměry uvnitř Čech, jsou, pokud jde o politický obor otázky, Čechům nepochybně příznivé. Platí tato věta jen uvnitř Čech? Dovozoval jsem shora, že „Pryč od Vídně" českých radikálů znamená konec konců „Pryč od Berlína". Česká politika není tedy v zásadě nic jiného nežli ostrý a nesmiřitelně znějící protest proti politice Berlína. Česká otázka redukuje se podle toho konec konců, chceme-li sledovati český myšlenkový postup, na jednotlivou otázku: „Může se Praha dorozuměti politicky s Berlínem nebo nemůže? Jen kdo dovede mysliti v úředním slohu, bude tuto formuli s rozhořčením odmítati. Kdo se však povznesl již k náhledu, že i s prostými státními občany možno vejíti v politická rozhovory, aniž bychom tím přestoupili nějaké instační místo, nebo ministerské rozhodnutí, toho bude tato formule nepochybně zajímati, neboť ona skýtá jedinou cestu, abychom v posuzování české otázky přenesli se přes stadium vyšeptalých hesel. Ona také skýtá jedinou možnost, vážně rozvinouti mezi 30 miliony a 7 miliony Čechů, nehledíc k fysické mocenské otázce, také mocenskou otázku duševní."

□ □ □

PROVOLÁNÍ.

Naši ze zajetí se vracející vojíni jsou větším dílem ve stavu velmi zbědovaném. Zejména je tu naprostá nouze o prádlo. Vracející se nemají buď vůbec žádného prádla, nebo jen prádlo zcela rozedrané, jež může v sobě chovati hmyz a zárodky nákazy. Je tu tedy nebezpečí, že zavlekou epidemie, zejména skvrnitý tyf. Tolik káže obecné blaho lidstva, aby každý vracející se vojín co nejrychleji byl opatřen upotřebitelným zdravotně bezvadným prádlem. Nehledíc k tomu, zasluhují toho vracející se vojíni v první řadě, aby byli v brzku opět navráceni životu člověka důstojnému. Ježto je tu tísnivý nedostatek textilních výrobků a mnohonásobná potřeba naší armády, není vojenská správa s to, aby i pro vracející se vojíny opatřila dostatek prádla. Úřad pro válečnou péči obrací se tudíž ke třídám obyvatelstva, jež ve své domácnosti mají ještě pohotové takové zásoby prádla a jimž je možno jakýkoliv kus postrádatelného prádla dola označeného druhu odevzdati. Sbírka obmezuje se výhradně na mužské košile a mužské spodky a to ve stavu upotřebitelném a čistěném. Poněvadž by mohlo nastati, že zvyšující se nouze o prádlo k ošacení lidu a k potřebě vojska později bude toho potřebu činiti, aby se uvažovalo o tom, nemá-li býti částečně použito zásob prádla lépe zaopatřených soukromých domácností činí se opatření, aby ti, kteří se súčastní sbírky prádla pro vracející vojíny tím, že darují nebo za úplatu přenechají kusy prádla, zůstali později osvobozeni v příčině svých zásob dotyčných druhů prádla. Provede se to tím způsobem, že každý, kdo z tuctu mužských košil nebo mužských spodků odevzdá po jednom kuse bezplatně nebo po dvou kusech za úplatu obdrží o tom zláštní potvrzení. Postoupí-li se prádlo úplatně, nahradí se hotově za každou upotřebitelnou mužskou košili obnos K 10.— a za každé upotřeb‑





Z cesty císařských manželů na Balkán: 1. Císařovna a královna Zita opouští po vykonané návštěvě krásný cařihradský letohrádek Mirasim. 2. J. V. císař Karel I. ve společnosti bulharského cara v Konstanci.

telné spodky obnos K 8.— Část výtěžku této sbírky prádla bude dodána k ošacení lidu. Dary prádla přijímají kdykoli ve Vídni sběrna IX. Währingerstrasse 32 (telefon 12367), mimo Vídeň vojenská staniční velitelství a velitelství četnických stanic; rovněž místní komitéty, jež zajisté opět rozvinou svou činnost s vlasteneckou horlivostí. Ve Vídni odnese kusy prádla také po předchozím provolání přímo od majitelů úřadů pro válečnou péči c. a k. ministra vojenství, IX, Berggase 20. (telefon 14171, 12516, 14575, 14322) Tamtéž buďte zasílány všechny dotazy a všeliká oznámení. Ministerstvo obchodu povolilo dle § 28 min. nař. ze dne 21. září 1917, z. ř. 383, aby toto provolání bylo vydáno a aby sbírka byla uspořádána. Ve Vídni, v květnu 1918. Seibt, g. p., m. p.

ostatních národů. Strana Karolyiova usilující o neodvislost Uher, nemůže potírati stejné snahy Poláků, Čechů a Jihoslovanů.

ZMATKY V UKRAJINĚ.

V Ukrajině nenastal klid ani po nastolení diktatury Skoropadského. Stále docházejí odsud zprávy o kvašení a nespokojenosti venkovského obyvatelstva. Na Volyňsku v okrese dubenském a luckém byly zapáleny lesy. V okrese jampolském potloukají se silné sbory ozbrojených vesničanů, vyzývajíce k povstání. V Dužině sedláci rozebrali sklad zbraní. V Lubnech se obyvatelstvo postavilo se zbraní v ruce na odpor Němcům. Obec Horošno byla pokutována od Němců kontribucí 1000 rublů za to, že ukrývala agitátory. Značné síly německé bojují s povstalci v okresích kremenčuckém a zolotonoském. Ukrajinská žurnalistika je plna stížností na to, že se rozličná místa obsazují Rusy nebo rusofily. Tak na př. v Kijevě je zástupcem ředitele ukrajinské telegrafní kanceláře Labenský, stoupenec Dudykievičů. I na jiných místech (na př. místa okresních starostů) shledávají ukrajinské listy nespolehlivé osobnosti. Proto naléhají ukrajinští nacionálové na hetmana Skoropadského, aby změnil rusofilský kurs. V Kijevě se utvořil blok ukrajinských stran, který ustanovil ústřední výbor, tento pak ve zvláštním memorandu vyložil hetmanovi stížnosti ukrajinského národa, a byl přijat hetmanem ve zvláštní audienci. Skoropadski odkázal výbor na budoucnost, omlouvaje se tím, že zatím nutno obsazovati místa tak, jak vůbec lze. Co se jednotlivých nespolehlivých osob týče, budou vyměněny, pokud se najdou za ně schopni náhradníci.

Dosud neukazuje nic na to, že německý nátlak povoluje. Na celé frontě pronikají oddíly německé pěchoty lesy a údolími. Vnikají všude tam, kde cítí slabá místa ve francouzských řadách. Cesty jsou přeplněny uprchlíky, kteří pohybují se zvolna mezi řadami motorových vozů, přivážejících střelivo na frontu a vracejících se do prázdných skladišť. Prchající obyvatelstvo, většinou celé rodiny, veze s sebou svůj majetek na vozíčkách, namnoze tažených jedním koněm. Starší i nejmladší členové rodiny sedí na nábytku, vysoko nakupeném na voze. Jiní běží smutně u vozu. Často potkáváme osly s nákladem skromného domácího nářadí, jež je jediné, co jeho majitel s sebou mohl vzíti. Mnoho obyvatelů nemohlo již zachrániti více, nežli co odnesli v ruce. Viděl jsem ženu, která tlačila dětský vozík s dvěma kojenci, mnoho matek prchá se staršími dětmi, jež vedou za ruce, muži nesou nejnutnější zachráněný majetek. Celý den putují takto nešťastníci po silnici, plné prachu, zvířeného motorovými vozy, anglickými oddíly pěchoty, oddíly francouzského dělostřelectva a jízdy, transportů atd.



K nedávné návštěvě bavorského krále v Laxenburku u Vídně: V předu bavorský král Ludvík, za ním císař Karel, na pravo vedle bavorská královna a císařovna Zita.

ZAJIMAVÉ PROJEVY Z UHER.

Jeden z předních a nejinteligentnějších vůdců maďarské sociální demokracie Dine-Dénes, který patří k stálým spolupracovníkům „Arbtztg." líčí v posledním svém článku v tomto listě nynější vnitropolitický stav Uher a zejména poslední projevy hr. Michala Karolyiho, který, jak známo, se plně hlásí k demokratické, nynější oficielní vládní kurs v Uhrách ostře potírající politice neodvislosti. Hrabě Karolyi prý se tím vrací k nejlepším tradicím strany neodvislosti dle zásady sebeurčení národů s neodvislosti Uher. Toť událost, která se již měsíce a měsíce předvídala a předpovídala a nový tento obrat přitáhne nejen měšťáckou ale i sociální demokracii ideám strany neodvislosti a stane se nebezpečným dualismu. Je jisto, že jak měšťáctí radikálové tak soc. demokráte si musí položiti brzy otázku, zda jejich účelům a cílům by neodpovídaly lépe neodvislé Uhry, než nynější, které jsou vázány dualismem. Ba možno jíti dále: Je také jisto, že právě v Rakousku tamní demokratické živly těmto snahám rychle porozumějí, ba budou je přímo podporovati. Ony snahy neodvislosti, které sociální demokraté. Karolyiovci a měšťáctí radikálové budou sledovati, nebudou už ve službách reakce a nebudou směřovati k potlačování

VÁLEČNÉ HRŮZY VE FRANCII.

Příšerný obraz poskytuje nejnovější francouzská bojiště. Celé dějiště poslední ofensivy je úplně spustošeno, četná města a vesnice obráceny v hromadu kamení. Hrozný je osud válečných uprchlíků. Dopisovatel Reuterovy kanceláře, který viděl prchající obyvatel. líčí jeho útrapy.

RUSKO RUŠÍ DIPLOMATICKÉ TITULY

Uveřejněné vládní nařízení o odstranění hodnosti diplomatických zástupců praví: Socialistická ruská republika sovětů trvá ve svých stycích se zahraničními státy na zásadě plné rovnosti velkých a malých národů. Následkem toho usnáší se rada lidových komisařů na změně článků 825 a 827, týkajících se ministrů: 1. Tituly Velvyslanci, ministři, jakož i tituly ostatních diplomatických zástupců se odsraňují a všichni zástupci Ruska, pověření u zahr. států budou se nazývati: Zplnomocnění zástupci socialistické ruské spolkové republiky sovětů. — 2. V souhlasu se základní smlouvou mezinárodního práva, která je ovšem národům společná, bude považovati všechny, u socialistické ruské spolkové republiky sovětů pověřené diplomatické agenty zahraničních států bez ohledu na jich hodnost rovněž za splnomocněné zástupce.

JAROSLAV URBAN.

TUŠENÍ.

Smavé, požehnané jaro zatopilo kraj, který jako divem omládl v několika dnech. I na starou Vránovou, takto výměnkářku s ctihodnými šedinami, působilo jarní slunce omlazivě. Doposud sedávala u kamen a vzpomínala na prchlé dni. Rozpomínala se na muže, kterého před několika lety uložila pod drn křínovského hřbitůvku, vzpomínala každým okamžikem syna Jenka, inženýra, který dlel právě na bojišti. A když se jí zastesklo, zaběhla k synovi hospodáři, jemuž se nedávno narodila dceruška, jejíž pláč ji kolikrát probudil z milých vzpomínek, které jak ptactvo na jaře vracející se do našich lánů, zalétaly v její hlavu. A když tak u kamen myslí bloudila v minulosti a těšila se na radostné dni, zavíraly se její oči. Klímala. Ale teď když jaro se pousmálo, rozproudila se jí svěžest celým tělem a chtěla býti jen na sluníčku. Chodila na zahradu se synovou dceruškou, nebo pásla housátka na nesměle vykukující trávě. A co tak chová děťátko v stařičkých loktech a mazlí se jím, rozpomíná se na Jenka, který kdesi na Dunajci hrdinně bojuje. Zachvěla se slastným vzrušením. Napadlo ji, jak Jenka k sobě přitulila, když se jí narodil, jak ho kojila, na pole vodila, později jak ho odváděla do města na studie a ještě později, jak s ním jela na první jeho místo. Stal se inženýrem. Každý ve vsi o tom mluvil a leckdo jim té radosti po taji záviděl. A tak ve chvílce proletěl starou hlavou kus života jejího syna, pro nějž žila a jemuž dnes platí skoro všecky její myšlenky. Najednou tok těchto radostných chvil zpřetrhal, zatarasil jeden okamžik — vojenská přehlídka. Karel, hospodář, šťastně vyvázl, poněvadž měl před lety zlomenou nohu, ale hůře bylo s Jenkem. Sloužil jako jednoroční dobrovolník. Slušel mu vojenský šat, zvláště pak, když si koupil vlastní uniformu. Jako panna byl. Děvčata se na něho jen třásla. Za několik měsíců udělal zkoušku jako kadet šel do pole. Oh, to byla hrozná chvíle. Staruše se rozslzely oči. Viděla ho v šedivých šatech s kyticí na prsou, kterou mu dali jeho vojáci. Cítila jeho ruku jak jí křečovitě svíral, když ho doprovázela na nádraží. A najednou ostrý hvízd a za hřímání hudby, křiku, zpěvu a pláče odjel. Vzlykavé zvolání: „Maminko" znělo za ní. A ona, chuděra, zastírajíc si zástěrou obličej s pláčem vrací se od syna; který ještě z vlaku mává rukou ohlížející se matce. — —

Denně od něho čekala zpráv. Konečně z Krakova dostala pár řádek, k nimž přiložena jeho fotografie, kterou jí zapomněl dáti na nádraží. A tou se stará matka těšila, laskala jako dítě s milou jemu hračkou. Radost vždy rozhostila se pod doškovou střechou, když stařenka dostala od Jenka psaní nebo růžový lístek polní pošty. Stařenka vesele cupkala po dvoře, ukazovala známým lístek a několikrát za den přečítala si jeho slova a měla jedině radost, že je zdráv a že na ni myslí.

Teď, když jaro zadechlo kraj svými písněmi a vzduch tetelil se vůní, napadlo stařenku, že by mohla dáti vyvětrati na zahradu synovu vycházkovou uniformu, kterou si před odjezdem na bojiště poslal domů. Rozložila šaty na židle a jarní větřík pohrával si modravě šedou látkou. Usedla opodál a vyndala z modliteb synovou fotografii. Pohlížela na ni a hned na šaty. „Jak pak asi dopadá Jenek, jak pak... Byl jako meloun — jistě teď už není tak červený. — Jen kdyby se už také přijel podívati tak ráda bych ho zase cítila u sebe," říkala si v duchu a zvedla se, popošla k šatům a hladila je. Myslil asi, že hladí svého syna. Pak se jí najednou zachtělo čísti jeho řádky. Rozchvátala se do komůrky a vynašla poslední jeho lístek. Přitiskla jej na svou hruď a rozkoší pásla se na několika tužkou psaných řádcích. Čtla je několikrát za sebou, znova a znova. Některé věty znala již zpaměti. Ale čtla je opět, neb chtěla viděti jeho písmo: Jsem zdráv a těším se na Vás, mamičko, že Vás, co neviděti opět sevřu v náručí". A staruška vracejíc se na zahradu, představovala si syna, jak sedí někde v zákopě a na kolenou píše tento jí tak drahý lístek. Byla šťastna. Kolem ní hýřilo jaro. Pokřik



Rumunsko dováží v poslední době větší množství potravin do centrálních mocí. Náš obrázek zachycuje nakládání kukuřice v Braile.



Doprava dobytka a potravin z Rumunska do Rakouska a Německa: Nakládání ovcí v přístavu Braile.



Doprava životních potřeb z Rumunska: Nakládání polní úrody na dunajské vlečné parníky u Giurgia.



Rakoušti námořníci na Černém moři. Důstojník rak.-uher. přístavního velitelství v Oděse ubírá se na palubu německé ponorky k uvítání jejího velitele.

špačků ji vyrušil ze zadumání. Pohlédla do údolí, které se prostíralo za jejich zahradou. Zlatá záplava pampelišek svítila z mladé travky. A od údolí mezi zoranými poli vinuly se zelené pásy mezí, jež se ztrácely až v tmavěmodrém lese, který se rozložil na kopci. Na kraji lesa chvěly se tetelivé břízy, jichž žlutozelené lupení vesele odráželo se od temného pozadí borovic. Vítr táhl krajinou, opíral se o lesní hradbu a šuměl.

Stařenka odvrátila se od krajiny a zadívala se na obrázek, který se jí třásl v ruce. „Jak je mu asi dnes. Snad je zdráv a myslí na ni. Zkusí hodně, ale až se vrátí, bude si vážiti života. Jen kdyby už zase psal — — skoro čtrnáct dní už nedošlo od něho ničeho. Jak je mu? Zda-li pak není raněn?

Babička usedla pod starý ořech — — „Kdybych se tak mohla jen chvílinku podívati jak se mu vede", myslí si stařenka a tisíce možností bouří jí opět hlavou. Vidí ho opět mezi vojáky, kteří jej tolik milovali pro jeho laskavost Duševním zrakem pozoruje, jak se pomalu plíží jako kočka po zemi. Jest veselý, odvážný; občas se vztyčuje, rukou dává znamení, ale najednou — hrůza. Pozdvihl se ze země — — ale hlava hlava se již té chvíle zvrátila na zad, ruka zamávla vzduchem, jako by komusi mával na pozdrav a již klesl k zemi. Stařence se zatočila hlava při tom zasnění. Čtla kdesi v novinách cosi podobného a dnes, — kdy byla dojmům přístupná jí to přišlo na mysl. Celá se pohoužila. V tom ozvalo se zvolání.

„Maminko, pojďte do sence! Je tu něco pro vás." Karel ji volal. Třásla se obavou. Aby snad bylo pravdou, o čem teď snila. V mžiku byla ve světnici.

„Jenek píše" pravila snaha, kolébajíc dcerušku. Stařence zajiskřily oči, když uzřela růžový lístek a poznala Jeníkovo písmo. Tvář její se jasnila, omládla.

„Zaplať Bůh, dobře se mu vede. To jsem ráda. A dokonce povýšil — píše že je nějakým praporčíkem — co pak to asi je. — — Ale co na tom — on jí to pak poví, až přijde domů. Hlavní věc, že je zdráv. Vidíš, hochu, vidíš, (hovořila už zase s Jenkem) to ten křížek, který jsem ti udělala na nádraží, tě chrání," šeptala vetchými rty, schovávajíc lístek do modlících knížek.

*

Za několik dní přišel do vsi posel z města. Sháněl se po stařence Vranové. Nesl cosi důležitého.

Třesavou rukou brala od posla zprávu. Nepomyslila však, že bude taková. Snad si píše pro peníze a chce je telegraficky, problesklo jí mozkem. Když rozlepila list poznala, že je dopis psán německy. Divná předtucha se jí zmocnila. Proč by jí psal německy. Honem běžela za Karlem na „Mamici", kde zaorával brambory. Ten byl nějaký čas v Němcích na výměnu a znal tak trochu německy. Poví jí jistě, co v listě stojí. Běžela stařenka, letěla takřka. Srdce jí bolestnou tuhou zrychleně buší a ruce se chvějí. Syn, vida ji tak pachtící, vyšel jí vstříc. Ztrnul nad řádky. Ruka mu klesla i s listem. Stařenčiny oči vpíjely se na jeho ústa.



K nedávným bojům na Jordáně v Pelestýně: Pohled na Es Salt.

„Mluv, mluv, co je tam," prosila rozechvěně. Přestala skorem dýchati.

Karel místo odpovědi chytil matku do náručí a tiskl ji v pláči k sobě.

„On padl, viď?" zaštkala ubohá, dohadujíc se hrozné skutečnosti. Zhroutila se celá.

„Před osmi dny a pochován je u — —"

„Mé tušení mě neklamalo," zaúpěla. Pláč lomcoval matkou i synem a skřivan nad nimi spouštěl v trylcích balsám na bolest, která jimi právě prochvívala.

□ □ □



Z italského bojiště, kde se schyluje k novým bojům: Zničený most před roklí u Assy.

ZRNKA MOUDROSTI A PRAVDY

Bez peněz nechoď ani do mešity. Bos. přísloví

*

Něžnými slovy a dobrotou, možno na vlásku vésti a říditi i slona. Saadi.

*

Kdyby na nás i obloha spadla — napíchneme je na své bodáky. Napoleon.

ALOIS MUSIL.

Známý český učenec Alois Musil, ve Vídni žijící, dokončí 30. června 50. rok svého záslužného života. Narodil se v malé moravské obci. Po dosažení theologického doktorátu r. 1895 odebral se do Jerusalema, kde studoval na biblické škole Dominikánů. Tam seznámil se z místním rabínem, který naučil Musila hebrejštině. Arabský sazeč naučil jej opět arabsky. S biblí v ruce procestoval Musil celou Palestýnu, aby poznal místa biblických dějů a puvodnímu textu bible lepe rozuměl. Seznal, že tamní obyvatelstvo žije posud způsobem v biblických spisech zachyceným, a proto věnoval se studiu mravů, zvyků a způsobů Halbanů a Nomadů, čímž vystihl mnohý dosud neznámý smysl obsahu bible. Musil zajímal se zejména o patriarchy a otázky související s Egyptem a soustředil proto svá bádání na jižní Palestýnu, poloostrov Sinai a území východně a jižně od Mrtvého moře. V těchto krajinách meškal zvláště na jaře r. 1896, když z Egypta k hoře Sinaji a poušti k Jerusalému táhl. V létě téhož roku probádal starý Moab a Edom, z jara 1897 a 1898 okolí Rudého moře a pronikl pak do východní pouště hluboko, kde objevil zámek kalifů Amru. V roce 1899 studoval Musil v Britském museu v Londýně, avšak r. 1900 byl již znova na poušti. Vědecký svět pokládal tehdy Musilem za skutečného nebezpečí života objevený zámek Amru za pouhou fata morganu,



Bavorští královští manželé návštěvou u našeho mocnáře: Uvítání bavorského krále císařem Karlem v Laxenburku.



Slavnost Božího Těla ve vídeňském dvorním hradě: Císař Karel v slavnostním průvodu.

což Musila ovšem velmi hnětlo. Vydal se tedy znovu na cestu, z níž přinesl a uveřejnil přes sto fotografických obrazů a kreseb, čímž byl objev prokázán. Po kratší cestě r. 1901 prošel Musil r. 1902 znovu celé objevené území a naznačil na mapě celou síť pevných bodů; zároveň skončil svá národopisná bádání v těchto končinách. Leta 1903 a 1907 věnoval spisování a uveřejňování svých nálezů. Z jara r. 1908 vidíme Musila opět na poušti. Tenkráte připojil se jako Beduin ku knížeti Nuri Ibu Šalanu z Roala Anezy, nechal cestovati svou karavanu mezi domorodými kmeny a sám se třemi průvodčími poušť všemi směry prošel, probádal a zmapoval. Pracoval na území přes 1000 km dlouhém od severu k jihu, od hedžalské dráhy k Eufratu. Hory a lesy severně od Palmyry, sopečné krajiny Hamaky, na pštrosy bohaté poušte severně Teimy a palmové oasy džofské. Urazil více než 8000 km v letech 1908 až 1909 na svém velbloudu, překonal mnohé loupežné útoky a byl častěji zraněn, oloupen a dvakráte zajat. Jeho vědecké výzkumy byly velmi značné, politické poznatky ještě důležitější. Aby jich ku prospěchu turecké vlády využil, cestoval z jara r. 1910 zase do Arabie a pracoval opět řadu měsíců v horské poušti Červeného moře, v nejnebezpečnějším území Mediny, kde odkryl vyhaslý sopečný jícen na biblické hoře Sinaji. V březnu r. 1912 seděl již opět Musil na velbloudu. Podařilo se mu získati prince Sixta z Parmy, který chtěl podniknouti cestu pro zábavu na východ, pro výzkumnou výpravu do severní Arabie a jižní Mesopotamie. Princ překonával hladce všechny obtíže nepohodlné výpravy a cestoval po způsobu Beduinů. Těšil se velice, že se podařilo sebraný materiál zachrániti před loupežným přepadením, a pracoval neúnavně na jeho uspořádání ve Vídni. Přátelské vztahy ku většině domorodých kmenů mezi Aleppem a Mekkou, Mrtvým mořem a Eufratem usídlenými byli důvodem k tomu, proč byl v říjnu r. 1914 Musil do Berlína povolán, odkudž 2. listopadu odjel do Cařihradu, Damašku a dále do pouště se pustil. Nebylo kmene mezi Palmyron a al Kasim, který by nebyl navštívil. Dlouhé týdny meškal ve východním a jižním Nefudu, v al Ole, v horách Adže a Selmy, v údolí Rmy, na poutnické silnici z Mediny do Kufy a u Perského zálivu. Na jeho hlavu byla vypsána cena, velký šerif v Mekce zrádný ministr Ibu Rašida najali vrahy, aby jej zničili, avšak jeho přátelé ze Sindšary a Anezy chránili jej až do úplného vykonání úkolu, kdy se přes Senaiije, Bagdad, Ravu, Chanasru do Damašku vrátil. V tétě 1917 vedl Musil výpravu s arciknížetem Hubertem Salvatorem v čele do Cařihradu a do všech větších měst Malé Asie, Syrie, Palestýny studoval poměry našich tam usazených krajanů, znovu navazoval a prohluboval své dřívější styky s domorodým



Výstava rakousko-uherských válečných malířů v Budapešti. Arcivévoda Max, jenž v zastoupení císaře zahájil výstavu, rozmlouvá s velitelem tiskového stanu, plukovníkem Eisnerem-Bubnou.



Ukázka z výstavy náhrobních kamenů nedávno v Štýrském Hradci zahájené.

obyvatelstvem. Výsledky této cesty byly podkladem pro důležitou akci, podniknutou c. k. rak. orientální a zámořskou společností.

□ □ □

APEL NA ČESKÉ AGRÁRNIKY.

Agrární deník „Venkov" uveřejňuje tento projev k českým zemědělcům v úrodných krajích v Čechách a na Moravě: „Předsednictvo české strany agrární posílá právě do každé obce výzvu, aby byly neprodleně sepsány všecky rodiny, jež se chtějí starati o národní hosty. Posíláme nejprve soupisné archy k umístění národních hostí do okresů úrodných. Důvěrníci a starostové! Neodkládejte listin těch! Neotálejte! Nesmíte utrpení českých dětí prodlužovati! Plnili jste — nereptajíce — rozkazy, které jste dostávali denně se všech stran. Dnešní rozkaz národní, abyste v obcích svých umístili děti „Českého Srdce", musíte provésti neodkladně a nadšeně! Vyplňte archy, přihlášky na národní hosty, zašlete rychle sekretariátu české strany agrární, který je postoupí dětskému odboru „Českého Srdce"; tam denně přicházejí zástupy bledých dětí, aby se daly zapsati pro nejbližší výpravu na venkov. Utíkají k vám, čeští venkované! A vy je přijmete — vy je zachráníte!"

□ □ □

HRABĚ BIENERTH ZEMŘEL.

Někdejší minist. předseda a místodržitel v Dolních Rakousích dr. Richard hr. Bienerth-Schmerling zemřel 3. června ráno v 56. roce svého života. Hrabě R. Bienerth-Schmerling věnoval se karieře úřednické. Roku 1905 stal se za Gautsche správcem ministerstva vyučování a po jeho odstoupení převzal v kabinetě Beckově ministerství vnitra. Po něm stal se minister. před. v listopadu 1906 sám. Byl odpůrcem všeho dem. snažení, proto soustavně pracoval proti parlamentu, až přivodil r. 1911 jeho rozpuštění a připravil půdu pro absolutistickou éru Stürgkhovu. Pro chorobu rozloučil se i tímto úřadem roku 1914 a byl povýšen do stavu hraběcího s přídomkem Schmerling, ježto byl po přeslici vnukem ministra Schmerlinga.

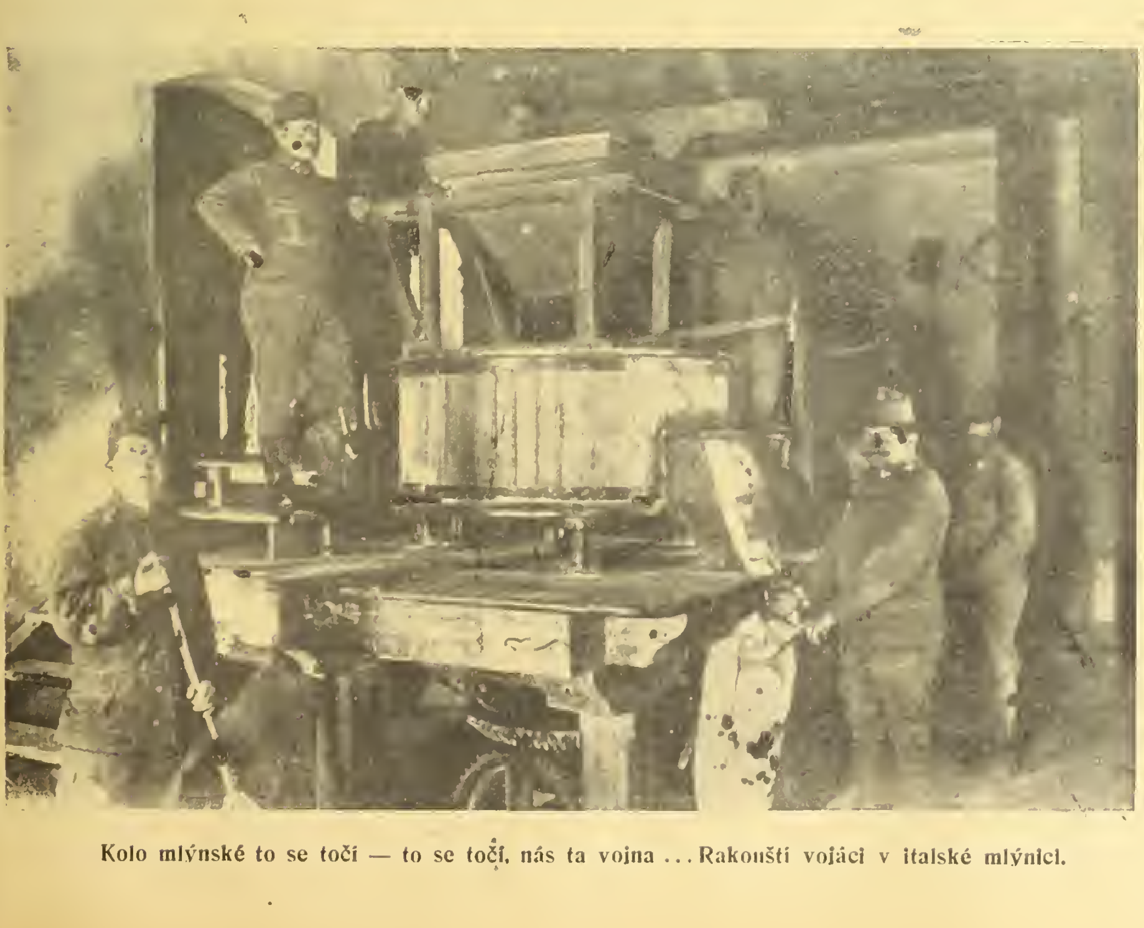
□ □ □

MARNA.

Němci stojí tedy na Marně. Maně nam tane na mysli první bitva na Marně v září roku 1914, kdy německé armády pronikaly, jak se zdálo, nezadržitelně k Paříži. Po strategickém ústupu od Paříže a již od Marny, za něhož Němci obsadili pevnosti Remeš, a důležitá střediska daleko na jihu na Marně ležící, Epernay, Chalous, Vituy (75 km od Remeše na jihovýchod) Chateau-Thierry, vzdálené jen 70 km od Paříže, a kdy německé hlídky dospěly do bezprosřední blízkosti Paříže, svedli Francouzi a s nimi spojení Angličané obrovskou bitvu 35 km od Paříže, která skončila ústupem Němců. Prvního září německý postup dosáhl vrcholu. Paříž byla opuštěna vládou a vyklizena. Tvořila obrovský opevněný tábor, jemužvelel generál Gallieni. Když 4. září Joffre obdržel zprávu, že první německá armáda odbočila jižně od Crepy na jihovýchod a nechává hlavní město stranou a druhá armáda proniká na Montmirail, rozhodl se rychle k úderu na pravé křídlo německé armády. Německé velení náhle poznalo, že jest ohroženo nebezpečím dvojího obchvácení, ze severovýchodu a jihu, kde tenkráte zúčastnila se boje vynikající měrou také armáda gen. Focha, jenž je nyní vrchním velitelem. Dne 5. září večer začala památná bitva. První německá armáda dostala se do kleští mezi armádu Frenchovu a pátou armádu francouzskou. Do poslední chvíle myslila, že útok dohodových armád je výpadem pařížské posádky. Teprve druhého dne ráno poznala, že stojí proti neznámým, nově zřízeným armádám a západně od Lizy Francouzi postoupili po prudkém boji na pravém křídle až k Chambry, Barcy, Marcilly, na levém křídle až k Puisieux a Etavigny. Tak byla na německé vojsko vržena neproniknutelná síť, a bitva vlast-



Z obsazeného území benátského: Italské civilní obyvatelstvo přichází k našemu vojsku pro potraviny.



Kolo mlýnské to se točí — to se točí, nás ta vojna ... Rakouští vojáci v italské mlýnici.

ně rozhodnuta. Na to následovaly ještě bitvy u Quroq, u Rebais, u Montmirail-Sézanne, u Vitry, a 9. září počal všeobecný německý ústup na Aisnu. Nyní stojíme tedy těsně před druhou bitvou na Marně. Situace ovšem jest úplně změněna, než byla v roce 1914. Němci vrazili hluboký klín přes Chemin des Dames do francouzské fronty, jehož vrchol dosahuje pod Fere-en-Tard řeky Marny. Německý postup obnáší tu 52 km do hloubky. Nebezpečným jest, že dohodové velení pevně drží úsek u Soissonsu a u Remeše, čímž brání se rozšíření klínu na východ a západ. Tím přirozeně bitva není ani z daleka skončena, poněvadž takové postavení jest na delší dobu neudržitelno. V nejbližších dnech dožijeme se nového obrovitého zápasu, který musí skončiti buď zarovnáním dohodové fronty nebo zmizením nebezpečného klínu.

NYNĚJŠÍ BOJIŠTĚ NA ZÁPADĚ.

Setník E. Salzmann popisuje ve „Voss. Ztg." bojiště takto: Půda, kde nyní se odehrával veliký zápas na řekách Aisně, Vesle a Marně, je půdou bojišť. U Soissonsu porazil Chlodvík I., král sálských Franků, r. 486 římského velitele Syagria. R. 576 porazil Chilperich, také z rodu Merovingů, Austrasie. R. 719 strhla se tu bitva mezi Karlem Martellem a vévodou Aktritánským. U Soissonsu stála kolébka francouzského mocnářství. Před 103 lety, strhla se u Craonne zuřivá bitva, v níž Blücher a Rusové hájili Chemin-des-Dames proti Napoleonovi. Teď dochází, tak jako v září 1914 na Marně — k novému napětí a k nové bitvě přímo před branami Paříže.

REMEŠ A SOISSONS.

Francouzi želí pádu Soissonsu. U Remeše zabrali Němci nejprve tvrze severozápadní, teď i východní pásmo pevnosti povolilo, takže Remeš je silně ohrožena. Remeš na řece Vesle byla založena jako pevnost r. 1872, kdy bylo zbudováno v jejím obvodu 12 tvrzí. Pevnost tohoto opevněného tábora se dosud vždy osvědčila v této válce. Dnes je arci město silně pobořeno Také gotická kathedrála, nejslavnější dílo stavitelské, dokončené v 14. stol., byla už silně poškozena. Město mělo před válkou 120.000 obyvatelů. V Remeši bývali korunováni francouzští králové, skládajíce přísahu na slovanské evangelium. Soissons na Aisně byl pevností do r. 1872. Také ono chová mnoho stavitelských památek, mezi nimi kathedrálu z 12. stol. Je střediskem silnic a drah. Také v r. 1870 byl Soissons bombardován a padl po 3 dnech do rukou Němců. Město mělo 15.000 obyvatelů. Soissons proslul už v této válce, kdy 12.—14. ledna 1915 dostali se Němci s generálem Belowem až na vrší před město. Dnes je železniční spojení od Soissonsu do Remeše v rukou Němců. Ovšem Francouzi mají k disposici ještě několik spojení na východ k Verdunu, Toulu a Belfortu, neboť celá soustava spojení Paříže na východ je vybudována k cíli vojenskému.

HOSPODÁŘSKÝ VÝZNAM NAŠEHO SPOLKU S BULHARSKEM.

Význam bulharského odbytiště bude po válce neporovnatelně větší, než před ní. Bulharsko bude asi v budoucnu zase největším balkán. státem, při čemž třeba uvážiti, že Makedonie pod evropskou správou bude potřebovati mnohem větší množství průmyslových výrobků, než dosud. Význam makedonských území pro Bulharsko tkví v tom, že Bulharsko stává se nejdůležitějším producentem tabáku. Protože současně cena tabáku stoupla ze 2 na 40 lvů, vyzískali rolníci obchodníci a banky nesmírné peníze. Až do konce tohoto roku bude míti Bulharsko k disposici 40 milionů kilogramů tabáku pro vývoz, který i při snížených cenách representuje nejméně 1 miliardu lvů. Ale nehledě k tabáku, získali sedláci, kteří tvoří 85% bulharského obyvatelstva, tolik takže jsou penězi zahrnuti. Válka vytrhla je z letargie, zajímají se dnes o moderní stroje a ukládání peněz i mimo vlastní činnost. Lze konstatovati skutečnou „zakládací" horečku. Až do r. 1916 činil celkový kapitál všech bulharských akciových společností 87 milionů lvů, od té doby však byly založeny nové společnosti s kapitálem přes 300 milionů a brzy přijde doba, kdy tyto podniky vstoupí v život. Bude dlouho trvati a bude spojeno s velkou prací, než Bulharsko



Rakousko-uherské obranné strojní pušky proti letcům na Adrii.

otevře svoje nová územní obchodu a průmyslu, aby zvýšeným výnosem svého národního hospodářství uhradilo úrokové břemeno svých válečných dluhů. Bude stavěti železnice, přístavy, elektrárny a zahájí dolování. K tomu přistupuje úplné vyprázdnění obchodních skladišť, kteréž jest ještě větší, než u nás, protože Bulharsko s krátkým přerušením, jest ve zbrani od války balkánské a nyní již šestý válečný rok od světového trhu skoro odloučeno. Všechny tyto okolnosti mají za následek, že po uzavření míru bude dovoz do Bulharska ohromný. Lze ho dojista pro prvé dva mírové roky odhadovati na 1 miliardu lvů. Obchodní delegát našeho ministerstva obchodu u rakousko-uherského vyslanectví v Sofii, pan Emil Obrník, přednášeje ve Východní a zámořské společnosti, odhadoval bulharský dovoz takto 1912 činil vývoz z naší monarchie do Bulharska 51 milionů lvů, z Německa 43, z Anglie 31 a Italie 13, při celkovém bulharském vývozu 213 milionů lvů. Oproti r. 1886 znamená to pro monarchii zvýšení o 200, pro Německo o 2000, pro Italii o 1000, pro Anglii o 70 %. Číslice dokazují, že v bulharském dovozu zaujímáme sice prvé místo, ale že musíme o ně zápasiti, protože bulharské obchodní vztahy k Německu a Italii vyvíjejí se mnohem rychleji. Chceme-li uhájiti svůj podíl na zásobování Bulharska, musíme tam v prvých dvou letech vyvézti zboží při nejmenším na 250 milionů lvů.

Půjde v prvé řadě o náš hlavní vývozní předmět, o železné zboží a stroje. Po válce přestane nedostatek uhlí, výkonnost železáren vzroste a odpadne válečná potřeba — tím bude zboží k dovozu pohotově. Na místě jutových pytlů bude nám možno dodávati papírové. V lnářském průmyslu prospějí naše styky s Bulharskem, jež má vlny nadbytek a bude ji vyvážeti k nám i do Německa. Hned v prvé mírové kampani budeme moci vyvážeti cukr do Bulharska, které prozatím ještě cizího cukru potřebuje, protože výroba jeho pěti cukrovarů nestačí spotřebě. Rovněž jsou příznivé vyhlídky pro vývoz skla, skleněného zboží, papíru a papírového zboží, dále automobilů, přepychových a uměleckých předmětů, módního zboží, nábytku a jabloneckých selských ozdob ve větším množství. Také cement bude k disposici, budeme-li míti včas dostatečné množství uhlí. Naproti tomu bavlnářský průmysl pravděpodobně nebude vývozu brzy schopen, právě tak jako vývoz koží, koženého zboží, svíček a mýdla v prvých dobách po válce se jen zvolna vyvine. Ovšem že musila by celková organisace vývozu býti uvedena na vyšší stupeň. Před válkou prováděn byl vývoz z Bulharska do celého Balkánu — až na několik výjimek — téměř diletatnsky. Vše záviselo na iniciativě agentů a na tom, že bulharští kupci, podle starého zvyku, přijížděli nakupovat do Vídně. Pouze několik málo našich firem umělo pravidel. a racionelně organisovati vývoz na Balkán. Náš průmysl počítal v prvé řadě s tuzemským trhem, chráněným cly a nevyráběl jmenovitě žádných laciných vývozních druhů zboží. Bylo také málo lidí u nás, znajících bulharštinu a bulharské poměry. Pouze zřídka zajížděli obchodníci a průmyslníci osobně do Bulharska, aby tam navázali obchodní styky. Naší monarchii vůbec schází zvláštní stav vývozců. Pouze velké banky upravily dobře svůj poměr k Bulharsku. Válka přetrhla pak dřívější, beztak nečetná, spojení. Nejprve překážely rumunské chikány obchodu mezi monarchií a Bulharskem a v druhé řadě ztěžovaly ho dopravní potíže. Když se rakouské kanceláři pro obchod zbožím, za podpory centrální správy vývozu, podařilo zříditi dopravu po Marici, neměla již monarchie vývozního zboží. Systém vývozních povolení utvářil obchod tak nepravidelně, že nebylo lze získati pravidelného zákaznictva a bulharští obchodníci, kteří měli trpělivost čekati na zboží, dali si tuto trpělivost také dobře zaplatiti. Částečně také odebrali se do Berlína a do Švýcarska, kde se usadili jako exportéři a po uzavření míru půjdou dojista ještě dále na západ. Naši bývalí agenti zbohatli a po válce budou méně podnikavými. Proto musíme svůj vývoz vybudovati nově a lépe. Je třeba odborně školených vývozců, kteří by zastupovali i po jednom druhu zboží a ne sto druhů najednou. Bylo by třeba vychovati zvláštní stipendisty obchodních akademií specielně pro Bulharsko a Balkán, jenž má pro nás při nejmenším takovou důležitost, jako jižní Amerika pro Hamburk. Nelze ovšem popříti, že jsou to jen hypothesy, jichž uskutečnění rozhodne teprve budoucnost.



Památník velkých bojů napoleonských na Predilu, kudy vede důležitá cesta z Korutan do Přímoří a projektováno je nové železniční spojení s Terstem.

pelo moře, po pravici číhal bezedný, záludný močál. Zdálo se jakoby se všechny živly spojily, aby v bezúzdné divokosti vyzkoušely Rohanovu odvahu. Až na kůži promočen, zimou se třesa, prostovlasý a bosý, razil si cestu. A když se vichr zvlášť rozzteklil, musil se zastaviti, aby nabral dechu, a aby našel další cestu. Nebýti blesků, jež se co okamžik stíhaly krajinu osvětlujíce, nebyl by se jistě dožil rána.

Leč co to? — Jaká to nová hrůza naň číhala? — Krvavě rudý jazyk zasvitl od pobřeží, protnuv pronikavým svitem hlubinu temnoty. V prvním okamžiku zachvátilo ho nesmírné zděšení, které ho přímo ochromovalo; brzy se ale vzpamatoval a pozorně se blížil k světelné záři, která jako svítilna majáku zaplála a brzy opět hasla. Po urputném boji, s vichrem stále víc a více zuřícím, došel konečně na ohbí pěšinky a tu se mu naskytl pohled, že mu krev v žilách tuhla. Na nejzazším konci skalních rozvalin, stála ohromná, silnými lany spiatá klec, ve které vesele praskaly a živě hořely dubová polena a suché klestí kručinkové. Kolem klece bylo viděti sedm až osm mužů divokého vzezření a tři až čtyři zletilé ženy. Někteří běhali jako posedlí kolem klece, zpívajíce a rukama rozhazujíce, jiní civěli. ztrnule v oheň hledíce, zatím co jakási baba věrný to obraz čarodějnice endorské, se nakláněla nad ohněm, dělajíc nad ním suchými svými prsty prapodivná znamení. Několik kroků od této podivuhodné skupiny stál nízký menhir; Rohan k němu zamířil a ukryl se v jeho stínu, aby pozoroval, co se bude dále díti.

„Dnešní noci bude míti Penruach asi málo štěstí!“ poznamenal jeden z mužů. „Je hrozná tma, že i naše světlo v dále zaniká.“

„Při svatém Vábiši,“ zaskuhrala jakási babice „bude-li nám přáti, jistě nás štěstí nemine.“

Rohana zamrazilo. Nyní již věděl koho tu zastihl. Lidé, jež tu spatřil, byli rybáři penruachští, kteří považovali každou,

a moje matička! Dokonce i dívka pro níž mi srdce bije! Ale — není-liž pravda — dobrý otec vidí raději syna mrtvého nežli zneuctěného? Jsi mým dobrotivým otcem a uznáváš, že je hanebným táhnouti do boje, třeba že říkají, že je to slávyplným. Posílil jsi mne svými slovy; jsem šťastným, uděl mi nyní ještě své požehnání a pak půjdu!“

„Požehnání, m o j e požehnání?“ chvěly se rty mistrovy. „Ach, Rohane, považoval bys je za bezcenné, kdybys všechno věděl!“

Leč Rohan klesl na kolena, prosebně k němu zíraje: „Požehnej mi otče! Jsi jedinou dobrou duší, jež znám. Lidé se domnívají, že jsi býval knězem. Tvoje učení, tvoje nekonečná dobrota a láska učinili mne tím, čím jsem; tvoje požehnání mne posílí! Ujistil jsi mne, že jednám správně a že mne Pán odpustí. Požehnej mi — ostatní rozhodne Bůh!“ Sklonil hlavu. Mistr Arfoll vložil pravici na husté, světlé jeho kadeře, pozvedl svoji bledou, utrápenou, slzami skropenou tvář k nebi a žehnal — buřiči.

12.

BOUŘE.

Zkušené oko Rohanovo ho neklamalo — blížila se bouře, a rozzuřila se již k večeru.

Rozloučiv se s Arfollem, který vlekoucích kroků, zamířil k tichému dvorci, pustil se po úzké stezce, vedoucí rozervanými skalisky. Často musil lézti po čtyřech a mnohdy odvažovati se ku smělým skokům, jež by jinému strach naháněly. Čím dále kráčel, tím opuštěnější a osamělejší stávala se krajina. Nikde ani živé duše. Cestička vinula se osaměle a závratně k velikému předhoří Pointe du Croix.

EXCAR MIKULÁŠ ZASE PŘESTĚHOVÁN

Jakoblev přibyl 10. května do Tobolska a představil se carovi těmito slovy: „Občane Romanove! Sovět mne zmocnil, abych vás dopravil pryč z Tobolska. Odjedeme dnes o 4. hod. ráno; prosím, abyste se přichystal." Car velice se ulekl, otázal se na místo určení, načež mu Jakoblev odpověděl, že nezná cíl cesty, nýbrž, že se ho dozví teprve během jízdy. Po krátkém přemýšlení prohlásil car: „Nepojedu!" V téže chvíli objevila se carevna a tázala se generála: „Co chcete učiniti s mým manželem? Chcete ho odloučiti od rodiny? To přece není možné! Má nemocného syna a musí zůstati u nás." Na to odpověděl Jakoblev, že o nějaké rozluce není řeči, že rodina může bývalého cara doprovázet chceli. Carevna odpověděla: „To je kruté!" Na to radila se carská rodina dvě hodiny a usnesla se, aby carevna, princezna Marie, kníže Dolgoruki a profesor Botkin provázel cara, kdežto ostatní děti aby zůstaly v Tobolsku až do příštího jara. Jakoblev se velmi podivil, že carevna dala se odděliti od svého syna. Policejní komisař Kobilinský vypravoval, že náhodou slyšel, že carevna se vyjádřila, že pojede také, jelikož se obává, že by car sám mohl provésti mnoho pošetilostí. Cesta minula bez jakýchkoliv příhod. Car a carevna opětovně vyjádřili své uspokojení nad zdvořilým zacházením. V Jekaterinoslavi musil býti uzavřen peron nádraží, jelikož dav choval se velmi hrozivě a uvítal vjíždějící vlak voláním: „Vydejte nám toho krvežíznivce!" Vlak musil konečně odjeti do jiného nádraží.

NARODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Hrabě Tisza o hospodářské konvenci s Německem. V uherském parlamentě mluvil v těchto dnech hrabě Tisza o hospodářské konvenci s Německém a prohlásil mezi jiným: Jestliže pomýšlíme na dlouhé spojenectví, musíme počítati s tím, že konjuktura v té době se může změniti a musíme proto pro uherské zemědělství si zajistiti ochranná cla, která nám zajisti prodej našich surovin v území našeho spojence za rentujících se cen. Je v zájmu Rakouska, Německa a Uher, aby rolnictví dostalo se příslušné ochrany. Toho možno dosáhnouti, když zemědělské území zůstane, pokud jde o nejdůležitější zemědělské území dukty importním územím. Co nejrozhodněji musíme prohlásiti, že jen tehdy můžeme přijati hospodářské spojenectví s Německem, když nebude spojeno s utvořením velkého hospodářského území, ve kterém by byl přebytek surovin. Neboť v tomto případě by zemědělství spojených mocností tomuto spojenectví bylo obětováno. To by bylo jak ze strany Německa, tak i se strany Rakouska velkou chybou, zvláště však se strany Uher a právě proto jest podmínečně nutným, aby při zkoumání otázky zda mimo německou říši, Rakousko a Uhry se ještě někdo k tomuto spolku připojí. Bylo by nezbytně nutným, aby při zkoumání této otázky bylo bezpodmínečně uhájeno právo veta uherského státu. To závisí od souhlasu mocnářství avšak mezi oběma státy mocnářství musí býti učiněna dohoda, dle níž každý stát mocnářství může tohoto veta použiti a dle níž se toto veto uplatňovati bude. To musíme prohlásiti svému německému spojenci zcela otevřeně: Nejasnosti nesmějí zůstati. Nechceme se všichni příkře odlučovati a chceme poskytnouti hospodářské výhody oněm územím, jejichž spojenectví může býti pro nás výhodným, avšak do tohoto spolku, jenž se zakládá na poskytnutí dalekosáhlých, specielních výhod, můžeme přijmouti jen taková území, jejichž připojení k nám nedotýká se charakteru dovozu celého spolku. Musíme již dnes co nejvíce zdůrazniti, že také ze strany Německa bylo by morální nemožnosti přáti si, aby uherské zemědělství nechalo se vykořisťovati, na příklad k vůli Rumunsku. Řečník věří, že převážná většina uherského veřejného mínění souhlasit bude s velkou radostí a uspokojením s vyjednáváním, které postaví naše hospodářské a politické vztahy k německé říši na dlouhá léta na stálý a jistý základ.



Z obsazených krajů horní Italie: Venkovské krásky benátské nížiny.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDALOSTÍ.

Dne 1. června. Na italské frontě žádné zvláštní události. Západní fronta: Jižně Oisy a jihozápadně Chauny jsou Němci dále na postupu. Na Aise postoupili až k Nouoranu-Fontenci. Zoufalé protiútoky francouzské byly odraženy a německé vojsko postoupilo na čáru Chaudun-Vierry-Blaury. Po obou stranách řeky Ourqu překročili silnici Soissons-Chateau-Thierry. Mezi Chateau-Thierry až k Dormansu stojí Němci na Marně.

Dne 2. června. Na italské frontě oživly dělostřelecké boje u ústí Piavy odražen italský útok. — Západní bojiště: jihozápadně Noyonu zatlačeni Francouzi do lesa Carlepontu a Montagne. Dále ztratili výšiny východně Moulns-sous-Touventu, též u Passy a Courchamps. Na Marně situace nezměněna. Severní část Chateau Thierry, ležící na severním břehu Marny byla vyčistěna od Francouzů. Francouzské protiútoky všude odraženy.

Dne 3. června. U Fossalty na dolní Piavě zmařen italský pokus překročiti řeku. Na ostatní frontě zvýšená bitevní činnost. Na západě zasáhly čerstvé francouzské zálohy do boje. Severně Aisny odražen francouzský protiútok na čáru Moulin-sous-Touvent-Saint-Christophe-Vingre. Jihozápadně Soissonsu ztratili Francouzi Chaudun. Jižně Ouraq odraženy francouzské protiútoky. Němci získali půdy přes Courehamps a Monthiers a dobyli výšiny západně Chateau-Thierry. Na Marně a u Remeše je situace nezměněna.

Dne 4. června. Na celé jihozápadní frontě trvala dělostřelecká činnost. Západní bojiště: Dělostřelecký

Výraz jeho tváře vyjadřoval klid. Bázlivost a těkavost jeho zraku ustoupila jistotě a opanování, neboť zatím, co se temné vlny tříštily hluboko pod ním a bílí rackové jako blesk protínali vzduch a mrštné kozy skákaly s balvanu na balvan, probudilo se v něm nezvratné přesvědčení a jistota jeho příslušnosti k přírodě. Prsa se mu dmula, cítil se šťastným a volným; samota ho více neděsila, nebezpečí ho dráždilo. Od nejútlejšího mládí působilo naň bloudění v přírodě nevyslovitelným blahem; a nyní ho téměř šíleně miloval neboť poštval celičký svět proti sobě a nic mu více nezbylo, než láska k přírodě.

Vzepřel se, uposlechnouti zavolání tyranova. Místo, aby se s otrockou poslušnosti oblékl do vojenského kabátu, místo, aby nosil smrtící zbraně, byl volným — mohl činiti co se mu zlíbilo, a bylo-li nutno, mohl i zemříti kdy chtěl. A když si ulehl do měkké, vonné trávy cítil zřetelně tlukot srdce matičky země; vlny, jakoby oživlé, skotačily a radovaly se s ním, viděl jak se vzdaluji, na míle a míle do daleka; vánek líbal něžně jeho líc, plnými doušky ssál vůněmi prosycený vzduch jeho prsa blahem naplňující a jej posilující. Konec konců bylo přece jen pěkným býti mužem — volným mužem, v klíně přírody hýčkaným a vítaným všemi tvory, jež lidská ukrutnost pronásleduje.

Nežli mu Arfoll udělil své požehnání cítil se slabým a nešťastným; nyní však, s přírodou spiat, byl silným a blaženým. Ano, byl šťastným, poněvadž i pronásledování může vzbuditi jistý pocit blaženosti tím, že probudí v duši dřímající poklady odvahy a sebedůvěry. Rohan Gwenfern cítil vždy nad svými kamarády převahu — nejen duševní, ale i tělesnou; rovněž bylo mu vždy odporným být otrokem meče nebo pluhu. Tento odpor vyvinul v něm opravdovou hrdost, která během doby vzrostla v bezmeznou vášeň, takže není divu, že se nyní cítil dosti silným, pustiti se v boj s celým světem.

To byly pocity, jež mu naplňovaly srdce, vždyť kráčel po osamělé skalní pěšině a pro něž zapomněl i na matku a

Marcelu; když se však stmívalo a teplý paprsek ustoupil chladnému dešti, zachvátil ho opět smutek. Když konečně dostihl vrcholu předhoří, pršelo již proudem. Hnědé massy vodní padaly z hůry, řítíce se jako mnohonásobný vodopád přes balvany a skaliny. Hrozný řev, jekot a hromobytí jakoby z jícnů tisíců děl, naplňovaly vzduch. Na nejsušších místech sedělo těsně k sobě přituleno sta a sta zelených a černých kormoranů hlavu pod křídlem skrytou, klidně dřímajících, třeba, že jim pěna vodopádu časem skropila štíhlé jejich nohy. Rohan se uchýlil do malého, poněkud chráněného výklenku, a vyňal z kapsy kus černého chleba, aby ukojil hlad. Měl i žízeň, ale poněvadž nebylo na blízku pitné vody, nastavil dlaně, hltavě ssaje vodu dešťovou.

Nebylo to poprve; na stokráte již z pouhé záliby, dlel za bouře ve volné přírodě, právě tak jako dnes. Samota mu byla vítanou, neboť mohl klidně přemýšleti o svém válečném plánu. Nebylo pro to vskutku výhodnějšího místa, nežli jeho skrýše na vrchu předhoří Pointe du Croix. — Nevěděl sám jak dlouho tam pobyl; když konečně zamířil k své rodné vísce, byly jeho myšlenky již úplně klidné a jasné.

Ve chvíli když spěchal přes pustou bařinu de la Vilaine, přistihla ho hrozná bouře. Stáda dobytka, tulícího se úzkostlivě k sobě, tlačila se těsně pod strmé skalní stěny, divoké kozy hledaly ochrany na nejvyšších vrcholcích, leč po lidském tvoru daleko široko ani slechu. Ojediněle stojící, černé menhiry rysovaly se jako strašidelné stíny černou nocí. Mimo Rohana, jenž znal každičkou pěšinku, každičký kout tohoto kraje, nebyl by se za této temnoty jistě nikdo odvážil, pustiti se tímto močálem. Neušel ani deset kroků a lijavec valil se již v prudkých proudech k zemi, že se zdálo, jakoby se otevřela všechna stavidla nebes; ledový severák pronikal mu až do kostí, trhaje mu zuřivě oděv v cáry; černá, hustá, obrovitá mračna hnala se mu rychlosti blesku nad hlavou, po levici řvalo, burácelo a su-

boj střídavé síly. Čilá výzvědná činnost nepřítele a silnější útoky na různých místech fronty. Jihozápadně Merris usadil se nepřítel v menších částech zákopových. Severně Aisny vyrvali jsme nepříteli v tuhém boji několik zákopů. Tuhý odpor nepřítele na výšinách západně a jihozápadně Soissonsu byl zlomen. Výšiny Vauxbuin a západně Chaudun byly dobyty. Po dobytí Pernantu a Missy-aux-Bois odrazili jsme nepřítele zpět na čáru Le Soulier-Dommiers. Několik baterií a několik tisíc zajatců ukořistěno. Francouzské protiútoky po obou stranách řeky Ourcq ztroskotaly s těžkými ztrátami. Severozápadně Chateau-Thierry překročili jsme v boji trať Bussieres-Boureches a odrazili jsme protiútoky. Na Marně a mezi Marnou a Remeší je situace nezměněná.

Dne 5. června. Italie: Kromě dělostřelecké činnosti žádné významnější bitevní činy. Západní bojiště: Úspěšné útoky ve Flandrech vynesly nám zajatce. Na celé frontě potrvala čilá výzvědná činnost. Dělostřelecký boj přechodně oživl. Vojenská skupina německého korunního prince: V rozšíření našich úspěchů na jižním břehu Aisny odrazili jsme nepřítele zpět na Ambleny-Cutry a dobyli jsme jeho posice severně Domiers. Místní bitky po obou stranách řeky Ourcq. Jinak je situace nezměněná.

Dne 6. června. Zvýšená dělostřelecká činnost na italské frontě. Dílčí boje, při nezměněné situaci na západě. — V amerických vodách objevily se německé ponorky, jež potopily už 4 americké lodi.

Dne 7. června. Na jihozápadě přidružila se k dělostřeleckým bojům také živější činnost pěchoty. Nepřítel podnikl několik útoku na dolní Piavě, u Quera, u Mori a na Tonale. Všecky tyto boje měly pro naše vojsko příznivý průběh. Všecky útoky nepřítele odraženy. Na Monte Spinuechii zlepšili jsme své posice dobytím několika italských zákopů. — Na západě žádná změna situace. Jihovýchodně Sarcy na Avře dobyty francouzské posice. — Německé ponorky potopily v amerických vodách 15 amerických lodí, representujících 55.000 tun.

SMĚS.

Císař o válečné půjčce. Ministr financí podával císaři zprávu o podmínkách osmé válečné půjčky. Císař pochválil dosavadní činnost peněžních ústavů, tisku a jednotlivců pro válečné půjčky, vyslovil očekávání, že všichni tito činitelé učiní i tentokráte co nejvíce a doložil: „Doufám, že v červenci budete mi moci podati zase zprávu o skvělém výsledku. Vyplní-li každý svoji povinnost, pak je výsledek zajištěn. Čím silnějšími se ukážeme, tím bližší bude mír." Ze soukromého a rodinného jmění upsal císař na osmou válečnou půjčku 12 milionů korun.

Nejtěžší doba překonána. Dolnorakouští německonacionální poslanci dostavili se nedávno k ministerskému předsedovi dru ryt. Seidlerovi a přednesli hospodářská přání a požadavky zástupců země Dolních Rakous. Podali zároveň memorandum, ve kterém je obsažena část těchto přání a stížností. Ministerský předseda dr. ryt. Seidler vzal přání a požadavky na vědomí a sdělil m. j. že v Čechách nastalo v poslední době ostřejší sbírání potřeb životních v českém území. Stále však ještě jsou nutny dovozy z venčí, ačkoli Čechy v mírových dobách byly územím nadprodukčním. O všeobecných vyživovacích obtížích prohlásil ministerský předesda, že jsme překonali nejtěžší dobu, ježto již se uplatňují větší dovozy z Ukrajiny.



Pomník padlých Rakušanů na italském bojišti.

Parlament a delegace. Parlament bude dle všeho přece jen svolán a bude zasedati současně se zahraničním výborem rak. delegace. Zasedání potrvá jen několik dní a omezeno bude jen na vyřízení rozpočtu.

Vídeňský starosta proti Slovanům. V těchto dnech uspořádal dr. Weiskirchner voličskou schůzi v Hietzingu. Přimlouval se za svolání parlamentu, protože špatný parlament je lepší než žádný parament. Pak brojil proti slovanským velezrádcům. Chyby našich vlád v posledních desetiletích se nyní hořce mstí. Velezráda a bezmezný nevděk jsou denními zjevy leč vláda si počíná nejistě a kolísavě, namísto aby se těmto velezrádným rejdům se vší silou a rozhodností vzepřela. Na konec prohlásí, že největší a nejdůležitější povinností německých stran je, spojiti se ku společné práci v pevně semknutém německém bloku a bojovati proti slovanské velezrádě.

Před rakouskou ofensivou. „Secolo" nepochybuje, že rakouská ofensiva začne každou chvíli. Kde, nelze ovšem říci. Přípravy k ní dály se od Tyrol až k moři. Mimo to prý nepřítel provádí velkou propagandu ve vnitru Italie, aby její schopnost k odporu seslabil. Účelem italské ofensivy u průsmyku tonalského bylo oslavovati výročí vypovězení války nějakým úspěchem. Italové prý i dále připravují útok na západní tyrolské frontě a sice u Stilfského sedla a u průsmyku tonalského. Poslední události byly úvodem.

Státní zálohy zemím na prospěch učitelstva. Zákonná osnova, která měla upraviti povolení drahotních přídavků příslušníkům stavu učitelského na veřejných školách obecných a měšťanských roku 1918 a připravení státního přídělu k tomuto účelů, není ještě parlamentně vyřízena. Vláda proto učinila opatření k zatímní pomoci. Zemím budou totiž za určitých podmínek dány k ruce státní zálohy, které jim umožní vyplatiti učitelům a jejich pozůstalým zatímní drahotní přídavky až do tří čtvrtin sazeb, stanovených ve zmíněné zákonné osnově se zpětnou platností od 1. ledna r. 1918 až do definitivní úpravy drahotních přídavků.

Ukrajina se zásobuje u nás! Poslední dobou vpadlo několik set válečných lichvářů, ponejvíce židů, z Ukrajiny do Bukoviny a do Haliče, kdež v obrovském rozsahu skupovali všeliké zboží, jehož ceny tím nesmírně stouply. Za všecko, co jim padlo do rukou, platili úžasné ceny. Zvláště měli spadeno na obuv, prádlo, šatstvo, nádobí, a vůbec na zboží, jehož je v Ukrajině nedostatek. Za obuv platili ceny takové, že tržní cena ihned stoupla o 200 až 300 n lo a zboží bavlněné přepláceli o 500 procent. Tito spekulanti dopravovali po celé neděle bez překážky skoupené zásoby přes hranice do Ukrajiny. Teprve nedávno nařídily úřady uzavření hranic.

„Není zbabělcem, sergeante!" odvětila žena rozčíleně.

„Jest, stokráte jím jest. Zalezl a skryl se ze strachu."

„Můj syn Rohan nezná strachu, ale nechce se státi vojákem!"

„Kdybych ho jen měl po ruce, já bych mu to již řádně vysvětlil," poznamenal mrzutě starý rváč. „Proč si nebéře za vzor své brantrance, Hoela a Gilda? To jsou aspoň hoši, silní, že by i vola rukou usmrtili; a jich strýc desátník, i ten je řádný muž!" A obrátiv se na to k svým lidem v komíně hledajícím zvolal: „Pozor! Pochodem pochod! Lišák nám ufoukl!" U dveří se ještě jednou obrátil: „S Bohem, matko Gwenfernová, však mi sem zase přijdem! Poslechni mne a domluv svému synovi — zítra snad bude již pozdě! Ještě jednou s Bohem! A nyní v před!"

Vdova osamčla. Zamyšleně zahleděla se do ohniště. Byla veliké a silné postavy, obličeje popelavé barvy a její vlas byl bílý jako sníh. Byla všeobecně považována za mrzouta a nemluvu, poněvadž i se svoji sestrou, vdovou Dervalovou, se zřídka scházela. Sotva že znala její děti. Ve skutečnosti byla však zosobněnou dobrotou, jenže celou svoji lásku přenášela na svého jedináčka.

Když utvrdila sergeanta, že nezná Rohanova pobytu mluvila čirou pravdu. Již po několik dnů ho nespatřila a doufala plně, že prchl do ciziny. Neměla ubožák tušení, jak obtížným bylo uprchlíkům ujíti ostražitým očím zvědů a úřadů. Mrzelo ji, že se proti všem vzpíral a že ho celá ves považovala za zbabělce: dokonce i nejbližší jeho příbuzní mluvili o něm s opovržením. Po celičký den byly ji přinášeny zprávy, že ji krev v žilách tuhla. Všichni tvrdili, že Rohana dříve či později chytí a že je rozhodně synem smrti, poněvadž ho zastřelí jako vzteklého psa.

Ach, kdyby se jen od počátku odevzdal osudu a v milost Boží! Kolik jinochů musilo na vojnu a vrátilo se zase zdra-

kolem plující loď za svůj majetek, neostýchajíce se ani za málo oloupiti a vydrancovati ji dle libosti. Svatý Vábiš, kterého babice zaklínala, byl prý kdysi trosečníkem a jak praví stará pověst svůděl, co pravověřící křesťan za pradávných dob lodě nevěřících na scestí, obíraje je na to důkladně. Za tuto šlechetnou činnost prohlásili ho piráti za svatého. Pod místem, kde rybáři penruachští měli postavenou svoji plamennou klec, nalézaly se pod hladinou přečetné skalní rozvaliny a útesy mnoho mil do širého moře sahající, a lodím jistou záhubu přinášející. Za bouřlivých nocí, jako dnešní, provozovali tu tito lupiči svoje hanebné řemeslo, čekajíce na kořisť.

„Svatý Vábiši, Vábišku svatý, pošli nám, pošli nějaký koráb! žebronila jiná jakás stařena. „Zdá se, že svatý Vábiš dnes ohluchl!" podotkla trpce.

„Nekřič tak hlasitě!" napomínal ji jeden z mužů. „Tvůj skřehot by i mrtvého vzbudil; pojď raději, připijeme si. Ať žije svatý Vábišek, a přinese nám štěstí!"

Láhev kolovala shromážděnými. Nejchtivěji si přihýbaly ženy. V okamžiku právě, kdy si chtěla připíti i stará čarodějnice, přerušil noční klid pronikavý hrůzný výkřik. Muži i ženy ustrnuti vyskočili: „Hleďte jen, hleďte „oel du!", oel du!"* vykřikl kdosi z mužů jektaje zuby a ukazuje na vrchol menhiru.

Tam stála jako svíce, obrovská postava, oběma rukama rozhazující a jakési nelidské skřeky vyrážející. I nejsrdnatějšímu muži bylo by, toto vskutku strašidelné zjevení nahnalo strachu, což teprve pověrečným, hloupým rybářům.

„Toť svatý Vábiš" zvolal kdosi ze shromážděných.

„Ne, ne jest to „oel du", „oel du" a nikdo jiný, vidím jeho koňskou nohu!" křičel jiný. V nejbližším okamžiku dali se všichni jako ďáblem posedlí na divý útěk a zmizeli záhy v temnotách.

Rohan vyčkal ještě chvíli na vrcholku menhiru, seskočiv

* Výrazem „oel du" označují Bretoňci ďábla.

„Der Neue Abend". Známý vídeňský oposiční večerník „Abend", který před 2 měs. byl zastaven, začne 10. června opět vycházeti pod titulem „Der Neue Abend".

Nová „velezráda"! Zeit přinesl právě zprávu o nové velezrádě Čechů. Aby prý Čechové své velezrádné rejdy ještě více rozšířili a napomáhali vyhladověti ubohé rakouské obyvatelstvo, požínají vzrostlé obilí, což redaktor Zeitu na vlastní oči viděl. Vzácné vědomosti vídeňského šmoka mohl by snadno rozšířiti každý selský čeledín poukazem na to, že obilí aby nevzrostlo příliš do výšky a neztratilo tak ze své hodnoty, nutno požínati. Škoda, že denunciant z Zeitu nežádá na svých abonentech, aby pěstovali doma v květináčích za okny — krupici.

Septimán stratégem. Německý tisk raduje se z toho, že v českém Rixdorfu, berlínském to předměstí, nyní Nový Kolín přezvaném, byl objeven stratég v septimánu tamního reálného gymnasia. Školák ten vypracoval operační plán pro německou ofensivu ve Flandrech a poslal ho general-majoru šl. Losbergovi, odkud se dostal plán až k císaři a Hindenburgovi a oba ho pochválili. Hindenburg se teď může těšit, co dostane plánů ze všech vyšších a nižších reálek, gymnasií a ostatních škol. Kdo by se ve velké době v 14 letech nepovažoval za stratéga, jsa Němcem?

Generál Foch, který jako vrchní velitel spojeneckých armád ve Francii brání se německému útoku, je podle pařížského Journalu člověk nejvýš klidný. V soukromí byl Foch vždy velmi skromný a svůj čas rozdílel mezi rodinu, knihovnu a sport. Zvláštní náklonnost měl k dějepisu. Také umění ho velmi zajímá. Způsob jeho života je velmi prostý. Rád jí a pije, ale nemá rád při tom přepych, silných kořalek pak vůbec nepije. Je výborným jezdcem a silným kuřákem.

Bývávalo... Jak Winter poznamenal, býval kdysi v městech pražských zlatý pořádek, neboť moudří konšelé starali se všemožně, aby obyvatelstvo netrpělo nedostatkem tuku potřebného, mýdla a svítiva čehož dnes tolik se nám nedostává. Tak na příklad r. 1577 žalují rakovničtí mydláři, že řezníci tamní nešetří žádného rozdílu mezi lojem nesyrovým vyžlazovaným a nevyžlázovaným, vše že za jednostejné peníze sobě pokládají a prodávají, čehož prý v městech pražských není. V Praze totiž mívali z r. 1576 nařízený ten způsob, že každého téhodne dvakráte shromážděný lůj ranním jitrem kupovali mydláři a svíčníci a to po té sumě, jak bylo konšeli ustaveno. Pakli se však stalo, že řezníci začali lůj raději vyvážeti z Prahy, aby docílili vyšších cen, hned nařídili konšelé (jak bylo i roku 1584) v branách i ungeltě lůj sbírati a pokutou mimo zabavení trestati provinilce. Pakli však je k vyvážení chtěl přece někdo dosíci povolení, dávali mu cedulku jen tehdy, když se vykázal, že mydláři a svíčníci od něho kupovati nechtějí. Rekvisici znali v Praze tudíž už tehdy s tím toliko rozdílem, že nevstávali od stolu se „suchou hubou" a večer nesvítili místo svíčí kolenama.

ZDRAVOTNÍ RÁDCE.

Protijedy při otravách.

Vnitřní otrava vzniká vniknutím jedovaté látky s potravou nebo jiným způsobem do těla. Účinek jedu je odvislý jak na jeho povaze a množství, tak také na povaze jednotlivcově a na jeho celkovém zdravotním stavu. Hlavními příznaky otravy jsou dráždění k zvrácení nebo dávení, břišní a žaludeční bolesti, kolika a průjem, tísnivé pocity a křeče, bolení hlavy a mdloby. Při otravách těch je pomoc lékařská nutnou. Než přijde lékař, použije se po ruce jsoucích protiiedů a prostředků ochranných. Otráví-li se někdo nějakou kyselinou (dusičnou, sírovou a pod.) rozmíchá se ve vodě pálená magnesie nebo čistá soda (nejsou-li po ruce, naškrábe se třeba i křída) a nemocnému dá se co možno nejvíce směsi té vypíti, načež se mu dá jistí nějaká slizňatá polévka. — Při otrávení žíravým louhem dává se nemocnému píti ocet nebo citronová šťáva, roztok kyseliny vinné nebo citronové. — Při otrávení kyselinou karbolovou dává se nemocnému užívati vápenné mléko nebo hořká sůl a polyká drobné kousky ledu. — Při otravě morfien nebo opiem dáváme nemocnému píti červené víno s taninem (nebo silnou černou kávu), na hlavu dáváme studené obklady a tělo poléváme studenou vodou. — Při otravě svítiplynem nebo plynem z kamen vynesene otráveného co nejrychleji na čerstvý vzduch, omýváme ho a kropíme studenou vodou a přikládáme hořčičnou náplast. — Otrava houbami. Cítíme-li po požití pokrmu z hub pálení v útrobách a břišní bolesti, mdlobu a závrať, je to příznakem, že byly mezi nimi nějaké houby jedovaté a nutno hleděti co nejrychleji dostati požité jídlo z těla ven. Nedostaví-li se hned zvracení samo, požijeme slabý mýdelný roztok nebo mastnou vlažnou vodu a hledíme šimráním pirkem v krku vrhnutí urychliti. Po vydávení pokrmu vypijeme silný odvar z ovsa, z ovesné rýže nebo z lněného semínka, je-li po ruce mléko, pijeme ho co nejvíce vodou zředěného. Kdyby se vrhnutí nedostavilo, použijeme odvaru z dubové kůry nebo taninu (1—2 gr. na šálek vody). Silná černá káva je rovněž dobrým prostředkem, ale nyní nepřístupnými. Dále používáme počisťujících prostředků, zejména oleje ricinového — každou hodinu plnou lžíci. Kolem těla ovineme vlhké obklady a třeme tělo hlavně v okolí žaludku mokrými i suchými ručníky. Proti mdlobě použijeme vína nebo rumu a koňáku.

Desatero zdravotních pravidel při koupání. Nekoupejme se při přeplněném, ani při prázdném žaludku. — Nekoupejme se při silném rozčilení, po velké tělesné nebo duševní námaze, při trvalé churavosti. — Nekoupejme se nikdy, pokud jsme rozehřátí a chůzí ke koupeli unavení. — Nevstupujme do studené koupele, jsme-li zapoceni. — Po svlečení vstupme bez váhání do vody a pohyby pažemi a nohama hleďme zvýšiti oběh krve. — Nepoužívejme koupele zbytečně dlouho; dlouhá koupel působí únavu. — Po koupání se rychle osušme a rychle se oblecme. — Nejvhodnější doba ke koupání je doba ranní, pozdní hodiny odpolední a hodiny večerní. — Při dobrém zdravotním stavu používejme koupele 3—4kráte v týdnu. — Po koupání se doporučuje vždy mírný pohyb; za větru, zejména osobám churavým, koupání nelze doporučiti. — Po koupeli je třeba zahnati přirozenou únavu požitím něčeho, třeba jen kousku osoleného chleba.



Polské venkovské krásky v národních krojích.

na to v pustém smíchu. Plán se mu zdařil. Když poznal znamenitou tuto společnost, ulekl se nejprve; pak si ale umínil, že aspoň dnes zachrání lodě, již bouří dosti ohrožované. S nasazením vlastního života, používaje všech skulin a výběžků, vyšplhal se na vrchol menhiru. Pod ním ječelo a řvalo moře; jediný chybný krok a bouře by ho byla smetla — leč Rohan neznal bázně, běželo-li o záchranu lidských životů. Spoléhal se na pověrečnost a zbabělost pirátů a nemýlil se. — — —

Pak zamířil k železné kleci, uvolnil ji a svrhl do hlubiny — do rozvzteklených vln. Plamenný jazyk vyšlehl naposled, a pak nastala tma — neproniknutelná tma.

Rohan — jehož oči byly dosud světlem oslepeny — nemohl ničeho kolem sebe rozeznati a z obavy, aby ho chybný krok v bouřlivé noci nezhubil — lehl si na zem. Když si však jeho zrak navykl temnotě, povstal opět, aby pokračoval ve své cestě.

13.

MARCELINA ZPOVĚĎ.

Bylo po lékařské prohlídce a konskribenti znali již svůj osud. Gildas Derval byl uznán za naprosto schopného a od oné chvíle projevoval často své válečné nadšení a sice zatím v hospodě. Přihýbal si jako pravý vysloužilec. Jeho přání, aby i Hoela odvedli, se vyplnilo. Ten si — jak víme — vytáhl číslo 27, ale poněvadž dva chasníci nižších čísel byli uznáni za zbraně neschopné, a mimo to se i Rohan nepřihlásil, byl ještě s jinými dvěma kamarády přibrán k odvedeným. Desátník byl nadšen a oba mladíci vžili se záhy do své situace; ale matka Dervalová byla nešťastná a neutišitelná, neboť již za několik dnů měli synové odejíti na vojnu.

Mezitím hledala celá obec rebelantské „číslo jedna". Ze

St. Gurlott byl vyslán oddíl četníků pod vedením starého Jakuba Pipriaca, který dnem i noci prohlédával Kromlaix, při čemž mu odvedení a konskribovaní byli nápomocni. Leč marně. Zdálo se, že Rohana země pohltila.

„U všech čertů!" zahřměl Pipriac jednoho dne na starou Gwenfernovou, prohledav před tím tři až čtyřikráte její chaloupku, chytnu-li toho ničemu, zle se mu věru povede! Poslyš stará, nezapírej — ukryla si ho asi někde! Ven s ním!"

Četníci probodali bajonety všechny postele, prohrabali všechny skříně, truhlíky a truhle, hledali na místech kde by se nebyl ani pes mohl ukrýti, klnuli a proklínali Rohana až z toho bylo matce Gwenfernové do pláče, že hořce zaplakavši, zvolala: „Hanba vám, sergeante Pipriacu! Nikdy bych nebyla myslila, že se k nám tak zachováte!"

Sergeant, malý, obtloustlý jednooký chlapík ostře zahnutého, červeného nosu, zakroutil několikrát svým šedivým vousiskem a zamručel: „Ale u ďasa, člověk a voják musí přec nejprve konati svou povinnost! Poslyš stará, tvůj syn je blázen, a kdyby mě sem neposlali, přišel by jiný a viděla bys teprve, jak by si počínal. Děkoval jsem Pánu Bohu, že poslali mě, abych vyhledal zběhlého syna mého nejlepšího přítele. Víš dobře, že to myslím s ním dobře. Buď moudrá a pověz mi, kde trčí; přísahám ti při ostatcích svatého Triffinea, že se mu nic nestane, a že z něho bude ještě udatný voják našeho císaře!"

„Vždyť jsem vás přece již ujistila, že ho tu není a že nevím kam se poděl. Snad uprchl do Anglie...."

„U všech čertů, do Anglie?!"

„Domnívám se tak, sergeante Pipriacu," sténala vdova.

„Pha, to není tak snadné, jak si myslíš a nebyl asi tak hloupý, aby uprchl do země divokých potvor! Povídám ti, je zde! Vím to — ne — cítím ho tu jak pes krysu. Zatracená věc, že zrovna syn mého kamaráda Raula Gwenferna musí být takovým zbabělcem!"



Ručí za to.

„A vydrží ta látka dlouho?"

„Přes válku jistě!"

*

Z kasáren.

Šikovatel: „To že je parádní krok Vondráčku? Vždyť to je koktání nohama!"

*

Ze školní úlohy Oskarka.

...Ve školní jizbě nalézá se množtsví lavic s četnými kalamáři; v nich sedí žáci...

*

Vysvětlení.

„Poslouchej tatínku, co je to velezráda?"

„Když vlezeš jednou se svou nevěstou na nějaký ledovec a tam jí řekneš, že jí opustíš."

*

Tedy přece.

— „Cože, tyto hodinky, že jste koupil co přesný stroj? Vždyť vám zůstávají denně státi?"

— „Ano, ano ale přesně o osmé večer!"

*

Přednost.

Sedlák (který prohrál proces ve třetí instanci): „Nevadí, nevadí, ale přece jsem jen ve dvou instancích vyhrál a on jen v jedné."

*

Nedorozumění.

„Až budu zase na venkově, budu chodit spát se slepicemi."

„Člověče a není vám to nepohodlné a nepříjemné."

*

Obchodník.

Otec k nastávajícímu zeťáčkovi: „Více než 30 tisíc své dceři nedám!"

Ženich: „Inu, dobře — kupte jí tedy aspoň v mém obchodě výbavu."

*

Jubileum.

Účetní (k šéfovi): „Pane šéf, zdaliž pak víte, jsem dnešním dnem dokončil 45tiletý služební rok u vás."

Šéf: „Tak, tak, zdá se tedy, že se vám u mne líbí."

*

Bývávalo.

„Veliké nynější obchody jsou praktické, to je pravda, poněvadž tam může člověk nakoupit vše, co potřebuje, ale dřívější malé obchůdky jak bývávaly byly přece jen lepší — — tam si člověk mohl aspoň i vypůjčit!"

*

Mezi válečnými dodavateli.

A: „Kam hodláš letos se podívat na letní byt?"

B: „To nemohu ještě říci, příteli, neboť tuším že do té doby budu beztak v — „chládku".

*

Ženy malířů.

„Před krátkem maloval můj muž pěknou krajinku „Pácov v červenci„ — a věřte dojem byl tak silný, že jsem z toho dostala pihy."

„Inu to samé u nás — muž maloval mořskou bouří a věřte nebo nevěřte mě bylo z toho zle."

*

Pokažená radost.

„Za posledního svého pobytu na venku živil jste se jen konservami, proč pak jste se toho letos vzdal?"

„Ale — nešlo to více. Moje paní samou lítostí, že musí odhazovati prázdné plechové krabice. onemocněla."

*

Prostý venkov.

Venkovan v městě ku dvěma spolu rozmlouvajícím policajtům: „Račej' dovolit voni jsou jistě bratři."

„Člověče, jak vám to napadlo?"

„Inu vědí, já to poznal, vždyť jsou stejně oblečeni."

Ty děti!



„Proč jsi plakal Karliku? Svěř se jen své tetičce."

„Matinka mi nabila protože jsem lhal."

„Taak? A proč pak nemluvíš pravdu?"

„Když řeknu pravdu, natluče mi zase tatínek."

*

Váleční výdělkáři.



„Povězte mi paní Silbersteinová, čím pak začal vlastně váš pan manžel?"

„To vy nevíte? Šesti měsíci těžkého žaláře."

*

Rada mladým básníkům.

Vynasnažte se, aby jste zjistili vaši hlavní chybu. Pak se v tom směru specialisujte. — Říká se tomu interesantnost a individualita."

Špatná otázka?

„A kde jste si dal zub plombovati?"

„Tady na levé straně dolní čelisti."

*

Opravená národní.

Nemelem, nemelem,
zavřeli nám páni mlejn.

*

Insert.

Vyměním pěkný dubový nábytek za obnošené kalhoty, dosud zachovalé. Nabídky pod zn.: Skromný do adm. t. l.

*

Z ulice.

Civilista: „Proč se tak málo cikánů odvádí k vojsku?"

Vojenský lékař: „Protože trpí každý obyčejně „běhavkou".

*

Rozmrzen.

„Co vidím pane Pivnička, voni hasí dnes žízeň vodou?"

„I u všech... a co je vám do toho — vždyť je to moje žízeň!.

*

Naděje.

Stará panna ve snění: „Příští týden je už tah v lotynce. To bych už měla do dnešních novin dáti insert: slečna s větším jměním, chtěla by se provdati za fešného pána!"

*

Má to v krvi.

Malý Móricek dostal pár nových botek. Přijal je aniž by poděkoval:

Matka: „A co phak se říká Mhóric?"

Moricek: „Co koštujou mhama?"

*

Nešťastná náhoda.

„Inu, to je pěkné vysvědčení Toníků... No počkej ty dostaneš, až tatínek přijde. — Lékař mu beztoho dnes předepsal více pohybu."

*

Ze školy.

Učitel: „Kolik je u vás doma, Vopršále děti?"

Vopršál: „Osm."

Učitel: „To ví tatínek asi nejlépe, kde ho střevíc tlačí."

Vopršál: „To ne, tatínek už nemá boty, on chodí bos."

*

Vznešené styky.

Styky jsou za dnešní doby to nejdůležitější, čeho je člověku třeba. Kdo je nemá, ten aspoň dělá jakoby... Komickou historku v tom ohledu vypravuje pařížský list l'Oeuvre: Jistý zbohatlík neměl jiné starosti, než jak by svým návštěvníkům, v nádherně zařízeném bytě imponoval svými styky, a vznešenými přáteli kteréhosi dne ohlásil se u něho jakýs pán. Sedě u psacího stolku a kouře v pravém koutku ústním jako 4 palce tlustý doutník, učinil novopečený boháč příchozímu nedbalý pokyn znamenající „počkejte okamžik", a uchopiv sluchátko telefonní volal: „Prosím, ministerstvo války — — ano — é — račte mě — é spojit s panem Clemenceauem.... Halló, jsi ty to, Georges? Znamenitě. — é — Ostatně, chtěl jsem ti jen připomenouti, že jsi zítra mým hostem. — Tedy ujednáno — é — přijdu ještě dnes do elisejského paláce (obydlí Clemenceaua pozn. rad.) Raymond, přijde rovněž, bude-li mu možno — K. Dobře, dobře... Tedy na shledanou, na shledanou, servus!

Položil sluchátko a s pathosem římských histrionů táže se znamenitý muž návštěvníka: „Ano — é — co vás ke mě vede, milý příteli? — „Račte prosím odpustit" odpovídá druhý všecek popleten a zmaten, koktaje jako automat „přicházím z telefonní centrály, abych vám sdělil, že není možno, abychom tento týden vaše telefonní spojení opravili."

Žádejte všude ve veřejných místnostech „Víd. Illustr. Noviny"!



Každá paní

čte můj velmi zajímavý spis „Moderní ošetřování poprsí"

Zcela bezplatný.

Okamžitá rada při slabosti a při nouzi o plnost. pište okamžitě na adresu:

Ida Krause-ová Prešpurk Schanzstrasse 2. Odd. 37. Uhry

Specialita **Specialita**

Nahražka za čaj i rum: „Rumodor". Nahrážka citronů „Helziterin". Objednejte přímo u výrobce

Zigmunda Altbacha, Vídeň VI., Kasernengasse č. 22

Telegramy adresujte: Továrna likérů Vídeň VI.
Telefon 4135. Požádejte o ceník.

NEJVĚTŠÍHO ŠTĚSTÍ

docílíte nepopíratelně jen ideální krásou. Hlavním požadavkem jest krásný obličej. Kdo mluví o kráse má na mysli krásnou tvář. Hleďte proto, abyste svoji pleť zkrášlili a mladistvý její vzhled až do pozdního stáří zachovali. Moji metodou dle dr. Idelsona zlepšenou, zbavíte se za krátko na vždy všech pih a jiných možných nečistot kožních. Pokožka tváře nabude znovu oslňující čistoty a svěžesti. Na požádání zašlu každému zdarma návod této zázračně působící metody. Pište proto na adresu

A. JELÍNEK, VÍDEŇ 66, schránka 37. oddělení 63.

Poštovné ve známkách se vyprošuje.

Žádejte všude ve veřejných místnostech týdně vycházející **„Vídeňské Illustr. Noviny"!**

Krása a štěstí.

Dlouholetým bádáním v oboru pěstování tělesné krásy podařilo se zjistiti konečně úplně novou a osvědčující se methodu. Příživníci, vyrážky všeho druhu, vrásky, červeň nosu neb rudé skvrny líční dají se v několika málo dnech odstraniti a obličej, dokonce i starších dám nabude opět původní své mladistvé svěžesti a růžového nádechu. Účinek je překvapující a věhlasní lékaři podali v tom ohledu odporučující dobrozdání! Došlo nás již na tisíce poděkování! Po zaslání poštovného sdělím každému s radostí bližší. Dopište proto ihned:

L. DECKER, Vídeň 56. Pošt. schránka 19. od. 7.



Zaručený výsledek neb peníze zpět!

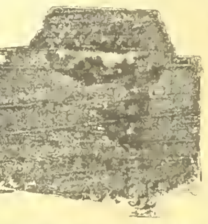
Krásné plné **POPRSÍ**

obdržíte při užívání cremu od Dr. Rixe. Zaručeně neškodného pro každé stáří. Rychlý a jistý výsledek

1 tuba na zkoušku K 5— velká tuba dostačitelná k výsledku K 10.-- Zásilka posílána diskrétně proti placení předem.

„NOVITAS" zasilatelský obchod IV, **„Ústí nad Labem. Čechy**

Upisujte na VIII. rakouskou vál. půjčku!



Velký výběr

všech hudebních nástrojů, jako **gramofonů, harmonik, houslí, louten, kytar, citer, mandolin, křídlovek, klarinetů** atd. — Velmi levné ceny. — Ceník zdarma. 1958



G. Stiastny, Vídeň XVII., Kalvarienberggasse čís. 36

Inserujte ve „Víd. Ill. Novinách"!

Výtečné fotostroje



zvláště do pole se světelnou optikou.

Rychlofotografické stroje a potřeby. **Komory pro začátečníky** s přípravami a návodem: K 3·20, 4·20 a 6·80.

Komory sklopné 6×9 K 12·— 9×12 K 15·—. Stroje Luxusní až do K 900·—.

Desky, pohlednice a přípravy vždy na skladě

E. Birnbaum, fotozávody. **Rumburk 55,** Čechy.

Vyznamenán c. k. rakouskou státní medailí.

Rozšiřujte a předplácejt Vídeňské Illustrované Noviny!

ČTĚTE A ROZŠIŘUJTE VÍDEŇSKÉ ILLUSTROVANÉ NOVINY!

Každý si může svoje správky sám zhotoviti.



Moje ruční šídlo „Lumax", sešívá snadně jako šicí stroj. Nejdůmyslnější vynález, aby si mohl každý sám záplatovati kožené věci, porouchanou obuv, koňské postroje, košíky, koberce, vozní plachty, stanové látky, plať, cyklistické pláště, měchy, a plátěné a jiné, silné látky. Výhodné pro řemeslníky, rolníky a vojíny. Klenot pro milovníky sportu. Pevná konstrukce a hravá manipulace. Záruka za upotřebitelnost, překonává všechny konkurenční výrobky; mnoho pochvalných uznání. Cena kompletního šicího šídla s niti, čtyřmi různými jehlami a návodem používání obnáší 1 kus K 4·—, 2 kusy K 7·50, 3 kusy 11 korun 5 kusů korun 18·—. Zasílá při předem zaslaného obnosu vyplaceně, při dobírce porto zvlášť, do pole jen se zaplacením předem.

JOSEF PELZ, OPAVA, 181 Olmützerstrasse 10.

Prodavači se hledají. 2044

Dobrý účel

má i nejmenší insert, je-li vhodně sestaven — a ve vhodném listě. Zkuste inserovati též ve „Vídeňských Illustrovaných Novinách", v nichž inserty opravdu úžasně působí. Na přání posloužíme každému rozpočtem insertním, zdarma sestavíme návrhy na texty, štočky a udělíme rady pro účelnou reklamu.

Proč se tak blaženě usmíváte?

? ? ? ? ? ? ? ? ? ?

Protože používám výhodné a levné inserce

Vídeňských **Illustrovaných Novin**

a mám tak veliký úspěch, že nemohu nyní postačiti stále stoupající počet kupujících ani při nejlepší vůli uspokojiti!

Podporujte „Komenského"!

Inserujte, vyděláte!

Spedice rychle vyřizuji a povozy lacině propůjčuji: ALTBACH & LANGER, VÍDEŇ VI., Kasernengasse 24.
Telefon 4135. Telefon 4135.

Každý praktický obchodník inseruje ve „Víd. Illustrov. Novinách"!

Nejlacinější noclehy Vídeň II., Novaragasse č. 45 (blíže Praterstenu). 1858

Čisté postele pro pány po K —·60, —·80 a 1·—. - Pokoj s dvěma lůžky K 2·40.

Pozor! MONDI Pozor!
Telefon 7321

Kupuji a platím nejvyšší ceny za nové a opotřebované uniformy, obuv, sedlovi, prádlo, látky koberce, kožichy, nábytek, klavíry, starožitnosti a vůbec za úplné pozůstalosti. Korr. lístek stačí, dostavím se dle přání i na venkov. Mondi IV, Rechte Wienzeile 35, Heumühlg 17
Tvamwayové spojení s 63 a 61

KDO inseruje, prodává!

ÚPISY na VIII. rakouskou válečnou půjčku

přijímá za původních podmínek a provádí co nejkulantněji

Živnostenská banka filiálka ve Vídni = I. okres = Herreng. 12.

Majitel: Družstvo „Vídeňské Illustrované Noviny". Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ
ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychleji. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonorují. —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 25.

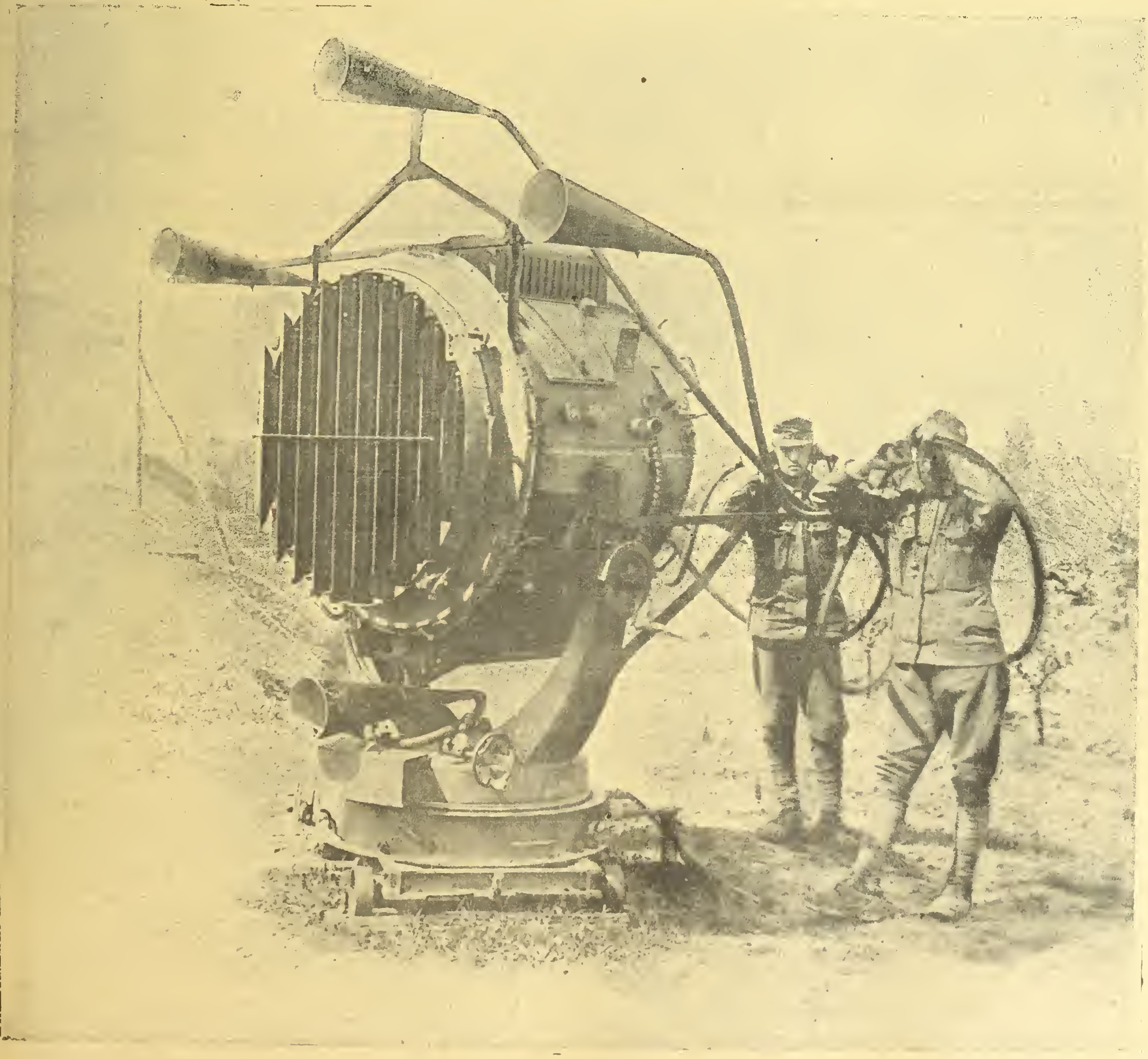
Jednotlivá čísla 40 hal.
Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.
Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni X.
Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.
Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 20. ČERVNA 1918.

Optika a akustika ve službách války.

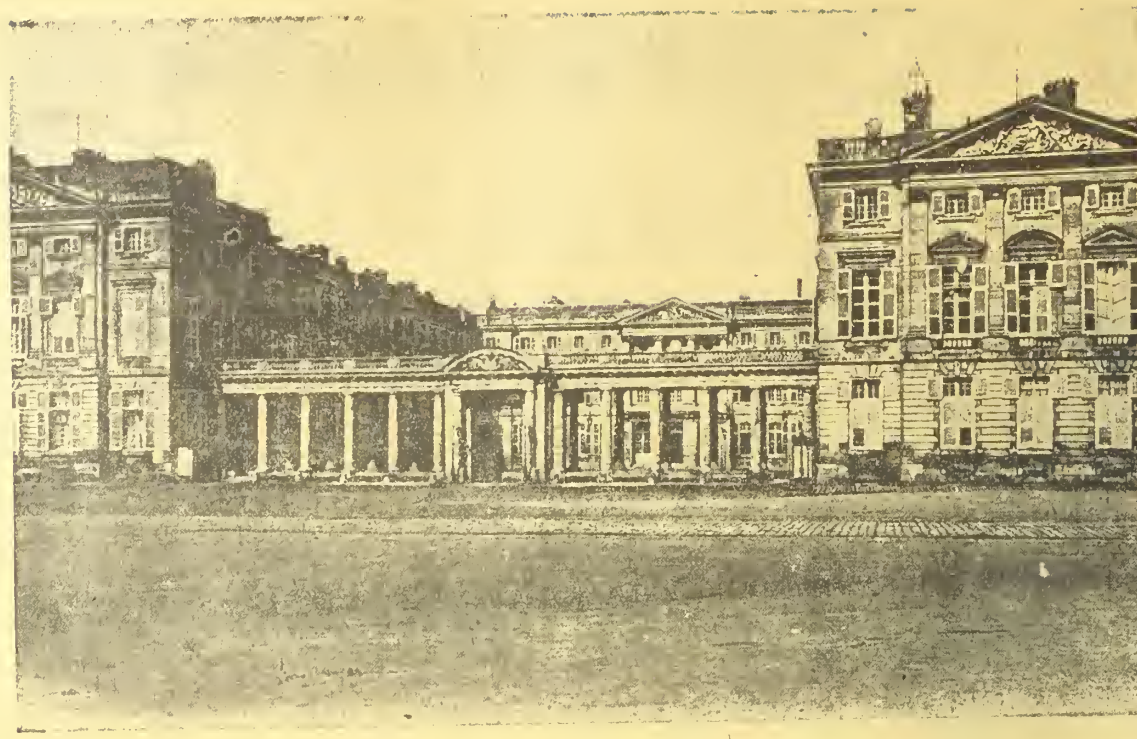
Mohutný reflektor slídící svým velkým okem za noci po létadlech a opatřený akustickým zařízením zachycujícím hluk motorů aeroplánů na mnoho kilometrů vzdáleného.



Ofensiva proti Italii. — Přechod přes řeku Piavu byl vybojován. — Výšinové území Montello v našich rukou. — Na západě schyluje se k novému útoku na Paříž. — Aprovisační krise ve Vídni.

NEČEKÁME NA CIZÍ POMOC!

Ke všem posledním politickým projevům o českém národě nutno konstatovati: Český národ nečeká na cizí pomoc. Český národ bojoval za své státní právo už před světovou válkou a bude v tomto úsilí pokračovati ať válka dopadne jakkoli. O českém a jihoslovanském státě nerozhoduje se na francouzských bojištích. Vídeňský německý tisk marně se pokouší zkontruovati nějakou souvislost mezi událostmi na Marně a událostmi v Praze, v Lublani a v Záhřebu. Naše státoprávní deklarace ze dne 30. května 1917 a všecky ostatní projevy v tomto směru odvolávají se na přirozené právo národa, na samostatnost, sesílené právem historickým. Až do vojny vládnoucí kruhy přecházely volání národa hluše a nevšímavě, myšlenka sebeurčení národů neměla nepřátel zavilejších jako v Rakousko-Uhersku. Až do vojny nesplnila říše naše své dějinné úlohy, býti svazkem, svobodných národů, jakýmsi předobrazem budoucího spolku národů evropských. Říše naše měla neštěstí, že v jejím čele byli lidé malí, bez vyšších idei, zarytí němečtí a maďarští chauvinisté, kteří úkol říše spatřovali v potlačování národů slovanských. Proto se v minulosti v úvahách o státoprávním programu českém objevovala často myšlenka, že národ náš



Ze západní fronty: Zámek v Compiegne, někdejší sídlo Napoleona III.



Známý obraz „Zajetí Panny Orleánské" v Compiegne.

může očekávati splnění svých tužeb jen od velikého převratu, který změní mapu Evropy podle principu národního. Světová vojna vynesla na povrch ideu sebeurčení národů. Idea tato byla vyslovena spíše z potřeby svědomí, jež volá po odůvodnění tohoto několikaletého barbarského vraždění nežli jako skutečný cíl vojny. Proto však neztratila na své velikosti a oprávněnosti a všichni národové utlačovaní chopili se jí jako spásné kotvy, která je má zachrániti v moři divého běsnění válečného. Teprve jejím vyslovením dostala vojna posvěcení a dějinný cíl. Právo sebeurčení národů stalo se nepostrádatelnou součástkou válečných cílů všech válčících států, avšak mírové smlouvy, uzavřené na východě, ukázaly, jak málo oravdovosti je v projevech jejich vlád a přesvědčily národy utlačované, že by bylo klamem oddávati se naději, že vojna jim přinese skoro automaticky splnění staletých jejich tužeb. Toto vědomí projevovalo se též u většiny politiků národa našeho a našlo výraz ve všech deklaracích poslední doby. Nespoléháme na blahovůli vládnoucích kruhů, nespoléháme na pomoc nynějších nepřátel říše, spoléháme pouze na své dobré právo, které máme jako národ, které není a nebude nikdy promlčeno, o něž nás nikdo připraviti nemůže. Víme a věříme, že národ náš dosáhne uskutečnění tohoto práva, bude-li je neúnavně žádati a svorně k jeho dosažení pracovati. Ve své víře jsme posilováni vědomím, že říše tato bude muset na konec splniti politické a národní požadavky všech slovanských svých kmenů, protože její budoucnost jako státu suverenního od toho závisí.

TAK ZVANÁ DIPLOMATICKÁ OFENSIVA.

Už celý týden píše vídeňský tisk o tak zvané diplomatické ofensivě proti Rakousku a vytlouká při tom kapitál proti českému národu. Oč se jedná? Na válečné radě ve Versailles, bylo usneseno prohlásiti za válečný cíl Francie, Anglie a Italie, vybudování samostatných států polského, česko-slováckého a jihoslovanského. Ve schůzi vzato současně na vědomí prohlášení státního tajemníka Lansinga, že Amerika snahy Čechů, Slováků a Jihoslovanů sleduje sympaticky a vyslovena vhodně s tímto prohlášením živá účast na požadavcích těchto národů. To je všecko! A při tom není pranic nového. Podobných projevů vydala čtyřdhoda už tucet a stejně mluvil i Wilson. Proč tedy tolik hluku? Jen proto, aby německo-nacionální politika mohla z toho těžiti, aby mohla dokazovati, kterak Češi a Jihoslované ohrožují stát a kterak je zapotřebí podniknouti proti nim nejostřejší kroky.

*

Vídeňské listy reprodukovaly také článek české tiskové kanceláře v Anglii, ve kterém se nejprve dovozuje, že Němci chtějí zříditi všeněmeckou Střední Evropu, ve které má 70 mil. Ger-



Stará gotická radnice v Compiegne.



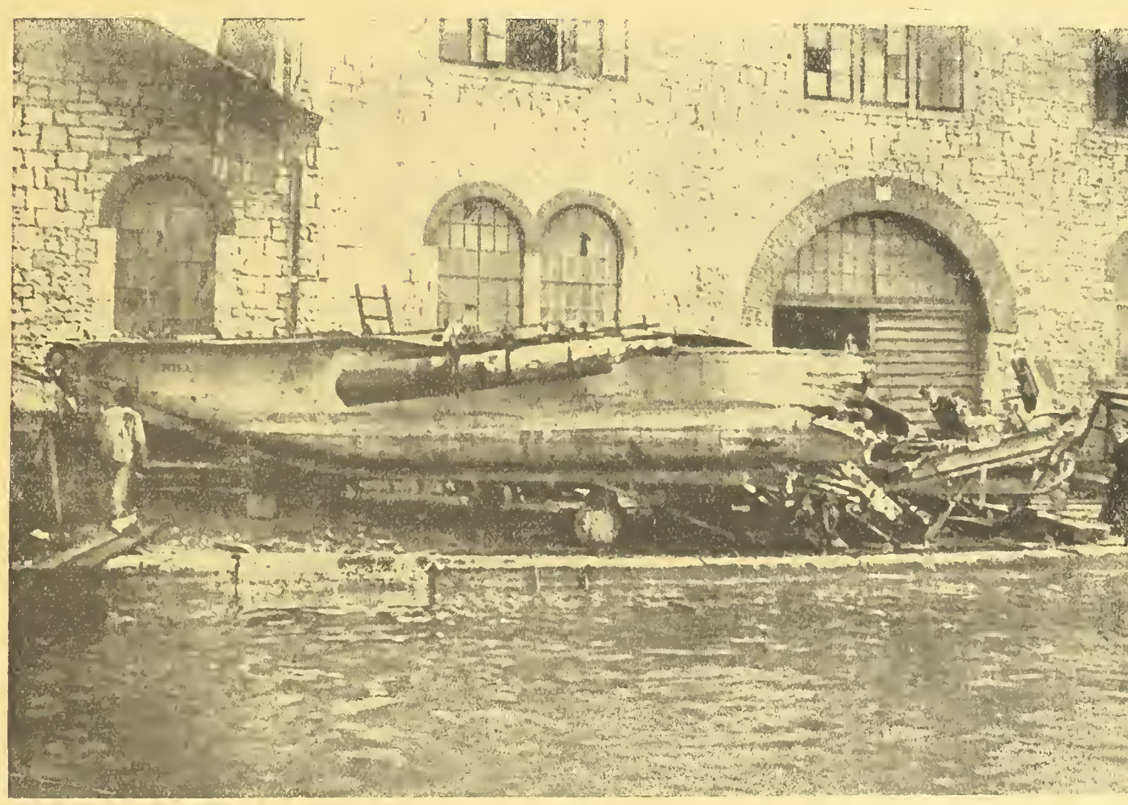
Zámek Pierrefonds u Compigne.

mánů ovládati přímo aneb nepřímo pomocí Maďarů, Bulharů a Turků asi 100 mlionů Slovanů a Románů. Těžiště je v Rakousko-Uhersku, kde německo-maďarská většina za podpory Německa vykořisťuje 30 milionů Slovanů a Románů. Systém tento potírají Slované a Románi a usilují mezinárodní pořádek, při čemž počítají na pomoc dohodových mocí vzhledem k jejich zásadám spravedlnosti a seburčení národů. Prvou podmínkou tohoto řešení je odstranění dunajské říše. Dnes pracují v Čechách české strany i se socialistickými svorně pro úplnou neodvislost za vedení dra Kramáře, dříve nejumírněnějšího a většinou oportunisticky smýšlejícího Čecha. Srby a Chorvaty nedělí už náboženské rozdíly. Slovinci, Srbové a Chorvaté jsou si dnes vědomi, tvoří jednotný jeho slovanský národ a že mají nárok na neodvislý stát. Čechové a Jihoslované postupují za vzájemného dorozumění. Také polská oposice je pro Rakousko den za dnem hrozivější. Uskutečnění národní jednoty a neodvislosti Poláků, Čechoslováků, Rumunů, Jihoslovanů a Italů omezí Rakousko a Uhry do jich původních kmenových hranic. Oba státy budou pak mít jen po osmi milionech obyvatelích a budou pro Německo bez politické a vojenské ceny. Úzký svazek mezi sjednocenou Polskou a Čechami bude znamenat se svými 40 mil. hospodářsky a politicky silny protiněmecky blok: Při tom budou mít Čechy vlastní přístav — Gdánsko. Na jihu bude Německo odříznuto od Adriatického moře, rovněž tak od Balkánu a blízkého východu. Rumunsko a Jihoslovansko budou mít dohromady 25 mil. byvatel. Všecko to znemožnilo by Německu vybudování všeněmecké Střední Evropy, která by ohrožovala celý svět a znamenala setbu budoucích válek. Jiné řešení není možné, končí článek.

▫ ▫ ▫

MLUVÍ SE O MÍRU

Rakouský zahraniční ministr hr. Burian učinil projev o otázce mírové, v němž zdůraznil, že Rakousko-Uhersko je stále k míru ochotno a že přeje si dojíti k němu cestou dorozumění. Prohlášení tohoto druhu slyšeli jsme z úst rakousko-uherských státníků už velmi mnoho a přesvědčili se nejednou, že není možno skládati v ně zvláštních mírových nadějí. Rakousko-uherská ochota k míru je dosud odvislá od plánů německého imperialismu, a pokud jde o dorozumění, zvrhlo se vždycky tam, kde mělo býti prakticky prováděno, v diktát. Nicméně nelze tentokrát Burianův projev přehlížeti. Vývoj vojenských událostí je znovu potvrzením známé už pravdy, že světová válka nemůže býti a nebude skončena rozhodnutím zbraní. Politika, počítající na vynucení míru na západě, znamená prodlužování války o celé měsíce a léta. Zdá se, že i v Německu počíná se rozhodně cítiti neudržitelnost taktiky, která chce vynucovati mír pouze zbraněmi. Ozývají se hlasy, aby vedle či místo ofensivy vojenské zahájena byla ofensiva politická. Konservativní „Kreuz-Zeitung", který je mluvčím činitelů vládě velmi blízkých, žádá přímo, aby vláda německá veřejně oznámila své válečné cíle a zahájila tak proti Anglii mírovou ofensivu. Jistě, že konservativní orgán nemá na mysli válečné cíle, které by byly prosty anexí, ale jde o to, že chce vůbec přesunutí rozhodování o ukončení války a přivodění míru na politické pole a že přítomný okamžik považuje k tomu za zvláště příznivý. Hrabě Burian spatřuje překážku dorozumění v řečech dohodových státníků. Ale což neukazuje dohoda zase plným právem na činy německé politiky na východě? A zdánlivě nesmiřitelné řeči dohodových státníků neumlčují přece ani na straně dohody hlasy ochoty ke zkoumání mírových návrhů. Francouzské časopisy zabývají se silně otázkou mírovou a nejeden hlas volá přímo po dorozumění. Spisovatel Gauvain napsal otevřeně: ani Francie ani její některý spojenec nemá zájmu na odmítnutí myšlenky mírové, ať přijde s kterékoliv strany. Nemusíme se obávati jasna o mírových podmínkách, nýbrž spíše o ně usilovati. Zahájí-li ústřední státy pacifickou ofensivu, musíme ji přijmouti a vejíti ve vyjednávání, pokud bude veřejné. — Nebylo snad příznivější



Italský motorový člun „Grillo", který v noci na 14. května pokoušel se vniknouti do přístavu Pulje a byl potopen pobřežní palbou. Italské listy tehdy přinesly falešnou zprávu, že „Grillo" potopil rak. bitevní loď.



Zničený italský matorový člun „Grillo", v Pulji potopený.

chvíle pro převedení rozhodování o otázkách míru a války z bojiště na pole politických dorozumívání nežli právě teď. Přejde tato chvíle opět nevyužita?

□ □ □

TĚŽKÁ KRISE VE VÍDNI.

Vídeň prožívá těžkou zásobovací krisi. Není chleba, není mouky ani brambor — chlebová dávka musela být snížena o polovic. Není divu, že četné továrny zastavily práci a že také na ulicích došlo k politováníhodným výtržnostem. Příčina této krise, kterou ostatně česká a moravská města prožívají již několik týdnů — spočívá hlavně v tom, že selhal úplně dovoz ukrajinského obilí. Na konferenci radničních činitelů vídeňských bylo konstatováno, že příčinou nedostatku mouky je fakt, že říšsko-německá vojenská správa nedodržela smlouvy o rakouské kvotě z ukrajinského obilí. Mezi Rakouskem a Německem, jak známo, je uzavřena dohoda o rekvisicích v Ukrajině, dle kteréžto úmluvy veškeré rekvisice náležejí do kompetence německé vojenské správy, avšak Německo je zavázáno poskytnout Rakousku určitou kvotu. Říšskoněmecká vojenská správa tyto závazky však nedodržela. Nutno otevřeně prohlásiti, že dnes ministr výživy Paul vyjednává v Berlíně o úpravě zásobování moukou a že rakouská vláda,



Derby 1918 ve Vídni: V dobách míru nebyl nával obecenstva tak obrovský, jako tentokráte.



Derby 1918: Vítěz „Reichenau".

hlavně úřad pro výživu, opět vyzval směrodatné kruhy berlínské, aby zaslány byly dodávky, jež Německo je povinno dodati dle smlouvy. Samotná rakousko-uherská vláda nemohla z Ukrajiny nic odvézti. Veškeré telegramy však do Berlína zasíláné zůstaly bezvýsledny.

*

Dělnická rada předložila směrodatným činitelům tyto požadavky: 1. Dělnická rada žádá nejrychlejší obnovení staré chlebové dávky, přiměřené zvýšení platů, poskytnutí pracovních úlev vzhledem k seslabení dělnictva podvýživou, zkrácení doby pracovní, omezení noční práce. Ukládá soc. dem. poslancům, aby s odborovými organisacemi podnikli společné patřičné kroky ve prospěch těchto požadavků. 2. Dělnická rada konstatuje, že trvalé zlepšení aprovisačních poměrů není možné, dokud trvá válka. Proto obnovuje požadavek všeobecného rychlého míru. S vážnými obavami konstatuje dělnická rada, že první známky počátku obratu smýšlení v nepřátelských zemích s německé strany byly zodpověděny způsobem, který nepodporuje nikterak sesílení mírové vůle v nepřátelských zemích. Dělnická rada vyzývá rakousko-uherskou vládu, aby nejen projevila ochotu zahájiti každé chvíle vyjednávání o všeobecný mír bez anexí a kontribucí a založiti ligu národů, nýbrž i aby projevila ochotu vyzvati nepřátelské vlády k vyjednávání o mír na tomto základě. Ukládá poslancům soc. dem., aby tlumočili tyto požadavky ministru věcí zahraničních. 3. Dělnická rada protestuje proti odstranění parlamentu a pokusům s absolutistickým režimem paragrafu 14. Žádá okamžité svolání parlamentu a ukládá klubu poslanců soc. dem., aby přednesli tento požadavek ministerskému předsedovi. 4. Dělnická rada žádá závazné prohlášení vlády a vojenských úřadů, že účastníci tohoto hnutí nebudou stíháni. 5. Vyjednávání s vládou a s úřady o těchto požadavcích započalo. Výsledek bude oznámen v páteční schůzi dělnické rady. Další rozšíření hnutí v této době není proto v zájmu vyjednávání. 6. V zájmu zásobování životními potřebami obyvatelstva vyzývá dělnická rada železniční zřízence a potravinářské dělníky aby nerušili práci. 7. Vyzývá dělnictvo, aby zachovalo klid a vystříhalo se všech pouličních srážek.

*

To, co dnes prodělává Vídeň, zažívají česká města už týdny, ba měsíce. Ovšem vládní aparát pracuje pro Vídeň intensivěji než pro Prahu, Brno a Plzeň. Vláda poslala ihned svého ministra dr. Paula do Berlína, aby si tam vynutil aprovisační pomoc. Tvrdí se totiž veřejně, že dnešní aprovisační krisi u nás zavinilo Německo, které nedodalo nám dosud obilní kvoty z Ukrajiny. Věc se má takto: Německo a Rakousko uzavřely smlouvy, dle které všecky rekvisice



Derby 1918 ve Vídni: Pohled na davy obecenstva před tribunami.



Chrám v Suseganě: V takovém stavu našli chrám naši vojáci po odchodu itaských vojů.

chodu přes Piave a se Sedmi Obcí směrem na jih Údery současně vedené se doplňují. Vedeny jsou na strany úhlu, jejž tvoří italská fronta a jehož vrchol je na východu Piave z hor do roviny. Útok přes Piave jde do boku reserv severní odvěsny, útok se Sedmi Obcí do boku reserv východní italské fronty. Situace je tedy podobná počátkům bitvy u Gorlice. Útok zasáhl připraveného nepřítele, který ví, oč jde a snaží se všemi silami hned v počátku útok zastaviti. Neboť tentokrát by nebylo možno vyslati z Francie posily jako po katastrofě u Tolmína a Liverzy. To co Anglie a Francie mohly poslati, je na bojišti. Angličané na Montellu, Francouzi na Grappě. A tam první prohlašovány za nedobytné. Překročení Piave v dolním a středním je úspěch značný. Záleží jen na tom, jak ho bude využito.

*

O počátečních úspěších napsal vojenský kritik „N. Fr. Presse": Operativní vývoj útoku na západním břehu Piavy je odvislý od výsledků bitvy v horském území. Nechceme však tu přepínati našich očekávání. I zde dostavil se sice začáteční úspěch, byl nám však zase z části odňat. V území Grappo musela býti hora Raniero dokonce opuštěna. Raniero (1248 m), oddělen propastí Lorenzo, zvedá se na jihozápadě Monte Asolone. Kdybychom jí byli udrželi, měli jsme v rukou pevný bod, s něhož mohla býti napadena — s boku i ze zadu — celá nepřátelská fronta ve skupině Grappa. Naše prapory udržely se jedině na severních svazích tohoto horstva proti nepřátelským útokům. Také nad bojištěm v Sedmi Obcích nezářila nám všade jasná hvězda. Potíže, objevivší se už v říjnu, listopadu a prosinci minulého roku při využití našich vítězství, zdá se, že se ještě zvýšily. Útoku pol. maršálka sv. p. Conrada vadila právě nepřízeň, že jedna nepřátelská útočná skupina byla už připravena několik dní před tím k protiútoku a provedla jej také s výsledkem, jenž nás stál část získaného území. V celku jsou operace naše pěkným částečným výsledkem; tím více sluší litovati, že výpad v pohoří plně se nezdařil, neboť byl by v případě dodal opory frontě na Piavě. Takto jsou tamní postavení v podstatě odkázána sama na sebe. —

obilí a potravin v Ukrajině a v Besarabii provede vojenská správa německá, která pak Rakousku dodá určitou kvotu tohoto obilí. Leč Německo provedlo rekvisice, ale kvotu nedodalo. Marně telegrafoval dr. ryt. Seidler a dr. Paul do Berlína a bezvýsledná byla také diplomatická intervence. Německo nevyhovělo a tak se stalo, že zásobovací krise ve Vídni dosáhla svého vrcholu a že těžké starosti dělá Seidlerovi. — Teprve nyní posílá Německo 1000 vagonů mouky Rakousku, z nichž část je určena pro Vídeň, část pro jiná města. Také z Uher došly m[illegible] ky obilí. Ku okamžité výpomoci z největší tísně. Město Budapešť samo zaslalo ze svých zásob dvacet vagonů a dálších 30 ještě slíbilo, dále zasláno do Vídně také několik vagonů jarních bramborů. Bohužel stačí tyto nové zásilky jen na 10—16 dní.

▫ ▫ ▫

OFENSIVA PROTI ITALII.

Čtyřdohoda dlouho štvala Italii k ofensivě. Doufala, že útok Italů přinese ulehčení Francii. A Italie udělala řadu náběhů k ofensivě. Zkusila to na Piavě, mezi Brentou a Piave, na planině Sedmi Obcí, pod Roveretem a ve velehorách na západě Tyrol. Jen na tomto místě měla malý úspěch. Všude jinde ani k počátečním úspěchům se nedostala. Ba ani naši ofensivě nezabránila. Ta přišla 15. června. A to ze dvou stran. Z východu přes Piave a se Sedmi Obcí směrem na jih



Hrůzy válečné v Itálii. Chrám ve Vidoru s italskými drátěnými překážkami před hlavním oltářem.



Chrám v Serugaglii na Piavě, zničený italskými granáty.

▫ ▫ ▫

K celému dnešnímu nákladu přikládáme složní lístky a prosíme čtenáře, aby jich pokud možno ihned použili k zaplacení předplatného na dobu co nejdelší a k vyrovnání eventuelních nedoplatků. List náš prodělává těžkou krisi následkem nedostatku papíru a dopravních obtíží, která mu ukládá mimořádné výlohy. Pomoz každý dle možnosti a co nejrychleji!

L. N. TOLSTOJ:

ROZMLUVA S CIZINCEM.

Vyšel jsem si ráno. V duši je krásně radostně. Je úchvatné jitro, slunce právě vyšlo za stromy, rosa se blýská na trávě a na stromech. Vše je milé a všichni jsou milí. Tak je krásně, že umírat se nechce. Vskutku se nechce umřít. Žil bych ještě na tom světě s takovou krásou vůkol a radostí v duši. Nu, ovšem, to není mojí věcí, nýbrž pánovou...

Přicházím k vesnici, proti prvému domu na cestě, stojí bokem ke mně, nehýbaje se, nějaký člověk. Bezpochyby čeká něco nebo někoho, čeká tak, jak umějí čekat toliko pracující lidé bez netrpělivosti, bez omrzelosti. Přicházím blíž — sedlák hranatý, vousatý, prošedivělý, zdravý, s prostým, dělnickým obličejem, kouří, nikolí papirosu, nýbrž z dýmčičky. Pozdravili jsme se.

„Kde tu bydlí statkář Alekséj?" táži se.

„Nevím, drahoušku, my nejsme zdejší."

Nikoli: nejsem zdejší, nýbrž: my nejsme zdejší. Ruský člověk téměř nikdy není sám. (Leč páše-li něco zlého, tehdy ano.) Rodina — to my, artěl — to my, společnost — to my.

„Ne zdejší? Odkud pak?"

„Z Kalucka jsme."

Ukázal jsem na jeho dýmku.

„Kolik pak prokouříš do roka. Tři ruble či kolik?"



Rumunské lesy pod správou Rakušanů: Kácení stromů určených pro pilu v Campulungu.



Rumunské lesy pod správou Rakušanů: Upravené splazy pro dopravu klád do údolí.

„Tři? Nespravíš to ani ještě se třemi."

„A což, kdybys toho nechal?"

„To nejde, to je návyk."

„Také jsem kouříval, nechal jsem toho a je mi tak dobře, tak lehko."

„To je známo, bez dýmky nudno."

„Jen toho nech a nepocítíš nudy. Vždyť dobrého v tom málo?"

„Čeho dobrého?"

„Není-li v tom ničeho dobrého, není to potřeba dělat. Uvidí-li tě druhý, i ten tak učiní. A nejhůře ze všeho, že mladé děti řeknou: starý kouří, nám to také Bůh káže."

„Tak právě tak."

„I syn tak udělá, hleděč na tebe."

„Totě jistá věc, i syn také..."

„Tak toho zanechej."

„Nechal bych toho, ale bude z toho nudno. Tesknota bude lepší? To je to zlé — nudno, nudno..." protáhl po druhé.

„A při nudě nejlépe rozmýšlet o duši."

Cizinec ulpěl na mně očima, jeho tvář pojednou se stala jinou, pozornější, vážnější, ne takovou, jako dříve, dobrodušně žertovnou, plachou, krasořečnickou.

„Rozmýšlet o duši, totiž," promluvil tázavě, hledě mi do očí.

„Ano, o duši porozmýšlíš a zanecháš všech hloupostí."

Jeho obličej se láskyplně vyjasnil.

„Tak, stařečku. Dobře povídáš. O duši je to nejpřednější. Nejhlavnější je o duši. (Odmlčel se.) Děkuji, stařečku, je to pravda. (Na to ukázal na dýmku.) Toto jsou pouze hlouposti, o duši, to je hlavní," opakoval. „Pravdu povídáš."

A jeho tvář měnila se v laskavější a vážnější.

Chtěl jsem pokračovati v rozhovoru, ale něco mi vstoupilo do hrdla (stal jsem se slabým proti slzám), nemohl více mluvit, rozloučil jsem se s ním a s radostným, dojemným pocitem, hltaje slzy, jsem odešel.

Jak pak se neradovat, žije v takovém národě, jak pak neočekávat všeho toho nejlepšího od takového národa!

Přeložil. J. Kojecký.

VÝLET V BALONU.

Konečně jsme se včera do něho dostali.

Chystali jsme se na to ode čtvrtku odpoledne, ale bohužel přišli jsme o dvě hodiny později. Celý zástup statečných větroplavců byl již zaznamenán dle pořadových čísel, — nebylo pomoci! — Kdo dřív přijde, dřív mele!

Můj přítel Y. se poněkud mrzel, ale konečně jsem ho upokojil.

„Vidíš," pravil jsem k němu chlácholivě, „Gustav Stock čekal třicet let na návrat ženy své, která mu utekla s námořníkem, a nedočkal se



Rumunské lesy pod správou Rakušanů: Doprava pokácených velikánů lesní drahou do pily v Campulungu.



Rakouští vojíni vypomáhající civilnímu obyvatelstvu benátské nížiny při polních pracech.

„Je to kapesní aneroid, pane!" řekl kapitán s nádechem aristokratickým.

„Ostatně... máte pravdu!" odvětil přítel, pohlížeje v zrcadle na jehlu své kravaty... „Počasí je stálé a dle všeho se nezmění."

„Vaše jehla je tak citlivá?" tázal se udiveně kapitán.

„Je to náprsní barometr, pane!" vysvětloval přítel, sedaje vedle mne.

Kapitán se uklonil; v koutcích jeho úst zračilo se podivení i úcta.

„V desíti minutách vystoupíme!" řekl a odešel.

Nastala pomlčka, jako obyčejně se dostavuje po hovoru významném a tehda, když nikdo neví, co by řekl. Co mne se týče, byl jsem zamyšlen, nač jsem však myslel, nevím. Vím pouze tolik, že jsem byl hrd na svého přítele.

Jemný dotek ruky kapitánovy vytrhl mne z myšlenek.

„Nuže!" zvolal a chopil se ruky mé. — „Pojďme!"

Ani jsem nepozoroval, že mne přítel opustil. Stál již v člunu balonu a upravoval si své vlnivé kučeravé vlasy. Usadil jsem se vedle něho v pohodlné křeslo.

„Vzhůru, pánové!" zvolal kapitán a uvolnil lano. Provazy, jež člun s balonem spojují, se napialy, v člunu to zasvištělo a zapraštělo, potom pocítili jsme slabé komihání a již trčeli jsme ve

— snad to vydržíme do zítřka."

Přítel na mne vděčně pohlédl. Chtěl si utříti slzu, ale vida, že zapomněl šátek omezil se na vřelé stisknutí ruky.

„Kapši!" zašeptal a v slově tom chvělo se celé jeho zlaté srdce...

Včera o třetí hodině měli jsme schůzku u sochy Jiříkovy.

Ve tři čtvrti na třetí spatřil jsem již v dáli přítele. Pospíchal krokem rozhodným, podnikavým, s leskem v oku, s čelem povzneseným. Oděn byl v cestovní šat šedé barvy, elegantního střihu. Anglická čapka seděla mu v týle, po levé straně visel mu dalekohled, po pravé fotografický aparát. V levé ruce držel vak velikosti prostřední, pravá ruka byla prázdná.

„Kapši!" zvolal nadšeně, dostihnuv mne a jeho volná pravice stiskla moji.

V okamžiku byli jsme na druhé straně za palácem, v První pražské vzduchoplavecké škole. Kapitán přivítal nás uctivou poklonou a nabídl nám láhev kysibelky. Byla nám vhod, neboť den byl žhavý a meteorologická stanice oznamovala na ten den počasí ještě žhavější.

„Nezdá se vám, že přijde bouře, kapitáne?" otázal se přítel s vážnou tváří.

„Myslím, že nikoliv!" odvětil kapitán, pohlížeje na hodinky... Kouř stoupá vzhůru a vzduch jest úplně suchý."

„Což to poznáte na hodinkách kapitáne?"



Veselá vojna: Závody v pojídání marmelády, pořádané u jistého pěšího pluku v poli, při příležitosti t. zv. slavnosti císařského týdne.

výši jednoho sta metrů. V té chvíli zdálo se mi, jako bychom viseli na pevném bodu, který stoupá v prostor nekonečný. Je to podivný pocit, řekl bych sladký, kdyby k němu nebylo přimíseno trochu bezděčné trpkosti, vyplývající z pomyšlení, že se v té chvíli člunek váš utrhne, že se propadnete, aneb že se s vámi vůbec něco stane, proč jste v sobě sympatií nikdy probuditi nedovedli.

Seděl jsem dosud v křesle napolo schoulen, poddávaje se zvláštnímu lehtání, které mi jako mráz po zádech přebíhalo a které jsem si z počátku vysvětloval nezvyklostí pohybu.

Okamžik poučil mne však o jiném. Přítel otevřel vak, vytáhl huňatý obnožník a kožich, do nichž vklouzl, a oddal se znova požitkům vyhlídky.

V té chvíli sklonil se ke mně kapitán a mrknuv tajemně okem, tázal se uctivě:

„Ten pán je cizinec?"

„Proč myslíte?"

„Že je tak na vše připraven. Je to až k neuvěření!"

„Mýlíte se, je to můj přítel Y.," poučil jsem kapitána. „Přítel Y., náruživý větroplavec; což ho neznáte?"

„To je on?" žasl kapitán. „A kterak provozuje větroplavbu? Má snad nějaký vlastní balon k disposici? Je mi divno, že o tom nevím."



Jak se baví rakouští rekonvalescenti: Pěstování zeleniny v zahrádkách vojenské nemocnice.

„Nikoli, sám ještě nikdy neletěl," vysvětloval jsem kapitánovi, „leda snad z nějakých schodů. Ale přečetl všecky romány Julia Verna, hlavně ty větroplavecké, a on a František Vaněk jsou největšími znalci vzduchoplavby v Čechách. Těžko povědět, kdo z nich tomu rozumí lépe."

Kapitán hleděl na mne všecek udiven. Radost zářila mu z očí. Viděl jsem, kterak se mu ruce chvějí a kterak plane touhou, aby mohl promluviti s přítelem.

Tu pootevřela se ústa Y—ova a on jako ve snu zapěl sladkým svým hlasem:

Ale to mne mrzí nejvíc,
že zde není vidět Dejvic!"

„Dejvice, prosím? Dejvice jsou tamhle!" zvolal kapitán a přiskočil k příteli. „A tamhle je Šárka a tuhle pod náma to je Kotlářka a tady Špitálka a tady — — —"

„Tak, tak, tak, počkejte, — já bych rád viděl Tejnský kostel!" řekl přítel a nahnul se z člunu.

Kapitán použil té příležitosti a otázal se skromně:

„Neráčíte být, prosím, z Bohdanče?"

„Z Bohdanče?"

„Ano."

„Jak to?"

„Já myslel, prosím, že ráčíte být z Bohdanče."

„Já?"



Z krásné Dalmacie: Stanoviště obranného děla proti létadlům na dalmatském pobřeží.



Z krásné Dalmacie: Malebný dalmatský ostrůvek Madonna dello Scalpello.

„Ano!"

„Ne! Jak živ jsem nebyl v Bohdanči. — Ale moje babička byla z Kutné Hory!" dodal přítel po chvilce přemýšlení.

„Ah!"

Kapitán se uklonil, chtěl ještě něco říci, ale v tom pohnul se prudce balon, člun sebou divoce škubl a vedle mne, vlastně pode mnou ozval se zoufalý výkřik:

„Ježíš, Maria, Josef!"

Obrátili — vlastně sehnuli jsme se všichni po hlase a teprve nyní zpozoroval jsme na dně člunu schoulenou postavu masitého těla, dle tvářnosti a držení pražskému měšťanu, uzenáři nebo sládkovi patřící.

Kapitán sklonil se k ní a otázal se účasti plným hlasem:

„Co se stalo, vašnosti?"

„Ježíš, Maria! Spustěj to honem dolů!"

„Ale co se stalo?"

„Ježíš, Maria! Spustěj' to dolů!"

„Nu tak ale co stalo?!' zvolal podrážděně přítel.

„Ježíš, Maria! Jen to honem spustěj'!"

Přítel Y. pohlédl zoufale na kapitána, ale ten kynul již rukou a balon střelhbitě padal k zemi.

Pojednou zakoulel neznámý očima, zaťal zuby, jako by se o něj malomocenství pokoušelo, hned potom vydral se mu však z prsou vzdech táhlý, těžký, hluboký, a hlava jeho klesla na prsa.

Kapitán jím zatřásl:

„Pane!"

Nic!

„Pane!"

Neznámý otevřel oči, vydechl ještě jednou, rychleji, volněji, blaženěji, otřel šátkem spocené čelo a pozvedl hlavu.

V té chvíli přistáli jsme k zemi a jeden za druhým jsme vystupovali.

„Mám zavolati ochrannou stanici?" ptal se kapitán neznámého občana, uzenáře, sládka nebo řezníka.

„Pro bůh, jen to ne!" vykřikl zděšeně neznámý a krůpěje potu znova vyrazily mu na čele. — „Zavolejte — — drožku!"

„Nu a co je vám?" ptal se soustrastně přítel.

„Ach, teď už nic, teď už je dobře..."

„A nač tedy chcete drožku?"

Neznámý pohlédl na nás udiven a jako by zkoumal naše myšlenky hleděl s jednoho na druhého. Pak všecek zardělý zašeptal stísněným hlasem:

„Já, já, já — musím domů — vzít jiné prádlo..."

□ □ □

ODPOVĚĎ PROTIČESKÝM ŠTVÁČŮM.

V druhý den ofensivy proti Italii četli jsme ve štábní zprávě rakouské skvělé vysvědčení pro české pluky, které by si mohly dát za rámeček



Z krásné Dalmacie: Čilý ruch jistého obchodního přístavu dalmatského.



Z krásné Dalmacie: Telefonní stanice c. a k. vojska v jistém pobřežním městě dalmatském.

německo-radikální vůdcové, kteří zejména v poslední době štvou proti „českým velezrádcům" až se hory zelenají. Šef generálního štábu praví v úřední zprávě z italského bojiště: „Závodíce s německo-rakouskými a uherskými mužstvy, prokázaly chrabrým jednáním české (a polsko-rusínské) prapory, že pokusy nepřítelovy po měsíce každodenně se opakující, svésti je ku zradě padoušství, zůstaly bezvýsledny." V neděli štval na sjezdu německého lidu ve Vídni německý radikál z Čech posl. Pacher proti Čechům řka, že politika Masarykova a Benešova v cizině kryje se úplně s českou politikou ve vídeňském parlamentě a tvrdil, že mezi námi a Němci vznikla propast vyplněná krví. Z těchto dvou protikladů měl by vzíti si naučení pan předseda ministerstva dr. ryt. Seidler a odepříti sluchu německým svodům, které mu namlouvají, že Rakousko vyjde neotřeseno a posilněno ze světové války jen tehdá, bude-li ovládáno Němci a zaujme-li ve střední Evropě místo i úlohu německé východní marky. Z tohoto německo-nacionálního šílenství, byl by brzy vyléčen, neboť vláda § 14. má funkci bodáku, o který se možno sice opříti, na který však nelze usednouti. Komu jde o ustálení poměrů v tomto státu, kdo chce národnostně odzbrojiti, musí nejprve usilovati o příměří. Ale německo-nacionální vláda v Rakousku znamená boj, boj válkou zdecimovaných a hospodářsky nedostatkem oslabených národů navzájem. Uvésti Rakousko do stavu stupňované vnitřní rozervanosti a chtíti, aby současně zkvétalo kulturně a hospodářsky k snazšímu nesení ohromných břemen, je tak protismyslno, že ani politický blázinec, jakým je naše říšská rada, by vládu s takovým programem nesnesl. Jsou ještě v Rakousku mužové, kteří poznávají nebezpečí kursu Němci chystaného a snaží se mu předejíti radou, aby přece svolány byly sněmovny k letnímu zasedání. Mohly by vyříditi rozpočet, válečné úvěry a některé předlohy daňové, aby sát z vůle národů k řádnému hospodářství dospěl. V této skupině jsou členové panské sněmovny i četní poslanci zahrnuti, ať ničehož nedíme o straně demokratů, která si žádá parlamentární tribuny z příčiny vyživovací politiky.

□ □ □

KRISE TAKÉ V BULHARSKU.

Kabinet Radoslavův podal demisi. To je jistě událost dalekosáhlého významu, neboť Radoslavov je v Bulharsku představitelem austrofilské a germanofilské politiky. Příčiny dlužno hledati jak ve vnitřních poměrech země, tak do jisté míry v nevysvětlitelných věcech v Dobrudži. Vyživovací potíže, s nimiž nutno bojovat v Bulharsku, staly se poslední dobou zvláště citelnými a vládě se vytýká, že při zaopatření potravin zavinila opozdění, jelikož neučinila jistá opatření k zmírnění bídy. I když se doznává, že ministerský předseda Radoslavov sám na tom nemá viny, přece rytířsky se rozhodl vyvodit důsledky. Jako nástupce jeho přichází v úvahu nejdříve Malinov, hlava demokratické strany, jejíž bývalý vůdce Karavelov znám je výrokem: Cesta do Makedonie vede přes Srbsko! a jenž stále byl proti dorozumění se Srby. Stojí za zmínku, že byl r. 1908 náčelníkem vlády, tedy za doby annexe Bosny, a hned za tím následujícího prohlášení neodvislosti Bulharska. Za všech okolností změnou kabinetu nenastane v zahraniční politice Bulharska žádné změny. — Jiná informace praví: Dr. Radoslavov měl v sobranje dlouhou dobu již tuhé boje s oposicí. Proto pomýšlelo se na utvoření soustředěného kabinetu s nynějším ministerským předsedou v čele, avšak snahy se rozbily pro odpor oposičních stran, které odmítly každou součinnost s Radoslavovem. Novou vládu utvořil M a l i n o v, který se bude opírati o oposiční strany v bulharské sobranji. Vídeňský a berlínský tisk tvrdí, že politický kurs v Bulharsku zůstane po odchodu Radoslavova nezměněný. Uvidíme!

□ □ □



Z Ukrajiny: Mosty přes Dněpr v Jekatěrinoslavi.



Transport rumunských poživatin: Překládání mouky ze železničních vagonů do dunajských lodí v přístavě Kalafatě.

Upisujte VIII. rakouskou válečnou půjčku!

VÝCHOVA K VELEZRÁDĚ.

Vídeňské noviny štvou proti Čechům. Píši sloupce o československých legiích v Rusku, spílá římskému kongresu potlačených národů a zuří neboť kongres bude míti dohru v Paříži a Washingtoně. Nemohou odpustiti Masarykovi jeho poslední činy, zejména jeho kroky a Wilsona a Lansinga a šíří hrůzostrašné věci o českých legiích na italské frontě, o čestné setnině, která vítala prince Walesského v Římě a o českém praporu, který byl v Římě za velkých okázalosti předán českým vojákům. Vídeňský tisk má strašný strach před revolucí, o které se v Čechách a na Moravě nikomu ještě ani nezdálo a volá úpěnlivě na vládu, aby energicky a mužně zakročila proti Čechům a Jihoslovanům, dokud je ještě čas. Je viděti, že Němcům je vítána každá příležitost a každá zbraň, když se jedná o přiostření systému a o bič a karabáč na slovanské národy. Na druhé straně měly by u nich tyto události za hranicemi, které nechceme ani omlouvati, ani zapírati, otevříti německé veřejnosti oči. Vídeňská a německá veřejnost měla by si vlastně předložiti otázku: „Kdo nese hlavní vinu na těchto velezrádných rejdech v cizině!" Měla by se tázati, jestli tuto politiku zahraničních Čechů nevynutila vláda a Němci svou nešťastnou, nerakouskou politikou v monarchii. Zde jsou první vinníci těchto rejdů v cizině. Jenom vídeňská politika vydupala českou velezrádu v Rusku, v Italii, ve Francii a v Americe, a vídeňská vláda zažehná toto nebezpečí, když se rozhodne jednou pro vždy provozovati v Rakousku spravedlivou národnostní politiku. Pak bude méně velezrádců doma i v cizině. —

□ □ □

OTÁZKA POLSKÁ A JIHOSLOVANSKÁ.

V zákulisí se připravují události velkého významu a není proto divu že strany ani vláda nemohou potlačiti svou nervosu. — Tvrdí se se vší určitostí že ani Vídeň, ani Berlín neupustily dosud od plánu jednotného vyživovacího území a že vyjednávání za tímto cílem pokračuje. Dále se udržují houževnatě pověsti, že na posledních ministerských radách ve Vídni i v Budapešti a na posledních audiencích jednalo se o nových plánech rozřešení problému polského a jihoslovanského. Z ukrajinské strany bije se už na poplach. Ukrajinci tvrdí, že se připravuje austropolské řešení v tom smyslu, že Halič celá, nerozdílná bude spojena s ruským Polskem, jehož poměr ke státu a koruně bude upraven čistě dle vzoru chorvátsko-uherského. Polsko dostane krále Karla a do vídeňského parlamentu bude polský sněm vysílati jen své delegáty, jako sněm chorvatský. Poláci jsou spokojeni s tímto plánem až na to, že Německo při tomto řešení žádá teritoriální kompensace. Ukrajinci ohlašují nejostřejší odboj, protože při takovém řešení budou vydáni na pospas polské majoritě v Haliči, jež sesílena bude ještě Poláky ruského Polska. Také Cholm v tomto případě má být vrácen Polsku. Na druhé straně se tvrdí, že chystá se řešení otázky jihoslovanské. Dalmacie bude spojena s Chorvatskem a Slavonií, kdežto Bosna a Hercegovina dle této verse bude osamostatněna dle vzoru chorvatského, dostane bána, zemský sněm a bude posílati své delegáty — do Budapešti. Druhé verse tvrdí, že se připravuje řešení velkocharvatské a že toto Velké Chorvatsko sloučí všecky jihoslovanské země monarchie, vyjímaje Slovince v jeden celek. S tímto plánem uvádí se ve spojení také cesta lublaňského biskupa dra. Jegliče do Sarajeva k arcibiskupovi Stadlerovi, která vyvolala pochopitelný rozruch. Nejbližší dny musí přinésti v tom či onom směru nějaké objasnění.

□ □



K nedávné návštěvě císařských manželů v Sofii: Císařovna Zita ubírá se z královského paláce k návštěvě sofijských nemocnic.



Ze západní fronty: Chrám sv. Antonína v Compiegne, kteréžto důležité město je dnes silně ohroženo.

POVINNOST PRÁCE V RUMUNSKU.

Nynější rumunský předseda Marghiloman vyslovil se spolupracovníku časopisu „Actiunca Romana" o svém státním programu takto: „Až do podzimu přidržíme se státního hospodářství z předešlého roku. Abychom uvedli státní hospodářství do rovnováhy a mohli vyhověti různým závazkům, bude třeba nových daní. Rumunský stát již půldruhého roku neplatil kupon Německu, a totéž platí o kuponu města Bukurešti, které již po tři leta nic neplatilo. Tyto peníze musí ovšem nyní býti zaplaceny. Budou tudíž nynější daně zvýšeny a nové daně budou zavedeny. Značný zisk vynese daň exportní, která nepostihne přímo zemědělců. neboť ceny za obilí jsou dosti vysoké, takže rolníci dosáhnou dostatečných výdělků. Dále se zminil Marghiloman, že bude zákonně zavedena pracovní povinnost, jakož i povinnost vzájemné výpomoci mezi velkými a malými statkáři. Malorolník bude povinen pracovati u velkého statkaře, který opět bude míti povinnost malorolníkovi poskytnouti nutných strojů a jiné výpomoci k obdělání jeho půdy. Účelem tohoto opatření je, aby byla zvýšena zemědělská produkce, na níž vládě Marghilomanově nejvíce záleží.

□ □ □

AMERIČANÉ NA ZÁPADĚ.

Jak pomáhali Američané Francouzům v bitvě u Soissonsu? O tom píše zprav. Scheuerman o „Deutsch. Tages-Ztg." 6. června: Naše bojující vojsko cítilo málo „old glory" hvězdnatého praporu. Proti nám vystoupily jen tři obrněné americké motory, dva z nich byly zničeny v blízké vzdálenosti, třetí ulovili Němci neporušený. Ukázalo se pak, že je to znamenitý výkon technické americké vědy. Za frontou byla prý provozována reklama s pohlednicemi americko-francouzského sbratření. Viděli jsme také řadu auerických baterií a kromě toho nepřehledné množství granátů amerického původu. Příkladem střeleckých, dodávek amerických byl vozový park u Fere-en-Tardenois s tisíci vozy a tato americká vozidla bylo viděti ostatně na všech silnicích Němci mají prý radost ze svého velkého úspěchu, že ukořistili tak pěkné ambulance a také gumu, ač je to jen nepatrný zlomek z celkové dodávky. Na míle daleko od Vailly byla všade anglická označení směru. Dělá to dojem, že celá francouzská fronta byla amerikánisována. V Londýně a v Paříži dělá prý se s americkou pomoci mnoho povyku. Němci však dojdou vítězství p roti všem americkým bateriím . . .

□ □ □

UBOZÍ AMERIČTÍ MILIONÁŘI

Novými daňovými zákony presidenta Wilsona budou „ubozí" američtí miliardáři tak důkladně postižení, že průměrně dvě třetiny, v některých případech dokonce tři čtvrtiny svého obrovského jmění budou odváděti státu. Generální výběrčí daní ve Spojených Státech mistr Edvard z New Yorku, uveřejňuje tuto listinu bohatých lidí, jejichž roční příjem převyšuje 10 milionů franků, t. j. 2 miliony dolarů. V čele seznamu je John Rockefeller, který ohlásil roční příjem 300 milionů franků. Platit bude z tohoto příjmu roční daň 196 milionů franků. Daleko, daleko za ním je v eznamu na druhém místě H. C. Frick jenž má ročních příjmů 56 milionů a platiti bude daň 36 milionů. Andre Carnegie, americký ocelový král, je na třetím místě s ročním příjmem 50 milionů a s roční daní 35 milionů. F. V. Baker s ročním příjmem 37½ mil. odváděti bude do státní pokladny 24 mil. korun. Tentýž příjem vykázali William Rockefeller a Johns Bruder. Za nimi následují příjmy 31½ mil., z nichž platiti budou E. S. Harknes a znamenitý chicagský prasečkář Ogden Armour roční daň 26 mil. korun. Henry Ford, velký továrník automobilů, William K. Vanderbilt a Edgard Green, kteří mají ročně 25 milionů, zdaněni jsou 16 miliony. Paní Harrimanová, vdova po králi železnic, má roční příjem 20 milionů a zdaněna je 12 mil. Vincent Astor, James Stillman. Tomas Ryan. Daniel Guggenheim, bankéř

Schvab a J. P. Morgan udali svůj příjem na 17 a půl až 18 milionů a obdrželi poukázku na zaplacení daně 11.200.000 fr. Pak přijdou na řadu paní Russel-Sagerová, Mac Cornick, Josef Widener, Artur James, Nikolas Brady, Jakub Schiff, James Duke, Jiří Eastmann, Petr Drepont, Luis Swift Julius Rosenwald, paní Lavrence Lewisová a Henry Phipps s ročním příjmem 12 a půl až 15 mil. s roční daní 8 až 9½ milionů. Z členů kdysi přebohaté rodiny Gouldovy ani jediný již nemá roční příjem 2 milionů dolarů a nepatří již podle amerických pojmů mezi miliardáře, jichž je ve Spojených Státech nyní 30.

▫ ▫ ▫

ČERVNOVÉ VZPOMÍNKY.

Bylo-li letos v březnu vzpomínáno, že jest tomu sedmdesát let, co pod vlivem únorové revoluce pařížské rozbouřilo se v Rakousku a Německu hnutí za svobodu, jsme nuceni dnes zastavit se u vzpomínky zvláště významné. Bylo tomu totiž 12. června právě sedmdesát let, co pražské hnutí vstoupilo na cesty dokonale revoluční, co na ulicích Prahy stavěny byly barikády a prolévána byla krev! Stalo se to v pondělí svatodušní, po slavné mši, jež byla sloužena u sochy svatého Václava na náměstí (tehdy ještě Koňským trhem zvaném) na počest slovanského sjezdu. Slavnost tato měla být projevem sbratření všech vrstev obyvatelstva, ale po skončené mši došlo v hlučném ruchu k pouliční srážce s vojskem, jejíž původ není historicky dosud vyjasněn. Dějištěm jejím byla Celetná ulice, kdež před budovou generálního velitelství (nynější budovou okres. soudu na rohu Ovocného trhu) nastala prudká přestřelka mezi lidem a vojskem. Při tom byla v okně prvého poschodí zastřelena manželka nejvyššího velitele pražského kněžna Windischgrätzova. Zpráva o tom rozletla se hned po městě a ihned byly po vzoru pařížském stavěny barikády, hlavně v Celetné ulici, na Můstku, Příkopech a v Nových alejích (nynější Ferdinandově třídě). Obhájci jejich byli hlavně studenti, kteří také v Klementinu na popud J. V. Friče zajali místodržitele hraběte Lva Thuna. Když jednání nevedlo ke konci, dal ke třetí hodině odpolední kníže Windischgrätz podniknouti útok na barikády na Příkopech a v Nových alejích a některých také dobyl, čímž si zajistil spojení s Malou Stranou. Revolucionáři se však zahradili na Starém Městě, majíce za středisko Klementinum, a tak byl tento 12. červen počátkem událostí, jež vyvrcholily 16. června ve střelbě Windischgrätzova vojska na staroměstské mlýny a jejich zapálení. A tak zapsala se tímto pohnutým svátkem svatodušním i Praha do řady měst, v nichž v pamatném roce 1848 tekla krev za svobodu, prolitá bohužel nadarmo, neboť události tyto měly jen neblahé následky.

▫ ▫ ▫



Z italského dobytého území: Chrám v ital. obci, který Italové zařídili za skladiště potravin.

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Devět milionů korun úroků denně.

Rakouský státní dluh přesahuje již 70.000 mil. kor. Nejméně 3.250 mil. korun budeme potřebovati ročně na placení úroků. To je tak okrouhle o polovici víc, než stát před válkou ročně přijímal; tudíž denně je třeba na placení úroků devíti milionů korun. Co to znamená, vysvětlí příklad: Průměrně připadá na jednoho obyvatele (28 milionů hlav) denně k placení úroků 32 hal. Rodina s třemi dětmi měla by tedy průměrně na úroky z válečných dluhů odvésti denně 1 K 60 hal. To by ale neměl stát ještě žádných peněz na ostatní výlohy státní. Že se s takovým zúročením počítati nemůže, je zajisté zcela zřejmo. „Neue Zeitung" poznamenává: „Stát musí vzíti peníze tam kde jsou a kde se válkou rozmnožily, od bohatých. Kdyby boháči odvedli pětinu majetků svých, mohli by stát dluhů sprostiti.

▫ ▫ ▫

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ.

Dne 8. června. Italské bojiště: Mezi Asiagem a Brentou pokračoval nepřítel ve svých výzvědných pokusech se silnými oddíly. Byl odražen částečně v naší palbě, částečně v bajonetovém boji. Dělostřelecké boje byly na celá jihozápadní frontě trvale živé. Západní bojiště: Nové útoky nepřítele severozápadně Chauteau-Thierry a protiútoky za účelem znovudobytí ztracené čáry na Adře přinesly nepříteli jen bezvýznamný zisk půdy. Opětovný nápor francouzských amerických a anglických pluků ztroskotal s těžkými ztrátami. Jinak je situace nezměněná.

Dne 9. června. Italská výzvědná činnost byla včera dále stupňována; zůstala všude bezvýslednou. V Judikarii a u Asiaga hnal nepřítel oddíly v síle praporu proti našim posicím; byl v naší palbě odražen. Velmi rozhořčené boje vyvinuly se na Monte Pertici z opětovných útoků. Nepřítel vyrazil tu po živé, v poledne k největší síle stupňované dělostřelecké přípravě na frontě 1 km k útoku. Jeho nápor ztroskotal ve znamenitých účincích naší dělostřelby a o udatnost našich posádek zákopových. Silně prořídlé nepřátelské řady byly zahnány zpět do svých zákopů. Zajatci a válečný materiál zůstaly v našich rukou. Západní fronta: Dělostřelecký boj nabyl mimořádné síly jména v území Kemelu, jižně Sommy a na Avře. Dílčí útoky Francouzů jižně Ypern, útoky Angličanů severně Beaumontu-Hammelu byly krvavě odraženy. Na Oise oživla opět bitevní činnost. Místní útoky Francouzů na jižním břehu Aisny a jižně Ourqu ztroskotaly. Naše útoky východně Cutry vedly k zajetí 45 nepřátel. Američani, kteří opět útočili severozápadně Chateau-Thierry, byly s těžkými krvavými ztrátami a se ztrátami zajatců odraženy přes jejich původní posice.

ní se skloněnou hlavou, a chvílemi se rdící a časem opět blednoucí. Konečně pravila něžnějším hlasem: „Posaď se, Marcelo!"

Dívka si zahanbeně přisedla znovu ku stařence. Po přiznání se jí nesmírně ulevilo. Obě ženy dlouho mlčely. Vdova jakoby ve snu, připomínala si různé příhody, o nichž již dříve mnohdy přemýšlela. Marcela se již obávala, že ji teta zle vyčiní. Ta však pronesla náhle tichým hlasem, jakoby mluvila k sobě: „Miluješ-li ho skutečně, jak tvrdíš, pak je to věru zvláštní, že jsi mu tak málo štěstí přinesla!"

„Sama jsem si to již kolikráte myslila!" zvolala Marcela, zachvěvši se, jakoby pod ranou biče. „Ach, kdybys věděla, tetičko, jak úpěnlivě jsem Boha prosila, abych mu vytáhla vysoké číslo! Myslila jsem, že mi srdce pukne, když jsem uviděla onu jedničku! Rohan mě žádal, abych zaň vytáhla los, nedostaví-li se. Kdyby zaň nebyl některý z přátel losoval, byli by mu ihned vedle jména udělali černý kříž. Strýc Derval ho před tím zachránil, neboť vysvětlil úředníkům, že onemocněl. A slovo strýcovo mnoho platí; kdyby šel Rohan s ním, jistě by mu odpustili. Strýc slíbil, že věc urovná, takže by jistě Rohana za jeho vzpouru nepotrestali. A my bychom se pak obě — dnem i nocí zaň modlily, aby se šťastně vrátil, že ano, tetičko? Ach, kdyby jen zase přišel k rozumu!"

Obě ženy seděly — aniž by byly věděly jak se to stalo — těsně vedle sebe, ruku v ruce. A matka Gwenfernová cítila blaho ve své duši, že si může s někým pohovořiti o svém synu — s někým, kdo ho miluje, jako ona.

„Ach, milé dítě, to je nemožno!" zanaříkala.

„Kdybych s ním jen mohla promluviti! Těžce ho lze věru pochopiti! Srdce mi puká, považují-li všichni, ba i děti, Rohana za zbabělce!"

„Nevěř tomu, Marcelo, Rohan není zbabělcem!"

vých zpět a když ne úplně, přece aspoň co invalidé jako strýc Ewen. Reptala proti císaři, ale jen tak jako reptávala za nešťastných dnů proti Bohu, neboť císař byl jejím Bohem — tak velikým, tak vznešeným a tak vzdáleným! Sedíc před krbem, dumala, naslouchajíc skučení vichřice, která již po celé odpůldne venku zuřila a moře bičovala. U nohou jí dřímala, schoulena Jannedic, koza, miláček synův a nyní jediná její společnice.

Úzká jizbička, skromně zařízená — hrubý, nehoblovaný dubový stůl, jediná stolice a lavice — působila ponurým dojmem. Dohasínající oheň vrhal své stíny na hliněnou podlahu a začouzené trámy stropní. Po zdech visely sítě a různé nástroje, pestré obrázky Bohorodičky s Jezulátkem a jiných svatých.

Náhle zastříhala koza ušima, pozorně naslouchajíc. Jannedic byla prazvláštní kozou — ostražitou jako ovčácký pes a rovněž tak chytrou, jenže štěkati neuměla. A i tentokráte se neklamala. Kdosi se blížil ku dveřím a stiskl kliku. Matka Gwenfernová se zprvu ani neohlédla, neboť byla od poslední doby zvyklá, že k ní sousedé přicházeli nepozváni a myslila i nyní, že jí opět někdo přináší nějakou Jobovu zprávu. Teprve když zpozorovala, že se Jannedic zase utišila, obrátila se ku dveřím a spatřila svoji neteř Marcelu svlékající se z promočeného svého pláště.

Od osudného večera, kdy Marcela chtěla připiati Rohanovi růžici na kabát, ji neviděla a tehdy se stará Gwenfernová velmi zlobila. Marcelin zjev připomněl jí znovu celou onu scénu, srdce jí počalo mocně bušiti a aniž by byla neteř přivítala, zahleděla se znovu, s očima zaslzenýma, do ohniště.

„To jsem já, teto Luiso," pravila Marcela něžně.

Žádná odpověď. Vdova se horšila na celou rodinu Dervalovu, a Marcelina návštěva jí byla nepříjemnou.

„Zhrozila jsem se při pomyšlení, teto Luiso, že jsi za hroz-

Dne 10. června. Italské bojiště: Nepřátelské útoky u Campo Sile a proti několika místům benátské horské fronty byly stejně jako v předchozích dnech hladce odraženy. Jedno naše pumové loďstvo docílilo při útoku na italská letiště v Trevisu a v Montebelluno četné trefy. Dělostrelecká palba, kterou nepřítel míří už delší dobu na osady za naší frontou na Piavě, vyžadují si denně životy italských státních příslušníků. Mezi Albertem a Arrasem, jižně Sommy a na Avře oživly opět dělostřelecké boje. V silném útoku dobyli jsme včera výšinové území jihozápadně Noyonu. Západně Matzu dobyli francouzské posice mezi Morteinerem a Orvillers a pronikli ke předu přes Cuvilly-Riegrebourg. Východně Matzu byly dobyty výšiny Gury. Vzdor tuhému nepřátelskému odporu vybojovala si naše pěchota cestu lesem Riegnebourgu a Lamotte a odrazila nepřítele zpět přes Bourmont-Marenil. Jižně a jihovýchodně Lassigny vnikli jsme hluboko do lesa Thiescourtu. Živé protiútoky Francouzů byly odraženy. Do našich rukou padlo 8000 zajatců a několik děl.

Dne 11. června. Na nejdolejším toku Piavy ztroskotaly italské výpady. Také ve Frenzelské rokli byly nepřátelské oddíly odraženy. — Sev.-záp. Kortce v Albanii zahájili Francouzi opět své útoky. — Nepřítel podnikl útok mezi Ancrou a Sommou. Místní zálom nepřítelův na silnici Corbie Bray byl zastaven protiútokem. Útok přinesl Němcům držení výšinového území jihozáp. Noyonu. Po obou stranách velké silnice Roys Estres-St. Denis dobyto výšinového hřbetu vých. Méry; proraženo čtvrté nepřátelské postavení. Němci vybojován přechod přes Matz. Po dobytí výšin u Marquéglis a vignemontské hory pronikli Němci až k Autheuilu. Nepřátelská postavení proražena na výšinách již. Thiescourtu. Němci pronikli až k Ribecourtu.

Dne 12. června. Na horské a Piavské frontě trvalé dělostřecké boje. V úseku štilfského sedla, západně od Asiaga a na Monte Asolone byly odraženy nepřátelské výpady. V Albanii, v prostoru u Sinapremte, severozápadně od Kortce, trvají boje s útočícími Francouzy. Loď J. V. „Szent István" byla za noční jízdy v Jaderském moři torpedována potopila se. Západní bojiště: Dělostřelecký boj střídavé síly. Činnost pěchoty zůstala obmezena na výzvědné potyčky. k znovudobytí výšinového bloku jihozápadně od Noyonu vedený. Velký francouzský protiútok byl za nejtěžších ztrát odražen zpět na celé své útočné frontě od Le Plovronu až k Anthenillu. Jeho pancéřové vozy, jichž použil ve velkém počtu, leží roztříleny na bojišti. Mezi Mery a Belloy, kde se nepřátelský útok roztříštil o náš protináraz. trvaly lité boje až do tmy. Západní břeh Oisy severně od ústí Matzu byl vyčistěn od nepřítele. Počet zajatců. jichž nebyla tato armáda, zvýšil se na více než 13.000. Ztráta výšin jihozápadně od Noyonu donutila nepřítele, aby vyklidil svá postavení u carlepontského lesa na východním břehu Oisy. Pronásledovali jsme ostře ustupujícího nepřítele za Carlepont a Caisnes a bojujíce dosáhli jsme linie severně od Bailly-Trecy le Val západně od Nempeelu. Tvrdošijně a neštítě se žádných obětí pokračoval nepřítel ve svých marných útocích severozápadně od Chateau-Thierry. Několikerý útok shroutil se zde krvavě.

SMĚS.

Polské nebezpečí. Pester Lloyd otiskuje projev politického spolupracovníka Norddeutsche Allg. Zeitung o vyjednávání hr. Buriana v Berlíně, pokud se týče otázky polské. Politický spolupracovník dotyčného listu zabývá se obtížemi při vyjednávání a dívá se se stanoviska německého na zamítavý směr při řešení austropolském. Odůvodňuje jej hlavně tím, že Polsko Haličí zvětšené ve spolku s Čechy a svými sympatiemi s protiněmeckou cizinou může býti ještě větším nebezpečím pro německou říši než bývalé carské Rusko.



Podplukovník Alfred Hölzl, velitel náhr. praporu pěšího pl. 23. byl několikráte vyznamenán.

Policejní režim v Čechách. Místodržitelství vydalo oběžník k c. k. okr. hejtmanstvím, jímž se nařizuje potlačení veškerých schůzí a projevů strany České státoprávní demokracie. Také sjezd státoprávní demokracie byl zakázán.

Mírové jednání na podzim? B. Z. am Mittag sděluje: V informovaných německých kruzích převládá názor, že na podzim bude již možno mírové jednání.

Socialistická schůzka v Haagu. V Haagu sešli se v nedávných dnech němečtí sociální demokraté Scheideman, Seitz, Eltenbogen s holandským vůdcem soc. dem. Troelstrou, jenž se účastní konference anglické dělnické strany v Londýně.

Přípravy Ameriky k tažení na rok 1919? Podle telegramu spolupracovníka novoyorských „Timesů" zabývá se generál Pershing, mezitím, co americké vojsko poskytuje Francouzům a Angličanům naléhavě nutnou podporu, horlivě vypracováním plánu o polním tažení v roce 1919.

Dreadnought „Szent István". Bitevní loď Szent István (Sv. Štěpán), která byla na Adrii Italy potopena byla prvotřídní řadovou lodí rakousko-uherského válečného loďstva Zbudována 1914, nosnost 21.370 tun; její výzbroj; 12 děl 30.5, 12 děl 15.5, 18 děl 7 a 4 vrhače torpéd. Mírová posádka (dle „Nauticu") asi 1000 mužů.

Proti komu mobilisuje Lenin? Ve spojení s prohlášením válečného stavu v Moskvě a povolání 12 mobilisovaných ročníků pod prapory vydal Lenin provolání k revolučnímu obyvatelstvu, ve kterém dokazuje vážnost politické situace a poukazuje na bezprostřední nebezpečí se strany reakčních živlů. V provolání se praví: Hlavně dva nepřátelé zbrojí k útoku proti vymoženostem říjnové revoluce: nouze z hladu a hydra protirevoluce, která pozvedá hlavu uprostřed zásobovacích obtíží a jiných běd, které postihují zemi následkem zločinu měšťáctva a starého režimu. Oběma vyhlašuje se nemilosrdná válka. Tato vyžaduje energické podpory ukázněnými massami dělníků a rolníků.

Vídeňská výstavková náhražka. Ve Vídni si uspořádali výstavku náhražek a přes to, že se zapovídá každé zbytečné cestování, zve se na výstavu, jíž dán zkratkou lákavý titul Ema (Ersatzmittelausstellung) co nejdůrazněji. Výstava není nic jiného než náhražkou výstavy, neboť co se tam ukazuje, je vidět v každém krámě. Čím se výstava od krámů liší je fakt, že původně všude uvedené ceny byly druhého dne odstraněny. Patrně by byly příliš působily na náladu, neboť vypadaly takto: Papírové boty 60 K. papírový oblek pro dělníka 250 K (!), papírový oblek pro hocha 200 K! Zástěra pro dělnici 100 K (!). Že náš náhražkový průmysl je špatný, jsme věděli, že je tak špatný, má být patrně ukázáno Emou.

né dnešní vichřice samotinká. Ačkoliv mi strýček nechtěl dovoliti, abych tě navštívila, přece jsem se k tomu odhodlala. Ó, Bože můj, jak hrozné, zanevře-li celičký svět na jedináčka matčina!"

„A ještě hroznější nenávidí-li a pronásledují-li nás vlastní příbuzní," vyhrkla náhle vdova. Byl to asi nešťastný den, když si moje nevlastní sestra Margarid brala Dervala, poněvadž jste všichni stejní a nejhorší z celé vaši spřeže starý Derval. Až se někdy vdáš, pak snad pochopíš, co v těchto dnech trpím a polituješ mne!"

Marcela přistoupila blíže, posadivši se na druhý kraj lavice, na níž seděla přikrčena teta. Schoulila se ještě více, zírajíc dále ztrnule do plamenů. I Marcela hleděla zasněně do ohniště, naklonivši se poněkud, aby ohřála zkřehlé svoje prsty a odvětila pak vyčitavě: „Křivdíš mi, teto! Ach, kdybys jen tušila, jak je mě tě již nyní líto! Rovněž i strýc Ewen tě lituje; je tak rozmrzen, že již několik dní nejedl. I u nás je smutno, neboť oba moji bratři, Hoel a Gildas, musí v brzku narukovati; maminka jen sedí a pláče dnem i nocí, právě jako vy."

Obě tyto v oheň zírající ženy — jedná stará a šediva, druhá mladá a svěží — skytaly podivuhodný pohled. Jannedic, měla o věci, jak se zdálo, úplně vlastní názor, neboť se zvedla a položila svoji velikou hlavu do Marcelina klínu. Nastala dlouhá pomlčka; vichřice a moře závodily v zuřivosti. Konečně se tázala vdova, stále ještě trpkým hlasem: „Proč jsi vlastně přišla, děvče? Co tě ke mě přivedlo?"

„Což to neuhodneš, teto Luiso? Přišla jsem, optati se tě, jeli Rohan v bezpečí?"

„Tááк! Nuže, jsi-li tedy tak nesmírně zvědavou, věz tedy — ano, je v bezpečí, jest!" odvětila stařena a krátký, tvrdý a zahořklý úsměv přeletěl jí rty. „Vím, dobře, až moc dobře, proč jsi přišla, Marcelo Dervalova! Poslali tě, abys na mě vy-

lákala, kde se můj ubohý hoch skrývá. Chceš ho zraditi Ewenu Dervalovi a ostatním jeho nepřátelům. Je to marné. Bůh tě ztrestej za tvoji špatnost, ačkoliv je tvoje matka z téže krve, co já!"

Od žádného na světě nebyla by hrdá, vášnivá Marcela strpěla tato ponižující podezření; nyní však vložila něžně svoji pravici na rámě stařenino a pravila prosebně: „Pro milosrdenství Boží — nemluv tak!"

Vdova pozvedla zrak — upřímnost a teplo v hlase neteřině se odrážející ji zarazily. Spatřivši slzami zalité oči Marceliny zalekla se. Děvče nebylo plačtivé povahy — co to tedy znamenalo?

„Proč pláčeš? Co se stalo?"

„Myslíš-li skutečně, že nemám srdce," koktala Marcela, zvedajíc se z lavice „pak raději půjdu. Nedůvěřuješ mi a nechci abys se zlobila. Ale kdybys věděla, kdybys tušila —"

Chystala se k odchodu. Matka Gwenfernova vztáhla však po ni hubené své ruce a zadržela ji: „Mluv děvče, mluv co je ti?" Hlas její byl dosud tvrdý, leč v očích zračilo se přátelství.

Marcela se zastavila, pohlížejíc stařence pátravě do tváře. „Neřekl ti Rohan ničeho, tetičko? Ovšem, slíbil mi, že tak učiní."

„Nerozumím ti, dítě!"

Zvláštní lesk Marcelinýсh očí a červeň jejich tváří prozradily zkušené ženě všechno a začala pochopovati.

„Ach, teto Luiso, miluji Rohana! Nevěděla jsem to sama — teprve před krátkem. — — Ale nyní jej miluji vřele a nesnesu, smýšlíš-li tak špatně o mě, vždyť mne žádal, abych se stala jeho ženou!"

Vdova s podivením vykřikla, ačkoliv ji jinak toto přiznání nepřekvapovalo, neboť měla již dávno Rohana v podezření, že zahořel láskou ku krásné svoji sestřence. Pohlédla dlouhým, pátravým pohledem na Marcelu stojící před

která ztratí jediné dítě! Kdyby byl císař Jana odvedl jistě by to nebyla maminka přežila."

„Ale teta Luisa prosí Boha, aby si dal syn říci a šel na vojnu."

„Pak se dovede asi nesmírně zapírati. Kdybych měla jedináčka, který by musil do války, puklo by mi srdce."

„Kdybys jen věděla, jak se trápí! Míti syna, který by ze strachu nechtěl vykonati svoji povinnost, nikdy bych ho nemohla milovati. Uvaž jen, Jenovefo, jak hrozným by bylo, kdyby všichni císaře opustili — císaře — jež tolik dobrého koná. Roztrhali by ho a co by se stalo z Francie? — Kdyby byl Rohan zdravých smyslů, neschovával by se, věř mi to."

„Snad má přece jen strach; což by to byl div?" podotkla Jenovefa.

„Kdybys měla pravdu, nenáviděla bych ho do smrti!" vybuchla prudce Marcela. Její bílé, pevné zuby zacvakaly. „Hanbou bych zemřela. Co jest muž, nemá-li mužné srdce? Je to ryba, jež vystrašeně uniká, když se k ní ruka blíží. Hanba takovému muži! Ne, ne, Rohan je udatným a odvážným! Ale povím ti, co myslím — mistr Arfoll ho začaroval ano — začaroval!"

Marcela myslila skutečně, že potulný učitel opanoval jejího snoubence svými čárami a kouzly.

„Co ti to napadá, mistr Arfoll není zlým!" bránila ho Jenovefa.

„Myslí si, co chceš, já mám o něm svůj úsudek. Říká se, že býval knězem; nyní kněžstvo nenávidí, jedině se snáší s otcem Rollandem, kterého má vlastně každý rád. Dovede léčit lidi i zvířata, jako čaroděj. V St. Gurlot mi kdysi vypravovali, že má „uhrančivý pohled"."

Jenovefa se zachvěla, neboť i ona byla pověrčivá; a jakž by ne v okolí, z něhož vyrostla? Když se Marcela pokřižovala, učinila totéž řkouc s něžným úsměvem: „O mistru Ar-

„Což to nevím! Znám jeho odvahu, vím že se mu nikdo nevyrovnáme, všichni dohromady ne, ale přece jen nejedná jako muž! Císař volá své děti a on se skrývá! Všichni ostatní hoši odevzdali se osudu jen on se mu vzpírá. On, silák, hrdina, vzdoruje úřadům a nechá se honiti jako divá zvěř. Jak mám odvětiti mým bratrům, tvrdí-li o něm, že je zbabělým, co strýci Ewenovi — který naň zle zanevřel.

„Jest hrozně tvrdohlavý! Mistr Arfoll ho naučil podivným myšlenkám — — — — — —"

„Ach, ano, teto, celé naše neštěstí zavinil mistr Arfoll," přerušila Marcela stařenu. „Je to zlý člověk, nepřítel Boha a císaře."

Obě ženy se rozhovořily, až roztál úplně led jejich srdce a ony se smířily. Matka Gwenfernová nepochybovala ani na okamžik, že Rohan šílí vzpírá-li se úřadům. Nejistota jeho budoucnosti ji mučila. Že považovala potulného učitele za nadpřirozeného tvora, který jejího syna svedl na scestí, nelze ji zazlívati; byla pověrčivá a omezené její vzdělání nemohlo pochopiti povznešenost jeho povahy. „Jak zcela jinak by byl osud mého dobrého Rohana vedl, nebýti Arfolla," opakovala si v duchu. I Marcela byla téhož názoru.

„Jsi dobré, hodné děvče a nemohla bych si přáti lepší snachy. Nejsi rovněž vinna, že tě Rohan požádal o ruku, místo aby — jak káže zdejší mrav — poslal k vám prostředníka. Je to nerozvažný hoch — Bůh ho provázej a dej mu vše dobré! Můj ubohý, ubohý syn, jak se mu asi povede!" naříkala hořce stařena. Marcela se namáhala, aby ji potěšila, ačkoli ji samotné srdce žalem pukalo; podařilo se jí to jen z části, neboť opuštěné stařence se ulevilo mohla-li si postěžovati někomu, kdo ji chápal a jejího syna miloval. A když obě odhalily svoje duše poklekly, téměř současně, před obrazem Bohorodičky modlíce se za milovaného muže, aby ho Bůh osvítil, aby se podřídil neodvratnému osudu. Jannedic hleděla

Před obnovením dardanelské akce? „Ag. Helenique" se dovídá, že čtyřdohoda uvažuje opět o otázce, zda by neměla obnoviti akci proti Dardanelám a zahájiti veliké námořní operace proti Rakousko-Uhersku v Adriatickém moři.

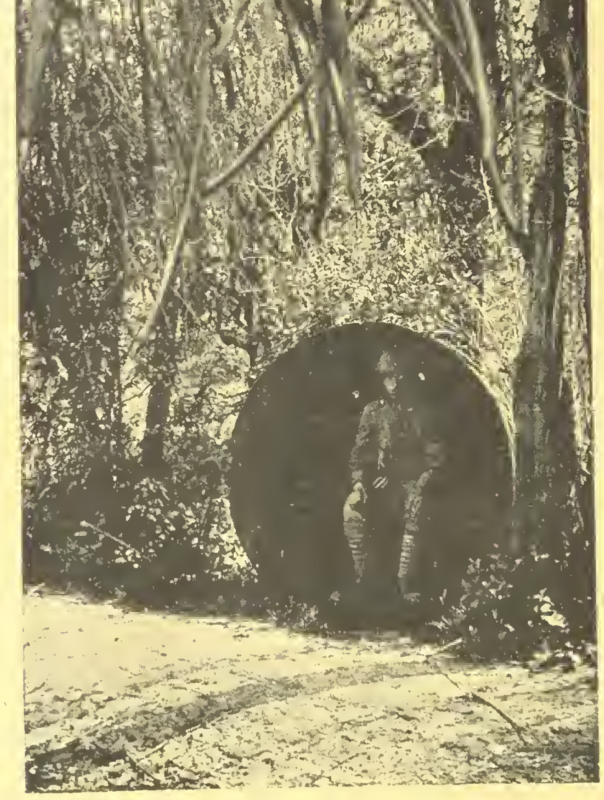
*

Japonská proroctví o míru. Jistý japonský kněz-šinto dal se do prorokování. Jmenuje se Seihaši. Komošita a slouží ve chrámě v Mitahe nedaleko Tokia. Jeho proroctví zní: „Evropská válka potrvá až do září roku 1918. Všeobecná vyjednávání mírová začnou v listopadu a skončí koncem března 1919. Je možno, že nepovedou k výsledku; pak potrvá válka ještě rok a mír bude uzavřen v březnu 1920. Bude to však mír kratičký — jen dvě léta trvající, neboť roku 1921 vypukne nová velká vojna, které se súčastní Japonsko a jiné tři velmoci. „Tato válka potrvá tři roky." Prorok Komošita se odvolává na to, že jeho dřívější proroctví ohledně rusko-japonské války (1904—05) a nynější světové války se vyplnila.

Rekvisice v Uhrách. V jisté obci maďarské odehrála se jak sděluje jistý očitý svědek podivuhodné komedie Jak známo rekvíruje se nyní v Uhrách, aby se sehnalo ono množství obilí, kterého je nutno ku výživě vojska a obyvatelstva. do příštích žní. Sedláci nechtěji přirozeně ničeho odváděti, a hledí vším možným důvtipem své zásoby skrýti a marné jsou mnohdy námahy vojenských a civilních úřadu — kdyby měly nos sebe větší — skrýše nenajdou. Mnohdy ale se přece jen zásoby najdou a pak nastane komedie o níž chceme referovati. První jednání: V zámku, kde trůni pan župan, nejvyšší to hlava správy civilní, hrají si děti na schovávanou. Nejveselejší z hochu skryje se v lednici a tatínek ho peskuje, že se tam nastydne. Ale mladý pán odpovidá, že v lednici není naprosto zima, neboť se prý schoval za pytle, jichž tam jest hromada. Pan župan-tatínek potřásá hlavou, zavolá správce a ptá se, jsou-li skutečně pytle v lednici? Správce rovněž potřásá hlavou a tvrdí, že jest to nemístný žert. Druhé jednání: Pan župan a správce provázeni dětmi stoupají do lednice a hle pytlu dost a ne prázdných. Stoji tu pytle ve špalíru vrchovatě pšenicí a kukuřici naplněné a na každém jméno majitele. Župan a správce všechny znají a uhodnou rovněž ihned proč to sem uschovali. Vážení páni sedláci totiž vědí, že rekvisiční komise se neodváží, vkročit na posvátná místa, kde obývá župan a utíkají se tudíž tajně pod jeho ochranu. Třetí jednání: Župan vyrozumí rekvisiční komisi, že je v jeho sklepě skryto množství obilí. Komise se dostaví, zabaví obilí a sedláky předvolá. Člověk by plakal, slyší-li jak si nedovedou vysvětliti, kterým způsobem se dostalo jich obilí do lednice županovy a jak všichni jednomyslně ujišťují, že se stal asi zázrak. A je to opravdu zázrak, že se za takových okolností zrekviruje nutné množství

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST

Jak zlepšiti výnosnost naší švestky. Ačkoliv švestky jsou u nás vedle jabloni stromem nejrozšířenějším, věnovala se jich zušlechtění dosud nepatrná — až hříšně malá pozornost. Následek toho je, že naše švestkové stromoví rodí ovoce drobné, které se daleko nevyrovná švestce z jižních zemí, zejména švestce bosenské, jež naši předčí jak svou velikostí tak sladkostí a v normální době sušená švestka bosenská platí se 2—3kráte tak draze jako naše. Naše sušené zboží je většinou drobnozrnné, tvrdomasité, málo vzhledné



K nové ofensivě v Italii: Úkryt rak.-uher stráže na Piavě.

a proto bylo také málo hledané. Následek toho byl, že sušení švestek našlo u nás malého rozšíření a v době větší úrody, když nebyla právě poptávka po švestkách z Německa valná, zůstávala větší část ovoce nezužitkována — krmil se jím dobytek nebo se vůbec nečesalo, ježto se to nevyplatilo. Příčinou méněcennosti naší české švestky je ne to, že u nás pro švestky nejsou poloha a podnebí vhodny, nýbrž hlavně to, že se stromy švestkové velkou většinou pěstují z výhonů a odkopků. Činěny sice tu a tam pokusy vypěstovati lepší druh z pecek ze stromů velkoplodé ovoce nesoucích, ale pokusy ty nevedly k cíli. Stromky z pecek vypěstované jsou větším dílem křivé a trnité a ovoce, třeba by bylo větší a vystejněnější, svými vlastnostmi neuspokojuje. Dolanská švestka, přenešená do jiné polohy, roste sice bujně, ale rodí málo ovoce a řídka kdy. Ovoce je sice větší a zraje o 10—14 dni dříve, ale to nijak malou úrodu nevyváží. Nejosvědčenějším dosud způsobem vypěstovati dobrou úrodnou švestku velkoplodnou je šlechtění semenáčů švestkových u země výbraným druhem z velkoplodé domácí švestky. Stromky takové krásně rostou, mají přímý vzrůst jako jabloně šlechtěné, jdou dobře na odbyt, jsou všechny stejně velkoplodé, ranné a úrodné. Pro malozemědělce při jeho malé výměře pozemků s dobrými parcelami je švestka stromem nejdůležitějším, ježto mohou se jí osázeti všechny meze a zařízením společné sušárny lze sebe větší úrodu vždy plně zužitkovati. Bylo by proto žádoucno, kdyby byly zřízeny větší školky, kde by se švestka uvedeným způsobem zušlechťovala. Prospělo by to velmi k zvelebení našeho ovocnictví a k zvýšení výnosu i produkce půdy.

Srstku čili angrešt konservujeme ponořením nezralých bubulí v sítku do vřelé vody, kdež se několik minut ponechají a hned potom do studené vody se potopí. Po odkapání a po propíchání jehlou — aby udržely svůj tvar — skládají se těsně na sebe až k hrdlu láhve a zalijí se roztokem 50 dkg cukru v 1 litru vody. Po obvázání nádoby sterlisujeme vše po 20 minut ve vodě 80 stupňů Celsia horké. Za dva dny provede se opětné sterilisování, které trvá 15 minut, a nádoba se potom po ochladnutí uklidí a k budoucí spotřebě uschová. Marmeládu připravíme z bubulí úplně od zbytků květu a topek očistěných, vaříce je na volném ohni bez jakékoli přísady, pilně jimi míchajíce, až se úplně hladce rozvaří. Přidá-li se v druhé polovině vaření cukr, podrží povidla svou čerstvou, jasnou barvu. Zavaří se na husto a když zcela vychladla, plní se do nádob. Vaří-li se marmeláda s nějakou částí vody a řidší, musíme přidati, aby nám se nekazila, na 1 kg plodů $1^1/_2$ gr. bonzoanu sodnatého a vše 15 až 20 minut v 80 stupňů Celsia horké vodě sterilisujeme a po dvou dnech sterilisování opakujeme.

udiveně svýma velkýma, hnědýma očima na zvláštní tuto skupinu.

Tyto modlitby vznášené k Bohu od bytosti nejbližších z milovaných, odváději přečasto i nejsilnější a nejcharakternější muže s cesty, kterou si vytkli a po níž kráčejí. Kde nepomáhají rozkazy a hrozby, stačí mnohdy slza či láskyplné slovo, aby naši vůli zlomily a našim rozhodnutím otřásly. Slabounká ručka dětská svede i nejspravedlnějšího člověka od spravedlnosti, i nejpoctivějšího od poctivosti, neboť spravedlnost a poctivost jsou těžce splnitelné cnosti, kdežto polibek milovaných rtů je tak sladký. Jaké vůle a víry je věru zapotřebí, nemají-li prosby a slzy milovaných otřásti rozhodnutím člověka, který se pustil v boj s celým světem, jako Rohan, prostý rybář. — — — — — — — — — — — — —

Marcela pobyla si u tety dosti dlouho. Když konečně vyšla z chaty, neplakala více, spěchajíc pružným krokem k vesnici. Vichr stále ještě vzdouval moře a lilo se dosud proudem. Rybáři vytáhli své bárky hlouběji na pobřeží, ukryli své sítě v suchu, zatím co několik starších mužů stálo vzdor dešti a vichru na prahu svých domků, hledíc starostlivě na olověně šedé, daleké moře.

Místo na hlavní silnici vískou vedoucí, zamířila Marcela přes mokré křemení až dospěla na „Caloges cestu," podle níž stály nuzné chatky z někdejších člunů sbité. Většina těchto caloges byla opatřena plechovými komíny, střechy mechem a řasami pokryté. Na některých pásla se mladá kůzlata. Poněvadž byla prudká vichřice byly téměř všechny dveře zavřeny; před některými seděli však muži, kouřící labužnicky svoje dýmky, aneb pilně pletoucí ženy a skotačící děti. Tuto nejzazší čtvrt vesničky obývali výhradně chudí rybáři a byla považována od ostatních za nižší v hodností i vzdělání.

Marcela se zastavila před kamenným domkem, který tu trůnil nad těmito chatrčemi. Na prahu sedělo mladé děvče v

staromodní lenošce, navinujíc pilně vlnu a spokojeně si popěvujíc.

„Ach, buď vítána, Marcelo! zvolalo radostně.

„Bůh s tebou, Jenovéfo!" odvětila Marcela s usměvem. „Jak se daří matce Goronové?"

„Člověk by myslil, že o deset let omládla. Zpívá si při práci, neustále šuká na všech stranách, a večer jak večer se modlí za našeho císaře. který ji ponechal syna doma," odvětila dívka, lehce se zardívajíc. Byla roztomilá ve své temné halence, bílé náprsence a bělostném čepci a žádný kromlaixský jinoch by nebyl pochyboval, že náleží Jenovefa k oněm děvčatům, s nimiž tančiti a se smáti se člověk nikdy nenasytí. Nebyla rodem ze vsi, nýbrž pocházela z Brestu, a co dvouletá ztratila svoje rodiče. Matka Goronová, vzdálená příbuzná, ujala se sirotka. Byla si právě v oné době v Brestu pro pensijní příspěvek po svém manželu, který tam v nemocnici zemřel a přinesla si malou Jenovefu do Kromlaix. Chovala se k ní jako k vlastnímu dítěti a vychovala ji společně se svým synem Janem.

„Co nového?" tázala se Jenovefa, ustavši na okamžik v práci.

„Nic, zcela nic. Také teta Luisa neví, kde jest. Již po několik nocí nebyl doma a ubožáčku pojímá již strach."

„To je podivné!"

„Zdá se, že se úplně zbláznil. Obávám se, že si ve zlosti a v zoufalství sáhl na život. Ach, kdybych s ním jen mohla promluviti, Jenovéfo!" sténala Marcela.

Mluvila, jak samozřejmo, o Rohanovi, z opatrnosti však jeho jména nevyslovila.

„Gildas tedy brzy odejde na vojnu?"

„Ano, rovněž i Hoel."

Tvé matce zbudou pak přece ještě Alain a Jannic a ty. Rovněž i strýc Ewen jest u vás. Ale jak hrozné pro matku,



Divná otázka.

— Teď musí také děvčata rukovat na vojnu.
— A to budou taky vydávat seznamy padlých?

*

Ty papírové šaty.

Již zase vám mám šít šaty? Vždyť jsem vám šil jedny před týdnem.

Což mohu za to, že déle nevydržely? Když byly z tak špatného papíru.

*

Smůla.

„Představ si jen člověče jakou mám smůlu. Právě jsem potkal pana radu. Byl na mlamol opilý."

„Nuže a co na tom?"

„Inu — a on mne poznal."

*

Nemá toho zapotřebí.

Předseda soudu: „Tak nám povězte obžalovaný, jak se věc sběhla."

Obžalovaný (ukazuje uraženě na svého obhájce): „Co pak nemám svého advokáta? Ať povídá on!"

*

Nejnovější moda.

„Paní Ocásková je vskutku dnes oděná, že je to ef, ef."

„Inu prosím vás, ona ví vždycky aspoň dvě hodiny napřed novou módu."

*

Oprávněnost.

Měšťan na venku: „Dříve stálo rybaření dvě koruny a nyní čtyři. Jak to přijde?"

Vesničan: „Vědí, voni jsou tu prej letos v řece asi dvě rybičky."

*

Tak je to obyčejně.

Paní k služce: „A proč chcete odejít, Ando?"

Anda: „Je tu mnoho práce, milostivá, jsem zvyklá, aby mi paní trošinku pomáhala — vy se však necháte obsluhovati jako byste sama dříve bývala služkou!"

*

Rozdíl.

Cizinec k fiakristovi: „Nemohl by ste mi povědít kde je Zelné Náměstí?"

Fiakrista „Povědít vám to nemohu, ale zavézu vás tam chcete-li."

*

Sobec.

Nakladatel: „Musíte se ve svých líčeních poněkud mírniti, pane. Vaši četbou bylo v poslední době několik mladíků svedeno a stalo se zločinci a nyní jsou v kriminále.... Několik abonentů nám k vůli tomu vypovědělo.

*

U divadelní pokladny.

„Prosím lístek na galerii."

„Pro cikánského barona?"

„Ne pro mě!"

*

Nahrážka.

Hospodyně: „Pane doktore, tu lebku na vašem psacím stolku nemohu oprášit. Naskakuje mi husí kůže."

„Ale paní Vencálková, vždyť je to umělá lebka."

„Ale nepovídejte. To jsem ani nevěděla, že mnozí lidé běhají s falešnou hlavou!"

*

Útěcha.

Manžel k choti slzy ronící: „Tak, tak Lidko, jen hodně ceď a ceď. To je to jediné, co tě krášlí a mne nic nestojí."

*

Z ulice.

Paní Rozšafná: „Kde pak jest ten váš synáček co přijel na dovolenou?"

Paní Moudrá: „Ten jest zase ve frontě!"

Paní Rozšafná: „Ták?! Vždyť teprve před třemi dny přijel."

Paní Moudrá: „Ale ve frontě na cigarety."

Přes míru.

Host: „A vy pravíte, že výbuch byl tak silný, že dva studenti spadli pod stůl."

Hostinský: „Ano; ale — totiž — voni už byli trochu nalíznutí."

*

Zná ho.



„Kdybych vám učinil tu nabídku, slečno, svolila byste?"

„Ach kdybyste věděl, že bych svolila, tak byste mi jistě onu nabídku neučinil."

*

Také něco.



Pán (k otci, jehož syn dokončil studia): „A co nyní dělá pan syn?"

Otec: „Začíná být ničím!"

*

Citlivý.

Turista: „Ale Vaše hnízdo se ani za mák nezměnilo od těch dob co jsem tu byl naposled."

Sedlák: „Oho pane, to neviděli můj nový chlívek."

Zajíc.

Učitel: „Kdo mi dovede pojmenovati nějaké falešné zvíře?"

Františk: „Kočka."

Učitel: „Dobře a ještě jiné."

Františk: „Zajíc."

*

Krvavá pomsta.

Řeznický pomocník: „Mistři musí povolit a musí nám přidat! A jest-li ne — tak se něčeho dožijí!"

Kupující: „Tak — a co byste udělali? Stávku?"

„To ne — ale passivní ressistenci! Budeme odvažovati plnou váhu."

*

Chytrák.

„A jak jsi mohl telegrafovati otci, že se stalo neštěstí?".

„Ach Bože, aby se trochu potěšil, až mu oznámím, že jsem při státníci propadl."

*

Z „Rašplí".

Kdo nás učí nejdříve nezpůsobnosti?

Lékař. Ten chce na každém dítěti, aby naň vyplázlo jazyk.

*

V Americe mají již „vzduchovou" poštu.

U nás ji máme také a již dávno: Dojde-li adresáta bednička, je v ní jen vzduch a papíry a to co v ní bylo je „vyssáto"! —

*

Otec: Hochu, já nevím, co z tebe jednou bude, máš ty sešity celé přeškrtané.

Synek: Tatí, víš co, já budu censorem.

*

Zukálek: Pane Kohn, zač pak dostal Pinkeles těch 6 měsíců?"

Kohn: Za udatnost.

Zukálek: Za udatnost? Jak to?

Kohn: „On totiž udával falešné desetikoruny."

*

Tučenky, chlebenky, moučenky budou se nyní hromadně jmenovat — „slíbenky".

*

Úsporné opatření.

Jak si to u Fifků rozdělili, aby válečná obuv dlouho vydržela. (Doporučuje se k následování!)

V pondělí, ve středu i v pátek
chodili celý den bez botek:; —
v úterý, ve čtvrtek, v sobotu
obuli vždy jednu jen botu. —
Obě dvě nosili v neděli,
v těch ale doma vždy seděli.

*

Po vydání krajských nařízení.

U telefonu Vídeň—Praha:

„Haló, zde Seidler."

„Zde Praha."

„Co říkají Češi našim nařízením? Vypukla vzpoura?"

„Ne, Excellence!"

„Co tedy, u všech všudy, dělají?"

„Smějí se, Excellence."

*

Hubená.

V divadle vedou abonentky tento rozhovor:

„Proč pak nechodí paní Polykarpová na své sedadlo?"

„Ach, ta je, chudinka, tak hubená, že se nemá ani nač posadit."

*

O kouření.

Kouří-li se z kamen, jest to zlá věc, ale vykouří-li se někomu všecko z hlavy, jest to ještě horší. Dnes čeká kuřák jen na tabáčenky, by mohl z nich dělat fidibusy. Čím více pohromadě dnes kuřáků, tím hůře poznáš aroma. Čekal až na vykouření dýmky míru a zatím se mu dýmka zapálila. Kdo dnes kouří jen z dlouhé chvíle, ten na „dlouhé" ani nečeká.

Žádejte všude ve veřejných místnostech „Víd. Illustr. Noviny"!



Každá paní

čte můj velmi zajímavý spis

„Moderní ošetřování poprsí"

Zcela bezplatný.

Okamžitá rada při slabosti a při nouzi o plnost. pište okamžitě na adresu:

Ida Krause-ová Prešpurk Schanzstrasse 2. Odd. 37. Úhry

Specialita **Specialita**

Nahražka za čaj i rum: „Rumodor". Nahrážka citronů „Helziterin". Objednejte přímo u výrobce

Zigmunda Altbacha,

Vídeň VI., Kasernengasse č. 22

Telegramy adresujte: ... likérů Vídeň VI.
Telefon 4135. Požádejte o ceník.

NEJVĚTŠÍHO ŠTĚSTÍ

docílíte nepopíratelně jen ideální krásou. Hlavním požadavkem jest krásný obličej. Kdo mluví o kráse má na mysli krásnou tvář. Hleďte proto, abyste svoji pleť zkrášlili a mladistvý její vzhled až do pozdního stáří zachovali. Moji metodou dle dr. Idelsona zlepšenou, zbavíte se za krátko na vždy všech pih a jiných možných nečistot kožních. Pokožka tváře nabude znovu oslňující čistoty a svěžesti. Na požádání zašlu každému zdarma návod této zázračně působící metody. Pište proto na adresu

A. JELÍNEK, VÍDEŇ 66, schránka 37. oddělení 63.

Poštovné ve známkách se vyprosuje.

Krása a štěstí.

Dlouholetým bádáním v oboru pěstování tělesné krásy podařilo se zjistiti konečně úplně novou a osvědčující se methodu. Příživníci, vyrážky všeho druhu, vrásky, červeň nosu neb rudé skvrny lícní dají se v několika málo dnech odstraniti a obličej, dokonce i starších dám nabude opět původní své mladistvé svěžesti a růžového nádechu. Účinek je překvapující a věhlasní lékaři podali v tom ohledu odporučující dobrozdání! Došlo nás již na tisíce poděkování! Po zaslání poštovného sdělím každému s radostí bližší. Dopište proto ihned:

L. DECKER, Vídeň 56. Pošt. schránka 19. od. 7.

Nejlacinější noclehy

Vídeň II., Novaragasse č. 45

1858 (blíže Praterstern).

Čisté postele pro pány po K —·60, —·80 a 1·—. - Pokoj s dvěma lůžky K 2·40.

Krysy a myši SMRT

lze úplně vyhubiti „Krysomorem". Nesvědčí-li se, vrátíme peníze. Došlo nás na sta děkovných připisů. Cena K 3.50, 3 krabičky K 8.—. Stinky, vši, blechy a rusy zničíte i se zárodky nejradikálněji našim prostředkem „Thiera" zvaným. Cena K 2.50, 3 lahvičky K 6.—. K tomu prášek proti nečistému hmyzu K 2.—.



Keměny,
Košice (Kassa) Pošt. schr. 12/Z-44

Podporujte „Komenského"!



Velký výběr

všech hudebních nástrojů, jako gramofonů, harmonik, houslí, louten, kytar, citer, mandolin, křídlovek, klarinetů atd. — Velmi levné ceny. — Ceník zdarma. 1958



G. Stiastny, Vídeň XVII., Kalvarienberggasse čís. 36

Výtečné fotostroje

zvláště do pole se světelnou optikou.



Rychlofotografické stroje a potřeby. **Komory pro začátečníky** s připravami a návodem: K 3·20, 4·20 a 6·80. Komory sklopné 6×9 K 12·— 9×12 K 15·—. Stroje Luxusní až do K 900·—.

Desky, pohlednice a přípravy vždy na skladě

E. Birnbaum, fotozávody. Rumburk 55, Čechy.

Vyznamenán c. k. rakouskou státní medailí.

Spedice rychle vyřizuji a povozy lacině propůjčuji:
ALTBACH & LANGER, VÍDEŇ VI., Kasernengasse 24
Telefon 4135. Telefon 4135.

ČTETE A ROZŠIŘUJTE VÍDEŇSKÉ ILLUSTROVANÉ NOVINY!

Každý si může svoje správky sám zhotoviti



Moje ruční šídlo „Lumax", sešívá snadně jako šicí stroj. Nejdůmyslnější vynález, aby si mohl každý sám spravovati kožené věci, peroxkanox obuv, kožská postroje, kožišiny, koberce, vozní plachty, stanové látky, pásy, cyklistické pláště, měchy, a plátěné a jiné silné látky. Výhodné pro řemeslníky, rolníky a vojíny. Klenot pro milovníky sportu. Pevná konstrukce a hravá manipulace. Záruka za upotřebitelnost, překonává všechny konkurenční výrobky; mnoho pochvalných uznání. Cena kompletního šicího šídla s niti, čtyřmi různými jehlami a návodem používání obnáší 1 kus K 4·—, 2 kusy K 7·50, 3 kusy 11 korun 5 kusů korun 18·—. Zasílá při předem zaslaného obnosu vyplaceně, při dobírce porto zvlášť, do pole jen po zaplacení předem.

JOSEF PEIZ, OPAVA 181
Olmützerstrasse 10.

Dobrý účel

má i nejmenší insert, je-li vhodně sestaven — a ve vhodném listě. Zkuste inserovati též ve „Vídeňských Illustrovaných Novinách", v nichž inserty opravdu úžasně působí. Na přání posloužíme každému rozpočtem insertním, zdarma sestavíme návrhy na texty, štočky a udělíme rady pro účelnou reklamu.



Nejkrásnější obličej

znetvořují pihy, lišeje, pupínky, ... hry, červené s vrny a p. Všechny tyto kožní vyrážky zmizí však po upotřebení

Krému na obličej.

Kůže se stane opět hebkou a mladistvě svěží a vrásky se uhladí. Nemeškejte proto a dopište si o tento dávno osvědčený a známý, výtečný prostředek. Krabice stojí K 4·—, poštou o 75 hal více

Zasilatelství **„NOVITAS"** odd. 17. **Ústí n. Labem, Čechy.**

Proč se tak blaženě usmíváte?

? ? ? ? ? ? ? ? ? ?

Protože používám výhodné a levné inserce

Vídeňských

Illustrovaných Novin

a mám tak veliký úspěch, že nemohu ani postačiti stále stoupající počet kupujících ani při nejlepší vůli uspokojiti!

Pozor! **MONDI** **Pozor!**
Telefon 7321

Kupuji a platím nejvyšší ceny za nové a opotřebované uniformy, obuv, sedlový prádlo, látky koberce, kožichy, nábytek, klavíry, staro žitnosti o vůbec za úplné pozůstalosti. Korr. lístek stačí, dostavím se dle přání i na venkov Mond IV, Rechte Wienzeile 35, Heumühlg 17 Tramwayové spojení s 63 a 61

---

8 haléřů

(1 korresp. lístek)



stojí Vás můj katalog, kterýž Vám bude zaslán na požádání: První továrna hodin HANUŠ KONRÁD, c. a k. dvorní dodavatel v Mostě č. 1867. (Čechy). Niklové neb ocelové kotvové hodinky 26 K, 28 K, 30 K, z bílého kovu (Gloria stříbro). — Goldinové aneb ocelové remont. s dvoj. pláštíkem 35 K, 40 K, 50 K, 60 K, budíčky 16 K, 18 K, 20 kor. 3letá záruka. Zás. na dobírku. Výměna dovolena neb peníze zpět.

KDO inseruje, prodává!

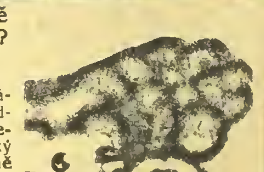


Chcete býti od svého **Rheumatismu** důkladně vyléčeni?

1966 **Tisíce již uzdravených!**

Bolesti v kloubech, napuchlé končetiny, schromené ruce a nohy, škubání, píchání, tažení v různých částech těla, ano i slabost očí jsou následky rheumatických a dnavých chorob. **Nabízím Vám přírodní prostředek k uzdravení!** Žádný povšechný lék, nýbrž léčivý prostředek, jaký dobrotivá matka příroda poskytla trpícímu lidstvu. **Každému bezplatně na zkoušku** Pište mi ihned, zašlu Vám svůj prostředek a své poučné pojednání zcela zdarma. Stanete se mým vděčným stoupencem. Zasílá

lék. ... na „U OPERY" BUDAPEŠŤ VI, odd. 169.



ÚPISY na VIII. rakouskou válečnou půjčku

přijímá za původních podmínek a provádí co nejkulantněji

Živnostenská banka filiálka ve Vídni

I. okres Herreng. 12.

Majitel: Družstvo „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurbán 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychleji. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonorují. —

Rukopisy se nevracejí

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 26.



VE VÍDNI, DNE 27. ČERVNA 1918.

Jednotlivá čísla 40 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:

Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.

Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni. X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

Bitva v Benátsku:

Doprava italských zajatců z bitevní čáry do shromaždiště za frontou.



Ofensivní bitva v Benátsku ochabla. — Na západě provádějí se poslední přípravy k novému německému útoku. — Vláda Seidlerova podala demisi.

POVĚSTI O MÍRU.

Mluví a píše se o obléhání Paříže a míru. V Paříži se utvořil výbor na obhájení hlavního města Francie. Byly prý také učiněny přípravy, aby město bylo zavčas beze zmatku vyprázdněno a vykonány přípravy pro jeho obhajobu. Francouzské listy tvrdí, že sice nehrozí bezprostřední nebezpečí „srdci Francie", že však třeba se přichystati i na tuto možnost. Francouzi chtějí brániti Paříže do krajnosti. Má pro dohodu význam srategický, neboť jest střediskem kde se sbíhají dráhy, jest soustředěna výroba a válečný průmysl. Má však i význam politický, neboť jest jisto, že pád milionového města byl by těžkou pohromou pro náladu dohody. S německé strany se tvrdí, že na dobytí Paříže se nepomýšlí. Francouzi prý zúmyslně podkládají Němcům úmysly, kterých nemají, aby před světem znehodnotili němec. úspěchy. O německých plánech proti Paříži však zdá se svědčiti, že hlavní náraz prvé a třetí velké ofensivy byl veden na místě, kde fronta se nejvíce prohýbá směrem k Paříži a bojuje se na místech, kde v roce 1914 postupovali Němci na Paříž a na Marně byl jejich postup zachycen. Stejně o tom svědčí bombardování Paříže z dalekonosného děla. Paříž je pokládána za pevnost a ohled na historické památky by jí neušetřil, tak jako jinde kolo války jich bez počtu rozdrtilo. Do těchto zpráv o útoku a obraně Paříže zalehly z čista jasna nové pověsti o mírovém pokusu. Pověstí je mnoho, Zabývá se jimi francouzský, neutrální i německý tisk. Odkud vznikly, je jako vždy záhadou. Německý císař prý — jak píše „Abend" — poslal radiový telegram presidentu Poincaréovi o německé mírové nabídce. Na to sešla se francouzská ministerská rada a orgán ministerského před sedy Clémenceaua vyzývá Německo, aby nejdříve ohlásilo své mírové stanovisko. List blízký dru Kühlmannovi, německému státnímu sekretáři, „Münch. N. Nachrichten", neuzavírá se možnému sblížení. Také z Holandska přišla zpráva, že holandská vláda je stále připravena na úlohu prostředníka. Ba neutrální tisk odhaduje, kdy k mírovému jednání jistě dojde. Stane prý se tak letos na podzim, neboť do té doby bude situace zralá, aby byl proveden poslední řez. Ale jako na výsměch mírovým pověstem z Anglie jde zpráva, že anglický parlament povolí sumu dosud neslýchanou, válečné úvěry ve výši 175 miliard. To znamená, že na mír není ani pomýšlení a že Anglie je odhodlána vésti válku do vyčerpání. Mnohokráte už vyletěla holubice míru, ale vždy byla zaplašena. Zdá se, že i tentokráte bude pouhou — volavkou.

▫ ▣ ▫



K bitvě v Benátsku: Pohyby vojsk za naší frontu.



K nové ofensivě v Italii: Bubnová palba proti italské čáře na horské frontě benátské.

Následkem opozděného dodání papíru, upozorňujeme p. t. čtenáře, aby si opozděná čísla našeho listu objednali dodatečně přímo u prodejen, neb na nádraží, kde list kupují. P. T. abonetům bude list ovšem jako vždy dodán poštou.

ZOSTŘENÉ REKVISICE.

Listy české nedávno napsaly zcela právem, že jmenováním pres. Paula ministrem výživy zostří se kurs! Nový ministr meškal v Berlíně a sjednával tam nový způsob zabavení sklizně letošího roku. A také sjednal. Zcela právem tvrdily listy vídeňské minulý týden, že způsob zabavení sklizně ponese u nás zásady pruského systému, a že to bude krok — přece jen k společnému zásobování obou říší! A také se vyplnila tato předpověď. Úřední zpráva o nových opatřeních praví: Nařízením, které je uveřejněno v říšském zákoníku, upravuje se hospodáření s novou sklizni. Celkově bude se systém obilního hospodářství i v příštím sklizňovém roce pohybovati na podkladech, které platily loni a byly projeveny v nařízení celého ministerstva ze 26. května 1917 ř. z. č. 235, které se novým nařízením pozměňuje a doplňuje jenom v jednotlivých ustanoveních. S novou sklizní bude tudíž stejně jako v německé říši a napříště také v Uhrách nalo-



Z bojiště: Momentky z údolí Brenty.



Z Rumunska: Doprava rumunské kukuřice a nakládání její v přístavě Braile.

ženo ve smyslu přísného státního hospodářství. Zejména trvá se na zabavení všech polních výrobků od doby, kdy oddělí se od orné půdy, ve prospěch státu, na dodávací povinnosti zemědělců, nalézajících se pod státním donucením, z kteréžto povinnosti jest v přípustné míře osvobozena jenom vlastní potřeba hospodářství, jakož i na úředním rozdělování opatřených zásob, podle měřítka přísně na dávky vyměřené spotřeby. Z nových nařízení jest nejdůležitější ono, které poskytuje úřadům prostředky, aby podrobily pronikavé úpravě semílání mouky za mzdu. Hlavní zřetel věnuje se způsobu, jakým provádí se opatřování polních plodin. V tomto směru dostalo se už zemským politickým úřadům zevrubných pokynů. Plán na opatřování obilí vychází ze skutečnosti, že Rakousko vchází do nového žňového roku bez jakýchkoli zásob, že tedy musí se všemi prostředky usilovati o to, aby, pokud možno, nejrychleji dostalo se mu žádoucích kvant obilí. Proti tomuto zásadnímu požadavku stojí okolnost, že následkem různých poměrů našeho zemědělství nemůže býti výmlat proveden namnoze se žádoucí rychlostí. Aby kýženého cíle bylo dosaženo, bez poškození zemědělských prací, provede se zachycení úrody ve třech časově za sebou následujících oddílech, a to v opatřování obilí pro časný výmlat, v opatřování prozatímního kontigentu a konečně individuelním přezkoumáním a definitivním zachycením všech přebytků. Časný výmlat může býti přirozeně proveden jenom v oněch územích, ve kterých úrodu lze nejrychleji zachytiti. Bude se stejně jako loňského roku týkati částí Dolních a Horních Rakous, Čech a Moravy. Pro opatření předběžného kontigentu, jehož výši stanoví úřad pro výživu lidu, bylo nařízeno, aby korunní země byly rozděleny v opatřovací rayony, jednotlivé politické okresy v opatřovací obvody, z nich každý bude zahrnovati pět až šest obcí. Pro každý opatřovací obvod zřídí se opatřovací komise, která se stává ze zástupce úřadu, ze starosty obce, zemědělského odborníka, zástupce spotřebitelů a komisionáře válečného obilního ústavu. Řízení utváří se různě podle velikosti majetku. Majitelé orné plochy ve výměru 20 hektarů a více, jsou povinni, aby sami udali výnos úrody kdežto zemědělci, jichž majetek činí méně než 20 hektarů orné plochy, mají příslušná udání učiniti před komisemi, které jsou vybaveny nutnými právy kontrolními. Další kontrola přísluší okresním úřadům politickým. Kvanta prozatímního kontigentu budou zachycena neprodleně a kde jest to možno, přímo od mláticky a dopravena neprodleně do mlýna nebo do skladišť. Opatření předběžného kontigentu, které musí býti ukončeno do konce září, má za účel, aby větší část domácí úrody byla vůbec rychle zachycena. Pro včasné opatření prozatímního kontigentu byla učiněna nejdalekosáhlejší opatření ve formě poskytování výmlatových výpomocí atd. Mimo to úřady mají k disposici donucovací prostředky, aby urychlily výmlat. Po ukončení prací spojených s obděláváním polí, bude proveden soupis výsledku úrody dům od domu těmitéž komisemi, které byly činny už při předpisování prozatímního kontigentu. Při tomto individuelním soupisu bude pro všechny zemědělce stanoveno definitivně množsví přebytku, jež mají odvésti. Samozřejmě nebude v době mezi odváděním prozatímního kontingentu a počátkem individuelního soupisu odpočívati specielní opatřovací činnost komisionářů válečného obilního ústavu, takže také v oné době, ve které jest vyloučena úřední opatřovací činnost následkem zemědělských prací bude pokračovati opatřování obilí. Ustanovení nového nařízení a uvedené zásady opatřovacího řízení byly zevrubně probrány ve vyživovací radě a došly souhlasu této korporace.

TAJNÁ SMLOUVA MEZI NĚMCI A BOLŠEVIKY.

Krakovský „Glos Narodu" otiskuje podle Roku Polského doslovné znění tajné smlouvy mezi Němci a bolševiky, jež zní: Protokol o schůzi konané dne 23. prosince 1917 v táboře štábu za účasti těchto osob: 1. představitelé vlády ruské pánové Krylenko, Lodarskij, Zalkind, Urickij, Raskolnikov, Fajerabend, Antonov, Děržinskij, Kudrajev, Skrypkin; 2. představitele německého



Generál jízdy kníže Schönburg-Hartenstein, jenž při přechodu přes Piavu byl zraněn.

velitelství pánové v. Gott, Taubner, Erich, v. Schunemann, Rausch. Shromáždění se dohodli:

I. Politiku polskou povede vláda německá. II. Vláda ruská nebude se v ničem mísiti do záležitostí spojených s úpravou Polska, proto nemá práva protestovati ani interpelovati: 1. pro odloučení pánve uhelné a rudné v Dombrové a připojení k německému území; 2. pro omezování práv osob polského původu při provozování průmyslu naftového v Haliči; 3. při úpravě poměrů v provincii chelmské; 4. při celní politice Německa a Rakousko-Uherska vzhledem k Polsku, i hospodářské politice ústředních států v Poznaňsku, v Haliči i v územích odtržených od Ruska. III. Rada lidových komisařů má právo zůstati styku s ústředím revolučně-demokratickým, jež se utvořilo v Polsku, aby tak propagovala ideu společenské revoluce, a sice prostřednictvím agitátorů vysílaných do Polska, kteří však musí býti zapsáni u německých informačních kanceláří v Petrohradě i Varšavě. IV. Od vysílání agitátorů do Němec i Rak.-Uher. rada lid. kom. upustí, VI. Rada lidových komisařů má pečovati, aby polští agenti neverbovali dobrovolníky pro polské vojsko v Rusku. VI. Překročí-li polská vojska hranici Litvy, Ukrajiny a celé fronty východ.



Z Oděsy: Sluneční lázeň rak.-uher. vojáků na pobřeží u Oděsy.

a potírati polská vojska. Také další body směřují výlučně proti utvoření polského vojska a polského finančního usamostatnění, a poslední VII. odstavec zabezpečuje souhlas rady lidových komisařů i pro ten případ, kdyby Německo a Rakousko-Uhersko svou politiku vůči Polsku úplně změnily. Protokol byl podepsán jmenovanými osobami a vyhotoven ve třech opisech, jež dne 15. ledna 1918 byly uznány za souhlasné s originálem. Šéf německé informační kanceláře, podepsán A. Hafer, adjutant, podepsán M. Kreissler.

□ □ □

UKRAJINA.

Je-li naše široká veřejnost poměrně velice málo informována o politických proudech ruských, jest jí politické složení Ukrajiny téměř neznámo. Do naší veřejnosti proniklo několik zpráv pouze o „Svazu pro osvobození Ukrajiny“, založeným na počátku války Ukrajinci, kteří uprchli do Vídně a Berlína. Svaz tento měl za účel odtržení Ukrajiny od Moskvy, ale jeho členové netěšili se sympatiím svých soukmenovců. Na ukrajinském veřejném životě usadila se během dlouhých let silná velko-rusko-polsko-židovská vrstva. Ukrajinské strany, které se začínají nyní hlásiti k životu, opírají se výhradně o ukrajinský stav selský a o tamnější proletariát. A protože vlivem Moskvy nedozrál v Ukrajině pojem majetku, nelze se diviti, že ukrajinští sedláci smýšlejí nejen demokraticky, nýbrž také socialisticky. Válka přetvořila ukrajinské strany do základů: pouze jich jména zůstala stará, ráz jejich se však změnil úplně. Kdežto před válkou pouze jediná strana, socialisté-samostiníci, pracovala pro úplnou neodvislost Ukrajiny, domnívaly se všechny ostatní, že nelze vůbec ničeho více dosíci, než samosprávy v rámci „federativní republiky ruské“. Válka rozhodla tuto otázku ve prospěch naprosté neodvislosti. Dnes také ostatní strany vstoupily bez výhrady na tuto půdu, protože nebyly zásadními odpůrci neodvislosti, majíce pouze za to, že ukrajinskému národu nebude možno, aby revolucí domohl se plné svobody. Jest zásluhou sociálně-revoluční strany, že při jednání o brest-litevský mír odhodlaně chopila se příležitosti, aby vybojovala neodvislost Ukrajiny. V dalším ale zacházela tato strana stále více na bludné cesty socialistických experimentů. Pomstilo se na ní že neprodělala, jako jiné ukrajinské strany, školu boje s Moskvou o ukrajinské národní ideály, nýbrž že byla odnoží velkoruské sociálně-revoluční strany, která v Rusku hájí zájmy malorolníků, toužící po zvětšení pozemkového majetku. Mezi malosedláky ucházejí se dále o vliv socialisté-samostinici. Jsou nejenergičtějšími zástupci samostatnosti. Po dvacet let pracovali mezi sedláky na spopularisování hesla „Pryč od Moskvy“. Také oni chtějí odstraniti velkostatek, ale hodlají dáti půdu sedláků v soukromý majetek. Třetí strana, hledající přívržence mezi sedláky, jsou agrární demokraté. Tato strana se teprve nedávno ustavila a je první, jež nemá v titulu slovo „sociální“: chce totiž státi se representací velkých sedláků a statků. Má také v programu dalekosáhlé vyvlastnění velkostatku, chce však zachovati jeho zbytky, jež byly by schopny života. Vedle těchto tří selských stran jsou v Ukrajině ještě dvě další, zahrnující v sobě většinou městské živly: socialisté a sociální federalisté. Socialisté jsou v Ukrajině počtem nejsilnější stranou vůbec. Opírají se nejenom o městské tovární dělnictvo — pokud se přistěhovalo z Velké Rusi, jako na příklad v donecké oblasti — nýbrž také o radikální živly. Hlavně mnoho zaměstnanců samosprávných úřadů holduje socialistickým ideálům. Přirozeně je také středem jich programu problém agrární. Tomu se nelze diviti, protože 85% ukrajinského obyvatelstva přes rychlý rozvoj, jehož dosáhl pomocí mezinárodního kapitálu ukrajinský průmysl, bydlí dosud ve vesnicích. Hodlají provésti vyvlastnění půdy velkostatkářské při čemž chtějí velkostatkáři ponechati pouze 40 desjatin t. j. 44 hektarů pozemků. Jsou ale — a to je význačné — vyslovenými odpůrci sesocialisování půdy, jak navrhují je sociální revolucionáři. A konečně sociální federalisté. Pojmenování této strany jest vlastně nesprávné, protože není ani sociální ani federativní. Idea federace s Ruskem byla zničena válkou a žádný Ukrajinec pro ní netruchlí. „Sociální“ znamená u nich pouze to, že jsou obhájci ukrajinského selského stavu a chtějí, aby jeho sociální poměry přetvořeny byly úpravou pozemkovou. Již z národních důvodů pracují pro dalekosáhlé vyvlastnění, protože jasně poznali, že ukrajinský stát nemůže existovati s ruským nebo polským velkostatkem, jenž by vždy byl zaujat proti ukrajinskému státu. Dosud souvisí všechny tyto strany se stavem selským, ale dojista brzo dojde ku rozlišení a oddělení. Rozhodný vliv budou míti na tento proces vzdělané živly ukrajinské, učitelé, soudcové, inženýři, úředníci atd., kteří dosud musili si vydělávati živobytí na Velké Rusi, protože carská vláda nepřidělila služebně žádného národně uvědomělého Ukrajince do jeho vlasti. Třeba program všech stran není dosud ostře vyhraněn a třeba že ony samy vlastně teprve tvoří, jedno jest jim všem společné: všechny poznaly, že stojí a padají s ukrajinským státem. A společně s nimi to cítí jich základna, ukrajinský selský lid. Sedláci stále zdůrazňují, že pouze ukrajinský stát ponechá jim půdu, kterou vzali cizím pánům (Velkorusům a Polákům). Odmítají energicky návrat moskevské nadvlády, a formou carismu, ať formou republiky, protože obé musilo by se opříti o živly moskevsky smýšlející a těmi jsou dnes v Ukrajině velkostatkáři a velkoprůmyslníci. Sedláci ví příliš dobře, že by pak dojista ztratili všechny vymoženosti ruských revoluci.

□ □ □



Císařovna a královna Zita s nejmladším princem. Je to první fotografie arcivévody Karla Ludvíka.

DISKUSE O MÍRU.

Do rozpravy o míru zasáhlo opět několik vynikajících činitelů anglických. V prvé řadě Balfour měl sensační řeč, ve které hlavně odpovídal na mírový projev dělnického vůdce Snowdena a prohlásil mezi jiným: Mluvilo se o napoleonských ponořech. Ale Německo sleduje své snahy po světovém panství s takovou houževnatostí, péčí a chladnou rozhodností, že jsou tím napoleon. poměry naprosto zastíněny. Snowden se domnívá, že motivy Anglie na počátku války byly vznešené a čisté a že dnes poklesly na nižší mravní úroveň a že se Angličané stali tajnými imperialisty. Ale od počátku až dosud bylo motivem Anglie a jejich vlád uplatniti zásady, které jim určovaly postup za prvních dnů a hodin války. Tato válka není náhodnou nešťastnou episodou, nýbrž neodvratným důsledkem německé ctižádosti a bylo by ji bývalo možno jen tehdy odvrátiti, kdyby se bylo Německu podařilo hospodářským a vojenským vývojem skliditi všecko ovoce vítězství bez války. Snowden svým obvyklým způsobem sestavil mírové návrhy úředních mocí. Ale byl mezi nimi jediný, který by byl rozumný politik mohl pokládati za přijatelnou mírovou základnu? Jsou nějaké známky toho, že návrhy jako list rakouského císaře nebo kterékoli jiné návrhy byly učiněny s úmyslem dosáhnouti míru, který by i muž jako Snowden pokládal za přijatelný mír? Věc Belgie znamenitým příkladem německé methody, poněvadž Belgie byla podnětem k válce a nakládání s ní je poskvrnou německé cti. Německo porušilo lidskost na různých místech světa, ale Belgie je největším dokladem toho, čeho jsou Němci schopni, myslí-li, že tím mohou dosáhnuti vojenského úspěchu. Prohlásila kdy německá vláda v některé ze svých not a řečí přímo a jasně, že Belgii vydá, obnoví a že jí vrátí naprostou hospodářskou a politickou nezávislost? Snowden poukázal jen na dvojaké řeči a dvojaká usnesení a zavíral tvrdošíjně své oči před zřetelnými a nepochybnými výroky vážených spisovatelů a státníků druhé strany, jakož i před tím, co Německo páše a co Němci činili na východě i západě. Kromě toho vyličoval německé státníky tak, jakoby nabízeli anglickým státníkům přijatelné mírové nabídky a jakoby angličtí státníci byli k nim hluší a trvali na tom pokračovati ve válce a nutili zemi a spojence plýtvati dále krví a zlatem. Ať už jsou názory Snowdenovy jakékoli, jeho postup ve sněmovně je takový, aby spojence a jejich přátele zbavil odvahy a povzbudil ústřední moci a jejich přátele. To je žalostná činnost. Snowden se mylně domnívá, že tajné smlouvy jsou na překážku míru. Tato domněnka je nesprávná. Jinak nehodlám o tajných smlouvách zevrubněji mluviti. Tyto smlouvy neučinila moje strana ani nynější vláda, ale vyplynuly z motivů, které by byly každou vládu v době, kdy byly učiněny, přiměly k podobným úmluvám. Pokud se týče smlouvy s Italií, je mylná domněnka, že tato smlouva je na překážku míru. Spojenci jsou ochotni vyslechnouti všecky rozumné návrhy. Smlouvy své činila Anglie s jinými státy jako členy dohody (aliance). Těmito smlouvami jsme vázáni. Ručíme za ně svou národní ctí a nedovedu si představiti nevhodnější chvíle pro Snowdenovu kritiku našeho italského spojence než okamžik kdy tento hrdinsky bojuje proti rakouskému nepříteli. Kdyby se ukázalo, že sjednané smlouvy potřebují v zájmu dohody změny, nepochybuji o tom, že Italové sami učiní návrh na změnu. To záleží na nich. Jsou našimi spojenci a vytrváme při smlouvě, kterou jsme s nimi učinili. Jeden poslanec připomenul Balfourovi, že jihoslovanská porada v Římě ukázala, že je italská vláda ochotna změniti politiku ve smlouvě vytčenou. Balfour odpověděl: Jihoslovanská porada v Římě byla velice zajímavá a významná, ale že nechce se těchto věcí podrobněji dotýkati. Poznamenává jen obecně, že po jeho rozumu nejsou tyto smluvy překážkou rozumného míru a že nedají podnět k nesnázím mezi Anglií a italským spojencem. Nedovede si představiti větší hlouposti než pouštěti

se formálně a okázale do revise věcí, které upravují vztahy mezi spojenci nebo již po tři léta upracovaly. Máme důležitější úkoly. Nyní, kdy Rusko odpadlo, máme za úkol odolati německému a rakouskému náporu na západě a učiniti vše, seč jsme, aby se Rusko zase vzpamatovalo k národnímu sebevědomí. Rusko prožívá těžké zkoušky. Každého rmoutí těžké časy, které nastaly jeho obyvatelstvu. Mír Německem vnucený zmírnil jen nepatrně jeho strasti. Nepochybuji však, že nám bude ještě nyní možno podstatně přispěti k obnově hospodářské a politické jednoty a jednoty národních snah v této veliké zemi.

- - -

PO DEMISI VLÁDY SEIDLEROVY.

Konečně podala tedy vláda Seidlerova svou demisi. Dlouho se vzpíral dr. ryt. Seidler, leč na konec nová resoluce Polského Klubu poučila ho, že není jiného východiska, než demise. Také v kabinetě samotném zůstal šef vlády na konec isolován. V neděli, dne 23. června usnesl se tedy kabinet podati demisi a téhož dne publikován byl tento vlastnoruční list císaře Karla. Milý dre rytíři ze Seidlerů! S poukazem na to, že za nynějších poměrů není mé vládě možno utvořiti v parlamentě většiny, podal jste mi jménem celého kabinetu prosbu za sproštění úřadu. Ježto je mým úmyslem, zachovávaje nezvratně důvěru v ony strany, které až dosud vždycky se zasazovaly o zájem státu, zkoumati všecky možnosti, jak by se dalo zajistiti vyřízení veřejných záležitostí cestou parlamentní, vyhražuji si rozhodnutí o Vaší demisi a pověřuji Vás prozatímním vedením úřadu i nadále. Eckartsau, 23. června 1918. Seidler, m. p. Karel m. p.

*

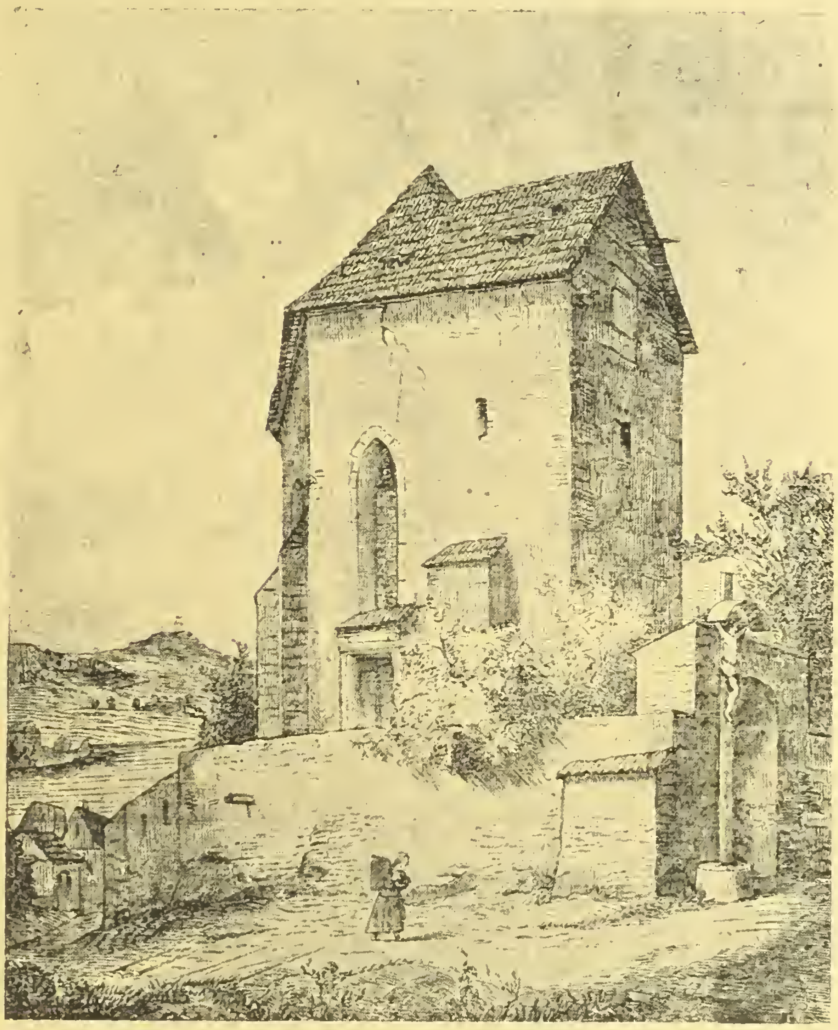
Císař si tedy vyhradil rozhodnutí na několik dní a předem povolal k audienci vůdce parlamentních stran. Přijal celou řadu vynikajících politiků jak z panské, tak i poslanecké sněmovny. Ve chvíli co tyto řádky píšeme, neučinil císař usnesení, tolik je ale už v tomto okamžiku jisté, že konečně klade hlavní váhu na parlamentní vyřízení státních nezbytností, při čemž osobní otázka ministerského předsedy je vedlejší. Z toho tedy vyplývá, že parlament bude počátkem července svolán.

- - -

PRO VIII. VÁLEČNOU PŮJČKU.

Pracujeme, lopotíme, strádáme. Většina z nás nenapíná však do úmoru svých svalů a duševních schopností, aby plnila své pokladny penězi jen pro peníze samé, nýbrž jedině proto, aby zajistila šťastnou budoucnost svým milým, svým dětem. Vždyť v dětech žije naše naděje, starost o příští generace jest největší vzpruhou celého našeho národohospodářského života. Abychom jim zabezpečili ne-li nadbytek a blahobyt, tož aspoň klidné, bezstarostné poměry, toť alfou i omegou našich snah, naší práce. Než vyvstává před námi chmurný mrak, který hrozí zhoubou této naší snaze. Nejeden z nás pohlíží bezradně vstříc tomuto ponurému zjevu a pot úzkosti se mu zaperlí na čele. Podaří se mi, čeho jsem nabyl prací, zachovati také skutečně svým dětem, či smete bouře všechny výsledky mého přičinění? ptá se, pln trapné nejistoty. Hle, strašná válka dosud zuří, na západě a jihovýchodě do sud zápolí spolu obrovská vojska, dobrotivému srdci našeho mocnáře ani úsilí našich čackých bojovníků a jejich spojenců nepodařilo se ještě vynutiti čestný mír. A dokud toho nebude, nemáme jistoty, co přinese tajemné příští. Horizonty budoucnosti jsou zahaleny těžkou dusivou mlhou... Jak neutěšená perspektiva! napadne asi mnohého. Což není východiska z temnot, není prostředku proti hrůzám nejistoty, pochyb a úzkosti? A tu — ruku na srdce! Mluvme si upřímně! Je tu prostředek, který zaplaší rázem pesimistické předtuchy strachu a budoucnosti. Je tu opravdu účinný, spolehlivý a neklamný prostředek, jak vybřednouti z chmur dneška, abychom s jasným čelem a nezkaleným zrakem mohli pohlížeti daleko za prah dnešních dnů. Netřeba se chvěti obavou, že ovoce naší práce bude zmařeno, že naše drahé rodiny budou zkráceny o to, co jim uchystala naše starostliva péče. Jak tedy, ptáte se asi dále, zajistiti naše úspory, aby se dostaly po čase do rukou našim dětem neztenčeny a nezkráceny? Odpověď je snadná; Vždyť máme instituci, která zabezpečí vaše vklady před všemi ztrátami a vrátí je vám nebo vašim dětem nezkrácené, ale i značně rozmnožené a to beze všeho vašeho dalšího přičinění. -- 8. válečná půjčka je tou blahodárnou institucí, která vykoná ten div. Peníze do ní vložené, toť jistiny, o něž se netřeba báti, toť poklady, — abychom užili úryvku biblického citátu — kterých rez nešere ani moli nezkazí. Tedy — vzhůru mysle! Nestrachujte se již budoucnosti! Svěřte své peníze VIII. válečné půjčce a můžete klidně spáti, neboť jste použili největšího zabezpečení, jakého skýtá naše doba. Nebojte se nepříznivé konjuktury, otřesů finančních ani záplavy bankovek, neboť úpisy této půjčky budou vždycky hledanými platidly. A při tom prokážete cennou službu vlasti, která se dovolává vaší pomoci. Jistějšího a výhodnějšího uložení a zúrokování peněz nikde nenajdete! Proto máte-li opravdu na srdci blaho svých milých a máte-li zájem o šťastnou budoucnost vlasti, upisujte na VIII. válečnou půjčku!

- - -



Z Litoměřic, které budou dle pověstného výnosu hraběte Toggenburga povýšeny za sídlo krajské vlády. Starodávný kostelík, zvaný kostelem rybářským, kde se do nedávna konala ještě česká kázání.

TŘI PODMÍNKY MÍRU.

„Manchester Guardian myslí, že nyní uprostřed nepřátelské ofensivy jest nevhodno žádati od vlády, aby prohlásila ochotu k míru. Nynější mír musí míti tři podmínky: 1. Německo musí se navždy zříci svých ctižádostivých plánů. 2. Úprava musí uspokojiti všechny národy. 3. Musí býti zřízen svaz národů. Dle domnění listu jest tento poslední požadavek nejdůležitější podmínkou dobrého míru.

- - -

DVOJÍ MINISTERSTVO.

Zajímavá zpráva dochází z Anglie o tom, že vláda jest odhodlána podati sněmovně předlohu zákona o změně ministerské organisace v ten způsob, že by kromě ministerstva pro záležitosti světové a vedení války byl utvořen zvláštní kabinet pro záležitosti vnitrostátní. Tato myšlenka, zcela nová v ústavních dějinách, musila ovšem vyjít z Anglie, mateřské to země všeho parlamentarismu a ústavního zřízení a jest zajímavo, že jako ku každé politické idei a ku každému politickému kroku, dochází se i tomuto návrhu po těžké cestě poučných zkušeností a ne v důsledku nějaké spekulace. To jest už anglický způsob, jak referovati společenské zřízení. Jaké jsou zkušenosti, jakými se mohlo ve Velké Britanii dojíti k takovému návrhu? První zkušeností jest, že pokud jde o zahraniční politiku, zejména ale o vedení přítomné války, jest celý anglický národ ve všech svých vrstvách jednomyslný. V posledním roce pak stal se jednomyslným — hlavně pod vlivem amerického působení — i co do válečných cílů. Různosti, které mezi jednotlivými součástmi národa trvají, týkají se tedy pouze záležitostí vnitropolitických. Ovšem, v zemí tak intesivního politického života, tak vysoké politické kultury a tak dlouhověké ústavní tradice jest těžko všecky vnitrestání síly, v přivádění politických událostí po dlouhé věky tak tvořivé, pojednou na víceletou dobu zcela potlačiti; uvažme jen, co námahy stálo utvořit v Anglii koaliční národní ministerstvo; takový stav pro národ, zvyklý, aby jeho přesvědčení se vždy rychle obnovilo ve způsobu vedení jeho státních záležitostí, není trvale snesitelným. Zatím co v některých státech vliv války spočívá v tom, že potlačena všechná snaha po vnitřních reformách, zatím co v jiných tato snaha zase naopak potlačila vše ostatní a nejprve vší neobvyklou silou vytrhl formu státního života, Anglie nachází si zvláštní o sobě vlastní způsob, jen se vypořádati s tímto vlivem války na vnitřní uspořádání, aniž by dobře působení vlivu toho zaujímala a aniž by zase na druhé straně oslabila svoji válečnost. Způsob o kterém shora píšeme, není ovšem jediným návrhem, který se v Anglii vyskytl. Současně s ním navrhuje se způsob jiný, méně radikální, na př. pouze zvláštní výbor ministerský pro vnitřní věci, který by ovšem byl na rozdíl od nynějšího ministerstva vnitřních věcí nezávislým od ostatních oborů, zejména aby nebyl vázán solidaritou minist. rady a měl daleko širší působnost, zvláště po ústavně reformní agendu. To vše ale už není hlavní věcí. Hlavní věcí jest nám onen způsob, kterým Anglie reaguje na světové proudění a na změny, k nimž dochází v myslích lidstva. Jest to způsob velmi poučný pro všechny státníky světa.

- - -

NĚMECKÉ PODMÍNKY MÍRU

Jiří Bernhardt, známý žurnalista z „Vossische Zeitung“, odhodlal se ke konkretnímu formulování německých mírových podmínek. Jsou následující: Belgie bude obnovena jako neodvislý samostat. stát. Francie obdrží všecka Německem obsazená území zpět. O eventuelní úpravě hranic se oba sousední státy dohodnou. Stejné podmínky mají být uplatněny pro Rakousko-Uhersko a Italii. Rakousko-Uhersko rozhodne také o obnovení Srbska. Všecky německé kolonie budou vráceny. Všem obchodníkům ústředních států, kteří byli vypuzeni v zámoří ze svého majetku, budou jejich statky opět vráceny. Anglie vyklidí bezpodmínečně obsazená turecká území. Rovněž i Persii. V Egyptě bude obnoven stav předválečný. Dardanely budou vydány státům přiléhajícím k Černému moři. — Bernhardt, jak patrno, chce obnoviti v poměru k západním státům předválečný status quo. O východu nemluví. Zde pokládá všecky otázky vyřízeny mírem v Brestu Litevském a Bukurešti. Zásadou jeho jest zachrániti anexe a imperialismus a hospodářský zisk na vých., docílený blahovolnou povolností na západě. Záleží na tom, nebude-li to dohodě příliš mnoho a německému imperialismu příliš málo.

JAROSLAV URBAN:

NA DOVOLENÉ.

Hospodář zavítal od své náhradní setniny, ubytované ještě kdesi ve vnitrozemí, na dovolenou. Žena, děti a stařičký otec vítali jej z daleka. I pes běžel vstříc, ale nepoznal ho. Nápadným mu byl vojenský stejnokroj příchozího, ale když hospodář promluvil na psa lísal se k němu a skákal radostí. A bylo doma radosti a vyprávění až, až.

Za dva dny, když hospodář vyjel se svými volečky, aby zoral pole, pocupával za ním i Pozor. Ale na roli za chvíli omrzelo Pozora pobíhati stále brázdou a rozběhl se raději do polí. A hospodář dále oral, země voněla a radlice leskla se stříbrem. Znaven posléze, usedl hospodář na mezi, aby posvačil kousek černého chleba. Pojídal a očima toulal se po kraji — po pahorcích i lesích vůkol. Mladá tráva a osení chvěly se v při hřívajícím příboji slunečního jasu.

Z nenadání odkudsi přiběhl Pozor, celý urousaný a upachtěný a pozorně sedl si před hospodáře. Když hospodář zpozoroval, jak závistivě pohlíží na chleba, ulomil kousek a podal mu ho. Pes chňapl po něm a hltavě jej slupl jako malinu. A zase dále pomžikával očima. Hospodář se na něho chvíli díval a pak zapředli spolu hovor, jemuž každý hned tak nerozumí.

„Ještě máš dobrý chleba", — povídá pes. „Není sice tak bílý jako jsme mívali, když jsi byl doma. Ale tuhle kmotr Sýkora, však ho znáš, víš ten, co pracuje v kaolince, měl chléb černý jako země, tvrdý jako kámen., bez vůně, chuti i šťávy. Byly v něm drtiny, nebo bůh sám ví, co."

„Já na vojně nemám také takový chléb," vece sedlák. „Nám upravuji chléb s přísadou papíru. Kusy bílého papíru, jako mandle, smějí se na tebe, když chleba rozkrojíš. Pamatuješ se na marcipán vykládaný mandlemi, jak hoši o poutích kupovali děvčatům? Tak náš chleba dopadá."

Pes otevřel oči. To ještě neslyšel a viděl a slyšel už ledacos.

„Když chleba sním, mám celý den co šťourati ze zubů. A není ani divu, že je chleba tak mizerný. Zrní se vymílá na devadesát procent — a tak to není ani mouka ani otruby. Těžko z takovéto mouky něco kloudného upéci."

„Po takovém chlebu nikdo neztloutne, viď?" zašklíbil se pes a očka mu zahrála.

„Však ty se nesměj, Pozore," opáčil hospodář „půl tě není. Chlupy na těle se ti ježí a žebra ti svítí na hon cesty. Zdrhla tě ta vojna, jen co je pravda."

„A jak by ne," brání se Pozor. „Kůstky abych ohryzal nejsou. Kávy není a polévky také na mě mnoho nezbude. Však víš, brambory tu sebrali, že není ani co zasázeti. A pohozených kůrek chlebových také nenajdeš. Kluci je rozžvýkají a rozžvýkal by ještě více, jen kdyby jich bylo. Smutné časy přinesla nám vojna. Ještě tak, když kluci pro hru zapomenou, že mají v ruce chleba, přitočím se, chňap — a už s ním upaluji. Kluk pláče — — jen když já si pochutnávám. — Ale ty si také nemysli," pravil pes, dívaje se hospodáři do obličeje, „že jsi nějaký kabrňák. Ani veselý tak nejsi jako dříve. Pamatuješ se, jak jsme se spolu toulávali lesem a já ti donášel zajíce. Měli jsme se tehdy oba dobře." Pozor zamrkal očima a prackou odehnal mouchu, jež mu sedla k oku.

„Nediv se," vece hospodář. „Pamatuješ se, selka housátkům z jara trhala kopřivy a dnes si na nich pochutnáváme my. I spařenou jetel, smetankový salát a trochu šlichty z bramborové mouky pojídáme."

Haf, haf, to je hrozné. Jsme si tedy rovni, viď? Bída dolehla skoro na všecky lidí i na nás. Všecko je hladové, utrápené." Pozor zavrlět ocasem a natáhl se podél meze.

Hospodář založil si bradu do dlaní a zadíval se na jeteliště. Tam mezi žlutými smetankami poletovali motýli a včely. Létali a hledali sladké šťávy. Jim příroda zůstala stejně štědrou ve válce jako v míru. Zrak hospodářův zatoulal se k nedaleké Stříbrnici. Zasmušilý bor, na jehož vlhkém pokraji kvetly záhony petrklíčů, plnil smolnou vůní vduch, nasyceny prachem pařící se země a vůní rozpuklých květů.



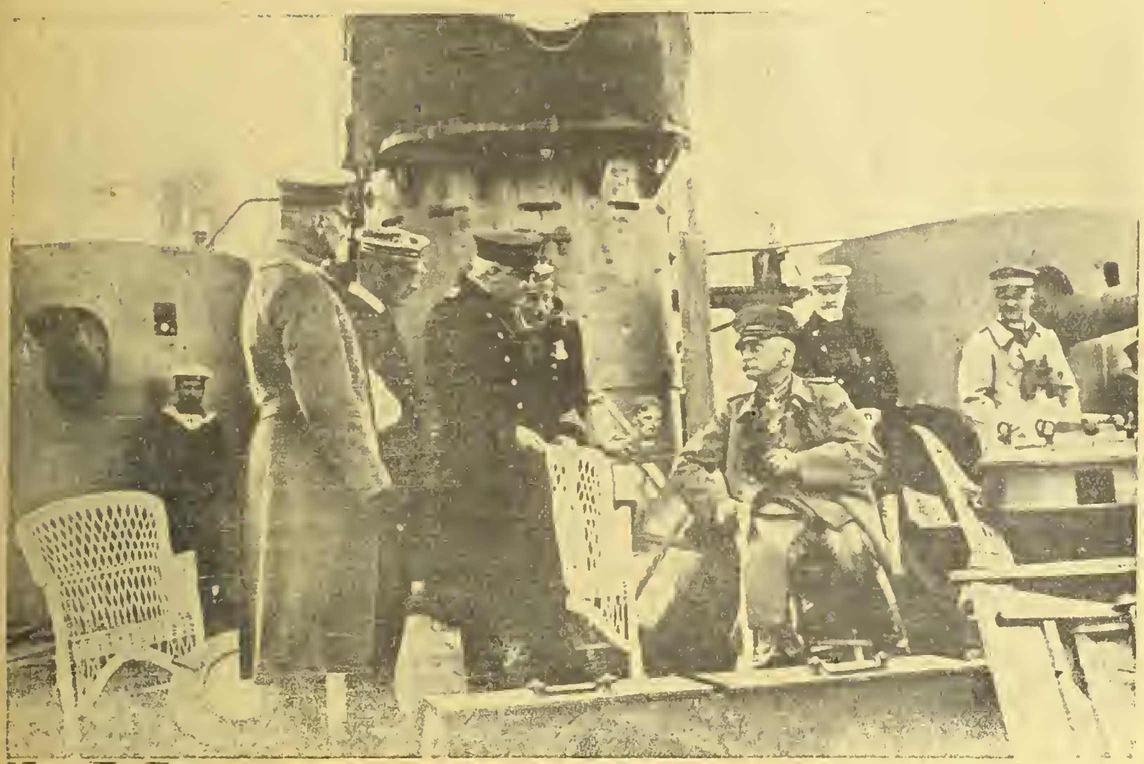
K nové ofensivě v Benátsku: San Dona na Piavě místo několikráte ve štábních zprávách jmenované, kde se odehrávaly tuhé boje.



Posice rakousko-uherského vojska na řece Piavě, která je dnes dějištěm největší a snad rozhodující bitvy mezi Rakouskem a Italií.



Rakouští vojáci na palubě dopravního parníku v Odésském přístavě.



Generální polní maršálek šl. Mackensen projíždí na palubě rak. uh. dunajského monitoru „Temes" kanálem Suliny.

Volání kukaččino urývkovitě se ozývalo z lesa a píseň skřivánčí tetelící se nad poli střásala v duši sedláka-vojína útěchu v blahé jaro míru.

A rolník opět s větší chutí pustil se do práce a duch žhavé touhy po klidné práci prochvíval mu hrudí.

■ ○ ■

KDYŽ JSEM UMŘEL . . .

Bylo to dne 1. května t. r. o třetí hodině z rána když jsem vypustil „šlechetnou" svoji duši a rozloučil se s tímto slzavým údolím.

Pokud se pamatuji, nebylo to tak zlé. Horší bylo, co předcházelo: návštěvy mých přátel a známých; ty by mne byly o rozum připravily. Tu přišel jeden: „No, servus, jak se ti vede?" (Tak začínali všichni, jako by se byli navedli.) „Dobře vypadáš. Co říká doktor?" „Lže." „Jakže?" „Inu ovšem — lže! Pořád mne těší a slibuje, že budu co nejdříve zdráv a já zatím velmi dobře cítím, jak to se mnou jde s kopce." „Ale, blázinku!"

Takový a podobný hovor den co den, hodinu co hodinu a všichni stahovali při tom těšení tak smutně obličej, jako by se už se mnou loučili na věky. Na štěstí to všichni „dělali" — neboť kdyby to byli myslili do opravdy, bylo by — nechci říci: valná část — ale pěkné procento obyvatelstva se smutnými obličeji po městě chodilo. Znám to však — já to dělával také.

Jen jediná návštěva mne vzrušila — „její". Byli jsme si až dosud cizí, ale její zármutek byl nedělaný. — Sedla si k posteli a těšila mne: „Nu, doufejme, že bude zase líp!"

Chtěl jsem „udělat" vtip — selhalo! Selhal i druhý i třetí a já pocítil touhu k životu! Proč?!

Vzal jsem ji za ruku a vyznal se z toho, k čemu jsem dřív nikdy neměl odvahy.

Řekl jsem jí to posledního aprile... a jestli jí dnes vytryskly slzy — nu, však je někdo usuší.

Skutkem jest, že jsem dnes mrtvolou a jen duch můj v plné míře užívá volnosti, až dosud postrádané, jako na rozloučenou.

Co se teď s mým tělem bude dít? byla první myšlenka mé duše. Lidé, kteří mi za živobytí chtěli lichotit, tvrdili o mně, že mám všelijaké přednosti a vlastnosti, o nichž jsem sám neměl ani zdání.

Jako každý člověk pořádku dbalý napsal jsem i já „poslední svou vůli", ne snad, abych někomu něco odkázal, ale abych pozůstalé poučil, jak se mají zachovat. Oni vskutku tento můj testament otevřeli, ale byl by se hnedle hluboký jejich zármutek proměnil v řehot a smích.

„Blázen, zakazuje si pohřeb — chce mít jen vykropení!"

„Ale, ale, to nemůžeme, už k vůli lidem; co by o nás řekli?"

„Nu ovšem, to nejde; kdybychom měli peřinu prodat!"



Z Oděsy: Rakousko-uherské hlídky střeží ukořistěný materiál vozotajský, odňatý bolševikům při jejich útěku z Oděsy.

Tak i jinak rozjímali ti dobří lidé u mé mrtvoly o mých přáních, a zatím nastalo ráno.

V tom pod okny hlasy:

„Tak už umřel?"

„No, ten zkusil."

„A tak mladý."

„Ale když mu také nebylo rady!"

Tušil jsem, že se začnou přetřepávat „stinné" stránky mého života. — A vskutku, ty ubohé, dobré ženy tolik toho o mně věděly, že jsem nikdy neměl ani tušení, jak velký jsem byl hříšník a hrozný tvor.

Ale co škodí! Ty dobré duše budou moci aspoň jednou mému životopisci — a že se nějaký vyskytne, to vím — dobře posloužit. Životopis můj bude pestřejší de tohoto lidového podání a půjde na dračku. Myslím, že vyjde v několikanásobném vydání.

Škoda, přeškoda, že dobré ženy vyrušeny byly ze svého rozjímání drsným hlasem nějakého muže:

„Tady někdo umřel?"

„Ano."

Příchozí se rychle vzdaloval a za půl minuty bylo slyšet prudké zaklepání na dvéře.

Vešla dlouhá, suchá postava s okuláry na nose a představila se jako „obstaratel pohřbu". Bože, jak rád bych byl toho chlapa za jeho rady, pokyny žvanění ze dveří vyhodil. Přistoupil a vy-



Anglické reflektory 150centimetrové, ukořistěné v Oděse rakousko-uherským vojskem.

táhl míru — ale než připravil se k vykonání svého úřadu rozlítnou se znova dvéře a do pokoje vrazili dva jemu podobní. Nastal rámus, křik a proklínání, až jsem se divil, že mne k novému životu neprobudili.

Zanechal jsem havranům tělesnou svoji schránku na pospas a duch vznesl se otevřeným oknem ven. Ubohý můj duch myslil, bůh ví jaké asi zděšení úmrtí mé vyvolalo. Ale ono nic! Ulice jako jindy plny výskajících dětí, všude ruch, všude šum — žádná podstatná změna — a přece jsem zemřel já!

Duch můj bloudil ulicemi města — až nadešla hodina s poledne a s ní schůze přátel v obvyklé mé denní kavárně.

Vešel jsem, zasedl na obvyklé místo — kolem stolu seděli známí, ale nikdo z nich mne nepřivítá? Ba ani sklepník nemá pro mne otázky, co bych si přál? — Dopálen chci zaklepat... pardon, já zapomněl, že to nejsem já, že je to neviditelný můj duch — a v duchu tedy odprošuji přátely. Jen jedno je mi divné, že ani z jediné tváře nemohu vyčísti nějaký bol nebo zármutek nad mým úmrtím. Jeden z nich béře do ruky noviny. Aha — tam bude sáhodlouhý nekrolog... ale ne! Jen docela nepatrná zpráva a ještě k tomu bez rámečku, že jsem „dnes ráno po dlouhé nemoci ve stáří tolik a tolik let zemřel, že budu pozejtří pochován." A dost! To je



Z jihozápadní fronty: Obtížný postup rakousko-uherských kolon v zaplaveném území řeky Plavy.



Rozdílení menáže italským zajatcům z nedávných bojů na jihozápadní frontě, ve kterých Italové ztratili přes 40.000 zajatců.

vše?

Hola! Snad bude něco v jiných novinách. Ale jaké zklamání: V jiných ještě míň a v ostatních docela nic! — Dle všeho zdá se, že jsem přece nedosti slavně umřel! Teď mne teprv mrzí, že jsem si aspoň „slavný" a hlučný pohřeb nevyžádal. — Nu, snad se o to příbuzní postarají — vždyť o tom ráno mluvili. Z mého rozjímání vyrušil mne hovor přátel.

„Tak už umřel!"

„No, to jsme věděli, že se leta nedočká."

„Šlo to s ním ‚rapidně' — nebylo mu pomoci."

„Zdali pak se pamatujete, jak tenkrát..."

Následovaly otřepané anekdoty, jež mně moji dobří přátelé teď na záda přišívali.

Dopálen opustil jsem kavárnu a šel domu, kde zatím bylo vše upraveno a kolem katafalku kupily se zvědavé baby a divily se, jak jsem vyschnul a jak špatně vypadám.

Za podobných okolností dočkal jsem se třetího dne. Rakev byla zabedněna — hosté se scházeli. Nastaly obřady a mezi nimi ozval se v pozadí čtverozpěv. Ano,to mi scházelo ke všemu, aby se můj hrozný přítel tenorista přišel nad mou rakví vykřičet!

Po obřadech zaneslo šest černých ptáků s chocholy rakev do vozu, za nímž nesly dvě roztomilé bílé družičky na poduškách — zlámanou svíčku a věnec myrtový! Škoda svíčky — myslil jsem si. Za živa neměl jsem čím svítit.

Pohřeb nebyl slavný, ani nešli hlavní třídou, za rakví žádný pláč a v pozadí vtipy a smích a skoro nelhostejněji kráčela ona, kteréž jsem před svou smrtí v roztoužení ruku tiskl. To mne zamrzelo! Ale — podotknul jsem již předem, že mé vznícení událo se posledního aprile a ona — možno — pomyslila si to taky.

Málo zbylo jich z celého průvodu, kteří až na hřbitov mne provázeli. Rakev spuštěna do země — slyš! Dopadla první — — — — — — —

Mohl bych teď skončit krásným, novým rozluštěním: že jsem se probudl z hrozného snu, všecek mokrý studeným potem, a že jsem děkoval pánu bohu, že jsem živ. Ne, ležím klidně na hřbitově a přečkal jsem tam prvních Dušiček. Ale účelem těchto řádků je něco jiného. Zanechal jsem na světě slušnou řadu věřitelů a všichni se konečně jakž takž smířili s mým odchodem, aniž dostali, co jim náleželo. Jen jediný z nich zlořečí mé památce a připravuje duchu mému strašlivou trýzeň.

„Lump! S pětkou mi umřel, s pětkou!" vypravuje každému na potkání. Bůh ví, za živa jsem na tu pětku zapomněl, jako na smrt — po smrti je mi pekelným trápením. Nikdo by nevěřil, jak jsou duchové citliví.

A tak tedy jsem se odhodlal a píšu — a snad budu musit napsati ještě něco, než tu pětku stluču. Klidně jsem umíral svému ševci a krejčímu — ale tímto zuřivým a nesmiřitelným věři-



Doprava italských zajatců z posledních bojů na planině Sedmi Obcí do shromaždiště zajateckého za frontou.



Ze západní fronty: Německá telefonní a telegrafní hlídka během akce útočného sboru.

telem je můj bývalý — nakladatel. Dal mi jednou omylem o pětku více — nesmím ho o ni připravit. Má teprv jeden třípatrový dům, ubožák.

PRO LETNÍ CESTOVÁNÍ
a zkrácení dlouhé chvíle ve vlaku doporučuje se četba „Vídeňských Illustrovaných Novin". Prodejny také na nádražích.

ŽENY VOJÁK ZA STARÝCH DOB.

Proslulý kulturní historik doby války třicetileté Grimmelshausen zanechal světu ve sém Simplicissimu barevné a živé líčení života tehdejších žen vojáků. Píše, že mnozí vojáci ženili se jen proto, „aby je ženy podporovaly, praním, šitím, předením, vochlováním nebo dokonce krádeží; mezi ženami byla také praporečnice, která dostávala plat jako svobodník; jiná byla porodní bábou a svým zaměstnáním dopomohla sobě i svému muži k mnohé hostině; jiné uměly prát a škrobit, ty praly svobodným vojákům a důstojníkům košile, punčochy, noční kalhoty a nevím ani, co vše ještě, od čehož dostalo se jim podivných jmen; jiné prodávaly tabák a opatřovaly dýmky vojákům, kteří jich měly nedostatek; opět jiné obchodovaly pálenkou a měly pověst, že ji falšují vodou, jimi samými destilovanou, čímž odbyt nebyl však zmenšen, jiná byla švadlenou a uměla dělat různé stehy a okrasy a tím si vydělávala; jiná dovedla se živit z přírody, v zimě vykopávala hlemýždě, z jara trhala salát, v létě vybírala ptačí hnízda a na podzim dovedla najít na sta lahůdek; mnohé roznášely dříví na prodej, jako oslové, a jiné obchodovaly ještě s jinými věcmi."

KRAJANÉ!

Mnoho Vašich sourodáků žije ve Vídni a mnoho z nich trpí nyní hlad a bídu. Jsou to hlavně děti, náš dorost a naděje naší budoucnosti, jež nejvíce trpí poměry způsobenými válkou, které ve velkém městě se projevují ve formě nejsmutnější. Marně se však ve Vídni až dosud dovolávají pomoci. A přece bída jejich jest tak hrozná, že ji pérem nelze vypsati! Pomozte jim každý svým dárkem buď v penězích nebo v naturaliích a kdo můžeš, vezmi k sobě jedno neb více nuzných dítek českých z Vídně, ať ve vlasti své, v hřejivém teple domova, tělesně okřejí! Vděčna Vám budou za to srdce tak mnohá! Dopisy a peněžní zásilky řídí se na adresu: České Srdce vídeňské, Vídeň I. Adlergasse 12 (úřadovna Vídeňské Záložny), ve kterém soustředěny jsou za účelem veškeré pomocné práce všechny vrstvy menšiny dolnorakouské. Zásilky darů v naturaliích adresujte na České potravní úsporné družstvo, Vídeň X. Waldgasse 18, s označením pro České Srdce vídeňské.



Obtíže pochodu na planině Sedmi Obcí.

KOMU PŘIPADNE DRINOPOL?

Spor o Drinopol mezi Tureckem a Bulharskem nabývá velké ostrosti a Bulhaři s nevolí znamenají, že Německo v této věci přeje více Turecku. Německé listy uveřejňují nyní projev místopředsedy tureckého parlamentu, Hussejna Džavida, který praví: „Za nynějších okolností nemůže Drinopol dále žíti. Musí zůstati tureckým za každou cenu a nesmí připadnouti Bulharsku, které ani z ohledu historického ani z národopisného nemá naň práva. Bulharsko musí nyní dbáti o přátelství Turecka, neboť Srbsko, Rumunsko a Řecko nebudou mu příznivy a Němci i Rakušané jsou příliš vzdáleni, než aby mu mohli přispěchati na pomoc. Musí však srovnati se s Tureckem v každém směru dokonale. Dokud však Drinopol zůstává ostnem v srdci každého Turka, je v Turecku jen jediný přirozený a oprávněný pocit: získati Drinopol pro Turecko zpět. Mimo Drinopol však také ještě hněte Bulhrasko území Seres, Drama a Kavala, které žádá od Řecka zpět. Bulharsko chce nyní, aby středoevropské mocnosti vypověděly Řecku válku a daly Bulharsku volnost i pomoc k dobytí nejen území toho, ale i také Soluně. V této příčině arci narazil Radoslavov na nepřekonatelné obtíže a proto odstoupil.



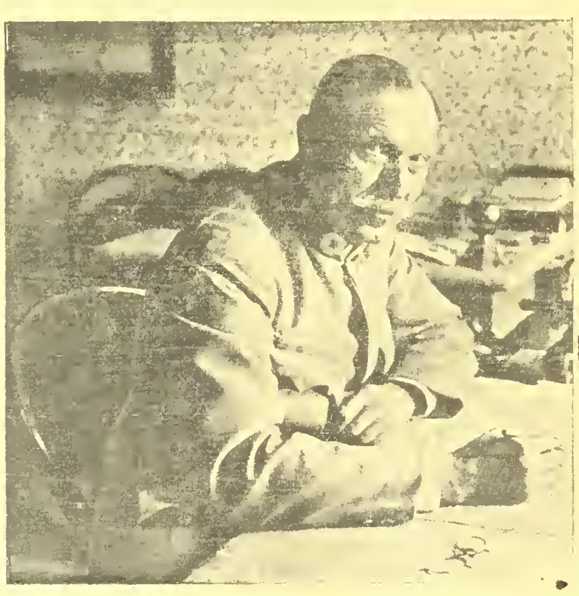
Telegrafní síň u německého vysokého štábu.

ČEŠI V SIBÍŘI

Varovali jsme často před tatarskými zprávami z Ruska a události daly nám za pravdu. Kolik lží přinesly vídeňské listy o porážkách a popravách Čechoslováků v Rusku? A dnes se ukázalo, že Češi a Slováci byli v Rusku vítězi a že ovládli celou Sibíř, která pod jejich ochranou dosadila novou vládu protibolševickou. Jak vznikla česká otázka v Sibíři? Když Rusko a Ukrajina podepsaly mír s centrálními mocnostmi, rozhodly se československé vojenské sbory v Rusku, jichž síla se odhaduje na 150.000 mužů, že odebéřou se přes Archangelsk a Vladivostok na západní bojiště. Ruská vláda z počátku nekladla obtíže, když ale Německo a Rakousko zakročily a žádaly odzbrojení českých vojsk a vydání jejich příslušníků, pokud jsou to bývalí váleční zajatci rakouští. Nyní vláda moskevská nařídila odzbrojení Čechoslováků, kteří se ale vzepřeli. Došlo k četným bojům, které skončily porážkou červených gard a obsazení sibířské dráhy a celé řady důležitých měst, jako Omsku Samary atd. českými oddíly. Příležitosti této využitkovaly ovšem plně živly, nepřátelské bolševikům a proklamovaly v Sibíři novou vládu, které zasedají všecky strany. — Protirevoluce v Sibíři je samozřejmě účinně podporována, čtyřdohodou, zejména Japonskem a Amerikou. Čtyřdohoda chce touto cestou vybudovati v Sibíři a v Rusku novou frontu proti Německu.

*

Moskevské listy referují o čtyřdohodové a německé intervenci stran česko-slováckých legií. Zakročení čtyřdohody se súčastnili zástupci Anglie, Italie, Francie a Ameriky. Čtyřdohoda protestovala proti odzbrojování československých sborů a vyslovila naději, že ruská vláda nevyvolá pro tuto věc diplomatický konflikt. Krátce na to dostavil se k moskevské vládě zásupce německého velvyslanectví dr. Ritzler, a prohlásil, že českoslovác. povstání nutí Němce k názoru, že odporuje podmínkám mírové smlouvy z Brestu Litevského, protože na ruské půdě nalézá se nepřátelské čtyřdohodové vojsko. Buď je Rusko proti tomuto porušení mírové smlouvy bezmocné, pak Německo musí samo podniknouti potřebné kroky. Aneb jest Rusko vázáno tajnou smlouvou se čtyřdohodou a pak nemůže Německo považovati je za stát přátelský. Lidový komisař věci zahraničních Čičelon, prohlásil, že konflikt bude vyřízen pro obě strany uspokojivě. Východisko bude pro ruskou vládu velmi obtížné, neboť stanovisko čtyřdohody a Německa v této věci je velmi příkré. — Býv. car Mikuláš byl převezen z dosavadního místa svého pobytu, protože bylo nebezpečí, že upadne do rukou českých sborů.



Generální plukovník šl. Wurm.

□ □ □

PŘÍMĚŘÍ MEZI RUSKEM A UKRAJINOU

Mezi Ukrajinou a Ruskem dospělo jednání konečně k uzavření příměří. Vystěhovalci jimž dovolen návrat do vlasti, smějí s sebou vzít 10.000 rublů pro hlavu rodiny a 2000 rublů pro každého člena, nejvýše však 20.000 rublů pro celou rodinu. V jednotlivých případech může však tato suma být zvýšena až do 100.000 rublů. Pro otázky výměny zboží, vrácení železničního materiálu, obnovení poštovního, telegrafního a cestovního spojení a ustanovení konsulů a komisařů, budou dosazeny společné výbory. V plenárním zasedání mírových vyjednávačů započalo jednání o otázkách hranic. Zástupci ruské vlády sovětů žádají všeobecné hlasování lidu na etnografickém (zeměpisném podkladě), ukrajinští záchtějí, aby hlasováním lidu rozhodovalo se ve sporných výjimečných případech, pokud tím zájmy celkového státního organismu nebudou ohroženy. Jednoty nebylo dosud docíleno.

□ □



Vůdcové rakousko-uherské ofensivy proti Italii: Generální plukovník arcivévoda Josef.

NOVÝ SPOJENEC DOHODY.

Od prosince 1917 bylo vyjednáváno o obchodní dohodě mezi Švédskem na jedné straně, Velkou Britanií, Francií, Italií a Spojenými Státy americkými na druhé straně. Jednání tato vedla nyní k tomu výsledku, že se spojenci zavázali ulehčiti Švédsku ponenáhlý přívoz potřeb v množství dle daných okolností uspokojujícím, jako chleboviny, píciny, kamenné uhlí, oleje rozného druhu, surovou gumu, gumové výrobky, bavlnu, bavlněné zboží, vlnu, vlněné zboží a jiné zboží textilní, ledek, fosfáty, síru, jakož i velký počet jiného, pro hospodářský život Švédska potřebného zboží. Jako kompensaci za tuto ochotu vymínili si spojenci hlavně: Že smějí po dobu trvání dohody používati švédských lodí o celkové tonáži 400 tisíc tun, z toho 200.000 pro plavby v ohrožených pásmech, dále zajištění určitého podílu dovozu železné rudy ze Švédska, dále dostatečné úvěry ve Švédsku k nákupu švédského zboží, pokud nynější dohoda trvá, a konečně, že v souvislosti s dovozem do Švédska učiněna byla určitá opatření, aby vývoz jmenovaného zboží, jakož i takového zboží, které mu může býti na roveň postaveno, mohl býti z této země zamezen.

□ □ □

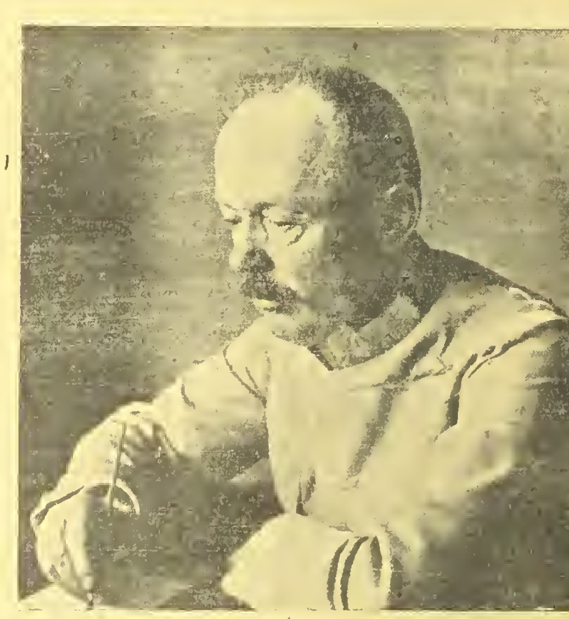
HRŮZOVLÁDA VE FINSKU.

Pokud červené gardy bolševiků ve Finsku osvobozovaly zemi od vlády buržoasie, byly německé žurnály, plny nářků nad ukrutnostmi jakých se bolševici dopouštějí. Když nebylo zpráv skutečných, nějaký šmok již se postaral o jich vymyšlení. Od té doby, kdy za pomoci německého vojska byla vláda ve Finsku předána opět do rukou buržoasie, není slyšeti nic o hrůzovládě — neboť dle všeho hrůzovláda buržoasie jest šmokům totožnou s pojmem státního pořádku. Dnešní vláda však provádí skutečnou hrůzovládu. Socialisté jsou zatýkáni houfně, majetek dělnických odborových organisací konfiskován, konfiskováno jmění osob, jež pomáhali bolševikům, svoboda značně obmezena a revolucionáři jsou houfně popravováni, aniž by se mnoho zkoumala jejich vina. Vítězní bolševici ponechali občanstvu nejširší svobody, vítězní měšťáci ruší veškeré svobody, zavazují lidu ústa, aby nemohli hlesnouti, aby musili se všemu slepě podrobovati. O této hrůzovládě ve Finsku nečteme v německých listech, tam čteme jen konstatování, že ve Finsku byl zas zaveden pořádek!

□ – □

RASMUSSENOVA CESTA DO GRÓNSKA.

Před několika dny vrátil se do své vlasti dánský badatel Knut Rasmussen. Tím skončila t. zv. druhá thubská expedice do Grónska, kterou podnikl spolu s geologem Kochem, rovněž nyní se navrátivším. Za veliké účasti známých a přátel zakotvila expediční loď „Hans Egede" v přístavě kodaňském, kde vylíčil Rasmussen, pod nátlakem naň doléhajících žurnalistů krátce dojmy své cesty. Dne 6. dubna 1917 vyrazila výprava z Thube, provázena četnými saněmi a velkými psi, aby probádala severní břeh Grónska, větší fjordy a t. zv. zemi Pearyovu. Na misu Norton byly nalezeny zásoby potravin, jež tu zanechala jistá expedice r. 1875. Vše bylo neporušené a maso skoro čerstvé, jinak si výprava Rasmussenova opatřovala maso honbou zvěře. Od Dragon Point nastala namáhavá pouť pěšky a brzy na to se společnost rozdělila na dvě skupiny: první, kartografická, k níž náležel Rasmussen a druhá, kterou vedl švédský botanik Dr. Wulff. Obě skupiny měly se sejíti na severním cípu dlouhého Fjordu. Cíl, jehož nikdo před nimi ještě nedocílil, byl velmi nebezpečný a situace cestovatelů byla mnohdy kritická. Bylo nutno přejíti cestu delší tisíce km a počasí bylo tak nepříznivé, že bylo nutno denně dvě až čtrnáct hodin až po kolena broditi se ledovou vodou. Zvěře nebylo a výprava byla odkázána jen na psí maso. Byla to věru věru chudá strava, neboť i psi byli vyhládlí a více kosti než maso. Konečně nebylo ani toho. Bohužel stalo se několik účastníků výpravy obětí těchto strastí, mezi jinými i dr Wulff o jehož konci se denník cestovatelů dojímavě zmiňuje. Když Wulff cítil, že vzdor nejkrajnějším napětím a vzdor tomu, že byla výprava již na zpáteční cestě, se už dále nedovleče, prosil své druhy žádostivě, aby ho ostavili na místě a sami šli dále. Dal jim své studijní záznamy a dopisy své dceři. Doufal, že ho pitná voda ještě několik dnů udrží při životě. A nebylo skutečně vyhnutí než vyhověti jeho přání. Za nejdůležitější výkon výpravy považuje Rasmussen kartografické výzkumy až k sev. cípu Grónska, dále faktum, jež výprava zjistila, že totiž Eskymáci obývají východní břehy a ne severní, jak se dosud myslilo a konečně nádherné sbírky a cenné grónské flory, které jsou dílem zahynuvšího švédského botanika.



Generál. pluk. šl. Boroevič, vůdce útoku na Plavě

□ □ □

A JEŠTĚ VÁLEČNÍ VÝDĚLKÁŘI.

Šlechetní váleční dodavatelé, kteří dosud krčili se v přítmí a neodvažovali se na denní světlo, jak se zdá, odhodili svůj stud až příliš oprávněný. Nedávno konaly se před uherskými soudy procesy, které poskytují pohled do rejdů i pokladen válečných výdělkářů a zároveň dokazují, jak snadno a mnoho lze nyní vydělati, jestliže nemá-li výčitek svědomí. Tak jistý peštský kupec

roku 1915 přiznal příjmy pod 20.000 korun, roku 1916 48.000 K a roku 1917 90.000 K. Ale tyto částky byly podrobeny pozoruhodné opravě, neboť zkoumání obchodních knih při příležitosti jistého vyšetřování pro zdražování mělo takový výsledek, že onen kupec r. 1915 vydělal asi 280 tisíc r. 1916 již 1,800.000 a r. 1917 dokonce obrovskou částku 3,700.000 K! Jiný případ: Jistý uprhlík z Haliče, který bydlel v podkrovní komůrce, sám se přiznal, že dosud vydělal 580.000 kor., při čemž arciť bylo konstatováno, že tato částka byla vypočtena pouze pro berní komisi, zisk ohoto muže byl daleko vyšší. A konečně třetí případ: Dva agenti zahájili proces, poněvadž považovali provisi při jakémsi obchodu lihem, který byl sjednán za jedinou hodinu, za příliš nepatrnou. Tato provise činila však 600.000 K. A konečně případ čtvrtý: Jakémusi smělému pašeráku podařilo se propašovati 10 vagonů tuku do Terstu; za každý vagon dostal 130.000 korun provise a spolu ještě při nákupu tuku vydělal obrovské částky, tak že tento člověk jedině při tomto obchodě shrábl 1,300.000 K. Byl by již nejvyšší čas, aby těmto válečným výdělkářům byly jejich obchody překaženy, dodává „Zeit".

JAK BYLO JEŠTĚ PŘED 50. LETY.

„My Čechové a Němci-, shromáždění na táboře libereckém na pohoří Ještěda, prohlašujeme po zralém a všestranném rokování, že království České a státní jeho právo, přísahami králů našich až do paměti naší utvrzené, považujeme za půdu společnou. V království Českém nemá kmen jeden panovati nad druhým, pročež má vše býti odstraněno, co by jakkoliv na úkor bylo národnosti české neb německé. Oběma národnostem budiž stejně velký rozvoj navždy pojištěn ústavou zemskou. Jakož ostatní hmotné zájmy svou přirozenou polohou, staletým spolužitím a společnými osudy od věků nerozlučně jsou spojeny, taktéž chceme je svézákonně spravovati sami, totiž zájmy a osudy své zástupcům vlastním pod ochranou zákonů na sněmu domácím usnesených, svěřiti raději než cizím z jiných zemí, jejichž volba nezávisela by od nikoho z nás neposkytovala by nám nikdy rukojemství znalosti poměrů a šetření potřeb našich. Zastupitelstvo zemské má dle stejné míry na základě demokratickém sestaveno a dle toho dosavadní řád volební do sněmu českého bez odkladu spravedlivě opraven býti.



Rakousko-uherská pozorovací stanice v přístavu Oděsském.

VYVLASTŇOVÁNÍ ODĚVŮ.

Na vyvlastňování oděvů v Německu, které postihlo těžce chudší vrstvy, stěžují se četné listy německé. „Vorwärts" věnuje této věci velmi ostrý úvodník. Upozorňuje v něm, že v Německu je dosti lidí, kteří mají větší zásobu šatů, nežli vyžaduje normální potřeba. Listy poukazují dále na to, jaké bohaté zásoby šatstva mají jisté knížecí osobnosti, které převlékají se třebas několikráte za den a k nemalému úžasu čtenářstva popisovaly ona ohromná skladiště oděvu těchto vznešených osob. Nelze se domnívati, že by tato oděvní skladiště knížecích osob válkou příliš utrpěla, ale přikročí se k jejich vyvlastnění? Také je v Německu dosti bohatých modních bláznů a šviháků, kteří i za války tropili neslýchaný přepych v oděvu. Stalo se jim takřka sportem shromažďovati šaty; obléci kalhoty častěji nežli třikráte považovali za nedůstojné svých vzácných osob. Ale právě takovým modním švihákům nestane se nic, vždyť stačí, odevzdají-li jedny šaty. Odevzdá-li člověk, mající 50—60 obleků, jeden, nic mu to neublíží, ale co má dělati člověk, který takových zásob nemá? Hlavně zřízenci, úředníci, maloživnostníci, dělníci jsou tím postiženi, vždyť za vyvlastněné šaty nemohou si koupiti nových pro horentní ceny. Toto vyvlastňování šatstva je kruté a nesmyslné, postihuje chuďasy; vždyť nikdo nebude věřit, že pan kancléř objeví se u dvora v záplatovaných kalhotech, či pan Kühlmann přijde na konferenci mírovou v úboru, z něhož mu polezou lokty. Ponechá-li se dle ustanovení prostému německému člověku pouze dvě obleků, naskytá se zlá otázka, jak dlouho mu vydrží. Boháči je to snadné, koupí si oblek nový, ale chudák nemá peněz a bude nucen choditi na konec v hadrech — Vývody berlínského sociálně-demokratického denníku jistě se týkají Rakouska stejně jako Německa.

živo. Nálada byla smutná. V předvečer narukování shromáždilo se v kuchyni desátníkově množství vesničanů. Sergeant Pipriac, se zrakem od kořalky zardělým, Michal Grallon a jiní druhové blíženců dostavili se, aby si připili na rozloučenou. Stará Dervalka, naříkající a plačící, připravovala synům v komoře nutné věci na cestu. Marná byla námaha Marcelina, utišiti ji. V mnohých, přemnohých staveních, byly oné noci prolity hořké a žalostné slzy.

Oba bratři pozbyli, jak se zdálo, úplně svoji dobrou náladu, neboť vzdor povzbuzováním a těšení a vzdor plným pohárům, věsili smutně hlavu; dokonce i desátník byl mrzutým; znal nejlépe hrozné náhody válečné a svoje synovce miloval upřímně.

„Budete aspoň něčeho ušetřeni milení, hoši: tvrdých slov kasárnických," pravil, vypouštěje opravdová mračna kouře ze svoji dýmky. „Jste hotovými vojáky. „V pravo bok, v levo bok! Pozor! V před!" To však máte již v malíčku, neboť jste vychováni starým zkušeným válečníkem. Budou s vámi spokojeni a budete rychle postupovat. A ještě něco vám povím: když by na vás útočila jízda, nesmíte používati svoji zbraň dle staré mody, nýbrž takto" — a při tom šermoval holí ve vzduchu, aby prakticky ukázal svým synovcům, jak se to vlastně dělá. „Poznáte záhy výhody a přednosti této obrany."

„Může být," pobručoval Gildas, jestli jen Rusové a Prušáci už také na to nepřišli!"

„Jen vyčkej hochu, až přičichneš k prachu, pak se ti zase odvaha vrátí," těšil ho strýc.„Je dobře, že se tak stane co nejdříve, protože potáhnete přímo k Rýnu — do středu celé té komedie."

„Škoda, že nemohu s nimi!" litoval Alain. „Mám vždycky jen smůlu, a jakživ se asi z tohoto prokletého hnízda nedostanu!"

„Nežvaň!" přerušil ho Hoel zlostně. „Vždyť jsi byl bledý jako smrt, když tě volali k urně, a byl bys rád zaplatil za

follovi to nevěřím! Takové věci bys nesměla tvrditi matce Goronové. Před lety jí vykonal velikou, velikou službu a od oné chvíle považuje ho za svatého, za anděla božího po zemi bloudícího! Však i jeho tvář svědčí o veliké dobrotě."

Marceliny oči zajiskřily, chtěla něco ostrého odvětiti a jen příchod Jana Gorona jí v tom zabránil. Zastavil se několik kroků ode dveří, údiven přítomnosti Marcelinou v tak pozdní hodinu a za takové nepohody.

„Buď vítán, Jannicu!" zvolala Marcela. Přistoupil rychle k oběma dívkám, pokynul úsměvavě rdící se Jenovefě a rozhlížeje se na všechny strany, aby se přesvědčil, že ho nikdo neslyší, pravil šeptem: „Mám pro tebe novinku, Marcelo! Je nám na blízku."

Marcela by byla radostí vykřikla, kdyby jí nebyl Jan výstražně pokynul: „Pst! Pojď do světnice, neboť prší a nutno se míti na pozoru před zvědy." Teprve když zavřeli dveře a před nimi se objevila stará Goronová, plnými ústy dmýchajíc do ohně, pokračoval: „Viděli ho prý včera v Ploubol, kdosi ho poznal a byli by ho málem zatkli. V nastalé rvačce srazil prý četníka k zemi a tím si ještě více přihoršil. Není pro něho více záchrany; chytnou ho asi brzy. Naposled byl spatřen nedaleko Traonili."

Marcela spínala zoufalé ruce: „Bože můj, Bože můj, zešílel, jest ztracen! Jak mu mám pomoci?"

„Četla si již proklamaci?" tázal se jí Jan šeptem. „Na každičkém rohu, na každé kostelní bráně i na vašich vratech jest nalepena. Přísně se všem pod trestem smrti zapovídá, skýtati zběhům přístřeší, aneb jim jakkoli pomáhati; dále se tam nařizuje, že každý konskribent, který neposlechne vyzvání úřadů a nedostaví se, má býti zastřelen jako pes — bez milosti a slitování."

Goron byl hluboce dojat, neboť byl jediným ve vsi, jenž se honosil býti „přítelem" Rohanovým. Od mládí byli si náklo-

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Daň z majetku v Rakousku.

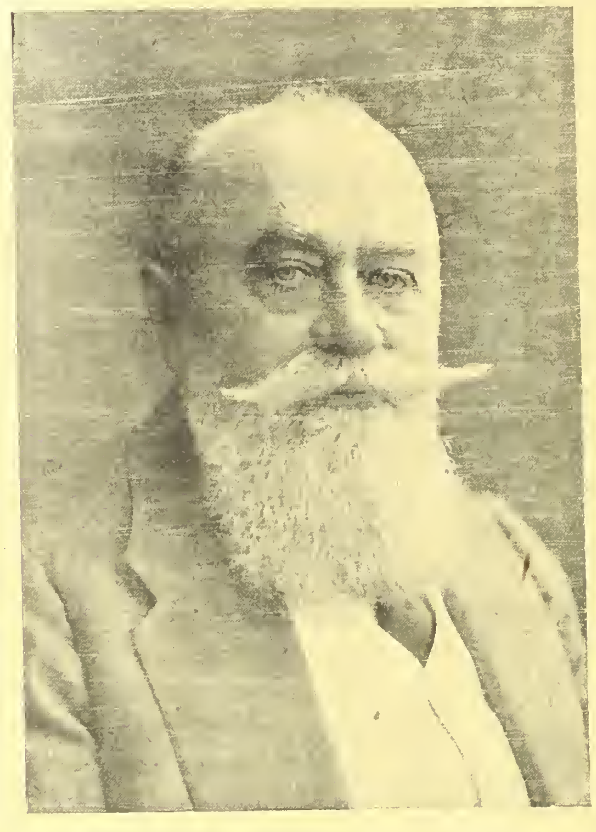
V rakouské politické společnosti měl poslanec dr. Steinwender, stálý referent parlamentní o finančním rozpočtu Rakouska, přednášku o dani z majetku. Jeho názory o této dani jsou zajímavé. Dokazuje, že musí býti daní postižen veškerý majetek, a že daň musí býti progresivní, to znamená, čím větší majetek, tím větší musí býti daň. Uznává, že velmi těžká bude práce s movitým jměním, poněvadž to se dá postihnout nejméně snadno. Lehkou práci bude míti stát s bankovkami. Vydá prosté nové papírové peníze a staré bude vyměňovat za menší bankovky. Z peněžních půjček bude si stát srážet určitý díl. Dluhy na nemovitostech budou zdaněny tím způsobem, že majitel hypotéky bude musit státu postoupiti její určitý díl. Státní obligace budou odkolkovány. Při akciových společnostech s omezeným ručením budou vydány nové akcie a podíly. Pozemky a domy budou úředně oceněny, a to dle výnosu. Stavební pozemky, honitby a všechny druhy luxusního majetku budou zdaněny dle tržní ceny. Podniky budou oceněny dle jejich kapitalisovaného výnosu, a to dle názoru Steinwenderova zemědělské podniky a domy nutno zkapitalisovati, jako by vynášely 4 procenta, jiné podniky jako by vynášely 10 procent. Také různé předměty v domácnostech, jako nábytek, šaty, prádlo, koberce, skvosty a předměty z drahých kovů budou úředně oceněny. Takto může daň z majetku vynésti 30 miliard.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ.

Dne 13. června. Na italské frontě nepatrná bitevní činnost. V Albanii bylo pronikání Fracnouzů na čáře amla-Sinapremte zaraženo. U Noyonu vedli Francouzi opět silné protiútoky po obou stranách velké silnice Roye-Watrees-St. Denis. Za nejtěších ztrát shroutil se i tento nápor. Přes 60 pancéřových vozů leží rozbito na bojišti. Počet zajatců přesahuje 15.000. Kořist děl obnáší dle dosavadních kostatování přes 150. Při obraně proti nepřátelským protiútokům padlo několik našich až do nejpřednějších pěšáckých posic proniknuvších děl do rukou nepřátel. Severně od Aisne vnikly útočné oddíly do nepřátelských zákopů. Jižně od Aisne napadli jsme nepřítele po silné dělostřelecké přípravě a zahnali jsme ho z jeho čar východně od Corcy byl Savieres od nepřítele vyčistěn. Zajali jsme přes 1500 nepřátel. Několik nepřátelských útoků severozápadně od Chateau Thierry zhroutilo se se značnými ztrátami.

Dne 14. června. Na italské horské frontě mírné boje dělostřelecké. Na dolní Piavě ztroskotaly pokusy nepřátel o výzvědy. V Albanii severně Devoli byl odražen útok Francouzů po dvanáctihodinném boji. Západní bojiště: Jihozápadně Yprů podnikli Francouzi prudké útoky proti naší čáře u Voormezeele a Vierstraatu. Byli odraženi. U Courcelle a Mery, jakož i u Matzy bezprostředně na západě od Oisy opakoval nepřítel své marné protiútoky. Byl odražen za nejtěžších ztrát. Po obou stranách silnice Soissons-Villers-Cottoreto vnikli jsme do lesa u Villers-Cottorets, kterých se zmocnila armádní skupina německého korunního prince od 27. května t. r., čísla 1050.

Dne 15. června. Italská fronta: Naše armády pronikly dnes dopoledne jak na planině Sedmi Obcí, tak i přesi přes Piave do nepřátelských čar. Až do poledne došly zprávy o zajetí více než 10.000 nepřátel (Italů, Angličanů a Francouzů). Kořist děl jest značná.



Dr. Josef Štolba, vynikající český spisovatel vyznamenán byl nedávno řádem železné koruny.

Západní bojiště: Čilá výzvědná činnost. Silnější výpady nepřítelovy na Ancre byly odraženy. Dělové o minové boje ožily večer po obou stranách Sommy. Jihozápadně od Noyonu omezila se činnost pěchoty na místní bitevní akce. Dělostřelceká palba polevila. Jižně od Aisne potrval stupřovaný dělostřelecký boj. Četné dílčí útoky, které nepřítel podnikl proti našim čarám v lese u Villers-Cotterets, byly odraženy. Východ: Vojenská skupina Eichhornova: Asi 10.000 mužů silné ruské čety, které přicházejíce od Jeisku, přistály v zátoce Miusské na Azovském moři a postupovaly proti Taganrogu, byly zničeny. Části nepřítele, které se pokusily uniknouti na člunech a trámech, byly postříleny ve vodě.

Dne 16. června. Naše armády napadly včera ráno na Piavě a obapol Brenty po několikahodinné palbě dělostřeleckých mass Italy a jejich spojence. Vojenská skupina polního maršálka Boroeviče vynutila si na četných místech přechod přes rozvodněný Piave. Sbory generála-plukovníka Vurma dobyly po přemožení rozpčené obrany u San Donna di Piave a po obou stranách dráhy Oderzo Treviso v široké frontě nepřátelských posic. Vojsko gerála-plukovníka arcivévody Josefa zmocnilo se, překvapivši nepřítele, boranných zařízení na východním okraji Montella a proniklo od tohoto výšinového území. Generál jízdy, kníže Schönburg, byl za přechodu svého sboru znaněn granátem. Počet nepřátel, zajatých na Piave, činí 10.000. Ukořistěných děl bylo dosud hlášeno asi 50. Také první nápor po obou stranách Brenty měl úspěch. Lámajíc silný nepřátelský odpor a překonávajíc všechny překážky pohoří, plného rozsedlin a hojně zalesněného, proniklo naše vojsko namnoze až do třetí nepřátelské psice, při čemž zůstalo v našich rukou 6000 zajatých Italů, Francouzů a Angličanů. Získaných tím výhod mohli jsme však jenom částečně uhájiti. Východně od Brenty musila býti opět vydána hora Raniero před protiútoky nepřítelovými, jež provedeny byly s přesilou a podporovány dělostřelbou do boku, kdežto na severních svazích Grappy útočil Ital marně na naše prapory, které se tam pevně zachytly v jeho prvých liniích. V lesnatých pásmech Sedmi Obcí narazily naše pluky na útočnou skupinu, kterou již v předchozích dnech spojenci připravili, před jejíž protinárazem byla část dobytého území opět vyklizena. U Rivy, v úseku majora arcivévody Maxmiliana, vyrvali jsme Italům Dosso Alto.

Dne 17. června. Špatné počasí omezilo bitevní činnost na horské frontě benátské. Na výšinách Montella posunula naše vojska čáru svou opět ke předu. Italské protiútoky na dráze Oderzo-Treviso byly odražen. U San nové pokroky. Capo Sile je v našich rukou. — Na západě žádná změna situace.

Dne 18. června. Armáda generála plukovníka svob pána Wurma získala na četných místech prostoru

něni, poněvadž jejich povahy byly si podobny, poněvadž i v tělesné síle mohli spolu závoditi. A kdo viděl, jak oko Goronovo zazářilo, když své sestřence Jenovefě srdečně pokynul, musil doznati, že i jeho srdce bylo z téhož těsta co Rohanovo.

Marcela zbledla jako stěna, když uslyšela o proklamaci, netušíc, že ji ze soucitu zapřel scénu, kterou sám spatřil: Dýmku v ústech, provázen Pipriacem, četníky, Gildas a Hoelem belhal se starý desátník od uličky k uličce, sám, vlastnoručně proklamace nalepuje.

Marcela nebyla z těch, jež ztrácí ihned hlavu; v jejich žilách proudila pravá vojenská krev; ale zpráva Janova ji tak dojala a zmohla, že na okamžik pozbyla vědomí. A v tomto kratičkém okamžiku prožila znovu šťastné ono jitro v kathedrále svatého Gilda; cítila stisk Rohanových paží, cítila horké jeho polibky a nekonečné blaho, které ji tehdy plnilo duši; pak zase spatřila svého milovaného Rohana divokého zraku, císaře proklínajícího, jako tehdy, onoho hrozného večera po slosování. Nemohla uvěřiti a nevěřila, že se Rohan skrývá ze strachu a bázně, nýbrž vnucovala si čím dále, tím více přesvědčení, že jest Arfollem očarován a že jen vlivem jeho vůle jedná tak nerozumně.

Když opět otevřela oči cítila se tak bídnou a slabou, že se musila opříti o dveřeje hledíc mlčky, oči slzami zalité, do šedého deště. Zdálo se, že nádherný, pohádkový sen její mladé lásky, se rozplynul v slzách a starostech.

„Marcelo, milovaná Marcelo," šeptala něhyplně Jenovefa, hladíc ruku své družky „nermuť se, vše se opět k dobrému obrátí."

Marcela odvětila těžkým povzdechem, v její bledé tváři, jindy vždy tak energické, zračilo se beznadějné zoufalství.

„Mohou mu ještě odpustit," těšil ji Goron, „neboť císař potřebuje tak silných hochů, jako Rohan. Kdyby se jen chtěl přihlásiti!"

Marcela stále ještě mlčela; teprve po dlouhé době políbila mlčky Jenovefu na líce, podala Goronovi ruku a pravila pevným hlasem: „Nyní však musím jíti, maminka by měla starost o mne. Děkuji vám a žijte blaze!"

Jako ve snu kráčela táhlou vesnickou silnicí. Neviděla a neslyšela ničeho, nepociťujíc ani deště, který ji, vzdor dlouhému černému plášti, až na kůži pronikal.

Moře se vzdouvalo stále více a řvalo a ječelo s vichřicí o závod. Leč v jejím nitru burácela vichřice, mnohem ještě mocnější nežli v divoce rozvášněné přírodě.

14.

SETKÁNÍ.

Několik dnů po lékařské prohlídce odvedených obdrželi kromlaixští předvolání na vojnu. Rekruti měli se nejprve shromážditi v Traonili, odsud pak býti přiděleni pluku v Nantes, k pluku, který byl určen pro porýnské bojiště! Zkušenosti uplynulého roku Napoleona nijak nepoučily; vyzíval osud znovu, vrhaje se do nové války, s mocí, jež překonávala vše co dosud bylo. Ztráta 500.000 mužů spolu se zbraněmi, municí a děly ho nijak nezastrašila, neboť stačilo, aby pouze prstem pohnul a nové a nové legie bojechtivých tisíců nahradili padlé. Mezitím si však Rusko a Prusko podaly přátelsky ruku; celé Německo se bouřilo a historický „Tugendbund" byl uveden v život. Dne 16. března vypovědělo Prusko válku a vlastenectví teutonské mládeže propuklo jako mocná sopka. V čele německých vojů stal Blücher, žák Bedřicha Velikého. A jakoby to vše nestačilo, obrátilo se i Švédsko proti Bonapartovi. Francouzi musili spěšně vykliditi Berlín a uchýlit se na levý břeh Labe.

Když byl určen den odchodu, bylo v domku Dervalově

Jižní křídlo dosáhlo v tuhých bojích průplavu Fossetty. Generál plukovník arcivévoda Josef vybudoval své úspěchy v území Montella. Italské protiútoky ztroskotaly. Za tři bitevní dny bylo v tomto území dopraveno 73 ukořistěných italských děl, mezi nimi četná děla těžkého kalibru. Obapol Brenty hnal se nepřítel opětně marně proti našim novým posicím. Rovněž bez úspěchu minulo jižně od Asiaga několik anglických útoků. Počet zajatců stoupl na 30.000, ukořistěných děl na více než 120. Západní bojiště: Nepřátelské dělostřelectvo vyvinovalo čilou činnost v jednotlivých úsecích ve Flandřích. Po prudkém přepadu střelbou podnikl nepřítel k půlnoci útok jihozápadně od Albertu. Byl odražen a zanechal zajatce v našich rukou. Jihozápadně od Noyonu a jižně od Aisny oživila dělostřelecká činnost.

Dne 19. června. Italská fronta. Jižní křídlo vojenské skupiny p. m. šl. Boroeviče vybojovalo na stálém postupu nových úspěchů. Průplav Fossetta byl na několika místech překročen. Italové nasazují vše, aby náš postup zadržovali. Prudké nepřátelské útoky, které jmenovitě po obou stranách dráhy Oderzo-Treviso byly vedeny s velku tuhostí zhroutily se za těžkých ztrát dílem v naši palbě, dílem v boji na blízko. Divise g. p. arcivévody Josefa prorazily u Sovilly na jižním svahu Montella několik italských čar. Na horské frontěbylyposicemeziPiaveaa D„ulo,voya t, ěynnrJc frontě byly posice mezi Piave a Brentou a jihovýchodně od Asiaga, kterých jsme dobyli 15. t. m. cílem rozhořčených náporů. Nepřítel nemohl přes velké oběti nikde dociliti úspěchu. I na Dosso Alto vyrazili Italové vždy marně. Na tyrolské západní frontě dělostřelecký boj.

Dne 20. června. Bitva v Benátsku pokračuje. Nepřítel podniká zoufalé protiútoky. Rozhořčeně se bojovalo o naše nové psice na kanalu Fossety, na dráze Oderzo-Treviso a na Montellu. Naše armády uhájily novou frontu a zatlačily Italy ještě dál na západ. — Na frontě západní stupňoval nepřítel bitevní činnost. Nové nepřátelské útoky u Albertinu, Nayonu. Chateau-Thierry byly odraženy. U Seicheprey vnikli německé výzvědné oddíly hluboko do americké čáry a způsobily nepříteli těžké ztráty.

Dne 21. června. Italská fronta: Nepřítel pokračoval ve svých pokusech vyrvati nám úspěchy, vybojované západně Piavy s nezmírněnou živostí. Jeho oběti byly opět marné. Všecky nápory shroutily se o neochvějný odpor našeho hrdinného vojska. Zvlášť zuřivě stupňován byl zápas na krasské planině Montella, kde se o rychle zbudované posice divise polního podmaršálka Ludvíka Goigingra shroutil útok za útokem. Všude stál muž proti muži v bajonetovém boji. Na frontě 2 km. široké seskupil nepřítel útočné vojsko v síle 8 pluků, aby otřásl hráz našich bodrých vojáků. Obrovská spotřeba sil donutila Italy k nasazení záloh. Vedle krvavých ztrát přibývá také denně počet zajatců italských. Jen na Montellu bylo za předposlední bitevní den zajato 3200 mužů, z toho 2000 uherským pěším plukem 139. Nepřítel pokračoval na celé frontě ve svých živých výzvědných pokusech. Byl všude odražen. Severovýchodně Merrisu a severně Albertu shroutily se krvavě anglické dílčí útoky. Místní útoky Francouzů jižně Noyonu, Američanů severozápadně Chateu-Thierry ztroskotaly. Francouzi i Američané utrpěli těžké ztráty.

Dne 22. června. Boje na Piavě značně ochably. Tam, kde Italové útočili, jako na Montellu a u San Dony byly odraženy. Počet zajatců stoupl na 40.000. Na západě dělostřelecké boje a anglické dílčí útoky, jež odraženy. — Ve válce ponorek potopeno v měsíci květnu 614.000 tun.



Generál Karel Kopal, vítěz nad Italy před 70 lety.

Dne 23. června. Boje na Piavě méně živé. Jen na jižním křídle opětoval nepřítel své protiútoky. V území Piavy silnější. Řeka je následkem stálých průtrží mračen rozvodněna, tak že spojení mezi oběma břehy udržováno jest jen s největšími obtížemi. — Vláda Seidlerova podala demissi —

SMĚS.

Český původ ministra ryt. Gayera. „Lid. Novinám" se píše: Nový ministr vnitra ryt. Gayer, kterého si dr. Seidler vybral na policejním ředitelství vídeňském, je rodákem z Drahotuš u Hranic. Znám je odtamtud dobře. Rodina byla česká, on však se odnárodnil. Počítal-li při tom s kariérou, tak se nepřepočítal. Dle jiné verse narodil se v Olomouci 7. listopadu 1860 a studoval na německém gymnasiu, pak ve Vídni práva a vstoupil do policejní služby, kdež brzo vynikl. Jak praví, měl podstatný podíl na odhalení zrady plukovníka Redla.

Nová doktorská hodnost. V nejbližší době bude zaveden nový doktorský stupeň pro studenty, kteří se věnují hlavně studiu národního hospodářství, finanční vědě, hospodářské politice, agrární politice, dějinám hospodářství, sociologii, statistice atd. Hodnost by zněla doktor státních věd.

Generál Karel Kopal. Nyní, kdy české pl. bojují v Italii, vzpomínáme vynikajícího generála Kopala (roz. r. 1788 v Štidružicích u Znojma), jemuž postaven svého času ve Znojmě pomník. Kopal vstoupil r. 1805 co kadet do vojska a za bojů s vojsky Napoleona vyznamenal se tak, že po 8 létech byl již setníkem a později pluk. velitelem. V Italii dobyl hlavně vítězství u St. Lucie a Vicenzy. Při útoku na Monte Berico vedl vojsko sám ku předu a byl tak těžce zraněn, že druhého dne zemřel, byv předem vyznamenán rytířřádem Marie Terezie. Dne 17. června bylo tomu právě 70 let. — Je zajímavo, že velitelem Tridentu za válek s Italií byl rovněž Čech generál Fialka.

Vídeňská chlebová krise. Některé vídeňské listy přislibovaly opětné zvýšení chlebové dávky po několika dnech. Četli jsme dokonce, že prý již za deset dní nabudeme opět plné chlebové dávky. Ze směrodatných úřadů se však oznamuje, že dovoz německého obilí nepřispěje k zvýšení chlebové dávky. Německa pomoc nepřipadne jen Vídni, nýbrž vedle civilního obyvatelstva také armádě. Bude to tudíž kapka do ohně. Pro Vídeň bude prý však tak významná, že alespoň poloviční dávka chleba bude se moci poskytnouti až do nové sklizně. Kdyby prý se rozhodl vyživovací úřad poskytnouti opět nezkrácenou dávku chleba, nadešlo by nebezpečí, že za krátký čas nebude chleba vůbec. To by byla katastrofa, praví vyživovací úřad, kterou by nikdo nezodpověděl. Jedině v tom případě,

těsně za sebou. Zamrazilo ji hrůzou, leč vzdor tomu dodala si odvahy a obrátila se znovu. Měsíc na okamžik prohlédl mračny — krátce — leč stačilo to, aby zcela zřetelně uviděla silhuetu jakés nadpřirozeně velké postavy.

Méně odvážný člověk, byl by rozhodně působením celého okolí a rozčíleného stavu duševního pozbyl smyslů. V celičkém Kromlaix, nebylo skutečně ženy — a sotva snad i muže, která by se byla odvážila, v tak pozdní hodině k „lázni Kristově". I Marcela byla v prvém okamžiku leknutím všecka ztrnulá, brzy se však vzpamatovala a dala se znovu na útěk. Tajemná postava ji však následovala, stále více a více se blížíc. — Utíkala a prchala až ztrácela dech a nemohla dále; zastavila se — rozhodnuta, postaviti se tajůplnému pronásledovateli na odpor. V témže okamžiku cítila horký dech neznámého, vedle ni stal muž, tváře bledé, jako líc měsíce — dříve ještě nežli ho mohla poznati, tichounce, sotva znatelně zašeptal: „Marcelo!"

Poznala ihned hlas a — jakž už bývá ženská povaha, třebaže od mnoha dnů toužila setkati se s Rohanem, zachvěla se nyní ustrašeně, nejsouc ani slůvka mocna. Měsíc opět zazářil nad krajem, osvítiv jasně Rohanovu postavu. Byl prostovlasý a bosý a vlas splýval mu v divých pramenech ve tvář; jeho oděv byl rozedrán. Chvějící dívce se zdálo, že vidí zjevení; dokonce i jeho hlas ji připadal nepřirozený a chroptivý.

„Marcelo! Nepoznáváš mne? Ano, to jsem já, Rohan, a ty se mne bojíš!"

„Nebojím se," odvětila Marcela, vzpamatovavši se „ale — polekal jsi mne — myslila jsem, že je to duch."

„Skrýval jsem se v křovinách a spatřil jsem tě u „lázně Kristovy."

„Ty že si mne viděl?! Pak jsi tedy porušil moji čarovnou moc," zvolala.

„To nemyslím!" ujišťoval ji Rohan chladně. „Nevím, co jsi

to, kdybys nebyl musil losovati."

„Inu, tehdy jsem ještě nevěděl, že i vás odvedou. Samotnému — to je pravda — to by se mi nechtělo."

„Jen se utiš synáčku, i na tebe brzy dojde, i na Jannica. A poslyšte, rekruti, ještě vám dám dobrou radu," obrátil se k dvojencům. „Hleďte vždycky, abyste si nepohněvali vašeho desátníka, zrovna tak, jako sergeanta; nadcházejte si je oba dle možnosti; tu a tam mu zaplaťte skleničku sladké tomu žádný neodolá. Neutrácejte zbytečně peněz u markytánek, ani kamarády nečastujte. Desátník a sergeant buďtež vašimi přáteli a ti vám pak za to vždycky poradí a v nouzi a potřebě vypomohou. A co se týče jejich nadávek a bručounství, toho si nevšímejte; chovejte se k nim vždy slušně, pokorně a skromně, to se jim zamlouvá."

„Tak je to, tak je to, strýčku Evene; připijme jim proto hned na zdraví, ať je to kdo chce!" poznamenal Gildas, vyprázdniv jedním douškem svou číši.

„Zaopatřil jsem vám obuv, mez garz," pokračoval desátník „každý z vás dostane dva páry bot — nové ovšem nejsou — ale z měkké kůže a jako samet přilehnou k noze. Většina rekrutů se znaví dříve ještě než dojde do Nantes, poněvadž vyvedla hloupost a koupila si nové boty. Z počátku vám bude i tornistr obtížný; musíte si ho pevně přimknouti na záda a ne, jak činí mnozí nezkušení rekruti, nechati ho volně viset na ramenou. Pamatujte si to dobře, hoši,a ušetříte si mnohé potíže."

Starý desátník uváděl všechny tyto rady, hlasem pohnutí plným; musil se přemáhati, aby potlačil slzy, jež se mu mocí draly v oči. Ostatně byli všichni shromáždění smutni. Oba bratři jim připadali jako obětní beránci, jež odvedou brzy na porážku. Jen Michal Grallon se smál, byl dobré nálady a neustále všem připíjel; ale dokonce i kořalka byla dnes bezmocnou — neobveselovala, ani srdce nerozehřívala. Gildas a Hoel dobře tušili, že nahoře v komůrce maminka hořce kvílí

že by došlo dostatečné množství obilí z Ukrajiny a Besarabie, mohla by se zvýšiti dávka chleba. Aby se však nebudily marné naděje, že dojde ukrajinské a besarabské obilí, připomíná se předem, že bezpečně s dojitím tohoto obilí počítati nelze. Do nové sklizně se nynější trapný stav nijak nezlepší.

Svaz národů. Za myšlenku svazu národů staví se velice vřele anglický státník sir Grey v celé brožuře. Dovozuje v ní, že v této válce jedná se nejen o existenci jednotlivých států a říší, ale o osud kontinentu. Moderní civilisace bude zachráněna jen tehdy, když všichni národové na válce súčastnění a také neutrálové zkušenostmi války dají se poučiti. Svaz národů může býti zabezpečením světového míru. První podmínkou ovšem je, aby myšlenka ta stala se opravdovým přesvědčením odpovědných vůdců států a podstatnou částí jejich praktické politiky. Tato podmínka nebyla splněna před válkou. Nyní stojí za ní Amerika s Wilsonem, která po dva roky byla neutrální, ale vyhlásila konečně Německu válku, aby zachránila svět před katastrofou. Vlády dohodové bojovaly za tentýž ideál národní a lidské svobody. V Anglii plán svazu národů byl přijat na všech stranách přátelsky. Naproti tomu německá vojenská strana jest nepřítelem tohoto plánu. Zůstane-li tato strana u vesla, bude Německo brániti se svazu národů. Německý národ musí nabýti přesvědčení, že bezpečnost, založená na právu a smlouvách je lepší nežli nebezpečí vůle k moci.

Němci svolují vinu na Ukrajinu. „N. F. P." útočí proti Ukrajině, o které praví, že porušila smlouvu. Ukrajina prý nedodala zásob obilí, jak bylo smluveno, a nedodržela daného slova. Mír chlebový neexistuje více, nýbrž jen vzpomínka na krásné plány, v nichž jsme žili několik měsíců. Mír s Ukrajinou neukojil prý ani hladu a Rakousko má zbavit kromě toho ještě parlamentu. Proto vyzývá „Neue Freie Presse", aby se Němci dohodli s Poláky. Citovaný list apeluje na ministra zahraničních záležitostí, aby promluvil rozumné slovo, jak se má smlouva brest-litevská vykládat. K tomu nutno poznamenati, že od počátku míru s Ukrajinou žádný rozumný člověk nevěřil, že nám Ukrajina může pomoci.

Lekce německo-nacionálům. Německo-nacionální poslanci prof. doktor Waldner a Teufel odebrali se v těchto dnech k německému velvyslanci ve Vídni a naléhali naň, aby působil v Berlíně, by Německo vyšlo vstříc řešení austro-polskému a umožnilo tak dohodu německo-polskou ve Vídni. Německý velvyslanec odkázal však oba pány z německo-nacionálního tábora do příslušných mezí a prohlásil, že si Německo svou politiku nenechá předpisovati německo-nacionálními stranami, aby to jen Waldner a Teufel vzkázali svým politickým přátelům.

1 a půl milionů Američanů. „Rotterdamsche Courant oznamuje, že ve Flandrech oživuje bitevní činnost. Proslýchá se, že ke konci 1 a půl milionů amerického vojska. Ve Francii jsou již nahromaděny zásoby potravin pro americkou armádu dvou milionů mužů. Ve všech francouzských přístavech vyvíjí se horečná činnost.

První český král. Dne 15. června 1086 konala se slavná korunovace prvého českého krále Vratislava I. Po jedenáct let podporoval kníže český Vratislav německého císaře Jindřicha IV. v jeho nekonečných bojích s německými knížaty a s papežem. V odměnu za tyto služby odevzdal Jindřich IV. na říšském sněmu v Mohuči Vratislavovi korunu královskou, znak



Rakousko-uherské lodní velitelství na palubě ukořistěného ruského parníku v přístavu oděsském.

to svrchovanosti, a arcibiskup trevírský Egilbert vložil ji nejslavnostnějším způsobem v Praze na hlav Vratislavovu. Také choť Vratislavova Svatava byl současně korunována. Ke korunovaci královské poři zen byl nádherný evangeliář, skvostně zdobený chovaný dosud jako nejvzácnější památka v univei sitní knihovně pražské. Za Vratislava uvolnilo se zna čně pouto vížící Čechy k říši německé. Tehdy toti přestal starodávný poplatek, odváděný do Něme již od dob císaře Karla Velikého (třeba někdy veln nepravidelně) a místo toho měl panovník český sta věti 300 oděnců při císařově jízdě ke korunovaci d Říma.

Umělecké památky Amiensu. S ohledem na něme ckou ofensivu odebral se nedávno sekční přednost francouzského ministerstva umění pan d' Estournelle do Amiensu, aby obrazy slavného, před několika lét zemřelého malíře Puvise de Chavanesa, které jso uschovány v tamnějším museu uvedl v bezpečí, co se mu za pomoci několika vycvičených dělníků úpln podařilo. V „Matinu" vykládá, že město velmi utrpěl dělostřelbou, že však kathedrála je nedotčena. Byl zasažena jen jediným granátem. Barevná okna a umě lecké památky jsou v bezpečí uschovány.

ZDRAVOTNÍ RÁDCE.

Chléb škodí zubům. Německé listy rozepisují s o novém objevu lékařské vědy německé, který je těchto dnech velice zajímavý. Profesor Walkhof který přednáší na universitě mnichovské zubní léka ství, dospěl dlouholetým bádáním a zkouškami k p znatku, že hniloba zubů (Caries) vzniká požívání chleba. Dr. H. Siegfried, který koná službu jako zul ní lékař v polním lazaretu, prováděl zkoumání u v jáků z různých končin Německa. Dospěl ke zkušen sti že zuby kazí jen bílý chléb, kdežto černý ji spíše prospívá. Bílý chléb se snadno rozmělňuje, n třeba ho mnoho kousati, lepí se na zuby, kde p kyše a působí rozklad, černý chléb však se musí mn ho žvýkat a zuby čistí. Jedlíci bílého chleba trpí n horšími chorobami zubů. Badatel poznal ve Fran kde se jí skoro výhradně bílý chléb, 30letou ženu d cela už bezzubou, ba i děti mívají zkažené zuby mlé né. Mezi 816 jedlíky černého chleba našel dr. Sie fried 66 dokonalých chrupů, mezi nimi 47 bez jak hokoli pěstění. U jedlíků bílého chleba nenašel ani j diného chrupu v pořádku. Nejlepší zuby mají výcho ní Prusové, dále obyvatelé Porýní, Hanovru a Sasl U 30letých chybělo jedlíkům černého chleba průmě ně 6.5 zubů, u jedlíků bílého chleba 10.9 zubů. Ber ňáci mají nejhorší chrupy z celého Německa, hul jejich jsou většinou načisto prázdné. Doufejme, že t budeme mít chrupy úplně v pořádku, protože si c počinou.

a že se i Marcela trápí; viděli jasně, že i strýc Ewen se vší mocí přemáhá a že je sergeant Pipriac hrubými slovy lituje. Poprve měli jíti za „slávou" ale mnohem raději byli by zůstali doma.

Zatím co muži v kuchyni pilně si hleděli svých pohárů, kouříce a hovoříce, vyplížila se Marcela z domu, a spěchala dolů po silnici z vísky vedoucí.

Byl úplněk, leč tu a tam temnila hustá mračna jeho libou zář. Chvílemi popchávalo a měsíc zmizel. Marcela spíše utíkala než kráčela. Byla oděna po domácku a lehce. Spěchala vzhůru na návrší, mimo kostelík a hřbitov a křížovou cestu, křižujíc se rychle a zahnuvši na to asi po sto krocích k rozsáhlým pastviskům. Rozhlížela se úzkostně na všechny strany, pokračujíc dále temnotou ve své cestě, která jak se zdálo byla jí dosti povědomou. Jen chvílemi — na rozcestí se zastavila, hledajíc nejistě další cestu.

Ušla již asi dva kilometry a přece jen ještě rychle spěchala seč jí síly stačily osamělou lučinou, hustě žulovými balvany posetou, když se v tom opět spustil prudký lijavec a zhasnul měsíční světlo: a při tom skučel a vil vítr, naháněje strach a hrůzu. Srdce jí mocně bušilo, leč vzdor tomu kráčela tmavou nocí dále. Když se konečně objevil měsíc opět v plné své nádheře, našla, co toužebně hledala.

Jasným svitem měsíce ozářen, zvedal se před ní obrovský, žulový kříž s Ukřižovaným, lidské velikosti, hlavu trním korunovanou k nebesům zvedající: zmučené oči zíraly v stříbrný jas luny. Kolem kříže, bujela nejrůznější plevel — kopřivy, bodláčí, trní a kručinka.

Když dospěla Marcela k cíli, chvěla se na celém těle. Byla vyčerpána, že se sotva již mohla dovléci ku kříži, pod nímž se nalézala v rudé žule malá prohlubeň, uprostřed puklá, naplněná dešťovou vodou, která v stříbrném jase měsíčním vyhlížela jako čerstvá krev.

Lidé nazývali tuto prohlubeň v rudé žule vytvořenou, „krvavou lázní Kristovou", uctívajíce ji více než kropenku chrámovou. Dešťové vodě a rose v kropence obsažené připisovány byly tytéž nadpřirozené vlastnosti, jako krvi Kristově — léčila nemocné, jež věřili v její kouzelnou moc. Ba ještě více: měl-li kdo odvahu, vnořiti do ní za úplňku jakýkoli kus oděvu či předmět, který nosil při sobě, mohl býti jist, že ho od oné chvíle bude před každým nebezpečím chrániti, ba dokonce i před smrtí. Při tom bylo nutno vyhověti s určitosti jediné podmínce. „Vnoření" musilo se díti za úplné osamělosti a ani živá duše nesměla o tom věděti.

Marcela poklekla, vzdor tomu, že jí trní i bodláčí drásalo nohy a pomodlivši se krátce, vyňala z pod své šněrovačky dvě medaile, a držíc je v pravici, spustila je opatrně do kamenné pánve. Chvějíc se pobožnou úctou zavřela oči, opakujíc modlitbu pro tento účel zvlášť určenou, a častěji jméno Gildas a Hoel vyslovujíc; pak vylovila bílýma svýma rukama oba peníze: „Kristus mi pomoz" pravila hlasitě a uschovala je opět v zaňadří.

Byly to dvě veliké měděné mince, jež kdysi obdržela od strýce desátníka a jež do této chvíle pečlivě uschovávala. Nyní, kdy měli bratři jíti na vojnu, chtěla jim je dáti, co ochranné talismany, aniž by prozradila, jakouže čarovnou moci oplývají. V medailích byly otvory na zavěšení, takže se mohly nosit kolem krku. Na jedné straně byl relief hlavy Napoleona I. va vřínem zdobené a na straně druhé miniaturní obrázek s ná pisem: S l a v k o v.

Jakmile Marcela dokončila svoji modlitbu, vyskočila rych le, spěchajíc k domovu. Neušla ani sto kroků, když uslyšel za sebou kroky. Přitiskla ruku k srdci a obrátila se prudce leč byla tak neproniknutelná tma, že ničeho nerozeznala. Dal se do běhu, jako štvaná srna, přes kamení i trní, leč když s po chvíli zastavila, aby nabrala dechu, uslyšela tajemné krok



U ministra.

Sekční šéf: „Excellenci, je zde deputace z Čech... K vůli aprovisaci..."

Ministr: „Zdržte je asi dvě hodiny. Já si zatím přečtu, co jsem jim za posledního půl roku naslibovat."

*

Důvod.

Na trhu. — Panička: „Jak můžete chtít za jedno vajíčko korunu?"

Selka: „Kdybyste, milostpaní, slyšela, co se ta ubohá slepička při snášení vajíčka nakdáká, neříkala byste, že koruna ja to je málo."

*

Jak to dnes chodí.

Žebrák: „Paní, smilujte se. Nemám od rána ničeho v žaludku."

Paní: „Jakže, teprve od rána? A já nic nejedla od včerejška."

*

Jak získala topiva.

Holka drahá, ty dáváš do novin inserát, že přijmeš Pražáky na letní byt a zatím je nemáš kam dát!"

„To máš tak! Já si každému napíšu, aby mi poslal doklady, a když mi bude chodit tolik nabídek, jako teď, tak budu mít z těch dokladů na zimu paliva dost a dost."

*

Odpověď.

U soudu pro potírání válečné lichvy. Soudce: „Jaké je, obžalovaný, vaše azměstnání?"

Obžalovaný: „Válečný uprchlík."

*

Převrat.

V čas míru byly tramwaye prázdny a žaludek přecpán; dnes je to opáčně, žaludek je prázdný a tramwaye přecpány.

*

V cirku.

„Hleď na tu baletku, jak vysoko skáče..."

„Inu, to má z toho dnešního ovesného chleba."

Časové zaměstnání.

„Co pak tu děláte pan Khon? Stříhate kupony?"

„Právě naopak. Slepuji bankovky."

*

Nejnovější.

„Co pak to máte za krásné album?"

„To je sbírka chlebenek a jiných lístků!"

*

Ve zvěřinci.

„Dnes je ten lev velmi zuřivě naladěn."

„Má asi dnes bezmasý den."

Naše děti.

Malý Richardek chopil se praporku a nemeškaje utíral si doň svůj nosíček. Jeho malá sestřička vidouc to křičí. „Ale Richardku, to je zneužívání vlajky."

*

Také vysvětlení.

„Poslouchej tatínku, proč pak se ta píseň, co ten tenór zpívá, jmenuje ‚labutí píseň'?"

„Inu to proto, že tak natahuje krk!"

*

Stolová píseň.

V dobách, kdy se mi vedlo špatně a nebylo peněz na studie, psával jsem mimo jiné i příležitostní básně na objednávku. Tyto většinou rodinné básně, vztahovali se obyčejně na některého rodinného člena, jejž bylo nutno opěvovat. Tak jsem dostával často dosti humoristické informace, jež jsem měl zpracovat. Kdysi mě došel následující dopis:

Velectěný pane!

Potřebuji pro svatební hostinu píseň, nevěstu opěvující, která by se mohla zpívat co píseň kolová. Slečna nevěsta je hezká, blond, štíhlá, poznala svého ženicha v N. a byla před půl rokem operována na zápal slepého střeva.

Insert.

Dáma, která každý večer musí domů jezdit elektrickou drahou, přeje si učiniti známost s dovolencem, jenž náležel útočné koloně.

*

Spolehlivý zástupce.



On: „Tak vy tedy chcete, abych Vašemu manželi povolil delší dovolenou. Ale řekněte, kdo ho má v jeho nepřítomnosti v úřadě zastupovati?"

Ona: „Však se někdo najde. Znám mladého muže, který manžela mého už často dobře zastupoval."

*

Vzor věrnosti.



Manžel, jenž překvapil ženu s milencem: „Považoval jsem tě vždycky za vzor věrnosti."

Ona duchapřítomně: „Je tomu tak — vždyť už mám čtvrtý rok jednoho a téhož milence...

*

Při demonstracích.

Komisař: „Proč jste byl zatčen?"

Zatčený: „Nevím."

Komisař: „Strážník udává, že vás slyšel zpívat. Je to pravda?"

Zatčený: „Co slyšel, nevím, ale já nezpíval, Kručelo mi jen hlady v břiše."

Zdravotní opatření.

Deputace: „Pane starosto, smilujte se! Nemáme co jíst..."

Sarosta: „Mám vám vyřídit, že se to děje jen z ohledu na vaše zdraví. V létě je škodlivo zdraví vařit v horké kuchyni. A proto vám byla redukována dávka uhlí i potravin."

*

Napálený.

„Čoeče, mně někdo zobnul šaty."

„A to se ještě směješ?"

„No jak pak ne! Dyž já sem je taky zobnul a podle nich je na mě vystaven zatykač!"

*

Prorocká ozvěna.

Kam to povede, když vše ničící válka svým nekonečným trváním ubírá lidskému žití všechnu krásu!

Ozvěna: — — — —k rasu!

*

Poznámka.

Co dělá c é—k á vláda, hlásíme-li se o uhlí? Ani n e c e k á.

*

Návrh šibeničního rady.

Když se poslanec Heine, zvaný šibeničním radou, dočetl o pražských projevech, podal vládě tento návrh: Protože socha sv. Václava v Praze je vždy středem českých nacionálních demonstrací, navrhuji, aby socha sv. Václava byla stržena a předána válečné sběrně kovů. Na jejím místě budiž vztyčena šibenice a ručím, že Češi budou tomu místu, zvláště budou-li tam pověšeni Kramář, Haberman a Klofáč, vyhýbat na sa honů

*

Chytrý Abraham.

Roda-Roda vypravuje tuto historku: Jednou šel Abraham a Moric lesem. Tu přišel loupežník s pistolí, zařval na ně: „Ruce vzhůru!" a oloupil oba. „Phane rajbrlébn," pravil Abraham, „my bejt ve vašich vzácných rukách, my nemoct utéct, naše phenize jsou vaše phenize, slitujou se, phane von rajbrhauptman, a udělají mi to k vůli, dovolejí mi jen throšičku sáhnout do mé tobolky." „Dobře," povídá loupežník a podržel mu tobolku. Abraham vytáhl odtud tisícovku, podal ji Moricí a povídá slavnostně: „Moric! Já ti bejt dlužen tisícovku. Tady ji máš!"

*

Z amerického humoru.

Cestovatel po dalekém Západě k soudci v Arisoně: „Používáte při popravě zločinců také elektřiny? „Zajisté, a jak často!" odpovídá soudce. „Věšíme je od nepamětných dob na telegrafní tyče." Yankee, který byl vyzván, aby projevil svůj obdiv nad báječnou ozvěnou v anglické krajině, pravil: „Ozvěna ve vašem kraji neimponuje mi ani za mák. To v mém letním sídle v Rocky Montains trvá to osm hodin, než uslyším ozvěnu vlastního hlasu. Než jdu spát, vystrčím z okna hlavu a zavolám: Je čas vstávati! A ozvěna mne probudí příštího jitra." V jižní části Cordillier byli překvapeni dva bezbranní zálesaci rozzuřeným buvolem. Jeden z nich vyšplhal se rychle na strom, druhý utekl do jeskyně, jejímž poměrně úzkým vchodem nemohl buvol projíti. Buvol strašlivě zařval před jeskyní, načež se obrátil proti stromu. V té chvíli vystoupil muž z jeskyně a buvol se ihned po něm hnal. Muž ukryl se znovu v jeskyni. Když se toto několikráte opakovalo, vzkřikl muž na stromě na svého kamaráda, který stál, třesa se, před jeskyní: „U všech všudy, zůstaňte tedy přece v jeskyni, vy blázne!" „Vy, víte čerta o jeskyni," zněla odpověď, „v jeskyni je medvěd!"

*

Ze starých časů.

Uzenář: „Co dostaneš, Karlíčku?"

Hošík: „Dva teplé párky a 40 zpátky."

Uzenář: „A kde máš korunu?"

Hošík: „Tu maminka přinese v sobotu."

Žádejte všude ve veřejných místnostech „Víd. Illustr. Noviny"!

Majitel: Družstvo „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň XVI., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 32.
Telefon interurban 54.0.?.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zaslány k vůli aktualitě co nejrychleji. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění. Neuveřejněné se nehonorují. —
Rukopisy se nevracejí.
Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 27.

VE VÍDNI, DNE 4. ČERVENCE 1918.

Jednotlivá čísla 40 hal.
Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.
Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.
Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi
Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—, Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·— V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

Rakousko-uherské vojsko na rozvodněné Piavě.



Nové urputné bitvy na italském bojišti. — Před novou obrovskou bitvou na západní frontě. — V Rusku schyluje se k novému převratu. Sibiř chce Německu vyhlásiti válku.

VÍTĚZSTVÍ MEČEM.

Události v německém říšském sněmu přinesly nové zklamání přátelům míru. Jak známo ujal se tu slova německý státní sekretář zahraničního úřadu dr. Kühlmann, aby odpověděl na nedávné projevy nepřátelských státníků. Řeč tato byla s to, aby probudila v širokých massách po míru toužícího lidu aspoň malou stopu naděje na mír. Dr. Kühlmann naznačil totiž, že pouhými vojenskými rozhodnutími nelze přivoditi konec války a v tomto jeho prohlášení spatřováno nepřímé přiznání se k míru dorozumívacímu. Žel, naděje tato netrvala déle čtyřiadvaceti hodin. Němečtí aneksionisté, kteří hájí názor, že mír musí a má být vynucen pouze německým mečemž zvedli se k odporu. Konservativec hrabě Westarp ujal se v debatě slova a div, že neprohlásil dra Kühlmanna za zrádce německé věci. Aneksionistický tisk zavířil na vlastenecký svůj buben poplašný alarm. A teď ovšem přišlo to nejlepší. K uklidnění rozhořčených aneksionistů povstal sám říšský kancléř rabě Hertling, aby uváděl projev státního tajemníka dra Kühlmanna na pravou míru, čili aby vykládal tendenci jeho projevu. Státní tajemník chtěl prý pouze svaliti odpovědnost za pokračování a prodlužování války na nepřátelské moci. O utlumení německé energické vůle k obraně, o otřesení německé důvěry ve vítězství nemůže být ani řeči. A pak už ovšem nescházelo nic, než aby dr. Kühlmann sám povstal a slavnostně prohlásil, že je také přesvědčen o nezbytnosti vítězství německých zbraní, které jedině muže býti předpokladem vyjednávání, a že jiný výklad jeho slov musí býti považován za pouhé nedorozumění. Německým aneksionistům patrně ovšem nezáleží na paté válečné zimě. Chtějí bojovati až do úplného pokoření Anglie a Ameriky. A německá vláda jest jejich vláda. Kdo o tom mohl mít ještě pochybnosti, ten bude důkladně vyléčen poslední kapitulací Kühlmannovou. Neodvislý socialista Haase mohl právem končiti svou řeč v debatě: Vidíme zřetelně, že vládne u nás jedině vojenská autokracie, pro niž Hertlingvé, Kühlmannové atd. jsou pouhými fíkovými listy. Na stolec říšského kancléře měl by posazen býti muž, který opravu vládne, totiž Ludendorff. V Německu ovšem mínění neodvislých socialistů jest míněním menšiny. Většina je aneksionistická a imperialistická. Kdyby tomu tak nebylo, pak by po této schůzi říšského sněmu musila se rozpoutati bouře, pod jejímiž údery nemohli by se Westarpové a Kühlmannové udržet ani hodinu. V Německu je však ticho. Mluví jen meč a má patrně mluvit i dále.

– – –

DISKUSE O ČESKÉ OTÁZCE V NĚMECKU.

Opět zabýval se dr. Redlich ve „Vossische Zeitung" českou otázkou a poměrem Slovanů k Němcům. Pisatel vzpomněl některých zjevů na frontách i v zázemí, které Čechové celkem nepírají. Vzhledem k slovanské politice Čechů konstatuje dr. Redlich, že Čechové, resp. jejich vůdcové nechtěli a nechtějí nikterak vydati stát Rusům, hledíce spíše zjednati si Slovanstvu vedoucí postavení v monarchii, jak to ukázali už za anexe r. 1908 a zjednati pokud možno nejpřátelštější poměr mezi Rakouskem a Ruskem. Za anexe r. 1908 vzdor předcházejícímu zakalení nastal mezi Rakouskem a Ruskem onen přátelský poměr, jaký byl žádoucím ve smyslu českém. Výsledek tohoto poměru byla úmluva v Buchlově mezi Izvolskim a Aehrentahlem. Tato úmluva obsahovala ruské uznání rakouských nároků na anexi Bosny a Hercegoviny, z druhé strany pak rakouské uznání nároků ruských na otevření mořských úžin ruským válečným lodím. To mělo se státi, protože tu šlo o změnu usnesení berlínského kongresu, na novém kongresu evropských velmocí, za kterýmžto účelem vzalo na sebe Rusko získati souhlas Francie, Anglie a Italie a Izvolski za tím účelem už přijel do Paříže. Zde však se dověděl, že Aehrenthal už mezi tím svévolně vyhlásil anexi. V tom viděla ruská veřejnost vliv Německa. Odpovědi bylo propuknutí panslavismu. Izvolski chtěl uznáním rakouských nároků na anexi dopomoci k velkému diplomatickému úspěchu a tím také Rakousku ukázati, že není nikterak odkázáno k udržení a sesílení svého velmocenského postavení jen na Německo. Počínání Aehrenthala, ať úmyslně či bez úmyslu způsobilo opak. Rakousko prosadilo anexi proti Anglii a ruskému veřejnému mínění a Německo nápadně demonstrovalo svou spolkovou věrnost



Ofensiva v Italii: Rakouské útočné sbory postupující po bubnové palbě proti nepřátelským posicím.

a osvítilo tím situaci, ve které Rakousko více než jindy bylo odkázáno na přátelství Německa. Z toho zůstala rostoucí nenávist Ruska nejen k Německu, ale i k Rakousku, která jen ještě vzrostla balkánskou krisí r. 1912 a 1913. To je pozadí, na kterém se kreslí českým očím počátek války. Nemožno pak se diviti aktivní účasti Čechů na tomto nepřátelství a jejich názoru o nepřátelství Němců proti Slovanům, což ještě bylo podporováno tím, že rakouská politika nechala na sebe působiti slepě stranickým stanoviskem rakouských Němců. Avšak Čechové právě tak jako ostatní Slované nevědí, že široké kruhy v Německu tuto protislovanskou politiku neschvalují. Ovšem, nelze se diviti malým národům slovanským a žádati po nich, aby viděli dále než světový národ německý, aby se k vůli vyšším cílům ukazovali smířlivějšími, když v Berlíně žije se dosud v zajetí smutně památného slova Bethmann-Holwegova o soupeřství mezi Germánstvem a Slovanstvem. Avšak rakouští Slované, kteří byli s to pochopiti všeslovanský pojem a pro něj, byť třeba ve zhoubném nepochopení, přisli krvavé oběti, jsou také dosti zralí, aby pochopili také důsledky tohoto svého pokusu o světové nazírání, jestliže se jim učiní pochopitelným. Smíření Čechů s Němci nemůže vyrůsti z úzkého prostoru českých místních pojmů, nýbrž z pochopení souvislosti se světovou politikou. Toto smíření pak může vylíti jen ze střediska německého byti a moci německé — z Berlína, kde není zakalen zrak místními třenicemi. Pak nahlédnou i Čechové, že jejich místo je ve svazku s Němci a že nemůže lépe obstáti tento svaz, než je-li Rakousko jeho sprostředkovatelem.

▫ ▫ ▫

PŘED ROZHODNOU BITVOU

Schyluje se k rozhodující bitvě. Naznačil to anglický ministerský předseda Lloyd George. Při třetím čtení Consolidate Funds — Bill prohlásil odpovídaje na dotazy o vojenské situaci Počet prvotříd. amerického vojska, které bylo dopraveno do Evropy dostačuje, aby vzmužil spojence a zklamal naše nepřátele. Aniž bych chtěl vzbuditi zdání bluffu mohu přece říci, že generálové spojenců mají plnou důvěru v konečný výsledek. Jsme v předvečeru velkých událostí. Snad v nejbližších dnech dojde k velké bitvě, od které může záviseti výsledek války. Avšak spojenci nebyli nikdy lépe připraveni očekávati náraz. Situace v Rusku jest úplně zmatená. Ani ve dvou vesnicích nenajde se stejná vláda. Není jenom užitečno, nýbrž také spravedlivo, když pomáháme Rusku. Německo nedodrželo smlouvy s Ruskem uzavřené ani 24 hodin. V Rusku chápe se stále více, co jest to vlastně německý militarismus. Nenávist k Němcům se šíří zvláště v obsazených obvodech. Události v Italii jsou mnohoslibné. Všichni stojíme pod dojmem velikých událostí na západě. Nebezpečí ještě neminulo, ale třeba že naše obtíže jsou veliké, jsou obtíže středních mocností nekonečně větší.

▫ - ▫

ÚSTUP PŘES PIAVE.

„Arbeiter Zeitung" posuzuje nový pohyb na Piave takto: Ofensiva na Piave přestala. Rakousko-uherská vojska vyklidila Montello a několik úseků jiných na pravém břehu dobytých postavení a ustoupila přes Piavu do svých východisek. Tento ústup byl vykonán 21. a 22. t. m. Při situaci věcí byl nevyhnutelný. Rozvodněná řeka a ničící palba Italů zničily všecky přechody, dodávka potravin, munice i životních potřeb, předení dalších bojovných sil staly se nemožností. vojska na pravém břehu byla skutečně odříznuta Za takových okolností musí býti považováno přímo za štěstí, že se vůbec podařilo převésti armády na druhý břeh. Už v prvních dnech ofensivy prorokovali jsme jen nepatrný výsledek z té příčiny, že se nepodařilo postoupiti na Brentě, neboť jenom postup na ní mohl zaručiti ofensivě větší úspěch. Ovšem podařilo se proniknout na území Montella a poslati na západ od Piave větší posily, několik to divisí do území Montella a dva armádní sbory přes dolní tok Piave. V prvním náporu byly na území Montella docíleny pokroky, ale italské protiútoky byly už z počátku tak silné a spojení přes řeku bylo brzo přerušeno, že naše vojsko nemohlo docílit žádných pokroků. Jestliže se udrželo na druhé straně po několik dní, stalo se tak jen pod ochranou silné dělostřelecké palby z levého břehu Piave a tím už byla ofensiva zmařena. Na dolním Piave došla naše vojska nedále do předu až k průplavu Fosetta. Ale také tu ukázalo se území a odpor nepřítele nepřekonatelnou překážkou dalších pokroků. Také tu nebylo možno udržeti přechodu.

▫ - ▫

NEUTRÁLOVÉ O PRAŽ. SLAVNOSTECH

„Union ocitovala hlas jednoho z největších norrských časopisů „Norig", který vychází v rodišti Ibsenově Sklenn (časopis vyvěšen je na Příkopě v knihkupectví Řivnáčově). Tento list přináší v čísle ze dne 28. května obrázek našeho Národního divadla a historii jeho vzniku. Přes celou stranu je titul „Slavnostní den české kultury". O pražských slavnostech list píše: „Norské listy měly mnoho nesprávných zpráv o praž. slavnostech. Tyto nebyly žádnými demonstracemi pro dohodu, nýbrž vroucími projevy proprávo a životní podmíny slovanských národů a pro svobodný vývoj všech vlastních kultur. Jako takovým můžeme jim dobře rozuměti a s nimi se radovati i trpěti. Naše srdce jsou po jejich boku a zvítězí-li jednou, bude to i naše vítězství, neboť i my bojujeme pro tutéž svatou zásadu. A bylo by si přáti, aby mnohý z nás přijal tuto jiskru, která vede Čechy ku předu bez bázně a nezdolně proti tyranii. Tento oheň je to, který kuje příspěvek k světové kultuře, která tvoří národy a píše vlastenecké dějiny.

▫ ▫ ▫

CO ZTRATILO RUSKO?

Petrohradský „Glos" vypočetl, čeho pozbylo bývalé Rusko po uzavření míru v Brestu Litevském. Tyto cifry teprve plně illustrují dosah mírové smlouvy pro další hospodářskou budoucnost Ruska, která ztrácí největší část svého průmyslu a své nejbohatší, nejlidnatější kraje. Výpočty, provedené A. B. Sabinsem, uvádějí: Mírem brest-litevským pozbylo Rusko 730.000 čtv. km. s 56 milsiony obyvatel, t. j. 32 procent všeho obyvatelstva. V celém Rusku bylo 92 milionů desjatin obdělané půdy, z toho ztrácí Rusko 28 milionů. Řepou bylo oseto 700.000 desjatin, z toho ztraceno 600.000 desjatin, tedy skoro celá produkce cukrovky. Lesů odstoupilo Rusko 140.000



Shromážďování italských válečných zajatců z posledních bojů na odlní Piavě.

desetin. Na železnicích ztratilo osminu své sítě. Katastrofální jsou číslice z oboru průmyslu. Produkce železa ztrácí 73.8 procent, produkce uhlí 89 proc., cukrovarů ztrácí Rusko 268, t. j. 86 proc tkalcoven 917, t. j. 86 proc. pivovarů 534, t. j. 57 proc.. továren tabákových 133, t. j. 57 procent, továren lihu 1642, t. j. 56 proc., vínopalen 53 proc., továren lučebních 244, t. j. 44 proc., továren papírů 615, t. j. 42 proc., továren kovoděl. a strojíren 1973, t. j. 46 proc. Ze ztracených území plynulo do ruské státní pokladny 38 proc. všech daní. Zůstane-li mírová smlouva brest-litevská v platnosti, bude příští Rusko dlouho státem, odkázaným na dovoz průmyslov. výrobků a neschopným zabezpečiti svoje vojenské potřeby. Teprve z těchto dat vysvítá celý dosah mírové smlouvy, uzavřené v Brestu Litevském. Že by se takto zabezpečoval trvalý mír v budoucí Evropě, je víc než pochybno!



Ke přerušené ofensivě na dolní Piavě: Pohled na rozvodněnou řeku, všecky mosty trhající.

KABINET SEIDLERŮV.

Vlastnoručním listem císaře Karla ze dne 28. června zakončena byla 14denní krise vlády dr. ryt. Seidlera. Císař rozhodl, aby kabinet setrval v úřadě ale současně nařídil svolání říšské rady na 16. července. Nebylo tedy vyhověno oposici, která jednohlasně žádala propuštění dr. ryt. Seidlera, ale nebylo také vyhověno



Z posledních bojů v Italii: Italští zajatci z bitvy na planině Sedmi Obcí.

německo-nacionálnímu diktátu, který žádal plné moci pro dr. ryt. Seidlera, k rekonstrukci vlády ve smyslu německo-nacionálním a plné moci ku odročení, eventuelně rozpuštění parlamentu za účelem nastolení režimu § 14. V tomto směru tedy parlament zvítězil, byl silnější než vláda a německo-nacionální strany.

Jest ovšem otázkou, jestli tím krise byla zakončena definitivně. Dr. ryt. Siedler zahájil nové vyjednávání se stranami parlamentu, hlavně s vůdci Polského klubu a německým Klubem poslanců sociálně-demokratických. Dr. ryt. Seidler chce získati Poláky z části pro absence při bojovném hlasování, z části doufá, že získá jejich hlasy pro státní nezbytnosti. Za tím účelem chce splniti celou řadu polských postulátů. Mezi jiným obnoví v Haliči civilní zprávu, zruší pokud bude možno militarisaci dopravních prostředků, dílen atd. Kromě toho vyplatí vláda několik set milionů korun na hospodářské účely Haliče, zejména na obnovu spustošených krajů země. Ale Poláci už prohlásili, že ústupky tyto nemohou je pohnouti ku vzdání se jejich oposičního stanoviska. Obnovení civilní zprávy a obnovení válkou spustošených území je věcí samozřejmou, je povinností vlády a nemůže být považováno za nějakou koncesi. Polský Klub setrvá v oposici proti dr. ryt. Seidlerovi. Situace je tedy taková, že dr. ryt. Seidler za eventuelní podpory německých soc. demokratických poslanců nebude míti dne 16. července žádnou majoritu. Vláda ocitne se v téže situaci v jaké byla před vypuknutím poslední krise. Bude v menšině. To znamená, že císařským listem ze dne 28. června byl sice život vlády Seidlerovy prodloužen o 16—20 dní, ale že po uplynutí této lhůty krise znovu vypukne.

SIBIŘ DO VÁLKY.

Na východě se připravuje nový obrat ve prospěch čtyřdohody. Odboje česko-slováckých legií, které dosud byly vítězné a zmocnily se celé západní Sibiře a také Omsku, Tobolsku a Vladivostoku, využitkovaly v Sibíři živly bolševikům nepřátelské a dosadily novou sibiřskou vládu, ve které zasedají všecky ruské strany od monarchistů počínaje až k sociálním revolucionářům a menševikům. Nová vláda opírá se o velkou většinu bývalých ruských vojenských vůdců, o Alexejeva, Kaledina, Semeneva. Dutova atd. Dokonce už i velkoknížata Nikolajevič a Michal Alexandrovič spojili se s novou sibiřskou vládou. Situace se ocitla na ostří nože a nejbližší dny musí přinésti nějaké rozhodnutí. Také v evropském Rusku horší se situace bolševické vlády den ke dni a její pád je otázkou jen krátké doby. Jaké budou důsledky nového



Z bojiště italského: Monte Pertica a Monte Crappa, dvě horské posice, o které byly sváděny v poslední době houževnaté boje.



Z italského bojiště: Válečné mosty přes Piavu, strhané strašnou povodní.

převratu v Rusku a v Sibíři? Že povstane na východě nová fronta proti Německu. Už dnes dochází řada zpráv, že Sibíř sama, bez ohledu na Evropské Rusko vypoví Německu válku. Japonsk, Čína a Amerika budou Sibíř ze všech sil podporovati a česko-slovácké legie v Sibíři, jichž síla se odhaduje na 150.000 mužů, budou jádrem sibířské armády.

•

O čtyřdohodových plánech v Sibíři píše berlínská „Vossische Zeitung" Anglická politika už delší dobu počítá se vstupem neodvislé republiky sibířské do války. Byly jen pochyby, zda republika Sibíř, aniž by se starala o politiku moskevské vlády, dostoupí od německo-ruského míru nebo vydá nové prohlášení vlády. Na poslední rozhodnutí má vliv vyslání amerického expedičního sboru do Sibíře, které jest zajištěno. Americký sbor má tvořit jádro, okolo něhož se seskupí rus. živly, bolševikům nepřátelské. Kdyby se nedocílilo připojení bolševiků k politice dohody, kteráž možnost je stále anglickou nadějí, není o zakročení Japonska pochyby. Kabinet Teraučiho rozhodl o vyslání japonských čet do Sibíře již po podepsání japonské konvence v polovici května. Jedním z prvních cílů japonských má být zajištění telegrafů západně Irkutska. Podmínky Japonska pro zakročení v Sibíři, dále požadavky Ameriky tvořily předmět zvláštních porad ve Versailles za vedení Pichona, při čemž Francie rozhodně zastávala stanovisko Ameriky ohledně nedotknutelnosti ruského území. Vzhledem k reorganisaci ruské armády, nedávno započaté, může vésti objevení se Japonců v Sibiři k neočekávaným následkům. Reorganisace učinila mezitím značné pokroky. Jednotlivé vojenské okresy jsou podřízeny osvědčeným vysokým vojevůdcům, kteří provedli výcvik jednotného důstojnického sboru. Mužstva jest, kromě vysloužilých vojáků, dle sdělení odborníků již úplně hotová armáda 500.000 mužů. Ke které straně se nový důstojnický sbor kloní, není jisto. Úsudky možno jen tvořit z toho, že hlavně z anglické strany se přináší nové armádě velké sympatie a mnoho se od ní očekává. Nový důstojnický sbor slouží dohodě ve dvou směrech jako nátlak na bolševiky: buď k jejich připojení se k dohodě nebo k jich pádu. Dopisovatelé velkého dohodového tisku, kteří nedávno dojeli do Stokholmu z Petrohradu, vracejí se co nejspěšněji do Petrohradu, aby sledovali vývoj věci s nastávajícím japonským zakročením v Sibiři.

MYŠLENKA FEDERATIVNÍ V EVROPĚ NA POSTUPU.

Zápas Irů v Anglii o státní samosprávu bývá srovnáván s naším zápasem v Rakousku. Jako my tak i Irové dnes doufají ve splnění své touhy po právu sebeurčení. Jak známo, jsou Irové ve svém zápase všemi. I nejkrajnějšími prostředky, pozorováni Německem, které naproti tomu je odpůrcem snah našich státoprávních jen z ohledu na Němce v českých zemích. Zdá se nyní, že v Anglii i dosavadní odpůrci irské homerule jsou víc než ochotni přistoupiti k decentralisaci v Anglii a vybudovati na ostrovech stát federalistický, neboť nejen Irsko, nýbrž i Skotsko a Wales mají obdržeti samosprávu. Angličtí rozhodující činitelé rozpoznávají situaci včas. Neváháme říci, že Rakousko-Uhersko mělo by nyní obrátiti svůj zrak všude po světě, aby vidělo, že centralismus se všude hroutí. Centralismus v Rusku je na hromadě. Německu federalismus prospěl, takže po separatismu ve válce ani stopy, Švýcarsku svým federalismem je šťastnou svobodnou zemí. Anglie otevírá mu brány dokořán... jen ve Vídni a v Budapešti ještě dnes se snad domnívají, že vystačí s centralismem a dualismem, s nadvládou Němců a Maďarů? Nesmysl, proti němuž netřeba uváděti ani jiného argumentu, než že po starém nepůjde to v Rakousko-Uhersku, ať dopadne válka tak či onak!



Dne 21. června na řece Piavě.



Jak vypadala řeka Piave dne 16. června.

Podporujte „České Srdce!"

ALHPONSE DAUDET:

HVĚZDA.

(Vypravování provençálského pastýře.)

V dobách, kdy jsem pásával ovce na Luberonu, prožíval jsem mnohdy celé dny samoten se svým psem Labrim a ovečkami v širých pastviskách, aniž bych byl spatřil živou duši. Časem jsem viděl poustevníka z Mont de l'Ure, hledajícího léčivé byliny, anebo začuzený obličej jistého uhlíře z Piemontu; to byli však prostí lidé, kteří následkem svého samotářství byli mlčenlivými, ztrativše chuť k hovoru a kteří se nezajímali o nic a nevěděli o ničem co se dělo dole ve vsích a městech. Když jsem tudíž každého čtrnáctého dne zaslechl směrem od cesty vzhůru vedoucí zvonky oslice našeho dvorce přinášející mi zásoby na příští dva týdny a když se poznenáhlu pod strání objevovala veselá hlava klučíka našeho dvorce anebo červený čepec staré tety Norady, byl jsem v pravdě přešťasten. Vždyť mi vyprávěli všechny novinky, co se v kraji sběhly, o křtinách, svatbách; a také, a to mě zvláště zajímalo, o dcerušce mých chlebodárců Štěpánce, nejkrásnější dívce v okolí. Aniž bych byl prozradil živý zájem, vyptával jsem se, chodí-li na večírky a do společností a přicházejí-li stále ještě noví ctitelé. Těm, jež by se mě optali, co mi záleželo na těchto věcech, bych odvětil, že mě bylo dvacet let a že byla Štěpánka tím nejkrásnějším, co jsem kdy v životě viděl.

Když jsem kterési neděle očekával své čtrnáctidenní zásoby, stalo se, že se velmi opozdily. Ráno jsem si řekl: „Nejspíše svatá mše je toho příčinou", později, k polední, vypukla mocná bouře a pomyslil jsem, že asi s ohledem na špatnou cestu, nemohla oslice pospíšiti. Konečně ku třetí hodině, když se vyjasnilo a vrch deštěm zalitý zazářil v paprscích slunečních zaslechl jsem mezi šelestem kapek dešťových s listoví padajících, a zněním rozvodněného potůčku, zvonky oslice, tak živě a vesele, jakoby vyzváněli na velikonoce. Ale to nebyl klučina, ani stará Norada, jež přicházela byla to.... hádejte, milé děti, kdo to byl... naše slečna! Naše slečinka v pravé své osobě, vzpříma mezi proutěnými koši sedící, růměnná vzduchem a čerstvým deštěm.

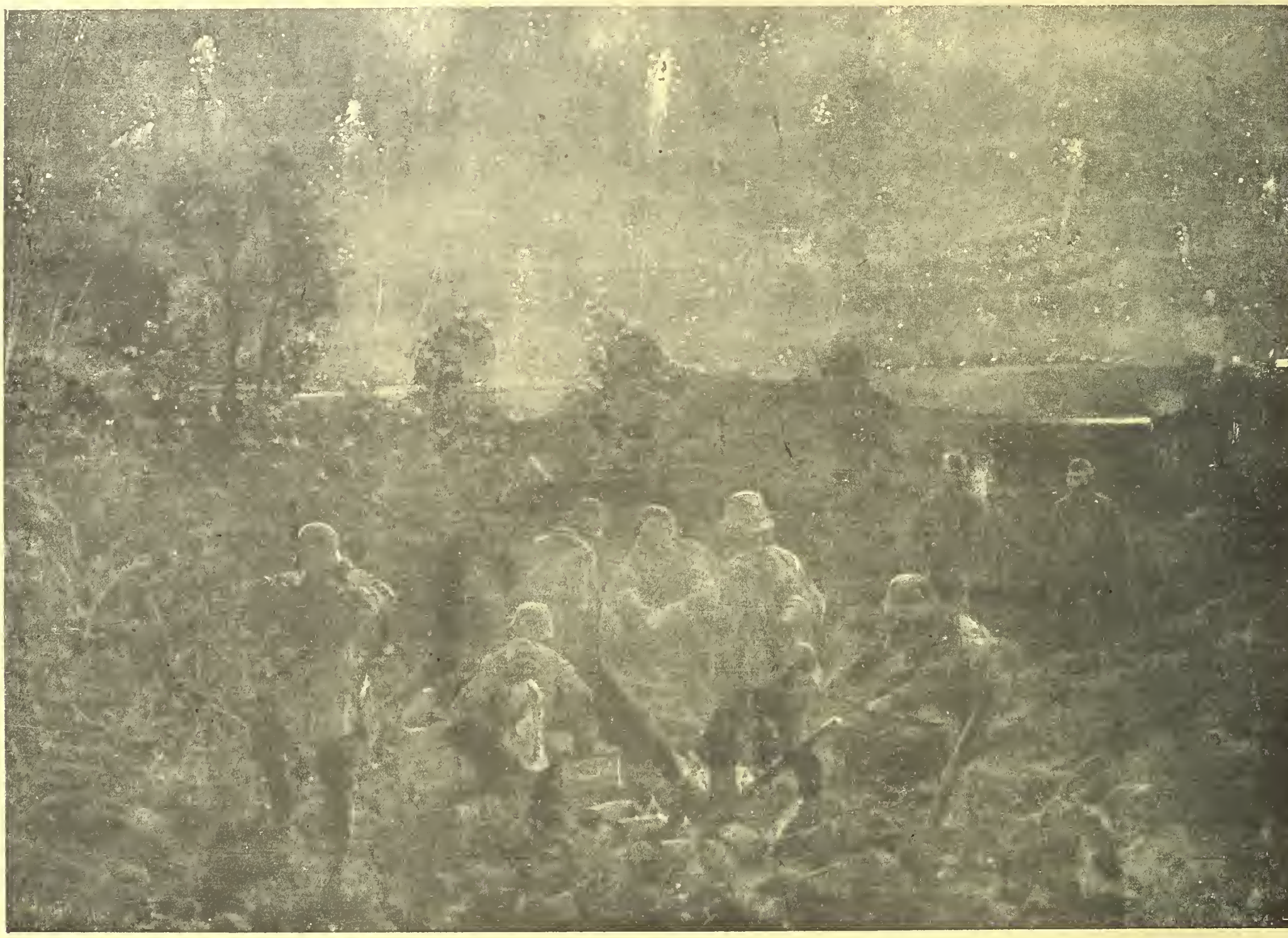
Hoch prý onemocněl a teta Norada je na dovolené u svých dětí. To všechno mi vypravovala krásná Štěpánka, slézajíc z oslice, a také, že se opozdila, poněvadž zbloudila z pravé cesty. Ale vidouc ji tak svátečně ustrojenou, její květované stuhy, řasnatou sukénku a krajky, řekli byste spíše, že se zdržela při tanci když spěchala lesem. Ach, rozkošný tvor! Je sice pravda, z takové blízkosti jsem ji dosud nikdy nespatřil. Mnohdy v zimě, když se pásly ovce v nížině a já přicházel k večeři do dvorce, prolétla živě síní, aniž by se služebnictvem byla promluvila, nastrojená a trochu hrdá. Nyní tu stále přede mnou, a pro mne; nestačilo to, abych ztratil hlavu?

Když vybalila zásoby, začala se Štěpánka zvědavě rozhlížeti.

Zvednouc poněkud svou krásnou nedělní sukni, jež by se snadno byla mohla poškoditi, vstoupila do ohrady, aby viděla kde nocuji, prohlédla si mé lože, slamník a přikrývku z ovčí kůže, veliký plášť na zdi visící, hole a pušku. Vše to, ji velice zajímalo. „Zde tedy žiješ, můj ubohý pasáčku? Jak se tu asi nudíš, tak sám a sám! A co děláš celé dny? na co pak myslíš?... Měl jsem s sto chuti odvětiti: „Na vás, paní moje," a nebyl bych lhal; ale moje rozpaky zadrhly mi hrdlo. Myslím skoro, že to zpozorovala, těšíc se z toho, že může moje vzrušení svými šelmovstvími ještě více zvětšiti — — „A tvoje dobrá přítelkyně, nepřichází sem někdy za tebou, aby tě spatřila? Musí to býti jistě buď zlatá koza, či vila Esterella, která se vznáší nad vrcholky hor" .... a hovoříc takto s úsměvavou tváří, a ve spěchu, aby se zase vrátila, vyhlížela sama jako krásné zjevení, jako víla Esterrella. „S Bohem, pastýři" — — —„Pozdrav vás Bůh, paní!" A byla ta tam, i s prázdnými koši.

Když zmizela na srázné cestě, zdálo se mi, že pod kopyty oslice padají kameny, jeden po druhém, mě přímo do srdce. Slyšel jsem ji dlouho, dlouho ještě; až do sklonku dne seděl jsem jako zmámený, neodvažuje se pohnouti, ze strachu, že by se můj sen rozplynul. K večeru, když pozadí hor zahalila modravá mlha a ovečky mekající tulily se k sobě, tlačíce se do ohrady, zaslechl jsem zavolati své jméno a na stráni jsem spatřil opět naši slečnu, ale neusmívající se více, jako před několika hodinami, nýbrž chvějící se zimou, bázní a mokrem. Byla by se bezmála utopila, brodíc se rozvodněným Sorgue. Nejhorší bylo, že nebylo ani pomýšlení vrátiti se v tak pozdní hodině do dvorce, neboť cestu ku říčnímu brodu, nebyla by slečna jistě sama našla, a já nesměl stádo opustiti. Pomýšlení, že musí ztráviti noc vysoko na horách, ji znepokojovalo, zvláště proto že věděla, jakou starost způsobí svým rodičům. Pokoušel jsem se, jak jsem mohl upokojiti ji „V červenci jsou krátké noci, paní... skoro jen nepříjemným okamžikem". Zapálil jsem rychle veliký oheň, aby mohla osušiti nožky a šaty vodou Sorgue úplně promočené. Pak jsem přinesl sýr a chléb; ale ubožačka nemyslila na to osušiti se, ani co pojísti, a když jsem náhle spatřil veliké slzy v jejich očích, byl bych se sám, málem rozplakal.

Mezitím nastala hluboká noc. Na skalinatém vrcholku hor, třpytil se poslední prášek slunce, slabounké světýlko ve směru západním. Chtěl jsem, aby slečna vešla do ohrady a odpočinula si tam. Na čerstvou slámu jsem rozestřel úplně novou kozi a přál dobrou noc; já pak vyšel a sedl si přede dveřmi... Bůh mi je svědkem, že vzdor své ohnivé lásce, jež mi srdce hřála, ani nejmenší špatná myšlénka mi nenapadla; ale byl jsem hrdým, hrdým jsem byl při pomýšlení, že v koutě mé ohrady, úplně blízko zvědavého stáda, spí ona, dcera mé vrchnosti — jehně, bělejší a cennější všech ostatních — a že ji hlídám. Nikdy se mi nezdálo nebe tak rozsáhlým, nikdy mi nezářily hvězdy jasněji... Náhle se dveře ohrady otevřely a krásná Štěpánka vyšla... Nemohla usnouti. Ovce přešlapovaly v šustícím podestlání a mekaly ze sna. Chtěla si raději sednouti k ohništi. Když jsem to zpozoroval, obložil jsem ji



Z bitevní fronty ve Flandrech: Při nočním útoku. Činnost baterií a raket — znamení pro dělostřelce, letce a štáby.

rameno ovčí koží, rozdmýchal oheň, a tak jsme seděli vedle sebe, aniž bychom byli promluvili. Jestliže jste kdy probděli noc pod hvězdnatou oblohou, víte asi, že ve chvílích, kdy lidé obyčejně spí, nastává v tichu samot nový, tajůplný život; potůčky bublají jasněji a na jezírkách tančí drobná světélka. Duchové horští se scházejí a ve vzduchu nastává ruch, sotva znatelný šelest, jako když větve pučí, anebo tráva dorůstá. Den jest životem bytostí, ale noc životem věcí. Není-li tomu člověk zvyklý, nahání mu to snadně strach. I naše slečna se mocně zachvívala, tulíc se při každém šelestu blíže ke mě. Kterési chvíle dolehl k nám z údolí z močálů světélky ozářeném, táhlý, melancholický výkřik; v témže okamžiku, přelétla nám nad hlavou jasná hvězda dající hvězdy? To jsou duše, jež milý Bůh zapudil... O něco níže jest hrábě anebo tři králové, nám pastýřům, nahražuji hodiny. Stačí mi, abych jen na pohleděl a hned poznám, že půlnoc minula. Ještě o něco dále k jihu září Jan milánský, pochodeň hvězd (Sirius). O této hvězdě vypravují si pastýři následující. Jisté noci byli Jan milánský, tři králové a kuřátka (plejdy) pozvány na svatbu kterési spřátelené hvězdy. Kuřátka měla na spěch, praví se, že jela první a přímo. Tři králové jim dole nadešli a dohonili je; líný Jan milánský, který dlouho vyspával, zůstal úplně pozadu a zuřivě po nich mrštil holí, aby je zastavil, a proto se nazývají tři králové i holí svatého Jana milánského. Ale nejkrásnější mezi všemi hvězdami, jest naše, hvězda pastýřů, která



Naše technické sbory v poli: Stavba těžké telegrafní stanice na italské frontě. Dle díla válečného malíře Grotemeyera.

týmž směrem, — jakoby onen výkřik, jež jsme zaslechli.

„Co jest to?" tázala se mě Štěpánka tichounce.

„Jest to duše, vcházející do ráje, paní," a pokřižoval jsem se. I ona tak učinila a zvedla hlavu, dumajíc chvíli; pak se tázala. „Je to tedy přece pravda, pastýři, že jste čarodějové."

„Nikoliv paní, ne. Ale žijeme tu blíže hvězdám a víme proto lépe co se tam děje, nežli lidé v nížině."

Stále ještě pohlížela do výšin, hlavu o ruce opřenou, koží zahalena, jako malý, nebeský pastevčík.

„Ach, kolik je tu hvězd. Jak krásně tu věru. Nikdy jsem jich ještě tolik neviděla... Víš snad jak se jmenují?"

„Ovšem že paní... Hleďte jen, přímo nad námi jest cesta svatého Jakuba (mléčná dráha). Vede z Francie přímo do Španělska. Svatý Jakub po ní táhl, aby ukázal cestu hrdinnému Karlu Velikému když bojoval se Saracény*. O něco dále níže vidíte vůz dušiček (souhvězdí velikého medvěda) a jeho čtyři jasně zářící hvězdy. Tři přední hvězdy jsou tažná zvířata a ona malá hvězdička vedle třetí je forman. Vidíte ony padající hvězdy?

* Jednotlivosti tohoto populárního hvězdářství jsou vyňaty z provençalského almanachu v Avignonu tiskem vyšlého.

nám září za svitání, když vyháníme stádo a za soumraku, když se vracíme. Zoveme ji Magelona, krásná Magelona, která nadbíhá Petrovi z Provence (Saturn), který se s ní každého sedmého roku ožení.

„Jak! Pastýři, což se hvězdy, také žení?"

„Ovšem že, paní...."

A když jsem se pokoušel, vysvětliti jí, jak to vlastně s tou ženitbou je, cítil jsem cosi čerstvého, měkkého lehce mi na ramenou spočinouti. Byla to její hlavička, znavena a přemožena spánkem na mě se naklonivší a tiše zašelestily stuhy a krajky na vlnivém jejím vlasu. Tak seděla, bez hnutí až hvězdy na nebi zhasly vycházejícím dnem. Viděl jsem jak spala a byl jsem jistě v svém nejhlubším nitru vzrušen, ale chráněn svatou nocí, která mi dávala jen dobrých myšlenek hvězdy nad námi kráčely tiše po své dálné cestě, poslušně jako velké stádo a napadlo mi, že nejkrásnější a nejzářivější z nich zbloudila na své cestě až ke mně, aby spočinula na mém rameni a sladce dřímala... Ing. H.

▫ ▫ ▫

PROČ JE NĚMECKO TAK NEOBLIBENO.

V říšském sněmu německém uvedl sociální demokrat Wendel o německé vládě v Elsasko-Lotrinsku: „Ochranná vazba provádí se tam zvlášť krvavě. Na obyvatelstvu páše se násilí a libovůle a toto mnohonásobné mučení Elsas-Lotrinčanů není v žádné souvislosti s nutností války. Je tu prováděna politika železných spárů. Sta a sta klidných a mírných občanů bylo odvlečeno do vazby. Jeden farář uvězněn byl na př. jen proto, že je koktavý a nemohl souvisle odpovídati důstojníkovi, který se ho na cestě ptal, odkud jde. Pustošivý účinek vojenské diktatury pokročil tak daleko, že Německo ztratilo v Elsasko-Lotrinsku veškeru důvěru. Kdyby se bylo v mírových dobách hlasovalo, chce-li Elsasko-Lotrinsko náležeti Německu či Francii, byly by se čtyři pětiny obyvatelstva z rozumových důvodů rozhodly pro Německo. Dnes byla by většina pro Francii z rozhořčení nad vojenským násilným panstvím. Nepomůže nic, když Německo na venek Elsasko-Lotrinsko si ubrání, ale vnitřně je ztratí."

▫ ▫ ▫

ZKLAMÁNÍ S UKRAJINOU.

„B. Z. am Mittag" vzhledem ke zkrácení dávky chlebové ve Vídni píše, že z rozhodujících míst německých se prohlašuje, že o nedodržování německých závazků, pokud se týče dodávky obilí v Rakousku, nemůže býti řeči, poněvadž Německo nedalo prý nikdy Rakousku ujištění, že mu z vlastních zásob předá obilí. Mluví-li Rakousko o nedodržování německých závazků, může se to týkati jen dodávek z Ukrajiny, kde jak známo, vymáhali toto obilí Němci. Pro nepředvídané obtíže nemohli tuto přípověď minulé týdny splniti, ale za tyto obíže Německo nemůže. „N. F. P." útočí na úvodním místě proti Ukrajině, o které praví, že porušila smlouvu. Ukrajina prý nedodala zásob obilí, jak bylo smluveno, a nedodržela daného slibu. Mír chlebový neexistuje více, nýbrž jen vzpomínka na krásné plány, v nichž jsme žili několik měsíců. Mír s Ukrajinou neukojil prý ani hladu a Rakousko má zbavit kromě toho ještě parlamentu. Proto vyzývá „N. F. P.", aby se Němci dohodli s Poláky. Nechť je dáno ujištění Polákům, že nemusí se obávati, že

budou postavení před hotovou věc v otázce východní Haliče. Tak může být zachráněn parlament. Citovaný list apeluje na ministra zahraničních záležitostí, aby promluvil rozumné slovo, jak se má smlouva brest-litevská vykládat. Jeho prohlášením mohou býti Poláci ještě uklidněni.

V BOJI PROTI DRAHOTĚ

Kamkoli se obrátíme, týž stesk, táž stížnost. Nekonečná drahota, která jako balvan leží na bedrech všech lidí. Naše zásoby zboží se znenáhla vyčerpávají následkem našeho uzavření, náhrady za ně není a tak stoupá jejich cena takřka každým dnem; za to klesá ve stejném poměru cena peněz takže i lidé zámožní nebudou již brzo s to, aby si zaopatřili věci, jichž je k živobytí nezbytně potřebí. Tím hůře jsou na tom arci drobní lidé, dělníci, zřízenci, úředníci, odkázaní na pevný plat, který se nezvýšil, nebo jen nepatrně. Marný byl dosud boj proti drahotě, ač povolaní činitelé mnoho už proti ní podnikli. Tu v rozhodné době jako na zavolanou přichází nový pomocník, který sice tak nezmůže drahotu úplně, ale jistě přispěje k jejím zmírnění. Jest to 8. válečná půjčka. V neposlední řadě byla drahota vyvolána tím, že koluje nadbytek bankovek, a vzíti tyto bankovky aspoň částečně z oběhu, znamená zmírniti drahotní tíseň. Válečná půjčka nejen, že vystřebá značné množství bankovek, ale dá za ně také hotové zboží, nebo jsouc cenným papírem, je také zbožím, a to zbožím vítaným a hledaným. Tím pracuje váleč. půjčka dvěma směry proti drahotě a kdo se súčastní hojně upisování, přispěje sám k potírání nynější drahoty. To jest o důvod více, abyste ze všech sil upisovali VIII. válečnou půjčku!



Angličtí vojáci, zajatí v posledních bojích na planině Sedmi Obcí.



„Maryša" v Boskovicích, provedena Sokolem na oslavu 50. výročí položení základního kamene Nár. divadla v Praze.

ŽIJE CAR ČI NEŽIJE.

Už několik dní píší vídeňské listy negrology bývalému ruskému carovi Mikulášovi. Depeše z Ruska sdělily sice několikráte, že Mikuláš Romanov byl zavražděn, ale hned zase přišly depeše, které pověsti o vraždě dementovaly. Dosud není známo jestli car žije, či nežije. Mikuláš Romanov byl nejmocnějším vládcem světa. Leč nikde nebylo vzneseno na hlavu vladařovu tolik stesků a žalob jako na cara ruského, jeho absolutismus a odpor k opravdovému pokroku. I ti, kteří měli všecky důvody k tomu, aby nejdříve referovali doma a pak se teprve starali o Rusko, kritisovali a podněcovali horlivě proti ruskému caru a proti carismu. Bylo také zajisté skutečným neštěstím pro Rusko, že na trůně jeho neseděl muž, který by aspoň poněkud v čas dovedl vycítiti potřeby nové doby, vyjíti vstříc lidu, zdemokratisovati aspoň částečně veškeré státní ruské zřízení. Mikuláš II. byl slaboch a jako takový velmi často nástrojem bezohledných tyranů a zpátečníků. Od března minulého roku, kdy se všemocný rus vládce musil v Pskově zříci trůnu, byl excar Mikuláš více méně již jen pouhým zajatcem nových držitelů moci v Rusku. Ovšem, zajatcem vzácným, jehož bezpečnosti byla věnována velká pozornost. Původci velkého převratu v Rusku byli si dobře vědomi nebezpečí opětného nastolení monarchie. Proto ono neustále strašidlo protirevolučního hnutí a různá spiknutí většinou i vymyšlená, jen aby byl důvod k ostrému kursu proti představitelům starého režimu. Při tom se namnoze zapomínalo, že na osobě carově samé nespočívá otázka příští definitivní státní formy v Rusku. Ruské vnitřní poměry vyvíjely se po abdikaci carově dosti rychle po šikmé ploše. Rozumné snahy těch, kteří věděli, že převrat nesmí býti konán do extrémů, kteří byli spokojeni s odstraněním carského absolutismu a očekávali nápravu zlořadů ve správě státní, jež Rusku ve válce způsobily tolik pohrom, byl marny. Sám Kerenský, politik jistě obratný a člověk malému lidu blízký, který se snažil zachránit Rusku ovoce revoluce, musil ustoupiti a prchnouti. Vláda Leninova a Trockého opustila střední linii politiky přijatelné všem stranám na revolučním obratu súčastněným a vrhla Rusko na cestu politiky dobrodružné, uvnitř i na venek. Uzavření míru s centrálními mocnost-



Rakousko-uherské obvaziště za náspy řeky Piave.



Ze Srbska: Stříhání ovcí pod dohledem našich vojáků.

mi, „úspěch" to při ruském rozvratu vnitřních nepořádcích a válečné umdlenosti docela pochopitelný, vládu bolševickou prodloužilo. Když se ale Rusko mělo z ovoce „míru" těšiti a se pozvolna zotavovati, dostalo se mu na místě toho občanské války. Bolševické theorie a fantasie ne mohly ani jinam vésti. V poslední době se bolševici drží při vládě, pokud ji ještě mají skutečně v ruce, již jen násilím a provozováním bezohledné hrůzovlády. Hrůzovláda tato vzbuzuje ovšem živelní odpor a mluví se již velmi určitě o blížícím se konci bolševiků. Zavraždění excara Mikuláše rudým gardistou bylo by jen příznakem toho, k jakému stupni nervosita bolševických hrůzovládců dospěla.

NARODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Uhelná těžba.

Budoucnost naší výživy, naší dopravy, zdar průmyslu, živností i obchodu, míra starostí našich hospodyň, to vše závisí letos od okolností, budeme-li míti dosti uhlí, abychom jím mohli opatřiti dráhy továrny a živnosti a aby zbylo ještě tolik, aby si domácnosti mohly učinit nějakou zásobu pro zimu. Jak situace dnes dopadá, hledíme nejbližší budoucnosti vstříc jen s největší starostí a oprávněnými obavami. Těžba měsíc od měsíce klesá a pokles ten stupňuje se v posledních týdnech do míry povážlivé. Hlavní příčinou jest ovšem i zde nedostatečná výživa hornictva a z toho následující omrzelost a nechuť k práci. Leč i zařízení dolová a předběžné přípravné práce jsou v poslední době naprosto nepostačitelné a nelze dále tímto způsobem hospodařiti. V kamenouhelných pánvích je hůře než v hnědouhelných, a proto ministr veřejných prací inž. Homann, kterému nutno přiznat, že se vším úsilím stará se o pozvednutíí zvlášť české hnědouhelné těžby, klade hlavní váhu na výkonnost hnědouhelných dolů, zvlášť těch, které pracují v otevřených jamách a kde výkonnost pomocí odklizu strojního lze lehčeji pozvednouti, než v dolech hlubokých. Ministr navštívil tyto dny opětovně český severozápadní hnědouhelný revír, prohlédl si postup prací na mnohých dolech a jich odklizech a vyzval těžaře, aby mu během týdne podali návrhy, jakým způsobem bylo by možno na jich dolech povznést těžbu na normál. Sám slibuje, že se přičiní, aby praktickým návrhům pomohl k uskutečnění. Zatím těžba s nouzí stačí, aby kryla potřebu drah a paroplavby, armády, válečného průmyslu a jen část slíbené minimální dodávky pro velkoměsta Prahu a Vídeň. Další pevně smluvené množství českého hnědého uhlí jde do Německa, jako kompensace za německé uhlí, koks a brikety, kteréhož materiálu nám nyní Německo dodává 650.000 tun měsíčně. Další průmysl, včetně důležitých plynáren, elektráren a vodáren je jen z části zásobován a na zemský kontingent, který představuje vlastní zásobování obyvatelstva, nezbýskorem ničeho. Leč i na cukrovary se uhlí nedostává i je proto v kruzích curkrovárenských letos značná obava před příští kampaní. Uhlí hraje ve válce důležitou úlohu, kteráž se zejména nyní znamenitým uplatněním drah ukázala v přepravě vojska a váleč. průmyslu jako dodavatele armády ve všech možných oborech výroby. Poněvadž od dopravy a od zásobování závisí zdar válečných operací z největší části, je přirozeno, že hledí se v prvé řadě k potřebám armády a že soukromý konsum je zanedbávánou popelkou. To je nejen u nás, ale i v jiných státech zde i tam. Proto připravme se na ještě větší strádání v palivu, které pravděpodobně dostoupí svého vrcholě příští zimy.



Srbsko pod správou rakousko-uherskou: Domácí obyvatelé váží srbskou ovčí vlnu pod dohledem vojáků a připravují k dopravě do Rakouska.

ZTRÁTY NA ŘECE PIAVĚ

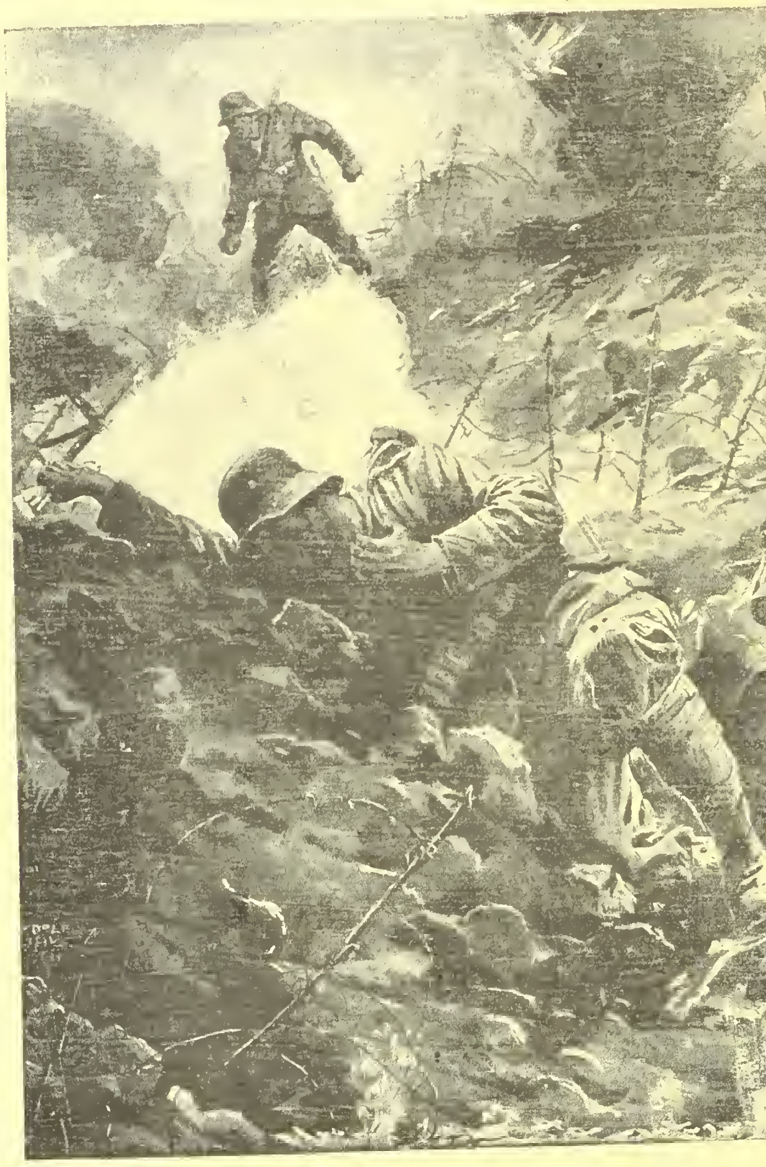
Uherský říšský sněm konal v pátek schůzi a v té ministerský předseda dr. Wekerle podával zprávu o ztrátách při ústupu rakousko-uher. armád přes Piavu. Dr. Wekerle konstatoval, že počet našich zajatců, kteří zůstali v rukou Italů, obnáší 12.000 mužů, kdežto my jsme zajali 50.000 Italů. To při tak velké ofensivě a při tomto ústupu není příliš mnoho. Mnohem smutnější je ztráta, kterou jsme utrpěli na ústupu na mrtvých, raněných a nemocných. Největší část těchto ztrát připadá na nemocné a raněné. Jich počet obnáší 100 tisíc mužů. V tom jsou obsaženi mrtví, těžce a lehce ranění a ti, kdož se vrátili jako nemocní. Proti tvrzení, že jen uherské pluky krvácely, zdůrazňuje ministerský předseda, že ofensivy se súčastnilo 33 uherských a 37 rakouských pluků, tedy 47 procent Uhrů a 53 procent Rakušanů. Proti tvrzení, že ztráty byly způsobeny nedostatkem munice, zdůrazňuje ministerský předseda, že vojsko dosud nikdy nebylo tak hojně munici zásobeno, jako uprostřed června. Ježto však ze tří přes Piavu položených mostů jeden byl stržen a strhl i ostatní dva povstaly v dopravě munice a potravin obtíže. Ale neudál se ani jeden případ úmrtí z hladu. Jen ti padli do zajetí, kteří na západním břehu byli zanecháni, aby kryli ústup.



Z okupované Oděsy: Účinky sesouvání půdy na pobřeží Oděsy. Katastrofa tato udála se v květnu 1918.

PO OFENSIVĚ V ITALII.

Ofensiva proti Italii — jak je už známo z denního tisku — byla zastavena a rakousku-uherské vojsko vyklidilo dle štábní zprávy ze dne 24. června všecky dobyté posice na západním břehu Piavy. Tento ústup proveden byl bez velikých obětí a všecky poplašné pověsti o velkých ztrátách, byly bezpodstatné. O strategických úkolech a možnostech války proti Italii uvažuje vojenský referent „Frank. Ztg." takto: Rakousko-uher. tažení proti Italii může se říditi dvěma různými zřeteli; buď se spokojí vídeňský generální štáb tím, že bude považovati italské bojiště pouze za část naší celkové fronty na západě — pak ovšem zařídí své operace dle zásady: hlavní rána bude provedena na západě Němci, stačí pak vyvinouti v Italii takovou sílu, aby vázáno bylo italské vojsko a nemohlo zasáhnouti do hlavního boje ve Francii. Anebo: rakousko-uherská armáda použije své svobody jednání a přivede válku v Italii k rozhodnutí samostatnému. Prvé řešení je minimálním programem spojenectví. Druhé, válka útočná, přesahující strategické poutání Italie, byla by arci společnému boji užitkem, ale nemohla by přivoditi, jako ne prvé řešení, rozhodnutí na hlavním bojišti. Dá se totiž usuzovati, že západní mocnosti i pro případ nové katastrofy v horní Ialii, nezbaví se úplně svého vojska ve větším měřítku. Neboť stav jejich je dnes příliš choulostivý a ztráta Italie nabyla by pro Anglii a Francii významu rozhodujícího. Rakousko-uherské velení musí si tedy položiti otázku: Je-li možno, bez nadměrných obětí, přivoditi italské armádě katastrofu a byla by taková rána dost velikou, aby donutila Italii k politickým důsledkům a odpovídala by cena zaplacená za tyto politické následky dosaženému zisku? Shrnujeme: prvé řešení je s německého hlediska nutné, ale úplně dostatečné a dosažitelné bez velkých obětí. Druhé bylo by sice ještě užitečnější, ale jeho účelnost musí se posuzovati jedině s rakouského stanoviska: bylo by arci daleko obtížnější. Široce založené, samostatné tažení proti Italii bylo by v této válce novum, neboť i podzimní ofensiva německo-rakouských armád v r. 1917 sledovala toliko účel, aby byla velkou přípravou pro letošní německou útočnou válku ve Francii. Máme dojem — praví dále referent — že rakouský útok zahájený 15. června pohybuje se výlučně v rámci prvého řešení: že je tedy míněno pouze jako podpůrný dílčí podnik velkého rozhodujícího tažení ve Francii. To však neumenšuje nijak značnému rozšíř. bojů, ano i hodně vzdáleným taktickým cílům. Jestliže nedávno Bonard Law označil rakouskou ofensivu za nezdařenou, že snad v horské krajině nebyla prolomena fronta, pak nevidí dosti hluboko a dopouští se podobné chyby jak tehdy, když říkal, že dobytí Amiensu a Compiègne není měřítkem strategického výsledku.



Německá hlídka, překvapená bubnovou palbou.



Německá pozorovací stanice na kostelní věži v Italii.

BOJ PROTI HLADU A NEZAMĚSTNANOSTI V RUSKU

H. Vorst, dopisovatel „Berl. Tgbl.", pokračuje v uveřejňování svých autentických informací o vnitřních poměrech Ruska. Ze směrodatného bolševického místa bylo mu sděleno: „Bojovati všemi silami proti hladu a nezaměstnanosti jest nejdůležitějším úkolem ruské vlády. Situace jest dosud těžká, ano nebezpečná, zvláště pokud se týče výživy. Výživa obyvatelstva v mnoha guberniích, hlavně ve velkých městech a severních územích, jest naprosto nedostatečná. Nezapíráme, že následkem toho vzrostlo také velmi značně procento úmrtnosti. Ale přes to nejsme názoru, že tento nedostatek by mohl zvrátiti vládu sovětů. Jest třeba uvážiti, že můžeme nyní mnohem spíše než dříve rozšířiti i do nejvzdálenějších kraji říše pravdu o všech událostech. Bylo nám od prvé chvíle zřejmo, že jest přirozeností naší vládní formy, opírající se o široké massy lidu, aby zřízeno bylo úzké spojení mezi vládou a lidem. Proto jsme především zřídili tisíce a tisíce poštovních a telegrafních úřadů. Nad to jsou naše časopisy ve velkém počtu výtisků rozesílány zdarma i do odlehlých vesnic. Příčiny nouze o potraviny jsou všeobecně známy. Na prvém místě nutno poukázati k tomu, že obdělaná plocha půdy zmenšila se nesmírně za války, že dopravní krise nabyla ohromného rozsahu a že Ukrajina jest od Ruska odříznuta. Ale i přes tento poslední fakt, bylo by mylno domnívati se, že by Velká Rus trpěla nedostatkem obilí. Naopak, v území sovětové republiky vypěstuje se tak značné množství, že i v r. 1917 byly přebytky. V nynější době jest situace značně ztížena tím, že česko-slovácké povstání podvázalo naše spojení se Sibiří a že část trati, vedoucí do severního Kavkazska jest obsazena německým vojskem. A to jsou území, jichž přebytky jsou nám jinak vždycky k disposici. Ovšem, že jsme přesvědčeni, že povstání česko-slovácké v brzku potlačíme nadobro. — Také v jiném směru se situace již značně zlepšila. Železniční krise z největší části pominula a uvolnění řek na jaře poskytuje nám možnost laciného dovozu na sever. Opatřujeme si obilí dvojí cestou. Vydali jsme dne 13. května dekret proti zadržování obilních zásob a pak jsme zahájili výměnu obilí za tovární výrobky, jichž sedláci velmi potřebují. Protože soukromý obchod ležel po celé měsíce ladem, pracovaly továrny do zásoby. Tyto zásoby, jsme zabavili. Poslali jsme již celkem za 1200 milionů rublů zboží na výměnu do vesnic a do menších hospodářských měst. Vyhlídky na novou úrodu jsou dobré. Chovali jsme v tomto směru jakési obavy, protože hrozilo dvojí nebezpečí, že dojde ku rozmíškám při rozdělování státní půdy a že sedláci spotřebují osiva jako potravy. Ale naše obavy se nesplnily. Pouze v několika severních obvodech způsobil nedostatek osiva zmenšení obdělané plochy. Zprávy o osení zněj velmi příznivě. Zásobovací krise byla ve městech za revoluce valně zvětšena vzmáhající se nezaměstnaností. Ta nabyla skutečně hrozivých rozměrů, ale dnes již ji ubývá, dík našim opatřením. Ruské továrny ve městech nemohou již — nemajíce odbytu — zaměstnati tolik pracovních sil, jako dříve, i dostavil se sám sebou odliv obyvatelstva zpět na venkov. Podporujeme při tom odchod oněch neškolených dělníků, jež v odborných závodech nahrazovali za války nedostatek vyškolených. Naproti tomu udržujeme, pokud možno, v práci dělníky školené. Statistika, jež týká se 832 továren petrohradských, ukazuje, že ze 400.000 dělníků, kteří v nich pracovali dne 1. ledna 1917, zaměstnáno bylo 1. dubna t. r. pouze 160.000. Z ostatních 240.000 vrátily se dvě třetiny opět do vesnic, kde ihned nalezly práci a přístřeší. Nezaměstnanosti odpomáhá dále fakt, že nejhorší průmyslová krise jest překonána a že třeba proto výkonnost továren opětně zvýšiti. Vláda sovětu přispěchala v této tísni na pomoc zahájením státních prací ve velkém rozsahu. Tak, na příklad, v okolí Petrohradu budovány jsou velké elektrárny, které zásobí proudem ce

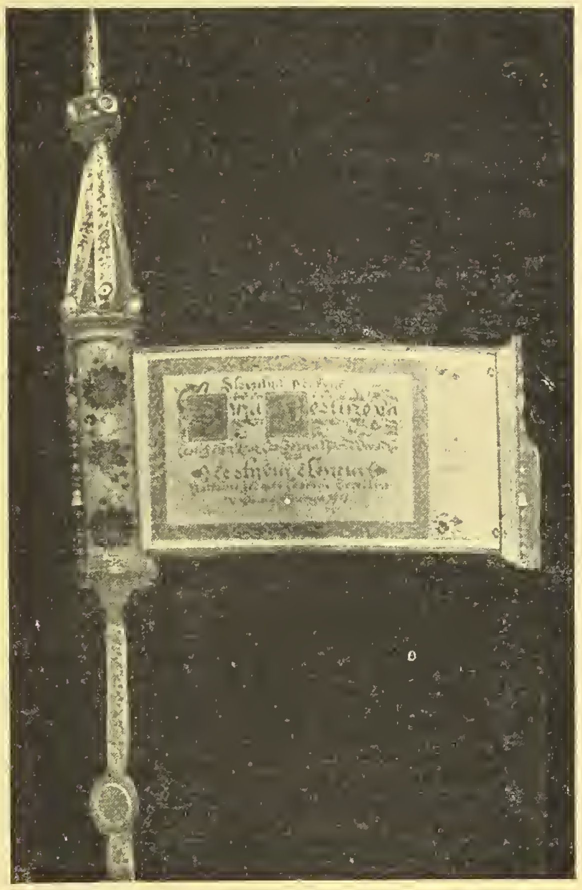
ý Petrohrad a ulehčí tak zásobování uhlím na zimu. Dále počato bylo se zavodňováním „hladové stepi" v Turktestanu, v rozloze půl milionu desjatin. Přirozeno, že tato práce rozpočtena jest na řadu let, ale výsledky její značně přispějí ku zvětšení sklizně bavlny, která se tam výborně daří. V gubernii Nižního Novgorodu, moskevské a několika severních započali jsme s melioračními pracemi, jež provedeny budou na ploše asi 1,000.700 desjatin. Rovněž jsme poukázali velké obnosy na stavbu průplavu, jenž má spojovati Volhu s Donem. Plány byly nalezeny hotové, připravené bývalou vládou v kancelářích ministerských a guberniálních. A konečně třeba se zmíniti ještě o zákonu zavádějícím všeobecné pojištění proti nezaměstnanosti, jež týká se i dělníků zemědělských. Od března lze míti za to, že zákon jest prakticky zaveden; také jsou již vypláceny podpory. Hlavní jeho zásady jsou: Každý podnikatel (kde je podnikatelem stát, tedy i stát) platí do pojišťovacího fondu 4 proc. (za saisonního dělníka 5 proc. celkové mzdy. Dělníci neplatí ničeho. V případu nezaměstnanosti obdrží každý pojištěnec, počínaje čtvrtým dnem, polovinu mzdy, v jeho kategorii obvyklé, ale ne více, než čtyři pětiny mzdy, kterou skutečně v práci nedostával.

ZBROJENÍ JAPONSKA.

„Frankfurter Zeitung" se dovídá, že Japonsko zdvojnásobuje dosavadní počet vojenských svazů. Má býti utvořeno 26 sborů, z nichž každý by čítal dvě divise. Každá divise měla by tři pluky pěchoty a pluk polního dělostřelectva. Pokud jde o mužstvo, počítá „Fr. Ztg", že se Japonsku podaří opatřiti potřebný počet, ale míní, že potíže budou s rozmnožením dělostřelectva. Pluk polního dělostřelectva, přidělený každý divisi, má čítati devět baterií. Japonsko však má posud prý jen 162 jízdních baterií a 12 horských baterií. Také výzbroj a výprava těžkého dělostřelectva, jakož i všech technických oddílů je těžkým problémem, neboť některé bylo by nutno ztrojnásobiti.

ŽENY VE VOJENSKÝCH KANCELÁŘÍCH

O ženských pomocných silách u vojska se mnoho mluví a píše. V poslední době „Grazer Volksblatt" přináší toto sdělení dobře zpravené osobnosti: „Znám písařky ve zdejších vojenských kancelářích, které vydělají denně 4 koruny mají stravu jako voják, a kromě toho jsou ještě zásobovány z důstojnického stolu, a to vše jen proto, že jsou velmi použitelny. Jejich skutečná práce nestojí za celý den ani za 20 haléřů. Znám písařky, které ještě v r. 1916 neměly kousek hadru k obléknutí, tlačily se v roztrhané bluzičce v biografu na třetím místě, dnes však chodí hluboce zahaleny velkým závojem do kanláře a v divadlech a v kinech chodí do loží. Že doma nosí stará matka jídlo z válečné kuchyně a s námahou tahá z lesa domů dříví aby slečna, až se v noci unavená „ze služby" vrátí domů mohla se posaditi do teplé místnosti, to těmto dámám nijak nevadí. A co je a co bude následek tohoto hospodářství? Pokolení žen líné, parádivé, chtivé zábav, jež se tu vychovává, které nic nebude věděti a znáti o domácnosti a hospodářství. Ovšem, nechci říci, že to, co jsem svrchu uvedl, platí o všech pomocných silách u vojska, jsou tu také takové, ale je jich jen velmi málo, které své místo plně zastávají a které poctivě vydělávají si těch 260 korun, které měsíčně dostávají. Ale 90 procent všech ženských sil jsou statistkami. Pryč s tímto nešvarem! Nechť zaměstnáni jsou invalidé a nechť usnadní se jim smutný osud, a já jsem úplně přesvědčen, že tito lidé budou svou práci zastávat svědomitěji, nežli tyto dámičky, které mají v hlavě jenom marnivou parádivost a honbou za radovánkami."



Diplom čestného měšťanství Ústřední Jednoty Českého Herectva — Emě Destinové.

ZRNKA MOUDROSTI A PRAVDY

Dokud mladá jsi a krásná — užij svět, nevratí se mladá léta jak ten květ. Neera.

*

Láska mužů anebo žen je přátelství, ale přátelství muže a ženy je vždy láska.
H. la Vanya.

*

Co platno všechno vzpomínání — když je to pouhé vzpomínání. H. la Vanya.

*

Kdo hledá přátel — hodným jest jich najíti, kdo nemá přátel — nemůže jich pozbýti. Lessing.

*

Všechno ti lidé mohou vzít, jen ne tu vzpomínku. H. la Vanya.

přece jen jednou pochopíš, že se nikdy vojákem nestanu. Srdce moje se tomu vzpírá a . . . a . . . že jsem snad všechno to, za co mě lidé považují. Kdyby tomu bylo jinak, Marcelo, pak by mne tvoje láska svedla v pokušení, ale nemám oné odvahy učiniti, co po mně požaduješ. Jak se chvěješ, Marcelo — jest chladno. Pospěš si rychle, abys byla brzy doma.

Shroutila se téměř žalem. Ani slůvko zlosti, ani slůvko pohrdání nevyšlo ji z úst, plakala jen tiše a slzy ji pálily v duši jako horké jiskry. Ona, jež považovala Rohana za nejudatnějšího, nejušlechtilejšího muže na zemi, měla nyní nahlédnouti, že milovala zbabělce! Ó, jak to bolelo! Je pravda, kdyby byla lépe znala svět a lidi, byla by věděla, že právě ten, jenž si přikládá nejhorší vlastnosti a jména, jich jen v málo řídkých případech skutečně má a zasluhuje. Leč Marcela byla jen prostinkou, venkovankou a Rohan ji sám doznal, že ho vesničané právem považují za zbabělce. — Neměla mu tedy věřiti, třeba že ji srdce při tom pukalo? Proudy slz prolévajíc, pomalu se vzdalovala.

„Marcelo, nepodáš mi ani ruky na rozloučenou? Na rozloučenou, naposled? Nedáš mi ani s Bohem?" tázal se Rohan chvějícím se hlasem.

Zastavila se nejistě, leč nepromluvila ani slova. Uchopil ji za obě ruce a políbil ji něžně na obě líčka: „Bůh tě provázej, Marcelo! Nepochopuješ mne a nehněvám se proto na tebe. Ale prosím tě, kdyby mě stihlo neštěstí nevzpomínej nikdy na mne se zlostí a opovržením. Snad tě milostivý Bůh kteréhosi dne osvítí a ty mi pak porozumíš a vzpomeneš si ráda na mne. Žij blaze! Bůh tě opatruj!" A vzdechnuv zhluboka, chystal se k odchodu; chopila ho vášnivě za rámě a zvolala: „Vypátrají tě, usmrtí tě — bude to hrozné! Kam jdeš? Kde se ukryješ?"

„Bůh bude řiditi moje kroky, svěřuji se jeho ruce. Nemyslím že mne najdou. Buď mi věrná!"

A při těch slovech zmizel v temnotě.

tam hledala, ani jsem neviděl, co jsi dělala, když jsi pokleklа. Noc je dnes chladná a nevlídná. Chvěješ se; hleď bys jen zase brzy byla doma."

Řekl to tak, jakoby se nikdy nebylo ničeho mezi nimi přihodilo a jakoby mluvil s neznámým cizincem.

„Hoel a Gildas odejdou zítra na vojnu a proto jsem sem přišla. Naši se budou jistě diviti, kde tak dlouho vězím," poznamenala, právě tak chladně a cizácky, jako on.

Chystala se k odchodu, leč on se nehýbal. Když ušla několik kroků, zastavila se a obrátila k němu bledou svoji líc: „Připadá mi to tak podivné, že tě tu nalézám; myslila jsem, že jsi již daleko odsud . . . Ve vsi tě hledají. Před vraty vašeho i našeho domku stojí ve dne v noci stráž. Četníci, v čele s Pipriacem, po tobě všude pátrají. Na každých vratech je přibita proklamace, je na ni tvé jméno; vypsali odměnu na tvoji hlavu."

„To všechno dobře vím," přerušil ji, stále ještě klidný a chladný. Ani se nepohnul, pohlížeje na ni, jako na hrob své ztracené lásky. Nemohla toho déle snésti; její falešná licoměrnost a lhostejnost náhle zmizela, přiskočila k němu a ovinuvší vášnivě svoje ruce kol jeho šíje zvolala vzlykavě: „Rohane, Rohane, proč jsi tak chladným ke mě? Nevěděli jsme, co se s tebou stalo . . . Srdce mi žalem a starosti pukalo . . . Gildas a Hoel odejdou zítra přímo do Porýnska . . . Všichni ti zlořečí, ach, jak je to hrozné . . .!"

„A ty?"

„Já drahý Rohane, jsem tě vždy obhajovala. Tvrdili, že máš strach; řekla jsem jim, že se mýlí, že to není pravda. Všichni se na mne rozhněvali, že jsem tě hájila. Ach, drahý Rohane, líbej mne, líbej! Či nechceš?" Když se jeho chladné rty jejich téměř již dotkly, zašeptala radostí zmámena: „Ach, Rohane, můj Rohane, věděla jsem, že se zase vzpamatuješ. Jest dosud čas, odpustí ti a odejdeš s ostatními. Pojď, pojď domů. Budiž Bůh za to pochválen! Strýček Ewen vše vyjedná a

IVAN VAZOV.

Za války balkánské před šesti léty i za současné války světové nejednou děla se zmínka o bulharském básníku Vazovu, jenž bral účast na hnutí za osvobození Bulharska od r. 1876, kdy byl členem komitétu revolučního a účastnil se pak války ruskoturecké. V politice zaujímal vždy stanovisko nejužšího přátelství Bulharska s Ruskem, kde i delší dobu žil v dobrovolném vyhnanství. Je přirozeno, že tato politika nadělala mu také množství nepřátel. Vzdor tomu však jeho popularita stoupala, zvláště když založil v Sofii list „Dennica", takže povolán byl do ministerstva Stojlova. Počet jeho děl je značný a nejedno z nich přeloženo i do češtiny; z obsáhlejších prací sluší uvésti romány „Pod jařmem" a „Nová země" (vyšlé u J. Otty v Praze) a četné básně přeložili prof. V. Šak a J. Voráček. Zde ukázka jak opěvuje svou domovinu v básni „Vlasti":

Kde země jaká bohatší a krásnější je?
Ty všechno v jedno kupíš darů všech i blaha skvost,
ty zlato, květy máš, i vína, klasů bohatost;
na východ jasné moře, jichž se květem kryje
a lesy písní plny, ve svém nitru tají chlad;
po pláních růže kvetou a po stráních plno vnad -
Kde země jaká bohatší a krásnější je?

Také káral nedostatek touhy po samostatnosti. Zde zlomek:

Jsme bídné pokolení zběhů práce,
nás tísní namahání, trud nás plaší!
My nevěříme v práci svou a sladce
si v službě hovíme — ta tužbou naší!
Vše odpočívá, naše země chudne;
bez energie sval náš, výše vladem
chtíc podlízavců, cesty líných schůdné.

V „Dennici" zaznamenával i kulturní události čes. Též paměti Jana Husa věnoval krásnou báseň. Za současné války světové byl zatčen a odsouzen pro pobuřování, ale carem Ferdinandem amnestován. Vazov je jistě jedním z nejzajímavějších zjevů mezi jihoslovanskými literáty.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ.

Dne 24. června. Italské bojiště: Situace, vzniklá povodní a nepohodou, přiměla nás, abychom vyklidili Montello a několik úseků jiných postavení, vybojovaných na pravém břehu Piave. Rozkaz, udělený k tomu již před čtyřmi dny, byl proveden přes obtíže, spojené se změnou břehu tak, že nepříteli zůstaly naše pohyby nadobro skryty. Několik linií již vyklizených. bylo včera cílem silné italské dělostřelby, která se místy stupňovala proti zákopům, námi opuštěným. Byla zahnána našimi dalekonosnými bateriemi. Západní bojiště: Situace je nezměněna. Na Ancře byla bitevní činnost po celý den stupňována.

Dne 25. června. Včera byla horská fronta mezi Asiagem a Piavou opět dějištěm živých bojů. Nepřítel vynakládal všecko úsilí, aby opět dobyl výšinové posice, ztracené dne 15. června. Na Monte di Val Belle, Col del Rosso, Asolone, Salarolo a Monte Pertici bylo rozhořčeně bojováno skoro po celý den. Italové byli odraženi. Od 15. června ztratili Italové přes 50 tisíc zajatců, z toho 1100 důstojníků. Celkové ztráty nepřítele lze odhadnouti při přísném odhadu na 150.000 mužů. Západní bojiště: Mírná dělostřelecká palba byla živější. Po silné dělostřelecké přípravě útočil nepřítel několika setninami na severním břehu Aisny. V protiútoku byl odražen.



Ivan Vazov, slavný básník bulharský.

Dne 26. června. Na frontě západně od Adiže byla bitevní činnost v posledních dnech opět rušnější. Na hřebenu Zugry odrazili jsme silné, prudkou dělostřelbou zahájené útoky za těžkých ztrát pro nepřítele. U Asiaga a mezi Brentou a Pieva uplynul včerejší den v podstatě klidněji. Rozhořčené zápolení ze dne 24. úplným nezdarem pro Italy, který nejjasněji se jeví v tom, že naše oddíly pronásledující nepřítele v bitevních úsecích na Monte Pertica a Monte Asolone, o něž bylo nejvíce zápaseno, opanovaly značné úseky jeho nejpřed. linií. Západ: Jižně od Scarpe podnikl Angličan dnes ráno útok několika setninami na širokých úsecích. U Feuchy a Neuville byl protiútokem zahnán, v sousedních úsecích ztroskotaly jeho výpady v naší palbě. Večer ožila dělostřelecká činnost téměř na celé frontě. Namnoze vyrazil nepřítel k silným výzvědům. Byl odražen a zanechal zajatce v našich rukou. Mezi Avrou a Marnou občas oživující bitevní činnost.

Dne 27. června. Na italské frontě žádná změna situace. Jen dělostřelecké boje a dílčí útoky. Na západě nic nového.

Dne 28. června. V Judikariích, v pánvi u Arca a v údolí Adyže namířili Italové svou bezúčinnou ničivou palbu až daleko za naše čáry. U Preseny ztroskotalo několik nepřátelských výzvědných pokusů o bdělost našich posádek. Na benátské horské frontě stály Col del Rosso, 26. t. m. chrabře uhájený, západně od něho ležící Monte di Val Bella, jakož i prostor západně od Asiaga pod silnou trvalou dělostřeleckou a minovou palbou. Nepřátelský výpad, o nějž byl učiněn pokus pod ochranou této palby jižně od Canovy, byl oddíly pěšího pluku č. 74 krvavě odražen. Na piavské frontě byl u Fossalty zmařen nový pokus Italů přejíti řeku. Západní bojiště: Čilá činnost Angličanů a Francouzů po obou stranách Sommy. Dnes ráno stupňovala se palba nepřítele po obou stranách Lysu, mezi Bailleulem a Bethune, jižně od Aisne do větší prudkosti. Naše dělostřelba boj chutě přijala.

Dne 29. června. Italské bojiště: U Zensonu a Noventy di Piave pokoušely se nepřátelské výzvědné hlídky překročiti řeku. Jinak všude dělostřelecký boj střídavé síly. Západní bojiště: Severně Lysu následovaly po živé palbě útoky anglické pěchoty. Trojí útok proti Merrisu shroutil se s těžkými ztrátami. Ve středu bitevního pole vnikl nepřítel do Vienz-Berquinu. Protiútok záloh zastavil nepřítele a odrazil ho na západní okraj obce. Severně Merville ztroskotaly nepřátelské útoky v naší palbě. Jižně Aisny útočil Francouz po silných dělostřeleckých účincích. U Ambleny byl po silném boji odražen. Přes Cutry získal půdy. Ná

napraví, Hoel a Gildas tě zase přivítají, vše dopadne dobře. Ó, jak jsem šťastná, jak jsem šťastná, drahý Rohane!"

Z hezké její tváře zářila opravdová naděje; vtiskla mu měkkými svými rty vášnivý polibek na ústa. Plné její paže dosud tiskly jeho šíj, její srdce mocně bušilo na srdci jeho.

„Marcelo, Marcelo!" zasténal zlomeným hlasem. Jen nadlidská síla mohla odolati jejím svodům.

„Rohane můj!"

„Což ještě stále nechápeš? Nechceš mi dosud rozuměti? Milý Bože, snad se nedomníváš, že váhám, či kolísám; nemohu jíti s tebou do vesnice, nemohu, poněvadž se za živa nevydám!"

Jako bleskem klesly jí paže a ustoupivši několik kroků zírala naň zděšeně.

„Proč jsi se tedy vrátil do Kromlaix?"

„Proč? Abych tě s p a t ř i l, abych s tebou naposled promluvil — naposled — než Bůh mne k sobě povolá!"

Chvějíc se a plačíc uchopila Marcela teplou, měkkou svoji rukou jeho pravici: „Zapřísáhám tě, při všem, co ti je drahého, vrať se se mnou do vsi! Já, tvoje Marcela, tě o to prosím; vyhov mě! Srdce se mi rozedírá, slyším-li, jak tě všichni nazývají zbabělcem; nesnesu toho déle! A ne-li mě k vůli tedy tak učiň ve vlastním svém zájmu. Neutečeš jim; hledají a honí tě dnem i nocí a dopadnou-li tě, jistě tě usmrtí! Ó, drahý můj Rohane, uvěř mi přece, císař je dobrotivý; přijme tě laskavě, jako otec ztraceného syna — — — — — — —."

„A vřadí do armády!" přerušil ji hořce.

„Nuže a co bude? Vrátíš se domů, slavným, jako strýc Ewen a každý tě bude, co hrdinu, uctívati."

„A ty?"

„Já? Stanu se tvojí ženou a budu tě milovati a ctíti až za hrob — přísahám ti to, Rohane!"

„Ale, což padnu-li na bojišti?"

„Pak tě budu dvojnásob milovati a po tobě truchliti, dokud budu živa. Budu nositi smutek a žádný nestane se více mým mužem. Padneš, co hrdinný vojín za svého císaře a vlast, padneš na poli cti a slávy, a budeš mě očekávati v nebes říši Dočkáš se mě brzy a pak se již neopustíme a budeme se věčně milovati a líbati. Pojď, pojď jen, můj drahý, milovaný!"

Její vášnivé prosby a polibky byly by jistě zvrátily rozhodnutí a podlomily energii obyčejného světoobčana. Jak byla krásná ve svém divokém rozčilení! Zdálo se jakoby nadpozemský jas ji zářil z očí, slova lásky lynula se jí ze rtů jako sladký med, ňádra se jí dmula vášnivým rozechvěním a Rohan to vše viděl a pozoroval; srdce mu bušilo k puknutí, krev burácela v žilách, oči hořely odříkanou vášní a musil nasaditi všechnu svoji sílu, aby se opanoval, aby chvějící dívku nepřitiskl k srdci; ale — nepovolil: „Marcelo, žádáš nemožnosti!"

„Rohane, Rohane, slituj se nad slabou ženou!" hořekovala, že by byla i kámen obměkčila.

Kolísal, zuby mu cvakaly jako v horečce, tiskl ruku k srdci a klesl na kolena: „N e m o h u jíti s tebou, Marcelo, přísaha mi v tom brání! Žij blaze — na vždy!"

Zahleděla se mu dlouze do očí, jakoby mu chtěla v duši čísti. Hrozné pomyšlení kmitlo se jí náhle mozkem: „Rohane, pro milosrdenství Boží! Povstaň a pověz mi pravdu! Lidé tvrdí, že máš strach — je to pravda?"

Rohan vyskočil, jakoby hadem uštknut, a měřil ji pohrdavým pohledem.

„Mluv, Rohane!"

„Ano, je to pravda — — — —"

„Že je pravdou, že se bojíš, že jsi — — —?"

„Ano; všechno co lidé tvrdí, jest pravda." Nebýti noci byl by jí útrpný úsměv kol rtů mu pohrávající poučil o jiném. „Lidé mají pravdu, nechci sloužiti císaři, nechci do války, protože — inu, protože se bojím. Nejlépe bude když konečně

rotiútok odrazil ho na výšiny po obou stranách bce. Pokusy nepřítele, přenésti útoky pěchoty dál ku ředu za pomoci pancéřových automobilů, ztroskotal.

Dne 30. června. Naše posice na planině Sedmi Obcí yly včera od 3. hodiny ranní cílem největší nepřátelké dělostřelecké palby, které za několik hodin následovaly silné útoky proti Co del Rosso a Monte di al Bella. Kdežto nápor, namířený na Col del Rosso ůstal zcela bezvýsledný, podařilo se Italům na Monte i Val Belle vniknouti po rozhořčených bajonetových ojích do naší přední čáry. Leč prapor pěš. pluku 31 a č. 16 nepřítele v protiútoku zase vypudil. Další točné pokusy a dílčí výpady nepřítele proti Sisemolu u Asiaga utlumeny byly v naší dělostřelecké palbě. ápadní bojiště: V úsecích ležících severně Lysu a žně Aisny potrvala přes den zvýšená bitevní činost. Večer oživla na ostatní frontě mezi Yserou a Iarnou. Menší bitky pěchoty.

SMĚS.

Přípravy pro parlament. Přípravy pro letní zasedání parlamentu jsou v plném proudu. Plenární schůze němovny poslanecké koná se dne 16. července dooledne, sněmovny panské téhož dne odpoledne. Dne 0. nebo 11. t. m. sejde se konference klubovních ředsedů.

Diplomatická akce španělská? Podle Reuterovy právy z Madridu navštívil rakousko-uherský vyslaec ministra zahraničních záležitostí. V kruzích parlanentních se proslýchá, že vláda hodlá španělský parament odročit, aby zprostředkovala v mezinárodních záležitostech velkého významu. Ministerský předseda však popírá, že parlament má býti odročen zhledem k mezinárodní akci vlády. Pařížské telegramy z Madridu praví, že návštěva rakousko-uherkého vyslance u ministra zahraničí trvala půldruhé odiny a že se jí přikládá velký význam. Ve vládních kruzích španělských se přísně mlčí o této poradě.

Kerenský pro zakročení dohody. Kerenský v rozmluvě se zpravodajem Daily Chronicle vyslovili se pro zakročení spojenců v Rusku. Toto zprostředkování nesmělo by však být dílem jednoho ze spojenců, nýbrž spojenci musili by všichni společně postupovati, ...oa by v tom ohledu hlavní vojenská role připadla Japonsku. — V konferenci dělnické mluvil Kerenský rusky. Tlumočník přeložil jeho výklad, avšak jen v povšechných rysech.

Jednotná dávka potravin pro celý čtyřspolek? Proslýchá se, že uherský ministr výživy princ Windisch-Graetz jedná v Berlíně a ve Vídni o stanovení jednotné dávky potravinové ve všech zemích čtyřspolku.

Velká voda na Piavě zaměstnává velmi intensivně tisk dohody. „Secolo" hlásí ze soboty: Stoupající povodeň na Piavě neohrožuje Benátky ani důležitý lagunový obvod. Nepohoda na frontě předstihuje všechny povodně tří válečných let. Dopisovatel „D. Tel." z Milána píše: Celá krajina Piavy jest zaplavena, takže kam oko pohlédne, vidí jediné jezero, z jehož vod jen tu a tam vystupuje několik skalních hrotů.

Jak byli zajati Čechoslováci na italské frontě. „N. Fr. Pr." přináší z podrobnosti o zajetí československých legionářů na italské frontě. Mezi deseti tisíci zajatých byl anglický útočný oddíl a kromě toho 300 Čechoslováků. Byly vesměs v italských uniformách. Neměli odznaky, většinou ani zbraně, nýbrž červenobíločervené značky na límcích. Nosili ještě vyznamenání italské. Protože se nepodařilo sehnati takový počet Čechoslováků, aby mohl býti utvořen samostatný sbor o 30.000 mužů, byli legionáři rozděleni po setninách na různých částech fronty. Velitelem setniny, která padla do zajetí, byl poručík Zeman, který byl spolu zajat a spolu věšen. Když byli Čechoslováci obklíčeni, bránili se ještě zuřivě a házeli ručními granáty na sousední italské oddíly, které je nechaly na holičkách.



Z italské fronty: Horská hlídka německých vojáků na Kuku v území Soče.

Sklizeň zemáků zabavena. V „Wiener Ztg." jest uveřejněn výnos úřadu pro lidovou výživu, jímž zabavují se brambory z letošní sklizně a upravuje se obchod jimi. Zabavení toto platí také pro brambory skoré. Jakmile zásobena budou místa ve výnosu označená, odpadá zabavení. Přes zabavení mohou pěstitelé zásobiti sebe a své příslušníky, jakož i příslušníky svých dělníků. Odbyt bramborů bude vázán na průkazní lístky. Ceny jsou určeny takto: Za brambory odvedené dobrovolně do 5. července určuje se nejvyšší cena 100 K na metrický cent. Po uplynutí vždy dalších 12 dnů snižuj se tato cena vždy o16 K, takže 4. září je stanovena na 20 K, v čemž je obsaženo i 5 K premie za dobrovolné odevzdání. Jinak bude cena 15 K a při nuceném odebrání snižuje se o dalších 20 proc., t. j. na 12 K.

Pokles kursu rak. valuty v Německu způsoben byl prý pašováním rak.-uher. papírov. peněz ve velkých rozměrech z pohraničních krajů do Německa, kam dopravovány byly celé balíky se statisíci rakouskými bankovkami. Toto odůvodnění nezdá se býti případné. Spíše zdá se, že Německo, které drželo kurs rak. bankovek po dlouhou dobu bez veškerého ohledu na kurs těchto v neutrálních zemích na výši nepřirozené, nemohlo tento déle udržeti vzhledem k stále stoupající potřebě Rakousko-Uherska ve zboží cizozemském, které kupuje se většinou na úvěr. Následkem toho zvýšila také rakouská devisová ústředna kurs německých marek o 9 korun.

Petr Rosseger, známý německý alpský povídkář a básník, zemřel v min. dnech. Sláva jména Roseggerova jest do značné míry tendenční. Učinili ji takovou němečtí nacionálové, kteří též z tendenčně politických důvodů usilovali, vydobyti Petru Rosseggerovi Nobelovu cenu. Cíle toho ovšem nedosáhli, za to přes mnohé nezdary docílili nedávno jmenování Rosseggervo do panské sněmovny.

Slavnostní představení „Maryša" provedené Tělocvičnou Jednotou Sokol v Boskovicích na oslavu 50. výročí povo.ení základního kamene Národního divadla v Praze. Oslava provedena byla v pondělí svatodušní ve vlastní Sokolovně slavnostně vyzdobené, za ohromné účasti obecenstva. Zahájena byla nadšeným proslovem starosty Jednoty, po kterém zapěna naše národní hymna a provedena sbírka na Národní divadlo v Brně, která vynesla K 665.—. Potom sehrána byla Maryša co do výpravy i provedenní velice pečlivě a odměňována byla častým a bouřlivým potleskem nadšeného obecenstva. K důstojnému průběhu slavnosti nemálo přispěla též krásná hudební čísla před zahájením a v přestávkách divadelních výtečně zahrána místními ochotníky-umělci.

Irská otázka. Ve sněmovně lordů přiznal lord Curzon, že pokusy anglické vlády, zavésti v Irsku samosprávu a vojenskou služební povinnost, dlužno považovati za ztroskotané. Irská politika vlády je ovšem

Na psacím stolku hořela lampa, vrhajíc plné své světlo na pracujícího, zatím co byla jizba zahalena v přítmí.

Rohan se namáhal, aby rozeznal tvář mužovu, leč ten seděl hluboce sehnut, nad svoji práci. Uplynuly hodiny a muž ještě neustále psal. Byl polooděn, jako by se chystal k odpočinku, ale zatím co celé jeho okolí bylo ponořeno v hluboký spánek, bděl sám, pracujíc neúnavně. Rohanovi se svíralo srdce. Připadalo mu hrozným, že právě tento jediný člověk dosud bdí a pracuje, zatím co ostatní tvrdě spí. Znaven, zavřel na okamžik oči; když je zase otevřel, byla jizba prázdná, leč lampa dosud hořela. Znaveně vzhlédl ku svému božskému průvodci, který ukazuje na stůl, zašeptal: „Čti."

Rohan uposlechl, přiblížil se a naklonil se nad stolek listinami pokrytý. Jeho zrak utkvěl na nejvrchnějším archu, na němž inkoust dosud neoschl. Stála na něm pouze dvě slova, pevnou rukou psaná: vlastní jeho jméno — „Rohan Gwenfern."

Pročítaje ve snu tato slova, byl náhle zachvácen hrozným strachem. Měl pocit, že toto napsané jméno jest předzvěstí něčeho zlého, hrozného — proč a čeho, to ovšem nechápal a nevěděl. Cítil jen zcela jasně hroznou moc onoho člověka, který tu seděl a bděl, zatím co všichni ostatní spali, a který tu napsal jeho jméno, jakoby na ortel smrti. Hrůzou dojat, klesl Rohan na kolena a sepiatými rukama prosil o pomoc svého průvodčího proti neznámému nebezpečí. Ale, jak už to ve snu bývá, v mžiku vešel Kristus do soudní komnaty a odhrnul záclonu s lože s nebesy a hle Rohanovým očím objevila se tvář spícího muže. Připlížil se těsně k loži a poznal svého mučitele. Bílý jako mramor, víčka zavřena a rty pevně sevřeny, s kamennými rysy, jak je znal z mincí a obrázků, odpočíval tu — veliký císař! Spal tak tvrdě, že bylo sotva slyšeti jeho dech. Rohan naň chvíli ztrnule zíral, pak se nad něho ve snu naklonil, poněvadž myslil, že nespí, nýbrž že jest

Hodinu po tomto podivném setkání u „lázně Kristovy" vklouzla Marcela nepozorovaně do své komůrky. Matka Dervalova dosud tam naříkala před plnými vaky svých synů a nemohla se utišiti. Kolem půlnoci nastalo v kuchyni hluboké ticho. Hoel a Gildas, jež měli před východem slunce odejíti, leželi oblečeni na loži, ponořeni v hluboký a tvrdý spánek. Desátník si vůbec ani neulehl, seděl nad ohništěm, s vyhaslou dýmkou v ústech. Rozloučení s oběma synovci dojímalo ho více než se domníval. Nespal, aby je v pravý čas vzbudil a kus cesty doprovodil.

Mezitím bloudil Rohan Gwenfern jako temný přízrak nocí. Rozmluva s Marcelou, kterou nade vše miloval jej neobyčejně rozrušila, ale jeho pevné rozhodnutí nezvrátila. V jeho srdci konal se tuhý boj mezi vášnivou láskou a chladným ideálem jeho duše. Cítil dosud horké objetí Marcelino, za něž by byl jistě přemnohý muž obětoval blaho své duše.

Po dva dny a noci nezamhouřil oka a skoro ničeho nepojedl. Pršelo ještě neustále a po každém novém lijavci nastala hlubší a hlubší tma. Vyčerpán k smrti, smutný, dovlekl se zpět ku kříži, vrhl se do velké trávy, opřel hlavu o tvrdé žulovou chránící ho před deštěm a usnul tvrdým spánkem.

15.

SEN.

Rohan měl zvláštní sen. Zdálo se mu, že usnul na témž místě, kde se právě nalézal a že upíral zrak k Ukřižovanému. Kolkolem byla hluboká tma; vítr skučel, a déšť ošlehával stejnoměrně velké, žulové balvany; on však ležel skrčen v mokré travině, a naslouchal s napětím, nevěda čemu. Srdce mu bušilo k puknutí a tepna bouřila, neboť jakési nadpřirozené zvuky vzrušovaly jeho obrazotvornost.

ostře kritisována a zdůrazňováno oposičními listy, že zákon o samosprávě Irska nelze přece prostě škrtnout. Vyskytlo se však jiné řešení. Ze členů všech stran utvořil se výbor, který navrhne Lloyd Georgovi, aby anglické království přetvořilo se ve svaz britských ostrovů, aby tedy poskytnuta byla rovnoprávně samospráva Anglii, Walesu, Skotsku a Irsku, kteréž byly by federativně spojeny v jeden celek. Má se za to, že Lloyd George nebude proti tomuto plánu.

Nové bulharské ministerstvo s Malinovem v čele bylo už utvořeno. Kromě dvou příslušníků radikální strany složeno je vesměs ze členů strany demokratické. Bulharský car Ferdinand u příležitosti změny vlády ujistil německého císaře, že v zahraniční politice Bulharska nenadejdou žádné změny. Nový ministerský předseda ujistil pak rakouského zahraničního ministra Buriána, že bude dbáti pečlivě o vyplnění spojeneckých závazků. Tato ujišťování bulharská jsou důsledkem pověstí, že s novou vládou v Bulharsku nadejde i nový kurs v poměru k ústředním státům.

Björnstjerne Björnson o sebeurčení rakouských národů. „Rozhledy" z r. 1896 přinesly zajímavý úsudek B. Björnsona, vynikajícího, již zesnulého, norského spisovatele o mírovém spolku národů: Nesetkal jsem se mimo Rakousko, Uhry a Německo s nikým, kdo by o rozepřích Maďarů s Rumuny a Chorvaty aneb o rozepřích Rakouska s Čechy a Vlachy nebyl vyslovil přání, aby všichni tito národové spravovali své země výhradně podle vlastních potřeb. Jen tak bude moci spolek národů vyplnit svoje poslání a jen tímto způsobem na dlouho potrvá. — Já pro sebe bych ještě dodal, že spolek, zdaří-li se to, zajisté by dovedl časem obsáhnout ještě mnohem větší území. Svazky mezi svobodnými národy ukazují na cesty, po nichž jest se bráti, aby se tak stalo bez válek. V Mnichově, 2. února 1896. Björnstjerne Björnson.

Milion marek na hlavu císaře Viléma. „Nordd. Allgemeine Zeitung osvětluje ve zvláštním článku nepřátelskou výzvědnou službu. Počátkem dubna byli v Německu zatčeni dva zběhlí námořníci Jacob a Knüfken, kteří působili z Kodaně pro nepřátelskou výzvědnou službu. Učinili obšírné vyznání, z něhož vysvítá, že byli ve stycích s anglickými orgány výzvědné služby a s francouzským námořnickým přidělencem Le Prevostem. Jacob pravil při svém výslechu: „Angličané vypsali tyto odměny: Za útok na německého císaře milion marek: za potopení ponorky 500 tisíc marek; za vyhození loděnice neb mostu 200.000 marek; za podnícení vzpoury nebo stávky 50.000 marek, za všeobecné zprávy podle ceny 5.000 až 20.000 marek. To mně četli na anglickém generálním konsulátě z lístků. Knüfken to potvrdí." Knüfken pravil: Odměny za určité činy, pokud vím, přisliboval jen Le Prevost. Běží při tom o vzpoury na válečných lodích o získání ponorky. Na to jsou vypsány odměny do několika set tisíc marek.

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST

Konservování vajec vodním sklem je za dnešních poměrů nejúčelnější. Na 150 vajec stačí 1 litr hustého vodního skla, které se přidá do 10 litrů svařené vody. Vejce vydrží 1—1½ roku. Aby nedostala příchuť, mají se napřed ponořiti do roztoku síranu hořečnato-vápenatého. Vyloučí-li se z konservování vejce starší a poškozená, dá se jich 99 proc. použíti jako vajec čerstvých.

Okurky nejsou sice žádným léčivem, ale užívá se jich zhusta ku přípravě salátu neb kvašených. Okurkový salát je pro lidi se slabým žaludkem přímo nebezpečný, neboť jest těžko ztravitelný, působí říhání a hojně větrů. Aby se stal snadněji ztravitelným, přidává se k němu trochu pepře. Ale i takto připravený salát jest s to působiti obtíže. Nejméně obtíží působí takový salát, který je hodně vypocený, t. j. z něhož největší část okurkové šťávy je odstraněna. Za tím účelem se okurka nakrájí na tenké plátky a promíchá se s hrstí soli a nechá nějakou dobu talířem přikryta. Pak se propírá několikrát v čisté vodě, až pozbude příliš solné chuti. Propíráním odstraní se neztravitelná šťáva a takto připravený salát nečiní obtíží. Někomu však nechutná právě protože není dosti cítit okurkovou šťávu.



Profesor J. Myslbek, věhlasný sochař český, tvůrce sousoší na mostě Palackého, sv. Václava a j. více; dovršil právě 70. rok.

Výživná hodnota jednoho vejce rovná se 40 gramům masa nebo 150 krychlovým centimetrům mléka. Dnes za vejce požadovaná cena je tedy nejen k výrobním nákladům, ale také skutečné hodnotě výživné nepřiměřená, ba přímo lichvářská. Kdyby byla prodejní cena 1 kg. polotučného hovězího masa 6 K postavena za základ, pak je přiměřenou cena za vejce 25 hal.

Popáleniny na těle rychle hojí a bolesti mírní lněný olej, v němž byl naložen květ bílé lilie nebo kořeny kapradí. Svědění po silném popálení žahavkami zmírníme potřením bílkem, do něhož se přidalo růžové vody.

Škrobení prádla. K tužení prádla doporučuje se nyní v obchodě na místě pšeničného a rýžového škrobu celá řada různých náhražek, z nichž jen některé svému účelu vyhovují. Při některém prádle obejdeme se bez nich i bez škrobení. Velmi dobrý škrob dá se získati ze zmrzlých bramborů, kterých k vaření použíti nelze. Brambory se dobře omyjí ve vodě, k níž se přidalo trochu louhu, pak se sestrouhají, kaše se dobře propere a přeleje přes síto, na něž se dá filtrovací papír nebo plátno. Získaný škrob se usuší. Není-li ke škrobení prádla mnoho — na příklad při tužení límců k bluzám — použije se slabého cukrového roztoku, který se přivede k varu a kus k tužení určený se nad parou jeho chvíli podrží a pak se rychle vyžehlí. Dobře se k tužení prádla hodí také želatina, zejména používá se jí k tužení krajek, jemných bluz, límců a pod. Želatina se nechá nabotnati v studené vodě, dobře se rozmíchá a rosolovitá hmota se naleje do vařící vody, s níž nechá se několikráte varem přejíti. K účelu tomu lze použíti také arabské gumy nebo jejich náhražek. Hmota k tužení použitá rozpustí se ve vlažné vodě. Škrob z kaštanů hodí se k tužení hrubších látek, zejména barevných, poněvadž nebývá vždycky čistě bílý. Oloupané, usušené kaštany se roztlučou a mouka vypírá se po předchozím navlhčení v plátěném řídkém pytlíku ve škopku s čistou vodou. Ve 24 hodinách usadí se škrob ke dnu.

Míchání hnojiv. Thomasova struska se síranem čpavkovým se míchati před rozhazováním nesmí, poněvadž v krátké době nastane ztráta až 1 proc. dusíku. Rovněž současné rozmetání síranu čpavkového a vápna má za následek velké ztráty dusíku.

Naslouchal ještě pozorněji a zdálo se mu, že slyší zcela zřetelně tichý, lidský vzdech. To se několikrát opakovalo a hle — strachem a hrůzou naplněn, uviděl náhle Rohan, jak se hlava Ukřižovaného klátila se strany na stranu. Ne snad jako mučedníka, rovněž ne vědomě, spíše jako spáče, který se probouzí z dlouhého, hlubokého spánku.

Rohanovi se srdce zastavilo a měl dojem, jakoby v nejbližším okamžiku musil zemříti. Chtěl uprchnouti, leč nohy mu vypověděly službu; chtěl křičeti, leč měl hrdlo jakoby sevřeno. Na okamžik pozbyl vědomí. Když opět otevřel oči, byl kříž prázdný a Kristus stál vzpřímen pod ním na klekátku.

Vítr a déšť ustaly a měsíc vyšel z mračen; v matně bledém světle lůny se kříž strašidelně odrážel, zatím co osoba Spasitelova pod ním zářila jako nejbělejší mramor. Oči široce rozevřené, pohlížel Vykupitel k schoulenému Rohanovi; byl živý a jeho rty šeptaly: vstaň!

Rohan, jehož tělo bylo jako začarováno, poslechl a zvedl se. V témže okamžiku pocítil zároveň, že i všechen strach zmizel. Vzhlížel do svatých lící, aniž by promluvil a vznešená tvář Spasitelova utišila rázem muka jeho srdce, jako když zář měsíční utiší rozbouřené vlnobití oceánu. Chtěl klesnouti na kolena, zbožností i radostí naplněn, leč Kristus pravil: „následuj mne!"

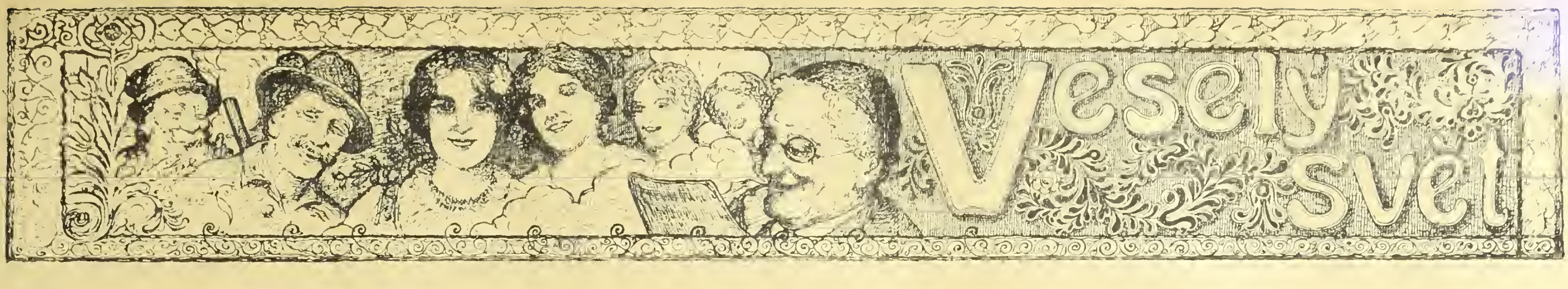
Jako duch, který se sotva země dotýká, sestoupil Kristus s klekátka kříže a vznášel se dále. Rohan ho následoval, pln strachu, že snad zjevení náhle zmizí, netroufaje se však přiblížiti se mu. Mlčky a rychle kráčeli dále. Rohanovi se ve snu zdálo, že nekráčí, ale že je nešen neviditelnýma rukama; zdálo se mu, že se pohybují pole a lesy a voda mu mizela pod nohama. Rohan sledoval, časem vědomě, časem bezděčně, božské zjevení. Zdálo se mu, že chvílemi pozbývá vědomí; jakmile však zase otevřel oči, spatřil před sebou vznášející se bělostnou postavu; časem se zastavila, obrátivši se k němu a ky-

nouc mu, aby ji následoval. Ve snu, jak známo, mění se vteřiny ve věčnost. Rohanovi se zdálo, že kráčel mnoho hodin za svým zjevením. Vznášeli se nad osamělými lesy, přes vrcholky hor svitem lůny ozářených, přes rozlehlé, lesknoucí velehory, melancholická jezera a tichá údolí s dřímajícími vískami, přes obrovské město s labyrintem ulic a uliček. Na jistém náměstí stál větší počet vodotrysků; odtud vedla pečlivě upravená stezka k veliké jakés budově s nesčíslnými okny, jež se jasně třpytila leskem měsíce. Rozlehlé trávníky a pestrobarevná kvítka lahodily oku.

Kristus kráčel nevšímavě dále, až ku vratům veliké budovy, k níž vedlo nádherné, mramorové schodiště. Tam se zastavil a pozvedl ruku. Vrata se otevřela a Spasitel, provázen Rohanem vstoupil.

Nekonečné chodby byly temné jako noc, leč nohy Spasitelovy ozářené matným světlem, osvětlovaly celé okolí. Procházel nesčetnými komnatami— prostranými a smutnými, jen paprsky měsíčními obývanými, mnohdy opět tmavými a zastřenými, v nichž se nalézali spící ženy, muži či dítky — tichými chodbami, strašidelnými sály s nesčetnými obrazy na stěnách, mramorovými sochami a poprsími na podstavcích ve výklencích stojícími. Všude panovalo mrtvé ticho. Nic se vůkol nepohnulo. A vzdor tomu, že se jejich kroky v pustých chodbách dutě odrážely, nerušily nikoho, nebudily nikoho. Dvéře se před nimi tiše samy otevíraly, leč spící to nerušilo. Dřímali dále nerušeně na svých poduškách. Jedinkým zvukem byl tu hvízd větru, doléhající sem z rozlehlých nádvoří.

A Rohan opět pozbyl vědomí; když se znovu vzpamatoval, viděl se ve stínu zastřených dveří, před ním stál Kristus, vzpřímen a bílou svoji rukou záclonu dveří odkrývající. Zády k němu, seděl muž, pilně u psacího stolku v práci zahloubán. Jizba zdála se býti předsíní, jejímiž otevřenými dveřmi bylo viděti do jiné komnaty, v níž stálo veliké lože s nebesami.



V herecké domácnosti.

Služka: „Dnes je náš pán ve velmi špatné náladě!"

Sluha: „Ták?"

Služka: „Ach, běda Desdemóně, kterou dnes večer co Othelo usmrtí."

*

Psychologické.

„A ty věříš skutečně Emo, že tě tvůj muž neklame a že byl opravdu na honě?"

„Ovšem — byl jistě na honě; neboť nic nestřelil. Kdyby nebyl býval na honě byl by jistě přinesl nějakého zajíce."

*

Dobrák.

Účetní: „Povídám vám, abyste se ihned vzdálil, aneb zavolám posluhu a dám vás vyhodit."

Žebrák: „Ach, ano, ale prosím jich vezmou toho z Rybářské uličky, to je můj příbuzný a má šest dětí."

*

Důkaz.

Manžel: „Lékař pravil, že se mi usadila na srdci značná porce tuku."

Manželka: „Z toho vidím jasně, jak tvoje láska ke mě pohasla. Kdyby tvoje srdce tlouklo pro mně tak živě jako dříve, jistě by ti neztučnělo."

*

Splašený jazyk.

Host: „Poslouchej pikolíku, nemáte tu výtah z trestního řádu?"

Pikolík (opovržlivě): „Lituji, lituji; hosté, jež potřebuji trestní řád k nám nechodí... ostatně měli jsme ho tu ale někdo nám ho před nedávnem ufouk."

*

Omluva.

„Co to vidím pane inspektore? Vy předsedou vegetářského spolku, a sedíte tu při pivě a vepřové?"

„Ale račte dovolit pane rado — vždyť sem na dovolené!"

*

Výpomoc.

Kníže ku starostovi, prohlížeje si staré panny, jež ho přišly co družičky uvítat. „Milý pane starosto — zdá se mi že hezké a mladé vaše dívky zůstaly doma?"

Starosta: „Račte odpustit výsosti... ale přišlo to tak náhle a neočekávaně... a tak jsem si myslil, že mě vypomůže d r u h á výzva."

*

Cenější.

Přítel: „Měl jsi si dát ušit svůj šat v pořádném obchodě a ne u takového obskurního krejčíka. Vždyť ti nedal ani pořádnou podšívku."

„Ne — to ne — ale za to mě to dal na dluh."

*

Časy se mční.

O Bože, Bože jak se časy mění! Dříve když jsem si sám něco vařil dal jsem to napřed praseti, aby viděl nechcípne-li z toho, a teď když vařím praseti musím to nejprve ochutnat sám, aby mi nechcíplo prase."

*

Podivný doprovod.

„Byl jsem ještě úplně malým chlapcem a doprovázel jsem již svého otce na pianě."

„Vy jste tak znamenitý hudebník?"

„To ne, ale my tehdy bydlili blízko řeky a kdysi za bouře a povodně byl náš dům stržen do vln. Otec se držel armary plovaje na ni a já ho provázel plovaje za ním na pianě."

*

Snadné.

Host k panu nadlesnímu, který si trochu víc přihnul než snesl: „Ale pane nadlesní, a přejdete přes ten úzký můstek přes potok, když se vám tak motá hlava?"

Nadlesní: Ale co by, přes můstek: to já jdu přímo potokem a držím se můstku."

Špatné znamení.

Moderní básník: „U ďabla, opouští mě genius. Přítel Richard mi sděluje, že mé poslední básni porozuměl."

*

Manželská starost.



Ona: „Čtyři měsíce jsme ženati a on se už nudí, kdežto já teprve začínám žíti" — —

*

Nechápe.



„Už dlouhou chvíli nás pozoruje tento policista a nepoznává. A přece jsme na jednom a témž zatykači."

*

Vděčná úloha.

Ředitel potulné společnosti (k režiserovi po rozdílení roli): „Co pak to byl za hlomoz a křik?"

Režisér: „Inu, v novém kuse má k vám říci první milovník „Ty osle oslovská" a o tuto úlohu se mi skoro poprali."

Půjčka za oplatku.

„Naše ženy se nedaji absolutně porovnati! Moje píše romány a básně a vaše plete punčochy."

„To jo, ale buďte přesvědčen, že se v tom pletení vyzná."

*

Mopslík.

„Povězte mi milostivá paní kolik koňských sil má vaše auto?"

„Dvacet."

„Jakže? Dvacet jen! ... To je přímo automopslík."

Rekord.

Pán (k sluhovi o službu žádajícímu): „Člověče jen si přečtěte vaši knížku: 2 dny jste byl ve službě v Brně, 4 dny v Přerově, 3 dny v Olomouci, 2 dny v Pardubicích a 7 dní v Praze. To jste si mohl koupit okružní lístek."

*

Výmluva.

Soudce: „.... Ale to jste přece musil ihned poznati, že to není vaše peněženka."

Zloděj: „I ano, to jó, ale ty peníze co v ní byly, ty mě připadaly tak známé."

*

Pýcha.

Cizinec: Váš nový starosta jest vskutku čacký muž; od doby, co je u vesla povznesla se do vaše obec."

Vesničan: „Jo, jo, i vzduch je tu teď lepší."

*

Komplikované slůvko.

Dáma: „Přála bych si ráda přehoz, takový jako má naše první baletka."

Majitel modního salonu: „Ach tak, míníte pelerinu prima baleriny."

*

Zlomyslná dvojsmyslnost.

Starší slečna: „Co pak nám na své svatební oznámení dáti vytisknouti, že vyšlo teprve dnes?"

Přítelkyně: „Nemilé opozdění."

*

Prohlédla ho.

(V hospodě.) Otec: „Poslyš Pepíčku až se tě maminka optá kolik jsem vypil, řekni čtyři piva! Rozumíš?"

Pepíček: „Ano, tatínku!"

(Doma.) Matka: „Kolik pak sklenic tatínek vypil, Pepíčku?"

Pepíček: (koktaje): „Čtyři, maminko!!"

Matka: „Tak, čtyři?... a kolik sklenic platil?"

Pepíček: „Čtrnáct!"

*

Taxa.

Advokát (v hospodě k hospodskému u něhož vypukne rvačka): „Hle, hle, to musíte vydělati ohromné peníze."

Hospodský: „Ale prosím vás, to vy vyděláte na jediné facce jistě více."

*

Velká porce.

Host: „Vy jste mi přinesl jen brambory. Vždyť jsem si poručil i porci telecího."

Sklepník: „No ano, ano, jen si račte dobře prohlédnout talíř."

*

Vždy zdvořilý.

Výsost: „Pane revírníku, včera jsem se na honě poněkud nastudil — dnes v noci jsem z toho několikráte kýchnul!"

Revírník: „Pozdrav pánbu, vaše výsosti."

*

Zneuznalá skromnost.

Soukromník Loužička, mohutný jedlík, byl jedné neděle pozván k panu děkanovi na oběd. Když byla předložena pěkně vypečená vepřová, ukrojil z ní docela malý kousek.

Farář překvapeně se zahleděl na svého hosta divě se jeho skromnosti a pravil povzbudivě: „Jen si vezměte pěkný kousek, pane sousede."

Host: „Ale prosím, prosím důstojný pane, však já si vezmu ten větší."

Žádejte všude ve veřejných místnostech „Víd. Illustr. Noviny"!

Majitel: Družstvo „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol. Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefor interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie budtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejí. — Příspěvky honoruji se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje —
Rukopisy se nevracejí.
Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 28.

Jednotlivá čísla 40 hal.
Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.
Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.
Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.
Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 11. ČERVENCE 1918.

Ukořistěný italský kulomet z bojů na Piavě.



Na jihozápadní frontě pokračují tuhé boje. — Nový německý útok na západě započne v nejbližších hodinách. — Před náhlým převratem v Rusku. — Republika Sibiř vypoví Německu válku.

EX-LEX.

Dne 1. července nastal v Předlitavsku opět ex lex. Není to poprve a také ne asi naposled. Jak dlouho potrvá, nedá se prorokovati. V každém případě několik týdnů. Neboť parlament se sejde teprve 16. července a bude k vyřízení nového rozpočtového provisoria potřebovati 8—10 dní, možná také i déle jestli se dr. ryt. Seidlerovi nepodaří sehnat rychlou cestou většinu. Vláda tedy hospodaří bez finančního zákona. Poplatníci jsou sice povinni na základě specielních zákonů platiti daně, ale vláda dle theorie ústavního práva není naprosto oprávněna je vybírati, respektive není oprávněna činiti vydání na účet státních důchodů. Je však povinna, závazky státem dosud převzaté plniti, ať spočívají na základě soukromých nebo veřejnoprávních titulů. Tento stav „ex lex", který theoretikům způsobuje mnohé lámání hlavy, rozřeší berní úřady a jejich exekutoři i zdravý rozum občanstva velmi jednoduše a daně budou se scházeti, i státní závazky budou plněny tak dlouho, dokavad parlament o rozpočtu nerozhodne. Za tím účelem vyjednávati bude dr. ryt. Seidler se stranami a tyto mezi sebou, dále. Rozhodnutí spočívati bude patrně na něm. soc. demokratech, kteří jako minule i tentokráte s Němci a Ukrajinci pro rozpočet budou hlasovati. Tím bude asi splněn úkol letního zasedání. Kdyby mimo nadání k odhlasování rozpočtu nedošlo, byla by sněmovna rozpuštěna a režim § 14. byl by nastolen. Na jak dlouho, dnes nikdo neví. Poláci trvají důsledně na protiseidlerovském stanovisku a mnozí z nich hrozí česko-polsko-jihoslovanskou oposicí. Z jejich středu publikováno bylo znění tajné prý smlouvy mezi naší monarchií u Ukrajinou uzavřené, podle které prý se rakouská vláda zavázala, že do 31. července předloží parlamentu návrh zákona na spojení východní Haliče s Bukovinou v novou korunní zemí, o jejichž přijetí sněmovnou všemi silami prý se přičiniti slíbila. Autentického v tomto směru dosud řečeno nebylo nic.

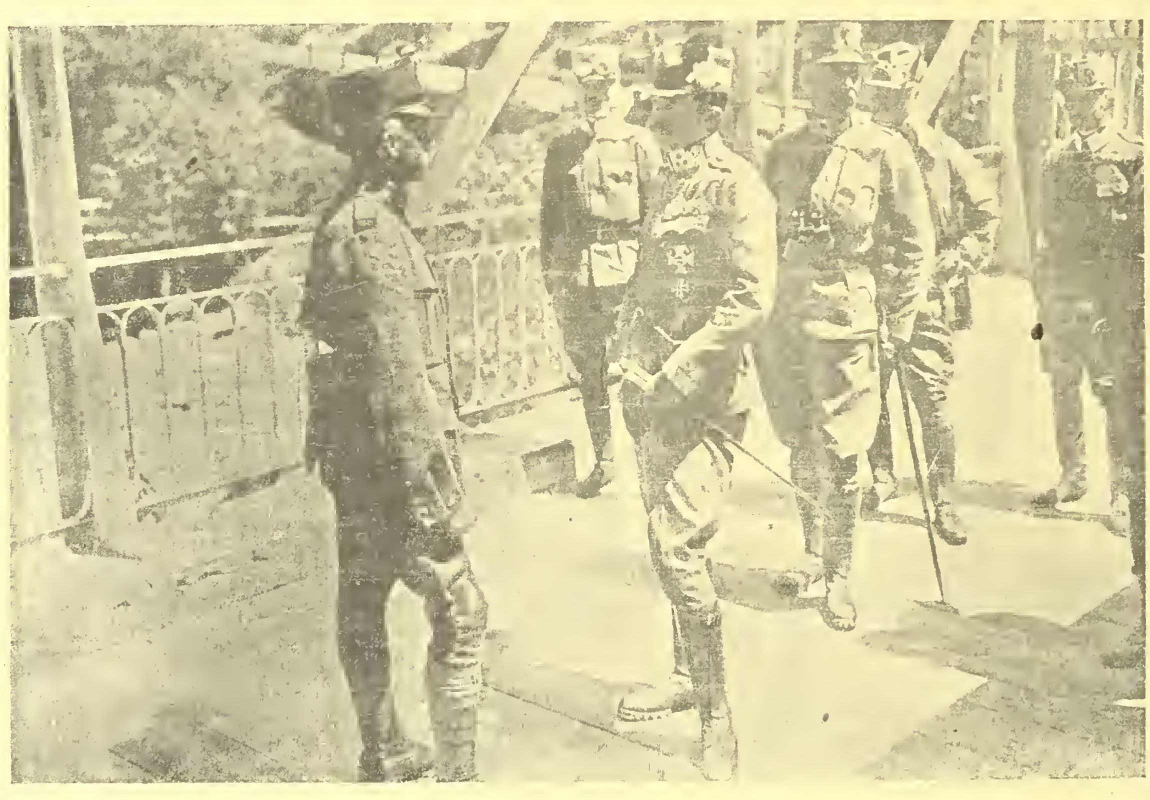
□ □ □

MONTELLO.

Během ofensivy proti Italii a po našem ústupu přes Piavu, slyšeli a četli jsme četné zprávy o horské skupině Montella na druhém břehu Piavy. Dnes už svět ví, že se Montello nedal hájiti a zná také příčiny. Jásot Ialů nad vyklizením této posice je rozhodně nemístný. Ital. triumfují beze všeho práva, pokud přičítá triumf svému vojsku. Italské elitní brigády byly přemoženy prvním náběhem. Avšak silnější, než nárazová síla uherské řadové pěchoty byla síla rozpoutaných živlů. Nezvítězila Italie, zvítězil dešť. Z jedné propasti, odkud vyrazil útok, přicházíme k Piave. Plynové granáty otrávily montellský horský les. Za šinoucí se stěnou plynů vyrazily prapory a téměř beze ztrát dospěly na druhý břeh, vyšplhaly se na příkrou, 40 metrů vysokou stráň Montella a vnikly do prvních italských zákopů, jichž posádka se polomrtvá vzdala. V půlo hodině dobyto bylo druhé a v další půl hodině třetí zákopové linie. Vrcholný bod italské úhlové posice byl proražen dobytím Montella. Rozvinutí celé piavské fronty, odtud počínaje, zdálo se možným, ano jistým. Ale v tom položila příroda nemilosrdně svoje kruté veto. Z oblak se spustily nesmírné lijáky. V horách hučelo, rokliny přetékaly vodou a všechny ty proudy stékaly do Piave, která rapidně stoupala. Horní most sřítil se pod nesmírným tlakem vody a utržené pontony hnány byly proti dolejšímu mostu. Italské dělostřelectvo nalezlo v mostech cíle, které se staly dobrým terčem. Konečně se objevili také letci. Dlouhým klouzavým letem přiblížili se tiše se značné výše. Pak ozvaly se jich motory a strojní pušky. Z břehu pálí proti nim obranná děla, ale úlomky šrapnelů ohrožovaly vlastní mužstvo, jež mělo býti chráněno. Tři velká pum. letadla systému Caproni roztříštila se sestřelena na Montellu, jedno létadlo systému Nieuport vzplanulo jako pochodeň; nejproslulejší bitevní letec italský, major Baracca, uhořel. Zákopníci padají a mizí bez hlesu v proudu, vlekou nové pontony po vodě, vymýšlejí no-



Císař a král Karel dlel nedávno opět v Tyrolsku: Hold dítek mocnáři v obci Vintschgau.



Císař a král Karel rozmlouvá v Martinsbrücku na švýcarské hranici s velitelem tamní švýcarské pohraniční stráže.



K nedávné císařské návštěvě v Tyrolsku: Hold školních dítek v obci Vintschgau.



Z fronty západní, kde schyluje se k novému německému útoku: Pohřeb sestřeleného německého zajatce za anglickou frontou. Dle vyobrazení. „The Graphic."

vé přepravní prostředky — ale vše není nic, zcela nic platno. Šestkrát byly mosty a přechody zbudovány, šestkrát byly zas zničeny. Divise na hoře, na zeleném želvovém štítě Montella, bojovaly s nekrytými zády bez těžkého dělostřelectva, bez dostatečných posil a dovozu střeliva a zásob. Tuto situaci mohlo změniti pouze, kdyby útok byl tak daleko posunut ku předu, že by se přechody přes Piave octly mimo dosah nepřátelského dělostřelectva. Spojená vojska rak-uh. vyrazila z dobytých kaveren, v jich čele důstojníci. Útočný klín vnikl hluboko do horských opevnění a poblíž vrcholu usadili se útočníci v italských zákopech a kavernách; čekali na posily, na střelivo a potraviny. Náboje byly již vystříleny, nebylo také ručních granátů, železná zásoba potravin požita. Avšak potřeby docházejí ze zadu v malých kapkách, řetězy, nosiči dopravují bedny se střelivem od řeky nahoru, letci vrhají pytle s konservami do prvé linie. Ale to všechno nestačí. Konečně opět byl zbudován most, trochu se vyjasnilo, ale hned na to průtrž strhla most na novo. Tu učinilo vojenské vedení těžké, ale nutné rozhodnutí, vrátiti se opět za Piave. Ústup tento proveden byl mistrně, jako dříve útok. Dvě temné noci, ačkoliv v době úplňku měsíce, usnadňovaly úkol. Mohutná uzavírací palba, kterou Italové považovali za předzvěst silného nárazu, podporovala ústup a zmýlila nepřítele. Tisíce střel ozařujících obzor krylo pluky ustupující za řeku. Po jediném mostě, který jako zázrakem zůstal zachován, na pontonech a provázcích, přešly naše sbory Piave a po jejich odchodu ještě dlouho ostřelovali Italové opuštěné zákopy. Nejpřísnější mlčelivost byla podmínkou zdaru, proto je neodůvodněno, vytýká-li veřejnost, že na tento ústup nebyla připravena. Dnes je možno říci vše. Není, co by bylo třeba zapírati. Škoda přerušeného díla, jež započato bylo tak mnohoslibně, škoda čackých mužů, kteří mu padli za oběť!

▫ ▫ ▫

NĚMEČTÍ SOCIALISTÉ A MÍR.

V nedávných dnech dleli zástupcové německé sociální demokracie v Haagu a konferovali tam se socialistickými vůdci neutrálních zemí. Německou sociální demokracii v Rakousku zastupovali tamní poslanci dr. Ellenbogen a Seitz, kteří tam vyjádřili tyto hlavní zasady sociální demokracie. 1. Sjednocení národů v Ligu národů, která by provedla mezinárodní odzbrojení, všechny spory mezi státy podřídila by rozhodnutí povinného smírčího soudu a postavila by se společnou mocí celého svazu národů proti onomu státu, jenž by porušil právo mezinárodní. 2. Žádné anexe, řešení všech teritoriálních sporných otázek na základě práva sebeurčení národů. 3. Žádné kontribuce, rovnou svobodu hospodářského vývoje pro všechny národy, vyloučení každé války hospodářské. Takovýto demokratický mír nemůže býti dosažen vítězstvím jedné neb druhé strany z obou imperialistických skupin. Vítězství toho neb onoho imperialismu neuskutečnilo by práva sebeurčení národů, ale jej znásilnilo. Kdyby ku př. zvítězila Italie nad Rakousko-Uherskem, zmocnil by se imperialism italský nejen pouze italských, ale také velkých slovanských obvodů Rakouska. Kdyby opakem Rakousko dobylo vítězství nad Italií, rak. imperialisté toužili by po anexi italských obvodů k lepšímu strategickému zabezpečení hranic, aniž otázali by se obyvatelstva. Právě tak mezi Francií a Německem. Kdyby zvítězila Francie, provedla by nejen anexi Elsasko-Lotrinska, ale pravděpodobně i dílu ryze německé rýnské země. Německo zmocnilo by se při svém vítězství i francouzského Lotrinska, vedle podržení dosavadního Elsasko-Lotrinska. V obou případech bylo by porušeno právo sebeurčení národů. Kdyby zvítězili ústřední mocnosti, proklamovaly by snad právo sebeurčení Irska, Egypta, Indie, kdyby dohoda, dosáhly by práva sebeurčení Estonci, Litevci, Poláci. Vítězství imperial. jedné i druhé strany nezaložilo by tedy demokratický pořádek, ale také tak zvaný mír dorozuměním, založený dle kapitalistických názorů. Byl by to kompromis mezi imperialismem ústředních moc-



Pohřeb dvou sestřelených anglických leteckých důstojníků za frontou u Asiaga.



Nové tuhé boje na Piavě: Zajatí Italové z posledních ofensivních útoků nepřítele nesou rak.-uher. raněného vojína na obvaziště.

ností a dohody. Válka není tedy vůbec prostředkem k dosažení demokratického světového pořádku. Nemůže v žádném případě uskutečniti ideály mezinárodní sociální demokracie. Proletariát všech národů má povinnost působiti všemi prostředky k tomu, aby uzavřený mír odpovídal jeho ideálům. Tato povinnost spočívá v přesvědčení, že skutečně demokratické znovuzbudování světa nebude výsledkem války, přivoděným mírem kapialistickými vládami uzavřeným, ale výsledkem třídního boje a sociální revoluce. Národové, krvácející z bezpočetných ran, nemohou pokračovati ve válce potud, pokud nestrhne proletariát všechnu moc na sebe. Národové potřebují brzkého míru. Musí proto působiti na vlády k rychlému uzavření míru, také kdyby obsah míru, který jest možným za přítomných mocenských poměrů, daleko byl za požadavky mezinárodní sociální demokracie. Dokud proletariát cie jest, naléhati na vlády všemi prostředky k nejrychlejšímu míru, jenž za současných mocenských poměrů může býti pouze mírem dorozuměním. Kdyby bylo namítáno, že právě nynější válečná situace není příznivá k zahájení mírového jednání, poněvadž není dán psychologický moment, musíme poukázati, že v celém průběhu války příznivá nebo nepříznivá situace válečná byla jen využívána k odmítání mírové jednání a že německá sociální demokracie v Rakousku žádá vždy a bez ohledu na válečnou situaci zahájení mírového vyjednávání. Chceme krátce upozorniti, jaké jest stanovisko k různým požadavkům v Internacionále vyzdviženým: Jsme srozuměni s požadavkem mezinárodní konference z února 1918 (londýnské) ohledně Ligy národů, hospodářských vztahů mezi národy a sociálně politických požadavků mírové smlouvy. V posledním připojujeme se zejména jednotlivých stran ve Štokholmu, jakož i memorandum londýnské konference."

□ □ □

VÝZNAMNÝ PROJEV DĚLNICKÝ PRO MÍR.

Ústřední orgán francouzských členů odborových organisací „La Bataille" uveřejňuje list všeobecného svazu práce zástupcům lidu. V listě, který možno právem nzvati jedním z nejvýznamnějších, ne-li za nejvýznamnější projev dělnické třídy ve prospěch míru se praví: Opětovně požadoval všeobecný svaz práce od vlády, aby veřejně oznámila své válečné cíle a všeobecné podmínky, za kterých by mír mohl býti podepsán. Na tento požadavek se odpovídalo jen pohrdlivým mlčením nebo povšechnými prohlášeními. Aby se zabránilo zlému účinku tohoto ne-



Ze západní fronty: Němečtí zákopníci útočí ručními granáty proti nepřátelské čáře u Chateau-Thiery na Marně.



Obrázky z německé ofensivy na západě: Německá hlídka dobývá za Soissonsem opevněný sklep.

nedobyl v jednotlivých zemích moci, může válka skončiti buďto mírem vítězným, nebo dorozuměním. Mezinárodní sociální demokracie musí se vší silou vystoupiti pro mír kompromisní, dorozuměním, i kdyby mír ten plně neuskutečňoval ideálů demokracie. K nejrychlejšímu uzavření míru dorozuměním musíme proto pracovati z těchto důvodů: 1. Mír dorozuměním jest již dnes možným. Kdyby měl býti mír dosažen vítězstvím, musela by válka trvati ještě leta a hrozné oběti, kterých proletariát všech zemí přinesl, byly by nesmírně zvýšeny. 2. Mír vítězný vyvolal by touhy po odplatě a byl by příčinou válek nových. Mír dorozuměním sblížil by národy. 3. Vítězný mír upevnil by autoritu militarismu a imperialismu a tím demokratisaci zemí vítězných ztížil. (Německo! Prusko! Pozn. red.) Mír dorozuměním proti tomu mocně by posílil demokratické, pacifistické a socialistické tendence ve všech zemích. Účinky by byly tím větší, kdyby vlády donuceny k míru tlakem mezinárodní sociální demokracie. Vítězství proletariátu nad buržoasií, socialismu nad kapitalismem, bylo by ve všech zemích velmi uspíšeno. Z důvodů těch myslíme, že sociální demokracie nesmí staviti požadavku, jehož uskutečnění vyžadovalo by prodloužení války a bylo by možné pouze v rámci míru vítězného. Tím spíše myslíme, že nejdůležitějším úkolem sociální demokracie k požadavkům mezinár. odborových konferencí v Bernu a Leedsu. Žádáme přestavbu Rakousko-Uherska ve federaci autonomních národů právě jako Spolku svobodných národů balkánských. Odmítáme každou aneksi od Ruska odloučených okrajových národů ústředními mocnostmi. Bojujeme za parlamentární a žurnalistické projednání míru brestlitevského a bukurešťského a v parlamentě odmítneme každou aneksi a znásilnění. O otázce Elsaska a Lotrinska, Italie, Polska, Turecka a kolonií jsme názoru, že mír, odpovídající zásadám sociální demokracie, musí i tyto otázky rozřešiti v duchu práva sebeurčení národů. Máme však za to, že mezinárodní sociální demokracie musí i tehdy přijati mír dorozuměním, kdyby nebyly tyto požadavky úplně uskutečněny. Výklad, že máme ve válce tak dlouho pokračovati, až bude prosazeno plné splnění těchto požadavků, odmítáme se vší rozhodností. Jsme však mínění, aby mezinárodní sociální demokracie použila všeho vlivu k tomu, aby mírová smlouva vycházela co možno vstříc v těchto otázkách práva sebeurčení národů, potud, pokud nebude tím válka prodlužována. Další vývody byly „Arb. Ztg." zabaveny as na 25 řádcích. Výklad končí: „Přejeme si proto co možno nejrychlejší svolání mezinárodní socialistické konference do některé neutrální země. Jako základy diskusí těchto konferencí mají sloužiti prohlášení přípustného postupu, žádal všeobecný svaz práce právo vykonati své dílo dělnické diplomacie účastí na mezinárodní konferenci. Avšak toto právo bylo nám odepřeno. Požadujeme, aby smlouvy všem národům, válčícím nebo neutrálním zaručily nezávislost a bezpečnost odstraněním každého militarismu a každého imperialismu, jakož i utvořením společnosti národů. Máme naprostou jistotu, že diplomatická akce, činná v tomto směru ve shodě s myšlenkou národů dohody, by byla zabránila jistým ranám osudu. Ve spojení s mezinárodní akcí dělnické třídy zemí dohody byla by tato veřejná diplomacie probudili sympatickou ozvěnu u národů mocností ústředních a urychlila příští hodiny míru národů. Kdyby se nebylo dosáhlo tohoto cíle, byla by se aspoň objasnila situace mezinárodní, zjistila zodpovědnost za další trvání války. Hrubé chyby, o kterých jsme právě mluvili, zhoršily se ještě chybami vojenskými. Všeobecný svaz práce, mluvě jménem třídy dělnické, požaduje, aby vláda naší země dala slyšeti slova pravdy. Svaz práce požaduje rovněž jménem milionů dělníků na frontě a v zázemí, aby mírové návrhy, ať přicházejí odkudkoli, nebyly zamítány bez prozkoumání. Dělnická třída nechce, aby hodina míru, přijde-li nebyla poznána. Všeobecný svaz práce zdůrazňuje své právo súčastniti se v plné svobodě mezinárodní akce dělníků. Všeobecný svaz práce pro-

hlašuje, že jen politika důvěry, která zavrhuje každou postranní myšlenku potlačování, jest schopna zabrániti novým zmatkům, kterých se obáváme a jejichž vážné následky snad by již nebylo lze odčiniti. Přišla hodina, ve které se musí pracující třídě bez výhrady přiznati právo, aby spolu mluvila o věcech národa. V těchto zvláště vážných hodinách požadujeme tudíž podrobnou znalost válečných cílů a všeobecných mírových podmínek, požadujeme, aby veškerý národ vykonával svoji bdělou kontrolu nad průběhem událostí, aby nebyla zanedbána nižádná možnost spravedlivého a trvalého míru, a aby potlačovací politika zmizela z našeho mravního života. Všeobecný svaz práce prohlašuje, že jen za těchto podmínek, a bude-li takovým způsobem klásti svoboda a vzájemná důvěra, může býti země zachráněna od nejhorších katastrof, a že hodina míru národů na podkladech, stanovených presidentem Wilsonem, jejichž zásady jsou obsaženy v našich usneseních v Clermont Fernandu a Londýně, bude přiblížena.



Z posledních bojů na Piavě: Rytmistr arcivévoda Josef František za čárou nejpřednějších zákopů.



Hrůzy války v Italii: Rakouská polní nemocnice rozstřílená italskou dělostřelbou.

SOLNOHRADSKÉ KONFERENCE.

V Solnohradě začaly porady mezi Německem a monarchií o úpravě vzájemných hospodářských styků. V sobotu 29. června konaly se ve Vídni konference vlády rakouské. O této věci a kor. kanc. ohlašuje, že dosaženo bylo dohody jak v zásadách tak i v podrobnostech, tak že je naděje, že v Salcburku Cis a Trans tentokráte budou tvořiti celek. Maďaři mají o hospodářských otázkách vrozenou chytrost a umí dobře rozeznávati, co je dobré a co je pouze na pohled krásné. Německo-rakouská byrokracie nevyniká zrovna hospodářskopolitickým bystrozrakem. Proto je žádoucí, aby v solnohradských poradách spíše se uplatnily zájmy zemědělské, a to by i se stanoviska českých zemí mohlo nám býti daleko vítanější, než kdyby ovládly zájmy židovskoprůmyslové jako skoro vždycky až dosud. České země po stránce hospodářské nesou válečné hospodářství nejtíže. Je to přímo neuvěřitelné, že málo plodné alpské země žijí lépe a laciněji než bohaté země sudetské. Ty na pokyn průmyslových organisaci prohlášeny za zásobárnu, kterou možno vyprázdniti, „však ona se zase naplní". Již v tom viděti myšlenku průmyslnickou, která nepočítá s tím, že v zemědělství nerozhoduje napřed práce a kapitál, nýbrž vlivy přírodní. Není také možno výrobu zemědělskou soustřediti a do libovolné intensity stupňovati a zmenšení intensity výroby zemědělské se nedá napraviti za týdny, k tomu je potřebí celých a mnohých let. Cítíme pokles zemědělské výroby nikoliv pouze v cenách, nýbrž v malé kvantitě a špatnější kvalitě produktů a to působí hůře než vyhladovací taktika Anglie. Srbsko máme od konce r. 1915. Co jsme odtud dostali? Co nám pomohla okupace Rumunska? Jak splnila naděje Ukrajina? Odpověď dává ono veliké, strašné nic, v něž se mění všecky úřední sliby a útěchy. Srbsko je pasivní, co bylo základem jeho vývozu, bylo zničeno, rumunská půda je vymrskána, dobytkářství je na mizině. Ukrajina nemá orgánu, jenž by byl s to dodržeti závazky. Občanska válka přehnala se přes lány a dvorce, polí je málo obdělaných, stáje jsou vyprázděny a než Ukrajina bude tím, čím bývala zemědělsky, potrvá po léta. A to předpokládáme, že politický pořádek a pokoj umožní naprostý návrat k normálnímu životu. Halič bude potřebovati léta, než se vzpamatuje z pohrom válečných a totéž platí o Polsku. Jest pravda, že máme v hospodářské sféře mocenské vydatné zemědělské kraje, ale nyní a pro nejbližší dobu sotva tyto uživí své obyvatelstvo. Hudba budoucnosti nesmí určovati dráhu trpké přítomnosti. V politice je možný veliký ideál a vzdálený cíl, v hospodářství rozhoduje dnešek, přítomnost. Žaludek nemůže čekati léta. O tom se přece již i vídeňský vyživovací úřad přesvědčil — a to přece něco znamená. Jinak totiž nic nepochopil a všecko v pravém slova smyslu pokazil. Ale to není všecko, o čem se na řadu let rozhodovat má v Solnohradě. Do „hospodářských otázek" patří otázka polská — a jihoslovanská. Netroufáme si říci, že bude rozhodnuto o otázce polské a jihoslovanské jen na základech národněpolitických. Víme, proč austropolské řešení narazilo na opor v Německu, a proč Rakousko staví se nepřátelsky k slovinské agitaci pro jihoslovanský stát. Jsou to v prvé řadě důvody hospodářskopolitické. Polský stát pro Německo — i Německo rakouské — je spojení kongresovsky s polskou Haličí a poněvadž Německo na západě a severu Polsko obepíná a na východ mezi Polsko a Rusko vklínovalo Litvu, je území Polsky hospodářskou sférou Německa a proto spojení Polska s Rakouskem by znamenalo vyrvat je z hospodářského vlivu německého. Za to utvoření polského státu s Haličí bez unie s Rakouskem by vydalo i Halič německo-říšskému hosp. vlivu a zmenšilo by celní hranici s Rakouskem o polovici vůči Uhrám. Utvoření jihoslovanského státu i se Slovinci zavřelo by zbytku Předlitavska cestu k moři a připojení jihoslovanského státu jako unie k Uhrám by z Uher udělalo první balkánskou mocnost. Proto uherská vláda, sotva vzniklo heslo: Austropolské řešení, cestou kompensace žádá, aby jí svěřeno bylo zřízení jihoslovanského státu, jenž by, jsa v hospodářské sféře Uher, byl nejen uherským mostem na Balkán, nýbrž by oslabil také celní příjmy Předlitavska. Je to neštěstí, že v době, kdy se tak vážné věci projednávají, má Předlitavsko tak slabou vládu a tak rozháraný parlament. Vyjednávání v Solnohradě potrvá týdny. Snad nenapadne censuře zprávy o postupu porad potlačovati. Tím by prokázala státu služby nejhorší. Jde o životní zájmy říše pro nejbližší budoucnost a o její hospodářskou sílu pro dalekou budoucnost. Proto nutno, aby i veřejnost byla připuštěna k slovu, neboť o budoucí život svůj má právo každý se zajímati.

ODHALENÉ SPIKNUTÍ V POLSKU.

Krakovský „Naprzód" přinesl sensační zprávu z Varšavy, že se tam chystal státní převrat proti vladařské radě. Kníže Lubomirski, arcibiskup Kakowski a Otrowski měli být odstraněni násilím i s tajemníkem Chelmickým a ve Varšavě měla být po ukrajinském vzoru dosazena nová vláda za pomoci ciziny. Kníže Radziwill už jel do Berlína o tu pomoc vyjednávat. Hlavní duší převratu byl jakýsi Studnicki, který jezdil na konference do Berlína, jeho pomocníky byli kníže Drucki-Lubecki, statkář Sustri, úředník Kulczyński a dva vojenští plukovníci. Kníže Radzivill měl převzíti v nové vládě zahraničí, kníže Drucki-Lubecki finance. Celý plán převratu byl vyzrazen příbuzným Studnického inž. Zbierańským, který vzal do bytu, v němž měl se Studnickým schůzku, tajně stenografy, kteří si psali vše, co Studnický vykládal a pak odevzdati texty na patřičných lístech.

JAROSLAV FR URBAN:

TRAGEDIE PĚTI MINUT.

Zákopové střílny obsazeny. Jako krtci v nepřehledné spleti chodeb stojí tu v páchnoucí zemi vojáci. Nohy se boří do měkké, rozmočené hlíny, takže při každém přestoupnutí hlína zamlaskne. Nepřátelské kulky dopadají v nepravidelných nárazech na trámy, třískají na kameny nebo se s hvízdotem boří do měkkoty. A zase tu a tam třeskne rána s naší strany. Vojáci stojí u svých pušek a čihají, jen až se něco pohne v nepřátelské linii. A sotva tam někdo vystrčí hlavu, rozhlaholí se s několika stran drtivá píseň pušek.

V zákopu pár kroků od sebe stojí dva přátelé. Znají se již z mládí. Je jim veseleji. Vyrostli na téže návsi, v témž rybníce se koupali a výskali, na těchže stráních halekali do lesů, chtějíce slyšeti v ozvěně svůj hlas. A večer při ohníčku pod pasekou, zaplavenou fialovou září vřesu pekli brambory a zaučovali se po prvé kouření ze zelných košťálů. Měli se rádi a neopustil nikdy druh druha. Byli šťastni, že si mohou popovídati, sdíleti společně radost i žal.

„Ty, Francku, matka mi píše, že už dobývají brambory — ale je jich málo. Pod trsem dva tři. Je to mizerné," vypráví hoch, jemuž první chmýří vyráží pod nosem. „Já vím, bude to špatné," odpovídá Francek. „Ale jakáž pomoc. Na věci se nezmění tím nic. Válka půjde dál svým krokem a krvavý kahanec války bude dál plápolat."

„Viď, zase by nám bylo veseleji, kdybychom si mohli upéci pár brambor. To by bylo pochutnání." Vůně vzpomínek je omámovala.

„Ale, jen počkej" těší ho Francek, o rok o dva starší. Za pár dní přijedme do zálohy a pak někde seženeme pár brambor a to bude večeřička."

Hovořili spolu, nakloněni k sobě. Francek postavil se stranou k pušce a několikrát vystřelil a v tom, jak tu stál ne zrovna v předepsaném postoji, otevrou se dvířka a do zákopu se vplíží praporčík. A v tom již tik, tik, tik. Kuličky hvízdají podél střílny. Otevřením dvířek prosvitla střílna, stala se viditelnější a nepřítel hned prudčeji pálil. Ale to nevadilo nikterak praporčíkovi, který spustil, div se zákop nezbořil. „A to jste mi pěkná čeládka. Takhle se stojí u pušky? Kdo vás tohle učil." Blyskající oči upřel na překvapeného Francka.

„Pane praporčíku, poslušně hlásím," vypraví ze sebe postižený.

„Nic, žádná výmluva," zarazí ho praporčík. Odstrčí Francka. „Koukejte, takhle se stojí!" Přitočí se k pušce a postaví se přímo ke střílně. Zmačkne spoušť a prásk. Zaduní rána.

„Vidíte, takhle se stojí a ne jinak. Rozumíte, vy švindléři? Máte strach o život? Dnes nemá život ceny. Co znamená jednotlivec? Nic, pouhou nulu. Jedině krví se vykoupí blaho národů."

Francek ho poslouchal, ale nesdílel jeho názoru. Uznával, že jednotlivec neznamená nic, ale řada jednotlivců tvoří val, má sílu. A zvláště dnes je škoda každého zmařeného života čestného člověka. Věčná škoda. Nemyslíte, že nás bude hodně zapotřebí?

„Koukejte, takhle se stojí, a uvidím-li vás ještě jednou v takovém pohodlném a bojácném postavení, hned půjdete k raportu a jako zbabělec.

Kulky hvízdaly a v tom cosi křeplo. Ozval se výkřik. Praporčík rozmáchl rukama a padl do rozbředlé země. Proužek krve řinul se z čela. Vynesli ho ze zákopu.

„Ach, život je tak krásný, hoši, šeptal. „Blázen, kdo hazarduje." Pozdě poznával cenu života. Do rána vyprchal jeho život i sny o životním štěstí, jež nedávno kul.

□ □ □



Německá ponorka přepadla 29. dubna ve vodách Sardinie přístav „Carloforte", bombardovala tamnější pobřežní baterie a přístavní stavby, potopila torpedem kotvící zde anglický ozbrojený parník „Kingstoman" a dva jiné menší parníky a vrátila se pak beze škod. a ztrát do svého opěrného přístavu.

ZBOHATLÍCI.

Němci dovedou dobře ironisovati své válečné zbohatlíky a učiti je ve svých listech lepším mravům. „Leipz. N. Nachrichten" přinesly nedávno kousek Kotzebuovy frašky „Arabský prášek", kde pan Drüsenspeck chce vyrobit zlato. První podobný pokus se švindléř. alchimistou se zdaří a manželé začnou snít o milionech. Postivého nápadníka dcery své odstraní, jelikož chystají pro ni prince a madame Drüsenspeck povolá si komornou, aby ji učila jemným mravům. Rozvine se tato rozprava.

„Má milá femme de chambre," praví vznešená dáma, „ona sloužila u vysokého panstva. Mně už mnoho z paměti vypadlo, protože teď musím na mnoho myslit. Ona mně občas upozorní, když v etiketě bude něco markýrováno."

(Komorná sloužila u hrabběnky Pfeffersteinové, která „znala bon ton lépe než otčenáš".)

„Hraběnka dvakrát týdně dávala diner."

„Já ho budu dávat osmkrát týdně," praví madame Drüsenspeck.

Komorná: „V neděli byl koncert."

Madame: „U mně bude každý den koncert."

Komorná: „Největší virtuosové dali se tam slyšet."

Madame: „U mně se bude moci každý dát slyšet."

Komorná: „Ona dávala na jevo vznešenou afkektovanost; za nejhezčích pasáží šeptala se sousedy."

Madame: „Já budu mluvit nahlas s celou společnosti."

Komorná: „Má vaše milost také křeče?"

Madame: „Ne, ty nemám."

Komorná: „Křeče si musí vaše milost zaopatřit; hraběnka Pfeffersteinová měla je každý den. Má vaše milost také milence?"

Madame: „Ne milé dítě, já mám muže."

Komorná: „To nic není. Hraběnka Pfeffersteinová měla také muže a ještě tři milence."

Madame: „Tak? Skutečně? Ale co je pak — jak bych to řekla? — chci říci se cností?"

Komorná: „Poslední týden před Velkonocemi byla hraběnka vždycky velmi cnostná a vyšla docela dobře s Pánembohem."

Madame: „Jednou za rok?"

Komorná: „Ó to je dost."

Madame: „Tak já to taky tak udělám. Avisírovala mne, až přijde poslední týden před Velkonocemi."

Komorná: „Kdyby vaše milost si zaopatřila ještě knihovnu a předčítatele, tak by to nejdůležitější bylo vykonáno."

Madame: „Ale jak já bych si pořídila knihovnu?"

Komorná: „Necháte si udělat tucet zasklených skříní z mahagonu, bohatě bronzem pobit, ověsit zelenými záclonkami; a když na tyto skříně dáte sošky Římanů a Řeků, tak je knihovna hotova."

Mdaame: „Ale knihy?"

Komorná: „To se zavolá knihař, ten vezme míru skříní a dodá jich na lokten maroquin doré entranche."

A tak to jde dále. Tato věc je prosím z roku

1810, ale jako kdyby byla napsána dnes. Bohatí lidé — ty potřebujeme, mají-li vzdělání. Zbohatlíci s fouňovými sklony, to co jsme dosud neměli neb jen velmi málo, německé protze a francouzské parvenu. — chraň nás Osud před tímhle danajským koněm.

ČECHY A MORAVA BUDOU POMÁHAT

Ještě nevíme, jaká bude letošní úroda. Naši zemědělci s obavami pohlížejí k obloze, zda se na ní nevyskytne zlověstný mrak, jenž v pěti minutách obrací úrodné lány v hotovou spoušť nebo zda slunce svými horkými paprsky nesežehne klas. To však nikterak nevadí německým listům, aby už dnes neotvíraly ústa na českou mouku, na české brambory, na české ovoce, na český cukr atd. atd. V posledních dnech možno čísti ve vídeňských německých žurnálech, nemajících pro české obyvatelstvo jiného názvu než velezrádců, jimž nejlépe by bylo postaviti několik šibenic (viz „Neue Fr. Presse", „Reichspost" atd.), že „úroda v zemích sudetských (takhle zaobaleně píší proto, aby jasně nevyniklo, že se tu jedná o král. České a markrabství Moravské; — pozn. red.) ukazuje se býti nejvýš slibnou, takže k příštímu roku může monarchie pohlížeti s oprávněnou důvěrou vstříc, zvláště když i odjinud (z Aljašky? či ze Sahary? — poz. red.) docházejí zpráv plně uspokojivé". Vídeňská lačnost po českém obilí — toť nejlepší doklad, kdo živí Vídeň i celou říši, toť nejlepší doklad o české „velezradě". Ostatně celá uplynuvší čtyři léta války vydávají nejlepší svědectví o tom, jaký nesmírný, životní význam mají země koruny české pro říši.



Ze západní fronty: Útok německých pancéřových automobilů v krvavé bitvě u Villers-Bretoneux a Cachy v dubnu t. r.

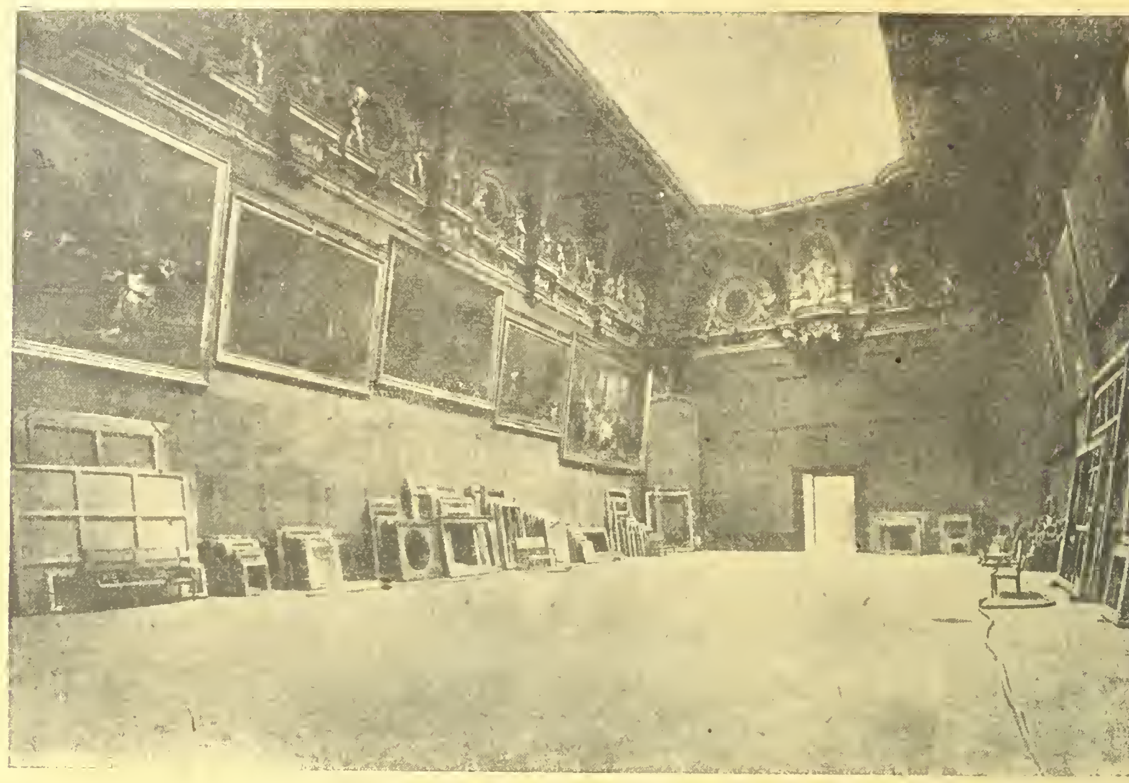
EGYPT A INDIE.

Dohoda vrhla do světa heslo o sebeurčovacím právu národů a chce tím uvolniti svazek států čtyřspolkových. S druhé strany musí však býti poukázáno k tomu, že dohodové státy naprosto nechtějí přiznati toto, tak hlasitě vyhlašované právo na národní samostatnost, oněm národům, kteří jsou podřízení jich panství. Nejjasnějším toho příkladem jest Egypt a Indie, jimž Angličané nechtějí ani o vlas ulehčiti tísnivou odvislost. To také vyplývá z listů zaslaných z mlado-egyptské a indické strany časopisu „Basler Nachrichten", který nijak není blízek snahám centrálních mocností. Mohamed Fahny Egypťan usedlý v Ženevě, praví, že v Egyptě nesmírné okupační vojsko, disponující všemi nejnovějšími válečnými prostředky, brání zřejmé vzpouře obyvatelstva, které jest oloupeno o všechny zbraně. Ale mlčení spoutaných není ještě důkazem vděčnosti. Sama anglická správa musí připustit, že v hraničních bojích se Senussy přebíhalo domorodé vojsko, jehož tam bylo použito, houfně k nepříteli, a že kahýrské obyvatelstvo jevilo radost při zprávách, že turečtí letci bombardovali anglická vojenská zařízení. Za těchto okolností uznalo anglické vojenské velení za nutno vzdáliti domorodce z pobřežního pásma, mnoho jich v Kahýře uvězniti a část dokonce vyvézti na Maltu. Také třeba přihlédnouti, jak vypadá ve skutečnosti kulturní a hospodářský pokrok země, o němž píší angličtí novináři přímé chvalozpěvy. Ještě dosud jest pro mnohé delikty zaveden v Egyptě tělesný trest; ještě dosud není škol, jež by pracovaly ku vzdělání širokých vrstev obyvatelstva Egypťané jsou dnes právě tak chudí, špatně odění a dalecí blahobytu, jako byli dříve. Všechen zisk z lepší možnosti vzdělávati půdu připlynul úředníkům a podnikatelům. Pěstování bavlny bylo podporováno k úsilně, že sklizně obilní dnes nestačí potřebám země a že — na příklad — nutno dovážeti pšenici. Egyptský sedlák platí dnes téměř 30 proc. daní, kdežto anglický obchodník nebo průmyslník neplatí státu vůbec ničeho. A při tom bránila a brání anglická správa zakládání zemědělských pokladen. Také indický důvěrník nelíčí poměry ve své vlasti o nic růžovějšími barvami a zdůrazňuje, že indičtí nacionalisté již od počátku války se snaží, aby Anglie také v Indii uplatnila stále hlásanou zásadu s sebeurčovacím právu národů. Někteří angloindičtí imperialisté, jako lord Curzon, sir Francis Younghusband a jiní, připouštějí rozpor theore a praxe při provádění sebeurčovacího práva, snaží se však sliby reforem uklidniti roztrpčenou zemi. Ale již pouhá zmínka o reformách vzrušila anglo-indické úřednictvo a vláda pracuje všemi prostředky, aby otřásla solidaritou, která pevně sloučila Indy Mohamedány a Parsy. Jak dovede v Indii politické nadšení přemáhat a odstraňovat staré předsudky, toho důkazem jest výrok Madhovy Raoa, bývalého ministerského předsedy travankorského a maisurského; pravil při zakládání Popular assembly of Travancor: „Prvá schůze tohoto sdružení ukazuje nám, jak massa, ovládnutá ideálními cíly, chce a dovede se povznésti nad starodávné kastovní a náboženské rozdíly. Sešli se zde hned prvého dne bramani, mohamedáni, křesťané a pariové." Ovšem Angličané — končí Indův dopis švýcarskému listu — snaží se činiti vždy nové překážky. Netrvalo jim to však jenom jediný cíl: získati zpět ztracené svobody. Bylo by velmi žádoucím aby Amerika, Francie a Italie byly důkladně informovány o skutečných poměrech v Egyptě a Indii. Pak dojista zmizela by jich naděje na vydatnou válečnou pomoc z těchto zemi a dostavilo by se vystřízlivční, jež přiblížilo by valně ku konci strašlivý světový boj.

ZMATKY V RUSKU.

Zprávy o Čechoslovácích v Rusku jsou stále nejasné, zmatené, nespolehlivé. Vyvracejí se navzájem. Dle jedněch nalézá se středisko čechoslováckého odporu proti bolševikům stále u Čeljabinska ve vých. Rusku na velké sibiřské trati, odkudž se rozbíhá několika směry. Ještě nejjasnější je zpráva o událostech v Irkutsku: tam se prý vzbouřili zajatci. Vůbec nelze si učiniti ani přibližného obrazu o tom, co se v Rusku děje. Vyskytují se po řadě zprávy, že Čechoslováci vítězí i že prohrávají. Že jsou ve spojení s protirevolučními a protibolševickými generály Dutovem a Alexejevem, bylo konstatováno prohlášením vlády sovjetů. V čelo čecho-slováckého povstání se prý postavil býv. následník ruského trůnu Michail Alexandrovič. Dle jedné zprávy operují české oddíly také proti Irkutsku. Dle jiné byli Čecho-slováci po těžkých bojích u Čeljabinska roztrženi a hlavní jejich skupina, čítající 15 tisíc mužů, úplně bolševiky obklíčena a obležena. Část poražených Čechoslováků prý se uchý-

jila do uralských hor. Poslední zprávy — zase jen soukromé a nezaručené — sdělují, že u Samary byl zajat čechoslovácký velitel Misenikov (?) a že bolševické vojsko nechalo strojními puškami postřílet 2000 zajatých Čechů. Také Češi prý nešetří žádného rudého gardisty. Již z minulých zpráv je známo, že uvnitř Čechoslováků není naprosté jednoty, pokud jde o methodu a postup. Štokholmský zpravodaj (a po něm švýcarské listy) zaznamenal, že mezi Čechoslováky jsou přívrženci i protivníci nynější bolševické vlády. Jedni neschvalují boje proti revoluční vládě, druzí jej vedou do krajnosti. Kterýsi list zaznamenal, že mezi Čechoslováky jsou „rudí" i „bílí"; poslednější náležejí prý majetnějším vrstvám. Německé listy sdělují, že Anglie podporuje odboj Čechoslováků v Rusku penězi, radami a důstojníky. Češi prý jsou ve spojení s Angličany na Murmanském pobřeží. Tím stále není plného jasna o cíli, kterého chtějí bojující Čechoslováci v Rusku dosáhnouti: je tímto cílem pouhé vynucení si průchodu přes Sibiř do Vladivostoku? Anebo je tu cíl složitější: podvrácení bolševické vlády, změna režimu vůbec, dopomožení na trůn snad některému z Romanovců, který by po vůli Anglie, Francie a Japonska vedl Rusko znovu do války proti Německu? Je-li naprosté temno o příčinách, průběhu a cílech konfliktu, lze tím méně promlouvati o vyhlídkách čechoslováckého odboje. Jedno se však zdá být velmi pravděpodobným, že se totiž nynějšími zmatky v Rusku připravuje půda anglickému i japonskému imperialismu a dobyvačnému kapitalismu. Slabé a rozvrácené Rusko bylo by vítanou kořistí pro ony mocnosti, které se dříve bály jeho expansivity a konkurence v Asii. Věc při podrobnějším zkoumání má několik stránek, a to stinných; úsudku bezpečného již dnes však pronésti nelze.



Vyklizování Paříže: Jaký pohled poskytuje nyní věhlasná umělecká galerie Louvre. („L. Illustration" ze dne 8. června 1918.)



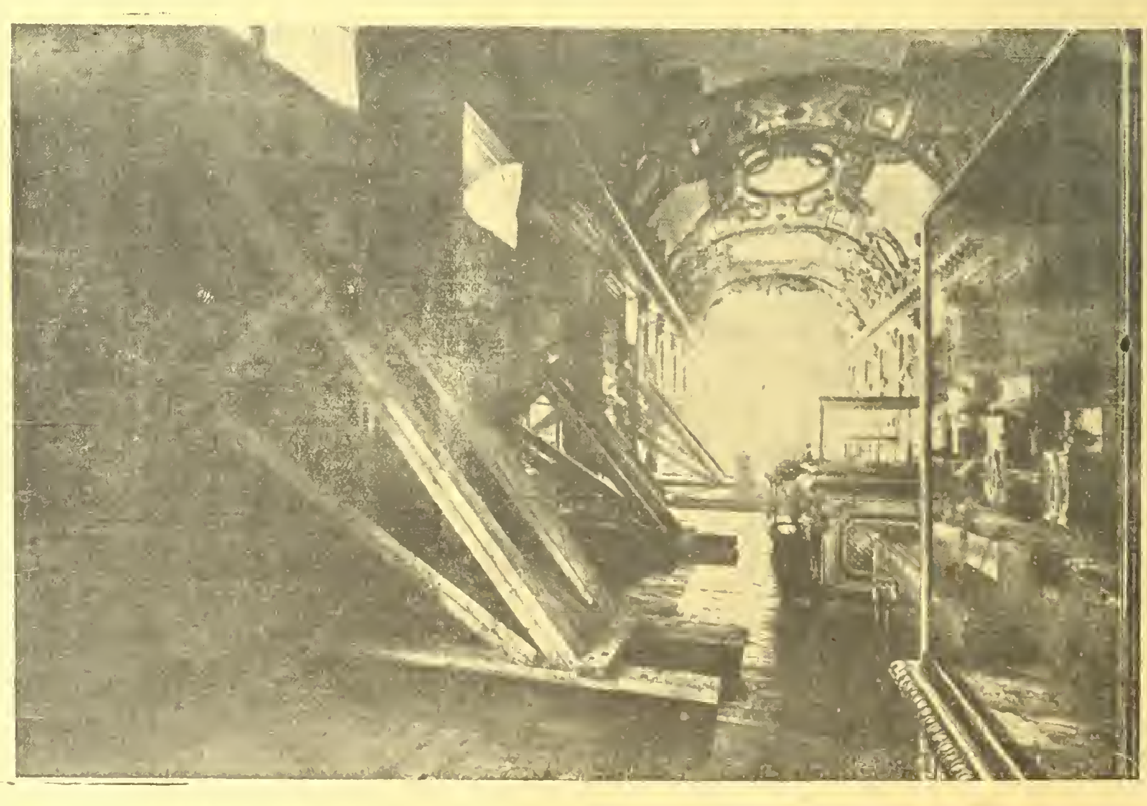
Z bojů na dolní Piavě: Doprava raněných rakousko-uherských vojáků přes rozvodněnou řeku.

CO SE DĚJE NA DÁLNÉM VÝCHODĚ?

Japonsko uzavřelo spolek s Čínou. Chtějí pro sebe organisovati celou východní Asii. K vlivu anglo-saskému a německému na východě přidružil se tedy třetí, japonský. Žluté nebezpečí vzrůstá. Vlastně nejde tu o skutečné „žluté" nebezpečí, protože Japonci nejsou jinak příbuzni Číňanům a národů siamskému; jsou spíše pokrevenci Turků a Malajců. Nejbližší raçou jsou jim Korejci. K východním raçam třeba ještě čítati Tungusy v Mandžursku a na Sibiři, Turky v Číně a konečně kmeny Lolo a Tibeťany. Tento pestrý shluk národů vedou Japonci. Již Attila i Džingischan dosáhli diplomacií právě tolik úspěchů, jako zbraněmi. I Japonci jsou pálení diplomaté a obratní počtáři. Podniknou-li někde nějaký útok, jako ve Vladivostoku nebo v Mexiku, jest již předem jisto, že míří vlastně jinam. Udávají-li dnes za důvod spolku s Čínou, že musí vyvésti německé obchodníky z Číny do Australie a učiniti opatření proti německému nebezpečí v Sibiři — stačí pouze vzpomenouti, že tento spolek vyvolal ve Waschingtonu zcela jiné dojmy. Jistý americký list píše dokonce, že snad bude třeba odvolati americké vojsko z Evropy a použíti ho ve východní Asii. Nikdo nebyl mikadovým postupem tak dotčen, jako Wilson. Z druhé strany jde tato japonská rána právě tak ostře proti interesentům dohodovým. Dosud existovala pospolitost anglicko-francouzských zájmů v celé jižní Číně. Došlo k ní za Napoleona III., vedla pak ku společnému obsazení Pekinu r. 1857, k definitivnímu usazení se Francouzů v Kambodže r. 1867, k dobytí Barmasu Angličany r. 1885 a konečně také ku rozdělení siamského území mezi Irkong a Iravadi. Na krajním západě tohoto značného území leží francouzský Džibuti, na jeho východním okraji anglický Honkong a Weihaiwei. A nyní japonci, společně s Číňany, vpadají do toho území. Pro Evropany stane se situace kritickou ve chvíli, kdy Japonci zahájí revoluční propagandu v Indii.

KERENSKÝ.

Kerenský dlel v Londýně a v Paříži. O jeho novém poslání píší francouzské listy, že usiluje o intervenci dohody v ruských zmatcích. Jak se



Vyklizování hlavního města francouzské republiky: Okna obrazárny „Louvre" ybla zabarikádována na ochranu proti bombardování.



Jak ničí Italové svoje kraje: Palác Conegliano, po italské bubnové palbě.

RUSKO.

Není vyhlídky žádné, že by vření v Rusku v dohledné době bylo ukončeno. Ententa se nyní zabývá úmysly vojenské intervence v Rusku. Válečná rada ve Versaillu má ve věci té rozhodnouti. Otázka ovšem není pro nynější dny aktuelní; běží o to, povede-li nynější revoluční hnutí k pádu nynější vlády. Četné listy zaznamenávají, že v Moskvě byla vláda bolševická již povalena; ale jak se podobné zprávy fabrikují, je viděti z jistojistých telegramů o tom, že byl bývalý car Mikuláš zavražděn. Netelegrafuje se totiž, co se skutečně stalo, nýbrž to, co by telegrafující rádi viděli. Ententa míní, že bolševická vláda brzy bude povalena — hladem a nedostatkem všech nezbytných potřeb. Žádná vláda se neudrží, která tomuto nejstrašnějšímu nepříteli domácímu řádně čeliti nedovede. „Az Est" píše, že lid ruský zahyne hladem. Ze Sibiře nedostává žádného obilí, z Petrohradu stěhuje se denně na tisíce lidí. Nuže, tak zlé to nebude, neboť by Petrohrad musil býti bezmála již liduprázdný, ale za to je jisto, že je v Rusku mnoho měst, ve kterých civilní obyvatelé často po mnoho dnů nemají sousta chleba. Ve mnohých městech došlo z hladu k revoltám. A i „rudá garda" prý z mnohého města odešla, protože nechtěla hladověti. Uprchlíci, mimo jiné i známý spisovatel Andrejev, vyprávějí o hrůzách, hladem i jiným nedostatkem vyvolaných.

zdá, záleží Kerenskému na tom, aby tato intervence měla ráz společné akce a odmítá každé zasažení pouze francouzské nebo pouze japonské. Krajní levice se chová ke Kerenskému s jakousi nedůvěrou. Poněvadž se Kerenský setkal s velikou sympatií u tisku buržoasního, soudí, socialistická levice, že Kerenskému běží o nějaké hnutí protirevoluční. Sobotní „Populaire", orgán socialistické menšiny, píše: Theatrální vynoření Kerenského v Londýně vzbudilo jakýsi rozruch v tisku. Nevíme ještě přesně, jaké má Kerenský úmysly. Zajisté pociťuje hněv všech svržených předsedů vlád. Bude patrně učiněn pokus, aby se využilo tohoto jeho duševního stavu a zneužilo jeho jména a autority. Jedno však je jisto: Chystá-li se brutální a militaristická intervence dohody v Rusku, bude tento podnik, ať již jej Kerenský schvaluje nebo nikoli, ať jej sleduje se sympatií nebo dokonce chce říditi, vždycky protirevoluční. Ostatek článku škrtla censura. Švýcarské listy poznamenávají, že jistá nervosa, která se jeví v Paříži v posuzování ruských událostí, prýští z obav o osudy francouzských miliard, investovaných do ruských podniků. Pomocí Kerenského má býti umožněno zabaviti veškerou ruskou síť železniční, která se odhaduje na 19 miliard, a podržeti ji zárukou.

□ □ □



Válečné hrůzy v Italii: Chrám v Roncadele na Plavě, který Italové úplně zničili.



Nově zvolené presidium německého říšského sněmu: Daye. Scheideman. Fehrenbach. Paasche.

Z DISKUSE MÍROVÉ.

Místopředseda německého říšského sněmu šl. Payer prohlásil v těchto dnech v něm. říšském sněmu. Vytčení našich mírových cílů, jak je udal pan Scheidenmann: čestný mír a žádné zkrácení německé země při mírových podmínkách, můžeme beze všeho připustiti. Mám za to, že jsme s naší strany při tomto stanovení šli ještě dále. Otázka míru utváří se v tom okamžiku, kdy nepřátelé naši poznají nedosažitelnost svých válečných a zničujících úmyslů. Obávám se, jakkoliv si přeji opaku, že všechny pokusy, docíci míru dříve, zůstanou vždy bezvýsledny. Musíme čekati, až přijde chvíle, kdy naši odpůrci se změní. Pak bude možno o tom mluviti. — Tato místokancléřova slova, tedy z úst povolaných, mohou býti jistě pokládána za značné překvapení. „Mír Scheidemannův" byl poslední dobu v Německu přímo proklínán jako Německa nedůstojný a na jeho místě všude, i na nejvyšších místech, hlásán mír „vítězného meče". Najednou z oficielních úst slyšíme návrat k — „míru Scheidemannovu". Také „Neue Fr. Presse", která hned vedle výroku místokancléřova přináší úvodník o téže věci, nevede si daleko tak zpupně jako obvykle, naopak, její ton je až nedůstojně plačtivý. Copak se skrývá za tímto obratem?

□ □ □

ITALSKÁ ARMÁDA NA PIAVĚ.

Zajatí italští vojíni udávají, že pod vrchním velením generála Diaze stojí v čele armád generálové vévoda z Aosty, Penella, Pecosi-Girardi, Montucci a Morrone. Nová operační armáda čítá na 200.000 mužů a její základnou je Treviso. Angličané dali druhé italské armádě několik dvojplošníkových leteckých loďstev; za to dala Italie Francii a Americe velikou bitevní vzducholoď Caproniovu, jejíž znamenitý pilot, setník Relnati, za leteckého cvičení se smrtelně poranil. Iredentisté, uprchlí z Rakouska, věnovali italské armádě vzducholoď, nazvanou „Nazario Sapro". Česká legie měla původně míti 30.000 mužů; poněvadž tohoto počtu nebylo dosaženo, byla legie rozdělena mezi několik vojenských formaci. Nově založená legie rumunská bude prý míti 132 důstojníků a 17.500 mužů. Gabriele d'Anunzio není již v oddělení námořních letců, nýbrž na Brentě u brigády toskánské. Dramatický spisovatel Sembenelli se uzdravil ze svého poranění a byl přidělen k námořnictvu.

Dobrá příprava k válce nezajišťovala mír, nýbrž přibližovala k válce. A válka byla tu, když přišla vhodná příležitost. Zůstává ovšem záhadou, kdy asi by byla válka vypukla, kdyby nebylo sarajevského atentátu. Ale možno s klidným svědomím říci, že by do nynějška ani bez sarajevského atentátu to nevydrželo. Celá kapitalistická Evropa k válce pracovala.

▫ ▫

VZNIK VÁLEČNÉHO MILIONÁŘE.

V Budapešti vyšla kniha, která popisuje vznik milionářů za války a uvádí celou řadu případů, jak jednotlivci opravdu z ničeho, jen využitím poměrů, nahromadili obrovská bohatství. Uvádíme v dalším některé případy, a není vyloučeno, že některý ze čtenářů uvidí v případech zde líčených silnou podobnost s našimi poměry. Milionářství a válečné zbohatlictví je totiž hlíza, která se rozšířila ve válce bez ohledu na národnost a zem. Tak jistý občan A. K., který ještě na začátku války byl malým, špatně placeným spořitelním úředníčkem v provinciálním městečku, přišel do Budapešti, kde brzy převzal zásobování několika nemocnic, a ve válce přes četné nesnáze u úřadů a u soudů vydělal 3 miliony. Dnes již pověsil obchod na hřeb'k a žije jako bohatý soukromník. Takový podobný případ udál se i u nás. Bankovní úředníček, který náhodou nahlédl do obchodu potravinami, dovedl strhnouti na sebe obratně zásobování četných restaurací, a nevyzískal-li tři miliony jako jeho budapešťský kolega, má dnes jistě několik set tisíc korun. Zajímavou válečnou kariéru udělal známý budapešťský sportovec a obchodník manufakturním zbožím A. H. V 19 letech přišel ze Szatmaru do Budapešti, kde byl zaměstnán jako příručí v malém obchůdku na předměstí. Od bídy zachránila ho myšlenka dodávat armádě baťochy. Dnes má tento bývalý příručí 75 závodních koní ve stáji, a jeho majetek páčí se na mnoho milionů. Jistý budapešťský ředitel Orfea měl při výbuchu války nápad koupiti za tehdejší levné ceny desetitisíce lahví francouzského a uherského šampaňského, jako i cizozemských likérů a egyptských cigaret ve značném množství. Stal se tak jedním z nejbohatších mužů v Budapešti. Tímto způsobem ovšem zbohatli lidé za války v celé Evropě. Kdo nakoupil něco ve větším množství na počátku války, ať to byly nitě, rýže, cigarety nebo zařízení pokojů, vydělal obrovské peníze. Zajímavý je také případ obuvnického učedníka Pavla D., který se stal dnes milionářem. Několik let před válkou nechal obuvnictví a přijal nepatrné zaměstnání u okresní nemocenské pokladny. Brzy byl činný také v organisacích dělnických. Jeho žena přivydělávala si doma jako švadlena. Tuto dílnu, v níž na počátku války byl jen jeden šicí stroj, rozšířil D. pomalu a započal vyráběti vojenské pláště, na nichž vydělal čtvrt milionu korun. Dodávkami pro armádu vyzískala ovšem značné jmění řada osob v krejčovském řemesle i jinde. Jako zvláštní zjev uvádí uherský žurnalista případ, kde se válečným milionářem stal advokát, který zastupoval řadu jiných válečných, zbohatlíků, kteří se pro lichvu dostali před soud. Tento muž vydělal takto na válečné lichvě na tři a půl milionů korun.

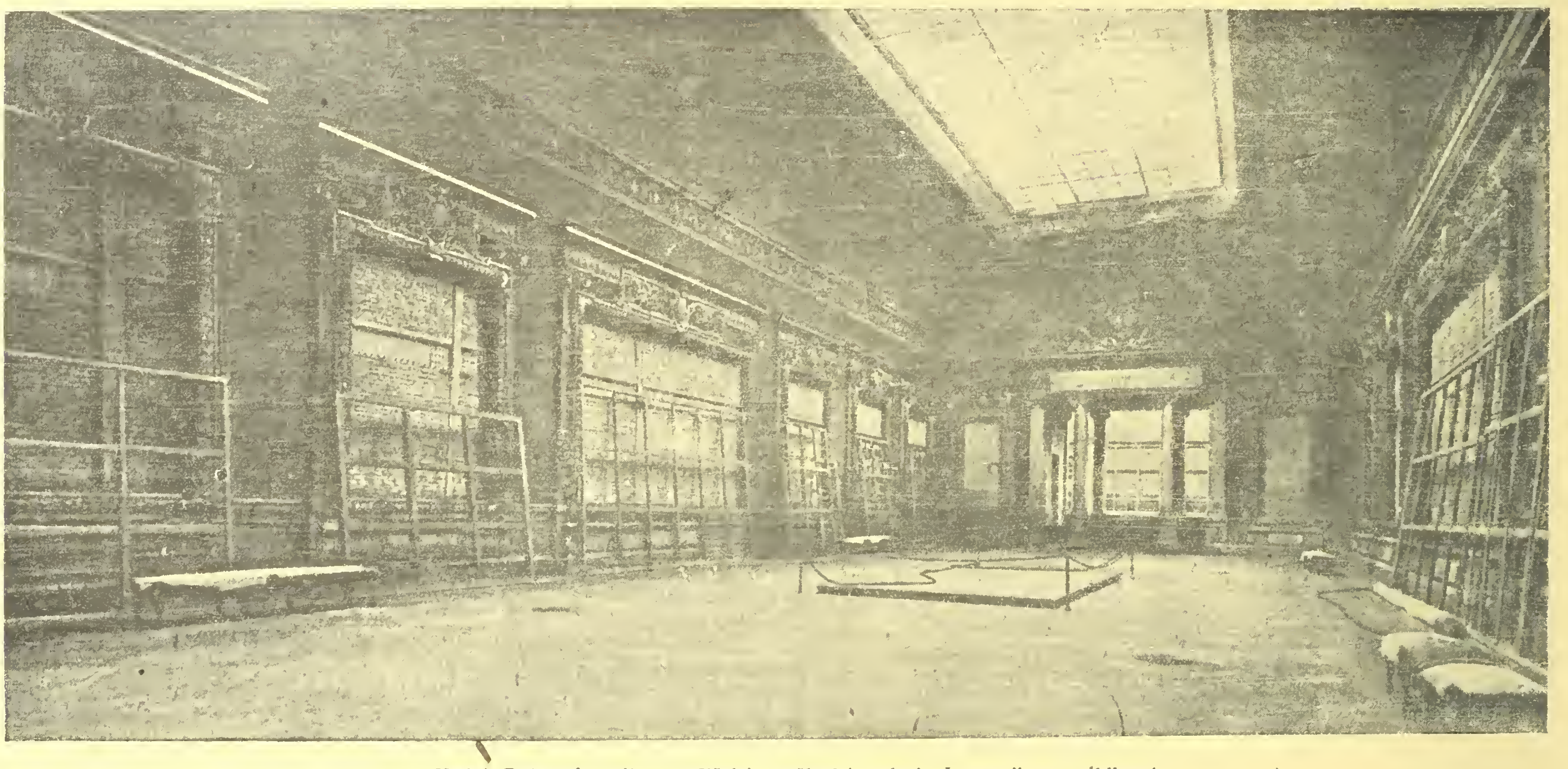
▫ ▫ ▫

EPILOG BOLO PAŠOVY AFÉRY.

BOLOVY ŽENY.

V průběhu vyšetřování pověstného dobrodruha Bolo paši, který byl jak víme pro zločin dorozumívání s nepřítelem v Paříži před krátkem odsouzen k smrti a zastřelen, byly co svědkyně převolány i obě jeho ženy. Obě naprosto rozlišné zevnějškem i duševní svoji výši charakterisovaly svými výpověďmi Bolův život a kariéru. Mezi oběma výpověďmi uplynula pouze hodina a ta stačila, aby bylo jasno co Bolo prožil v těchto dvou životních etapách, svými ženami representovaných. Jak praví „Temps" jediné co bylo oběma společné bylo hrozné rozechvění ve chvíli kdy vstoupily do soudního sálu. Posluchačů zmocnil se soucit, neboť na obou ženách bylo jasně pozorovati jak nepříjemně se jich dotýká, že musí veřejně vypovídati o svém manželství. Obě tiskly ruce k srdci, dosvědčujíce tak, pravdivost svých výpovědí, obě jen s napětím všech sil byly mocny slova.

Nejprve vypovídala první žena Bolova, kterou si vzal asi před 25ti lety. Jmenuje se madame Bolo-Soumaille a bývala herečkou divadla v Bordeaux. Při svém výslechu byla oděna velmi prostě. Černý, dlouhý plášť vroubený úzkou kožešinou, černý, široký velourový klobouk, briliantové naušnice, to bylo vše, co bylo nápadného na ni. Působila dojmem zralé dámy měšťanské, dojmem zvyšovaným její tělnatostí v naprostém kontrastu s jejím bývalým manželem a Bolo-pašou, který vyhlíží švihácky a elegantně a který zachoval příjemnou mladistvost svému vzezření. Paní Bolo-Soumaille mluvila vybranými slovy, kladouc na jistá slova a obraty zvláštní důraz. Její odpovědi svědčily o smyslu spravedlnosti a zdravém rozmaru. V mnohém se obracela přímo k posluchačstvu. Když došlo k otázkám o pozdějším Bolovi, onom s báječnými styky, onom majícím přístup do salonů nejmocnějších tohoto světa, pravila: „Tento muž není mým mužem." Předseda soudu podotkl, že se Bolo stal pašou, načež dostal v odpověď: „Můj muž není pražádným pašou!" Žalem zlomena šeptala více než mluvila, vypravujíc na to



Velký Rubensův sál v pařížské umělecké galeri „Louvre" po vyklizení.

ČTYŘI LÉTA.

Jsou tomu právě čtyři roky. Následník trůnu jel ulicemi Sarajeva a nedokončil slavnostní jízdu. Byl proveden atentát. Byla to vlastně velká náhoda, že tak příšerně jistě střílel hlavní čtočník. Tři, nanejvýše čtyři rány z revolveru a dvě srdce byla prostřelena, srdce následníkovo i jeho ženy. Dnes nežijí již pachatelé atentátu sarajevského, jeden po druhém zahynuli v trestnicích, ale jaká hrůza světa se rozvinula a pokračuje po onom jejich činu a jejich ranách! To jistě nepomyslili, co rozpoutají. Neuvědomili si velké nebezpečí, jež zachvátí svět. Byli jsme rozrušeni touto vraždou, ale přece jen se netušilo, čeho bude podnětem. Zatím co po prvním rozrušení uklidňovaly se mysle lidu, scházeli se diplomaté a generální štáby k poradám, jichž význam ještě ocení budoucnost. My neznáme ještě vše, třeba už hodně bylo odhaleno. Po poradách přišla ultimata a nařízení o mobilisaci. O tom, co dálo se za červenec 1914 v kruzích, jež rozhodovaly, trochu nám něco pověděl velvyslanec kníže Lichnovský, trochu jsme zvěděli z přelíčení se Suchomlinovem, trochu z diplomatických aktů, jež uveřejnily vlády ve zvláštních knihách. Dozrály věci, dlouho připravované, vybilo se napětí dlouho nahromaděné, jež čekalo na příležitost. Militarism celá desetiletí rostl, sílil, bujel a chtěl se osvědčit. Zástupci vlád říkávali: platíme-li výdaje na vojsko, platíme pojišťovací premii na mír, neboť silná a připravená armáda zabezpečuje nás před útokem cizím. Kdo chceš mír, připrav se dobře na válku — to prý je správné heslo. Zatím se ukázalo, že dobrá příprava k válce svádí k válce, že výborný výcvik a nahromaděné zbraně vybízely přímo k použití.

smutnou historii svého manželství s Bolou, který ji ukradl šperky, často tloukl, jedenkrát do té míry, že by byla téměř zemřela a konečně nevěrně opustil. Po této výpovědi vyšla zemdlena a druhá žena Bolova vstoupila do sálu.

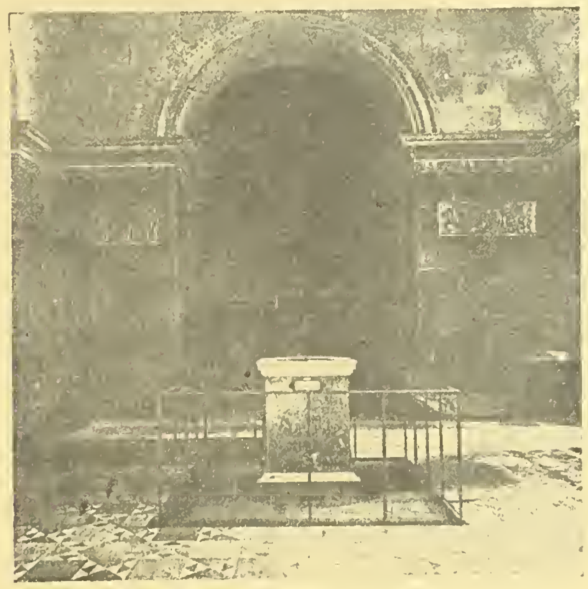
Byla to vysoceelegantní dáma oděná tmavým kostýmem nejnovějšího střihu klobouk zdobený rajkou a černým závojem. Šperků neměla. Její zjev, pohyby a způsob vyjádřování svědčily, že náleží k onomu druhu aristokratických povah, jimž jsou určeny skvělé partie, jež dovedou obratně vyhledati si svoje ctitele, utráceti mnoho peněz, zkrátka přepychová žena, jíž se bez dlouhých okolků věří, že byla ženou Bolopaši tohoto muže — znamenitých vlastností. Nebylo by ji ostatně ani jeho jména zapotřebí — aby působila dekorativně. Bolo si ji vyhledal s ostrovtipem, jaký mu sloužil při všech jeho dalekosáhlých podnicích.

SPOR O DĚDICTVÍ BOLOVO.

Pozůstalost Bolova působí pařížským soudům značnou nepříjemnost, s ohledem na obě Bolovy ženy, jakož i bratra, kteří se všichni o jeho dědictví hlásí. Leč zdá se, že jedině paní Soumaille, která se za Bolo pašu vdala v Buenos Aires v Argentině jest jeho právoplatnou manželkou. Poněvadž si ho však vzala bez jakékoli manželské smlouvy, vykládá si francouzský zákon toto manželství „co společně jmění užívající", čímž připadá manželce právo na úroky a polovic pozůstalosti za tím co druhá manželka Bolova (rozena Müllerova) nedostane nic. Dokonce, kdyby byl zanechal Bolo i závět, byla by neplatnou, poněvadž k smrti odsouzený nemá práva disponovati svým jměním ani v poslední vůli. Mimo to však požaduje i francouzská vláda z Bolovy pozůstalosti 10 milionů franků tvrdíc, že tento obnos obdržel Bolo od Německa, a sice k podplácení francouzského tisku; rovněž si chce ponechati perlový náhrdelník, mající cenu 70.000 fr., poněvadž je podezření, že byl koupen z německých peněz. — Dokonce i mrtvý Bolo-paša nedá pokoje.

TABÁKOVÁ NOUZE VE FRANCII.

Od konce srpna 1914 stala se tabáková nouze ve Francii akutní. Tabáková režie udává proto mnohé důvody, v první řadě velkou spotřebu na frontě. Dle statistických výkazů od r. 1914 spotřebuje armáda v poli dvacetkráte více než za doby míru. To se vysvětluje nejen zvětšením stavu vojska, nýbrž i faktem, že voják za války kouří mnohem více než v civilu. Dýmka se odloží a kouří se cigarety. Tak na př. bylo r. 1916 vykouřeno 47 miliard cigaret oproti 31 miliardám r. 1913. Není divu, když se zásoby vyčerpají a většina trafik pařížských honosí se nápisem „Plus de tabac!" (Není tabáku.) Zásoby drahých doutníků a cigaret byly ovšem spekulanty, jako jinde, skoupeny. Mimo to nutno říci, že Francouzi milují více domácí produkty než cizí a již v míru, vyjímaje Paříž, byl cizozemský tabák málo hledaným. Mimo to dovolovala tabaková režie jen málo firmám dovoz, tak „Režii



Z ohrožené Paříže: Jak vypadá dnes místo v „Louvre", kde před nedávnem umístěna byla „Venuše". („L. Illustration" ze dne 8. června 1918.)

otomanské", anglické firmě Will v Bristolu, německé firmě Muratti a rozumí se, že i americkým a mexickým velkofirmám. Netřeba podotýkati, že pařížská kosmopolis byla výborným odběratelem. Pravý Francouz lpí však na svém domácím tabáku, o kterém cizinci praví, že je příliš silný. Je to odvislo od přípravy, ačkoli je nutno zvyknouti si na podivuhodnou jeho příchuť. Zajímavě zní, že by Francie mohla tabákem vystačiti, leč nemůže ho nesmíchaný používati, poněvadž obsahuje 8 % nikotinu, oproti 2 %, jež se v obchodě prodává. Každý Francouz by dal hlavu za to, že tabák „Caporal", „Scaferlati", „Maryland" ap. jsou domácími produkty. Jisto však je, že jedenáct milionů kilogramů je domácího původu a zbývajících 20 milionů pochází z ciziny. Největší podíl na dovozu mají Uhry zatím co Amerika, Turecko, Indie, Birmanie dodávají málo.

Ceny francouzského tabáku, jsou s ohledem na nepřímé daně, značně vysoké a stouply za posledních pět let dvakráte. Dříve stál balíček tabáku o 50gr. dle kvality 50 až 120 centimů (1 cnt. asi 1 haléř). Aby se obecenstvo nebouřilo zmenšily se balíčky na 30 gr. a cena zůstala táž. Doutníky byly vždy průměrné jakkosti. Nejlacinější, sous stojící „Puros" a „Crapulos" byly o nemoc. Jediný lepší doutník „Denni-Londres" byl v posledních letech velmi hledaný. V prvé řadě stál však obyčejný tabák scaferlati a jasně žlutá cigareta „Maryland", zatím co šňupáci mají svůj „rapé." Nyní však je všemu konec a jako všude starají se i ve Francii v prvé řadě o mouku a uhlí.

▫ ▫ ▫

ZRNKA MOUDROSTI A PRAVDY

Všechno ti lidé mohou vzít jen ne vzpomínku.
H. la Vanya.

*

Víte všechno lidé — jenom nevíte to: že nic nevíte.
Sokrates.

jen všeobecně názor pana faráře, a myslilo se, že Rohan Gwenfern buď skočil s vysoké skály a zabil se, či že se v moři utopil Když uplynulo několik týdnů, počala i Marcela věřiti v nejhorší a tiché její výčitky, proměnily se záhy v smutek a žal; leč musila se přemáhati, byloť ji těšiti matku, pracovati v domácnosti, choditi ku studánce — zkrátka každou denní hodinu vyplniti prací. Kdyby se byla plně oddala svému žalu, byla by se jistě utrápila; tak však nalézala v práci útěchu a rozptýlení. Líčka ji sice den ode dne bledla, oči naplňovaly se smutkem, ale její chůze byla dosud klidnou a hlava pyšně vztýčená. Nikdy si nikomu ani slůvkem nepožalovala, skrývajíc svou starost ve svém nitru. Jen když se někdy pod večerem odplížila kradmo k matce Gwenfernové, anebo když zabořila svou tvář do klínu Jenovefina, nalézala smutkem přeplněná její duše ulehčení v proudu horkých slz.

Ku starostem o bratry a Rohana přidružila se ještě nová. Michal Grallon, který ji nebyl nikdy sympatickým, o kterém se již dávno domnívala, že se do ni zadíval, počal se nyní veřejně ucházet o její lásku. Ne snad, že by ji byl obtěžoval — to by bylo bývalo hrubým porušením kromlaix-ských mravů a zvyklostí, které žádaly, aby jinoch o dívku se ucházející, dvořil se nejprve jejím příbuzným a rodičům, aby se pak s nimi dohovořil o jmění a věnu nevěstině přesvědčil a sám svoje poměry hmotné vylíčil.

Michal Grallon byl zámožným mužem a byl synem bohaté rodiny. Měl vlastní člun a byl neobyčejně obratným rybářem; rovněž i proti jeho osobě nedalo se ničeho namítati, neboť byl všeobecně považován za střízlivého, spořivého a pracovitého hocha a byl tedy z těchto důvodu jak se říká dobrou partií.

Leč obzvláště příjemným patronem Michal Grallon nebyl: úzké, tenké rty, malé, lstivé oči a nad nimi bujně rostlé obočí,

mrtev. I ruka na přikrývce spočívající vyhlížela jako z mramoru; byla jemná a bílá, podobna ruce ženské, sevřená v pěsť, jako ručka dřímajícího děcka.

Když se Rohan opět vzpřímil, shledal, že je v komnatě sám. Jeho průvodce zmizel. V předsíni svítila stále ještě lampa, ale matněji nežli dříve. Na celém těle se chvěje, stál Rohan nad ložem velikého císaře, nemoha odvrátiti zraku od kamenné jeho tváře. Dokud mu stálo po boku zjevení Kristovo, neměl pražádného strachu; nyní však, když zmizelo, zachvátil ho přímo ohromující pocit tísně a hrozná bezmocnost. Chtěl prchnouti, leč nemohl ani údem pohnouti a musil neustále zírati do spící tváře tyranovy. Býti o samotě s pánem jeho žití, pozorovati ho jak tu leží jako bez ducha — to bylo více než mohl snésti. Bojoval a odporoval zoufale; hrůza ochromujícího pocitu plnila mu duši — vykřikl zoufale. Císař se však nehýbal; v tom zavzněly blížící se kroky a hlasy; pokoušel se znovu prchnouti, leč jeho nohy byly jako přikované. Náhle se otevřely dveře předsíně, a dovnitř vrazili různí dvořané a vojáci s tasenými šavlemi. Tu pozbyl vědomí a — procitl.

— — — — — — — — — — — — — —

Ležel dosud v mokré trávě pod křížem. Svitalo právě. Bylo citelně chladno. Kamenný Kristus visel nad ním — zlomeného zraku a umáčen nočním deštěm.

Rohan byl polo ztuhlý; natahoval a narovnával údy, chtěje se zvednouti, aby vyhledal lépe chráněné místo, když v tom náhle dolehla k jeho sluchu směs hlasů a kroky. Nyní mu teprve napadlo, jak blízko se nalézal u silnice. Položil se rychle do vysoké kručinky, zatajil dech a ležel bez hnutí.

Zvuky se neustále blížily; Rohan se náhle zachvěl ve své skrýši neboť zcela zřetelně poznal hlasy obou svých bratranců Hoela a Gildasa. Na okamžik nastalo ticho; pak uslyšel povel starého vysloužilce: „Pochodem pochod!"

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Zvýšení cen obilí!

Ve „Wiener Ztg." vyšlo minister. nařízení, jímž jsou stanoveny přejímací ceny obilí, luštěnin a krmných plodin z nové sklizně. Podle tohoto nařízení bude Válečný obilní ústav platiti letos za 1 q tyto ceny: Za obilí: pšenice nebo špaldy 55 K, žita 55 K, ječmene 50 K, ovsa 50 K, prosa 50 K, kukuřice 50 K a pohanky 100 K. Za luštěniny: za 1 q hrachu 120 K, čočky 150 kor. jedlých bobů (fazolí) 100 K a koňských bobů 90 K. Za plodiny ke krmení: za 1 q zadního obilí 50 K, kukuřičných vyluštěných klasů 15 K, krmného ...u 60 K, šlechtěné vikve 70 K, za nashromáž...ne ve mlýnech získaný plevel 50K,zaplušku 70 K a lupinu 70 K. Za směsku bude se platit přejímací cena lacinější plodiny, která je v ní obsažena. V krajích, které byly přímo postiženy válečnými událostmi, může Úřad pro lidovou výživu povoliti k těmto přejímacím cenám přirážky, odpovídající vyšším výrobním nákladům. Vedle stanovených cen budou se u chlebovin, t. j. u pšenice, špaldy, žita nebo ječmene platiti při dodávce v určitých lhůtách za 1 q tyto přirážky: při dodávce v době do 15. července 20 K, v době od 16. do 31. července 20 K, v srpnu 15 K, v září 10 K a v době od 1. října do 20. prosince 5 K. Přirážky tyto byly vymyšleny proto, aby byli rolníci pohnuti k rychlejším dodávkám.

Soukromý nákup nových zemáků zakázán.

Nastává bezprostředně sklizeň ranných zemáků. Je obava, že větší část rolníků, zvláště v obvodech při dráze, nebude odváděti ranných bramborů státnímu hospodáření, nýbrž za vysoké ceny přímo spotřebitelům. Aby zajištěno bylo všeobecné zásobování rannými brambory, nutno chopiti se rázných opatření, aby tomuto přímému prodeji bylo zabráněno. Vzhledem k tomu zakázalo c. k. místodržitelství na poukaz c. k. úřadu pro výživu lidu dopravu ranných bramborů tlumokem neb t. zv. „ruksakem" a uložilo orgánům bezpečnostním, jakož i orgánům vnější vyživovací služby, také pokoutní obchod rannými zemáky co nejrázněji potírati. — „Právo Lidu" k tomu poznamenává: Je jistě veliký rozdíl v tom, dostane-li se obyvatelstvu, jako nedávno při ranných bramborech z Uher, bez všeho jezdění a shánění kilo ranných bramborů po koruně, nebo jestli ti, kdož mají čas i peníze, vyjedou si do okresů pěstujících brambory, přeplácejí tam brambory za 2 a 3 koruny kilo a s největšími obtížemi přivlekou je do města. Ale nevíme věru, jestli všechna opatření úřední budou s to při strašlivém nynějším hladu této samozásobovací svépomoci obyvatelstva účinně zabrániti.

□ □ □

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ.

Dne 1. července. Na frontě Piavy žádné zvláštní události. Jihovýchodně Asiaga došlo opět k živým bojům. Protože Col del Rosso a Monte di Val Bella bylo možno hájiti jen s velkými obětmi, byly posádky těchto bodů vzaty zpět do dřívější hlavní posice v lese Steuile. Jižně Canovy u Asiaga odrazili jsme nepřátelské výzvědné útoky. Bitevní činnost na západě ožívla večer na četných místech fronty. Živá výzvědná činnost trvá. Dílčí útoky anglické severně Albertu byly odraženy. Mezi Aisnou a Marnou čilá činnost nepřítele. Namnoze vyrazila pěchota k silným výzvědným útokům. U Pierre-Aigle útočili Francouzi po silné dělostřelecké přípravě. Byli odraženi. Stejně ztroskotaly zde také noční útoky nepřítele. Po skončeném sčítání obnáší kořist naše z útočných bitev od 21. března 1918 191.454 zajatců, 2476 děl a 15. 204 strojních pušek.



Pozorovatel rakouského létadla dává světelnou střelbou svým vojenským sborům znamení.

Dne 2. července. Dělostřelecká činnost jest na celé italské frontě velmi čilá. Stupňovala se dnes ráno mezi Brentou a Piave a na dolní Piavě k velké síle. K větším bitevním akcím pěchoty včera za dne nedošlo. Západní bojiště. Na mnoha místech fronty zahájila silná palba akce nepřítelovy. Byly odraženy. Západně od Oise a jižně od Aisne čilá výzvědná činnost. Silnější dílčí útoky nepřítelovy jižně od Quorcqu a západně od Chateau-Thierry byly zlomeny v našem bitevním území.

Dne 3. července. Italská fronta: Včera ráno zahájena byla na celé frontě Piavy od Susegany dolů živá italská dělostřelba, která se jižně San Dony stupňovala v několika úsecích k palbě bubnové. O několik hodin později přešla italská pěchota v území ústí Piavy útoku. V rozhořčených, po celý den trvajících bojích nemohl nepřítel nikde získati úspěch, vyjímaje malý zisk půdy u Chiasy Nuony. Také jeho pokus na jižním křídle u Revodoli vyloditi pod ochrannou námořních sil pěchotu na pevninu, ztroskotal v naší palbě. Italský pokus přechodu přes řeku Zensanu byl zmaren. Na benátské horské frontě byla bitevní činnost rovněž neobyčejně čilá. Západně Asolone byl v protiútoku zadržen silný italský útok. Také severně Col del Rosso, a u Asiaga odrazili jsme italské dílčí útoky. Na tyrolské západní frontě mírný dělostřelecký boj. Západní bojiště: Úspěšné výzvědné bitky. Silnější výpady Angličanů u Merrisu a Moyenneville ztroskotaly. V místních bojích severozápadně Albertu padli zajatci do našich rukou. Severně Aisny vyvinuly se dnes ráno místní boje. Mezi Aisnou a Marnou potrvala čilá činnost nepřítele. Dílčí útoky u Saint-Pierre-Aigle a západně Chateau-Thierry byly odraženy.

Dne 4. července. Italská fronta. Dělostřelecký boj je na četných úsecích jihozápadní fronty mimořádně čilý. U Asiaga a na Monte Sisemolu ztroskotaly anglické výzvědné útoky. V území ústí Piavy pokračují boje. Bitevní činnost oživla v jednotlivých úsecích. Od časného rána silná palba nepřítele po obou stranách Sommy. Zde rozvinuly se boje pěchoty. Živé dílčí útoky Francouzů severně Aisny. Východně Moulon-sous-Tonventu byl nepřítel v protiútoku z našich předních zákopů vypuzen. Jinak jeho útoky shroutily se před našimi překážkami. Nové výpady nepřítele západně Chateau-Thiery ztroskotaly. Silný výpad nepřítele na východním břehu Mosy byl odražen.

Dne 5. července. Boje v ústí řeky Piavy pokračují. Síly z obou stran nasazené udržely rovnováhu. U Chiasy Nuony vypuzen nepřítel z našich zákopů protiútokem. Na Monte Solarolo útočil nepřítel marně.

Družina se dala znovu na cestu a zanotovala jakous vlasteneckou píseň. Kráčeli těsně vedle kříže, dolů do úvozu. Rohan se ani nepohnul, až hlasy v dálce zanikly. Věděl, že kromlaixští konskribenti, provázení svými přáteli a příbuznými, dnes rukují, aby nastoupili službu u pluků císařských a s nimi za krátko odtáhli do Porýnska.

16.

MICHAL GRALLON.

Rohan Gwenfern zmizel jakoby se byl propadl. Pátrali po něm usilovně na všech místech. Mnoho mil v okolí bylo jeho jméno veřejně ohlášeno a známo; na jeho hlavu byla vypsána vysoká odměna — marně. Od pamětihodného onoho večera po slosování nikdo ho více nespatřil. Otec Rolland tvrdil ve vší jistotě, že Rohan rozhodně spáchal sebevraždu. Jen jediná bytost věděla v Kromlaix plnou pravdu, leč Marcela Dervalova se střežila, aby se živoucí duši zmínila o svém setkání u „lázně Kristovy". Mocné důvody jí v tom bránily.

Strýc Ewen nepromeškal nejmenší příležitosti projeviti svou zlost a opovržení. Všichni kromlaix-ští rekruti byli dle něho hodní, povinnosti dbající hoši, jen Rohan Gwenfern byl bídák a zbabělec. Marcela více neodpovídala; což se jí Rohan sám nedoznal, že se ukrývá ze strachu a bázně? Což neviděla na vlastní oči jeho strachem vyděšenou tvář, když ho vyzývala, aby se s ní vrátil do vísky? — — — — — — — —

Srdce se jí svíralo, vzpomněla-li si na poslední svoji rozmluvu s Rohanem; bázeň ho asi úplně oloupila o rozum, jinak si nedovedla jeho chování vysvětliti. Jeho mužnost, jeho neobyčejná síla a krása a jeho duševní převaha vznítily její lásku; jeho obratnost, odvaha a dobrotivost ji uchvátily;

byla nadšena těmito jeho vlastnostmi a jako každá slabá žena, hrdá na jeho tělesnou a mravní sílu, jež ho vyvyšovaly nad jeho kamarády a zdálo se jí tudíž nepochopitelným, že by ho dokonce nesmělý a plachý Hoel a hlupák Gildas překonávali v odvaze. Což to bylo možným, aby lví jeho postava skrývala tolik strachu? Bylo snad vše, co o něm dosud věděla jen klamem a zdáním? Nejbídnější mrzák byl by se choval odvážněji, kdyby ho byl císař zavolal! Ach, stokráte by bývalo lépe, kdyby při hledání ptačích vajíček byl srazil vaz a zmizel v hlubinách — byla by ho mohla aspoň upřímně oplakávati, co nejodvážnějšího hocha okolí!

Kdykoli jí prolétly rozrušeným mozkem podobné myšlenky, nutíce ji, aby Rohana zavrhla, budily se v ní zároveň výčitky svědomí, neboť do chvíle onoho setkání u kříže, nepocítila ještě nikde tak zřetelně, jak vzdálený byl její myšlenkový svět od Roanového. Zdálo se jí, že je dělí nedozírné propasti. A od onoho dne, až do dnešní chvíle doléhal do jejího srdce hlas, který brzy tichounce, brzy zase pánovitě jí říkal: „Nerozumíš mu, podobně jako mu nerozumějí i ostatní! Převyšuje vás mnohonásobně!" Cosi jí v jeho slovech a pohledech tehdy mátlo, dávajíce jí pociťovati jeho duševní a mravní převahu. Tento temný pocit, nedal se za žádných okolností potlačiti; rostl a živil její lásku, ba, vykouzloval před ní opět Rohana silného a mužného, ideál muže, jaký je přáním všech venkovanek.

Představovala si ho raději, co špatného a šíleného, co nejzarytějšího nepřítele jejich náhledů a veliké věci císařovy, nežli co vulgarního zbabělce a strašpytla. Ale ať již byl zbabělcem, nebo chouanem, či obojím — zmizel, a jestliže dosud žil, jakž většina pochybovala, nevěděl žádný: kde a jak. Červený nos Pipriacův nevyčenichal ho ani ve vsi ani mimo ves. Na tisíce udavačů a zvědů číhalo a pátralo, hledíc dosáhnouti vypsané odměny — leč marně. Konec konců rozšířil se přece

Ztráty Italů jsou neobyčejně těžké. — Na západě zmařeno několik dílčích útoků anglických ve Flandrech. Jižně Sommy zmocnil se Angličan obce Hamelu.

□ □ □

SMĚS.

Český Svaz pro udržení národně-politické jednoty Plenární schůze Českého Svazu konala se dne 3. července za předsednictví posl. Staňka ve Vídni. O posledních politických událostech referoval posl. Tusar, Klofáč a Haberman. Přednesena byla řada usnesení o nastávajícím parlamentním zasedání a předsedům uloženo, aby postup vykonávali s Jihoslovanským Klubem a ostatními oposičními skupinami. „Český Svaz protestuje co nejostřeji proti politické persekuci, která v poslední době znovu začíná. V Praze bylo za války zastaveno neméně než 5 denních listů, zakázány spolky a dokonce i sjezdy stran, což svědčí o tom, že národ v jeho politickém vývoji má býti spoután. Protestujeme stejně rozhodně proti označení politicky nepohodlných osob, proti zasahování do závodů podrobených dohledu vojenskému. Plenární schůze zjistila, že místopředseda Svazu, poslanec Klofáč podřídil se jen usnesení plenární schůze poslanců Českého Svazu, a vykonal jen svou povinnost, když v souhlasu s předsednictvem a na základě usnesení zakročil u presidenta sněmovny dra Grosse. Plenární schůze Českého Svazu žádá celou českou veřejnost, aby vnitřními polemikami a spory nebyla rušena jednota národa. Předsednictvo Svazu je ochotno však všechny námitky vyslechnouti a pobrobiti nejpečlivější úvaz rovněž tak i každý návrh uvážiti. Má-li býti jednota českého poselstva udržena — a radostně sdělujeme, že je pevnější, než kdy jindy — je třeba, aby nebyly vyvolávány nové domácí boje."

Půjde ryt. Seidler definitivně? „Öster. Volkstg" sdělila v těchto dnech, že dr. ryt. Seidler podá v nejkratší době definitivní demisi. Německé strany nebudou lpěti na osobě dr. ryt. Seidlera, nýbrž vynaloží jen všecko své úsilí, aby nástupce Seidlerův dal jim záruky, že politický kurs vůči Němcům zůstane zachován.

Nová vláda v Ukrajině. V Ukrajině už zase přijde k veslu nová vláda. Bude to kabinet koncentrační, ve kterém zasedati budou všecky strany vyjímaje sociální revolucionáře.

Jihoslovanské legie. Záhřebský Glos sděluje dle Stampy, že Jihoslované v Americe nabídli Wilsonovi 300 až 400 tisíc mužů. Ve všech větších amer. městech jsou prý odbočky jihoslovanského odboru. Když Amerika vypověděla válku, požádal washingtonský odbor srbskou vládu, aby mu poslala důstojníky pro výcvik mužstva, což též učinila a poslala důstojníky s plukovníkem Milanem Pribičevičem. Byť i Jihoslované mohli postaviti stotisíc vojáků, jsou zprávy o počtu hořejším zajisté velice přehnány.

„Ani krok s berlinskými prodlužovateli války!" tak volá vídeňská „Zeit" a stejně píše i „Neues Wiener Tagblatt", jenž varuje před myšlenkou, že bychom mohli dobýti jednou takového vítězství, nad kterým by nepřátelé byli zoufalí a musili přijati nejtvrdší podmínky. — Tedy i u střízlivějších Němců v Rakousku jest už nálada pro rychlé skoncování války a pro uzavření míru.

Malá hodnota peněz. „Frankfurter Ztg." zabývá se faktem, že kurs marky a koruny v poslední době na mezinárodním trhu doznal silného poklesu. V Curychu (Švýcarsko) je nyní kurs marky skoro o 40 a



Pozorovatel létadla dává světelné signály svým sborům.

kurs koruny skoro o 60 procent níže, než v době normální. „Frankf. Ztg." poukazuje, že měna všech válčících států utrpěla znehodnocení u neutrálů, takže na př. v Curychu je dnes kurs francouzské měny skoro o 31, anglické o 26 a americké o 25 procent pod paritou.

Zvyšte podpory rodinám narukovaných! Vyživovací komise jsou splnomocněny udíleti mimořádné, jenom jednou povolené podpory rodinám válečných invalidů a rodinám vojínů, které čítají více malých dětí, anebo následkem nemoci a neschopnosti k práci nejsou s to poskytovanou vyživovací podporou vystačiti. — Chováme přesvědčení a doufáme, že s námi všichni postižení souhlásí, že takovým způsobem nelze bídu v rodinách k vojsku povolancýh dělníků zmírnit, nýbrž naléhavým požadavkem doby je zvýšení vyživovacích podpor na takovou míru, aby tyto odpovídaly současné drahotě životních potřeb. Od posledního zvýšení vyživovacích příspěvků stoupla drahota potravin, šatstva a obuvi tak nesmírně, že existence rodin narukovaných je ohrožena a povinností vlády a vojenské správy jest, bezodkladně pracovati k záchraně statisíců životů. Také rakouský parlament hned po sejití bude se musit touto palčivou otázkou zabývati.

Seidlerův pakt s Ukrajinci. „Nova Reforma" uveřejňuje domělý (Seidlerem nepřímo potvrzený) pakt vlády s Ukrajinci. Ujednání zní takto: Ježto Ukrajinci přiznali menšinám bydlícím v Ukrajině, mezi nimi též Polákům, rozsáhlou samosprávu a volný kulturní rozvoj, prohlašujeme též my k zajištění kulturně-národního rozvoje té části ukrajinského národa, která bydlí na území rakouském a za účelem těsnějšího sblížení obou států, že nejdéle do 31. července bude ve sněmovně podána předloha zákona o utvoření zvláštní korunní země z Bukoviny a z části východní Haliče obývané převážně Ukrajinci. Rakouská vláda použije všech ústavních prostředků, aby tento návrh parlamentním způsobem stal se zákonem.

Svítá se. „V Neues Wiener Tagblatt" uveřejnil vídeňský politik dr. Blasel úvahu Versailleská usnesení a rakouský problém, ukazující, že v hlavách klidnějších rakouských Němců svítá poznání, že je nejvyšší čas k zásadnímu obratu německé politiky. Dr. Blasel vykládá věci nám vesměs známé, ale Němcům nemilé, že prvním neštěstím Němců v Rakousku bylo germanisační úsilí císaře Josefa II.; že germanisace byla jen slabým nátěrem, který se odloupl, jakmile národové kulturně a hospodářsky zmohutněli; že Čechové kulturně Němcům jsou rovni a hospodářsky a obchodním smyslem je spíše předčí; že jihoslovanský stát bude čiň co čiň a to od Adrie až po Bosporus; že jakékoli násilí protinárodní je marné a národ jen utuží a posílí, vždyť všichni národové dohromady nestačili

to v noci sedmnáctého září roku tisícího sedmistého devadesátého šestého."

Kdyby tato slova byl promluvil čaroděj, nebyla by na shromáždění působila větším dojmem. Všichni pohlíželi na vysloužilce plni úžasu a uctivosti. Nutno však dodati, že tato slavná slova byla s týmž pathosem a na témže místě již mnohokráte proslovena, ale mnohá vypravování nikdy nezastarají, a takovým bylo i toto. Strýc Ewen vykládal ho již nesčíslněkráte a vždy klidil úspěchy obdivu, vždy byl zahrnován výkřiky úžasu a úcty. Všichni ti, jež ho znali a jež ho neslyšeli dosud vypravovati o oné pamětihodné události u Cismone, staříka vlastně dosud dobře nepoznali a nebyli hodni, aby si získali celou jeho přízeň. Všichni dnešní hosté však historku aspoň již desetkráte slyšeli a naslouchali ji — mimo Michala Grallona, kterého nudila a který zamilovaně sledoval Marcelu — s takovým zájmem, jakoby ji po prve viděl. Matka Dervalová ustala v přástvě, Marcela zanechala šití, hoši seděli a naslouchali otevřenými ústy a i obtloustlý duchovní jevil velmi živý zájem.

Hrdost proroka, který byl bez výjimky ve své vlasti uznáván, zářila z očí vysloužilcových, když pokračoval: „Dne šestnáctého září, za časného jitra opustili jsme Trident; po spěšném pochodu dorazili jsme k večeru do jisté vísky, jejíž jméno mne již vypadlo z paměti. Byli jsme tak znaveni, že by nás oné noci nebyla žádná moc zdržela od spánku, jedině zpráva, že císař — tehdy byl ještě generálem, generál Bonaparte — zavítal mezi nás. Cítili jsme, že je to pravda, neboť každý z nás p o c i ť o v a l jeho blízkost, ba, byli bychom na to přísahali. Musíte si to představiti otče Rollande asi tak, jako když přijde do lazaretu náhle lékař a kdy každému nemocnému oči radosti zaplesají; když odchází sténají všichni, klesajíce málomocně zpět do svých podušek. Každé oddělení cítí, že se blíží, každičké srdce buší živěji, když přistupuje k loži, a poma-

nenasvědčovaly nijak o šlechetnosti jeho povahy; hlava, na krátkých, širokých ramenou spočívající byla příliš malou a vzhledem k ostatnímu tělu nesouměrnou. Výraz jeho tváře podobal se spíše zavřeným listům než rozevřeným květům a nezračila se v nich dobrotivost, jež obyčejně vítr vrývá ve tvář mořských rybářů a námořníků. Jeho tvář a oči byly záhadou a ne zrcadlem jeho duše. Na rtech pohrával mu stále, tajuplný úsměšek. Rysem jeho povahy byla neústupnost s jakou dovedl sledovati vytčený cíl. Co si umínil, to dříve či později dokázal a prosadil, jednaje vždy dle přísloví, že účel světí prostředky.

Marcela byla svým objevem nemile překvapena. Třeba je Grallon z počátku v týdnu jen dva až třikráte v podvečer navštěvoval, málo kdy s Marcelou promluviv, byla tím znepokojena. Vždy, když vešel do kuchyně, používala každé sebemenší příležitosti, aby se mohla z domu vzdáliti. Když se ji to nezdařilo, zachvacoval ji horečný neklid, neboť Michal Grallon z ní po celičký večer ani na okamžik oka nespustil, sleduje každý její pohyb lačným pohledem.

Jannic, důvtipný to šťourálek, přišel brzy věci na kloub a Grallon se stal cílem jeho vtipů. Ani krásná, nová stuha, kterou obdržel darem ku okrášlení svých dud ho neumlčela. Bylo mu nezaplatitelným požitkem, dobírati si Marcely. Ku velikému podivu seznal však záhy, že jeho uštěpky klidně trpěla, vůbec na ně nereagujíc. Těžké břímě tížilo ji v srdci: hrozný strach a zoufalství. Její celé okolí ji nezajímalo, ztratila proň nadobro veškeren zájem. Očekávala napjatě hlas z širého moře, anebo ze hrobu; i ve spánku a ve snu čekala a čekala — leč hlas se neozval.

potlačiti ani židy. A končí radou, aby se Němci smířili s osudem a svolili dobrovolně k rozřešení rakouského problému zřízením národnostního spolkového státu. —

Všelicos. Po úředním zasttavení „Národních Listů" dopadá persekuční stín dále na stranu české státoprávní demokracie. Nyní bylo straně této zakázáno konání sjezdu. — Úředně rozpuštěnému Spolku českých žen byla znovu povolena činnost. Chybné kroky úřadů zřídka bývají napravovány, ač jest jich hodně. — Politická censura byla zrušena. Ne u nás — v Turecku. — Kulturní starosti revolučního Ruska jsou též revolučními. Divadla, musea, akademie přejímá stát. Umělecké akademie budou předány k řízení umělcům a studenstvu. Otevírany jsou školy, v nichž dostane se bezplatného vyučování všem nadaným. Revoluční mládež se prý mění. Její zájem o věci politické po změně režimu obrací se nyní ke kultuře. — Český hvězdář Klepešta objevil novou hvězdu.

Podnik české kulturní svépomoci ve Vídni. Neobyčejně důležité, za války tak vyniknuvší osvětové poslání české knihy ve statisícové naší menšině bylo všem jejím kulturním činitelům podnětem, že bez rozdílu stran a přesvědčení postavili se za myšlenku odborně a jednotně organisovaných Okresních lidových knihoven, jak ji navrhla a nyní provádí ústřední knihovna Svatopluka Čecha ve Vídni, jež přes svůj 14.000 knih čítající soubor a přes svou velkou výkonnost (letos půjčí na 60.000 knih) nestačí již ukojiti touhu našeho lidu po knize. — Zdar tohoto svépomocného podniku osvětov. závisí na tom, jak brzo a jak vydatně se nám podaří obohatiti náš knižní fond. Proto obracíme se za mravní podpory Osvětového svazu v Praze na všecky naše lidi dobré vůle, aby prodejem neb snad darem dobrých knih pomohli vyzbrojiti naše okresní knihovny, které zůstanou krásným pomníkem české lidové osvěty vztýčeným v době nejtěžší. Seznam k prodeji nabízených knih dlužno zaslati knihovně Svatopluka Čecha ve Vídni (I. Drachengasse 3., Český dům) Cenné dary knižní možno zaslati i nevyplaceně. Kdybys mohl prodati neb darovati jen jedinkou, ale dobrou knihu, učiň tak vždyť: „Nitka k nitce a chudý má košilku!"

České studenstvo v Praze jest bez přístřeší. Všechny prostory provisorního Akademického Domu v Praze budí svou chudobou jen bolestnou otázku: jak dlouho zůstane české studenstvo zakleto v těchto poměrech? K jaké malodušnosti se v těsných těch kubkách vychovává? Není stavu v národě, který byl by v v Praze tak bez domova jako český student. Půl století sbírá se na Akad. Dům. A nadarmo. Vzrůstem počtu studenstva, poklesem ceny peněz i tisícovými ztrátami válečných let se studenstvo spíše od cíle oddaluje než přibližuje. Dnes, kdy spolku odňaty subvence kromě ročních 500 K od města Prahy, může pomoci jen všechen český lid. Jest třeba tisícových podpor a jesti potřebí každé koruny skromného přítele studentstva.

□ □ □

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST

Sušení masa jest jeden z nejstarších způsobů konservování masa. Aby se vzala možnost působení choroboplodných bakterií, odejme se sušením voda, která jest podmínkou jich vzrůstu. Maso vysušuje se buď v sušárnách, nebo dle návrhu kodaňského inženýra Krügera ve zředěném vzduchu. Při teplotě 40 stupňů Celsia suší se dle velikosti kusů 60—72 hodiny, při čemž ztrácí na váze 40—45 procent, zhnědne, ale jest měkké a vláčné. Hodí se k vaření a dušení, méně k pečení. Před sušením se vypere a nechá se změknouti v čerstvé vodě. Po sušení se ukládá do suché a vzdušné místnosti. Dle inženýra Madera ve Stuttgartě suší se maso v sušárnách mocným průvanem, a sušení při 40 stupních Celsia docílí se tu již po 10—12 hodinách. Usušené maso jest trvanlivé a nezměněné chuti.

Proti nespavosti nutno používati prostředků, které zmírňují nával krve k mozku. Jedním z nich je koupel nohou ve vlažné vodě před spaním. Také doporučuje se píti před spaním šálek teplého mléka nebo sklenici vlažné vody. Lidé nespavostí trpící mají míti více pod hlavou, aby leželi výše a hlávní věcí je, aby

Tabák domácně pěstovaný bývá ke kouření příliš silný, mívá divoký, nepříjemně kořenitý zápach a ostrou, štiplavou chuť. Mořením, vyluhováním a navoněním zjemní poněkud, ostrou chuť z části ztratí, dobře hoří a příjemněji voní. Aby dobře doutnal, máčí se půl hodiny v roztoku jednoho dílu drasla (potaše) ve 100 dílech vody a možno tímto roztokem již dříve při přípravě listů ke kvašení tabák poprašiti. Ostrá a nepříjemně palčivá chuť zmizí po namočení listů na půl hodiny do směsi ze dvou dílů kyseliny solné a 100 dílů vody. Pak se listy suší na vzduchu a uloží se do bedniček, aby případně ještě byly navoněny. Vůně dodává se tabáku zejména v Německu různá, i přimíšením všelijakého koření, květů, listů a pod.: mařinka, komonice, lipový květ, listy růžové, chrpa a višně jsou nejvíce zastoupeny, zastírají však pouze původní špatný zápach tabákový, neměníce téměř ničeho na jeho chuti. Nejčastěji používá se mořidla, které však nyní asi těžko bude dosažitelno: na 5 kg tabákových listů, dobře sušených a fermentovaných, rozpustí se v 1 litru rybízového vína 6 gramů salnytru a v tomto roztoku máčí se v uzavřené láhvi po 6 až 10 dní 6 gramů jemné skořice, 6 gramů kubeb, 3 gramy kůry kaskarillové, 3 gramy vanilky a 3 gramy sladkého dřeva; také jiné sladké ovocné víno se použíti. Do této břečky namáčí se svazky tabáku, složí se do kamenného hrnce nebo do soudku a zatíží se na tak dlouho, až je tabák úplně směsí proniknut, což se stane za dva až tři dny. Potom se opět rozvěsí, aby uschl a neplesnivěl. Jednodušší, lehčeji přístupné a lacinější mořidlo pořídí se z odvaru suchých švestek, k němuž se přidá trochu komonice a něco suchých listů višně bádenské nebo obyčejné. Suchý tabák se potom ukládá do bedniček a teprve delší dobou, jako víno, lepší chuť i vůni ležením dostává.



Generál Alfred šl. Larisch, velitel sborů, které dobyly výšiny u Soissonsu.

17.

DESÁTNÍK DERVAL NA SVÉM KONÍČKU.

Kteréhosi večera zavítal otec Rolland do společnosti, která se scházela v kuchyni Dervalově. Vdova, jako obyčejně předouc, seděla v koutě a vedle ní Marcela se šitím. Před krbem stála staromodní lenoška, v níž se pán farář pohodlně uvelebil. Uvolnil si nákrčník, aby oblíbený jeho nápoj — žitná — snadněji se hrdlem proléval. Alain a Jannic — poslední z „Makabejců — klackovali se po lavicích, zatím co se Michal Grallon posadil naproti Marcele nespouštěje z ní oči.

Starý desátník zamyšleně zíral do ohně a zdálo se, že úplně na celou společnost zapomněl. V duchu sledoval pochod „Veliké Armády". Malý curé bafal chvíli ze své krátké lulky a ohříval si zkřehlé nohy, neboť vzdor tomu, že byl již květen, byla psí zima.

„Desátníku Dervale! Touláte se asi zase v myšlenkách po bojištích a zdá se, že jste na nás úplně zapomněl?" poznamenal s úsměvem, otec Rolland.

Desátník procitl jakoby ze sna, zamračil se a učinil několik mocných tahů ze své dýmky.

„Myslíte, že jednal se svatým otcem správně?" poznamenal duchovní.

Zraky všech byly upřeny na starého válečníka; matka Dervalová nedovedla potlačiti hluboký vzdech.

„Račte odpustit, m'sieu le curé, ale tomu vy nerozumíte," odvětil Derval moudře se tváře. „Vše bylo předem mezi císařem a papežem ujednáno! Mnozí tvrdí, že císař uvrhl svatého otce do vězení — o chlebu a vodě. To je nesmysl! Jeho svatost obývala nádherný palác, jedla stříbrným náčiním a byla ctěna jako světec. Jste na omylu, považujete-li našeho císaře za bezbožníka; není tomu tak, bojí se Boha. Já, který vám to

pravím, vím to určitě. Což jsem ho neviděl na vlastní oči a vlastníma ušima neslyšel? Císař je bohabojný, tak vám pravím já, já který jsem dosud nikdy nelhal. Jest seslán Bohem, co metla nepřátel Francie."

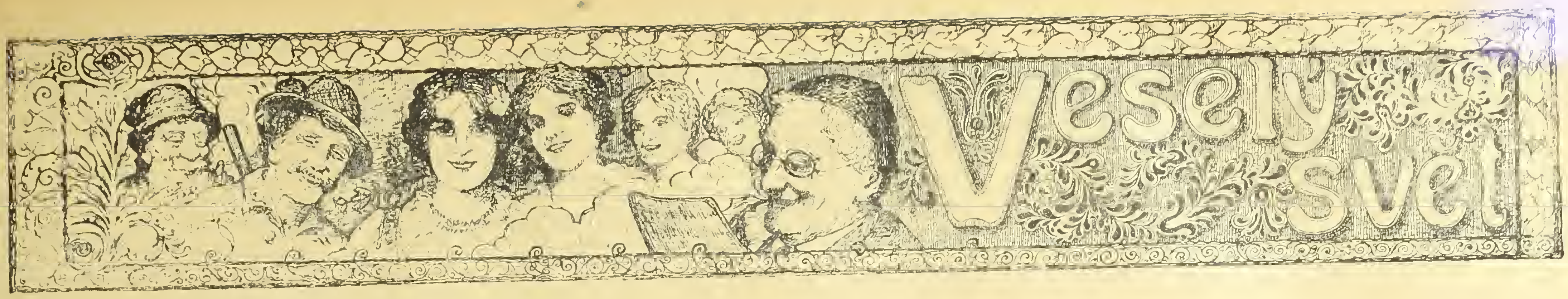
Michal Grallon kynul souhlasně hlavou a zvolal nadšeně: „Výborně strýčku Ewene! Pořádně již napráskal těm zatraceným Němcům a Angličanům!"

Aniž by byl dbal slov Michalových, pobručoval desátník, obrácen k faráři: „Ba právě, je to věru velikou věcí, poznati takového člověka jako je Napoleon a viděti ho tváří v tvář, jak jsem ho viděl já. Ano, já, jenž tu sedím, já jsem hleděl do jeho orlího zraku, tak jako se nyní dívám do vašich očí; cítil jsem jeho dech, slyšel jeho hlas, po prve v Cismone a pak ještě dvakráte. Vidím ho stále ještě a slyším ho mluviti — tak jasně jako vás — otče Rollande! Jak často jsem ho již slyšel i ve snu a vyskočil, abych se bral ke svému dělu. Myslím, že kdyby přišel na můj hrob a zavolal mne, probudil bych se z věčného spánku a následoval bych ho."

Poslední slova pronesl téměř šeptem, sklopil zrak jak usínající orel, dívaje se zasněně do jasných rudých plamenů, kde před jeho duševním zrakem vyvstávaly příšerné obrysy táhnoucí armády.

Nastalo na okamžik ticho. Aby zakryl své mocné pohnutí, uchopil desátník z ohniště žhavý kus uhlíku a přiloživ jej na vyhaslou svoji dýmku, učinil několik tahů, vypouštěje mraky dýmu. Nikdo se neodvážil, přerušiti zbožné ticho. Konečně se farář tázal: „A jak je tomu vlastně již dlouho, od oné episodky cismonské?"

Oči starcovy zazářily a spokojený úsměv přeletěl přes vetché, suché jeho rty. Obezřele položil doutnající dýmku na římsoví krbu, prohrabal svoji dřevěnou nohou ohniště, svraštil obočí, jakoby mocně přemýšlel, zamnul mozolnými rukama a odpověděl hromovým hlasem, jakoby velel celému pluku: „Bylo



V zoologické zahradě.

Synáček: „Tati, je to pravda, že labuť před smrtí zpívá?"

*

Pomoc v nouzi.

Kuchta (k milenci za dveřmi stojícímu): „Milostpaní mě tu v myšlenkách zavřela, Lojzku — ale na štěstí vaříme dnes chřest — několik tyčinek ti podám klíčovou dírkou."

*

Dobrák.

„Tenhle pan Oříšek je vskutku velký dobrák ani mouše by nedovedl ublížiti."

„To máte pravdu!"

„A čím je vlastně?"

„Vyrábí ruční granáty a ostnatý drát?"

*

Ze soudní síně.

Soudce: „Jak pak jste mohl vašeho soka tak zle a hrozně zříditi? To věru naprosto nechápu!"

Obžalovaný: „Inu pane soudce, voni nebyli asi ještě nikdy zamilovanej."

*

V opičce.

Pan, který při krvavém dramatě divadelním usnul a který náhle probudiv se praví k sousedce: „Prosím jich jsou už všichni mrtví?"

*

Zlomyslný.

„Dříve jsem byl přímo mistrem ve vypravění anekdot, ale v poslední době mě opouští paměť."

„Ale kdež, právě naopak bych myslil, neboť jestliže nyní vypravujete nějaký vtip, je vždy už starý!"

*

Těžká úloha.

Listonoš: „Na tuto cedulku se musíte podepsát; tady máte tužku."

Sedlák (zdráhavě): „Jo, jo... ale počkáte si na to?"

*

Pochopitelno.

„To je věru pozoruhodný párek, ten malý tlustý pán a ta dlouhá hubená paní prý se seznámili novinami."

„Ano, ano — ale jistě humoristickými."

*

Mezi básníky.

„Jak to, příteli, že ty, odvěký lyrik, jsi přesedlal najednou na satyrika?"

„Oženil jsem se..."

*

Předčasně.

V restauraci pán k sousedovi: „Odpusťte vy jíte k večeři rybu se salátem. Nebude vám to těžkým na noc?"

„To vám povím až zítra."

*

Velmi zdvořilý.

„Jakého zdvořilého ženicha ti maminka vskutku vybrala."

„Ach ano, velmi zdvořilého, po každém polibku mi řekne: „děkuji pěkně."

*

Kuchařka filosof.

„Pansto ani netuší jak nešťastnými tvory jsou kuchařky!... Jsou-li hezké nelíbí se paní, jsou-li škaredé nelíbí se pánovi, vaří-li špatně vyženou je a vaří-li dobře, nezbude jim nic k jídlu, protože páni všechno snědí."

*

Malheur.

Rozzlobený otec: „Kluku, jak se můžeš opovážit přijít mi na oči, když jsi byl celý den pryč? My už myslili, že jsi se utopil, neboť jsi se šel koupat."

Syn: „Ano, šel jsem se koupat. Ale měl jsem červenobílé plavky. Vltava byla studená a tak jsem zimou zmodral. Na neštěstí si toho všimly úřady a zavřely mne pro nošení nedovolených barev."

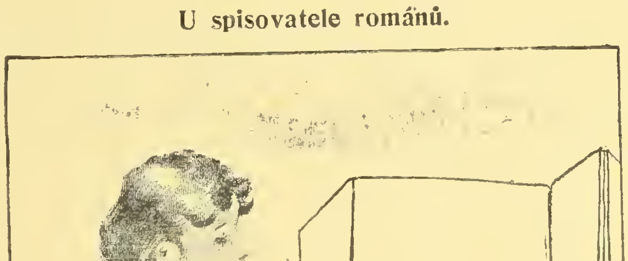
Uhodla.



Ráda bych věděla, proč si mne nikdo netroufá oslovit. Buď jsou to strašpytlové, anebo mají kapsy prázdné...

*

U spisovatele románů.



Dcera spisovatele: „Ale tatínku ve Tvém nejnovějším románu byla už v první kapitole spáchána vražda."

Otec: „Tomu ty nerozumíš. To je přece pro ty, kteří už dále román nečtou."

Kontrola.

Pokladník: „Musím dnes konečně k lékaři, aby mi něco předepsal proti kašli!"

Bankéř: „A proč to? Kašlete jen dále, aspoň vím, že tu jste, slyším-li vás."

*

Tiché jubileum.

A: „Náš šéf slaví dnes dvacáté výročí svého nastoupení úřadu."

B: „Ať je tedy slaví; však nikdo jiný je s ním neslaví."

*

Důvody.

Manželka komponisty: „Ale mužičku, mužičku, zakonči přece konečně tu operu. Pomysli jen na ony ubohé služky, které budou tak dlouho mrznouti před divadlem, nežli se dočkají konce."

*

Překvapen.

Žalářník k turistovi, jenž se opírá vší mocí o mříže: „Aha, zkoušíte jsou-li pevné, že ano?"

Trestanec: „Právě naopak — pane profós."

*

Pýcha myslivce.

Cizinec (k hajnému, který je oděn velmi ušpiněnými a odřenými koženkami): „Poslouchejte a nemohou se takové kožeňky práti?"

Hajný: „I jo, i jo, prát se můžou — ale obléknout se potom už nemůžou."

*

Na večírku.

„Jen se podívejte na toho neomalence, jaký je to nešika! každou chvíli šlápne někomu na nohu!"

„Neomalenec? Nešika? I toto! To je cestující továrny na mast pro kuří oka?"

*

Furiant.

„Pane rado, dovolte abych vám projevila svoji soustrast!"

„K čemu milostivá, k čemu pak?"

„Inu, slyšela jsem, že vás váš pokladník připravil o 200.000 K!"

„Ach Bože milostivá, jak jste pozorná, vám skutečně neujde ani m a l i č k o s t."

*

Adresář zbohatlíků.

Ohlašuje se první vydání adresáře obsahujícího přesná udání o všech 50.000cích rakouských milionářích: adresa jmění, krátký životopis, oblíbené zaměstnání, rodina atd. —Cena svazku 100 kor., což je velmi málo; lidé hledající styky s milionáři rádi jistě tento obnos vydají. V následujícím malá ukázka českých adres tohoto užitečného díla: František Quasnicska, 3 miliony. Jedinou dceru, již provdanou. Jezdí ročně do Karlových Varů; snídá tam pravidelně o deváté hodině na terase hotelu u Karla IV. (čaj a tři vajíčka na měkko) a jest pak velmi přístupný. Jest sběratelem starých tureckých mincí. Zvláštní přesnost falsifikátů není nutná. — Filip Rzerzabeck, 3.1 milion. Tři neprovdané dcery. Laura (37 let) miluje žluté růže. Maréchal-Niel. Emilie (35 let) mluví ráda o Richard Straussovi: nesnese upozornění splete-li se (a děje se to mnohdy) s Johann Straussem. Marta (29 let) horuje pro lidi literár. vzdělané: odporučuje se znáti d' Annunzia a Lotiho a napamět se naučiti Rousseauovo „Vyznání". Emanuel Štobes, 1.9 milionu. Kvitovaných účtů obyčejně neuschovává a zahazuje. Gustav Pschenizska: 5.3 miliony. Trpí těžkou interní nemocí. Má zdravého syna zadluženého až po otcovský podíl: stávající dluh 939.721 K. Dcera Amanda sice vdána, ale před rozvodem. Michael Kulischek, 2.5 milionu. Přijímá rád věnování mladých autorů a dobře ho platí. Cyrilius Mischack, 4.6 milionu. Je sběratelem cigárových ůřezků, a rád je přijímá. Za dvanáct kusův půjčuje v dobré chvíli až 1000 K. Vilém Kovarzik, 1 milion. Zajímá se o vzduchoplavbu. Než půjčí lítá živě po pokoji.

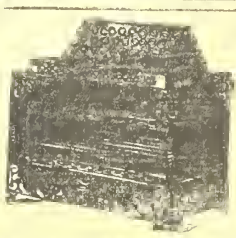
Žádejte všude ve veřejných místnostech „Víd. Illustr. Noviny"!



Na krysy kor. 5·50
Na myši kor. 4·30
3.

Automatická hromadná past

chytí bez dohledu až 50 kusů za jedinou noc. Past se samočinně nalíčí a myši nezanechávají žádného větření. - Žádný překupník nýbrž vlastní výrobce, proto tak levné ceny. Ručím za dobrý výkon. - Zásilky na dobírku. Poštovné 90 hal. M. Schütz, mechanická dílna na zpracování dřeva.
Prodejna: Vídeň III, Beatrixgasse 3,



Velký výběr

všech hudebních nástrojů, jako gramofonů, harmonik, houslí, louten, kytar, citer, mandolin, křídlovek, klarinetů atd. — Velmi levné ceny. — Ceník zdarma. 1958

G. Stiastny, Vídeň XVII., Kalvarienberggasse čís. 36

Kaučuková a kovová razítka

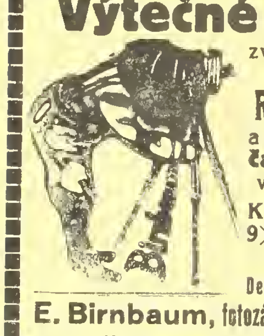
všeho druhu
vlastnoruční podpisy, gumované nálepky (vignety), pečetítka, účty, papíry, obálky nejlépe dodá
Józa Rund, Praha-Podolí.
Žádejte ceníky. 1



Každá paní

čte můj velmi zajímavý spis
„Moderní ošetřování poprsí"
Zcela bezplatný.
Okamžitá rada při slabosti a při nouzi o plnost. pište okamžitě na adresu:
Ida Krause-ová Prešpurk Schanzstrasse 2. Odd. 37. Úbry

Výtečné fotostroje



zvláště do pole se světelnou optikou.
Rychlofotografické stroje a potřeby. **Komory pro začátečníky** s přípravami a návodem: K 3·20, 4·20 a 6·80.
Komory sklopné 6×9 K 12·— 9×12 K 15·—. Stroje Luxusní až do K 900·—.
Desky, pohlednice a přípravy vždy na skladě
E. Birnbaum, fotozávody. Rumburk 55, Čechy.
Vyznamenán c. k. rakouskou státní medailí.

Krása a štěstí.

Dlouholetým bádáním v oboru pěstování tělesné krásy podařilo se zjistiti konečně účinnou novou a osvědčující se methodu. Přiživnicí, vyrážky všeho druhu, vrásky, červeň nosu neb rudé skvrny lícní dají se v několika málo dnech odstraniti a oblícej, dokonce i starších dám nabude opět původní své mladistvé svěžestí a růžového nádechu. Účinek je překvapující a věhlasní lékaři podali v tom ohledu odporučující dobrozdání! Došlo nás již na tisíce poděkování! Po zaslání poštovného sdělím každému s radostí bližší.
Doplšte proto ihned:
L. DECKER, Vídeň 56. Pošt. schránka 19. od. 7.

Upisujte na VIII. rakouskou vál. půjčku!

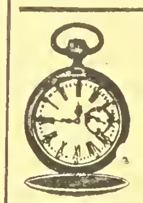
Prodám nový dům

i s příslušenstvím
v pěkné poloze, ve středu města na náměstí v Uhrách na hranicích Moravy za K 50.000·—.
Vážné nabídky do administrace t. l. pod zn. „Dobrá rentabilita". 2

Pozor! MONDI Pozor!
Telefon 7321
Kupuji a platím nejvyšší ceny za nové a opotřebované uniformy, obuv, sedloví, prádlo, látky koberce, kožichy, nábytek, klavíry, staro žitnosti o vůbec za úplné pozůstalosti. Korr. lístek stačí, dostavím se dle přání i na venkov. Mond IV, Rechte Wienzeile 35, Heumühlg 17
Tvamwayové spojení s 63 a 61

Každý praktický obchodník inseruje ve „Víd. Illustrov. Novinách"!

Žádejte



zdarma a vyplaceně můj katalog s vyobrazením hodin, zlatého, stříbrného a hudebního zboží atd. HANNUŠ KONRÁD, c. a k. dvorní dodavatel v Mostě č. 1868 (Čechy). — Niklové neb ocelové kotvové hodinky K 26.—, 28.—, 30.—, z bílého kovu (Gloria stříbro). Goldinové neb ocelové remontérky s dvojitým pláštíkem K 35.—, 40.—, 50.—, 60.—. Housle K 22.—, 24.—, 26.—, tahací harmoniky K 26.—, 28.—, atd. Za hodiny 3letá záruka. Zás. na dobírku. Výměna dovolena neb peníze zpět. 2170

Nejlacinější noclehy

Vídeň II., Novaragasse č. 45
1858 (blíže Pratersternu).
Čisté postele pro pány po K —·60, —·80 a 1·—. - Pokoj s dvěma lůžky K 2·40.

Dobrý účel

má i nejmenší insert, je-li vhodně sestaven — a ve vhodném listě. Zkuste inserovati též ve „Vídeňských Illustrovaných Novinách", v nichž inserty opravdu úžasně působí.
Na přání posloužíme každému rozpočtem insertním, zdarma sestavíme návrhy na texty, štočky a udělíme rady pro účelnou reklamu

Každý si může svoje správky sám zhotoviti



Moje ruční šídlo „Lumax", sešívá snadně jako šicí stroj. Nejdůchaplnější vynález, aby si mohl každý sám záplatovati kožené věci, poroučenou obuv, koňské postroje, kočárky, koberce, vozní plachty, stanové látky, plat. cyklistické pláště, měchy, a plátěné a jiné, silné látky. Výhodné pro řemeslníky, rolníky a vojíny. Klenot pro milovníky sportu. Pevná konstrukce a hravá manipulace. Záruka za spotřebitelnost, překonává všechny konkurenční výrobky: mnoho pochvalných uznání. Cena kompletního šicího šídla s nití, čtyřmi různými jehlami a návodem používání obnáší 1 kus K 4·—, 2 kusy K 7·50, 3 kusy 11 korun 5 kusů korun 18·—, Zasílá při předem zaslaného obnosu vyplaceně, při dobírce porto zvlášť, do pole jen po zaplacení předem.
JOSEF PELZ, OPAVA. 181
Olmützerstrasse 10.
Prodavači se hledají. 2844

ČTĚTE A ROZŠIŘUJTE VÍDEŇSKÉ ILLUSTROVANÉ NOVINY!

NEJVĚTŠÍHO ŠTĚSTÍ



docílíte nepopíratelně jen ideální krásou. Hlavním požadavkem jest krásný obličej. Kdo mluví o kráse má na mysli krásnou tvář. Hleďte proto, abyste svoji pleť zkrášlili a mladistvý její vzhled až do pozdního stáří zachovali. Mojí metodou dle dr. Idelsona zlepšenou, zbavíte se za krátko na vždy všech pih a jiných možných nečistot kožních. Pokožka tváře nabude znovu oslňující čistoty a svěžesti. Na požádání zašlu každému zdarma návod této zázračně působící metody. Pište proto na adresu
A. JELÍNEK, VÍDEŇ 66, schránka 37. oddělení 63.
Poštovné ve známkách se vyprošuje.

Proč se tak blaženě usmíváte?

? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ?

Protože používám výhodné a levné inserce
Vídeňských
Illustrovaných Novin
a mám tak veliký úspěch, že nemohu nyní postačiti stále stoupající počet kupujících ani při nejlepší vůli uspokojiti!



Zaručený výsledek neb peníze zpět!
Krásné plné
POPRSÍ
obdržíte při užívání cremu od Dr. Rixe. Zaručeně neškodného pro každé stáří. Rychlý a jistý výsledek
1 tuba na zkoušku K 5·— velká tuba dostačitelná k výsledku K 10·—
Zásilka posílána diskrétně proti placení předem.
„NOVITAS" zasílatelský obchod IV, Ústí nad Labem. Čechy

Žádejte všude ve veřejných místnostech týdně vycházející
„Vídeňské Illustr. Noviny"!

KDO inseruje, prodává!

ÚPISY na VIII. rakouskou válečnou půjčku

přijímá za původních podmínek a provádí co nejkulantněji

Živnostenská banka filiálka ve Vídni

I. okres Herreng. 12.

Majitel: „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna.
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefor interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie budtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejí. — Příspěvky honoruji se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 29.

VE VÍDNI, DNE 18. ČERVENCE.

Jednotlivá čísla 40 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

Pohřeb sultána Mohameda V. v Cařihradě.

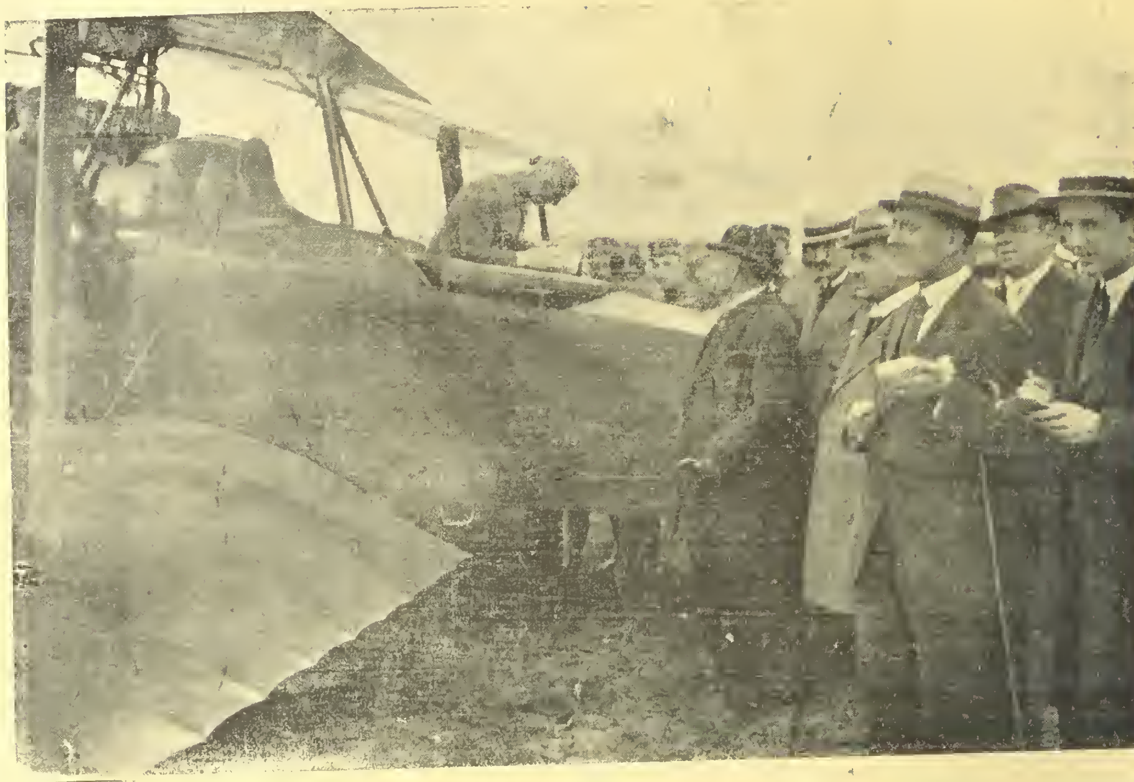


Nové tuhé boje v Albánii. — Přestávka bitevní v Italii. — Před novou bouří na západě. — Krise v Německu skončena. — Rusko před novou válkou.

ZMĚNA KURSU V NĚMECKU.

Státní sekretář dr. šl. Kühlmann podal tedy demisi, která byla císařem Vilemem přijata. Šl. Kühlmann odchází, aby vyhověno bylo přání všeněmeckých anexionistů, šl. Kühlmann odchází, aby udělal místo šl. Hintzeovi, jenž je už deldobu kandidátem pruské válečné strany. Oficielně se sice z Berlína ujišťuje, že politický kurs zůstane nezměněný, leč to jsou fráze, které slyšíme při každé příležitosti.

V Německu uplatňují se stále sice kruhy vojenské, kruhy anexionistické, kruhy — které nechtějí mír dorozumění, ale mír vynucený mečem, ne mír od národa k národu, mír opravdový, trvalý, ale mír, který protivná strana podepíše z donucení, který bude zárodkem nových válek. Německo už dávno opustilo zásady, proklamované mírovou resolucí něm. říšského sněmu už dávno zavrhlo mír bez anexí a kontribucí a dělá svou vlastní politiku se zřetelem jen na své vlastní zájmy. Politika, kterou provozuje už delší dobu Německo, liší se od zásad které prohlásil hrabě Czernin a císař Karel. Správně napsal „Berliner Tagblatt“, že odchod šl. Kühlmana a nový obrat v Berlíně znamená úplné vítězství Tirpitzovy kliky. A zcela správně píše také „Arbeiterzeitung“, když praví, že změna kursu v Německu, netýká se jen Německa samotného, nýbrž také Rakouska. Národy rakouské mají právo zvěděti, zda-li mezi vládami vídeňskou i berlínskou i po změně politického kursu v Berlíně, i nadále panuje shoda o válečných a mírových cílech. Parlament musí žádati, aby hrabě Burian podal náležité objasnění této otázky.



Vzduchoplavecké poštovní spojení mezi Vídní a Budapeští bylo v těchto dnech zahájeno. Náš obrázek zachycuje odjezd poštovního létadla z Budapešti do Vídně. Letec potvrzuje před odjezdem převzetí poštovních pytlů.



Slavnostní zahájení vzduchové poštovní dopravy Vídeň-Budapešť: 1. Gm. Uzelac, velitel c. a k. vzduchoplaveckého vojska, 2. uher. ministr obchodu Szterenyihausser.

□ □ □

MÍR NA VÝCHODĚ OHROŽEN.

Na Murmanském pobřeží, jež náleží nejsevernějšímu ruskému poloostrovu Kole, byla vyloděna cizá vojska a provolání ruské vlády socialistické federativní republiky praví, že proti cizímu vetřelci budou vyslány nutné branné síly, aby pobřeží Bílého moře bylo chráněno před zabráním cizozemskými imperialisty. V nejsevernějších končinách Ruska počínají se tak vyvíjeti události nové, překvapující, které vykonají na další průběh světové války nesporně svůj vliv. Cizí mocností, jež na Murmanském pobřeží, ží, náležejícím Rusku, vylodila vojsko, je Anglie Řada jejich válečných lodí kotví před murmanskými, ledu prostými přístavy. Na počátku světové války zařídila si Anglie v oněch přístavech stanice a skladiště, z nichž carské Rusko bylo zásobováno střelivem a jiným válečným materiálem. Po murmanské dráze, na rychlo dohotovené, pohybovaly se nesmírné massy válečného materiálu od Ledového moře do ruského vnitrozemí. Dnes vystupuje táž Anglie proti Rusku nepřátelsky a stanice, v nichž se jako přítel Ruska před lety etablovala, mají se státi východiskem akcí, Rusku nepřátelských. Na severu Ruska přibylo tak k světovým bojištím bojiště nové. Konstatujíce tento fakt, každého přítele rychlého míru dorozuměním málo potěšující, pátráme po jeho příčinách. Proč že vysílá Anglie — a snad po ní i jiná dohodová mocnost, aby podala důkaz solidárního postupu — na ruská pobřeží, proti ruské republice své válečné lodi a svá vojska? Všeobecně zavládá názor, že se tak děje proto, aby se ruské socialistické vládě nynější způsobily nové obtíže a nové rozpaky a aby byla přinucena buď kapitulovati, učiniti místo vládě jiné, nebo vyhlásiti Německu opětně válku. Této snaze by skutečně nasvědčovalo také odbojné hnutí protirevoluční v Rusku, s Čechoslováky po boku, a tlak Japonska na nejdálnějším východě. Může být, že je tento cíl sledován: avšak každému laiku musí hned napadnout, že nežli by Rusko bylo schopno a plně připraveno vojensky proti mocnému a stále ještě nepodceňovatelnému nepříteli na pevnině, že by uplynula řada měsíců. A vtírá se také myšlenka, odpovídají-li již vnitřní poměry a nálada ruských mass tomu, aby podniknuto bylo nové tažení proti nepříteli, s nímž právě byl mír dojednán a ratifikován. V této hrozné válce nesmíme míjeti její kapitalist. stránky. Jde tu o obrovský zápas kapitalistických států, při němž samozřejmě obě válčící



Letecké poštovní spojení mezi hlavními městy Předlitavska a Zalitavska: Poštovní létadlo po připlutí do Vídně, skládá poštu na letišti v Ošprech.



Pohled na Conegliano, úplně zničené dělostřelbou.

strany využívají také ideí jiných, jimiž operují dle potřeby. Něco podobného je i v případě Murmanském Tak jako Japonsko touží aby ukojilo své imperialistické expansivní touhy po šíré východosibířské půdě, obývané národy mongolského plemene, a z tohoto důvodu drží „ochrannou ruku" nad Vladivostokem, podniká vojenskou expedici na Sibiř — kde se přece s německými vojsky utkati vůbec nemůže, protože jich tam není — tak také Anglie sleduje bedlivě své bližší plány výlučně kapitalistické. Obsadila před desítiletími Gibraltar, Maltu, za této války uzavřela, obsadivši několik ostrovů, vjezd do úžiny dardanelské, zabrala Mezopotamii, upevňujíc se při Perském zálivu, na skandinávském severu vyjednává s Norskem o postoupení Lofootů proti Kiruně, bohaté na rudy, a nyní jí jde o Murmanské pobřeží na poloostrově Kole. Dostavěním murmanské dráhy stoupl nesmírně význam Murmanského pobřeží. Až do nedávna neznámé přístavy, jako Pečengra, Alexandrovsk, staly se dnes důležitými spojovacími obchodními body: přes ně může být řízen všechen zámořský obchod Ruska s Anglií. Přístavy murmanské mohou přijímati zboží z vnitřního Ruska a ze Sibíře a dopravovati je do Anglie — mějme na paměti, že Dardanely i Baltické moře jsou Anglií stále uzavřeny — a přes ně může být dopravováno zboží z Anglie do Ruska. Není prozatím místa na obšírné statistiky; stačí toliko uvést, že Anglie brala ohromné množství dříví z Ruska, Rusko bylo prvním jejím dodavatelem, teprve pak Francie Švédsko, Kanada atd. Vedle toho dodávalo Rusko množství potravin, másla, vajec, krmiva a pod. Ale také Anglie má zájem na svém vývozu do Ruska, tím více dnes, kdy, jak prohlásil zakladatel anglo-ruské banky Crisp, uzavřeny jsou anglickému trhu Německo, Rak.-Uhersko a Balkán, a kdy se Amerika brání ochrannými cly a sama Anglii nebezpečně na světovém trhu konkuruje. Význam murmanských přístavů stoupl a s ním i zájem Anglie o ně. A kromě toho zařídila by si tam Anglie své neodvislé stanice uhelné, válečné, pro podmořské čluny, radiotelegrafické, jak to již v nesčetných jiných místech světa a jeho moří učinila. Jak se věci dále vyvinou nedá se předvídati. V každém případě je vylodění Angličanů součástkou akce, směřující k odstranění bolševického režimu v Rusku a k nastolení nové vlády, která znovu zahájiti má válku s Německem.

□ □ □



Angličtí zajatci z italské fronty z bojů na Monte Lemerle.

PERSEKUCE SLOVÁKŮ.

Český denní tisk sdělil v těchto dnech, že dne 27. června zahájeno bylo proti dr. Vavřinci Šrobárovi a společníkům vyšetřování pro zločin velezrády, resp. dle §§ 127. a 73. uherského trestního zákoníka pro zločiny urážky Jeho Veličenstva" a „vlastizrády". Oba zločiny byly dle předběžného obvinění spáchány známou resolucí lidového shromáždění ze dne 1. května v Lipt. Sv. Mikuláši, jež označuje uherské Slováky jako „uherskou větev národa československého", žádaje pro ni právo národního sebeurčení, a pak účastí dra Šrobára, básníka Hviezdoslava a jejich společníků na jubilejních slavnostech Národního divadla v Praze. Vyšetřování zahájeno výslechem před komisí. kombinovanou z orgánů správních stolice liptovské a z důstojníků lipt. sv.-mikulášské pohraniční policie. Především byli předvoláni před komisi dne 27. června pořadatelé mikulášského táboru lidu v Lipt. Sv. Mikuláši. Hned po výslechu pořadatelů schůze předvolány byly mikulášské slečny Olga Janošková a M. Pálková, jež měly se zodpovídat, proč braly účast na pražských slavnostech. V sobotu dne 28. června dostavila se komise do Ružomberku, kdež předvolán dr. Šrobár. Výslech jeho trval tři hodiny. Jej naznačilo „předběžné obvinění jako hlavního viníka. O předmětu prvního šetření s drem Šrobárem proslýchá se zatím autenticky pouze tolik, že obvinění proti němu vztahuje se na vlastizrádné působení na obou místech; v Mikuláši, kde byl řečníkem lidového shromáždění, a v Praze, kde účastnil se s Hviezdoslavem slavnostní schůze v Pantheonu. Mimo dra Šrobára vyslýchány byly v Ružomberku slečny Štěpána Burjanová, Vilma Makovcká atd. V ne-



Válečné hrůzy v Italii: Zámek hraběte Corinaldiho v Torre di Zuino. Za několik minut stal se staroslavný tento palác obětí válečné litice.

děli dne 30. června odjela komise do Nižního Kubína, hlavního městečka stolice oravské, kde bude vyslýchati také básníka Hviezdoslava.

▫ ▫ ▫

UDÁLOSTI V RUSKU.

Zpráva o zavraždění německého vyslance v Moskvě hr. Mirbacha ozářila jako blesk poměry v Rusku a obrátila zraky celého světa opět k opuštěné východní frontě, na níž mírem brest-litevským a bukureštským zastaven byl nadobro boj. Nahlédli jsme náhle do těch zmatků ruských, v nichž tápeme na základě zpráv, jež si odporují, jež vymýšlí bujná fantasie novinářských šmoků a jež vyrábějí různí státníci a diplomati, aby mohli s vlastními plány klamati širokou veřejnost. Jediný pohled nás poučil o tom, že poměry



Celkový pohled na pahorek Kemmel, který ovládá město Ypern a celé jeho okolí. Pahorek jak známo 25. dubna padl do německých rukou.



Ze západního bojiště: Radniční věž v Comines. Zpustošené zbytky tohoto starodávného města.

v Rusku dospěly ke stavu, který povede k novým velkým událostem a jenž k hlubokým změnám opět vydá veškeré vnitřní zařízení, jak se po míru ustálilo na půdě bývalého ruského carství. Kdo spáchal moskevskou vraždu a proč usmrcen byl německý vyslanec? To je otázka, na niž posud není spolehlivé odpovědi. Snad zločinu dopustili se revoluční socialisté. Na bolševiky nepadá žádná vina ani podezření. To na vysvětlenou se praví v Berlíně. Poměr mezi bolševickou vládou a Německem vražda prý nijak nekalí. V Berlíně tedy předem se nejrozhodněji vylučuje možnost bolševické účasti na moskevské politické vraždě, odmítá se domněnka, že by si bolševici chtěli vraždou vynutit německou pomoc vojenskou proti dohodě, která zřejmě se hotoví k tomu, aby v Rusku vojensky zakročila a pokusila se o obnovu svého vlivu. O tom, že dohoda vážně pomýšlí na vojenské zakročení v Rusku a že bolševikům byla by vítanější německá pomoc jak proti vnitřním nespokojeným živlům, tak proti dohodové agitaci, nemůže býti již žádného sporu, ale tento fakt ještě nepodává nic určitého, z čeho by se souditi dalo na původce a příčiny moskevské vraždy. Jisto však je již dnes, že nadchází doba, kdy bývalé carství opět soustředí úzkostnou pozornost všech, kdož touží po brzkém konci strašné války a po trvalém zabezpečení míru. Na východě dospěje se patrně k událostem, které souviseti budou s celkovou válečnou situací v míře nemenší, nežli události na bojišti západním.

▫ ▫ ▫

HRABĚ MIRBACH.

Hrabě Vilém Mirbach byl 47 let stár. Narodil se v Išlu jako nejstarší z devíti dětí hraběte Arnošta Mirbacha Harfa a hraběnky Thun-Hohensteinové. Jeho babička byla hraběnka Hoysová a jeho tři bratři jsou jako úředníci a vojáci v rakouských službách. Hrabě Mirbach zvolil diplomatickou dráhu; byl 1899 třetím legačním sekretářem v Londýně, pak 1906—1908 v Paříži. Pak přišel jako první tajemník do Petrohradu, kde zůstal do roku 1911 a pak jako přednášející rada do zahraničního úřadu, z něhož krátce před válkou šel jako vyslanec do Štutgartu. Když válka vypukla, stal se vyslancem v Athénách. Těšil se důvěře řecké královské rodiny a byl proto dohodě nepohodlným. Konečně na její nátlak byl z Řecka vypuzen. Později byl správcem politického oddělení u vojenské správy v Rumunsku, v prosinci 1917, před brest-litevským mírem, byl pověřen misí petrohradskou. Koncem dubna byl jmenován zatímním zástupcem u republiky sovětů v Moskvě. Byl to diplomat obratný, uhlazených forem, velmi chladný a rozvážný, elegantního zjevu, velký štíhlý a plavý. Chladnou neohroženost osvědčil při různých příležitostech. Jeho jmenování do Moskvy bylo nepříznivě kritisováno a vskutku mohlo být pochybováno, zdali diplomat zvyklý na dvorské ovzduší je nejvhodnější osobností k vyslání do revolučního Ruska. Zdá se, že snažil přizpůsobit se poměrům a zjednat užitečné styky s bolševiky.

▫ ▫ ▫

KDO JE SAVINKOV.

„Voss. Zeitung" píše: „Mezi muži, kteří jsou zapleteni do moskevské vraždy, vyslovuje zpráva na prvním místě jméno Savinkova. S ním vystupuje nejpověstnější a nejbezpečnější osobnost ruských teroristů opět na povrch. Savinkov jest vrah Plehveho. Po tomto útoku byl zatčen, podařilo se mu však, co jeho spoluúčastníci byli popraveni utéci do Paříže. Podal historii tohoto atentátu literár. v románu „Plavý kůň". Není však vskutku jednoho násilného činu ruských teroristů, aby se na něm Savinkov organisačně nebyl súčastnil. Dvakrát byly podniknuty útoky proti carovi, které se však nezdařily, také proti jiným členům domu Romanova připravoval Savinkov atentáty. Po svém útěku žil v Paříži ze spisovatelské práce. Pod vlivem francouzských politiků a literátů vystupoval od začátku války v nejostřejší formě proti Německu a pro dohodu. Ihned po výbuchu ruské revoluce v březnu 1917 vrátil se do Petrohradu a dosáhl velkého vlivu na Kerenského. Jeho působení dlužno připsat, že Kerenský, který ve svých řečech v dumě ukázal dosti střízlivé kritiky a zdravé názory k válečné politice oficiálního Ruska, pak zcela přešel do tábora dohody. Není ještě vysvětleno, jak se Savinkov účastnil při povstání gener. Kornilova proti socialist. vládě. Krátce po pádu Kornilova musil své místo jako ministr války v kabinetu Kerenského opustit. Zmizel potom z politického jeviště Kamlov je vůdcem levého křídla sociálních revolucionářů. Byl to řečník, jenž na schůzi stávkujících železničních zřízenců 1. června vykřikl hrozbu proti německému vyslanci: Ven s Mirbachem, ven s protirevoluční bandou!"

▫ ▫ ▫

RUSKÁ ÚSTAVA.

„Vossische Zeitung" uveřejnila návrh ústavy ruské, kterýž úřední list moskevské vlády sdělil. Páté všeruské zasedání sovětů dělnických, vojenských a selských poslanců má za úkol návrh tento vyřiditi. Hlavní část osnovy, jež v mnohém připomíná francouzskou ústavu z roku 1789, nové ústavy republiky ruské mluví o právech a povinnostech pracujícího lidstva. Pracující třída Ruska, věrna dědictví internacionály, povolala v říjnu 1917 měšťáctvo a společně s nejchudším lidem selským vzala moc do vlastních rukou. Zřídivši diktaturu proletariátu a nejchudšího lidu selského, rozhodla se pracující třída vytrhnouti kapitál z rukou měšťáctva, sloučiti všecky výrobní prostředky v rukou socialistického státu a tak rychle jak jen možno pozvednouti síly pracujících davů. První kroky v tomto směru byly: 1. odstraněn majetek půdy, veškerá půda prohlášena za majetek národní a odevzdána pracujícím

bez náhrady na základě stejného používání půdy. 2. Veškeré lesy, poklady v zemi a ve vodě se nacházející, jež mají všeobecný význam státní, rovněž jako veškerý živý a mrtvý inventář vzorných hospodářství a zemědělských podniků prohlášeny za majetek národní. 3. Zaveden zákon o kontrole dělníků a o znárodnění mnoha odvětví průmyslových. 4. Znárodněny byly banky, jež byly dousd nejmocnějšími nástroji kapitalistického vykořisťování společnosti. 5. Zrušeny byly státní půjčky, jež carskou vládou uzavírány byly na účet ruského lidu, aby tím mezinárodnímu kapitálu, jednomu z hlavních vinníků a příčin světové války zasazena byla rána. 6. Dělnictvo a lid selský ozbrojeni a odzbrojeny třídy majetné. 7. Kromě toho zavedena všeobecná pracovní povinnost, aby donuceny byly k práci pasořitnické vrstvy společnosti. Vzhledem k ostatním národům stojí republika sovětů na půdě zásad první internacionály, jež uznávala pravdu, spravedlnost a mravnost za základ všech vztahů celého lidstva, bez ohledu na plémě, náboženství a národnost. Socialistická republika sovětů uznává, že všude tam, kde je potlačován člen lidské rodiny, potlačováno je lidstvo celé a proto prohlašuje a hájí v plné míře právo všech národů na sebeurčení, to jest na svobodné rozhodnutí o svém osudu. Toto právo rozšiřuje na všecky národy bez výjimky, také na sta milionů pracujících v Asii, v Africe, ve všech koloniích a malých zemích, jež doposud byli panujícími třídami tak zvaných civilisovaných národů potlačováni a vykořisťováni. Druhá hlavní část ústavy obsahuje všeobecná ustanovení, třetí jedná o volebním právu sovětů a konečně uvádí osnovu ústavy jak jest a příště bude republika sovětů spravována.

□ □ □

Z NĚMECKA.

V říšském sněmu německém pravil sociálnědemokratický nezávislý poslanec Ledebour: Vojensko-dvorská kamarilla, které u nás dělá zahraniční politiku, měla již od počátku plány světovládné, třebas se svými annekčními plány vystoupila teprve později. Nové je pouze, že státní tajemník, jejž vojen. kamarilla dosavuovala, místo aby šel, či kamarillu veřejně potíral, řekl „pater peccavi" (otče, zhřešil jsem) a většina říšského sněmu to schvaluje. Tím podrobila se veřejně vojenské kamarille. Generál polní maršálek Hindenburg prohlašuje, že Elsasko-Lotrinsko má býti přivtěleno v Prusku a říšská vláda nezakáže si tohoto politisování generálů. I dinastické zájmy hrají roli při annekční politice. Livonsko má býti spojeno s Pruskem, Litva má dostati saského prince. To by bylo nejen začachrování zájmů těchto národů, ale i ohrožování příštího světového míru. Když říšská vláda slíbila, že rumunští katoví holomci za své hanebné činy na německých zajatcích mají býti pohnáni k zodpovědnosti, očekáváme také zakročení proti německým katovým holomkům v Livonsku. I události ve Finsku a v Ukrajině dokazují, jak málo naše vláda a její vojenské osoby v pozadí jsou s to, aby smířily obyvatelstvo. Ukrajinský národ byl znásilněn a je proti Německu rozhořčen. Kdyby došlo v Rusku ke znásilnění ruských dělníků německými zbraněmi a proletariátu, bylo by nejsvětější povinností všech německých proletářů, aby užili veškerých prostředků mocenských, aby zabránili takovému zločinu. Žádný německý proletář nesmí přiložiti ruky své k takovému zločinu vyráběním střeliva. Německé proletáře všech směrů musili bychom pak volati k revoluci.

□ □ □

KU ZMĚNĚ NA TURECKÉM TRŮNU.

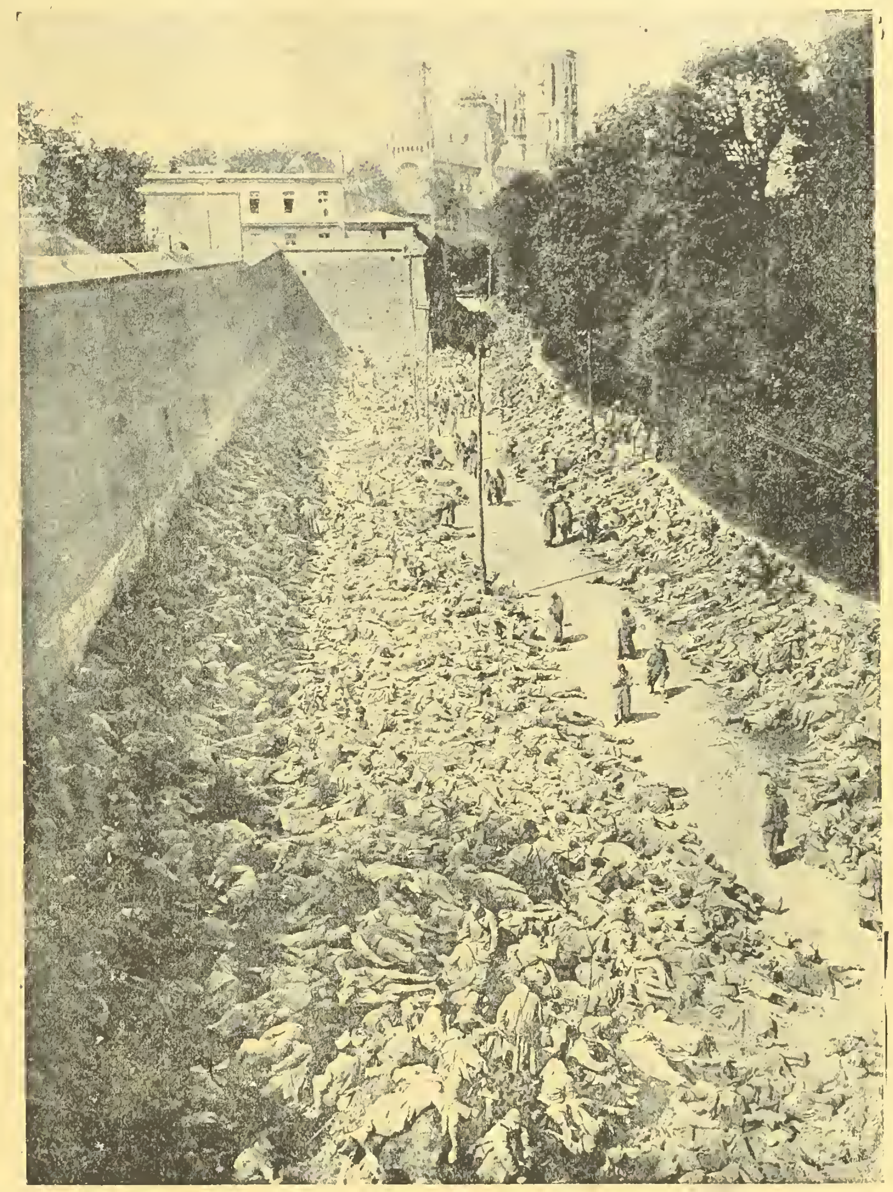
Zemřelý sultán Mohamed V. byl až do r. 1909, jako vůbec všichni princové osmanského císařského domu za vlády sultána Abdula Hamida, držán v zajetí v Dolmabagže. Do jeho tamního paláce, střeženého stále vyzvědači, měli přístup, jak sděluje berlínská „Tägl. Rundschau", jen jeho lékař, jeho krejčí a jiní jeho dodavatelé, kteří však vesměs. byli pod dohledem Hamidových špehounů. Rodiny, jež upadly v podezření, že jsou ve styku s tehdejším princem Mohamedem Rešadem, byly ihned poslány do vyhnanství. Tento nucený způsob života měl, jak ukazují berlínské listy, vliv na povahu pozdějšího sultána, jenž teprve ve věku 64 let byl povolán Mladoturky na trůn, ježto byl jimi považován za ústupnějšího, než druhý čekatel trůnu, syn dřívějšího sultána Aziza Jusuf Izedin, jenž r. 1916 v záchvatu melancholie zahynul sebevraždou, a jenž měl prý ctižádostivou a svévolnou povahu. Více než šedesátiletým vězněním — ač ve „zlatém", palácovém vězení — byla, jak praví „Tägl. Rund schau", oslabena energie i inteligence Mohameda Rešada, jenž při veškeré své prostotě a nevýbojnosti — nenosil skoro nikdy vojenský stejnokroj, nýbrž občanský černý kabát — byl však velmi dobrotivý a zajímal se, nabyv vzdělání v jednom z náboženských řádů (dervišských) v Cařihradě, o vědy a básnictví, hlavně perské, a sám také básnil. V mladších letech zabýval se rád chovem holubů. Měl jen tři zákonné ženy, jež mu povily dva syny, a jednu ženu vedlejší, na rozdíl od jiných tureckých velmožů, v jejichž haremech byl počet vedlejších žen veliký. Veřejně ukazoval se sultán Mohamed, jež byl tělesně těžkopádný a v posledních letech byl často nemocen — ještě loni musil podrobiti se operaci kamene — málokdy. Nový sultán Mohamed VI., dosud princ Vahid Edin, čítá 57 let věku a je otcem jediného syna (6letého) a dvou dcer (26 a 24leté). Až do světové války žil v ústraní ve Skutari. Koncem prosince r. 1917 navštívil ku pozvání císaře Viléma Berlín a byl na německé frontě. Měl hodnost divisijního generála turecké armády. — Za nynějšího nástupce trůnu tureckého jest považovati prince Abdula Medžida, 48letého, bratra zemřelého následníka Jusufa Izedina. Princ Abdul Medžid, jenž má hodnost cís. brigádního generála jízdectva, dal svého 20letého syna Omara Faruka, jenž jest poručíkem pěchoty a byl dosud křídelním pobočníkem sultánovým, studovati ve Vídni a pak v Berlíně.

Politický kurs v Turecku zůstane po změně trůnu nezměněný. Ba možno říci, že spojenectví turecko-německé ještě více bude upevněno. Jest nový sultán známý co velký přívrženec Německa.

□ □ □



Kudy válka kráčí... Malebné městečko Armentieres, v sev. Francii padlo větším dílem za oběť válečné litici posledních měsíců. Okolí tohoto města bylo dějištěm urputných bojů. Město samo ocitlo se v. bitevní čáře.



Německá kořist zajatců z bojů na západní frontě od zahájení německého útoku dne 21. III. činí přes 210.000 mužů. Náš obrázek zachycuje transport zajatců u Laonu ve chvílce odpočinku.

JULES MOINEEAUX:

UMĚLECKÁ PRODUKCE.

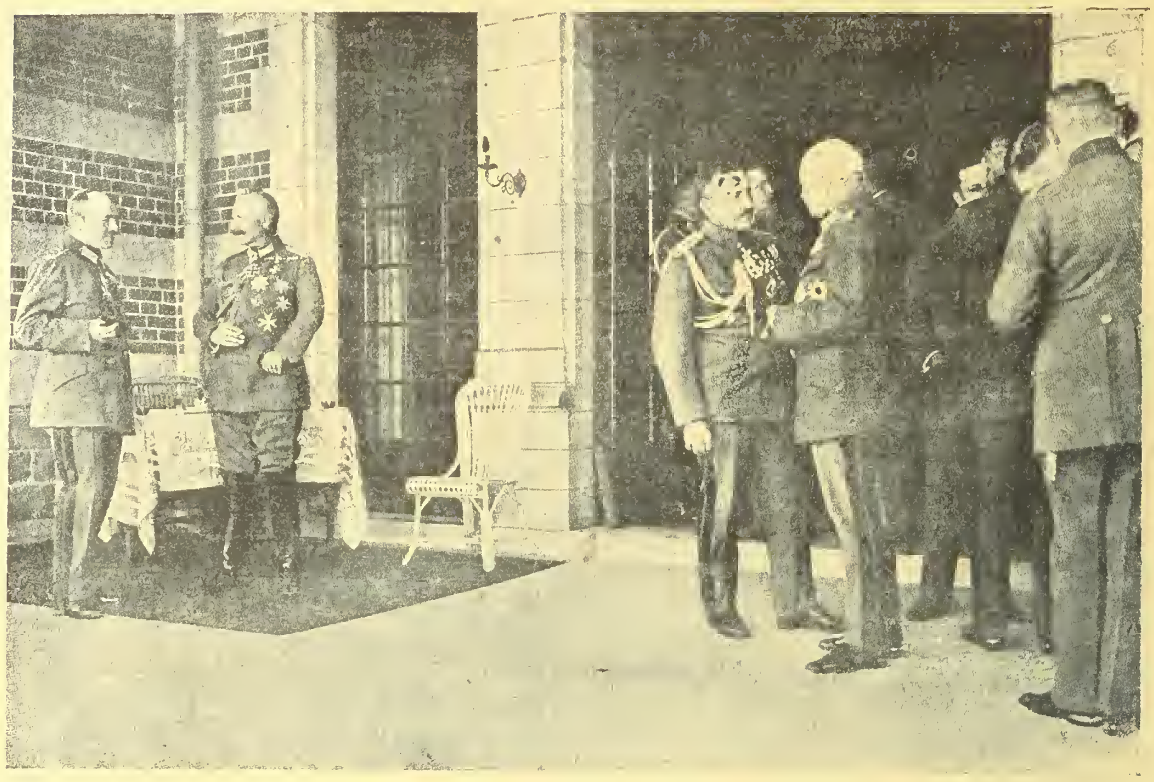
Jak se stalo, že pan Karel Huret, pozvaný do jisté vážené rodiny natloukl sluhovi svého hostitele?"

Sluhy se na to neptejte — neboť při tom nebyl. Co pak se týče umělce monsieur Hureta, tedy věc přiznává, ale míní, že nemiluje pozvání šosáků, baviti jeho přátely a rodinu a tvrdí, že se sluhovi jen bránil a sice proto, že ho chtěl vyhodit, rozumí se na rozkaz svého pána — pána Mariona.

Před soudem, kde byl monsieur Huret obžalován, vyprávěl pan Marion o tom následující: „Neznal jsem ho — tohoto umělce; kterýsi známý mi o něm vypravoval, že prý je velmi zábavný, že umí spoustu veselých historek a kousků, při nichž se člověk smíchem válí. Řekl jsem tedy onomu příteli: Od dneška za týden slaví moje dcera narozeniny. Bude u nás večer společnost; učiníte mi velkou radost přivedete-li onoho komika. Dobrá. Slíbil mi to a po dvou dnech povídá: „Ujednáno, přijde." Měli jsme všichni velkou radost, žena, dcera i já. Vykládali jsme o tom všem našim přátelům; všichni se nesmírně těšili a ujednaného večera přišli velmi záhy, aby si pojistili dobré místo.

K desáté přišel můj přítel s komikem. Působil příjemně; podal jsem mu ruku, děkoval mu a pobídl ho, aby se jen hlásil má-li hlad či žízeň."

Obžalovaný: „Takový filistr si myslí, že člověk snad nic nejí."



Král saský návštěvou u císaře Viléma v německém hlavním stanu.



Zasedání flanderské rady v Bruselu.

Soudce: „Nerušte jednání!"

Pan Marion: „Potom zahrála má dcera thema s variacemi a když skončila..."

Obžalovaný: „Do dnes mi leží její variace v žaludku."

Soudce: „Ale mlčte přece a čekejte až přijde na vás řada."

Pan Marion: „Povídám tedy dceři: „Jdi a popros našeho komika, aby nám něco přednesl." No a ona šla; poklonil se zdvořile a dcera se vrátila a tleskajíc vesele volala: „Hned začne, hned začne!" Všichni radostně volali „Ach", a tlačili se do předu: Pan předstoupil. Šel jsem mu vstříc a pravil: „Jste velmi laskav a těšíme se, že nám ukážete něco veselého". Umělec však jak se zdálo něco hledal a povídá: „Vlastně ani nevím co..."

Konečně prohlásil, že nám předvede scénu, jak pán rozebere klavír, aby hledal a vyňal peníz, který zapadl do mechaniky. Při pouhém ohlášení této scény propukli všichni v nehorázný smích; dcera tleskala volajíc: „Ach to bude komické, to bude komické." Dobrá. Začal a všichni umlkli. Nejdříve odstranil svíčky položiv je na podlahu, pak svícny; pak sejmul víko a položil rovněž na zem, pak odšrouboval přední stěžil rovněž na zem, pak odsrouboval přední stěnu a položil rovněž na zem; na to prohlížel mechanismus a povídá: „Nic nevidím!"

Všichni se váleli a pukali smíchy. — Pak vyňal celé vnitřní ústrojí a obraceje je na všechny strany opakoval: „Nic nevidím!"

Na to rozebral postupně všechny klavesy, a položiv je vedle ostatního na zem povídá: „To je zvláštní! Myslil jsem, že tam ten peníz bude. A hle — není tam: zmýlil jsem se."

Když domluvil, posadil se na své místo a ptal se kdy bude předkládáno občertsvení. Nařídil jsem, aby mu přinesli pečivo a pití. Jedl nekonečně dlouho. Když celou mísu vyjedl, povídám mu: „Jsem přesvědčen pane, že nadejde nyní to nejkomičtější, totiž způsob jak klavír znovu sestavíte."

„Ach!" odvětil. „Sestavit klavír? To neumím. Na to musíte zavolat stavitele pian!"

Ctěný soude nedovedete si představit zuřivost přítomných, kteří chtěli tančit a teď neměli klavír; a zuřili tím více, že jeho „umělecká produkce" nebyla naprosto zábavná. Nezbylo mi nic jiného, než vytknouti pánovi, že přišel do mého domu, aby si ztropil pustý žert."

Obžalovaný: „Pozval jste mne a poněvadž jsem vaši společnost nebavil chtěl jste mne vyhoditi!"

To byla tedy ona krásná salonní umělecká produkce, která skončila ranami pěstí a k vůli níž náš výtečný komik se octl před soudnou stolicí.



Generál polní maršálek šl. Hindenburg udílí německým vojákům za bojů ve Flandrech se vyznamenavších, řády a medaile.



Dělostřelecká hlídka německá na jihozápadní frontě.

JAK LÉČÍ ŠVÝCARŠTÍ SEDLÁCI.

Před několika týdny přednášel švýcarský lékař dr. Wehrli v odborné zdravotnické společnosti v Curychu o primitivních methodách selského lečení. Mezi jiným pravil: Před založením universit v Curychu a Bernu počátkem XIX. stol. byl jediný Basel místem, kde se učilo medicině. Nedostatek lékařů v oné době byl tudíž značný, a zejména na venku citelný, a není tudíž divu, že léčení té doby spočívalo po většině v rukou laiků. Mimo duchovních, jež se honosili vyšším vzděláním, byly to zejména určité živnosti které se pletly do lékařství. Především t. zv. lazebníci a holiči, kteří lékařské řemeslo oficielně provozovali. Mimo nich také porodní babičky, kováři a mnohdy i inteligentnější sedláci.

V horských udolích Švýcar, kde je obyvatel po řídku panuji tyto poměry do dnes. Všechny vnitřní nemoci, léčí se tu všemožně domácími prostředky. Chirurgické affekce vyžadují však rychlého zasáhnutí, kterého se jen málo kdo odvažuje. Proto se v tom ohledu žádá pomoc na lidech, obzvláštní šikovností známých a abychom tak řekli — určitou praksi vykazujících. Jsou to většinou pilní inteligentní sedláci, jež provozují lékařství jen co vedlejší zaměstnání. Jednaji po většině z lásky k bližnímu, čímž se kontrastně liší od všech mastičkářů, jež se jedině pachtí po penězích. Tito selští lékaři spokojí se hrnečkem smetany, neb kouskem sýra — toť jich honorář. Hlavní jich činnost spočívá v napravování a ošetřování zlomenin kostních a vykloubenin. Předběžné jich vzdělání je ovšem minimální. Jedni se to naučili od otce, jiní „odkoukali věc" od některého „slavného" předchůdce a p. Jeden z nich byl dokonce několik dní v učení u podobného „doktora". Krom nich existuji i autodidakti. Praktikovali své umění nejprve na dobytku a cítí se býti dosti schopným pomoci v podobných případech i lidem. Počínají si celkem jednoduše a racionelně. Zlomeniny či vykloubeniny se mechanicky narovnávají a pomocí lišt či šindelů neb čerstvé kůry stromové v pravé poloze fixuji. Nejdůležitější při všem je „léčivá masť", která je často rodinným tajemstvím. Kosti ji potřebuji k hojení a vssávají ji žíznivě. Je zajímavo, že tato naprosto chybná představa vedla k opatřením, vyhovujícím moderním therapii. Aby se totiž spotřebovaná mast mohla znovu nahraditi, uvolňuje se časem obvaz a na př. při zlomenině ruky novou masti se nahražuje, lépe řečeno natírá.

Leč tyto chirurgy neodstrašuji ani těžší případy. Při obvazech nechávají úplně správně otvor ku odtékání hnisu. Staly se případy, že zlomená kost stehení, která se nedala upraviti do dřívější polohy, byla zkrátka malou pilkou kapesního nože zkrácena, ba stalo se, že i sekerou uťata. Špatně urostlé kosti, bývají opět uměle přelomeny a napravovány. Vykloubeniny bývají odstraňovány mocným tahem, při čemž pomáhají mnohdy dva až tři pomocníci. Mnozí při tom užívali podivná „zázračná říkání". Narovnané a napravované údy časem bývají podkuřovány vonnými kořínky a bylinami. Tím jsou uvedeny některé zbytky staré lidové chirurgie. Jsou nyní řídkými a nalézáme je pouze, hledáme-li je. Za dřívčjších časů hráli tito lidoví ranhojiči ovšem velikou úlohu. Odvažovali se mnohdy k operacím o nichž se dokonce psalo. V rukopisné pozůstalosti curyš. starosty Johana Jindřicha Wasera z r. 1649 nalézáme zmínku o jistém muži z Toggenburku, který trpěl po 5 let bolením hlavy. Ten vyhledal sedláka, který plašivý dobytek navrtáním hlavy léčil a žádal ho úpěnlivě, aby i jemu tak učinil a zbavil ho tak obtížného neduhu. Stalo prý se — a nemocný ozdravěl. Obšírné léčení operace ukazuje, že se jednalo o trepanaci padoucnicí stiženého. Neméně nebezpečnou operací jest císařský řez. I ten shledáváme u všech národu všech věků, podobně jako trepanaci, zcela neodvisle od vyvinu vědy lékařské specielně chirurgie. Císařský řez na zemřelých je staršího původu. Z různých důvodu nemohu — praví Wehrli — uvésti příklady. Leč stačí poznamenati, že v jistém paragrafu zemského zákona kraje Ibach (kanton Schwyz) z r. 1389 činí se zmínka o císařském řezu na živých. O jisté r. 1350 k smrti odsouzené ženě se praví:



Portugalští vojáci, zajatí v posledních bojích na západě.



Zámek v Chiaso Nuovo, italskými granáty zbořený.

„i vyříznuvše z ní dítě a pokřtivše ho spálili ji na hranici". V kantoně Thurgauském operoval v 15tém století jistý Jakub Nujer, takto obyčejný míškař — vlastní svou ženu a zachránil tím i novorozeně.

Daly by se ovšem ještě nesčetné příklady lidové chirurgie uvésti ale mnohdy se lid neuchyluje ani k těmto primitivním operacím. Jsou známy mnohé případy, kdy zoufalá žena v těžké své hodince sama sáhla po noži, rozříznuvši si břicho a novorozeně vyňavši. V podob. případě zašila vzniklou ránu rodičce vlastní její, třináctiletá dcera. Jindy opět našel lékař dodatečně povolaný ránu mechem vycpanou. A podivno — všechny tyto operace dopadly prý vždycky dobře — pro matku i dítě. Poněkud nevinnější jest napravování vykloubenin, vypalování a uřezávání bradavic a kuřích ok. Není řídkým zjevem, že si pacient omrzlé prsty, dlátem a sekerou otesal.

▫ ▫ ▫

SITUACE V UKRAJINĚ.

Dnešní situace v hlavním městě Ukrajiny líčí zpravodaj „Rotterd. Oourantu" takto: K obnovení pořádku v Ukrajině přispělo, v prvé řadě opětné zavedení pravidelného železničního spojení. Bez drah nebylo možno ničeho docíliti. Nyní jezdí na všech tratích ve dne v noci pravidelné vlaky nejdůležitějších linií i rychlíky se spacími vagony. K poměrně snadnému obnovení dopravy přispělo valnou měrou chování železničního personálu. Kdežto zaměstnanci jiných odvětví páchali nejhorší výtržnosti zůstal tento personál na svých místech a jakmile dovolily poměry, ujal se ihned práce. A to jest také záslužnější, protože železniční zaměstnanci po několik měsíců nedostávali vůbec žádného platu. Trať z Oděsy do Kijeva, měřící 650 km., urazí ukrajinský rychlík za 14 hodin. Na celé linii není vojenských stráží, vyjma u několika důležitých objektu. To jest také znamením, že klid a pořádek je v zemi obnoven, protože jinak bylo by velice snadno přerušiti dopravu na dlouhé trati, probíhající na mnoho kilometrů neobydlenou a jinde zas velmi houštinatou krajinou. Město Kijev revolucí mnoho utrpělo. Protože bylo sídlem prvé ukrajinské rady, vrhla se proti němu červená garda, vyslaná z Petrohradu. Tehdy hájilo Kijev vojsko ukrajinské. Město bylo deset dnů obleženo a prudce bombardováno. Na to ukrajinské vojsko ustoupilo a bolševici stali se tam pány. Zavedli také ihned hrůzovládu, jež nabyla v Kijevě ještě hroznějších forem, než měla v Oděse. Pouze zavražděných počítá se na 4000. Jako všude v Ukrajině, tak i v Kijevě měly bolševické zločiny pouze jediný účel krádež a loupení. Bolševici kradli ovšem všude na vlastní účet a nechali při tom mříti hlady oslepié a zmrzačené vojíny, aby tak jasně illustrovali upřímnost svých ideálů práva a svobody v praxi. Jakmile se rada přesvědčila, že její vojsko proti bolševikům ničeho nepořídí, obrátila se o pomoc k centrálním mocnostem. Na to dne 2. března dobylo německé vojsko Kijeva. Bolševici byli velice překvapeni rychlým příchodem Němců, kladli jenom malý odpor a dali se na útěk, vzavše sebou z uloupených věcí vše, co se dalo odnésti a odvézti. Od té doby dostal se život v Kijevě skoro do bezpečných kolejí a cizinec, jenž dnes tam přijede, nachází v četných rozbitých zrcadlech ve veřejných místnostech snad jedinou stopu hrůz, které se nedávno odehrály. Také potravin jest nyní v Kijevě dosti, ale jsou nesmírně drahé. Tamější drahota, právě jako u nás, je zaviněna ničemnou spekulační horečkou a zločinným řetězovým obchodováním. Přispělo k ní ovšem také znehodnocení papírových peněz, k nimž obyvatelstvo nemá důvěry. Jiným momentem, jenž jest každému cizinci nápadným, jest výtečný poměr — při nejmenším alespoň na venek — mezi vojíny, zvláště důstojníky bývalého ruského vojska rakousko-uherského i německého. Tyto dvě nepřátelské skupiny, které se po tři leta potíraly s nenávistí a za krutých ztrát, žijí dnes vedle sebe v úplném pokoji. Z toho lze také snadno usuzovati, že vzájemné nepřátelské city se seslabily a že dobrodiní míru vykonává již nyní vliv na tyto všechny muže, z nichž asi stěží daly by se sestaviti nové sbory pro novou válku s centrálními mocnostmi.

▫ ▫ ▫

SIBÍŘ.

Otázka Sibiře poutá dnes k sobě zraky nejširší veřejnosti světové, a ovšem také veřejnosti naši zejména od doby, kdy území toto jest jevištěm celé řady akcí vojenských sborů československých, jež na svém pochodu do Vladivostoku zmocnily se celé řady důležitých měst sibiřské dráhy. Je pak jen přirozeno, že působením válečných události změnily se ohromně názory o Sibiři, která v představách světa přestala už býti zemí hrůz, příšerných mrazů a pohřebištěm politických obětí carismu, ale zjevuje se světu jako bezměrný obvod nekonečných možností, veliké budoucnosti a jako nejzajímavější a nejdůležitější kolonisační problém přítomné doby. Sibiř, jež má s Turkestanem plochu okrouhle šestnácti milionů čtverečných kilometrů a jest tedy více než třicetkrát tak veliká jako Rakousko-Uhersko dohromady, patří k nejstarším částem říše ruské. Dobytí Sibiře bylo zahájeno v r. 1581 a za padesát let na to stálo již Rusko na březích Tichého oceánu, k němuž dostihla tedy vláda moskevská dříve, nežli k moři Baltickému a Černému. Na počátku 19. století proniklo pak Rusko až do srdce Asie, podrobilo si Turkestan a stepi Kirkizů, a i Civa a Buchara staly se vasalskými státy ruskými. Rusko stálo nyní před ohromným úkolem hospodářského spojení těchto nesmírných území a k tomu cíli byla založena veliká dráha sibiřská, jež patří k nejvelkolepějším podnikům, jež 19. století vyvolalo v život. Z Čeljabinska až do Vladivostoku obnáší tato dráha šest tisíc pět set kilometrů. Po jejím zřízení přikročilo se v Rusku ke studiu soustavné kolonisace Sibiře selským lidem. To byl ventil, který si zřídil carismus k upevnění své vlády a k odvrácení hrozící příšery agrární revoluce. Od roku 1862 se obyvatelstvo v evropském Rusku zdvojnásobilo a v jednotlivých guberniích dokonce ztrojnásobilo. Ale výměra zemědělské plochy zůstala stejnou, takže na jednotlivou selskou rodinu připadalo pět ektarů, což při primitivní zemědělské technice v Rusku jest výměrou celkem nepatrnou. Od r. 1896 obraceli proto guvernéři jednotlivých gubernií vystěhovalecký proud do Sibiře a od r. 1906 byla kolonisace Si-



Válečné hrůzy: Uprchlíci z Elsaska-Lothrinska. Dle obrazu válečného malíře R. Kudera.

biře zahájena vládou na podkladě velkolepého plánu. Jak velikou jest osidlovací plocha asijského Ruska, nedá se dnes ještě ani přibližně určiti. Jediné území Altajské samo o sobě jest způsobilým pojati na 10 milionů rodin selských kolonistů. Té doby jest ovšem obyvatelstvo Sibiře ještě tak řídké, že její politické spojení nebo dokonce osamostatnění jest za daného stavu věcí pro nejbližší budoucnost vyloučeno. Při tom ovšem velice padá na váhu, že byvatelstvo Sibiře netvoří elementy nejhorší, spíše naopak. Byla to především ruská inteligence, kterou sem carismus po dlouhá desetiletí soustavně vypovídal a z níž veliká část se v Sibiři aklimatisovala a svými moderními myšlenkami ji kultivovala. Na druhé straně byli to nejčilejší a nejpokročilejší tivní způsob hospodaření, jakož i kolektivistickou úpravu vlastnictví půdy ve formě ruského míru. Nyní však nastává převrat zejména pronikáním zemědělských strojů v mimořádně velikém rozsahu. Výroba zemědělská stačí v podstatě na domácí potřebu. Naproti tomu však poskytuje dobytkářství sibiřskému rolníkovi ony produkty, jež může vyvážeti na trh. Je to zejména máslo, jež bylo před válkou ze Sibiře vyváženo na světový trh. Sibiřské máslo bylo v ohromném množství konsumováno jak v evropském Rusku, tak i v západní Evropě, zejména v Německu. Další vývoj Sibiře závisí v podstatě od vývoje jejích dopravních prostředků. Jediná sibiřská dráha dnes již dávno nestačí a stejně jako Spojené Státy nebo Kanada potřebovaly drah transversál-



K nedávným bojům na západní frontě: Rozhodující německý útok na pahorek Kemmel, ve kterém důležitá tato posice, ovládající celé okolí padlo do německých rukou.

živlové mezi selským stavem ruským, kteří se z Evropy obrátili do Asie, aby si tu v Sibiři založili druhou a lepší domovinu. Kolonisace Sibiře selským lidem byla prováděna od r. 1906 zvláštním kolonisačním departementem, přičleněným k ministerstvu orby a opatřeným prostředky, jež přesahovaly ročně pul miliardy rublů. Vedle tohoto departementu byla prováděna kolonisace území Altajského také přímo kabinetem samého cara. V revolučním roce 1906 vyšel zvláštní carský ukaz, dle něhož byla v tomto území dána k účelům kolonisačním ohromná teritorita, jež tvořila, již po celých sto let apanáž císařské rodiny a jež měla sama o sobě rozlohu Rakousko-Uherska. Pozemky v tomto území byly zvláště hledány a již v r. 1911 bylo tu usazeno přes milion selských rodin. Vystěhovalectví do Sibiře bylo slabým až do r. 1906. V r. 1903 přišlo sem 111 tisíc vystěhovalců, v r. 1904 přišlo 35.000 a v r. 1905 32.000. Naproti tomu stoupl počet vystěhovalců v r. 1906 na 217 tisíc, v r. 1907 na 589.000 a v r. 1908 na 753.000. Většina vystěhovalců přicházela z bažinatých krajů západního a jihozápadního Ruska. Také Ukrajina byla přes svou mimořadně úrodnou půdu mezi vystěhoval. silně zastoupena. Naproti tomu bylo nejméně vystěhovalců z gubernie moskevské, protože tamnější rozkvět průmyslový pohlcoval velikou část přebytku obyvatelstva. Stěhování do Sibiře dělo se tím způsobem, že se stěhovaly celé vesnice, jež ovšem přenášely do nové země také primi-ních, potřebuje dnes také Sibiř stejných nových linií na svém severu i jihu. Přípravné práce k tomu byly již zahájeny, ale vypuknutím války bylo vše zastaveno. Sibiř jest velikou budoucností Ruska, protože všichni její znalci jsou za jedno v přesvědčení, že v ní jest nejenom dostatek prostory pro rozvoj ruského národa, nýbrž že jsou tu také dány všechny předpoklady, aby ruský lid nejenom kvantitativně, ale i kvalitativně, kulturně se povznesl do nebývalé výše.

SOLNOHRADSKÉ KONFERENCE.

V Solnohradě byly zahájeny porady mezi zástupci Rakouska, Uher a Německa o vybudování hospodářského spolku s Německem. Porady ty jsou nesmírně důležité a musejí býti sledovány celou veřejností s největší pozorností. Jedná se o smluvení nového hospodářského spolku s Německem na dvacet let. Od těchto smluv závisí celý příští hospodářský život tohoto státu a případnou nevýhodností smluvených zásad může býti celé naše národní hospodářství těžce poškozeno. Ovšem, v Solnohradě nepadne slovo poslední. Hospodářské úmluvy s cizími státy podléhají kontrole parlamentu, který musí každou takovou smlouvu schváliti. Očekáváme, že to, co bude umluveno ministerskými úředníky v Solnohradě, bude také co nejdříve předloženo lidovému zastupitelstvu. Konference v Solnohradě jsou navázáním na poslední návštěvu císaře Karla v německém hlavním stanu. Tehdy se oficielně oznámilo, že bude spolek s Německem prohlouben politicky, vojensky i hospodářsky. Jaké byly, nebo budou učiněny úmluvy vojenské a politické, to se veřejnost těžko za války, při nynějším vojenském režimu v obou státech, dozví. Ale ony ať jsou jakékoliv, nemohou míti větší váhu, než úmluvy hospodářské. Neboť po čtyřech letech vyčerpávající války je síla nebo slabost státu právě v jeho hospodářské situaci. Zde může stát velmi snadno ztratit všechno. Pozoruhodně při solnohradských konferencích je i to, že se tu smlouvá celní spolek s Německem a ostatní spojenci, zejména Bulharsko a Turecko, o nichž se v prvních letech války tolik mluvilo, do nového spolku pojímáni nejsou. Když se hospodářské konference připravovaly, pravil ministerský předseda dr. Seidler ve schůzi rakousko-uherských a německých hospodářských svazů: Jak bude hospodářská úmluva s Německem vypracována, nevíme, avšak jedno již víme, že žádný ze súčastněných nemůže býti pánem nebo sluhou druhého, nýbrž že každý zůstane druhému počestným a řádným spojencem. Stane se tak ne proto, že jsme přáteli, nýbrž proto že tento spolek potřebujeme. Ne však jen na poli hospodářské politiky, nýbrž i v jiných oborech hospodářského a kulturního života. Musí dojíti k jistému druhu dělby práce v každém případě ke společnému civilisačnímu vzestupu. Slova ministerského předsedy nejsou pouhým konstatováním, nýbrž zároveň přáním. Konečný úsudek bude možno pronésti tehdy, až bude obsah salcburských konferenci oznámen. Pak teprve bude možno říci, zda jeden ze smlouvajících nestal se pánem a druhý sluhou. Předmětem salcburských konferenci je dohoda o celním spolku. Z Rakouska, Uher a Německa má být utvořeno jednotné celní území, pro něž by platila jistá přednosti cla. Hlavní obava a námitka, která byla vždycky proti celní unii s Německem, je ta, že náš slabší průmysl není způsobilý ke konkurenci s mohutným průmyslem německým, a že tedy unie taková v základě znamená poškození našeho průmyslu a tedy i poškození našeho dělnictva.

JAPONSKO A JEHO POMĚR K OSTATNÍM STÁTŮM.

Není pochyby o tom, že mezi Německem a Japonskem bez ohledu na válečný stav mezi oběma mocnostmi zůstalo ještě vždy hodně sympatií. Japonci jsou zavázáni Němcům díky za svou inteligenci, jejíž značná část vystudovala v Německu a vssála namnoze ducha německého, a za výzbroj, výcvik a organisaci armády po vzoru německém. Co se týče Anglie, vykonávala tato před světovou válkou hospodářský a politický vliv ve východní Asii. Roku 1902 smlouvou anglicko-japonskou dosaženo bylo pro Japonsko úspěchu proti Rusku. Anglie však nedala volnost Japonsku v jižní Číně, což bylo zase umluveno mezi Japonskem a Ruskem. Tím by si bylo Japonsko vázalo ruce v zemi „staré kultury", kam musily směřovati jeho expansivní touhy a zřetele obchodní, hospodářské a mohlo by se vybaviti z tohoto nedobrého a nedobrovolného vzdalování se jen přerušením smluvního závazku za cenu nepřátelství s Anglií. Bývalý přítel a spojenec protiruský na straně Anglie po skončené válce světové byl by se stal nepřítelem, poněvadž britská říše musila by japonské výsledky v Číně určiti a postaviti k rozřešení. Nejmocnější velmoc na zemi nemohla dovoliti poškození zájmů svých zcela evidentní snahou mongolskou položiti základy k námořní hegemonii Japonska v Asii. Žlutý tisk požadoval revisi smlouvy anglo-japonské. Asi v ten smysl žádal změnu: Stejnou oprávněnost Japonců v anglických koloniích, uznání japonské nadvlády v Číně se strany Anglie a osvobození z vojenské pomoci v případě povstání v Indii. Tyto horentní požadavky musí Anglie odmítnouti a o skutečné změně smlouvy nemůže býti mezi nimi řeči, poněvadž zmáhající se vystěhovalectví japonské všem nemilé narazilo by na odpor hlavně v Australii, na Novém Zeelandě a v Kanadě. Druhý postulát značí pro Anglii vydati Čínu na pospas a uznati přesilu ostrovanů nad velkou pevninou čínskou. A třetí dává smysl, že Japonsko počítá s revolucí v Indii. Revoluce přišla by vhod Japoncům, aby mohli propůjčiti pomoc. Zač však se tážeme? Indie přece náleží také v okruh japonských světových snů. V japonských kruzích imperialismu kolovalo i mínění přemoci Anglii, „býti hotov s Anglií" což zní přece jen směle a fámosně. Domněnka byla rozšiřována z kruhů vojenských do veřejnosti a protinálada byla silně živena, získávala značně půdy, zejména po námořní bitvě u Skageraku a po porážce Anglie kapitulací Kut el Amary v Mezopotamii. Zdá se nám jakoby Japonci první tím byli přestali věřiti v báchorku o nepřemožitelnosti Anglie a vyslovili, že existence britské lodní síly pozbyla svého primátu. Anglie byla i v loďstvu přeceněnována a britský obr může vyjíti, ba vyjde ze světového zápasu hodně pošramocen, seslaben. Japonsko také ví, že Anglie nebude schopna velikých akcí a čím déle válka potrvá, tím bude vlonější cesta do Australie a na Nový Zeeland. Obsazením německých osad Marian, Karolin, a souostroví Marschalova získalo Japonsko body, keré jsou na poloviční cestě do Australie, Vylodění japonských vojsk nestavěly by se tu překážky proto hlavně, že nemohla by tu býti zřízena akce válečná pro krátkou vzdálenost a pohotovost námořní moci japonské. Indie jest sice země neklidná, ale mysliti na povstání, nedává ještě předpověď, že by se zdařilo. Samy o sobě četné třídy a kasty, na něž se dělí obyvatelstvo indické se ho neodváží, a počítati s vrstevní lidovými, nevzdělanými, zachvácenými revolucí, popudem z venku, jest velmi nespolehlivé a jest vlastně ukázati na Japonsko jako inspirátora. Snad ohromné massy indických národů a hlavně 70 mil. mohamedánů, kteří by strhli ostatní, uvítaly by osvoboditele, kterým by musilo býti samozřejmě Japonsko. Co se týče otázky zápletky, mísení se Japonska s Anglií do věcí indických, jak dnes záležitostí stojí, soudím, že by spíše Japonsko nečinně přihlíželo k otázce indické a nepálilo si prstů v záležitosti s problematickou vyhlídkou, ve věcech, které se Japonska přímo nedotýkají a raději by vyčkalo klidně vývoje i výsledku, aby potom mohlo uskutečniti své plány využitím této revoluce při oslabení Angličanů ve svůj prospěch. Bylo řečeno, že výsledek vzbouření není jistý. Nezdařená povstání v dobách dřívějších jsou tu výstrahou; a pak: Angličané umějí si všude nakloniti, získati podmaněné národy svým liberálním režimem a panství jejich nesetkává se nikde se zjevným odporem. Aspoň dnes při veliké pomoci vojenských sborů z císařství indického zejména na frontu tureckou evropské Anglii není myslitelno povstání ve prospěch Japonska a tak tužba ovládnouti bohatou Indii má nejmenší vyhlídky. S japonskou říší sousedí též državy francouzské a holandské, z kterých zvláště v Anamu a dolní Indočíně uplatňuje se značně vliv japonský. Před válkou se pravilo, že Japonsko jako spojenec Německa zmocnilo by se těchto kolonií, kde vážné nepokoje jsou domovem. Za války ovšem závisí na různých okolnostech, co se s nimi stane. Jen v případě vysílení nebo porážky Francie mohly by zralé plody spadnouti do klína Japonska. Jinak tomu s Holandskem. Slabé a malé, kdyby se nedohodlo s entente-ou, mohlo by býti připraveno se souhlasem dohody o cenné své osady...



Hetman Skoropadský, diktátor Ukrajiny. Jeho vláda se schluje ku konci, neboť se zase už mluví o nastolení nové vlády v Kijevě.



Z bojů o pahorek Kemmel u Yprů: Vojáci generála šl. Armina v boji s Angličany na potoku Douve dne 25. dubna.



Ukázka vyobrazení válečného německého malíře Müllera-Gery: Vítězové.

ANGLICKÁ VÁLKA HOSPODÁŘSKÁ.

Anglická vláda zakázala právě na 10 roků dovoz barviv ze střední Evropy. Soudí se, že jest to počátek její války hospodářské, kterou již Asquith r. 1916 předpovídal a jejíž program prozrazuje nyní „Comercial": 1. Po celou dobu přechodního hospodářství zakáže vláda dovoz zboží z nepřátelských zemí nejméně na 12 měsíců od podepsání míru. Dohodové státy musí kontrolovati společně dovoz všech surovin a organisovati společně nákup potřebného zboží ze zemí spojeneckých. Import i export podrobeny budou společnému úřednímu dozoru po určitý čas po válce. 2. Anglie zřídí vlastní úřad pro řešení všech otázek opatřování surovin, v čemž vynasnaží se státi se co nejvíce nezávislou na cizině. 3. Potřeba určitého průmyslového materianglických firem a za dozoru státních orgánů(álu, jako jsou synthetické barvy, wolfram, zinek, skla optická a chemická, thorium-nitrat, drogy a pod.. opatří se jen za podpory důvěryhodných anglických firem a za dozoru státních orgánů;

v případu potřeby založí se nákupní úřad. 4. Účastenství cizinců na obchodních a průmyslových podnicích v Anglii nebudou se klásti meze, vyjímaje činnosti patentních agentur a jednatelství na zisk, jež budou vyloženy na přiště anglickým příslušníkům. Tito budou míti v každém případě právo přednostní. Zahraniční obchodní cestující musí býti zapsáni do rejstříků a musí vládě odváděti poplatky. Také zakládání nových cizozemských bank a pojišťoven se nezakaze, musejí však každoročně obnoviti žádosti o dovolení pro svoje obchody. Mimo to musí složiti kauci peněžitou, a anglickou daň z příjmů odváděti. 5. Individuelní obchod nahražen bude organisacemi. Společnou prací a úsilím spojenců nahraženy mají býti v obchodu zahraničním takové ojedinělé a speciální druhy, které před válkou světový trh ovládaly. K tomu cíli zajistí si spojenci i suroviny, k výrobě druhů oněch potřebné a to na základě vzorků a vědeckých badání. U obchodního úřadu musí býti oznámeny a v rejstříku zaneseny všechny trusty a kartely, také anglické. 6. Vláda zřídí v Londýně „Imperialistickou banku, pro zvláštní finanční podporu („Imperial Bank of Industries"). 7. pro míry a váhy zavede Anglie systém decimální. Dosavadní „hundred weigt" a tuna nahradí se „centralem" (po 100 librách) a „short tunou" (po 2000 librách). Systém mincovní zůstane nezměněn. 8. Domácí trh anglický chráněn bude proti řetězovému obchodu a „dumpingu". Ve vztazích hospodářských k britským doménám, koloniím a k Východní Indii nastane pronikavá reforma uvolňující.Minoritní votum výboru, který výše uvedeného programu vypracoval, požaduje zavedení 10procentních finančních cel na dovoz výrobků průmyslových. Výše uvedený program hospodářské války" liší se velice nápadně od posledních bojovných programů, usnesených na pařížské i římské konferenci. Zajímavo je zejména, že Anglie jen na jeden rok po ukončení války vylučuje dovoz výrobků ze zemí nepřátelských, že připouští do země naše obchodní cestující, naše banky i pojišťovny, jakož i zakládání našich průmyslových a obchodních podniků.

CO CHCE WILSON?

President Wilson měl ve svátek neodvislosti 4. července řeč u hrobu Washingtonova v Mont Vernonu, v níž pravil: „Minulost a přítomnost jsou zapředeny v boj na život a na smrt. Výsledek musí býti definitivní. Nemohli bychom strpěti žádného narovnání a žádného polovičního rozhodnutí. Také poloviční rozhodnutí by nebylo možno. Spojenečtí národové bojují za tyto cíle, které musí býti uskutečněny, dříve než může dojíti k míru: 1. Zničení každé libovůle a moci, která sama o sobě a tajně může rušiti mír světa, a není-li její zničení možno aspoň její stísnění ve skutečnou bezmocnost. 2. Úprava všech otázek, jak teritoriálních, tak otázek suverinity, hospodářských a politických otázek na základě svobodného přijetí této úpravy národem, který bezprostředně jest při tom postižen, nikoli na podkladě materiálního zájmu nebo výhody, kteréhokoli jiného národa, který si přeje jiné úpravy k rozšíření svého vlivu nebo svého panství. 3. Svolení všech národů, že svoje vzájemné poměry upraví těmitéž zásadami cti úcty před zvykovým právem civilisované společnosti, jaké platí pro jednotlivé občany moderních států. 4. Utvoření mírové organisace, která vytvoří rozhodčí soud, jemuž mají býti předloženy všechny mezinárodní spory." Na konec prohlásil: „Zaslepení držitelé moci Pruska vyvolali v život síly, jež málo znali, síly, jež jednou probuzeny, nikdy již nemohou býti povaleny, neboť mají ducha a konečný účel, jež jsou nesmrtelny a zaručují triumf".



Rozstřílené plynové nádržky ve Flandrech.



Angličané bombardovali u Ypern německé polní lazarety. Náš obrázek zachycuje spousty, které způsobili svou palbou.

PROČ JE NOUZE O PAPÍR.

Skoro všecky — a jmenovitě české — listy naříkají na skoupý příděl papíru. Ne že by bylo papíru nedostatek, ale spotřebuje se ho mnoho na různé ty —enky a pak na tištění papírových peněz a různých velepotřebných statistik a výkazů. Mimo to spotřebuje vojenský erár mnoho papíru pro armádu. Dle posledního výkazu spotřeboval vojenský erár rakouský dosud 17.8 milionů kilogramů látek papírových a to 16.000 čtver. metrů pro aeroplány, 6 milionů metrů pro oděvy zajatců, 100.000 metrů na pracovní obleky dělníků, 4 miliony metrů na oděvy a uniformy pro zázemí, 200.000 garnitur na potahy slamníků, 6 milionů metrů jako náhražku plátna, 120.000

pokynuje nám přátelsky. Na to se k nám císař znovu otočil a připiav nám vlastní rukou záslužný kříž na prsa, jmenoval nás desátníky. Musím se vám přiznati otče Rollande, že mě zvlhly oči a že jsem se musil vší mocí přemáhati, abych se nedal do breku jako slabá žena; ale dříve ještě nežli jsme se vzpamatovali, zmizel!"

Derval přejel si rukávem oči, zaslzené vzpomínkou na ono vyznamenání a sehnul se nad ohniště, aby si připálil svou vyhaslou dýmku, zatím co přítomní uctivě mlčeli, až konečně malý curé poznamenal: „Zdá se, že má císař znamenitou paměť. Říká se, že dobrý pastýř pozná každičkou ovečku svého stáda; ale tento případ jest ještě pozoruhodnější. Kolik že let vlastně uplynulo od Cismone až do onoho setkání?"

„Devět!"

„A během oněch devíti let svedl Napoleon nesčetné bitvy, viděl nesčetné tváře a nesčetné myšlenky a plány zrodily se mu v hlavě! Je skutečně velikým, věhlasným mužem! A od onoho dne jste ho již neviděl, desátníku?" tázal se farář vážně.

„Jen jednou ještě — bylo to prvního prosince — v předvečer slavné bitvy u Slavkova!" odvětil Derval, hrdě vztýčiv hlavu a hleděe napoleonsky z vysoka na své posluchače. Farář se zachvěl, matka Dervalova pohledla kradmo na dřevěnou nohu švakrovu, Alain a Jannic zvážněli a Michal Grallon vrhal zvědavé pohledy na Marcelu, přes jejíž bledé líce přelétl smutně — hrdý úsměv.

„Tábořili jsme sedmdesát až osmdesát tisíc mužů v tmavé noci, když tu komusi napadlo, že tomu je právě rok co byl „desátníček" korunován. Jako bleskem se rozšířila tato zpráva. V okamžiku snesli jsme hromady slámy a roští a zapálili tyto hranice nadšení a radostí. V téže chvíli spatřil jsem ho v předních řadách; jel na svém bělouši jako duch, hlavu skloněnou, nepohlížeje ani na pravo ani na levo. Jacques mínil, že vyhlíží jako bílá smrt, která jede pohltiti Rusy. Ubohý Jacques! Pří-

lejí a smutněji když se vzdaluje. Tak to bylo právě i v našem táboře. Tepny se nám rozbouřily, když se rozneslo: „Přijde náš generál, náš generál je tu!"

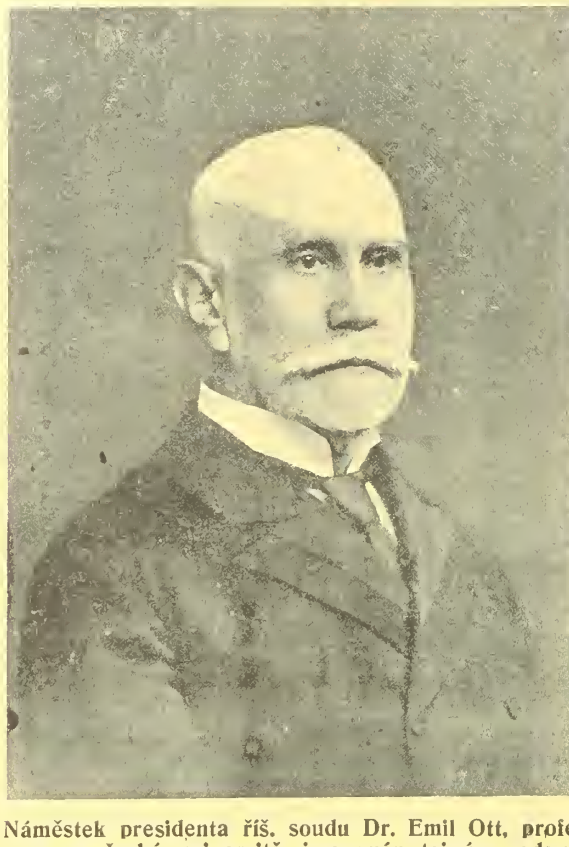
Matka Dervalová z hluboka vzdychla. Ubožačka nemyslela však na „velikého císaře", ale na oba syny, jež byli zařazeni do jeho armády. Desátník uslyšev tento vzdech, rychle pokračoval: „Měsíc ještě bloudil po nebi, když jsme se znovu vydali na pochod. Táhli jsme ve třech kolonách a jako větrná smršť hnali se útokem na překvapené Rakušany, kteří ve velké přesile tábořili před Primolanem. Tomu se říká přepadení, ano, tomu, otče Rollande! Vrazili jsme mezi ně z čista jasna! Michali Grallone, viděl jsi člun sražený do hlubin moře? Prrrask — a je po něm! Tak jsme si počínali i my! Naše jízda odřízla nepříteli ústup a tisíce a tisíce složilo zbraň. Obyčejnému generálovi bylo by toto vítězství stačilo, ne však našemu „desátníčkovi". Vpřed! zazvněl jeho povel. Wurmser tábořil u Bussana, Mezaros táhl na Veronu a my s nasazeným bajonetem na Cismone. Byla temná noc, když jsme dorazili na místo a byli jsme rádi, že jsme zastavili, neboť jsme byli k smrti znaveni. Tehdy jsem měl věrného kamaráda, věrného jako zlato; jmenoval se Jacques Monier a byl rodem z Porýnska. Žili jsme spolu jako bratři, dělíce se o jídlo i pití a mnohou noc v náručí si vzájemně ležíce, abychom se zahřáli. Nuže, oné noci ležel Jacques na břiše rozdělávaje oheň, zatím co já pátral po pitné vodě. Když jsem se vrátil s naplněným plecháčem, uzřel jsem Jakuba státi v pozoru a držícího v ruce půl bochníku černého chleba a — kdo myslíte, že byl vedle něho? Sám generál v pravé své osobě. Od hlavy až k patám zablácen podobal se prostému vojínu, leč poznal jsem ho vzdor tomu na první pohled. Seděl před ohništěm, ohřívaje si skřehlé ruce, zatím co mu Jacques podával chléb řka: „Vezměte si celý, pane generále!" Tvář Bonapartova byla hladem vybledlá. Uvažte jen, co to znamená; vím co je hlad a znám ho!

metrů papírové látky na tlumoky, 70.000 m. na rubáše, 50.000 m. na vykládání beden pro munici, 4.9 milionu papírových pytlů na oves, 1.2 milionu pytlů na ovoce, 4 miliony pytlů na mouku a 1,419 tisíc čtver. metrů papírová látky na nepromokavé plachty vozové i vagonové. — Ještě dále jdou v tomto papírovém průmyslu říšští Němci, ve všem vždy důkladnější nežli u nás. Ministerským nařízením v Bavorsku poukazují se městské a obecní úřady, aby působily k tomu, by mrtví oblékáni byli jen do papírových šatů. Omyvačkám mrtvol nařízeno, aby tam, kde mrtvého mají obléci do šatů z látky, tyto odnesly na obecní úřad, odkudž obdrží šaty papírové.

NARODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Chlebový mír.

Podle mírové smlouvy uzavřené v Brestu Litevském měla Ukrajina dodati do 31. července t. r. asi 180.000 vagonů zemědělských produktů do zemí centrálních mocnosti. Ve skutečnosti vyvezeno bylo do 26. května úhrnem 5100 vagonů, hlavně obilí, pak v nepatrném množství vejce, olej, tuky a cibule, dále pytle, len, kaučuk a podobné. Do konce července bude snad ještě vyvezeno 20.000 vagonů. Tato naděje opírá se o zkušenost, že sedláci, čím blíže novým žním jsou ochotnější k prodeji starých zásob. Tím ale bylo by dosaženo teprve 12 proc. slíbeného vývozu, jež se snad připočtením jiných vyvezených surovin, zvýší na 20 proc. kontigentu mírové smlouvy. Je ovšem mnoho důvodů, proč vývoz z Ukrajiny zůstal tak daleko za sliby i očekáváním. Druhým přehnaným požadavkem Ukrajiny byl dojista úmysl, zatížiti Ukrajinu závazky, pokud možno na nejdelší dobu. Byl předvídán okamžik, kdy i Velká Rus obrátí se na Ukrajinu s požadavkem obili a centrální mocnosti měly a mají přirozeně zájem na tom, aby dříve byla uspokojena jejich potřeba i kdyby snad Ukrajina nemohla dodržeti přesně stanovené lhůty dodávek. Jisto jest ale dále, že vyjednavači v Brestu Litevském velice se mýlili při posuzovní skutečných poměrů v Ukrajině. Přijde-li někdo z Rakousko-Uherska nebo z Německa do Ukrajiny jest — v prvé chvíli — uveden v omyl pohledem na bílý chléb, který prodávají tam selky po ulicích a hrudami krásného másla, jichž jest hojnost vyloženo ve všech obchodech potravinami. Při jídle v bohatých ruských domech sedává se dosud celé hodiny u tabule, jako v dobách míru. Když ale zajedete na venek a zvyknete si zvolna na skutečnou vzdálenost od Vídně a Berlína, nabudete fatálního dojmu, že zásoby v zemi naprosto nejsou tak ohromné, jak jste se domnívali na prvý pohled. Ceny potravin jsou dvakrát i třikrát tak vysoké, jako v zemích centrálních mocnosti. Bílého chleba není takový nadbytek, jak se zdá, a také tam již existují kavárny, ve kterých již o 10. hod. dopolední nedostanete ani jediného vajíčka. Namnoze vysvětlují se tyto zjevy tím, že sedláci zásoby ukryli, že mají dostatek zlata a že vůbec nechtějí prodati ničeho ze svých obilních zásob. Ve skutečnosti však není již v zemi toho množství zásob, o němž oficielní zpravodajství napsalo tolik a tak vábných a svůdných pohádek. Přibližně lze to dokázati ruskou statistikou. Z území, které dnes tvoří Ukrajinu, vyváželo se před válkou asi 389 milionů pudů obilí a to 78 milionů pudů do Ruska a ostatní za hranice. K celkovému vývozu Ruska, jenž obnášel 558 milionů pudů, přispívala tedy Ukrajina téměř 44 proc. Ale podle souhlasných zpráv poklesla v Ukrajině za války produkce obilin o 30 proc., místy snad ještě více. Tento pokles měl za následek, že množství, jindy vyvážená, byla spotřebována v zemi samé a že také zbývajících 70 proc. používá obyvatelstvo Ukrajiny k své další výživě, protože mu ani nenapadne, aby se k vůli centrálním mocnostem nějak uskrovňovalo. Nad to byla Ukrajina velkou sýpkou pro ruské armády v poli, která tam dlouho byla připravena ku pomocné akci Rumunsku.



Náměstek presidenta říš. soudu Dr. Emil Ott, profesor na české universitě, jmenován tajným radou.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDALOSTI.

Dne 6. července. Italská fronta: Na ústí Piave trvaly boje i včera. Na jižním křídle tamníí posice podařilo se nepříteli zatlačiti nás proti hlavnímu rameni. Na benátské horské frontě omezovala se včera činnost obou stran na dělovou palbu. Dnes ráno podnikli italové v obvodu Solarola a u Asiaga opět prudké výpady, které byly všude odraženy. Západní bojiště: Četné útočné pokusy nepřítelovy západně od Langemarcku ztroskotaly. V bitevním úseku jižně od Sommy byla dělostřel. činnost. Mezi Aisnou a Marnou a jihozápadně od Remeše časem zvýšená dělostřelecká činnost. Silné výpady nepřítele proti úseku Clignon byly odraženy. Výzvědné boje v Champagni. Německý velvyslanec v Moskvě hrabě Mirbach byl zavražděn.

Dne 7. července. Ústí Piavy bylo rakousko-uherským vojskem vyklizeno, ježto obrana jeho byla spojena jen s velkými obětmi. Na západě situace nezměněná.

Dne 8. července. U Monte Pertice odraženy nové italské útoky. V Albánii zahájili Italové a Francouzi ofensivu a zatlačili naši čáru o něco zpět. Na západní frontě dělostřelecké boje.

Dne 9. července. Na italské frontě žádné zvláštní události. V Albanii trval tlak nepřátelských sil v před Vojušu vyrazivších. Jihozápadně od Beratu došlo k bojům. V souvislosti s těmito bitevními akcemi docílili Francouzi na horním Devoli územního zisku. Západní bojiště: Jižně od průplavu La Bassée byly odraženy četně opakované dílčí útoky, na severním břehu Sommy silné výpady nepřítelovy. Dělostřelecký boj zůstal v těchto úsecích živý a vzrostl večer po obou stranách Sommy občas opět k velké síle. Západně od Auteuilu vyvinuly se dnes ráno po prudké palbě místní útoky nepřítele, které byly odraženy. Německý státní sekretář šl. Kühlmann podal demisi. Bývalý admirál šl. Hintze stal se jeho nástupcem.

Dne 10. července. Naše albánská jižní fronta byla pod tlakem větších nepřátelských sil vzata zpět přes čáru Berat-Feri. Bitevní styky byly od včerejška

Tlumené hlasy všeobecného obdivu ozvaly se shromážděním.

„Vezměte si celý; půl bochníka je beztoho málo," naléhal Jacques. „Měl jste viděti onen úsměv generálův otče Rollande. Vzal chléb beze slova, lámal jej a pojídal, vrátiv na to zbytek Jakubovi. A nyní přišla řada na mě. Vystoupil jsem ze stínu noci, vylil ze své polní láhve zbytek kořalky, kterou jsem během doby nastřádal, do plecháče čerstvou vodou naplněného a podal jej generálovi. Hleďte, to je onen plecháč; uschoval jsem si jej co upomínku na pamětihodnou onu noc", poznamenal Derval, přerušuje svoje vypravování a sejmuv s hřebíku nad krbem pověšenou nevzhlednou jakous plechovou nádobu, podal ji faráři, který ji se všech stran pozorně prohlížel,

„Napijte se, pane generále! prosil jsem ho, zasalutovav řízně. Ba právě, tehdy jsem byl ještě pln odvahy — věřte mi to! Když ucítil pálenku, přihnul si a pil dychtivě; pak se zase usmál, tázaje se po našich jménech, které jsme mu sdělili. Svými zraky nás přímo probodával; pak zabaliv se do svého pláště zmizel v černé noci. Na to jsme se s Jakubem uvelebili u ohně — pojídali chléb a zapíjeli vodou a vypravovali si až do svitání o „desátníčkovi."

„U všech svatých, to bylo vskutku zajímavé setkání!" poznamenal farář, „Není pochyby, že se vám generál za vaše pohostění odměnil?"

„Vzpomněl si na to až po devíti letech, ale nezapomněl. Generál nezapomene na nic!"

„Po devíti letech? To jste věru dlouho čekali, strýčku Ewene! A jak se vám odměnil?"

„Jak byste se odměnil za kousek kůrky a hlt vody s pálenkou smíchané? To se dává žebrákovi, neočekávajíce ani poděkování za to! Generál má jiné věci na starosti; ostatně vše se odehrálo tak rychle jako ve snu. Nemyslete si však, že jsme neobdrželi žádnou odměnu" — — — vzkřikl Derval.

„Tak to dopověz přece, jak to skončilo; jsem velmi zvědav," zvolal farář.

„Mnoho a mnoho se zatím změnilo. Desátníček" se stal mezitím dědičným císařem francouzským, ale Jacques a já jsme byli dosud prostými vojáky. Domnívali jsme se, že na nás generál již dávno zapomněl, a nebyl by to také žádný div, uváží-li že, co měl tehdy práce se srážením korun s hlav královských. Veliká Armáda tábořila před Boulogni — bylo to roku osmnáctsetčtyři — a my granátníci — stáli úplně v předu. Korunovační den byl určen k všeobecnému udílení záslužných křížů a medailí. Bože, jaký to byl den! Mlha vznášela nad mořem, jako kouř nad ústím dělovým. Na návrší před městem byl postaven trůn — veliký, železný prestol mocného krále Dagoberta — pod trůnem rozkládal se tábor Veliké Armády a vzdouvalo se nekonečné moře. V okamžiku, kdy císař zasedl na trůn, zavznělo z tisíce hrdel: „Vive l'Empereur!" Podobalo se to vlnobytí, jehož řev otřásl vzduchem. V téže chvíli rozplynula se mlha a slunce zazářilo v plné nádheře. Ach Bože, prapory a vlajky se chvěly, bajonety se blýskotaly až zrak přecházel. Takového něco uvidí člověk jen jednou v životě. Mohl bych vám celou noc vykládati o všech oněch nádherách a nebyla by toho jistě desítina, co jsem onoho dne viděl. Nyní vám jen povím, co se tehdy Jakubovi a mě přihodilo. Stáli jsme, jak jsem řekl, úplně v předu, když nás císař přehlížel. Když šel kolem nás, zastavil se náhle — tak hle! — sáhl do kapsy od vesty pro špetku tabáku, naklonil hlavu jak vám ukazuji, a zkoumal naše tváře. A náhle jako, kdyby mu probleskla myšlenka hlavou; přistoupil těsně až k nám a pravil — škoda, škoda, že nedovedu napodobiti jeho hlas —: „Nezapomněl jsem ani na Cismone, ani na onen černý chléb, ani na vodu s pálenkou;" pak, obrátiv se s úsměvem na maršálka Neye-e, který mu kráčel po boku, rychle mu cosi sděloval; i Ney se srdečně rozesmál, ukazuje svoje krásné, bílé zuby a

ráno jen volné. Západní bojiště: V území Kemmelu, na Lysu a Sommě oživla bitevní činnost ve večerních hodinách. Noční výzvědné výpady nepřítele. Francouzi pokračují ve svých živých dílčích útocích; jihozápadně Noyonu a jižně Aisny vyrazily opětovně se značnými silami a usadili se ve dvorcích Porte a des Loges západně Authenilu, jakož i ve starých francouzských zákopech severně Longfontu.

Dne 11. července. V Albanii zařídili jsme se na nové obranné čáře. — Na západě menší boje. U Bethume odražen nepřátelský útok. Německé přední stráže v lese Villers-Cotterets zatlačeny byly nepřátelským útokem zpět do Savieres.

SMĚS.

Censura v Uhrách. V uherské poslanecké sněmovně prohlásil Wekerle, odpovídaje na interpelaci jistého poslance, že v Uhrách nebyl dosud zakázán ani jediný časopis a také není u žádného listu zavedena preventivní censura. Censura, možno prý říci, provozuje se v glacé rukavičkách. — To mluvil ovšem Wekerle jenom o uherských časopisech. U slovenských listů je tomu jinak.

Svoboda tisku v Německu. Známé vrchní velitelství v Markách zakázalo téměř všechny knihy a brožury, které vyšly ve vídeňském nakladatelství německé sociálně-demokratické strany. Tak byla zakázána Ecksteinova kniha „Marxism v praksi“, Webrovo brožura o ruské revoluci, brožura „O právu a svobodě“, referující o vídeňské lednové stávce a poslední slavnostní májové číslo. „Arb.-Ztg.“ k tomu poznamenává: „Jak zřejmo, smí se nyní v Německu čísti jen profesorská literatura o „německé volnosti“.

Zakročení v Sibiři ujednáno? Jistý list oznamuje s Petrohradu, že podle zpráv z Pekingu jest zakročení v Sibiři ujednanou věcí. Čínská vláda pomýšlí na vyslání 20.000 mužů do Sibiře. Jeden oddíl čínského vojska přibyl již do Vladivostoku.



Bývalý šach Mohamed Ali, jenž přijel z Oděsy na léčení do Karl. Varů v Čechách.

do jeho kazajky, André ho držel za nohy a ostatní za ruce. Když jsem konečně pochopil, co chce učiniti, zastavilo se mi srdce, vytrhl jsem André-mu bajonet, neboť jsem nevěděl jiného východiska a drže chlapíka stále ještě jednou rukou za kabát, křičel jsem naň: „Tisíc ďáblů uklidni se, anebo tě probodnu!“ Upřel na mě pevně zrak, jeho obličej byl k smrti bledý, a jeho rty pevně sevřeny. Nikdy toho pohledu nezapomenu! V nejbližším okamžiku ležel na plocho na břiše a vysvlékl se z kazajky. Tisíc hromů, to jste měli vidět! Povídám vám, chlapík musí míti ďábla v těle! Země pod tíhou jeho těla povolila a nežli jsme mohli hnouti prstem, zmizel v hlubinách!“

Matka Dervalová pokřižovavši se, zasténala zděšením a poklekuuvši šeptala modlitbu za zemřelé; Marcela stála jako omráčená; ani hláska nevyšla z mučeného jejího srdce, ani jediná slza nevytryskla ji z očí. Starý desátník zbledl a zdálo se, že je týrán výčitkami svědomí, zatím co duchovní lomě rukama zvolal: „ To je hrozné, to je hrozné! Vrhl se do propasti!“

„Ba věru, byl to hrozný pohled,“ potvrzoval to Pipriac jektaje zuby. „Dole byla tma, černá jako peklo a ničeho jsme neviděli. Naslouchali jsme se zatajeným dechem;ale zaslechli jsme jen lehký jakýs šelest, jako když se rozbíjí vejce — — a pak bylo opět ticho — — — — — — — — — — — — —“

„A promluvil něco? Křičel?“ tázali se mladíci.

„Ani slůvko mu nevyšlo z úst. Jako kus balvanu se řítil do hlubiny a jestliže si neroztříštil lebku o skály, tak jistě utonul. Desátníku Dervale, starý druhu, nemysli snad, že ho starý Pipriac vehnal v náruč smrti! Chtěl jsem ho zachrániti, jako že tu stojím, ale on nechtěl! V pračce jsem sice bodákem zavadil o jeho pravé rámě, ale to jen proto, abych ho učinil boje neschopným. Pierre, ukaž nám tu kazajku. Vidíš, desátníku, celý rukáv jsem mu rozpáral, zde je poněkud vlhký, to asi od krve — — — — — — — —“

štího dne obdržel věčnou dovolenou a já svoji maršálskou hůl!“ končil Derval, měře svoji dřevěnku polo lítostným, polo žertovným pohledem.

„A tehdy jste Napoleona viděl naposled?“ pátral farář dále pln účastenství.

Dříve ještě nežli mohl desátník odvětiti, rozevřely se prudce dveře a sergeant Pipriac, provázen svými četníky vrazil do kuchyně na smrt bledý a úplně bez dechu.

„U ďasa! co pak se děje?“ obořil se naň Derval.

„Člověk by myslil, že měl zjevení!“ poznamenal farář, zvedaje se ze svého místa.

Pipriac hleděl vytřeštěným zrakem nejprve na desátníka, pak na faráře a koktaje a slovo za slovem ze sebe namáhavě vyrážeje pravil: „U všech všudy, mnoho k tomu neschází! Jen pohleďte, jak se dosud chvěji, já Pipriac, který se dosud ani ďábla nebál. Kapku vody, matko Dervalová, kapku vody, nebo se udusím!“

Desátník dobelhav se ku jakési skříňce nalil do sklénky něco koňaku, podávaje jej sergeantovi: „Tu máš, napij se kamaráde, je to lepší než voda, a rozváže ti to spíše jazyk. Co se stalo a co jsi viděl?“

„Hned ti povím staříku, co a koho jsem viděl!“ zvolal Pipriac, utíraje si s čela krůpěje potu, velikým bavlněným šátkem zdobeným obrazem maršálka Neye na koni sedícím. „U všech čertů, tvého povedeno synovce, toho chouana, jsem viděl!“

„Rohana?!“ zaburácel desátník hromovým hlasem, zatím co obě ženy strachem a hrůzou vyskočily ze svých míst, a duchovní zbledl.

„Ano, Rohana Gwenferna, toho zlosyna — anebo jeho ducha, to je lhostejno. Zná z vás někdo jeho oděv? Strhli jsme mu ho z těla jako kůži úhoři! Říká se, že se může úhoř svléci z kůže; nuže to dovede i ten o němž jsem se právě zmínil. —

Konec války teprve 1920! Dle zpráv z Washingtonu nepovažují se všechny akce na západním a italském bojišti za rozhodující. Přes všechny mírové ofensivy nečeká se konec války letos, nýbrž až roku 19120.

Nová Soluň na severu. Jak známo vylodili Angličané na murmanském pobřeží vojenské sbory, sesílené také francouzskými a japonskými silami. Vláda moskevská vyslala vojsko, aby zatlačilo čtyřdohodové sbory. Jak se zdá, tvoří se na severu nová fronta, jako u Soluně.

Mírové cíle francouzské republiky. Výbor pro zahraniční záležitosti franc. sněmovny přijal 9 proti 5 hlasům usnesení na návrh, kterým se vláda vyzývá, aby působila u spojenců, by sdělili své válečné cíle a mírové podmínky. V zastoupení Clemenceauově prohlásil finanční ministr Klotz, že válečné a mírové cíle Francie jsou nezměněné a stejné jako v srpnu roku 1914.

Amerika vytrvá. Lansing prohlásil v kongresu, že pro americké státníky není příčiny odpovídati na projevy státníků německých. Jedinou povinností Američanů je pokračovati ve válce až do úplného vítězství nad nepřítelem. Zároveň prohlásil, že dle jeho mínění rozhodnutí ve válce padne ještě v tomto roce a konec války není již daleký.

Projev k česko-polsko-jihoslovanské shodě. Politická konference, konaná 2. července v Krakově za přítomnosti zástupců radikální polské inteligence lidové a pokrokové a zástupců českých a jihoslovanských, přijala tento projev: 1. Potvrzujíce společenství zájmů i snah národů českého, jihoslovanského a polského, uznáváme nutnost jejich společného postupu ruku v ruce pro dosažení nezávislého státu i pro vítězství demokracie. 2. Vyzýváme kluby poslanecké a všecky činitele národní k energickému uplatňování těchto zásad v politice a ve všech oborech života.

Norsko ve službách dohody. Na výroční slavnosti norské obchodní komory v Londýně byla předčítána část úředních sdělení lodního výboru, v němž se zdůrazňuje, že norské lodi přes ponorkové nebezpečí konají dále plavby pro dohodu. Co se týče velkých ztrát norského loďstva, musel by jich výbor litovati, kdyby je Norsko po válce muselo nahraditi. Norský vyslanec prohlásil ono sdělení za významné úřední uznání norských obětí. Předseda obchodní komory rejdař Knudsen pravil, že porozumění a sympatie pro dohodu v Norsku stále vzrůstají. Vlády mohou býti nejednotny, aniž se tím oslabí sympatie národů.

*

Keťasové. Válečná doba dala vyrůsti zvláštním typům lidí, mezi nimiž význačné místo zaujímají osoby, které zabývají se řetězovými obchody — keťasové! Ti neohlížejí se na pravo, ani na levo a jdou jedině za svým cílem: za penězi, které vytloukají ze zboží buď dobře ukrytého, anebo podloudně získaného. I v našich krajích máme takových keťasů celou řadu a to ve všech společenských kruzích. Využívají válečné nouze o čilé poptávky po každém zboží, scházejí se v hostincích a vinárnách, dávají hlavy dohromady a tulí se k sobě jako psíci, kují plány, které končí ve snaze: najít kupce, rychle prodat a mnoho vydělat! Mají své náhončí, kterým platí tučné provise a tak dostávají zaručené zprávy o obchodech se všech stran.. Keťasství se u nás množí úžasným způsobem. Jste ve společnosti v kavárně. Přijde k vám známý mladík, který bezúčelně se fláká po ulicích města a tajemně vám sděluje, že „má" celý vagon cukru. Na kilo se neprodává, hned na vagony... Mouka je dnes vzácné zboží, ale dejte za 1 kg 16—20 i více korun — a máte mouky dost. Keťas ji má a dá rád — ovšem, lacino nemůže. Sám draho koupí od jiného — keťasa. Obilí je drahé, mlýn nemele za málo, musí dáti tučnou provisi kolegům a proto nelze dostati mouky za laciný peníz. Pijete svou kávu v kavárně a toužíte po doutníku. Nedaleko sedí dva mladíci. Ptáte se číšníka, zda nemá doutník. Nemá. A ihned jeden z těch mladíků vám nabízí ne jedno, ale celý balíček viržinek. S úžasem se ptáte, kde tolik vzácného kuřiva nabral. Náhodou je koupil od neznámého člověka. A ještě s větším úžasem slyšíte, že kus stojí K 1.40 a on má na nich pouze — 20 hal. A tak bují keťaství dál a daří se mu znamenitě. Obchoduje se s každou potřebou denního života a nejvíce s potravinami. Bídy lidské přibývá — keťasové kupují domy a ukládají peníze. Poctivý člověk se celý den v práci plahočí — keťas nedělá nic, jen špekuluje, kde je co na prodej a koho by měl do svých sítí zatáhnouti. Nedivte se pak, že roste „blahobyt".



Kostel v Chiaso Nuovo. Obec tato a její okolí bylo teprve v posledních dnech dějištěm tuhých bojů.

▫ ▫ ▫

ZDRAVOTNÍ RÁDCE.

Španělská chřipka.

Jméno španělské chřipky není vlastně zcela správné, neboť nejde u této nemoci o nic jiného, než o epidemii chřipky, jež objevila se již častěji ve Vídni, jmenovitě však na počátku devádesátých let minulého století. Tehdy dostala se sem nemoc od severu, nyní, zdá se, východištěm jejím jsou Španěly. Jak všecky epidemie, mění také influenční epidemie občas svůj ráz. Tak jednou jest nemoc doprovázena katary průdušek, jindy jest doprovázena střevními jevy po třetí zase nervovými příznaky, jindy opět převládají ušní příznaky, a dochází k hnisavým zánětům středního ucha. Tentokráte objevuje si influence jako akutní horečné onemocnění a počíná silným ochabnutím, bolestmi v kříži, ve svalech a silným bolením hlavy. V Rakousku objevila se tato nemoc po prvé v Tyrolsku a byla vojíny, kteří s posledními velikými výpravami přišli sem z Tyrol, zavlečena do Vídně. Tak leželo ve velkých válečných nemocnicích před několika dny sta těchto influencí onemocnělých vojínů, jejichž tělesná teplota pohybovala se okolo 40 stupňů C., jež však kromě všeobecné bolesti svalstva, bolení hlavy a velikého ochabnutí nejevi jiných příznaků a po několika dnech byli uzdraveni. Pokud nyní lze ráz nemoci určiti, musíme říci: jest vlastně mnoho hluku pro nic za nic. Nemoc nepočíná nebezpečně a zaniká v několika dnech úplně. Až posud lze také označiti případy této nemoci u dětí za lehké, avšak zdá se, že ani u dospělých a starých lidí nekončívají smrtí. Léčení této nemoci jest zcela jednoduché a postupuje asi tak, jako při obyčejném nastuzení. Lidé, jimž je nevolno, nebo pociťují mrazení nebo horečku, mají píti čaj a přikládati obklady na prsa, aby se zapotili a tím zkrátili nemoc.

Pierre! André! Ukažte ty hadry?"

Oba jmenovaní četníci předstoupili; první držel v ruce rozedranou selskou kazajku, druhý pak selský klobouk s širokým okrajem.

„Nosí-li duch šaty, pak jsou tyto jeho. Ale to je nyní úplně lhostejno, protože mu jich už nebude nikdy třeba."

Oba kousky oděvu kolovaly z ruky do ruky, leč neneslv nižádných stop, že by náležely uprchlíkovi.

Pipriac klesl vyčerpán na stolici a teprve když si podruhé přihnul a posilnil, nabyl zase řeči: „Krev jeho nechť padne na jeho hlavu, já nejsem vinen tím neštěstím!"

Přísný výraz, jenž se objevil při zmínce Rohanova jména na tváři desátníkově, zmizel. Chtěl cosi říci, ale Marcela bledá jako smrt, vstoupila náhle mezi něho a Pipriaca: „Co tím míníte?" zvolala. „Snad jste ho — — —?" Při tom vrhla zděšený pohled na nasazené bodáky četníků.

„Starý Pipriac je sice špatný chlap, ale tak špatný má drahá není přece! U ďábla, což nebyli Raoul Gwenfern a Pen Pipriac nejlepšími kamarády? U tváře císařovy! Ani vlásek, jsem tomu lotrovi na hlavě neskřivil."

„Díky Bohu! Pak vám tedy unikl?" zvolal duchovní.

„Úplně ne! Povím vám tu historku. Víte, že jsme ho již všichni považovali za mrtvého, poněvadž jsme ho marně v nebi i v pekle hledali. V celém okolí, vyjímaje dno mořské, není místečka, které bychom nebyli prošťourali. Vzdor špatnému počasí vyšli jsme dnes za zcela jiným účelem. Na zpáteční cestě z jistého menšího dvorce, kde jsme objevili dobrý hlt, kráčeli jsme kol onoho velkého balvanu, jejž všichni znáte. Tu jsme spatřili náhle muže, záři měsíční ozářeného a zády k nám obráceného. Poznal jsem ho na první pohled, vzdor tomu, že jsem mu neviděl do tváře. Když se obrátil a nepozoroval nás, byl bledý, že jsem ho považoval za zjevení — na mou

duši. Byl ubožák tak vyhublý a utrápený, tak bílý jako smrt. Desátníku, byl to tvůj synovec — Rohan Gwenfern."

„Není více mým synovcem," přerušil ho zlobně veteran, ale hlas se mu při tom znatelně zachvíval.

„Nevím jak se to stalo, ale v nejbližším okamžiku jsme se naň vrhli — já, André, Pierre a ostatní. André byl jediným, který ho udržel; nás ostatní střásl jako hrušky. Než jsme se nadáli poodběhl na dvacet kroků vleka sebou Ondřeje. U čerta! Podobal se africkému lvu, který odnáší svou kořist! André ztratil čepici a volal o pomoc; setřásti ho však zběh nemohl. Nasadili jsme své bodáky a hnali jsme se za ním."

V přehorlivosti svého vypravování sergeant vyskočil, a všichni přítomní obklopivše ho, sledovali ho s napiatou zvědavostí.

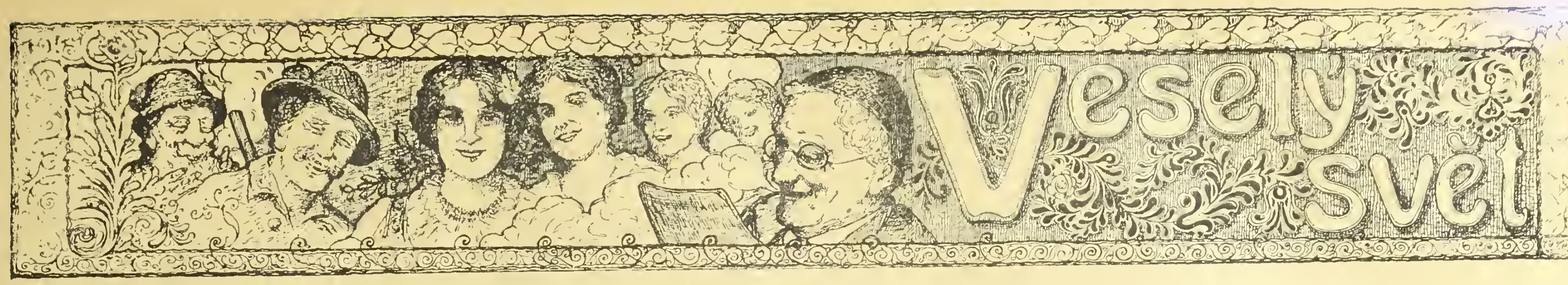
„Jen žádné násilí!" nařídil jsem. „Chytněte ho za živa. Když jsme se ho znovu chopili, nebyli jsme ani na deset kroků vzdáleni veliké strže, která se podobá hladké stěně. Byl právě vysoký příliv a voda černá jako smůla. Strhli jsme ho brzy k zemi — bylo nás šest — ale ujišťuji vás, celou svoji sílu musili jsme na to vynaložiti. Drželi jsme ho jako v kleštích, že se ani pohnouti nemohl!"

„Výborně!" zvolal Michal Grallon.

„Tobě se lehce křičí „výborně", pokračoval sergeant zuřivě. „Ani ďábel by ho nebyl dovedl spoutati! Asi minutu ležel úplně klidně a bez hnutí, pak se ale začal váleti. Jste rybáři a jistě jste se často pokoušeli uchvátiti rukama mořského úhoře — ovšem že bez výsledku. Nuže, tak se vedlo i nám. Dříve než jsme pochopili, co vlastně zamýšlí, dokutálel se až na samý pokraj skalní stěny."

Marcela vyděšeně vykřikla, a i ostatním přítomným naběhla husí kůže.

„Bylo nás šest proti jednomu a vzdor tomu nemohli jsme zabrániti jeho úmyslu. Já sám se oběma svýma rukama zaťal



Soudruh.

Paní k služce: „A můj muž ještě není doma?"

Služka: „Ne — ale musí být už na schodech — Hektor už stojí před dveřmi s pérkami v hubě."

*

Nedorozumění.

První klepna: „Jo, jo, tak, tak to bylo. Přes pole a lučiny chudák běžela, přes kamení a trní byla štvána, křovinami a lesy, vesnicemi a městy byla hnána, neustále jsouc pronásledována jakýmsi instinktem."

Druhá klepna: „Kriste na nebi, takový sprosťák."

Válečné zaměstnání.

„Prosím tě, muži, co blázníš? Řekla jsem ti, abys mi sehnal cívku bílých nití, a ty jsi mi přivlekl zatím metrák starých školních sešitů. Co si mám s tím počít?"

„Neprozíravá ženo! Nitě nejsou k dostání. Roztrháš tady ty sešity, a nití, jimiž jsou sešívány, je jistě více než cívka."

*

Galantní.

Inženýr: „Telegrafie bez drátu — báječný vynález! Ale jsou věci ještě mnohem krásnější o nichž lidé před pětadvaceti lety neměli ani ponětí."

Slečna: „A které, pane inženýre?"

Inženýr: „Vy, slečno!"

*

Hlavní věc.

Profesor: „A co vám to napadlo, že musí z vašeho hocha být virtuos na housle? Vždyť nemá pražádný hudební talent."

Matka: „No jo, pane profesor, ale jen se podivaj' ty dlouhý vlasy."

*

Jak se to vezme.

Učitelka chce zaměstnat učením unavené děti, i dává jim hádanky:

„Děti, co to je?
Stojí malý domeček,
je v něm plno koleček?" —

ale žádné děvčátko neuhádlo, že to jsou hodiny. A když se přeci Fanynka Stalichovic hlásila radostně, že hádanku rozluštila, vyvolala ji slečna a hned chválila: „Vidíš, tys vtipné dítě! Tak co to je?"

„Prosím, slečno, bednička se syrečkama!"

*

Časový vzdech Pražáka.

Ne člověk, ale zvíře je dnes více ceněno! Králíky dávají pod zámek, každá hospodyně drží pod slepici ruku, aby jí ani jedno vejce neuklouzlo a husy mají takový kurs, že jenom jednu jedinou střeží ve dne v noci policie!

*

Důvod.

„Prosím vás, proč upíjíte neustále z mé sklenice?"

„Lékař mně nařídil píti cizí vína."

*

Nová rekvisice.

Doslechli jsme, že vláda hodlá rekvirovati všechny decimální a automatické váhy, aby obyvatelstvo nemohlo se přesvědčiti, kolik už jen váží.

*

Závist.

Člověk z Rakouska: Jak závidím pravoslavným! Ti mají jen čtyřicetidenní půst...

*

Nedůvěra.

Advokát (po poradě): „Já sám osobně jsem o vaši nevině přesvědčen..."

Klient: „A započítáte si to také?"

*

Hlavní věc.

Přítelkyně: „....Nechápu tě, že můžeš čísti celé noviny? Já čtu jen aktuelnosti v prvé řadě nabídnutí k sňatku!"

Povážlivý souhlas.

Restaurater: „Věřte nebo ne pane, ale na toto víno musím mnoho dodávat."

Host: „Ale Bože, o tom nikdo nepochybuje."

*

Dva, kteří trpí.



On: „Milostivá, kdybyste jen tušila co všechno trpím...!"

Ona: „Božinku, což netrpím i já všechno?"

*

K dohazovačce.



Dohazovač: „Mohu vám toho pána jen odporučiti!.... Je pilný a protloukl se životem poctivě!"

Dáma: „Aha, rozumím — chcete tím říci, že nemá ani groše.

*

Lidumil.

„Zde ti představuji svého zachránce života!

Vytáhl tě asi z vody, že?"

„To ne — ale odkoupil mi automobil."

Galantní omluva.

Krasavice rozhorleně: „Ale dovolte pane revidente, to není pražádným uměním políbiti nic netušící!"

Pan revident: „Ale dovolte, milostivá, uvažte jen, ta malá ústa."

*

Ze školy.

Učitel: „Nuže Honzíčku, jak se jmenuje opak vděčnosti?"

Honzík: „Nevděčnost."

Učitel: „Docela správně. A opak štěstí?"

Honzík: „Smůla."

*

Válečný básník.

„Tak co pane Křetínský; kdy pak bude konec války?"

„Inu toť snadné.
Až ti tlustí budou hubení.
a ti hubení studení!"

*

Duchapřítomnost.

Cizinec v hotelu probudiv se v noci a zpozorovav zloděje pod postelí:

„Poslouchejte pane, když už tam jste pod tou postelí, povězte mi, jsou tam také štěnice?"

*

Velmi cenné.

Ona k němu, jenž jest horlivým sběratelem autogramů: „...a který jest tvým nejcennějším autogramem?"

On: „Dopis v němž mi sděluješ, že se staneš moji chotí!"

*

Pohodlí.

Lékař: Ale člověče k vůli takové maličkosti jste mě nemusil za takové nepohody volat!"

Pacient: „Ach nic nevadí pane doktor, Franta měl práci v městě a tak jsem mu povídal, aby k nim odskočil."

*

Ze zlatých časů.

„Nuže, purkmistře, dostals řád, že's tak krásně knížete přivítal?"

„To né, to né, ale poručil svému lokajovi, aby mi dal šňupnout."

*

Zlomyslnost.

Cože tvoje paní neumí vařit. Dle jejího zevnějšku soudě bych myslil že je rozenou kuchařkou.

*

Úvahy.

— U všech všudy mám jíti dnes večer na kuželky, anebo jenom tak na pivečko!

*

Pikolík: I těm záhlavcům si člověk časem navykne. Já už při nich i zívám.

Z „Kopřiv".

— No, to by v tom musil být rohatý, abych to nedotáhl aspoň na sekčního šefa, když se mohl stát policejní ředitel ministrem vnitra!

*

Čtenář německých novin.

Profesor: „Fürste, jací národové obývají Rakousko-Uhersko?"

Fürst: „Němci, Maďaři a velezrádci."

*

Předtucha.

Teta: „Píše nám synovec."

Strýc: „Tak čti, čti, já zatím napišu poštovní poukázku."

*

Moc dobrá známost.

Úředníček: „Tak, ženuško, dnes buď na mě hodná. Udělal jsem si moc dobré oko..."

Žena: „U tvého dvorního rady?"

Úředníček: „Ale ne: přece u našeho uhlíře."

Žádejte všude ve veřejných místnostech „Víd. Illustr. Noviny"!

Majitel: „Vídeňské Illustrované Noviny". Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie budtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejí. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 30.

Jednotlivá čísla 40 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni. X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·— V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 25. ČERVENCE 1918.

Z našeho přístavu kotorského.



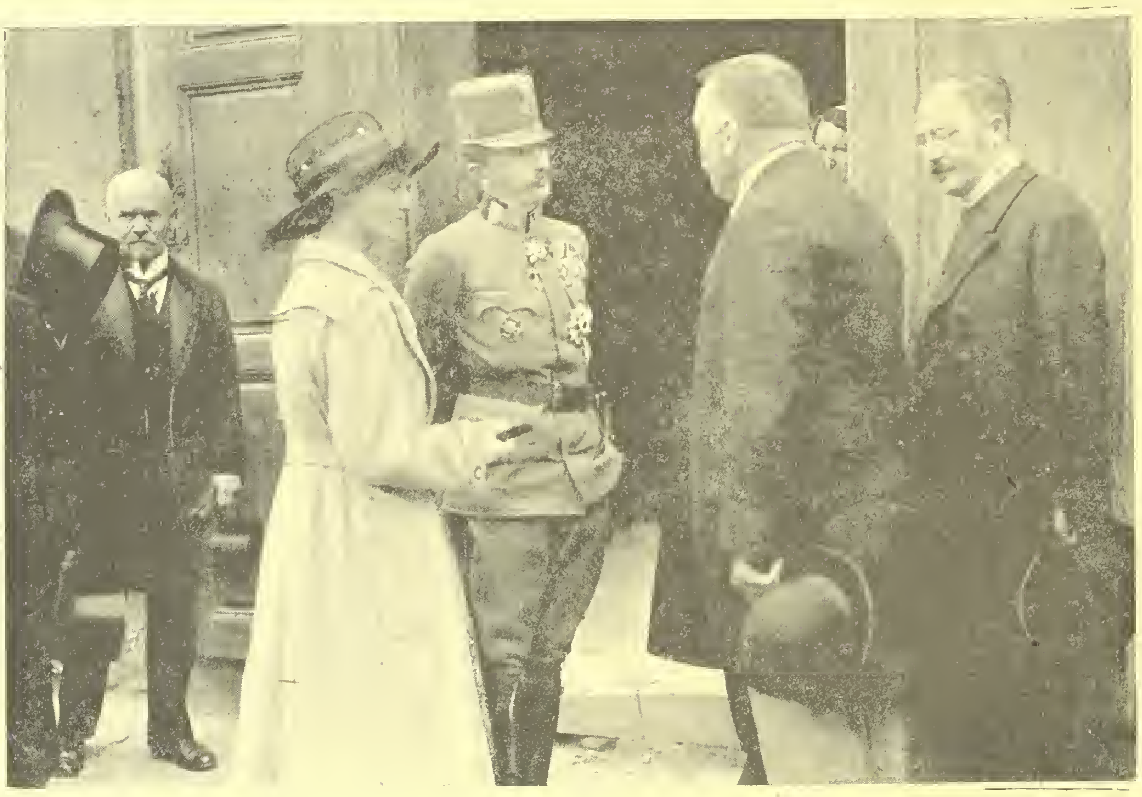
Nová německá ofensiva proti Remeši a Paříži. — Italové zahajují nové boje v Benátsku. — Protirevoluční hnutí v Moskvě definitivně potlačeno. — Konflikt rusko-čtyřdohodový.

RUSKÁ PROTIREVOLUCE.

V „Neue Freie Prese" rozepsal se profesor vídeňské university a učitel na válečné akademii dr. Otto Hoetzsch, o protirevolučním hnutí v Rusku. Jeho vývody jsou pozoruhodné a nasvědčují, že autor jest dobrým znalcem věcí. Praví mezi jiným: Monarchistická povstání rychle potlačená 11. a 12. dubna, neukázala se bolševikum nebezpečná. Také moskevské povstání z 5. června vládu nepovalilo. Liga k obraně vlasti a svobody sdružila po té kol sebe všechny reakční živly (reakcionáři jsou pro bolševiky také menševici); monarchisté jsou pro přimknutí se k Německu, levé křídlo těchto protirevolucionářů pro návrat ke spolku se západními mocnostmi a pro obnovení války s Německem. Strategický plán Ligy spočívá v tom, odříznouti krajiny Uralu od středního Ruska, a nedostatkem potravin donutiti vládu sovětů k pádu. S touto úlohou zdají se býti spojena protirevoluční hnutí na Volze, v krajinách Uralu a v Sibiři. V těchto hráli Čechoslováci význačnou roli. Od první bitvy 26. května, význam jejich stále velmi stoupal. Jak bolševici tvrdí, došlo po roztržení protirevolučních živlů koncem května k bojům mezi čechoslováckými, na východ táhnoucími formacemi a vojsky bolšev. sovětů. Dle ruských



Sultánův pořeb v Cařiradě: Tělesná garda sultánova v smutečním průvodu.



Císařští manželé návštěvou ve veřejné válečné kuchyni v 19tém vídeňském okrese.

časopisů odehrávaly se boje ty v širokém prostoru měst Pensy, Samary, Sysranu, Čeljabinsku, Novo-Nikolajevsku, Jekatěrinburku atd. Boje ty přesahovaly rámec místních srážek. Menševici a sociální revolucionáři pravice podporovali Čechoslováky a ve městech, která vyrvána byla z rukou sovětového vojska, utvořili po finském způsobu bílé gardy, které obnovovaly starý pořádek a odstraňovaly sověty. Ze zpráv nevyplývá ještě souvislost mezi těmito boji na střední Volze a vlastními centry protirevolučních snah. Centry těmi jsou donská republika pod Krasnovem a krajina orenburských kozáků pod Dutovem. Ale souvislost mezi těmito a Čechoslováky byla bolševiky poznána. V bouřlivé schůzi výkonného výboru dělnických rad v Moskvě bylo vládou menševikům a soc. revolucionářům pravice předhozeno, že jsou spojeni s Čechoslováky a se snahami Krasnova a Dutova. Na to byli menševici a sociální revolucionáři pravice z výboru vyloučeni. Bolševici, kteří boje podceňovali, pokládají se nyní za velmi ohrožené. Ale rámec boju byl ještě širší. Jest známo, že kozácký vůdce Semenov vedl ve východní Sibiři protirevoluční hnutí. Byl při tom dohodou podporován. Plány Anglie a Francie usilují o samostatnou republiku pod ochranou dohody. S nimi souvisí otázka japonské nebo dohodové invase ve východ. Asii a Sibiři. V květnu byla utvořena Semenovem zabajkalská republika, která chce se připojiti k Americe. Semenov nabídl toto přiblížení, žádaje obsazení sibiřské dráhy a Vladivostoku a slíbiv uzavření míru pouze po dohodě s Amerikou. Hnutí přešlo do západní Sibiře a porazilo tam panství bolševiků. Pokud dovolují nekontrolované zprávy posudek, nemají dnes bolševici v rukou ani Sibiř ani sibiřské dráhy. Bezprostřední nebezpečí jest zjevné: Kdyby přišla protirevoluce z východu, odřízla by spojení se západosibiřským obilním obvodem, které je dnes pro bolševiky životně nutné, poněvadž jejich spojení se severním Kavkazem a Ukrajinou rovněž je přestřiženo. K tomu druží se ještě nejnovější akce anglická na murmanském pobřeží, která je namířená přímo proti Petrohradu a působí vládě sovětu největší starosti.

□ □ □

CO CHCE WILSON?

V den prohlášení neodvislosti, kterým oslavují Spojené Státy rok co rok revoluci z r. 1776, prohlásil Wilson u hrobu Washingtonova, že nynější válka znamená rozšíření této revoluce a jejího díla osvobození na celý svět. Je tomu tak? Či jsou jeho slova jen zvučná fráze odporného pokrytce, který svou touhou po panství a zlatě skrývá za praporem svobody? „Co chce Wilson?" Tak ptá se svět ode dne, kdy Amerika bez nutkavého důvodu, pro žádný viditelný cíl vyhlásila Německu válku. Každý musí se tak



Císař Vilém rozmlouvá s polním maršálkem Hindenburgem



Rakouský reflektor na Jaderském moři.

ptáti, kdo pochopil, že jen naděje na pomoc Ameriky umožňuje dohodě vésti dále válku a že by válka ještě dnes byla skončena, kdyby Wilson uznal, že jeho cíl je dosažen. V Mnichově vydal německý prof. Bonn, brožurku, jejíž titulní list slibuje nám odpověď na tuto otázku: „Co chce Wilson?" Všeněmci věří, že Wilson snaží se o světovládu. Ale Bonn ukazuje, že Wilson ničím není tak málo, jako imperialistou. Vyšel z boje proti imperialismu Rooseveltovu, k moci vynesla ho demokratická massa farmářů, maloměšťáků a dělníků proti velkému peněžnictví, proti trustům, které stojí v táboře nepřátelské strany republikánské. Jako president vzdal se Wilson imperialistické politiky svých předchůdců; vzdal se výhod pro americké lodi v panamském průplavu, které zajistil jeho předchůdce; vědomě čelil „dolarové diplomacii" Taftově a odepřel americkým bankám podporu při čínských půjčkách; dal podnět k diskusi o dobrovolném vzdání se Filipin, za války nevyužil nejlepší příležitosti k obsazení Mexika. Ve všech svých programových řečích ujišťuje teď, že pro Ameriku nechce nic, žádný zisk území, žádné hospodářské výhody; a vskutku, čeho by mohla Amerika dosáhnouti v Evropě? Avšak Wilson prý začal válku, aby nahromadil obrovské zisky pro novoyorskou bursu a ocelářský trust, aneb aby zajistil veliké pohledávky amerických kapitalistů u dohody. Ale zisk ocelářského trustu byl r. 1917 menší než 1916, nežli Amerika vstoupila do války, neboť Wilson, starý nepřítel trustů, snížil energicky ceny oceli. A pohledávky Ameriky u dohody jsou vesměs kryty zástavou; jediná nekrytá pohledávka činila jen 500 mil. dol., kdežto britský majetek na americké půdě, na němž by bylo možno se hojiti, jest značně větší. Pokud byla Amerika neutrální, měla z evropské války obrovské zisky; teď uvalila sama na sebe břímě nesmírných válečných nákladů. Je tedy bláznovstvím věřiti, že Wilson se dal do války pro hospodářský zisk. Proto prý začal Wilson válku, aby mohl zbudovati veliké vojsko, kterého bude potřebovati v budoucnosti pro srážku s Japonskem. Ale na vyzbrojení loďstva nešetřila Amerika ani před válkou. A proto, aby zbudoval mocné loďstvo proti Japonsku, nemusel Wilson začínat válku s Německem. Ovšem pozemní vojsko by nebyl mohl vybudovati bez války. Ale k čemu by je potřeboval? Válka mezi Japonskem a Amerikou nepovede se nikdy na zemi! Ani to není Wilsonovi pohnutkou k válce. Abychom poznali, co chce Wilson, musíme pohlédnouti do amerických dějin. Jen tak se nám vysvětlí, co jinak se zdá hádankou. Spojené Státy jsou na východě i na západě ohraničeny oceanem, na severu i na jihu zeměmi řídce obydlenými, bez branné moci; nepotřebovaly tedy dosud nikdy vydržovat velké, stálé vojsko. Neměly břemene militarismu To znamenalo pro každého občana nižší daně a svobodu od branné povinnosti, to chránilo americkou demokracii. Sto let už vede zahraniční politiku americkou myšlenka, aby byla udržena tato výhoda. Odzbrojení a rozhodčí soudy jsou staré ideály amerického lidu. Už r. 1797 nabídli Američané druhým zemím smlouvy, že vzniklé spory nesmějí se řešiti silou zbraní, nýbrž že strany jsou povinny podrobiti se rozsudku rozhodčího soudu. V devatenáctém století dovolávali se více než padesátkráte rozhodnutí tohoto soudu. Od r. 1908 uzavřeli s 22 státy smlouvy o rozhodčích soudech. Když vypukla válka, sesílily ještě tyto staré snahy v Americe. Válka ukázala, že ocean už je nekryje tak jako dříve; nejen že zámořský obchod jest ohrožen každou válkou v Evropě, nýbrž i americké pobřeží může býti každé doby zbaveno bezpečí evropskými ponorkami. Nejsou už tak nedosažní jako dříve. Bezpečnost, jakou jim dosud dávala jejich přirozená poloha, může jim dát příště jen vybudování mezinárodního práva. Proto vznikla v Americe myšlenka, že evropské války musí býti užito, aby uskutečněn byl starý ideál, aby smlouvami o odzbrojení a rozhodčích soudech byl mír na všecky časy zajištěn. Amerika je stále ještě zemí řídce osídlenou s nesmírnými nezužitkovanými poklady půdy. Ale je to též země bez značnější

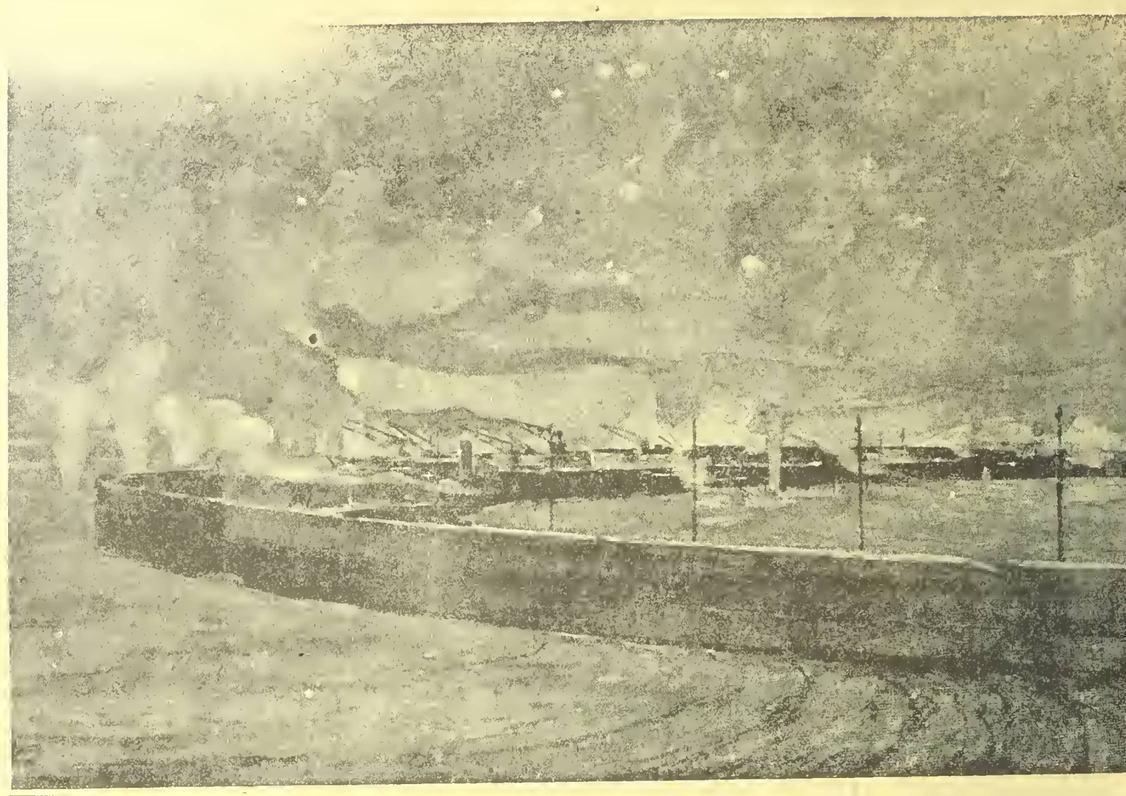


Kudy válka kráčí...: Pusté zříceniny chrámu v Musile na dolní Piavě ležícím, dějiště zarputilých srážek.



Italští zajatci z bojů na Piavě při hře v karty.

državy koloniální; potřebuje tudíž velikce mezinárodního právního řádu, který by zajišťoval všem státům volný obchod na moři, otevřené dvéře v cizích koloniích a stejné jednání na všech trzích. Všechny užší celní svazky ohrožují zájmy Ameriky: hospodářský svaz dohody právě tak, jako celní spolek středoevropský. Tak nabývá myšlenka nového mezinárodního právního řádu, o který usiluje Amerika větší určitosti: svoboda moří a rovnost hospodářského styku pro všechny národy! Protože Amerika je zemí nejbohatší na suroviny, odpovídá velmi dobře jejím zájmům myšlenka, aby příště byly vojenské prostředky mocenské nahraženy hospodářskými. Tak ze zeměpisných podmínek, z hospodářských potřeb a z historických tradic amerického života rostly všechny myšlenky, které se spojují v plánu ligy národů: Odzbrojení a rozhodčí soudy, svoboda moří a rovnost hospodářských vztahů, zajištěné svazem národů, který proti rušitelům smluv použije hospodářských prostředků mocenských celého lidstva. V prvním a druhém roce války Wilson doufal, že válka v Evropě skončí bez vojenského rozhodnutí. Zůstanou-li na obou stranách oběti bez výsledku, poznají národové, že válka je „špatný obchod" a přijmou pak rádi mírový program Wilsonův. Pokud Wilson doufal, že válka v Evropě skončí bez vítězství tě či oné strany, vystupoval příkře proti všem „aktivistickým" snahám v Ame-



K nedávnému útoku anglickému na flanderské pobřeží: Pobřežní baterie německé u Zeebrügge v akci.



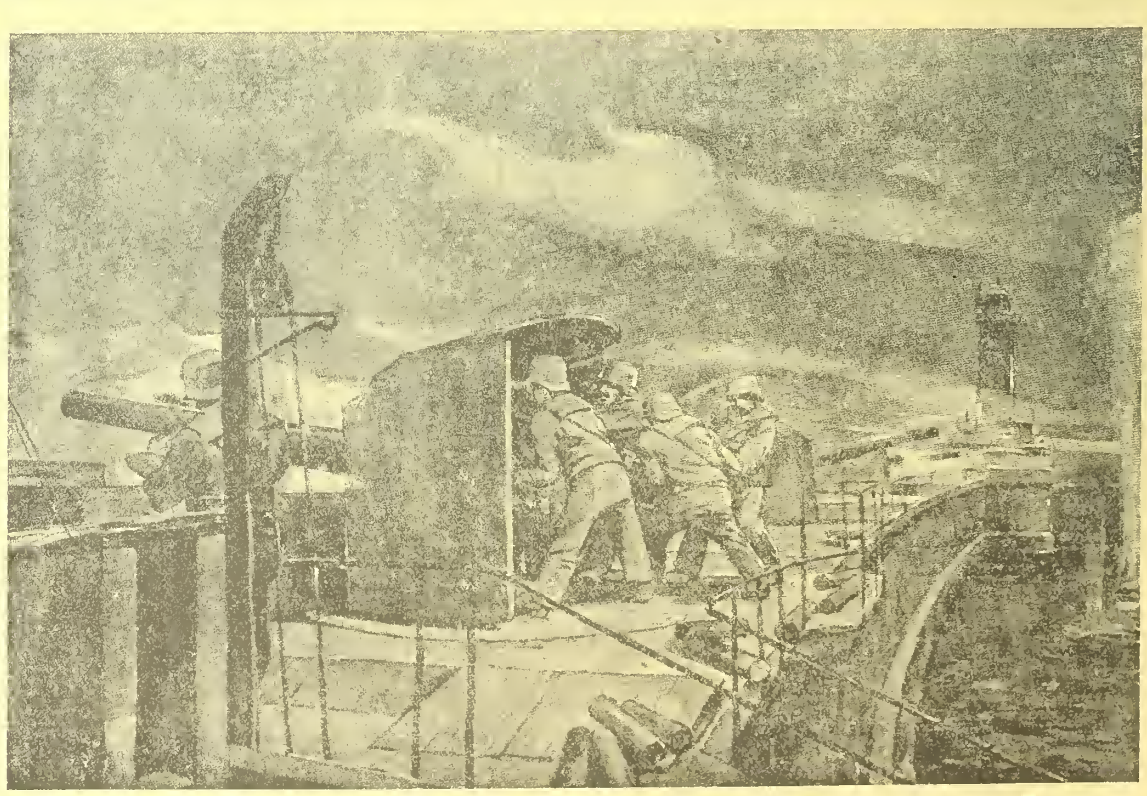
Agitace pro válečnou půjčku ve Vídni. Ku podpoře půjčkové propagandy dovezen do Vídně 30.5 cm. hmoždíř, účastník boje o belgické pevnosti.

rice. Teprve po rozkladu Ruska r. 1917 přiblížila se možnost vítězství ústředních mocností na dosah; a vítězství Německa znamená po názoru Wilsonově, že liga národů je nemožná, že zbrojení o závod potrvá a zůstane i nebezpečí válek. Teď teprve chápe Wilson myšlenku „preventivní války", aby bylo zabráněno vítězství Německa, aby byla vynucena liga národů a tím aby Amerika chráněna proti každému příštímu ohrožení i ušetřena nutnosti trvalého zbrojení. Teď jest Amerika ve válce. Chráněna oceanem nemůže býti přemožena. Nepřemožen neustoupí národ tak veliký, tak hrdý, tak sebevědomý. Bude bojovat, až bude moci přinést domů úspěch; a kdyby celá Francie byla Hindenburgem dobyta, kdyby už ve válce na zemi nemohlo býti pokračováno, bude pokračovati stále ve válce námořní, ve válce surovinami, ve válce hospodářské, dokud neprosadí mír, který stačí jeho sebevědomí. Proto budeme muset se s Wilsonem dorozuměti. Proto musíme počítat s tím, co chce Wilson. Tak zakončuje úvahu o brožurce Bonnově „Arb. Ztg." a doporučuje ji všem, jimž mír leží na srdci. Budeme muset se s Wilsonem dorozuměti! To však můžeme jen tehdy, když se prohlásíme pro ligu národů. To však můžeme jen tehdy, když se zřekneme úmyslů podrobovat cizímu panství celé národy na východě nebo na západě Evropy. To budeme moci tím snáze, čím více demokracie také v našich zemích získá vedení. S demokratickým Německem by se Wilson snáze dorozuměl, než s nejvyšším vojenským velením; s Rakouskem, které by bylo spolkovým státem svobodných národů, snáze než s tím, v němž vysoká vrchnost zachází s většinou národů jako se zlými dětmi. Čím lépe si kdo rozumí s panujícími mocemi dneška, tím tíže a později se dorozumí s Wilsonem!

▫ ▫ ▫

BULHARSKO A TURECKO.

V oficielním článku „Dozvuky bukurešťského míru" pokoušejí se německá zahraničně rozhodující místa ještě jednou zasáhnouti smířlivě do bulharsko-tureckého rozporu a vyličují své stanovisko v otázce Dobrudži i v otázce tureckého požadavku po revisi turecko-bulharské smlouvy o hranici při Marici z podzimu r. 1915. Článek praví mezi jiným, vzpomenuv nejprve řeči Kühlmannovy, jež vyvolala vášnivou debatu jak v bulharském, tak tureckém tisku o těchto otázkách: „Německo stojí jako dříve na stanovisku, že severní Dobrudža má připadnouti Bulharsku. Čím dříve se to může státi, tím lépe." Na uklidnění zmatků, jež vyvolala právě tato Kühlmannová řeč, prohlašuje článek do slova: Jest bezdůvodnou domněnka, že Německo bude trvati na provisoriu ze zištných zájmů. Právě tak je



Angličani opětovali v poslední době několikráte své útoky, na flanderské pobřeží, a to po moři i ve vzduchu. Náš obraz zachycuje německé dělostřelce u Zeebrügge v bitvě.



Z obsazeného Benátska: Rozdílení jídla dětem italské chudiny.

právě žádaný rozsah, jsou otázky, o nichž se musí dohodnouti Turecko s Bulharskem a o nichž se může Německo vysloviti jen „opatrně a zdrželivě". Německo nechce hráti úlohu „nepovolaného soudce". Německá politika nemůže se uchýliti od svého postupu, stejně blahovolného vůči oběma spojencům. Pouze setrváním při tomto názoru lze docíliti, že strany konečně nahlédnou nutnost a vyrovnají se k vlastnímu prospěchu a k prospěchu celku.

PARLAMENT.

Parlament tedy zasedá. Všechno úsilí odsouditi lidovou sněmovnu k mlčení bylo marné, Ve sněmovně byl šef vlády dr. ryt. Seidler uvítán velkou bouří na lavicích oposičních. Také prohlášení dr. ryt. Seidler zejména pasus, že v Rakousku není možno vládnouti bez Němců a proti Němcům, že Němci jsou páteří státu a že nynější kus musí zůstati nezměněný, — vyvolalo zlou krev v řadách Slovanů. Sněmovna provedla velkolu politickou debatu, v pondělí zahájila jednání o českém návratu na obžalobu vlády a v pátek zahájí 2. čtení rozpočtu. Fakt je, že dr. ryt. Seidler nesehnal většinu pro státní nezbytnosti, naopak má silnou většinu proti sobě, která čeká na první příležitost, aby šefa vlády odstranila.

ale nesporným oprávnění Turecka, spolurozhodovati při definitivní úpravě dobrudžské otázky. Tohoto práva získalo společným bojem proti Rumunsku. Toto právo jest nad to zaručeno kondominiem nad starou Dobrudží, které jest právní titulem, uznaným také Bulharskem. V tom je stanovisko Německa naprosto positivní. Jestliže však Turecko žáda dále, aby v případě, že by severní Dobrudža připadla defitivně jen Bulharsku, dostalo kompensace od Bulharska, a hledáli tyto v Trakii, jest tím vytvořena situace, k níž Německo již nemůže zaujmouti positivního stanoviska. Podmínky, za nichž se chce Turecko vzdáti spoluurčovacího práva nad Dobrudžou, podléhají pouze jeho vlastnímu vážení, právě jako Bulharsko samo rozhodne, jakou cenu chce zaplatiti za to, aby napříště bylo jediným pánem v Dobrudži. Kondominium jest právní poměr vyrostlý pouze na podkladě válečných faktů, vůči němuž zaujímá Německo jasné a přesné stanovisko, naproti tomu však nejsou turecké nároky na kompensace samy o sobě i obsahově, pokud se týkají tráckých hranic, žádnými právními nároky, nýbrž mají ráz vyrovnavacích návrhů, opřených ovšem o slušnost. Článek praví dále, že je pochopitelno, že Turecko nechce se vzdáti svého spravedlivě nabytého práva k Dobrudže bez náhrady jinde. Zda toto odškodné musí býti právě to, čeho Turecko žádá a zda musí míti



Z okupovaného území benátského: Italské děti hrají si na vojáky.



Rakousko-uerské pobřežní baterie na Adrii.

VLÁDNÍ PROJEV, O SITUACI

Oběma ministerským předsedům sdělil zahraniční ministr Burian ještě před zahájením parlamentu svůj názor na politickou situaci. Pravil, že nepřekonatelným jest ještě vzdor nepřátel, s kterým činí se územní požadavky ohledně Elsasko-Lotrinska, Tridentu a Terstu, německých osad atd. Zde je hranice naší pohotovosti mírové. Také vnitřní ústrojenství mocnářství má býti napadeno a mocnářství má býti rozloženo co možná nejvíce na své součástky. Rakousko-Uhersko má nutnou pružnost a přizpůsobilost k měnícím se dobám časovým, dar, aby se samo zreformovalo podle potřeb vývojového stupně v každé době a aby samo řešilo svoje vnitřní krise s vyloučením zahraničního vměšování. Nyní musí rozhodný boj obranný býti veden dále, až k dobrému konci, až nám přinese žádoucí bezpečnost pro příští klidnou existenci. Záštitou naší důvěry v tak vážných hodinách osudových jsou naše válečné svazky. Obsahem spojených vladařů a jejich vlád jest vytvořiti těsněji a vroucněji styky mezi Rakouskem-Uherskem a Německem. Vladaři a jejich vlády vědí, že jsou tu ve shodě s přáním převážných mass svých národů. Doufáme a očekáváme, že zůstaneme také po válce v nejužším spojení se spojenými s námi Bulhary a s Tureckem. Cílů, které vytyčují nepřátelé, může býti dosaženo jen na troskách světa

JAROSLAV FR. URBAN:

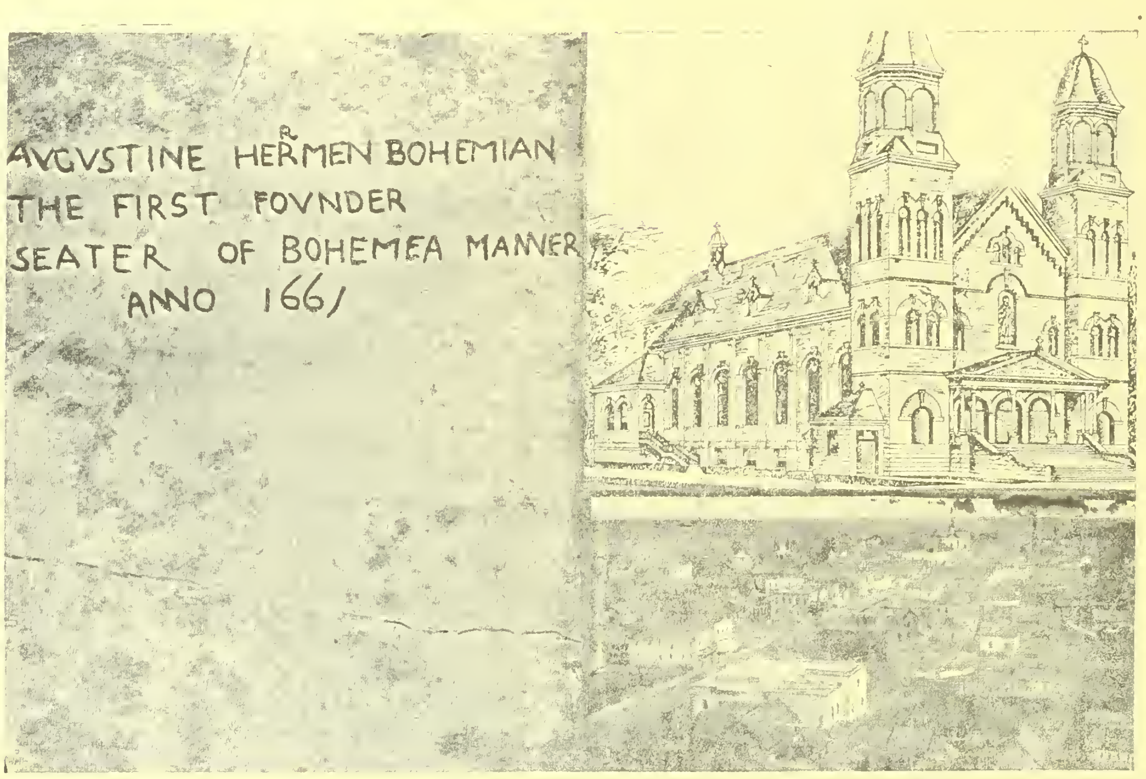
OSUDNÁ CHVÍLE.

Smutno bylo u Vojnarů toho večera, když na nárožích venkovského města zakřikla žlutá vyhláška, začínající slovy: „Mým národům". Vyhlášení války vneslo v klidný život obyvatelův úděs, strach a řadu nepoznaných starostí.

Mladý inženýr Jiří Vojnar seděl zamýšlen na pohovce a zadíval se na ženu, hrající si s dvouletým klučinou na koberci zvláštně dlouhým pohledem, jakoby si chtěl obrázek do včerejška tak šťastné skupiny vrýti hlouběji v paměť. Ona, ucítivší jeho pohled a jeho smysl s pláčem utekla se na prsa Jiřího. Těšil ji, že odloučení nebude snad tak dlouhé, neboť není ani možno, aby válka ve dvacátém století, v době tak velikých technických vymožeností, mohla trvati déle tří měsíců. Uvěřila mu a snažila se usmívati. Ale přes to její zorničky neblýskaly se více touhami a štěstím, nýbrž byly jaksi zakřiknuté, vyděšené. Nemluvili skorem. Četli si myšlenky z očí a cítili, že cosi velikého vetřelo se v jejich štěstí, jež bylo průzračné, jako voda horské říčeje. A tak málo jej užili. Malý Jiřík svědčí o jejich lásce. Když jej Vojnar vidí kolem sebe skotačiti a rozpomíná se, že zítra neuvidí jeho buclatých tvářinek, neuslyší jeho žvatlání jest mu k zoufání. Sleduje jej očima jak hopkuje, jak dovádí a jak se bezstarostně směje. I k pianu zaběhne a dotýká se růžovými prstíky kláves.



Letošního roku připadá též 50. výročí zahájení vlasteneckých táborů po Čechách. Ač mnozí se svolavatelů a účastníků byli žalařováni, sešly se vždy tisíce, aby vyslechly slavnostní řečníky, většinou to pražské redaktory. Náš obraz zachycuje tábor lidu na Hořicku, kde nyní po 50ti letech, opět za přítomnosti 12.000 lidí protestováno proti oktrojírkám.



Ze života amerických Čechů: Pamětní deska zakladatele českého manství Augustina Heřmanna v Marylandu a pohledy z Nové Paky v Texasu.

„Tatíčku, tatíčku, chci písničku," žadoní Jiřík a veliké oči upírá na otce.

Nemůže mu odepříti. Zítra mu už nezahraje a kdož ví co se stane, prolétlo mu hlavou. Jde a jako v polosnění zasedne k pianu a tiše hraje. Kdož ví, jak se stalo, že prsty se roztoulaly po klávesích a tony vyzněly v píseň starého francouzského mistra Nicolase:

loučení nastal čas,
Obejmu svoji krásku,
osudu dávám v sázku
svůj život, svou lásku,
nežli se vrátím zas.

Sklesly mu ruce a v hlavě je pojednou pusto.

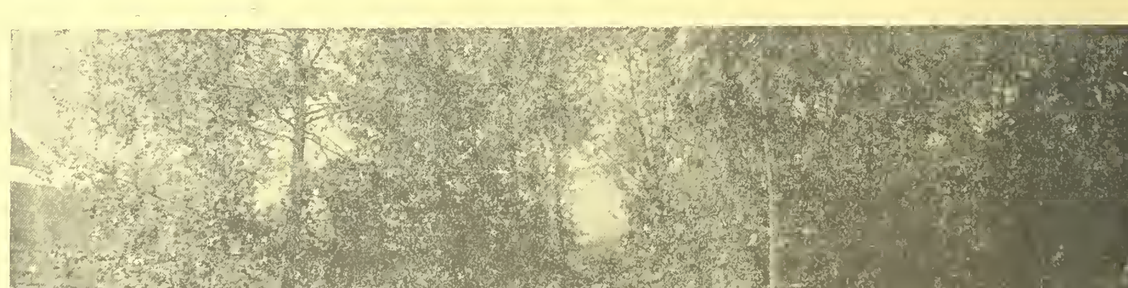
„Proč hraješ tak smutně?" táže se Zdena, přisednuvší k němu. Vojnar hledí na rtech vykouzliti násilný úsměv. Sklonila se k němu, zvrátila si jeho hlavu do svých loktů a líbala jej. On se nebránil. Vždyť se měli tak rádi.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Druhého dne odjel.

Smutno je paní Zdeně. Tak byla zvyklá na mužovou přítomnost, na jeho laskání. A nyní — v dálce a ona čeká, rty planou marnou touhou a zorničky se chvějí strachem i nadějí. Ve svém bytě se raději ani nezdržuje. Bojí se prázdnoty a vzpomínek, jež se jí tu z každého kouta vynořují. Raději dlí v matčině bytě. Dopoledne za matku vaří, aby ta mohla býti v trafice, kterou má v přízemí. Hraje si s klučinou, jenž stále a stále vyzvídá, kdy přijde tatíček. A jí jest do pláče při jeho otázkách, neboť ví, že zatím co o něm hovoří, on kdesi daleko v bitevní vřavě staví svá prsa proti nepříteli. Zdena nedovedla si představiti co vlastně válka je a také se nesnažila seznati celý hrozný dosah toho slova. Uspokojilo ji, když jeho růžový lísteček s několika slovy si mohla přečísti a k ňadrům přitisknouti. Té chvíle myslila, že s ním hovoří a cítila na svých prsou jeho hlavu. A když čítala poslední slova lístků — „líbá Tě Tvůj Jiří" zdálo se jí opravdu, že kdosi neviditelný dotýká se jejích rtů.

Jiří píše skorem denně a těší se, že válka brzy skončí a že se zase navrátí k nim štěstí, ten paprsek jasu, po němž žádají miliony lidí. Když píše, že jest zdráv a v myšlenkách dlí u ní, odlesk velkého štěstí probléskává jí očima a srdce její je veselé jako skřivánčí píseň nad lány polí. V takových chvílích radostného vzruchu a víry v šťastné shledání obírá se jen Jiříkem, vypráví mu o tatíčkovi, jako o nějakém pohádkovém rytíři, jenž má osvoboditi princeznu — zpívá mu písničky a laská jej. Když však některý den náhodou poštou nic nedojde je rozčilená a s obavou prohlíží zprávy v novinách a jest jí úzko, když čte o zuřivém zápolení na ruském bojišti, nebo když slyší od raněných vojínů, kteří jsou



Malebné obrazy z Čech: Horní Nová Ves u Lázní Bělohradu, rodiště Raisovo. Náš obraz zachycuje momentku z tamního splavu.



Slavnost „císařského týdne" v Kotoru v Dalmacii: Družina černohorských hostí.

ubytování v zámeckém lazaretu, o železném krupobití a hromovém hřmění děl. Tam asi někde jest Jiří, myslí, trne obavami a zase s nedočkavostí čeká na jeho zprávy. Růžový lístek nebo spěšně načrtnutý dopis vyčaruje opět na lících paní Zdeny spokojenost a oživí víru v návrat blažených chvil, po nichž tak vášnivě dychtí.

— — — — — — — — — — — — — — —

Oblohou valí se již šedé mlhy a chlad pozvolna vkrádá se do přírody, jež vydala všecek svůj žár a nyní chystá se k odpočinku. A s podzimními mléčnými závoji, které se houfně valí od šumavských hvozdů, dostaví se i stesk v Zdeninu duši. Jest smutno a ani v přítomnosti malého Jiříka nedovede zaplašiti chmury s čela a zvláštní rozechvění, jež den za dnem více roste. A smutek nabývá rozměrů větších a větších, čím delší doba uplynula od posledního jeho dopisu. A v novinách straší denně nové zprávy o krvavých bitvách, v nichž zajisté i on. V bezesných nocích vidí jej kráčeti před vlnami modrošedé hmoty, jež se valí přes písčiny a pahorky vpřed. Zří jej s tasenou šavlí řítiti se proti nepříteli v ohni nepřátelských kulí, štěpin granátů a dešti šrapnelů, jak to slyšela vyprávěti od vojínů. S hrůzou se probouzí. A ráno marně vyhlíží z okna listonoše. A starý Sýkora, válečník starého zrna, který před Prajzy přeplaval jičínský rybník, jak rád se hovořil, jen rukou zavrtěl a milé paní Zdeně oči opět více zesmutněly.

Proč nepíše? Je snad raněn? Či na ni zapomněl? Myšlenka stíhá myšlenku, ale žádná ji nedovede uspokojiti. Nenapadlo ji, že v štěkotu strojních pušek, bubnovém hřmění děl a zběsilém zápolení a zmatku není času na psaní.

Zapomněl asi. I tam jsou ženy, jež dovedou milovat, problesklo jí jednou mozkem. Roztesknila se, že až zaplakala. Byla nucena smířiti se s tím, a aby se rozptýlila umínila si vypomáhati odpoledne matce v trafice. Celé hodiny tráví v krámečku něco šijíc nebo háčkujíc. To ji tak zabavilo, že zapomněla aspoň z části na své soužení. Den ode dne připadá jí pustějším, prázdnějším a její mladé srdce, tak mladé a svěží potřebuje býti stále milováno a laskáno. Ani malý Jiřík ji teď nerozveselí. Schází jí Jiří. „Jen kdyby aspoň psal, všechno by mě zase těšilo," říká si v duchu. „Přece by ten děsný život byl trochu snesitelnější a hodnotnější. Těším se na něho, nemohu se dočkati jeho zpráv při jichž čtení se mi zdá, že s ním hovořím, že mě laská. A ani tohoto sebeklamu krutý osud nedopřeje ženě, jež miluje a chce býti milovaná.

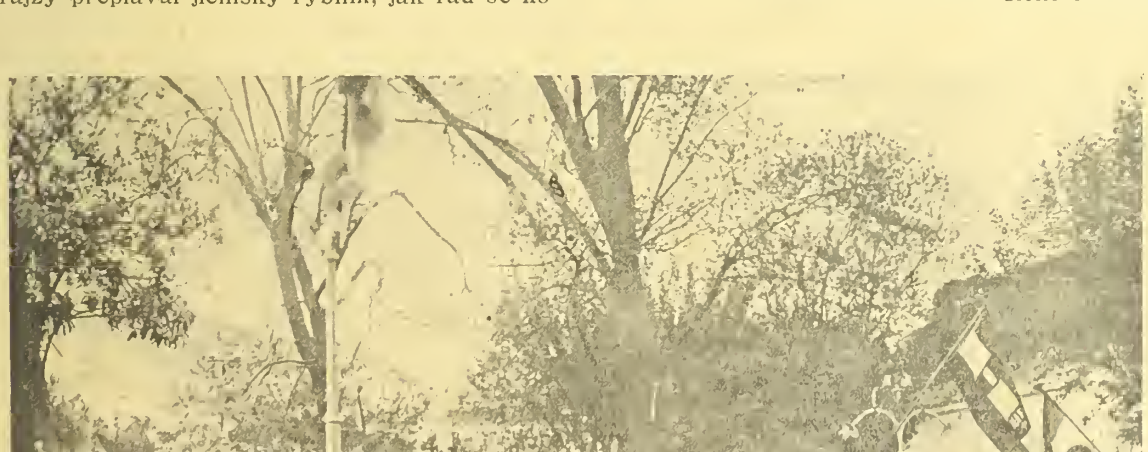
S takovýmito myšlenkami, úplně rozervanou zastihl ji jednou v trafice mladý Mandler, majitel kruhových cihelen a vápenek. Před lety, když byl ještě studentem, bývál jí o prázdninách milým průvodcem. On byl první, jehož milovala opravdu, třebaže ještě mladistvou, ale přece jen upřímnou láskou. Jednou na vycházce rozkošnými partiemi babylonského zákoutí u Domažlic políbil ji tak mile a dlouze. Po otcově smrti zanechal Mandler vysokoškolských studií a převzal řízení kruhovek a vápenek, jež mu nesly více než diplom doktorský a jež jej do té míry zaměstnaly, že mu zbylo málo času na zábavu. Ve volné chvíli raději zaběhl do hostince a na Zdenu, jakž takž zapomněl. Touž dobou usadil se ve městě inženýr Vojnar a seznámiv se ze Zdenou požádal záhy o její ruku. Zdena stala se jeho ženou. Z plavé její hlavy vymizely vzpomínky na dni první lásky a oddala se Jiřímu vší láskou, něhou i vášní a nic věru nescházelo k jejich štěstí. Nic snad by nebylo zničilo poesii jejich věrné lásky, kdyby dusný a žhavý červencový den, v němž tisíce srdcí prochvělo se až do hlubin duší a kdy potoky marně prolitých slzí kanuly z očí, nebyl najednou užaslému lidstvu postavil na oči mobilisační vyhlášku. Nebýti toho dne.



Kozáci na pochodu: Jak sdělila c. k. koresp. kancelář připojilo se ku československému hnutí na Sibiři i několik kozáckých pluků.

Mandler vešed do trafiky, prohodil takřka jen ze slušnosti pár slov a zapáliv si jednu z koupených cigaret, odešel.

Zdena se dívá za ním a jest jí pojednou tak teskno. Tak opuštěná si připadá. Proč Jiří musí býti na vojně, daleko od ní a proč není tam Mandler. Vždyť je také zdravý a silný. A proč



Slavnost „císařského týdne" v Kotoru v Dalmacii: Odpoledne v zahradě.

je k ní Mandler tak chladný, odměřený — proletí jí hlavou po chvíli. Zapomněl asi na podvečery, kdy koncem prázdnin procházeli jsme se fialovou záplavou vřesu a tulili se k sobě. Jen smavé nebe zhlíželo na nás a vzdechy naše rozšumělo vání stromů daleko do kraje. Nevzpomíná si na mé žhavé polibky. A sám přece naučil mě líbati. Pamatuje se dosud, jak jednou se pohněvali a jak jej chtěla usmířiti polibkem. Objala jej kolem krku on však hlavu sklonil vzad, ale ona tím více se stavěla na špičky, až přece jejich rty se dotkly a on ji přivinul k sobě. A dále by snila nit vzpomínek, kdyby ji kupující nepřetrhali předivo myšlenek.

Druhého dne přišel Mandler zase. Zapaluje si cigaretu, otočí se ke Zdeně se slovy: „Vzpomínáte, když jsem byl ještě studentem?

Zalekla se jeho otázky. Proč jí to připomíná. Či vycítil včerejší její myšlenky?

„Nezapomínáme těch, kdož měli nás kdy rádi?" táže se a upře na ni teple něžný pohled.

se stále úporněji koření v její duši. Stará matka marně se snaží rozplísti chmury, jež čím dále, tím jistěji svírají Zdeninu duši ve své pavučinové tkání. Sama cítí na sobě blížící se okamžik, jejž marně oddaluje. Ani žvatlání malého Jiříka není s to ji zachrániti.

Denně přichází do trafiky Mandler a vždy touže dobou, kdy je tam Zdena. Zvykla si na jeho návštěvy a staly se jí vlastně potřebou. Těší se na něho. Duše její potřebuje nějakého vzrušení.

Mandler, dobře poznav stav Zdeniny duše, lehce na ni útočí. Bránila se, až jednoho dne, kdy první vločky sněhové sypaly se dolů, nastavila mu v ústraní trafiky svá ústa. Přissál se k nim. Když odcházel, lehce pootevřela zvlhlé rty, mezi nimiž se zaperlily bílé zuby a prosebné oči provázejí a volají jej zároveň zpět. Mandler učiní rychlý krok zpět a bez ohledu, že by je někdo mohl viděti, zchvátí ji v náručí.

*

mohutnými paprsky, zality se slzami, jež po rozpálené tváři stékaly na bílé květy vetkané v plátně.

Mandler, zaslechnuv její vzlykot těšil ji, hladil po rozpuštěných vlasech a když dotekl se jejich prsou odstrčila ho prudce od sebe s opovržením, aniž na něj pohledla. Nikdy jí nebyl tak protivným jako této chvíle.

Mandlerovy oči smály se vítězně.

— — — — — — — — — — — — —

Unavená, v duši rozervaná vrátila se Zdena domů. Vědomí hanby a viny ji hryzlo. Kdyby se to Jiří dozvěděl, bylo by rázem po štěstí — víří jí mozkem. Strachuje se o své štěstí a klid domácnosti.

Stará matka, sotva uzřela Zdenu, spěchá jí vstříc s Jiříkem, kterýž na srdíčko tiskne jakýs dopis.

„Jiří píše," zvěstuje plna světlé radosti stará paní.

„Tatíček píše," žvatlá Jiřík, líbaje obálku, již



Mír na východě: Obrázek z trhu v Brodech. Dle obrazu profesora Kienmayera.

Mlčky podává mu ruku a dlouze dívá se do jeho očí, jež se pod skly smějí. Teplo jeho ruky prochvívá jí tělem. Cítí, jak v konečkách jeho prstů bouří krev. Najednou sklopí oči, tváře polije nach. — Mandler se poroučí.

Zdeně jest úzko kolem mladého srdce, jež chce býti milováno. A jak možno milovati, když Jiří je tak daleko a teď ani nepíše — myslí si Zdena. Ach, jak je ten život krutý, plný odříkání. V zápětí po této myšlence před duševním jejím zrakem objeví se opět Mandler. Jeho milé oči smějí se radostí a touhou. Cítí jeho ruku ve své a jest jí líto, že tak brzo odešel. A čím déle chodí Mandler do trafiky, tím rozechvěnější je paní Zdena a tím tížeji nese odloučenost od muže.

Proč nepíše, proč ji nechrání? Ani neví, co musí vytrpěti. Kdyby jí psal, jeho řádky byly by jí talismanem a pomohly by jí snáze snésti trýzeň touhy. Ale takto, když tak drahnou dobu nemá od něho zpráv, srdce krvácí, nervy jsou rozrušeny vzpomínkami a zdravé mládí marně se chvěje touhami. Proč kvetlo její mládí? Mělo kvésti pro koho — ale teď? kdož ví, zda je Jiří živ. Kdby byl i raněn snad by přece našel chvilku, aby jí napsal. Hrozí se té myšlenky, která

Zdena stoupla na šikmou plochu, na níž se lehce sklouzne. Jí jest to té chvíle lhostejno. Cítí potřebu býti milována. Její rty, jako puklá třešeň, volají po dlouhých, něžných a přece jen vášnivých polibcích, její kyprá ňadra prosí po objetích, za nichž by se její tělo ohýbalo jako peň štíhlé břízy za vichřice. Oči její žďají a jsou smutné, když Mandler odchází.

Ve chvíli, když dozněla vášeň, bouře objetí, jako by odkudsi z hlubin duše vyvstala tichá melodie, kterou Jiří hrál onoho osudného večera.

Osudu dávám v sázku
svůj život, svou lásku
nežli se vrátím zas.

Rozpomněla se na Jiřího a hlava se jí najednou div nezatočila. Ach, slyším jeho hlas — tak jako tehdy. On nezemřel, žije, myslí na mě, líbá můj obrázek i našeho Jiříka a já — — On předvídal, že dává lásku svou v sázku, proto pěl tu podivnou píseň — problesklo jí pojednou tkání mozkovou. A Jiří se vrátí, pěl to toho večera. Zastyděla se sama sebe. Odvrátila se od Mandlera a zaryla hlavu do podušek. Trýznivá lítost, že tu pochovala svou čest, zachvátila ji a oči, které se ještě před malou chvílí s očima Mandlerovýma vybíjely jako elektrický proud

držel.

Zdena div neomdlela. Chce na Jiříčkovi dopis ale ten ručky natahuje k ní. Musí jej vzíti do náručí. Hladí ji po tváři a říká: „Mně se ‚tejskalo,' mamičko. Už nepůjdeš pryč?"

„Nepůjdu Jiříčku, budu jen u tebe, má duši-čko," pronáší přesvědčivě a pláče pohnutím i hanbou. Chvěje se na celém těle, když čte jeho řádky.

Má milá Zdeno,

nebylo mi možno Tobě psáti, poněvadž jsem byl stále v přední čáře a dokonce několikrát nám poštu sebrali Rusové. Věděl jsem, že budeš truchliti a nevlídné myšlenky zahalí Tvoji mysl. Nebylo pomoci a proto věřím, že mi to promineš. Přesto, že jsem nepsal, stále jsem vzpomínal na Tebe, kterou mi nikdo v širém světě nedovede nahraditi a na našeho Jiříka. Stýskalo se mi po Tvých polibcích a po Jiříčkově žvatlání. Myslím, že válka v brzku vezme nějaký obrat a pak nechci více odluky, chci býti stále s Tebou. Pak si vynahradíme, oč jsme přišli. Zapomenem na utrpení a oči Tvé opět rozzáří se světlem radosti a štěstí.

Abys se aspoň trochu potěšila, sděluji Ti, má milá, hodná Zdeno, že během několika dnů při-

jedu na dovolenou. Těším se na Tebe a doufám, že Tě naleznu tak milou a hodnou jako bylas. Nemohu se miláčku, dočkati té chvíle, až tě opět obejmu a zulíbám Tvé rty. Oči Tvé zase se budou smáti a přivírati očekáváním. — Pozdravuj maminku a poceluj dlouze našeho Jiříka.

V duchu Tě líbá Tvůj Jiří.

Takhle jí píše. Pln žáru a touhy. A ona — za chvilku rozkoše obětovala klid svého svědomí a svou čistotu.

„Ach, proč nepsal dříve. Proč?" burácelo jí mozkem. „Byla bych zůstala jeho, jen jeho duší i tělem. Proč jen nepsal!

Více se v trafice neukázala.

— — — — — — — — — — — — — — —

Den po Štědrém večeru dostala Zdena telegram. Včera s pláčem u rozžatého jedlového stromečku vzpomínala na něho a litovala, že nemůže sdíleti s ní tohoto svatého večera, v němž zrodila se světu božská láska. Líbajíc malého Jiříčka, jenž měl oči celé vyjevené z dárečků, slibovala mu v duchu, že mu bude zase hodnou matičkou, jež nezná klamu. A v duchu totéž slibovala Jiřímu, který zatím již uháněl k domovu.

Plna jásavého štěstí spěchá Zdena na nádraží. Zahučí vlak, vyhrnou se cestující a aniž se naděje, dvě mohutných paží sevře ji v náručí a rty něčí přitisknou se k jejím. Ani promluvit nemohla překvapením. Jiří přijel.

„Proč jsi nepsal? Proč tak dlouho jsi mne nechal v nejistotě?" šeptala mu, chvějíc se blahem i obavou po jeho boku.

Z oblak polehoučku padaly sněhové hvězdičky na zemi a zahlazovaly pěšiny, lepily se na větve stromů. Minulost zakryl ve chvíli hermelínový plášť, od jehož bělosti až oči přecházely.

Razili si cestu nově napadlým, načechraným sněhem. Zdena, tulíc se k Jiřímu a nemohouc se nabažiti pohledu na něho, slibovala si pevně v duchu, že stezku všednosti, na níž náhodou stoupila, nechá zapadnouti a půjde žitím novou stezkou, bílou jako sníh, po jejichž stranách vykvetou květy čisté, vroucí lásky, jež nezná klamu a jež je schopna největších obětí.

JAK SE ŽIJE V ODĚSE.

Na ukrajinském venkově jest dost zásob, ale nic se odtud nedostane, zejména našinec ne. Je nebezpečné jít něco kupovat. Většina velkoruského obyvatelstva (v Kijevě či Oděse) trpí poměrně stejně tak jako u nás. Stojí zde tak fronty u pekařů od večera celou noc až do rána jako u nás. Jediná výhoda, ovšem jen pro majetnější vrstvy jest — že vše se dostane veřejně, bez lístku, ovšem za drahé peníze. Obvyklé ceny (v našich penězích a váze jsou 1 rubl K 2.—, funt 400 gr.) jsou: Za 1 kilo se platí: mouka K 6.25, chleba K 9.—, maso hovězí K 12.—, vepřové kor. 16.—, skopové K 15.—, mýdlo K 25.—, káva kor. 110.—, čaj K 250.—, sůl K —.50, Za 1 litr piva 6 kor., vína 12 K, vodky 52 K. Sklenku čaje v kavárně 1 K 50 h, kávy K 3.70, oběd sestávající z polévky, masa a pečeně 18 až 20 K, večeře (pečeně K 22.—. Bílé pečivo, podobné našim buchtám K 1.50 za kus, cukrové kousky 2 K. Mužský oblek z předválečné látky K 200.—, atd.; třešně K 20. — 1 kilo. Pokoj s nábytkem K 230.— měsíčně. Hotel jedna noc K 24.—. Ceny potravin v Oděse před válkou, které se udržovaly až před vkročení ústředních mocností, byly následující: Za 1 kilo se platilo: mouka 20 h, chleba 12 h, hovězí maso 80 h, vepřové maso 90 h, skopové 60 h, kva K 3.—, čaj K 3.60, sůl 10 h, mýdlo 60 h. Za 1 litr piva 27 h, vína K 1.40, vodky 48 h. Za šálek čaje20hal., za husu ve váze 5 kg 2 K 80. Nájemné v Oděse z 3 pokojů, koupelny a příslušenstvím K 100.— měsíčně. Lichvářství není snad nikde tak loupežně bezohledné, jako zde. Keťasové mají všude nahromaděné potraviny a zboží všeho druhu, scházejí se veřejně v kavárnách, kde zřízeny jsou bursy. Dozorčí úřady, pokud možno v našem smyslu o takovýchto mluvit, jsou proti tomuto řádění bezmocny. Společenský život zde v Oděse je dle výpovědí obyvat. týž, ba ještě rušnější nežli před válkou. Tak jako v jiných přístavních místech, je zde směs všech národů pohromadě. Mluví se zde rusky, ukrajinsky, francouzsky, rumunsky, řecky, anglicky, málo polsky atd. Život je do pozdních hodin nočních hlučný. Delší dobu nejezdila za příčinou nedostatku uhlí elektrika. V těchto dnech zahájila, rozumí se obmezeně, opět jízdu. Izvoščici, ovšem dosti drazí (minimální taxa K 6.—), opanují dopravu v městě. Kavárny, bary a restaurace následkem líného života obyvatelstva jsou stále přeplněné. Převládají ovšem vrstvy majetné.

‚PANNA ORLEÁNSKÁ' VE STRUPKOVĚ

Ve východní Haliči, v kraji tlumačském, jak oznamuje lvovský „Wiek Nowy", etablovala se rusínská „Panna Orleánská". Je to 22letá pastýřka Olena Matyjczuková, které se „zjevila" matka božská a předpověděla celý průběh vojny. „Zjevení" sdělila napřed lidem v obci, ale ti jí neuvěřili. Teprve když kozáci roznesli její slávu po východní Haliči a Bukovině, nastal obrat a chata Olenina je ve dne i vnoci obležena od neuvědomělého lidu, který zázračné dívce snáší obilí i hotové peníze do tisíců. Proroctví spočívá v tom, že prý válka skončí v týž kalendářní den, kdy začala. Zavinily ji hříchy lidstva, proto lidé nesmějí hřešit a raději Olence platit. S věnečkem na hlavě sedí v chatě, hlídaná vojáky, kteří zabraňují vstup k ní; matka božská prý vůbec jí nařídila, aby se stýkala jenom s osobami vojenskými... Největší vliv mají „šarže", které prodávají lístky s její podobenkou po 6 K. Vojna prý se ukončí tedy, až lidé složí co nejvíce pšenice pro matku božskou ve Strupkově a peněz na válečnou půjčku. A skutečně sta lidí denně — i mnoho z t. zv. inteligence — tlačí se před chalupou s obnaženými hlavami. Klečíce, házejí po 10, 20, i více korunách do velké pokladnice a nanesli již hromady máku a pšenice. Není pochybnosti, že jde buď o náboženské blouznění, anebo o rafinovanou podvodnici.



Z činnosti Českého Srdce ve Vídni: Výprava českých dětí vídeňských na Moravu. Děti před odjezdem ze severního nádraží.

RUSKÉ SOVĚTY.

O ruských sovětech sděluje dle vyprávění z Ruska vrátivších se zajatců v brněnské „Rovnosti" Kamil Gollin: „Sověty, které se všude ustavily a které bych srovnal asi s politickými organisacemi, přijaly na sebe veškeren státní aparát a výkonnou moc. Byly sice velice dobré tyto instituce, měly dobré poslání, ale scházela jim inteligence, potřebná k tak důležitému úkolu, a co ještě více vadilo, neměly potřebné výkonné moci. Jejich nařízení nebyla respektována a — hlavně vinou protirevolučních živlů — namnoze i jejich činnost ne nevědomostí, ale schválně podkopávána. Ruský člověk, tak jak jsem ho poznal, chápe svobodu tak asi, že není mu třeba poslouchati nikoho a vůbec! „Je svoboda, náš člověk žádá a jak si to představuje. Trockij a Lenin jako představitelé sociální revoluce narazili na odpor celého měšťácky smýšlejícího Ruska, které se stavělo, mnohdy ne zřejmě, tedy trpně všude na odpor. Dále Rusko je zemí, kterou nikdo nezná a pochopiti nedovede. Nejen se stanoviska národnostního a zeměpisného, ale také se stanoviska psychologického. Jeho rozlohu, jeho politickou správu za okolností, jaké válka vytvořila, nedovedl by nikdo ovládati, neřku-li mladá a na odpor všude narážející revoluce. Jestliže tato revoluce zkrachuje, což je stále ještě možno, nebude to její vina, ale vina těch, kteří ji nedovedou pochopiti a kteří jsou zbytečně a neoprávněné jejími nepřátely. Veškeré bouře a všechny zločiny, které se tak rády se strany odpůrců revoluce zveličují a ukazují jako strašné zlo bolševiků, nejsou nic jiného, než věcí inscenované často potajmu těmi, kteří revoluci nenávidí a rádi by viděli její konec... A jestliže se u nás po ruské revoluci hází kal a bláto, tu nechť nikdo nezapomíná, že není legitimním posuzovati věc, která ve své podstatě je veliká a tak mnohotvárná, že člověk sám nestačí na to, aby byl jejím absolutním soudcem. Velikou nesnáaz způsobilo vojsko houfně se vracející z fronty, když byl uzavřen mír. Vojáci vraceli se v tlupách a na místo, aby šli do svých domovů ať am chopili se nějaké práce, potloukali se krajem a loupili. Sověty s nimi musily sváděti v pravdě otevřené boje, a jen ostré tresty je donutily k částečně spořádanému životu. Veliká vina ze všech nezdarů revoluce spadá na ruskou inteligenci. Ruská inteligence místo aby se postavila do služeb revoluce a vedla ji, zůstala úplně stranou, pasivně přihlížejíc ke všem událostem. Snad nebylo tak v Petrohradě a ve větších středisích, ale na venkově ano... A tak se stvalo, že sověty byly na mnoha místech sestaveny z lidí bez prosté inteligence, a ti z příčin stavovských stáli v opovržení celé místní veřejnosti."

a co ty mně máš co poroučet.. ." Takové bylo jeho mínění. Tam, kde neměly sověty s dostatek silnou rudou gardu, která by sloužila jim za výkonný orgán. jejich nařízení respektována nebyla. Chybou rudé gardy bylo, že neměla přesně ústřední organisace a že jednotlivé skupiny staly se často nástrojem jednotlivých velitelů, kteří jich používali k nekalým osobním účelům. Ale tam, kde celá organisace revoluce byla na pevných podkladech, tam se toto nedělo. Vůbec veškeré nesrovnalosti a přehmaty, které jsou vykládány jako hrůzovláda a neschopnost, či úmyslné zločinnosti bolševiků, nelze přičísti těmto na vrub, ale všeobecným poměrům, neinteligenci lidí, kteří na mnohých místech vzali vládu do rukou, dále nedostatečné organisaci státního pořádku, na čemž nese zase vinu strašlivě ubohý stav pošt, telegramů a drah — a konečně na nedostatečném ideovém základě a neznalosti socialismu těch, kteří narážejí na revoluci. Bolševici této viny nemají. Ti, kteří chtějí ruskou revoluci posuzovati, nechť nezapomínají na tyto věci: Rusko bylo carismem Kerenského nezdary, porážkou vojenskou a tlakem Němců tak zničeno, že by žádné lidské moci se nezdařilo zachovati tam klid a pořádek tak, jak toho

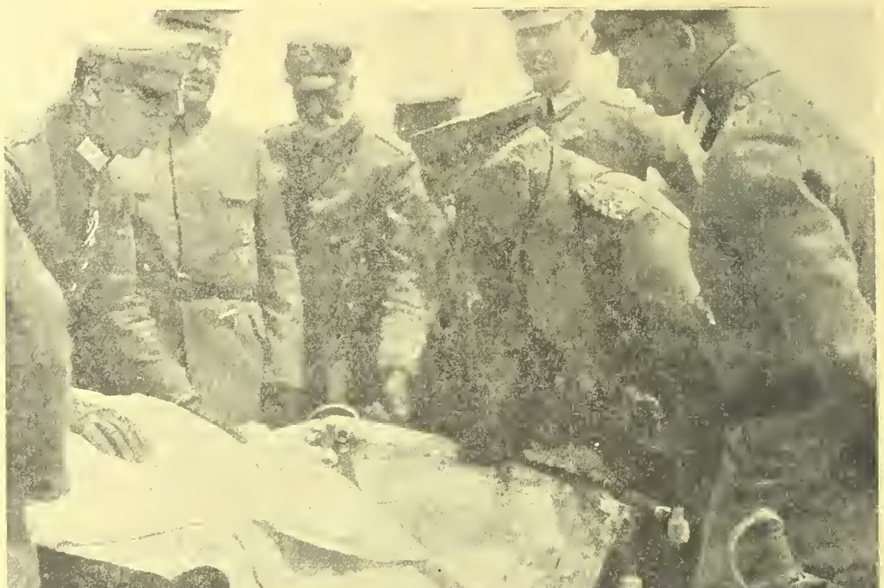
▫ ▫ ▫

FRANCOUZSKÉ PROCESY.

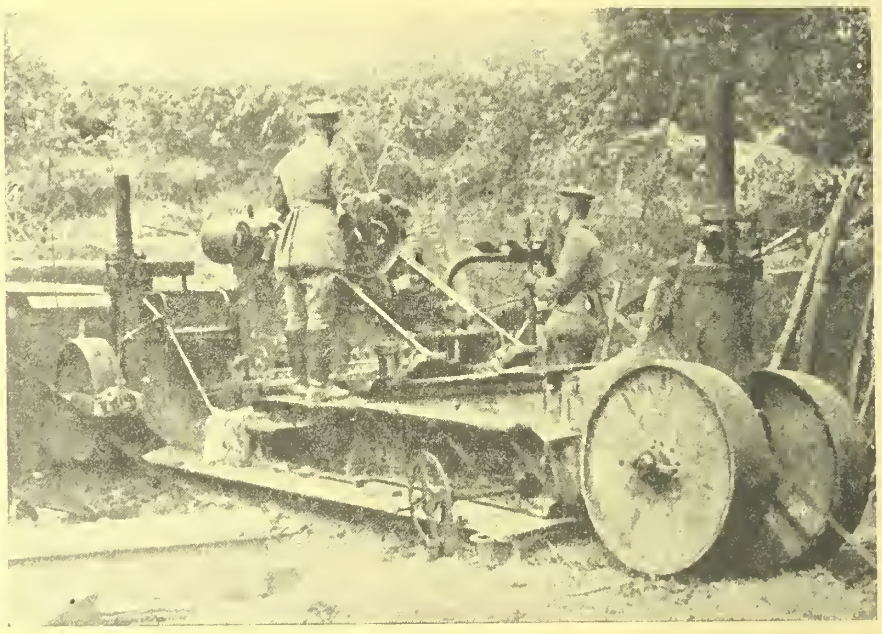
Proces proti bývalému ministru vnitra Malvymu měl počíti, jak známo, dne 15. července t. r., ale byl — podle francouzských zpráv — odročen do října. Tento proces jest jedním z nejsensačnějších v posledních válečných letech; k jeho rozhodnutí byla povolána nejvyšší justiční instituce francouzské republiky, senát, který se pro tento případ ustaví jako nejvyšší soud. Podkladem žaloby je obvinění, jež pronesl v royalistické „L'Action française" Léon Daudet proti Malvymu. Dne 16. dubna 1917 ráno v 7. hodině podnikl generalisimus Nivelle útok na německé posice na Chemin-des-Dames. Útok skončil strašlivou porážkou Francouzů. Již v 9 hodin ráno byly francouzské branné síly odraženy a téměř zničeny. Generalissimus Nivelle byl odvolán, poslán do Alžíru a lid mu dal přídavek „krvavý". Ale za nedlouho vznikla tajuplná pověst, že tu jde o zradu, že prý Němci věděli předem o tomto útoku a jenom proto prý se jim podařilo způsobiti francouzskému vojsku porážku. Dlouho se šuškalo jméno zrádce v kuloárech sněmovny i ve společnosti, až konečně Léon Daudet ve svém listu veřejně jmenoval Malvyho, přítele známého Caillauxa, bývalého ministra a chotě ještě známější paní Cailauxové, která prováděla ve Francii politiku revolverem. Malvy žádal, aby celou věc vyšetřila zvláštní sněmovní komise a když ta se prohlásila nekompetentní, dostala se věc do rukou soudu.

▫ ▫









Z bitevní fronty mezi Montdidierem a Noyonem: Císař Vilém u snídaně v poli. — Císař Vilém a princ Jindřich Pruský nad válečnou mapou. — Doprava raněného letce na obvaziště. — Ukořistěné 22. centimetrové francouzské baterie.

ČESKÉ BOJIŠTĚ V SIBÍŘI

Marcellus Brattström píše v „Leipziger Neueste Nachrichten": „Dle tvrzení Trockého čítá branná moc Čechů jen 30.000 mužů. Ale tak malá skupina nebyla by s to provádět tak rozsáhlé operace. Brzy slyšíme o přepadech Čechů v Jihovýchodním Rusku, pak zase v západosibiřských městech. Konečně se zase praví, že obsadili Čechové sibiřskou dráhu od Čeljabinska až k Nižnímu Udunsku. Představme si jen to:

jde o železniční trať asi 2000 km dlouhou. Dle ruzných zpráv Češi dokonce došli do Irkutska a tam svedli s rakouskými zajatci boje, jež dopadly nepříznivé. To ovšem nemuže vykonat vojsko síly armádního sboru. Buď jsou české svazy značně silnější, nebo byly velmi posíleny z kozáckých okresů. Také obsazení města Omsku tomu nasvědčuje. Omsk leží na pravém břehu Irtyše při ústí Omu. Irtyš je na tomto místě 1 km široký. Nad městem vede přes Irtyš asi 800 m dlouhý železniční most, jenž byl vždy pečlivě střežen a mohl být lehko vyhozen do vzduchu. Město je vždy silně obsazeno vojskem všeho druhu, rozhodně jsou tam vojska oddaná vládě panující, neboť toto město je duležito jakožto sídlo velikých vojenských skladišť i jako důležité správní centrum. Je-li posádka jen poněkud bdělá, je nemožno u Omska řeku překročit. Lze se právem domnívat, že Češi přešli řeku Irtyš jižně od města Omska, neboť tam na pravém břehu je veliký počet hustě obydlených kozáckých „stanic". Kozáci nejsou tu snad vojáky, nýbrž sedláky a bydlí ve velikých vsích tak zv. stanicích. Byli však zavázáni k vojenské službě a všichni sloužili delší čas v kozáckých plucích a vyznají se tedy v řemesle válečném. Jejich dřívější dustojníci bydlí v těchto vsích jakožto jejich atamani. Jest tedy snadno shromáždit kozáky v sotně (setniny) tím spíše, že mají k disposici hojnost zbraní a koní. Jejich nespokojenost s bolševickou vládou je nepopíratelným faktem... Stanice mají přepravné prostředky a tak mohli Čechové dostat každou pomoc a nejspíše i značné posily. Přešli-li Češi řeku tam, přiblížili se k Omsku asi z jihu a obsadili patrně nejdříve železniční stanici asi 4 km od města. Pak asi přemohli posádku, při čemž tamní kozácké oddíly asi přešly k Čechům. Dle zpráv došlých nedávno ze Sibiře jest patrně Omsk centrem celého českého hnutí a také sídlem štábu. Správně byl posouzen význam města jakožto důležitého střediska dopravního. Stýkají se tam dvě důležité železniční trati: stará sibiřská dráha do Čeljabinska a novější severní dráha od Jekatěrinburku. Pak leží toto město na velikém, splavném Irtyši, jenž je proti proudu splavný až za hranice Číny a doýtká se velikých měst jako Semipalatinska a Pavlodaru. Jest to bohaté zázemí, z něhož se může Omsk dobře zásobit potravinami pomocí parníků, jichž je stále hojně k disposici. Město má mnoho kasáren, veliké vládní budovy, vojenská cvičiště s barákovými tábory, jež se výtečně hodí pro soustředění velikých vojsk. Dále jsou tam veliká skladiště intendatury a dělostřelectva, kde jest asi podnes mnoho válečného materiálu. Je nepopíratelno, že Češi obsazením Omsku se zmocnili opory veliké ceny."



Ze života amerických Čechů: Rázovitý dům našeho krajana v okolí Chigaga

ZE ŽIVOTA AMERICKÝCH ČECHŮ.

Nemáme dosud žádného správného údaje, kolik Čechoslovanu žije na světě, neboť na Rusi před válkou množství jich zapsáno bylo jednoduše jako „austrijáci" a v Americe veliká část zanesena je rovněž jako „Rakušani" a „Uhři", bez bližšího udání národnostního. Počet Čechoslováku ve Spoj. Státech lze jistě daleko více odhadnouti než $1^1/_2$ milionu. Prvním českým vynikajícím kolonistou v Americe byl Augustin Heřman, jenž za války třicetileté vystěhoval se z vlasti do Nizozemí a odstud do Ameriky, kde vynikl jako kupec, plantážník a politik, jemuž několikráte vláda svěřila různá vyjednávání o pohraničních sporech. Do moci jeho dostaly se rozsáhlé kraje při řece, která tu „Bohemia" nazvána byla a dodnes sluje zde jedno městečko Port Herrman, hlavní sídlo bývalého „českého panství". V Marylandu stojí jeho pamětní kámen v Londýně z mramoru zhotovený. — I názvy četných měst připomínají české založení. Ku př. Kroktown, New Tabor, Wesley (Veselý), Budějov atd. Na našem obrázku vidíme na př. texasskou osadu New Prague (Nová Praha), čítající více jak 1200 obyvatelů s krásným kostelem katolickým a českou školou. Konečně jiný z obrázků předvádí rázovitou stavbu domku českého farmáře z okolí chicagského.

ZAJÍMAVÉ DROBNOSTI.

Kamenné uhlí, bez něhož se dnes sotva můžeme obejíti, poznáno bylo v Evropě teprve kolem r. 850. po Kr.. Od onoho roku užívá se co palivo.

*

Jednu libru hedvábí, vytvoří 25.000 hedvábníků.

*

Nejvíce lékařů má Amerika; tam připadá na 10(.)000 lidí 122 lékařů, zatím co jich na př. v Rusku připadá na totéž možství jen 20.

Nejkrásnější hudbu provozovali však skřivánci, kteří vysoko nad zelenými pažity sladce trilkovali namahajíce se, aby přehlušili hudce. Kol zřícenin dolmenu seděli v pestrém kruhu mladíci a dívky; jiní hledali a sbírali kvítka, aneb skotačili, vesele se po trávníku honíce. Klobouky jinochů zdobeny byly klasy, kdežto dívky krášlily na prsou kvítka lnu.

Směrem od Kromlaix blížilo se pozoruhodné a zvláštní procesí, jak ho asi vídávali staří Řekové. Houfec svátečně oděných, květinami ověnčených dětí, blížil se za zpěvu a tance, rozhazuje květy, za nimi kráčela pomalu a z těžka skupina mladíků, nesoucích velikou, dřevěnou lenošku na níž trůnila Jenovefa, klín plný lněných a polních kvítek. Vedle ni běžel žertuje a smíchem překypuje a tlustou svoji holí mávaje, otec Rolland.

Bylo věru zvláštní, že jeho prosaická postava nijak nerušila idylický a antický charakter malebného toho obrazu. Z plných svých plíc přizvukoval k písním, poněvadž byl přítelem veselí, maje krom toho ještě dosti řeckého ducha, aby na několik chvil zapomněl na svoji tonsuru a mohl se s ostatními oddati rozkoši a radosti.

Byl to věru neslýchaný případ, že se této „slavnosti mládí" účastnil i otec Rolland. Žádný kněz by toho nebyl učinil, neboť slavnost tato byla pohanského původu, jsouc dokonce v sousedních obcích s odporem zavrhována, zejména ovšem od kněží. Leč vzdor tomu, že byl Rolland přes míru zbožný, přál svým ovečkám tuto nevinnou zábavu, třeba že se jí sám dosud nikdy nesúčastnil. Jeho neočekávaná přítomnost vzbudila tudíž velký podiv.

Chasníci postavili improvisovaný trůn těsně před bývalé obětiště, zatím co si Rolland hedbávným šátkem utíral s čela krůpěje potu. Jan Goron, který pomáhal nésti lenošku, zvedl svými silnými pažemi Jenovefu z jejího povýšeného místa, sesadiv ji mezi ostatní dívky, živé oči Jenovefiny leskly se hrdostí

„Pane na nebesích, smiluj se, můj ubohý, ubohý Rohan!" naříkal jako stěny zbledlý farář.

„A proč se hlupák nevydal?" láteřil Pipriac. „Nikdo mě nesmí obviňovati, že jsem ho usmrtil. Chtěl se připraviti o život — sebe — a snad i nás. Vzdor tomu je mi toho srdečně líto, že jsem ho poranil. Ondřeji, podej mi bajonet, prohlédnu si jej."

Četník předstoupil podávaje svému představenému žádanou zbraň. Všichni, vyjímaje starou Dervalku, která dosud klečela před obrazem Bohorodičky modlíc se, seskupili se kol sergeanta. Marcela se protlačila ku předu a očima široce rozevřenýma, jako začarována, zírala na břitkou ocel v rudých paprscích ohně se lesknoucí.

„Není pochyby — je to krev! A sice poslední, kterou Rohan Gwenfern na tomto světě prolil!" poznamenal Pipriac, navlhčuje na rtech ukazováček a stíraje veliké skvrny na bodáku. Stavěl ho do světla a všichni uznávali, že na něm lpí krev. Zachvěv zděšení přelétl shromážděním, a Marcela, jako bleskem sražena, klesla v mdobách k zemi.

Příštího dne z rána — moře bylo klidné, shromážďovali se pod velkou strží, na jejímž vrcholku trčel menhir, četní vesničané. Nad nimi skláněla se strmá stěna, na níž snad jen koza mohla šplhati. A skutečně hledala si tam, známá nám již Jannedic, mezi rozervanými balvany, šťavnatou pochoutku. Chvílemi pohlížela ze své závratné výše na rozmlouvající množství, pokračujíc pak zase klidně ve své krkolomné cestě.

Na úpatí strže leželo množství stržených a zvětralých balvanů, ale po pozůstatcích Rohanových nebylo tu ani stopy. Příliv ovšem vystoupil vysoko nad úpatí strže a byl obyčejně velmi bouřlivý, takže byli všichni přesvědčeni, že byla Rohanova mrtvola při odlivu smetena do moře a odplavena.

Pipriac a jeho náhončí, provázeni desátníkem Dervalem, prohledávali každičkou mezeru a skulinu pobřežní; a holemi a

NARODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Sestátnění centrál? Ministr Paul sdělil deputaci německých poslanců, že se pomýšlí na sestátnění centrál. Tato zpráva mohla by býti pozdravena jako jistý obrat k lepšímu — ale počkáme s tímto pozdravem, až se dovíme, jak si vláda toto sestátnění představuje. Některé centrály, jak známo, sestátněny jsou. Ani ony nejsou z daleka vzorem nějaké dokonalosti, ale přece jenom je mezi Válečným Obilním Ústavem a jeho cenami mouky, chleba a brambor a na příklad mezi Rakouskou Ústřední Společnosti nákupní veliký rozdíl. Ten spočívá v tom, že na Válečný Obilní Ústav má obyvatelstvo přece jenom nějaký vliv třeba nepřímý, a hlavně v tom, že Válečný Obilní Ústav není v celku podnik výdělečný. Ale tím jsou centrály jiné, protože nepracují jako Válečný Obilní Ústav s nějakým kapitálem státním, nýbrž kapitálem soukromých bank, které mají při tom své soukromé obchodní zájmy. Jako je rakouská ústřední společnost nákupní, pověstná Oezeg v rukou Kreditbanky, tak jsou jiné banky pány jiných odvětví zásobovacích. Všechny se vymlouvají, že se musí krýti proti případnému risiku, na příklad při uzavření míru, a proto že musí mít ohromné milionové fondy, docílené předražením zboží, které mají v rukou. Převezme-li nyní stát ústředny a bude je sám financovat mohlo by to v některém ohledu znamenat obrat k lepšímu. Ale veliký ne, uvážíme-li, že na konec bankovní velkokapitál má stále rozhodující vliv i na vládu. Skutečná změna by mohla nastat pouze decentralisaci ústředen, omezením jich pouze na činnost vyrovnávací mezi jednotlivými zeměmi a ovládnutí jich těmi, kteří jedině mají na jejich spravedlivém rozdílení i zájem na tom, aby se v nich spravedlivě hospodařilo, a to jsou konsumenti.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDALOSTI.

Dne 12. července. Na italské a albánské frontě nic zvláštního. Západní bojiště: Dělostřelecká činnost ožila večer a stupňovala se za noci v prudkou palbu namířenou na bitevní posice a na úzadí. Jihozápadně od Yprů a od Bailleulu a severně od Albertu byly odraženy silnější výpady, namnoze výzvědné oddíly nepřítelovy. Mezi Aisne a Marnou byla činnost Francouzů čilou.

Dne 13. července. Na italské frontě nic nového. Západní bojiště: Jihozápadně od Bailleulu bylo odraženo několik útoků silných anglických oddílů. Rovněž ztroskotaly noční výpady nepřítelovy severně od Albertu. Prudká palba na západním břehu Avre byla vystřídána mezi Castelem a Mailly dílčími útoky Francouzů, jež nepřítel odpoledne opakoval u Mailly, večer v celém bitevním úseku po obnovené nejsilnější dělostřelecké přípravě v Castelu a ve dvorci Anchinu se nepřítel pevně usadil. Východně od této čáry zhroutily se jeho útoky v našem protivýpadu.



Německý korunní princ rozmlouvá s polním maršálkem šl. Hindenburgem.

Mezi Oisou a Marnou byla čilá bitevní činnost. Obnovené výpady nepřítelovy severně od Longpontu a jižně od Ourcqu byly doraženy. Ve středních Vogesách a na Hartmansweilerkopfu ožila bitevní činnost.

Dne 14. července. Mezi Gardským jezerem a Adyži dělostřelba na obou stranách velmi živá. Na benátské horské frontě zvýšila se opět bitevní činnost. Včera odrazily na Sasso Rosso naše polní stráže nepřátelské oddíly. Dnes ráno napadly italské prapory marně území jihovýchodně od Asiaga a severně od Mont di Val Bella. I boj na západních svazích údolí Brenty skončil v náš prospěch. V Albanii postupují nepřátelé pozvolna proti našim novým obranným čarám. V údolí Devoli byla odražena francouzská eskadra. Na západním břehu Avre za dne čilá dělostřelecká činnost. Večer ožila i na ostatní frontě ve spojení s výzvědnými boji. Místní boje v lese u Villers Cotterets. Po silné dělostřelecké přípravě útočil nepřítel večer západně od Chateau Thierry. Byl krvavě odražen. Noční ničivá palba byla občasně živá.

Dne 15. července. Na horských frontách jest na obou stranách činnost dělostřelectva stále čilá. Západní bojiště: Jihozápadně od Yprů útočil nepřítel včera ráno po silné střelecké průpravě a pronikl v nepatrné šíři do našeho bitevního území. Po obou stranách Lysu přes den dělostřelba ožila večer také také na ostatní frontě. Mezi Aisnou a Marnou zůstala bitevní činnost živější. Místní boje pěchoty jižně od St. Plerre-Aigle a savierské kotliny.

Dne 16. července. V prostoru u Štilfského sedla, pak severně od průsmyku Tonale, v Judikarií a na planině u Asiaga zuřil dělostřelecký boj zvláště prudce. V prostoru Monte Pertica a Monte Solarolo podnikl Ital po prudké nenadálé dělostřelecké přípravě čtyry mohutné útočné pokusy. Byly statečným vojskem 55. divise dílem palbou, dílem bojem z blízka odraženy. Krvavé oběti nepřítelovy jsou neobyčejně veliké. Na albánské frontě nic důležitého. Jihozápadně a východně od Remeše vnikli jsme včera ráno do částí francouzských posic. Na přípravách pro dělostřelecký boj měly obzvláštní podíl měřičské oddíly. Dělostřelba, vrhači min a plynů otevřely svým ničivým účinkem ve spojení s pancéřovými vozy a vrhači plamenů pěchotě cestu k nepříteli. Armáda generálního plukovníka šl. Boehma překročila mezi Jaulgonne a východně od Dormans Marnu. Pionýři přepravili za ranního šera útočné oddíly přes řeku a zřídily tak základnu pro úspěch dne. Pěchota dobyla příkrých svahů na jižním břehu Marne. Pod její ochranou byly zřízeny mosty. Ve stálém boji prolomili jsme houževnatě hájené lesní území první nepřátelské posice a vrhli nepřiítele na jeho zadní čáry u Condé-la-Chappelle, Combilcy-Marouil. Také severně od Marny vyrvali jsme Francouzům a Italům první posici mezi Ardre a Marnou. Večer bylo bojováno

bajonety, prošťourávali neuvěřitelně malé skuliny a kouty a přítomné ženy přihlíželi vzdychajíce a sténajíce k tomuto pátrání. Mužská mládež vesničky v čele s Michalem Grallonem, Alainem a Jannicem stála opodál rozmlouvající a své názory projevující. Několik rybářů vyplulo na svých člunech na šiřé moře, aby pátralo po Rohanově mrtvole.

Ani Marcela, odvážná a sebeovládání zvyklá, nelenila a hledala. Od onoho okamžiku, kdy omdlela, neprolila více ani slzu, aniž ke komu promluvila. Jsou duševní muka, jež nutno vyřiditi v nitru své duše.

Všeobecné mínění vyznívalo, že se musil Rohan roztříštiti, dříve ještě nežli dopadl do moře; jeho mrtvola klesla asi dolů a vlny ji pravděpodobně odnesly do šírého moře. Bude nutno vyčkati několika dnů než vypluje nad hladinu, stane-li se tak vůbec.

„Mezi námi řečeno," mínil Pipriac „jemu jest již blaze! Lépe, býti pohlcen soucitnými vlnami, než býti zastřelen. Byli by ho zabouchli jako vzteklého psa a on to dobře věděl! Povinost je povinnost — tu není pomoci!"

Michal Grallon, jemuž slova platila, pokyvoval souhlasně hlavou. Byl v každém ohledu neúmorný, jak ve špehounských službách, které prokazoval sergeantovi, tak i ve slovech útěchy, kterými zahrnoval Marcelu. Stále a stále ji ujišťoval, že její bratranec nemohl nikdy ujíti osudu. Vzhledem ku těžkému neštěstí, jež rodinu stihlo, tvářil se zcela vesele a spokojeně.

Marcela nemohouc snésti déle žvanění zvědavců, zamířila k chaloupce tety Luisy. Slunce ji svítilo do tváře, leč nedbala toho. Vkročila z lehka do dveří a nalezla vdovu na obvyklém jejím místě před ohništěm, usoužených lící se zrakem dávno vyplakaným zírati do rudých plamenů. Těsně vedle ni stal Jan Goron, tiše k ní hovořící; když Marcela vešla ihned ustal.

A bylo to věru podivné — vdova nejevila tentokráte naprosto žádné známky nadmírného bolu, či smutku. Zpráva o

hrozném neštěstí ji nijak nezdrtila ani nepodlomila; snad to byl právě nesmírný žal, který ji křísil.

Tiše, jako duch prošla Marcela jizbou, posadivši se vedle tety: „ Všichni tvrdí, že není více pražádné naděje, teto, Luiso!" zašeptala, sotva slyšitelně.

Ni sebemenší vzdech nevyšel ze rtu ubohé vdovy Goron, prozrazující hluboké rozechvění, pohlédl ostře na Marcelu řka: „Byl jsem tam již časně z rána, dříve než všichni, ale nenašel jsem ani stopy. Je to hrozný konec!"

18.

ČERVNOVÁ SLAVNOST.

Od pádu Rohanova do propasti uplynul měsíc. V Kromlaix nadešel den oblíbené červnové slavnosti. Mořské karafiáty a levandule byly v nejkrásnějším rozpuku, klasy se nalévaly a lučiny dýchaly mateřídouškou. Obloha podobala se zlaté báni, moře zářilo jako ohromné zrcadlo a země, podobná živoucímu stvoření, jakoby rozkoší oddechovala. Kam oko zabloudilo, všude nádhera barev, lesk a vůně. V oné roční době bylo radostí žíti a zvláště mládež se cítila jako v ráji.

Na lučinách za strmým pobřežím nalézala se zelená propast. V ní byly zbytky někdejšího dolmenu a tam putovali každoročně jistého červnového dne za zpěvu a hudby všechny dívky, jinoši a děti kromlaixští, podobni blaženým pastýřům starých zlatých časů Arkadie. Ženatí a vdané se onoho dne mládeže přísně stranili. Každý jinoch, který dovedl hráti na některé jakýkoli nástroj, musil ku všeobecnému obveselení ukázati své umění. Alain Derval foukal do úplně nové flétny, kterou si před krátkem koupil v St. Gurlot, Jannic nadýmal svoje dudy; mimo nich tu bylo ještě asi tucet jiných dudáků a „umělců" na dřevěné i plechové nástroje se produkujících.

východně od čáry Chatillon Cuchery-Chamuzy. Armády generálů šl. Mudry a šl. Einema útočily na nepřítele v Champagni, od Prunay (východně od Remeše) až k Tahure a vzaly v boji s nepřítelem, ustupujícím před našim útokem, první francouzskou posici. Jižně od Nauroy-Moronvillers postoupili jsme přes řetěz výšin Cornillet-Hochberg, Keilberg, Poehlberg trychtýřovým polem loňské jarní bitvy až k římské silnici severozápadně od Prosnes a do lesního území jižně od Fichtelbergu. Východně od Suipes vyrvali jsme nepříteli bitevní pole champagneských bitev mezi Auberive a jihovýchodně od Tahure. Na naši útočné frontě východně od Remeše držel nepřítel svou druhou posici severně od Prosnes-Soain Perthes.

SMĚS.

Bitva na západě. Na západě zahájili Němci novou velkou ofensivu. Tento kráte je cílem jejich Remeš a Paříž. Němci zmocnili se u Remeše první francouzské čáry a vnikli třetího dne ofensivy do 2. čáry a súžily značně polokruh kol Remeše také řeku Marnu překročili a usadili se na jižním břehu toku. Leč přes to nelze dosud říci, jestli se průlom zdařil ježto je právě v proudu francouzský a americký protiútok, jehož cílem je zatlačiti Němce zase zpět na severní břeh Marny. Bitva trvá a bude pokračovati snad ještě na několik dnů.



Z dějin baltických krajů: Vévoda pomořanský Bogislav X. přepaden byv Turky háji se rožněm. (Dle staré rytiny.) — Dnešní Prusko bylo ve středověku ještě značně osídleno Slovany, z nichž zbyli do doby nynější jen větší počet Poláků a pak Češi a Lužičané. Polabané a Pomořané vyhubeni aneb odnárodněni úplně. Jedním z posledních samostatných vévodů pomořanských byl Bogislav X., vynikající skvělým dvorem. Koncem 15. století vykonal dva a půl roku trvající cestu do Svaté Země, zaživ různá dobrodružství.

Největší manifestací proti vládním oktrojím byla manifestace okresu hořického. Dvanáct tisíc lidu českého, mužů i žen, se sešlo, aby veřejně demonstrovalo proti akci vládní, v níž český národ právem spatřuje nepřátelský čin a útok na svá práva. Přišly všecky strany, veškeré stavy. A přijeli také mluvčí všech stran. Za agrární stranu posl. Žďárský, za soc.-demokraty posl. Jaroš, za státopr. demokracii spisovatel V. Dyk, za české socialisty posl. Klofáč, jemuž uspořádáno velkolepé přivítání. Už před městem byl očekáván ohromnými zástupy. Když s průvodci svými přijel, byl pozdraven opravdu nadšeně. Ačkoliv se tomu všemi silami bránil, vezli ho studenti a dělníci do města až před radnici za zpěvu národních písní sami a děvčata v národním kroji po cestě zahrnovala ho květinami. Byl to opravdu slavný vjezd do města, jehož veškeré domy vyzdobeny byly prapory. Protože žádná místnost účastníky manifestace pojmouti nemohla, mluvili pozvání řečníci z balkonu radničního na náměstí. Pěkně přivítal je starosta města pan Fejfar. A po tomto úvodu za stálého souhlasu promluvili poslanci Žďarský a Jaroš, potom spisovatel Dyk a posl. Klofáč. Všichni pro to, co český člověk dnes cítí, našli případne slovo. A že mluvili k srdci lidu, o tom svědčila bouře potlesku, jež stále hřměla po celém náměstí. Říznou resoluci navrhl okr. starosta a býv. zemský poslanec pan Jonák. Po této manifestaci odebralo se občanstvo v nekonečném průvodu a za zpěvu národních písní k Husovu pomníku. A také zde za velkého nadšení musili promluviti pozvaní řečníci. Nejdříve posl. Klofáč, pak posl. Jaroš, spis. Dyk a posl. Žďárský. Hořicko, jež bylo vždy v popředí národního a politického ruchu, dokázalo to i nyní velikou protestní svou manifestací proti oktrojím.

Pověsti o nových bojích v Moskvě. Korespodence Express oznamuje z Moskvy, že bývalý ministr Čer-

vonné jako levandule."

„Řekla jsem ti již aspoň dvacetkráte, že tě nechci," přerušila ho Marcela zlostně. „Opovážíš-li se ještě jednou takto ke mě mluviti, budu tě nenáviděti, Michali Grallone!"

Mladík se zachvěl, divoká vráska zloby rozryla mu čelo a krutá nenávist zajiskřila mu z kočičích jeho očí. Nedovedl se opanovati a zvolal: „Ach ano, vždyť vím, proč se ke mně tak chováš! Myslíš stále na toho chouana, tvého bratrance!"

„Byl-li chouanem, jsi ty ještě mnohem horším," odvětila mu planoucích zraků. „Jest mrtev, jeho duše dlí u Boha a je to od tebe hanebné, že se odvažuješ o mrtvém tak špatně mluviti."

„Nezlob se na mě Marcelo, nebylo to tak zle míněno," omlouval se falešník. „Rohan Gwenfern byl dobrý hoch, ale uvaž jen: jest mrtev a pak —byli jste přece příbuzní; kdož ví, zdali by to byl biskup povolil! Krom toho byl Rohan úplně chudý; můj malíček je bohatší nežli celé jeho obrovské tělo a miluji tě, mé srdce si tě přeje a bije — — — — —"

„Nenamáhej se Michale!" přerušila ho znovu Marcela. „Jdi zase k slavnosti a vyhledej si jinou, tebe hodnější. Já bych se vdala jen za jediného muže, ale ten leží mrtev na dně mořském.

— — — — — — — — — — — — — — —

Oné noci přihodilo se něco tak zvláštního, že všichni pověrčiví kromlaixští dlouhá léta o tom vypravovali. Několik rybářů vracelo se z lovu a poněvadž bylo bezvětří, svěřili své čluny drobným vlnám, které je zanesly do stínu skalnatého pobřeží. Ve chvíli když míjeli bránu svatého Gilda, oslepila jejich zrak jasná záře z „kathedrály" pronikající. Jak již uvedeno, byla tato místa považována za prokletá a žádný kromlaixský by se nebyl odvážil, vstoupiti na tato místa, obývaná strašidly a duchy. Byl právě vysoký příliv a zdálo se proto jakoby byla kathedrála vydlážděna tekutým malachitem.

a radostí. Vykládala cosi svým družkám, které se vesele rozřehtaly, tleskajíce rozpustile rukama.

V témže okamžiku pozvedl otec Rolland pravici. Hudba na ráz ustala a smích a hovor zmlkl. Zraky všech obrátily se na duchovního, jehož tvář zvážněla: „Jinoši a dívky", začal bretoňským nářečím, „víte, co mě sem, mezi vás, přivedlo? Neuhodnete to asi, proto vám to povím, je to dosti jednoduché a smutné. Je dobře, milé dětí, že se veselíte, neboť jste mlády a úroda bude dobrá; ale je nutno a naší povinnosti vzpomenouti i mrtvých." Farář se pokřižoval a ostatní následovali jeho příkladu. „Od posledního vašeho setkání na tomto místě udály se smutné věci; mnoho vašich druhů bylo odvedeno do cizích zemí, kde na ně číhají veliká nebezpečí, jiní zemřeli, jiní opět onemocněli, ale o všech těch nechci se zmiňovati, milené děti, nýbrž o onom ubožákovi, který byl předešlého roku vašim „patronem" a který jest nyní Bůh ví kde. Doufejme že dlí po boku svatého Gilda a blahoslavené Panny!"

Zase se všichni, nevyjímaje ani dítky, pokřižovali; někteří hleděli smutně, jiní lhostejně, mnohé dívky hlasitě vzlykaly a i bratrům Dervalovým zaslzely oči, neboť všichni tušili, že mluví duchovní o Rohanu Gvenfernovi. Bylo zvykem, že si mládež volila každoročně svého „krále" a „královnu", kteří pak červnovou slavnost řídili a nad ostatními vládli. Uplynulého roku byl Rohan „patronem" jak se v nářečí říkalo a Marcela „patronkou".

„Nechci zesnulého ani chváliti, ani haniti; snad byl poblouzněn, snad byl v neprávu; ale bylo rozhodně požitkem dívati se na tohoto silou kypícího mladíka. Nyní jest mrtev — Bůh buď jeho duši milostiv — nezapomeňte naň, který byl vždy vašim veselým a dobrým kamarádem; vzpomeňte si naň na ubožáka a rovněž i chudáka Marcely, která byla předešlého léta vaší patronkou a jež je letos smutkem a žalem tak zkormoucená, že se nemůže účastniti ani dnešních slavností."

shromáždil četné dobře ozbrojené selské čety a vytáhl s nimi až před Moskvu, aby mohl sledovat průběh události v Moskvě z bezprostřední blízkosti. Černov prý pro svůj útok proti bolševikům zabezpečil si též podporu donských kozáků. Tvrdí se, že také Krasnov postupuje od jihu s kozáckou armádou proti Moskvě. Ve spojení s těmito zprávami je rovněž pověst, že mezi bolševiky a sociálními revolucionáři levice došlo v Moskvě k novým pouličním bojům, které dosud trvají.

Kühlmanův nástupce. Ze života nového říšského kancléře Hintze se sděluje, že za ruské revoluce jako námořní přidělenec německého vyslance v Petrohradě nabídl carovi převoz carské rodiny na německé torpedovce do bezpečí. Roku 1884 byl důstojníkem na vlajkové lodi admirála Diedericwse na Filipinách. Před Manilou měly být německé lodi prohlédnuty americkými a tu byl Hintze poslán k americkému veliteli Deweyovi, aby zakročil. Při tom prohlásil Dewey: Mladíku, chceš mě říci, že to znamená válku? — Na začátku evropské války byl Hintze vyslancem v Mexiku, ale dostal se jako topič do Evropy. Na to byl vyslancem v Pekingu. Patří k oblíbencům císaře Viléma.

Po moskevském atentátu. Jak sdělují berlínské listy, podnikalo právě v posledních týdnech levé křídlo sociálních revolucionářů bezmezné útoky proti Německu a zejména proti hraběti Mirbachovi. Toto levé křídlo bylo s počátku zastoupeno v bolševické vládě. Po míru v Brestu Litevském vystoupil však jako odpůrci Leninovi. Při poradách o železniční stávce prohlásil jeden z jejich řečníků: „Je čas, abychom shodli smyčku, kterou nám dal na krk hrabě Mirbach, jinak nám hrozí hanebná smrt. V továrnách ozývá se heslo: „Pryč s německým kapitánem, pryč s Mirbachem!" Že proti Mirbachovi byl chystán atentát delší dobu a že to byla věc protibolševické koalice, vyplývá z projevu Kerenského v Londýně. Kerenský, než opustil Londýn, pravil, že má zprávy o činnosti Mirbachově v Rusku. Osobní vliv tohoto vyslance stal se v poslední době bezmocným.

Bielik velkoinkvisitor. Jak píše Arbeiterzeitung pod tímto názvem, podal polní biskup Bjelík v prosinci 1915 na ministerstvo války zvláštní zprávu o náladách v českých kruzích. Zpráva ta prudce se obracela proti Volné myšlence, jakož i proti hnutí mládeže. Biskup stěžoval si také, že kněžstvo nemá v Čechách skoro žádného vlivu a že i státní orgány podporovaly kněžstvu nepřátelské proudy. Dále praví polní vikář Bjelik, že tyto informace, které mu podali jeho důvěrníci, utvořily velmi smutný obraz o morálním stavu české mládeže a o nebezpečí, kterému je vystaveno její patriotické a dynastické smýšlení. Navrhl ke konci, aby veškerá služební a mimoslužební činnost učitelů obecných škol byla kontrolována. „Arbeiterzeitung míní, že polní vikář Bjelik se asi neobmezuje na tu jedinou zprávu a že je možno, že jich podal na ministerstvo války více. Ale účinky mělo i jeho memorandum z r. 1915. Volná myšlenka byla rozpuštěna tiskárna Pokroku zastavena, beletristický týdeník dra. Herbena „Novina" byl zastaven a bylo zavedeno rozsáhlé vyšetřování, zda redaktoři Času a Noviny nedostávají odněkud podpory na živobytí. „Arbeiterzeitung končí případnou poznámkou, že pan Bjelik není sice žádnou instancí politické správy, ale jeho slovo platí velmi mnoho.

□ □ □

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST.

Jalovec je při domácím léčení často používán a také jako koření se v kuchyni hojně upotřebí. Neměl by tedy scházeti v žádné domácí zahrádce. Vysaditi



Ze života jihoslovanského: Dvojice snoubenců z okolí Daruvaru v Chorvatsku.

se musí do stínu a nesmí se hnojiti chlévskou mrvou, nýbrž listovkou. Nejlépe je opatřiti si sedbu z lesa; kde to není možno, vysejme dobře zralé jalovčiny z lesních rostlin sklízené a pak sazenice n místo rozsadíme. Plodů z rostlin v zahradách pěstovaných k účelu tomu používati se nemá, ježto rostliny z nich vypětsované ztrácí na své vůni.

Zakucká-li se dítě, uchopíme se obou rukou dítěte a držíme ramena jeho napnuta vzhůru. Tím se rozšíří prsa, plíce nabudou jiné polohy a umožní se jim zbaviti se snadněji cizího předmětu tak, že při prvém zakašlání předmět z průdušnice se odstraní.

Králík stříbřitý. V lipském odborném listě „Kaninchenzüchter" doporučuje jeden z praktických chovatelů čistokrevné francouzské stříbřité králíky s pěknou dlouou srstí dorůstající do váhy 4 až $4^1/_2$ kg, kdežto obyčejní kříženci mají srst krátkou a váží jen $3—3^1/_2$ kg. Králík ten chová se hlavně v jižní Šampani a jmenuje se také šampaňským stříbřitým králíkem. Samice dorůstají až 6 kg. váhy, vrhají 8 mláďat, jsou dobrými matkami. Mladí králíci se rychle vyvíjejí a ve 4 týdnech váží průměrně 650 gramů. 6—7 měsících jsou k zabíjení způsobilí a poskytují výbornou pečeni.

Průjem králíků zastaví se přídavkem mletého jalovce do těsta, z něhož upeče se placka nebo se uvaří knedlík. Při tom dlužno přestat dávati zelenou píci a brambory naklíčené.

Zašlé olejové obrazy se nejprve důkladně na sucho opráší a měkkým čistým hadrem se otrou, načež se omyjí pomocí měkkého soukeného hadříku čistou vodou. K čistění těchto obrazů nesmí se použíti ani mýdla ani sody, ani benzinu nebo čpavku.

Píchneme-li se perem do inkoustu namočeným, nutno ihned ránu vyssáti, po případě rozříznouti a nečistotu z ní odstraniti. Kde je po ruce kyselé mléko nebo podmáslí, ponoří se poraněná část ruky do něho a mléko nebo podmáslí se několikráte vymění.

Peřiny mají se větrati každodenně, poněvadž je to nejjednodušší a nejúčinnější desinfekční prostředek a peřiny každodenně větrané mnohem déle vydrží. Zejména v malých a těsných bytech bydlící rodiny měly by denně peřiny větrati. Několikráte do roka mají se dáti na slunce, ježto peří se stane pružnější. Také proklepávání peřin nemá se zanedbávati.

Jehly a špendlíky při šití na šicím stroji značně překaží a často se rozházi. Abychom tomu předešli a měli jsme přece jehly a špendlíky po ruce, uděláme si na ně polštářek obtočením ramene šicího stroje proužkem silného sukna nebo plsti.

Ocelové předměty se dobře vyčistí, když se zasypou nehašeným práškovitým vápnem a nechají se v něm nějakou dobu ležeti. Pak se vykartačují a vylešti flanelem.

Náhrada za šněrovadla na postelní prádlo získá se opatřením plátěných proužků, na něž se mohou vyšiti barevné stehy.

Zraky všech obrátily se náhle od faráře v opačném směru, kde za bezmezného podivu přítomných objevila se Marcela, blížíc se k duchovnímu. Nebyla sice ve smutku, leč místo sněhobílého čepečku měla šafranově žlutý a místo pestrého oděvu jednoduchý, temný hábit.

„I já jsem tu, otče Rollande," pravila smutným úsměvem, který duchovního zabolel v srdci.

„Buďtež požehnáni všichni svatí!" zvolal. „To je moudré od tebe, dceruško, že hledíš potlačiti svůj smutek a radovati se v kruhu ostatních!" V ntru svém však vyčítal Marcele necitelnost a bylo by jej více těšilo, kdyby byla Marcela zůstala doma.

„Zprvu jsem nemínila přijíti," omlouvala se Marcela „ale Jenovefa mě tak dlouho prosila, až jsem svolila. Jen k vůli Jenoveffě a Janovi jsem přišla, a vím co by si byl bratranec Rohan přál, kdyby tu dnes byl přítomen. Byl by volil Jannic Gorona za patrona a Jenovefu za patronku a to bych učinila i já."

Na okamžik zavládlo hluboké ticho, pak propukla většina shromáždění ve výkřiky souhlasu, tleskajíc rukama, zatím co menšina živě odporovala. Záležitost byla vyřízena a Goron provázel proto Jenovefu k balvani starých druidů.

„Bůh ti žehnej Marcelo, neboť máš dobré srdce a rovněž i Jenovefa jest děvčetem jakých je málo mezi tisíci. Hoši a děvčata, blahopřejí vám ku dnešní vaší královně!" zvolal farář nadšeně a pokynul znovu pravici; hudba zmlkla, přítomní poklekli, kněz jim žehnal. Pak se opět všichni zvedli a otec Rolland zamířil loudavým krokem k domovu. Dudy a píšťaly zavzněly, mládenci a panny zapěli, veselíce a radujíce se a slavnost dosáhla vrcholu, když „patron" s „patronkou" zahájili gavotu, která byla znamením k tanci. Bylo to věru rozkoší pozorovati rej tančících, vlajících sukének a šátků a nohou sotva země se dotýkajících.

„Marcelo, nechceš si zatančiti?" Stála stranou rozjařených tanečníků, pozorujíc je v zasnění.

„Ne, Michali Grallone, dnes mi není do tance."

„Škoda", odvětil ji klidně, neboť byl dosti prohnaný, než aby byl dal na jevo svoje zklamání. „Jen jedno kolo aspoň — pojď!"

„Děkuji, půjdu domů!"

„Nyní, kdy vlastně teprve slavnost začíná? Nechceš ani zkusiti, co ti poví čarodějný kámen?"

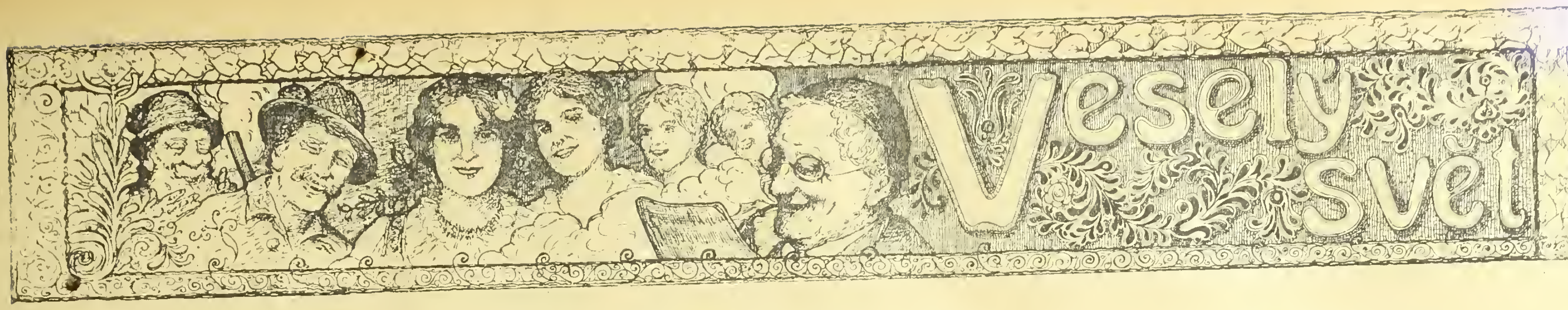
Onoho dne kladli zamilovaní buď klas nebo lněný kvítek na dolmen; zvadla-li rostlinka během týdne bylo to znamením nevěrnosti milenky neb milence.

„Vidíš přece, že nemám ani lněného kvítku a nemám ostaně vůbec chuti zkoumati pravdomluvnost balvanu — jest to nesmysl. Půjdu."

A skutečně vzdálila se společnosti, kráčejíc, srdce žalem rozdrásané, k domovu, marně se namahajíc zbaviti se Michala Gralona, který neustával na ni doléhati: „Ani prst nebudeš musili omočit ve vodě, ani ke studni nebudeš musiti docházet! Pojedeš se mnou často do Brestu k strýci, který tam má malou krčmu a objednám ti šaty a botky z Nantes. A jestliže nás milý Bůh požehná dětmi, dáme našeho hocha vystudovati na kněze."

Největší ctižádost každé bretoňské matky vrcholí v přání aby zasvětila svého synka službě Boží; proto se necítila Marcela tímto slibem ucházejícího se o ni jinocha nijak dotčena. Vysvětlila mu pouze se vší určitostí, že se nechce provdati.

„Nesmysl!" Desátník i tvoje matka si přejí, abys se stala moji ženou, a vezmu si tě úplně bez věna, poněvadž chci míti jen tebe a jsem sám bohatým, abych mohl vyplniti každé tvoje přání... Měla bys si jednou prohlédnouti moji truhlu plnou plátna, které moje matka nahromadila a připravila pro budoucí hospodyni. Jest měkké jako hedváb, bílé jako sníh a



Souhlas.

Domácí (mrzutě): „Zase už daně? A všechno sežere ta vojna."

Kuchařka (pro sebe): „Jo, jo je to svatá pravda."

*

Zvláštní čest.

„Tak a vy jste byl přejet autem jeho výsosti?"

„Ano, a jen si pomyslete — zrovna toho dne, kdy její výsost auto sama řídila."

*

Podezřelá reklama.

Nervolin. Překvapující výsledky. Pokusy zbytečné.

*

Profesor.

„Vám oběma bych ani neměl za zlé, že nevíte kdy byla bitva na Bílé Hoře ale vy Javůrku, to je škandál. Dvě léta už tu sedíte a dvakrát jste už prodělal 30tiletou válku — ne — sedněte — pětka!"

*

Čtenář myšlenek.

Ten Vaňura musí umět číst myšlenky, když jsem ho před chvilkou dopaloval myslil jsem si, že by mi mohl jednu vpálit — a opravdu udělal to!

*

Nejmenší zlo.

„Proč pak sis příteli vzal tak malou ženu?" tázal se kdosi svéo druha.

„To je tak, člověče, říká se, že je žena notným zlem, no a tak jsem si vybral to nejmenší."

*

Jak „národ" bojuje za samostatný stát.

Rozbíjí Čechům schůze a
štve proti poslancům.
Zabraňuje ustavení se nejvyššího národně-politického tribunálu.
Shání dřevo na nové vlastenecké šibeničky.

*

Kolegové.

Dva známí, chatrně odění občané se loučí:

„Nazdar, pane profesore!"

„Poklona pane doktore!"

Nedaleko stojící otrhaný syčák:

„Zátra, už bych se byl blamoval! Chci právě oba pozvat k nějaké hmatačině, a tu se z nich vyklubou větší zvířata. Na mou duši, dnes už člověk ani poctivého lumpa nepozná. Naposled ještě pozvu policejního radu, aby šel se mnou vykrást byt! Škandál ...!"

*

Opatrnost.

„Ale Aničko, ty jsi hloupá, zloděj ti odnáší před očima hodinky a peníze a ty jsi ani nezakřikla?"

„Bože můj, co to mluvíš, kdybych byla volala, byl by uviděl i moje zlaté zuby a byl by mi i ty ukrad."

*

Upřímnost.

Kterýsi mladý učitel promluvil jednoho dne k svým žáčkům: „Drahé děti, myslím, že budeme vždy dobrými přáteli; mě můžete vždy vše upřímně svěřiti."

Tu povstal malý Karlík a povídá upřímně: „Pane učitel, já se tady hrozně nudím."

*

Důvod.

Soudce: „A jaký jste měl důvod, vykrásti starostu?"

Obžalovaný: „Když jsem nedávno ukradl 100 korun obžaloval mne, že jsem vzal 150 K. Měl jsem proto doma s ženou mnoho mrzutosti."

*

Strach je — strach.

Lékař k nemocnému děvčátku: „Filoménko, vyplázni jazyk!"

Filoménka: „O né, o né! Včera jsem ho vyplázla na slečnu učitelku a ještě dnes mě bolí záda!"

Bezpečná ochrana před zlodějem.



„A to je pěkné, vy se tu koupete a šaty necháte bez dohledu. Což jestli vám je někdo ukradne?"

„Nebojíme se — zabalili jsme je do papíru od aprovisačního margarinu. Každý z daleka papír ucítí a uteče."

*



Tři doby mládencovy v restaraci u „Zimů."

Vrchol roztržitosti:

„Víte někdy jsem tak roztržit, že si strčím cigaretu za ucho a držátko do úst."

*

Praktický domácí pán.

„Jak se můžete, pane domácí, odvážit na mě, chudou vdovu, bez příčiny přirazit?"

„Ženská nevděčná! V mém domě je krám kupce cukrem a chlebem a vy jste první ve frontě — a na tuto výhodu nechcete zaplatit mizerné dvě stovky ročně?"

*

Nová fronta.

„Maminko, dej mi chleba!"

„Nemám, díte..."

„Ale já mám hlad!"

„Počkej ještě trochu, hošíčku, až se pan ministr Paul vrátí z Ukrajiny. On tam stojí ve frontě na obilí."

*

Dopis z letního bytu.

„Milý manželi!
Pošli nám pytel uhlí,
neb jsme tu celí ztuhlí,
zažeň naši další bědku,
připoj k tomu něco k snědku."

*

Tajemství.

Učitel: „Nuže, Ivánku, zdali pak víš, které zvíře ještě žere trávu?"

Ivánek (řezníkův syn) všecek červený v tváři

Učitel: „Nuže — nevíš — Z čeho pak dělá tvůj tatínek klobásy?"

Ivanek: „Prosím pane učitel to já nesmím říci — to bych dostal!"

*

Telegraf.

Venkovský listonoš: „Vy jdete jistě na zámek pana hraběte?"

Cizinec: „Ovšem že, i vy se tam snad ubíráte?"

Listonoš: „Ano, ano, nesu tam právě od vás telegram, že přijedete."

*

Pravý důvod.

Paní A: „Váš muž nosí krátký vlas a proč?"

Paní B: „Ale, takový zbabělec!"

*

Jiná země — jiný mrav.

„Vy Němci jste v kuchařství velmi zaostalí — u nás v Rusku má každá i méně bohatá rodina, kuchaře."

Němec: „A u nás zase má i ten nejprostší voják — kuchařku."

*

Nestálost.

Sedlák: „Teploměr, co jste mi prodal nestojí za nic. Dejte mi jiný."

Optik: „A proč pak, co se stalo?"

Sedlák: „Hle, jednou ukazuje tak, podruhé zas tak, co pak je to za zboží."

*

Aspoň něco.

Lékař: „Vás tedy moří žízeň a horečka?"

Nemocný: „Ano pane dochtor, pomozte mi jen aspoň od tej horečky, žízeň už dovedu uhasiti sám."

*

Lidumil.

„Proč pak sedíte neustále u klavíru, pane? Vždyť neumíte hráti?"

„Máte pravdu, ale dokud tu sedím, nemůžu ani jiný hráti — vo to de."

*

Starosti keťasů.

Svaz českých keťasů usnesl se, jak se nám sděluje, protestovali u ministerstva vnitra ostře proti nucenému vystěhování posledních polských židů z Čech. Svaz českých keťasů chová totiž oprávněné obavy, že by nastal skandál, až by se keťasové české národnosti nemohli již vymlouvat, jako dosud, na své polsko-židovské kolegy.



Na krysy kor. 5·50
Na myši kor. 4·30
3

Automatická hromadná past

chytí bez dohledu až 50 kusů za jedinou noc. Past se samočinně nalíčí a myši nezanechávají žádného větření. - Žádný překupník nýbrž vlastní výrobce, proto tak levné ceny. Ručím za dobrý výkon. - Zásilky na dobírku. Poštovné 90 hal. M. Schütz, mechanická dílna na zpracování dřeva.
Prodejna: Vídeň III, Beatrixgasse 3.

20 K tomu,

kdo mi doporučí povlaky neb plátno (šifon), gradl. ručníky neb sepraná prostěradla pro vlastní potřebu. Platím vysoké ceny.
HUSS, Vídeň X., Rotenhofgasse č. 28.



Velký výběr

všech hudebních nástrojů, jako gramofonů, harmonik, houslí, louten, kytar, citer, mandolin, křídlovek, klarinetů atd. - Velmi levné ceny. - Ceník zdarma. 1959



G. Šílhavý, Vídeň XVII, Kalvarienberggasse [illegible]



Žádejte

zdarma a vyplaceně můj katalog s vyobrazením hodin, zlatého, stříbrného a hudebního zboží atd. HANNUŠ KONRÁD, c. a k. dvorní dodavatel v Mostě č. 1868 (Čechy). — Niklové neb ocelové kotvové hodinky K 26.—, 28.—, 30.—, z bílého kovu (Gloria stříbro). Goldinové neb ocelové remontérky s dvojitým pláštíkem K 35.—, 40.—, 50.—, 60.—. Housle K 22.—, 24.—, 26.—, tahací harmoniky K 26.—, 28.—, atd. Za hodiny 3letá záruka. Zás. na dobírku. Výměna dovolena neb peníze zpět. 2170



Každá paní

čte můj velmi zajímavý spis

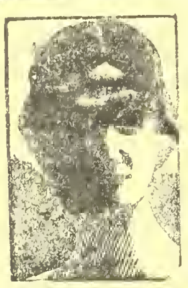
„Moderní ošetřování poprsí"

Zcela bezplatný.

Okamžitá rada při slabosti a při nouzi o plnost. pište okamžitě na adresu:

Ida Krause-ová Prešpark Schanzstrasse 2. Odd. 37. Uhry

NEJVĚTŠÍMO STĚSTI



docílíte nepopíratelně jen ideální krásou. Hlavním požadavkem jest krásný obličej. Kdo mluví o kráse má na mysli krásnou tvář. Hleďte proto, abyste svojí pleť zkrášlili a mladistvý její vzhled až do pozdního stáří zachovali. Mojí metodou dle dr. Idelsona zlepšenou, zbavíte se za krátko na vždy všech pih a jiných možných nečistot kožních. Pokožka tváře nabude znovu oslňující čistoty a svěžesti. Na požádání zašlu každému zdarma návod této zázračně působící metody. Pište proto na adresu

A. JELÍNEK, VÍDEŇ 66, schránka 37. oddělení 63.
Poštovné ve známkách se vyprošuje.

Pozor! MONDI Pozor!
Telefon 7321
Kupuji a platím nejvyšší ceny za nové a opotřebované uniformy, obuv, sedlový, prádlo látky koberce, kožichy, nábytek, klavíry, staro žitnosti o vůbec za úplné pozůstalosti. Korr. lístek stačí, dostavím se dle přání i na venkov. Mond IV, Rechte Wienzeile 35, Heumühlg 17
Tramwayové spojení s 63 a 61

Zaručený výsledek neb peníze zpět!

Krásné plné

POPRSÍ



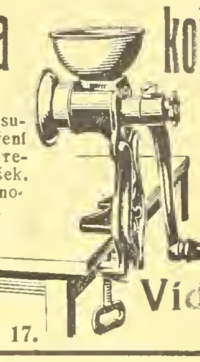
obdržíte při užívání cremu od Dr. Rixe. Zaručeně neškodného pro každé stáří. Rychlý a jistý výsledek
1 tuba na zkoušku K 5 — velká tuba dostačitelná k výsledku K 10.— .
Zásilka posílána diskrétně proti placení předem.
„NOVITAS" zasílatelský obchod [illegible]
„Ústí nad Labem. Čechy

Poprsí krásné plné a pevné, plné ráme krk docílí



každá slabá dáma a dívka v krátké době zaručeně neškod. zák. chráň. pařiž. kosmetikům „Balsam-Rekord" Trvalý Účinek v krátké době. Poprsí a ostatní tvary těla rychle se vyvinují, mohutní a sílí. Osvědčený a silně působící prostředek. Zcela nové. Lék. doporučeno. Účinek již po prvém upotřebení. Skleslá neb zanedbaná ňadra nabudou normální plnosti a pružnosti. Nesčetná díkůvzdání. Dávka K 9.—. Zasílá diskrétně s přilož. návodem a poučením „O pěstění poprsí".
laboratoř K. KOČÍ, PRAHA, VII. ul. v Zátiší čís. 6/15.

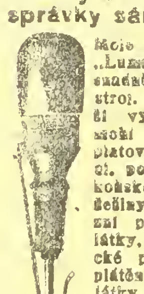
Nejlepší mlýnky na koření



pro překupníky

hodící se ku rozemílání všech suchých plodin, jako: kávy, koření a zrní všeho druhu atd., dají se regulovati ku rozemílání na prášek. Nepostradatelné v každé domácnosti i za míru. Váží asi 1 kg.
Cena vzorku K 24.—.
Dodávky vyřizuje ihned po zaplacení předem
E. Wolfson, Vídeň
II./1., Obermüllnerstrasse 17. 6

Každý si může svoje správky sám zhotoviti



Moje ruční šídlo „Lumax", šošivá snadně jako šicí stroj. Nejdůležitější vynález, aby mohl každý sám záplatovati kožené věci, porouchanou obuv, koňské postroje, aeroplány, koberce, vozní plachty, stanové látky, plst, cyklistické pláště, měchy, a plátěné a jiné, silné látky. Výhodné pro řemeslníky, rolníky a vojíny. Klenot pro milovníky sportu. Pevná konstrukce a hravá manipulace. Záruka za upotřebitelnost, překonává všechny konkurenční výrobky: mnoho pochvalných uznání. Cena kompletního šicího šídla s nití, čtyřmi různými jehlami a návodem používání obnáší 1 kus K 4·—, 2 kusy K 7·50, 3 kusy 11 korun 5 kusů korun 18·—. Zasílá při předem zaslaného obnosu vyplaceně, při dobírce porto zvlášť, do pole jen po zaplacení předem.
JOSEF PELZ, OPAVA. 181
Olmützerstrasse 10.
Prodavači se hledají. 2644

Chránitka podešví



pro všechny druhy obuvi nabízí „Výrobna chrániček podešví" pouze překupníkům
L. Braunstein, VÍDEŇ I., Griechengasse 7.
4

ČTĚTE A ROZŠIŘUJTE VÍDEŇSKÉ ILLUSTROVANÉ NOVINY!

Výtečné fotostroje



zvláště do pole se světelnou optikou.

Rychlofotografické stroje

a potřeby. **Komory pro začátečníky** s připravami a návodem: K 3·20, 4·20 a 6·80.
Komory sklopné 6×9 K 12·— 9×12 K 15·—. Stroje Luxusní až do K 900·—,
Desky, pohlednice a přípravy vždy na skladě
E. Birnbaum, fotozávody. Rumburk 55, Čechy.
Vyznamenán c. k. rakouskou státní medailí.

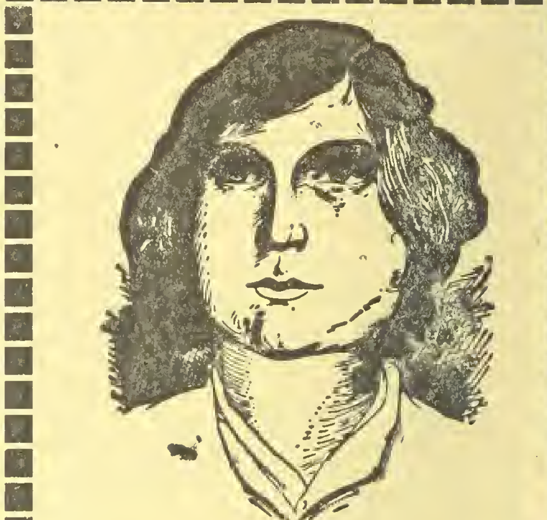
10.000



děkovných přípisů, vychvalujících náš „Riabalsam", který během 3 dnů odstraňuje úplně bez bolesti kuří oka, bradavice a otlačenou tvrdou kůži. Cena 3 K, 3 kelímky 7 K 6 kelímků 10 K. Nepříjemnému pocení nohou a rukou lze snadně zabrániti našim práškem „Ita." Cena 2.50 K, 3 krabičky 6 K. Popraskalou kůži na rukou zjemňuje náš krém „Circe", kelímek 12 K. Rheumatické bolení zubů potírá „Tides" a bolesti vznikající vykotlanými zuby kde každý jiný prostředek je marným. Neosvědčí-li se, vrátíme peníze. Cena 3 K. 3 tucty 7 K, 6 tub 10 K. Naše zubní fluidum „Xiris" zabraňuje tvoření se zubního kamene a nepříjemným výpachům úst Zuby jsou po jeho užívání sněhobílé. Cena 3 K, 3 lahve 7 K.
KEMENY, Košice (Kassa) I. Poštovní schránka 12/37 Uhry.

Nejlacinější noclehy

Vídeň II., Novaragasse č. 45
1853 (blíže Praterstemu).
Čisté postele pro pány po K —·60, —·80 a 1·—. - Pokoj s dvěma lůžky K 2·40.



Otok žláz.

U lidí s onemocnělými žlázami je výživa těla snížena a tím síla proti škodám různého druhu značně zmenšena. Proto se musí dalšímu úpadku lékařským ošetřováním včas předejíti. 1948

Naše domácí léčba

jest předpisována od mnoha známých profesorů a lékařů a bylo jí docíleno nejlepších výsledků.

Naše nedostižitelná žlázová léčebná sůl

ze sta let starých pramenů Árvy-Polhory získaná zlepšuje krevní smíšeninu a tělesné šťávy, zvyšuje zdatnost a všeobecný stav, zmenšuje naběhnutí žláz, až konečně žlázy zcela zaniknou.

Nezdravé látky

se vylučují, buňky oživují, tělo se přivodí k novému rozmachu energie a hojivá síla se povzbudí. - Nechte si ihned zaslati naší

knihu domácí léčby,

kde je způsob používání ve všeobecně srozumitelným způsobem popsán. Tento poučný spis nestojí Vás ani haléře. Váš lékař dá zajisté svůj souhlas k domácímu léčení. Pište ihned na adresu:

Expedice lékárny císaře Viléma, Budapešť VI., odd. 110

Krása jest štěstí!

Dlouholetým bádáním v oboru pěstování tělesné krásy podařilo se zjistiti konečně úplně novou a osvědčující se methodu. Znečistěnou kůží, pihy, přiživnici, vyrážky všeho druhu, vrásky, červeň nosu neb rudé skvrny lícní dají se v několika málo dnech odstraniti a obličej, dokonce i u starších dám nabude opět původní své mladistvé svěžesti a růžového nádechu. Účinek je překvapující a věhlasní lékaři podali v tom ohledu odporučující dobrozdání! Došlo nás již na tisíce poděkování! Po zaslání poštovného sdělím každému vysvětlení zdarma.
Dopište proto ihned:
L. DECKER, Vídeň 56. Pošt. schránka 19. odděl. 7.

SMĚNÁRNY VE VÍDNI:
I., Herrengasse 12, I., Graben 15, II., Praterstrasse 24, III., Landstr. Hauptstr. 88, IV., Favoritenstrase 4. V., Margaretenstrasse 71, VII., Mariahilferstrasse 84, VIII., Josefstädterstr. 103, IX., Porzellangasse 9, X., Favoritenstrasse. 95, XII., Meidlinger Hauptstrasse 15, XX., Am Spitz 15.

Vklady na knížky 3½%

Akciový kapitál K 120 000.000·—.
Reservní fondy přes K 40.000.000·—.

FILIÁLKY:
Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Hradec Králové, Jihlava, Jindřichův Hradec, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Mladá Boleslav, Moravská Ostrava, Olomouc, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, a Terst s expositurami v Gradu a Opatli.
Centrála v Praze založena r. 1868.

Živnostenská banka filiálka ve Vídni

I. obvod Herreng. 12.

Majitel: „Vídeňské Illustrované Noviny". Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol. Vídeň X/1., Eugengasse 52

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.

Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.

Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie budtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejí. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 31.

VE VÍDNI, DNE 1. SRPNA 1918.

Jednotlivá čísla 40 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

Letecké spojení Vídeň-Budapešť:

Císařovna a královna Zita vítá letce přijedšího poštovním létadlem do Vídně.
(Následkem smrtelných nehod, jimiž letci byli postižení, bylo od další vzdušné poštovní dopravy upuštěno.)



Francouzská protiofensiva. — Excar Mikuláš popraven. — Válka rusko-anglická. — Nová vláda v Rakousku.

PROTIOFENSIVA.

Německá ofensiva proti Paříži, největší akce válečná celé světové války byla zastavena a Němci opustili jižní pobřeží řeky Marny, kde se po počátečním úspěchu svého útoku usadili. Byl to důsledek velké francouzské protiofensivy mezi Marnou a Aisnou, dlouho připravované a provedené obrovskými silami.

Mohutná německá ofensiva proti Paříži vykazovala denně velké zápasy, které co do prudkosti a používání neslýchaných bitevních sil a prostředků, byly stupňovány. Pokusy Francouzů, aby vypudili Němce z jižního břehu řeky Marny, vedly k výsledku teprve po krutém, nejprudším zápolení a po velmi těžkých ztrátách na rozlehlém bojišti obapol Římské silnice. V pravdě obrovský pokus o průlom německých posic, který podnikli Francouzové po celé bitevní frontě, měl důsledek, že Němci vyklidili jižní břeh řeky Marny, kde odolávali vytrvale francouzským náporům, a ustoupili pak — nepozorováni nepřítelem — na severní břeh Marny. Tento úspěch francouzské protiofensivy přičítá německy tisk k zásluze velikých posil a pancéřových vozů, jakož i okolnosti, že Francouzové přesně od zběhů zvěděli, kdy nová německá ofensiva bude zahájena. Vrchní velení francouzské, podle zpráv dohodového tisku, vědělo dobře, že Němci tentokráte chystají útok na východě, aby Verdun odřízli klínem přes Marnu od Paříže — učinilo potřebná opatření, a třetího dne operaci Němci zastavili všechny tři útočné fronty. Německé listy odhadují, že francouzskou protiofensivu provádí nyní tři až půl čtvrta milionů bojovníků. Usuzují, že na frontě od Tahure k Remeši v délce asi 45 kilometrů stojí na 25 divisí, od Remeše k Marně (20 km.) na 15 divisí, na marnenském předmostí 25 divisí, a bitvy mezi Aisnou a Marnou 19. t. m., že účastnilo se 40 francouzských divisí. Na úseku od Aisny k Yprům počítají, že stojí 150 divisí — a má-li tudíž přes 300 kilometrů čítající fronta Tahure-Ypry na 250 divisí, možno zmíněné údaje o francouzsko-anglicko-americké armádě půlčtvrtamilionové považovati za správné, a možno se zájmem vyčkávati dalšího průběhu obrovského zápasu.

Ústup německý z jižního břehu Marny před nepřátelskou přesilou byl proveden skvěle, a jest, jak berlínská zpráva obšírně ohlašuje, novým vynikajícím výkonem německého velení a vojska. S výpadem na jižní břeh Marny byly spojeny různé úmysly německého nejvyššího velení, kterých bylo plně dosaženo, aby rozšířena byla útočná základna pro německý výpad po obou stranách Remeše, a aby veliké nepřátelské síly byly upoutány. Výpad na jižní břeh Marny — rozpoutal pak dlouho očekávanou francouzskou protiofensivu, kterou Foch zahájil mezi Aisnou a Chateau-Thierry, a když pak bylo zbytečno, aby Němci na jižním břehu Marny dále drželi linie tam nabyté, byli odvoláni zpět na severní břeh k novým úkolům... „Německé velení — praví „Lokalanzeiger" — musí, pakli nechce docíliti úspěchu na útraty vojska, učiniti nová opatření, která budou však vyžadovati času, poněvadž nepřítel má cíl, aby postavil naši vojenskou správu opět před novou situaci." — Vossische Zeitung" přiznává, že Francouz. protiofensivou podnikli překvapující pokus o průlom novými silami mezi Soissonem a Chateau-Thierry, který byl však ještě včas zadržen, takže německá důvěra není otřesena." Jak neutrální listy oznamují, prohlásil prý nedávno vrchní velitel italský Diaz, že příští týden bude pro italské válečné cíle rozhodujícím, ježto italská armáda zahájí ofensivu.

*

„Voss. Ztg." píše: Mezi Aisnou a Marnou vyvinula se nová velká bitva, která je ještě v plném proudu. Překvapující průlom, který podnikli Francouzi novými silami mezi Soissonsem a Chateau-Thierry, byl již možno říci, zadržen, události jsou však ještě v plném proudu. Naše vrchní velení bylo ústupem Francouzů od východní Remeše postaveno před nové principielní rozhodnutí, jakkoliv zamýšlená rána se podařila. V tomto stadiu velké bitvy ve Francii není možno překvapení v míře takové, jako na počátku velikého boje. Francouzské vojenské velení vědělo, v který den a v kterou hodinu započne německý útok, takže mohlo učiniti odvetná opatření, jež vyvolala novou situaci. Naše naděje v tomto okamžiku nesmí býti přeháněny. Nepřítel využitkuje naší objektivity vojenského zpravodajství k tomu, aby se pokoušel tísniti německé veřejné mínění. Proto musíme nepřátelské válečné zprávy čísti s dvojnásobnou opatrností. Naše důvěra není otřesena. Nejvyšší vojenské velení, náš národ ve zbraních, může býti přesvědčen, že my doma sledujeme průběh událostí nadále nadějně. Vojenský spolupracovník „Tägl. Rundschau" sděluje, že Francouzům se podařilo získati všechny zprávy o připravované německé ofensivě. Zprávy ty jim podali desertéři.



Letecké spojení Vídeň-Budapešť: Císař a král Karel podává pozorovateli létadla nadporučíkovi Weiglovi korunního prince Ottu.

□ □ □

CAR MIKULÁŠ MRTEV.

Konečně došlo potvrzení zpráv o zavraždění excara Mikuláše. Mikuláš Romanov byl zastřelen v Jekatěrinburku dne 16. m. m. a to usnesení tamního místního sovětu. Zpráva o bezživotí cara Mikuláše nepřišla poprvé. Několikráte jako pověst prošla tiskem dohody a vždy smrt jeho kladena na vrub bolševikům. Ale vláda lidových komisařů v Moskvě s velikou rozhodností vyvracela zprávu, nazvavši ji posléze utrhačnou lží. Tentokráte šíří zprávu o smrti carově berlínské úřední místo a udává výslovně za její východisko Moskvu, kde má německá vláda své vyslanectví. Podle ní byl car v Jekatěrinburku 16. m. m. popraven zastřelením z rozkazu místní vlády na Uralu. Zároveň dovídáme se také příčinu náhlého soudu nad carem. K městu blíží se československé sbory a vláda, nechtíc, aby car byl jimi ze zajetí vyproštěn, rozhodla se utratiti jeho život. Ať byla pohnutka činu jakákoliv, nejde zde o nic jiného, než o politickou vraždu, spáchanou na bezbranném muži v zájmu

zabezpečení výsledků ruské revoluce. Car krví svou smazal vinu na světové válce, jíž obtížil svoje svědomí. Tato jeho vina není proto o nic menší, že v posledním osudoplném okamžiku projevil sobě vrozenou váhavost a nerozhodnost, která v procesu se Suchomlinovem v tak odporné formě se zjevila světu. Ale také jeho katané neujdou zasloužené odplatě vyšší spravedlnosti a čin jejich podává další, pádný důvod pro semknutí se občaských elementů pořádku v bývalém Rusku za účelem sražení dnešní hrůzovlády a její strůjců s výše, na které se ohněm a mečem dosud dovedla udržeti. Nedávno napsali jsme na tomto místě, že vlády ústředních mocností mají vůči repub. ruské provozovati politiku budoucnosti, která jistě nenáleží bolševikům. Zavraždění vyslance Mirbacha a bývalého cara Mikuláše jsou výmluvnými výstrahami před slabostí, ku které svádí okolnost, že bolševikové dosud zastávají se míru brest-litevského. Činí tak z příkazu sebezachování, ale zároveň myšlenku míru na východě prolitou krví kompromitují.

□ □

PRO BEZODKLADNÝ MÍR

Posl. Tomášek podal ve výboru rozpočtovém tento resoluční návrh: Sněmovna poslanecká, vycházejíc ze skušeností, které 4leté kruté válčení přineslo, považuje další krveprolévání nejen se stanoviska lidského za zavržitelné, nýbrž i z hlediska politické účelnosti za bezúčelné, ježto spor mezi národy a státy nerozřeší. Proto prohlašuje se pro bezodkladný mír bez záborů a válečných náhrad, kterým zabezpečeno by bylo sebeurčení každého národa, volný jeho hospodářský a politický vývoj na zemi i na mořích. Mír spojen budiž se závazným úplným všeobecným odzbrojením a podrobením se ve sporech mezinárodních rozhodčímu soudu. Ježto události v Německu neklamně potvrzují, že vrch má strana anexčníků, jež míru brestlitevskému vtiskla svůj ráz, a která je vedena nejen cíly imperialistickými, nýbrž také velkokapitalistickými, protidemokratickými a protilidovými žádá sněmovna, aby Rakousko-Uhersko odepřelo podpory této anexční imperialistické politice, a aby samo hledalo cesty k rychlému ukončení války uzavřením demokratického míru.

NOVÉ RAKOUSKO — NEZBYTNOSTÍ EVROPY.

Sociálně demokratičtí poslanci němečtí podali v parlamentě návrh, který žádá dosazení ústavního výboru. V odůvodnění návrhu poukazuje se na to, že jenom demokracie v Rakousku má tolik síly a moci přetvořiti Rakousko ve spořádaný stát. Přetvoření Rakouska je evropskou nutností, protože massy lidu jsou přesvědčeny, že nynější Rakousko existuje jenom jako žalář svých národů, že by bylo překážkou svobody každé svobody a pařeništěm nových válečných nebezpečí. Za tím účelem navrhují sociální demokraté němečtí dosazení permanentního výboru, který by vypracoval zcela novou ústavu Rakouska. Článek 1. návrhu zní: Poslanecká sněmovna zvolí 52členný výbor, který vypracuje novou ústavu a předloží poslanecké sněmovně osnovu nové ústavy. Rakousko přetvořeno bude ve spolkový stát samosprávných národností na základě demokracie. Výbor má právo, vypracovati návrh takové osnovy zákona. Článek 2. dává výboru právo vyslýchati znalce a prováděti statistická šetření. Úřady a autonomní korporace jsou povinny výbor podporovat. Článek 3. praví: Výbor zůstává v permanenci i po uzavření říšské rady. Článek 4. zní: Dokud výbor neskončí svá práce, nesmí býti vydávána žádná nařízení, kterými se mění platné zákony o organisaci státních úřadů, ústavů a soudů o rozhraničení právní a soudní moci, o úpravě jazykové otázky u úřadů a soudů. Když takový zákon má býti změněn, může se tak státi jenom za souhlasu výboru.

□ □ □

BELGIE.

Opět se mnoho píše a mluví o osudu Belgie. Podnět k této rozpravě daly poslední projevy německého říšského kancléře hrabě Hertlinga, který prohlásil, že Německo nechce anektovati Belgii. Podobně profesor Delbrück v rozmluvě se zpravodajem „N. W. J." vyslovil přesvědčení, že je nejlépe, aby Německo Belgii ponechalo zcela sobě samé. Pokud se týče otázky vlámské, pravil Delbrück tato pozoruhodná slova, která jistě jsou významná pro všecky malé národy: „Nejméně starostí ať nám dělají Vlámové. Oni jsou většinou belgického lidu, a my doby válečné jsme využili, abychom učinili je národně samostatnými. Byli by pramizernou čeládkou a nebyli by hodni, aby se pro ně hnulo prstem, kdyby za tak příznivých podmínek po válce nebyli s to, pomoci sobě samým!" Pokud se týče osudu Belgie, pravil profesor Delbrück: „Belgie není jen otázkou německou a německým zájmem, ale je problémem světovým. I Amerika, jak nepopíráme, má velmi velký zájem na tom, aby Belgie byla nezávislá. Neboť panství Německa v Belgii, byť jen nepřímé, dalo by Francii a Anglii postavení takové, že by nebylo možno považovati je již za velmoce a to byla by situace, kterou svět přijati nemůže. Morální a právní otázku nechávám při tom zcela stranou. Politické hledisko, že bez nezávislosti Belgie nemůže býti světového míru je pro mne rozhodující. Zdali prohlášení Hertlingova budou nyní účinkovati, aby v nepřátelských zemích pomohlo stranám mírovým, bude záviseti hlavně na tom, jak nyní zachová se oficiosní tisk v Německu, a zdali nový státní tajemník šl. Hintze uzná příležitost, aby ohlášení říšského kancléře opakoval a zdůraznil. Že neschází živlů, které německé politice mírové jsou nakloněny, o tom není pochybnosti.



Zahájení sočské výstavy c. a k. tiskového stanu ve Stuttgartu králem Würtenberským.

□ □ □

VÝSLEDEK OSMÉ VÁLEČNÉ PŮJČKY.

Výsledek osmé válečné půjčky, přes mnohé obtíže, s nimiž se této válečné půjčce bylo bojovati, musí býti nazván skvělým. Tento výsledek jest velkolepým, ano podmanivým projevem důvěry národů rakousých ku státu. Tímto však také padají všechny snahy našich nepřátel, aby rozdrtili staré Rakousko. Znamená dále, že obyvatelstvo nechce opustiti vojíny bojující s nepřítelem, nýbrž že chce bojovati s nimi ruku v ruce. Muž na frontě zbraněmi, my, v zemi, svými finančními pomocnými prostředky. Mimo to chtěli Rakušané hojnými úpisy provésti důkaz, že četní nepřátelé, kteří na nás číhají, počítali špatně, domnívali-li se, že jich agitace proti existenci monarchie naleznou zde půdy, agitace, jež ne v posledn řadě namířeny byly proti úspěchu osmé válečné půjčky.

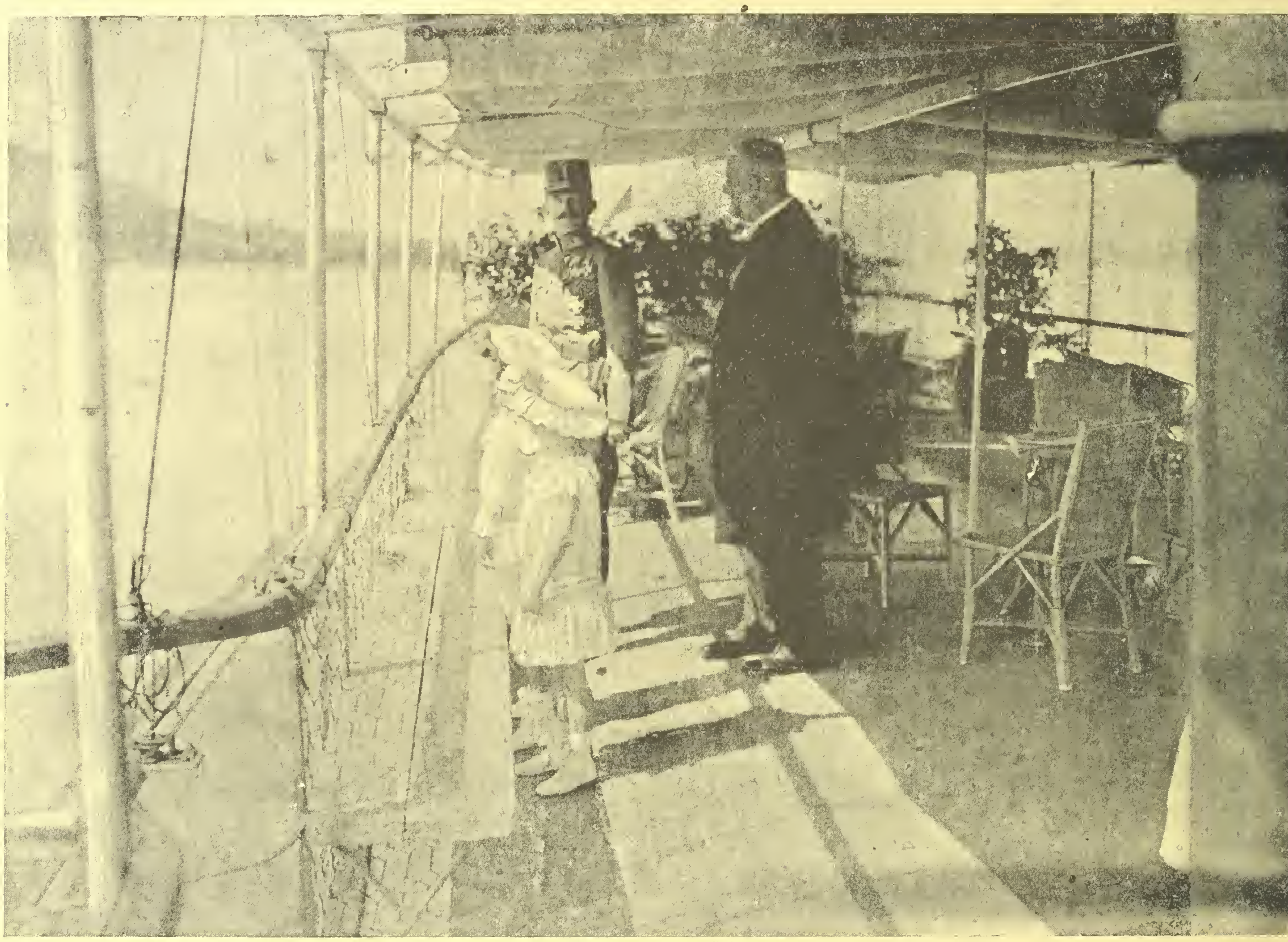
„NATION" O ROZKOUSKOVÁNÍ RAKOUSKA.

Nation ze 16. července zabývá se válečnou radou ve Versailles a jejím stanoviskem k otázce polské a československé, jakož i prohlášením státníků dohody. Válečná rada zavázala dle Nation dohodu vytvořit všepolský stát s příslušným přístupem k moři. Vyjádření válečné rady o československé otázce byla poněkud neurčitá, ale od té doby byla neurčitost odstraněna telegramy Pichonovým, Balfourovým a Lansigovým. Nation píše: Pichon postavuje pro Francii ideál „nezávislosti„ Čechoslováků. Balfour přijímá tento válečný cíl bez všeho omezení a Lansing souhlasí neméně výslovně. Řečnické fráze o „osvobození" rakouských Slovanů neznamenají už asi mnoho nebo docela nic. Prohlašuje-li však a českou nezávislostí. My, kteří dokonce i teď pod kritickým dohledem celého světa nedovedeme nalézt skromnou formuli homerule pro naši podrobenou národnost (Iry), my máme zapotřebí zasazovat se za nejradikálnější přetvoření Rakouska a člověk, jehož péro píše pro tento válečný účel, je týž Balfour, který valnou část svého veřejného působení věnoval nemilosrdnému boji proti nacionalismu!

□ □ □

PO SEIDLEROVI — HUSSAREK.

Po čtyřnedělní politické krisi odstoupil tedy dr. ryt. Seidler definitivně — odstoupil, protože podlehl v boji s parlamentem, který se ukázal silnějším. Nástupcem dr. ryt. Seidlera jmenován byl někdejší ministr vyučování v kabinetu šinu pro státní nezbytnosti, že však překážky jsou toliko ve Vaší osobě a ve Vašem poměru k jedné politické straně, která nezaujímá ku státním nezbytnostem žádného odmítavého stanoviska naopak byla by ochotna podporovati jinou vládu, sledující tentýž všeobecný směr. Za těchto okolností spatřujete sám ve svém odstoupení předpoklad pro uspokojivé vyjasnění parlamentární situace. Jakkoli Mi připadá za těžko zříci se Vaší další činnosti na místě, které jste zastával za nejtěžších poměrů k Mé nejplnější spokojenosti, nemohu se přece uzavříti Vašim vlasteneckým úvahám. Veden úmyslem, abych Vámi sledovaný směr viděl v součinnosti s lidovým zastupitelstvem zachovaný za důvěryplného poměru k oněm skupinám, které jsou o-



Cesta manželů císařských do Prešpurku: Císař Karel s dětmi a s uherským ministerským předsedou dr. Wekerlem na palubě dunajského parníku.

zahraniční ministr našich spojenců vůli zřídit nezávislé Čechy (jež by obsáhly i uherské Slováky), pak už nestojíme dále před pružnou rhetorikou. Všechny sliby Balfourovy, Lloyd Georgovy a Wilsonovy, že nebojujeme, abychom rozkouskovali Rakousko, byly by tím zničeny. Nemůžeme přece zřejmě učinit Čechoslováky „nezávislými", aniž bychom úplně nevzali Rakousko a nerozložili je na malé části. Jiné části mocnářství mohly by se odtrhnout, aniž by zničily habsburský stát, ale Čechy leží v pravém srdci Evropy. Takového cíle možno dosáhnout jenom obsazením Vídně, nebo dokonce Berlína. Rana knock out" přestala být frází, určenou pro galerie. Stala se politikou, jež kotví ve slibech, ve slibech mužům, kteří jsou hotovi obětovat životy, poněvadž věří v naši vůli a naši čest. Jinak stávají se tyto fráze stále spleteněјšími. Státníci ujišťují anglické dělnictvo, že nebojují pro rozkouskování Rakouska. Zároveň říkají Čechům, že nebojují za nic jiného než za rozdrobení Rakouska. Tito státníci nemohou být rozhodně poctiví k oběma stranám. Zdá se tedy, že čím více válčící dělníci se blíží k dorozumění, tím více namáhají se diplomati, aby je opět na sebe poštvali. Národové jsou ochotni ke svazu národů, ministři trvají na tom, že je nutno pokračovat v boji pro rozdíl mezi českou autonomií

Stürgkhově dr. ryt. Hussarek, jenž se minulý pátek se svým kabinetem představil parlamentu. Hussarek je povoláním profesor církevního práva na universitě vídeňské, stal se v listopadu 1911 ministrem kultu a vyučování jako nástupce hr. Stürgkha a setrval v tomto úřadě po celou dobu trvání kabinetu Stürgkhova, Körbrova i hr. Clama-Martinice. Když 25. června loň. roku z úřadu odcházel, napsaly listy, že osvědčil se býti „mužem spravedlivým, ušlechtilých zásad a konservativního smýšlení. Ani on neporušil tradici, že rakouský ministr vyučování je naplněn opravdovou úctou ke kulturní práci a duchovnímu snažení českého národa". Slavnosti odhalení pomníku Františka Palackého súčastnil se svob. pán Hussarek přítomností svou na slavnostní schůzi v Pantheonu Musea král. Českého. Politicky stojí svob. pán Hussarek nejblíže něm. křesťanským sociálům, s nimiž po dlouhou dobu v parlamentu jednal. Odstoupivší ministerský předseda dr. ryt. Seidler obdržel tento Nejvyšší vlastnoruční list: Milý dre rytíře Seidlere! Odvolávaje se na utváření se parlamentní situace, předložil jste Mi prosbu o sproštění z úřadu, kterézto prosbě připojili se ostatní členové kabinetu. Na odůvodnění této žádosti poukázal jste na to, že si více neslibujete žádného úspěchu pro své úsilí zabezpečiti v poslanecké sněmovně větchotny býti pro potřeby státu, vidím Se nucena přijmouti v milosti demisi celého kabinetu a ukládám mu, aby až do utvoření nové vlády vedl dále záležitosti. Eckartsau, 22. července 1918. Karel v. r. Seidler v. r.

□ □ □

NOVÁ SITUACE NA ZÁPADĚ.

„B. Z. am Mittags" uveřejňuje úvahu vojenského spolupracovníka svého v níž praví se: Připravme se na nová rozhodnutí německé vojenské správy. Území v rozloze 100 kilometrů mezi Marnou a Remeší je veliké a má nevhodnou polohu; k obraně jeho bylo by třeba veliké síly vojenské. Nová situace na západní frontě vyžaduje nového rozhodnutí. Německé velení vojenské nikdy netrvalo tvrdošíjně na starých rozhodnutích, nýbrž přizpůsobovalo se proměnlivé situaci. Německá vojska mají k disposici za svými nynějšími liniemi ještě velikou rozlohu nepřátelského dobytého území, kde je dost místa pro pohyblivou válku, čímž lze také vyhnouti se opětnému návratu ke strnulému systému zákopové války. „Kölnische Zeitung" uveřejňuje výzvu k obyvatelstvu, aby zachovalo úplný klid vzhledem k událostem na frontě nad Mrrnou, neboť události tyto nikterak neznamenají katastrofu německé armády; situace na bojištích je

zcela uspokojivá. Vídeňská „Mittags-Zeitung" uveřejňuje rozhovor svého zástupce s vynikajícím diplomatem, jenž o situaci na západním bojišti a jejím vlivu na všeobecnou situaci vyslovil se takto: „Není pražádné příčiny, abychom byli znepokojeni; nestalo se nic, čím by bitva na západě ve svých výsledcích mohla se obrátit na neprospěch Němců. Prvého dne bitvy, dne 15. července, podařilo se Francouzům překvapit německé vojsko na místě, kde pokládali jsme útok takořka za vyloučený. Za těchto okolností útok přirozeně dosáhl počátečních úspěchů. Avšak již druhého dne byla nepřátelská akce námi zastavena. Nepřátelská protiofensiva, od níž nepřítel očekával rozhodné výsledky, ztroskotal naprosto a s těžkými ztrátami.

▫ ▫ ▫

OBRAT NA VÝCHODĚ.

Ještě nedohořel požár na západě a už se objevují nové ohromné plameny na východě: Japonsko, Amerika a Čína zasahují definitivně v Sibiři a Anglie se všemi spojenci v severním Rusku evropském. Jako bojovná avantgarda jdou všude v předu Čechoslováci. Spojenci odhodlali se k japonské intervenci ve chvíli, kdy na francouzském bojišti provedli důkaz, že jsou s to odolati německému náporu i bez pomoci japonské. Nepřišli tedy Japonci dohodě na pomoc ve chvíli jejího zoufalství, jak se stále čekalo, nýbrž po naprostém důkazu vojenské pohotovosti a síly její, bezprostředně po druhé bitvě na Marně a ústupu Němců. To je jeden důležitý moment dnešní situace východě. Druhá význačná okolnost je konec bolševického režimu na Rusi. Opět došlo několik zpráv, že systém bolševický je v rozkladu a že rudé gardy stávají se naprosto nespolehlivými. To znamená, že lupiči a vrahové cítí nový vítr a opouštějí loď, která se potápí. Pro celý svět bude znamenat obrat na východě osvobození ze strašného pekla a konec války. Kdyby byli Lenin a Trocký neprovedli své komunistické zvrácenosti, válka už dávno byla skončena. Nyní konečně likvidují po zásluze a ustupují s místa, kam rozhodně nepatřili.

▫ ▫ ▫

ZÁMEK ECKARTSAU.

V poslední době slyšíme často jmenovati v denním tisku zámek Eckartsau, ve kterém dlí nyní císař Karel a udílí v něm audience. Zámek tento lež v okr. hejtmanství Vel. Enzersdorfu, na dolní rovině Moravského Pole. Vesnice Eckartsau má asi 500 obyvatel a nehonosí se žádnými zvláštnostmi. Za to zámek jest její pýchou, neboť v něm sídlí císařská rodina, stavba pak sama se hodí výborně pro knížecí rodinnou idylu. Ze zámku, který jest ideálnm loveckým zámkem ve francouzském slohu z počátku XVI. století, lze snadno daleko přehlédnouti veletok Dunaje a širé lány úrodné roviny s pšenicí a jiným obilím. Zámek jest jednopatrový a obklopen jest krásným parkem. Roku 1830 utrpěl zámek velice rozvodněným Dunajem, takže musila být část budovy až k přízemí zbourána. Císař František, který si rok na to prohlížel obnovený zámek, nebyl jím zvláště ntdšen. Pravil k staviteli s předhůzkou: „Nu, vy jste mně můj zámek pěkně zvedli." — Při vstupu do zámku překvapí pěkně vysoké schodiště se svými jemnýni stukatérskými ozdobami a freskami na stropě neznámých mistrů. Vysoké dvojité dvéře a četné umělecké práce zámečnické mají znak rodiny Kinských. Po obou stranách vchodu nalézají se veliké místnosti, zařízené ve slochu časné tereziánské doby. Zdi krášlí veliké malby, představující členy panující rodiny a mají nejen hist[illegible] uměleckou cenu. Široké dvojité schody vedou do hořeního patra, v němž se nalézají s vybraným vkusem zařízené komnaty s jemnými stukatérskými ozdobami a nádhernými tapetami, jež návštěvníka uváději v údiv. Lovecký kabinet se svým rokokovým zařízením jest zvláštním zámeckým skvostem. Imposantně působí veliký přijímací sál, jemuž rovný se tak snadno nenajde. Na stropě se nalézá freska od Daniela Grana z počátku XVIII. stol., v přístěncích jsou mramorové skupiny od Lorenza Martieliho. I kaple zámecká má uměleckohistorickou cenu. Provedena jest ve slohu pozdní renaissance a má nejen kůr, ale i loď s kopulemi s cennými freskami. Též oratorium z jasněhnědého dřeva s bohatými zlatými ozdobami jest řídkou zvláštností. Pokud se týká dějin Eckartsau, tož možno říci, že místo ono náleží k nejstarším sídlům v Dolních Rakousích. Již r. 1190 vyskytuje se v listinách Jindřicha z Eckkarisowe, jichž rodina byla dlouhá léta v držení zámků. Koncem XVI. stol. dostal se zámek v majetek svob. pána Teuffela od něhož jej koupil šl. Khuen. Potom byli majit. zámku hrabata Herbersteinové a Kinští. Roku 1760 koupil zámek manžel císařovny Marie Terezie císař František I.

▫ ▫ ▫



Císařští manželé v Prešpurku: Příjezd císaře Karla a císařovny Zity a uvítání na nábřeží.

CO DĚLÁ PROF. MASARYK.

Švýcarské časopisy sdělují, že president československé národní rady v Paříži prof. M a s a r y k, zaslal francouzskému zahraničnímu ministrovi P i c h o n o v i telegram, ve kterém prohlašuje, že Francie byla první, která uznala důležitost československého státu pro reorganisaci ústřední Evropy a Evropy vůbec. Francie byla první, která československé národnosti podporu přislíbila a slib dodržela. Nyní jest Francie první zemí, která slavnostně právo československé národnosti na neodvislost prohlásila. Československý stát bude sesílen Poláky, Jihoslovany a Rumuny. Neodvislý československý stát znemožní pro vždy německý plán spojení Bagdadu s Berlínem. Všeněmci, kteří cestu na dálný Východ nejen přes Bagdad, ale i přes Kijev a Černé moře zajistiti si hledí, nebudou již pro malé národy, které posud ještě úpí pod jich jařmem, již žádné přímé nebezpečí dále znamenati. Francie prokázala šlechetnou mysl. Její chování je ostrou protivou nemilosrdné a hrabivé politice Německa vůči Rusku.

LEON FRAPIÉ:

DIANA

Diana míšenka byla věru věrné zvíře. Byla majetkem potulných kramářů již ode dne, kdy se vzali a viděla zrození všech čtyř dětí, z nichž nejstarší bylo sedmileté.

Patřila úplně k rodině, zaujímajíc tam místo věrného příbuzného, který je tu jen proto trpěn, že slouží. Dle toho s ní bylo i nakládáno: milovali ji, týrali ji, nadávali jí a v těžkých chvílích se jí tázali o radu: „Co myslíš Diano, máme jíti tudy nebo jinudy?"

A zapřažená fena, táhnoucí plný vozík dávala radostným štekotem na jevo svůj souhlas, anebo nelibost durdivým zavrtěním hlavy, dle toho jak pudově vystihla myšlenku.

Šel-li obchod špatně a nebylo odbytu, vzdor únavnému potulování z místa na místo, byla to v prvé řadě Diana, která to odnesla.

„Zatracené zvíře, jistě je tím vinno!"

Veškeré spory manželů končily na Dianině hřbetě. Leč její vědomí povinnosti a obětavosti pro své pány byly bezmezné: dobrovolně se tlačila mezi hádající se manžely, a schoulila se teprve do kouta, když na důkaz uzavření všeobecného míru dostala několik kopanců.

Co hlídač byla Diana hrozná, spojujíc v sobě sílu s mrštností, vítězíc tak: nad nejsilnějšími chlapisky. Leč nejraději skýtala ochrany dětem a nutno říci, že tu v mnohém předstihla i matku.



Z okupovaného území rumunského: Nakládání vajec v potravinářské továrně pod dozorem rak. vojáků.



Hospodářská pomoc z Rumunska: Ukázka z rumunského solného dolu, pracujícího pod rak. vojenskou správou.

Když si s ní děti hrály, dala se trpělivě kudlit neboť děti si se čtyřnožci nikdy jinak nehrají. V této mateřské činnosti spočívalo cos dojemně lidského.

Sama směla míti — ovšem v zájmů svých pánů — jednou ročně mladé; když pak štěňátka prodali, lkala tiše a ohleduplně v ústraní a po mnoha týdnech ještě odrážel se v jejích očích bezútěšný bol.

Letošní deštivé jaro způsobilo našim kramářům nesmírné škody. Kteréhosi dne došel jim poslední krejcar; na svých potulkách octly se daleko od domova a nemohli nyní ani vpřed ani zpět, neboť i kolo jich vozu se jim polámalo. Kramářka se marně namáhala odbýti zboží a děti žebrajíce, nevyprosily ani skývu chleba.

V šírém poli bylo možno hladověti ještě nějakou dobu, ale kde sehnat peníze na nutnou opravu porouchaného vozu?

Tu se k nim blížil lovec, velký muž, opálené úzké tváře a rozpustile zlomyslného vzezření; měl ostrou, rezavou bradu a i oblek téže barvy a připomínal bezděčně středověká vyobrazení ďábla.

Diana, ležíc ve středu svých laškujících mláďat, — připoutána těžkým řetězem ke stromu, vrčela nevlídně na blížícího se lovce, který si nedbale popiskoval. Zarazil se překvapeně zkoumaje pátravě fenu, bojící se o svá mláďata.

Pak náhle vybuchl v hlasitý chechtot: „Poslouchejte, občane, zač dáte ty štěnata? Deset franků za kus — dobře.

Povídám. Rád bych si způsobil žert, který mi před lety v cizině způsobil ukrutnou střeleckou zábavu. Viděl jsem totiž, jak byli novorození psíci, před očima své matky postříleni. Počkejte přece — nechte mne domluvit. Máte tu právě vše čeho potřebuji. Do oné drátěné klece tamo, co máte na zboží, zavřeme štěňata a fenu přivážeme pevně ke stromu a sice deset kroků odsud. Nechcete? A což dám-li vám místo čtyřiceti franků, celý obsah své tobolky — sto franků?"

Celá rodina muž, žena i děti se tomuto barbarskému, surovému úmyslu vzpírali. Tehdy teprve cítili jak rádi mají Dianu, která se nepokojně chvěla, jakoby dle vzrušených tváří tušila blížící se nebezpečí, hrozící jejím mláďatům. Radost a napětí lovcovo vzrůstalo však strachem a zoufalstvím rodiny. Nyní by se nebyl za nic na světě vzdal svého úmyslu. A poněvadž chudáci kramáři potřebovali peněz, podlehli konečně jeho svodům.....

Kramář přijal zlaťáky, podivně se usmívaje; leč střelec si toho nepovšimnul, právě tak jako opětovných proseb o milost. Prozkoumal nejdříve pečlivě pevnost řetězu, jímž měla býti Diana připoutána a štěňata byla na to zavřena do klece.



Z hospodářských továren v Rumunsku: Plnění a balení mýdla a svíček.



Z albánské fronty: Tábor rakousko-uherských vojínů

Fena vyrazila hrozivý řev a rvala divoce řetěz. Kramářka odběhla schovavši se za vozem a zacpavajíc si uši. „Jen nic neslyšet a nevidět." Lovec nabíjel pušku. Kramář strhl rychle nestaršího svého kluka, který se chystal chrániti kamenem život svých malých přátel...

Strašlivé krveprolití trvalo dlouho; lovec, jenž rád střílel z dálky často se svého živoucího cíle minul a mladí psíčkové, žalostně naříkali po své matce. — Naděje, že snad nedostatek náboju zachová život aspoň jednomu, byla marná — zabil i posledního, poslední kulkou.

Diana skytala děsivý pohled. Srst zježenou, pěnu u tlamy, vyrážela nejhroznější skřeky, chrapot a téměř lidský kvílela a v jejich plačících očích odrážela se krutá bolest. Zoufalá matka nemohla vroucněji a výmluvněji prositi za život svých dětí. Výbuch zoufalství mučené feny dosahoval strašného vrcholu; ubohé zvíře zmítalo se na všechny strany, jakoby chtělo vše rozdrtit, sebe zničit, své nepřátele rozsápat. Pak vyrazila hrozný řev, jehož ozvěna se v dálce děsivě ozývala, tak děsivě, že i žena i děti daly se do kvílení.

„Jaké to podivuhodné zvíře — hotová tygřice," podotkl lovec, přehazuje si s uspokojením pušku přes rameno...

„Myslíte?" odvětil kramář, potupně se usmívaje. „Jisto je — že jsme nyní hotovi; splnil jsem všechny vaše podmínky a jsme tedy vyrovnáni, že ano?"

Po chvíli pokračoval se ztrnulou tváří: „Tak, a teď vám radím, abyste co možná rychle zmizel, neboť Dianu ihned odpoutám. Je to mé právo..."

Lovec zblednuv jako stěna, koktal zděšeně: „Cože chcete učiniti, pro Boha, to je vražda! Pomóc!"

Při tom hledaly vytřeštěné jeho oči na blízku nějakou skrýši. Leč nikde žádná ochrana! Zadupal konečně, hledaje zoufalé peníze, či patrony, ačkoliv věděl, že marně.

„Mohu... chci vám podepsat úpis na sto — ne na tisíc franků, jsem bohat — na kolik chcete...."

„Ne," odvětil kramář nezvratně „dost už o vašich penězích. Sám jste mne naučil neústupnosti."

Diana po pomstě žíznící, hryzla nedočkavě řetěz. Lovec odskočil, rval si vlasy, chtěje se vrhnouti na kramáře, leč ten svraštil čelo a pevným hlasem rozhodl:

„Dobře tedy, slyšte můj poslední ústupek, Povoluji vám tři sta metrů předskok, tři sta metrů to jest až tam - dolů k rohu. Radím vám tedíž — utíkejte — nebudu déle čekat."

Lovci tudíž nic jiného nezbýlo; vrhnuv poslední vytřeštěný pohled na zvíře zuřivostí zpěněné, uháněl, jakoby litícemi štván. Když dostihl rohu, vyřítila se za ním odpoutaná Diana, velkými, zuřivými skoky.

Kramářová rodina, sledující z vozu celý výjev, viděla jak se vzdálenost mezi lovcem a Dianou neustále zmenčuje, slyšíc zároveň jak fena vztekem a pomstylačností soptí.

I prchající lovec cítil, jak se mu pes blíží; tušil, že je ztracen a vyrazil pronikavý, zoufalý výkřik. Byla to štvanice na smrt — hrozná — nevyličitelná.

Pasáček na blízku ovce hlídající, dal se před rozvzteklenou bestií na útěk, hledaje záchrany. Uskočil z cesty, utíkal slepě a spadl při tom náhle do hlubokého, černého močálu, podél silnice se táhnoucího.

V tom okamžiku řítila se kolem něho i fena, nepřítele již, již dohánějící.

Spatřivši však náhle tonoucí děcko, zarazila se tak prudce, že se překotila, jakoby střelou zasažena. Vymrštila se a zavyla, že právě nyní se musilo neštěstí přihoditi — právě nyní kdy ji bylo největší překážkou — neviditelnou sice ale za to tak mocnou, že zamezilo další pronásledování....

Neboť musila dáti milost vrahu svých mláďátek, nemohlať pokračovati v pronásledování a dopustit, aby hoch bez jejího přispění tonul. Žádná moc světa nebyla by ji přinutila s dalšímu pronásledování....



Kaverna na sočské frontě, používaná nyní za obvaziště raněných vojáků.



Rov letce padlého za jihozápadní frontou.

Jediným skokem octla se ve vodě, uchvátila hocha, vynesla z močálu, položila jej do trávy. Popadajíc dech, lízala mu čelo a tváře. A když se hoch z mrákot probudil a povstal, pohledla Diana naposled za lovcem stále ještě šíleně prchajícím — — Pak zamířila zpět — k dětem kramářovým, k opuštěným vozu, k otročině a všem námahám a povinnostem, kvílíc nad tím co se stalo lidskými vzdechy bolesti a lásky a vyčítajíc si, že zanedbala, třeba že jen jedenkráte, svou službu...

□ □ □

DIKTATURA PROLETARIÁTU V RUSKU

Bolševická vláda v Rusku, zrovna ve chvíli, kdy její odpůrci usilují o její svržení, svolala kongres sovětů, jemuž předložila návrh socialistické ústavy, který je schválen. Tato ústava zavádí diktaturu proletariátu ve federativní republice ruské. Ústava tato skládá se ze tří částí: První z nich prohlašuje slavnostně práva pracujícího lidu. Práva tato oproti všem dosavadním ústavám rozšiřují se o pojem sebeurčení všech národů a o pojem odstranění vykořisťování člověka člověkem. Vedle rovnosti politické má býti tedy postupně vybudována aspoň přibližná rovnost majetková a vedle rovnosti jednotlivců má být provedena rovnost všech národů. Z druhé části ústavy vysvítá, že bolševické vládě tane na mysli utvoření veliké federativní republiky z celého Ruska. Nechce však tohoto cíle dosáhnouti násilím, nýbrž věří, že jednotlivé národnosti republiky se postupem času dobrovolně k velkoruské sovětové republice připojují a jako rovný s rovným utvoří společnou. V části této pojednává se obšírně o volbách do sovětů (. j. rad dělníků, vojáků, námořníků a zemědělců). Základní podmínkou volebního práva je konání práce užitečné pro společnost. Kdo takové práce nekoná, nemá zásadně volebního práva. Volební právo není tedy rovné, třebas platilo pro muže stejně jako pro ženy a je konstruováno tak, aby vyhovovalo co nejvíce diktatuře proletariátu. Třetí oddíl pojednává o sovětech. Základní jednotkou výkonné správní a do jisté míry i zákonodárné moci je místní sovět. Je to rada dělníků, vojáků a zemědělců v určité obci, zvolená tím způsobem, že na sto voličů připadne jeden delegát. V mezidobí mezi schůzemi sovětu zastává jeho funkce výkonný výbor volený ze sovětu. Sovětům místním jsou nadřízeny sověty obvodní, těmto krajské, pak guberniální a nejvyšší zákonodárná i správní moc soustřeďuje se ve všeruském sovětu. Když ten který sovět nezasedá, vykonává jeho funkce výkonný výbor z něho zvolený. Dále pojednává o ozbrojení lidu na obranu socialistické republiky, jemuž se dává do rukou také veškerá politická moc. Jako žádná diktatura se trvale neudržela, neudrží se ani tato. Docílí opaku: odvrátí od socialismu i vlastní jeho přívržence, kteří nejsou bolševiky a odpudí všechny sympatisující se socialismem. Snad právě signalisovaný příklon kadetů k Německu má svůj kořen v této diktatuře.

□ □ □

OBĚTI RUSKÝCH REVOLUCÍ.

Každý převrat v Rusku, ať ústavní nebo sociální, vyžádal si vždy mnoho obětí. Ruský spisovatel Ventin praví, že na příklad pět roků ústavy od 17. října 1905 až do 17. října 1910 bylo pro Rus pětiletím hrůzy. V té době civilní a vojenské soudy odsoudily úhrnem 37.620 osob pro politické zločiny a přečiny k nejtěžším trestům a to ku trestům smrti, nucené práce a k deportacím. Na šest tisíc osob bylo odsouzeno k smrti, na pevnosti dopraveno 4249 osob, do trestaneckých pluků vřáděny 4144 osoby a na Sibiř ku práci v dolech odesláno 8640 vězňů. Od roku 1826 až do r. 1910 bylo v Rusku k smrti odsouzeno přesně 8000 osob a skutečně popraveno 4246 osob. Největší bouře zmítaly Ruskem za agrárních revolt, za války s Japonskem a anarchie po této válce. V době od roku 1901 až do 17. října 1910 počet k smrti odsouzených obnášel 6993 osoby a poprav vykonáno 3741. Za vlády cara Mikuláše I. (1826—1835) byly 364 rozsudky smrti a 47 poprav, za Alexandra II. 31 ortelů smrti a 47 poprav. Mezidobí výše uvedených let vyplněno touto justiční statistikou: V r. 1876—1880 rozsudku smrti 144, poprav 126; v r. 1881—1885 rozsudku smrti 111, poprav 77; 1886—190 rozsudku smrti 132, poprav 92; 1891—1895 rozsudku smrti 48, poprav 48; 1896—1900 rozsudku smrti 88, poprav 78. Politických vražd během těchže dob arci jde do statisíců. O nich úřední data pomlčují. Nejhroznějšími jsou oběti katorgy, t. j. deportace na Sibiř. Od dob prosincového povstání r. 1825 až do říjnového manifestu z r. 1905 padlo 1608 ortelů smrti. Toť hrůzný obraz 85letých vnitřních bojů na Rusi, jenž bude po válce doplněn mnohem četnějšími obětmi revoluce miljukovské, bolševické a čechoslovácké.



Císařští manželé v Prešpurku: Rabín žehná císaři a císařovně.

□ □ □

CO SE DĚJE V JIŽNÍ AFRICE.

V poslední době mají Angličané značné potíže s Jižní Afrikou. Jihoafrická Unie dosud nejméně přispěla na válku ze všech anglických kolonií. Nevyslala dosud slíbené vojsko, ani válečný materiál a zůstala daleko pozadu za Kanadou a Australií. Příčin toho jest několik. Jihoafrická Unie požívá teprve pět let samosprávy a když vypukla světová válka, uplynulo teprve sedm let od války burské. Také okolnost, že většina obyvatelstva jihoafrického je neanglického původu, přispívá tam k protiválečné náladě. Co se v poslední době odehrává v Jižní Africe, chce Anglie pokud možno, ostatnímu světu zatajiti. V r. 1913 založil Hertzog protianglickou stranu nacionalistů, která rychle sílila, takže již r. 1915 dostala do parlamentu Unie 27 poslanců. V r. 1917 zaslal výkonný ústřední výbor nacionalistů lordu Buxtonovi, generálnímu guvernéru jihoafrickému, veřejné memorandum, žádající neodvislost pro Jižní Afriku. Memorandum odvozuje za práva a svobodu malých národů, pro zá-

sadu národnostní, pro neodvislost malých států. Tím byla posunuta do popředí otázka neodvislosti Jihoafrické Unie a brzkého její přetvoření na republikánském podkladě. Po celé zemi bylo konáno mnoho schůzí, jež tlumočily jednomyslně přání obyvatelstva v tomto směru. Přání toto sesílilo ještě újmami, jež Jižní Afrika trpí za války. Je postižena nemožností vývozu svých výrobků, dovozu potřebného zboží a hlavně stanovením maximální ceny na vlnu. Smýšlení v zemí charakterisuje nejlépe, že po Bothově řeči v parlamentě, která vyzněla oslavováním Anglie, povstal Hertzog a prohlásil chladně, že Unie nemá pražádného důvodu, aby byla pro Anglii nadšena. Že také v Angli doceňují plně vážnost tohoto hnutí, dokazují výtky, jež pronášejí „Times" proti vládě Bothově, tvrdíce, že nevystupovala dosti ostře proti revolucionářům a republikánům a že nedusila v zárodku hnutí, jehož původ ovšem hledá Londýn v Berlíně.

POČET ČECHŮ VE VÍDNI A JICH VÝZNAM HOSPODÁŘSKÝ

„Menšinový Peněžník" přináší pozoruhodný článek o českém peněžnictví ve Vídni. Pisatel si v něm klade nejprvé otázku: Jak dospějeme k spolehlivému odhadu početní síly českého živlu ve Vídni? A dodává k ní takto: Nejspolehlivější jest následující cesta: Osob v Čechách narozených žilo roku 1900 ve Vídni 235.449. V tom jsou zahrnuti Češi i Němci z Čech. Vezmeme-li za národnostní dělítko zemský národnostní poměr 63 : 37, vyjde z toho číslice 148 tisíc 465 Čechů. Z číslice příslušných do Čech 308 tisíc 243 osob dostaneme 63%ní podíl 194.193 Čechy. Kompromisní číslici počtu Čechů z království nalezneme tudíž na rozcestí těchto dvou čísel v číslici 173 tisíc 829 Čechů. Ve skutečnosti jest tato číslice větší, neboť z Čech inklinují do Vídně jen ti z Němců, kteří jsou usedlí v šumavském horském pásmu od Domažlic přes Budějovice k Novým Hradům, na ostrůvku Jindřichohradeckém, Štockém a poněkud i Lanškrounském. Ostatní inklinují na protilehlé strany. U Moravy činí kompromisní číslice 107.519 Čechů, u Slezska 5.578 Čechů. Celkem 286.926 Čechů. Připočteme-li k nim půl statisíce uherských Slováků, dostaneme číslici 336.926 osob, čili třetinu milionu skutečných, nefalšovaných Čechoslovanů ve Vídni. Slovenský pracovník Anton Štěpánek odhadoval r. 1900 počet Čechů ve Vídni bez Slováků na 332.762 osob; se Slováky (+ 52.879) na 385.641 Připočteme-li číslici nově přistěhovalých v desetiletí setiletí 1900—1910, kteříž jistě nejsou dosud odnárodněni, dospějeme bez násilného zveličování ku číslici 400.000 vídeňských Čechoslovanů, kteříž tvoří čtvrtinu obyvatelstva Vídně. Takový jest základ, na němž počalo roku 1887 vyrůstati české vídeňské peněžnictví. Jest mezi těmto čtyřmi statisíci sice hodně hospodářsky slabých, ale zda týž poměr hospodářsky slabých k hospodářsky silným není též u vídeňských Němců? Jest mezi nimi hodně národnostně vlažných, ale zdaž nemají i Němci mnoho desetisíců těch, kteříž jsou úplně indolentni ke svépomocnému hnutí hospodářskému? Kdybychom vídeňské německé peněžnictví oprostili ode všeho, co vytvořil a čím vládne sice německy smýšlející, ale národnostně neněmecký živel židovský; kdybychom odečtli vše, co vzniklo jenom jako důsledek ústředního postavení Vídně a vybrali ze souboru vídeňských německých peněžních ústavů jenom ony, které vznikly ze skutečné spontánní touhy německého občanstva po svépomocném řešení hospodářských úkolů, seznali bychom, že Češi mají v tomto oboru nad vdieňskými Němci vrch. Vídeňský Němec nechal se obsluhovati cizími, vídeňský Čech usiloval o vlastní hospodářskou základnu. Ačkoli tohoto úsilí nesúčastnili se zakladatelsky a budovatelsky všichni Češi vídeňští; účastni plodů tohoto úsilí jsou přímo i nepřímo všichni zdejší Čechové. Jen tomuto úsilí děkujíc česká menšina vídeňská za to, že dnes při hodnocení její síly nelze se spokojiti s pouhým sčítáním hlav a českých duší jako dříve, nýbrž že nutno vážiti hospodářskou jejich sílu. To jest důsledek práce posledních třiceti let a zvláště pronikavého postupu v uplynulém patnáctiletí.

VZDUCHOPLAVCI A LETCI ZA NOCI.

Je věru za těžko, učiniti si aspoň přibližnou představu o potížích, s nimiž jest spojeno létání za noci. Tyto potíže jsou ovšem velmi různorodé pro létadlo i pro vzducholoď, leč pokud se týče nebezpečí pro oboji stejné.

Již vzlet samotný, vyžaduje vyplnění jistých podmínek, které náleží v moci letcově. U vzducholodi je to snadnější, poněvadž se rychle vznese do výše ale i v tom případě staví se v cestu obtížná otázka. Kterým směrem leteli? Kde



K návštěvě císařských manželů v Prešpurku: Císař Karel zpívá s davem lidu uherskou hymnu.

jest cíl? Říditi se pozorováním povrchu zemského je ve většině případů nemožno a jest nutno pomáhati si zvláštní signolisaci.

Směr letu určuje se řadou pochodní neb světel, v dlouhou šipku sestavených, a reflektory opatřených. Paprsek reflektoru jest sice velmi výhodný ale pro letce i nebezpečný, neboť ho může oslepiti a zbaviti tak nepostradatelného pocitu rovnováhy a vehnati ho v náruč smrti. V tom ohledu je plavec vzducholodě ve výhodě. Rovněž i za letu cítí letec potřebu, pozorovati své okolí. Pozorování povrchu zemského, jež jest vlastně za války jediným účelem létání, jest i při bezměsíční noci nadobyčejně možné. Různé odstíny země zřetelně lze rozpoznati. Je-li však noc temná, takže orientace je úplně vyloučena, musí se použíti umělého osvětlení krajiny. Reflektory, jež lze při létadlech a vzducholodích jediné použíti jsou však velmi nebezpečné, poněvadž prozrazují místo, kde se letec nalézá. Znamenité služby konají ale v tom ohledu t. zv. světelné miny, jež letec vrhá k zemi a které teprve po pádu jasně zazáří a zemi v okruhu mnoha kilometrů osvětlí. Jednodušší ale neméně působivé jsou světelné rakety, ze zvláštní pistole vystřelované a mimo to i k signalisaci sloužící. Nové nebezpečí číhá při přistání letcově. Těžko lze posouditi je-li na tom hůře vzducholoď či aeroplán, nehledě ani k možnosti větrné či deštivé nepohody. Zdá se že i toto nebezpečí je v každém případu stejné. Teprve před krátkem bylo vynalezeno duchaplné zařízení osvětlovací, které při přistání umožňuje správný odhad postranních i svislých vzdáleností. Jedině v případě, je-li povrch země zahalen mlhou, vypovídají všechna opatření a jediné štěstí je letcovým vodítkem.

PLYNOVÉ ÚTOKY PŘED PŮL TISÍCILETÍM.

Plynový útok, nejhroznější to zbraň moderního válečnictví, není naprosto novým vynálezem, neboť již před pěti sty lety, býval nepřítel ze svých posic vykuřován. Bylo zjištěno, že již v oné době užívány byly granáty naplněné jedovatými plyny. Tak nalézáme v jistém spise pocházejícím z r. 1483 údaje, jak lze zjistiti směr nepřátelské štoly a jakým způsobem se vede protištola; pak ústím neb jiným otvorem této míny rozdělal se oheň a díra se ucpala, takže plyny dusily jen posádku nepřátelské štoly. Pro „oheň" byly zvláštní předpisy. Síra a tuk se rozpustily a smíchaly s dřevěným uhlím, sanýtrem, auripigmentem, dealgarem, arsenikem, jantarem a kafrem. Do vzniklé tekutiny namáčela se lněná vlákna, z níž se na to hotovily kule, které se plnily prachem a obalovaly smolou. Jedovaté plyny, jež při hoření těchto kulí vznikaly byly arseničany. Podobný recept pochází z r. 1457 zároveň z návodem hotovení ručních granátů, plněných jedovatými plyny a parami a síry a opatří doutnákem. V případě po koušel navrtati a bořiti mohutné zdi opevnění. V jiném pozdějším rukopise, se radí, že se mají jedovaté plyny, silnými měchy dmýchati proti nepřátelským řadám. Méně jedovatý, za to ale velmi nepříjemný obranný prostředek, byly pumy smrduté obsahující hnůj a výkaly hnilobné, sýr a mléčnou vodu. — V jisté zbrojířské knize nalézáme návod ku hotovení ručních granátů. Dle toho se formují kule z prachu ve viném octě močeného, obalují se lněnými vlákny a stahují křížem železnými pasy. Pak se kule obalí vrstvou síry a opatří doutníkem. V případě potřeby se podobný granát zapálí a vrhne po útočníku. V mnohých případech bylo za plnění použito úlomků železa.

KRÁL LITEVSKÝ.

Litevské informační bureau ve Švýcarech sděluje, že litevská rada se usnesla korunu litevskou nabídnouti vévodovi z Urachu, který jest potomkem bývalé královské litevské dynastie. Kníže deputací předloženou nabídku přijal a rozhodl zároveň nastoupiti na trůn pod jménem Mindove II. — Nový kníže pochází z rodu hrabat Württemberských a narodil se v Monaku 3. března 1864 jako syn knížete Viléma z Urachu a jeho choti Florentiny, rozené princezny z Monaka. Oženil se 4. července 1892 s vévodkyní Amalií Bavorskou. Z manželství zrodilo se 8 dětí. 4 synové a 4 dcery. Nejstarší syn, narozený r. 1897 kníže Vilém Albert, slouží v saské armádě jako poručík polního dělostřeleckého pluku č. 13. Kníže Vilém je virtemberským generál-leutnantem a velitelem 26. divise.

ZAJÍMAVÉ DROBNOSTI.

Počet plachetních lodí je dvakráté větší než počet parolodí.

*

Quit, město to jež leží přesně na rovníku, jest jediným městem světa, kde vychází slunce denně přesně v 6 hodin ráno a zapadá rovněž přesně v 6 hodin večer.

*

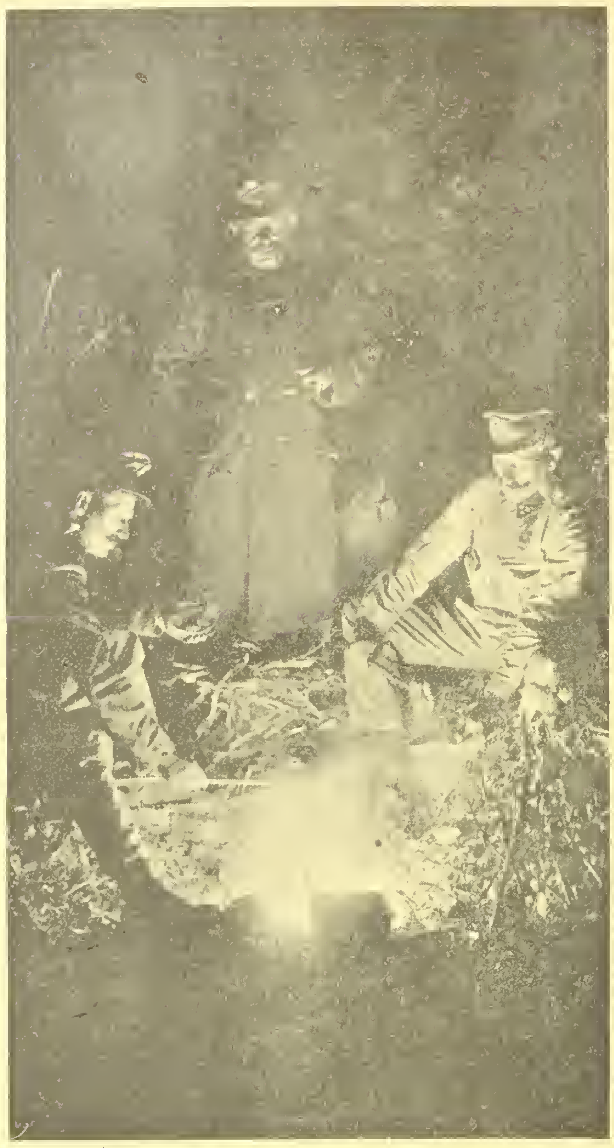
Doručování dopisu je na celém světě nejlacinější v Japonsku. Za dopis z jednoho místa na jiné platí se tam pouze dva seny t. j. našich 5 haléřů.

LESY POVRCHU ZEMSKÉHO.

Mezi všemi zeměmi světa, zaujímá pokud se týče bohatství lesu, Rusko první místo. Téměř $4^1/_2$ milionu km² (asi osminásobní plochá Rakousko-Uherska) ruské veleříše, v rozloze předválečné, jest pokryta hustými lesy. Z toho připadají tři pětiny na asijskou část a dvě pětiny na evropské země. Krom Ruska existuji na zemi jen ještě dvě země, jichž rozloha lesů se páčí na miliony, totiž Kanada s *32* a Spojené Státy s 2.2 mil. km². Tato čísla neudávají však rozhodujícího měřítka pro lesní bohatství naši planety. Lepšího názoru nabudeme, úvahou jaké množství lesu připadá na určitou plochu. Tu stojí v prvé řadě tropické ostrovy, jmenovitě Filipiny a Antilly, jež ze dvou třetin pozůstávají z lesů. Při malé rozloze těchto končin to hospodářsky mnoho neznamená, ačkoli jsou Filipiny větší než Finsko, lesy nejbohatší kraj evropský, téměř z poloviny lesy porostly. Téměř stejně mnoho lesů, v poměru ku ploše, má Švédsko. Za nejbohatší kraj světa vůbec, lze považovati Kanadu, poněvadž jeho lesy, vzdor rozsáhlému území, tvoří jednu třetinu veškerých lesin světa. V zemích kulturnějších nepřesahuje množství lesů jednu čtvrtinu celkové plochy. Nejvyšší místo zaujímají v tomto ohledu Rakousko-Uhersko zatím co ostatní evropské státy zůstávají v řadě druhé.

JAK VZNIKLA ČESKOSLOVÁCKÁ DRUŽINA V RUSKU.

Hraběnka Nora Kinská , která z uložení Červeného kříže pracovala po dvě leta v Rusku, sděluje o vzniku tamnějších českých brigád: „Pouze málo Čechů přistoupilo k nim dobrovolně, většina byla donucena k přistoupení — hladem. Čechové, Jihoslované, Italové z jižních Tyrol a Rumuni byli internováni v zajateckém táboře u Kijeva. Brzo byli však dopraveni do lesů a bylo na ně naléháno: „Buď vstoupíš do brigády a dostaneš žold a jídlo jako ruský voják — nebo zemřeš hlady!"... Agitovali hlavně Čechové v Rusku usedlí. Málo zajatcu se přihlásilo, ale když počal je týrati hlad, seslábla jich vůle a podlehli. Pouze několik jich vydrželo, ale ti byli skutečnými mučedníky. Žádný voják v Rusku tolik nezkusil jako český. Proto mnozí z nich udali raději, že jsou německé národnosti. Hraběnka potvrzuje také všude za hranicemi známý fakt, že Čechové jsou dobrými dělníky a obratnými řemeslníky. Také na Rusi jsou čeští zajatci jako dělníci velmi hledáni. Mnohý z nich vydělá tam 25—60 rublů týdně, takže si přinese domů pěkné jměníčko, jestli mu je na hranicích bolševici nevyvlastní.



Naši vojíni v táboře při ohni.



Krejčovská a obuvnická dílna rakousko-uherských husarů pod širým nebem.

ČECHOSLOVÁCI V SIBIŘI

Stále ještě zabývá se denní tisk Čechoslováky v Sibiři. Nejnověji „Právo Lidu" přineslo pozoruhodné líčení československého konfliktu s Ruskem, Praví se tu: „Československé vojenské oddíly dostaly ku konci března t. r. od Trockého, který je ministrem (t. zv. lidovým komisařem) války a námořnictva, povolení k odjezdu do Francie přes Vladivostok. Stalo se tak s podmínkou, že odevzdají všecky zbraně, až na malou část, nutnou k vnitřní službě bezpečnostní. Ale krátce po tomto povolení došla zpráva počátkem dubna, že Japonci vylodili ve Vladivostoku svá vojska za neznámým účelem. Proto vydal Trocký rozkaz, aby doprava československých oddílů po sibiřské dráze byla zastavena. Čechoslováky ujistil Trocký, že tu nejde o žádný akt nepřátelství a na důkaz toho zahájil jednání se zástupci francouzské a anglické vlády, aby československá vojska mohla být naloděna v Archangelsku a Murmansku, zakončiv, že se postará o to, aby do těchto přístavů mohli býti Čechoslováci zavčas dopraveni. Anglická vláda však prohlásila, že nebude moci opatřiti dostatečný počet lodí k této přepravě. Počítal-li Trocký předem s touto překážkou, jež mu mohla býti známa, čili nic, těžko hádati, ale jistě dojem úmyslného překážení dopravě Čechoslováků na frontu čtyřdohody tu vznikl. Na druhé straně však se zdá býti jisto, že vylodění Japonců ve Vladivostoku stalo se neočekávaně a že tedy vláda sovětů na této hlavní překážce viny neměla. Tak se ocitl plán výpravy Čechoslováků na západní frontu na mrtvém bodě, a zmatku z toho vzniklého využito bylo k agitaci proti bolševické vládě pod heslem, že chce zadržením československých transportů prospěti Německu, nebo že chce aspoň tímto způsobem manifestovati svou neutralitu, prohlášenou po uzavření míru v Brestu Litevském. Agitace šla však dále a rozšířila mezi československými oddíly vojenskými zprávu, že boblševici chtěli Čechoslováky vydat Německu. Proti těmto pověstem vystoupil Trocký ostrým prohlášením, v němž takový úmysl co nejrozhodněji jménem vlády sovětů popíral, prohlásiv, že takové zprávy mohou šířiti jen lidé podlí a věřit jim jen hlupáci.V odpovědi na dotaz ze řad československých pak znovu Trocký prohlásil, že o vydání Čechoslováků říši německé nebo Rakousko-Uhersku nemůže býti řeči, že takové domněnky svědčí o naprostém nepochopení politiky zásad vlády sovětů a že zprávy takové mohou šířiti jen „zcela pomatení lidé, prosáklí demagogií, lží a pomluvami ruských protirevolučních živlů". Současně prohlásil, že v případě, kdyby Anglie nebo Francie nemohly přepravu československých oddílů provést, mají Čechoslováci plnou svobodnou vůli zůstat v Rusku a nalézti tu zaměstnání jaké se jim zlíbí. Ale agi-

tace protibolševická byla již rozpoutána a výsledkem jejím bylo povstání, které vedlo k obsazení některých měst sibiřských, sezazení, po případě povraždění dělnických sovětů a dosazování vlád protibolševických, sestavených z různých živlu socialistických i měšťanských. Značná část československých oddílu, sestavených z českých socialistických dělníku, zůstala však bolševikum věrna. Jsou to oddíly, které se hlásí k nedávno ustavené Československé komunistické straně na Rusi, jejíž týdenník. „Prukopník svobody", vychází v Moskvě redakci A. Muni. Sekretářem strany je Jaroslav Handlíř, administrátorem listu Václav Koníček. Stoupenci této strany jsou rozhodní spojenci bolševiků a vedoo ostrý boj proti ostatnímu táboru československému, stojícímu pod vlivem prof. Masaryka a prof. Maxy. Vytýkají tomuto táboru, že stojí ve službách kapitalistických státu čtyřdohody proti proletářské socialistické republice ruské a že chtějí proti vůli ruského lidu vehnat Rusko do nové války s Německem. Pokud jde o události na Sibiři, vytýkají československým povstalcum, že při odstraňování bolševických vlád sovětů postupovali s krajní bezohledností, nešetříce životů. Ovšem dukazy ještě podány nebyly.

KAREL HERMAN WOLF.

„N. W. J." přináší z péra nejmenovaného německo-nacionálního politika kresbu K. H. Wolfa, jež je tím cennější, ježto shoduje se v nejvýznačnějších rysech s portrétem tohoto německého radikála, jak z čes. stran nejednou byl načrtnut. Jednu zajímavou a pro další ocenění Wolfova velkohubství nadmíru důležitou novinku obsahuje něm.-nacionální úvaha, totiž že Wolfův vlastní jediný syn bojuje v nepřátelské anglické armádě proti Rakousku a Německu. Páně Wolfovo manželství bylo svého času rozvedeno a jeho žena prý ze zášti svému muži dala synu anglické vychování. Vzhledem k uvedené skutečnosti celá troufalost a drzost Wolfova v jeho dosavadním vystupování zejména proti Čechům nabývá tím zlotřilejšího rázu. Jaký to člověk, jenž věda, co se děje v jeho vlastní rodině, žije řemeslně jen z kaceřování, udávání a zrádcování jiných!.... Ve zmíněné úvaze německo-nacionální politik vyličuje, jak Wolfova popularita a sláva byla založena jak vrcholu dosáhla za badenovských bouří v den chebského sjezdu a jeho soubojem s hr. Badenim. Pak podotýká pisatel: „Wolf splnil hlavní požadavek radikalismu. Ničím se nestal,



Výroba svíček v rumunské továrně pod dozorem rak. vojska pracující.

vzbuzuje zdání neoblomnosti a nedotknutelnosti, jež mu zustaly přes povážlivé vztahy ku křesťanským sociálum, přes ruzné ženské příhody a přes známou aféru, jež se odehrála veřejně v parlamentě. Ovšem dnes K. H. Wolf a bojovník z r. 1897 jsou dva ruzní lidé. Do svého radikálního vína nalil mnoho vody a stalse také tišším. Rozerván sám sebou a dotčen ve svém míru skutečností, že jeho jediný syn (vychovaný matkou ze zášti proti otci v duchu anglickém) bojuje v řadách nepřáelských proti Německu, vede Wolf život bez míru a klidu. Strana, k níž náleží, neobstála zkoušku v této světové válce, a tak nepřekvapí, že se K. H. Wolf necítí ve svém trutnovském volebním okresu zcela jistým. Jeho schuze konají se při zavřených dveřích, voličstvo vytýká mu lhostejnost vůči jeho zájmům. Tuše vratkost svého postavení, hostuje Wolf nyní při národních schuzích v Dolních Rakousích při čemž byly mu prospěšny jeho dobré styky s křesťanskými sociály a drem Pattaiem, jenž na stará kolena z křesťanského sociála se přebarvil na německého nacionála. A tak se snad Wolfovi touto cestou pośtěstí, protlouci se dále politickým svým zaměstnáním. K. H. Wolf jest již zastaralý v každém ohledu. Ničemu se nenaučil a sotva se čemu přiučí. Jeho sláva minula, jeho národní úvěr jest vyčerpán. Německému národu, bojujícímu obrovský boj o své bytí, třeba jest nyní jiných Němců, než je K. H. Wolf, jim třeba mužů fráze a zevnější pouze pevnosti, nýbrž mužů opatrných, prozíravých, prakticky vyškolených, v národní práci vyzkoušených mužů, kterým vzešlo tajemství poslání Němců rakouských." — Tolik německo-nac. politik, jenž, jak viděti, dobře nakreslil Wolfův portret. „S.- u. M.-Z." zaznamenává zprávu „N. W. J." a dodává, že záležitost tato pozbývá rázu rodinného jmenovitě proto, že přívrženci Wolfovi v poslední době poskytli mu ještě možnost činnosti v rozhodujících záležitostech. K. H. Wolf jako vydavatel „Ostd. Rund." v poslední době přivedl řeč na otázku, k jejímuž projednávání vzhledem k nově oznámenému faktu jistě nebyl kompetentní.

šími dárky. Mohl se tudíž právem považovati za oblíbence rodiny Dervalovy.

Kdyby Marcela bývala dívkou obyčejného zrna, povolnější a méně tvrdohlavou, mohl se Grallon, dle zvyku své otčiny, považovati za jejího snoubence; leč ona nechtěla o něm ani slyšeti, a její příbuzní věděli zcela dobře, že docílí svého cíle, jen po dobrém. Dle zvyku a mravu bretoňského, měla vlastně Marcela bez nejmenšího projevu odporu, přijmouti za muže onoho, jejž ji rodina vyvolila; ale jak již řečeno, nebyla dívkou obyčejného zrna a chtěla si vyvoliti budoucího manžela sama.

Od okamžiku, kdy došla k přesvědčení, že Rohana není více mezi živými, vzplála její láska pro něho měrou tím větší. Každičké noci hořké slzy roníc tonula ve sladkých vzpomínkách, zapomínajíc jeho rebelanství proti císaři, ba dokonce i císaře samotného, oddávajíc se jen svému žalu „Zabila jsem ho! Ano, já ho zabila, neboť kdybych zaň nebyla losovala, byl by snad dosud žil a byl šťasten," obviňovala se stále. „Jediné co pro něho mohu ještě učiniti, jest považovati se za jeho vdovu!" A v tomto smyslu promluvila i ku své matce: „Řekni celé vesnici, že jsem milovala svého bratrance Rohana a že ho budu milovati a budu mu věrna až do smrti!"

I Michal Grallon se po čase o těchto slovech dověděl. Ku všeobecnému podivu, uchýlil se ohleduplně do pozadí a ustal Marcelu svými pozornostmi pronásledovati Jsa však znám co člověk nadmíru vytrvalý a neústupný, vzbudil tím všeobecnou pozornost, že dokonce i desátník jednoho dne na něho zahřímal: „Hlupče! Což si docela ztratil odvahu? Málo tě vídává. Dívčí srdce dobudeš pouze útokem! Ale zdá se mi, že máš komáří dušinku, milý synku!"

„Je to všechno marné, strýčku Ewene, myslí ještě stále na mrtvého," odvětil Michal s povzdechem.

Rybáři zírali udiveně ku bráně, současně však zděšeně vykřikli, křižujíce se a modlíce se „Otčenáš", neboť z obrovské kathedrály vyšlehla náhle jasná zář a vysoko nahoře, na mechem zarostlém oltáři objevila se obrovská postava, pochodeň v ruce třímající. Všichni rybáři, kteří toto zvláštní zjevení viděli, tvrdili později souhlasně, že to byl duch svatého Gilda.

Zjevení trvalo jen několik okamžiků, ale dříve ještě než zmizelo, měli ubozí rybáři hroznou vidinu. U nohou světce choulila se temná jakás bytost, z níž bylo možno rozeznati pouze hlavu s ohromnými rohy a pár, z důlku vyvstávajících očí, jež vyděšeně zírali ku svatému Gildu. Dříve ještě než se rybáři vzpamatovali, zahalila se kathedrála opět v neproniknutelnou tmu. Mrtvé ticho panovalo kolem, a zdálo se, že i moře zatajilo dech. Skoro smyslu zbaveni, strachem se chvějíce, veslovali rybáři šíleným spěchem z těchto míst hrůzy a strašidel. Viděli dosti: nejen obávaného světce, nýbrž dokonce u jeho nohou i obrysy ďábla, který pravděpodobně byl nucen konat pokání za všechny hříchy a zlo, které na lidstvu páchal.

19.

MICHAL GRALLON UČINÍ OBJEV.

Příštího dne mluvilo se v celém Kromlaix o zázračném zjevení v kathdrále svatého Gilda. Nikdo ani na okamžik nepochyboval o věrohodnosti svědků a každý milerád věřil v tyto nadpřirozené věci, jež utišovaly pověrečnou obrazotvornost. Zjevení světce viděli lidé, již mnohokráte, ale ani nejstarší vesničané nemohli se upamatovati, ani o tom nikdy neslyšeli, že by se byl zjevil ve společnosti „rohatého". Úspěch jak známo, dodává odvahy i nejsmělejším a není tudíž divu povolovali-li pověrčiví uzdu své fantasii: „Ďábel měl dvě obrov-

NARODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Neutěšený obraz finanční situace.

Neutěšený obraz finanční situace naší podal v těchto dnech v parlamentě ministr financí baron Wimmer. Ministr předložil rozpočet na správní rok 1918—1919 a jeho cifry mluví řečí přímo žhavou. Úhrnné státní výdaje naší poloviny říše vypočteny jsou na 24,321.000:000 K! Z toho připadá 6.439 mil. kor. na tak zv. normální, mimoválečné výdaje a 17.882 mil. K na tak zv. dočasné vydání. Úplný schodek činí 19.466 mil. K. K úhradě tohoto schodku požaduje vláda úvěrního zmocnění k zaopatření 21.000 mil. K. Ministr financí chlubí se nám, že tentokráte státní rozpočet jest zase nově vybudován, takže prý jest každému srozumitelný. A jak by nebyl srozumitelný, když vidíme v něm obrovité tyto miliardy, které musejí se jednou nějak hraditi! Rozpočet tento není svědectv'm jen těžké přítomnosti, ale zároveň i chmurné budoucnosti. Přece musí se jednou pomýšleti na to, kdo bude obrovské ty schodky platit?! Bylo sice už o tom mnoho napsáno a mluveno, ale všecky plány ukázaly se nicotnými. Finančníci chodí kolem těchto palčivých otázek opatrně a po špičkách, jakoby se báli o ně zavaditi... Jisto jest, že každým novým válečným rokem rozpočet tento stává se povážlivějším a vážnějším. Znamená tedy stále nové a nové zvyšování příštích břemen. Pouze ukončení války a rychlé uzavření míru může toto stupňování zaraziti. Min. financí sám by si přál, aby už válka byla skončena. Praví nám aspoň ve své zprávě, že ve finančním zákonu beře už zřetel na možný konec války tím způsobem, že mají býti kvotové příspěvky vydávány jen v případě další války a jenom v měsíčních částkách, průměrem 1/13 částky celkové. Jenže cosi podobného bylo nám řečeno už loni — a válka trvala dále...Z vysvělivek k zákonu je patrno, že čistě váleč. výdaje Rakouska (tedy bez Uherska), výdaje tedy, které přímo a nepřímo souvisí s válkou, činily za prvá čtyři leta války 38.639 milionů korun, z čeho připadá: 6.327 mil. K na první rok války, 9.513 mil. K na druhý, 11.483 mil. K. na třetí a 11.343 mil. K na čtvrtý rok války. Na běžný pátý rok požaduje se nejvíce — 12.000 milionů korun! Dne 30. června r. 1918 na konci čtvrtého válečného správního roku činila dlužná částka, vzniklá ze všech válečných operací, 57.201 mil. korun.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDALOSTI.

Dne 17. července. U Asiaga vnikly dvě anglické setniny do našich zákopů, ale protiútokem byl zase vypuzeny. — Západní fronta: Ve Flandrech oživla bitevní činnost. U Savieres a Chateau-Thierry místní boje. Němci rozšířili své úspěchy. Počet zajatců stoupl na 18.000.

Dne 18. července. V Italii žádné zvláštní události. Západní bojiště: Nepřítel, sesílený nově přivedenými posilami, zahájil znovu po několikahodinové dělostřelecké přípravě velký jednotný protiútok proti naší celé frontě jižně Marny. Večer byla bitva rozhodnuta v náš prospěch S těžkými ztrátami shroutily se útoky nepřítele. Z malé obce jihovýchodně Maureuilu, do které nepřítel přechodně vnikl, byl protiútokem zase vypuzen. Také na severním břehu Marny pokoušel se nepřítel marně připraviti Němce o jejich územní úspěchy



Benátské typy: Rodina potulných muzikantů.

De 19. července. Na italské frontě dělostřelecké boje a dílčí útoky Ve Flandrech čílá výzvědná činnost pěchoty. U Doniers selhal útok Francouzů. V lese Villers-Cotterets zatlačil francouzský útok německou čáru o něco zpět. U Chateau-Thierry selhalo několik nepřátelských útoků.

Dne 20. července. Na italské frontě situace nezměněná. Bitva mezi Aisnou a Marnou pokračuje. Opět nasadil nepřítel obrovské síly k útoku, který byl zadržen na výšinách jihozápadně Soissonsu. Německé vojsko, jež překročilo Marnu bylo zase vzato zpět. U Remeše místní boje.

Dne 21. července. Na italské frontě na hřebenu Zugny byly nepřátelské útoky odraženy. U Asiaga dílčí boje. Také v Albanii oživuje boj. Západní fronta: Na Ancře zmařeno několik silných nepřátelských útoků s těžkými ztrátami. U Hebuterue útočili Angličani. Severně Aisny, mezi Nouvrovem a Fontenoy nové boje. Mezi Aisnou a Marnou nasadil nepřítel velké síly, aby vynutil rozhodnutí v bitvě. Jeho útoky byly odraženy s největšími ztrátami. Také u Soissonsu shroutil se útok nepřítele. Severně Ourcq útočili Francouzi a Američani tentokráte marně. U Chateau-Thierry přeložili Němci svou frontu dál na sever a severovýchod.

Dne 22. července. Na italské frontě nic zvláštního. V Albanii obnovil před 3 dny nepřítel severně od Beratu a v údolí horní Devoli své útoky. Nehledíc k místním kolísáním, nikde se mu nepodařilo dobýti úspěchu. Boje trvají. Západní bojiště: Mezi Aisnou a Marnou trvá bitva s nezmenšenou prudkostí. Nepřítel nasadiv čerstvé divise a pancéřové vozy, přikročil opět k rozhořčeným útokům proti našim čarám. Jeho útoky ztroskotaly. Mezi Aisne a jižně od Hartennes zahájila nejsilněji bubnová palba časně ráno protiútoky nepřítelovy. Jihozápadně od Soissonsu a jihozápadně od Hartenne zhroutily se útoky již před našimi čarami. Severně od Ville-Monttoire vnikly části nepřítelovy na čas přes silnici Soissons-Chateau-Thierry. Náš protiútok je úplně zahnal. I Villemontoire a Tigny byly ohnisky boje, jejž úspěšně protivýpady ukončily v náš prospěch. Po obou stranách Ourcqu vyrazil nepřítel dopoledne namnoze marně proti našim čarám. Přiveda čerstvé síly, podnikl odpoledn nové útoky. Po těžkém boji přivedly protivýpady nápor nepřítelův po obou stranách Oulchy-Le Chateau k pádu.

Dne 23. července. Na italské frontě a v Albanii situace nezměněná. Západní bojiště: Ve Flandrech odraženy četné dílčí útoky nepřítele. Jižně Aisny neobnovil nepřítel zatím své útoky. Také dělostřelecká jeho činnost ochabla. Dílčí útoky na řece Ourcq byly zmařeny.

□ □ □

ské oči — tak veliké a zářící, jako lucerna člunu," vysvětloval stařičký rybář, „a zíral ku světci. Každého smrtelníka by tento plamenný zrak sežehnul, světec však zvedl pochodeň vysoko nad hlavu a donutil ďábla, aby se přiznal k víře křesťanské."

„A odkud to všechno víš, otče Evrane? Slyšels to snad?" tázali se posluchači.

„Zeptej se Penmarcha, zeptej se Gwesklena, zeptej se starého Kristiana! Já, pokud se mě týče, jsem přesvědčen, že satan odříkával litanii. Jedno jest jisto — stál tam světec a u něho klečel čert, a každý ví, že to bylo pokání, které mu Gildas uloží, kdykoli ho na některém posvěceném místě přistihne."

„A třímal vskutku v ruce hořící pochodeň?" tázal se Michal Grallon — nedůvěřivě.

„Ano, zářila jasně jako kometa a oslepovala nás svou září."

„A viděl si svatého zřetelně?"

„Michali Grallone, myslíš snad, že jsem slepý? Stál tam, že bys byl myslil, že je to anděl nebes. Gwesklen dokonce tvrdí, že měl křídla. Já, pokud se mě týče, jsem je neviděl, ale povím ti jen co jsem jasně a zřetelně spatřil: — kopyta, byl to hrozný pohled — — — — "

Nastala dlouhá pomlčka, kterou konečně Grallon přerušil: „A což, jestliže to byl přece jen člověk?"

„Člověk?!" zvolal rybář, zíraje vytřeštěně na nevěřícího. „Člověk, vysoko nahoře na oltáři v kathedrále a v noci? Člověk, vysoký jako jedle a zářící jak měsíc a s křídly?! Člověk obrácející ďábla na víru? Michali Grallone, ty jsi se zbláznil!"

Všichni přítomní se horšili nad Grallonovými pochybnostmi, a mnozí dokonce tvrdili, že se rouhá. Poněvadž byl méně pověrčivý nežli ostatní vesničané a usiloval vždy přijíti věci na kloub byl většinou považován za nestoudného a do-

těrného. Vzdor tomu měl ale pověst člověka zbožného a tuto pověst neztrácel.

„Nemyslím tím nic zlého. Vím, že se stávají zázraky a že je kathedrála hrůzyplným místem. Ale — což to není podivné, — že světec mával pochodní?"

„A co je na tom podivného? Což nebyla temná noc, ani měsíc, ani hvězdy na obloze a dole bouřný příliv? Podivné — skutečně! Pozoruhodné by bylo, kdyby byl světec, s čertem jako obyčejný smrtelník vyjednával!"

Vydatná tato odpověď konečně Grallona umlčela; napadlo mu náhle, že vyvedl velký nesmysl. I ostatní přítomní byli téhož názoru. A když, pozdraviv krátce, zamířil k vesničce, poznamenal starý plavec: „Michal Grallon býval dříve docela rozumným člověkem, ale od té doby, co je zamilován, mluví a jedná jako blázen!"

Michal Grallon nebyl však ve skutečnosti pražádným bloudem, nýbrž byl pouze podezíravým. Co na vlastní oči neviděl tomu nevěřil — vyjímaje snad jedině zázraky biblické a nauky církevní. Kdyby byl býval spatřil zjevení v kathethrále, bylo by se ho, právě tak, jako soudruhů, zmocnilo zděšení a byl by právě tak přeháněl jako oni; poněvadž však slyšel historku za bílého dne, pochyboval o její pravdivosti a přišel konečně ku zcela zvláštnímu závěru, který však dosud rozumně uchovával v tajnosti. Veškeren prázdný svůj čas věnoval tomu, aby získal ruku Marcelinu a nijak věru nepřeháněl, když ji řekl, že rozhodující činitelé její rodiny jsou mu nakloněni. Nespočetnými malými pozornostmi a nutno říci i úžasnou trpělivostí, kterou obětoval ku poslouchání dutých žvastů starého vysloužilce, naklonil si ho záhy úplně. Daleko vážnější Dervalová viděla v Michalovi, znamenitého ženicha z dobré rodiny, který si bez zvláštních obtíží mohl získati přízně poctivého děvčete a oženiti se. V Alainovi a Jannicovi nalezl věrné spojence, aspoň na tak dlouho, dokud je zahrnoval men-

Česká obžaloba kabinetu Seidlerova. Český Svaz na radě říšské podal návrh obžaloby proti ministerskému předsedovi dr. ryt. Seidlerovi a ministru vnitra Toggenburgovi po porušení ústavy, spáchané nařízením o zřízení krajských hejtmanství v Čechách. Českou obžalobou skvěle oddůvodnil posl. dr. Stránský, po něm dr. Baxa a dr. Soukup. Návrh však nedosáhl absolutní většiny, ježto němečtí sociální demokraté, hlasovali proti a polští konservativci a demokraté se nesúčastnili hlasování s oddůvodněním, že po demisi Seidlerově je návrh obžaloby bezpředmětný. Žaloba zamítnuta 215 proti 162 hlasům.

Holandsko před osudným rozhodnutím! Ze Ženevy sdělují listy, že poměr Holandska k válčícím mocnostem musí doznati změny, ježto v nedaleké době bude Holandsko postaveno před nutnost učiniti rozhodnutí největší důležitosti.

Kdo prozradil německý plán na západě? Berlínské časopisy tvrdí, že francouzské voj. velení bylo informováno přesně o dni i hodině, kdy německá ofensiva má započíti a učinilo ihned potřebná opatření. Tím nastala něm. velení úplně nová situace. „T. R." sděluje, že německý plán prozrazen byl zběhy a tak se stalo, že byli Francouzové o všem dobře informováni.

Páté zimní tažení nevyhnutelné? Pařížský korespondent „Journal de Geneve" odvozuje z událostí na frontě, že páté zimní tažení je nevyhnutelné. V něm ukáže prý seurčitě početní převaha spojenců následkem americké pomoci.

Mírové podmínky Německa. Vídeňské listy sdělily v těchto dnech, že Německo sdělilo Španělsku nedávno své mírové podmínky. Německo žádá: 1. Německo nechce na západě anexe, žádné kontribuce. 2. Mírové smlouvy s Ruskem a Rumunskem zůstanou v platnosti, ale mírové konferenci předloženy budou k nahlédnutí. 3. Princip sebeurčení národů bude rozhodnut na mírové konferenci, též osud Belgie. 4. Balkánské otázky vyhraženy bdou mírové konferenci. 5. Svobodná paroplavba, odzbrojení Gibraltaru, Suezu atd. 6. Vrácení kolonií.

Bolševici a Gorki. Bolševici potlačili známý orgán Gorkiho „Novaja Šisu". V Moskvě pomalu nebudou vycházeti žádné jiné listy, než bolševické. Všecky ostatní byly násilně potlačeny.

Japonsko s Čínou zakročuje. Podle kijevské „Nové Rady" kotví nyní ve Vladivostoku japonské loďstvo v síle tří velkých bitevních lodí a dvou křižníků. Japonska a čínská vojska odtáhla přes Tšitu na západ.

Vojska dohody obsadila Petrosavodak. Dle „Ruskij Golosu" obsadila anglicko-francouzská vojska město Petrosavodak (200 verst od Petrohradu) a dala se do ovňovacích prací u jezera Ladožského.

Před novou italskou ofensivou. Francouzské listy prý se dovídají že Italie zamýšlí novou velkou ofensivu. V Římě se konaly dvě mimořádné schůze válečného výboru, k nimž povolán byl Diaz. Při příležitosti té byl Diaz na popud Orlandův předmětem bouřlivých ovací.

Dotaz proti válečné straně v Německu. Poslanci Seitz, Seligr a soudruzi podali v poslanecké sněmovně mezi jiným také dotaz, ve kterém poukazují na poslední události v Německu a vyslovují obavy, že válečná strana v Německu získává tam úplného panství. Moc této strany potlačuje každé mírové hnutí. Tato strana prodlužuje válku. Pro Rakousko, stejně jako pro Bulharsko a Turecko je nejrychlejší ukončení války životní potřebou. Interpelanti protestují proti pokračování ve válce za cíle německé válčené strany. Prohlašují, že spolku obranného nesmí býti využitkováno pro cíle imperialistické. Vyzývá vládu, aby se zasadila o mír bez úchvatů a náhrad. Interpelanti označují za těžkou chybu, že dosud nebyly svolány delgace. Interpelanti táži se vlády, zda-li je ochotna vynaložiti veškerý ústavní svůj vliv na společnou vládu v tom smyslu, aby ihned zahájila s Německem rychlé vyjednávání o válečných cílech a mírových podmínkách a při tom vyjednávání trvala na tom, aby ve válce nebylo pokračováno pro cíle imperialistické a anexionistické ani německé ani rakouské.



Typy z Benátska: Dudák z okolí Trevisa.

Nové hříchy Čechů odkryla německá žurnalistika. „Budweiser Kreisblatt" píše, že Čechové „za peníze našetřené následkem neúčasti na upisování válečných půjček a na různých sbírkách k rakousko-vlasteneckým účelům" — kupují od Němců domy a statky a počešťují tak nejen německé kraje v Čechách a na Moravě, ale Dolní a Horní Rakousy. Tak vida — kdo by se byl nadál, že válečné půjčky budou sloužiti počešťování Němců! „Budw. Kreisblatt" svolává všecko Němectvo na stráž proti tomuto „českému nebezpečí". Jak se časy mění: a teď začínají míti Němci strach z českých peněz.

Po způsobu strašidel pohybovala se postava po zpátku. Na okamžik se zatajil Michalovi dech, poněvadž byl pověrčivý; brzy se však vzpamatoval a vrhl se na strašidlo. Ale bylo již pozdě; zdálo se, že ho bezednost propasti pohltila. I tentokráte přelétl tvář Michalovu krutý úsměv. Neměl od oné chvíle více klidu a téměř celý svůj čas trávil v pobřežních roklinách. Dokonce i zpráva o vyskytnuvším se množství makrel* nezměnila zvláštní jeho životosprávu a místo, aby se jako obyčejně postavil v čelo svých člunů a vyjel si na lov, přenechal tuto úlohu jinému a stranil se lovu úplně. Podobal se číhajícímu podloudníku, který ví zcela dobře, že může býti překvapen, ale který jest odhodlán — překvapiti sám.

A to se mělo také v brzku státi. Když totiž jeho námahy a usilování byly korunovány úspěchem, odebral se klidně do domku desátníkova, kde byla právě celá rodina v kuchyni u oběda shromážděna a pravil po obvyklém pozdravu tlumeným hlasem: „Přináším vám zprávu! Rohan Gvenfern žije a skrývá se v kathedrále svatého Gilda!"

Kdyby byla v onom okamžiku vybuchla puma u nohou desátníkových nebyl by se více ulekl. Vydechnuv prudce, opřel se rychle o lenoch židle, zíraje divoce na Michala. Matka Dervalova, zvyklá v poslední době na nepříjemná překvapení, zasténala pouze, ruce jí sklesly, zatím co Marcela, neztrácejíc jako obvykle duchapřítomnosti, přiskočila prudce ku dveřím, a nejen že je uzavřela, nýbrž i klíčem dvakrát uzamkla, vrátivší se na to, na smrt bledá, ke stolu. Veliké moudré její oči spočinuly na Michalovi. Zašeptala: „Mluv tiše! „Pro milosrdenství Boží, mluv tiše."

„Žije a objevil jsem ho náhodou" pokračoval Grallon chraplavým hlasem „je sice pravda, že jsem měl již dávno podezření, ale nyní jsem o tom přesvědčen."

* Makrela jest druh sleďů, pro svoji chutnost velmi oblíbený. Pozn. překl.)

Desátník Derval se zamračil a neodpovídal. Věděl docela dobře, koho Michal mínil a poněvadž si za posledních dnů častěji, soucitem a něžnosti naplněn, vzpomněl na svého nešťastného synovce a poněvadž ho i svědomí hryzlo, že se tak tvrdě k němu zachoval, vyhýbal se raději jakékoli zmínce o něm. Za jiných okolností byl by se nad odporem Marcelиným divoce rozlítil a byl by jí ukázal kdo je vlastně pánem; tak si ale myslil, že ubohý Rohan, jehož krvavé litice odvodů k smrti uštvaly, byl vlastně zdatným hochem, který plně zasluhoval lásku Marcelinu a že je tudíž nejlépe, o věci pomlčeti.

Nelze popříti, že ode dne pádu Rohanova, byl desátník velice neklidný. On, který ani brvou nepohnul za divého rachotu děl, chvěl se nyní, když na něm vyčítavě spočinuly velké smutné oči Marceliny. Cítil se býti vinným a vyhledával nyní rád společnost; i Michal Grallon byl mu vítaným; leč ten, ode dne pozoruhodného zjevení v kathedrále nepřicházel více. Kdo by si byl mladíka více všímal byl by musil doznati, že se stal obětí mučících starostí a žalu. Stal se tichým, tajnůstkářským, malomocným, vyhledával samotu a trávil dny bloudění po strmých, skalnatých březích, a noci na moři. Na svých potulkách nesbíral ani mořské řasy, ani chaluhy, ani nelovil ryby. Vždy pracovitý a přičinlivý, stal se náhle lenošným.

Kteréhosi deštivého dne, překvapil u „žebříku svatého Triffinea", stařenku o holi se opírající, s košíčkem na ruce. Únavou těžce oddychovala. Když ho spatřila, zbledla její ustaraná tvář jako sníh a rty jí zmodraly.

„Aj matko Gwenfernová! Nikdy bych nebyl myslil, že vás tu za dnešního, psího počasí potkám! Dovolte, abych vám pomohl nésti košíček? Zdá se, že jste velice unavena,"

Když se chystal odebrati jí břímě, ucouvla zděšeně.

„Pro všechno na nebi, matičko, zuby vám jektají jako v

Počátek bolševických konců. Kancléř mluvil v hlavním výboru důvěřivě o válečných cílech na západě a líčil také situaci na východě. Mezi řádky bylo možno vyčíst, že německá říšská vláda nepočítá s dlouhým trváním vlády bolševické. Než kancléř mluvil, byl předně zpraven o situaci na východě osobami, které přijely právě z Moskvy a ty rovněž neschvalovaly kurs, který zahájil Lenin. Zpravodaj Aendu déle označuje poslední události v Moskvě za počátek konce bolševické vlády, i když se bolševickému panství podařilo úspěšně potlačit vzpouru sociálních revolucionářů levice. Sociální revolucionáři levice jsou druhou největší stranou v Rusku a nyní přešli zřejmě do oposice. Že bolševici po smrti hr. Mirbacha provedli proti sociálním revolucionářům rozhodnou ránu, byla chyba, neboť rána jejich se podařila jen v Moskvě a to [illegible]. Nyní jsou sedláci výhradně na straně sociálních revolucionářů a stávají se nejrozhodnějšími odpůrci olševiků. Bolševická vláda, která se opírá jen o bajonety, nemůže se dlouho udržet.

Joffre o významu Ruska po skončení války. Maršálek Joffre měl řeč o situaci a pravil: Nelze říci, co se stane v příštím roce, neboť výsledek světové války závisí od neznámého činitele a tím je Rusko. Podaří-li se ústředním mocnostem hospodářsky využiti Ruska a příp. získati jeho vojenskou pomoc, pak se válka ještě dlouho protáhne. Bude-li však východní fronta opět uzavřena, nastane konec světové války dříve, než se očekává. Proto se snaží čtvřdohoda pohnouti Rusko k nové válce proti ústředním mocnostem.

Světlo v hlubinách mořských. Fotografické snímky ze Středozemního moře ukázaly, že sluneční paprsky osvětlují hlubiny vodní do 200 m. Ba dokonce i v hloubce 485 m. daří se zjistiti, obzvláště za jasného počasí, stopy světelné. V severních vodách jest světlo sluneční v hloubi 50 m tak slabé, že se dá srovnati nanejvýše s intensitou světla měsíčního, zatím co v Indickém oceáně ve stejné hloubce lze jasně rozeznati koraly a jiné. Ve hlubině 100 m jeví se sluneční světlo v severních mořích jen co slabounké šero a ve hloubce 200 m panuje neproniknutelná temnota.

Takových kněží potřebujeme. Ve Vodňanech sloužena 7. t. m. mše za šťastnou budoucnost národa českého katechetou měšť. škol Fenclem. Po mši měl kázání, že dny před tím byly dny památky. 4. července sv. Prokopa, 5 července Cyrilla a Methoděje a 6. července Mistra Jana Husa. Uvedl o každém, co pro techeta kázání, v němž nabádal k lásce k vlasti a vzpo národ zpomínají. Projev skončil Modlitbou za vlast Václava Beneše Třebízského a písní Kde domov můj!, zahranou na varhany.

Pronásledování českého tisku. Národní Politika byla zastavena na 3 dni pro jakousi zprávu o — bramborách.

Rodný dům slavného Lafontaineos-a zničen. Při bombardování Chateau-Thierry byl zničen, dle Temps i rodný dům slavného francouzského básníka Lafontaines-a. Architektonicky historickou památkou ovšem nebyl, ale upomínal rozhodně na zlatou dobu francouzské literatury. Dům byl ode dávna co pamětihodnost pečlivě ošetřován. Byla to malá, skromná chaloupka, pocházející z konce 16tého století Lafontaines se tu r. 1621 narodil a většinu svého mládí i prožil. Rovněž i jeho syn tu spatřil světlo světa. I v pozdějších letech, kdy byl Lafontain již slaveným a v Paříži usídleným, dlel často v Chateau-Thierry, tentokráte ovšem jen proto, aby svůj statek kousek po kousku odprodal. R. 1676 prodal konečně i svůj dům a sice svému bratranci Pintrel-ovi.



Rakouský vojíní dělí se se svou menáží s benátskými dětmi.

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST.

Domácí příprava bramborové moučky. Oloupané brambory roztrouháme na struhadle, nalijeme na ně vody a vylisujeme v řídké lněné látce. Pak to necháme několik hodin státi, aby moučka se sedla. Potom sléváme přidáváme vody, až moučka je čistě bílá a dáme ji pak uschnouti na vzduchu.

Zeleninu na zimu nejlépe uschováme v mechu. Celer, petržel, por a j. očistíme, nať případně otrháme a do čerstvého z lesa přineseného mechu nasazíme a obložíme. V suchém sklepě musí se v zimě trochu pokropiti. Takto uložena zelenina zůstane čistá a čerstvá až do jara a nehnije tak snadno jako v písku uložená.

Topení koksem v kamnech. Prostor, ve kterém se má koks spáliti, nutno jím, pokud možno, dobře vyplniti. K tomuto účelu nutno koks přiměřeně roztlouci na kousky velikosti ořechu. Kusy koksu ve větším rozměru hoří špatně v samých kamnech pro stálý žár, pro obyčejné kuchyňské sporáky nelze jich vůbec použíti. Máme-li takový přiměřeně a stejnoměrně roztlučený koks v kusech velikosti ořechu, nutno je j použíti tímtozpůsobem: Na roštu obyčejných kamen nebo kuchyňských sporáků rozloží se nejprve oheň dřevem nebo kůrou (tato jest zvláště příhodná). Na žhavé uhlí položí se pak trochu úplně suchého drobného koksu, jenž potom zcela dobře se vzníti (zapálí) a hoří. Při pozdějším přikládání posune se žhavé uhlí do zadu a těsně vedle přiloží čerstvý koks, aby se dobře prohřál, až se od ostatního žhavého koksu zapálí. Zachovají-li se tyto pokyny, možno vytápěti koksem jak kamna pokojová, tak sporáky, pokud se u těchto jedná jen o vaření. Má-li se však v troubě na pečení péci, jde to při vytápění koksem samým špatně, poněvadž tento vydává jen krátký plamen, kterým se sice plotny sporáku dosti silně rozehřejí, nikoli však trouba na pečení. V případě tomto nutno ovšem přibrati jisté množství uhlí, případně dřeva, kůry nebo rašeliny, při tom ale nesmí se nikdy čerstvé palivo nasypati přímo na žhavý koks a dokonce snad uhasl.

Praní kožených rukavic. Bílé kožené rukavice (glace) ušpiní se velmi snadno a proto je nutno často je práti. Ve vodě se práti nesmí, poněvadž by ztvrdly. Čistí se tak, že na talíř naleje se trochu benzinu, rukavice se natáhne na ruku, namočí do benzinu a vezme se čistý hadřík, který se rovněž namočí do benzinu a tím se rukavice tře až veškerá nečistota zmizí. Pak se nechá na ruce uschnouti.

Praní jelenich rukavic. Jelení rukavice nebo jelení kůže vůbec přepírají se ve vlažné mýdlové vodě (nesmí býti moc teplá) nechají se usušiti (ne na teple) a poněvadž jsou po uschnutí poněkud ztvrdlé, mnou se tak dlouho, až nabudou náležité měkkosti.

horečce! Jak jste se jen mohla odvážiti, vyjíti za takové nepohody? Hleďte, abyste se rychle dostala do suché a teplé světnice! Šaty máte úplně promočené, a může to býti vaši smrtí!"

A zatím co takto hovořil, předstíraje licoměrný soucit probodával ostrým a číhavým zrakem chvějící se stařenku, která se marně namáhala, aby opnovala své rozechvění; konečně, vzpamatovavši se poněkud, pravila: „Vyšla jsem si, abych nasbírala plžů, kterých je za deště na pobřeží hojnost. Chtěla jsem si připraviti dobrou polévku; ale máš zcela pravdu Michale, cesta je obtížná, a neměla jsem se tak daleko pouštěti."

„Staré kosti se nemají přemáhati! Ve vašem stáří se má klidně odpočívati. Sousedům je to divné— — — — —"

„Co je divné?" přerušila ho ostře stařena.

„Do nedávna jste vysedávala jen u teplého vašeho krbu a z domu jste skoro ani nevyšla: ani ve svátek vás nebylo viděti, takže jsme myslívali, že jste onemocněla a litovali Vás. Od té doby však co jste ztratila syna — Bůh mu dej klidné odpočinutí, amen — od oné chvíle nemáte jak se zdá klidu a stále jen bloudíte po pobřeží."

„Ano, ano, je tomu tak: od oné doby nemám pokoje!" přisvědčila stařena. „Od okamžiku, co mi zabili syna, nenalézám nikde klidu!"

„Ale za takové nepohody vycházeti?!"

„Kdo má zlomené srdce, tomu nevadí více ani vítr a déšť. S Bohem. Michali Grallone!"

Grallon vyčkal chvíli, až stařenka ve směru k vesničce zmizela. Podivuhodný rys lstivosti a potměšilosti objevil se mu na rtech: klidně slézal kamenné stupně, kráčeje na to rychle podél pobřeží a zastaviv se těsně u zakleté brány svatého Gilda. Vysoký příliv zabraňoval dosud vstup. Přikročil až na okraj vodní a zabořil se v hluboké snění: náhle se mu

mihla hlavou myšlenka a ohnul se, pozoruje bedlivě kamenitý břeh, hrubým křemením pokrytý.

Brzy objevil lidské stopy, v nichž ustupující příliv usadil kal a vodu. Nebylo pochyby, byly to zřetelné stopy hrubých dřevěnek a hle — náhle zjistil dokonce stopu silné, bosé nohy mužské. S bedlivostí badatele, zkoumal je a měřil se všech stran; snad ani nesmrtelný Robinson Grusoe, nestudoval lidské stopy na osamělém ostrově pečlivěji než Michal Grallon. Když se konečně zvedl, pohrával mu, kolem rtů spokojený úsměv; byl to však úsměv zlý, ukrutný, úsměv inkvisitora chystajícího se mučiti svoji oběť.

Od oné chvíle stalo se jeho chování ještě nápadnějším. Neměl chuti k jídlu a trpěl nespavostí. Skromná chaloupka matky Gwenfernové působila naň neodolatelnou přítažlivostí; možno říci, že za každé denní i noční doby vídali ho lidé v její blízkosti. Tak se stalo, že kdykoli chtěla stařenka z domu vyjíti, setkala se vždy s Michalem Grallonem, který ji pod tisícerými záminkami a omluvami vnutil svůj doprovod, takže byla mnohdy nucena vrátiti se domů, jen aby se vyhnula jeho společnosti. A jestliže ji nechal někdy na pokoji, sledovaly ji tajně jeho dvě oči. Choval se jako člověk připravující překvapení a který znamenitě dovede skrývati své tajemství. Kdykoli potkal Marcelu, proměnila se tajůplná lstivost jeho tváře v soucit.

Krátce po prvém svém setkání s matkou Gwenfernovou u stupňů svatého Triffinea", zažil Michal Grallon ještě jiné dobrodružství, které mu vnutilo různé domněnky a myšlenky a které, jak se zdálo, mohlo míti mnohé a mnohé následky. Když se kteréhosi večera potuloval blízko místa, kde se strhla rvačka mezi Rohanem a četníky, mihla se těsně kolem něho postava — mihla se jen a zmizela na okraji strmých strží. Bylo již značně pozdě a měsíc dosud nevyšel; vzdor tomu mohl však v přítmí večera zřetelně rozeznati tvář neznámého.



Seidler.

Seidler vyvrátil blud, že u vesla udrží se dlouho jen schopní ministři.

*

Překonán.

„Jakže, vy už nenadáváte na vídeňskou operettu?"

„Už ne. Slyšel jsem repertoár Karla Hašlera.'

„Nu a?"

„— vídeňská operetta byla u mne rehabilitována."

*

Nevděčný nájemník.

Domácí pán, který přijde vybírat k nájemníkovi činži, shledá, že nájemník právě skonal podvýživou: „Je ten chlap mazaný! Zamane si zemřít před činží!"

*

Jednoduchý prostředek.

Známý: „A jak jste vzkřísil vaši paní, když vám po prve omdlela?"

Novomanžel: „Ach, velmi jednoduše. Pošeptal jsem jí do ucha, že padla do rozlité barvy."

*

Poctivec.

Starosta: „ Vy jste mi Kloubku, zase ukradl jablka."

Kloubek: „Ano, pane starosto — kdyby to byl udělal jiný, byl byste mě byl jistě podezříval a tak jsem je raděj ukrad sám."

*

Nechápala.

Pan v divadle: „Račte dovoliti milostivá sejměte prosím klobouk, ano? Nic totiž nevidím k vůli němu ač jsem platil za sedadlo deset korun."

Paní: „A já dala za klobouk sto korun."

*

Přirovnání.

Ševcovský učeň poeta: „Poslyšte paní mistrová to vaše kafé se podobá letní mlze. Denně je řidší a řidší."

Smutné faktum.

„Poslouchaj u oficiálu si koupili koně."

„Jakže koně? Při takové drahotě?"

„No jo, vědí, oni ho koupili po kilu."

*

Stesk.

Je to skutečně hloupé, že slepice nejméně nosí v době, kdy jsou vejce nejdražší."

*

Praktická vlastenka.

Panička: „Prodejte mi národní kroj. Ale musí býti hezký a pak — musí být takový, abych jej mohla přeměnit na „dirndl". My totiž pojedeme na léto do Marianských Lázní."

*

To je jiná.

Účetní, jisté firmy, vrazil kteréhosi dne udýchán do šefovi kanceláře: „Milostpane, milostpane! Pokladník nám utekl s 50.000ti tisíci korunami."

Šef: „U ďábla! Dojděte hned na policii. — Rozumíte, anebo jste hluchý."

Účetní: „Prosím chtěl jsem ještě podotknouti, že uprchl společně s milostivou paní."

Šef: „A tak — to ho nechte tedy běžet."

*

Vlastenec.

Strýček z venkova z Tyrol přijel na návštěvu do Vídně a malý Honzíček ho vodil po všech pamětihodnostech tohoto ctihodného města.

„A kde pak sme ničky?" tázal se strýc.

„Na Kolumbusově náměstí."

„Tak, tak. A kdo pak byl ten Kolombos? Nikdy sem o něm ještě ...."

„Ale strýčku," řehotal se synovec „to je přece ten, co objevil Ameriku!"

„Že by to bylo pravda?" tázal se překvapeně strýček. „A po takových lumpech tu nazývají ulice?"

Ty děti.



„Prosím o dárek po slepce."

„Ale vždyť nejsi slepá."

„Nejsem Bohu díky, slepec ale čeká před dveřmi a dává pozor, nejde-li policajt."

*

Silná polovice:



On: „Váš manžel by měl podstoupiti léčení a odříci se různých svých požitků. Ovšem že, k tomu je ale třeba železné vůle."

Manželka: „Ach, pane doktore, to si vezmu na starost já."

*

Opuštěný.

„Ano, ano ale tak beze všeho vám zásilku nemohu dodati, musíte se legitimovati."

„Bohužel nemám při sobě ani jediného dokumentu."

„Nuže, snad máte některého známého, či přítele, který by za vás ručil."

„Sotva, pane sotva."

„A kdo jste tedy vlastně?"

„Ministr výživy."

*

U fotografa.

„Nyní prosím račte udělat, usměvavý obličej."

„Milej pane, to mě musej dát napřed aspoň kilo brambor."

*

Díky Bohu.

Pan Jařebinka chodíval velmi pozdě v noci domů a vždycky nacucnutý. Jeho žena si konečně umínila, že ho vystraší a pozdní docházeří mu odnaučí. Kterési noci objevila se před jeho ložem zahalená bílou plachtou a zatřepavší řádně mužíčkem probudila ho:

„Kdo, si .. t ... ty? brebentil nalíznutý pan Jařebinka poněkud ulekaně.

„Já jsem duch," odvětilo bílé zjevení.

„Chvá ... chvá-la-la Bohu" odvětil pan Jařebinka spokojeně "já myslil, že to je moje žena."

*

Mraků dost.

Letní host, který je na letním bytě během 10 dnů již po třicáté zmokl: „To jsem blázen, kde se v době toho dnešního všeobecného nedostatku nabere tolik mraků!"

*

Nápady.

První skladatel: „Jak to děláš, příteli, když komponuješ?" — Druhý skladatel: Chodívám tak dlouho po pokoji, až mně něco napadne." — První skladatel: „A co tě pak obyčejně napadává? — Druhý skladatel: „Abych si sedl a trochu dopočinul."

*

Mnozí jsou takoví.

„Co robíte, příteli?"

„Chvějí se o osud vlasti."

„A co robíte ještě?"

„No už nic."

„A co, kdyby bylo potřebí pro vlast činů?"

„Odpusťte, ale já nemám v úřadě ještě definitvu ..."

*

*

Za našich dob.

Stalo se, že pan vrchní soudní rada potřeboval mouku. Chudák drahá jeho polovička naň tak dlouho naléhala, až kteréhosi dne žádal sedláka, starého známého z procesů a kterého již častěji odsoudil pro předražování, aby mu několik těch kilo mouky prodal.

„Jó pane soudci — co vás napadá, aby mi pak zas nasolili pár stovek."

„Ale nebuďte hloupý človčče, nemluvím k vám jako hlas zákona, nýbrž co hladovící tvor; jen mi pár těch kilo nechte, dám vám za ni co chcete!

„No vědí, pane soudci já sám žádnou nemám, a kdybych měl nenechal bych, za ten poslední trest. — Ale je mi vás líto a povím vám o jednom, ten vám pár hrstí tej mulky prodá." —

A skutečně po několika dnech obdržel pan vrchní rada 20 kg. mulky a stála 400 K se vzkazem, že podruhé dostane zase, bude-li chtít.

Po měsíci si pan rada zase poslal pro 20 kg. Ale jak se podivil když tentokráte platil pouze 200 K.

Když sedláka příležitostně potkal žádal za vysvětlení.

„Jo pane soudní, já sem si do těch prvních 20 kg. započítal tu pokutu co mě vyměřili — těch 200 korun.

*

Majitel: „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira s. spol. Vídeň X/1., Eugengasse 22

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie budtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychleji. — Příspěvky honoruji se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 32.

Jednotlivá čísla 40 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 8. SRPNA 1918.

Manifestace v Telči na Moravě:

Tábor lidu na náměstí za účastí 20.000 osob, na kterém presidentovi Českého Svazu posl. Staňkovi předán čestný diplom.



Francouzská a americká protiofensiva na západě. — Ústup něm. severně Marny. — Nový atentát v Kijevě. — Vrcholný bod krise na východě.

KAPITOLA O RUSKU.

Často bylo poukazováno na společný rys Ruska s Rakousko-Uherskem — zejména pokud se týče pestrosti národnostních poměrů. Rozdíl je jen v tom, že ruský živel státotvorný stojí tu v převážné většině se svou rázovitou kulturou proti četným národnostem, větším dílem kulturně hospodářsky a politicky málo vyspělým. V Rakousko-Uhersku je 8 národů plně uvědomělých a převaha kultury německé a maďarské jest zdůrazňována už jen německými a maďarskými kruhy. Proč průměrný ruský člověk, který je nyní při vládě, nemá valného smyslu pro zájmy říše? Při rozlehlosti Ruska je mu namnoze lhostejno, že se namnoze jinonárodní části pohraniční oddělily od jeho vlasti. Carská byrokracie nestarala se tento zájem pro celek vzbudit, ba spíše účasti na politickém životě bránila a tak ruský poddaný nikoliv občan necítil se nikdy kolečkem v ohromném stroji, jemuž se říká stát. hranic v arménské vysočině, Chvalinském moři a celém systému horských pásem od Hindukuše, přes Tienšan, Altaj, Sajanské hory na Amur. Tato přirozená hradba hor je dále sesílena rozsáhlými stepmi a pouštěmi, takže na př. kdyby čínské vojsko chtělo napadnout hranice semipalatinské gubernie, muselo by vykonati tříměsíční pochod pouští a stepí. Pouze na dvou stranách otevřeno je Rusko pro styk se světem: na Dalekém Východě u Vladivostoku a z Mandžurska a na západě. Pokus Ruska ulehčiti přístup na Dalekém Východě tím, že by bylo zabralo Mandžursko a dosáhlo u Port-Arturu teplého moře s nezamrzajícím přístavem, byl Japoncem zmařen. Na západě má Rusko styk po Baltickém moři, kudy pádnou pěstí Petr Veliký otevíral „okno do světa" založením Petrohradu. Dřívější styk přes Archangelsk nepostačoval tak veliké říši, neboť býval jednak skoro půl roku nepřístupný pro ledy a leží od Moskvy 1000 km. daleko, tak tím, že břehy finského zálivu se severu samostatným Finskem, s jihu samostatným Estonskem byly odňaty jeho vlivu. Ostatně obě země potřebují spíše ruského obilí a méně průmyslových výrobků a kultury německé. Ztrátou Kuronska, zejména Rigy, zbaveno bylo Rusko dalšího východu do západní Evropy, která také potřebuje ruských zemědělských produktů jako čeká na ruské obilí z Černomoří. Proto je jasno, že brestsko-litevský mír neposkytuje záruky trvalosti. Myšlenka Petra Velikého, za níž sváděl bitvu u Poltavy, ožije znova v plné síle už proto, že demokratické hnutí na Rus i musí tím více toužiti po nerušeném styku s demokracií západoevropskou, či lépe alantskou. Za daných poměrů na Rusi uzavřeností vysvětluje se nyní zase postup Angličanů na murmanském pobřeží stejně jako československá akce na sibiřské dráze a japonská přes Vladivostok. Zdrželi jsme se poněkud déle, ukazujíce na zeměpisnou uzavřenost



K manifestaci v Telči na Moravě: Dámy, paní Halámková a paní Lišková s dceruškou Mařenkou, ve středu malebného špalíru několika tisíc krásných dívek v národních krojích, mnoha spolků a korporací — očekávají příjezd presidenta Českého Svazu, říšského poslance pana Fr. Staňka.

Sotva povolila vojenská moc násilně zadržující nespokojenost vůči byrokracii, nastal přirozeně rozklad v řadu jednotek, které se tvoří podle různých hledisek: tu národnostního, tu náboženského, onde sociálního, tam hospodářského atp. Proto vznikl chaos, v němž se srážejí nejrůznější protivy a navzájem se prostupují a nelze stanoviti určité hranice zájmové. Jen na příklad uvádíme, že zemědělský západ Ukrajiny bude vždy odlišný od průmyslového východu v důsledku sociálního rozvrstvení, třeba oba díly se hlásí k ukrajinskému národu. A dnešní jižní Ukrajina, jak ji malují němečtí kartografové, je Nová Rus silně národnostně promíšená neukrajinským živlem, který stanovisko ukrajinské vlády v Kijevě sotva bude uznávati. Jiný společný rys Ruska s Rakosko-Uherskem je vnitrozemská poloha. U Rakousko-Uherska je tato vnitrozemská poloha jasná, ale u Ruska poněkud by zarážela, když skoro dvě třetiny hranic tvoří moře. Srovnáváme někdy stát s osobou a mluvíme o zádech a hlavě státu. Záda má Rusko kryta Ledovým mořem, jehož pobřeží jsou liduprázdné, nehostinné pustiny. Ale i pobřeží evropského Ruska a Tichomoří je někdy velkou část roku také nepřístupné. Na jihu dosáhlo Rusko přirozených daleko jako Terst od Hamburku. A to ještě šla cesta tundrami a lesy rozlehlejšími než celá habsburská monarchie. Za války bylo moře Baltické pro Rusko tak jako uzavřeno a říše vypomohla si pak z nouze na rychlo zbudovanou murmanskou drahou, jež se končí v nezamrzajícím přístavu Alexandrovsku na poloostrově Kole. Jelikož nejbohatší část Ruska leží na jihu, má pro Rusko daleko větší význam Černé moře. Ale právě cařihradské úžiny jsou v držení cizího státu, při nich leží vlastně srdce osmanské říše. Vezměte Osmanské říši Cařihrad a stane se zapadlým státem odsouzeným k živoření. Avšak dokud Cařihrad bude hlav. městem říše, nikdy Turecko nesvolí k neutralisaci úžin. Zápas Ruska o cařihradské úžiny je právě tak jednou složkou dnešní války jako zápas Rakousko-Uherska o východ z Jaderského moře. A tento zápas o cařihradské úžiny bude dědictvím carského Ruska pro každého držitele pobřeží černomořského, ať je to Ukrajina nebo nějaký jiný útvar. Jistá výhoda Ruska ležící v nepřístupnosti říše, stala se po uzavření západních hranic a obou moří za války velikou nevýhodou pro podporu Ruska se strany dohodových států. Rusko může oželeti ztrátu polských území, ale nesnadno se spokojují Ruska, neboť tím se vysvětlují nám mnohé momenty světové války: jak nesnadno mohla dohoda Rusko podporovati, jak nesnadno bylo vésti nezkušenou demokracii nové republiky, jak obtížno bylo zabrániti vnitřnímu hospodářskému shroucení. Válka trvala a trvá Rusku příliš dlouho, aby mohlo nabrati nových sil a odechnouti plnými doušky slaného vzduchu Atlantu, na jehož březích rodila se světová demokracie. Slaný mořský vzduch jakoby dodával každému individum občanského sebevědomí, z něhož pramení se demokratické ústavy států. Než je tu i druhý důležitý činitel ve vývoji státu k demokratickým zařízením. Je to zaměstnání. Zemědělské státy byly vždy pařeništi despocie a absolutismu, zejména tam, kde bylo zapotřebí umělého zavodňování. Žíly oyčejně do sebe uzavřeny a tuto uzavřenost silné vlády horlivě udržovaly. Vidíme to na říších mezopotamských, Egyptě, Indii, Číně, Peru i starém Mexiku. Mohla tu dokonce vzdělanost vzkvétat, zbudovány nádherné stavby chrámové a palácové, vytvořena umělecká díla podivuhodná, ale všechen ten rozkvět dál se ve skleníku panovnické přízně. Četná šlechta z panovníkova okolí pocházející, ovládala ohromné plochy vzdělávané nesčetnými

mravenci-zemědělci, živořícími v bídě a nedostatku. Četné kněžstvo podkuřující panovníka hrozilo neposlušným časnými a věčnými tresty, četné úřednictvo potlačovalo každou myšlenku na politickou volnost, každý nárok na život sebevědomého občana. Tak i v Rusku byl zemědělský stav zastoupen u srovnání s jinými zaměstnáními velmi nepoměrně. Celých 86% obyvatelstva zabývalo se zemědělstvím a jen ponenáhlu se utvořila třída zaměstnaná v průmyslu. Obchod, zejména v jižním Rusku, zůstával skoro výhradně v rukou židovských. Teprve zprůmyslověním některých krajin ruských vzrůstá tu i politické hnutí. Industrialisace Ruska byla v některých průmyslových obvodech nápadně rychlá. Jsou to zejména obvody petrohradský, moskevský, jekatěrinoslavský, doněcký, varšavský, lodžský, sosnowický, kde se populace dělnická rychle rozmáhala, ale tím také vzmáhá se ruch politický, touha po větší občanské svobodě rostla a šířila se živelnou silou. Tento vývoj Ruska není ojedinělým zjevem; pozorujeme na př. vznik čínské republiky v ohromném přístavě a průmyslovém středisku hankauském. Všimněme si starostí španělské vlády se severním a východním pobřežím průmyslovým, zejména s Katalonií, proti klidnému zemědělskému vnitrozemí, nebo obav anglických s průmyslovým hornickým Bengalskem v Indii. Tuhý zápas chodopruských statkářů s dělnictvem o volební právo do pruského sněmu, neustálé proměny maďarských volebních reforem v Uhrách, kde zemědělská třída tvoří dosud 81% obyvatelstva. Proto je jisto, že poltický převrat v Rusku nastati musil, že však nabyl nynějších forem, je důsledek politického přítmí, v němž neujala se vždy nejlepší myšlenka, nýbrž nejpodivnější výstřelky tak jako rostlina ve sklepě chovaná vyžene podivné výhonky a květy. Na zdravém, čerstvém vzduchu bude květina nabývati teprve přirozenosti a všechny nepřirozené výhonky a květy opadnou a zmizí.

V PÁTÉM ROCE SVĚTOVÉ VÁLKY.

Dnem 28. července vstoupili jsme v pátý rok světové války. Není nikoho na tomto světě, kdo by dovedl lidskou řečí plně vystihnouti celou hloubku a dosah katastrofy přikvapivší na lidstvo. Neštěstí, zármutek, zoufalství a smrt milionů ustupují před zkázou lidstva a jeho kultury, jímž neodvratně kráčíme vstříc. Když válka vypukla, bylo často slýcháno z úst frasérů, že vzplanul zápas mezi Germánstvem a Slovanstvem a nešťastný Mikuláš II. připojil se k této svou další frási, že spojení všeho Slovanstva se dokonává. A dnes? Slovanstvo téměř je vyřazeno ze světového zápasu, v němž nezaujímá více prvního místa. V druhém období uplynulého čtyřletí přihrotila se válka v zápas germánských plemen: v souboj Němců s Anglosasy Starého i Nového Světa. Ostatní národové jednak podle historického vývoje, jednak z vlastní vůle účastní se tohoto boje v roli pomocníků, hledajíce na obrovských bojištích ochrany i záruky své budoucnosti. A obrysy válečného konfliktu zatím rostou do nekonečna. Vše, co přivedla Anglie a Francie dosud z barevných plemen na bojiště, je hračkou proti tomu, oč křečovitým úsilím pracují naši nepřátelé. Japonsko a Čína, mongolský svět žluté plemeno, má vystoupiti v pátém roce války a rozchvácené Rusko po staletích znovu zaplaviti mají hordy Asie. Ale my nevzdáváme se naděje, že strašlivý tento zápas přece skončí dřív, než stará Evropa upadne v porobu ostatních dílů světa. Mír není jen institucí lidskou, od doby, kdy sklenula se duha smíření mezi oblohou a zemí jest mír statkem, po němž volají sama nebesa. Kéž alespoň v pátém roce dočká se ho zubožené lidstvo . .

SITUACE NA ZÁPADĚ

Už několik dní pokračují boje na frontě mezi Soissonsem a Remeší. Nejde tu sice o bitvu jedinou, na jediné linii, měřící přibližně 100 km., nýbrž o několik dílčích podniků velkého slohu, které se navzájem vyvažují a doplňují. Francouzi s Američany, Italy a Angličany, s vojskem bílým i černým útočí dále, jejich útoky jsou odráženy silnými německými protinárazy. Obě strany bojují odhodlaně a roztrpčeně, boje co do prudkosti nezůstávají za vším tím, co se již na západě odehrálo, ba spíše je ještě překonávají, jak sdělují zpravodajové. Francouzské útoky mířeny jsou stále proti oběma bokům „pytlovité" fronty: poslední zprvy mluví o bojích obapol potoka Ourcqu, které trvaly již několik dní. Snad se Francouzi pokouší o nějaký průlom, který by druhou stranu přivedl do stísněné situace. Tomu však, čelí německé velení protiútoky. Stejně tak útočí Francouzi, „černí i bílí", jak dí zpráva, jihozápadně od Remeše, u obce Vrigny, asi 6 km, od Remeše vzdálené. Za tohoto vývoje věcí, pokud stejně silně německé protiútoky trvají, nelze počítati s překvapujícím vývojem. Ten zdá se směřovati k tomu, aby si Němci zabezpečili linii novou, kratší a bezpečnější. V tomto smyslu vyskytlo se již také několik novinářských zpráv. O výhodách zkrácení fronty píše v „Berliner Tagl." generál Ardenne, který praví, že „při bizzarní, klikaté čáře, kterou německá bitevní fronta jižně a jihovýchodně od Remeše zaujala a jíž vedení bojů je pochopitelně ztíženo a vzhledem na ohlášené již prodloužení Fochovy útočné fronty na severu, je nutno odhodlati se k soustředěnému stažení německých válečných sil." Ardenne mluvě o skrovné železniční síti, kterou německé velení má mezi Soissonsem a Remeší k disposici, kdežto Francouzi ovládají velké a výkonné železniční linie, naznačuje, že Francouzi pomýšlejí na nějaký velký útok proti německé frontě za řekou Aisnou: vybudovalit k tomu celou řadu mostů mezi Compiègne a Soissonsem. A vojenský kritik vídeňské „N. Fr. Pr." píše s větší ještě otevřeností: „Překonejme malomyslnost, která se nás zmocňuje při myšlence, že takový nádherný úspěch nutno opustiti, a pohlédněme odhodlaně této možnosti v oči. Jestliže uvážíme dosavadní nerozhodnutou situaci na jihozápadní frontě a zvláště stav znepokojujících událostí na východě, jako zasažení čtyřdohody na murmanské dráze a v Archangelsku, a intervenci japonsko-čínsko-americkou ve východní Sibiři, dále kolísavé poměry v Rusku a Ukrajině, tož těžko ubrániti se dojmu, že také tyto okolnosti na zkrácení fronty působily. Jestliže toto opatření učiníme, tož zachovejme klid a uvažme, že činíme jen, abychom menším zlem vyhnuli se případně zlu většímu." — Mějme stále na paměti, že tisk říšskoněmecký v rozhodujících



Starostenský sbor okresu telčského vítá presidenta Českého Svazu a říšského poslance Františka Staňka a jeho družinu.

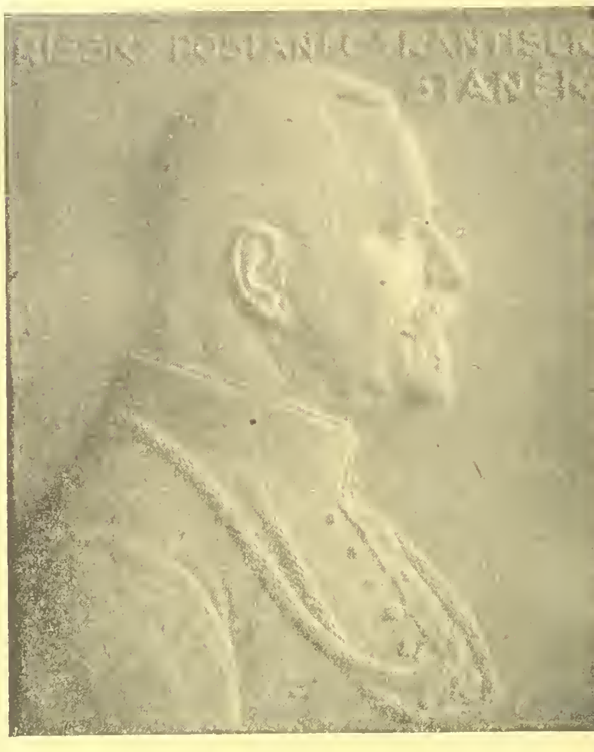
chvílích velkých pohybů a změn front již několikráte na změny přepravil veřejnost: zbývá nyní otázka, kde bude hlavní německé velení hledati novou linii a v jaké míře bude napovídané zkrácení fronty na západě provedeno. Půjde o pouhé místní vyrovnání (od Marny zpět k Aisně), či jsou zamýšleny operace pronikavější, jako byl svého času Hindenburgův ústup od Péronne k St. Quentinu a Cambrai?

*

Ohlášený německý ústup stal se skutkem ve dnech 27, 28 a 29. července. Po prvém ústupu, který provedly německé armády pod tlakem armád Fochových z jižního břehu Marny na severní, probíhala německá fronta podél řeky až ku Chateau-Thierry, a německá branná moc naplňovala směrem k jihu celý prostor mimo výduť u Remeše, která tvoří mohutný pilíř francouzských posic. Když frontální útoky francouzských a amerických mass od jihu nabyly nejvyššího stupně, uvedl francouzský generalissimus do pohybu nesmírně prudký útok od západu (z prostoru od Remeše) proti německému levému boku a ohrozil tak zpětná spojení protivníkova. Němci, vysazení jsouce novému nárazu rozhodli se raději zkrátiti frontu a vykliditi napadený široký, tupý klín, mířící k Marně, a dnes jsou na plném ústupu k severu. Dle posledních zpráv německých jsou jejich zadní voje už na linii Fere de Tardenois-Ville de Tardnois-Chaumuzy. Východní bod této linie (Chaumuzy) vzdálen je od Marny 12 kilometrů, západní pak už přes 20 kilometrů. Ježto pohyb německého vojska trvá, jsa nerušen nepřítelem, jsou dle toho hlavní německé posice ještě dále na sever. To znamená, že jižní větší polovice kosého obdélníka je utvořen linií Remeš—Soissons a linií řeky Marny, dostal se takto do moci spojených francouzsko-amerických armád, a že německé velení má před sebou ještě jeden velký úkol: zaraziti tento valící se proud v prostoru severní polovice tohoto území (tedy před čárou Soissons—Remeš), které je na západě trvale ohroženo francouzským tlakem z Remeše. —

*

Jakým způsobem zdařil se gen. Fochov tento náhlý obrat situace, případně vykládá Erich v. Salzmann, který ve „Voss. Ztgu" praví: Nepřítel provedl proti nám útok nenadále, vynořuje z vysokého obilí, posunuje před sebou massy tanků, (které tentokráte, jak zjišťuje „Frankf. Ztg", jsou rychlejší a jsou silněji opanceřovány), a to bez obvyklé průpravy dělostřelecké. Náraz zdařil se mu tím snáze, že výpovědi nepřátelských zajatců, jež jsme právě před tím pochytali vesměs tvrdily, že na té části fronty útok nenastane. Tím se stalo, že nepřítel náhle získal rázem půdy, ukořistil zajatce a materiál válečný. Bylo to velké štěstí pro Focha, že včas seznal čas a místo německého útoku, neboť pak arci dovedl klidně a v pravý čas najíti všechny prostředky, které mu umožnily nejen čeliti německému útoku a zaraziti jej, ale k tomu ještě poskytly mu volnost k vlastní akci. Ukazuje se, že německé vrchní velení má za protivníka osvědčeného mistra v zápasu. Foch má k disposici hustou síť železniční a umí ji znamenitě využívat. Německé velení naproti tomu má velmi málo drah a kolejí v oblouku mezi Soissonsem a Remeší, a je tudíž velmi vázáno ve volnosti svých pohybů a v možnosti protiútoku. To je velká škoda pro německou akci". A gen. v. Ardenne v „B. Tbtu" došel rovněž k úsudku, že „bylo by hrozným sebeklamem, kdybychom chtěli zapírat, že protiútok generála Focha a především jeho koncentrická, ve velkých rozměrech založená ofensiva nepřinesla mu pozoruhodných úspěchů".



Portrétní plaketa předsedy Českého Svazu poslance Františka Staňka. Dílo výd. akad. sochaře J. Čejky.

SLAVNOSTI V TELČI.

Moravská Telč uspořádala minulou neděli významnou slavnost na počest poslance svého okresu a presidenta Českého Svazu na radě říšské. Byl to hold neunavné práci Staňkově pro jeho okres a ještě více pro těžkou zodpovědnou činnost jeho ve funkci presidenta celého zastupitelství českého národa na parlamentním bojišti ve Vídni. Už před několika týdny jmenovala celá řada západomoravských obcí a měst posl. Staňka čestným svým měšťanem. V neděli pak, dne 28. července uspořádána velkolepá manifestace, na kterou dostavilo se přes 20.000 lidí z celého okolí a 73 obcí okresu odevzdalo poslanci Stňkovi čestný diplom. A zároveň stal se projev tento skvělou manifestací slovanskou neboť přijeli sem kromě četných poslanců českých také hosté jihoslovanští a polští v čele s dr. Korošecem a hrabětem Skarbekem Na táboru promluvili posl. Klofáč, dr. Korošec, hrabě Skarbek a celá řada jiných. Posl. Klofáč oceňuje posl. Staňka vřelými slovy pro zásluhy o utvoření a udržení Českého Svazu, v němž „všecko dnes tak naprosto klape", a každý jeho člen rád dělá svou povinnost jako prostý voják, a všichni stojí oddaně za svým předsedou. V posl. Staňkovi vidí dnes jedině možného společ-



Ke slavnostem v Telči: Skupina poslanců po banketu v slavnostním sále a po četných politických projevech. Na levo posl. Staněk, vedle polský posl. hrabě Skarbek, Klofáč, Vacek, jihoslovanský vůdce dr. Korošec vicepresident posl. sněmovny Tuzar. V druhé řadě ještě posl. Měchura, Stejskal a jiní.

ného vůdce; je „magnetem", který spojuje a udržuje jednotu svými osobními vlastnostmi, pro něž má slova velikého ocenění a uznání. V další řeči obrací se posl. Klofáč pozornost k tomu, co nás ještě čeká — a nebudou to maličkosti! — a zdůrazňuje nutnost sociální práce a vzájemné podpory v době, jež bude pro náš národ nejkrušnější. Za stálého souhlasu velikého davu lidstva charakterisuje pak vídeňskou politiku a končí vřelým voláním po brzkém samostatném státě československém. Za jásavých ovací vystoupil na řečniště dr. Korošec. Navazuje na slova Klofáčova a velebí Staňkovy politické ctnosti; je naším vzácným, zbožňovaným vůdcem. Za nejvyšší zásluhu přičítá mu blok česko-jihoslovanský a z části už také polský. — Slovy jímavými líčí pak hrozné útrapy a oběti Jihoslovanů v posledních čtyřech letech. Děkuje národu českému za všecku účast, lásku a podporu i práci učitelskou pro národ jihoslovanský, která bohdá na zmar nepřijde. — — Jménem celého slovanského jihu pozdravujte posl. Staňka. Líbají se spolu za neutuchajících projevů sympatií. Krásně i působivě promluvil polský, říš. poslanec hrabě Skarbek, representant strany demokratické a sám demokrat vzácného zrna. Jeho projev byl mužně krásným doplňkem řeči Koroščovy — ve smyslu slovanském a demokratickém. Chválí moudrou politiku českou a jménem Poláků přeje vroucně národu českému brzkého splnění jeho ideálů, spolu s Poláky a Jihoslovany. Posl. Tuzar oceňoval práci posance Staňka z působnosti v Českém Svazu. Je veliká, imponující, a největší v tom, že nás dovedl ve svrchované chvíli všecky srazit a udržet v jednotném svorném šiku. To bude v dějinách českých jeho největší zásluha. Končí vřelým projevem pro náš budoucí samostatný stát. Další projevy učinili poslanci: přís. dr. Budinský soc. dem. Stejskal Mečnura a na konec agrární poslanec farář P. Vacek. Našel skvělé momenty ve svém ohnivém a přesvědčujícím proslovu, kterým upoutal tisíce posluchačů na náměstí a v oknech všech přilehlých domů. Proslovil tak vzácně českou a demokratickou řeč, že obecenstvo bylo strženo, a končil nádherným doslovem pro mužné vytrvání v dobách nejtěžších, jež nás ještě snad očekávají.

Závěrečný děkovný a politický doslov zároveň pronesl pak oslavenec posl. Staněk. Oceňuje na prvém místě vřelými slovy přítomnost výrazných vůdců slovanské oposiční politiky, jež znova srdečně vítá mezi námi. Je hrd, že jeho téměř rodné a okresní město je dnes jevištěm tak vzácné manifestace národní a slovanské. — Vyznamenání, jehož se mu dostalo od okresu, vztahuje stejně na práci a oběti svých kolegů a spolupracovníků, kteří po případě i mnoho trpěli, jako dr. Kramář a Klofáč, a je šťasten, že politika česká je dnes tak neochvějně jednotná a důstojně sebevědomá — proti všem útokům, i slibům a nástrahám... Za solidaritu Jihoslovanů a Poláků jsme ovšem dvojnásob vděčni, neboť jen tak můžeme se dopravovat k cíli. A dopracujeme se! Přes nepřátelství různých činitelů — od nichž ničeho neočekáváme... Nabízelo se nám sice nedávno, chtělo se s námi vyjednávat a smlouvat. Řekli jsme: My nic nechceme — — Protože nevěříme a musíme své ideály a odvěká práva obhájiti jinak! — Konec řeči věnuje řečník vřelému apelu na lásku všeho českého lidu a lidumilnost v nejhorších dobách, jež nás čekají, a končí důrazným voláním po brzkém míru. P. Fojt manifestaci zakončuje za neobyčejného vzrušení a sebevědomé nálady tisícového shromáždění.



Akademický sochař Jan Čejka.

V příštím čísle „Vídeňských Illustrovaných Novin" přineseme ještě vícero podařilých fotografií ze slavnosti v Telči.

Krajský soud v Trutnově

Říšský zákonník a „Wiener Zeitung" přinesly nařízení ministestva spravedlnosti, jímž v důsledku císařského zmocnění ze dne 28. července 1918 a na základě zákona ze 26. dubna 1873 zřizuje se v Trutnově kraj. soud, jehož právomoci podřízeny budou tyto soudní okresy: Trutnov, Hostinné, Vrchlabí, Maršov, Rochlice n. J. a Žacleř z oblasti krajského soudu jičínského a soudní okresy: Broumov, Králíky, Roketnice a Teplice z oblasti krajského soudu královéhradeckého. Zahájení působnosti nového krajského soudu ustanoveno bude později a téhož dne mají oba zmíněné krajské soudy předati agendy vyloučených soudů okresních krajskému soudu v Trutnově. Nařízení toto podepsáno je pouze ministrem spravedlnosti Schauerem a jest tudíž aktem čistě administrativním, ačkoliv jde o věc, která byla předmětem dlouholetého sporu mezi oběma národnostmi a jak svým obsahem, tak zejména svými důsledky je záležitostí vysoce politickou. Je to ve skutečnosti první splátka Němcům, první krok německého kursu, který byl Seidlerem proklamován a který dr. Hussarek převzal jako věc, která se rozumí sama sebou. Politické důsledky tohoto vládního činu nedají na sebe dlouho čekati.



Slavnosti telčské: Neunavní pracovníci a pracovnice „Českého Srdce" vídeňského a „Českého Srdce telčského na Staňkově oslavě v Telči. Na levo: Akad. sochař Jan Čejka, dr. L. Halámek, choť lékaře pí. Marie Halámková, lékárník Jan Karel Paclík, sl. Vlastimila Hrdinová, ředitel tiskárny Ant. Machát, předsedkyně „Č. S." choť továrníka pí. Foltová, pí. Slezáková, ředitel Živnostenské banky Vít Hrdina, učitelka sl. Marie Řehořková, předseda „Č. S." továrník Ferd. Folt a vydavatel „V. I. N." Ant. Hrazdíra.

JAROSLAV FR. URBAN:

TŘI OBRÁZKY.

I. VZPOMÍNKY.

Dni ubíhají přímo zběsilým letem a furie války zuří ještě více než kdy před tím. Těšili jsme se, že rok 1918, rok strádání a bolestí, ozářený plameny hořících a bořících se měst a vesnic, rozervaný výkřiky raněných a steny umírajících, i pláčem vdov a sirotků přinese toužený mír. Zklamali jsme se.

Když tak ovšem uvažuji, přemýšlím o důsledcích války, napadá mi otázka: „Bože, jak to skončí?" A tu hned si vzpomenu na Smetanovu „Prodanou nevěstu," kde na touž otázku jest odpověď:

„Dobře, nic se nestrachuj
a ve mě jen důvěřuj!
Bude-li jen víra tvoje pevná
a neústupná, pevná a neústupná."

Těmito slovy utěšuji se za dnů utrpení a těším se, jak radostně bude tlouci srdce až vlak bude nás unášeti do našich drahých Čech, k domovu, kde vzpomínají ti, kteří jsou nám tak drazí.

A opět si vzpomínám na chvíli, kdy seděl jsem v divadle a s jeviště linula se uchvacující píseň z Troubadoura.

Do vlasti naší zpět se navrátíme,
zase nám zaznějí veselé písně.
z jasných těch zvuků kyne nám mír...
Nech' svoji touhou jasně zas zníti,

A ve shonu vzpomínek cítím vanouti poesii mládí a čarovné dni první lásky i překotné práce, v níž docházel jsem ztišení rozjitřené duše. A vzpomínky najednou zakobrtnou — jako by o kámen — odchod na vojnu. Právě tomu tři leta.

Vidím zarosený zrak Tvůj, milý tatínku, slyším pláč matčin přerývaný slovy: „Jdi a vrať se nám zdráv." Cítím jasně, milá máti, dotek tvých prstů dělajících mi křížek na čele — postřehuji dusot koňských kopyt přešlapujících neklidně před stavením. A pak kufřík ukládám do bryčky, poslední stisk rukou a za chvíli zřím jen bílou naši budovu a mávající ruce drahých duší Bryčka uhání silnicí uprostřed polí, na nichž sníh jaksi teple zrůžověl červánky vycházejícího slunce. Na nádraží pískne vlak a najednou zmizí domov, drahé bytosti v něm, zmizí vše i ta radostná práce. Jen vzpomínky nemizejí. V nich žijeme, jimi se těšíme a s nimi i zvítězíme.

II. ZÁMĚNA.

Jednoroční dobrovolník Maršík churavěl a poněvadž dostal od lékaře tři dni volno, vyšel si odpoledne chvíli na procházku. Ale jeho úbor nebyl rozhodně vycházkový. Čepice padala mu téměř na uši, vybledlý plášť s otřepenými rukávy a obkrátlé kalhoty ploudaly se mu směšně na těle.

Co se tak pomalounku vleče hlavní plzeňskou ulicí potká jej pěkně vyholený, ulízaný, v parádní uniformě upiatý nadporučík. Kouřil vonný doutník. Když se přiblížil k dobrovolníku Maršíkovi (odznak na rukávě bluzy nebylo viděti, poněvadž měl plášť a knoflíčky se počátkem války také nenosily) a pravil usměvavě k němu: „Nechceš si dokouřiti to cigáro?"

„Děkuji vám pane nadporučíku," zněla odpověď a oči Maršíkovy udiveně patřily na milostivého dárce.

Nadporučík se tomu podivil, neboť si nikdy nepomyslil, že by obyčejný infanterák pohrdl polovici cigára. Otázal se tedy: „Co jste v civilu.

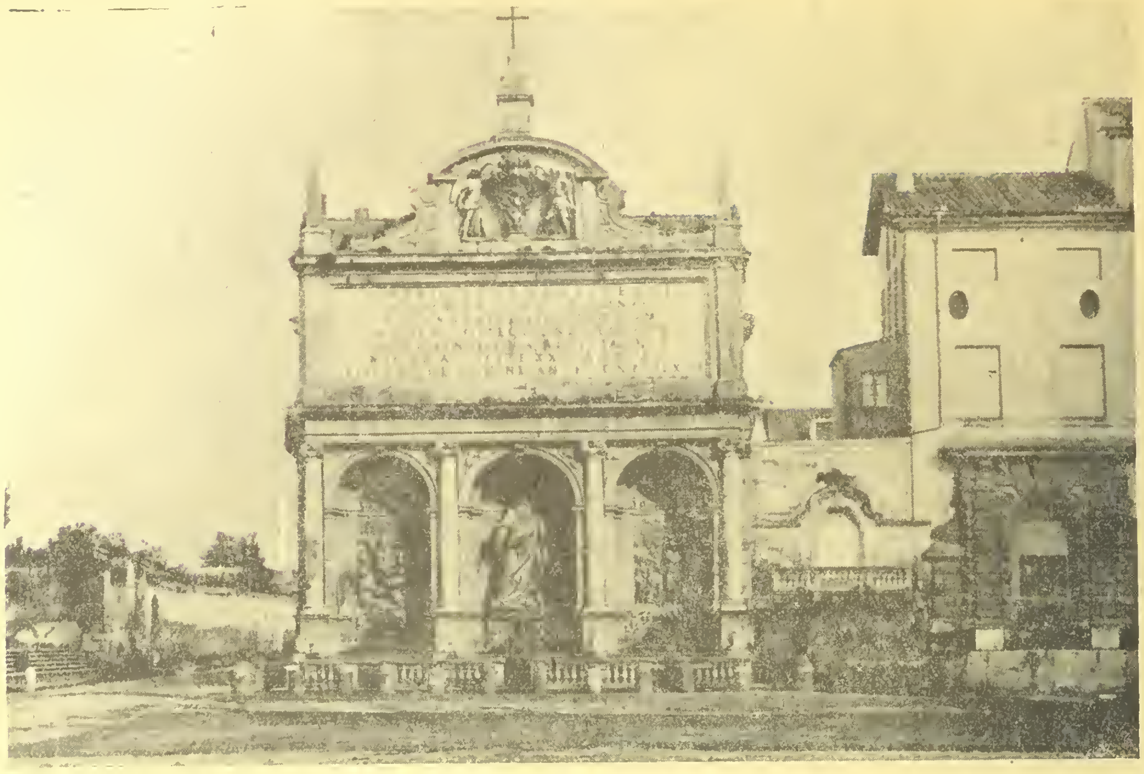
„Jsem inženýr Maršík..."

Nadporučík protáhl obličej. „Já jsem nadporučík Kalta. Promiňte," jal se omlouvati; „já myslil, že jste nějaký obyčejný landšturmák. Jste tak špatně oblečen."

„Prosím," vpadl mu do řeči inženýr. „Já chodím tak, jak mě ošatili."

„Ale mohl byste si přece, aspoň když jdete na ulici, koupiti svou vlastní uniformu; jinak ho hned dopadá."

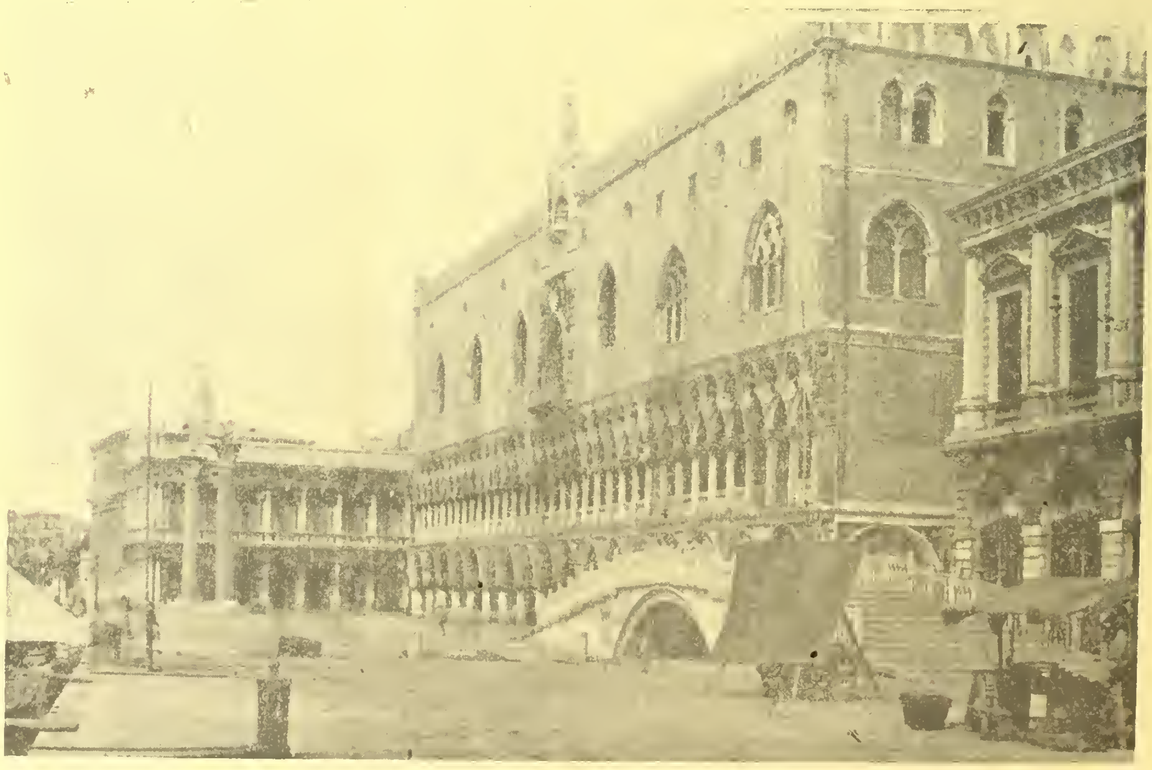
„Dopadá, nedopadá," vece inženýr. „Mně jest to lhostejno. Každý mě tu zná, každý ví, čím jsem a tak se za svou uniformu hanbiti nemusím."



Stavební památky římské: Fontána terminská.



Z Tiflisu: Kaple u vojenského bazaru.



Z Benátek, jež v poslední době několikrát napadeny byly našimi letci: Palác dožecí.



Nedávno v Kijevě zavražděný pol. mar. šl. Eichhorn hostem gen. Alfreda Kraussa v Oděse.

„Také pravda," prohodil nadporučík a mírný úsměv zahrál jeho koutky.

Ruce se v tempu zvedly k čepici na pozdrav. A Maršík kráčel ke knihkupci, odkudž za chvíli vyšel s balíkem knih.

III. PŘEHLÍDKA.

Představte si, že do kasáren přichází vysoký vojenský pán. Že musí býti vše v nejlepším pořádku a na svém místě, jest více než samozřejmé, a že se zimnicí třese obyčejný manik jako frajtr, kaprál jako fíra, kadet jako zupák a i výše, jest také pravda. A když se něco prohraje, to vlastně jedině manik, neboť na něho svalí se všecka vina. Tomu vynadá frajtr, potom kaprál, fíra felák atd. atd. A proto, aby se nějaký podobný skandál nepřihodil, předchází každé předchází přehlídce pečlivá dresura, při které šarže křičí, jako v nějaké menažerii. Tak tomu i dnes.

Čeká se vzácná návštěva. Vojáčkové v záplatovaných uniformách. myslím však, že celá řada stejnokroje neměla, poněvadž to byla směsice nejpestřejší, ježto měli vojenský šat a k tomu civilní klobouk, jiní zase civilní šat, přes to vojenský mantl a na hlavě eisenboňáckou čepici, druzí zase měli svůj raglán a k tomu vojenské komotky a tak bych mohl povídati do nekonečna. Kdo tomu nevěří, ať se zeptá v Rokycanech v Sokolovně.

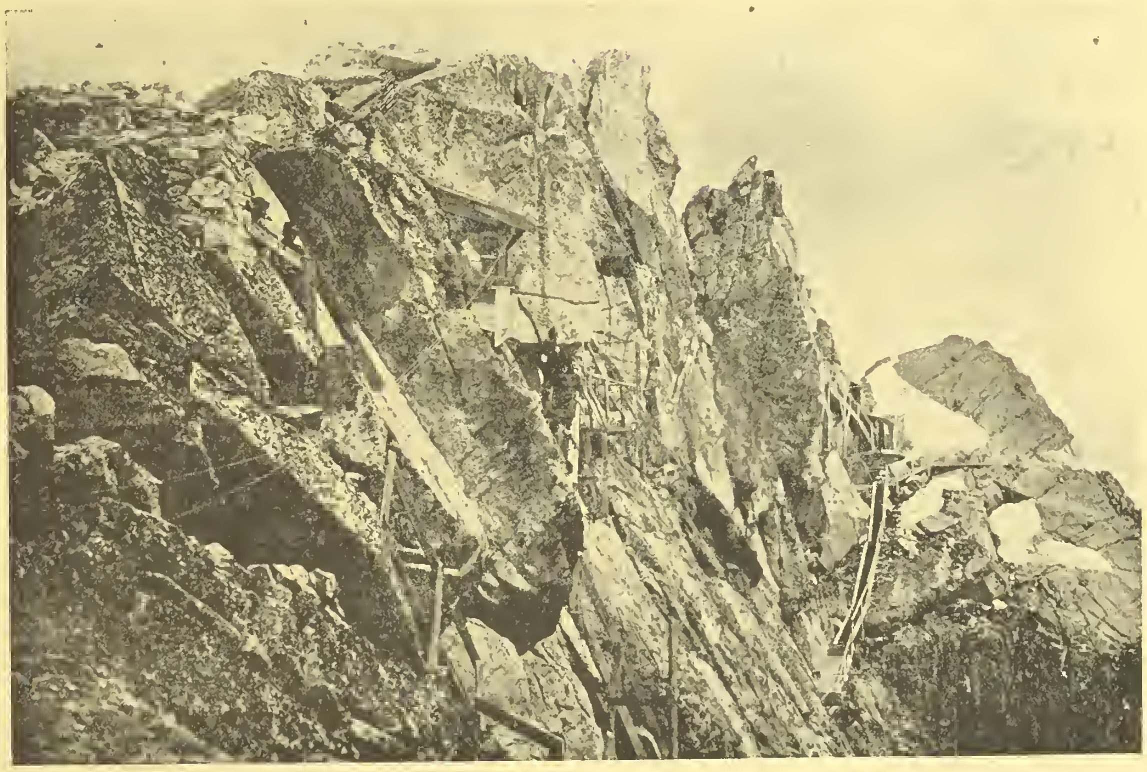
„Tak, vojáci, všecko ať je v pořádku, ať to jen klape!" - křičí feldvebel a natahuje si dlouhý vojenský knír, navoskovaný až běda. „Přijde sem pan hejtman a to není jen tak gevenlich člověk. To je štramák. Až půjdete, tak pěkně nohy vyštrekovat, udělat pořádnej kopfvendung a nezapomenout tím levým nohem otáčet."

Co toto a podobné poučování zaznívá v uši domobranců, kteří v duchu myslí na domov, ozývá se od brány ruch a šum a v zápětí na to kolébavým krokem valí se pan hejtman.

„Habt acht!" udeří do vzduchu a domobranci srážejí podpadky, prsa vypínají, knoflíky na rychlo zapínají a rukávem ještě leští.

Hejtman, jako lavina se přivalí. Zazní povel: „Rechts schaut!" a hlavy se otáčejí na pravo. Pan hejtman milostivě pohlédne na jednoho na druhého, ale v tom, uzří, že jednomu schází „oliva" u krku, jinému knoflík, jinému že se knoflíky málo blyští — strhne se bouře. Pan hejtman se vykřičí a pak zmizí v kanceláři, kde se všecko strachy třese.

Po odchodu jeho vyčistí si postupně žaludek felák, fíra, kaprál i frajtr ale na konec vše přece dobře dopadne. Moudrým naučením, aby po druhé bylo vše v „richtigu" a jako na drátkách, nebo že dostanou „kasárníka" končí se přehlídka.



Posice rakousko-uherského dělostřelectva v území Adamella: Příchod k pozorovateli a jeho úkryt ve výši 3.200 m.



Obrázky z Tiflisu: Most na Majdanu.

ZAJÍMAVÉ DROBNOSTI.

V míru se vyváželo z Německa na tři miliony tužek.

*

V Japonsku jsou všechny boty a střevíce, v domácnostech používané, zhotovené ze slámy neb dřeva.

*

Nejhlubší sníženina nalézá se v Palestýně; činí 390 metrů pod hladinou moře.

*

Arabové pijí velmi mnoho kávy; kterýsi lékař zjistil, že přílišné požívání kávy působí zhoubně na zrak a skutečně je v Arabii mnoho lidí, jež již v padesáti letech ničeho nevidí.

*

Nejméně ze všech stromů udeřuje hrom do buku.

*

Čínská vláda vydává ročně jen půl milionu korun stipendii studujícím, kteří studují v cizině.

*

Obyčejný plynový plamen spotřebuje tolik kyslíku, jako čtyři dospělí lidé dýcháním.

*

Šťáva rajských jablek odstraňuje skvrny vinné i ovocné.

NOVÉ BOJIŠTĚ.

Píše a mluví se o murmanském bojišti, kde Angličani a Francouzi vylodili svá vojska. Nebude na škodu několik slov o této zemi. „Murman jest skomolené Norman, „Murmanski běreg" staré normanské pobřeží. Na prahu dějin, kde splývají pověsti a podání, objevil smělý národ piratů jediný nezamrzající ruský přístav a zvolil si jej za opěrný bod svých pověstných lupičských a obchodních cest. Dalším jich cílem na cestě do Byzance byl Schlüsseburg, jenž také dnes je konečným bodem murmanské dráhy. Odtud postupovali do Novgorodu, kde, rozdělivše se, odbočili druhou cestou na východ ku Kaspickému moři. Mezitím však byli Normani, knížata i lid, Rusy vstřebáni. Již druhá generace byla slovanská. Když moskevští carové pobořili Novgorod, spustla a zanikla tato stará cesta. Až do doby Petra Velikéo trvaly boje se Švédském o Severní moře. Pak přišli Angličané a pomohli Rusům založiti Archangelsk, přístav, chráněny proti Švédům Tehdy vznikl také, na podnět Angličanů, Schlüsselburg. Na důkaz, že pevnost tato má vzdorovati na věky náporu nepřátel, dal Petr Veliký upevniti její klíče na špičce chrámové věže. Když r. 1882 stal se Schlüsselburg, jako pevnost, nepotřebným, byl proměněn v ruské politické vězení. Zde jest také pohřben poslední Romanovec, jehož dala zavražditi carevna Kateřina II. Železniční trať Murman—Schlüsselburg přes Kolu a Kem, který Angličané před několika dny obsadili, vznikla teprve za války. Jest 1456 km dlouhá a Angličané s ní nakládají jako s vlastním majetkem. Současně činí anglické vojsko na poloostrově vyloděné přípravy, jimiž chce přesvědčiti celý svět, že jako moderní Normani hodlá obnoviti rozvrácenou moc Ruska. Mluví se o tažení proti bolševikům na Petrohrad a Moskvu. Pak pokládá Anglie za vhodno dbáti počinů Finska, které činí si nárok na celý poloostrov kolský a jež — jak se zdá — nerozpakovalo by se tyto nároky uplatniti i zbraněmi. Ovšem že další kroky závisejí na postupu Leninovy vlády. Ta rozhodně protestovala proti vlodění dohodového vojska. Jde pouze o to zda bude ji možno zjednati tomuto protestu náležitého sluchu a postaviti třeba jen demonstrativně, silnou armádu proti postupujícím Angličanům. V této chvíli musí býti Angličané rádi, že zřídili si s Ruskem zase spojení po souši a musí vydržet eventuelní výpad finský proti jich vojsku. Vlastní říší bolševiků, z níž ale mají býti zahnáni, jsou nesmírné hladovící kraje, v nichž nad to ještě propukla cholerová epidemie, stále se šířící. Na postup do tohoto území mohli by Angličané pomýšleti pouze tehdy, kdyby vznikla nová „asijská fronta", která jest však ve stadiu obtížného tvoření se.



Nový ministerský předseda. ryt. Hussarek představil se parlamentu, který mu povolil 6měsíční zatímní rozpočet.

ROZUMNÉ SLOVO O ČEŠICH.

„Danzer's Armeezeitung", která měla již jednou dosti odvahy, aby se postavila proti zpusobu, jakým psaly — vídeňské německé listy proti Srbum — má najednou také dosti místa, aby promluvila o štvaní proti českému národu Registrujeme pouze tento článek, aniž bychom v tom viděli snad nějakou zvláštní známku spravedlnosti tohoto listu vůči českým vojákům a nesmírným obětem, které přinesl v této válce český národ a to nejenom na krvi. „Danzer's Armeeztg." píše: „Odporuje vlastním zájmum rakouským, je-li za velezrádce, jako celek, stigmatisován národ, jenž počtem stojí hned za Poláky a Němci, který ostatně patří k nejzdatnějším a budoucností nejsilnějším v monarchii — zvláště když to ani neodpovídá ve skutečnosti pravdě. Oslabujeme tak Rakousko vůči Uhrám, v jeho poměru ku spojencům — a povzbuzujeme tím více své nepřátely. Když přišly zprávy, že ve Francii vznikla prý „československá armáda", jejíž počet udáván byl číslem, jdoucím do statisíců, varovali jsme připomínajíce, že nelze těmo přemrštěným údajům našich nepřátel věřit: — věříme-li jim, podporujeme sami úmysly nepřátel. Nyní došly zprávy o protirevolučních podnicích „československých brigád" v Rusku. Z čáry od Azovského moře až k Vladivostoku přišly zprávy o útocích, bojích, vítězstvích a porážkách Čechoslováků"... důvěřivý čtenář musil vážně pochybovati o výkonnosti národa, jenž — čítaje několik milionů v srdci Evropy a jenž bojuje hlavní části svých sil pod prapory habsburskými mohl by současně postaviti do pole silné sbory v Italii, v Champagni, ve Flandřích, v Americe a u Paříže.

BOLŠEVICKÉ KONCE.

Vídeňský pondělník „Morgen" přinesl sensační zprávu svého berlínského zpravodaje, že v případě pádu bolševické vlády — a ten prý že je blízký a jistý — je Německo odhodláno v Rusku zasáhnouti, aby mír, uzavřený v Brestu, nebyl prý ohrožen a dokonce zničen. Zpráva zní: „Podle soukromé zprávy z Moskvy, která je









Žně v Uhrách: Ženci při práci. — Stoh kukuřičných klasů. — Dělníci ve chvíli odpočinku. — Mlácení žita v jižních Uhrách.

velmi zdrženlivá, protože pochází od osoby sice objektivní, ale přece bolševického světového názoru, blíží se krise kvapem svému vrcholu. Je odvážno prorokovati, kdy k pádu vlády sovětů dojde. Může přijíti právě tak dobře v několika dnech, jako ve dvou až třech měsících. Jisto je však v každém případě, že sověty se nového roku nedočkají. Celý aparát úplně selhal, jelikož nebylo inteligence, která teoretický program maximalismu mohla uváděti v praxi. Ve všech větších městech začíná se buržoasie očividně připravovati na obrat situace, což vede k nejostřejším opatřením se strany vlády sovětů. Měšťanské listy jsou v dosahu moci vládní úplně zastaveny. Denně jsou lidé zatýkáni a odsuzováni, ale to vše nepůsobí, protože se situace mas začíná nápadně horšiti. Československý postup, který byl brán na lehkou váhu, vedl následkem uzavření východních zásobáren k zhroucení vyživovacího systému, že si úplnějšího nelze představiti. Už se šíří v Petrohradě cholera z hladu — a vláda je vůči tomu naprosto bezmocná. Po pádu vlády sovětů přijde pravděpodobně krátká přechodní perioda občanské války — a potom uchopí se vesla menševici s podporou měšťanských a kapitalistických skupin. Leví soc. revolucionáři jsou bojem proti dnešní vládě a ztrátou všech svých vůdců tak seslabeni, že nemohou v příštích událostech hráti žádnou velkou úlohu. Očekává se všeobecně, že Německo učiní hned po pádu vlády sovětů obsáhlá opatření, aby nebyl novým převratem mír vážně ohrožen. S ruské strany se vážně tvrdí, že volba Helferichova za vyslance v Moskvě nestala se jen vzhledem na nynější vládnoucí skupiny, nýbrž daleko víc z ohledu na — budoucí události." Potud berlínský zpravodaj. I když snad není všecko v této zprávě správné a nesplní se doslovně, tož přece je tato informace sensací prvého řádu, neboť ona potvrzuje především a hlavně to, že na zasáhnutí Japonska a Číny v Sibíři a ostatních spojenců v Murmansku odpoví Německo novým vojenským pochodem do Ruska! V tomto přehledu znamená hořejší zpráva ohlášení nové války na východní frontě a signál k novému požáru!

VEŘEJNÝ TISK NA RUSI.

Berlínská „Voss. Z." **přináší v čísle z 22. čer**vence článek pod názvem Revoluce a noviny, v němž líčí osudy a vývoj ruského tisku od pádu carské vlády, do nynějška. Vyjímáme z něho pro zajímavost toto: Při propuknutí revoluce v Petrohradě dne 13. března 1917 přestaly veškeré noviny samy vycházeti. Byla vydávána jen krátka zvláštní vydání, obsahující jen vylíčení nejnovějších událostí. Tento stav trval několik dní. Když došly moskevské noviny, které souborně popisovaly nastalý převrat, byly značně přepláceny. To mělo vliv na to, že i petrohradský tisk opět ožival. K dřívějším listům přidružily se četné, nové listy socialistické, jako Plechanovo Jedinstvo, Kerenského Volja Národa, Černovo Dělo Národa, menševická Novaja Žizň, v níž vynikaly zvláště Gorkého feuilletony, dále bolševická Pravda a její vydání pro frontu Soldatskaja Pravda a Okopnaja (zákopová) Pravda a konečně úřední list tehdejší menševické rady dělníků a vojáků Izvěstija. Tyto listy vesměs neměly rázu našich nebo dřívějších novin. Z materiálu dodávaného Petrohr. tel. agenturou, která byla ještě dlouho v měšťáckých rukou, mohl socialistický tisk pro sebe málo použíti. A tak zaplňovaly obsah jeho listů četná provolání, plamenné články, básně a hlavně polemiky. Obrat smýšlení nastal též ve starých listech. Novoje Vremja začalo psáti liberálně. Řěč Miljukova, kadětský orgán, byla sice z počátku převratu pro konstituční monarchii, ale po sjezdu strany vystupovala otevřeně pro republiku. Hůře vedlo se nestranickým listům jako Birževým Vědomostem a Russké Volji (založená krátce před revolucí za spolupracovnictví Leonida Andrejeva a Alexandra Amfitěatrova). Proti těmto dvěma listům namířeny byly první útoky bolševiků a anarchistů. Po venkově byly tiskárny měšťáckého tisku z valné části vyvlastněny místními radami dělníků Noviny, které dále vycházely, musily, pro značné zvýšení sazečského cenníku, až zečtyřnásobiti prodejní cenu. Vlastní revoluce v ruském novinářství nastala však teprve po bolševickém státním převratu v listopadu. Trockij prohlásil tehdy všechny zásoby papíru a písma za státní majetek a dovolil tisknouti inseráty pouze bolševické Pravdě a Izvěstím, které přešly na stranu bolševiků. Od této taktiky musil však záhy ustoupiti. Nebylo najednou novin, četní dělníci octli se bez práce a žádali prostřednictvím svých zástupců v sovětu, aby novinářská činnost byla uvolněna. — Původní nařízení bylo tedy změněno v tom smyslu, že všechny orgány politických stran směly znovu vycházeti a byl jim přidělen papír. Nestranické listy Birževa Vědomosti a Russkaja Volja byly tím definitivně pohřbeny a v jich tiskárnách tiskla se lidová vydání ru-



Odstoupivší ministerský předseda dr. ryt. Seidler byl jmenován ředitelem kabinetní kanceláře.









Z uherské obilní komory: Parní mlýn v jižních Uhrách. — Mlecí stroje uherského parního mlýna. — Automatická síť v uherském parním mlýnu. — Plnění pytlů moukou.

ských klasiků. Z moskevských listů nejvíce bylo postiženo Russkoje Slovo, které před revolucí tisklo 800.000 exemplářů denně, nyní však sotva 40 tisíc, na víc nedostane papíru. Zajímavý pohled skytá insertní část Izvěstí. Obsahuje totiž inserty bank (jež byly rovněž sestátněny) a denně na kolik set oznámení o ztrátě pasů, legitimací a členských listů. Také cena novin značně stoupla. Russkoje Slovo, jehož exemplář byl za 3 kop., prodává se nyní za 40 kop. Levnější jsou pouze listy bolševické, na př. Izvěstija, jejichž osmistránkové čís. mající plochy 3 čtver. metry, stojí 25 kop. Na venku se bolševický tisk kolportuje většinou zadarmo. Veškeren tisk je podroben přísnému režimu, pokuty a zákazy vydávání jsou na denním pořádku. Výjimku činí pouze Gorkého Novaja Žizň, která dosud i původní název si uchránila. Dřívější orgán pravých socialistů Děn, změnil se postupně na Noc, Půlnoc a Hlubokou Noc, až přestal úplně vycházeti. Rěč vychází nyní pod jménem Náš Věk. Novoje Vremja, která přestala vycházeti při bolševickém převratu, vychází nyní v Novočerkasku v oblasti donského vojska. S bolševickou vládou do Moskvy přistěhovaly se též některé listy nebo vycházejí v moskevském a petrohradském vydání Izvěstija petrohradského a moskevského sovětu splynuly v jeden orgán, Pravda a Bědnota (též bolševický list) vychází v Moskvě. Pravda mívá občas též feuilleton od Lenina, věnovaný Marxovi nebo Engelsovi, z jichž teorií čerpá výhledy na komunistický stát a na výsledek světové války. Vedle bolševických listů vychází Novaja Žizň v moskevském a petrohradském vydání; stejně menševická Iskra. Orgánem pravých meňševiků je Žizň. Narodnoje dělo zastupuje skupinu pravých. Znamja Truda (prapor práce) levých sociálních revolucionářů. Po dobu sporů mezi Leninem a Trockým pro brestský mír vycházel též Komunist jako orgán levých bolševiků; nyní ale zanikl. Anarchisté mají svůj list Anarchija. Měšťácký tisk celkem živoří. Russkoje Slovo je překřtěno na Naše Slovo, dřívější Russkija Vědomosti (bývalý orgán profesorů moskevské university) na Svobodu Rossiji, Utro Rossiji na Zarja Rossiji. Nové měšťácké listy jsou: Vozrožděnije (přerod), Naše Rodina (naše vlast), Velikaja Rossija. Od 7. července jest v Moskvě měšťácký tisk opět zakázán.

▫ ▫ ▫

POSLEDNÍ OKAMŽIKY MIKULÁŠE ROMANOVA.

Dle zpráv z Petrohradu bylo objeveno již před měsícem spiknutí, mající za účel, pod vlivem úspěchů Čechoslováků vydati těmto cara. Protirevolucionáři nabídli červeným gardistům velké peníze, které jim byly čtyřdohodou dodány. — Když se o tom bolševici dozvěděli, sdělili strážcům carovým, že mohou s ním dělati jak se jim líbí, leč že nesmí ho za žádnou cenu vydati protirevolucionářům. Trocký zvěděv o tom, vydal přísný rozkaz k odstranění cara z Jekatěrinoburku, zakázal však co nejpřísněji jej usmrtiti. Když Čechoslováci počali útočiti na město, byl car rychle dopraven do dvorce Storu, vzdáleného as 20 verst od města. Již na cestě tam činěny byly pokusy cara zavražditi, čemuž však bylo zabráněno. Po dvou týdnech byl car znovu dovezen do Jekatěrinoburku. Za několik dní na to přišlo se opět na velice rozvětvené spiknutí, hodlající cara dosaditi znovu na trůn. Tamní správa bolševická obrátila se proto na ústřední vládu v Moskvě s návrhem, cara usmrtiti, jelikož je velice nesnadno jej střežiti. Sovjet však na návrh neodpověděl a tu bolševická správa v Jekatěrinoburku měla za to, že vláda sovjetů je s odstraněním cara srozuměna. Ráno 10. července byl car z vězení v Jekatěrinoburku vyveden a v autu obsazeném třemi červenými gardisty odvezen. Na otázku, kam jedou, bylo mu odpověděno, že bude jinde internován. Dvě versty od města auto zastavilo a předseda bolševické správy přečetl carovi usnesení, že má býti odpraven. Car přijal zprávu tu zcela odevzdaně. Jeho prosba, aby směl se rozloučiti s carevnou, byla zamítnuta, ale bylo mu dovoleno, napsati dopis. Několik okamžiků poté byl car zastřelen.

▫ ▫

NEJVĚTŠÍ LODĚNICE NA SVĚTĚ.

Jak známo, pracuje Amerika horečně na tom, aby nahradila novými stavbami dosavadní ztráty lodí. Američané jsou zvyklí zařizovat vše hned ve velkém a uskuteční-li se jejich projekty, budou zhotovovat tolik lodí, že nahradí nejen běžné ale i minulé ztráty lodního prostoru. Pro dobu mírovou by znamenalo toto zdokonalení výroby lodí nejen veliký hospodářský zisk Ameriky, nýbrž přímo i ohrožení anglické převahy v obchodní mořeplavbě. Americký korespondent Timesů popisuje právě dohotovenou loděnici na ostrově Hog Island řeky Delavare (poblíž Filadelfie) takto: Závod rozprostírá se na ploše 225 hektarů a zaměstnává 35.000 dělníků. Podél říčního nábřeží dva kilometry dlouhého je vystavěno 7 ostrohů (mol) 300 metrů dlouhých a 50 skluzů (splaz = slip, šikmá plocha, na níž se vystaví kostra a obal lodi, aby se pak spustila do vody; na lodích podél ostrohů zakotvených dohotoví se potom vnitřní zařízení). Na každém ostrohu mohou ležet čtyři lodi. Je tedy možno stavěti současně padesát lodí a dohotovovat vnitřní zařízení na dvacetiosmi. Staví se pouze dva typy o 7.500—8000 tunách, vhodné pro dopravu zboží i lidí. Jakmile bude loděnice v plné činnosti, bude dodávat každý den jednu hotovou loď. Vodovodní síť loděnice má délku 120 km. Výroba je úplně zmechanisována, takže se i práce, které dosud byly prováděny rukou, provádějí stroji. Tak představuje celá loděnice vlastně jediný ohromný obráběcí stroj. Američané tím dosáhli toho, že dohotoví nyní jednu loď během čtrnácti dnů. Stavební doba stále se zmenšuje, neboť loděnice ještě není zcela zařízena. Pro rychlost amerického podnikání je příznačno, že první hotová loď opustila závod půldruhého roku po tom, co bylo přikročeno k stavbě loděnice.

▫ ▫ ▫

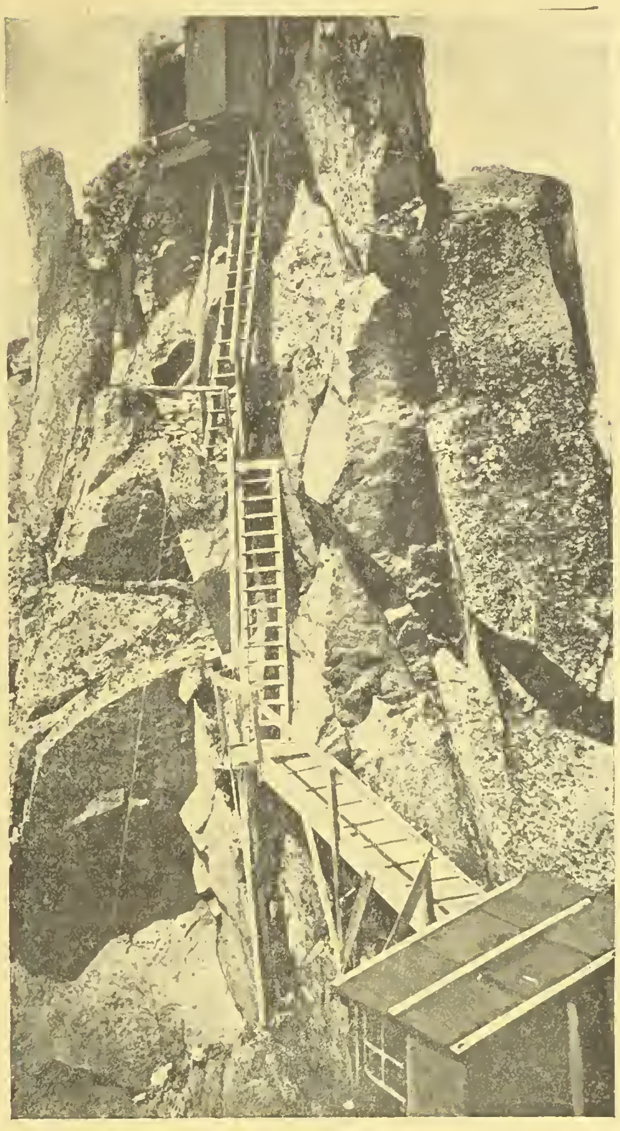
VZDUŠNÉ ÚTOKY.

Anglický odborný časopis „The Aeroplane" uveřejnila v jednom z posledních svých čísel stu-



Náměstí v Telči s bohatou starožitnou architekturou na domech, památka z 15. století.

dii o nebezpečenstvích vzdušných útoků a uvádí za tím účelem řadu dokladů. Mimo to, byl učiněn pokus vymeziti risiko vzdušných útoků a sice dle toho nalézali se napadený na otevřené silnici, anebo hledá-li záchranu v budovách. Tyto velmi zajímavé pokusy, a údaje brány byly z londýnského okolí, které zaujímá plochu 750 čtverečních kilometrů. Nebezpečná oblast — praví „Times", jejž tuto citujeme — je poměrně malá. Nehlede k velikým nábojům, jež se používají při vzdušných útocích velmi zřídka, obnáší tato oblast 35 až 40 m v okruhu místa kam náboj dopadl. V této oblasti hrozí největší nebezpečí, obyčejně těžší anebo aspoň lehké zranění. Možno mluviti o štěstí vyvázne-li tu člověk s malými odřeninami, byl-li přiražen k zemi, či ku zdi. Byly zjištěny případy, kdy třísky pum odlétly až na 40 m, ba dokonce až 350 m od místa dopadu ale poněvadž úhel odrazu těchto odštěpků, jest obyčejně 45°, možno tvrditi, že osoba nalezající se asi 4 a půl metru od místa dopadu, jest poměrně nejbezpečněji chráněna. Větší vzdálenosti roste nebezpečí a sice, jak již zmíněno do 40 m. Tento okruh tvoří plochu 600 m² a obyčejně lze pro jistotu tento prostor počítati na 10.000 m². Tím se rozpadá plocha londýnské obce na 75.000 podobných oblastí. Při značné výši z níž jsou pumy vrhány, jest ovšem pravděpodobnost velmi malá, že náboj vytčený cíl skutečně zasáhne. Pravděpodobnost že londýnský občan bude zasažen obnáší 1 : 150.000 t. j. ve 150ti tisících případech jen jednou. Ještě výhodněji utváří se výpočet, béreme-li v úvahu ochranu domů. Poněvadž zaujímají v Londýně veřejné sady, náměstí nádvoří a ulice asi trojnásobnou plochu zastavené oblasti jest i pravděpodobnost, že puma letecká zasáhne nezastavené místo třikráte větší. To je i důvod proč se odporučuje při vzdušném útoku, hledati ochrany v budovách. Rozumí se samo sebou, že je to pouze theorie, která naprosto nepomůže tomu, koho puma náhodou trefí. Poslední letecké útoky byly toho dokladem.



Z jihozápadní fronty, kde v posledních dnech jak známo oživly boje: Rakousko-uherské dělostřelectvo a jeho pozorovatelé na výšinách Adamella. (3500 m.)

CENY V HOSTINCÍCH KDYSI A NYNÍ

Nikde věru nemáme většího dokladů působení války na ceny než v hostincích. Ať již se jedná o hostince v předměstí či vnitřním městě všude jen drahota a drahota zeje z prázdného jídelního lístku. Jak jistě podivuhodné pocity vzbuzují se v nás přirovnáme-li ceny dnešní s cenami před 175ti lety jsoucími.

V jistém starém díle pocházejícím z r. 1748 uvedeny jsou tehdejší hostinské ceny vídeňské. Bezděčně se zbíhá člověku slina v ústech čte-li, že za několik krejcarů si mohl připraviti báječné hody, o nichž se dnes sní jen keťasům. V knize jsou vyjmenovány hostince všeho druhu a lze dle toho ceny rozděliti na tři stupně: oběd po 24ti krejcařích, 12ti krejcařích a 7mi krejcařích. Mimo to existovaly místnosti, kde se prodávala strava za 17 a 8 krejcarů.

Za 24 krejcarů obdrželo se ku př. — v nejlepší — tehdy vídeňské restauraci sedmero jídel a sice 1. polévka, 2. hovězí maso s omáčkou neb křenem, 3. zelenina s uzeninou neb vepřovým, tu a tam i pečená játra 4. „zvlášť zadělávané" dle roční doby a paštika, 5. pak zvláštní „směs" pozůstávající ze zvěřiny, plžů, raků neb chřestu, 6. kapoun, husa neb kachna, 7. salát. To vše za pouhých 24 krejcarů a dnes kdyby to bylo k dostání za — ach kdo pak by si to mohl koupit.

Za 17. kr. dostalo se šestero jídel. V jiných lepších restaurantech obdrželi hostí za 12 kr. patero chodů a to: polévku, hovězí, zeleninu pečení a salát. Za postních dnů, jež byly tehdy přísně dodržovány vajíčka neb ryba se zelím, moučník, salát, raky, sýr a máslo.

Že i tehdy existovali protekční hosté dosvědčuje poznámka na jídelním lístku z oné doby zachovalém, jež dí: „Při tom se dává na vědomost, že osoby úřední, kněžské, páni důstojníci a jiní veřejní činitelé, se obsluhují ve zvláštní separované místnosti, aneb bytě restaurantově." Takové byly časy — ty zlaté, staré časy, kdy se házelo vejci po lidech, a kdy člověk desetkráte rohlík ohmatal, nežli se do něho zakousnul.

chci ti něco pověděti, než ti to řeknou jiní." Při tom změřil Michala opovržlivým pohledem, jejž Marcela postřehla. „Dobrý den, Matko Dervalová! Vyděsil jsem vás. I ty jsi tu Michale Grallone? Musíš s námi — musím si s tebou promluviti o důležitých věcech, milý chlapečku!"

„Co pak se přihodilo, kamaráde? tázal se desátník chraplavě. Zdálo se jakoby mu hlas vypověděl službu.

„Co se přihodilo? Nuže, mrtví vstávají z hrobu! Chahaha! Co tomu říkáš? Zázraky dosud nepřestaly a ty, milý starochu, nebudeš asi vědět máš-li míti nad tím radost, aneb zlost. Tvůj synovec, zběh, nezahynul! Corbleu, má kočičí povahu — žije, a jsme mu na stopě."

Po celou dobu tohoto rozhovoru nespustila Marcela očí s Grallona, který se pod inkvisitorským jejím pohledem stával stále nejistějším a rozpačitějším. Náhle přistoupila těsně až k sergeantovi tázajíc se ho plna napětí: „A jak to víte, že žije? Viděl jste ho na vlastní oči?"

„Nikoliv, ale viděli ho prý jiní a udali nám to. U všech všudy, děvče, vždyť mě probodneš svými zraky! A jak jsi bledá, chudinko!"

„Udali vám to tedy?" pokračovala nerušeně.

„Tak jest! Což je ti to divné? Poctivých lotrů je přece na světě hojnost —" a zase ostře změřil Michala; „a některý z nich chudáka asi v jeho skrýši vyšťoural a nám pak udal. Kdo, to se ode mě nedozvíš, ale kdyby to byl i sám ďábel, tak za to dostane odměnu. Nehoršete se na starého Pipriaca, protože koná svou povinnost, která naň věru těžce doléhá — Ale nyní se nesmím déle zdržovati. Bajonet vzhůru hoši a vpřed — pochodem pochod! Také ty, Grallone, musíš s námi! Kde jest Alain a Jannic?"

„Na rybách," koktala stará Dervalka.

Četníci vyšli. Rovněž i Grallon se chystal k odchodu, ale Marcela ho zadržela. Zastavil se, neodvažuje se pozvednouti

„Svatá Panno, ochraňuj nás! Rohan žije!" naříkala vdova bezútěšně.

Desátník se mezitím ze svého ohromení aspoň tak dalece zotavil, že mohl ze sebe vyraziti: „Michali Grallone, jsi opilý nebo střízlivý, že nás takovouto lží rozčiluješ? Měj se na pozoru — chlapečku! Běda ti, poznáš-li mou zlost!"

„Mluv tišeji strýčku!" pravila Marcela. „Uvaž jen, kdyby někdo naslouchal!"

„Přísahám při ostatcích svatého Gilda, že Rohan žije! Znám jeho úkryt a viděl jsem ho vlastníma očima," ujišťoval Grallon škodolibou tváří.

„Snad jeho duch," sténala vdova. „Zahynul násilnou smrtí a ubohá jeho duše nenalézá pokoje."

„Nepatřím k těm, jež věří v strašidla a rozeznávám dobře vzdušného ducha od člověka z masa a krve. To, co vám pravím matko Dervalová, jest pravdivým jako slova evangelia. Rohan se skrývá v kathedrále svatého Gilda.

„Ve veliké kathedrále?" tázal se desátník, stále ještě nedůvěřivě.

„Ano, tam anebo docela na blízku, jsem si tím jist. Třikráte jsem ho po stopě sledoval a třikráte zmizel v kathedrále. Byl jsem vždy sám, a nemohl jsem se mu tudíž přiblížiti, vždyť je to zoufalec. Jedinkráte by se mi bylo téměř podařilo lapiti ho, ale skákal a šplhal po strmých útesech jako koza, takže mi záhy unikl."

Strýc Ewen nemohl se po této Jobově zprávě téměř ani vzpamatovati; zpráva o smrtelném pádu jeho synovce, byla u přirovnání, že ještě žije, příjemnou; neboť, jestliže skutečně žil bylo nutno pronásledovati ho dále jako zběha a pohrdati jím jako velezrádcem, a jestliže bude dopadnut, zastřeliti ho. Ewen byl, jedním slovem, hrůzou ochromen. Jak často si za poslední doby činil v duchu ostré výčitky nad svou přemírou tvrdosti a přísnosti proti Rohanovi, jak často něžně naň vzpo-

NARODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Sestátnění vývozu potravin v Uhrách.

Uherský ministr výživy pojal nový plán: vývoz potravin z Uher má býti sestátněn. Firmy, jež dosud vyvážely potraviny, dostanou prý čtyři procenta provise z potravin, jež opatří, a budou pověřeny v zastoupení státu a prodejem a dopravou těchto potravin. Tak zisk, jenž vyplyne z tohoto převodu, zabere stát. — Až potud nebylo by příčin k námitkám proti zamýšlenému plánu uherského ministra výživy. Leč věc není tak nevinná, aby nešlo při ní o jiné než pouze o zisk. Uherský stát chce nabýti všeho vlivu na vývoz, bez jeho svolení nemá se vynésti ani kilogram potravin za hranice Translajtanie. Praví se, že dovolí uherský stát vývoz určitého množství jednotlivých potravin jen v tom případě, když se obchodník zaváže předati dříve určitou část dotčeného zboží státním úředníkům za maximální ceny. To znamená, že nejde tu ani tak o zisk, jehož chce nabýti uherský ministr výživy pro stát z vývozu potravin, jako jde o nové znemožňování vývozu. Není nikomu tajno, že zima, jež nás očekává, bude mnohem horší zimy předešlé. A tu Uhry, usmívající se heslu vídeňské radnice a německo-nacionálních politiků, že má se zavésti jednotná dávka potravin jak v Rakousku, tak také v Německu a v Uhrách, starají se, aby žili jejich obyvatelé i v pátém roce války v dostatku, hvízdajíce při tom na své hladovějící sousedy před Litavou. Praví se také, že i potraviny, pro průmysl vhodné, budou státem zpracovány a teprve zpracované vyváženy do ciziny. To znamená, že nebudou rakouští továrníci zpracovávati uherskou zeleninu a ovoce na konservy, nýbrž uherské továrny. A uherské továrny budou zpracovávati i vše ostatní, aby se uherský průmysl zvelebil. A poněvadž se v Uhrách dbá o zvelebení průmyslu již ode dávna, bude i onoho nepatrného množství potravin, jež dovolí uherská vláda vyvážeti, používáno k výměně za suroviny a polotovary pro uherské továrny. Kdo jich bude moci dáti více, etn dostane uherské potraviny. Milejší by bylo ovšem Maďarům, kdyby to bylo spíše Německo než Rakousko. Uhři jsou při své obchodní rafinovanosti také politiky a doufají i zde těžiti pro budoucnost. Uhry neválčí jen se státy ententy, Uhry mají a provádějí také svůj vlastní válečný plán. A provádějí jej dovedně; nelze popříti, že kdyby nepostihla je nehoda, kterou může mezinárodní situace přivoditi, vyrostly by vysoko nad Rakousko. Rakousko již prohrálo svou prestyž v Uhrách, a kdyby žádné jiné škody nepřivodila mu válka, bylo by toto samo o sobě dosti velikou pohromou.



Němečtí zákopníci budují cesty a mosty přes nepřátelské zákopy.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDALOSTI.

Dne 24. července. V Itálii a v Albanii žádná změna situace. Na západě menší boje.

Dne 25. července Italské bojiště: Žádné zvláštní události. Albánsko: Včera ráno vybojovalo naše vojsko u Kuci přechod pře Semeni. Našim statečným praporům bylo překonati prudký nepřátelský odpor. Bylo zajato množství nepřátel. Také mezi Kuci a mořem vedly úspěšné výpady k zemnímu zisku. Mezi Bucnoy a Hebuterne útočil nepřítel večer za silné ochrany střelecké. Byl odražen. Rovněž ztroskotaly výpady, které nepřítel podnikl západně od Albertu a z Moily. Na bitevní frontě mezi Soissonsem a Remeší povolila včera bitevní činnost. Malé potyčky pěchoty v území před našimi postaveními. Jižně od Orcqu a jihozápadně od Remeše podnikl nepřítel prudké dílčí útoky, které jsme oddrazili protinárazy.

Dne 26. července. U Zanove a u Sedmi Obci ztroskotaly nepřátelské výpady, jinak žádné zvláštní události. Albanie. Mezi Keei a mořem dosáhli jsme na několika místech až Semeni. Náš postup vyvolává prudké protivýpady nepřítelovy. Západní bojiště. Jižně od Albertu odrazili jsme nepřátelský dílčí útok. Na bojišti mezi Aisne a Marne byly odraženy prudké dílčí útoky částečně před našim bitevním obvodem, částečně v něm. Po obou stranách Orcqu se bojovalo až do večera. Tu jsme severně od Oulchy — Le Chateau vyhnali nepřítele z jeho předních čar. Východně od Ortesu a jižně od Orcqu odrazili jsme protivýpadem nepřátelské útoky. I západně od Vincelles na Marně byl nepřítel v lese u Risu po prudkých bojích před našimi čarami odražen. Jihozápadně od Remeše vyčistili jsme lesní území západně od Vrigny a odrazili jsme prudké protiútoky bílých a černých Francouzů. V Champagni útočil nepřítel mezi údolím Suippes a Souainem časně ráno. Byl protivýpadem odražen.

Dne 27. července. Na tyrolské frontě způsobily akce útočícího vojska v údolí Conosi a ve Vailarse nepříteli krvavé ztráty. V Albanii odrazilo naše vojsko u

míňal! Jak často, aby ho nikdo nepozoroval, utíral si rukávem zaslzené oči, neboť ubohý hoch mu právě tak přirostl k srdci, jako jeho synovci, a nyní po něm marně želel a ho litoval! A toto rodinné strašidlo, že by mělo znovu strašiti — to bylo přece k zbláznění! Ta hanba!

Jedině Marcela nepozbyla klidu. Náležela k oněm řídkým ženám, jež více cítí než myslí a jichž cit se mění v rychlé konání. Její zrak byl tak pevně upřen na Grallona, že se počal chvěti a bylo mu nevolno. Zdálo se, že chtěla proniknouti duší tohoto člověka a když se domnívala, že tuto, ne právě obtížnou úlohu vykonala, pravila rozhodně: „Michali Grallone, řekni pravdu, pověděl's to již i jiným lidem?"

Zavrtěl hlavou zřejmě rozrušen.

„Neučinil-lis toho dosud, spočívá jeho život na tvé vůli. Bude-li tvou vinou objeven, krev jeho nechť padne na tvou hlavu a Bůh nebeský nechť tě zatratí!"

„Vždyť ho i jiní mohli spatřiti právě tak jako já. Ano, slyšel jsem teprve nedávno jak Pipriac říkal, že má podezření. Nesmíš mi dávati vinu, když ho vypátrají, neboť i ostatní lidé mají zrovna takové oči jako já. Ode dne onoho zjevení v kathedrále číhají, poněvadž je nyní úplně jasno, že to nebyl žádný světec, nýbrž obyčejný smrtelník — Rohan Gwenfern."

Řekl to vše, oči k zemi sklopeny a s tváří vinu vyjádřující, že Marcela nebyla ani okamžik na velkých pochybách o jeho úmyslech. Pohlédla naň znovu pátravě, že si v nitru své duše hořce vyčítal, že se o věci zmiňoval. Očekával však ohromný výbuch zlosti starého Dervala a umínil si, že si při té příležitosti zahraje na utěšitele a soucitného rodinného přítele. Místo toho však pozoroval, že mu všichni nedůvěřovali, že se ho báli, činíce ho zodpovědna za následky, poněvadž bylo nejisté jeho chování podezřelým.

„To je přímo neuvěřitelné!" křičel Derval. „Schovati se ve skalách! Vždyť tam musí hladem zahynouti!"

„Na první pohled by se zdálo; ale přistihl jsem častěji matku Gwenfernovou s košíčkem na ruce, toulati se v oněch místech. A pak — Rohan není jako jiní; jest zvyklý žíti po týdny mezi mořským ptactvem a tuleni. Jest otázkou, co se nyní stane?" končil Michal s číhavým zrakem.

Desátník mlčel, Marcela však vyňala ze zaňadří černý ebenový křížek a držíc jej před Michalem a upírajíc naň ostře svůj zrak, tázala se rozhodným hlasem: „Můžeš mi, při tomto svatém křiži přísahati, že's dosud žádnému toto tajemství nevyzradil?"

„Učinil jsem objev teprve dnes, komu bych to býval mohl tedy prozraditi?" vysvětloval uražené. „Přeješ-li si toho skutečně, Marcelo, odpřísahnu ti to."

Náhoda mu pomohla a uchránila ho falešné přísahy, neboť dříve ještě nežli mohla Marcela odvětiti, stiskl kdosi z venčí kliku a když nepovolila zavzněly na dveře prudké rány.

„U ďábla otevřte!"

Tentokráte zbledl dokonce i desátník, zatím co matka Dervalová, pokleknuvší před kolovrátkem a ruce na divoce bušící srdce tisknuvší, šeptala: „Svatá Panno, kdo je to?"

„Nejspíše některý soused," utišoval ji Michal, jemuž však srdce hrůzou trnulo, jako ostatním.

„Otevřte! Přicházím jménem císařovým!"

Marcela otočila klíčem, dveře se rozletěly a Pipriac vrazil v čele svých četníků do světnice. Rudý jeho nos rozčilením přímo zářil, oči mu jiskřily, krátké nohy se chvěly.

„U všech čertů!" řval zuřivě. „Proč pak za bílého dne zamykáte? Rád bych věděl , co se tu děje? Kde je desátník?"

„Zde!" zvolal stařec chvějícím se hlasem, stavě se do pozoru.

„Přináším ti zvláštní zprávy, že vyletíš z kůže, kamaráde! Nesmím se dlouho zdržovati, ale protože spěchám právě kolem,

u Ardenice 7 nepřátelských protivýpadů a vybojovalo si u Kalmi přechod přes Semeni. V krajině severně od Beratu trvá bitevní činnost. Západní bojiště: Bitevní činnost ožila mnohonásobně k večeru. Stupňovala se v noci zvláště po obou stranách Scarpy v souvislosti s bezúspěšnými výpady anglické pěchoty. Na bitevní frontě mezi Soissonsem a Remeši zmenšila se bitevní činnost včera dále značně. V Champagni byly dílčí útoky Francouzů po obou stranách Perthe su odraženy.

Dne 28. července. Na jihozápadě žádné větší boje. V Albanii byly u Ardenice opět odraženy italské útoky.. Silnější útoky nepřítele severně Lysu, po obou stranách Sommy a severozápadně Montdidieru byly odraženy. V jednotlivých úsecích dělostřelecká činnost. Na bitevní frontě na Marně uplynul den klidně. Menší bitky pěchoty v předpolí našich posic. V Champagni vnikl nepřítel při místním útoku do naší přední čáry jižně Fichtelbergu. Náš protiútok odrazil ho většinou zase zpět.

Dne 29. července. Na italské frontě dělostřelecký boj a potyčky. V Albanii sesílil protitlak nepřítelův, byv vynucen našimi výpady. Naše posice v ohbí Semeni byly 5kráte cílem prudkých útoků, které díky součinnosti obhájců, výtečně dělostřelbou podporovaných, vesměs se krvavě shroutily. I v horstvu Mali Silovec útočil nepřítel 4krát marně. Byl částečně palbou, částečně protivýpadem zahnán. Západní fronta: V noci ze dne 26. na 27. července vyklidili jsme plánovitě mezi Ourcquem a Ardre své nejpřednější bitevní území a přeložili jsme obranu do krajiny Fere-en-Tardenois-Villeen-Tardenois. Nepřítel o našem pohybu ne zvěděl. 27. t. m. ležela ještě palba jeho dělostřelby na našich starých čarách. Včera se pokusila nepřátelská pěchota za silné dělostřelecké ochrany přiblížiti se k našim novým čarám. Před silnými útoky nepřítelovými u Fere-en-Tardenois a jih.-vých. od něho ustoupila naše předpolní posádka, vykonavší svůj úkol, podle rozkazu do svých čar. Několikráte opakované útoky nepřítelovy vedly k prudkým bojům, které skončily odražením nepřítele.

Dne 30. července. Na italském bojišti bezúčinné nepřátelské útoky dělostřelecké a ničivá palba proti prostorám za frontou. Na albánské frontě obnovil nepřítel své silné útoky proti našim posicím na jižním břehu Semeni a na výšinovém hřebenu Mali Siloves. Západ: Dílčí útoky Angličanů v okolí Merrisu a po obou stranách Ayetty byly odraženy. Proti naší nové čáře severně Ourcqu a na naše posice na lesnatých výšinch jihozápadně Remeše útočil nepřítel na celé útočné frontě odraženi. Těžiště nepřátelského útoku byla fronta Hartennes-Fére-en-Tardenois.

Dne 31. července. Na celé benátské frontě velmi živá letecká činnost. Albanie: Následkem našeho trvalého tlaku vyklidil nepřítel dnes ráno na několika místech svou nejpřednější čáru. Západní bojiště: Ve Flandrech velice čilá činnost výzvědná. Při novém nepřátelském útoku proti Merrisu zůstala tato obec v nepřátelských rukou. Na hlavním bitevním poli mezi Hartennes a západně Fére-en-Tardenois zůstala nepřátelská pěchota po své porážce ze dne 29. t. m. nečinnou. Mezi Fére-en-Tardenois a lesem Menniere útočili v poledne opět Francouzi a Američané v hustých řadách. Jejich útoky krvavě ztroskotaly. Východně Fére-en-Tardenois obnovoval nepřítel večer a také v noci bez úspěchu a se ztrátami své útoky. u Romigny. V bojích posledních dnů jsme zajali přes 4000 nepřátel. Tím stoupl počet zajatců od 15. července na více než 24.000.



Žně v Uhrách: Kukuřičná pole na jihu země. Plodiny přesahují výši muže.

SMĚS.

Do pátého roku války vstoupili jsme minulý týden. Tolikrát už se veřejnost rakouská domnívala, že pátého roku hrůzy a běd zůstane ušetřena, že hvězda míru vznese se nad obzorem. Všecky zprávy naději tu to vzbuzující se však ukázaly lichými. A nemůže být jinak, dokud nezodpovědní státníci budou na jedné straně svými výbojnými projevy rozplameňovat bojechtivost na straně druhé. Lehce se jim ovšem mluví na útraty národů, kteří svou krví a statky musí zaplatiti, co neobratnost a lehkomyslnost diplomacie napáchala. Jedno však už je dnes jisto, že tato válka, které národy nechtěly, musí skončiti konečným vítězstvím vůle národů svobodných, samostatných a rovnoprávných, vítězstvím práva sebeurčení svobody a demokracie!

Parlament se sejde opět dne 27. září ku vyřízení několika naléhavých berních předloh.

Dr. ryt. Hussarek a němečtí radikálové. Po přijetí zatímního rozpočtu poslaneckou sněmovnou rozšířila „Neue Freie Presse" zprávy, že Hussarek učinil radikálům celou řadu koncesí. Dle listu slíbil prý německým radikálům: 1. Zřízení krajských hejtmanství v Litoměřicích a v Praze 1. září 1918. 2. Zřízení ostatních krajských hejtmanství 1. ledna 1919. 3. Zřízení krajského soudu v Trutnově během čtyř týdnů. 4. Okamžité zřízení okresního hejtmanství v Králíkách. 5. Ohraničení berních okresů v Čechách. 6. Rozdělení zeměpanské komise v Čechách v českou a německou sekci a odstranění nynějšího presidenta jejího hraběte Schönborna během čtyř neděl. Vůči hraběti Sylvovi Taroucovi a později vůči českým pairům v rozpočtové komisi panské sněmovny dr. ryt. Hussarek tyto zprávy vyvrátil.

Český protest proti Trutnovu. Zástupci Českého Svazu byli přijati ministerským předsedou baronem Hussarkem a podali energický protest proti zřízení krajského soudu v Trutnově.

Ministerstvo pro národní zdravotnictví. Úřední list uveřejnil zákon, jímž se vyměřuje působnost ministerstva pro národní zdravotnictví, k jehož správě jmenován je ministr dr. Horbaczewski. Přípravy ke zřízení nového ministerstva jsou v proudu a v nejbližší době bude moci zahájiti svoji činnost.

Propuštění starších ročníků. Na poradě Kola Polského s ministrem zeměbrany šl. Czapem sdělil dle 1868 a 1869 bude uspíšeno a vyslovil naději, že se mu podaří dosáhnouti také propuštění mužstva ročníku 1870.

Kolik Američanů bojuje na západě? Americký úřad války sdělil senátu, že vojenská komise očekává, že transporty amerického vojska v červenci dosáhnou počtu 300.000 mužů. Celkem bylo do Francie naloženo 1,250.000 mužů.

prostředek, abychom ti jazyk rozvázali. Dej si pozor, budeš tím sama vinna, donutíš-li starého Pipriaca, aby s tebou přísně naložil. Nebyla si k němu upřímná a poctivá a myslila jsi, že je blázen. Takovéto historky se nedají zatajiti; císař má dlouhý nos a vycítí stopu každého zběha. Zatraceně! Myslila jsi's snad starochu, že císaře ošidíš?" řval na ni předstíraje zlost.

Pipriac, vzdor zdánlivé surovosti a hrubosti nebyl zlým člověkem; byl by dal vše možné za to, aby nemusil pátrati po Rohanovi, a zlobilo jej, že potkal stařenu, kterou v hloubi srdce litoval. Osopil se na ni jen proto, aby skryl svůj soucit; mruče zkoumal prázdný košíček, vraceje jí ho konečně, komicky se při tom tváře. Nepohnula ani brvou a mlčela, jedině kalné, hnědé její oči vyjadřovaly nadlidská muka, jež trpělo mateřské její srdce.

Ani tehdy, když Pipriac v čele svých pomocníků odešel a několik soucitných žen se k ní přidalo, aby ji doprovodily domů, nepromluvila ani slůvko. Měla důležitější na práci — modlila se úpěnlivě k Bohu, který dosud chránil milostivě jejího syna, aby ho i nyní — v hodině největšího nebezpečí neopouštěl.

Když se cesta stávala obtížnější vrátila se většina zvědavců. Jen Grallon a několik chasníků, ne zrovna přátel Rohanových, provázelo Pipriaca a jeho četníky až na pokraj strže. Bylo jich dohromady asi dvacet a všichni, s výjimkou Michala Grallona, považovali Rohana za změkčilého zbabělce, nebyl-li, jak se vší jistotou tvrdil Pipriac, nebezpečným šílencem, který neví co dělá a kterého nelze za jeho činy hnáti k zodpovědnosti.

Nikdy dosud nevyhlížely obrovité útesy a skály tak hrozivě, jako onoho dusného, ani nejslabším vánkem osvěžovaného dne. Mrtvý klid přírody, zvyšoval dojem bezútěšnosti a samoty. Jakoby zemětřesením rozvalené a věčně slanou vodou rozžírané, trčely obrovské balvany a útesy odrážející

svůj zrak. Desátník klesl do židle drže si oběma rukama hlavu. jako v ustrnutí.

„Michali Grallone, prohlédla jsem tě!" pravila Marcela — plamenných očí. „Neobelstíš mne více. Jsi poctivým padouchem — bídákem, který nestojí ani za to, aby naň slunce svítilo. Dny i noci jsi číhal a štval jsi ho jako divé zvíře. Dopadnou-li ho, obdržíš za to krvavý, jidášský žold. Ano, ty's ho zradil a měl's ještě odvahu obelhati strýčka, aby si svoji špatnost zastřel. Hanba ti! Bůh tě potrestej, jak toho zasluhuješ!"

„To jest lež, co pravíš!" rozčiloval se Michal.

„Ty jsi lhář! Lhal jsi mému strýci, byl jsi falešným k mému ubohému bratranci, falešným ke mně. Vždycky jsem tě nenáviděla, nyní však tebou i opovrhuji! Věř, kdybych byla mužem, Michali Grallone, neopustil bys více živ prah našeho domu! Bohužel jsem pouze slabou ženou a nemohu ti říci nežli: neodvažuj se nikdy více, objeviti se mi na očích, bídný zrádče!"

Slova Marcelina ho zasáhla jako rány bičem; vzdálil se pod jejím opovrhujícím zrakem jako spráskaný pes. Jen v jeho lstivých očích zašlehl pomstylačný plamen. Zloba a rozčilení Marcelu křísily; jakmile se však dveře za Michalem zavřely, klesla, divoce vykřiknuvši, podruhé za svého života, do mdlob.

20.

ŠTVANICE.

Venku, v rozervaných úskalích, mezi vrcholem hluboké strže a skalnatým, vlnami omývaným břehem, seděl muž, tiše a nehybně, jako kus balvanu, jichž vůkol rozseto na tisíc.

Bylo parné, letní odpůldne, jedno z těch, kdy obzor se dusí vlastním svým dechem, halíc se tížívými výpary. Zdálo se, že i vánek usnul a jen moře hučelo do daleka. A rackové modravých hřbetů vznášejíce se obezřele nad vlnami, vyráželi ostré výkřiky. Muž seděl v malém výklenku; dolů k rozvalinám, vedla uzounká, závratná stezka a nad jeho hlavou

Bída v Rusku. Podle nové korespondence prohlásil Sir Robert Cecil v dolní sněmovně, že hospodářské poměry a záležitosti výživy v Rusku jsou přímo strašné. Z pramene úplně bezpečného bylo sděleno, že Rusko v příští zimě nemocemi a hladem ztratí dvacet milionů lidi.

Čínsko-japonská vojenská úmluva. Časopis „Echo de Chine" přináší znění čínsko-japonské vojenské konvence, v níž se praví, že Čna i Japonsko mají povinnost, aby se skutečně súčastnily války a společně bděly na počínáním nepřítelovým. Čínské úřady budou poskytovati všechnu možnou pomoc, japonská vojska budou šetřiti svrhovanosti čínské a dbáti místních obyčejů čínských. Japonská vojska, která jsou v Číně, budou po válce poslána domů. Za společných operací přejímají obě země tyto závazky: 1. Budou si vzájemně usnadňovati pohyby, zásobování a informace. 2. Vrchní velitelé obou zemí budou se raditi společně o různých podnicích. 3. Obě země poskytnou si vzájemně vojenský materiál a stavivo. 4. Obě země budou se podporovati při utvoření sanitních a vojenských komisí. 5. Úřady budou ve stálém styku a budou si poskytovati vzájemně odborníky. 6. Ve vojenských pásmech budou si vyměňovati obě země své vojenské mapy. Také pokud se týče dopravy, obsahuje konvence příslušnou dohodu; okamžik expedice bude zvolen vojenskými orgány obou zemí dle okolností. Konvence pozbude platnosti po válce.

Pro zvýšení vyživovacích podpor. Čeští sociálně demokratičtí poslanci podali ve sněmovně poslanecké návrh, aby vyživovací podpory zvýšeny byly na 2 K 60 h pro osobu denně i pro nemanželské děti a podpora aby se vyplácela na dále i oněm rodinám, jichž živitelé přišli o život na cestě na dovolenou. Jak se k těmto návrhům zachová sněmovna i vláda neopomeneme oznámiti.

Lidé padají... Všeobecná seslabenost, nedostatečná výživa lidí, nucených vyčkávati po celé dlouhé hodiny, ba i celá půldne na příděl různých potravin, má v zápětí úkaz, o němž se zmiňuje dosti zajímavě lékařsky populární příloha berlínského Tageblattu. Lidé trpí vždy častějšími závratěmi, nedovedou se zpříma udržeti na nohou, a nejsou-li s to, aby se podpřeli, klesají v náhlých záchvatech mdloby k zemi. Zmíněný list konstatuje, že tento zjev se po velkých městech šíří vždy rapidněji; ze 1660 osob, jež tvořily v Berlíně frontu na Skalické třídě, dostalo za první tři hodiny závrať 7, po čtvřech hodinách dalších 12 a po osmi hodinách 23 osob. Stav je spojen někdy s bolestmi a hukotem v hlavě, někdy s třesením nohou a mdlobou, může potrvati dle tělesných disposicí a několik hodin. Tak je v Berlíně, u nás je případů více. Ve frontách padají ženy mdlobou, po ulici i doma vrávorají tisíce a tisíce lidí.

□ □ □

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST

Žaludeční likér. Čerstvé lístky pelyňkové přelejeme v láhví žitnou kořalkou nebo čistým lihem a necháme na slunci státi 4—5 neděl. Výtažek se zfiltruje a v dobře uzavřených lahvích uschová. Několik kapek na cukru velmi osvěží žaludek a je zvlášť pro zimní dobu osvědčeným prostředekem pro zahřátí.

Bolení hlavy následkem zkaženého žaludku léčíme jalůvkami. Večer rozmáčkáme do čerstvé vody asi 10 jalůvek a ráno na lačný žaludek vypijeme. Také medová voda pomáhá.

Goulardova voda je všeobecně používaný prostředek při zánětu kůže. Působí chladivě a mírní bolesti. Připraví se ze 100 dílů čerstvé studniční vody, 10 dílů čistého lihu nebo silné kořalky a ze 2 dílů zásaditého octanu olovnatého. Směs tvoří mlékovitě zabarvenou tekutinu, která působí svíravě a antisepticky. Jméno má po francouzském chemiku Goulardovi. V náhradu za ni lze použíti octanu hlinitého.



Obrázky římské: Forum Trojanovo.

Glycerin pro svou nevysýchavost a pro svoje protihnilobné (antiseptické) účinky používá se ku změknutí větrem ztvrdlé kůže, k natírání sluncem zažehnuté kůže, k léčení ran a pod. Hojně se ho používá ku přípravě glycerinových mastí — na př. karbolové — při léčení otevřených ran a pod. Je to produkt tvořící se při zmýdlení tuků. Chutná sladce a tvoří se také v malém množství při lihovém kvašení cukru. Objeven byl r. 1779 švédským chemikem Scheelem a dle něho byl prvotně jmenován Schelovou sladinou.

Námel je cizopásná houba, vyskytující se na různých travinách, z obilovin hlavně na žitě a rozmnožuje se výtrusy. Z počátku se jeví napadené zrno jako modře fialové, uvnitř bílé nebo načervenalé, které vzroste nat 2—3násobnou délku zrna zdravého; na podzim zčerná a z jara vyrůstají z něho, vytrousilo-li se na poli, stopkaté hlavičky, z nichž se vyvinují nové výtrusy. Námel obsahuje jedovaté alkoloidy, zvané dohromady ergotin. Působí svědění kůže a bolení hlavy, závratě a křeče. Chléb z mouky vyrobené z obilí, z něhož námel nebyl odstraněn, je rovněž zdraví škodlivý. V lékařství používá se ho k povzbuzení při slabých bolestech porodních, k zastavení krve při silném krvotoku nebo potratu, při operacích nádoru dělohy, při krvácení žaludku a pod. Větší dávky působí otravně a k docílení potratu používaný námel mívá často velmi neblahé následky v zápět.

Inkoustové skvrny z barevných látek odstraníme, natřeme-li glycerinem a pak propereme v mydlinkové vodě. Také mléčné skvrny na jednobarevných látkách čistí se glycerinem, který se nechá dobře vsáknouti a asi po půl hodině propere se vlažnou vodou a zo rubu se žehlí, až se skvrna vysuší.

Odvar pelyňkový proti blechám. Do 3 litrů vody dáme asi šest hrstí pelyňku a necháme to asi hodinu vařiti. Pak hrnec odstavíme a necháme několik hodin v klidu. Tímto odvarem umyjeme psa, který trpí blechami, pak jej omyjeme vlažnou vodou a konečně studenou vodou ho opláchneme a chlupy důkladně vyčešeme.

Černý bez proti žihadlu. Někteří včelaři používají proti píchnutí včel extraktu z květů črného bezu, na které se do láhve naleje silný ocet a nechá se to vyluhovati 2—3 měsíce. Pak se extrakt přecedí a nalije se do menších láhviček. Při práci v úle se ruce občas tímto octem navlhčí.

Mouchy z chléva vypudíme, když okna natřeme vápeným mlékem, k němuž se přidalo modřidla.

propast nedostupná. Asi sto kroků od něho, vypínala se skalní kathedrála klenutá modrými nebesy. Ze svého místa viděl jasně její podlahu smaragdovými vlnami přílivu vydlážděnou. Nad kathedrálou, jako rej motýlů, kroužilo, množství racků, mírné výkřiky vyrážejících. Slunce se skrylo, a tlumený purpur, halící západní horizont svědčil o brzkém jeho západu. Daleko na šírém oceáně, kolébaly se rybářské bárky, jako temné body na skelné ploše. Byl to dusný, horký letní den.

Po mnoho již hodin seděl muž schoulen ve výklenku naslouchaje a čekaje. Náhle sebou pohnul a pozvedl rychle hlavu, jako vyplašená zvěř; jeho ustrašený, plachý zrak zaletěl do závratných výšin skal. Vysoko nahoře se cosi kmitlo — snad hbitý racek, snad bělavý šátek. Sotva že to zpozoroval zvedl se mžikem, přiložil ukazováček o palec opřený k ústům a pronikavě, krátce zapískl. V onom okamžiku byl by i u nejzarytějších vzbudil hlubokou soustrast, bylť prostovlasý, dlouhého a zdivočilého vousu, tváře opálené, větrem a deštěm ošlehané, oděv rozedraný — byly to ostatně jen krátké kalhoty jaké se v kraji nosily a pestrá košile, sotva košili podobná. Podobal se spíše divokému pronásledovanému zvířeti pravěku, nežli tichému, klidnému občanu.

Pohlížeje k vrcholu skalnímu, spatřil cosi snášejícího se rychle po láně k němu. Sáhl po tom dychtivě, a záhy držel v chvějících se rukou malý košíček; byla v něm skýva černého chleba, kus tvarohu a malý doušek pálenky. Položil vše vedle sebe, a něžně zatáhl lanem. V mžiku stoupal košíček opět do výše; muž však neměškal a s hbitostí vyhladovělého, tišil svůj kručící žaludek. Když dokončil skromné své jídlo, uschoval pečlivě zbytky do šátku, dosud kolem krku ovázaného. Pálenka mu byla, jak se zdálo, největší pochoutkou; ssál ji takřka jen po kapkách, jakoby ji nemohl doceniti; a je pravda, křísila ho a v polovyhládlém těle budila nový život. A shltnuv několik malých kapek, uschoval drahocenný poklad na

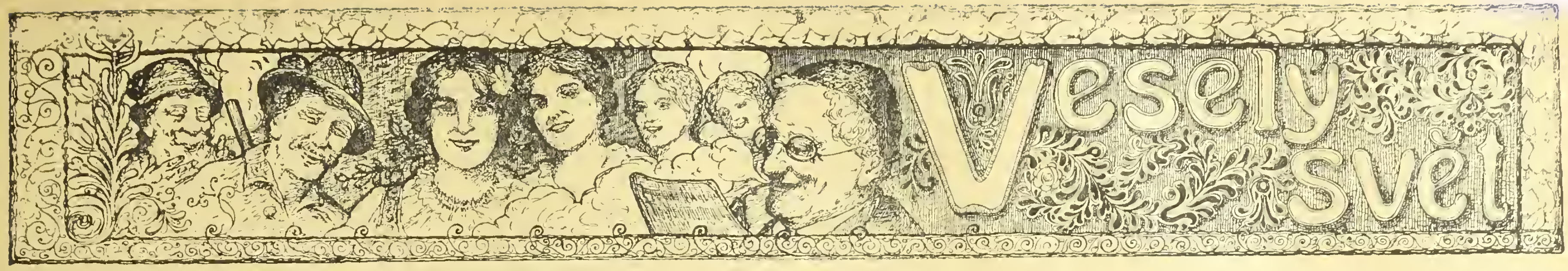
prsou. Nezdálo se, že by měl na spěch, neboť si opět usedl a oživené jeho zraky bloudily krajem, večerním soumrakem zbarveným. V něžných jeho očích zračil se snivý výraz, který byl v příkrém rozporu s vystrašenými rysy utrápené jeho tváře.

Náhle se vymrštil jako vyplašený zajíc ze svého úkrytu. Vzpřímen, dech zatajený, naslouchal; zvuky, hrozivější než řev oceánu, doléhaly k jeho sluchu — lidské hlasy! Bezmezné zděšení odráželo se v jeho tváři. Jako kamzík šplhal a skákal po krkolomné cestě, dolů k příboji. Výkřik z hůry k němu zalehnuvší způsobil, že se na okamžik zastavil a zahleděl vzhůru. Nad strmou strží naklánělo se několik tváří a zíralo naň. Zachvěl se, vše se mu kolem zatočilo, leč rychle se vzpamatoval, kráčeje klidně dále. — Poznal, že ho vyslídili, že našli jeho stopu a že ho budou nyní bez milosrdenství pronásledovati — — — — — — — — — — — — —

Sergeant Pipriac a jeho četníci, opustivše domek Dervalův, zamířili rovnou k velkému menhiru a dále přes zelený pažit na vrcholek skal. Michal Grallon, v živý rozhovor zahloubán, kráčel vůdci po boku, zatím co rozčilená tlupa vesničanů — mužů, žen a dětí — je v mírné vzdálenosti sledovala. Neušli daleko když tu náhle potkali matku Gwenfernovu, která košíček v ruce, zmořená a bledá kráčela jim vstříc. Bez dlouhých okolků vysvětlil ji Pipriac účel své cesty: „Aha, konečně jsme tě lapli, matko Luiso? U ďábla, starý Pipriac se nedá tak snadno ošáliti, vzdor tomu, že ho považuješ za slepce a hlupce! Co pak to máš v tom košíčku? Mluv, jen mluv! Kde jsi byla? U kata, povídám ti stůj a mluv! Kde pak se skrývá tvůj čistý synáček? Císař má starost o jeho zdraví."

Stařenka zbledla rty ji zmodraly; vzdorovala odhodlaně pronikavým pohledům sergeantovým, ale ani slůvka nemohla promluviti.

„Zdá se, že jsi oněmla, matko! Nuže — však najdeme



Vysvětlení.

„Tati, proč se říká: Nekupuj zajíce v pytli?"

„Proto, že takový luxus žádný si dovolit nemůže, neboť jen ten pytel stojí teď hromadu peněz."

*

Moderní výmluva.

Matka: „Kde pak jsi se toulal tak dlouho?"

Synáček: „Já už bych byl dávno přišel, ale nemohl jsem, v X. třídě byla fronta přes celou ulici."

*

Insert.

Ztraceno bylo stříbrné pouzdro na cigarety s 10 sportkami. Poctivý nálezce se žádá, aby cigarety laskavě vrátil do administrace tohoto listu. Pouzdro si může ponechati jako nálezné.

*

Šílenec.

Co se to přihodilo, prosím vás, že nastal takový sběh lidu?

Ale odvádějí nějakého člověka do blázince. Žádal u uzenáře za 10 šunku.

*

Náhražka.

„Pán Česánek v poslední době hrozně lže. Vždy byl dříve pověstný svou pravdomluvností."

„On je vášnivý kuřák a od té doby, co je nedostatek kuřiva, nemá-li právě co kouřit, aspoň lže, až se mu z úst kouří."

*

Co bývalo — není!

Byl jsem jako rys,
To bývalo kdys'.
Teď, ach, kabát na mně visí,
z tváří hledí žalů rysy —
není plných mis.

*

Naděje.

„Co říkáte, dědoušku, bude letos hodně ovoce?"

Letos bude. Stromy pěkně odkvetly. Měšťáci musejí shánět aprovisaci, neměli proto kdy chodit na výlety a lámat větve s květy."

*

Dnešní význam kukačky.

„Dnes slyším poprvé kukačku. Kolikrát pak mi zakuká."

„Počítáš kolik budeš mít dětí?"

„Ale jdu do mlýna a rád bych věděl, kolik kilo mouky mně mlynář prodá."

*

Ze školy.

Učitel: „Kůže s poraženého dobytčete se stáhne, nechá se vydělat — —"

Žák (syn velkoobchodníka s kůžemi zuřivě se hlásí): „Ba ne, pane učiteli! Kůže se nechá nějaký čas ležet, aby se na ní mohlo hodně vydělat."

*

Opatrná.

— Já bych si nejraději namluvila takového kanonýra, co střílí tím novým kanonem až do Paříže. To musí být statný muž!

— O jé, já bych se bála, že mne jednou trefí na tu dálku, až se na frontě na mne dopálí.

*

Převalené starosti.

Dymian Pecinka měl ráno platit Khonovi směnku, ale neměl peněz. Převaloval se na posteli v starostech velikých, jak to vše dobře ukončit. O půl noci vylítl z postele, ustrojil se, běží ke Khonovi. Zaklepe na okno a povídá: „Pane Khon já mám zítra platit směnku? ale spokojeně odchází domů, pobručuje si: „Ať má teď starost on."

*

Výhoda.

(Při 40° R pod nulou.)

„Uf, uf.. to je horko! S člověka jen se leje a košili mám, že by jí moh' ždímat. Což ty se nepotíš?"

„Potím. Ale já mám košili z pijavého papíru a ona všechen pot vyssaje.

Shledání.



„Ach, vítám tě muži ze zajetí! Jak jsi se tam měl?"

„Mít tebe, drahá ženuško s sebou bylo by dobře tam i zde."

*

Zlodějská touha.



Domácí paní, jež překvapila zloděje v jeho nejlepší práci: „Nechte pokladnu na pokoji, sic udělám poplach" —

„Jen se nerozčilujte neberu peníze, přišel jsem se poohlédnout jen po nějaké večeři."

*

Jeden ze sta.

„Tak bych dal rád něco tomu „Českému Srdci". Mám tady hromadu hadrů, snad by se to leckomu hodilo. Ale..."

„Aha, stydíš se darovat hadry!"

„To ne, ale přemýšlím, mám-li to dát zadarmo, nebo to účtovat se srážkou."

Vysvětlení.

„Čím to je, že všechny noviny od nového roku jsou dražší?"

„No, když jsou teď šaty z papíru, vydavatelstva přirazila, aby nepřišly šaty příliš lacino."

*

Rozdíly.

„Ty stále tvrdíš, že válku musíme vydržet, ale o svých látkách to říci nemůžeš."

Textilní továrník: „Kdyby moje látky měly vydržeti celou válku, tak bych zase válku nevydržel já."

*

Na vše pamatuje.

„Proč ten lichvář Mrkvička nosí šaty z pijavého papíru?"

„Ty jsi dobrý! Chce své oběti co nejvíce vyssát..."

*

Z novinářských zpráv.

Aprovisační úřady sdělují, že tento týden dojde z Ukrajiny 1500 vagonů mouky.

*

V papírové době na randíčku.

„Proč mne tak tisknete?"

„To je přece docela přirozené, dovolte, když máte šaty z rotačního papíru."

*

Spekulant.

V Německu teď budou vyrábět poživatiny z papíru. Já si založím někde u Vídně fabriku na zužitkování všech vydaných vyživovacích nařízení.

*

Výhoda pro obě strany.

Ženy jistě budou rády,
až je vřadí do armády!
(Prosím: bez dobírky!)
Zbraň svou: jazyk — již si brousí,
k tomu ještě přinesou si —
vlastní — „repetýrky"!...

*

Strach.

Syn k otci: „Tatínku, zaplať jen polovic útraty — maminka přichází."

*

Za padesát let.

— Bude už mír?

— Kde pak! Ale velmoci se dohodly, že přeloží frontu do jižní Afriky, když už nemají pro vojáky uniformy. Tam jich nebude třeba.

*

U soudu.

„Vidíte, Grzezliczku, dnes jest to již po čtyřicáté, co jste ve vězení."

„Je — ale neračte zapomenout, že pocházím z uzavíraného území!"

*

Časy se mění.

Dříve se dělalo z chmele pivo a košťaty se metly ulice. Teď se dělá z chmele tabák a z košťat pivo.

*

Proto!

„Jak byla včera navštívena přednáška vzdělavacího spolku?"

„Byl plný sál, jako když nabije."

„Toť se dějí zázraky! Vždyť jindy nepřišel na přednášku ani výbor."

Předsednictvo dalo natisknout na plakáty, že o schůzi bude se dávati přítomným pivo."

*

Nové divadlo.

„Tebe zajímá rubrika: Divadlo a umění? Mne již ne!"

„Kterak to? Vždyť jsi přece býval ctitelem divadla i umění..."

„Pravda, býval, teď však jsem ctitelem venkovských paňmaminek, a jezdit i chodit k nim, získati něco od nich a tu získanou aprovisaci šťastně dovézti domů, aby mně to někde nesebrali — to jest, věř největším divadlem, komedií i uměním!"

Majitel: „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira s. spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.

Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.

Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.

Telefon interurban 54.017.

Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie budtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychleji. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 33.

VE VÍDNI, DNE 15. SRPNA 1918.

Jednotlivá čísla 40 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:

Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.

Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·— V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

Italská pancéřová tvrz Beano

zničena rakouskou dělostřelbou a dobyta útokem pěchoty.



Německý ústup na západě. — Úspěch rakouského protiútoku v Albánii. — Nová válka na východě. — Vyloďování japonského vojska ve Vladivostoku a pochod jeho na Sibiř. — Obsazení Archangelsku anglickým vojskem. — Mobilisace v Rusku. — Italští letci nad Vídní.

STŘEDNÍ EVROPA A ČEŠI.

Berlínská „Neue Rundschau" pojednávajíc o upevnění a prohloubení rakousko-německého spolku, poukazuje na všechny naskytající se obtíže, jmenovitě v ohledu národnostním, a usuzuje: Celý soubor rakouských problemů poznali jsme my Němci teprve ze známé Neumannovy knihy. Vybudování a prohloubení dvojspolku je myslitelno pouze v předpokladu, že ihned bude zahájena změna a nové vybudování vnitřněstátních poměrů v Rakousku a bude-li dále pro vyrovnání s jeho národy nalezena státoprávní forma, která třem čtvrtinám jeho obyvatelstva umožní býti věrnými státu. Neboť je nezvratnou pravdou: „Násilím nelze ničeho rozluštit... Má-li býti Čechům odepřeno vlastní státní právo, pak je třeba míti odvahu rozděliti proti jejich vůli korunní zemi ve dvě národní autonomie s úplně oddělenou správou a toto nařízení provésti s neúprosnou přísností. Ale současně, či spíše dříve, musejí býti nějak uspokojeni Jihoslované, při čemž nesmí býti mlčky přecházeno jejich naprosto nevelezrádné přání po národnostním sloučení, jakoby ani nebylo jiného prostředku zabezpečiti vnitřnímu Rakousku a Německu přístup k Jaderskému moři a disposici s Terstem. K vnitřnímu Rakousku náležejí však také Češi, kteří v tomto hospodářském ohledu bojují se svými německými nepřátely za stejný životní zájem. Kdyby rakouští národové viděli nepodajnou vůli, nebojící se kritiky a nálady jednotlivých skupin, brzy by projevili více dobré vůle ku změně a k novému vybudování rakouské internacionály jiným způsobem, než obstrukcí a velezrádou.



Z Kotoru, nedávno nepřátelskými letci navštíveného: Automobily, obstarávají spojení s Albanií.



Z nového bojiště sibiřského: Nádraží ve Světensku. V okolí tohoto důležitého města na sibiřské dráze operují Čechoslováci.

VÝCHODNÍ FRONTA

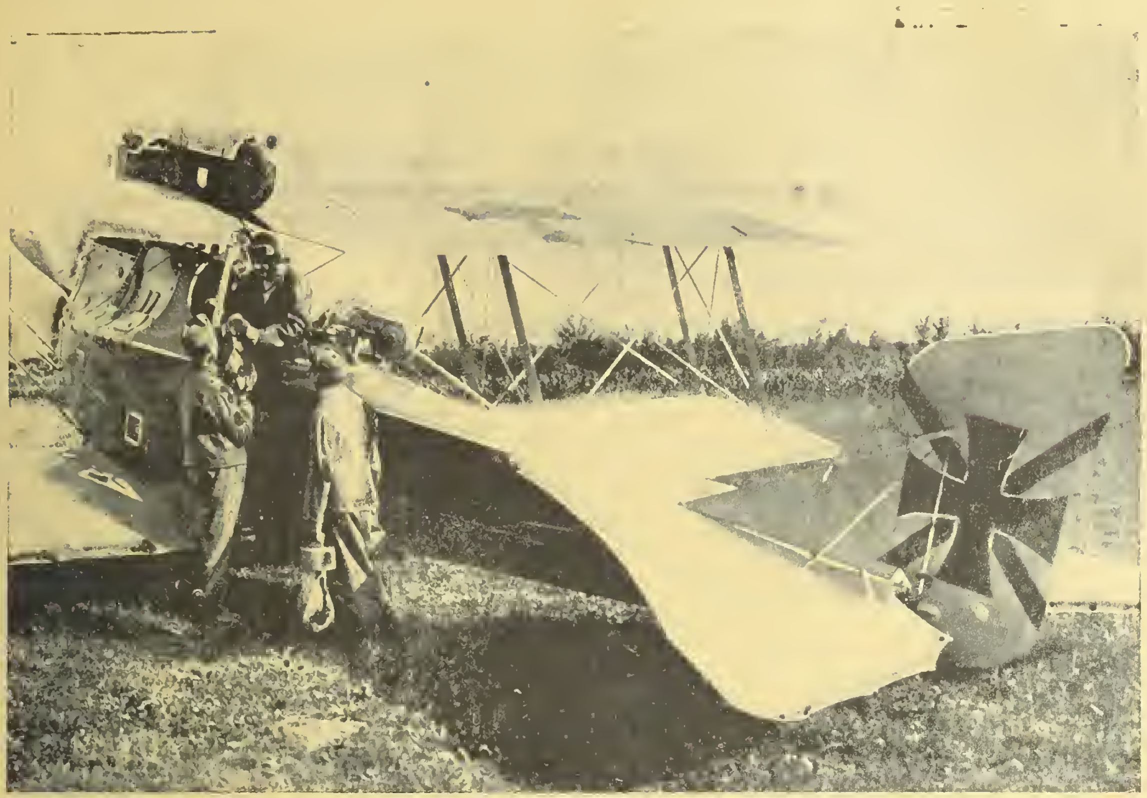
Je možno, aby na východě vznikla nová fronta uvnitř Ruska? A vznikne-li kolik mužstva by bylo pro ni potřebí? To jsou otázky, které si nyní kladou civilní i vojenští stratégové. Jisto je, že by východní fronta uvnitř Ruska, na př. linie Archangelsk-Astrachan (Volha-Dvina), nemohla mít ráz souvislé bitevní čáry, jaká byla před Brestem v západním Rusku a jaká je ve Francii. Čára ta měla by délku asi 3000 km a k jejímu souvislému obsazení bylo by řeba nejméně 3 mil. vojáků. V mnoha krajinách, zvláště na severu, znemožňuje ostatně povaha půdy a klima souvislé obsazení: to spolu s nedostatečnými komunikacemi by nutně vedlo k tomu, že by východní fronta se obmezovala na krajiny podél hlavních cest a železnic. Tvrdým oříškem pro obě válčící strany bude zřízení etap. Ze západu bude nutno obsadit nejméně 10.000 km drah a udržovati na nich provoz, což by vyžadovalo asi 1 mil. mužů. Ostatní etapní zařízení a pacifikace území vyžadovala by asi také tolik. Dohoda mohla by na mužstva etapním uspořiti jenom tehdy, kdyby sibiřské republiky přešly do jejího tábora a zajistily provoz drah samy. Již tyto cifry ukazují, že vznik východní fronty není v blízké budoucsti možný a že projde několik měsíců, než bude dohoda moci znatelnější síly dopraviti do evropského Ruska.

CENA NAŠICH PENĚZ.

Vůdčí list rakouské vysoké finance „Neue Freie Presse" zabýval se těchto dnů poklesem naši valuty v cizině a dospěl k závěrům, které ještě před několika měsíci by byl označil sám za tendenčně protirakouské, ne-li velezrádné. „N. Fr. Pr." dosud zastávala mínění, že pokles naší valuty a našich devis v cizině je způsoben — vedle machinací dohody — nedostatkem vývozu a nemožností, vyrovnati zlatem či zbožím závazky vůči neutrálním státům, jež vznikají z dovozu nepostradatelného a u nás se nevyskytujícího zboží, a že toto znehodnocení ihned pomine, jakmile budeme moci my v mírové době cizině nabízeti zase své zboží. Oporou pro tuto teorii, která je vyvozena z pravidelných styků mírových, byl značný vzestup naší a německé valuty, který koncem loňského roku nastal v neutrálních zemích a jenž byl u nás líčen jako trvalé překonání valutové krise, způsobené zastavením téměř všeho dovozu a zvýšením exportu, hlavně ně-



Z nové fronty na východě: Voraři na řece Bilaji v Uralu, kde v poslední době došlo k opětovným bojům bolševiků s Čechoslováky.



Rakouská aviatika v poli: Letci nakládají pumy na svůj aparát.

vůdčí finanční kruhy rakouské odhodlaly nazvat věc pravým jménem a než vyslovily mínční, že nelze přes velký pokles naší měny v cizině přejít s pouhým poukazem na mír, který prý vymknuté hospodářství naše zase vkloubí. „N. Fr. Pr." naznačuje, že znehodnocení rakouských peněz bude se vléci i po míru, jinými slovy, počíná nás připravovat na to, že z nynější drahoty dnešní generace už nevybředne. Každý ovšem ví, že měny všech válčících států vůči neutrálům poklesly. Ale v stupni je značný rozdíl. Znehodnocení italských bankovek v Curychu obnáší vůči paritě 127 proc., německých 87 proc., anglických 34 proc., francouzských a amerických 31 proc., rakouských však 175 procent. Tento rozdíl nelze vysvětlit pouhými finančně technickými příčinami a kdyby pouze dnešní propaganda dohody měla kurs valut a devis rozhodný vliv, pak by to bylo na kursu německé valuty spíše a více patrno. Myslíme, že dohoda se teprve k opravdovému boji na tomto poli chystá. Neutrální země využívají ochromení mezinárodních styků k zvýšení hodnoty svých platidel a dosud Amerika nebyla v kruhu válčících, byla i dohoda proti tomu bezmocna, ačkoliv měla velkou část surovin ve svých rukou a mohla cenovou politikou působit v neutrálních státech na měřítko pro kurs měny. Teprve nyní může jim toto měřítko vnutit, neboť ve spolku s Amerikou ovládá výhradně

meckého. Tehdy jsme se také poprvé dověděli oficiálně, že naše koruny už byly ve Švýcarsku na kursu pod 40, to jest, že sto rakouských korun platilo ve Švýcarsku pouze 40 franků, proti asi 105 frankům v době mírové. Tehdy se zlepšil kurs naší valuty a našich směnek během několika neděl velmi značně a kolem nového roku dosáhl výše as 60 fr. Než brzy se ukázalo, že zvýšení toto není trvalé: už v březnu klesl kurs na 55, v květnu na 50 a ocitl se počátkem července na nejnižší loňské úrovni 40. Ale pohyb se nezastavil a podle posledních zpráv znamená v Curychu 100 rakouských korun pouze 38 franků, to jest o 67 franků méně než před válkou, a jak se zdá, není sestupný pohyb ještě ukončen. Tento nový pokles nebylo už možno vykládat převahou dovozu z ciziny, neboť ten je tak říkajíc úplně zastaven; „N. Fr. Pr." sáhá tedy k jinému výkladu. Dovozuje, že pokles je způsoben nedůvěrou v naše bankovky a směnky a ta že je z části následek nepřátelské propagandy, snažící se rozšířiti přesvědčení o nutném rozpadu Rakouska, z části následek překotného vydávání rakouských bankovek — oběh obnáší, jak známo, 24 miliard a není kovem skorem vůbec kryt. Mezi řádky pak slyšíme už truchlivou píseň budoucnosti odkazující naděje na zlepšení kursu naší valuty a tím i na překonání nouze a drahoty do nedozírné budoucnosti. Trvalo to dlouho, než se



Námořní bitka dne 4. července mezi rak. a ital. torpedovými loděmi a ponorkami na Adrii.

veškerý světový obchod. Státní sekretář francouzského finančního ministerstva naznačil také před několika dny, že dohodové státy chystají vedle vojenské i finanční jednotu, namířenou nyní proti znehodnocení svých měn v neutrálních zemích; v posledních důsledcích bude ovšem toto spojení působiti hlavně na měnu a hospodářství čtyřspolkových států a bude základem a počátkem hospodářské blokády jejich i po válce. Neboť ať už nadejde mír dříve nebo později a ať už mírové smlouvy budou jakékoliv, jisto je, že světový obchod snad po desítiletí bude ve znamení boje čtyřdohody proti Německu a státům s ním spojeným a že jediná možnost, uniknouti této poválečné válce, bude svaz rovnoprávných, nemilitaristických, na základě svobody a sebeurčení zbudovaných států celého světa.



Z okupovaného území italského: Ženy vracející se z trhu.

NÁRODNOSTNÍ POLITIKA V RAKOUSKU

V úvaze s tímto nápisem píše chefred. „Arbeiterzeit." Austerlitz: „Stále s větší jasností zvedá se osudová otázka, jež nezní už, jak zaříditi tento stát, nýbrž je položen se vší neúprosností, zdali tento stát může vůbec existovati. Jsme svědky a trpiteli truchlivého divadla, jak starému a velkému státu unikají jeho síly". Když byl pisatel vylíčil stav Němců v této říši, praví: „Ale teď

se zvedají jiní, neněmečtí národové, a ti kladou také jiný účet. Oni nepopírají, že jsou špatnými vlastenci, připouštějí, že se jim nedostává předepsaného nadšení pro Rakousko, oni nezapírají, že jsou k válce chladní a že se právě nerozohňují pro vítězství. Ale proč? Jsou-li obžalováni, že ne milují dosti vlasti, pak odpovídají, že je to pro ně vlast právě pochybná, macešská. Jsou-li obžalováni- že nemají pro Rakousko dosti srdce, pak říkají, že právě Rakousku chybí srdce pro ně. Oni se nijak nestydí, jsou-li nazýváni vlastizrádci, neboť jsou toho mínění, že kdož žádá věrnosti, musí také sám býti věrným, a ta mu velmi chybí. Vlastenectví, míní tito národové, musí býti také zaslouženo. Žádá-li se, aby neněmečtí národové Rakousko milovali, musí býti tento stát tak zřízen, aby jej mohli milovat. Vlastenectví musí býti národům umožněno."

▫ ▫ ▫

SITUACE

V nedávných dnech dovršeny byly čtyři roky válečné tragedie lidstva, která jako krvelačný upír leží na prsou celého lidstva a ssaje mu poslední krev, sílu, energii a ničí celé miliony mužů a jich rodin. Válka v srpnu r. 1914 započatá „kárnou výpravou" do Srbska, stala se světovým požárem, který proměnil téměř celý svět v jediný arsenál, jež bez oddechu chrlí nové a nové strašné zbraně na vraždění a mrzačení lidí. Dle některých zpráv vyžádala si válka na 20 milionů mužů kteří buď byli usmrceni, neb zmrzačeni. A naděje na brzké ukončení války jsou dosud marné. Nenastanou-li neočekávané události, pak lze počítati s tím, že válka protáhne se ještě aspoň rok. Právě v tomto týdnu vyvrcholuje válka nejstrašnějším zápasem; během čtyř roků bylo sice již hodně příšerných bojů, avšak to, co odehrává se v nynější strašné bitvě ve Francii, jest něco nebývalého. Zápasí tam na francouzské straně pouze u útočné armády na Aisně jeden a půl milionů mužů, proti nimž zahájili Němci protiofensivu rovněž s tak velkým počtem mužů. Zprávy o chystaném zkrácení německé fronty se nyní potvrdily. Německá fronta byla napřed Francouzi zatlačena z Marny na Ourg, avšak ani tam se Němci neudrželi a zkrátili frontu na Aisnu a Veslu, kdež nová fronta táhne se od Soisonu k Remeši. Aby tuto frontu uhájili proti prudkým francouzským útokům, zahájil v těchto místech protiofensivu a přistoupli k ofensivě i u Verdunu. Francouzi podnikají prudké útoky v Champagni východně od Remeše a též Angličané ve Flandrech prudce útočí, takže celá francouzská fronta tone v moři olně, železa a krve. Boje ze zákopové války přešly tam nyní téměř všude ve válku pohyblivou. Letní boje lze čekat i na italské frontě. Nasvědčují tomu nejen prudké srážky předních hlídek a místní boje, nýbrž i vysílání amerických a francouzských technických oddílů do Italie. Také rakouská fronta jest ve znamení rozsáhlých příprav. Zajímavou zprávu vydal rak. generální štáb. V ní svádí porážku na Piavě na české a jihoslovanské zrádce, kteří prý veškeré přípravy k ofensivě Italům zradili, takže tito se mohli na ofensivu připravit. A v zápětí konstatovaly české listy, že hlavní tento český zrádce, poručík Stinný je kovaný Němec a z rodiny německo-nacionální. V Albanii přešlo nyní rakouské vojsko k protiofensivě. V Rusku jest situace bolševiků přímo zoufalá, neboť řady jich nepřátel se množí tak, že hrozí je každou chvíli povalit. Japonské tažení do Sibiře bylo již zahájeno. Japonci vypravili 32 divisí proti bolševikům, ke kterýmžto vojskům připojí se 4 divise americké, 3 čínské a pluky československé. Angličané postupují od severu a snaží se zmocniti murmanské dráhy, vedoucí do Petrohradu, i dráhy z Archandělska do Jaroslavy, aby zjednali přímé spojení s Čechoslováky, operujícími u Jaroslavy. Čechoslovenské oddíly strategicky obkličují z větší vzdálenosti Moskvu se tří stran. Mají obsazenu Samaru a Simbirsk, měli obsazenu i Jaroslavu, kdež však dle posled. zprávy ustoupili. Tento postup znamená, že Moskvu a Petrohrad vyhladoví, neboť zastaví jim dovoz potravin. Oznamuje se již také z těchto měst, že nastal tam úplný nedostatek potravin a hlad. Vůdčí ruští stánici usilují nejen o smetení bolševiků, nýbrž o obnovu monarchie. Jinak se bojí, že nynější anarchie vyvolá v Rusku smrt 20 milionů lidí z hladu. Hlad prý je horším nepřítelem bolševiků, než Čechoslováci. Ti nyní byli oficielně označeni za předvoj čtyřdohody, což značí, že již nebudou dopraveni do Francie, nýbrž, že do příchodu Japonců budou držet železné dráhy a dle dřívějších anglických zpráv bude jich později užito k obsazení Petrohradu a Moskvy. Čtyřdohodové vojsko v Sibiři rychle postupuje, aby zabralo sibiřskou dráhu a Češi nebyli nuceni ustoupit ze svých posic před Moskvou. Bolševici na rychlo budují novou armádu.

Poslední zprávy sdělují, že Island byl prohlášen za samostatný stát, spojený pouze personální unií s Dánskem. Stalo se to za souhlasu Dánska, a to proto, aby na Islandě mohli zřídit Angličané námořní opěrné body, aniž by byla porušena dánská neutralita a toto ohroženo německým útokem.

▫ ▫ ▫



První řada: Ferd. Foit, továrník; předseda slavnostního výboru, starosta, statkář, delegát zemědělské rady a člen železniční rady, předseda zdravotního obvodu v Mrákotíně, president tíren moravských lnářů, předseda Českého Srdce pro soudní okres Telčský atd. — Profesor Otto Šašecí, předseda Musejního spolku. Uprostřed: Josef Franže, továrník a starosta v Telči. — V druhé řadě: Mg. Ph. Karel Paclík, lékárník, radní, člen ředitelství městské spořitelny, předseda Čtenářského spolku a pokladník odboru Českého Srdce v Telči. — Jan Tiray, ředitel měšťanské školy v Telči.

AMERIČANÉ V EVROPĚ.

Holandský novinář, který měl příležitost shlédnouti obrovská stavební a vojenská zařízení, jež Američané zřizují pro svá vojska na francouzské půdě u Bordeaux a zejména u Havru, píše: Vybudování přístavních staveb a pomůcek nabylo zde nesmírných rozměrů. Americký průmysl provádí tu hotové orgie důmyslu, smělosti. Přístavní budovy, doky, jeřáby, sklady, mola, výkladní stroje, elevátory a atd., jsou takové, že původní stavby francouzské vyhlížejí vedle nich jako dětské hračky. A ještě nepřestávají - zvětšují přístav tak, aby zde mohli vylodit milion mužů. Výše proti proudu řeky vyrostlo zcela nové americké město, a na břehu daleko od starého francouzského přístavu vznikly obrovské přístavní prostory nové. Mezi budovami skladištními probíhají železnice, uprostřed je rozsáhlé nádraží. Takové dvě rozsáhlé budovy skladištní sestaví se za 16 hodin - přivezou se z Ameriky hotové součástky a složí se dohromady. Všechen materiál je americký, dovezený přes oceán. V obrovských skladech potravinových pracují Číňané, Černoši, Malajci, Kabylové a němečtí váleční zajatci. Unikum jsou zařízení pro lokomotivy a pro automobily. Americké továrny jsou zařízeny na denní výrobu 100 automobilů nákladních nečítaje ostatní. Do Francie dojdou všecky součástky, a zde američtí strojníci je sestavují. V přístavě je místa pro 36.000 automobilů. Stejně sestavují se lokomotivy. Za necelých 30 hodin je lokomotiva schopna odjezdu — tak rychle se sestaví. Stavbou jest zde zaměstnáno přes 500 Američanů, kteří mají báječné platy. Dvě zdejší dílny sestaví 5 lokomotiv denně. V jiném přístavu vylodují lokomotivy celé, hotové — jedna loď jich přiveze 30 Každá váží 85 tun. Počátkem června bylo jich dopraveno do Francie 400, má jich zde být 1500. Nákladních vozů se zde sestaví na tisíce — celé dlouhé nové vlaky jezdí naplněné k frontě. Nesmírný je i letecký tábor cvičební. Letecké kursy jsou krátké, neboť čeká na 100.000 lidí na docvičení. Celý prostor od moře po frontu je jako obrovské mraveniště, kde všecko zabývá se jedinou myšlenkou, jak nejdokonaleji provésti strašné dílo zkázy.

▫ ▫ ▫



Městská rada v Telči:

V první řadě: Zdrav. rada Dr. Eman. Krupička, lékař. — J. U. Dr. Petr Kusala, advokát. — Josef Vystrčil, továrník. — V druhé řadě: Frant. Kolyza, hostinský. — Dr. František Peták. — Osvald Satrapa, majitel realit. — V třetí řadě: Čeněk Petrů, majitel realit. — Antonín Voříšek, c. k. notář. — Josef Cáp, obchodník.

SLAVNOSTI V TELČI.

Účastník slavnosti uspořádáné na počest předsedy „Českého Svazu“ na radě říšské posl. dr. Staňka v Telči, sděluje nám dodatečně ještě některé podrobnosti: Na prostranství před reálkou očekáváni byli vzácní hosté tisícihlavým zástupem, který proudil ze všech ulic a silnic sem ústících. Více než tisíc dívek v ladném kroji telečském a jiných horáckých, v pestrých a bohatě vyšívaných krojích slováckých, šohaji, sokolové a hasiči tvořili věnec, vroubící prostranství před slávobranou. Hosté, jež doprovázelo banderium, přijeli ze Želetavy sídla p. předsedy Čes. Svazu F. Staňka. Uvítal je starosta města p. Jos. Franže, Mařenka Liškova, dceruška zvěrolékaře uvítala p. poslance Staňka touto básní:

Ve dějin světových hlubokém moři
vzkypělých do vln se s důvěrou noří
lodičky vesla, jež v svornosti řídí
mohutné paže nezdolných sil;
oko pak jiskrné veslařů vůdce
skrytá zná úskalí, záludné škůdce,
bděle kol zírá a v dáli již vidí
bezpečný přístav, kýžený cíl. — —
Kytičku kvítek,. znamení ladu,
ve ruce Vaše, vůdce náš, kladu,
tisíce srdcí vstříc bije Vám dnes.
Všech barev kvítko — svorné všech tužby!
Hlasně nechť zavzní za vlasti služby
úcty a vděčnosti jásot a ples!

Zástupcům Jihoslovanů a Poláků poslancům dr. Korošci hr. Skarbekovi podány byly kytice paními v krojích (pí. zvěř. Lišková a pí. dr. Halámková). V čele průvodu kráčeli pak poslanci až na náměstí, kde před městskou radnicí očekáváni byli místopředsedou slavnostního výboru p. notářem A. Voříškem, radou města Telče a starosty všech 73 obcí soudního okresu Telečského. Před tribůnou deflovalo 70 ověnčených vozů zdobených nápisy, jež svědčily o úctě, lásce a souhlasu s vedením předsedy Svazu. Shromáždění oslovil továrník p. Ferd. Foit z Doupí. Na tribuně řečnické vystřídali se všichni přítomní poslanci Klofáč, dr. Korošec, hrabě Skarbek,



Předseda Českého Svazu posl. Staněk v sokolském stejnokroji.

Vacek, Tuzar, Stejskal, Měchura, Budínský, Hyrš. Jejich výkony řečnické přerušovaly pochvalné výkřiky a doprovázel bouřlivý potlesk a volání slávy. Déšť kytic spadal jim k nohoum. Účastníci všech lidových vrstev a politických stran jednomyslně volali po samostatném českém státě, po míru a rovnoprávnosti národů.

Panu poslanci Staňkovi odevzdal diplom jmenování čestným občanem všech 73 obcí soudního okresu telečského pan notář Voříšek. Tábor byl ukončen zapěním písní „Kde domov můj“ a „Hej Slované“.

Společného banketu v hotelu u „Černého Orla“ súčastnilo se 150 hostí. Znovu o znovu v přípitcích zdůrazněno, že Čechoslované, Jihoslované a Poláci jako jeden šik pevně stojí v boji o právo a samostatnost národní.

Odpoledne byla prohlídka města Telče, lidové malírny a městského musea. Kustod musea p. J. Jiray, ředitel měšť. školy neunavně provázel hosty museem a výstavkou z r. 1848. Večer naplnil se sál u „Čer. Orla“ hostmi, kteří přišli, aby se súčastnili pěvecké a hudební akademie. Potlesk otřásal sálem, umělcům uspořádány ovace. Koncert s programem pozměněným opakován v pondělí Všecky projevy slavnostní svědčily o tom, že lid jde s poslanci sražen v jediný šik za společným cílem až na nejvyšší metu: K samostatnosti a svobodě.

TELČ

Není asi již tak typického městského celku stadožitného nikde v českých zemích jako Telč na Moravě. Nebude jistě již možno sledovati na půdorysu tak do podrobna zásady opevnění českých měst a soustavu jich stavby. Zde v Telči město je vlastně jen náměstí; středisko tak rozvinutého kdysi a tolika privilegiemi podporovaného obchodního života, do jehož rozlehlé prostory dívalo se měšťanstvo ze svých jednopatrových hlubokých domů. Vedle náměstí má Telč uvnitř hradeb jen ještě jednu ulici; sloužila komunikaci - podél západ. hradeb. Kdyby ty byly zachovány celé, snesla by Telč soupeřství kterého-



Slavnosti v Telči: Před příchodem slovanských hostí u slavnostní brány.

koli šváb. městečka, jichž neporušenost je tak známá a poutavá, bez obavy, že bude poražena. Náměstí telčské však samo je pokladem měst: Procházka skoro docela netknutým loubím pokračuje jen velmi zvolna, protože docela zaujmou táhlé půdorysy domů, způsob řešení schodišť, staré mázhausy, které se zdají jinými při každém pohledu do průjezdů, otevřených k rynku mnohdy gotickým ještě portálem.

Několikrát gotický sloup nebo pilíř u schodiště nebo pod obloukem loubí prozradí gotické tělo domu za barokním průčelím. Převahou však přece obrys náměstí, mimo dvě tři façady s gotickým ozubím, vyvolá v paměti slavné doby pánů Zachariáše a Adama z Hradce, kteří Telči zanechali nádherné renesanční části panského svého sídla, italskými mistry stvořené. Měšťanstvo své prosté domy znenáhla přeměnilo v okolí aspoň obrysem důstojné velkolepého díla. Zámek nemohl zůstati v sousedství dřevěných architektur, které tu z části byly.

V tom, že cítíme dlouhá století, která vytvářela ponenáhlu obraz rynku, je jádro úchvatnosti telčského náměstí. Netřeba oceňovati podrobnosti stavitelské výzdoby, stačí spatřiti živý zdvih a kles štítů, bez přerušení, okolo tří jeho stran, vzájemnou shodu prostých a přece působivých průčelí, která všecka podřizují se celku, splývajíce pod vlnou lomenice v v jednotný obraz neuvěřitelné původnosti, a nezapomenete už nikdy na Telč a na její bezděčnou sladěnou barevnost.

SOCIALISTICKÝ HLAS O NĚMECKÉM ÚSTUPU.

„Arb. Ztg." věnuje článek ústupu německé armády na západní frontě, jakož i projevům Hindenburgovým a Ludendorffovým. V úvodníku praví, že před 4 a půl měsícem zahájena byla německá ofensiva, ježto Němci doufali ve vítězství nad ententou. Projev Hindenburgův mluví naproti tomu o čestném míru, kterého Německo má dosíci nikoliv vítězstvím výbojným, nýbrž že Německo dosáhnouti musí čestného míru dorozuměním, za nového uspořádání všech věcí, ligy národů, zavedení smírčích soudů a demokratisací uvnitř. Delší článek promlouvá o situaci na fran. frontě. Francouzi zaznamenávají veliký úspěch již tím, že do rukou jejich dostal se Soisson, nejdůležitější zisk poslední ofensivy německé. Článek zmiňuje se o otázce pohyblivé války ve Francii. Ve válce posiční musí býti ústup veliký už vzhledem k ostatní části nepohyblivé fronty. Pokud po takovém boji možno opět nabýti iniciativy, závisí od toho, je-li na jiném místě možno docíliti okamžité a místní převahy. Na slova „okamžité a místní" převahy klade list důraz. List zabývá se pak prohlášením Ludendorffovým o vyklizení ohbí fronty jižně od Aisny. Tato posice měla jen účel pro případ dalšího postupu na Paříž. Jakmile se ukázalo, že nepřítel jest silnější, stalo se postavení toto neudržitelným, neboť pro útoky z boku bylo velmi nepříznivým. Úspěch Francouzů není rozhodujícího významu, ale má veliký morální význam, jaké měly tři jarní německé ofensivy. Skončil značným územním ziskem. Dohoda má nyní velitele, který těší se nemenší popularitě než Hindenburg a Ludendorff. Článek končí: Naděje, která v Německu naplňovala tak mnoho lidí na jaře a ještě začátkem léta, že vojenský úspěch na západě ukončí světovou válku, stala se průběhem poslední ofensivy naprosto nejistou.



Banderium.

PROČ JSME NEDOSTALI OBILÍ Z UKRAJINY.

„Reichenberger Zeitung" přináší zprávu osobnosti v Ukrajině řadu měsíců pobyvší o příčinách nepatrného dovozu obilí z Ukrajiny. Praví se v ní. „Sedláci jen těžko dali se pohnouti k přenechání zásob, na mnohých místech musilo býti moci použito. Ale když konečně přece došlo až k tomu, že povoz za povozem na nádraží obilí přivážel, nebylo tam ani vozů, ani pytlů a nezbylo než obilí podle trati pod širým nebem na hromadu vysypati. Chrániti je před deštěm nebylo lze a tak povstaly během času podle tratě ohromné násypy obilí, které vydány nepohodě se kazily, poněvadž odnikud nepřicházely vagony. Na všechny prosby a urgence k vyšším místům následovalo jen pokrčení rameny. Tak přišli jsme o obilí, ale také o miliony, dříve za ně sedlákům zaplacené. Němci zařídili si to jinak. Přijeli do vesnic s kořalkou a různými potřebnými předměty, dostali za ně snáze a více obilí a měli železniční vozy připraveny. Také pro sklizeň letošní učinili mnohem lepší přípravy než my. Půda, která se dostala do německých rukou, byla co nejlépe vzdělána a využitkována, kdežto rakouský úděl nedostatečně a málo pečlivé obdělání vykazuje.



Slavnostní průvod v Telči. V čele jeho banderium

PŘÍŠTÍ VELMOCE.

Budoucí vývoj anglické říše závisí na tom, zda dominia se rychle vyvinou a zda zůstanou věrnými částmi mateřské země. Nelze očekávati, že jich obyvatelstvo vzroste tak rychle, jako kdysi obyvatelstvo Spojených Státu Severoamerických Naopak. Po válce bude všude velká potřeba přistěhovalců. I v samé Anglii počet obyvatelstva se značně zmenší a bude značná poptávka po pracovních silách. Dominia získají nových pracovních sil pouze tehdy, bude-li jim možno platiti vysoké mzdy. A kde opatřila by si na příklad Kanada potřebné obnosy? Nepůjčí-li jí Anglie, obrátí se do Nového Yorku a dostane-li se jí amerických peněz. Spojené Státy budou také potřebovati vystěhovalců. Nezbude než vzájemná dohoda mezi Kanadou a Spoj. Státy. V Anglii, Australii bude třeba nesmírných sum na stavbu drah a zavodňovacích sítí. Neposkytne-li Anglie dostatečných úvěru, opatří si Australie dojista peníze jinde. Jestliže Anglie poskytne dominiím prostředku, aby urychlila jich rozvoj, bude anglická říše za padesát let silnější, než dnes a jestliže přátelství její se Spojenými Státy zůstane trvalým, mohou tyto dvě říše zabrániti každé budoucí válce.

□ □ □



V první řadě: Slovácký kroj od Kyjova. — Šohaj z Uherského Ostrohu. — Kroj uhersko-slovenský. — Uprostřed: Slovácký kroj od Kyjova. — Třetí řada: Slovácký kroj z Uherského Ostrohu. — Upro střed skupiny dceruška poslance Měchury, v pravo (stojící) dceruška poslance Staňka. — Kroj slovácký.

SVATÁ STOLICE A MÍROVÁ OTÁZKA

Orgán pasovského probošta dra Pichlera, který má velmi důvěrné styky s Vatikánem, „Donauzeitung", piše že Vatkán nechce přikročiti v nejbližší době k novým mírovým krokům, a praví: Stoupenci dohody prosadili v kurii přesvědčení, že Svatá Stolice svými novými kroky ve prospěch míru v nejbližší době prospěla by ústředním státům a poškodila by dohodu, která v této době je přesvědčena o svém vítězství. Nesmíme zapomínati, že mezi Vatikánem a francouzskou vládou byly navázány první styky, jež by mohly býti zase přerušeny, kdyby papež podnikl něco, co by pánům na Seině udělalo kříž přes jejich rozpočet.



Telč: Radnice, dům s arkýřem. — Sloup (Boží Muka) z r. 1487 románská věž „Svatodušní", „Velká brána. — Bývalý klášter jezuitský později kasárna. Nyní školy obecné a měšťanské. V přízemí jest v 7 místnostech umístěno městské museum, jež založili prof. Jaroslav Janoušek a Jan Beringer. — Bývalé hradby města z dob Přemysla Otakara II. s románskou věži.



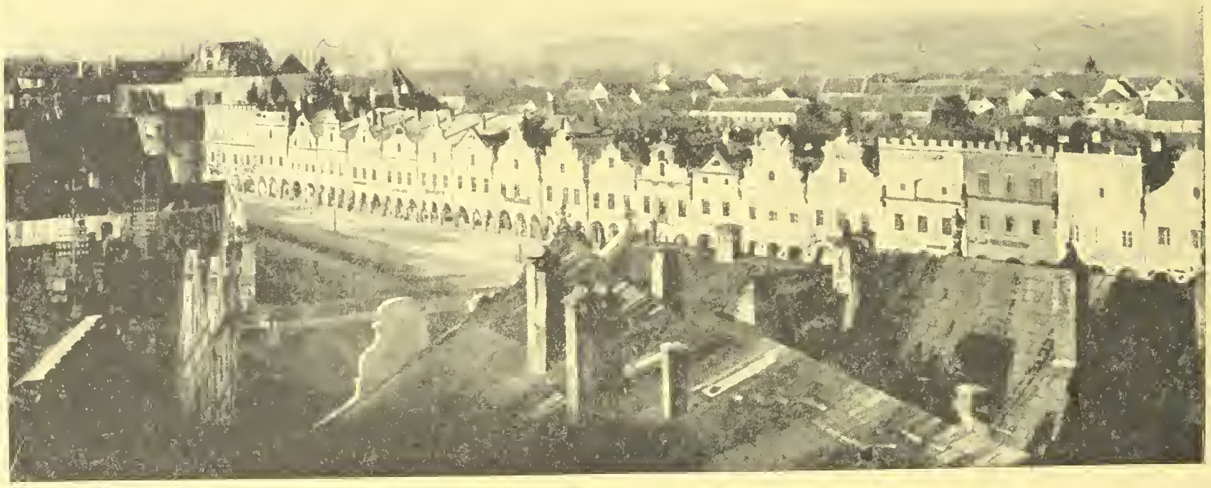
Město Telč v roce 1890.

LENINOVY KONCE.

Vláda sovětu troubí poslední své fanfáry. Čechoslováci, Angličané, Francouzi, Američané a Japonci horlivě pracují, aby zasadili smrtící ránu Leninově vládě. Daří se jim to tím snáze, že stoupencú bolševikům kvapem ubývá. — Střední mocnosti neměly by příčiny projevovati Leninově správě zvláštní sympatie, kdyby změna vlády v Rusku neznamenala nová nebezpečí zahraniční. Neboť padne-li vláda sovětů, padne také jejich dílo, mír brestlitevský. Bylo by nerozumno, zavírati oči před tímto stavem, že všecky ty živly nepřátelské sovětské vládě, i s Čechoslováky, jsou stoupenci dohody, že však i mezi samými bolševiky, kteří považovali mír brestlitevský za čin násilí, nikoliv mír dorozuměním. Rakousko a zvláště Německo požívají málo sympatií. Nechybělo v Německu a také v Rakousku hlasů, radivších před uzavřením míru v Brestu Litevském, aby východu byl poskytnut mír co možno příznivý a ne tísnivý. Dovozovalo se, aby Rusko bylo získáno sympatiemi a zajištěno, aby síly vojenské se mohly soustředití na západě a aby přes klidné Rusko zbudován byl most do Japonska. V Rusku nenalezl mír brestlitevský, uzavřený jistým tlakem, ať je tomu jakkoliv, souhlasu, a dokonce způsob, jakým je prováděn, zavdává příčiny k mnoha útokům. Pro ústřední mocnosti nastává teď otázka, jak se mají postaviti k těmto poměrům. Je arci mnoho lidí, kteří tvrdí, že Rusko je neschopno obnoviti novou frontu na východě. Snad je to pravda o Rusku samém. Ale že se to nezdaří Američanům a Japoncům, aby vyslali vojska na východ, která nám budou tvrdým oříškem a do nutí nás roztříštiti zase naše vojenské síly? Nebylo by větší chyby, nežli podceňovati technické a organisační schopnosti našich nepřátel. Vidíme, že Anglie, Francie a Italie přes zostřenou ponorkovou válku, trvající 1 a půl roku, stále mají co jísti a musíme doznat, postavení americké milionové armády na západě není bluřem, nýbrž skutečností. Podařilo-li se carovi po jednokolejné dráze sibiřské v několika měsících dopraviti několik milionů Sibiřanů, proč by se nezdařilo Američanům a Japoncům po dráze nyní dvojkolejné rovněž dopraviti statisíce na ruský západ? Bylo by to nemožné za nepřátelství ruského lidu, za sympatii jeho není to však nemyslitelno. Co se má tedy stát, jestliže jednoho dne bude vláda sovětu svržena? Nebylo by na čase, zahájiti s novou vládou ihned jednání o uznání míru brestlitevského a nasaditi všecko, aby získána byla důvěra ruského lidu, aby se předešlo v každém případě druhé válce s Ruskem?



Telč: Část horního loubí.



Horní loubí fotografováno z věže „Svatodušní".



Staré město předměstí Telče za rybníkem.

OBRÁZKY Z RUSKA.

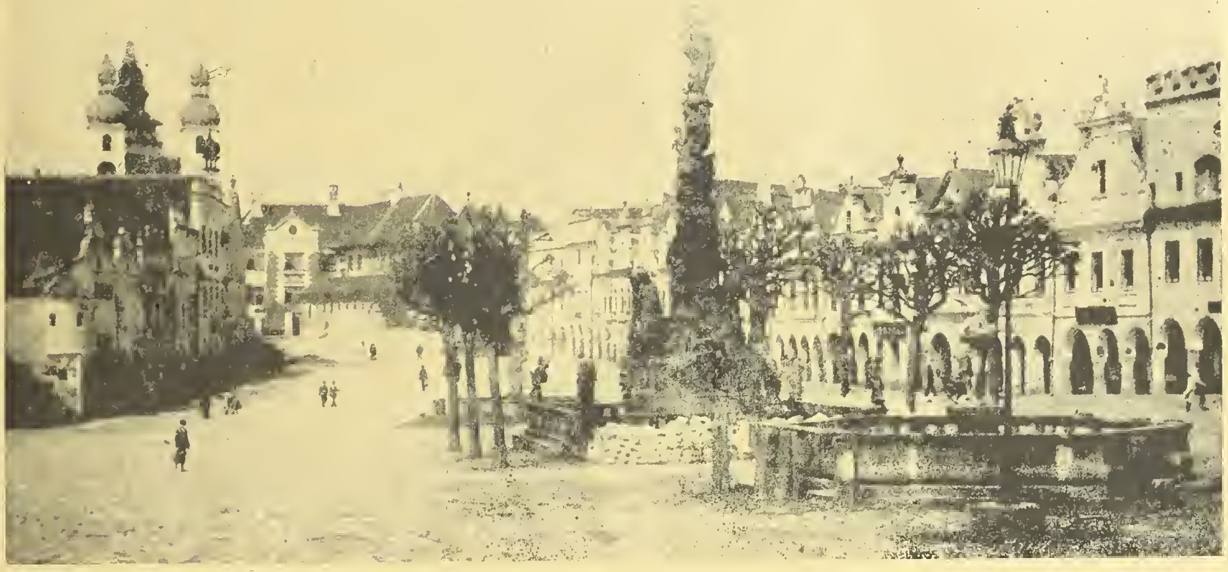
Zvláštní zpravodaj „Berliner Tageblattu" popisuje svoji cestu drahou z Orše do Moskvy a vypravuje mezi jiným: Vlak jede zvolna, velmi zvolna. Na každé malé stanici stojí nekonečně dlouho ale jede bez zpoždění, dodržuje přesně jízdní řád. Vagony jsou v dobrém stavu a dokonce také plynové osvětlení funguje. Vládě sovětů se podařilo zavésti opětně na drahách pořádek, když se ztišily vlny divoké neřízené demobilisace. U nás se myslí, že v těchto krajích jest nedostatek potravin. Tomu tak není, Na stanicích nabízeno jest na prodej vše možné, ovšem za ceny nyní zde obvyklé: pud (400 g) chleba za 6 rublů, pud cukru za 20 rublů, vejce po 70 kopějkách, lze koupiti také krásné, velké sledě, sýr a celou spoustu různých salámů. Selské děti, prodávají les. ovoce, přizpůsobily se úplně novým poměrům a požadují dnes 1—2 ruble za talíř lesních jahod, jenž dříve stával 10 kopějek. Jedinou výjimku tvoří raci, které v několika stanicích prodávají čerstvě vařené a požadují pouze 5 až 10 kopějek za kus. Na všech stanicích dostanou cestující bezplatně vroucí vodu na čaj, jejž si každý sám v kupé připraví. V mém kupé sedí dva muži, podle vzhledu obchodníci. A vskutku při hovoru se objevilo že jeden z nich obchoduje dřívím, druhý

koňmi. Oba byli naplnění stejnou nenávistí proti bolševikům, jež prohlašovali za vinné nynější bídou Ruska. Polohlasitě, opatrně, aby toho nezaslechlo nepovolané ucho, vyprávěli mi podrobnosti ohavných ukrutností, jichž se bolševici dopustili. Řekli mi otevřeně, že celá sovětová vláda jest oligarchií terroru a libovůle, jež se opírá pouze o koupenou červenou gardu. Jich hospodářská politika jest prý loupež a plenění a má jedině za účel, aby se vůdcové bolševiků obohatili.

Na kterési menší stanici vstoupil k nám do kupé nový pasažér výrazného obličeje a moudrých, jasných očí. Byl to absolvent technické akademie a zastával nyní místo revisora velkého závodu, při čemž přišel velmi mnoho do styku s lidem. Nestál příkře proti sociálnímu idealismu bolševiků, ale litoval, že nedošlo k dorozumění mezi nimi a idealistickou inteligencí ruskou. Dnes, přirozeně, jest už pozdě na to pomýšleti. Rozpory jsou nepřeklenutelny. Pokládal situaci bolešviků rovněž za neudržitelnou a prohlásil, že pro Rusko bude nejvhodnější vládní forma konstituční monarchie. Nadšení pro carství má dosud příliš pevné kořeny v národě. — Sedláci — ve své většině — přijali ovšem s nadšením hesla, vydaná v prvé chvíli bolševiky. Zdálo se jim zcela v pořádku, že půda má náležeti jim a že budou spravovati vlastní místní záležitosti sami. Když pominulo prvé nadšení, procitla nespokojenost, která nyní nabyla značné intensity. Pocifuji mimoděk, že jim schází ústřední organisace, což projevuje se hlavně tím, že usnesení různých sovětů se kříží. Proti pevným cenám obilí neměli by ničeho, kdyby také pro ostatní spotřební předměty byly takové ceny stanoveny. Ale bylo by nespravedlivo aby sedlák měl dáti svoje obilí za nízkou cenu a při tom za jiné věci — kůže, hřebíky atd. — platiti ceny deseti i vícenásobné. Také nejsou spokojeni s tím, jak byla půda rozdělena. Děje prý se to libovolně a není v tom žádného pořádku. Bylo by nejlepší, kdyby bolševici postoupili svoji moc ústavodárnému shromáždění, jež by otázku pozemkovou upravilo pro celou říši. Do pisovatel končí: Nelze upříti, že vláda sovětů vykonala v mnoha oborech velkou organisační práci. Ale obtíže jsou příliš veliké a netkví jenom v povšechné hospodářské a politické situaci, nýbrž v systému samém.

JAK SE DAŘÍ NEUTRÁLŮM.

Nejhůře prý Švýcarům. Vinu na tom nese poloha Švýcarska, které nemá přístupu k moři a leží uprostřed válčících států. Ohledně zámořského zboží jsou Švýcary vydáni zcela milosti Angličanů a ostatních národů. Mimo to jsou Švýcary dnes více proti své vůli mezinárodní mezistanicí pro výměnu zajatců, jejich péči, a pro pro politické agentství všeho směru, jakož i pro různý mezinárodní tisk. To vyvolává zas jen napjatý neklid v zemi kdysi tak klidné. Nyní vstoupil v život nový zákon proti cizím desertérům a první francouzští deserteři byli právě vypovězeni. I v jiném směru se mnoho změnilo. Mnohý by myslil, že ve Švýcarsku lze i dnes vše si zaopatřiti, jen když jsou peníze Kdo jede do Švýcar, musí sestaviti přesný seznam veškerého obsahu svých zavazadel. Listinu tu hraniční úřad okolkuje. Při odjezdu ze Švýcar se listina ta přísně reviduje, zda něco nepřibylo. Trochu jinak je tomu v Holandsku, kde byly nedávno bouře z hladu. Ale zatím lze — ohledně potravin — vše dostati. Více starostí činí otázka obleku. Zavádí se jednotný válečný šat. Skandinavci dělí se ve dvě skupiny — tučných a hubených. Hubení jsou Švédové a Norové, země tučných blahobytných je Dánsko. I ve Švédsku a v Norsku vydělalo se pěkně peněz, ale není mnoho příležitosti k jejich praktickému spotřebování. Chybí mnoho potravin a látek. V Dánsku lze za to vše dostat, co si jen srdce přeje, jen ne uhlí a benzin! Doprava železnic proto vázne a automobily jsou vzácností. V Kodani bylo ještě vše před půl rokem ve znamení Anglie. Dnes panuje tam Amerika. Místo anglických látek americké — to je znamením též budoucnosti, kdy anglické obchodní styky budou úplně nahrazeny americkými.



Náměstí v Telči.



Část teleckých hradeb s baštou.

ZAJÍMAVÉ DROBNOSTI.

Nit pavučiny jest mnohem pevnější než ocelové vlákno téže délky a tloušťky.

*

Souchotiny zachvacují člověka ponejvíce mezi 15tým až 30tým rokem.

*

Prvá ponorka zřízena byla r. 1774 a byly s ní konány pokusy v plymouthském přístavě.

*

Největší sbírku hodin koupil svého času jistý americký milionář od kteréhosi berlíňana a sice za dvě a půl milionu marek.

*

Nejmenší válečné loďstvo jest belgické, mající pouze jedinou válečnou loď.

STRÁŽ.

Černí vojáci přivedli transport zajatých Němců na dvur vesnické školy; zůstali ležet v dešti šrapnelů a byli pak zajati. Mladý francouzský důstojník, jenž velel transportu, postavil jednoho z černochů jako stráž před vrata a ostatní opět odvedl, bouřilať bitva poblíž vesnice. Tomuto vojákovi na stráži řekl nadporučík Hubard: — „Přijde-li lékař, tedy ho sem vpusť, jinak nikoho! Rozumíš?" — Černoch stál zpříma, zuby mu svítily od ucha k uchu, měl široký, ploský nos gorilly s široce rozevřeným chřípím. — Hubard pohlédl naň tázavě — je možno kdy vědět, zda ti chlapi chápou, co se jim praví? „Rozumíš?" — „Oui, mon capitain!" Hubard odešel ale již za hodinu byl opět zde, aby se přesvědčil, přišli-li už lékaři; jeho velitel myslil i uprostřed bitvy na raněné, i na nepřátelské. „Co se stane dnes jim, může se zítra státi nám! — Černoch nestál, jak mu bylo poručeno, u vrat školy. To pak jsou vojáci, pomyslil si nadporučík Hubard. Lupiči a zloději to jsou! — Vstoupil dovnitř. Ranění leželi v dlouhé řadě. — Hubard se ulekl. Jak se to stalo? Ten zde — a ten vedle něho — a všichni ostatní — zaliti vlastní krví! Ale vždyť jim byly dány přec první obvazky! Hubard byl ohromen zděšením — jako otevřené mrtvoly zvířat, jež visí před řeznickým krámem! A tamto, u samé zdi, nakláněl se černoch nad posledním Němcem a zarýval mu bodák do prsou. — Hubard přiskočil k němu a popadl pažbu jeho pušky. — Stůj, co tu děláš?

Černoch se obrátil. Oči měl vystouplé z důlků, ze rtů a zubů linula mu krev, nepodobal se již ani člověku — a Hubard věděl pojednou, že to také není člověk, nýbrž divoká šelma, již



J. M. C. Jaroslav Šetka z Jindřichova Hradce, dosáhl za své velmi pěkné houslové produkce na akademii v Telči lichotivého uznání.

byly vyplily bahna rovníku. Bezděčně sáhl po revolveru. — Barbares! Faut tuer! ozvalo se z otevřených úst a znělo to jako crčení zlého zvířete. Jedním pohledem se přesvědčil Hubard, že všichni zajatci jsou mrtvi — i pocítoval to bezmála jako úlevu. — Strašné! Jak bychom se musili před těmi lidmi rdít! — Jen ten poslední Němec před ním cukal sebou ještě. Ale vnitřnosti mu vyhřezly, šaty měl plné krve. Hubard upustil revolver a klesl na kolena. Nevěděl sám, co činí, a objal šíji umírajícího. Byl to mladý člověk s úzkou tváří, měkkým plavým vousem, Kristovská hlava. — Bratře! zašeptal Francouz a nachýlil ústa k ústům umírajícího. Ten pohnul rty, jakoby se namáhal opětovati toto slovo. Hubard přivinul jinocha k sobě a cítil, jak mu v náručí vychladl. A pak klesl na mrtvolu a propukl v pláč.

▫ ▫ ▫

ŘETĚZOVÝ OBCHOD.

Válečná doba k nám přinesla jeden z nejošklivějších zjevů — řetězové obchodování, jemuž jsme si navykli stejně ošklivě říkat „keťasování". Jako horečka zachvátilo lidsvo všech vrstev, od nejnuznějších chudáků ještě onehdy bez zaměstnání, po úředníky nejvyšších stupňů a titulů, jako hlíza si zasedlo do jejich niter, a prolézá



Operní pěvkyně pí. Olga Borová-Valoušková z Prahy účinkovala na akademii v Telči s velkým úspěchem.

kde který orgán. Mladí i staří oddávají se dnes řetězovému obchodování, lapeni závratnou vidinou zisku a nepřemýšlejíce, jakými strašlivými následky vykáže se u mnohých jednotlivců tato nezdravá časová náruživost, jakmile opadnou válečné vody a jakmile nastanou zase střízlivé, spořádané poměry poválečné. Každé odvyknutí od práce řádné a mravně založené je neštěstím, které se mstí, každý nezdravý návyk bývá zárodkem tragedií, které propukávají katastrofou v daném okamžiku. Tím hůř, že řetězovému obchodování oddávají se dnes namnoze i vyrostkové sotva odrostlí škole, že obchoduje a podvodným spekulacím se oddává i mládež dosud společensky neusazená, ničemu jinému nepřiučená a všedši nešťastnou náhodou do života právě v této nešťastné době bez zákonů i bez mravních zásad. Ta mládež naučí se vydělávati případ od případu a snad i na chvilku „bohatnouti", ale co si počne, jakmile opadnou nečisté zdroje těch příjmů? Bude státi v životě bez pomoci a bez rady, náhle ochuzená, opuštěná, bez vědomostí a bez jakéhokoli výcviku, zkrátka nejnešťastnější z nešťastných. I to jest jedno z příštích mnohých neštěstí války, která se přivalí na lidstvo jako mor. Nemělo by na ně už býti pamatováno a nemělo by se mu se všech stran alespoň u mládeže čeliti co nejúporněji všemi silami?

▫ ▫ ▫

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Nová úprava nákupu obilí.

Státní zpráva nařídila letošním rokem pronikavou reorganisaci celého systému hospodáření obilím, při čemž použila mnoho ze zkušeností, získaných v německé říši. Hlavní těžisko celé organisace položeno do okresů. V čelo postaveni hejtmani, jimž k ruce stojí obilní inspektor. Ten má obilí s pomocnými silami pro veřejné zásobování vykupovati a bdíti nad zachováním předpisů, pokud jde o upotřebení obilí samými pěstiteli. K ruce má okresní obilní komisi a poradní sbor. Hlavním činitelem v okresní obilní komisi je výkupní komisař (veřejný úředník) a zemědělský znalec. Vedle nich mají tu býti zastoupeni jedním zástupcem konsumenti a je na našich politických a hospodářských organisacích, aby všude do okresních těchto komisí spolehlivého zástupce navrhly. V jednotlivých obcích spočívá organisace v obecních sběrnách obilních, jež vedou tři osoby, jmenované okresním hejtmanstvím. Hlavní osobou je tu jednatel, který má býti jakýmsi obecním hospodářem. Vedle těchto tří osob jmenuje okresní hejtmanství pět dalších a ti dohromady tvoří obecní obilní komisi. Při tom má býti přiznáno v těchto komisích náležité zastoupení jak malorolníkům, tak konsumentům a bude na našich organisacích, aby všude zastoupení toho se domáhaly. Celá organisace je teprve ve stupni vývoje a vše bude záležeti na tom, kolik dobré vůle a schopnosti projeví okresní politické úřady, které mají výkonnou moc úplně ve svých rukách. Nezbytným doplňkem celé organisace musí býti vybudování zemské komise, která by veškero hospodaření obilím a ostatními plodinami řídila a kontrolovala. Bez účasti zástupců lidových tříd, zejména dělnictva, které má na řádné organisaci nejvlastnější zájem a je k svou poctivostí a bezzištností nejlépe vyzbrojeno, zůstane i tato organisace bezúčinnou na zlepšení dnešních hrozných zásobovacích poměrů. Čím účast širokých vrstev na organisaci zásobovací bude pronikavější, tím lépe pro ně. Proto se spravedlivého zastoupení jménem pracujícího lidu všude energicky domáhejme. —

▫ ▫ ▫

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ.

Dne 1. srpna. Italské bojiště: Dělostřelecké boje a výzvědná činnost byly včera na celé západní frontě velice živé. Albánie: Útoky našich albánských sil, zahájené před týdnem, donutily nepřítele vzdor jeho protiútokům ku vzdání se jeho první čáry severozápadně a severovýchodně Beratu a značného území dál za touto čarou v šířce 30 km. Západní bojiště: Mezi Yern a Bailleuil časně ráno přechodně živý dělostřelecký boj. Východně Fére-en-Tardenois pokračovali Francouzi v živých dílčích útocích. Odrazili jsme nepřítele v protiútoku do jeho posic. Na ostatní bitevní frontě dělostřelecký boj střídavé síly; menší předpolní bitky.

Dne 2. srpna. Italské bojiště: Dělostřelecká činnost byla na četných místech fronty trvale čilá. Albánie: Vojsko generálního plukovníka barona Pflanzera-Baltina postupující po obou stranách ohbí Semeni dospělo v pronásledování až těsně na čáru Berat-Fieri. Západní bojiště: Mezi Soissonsem a Féren-Tardenois pokračoval nepřítel včera ve svých marných útocích. Po jeho odražení a uklizení včerejšího bojiště pokračovali jsme během noci za velké bitvy zadních vojů v našich plánovitých pohybech. Silný dělostřelecký boj předcházel nepřátelským útokům, které namířeny dopoledne proti naší frontě po obou stranách Villemontoire a rozšířily se odpoledne až jižně Hartennes. Byly odraženy před naší čárou,



Klavírní virtuoska Jaromíra Caithamlova ze Štěnovic, přispěla svým doprovodem na klavír stejně ku zdaru na akademii v Telči.

dílem v bajonetovém boji. Bez jakéhokoli zisku půdy utrpěl nepřítel opět úplný neúspěch. S nasazením největších sil útočily časně ráno anglické a francouzské divise z čáry severně Grand Rozoy-Fére-en Tardenois. Po obou stranách Beaugneux mohly jejich pancéřové vozy postoupiti přes naší přední čáru na výšiny severně této obce. Zde je naše dělostřelectvo rozstřílelo. Po rozhořčených bojích byly také útoky pěchoty nepřátelské na severních výběžcích výšin zmařeny. Též odpoledně obnovil nepřítel útoky, které krvavě byly odraženy. Mezi Cramaille a Féreen-Tardenois shroutily se rovněž velice silné útoky nepřátelské pěchoty a pancéřových vozů už před naší čárou. Silné nepřátelské dělostřelecké palbě mezi Fére-en-Tardenois a v lese Meuniere následovaly útoky pěchoty severně Cierges. Byly odraženy. Na ostatní bitevní frontě panoval klid.

Dne 3. srpna. Na rakouských frontách nic nového. Západ: U Yprů odražen silnější anglický útok. Veliké úspěchy generála-plukovníka šl. Böhma v bitvě 1. srpna přispěly k plnému zdaru včera provedených pohybů. Na naše staré bitevní území dopadala do časného rána, na jednotlivých místech ještě až do 11 ho-

din dopoledne, dělostřelba nepřítelova. Jeho oddíly pěchoty a jízdy následovaly jenom váhavě a opatrně za naším pozvolna se vyhýbajícím vojskem z předpolí. V drobném boji způsobili jsme nepříteli značné ztráty.

Dne 4. srpna. Italské bojiště: Na náhorní planině Sedmí Obcí byly odraženy opětovné anglicko-francouzské výzvědné výpady. Na Doso Alto zdařilo se nepříteli po silné dělostřelbě vniknouti do části našich postavení. Albanie: V linii Fieri-Berat zaujal nepřítel nanovo postavení. V horním údolí devolském byl nepřítel za bojů zatlačen dále zpět. Západ. bojiště: Po obou stranách Albertu vzali jsme bez nepřátelského vlivu svoje západně od Ancry se nalézající hlídky na východních břeh řeky zpět. Jsme u Aisny (severně a východně od Soissonsu) a u Vesly v bitevním styku s nepřítelem.

Dne 5. srpna. Na našich frontách nikde větší bitevní akce. Západní bojiště: Na frontě mezi Ypry a jižně od Montdidieru přibylo střelecké činnosti. Ve Flandřích, severně od Albertu a po obou stranách Sommy, byly odraženy výpady nepřítele. Severně od od Montdidieru vzali jsme svoje setniny, nalézající se na západním břehu Avry a potoka Donu, bez nepřátelského vlivu za tyto úseky zpět. Po odražených nepřátelských dílčích výpadů vyhnuly se naše zadní voje silnějšímu útoku nepřítele na Fismes podle roz-- severní břeh Vesly.

Dne 6. srpna. Na našich frontách nic nového. Na západě v úseku Vesly silnější útoky nepřítele. Po obou stranách Braine překročili Francouzi řeku a usadili se na druhém břehu, leč protiútok je zase zahnal. — Němci obnovili opět bombardování Paříže. Německé vzducholodi podnikly útok na anglické pobřeží. — Na východě obnovuje se fronta. Japonci a Američané vylodili své kontigenty ve Vladivostoku, Angličani obsadili Archangelsk a zahájili zde, vylodování vojska. Moskevská vláda nařídila mobilisaci.

Dne 7. srpna. Na italské frontě dělostřelecké boje s činnosti hlídek. V Albanii odraženy dílčí útoky. V horním údolí Devoli další pokroky rak. vojska. Na západě dílčí útoky na Vesle. Jinak žádná změna situace. Angličani zahájili vyloďování vojska ve Vladivostoku.

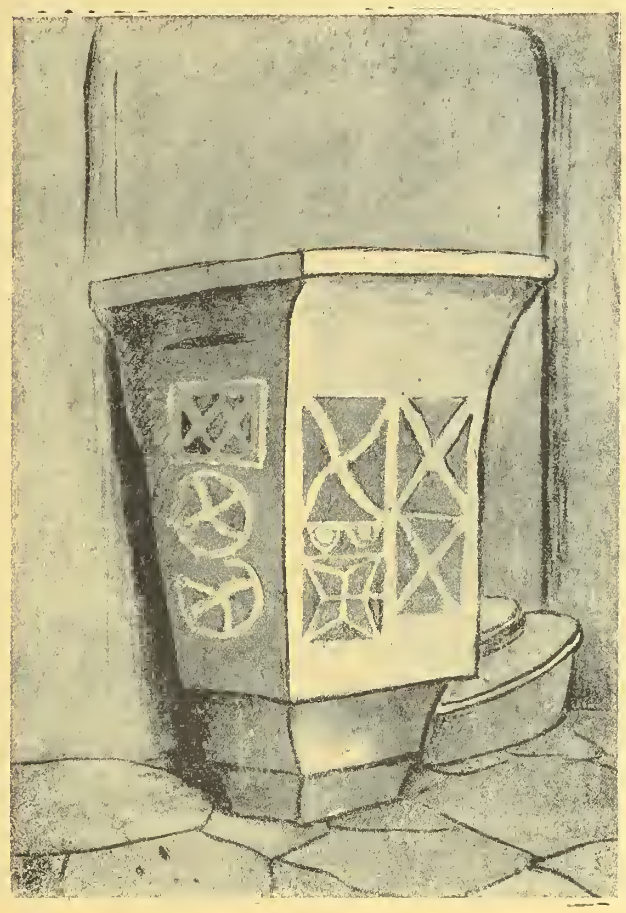
SMĚS.

Z parlamentu. Je rozhodnuto, že parlament se opět sejde v druhé polovici měsíce září, aby projednal nové berní předlohy. Jinak ale potrvají politické a parlamentní prázdniny nanejdéle do počátku září, v kterou.to dobu obnoveny budou politické konference. Delegace sejdou se koncem září.

Na jaře 1919 rozhodný obrat. Renaudel píše v Humanité, že Francie má plné právo, aby ji vláda věděla, na čem zakládá se její jistota, že jaro 1919 přinese rozhodný obrat. Bylo by těžkou chybou, kdyby se takové naděje vyvolávaly jen proto, by se čelilo rozladění, vyvolanému povoláním osmnáctiletých.

Wilson do Evropy. Denní listy sdělují, že president Wilson pojede do Evropy a navštíví francouzskou a italskou frontu.

Ani Maďaři tomu nevěří. O domnělé české zrádě na italské frontě jednalo se dle zpráv vídeňských listů také v uherském parlamentě. Ministr honvedů bar. Szurmay podal obšírnou zprávu o hlavním viníkovi poručíku K. Stinem. Řeč ministrova byla uveřejněna v uher. listech, ale i c. k. tisková kancelář ji otiskla. Na uherské poslance nepůsobila odhalení žádným dojmem, neboť při řeči ministrově bylo voláno: „Nesmysl!" — „Poručík neví tolik!" a pod. Jiní poslanci volali na ministra: „Nejdříve jste říkali, že veliká voda zavinila porážku a teď to svaluje na zrádce!"



Zajímavé kostelní památky moravské: Kazatelna sv. Methoda v Třešti z roku 885.

Němci se zařizují v Kuronsku. „Reichspost" zaznamenává, že dílo obrovské velikosti bylo započato k nařízení generálního maršálka Hindenburga, dle něhož jedna třetina velkostatků v Kuronsku má býti dána k disposici pro osídlování sedláků. Jedná se o výměru více než 300 tisíc ha., jíž má býti použito v prvé řadě pro německé uprchlíky z Ruska, kteří se nyní vrátí, a kteří svůj majetek, plody práce celých generací, ztratili. Tito němečtí kolonisté v Rusku mají nyní zase svou práci a sílu věnovati kuronské půdě. Německý tisk všech stran velebí na výsost tuto Hindenburgovu reformu půdy velikého slohu.

Jak si kdo ustele, tak si lehne. Bývalý ministerský předseda ukrajinský Golubovič a bývalý ministr války Šukovský, kteří s Německem uzavřeli v Brestu Litevském mír a k jeho vynucení doma za pomocí Němců svrhli dělnickou vládu bolševiků, byli nyní německým polním soudem odsouzeni každý na dvě leta do vězení za to, že nedodrželi vůči Německu všecky mírové úmluvy. Vedle nich odsouzeni byli ještě Krasovský, Osipov a Cajevský, každý na rok do vězení. Čtenáři naši se zajisté pamatují, že všichni tito výtečníci svým postupem v Brestu Litevském docílili toho, že Trocký musil přistoupiti na všecky podmínky míru, diktované Německem. Nyní vzali odplatu svoji . . .

Loupežná vražda v hotelu Bristol. Minulý týden vynesen byl rozsudek proti pachatelům sensační vraždy v hotelu Bristol. Oba obžalovaní uznáni vinnými ve smyslu obžaloby. David odsouzen k smrti provazem, Franke na 15 let těžkého žaláře.

Také Číňané ve Vladivostoku. Do Vladivostoku přibylo také čínské vojsko na podporu Čechoslováků.

Nová francouzsko-anglická ofensiva začala dne 7. srpna u Amiens a Reuter hlásil první a druhý den bitvy počáteční úspěchy.

Nejzajímavější církevní památkou Moravy je zajisté kamenná kazatelna chovaná v chrámě sv. Martina v Třešti (okres jihlavský); kostel ten je velmi starého založení. Když biskup Method, který knížetem Rostislavem povolán v 9 století na Moravu, ubíral se krajem jihlavským do Čech, zde v Třešti obracel lid na křesťanství a z kazatelny, kterou vidíme na vyvedlejším vyobrazení, kázal.

Bilion státních dluhů. „N. Fr. Pr.", náležející mezi nejzpupnější hlasatele všeněmec. a vítěz. míru najednou oblékla roucho kajicníka. Ohromující cifra, bilion korun státních dluhů evropských zemí způsobila na-

měnil v kozu neb sovu, pak bych snad mohl svůj úkol vykonati. takhle však škoda času! Hleďme raději, abychom zdravých údů odsud zase vylezli," hučel Pipriac. „Zpět hoši!"

Ústup byl vykonán ve vší tichosti a teprve když se zase všichni octli na břehu a cítili pod nohama pevnou půdu, oddechli si. Michal Grallon stál na svém, že je Rohan na blízku a že bude nutno rozestaviti hlídky, aby lišák neufoukl.

Pipriac překypoval v nitru zlostí, poněvadž by byl nejraději s lidmi odešel — vyspat se a druhého dne teprve v honbě pokračoval. Vzdor smyslu pro povinnost, byl by poskytnul zběhovi rád příležitost k útěku, ale cosi v očích Grallonových ho od toho zrazovalo. Musil se míti na pozoru před člověkem, který s takovou houževnatostí Rohana pronásledoval. Byl by ho jistě při sebemenším zanedbání úřední povinnosti udal úřadům. Bylo tudíž rozhodnuto hlídati po celou noc nejen kathedrálu, nýbrž i okolní skaliny. Hněvem přímo supě rozdělil sergeant své mužstvo, zapálil si dýmku a šel sám na hlídku. Leč noc uplynula bez zvláštní příhody. Následkem zvedajícího se vichru a záhy na to se dostavivšího studeného lijavce, pozbyli četníci trpělivosti; vesničané — vyjímaje Grallona — dávno již odešli domů pokrčujíce rameny, a nazývajíce vše zbytečnou štvanicí.

Když nastal odliv, vedl Michal slídiče opět do kathedrály, nyní úplně světlé a přívětivé; prošťourali všechny skuliny a štěrbiny červeného žuloví, leč po lidské bytosti ani stopy. Za každým novým krokem horšila se nálada Pipriacova i jeho mužstva.

„Tous les diables!" zařval konečně zlostně „raci by se zde chytat mohli, ale nenalézám tu ani jediné díry, kde by se mohl uschovati větší pták! A pro tohle jsme obětovali noc a pitivo. Vždyť je to na těchto žulových stěnách psáno, že v této zatracené díře sáhá voda za přílivu člověku nad hlavu; a co se týče těch štěrbin a skalin nahoře

se fantasticky od jasnémodré oblohy, takže připadaly lidem závratně vysoko nad nimi kráčejícím a občas plachým pohledem v hlubinu zabloudivším, jako nesmírné moře náhrobních kamenů mechem porostlých a v nejpodivuhodnějších barvách se odrážejících, nad nimiž kroužila hejna sněhobílých racků.

Kdykoli se chtěl Pipriac zahleděti dolů, dostal závrať, a zaklnuv hrubě ustoupil od okraje. Michal Grallon zvyklý tomuto panoramatu, pohlížel na věc chladnokrevněji, ale i on se neodvažoval přiblížiti se přes míru k propasti, kde číhala smrt, neboť kámen byl zvětralý a jako led kluzký.

Náhle se Michal zastavil, pokynuv ostatním. Došli na místo, kde tvořil útes jakýsi výběžek: „Kathedrála se nalézá přímo pod námi; nahnu se a povím vám, zpozoruji-li něco!"

A jak pravil učinil. Lehl si na břicho a plížil se opatrně až nad okraj strže. V této poloze prodlel delší dobu, až Pipriaca přešla trpělivost; osopil se naň prudce, co že dole vidí: Michal, jako smrt bledý, se obrátil a pokynul mu. V mžiku odhodili Pipriac a tři jeho četníci karabiny, sňaly třírohé čepice a lezli opatrně po čtyřech za Michalem.

„Je tam?" mručel Pipriac.

„Pohleďte jen dolů!" zvolal Michal rozčileně.

Bleskurychle nahnuly se čtyři hlavy nad okraj propasti a jejich zraky plny údivu a zděšení zamířily do bezedné hlubiny. Bylo to ve chvíli, kdy dolehly k Rohanovi lidské hlasy a kdy vyskočv ze svého místa zadíval se do výšin. Podobal se skoro trpaslíku, lezoucímu po místech, kde by se ani moucha neudržela, neřku-li lidská noha. Když se pak Rohan pohnul, kráčeje klidně dále, čtveřice pozorovatelů hrůzou vykřikla.

„Má ďábla v těle! Žádný smrtelník, by to nedovedl, aniž by si lebku nerozrazil!" oddechoval sergeant, utíraje si s čela krůpěje potů.

„Byl to hrozný pohled!" zvolal četník Pierre.

jednou, že „N. Fr. Pr." oddává se žalostnému rozjímání o nynějším strašlivém prolévání krve a miliard — to arci je u bursiánského listu bolest první a největší! — jakož i o příčinách této světové katastrofy, kterou přirovnává k tarifu, který nelze zastaviti, až se napjetí samo vybije a jeho řádění se ztiší. Nejvíce zebe vídeňský orgán ovšem sebeurčení národů. Pokud šlo o Italii a Německo v jejich sjednocení, byla to vůdčí myšlenka. Když přicházejí s ní jiní — je to rozkladný jed! Ve strachu z toho jedu se zapomněla „N. Fr. Pr." až, abychom užili oblíbených slov německého slovníku, k velezrádě. Nemá totiž za dosud rozhodnuté, zda monarchie vyjde z toho orkánu neotřesena. Píše: Zvítězí-li věc státu; bude-li monarchie, která má býti zničena ideálem sebeurčení, míti úspěch v příštím roce, aby její trvání bylo zajištěno a její hranice považovány byly za živly nutné obrany? Rozhodnutí o tom dosud nepadlo. Jeť tu ještě jiná prý třaskavina — demokracie. Této se nyní zneužívá, hlas pro její vítězství přehlušuje volání po míru, ona kupí zášť a nenávist, takže množno vzdychnouti s básníkem: „Všechno pomíjí, proč ne také zášť?" A v této bezradnosti běduje: Přes to tuší každý pochybnost, zda meč sám může způsobiti konec (tedy jako Kühlmann, který proto musil odstoupiti!) — a jak by bylo důležito, kdyby dorozumění umožnila také spolupráce diplomata. Kde však je takový vše převyšující duch státnický? Ten této válce chybí! Máme za to, že tu „N. Fr. Pr." se dopouští křivdy na vlastních lidech. Nejsou tu němečtí státníci od Czernina až k Teuflovi, hlasatelé německého panství, kteří jsou s celým všeněmeckým svým přívěskem doma i v říši jako stvořeni, aby přehlušili válečnou vřavu a přivodili rozumný mír? Jakého nevděku se dožívají tato státnická světla od hlavního svého orgánu!

Jak se žije v Berlíně. Berlínský tisk přináší tento typický již obrázek: Pestrá společnost byla dopadena v jistém domě v berlínské Markgrafenstrasse 18. Operní pěvec Heinke přenechal tam svůj být v prvém patře jistému číšníku Bumbsovi, známému v jistých kruzích pod jménem Fric. Tento Fric byl číšníkem ve vinárnách a tam, kde byl zrovna činný, rozdával hostům, o nichž podle kabátu tušil, že mají plné kapsy, lístky s poznámkou, že po zavření vinárny mohou v Markgrafenstrasse 18 dále hodovat. A tak shromažďovalo se tam každý večer plno dámiček a pánů světáků a bavili se svým způsobem. Plné koše lahůdek, baterie lahví sektu padly na tyto pitky a řádění těchto břichopásku budilo v celém domě pohoršení a tak se o tom dověděla policie. Úředníkům se podařilo, přes to, že hýřilové udělali všecka možná bezpečnostní opatření, dostati se do místnosti a překvapiti tam asi dvacet osob, které se rozutekly. Ale daleko se nedostaly. Jedna kráska chtěla seskočiti s okna na ulici, visela již mezi nebem a zemí, ale policejní úředník ještě včas ji zachytil. Také majitel místnosti Fric pokusil se o útěk, skočil do otvoru pro ventilaci, a byl rovněž zachycen, když se vznášel mezi nebem a zemí. Celá společnost byla odvedena na strážnici. Kdyby chtěli pochytat všecky takové Frice, museli by na to poslat domů polovičku vojáků.

□ □ □

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST.

Košťály květákové poskytují velmi jemnou zeleninu polévkovou nebo ku přípravě na způsob brukve. K účelu tomu hodí se ovšem jen hoření dužnatá část, z níž dlužno slupku odstraniti.

Hořké mléko. Základem mlékaření jest produkce mléka zdravého a chutného. Jednou z oněch vad, které v poslední době nejvíce se vyskytují, jest hořká příchuť. Obyčejně bývá to jedna nebo více krav, které poskytují mléko hořké. Jakmile mlékárna konsumenty upozorní hospodáře, že dodává mléko hořké, neobjeví-li snad dříve tuto vadu sám, musí se ihned postarati o vysvětlení příčiny a její odstranění. Za tím účelem ochutnává se mléko od každé krávy zvlášťě, aby se zjistilo, která dává hořké. Často má mléko čerstvě nadojené příchuť normální, ale teprve po delší době vzniká v něm přece hořká příchuť. V tom případě doporučuje se do skleniček označených dle čísel nebo jmen krav dáti od každé dojnice zvlášť trochu mléka a zkoušeti toto po 20— 35 hodinách. Mléko krav vadných nesmí se ostatním smíchávati. Hořké mléko dojí krávy vysoce březí a u nich hledí se s dojením přestati. Jindy mohou býti příčinou odměšování hořkého mléka záněty a nemoce vemene. Shledáme-li, že mléko všech krav po nadojení chutná hořce, pak můžeme pokládati za jisté, že to způsobilo nevhodné krmení. Hořké mléko objeví se po větším krmení namrzlé řepy, staré páchnoucí píce kyselé, po příliš velkém krmení šrotem ovesným, zkaženou, ztuchlou slámou a p. Zda jest příčinou hořkosti to které krmivo, snadno se přesvědčíme, když přestaneme ním krmiti, anebo aspoň dávku zmenšíme. Také špatné stelivo, shnilá sláma, nečistota ve chlévě, nečistota v mléčném nádobí a nářadí v mlékárnách a p. může býti příčinou této vady. Dostaví-li se hořká chuť v mléku po delší době, pak původce hledati dlužno v mikroorganismech (bakteriích), které působí hnilobný rozklad. Tu třeba dbáti nejen úzkostlivé čistoty, ale i řádné desinfekce stájů, nádobí a nářadí mlékem vápeným, zejména stlaní, jež dobře se vápnem poleje. Také omývání vemene vlažnou vodou se dobře osvědčuje, zejména, přidá-li se do ní asi 2% sody. Do kanálků na močůvku leje se 3% roztok kreolinový. Poněvadž bakterie jsou hlavně v průchodech strukových, doporučuje se prvé 3—4 trysky mléka ze struků všech krav zachytnouti do zvláštní nádoby a odstraniti.



K novým operacím v Albanii: Náměstí horské obce s rázovitou věží.

Hlídací pes, není-li psí bouda postavena do stínu, má býti v letních vedrech uvázán na jiném stinném místě, anebo na dosti dlouhém řetězu, aby se mohl do stínu uchýliti. Pitná voda musí se mu dávati několikráte denně čerstvá.

Oplození vajec slepičích po vniknutí semene do vejcovodu děje se semenem tím zpravidla 14 dní, někdy až 4 neděle.

Odvar pelyňkový proti blechám. Do 3 litrů vody dáme asi šest hrstí pelyňku a necháme to asi hodinu vařiti. Pak hrnec odstavíme a necháme několik hodin v klidu. Tímto odvarem umyjeme psa, který trpí blechami, pak jej omyjeme vlažnou vodou a konečně studenou vodou ho opláchneme a chlupy důkladně vyčešeme.

„Myslím, že se nikdo za ním neodváží," poznamenal André.

„Nesmysl!" vybuchnul Michal Grallon. „Celá věc spočívá v tom, že zná lépe než kdo jiný všechny pěšiny a stezky a že umí šplhati jako kamzík — to je všechno! Teď aspoň chápete, proč si tehdy nesrazil hlavu, když jste myslili, že se zabil. Doufám, že se ho nyní brzy zmocníte a učiníte konec jeho vzdorovitosti a kouskům."

„Takovými planými žvasty ztrácíme zbytečně čas," mínil Pipriac, nijak přívětivě na Michala nepohlížeje. Počal zrádce poznenáhlu prudce nenáviděti. „Musíme si pospíšiti. V prvé řadě nutno rychle dostihnouti žebříku svatého Triffinea. Čtyři z vás, Nicole, Jan, Bertram a Hoel tu posečkají a budou tu hlídati. Ale pamatujte si, krev nesmí téci! Hleďte, abyste ho chytli živého, vyleze-li nahoru."

„A což bude-li se brániti?" tázal se jeden z nich.

„U ďábla, vždyť jste čtyři proti jednomu bezbrannému. — Ostatní, v před, pochod! Pojď, Grallone!"

Neušli ani sto kroků, když tu sergeant prudce vykřikl a uskočil, neboť z kteréhosi výklenku vyskočil náhle živý tvor, který, stoje na nejkrajnějším okraji skalní stěny, upíral na družinu ustrašené zraky. Byla to koza Jannedic.

„U všech čertů, ta mne vyděsila!" vybuchl Pipriac. „Docela pitomá koza!"

„Patří matce zběhově," poznamenal Grallon „a je to protivné zvíře; ani ďábel není prohnanější. Často jsem ji chtěl již zabíti, když jsem viděl jak se s ní Rohan miliskuje — s hloupým hovadem, jakoby to byl člověk."

Jannedic se záhy ze svého překvapení vzpamatovala a odhopkala podle družiny. Okamžik, jak se zdálo, uvažovala nemá-li proti bodákům četníků použíti rohů, pak vidouc přesilu rozmyslila si to, a pohodíc několikráte hlavou kráčela dále. Setmělo se již, když družina, slezší stupně Triffineovy dospěla

ku břehu. Grallon ji vedl leč stopy po uprchlíkovi nenašel. Ve své ochotě a pohotovosti pokoušel se Michal, vyšplhati se na krkolomnou cestu, na které spatřil i Rohana; leč zůstal při pokusu, neboť si netroufal dále než čtyřicet či padesát stop vysoko a vrátil se záhy k svým společníkům.

„Kdyby člověk byl mouchou, snad by mohl za ním; vždyť bloudí po stezkách, kam jistě dosud lidská noha nevkročila!" skuhral sergeant.

„Nemůže býti rozhodně daleko," ujišťoval Michal, „neboť za kathedrálou není ani pěšinky na níž by mohla koza vyšplhati. Nutno ho hledati v kathedrále; na štěstí nastává právě odliv!"

Trvalo to však vzdor tomu ještě dobrou hodinu, než-li se mohlo suchou nohou vkročiti do brány. V rozlehlé kathedrále obestřela je hluboká temnota, jen hvězdy, jež si přispíšily leskly se na obloze. Dokonce i Pipriaca, který nebyl nijak pověrčivým, zamrazilo. Dusivé ticho, rušené jen zurčením pramenku po jemné, mechové pokrývce se perlících a občasný ustrašený výkřik mořského ptáka, působilo na smysly tísnivě. Královna noci rozestřela svůj háv; nebylo viděti ani na krok. Těsně ku stěně přituleni, seděli druh vedle druha nesčetní kormoráni, kteří vyděšeni nezvyklým hlukem lidských kročejů, třepetali ve tmě úzkostlivě křídloma.

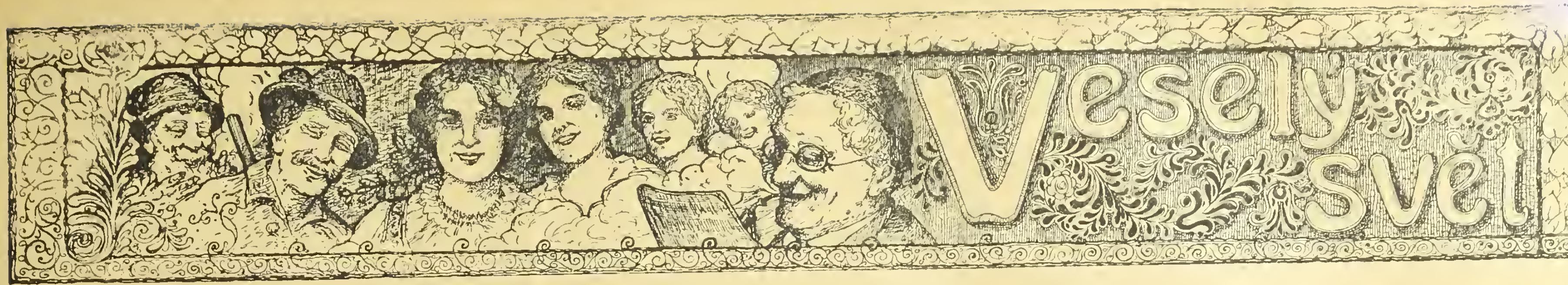
Přítomní mluvili šeptem a s největší opatrností kráčeli dále.

„Kdybychom si jen byli vzali pochodeň!" litoval Pierre.

„Člověk by myslil, že se v této zatracené temnotě prohání satan," mručel Pipriac jedovatě. Nejraději by byl Grallona uškrtil. Ten se pokřižoval a zašeptal: „Bůh nás před ním ochraňuj! Leč slyšte, co to?"

Hejno holubů vzlétlo vyplašeně z kteréhosi temného zákoutí.

„Toť věru zatracené místo; ani vlastní nos tu člověk nepozná! Spíše jehlu v moři bychom nalezli. Kdyby mě Bůh pro-



Poválečné katastrofy.

„Vítám vás z vojny, pane sládek! To nám zase uvaříte pivečko!"

„Nevím, nevím, já už to za ta léta docela zapomněl.

*

Vždy stejný.

Student: „A co jsem v horečce mluvil?"

„Ale — všechny své příbuzné jsi pumpnul."

*

Dobrý manžel.

Manžel k choti: „Ubohý přítel — pomysli jen — je žalován pro dluhy. Dokonce i švadleně své ženy je dlužen 1.000 K.

Manželka: „Tisíc korun! Tak vidíš, z toho bys si měl vzít příklad!"

*

Příležitost.

Pan: „Račte dovolit, připadáte mi tak známým!"

Student: „Tak, těší mne a nemohl byste mi půjčit 10 K."

*

Mnoho dobrého.

Kohn, který se koupá v řece a náhle ho překvapí déšť: „Ale, to né, tuplovaně se koupat nebudu!"

*

Před zastavárnou.

„Nesmějte se tak perfidně, vy obyčejný člověče protože jdu ze zastavárny?"

„Ale, ví haist? Vždyť si tam pane dochtor mohli něco vyplatit?"

*

Jak se časy mění.

Dříve jsme měli ministra výživy a teď máme správce — podvýživy.

Jindy jsme měli chleba bez chlebenek, nyní máme chlebenky bez chleba.

*

Útěcha.

„Jejej — podivej se — tady leze veš."

„Ale nech ji a buď ráda, že nelítá!"

*

Přirozené vysvětlení.

„Poslouchej proč pak mají vlastně Turci půlměsíc ve svém znaku?"

„No Bože, to je snadné — tu druhou půlku anektovali již dávno Angličani."

*

Různé pocity

„Kdykoli vás potkám, vzpomenu si, že jsem vám před dvěma lety půjčil 100 K."

„Bože, a já zas radostí nad našim setkáním, úplně vždy na to zapomenu."

*

Děti.

„Franto, ty ještě stále nosíš krátké rukávy?"

„To se ví."

„A čím si čistíš nos?"

*

Bez obavy.

Host: „Prosím vás pane hospodský dejte mi čtvrtku vína a adresář."

Hostinský: „Hledáte snad někoho?"

Host: „Ano."

Hostinský: „Inu to si můžete dáti i pullitr."

*

Jarní otázka.

— Jak se daří dětičkám, pane profesore?

Pan profesor: Děkuji, dobře přezimovaly.

*

Dětská ústa.

Pepíček k tatínkovi, který dopíjí desáté pivo: „Poslouchej tatínku, kolik se musí vlastně vypít piv, než se může platit?"

Jstota před zlodějem.



„Tys nebyl ještě nikdy okraden kapsářem."

„Mě se takový malér nemůže přihodit. Chodím z domu jen v průvodu své něžné polovice, která hodně šilhá. To má velkou výhodu, neboť takový kapsář neví kam se vlastně dívá."

*

Láska.



A.: „Víš, že má pán Homolka od prvního větší gáži? Možná, že se teď i ožení."

B.: „Myslíš se sl. Š., že by ho milovala? Vždyť o něm dříve nechtěla ani slyšet! Miluje hox"

A.: „Ano, od — prvního."

*

Přiznat barvu.

Tři přátelé debatovai o politice a jeden z nich se ustavičně vyhýbal tomu, sděliti svůj názor. Stále jen uváděl, co řekl ten a onen. Konečně se jim to znechutilo o obořili se naň:

„Už toho máme dost. Teď musíš přiznat barvu.

„Promiňte," rozhořčil se, „já přiznávám barvu jen v mariáši."

Moderní byty.

Nájemník: „Ach, to je příjemné, že tu máte celou spoustu maličkých šaten, ba mnohé i s okýnkem."

Domácí pán: „Ale račej dovolit — to nejsou šatny — to jsou pokoje."

*

Vznešený společník.

Turista: „Nuže tedy, když nemáte žádný pokoj volný, budu spáti společně s tím hostem, — ovšem pak bude nocleh lacinější?"

Hostinský: „Lacinější? Co vás napadá o 3 K dražší. Vždyť budete spáti se skutečným dvorním radou!"

*

Příčina.

„Jak to přjde pane notáři, že každý můj pokus, naučiti se plovati selže? Jakmile začnu hned se potopím."

„Inu milostivá máte asi mnoho železa v krvi."

*

Výmluvné.

„Váš pan choť mluví v poslední době velmi hlasitě! Čím to?"

„Ach Bože, to on si to tak navykl. My totiž nyní častěji navštěvujeme koncerty."

*

Jen ještě...

Pan učitel k sedlákovi, jehož zná co starého práče: „No tak Vondro, vy se už neperete?"

„Ale kde — pane učitel — já mám teď doma dost pranice."

*

Při pivě.

„Já nevím pane Skořápka — dnes nemám ani trochu žízně!"

„Víte co pane Chudáčku — pusťme se do politiky."

*

Ochotný.

Cizinec: „A za elektrické osvětlení se musí zvláště platit, pane hostinský?"

Hostinský: „Ano, ale jen v tom případě, když svítí."

*

Subjektivní náhledy.

„Věříte, že manželství vychovává?"

„To je mě docela vuřt — já si nedám nic líbit!"

*

Uvážení hodno.

Prodavač: „Tuto patentní dýmku vám vřele odporučuji, to je dýmka budoucnosti!"

„Budoucnosti?" Ach, to si raděj koupím tu co jsem už měl."

*

Hudebník.

„A proč pak Franta už není trubačem u hasičů?"

„Inu, on je takovej z tý muziky natvrdlej. Ondy hořelo a on místo „hoří" troubil „Proč bychom se netěšili."

*

Válečná eskamotáž.

Uzenář k učedníkovi: „Byl jsi u pana rady s objednanými vuřty?"

Učedník: „Byl, pane mistr, ale nebyl nikdo doma."

Mistr: „A kde máš vuřty?"

Učedník: „Prosím, ty jsem tam nechal, prostrčil jsem je klíčovou dírkou."

*

Jako hrob.

Student k příteli: „Můžeš být jist mým mlčením. Budu mlčet jako při zkoušce."

*

Moudrost vědy.

„Toto množství jedu usmrtí během pěti minut slona, anebo půl člověka?"

Majitel: „Vídeňské Illustrované Noviny". Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň XVI., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.

Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.

Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.

Telefon interurban 54.017.

Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychleji. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 34.

VE VÍDNI, DNE 15. SRPNA 1918.

Jednotlivá čísla 40 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:

Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.

Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi

Ceny insertní:
V insertní části; 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·— V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—

ROČNÍK XIII.

Hospodářská pomoc z Rumunska:

Domácí obyvatelé př sbírání hedvábníků.



Franconzsko-anglická ofensiva na západě pokračuje. — Murmanské pobřeží v rukou anglických. — Moskva ohrožena Čechoslováky. — Císař Karel v německém hlavním stanu, kde se konají rozhodující porady o východních otázkách.

ROZMLUVA S MINISTERSKÝM PŘEDSEDOU.

Dopisovatel „Prager Tagblattu" měl příležitost mluviti s ministerským předsedou, svob. p. Hussarkem, o aktuelních otázkách. Ministerský předseda pravil: Úvodem musím opakovati již banální slovo, že vedeme válku obrannou a jenom obrannou. Toto slovo jest proto mnohovýznamné, poněvadž lépe, než nějaké dlouhé prohlášení, označuje naše stanovisko k válce a její skončení. Nepomýšlíme na žádné rozšíření území. Nesnažíme se o nic, než o zabezpečení svých hranic a pokojný rozvoj poměrů. Jest pochopitelno, že na počátku pátého válečného roku interesuje se veřejnost v prvé řadě o problém skončení války, v jejíž dlouhé trvání samozřejmě nikdo, nejméně pak naši nepřátelé, nevěřili. V této věci jest bezúčelno hráti si na proroka. Válka přestane, až zvítězí rozum. Zda tento okamžik jest blízký či daleký, nemůžeme odtud posuzovati. Vojenskou situaci neposuzuji nepříznivě. O věcech na západní frontě nechci mluviti. Myslím, že přísluší to pouze německému vojenskému velení. Pokud se jihozápadního bojiště týče, uhájíme, při nejmenším, linie, které nyní držíme. Ostatně neočekávám rozhodnutí války na italské frontě. Je-li vojenské rozhodnutí světové války vůbec myslitelno, pak dojde k němu pouze na západě. Zastával jsem vždy názor, že vojensky byli jsme nejníže v době, kdy jsme ztratili Přemyšl. Od té chvíle však pokračujeme stále vzhůru, čemž místní kolísání přirozeně nemůže ničeho změniti. Pokud se vnitropolitických plánů rakouské vlády týče, tedy jest vláda pevně rozhodnuta svolati sněmovnu v září. Den ještě není stanoven. Za nejdůležitější úkol považuje vláda úpravu finanční otázky. Bude při tom budováno na podaných již předlohách. To musí se však za všech okolností státi v nejkratší lhůtě, již vzhledem k naší valutě. Zvýšení ceny chleba, opatření, jehož dosahu si zodpovědní činitelé byli naprosto vědomi, jest rovněž v souvislosti s finanční úpravou, jež má býti provedena. Při tom bude vzat zvláštní zřetel k situaci středního stavu, která stále se zhoršuje. Jsme však názoru, že všeobecné snižování cen, jdoucí ruku v ruce se zlepšením valuty, jest pro zaměstnance s pevným platem v prvé řadě účelnější a výhodnější, než tak zv. drahotní výpomoci. Vzhledem k mimořádné naléhavosti těchto problémů byla by vláda ráda viděla, kdyby byla sněmovna, po schválení státních nezbytností, pokračovala v zasedání. Nebylo však možno uzavříti se oprávněným požadavků poslanců, stojících uprostřed praktického života. Právě to jest zárukou naší demokratické struktury, že převážná část našich lidových zástupců pochází z lidových mass a současně zná železnou nutnost povolání. Naše výživa pro pátý válečný hospodářský rok jest, podle dosud došlých zpráv, zajištěna, třeba že jest nutna největší spořivost, protože přirozeně nutno počítati se sotva stačícími zásobami potravin. Ze svého ovšem nebude nám možno krýti celou spotřebu, ale smlouvy uzavřené s Německem, Uhrami a jinými státy, umožňují doplnění úhrady. Vláda bude energicky pečovati, aby zabráněno bylo každému výstřelku v oboru vyživovacím. Konečně prohlásil ministerský předseda, že od nějaké doby konají se kompromisní vyjednávání o hradním míru pro volby do dolnorakouského zemského sněmu a o reformách volebního práva vídeňské obce, kterou tento zemský sněm má provésti.



Z Dalmacie: Západní brána Kotoru se starým mostem Zugu.



Z italské fronty: Panceřová tvrz Rivarotto v Benátsku, zničená našimi bateriemi.



Dělostřelecké střílny v italské panceřové tvrzi Sedeglianu, jež dobyta byla rak.-uher. vojskem.

□ □ □

VÝZNAM AMERIKY VE VÁLCE.

Značná část veřejnosti v Německu utěšovala se tím, že vstup Spojených Států do války nebude míti podstatného vlivu na průběh války. Mluvilo se nejprve s politováním o civilní holotě americké, která si naivně myslí, že lecjaký diletant dovede vykonati něco cenného v boji, kde má slovo dlouholetá disciplina, stará tradice, zkušenost, vědecky podložené znalosti atd. Později se říkalo, že Amerika nebude moci přijíti na bojiště včas, protože musí se vším teprve začínat a všecko se učit. Potom, že transporty amerických vojsk nedostanou se do francouzských ni jiných



Z Oděsy: Život na oděsském pobřeží.

přístavů, ježto se o to postarají německé ponorky. Potom, že celá Amerika je humbug, reklama, fráze. Rozvážné živly v Německu však už pochopily, že povaha věci je vážná, a že zakrývati před sebou rozměry nebezpečí je věcí hodnou dětí, ale nikoliv mužů. Ty kruhy vidí stále jasněji, že to netáhne přes oceán nijaký americký cirkus, nýbrž armáda stomilionového státu, která sleduje nepřátelské, ale pevně vytčené cíle. Ale novinářští šmokové snaží se dosud namluviti široké veřejnosti, že Američan je směšná figura, něco, co vážně myslící. Prus nepotřebuje vážně brát. Poslední události na francouzské frontě poučily však říšskoněmeckou veřejnost o jiném a tak pozorujeme, kterak pojednou vážnější listy německé počínají o Americe psáti jako o nepříteli vzbuzujícím respekt a uznání.

▫ ▫ ▫

SMÝŠLENÍ V NĚMECKU.

Není tomu dávno, co váleční štváči v Berlíně rozbouřili celou říši bojem proti Kühlmannovi, který se odvážil říci, že válka vojensky rozhodnuta nebude, čímž naznačil nutnost míru dorozuměním, tedy míru levnějšího, než jak si jej předsavují imperialistické kruhy německé. Kühlmann padl a přišla německá ofensiva proti Francii. Ofensiva skončila značným ústupem Němců a protiofensiva dohodová není ještě v koncích. Od doby této protiofensivy jest v Německu překvapující klid. Marně hledáme v listech zprávy o projevech imperialistů, jak to bylo každodenním zvykem těchto válečných nezmarů, hovících si doma za humny, na tisíce kilometrů od bojiště vzdálených. Imperialisté mlčí, poněvadž fakta jsou silnější než slova. Fakta jasně naznačují, že hlasy o vybojování vítězného míru byly přemrštěností a že čím dále, tím více spějeme k závěrečnému názoru, že mír musí vzejíti ze vzájemná dohody, budované a smluvené na podkladě těch velikých idei a zásad které stojí v popředí myšlení a cítění celého kulturního světa. Mír dle vozru brest-litevského jest pro ostatní Evropu nemožností, ba zdá se býti jistým, že i míry východní jsou na cestě podstatné korektury, poněvadž staly se základem ne pokoje, nýbrž nových komplikací a nebezpečí. Situace v Rusku a Ukrajině jest symptomem těchto komplikací a nových sporů a rozumem vedená diplomacie nesmí přezírati tento hrozivý fakt. Mír východní nevzešel z vůle a po demokratické dohodě, takové ujednání nemůže míti trvalé ceny a musí ztroskotati. To vše je známo v Německu a proto ten klid, proto ta ledová nálada po horečnatých náladách válečných a imperialistických a po horečce míru vnuceného. Ale i neimperialistické Německo jest až povážlivě klidné. Massy německého lidu byly až dosud drženy ve víře v naprostý úspěch válečné politiky mperialistů. Víra ta se hroutí, neboť ani starý, ani nový bůh imperialistického Německa nemůže zvrátiti fakta, před jaká jest nyní denně stavěn německý lid. V Německu pravděpodobně počíná se tvořiti nové psychologické prosředí. Tento převrat v duši německého lidu bude se stupňovati o to více, oč starý bůh Německa bude méně milostivým, než býval dříve. Imperialistické špičky v Německu mlčí a povážlivý klid panuje i v massách lidu německého. Německo prožívá obrat, který nemůže vésti, než směrnicemi, jež vynucuje tlak mezinárodních poměrů. Až bude zlomena setrvačnost starých názorů a imperialistických frází v Německu, dojde k vyvrcholení, jež může míti blahodárný účinek na další vývoj. Každý klid jest předzvěstí bouře.



V Oděse zuřil nedávno velký požár, který ohrožoval celé město. Oheň byl uhašen dík včasnému zakročení našeho vojska.



Oděsské lodi ve slavnostním hávu za příčinou jmenin hetmana Ukrajiny.

▫ ▫ ▫

ŽÁDNOU NOVOU VÁLKU.

„Arbeiterzeitung" píše: Mnohé lidi snad trapí, že dohoda porazí bolševiky a dosadí v Rusku vhodnou vládu, jež potom zřídí opět ruské vojsko, jež by zase mohlo obnoviti válku proti středním mocnostem. Že by však vzplanula nová válka, není nebezpečí, protože ruští sedláci dobrovolně nepujdou do války a nejsou také vyzbrojeni. Bojechtiví lidé u nás říkají, že střední mocnosti nemohou připustit, aby suroviny a životní prostředky ruské říše dostaly se do rukou do-

hody. Ale vždyť je Ukrajina v našich rukou. Ale v hladovějícím severním Rusku není životních věcí ani surovin. Musili bychom jíti hodně daleko, abychom je našli; rudy jsou až na Uralu. To je od Moskvy vzdušná vzdálenost 1400 km, asi tak, jako z Vídně do Birminghamu nebo z Berlína do Oděsy. Obilí je však až v Sibiři. Omsk, střed Sibiře, leží 2250 km na východ od Moskvy. Či má nový pochod do Ruska sloužiti cílům politickým? Snad jsou lidé, kteří by si přáli, aby naše vojsko dělalo „pořádek" v Rusku a dosadilo tam zase nějakého cara. Ti se však ničemu nenaučili ze zkušenosti Ukrajiny. Devadesátimilionový národ východu nepozbyl by nenávisti proti nám, kdybychom se tam objevili jako vrahové jeho svobody. Vždyť se také vlády středních mocností desetkrát slavnostně zavazovaly, že se nebudou mísit do vnitřních záležitostí ruských. Zakročení dohody je snad bolševikům nebezpečím. Ale nás nesmí to nutit, abychom zahájili na východě novou válku. Národové Rakouska jsou válkou unavení a nechtějí žádné intervence v Rusku. Nová válka by nebyla vhodným prostředkem dovésti nás blíže k našemu cíli.

▫ ▫ ▫



Město a pevnost Kladsko, kdysi hlavní město knížectví kladského, patřícího až do doby Marie Terezie ke koruně české. Mírem r. 1742 předáno Prusku. V knížectví kladském žije ještě dosud mnoho Čechů.

PŘESTAVBA RAKOUSKA

Říšský poslanec E. V. Zenker napsal do berlínského „Tageblattu" článek o rakouských poměrech, ve kterých praví: „Když ministerstvo Seidlerovo dovedlo si opatřiti čtyřměsíční rozpočtové provisorium v březnu tohoto roku, za největších potíží a jen na intervenci koruny, tu bylo všem soudným lidem jasno, že nejde o nějakou vládní krisi, ani ne o krisi parlamentní, nýbrž o rak. krisi státní. Ministerstvo Seidlerovo bylo tehdy ještě politicky docela neposkvrněno, šéf vlády byl politickou nulou a jednotliví ministři byli muži všeobecně uznávané důvěryhodnosti. Odepření čtyřměsíčního provisoria této vládě nebylo tudíž ani tak výrazem nedůvěry proti osobám, jako proti soustavě „fretování", jež platila za poslední moudrost rakouských základních problémů po celá desítiletí. Světová válka, jež vzplanula v neposlední míře právě z tohoto nerozřešeného problému, uvedla jej neodvolatelně k rozřešení a věšina národů rakouských je pevně odhodlána, nevejíti do nového míru s obtížením pout tohoto byrokraticko-centralistického Rakouska. Říká-li se, že v rakouské říšské radě není řádné většiny, pak je to arci nesmysl. Je většina, ale tato je v otevřené a poctivé oposici proti stávající státní formě, nikoliv proti státu, aby bylo dobře rozuměno, nikoliv proti státnímu soužití, nýbrž proti staré formě státu. Jen Němci, či lépe řečeno, jen nacionálně-klerikální Němci, asi 150 poslanců, drží se pevně byrokraticko-centralistického Rakouska, poněvadž očekává od něho cestou oktrojírek vyplnění svých tak zv. „požadavků", což znamená nové uspořádání v duchu německé hegemonie. Tedy i oni jsou vlastně odpůrci starého Rakouska, právě tak jako Poláci, Češi, Jihoslované nebo Italové, jenže věří v reakční nové Rakousko s německou nadvládou, kdežto ti druzí, demokratičtí Němci se všemi ostatními národy sní o Rakousku demokratickém, národně-federativním. Je snadno pochopitelno, že rozhodující kruhy a tudíž i rakouské vlády sympatisují více s německo-klerikálními plány, čímž přirozeně ženou neněmecké národy do oposice vždy prudší a mnohdy do úplného radikalismu. Ježto není odvahy v této nebezpečné době vyloučiti parlament, jak bylo za Stürgkha, na druhé straně však má býti vládnuto s Němci za každou cenu, ti však sami nemají většiny a následkem svých záluskú nenalézají spojenců, vzniká takto tísnivá otázka, připomínající čtverec kruhu: že se chce vládnout parlamentně menšinou proti většině. To je úhelný bod dnešního stavu. V dalším Zenker praví: Jádro věci je to, že vubec žádná vláda nemůže tento rakouský problém rozluštiti, ani nerozluští, kdyby měla nejlepší vůli, neboť to není problém vládní, nýbrž národů a žádný jednotlivý muž, a kdyby to byl sám Bismarck, Cavour nebo Gladstone, nemůže podati návrh budoucího Rakouska, poněvadž tento může vyplynout jedině z úplně svobodné dohody národů, tvořících Rakousko a



Pomoc z Rumunska: Doprava obilí k železniční stanici.



Z Italie: Vodopád Casertův v Neapoli.



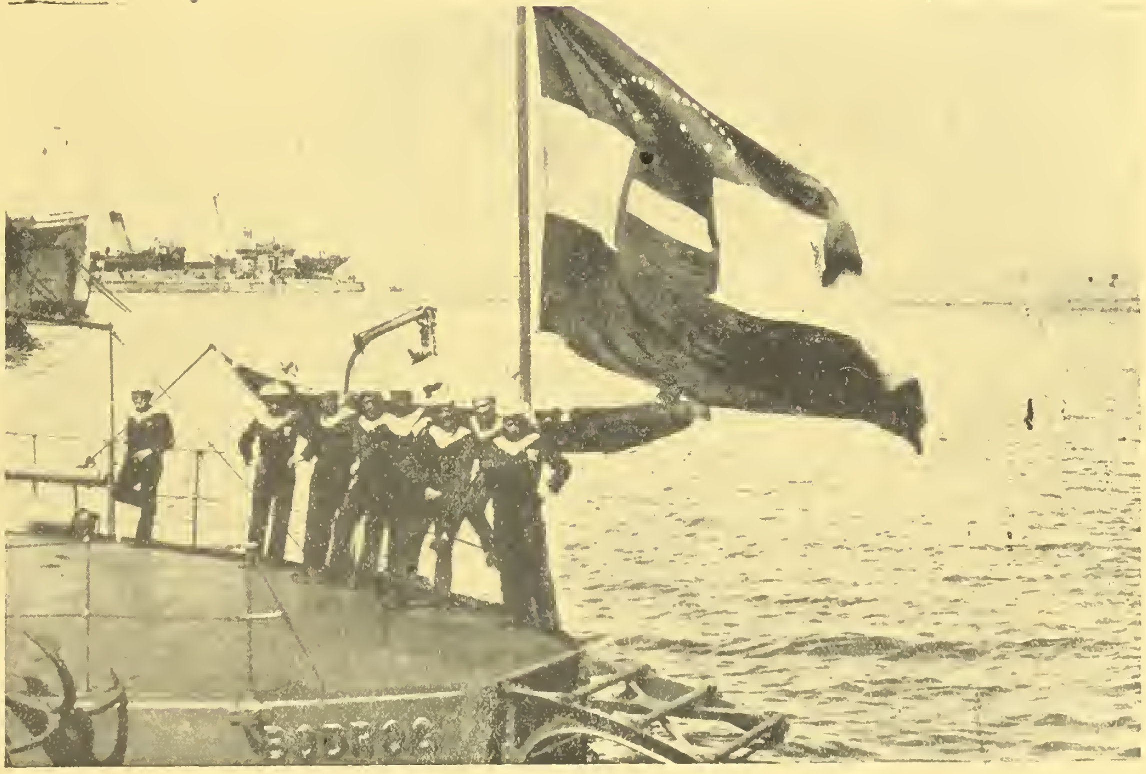
Skladiště oleje a benzinu v Dalmacii.

válečné, které nenesla říše, ale spolkové státy a obce, a je řečeno, co za tyto dluhy bylo vykonáno? Jsou rodiny bojov., pozustalí po padlých, zmrzačené oběti války jinde lépe zaopatřeny, nežli v Německu? A jestliže ano, nehřeší se na útrapy nejslabších členů ve prospěch národního společenství, které v této válce je vynášeno jako vyšší jednotka?" — „Vorwärts" upozorňuje dále na to, jak vynáší se neprávem úspěch válečných půjček a praví: „Ale byla německá spořivost ve válce tak obrovská, aby přes zničení nesčetných existencí, přes nastávající vysoké daně, také strávila válečné i mírové půjčky, půjčky státní a obecní, které dosud byly vydány, i jež teprve přijdou? Co nám prospěje, jestliže jiný stát ohlásí konkurs s většími passivy nežli já. Bankrot je bankrot!" — „Vorwärts" na konec praví: „Takové ukolébávky pro velké děti máme již dost. Že můžeme ukazovati škodolibě na nepřátele, trpící nouzi, je zatraceně laciný špás, nemající ani jiskřičky ducha a vtipu a z vlastní bryndy nám nepomůže. Jenom jedno může pomoci: Střízlivý, jasný přehled všeobecné mizerie a odhodlaná síla, abychom s obětmi a těžkou prací jednotného národa smazali stopy této nešťastné války."

proto i každý pokus zkonstruovat nové Rakousko z dosavad. centralistického, musí naprosto selhati. Zenker myslí, že v podstatě jde o dva body: za prvé o teritoriální ohraničení a za druhé o stanovení budoucích státních společných věcí. Tyto dvě otázky Zenker pak blíže ještě rozbírá. Článek jeho je nesen duchem smířlivým, v čemž se příznivě liší od podobných projevů s německé strany v poslední době.

VÁLEČNÉ ÚTRATY SVĚTA.

„Vorwärts" píše, že čtyři léta světové války stála 650—700 miliard marek, tedy částku, za níž v Evropě musil by nastati nevídaný blahobyt, tato slova: „Bylo by v pravdě lákavé třebas dosti neužitečné, kdybychom opět udělali výpočet, jakých nádherných věcí mohlo by se dostati strádajícímu a trpícímu lidstvu, kdyby tyto miliardové oběti nebyly vystříleny v prachovém dýmu na zničení kvetoucích životů lidských a klíčícího štěstí. Kolik prací mohlo býti vytvořeno trvalejších pomníků z kovu, které by zvýšily sílu lidu, oplodnily tvůrčí činnost a rozmnožily bohatství! Praví se: Jiní mají více dluhů nežli Německo. Ale má Německo tak málo dluhů, aby mu toto břemeno připadalo lehčím? A jak se vypočítalo toto na výsost sumární srovnání? Nejsou také do účtu německého počítány výlohy



Rakousko-uherští námořníci na palubě ukořistěných ruských lodí v přístavu Oděsy.



Rumunský dobytek připravený k dopravě do Rakouska.

V BERLÍNĚ A U NÁS.

Pod nadpisem: Nejlevnější chléb na světě, poučil „Neue Abend" pana ministra výživy i veřejnost o množství a jakosti chleba, leč také o jeho cenách v Berlíně a u nás: I v Berlíně vchází v platnost počátkem týdne zdražení chleba, jež právě jako u nás provázeno je zvýšením chlebové dávky. Berlíňan nyní dostane 1850 gramů chleba týdně, my ovšem jen 1260 gramů. A berlínský jednotný chléb stanovena cena 97 feniků. U nás stojí od včera bochníček o 1260 gramech K 1.56. Porovnáte-li marku s K 1,56, vyjde cena berlínské týdenní chlebové dávky v našich penězích na K 1.60. Berlíňan tudíž má za svých 1850 gramů zaplatit jen o 4 haléře více než my za našich 1260 gramů, t. j. berlínský chléb je téměř o třetinu levnější. Z jednoduchého výpočtu vysvítá, že Berlíňan za týdenní dávku, jež by se válhou svou rovnala naší, zaplatil by ne celou K 1.09, tedy o 47 haléřů méně než my. A při tom je berlínský chléb nepoměrně lepší než vídeňský, poněvadž je v něm hodně žitné mouky. Vzhledem k tomu si nelze vysvětliti, jak mohl říci náš ministr výživy za svého odůvodňování zdražení chleba, že v Rakousku je ze všech států cena chleba nejnižší.

Podporujte „České Srdce!"

G. d'ESPARBES:

SKŘÍŇKA.

V modré, květinami zdobené síni seděli v důvěrném tete à tete markýz s markýzou. Vysoká lampa vrhala na ně magický svůj lesk. Markýza opřena něžným loktem o stůl, ssála jemné aroma čaje, srkajíc s lahodností zlatitý nápoj. Ach — jak byla kdys asi krásná. Bylo jí sice nyní již 48 let, leč vzdor tomu vyhlížela ještě, jako rozkvetlá růže. Opírala bradu o ruku — úzkou, aristokratickou ruku — a v jejích bohatých, plavých vlasech, které jako svatozář její hlavu objímaly nebylo dosud ani jediné stříbrné nitky. Její líce zářily. A jaké to byly líce! Sen... Oči jasné a tmavomodré, jak drahokam čisté, obočí jemně kroužené, nos malý a něžný a tváře jako broskve. Ano — nikdo by jí nebyl hádal osmačtyřicet.

I markýz, pozoruje svou choť něžným pohledem, to plně uznával.

Náhle markýza svraštila obočí a pravila, vzdechnuvši z hluboka: „Ach ano — mon chere, stárneme —"

„Ale, ale, jaké to máš někdy nápady... Co na to říci?"

„To nejsou nápady. Stáří se blíží a blíží a nedá se zadržeti!"

V téže chvíli kdosi zaklepal a ve dveřích se objevila komorná.



Naše aviatika v poli: Aviatikové před svým odjezdem přejímají poštovní holuby.



Obrázky z Uher: Doprava obilí do mlýna.

„Paní markýzo, v zeleném pokoji byla při uklízení nalezena stará jakás. skřínka. Je u ní klíček. Musí být velmi, velmi stará neboť je úplně zaprášená."

„Skřínka?... Přineste jí Madleno... zní to jako v pohádce!"

Komorna zmizela. Nastalo ticho, rušené jen praskaním ohně v krbu a rhytmickým dechem obou manželů.

„Co je to za skříňku, Amadé?"

Markýz pokrčil rameny; pak pravil klidně: „Nevím; snad od některého tvého šperku."

„Což jsi už někdy viděl, že ponechávám své šperky v zaprášených kasetách? Ale pověz nemáš ani nejmenšího tušení?"

„Ne."

„Já rovněž ne."

Seděli proti sobě klidně, oddávajíce se volně myšlenkám. Pouze jich oči bloudily komnatou. Byla to rozkošná, staromodní, velkokvětou látkou zdobená síň. Stará, hluboká lenoška, ku snění přímo stvořená, mahagonová skříň se zlatými nohami, dvě židle a malý psací stul. V rohu, zpola hedvábnými záclonami zakrytý stál pracovní stoleček s ozdobami a obrázky a v krbu, čtyřmi vousatými satiry neseném, hořela dvě polena. Vše bylo hezké, jemné a velmi, velmi staré, leč přece jen dosti koketní pro oba tyto stárnoucí lidi....

Mysleli na totéž — — — — — — — —

„Zde, prosím!" ozvala se náhle komorná.

Skřínka byla ebenová a mosaika na ní zobrazovala pastýřské scény. Čtyři zlaté růžky tvořily nožky. Leč co bylo uvnitř?... Peníze?... Tajemství?...

„Otevru ji," pravila markýza.

Markýze zamrazilo.

„Zdá se" pokračovala zlomyslně, „že jsem na nejlepší cestě učiniti objev." Vzala klíček, otočila jím v zámku a pozvedla víko. Skřínka byla plna dopisů: jemný, vonný obláček prachu se z ní vznesl jakoby duše zašlých, krásných dnů...

Prohledávala kasetu štíhlýma, bílýma rukama.

„Nuže, Amadé, mám číst?... Či nemám?... Jak libo."

Byla v onom okamžiku rozkošná: líce růžového nádechu a kol úst půvabný úsměv. Růžovými rtíky zářily zuby... mile se lesknouce jako slonovina.

„Jak si přeješ," odvětil tiše markýz.

Měl strach a chvěl se, když rozbalila první listy a podotkl: „Jsou to jistě rodinné papíry, notářská akta a podobně."

Zasmála se.

Markýz, ruce založeny, hleděl ztrnule na svou choť, a zachvěl se znovu když markýza na zdař bůh vytáhla jeden z dopisů a počala, hlasem poněkud nuceným, hlasitě předčítati:



Nedělní odpoledne v jihouherském městečku.



Rak. uherský válečný letec se svým létadlem v hangaru.

Jak možno u úmrtního lože králova myslit na lásku," řekla tiše. „Toť nedůstojno šlechtice!

„Byl jsem tehdy ještě velmi mlád..."

„Sedmadvacet let. Vzbuzuješ ve mne touhu abych četla dále...."

Vzala jiný dopis a přivoněla k němu.

„Španělský jasmín."

„Bibi!"

Markýza zrudla a opakovala: „Bibi, byla bych velmi šťastná, kdybych mohla dnes večer promluviti s tebou o nových účesech a ještě jiných důležitých věcech, které možno říci jen..."

Markýza pohlédla na svého manžela: „Co se stalo před pětadvacíti lety jsou maličkosti; ale potom je to... nevěra... cizoložství... Ach, my ubohé, nešťasné ženy! Jsme věrné a počestné, sedíce o samotě doma, zatím co naši páni manželé flirtují.... Strašné!... Datováno?... Prosinec...."

Svraštila čelo v přísné vrásky a sevřenými rty pravila pobouřeně: „... prosinec 1827... Tedy přece... Jste přistižen pane!"

Při tom i v očích zasvitlo na tisíc satánků. Nemohla se více zdržovati zasmála se hlasitě vnořivše obě ruce do skříňky. Růžová, modrá, šedá, fialová, bílá psaníčka... papíry s něžnými hesly a zkomolenými podpisy, se zlatou ořízkou a erby poletovaly na všechny strany a ona se smála a smála... Tu bylo psaníčko z roku 1830, které vonělo revolucí. Zde prvé žvatlání malé grisetky: „Zlý, očekávala jsem tě včera na rohu našeho obchodu..." A ten zde připomínal selskou dívku: Můj malý tlusťáčku, kup mi naušnice..."

A v rukou markýziných poletovaly jiné a opět jiné dopisy, všechny datované po roce 1825. A když se markýz pokoušel vyrvat své choti kasetu, udeřila ho přes prsty, což mělo asi znamenat: Jen se styď, to je moje pomsta, co počestné ženy Četla všechny listy až do posledního a při každém něco podotkla.

„To je roztomilé!.. Velmi delikátně řečeno! A jak omluvíš tento dopis z r. 1829?.. Bože, byl jsi věru divoch! Tři milenky za jediný rok... Příteĺíčku, to je už trochu mnoho... Co je moc, to je moc!"

Pak se vznešeně opřela o ozdobnou pohovku, a pohleděvši potutelně na markýze tázala se: „Co s tím?"

Markýz povstal; chopil se rukou své choti a něžně ji políbil

„Zničit," řekl... „Spálit... Ach, jaká neopatrnost, že jsem na to mohl zapomenouti."

Tu povstala a vrhla skřínku i s obsahem do ohně. Plameny jasně zašlehly. Růžový lesk ozářil komnatu...

Milostná dobrodružství, dostaveníčka, pouliční známosti, intimní večeře... celá usměvná, krásná minulost markýzova byla v několika mi-

„Nemusíš si zvykat, miláčku, příliš vysoko oceňovati úctu, kterou ke mě máš. Po letech poznáš, že láska..."

Odmlčela se; markýz se smutně usmál.

„... že láska, která nás oblažuje, nesmí býti brána příliš vážně, naopak lehce, veselé a klidně..."

„Hle," pravila markýza „zdá se, že jsi tenkráte bloudil ve vyšších oblastech a že kdosi tuto gymnastiku naprosto nemiloval. Jaké pak je tu datum? .... Říjen 1821... Svatbu jsme měli teprve roku 1825. Není to tedy tak zlé. Dále..."

Nyní držela v ruce něžně růžový papír a četla: „Konečně po dlouhé úzkosti budeš ubezpečen, že jsi milován. Tak dlouho, toužebně čekané slovo je vyřčeno. Ba více — je zřejmo tisíc nedobrovolných důkazů vášně..."

Markýza svraštila čelo. Markýz plakal.

„... vášně, kterou jsi rozpoutal. První obětí přinesenou tvé lásce jest, že onen pán není již přijímám. Jsi nyní šťasten?"

„Onen pán? Jistě asi nějaký soupeř," podotkla markýza. „Bože to je jako v románě! A datum?"

Sáhla znovu po dopisu: „Saint Cloud, 15. září 1824."

„Ach pravila „večer před královou smrtí a několik měsíců před našim sňatkem."

Oba se odmlčeli.



Z Benátska: Rakousko-uherští domobranci při mlácení obilí v Benátsku.



Žně v jižních Uhrách: Obrovské hlávky zelí, kterého se v Uhrách hojně urodilo.

nutách zničená plameny, vydechnuvši svou duši v praskajících jiskrách...

Markýza, rozhrabávajíc oheň kleštěmi, zářila radostí.

„Minulost je tedy nyní mrtvá," pravila. „Nevím proč... buď je to moje přílišná laskavost anebo přílišná moje dobrosrdečnost... ale..."

„Co?" koktal markýz.

„Ale tato... jak pak bych to jen řekla?... Tato malá dobrodružství mne učinila opět mladou!"

Markýz se uklonil: „Jsi vskutku rozkošná, příliš laskavá!"

Pak zamířil ku dveřím; na prahu se však ještě jednou obrátil řka: „Od let — věř — žiji jen pro tebe!"

„Ano, ale věz, že jsi v mém nitru rozpoutal bouři. Kdybych nebyla tak přísně náboženského cítění, litovala bych, že jsem ti byla tak věrnou."

„Ty's světice!"

„A ty — don Juan!"

Pak znovu usedla na pohovku a pravila klidně: „Dobrou noc, Amadé!" A když odešel — naslouchala se zatajeným dechem jeho krokům. Vzdalovaly se rovnoměrně a v pevném taktu. Markýz byl přece jen ještě dosud statným mužem.

Na to hledala v kapse a vytáhla malý klíček. Opatrně otevřela skříň z amarantového dřeva, prohrabávala se v ní a záhy držela v ruce skříňku, která se docela podobala skřínce spálené...

Přistoupila ke krbu a otevřela ji... Malé, něžné, milostné dopisy padaly na podlahu; ružové a modré, šedé a zelené, fialové a rudé... Dopisy s něžnými hesly a zkomolenými podpisy, se zlatou ořízkou a erby poletovaly na všechny strany. Ale tentokráte se při tom nesmála...

Bože, kdyby je markýz četl. Nebo, kdyby teď vkročil do pokoje! Viděl by, jak jeho žena plnými hrstmi hází dopisy do ohně, takže komnata podruhé téhož večera se odrážela v ružové záři...

Plameny šlehají jiskry prskají a teprve když zbytky popele se rozvířili a plameny uhasínali vydral se osvobozující vzdech z jejich ňader. Stříbrný jasný smích zavzněl se rtů krásné ženy a ona zašeptala:

„Díky Bohu! Člověk nikdy neví..."



K bojům mezi bolševickou vládou a pravoslavnou církví na Rusi: Procesí s ikony, před nimiž vrhají se věřící na zem, by odvrátili víru od zkázy. (Dle obrazu Kurněcova.)



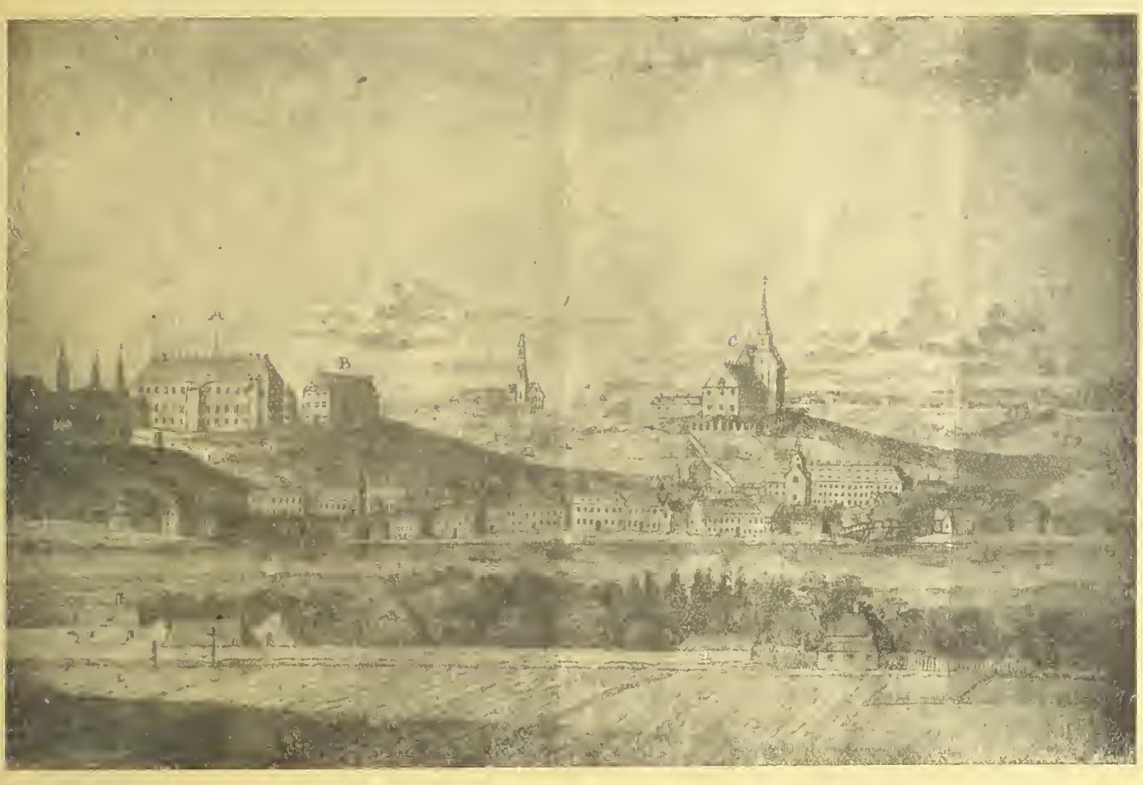
Po bitvě na Marně.

O CAREVNĚ MATCE.

Divokými bezy a magneliemi zakryt, leží půl hodiny cesty od Livadie zámek Diller a na terasy jeho narážejí vlny moře Černého. V tomto zámku, od světa odloučeném a dobře hlídaném, žije již přes rok carevna-matka Marie Feodorovna. Vyhnanství její sdílejí s ní velkoknížata Nikolaj Nikolajevič a Petr se svými choťmi, dcerami krále černohorského a několik jiných velkoknížat a velkokněžen. Carevna matka má dnes 71 let. Když se na jaře roku 1917 z rozkazu zatímní vlády odebrala s ostatními členy rodiny na Krym nebylo s ním na počátku nikterak jednáno jako se zajatci. Teprve v květnu téhož roku poslal sovět sevastopolský oddíl námořníků, aby odvolávaje se na rozkaz petrohradské vlády bolševické — ostatně padělaný — vykonal prohlídku u členů rodiny Romanovců. Prohlídka byla vykonána v noci nesmírně brutálně. Carevně-matce byla při tom ukradena drahocenná brože, francouzskému dustojníkovi, jenž byl v družině velkoknížete, zlaté hodinky. Zámek byl pak obklopen stráží námořníků. Od té doby nakládalo se se členy rodiny Romanovců jako se zajatci. Vůdce stráže choval se však korektně, a zajatci nemusili nijak strádati. Tak žili zajatci až do Nového roku. Teprve tehdy bylo na Krymu pozorovati vládu bolševiků. V lednu 1918 byli zajatci dopravení do zámku Dilberu. Jen několik málo věrných smělo je doprovázeti. Carevna-matka a velkoknížata byli nyní střežení přísněji, nežli dosud. Velitel stráže byl jistý Zadorožný. Také tu chovala se stráž korektně. Ale život, jaký zde carevna-matka a ostatní členové rodiny vedli byl osamělý a bídný. Papírové peníze, které měli, pozbyly téměř úplně své ceny, a se sto rubly, které povolil sovět každému členu rodiny na týden, mohlo se jen ve strádání živořiti. Zatím ustavila se v Yaltě vláda lidu, společnost to velice divoká. Když carevna-matka žádala za zvýšení příspěvků vy-



Posvícenská zábava ve francouzském rybářském městě Concarneau, poblíž válečného přístavu Brestu.



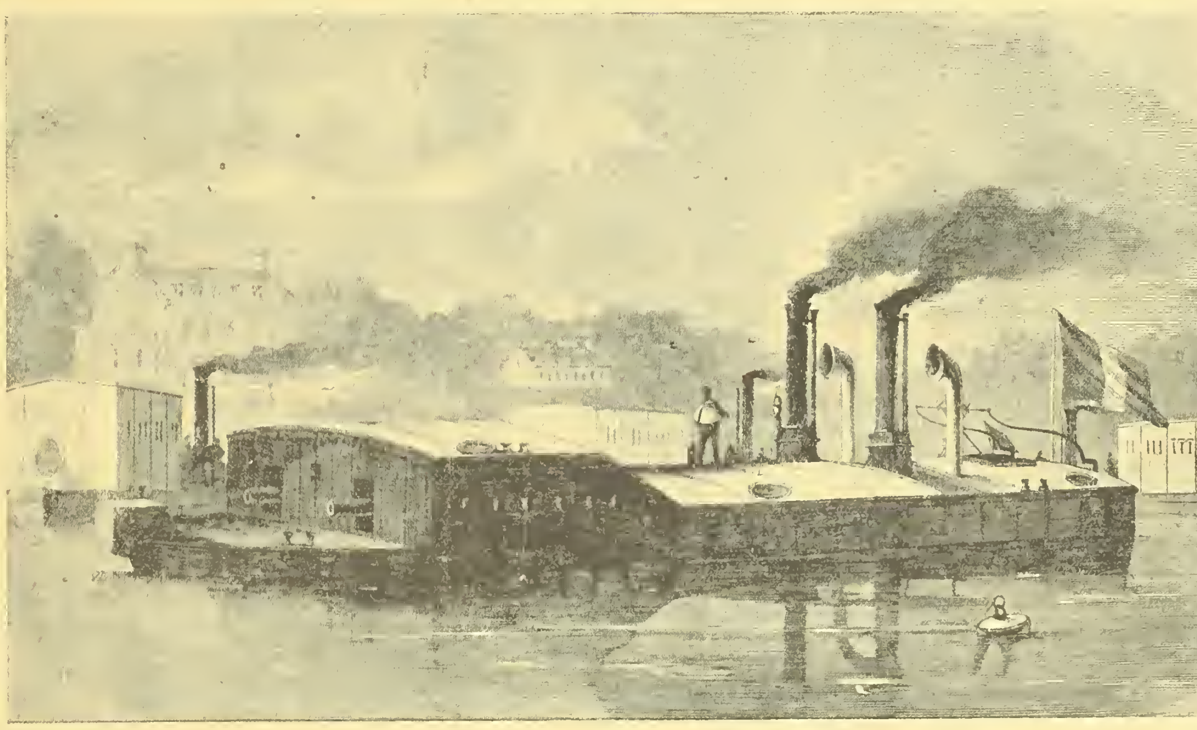
Dobročinná péče v Praze před 100 lety: Zajímavý pohled k Nuselskému Údolí a Podskalí, (jichž tehdejší život jest mistrně líčen v Hais-Tyneckého románě („Pod Emauzy") s budovami všeobecné nemocnce (A B), klášterem u Kateřinek (v pozadí), u Apolináře (C) a chorobince na Karlově (D).
(Z měst. chudinského musea v Praze.)

živovacího dal jí odpověděti náčelník vlády, Daračuk že by mohla dostati u sovětu místo písařky na stroji, nestačí-li jí týdně sto rublů. Mimo to byli zajatci v neustálém nebezpečí života. Sovět yalský, jenž náležel k nejdivočejším z celého revolučního Ruska, hledal prý neustále příležitost, aby carevnu-matku a velkoknížata povraždil. Zadorožný učinil proti tomu rozná opatření. Červená garda z Yalty pokusila se vskutku několikráte podniknouti v noci výpady na zámek, nalezla jej však dobře hlídaný. Stráže, hlídající rodinu Romanovcu, byly vystřídány napřed dobře ozbrojenými Tatary, protože carevna-matka i velkoknížata odmítli nabídnutou německou stráž, rovněž odmítli přijati německého velitele. Ani carevna-matka, ani jní členové rodiny nejsou nyní považováni za zajatce, jejich přání, aby byli pokládáni za osoby soukromé, se respektuje, jen nesmějí odjeti z Krymu bez zvláštního povolení vel. něm. Četba jejich obmezuje se na rus. listy, a styky jejich obmezují se na návštěvy knížecí rodiny Jusupových a kněžny Vjasinské. Jen mladá velkoknížata, která si v parku hrají kriket a míčem, vnášejí trochu života do osamělého paláce. Co Marie Feodorovna a velkokníže Nikolaj Nikolajevič očekávají od budoucnosti, je těžko říci. Velká zdrželivost jejich nechá se zajisté vysvětliti situací, v níž jsou, zároveň však nasvědčuje opatrnosti, s níž se počítá na příští eventuality. Jisto je, že ani carevna-matka, ani velkoknížata nezanechal dosavad. odporu svého vůči Německu. Vtrhnutí Němců na Krym vrátilo jim sice bezpečnost života, ale bylo zároveň těžkou ranou hrdosti jejich, že to byli právě nepřátelé, kteří je zachránili. Aspoň víme, že velkokníže Nikolaj Nikolajevič příchod Němců pociťoval velmi trpce. Že by carevna-matka a velkoknížata považovali carství Romanovců za definitivně odbyto, nelze souditi. Osoby z okolí jejich, jak se dovídám, připouštějí, že absolutní carství Romanovce v Rusku těžce kompromitovalo, přece však, jak se zdá, věří se v zámku Dilberském v návrat monarchie, ovšem ve formě demokraticko-konstituční, a pro ten případ asi Marie Feodorovna ani velkoknížata nevylučují návrat Romanovců na trůn carský. Není pravděpodobno, že by sledovali cíl ten už dnes nějak aktivně. Ale ani v osamocenosti na zámku Dilberském nepočítají se asi mezi politicky mrtvé.

□ □ □

ZAJÍMAVÉ DROBNOSTI.

Madagaskar je jedinou zemí, kde mají „volskou jízdu". Podnebí je tam pro koně nesnesitelné, a proto se místo nich užívají voli, kteří se brzo přiučují různým pohybům a cvičením jedině snad běhu nikoliv.



Francouzské monitory z roku 1870. Jaký pokrok docílen ve zbrojení vidíme, když tento obrázek porovnáme s dnešními námořními prostředky.

Slaná voda hasí oheň mnohem dříve a jistěji než voda obyčejná.

*

Vězňové v Bilibidu na Filipinách dostávají denně, ať muži či ženy, jistý příděl tabáku či cigaret.

□ □ □

SMRT ELEKTŘINOU.

Neobyčejným vývinem využívání elektrického proudu, hromadí se úrazy elektřinou způsobené. O působení proudu na tělo lidské jsou však dosud mezi znalci značné rozpory. Profesor Boruttau potírá na př., že by elektrický proud v prvé řadě zasáhl centrální systém nervový a mezi jiným hlavně centrum dýchací. Na tomto podkladě spočívá i rada, aby se při úrazech tohoto druhu, uvedly umněle v činnost dýchací ústroje. Boruttau tomu odporuje, a praví že o umělé dýchání musí být ihned postaráno, vzdor tomu, že jen v málo případech, vede k výsledku Naproti tomu není ve většině případech, dle jeho bádání, smrt elektřinou jen zdánlivá a sice následkem ochrnutí dýchacích ústroju, nýbrž následek ochrnutí srdce, které vznikne tím, že v ohybu srdečních komor nastane nepravidelnost, odporující normální činnosti srdeční a způsobující zastavení krevního oběhu. Překvapující, leč



Ze života Slováků ve Spojených Státech: Ozbrojení členové katolického spolku „Svatý Juraj" v Clevelandě.

faktem, že ne snad nejsilnější, nýbrž právě naopak střední napětí proudu řekněme asi 100 až 500 voltu, jest srdci a ovšem i životu nebezpečnější takže na př. stačí, aby za nepříznivých okolností, člověk mokrou obuví oděný na promoklé půdě stojící tudíž s „dobrým" vodičem ve spojení jsoucí, byl usmrcen již pouhým stykem s objímkami elektrické žárovky. Z toho plyne, že jest třeba ještě mnohem a mnohem větší pozornosti, nežli se všeobecně děje a nežli širší obecenstvo má ve zvyku. Velmi silné proudy nezastavují obyčejně srdce, nýbrž způsobují těžké popáleniny, aneb účinkují jako prudká rána, která v mnohém případě může člověku daleko odmrštiti, buď úplně neporušeného aneb na kusy roztrhaného. Jak vidno neexistuje pro průběh a účinky elektrických úrazů nižádných normalií ani šablon.

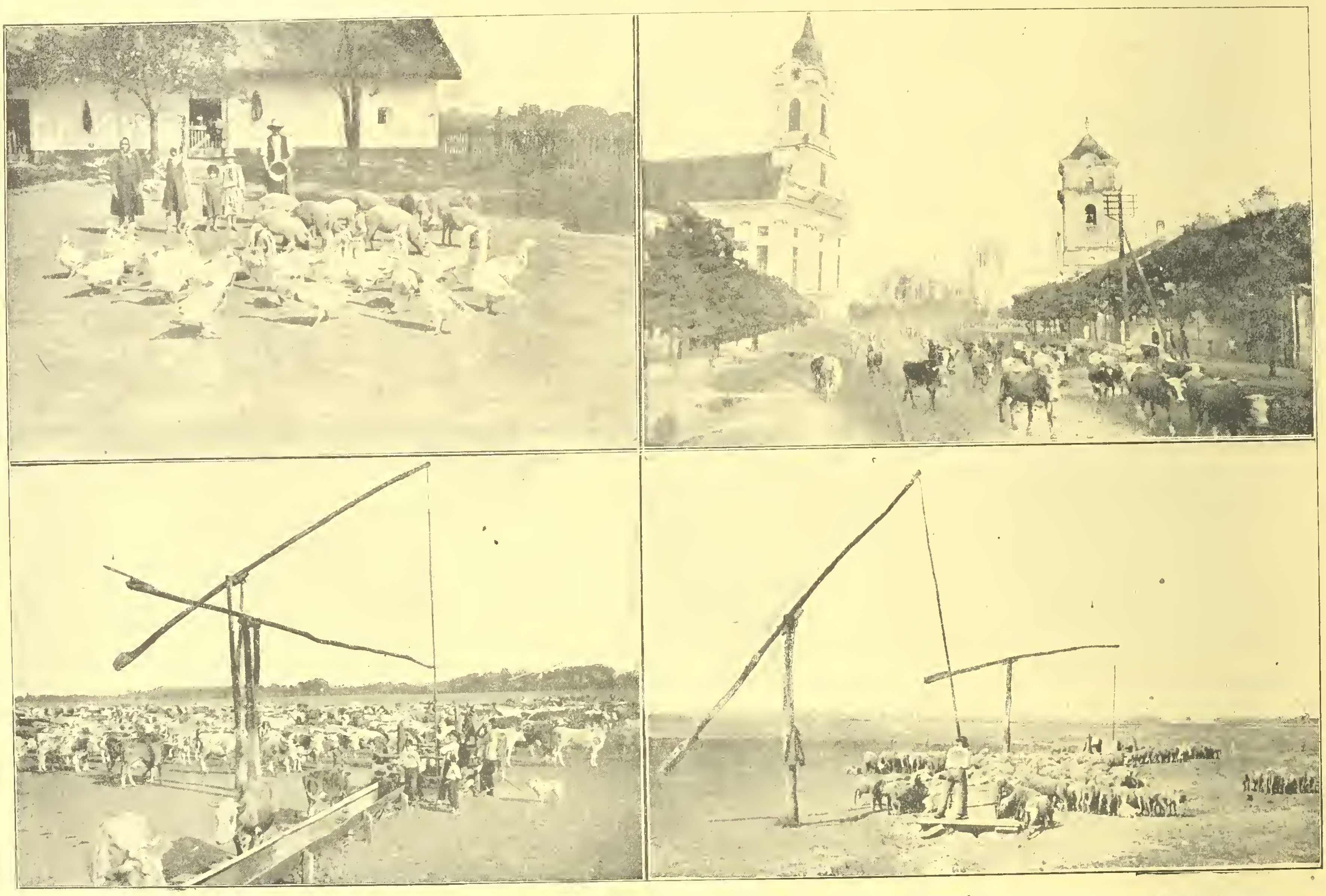
choslováky vážně ohrožena. Zásobování je neobyčejně těžké. Potření Čechoslováků je otázkou života i smrti bolševického Ruska.

VÁLKA A OBĚH BANKOVEK.

Když před 4 roky vypukla válka, vznikl všude strach, odkud bude bráti stát peníze, aby hradil neočekávané výdaje. Všeobecně se mělo za to, že stát, jenž už tehdy měl 15 miliard korun dluhu, bude záhy se svými peněžními prostředky hotov. Zatím se věci vyvinuly zcela jinak. Změněn prostě statut Rakousko-uherské banky a dovoleno jí, že může vydávat více bankovek, než může zlatem založit a máme peněz tím více, čím déle válka trvá... Před válkou totiž musila Rak.-uherská banka vydané bankovky do dvou pětin krýti zlatem a třemi pětinami dobrými hodnotami úvěrovými. Po vypuknutí války statut však změněn tak, že banka není vázána na krytí bankovek kovem a tiskne ve dne v noci bankovky, jež dává státu, který zase zastavuje u ní dluhopisy na 75 procent, jež tiskne v státní tiskárně. A tak se tedy tisknou u nás ve dvou tiskárnách cenné papíry nepřetržitě: ve státní tiskárně dluhopisy, jež se donášejí do Rakousko-uherské banky, která za ně zase tiskne bankovky. Takovýmto prajednoduchým způsobem vysvětluje se ono velké tajemství, jak nabyl stát náš dostatek peněz k vedení války. Ba nejenom to: je samozřejmo, že musíme míti tím více peněz, čím déle bude válka trvat, když je budou obě tiskárny neustále tisknout. Před válkou jsme měli asi 3 miliardy papírových peněz, před posledními vánocemi 18 miliard, ku konci letošního května už 23 celé miliardy. Připočítáme-li k tomu rakouský státní dluh, jenž obnášel dne 24. května t. r. 57,051,590.000 K, vyplývá nám z toho okrouhlá sumička 80 miliard korun. Kovu ke krytí bankovek vůbec není, státní dluhy prý jsou kryty příjmy z berní státních, jak oznamoval finanční ministr ve sněmovně obnášejí 2.205,975.000 korun, do konce války jistě dosáhnou výše všech státních příjmů, jak jsme je měli před válkou. Tedy peněz máme tolik, jako nikdy před tím, máme jich mnohem více, než můžeme snést. Rozmnožování peněz má totiž tu nebezpečnou pro nás vlastnost, že čím více se rozmnožují, tím více klesá jejich kupní síla. V témž poměru, jak se množí naše peníze, zdražuje se všechno, od nejnutnějších potravin a životních potřeb počínaje až po nemovitosti a pozemky. Nebude-li záhy válka ukončena, — utopíme se v papírových penězích všichni dohromady, poněvadž na ně a za ně nebudeme moci žíti. Ba bude se nám žít tím hůře, čím více poroste jejich záplava.

ITALOVÉ NAD VÍDNÍ

Italští letci, kteří pod vedením známého ital. básníka d'Anunzia navšívili v nedávných dnech Vídeň, házeli na město tuto proklamaci: Vídeňáci! Naučte se znát Italy! Kdybychom chtěli, mohli bychom hoditi tuny pum na město. Ale neučiníme tak. Posíláme Vám pozdrav trikolory svobody. Italové nevedou války s občany, ženami, starci a dětmi. Vedeme válku s vaší vládou, s nepřítelem národní svobody, vaší slepou a ukrutnou vládou, která nemůže dáti chleba ani mír, která živí jen nenávist a klamné naděje. Vídeňáci, říká se o vás, že jste inteligentní, ale od té doby, co jste oblékli pruskou uniformu, klesli jste na úroveň berlínského grobiána. Celý svět se postavil proti vám. Chcete pokračovati ve válce? Když to učiníte, spácháte sebevraždu. Več doufáte? V rozhodující vítězství, které vám slíbili pruští generálové? Budete čekati nadarmo, jako čekáte na chléb z Ukrajiny. Čekáte a umřete, než přijde. — Občané vídeňští! Pomněte, co na vás čeká a probuďte se! Ať žije svoboda, ať žije Italie, ať žije čtyřdohoda!



Obrázky z jižních Uher: Nahoře nádvoří selského statku, vedle pohled na hlavní ulici městečka Bekéscsaby dole momentky z uherské pusty.

SITUACE NA VOLZE.

O bojích sovětů s Čechoslováky oznamuje zpravodaj berlínského Tageblattu tato data dle zpráv ruského válečného komisariátu: Čechoslováci čítali z počátku asi 75.000 mužů. Protirevolučním hnutím přibylo k nim mnoho Srbů a kozáků, jakož i protirevolucionáři, tak že dnes čítají na 300.000 mužů. Sověty nemají proti nim tolik vojska, ale posílají se stále posily, tak že brzo bude rozdíl vyrovnán. Čechoslováci disponují rozhodnou převahu majíce jízdu. Nyní ovládají střední tok Volhy s městy Sysranem, Samarou a Simbirskem. Na západ pronikli odtud asi 20 km. Na jihovýchod podařilo se jim spojit se s kozáky generála Dutova. V Orenburku vládne sovět, Dutov stojí východně od města a jižně od Uralsku. Proti Čechoslovákům na střední Volze operují tři armády sovětu. Jedna opírá se o dráhu Saratov-Uralsk a operuje směrem na Sysran. Druhá stojí západně od Insaru a hledí obejít Simbirsk, severní armáda operuje po obou březích Volhy. Na Volze ovládají Čechoslováci celou železniční síť, která spojuje Rusko se Sibiří. V Sibiři je hlavním stanem Čechoslováků Omsk. Situace na východ odtud není známá. Sibiř je už měsíc odříznuta d Ruska. Ve východní Sibiři jsou Čechoslováci roztroušeni podél dráhy a čekají na pomoc Japonců. Republika sovětů je Če-

DĚLNICKÉ POJIŠŤOVÁNÍ.

Do sobotního čísla „Práva Lidu" napsal dr. Winter delší stať o dělnickém pojišťování, s jejímž obsahem seznamujeme i své čtenáře. Dr. Winter líčí nejprve historii osnovy zákona o sociálním pojišťování. V listopadu bude tomu už 10 let, co vláda podala ve sněmovně osnovu zákona o sociálním pojišťování, avšak předloha se z výboru nedostala ani do plena sněmovny. Když v r. 1917 sešel se parlament, projednával

pojišťovací výbor znovu předlohu. Poněvadž se však poznalo, že předloha neodpovídá změněným poměrům, bylo ministerstvo pro soc. péči požádáno o vypracování nové osnovy. To se stalo. Minulého týdne předložil ministr výboru „směrnice pro vybudování sociálního pojišťování." Okruh pojištěnců má býti v podstatě u všech pojišťovacích druhů týž: všechny osoby nesamostatně výdělečně činné. Také pojištění úrazové má se vztahovati na celý poměr námezdní, jak jsme stále vyžadovali. Organisace je zamýšlena takto: Pojištění nemocenské má býti prováděno dosavadními nemocenskými pokladnami: snaha vlády ponese se však k tomu, aby nejenom bylo zabráněno dalšímu tříštění pojišťování organisace, nýbrž aby bylo pracováno k dalekosáhlému soustředění jejímu. Organisace pojištění úrazového nebude změněna. O úrazové pojišťovny má se opříti invalidní pojištění dělnické; kdežto starobní pojištění má býti prováděno ústřední starobní pokladnou. Místní agendu invalidního a starobního pojištění (přihlášky a odhlášky, vybírání příspěvků výplatu důchodů atd.) měly by obstarávati zvláštní orgány úrazových pojišťoven: tato agenda mohla by býti přenesena také na větší nemocenské pokladny, čítající aspoň 5000 členů. Pojistné dávky v pojištění nemocenském a úrazovém zůstávají v podstatě takové, jak byly upraveny novelami k oběma zákonům z loňského roku. Nárok na důchod starobní vzniká v 65. roce po 30letém členství, nárok na důchod invalidní po uplynutí čekací doby 200 týdnů, nárok na důchod invalidní po uplynutí čekací doby 200 týdnů, nárok na důchod pozůstalostní po uplynutí čekací doby 40 neděl. Důchod invalidní a starobní sestává z částky základní a z částky zvyšovací. Základní částka rovná se pětinásobnému ročnímu průměru pojistného příspěvku, zvětšenému o 100 K; částka zvyšovací rovná se jedné pětině úhrnu zaplacených příspěvků. Stát neplatí příspěvku k důchodu invaldnímu, nýbrž pouze k důchodu starobnímu. Osoby samostatné mají býti pojištěny pro případ stáří u starobní pokladny; nárok na důchod sjednají si vklady, placenými v libovolných lhůtách v jisté maximální výši. Příspěvek státu bude pozůstávati příspěvku na vklad a bude vyplácen pouze osobám s jistým minimálním příjmem, ačkoli členem pokladny mohl by se státi každý. Toto pojištění nebylo by zavedeno jako pojištění nucené; ale zemské zákonodárství nebo usnesení společenstev nebo společenstevních svazů mohlo by učiniti obligatorním přístup členů ve svém obvodě působnosti.

□ □ □

POSLEDNÍ KALHOTY.

I v říšskoněmeckých listech čteme již trpké nářky, že šaty na lidech se rozpadávají, takže lidé nebudou již míti na zimu ani dostatečného šatstva a obuvi. Dotrhávají se poslední kalhoty.



K operacím v Albanii: Velitel rakousko-uherských sborů generální plukovník baron Pflanzer-Baltin.

A protesty proti německé říšské oděvní ústředně se množí. Její ustanovení jsou taková, jak jsme již svého času uvedli, že šetří boháče, kteří, dají-li ústředně jedny šaty, mohou míti plné skříně šatstva, kdežto chudák dotrhává poslední kalhoty. Zajímavé je líčení spolupracovníka „Berl. Tageblattu", který netají se tím, že i ten vychválený byrokratismus německý stal se v oboru oděvním pravou trýzní. Jsou již hotové fronty na boty. Onen dopisovatel praví: Viděl jsem fronty u krámů obuvnických, kde ženy čekaly již tři dny a tři noci a přece obuvi nedostaly. Byl jsem svědkem, jak utýrané ženy únavou a nervovým napětím plakaly. Skoro již ani neprojevovaly zklamání, když po jedné probdělé noci bylo jim oznámeno, že „zase nic není". Neboť příslušné úřady vydaly podivné nařízení, že teprve při otevření dotyčného obchodu smí se oznamovati jaký druh obuvi bude se toho dne prodávati. Četl jsem praví německý novinář — v časopisech, že toto nařízení bylo vydáno proto, aby nával před krámy se zmenšil. Rozumí se, nedocílilo se tím ničeho a také nemohlo se ani docíliti, z toho jediného důvodu, poněvadž celý výdej obuvi musil by býti uspořádán lépe a vhodněji. I v Berlíně jsou již profesionální „čekatelé" na frontách. Byli bychom jim skoro vděčni, vidíme-li, jak jsou ženy utrápené, uštvané oním čekáním. Ale „čekatel" na frontě není laciný. Chce libru másla či dvacet marek a také to dostane. Ti, kdož nutně musejí obuv míti, dají leckdy máslo i dvacet marek. Smutné obrázky z hlavního města říše německé nejsou již nijakou vzácností. Noční fronty jsou i tam. A takové zprávy vyjímají se přímo tragicky, čteme-li je vedle nějaké noticky, článku či úvahy, která přímo řinčí bojovnými frázemi a na nichž je viděti, že ten, kdo je psal, má jistě šatstva plnou almaru a nedotrhává posledních kalhot. Velký rozdíl dvou světů: světa lidí, jimž ani za války ničeho nechybí a lidí, kterým poslední kus oděvu s těla padá, jeví se již i ve sloupcích berlínského měšťanského tisku stále ostřejí.

n slídiče, leč obrovská výše byla by mu jistě přinesla smrt. Zůstal tudíž státi na místě, soptě hněvem, zatím co se Grallon krčil strachem a zděšením pod pronikavými jeho pohledy. Pipriac a jeho lidé omráčeni zjevením, nebyli mocni ani slovíčka.

„Svatá Panno, on je to skutečně" zvolal konečně starý veterán lapaje vzduch; pak vzkřikl pevnějším hlasem: „Tam nahoře jsi tedy, mon garz?!"

Rohan neodpovídal, upíraje oči neustále na Michala.

„Dlouho jsme na tebe čekali a těší nás to, že jsme tě konečně našli doma. Co pak tam děláš, tak vysoko nahoře? U ďábla, zdá se, jako bys uměl létati! Buď rozumný, hochu; sejdi dolů a vzdej se nám — vyzývám tě k tomu jménem císařovým!"

Tak vyjednával Pipriac, pln rozpaků. Četníci se postavili do pozoru a zvedli pušky, připraveni, na povel svého vůdce, vystřeliti. Byla to věru rozčilující scéna; leč Rohan si shrnul zcuchaný vlas z tváře, usmívaje se a nehýbaje se ze svého stanoviště.

„Slyšíš mne, Rohane?" pokračoval Pipriac zlobněji. „Budeš-li se dlouho rozmýšleti, přejde mne trpělivost. Prohrál jsi, přebili jsme poslední tvoji kartu a mnoho věru již nezískáš, nebudeš-li chtíti opustiti své ptačí hnízdo. Vzdej se, Rohane Gwenferne, vzdej se jen, abychom netratili zbytečně času.

„Co ode mne žádáte?" tázal se Rohan dutým hlasem.

„Co že žádáme?!.... Lidičky, slyšíte ho?... U čerta, co pak jsme snad pro zábavu zaklínali nebe a peklo, bychom tě našli? To je skutečně báječný žert, tázati se, co žádáme! Chlapík se nám ještě ke všemu vysmívá. Ve jménu císaře, vzdej se!" řval rozzuřený Pipriac. Jako na povel, zvedli četníci pušky a vzkřikli téměř jednohlasně: „Vzdej se, anebo střelíme!"

„Plýtváte zbytečně časem: živého mne nedostanete," zavzněla z hora pevná, jasná odpověď.

— nuže — jen veverka by se do nich vešplhala, neboť stěny jsou tak hladké a kluzké jako tráva. Při ostatcích svatého Gilda, zde se zběh ukrýti nemohl! Pojďme!"

„Stujtež!" zvolal Michal rozechvěně.

„Tisíc láter, co chceš ještě?" osopil se naň Pipriac.

„Ještě jste všechno neprohledali."

„Osle! Kde pak máme ještě šťourati? Snad ve tvém zatraceném chřtánu?" řval sergeant zuřivě.

„Ne, ale tam — nahoře — trou*" odvětil Michal chladně.

Zatím co zíral Pipriac zlostně na trychtýřovitý otvor, o němž na počátku našeho vypravování Rohan Marcele vykládal, že se tam nalézá pohodlná jeskyně, vlétlo tam hejno holubů; v zápětí na to opět vyplašeně vylétnuvší.

„Viděli jste to?" pravil Michal k přítomným.

„Co pak — ty chytrý rybáříku?" zahučel Pipriac.

„Divocí holubi! Vletěli do trychtýře a hned zase z něho vyrazili."

„Nu — a co na tom?"

„Někdo tam asi je."

Pipriac zahromoval a četníci na sebe překvapeně pohlédli, zatím co se Grallon sebevědomě usmíval.

„Ale to je zhola nemožné!" zvolal stařec. „Vždyť jsou stěny hladké jako moje dlaň a mech je tak kluzký, že by se žádný na něm neudržel a co se týče příchodu z hora, vykul přece své lstivé špehounské oči a viz, jak je stěna rozervaná. Je-li skutečně na hoře, nuže, pak je to ďábel a je-li to ďábel — nechci si s ním nic začínati. Basta!"

Na první pohled se skutečně zdálo nemožným, že by se lidský tvor mohl dostati zhůry či z dola do jeskyně — byla-li tam vůbec jaká. — Jen pomocí žebříku či lana by to byl dokázal. Ale Grallon, místních poměrů dobře znalý, zjišťoval, že tam vede stezka, třeba že nanejvýše nebezpečná a krkolomná přece jen znamenitému lezci a odvážnému člověku přístup-

NARODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Poznámky ke státnímu rozpočtu.

Státní rozpočet na finančční rok 1918—19 vykazuje potřebu 24.321,140.465 korun, takže na každého jednotlivého obyvatele připadá k zaplacení obnos větší než 900 K. Řádná potřeba obnáší 6.439,306.760 K, potřeba mimořádná 17.881,833.705 K. Poslední rozpočet mírový na rok 1913 vykazoval celkovou potřebu 3.137,202.566 K, takže potřeba letošní je více než sedmkráte tak veliká, jako byla v posledním roce mírovém. Dnes pouze řádné výdaje státní činí obnos dvakráte tak veliký, jako v roce 1913 činily výdaje veškeré. Na úhradu veškeré potřeby státní na finanční rok 1918—19 vykazuje státní rozpočet obnos 4.854,789.573 K; z toho je 4.540,920.573 K příjmů řádných, 313,869.000 K příjmů mimořádných. Schází tudíž na uhražení potřeby 19.466,351.892 K. Vláda žádá na parlamentu, aby jí povolil půjčku 21 miliard K k uhražení tohoto schodku. V roce 1913 vykazovala úhrada obnos 3.007,481.539 K, takže scházelo k uhražení veškeré potřeby státní necelých 130 milionů K, které si vláda musila vypůjčiti. Srovnejme jednotlivé položky rozpočtu letošního s položkami posledního rozpočtu mírového. Vydání na vydržování císařského dvoru se nezměnilo, obnášíť letos 11,300.000 K, stejně jako před vojnou. Vydání na kabinetní kancelář stoupla se 193.519 K na 354.250 K. Říšská rada stála v roce 1913 4,181.766 korun, letos bude na ni zapotřebí 9,004.101 K. Sněmovna panská stála před vojnou 179.835 K, letos 204.713 K, sněmovna poslanecká 3,262.634 K, letos 7,832.796 K. Náklad na delegace činil v posledním roce mírovém 103.175 K, letos žádá vláda jenom 99.632 K. Komise pro kontrolu státního dluhu žádá letos rovněž o něco méně, 33.760 K oproti 34.283 K v roce 1913. Ministerská rada stojí letos 6,698.000 K, v roce 1913 stála 4,466.000 K. Obnos disposičního fondu, z něhož ministerský předseda nemusí skládati účtů, obnáší stále 200.000 K, za to výdaje na oficielní noviny stouply se 2,668.100 K na 4,073.000 K.

□ □ □

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDALOSTI.

Dne 8. srpna. Na italském bojišti žádné větší boje. V Albánii napadlo loďstvo pozemních a námořních letadel italské letiště východně Valony. Po obou stranách Lysu odrazili jsme anglické dílčí útoky. Severně Sommy podnikl nepřítel živé protiútoky proti naší nové čáře po obou stranách silnice Bray—Corbie. Byl odražen. Během noci občas oživující dělostřelecké a výzvědné bitky. Západně Montdidieru ztroskotaly dílčí útoky Francouzů. Mezi Soissonsem a Remeší oživl jen přechodně dělostřelecký boj.

Dne 9. srpna. Na italské frontě zvýšená dělostřelba. V Albánii žádná změna situace. — Mezi Yserou a Avrou čilá noční dělostřel. činnost. Jihozápadně od Yprú a jižně od Lysu následovaly po nejprudší palbě nepřátelské dílčí útoky, které byly odraženy. Na Ancre a na Avre napadl nepřítel území značnými silami. Podporován hustou mlhou, vnikl svými pancéřovými vozy do naší pěšácké a dělostřelecké čáry. Severně od Sommy vyhnali jsme nepřítele ze svých posic protivýpadem. Mezi Sommou a Avre zarazily naše výpady nepřátelský nápor těsně východně od čáry Norcourt-Harbonnieres-Caix-Frenoy-Contoire. Utrpěli jsme ztráty na zajatcích a na dělech. Zajatci, které jsme zajali, byly zjištěny anglické, australské, kanadské pomocné sbory, jakož i Francouzové. Nad bojištěm sestřelili jsme 30 nepřátelských létadel.



Slavný ruský pěvec F. J. Šaljapin, jenž jest zároveň dobrým malířem a sochařem, pracuje na svém vlastním poprsí. Šaljapin nyní vystupuje pohostinsky v Moskvě za časový honorář: 10 pytlů mouky za jediný večer; jest Gorkého přítelem z mládí.

Dne 10. srpna. Italské bojiště: Na benátské pohorské frontě došlo opět k větším bojům pěchoty. Mezi Canovem a Asiagem přešlo za nejčasnějších ranních hodin dohodové vojsko po mocné krátké palbě v hustých vlnách k útoku. Nepřátelské útočné kolony byly všude za těžkých ztrát odraženy. Kde se jim přechodně podařilo usaditi se v našich liniích, byly protinárazem zahnány. Rovněž ztroskotaly na hrdinném odporu našeho vojska všechny pokusy nepřítelovy, aby rozšířil své posice v území asolonském. Na ostatních částech fronty dělostřelba a přestřelky hlídek. Albanie: Žádné zvláštní události. Západ: Angličané a Francouzi pokračovali včera, dosadivše silné reservy, ve svých útocích na celé frontě bitevní mezi Ancrou a Avrou. Obapol Sommy a na obou stranách silnice z Foucaucoubrtu do Villers Bretonneuxu odrazili jsme nepřítele rotinárazem. Utrpěl zde těžké ztráty. Uprostřed bitevní fronty získal nepřítel za Rosierem a Hengestem půdy. Naše protiútok zastavily jj zpadně od Lihonsu a východně od linie Rosieres-Orviller. V noci vzali jsme vojsko, bojující na Avře a při potoku domském, zpět do zadních linií východně od Montdidieru. Jihovýchodně od Montdidieru odrazili jsme silný dílčí útok Francouzů v našich liniích.

Dne 11. srpna. Na planině Sedmi Obcí opětovalo čtyřdohodové vojsko své útoky. Bitevní pole rozšířilo se od Canave až k prostoře Col del Rosso. Nepřítel byl po rozhořčeném zápase všude odražen a utrpěl velmi těžké ztráty. Do zajetí padli Angličani, Francouzi a Italové. Na bitevní frontě rozšířil nepřítel své útoky až k Oise. Mezi Ancrou a Sommou shroutily se před naší čarou. Hlavní síla útoku byla namířena proti frontě mezi Ribousem a Avrou. Východně Rozieres po obou stranách silnice Amiens-Roye odrazili jsme opětovné útoky nepřítele. V pohyblivých bojích proti nepřátelské přesile a proti hromadnému nasazování pancéřových automobilů uplatnila se opět neotřesená útočná síla naší pěchoty. Mezi Avrou a Oisou nasadil nepřítel po živé dělostřelecké přípravě velké útoky proti našim starým posicím od Montdidieru až Authenielu. Nedosáhl novou bitevní čáru východně Montdidieru. Naše zadní voje uvítaly nepřítele ve starých posicích silnou palbou a ustoupily pak, bojujíce přes čáru Laboiffiere-Hainvillers-Riquebourg-Marest.

Dne 12. srpna. Na italské frontě nedošlo včera k větším akcím pěchoty. Za to živější byly na četných místech dělostřelecké boje a činnost letců. Italská vzduchová loďstva napadla polní nemocnice. Na bitevní frontě provedl nepřítel za časného rána živé útoky severně Sommy a mezi Sommou a Lihonsem. Byl odražen. V bojích o Lihons vyrazil nepřítel přes tuto obec dále na východ Náš protiútok zatlačil ho zpět. Živé dílčí útoky mezi Lihonsem a Avrou. Mezi Avrou a Oisou pokračoval nepřítel v silných útocích

ná. V nejzazším koutku kathedrály, v nejbližší blízkosti tak zvaného oltáře jest prý stěna tvrdá a suchá a obsahuje tu a tam malé výčnělky, které skytají lezci oporu.

„Ujišťuji vás, je to docela možné! Je pouze nutno opírati nohy a zachycovati se rukama o výčnělky — —"

„Výborně, vidím, že jsi odvážný chasník," přerušil ho sergeant, a že se ve věci vyznáš. Ukaž nám jak se to dělá a při duši císařově — polezeme za tebou!"

„Ujišťuji vás, sergeante, je nahoře," stál rybář na svém, nleknuv se.

„A já ti opakuji, že za tebou polezeme, povedeš-li nás. U ďábla, snad si nemyslíš, že je starý Pipriac zajíc? Jen do toho, chasníku, lez, lez! .... Cože — nechce se ti? Inu, nedivím se ti, vždyť jsem už povídal, že to jen satan dokáže. Ale vzdor tomu," pokračoval hromovým hlasem, obrácen k svým lidem, „pokusíme se, abychom ptáčka vyplašili Pierre, ty znamenitě střílíš, vezmi si na mušku tam tu díru. Pal!"

Četník zvedl karabinu a zamířil na černý otvor. V nejbližším okamžiku rozlehl se výstřel, tisícerým echem od strmých žulových stěn se odrážeje; nesčetní rackové a holubi, vyděšeni hromovým rachotem, zakroužili nad hlavami přítomných. Na okamžik se zdálo, že se obrovské massy skalní sřítí, rozdrtíce dotěrné rušitele-trpaslíky.

„Ještě jednou!" zavelel sergeant.

Zahřmění se opakovalo, nová hejna mořských ptáků poplašně vylétla, ale více nic.

„Dosti komedie!" vzkřikl Piprac; rudý vztekem. „Člověk by myslil, že se nebe sřítilo. Jsem přesvědčen, že tam není. Pojďme!"

V tom okamžiku vyrazili četníci, k díře zírající, výkřik překvapení, neboť v otvoru jeskyním objevila se neforemná hlava o dvou velkých lesklých očích, udiveně do hlubiny zírajících. Po bedlivějším pozorování se však seznalo, že to nebyla

lidská hlava, nýbrž kozí, a sice hlava Jannedic, která zírajíc dolů, jakoby se ptala, co znamená tento neslýchaný hřmot. Grallon skřípal zuby zlostí, proklínaje nejhoršími kletbami nevinné zvíře; Pierre strhl pušku s ramene, zamířil na kozu, a zdálo se, že odbila poslední její hodinka; ale Pipriac ho okřikl, aby šetřil zvíře chudé vdovy; pak se obrátil uštěpačně na Grallona: „Tak, to je tedy ten zběh? Ubohá koza s bradkou a rohy! U ďábla, uznej přece, i to zvíře se ti posmívá — jen se podívej, jak se mu lesknou zubiska."

„Je-li ta potvora nahoře, je to důkazem, že není ani její majitel daleko," odvětil rybář zlostně. „Kdybych jen měl žebřík, pak byste viděli ... Vsadil bych na to svůj člun, všechny své sítě, všechno, všecinko, že je chlapík nahoře schován ale jest přes příliš zbabělým, než by se nám ukázal. Co by dělala koza samotná v tmavé díře, kdyby tam nebyl i její pán? Nechodil jsem tu celé dny a noci nadarmo a vím určitě, že jest nahoře. Ufoukne-li nám i tentokráte, nebude to moji vinnou, nýbrž vaši, sergeante Pipriacu!"

Leč ten neuznal fanatického rybáře ani za hodna odpovědi, nýbrž nařídil ústup. Ve chvíli, kdy se svými lidmi dostihl východu, zavzněl náhle z výše jasný, pevný hlas: „Ano, Michali Grallone, jsem tu!"

Všichni plni údivu a překvapení pohlédli nahoru. V otvoru trychtýře, jeskyně, či komínu — na pojmenování nezáleží — stál, vzpřímen, divoce rozcuchaný, vous zanedbalý, v rozedraném šatě, vyhladovělý a zhubenělý, muž, po němž pátrali. Vysoká jeho postava odrážela se v jasných paprscích slunce ostře od temného pozadí, takže bylo možno zcela dobře rozpoznati rysy jeho tváře, jež do ní vryla duševní a tělesná utrpení. Leč z očí mu šlehal plamen vášnivosti — náhle vzplanuvší nenávist a hluboké opovržení. A tyto oči, zabodávaly se jako dva rozžhavené uhlíky do zraku Michala Grallona. V prvním okamžiku se zdálo, jakoby se chtěl Rohan vrhnouti

od rána až do večera. Útoky úplně selhaly. Zvlášť těžké ztráty utrpěl nepřítel u Tilloloy. Rychlým postupem svého dělostřelectva, kterému následovaly pancéřové automobily, pokoušel se nepřítel vynutiti průlom. Pěchota naše a dělostřelectvo rozstřílelo nepozstřílelo nepřítele před naší čárou.

Dne 13. srpna. Na italské horské frontě provedly útočné hlídky střeleckého pluku č. 37 zdařilé, pro nepřítele s velkými ztrátami spojené přepadnutí nepřátelských posic na Monte Cornoene. Západní bojiště: Jihozápadně od Yprů záhy z rána prudký dělostřelecký boj. Nepřátelské útoky nemohly se vyvinouti v naší palbě. Jižně anglické dílčí útoky. Boje v předpolí po obou stranách průplavu La Bassée a mezi Scarpe a Ancre. Na bitevní frontě klidné dopoledne mezi Ancre a Avre. Jižně od Sommy útočil nepřítel odpoledne po obou stranách Římské silnice Foucaucourt-Villers-Bretoneux. Byl odražen. Severně silnice Amiens-Roye odrazili jsme silné nepřátelské útoky. Mezi Avre a Oise ve dne prudký boj částečně s nově dosazenými francouzskými divisemi. Značné síly útočily za ranní mlhy těsně jižně od Avre, jakož i mezi Trilloloy a severně od Elincourtu. Zlomily se před našimi liniemi. Na jednotlivých místech odrazili jsme je protiútokem. Mezi Trilloloy a Conny západně a jihozápadně od Lassigny pokračoval nepřítel ve svých útocích až pozdě do večera, jižně od Trilloloy až pětkráte. Z údolí Matze vyrazily slabší síly. Odrazili jsme nepřítele. Četně byly jeho útoky udušeny již v naší dělostřelecké soustředěné palbě.

Dne 14. srpna Italské bojiště: V obvodu Tonale přikročil nepřítel včera k útokům, které jsme již dávno čekali. Zahájil je dopoledne výpady proti posicím, nalézajícím se u prameniska Noce a Sarc di Genova. Odpoledne následoval po silné dělostřelecké přípravě útok na naši tonalskou posici. Boje měly pro nás příznivý průběh. Až na zatlačení několika do předu posunutých velehorských posic nedocílili Italové nikde úspěchů. Západní bojiště: Úspěšné boje v předpolí mezi Yserou a Scarpou. Dílčí boje po obou stranách Sommy a severně od Avre. Zpadně a jihozápadně od Lassigny zhroutil se útok v naší palbě.

SMĚS.

Porady lublaňské. Ve dnech 16., 17. a 18. srpna konaly se v Lublani nové společné porady českých, jihoslovanských a polských poslanců. Jednáno o současné situaci a společném postupu. Dne 18. byla ve Sv. Janě u Lublaně slavnostně odhalena pamětní deska dr. Krekovi.

Baron Hussarek plní sliby Seidlerovy. „Neue Freie Presse" oznamuje, že v Trutnově provádějí se horečné přípravy k zřízení krajského soudu. Zvláštní komise ministerstva spravedlnosti a pražských orgánů vrchního zemského soudu přibyla do Trutnova, aby provedla přípravné práce. Soud bude umístěn v hotelu Union, který byl k tomu účelu získán a bude



Slavný francouzský dramatik J. Molière patří k nejoblíbenějším francouzským autorům na českých jevištích, kde viděli jsme již jeho „Zdravého nemocného", „Šibalství Skapinová", Lékařem proti své vůli", „Lakomce" atd. Vinohradské divadlo vypravilo s velikým úspěchem a režie dra. Hilara opět jednu z her Molièrových, sepsanou právě před 250 léty (r. 1668) „Amfitrion", jež je typickým projevem galského ducha.

ihned adaptován na účet města Trutnova. Adaptační práce budou prováděny tak, aby během šesti týdnů byl skončeny. Že vláda zabývá se vážně zřízením krajské vlády, dokazuje to, že ministerstvo vnitra přikročuje k zřízení krajské vlády v Trutnově.

Čechoslováci pohřbili bývalého cara. Berlínské listy sdělili, že na nařízení československých legií byla mrtvola cara, jež byla zakopána na hřbitově pro sebevrahy bez rakve, vykopána a za účasti mnoha tisíc lidí z Jekatěrinburku a okolí slavnostně pohřbena na vysvěceném místě.

Dražší mouka. Aby vláda předešla všem pokusům, zameziti skandální a lichevní zdražení chleba a mouky, které připravovala, vyhlásila toto zdražení jako věc hotovou. Místodržitelským nařízením č. 284.378 M, uveřejněným právě v zemském zákoníku, byly s platností od 11. srpna 1918 stanoveny tyto ceny pro drobný prodej chleba a mouky: Chléb: Ve velkých městech K 1.52, na venkově K 1.44. Mouka chlebová ve vel. měst. K 1.16, na ven. K 1.12, na vaření ve vel. měst. K 1.70, na ven. K 1.66, bílá k pečení ve vel. měst. K 2.76, na ven. 2.72. Podotýká se, že cena chleba byla zvýšena vzhledem k zvýšeným cenám obilí, zavedení výmlatných premií, stoupnutí mzdy mlynářského dělnictva, jmenovitě však následkem výloh za cizozemské obilí, nikoli však proto, aby byly hraženy výlohy obilního ústavu válečného, údánlivě nehospodářské. Ponechání posavadní ceny chleba způsobilo by schodek 1.1 miliardy, který stát nemůže převzíti. Posavadní deficit obilního ústavu válečného 197 milionů má svůj původ hlavně ve výlohách za rumunskou mouku a byl již státem převzat. Výslovně se podotýká, že obilní ústav válečný jest státní instituce pod dohledem finančního ministerstva, jejíž hospodaření zevrubně přezkoušel válečně hospodářský výbor říšské rady. — Tímto zdražením ukládá vláda spotřebitelstvu neslýchanou daň. Čtyřčlenná rodina musí tu zaplatiti jenom chleba na dvě stě korun do roka, o mouce ani nemluvě. O to se v těchto strašných dobách ještě zhorší živobytí obyvatelstva, a to hlavně obyvatelstva městského.

Nové zdražení tabáku ohlašuje na dobu nejbližší vídeňský „Fremdenblatt".

Ze života Slováků v Americe. Německé listy několikráte přinesly zprávy o tom, jak v Americe utvořily se slovácké oddíly dobrovolníků. Je zajímavo, že synové tohoto ve vlasti své poníženého národa zde ve Spoj. Státech již po mnohá léta soustředěni jsou v ozbrojené sbory nesoucí začastě fantastická jména. Tak na př. náš obrázek předvádí „Rytířský spolek svatého Jiřího" (svatého Juraja) náhodou fotografovány u příležitosti. svěcení slováckého chrámu v Clevelandě. Vidíme je všechny v stejnokrojích s tasenými šavlemi.

Jako pramen, který vyrazí náhle ze svého podzemního vězení vybuchla prudce dlouho potlačovaná láska Marcelina, tryskajíc přemocně z hlubin jejího srdce. Zapomněla na všechno kolem sebe; jen ne na jediné, že Rohan žije a že obhajoval život proti silné přemoci. V onom okamžiku nepomyslila ani na to, že se vzpíral císaři, že se zdráhal státi vojákem. Její srdce plnil pouze blažený pocit — že žije! Ještě před několika hodinami připadala si jako stín své někdejší bytosti. Její duše naplněna byla nevýslovným žalem. Zdálo se jí, že jí někdo zemřel. Nyní však se probudila k novému životu. Ona, jež snášela trpělivě a tiše svoje starosti a žal, zachvívala se jako strom za bouře, když ho ozáří teplý paprsek, jež ledovou kůru svým dechem roztaje.

S pýchou myslila nyní na sílu svého miláčka, který se dosud tak hrdině obhajoval. Beze zbraně, v nejbližší blízkosti nepřítele a vzdor tomu se mu podařilo uprchnouti. Čáry či cosi podobného musily ho chrániti. Snad ho přece jen miloval dobrotivý Bůh a smiloval se nad ním v jeho tísni....

Zpráva, že se Rohan Gwenfern skrývá v černé „trou" zakleté kathedrály svatého Gilda, že tam již po mnoho týdnu živoří osamělým životem, odříznut od lidí a světa, rozšířila se bleskem vesnicí. Všichni se ode dávna domnívali, že bylo hrozné toto místo sídlem strašidel a duchů, kteří tam každé noci provozovali své rejdy. Ani nejodvážnější mužové kromlaixští by si nebyli troufali navštíviti za noci kathedrálu. Kdo měl odvahu, tráviti tam noc co noc, musil býti buď ve spolku s ďábly, anebo pod zvláštní ochranou Boha a všech svatých.

Mínění byla rozličná. Mnozí tvrdili skálopevně, že se Rohan upsal satanovi a ten že ho nyní nahoře hlídá. Většina však byla názoru, že Rohana chrání dobrý duch — duch svatého Gilda — neboť i v Kromlaix se vzmáhal silný proticísařský proud, mající sepjít se zběhem a projevující se míněním, že ho ochraňuje Bůh. — —

„Nesmysl! Slez dolů nebo —" a sergeant pohledl bezradně na srazné, hladké žulové stěny — „anebo vylezeme za tebou, a neujdeš nám."

„Jen přijďte!" odvětil Rohan, usmívaje se.

Pipriac byl člověkem pod jehož hrubou hubou se skrývalo dobré srdce, ale jedno nesnesl: výsměch, a nyní se mu zdálo, že je směšným. To ho rozčilovalo a divoký vztek ho zachvátil. Chaos nejkontrastnějších pocitů lomcoval mu duší. Mrzelo ho, že zběha vypátral, neboť Rohana upřímně litoval — vždyť to byl jedináček nejlepšího jeho přítele! Pak si zase myslil, že po celou dobu pátrání projevoval tolik mírnosti a povolnosti, že budil podezření, že zanedbává svoji povinnost; hořká nevraživost proti Gralonovi se ho zmocnila, neboť jen on byl příčinou, že ho svým slídičstvím uvedl do této bryndy, že ho zbavil odpočinku a spánku a co nejhoršího, obvyklého snídání. Jeho rty žadonily přímo po dobré kapce; k tomu ke všemu družilo se vyzývavé chování Rohanovo. Není tudíž divu, že ho zlost zmohla a že natáhnuv kohoutek své pušky, soptě zlostí vzkřikl: „Povoluji ti minutu na rozmýšlenou; nevzdáš-li se, — střelím! Neblázni; jak jsem pravil, učiním, zastřelím tě jako vránu!"

Rohan se nehýbal. S úsměvem vyznačujícím převahu hleděl na své pronásledovatele. A stoje tak, s rukama skříženýma a hlavou vztyčenou, byl dobrým cílem pušek z dola naň namířených.

„Ještě jedenkráte se tě táži jménem císaře, vzdáš se?"

„Nikdy, nikdy," zněla rozhodná odpověď.

Dříve než tato slova dozněla, zatřeskla rána. Mračna dýmu se rozplynula a Rohan stál na témže místě v téže poloze nezraněn, jako by se nic nestalo. Mířil-li Pipriac úmyslně falešně, či zda se náhodou minul svého cíle, kdož to může věděti? Sotva že spatřili četníci, že je Rohan nezraněn, pozvedli rázem své pušky a zamířili. „Zadržte" zařval sergeant. „Kdo

Nástupce gen. Eichhorna. Nástupce generála polního maršálka šl. Eichhorna, generál-plukovník hr. Mirbach, přibyl už do Kijeva a ujal se nového svého úřadu.

Carská rodina do Španěl. Vdova po caru Mikuláši a deery jeho dopraveny budou v druhé polovici srpna do Španělska.

Rakousko-uherští zajatci v Sibiři. Podle zprávy zajatého rakousko-uherského důstojníka — zpráva došla prostřednictvím dánského vyslanectví v Petrohradě — nacházejí se zajatí štábní důstojníci a většina mužstva z Červené Říčky od 25. dubna v Irkutsku, všichni ostatní důstojníci a mužstvo od 25. května v Novém Nikolavsku.

Mnichov proti Berlínu. I v Německu pod zdánlivě klidnou hladinou zuří různé spory značné prudkosti. Zejména starý rozpor mezi Jihoněmci a Severoněmci se často uplatňuje. V poslední době zejména poměry zásobovací dávají k tomu podnět. Jak píší „M. N. N." hledí Němci ze severu, kterým skoupě jsou odměřeny všechny potraviny, na Bavory, kde prý panuje poměrně hojnost a nadbytek všeho, čím se sytí tělo lidské, a nešetří nyní ani prudkých slov proti těmto svým bratřím z jihu. Naproti tomu Bavoráci tvrdí, že u nich daleko není tento aprovisační ráj, který se u nich hledá, a reklamují pro sebe úlevy a výhody, poskytované Seveřanům. Proto že v Berlíně byla nyní dávka masa zvýšena, žádají Bavorané totéž i pro svá velkoměsta, která prý stejně těžce strádají. Spor není ještě ukončen a může vésti k různým důsledkům.

Zvýšení poštovních poplatků vstoupí v platnost 1. září t. r. a zvyšuje dosavadní poplatky o 20 procent. Posledně byly poštovní poplatky zvýšeny 1. října 1916. Dle nařízení ministerstva obchodu ze dne 3. srpna 1918 upravují se dosavadní poštovní poplatky v hlavních bodech takto: Dopisy: Psaní do 20 gr. 20 hal., za každých dalších 20 gr. váhy příplatek 5 hal. Dopisnice 10 hal. Tiskopisy a to i dopravované do Německa, Uher a Bosny do 50 gr. 5 hal., za 100 gr. 11 hal., za každých dalších 50 gr. o 3 hal. více. V dopravě tiskopisů do ciziny nestaly žádné změny. Cenné dopisy (uzevřené); za každých 300 k 10 hal. (Úhrnný poplatek za cenný dopis nejméně 60 hal.) Poštovní poukázky do 50 K 25 hal., za každých dalších 50 K o 5 hal. více. Poštovní zásilky (balíčky), které musí se nyní frankovati: do 5 kg 100 hal., do 10 kg 220 hal., do 15 kg 320 hal., do 20 kg. 420 hal. Pneumatické zásilky: Příplatek je nyní 60 hal. Telegrafní poplatky: Vedle poplatkové sazby další příplatek 20 hal. Telefonní poplatky (zvýšení nastoupí v ptnost 1. edna 1919): Vedle hlavních stanic rozeznávati se bude osm síťových skupin; cena za jednotlivé připojení čítati se bude 160 až 480 K. Pro poloviční společenské stanice (pouze šest skupin) čítati se bude 160—200 K, pro čtvrtkové stanice 120—190 K. Zvýšeny budou také nejrůznější poplatky vedlejší. Telefonní spojení s Uhrami a Německem: Při telefonním spojení tomto zaveden válečný příplatek k dosavadním poplatkům. Činí při obyčejné rozmluvě s Uhrami 20 hal., s Německem 40 hal. Při nutných rozhovorech se poplatek tento zdvojnásobí. — Výnos takto zvýšených poplatků vypočítán jest na 63 milionů kor. Očekává se, že zvýšení poštovních poplatků vynese celkem o 63 miliony více než dosud.



Kopie pomníku Svobody z nowoyorského přístavu byla postavena na břehu Seiny v Paříži na znamení francouzsko-amerického přátelství.

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST.

Šťáva z čerstvých brusinek doporučuje se nemocným trpícím pakostnicí (dnou); rozpouští kyselinu močovou a uvolňuje její odvádění z těla. Také do vody nakapaná šťáva brusinková dává se nemocným při horečných nemocech.

Celer je jednou z nejzdravějších našich zelenin. Výživná jeho hodnota — jako u zeleniny vůbec — není ovšem veliká. Vedle 93% vody obsahuje as 4½% ltek bezdusíkatých, 1½% látek dusíkatých a 1% solí. Ale celer obsahuje aromatické oleje, které působí velmi příznivě na zažívání a je proto jako kořenidlo velmi cennou zeleninou. Staří používali ho také proti rheumatickým bolestem. Na plátky pokrájený celer se uvařil a zcezenou vodu pacient pil.

Slunění nemá se přeháněti. Dr. Garitz tvrdí, že přemrštěné ozařování těla slunečními paprsky je zdraví na újmu. Sedíme-li po několik hodin nazí na výsluní, má to za následek nejen zánět kůže, ale může to míti také v zápětí slabost a rozrušení nervové soustavy. To stává se u dětí, které jsou lehce obléknuty a dlouho si na slunci hrají (nebo, jak teď se stává, v úžehu slunečním čekají ve frontách).

Abychom zamezili u slepice kvokání v době, kdy si toho nepřejeme, použijeme následujícího prostředku: dáme slepici s mladým, ohnivým kohoutem do světlé, vzdušné místnosti, kde by slepice neměla příležitosti ku sezení, a opatříme je hojně zrním a pitnou vodou. Kohout nedá slepici pokoje, i kdyby si jen na chvíli chtěla sednouti na studenou podlahu, a tak musí se slepice pohybovati, čímž dostaví se přirozeně u ní i chuť k žrádlu. Obyčejně stačí den nebo dva dni, aby slepice přestala kvokati, a po 8—10 dnech začne slepice zase nésti, ač-li nenastane pelichání, což může se již v srpnu státi. Má-li se takovýto rychlý výsledek dostaviti, předpokládáme, že slepice neseděla ještě ani den na hnízdě; jinak trvá to delší čas, než-li slepice přestane kvokati a začne nésti.

Pozdní kuřata dobře nesou. Při chovu jediného plemene jsou podzimní vejce vzácnější než vejce zimní, poněvadž v době pelichání, a to bývá na podzim, nesení přestává. Na statcích, v nichž chová se všemožná křiženina plemen, nepřichází pelichání na celé hejno stejně a aproto nepociťuje se tak nedostatek podzimních vajec, jako zimních, kdy nastanou mrazy. Zkušený praktik Dackeiler uvádí na prvý pohled protimyslnou, ale osvědčenou zkušenost, že pozdní kuřata, červnová a červencová, jsou druhým rokem nejlepšími podzimními nosnicemi, což srovnává se úplně se starou zkušeností, že Prokopky, t. j. kuřata nasazená na sv. Antonína a líhnoucí se o sv. Prokopě 4 července, dobře nesou. Začínají snášeti sice pozdě, nejsouce vyvinuta, ale za to nesou déle; ovšem otázka rentability zůstává tu stranou.

vystřelí, dříve nežli poručím, zle to odpyká", a k Rohanovi obrácen „ty ještě žiješ? Snad se přece jen vzpamatuješ a slezeš! Poslyš, nemohu ti sice ničeho přislíbiti, ale budu činiti co bude v mé moci! Nepůjdeš li dobrovolně jsi rozhodně ztracen, neboť nám nemůžeš uprchnouti. Kathedrála je se všech stran našimi lidmi obklíčena. Dávám ti ještě minutu na rozmyšlenou. — — — — — — — — — — — —

„Nikdy se nestanu vojínem!"

„Na to už je beztak pozdě," poznamenal uštěpačně Grallon, obraceje se k Pipriacovi. „Nuže je to zbabělec či ne?"

Každičké slovo pronikalo jasně a zřetelně k Rohanovi. Opět se zdálo, jakoby se chtěl vrhnouti na svého nepřítele, leč opanoval se téměř nadlidskou vůlí a obrátil svou pozornost k sergeantovi a jeho lidem: „Plýtváte zbytečně časem. Je možno, že jsem skutečně zbabělcem, jak tvrdí úctyhodný Michal Grallon; ale jedno je jisto: nikdy nepůjdu na vojnu; a nikdy se co živý nevzdám."

„Živý, či mrtvý — nenjdeš nám více!"

„Snad přece."

„Buď přece rozumný a věř starému Ppriacovi, jsi ze všech stran obklíčen."

„Jako vy!" zvolal Rohan provázeje svá slova hořkým úsměškem, ze srdce se mu deroucím.

Jakoby sršni bodnuti ohlédli se všichni rázem a hle — branou svatého Gilda, valil se zpěněný a klokotající příliv do kathedrály — jen ještě několik minut a ústup byl nemožný. Grallon se vrhl zděšeně k východu nestaraje se více ani za málo o Rohana. Pipriac ztrácející při malých událostech hlavu, nepozbyl nikdy duchapřítomnosti hrozilo-li skutečně nebezpečí. Otočil se opět klidně k jeskyni. ale Rohan zatím zmizel.

„U všech čertu, schoval se! Nevadí, na rozloučenou mu ustědříme salvu. Palte!"

Sterým echem rozlehl se rachot pušek kathedrálou, leč

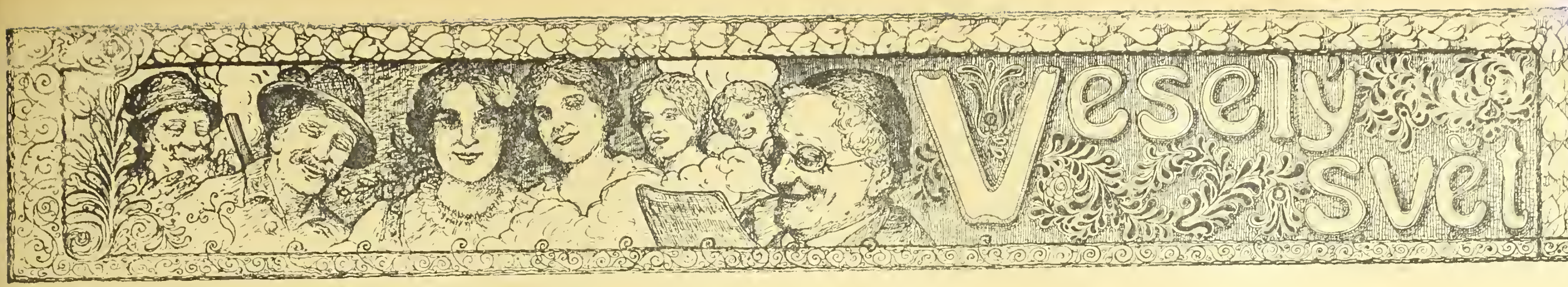
dříve ještě než se rozplynul dým výstřelu, prchali četníci v divém zmatku, neboť kathedrála se plnila stále více a více smaragdově zelenou kapalinou. Byl nejvyšší čas, neboť se musili broditi až po prsa vodou, a stálo je to velkou námahu nežli dosáhli suché místečko na stupních svatého Triffinea, kde je očekával zástup zvědavých mužů, žen a dětí. Byli mezi nimi i bratří Dervalové a Marcela. Nemohla odolati, srdce ji pudilo a jakoby ve snách, bezděčně, následovala ostatní. S hrůzou pozorovala rostoucí příliv a když k ní zaburácel z kathedrály hromový výstřel, schoulila se ve smrtelném strachu. Co znamenaly tyto rány? Objevili „ho" snad, hájil svůj život a oni ho nemilosrdně skolili? Vyděšenou svou tvář ve dlaních skrytu, naslouchala se zatajeným dechem až ji konečně šplounání vody vyrušilo a ona znovu vzhlédla. Když spatřila vodou brodící se četníky vyskočila rozčileně, pozorujíc napiatě jejich tváře. Zuřivě klna a zlořeče razil si Pipriac cestu shromážděním, otázkami naň doléhajícím. Leč ani on, ani jeho lidé se slůvkem nezmínili o tom, co se stalo. Michal Grallon je následoval; náhle cítil, že mu kdosi pevně sevřel rámě. Chtěl se zlostně osopiti na vetřelce, ale když se otočil, poznal Marcelu: „Mluv, Grallone, co se přihodilo? Našli ho? Zastřelili ho?" zašeptala jedním dechem, namahajíc se, proniknouti mu palčivými svými zraky až na dno duše.

„Ne, ne, naprosto ne! Jisto je pouze, že se skrývá v kathedrále svatého Gilda."

„V kathedrále?"

„Ano, nahoře v díře!"

Vzdor tomu, že platila tato slova Marcele zaslechli je okolo stojící zvědavci, kteří projevovali své překvapení výkřiky obdivu a zděšení. Marcela pevně Grallonovo rámě svírající, pustila je nyní opět, takže mohl pokračovati ve své cestě a přidati se k četníkům, kteří se nedaleko radili a rokovali.



Čistý kvítek.

Paní: „Odporučení hodná vaše vysvědčení zrovna nejsou!"

Služebná: „To je divné, a moje poslední paní tvrdila, když mne někdo pozná, to že teprve musí uznati jak skvělá jsou moje vysvědčení."

*

Žárlivost.

On: „Nyní lze denně večer spatřit i Venuši, v plné kráse."

Ona: „Tak? To tedy proto musíš každý večer zůstati doma!"

*

Když dva stejně činí...

„Je to zcela rozkošné, seděti u okna a pozorovati kolemjdoucí."

— „Ano, pohleď na příklad na tu starou škatuli naproti. Už dvě hodiny čučí u okna a přímo hltá lidi zvědavými zraky."

*

Enfant terrible.

Synovec k tetě na návštěvu zavítavší: „Ale tetičko, vždyť ty třímáš v každé ruce deštník a dvě cestovní tašky."

„A proč pak né?"

„Ale — tatínek totiž povídal, že vždycky přijedeš s prázdnýma rukama."

*

Prokletí.

Herec (ke kolegovi): „Za to bys měl býti donucen jíti do Afriky, kde by tě měli tisíci smrdutými pštrosími vejci pokáleti?"

*

Vrchol zlomyslnosti.

„Tvoje paní má asi radost, že je nyní tak málo piva, že?"

„A jak. Dokonce mi každý den koupí slanečka k večeři."

*

Inu ovšem.

„To štěstí bych chtěl prožíti, pane Řeřicho, když jste požádal vaši nevěstu o ruku."

„Inu, víte, ona mne holka tak dlouho držela kol krku až jí ruce ztrnuly."

*

Ostrá kritika.



— Pověste milostivá, co je to za člověka, ten pan inspektor?

— Ale prosím, to nejlepší, co na něm je jsou uši vzdor tomu, že je nahluchlý.

*

Praktický otec.

Chemik, (který chce potrestati synáčka za špatné vysvědčení): „A to ti povídám Pepíku, slzy mě neosušuj; potřebuji je nutně ku svým pokusům."

*

Spokojen.

„Mlynář tě nazval ve společnost oslem a ty jsi mu to odpustil, protože ti dal deset korun! Tak jsi laciný?"

„A proč by ne? Kdybych jen vždycky dostal deset korun!"

*

Už došly!

Už nebude se více nic vyrábět z náhražek, slyšel jste již o tom?"

„Ale jděte! A jak k tomu štěstí došlo?"

„No, už i náhražky došly!"

*

Odůvodněné snížení.

„Pomysli si, včera v noci jsem viděl našeho radu s aktuarem jak šli společně domů."

„Inu víš — oni bydlí od prvního v témže domě a aktuar má klíč od domu."

*

Špatné následky.

„Při provozování mojí veselohry se mohli posluchači k smrti usmáti."

„Proto bylo asi při reprise prázdné divadlo."

*

Sousedé.

„Stýkáte se častěji se zdravotním radou, co bydlí u vás v domě?"

„O ano, jednou jsme se potkali v Krkonoších a jednou zase na Macoše."

*

Proto.

Pan ministr výživy čeká dvě vlečné lodi s proviantem. Proto ono se to zásobování tak vleče!

*

Soukromý učenec.

„Co je váš známý?"

„Je akademický vzdělán, ale nemůže to zužitkovati."

*

Mezi divadelníky.



„Povídám vám řediteli, ta vaše sopranistka ta zpívala — hm — se mnou to jen hejbalo." — „Jo milý pane — já to už dávno pozoroval, že má hlas do baletu a nohy do opery."

*

Různá rčení.

„Mé myšlenky stále budou dlíti u Tebe, — ale prosím Tě, piš mně brzy, abych na Tebe nezapomněla!"

*

Dal jí, nežli se nadála, políbení.
„Dovolte, pane," řekla, „co s to o mne myslíte?"
A on si právě myslel, že ona dostane od tatínka 50.000 korun věna.

*

Za hranice.

Když jsou všichni proti nám,
upřímnou jim radu dám:
Buďte též, vy rozmilí,
proti píci, obilí,
které rádi ze stran všech,
odvážíte od nás z Čech!

*

On a jeho zboží.

„Podívejte se na řezníka Perevského, jaký to je nízký človíček."

„Za to však ceny jeho masa jsou naopak vysoké."

*

Povzdech.

Kdyby se tak žaly
zrekvírovat daly!

*

Zkušená.

Paní: „Co pak to posíláte vašemu ženichovi do pole. Snad ne plátěné střevíce? Co pak by tam s nimi dělal?"

Kuchařka: „Ale milostpaní, zrovna mi včera psal, že chodí na výzvědy, tak aby se mu aspoň tiše chodilo!"

*

Pozorný sklepník.

„Prosím pánové račte dát pozor, abyste si tou polévkou nespálili, opařil jsem si oba palce."

*

Nedostatek papíru již — vysvětlen.

O papíru bylo od doby jeho vynalezení všeobecně známo, že „snese všechno". Když však za nynější světové války se objevilo, že též člověk snese všechno, stal se tímto objevem papír úplně zbytečným všude — nu — a v Čechách zvlášť.

*

Mezi vagabundy.

„To ti mám bídu o palivo. Venco!"

„Ale vypálit peněženku ještě dovedeš, ne?"

*

Dobrý prostředek.

— Tak vida, kmotra! Váš muž už nekouří — a jaký to byl kuřák! Jak jste to, prosím vás, dokázala?"

„Docela snadno, kmotra, náhodou. Vyměnila jsem od jednoho Pražáka čtyři balíčky tabáku za jedno vajíčko. A on to byl ten nově míchaný tabák. Starej toho vykouřil dýmku a od té doby nechce o kouření ani slyšet.

*

Vzácná věc.

Optik: „Zde je ještě vzácná a nevídaná věc."

Pán: „Vždyť je to obyčejný teploměr."

Optik: „Ano, ale je to jediná věc, která ještě občas klesá!"

*

Nepamatuje se.

Továrník, (jehož pobuda prosí o almužnu): „Poslouchejte, nepracoval jste u mne v továrně před čtyřmi léty?"

Pobuda: „Jó, pane fabrikant — to už snad je mnohem déle!"

*

Zkušená.

Mladá panička u řezníka: „Pane mistr dejte mi dvě kila telecího, ale prosila bych vás o hodně libové."

Majitel: „Vídeňské Illustrované Noviny". Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X I., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie budtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejí. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 35.

VE VÍDNI, DNE 29. SRPNA 1918.

Jednotlivá čísla 40 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni. X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·— V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—

ROČNÍK XIII.

Italští zajatci z bojů v údolí Brenty

táboří pod širým nebem a čekají na povel k odchodu.



Nové boje na jihozápadní frontě. — Francouzi a Angličani pokračují ve své ofensivě na západě. — Bolševická vláda opouští Moskvu.

DRAŽŠÍ CHLÉB A DRAŽŠÍ MOUKA.

Máme tedy už několik dní dražší chléb a dražší mouku. Za K 1.54 dostaneme dnes bochníček chleba, který váží sotva kilogram. Před válkou dostali jsme za tento obnos 4 kg dobrého chleba; za nejlepší pšeničnou mouku platilo se bezprostředně před válkou 32 hal., nyní však se za kilogram žádá 2 K 64 hal. Za tento obnos koupilo se před válkou 8 kg. mouky. Jedná se tu tedy o nesmírné zvýšení cen, o nesmírné zdražení nejnutnější lidské potravy. Ministerský předseda baron Hussarek prohlásil minulý týden k pražské deputaci, že o snížení ceny chleba a mouky nemůže býti ani řeči, poněvadž to vládě nedovoluje zvýšení cen obilí, které pro letoší sklizeň zavedla. Je to ovšem pouhá výmluva, poněvadž zvyšování cen chleba a mouky nebylo dbáno poměru, v jakém zvýšeny byly ceny obilí, neboť stát sám chce na chlebě a mouce vytěžiti daleko přes miliardu korun. Zdražovací politika vládní při potravinách sleduje vlastně dvojí účel. Předně má se zvýšením cen zemědělských výrobků zjednati možnost nového zatížení daňového, které vláda již uchystala a s nímž se parlament má zabývati snad v měsíci září, a za druhé má se státu zjednati mimořádný příjem nebo zisk z „obchodu", který jeho správa převzala, když se uvázala vzhledem na válečné poměry v péči o lidovou výživu. I s tímto druhým účelem souvisí však daňové plány. Zvyšují-li se širokým vrstvám lidu ceny životních potřeb, musí nezbytně následovati zvyšování mzdy a platu, zvyšování cen každé práce, výdělečné poměry musí se drahotním přizpůsobiti, což ovšem spojeno bývá z pravidla s těžkými a nebezpečnými sociálními boji a také tímto způsobem vynucený vyšší příjem je orgánům finančním hledanou příležitostí k novému daňovému zatěžování obyvatelstva. Zvýšení cen chleba a mouky vyvolalo přirozeně všeobecný odpor a vzrušení v širokých vrstvách lidu. Dělníci, zřízenci státní i soukromní, úředníci a učitelé protestují rozhořčeně proti tomuto opatření. Tyto vrstvy obyvatelstva, které o každé zlepšení hmotných poměrů musí v pravém slova smyslu bojovati, stihne zvýšení cen chleba a mouky nejkrutěji. Vláda, která dobře ví, že zvýšením chleba a mouky přispívá nejpovážlivčji k ustálení drahoty, projevila jistý zájem pouze pro dělnictvo, s nímž počítati musí, jak při výrobě munice, tak při veškeré ostatní výrobě, nezbytné pro další vedení války, jakož i při dopravě. Proto současně se zavedením vyšších cen chleba a mouky oznámila, že je odhodlána značným obnosem přispěti k tomu, aby rozdíl, vyvolaný zvýšením cen masa uhradila za třídy nejvíce potřebné. Pomýšlí se tu snad na podobné opatření, jako svého času provedeno bylo s tak zvaným laciným masem pro chudinu, na které sice věnoval se velký obnos tři sta milionů, které však se ukázalo až příliš nedostatečným. S laciným masem přišlo se zpravidla v době, kdy v úřadech s obavami se přihlíželo k nejvýš stísněným poměrům lidu. A ještě bujela při něm namnoze radniční protekce i národnostní zaujatost. Pomýšlí-li se na něco podobného nebo chopí-li se toho, jak bylo ohlášeno, továrníci ve vlastním zájmu, pak můžeme opět a nejdůrazněji prohlásiti, že jedná se o použití nejvýš pochybného prostředku, že zavádí se na jedné straně trvalá drahota a poskytuje se chvilková pomoc, aby se hrozná budoucnost pokud možno zastřela. A zavání to demoralisací! Zvýšení cen chleba a mouky je zoufalý prostředek finanční správy k opatření nových příjmových zdrojů. A finanční správa, která tak chce neúprosně dobývat nějakou miliardu z kapes širokých vrstev lidu, s tváří staroslivé matky slibuje miliony na záchranu chudých. Je to moudré a mravné, když se lidu slibuje pomoc z toho, co se na lidu krutě vymáhá? V době, kdy šestičlenná domácnost k pouhému zasycení suchými zemáky potřebuje denní příjem 20 korun, přišla vláda s nesmírným zdražením chleba a mouky. Může při takovém opatření vlády, z kterého každý soudný člověk vystihne, že přispěje k ustálení drahoty, zaplašiti nejtěžší obavy širokých vrstev lidu vládní slib, že těm „nej-



Rakousko-uherská nemocniční loď, biločerveně natřená, aby již z daleka byla viditelnou. Přes to Italové nedávno takovou naši nemocniční loď napadli pumami a torpédy.



Naše stráže na Adrii: 70ti centimetrový reflektor ukořistěný kdysi našim vojskem v Bělehradě koná dnes dobré služby na albánském pobřeží.



Italský letecký útok na Boku Kotorskou: Výbuch svržené pumy v zelinářské zahrádce.



Albánští horalé z okolí Skadaru.

chudším" vrátí něco z vytěžených milionů, o nichž vláda sama tvrdí, že jsou pro státní pokladnu nezbytnými, že je vymahá, poněvadž musí? Takovými pochybnými sliby se obavy lidu do budoucnosti jen krajně zvýší!

▫ ▫ ▫

VYKLIZENÍ MOSKVY.

V poslední době došlo z Ruska několik zpráv, které dokazují, že bolševická vláda uznává neudržitelnost své posice a stěhuje se z Moskvy dál na západ. Moskva je ohrožena nejen protirevolučními živly, ale také Čechoslováky, kteří svou frontu posunují stále na západ, blíže k Moskvě. Čechoslovácká fronta od Simbirsku do Vladivostoku měří 6000 km. Silnější oddíly Čechoslováků stojí na střední Volze, část jich je v západní Sibiři a ve Vladivostoku. Velká část sibiřské dráhy Tomsk-Chabarovsk po obou stranch Bajkalského jezera je v moci bolševiků a německých zajatců. Nejsilnější oddíly Čechoslováků zabraly Samaru, Sysran, Kazaň a Simbirsk a ohrožují nepřímo Moskvu. Celkem je dnes pravých Čechoslováků v poli v Evropě na 40 tisíc mužů. K této armádě přidávají se protirevoluční živly staré armády, jež částečně jsou tu v uzavřených formacích kozáckých svazů jako na Donu, na Kavkaze a u Orenburka, dále uvolněné oddíly generála Dutova v jižním Uralu, oddíly Semenovovy v Mandžursku a Horvatovy v severní Číně. V Sibiři jde s revolucionáři hlavní část rolnictva, jež dodávala kdysi spolehlivý živel do sibiřských střeleckých pluků. Nejzajímavější osobou je generál Horvat, který byl správcem východní čínské železnice a dnes je správcem rusko-francouské banky. Anglicko-japonské zakročení týká se hlavně východní čínské dráhy a mohlo by odříznout zajatce u Bajkalského jezera od návratu do Evropy. V Omsku byli bolševici odstranění úplně. Byla utvořena samostatná prozatímní vláda sibiřská, k níž dostavili se známí politici jako Aksentějev a Argunov. Také Savinkov, který způsobil povstání v Jaroslavi, je prý v Omsku a Kambov, vůdce levých sociálních revolucionářů, rovněž. Určité skupiny stojí kolem velkoknížete Michala. Po Sibiři jsou Čechoslováci roztroušeni ve skupinách po 4—5000 mužů, na Volze stojí jádro armády a hledá spojení s Dutovem na Uralu a s Alexejevem východně od Donu. Čechoslováci vyzbrojil se zbraněmi a municí z arsenálu v Kazani, kdež ležela munice z Japonska v ohromných zásobách. Dnes ovládají obilní komoru Ruska od Samary k Saraovu. Tu musí dojít k rozhodnému boji. V další části líčí Vossische Ztg. státoprávní poměr Čechoslováků k dohodě, o němž tisková police rakouská nedovoluje referovati. Nebylo by divu, kdyby Masaryk z Vladivostoku vyhlásil sovětovému Rusku válku. Jeho poslední provolání má téměř ráz ultimata. Sovět považuje Čechoslováky za buřiče a nechce o jejich připuštění na západní frontu ani slyšet. Je otázka, jakou mocí mohl by je sovět potlačit. Nejnebezpečnější nepřítel sovětů stojí pořád nepřemožen v poli. Pád Jaroslavi zabránil Čechoslovákům spojení s murmanskou výpravou Anglic, Trocký hledí vrhnout proti Čechoslovákům do pole dělnickou armádu, do níž hlavně sbírá poddůstojnictvo, jemuž se zaručuje hodnost velitelů čet a setnin. Vůdcem bolševického vojska je litevský generál Bazetis, jeho rádcem jest bývalý aktivní důstojník Bonč-Burevič. Dělníkům slibuje se zachování míst v továrnách, vstoupí-li do armády, důstojníci jsou voláni za cvičitele. Kdyby se podařilo Čechoslováky přemoci, mělo by o nedozírné následky hlavně na poměr Trockého k Leninovi. Trocký by nejraději rozvázal brestský mír dnes. Lenin je proti válce vůbec.



Albánské selky v národním kroji.



Jak se v Albánii mlátí obilí: Albánec vodí koně kolem kůlu a kůň kopyty mlátí klasy.

▫ ▫ ▫

ČTYŘDOHODA CHYSTÁ PŘÍMÝ ÚTOK NA NĚMECKO.

„Svenska Dagbladet" přináší článek s nadpisem: Francouzské plány proti Dánsku, v němž se praví, že současně s okolností, že oddíly dohody stojí za Skandinavií, ozývají se francouzské hlasy, aby byl podniknut útok na pobřeží

Německa, což se nejvyšší měrou dotýká Dánska a také má význam pro Švédsko. Jako podklad svého tvrzení uvádí list důvody francouzského admirála, obsažené v přípise, jejž časopis obdržel. Tam se rozvíjí význam přímého útoku na pobřeží Německa. Pisatel myslí, že takový útok měl by více naděje na úspěch, než chtějí uznávati úřední místa ve francouzském a anglickém loďstvu. Plány čelí k tomu, aby bylo docíleno zatažení neutrálů do války, zvláště Holandska a Dánska, proti kterýmžto oběma státům jsou v přípisu podnikány prudké útoky. „Svenska Dagbladet" míní, že Američané hledají záminku, aby vytvořili na dánském území novou Soluň.

□ □ □

ANGLICKÁ VLÁDA A ČEŠI.

V těchto dnech vydala anglická vláda prohlášení, ve kterém praví: Od počátku války československý národ vzdoroval společnému nepříteli všemi po ruce jsoucími prostředky. Československé vojsko bojovalo na 3 různých bojištích a v Rusku v Sibiři zadržuje německý vpád. Vzhledem na to považují je spojenci jako spojenecký národ a ona tři vojska jako spojence, vedoucí pravidelnou válku proti Rakousko-Uhersku. Anglická vláda uznává Československou národní radu jako nejvyšší ústřední instanci československého národa a zatím za oprávněnou disponovati těmito vojenskými oddíly ve válce. Úředně se k tomu podotýká: Co nejrozhodněji musíme odmítnout tento nejnovější krok anglické vlády. Československá národní rada pozůstává z hloučku soukromých osob, které od československého národa neobdržely žádného zmocnění. Rovněž tak protimyslným je, že by mohla fungovati jako opravněné ústředí, a také nemůže podle mezinárodního práva tvořiti část čtyřdohodového vojska. Jedná se zde o zlomek čtyř slovanských národů, kteří svobodně a křivopřísežně přešli a přes všechno uznání budeme je považovati za velezrádce a jako s takovými budeme s nimi nakládati. Nelze trpěti, aby celé národy, jichž synové v řadách rakousko-uherského vojska statečně se bili, takovými prosředky byly sváděny. Rakousko-uherská vláda zakročí podle potřeby.



K novým bojům na italské frontě: Průsmyk tonalský, který byl v poslední době dějištěm nových italských ofensivních pokusů.



Lanová dráha pro dopravu vojenskou za naší jihozápadní frontou.

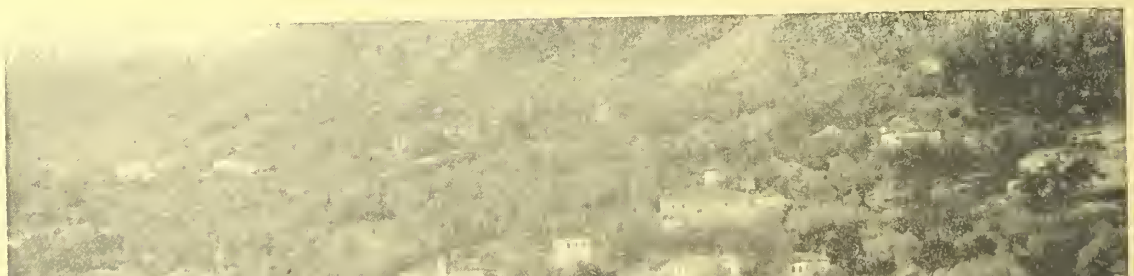
□ □ □

VÁLEČNÁ SITUACE

Válečná situace stojí i nadále ve znamení anglicko-francouzské ofensivy na západní frontě. Po zatlačení německých armád přes Marnu a dále za Aisnu a Veslu o prvních pokrocích u Montdidieru a Albertu, zahájen nový útok anglických a francouzských útočných armád směrem na Roye a Peronne. Tentokráte je postup nepřítele pomalejší než na Marně. Menší pokroky sice docílili Angličané i Francouzi, nejnověji postoupili až do Merville a Lassigny, leč průlomný plán generála Foche jak se zdá se ještě nepoštěstil. Ovšem pokračuje ještě veliký tento zápas, takže nelze prorokovati úspěch neb neúspěch ofensivy Fochovy. Jinak se ale zdá, že nynější operace na západě nejsou ještě vyvrcholením nepřátelského generálního náporu, který dle posledních projevů čtyřdohodových státníků zahájen bude ve zcela jiné části francouzské fronty. Americké listy naznačují, že bude to jižní úsek západního bojiště, fronta elsasko-lothrinská, kde proveden bude hlavní a poslední pokus průlomu a že americkým armádám připadne v boji tomto hlavní úkol. Převládá také všeobecný názor, že tento rozhodný boj nebude skoncován koncem tohoto roku, nýbrž protáhne se možná až do jara roku 1919.

*

Na ostatních frontách nenastala podstatná změna situace. Na frontě jihozápadní podnikli Italové několik ofensivních pokusů, jež jsou dle všeho předzvěstí nové italské ofensivy. Italové patrně čekají na americké posily, jichž transport brzo bude dokončen. V Albanii nedošlo minulý týden k žádným větším bojům, což platí také o frontě macedonské. Za to sleduje se s největším napětím vývoj věcí na východě, kde Čechoslováci, sesilování v poslední době ruskými živly proti revolučními a nyní také posilami japonský-



K novým operacím v Albanii. Celkový pohled na městečko Kruji, severně Pirany.



Z Albánie: Rakousko-uherská hlídka sesílená albánskými dobrovolníky na odpočinku.

mi a americkými, vedou poslední ránu proti bolševickému režimu, aby po jeho odstranění obnovili východní frontu proti Německu a Rakousku. Boj tento je ještě v počátku a proto nutno všecky zprávy o vítězstvích, nebo porážkách té neb oné válčící strany na východě přijímati s největší reservou. Boj tento vstoupí do rozhodujícího stadia teprve po skončení vyloďování čtyřdohodového vojska, ve Vladivostoku a Archangelsku.

□ □ □

JAK BYL POTOPEN SV. ŠTĚPÁN.

Už uplynulo hezkých pár týdnů od okamžiku, kdy byla Italy potopena jedna z největších rakouských válečných lodí „Szent Istvan" (Sv. Štěpán), avšak teprve nyní dovídá se veřejnost o některých podrobnostech této události. Vídeňská „Reichspost" uveřejňuje o tom delší článek, schválený válečným tiskovým stanem, z něhož vyjímáme: Loď stala se obětí nové zbraně, která po prvé tu vystupuje v námořní válce a jako všechny zbraně měla počáteční úspěch. Italové mají malé, nesmírné rychlé, bez kouře a hluku jezdící motorové čluny. Čluny ty jsou opatřeny rourami k vrhání torpéd, proti nimž musejí být teprve nalezeny nové obranné methody. Poněvadž jsou malé, nevydávají kouře a předstihují všechny dosavadní torpedové čluny daleko svojí rychostí, je jim snadné, vynořiti se náhle z temna noci, proraziti, aniž by byly viděny, zajišťovací linie a opět zmizeti, když vystřelily svá torpéda. Ale i v tom případě, když čluny byly odhaleny, mohou provést svoji úlohu a bez pohromy vyváznouti, neboť střílení na drobný, nesmírně rychle, křivolace se pohybující cíl musí být teprve vyzkoušen. Lze si tedy událost představit asi jako: Velitel takového italského motorového člunu dověděl se snad od italské ponorky napadly pak rakouský lodní oddíl z předu. Motorový člun proplul s rychlostí létadla (jistě s větší než 100 km za hod.) a okamžitě bylo na některá bitevní lodi chránila. Když vypálily torpéda, byly zpozorovány a okamžitě bylo na ně stříleno. Avšak pro svoji nepatrnost a úžasnou rychlost a následkem velikého štěstí unikly bez pohromy. Článek „Reichspost" končí pak takto: Vláda na moři bude náležet vždy velikým lodém. Nezapomínejme, že je to veliké anglické bitevní loďstvo s jeho pancéřovými křižáky, které blokuje ústřední mocnosti a nám ukládá hladovou válku. Proti němu bojovat na příklad s motorovými čluny, bylo zcela beznadějné, kdyby jich bylo sta a tisíce.

□ □ □

NĚMECKO PŘENECHÁ BOLŠEVIKY OSUDU.

Štokholmský zpravodaj „Seccola" oznamuje: Jest tu dojem, že Německo přenechá rudou vládu svému osudu, poněvadž není s to, aby poslalo větších mass vojska a chce omeziti obrannou linii jen na trať z Petrohradu do Stonky a na železniční uzel Vologdy. Dle spolehlivých zpráv, obsadí Němci v nejbližších dnech Petrohrad. Od tří týdnů jsou přerušeny finanční styky s Německem. To dokazuje, že také Německo nepokládá vládu Leninovu za schopnou života. V Moskvě jest velká stísněnost. Noviny žádné nevycházeji.

□ □ □



Albánští kupci v bazaru skadarském.



Komitači albánští kmene Mustafova.

NĚMECKO CHCE VĚTŠÍ KOLONIE.

Dr. Solf mluvil v Berlíně o všeobecné situaci válečné a politické a o všech skoro otázkách aktuálních nynější doby; mluvil tonem celkem smířlivým. Z řeči Solfovy však význam má odstavec o koloniích, o nichž dr. Solf jako koloniální tajemník má právo mluvit jménem německé vlády, takže za tyto věty o koloniích jest německá vláda nucena, převzít odpovědnost. Dr. Solf řekl, že kolonie nutno po válce jinak rozdělit, než byly před válkou, a to dle hospodářské síly jednotlivých velmocí. To znamená, že Německo není spokojeno se svými předváleč. koloniemi a že německá vláda pojímala do svého programu nejen obranu kolonií, nýbrž také rozšíření a rozmnožení koloniální državy německé. Tedy program anekční také v otázce zámořských osad! Ostatní části Solfovy řeči byly arci smířlivé, ale v oborech, o nichž dr. Solf nerozhoduje a kde nebéře odpovědnost. Obsah řeči jeho kryje se známými snahami Hintzeovými a Hindenburgovými. Dr. Solf kritisoval také ještě řeč Balfourovu ze dne 8. srpna bod za bodem a větu za větou. Ale v jednom názoru shodují se oba, dr. Solf i Balfour. Oba jsou přesvědčeni, že propast mezi ústředními mocnostmi a dohodou je příliš veliká, aby mohla býti překlenuta. Solf vytýká Balfourovi, že tuto propast ještě rozšířil a prodloužil tím válku. Řeč Solfova tedy má dvě jádra: Rozmnožení německých kolonií a dlouhé trvání války.

□ □ □

JAROSLAV FR. URBAN:

DVĚ POVÍDKY.

ŽÍZEŇ.

Před námi, za námi bílé skály a bílá silnice s měkkým, heboučkým prachem. Setnina vojska šlape silnicí těžce namáhavě, kymácivě. Pod tlumoky na zádech, v nichž jako by krok za krokem přibývalo olova, celí se hrbatíme. Všecko je šedé, jako ta krajina, jíž se kymácíme: šaty, kované boty, pušky, tlumoky i obličeje. A nikde ani praménku, abychom svlažili vyprahlá hrdla. Div již jazyk neplazíme ven. Kéž bychom aspoň měli Mojžíšovu hůl a mohli jí ze skály vykřesati pramen chladivé vody. Jak bychom byli šťastni. Ale bílý, hrdý vápenec je neúprosný, jako jen život — —

Motáme se dále a zapadáme do prachové podušky. Prach se víří, štípe a ústa ještě více prahnou. Nevím, co bychom byli dali za pár doušků vody. Slunce horoucně pálí. Zdá se mi, že už ani není možno, abychom byli na zemi, ale že jsme v jakési horoucí, pekelné výhni, v níž prožíváme Tantalova muka. Všecko je rozžhaveno, zmrtveno. Rozstřílené kamenné domky, bílé, pusté a vyprahlé jako ty skály vůkol zakřiknutě hledí v hořcově modré nebe. Jen tu a tam pár stromů vlašského ořechu, akatu neb keříků krušiny mile zalahodí oku v těch lysých vápencových skalách. Marně pátráme po nějakém prameni neb studni.



Rakousko-uherští námořní vojáci po skončené práci.



Hřebec „Nonius II." ze státního hřebčince v Bekéscsabě.

Náš setník s kabátem rozepiatým, kráčí stále v předu. Potůčky špinavého znoje tekou jemu i nám po skráních. Prádlo se na nás jen lepí.

„Nemá někdo aspoň kapky vody?" otáže se setník svého mužstva, jež nemluví, vzdychá jen a strachuje se co přijde.

„Mám tady ještě trochu kořalky. Napijte se, pane setníku," praví jeden muž, jehož vousy i obočí je jako ojíněno prachem.

„Děkuji ti, Váchale, nepiji lihovin," odvětí setník.

„A proč, to přece posílí tělo," namítá Váchal.

„Mýlíš se," řekl setník přesvědčivě. „Když páry lihové vyprchají, nastává ochabnutí sil, kles energie a malátnost. Je to jen takový bič. Koně pobízíme bičem a přece si nemyslíš, Váchale, že bys jim švihnutím dodal síly. Na sebe upletli jsme bič alkoholový." Setník sňal čepici, otřel si vlasy a čelo a zase jsme tápali dále.

S večerem potkáváme řady oslů a mul s náklady. Až na maso odřená kůže zeje na bokou. Hýkají, naříkají, vzlykají. Zdáli doléhá k nám šumění bystřiny. Větříme jako velbloudi. S napětím posledních sil spěšně si razíme cestu k potoku a všichni se už nedočkavě třeseme na doušek vody. Po chvíli jsme u cíle. Jako krvežíznivé šelmy vrháme se na zelenavěmodré provázky prodírající se mezi balvany. Jední nabírají chladivou voděnku do propocených čepic, druzí rukama nosí vodu k ústům a na místech, kde na bílém písku voda se jiskřila jako zrcadlo, přímo chlemtají z potoka. Všichni jsou nanejvýš šťastni, když po napití odpočívají po vyprahlých balvanech a naslouchají písni vody. Vše v nás ožilo, jako ožívá jerišská růže v čerstvé vodě.

Když jsme si odpočinuli a i polní láhve si naplnili na další cestu, pokračujeme kamenitou stezičkou podél bystřiny. Za malou chvíli však zříme, co jsme nedávno pili. Mezi balvany leží dva zdechlí koníci. Odporný zápach proráží vzduch. Hejna much bzučivě poletují kolem zdechliny, celé olezlé. A voda, taková křišťalová voda, omývá hnilobné maso. Ale té chvíle je nám vše lhostejno. Žízeň jsme uhasili, třebaže voda byla takto znečištěna. A myslím, že bychom ji byli pili, i kdybychom byli dříve viděli mršinu.

Horký vzduch pomaloučku vychládl. Asi za hodinu dorazíme po křivolakých zákrutech, jež stoupají jako závity na šroubu, na vykázané stanoviště tak v půli strmého, holého vrchu. Zemdlení, nemožní vrháme sebou za kameny, protahujeme svá těla a spíme. Vlažná noc, prokvetlá hvězdami šeptá nám do snů pohádky o domově.

Do rána je řada mužů nemocných. Břicho bolí horečka trápí. Lékař je posílá jako tyfem podezřelé do polní nemocnice. (Kamarádi opravdu mají tyfus, jak nám později psali). Náš setník jen bručí. „Prokletá voda. Mně také není dobře, ale



Vzpomínka na zápas v Karpatech: Lesní tábor našeho mužstva.



Staré památky z římských dob: Hrob Galietův v Neapoli.

snad to nebude tak zlé. Však to nějak přetlučeme." A přetloukli jsme to — až na ty, kterým tu dotlouklo srdce.

CIGARETA.

S večerem dostalo mužstvo zákopů v kotlině lovecké na pár dní cigarety. Skoro všem zaplály radostí oči, když uzřeli na dlani hrst běloučkých tyčinek „Isonzomemphis" zvaných. Byly to praobyčejné „uherky", po jichž kouření škrábalo v krku jako za prudkého kašle — ale to nevadilo. Byly to cigarety a mnohému z našich vojínů stačily k ukrácení nudy a zapomnění na beznadějný život, do nějž nás osudná válka vrhla.

Stmělé zákopy ožily hvězdičkami hořících cigaret a temnotu prosvítil obchvíli plamének sirky nebo zapalovače. Cigareta hořela za cigaretou a bylo v zákopu veselo jako o posvícení. Mnohý náruživec kouřil tak statečně, že už druhého dne neměl ani jediné „retky". Pak zase jen žebral na kamarádech, sbíral „špačíky" a žmolil cigarety i z dýmkového tabáku, pokud ovšem byl. V takových chvílích nedostatku bylo viděti všelijaké druhy smotků; cigareto v novinovém papíře, kterého jsme měli více než chleba nebylo žádnou zvláštností.

A tyto opravdu velikým neštěstím, když vojín, který se několik dní postil bez cigaret náhle cigarety „vyfasoval" a musil na hlídku. Věru, to bylo k zlosti. Na stráži bylo nebezpečno kouřiti a bylo to také i přísně zakázáno. Leč, co platný zákaz, když chuť je značná a cigareta v kapse svádí. —

Takové neštěstí potkalo moravského učitele Škárka, který byl před časem z trestu přeložen k sedmákům (pěší pluk č. 7, celovecký) jako politicky podezřelý. Neměl na růžích ustláno, všude musel ale nereptal a doufal, že snad přece jednou nadejde den zúčtování a odplaty. A také toho dne, rozdávání cigaret, byl určen na hlídku. Byl náruživý kuřák, rád by si byl v klidu zabavčil — ale povinnost byla neúprosná. Šel —

Ploužil se nocí. Na nebi honily se mraky a jen chvílemi ukázal se měsíc, mrtvě se podíval a zase převalila se vlna mraků. Tu a tam houkla rána, vzlétla raketa a měnila noc na okamžik v den. Škárek konečně přikrčil se za roštím a jak tak se rozhlíží a pozoruje každý šustot hmátne do kapsy a nalezne cigaretu.

„Jak by bylo milé si zakouřiti" napadlo ho a bezděčně skoro hledá sirky. Ale zase čísi hlas zbraňuje mu v tom, jiný hlas zase ho pokouší. Vždyť to nikdo neuvidí. Počkáš, až vzlétne raketa a zapálí si. Uběhne ti aspoň chvíle." A Škárek poslechl. Rozepial si plášť, aby pokud možno nejvíc ukryl plamínek sirky a čekal.

Raketa zvlétla. Za roštím zasvitl plamenek a hned zhasl. V roští svítí cigareta jako svatojanská muška.

Ačkoliv velice opatrně si počínal, přece nepřátelská hlídka zpozorovala cosi, neboť se rozhlaholila puška. Ve křoví to šustilo a hvízdalo — a najednou cosi zachroptělo, bolestně zachroptělo.

Škárek se z hlídky nevrátil. Za několik hodin ho našli s prostřeleným krkem. Nedokouřenou cigaretu svíral mezi prsty. Osud či náhoda?



Z Cividale obsazené rak.-uher. vojskem: Langobardský sádrový relief na křtitelnici (Babtisterium im Dom. 10.005).



Chrámové stolice ze čtrnáctého století v Tempietto, obsazeném rakousko-uherským vojskem.

JAKÁ JE V NĚMECKU NÁLADA

vzhledem k situaci na západním bojišti? V úvodní úvaze „Zápas o rozhodnutí" píší „M. N. N.": „Není žádné příčiny přejíti do tábora pesimistů. Naopak, vážné a těžké bitvy, které na západě v těchto dnech jsou vedeny, vyžadují nerozbornou pevnost a důvěru k armádě a vůdcům. Naprostá důvěra domova v naši frontu jest zvláště v takovéto době nutností. Nálada v domově účinkuje nevyhnutelně také na vojsko před nepřítelem. Pesimism a slabost ochromuje jen jeho protivůli a bojovnou náladu, naše radostná důvěra ae zoceluje jeho sílu a jeho uzavřenost, a jen nezlomitelná jednota, důvěra domova, spolu s bojovným vedením našeho vojska skýtají záruku, že budeme klásti náporu nepřítele úspěšný odpor." A v závěru se praví: „Při umíněnosti

nepřítele a bezohledném dosazování jeho sil a při ohromnosti pomocných prostředků, které jsou mu z celého světa k disposici, jest samozřejmé, že musíme počítati s dalšími prudkými útoky a že nesmíme jeho bojovnou sílu podceňovati. Očekávají nás ještě těžké boje, které vyžadují jednoty a naší důvěry.

PANÍ BICENKOVÁ.

Jméno pí. Bicenkové, delegátky v Litevském Brestu a krajní revolucionářky ruské, která na sjezdu ruských sociálních revolucionářů podala návrh, aby atentát na hr. Mirbacha „vzal se se souhlasem na vědomí", je čtenářům novin dostatečně známo. Stala se evropskou postavou, tato „dívčinka terroristka", jak jí říkají její přátelé. Při mírových vyjednáváních v Brestu ani jednou nou nepromluvila, ale netajila se s tím, že se smlouvou v Brestu sjednanou nesouhlasí, s Kühlmannem a Czerninem vyměnila pouze nejnutnější fráze. Vyhýbala se přímo těmto vyjednavačům. Paní Bicenková je stoupenkyně nepokrytého torrorismu, je hrdinkou sociálních revolucionářů levice, kteří po míru brestském hlásají guerillovou válku proti Němcům. I paní Bicenková vidí v tomto míru největší neštěstí své vlasti a je na straně původců atentátu n Mirbacha. Vždyť celý její život byl toho rázu, i ona třímala revolver, jako politická zločinkyně byla již v káznici a teprve březnová revoluce vrátila ji svobodu a politický význam. Jako mladá dívka chtěla prý jíti k divadlu, Ale místo na jevišti vystupovala jako dívka ani ne dvacetiletá v tajných schůzích socialistických, hlásala teror; jako tisíce mladých lidí ruských cítila hoře zotročených a trýzněných mužíků, vydaných na milost a nemilost nějakého gubernátora, jako své vlastní životní hoře, na něž nesmí se dívati nečinně. Terroristé odsoudili tehdy k smrti gubernátora v Pense, který ve svém okrese krvavě potlačil svými kozáky povstání mužíků. Bicenková bez váhání chtěla provésti atentát, od přátel dostala browning, hlásila se k audienci u gubernátora, vypálila naň tři rány, ale chybila. Byla zatčena a se spolupůvodcem atentátu, který jí dal revolver, byla odsouzena do káznice. O tom, co prožila v podzemních kasematách, vypravují se v Rusku podivné a dojemné historie, které podobají se některým scénám z Dostojevského, či kapitole z Andrejových „Sedmi oběšených". Hlídači střídali se u ní v kratších lhůtách než obvykle, byli vybráni přísní a nepřístupní dozorci pro oddělení, kde byla vězněna Bicenková a její spoluvinník. Ale podivuhodná byla její znalost lidského srdce. Ani nejhorší žalářníci neodolali, každý nově přišlý dozorce byl jí již druhý den služby oddán, dozorci obstarávali jí knihy, časopisy, sprostředkovali jí styky se spoluvězněm pašovali její dopisy přátelům z vězení, a když Bicenková večer v cele ze zvyku zpívala, nikdo jí v tom nebránil, ač bylo to přísně zakázáno. Zpívala dlouho do noci smutné dumky, jaké zpívají političtí provinilci deportovaní do Sibíře. A každé ráno, když uklízela vězeňskou pryčnu, přinesl jí dozorce džbán čerstvé vody a mlčky položil vedle zprávy od přátel jejích, propašované do vězení. A tak byla Bicenková i ve vězení v pravidelném spojení se světem, věděla o všech podrobnostech chystané revoluce a vítězství revolucionářů otevřelo jí brány vězení; jakmile odtud vyšla, dala se ihned do služeb sociálních revolucionářů. Doufá, že jen terrorem dojde vysvobození její rozervaná vlast, vidí v ústředních mocnostech nepřátele Ruska. Tak kreslí její obraz v „N. W. J." jistý dopisovatel. Její podobizna je známá: vidíme drobnou, rozpačitě se usmívající ženu, obličej její je svraštělý, zahořklý — pranic jí netěšilo, že je fotografována. Ubírá se z vyjednávání v Brestu těžkým krokem, s výraz. ženy zlomené a plížící se jako stín.



Boje ve Flandrech: Anglické baterie ukořistěné německou útočící pěchotou.

LENIN.

„Socialistické Listy" uveřejňují zajímavou kritiku politiky bolševické. Píší: Kde byl Lenin, když vypukla prvá revoluce, která bořila carism a která dala Rusku skutečnou svobodu? Lenin byl tehdy v Ženevě a podnikal odtud propagandu pro porážku Ruska. To tvrdí soudruh Jiří Alexinskij a o tom jsou také dokumenty. Čtu právě knihu Alexinského „La Russie et la Guerre" vydanou r. 1915. Alexinskij žil tehdy v Paříži, kamž uprchl z Ruska jako stíhaný poslanec po rozehnání druhé dumy, když byl spolupodepsal známý manifest viborgský. Alexinskij ve své knize cituje Leninův list „Social Demokrate" (čís. 33., listopad 1914), v němž Lenin zjevně hlásal, že úkolem ruského proletariátu za válku jest pracovati k porážce Ruska, jelikož porážka tato usnadní prý vítězství proletariátu a jeho osvobození z pout carismu. Alexinskij nazývá zde Lenina vůdcem malé socialistické skupiny a chovaný list osobním jeho orgánem. Alexinskij dovozuje dále, že již tehdy rozcházeli se téměř všichni význační socialisté ruští s Leninem a že Lenin svou propagandou byl původcem známého procesu proti pěti socialistickým poslancům ruským (Petrovskij a soudr.), kteří v únoru nebo v březnu r. 1915 byli odsouzeni na Sibiř pro velezrádu, jelikož byli u nich nalezeny Leninovy ženevské články a návrh nějaké resoluce, též zaslané Leninem ze Ženévy. Alexinskij konstatuje, že Petrovskij a soudruzi nesdíleli názory Leninovy a Petrovskij ve svém denníku psal, jak ho ohromuje jednání německých sociálních demokratů, že vůbec již nemůže jejich tisk ani čísti. Jest tedy dokumentárně doloženo, že Leninovým revolučním plánem a cílem od počátku války byla porážka Ruska, či porážka carismu, což on považoval za jedno a totéž. Když pak carism skutečně byl poražen, ale vnitřní sílou nového Ruska, velikou ruskou revolucí, zůstal si Lenin ještě i tehdy důsledným a ve společenství s Trockým dodělal to, co hlásal již ze Ženévy: Hnal revoluci až k šílenství a neporážel již carism, který byl poražen bez jeho přičinění, nýbrž porážel již nové revoluční Rusko a sám sebe s Trockým nastolil na opuštěný trůn Romanovců... Stal se ruským „lidovým" carem — a zavedlu opět v jiné formě carism, horší

nikolajevštiny, o níž tolik vypravuje Kropotkin. Rusko dostalo nové Ivany Hrozné, u nichž veškerý rozdíl spočívá jen v tom, že caristické methody moci a vlády obrátili se z dola nahoru a svou caristickou diktaturu překřtili na proletářskou.

▫ ▫ ▫

JEŠTĚ NĚCO O RUSKU.

Dopisovatel neutrálního listu píše: „Sedíme v Kijevě, ve „Švýcarské" kavárně. Je tropické vedro, vzduch široké ulice se chvěje sálajícím teplem. Pijeme kávu, bílou, slazenou cukrem, ve sklenicích, přikusujeme jemné suchary. Sklenice kávy stojí 3.50 rublů, kousek pečiva 3 ruble. Číšníci jsou skromní, mladí lidé. Mají na sobě ruské vojenské košile, krátké tmavé jezdecké kalhoty, lýtka otočena po vojensku suknem; na ramenou je ještě znát stopy po bývalém označení vojenského oddílu. Mladík, jenž nás obsluhuje, má na hlavě důstojnickou čepici. „To nosíte důstojnickou čapku?" „Ano." — „Koupil jste ji?" — „Ne; jsem důstojník." — „Cože!" — „Ano; poručík dělostřeleckého pluku č. ... Číšníci zde jsme sami důstojníci; ti, kteří bývali číšníky,j jsou nyní důstojníky!" — Navštívil jsem několik továren (v Kijevě). Jen v málokteré pracuje se úplně, skoro všecky stojí. Dělníci dostali od Kerenského blahé paměti osmihodinou dobu pracovní, a byl bych rád věděl, jaký to mělo vliv. Všichni ředitelé bez rozdílu se usmáli nebo pokrčili mlčky rameny. Dostanou-li vůbec dělníky, žádají tito mzdy neslýchané. Ve strojírně, kde se dříve platilo za 10 hodin práce nejvýše 3 rubly denně, platí se nyní za 8 hodin 194 ruble denně a placená dovolená nejméně 12 dní ročně. Ředitelé vypravují, že pracovní efekt 3 hodin dříve rovná se úplně 8 hodinám nyní, protože se většina času prodebatuje. Jediný možný způsob továrnu jakž takž udržeti je platiti vše akordem, k čemuž také se skoro ve všech továrnách přešlo.

QUEESTOWN.

Queenstown je nejhlavnější základnou amerických válečných lodí, které doprovázejí a chrání lodní transporty americké z Ameriky do Evropy a naopak. Transport s doprovodem jmenuje se, jak známo, lodní průvod, convoy. V queenstownském přístavě je stationován jistý počet amerických torpédovek. Rušný život víří v přístavě. Stále přijíždějí a odjíždějí lodi. Z pravidla vyjíždí torpédovky na pět až na šest dní, a vracejí se k třídennímu odpočinku. Doprovázejí konvoje do určitých míst, kde je vystřídá doprovod s druhého břehu Atlantického oceánu. Jiné křižují podél břehu Irska nebo jinde, pátrajíce po ponorkách. Torpédovky žijí rušným, pevným životem zpravidla vykonávají pouť 5000 námořních mil za měsíc. Přibývá jich víc a více, a všichni důstojníci námořní jsou školeni, aby mohli konati tuto službu. Americké torpédovky jsou stavěny a zařízeny pro drsnější podnebí, než je ve vodách irských, a snášejí proto snadno všecky nepohody. Mateřskou lodí torpédovek queen stownských je nyní Melville, vlajková loď admirála Simse. V přístavě jsou zařízeny ohromné dílny pro správky se 600 dělníky. Americká flotilla opatřuje si vše sama, a žije jen ze svého. Střelivo, zásoby, potraviny, vše dostává z Ameriky. Na různých místech přístavu zřídili Američané důležité dílny a skladiště. Ohromné skladiště je zařízeno pro pohodlné ubytování námořníků amerických, nová kasárna a nemocnice se staví. Američané zřídili si samostatnou továrnu na torpéda a vše se zvětšuje, rozšiřuje a činí dojem, že se zařizuje ještě na několik let války. „To je jediný způsob, abychom věc chytili za pravý konec!" vysvětloval nám americký námořní důstojník. Kdo jen letmo spatřil Queenstown, nemůže zůstat ani okamžik na pochybnostech „chopili-li Američané věc za pravý konec", Všude zříme hbitou, živou práci. Také je americký námořník skvostný zjev. Jsou to mohutní, zdraví mužové výrazů zřetelně intelligentních. Mnozí, slyšel jsem, jsou lidé z nejlepších tříd, vzdělaní. Největší část přichází ovšem z pobřeží, avšak i západní vnitrozemí dává dobrý kontinent zdatných sil. Důstojníci mluví s vřelým obdivem a nelíčenou příchylností o svém mužstvu. Disciplina je přísná, avšak poměr vyšších a nižších je srdečný, čistě lidský. Život v Queenstowně je jednotvárný, zvláště od té doby, kdy zakázáno dávat dovolené do Corku; ale přece se mnoho dělá pro osvěžení mužstva. Viděli jsme skvělá sportovní hřiště v nejlepších polohách, kde se ovšem bez ustání hraje oblíbená kopaná. V sobotu večer jsme byli v společenských klubech, kde se baví přes 500 námořníků, poddůstojníků a důstojníků. Uspořádáno bylo představení biografu, potom výstupy mužstva, písně, zpěvy, hudba, tanec. — Důstojníci chápou se úlohy s výjimečnou něžností, a jsou plni ctižádosti v konání svých povinností. — Návštěva v Queenstowně, kde jsem poprve spatřil americké válečné loďstvo, amerického válečného ducha, ukázala mi, shrnuto v celek, dvě věci: přísnou vážnost a nesmírnou váhu podílu Ameriky na válce, a pevnou odhodlanost i morálku amerického národa.



Z březnové německé ofensivy na západní frontě: Přechod Němců přes Sommu u St. Christ.

▫ ▫ ▫

JAK SE REFERUJE V NOVINÁCH.

„Neue Freie Presse": „Rumuni jsou s mírem plně spokojeni. Doufáme, že našli jsme v nich nové své přátele." — „Pester Lloyd": „Rumuni mohou býti zcela spokojeni se svým osudem. Dopadlo to s nimi poměrně dobře. Ale třeba dávati vždy pozor na jejich postranní zámysly." — „Rotterdamský Courant": „I když nejsou Rumuni s podmínkami mírovými spokojeni, jest naděje, že záhy se umoudří —" „Zukunft": „Nesprávným a ošklivým posměchem je tvrzení, že Rumunsko je spokojeno s mírovou smlouvou, jež je omezuje úže a ukládá mu větší tribut, než kdysi smlouva tylžská Prusku."

PABĚRKY ZE ŽIVOTA ALBÁNCŮ

Z proutí a hlíny zrobená kůča bez oken, podlaha udupaná hlína, světnice bez kamen a obvyklých u nás obrázků a okras. Okolo kůči zahrádka s cibulí, česnekem a melouny, trním ohražená. V ní několik ovocných stromů a fíkovníků, toť obydlí Albánce-sedláka. Ve světnici špinavé ženy a otrhané děti, okolo kůči stáda ovcí, koz a hovězího dobytka, který se volně, ve dne v noci pase venku. Několik takových chatrčí po stráních a v údolí daleko od sebe postavených tvoří obec, jejíž hlavou jest „muktár" či u nás starosta. V údolí a na stráních pole kukuřičná, trochu jiného obilí a hlavně tabák. Z jara tato políčka sedlák se svým potahem, černými bůvoly, přeorá staromodním pluhem dřevěným a pak zaseje. V červnu již seče obilí, které tím způsobem vymlátí, že na mlat pustí několik koní, kteří svými kopyty zrno z klasů odstraní. Po té na staromodním ručním mlýnku obilí semele. Z takto získané mouky peče dosti chutný chléb — „bukar" po albánsku zvaný. Ovoce, kukuřici a tabák po sklizni na svých malých oslících odváží do města na prodej. Škola jest jen ve větším městě, takže jak staří tak mladí Albánci nemají o čtení a psaní ani potuchy, na tož aby četli neb odebírali nějaký časopis nebo knihy. To neviděti ani ve městě. Tak bez kultury a vzdělání žije albánský sedlák mezi svým dobytkem, pranic se o ostatní svět nestaraje. Silnice nebo dráha zde není. Po pěšině přes vrchy neb pustou, trním a travou porostlou krajinou, sedě na svém oslíku, jede Albánec se svými výrobky na trh do vzdáleného města, kde malý náklad prodá a pak zase zpět se ubírá do své „kůči". Ženy vedou život politovánihodný: většinou sedí v „kůči" u ohně a jen málo ven vycházejí. Svoji ženu střeží Albánec jak oko v hlavě. Na cizího muže nesmí tato ani pohlédnout, natož aby se s ním pustila do hovoru. Co chlapec jsem čítal o hrdých a bojovných Albáncích, kteří beze zbraně ani nevyjdou před svou „kůči". Dnes, kdy jest jich zem námi obsazena, není zbraní mezi sedláky, ozbrojen jest jen „Albán" — polní četník, který jest v našich službách. Zemře-li Albánec, tu mu jeho nejbližší sousedé vykopají hrob a s velkou radostí a křikem jej pochovají. Na hrob dají mu pak obdélný kámen. O kůču a ostatní majetek — není-li zde nástupce, — se rozdělí, též tak o ženy. Albánský lid žije ve víře, že duch zemřelého vejde do těla ptáků a jiných živočichů, ba i do motýlů a pokládá si to za veliký hřích některého z nich zbavit života. Vojenská povinnost zde dosud není. Dnes Albánec vstupuje nejvýše co dobrovolník do našich zvláštních oddílů albánských. Daní „dakopetar" neodvádí, a když, tak jen velmi málo a to ještě pouze z přinucení. Své do hněda opálené tělo obléká Albánec do širokých nohavic a kabátců z ovčí vlny, které mu slouží též za pokrývku. Hlavu kryje kulatá, fezu podobná čapka z vlny. V práci se nepotrhá ani v zimě ani v létě a s námi by jistě vzdor své špíně a ubohému životu za nic neměnil, zejména by si neuvykl na pořádek a poslušnost úřadům...



Z rakousko-uherské továrny pro výrobu létadel: První řada: Výroba trupu létadla. Výroba létací nosné kostry. V druhé řadě: Spracování motoru. Zhotovená létadla.

NEVĚRA ŽEN ZA VÁLKY.

Nevěra žen a počet rozvodů v Německu vzrůstá, čím déle válka trvá, povážlivým způsobem. Jedině v Berlíně bylo provedeno za čtyři měsíce 700 rozvodů. Tajný rada Hugo Freudental věnoval tomuto zjevu obšírnou úvahu. Klade se v ní otázka, zdali zákonodárství a spravedlnost provedlo úplně svůj úkol na ochranu rodinného života a domácí spokojenosti mužů, bojujících za vlast. Freudental dospívá k záporné odpovědi. Nevěra manželská stává se jen tehdy předmětem soudního sporu, když se soudu dovolává jeden z manželů. To je opatření, které vyhovuje v míru, nikoli však za války. Zákonodárství musí býti doplněno ustanovením, že stát — veřejný žalobce — je povinen stíhati nevěru ženy, jejíž manžel koná vojenskou povinnost. Ochranu majetku vojákova stát převzal hned po výbuchu vojny, na ochranu jeho statku nejdrahocennějšího, kterým je rodina, neučinil stát ničeho. Freudental cituje na důkaz o neblahých vlivech války na život rodinný francouzský list, v němž se praví: Ve věcech lásky nastoupila úplná anarchie. Ženy, které dosud vyznamenaly se čistotou, vlastenec., daly se ovládati smyslnými pudy. Většina ospravedlňuje své poklesky účinky války a považují se za oběti osudu, jemuž nelze uniknouti. — Bohužel i německé ženy — píše Freudenal — nejsou věrny mužům, bijícím se na frontách a třeba si představiti, jaký je stav takového bojovníka, když slyší, že žena zůstala doma bez ochrany. Zákon musí mu pomoci. Zřejmě, že pomoc vlády nespočívala by v tom, že před každý dům postavil by se četník, aby střehl mravy a věrnost ženy. Za to by mohla vláda z vlastního popudu zaříditi stíhání, nečekajíc žaloby mužovy, tak jako stíhá jiné trestné činy. Neškodilo by to vůbec, že muž měl by možnost ženě odpustiti nevěru, kdyby jeho žena byla odsouzena, šlo by o zásadu. Více oprávnění měla by námitka, že mužové na vojně nejsou bez viny. Tu žena, kdyby se jí podařilo muže usvědčiti, mohla by mu dáti pěknou odvetu tím, že by odpustila, nebo donutila ho, aby upustil od žaloby.

JEAN LONGUET.

Jméno Jeana Longueta, vůdce mírové strany ve Francii, proniklo v poslední době přijetím známé mírové resoluce. O osobnosti Longuetově, jako význačného činitele socialistické Internacionály, napsal „Vorw." delší charakteristiku, z níž vyjímáme: Životní dráhu Longuetovu určovaly vlivy tří velkých kulturních národů. Je nejstarší syn uprchlíka z komuny Charlesa Longueta, který za svých studijních let bojoval v oposici proti druhému císařství; tato oposice vzdorná i duchaplná měla svůj hlavní stan v Latinské čtvrti. Ale již tentkráte vyrostl hlavně vlivem Proudhonovým z běžného deklamatorského nového vydání klassického jakobinismu. Jeho matkou byla velmi nadaná dcera

Marxova Jenny, a Longuet byl dědečkovým miláčkem. Tato doba dětství, již Longuet strávil až do amnestie komunardů v Anglii, měla naň dobrý vliv, naučil se nejen dobře anglicky, ale měl také porozumění pro anglickou povahu, což u Francouzů nebývá často, a tak zdálo se, že bude předurčen, aby byl spojovacím článkem mezi francouzským a anglickým hnutím dělnickým. Matku ztratil již v útlém dětství, otce v jinošství a jako právník uplatňoval se v čilém pařížském svazu socialistických studentů. Vystoupil brzy postavení, jež přivedlo jej v popředí Internacionály. Po prve zasáhl ve vývoj francouzského socialismu v době velkého sporu ve straně mezi reformisty a revolucionáři. Náležel ke straně „Socialiste Français", již vedl Jaures, která tehdy byla v prudkém boji s „Parti socialiste de France", kde sdružovali se hlavně Guesdisté (Parti ouvrier Français) za vedení Guesdova a strýce Longuetova Lafarguea a revoluční Blanquisté, vedení Vaillantem. Ale Longuet byl na radikálním křídle skupiny reformistické, jíž chtěl odvrátiti od dráhy ministerialismu. Zdařilo-li se velké sjednocovací dílo strany po sjezdu amsterodamském, bylo to vedle taktické obratnosti Renaudelovy v první řadě také dílem horlivosti Longuetovy, který nemohl býti cílem fanatické zášti a dosud mezi odpůrci svými ve straně nemá vlastně osobních nepřátel. Do parlamentu dostal se Longuet teprve r. 1914 jako zástupce jistého pařížského předměstského volebního okresu. Když vypukla válka, byl jeden z prvních, kdož se namáhali, aby docílili co možno brzy mezinárodního dorozumění. A tak přešel do řad oposice proti taktice většiny, složené hlavně z krajních reformistů a tak zv. „Marxistů" dle francouzské terminologie, totiž většiny složené z Guesdistů, a nyní je výsledek jeho úsilí korunován úspěchem, přes mnohá podezřívání měšťanských patriotů, kteří využívali okolnosti, že pochází od „Prušáka" Marxe. Je zvláštním řízením osudu, že významný obrat ve francouzské straně socalistické, který oživuje znovu naději, že budou opět navázány přetrhané svazky mezinárodní, je spojen se jménem vnuka muže, který po prvé vydal heslo k proletariátu, aby se spojil mezinárodně.

Z BAGDADU.

Válečný zpravodaj „Timesů" E. Chaudler píše z Mezopotamie: Když jsme loni vtáhli do Bagdadu, zdálo se že je město mrtvé, nebo že vymírá. Nyní je v něm živo jako v úle. Celý den vidíme se hemžiti ulicemi tisíce dělníků. Hlavní třída je dlážděna a osvětlena, život v ní je rušný, a již i nejliknavější staré babky, ploužící se bazary, naučily se velmi zručně vyhýbat Fordovým automobilům. V městě byla organisována policie a hasičstvo. Dřívější primitivní lucerny v ulicích všude nahraženy elektrickými lampami. Opatřování vody je zdokonaleno a rozšířeno. Mešity jsou obnoveny, školy otevřeny, mezi nimi i učitelský ústav. Ulicemi jezdí kropicí vozy, a na nejodlehlejších místech města jsou zařízeny kontrolní stanice zdravotní. Nemocná, raněná nebo vyhladovělá zvířata dopravují se do asylu, kde se léčí a spravují k potřebě. Trhy postaveny pod dozor, vláda vzala do rukou rozdělování mouky, a ceny vedeny na nízkou úroveň. Na dvou místech postaveny mosty přes Tigris. To jen nepatrné ukázky změn, z nichž těží jak obyvatelstvo Bagdadu tak i angličtí a indičtí vojáci, které však posádka vojenská sotva postřehne. Zeptáme-li se vojáka na ulici, pozoruje-li v městě velké změny odpoví pravděpodobně, že to v městě už nepáchne tak hrozně, lépe vypadá, a že je město živější. Snad také spozoruje, že je lid spokojenější, a lépe se chová, avšak je pochybno, přičte-li to vše na vrub anglické správy. Nejméně ze všeho pochopí našinec spletité způsoby pracovního ústrojí, jež zde vykonává životní dílo, řízení poměru dělníků, nájemců a zemanů, a všech těchto skupin ke státu, obtíže, zajistiti každému jeho práva, rozděliti daně bez jakéhokoli katastru nebo daňového registru, které zde nebyly známy. To vše bylo opatřeno, a vypracována soustava jež skytá výhody moderní organisace, při tom však béře zřetel na místní obyčeje a zvyky. — Jsou zde nyní hotely — jeden je dokonce skvěle zařízen — kluby, hostince. Každodenně se hraje kriket, footbal, hokey. Založen vojenský klub a letní divadlo, zbudované ženijním sborem, v němž se pořádají představení kočovné společnosti.



Rakousko-uherské dělo v posici na jihozápadní frontě.

světovému na úkor rodinného svého štěstí a duševního a tělesného svého klidu a cti.

Každým dnem, každou hodinou, které prožil v hlubokém přemítání, rostla jeho nenávist proti válce a jeho odpor zdál se mu víc a více oprávněnějším. V temnotách opuštěné jeskyně vyvstaly mu v myšlenkách krvavé fantomy bitevní, v nichž se odráželo nejhroznější peklo. Jeho jemnocit téměř do nekonečna vystupňovaný a jeho ostrovtip dodávaly všemu, co kdy četl a slyšel živoucích tvarů a rysů. Viděl bratry, bratry vraždící, lidi v krvi lidské se brodící; na krvavě rudých stěnách žulových, jež ho obklopovaly, vystupovaly jasně před jeho duševním zrakem obrysy hrozné skutečnosti, naplňujíce ho zděšením. Výpary krve, jež jest cítiti na jatkách a bojištích, plnily mu nozdry. Slyšel kvílení raněných, nářek vdov a sirotků, viděl spáleniště a zříceniny poznávaje bídu a žal, které rozsévala válečná litice. S živou obrazotvorností básníka, aneb s jasnovideckým zrakem proroka viděl a slyšel všechnu tuto hrůzu. Každý člověk nosí ve své hrudi peklo a toto bylo peklo Rohanovo.....

Náhle ho vyrušil hlomoz; zvedl se rychle a zahleděl se do hlubiny. Nastal mezitím odliv, a vodou bělalo se již bílé křemení. Nebe se zatáhlo, začalo pršet a dešť odrážeje se od rudých skalin, podobal se kapkám krve. Rohan ani necítil, že je na kůži promoklý — zdál se býti nepromokavým. Zasněným zrakem pozoroval nastávající odliv, naslouchaje řvaní moře a pleskotu deště a vytí větru. — Po jisté době dolehly mu k sluchu i jiné zvuky — směs lidských hlasů. Blížily se neustále a Rohan se proto opět ve své skrýši ukryl.

Byl to Pipriac se svými četníky, Michalem Grallonem a celým hejnem provázejících ho vesničanů. Rozčilený stařík hleděl nadávkami a kletím zvědavce rozehnati. Marně; poněvadž byli v převaze a zvědaví nemohl se jich zbaviti; byli mu

Po krátké poradě se svými lidmi rozhodl Pipriac, poslati posla do St. Gurlott, se žádostí o sesílení přiděleného mu mužstva. Zatopená kathedrála byla se všech stran obklíčena takže se zdálo jakékoli uniknutí z „černé díry" nemožným.

„Je v pasti," vrčel Pipriac „a jen Bůh anebo satan mu mohou pomoci."

21.

OBLEHÁNÍ.

Mezitím, co se pronásledovatelé Rohanovi radili, ležel klidně ve své skrýši, nepomýšleje ani v nejmenším na útěk. Tu a tam napial sluch, ale jediný zvuk, který k němu doléhal, byl klokot přílivu mocnými proudy do kathedrály se prodírajícího. Aspoň několik hodin byl v naprostém bezpečí. Neboť po dobu přílivu nehrozilo mu ani z dola, ani z hora nebezpečí.

Ležel v prostorné jeskyni, vydlabané, jak se zdálo, přímo v srdci žulových skalisk a matně osvětlené paprsky slunečními, ústím „černé díry" anebo trychtýře skrovně dovnitř pronikajícími. Veliké, eliptické, podivuhodnými mechy porostlé oblouky klenuly se nad ním, zatím co se stěny, rovněž mechovím pokryté, leskly všemi duhovými barvami — podobně jako „oltář", o němž již byla zmínka. Jeskyně byla prostranná a chladná jako hrobka skutečné kathedrály; tu a tam zurčely se stěn proudem celé prameny, tvoříce temně černé kaluže. Vzduch byl vlhký a chladný a méně otužilému mohl se státi osudným. Rohan ho však ssál s požitkem smělého zvířete. V nejsušším koutě jeskyně, nalézalo se měkké lože, ustlané z vysoké vrstvy suchých mořských travin, a skytající mu již po mnoho a mnoho nocí útulek odpočinku. Zde mohl klidně a pevně spáti, byť i venku zuřila bouře a nepohoda. Nad ložem visela ptačnická hůl a maličká olejová lam-

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDALOSTI.

Dne 15. srpna. Italské bojiště: Jako poslední akce na benátské horské frontě, tak vedly i útoky proti Tonale k naprostému neúspěchu pro nepřítele. Italské kolony postupující severně od průsmykové silnice zřítily se již v naší obranné palbě za těžkých ztrát. Jižně od silnice podařilo se nepříteli po několika marných pokusech dobýti opěrného bodu na Monticellu, ale ten mu byl jižními Štýřany pluku velmi brzy opět vyrván. I velehorské posice, jichž jsme se při zahájení boje vzdali, jsou většinou opět námi obsazeny. Nepřítel v nejdůležitějších úsecích ustoupil zpět do svých zákopů. Naši letci pronásledovali ho kulomety. V Albanii dosáhly východně od údolí Devoli naše statečné oddíly opětných úspěchů. Západní fronta: Dílčí útoky nepřítelovy po obou stranách Avre a jižně od Lasigny byly odraženy. Při útoku na jižní břeh Vesle zajali jsme posádku nádraží Breuil.

Dne 16. srpna. Italské bojiště: Nové italské útoky proti posici Montozza ztroskotaly o hrdinnou obranu oddílů 1. císařského střeleckého pluku. Jinak uplynul v úseku Tonale včerejšek bez zvláštních bitevních akci. Na Monte Cimone byly odraženy nepřátelské oddíly. Západní bojiště: Předpolní boje na Kemmelu a u Vieux Berquinu. Silnější výpady nepřítelovy jižně od Lysu u Ayette a severně od Ancre byly odraženy. Západně od Roye a jihozápadně od Noyonu prudká palba, po níž následovaly nepřátelské útoky po obou stranách Avre proti Lassigny a na výšinách západně od Oise. Jižně od Thiescourtu zůstal dvorec Attiche v rukách nepřítele. Jinak jsme odrazili jeho útoky před našimi bitevními posicemi částečně protivýpadem. Těžké ztráty utrpěl nepřítel v bojích o Lassigny. Z počátku hnal až šestkráte marně útokem a byl po 10hodin. rozhořčeném boji zahnán zpět do svých východisk. Na Vesle stoupla palba večer a zůstala i i v noci čilou.

Dne 17. srpna. Na italské frontě a v Albanii žádná podstatná změna situace. — Na západě dílčí útoky Angličanů na obou stranách Ancre zmařeny. Dál na jih opětovali Francouzi své útoky, nedocilili však nikde úspěchu.

Dne 18. srpna. Na italské a albánské frontě žádné zvláštní události. — Na západě pokračoval nepřítel ve svých útocích na Avre směrem Roye, stejně i u Caulnes, Noyonu a Lassigny, stejně i severně Aisny. Byl odražen, jen u Antrectes vnikl do předních německých zákopů.

Dne 19. srpna. Na našich frontách nic nového. — Na západě odraženy silné anglické útoky jihozápadně Bauilleuil a Merrisu. Útok Australců proti Herleville rovněž selhal. Za to vnikl nepřítel do Beuvraigne a Němci ustoupili na východ této obce. Silné nepřátelské útoky u Carlepontu a Nouvranu selhaly.

Dne 20. srpna. Italské bojiště: Úspěšný výpad našich útočných sborů jižně Sasso Rosso. Italské útoky Asolone odraženy. — Západní fronta: Nové nepřátelské útoky na bitevní čáře. Západně Merville vzali Němci své přední voje zpět. Merville obsadili nepřátelé. Francouzské útoky u Chaulnes odraženy, též severozápadně Roye. Rozhořčené boje mezi Beuvraignes a Oisou. Nepřítel útočil dle Wolffovy kanceláře marně. Pozdě v noci obnovil nepřítel mezi Oisou a Aisnou své průlomné pokusy. Po rozhořčeném boji shroutil se první nápor nepřítele v německých bitevních posicích.



Trojanův sloup v Římě, na němž znázorněny jsou nejstarší podoby Slovanů, za tažení císaře Trojana před 1800 léty na východ, do krajů nyní Poláky a Rusy osídlených.

Dne 21. srpna. Na italské a albánské frontě žádné zvláštní události. — Západní bojiště: U Merville a Roye a jižně od Lysu oddíly pěchoty, které byly ponechány v předpolí našich posic, odrazily několikráte anglické výpady a dílčí útoky.. Mezi Avre a Oise stupňoval se odpoledne dělostřelecký boj k veliké síle. Jihozápadně od Noyonu vyrazil nepřítel několikráte k silným útokům. Zhroutily se v naší palbě nebo protivýpadem. Ve Flandřích dílčí boje západně od Kemelu. Severně od Ancre zhroutily se za těžkých ztrát silné útoky Angličanů provedené na široké frontě směrem k Bapaume. Opětný pokus Francouzů o průlom mezi Oisne a Aisne ztroskotal.

SMES.

Nové změny v ministerstvech. Denní listy ohlašují brzké jmenování nového společného ministra financí, kterýžto úřad jak známo spravuje zahraniční ministr hrabě Burian. Dále se připravuje změna v c. k. finančním ministerstvu. Baron Wimmer odstoupí a stane se guvernerem rak. uherské banky a úřad jeho převezme některý sekční šef.

Parlament se přece jen sejde v měs. září. Finanční jeho výbor jest již svolán na 10. září a plenum sejde se pak v druhé polovici téhož měsíce.

Hussarkovy plány. Vídeňský zpravodaj „Prager Tagblattu" se dovídá, že se na poradách dra. Hussarka s předsedy stran bude jednati též o parlamentarisování vlády, třebas je znám odpor Čechů, Jihoslovanů křesťanských sociálů i sociálních demokratů proti tomuto plánu. Proslýchá se, že bude kabinet rozmnožen o tři ministerstva a sice, že bude jmenován český a jihoslovanský ministr krajan a český ministr odborný.

Česká rada socialistická. Československá sociální demokracie a národně-sociální strana dohodla se na společné české socialistické radě, jejímž úkolem je připraviti splynutí obou příbuzných stran.

Pamětní deska dr. Krekovi. Ve Sv. Janě u Lublaně odhalena byla dne 18. srpna slavnostním způsobem pamětní deska zesnulému slovinskému předákovi posl. dr. K r e k o v i. Slavnosti se súčatnili také čeští a polští poslanci.

Oběh bankovek opět stoupl. Není tomu dávno, co finanční ministr prohlásil, že oběh našich bankovek obnáší 24 miliard. Od té doby stoupl však oběh bankovek o celou miliardu a obnáší dnes 25 miliard.

Marné naděje na mír! V poslední době vyskytly se opět mírové pověsti ve spojení s poradami v německém hlavním stanu. Bohužel i tentokráte byly pověsti tyto bezpodstatné, zejména pokud naznačovaly

pička, na zemi ležel pár dřevěnek a vedle kus černého chleba. V této uzavřené osamělosti, často v naprosté temnotě, prožil Rohan, jak již řečeno, mnoho týdnů. Nebýti věčných duševních muk, které otřásaly mocným jeho organismem, nebyl by mu poustevnický život na ňadrech přírody prožívaný ani v nejmenším uškodil a Rohan by byl zůstal bývalým, siláckým Rohanem. Ale i nejsilnější zvířata seslábnou a zhubení a jejich tvářnost se změní, jsou-li nucena žíti v neustálém strachu před pronásledovateli. Jaký tedy div, že se stal Rohan stínem své někdejší bytosti — hubeným, zdivočelým, nedůvěřivým člověkem, v jehož velikých ustrašených očích se odrážela nesnesitelná duševní muka. Ke všemu tomu, poranil se při posledním svém útěku přes nebezpečná skaliska na noze, takže by nebyl nyní mohl ani při nejlepší vůli uniknouti svým nepřátelům.

Chytrák Michal zcela dobře usuzoval, že matka Gwenfernova donáší zběhovi nutnou potravu. Dva až třikráte v týdnu překvapil Michal na krkolomné cestě vetchou tuto stařenku. Bez její podpory, byl by musil Rohan hladem zemříti, neboť i nejsilnějšímu tělu nestačí na delší dobu chaluhy a bachně, jak je za noční doby lovil v moři, a ptačí vajíčka, jež vybíral.

V oné chvíli nebyl v jeskyni samoten. Jannedic byla mu družkou otírajíc chvílemi něžně svoji hlavu o jeho kolena, jakoby ho konejšila a svého přátelství ujišťovala. Dobré zvíře nalezlo kteréhosi dne na svých krkolomných poutích náhodou úkryt svého pána. Od oné chvíle ho denně navštěvovalo, byť i jen na malý okamžik. Jeho příchod a odchod byl Rohanovi vzácnou rozčilující událostí. Předně si nepřipadal za jeho přítomnosti tak úplně a hrozně opuštěným a nešťastným, a pak bylo prostředníkem mezi ním a matkou, nosíc poselství skrytá v kosmaté své hřívě.

Zatím uplynula od útěku četníků z kathedrály asi hodina.

Rohan se zvedl ze svého lože pátraje ústím „černé díry" pozorně v hlubině. Příliv dosáhl nejvyššího svého bodu. Osamělý tuleň ploval neklidně kolem stěn, hledaje marně suché místo. Jinak však nerušil ani nejmenší zvuk děsivé ticho. Rohanovi se zdálo, že dlí mezi nebem a vodou. Srdce se mu svíralo. Jak dlouho bude moci ještě takto žíti — nyní, kdy jsou mu jeho krvelační pronásledovatelé na stopě?!

Dosud se mu zdařilo, odporovati „nepřemožitenému", jak byl Napoleon všeobecně nazýván. Úplně osamocen vypověděl císaři boj a vzepřel se mu. A zavolal na zemi: „Ukryj mne!" a k moři: „Chraň mne!" — a ne nadarmo. Je pravda mnoho již vytrpěl v tomto vysilujícím boji, jako ostatně všichni, jež jsou pronásledování a musí trpěti za své přesvědčení. Leč uposlechl výstražného hlasu svého svědomí, hlasu, jejž považoval za hlas Boží, a byl proto pevně rozhodnut podříditi se mu.

Ve chvílích největšího zoufalství byla mu myšlenka na Marcelu jedinou útěchou, leč nelze popříti, že zároveň i mukou: mukou, poněvadž se domníval a obával, že ho více nemiluje, že i ona ho považuje za zvrhlíka, zrádce a zbabělce; útěchou vzpomenul-li si čím mu kdysi byla, — ona — jež se mu nyní často zjevovala ve snách, andělsky ho těšíc, konejšíc. Mnohou hodinu prodlel dole v kathedrále, na témže místě, kde pamětihodného onoho dne ji ukazoval „oltář"; prožíval v duši nejmenší události oněch šťastných chvil. Viděl ji, co malé dítě ruku v ruce s ním po lučinách a pastviskách bloudící, později co pannu na jeho poutích strmými skalisky ho provázející, kdy vybíral hnízda, hledaje ptačí vejce, anebo na nejnebezpečnějších místech pro ni květiny hledal. Tyto šťastné vzpomínky ulehčovaly mu trpkou a temnou přítomnost.

I to mu bylo jasno, že svoji milenku pro vždy ztratil — pro vždy od chvíle, kdy vstoupil v řadu oněch Esauů, kteří se vzpírají proti zakořeněnému, nespravedlivému nepořádku

možnost míru separátního. Po poradách v německém hlavním stanu je jisto, že naše monarchie vytrvá po boku Německa a bude společně s ním bojovati až „k vítězství, neb smrti".

Porady bez Poláků. Denníky polské přinášejí zprávu, že kníže Januš Radziwil odejel z hlavního stanu před odjezdem císaře Karla a před rokováním, které mělo nastati mezi Německem a Rakouskem. Značí to, že o polské otázce se jednalo znovu bez účasti vlády varšavské.

Heřman Bahr stane se ředitelem vídeňského dvorního divadla. Jmenování jeho bude publikováno v nejbližších dnech.

Oprava polských hranic. „Vossische Zeitung" se dovídá z Vratislavi, že uvažovalo se v hlavním stanu velmi důkladně o otázce regulování polsko-slezských hranic. Bylo dosaženo dohody, pozdější porady stanoví přesně podrobnosti, aby bylo docíleno vyrovnání v zájmu vývozu z Rakouska i z Německa, mluvilo se obšírně také o zaopatřování surovin pro německý a rakouský průmysl a proto bylo usneseno přivtělit pánev kolem Dombrové a u Bendzinu.

Poletí přes oceán. Američtí letci připravují let na zkoušku, a to prozatím na vzdálenost 1800 kilometrů. Tento let proveden bude mezi místy Dayton a konečnou stanicí Chicago. Letu se zúčastní 11 amerických letců a také angličtí letci se připojí.

Japonské vojsko na obranu Číny? Japonská vláda uveřejňuje toto prohlášení: Pozornost japnské vlády byla uvedena na rostoucí činnost, kterou podél mandžurské hranice vyvíjeli v Sibiři se nalézající ozbrojení němečtí a rakousko-uherští zajatci. Tito váleční zajatci převzali skutečné velení nad brannými silami sovětů a postupují proti čínské hranici směrem k městu Mandžuli. Bezprostřední nebezpečí pohnulo velký počet japonských a čínských obyvatelů města k útěku. Tato situace je bezprostředním ohrožením čínského území a má i pro Japonsko neméně vážný zájem, ježto Japonsko je spojeno s Čínou svazky úzké solidarity. Obě vlády proto soudí, že se zřetelem k této situaci musí býti stanovena společná směrnice a proto usnesly se na prozatímním naléhavém opatření, aby části japonského vojska, které se nalézá v jižním Mandžursku, dostaly neprodleně rozkaz táhnouti na Mandžuli. Tento pohyb vojska byl proveden v duchu svorné součinnosti mezi Japonskem a Čínou vzhledem k hrozícímu nebezpečí. Japonská vláda při provádění těchto vojenských pohybů bude úzkostlivě dbáti suverenity Číny, jakož práv obyvatelstva. Obě vlády doufají že navržené opatření přispěje mnoho k tomu, aby byly upevněny styky vzájemné důvěry a dobrého sousedství mezi oběma národy.

Kde je prof. Masaryk? „Izvěstija" oznamuje, že prof. Masaryk přibyl do Vladivostoku. Naproti tomu tvrdí polské listy americké, že prof. Masaryk dlí na americké půdě a že vykonal návštěvy u presidenta Wilsona, u ministra Lansinga a u polského virtuosa Paderevského na rozloučenou před svým odjezdem do Evropy.

Španělsko nemá příčiny k válce. Ministr zahraničních věcí, Dato, uveřejnil prohlášení, v němž praví, že Španělsko nechce se pustiti do války, poněvadž nemá proč by se jí účastnilo. Omezí svůj postup na moudrou a energickou obranu, nezaujímajíc válečného stanoviska, na které nikdy nepomýšlelo.



Hlídkové čluny v přístavu Rivě na jezeře Gardském.

Milost bosenským provinilcům. Ze Sarajeva se sděluje, že císař udělil 29. července milost 14 bosenskohercegovským příslušníkům, odsouzeným pro politické delikty, pokud si již část trestu odpykali. Všichni byli odsouzeni ve velezrádných procesech, banjalucém a sarajevském k dlouholetým těžkým žalářům.

Židovská universita v Jerusalemě. V těchto dnech byl položen základní kámen ke stavbě židovské university na hoře Moale v Jerusalemě. Tento pozemek náležel dříve Angličanům a byl zakoupen od ligy židovské a darován ruským zionistům.

Bolševická půjčka svobody. Na krytí mobilisačních útrat pro červenou armádu k boji proti dohodě zamýšlí vláda sovětů vypsati půjčku svobody.

Velkokníže Pavel Alexandrovič, strýc bývalého cara a otec zatčeného velkoknížete Dimitrije Pavloviče, byl nedaleko Permu bolševiky dopaden a zatčen.

Zatýkání anglických důstojníků v Rusku. Izvestije uveřejňuje nařízení moskevských úřadů, aby byli zatčeni veškeří angličtí a srbští důstojníci v gubernii moskevské. Všichni zatčení byli převezeni do Kronštatu.

Rodina carova neodjede zatím do Španěl. Moskevská sovětová vláda prohlašuje, že přes svou zásadní ochotu nemůže vyhověti přání papežovu, aby byla carevna a její rodina převezena do Španěl. Mezi Moskvou totiž a místem, kde se carova rodina zdržuje, není vůbec spojení.

Lidé obrněnci. Maličkost jen — a dočkáte se toho, že lidé budou nejen na frontách, ale i za frontami, za svým všedním povoláním, choditi jako těžkooděnci. Podešve z plechu, helmic a náprsenky se již prodávají a používají. Nyní však dortmunská jedna továrna ohlašuje patent na celou obuv plechovou! Je to kovová nahrážka za boty kožené, které pomalu stanou se vzácností, a také náhražkou za nepohodlné dřevákové boty. Po obuvi jistě přijdou na řadu plechové holeně, ba i celé kalhoty, rukávy i rukavice, helmice, takže bude obyvatelstvo sjednocené střední Evropy vyhlížeti jako Valdštýnovy kyrysníci.

Podávání žádosti za sproštění. Mnoho žádostí za sprostění, zvláště za další sproštění, podává se příliš pozdě, takže až do uplynutí původního sproštění, po případě až do uplynutí povolené vyčkávací doby nemohou býti definitivně vyřízeny, okolnost to, která může ohroziti důležité veřejné a soukromé zájmy, a která zavdává podnět k mnoha stížnostem a žalobám. Žádosti za sproštění musí býti podány u obecních úřadů asi 10 neděl před uplynutím sproštění, po případě při novém sproštění před nastupovací lhůtou, aby mohlo očekávati, že rozhodnutí o těchto žádostech dostane se zavčas na vědomí uchazečů o sproštění a míst vojenských.

Dělení Čech. „Pager Tagblatt" zaznamenává pověsti, rozšířené mezi Němci v Čechách, že Hussarek upraví věci v Čechách úplně podle diktátu německé-

žebné, zoufalé lásky. Zjev Marcelin vzbudil v něm dávné vzpomínky na vše, co ztratil, či měl ztratit: lásku, šťastné manželství, svobodu nade vše ceněnou a ničím nevázanou, ba dokonce i svůj život. „Marcelo, Marcelo!" zavzlykal zoufale a jen ozvěna pusté jeskyně opakovala toto sladké jméno. Rohan klesl zlomen na své lože.

Po celou noc ho nikdo nerušil a tušil dobře, že je kathedrála se všech sran hlídána. Ostatně by se nebyl rozhodně ze svého úkrytu vzdálil, kdyby mu v tom i poraněná noha nebyla bránila. Zde si byl jist a v bezpečí. Zíraje ztrnule do prázdna, bez světla, prodlel tak mnohé hodiny. Slyšel jak se diví holubi uchylovali z jeskyně, cítil, jak nejrůznější živočichové dnu lezli a vznášeli se nad hlavou, ale nehýbal se. Teprve kolem půlnoci, když lůna chladnými svými paprsky zalila kathedralu a nastal odliv, zvedl se těžce, aby se připravil na obléhání a opevnil svůj útulek. Na podlaze jeskyní ležely nesčetné velké i menší balvany, které pečlivě nahromadil u otvoru „trychtýře" co obranu proti svým nepřátelům. Nebyla to snadná práce, neboť mnohé balvany byly tak těžké, že by byly dostačily k usmrcení mocného býka. Teprve když celý otvor zatarasil, ustal v práci a klesnuv ruce zkrváceny, na svůj pelech, usnul tvrdým spánkem, z něhož ho teprve pozdě za jitra zbudil živý chaos lidských hlasů. Vyskočil ustrašeně a naslouchal: velitelský jakýs hlas volal ho jménem. Doplíživ se opatrně až k ústí „černé díry", částečně chráněnému nahromaděnými balvany, zahleděl se opatrně do hlubin a spatřil tam množství ozbrojených a uniformovaných lidí, obklopujících jakéhos staršího pána, v němž poznal starostu ze St. Gurlott.

Starosta držel v ruce jakous listinu a zavolal ještě jedenkráte hlasitě jméno zběhovo. Po krátkém uvážení ozval se Rohan pevným, jasným hlasem: „Zde!"

„Ticho, lidé! Rohane Gwenferne, slyšíš mne?" tázal se starosta.

neustále v patách. A tak se blížili klábosíce a rukama rozhazujíce k „černé díře."

Z pozadí temné svoji skrýše, mohl Rohan úplně nepozorován pozorovati malebný obraz. Jako trpaslíci blížili se těsně až k oltáři nejprve četníci s nasazenými bodáky a za nimi teprve pestře odění a rozčilení vesničané. Náhle se Rohanovi zatajil dech a zbledl, neboť stranou všech shromážděných stála Marcela, upírajíc zrak nahoru. Viděl zcela jasně, bledý, utrápený její obličej, smutečním čepečkem ovinutý. Co ji sem přivedlo? Spojila se snad s jeho pronásledovateli? Přišla snad, aby viděla a kochala se nad jeho neštěstím, jeho ponížením a snad i jeho smrtí? Mučivý pocit plnil mu srdce. A zmožen tímto pocitem, zapomněl na vše ostatní, zíraje jako zvíře k smrti uštvané, do horečných jejich zraků. — — —

A nyní, Pipriacu, chop se díla! Je vás mnoho proti jednomu! Císař již netrpělivě čeká, aby podal odstrašující příklad a s rebelem se vyrovnal! Vyžeň přece lišku z pelecha, Pipriacu! Nezasluhuje šetrnosti; dopadni ho však živého, aby mohl býti řádně potrestán. Proč plýtváš časem, ty i tvoji holomci, a čumíš bezradně? Myslíte snad, že vám zběh, vlétne sám do huby, jako onen známý pečený holub?" —

Okamžik hleděl Pipriac bezradně do závratné výše: pak kynul svým lidem, v prvé řadě Grallonovi, aby se aspoň pokusili vyšplhati k trychtýři. Ale všichni ho rozhorleně odmítli, takže rozčílený sergeant nevěděl jiného prostředku, než domluvy a přemlouvání: „U ďábla, zatracený zběhu, jsi nahoře? Slyšíš mne? Ozvi se přece!"

Leč jen ozvěna odrážející se od osudných skalisk jest mu odpovědí.

„Tisíc láter, jest-li nám chlapík znovu ufoukl!"

„To je nemožno; není-li duchem, musí býti dosud nahoře," vysvětloval Michal.

„A kdo ti, u čerta řekl, že není duchem?" zahřměl Pipriac

ho trhacího výboru a německých poslanců z Čech. Německý odbor místodržitelství přesídlí prý do Litoměřic, němec. universita do Liberce, německá technika do Ústí, německé železniční ředitelství bude zřízeno v Chomutově a poštovní v Žatci. — V německém blázinci je, jak patrno, živo. Ku podivu zapomněli němečtí trhači na Cheb a Postoloprty. Čechové budou sledovati německé plány a případné jich provádění s povýšeným klidem domácího pána, jemuž několik uličníků povykuje před okny. Přijde čas, že je zkrotí jediným pokynem ruky.

O Češích a Němcích napsala socialistická revue „Kampf": Čechové mohou zvítězit jen v demokracii. Němci se mohou udržet jen výsadami. Svou klamnou nár. politikou zabředli Němci do nesnesitelného konfliktu: chtějí-li býti národními, musí jednat protidemokraticky, jednají-li demokraticky, jsou protinárodní. Je to konflikt se sebou samým, neboť národ, jenž není demokratický, zbavuje se sám vývoje. Tak asi jeví se podstatný rozdíl v otázce semknutí celého národa v jednotnou národní frontu: u Čechů, kteří sbírají národ ve znamení demokracie, jest možná; u Němců, kteří se mají seskupiti k zachování výsad, jest nemožné.

Zdražování bez konce. Už zase se ohlašuje nové zdražení. Tentokráte jedná se o uhlí. Listy blízké uhelnému kapitálu oznamují, že v nejbližší době dojde k dalšímu zdražení uhlí ve všech revírech. Na ostravském uhlí bude zvýšení velmi citelné, na kladenském z dolů anglo-české důlní společnosti připlatek obnáší 90 h na metr. centu, zvýšení cen uhlí z dolů pražské želez. společnosti buštěhradské dráhy a spol. stát. drah se právě provádí. Také uhlí z dolů haličských bude v nejbližších dnech zdraženo. Uhlobaroni využívají tísnivé situace a zdražují několikrát za rok.

Italský letec také nad Záhřebem. Nedávno před letem vídeňským objevil se italský letec i nad Záhřebem a rozhazoval rovněž letáky. Zajímavo jest, že ani v Záhřebě nebyl rozpoznán v létadle aparát italský, až teprve když se letec snesl hodně nízko a rozhodil létáky. V italských letácích bylo záhřebské obyvatelstvo vyzýváno, aby mělo na mysli uskutečnění jihoslovanského státu a aby se Jihoslovani vůbec přimkli k dohodě.

Ještě odvody. „Zeit" oznamuje, že k odvodům civilistů sice nedojde, že však vojenské osoby budou tříděny. Kdo má nález A. bude ovšem použit u vojska v poli. Osoby s klasifikací B budou použity v etapě, kdežto pro úzadí použije se těch kdo mají nález C. Je ovšem mnoho osob s nálezem B v úzadí, které půjdou nyní do etapy, kde vystřídají ty, kdož mají nález A a. nejsou v poli.

Tři bezmasé dny. Úředně se oznamuje, že dlouhou válkou přivoděno bylo vyčerpání stavu domácího i cizozemského dobytka a proto prý je nutno obmeziti ještě větší měrou požívání masa. Zavádějí se proto od 19. srpna t. r. bezmasé dny v týdnu a sice v pondělí, ve středu a v pátek. V rodinách čtenářů se tím ovšem ničeho nepozmění, my měli bezmasé dny již dávno po pět až šest dní v týdnu, ba často po celý týden! Želeti však dlužno, že zodpovědní činitelé, kteří mají stále před očima žalostnou naši situaci, neradi nejvyšším místům, aby žádala za zahájení mírového vyjednávání!

———



Z bojiště sibiřského: Pomník kozáka Jermala v Novočerkasku. Jermal byl prvním dobyvatelem Sibiře a pronikl v roce 1618 až k řece Obu.

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST.

Kdo při delším mluvení osípá nebo ochraptí, má delší dobu užívati dvakráte denně ve skleničce vody po dvou kapkách arnikové tinktury. Výsledek je velmi dobrý.

Sušené odpadky zeleniny poskytnou v zimě králíkům vítanou změnu píce. V každém případě šetřme v letní době s veškerou zelenou pící a dávejme ji výhradně jen za jesle. Podávání pitné vody při krmení zelenou pící není sice nutným, ale čerstvá voda k pití podávaná králíkům nikdy škoditi nemůže. Krmiti máme pravidelně a předpokládati máme jen tolik, kolik zvířata sežerou; přebytečnou píci zbytečně vycuchají a znečistí, kdežto usušená píce tato bude nám v zimě velmi dobrou výpomocí. Nemáme-li pro králíky starý chléb, předhazujeme jim neoloupané kousky dříví, aby si na něm zuby, které stále dorůstají, obrousili.

Něco o tom, kterak vyléčiti vápenku. Vápenka, jak známo, je kožní choroba, která se vyskytuje u všech slepic bez rozdílu. Základní příčinou je malý roztoč, podobný zákožce svrabové, jenž se zahnízďuje do kůže nohou, ba dokonce se do ní zavrtává a způsobuje, že slepice napadená nemůže na konec ani choditi. Choroba jest ovšem jako svrab sám nakažlivá, a zvířata postižená musí býti od ostatních zdravých slepic neprodleně oddělena. Zejména prohlédněme slepici, prve nežli ji necháme seděti na vejcích, aby snad kuřátka již v nejčasnější mladosti se nenakazila. Vznik vápenky, po příp. roztočů je stejně neznámý jako vznik tak mnohé jiné nakažlivé choroby. Je proto mylné sváděti chorobu tu na nečisté kurníky, na vlhký výběh atd. Rozumí se ovšem, že taková místa jsou vývoji a šíření choroby na prospěch. Nemoc tu vyléčíme jen tehdy, podaří-li se nám zahladiti roztoče. Chyťme nemocnou slepici, snažme se výrostky změkčit vlažnou mýdelnou vodou a opatrně je odloupnouti aniž bychom při tom způsobili rány. Potom nohy osušme a potřeme je lenicetovou mastí. Jde-li o případ zvlášť vážný, použijme lenicetové masti peruánské. Také u kuřat lze tuto léčbu doporučiti; abychom onemocnění předešli, učiníme dobře, jestliže nohy občas mastí tou potřeme.

Ničte bodlák! Bodlák je jedním z nejrozšířenějších a nejobtížnějších našich plevelů. Rozmnožuje se podzemními odnoží i semenem, které hlouběji zaoráno, udrží klíčivost po několik let. Je nutno nejen bodlák z jara vypichovati, ale vyrostlé rostliny nesmí se také nechati odkvésti. Ničení bodláku musí se díti nejen na polích, ale i na mezích při cestách atd.

Proti pocení nohou a podpaždí doporučuje se častější zaprašování práškem z 1 gr salolu, 45 gr. kysl. zinečnatého a 45 gr. tlučeného mastku. K zaprašování použijeme vaty.

na rybáře. „Jsi osel, tíhni mi z očí! Kdybychom měli aspoň žebřík!" A po chvíli zařval nahoru znovu z plných plic: „Zběhu! Číslo první! Rohane Gwenferne!"

Ani hláska, ani nejmenší zvuk nezavzněl v odpověď. Vesničané mrkali uštěpačně na sebe a Marcela se vroucně modlila. Pipriac chrlil oheň a blesky! Jeho, zástupce císařova, odvažuje se obyčejný, neozbrojený rybář, krčící se jako liška v pelechu — bídný zběh, chouan, zbabělec, chvějící se před hřměním děl, voditi za nos! Poslední jiskřička soucitu zhasla mu v srdci pro syna jeho přítele. Bůh mu buď milostiv, dopadne-li ho! Oči krví podlité, hlasem ochraptělým vztekem a zlostí, zavolal: „U sta hromů! Co pak jste všichni jen hňupové a blbci? Což nemáte ani odvahu mouchy? Andre, Pierre, Bertramme, Hoeli bojíte se vyšplhati se nahoru; Kdybych neměl starých nohou a závratě, ukázal bych vám, co Pipriac dovede! Ničemové, zbabělé potvory!"

Povzbuzen těmito slovy, zul si Pierre střevíce, vzal bajonet mezi zuby a pokoušel se lézti po strmé stěně. Byla příkrá a kluzká, leč skytala vzdor tomu tu a tam podporu nohám i rukám. Sledován zvědavým shromážděním, podařilo se Pierrovi s největší námahou vyšplhati se několik stop, leč náhle uklouzl a s hrubým zaklením spadl. Na štěstí ne s vysoka, takže se jen trochu odřel. Po tomto výsledku, ohlásil se André, mladík černých očí rozhodného chování a svalnatých rukou a nohou. Bajonet v ústech, šplhal obratně jako kočka. Byl záhy asi v polovině cesty, když tu náhle zavzněl z kruhů posluchačů varovný výkřik zděšení. Všichni upřeli zrak vzhůru a rovněž i André. Přímo nad hlavou bylo viděti dvě mocné paže třímající mohutný balvan — a na smrt bledá ku všemu rozhodná tvář nakláněla se nad okraj stěny — tvář Rohana Gwenferna.

Teď se naskytovala příležitost, nejlepší příležitost zběha skoliti — ale co by se stalo s André-em. Balvan ve vzduchu

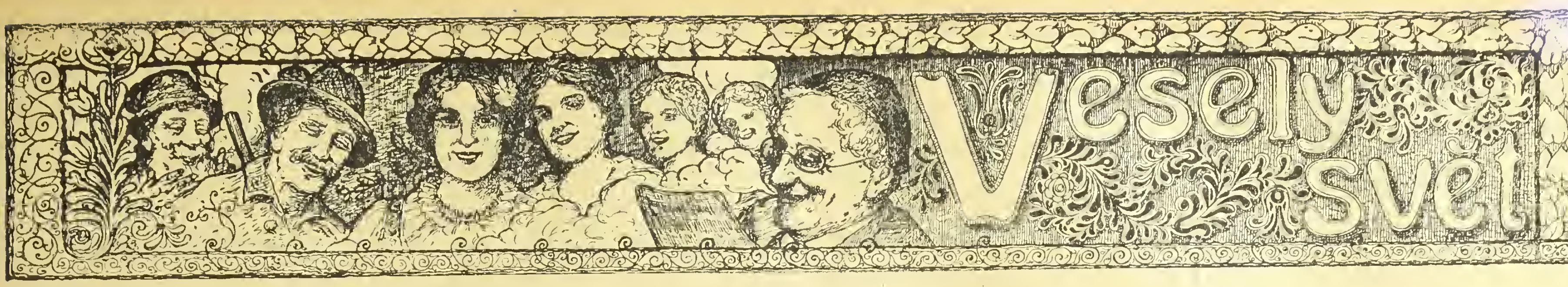
se vznášející by ho na kaši rozdrtil. Nečekal na tuto možnost, nýbrž hleděl, co možno nejrychleji slézti. Dříve než se mu to podařilo, zmizely v díře páže i s balvanem i divoká tvář. Pipriac klel a supěl. Salva za salvou burácela, aniž by bylo dosaženo cíle. Kulky na skalních stěnách se odrážející, padaly tlumeně k zemi. Strže a balvany chvěly se ozvěnou ran. Kathedrala ozývala se mručením nelibosti a nespokojenosti vesničanů a kletbami četníků. Pak činěny opět marné pokusy šplhací, rána za ranou vypalována — zkrátka: bylo to pravidelné obléhání, jež však po západu slunce bylo znovu přerušeno nastávajícím přílivem do kathedrály vnikajícím. Celičký den — až na malé výjimky — pršelo; zvědavci i četníci byli na kůži promoklí. S nastávajícím přílivem, musili obléhající a rovněž i vesničané kathedrálu opustiti. Jen jedna bytost, žena se ještě zdráhala plížíc se těsně až k oltáři, a upřevši hořečkou vznaté oči do výšin zvolala ustrašeně: „Rohane! Jsi nahoře, Rohane!"

Žádná odpověď! Toužebně vztáhla ruce vzhůru. Horké slzy perlily se jí po bledých lících.

„Pro milosrdenství Boží, ozvi se mi! Jsem to já — Marcela!"

Opět žádná odpověď. Smutně se obrátila k východu, po kolena již ve vodě se brodíc.

Rohan ležel zatím na loži a srdce mu prudce tlouklo. Slyšel doře prosebný její hlas, viděl zřetelně bledou zoufalstvím naplněnou její tvář, leč neměl odvahy ozvati se. Sladké líce Marcelino otřáslo hlubinami jeho duše mocněji nežli rozhodné, odhodlané obličeje jeho pronásledovatelů. Leč pod vlivem rozčilení, která onoho dne prožil nedůvěřoval nyní ani své milence. Což mohl věděti nespojila-li se snad s jeho nepřáteli? V bezmocném zoufalství pohlížel za ní; když zmizela sevřela se mu ňadra a propukl v bolestný vzlykot, jenž srdce rozdíral. Nebyly to slzy starosti, ani slzy lítosti, nýbrž hořké slzy tou-



U zubního lékaře.

„Ty zuby, co jste mi zasadil, se už viklají."

„Vždyť jsem vás ujišťoval, milostivá, že jsou jako pravé."

*

Těžký případ.

„Ve tvém manželství se ti asi, Pavlíno, znamenitě daří, vždyť ti přece před svatbou tvůj manžel přísahal, že tě bude nositi na rukou?"

„Máš pravdu, přísahal, ale teď když přijde večer domů, nemůže se ani na nohou udržeti!"

*

Krátce a řízně.

Lékař: „Nuže, Viťásku, můžete si volit: buď zanecháte alkoholu, anebo zanechám já vás.

*

Zřetelně.

Pan Kolísek (častokráte již k dceři pana Humlíčka na večeři pozvaný): „Ach drahá slečno, celý život bych chtěl takto vedle vás seděti!"

Dcera: „ To věřím, a i mne byste nechal vedle sebe sedět!"

*

Děti básníka.

Host: „Proč pak se ty děti tak křečovitě smály?"

Služka: „Ale, tatínek jim předčítal novou svoji veselohru!"

Host: „Což pak je tak nadobyčejně veselá?"

Služka: „To né, ale kdyby se nesmály, tak by jim napohlavkoval."

*

Nevysvětlitelno.

„Všechny moje přítelkyně říkají „tuto knihu si musíš přečíst," a zatím tam není naprosto nic neslušného!"

*

Zkušenost.

Choť hrající na piano k manželovi: „To je přece docela něco jiného, takové piano, a pianový automat, do kterého se jednoduše vhodí šesták."

Manžel: „Ano, ale ten aspoň po prvním kousku přestane."

*

Těžká úloha.

Malíř (jemuž sedí dáma modelem) k sobě: „Kdybych jen nemusel malovati takovou nevinnost, kdykoli se na ni podívám, tak se zabarví!

*

Vojenské dítky.

„. . . Tak, tak, na vojáky si hrajete . . . a vůdcem je nejmladší?"

„Ano tatínku, já jsem ministr války, a dal jsem mu svou dceru za ženu."

*

Událost.

Matka (choť diurnistova) k dětem: „Budete-li dnes hodnými můžete jít s tatínkem, abyste viděli, jak v bance mění pro svého šéfa tisícovky."

*

Zapomětlivý.

Host: „Proč pak tu visí vedle hodin ten kapesník s uzlem?"

Nemocný: „I to mi má připomenout, že nám každé druhé hodiny brát kapky."

*

Nepříjemná upřímnost.

„Odkud jste vzal tolik peněz?"

„To mi půjčil Abeles."

„Tak? Dobře mu to, tomu lichváři!"

*

Časy se mění.

„Dříve jste maloval vždy hezounké idylly z rodinného života . . . šťastné rodiče v kruhu dětí a podobně."

Malíř: „Jo, pane, tehdy jsem byl svobodný."

Kazimír.



„Nuže milostivá, jak pak pokřtíte vašeho synáčka?"

„Ale pánové, s ohledem na jeho neustálý křik, jenž nás v noci ruší rozhodl můj muž pokřtíti ho Kazimír."

*

Pamětihodnost.



Cizinec k občanu venkovského města: „Je tu ve vašem městě nějaká pamětihodnost, jež by cizince zajímala?"

Odpověď: „O ano vedle mé hospody je továrna, ve které mají hnací řemeny, který ještě nikdo neukrad a nadruhé straně je haličský žid, který ještě nebyl trestán pro lichvu."

*

Útěcha.

„Nyní jsme již šest let zasnoubeni, Karle!"

„Inu dobře, nemusíme aspoň dlouho zůstat svoji!"

*

Láska.

„Ty tedy kolísáš mezi kuchařkou Andulou a Kačenkou. První je hezká, — je pravda — ale druhá je v lepší kuchyni."

Vojín: „Ano, srdce mne táhne k Andule, a žaludek ke Kačence."

Jako vždy.

„Inu, inu, pane profesore, jak se vede na vojně?"

„Ale děkuji pěkně, děkuji, služba by nebyla tak zlá, jen kdybych tak často na svůj kvér nezapomínal."

*

Z kasáren.

„Co jste v civilu?"

„Herec."

„Tak, tak stůjte tedy habtacht, u nás se nehraje Lumpaci-vagabundus!"

*

Zlomyslný.

„Proč pak k vám už pan adjunkt nechodí. Nezvete ho již. Vždyť je to přece tak vtipný společník?"

„Právě proto: posledně se také vtipil; sedl si ke klavíru a celý večer se od něho nehnul."

*

Opsáno.

„Jak to vyhlížíš, vždyť nejsi k poznání?"

„No víš, včera jsem se zase nalíz a tak stará, když jsem přišel, začala ze mne dělat jiného člověka!"

*

Skromnost.

První lázeňský host: „Nuže pane Kudlásku, co je s vaší ztučňovací kůrou?"

Pan Kudlásek: „Děkuji pěkně, děkuji už zase vrhám trochu stínu!"

*

U soudu.

Soudce: „Chcete snad ještě něco podotknouti?'

Obžalovaný (skromně): „Ano, pánové, poněvadž jsem tentokráte skutečně nevinen prosil bych výminečně o polehčující okolnosti."

*

Mudrlant.

Starší učitelka: „Nestydíš se Fančo, býti mezi těmi, jež musí zůstat sedět . . ."

Fanča: „Ale Bože slečno učitelko, vy se také nestydíte . . . ."

*

Znamení.

Soudce: „Vy tedy poznáváte v obžalovaném muže, který na vás pod slibem manželství vylákal vaše úspory?"

Svědkyně (kuchařka): „Ano pro sím, když mi vyznal v kuchyni lásku, klekl si náhodou na uvařenou ertepli . . . jen se podívejte na pravém koleně má dosud flek!"

*

Cenný majetek.

Mladý lékař (k němuž konečně přišel prvý patient) k sluhovi: „Augustine, potom toho starého pána doprovodíte domů, aby ho na cestě nepřejelo auto!"

*

Nedorozumění.

Milenka (k studentovi): „Ale, Edgare, ty máš věru silné srdce!"

Student: „To si myslím . . . snesu deset čtvrtek vína!"

*

Po posledních zkušenostech.

„Řekni mi, do jaké kavárny chodíš, a já ti povím, jaký jsi!"

*

Na výši doby.

Dáma: „Jak, vy jste tu také, v tomto drahém lázeňském místě?"

Žebrák: „Nu ovšem, moji zákazníci jsou tu přece také."

*

Příznačné.

Sluha o pánech: „Po celý večer se francouzský hádali, abychom jim nerozuměli a teď jim ani do kabátu nepomohl."

Majitel: „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdíra. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdíra a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.

Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.

Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie budtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychleji. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 36.



Jednotlivá čísla 40 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.
Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni. X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 5. ZÁŘÍ 1918.

Promoce nových rytířů řádu Marie Terezie.

Císař a král Karel dekoruje jenerála Boeriu. — V pozadí císařská rodina.



Amerika a Češi. — Amerika proti míru. — Pokusy o průlom ve Francii. — Ruské poměry.

BOJ O ROZHODNUTÍ.

Na západě pokračuje krvavý boj. Ještě nebyla skončena anglicko-francouzská ofensiva mezi Aisnou a Oisou a již zase zahájen nový strašný anglický nápor nad Ancrou. I zde zuří boj už několik dní a není dosud rozhodnut. Různé okolnosti nasvědčují tomu, že čtyřdohodové velení, jež má nyní v rukou gen. Foch, chce vynutiti rozhodnutí zbraněmi již v době nejbližší. Foch chce prý ušetřiti velmocem západním nové zimní tažení a cítí se, tak silným, aby rozhodující ránu provedl už letos. Podaří-li se tento plán, bude válka letos skončena, když ne, tedy dojde k rozodné ofensivě na jaře 1919. Ovšem nutno dodati k těmto zprávám, že nikdo není informován o plánu čtyřdohodového vojenského velitele a že tudíž nikdo nemůže s určitostí odhadovati jeho válečné plány. O posledních ofensivách mezi Aisnou a Oisou nebyl nikdo, zpraven. Gen. Foch zatajil své plány i svému nejbližšímu okolí. Jediný Clemenceau byl o nich zpraven a nikdo jiný. Proto je těžko věřiti odhalením londýnských a pařížských listů.

*

O nové ofensivě gen. Foche na západě míní Wolffova kancelář, že tyto ustavičné nápory svědčí o tom, že generalisimus dohody maršál Foch snaží se přivoditi rozhodnutí zbraní na západní frontě stůj co stůj, nedbaje žádných obětí. Budoucnost ukáže, co je pravdy na této předpovědi, rovněž jako brzký vývin operací mezi Aisnou a Oisou potvrdí nebo popře správnost tvrzení, že prý Francouzi usilují tu o průlom a nikoliv jen o zatlačení německých linií. Zatím je faktem, že na západě stíhá nyní ofensiva ofensivu za použití nejen velkých mas, ale též všech nejmožnějších prostředků technických, hlavně ovšem spousty velkotanků, které umožňují dohodě, aby překvapila své ofensivy předchozí dělostřeleckou přípravou, jak tomu bývalo až do nedávna.

▫ ▫ ▫

AMERIKA PROTI MÍROVÉ KONFERENCI.

Londýnský denník „Morningpost" sdělil z dobře informovaných kruhů amerických o stanovisku washingtonského kabinetu k otázce mírové toto: „Kdyby mělo dojíti k mírové konferenci, musely by tu býti dva předpoklady. Buď bude Německo vítězem, a dohoda by musela přijmouti jeho podmínky, anebo dohoda, nedoufajíc v úplné vítězství na bojišti, byla by ochotna zahájiti diplomatická jednání k přivodění míru. Nevěří se tu však na žádnou z obou těchto možností. Dle amerického ponětí vzdá se Německo, bude-li poraženo a nebude-li moci vésti dále válku, a dohoda oznámí podmínky, za kterých je ochotna zastavit boj. V tomto případě není potřebí mírové konference. Německo buď příjme uložené podmínky anebo bude ještě hůře potrestáno. Nepomýšlí se v Americe nijak na to, pozdraviti po válce Německo jakožto přítele a navázati s ním opět styky. Zboží „Made in Germany" (německého původu) nemá nalézti trhu v Americe a německé jméno nebude dobrým doporučením pro kamarádství, jak to bývalo před válkou. Protože tak se věci mají, je na snadě otázka: Proč ty nesmyslné řeči o mírové konferenci?

▫ ▫ ▫

ŠPANĚLSKÉ ZAKROČENÍ V BERLÍNĚ.

V Madridě uveřejněn byl následující výtah ze zápisu o ministerské radě dne 20. srpna: V posledních poradách vlády v Madridě jednalo se o mezinárodní situaci. Ponorkami byly potopeny španělské lodi, jejichž lodní prostor činil 20 procent veškerého španělského loďstva obchodního. O život při tom přišlo přes 100 námořníků a kromě toho značný počet osob byl zraněn. Je politování hodno, že lodi potopeny byly namnoze ve velké vzdálenosti od pobřeží a že se tonoucím nepřispělo ku pomoci. Tento stav věci dosáhl vrcholu, když vládou rekvirované lodi s nákladem zboží, které skutečně mělo přispěti k opatření nejnaléhavější země, byly torpédovány a potopeny bez jakékoli záminky. Tím vzrostly značně obtíže španělské plavbě a zájmy Španělska dospěly do záhadné situace. Tyto způsobené obtíže nejsou nijak v souzvuku s péčí, s jakou Španělsko skutečně rytířsky plnilo svoje povinnosti jako neutrální stát. Vláda proto uznala, že nenarazí na nejdůležitější závazky, když provede ve smyslu neutrality účinná opatrnostní opatření k udržení španělské námořní dopravy a k ochraně životů španělských námořníků, a když upozorní, ježto dosavadní opětované protesty neúčinkovaly, císařskou vládu německou na to, že španělská tonáž klesla na krajně nutnou míru nejnaléhavější potřeby, že španělská vláda nemíní nadále lodím poskytnouti jiné ochrany nežli její vlajky a že vzavši řízení celé námořní dopravy do rukou bude nucena v případě nového torpedování nahraditi potopenou tonáž z německých odí, kotvících ve španělských přístavech.



K promoci rtyířů řádu Marie Terezie: Císař a král Karel v kruhu řádových rytířů.

Toto z nutnosti provedené opatření nebude nijak znamenati konečné zabavení lodí. Bude to pouze přechodní řešení, které při uzavření míru s jinými nesčetnými reklamacemi španělskými bude upraveno. V provádění tohoto usnesení dala španělská vláda patřičné pokyny berlínskému vyslanci pro císařskou vládu. Španělská vláda nepochybuje o tom, že Německo uváží všecky okolnosti, které k tomuto rozhodnutí vedly, a že uzná rozhodnutí jako slučitelné s loyální neutralitou, kterou Španělsko zachovalo od začátku války, hájíc ovšem při tom povinnosti přirozené zájmy země a přinášejíc při tom i oběti, pokud se srovnat daly s národní důstojností a s národním životem. Usnesení vlády k zajištění lodního prostoru nezmění ničeho na další neutralitě Španělska a na veškerých ohledech k říši německé a očekává se, že Německo uzná přátelské jednání, k němuž vedly důvody.

*

Vorwärts poukazuje na to, že Španělsko s 20 miliony obyvatel je největší neutrální moci evropskou a že kdyby se neutrality vzdalo, čehož je snad vzdáleno, byl by to největší triumf dohody v politickém oboru. Příkad Španělska spůsobil by i na některé americké státy jako Argenti-

nu, Mexiko. Účinky ponorkové války na neutrální státy nesmí se podceňovat. Španělská vláda sotva bude moci od svého rozhodnutí ustoupiti a kdyby Německo odmítlo navrhovanou náhradu tonáže, nabyli by tím váleční štváči ve Španělsku vrchu. O poctivosti dosavadní španělské neutrality nelze pochybovati a proto nutno od německé vlády žádati, aby nehnala Španělsko do řady nepřátel a tím světovou koalci proti Německu nadobro nedoplnil.

RUSKO.

Ruská půda, jakoby dost ještě nebyla napita krví svých synů, je nepřetržitým jevištěm krvavých dějů. A nejde tu jen o boje, jež sváděny jsou na nově vzniknuvších frontách dalekého východu, také ulice měst evropského Ruska zmítají se stále válkou. Vře to nepřetržitě uvnitř Ruska, občanské boje jsou na denním pořádku. Proti bolševické vládě, která se sotva čekanou houževnatostí drží otěže vlády v rukou, pozvedají se hned na jednom, hned na druhém místě nespokojení duchové: buržoasie, zasažená socialistickými reformami Lenina a Trockého, a nejrůznější frakce sociálně-revoluční, neuspokojené politickým osudem Ruska. Tajné organisace osnují útoky na hlavu vlády sovětů, bílé gardy v rukou jejich pozvedají zbraně proti radám dělníků a vojáků, a bolševici stejně odpovídají krví a železem, popravami a vězením. Kdo je vinen? Má za sebou bolševism vskutku většinu ruského dělnictva a rolnictva a je diktatura proletariátu, kterou má býti provedena soialisace velké ruské říše., opřena principem majority? A je odpor proti bolševikům jen dílem odstavené buržoasie a drobných nespokojenců? Či jde tu o systém, který drží se pouze fysickou mocí proti vůli většiny národa? Kdo by se odvážil dnes soudit? Jisto je tolik, že revoluční kvas v Rusku dosud ukončen není a že nové Rusko rodí se ještě těžce a bolestně z bouří občanské války. Bude to Rusko bolševické, či bude mít formy jiné? — by mohl soudit a předvídat?!

*

Bolševické „Izvěstije" rozepisují se o odhalení široce založeného a důkladně organisovaného spiknutí v Moskvě, jehož bezprostředním cílem prý bylo znemožniti vyslání vojsk na česko-slovenskou frontu. Povstalci rekrutují se z různých živlů protibolševických a byli ve spojení s generálem Alexejevem. Původně mělo dojíti ke vzpouře dne 2. srpna, ale náhlý soupis důstojníků a vojenské obsazení četných obydlí je znemožnily. A dříve nežli mohl býti připravený plán proveden, vláda jej odhalila a zmařila. Dle rozvrhu, nalezeného u zatčených bílých gardistů, měly býti obsazeny nejprve budovy mimořádné komise a arsenálu a pak měla býti zahájena palba na Kreml. Celý obvod města rozdělen v plánu povstalců na okresy, v každém poznamenány domy, kam měly býti umístěny strojní pušky. I věží kostelů a starých vysokých domů mělo býti k účelu tomu použito. Celá organisace sestávala z několika skupin po 10 členech, z nichž každý znal pouze 10 nejbližších soudruhů. Dohoda poskytla prý peněžní prostředky a platila spiklencům až 500 rublů měsíčně. Vláda postupuje proti povstalcům se vší ostrostí. Osm vůdců organisace bylo zastřeleno, mezi nimi Poljanski, jenž vzpouru řídil, a bývalý velitel 86. pluku střelců Astavjev. Vláda zvýšila také bezpečnostní opatření. Mimořádná komise zřídila ve všech okresech města podkomise. — Plán vzpoury nebyl obmezen jen na Moskvu. Šlo o organisaci, která rozvětvovala se po celém Rusku, a všechny pokusy povstání, o nichž v poslední době bylo referováno, byly v souvislosti s moskevskou organisací. V guberniích volžské, vladimirské, vjatské a orelské byla povstání krvavě potlačena. V Livnitu v orelské gubernii neobešlo se to bez velkých ztrát bolševických vojsk. Přes 300 bílých gardistů bylo zastřeleno. V Petrohradě bylo zastřeleno na 20 mužů, mezi nimi důstojníci pluku krasno-selského a podplacení komisaři zahr. komise. — Bolšev. „Pravda" žádá, aby veškerá buržoasie byla uvězněna.

ČESKÁ OTÁZKA V CIZINĚ.

V poslední době zaujaly k české otázce stanovisko vláda anglická a v zápětí také v senátní komisi amerického kongresu prohlásil zástupce vlády washingtonské, že nejdůležitějším mírovým požadavkem vlády Spojených Států je samostatný stát český a samostatný stát jihoslovanský. Tyto oba projevy jsou novým důkazem toho, že česká otázka nabyla ve světové válce rázu mezinárodního a že řešeno býti musí na mezinárodní mírové konferenci toto stanovisko zastává Český Svaz na radě říšské a také plným právem. Neboť nelze řešiti na příklad otázkou polskou bez současného řešení otázky české a jihoslovanské. Nelze upírati mezinárodní význam české otázky, když přiznává vláda vídeňská a berlínská mezinárodní význam otázce polské. Oba tyto problémy nutno řešiti pararelně a současně též problém jihoslovanský. Rakouské vlády zabývají se v poslední době všelijakými návrhy ústavní reformy. Byla to už vláda hraběte Clama-Martinice, po ní vláda dr. ryt. Seidlera a nyní zase vláda Hussarkova, která předkládá parlamentním stranám nové projekty tohoto druhu. Ale v českých politických kruzích plným právem se poukazuje na to, že je už pozdě na nějaké záplatování ústavy říše je zbytečno provázeti nějaké správní reformy ještě před mírovou konferencí, která všecky tyto pokusy zvrátí. Kromě toho všecky vládní projekty spočívají na podkladu národnostní autonomie, která uspokojiti může jen Němce a nikoli národy slovanské. Česká politika může přistoupiti jen na takové řešení rakouské otázky, kterého podkladem bude zřízení samostatného českého, jihoslovanského státu. To je také stanovisko celého českého národa!



K promoci rytířů řádu Marie Terezie: Císařovna a královna Zita rozmlouvá s novými řádovými rytíři.

O ŘÁDU MARIE TEREZIE.

Řád tento je vojenským rakouským řádem a jest udělován oněm, jež jej získají „obzvláštní hrdinností". Byl založen r. 1751, 18. června, na den slavného vítězství Laudonova nad Prusy v bitvě u Kolína. Z počátku byl pouze velkokřížem a rytířským řádem. Později — bylo to dne 15. října 1765 — přidružil k němu císař Josef II. hodnost komandérskou a rytířství druhé třídy. Odznak řádový jest osmihranný kříž, na jehož předním kulatém středním štítku, jež znázorňuje rakouský státní znak, jest nápis Fortitudini. Na rubu odznaku jsou vyznačena písmena „M. T. F.' (Maria Terezia Franciscus) vavřínovým věncem vroubená. Stuha jest červeno-bílo-červená. Při udílení tohoto řádu nemá rozhodovati ani hodnost, ani náboženství, ani rod, nýbrž pouze jedině vojenské zásluhy. Řádová komise zkoumá zásluhy kandidátovy. Řád, jak je známo, jest udílen velmi zřídka. Velmistrem řádu jest rakouský panovník — z rakousko-uherských příslušků obdrží prvních 20 nejstarších majitelů velkokříže tohoto řádu 3000 K, komandéři pak 1200 K a rytíři a sice prvních 100 nejstarších po 1200 K a druhých 100 nejstarších po 800 K roční renty. Vdovy po majitelích těchto vyznamenání dostávají doživot. pensi a sice polovinu tohoto obnosu. Slavnostní den řádu připadá na 15. října. Všichni rytíři mají přístup ke dvoru a jsou povýšení do stavu baronského. Poslední majitelé tohoto řádu ukazuje vyobrazení. — Prvním jenž tento řád obdržel byl slavný gen. Laudon; rovněž i četní evropští panovníci honosí se tímto řádem.

Nově jmenovaní rytíři řádu Marie Terezie.



Nejvyšší pol. stráž. gen. Boeriu.



Pol. Marš. Bardolff.



Pol marš. šl. Nagy.



Pol. marš. šl. Dánl.



Pol. marš. šl. Rozwadowski.



Plukov. šl. Haas.



Plukovník Schöbl.



Plukovník Wächter.



Hejtman šl. Cavallar.



Plukovník Lehár.



Nadporučík Ungar.

AMERIKA A OTÁZKA ČESKÁ

Po Anglii také Spojené Státy ujaly se slova k otázce české. Dle zprávy ze dne 24. srpna prohlásil senátor L o d g e senátní komisi pro zahraniční záležitosti, že mír musí býti diktován a k nějakému jednání s Německem nesmí dojíti. V jednotlivostech musejí býti Německu vnuceny tyto mírové podmínky: Úplné obnovení Belgie; bezpodmínečné vydání Elsaska-Lotrinska a italských území v Rakousku; nezávislost Srbska, Rumunska, Polska a Slovanů; svoboda Ruska a vracení uzmutých území v Brestu Litevském; zajištění Řecka; Cařihrad musí se státi svobodným přístavním městem; Palestýna nesmí se státi tureckou. Nejdůležitější ze všech mírových podmínek jest: Jihoslované a Čechoslované musí tvořiti nezávislé státy, které ve spolku s Pol-

skem musí státi v cestě německému pochodu na východ. Vádní formu musí sobě Němci sami upraviti.

CO DĚLAJÍ AMERIČTÍ NĚMCI?

Před válkou s Amerikou uváděl německý tisk se zadostiučiněním, že počet amerických Němců tvoří pětinu obyvatelstva Spojených Států (20 milionů) a kladl velké naděje v jejich odpor proti válce. Amerika účastní se dnes války jako vemoc na milion jejich vojáků bojuje ve Francii. A německým tiskem tu a tam proklouzne poznámka, že mezi Američany je hojně Němců, kteří bojují proti Německu jako ti ostatní. Otevřeně píše o této věci hamburské „Echo". Přiznává tuto skutečnost s trpkými poznámkami a dle newyorských listů, které došly, líčí, jak to vypadalo dne 4. července o velkém americkém svátku svobody. Je zajímavo, že při velkých slavnostních průvodech, sestávajících z nejrůznějších národností, z Lotyšů, Irů, Maďarů, Francouzů, Židů, Italů a t. d. bylo všude mnoho Němců. Vůdcem takového průvodu v New-Yorku byl jakýsi Němec, který takto demonstroval pro politiku Wilsonovu. Zajímavo je, jaké nápisy měli jednotliví národové. Irové slavili své národní hrdiny, Lotyši vyslovovovali naději v neodvislou Litvu atd. Ale Němcům nestačlo nějaké takové zdrželivé heslo, myslili, že se musejí zvláště vyznamenati. A tak stalo se, že právě Němci svou loyalitu vyjadřovali ostrými protiněmeckými projevy, nápisy, jako: „Německý císař řekl, že nezná žádných německých Američanů. Měl jsi aspoň jednou pravdu, císaři, a my ti podáme plný důkaz toho!" Jiné nápisy byly: „V Německu zrozen, v Americe učiněn!", Naši vnukové a děti bojují za záchranu civilisace!" „Pošlete přátele Německa zpátky do Němec!" Nowoyorské „Times" velice chválí tyto německé Američany za jejich projevy. Německé američanství, když mělo rozhodovati mezi Německem a Spojenými Státy, odvrátilo se bezohledně od Německa a přidalo se k Americe. Němečtí Američané žádají, aby Wilsonova politika válečná byla podporována ligou pro demokracii v Německu, založenou občanem Siglem a podobnými organisacemi propagačními a loyálními pro jevy.

NOVÉ MINISTERSTVO.

Rakousko má nové ministerstvo pod správou Horbaczewského a nár. sociálního poslance prof. Formánka. Nový resort dbáti má kontrolovati vliv povolání na zdraví lidské a organisovati pomoc při úrazech a nemocích ve všech odvětvích průmyslu, živností a zemědělství, zaváděti živnostenskou lékařskou službu, zlepšiti báňskou hygienu a hygienu ve státních podnicích a továrnách monopolu. Sociální i soukromé pojišťování rovněž přináleží k úkolům nového minist. resortu, jenž také pohřbíváním neb spalováním mrtvol se obírati má! K neposledním úkolům přičiňuje pak vyhláška veškerého ministerstva hospodářské znovuzřízení válkou zničených území, zotavování se raněných a válečných rekonvalescentů, péči i o válečné uprchlíky a j. Nové ministerstvo má také vlastní statistické oddělení a bude v zájmu veřejného zdravotnictví potřebných vyhlášek a pokynů vydávati. Ministerstvo lidové hygieny vydalo již samo nařízení o organisaci svého sanitního personálu a jeho uniformách, o studijních obsáhlých úkolů svých a odborném vyškolení schopného personálu i sil učitelských. Dle „Wr. Ztg." nové ministerstvo zahájilo dne 10. srpna svoji činnost. Přichází na řadu po posledně zřízených ministerstev pro výživu lidu a péči sociální. V přední řadě má organisovati činnost ku potírání nakažlivých nemocí, tuberkulosy, alkoholismu, hlavně onemocnění z podvýživy a pečovati o lidovou hygienu při záležitostech veterinářských. Působnosti nového ministerstva také přísluší hygiena měst. assanace a opatřování pitné vody i odstraňování splaškových vod, stavební hygiena, bytová otázka, kolonisace území, záležitosti lázeňských míst, léčebné prameny a prostředky, bezpečnost v dolech, dopravní hygiena, námořní sanitní služba, lodní a pobřežní hygiena. V dnešní době za úkol nového ministerstva pokládá se také hygiena výživy a aprovisace, dozor nad potravními trhy a zkoušení potravin a náhražek. K jeho působnosti náleží také péče o vystěhovalectví a o zdraví dorostu, se zvláštním zřetelem na přípravy k vojenské způsobilosti. Náleží mu i nejvrchnější správa pražského i vídeňského nemocničního fondu, dozor na ochranné stanice, lékárnictví, organisace lékařské pomoci. K naznačeným úkolům druží se i vězeňská hygiena, organisace domovin pro válečné uprchlíky a navracející se vojíny i zajatce, péče o vdovy i sirotky vůbec a válečné zvláště, o mrzáky, invalidy, slabomyslné, slepce a zanedbanou mládež.



Nadporučík šlechtic Fiala znamenitý útočný letec dosáhl svého 25. vítězství v boji ve vzduchu.

BOLŠEVICKÉ HRAČKY.

Bolševický radikalismus, který chce zahladiti všechny stopy carismu, přechází často do směšnosti. Znovuzřízení ruské veleříše, dospělo nyní až k moskevským zvonům. Slavné zvony „Ivana Velikého" na mohutné věži Kremlu budou od nynějška vyzváněti každého poledne internacionalu. Ráno, po šesté budou vyzváněti socialistický chorál. Dále se proponuje, že se i za noci bude klid Moskvanů tímto způsobem rušiti. Ruská telegrafní agentura oznamuje s nemalou pýchou, že jest to dílem obyčejného moskev. dělníka.



Oslava jmenování mladých důstojníků v c. k. vojenské akademii ve Vídni: Provolání slávy císaři. — Při čtení polní mše. — Požehnání zbraní. — Mladí důstojníci přísahají věrnost.

J. TRAČENKO:

STRUNA.

Smysl všeho byl bohužel vždy týž. Kondrád Onuček, devitiletý syn vlastníka a žák „dvorní školy hudební" ukrajinského velkostatkáře Wjasjewského, náhle zmizel — to bylo vše, více se nevědělo,

Učitel hudby a kapelník, Augustin Ivanovič Schutzmann, Němec z Mnichova, po třetí již hleděl věc rozřešiti, leč marně. Druhové zmizelého, tvrdili, že viděli Kondráda naposled při večeři; že se pak, jako obyčejně před spaním modlil a brzy na to, že ho slyšeli chrupat jako medvěda; ráno však ho více nespatřili. Opuštěné housle visely nad ložem, klobouk na posteli, ale střevíce a župan a Kondrád sám byly ty tam.

Augustin Ivanovič byl velmi rozloben, frkaje nosem, jakoby ho měl plný vody a poručil po dvacáté svým žákům, zahráti zatracenou stupnici b-moll.

Mixita Knur, správcův kočí, byl vyslán do vsi, k rodičům zmizelého — ale ani tam Kondráda nebylo. Když starý Onuček tuto smutnou zprávu uslyšel, položil mlčky nůž, jímž vyřezával dřevěnou lžíci, pohledl se strany na kočího, oblékl župan a vyšel. — Za několik okamžiků hledala celá ves muži i ženy, zmizelého Kondráda. Matka hochova pronikavě naříkala: Kondrašju, můj milý synáčků!"



Maďarské dítky na zotavené v Rakousku: Na březích Adrie v Opatii.



Uherské děti v Rakousku při jídle.

Babička, stará Avdocha, si vzpomněla, že se před mnohými a mnohými léty v sousední vsi kdosi na stromě oběsil. Vypravili se tam tedy.

Sníh dávno již roztál a země se slabě zelenala. Pupence stromů vyskočily a větvičky se chlubily prvními lístky. V korunách šeptal vlahý, mírný vánek. Mužové třásli stromy, okukovali je leč ty jim odpovídaly jen pouhým, potřásaním hlav.

„Ne, ne, Kondrašje tu není."

K večeru se všichni vesničtí mužové shromáždili, posadili se do kruhu, otřeli si pot z čela se jim řinoucí, zapálili lulky, očekávajíce tak stařešinu, Charku Dulja. Dýmka Duljova čpěla pronikavěji a stařec bublal prázdným ústním koutkem: „Není ho tu — zmizel chasníček."

Věc byla odbyta, Všichni souhlasně přikyvovali a zvednuvše se odcházeli do svých domovů.

Uplynul týden. Augustin Ivanovič se uklidnil, ze zvyku však při vyučování vyvolával i jméno Kondrádovo. Pokaždé následovala stejná odpověď: „Není ho tu; zmizel."

A přešly opět tři dny. V hudební škole učili se již třetí polohu.

„G, g, prvním prstem! jedna, dvě, tři, čtyři!" Pak se přešlo k teorii.

Augustin Ivanovič, vysvětlil záhy svým žákům, že je durová stupnice Adamem a mollová Evou. A tak jako byla Eva stvořena ze žebra Adamova, zrovna tak vznikla mollová.

„Rozuměli jste?" tázal se Augustin Ivanovič a dlouhán Tomáš odvětil zdráhavě: „Ano — trochu."

Potom, když to skončilo přešlo se neočekávaně dle vlastní methody Augustina Ivanoviče k elementárnímu studiu nauky o harmonii, kterýžto předmět byl zahájen tímto úvodem: „Melodie jest vrchní kurka povidlové buchty, bas spodní a střední hlasy jsou povidla."

„Rozuměli jste?" tázal se zase učitel, zvedaje obočí. „Ne — je to trochu — divotvorné!" zněla lhostejná odpověď čahouna Tomáše. Sotva však domluvil, otevřely se dvéře a v nich se bjevil — Kondrád.

„Ó!" zvolal v upřímném údivu ničemu nikdy se nedivící Tomáš. Nad míru překvapený Augustin Ivanovič, zapomněl dokonce stáhnouti obočí a svěsiti zvednuté ruce, jimiž hleděl znázorniti povidlovou buchtu.

Augustin Ivanovič pohleděl dlouze na Kondráda. Ten stál všecek na rozpacích a nemohl se ani hnouti; na temeni mu stálo několik vlasů, jakoby leknutím, a modrá očka blískala se opatrně a pátravě. Pod paží držel housle na ukazováčku jako na hřebíku visel mu smyčec; v pravici držel beranici, pro jeho hlavu přespříliš velikou; boty a oděv byly zabláceny.

Augustin Ivanovič učinil prstem znamení a svíraje svoje malé oči pravil tiše, ale poněkud zákeřně:



Uherské děti v Rakousku vracející se z výletu v plachetních člunech.



Zotavení potřebné uherské děti v Rakousku: Děti při příjezdu parníku na molu v Opatii.

„A kde na vás — smím-li se dále ptáti ten — jak že se jmenuje — ten — Filip čekal?"

„Za plotem. U cesty. Šel jsem tam, jakoby na brambory a on mi vstříc..."

„Tak — tak! Velmi dobře!" pravil tajemně mistr. „A nač pak jste hrál Kunešku?"

„Na Filipovy housle. Také umí trochu hrát."

„Tak — tak... dobře! A co pak jste na té selské svatbě hrál? Nejspíše c-dur, že ano, chachacha?"

„O nikoliv!" odvětil hrdě Kondrašju. „Valčíky, polky, písně." Jmenoval jejich názvy a Augustin Ivanovič mu nařídil, aby mu to všechno předehrál. Kondrád odhodil beranici, vyňal z kapsy půl libry kalafuny, naladil struny a počal odhodlaně hráti jakýsi národní tanec.

Rozjařené struny, zpívaly přímo slova k tomu, až to všemi údy hýbalo a bylo do skoku. Augustin Ivanovič, neočekával takovou vyspělost u Kondráda. Poslouchal pozorně a se zřejmým zájmem, usmívaje se při veselých, jistých pasážích. Pak přišel valčík na řadu.

„Ó", divil se mistr, „Laner? Večernice!"

Housle pěly hřejivě a krásně, naplňujíce učebnu milým a líbezným ovzduším. Oba, hoch světlých kadeří i housle, zdáli se býti zpiti jako slavík vlastním svým zpěvem.

Když Kondrád skončil, pravil usmívaje se. „Při tomto valčíku tančili jako krocani.. řehtali

„Pojď jen blíže, chlapečku!" Kondrád si utřel obrubou kazajky nos, povytáhl si poněkud kalhoty a přistoupil blíže. „Kondráde Onučku, kde jste byl?"

„Vyhrával jsem na svatbě!" vybuchl chasník, ani brvou nepohnuv.

Ze všech lavic zaburácel hromový smích a Tomáš zahučel nosem: „Tu to máme!"

„Pssssst!" zasyčel Augustin Ivanovič, aniž by byl změnil výraz své tváře. „Na svatbě? Na jaké svatbě?"

Kondrád přešlapoval z nohy na nohu a děl: Filip Ljušnja vdával svou dcerku!"

„Jaký Filip?"

„Inu, ten z Gupalovky."

„Pěkný to kousek, padesát verst odsud!" divil se zase Tomáš.

„Pssssst!" křičel učitel a pokračoval: „Jak jste se tam ale dostal, Kondráde Onučku?"

„Ve Filipově drožce. Ptal se mě: „Ty molodče, umíš hrát na housle?" — „Ovšem že" povídám. „Tak tedy pojď a zahrej nám na svatbě". A já na to: „Jestli se to prozradí nepustí mě." A on: „Nikdo se to nedozví. Neboj se. Počkám tu v noci na tebe... ty vyjdeš..."

„No, a co dále?" tázal se učitel za všeobecného napětí a ticha.

V noci jsem s Filipem odjel. Měl jsem tak na spěch, že jsem i beranici zapomněl!"



Uherské děti při ranní toaletě.



Uherské děti v ložnici.

se.. takový panský taneček — pochvaovali si."

„Dobře," přerušil kapelník svoje vzpomínky, valčíkem oživené. „A co vám za to dali, milený Kondráde?"

Hoch položil pozorně housle na nejbližší lavici, vjel do kapsy a počal mlčky vytahovati strunu. Dlouho ji vytahoval a táhl ale zdálo se, že nemá konce. Učitel mu pomáhal. Vzal ji za jeden konec a kráčel s ní ku zdi. Když Augustin Ivanovič došel až ku stěně a struna ještě nebrala konec, došel až ku stěně a struna ještě nebrala konce, zad ke zdi, na proti svému učiteli.

„Zastavit," zvolal Tomáš, když se konečně v rukou Tomášových objevil druhý konec struny. Nyní stáli učitel i žák u protilehlých stěn, držíce dlouhou strunu a hledíce celkem udiveně na sebe.

Agustin Ivanovič, se nemohl déle zdržeti a srdečně se rozesmál, že se jeho veliký břich rozhoupal jako velká vodní bublina. A děti byly učitelovým smíchem rovněž strženy. Výskaly, pištěly a dupaly nohama, držíce si svoje malá bříška. V nastalém hluku bylo slyšeti Tomáše: „Taková struna no né, taková struna!"

Kondrád navinul strunu a pravil rozpačitě se usmívaje: „Filip povídal, že ji sám dělal."

Náhle přerušil kapelník svůj smích, což vzbudilo v celé třídě ukrutné uleknutí.

„Podejte mi rákosku!" zařval sípavým hlasem. A již ležel Kondrašju na podlaze a vyčouhlý

Tomáš ho mastil do měkkých zadních míst. A učitel k tomu počítal: „jedna, dvě, tři a tak dále.

Po trestu se mohl Kondrašju sotva hnouti. Potáceje se a vzlykaje zvedl se pomalu utíraje si slzy malýma ručkama.

„Pssssst!" všichni tajili dech a dokonce i Tomáš se zdržel všech poznámek. Pak se přiblížil kapelník k hochovi, stiskl jeho světlou hlavičku, a přitisknuv Kondrašju na prsa, líbal ho na čelo. Oči velkými, jasnými slzami zamlženy obrátil se na to k dětem a pravil: „Poslyšte, děti!" Žáci napjatě poslouchali.

Augustin Ivanovič, hladě světlé kadeře, a poklepav jemně prsty na ramena chlapcova, pravil pozvolna a přesvědčivě:

„Je to skutečně, jak pak bych to řekl, skutečně pravý, pravý umělec!"

□ □ □

dovolena další existence a znovupřijetí do společnosti jako kajícímu hříšníku, německý jazyk vyhostíš, každou německou knihu zničíš a uznáš, že nejsi hoden pohleděti opět slušnému člověku do tváře, že svoji budoucnost dáváš na tisíc let v zástavu, aby byli odškodnění národové, které jsi zničil, národové, které jsi vyvraždil, ženy, které jsi zhanobil, a děti, které jsi zmrzačil, a po tu dobu že v nejhorší bídě budeš žíti, že císaře a každého důstojníka v tvé armádě a v námořnictvu dobrovolně pověsíš, že každého úředníka odsoudíš, který doma svou zemi zastupuje a venku kuje pikle, že každého konsula zastřelíš, který měl ruku v tvém vyzvědačském systému, že statky, které jsi ve svých dřívějších dobyvačných, loupežných válkách odcizil, vydáš a naučíš se mluviti anglicky jako zástavu za hanebný způsob, jakým jsi koupal svět v krvi. Jen když

ní článek řetězu, jímž Anglie dovedla celou Evropu otočiti. Na jihu má ve své moci Egypt s veledůležitým avýnosným kanálem suezkým, Maltu, Cypr, Gibraltar, na severu pak počínaje Šetlandy a ostrovy Fárské napínají síť své moci na Špicberky. Také Island dovedli odloučiti od Dánska, a tím, že hned na počátku světové války přeťali kabel spojující Island s Dánskem, dokázali, jaký význam přikládají tomuto odlehlému ostrovu a jeho spojení s Evropou. Meteorologické zprávy z Islandu byly totiž hlavním vodítkem našich předpovědí o počasí, jež při nynějším způsobu vedení války mají ovšem velikou důležitost. Poněvadž také obchod skandinavských států byl do značné míry kontrolován Anglií, uzavírá nyní Anglie dokonale svůj kruh kolem pevniny. Anglický historik Seeley praví ve své knize The Expansion of England, že Anglie ta-



Ze západního bojiště, na kterém se nyní odehrává rozhodující boj: Německý elitní sbor pěchoty útočí na nepřátelskou posici.

JAK AMERIČANÉ PŘISAHAJÍ.

„N. W. J." přinesl zprávu, jak loyální americký občan přisahá. „Německému národu! My slavně přísaháme, že žádné spojení v žádném způsobu s tebou udržovat nebudeme. My nic od tebe nekoupíme; my ti zabráníme všemi prostředky vstoupiti do naší země; my učiníme, co nejkrásněji budeme moci, abychom zabránili tomu, by tvé zboží přicházelo k nám nebo do jiných zemí, aby tvé lodi vezoucí zboží tobě nebo od tebe mořem jezdily a vjížděly do přístavů našich či jiných zemí. Co nejkrásněji pokračovati budeme v těchto opatřeních proti tobě, až ty dobrovolně písemně uznáš, že jsi národem vrahů, pirátů, hanobitelů žen, že jsi zosnoval dobyvačnou válku z pouhé závisti proti svým civilisovaným sousedům a celé léta jsi myslil užíti v této válce každé zbraně, kterou peklo vymyslilo a jíž ďábel vynalezl, že ty bereš do úst jméno Boha, ač víš, že jsi ve spolku s ďáblem a že ty pokaždé, když k Bohu se modlíš, činíš to v pokrytectví, že ty před křesťanskými národy světa pokorně uznáš, že tobě vyměřená pokuta jako národu byla by úplným vypleněním německého národa a zničením všeho, co je německého původu nebo na Německo upomíná, že ty díkem za to, že tobě bude všecko to učiníš, budeš opět připuštěn k nejnižšímu stupni lidstva, právě poněkud nad zvěř polí a lesů".

□ □ □

ŠPICBERKY.

Podle zpráv denních listů chystá Anglie polární výpravu na Špicberky, jejíž vůdcem má býti slavný antarktický badatel Shackleton. Až dosud Špicberky nebyly vlastně ničí. Když však z jara r. 1915 počala cesta kolem Severního mysu bělomořských přístavů ruských nabývati velkého významu, objevila Anglie, že Špicberky jsou vlastně majetkem Anglie a to hned od počátku XVII. stol. Mínění to hájila „Royal Geographical Society", nejslavnější zeměpisná společnost světa. Před rokem pak podal předseda této společnosti formální memorandum zahraničnímu ministerstvu se žádostí o ochranu britských práv na tomto souostroví, jež má velmi bohatá ložiska uhlí. Toto uhlí má usnadniti plavbu anglickou kolem Skandinavie a dodávati potřebné topivo pro železnice na pobřeží murmanském, jež se z polovice nalézají v rukou anglických. Tato nová anglická kolonie má obchodní a strategický význam nejen lokálního rázu, ale jest to posled-

kořka v záchvatu horečky a bez jasného vědomí založila své světové panství ve všech dílech zeměkoule; dnes však toto své světové panství upevňuje vědomě a programově.

□ □ □

PAŘÍŽSKÉ POJIŠŤOVNY PROTI PUMÁM.

Dalekonosné tajemné dělo německé, jež od března občas odstřeluje Paříž, působilo, jak sděluje „Glosgow Herold" i na premie pojišťoven. V březnu mohl se člověk v Londýně pojistiti proti škodám bombardováním vzniklým ještě 150ti procentní roční premií. Dnes neexistuje v Londýně pojišťovna, která by byla ochotna pojistiti v Paříži proti pumám. Na londýn. trhu způsobuje dokonce živý podiv, jestliže podobné dotazy z Paříže dojdou, tím spíše, že francouzská vláda, učinila na počátku ofensivy opatření, aby zabránila činnosti soukromých pojišťoven. Je zajímavo, že i vídeňské pojišťovny proti vloupání a ohni, přijímají pojištění proti pumovým útokům letců.

□ □ □



Osm synů a tři zeťové, manželů Ignáce a Marie Sležkových v Litovli na Moravě, ve světové válce:

První řada: Synové: Jaroslav, — František, — Florian. — Druhá řada: Stříbrnou medailii II. tř. a železným křížem vyznamenaný syn Josef, — matka Marie a otec Ignác Sležek, — stříbrnou medaili II. tř. vyznamenaný syn Bedřich. — Třetí řada: Stříbrnou medaili II. tř. vyznamenaný syn Vít, — v roce 1915 před Krasníkem hrdinnou smrtí padlý syn Ignác, — a syn Alois. — Čtvrtá řada: Zeťové: Antonín Olšinek, — František Šťafa a František Pluskal.

VÝZNAMNÉ JUBILEUM.

V těchto dnech bylo tomu 50 let kdy čeští poslanci vedení Palackým, Riegrem a Sladkovským podali památnou deklaraci, již ohradili se slavnostně a důrazně proti řadě okrtojů, jimiž byly upraveny poměry v říši a v zemích koruny české proti vuli českého národa bez účasti jeho zvolených representantů. Poslanci čeští odmítli vstoupiti do sněmu zemského, jenž měl mlčky uznati za právo bezpráví a vzíti na vědomí za „skutek dokonaný, co učiněno bez jeho svolení". Český národ jako jeden muž postavil se za své deklaranty, oslavoval je jako hrdiny a dodnes najdeme na stěnách v starších rodinách obrázek deklarantů z roku 1868, statné muže v čamarách, se slovansky dlouhými vousy i vlasy. Taková byla první politická deklarace česká, deklarace české obrany. A obranný byl postup českých politiků po celé upynulé padesátiletí. Protestovali jsme, bránili jsme se, dožadovali jsme se rovnoprávnosti, byli jsme ochotni se omlouvat. Po padesáti letech přišly nové české deklarace: májová z r. 1917, tříkrálová a dubnová z r. 1918, dekarace českého útoku. Nežádáme, neprotestujeme, nesmlouváme se. Ohlašujeme prostě svou vůli, své právo na svobodu, na vlastní svůj stát. A jsme si vědomi, že doba dnešní a příští nežádá a nepožádá od nás důrazných slov nýbrž že velitelsky nás vyzve k činům. Po těchto deklaracích smějí za Čechy mluvit již jen skutky.

CO CHTĚJÍ POLÁCI?

Z dobře zpravené strany se proslýchá, že kolují ve Varšavě tyto minimální požadavky Poláků, které byly v německém hlavním stanu projednávány: Záruka za nynější západní hranice; povolení bugské čáry na východě; jisté litevské území jako odškodnění za to, že Poláci v gubernii suvalské se vzdali ve prospěch Litevska 3—4 okresů; Poláci mají neutralisaci dolní Visly a železniční trati podél dolní Visly dostati příchod k Baltickému moři. Gdánsko má se státi svobodným přístavem. Poláci mají dostat přístup ke všem vyjednáváním a právo spravovat si samostatně své finance. Polská armáda bude pozůstávati z 20.000 mužů.

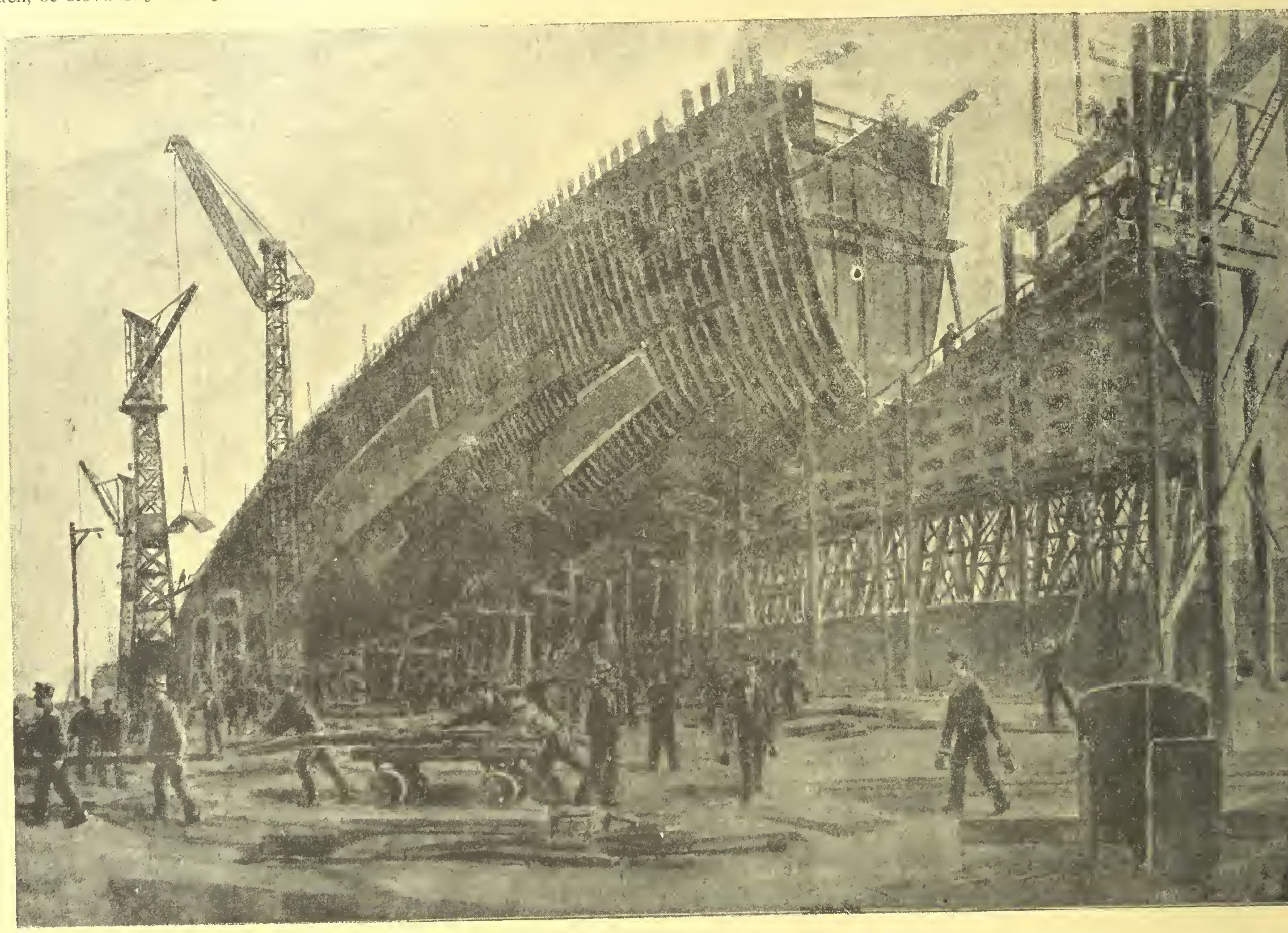
NOVINÁŘSKÉ STAROSTI.

Neuplyne jediného dne, aby si noviny nestěžovaly na nepřekonatelné překážky, jež obyvatelstvu našich zemí zhořčuji život. Brzy se jedná o zdražení, brzy opět o nedostatečné zásobování, neb nedostatek surovin, neb potíže dopravní, ku kritice vybízející. Noviny se v tom případě vždy ujímají veřejného blaha. Jen jediné théma míjejí často s nepochopitelným sebezapíráním! Otevřené vylíčení vlastních starostí! Jest to naprosto neoprávněné, poněvadž se i v tom případě jedná v principu o potřebu obyvatelstva, jemuž noviny slouží. Požadavky a potřeby čtenářů nelze dnes ani do poloviny splniti, poněvadž veškeren novinářský průmysl, od mnoha měsíců prožívá těžkou krisi, již nikdo z nezasvěcenců, naprosto nepochopí.

Čtenářům je po většině známo, že noviny trpí nedostatkem papíru a jsou nuceny svůj obsah a velikost listu zmenšovati, mnohdy velmi značně. Naproti tomu ví jen málokdo, že se vydavatelům novin daří nyní asi právě tak jak našim hospodyním. Ani za největší peníze nemohou si opatřiti nutné ku provozování svého řemesla. A následek toho jsou právě různé potíže a poruchy, o nichž širší veřejnost vlastně ani neví. Noviny se musí dokonce den ze dne obávati o svoji existenci. Neboť věci se utvářili již tak, že tiskárnám schází mnohdy všechno, čeho je třeba ku hladkému a přesnému zhotovování a vydávání listů.

Tato bída je tak drastická, že zaslouží uveřejnění a laika bude jistě zajímati. Začněme, bez ohledu na papír, s nejdůležitějším. Je to barva, čili obecně řečeno, tiskařská čerň. V míru ji bylo, co srdce ráčilo a jakosti nejlepší. Válečná barva, možno-li ji tak nazvati, není předně černá, nýbrž má protivný, nesympatický, šedý odstín, nehledě k tomu, že úžasně zapáchá, ba možno říci hrozně smrdí. Příprava nutného množství pryskyřice a oleje: místo husté a silné kaše, dostáváme řídkou kapalinu, které technicky řečeno, nekryje. Nic netušící čtenář řekne pak: „To je vskutku skandál! Ani už ku čtení ty noviny nejsou! Tiskárny se do upocení namáhají sehnati lepší čerň, ale marně — ach marně.

Papír jest rovněž špatným tiskem. Schází mu nutná celulosa. To by konečně ještě sneslo, kdyby i toho bylo aspoň dost. Úředně přísně kontrolované dodávky papíren obnáší necelou třetinu, mírové spotřeby a i toto nedostatečné minimum, nedochází včas, poněvadž právě i doprava vázne. Nejvíce se ale abonenti zlobí, neobdrží-li novin v čas, mnohdy i několik dní vůbec žádných. V 7 hod. ráno, o čtvrt na 8 a pak každých pět minut, čeká čtenář, ale nic naplat. Noviny vůbec nedojdou. „Přestanu se abonovat, a hotovo" rozhodne čtenář, rozhořčeně a letí či píše ukrutně do administrace. Tam mu ale řeknou: „Pane, máte ponětí, jak se na příklad v městě noviny roznáší?..." a vysvětlí se mu: „Roznášečka zkrátka dnes nepřišla!" Ne snad, že má malý plat, ten se rovná platu úředníka. Jen proto logicky, že za peníze nic nemůže koupit, a proti hladu a zimě nemůže se chrániti. Nežli by chodila v roztrhaných botech a šatech dům od domu, od poschodí k poschodí, zůstane raději doma. Náhradu nalézti, totiž ihned, je nemožno. Porovnání, které věru nepřináší pomoci, lze učiniti s poštou. Psaní potřebuje často dva až tři dny do sousedního města. Šeky nedocházejí ku vyplacení mnohdy až za 14 dnů. Tu publikum uzná: válka, válka! To co ale platí pro poštu, platí stejnou měrou pro privátní podniky. Listy trpí nesnesitelnými potížemi produkčními, nedostatkem materiálu a personálu a šíleným stupňováním drahoty. Od olova počínaje až ku hadrům na čistění matricí a válců schází všechno, všecinko. To všechno by měl čtenář uvážiti a promysliti nežli soudí — a nutno říci že čtenář soudí přísně.



Německo staví nový obrovský parník „Kolumbus" (35.000 tun) na loděnici v Bremách. Tento parník předstihuje v mnohém ohledu i parník „Vaterland".

ORIENTÁLNÍ PŘÍSLOVÍ O ŽENÁCH.

Arabský spisovatel praví: Není ve světě šťastnějšího muže nad toho, jemuž Bůh dal dobrou a schopnou ženu: ten nikdy nestárne, a kdyby to bylo možno, stal by se nesmrtelným.

*

Sňatek je mostem, po němž se jde buď k dobru nebo ke zlu.

ZÁBAVY.

Člověk nemůže stále jen pracovati, třeba mu též oddechu, osvěžení a zábavy. Ovšem, zábavu má voliti každý rozumnou a ušlechtilou. Rozprava s lidmi moudrými, četba dobrých knih a časopisů, návštěva divadel ušlechtilých, návštěva přednášek, musei, procházka v přírodě, výlet na památná místa — toť vesměs zábavy krásné, které mohou člověku přinésti mnoho potěšení, ozdravění mysli i těla, mnoho štěstí. Za to hra v karty, kuželky, tanec nemírný, vysedávání v zakouřených hostincích, klepání o lidech jsou sice obecně nazývány zábavami, ale nejsou jimi; to vše mysl otupuje, srdce zatvrzuje, člověka tělesně i duševně ubíjí. Poznáme rozumné občany dle zábav. Kde mají v obci knihovnu obecní, sad, kde by se mohli po práci projíti, lidový dům pro divadla a přednášky, tam jsou lidé rozumní a dětem starají se o dobrou budoucnost; tam má národ uloženou dobrou hřivnu na vysoký úrok. Kde v obci mají v neděli odpoledne nabité hospody, t. zv. společnosti, která popijí a hraje v karty, kde knihovny není, kde se přednášek ani divadel nedočkáme, — tam má národ hřivnu hluboko zakopanou, a čeká, až do této zapomenuté dědiny přijde kulturní dělník, jenž ji vyzvedne ze zakletí a dá rozkvésti lepším květům v nešťastné obci.

▫ ▫ ▫

V ANGLII JE PRÝ HLAD.

Čas od času ještě vyskytne se v Německu a Rakousku náladová depeše, která líčí hospodářskou stísněnost Anglie následkem ponorkové války. Jak to však vypadá v Anglii ve skutečnosti, líčí zpravodaj holandského „Algemeen Handelsblad": „Živobytí je zde (v Anglii) stále lepší. Chleba je zde nadbytek a je stále lepší jakosti. Zásoby šunky a špeku jsou obrovské a také masa je nadbytek. Vyživovací otázka nepůsobí Angličanům žádných starostí. V mnohých rodinách činí pouze starosti nové upravení přídělu uhlí, plynu a elektrického světla, poněvadž bude těžko v zimě s příděly vystačit. Přesto však se doufá, že vláda bude s to, aby příděly ty zvýšila." — „Arbeiterztg." k tomu dodává: „S vyhladověním Anglie tedy to nejde a s vojenským pokořením, jak každý rozumný člověk nahlédne, rovněž ne."



Vylodování slámy rak.-uher. vojskem v Dalmatském přístavě.

NÁSLEDKY POCHYBENÉ VÝCHOVY.

Před válečným soudem ve Vídni stál v těchto dnech 21letý voják František Kochánek. Zodpovídal se ze zločinu loupežné vraždy. Slabý mladík, chlapeckého vzhledu. V zimě šel se svým válečným invalidou ve Vídni po Šmelcu. Tam spáchal zločin bez svědků za čiré noci. Kamenem utloukl kamaráda, aby se zmocnil jeho peněz. Uloupil celkem 4 koruny! Plánem se zabýval už dříve, když zahlédl u svého přítele v peněžence 4 koruny. Měl hlad a chtěl si nějak pomoci. Zničil lidský život, který se mu zdál míti menší cenu než 4 koruny. Při soudu bylo třeba tlumočníka, poněvadž Kochánek neumí německy. Vypovídal česky. Přiznal se ke všemu tupě, lhostejně sledoval jednání, klidně vyslechl rozsudek smrti provazem. Otupělost se zračila v celé jeho osobě. A jaké zajímavosti vynesl soud na povrch! Kochánek pochází z Čech. Byl dán do německé školy. Ale ničemu se nenaučil, poněvadž neuměl německy. Proseděl ve škole předepsaný počet let. Zakrněl duševně, zmrzačil se pro život. Do jeho duše nevnikl ani paprsek lepších zásad pro život. Zůstalo tam pusto, chladno. Byl Čech. Neuměl německy. Byl v německé přelejvárně. Potom se tloukl až do vojny jako nádenník. A dospěl, ač dosud zcela zachovalý, náhle ke smutným koncům. Před soud a na šibenici. Zločin, který byl na něm spáchán, když byl dán do německé školy, pomstil se na něm. Stál před soudem on jako lupič a vrah, ale měli tam státi jiní, kteří mu uloupili jazyk a zavraždili duši, že zakrněla a jen pudy v ní rostly. Kolik takových případů by se dalo vypočítat? Kolik jich zůstane utajeno lidským očím? A přece stačil by jeden jediný, aby otřásl svědomím. Tam vede výchova, když dítě musí zzpřít mateřský jazyk a učí se papouškovat ve škole, kde nechápe, nerozumí, nessaje svou duší prospěšné nauky pro život.

▫ ▫ ▫

něn temnotou noci, odvážil se dvakráte k nebezpečnému výstupu k onomu výklenku, kde ho svého času Grallon a ostatní objevili. Po prve nadarmo; po druhé, táž neohrožená ruka spustila mu po provaze košíček s černým chlebem a posilujícím sýrem, takže byl pro příští dny opět zachráněn od smrti hladem.

Po bouří následovala řada tichých dnů a jasných měsíčních nocí. Obléhající se již ani nepokoušeli, aby se za ním vyšplhali; měli skutečně úmysl vyhladověti ho. Páté noci učinili důležitý objev. Když četník nejvyšší vrcholek strží hlídající kráčel na obhlídce, zpozoroval náhle jakousi postavu téměř při zemi pomalu lezoucí. Sotvaže měsíc vyšel z mračen, zůstala nehybně přitisknuta k zemi; sotva, že zase zmizel, zvedla se a běžela seč ji síly stačily. — Jeden z odvážnějších četníků sledoval ji po všech čtyřech a vždy když se zastavila a schoulila se zastavil a když se dala znovu na útěk běžel za ní. Konečně překonav s největší námahou pověrečnou bázeň, dodal si odvahy pokřižoval se, učinil několik skoků a chytiv postavu shledal, že je to živoucí tvor.

Na poplašné zahvízdnutí přispěchali ihned druhé hlídky s lucernami stínítky opatřenými a hle: shledali, že to byla matka Gwenfernova, na celém těle se chvějící. Zabavili ji ihned košíček s potravinami a silný, dlouhý provaz, který měla při sobě. Nářek a bědování i prosby stařenčiny pronikali četníkům až do srdce. Mnozí by ji byli nejraději propustili, ale surovější nechtěli o tom ani slyšeti a hnali stařenku s nasazenými bajonety zpět do její chýžky, která od té chvíle byla zvědy a udavači hlídána. Ani človíček ze vsi nemohl se více nepozorován přiblížiti skalinám.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

„Zemře hladem!"

„Nezemře, matičko!"

„Ano!"

„Znáš mne?"

„Ano!"

„Nuže tedy! Na počátku léta bylo tvoje jméno taženo z osudí konskribovaných a stálo co první na listině odvedenců. Ničemo, konečně tě vypátrali, jako každého, kdo v hodině tísně zbaběle zradí a opustí svoji vlast. Nemůžeš nám uniknouti. Proč se tedy nevzdáš? Ve jménu císaře tě vyzývám, neodporuj déle!"

Žádná odpověď.

„Slyšíš mne? Jsi stále ještě vzpurný? Nenalézáš slov ku svému obhájení?"

Po krátké pomlčce ozval se hlas z jeskyně: „Ano — něco přece!"

„Mluv!"

„Co se stane se mnou, vzdám-li se?"

„Budeš, co odstrašující příklad, zastřelen."

„A nevzdám-li se?"

„Skolíme tě jako vzteklého psa. Pro zběhy jest jen jediný trest — kulka! Chápeš?"

„Ano, chápu."

„A — abys si uspořil další námahu, vzdáš se tedy?"

„Dokud mi srdce bude bíti, neučiním toho nikdy — nikdy!"

Starosta svinul listinu a předal ji Pipriacovi s tváří, jež vyjadřovala: „Vykonal jsem svoji povinnost, a na ostatním nejsem vinen!" Na to následovala krátká porada s četníky a konečně pravil starosta s čelem zamračeným: „Ostatní záleží na vás. Jest vás mnoho proti jednomu. Jak to učiníte, abyste ho živého či mrtvého dopadli, jest vaší věci, sergeante Pipriacu!"

„To se snadně povídá!" bručel Pipriac „ale bude to státi více než jeden lidský život, nežli chlapíka z díry vytáhneme,

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Kdo všechno musí platit daň z příjmů.

Vídeňské listy zabývají se případem, kdy kuchařce vyměřena byla daň z příjmů, ačkoliv její příjem na penězích nedosahoval daleko tak zv. existenčního minima, t. j. 1600 K, od nichž vyměřování daně z příjmů počíná. Berní úřad odůvodňoval výměr daně tím, že nutno počítati do příjmů cenu celého zaopatření, dnes representujícího nejméně obnos 4 K denně, to jest 1460 K ročně. Odvolací instance tento názor potvrdila a bude zajímavo, jak se k věci postaví správní soudní dvůr, k němuž byla podána v této věci stížnost. Kdyby bylo dáno bernímu úřadu za pravdu, podléhala by daní z příjmů již každá služka, jejíž příjem na penězích by činil 11 K 68 hal. měsíčně. Pro berní orgány bylo by však, jak soudíme důstojnějším a také vynosnějším, kdyby raději správně vyšetřily a důkladněji zdanily příjem všech válečných lichvářů.

Vývoz hospodářských strojů do Ukrajiny.

Dle „N. F. Pr." až dosud bylo dodáno kolem 150 vagonů hospodářských strojů z Rakousko-Uherska do Ukrajiny. Odborníci odhadují, že od opětného zahájení přátelských styků s Ukrajinou bylo strojů těch vyvezeno za 130 mil. korun. Tu jest se třeba tázati. Jest domácí potřeba strojů zabezpečena? Není, ba hospodáři si ani doma nemohou opatřiti, čeho je jim třeba. Ceny strojů stoupají, budou je moci kupovati jen vyvolení. Ministerstvo orby mělo by zakročiti.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ.

Dne 22. srpna. Na italské frontě odražen nepřátelský útok na Monte Cimone. Naši letci napadli Valonu. Na západě zahájil Angličan nový útok jižně Arrasu. Útočil na frontě 20 km., útok jeho shroutil se dle Wolffovy kanceláře před německými bitevními posicemi. V místních protiútocích dobyli Němci zpět části územní nepříteli dle plánu přenechaného. Bitva pokračuje. Angličani pokoušeli se nadarmo překročiti u Hamelu Ancre. Jihozápadně Noyonu Němci v noci na 21. srpna o něco ustoupili. Německé vojsko, bo- í v lese Carlepontu bylo vzato zpět za Oisu. Též u Blerancourtu získal nepřítel něco půdy.

Dne 23. srpna. Na našich frontách žádná změna situace. Na západě trvá obrovská bitva. Angličané pokračovali s plnou silou v útoku rozšířili útok od Albertu až k Sommě. Obchvatně založený pokus nepřítele o průlom ztroskotal ve svém prvním vývoji. Nepřítel utrpěl těžkou porážku. Na bojišti severozápadně od Bapaume pruské divise v očekávání nepřátelského útoku napadly nepřítele mezi Moyenneville a Miraumontem. Narazily všude na nepřátelský vyvíjející se útok a zahnaly nepřítele místy až do 2 km. hloubky. Ve dne nepřítel útočil ještě několikráte, zejména směrem Puisieux-Beaumont-Hamel. Byl všude za těžkých ztrát odražen. Silné útoky nepřítele z Albertu zhroutily se v naši palbě. Mezi Albertem a Sommou za ochrany nejsilnější palby nepřítel útočil a přechodně pronikl přes silnici Albert-Braye východním směrem. Silný protiútok zahnal nepřítele za silnici do jeho východisk. Mezi Sommou a Oise celkem klidný den. Mezi Oise a Aisne v souvislosti s přeložením našich linií za Oise a Asne v souvislosti s přeložením našich linií za Oise, provedeným 20. srpna, stáhli jsme v noci z 21. na 22. t. m. své vojsko, nerušeni nepřítelem, zpět za Aillette. Před silným útokem nepřítele mezi Manicampem a Pont St. Mardem naše setniny, které zůstaly ještě na západním břehu Aillette, ustoupily za úsek. Dílčí útoky nepřítele mezi Aillette a Aisne ztroskotaly v naši palbě a protinárazem.



Rak. uherským vojskem obsazené Cividale: Znovu vystavený Ponte Del Diavolo.

Dne 24. srpna. Italské bojiště: Bolzano a Gries byly v noci navštíveny italskými letci. Na frontě žádné větší bitevní akce. — Albanie: Branné síly gen. pl. Pflanzer-Baltina prolomily mezi Beratem a Fieri nepřátelské linie a dospěly se svým útokem až na výšiny jižně od Kumani. Současně vnikli jsme severozápadně od Beratu do italských posic. Také v horské krajině Siloveské získalo naše udatné vojsko půdy. Naši letci bombardovali s úspěchem letecká zařízení u Valony. — Západ: Angličané rozšířili své útoky na sever až jihovýchodně od Arrasu, na jich přes Sommu až k Chaulnesu. Nejsilnější dělostřelecký boj od Arrasu až k Chaulnesu zahájil za svítání bitvu. Před nepřítelem, vyrazivším po obou stranách Boyellesu, ustoupily naše předvoje dle rozkazu za boje ke Croisillesu a k St. Legeru. Severozápadně od Bapaume zvedli jsme boj v linii St. Leger-Achiet Le Grand-Miraumont. Odpoledne opětný nápor získal půdy směrem k Mory. Pruské pluky zahnaly přes Mory pronikavšího nepřítele opět zpět. Směrem k Bapaume prováděné nepřátelské útoky zatlačily naše linie k Behagnies-Pys. Zde místní zálohy zastavily boj a večer odrazily ještě několikráte opětované silné útoky. Východně od Hamelu usadil se nepřítel na východním břehu Ancre. Jeho útoky z Albertu zhroutily se východně od města. Za účelem získání spojení na Pys přeložili jsme své linie od Miraumontu až východně od Albertu od Ancre. Po obou stranách Avre na Oise a na Aillettě menší boje pěchoty. Mezi Aillette a Aisne pokračoval nepřítel ve svých útocích. Dopoledne byly odraženy dílčí útoky, večer nepřítel po nejsilnější bubnové palbě přešel k velkému jednotnému útoku. Plně ztroskotal. Protiútokem zahnali jsme nepřítele, který přechodně pronikl k Crecy-au-Mont až k Juvigny a Chavigny., do jeho východisk.

Dne 25. srpna. Na italské frontě nic nového. V Albanii opět dobyt Berat a Fieri. — Západní bojiště: Boje v předpolí Yprů. Po obou stranách Bailleul a severně průplavu La Bassée nepřátelské dílčí útoky. Mezi Arrasem a Sommou pokračovali Angličané ve svých útocích. Silná pěchota za doprovodu obrněných vozů vyrazila mezi Neuville a St. Leger. Zhroutila se za těžkých ztrát před našimi liniemi. V St. Legeru stojící hlídky podle rozkazu ustoupily na bitevní linie východně od města. Velké nepřátelské síly několikráte útočily na naši frontu, která po bojích 23. srpna probíhá západně od Behagnies-Bapaume-Harlencourt. Těžisko útoků za podpory četných obrněných vozů bylo namířeno proti samotnému Bapaume. Úto-

neboť bez žebříku může se nahoru vyšplhati jen jediný muž a to jen s nasazením života."

„To je úplně lhostejno, musíme míti odstrašující příklad! Chlapík musí býti rozhodně dopadnut! Což pak nemají v celé vsi žebříku?" poznamenal starosta, mrzutý to pán, s očima hrůzu nahánějícíma a energickými ústy.

„Ah, m'sieu," odvětil ostře Pipriac, račte jen laskavě pozvednouti oči k „díře"; to bychom potřebovali onen nebeský žebřík, kdyby tam měl dosahnouti, a pak" — — — — — — — —

V onom okamžiku přiblížil se k nim Michal Grallon, klobouk v ruce, chystaje se něco říci.

„Kdo je to?" tázal se starosta z vysoka.

„To je ten špehoun, který nám přinesl první zprávy," vysvětloval Pipriac.

„Odstup, chasníku, co chceš?"

„Račte odpustit, m'sieu le maire," zašeptal Michal, a místo aby odstoupil ještě přistoupil blíže. „Kdyby měly všechny pokusy, zmocniti se zběha selhati, zbývá ještě poslední prostředek, který nikdy neselže."

„A který myslíš?"

„Vyhladověti ho!"

22.

HLAD I ZIMA.

Aby bylo možno Rohana vyhladověti, jak úctyhodný Michal Grallon naznačil, bylo nutno odříznouti ho úplně od světa a vzíti mu každou možnost, aby si mohl zaopatřiti potravu. A rozzuřený Pipriac to také učinil. Celé okolí kathedrály bylo nyní ještě pozorněji střeženo nežli dříve. Jednalo se pouze o to, má-li se obležená pevnost, totiž jeskyně, dobýti útokem

anebo vyčkat až se zběh, hladem donucen, odhodlá ke kapitulaci. Co muž činu rozhodl se Pipriac pro první způsob a poslal následkem toho do vesnice pro žebříky. Poněvadž tam však žádných nebylo, musilo se v obléhání pokračovati. Jemu, starému Pipriacovi, odvážil se odporovati obyčejný rybář? Ne to nemohl snésti.

Leč, zatím mu nezbývalo, než aby poslal do St. Gurlott pro žebříky, které když už ne k jinému účelu, tedy mohly sloužiti aspoň, aby se mrtvola zběhova mohla snést dolů. Návrat vyslaných lidí očekával s výrazem generála, který ve středu své armády řídí obléhání tvrdošíjné pevnosti.

To však je míněno pouze obrazně, neboť následkem střídání přílivu a odlivu, nehodila se kathedrála naprosto za hlavní stan. Pipriac musil rovněž časem přehlížeti hlídky a udělovati jim své rozkazy. Uplynulo plných čtyřitdvacet hodin aniž by se byl obležený ukázal či ozval, vzdor tomu, že jej nejrůznějšími prostředky k tomu chtěli donutit. Hrozby, občasně vypálené salvy, domluvy, vše bylo marné. Pro jistotu, aby byl Rohan úpně od světa odříznut zapověděl Pipriac vesničanům přístup do kathedrály. Marcelu musili četníci již po dvakráte bajonety vyhnati, neboť se domnívali, že chce obleženému dodati nějakým způsobem potravu.

Z rána druhého dne zvedl se mocný vítr, který vzdul silně moře; k poledni proměnil se vítr ve vichřici a dříve ještě nežli nastala noc zvedaly se vlny jako dům vysoké. Mocná průtrž mračen, provázená zuřivým orkánem zaplavila kraj. Po dva dny a noci zuřila tato nepohoda, stále se stupňujíc na zemi i moři. Četníci však neopouštěli svá stanoviště, měníce se v pravidelných přestávkách a nadávajíce a klnouce jedině.

V běsnění těchto bouřných nocí byl by snad Rohan mohl uprchnouti; ale nepokoušel se vůbec o to, neboť kde by byl ve světě našel tak jistou a bezpečnou skrýš? — Chrá-

ky se zhroutily. Proti našim liniím, přeloženým od Ancre, nepřítel ostře postupoval. Pruské vojsko zahnalo ho za Pozieres. Od krajiny východně od Albertu až k Sommě snažil se nepřítel několikerými silnými útoky prolomiti naše linie. Při šesterém útoku proti středu bitevní fronty použil nepřítel opět četných obrněných vozů. Prusové, Hesové a Virtemberčané odrazili nepřítele. Zahnali ho až k La Boiselle a za silnici Albert-Braye.

Dne 26. srpna: Boje v předpolí u Bailleulu a severně od Scarpe. Západně od Croisilles zhroutily se nepřátelské útoky v naší palbě. Nepřítel vnikl do našich linií, probíhajících západně od Mory, západně od Bapaume-Martinpuich. Severně od Bapaume na východním okraji Mory. Další útoky zhroutily se před touto linií. Pruské záložní pluky a námořní pěchota zahnaly ho silným protiútokem do linie Tilloy-Martinpuich. Obě místa byla dobyta zpět. Silnější útoky, které večer mezi Carnoy a Sommou byly provedeny, byly odraženy. Jižně od Sommy nepřítel při několika útocích usadil se v Cappy a Fontaine. Po obou stranách odrazili jsme jeho útoky. Mezi Sommou a Oise žádná bitevní činnost. Jižně od Aillette napadla pruská garda nepřítele východně od Crecy-au-Mont, dobyla výšinu jihovýchodně od Pont St. Mardu.

Dne 27. srpna. Po celý den těžký boj mezi Arrasem a Sommou. Východně od Arrasu útočil nepřítel po obou stranách Scarpe. Severně od řeky zastavily se jeho útoky v palbě před naší bitevní linií, zahnutou zpět k Roeux. Jižně od Scarpe ustoupily našepředvoje před nepřátelskými útoky, prováděnými s četnými obrněnými vozy a silnou pěchotou, dle rozkazu na výšiny u Monchy. Po rozhořčeném boji pronikl nepřítel přes Monchy-Guemappe. Náš protiútok zahnal ho opět na východní okraje osad zpět. Za silného použití obrněných vozů pokračoval nepřítel ve svých útocích po obou stranách Bapaume. Severně od Bapaume byla výšina jihovýchodně od Mory a Beugnatre střediskem boje. Po několikerém marném náporu usadil se večer nepřítel na výšině. Jihozápadně od Bapaume usadil se nepřítel v Tilloy a Martinpuich. Jinak krvavě zhroutily se jeho opětovné útoky, prováděné na široké frontě až do pozdního večera. Mezi Sommou a Oise ožila bitevní činnost pouze po obou stranách Avre. Při místních francouzských útocích zůstaly Fresnoy a St. Mard v rukou nepřítele. Severně od Aisne při výpadu západně od Chavigny zajali jsme 100 nepřátel. Nepřátelské útoky zhroutily se zde a severně od Pasly za značných ztrát nepřítelových.

SMĚS.

Husarkovy plány. Ministerský předseda baron H u s s a r e k pokračoval minulý týden ve svých konferencích s vůdci politických stran a mimo jiné přijal také presidenta Českého Svazu na radě říšské posl. S t a ň k a. Baron H u s s a r e k sdělil vůdcům stran své plány, v prvé řadě plán reformy finanční, která jak známo opírá se o celou řadu nových daní, dále pak plán revis. rakouské ústavy, jež jak se proslýchá stojí na podkladu národnostní autonomie.

Caillaux na svobodě. Denní listy sdělují, že C a i l l a u x byl propuštěn z vazby a jeho záležitost postoupena politickému senátu. Caillaux bude se zodpověděti před týmže soudem, jako M a l v y.

Bombardování Paříže zastaveno. Po posledním německém ústupu u Noyonu bylo bombardování hlavního města francouzské republiky definitivně zastaveno.



Rak.-uher. vojskem obsazena Cividale: Lancobardská křtitelnice v Domu.

Česká otázka na versaillské válečné radě. V těchto dnech sejde se ve Versailles nová válečná rada čtyřdohodová, na které jednati se bude o otázce československé.

Nová ofensiva v Elsasku? Jak nasvědčují různé známky, chystá se veliká ofensiva spojenců na frontě lotrinské. V Paříži se mluví o tom, že Amerika napadne Elsasko-Lotrinsko silným vojskem, aby je dobyla a odevzdala Francii jako dar Ameriky. Francouzský tisk přináší mnohé narážky na nápadně silné obsazení Voges a lotrinské fronty americkým vojskem.

Nová hindenburgova čára. Vojenský spolupracovník Timesů píše: Územní tisk mezi Alertem a Sommou vyvolává sice uspokojení, ale klíč ke starému bojišti na Sommě z r. 1915 leží severně od Ancre. Musíme uvážiti, že to, co se nyní děje, je pouze opětováním dobrovolného ústupu Němců z jara 1917 v jiné formě. Soudíme, že německá strategie směřuje k tomu pomalu ustoupiti na novou Hindeburgovu čáru, která je připravena ale není ještě hotova. Tato čára bude sestávati z neobvykle hlubokého, sesíleného pásma, které je tak široké, že útočníku nebude možno ho útokem dobýti dříve, než obhájce stáhne vojska k protiútoku. Čára bude se pravděpodobně nalézati za posicemi u Bapaume a Peronne.

Československá a jihoslovanská armáda. Záhřebský Obzor" sděluje ze Ženevy. Journal de Genéve oznamuje z Paříže: Dr. Beneš, tajemník československé rady v Paříži, sdělil, že jeho krajané nyní doplňují československou armádu v Paříži. Posily došly také z Archangelska, Vladivostoku, Soluně a Spojených Států, a sice přes 200.000 mužů, kteří již zařaděni do reregulárního vojska na západním bojišti. Pařížské listy sdělují ze Soluně: Srbské oddíly posilněny byly tisíci jihoslovanskými dobrovolníky, jichž příchod velice povznesl nadšení v srbském vojsku. Dobrovolníci činí velice dobrý dojem. Rakušané pokoušeli se nadšení srbských oddílů potlačiti propagační literaturou. U bulharského vojska jsou za válečnými liniemi chorvatské formace a to téměř za každým jedním bulharským plukem jedna setnina.

Československé peníze v oběhu. „Vossische Zeitung" a mimo ně i jiné německé listy oznamují, že v různých krajích Čech kolují zlaté a stříbrné peníze československého státu, které jsou původu francouzského. Zlaté peníze velikosti francouzských luisdorů, mají na jedné straně Hradčany, na druhé straně dva sokoly. Peníz ten má hodnotu 20 jednotek. Jednotka se nazývá „sokol" a má hodnotu jed-

nevidél — koukejte, ať mu zmizíte z očí, co nejrychleji můžete a pamatujte si, jestli že vás ještě jedenkráte přistihnu v noci na tomto podezřelém místě nebude pro vás žádné záchrany! A nyní vpřed, marš!"

Goron nemeškal a jako blesk odvesloval z dohledu sergeantova, který dnes dal přednost milosti před zákonem. Těsně před chaloupkou matky Gwenfernové, byl maličký záliv; tam zakotvil. Pipriac pak zamířil branou svatého Gilda do kathedrály; poněvadž tam však panovalo nerušené ticho a příliv stoupal, kázal obrátiti, poněvadž ani on na tomto místě rád za noci nepřebýval. — Sotva, že dozněly v dálce údery vesel, sešplhal se Rohan obratně jako kočka dolů a chopiv se košíčku, vrátil se právě tak rychle do své skrýše, aby utišil nejúhlavnějšího svého nepřítele: hlad. Za pomoci svých přátel, byl opět na nějakou dobu zachráněn od jisté smrti hladem. —

Čtrnácté plných dnů trvalo již obležení a zběhovi dosud ani v nejmenším nenapado, aby se vzdal. Bylo to přímo neuvěřitelné a nevysvětlitelné, neboť jeskyně byla kol do kola úplně odříznuta a přísně hlídána. Matka Gwenfernová, Marcela a obydlí rybáře Gorona byly bedlivě střeženy, takže se zdálo, že ani muška nemohla k Rohanovi proniknouti. Kdyby se nebyl občas objevil v otvoru „černé díry", mohl považovati za mrtvého. Ale tak bylo jisto, že dosud žil a že se měl na pozoru. Pipriac byl stále více a více přesvědčen, že jest mu co činiti s duchem, neboť nedovedl naprosto pochopiti, že by živoucí tvor mohl tak dlouho a mocně odporovati zákonu a císaři, vydávaje se při tom na pospas nepohodě, hladu a mukám osamělosti. Člověk z masa a krve byl by musil již dávno pozbýti rozumu, anebo se vzdáti. Jakým způsobem se zběh udržoval při životě, bylo nerozřešitelnou záhadou, neboť bylo naprosto jisto, že potraviny od nikoho z vesnice nedostává. A aby mohl žíti, musil jísti a mohl to býti tudíž jen tajůplný anděl, či pekelný tvor, který mu přinášel proviant, anebo byl nadpo-

„Všechno je ztraceno, nelze mu více pomoci. Proklet budiž Pipriac a celá ta jeho sebránka!"

„Pomodlete se, matičko, aby nám Bůh pomohl!"

„Jakž se mohu modliti, když nás Bůh opustil? Bůh a císař jsou proti nám. Ubohé moje dítě musí zemříti, zemříti hladem!"

Stará Gwenfernová a Marcela seděly v chýžce samotny. Plakaly hořce, objímajíce se vroucně, neboť poslední pokus ubohé matičky, propašovati synovi potraviny, ztroskotal, a pouhá myšlenka, že marně očekává pomoci, rozedírala ji ustarané, zmučené její srdce. Co mu dosud dodávala, stačilo sotva, k živoření — co však nyní, co nyní? Již po třicet hodin neměl v ústech ani sousta; k tomu se družila ještě tma, zima a úplná opuštěnost v jeskyni; bylo to věru k šílení!

Strach a námaha posledních měsíců nezůstaly bez následku na ubohou stařenku. Zhubeněla a vyschla úplně, skoro kostra, udržovaná při životě obětavou láskou mateřskou, tak očekávala běh příštích věcí. Zamodralé její rty svědčily o stupňující se srdeční chorobě. Jedinou útěchou v opuštěnosti a žalu byla jí Marcela, která ji milovala a k ní přilnula jako vlastní její dítě, starajíc se o ni a dodávajíc jí odvahy.

*

Jest na čase, abychom se opět vrátili k našemu uprchlíkovi. Nejhrůznější, poslední pokus, jenž hrozil zlomiti jeho nezlomnou vůli, naň dolehl: hlad, mučivý hlad trýznil a hlodal mu v žaludku. Prošlé noci pojedl poslední kůrku chleba a dnes nedostal ničeho. Dole, při břehu bylo sice ryb dostatek, ale nemohl se odvážiti, uloviti si jich několik. Kdyby byl měl aspoň několik chaluh ku žvýkání ani těch se mu nedostávalo — ničeho než studené vody, která stékala po chladných stěnách. Jaký div, že jeho zrak bloudil v divokém zoufalství po dálném obzoru moře, na němž se táhla řada rybářských kocábek, jako černý mořský had? S jakou radostí se ještě před nedávnem

noho franku. Jsou také desítisokolové peníze. Všecky peníze mají na jedné straně český nápis o československém státě, na druhé nápis francouzký.

Zdražení železniční nákladní dopravy. Ve Věstníku pro železnice a plavbu jsou uveřejněny vyhlášky o zvýšení tarifů, které nastaly od 1. září v oboru sazeb pro zboží civilní při dopravě železniční. Toto zvýšení tarifů záleží v tom, že se zavádí k dosavadním nákladním sazbám lineární přirážka, která činí u uhlí 40 procent u všeho ostatního 70 procent a pevná přirážka k nákladním sazbám, která činí za 100 kg u rychlozboží 25 hal., u neskladného zboží, jakož i u zboží třídy I. a II. 15 hal. a u všech ostatních, jakož i u uhlí 8 hal. Zároveň bude zrušena přirážka k provozním nákladům, která byla zavedena 1. ledna. Tyto zvýšené tarify nabyly platnosti zároveň v Rakousku i v Uhrách.

Proti podplacení v obchodech. Ministerstvo vnitra vydalo nařízení proti podplacení, které nabylo platnosti. Praví se v něm, že zástupce nebo pomocník (míněni jsou zřízenci a dělníci), kteří využívají válečné okolnosti učiní nějaký obchod své firmy závislým na tom, zda jim kupec nebo objednavatel poskytne úplatek, budou trestáni politickým úřadem. Tresty jsou pokuty do 10.000 K a vězení do tří měsíců. Použil-li pachatel hrozeb nebo násilí, lze trest zdvojnásobiti.

Žold vojáků v Německu a u nás. Jak se oznamuje, došlo v Německu znovu ke zvýšení žoldů vojáků. Žold obnáší nyní denně: u vojska bez šarže v poli K 1.20, v zázemí 84 hal., u svobodníka v poli K 1.32, v zázemí 92 h, u sanitního svobodníka na frontě K 1.50 v zázemí kor. 1.14. Poddůstojníci mají v poli K 2.23, v zázemí K 1.92, seržant má v poli K 3.06, v zázemí K 2.65, podšikovatel v poli K 3.50, v zázemí K 3. Naproti tomu obnáší mzda pěšáka u nás 16 hal., u svobodníka 20 hal. u desátníka 30 hal., četaře 45 hal., šikovatele 70 hal. Polní příplatek obnáší 20 hal. Tento rozdíl, jak poznamenává „Arbeiter-Zeitung", je ještě horší, uváží-li se, že dnešní kurs německých peněz jest o třetinu vyšší než mírový kurs, takže žold německých vojáků v korunách jest ještě o třetinu větší než bylo uvedeno.

Náhrobní deska dějepisce Hájka. Jest zajímavo, že město s tolika chrámy jako Praha, nemá žádného zasvěceného sv. Anně, ochrankyni matek. Jen kaple svatoanenská při dvoře téhož jména — dnes za skladiště sloužícího — připomíná kdys vlivný (vždyť i pět královen českých mělo křestní jména této světice: Anna Přemyslovna, Falcká, Svidnická, z Kandale a Gagellovna) a rozsáhlý klášter na Starém Městě Pražském, zrušený za císaře Josefa II. Dodnes však sluje tato část města „okres sv. Anny". Šestadvacátý červenec, svátek to nesčetných těch Aninek, Ančí, Andulek atd. přiláká sem nejednou zbožnou duši. Méně je známo v širších kruzích, že zde odpočívá známý dějepisec český Václav Hájek z Libočan, jehož zajímavá pamětní deska s podobiznou jeho (modlící se v kanovnickém oděvu a erbem) zachovala se nám pouze v rytině, neboť během doby zničena. V. Hájek působil co kněz v různých klášteřích pražských i co děkan na Karlštýně, a pak za sepsání kroniky české jmenován proboštem v Staré Boleslavi. Zásluhy jeho v tomto směru jsou značné, ač kronika z valné části na mylných podkladech zbudována, neb na pouhé



Obraz z náhrobku znamenitého dějepisce Václava Hájka z Libočan v kapli sv. Anny v Praze.

fantasii, přec kniha ta za dob útisků národa našeho, psána jsouc v duchu katolickém, byla téměř jedinou, kterou lid náš směl veřejně čísti a z které čerpal vědomí o velké minulosti a moci našeho národa. — Hájek zemřel v klášteře u sv. Anny dne 19. března r. 1552 a byl zde také pohřben.

▫ ▫ ▫

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST.

Před a po koupání. Chceme-li se uvarovati nastydnutí, musíme — jsme-li zahřáti — sečkati, až úplně vychladneme a teprve pak se svlečeme a koupele použijeme. V koupeli neprodlévejme zbytečně dlouho, ježto se dlouhou koupeli tělo oslabí. Nekoupejme se na místech neznámých, zejména, nejsme-li dobrými plavci. Varujme se zejména koupání v místech, kde jsou prudké spodní proudy a víry. Po koupeli osušme nejdříve nohy a ramena, pak ostatní tělo a na konec hlavu.

Proč se nemá píti mezi jídlem? Pijeme-li mezi jídlem, rozřeďujeme jak sliny tak také šťávy žaludeční a činíme je ku trávení nezpůsobilejšími. Mírné napití se vody svědčí po jídle, zejména při stravě smíšené. Strava rostlinná je bohatá vegetační vodou a není potřeba vodu píti.

Kdo trpí pakostnicí (dnou), má dle dra Höhna píti hojně vody (zvlášť alkalické kyselky), býti mírným v jídle, nepíti mnoho lihových nápojů, kávy, čokolády a kakaa, má jísti málo masa a vystříhati se silně kořeněných jídel, pokrmů z jater, ledvin, slezin a mozku, požívati mírně moučných jídel, cukru, vajec a tvarohu (másla snese se dostatek), má se vystříhati sýrů, kyselého mléka a syrovátky, má se chrániti veškerého koření (též soli jen malé množství!) a minerálních kyselin, má požívati hojně zeleniny kromě fazolí a cibule, jakož i hojně ovoce a ovocných konserv. Jak viděti, je naše dnešní válečná strava hodně způsobilou léčiti pakostnici.

Potivé ruce a nohy léčíme jednak prostředky stahujícími, jednak léčivými. K prvým náleží práškový kamenec, jímž se vypráší punčochy a boty, nebo prášek taninový, jímž se nohy (zejména také mezi prsty) napudrují; také koupele v odvaru dubové kůry jsou dobré. Z desinfekčních prostředků je nejlepší a nejlacinější borová kyselina. Používá se jí jednak k vyprášení bot a punčoch, jednak do koupeli. Též se používá kyseliny chromové, salicylové, formaldehydu a j.

Zažloutlé a zčernalé zuby čistí se dobře pastou, kterou připravíme z jemně plavené křídy a kysličníku vodičitého. Zuby vytírají se plátěným klůckem do kašičky smočeným, načež se ústa vlažnou vodou vypláchnou.

účastnil těchto plaveb a nyní bylo vše ztraceno, svět byl proň uzavřeným rájem! Ach, jak rád by byl snášel svoje starosti, jen kdyby byl mohl utišiti svůj žaludek! Chvílemi černalo se mu před očima, pak se zase přiblížil ku okraji „černé díry" zíraje zoufale do hlubiny, jakoby odtud očekával pomoc a záchranu.

„Rohane! Rohane!"

Bože na nebesích, byl to sen, anebo skutečnost? Cosi černého se dole pohybovalo. Bylo příliš tma, než aby byl rozeznal kdo to je, ale co nyní slyšel, byly údery vesla, které se stávaly neustále zřetelnějšími.

„Rohane! Rohane! žiješ, jsi nahoře?"

Nebylo pochyby, byl to sladký hlas Marcelin! Ano, maličký člun připlul těsně až pod oltář, pohybuje se rhytmicky na vlnách stoupajícího přílivu. Bylo v něm pozorovati mužskou a ženskou postavu. Žena povstala a šeptala: „Rohane, pro milosrdenství Boží, ozvi se přece, jsi-li na hoře! Jsem to já, Marcela. Ale šeptej jen, neboť nás hlídají."

„Kdo je s tebou ve člunu?"

„Jan Goron; temnotou noční podporováni propluli jsme branou Porte d'Ingal, ale nesmíme ztrácet ani minuty. Přinášíme ti potraviny."

Oči Rohanovi radostí zazářily a ihned se chystal k sestupu, když tu náhle zaslechl podezřelý šramot. Vznášeje, se mezi nebem a zemí pozorně naslouchal. Ano, od brány k němu doléhaly údery vesel. Rychle se opět vyšplhal do svého úkrytu, volaje dolů: „Zachraňte se, co nejrychleji můžete, nepřítel přichází! Hleďte jen, tam, těsně pod oltářem je ještě suché místečko, tam položte potraviny; až bude vzduch čistý, dojdu si pro ně. Pro Boha, jen se rychle opět vzdalte! Jane, vesluj pozorně ve stíny skal! Tak jedině ujdete těm lačným chrtům!"

Marcela se rychle naklonila z člunu, vyhodivši na udané

místo košíček a zvedla toužebně ruce k Rohanovi, jakoby k k objemutí, zatím co Jan obratně obrátil člun, vesluje opatrně podél pobřeží ve stínu skal. Sotvaže, vyjeli z brány, zazněl hrubý hlas: „Haló, kdo tam?!"

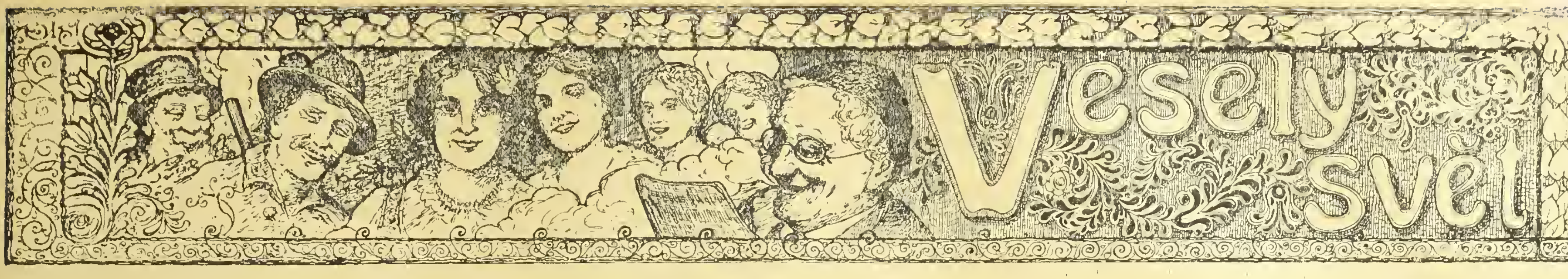
A v nejbližším okamžiku, přiblížil se člun pobřežní hlídky k člunu Janovu, donutiv ho k zastavení. Temnotou se blýskaly bajonety a bylo slyšeti známý, hrubý hlas Pipriacův: „U všech čertů to je žena! Lucerny sem, abychom poznali, kdo tu podniká noční vyjížďky." Světla ozářila Marcelinu i Goronovu tvář a zavznělo hrubé zaklení.

„Hrom a peklo to zavání zradou!" čenichal Pipriac. „C tu u ďábla hledáte za této hodiny duchů? Víte co vás čeká, kdybyste byli přistiženi, že podporujete zběha? Smrt, jistá smrt, také tebe by neminula Marcelo Dervalova, třeba, že jsi děvčetem, ba dokonce ještě polovičním děckem. V takovém případě není pardonu! Povinnost jest povinnost!"

„Můj bože, snad je ještě dovoleno, aby si kromaixský rybář vyjel na lov?" odvětila Marcela s nejnevinnější tváří na světě, třeba že se zdálo, že ji srdce strachem a úleknutím pukne.

„To můžeš klábosit rybám ale ne starému Pipriacovi! Četníci prohledejte člun!"

André, lucernu v ruce přestoupil z velkého člunu do malého prohledal ho pečlivě, ale bezvýsledně. Pro starého Pipriaca bylo příznačným, že právě kdy nejvíce klel a větřil, byl nejméně nebezpečným. Běda však skrýval-li zlost! Nyní, kdy André ničeho v člunu nevypátral, klel zvláště hrozně a zuřivě. Na otázku, četníka, má-li Marcelu a Gorona zatknouti, potřásl Pipriac hlavou, jako rozzuřený lev a řval: „Bůh je zatrať, nechte je běžet, tu holotu! Příště se musíme míti na pozoru. Jane Gorone varuji tě před dalšími nočními vycházkami! A ty, Marcelo, patříš k rodině, s kterou jsem spřátelen. Mrzelo by mě, kdybych tě viděl v nebezpečí. Starý Pipriac vás oba



Ubožák.

Keťas naříká: „Pro Pána Boha, kam to takhle půjde! Jak jsem zjistil, přibude mi týdně půl kila na váze! Jestli bude ta válka trvat ještě dva roky, budu vážit půldruhého metráku!"

*

Naříkáte.

Naříkáte sobě, že je drahé seno,
žito? — Inu, není všechno vymláceno,
co by mělo býti nyní v tom zlém čase.
Jen vymlátit leccos, bude lépe zase!

*

Nynější pivo.

„Ale, sousede! To jste se musil takhle nachmelit?"

„Co pak jsem nachmelenej? Já jsem jenom napejřavkovanej!"

*

Válečný zbohatlík.

Válečný zbohatlík v obchodě ptacvem: „Potřeboval bych nějakého pěkného cvičeného papouška, který už umí něco mluvit. Nemáte nějakého takového?"

„Ó prosím, nedávno jsem koupil znamenitý exemplář: toho používal majitel místo hlídacího psa."

„A co mluví?"

„Křičí: Lump! Zloděj! — To bude něco pro vás!"

*

Vrchol neopatrnosti.

Sváteční střelci vypravují si, co kterého kdy postihlo.

„Postřelil jsem v loni bábu a musel jsem jí zaplatit 100 korun bolestného."

„To nic není! Já postřelil krávu a zaplatil jsem šest tisícovek."

„Co to je všecko! Já postřelil dívku a musel jsem si ji vzít!"

*

Kandidát sebevraždy.

„Co tomu říkáte? Pan Filkuka se pokusil o dvojnásobnou sebevraždu?"

„Tak? A jak to?"

„Inu, pamatujte si jen, v těchto dnech odejel rychlíkem do Budapešti, aby se tam podíval na automobilové závody."

*

V předsíni.

Věřitel (k jinému): „Je baronova nevěsta ohyzdná?"

O je, a jak: srdce se při tom člověku rozesměje!"

*

Vývoj vlastence.

V prvém roce války upisoval na německých blanketech válečnou půjčku. Ve II. roce se dal k ostrostřelcům. Ve třetím roce „opravoval" čítanku a ve čtvrtém roce války rozbíjí schůze těch, jež nebyli tak radikální jako on.

*

Z Kopřiv.

„Prosím tě, po čem jsou ti lidé v Praze tak tlustí?"

„Ale, to asi po těch třech miligramech tuzemského sádla, které na ně připadly.

*

Šlechtická krev.

Malá hraběnka: „Maman, do sedmého nebe se dostanou jen lepší andíkové, že ano?"

*

Úspora.

„A je zlá ta španělská nemoc?"

„I kde pak! A má dokonce i své výhody. Když ji dostal můj muž, měl takovou horečku, že jsem mu dala do ruky vajíčko a za pět minut bylo na tvrdo, při čemž jsem ušetřila plyn."

Řeči o svatbě.

„Nevěsta se tak těžko loučí se svobodou, že pláče?"

„Ba ne; to strachy! Ženich má kalhoty z papíru a představte si tu ostudu, až si klekne, kdyby mu praskly..."

*

Časy se mění.

Spisovatel: „Teď chci mít klid a nejsem pro nikoho doma, rozumíte? Ani kdyby mne přišel navštívit pan dvorní rada —"

„Posluhovačka: „A což kdyby přišla babka s máslem?"

„To je něco jiného! Tu vpusťte!"

*

V rozpacích.



„Nyní kdy jsme ztratili celé jmění tak byste chtěl od zasnoubení odstoupiti, ačkoliv jste přísáhal, že bez moji dcery žíti nemůžete?

„Ach, milostivá, člověk se musí o vše pokusit."

*

Znamení doby.



„Kde jsi vzal tu pistolku?"

„To je od strýčka."

„Nelži! Strýček by ti nedal takovou nebezpečnou věc."

„No, totiž, víš, on mi dal pohádkovou knížku, tu jsem si vyměnil za chleba s máslem, ten jsem vymě vyměnil za pistolku..."

Nepromyšleně.

„Na co pak jsi právě myslila, můj drahošku?"

„Upřímně řečeno na nic, (něžně) myslím po celý den vždy a jen na tebe, Fanoušku."

*

Ze zvyku.

U poštovního okénka: Slečna: „Prosím tříhaléřovou známku."

Nedoslýchavý úředník, řve: „Cože?"

Slečna často na venkov pro živobytí jezdící, uleknuta nad přísným tonemouřady: „Prosím.. prosím... desetihaléřovou známku."

*

Na svatební cestě.

Oba se strašně rozčilili při přesedání. Nejprve šlo o lístky, pak než se dostali do kupé, strhali z nich téměř šaty a rozšlapali nohy a mimo to se jim ztratil kufr. Nyní konečně sedí klidně, držíce se za ruce a líbezně v oči si hledíce: „Tak bych chtěla jeti až na konec světa s tebou!" šeptala mu něžně do ucha. „Já také zabručel" jenom kdyby se nemuselo přesedat!"

*

Náhradník.

Malý Karlík dostal odměnu dvacetihaléř a chce ho hned utratit. Odebéře se ke kolotoči, ale ke svému zklamání shledá, že kolotoč je dnes zavřen. Proč to?" — táže se opodál stojícího hlídače. — „Co pak nevíš, že zemřel zeměpán?" — „Nu co na tom — odvětil Karlík — což nemůže nikdo jiný točit kolotoč?"

*

Z válečného humoru.

V Radnicích odsoudil správu města řídící vládní komisař ženu dělníka W., aby zaplatila pro páchání polního pychu do t. zv. pokladny chudých 10 K pokuty a rozhodl, že poloviny z toho dostane se polnímu hlídači, jenž ji udal. W. to rozzlobilo a pravila: „Než by mu těch 5 korun přišlo, to si tu pokutu raději odsedím a on ať tu svou polovičku taký odsedí!"

*

Papírové peníze.

Vypravuje se tato anekdota: V curyšské restauraci dal si rakouský důstojník oběd. Sklepník mu napočítal 280 korun. „Pán bude platit papírem." Pán však měl náhodou zlatou dvacetikorunu. " A to je jiná." Sklepník vzal dvacetikorunu, počítal znovu a „pánovi" vrátil 78 K v papírech! Podobná věc ale to není anekdota, stala se muži, jenž si koupil šlehy v Bernu za 96 centimů, platil stříbrnou korunou a dostal zpět 4 centimy a papírovou korunu!

*

Přednost plodnosti.

„Smilujte se a podarujte mne něčím. Mám šest dětí..."

„Šťastná osobo! To dostáváte týdně aspoň dva bochníky chleba."

*

Chlouba.

„Co to, že pan Koníček, co je pod pantoflem, se tak chlubí...?"

„Ale on se dozvěděl, že i bačkory stouply v ceně..."

*

Jeho místopis.

Profesor: „Které pak znáte, Kubásku, památné místo v okolí Prahy?" Kubásek: „Zbrasav." - Profesor: Správně! A čím je nám památné?" - Kubásek: „Lze tam dostati v neděli pivo."

*

Najímaní bytu.

Pán: „Proč byty nahoře jsou lacinější než dole? Přece z poschodí je krásná vyhlídka."

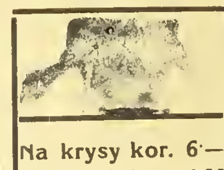
Domovník: „E, co vyhlídka, ale nájemník parteru, když se fasuje, je ve „frontě" první, ale než někdo ze štoku seběhne, je vyprodáno."

Důkladný architekt,
zkoušený městský vídeňský stavitel s koncessí, velmi zkušený odborník **HLEDÁ** osobní účastenství ve stávajícím stavebním závodě na jisté procento ze zisku (bez vložení peněz), nebo kapitalistu co společníka, za účelem využitkování svých velkolepých technických vynálezů! Architekt HODÍK JOSEF měst ký stav tel, Vídeň V., Kranzgasse č. 4/27. 21

20 K tomu, kdo mi doporučí povlaky neb plátno (šifon), damašek, ručníky neb sepraná prostěradla pro vlastní potřebu. Platím vysoké ceny. HUSS, Vídeň X., Rotenhofge č. 28.



Nemluvte tak hlasitě!
Přístrojem akustickým rozumím vám výborně!
Nejlepší elektrické
sluchátko pro nedoslýchavé.
Odbor. lékaři doporučeno.
Žádejte illustrovaný ceník.
Akustická společnost, Vídeň IV., Blechturmgasse 20./V 18



Automatická hromadná past chytí bez dohledu až 50 kusů za jedinou noc. Past se samočinně nalíčí a myši nazanechávají žádného větření. - Ž dný překupník nýbrž vlastní výrobce, proto tak levné ceny. Ruční za dobrý výkon. - Zásilky na dobírku. Poštovné 90 hal. M. Schütz, mechanická dílna na zpracování dřeva. Prodejna: Vídeň III. Beatrixgasse 3.
Na krysy kor. 6·—
Na myši kor. 4 80
3

Pozor! Telefon 7321. Mond! Kupuji a platím nejvyšší ceny za nové a opotřebované uniformy, obuv, sedlovi, prádlo, látky koberce, kožichy, nábytek, klaviry, staro žitnosti o vůbec za úplné pozůstalosti. Korr. lístek stačí, dostavím se dle přání i na venkov. Mond IV, Rechte Wienzeile 35, Heumühlg 17 Tramwayové spo ení s 63 a 61 2 6

Dámské pláště kožešinové!
Nejnovější módní kožešiny lišky aljašské, sobola, lišky křížené, stříbrné, modré a polární.
Báječně velký výběr! Nedostižně levné ceny! Vzorná obsluha! 19
Víd. importní dům kožešinami E. Anders, Vídeň VII., Mariahilferstrasse 114 blíže Kaiserstrasse.

NEJVĚTŠÍ O ŠTĚSTÍ



docílíte nepopiratelně jen ideální krásou. Hlavním požadavkem jest krásný obličej. Kdo mluví o kráse má na mysli krásnou tvář. Hleďte proto, abyste svojí pleť zkrášlili a mladistvý její vzhled až do pozdního stáří zachovali. Mojí metodou dle dr. Idelsona zlepšenou, zbavíte se za krátko na vždy všech pih a jiných možných nečistot kožních. Pokožka tváře nabude znova oslňující čistoty a svěžesti. Na požádání zašlu každému zdarma návod této zázračně působící metody. Pište proto na adresu
A. JELÍNEK, VÍDEŇ 66, schránka 37. oddělení 63. 2160
Poštovné ve známkách se vyprošuje.



100.000 2172 děkovných přípisů, vychvalujících náš „Riabalsam", který během 3 dnů odstraňuje úplně bez bolestí kuří oka, bradavice a otlačenou tvrdou kůži. Cena 3 K, 3 kelímky 7 K 6 kelímků 10 K. Nepříjemnému pocení nohou a rukou lze snadně zabrániti naším práškem „Ita." Cena 2.50 K, 3 krabičky 6 K. Popraskalou kůži na rukou zjemňuje náš krém „Circe", kelímek 12 K. Rheumatické bolení zubů potírá „Tides" a bolestí vznikající vykotlanými zuby kde každý jiný prostředek je marným. Neosvědčí-li se, vrátíme peníze. Cena 3 K, 3 tucty 7 K, 6 tub 10 K. Naše zubní fluidum „Xiris" zabraňuje tvoření se zubního kamene a nepříjemným výpachům úst Zuby jsou po jeho užívání úně hobílé. Cena 3 K, 3 lahve 7 K. KEMENY, Košice (Kassa) I. Poštovní schránka 12/93 Uhry.

Nejkrásnější obličej!
Mým zcela novým báječným vynálezem se konečně podařilo během několika málo dnů odstraniti úplně všecky vyrážky, uhry, pihy, přižlvníky a lišeje, jakož i červeň nosu a obličeje. Úplná záruka. Zákonně chráněno! Prostředek můj překvapuje v nejvyšší míře! Pleť stává se hebkou mladistvě čerstvou, vrásky mizí atd. Budete krásnou a mladou a tím také šťastnou. Tisíce dobrovolných uznání ze všech zemí. Doporučen nejpřednějšími odbornými lékaři. Pište ihned na adresu:
A. DECKER, Vídeň 56, Fach 19., odděl 7.
a dostanete tento zázračný recept i s návodem úplně zdarma. O zpáteční porto se žádá. 2152

Nejlacinější noclehy
Vídeň II., Novaragasse č. 45
2048 (blíže Praterstěrnu).
Čisté postele pro pány po K —·60, —·80 a 1·—. - Pokoj s dvěma lůžky K 2·40.

Výtečné fotostroje



zvláště do pole se světelnou optikou.
Rychlofotografické stroje a potřeby. **Komory pro začátečníky** s připravami a návodem: K 3·20, 4·20 a 6·80.
Komory sklopné 6×9 K 12·— 9×12 K 15·—. Stroje Luxusní až do K 900·—,
Desky, pohlednice a přípravy vždy na skladě
E. Birnbaum, fotozávody. Rumburk 55, Čechy.
Vyznamenán c. k. rakouskou státní medailí, 2047



Každá paní čte můj velmi zajímavý spis
„Moderní ošetřování poprsí"
Zcela bezplatný.
Okamžitá rada při slabosti a při nouzi o plnost. pište okamžitě 2 24 na adresu:
Ida Krause-ová Prešpurk Schanzstrasse 2. Odd. 37 Uhry.



Za 10 haléřů
(korespondenční lístek) obdržíte můj ceník na požádání zdarma, jež zašle: C. a k. dvor. dodav. HANUŠ KONRÁD, zasílatelský dům, MOST 1868, Čechy. Břitvy Ia. ze stříbrné ocele K 7.—, 9.—, 11.—. Holicí aparáty pojistné, poniklované K 7.50. Dvojříznné nůžky do zálohy tucet K 12.—. Strojek ku stříhání vlasů a vousů K 26.—, 28.—. Zašle dobírkou neb zaplacení předem. — Nevhodné se vymění neb peníze vrátí.

ČTĚTE A ROZŠIŘUJTE VÍDEŇSKÉ ILLUSTROVANÉ NOVINY!

Oskar Müller, Vídeň XIV., Pfeifferg. 3.
Žádejte ceník K.

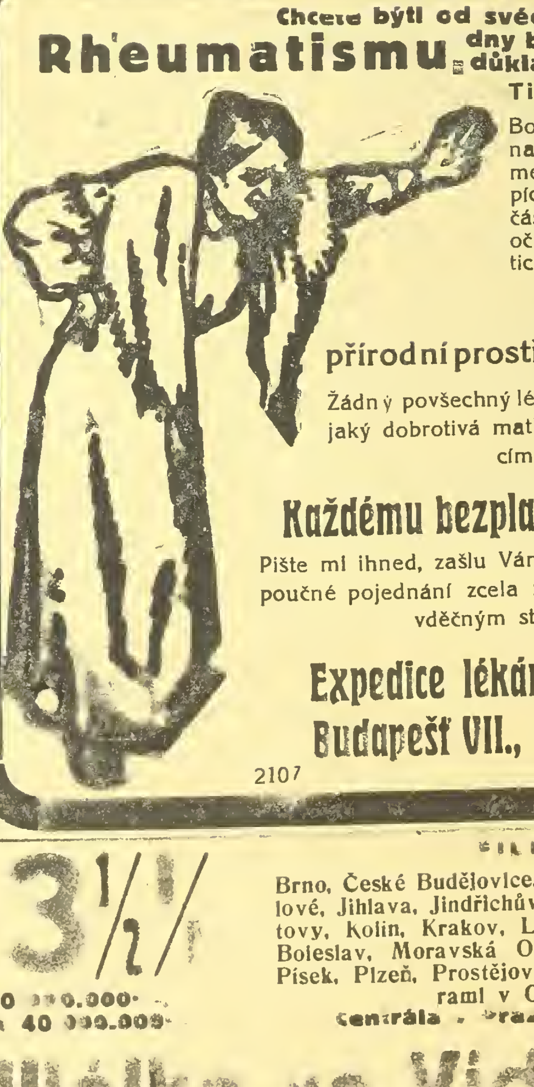


Každý svým obuvníkem koupí žel. třínožky za K 11
Velký sklad chránítek podešví různých tovarů
Výnosné obchodům železem, kůží a obuví.
Překupníci obdrží slevu. 20

Chránítka podešví
pro všechny druhy obuví nabízí „Výrobna chránítek podešví" pouze překupníkům
L. Braunstein, VÍDEŇ I., Griechengasse 7
4



Chcete býti od své
Rheumatismu dny bolestí v kyčlích důkladně vyléčeni?
Tisíce již uzdravených!



Bolesti v údech a kloubech, napuchlé končetiny, schromené ruce a nohy, škubání, píchání, tažení v různých částech těla, ano i slabost očí jsou následky rheumatických a dnavých chorob
Nabízím Vám
přírodní prostředek k uzdravení!
Žádný povšechný lék, nýbrž léčivý prostředek, jaký dobrotivá matka příroda poskytla trpícímu lidstvu.
Každému bezplatně na zkoušku.
Pište mi ihned, zašlu Vám svůj prostředek a své poučné pojednání zcela zdarma. Stanete se mým vděčným stoupencem.
Expedice lékárny „U opery" Budapešť VII., oddělení 169.
2107



Zaručený výsledek neb peníze zpět!
Krásné plné POPRSÍ
obdržíte při užívání cremu od Dr. Rixe. Zaručeně neškodného pro každé stáří. Rychlý a jistý výsledek
1 tuba na zkoušku K 5·— velká tuba dostačitelná k výsledku K 10.—.
Zásilka posílána diskrétně proti placení předem.
NOVITAS zasílatelský obchod IV
Ústí nad Labem. Čechy

Vklady na knížky 3½%

SMĚNÁRNY VE VÍDNI:
I., Herrengasse 12, I., Graben 15, II., Praterstrasse 24, III., Landstr. Hauptstr. 88, IV., Favoritenstrasse 4. V., Margaretenstrasse 71, VII., Mariahilferstrasse 84, VIII., Josefstädterstr. 103, IX., Porzellangasse 9, X., Favoritenstrasse. 95, XII., Meidlinger Hauptstrasse 18, XX., Am Spitz 18.

Akciový kapitál 120 000.000·—, Rezervní fondy přes 40 000.000·—

FILIÁLKY: 2049
Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Hradec Králové, Jihlava, Jindřichův Hradec, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Mladá Boleslav, Moravská Ostrava, Olomouc, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, a Terst s expositurami v Gradu a Opatii.
Centrála v Praze založena r. 1868.

Živnostenská banka filiálka ve Vídni! Adresa

Majitel: „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychleji. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 37.

Jednotlivá čísla 40 hal.
Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.
Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni. X.
Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.
Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 12. ZÁŘÍ 1918.

Stavba horské silnice v Alpách

na benátské frontě rakousko-uherským vojskem.



Atentát na Lenina. — Popravy v Petrohradě. Německý ústup na západní frontě. — Německý státní sekretář šl. Hintze ve Vídni. — Řeší se problém poský.

NEBEZPEČÍ NOVÝCH KONFLIKTŮ.

Zápas na západě zuří nedá se dosud ani z daleka odhadnouti, kdy bude konec této strašné bitvy, ale přes to se zdá, že utrpení evropských národů není ještě vyvrcholeno a že nové státy strženy budou do boje. Nasvědčuje tomu dnes diplomatický konflikt španělsko-německý. Německé ponorky jak známo potopily už celou řadu španělských obchodních lodí. Zejména v poslední době stouply španělské ztráty a Španělsko ocitlo se v těžké situaci. Protože protesty madridského kabinetu proti německému způsobu ponorkové války pranic nepomáhaly, odhodlal se nyní kabinet španělský k energickému kroku. Zaslal notu do Berlína, ve které hrozí konfiskací německých obchodních lodí, jež jsou internovány ve španělských přístavech. Tento plán španělské vlády narazil v Německu na pochopitelný odpor a zamítavé stanovisko vlády berlínské při ostřovalo situaci tak, že čtyřdohodový tisk psal už o možnosti válečného konfliktu španělsko-německého. Ovšem podařilo se konflikt zatím zažehnati, ale je otázka, na jak dlouho. Značně k uklidnění situace, přispěla audience německého velvyslance u španělského krále, leč výsledek jednání tohoto není dosud znám. Vyjednává se a od výsledku jednání tohoto závisí další postup Španělska.

Po střízlivém posouzení celého konfliktu tohoto nelze potlačiti obavu, že dříve nebo později nové státy strženy budou do světové války.



Arcikněžna Adeleida zapisuje se do pamětní knihy, jednoho dělostřeleckého pluku, jíž ručku při psaní vede císařovna Zita.



Císařská a královská rodina při nahodilé slavnosti kráčí kolem fronty jednoho oddělení.

I když se poštěstí konflikt se Španělskem zatím oddáliti není záruky, že tento konflikt nepropukne za krátko znovu. Ve Španělsku je silná strana, která pracuje všemi prostředky, aby přiměla Španělsko, tento největší neutrální stát, by postavilo se po bok čtyřdohody a proti Německu. Potrvá-li válka ještě delší dobu, není vítězství této strany nepravděpodobné. Ostatně ani dnešní situace Nizozemska, Dánska a skandinávských států není o nic lepší a státy tyto při delším trvání války ocitnou se před osudnými usneseními.

▫ ▫ ▫

POVĚSTI O NOVÉM RAKOUSKU.

Orgány katolické strany národní v Čechách sdělily nedávno veřejnosti, že vláda Hussarkova připravuje přestavbu Rakouska ve stát německo-rakouský, český, jihoslovanský a polský a dodaly, že činitelé vládní radí se a pracují na tomto plánu s vynikajícími muži všech národů rakouských. Oproti tomu prohlásily vůdčí české politické denníky, že žádná česká strana nikoho nepověřila k podobnému vyjednávání, že Český Svaz na radě říšské a Národní Výbor skutečně také s nikým o podobných projevech nejedná. A brněnské „Lidové Noviny" dodaly otevřeně, že česká delegace na radě říšské nepřistoupí na žádné polovičaté řešení českého a rakouského problému, že trvati musí na požadavku českého, úplně nezávislého státu a zamítne energicky projekt Spojených Států cislajtánských. Také vláda zasáhla do této polemiky a vydala dementi — leč dementi, které jen potvrzujeme, že vláda podobným plánem se zabývá, třebaže prohlašuje, že přípravné práce jsou ve stadiu, jež nepřipouští veřejné sdělení a veřejnou diskusi. Toto dementi dokazuje tedy, že vláda překvapí nás dříve, nebo později projektem přestavby Rakouska, leč bude to projekt, který nechá stranou uherské Slováky a nebude řešiti otázku chorvatskou a uhersko-srbskou. Takový projekt je úplně neuspokojivý a česká delegace, celý český národ nemůže zaujmouti k němu žádné jiné stanovisko, nežli zamítavé.

▫ ▫ ▫

BITVA NA ZÁPADĚ.

Nejen Roye a Noyon, ale i Bapaume a Peronne vyklidili už Němci a přenechal útočícím Angličanům. Boj ale trvá a jak sdělují čtyřdohodové listy, nutno se teprve připraviti na hlavní ránu gen. Foche. Jistý vídeňský vojenský odborník napsal o dnešní situaci na západě: Veliká nynější bitva ve Francii, která rozvinula se na frontě v šíři 250 kilometrů od Remeše až k



Císař a král Karel rozmlouvá s nadporučíkem invalidou



Císař a král Karel přehlíží sbor arcikněžete Josefa: V předu císař Karel, I. arcikníže Josef, vedle v pravo stojící polní maršálek Krobatin.

AMERICKÉ MÍROVÉ PODMÍNKY.

Jak známo, prohlásil senátor Lodge v senátní komisi pro zahraniční věci ve Washingtonu, že mír musí býti diktován a nesmí ho býti dosaženo vyjednáváním s Německem a že Německu musejí býti vnuceny tyto mírové podmínky: Úplné znovuzřízení Belgie, bezpodmínečné vydání Elsasko-Lotrinska a italských území Rakousko-Uherska, Polska a Slovanů, svoboda Ruska, čítaje v to navrácení území odcizených v Brestu Litevském. Cařihrad se musí státi svobodným přístavem a Palestina se nesmí státi opět tureckou. Nejdůležitější ze všech mírových podmínek jest, aby Jihoslované a Čechoslováci tvořili nezávislé státy, které ve spolku s Polskem stojí v cestě postupu Německa na východ. Nyní se oznamuje z New Yorku, že americké listy bez ohledu stranické příslušnosti souhlasí s prohlášením Lodnerovým v senátu o podmínkách, jež Německu mají být uloženy. „New York Times" píší, že Lodge nemluvil jen jménem republikánské strany, ale i jménem všech Američanů a všech spojených národů, kteří rozumějí, co je Německo. Vítězství musí být dobyto uvnitř Německa. Spojenci musí se o to zasadit, aby tento pouliční lupič mezi národy nepodržel svoji kořist, aneb aby nějakým ujednáním míru nebyla mu ponechána možnost, pokračovati ve svém starém řemesle. „New York Tribuna" doporučuje republikánské straně válečné heslo: „Žádný mír, který nebude diktován spojenci na druhé straně Rýna." Hlavní orgán demokratické strany „New York World" prohlašuje, že řeč Lodgeova přináší nezvratitelné úmysly většiny amerického národa.

Yprům, má hlavní ohnisko svoje v poslední době u Arrasu a Bapaumu, kdežto v ostatních úsecích je buď poměrný klid nebo místní akce. této strašlivé bitvě, která zaplavila německou frontu nejen masami nečekaných záloh vojska, ale též spoustou nových technických prostředků výzbrojních, jako na př. velkých a malých tanků, automatických strojních pušek, jež obsluhovány jsou z dosti značné dáli pomocí elektrického proudu a j. Na potvrzení cituje německý tisk úsudky francouských vojenských kritiků, kteří naznačují, že na nové Hindenburgově linii nastane přerušení bojů, jelikož nové linie německé jsou velmi pevně vybudovány. Ovšem nepraví se tu, kde je tato nová „Hindenburgova linie". Známý vojenský spolupracovník „Petit Parisienu", podplukovník Rousset, rovněž prý souhlasí, že nynější bitva nepřekročí linii, z níž vyšla letošní jarní ofensiva Němců (je to linie Cambrai-St. Quentin-la Fère-Laon). Ale současně ohlašuje, že maršál Foch již připravil velkou ránu kyjem, která má stihnouti Němce v tomto okamžiku klidu na zcela jiném nečekaném místě. K této rozhodné ráně připravil Foch již Američany po příkladu Napoleonově, jenž stále uchovával si nejlepší svoje oddíly pro hlavní ránu. Tyto názory Roussetovy rozšiřují oficiosní listy francouzské, ano sama „Agence Havasova".



Nynější palác Rady v Oděse.



Nově jmenovaný nejvyšší sborový velitel arcikníže Josef přehlíží v boji osvědčený sbor na jihozápadní frontě.

POKUS O MÍR V LEDNU 1918.

V lednu tohoto roku stal se pokus, aby navázány byly přímé styky mezi přívrženci míru v Německu a v Anglii. Podrobnosti tohoto pokusu líčí vůdce nizozemské sociální demokracie Troelstra v projevu, učiněném za nynějšího pobytu svého ve Švýcarsku.

Tehdy připravován byl mír s Ruskem v Brestu Litevském a většina říšskoněmeckého sněmu varovala před násilnickým mírem, jenž byl by nespolehlivý; varování toto se osvědčilo už dnes býti oduvodněným. Nejpřednější němečtí generálové však tehdy hrozili svou demisí, kdyby sněmovní většina chtěla zasahovat do brestského jednání.

Po sjednání násilného míru brestského arci nebylo ani pomyšlení, že by angličtí a němečtí delegáti mohli se shodnout. Tak byla brestským mírem válka prodloužena: brestský mír sám však jeví se nespolehlivým a ohrožuje jistotu poměrů ve východní Evropě.

RUSKO.

Na Lenina spáchán atentát. Lenin byl těžce zraněn a umírá, kdežto Uruckij skonal hned po atentátu. A další atentáty se připravují. A bolševici? Zatýkají ve všech městech, kde mají ještě moc a provádějí prohlídky v soukromých bytech Ba i do budovy anglického velvyslanectví v Petrohradě vnikli rudí gardisté. A když se jim anglický personál — jakožto na své, mimo domácí právomoc přece stojící půdě — postavil na odpor, došlo ke střelbě a byli mrtví a ranění. Červení gardisti konfiskovali papíry a také zásoby lihovin a vína. Zatím odjíždí z Moskvy poslední diplomatický zástupce ententy, japonský, čímž poslední můstek zbořen. Co teď nastává, zdá se býti posledním aktem tragikomedie, jež za děsivých bengálů rudých požárů opouštěných měst se blíží svému konci. Došla zpráva, že rudá garda byla nucena uprchnouti z guberniálního města Vologdy a před útěkem zapálila město, jež se dostalo do rukou povstaleckých sedláků. Na Vjatku míří Čechoslováci z jihu od Uržumu, aby odřízli spojení s Permem; od severu od Archangelska po Dvině přes Šenkursk a Kotlas se tlačí dolů vojska čtyřdohody. Že se v těch končinách severovýchodního Ruska bolševickým sovjetům nedaří dobře, je jasno, jakž svědčí zpráva z Vologdy. A mohou si bolševici třeba denně posílati do světa zprávy, že vítězí na frontě usurijské zůstanou přece už definitivně odříznuti od své základny okolo Moskvy, mají-li jakou. Mohou si na levém břehu Volhy oproti řetězu měst a míst obsazených Čechoslováky a kozáky, obsazovati okolo Nikolajevska každý den několik vesniček, proto přece Volhu mají v rukou Čechoslováci, na čemž nezmění ničeho ani „úspěchy" bolševických vůdců na frontě „severokavkazské" okolo Caricynu. Důležitější jsou zprávy z Kavkazu samotného v Kubanské oblasti, kde počínaje od Jekaternodaru mají už Tichověckuju, Armavir až po Stavropol bolševici v rukou. Zdá se, že mají oporu v moci usazené na blízkém Krymu. Ale dále na východ se hlásí už zase protibolševické živly ve Vladikavkaze; a v Baku jsou Angličané. Na severu pak republika Donských kozáků na Kavkaze rovněž nemá souvislosti s jejich zázemím. Úspěchy bolševiků hlášené z kraje kolem Jekatěrinburgu, kolébky moci Čechoslováků, jsou ve své zmatenosti jedinečnými v historii zpráv generálních štábů všech států, súčastněných ve světové válce. Z těch zpráv nevíte nikdy, kam a kde vlastně mají bolševici frontu, zda-li v zadu či v předu, na levo či na pravo. Jak dlouho si tak budou hráti na vojáky a vydávat mobilisační rozkazy, závisí od vytvoření poměrů v obou hlavních městech, jež se čím dále tím více přiostřují. „Vjestník", list vydávaný čtyřdohodou v Archangelsku uveřejnil provolání, v němž ohlásil brzký pád bolševiků. Všechno ukazuje, že lid ve své mase už za bolševiky nestojí, když i v Moskvě ve vojsku sovjetů odhaleno spiknutí. Kruh okolo Moskvy se úží.



Císař a král Karel přehlíží útočný sbor v Tridentu.

LENIN NA ŘADĚ.

Ve vášnivém boji protirevoluční strany v Rusku, dochází denně ku překvapujícím útokům na vedoucí činitele nynější ruské vlády a jejich vé řadě sociálními revolucionáři — nyní bolševiky representovanými a protirevolucionáři, v prvé řadě sociálními revolucionáři, přiostřil se boj do nejkrajnější meze, možno říci v krevní pomstu obou stran. Dne 30. srpna byl „konečně" spáchán i atentát na Lenina, atentát dlouho již ohlašovaný a čekaný. Jak sděluje „Pravda" stalo se tak v 9 hodin večer. Lenin řečnil onoho dne v Michelsonově továrně ve čtvrti za Moskvou ležící. Když bylo po schůzi, byl zastaven dvěma dámami, jež ho zapředly do rozhovoru, týkajícího se zejména posledního jeho dekretu ohledně dovozu potravin do Moskvy. Za tohoto hovoru, padly náhle dvě rány, jež zranily Lenina na rameni a zádech. Rány vypálila jedna z obou dám, inteligentním kruhům náležející. Byla ihned zatčena. Stav Leninův, který byl dovežen do Kremlu jest vážný. „Pravda" uveřejňuje dále provolání Swerdlowem podepsané, v němž se napomíná ke klidu a dále se praví: Nepochybujeme, že vedou stopy toho vražedného pokusu ku pravici sociálních revolucionářů, jakož i jejich pomocníkům Angličanům a Francouzům. Odpovědí naší bude bezvýsledný teror těchto tříd. Máme po ruce materiál nasvědčující, že mezi tímto atentátem a bolševickými nepřáteli v Samaře panuje souvislost. Na Lenina, který je předsedou vlády lidov. komisařů, byl již několikrát spáchán atentát a je téměř jisté, že násilné smrti neujde. Je mu 48 let. Skutečné jeho jméno zní



Poslední odpor proti rozdělení Polska.

Dle obrazu slavného malíře J. Matejky. Shromážděná šlechta polská s králem Stanislavem Augustem, (v levo nad skupinou mužů), vykazuje hrdinného pána polského Tadeáše Rejtana z porady, na které usneseno pokořiti se. Za otevřenými dveřmi čekají již žoldnéři ruští, aby Rejtana odvezli na vzdálený statek, kde střežen, co šílenec.

Vladimír Iljič Uljanov a je žid (!) Pseudonym Lenin přejal podle sibířské vísky Lena, kde strávil léta strádání a běd, pracuje tam ve vyhnanství v rýžovištích zlata. Byl totiž svého času pro socialistickou propagandu odsouzen k nucené práci na Sibiři. Leninovi se podařilo ze Sibiře uprchnouti a zdržoval se na to většinou v Ženevě, kde vydával časopis Iskra a Zarja (Červánky). Na počátku světové války dlel Lenin v Krakově. Později obdržel povolení, odebrati se do Švýcar, odkudž se po výbuchu revolučním vrátil přes Německo do Ruska. Lenin jest neúprosným přívržencem a zastáncem nejradikálnějšího marxismu. Nebyl nikdy mužem opatrné taktiky neb oportunismu. Podobně jako navrhoval r. 1901 bojkot první dumy, byl mu kabinet Kerenského málo socialistický a revoluční. Co vůdce bolševiků pracoval neúnavně, až si nakonil celou ruskou armádu pro mír. První povstání bolševiků r. 1917 mohl Kerenski ještě potlačiti, druhé však t. zv. říjnovou revoluci, bylo úspěšné. Kerenski musil uprchnouti a Lenin se stal neomezeným vládcem Ruska, po Brestu Litevském značně ovšem zmenšeného. Nyní jak se zdá odbila i jeho hodina.

JAK JE V UKRAJINĚ.

Nade všemi zmatky a nejasnostmi stojí pevně skutečnost, že mezi velikými otřesy, která dnes lomcují ohromným tělem bývalé carské říše, tvoří existence ukrajinského státu nejdůležitější, pevný bod. Tento stát ukazuje — posuzováno z našeho stanoviska — celému souboru druhých států nejkratší cestu k ozdravění a také jenom z Ukrajiny může být navázán budoucí sousedsky přátelský poměr tohoto komplexu k centrálním mocnostem. Ovšem i dosud je v Ukrajině mnoho neklidu a nejistoty. Mnoho proudů se tam vzájemně potírá, mnoho hořlavin a třaskavin je tam nahromaděno; budoucnost je naprosto nejistá. Kam oko pohlédne, nalézá jen a jen obtíže, otázky a problémy. Třeba že není pravdou, že chodí tam centrální mocnosti po podkopu, připraveném k výbuchu, jest nesporno, že bezpečno tam není. Nic by nebylo nesprávnější, než tuto pravdu zamlčovati. Poměry v Ukrajině nesmí býti líčeny růžověji, než ve skutečnosti jsou. Ale rovněž by bylo chybou tyto zjevy přeceňovati a vyvozovati z nich ukvapené závěry. Zvláštním a příznačným momentem ukrajinských poměrů jest také značný příliv lidí z Veliké Rusi, kteří unikají chaosu a chtějí dosíci ovzduší pořádku. Příčiny neklidu a rozvratu složeny jsou z různých momentů. Vlna radikálního bolševismu, která se počátkem roku rozlila také Ukrajinou, byla tehdy zastavena. Není však odstraněna. Všichni nespokojenci hromadí se kol bolševismu, a spokojených za doby nesmírné drahoty není právě mnoho. Každý radikalism má větší přitažlivou sílu, než autorita. K tomu přistupuje mnoho nezaměstnan., práce se štících, i lidi toužících po lupu. V Ukrajině pracují doktrináři, tvrdící, že každý pořádek jest jenom ve prospěch majetných lidí. A tito dědicové starého anarchismu a terorismu z carských dob mají dosti vlivu. Také třeba počítati vážně s nepřátelstvím proti „Němcům", jež bylo příliš dlouho živeno, než aby mohlo náhle zmizeti. Tak došlo také ke spiknutí, jemuž padl za obět maršálek Eichhorn. Zoufalé jsou poměry v Ukrajině a překvapení nejsou vyloučena.



A. N. Majkov, znamenitý spisovatel ruský.

APOLON NIK. MAJKOV.

Jsme-li spravedliví, jedno musíme uznati, že o kuturních stycích českoruských se daleko více mluví, než jsou ve skutečnosti. Teprve poslední dvě desetiletí před válkou možno pozorovati jakýsi vážnější interes o české umění a vědu mezi jednotlivci na Rusi. Řídkou výjimku z polovice minulého století činí znamenitý spisovatel Majkov, jehož oba bratři byli rovněž nadanými literáty a otec známým malířem. Majkov (* 1821 v Moskvě) vraceje se z cesty do Paříže seznámil se s Hankou, jenž seznav jeho zájem o záležitosti sovanské, poučil ho o českých poměrech literárních. Výsledkem bylo, že Majkov vrátiv se na Rus přeložil několik význačných prací čes. do ruštiny a v časopisech se o národě našem rozepsal. Tehdy bylo to něčím neobyčejným. Z péra Majkova pochází též pojednání o slovanském právnictví, četné básně, obrazy ze středověkého života, tragedie atd. Zemřel r. 1897.



Uprchlíci.
Obraz našeho slavného malíře Jaroslava Čermáka. (Poslední pozdrav vlasti. Z dob tureckých vpádů do Chorvatska.)

SLUNCE VYCHÁZÍ VŽDY KRVAVÉ...

Hlubokou, ztemnělou nocí drkotal po zašedlé silnicí nevelký vozík; špatně namazaná a rozviklaná kola jeho vrzala do znepokojujícího ticha, jež zalehlo kraj dusivou tíží, jakoby naplněno čímsi, co v nejbližší chvíli hromem zazvučí, zemí rozburácí, potom však tichne v měkkou a klidnou melodii nevýslovně sladkých zvuků.

Země, vonící jarem, jemně vzdychá pod údery koňských kopyt a jsouc kyprá a dráždivá svým teplem podobala se krásné, spící ženě. Po nebi honící se rozervané mraky shlukly se v těžkou a temnou massu a stály zádumčivě a nehnutě v kraji.

Popelavá silnice, na jejíchž obou stranách černaly se stromy, zdála se dlouhou, nerovnou zdí, po níž vleče se veliký černý pavouk.

„Tak, tak... Ubohý hoch!" vzdychl stařík ve voze, hubený, žilnatý, se sporými vlasy a vousy, a bezbarvýma, kalnýma očima. Hlavu měl vzpřímenou a hleděl pozorně do dálky, vyhlížeje, kdy už se zjeví domky jeho rodné vesničky.

Vracel se z města, kamž přijel za obchodem a také, aby navštívil syna, studenta. Byl jeho Riška statný junák, zdravím kypící, práce by zastal, chtěl však studovat, studoval tedy.

Do bytu za ním stařík přijde, těší se, jak v náručí ho sevře, poceluje, porozpráví a zatím byt



Sklizení rýže v benátském území, dobytém vojskem rak.-uherským.



Žně v dobytém benátském území.

je prázdný a jenom hospodyně, tlustá a s opuchlýma očima vypravuje:

„Tak k Riškovi jste přišel! Což, vždyť ho přece odvedli. Chodil, po schůzích bouřil, mluvil, víme, tak... podivně... až přišli, chytili ho a do cely vsadili."

A stařík se dověděl, že Riška jest tam někde v šedivé, špinavé díře v onom nevlídném a hrozivě velikém domě na rohu a že ho může odpoledne navštíviti.

Šel tedy. Přivedl mu Rišku do hovorny takový tlustý, ryšavý dozorce, a povídá líně, jen tak mezi zuby: „Jen deset minut," a uviděv udivené oči staříkovy, snaží se vysvětlovati: „Jest totiž vězeň... tak — no, zavřeli ho..." a protahuje se líně.

A Riška přepadlý, ale přece usměvavý vypravuje dobromyslně, netázán, sám od sebe:

„Jdu na schůzi, mluvím, říkám, že oni, dělný lid — zkrátka my všichni, strádáme. Tělo i duše. Že chceme výš, k slunci, neboť hyneme všichni. A ti... kolem, křičí, bouří, pěstí tlukou a souhlasí. Tak mne chytili. Nu — vždyť je to prosté.... a nutné..." Riška se usmívá a chce tím jaksi ukidniti roztesknělou tvář otcovu. A stařík jen se dívá na syna a tvář bolestně stáhne.

„Ty... což je třeba — je nutno chodit mezi lid? He — co ti do lidu? A stařec cítí jakousi vnitřní radost, že může vyčítati. „Nu, — co je ti do lidu? Ať žije, a nedovede-li, ať zemře. Tak je to, a nač bouřit?"

„Ne, jest třeba, je nutno jít mezi lid. Svět má zapotřebí lásky. Srdce nám hřeby prokláli, je nutno vytahovati je, aby srdce k srdci těsně se mohlo přimknout..."

Dozorce zašoupal nepokojně nohama.

„Deset minut! Je nutno odejít, víme, jest totiž vězeň."

— — — — — — — — — — —

Staříka vzpomínky bolí, a nepřemýšlí tedy.

Na obzoru se objevily titěrné komíny malých došky krytých chalup. Stařík přehodil opratě v rukou a jenom tak, že pocítil nutnost něco říci, zasykl mezi zuby:

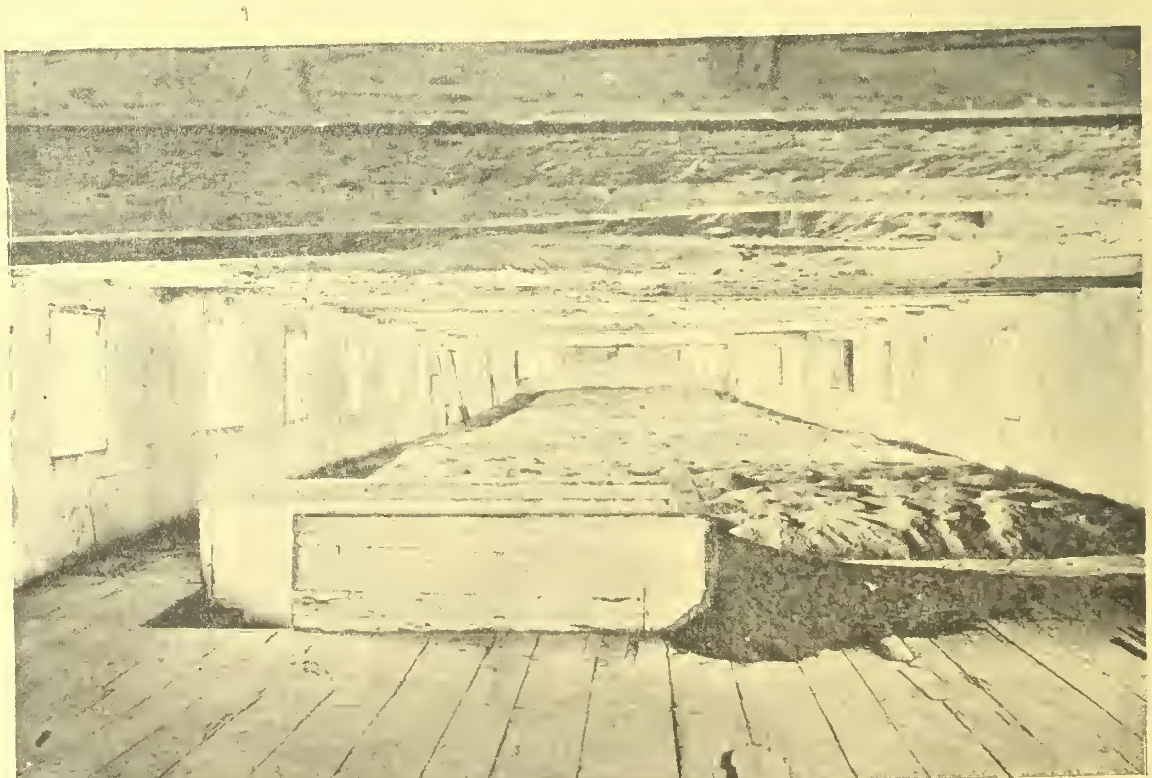
„Vjoo, no, rychleji, přece, rychleji!"

A kalný zrak jeho rozhlédl se krajem, jenž začal se již probouzeti. Vzduch byl plavý a nebe na východě se probarvovalo krví. „Tak, tak, slunce vychází vždy krvavé...." prohodil a práskl do koní.

KAMIL GOLLIN:

OBĚD.

Vřeštěla veliká parní tovární píšťala... Její pronikavý hvizdot chvěl se obzorem, zaječel v uši tisíců a nesl se kamsi do temných a šedých ulic města, kde zapadal v jeho horečném tempu.



Zásobárna s rýží v dobytém území benátském.



Hospodářství v benátském území dobytém rakousko-uherským vojskem: Skládání sena zdviží.

Jako roje včel vyhrnuly se z velikých černých továrních vrat spousty dělníků. S tvářemi tupě a unaveně vzhlížejícími rozhlížejí se kolem sebe, utírají mastné a umouněné ruce — a zraky těkavými, nesmělými pohledy hledají své ženy, anebo děti, které den co den sem přinšejí v tuto dobu v malých taškách či uzlících obědy.

A když vzájemně se našli, tiše a suše pozdravili usedají dělníci na kamení, náspy nebo na plochou zemi kolem silnice a všude, kde se to dá — a počnou pojídati svůj oběd. V rukou, které se chvějí od těžké práce — jsou černé a umaštěné — drží opatrně své hliněné hrnky a hltavě jídlo lžíci za lžíci polykají.

Lidé obědvají. — Hle, lidé obědvají . . .

A tak činí v létě, kdy se zvedá prach silnice a vítr je vmetá do jich hrnků i úst — a kdy palčivé slunce je mučí; anebo činí tak v zimě a ve dnech pošmourných, kdy vytrvale prší, sníh padá a kdy křehnou jim chvějící se ruce — a obědy ledově stydnou.

Hle, tak obědvají lidé.

A jsou mnozí, jež deset, dvacet let tak pojídají den co den svůj oběd;na hromadě kamení, v parnu, v zimě, a kolem jdoucí ulice na ně hledí pohrdavě s patra... Ó bídní!... hříšní... Proč nepolitujete?...

A v tutéž dobu — na hlavních třídách města, v nádherných restauracích, kde jsou bílá prostěradla na stolech, kde zvoní stříbrné příbory, voní pestré růže — stojí štíhlá láhev vína, pobíhají čistí sklepníci, obědvají také lidé.

A jejich masité, tučné rty ochutnávají — tlusté krky se nadouvají a vyprahlé, kalné oči labužnický jiskří, a veliká ohromná břicha se nasycují...

Tak — i tak obědvají lidé...

NAČ MYSLÍ VOJÁK V BITVĚ.

Pěkný příspěvek k psychologii vojáka podává Lahy ve francouzské „Grande Revue" pod titulem: „Ponětí času u vojáků". O časové délce, která se zdá probíhati v mysli vojáka od doby, kdy zaslechne výstřel dělové střely, až k době detonace při dopadu granátu, jehož cílem může býti sám, uvádí tato pozorování: krátká chvíle, která dělí vzdálený výstřel od dopadu, je bohatá na dojmy a uchová se živěji v paměti, než všechny ostatní vzpomínky dne. Vzpomínáme-li na tuto chvíli, oživuje nám jí plno jednotlivostí ještě dlouho po tom, kdy jsme ji prožili. I po delší době jeví se nám počasí, jaké bylo v tom okamžiku, předměty, které byly tenkrát kolem nás, naše vlastní poloha tak jasně, jakobychom to skutečně v přítomnosti prožívali. Autor si vzpomíná na stáj, kterou často chodíval. Nebylo prý by mu utkvělo o tom nic zvláštního v paměti, kdyby tam nebyl býval v jedné takové kritické chvíli vstoupil, aby vyvedl zapomenutého koně. Potom prý však i nejmenší jednotlivosti místní, řehtající kůň, chřestící řetěz u ohlávky, granát, vybuchující na dvoře, vystupující fontána hlíny a trosek, rýsující se na obloze nad zdí, uvázly v paměti s větší zřetelností, než přítomný v něm, kdežto ostatní obrazy toho dne se mu dávno zastřely. Postupuje-li se někdy za důležitého podniku kolmo na nepřátelské linie, sesiluje se palba stále více. Při tom jsou však obrazy méně jasné. Jejich rozmanitý a nesouvislý ráz vyvolává v mysli změť, a úsilí vůle, aby se zapudila úzkost, stále roste. Každá rána, ve skutečnosti trvající jen velmi krátkou dobu, působí na vědomí, jakoby trvala velmi dlouho: plní vědomí obrazy. Ale protože jednotlivé rány následují velmi rychle za sebou, není vědomí schopno zachycovati ani obrazů ani jejich trvání, a účinek je: naprosté zmatení ponětí času i prostoru. Pomine-li zmatení, které povstává přerušováním hřmotu, nacházíme zvláštním faktum, že se v době, kdy se k nám se sykotem blíží střela, kloníme k silnému přehánění při odhadování času. Mysl se obrací jen k jedinému dojmu: výbuchu granátu.



Zásobování Opatie jatečným dobytkem.



Výměna rakousko-uherského zboží s Ukrajinou: Vyloďování a nakládání obchodní lodi v přístavě oděsském.

VÁLEČNÁ LICHVA ZA VÁLKY TŘICETILETÉ

Současníky války světové bude jistě zajímati, že nejen dnes, nýbrž již i za války 30tileté bylo bezvýsledně bojováno proti lichvě válečné a že již za oné kruté doby, byli lidé, kteří si teprve stěžovali na poměry válečné. I tehdy to byla třída s pevným platem, která nejvíce trpěla válečným lichvařením. Právě tak jako dnes, zmizelo i tehdy zlato a stříbro a peníze cennější hodnoty z veřejného oběhu. V určitých krajích a za určitých okolností, ztratily peníze tak dalece svoji hodnotu, tak že úředníci, kterým byly vypláceny, musili za různé potřeby platiti 10ti až 20i násobné ceny. Jaká drahota tehdy panovala, sdělují nám staré spisy a kroniky tehdejší: V jisté relaci pocházející z r. 1621 se praví: „.. A nyní veškeré mince dobrých peněz od haléřů a fenikům až k dolarům, jsou takové hodnoty, že



Krvavé boje na západní frontě: Oddíl německého mužstva, jehož strojní pušky učiněny boje neschopnými, brání se ručními granáty.

žádný poctivec nemůže dále obchodovati, almužna se udíleti přestala a kasy kostelní jsou prázdné, žita platili jsme (praví se v oné relaci) za 2—3 tolary, kdežto v tomto hrozném roce 1621 prodává se žito již za 14 tolarů. Měřice ovsa stála dříve 16 feniků, nyní 9 grošů; co a jak to bude o svátcích svatodušních a o sv. Jakubu? Slaneček stával 2—3 nyní 18 feniků. Libra másla stojí pětkráte až šestkráte tolik, co dříve, sýr dříve 16 feniků nyní 3 groše. Pár botů 6, 12 neb grošů, nyní 2 ba i 3 snad i 4 zlaté. Telecí kůže 6 nebo 8 grošů, nyní jeden zlatý aneb tolar. Lot hedvábí 6, 7 či 8 grošů nyní 3 zlaté. Loket sukna dříve tolar, nyní až 5 tolarů." Tyto ceny byli tudíž ve třetím roce války a lze si tudíž představiti jak stouply během 30ti let. A lidé tehdy zrovna tak nechápali, že by mohla válka trvati dále.

□ □ □

KANDIDÁTI NA RUSKÝ TRŮN.

„Köln. Ztg." přináší výpočet čekatelů trůnu v Rusku. Je to v první řadě velkokníže Nikolaj Nikolajevič, který je silná a bezohledná individualita, ale také muž těžce nemocný. Jeho manželství je bezdětné. Je statný zjev a známý již z dějin světové války z doby, kdy ruský „parní válec" byl v činnosti. Velkokníže Kyril Vadimírovič, jiný čekatel trůnu, byl dosti neznám přes to, že staral se o svou reklamu. Při zkáze „Petropavlovska" před Port Arturem, kdy zahynul admirál Makarov a malíř Vereščagin, byl velkokníže zachráněn jako zázrakem. Když revoluce smetla cara, velkokníže přesedlal a dal se k disposici nové vládě. Nějaké naděje na carství arciť nemá. I další čekatel, velkokníže Dimitrij Pavlovič, který byl prý bolševiky zajat, má historii dosti pohnutou. „Times" na př. potvrdily, že velkokníže Dimitrij měl vynikající účast na zavraždění Rasputinově. Byl proto poslán do vyhnanství na frontu perskou, čímž zachránil se před bolševiky. Byl jediný člen rodu Romanovů, jejž bolševická vláda nezbavila vojenské hodnosti. Je v Persii a slouží ve vojsku dohodovém. V poslední době byl prý jmenován setníkem ve službách anglických. Nejvzdělanějším z čekatelů je velkokníže Michael, velký příťel Anglie a Francie, a názorů velice liberálních. Největší naděje měl by velkokníže Dimitrij, kdyby nebyl v rukou bolševiků. Jako setník v anglických službách dával by záruku, že bude pracovati pro Anglii.

□ □ □

GENERÁL FOCH.

Za dnešních bojů na západě je nejčastěji slyšeti jméno dohodového vrchního velitele generála Focha. Krakovská „Nowa Reforma" přináší o něm následující zajímavé historky: Po prvé v dějinách lze zaznamenati fakt, že anglické armády bojují pod cizím vrchním komandem. Lze pochopiti, že to musily býti příliš vážné důvody. které přiměly Anglii, aby složila korunu své národní pýchy před cizím generálem. A dnes? Francouzský maršal Foch, vrchní velitel dohodových sil ve Francii, stal se dokonce populárním v Anglii, v té Anglii, která je tak chladná a na uznání skoupá vůči každému cizozemci. Foch získal důvěru Anglie — a tím je řečeno všechno. Ch. Dawborn vypráví v londýnské „The Fortnighty Review", že když se stal Foch nejvyšším velitelem, zeptal se ho Lloyd George: „Představme si, že hrajete s Ludendorffem v karty. Či kartu byste si nyní vybral?" „Rozhodně svou vlastní!" dopověděl Foch s úsměvem. Když později mluvil Foch s předním anglickým novinářem, připomenul mu tuto episodu a podotkl: „Povězte panu Llodu Georgovi, že dosud dávám přednost své kartě." Lloyd George seznámil se osobně s Fochem loni na pověstné dohodové konferenci v Rapalo. Už tehdy citili účastníci sjezdu, že dříve či později dostane se svým talentem v čelo válečných akcí. Foch absolvoval slavnou „École Politechnique", později byl profesorem taktiky a strategie na vojenské škole, kdež byla jeho činnot význačná zejména tím, že byl nepřítelem každé šablony a „uznaných autorit". Učil své posluchače, že hlavním uměním je přizpůsobiti se vždy okolnostem. Velký význam připisoval duchu vojáka, který potřebuje především sebedůvěry ve svou organisaci. Disciplina nemá býti passivní a proto vyžadoval Foch součinnost všech. Když vypukla válka, velel Foch 20. armádnímu sboru u Nancy a byla mu 63 léta. Už tehdy se říkalo, že mu patří vrchní velení. Nyní, když měl býti postaven v čelo branných sil, agitovalo se proti němu, že prý je — klerikál, „Co tu chcete s politikou?" — odpověděl na to Clémenceau — nejde přece o předsedu kabinetu, ale o nejvyššího velitele! — Tak stal se Foch vrchním velitelem francouzským, a svými akcemi válečnými docílil, že v něm Angličané uznali jediného cizince, jemuž lze podříditi anglické armády. Francie uznala jeho cenu pozdě, ale přece (neboť do svého 56. roku byl pouhým brigádníkem), a Anglie a s ní Amerika řekly své ano.

□ □ □

NOVÉ MĚSTO NA RUSKÉM SEVERU

Asi 20 km od zálivu Murmanského, jediného ledu prostého přístavu ruského, prostírá se město Murmansk, které bylo před málo lety jen sídlem několika rybářů a stalo se za války městem o 6000 obyvatelích. Uzavření baltických a černomořských přístavů donutilo, přístav tento

využíti; jest věru těžko pochopitelno, proč vlastně ruská vláda vydala tak ohromné sumy na přístav Archangelsk, který jest jen půl roku leduprostý a lodím přístupný. Nyní se stavěla s velikým chvatem železnice a pobřeží a za necelý rok bylo spojení mezi Petrohradem a murmanským pobřežím hotovo. Dopisovatel „Daily Chronicle" píše o tomto novém městě: Při výstavě železnice bylo činno na tisíce dělníků a tisíce jich tam zahynulo; úmrtnost byla tak značná, že se říkalo, že se mohly místo pražců klásti mrtvoly. Murmansk je nyní neodvislou obcí, spravovanou radou sedmi, z nichž každý má svoje zvláštní práva. „Rada pro nové murmanské území" spravuje město všeobecně, „železniční rada" je správcem železnic a úřednictva a „přístavní rada" řídí záležitosti přístavní. Zásobování Murmanska je odvislo od spojenců a a rada sedmi provozuje tudíž politiku ententě příznivou. Obyvatelé dostávají stravu a byt od obecní rady. Obchodů a hostinců tu není. Živobytí jest tu celkem laciné; stojí měsíčně asi 80 rublů. Panuje tu však nedostatek šatstva, obuvi a p. Mzda je tu značná. Obyčejný dělník v loděnicích dostává 375 rublů měsíčně (rubl = 2.50 kor.), tesař 450 rublů; hodiny přes čas se honorují dvojnásobně. Inženýři, správci a dílovedoucí, nemají více než 500 rublů měsíčního a přesčasové se jim nehonoruje. Nejprostší dělník vydělává asi 600 rublů měsíčně. Svoje vůdce si volí sami a dle libosti je opět svrhují. Nejlépe placeni jsou vlakvedoucí, kteří mají až 1000 rublů měsíčně.

▫ ▫ ▫

JAPONŠTÍ VÁLEČNÍ ZBOHATLÍCI

Občany pozemskými statky štědře obdarované, nazýváme obyčejně „vrchních desettisíc" neb „pěttisíc". V Japonsku jsou však v tom ohledu ještě mnohem vznešenější. V Kobe mluví se na př. jen o „vrchních šedesáti". Tak aspoň ujišťuje „Daily Chronicle". Váleční zbohatlíci hrají v Kobe zvláštní úlohu, poněvadž mohlo město, co největší japonský přístav, nejépe použíti válečné konjuktury. „Zde jsou největší „Narkini" jak se zbohatlíkům v Japonsku říká. V Kobe je koncentrován největší obchod Tichého Oceánu, a překonává v mnohém ohledu i Hongkong. Před válkou byly lodě v Kobe kotvící přeplněny většinou anglickým zbožím, dnes je ho tam velmi málo a to je právě změna, jež válka způsobila. Nejznámější mezi „vrchními šedesáti" jest baron Mitani, který je největším japonským obchodním podnikatelem a jemuž prý náleží jedna třetina veškerého japonského velkoobchodu. Největším jeho konkurentem jest baron Ivasaki, president obchodního domu Ritsubiski, který se většinou zabývá výstavbou lodí. Stojí i v úzkém vztahu k politice neboť jeho choť jest sestrou hraběte Hato, známého vůdce oposiční strany Kensei-Rai. Japonsko se vyvinulo úplně po americku, existuje tam dnes ocelový král právě tak jak král měděný, lodní a p. Mnoho peněz bylo získáno a vydáno prodejem čínských uměleckých předmětů, velmi v Japonsku hledaných. Japonští politikové vidí však v hromadění peněz u jednotlivců veliké nebezpečí pro stát a hledají cesty, jak tomu zabrániti.

▫ ▫ ▫



Za frontou na západě: Bohoslužby ve chrámu v Condé na Aisně.

ČASOVÁ VZPOMÍNKA.

Před čtyřiceti lety v době této bylo obyvatelstvo zaujato veskrze bosenskou okupací. Bosna a Hercegovina byla tehdy berlínským kongresem přiznána ke správě naší. Turecké posádky opustily obě země, leč několik fanatiků, mezi nimiž pověstný Hadži Loja zaujímal přední místo, vyvolalo v zemích těchto povstání, jež bylo ovšem udušeno mocí vojenskou a sice od konce července do října. K okupaci bylo potřebí dvou armádních sborů, jimž veleli polní zbrojmistr baron Filipovič a polní podmaršálek Jovanovič. Po menších bitvách u Maglaje a Doboje bylo Sarajevo dobyto 16. srpna, načež postupně obě země uklidněny a vojensky obsazeny. Poněvadž pak osoba hlavního vůdce povstání Hadži Loje opředena byla jistou romantičností, odnášel se k ní zájem obecenstva a noviny přinášely denně o něm rozmanité historky. Byl to syn moslimského učitele asi 40letý a jak jméno Hadži poukazuje, vykonal pouť do Mekky. Po dobytí Sarajeva byl stíhán, na útěku však počínal si s puškou tak neopatrně, že se těžce postřelil na noze a později byl zajat. O dobrodruha toho zajímal se i pobočník Jeho Veličenstva, polní podmaršálek Beck, který ho v sarajevské nemocnici navštívil. Tehdy si vyprosil Hadži Loja jeho prostřednictvím milost od císaře, která mu také byla udělena. Nebyl pověšen, nýbrž později převezen do pevnostního vězení v Terezíně, kde naučil se krejčovině a ještě nějakou dobu byl živ. Na této cestě do Terezína na počátku roku 1879 přivezen Hadži Loja také do Prahy a přenocoval v budově tehdejšího posádkového vězení na Františku. Zde shromáždilo se tehdy množství Pražanů a každý byl žádostiv spatřiti ho. Nebylo jim toho však popřáno, neboť povstalecký vůdce vsazen byl do vojenského zdravotního vozu a v něm, nikým nespatřen, odvezen na nádraží a dále k místu svého určení. Obsazení a zabepečení Bosny a Hercegoviny vyžádalo si tehdy na ztrátách 4786 mužů, z nichž bylo 385 raněných a 666 mrtvých. Pohřešovalo se 234 mužů. Za vynikající projevy udatenství uděleno bylo 9 zlatých a 628 stříbrných medailí.

▫ ▫ ▫

LETOHRÁDEK KRÁLOVNY ANNY.

Vysoko, na malebných Hradčanech, zasněn a osamělý uprostřed sadů a zahrad, daleko viditelný stojí letohrádek, jenž každého, kdo ho spatří musí nadchnouti. Jest znám daleko za Prahou, v celých Čechách i na Moravě a v uměleckém světě zátiších historiků a jest často nazýván „nejkrásnějším vlašským renaissančním plodem za Alpami." Jest to letohrádek královny Anny, který jí své doby věnoval galantní a učený Rudolf II. Na štíhlých sloupech, vypíná hrdě nad krásným okolím, svítíc a zářic za slunných dnů nádhernou svoji měděnou střechou patinou pokrytou, do daleka. A tato střecha v elegantním švihu nad okolím trůnící jest ode dávna charakteristikou zašlé slávy Prahy. A na tuto měděnou střechu, která jest tak vznešená a líbezná jako jméno jejího znamenitého tvůrce, Terabesca di Lagne, mají spadeno žravé výrobny děl. Jak je známo, má býti stržena a v dělovinu proměněna. A je zajímavo, že neušla ani dosti ochranců, kteří by ji bránili a zachránili. Je to snad resignace, která nyní všeobecně zavládla světem, kde krásné památky po mnoho století ol vované, se řítí ve většině v pusté trosky?

PODIVÍNSTVÍ GENIŮ.

Josef Dobrovský již za mladých let jevil známky podivínství svou nápadnou zálibou v modré barvě, pro kterou býval nazýván „modrým abbém". Nosil modrý kabát, modré kalhoty, modré punčochy, modrý kolár, nebo modrý hedvábný šátek, modrou vestu, modrý kapesník. Jednou přišel k ševci do Chudenic a žádal, aby mu zotavil. Dělával to v noci nemaje ve dne k tomu času. Nabyl časem takové zručnosti, že byl všeobecně pokládán za kamnáře odborníka. Za jednu noc postavil až dvoje kamna. — Francois Coppèe, francouzský básník, se nedovede vyšvihnouti na Pegasa bez kočky. Kdykoli zasedne k práci, posadí si vedle sebe černou kočku, kterou hladí proti srsti, což prý dodává zvláštní ital. malíř, byl r. 1573 postaven před inkvisiční soud, aby se ospravedlnil, že obraz „Kristus hoduje s farisejem" provedl příliš světácky. Soudu předsedal papežský nuncius, patriarcha Grado, jeden dominikán jako vyšetřující soudce a tři benátší šlechtici jako přísedící. Po formulních otázkách pravil domnikán: „Proč jest na obraze tolik lidí oblečených dle nové mody, s helekardna-



Vídeňské děti v Uhrách:

Biskup košický návštěvou v klášteře Uršulinek, kde ubytované jsou vídeňské dětí. — Procházkou vparku. — Výlet na Tatry. — Dívky v ložnici. — Zábava se želvami. — Při výletu na Tatry, podělováni hoši pokrmy, darem to města Košice.

také boty obarvil na modro. — Edgar Poé, jeden z nejlepších básníků amerických jeda na svatbu chtěje se po smrti své prvé choti oženiti po druhé, zapadl do společnosti pijáků a zapomněl úplně na účel své cesty. Spil se jako duha, dostal se do hádky s ostatními kumpány, kteří jej stloukli a vyhodili na ulici, kdež byl nalezen v bezvědomí. Byl odnesen do nemocnice a tam zemřel jsa teprvé 40 let stár. — Bólyai Farkas, maďarský mathematik (1775—1856) stavíval kamna, aby změnou zaměstnání se duševně svěžesti a jej zrovna elektrisuje, tak že mu znamenité myšlenky do péra jen, jen se srší. — Dante Alighieri (1265—1321), nejznamenitější básník italský, tázal se jednou jistého občana ve Florencii, kolik je hodin. Dostal nezdvořilou odpověď: „Je právě čas napájeti dobytek." „Ale jděte," odvětil Dante, „a vy zde pořád stojíte?" Když jej senát florentský ustanovil vyslancem v Římě, nemohl se rozhodnouti, má-li jíti či zůstati. Pravil prý: „Kdo zde zůstane, půjdu-li? Kdo tam půjde, zůstanu-li?" — Paolo Veronese, slavný mi a k čemu ti psy, trpaslíci a šaškové?" „My malíři," pravil mistr. „dovolujeme si licentiam poeticam (volnosti) jako básníci. Ty helebardníky jsem tam postavil: jeden jí, druhý pije; oba jsou na schodech, ale každý z nich je ochoten na zavolání k službám. Myslím, že hostitel Šimon byl boháčem a tudíž podobné služebnictvo měl." „Neví, že v zemích, které jsou nakaženy kacířstvím, se takové obrazy malují, aby církev snižovaly?" „Micehl Angelo maloval v papežské kapli našeho Spasitele, Pannu Marii, sv. Jana, Petra a celý

nebeský průvod a všichni jsou nazí," odvětil malíř. To byl ovšem trumf; neboť proti Michel Angeovi a papežské kapli si ani inkvisitoři nedovolili něco namítati. Nicméně inkvisitor se za chvíli vzpamatoval řka: „což neví, že při posledním soudu se všichni objeví bez šatů, a že tedy poslední soud jinak než s osobami nahými zobraziti nelze? Co jest při těchto nahých figurách, co by nepocházelo od Ducha sv.? Jsou tam psi, šaškové, zbraně a podobné tretky? Na to byl mistr odsouzen, aby na vlastní útraty do tří měsíců všecky moderní postavy z malby odstranil. Již následující papež Sixtus V. dal některým figurám přimalovati kalhoty, nevěře jako onen inkvisitor, že povstaly všechny vnuknutím Ducha sv. — Mongolfier, slavný vynálezce balonu má vlastně co děkovati za svou myšlenku své manželce, která sušívala prádlo nad košem naplněným žhavým uhlím. Jednou u přítomnosti manželově položila zase nad koš dykytovou sukni. Netrvalo dlouho a sukně se vzdouvala vyvinujícím se plynem, až se sama od sebe vznesla ke stropu udržujíc se ve vzduchu, dokud plyn z ní neuprchl. Tento úkaz přivedl Mongolfiera na způsob, kterak možno sestrojiti vzdušné létadlo. — Langenbeck vynikající chemik, anatom, autor několika vědeckých lékařských spisů (1776 5./XII.—24./I. 1851) nedělal se svými pacienty nikdy okolků. Jednou byl zavolán k jisté kněžně, která schválně přijela až do Německa k němu na poradu, Langenbeck doprovázen svými assistenty přišel a pozdraviv stručně slovy „dobrý den" hned hromoval: „Svlečte se až na košii". Kněžna, která nebyla zrovna kráskou, upejpavě vyjednávala, které kusy šatstvu by mohla na těle podržeti. Langenbeck však spustil zostra: „Nezačínejme žádnou kapitolu z románu. Nejste zvláštní nebezpečnou krasavicí. Ani já, ani moji assistenti se do vás nezamilujeme. Na takové hlouposti nemáme času. Po prohlídce pravila kněžna kysele se tvářic: „Pane profesore, ve své vědecké horlivosti jste negalantním. Ženě nikdy nemáte říci, že nejste jejím zbožňovatelem." „No dobrá; po druhé budu tedy lháti odpověděl Langenbeck a odešel.

▫ ▫ ▫

JAK TO CHODÍ V NĚMECKU.

V rozhořčeniém boji úřadů proti podloudnictví dochází mnohdy ku grotesknim situacím. V Německu byla na př. nařízena nyní přísná kontrola poštovních zásilek. Zvláštní policisté přijímají u poštovního okénka balíky a před odesláním je přísně revidují. Ve „Frankfurter Zeitung" píše o tom jistý čtenář: „Moje žena byla na letním bytě a žádala mne o knihy. Koupiv je a zabaliv, běžel jsem na poštu, kde ke mně přistoupil strážník, žádaje mne, policejní zdvořilosti, abych mu ukázal obsah balíčku. Moje ujišťování, že tam není potravin byla marná musil jsem balíček rozevříti. Byly tam knihy. Policajt se rozpačitě usmíval a kolem stojící se řehonili. Poněvadž nebylo na blízku pečetního vosku musil jsem běžet domů a znovu vše zabalit. Za čtvrt hodiny, utrativ 15 feniků za elektriku, se zářící tváří jsem se vrátil kyna přívětivě známému již strážníku. Ale co to — povytáhl obočí žádaje znovu, abych balíček otevřel. Zapřísáhaní a klení a otálení nic nepomohlo, musil jsem znovu otevříti. Policajt se zase styděl jako prve, publikum řvalo smíchy a já se musil znovu vrátit. Jaké však bylo moje překvapení když jsem přišel na poštu a shledal, že můj policista je pryč a jiný na jeho místě. Byl bych ho proklel do desátého kolena i s oběma jeho koleny, když ke mě přistoupil, žádaje abych balíček znovu otevřel. Žádal jsem kolemstojící za svědky, že už jsem ho dvakráte otevřel- marně, policajt je policajt je policajt. Vyčkaje vhodné příležitosti, prchl jsem z tohoto místa rozhořčení a moje žena čeká do dnes na knihy.



J. U Dr. František Steiner, nový starosta města Smíchova.

▫ ▫ ▫

ORIENTÁLNÍ PŘÍSLOVÍ O ŽENÁCH.

Arabský spisovatel praví: „Hazzeti Havva," t. j. Eva jest utvořena z Adamova žebra; a jako křivé žebro nelze narovnati násilím a najednou, aniž bychom je zlomili, tak zhřešivší žena jen zvolna a shovívavostí může býti přivedena na správnou cestu, nikdy však násilím.

*

S dovednou a pilnou, ale nevzdělanou ženou může muž málo doma hovořit, proto je mnoho mimo dům; se vzdělanou ale línou ženou muž doma mnoho hovoří, nemá však košile na sobě. Má-li žena v jedné ruce jehlu a v druhé knihu, může si muž doma pohovořit a má na sobě hedvábnou košili; žel však, takových žen je málo..

Michal chtěl přetrumfnout. Ják rád by byl věru tohoto dotěrného hlupce skolil — mnohem raději než Rohana!

„Po jistou dobu přece! Kdybych byl na vašem místě, sergeante, tak bych to zatracené zvíře skolil raději dříve než později!"

Za těchto slov, šplhala Jannedic asi sto kroků od nich po strmém srázu, pasouc se klidně a hledajíc chutné traviny. Ďábelský nápad probleskl Pipriacovým mozkem: „Umíš střílet, rybáři?"

„Do terče — trefím."

„Vsadil bych se o láhev kořalky, že netrefíš na sto kroků ani vrata stodoly! Ale dobře — zkus své štěstí! Hoeli, dej mu svoji pušku; nuže tedy — střílej rybáři!"

„A na co?"

„U všech čertů, na co? Na kozu! Uvidíme co umíš, ty tlučhubo! Nuže, střílej!"

Michal sevřel rty, zaklel, zvedl pušku a namířil. Cílil tak dlouho, až naň Pipriac posměšně zvolal: „Zda-li pak se toho dočkáme? Hrome, střel přece, chasníku!"

Zarachotila rána a kulka vyletěla za svým cílem. Okamžik se zdálo, že se ho minula, neboť Jannedic stála dosud na svém místě, pozvednuvši pouze ulekaně hlavu. Hoel vytrhnul střelci pušku, poznamenal při tom cosi potupného, leč Pipriac zvolal, ukazuje vzhůru: „Hrome! Trefil ji — hleďte jen, padá!"

Výklenek, v níž se Jannedic nalézala, byl široký. Ubohé zvíře kleslo na přední nohy; zdálo se, že je skutečně postřeleno, neboť bolestně zamekalo, potácejíc se, ale napnuvši konečně, jak se zdálo, poslední zbytky sil, zvedlo se zase, pádíc k jeskyni, v níž záhy zmizelo.

pozemským tvorem, jemuž nebylo potravy zapotřebí a pak ovšem bylo každičké stihání marným. S Pipriacem nebylo více k vydržení, neboť při sebemenší příležitosti propukl v zuřivost a vztek.

Co se zdálo poctivému, jednoduchému vojínu nerozluštitelnou hádankou, to po dlouhých dnech a nocích usilovného pátrání objevil záludný Michal Grallon. Po celou dobu obléhání pomáhal obléhajícím; přicházel a odcházel jak se mu to právě hodilo, projevoval své mínění, radil a špehoval. Pipriacovi byl trnem v oku a starý veterán mu to dával i zřetelně na jevo; leč rybář měl tlustou kůži od níž se všechny kousavé poznámky neškodně odrážely. Nedal se másti ve svých pátráních, neboť byl přesvědčen, že Rohanovi skytá pomoc jen a jedině lidská nějaká bytost a proto si umínil vyšetřiti kdo to byl a odkud pocházel.

Jednoho dne stál s Pipriacem na úpatí Triffineových stupňů. Jeho zrak zabloudil náhodou na západní útesy a srázy, jež skrývaly kathedrálu. Vysoko nahoře, na místech noze lidské nepřístupných, pohyboval se tvor, chvílemi se zastavující, chvílemi opět ve směru ku kathedrále spěchající, až konečně po chvíli zmizel v místech Rohanova úkrytu. A náhle jako blesk projela Grallonvým mozkem myšlenka a obrátiv se vzrušeně k sergeantovi, který obklopen svými četníky seděl na balvani zvolal živě: „Pohleďte jen vzhůru, rychle, rychle."

„A co je tam, u všech všudy?" osopil se naň zuřivě Pipriac, „Dělej si blázny ze své babičky a ne z nás!"

„Co nevidíte onu kozu?!"

„Čert tě seber i s kozou! Co mi je po ni?"

„Snad více než myslíte; což nechodívá denně do kathedrály, aby přinesla svému pánovi do „černé díry" potravu? Jací to jsme hlupci, že jsme na to dříve nepřišli!" odvětil Michal ušklibuje se.

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Co je se zapůjčeným obilím?

Při posledních rekvisicích byly mnohým zemědělcům odebrány poslední zbytky zásob obilí se slibem, že jim to bude z nové sklizně vráceno. Tisíce malorolnických rodin neměly následkem toho od jara ani mouky na chléb a musily si ji vypůjčovati nebo draze kupovati od těch, kdo si dovedli obilí ve větším množství ponechati. Ale stejně jako loni, nechce také letos o vrácení zapůjčeného obilí nikdo ničeho věděti. Obilí nevrátilo se ani z ukrajinských přívozů, ani z Rumunska, ani z Uher. Vláda zkrátka si vypůjčila a dnes nedovede to splatiti. Musíme se domáhati aspoň toho, aby nám nad stanovenou dávku bylo ponecháno o tolik více, kolik jsme z vyhražených nám zásob zapůjčili, nebo aby nám v náhradu za to byla dodána kukuřice ke krmení. V Korutanech zakročilo místodržitelství, aby ti, kteří obilí zapůjčili, mohli si je ponechati z letošní sklizně a aby jim byly urychleně dodány premie v cukru, které byly slíbeny. Také se jim má dostati za částečné odškodnění přídělu kůže. Očekáváme, že také místodržitelství u nás splní svůj slib, daný rolnictvu při zapůjčování obilí z vyhražených mu zásob. Když to jde v Korutanech, musí to jíti také u nás.

*

Zdražování bez konců.

Nejen že zdraženy chléb a mouka, i na uhlí došlo, na poštu a železnice, dokonce i na sirky. Nemine dne, aby se říšský zákonník nevytasil s nějakým tím nařízením, kterým by se obecenstvu neukládalo nových břemen. Tentokráte dochází na petrolej, benzin, plynový olej atd. Opětné zvýšení petrolejových cen odůvodňuje vydané dotyčné ministerské nařízení následovně: Ačkoliv nabyly ceny olejových surovin během posledních dvou let značného zvýšení, zůstaly stanovené ceny hotových výrobků posud nezměněny. Když však před krátkou dobou byla cena olejových surovin opětně zvýšena až na únor r. 1918 zpět působící zdražení nabylo čtyřnásobné ceny z roku 1915, nemohou se rafinádám spojena tím nová břemena již ukládati, ježto náklad vzešlý spracováním surovin značně se zdražil. Z toho důvodu musel se přikročiti ku zvýšení nejvyšších cen pro jistou část minerálních olejů (benzin, pynový olej atd.); proti tomu bylo upuštěno od zdražení základní ceny petroleje ku osvětlení, an právě petrolej náleží ku nejnutnějším potřebám nejširších vrstev obyvatelstva. Ovšem stane se tím v úzkých hranicích pohybující se zdražení petroleje ku osvětlení v drobném prodeji nevyhnutelným, poněvadž v tomto novém nařízení zamýšlené přirážky vznikl dopravním a režijním vydáním, jakož i náklad za dovoz vzhledem ku zmíněným poměrům musel se zdražiti, co v drobných cenách petroleje nabude výrazu.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ.

Dne 28. srpna. Na italské frontě nic nového. V Albanii získalo naše vojsko u Beratu a Fieri opět půdy. — Západní fronta: Armáda generála šl. Belowa (Otto) byla včera opět v těžkém boji. Těžisko anglických útoků leželo jižně od Scarpe. Hromadným použitím obrněných vozů, anglické a kanadské pěchoty snažil se nepřítel vynutiti si po obou stranách vojenské silnice Arras-Cambrai opět průlom. Naše vojsko bojující na linii Pelves — východně od Monchy — Croisilles, zachytilo náraz nepřítele, vedený s mocnou přesilou v rozhořčeném boji těsně východně od Pelves až k Vis-en-Artois a Croisilles. Také několikráte opětované nápory nepřítele proti Boiry-Notre Dame



Z výstavy válečných rovů v Inšpruku.

a severně od Croisilles se zhroutily. Boj k poledni rozšířil se také na severní břeh Scarpe a na jih až za Mory. Několikeré útoky nepřítele byly zde odraženy. Po obou stranách Bapaume síla nepřátelských útoků polevila oproti předešlým dnům. Severně od Sommy podnikli Angličané prudké útoky proti naší nové linii mezi Flers a Curlu. Odrazili jsme je protiútokem a dobyli zpět Flers a Longuevalu, kam nepřítel přechodně vnikl. Jižně od Sommy ztroskotaly dílčí útoky nepřítele. Mezi Sommou a Oise stáhli jsme své linie od nepřítele zpět, ponechavše mu tím bez boje trosky Chaulnes a Roye. Naší úspěšnou obranou byl nepřítel od 20. t. m. donucen zastaviti na této frontě své útoky. Tím bylo umožněno hladké provedení našich pohybů, které v posledních dnech bylo provedeno a které nepřítelem byly úplně nerušeny. Mezi Oise a Aisne omezila se bitevní činnost na menší boje pěchoty.

Dne 29. srpna. Na rak. frontách nic nového. — Západní bojiště: Na bojišti jihovýchodně od Arrasu zhroutil se anglický útok v palbě. V poledne znova zahájil nepřítel své pokusy o průlom s novou silou. Pomořanské a západopruské pluky zlomily nápor nepřítele. Boiry-Notre Dame bylo ohniskem rozhořčeného boje. Třikráte byly trosky osady protiútokem nepříteli opět vyrvány. Při opětném nepřátelském útoku zůstala osada v rukou nepřítele. Hlavní náraz anglických útoků zastihl virtemberské pluky po obou stranách silnice Arras-Cambrai. Sedmkrát útočil nepřítel marně. Kde nepřítel vnikl do našich posic, byl naším protiútokem opět úplně zahnán. Severně od Sommy obnovil nepřítel časně ráno své útoky mezi Flersem a Curlu. U Hardecourt vnikl do naší linie. 2 gardový granátnický pluk zahnal ho protivýpadem. Mezi Sommou a Oise zůstaly předvoje před našimi novými posicemi v bitevním styku s nepřítelem, který 27. t. m. jen váhavě, včera ostřeji, následoval přes Dompierre-Belloy-Nesle-Beaulleu-Suzey. Donutily ho několikráte k útoku, spojenému proň se značnými ztrátami, a pak ustoupily. Jihozápadně od Noyonu napadl nepřítel po nejsilnější přípravě palbou naše staré linie. Nebyly námi již obsazeny. Noyon byl pod nejtěžší francouzskou palbou. Město je před naší bitevní frontou. Severně od Aisne Francouzi za přibrání Američanů obnovili opět své útoky; za těžkých ztrát byly odraženy. — Druhá zpráva téhož data: Jihovýchodně od Arrasu vyvinul se odpoledne nový boj. Boje v předpoli před našimi novými čarami východně od Bapaume a Perronne, východně od Noyonu, boje pěchoty na Ailette. Mezi Ailette a Aisne ztroskotaly obzvlášť silné útoky francouzské a americké za nejtěžších ztrát pro nepřítele. Dosud bylo hlášeno více než 50 rozstřílených pancéřových vozů.

Dne 30. srpna. Na frontě italské oživly opět boje. Několik italských útoků bylo odraženo. — V Albánii

„Neškleb se jako opičák!" zahřměl naň Pipriac, „ale raději mi jasněji vysvětli, ty chytráku, co tím chceš říci!"

Chovám podezření, nikoliv, jsem úplně přesvědčen, že ho koza podporuje. Což nedochází denně do Rohanovi skrýše? Což by se nemohl v její husté a dlouhé srsti skrýti kousek chleba? To stačí, aby se člověk udržoval při životě. Hleďte jen nyní zmizela v „černé díře"; počkáme-li ještě chvílinku, uvidíme jak se bude vracet."

Pipriac Grallona svými zraky jako oheň žhavými přímo protínal; pak povstal a radil se chvíli se svými lidmi a bylo konečně usnešeno, že bude koza bedlivě sledována.

Hned příštího dne byla Jannedic chycena, ale poněvadž nebylo u ni, vzdor nejpříznivější prohlídce, ničeho podezřelého nalezeno, opět puštěna. Den na to byl Pipriac šťastnějším, neboť objevil pod douhou její vousatou bradou malý košíček, na krku připevněný a chléb a sýr obsahující. Tak bylo zjištěno, že koza skutečně svému majiteli donášela potravu, zachraňujíc ho tak bezděčně od vyhladovění.

„To hovádko by se vlastně mělo pro velezrádu skoliti," mínil Pierre.

„Jen ho pusťte, vždyť je to němý tvor a nerozumí tomu," zabručel Pipriac. „Dnes ostatně jistě nebude čtyřnohá samaritánka tak vítána jako obyčejně.

Četníci se ihned chopili chleba a sýra pro Rohana určeného, vtipkujíce a utěšujíce se, že se bude musit zběh brzy vzdáti. Za dne i za noci stála hlídka před chatkou matky Gwenfernové, střežíc přísně všechny vycházející i vcházející, jmenovitě kozu, která však nyní stále řídčeji a řídčeji opouštěla krb, poněvadž kterési noci darovala život kůzlatku a vykonávala proto nyní pečlivě svoje mateřské povinnosti. Bohužel kuzlátko v několika dnech pošlo; Jannedic jak se zdálo, byla neutišitelná. Četník však této události nepřipisoval pražádného významu — a neprávem jak brzy shledáme.

A zase uplynulo několik dnů a zběh stále ještě žil. Vichr deštěm a krupobitím rozdrážděný, svištěl divoce, rozvzteklené moře řvalo dnem i nocí, a obléhající prožili mnohé, těžké chvilky a zuřili proto a stali se netrpělivými. Jak dlouho měla tato úmorná honba ještě trvati? Zběh se nalézal ve své tvrzi, chráněn před nepohodou a rozdivočelými živly, zatím co, služebníci císařovi, promoklí, a umáčení jako krysy museli vykonávati svoje slídičské služby. Zejména Pipriac by byl nejraději vyletěl z kůže, neboť se styděl za tuto hanebnou, hnusnou úlohu; leč povinnost jest povinnost a nebylo jiného východiska nežli vytrvati na svém místě.

Zatím co četníci, až po uši zakuklení, vzdor vichru a dešti [illegible] v obléhání, doléhaly k nim z velikého bojiště, z Porýnska ojedinělé zprávy a né právě růžové. Napoleon utrpěl několik malých porážek, mnoho starých jeho spojenců od něho odpadlo, leč Pipriac a jeho lidé se smáli hlouposti těchto odpadlíků, kteří se odvážili, pochybovati o konečném vítězství velikého dobyvatele. Jistě brzy zprávy o nových vítězstvích Francie uvedou svět v úžas! Obezřelý Michall Grallon nedopřával jim však mnoho času, aby se zabýval jiným než Rohanem. Stoje jednoho dne pod skalisky, pravil náhle k Pipriacovi: „Jen se podívejte, ta zatracená koza chodí nyní mnohem častěji do „trou" nežli dříve."

„A co na tom? Aby tam, nemohla donášeti potravu o to je dobře postaráno. Jsi osel, ty vychytralý rybáři!"

„Přehlížíte jedno, vážený pane sergeante! Kdybyste byl na to myslil, dávno již byste byl tu potvoru srazil," přerušil Michal, Pipriaca zlostí se chvějícího. „Pošlo ji kůzle a má plné vemeno. Je ráda, když ji někdo podojí a Gwenfern se o to denně stará — — —"

„A ďasa, ty jsi vskutku prohnaný chlapík! Kde jsi sebral ten ostrovtip, rybáři? Obr, jako Rohan nemůže přece žíti jen z kozího mléka," zahučel Pipriac, neboť ho mrzelo, že ho

situace nezměněná. — Na západě pokračuje ohromný zápas. Těžiště anglických útoků byla prostora jižně silnice Arras-Cambrai. Angličani vnikli do Bullecourtu a Rincouretu. Poslednější obec byla jim **zase vyrvána** německým protiútokem. Silné útoky z St. Legeru a Mory byly odraženy. Severně Sommy přeložili Němci svou frontu zpět na čáru. východně Bapaume-Peronne. Na Ailette usadili se Francouzi západně Folembray v německé čáře.

Dne 31. srpna. Živější činnost na italské frontě trvá. — U Arrasu pokračovali Angličané ve svých průlomných pokusech na frontě 20 km. Angličané postoupili jen u Hendecourtu. Ecoust byl v protiútoku znovu dobyt. Tuhé boje severovýchodně Noyonu. Z Chervilly byl nepřítel vypuzen. U Soissonsu stáhli Němci svou frontu na čáru Juvigny-Bury-Le-Long. V Juvigny usadili se Francouzi. Další zpráva sděluje, že Němci také u Yprů ustoupili přes Kemmel. Baillewil-Neuf Berquin a přes Lavu.

Dne 1. září. Na rakouských frontách nic nového. — Západní bojiště: Mezi Ypry a La Bassée zkrátili jsme svou frontu vydáním oblouku vybíhajícího na Hazebrouck. Přenechali jsme přitom nepříteli Kemmel. Nepřítel obsadil Kemmel a postupoval přes Bailleul-Neuf-Berquin a přes Lavu. Na silnici Arras-Cambrai zlomeny anglické pěší útoky před našimi liniemi. Silné útoky nepřítele ztroskotaly mezi Hendecourtem a Vaulx-Vrancourtem. V střídavých bojích zůstaly Bullecourt a Hendecourt v rukou nepřítelových. Mezi Morvalem a Perronne a jihozápadně od Bancourtu, byly odraženy. Dále jižně probíhá naše linie po ukončení bojů na silnici Bouchavesnes-Peronne. Pokusy nepřítelovy o přechod přes Sommu u Brie a St. Christ byly zmařeny. Silné útoky Francouzů mezi Sommou a Oise proti posici na průplavu a výšinovému bloku severovýchodně od Noyonu. Mezi Oise a Aisne začala znova pěší bitva po nejsilnější děostřelecké palbě. Těsně jižně Oise útoky nepřítelovy nedostaly se ku předu v dělostřelecké a minové palbě.

Dne 2. září. Na rakouských frontách žádná změna situace. — Západní bojiště: Boje v předpolí po obou stranách Lysu. Mezi Scarpou a Sommou pokračoval Angličan. ve svých útocích na frontě široké 45 kilometrů Ohnisky boje pěchoty byly Hendecourt a Noreuil. trychtýřová pole východně Bapaume a mezi Rancourtem a Bouchavesnes. Nepřítel, jenž získal půdy severně od Hendecoutru ke Cagnicourtu. byl protiútokem vržen zpět k Hendecourtu. O Noreuil bylo dlouho bojováno; zůstal v našich rukou. Na obou stranách Vaula-Vrancourtu podniknuté útoky ztroskotaly. Severně Sommy zastavili jsme nepřítele postupujícího od časného rána značnými silami na linii Sailly-St. Pirre-Vaastský les a východně Bouchavesnes-Mont St. Martin. Peronne byl nepřítelem obsazen. Po obou stranách Nesle pokračoval Francouz ve svých útocích. Po nejsilnější bubnové palbě pokoušel se znovu proraziti v hluboce rozčleněných bojích pěchoty průplavní posici.

Dne 3. září. Na rakouských frontách nic nového. Západ: Mezi Scarpou a Sommou pokračovali Angličané ve svém útoku. Jižně Arrasu se jim zdařilo, nasazením velkých sil zaraziti linii naší pěchoty po obou stranách silnice Arras-Cambrai. V linii Etaing-východní okraj Dury-východně Caguicourtu-severovýchodně Queantu-severní okraj Norenilu zachytili jsme náraz nepřítelův. Mnohé pokusy nepřítelovy proniknouti ku předu přes výšiny durynské a východně Cagnicourtu dále proti průplavu ztroskotaly na zasáhnutí našich záloh. Severně Sommy uhájili jsme po prudkých bojích výšin východně Sailly-Moislalns-Aizecoustl' Haut-východní okraj Peronne. Po vícehodinné nejsilnější dělostřelecké přípravě útočili Francouzi mezi Oisou a Aisnou. Útoky proti Pierremande a Folembray ztroskotaly v naší palbě. V kusech lesa západně a jižně Concy-le-Chateau zatlačil nepřítel naše přední linie o něco z Ailette zpět.



Směsice národů v dohodovém táboře na Sibiři: Rusové, Francouzi, Japonci, Číňané a Američané.

SMĚS.

Z parlamentu. Finanční výbor poslanecké sněmovny je svolán na 10. září. Též jiné výbory sejdou se kol 10. a 12. září. Plenum sněmovny dne 24. září.

Z činnosti poslance Staňka. Předseda Českého Svazu, posl. Staněk dlí v Luhačovicích na zotavené. Přes to však posl. Staněk i nadále je činný. Před týdnem promluvil o státopráv. snahách na schůzi státopráv.-demokrat. strany, minulý čtvrtek súčastnil se Slovác. večírku v Luhačovicích, na kterém promluvil také známý slovenský žurnalista Štefánek a posl. uherského říšského sněmu dr. Blaho. Minulou neděli promluvil posl. Staněk na velké slovácké manifestaci pro samostatný česko-slovenský stát v Uherském Brodě a sklidil zde bořlivý úspěch. Také posl. dr. Zahradník dlí v Luhačovicích a pořádá zde a v okolí pilně schůze. Posl. Zahradník promluvil na obrovském táboru lidu ve Valašském Meziříčí, uspořádal velkou schůzi ve Zlíně a minulou neděli promluvil na schůzi slováckého lidu v Uherském Brodě.

Zprávy ze západu. Čtyřdohodový tisk sděluje, že vojska anglická překročila na svém postupu už také tak známou čáru Hindenburgovu a sice u Pelves a Boiry Notre Dame. Jiné zprávy tvrdí, že Američané převzali obranu Remeše a že v tomto úseku přikročí k velkému útoku.

Fronta východní. Bolševici rozšířili v poslední době spoustu zpráv o svých vítězstvích proti Čechoslovákům. Všecky tyto zprávy nutno přijímat s velikou reservou. Za to Angličani ohlašují, že zmocnili se Vologdy, kteréžto město vzdáleno je o Archangelsku 1.300 km.

Zemská rada hospodářská utvořena byla v Praze a převzala řízení veškerých aprovisačních záležitosti v Čechách.

Americký trest pro Německo. „Times" oznamují z Washingtonu, že Spoj. Státy odmítají jakoukoli konferenci s Německem. Jsou rozhodnuty povolati Německo po vítězství čtyřdohody před tribunál spojenců a diktovati mu trest. O vyjednávání na základě vzájemných ústupků Amerika vůbec neuvažuje.

a zahleděl se do hlubiny. Nad tím co spatřil, se mu krev v žilách zarazila. Kathedrála se hemžila rozčíleným množstvím, které se blížilo k jeho úkrytu, nesouc několik vespolek svázaných žebříků a postavivše je těsně pod „oltář", zatím co se několik četníků chystalo k výstupu. Když spatřili náhle Rohanův obličej, který se jako zjevení nad nimi objevil, vyrazili výkřiky zděšení, zarazili se na okamžik a pak spěšně pokračovali ve svém díle.

V jediném mžiku pochopil obležený celou situaci. Nerozmýšleje se dlouho srazil oba žebře, jejichž nejvyšší příčle dotýkaly se kraje „díry". Na štěstí nebyli šplhající ještě vysoko, a odnesli si proto při pádu jen nepatrné odřeniny. Jako býk, davem rozzuřený, neovládaje více svých smyslů, uchvátil Rohan balvan největší mezi všemi, jež tu ku svoji obraně nahromadil — a zvednuv ho a napiav poslední své síly, mrštil jím do hlubiny. Z dola ozvaly se pronikavé výkřiky zděšení, kleteb a nadávek a Pipriac zahřměl: „Palte!" Dešť kulí mihl se kolem zběha, leč jako zázrakem ho žádná nezasáhla.

Nebylo pochyby, že Pipriac, unaven bezmezným čekáním, se konečně rozhodl, ztéci pevnost útokem. Žebře byly znovu uppraveny a postaveny, ale sotva, že se četníci pokoušeli vyšplhati se vzhůru již se řítil na ně z „černé díry" balvan za balvanem. Rohan se necítil více člověkem; bez oddechu, bez rozmyslu vrhal těžké kameny dolů na nepřítele, rovněž na nejvyšší stupeň rozdrážděného a salvu za salvou vypalujícího. Poněvadž se však v rozčílení velmi špatně cílí, fičely kulky Rohanovi jen hrozebně kol uší. Rozzuřil se urputný boj. Četníci znaveni, ustali konečně v útoku, a stáhli se k poradě; toho použil i obležený, aby, chráněn kamennou svoji zdí, si na chvilku oddechl. Mnoho času mu nezbývalo, neboť, obléhajíc měli žebře i jiné prostředky po ruce, trpělivost je přešla a byl proto pevně rozhodnuti zmocniti se zběha, ať živého či mrtvého. Skučící vichřice, a mraky chvílemi měsíc zastírající j

23.

VÍTĚZSTVÍ.

Po druhé již přišla lstivost a prohnanost Michalova důležité věci na kloub, neboť Rohan se od několika dnů skutečně živil pouze kozím mlékem. Když koze Jannedic pošlo kuzlátko, bloudila smutně po pobřežních skalinách, neboť mlékem naplněné vemeno, ji způsobovalo nesnesitelné bolesti. Tu se nad ni smiloval polovyhládlý Rohan a ssál z ní denně přebytek mléka, ulevuje tak jejím bolestem a svůj život zachraňuje. Od oné chvíle navštěvovala koza denně několikráte jeskyni, hledajíc tam ulehčení ve svých bolestech a čím více Rohan mléko vyssával, tím více ho přibývalo. Nicméně byl si svým osudem jist. Kdysi silný, zdravý hoch, zhubeněl na kost a kůži; hlad, trýznivý hlad, odrážel se v matných jeho očích. Po hodiny ležíval schoulen na svém loži, jako hladový vlk na svém pelechu, zíraje ztrnule a apaticky v neznámo. Žaludek kručel a mozek, jemuž se nedostávalo dostatek krve začal vypovídati službu, neboť před horečným zrakem Rohanovým objevovaly se různá zjevení a přeludy. Časem vyrážel divé, nenapodobitelné žalostné skřeky, jež se v ponuré jeskyni děsivě odrážely samému strach nahánějíce. Jakmile však k němu z hlubiny dolehly lidské hlasy, vzpamatoval se a hnán pudem sebezachování napiav poslední zbytky svých sil.

Podobně i výstřel vypálený po Jannedic, vyrušil ho z jeho apatičnosti; vyskočil, zíraje do hlubiny, leč v kathedrále neozývalo se nic než rhytmicky pleskot vln stoupajícího přílivu a nepokojný šelest vylétajících a kolem kroužících ptáků. Uklidněn ulehl opět na své lože když v tom vlezla do jeskyně Jannedic tulíc se mu k nohám a smutně mekajíc. Z počátku si nebohého zvířete ani nevšímal pobručuje si cosi polohlasně, jak bylo jeho zvykem. Drsný jazyk Jannedic, vzbudil však

Nový společný ministr financí. „Neue Freie Presse" zaznamenává pověst, že společným ministrem financí má býti jmenován přednosta presidiální kanceláře minist., sekční šéf taj. rada bar Chrobak.

Maďarské listy proti federalisaci Rakouska. Z Budapešti se oznamuje: Zdejší listy zabývají se zevrubně zprávami českých listů o federalisačních plánech rakouské vlády. Odmítají je vesměs a praví, že by v tom případě zbaveny byly Uhry slova a uvolněny od Rakouska.

Anglie proti Rakousku. Londýnský dopisovatel „Corr. della Sera" prohlašuje, že ví ze spolehlivého pramene, že Anglie konečně vzdala se ohledu na Rakousko-Uhersko a zároveň s druhými dohodovými státy přijala formuli „Austria dolenda" (Rakousko, jež má býti zničeno. P. r. Uznání československé samostatnosti, jest k tomu prvním krokem.

Nová dohodová ofensiva proti německé a rakouské měně. Holandské listy oznamují krátce, že holandské banky sdělily svým zákazníkům, kteří mají u nich na cizí měnu znějící konta, že budou se musit zavázati zvláštním reversem, že v případě mincovní reformy ponesou s tím spojené risiko. Holandské listy vysvětlují tento krok svých bank tím, že Německo prý zamýšlí snížiti mincovní cenu marek. Naproti tomu sděluje „Nordd. Allg. Ztg." úředně, že takových úmyslů vůbec nikdy v Německu nebylo a nikdy o nich ani uvažováno. Běží jen o nový nepřátelský manévr s účelem, otřásti důvěrou v německou měnu.

Po Španělsku také Norsko. Norský vyslanec v Berlíně obdržel od tohoto úřadu ujištění že vláda německá nikterak nemá v úmyslu zabraňovati dovozu norskému potravin mimo uzavřené pásmo, a že bude poskytnuto nutné zadostiučinění v případě, že by plavidlo bylo vskutku torpedováno bez výstrahy, což se však pokládá za nemyslitelným. Norský vyslanec, ježto později bylo hlášeno potopení parníku „San José", obrátil se také proto později na německý úřad zahraniční. Také v této věci bude co možná záhy provedeno vyšetřování.

D'Annunzio proti Vídni. Dle italských zpravodajů byla konána společná letecká rada dohody, která se usnesla, postaviti veliké dohodové vzduchové loďstvo, které má útočiti na hlavní města čtyř spolku obzvláště na Vídeň, Berlín a Cařihrad. Útoky mají býti prováděny co nejdříve. Američtí letečtí důstojníci přejali uspořádání těchto letů. D'Annunzio si vyhradil aby směl osobně veleti útokům na Vídeň.



Část znovu dobytého albánského města Fieri.

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST.

Praní vlněných punčoch bez mýdla. Špinavé vlněné punčochy přelejí se vařící vodou a hned, jak je v rukou můžeme udržeti, se vyždímají, znovu se čistou vařící vodou přelejí, za horka se opět vyždímají a hned se k usušení pověsí.

Bílé plátěné střevíce se mýdlem rozpuštěným ve vlažné vodě měkkým kartáčem vydrhnou, opláchnou se vodou, do níž se přidalo něco sody a na konec se omyjí studenou vodou s trochu solí. Chceme-li, aby střevíce dostaly jasně modrý odstín, jaký mají střevíce nové, přidáme do vody s přídavkem sody i do vody s přídavkem soli něco málo modře. Jinak natírají se takové střevíce také olejovou barvou rozdělanou terpentinem nebo jeho náhražkou na mlékovitou tekutinu.

Šedivé plátěné střevíce čistíme louhovou esencí, kterou dostaneme u každého materialisty. $^1/_4$ litru této esence smísíme s $^1/_2$ litrem vod, rozpustíme v ní malý kousek mýdla, střevíce do této směsi na čtvrt hodin postavíme, pak po důkladném vytřepání je vycpeme novinovým papírem, povrch poprášíme jemnou sádrou a necháme je přes noc na vzdušném místě oschnouti. Druhý den se střevíce čistým kartáčem vykartáčují a kožené součástky se natrou tukem.

Nepromokavými zůstanou plátěné střevíce, když je natíráme směsí z 1 dílu klihu, 1 dílu jádrového mýdla a 20 dílů vody; směs se vaří půlo hodiny a přidají sle k ní zvolna dva díly práškového kamence. Když mlékovitá tekutina prochladla na 50° C. postaví se střevíce do ní a nechají se v ní tak dlouho, až úplně plátno prosákne. Pak se vytřepají, vycpou papírem a nechají se na vzdušném místě úplně oschnouti.

Pelyněk je jedním z dobrých prostředků proti nečistému hmyzu v příbytcích a v nábytku. Skorem veškery rostliny jsou od různého hmyzu napadány, pelyněk je veškerého hmyzu již za zelena prost. Odvar pelyňkový poslouží nám proto velice dobře při hubení domácího hmyzu. Je to prostředek levný a účinný.

Náhradu za arabskou gumu a škrob získáme, když třepáním v láhvičce od léků smícháme 100 dílů vodního skla s 10 díly plavené křídy. Přidání plavné křídy má jen za účel, aby vodní sklo bylo učiněno hustším.

Ztvrdlý štětec od olejových barev namočíme na několik dní před upotřebením do petroleje, v němž změkne a dá se znovu zase dobře upotřebiti.

Vodičku na skvrny připravíme smísením 26 gr. čistého terpentýnového oleje a 157 gr. čistého, dobře rafinovaného lihu, stejné množství étheru a 15 kapek citronové tresti. Smíšeninu tu uschováme v dobře uzavřené lahvi.

▫ ▫ ▫

jeho pozornost. Naklonil se k ní, hladil ji po hlavě, šeptaje ji a nazývaje ji milými jmény; pohlížela k němu bolestným zrakem, mekajíc žalostně a pokoušela se zvednouti leč klesla opět bezmocně na kolena. Rohan zděšeně vyskočil, neboť v místě kde Jannedic sklesla spatřil kaluž krve. Poklekl k věrné svojí přítelkyni a shledal, že krvácí z hluboké, střelné rány. Slzy mu vstoupily do očí; němá bolest zvířete rozedírala srdce

Němé stvoření vycítí jemným svým pudem blízkost smrti a poněvadž miluje život, brání se umírání právě tak, jako rozumný tvor lidský. Je-li možno, aby oko nezaplakalo, vidí-li tento smrtelný zápas? Což se neloučí s životem právě tak těžce jakobychom se loučili i my, což nemá právě týž strach před nepochopitelnou záhadou smrti?

Rohanovi, byla tato koza v posledním tažení ležící, věrnou družkou a společnicí, ba, mnohem ještě více, jeho útěchou a záchranou v nejtěžších hodinách životních. Dokud ho navštěvovala, byla přece jen jakýmsi pojítkem mezi ním a ostatním světem, dokud za ním chodívala, necítil se tak úplně opuštěným. Jak často objímal něžně její krk, jak často ji tiskl k srdci. Po ní posílal pozdravy matičce a Marcele! A ona k němu vzhlížela svýma moudrýma, smutnýma očima, jakoby jeho bezútěšný žal chápala, lízajíc mu něžně ruce i tvář, tulíc se k němu, jakoby ho chtěla ujistiti, i nadále svou věrností, nechť ho zlí lidé budou jakkoli pronásledovati. Přinášela na několik hodin klid do vzpurného jeho srdce, a dodávala mu nové naděje v budoucno. — A nyní tu ležela Jannedic, svíjející se v bolestech a zlomeným zrakem k němu vzhlížející a on — on ji nemohl pomoci a musil jen přihlížeti, jak ji život rychle vyprchává. To bylo více nežli mohl snésti: vykřikl zoufale, klesnuv k ní a obejmuv ji kol krku sténal: „Ó, Jannedic, moje Jannedic, neopouštěj mne!"

Ubohá koza olizovala mu ruce i líce, zamekla slabě a sklonivši hlavu na jeho prsa vydechla naposled.

Rohan se neodvážil povstati; nastal soumrak a on klečel stále ještě vedle mrtvé svojí družky. Byl na smrt bledý a chvěl se na celém těle. Veškeren jeho žal a muka, jež mu bylo trpěti, drásaly mu znovu srdce při pomyšlení na ztrátu věrné kozy. Zíral na ni s pocitem, jakoby hleděl na nevinně obětovaného člověka, a proklínal ruku, která tuto smrt zavinila. Divoké zoufalství ho zachvátilo; nemohl pohnouti ani údem, při čemž ho trýznily nejhroznější myšlenky pomsty, kalíce mu mozek, jako černá mračna obloha před bouří.

Měsíc vyšel, leč vichr dosud burácel a vlny se stále ještě v divém jeku tříštily o skalní pobřeží. Byla to jedna, z oněch neklidných podzimních nocí, kdy je obloha jasná a čistá, zatím co vzdušinami bouří zvláštní ruch, kdy měsíc a hvězdy na obloze září, země však zahalena je v temnotu a moře bolestně sténá; noc elementárních protikladů; v nejvyšších sférách nesmírný, tisnivý klid, v nejnižších mocné vzbouření; nahoře jemné, v neznámou dálavu táhnoucí mráčky, dole pak zuřivý severák, jenž v divém boji zápolí s Neptunem.

Chladné paprsky lůny vplížily se v jeskyni, chvějíce se jemně, jakoby žehnaly Rohana a mrtvou Jannedic. Pocítil však tohoto požehnání, neboť srdce jeho naplněno bylo hořkostí a v očích mu číhalo šílenství. Jako divé zvíře ve svém brlohu, tak supěl Rohan ve své jeskyni, zíraje kalným zrakem v neurčito; upadl náhle v jakýsi druh ustrnutí. Uplynulo mnoho hodin a on stále ještě ležel schoulen na témže místě.

Mezitím rozzuřený, zpěněný příliv ucovl opět z kathedrály. Balvany, hřbitovními kamenům podobné, odrážely se zase zřetelně od veliké křemenité půdy. Za branou svatého Gilda běsnilo však moře i na dále a jeho ohlušující řev doléhal až k Rohanovi; rovněž i vichřice se dosud neuklidnila, víříc divoce vzdušinami. Ze směsi tohoto divého řvaní živlů pronikly náhle k Rohanovu uchu jemné zvuky, jež ho vytrhly z jeho strnulosti. Jediným skokem octl se utvoru „černé díry",



Vysvětlení.

„Co pak je to tam za rámus, u těch Křečků?"

„Myslím, že ji vyhání z hlavy nový zimní klobouk!"

*

Moderní inserát.

Pensionát pro mladé dámy! Kursy graciesnosti, nauky o kráse, dvornosti, slušnosti a jemnosti, jakož i o zavařování zadělávání, pečení, vaření a uzenářství. Ředitelka: Klotylda Miňourková.

*

Ohledů plný.

Četník při domovní prohlídce: To už je moc, milý Koukale! Už jste byl dvakráte potrestán, že jste ukradl vašemu sousedu kuře a nyní jste mu sebral dokonce půl tuctu slepic."

Zloděj (skromně): „No vědí, pane strážmistře, já jich nechtěl tolik obtěžovat.'

*

Drzá huba.

Paní k služce: „Fando, jak pak to vyhlížíte? Nestrpím, abyste se tak záletnicky oblékala!"

„Ach milostivá paní, vždyť jsme přece mezi sebou!"

*

Příjemný kibic.

„Už je mi to opravdu hloupé! Stále jste mi přilepen na zádech, čučíte mi do karet, pijete mi z džbánku a teď jste si dokonce i šesták, co jsem vyhrál strčil do kapsy."

*

Lakonický.

Selka (po uzavření pojištění): „Slyšel's Franto, kdybys umřel dostanu padesát tisíc."

Sedlák: „Ale pro mě, ale jen když budu mít potom pokoj."

*

Jemná potěcha.

„Co tomu říkáte, on mě ten nestyda nazval šrapnelem."

„Ale k vůli tomu, snad paní Krajíčková, hned nepraskneu."

*

Zamilovaní.

„Vy byste už zase chtěli do Karlových Varů? Vždyť jste tam byli v loni na svatební cestě!"

„Ano, ale milý strýčku, člověk by si chtěl také prohlédnouti lázně."

*

Z dopisu redaktora.

„.....nepřátelské dělostřelectvo klapalo celičký den, ale většina výstřelů zapadla do papírového koše."

*

Stále zamilován.

Lékař: „.... musím vám úplně zapovědít alkohol."

Pacient (zoufale): „Ale pane doktor, co pak si počnu... já jsem každou chvíli něšťastně zamilován!"

*

Opatrnost.

Fotograf: „Račte dovolit, ale vy se strašně mračíte, milý pane!"

Pán: Úmyslně, úmyslně; ta podobenka je totiž určena pro mého synovce, a kdybych se na ní usmíval tak by mi psal hned o peníze."

*

Překážka.

„Proč pak si kladeš masenky pod polštář?"

„To z opatrnosti! Před krátkem se mi zdálo o báječné telecí nožičce a já neměl žádné masenky při sobě."

*

Na cestách.

Turista (bruče): „Inu to mi není zrovna příjemno, že se mám děliti o nocleh s jiným; kdo pak bude spáti na pohovce?"

Hostinská: „Ano, ano to si můžou zvoliti. Kdo bude spáti na posteli, ten dostane přikrývku a ten co si zvolí kanapé ten dostane polštář."

Vždycky žena.



Milý pane doktore, doporučte mému choti pro mne nějaké lázně."

„Které byste si tak přála, milostivá?"

„Nu, které by se pro mne nejlíp hodily..."

*

V přírodě.



Roztoužený milovník: „Vy tedy nevěříte, slečno, mým opravdovým úmyslům, ačkoliv vás o nich ujišťuji zde v tom velechrámu božské přírody..."

Slečna: „Víte, pane Zubánku, v chrámu obyčejném u oltáře bylo by to přece jen jistější."

*

Nekonečná snídaně.

Úředník (k cizinci): „Pan ředitel tu právě není jest u snídaně!"

Cizinec: „Když jsem tu byl před třemi hodinami, tak jste mi řekl totéž."

Úředník: „Táááк? To tedy chvilku posečkejte, to už brzy přijde."

Otužilý.

„A ty nemáš pražádný strach před plynovým útokem?"

„Kde pak, člověče, já jezdil u sedláka 10 let s hnojem."

*

Útěcha.

Matka (po sňatku): „A nyní milý zeťáčku, vás ujišťuji svoji blahovolnou neutralitou."

*

Papírové boty.

„... Mám snad ty boty donést k ševci, aby je podrazil?"

„... Ale kde... dones je raděj ke knihaři."

*

Odmítnutá urážka.

„Mami, pan učitel tě urazil."

„Jak to?"

„Povídal, že jsem tele."

*

Osud

Manželka (na procházce): „Pamatuješ se ještě zde u tohoto pomníku jsme se vždycky scházeli! Jak často si mne tu nechal čekat a nepřišel, ty negalantní člověče..."

On (vzdychaje): „Ano, ano a nic to nebylo platno, přece jsem tě dostal."

*

Zklamání.

Host (prohlížeje listinu a nenašed číslo svého listinu a seznam vín, jež máte!"

Sklepník: „Prosím, ihned!"

Host (prohlížeje listinu a nenaed číslo svého losu): „... přineste mi jedno malé pivo!"

*

Lichotník.

Ona (na venkově): „Podívej se jen, jak se to selátko v tom hnoji válí.... to je hnusné."

On: „Ale, ale, Fanynko, vždyť ty jsi byla také malá."

*

Mezi přítelkyněmi.

„Můj nový kostým se ti tedy nelíbí?"

„Hm, není dosti jednoduchý! Když si člověk dá pořiditi jednoduchý kostým, tak musí býti aspoň tak jednoduchý, ab y budil pozornost."

*

Rozhodnost.

„Nekoupíš-li mi ty hedbávné šaty a budeš-li vůbec takto dále se mnou jednati vrátím se jednoduše k svým rodičům."

„A to budeš zase na mě chtíti cestovní oděv, že?"

*

Nedorozumění.

Nevěsta: „Bože, Bože, jaké to nedorozumění. Telegrafovala jsem svému ženichovi: „Proč nepíšeš. Jsem všecka zoufalá, dva dny jsem již nejedla" a pomyslete si dva dny na to mi poslal balík s desíti vuřty."

*

Pěkná společnost.

Cizinec: „Zapomněl jsem tu hůlku se stříbrným držadlem?"

Hostinský: „Tááк! ta patří vám?... Právě se o ni v šenkovně perou."

*

Prohnaný námořník.

Makta: „Co pak dělal lajtnant s Elsou v salonĕ?"

Ferdáček: „To já nevím, mami, pan lajtnant povídal, abychom si s Mařenkou hráli na podmořskou vojnu a já jsem dělal ponorku a musil jsem být stále schován pod kobercem."

*

Chyba.

„Tak si pomyslete, dal jsem svě nevěstě přes prázdniny svého psa, aby ho odnaučila tvrdohlavosti a dokázal jsem opak!"

„Jak to?"

„Ale, teď je i ona tak tvrdošíjná jako pes!"

Majitel: „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.

Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.

Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie budtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejí. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se žádají.

ČÍSLO 38.

Jednotlivá čísla 40 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.
Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

Ve VÍDNI, DNE 19. ZÁŘÍ 1918.

Kolona tureckého Červeného půlměsíce.



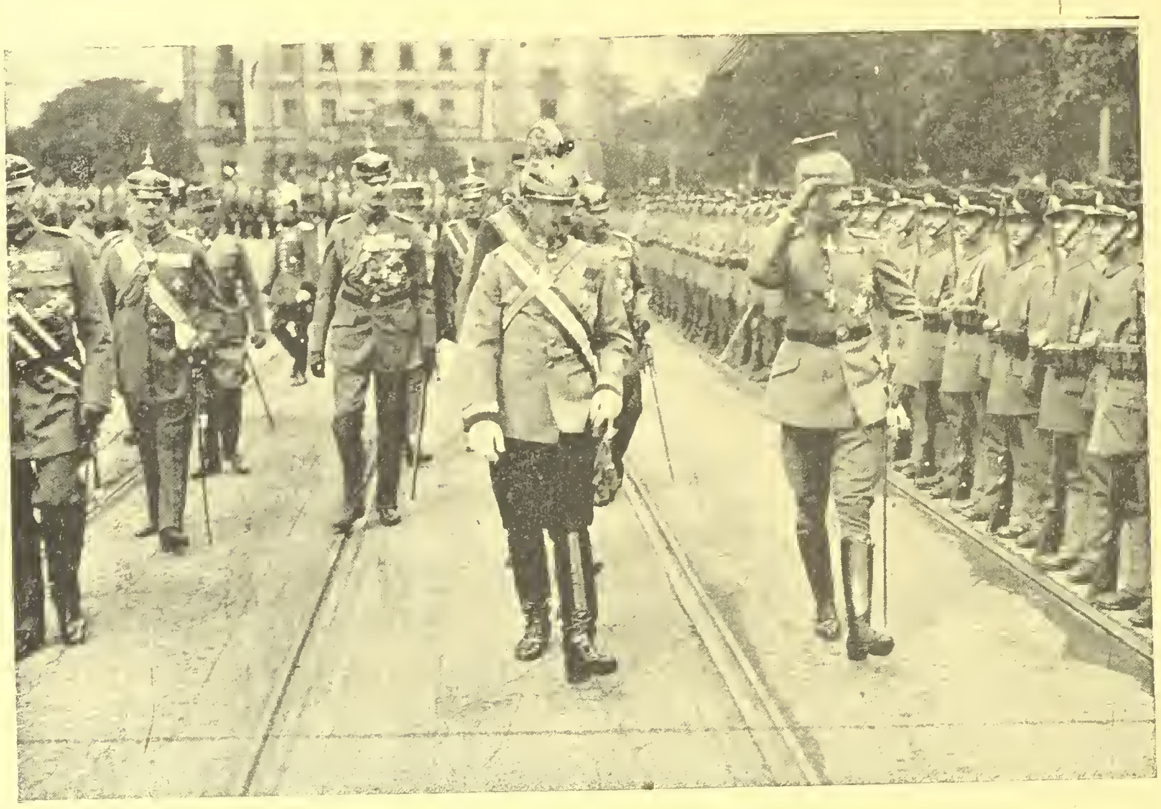
Německé armády v linii Hindenburgově. — Nová fronta na východě. — Krvavý teror v Rusku. — Japonci v Sibiři na postupu. — Před zahájením rakouského parlamentu.

BOJ NA ZÁPADĚ.

Bitva na západě trvající už několik neděl, zuří dál — válečné drama rozvíjí se v plné své hrůze. Angličani, Francouzi a Američané jsou na postupu a Němci byli nuceni ustoupiti až na starou čáru Hindenburgovu, leč i tuto nepřítel již na některých místech překročil. Operacemi dohodového vojevůdce Focha zahájenými 15. července, donuceni byli Němci za půl druhého měsíce vydat , co ve Francii na jaře a v létě směrem na Amiens, Paříž a Remeš dobyli a uchýlit se na Hindenburgovu linii, o níž rozpoutal se právě tuhý zápas. Hrozný je obraz bojiště. To, co ještě zůstalo celého z minulých bojů, Němci důsledně ničí, aby útočící a v patách sledující voje nalezly jen poušť. Sežehnuté statky, obce v troskách, zničená větší města i s jejich katedrálami, vypálené,nebo střelbou rozdrcené lesy, řeky bez přechodů, pole plná trychtýřových jam a cesty přervané — takový je obraz kdysi kvetoucího kraje, z něhož se jedna vojenská vlna valí na východ, následována jsouc vlnou jinou. Němci ustupují v linii více jak 200 km, tu rychleji, onde pomaleji dle povahy bojů i fronty a dle důležitosti přípravy obranných linií nových. Angličané i Francouzi jdou ku předu. Není pochyby, že čísel. převaha je nyní na straně čtyřdohody. Říšsko-německé listy vzpomínají starého rčení, že „bůh války jde se silnějším" a jejich vojenští odborníci poněkud opozdĕně nahlížejí význam vstupu Ameriky do války. Ardenne v „Berl. Tagblattu" uvádí zcela správně, jak od zahájení války Amerikou, nepřátelských sil stále přibývá, kdežto německé velení stojí ustavičně před těžkým problémem, vykupovati každou obrannou operaci na účet vlastních sil. Z těchto důvodů ozývá se heslo „šetřiti lidmi" stále častěji. Přimlouvají se za ně dokonce i ti, kdož dříve radili k naprosté nešetrnosti v tomto směru. Na severu Angličané starou obrannou čáru Hindenburgovu široce překročili, na jihu se k ní Francouzi dostali i svádějí o ni boje. Mělo se za to z počátku, že tato stará linie stane se i nyní obrannou základnou Němců. Vývoj již mluví sám proti tomuto dřívějšímu názoru. Zdá se, že stará Hindenburgova linie bude míti význam již jen historický, význam praktický měla by však linie nová, východněji položená, snad až u belgicko-francouzské hranice, mezi tamnějšími bývalými pevnostmi a tvrzemi. Některé mlhavé úsudky říšskoněmeckých listů by tomu nasvědčovaly.



K nedávným návštěvám císaře a krále Karla v Drážďanech a v Mnichově. Císař Karel s králem saským jedou od drážďanského nádraží k zámku.



Císař Karel návštěvou v Drážďanech: Společně se saským králem kráčí podél fronty čestné setniny.

CO SOUDÍ O BITVĚ VOJENŠTÍ VŮDCI.

Jisto je, že útoky dohody nejsou dosud u konce. Dle švýcarských zpráv chce Foch zabrániti novému zimnímu tažení a doufá v 6 nedělích přivoditi rozhodnutí. Oproti tomu němečtí vojevůdci, Ludendorff a Hindenburg, vyjádřili se o situaci na západě velmi nadějně. Ludendorff pravil, že v dosavadních bojích obstálo německé vojsko se ctí a že i nadále vytrvá. Všechno však musí býti nasazeno, aby naše síla mohla býti napiata do krajnosti. Čeho jsme v boji dosáhli, to chceme, zvláště zde na západě, udržeti O Američanech prohlásil: „Americkou pomoc na lidech a materiálu nelze podceňovati. Že však americká pomoc by byla rozhodující pro osud války, to jsou jen naděje dohody. Francouzové stále se živí nadějemi. Nejdříve žili nadějí v Rusko, nyní žijí nadějí v Ameriku. Jsme hotovi s ruským parním válcem a budeme hotovi i s Amerikou. Naše vůle a náš duch zůstanou nezlomeny. Hindenburg pravil m. j.: „Neproniknutí rakousko-uherských oddílů za ofensivy na Piavě lze považovati za tragické. Jistě nescházelo statečnosti. Důvod lze hledati v přírodních překážkách, v rozvodnění se Piavy." Dále zmínil se o bulharské a turecké armádě a prohlásil: „Rozhodující boj pro nás, střední mocnosti, odehrává se nyní na západní frontě. My, střední mocnosti, bok po boku věrně držíme pospolu. Trpíme sice i my těžce válkou, ale vyjdeme z ní sesíleni."

JAKÝ MÍR CHTĚJÍ VŠENĚMCI.

V nakladatelství Ludv. Raevnsteina ve Frankfurtu byl právě vydán spis o koloniálních válečných cílech německých. Spis ten je sepsán



K pobytu císaře a krále Karla v německém hlavním stanu: Císař Vilém rozmlouvá s nynějším kabinetním ředitelem, bývalým ministerským předsedou dr. ryt. Seidlerem. Opodal císař Karel.

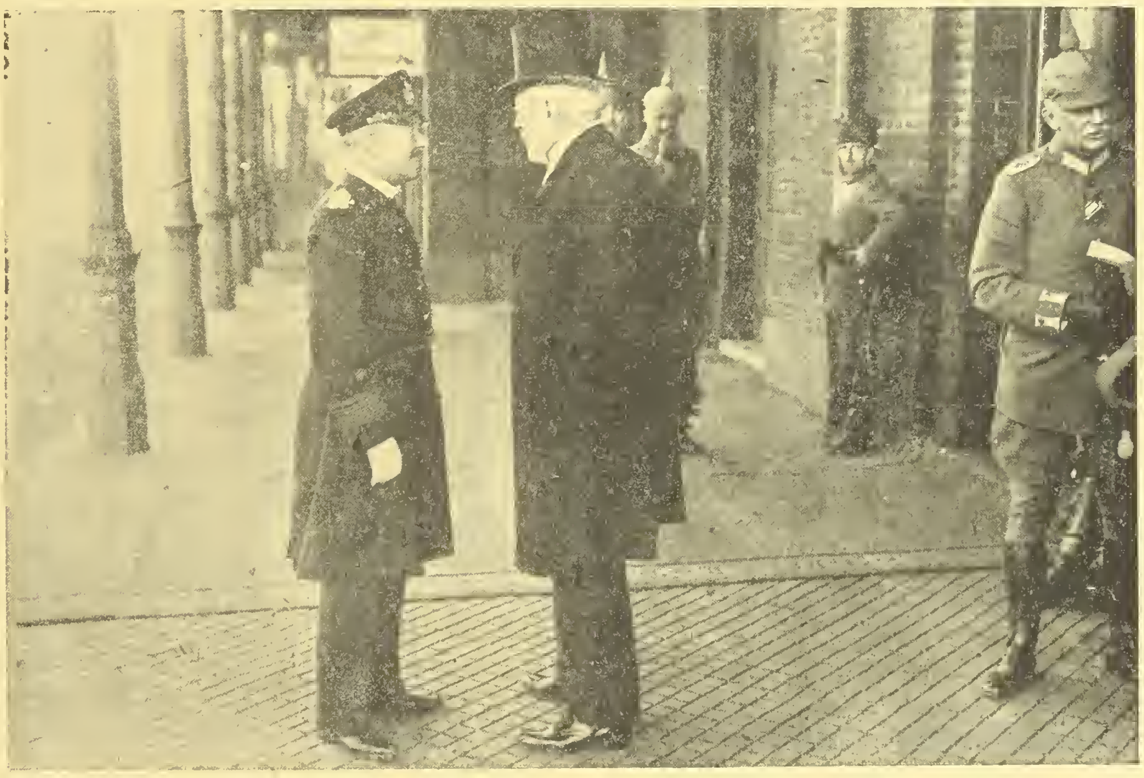


Návštěva císaře Karla v Mnichově. Jízda císaře s králem bavorským ulicemi Mnichova.

drem Albrechtem Wirtem a Emilem Zimermannem a jak vyplývá z předmluvy, byl dokončen koncem června t. r. V červnu vypadala ještě německá západní fronta jinak, než vypadá dnes a Němci hleděli budoucnosti s jinými nadějemi vstříc než nyní. Dr. Virt vykládá ideál německo-mohamedánského spojenectví v Asii a Africe, a praví: Jiný hlavní mocenský prostředek je ponorková válka. Působí s bezpečnou jistotou. Právě zde platí: jen nepovolit. Jen ne být trudnomyslnými a šlechetnými. Již se množí známky, že nepřátelé přejí si obrátiti, aby v poslední hodině vytloukli pro sebe ještě příznivý mír. To se jim nesmí podařiti. Můžeme žádati, co chceme a musejí to povolit. Mír bez rozšíření území, znamenal by pro nás ztrátu. Po této „mimořádně bystré úvaze o světové situaci — podotýká „Arb.-Ztg." — přichází autor k závěru, že za všech okolností musíme dostati (totiž Německo) západní polovici Maroka a Senegambii. Jeho všeněmecký kolega Emil Zimermann pokračuje pak dále v rozdělení Afriky. Žádá pro Německo belgické a francouzské kolonie na Kongu, na něž má Německo „odůvodněný nárok". Velmi důležitým bylo by prý také získat Nigerii a britskou východní Afriku. Pan Zimermann pak pokračuje: Při nejmenším však musíme míti Nigerii a nesmíme povoliti Anglii dříve klid zbraní, dokud nám neprohlásí, že nám toto území postoupí. Jako záruku za tento slib musila by Anglie až do odstoupení Nigerie dáti do rukou Suezský kanál. Pan Zimermann žádá dále francouzský Sudan, Dahomej a portugalské kolonie. Tak by vypadal Hindenburgův německý mír, kdyby se plány Všeněmců v této světové válce uskutečnily. Ale právě tu ještě to „kdyby"...

VÝCHODNÍ FRONTA.

Podle londýnských listů je východní fronta v celku hotova. Počínati bude postupem Angličanů v Palestýně a Mezopotamii; to je střed anglického postupu. Pravé křídlo jsou anglické posádky na Murmanském pobřeží. Levé křídlo — Sibiř. Pravé křídlo má úkol, zabrániti Němcům dostati se jakoukoli jinou cestou k Atlantickému oceánu, než u Kielu. Hlavní úkoly murmanské expedice mají tedy povahu námořní. Vylodění v Archangelsku stalo se proto, aby dohoda získala okamžitě styk s oživujícím ruským nacionalismem. Druhé velké ohnisko ruského nacionalismu je v jižním Rusku. Skutečný vliv může zde míti Anglie jen Černým mořem. To bude možno, dobude-li se v Palestýně rozhodného úspěchu. Turecko přinutí k míru pod podmínkami anglickými, a uvolní se přístup k Černému moři. Kdyby tato cesta byla neproniknutelna, přiblížili



Schůzka mocnářů v německém hlavním stanu: Rakousko-uherský zahraniční ministr hrabě Burian rozmlouvá s německým státním sekretářem šl. Hintzem.

by se Angličané k tomuto cíli, kdyby zlepšili své spojení Perského zálivu s Kaspickým mořem. A spojení toto bylo právě nyní docíleno, utvrzeno a upevněno obsazením Baku. O operacích Angličanů v těchto končinách píše pařížská „Liberté": Výprava tato, jež měla zlomiti německý vliv v Persii a na Kavkaze, byla málo slibná, a bylo málo naděje v její zdar. Vydařila se, a jest činem nesmírné chrabrosti. — Anglický sbor vyšel z Bagdadu, a urazil cestu 700—1000 km. Pronikl neschůdným horstvem perským, beze všech cest a drah, směřuje k perské provincii Gilan, aby dostihl města Roštu na Kaspickém moři, s přístavem Enseli, 200 km od hranice (ruské), mezi ruským Zakavkazkem a Persií. Město i přístav skutečně Angličané obsadili. Město ovládá komunikace do vnitra Persie směřující; z přístavu Enseli měli volný přístup na Kaspické moře. Opatřili si lodě, a urazili mořem vzdálenost 350 km do Baku, hlavního přístavu Kaspického, kde přistáli a město ovládli. Baku čítá 120.000 obyvatelů, a leží v nejbohatším petrolejářském kraji světa. Bylo vytouženým cílem Němců, kteří doufali zmocniti se nesmírných přírodních bohatství a opěrného bodu na cestě do střední Asie i do Indie. Angličané je předešli. Je jich sice málo, jen 900, ale dlužno míti na mysli, že je to kádr důstojnický, okolo něhož se již seskupily armády Rusů. Angličané pracují horlivě na komunikačním spojení Kaspického moře s Perským zálivem. Význam obsazení Baku jeví se již v tom, že Turci pociťují v Zakav-



Neutrální státy, zejména Španělsko a Holandsko stojí v poslední době opět v popředí politického zájmu a je obava, že ten i onen neutrál stržen bude do války. Náš obrázek zachycuje tábor pohraničních holandských stráží, hájících neutralitu země.

kazí i Armeni velké obtíže a jejich postavení v Persii se velmi zhoršilo.

MÍROVÁ OFENSIVA.

V poslední době se opět mnoho píše o míru. Státníci i vladaři řeční, noviny přinášejí sáhodlouhé články. Slyšeli jsme nedávno dr. Solfa, nyní hr. Czernína a hned na to hr. Buriána. Projevy těchto tří státníků jsou mnohým znamením, že vlády ústředních mocností velmi vážně zkoumají otázku mírových možností. Nějakými projevy se tu ovšem nic nespraví. Bylo by třeba, jak při každé příležitosti zdůrazňujeme, zjednati především uvnitř ústředních států předpoklady míru. Nahlížejí to i vážné listy německé. „Abend" píše správně: Vůli k míru musí předcházeti politická přestavba v Rakousku, v Uhrách i Německu, přestavba, jíž stanou se národové tří států opravdu pány své vůle, aby mohli jako svobodní národové bez každého poručnictví vstoupiti v bezprostřední výměnu názorů se zástupci nepřátelských států. Z Německa docházející zprávy napovídají, že připravuje se v Berlíně změna osob kursů, že má býti Hertling vystřídán Solfem a že se pomýšlí i na změnu zahraniční politiky. Je zatím třeba počkati s úsudkem, až ten nový kurs v Německu bude patrným. Zatím ještě nelze ho ani vidět ani slyšet. Pruští junkeři brání se všeobecnému volebnímu právu a chtějí proletariát odbýti nějakým laciným kompromisem v zahraniční politice? Dodatečné smlouvy s Ruskem diktovány jsou týmtéž duchem jako mír brestlitevský, a „Vorwärts" právem píše, že postup, jakým se staly skutkem, jsouce potvrzeny bez schválení říšského sněmu, jest nejméně s to, v cizině ustáliti dojem, že německá zahraniční politika je více než dříve v souhlasu s vůlí lidu. — A po vnitřních předpokladech míru v Rakousku pátráme také dosud marně. A tak přes všecky optimistické naděje nelze než býti pesimistou v otázce míru. Na straně dohodových vlád není také žádných známek, jež by svědčily o povolnosti. V nejbližších dnech promluví prý v Manchestru Lloyd George o válce a míru. Uvidíme, přinese-li jeho řeč co nového a nadějnějšího.



Rakousko-uherští vojáci automobilové skupiny defilují za příležitosti císařovy oslavy před „valim" v Diarbekiru na Tigrisu.



Rakousko-uherská houfnicová baterie na pochodu přes nový most v Cařihradě.

BOLŠEVICKÉ RUSKO PLATÍ NĚMECKU NÁHRADU.

„Norddeutsche Allgemeine Zeitung" uveřejňuje znění německo-ruských smluv, podepsaných dne 27. srpna. Finanční úmluva praví ve šl. II.: Rusko zaplatí na odškodněnou Němců, poškozených ruskými opatřeními, se zřetelem k přiměřeným ruským protipožadavkům a se započtením ceny zásob po uzavření míru zabavených německými brannými silami v Rusku, peníz 6 miliard marek Německu. Z těchto 6 miliard marek bude zaplacen peníz 1½ miliardy odevzdáním 245.564 kg. ryzího zlata a 545.440 rublů v bankovkách. Odevzdání se děje v pěti splátkách. Peníz 1 miliardy má býti splacen dodávkou ruského zboží, peníz 2½ miliardy bude do 31. prosince 1918 zapraven z titrů půjčky, která od 1. ledna 1919 má býti 6% a má býti umísťována i s 1½% ušetřenými úroky, která od ruské vlády bude přijata v Německu. První splátku Rusko již zaplatilo.

RUSKÉ ZMATKY.

Příšerný obraz poskytuje Rusko. Občanská válka vyvrcholila terorem sociálních revolucionářů, jemuž odpovídá bolševická vláda hromadnými popravami. Ti, kdo nasazovali všechny síly, aby ukončili krveprolévání na bojištích, utrácejí nyní nesčetné životy rvavým vnitřním zápasem. A jde tu o životy lidí z nejlepších, kteří blaho lidu a národa učinili si životním cílem. V Moskvě bylo prý popraveno na 2000 osob, v Petrohradě pak ještě více. Zde bylo zatčeno opět na 70 sociálních revolucionářů, připravujících prý atentát na bolševické velitele armády. V Moskvě byli mezi popravenými bývalý ministr spravedlnosti Ščeglovitov, ministr vnitra Chvostov, policejní ředitel Bilecki a vrchní kněz Vostorogov. Také Dora Kaplanová, pachatelka a-



U našich tureckých spojenců: Turečtí vojáci (dělostřelci) při hře.

tomu tvrdí, že dohoda ruskou vládu neuznala a že tudíž její zástupci vlastně v Rusku neměli a nemají práva imunity.

▫ ▫ ▫

NÁLADA V NĚMECKU.

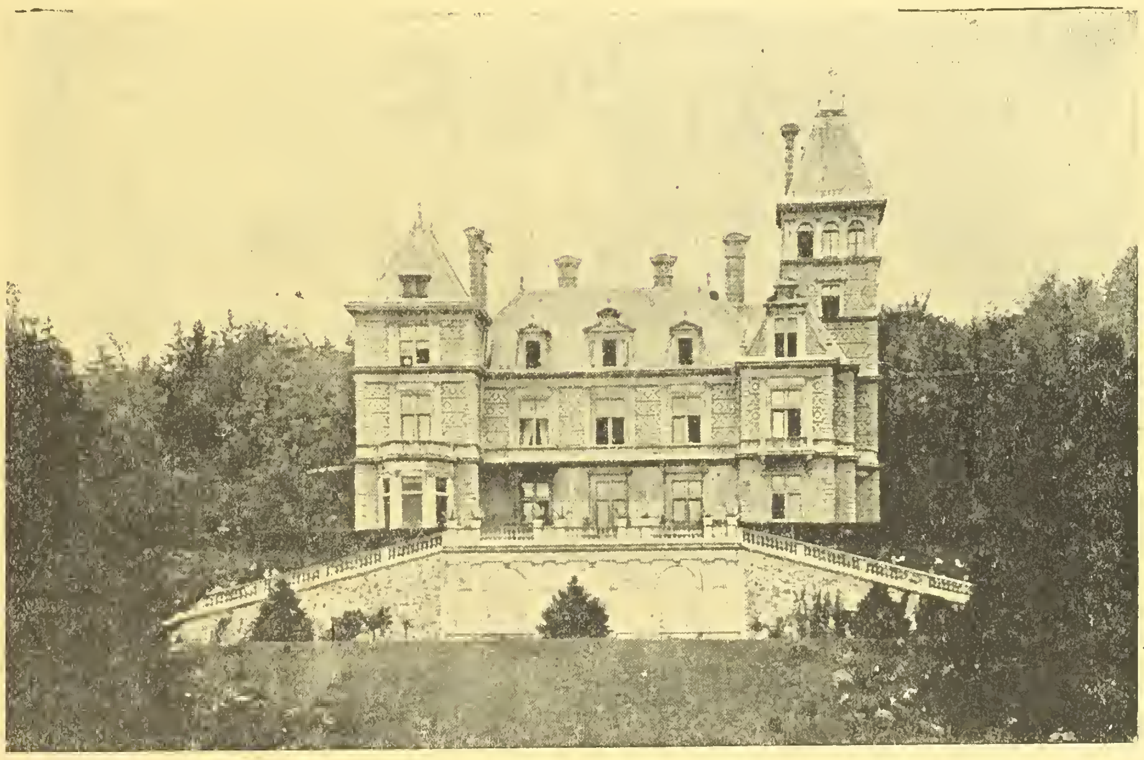
„Köln. Ztg." napsala: V jednom měla nynější ofensiva nepřátel Německa bezesporný úspěch. Způsobila na chvíli ve vnitřní frontě Německa zálom, přepadnuvši duševní odolnou sílu německého lidu. Je záhodno starati se o to, aby takové úspěchy nepřátel se již neopakovaly. Jaké byly důvody těchto úspěchů? Hlavním důvodem, bylo, že náhlá změna válečného štěstí překvapila Německo naprosto nepřipraveno. Censura a úřední zpravodajství vzbudily líčením někdejších mocných úderů Německa dojem, jakoby nepřátelé nemohli se již po nich zotaviti, jakoby jejich zálohy byly vyčerpány a jakoby zbývalo již jen vykonat poslední napětí sil, aby nepřátelé byli zcela zdoláni. Již v dřívějších letech páchalo úřední zpravodajství takové chyby: přeceňovalo úrodu domácích polí, přemršťovalo sliby, pokud se týkalo zásob, jež obdrží Německo z Ukrajiny a Rumunska, přepínalo slibnost ponorkové války, vytrubovalo do světa přehnanou praktickou účinnost všelikých německých vynálezů a líčilo nepravdivě ohromnost kořisti. zabrané německým vojskem v Rusku, Italii a severní Francii. Po takových přepínaních jsou zklamání a nedůvěra vysvětlitelny, zejména když po takových slibech dojde hned k zabavování šatů civilního obyvatelstva a mosazných klik pro vojsko. Takového nesprávného účinkování na mysl lidu nesnese ani největší trpělivost. Takovými nerozvážnostmi obstarávají se obchod dy nepřátel, ježto podkopává se důvěra lidu v sebe a politické i vojenské vůdce. Do oboru, v němž nesprávné úsudky a zklamání jsou na snadě, náleží přemrštěné zpravodajství o poměrech v nepřátelských zemích a odříkání, které jim ukládá válka. Německo musí se zříci útěchy, že nepřátelům vede se v tomto ohledu právě tak zle jako jemu. Berlínské listy doznávají účinky událostí na západní frontě a vysvětlují ústup německých vojsk početní převahou vojska i technických prostředků na straně dohody. Německé úřední zprávy uvádějí, že ústup německých vojsk děl se v plném pořádku. Od počátku dohodové protiofensivy, tož od 15. července, postoupili nejdále: Francouzi od Montdidieru směrem k St. Quentinu, téměř 55 km, Angličané směrem od Amiensu přes Peronne na 50 km. Dohodové zprávy zaznamenávají, že od počátku protiofensivy zajala dohodová vojska 180.000 Němců a ukořistila 2300 děl. Náčelník amerického gener. štábu plukovník Morch sdělil, že do 31. srpna bylo ze Spojených Států odesláno na cizozemské fronty, Sibiř v to počítaje, přes 1 mil. 600.000 mužů amerického vojska.

▫ ▫ ▫



Od Rusů zavlečeni obyvatelé a uprchlíci z Polska při svém návratu do domova si přicházejí pro stravu, kterou jim uděluje rakousko-uherská vojenská správa.

tentátu na Lenina, byla již popravena. Bývalý generál Brusilov je držán v Kremlu. Trocký mu nabízel prý úřad vrchního velitele bolševických armád. — V Kremlu je také na 2000 osob jako rukojmí, kteří by byli popraveni v případě, že by došlo k novému pokusu o svržení bolševické vlády. V Moskvě byli zatčeni také členové estonského výboru, složeného ze zástupců všech občanských stran. Výbor vysílal své zástupce do Francie a Anglie a byl v úzkém spojení s anglickým vyslancem Lockhardtem. Sliboval prý mu v případě vzpoury proti vládě sovětů svou pomoc. Vedle hromadného zatýkání a poprav provádí bolševická vláda očistnou práci také v místních sovětech. Vylučuje odtud všechny členy levice sociálních revolucionářů, pokud nepřerušili styky s ústředím strany. Kolegozen, Bizenko, Ustinov, Dobrochatov a jiní ohlásili své vystoupení ze strany sociálních revolucionářů. — Proti teroru, jímž vláda sovětů vládne, podali menševici a socialisté dle moskevské zprávy protest. Poměr k dohodě se stále přiostřuje, V Londýně byli vedle Litvínova zatčeni ještě tři jeho soudruzi, ruská vláda sáhla zase k zatčení 36 anglických úředníků v Helsingforsu. Štokholmští dohodoví diplomaté energicky proti tomu protestovali, tvrdíce, že ruská vláda neměla práva, násilím vnikat na anglické vyslanectví a sáhat dokonce na vyslanecký archiv. Ruské listy naproti



Vila Wartholz u obce Reichenau v oblasti Semmeringské, oblíbené sídlo císaře a krále Karla a jeho rodiny.



U našich tureckých spojenců: Dyně a melouny v řečišti řeky Tigrisu. Některá dyně váží až 80 kg. Sluneční žár s hora a vlhkost ze spodu způsobují báječný vznik a zdar těchto plodů, vsazených do bahna a písku řečiště.

EMIL VACHEK:

ZBYTEČNÝ ČLOVĚK.

Sedí na lavičce v parku, na lavičce, na níž sotva vyschly sledy posledních jarních dešťů. Staroba už tak stiskla k zemi jeho tělo, že i na lavičce sedí shrben, opíraje s o hůl a prsty mu tiše ševelí. Rád by se protáhl, junácky, mladistvě se vzpřímil na této lavičce, na kterou slunce hází své první palčivé paprsky. Snad si v duchu představuje, že se roztahuje, napřimuje, neboť se usmívá dobrým, do sebe pohrouženým úsměvem.

Kolem něho se včera dokonal zázrak proměny. Vše se zazelenalo mladou, teplou, žlutozelenou travou, mladou, tak mladou, jako kotě. Ukázaly se první petrklíče a na obloze po prvé ona jasná, vřelá, vymytá modř. Vzduch voní, písek voní, tráva voní. První moucha plete se vzduchem na neumělých křídlech a lítá jako opilá, potřeštěná. První brouk chvatně leze po stezce a jeho cesta se také klikatí — snad i jemu ze samé radosti ze života se mate krok. Vrabci cvrlikají v keři o toninu drzeji a uličnictěji než jindy a ve vlasech děvčete, které se tudy ubírá den o den do šití, zahořela nová, rudá stuha.

Stařík dívá se na to vše. Sedmdesát takových zázraků už prožil a přece i po jedenasedmdesáté je udiven jako dítě, nebo jako ta moucha. Z rozkoše, která dnes plní svět, béře si i on svůj díl. A tož se usmívá, prsty ševelí a v duchu se na lávce bohatýrsky natahuje po zimním spánku.

Ke stařečkovi přichází asi čtyřicetiletá žena, dosud zajímavá. Říká mu „tatínku", chová se k němu ohledně, i na lavičku vedle usedne, ale já jí nevěřím. Podíval jsem se jí dobře a ostře do očí a četl jsem v nich asi toto:

Ty, starče. Je ti už sedmdesát let. Dosti jsi sobě požil. Byl jsi mlád — nu, nechme to, nechci ti vyčítat tvé mladé kousky. Měl jsi ženu, slastí domova jsi vypil do syta, měl's děti. Dobyl jsi sobě vážnosti a dobře se ti vedlo. Pak jsi stárl. Bylo to tak pěkné, viděti jak tvůj kaštanový vlas šedivěl. Byla jsem pyšna, že mám takového otce. Ale stárnul jsi stále více. Už ti bylo třeba posluhovat, obírat se s tebou, a mám přece se svojí rodinou dosti starostí. Pak jsi dětiněl. Měl jsi rozmary a podivínství a uplatňoval jsi je zarytě. Ať nikoho nemate tvůj dobrý úsměv Jsi přece jen podivín, a je známo, co je to, žít s podivínem. Svůj úkol jsi splnil. Byly doby, kdy jsem se chvěla při myšlence, že zemřeš. Už se nechvěji. Ne, třeba být poctivým: Divím se, že jsi dosud nezemřel. Splnil jsi svůj úkol.

Tak hovořily oči paniny.

Přišel vnuk, pozdravil matku a chladně děda. Rozevřel noviny a počal čísti. Jeho oči pravily: Hle, jak zase okřál. V zimě jsem už myslil, že je s ním konec, ale zase se zotavil. Má tuhý život ten stařec.

Přišla vnučka, doprovázená svým nápadníkem. Obírala se horlivě usmívajícím se starcem a vrhala stranou letmé pohledy po svém milém: Četlo se v nich:

Drahý pane, povšimněte si, prosím, dobře, jak jsem laskavou a milou k tomuto starci. Vykonal zde už svůj úkol, přenesl své jmění na moji matku a ta mi z něho poskytne věno. Nemusila bych se tedy o starce již zajímati. A přece se kolem něho točím. Můžete z toho poznati, jak vám budu dobrou ženou.

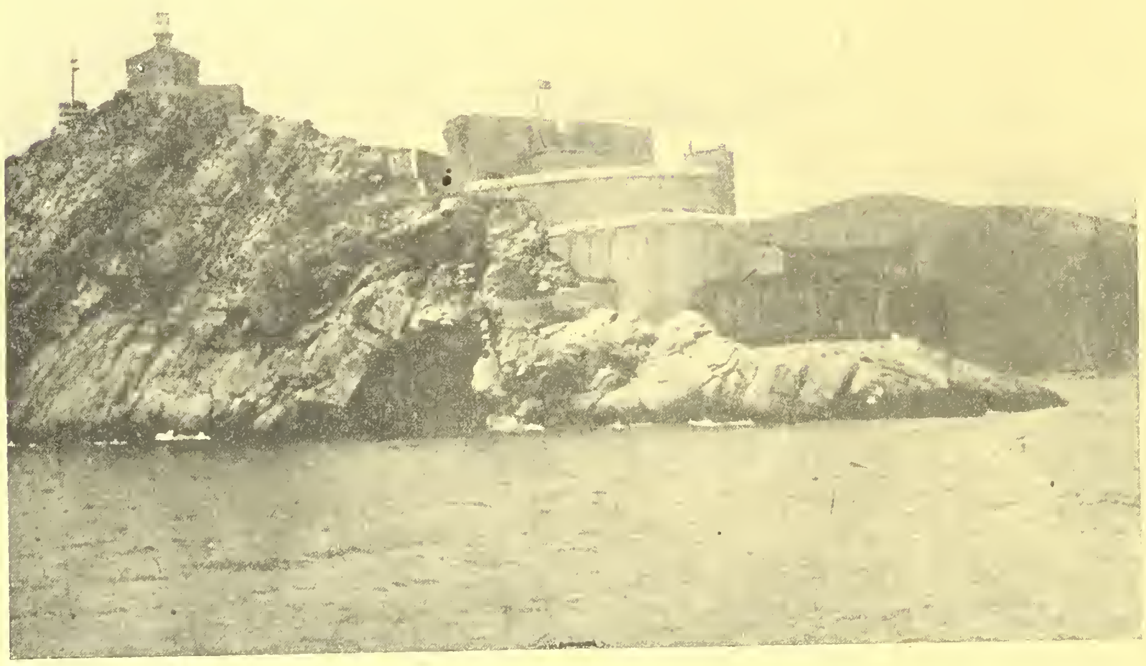
Stařeček se na všechny usmíval, promluvil několik slov a zase se pohroužil cele do sebe. Myslil si:

Jak je život krásný. Hle, jest zde už nové jaro, slunce bude svítit a bude mi zase teplo. Nemoc přestane soužit a bude dobře. Má dcera a moji vnuci mě milují. Dobří lidé. Mám ještě svůj koutek na slunci a mám z toho radost. Nevím, proč mám těch radostí dnes tak mnoho. Aha! To asi proto, že dnes cítím zase, že žiji a že mi kus světa a sloup vzduchu nade mnou patří. A což kdybych přece jen nyní zemřel? Jsem už stár! Pak přestanu sice žít, ale zbude po mně vzpomínka, má dcera a moji vnukové i moji známí budou pro mne truchlit.

Ale v tom dědouška napadlo: A což, je-li to



Z bojiště sibiřského. Doly železné rudy v Balcalu v pohoří uralském. Ural je jak známo v moci československých legií.



K operacím na Jaderském moři. Jedno z našich opevněných stanic signálových.



Z dalmatského pobřeží: Opěrný bod rakouské pěchoty na pobřeží v Oku.



Z Benátska, okupovaného našim vojskem. Výměna zboží mezi vojáky a civilními obyvateli.

vše klam, domněnka? Nevisí-li nikdo na mém životě, než já sám, jenom já sám. Což umřu-li a řeknou-li si ti všichni v duchu: Chvála pánubohu, už zemřel stařec! Máme po starosti. Nebude-li nikdo po mně truchliti? Bude-li má smrt, jako když vítr odnese uschlý list z koruny, kde je jich tisíce? Zmizím-li nepozorován, nelitován, nepostrádán? Jako jedno zrnko písku z milionů, rozdrcené botou chodců a tonoucí v moři ostatních?

Úsměv na tváři starcově shasl. Prsty mocně zaševelily. Na slunko vklouzl mrak a šedý stín objal park. Dědoušek se zimomřivě zachvěl.

Nikdo mu neřekl: Dědečku, je chladno, zahalte se do svrchníku. Stařeček sesmutněl. Namáhavě se zvedl, bez pozdravu odešel a těžce šoupal vyschlýma nohama po cestičce, opíraje se o svoji spolehlivou, protože mrtvou hůl.

VÁLKA A MANŽELSTVÍ.

Dlouhé trvání války vystavilo manželství těžké zkoušce ve všech válčících zemích. Miliony mužů bylo od svých žen odloučeno na dlouhé měsíce, ba ve statisících případech na celé roky. Okolnost ta působila na různá manželství různě, dle povah manželů a dle rázu manželství samotných. V některých případech dočasné a nepříliš dlouhé odluky manželů působily na manželství příznivě. Stalo se tak v případech, kde láska mezi manželi sice existovala, ale sevšedněla jim v dlouhých pokojných letech míru. Teprve po odluce si manželé uvědomili, jak vlastně mají se dosud rádi. Stýskali si, toužili po sobě a tím jejich láska ožila, rozkvetla znovu. Takový obrat dostavil se u lidí jemně založených, citových.

Ale takových případů je málo vedle daleko početnějších jiných, na něž působila válka rozkladně. Doklady toho vidíme všichni denně kolem sebe a dočítáme se jich i v rubrikách ze soudní síně. Muži navrátivší se po letech ze zajetí aneb prostě jen z fronty po několikaměsíční nepřítomnosti zastihují ve své domácnosti soky, nalézají v kolébkách děcka, jež nejsou z jejich krve... Horkokrevnější způsobují proto krvavé tragedie, o nichž se dovídáme z novin; muži klidnější v takové situaci mlčí a filosoficky smiřují se s fakty, jež nelze již odčinit, a o těchto případech veřejnost se nedovídá, ač je jich daleko více, ač jsou jich tisíce.

Ale k nevěře nedochází jen tam, kde manželé jsou od sebe odloučení. Válka působila rušivě i na manželství mužů, kteří nemusili rodinu opustit a sloužili v zázemí. Muži, kteří za doby míru měli málo příležitosti stýkati se s cizími ženami a dívkami, zaměstnáni jsou v kancelářích vojenských, které se jen hemží slečnami. Ženy vojínů a důstojníků trpce si stýskají na tyto slečny, jichž hlavním zájmem, jak se zdá není práce, nýbrž flirt. Mnoho mužů neodolalo žhavému žáru hezkých dívčích očí, a soudní anály zaznamenávají i případy, kdy muž, zpronevěřiv erární peníze, uprchl s takovou kancelářskou sirenou a zanechal svou rodinu v bídě.

Ale také ženy, jež válka v tolika případech vyhnala od rodinného krbu do kanceláří a dílen, vystaveny jsou nyní pokušení: stýkají se každodenně s cizími a mnohá neodolá.

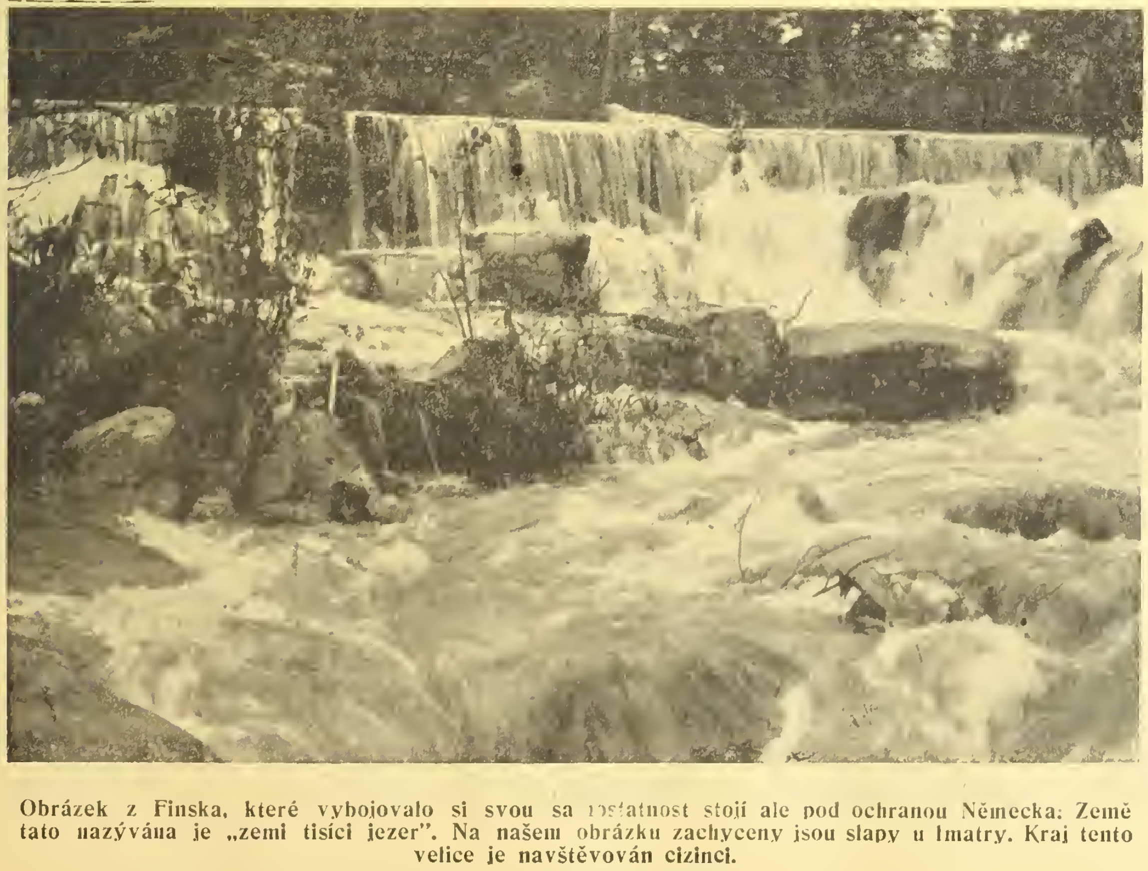
Zajímavo je čísti úvahy o všech těchto zjevech. Přísní moralisté, nesmiřitelní idealisté odsuzují naprosto všecky, kdo ukázali se tak slabými a nedovedli věrnost manželskou neporušenou uchovati přes všecku odluku a pokušení. A jsou zase jiní horlitelové, kteří zbavují zodpovědnosti jednotlivce vůbec, ať je to žena nebo muž, a svalují všecku vinu jenom na válku a ty, kdo válku vyvolali. Ale mnoho čteme projevů, v nichž kaceřují se proto dle starého dobrého zvyku pouze ženy, kdežto mužům se promíjí všecko a vše se u nich omlouvá.

Toto stanovisko je nespravedlivé.

Zajisté je mnoho žen lehkomyslných, které dopouštějí se nevěry bez výčitek svědomí, takřka pro pouhou zábavu, anebo z důvodů hrubě zištných, a ženy takové zasluhují naprostého odsouzení. Ale podobné povahy naleznou se i mezi muži, a kdož ví, není-li takových mužů víc nežli žen.



Z italského bojiště: Anglické bitevní létadlo setřelené nedaleko Tridentu našimi obrannými bateriemi.



Obrázek z Finska, které vybojovalo si svou samostatnost stojí ale pod ochranou Německa. Země tato nazývána je „zemí tisíci jezer". Na našem obrázku zachyceny jsou slapy u Imatry. Kraj tento velice je navštěvován cizinci.

Ale všecky ženy nevěrné nejsou proto ještě špatné. Kdož ví, jaké zápasy duševní odehrály se v jejich nitru, než zhřešily! Kdož ví, jaké bylo jejich manželství, jaký byl jejich manžel? Každý případ je tu jiný, každý nutno jinak posuzovat a těžko tu býti soudcem vůbec: Jen výsledku dlužno hluboce želet. Žalno je viděti tisíce rozvrácených manželství, tisíce dvojic, odsouzených nyní k neradostnému společnému životu bez lásky, a uvažovat o osudu dětí v takových domácnostech.

Dvojice čestné, citově založené, nevědí si rady a zoufale se táží, co počít? Rozejíti se, zrušit společnou domácnost, připravit děti o otce nebo o matku? Zdá se tak nemožné, žíti pod jednou střechou po takových událostech! Zda se to tak těžké odpustit a zapomenout.

BOJE NA NOVÉ FRONTĚ.

Německá zpráva sdělila, že na bitevní frontě stojí německá vojska všude ve svých nových postaveních. Je to sdělení velmi důležité, neboť z jeho slov dá se souditi, že Němci jsou v nové obranné linii, rovnocenné bývalé linii Hindenburgově. Slov „nová postavení" bylo však již několikráte užito při ústupových operacích. Bylo jimi rozuměno, že Němci ustoupili z jedné posice do druhé. Proto při posuzování významného textu nedělní zprávy musíme si položiti nejprve otázku, nejde-li tu opětně o přechodný ráz nových německých linií, kterých zpráva místně blíže neurčuje. Proti těmto pochybnostem, zajisté odůvodněným, tvrdí vojenští odborníci, němečtí, informovaní přímo hlavním stanem, že nové německé linie jsou povahy trvalé; nazývají je také již liniemi Wotanovými. Linie Wotanovy (Wotan je ve starogermánské mythologii bohem války a vítězství) kryjí prý se podstatně s linií Hindenburgovou a Siegfriedovou, sestávají však z nové řady postavení, z dvojího pásma obranných opevnění pozemních i podzemních, vyzbrojených všemožnými prostředky od strojních pušek a vrhačů min až k chrličům plamene a dusivým plynům. Dle místní situace nynějších bojů dala by se nová „Wotanova linie" vyznačiti asi takto: počínajíc jižně od Ypru, jde na Armentières, odtud na La Bassée, před Douaj, Cambrai, Le Catolet, St. Quentin, Laon a na sever od Remeše. Jmenovaná města a pevností (Lille a Laon) jsou v pozadí jejími pilíři. Před touto obrannou čárou vojska anglická i francouzská již stojí. Až tam proveden byl německý ústup. Děl se poslední dobou poměrně rychle. Francouzi na př. urazili za den 8—10 km. Kdežto před Armentières boje stále ještě trvají, postoupili Angličané v celé své šíři fronty na Gouzeaucourt-Epéhy-Templeux, takže se přiblížili staré Hindenburgově linii na nepatrnou vzdálenost. Rovněž tak Francouzi jsou dnes opětně před St. Quentinem, o nějž loni tolik bylo bojováno. Mají k městu sotva 10 km. Obsadili trať z Hamu přes Crozatský průplav až k obci Tergnieru, takže jsou 5 km před La Fére. Situace před Laonem se dle dnešních zpráv podstatně nezměnila. V Šampani byly podnikány dílčí výpady. Nové německé linie budou asi co nejdříve jasně a určitě vytčeny. O jejich nedobytnosti nebudou rozhodovati novinářské články a odbornické výklady, nýbrž zase jen zbraně. Angličané a Francouzi budou chtít zase těžiti z přítomné situace: z rychlého postupu svého a z ústupu Němců. Současně naznačují soukromé zprávy dohodového původu, že hlavní rána teprve přijde, prý na frontě, která dosud není v pohybu. Je tím míněna Šampaň, Verdun a Elsasko-Lotrinsko. Velikou převahu Fochových armád snaží se německé velení vyrovnati soustřeďováním vojska z etap.

NĚMCI V UKRAJINĚ.

Kijevský list „Vidrodženie", který má blízké styky s úředními kruhy, uveřejňuje toto významné komuniké: Znovu se objevily pověsti o tom, že Němci odtáhnou z Ukrajiny. Zprávy ty byly jednou dementovány, ale objevily se znovu. Bylo by záhodno vědět, jakými argumenty pracují tentokráte ruští imperialisté, kteří tyto pověsti rozšiřují. Čechoslováci a také Angličané, kteří dorazili do Murmanska a do Archangelska, nevzdali se svých útočných plánů, ačkoliv se po-



Slavnostní předání 1. ukrajinské divise vycvičené rakousko-uherskými důstojníky: Momentka z bohoslužeb. Kněz rozmlouvá se sborem pěvců.



I. ukrajinská pěší divise defiluje před polním zbrojmistrem šl. Goigingrem, který ji na to slavnostně předává divisionáři ukrajinskému.



Z Ukrajiny: Slavnostní předání ukrajinské I. pěší divise. Uprostřed polní zbrojmistr šl. Goiginger a rak. důstojníci, kteří divisi tuto vycvičili. Důstojníci a vojáci volají slávu státu ukrajinskému.



Slavnostní předání I. ukrajinské pěší divise: Polní zbrojmistr šl. Goiginger předává divisi veliteli ukrajinskému.

čtem ani zdaleka nerovnají Němcům. Je tedy jasno, že o odchodu Němců z Ukrajiny nemůže býti řeči. Připomeňme si, proč vlastně Němci přišli do Ukrajiny? Měli ten úkol, aby vyhnali bolševiky, zavedli pořádek v Ukrajině a poskytli jí do Ukrajiny! Měli úkol, aby vyhnali bolšede, ale je otázka, udrží-li se, až Němci odejdou, a má-li nynější vláda dost síly, aby i potom mohla pořádek udržovati. Na to musíme odpověděti: nikoliv, neboť armáda ukrajinská se teprve rodí. Kdyby dnes Němci odešli z Kijeva, zabrali by jej zítra bolševici. Všecka organisační práce Němců by byla zmařena. A pak — Němci jsou také praktickými politiky. Nepřišli do Ukrajiny, aby krváceli pro krásné oči Ukrajinců. Dle smlouvy brestské měli obdržeti 60 milionů pudů obilí do nových žní. Dnes pro nikoho není tajemstvím, že nedostali z toho množství ani částku, a nyní, když vytahali kaštany z ohně, měli by jít?"

DANĚ — DANĚ — DANĚ.

Němci chtějí přetrumfnouti Angličany i v povolování miliardových daní. Říšský sněm německý povolil za 4300 miliony marek nových daní — o 1800 milionů marek více než vláda sama žádala! Rozumí se, že říšský sekretář pokladu byl při zakončení sezení velmi naladěn a mohl plným právem ve své závěrečné řeči před rozchodem poslanců poukázati na to, že poslední mírový rozpočet říše vykazoval „pouze" úhrnný obnos 1700 milionů, kdežto nyní najednou odhlasováno bylo 4300 milionů nových berní. V Rakousku se závistí pokulháváme za athletickými výkony německého říšského sněmu. Peněz jest sice i u nás potřeba, snad stejně tak citelně, jako v Německu, ale zdroje jsou mnohem slabší a snad i válečné nadšení není takové, jak by mělo být. A tak má se nejbližšímu zasedání rakouského parlamentu předložiti úkol daleko menší. Bude prý od něho žádáno nových daní v úhrnné výši „pouze" 350 milionů korun. Z tohoto skromného obnosu vypadá 100 milionů na výnos zvýšené daně z vína. Vyřiditi dlužno dále daň z uhlí, zvýšiti daň z cukru, daň ze sázek u totalisateurů, zvýšiti daň pozemkovou a přirážky k válečným daním. Rozumí se samo sebou, že největší břímě uvalí se opět hlavně na konsumenty. Připojujeme, že od prvního září zdraženy jsou poštovní poplatky opět o 20 proc. a že znovu má se zdražiti tabák. Pak přijdou tarify drah, kolky atd. atd. Růžová budoucnost pro poplatníky.

ZIMA A HLAD.

Každý z nás slyšel, že učení mužové dovedou různým způsobem snížit teplotu v určité místnosti dle svého přání. V studeném pásmu naší zeměkoule bývá značné chladno - 60-70 stupňů - ale učenci předčí přírodu a dovedou přivodit zimu až 250 stupňů pod nulou. Zde si nebudeme povídat o tom, jakým způsobem si při tom počínají, nýbrž řekneme si, jak účinkuje taková zima na život.

Psi, kteří byli dáni do takové zimy, snesou ji dobře, když jsou zakryti houněmi a vlnou, a když to dlouho netrvá. Zvláštní je to, že mají veliký hlad, jakmile odtamtud vyjdou. Po jedné takové zkoušce se psem, pán, který pokus prováděl, šel sám do takové chladírny. Důkladně se navlekl do kožichu a zašel do místnosti, v níž byla teplota snížena na 165 stupňů pod nulou. Pobyl tam čtyři minuty a byl potom velmi hladov. Po druhé tam zůstal 8 minut, a tu nám vypravuje, že vyjda odtud, měl tak veliký hlad, že snědl s chutí značnou dávku jídla; co však bylo ještě divnější, byla okolnost, že po několik let před tím neměl chuti k jídlu a žaludek jeho netrávil. Prováděl tuto zkoušku několikráte každého dne po celý týden, ztrávě tam vždy osm až deset minut a po té době žaludek jeho se úplně uzdravil a muž ten dobře trávil, i když již do chladírny vůbec nevkročil.



Z Albanie, která byla v poslední době opět dějištěm tuhých bojů. Plachetní lodi na Bojaně.



Z Oděsy: Budova městské knihovny, ve které vláda ukrajinská zříditi chce první národní knižní museum.

BOJIŠTĚ ČECHOSLOVÁKŮ.

Území, které vláda sovětová nyní proti útokům Čechoslováků a dohodových vojsk hájí, je na západě ohraničeno linií Narva-Pskov-Polzok-Orš-Bělograd, kterážto místa jsou obsazena německými vojsky. Odtud běží hranice na východ podél Volhy přes Caricyn až po Kavkaz. Na východě jsou sovětová vojska na čáře Petrovsk u moře Kaspického-Simbirsk-Kazaň. Simbirsk a Kazaň samy nejsou v rukou bolševiků. Nezávisle od toho operují bolševická vojska v Turkestanu a Mandžursku, kde na dráze usurijské je asi 2000 bolševiků. Toto území, obsazené bolševickými vojsky, je na severu ohroženo asi 20.000 muži vojsk dohodových, podporovaných 6—7000 ruskými a finskými dobrovolníky. Vojska dohodová jsou v území murmanském po obou stranách dráhy murmanské až po Oněgu. Jejich postup na Petrozavodsk, jak se zdá, již započal. V Bílém moři jsou dopravní lodě dohodové, přivážející další posily. Vojska bolševická jsou shromážděna okolo Petrohradu, Petrozavodska a Vjatky. Odpůrci bolševiků na jihu mají vojska generála Krásnova, asi 50.000 kozáků, a jižně odtud dobrovolnickou armádu Denilinovu. K tomu druží se ještě horalé kavkazští, kteří rovněž povstali. Okolo Vladikavkazu jsou boje. U moře Kaspického vylodila dohoda v Baku asi 10.000 mužů. Angličané přidružili k tomu kontigentu asi 2000 mužů a řídí postup na Petrovsk. V území okolo tohoto města jsou protibolševická povstání. Na východní frontě — české frontě — je asi 60—80.000 mužů bolševických vojsk, podporovaných 20.000 kozáky pod vedením generála Dutova.

AMERIKA A ČEŠI.

Také americká vláda uznala Čechoslováky za válčící moc. Stalo se tak následujícím aktem, jejž státní tajemník Lansing veřejně oznámil: Československý národ chopil se zbraní proti německé a rakousko-uherské říši a postavil do po-



Z památek 30leté války v Čechách: Mohyla na rokycanském předměstí Kamení postavená v místech, kde popraveno bylo 90 členů pluku Madlonova.

le organisovanou moc, která vede válku proti oběma říším s důstojníky vlastní národnosti v čele a uznává válečné zvyklosti kulturních národů. Ježto pak Čechoslováci svěřili k dosažení své samostatnosti nejvyšší politickou moc české radě, uznává americká vláda, že mezi takovýmto způsobem organisovanými Čechoslováky a německou a rakousko-uherskou říší je válečný stav. Dále uznává vláda Spojených Států československou národní radu jako skutečnou vládu, která vládne dostatečnou autoritou, aby spravovala vojenské a politické záležitosti československé vlády. Konečně prohlašuje americká vláda, že je ochotna, s vládou takovýmto způsobem fakticky uznanou vstoupiti ve vší formě ve styk za tím účelem, aby bylo pokračováno ve válce proti společnému nepříteli — totiž německé říši a Rakousko-Uhersku.



Malebná zřícenina hradu Chateau-Renault ve střední Francii. Hrad byl zničen vojskem Karla Krásného v době náboženských bouří, dnes slouží zřícenina za jeviště filmových snímků.

ÚSTAV PRO VZDĚLÁNÍ VYSLANCŮ.

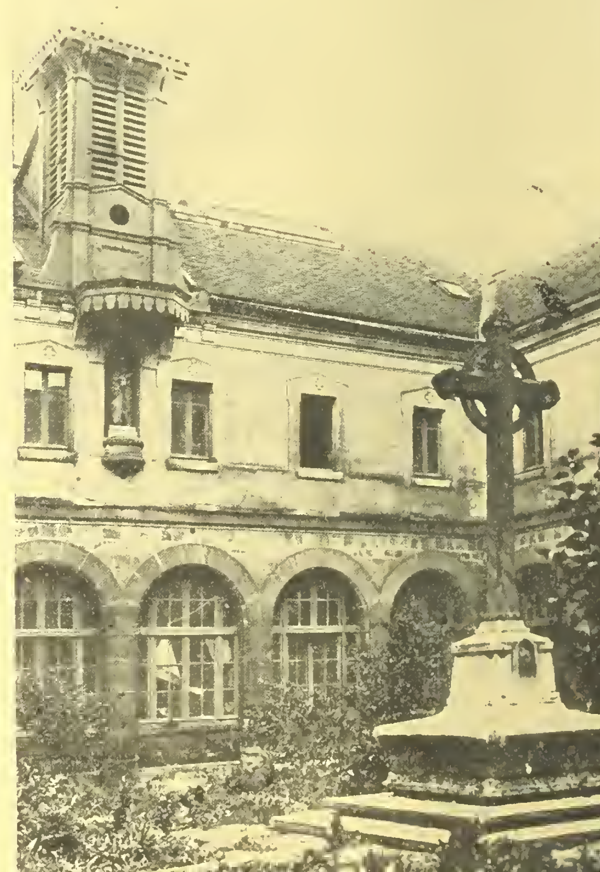
Vražda moskevského německého vyslance dokázala v jakém nebezpečí se diplomaté často nalézají, zvláště na velmi exponovaných místech. Zařízení vyslanectev není věcí příliš dávnou. První, jež se dali u cizích mocnářů zastupovati, byli papežové a od 12tého a 13tého století následovaly tohoto příkladu i ostatní vlašské státy. Hned na počátku tohoto vývinu vlastní diplomacie, byl spáchán atentát na diplomata a sice atentát, který se stal slavným. Benátčan Dandolo, kerý r. 1171 byl vyslancem na dvoře byzantského císaře Manuela, byl následkem svého požadavku, aby byly Benátčanům vráceny uloupené lodi a zajatí občané, postaven nad ohniště a upálen. Ve 13. století existovala v republice benátské pravidla udávající přesná vymezení pro vyslance. R. 1268 bylo senátem nařízeno, že všechny dary, jež vyslanci v cizině obdrží, musí se odevzdati státní pokladně. Poctizachované zprávy benátské diplomacie, jsou dnes pramenem pro historiky a dějiny oněch dob. Nalézáme v nich i hořké stesky nad malými příjmy, jež ten který vyslanec dostával. Kolem konce 10tého století, když bylo zřízeno prvé stálé vojsko, počaly i ostatní evropské státy zařizovati vyslanectva, jejichž přední úloha byla kontrola válečné moci cizího státu. Korespondenci jejich obstarávali před zavedením pošt, jmenovitě kupci. Po míru Vestfálském byla vyslanectva zřízena po celé Evropě, zdali ku jejich škodě, či prospěchu, ukáže budoucnost.

BÍDA INTELIGENCE.

Nikde snad není za dnešní doby tak zle — jako v řadách české inteligence, která je odkázaná na svůj měsíční plat. V rodinách těchto vzdělanců panuje už dlouho nouze a to ukrývaná. Jest těžko inteligentu, aby veřejnosti dokořán otvíral svůj příbytek a aby cizím lidem ukazoval, jak strádá a trpí. Jeho společenské i úřední postavení brání mu, aby opravdu obnažil své trampoty a těžkosti v celé jejich nahotě. A tak stesky inteligence se obmezují na pouhé papírové projevy, jež v záplavě jiných zanikají. Všecky životní potřeby jsou zdraženy do té míry, že nelze jich inteligentu z jeho měsíční gáže zaplatiti. A tak buď sahá na úspory, nebo věno ženino, anebo dělá dluhy. A při tom stravuje se a šatí se svou rodinou tak bídně, že žalno o tom mluvit. To jsou fakta. A povážlivé je, že poměry se horší a zasahují už i okruh oné inteligence, která ještě jakž takž do nedávna mohla su uchrániti zlé bídy. Dnes však nutno již mluviti o naprostém nedostatku v kruzích našeho vzdělanectva. Poměry tyto úplně zahojiti bude možno až v míru. Nutné však jest v čas je zmírniti. Neboť inteligence jest mozkem každého národa. A tohoto mozku je nám třeba právě nyní, kdy na národ čekají tak obtížné a složité úkoly. Bez inteligence není myslitelnou úprava příštích našich poměrů. Proto nesmí se nechati inteligence na pospas nouzi a bídě; nesmí se dopustiti, aby se vyčerpala finančně i duševně, aby tak ztratila schopnost a způsobilost k oněm velikým pracím, jež na národ náš čekají. Vnitřní naše poměry musí býti uspořádány tak, aby umožňovaly inteligenci nákup všech životních potřeb za ceny snesitelné! Je třeba chrániti inteligenci před všemi důsledky lichvy, jakož i starati se o to, aby duševní její práce byla odměněna přiměřeně k požadavkům nynější mimořádné doby. Provedení mají ve svých rukou vlivní mužové. Jest nejvýš na čase, aby se již počalo s luštěním nejvážnějšího toho úkolu. Neboť v prodlení vězí nebezpečí.

CAŘIHRAD.

Chci vylíčiti krásy města kdysi slavných kalifů, Cařihradu, ale péro věrně nevylíčí dojem, který si odnášíme, když jej spatříme. Bylo to r. 1912, kdy se svým strýcem vydal jsem se na cestu na jih, a tak náhoda nás zanesla také do Cařihradu. Ubírali jsme se z nádraží k městu a stanuli jsme na výšinách nedaleko Stambulu a v údivu pohlíželi jsme na krásy Ildis-Kiosku, Serai-



Nejstarší památka hlavního města republiky francouzské. Kříž na místě, kde stával kdysi pohanský chrám Merkurův v Paříži.

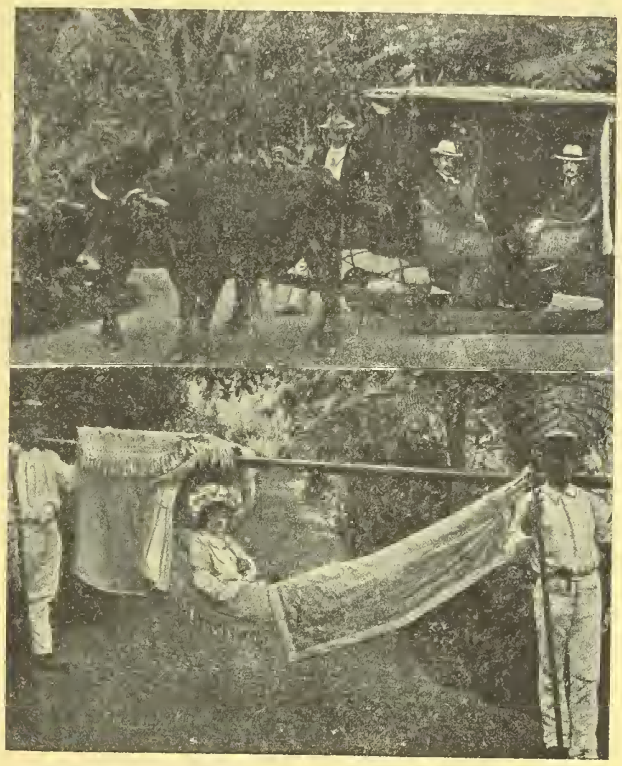
lu a Vysoké Porty. Město samo, stupňovitě stavěné, poskytuje báječný pohled, jako obrovský amfiteater. Mocným dojmem na každého působí Bospor se Zlatým rohem, na němž se prohání na sta čajek všelijak zbarvených, které řídí lodníci v červených fezech, a tak se ti zdá, že vody Bosporu zrovna hoří. Bílé plachty lodí a loděček vypadají na velké vodní prostoře tak, jakoby holubičky si usedly k odpočinku na stříbrné vlny Bosporu. Na protějším břehu asijském, v srdci to

Turecka, zříš Skutari s ohromnými hřbitovy cypřišovými. Cařihrad působí však jen z dálky svým celkovým pohledem na oko cizince úchvatně, avšak vkročíme-li do města, shledáme, že jest jako jiná orientálská města velice zanedbané a špinavé, s křivolakými uličkami. Dělí se ve tři části: starší město turecké Stambul, a novější, spíše evropské části: Peru a Galatu. Ve Stambulu nalézají se paláce sultánovy, ministerské, Vysoké Porty a m. j. V ulicích stambulských není kanálu, a proto všechny odpadky se povalují na ulici. Kdyby psi, jichž se tam povaluje na tisíce, neodklízeli odpadky ty do svého žaludku, tedy zdravotní poměry, tak dosti již špatné, byly by k nevydržení. Psi ti jsou zde asi tím, jako na poušti supové. Nyní však turecká vláda dává je hubiti, ovšem ku své škodě. Kráčíš-li dále městem, uzříš mnohé bazary a dílny řemeslnické, které se nalézají prostě na ulici. Majitel sedí u svého krámku a klidně si pokuřuje ze svého nargileh nebo dlouhého čibuku. Tak v nečinnosti tráví třeba celý den, a přijde-li kupec, klidně pozdraví a nechá ho vybírati; koupí-li, je dobře, nekoupí-li, je také dobře. Klidně kouří svůj čibuk dále a modlí se růženec. Jest nám však takový Turek milejší než nějaký Řek nebo Armen, který tě ošidí, ani se nenaděješ. Všude kolem se hemží lid, nosiči břemen, půjčovatelé soumarů, zase zříš obrovského muže, který přímo řve, nabízeje svoji limonádu, kterou má v měchu na zádech. Jsi rád, když se dostaneš z města ven do přírody.

Ubíráme se k Zlatému roku a dáme se převézti na druhou stranu, do Asie, do Skutari. Již slunko se sklání za hory a nastává večer. Jižní večer. — Voda Bosporu září v mdlém svitu luny a tiše vlnky pleskají do kocábky. Již jsme však u břehu a musíme opustiti luzné panorama vod bosporských. Nemůžeme však odtrhnouti svých zraků od divadla tak krásného, které skýtá Zlatý roh za večera ve svitu měsíčním. Vše kolem jakoby bylo polito stříbrem. Ubíráme se však ke Skutari. Z dálky již zříme skutarský hřbitov, který se tmí při krásných cypříšů. V magickém světle luny vrhají dlouhé fantastické stíny na okolní zdi. Náš údiv nad krásným divadlem nebral konce. Nastala noc, plná krásy a vůně oranžovníků, která mámí smysly smrtelníka. Tu pak děkuješ přírodě, že stvořila tak krásné mohutné dílo pro člověka.

POSLEDNÍ LÁSKA STÁTNÍKOVA.

Biance Ronzani bylo 28 let, kdy pod žárným nebem sladké Italie dosáhla splnění starého svého snu: stala se slavná svou láskou... Narodila se v Haliči, dlouhá léta prožila v Berlíně, až dotančila se jako baletka do Turina, kde upoutala ředitele tamního dvorního divadla Ronzaniho tak, že se s ní oženil. V té době se jí zdálo, že má otevřenu cestu k posledním svým výbojům. Necílila nízko: pomýšlela, jak se zdá, na samotného krále Viktora Emanuela, jehož milenkou tehdy byla pozdější jeho morganatická choť Rosina Vercelloni. Aby mohla učiniti pokus o její vystrnadění z přízně královy, obrátila se na Cavoura, nejen největšího státníka, ale i nejmocnějšího muže v rodícím se království se žádostí, aby získal jí přístup ke králi, jemuž prý chce podati prosebný list. Oslňující krasavice, stepilého vzrustu a s velkýma sametovýma očima, v jichž hloubce dřímala snivá lahoda letní noci, učinila na velkého státníka hluboký dojem. Tušil, co mladá žena hledá u krále a odmítl její prosbu a — počal se jí dvořiti sám. Bianca dala přednost jistému vítězství v lásce nad premiérem, který byl národním hrdinou, před zápasem o přízeň královu, jehož výsledek byl přece jen nejistý. Cavour byl tehdy ani ne padesátiletý, narodil se r. 1810 v Turině, byl prostřední zavalité postavy, nepravidelné sice ale duchaplné tváře, povahy vášnivé, kterou však dovedl ovládati rozumem, v jednání rázný a neústupně sledující cíl — byl tedy muž, který ještě mohl upoutati lásku ženinu. Prožila s ním několik rozkošných měsíců — pak ale zatemnil se obzor jejich lásky. Cavour cítil za láskou krásné Němky zradu. Než došlo k vyjasnění, zemřel náhle dne 6. června 1861. Ronzani objevila se při jeho smrtelném loži, rozplývajíc se v slzách a zoufale lkajíc, ale Turiňané neuvěřili jejímu smutku. Byla zasypána projevy nenávisti, ba opovržení a stíhána vášnivými obžalobami, takže konečně opustila hlavní město Piemontu a uchýlila se do Paříže, kde po několika letech zemřela v nejkrutší bídě.



Z ostrova Madeiry, který v přítomné době oslavuje 500leté jubileum svého objevení.

ZRNKA MOUDROSTI A PRAVDY.

Život je tuze prostě zařízen. Buďto všechno sněz, anebo zhyň jako pes. Gorgij

Není chudým ten, kdo málo má, ale ten, kdo mnoho potřebuje. Franklin.

Pocit hrůzy, jenž při tomto pohledu Rohana zachvátil, nelze vylíčiti. Chvěl se horečně, údy mu zdřevěněly, a kdyby i jeho životu bylo v onom okamžiku hrozilo nebezpečí, nebyl by se mohl hnouti z místa. Jakoby hypnotisován zíral brzy ve tvář mrtvého, brzy zase na své ruce, poskvrněné krví. Před očima se mu jiskřilo, musil se opříti o skálu, aby neklesl pod tíhou bolesti a nevýslovného smutku.

Útěkem jeho nepřátel, pominul i divý jeho vztek a krvežíznivost. Bylo po bitvě, zvítězil, ale u nohou mu ležel člověk, jehož zabil! Již častokráte viděl mrtvoly — mužů, žen a dětí, kteří zemřeli na svém loži, po přijetí posledních svátostí. Často, co dobrý křesťan a občan pomáhal při nošení mrtvých na poslední jich cestě, ale tehdy nebyly ještě jeho ruce poskvrněny krví a jeho tělo bylo čisté!

S hrůzou a zděšením musil uznati, že jeho ruce zničily dýchající život lidský — nejpozoruhodnější a nejposvátnější tajemství přírody.

Ovšem útěchou mu mohlo býti, že jednal v sebeobraně; ale mohlo to stačiti pro jemnocitnou povahu Rohanovu? On, jehož srdce bylo čirou dobrotou, jehož povaha byla směsí lásky a milosrdenství, jehož ruce krmívaly nevinná jehňata a plaché holuby, jenž neublížil nikdy živému tvoru, který i mořské ptactvo šetřil, on, že zabil člověka? Pouhá tato myšlenka naplňovala ho bezmezným odporem! Jeho život byl zničen, vzduch, jejž vdechoval, otráven! To byl tedy konec jeho snu o lásce a míru na této bídné zemi?!

Když se konečně ze svého ustrnutí vzpamatoval, táhla mračna vysoko nad ním vítr skučel a moře dosud nezkrotně řvalo za branou. Dodal si odvahy sehnul se k mrtvému, aby ho poznal; do oné chvíle netroufal si tak učiniti. Ve svém zděšení modlil se vroucně, aby to byl aspoň nejúhlavnější jeho nepřítel — Michal Grallon — aby tak svůj čin aspoň do jisté

srdnatější četníci znovu k výstupu. Leže na břiše a třímaje v pravici těžký balvan, hleděl jim Rohan vstříc. Sotvaže se octli nad zemí, znělo bombardování znovu. Veliké i menší kameny řítily se do hlubiny; běda tomu, koho by byly zasáhly; leč lidé se měli na pozoru. Chvílemi zavzněl z dola bolestný výkřik a postižený kulhaje, rychle se uchyloval do bezpečí kathedrály, kde ho zvědaví vesničané obého pohlaví se smíšenými pocity vítali; ale dosud nebyl nikdo vážně zraněn a četníci se neúnavně namáhali dostati se po obou žebřících vzhůru, Nyní však došla i Rohanovi trpělivost, neboť cítil, že ho síly opouštějí; povstav, chopil se obrovského balvanu, zvedl ho s největším napětím nad hlavu a mrštil jím s neuvěřitelnou silou vztekem dolů, na žebříky. Na štěstí, ani tentokráte, nebyli četníci tak vysoko, aby je byl mohl zasáhnouti, leč žebřík praskl, zlomil se a sřítil se i s lidmi k zemi, kde se váleli zakrvaveni a omráčeni.

„Palte, palte!" řval Pipriac, ukazuje na silhuetu Rohanovu v temném pozadí se odrážející. Leč dříve ještě, nežli došlo k vykonání jeho rozkazu, vrhl se zběh opět k zemi a kulky se bezmocně odrazily od žulových stěn.

„Ďáble! Zběhu! Chouane!" zuřil sergeant. „Však my tě živého či mrtvého přece jen v tvoji díře lapíme! Palte, hoši palte! a kdo není baba, nechť vyleze po druhém žebříku."

Byl to hrozný pohled. Ženy zapištěly, muži hleděli bezmocně vzhůru, a dle svého smýšlení, buď kletbami dodávali odvahu útočícím, anebo Rohana obdivovali. Venku zuřil vichr nestenčenou silou a kathedrálou rozléhaly se palba, křik a klení, v pusté směsi od žulových stěn se odrážejíce. Uplynulo mnoho hodin a Rohan byl stále ještě pánem situace; ruce mu krvácely od ostrohranných balvanů, vše se mu před zrakem motalo, oči se únavou matně leskly a žaludek a vnitřnosti svíraly se mu hladem. Jedině vše překonávající pud sebezáchrany ho dosud posiloval; leč neslyšel a neviděl více ničeho; co

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Tři miliardy úroků.

V letošním státním rozpočtu setkáváme se s novinkou, že pro státní dluhy vykázána jest zvláštní skupina, kdežto doposud byly vedeny v etatu finančního ministerstva. Státní dluhy účtují se nyní ve třech oddílech: první zahrnuje státní dluhy před rokem 1867, kdy došlo k sjednocení starých státních dluhů, druhý zahrnuje dluhy parlamentního režimu mezi lety 1867 až 1914 a třetí konečně dluhy válečné. Náklady na tyto dluhy v rozpočtu 1918—19 jsou následovní: Státní dluhy před r. 1867: zúrokování po odraž. uher. obnosu K 146,619.536, úmor kor. 3, 761.000 úhrnem kor. 150,380.536. — Státní dluhy období 1867 až 1914: zúrokování K 297.410.434, úmor K 83,889.245, úhrnem K 381,299.679. — Válečné státní dluhy období 1914 až 1918: zúrokování K 2.510,161.409, správní výlohy kor. 23,683.499, úhrnný obnos ročních nákladů stát. zadlužení K 3.065,525.123. Jaký význam tyto ohromné náklady na státní dluhy mají ve státním rozpočtu, ukáží nám opět čísla tato: V posledním mírovém rozpočtu 1913 činily, všecky trvalé státní výdaje 3461.1 mil. K, zúrokování stát. dluhů vyžadovalo 491.1 mil. K, t. j. z celkové sumy 14.2 proc. — V rožpočtu válečném roku 1918—1919 činí všecky trvalé stát. výd 6439.3 mil. K zúrokování státních dluhů správ. výlohami 3065.5 mil. K., t. j. z celkové sumy rozpočtu 47.5 proc. Úroky ze státních dluhů se tudíž za války sešesteronásobily. Kdežto dříve obnášely náklady na státní dluhy sotva sedmý díl rozpočtu, dosahují nyní téměř poloviny celkové sumy rozpočtu. Že budeme v příštím rozpočtu již daleko nad polovinu — i kdyby nynější válečná výpůjčka byla poslední, nač arcit nedá se ani mysliti — to vysvítá z toho, že z úhrnného obnosu státních dluhů 17.66 miliard korun tvoří zálohy u Rak.-uherské banky. Zálohy jsou zúrokovány pouze půl proc., kdežto úrok ostatních dluhů přijde na více než 6 proc. Tento způsob vypůjčování jest sice pro stát velice levný, leč na druhé straně je příčinou neobyčejného zvýšení oběhu bankovek a tím i poklesu ceny peněz. Vypíše-li stát veřejnou výpůjčku, dostane peníze (papírové ovšem, jiné nejsou) z veřejného trhu, tedy z oběhu, a oběh bankovek se tím podstatně zmenší. Pak-li však činí stát zálohy u cedulové banky, musí tato stále tisknouti nová platidla, která přesycují potom oběh bankovek a působí jejich znehodnocení. To vysvětluje nám částečně nepřetržitý vzestup cen. Slovem: Je to hospodářství, které vyšinulo se z kolejí.

□ □ □

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ.

Dne 4. září. Na našich frontách žádná změna situace. — Na západě pokračuje velký nápor anglicko-francouzský.

Dne 5. září. Italské bojiště: V území Cormo a východně Monte Pertico měly podniky našich útočných sborů plný úspěch. Na planině Sedmi Obcí a na Piavě byly zmařeny nepřátelské výzvědné pokusy. Mezi Ypry a La Bassee útočí nepřítel na naší čáru. Oddíly zanechané v předpolí, ustoupily dle rozkazu. U Wytschaete byly dílčí útoky nepřítele odraženy. Mezi Scarpou a Sommou postoupil nepřítel proti naší nové čáře. Větší bitky s našimi zajišťovacími sbory. Na Sommě dělostřelecká činnost. Mezi Sommou a Oisou pokračovali jsme v pohybech dne 26. srpna. Z okolí Roye za předešlé noci odpoutali jsme se od nepřítele. Zadní voje, ponechané proti nepříteli, pomalu následovaly; nepřítel dosáhl slabšími silami čáru Voyeuves-Guiscard-Appilly. V nížině Ailetty byly útoky nepřítele odraženy. Stejně ztroskotaly silné nepřátelské útoky těsně jižně Ailette, u Ferny-Sorny, Clamecy a Bucy le Long. Východně Soissonsu přeložili jsme svou obranu zpět z Vesly. Pohyby byly provedeny dle plánu a nerušeny nepřítelem.

Dne 6. září. Italské bojiště: Jižně tonalského průsmyku byly italské hlídky odraženy. U Asiaga odrazili jsme útok. Albánie: Nic nového. Západní bojiště: Výzvědné oddíly nepřítele, které mezi Ypry a La Bassée postupovaly a severně Lensu pod ochranou silné palby vyrazily k útoku, byly odraženy. Večer odrazilo hessenské vojsko mezi Ploegsteertem a Armentieres opětovně útoky nepřítele. V předpolí našich posic došlo k živým bojům pěchoty na silinici Bapaume—Cambrai, v lese Havricourtu a na výšin úseku **Fortille**. Silné útoky, které podnikal nepřítel z čáry Neuville-Manancourt-Moislains, byly odraženy. Z Peronny a přes Sommu následoval nepřítel jen váhavě našim zadním vojům. Mezi Somou a Oisou pronásledoval ostřeji a stál večer západně čáry Ham-Chaumy. Také mezi Oisou a Aisnou provedeno bylo odpoutání podle plánu. Naše stráže jsou v bitevním styku s nepřítelem na čáře Amigny-Barisis-Laffaux-Conde. Východně Soissonsu pronásledoval nepřítel přes Veslu.

Dne 7. září. Na náhorní planině Asiažské odrazilo naše vojsko krvavě útok, provedený po silné dělostřelecké přípravě Italy a Francouzy. Nepřítel, který západně od Monte Sisemolu vnikl do prvé linie, byl protinárazem opět zahnán. — V Albanii nic nového. Západní bojiště: Na bitevních frontách vyvinuly se prudké boje pěchoty v předpolí našcih postavení. Naše zadní voje donutily nepřítele v linii Fins-Lieramont-Longavesnes k vývoji a k novým útokům. Na Sommě a Oise následoval nepřítel přes Ham-Chauny a byl večer v boji s našimi zadními voji v linii Aubigny-Villequert-Aumont. Mezi Oisou a Aisnou živé boje v předpolí. Po obou stranách Vauxaillonu byly odraženy silnější útoky nepřítele. — Východně od Vailly jsme u Aisny v bitevním styku s nepřítelem.

Dne 8. září. Na našich frontách žádná změna. — Západní bojiště: Severně Armentières odrazili jsme nové útoky Angličanů. Na bitevní frontě stojíme všude ...vych posicích. Nepřítel pokoušel se včera jižně silnice Peronne-Cambrai přiblížiti se k nim většími silami. Zadní voje donutily ho k boji, vyhnuly se bojujíce a odrazily večer západně čáry Gonzeaucourt-Epehy-Templeux nové, živé útoky nepřítele. Po obou stranách Sommy nepřítel včera jen váhavě pronásledoval. Stojíme s ním v bitevním styku na čáře Vermand-St. Simon a na kanálu Crozetském. Severně Aisny byl dělostřelecký souboj sesílen. Západně Premontre-Brancourtu ztroskotaly silné dílčí útoky nepřítele. Jižně Ailetty propracoval se nepřítel k naší čáře východně Vauxaillonu.

Dne 9. září. Na Monte Pertico menší boje. — V Albanii nic nového. — Západní bojiště: Severně od Armentièresu útočil nepřítel poznovu. Odrazili jsme ho a zajali jsme nepřátele. V průplavovém úseku Arleux Havrincourt dělostřelecká činnost a výzvědné potyčky. Jižně od silnice Peronne-Cabmrai pokračoval nepřítel ve svých útocích za dosazení větších sil proti linii Gouzeaucourt-Epehy severně od Templeuxu. Ztro



J. Rossini, slavný vlašský skladatel. (Viz „Směs".)

se kolem něho dělo a jako šílenec vrhal kameny do hlubiny. Ještě dvakráte se mu podařilo žebřík sraziti, leč Pipriac neustal a pobádal své lidi k novým útokům. Síly obleženého zvolna opouštěly a rovněž i zásoba balvanů a kamení se zvolna vyčerpávala; u nohou mu ležel ještě poslední obrovský balvan. Zvedl ho, nadlidskou téměř silou a vrhl ho slepě na útočníky. Zavzněl divý praskot, výkřiky hrůzy a žebřík se pod tíži ohromné váhy přelomil sřítiv se i se šplhajícím do hlubin. Hrůzyplný nářek a kvílení rozlehly se vzduchem a Rohan, zmožen vysílením a únavou klesl do mdlob.

Jak dlouho ležel beze smyslů nevěděl; když však otevřel oči, seznal, že leží na samém okraji „černé díry". Venku skučel a vil dosud vichr, moře supělo, leč vše ostatní zmlklo. Jen pozvolna vracely se mu vzpomínky na přestálý boj a nebezpečí. Zatajil dech, naslouchaje, nedolehnou-li k němu lidské hlasy. Když však ničeho neuslyšel; připlížil se, ač ho údy k smrti bolely, k okraji jeskynního otvoru, zahleděv se dolů; leč nespatřil ani živou duši. A jak jinak? Dole se pěnil v divokém klokotu příliv, vale se blíže a blíže k „oltáři". To vysvětlovalo onen děsivý klid. Obléhající musili, jako častokráte již, utéci před nemilosrdným živlem. Bylo to věru draze vykoupené vítězství! V nízké ještě vodě bělaly se kameny a balvany, jež při obraně svrhl. Bitva skončila a Rohan zvítězil. Kdyby byl měl dostatek potravy, aby posílil vyčerpané své tělo, mohl i nadále vzdorovati, třeba i ještě větší přesile; leč jeho síly byly úplně vyčerpány. Hlad a zima vykonaly úplně své dílo, porušivše dokonale jeho organismus. Zachvátil ho pocit beznadějného zoufalství a opuštěnosti. Dosud se nepříteli hrdinně bránil a ani na okamžik neustoupil od svých zásad a svého přesvědčení. Nyní však ho začínala opouštěti důvěra v sebe, člověčenstvo i Boha; cítil, že je všemu konec, že nemůže dále, že jeho síly vyhasly.

Voda v kathedrále zatím stoupala výš a výše naplňujíc

rozlehlý prostor děsivým hromobitím. Vichr bičoval zpěněné vlny, jež v divoké zuřivosti, prskly časem do vyděšené tváře Rohanovy, který v křečovitém napětí vytřeštěného zraku zíral dolů na jakýsi nehybný předmět. Příliv stále ještě vzrůstal. Rohanovy oči byli téměř přimrazeny na temný onen předmět, až konečně jeho srdce, příšerným děsem spiaté nemohlo více odolati pokušení, aby neslezl a nezjednal si jistoty.

24.

FATA MORGANA.

S opičí mrštností sešplhal se Rohan po kluzké, strmé stěně dolů, octnuv se za několik okamžiků na jedině dosud zbylém, suchém místě v rozlehlém prostoru. Opatrně se rozhlížeje, nečíhá-li kdo naň, oddychl si, když seznal, že příliv dosud s ohlušujícím řevem mocně proudí branou svatého Gilda. Mocné srdce rozlehlého oceánu zpěnilo každým svým úderem ohromné vlny, které se s ohlušujícím řevem a hromobitím tříštily na žulových stěnách, aby v následujícím okamžiku tím divočeji a vztekleji zježily své hřbety. Rohan pozoroval ustrašeně a bázlivě toto divé řádění živlu vodního od minuty k minutě stoupajícího, jeho nahé nohy již objímajícího a hrozícího odplaviti nehybně na zemi ležící postavu neznámého. Trhl sebou, jakoby se ledová ruka dotkla jeho srdce, nemohla odtrhnouti zraku od smrtelně bledé, k nebi upřené tváři, osvětlené bledým svitem luny. Jeden z oněch velikých balvanů, jež Rohan ve své obraně vrhl do hlubiny, ho zabil a ležel dosud na rozdrcené jeho hrudi. Smrt nastala asi ihned. S jednou rukou, ztrnule nataženou, pohrávaly si již první vlnky, zatím co strhaná tvář se zlomeným, zhaslým zrakem, zírala ztrnule k nebi, jakoby žalovala.

skotaly za těžkých ztrát pro nepřítele. Naše přední voje zabránily včera nepříteli, majícímu převahu, proniknouti přes St. Simon a průplav Crozatský. Výzvědné potyčky mezi Oisou a Ailettou. Mezi Ailettou. a Aisnou vyrazil nepřítel po mnohonásobných marných pokusech k novému náporu; byl ale odražen.

Dne 10. září. Na četných místech italské fronty oživla na obou stranách bitevní činnost. — Západní bojiště: Při dílčích útocích nepřítele severně Merkhemu a severovýchodně Yprů zůstaly menší části našich zákopů v jeho moci. Po obou stranách silnice Peronne-Cambrai pokračovali Angličani ve svých útocích. Jejich hlavní útok byl namířen proti Gouzeaucourtu a Epehy. Nepřítel byl odražen. Též večer selhaly útoky z lesa Havricourtu a jižně silnice Peronne-Cambrai. Dílčí útoky z lesa Holnonu a na silnici Ham-St. Quentin. Naše přední voje, vzaté uplynulé noci zpět přes kanál Crozesský, byly včera západně čáry Essigny-Vendenil ve styku jen se slabými výzvědnými oddíly nepřátelskými. Dílčí boje jižně Oisy, dělostřelecká činnost severně Ailetty. Mezi Aisnou a Ailettou nabyla dělostřelecká činnost v poledne opět větší síly. Živé, večer opětované útoky nepřítele ztroskotaly.

□ ▣ □

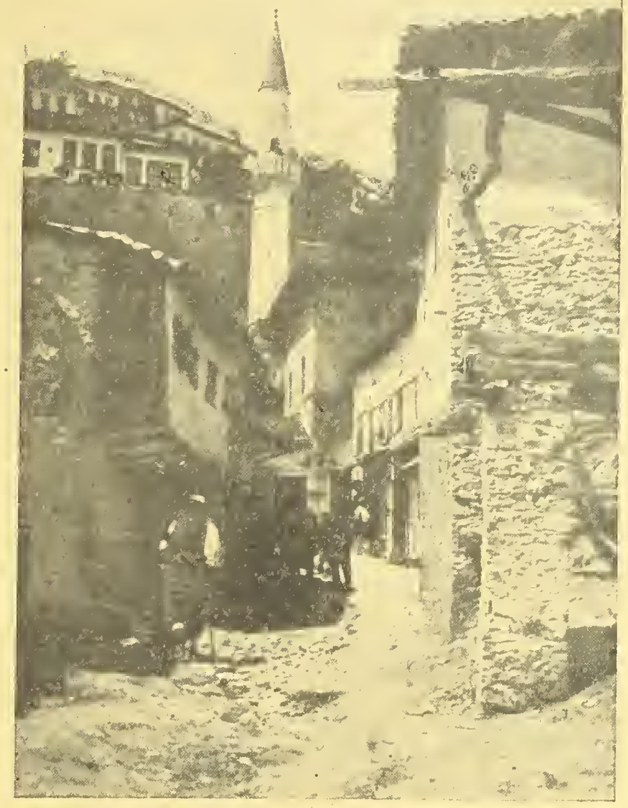
SMĚS.

Parlament bude zahájen dne 1. října. Několik výborů už zasedá.. Zejména finančí výbor dále výbor pro obnovu spustošených území a konečně národněhospodářská komise. Výbor finanční projednal několik nových daní, mezi nimi daň cukerní, daň uhelnou, daň z vína, daň ze šumivých vín a jiné. Jakmile se sejde plenum, bude se zabývati těmito novými da němi a vyřídí je definitivně — totiž jestli bude pro ně většina.

Baron Spitzmüller společným ministrem financí. Dosud byl Burián i společným ministrem financí. Vídeňský tisk volal stále po tom, aby „Rakousko" bylo zastoupeno ve společné vládě. Nyní bylo tedy volání tomuto vyhověno a pan Spitzmüller bude jako zástupce Rakouska seděti ve společné vládě. Na maďarské převaze se tím ovšem ničeho nezmění. Spitzmüller je znám svou „pružností" a Maďarům neublíží. V Bosně a Hercegovině zůstane vojensko-maďarský kurs i nadále. — Politický jest Spitzmüller německým nacionálem. Muž „Neue Freie Presse" a vídeňských velkobank.

Clémenceau a Foch o vojenské situaci. Ve francouzské sněmovně ujal se slova ministerský předseda Clémenceau, jenž pochválil nejprve udatnost francouzského vojska a pravil: Vítězné naše vojsko zatlačuje barbary. Úkol jeho pokračovati bude až k úplnému dokončení. Postaráme se o to, aby křiklavé nespravedlnosti minulé doby byly odčiněny tím, že obnovíme panství spravedlnosti. Clémenceau skončil slovy: Chceme, aby vítězství Francie a spojenců bylo vítězstvím lidskosti. Sněmovna nadšeně tleskala ministrpresidentovi. —Generál Foch na pozdravnou depeši pařížské městské rady odpověděl takto: Německá útočnost je zlomena. Budeme nepřátele neúprosně pronásledovati.

Koloniální vojsko na západní frontě. Deutsche Tagesztg. pozastavuje se nad ohromnými čísly vojska, jaké Francie na svá bojitšě dosadila ze svých kolonií. Dle „Matinu" dodaly staré kolonie francouzské (mající 60.000 obyvatelů), 31.000 vojáků. V nových koloniích naverbováno bylo 250.000 vojáků a 50.000 mužů k válečným službám. Senegalci postavili 60.000 mužů, severní Afrika 232.000 vojáků a 188.000 mužů k válečným úkonům. Velký přírůstek síly znamená loňské rozhodnutí ozbrojit a dosadit do fronty i vojsko z Indočíny. Připomenouti dlužno, že tu nejsou zahrnuti vojáci, sloužící v osadním vojsku organisovaném před válkou (v plucích alžírských, marockých a tuniských). Cekový stav vojsk z kolonií, skoro vesměs barevných, lze odhadnouti na 980.000 mužů.



K vítěznému postupu v Albanii: Ulice ve znovudobytém Beratu.

Plná dávka mouky. Jak se dovídáme, bude během měsíce října také dřívější dávka mouky ve výměře půl kilogramu opět obnovena. — Zpráva má patrně působiti konejšivě na obecenstvo, které jest velmi roztrpčeno překážkami, činěnými soukromému zásobování.

Zlatý poklad bolševiků ukořistěn Čechy. „Glos Kijeva" sděluje, že zlatý poklad republiky, při dopravě z Petrohradu, byl ukořistěn Čechoslováky. Jak velký tento poklad byl, možno souditi již z toho, že jenom z Moskvy byl vypraven zvláštní „zlatý" vlak, sestávající z 20 vagonů. Pro vyvarování se paniky udržuje se ztráta pokladu v nejpřísnější tajnosti.

Císař Vilém druhý Napoleon? Filadelfský časopis „Public Ledger" uveřejňuje tyto požadavky, jež prý bude klásti Amerika, zvítězí-li dohoda: Císař Vilém musí býti sesazen s trůnu vypovězen na nějaké opevněné místo. Mezinárodní soud zjistí německé státníky a vojenské činitele, kteří doporučovali ponorkovou válku. Mají býti osobně potrestáni. Týž soud musí odsouditi státníky, kteří nařídili Zeppelinům a letcům, napadati otevřená města a zabíjeti ženy a dětí. Rovněž potrestání budou ti, kdož doporučili ponejprv používání otravných plynů. Německé guvernéry v Belgii, kteří prohřešili se proti mezinárodnímu právu, nutno potrestati. „Public Ledger" připomíná, že Amerika za války s jižními státy rovněž tak jednala.

*

Papír z jehličí. V mnichovském bioolgickém ústavě konaly se zajímavé pokusy ku zužitkování odpadového dřeva, jehličí a p. Při tom se seznalo, že zejména jehličí se velice dobře hodí ku výrobě hnědého balícího papíru. Je-li čerstvé, dává předně olej a v prvých jarních měsících i cukr; rovněž i bílkovina dá se z

zíraly v tichém zoufalství k zemi. Zdrcen a hrůzou naplněn, zvedl Rohan ruce vykřiknuv divoce, neboť to co viděl, připadalo mu nadpřirozeným a i postava činila naň dojem Boha; čím déle se však díval, tím více se měnily božské rysy zjevení, tím větší hrůzu naháněla mu jich podoba. Ach, byla to tvář muže, jenž mu život otrávil a jejž mu Kristus ve snu zjevil!

Kolona za kolonou kráčela kolem, halíc oblohu v temné šero. Ve středu všech pohyboval se, ďábelsky a mocně, příšerný zrak Napoleonův.

To se stalo v noci dne devatenáctého října 1813. Jak známo, prchala téhož dne poražená francouzská armáda, s Bonapartem v čele od Lipska...

25.

U MATKY GWENFERNOVÉ.

„Teto Luiso, jest tomu skutečně tak! Pipriac jest mrtev a jeho mrtvola jest naproti v hospodě vystavena; ale Rohan žije! Ach ano, zabil Pipriaca!"

„A možno mu to klásti za vinu? Byl to boj na život a na smrt."

„Nyní už nebude míti nikdo slitování s ním, neboť jeho ruce jsou poskvrněny krví. Nikdo mu nepodá chleba ani neposkytne přístřeší a nevzdá-li se dobrovolně, neobdrží ani od žádného kněze požehnání a ubohé jeho duši ani pokání nebude popřáno."

„Myslíš, že tomu skutečně tak, Marcelo?"

„Ano, neboť všichni tvrdí, že je to vražda, dokonce i otec Rolland, který je přece z duše dobrák. Ale nevěřím tomu, nevěřím."

„Ani já! Jak si měl chudák pomoci? Ubohý, štvaný můj hoch, prolil krev v sebeobraně; jeho pronásledovatelé ho k

míry mohl omluviti. Leč Bůh prosbu nevyslyšel a zdálo se, že Rohan sešílí, když seznal, že zavražděný, sněhobílých vlasů a vousů, v uniformě oděný byl — sergeant Pipriac!. Po celou dobu svého pronásledování mu nikdy nenapadlo horšiti se vážně na tohoto starce anebo ho snad považovati za svého nepřítele. Věděl, že byl nejdůvěrnějším přítelem jeho otce a že se za přímou jeho tváří skrývá dobrota; byl přesvědčen, že by mu byl Pipriac rád popřál příležitosti k uprchnutí, kdyby se jen byla naskytla a byla možnou a že „poslouchal více nutnost nežli svoje přesvědčení", jestliže vykonával nepříjemnou povinnost, zmocniti se živého či mrtvého.

Smrt zušlechťuje každou tvář a rovněž i starý sergeant vyhlížel ve své smrtelné bledosti vážně a úctyhodně. Rohan zoufal — to nechtěl učiniti! Měsíc ozařoval tuto hrůznou scénu v kathedrále, příliv se zmírnil a tišil a jen rhytmické skuhrání vln, olizujících chtivě Rohanovy nohy ozývalo se tichem. Náhle se však prudce zachvěl; naslouchal napiatě a a zdálo se, že slyší nad sebou hlasy, v dáli chvílemi zanikající. Pohleděl naposled na mrtvého. Ubohý Pipriacu, nikdy více nebudeš dělati špatných vtipů, nikdy si nezaklekeš více: umlkl jsi pro vždy! Tvoji okrohlou postavu, která se ještě před nedávnem houpala na nejistých svých nohou po slinné vesnické silnici, omývájí nyní vlny jako zvrácenou vrbu. Nikdy více neovlažíš svých žíznivých rtů milovanou pálenkou. Jako tisíce a tisíce jiných padl jsi i ty ve službách velikého světovládce, pod nímž se země zachvívá, a vzdor tomu, že jsi zahynul daleko bojiště vzdálen, nutno uznati, starý veteráne, že jsi hrdině vykonal svou povinnost. Vzdor tvému drsnému jazyku, byl jsi z duše dobrým! — — Tak aspoň o něm rozjímal Rohan Gwenfern, nakláněje se naposled nad mrtvého a znamenaje ho křížem

Nyní teprve zpozoroval, že na hrudi zabitého spočívá dosud osudný balvan. Mocným vzmachem ho chopil a vrhl do hlubiny. Tělo, přítěže zbavené, zvedlo se ode dna a vlny jím

nich výtěžiti a zbytek se dá použíti ku výrobě zmíněného papíru. Podobné pokusy byly ostatně již ve století 17tém konány v Anglii, leč nebylo jich prakticky využito. Inu všechno je možno i ten jehličnatý papír.

Kterak trestávali pekaře. Tresty pekařů, nepoctivou váhou se provinivších, bývaly u starých Čechů rozmanité, ale vždy citelné. Rožmitálská kniha určuje: Peče-li pekař s otrubami, má v koš býti položen, nad louží neb nad vodu vysoko vyzdvižen a nůž jemu má býti dán, aby se odřezal. — V Litomyšli stíhali zlodějské pekaře pokutami, ale po třetí pokutě mu na rok zastavili živnost. V Mostě zavřen pekař na tolik dní do vězení, o kolik lotů obecenstvo na chlebě ošidil. V Praze mimo to bylo zvykem, že pekaři špatný neb malý chléb vyrábějícímu všecky zásoby byly zabaveny, na místě rozkrájeny a chudině rozdány.

G. Rossini, jehož 50. výročí úmrtí v nejbližší době připadá, patřil k nejznamenitějším skladatelům minulého století. Na českých divadlech jsou nejznamější jeho opery, „Lázebník sevillský", Vilém Tell" a „Otello". Mimo to napsal ještě několik jiných oper a množství skladeb, zvláště církevních. Byl to muž vůbec velmi vzdělaný, při tom jsa povahy otevřené, takže svojí upřímností získal si i mnohého nepřítele. Jeho tvorba nese již pečeť modernosti, vyniká melodičností a harmonií. Rossini dočkal se věku 76 let. Ze života jeho připojujeme dvě z četných o něm kolujících anekdot. — Lépe naopak. Není tomu dávno, navštívil Rossiniho jistý skladatel. Rossini velmi vlídně jej přijal a poprosil ho, aby mu některou svých skladeb zahrál. I posadiv se ku klavíru host jal se jezditi po klaviatuře a pracoval rukama i nohama, až posléze notně unaven skončil hru. „Co to bylo?" táže se Rossini. — „Pochod, který jsem složil na památku Meyerbeerova úmrtí. Jak se vám líbí, maestro?" — „Inu, dosti hezky; ale bylo by lépe, kdybyste... vy byl zemřel a Meyerbeer složil pochod."

Nejstarší památkou Paříže je kámen, na němž nedlouhou dobu před válkou postaven veliký kříž. Jest to nádvoří klášterní, kde do nedávna sídlely Karmelitky. Klášter ten zřízen za dávných dob na rozvalinách chrámu Merkurova, vystavěného, na tomto místě římskými kolonisty. Svatý Dyonisius, jenž zde kázal, dle pověsti vyháněl ďábly, takže ulice klášterní sluje d'enfer (pekelná).

Jubileum objevení Madeiry. Portugalsko právě chystá se k oslavě pětistého jubilea objevení osrova Madeiry, ač ve skutečnosti tento byl znám už Plinjovi. Pravdou, však jest, že příštího roku bude tomu opravdu 500 let, co bližší známost o tomto ostrovu přinesli r. 1418 do Evropy portugalští plavci Jan Gonzales a Martin Vaz, kteří náhodou tam byli bouří zaneseni a z vděčnosti nazvali jej Porto Santo (Svatý přístav). Roku 1420 zmocnili se Madeiry Portugalci a začali tam záhy pěstovati cukrovou třtinu a v 16. století i révu. Madeirské víno jest světoznámé. Trsy pěstují se při prkených ohradách a rohožích na jihu ostrova a čím blíže k moři, tím hrozny jejich jsou sladší a vzácnější. Nejlepší víno madeirské sluje malmesy (z toho české malvaz)' „dry madeira", „tinto" (červené) a j. Ale většinou roste „pravé madeirské" ve vinných továrnách v Německu a Francii které, ač jsou spolu na štíru, svorně je — falšují. Pro teplé podnebí své vyhledávána je Madeira osobami stíženými plicními neduhy. Po starém zvyku jsou zde užívány pro dopravu osob letní saně, dámy pak konají vycházky v rázovitých nosítkách o jedné holi.

◻ - ◻



Jednoduchý způsob lovení ryb na pobřeží Murmanském zhusta užívaný.

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST.

Při plnění sklenic teplou zavařeninou musíme si počínati opatrně, aby nám nepraskly. Nejlépe je předem je zahřáti buď nad parou nebo ovinutím vlhkým, horkým hadrem. Když sklenice počínáme plniti, dáme do nich jen několik lžic horké šťávy nebo marmelády a s obsahem pohybujeme, aby se sklenice stejnoměrně zahřála. Tím se prasknutí, je-li sklenice předem zahřátá, bezpečně předejde.

Ryzce v octě naložené uchovají se dlouhý čas a jsou o sobě chutným pokrmem. Ryzec obecný, který je v mladých lesních porostech velmi hojný, má cihlově červený až pomerančově zbarvený klobouček, v prostředku hodně dovnitř vtlačený; řasy jsou načervenaložluté, hloubek je hladký bělavý nebo načervenaložlutý. Starší větší ryzce nakládáme zvlášť pro běžnou potřebu, kdežto mlaďoučké, tvrdé ryzce nakládáme pro pozdější upotřebení. Vinný ocet svaříme s přísadou koření (bobkový list, pepř, hřebíček, muškát), mezi tím houby dobře očistíme a ve vodě vypereme, zbavíme je hloubků a vaříme v silně slané vodě. Pak je necháme odkapati a hodíme je do octa, kde se ještě nechají krátce povařiti. Pak se hrnec odstaví, houby nechají se s octem vychladnouti, naplní se do připravených sklenic nebo kameninových hrnků a ocet se přes ně přeleje. Po několika dnech nalejeme na povrch trochu oleje nebo rozpuštěného másla a nádoby dobře pergamenovým papírem zavážeme.

Broskve zavařené v octě. Broskve oloupáme, rozpůlíme zbavíme pecek a vaříme v octě s cukrem (na litr octa čtvrt kg. cukru). Když jsou měkké, přendáme je na mísu, kterou přikryjeme papírem a necháme státi do druhého dne. Druhý den zavaříme šťávu hustěji než byla, vložíme do ní broskve, necháme přejíti var, načež je urovnáme do připravené sklenice, přelejeme šťávou a nádobu dobře zavážeme.

Sušené ovoce. Letní ovoce můžeme sušiti částečně na kamnech, částečně za prudkého slunce i na slunci. Na plech nutno dáti pod ovoce vždy papír, aby nechytlo železitou příchuť. Nejlépe suší se ovoce v troubě na lískách po vaření, když vyšel prudký oheň. Navlékání koláčků na nitě je trochu pracné; děje-li se to přece, musí se šňůry častěji převěšovati a rozkrojky se musí postrkávati od sebe, aby ovoce nehnilo. Suší-li se ovoce v peci, děje se tak po pečení chleba anebo v peci zvlášť k účelu tomu mírně vytopené. Pec musí býti čistě vymetena, načež se tam neoloupané, čistě vyprané ovoce nahází a častěji se obrátí. Je-li ovoce větší, musí se po stranách pec přitopiti, aby doschlo. (Jedlovím dřívím topiti se nesmí.) Oheň se však nesmí dělati blízko (raději jen v prsku) a pro jistotu ohradíme oheň od ovoce cihlami. Když oheň vyjde, zandají se dýmníky i prsky, ale dříve ne, aby ovoce nezačmoudlo.

hebce kolébaly, obrátivše ho tváří dolů. Voda sáhala Rohanovi, již po kotníky. Vzdechnuv hluboce, a vrhnuv poslední, zoufalý pohled na mrtvolu s níž vlny laškovaly, vyšplhal se zase zpět do své skrýše.

Sotva že tam dospěl, zalehly mu k sluchu znovu lidské hlasy. Zíraje vzhůru pozorně naslouchal.

Po prve si uvědomil do jakého nebezpečí se svým činem uvrhl. Ačkoliv, zabil jen v sebeobraně, aby nebyl nucen zabijeti proti své vůli, přece ho jen zákon označí za vraha a dříve či později co takového potrestá. S výkřikem, jenž kotsmi pronikal klesl na kolena.

Vyslyš ho jen, ó milosrdný Bože! Měj slitování s jeho mukami; vyplň jeho prosbu, neboť jest ve tvé moci! Ach, zoufanlivý výkřik, jenž k tobě tichem nočním dolehl, není něžnou modlitbou, prosící o milost a soucit, ne, jest to šílený skřek po pomstě lačnící zničené duše. „Jsem nevinen, o Bože; ne na moji hlavu, padniž vina, ale na hlavu onoho, který mě jako divé zvíře k smrti uštval a ze mne učinil to — čím jsem se stal. Ztrestej, ó Pane, ztrestej ho před jehož rudým mečem se celý svět zachvívá a jenž ty, které s stvořil vhání na jatky! Nešetři ho, ó Pane, jest zatracen, právě tak ztracen, jako já!" Tak vyznívala modlitba Rohanova, jež se drala ze stísněného jeho srdce k nebesům. — Pak vyskočil a aniž by byl uvažoval, co se s ním může státi šplhal se vzhůru po krkolomné, závratné stezce vedoucí na vrchol strže.

— —

Psalo se tehdy devatenáctého října 1813.

Událost, kterou chceme vypravovati, bude těmi, jež znají život Rohana Gwenferna různě vykládána. Nábožní a pověrčiví budou přesvědčeni, že onoho večera měl Rohan zjevení: jiní se však budou domnívati, že to byla jen pouhá vidina fata morgana, kterou horečkou zmítaný mozek v duši vykreslil; skeptikové, a těch bude nejméně, budou dokonce tvrditi, že

je historka vymyšlena a že vznikla v pozdějších letech, kdy vzpomínky se obyčejně krystalisují z pravdy a fantastického výmyslu. Budiž tomu jakkoli. Rohan Gwenfern tvrdí, že oné noci, kdy jakoby liticemi štván, prchal ze své nebezpečné skrýše, spatří náhle na obloze tajůplný obraz.

Měsíc zaskočil za mraky, osvětluje zemi pouze tajemným siným světlem. Výpary země zvedaly se nad krajem a vítr s nimi pohrával; náhle, jakoby na povel, vítr se utišil, mračna se zastavila a vůkol nad zemí i na oceáně zavládlo dusné ticho. Příšerný tento klid trval jen několik okamžiků. Dech zatajený, očekával Rohan další události. Zahleděv se k obloze, seznal k největšímu svému úžasu, že se mračna seskupila v podivuhodný obraz, znázorňující bojující armádu. Tento zjev se stále více zvětšoval a stával zřetelnějším a jasnějším. Viděl blyskot šavlí, útoky jednotlivých pluků, ba mohl dokonce úplně dobře rozeznávati pěchotu a stíny dělostřelectva. Celičká obloha, jakoby se rázem proměnila v rozlehlé bojiště poseté mrtvými a raněnými; v místech, kde vídáváme mléčnou dráhu, viděl obrovský proud prchajícího vojska.

Postavy vojínů táhly jako přízrak, ale vzdor tomu úplně jasně a zřetelně, kolem něho; zdálo se mu však, že na všech tvářích odrážel se bolestný výraz mrtvého, před nímž právě v šílené úzkosti prchal. Leč co to? Veškeru jeho pozornost zaujala náhle postava, která se gigauticky odrážela od polotemného mračna, za nímž se měsíc skrýval. Seděla na koni pláštěm a kápi zahalena, ukazujíc pravici vpřed. Vzdor tomu, že její rozměry přesahovaly nadobyčej míru obyčejného člověka, měla lidskou tvář — byla bledá jako mramor a studená jako smrt.

Zvolna — právě tak jako když oblaka táhnou se dál — pohybovala se postava po obloze a kolem ni, kol dokola, prchaly legie vojska, ve směru jak jim naznačovala Hlava hluboce na prsa skloněna, zračila beznadějnost; chladné, nemilosrdné oči,



Škoda času.

„Ale, Katušo, co pak je to? Před dveřmi stojí už dvě hodiny voják."

„No todle, milostpaní, a to mě nemohli říct už dříve?"

*

Kritika.

„Jak se vám líbil včerejší umělecký koncert?"

„Ó znamenitě, seděli jsme v pausách při stole, a výborně jsme se bavili."

*

Velmi veliký.

„Proč pak nosíš ten klobouk stále v ruce, Pepíku, a nedáš si ho na hlavu."

„Ale, je mi moc veliký a zapadne až za uši a tatínek říkal, že musím počkat, že mi do něj hlava doroste."

*

Přísloví 1918.

— S nepoctivostí nejdál dojdeš!"

— Kdo do tebe kamenem, ty do něho drtinami! —

— Panbů už nepeče oplatky — není cukru a mouky. —

— Doutníky se podobají ručním granátům — zapálí se a odhodí. —

*

Úzký byt.

„Hm, hm, to je věru hloupé, podrobil jsem se odtučňovací kůře, hochy jsem dal ostříhat, pinčlovi dal ufiknout ocas a uši, ženě jsem koupil novou šněrovačku … a vzdor tomu mě připadá můj byt ještě hrozně úzký!"

*

Výmluvné.

Přítel: „Ale poslouchej, tvá žena je skutečně hezká."

Manžel: „Ó ano, jenže to bohužel netrvá nikdy dlouho!"

*

Malé nedorozumění.

Šéf: „Od té doby co jste se oženil přicházíte denně pozdě do kanceláře: to se rozhodně už nesmí státi!"

Účetní: „Ne prosím, já se už víckráte neožením."

*

Vojáci.

„…. Člověče já jsem byl teď v zajetí, jé tam ti bylo vší!"

„… Ach Bože, já to znám, taky jsem tam byl ale tolik vši co v Rumunsku tam není. Tam mají dokonce i štěnice vši."

*

Klasické.

Šikovatel vykládající nováčkům o čistění pušky: „Tedy, na konec se puška olejem namastí. Latinář tomu krátce říká: Firnis corona opus!"

*

Trest.

Pan domácí: „To je ale nespokojená partaj ti Mouříčkovi! Předvčírem si stěžovali na štěnice, včera zase, že jim kouří kamna, a dnes dělali rámus, že je byt vlhký… jestli mi ještě zítra s něčím přijdou, tak jim hned přirazím!"

*

Smůla.

Kapesní zloděj: „Taková smůla! Ve vězení jsem si předevzal, státi se zase poctivým člověkem, a jak jsem vyšel, dostal jsem se nešťastnou náhodou do tlačenice … a teď už zase sedím!"

*

Dvojí zlost.

„To je hrůza, nejdříve abych se zlobil s představeným šéfem a nyní zase s představeným obědem."

*

Posudek.

„Proč pak se vám moje naturalistické drama nezamlouvá?"

„Víte, vy tomu nerozumíte, líčiti jemně sprostotu životní!"

Opatrná.

„Prosím tě, ženo, jedeš v takovém parnu lítat po vesnicích po bramborách aoblékneš si na to pět košil. Vždyť se upečeš!

„Jo, ale za to budu moci posloužiti pěti selkám, až dostanou zálusk na mou košili."

*

Znalec.



„Dávejte pozor teď bude jistě hráti … tento! — Slyšíte?"

„Báječné, jak jste to jen mohl uhadnouti."

*

Zvláštní choroba.



„Teď se musím podrobiti vodní kůře."

„Co pak vám schází pane doktore?"

„Ale zemřeli mi tohoto roku tři bezdětní strýčkové a tak jsem se trochu předědil."

*

Žádný rozdíl.

Sluha (k druhému): „Nuže, jak se máš u nového svého pána?"

„Ale, skoro nepozoruji rozdílu proti dřívějšku …. má tatáž vína, tytéž doutníky a skoro i tytéž věřitelé!"

Monolog keťasův.

Už mám v kapse milion, dva velkostatky, továrnu, pět činžáků a titul komerčního rady. Ještě jen progresivní paralysu a budu patřit k nejnoblejší vrstvě.

*

Zatykač.

Zvláštní znamení: „Dá se těžko chytit."

*

Chlubení.

Keťas: Kdybych já byl nemocen, musilo by to být na nějakou fajnovou nemoc, kterou si nemůže každý dovolit. Mně by se tak hodila zlatá žíla a mé ženě císařský řez.

*

Dotaz.

Učitel vykládá dětem o krutém obléhání Prahy Švédy, jak byl v Praze hlad. Hlásí se žák Novotný?"

Novotný: „Prosím, a to žili v Praze tenkrát také na lístky?"

*

Co keťas nenávidí.

Host: „Proč nevidím ve vaší domácnosti barometr?"

Keťas: „Nenávidím jej. Činí mě nervosním."

Host: „A proč?"

Keťas: „Protože občas klesá."

*

Z monologu keťasa.

„…. Je to tak smůla, já takový vypasený keťas dostanu „suché lámání" a takový chudák hubený, co u mne nádeničí a má plno hladu, dostal — tlustý krk! …."

*

„…. Šedesát milionů pytlů prý leží ladem. A co jich teprve přibude, až továrny nedostatkem uhlí zarazí výrobu!" Kandidát „propuštěných."

*

Nemožnost.

Policejní komisař: (Ke kupci, jemuž pokladník utekl s penězi.) „Nepozoroval jste tudíž úplně ničeho, co by nasvědčovalo jeho úmyslům?"

Kupec: „Naopak, včera obnovil u holiče svoje předplatné!"

*

Přesné vysvětlení pana profesora.

Selka (potkavší v městě náhodou profesora): „Prosím vás pane, nemohl byste mi říci, kde je spořitelna?"

Profesor: „Ale ano, ano, teda tamhle v druhé ulici na levo, ona budova z pozdní renesance s portálem časného baroku!"

*

Hudební kuchařka.

Kuchařka (vraziviší rozrušeně do hudebního salónu): „Ach, milostivá paní…"

„Co pak se stalo?"

„Když jste zazpívala tak falešně, chtěla jsem si zacpati rychle uši … a tu jsem upustila mísu a rozbila ji."

*

Časové.

František Kostečka,
mistr obuvnický, ordinuje jen ve středu a v sobotu od 4 do 6 hod. odpoledne.

*

Konstatování.

Z vyživovací otázky stal se teď výkřičník..!

*

Dnešní párky.

Řezník: „Podej mi, Františku, krabičky od zápalek!"

Učeň: „A to už budeme, pane mistře, prodávati párky v krabičkách?!"

*

Před soudem.

Soudce: „Čím jste byl, než jste se stal správním radou ústředny?"

Obžalovaný: „To jsem seděl v kriminále pro krádež velkého slohu."

Soudce: „Proto!"

Majitel: „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie budtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychleji. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje —
Rukopisy se nevracejí.
Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 39.

Jednotlivá čísla 40 hal.
Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.
Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni. X.
Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.
Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 26. ZÁŘÍ 1918.

Ukázka z lidových slavností v Srbsku.

při kterých zpravidla pečou obyvatelé celá dobytčata.



Boj o čáru Hindenburgovu. — Srbsko-francouzská ofensiva v Macedonii. — Mírová nota hraběte Buriána příkře zamítnuta.

MÍROVÁ OFENSIVA.

Nedávným mírovým projevům rakouských a německých státníků následovala v sobotu dne 14. září mírová nota zahraničního ministra hraběte Buriána, ve které vyzývá monarchie válčící státy, aby poslaly své zástupce k nezávazné konferenci do některého neutrálního města. Nota v českém překladu zní: Mírová nabídka, kterou mocnosti čtyřspolku podaly dne 12. prosince 1916 svým nepřátelům a jejíž smířlivé základní myšlenky se nikdy nevzdaly, jest přes odmítnutí, kterého došla, důležitým oddílem v dějinách této války. Na rozdíl od prvních dvou a půl válečných let stála od této chvíle otázka míru uprostřed evropské, ba světové diskuse a zaměstnávala a ovládala od té doby stále stoupající měrou. Po řadě ujímaly se téměř všechny válčící státy opět a opět slova k otázce míru, jeho předpokladů a podmínek. Linie vývoje těchto rozkladů nebyla však jednotná a stálá, základní stanoviska se měnila působením vojenské a politické situace a k makavému prakticky použitelnému všeobecnému výsledku aspoň až dosud nevedla.

Avšak přece možno bez ohledu na všechno toto kolísání konstatovati že vzdálenost názorů přes to, že nepopíratelně dále trvají rozhodné, obou stran se v celku poněkud zmenšila, že dosud nepřekonatelné rozpory, objevuje se částečně upuštění od mnohých nejvýstřednějších konkretních válečných cílů a určitý souhlas, pokud jde o všeobecné základní zásady světového míru. V obou táborech lze pozorovati v širokých vrstvách obyvatelstva nesporně vzrůst vůle k míru a dorozumění. Také srovnání, jak před časem byl přijat mírový návrh čtyřspolkových mocností u jejich nepřátel, s pozdějšími projevy odpovědných státníků nepřátelských jakož i nezodpovědných, ale politicky nikterak bezvlivných osobností, potvrzuje tento dojem. Kdežto na příklad ještě v odpovědi spojenců presidentu Wilsonovi byly vzneseny požadavky, jež čelili k rozkouskování Rakousko-Uherska, ke zmenšení a hluboko zasahujícímu vnitřnímu přetvoření německé říše a ke zničení evropské državy Turecka, byly později tyto požadavky, jejichž uskutečnění by mělo za předpoklad překonávající vítězství, v mnohých projevech úředních míst dohody modifikovány nebo částečně zrušeny.



Z bulharské fronty: Vojenské bohoslužby za frontou bulharských vojáků.



Ze Sofie: Pomník cara Alexandra ruského, osvoboditele Bulharska. Byl zbudován v roce 1901.

Tak uznal v prohlášení, podaném asi před rokem v anglické dolní sněmovně, mister Balfour výslovně, že Rakousko-Uhersko musí rozřešiti svoje vnitřní problémy samo, že nikdo zvenčí nemůže uložiti Německu ústavu. Mister Lloyd Gearge prohlásil na počátku tohoto roku, že nenáleží k válečným cílům spojenců rozděliti Rakousko-Uhersko, oloupiti osmanskou říši o její turecké provincie a Německo uvnitř reformovati. Za příznačné může též platiti, že mister Balfour v prosinci 1917 kategoricky odmítl domněnku, že anglická politika se kdy angažovala pro zřízení samostatného státu z německých území na levém břehu Rýna. Enunciace ústředních mocností nepřipouštěji pochyby, že vedou jen obranný boj o neporušenost a bezpečnost svých území. Daleko výslovněji nežli v oboru konkretních válečných cílů pokročilo sblížení názorů pokud jde o směrnice, na jejichž základě má býti ujednán mír a zbudován příští řád Evropy. President Wilson formoval v tomto směru ve svých řečích ze dne 12. února a ze dne 4. července t. r. zásady, jež nenarazily u jeho spojenců na odpor a jejichž dalekosáhlé použití by se asi nesetkalo s námitkou ani na straně čtyřspolkových mocností, předpokládaje, že toto použití jest všeobecné a slučitelné se životními zájmy příslušných států. Ovšem dlužno uvážiti, že hlas ve všeobecných zásadách nestačí, nýbrž že jde dále o to, dohodnouti se o jejich výkladu a o jejich použití na jednotlivé konkretní válečné a mírové otázky.

Pro nepředpojatého pozorovatele nemůže býti pochyby, že ve všech válčících státech bez výjimky zesílilo mohutné přání po míru dorozuměním, že si víc a více razí dráhu přesvědčení, že další pokračov. v krvavém zápolení musí pro-



Ze Sofie: Chrám sv. Cyrilla a Methoděje.



U našeho bulharského spojence: Buharská jízda v Dobrudži.

měniti Evropu v ssutiny a uvésti ve stav vysílení, jenž ochromí její vývoj na desítiletí bez nevyhnutelných, pevných a dostatečných záruk o něž obě strany marně usilovaly ve čtyřech létech, plných obrovských obětí, útrap a námah.

Kterou cestou a kterým způsobem může však býti dorozumění navázáno a posléze docíleno? Je nějaká vážná vyhlídka, dospěti pokračováním v diskusí o mírovém problému v dosavadním způsobu k tomuto cíli? Na tuto otázku neodvažujeme se přisvědčiti.

Diskuse od jedné veřejné tribuny ke druhé, jak se až dosud konala mezi státníky různých zemí, byla vlastně jen serií monologů, chyběla jí především bezprostřednost, řeč a odpověď nezasahovaly navzájem do sebe, mluvčí mluvili mimo sebe navzájem. Na druhé straně byla to veřejnost a půda těchto rozkladů, které je olupovaly o možnost plodného pokroku. Při všech veřejných projevech tohoto druhu používá se formy výmluvnosti, jež počítá s účinkem na velikou vzdálenost a na massy. Tím zvětšuje se však — vědomě či nevědomky — vzdálenost od odpůrčího názoru, vyvolává se nedorozumění, jež zapouštějí kořeny a neodklidí se a ztěžuje se upřímná, prostá výměna myšlenek. Každý projev vůdčích státníků stává se tak, jak k němu došlo a ještě dříve než příslušná místa druhé strany mohou na to odpověděti, předmětem vášnivé nebo přehnané rozpravy nezodpovědných živlů.

Ale i odpovědné státníky samy nutí obava, že ohrozí zájmy válčení nepříznivým působením na náladu ve vlasti a že předčasně prozradí vlastní poslední úmysly, udeřiti na vyšší tóny a ke ztrnulému setrvání na extremních stanoviskách. Má-li tudíž býti podniknut pokus, zkoumati jsou-li dány základy pro dorozumění, jež je způsobilé odvrátiti od Evropy katastrofu sebevražedného pokračování v boji, bylo by rozhodně zvoliti jinou methodu, která umožňuje bezprostřední ústní rozpravu mezi zástupci vlád a jen mezi nimi.

Předmět takové rozpravy a vzájemného objasnění musily by tvořiti právě tak protivné názory jednotlivých válčících států jako všeobecné zásady, které mají sloužiti za základ míru a příštímu poměru států navzájem a při nichž lze nejprve se pokusiti o dohodu a vyhlídku na úspěch. Jakmile by bylo dosaženo dohody o základních zásadách, musil by se za porad státi pokus použití jich na jednotlivé mírové otázky konkretně a tím přivoditi jejich rozřešení. Doufejme, že na žádné straně z valčících mocností nebude námitky proti takové výměně myšlenek, válečné akce by nedoznaly žádné přestávky, porady šly by také jen tak daleko, pokud by je účastníci považovali za nadějné. Pro zastoupené



Z Albanie: Pouliční obrázek ze Skadaru, okupov aného naším vojskem.

státy nemohly by z toho vzniknouti žádné škody. Daleko vzdálena toho škoditi, musila by taková výměna myšlenek prospěti jen věci míru. Co se nezdaří poprvé, může se opakovati a přispělo by snad aspoň k vyjasnění názorů. Hory starých nedorozumění daly by se odkliditi, mnoho nových poznatků by mohlo proraziti, proudy zadržené lidumilnosti by se rozlily a v jejich vřelosti zůstalo by vše podstatné; naproti tomu zmizela by leckterá protiva, které se dnes ještě přičítá přespříliš silný význam. Po našem přesvědčení jsou všichni válčící povinni lidskosti, společně vyšetřovati, není-li po tolika letech obětiplného, ale nerozhodnutého boje, čehož celý průběh poukazuje na dorozumění, možno učiniti přítrž strašlivému zápolení. C. a k. vláda chce tudíž navrhnouti vládám všech válčících států, aby vyslaly důvěrné a nezávazné rozpravě o základních zásadách uzavření míru do některého místa neutrál. cizin a v blízké době, o čemž by ještě bylo ujednati smlouvu, delegáty, kteří by byli pověření, oznámiti navzájem názor svých vlád o oněch zásadách, přijmouti analogická sdělení, jakož vyžadati si a udělití otevřená a upřímná vysvětlení o všech oněch bodech, jež potřebují, aby byly precisovány. C. a k. vláda klade si za čest, žádati vládu .... laskavým prostřednictvím Vaší Excellence, aby oznámila toto sdělení vládě ....



K vítěznému postupu rak. vojska v Albanii: Pohled na znovudobytý Berat.

NOTA ZAMÍTNUTA.

Jak se dalo očekávat, byla mírová nabídka hr. běte Buriána čtyřdohodou příkře zamítnuta. Nejprve ujal se slova anglický zahraniční ministr Balfour, jenž odpovídal nevlídnými slovy Rakousku a ještě nevlídnějšími Německu. A po Balfourovi povstal francouzský ministerský předseda Clemenceau v senátě, jenž oficielně zamítl mírovou nabídku a prohlásil, že čtyřdohoda bude pokračovati ve válce až k úplnému vítězství. Po Francii také Amerika odmítla návrh Buriánův a Lansing zaslal notu do Vídně, ve které prohlašuje, že Spojené Státy nebudou vyjednávati o žádném mírovém návrhu, ke kterému už dříve zaujaly stanovisko. Wilson a Lansing tím chtějí říci, že Amerika už jednou sdělila své podmínky a centrální moci nechť je akceptují, ale Amerika o jiných návrzích jednati nebude. Trvá tedy, celá čtyřdohoda na svém mírovém programu a ani Wilson neupustí od své známé noty. Mírová ofensiva Burianova skončila tedy nezdarem.

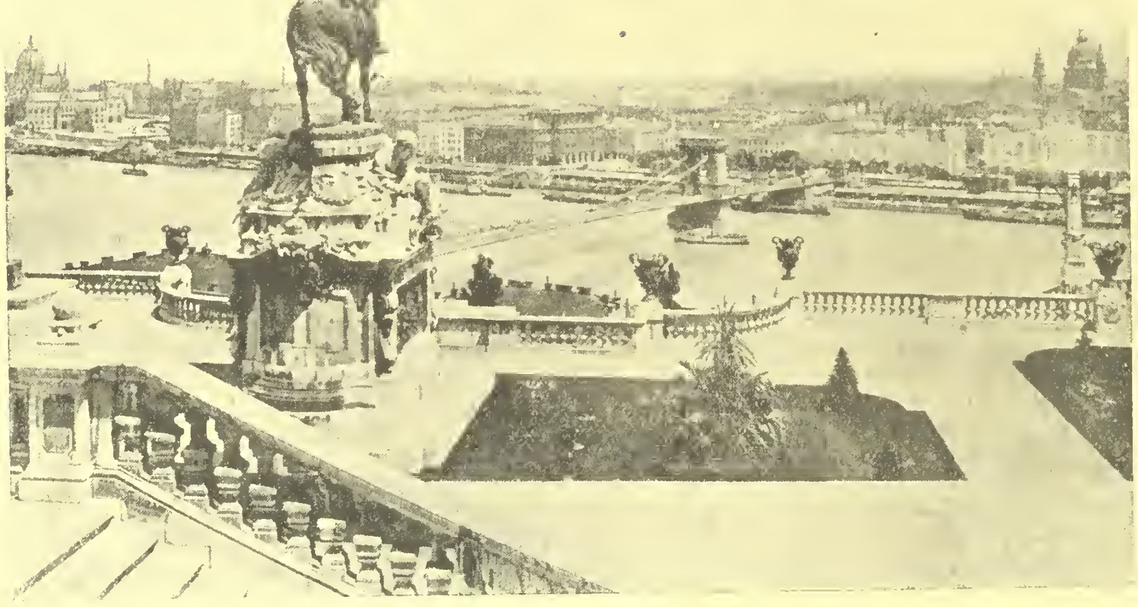
▫ ▫ ▫



Nádherný pohled na palác uherského parlamentu.

OFENSIVA AMERICKÁ.

Pozornost obrácena je nyní na události v jihovýchodní části francouzského bojiště, na frontu od Verdunu do Elsaska-Lotrinska. Byly již různé známky a nápovědi, že v této části bojiště bude



Pohled na Budapešť s řetězovým mostem z terrasy dvorního hradu.

se něco díti. Od r. 1916 tvořila německá fronta kolem Verdunu oblouk, který sáhal jižně až na St. Mihiel s tvrzí Les Paroches, ležící na záp. břehu Mósy. Byl to německý klín, vražený mezi 2 prvořadé francouzské pevnosti Verdun a Toul. Ostrý zářez hrozil ustavičně Francouzům, měl však své slabiny: při nasazení větších sil mohl být napaden z boku a obchvácen. K této boční operaci došlo nyní, kdy přichystána americká pomoc. Američané s francouzskými vojsky napadli oblouk fronty od Verdunu k St. Mihielu a odtud k Mosele na široké frontě. Šíře útočné fronty obnáší asi 70 km. Dle německé zprávy byl tento útok dávno předpokládán a dříve než došlo k plnému jeho rozvinutí, celý klín fronty vzat od St. Mihielu zpět až na Thiaucourt, místo, ležící na půl cestě ze St. Mihielu do němec. pevnosti Met. Zpráva uvádí, že až do rozhodnutí bojováno nebylo a že ústupu nepřítelem překáženo nebylo. Rakousko-uherské pluky — jichž existence ve Francii známa byla delší čas ze zpráv soukromých a teprve nyní úředně konstatována — kryly ústup německých divisí směrem k Metám. Fronta tvoří dnes takřka přímku od Verdunu na Thiaucourt a Pont à Mousson. Od Thiaucourtu k Metám je asi 30 km.

*

Klín st. mihielský, obrácený svým hrotem k jihozápadu, byl přes 25 km dlouhý a základna jeho (od Combres přes Thiaucourt) měla na 30 km šířky. Dnes je celý tento úsek v rozloze 350 až 400 čtv. kilomet. v moci nepřítelově, neboť Němci už počítali s americ. nárazem a byli přichystáni k ústupu. Vyklízený výběžek nebylo lze držeti proti nynější bitevní methodě dohodové, vládnoucí tanky a přesilou. Fochův útok amerických sborů (podporovaný také francouzským vojskem) nebyl veden přímo proti mohutně opevněnému St. Mihielu a proti oblouku kolem něho, ale proti oběma bokům celého klínu (a to blízko základny) jednak z prostoru východně od Verdunu, jednak z posic západně od Pont-a-Moussonu, takže Němci museli se rychlým zpětným ústupem z celého klínu zachrániti před obchvatem. Tím je celá linie úplně zarovnána, a výpadní brána německá, opírající se o Mety, nyní uzavřena. Nepřátelská linie posunula se takto i od jihozápadu o více než 25 km k Metám (na vzdálenost 25 km od pevnosti). Z jižní strany ovšem jsou nepřátelé Metám už od dávna daleko blíže na pouhých 15 km, ale klín u S. Mihielu ohrožoval jim každou možnost operací proti Metám.

▫ ▫ ▫

MRTVÁ ZEMĚ.

Válečný zpravodaj londýnského listu „O. Mail" projel ve Francii územím, které německé vojsko vyklidilo před postupujícími armádami dohodo-



Rybářské nábřeží v Budapešti.



Jiný pohled na královský zámek v Budapešti s pomníkem prince Eugena.

výmí, a obraz, jaký toto území nyní poskytuje, následovně popisuje: Nebylo snad na světě větší spousty — praví — než jakou jsem spatřil na dějišti posledního němec. ústupu, na tak zvaném starém bojišti Somském. Každé město, každá obec, les, dvorec, samota, vše tam bylo přímo nedobytně opevněno, přeměněno v pevnosti a tvrze, opatřeno zákopy, překážkami, děly a strojními puškami, chrliči ohně i plyny, dokonalou soustavou podzemních spojovacích chodeb, takže moderní umění válečné techniky německé dostupovalo tam svého výkvětu. Dnes marně bychom se pídili po městech a obcích, po opevněních, kteráž ještě nedávno zdála se býti nedobytna — vše zmizelo. Města Bray, Peronne, Cappy, Chalnes, Nesle, Roye a jiná a jiná, bez počtu obcí, dědin a dvorů i samot jsou dnes všechna srovnána se zemí. Z rumišť ční jenom pouze tu a tam zdi, nikde keře ani stromu, všady pustina a zkáza, jakou by nezpůsobilo ani nejstrašlivější zemětřesení. Ba není tam ani silnic, ani cest, vše propadlo úplné zkáze a zničení, běsům válečným. Pohled na tu nesmírnou hrůzu jest srdcervoucí, vše je tam zničeno, mrtvo i země daleko široko jest mrtva. Německá vojska na svém ústupu zničila všechno, co zbylo po předešlých strašných bitvách, jakoby již nikdy neměli v těch nešťastných krajích žíti lidé a zelenati se lesy a nivy. Dílo zkázy jest úplné, země jest zasvěcena snad na dlouhá léta smrti a jest nejstrašnějším dokladem současného válčení.

□ □ □

ČECHOSLOVÁCI.

Listy sdělují, že po uznání československé zatímní vlády čtyřdohodou, mohou se zástupci její účastniti všech porad spojenců, vydávati pasy, peníze vlastní měny, vypisovati výpůjčky, mají právo míti své diplomatické zástupce a býti členy mírového kongresu. A dodává, že všech těchto možností, až na poslední bylo využito. Česká Národní Rada má svoje diplomatické zástupce v Londýně (Nosek), Římě (dr. Sychrava), Washigtonu (Olga Masaryková), Samaře (prof. Maxa), Švýcarsku a Španělsku. Vydala i mince zlaté a stříbrné v ceně 10 a 20 franků s názvem Sokolů (dle obrazu na nich, na jedné sokoli, na druhé Hradčany) a před několika týdny i výpůjčku, která během 24 hodin přepsána byla ze 7 milionů franků na 20 milionů. I na dálném Východu se diplomaticky nezahálí; citovaný již „B. Courier" přinesl z Moskvy zprávu, že japonský císař přijal československou deputaci, kterou vedli Špaček a Huska, a která děkovala za japonskou pomoc v Sibiři.

□ □ □



Obrázky z Budapešti: Královský zámek budapeštský.

NOVÁ FRONTA NA VÝCHODĚ.

Do popředí zájmu světového vstupuje opět východ. Poměry vyvíjejí se tam rychleji, než by se bylo očekávalo. Především podařilo se zjednati mezi Čechoslováky na západ od Bajkalského jezera od východosibiř. sborů dohodových dříznutých s těmito spojení a ovládnouti sibiř. dráhu, To se podařilo. Z Vladivostoku až do Permu v evropském Rusku je sibiřská dráha v rukou dohody a japonskému generálu svěřena její ochrana. Tím zároveň docíleno i spojení s československými sbory na Volze, nebo bude zjednáno v době nejkratší. Zbývá ještě docíliti spojení s anglicko-ruskou expedicí od Archangelska a jednotná fronta dohodová v Rusku stane se skutkem. Již to samo bylo by smrtelnou ranou pro bolševické usurpatory, ač-li se toho dočkají. Dochází současně zpráva Reuterova z Amsterodamu, dle níž americké vyslanectví v Norsku sděluje, že v Petrohradě vzplanul boj na život a na smrt proti krvavé tyranii bolševiků.



Obrázky budapeštské: Pohled na královský hrads okolím.

K dnešnímu nákladu přikládáme složní lístky a prosíme všecky abonenty, aby jich použili k zaplacení starých nedoplatků a obnovení předplatného na dobu co nejdelší. Abonenty, kteří zaplatili, prosíme o eventuelní vrácení neupotřebených složních lístků.

EMIL LUCKA:

SVĚDOMÍ EVROPY.

V útulném pokoji basilejského učence seděli kolem stolu čtyři kollegové při doutnících a červeném víně. Místo domácí paní, poblíž krbu, bylo nyní prázdné. Zdáloť se jí, že se bude pánům volněji mluvit, budou-li mezi sebou.

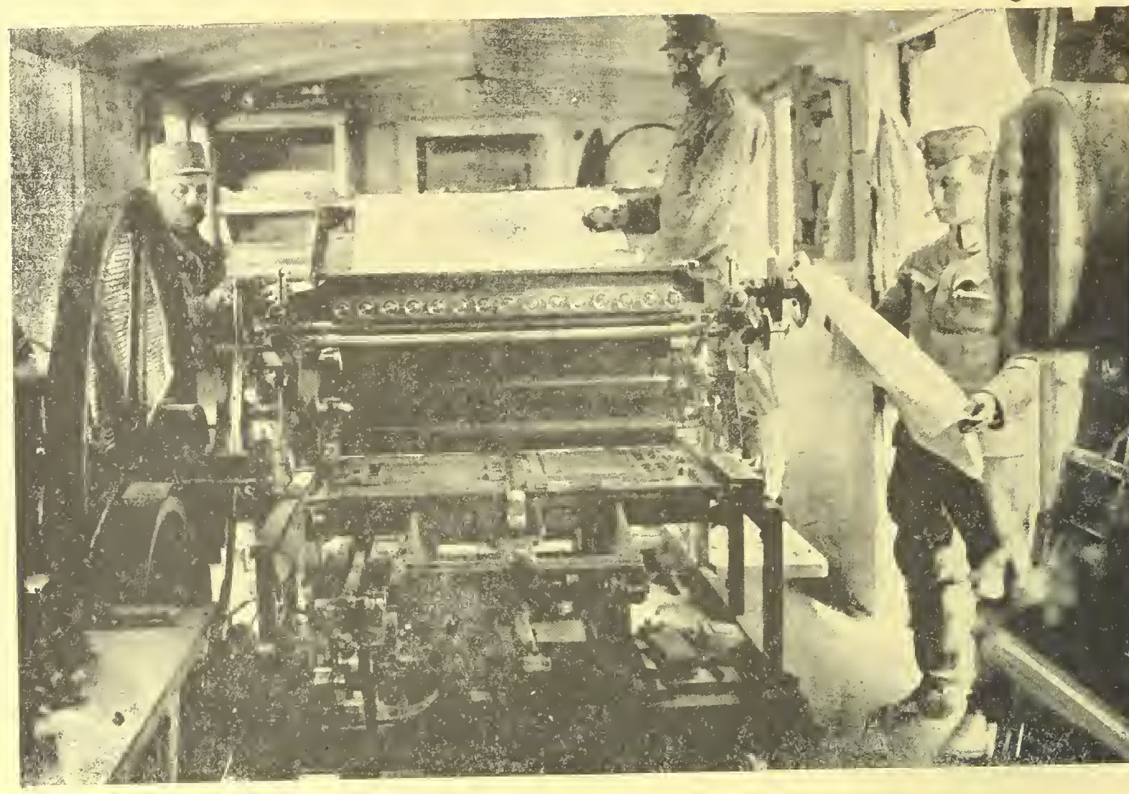
Co se stane s bílým lidstvem, potrvá-li ještě dlouho tato válka? ptal se filosof. Slyším už narážet žluté vlny na hradby Evropy! Kdo zastaví mongolský příval, až budou velké militaristické státy vyčerpány?

Bělovlasý germanista vpadl mu do řeči: — Nejsme-liž všichni jedinou velikou rodinou přese všecky rozdíly? Což nemůže žít Evropa tak jako Švýcary, národ vedle národa v pokojné práci? Nepochopitelná zaslepenost! Což nemáme všichni společné dějiny, náboženství, kulturu? Prospěje to jednomu bratru, oslábne-li druhý? Právě to, že jsou navzájem rozdílni, je krásné!

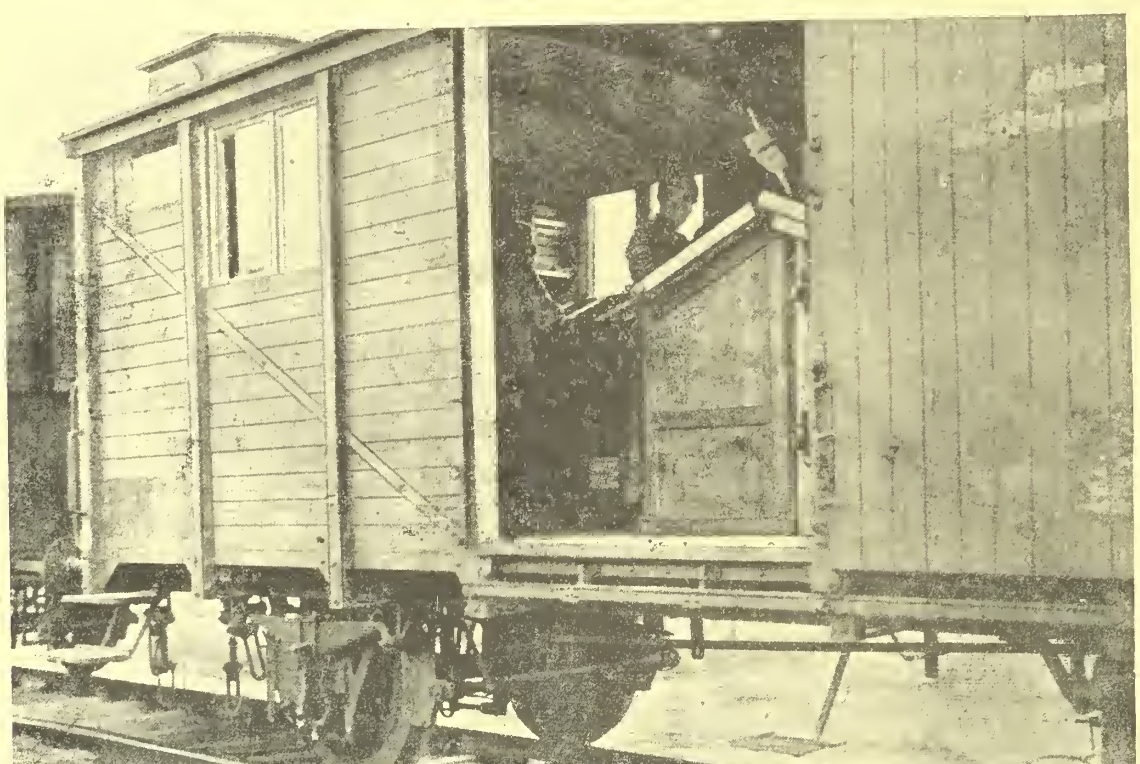
Teprve až přijde žravý cizinec, aby nás pohltil, pak pocítí všichni, jak krátkozraké, jak nesmyslné bylo jejich počínání!

Národní hospodář pravil: — Měsíce zničí, co desítiletí byla vystavěla! Chléb pro zítřek leží na polích, živnosti odpočívají, vojáci po návratu nenajdou zaměstnání ani nebudou mít co jíst!

Duševní vůdcové umírají zasaženi náhodnými kulemi! Kdo se bude ještě starat o vědu, o krá-



Rychlolis v tiskárně rakousko-uherského polního vlaku tiskařského.



Sazečský sál v železničním voze rak.-uherského polního vlaku tiskařského.

su, jestliže si zvykneme na spousty války jako na přirozený stav? Všecko cenné se propadá — už dnes to vidíme na nepříčetné nenávisti národů! Na celá desítiletí jsme vrženi nazpět!

— Jak se může rozvíjet koruna na stromě života, když usychají jeho kořeny!

— Kde jsou lidé, kteří by chtěli něco nového a něco krásného vytvořiti! Zijí-li, nebudou mít odvahu. K čemu také — všecko bude zase zničeno! Poražený pomýšlí přec na odvetu!, Bolestně tak zvolal filosof.

Nastalo ticho — jako když truchlící stojí kolem rakve.

V tom se otevřely dveře, paní domu přešla tiše po koberci a usadila se ke krbu. Zahleděla se do šera tak jako do nekonečné dálky. A tito čtyři muži, kteří se tak těžce strachovali o všecko, co bylo srdci jejich drahé, uklidnili se pojednou a ucítili velikou důvěru. Nemluvili už, ale věděli všichni, že přijde nové pokolení s novou odvahou a novou silou.

ANTONIE TYRPEKLOVA:

ZRAZENÁ MILENKA.

Chodila s ním po pět let a po ten čas ujišťoval ji stále, že bez ní nemůže žít.

Na začátku šestého roku změnil jedno slůvko ve své větě lásky, řekl jí, že s ní nemůže žít a rozešel se s ní navždy.

Lidé jí donesli tajnou zvěst, že má dívku jinou, a že se s ní prochází večer v lukách.

Uprosila matku, aby s ní šla večer do luk.

Matka svolila. Šly za město do letních luk, kde tráva byla vysoká a hebká, kde kvetly modře fialové kakosty a černé paličky totenů. Lidé vraceli se z procházek. Čím dále do luk dvě ženy zacházely tím méně lidí potkávaly. Pak u břehu řeky viděly dva milence.

— To je on, povzdechla dcera a zastavila se. Matka nevěděla co má dělat.

Pojď, obrátíme se, navrhla konečně dceři.

Dcera beze slova se dala vést. A najednou popostřehla matka, že dívka pláče.

Neplač! Ten by ti za to stál! utišovala dceru. Najdeš si jiného, jako on si našel jinou.

Viděla, že dcera neustává plakat a změkčila tón.

Vidíš, neměly jsme sem chodit, přiznávala skroušeně. Darmo tě to bolí. Vícekrát sem již nepůjdeme.

Ale já jsem ráda, že jsem ho aspoň viděla, přiznala se tichounce dcera.

Druhého dne před večerem prosila matku, aby šla s ní do luk.

Dobře půjdu, ale do luk nepůjdeme, svolovala matka.

Pojďte do luk, maminko, uprošovala dívka. Vám je to jedno, kam jdete a já vám slibuji, že



Tiskařské lisy a stroj na řezání papíru v rak.-uherském polním vlaku tiskařském.



Jízdní oddělení rozesílací a knehkupectví rakousko-uherského vojenského vlaku tiskařského.

Ale dítěti nedostávalo se duševních požitků takových a tou měrou, kterých vývoj plně vyžadoval. Vinu dlužno hledati jak u rodičů, kteří nekupovali dětem knih nebo dětských časopisů, tak i v literatuře samé. Jednak se pro děti u nás málo psalo, jelikož ne každý dovede psáti pro děti a pak poněvadž autor pro mládež považován za méně cenného a byl tudíž i méně honorován. (Členem spolku čes. spis. „Máj" stane se spisovatel, který napsal tři dobré knihy pro dospělé. Teprve teď stal se členem Máje red. „Úhonu". Knihy pro mládež také nebývaly poctěny nějakými cenami) Za pár šestáků žádala se na spisovateli tlustá kniha (přečti si zajímavou vzpomínku Wintrovu o vydání jeho dějepisné povídky) a pak se nedivme, když místo povolaných literátů chopili se literatury pro mládež páni, kterým byla literatura sportem, tak jako sbírání známek nebo reklamních nálepek.

Druhá chyba tkvěla v tom, že se o knihách pro mládež nikde nepsalo, nečetli jsme kritik o nich, jako čteme o každé sebe menší drobnosti vydané pro dospělé. Ovšem i po této stránce stal se už obrat. Už před lety, kdy Karel Rožek začal vydávati liter. měsíčník „Srdce" všímal si pečlivě literatury pro mládež. Též i jiné listy postupně přicházely k poznání, že kniha pro mládež zaslouží doporučení a upozornění. Ale hlavní činitel, učitelstvo, musilo si pomoci samo a sice za-

už budu hodná.

A když se matka na ni nechápavě podívala, dodala:

Jinde ho vidět nemohu. Venku na ulici se mi vyhýbá a schválně chodí tam, kde mne nemůže potkat. A jenom v těch lukách mohu ho aspoň z dálky vidět.

FR. J. URBAN:

LITERÁRNÍ POPELKA.

Opravdovou popelkou byla dlouhá léta a jest jí částečně posud naše literatura pro mládež. Většina pohlížela na literaturu pro mládež jako na něco méněcenného, méněhodnotného a vše bylo dobré, co se dítěti podávalo, jen když to hodně páchlo naučeními, vzornými příklady (Niesily, Ehrenberger atd.) nebo fantastičností (Robinson, D'May a podob. dobrodružství bezcenné škváry) Teprve později přicházeli moudří k názoru, že je v tomto soudu něco nesprávného, neboť chtějí-li rodiče, aby z děcka vyrostl zdravý jinoch a postupně muž, jistě dobře a účelně je vyživují, lékaře na radu se ptají a dbají všemožně, aby na tělesném vývoji nezaostalo.

Uvažují rodiče stejně starostlivě, aby jejich dítě nezaostalo v dušev. vývoji. To právě jest ještě nehotová stránka naší výchovy. Mnozí rodičové zapomínají, že dítě má duši, hloubavý rozum a že je mu třeba duševních i tělesných požitků.



Z Benátska: Pametní deska vévody Pemma na oltáři kostela Sv. Martina v Cividale. (Památka z 8. století.)



Výstava válečných pomníků, zahájená nedávno v Inšpruku.

ložením revue „Úhor", věnované zhodnocení četby pro mládež.

Zmínil jsem se výše, jak zanedbané bylo u nás pole literatury dětské. Každý kalendářový spisovatel měl se daleko lépe než spisovatel pro mládež. A pak se nedivme, že nebylo u čes. spisovatelů chuti k dílu tak zodpovědnému, neboť nedovede se každý přizpůsobiti dětem, nezná hloubky jejich duší, krátce nerozumí dětem. A rozuměti dítěti, pochopiti jeho radosti a žalosti, v tom je kouzlo a veliké umění, které není dáno každému. Srovnejme jen „Erbenovu Kytici" nebo kteroukoli sbírku „Sládkových písniček" s Heydukovou výslovně pro děti psanou „Bitva u Kressenbrunnu". „Kytice" nebo „Sládkovy písničky" chytí vás bezprostřední silou dojmu a nálady ale do Heydukovy „Bitvy " se musíte nutiti a přečtete ji bez zvláštního vzrušení. Nebo srovnejte Sv. Čecha „Zlatý pavouk" a prosté pohádky Říhovy. Hrozně suchopárné svou morálkou jsou knihy stařičkého Douchy, dobromyslného Pravdy, ctihodného Ehrenbergra, jejichž význam, podobně jako u nás hodně překladaného Niesitze značně poklesl, ačkoliv jejich význam rozhodně nemůžeme popříti, poněvadž právě jejich nepodařené pokusy nutkaly naše spisovatelé, aby napsali něco lepšího. A tak vidíme, že El. Krásnohorská, Karol. Světlá, Sofie Podlipská a Terezie Nováková chápají se pera, aby oboha-

tily naši chudičkou literaturou pro mládež. Ale opustily toto pole příliš záhy. A tak nezbývá, než aby nová generace stavěla na získaných zkušenostech a tvořila po příkladu Boženy Němcové — totiž ona srostla s dítětem, ona pochopila jeho malé ale osobité zájmy a názory — nová díla, z kterých by prýštila radost a kouzlo. Na nejlepší cestě k tomu jsou Růžena Svobodová, M. Gebauerová, Pavel Sula, Fr. S. Procházka, T. A. Tisovský a j.

Škoda, že ti, kteří byli obzvlášť povoláni promluviti do dětských srdcí: Jirásek, Třebízský, Rais jen tak letmo navštívili literaturu pro mládež.

Když tak málo původních dobrých spisů pro mládež bylo u nás napsáno, překládalo se, co pod ruku přišlo. Všecka možná jména přišla k nám a ještě přichází. Pak nemožno se diviti, když slečinka z měšť. školy zná celou Čarskou, Marlitku, šl. z Eschenbachu, Flygare, Carlénovu, nebo teď moderní Glynnovou atd. ale spisů Světlé, Novákové, Svobodové nezná.

Někdo sice namítne, že nemůže se vše dáti čísti dětem. Do jisté míry souhlasím s tím, ale je celá řada knih, které mohou dospělejší děti čísti bez obavy. Připomínám co praví A. Mrštík: „Jednou už musí se z ruky vyraziti mínění, že je-li v knize něco o zamilovaných, už se kniha nemá dáti dítěti do rukou (myslím 12—14leté).



Návštěva říšsko-německých žurnalistů ve Vídni: Hosté na glorietu schönbrunnském.



Příjezd zástupců říšsko-německého tisku na severozápadní nádraží vídeňské.

Pruderie natropila vždy mnohem více zla než upřímnost života. Kdo zná život, ví, že dítě doma a na ulici vidí nejen lásku, ale i sprosté nemorálnosti a věci daleko horší než je trocha erotického blouznění.

A pakliže ti někteří paedagogové mají strach, že by mohly vzíti mravy mádeže úhonu, vždyť máme celou řadu výtvorů ze spisů výborných našich spisovatelů na př. Zeyer mládeži, Vrchlický mládeži, Arbes mládeži, Machar mládeži. Výbor z Mrštíkovy knihy „Rok na vsi", „Zlatá kniha" z Třebízského, „Výbor z básní Fr. S. Procházky a mimo jiné velice pěkné dílo předčasně zemřelého učitele a spis. Karla Rožka. Je to kniha „Čeští spisovatelé novodobí na škole národní", kde Rožek s obdivuhodnou pílí vybral, o čem doufal, že by se mládeži líbilo a učiteli pomohlo vyučování ve škole zpestřiti. Takových výborů bych pořídil více, skoro z každého autora. Nemůžeme-li dětem dáti čísti celého autora, uspořádal bych se srozuměním s autorem a nakladatelem výbor, při jehož pořizování nesměl by pořadatel vybírati jen články se snahovou tendencí nebo vytrhávati určité partie pro jisté mravné naučení. Řekněte před někým, že dáte svému dítěti čísti Maupassanta. Jeho oči ustrnou na vás úžasem. A vy můžete směle vzíti svazeček Maupassanta vydaný jeho I. sv. sbírky „Žen z literatur" a dáti svému dítěti a sám si knížečku radostně přečtete. Jaký tu rozdíl mezi touto knihou a tak mnohými výhradně psanými pro děti. Ovšem, zde je umění a umění musí podmaniti duši dítěte. A tak rukou, šťastnou, nebojácnou vzdálené vší pruderie udělal bych výbor Nerudy Herbena, Hermana, Raise, Holečka, Klostermanna, Čecha, Heyduka, Staška, Machara a j. A tyto výbory jistě by nám více prospěly než řada překladů, jimiž nás páni nakladatelé zaplavují. Na základě tomto musily by býti podniknuty různé změny při vydávání časopisů pro mládež, jakož i knižnic, kde vycházejí knihy pro mládež. Spousta časopisů vycházela u nás a ne všecky se stejným zdarem. Některé zemřely už a o jiných by si bylo přáti, aby už zemřely. Pro maličké vydávány u Bačkorského „Malé noviny" pro děti a v témže stilu vydávali bratři Eliášové ve Slezsku svůj drobný časopisek. Již dávno vycházel čas. „Naši mládeži", „Besídka malých" pak „Malý čtenář", „Česká dívka", „Krásné čtení", „Jaro" (red. Pavel) Skřivan, jak po stránce obrazové, tak literární nejlepší to list), „Svítání", zajímavé bylo „Klíčení" (vydávané před lety M. Káchou s illustr. Brunerovými), „Mládí", „Dětské Květy", „Dětský Máj", „Ráj", „Mladý Čech", „Histor. Rozhledy" (pro dosp. mládež red. ředitel Zavadil a j. K těmto druží se katalickou tendencí přísně vedené listy „Anděl Strážný", „Kvítky", „Rajská Zahrádka". Vybraná četba „Český jinoch ve válce" vzniklý nový list s vlasteneckou tendencí „Mladé Rakousko". Dokonce



Němečtí žurnalisté v říši na návštěvě v technickém museu ve 14. okr. vídeňském.



Hospodářské znovuobnovení okupovaných území za pomoci vojenské: Naši vojáci ořou půdu v v Benátsku.

i zajímavý případ bylo možno pozorovati v denním tisku. Po příkladě „Prager Tagblattu" počal plzeňský „Český Denník" vydávati týdně přílohu pro děti. I pro jiné, zejména rodinné časopisy bych to vřele doporučoval.

Celá řada rozličných knižnic slouží k vydávání spisů, jen jest otázka, zda jsou vždy správně řízeny. Tak vznikly u nás „Zlaté Klasy", „Květnice", „Dědictví Maličkých", knihovna „Malého Čtenáře" (F. S. Procházka), knihovna mládeže dospívající, „Dívčím Srdcím", Česká knihovna (u Ottů), mladý a snaživý nakladatel Př. Plaček, vydává obezřetně několik knižnic pro děti, knihtiskař Koníček vydává redakci J. Petrboka knihovnu „Slunovrat", vycházela sbírka „Nový Svět", „Dalekohled", Matice mládeže a nakladatel Šolc vydává několik nestejně cen. knižnic pro mládež. Dlouhá léta vydává nakladatel Šašek ve Vel. Meziříčí redakcí K. J. Zákouckého První moravskou obrázkovou knižnici, též nakl. F. A. Urbánek, A. Hynek, Vaněk a Votava, Rašim, Švejda již kolik let vydávají sbírky dětské četby, ale teď ve válce všichni mlčí. Cennou sbírkou hned od prvopočátku jest Topičovo „Osení" Laichterova „Žeň z literatur" a knihy vydávané „Dědictvím Komenského", kde vyšla celá řada umělecky cenných knih pro mládež. Umělecká výprava knih byla vždy bolestnou stránkou. Vždycky se někde sehnal nějaký starý štoček, text se k tomu přidělal a byl obrázek pro dětský časopis. Celá řada, zvláště obrázkových knih pro nejmenší, vznikla tak, že český nakladatel vypůjčil si z Německa štočky, někdo mu k tomu slepil veršíky a tak na světlo vyšla „česká" kniha s odporně barevnými obrázky, na nichž není nic českého. To je ta naše národní hrdost! Dnes ovšem máme již spoustu nádherných publikací a není třeba se nám ohlížeti po tomto jarmarečním braku, ale i ten hleďme vymýtiti z hračkářských krámů, aby nám tímto bylím neotravovaly naše mladé duše.

Doufejme, že v nedlouhé době bude plně doceněna snaha českých spisovatelů pro mládež (vypsání konkursu na knihu pro mládež v Rokycanech) a že stejně váženým a hodnocenným bude spisovatel (teď začínají vycházeti „Sebrané Spisy" spis. T. A. Tišinského), který své síly věnoval ku vzdělání našich dětí, které jednou mají býti naší chloubou a podporou. Přední zásluhu o toto zhodnocení má náš „Úhor", který osvětlil cestu, po níž bude kráčeti další pokolení. A v tom činu jest i jeho sláva.

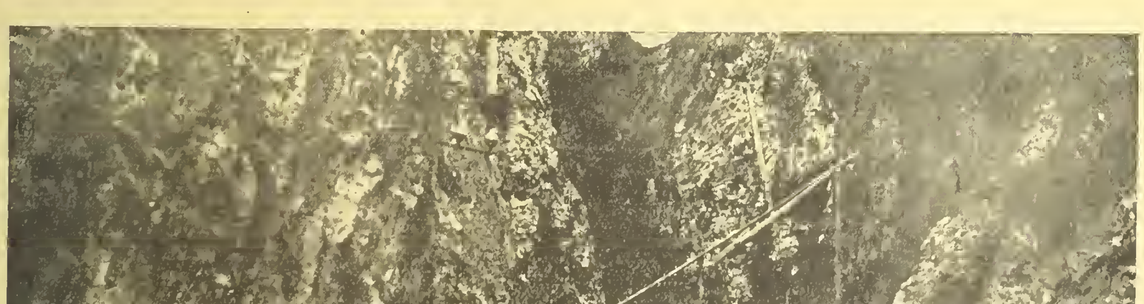
CHEMIN DES DAMES V NEBEZPEČÍ?

Voj. spolupracovník „B. Tbtu" v. Ardenne píše o jižním pilíři německé obrany, utvořené Laonem a výšinou Chemin des Dames, kde stojí vojska německého kor. prince: Armáda něm. korunního



Za alpskou frontou: Vodovod zřízený rakouskými vojáky v Alpách.

prince vyklidila linii jižně od Aisny a usadila se na severním břehu. Tím nabyl 30kilometrový úsek Chemin des Dames velké důležitosti. Zde stojí proti němu generálové Bertholou a Pershing, a chystají se k rozhodné frontální ráně, která má sloužiti na ulehčovací ofensivu. I na tomto místě tedy budou podrobeni Američané prvé vážné zkoušce, neboť Foch nevzdal se ani zde dosud svého záměru způsobiti průlom, stejně jako oň usiluje na severu, ježto dosud má k disposici velkou očetní přesilu.



Jak se obstarává voda pro naše vojáky. Náš obrázek zachycuje potrubí vodovodu, vedený přes alpskou rokli.

ZAJÍMAVÉ DROBNOSTI.

Největší jednolitý kus spracované žuly, jest podstavec sochy Petra Velikého v Petrohradě, který váží 24.340 metrických centů.

*

Láhev, kterou r. 1881 vhodil jistý Palm ve vodách Smudských ostrovů do moře, byla nalezena teprve r. 1911 t. j. po 30ti letech a sice na Callau v jižní Americe. Daleká pouť a dlouhá.

*

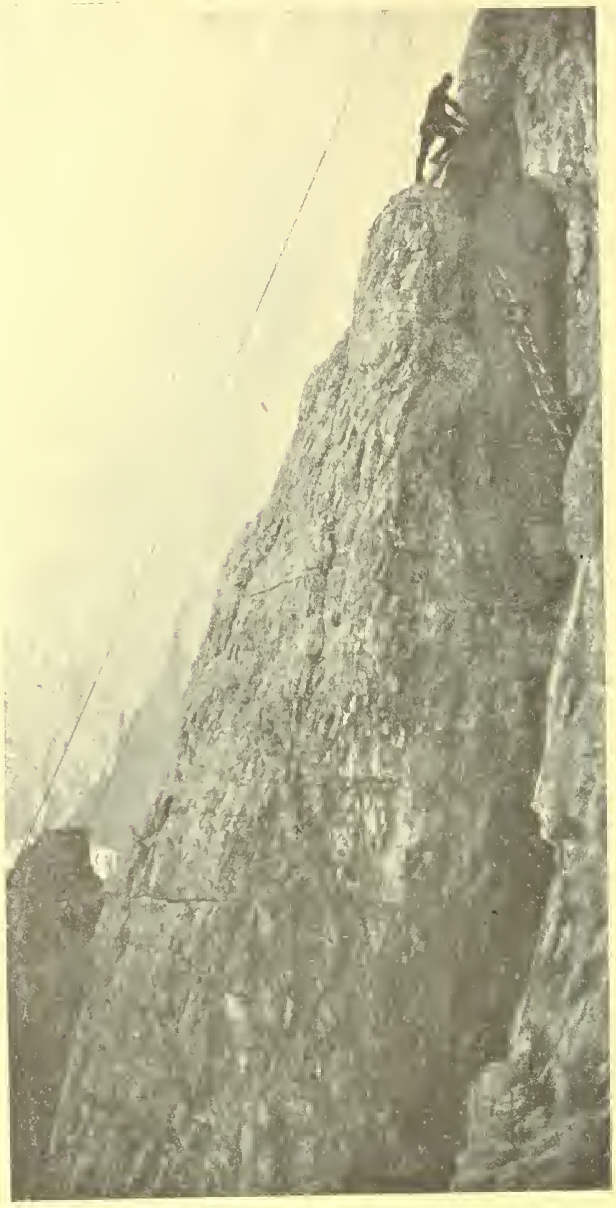
Moře v norských fjordech je často tak průzračné, že i věci o průměru 3 až 4 cm jsou viditelný ve hloubce 50ti metrů.

*

Čajovník po třetím roce dává čtyřikráte ročně úrodu.

JAK EVŽEN DOBYL BĚLEHRADU.

V nynější válce vzpomíná se mnoho dobytí Bělehradu před 200 lety princem Eugenem Savojským, slavným vítězem nad Turky. Historie vypravuje o vítězném vstupu prince Eugena Savojského do Bělehradu, který byl v tehdejších dobách jednou z nejtvrdších pevností. Dne 14. května r. 1717 rozloučil se princ s císařem, který mu daroval démanty posetý krucifix se slovy: „Pod tímto uchopte se tentokráte velení!" - Dne 15. a 16. května dal princ u Pančeva přes Dunaj improvisovati vojenský most a pronikl těsně před Bělehrad. V jeho družině bylo třicet německých francouzských a jiných princů, mezi nimi i kurprinc bavorský a jeho bratr, dva princové lotrinští, princ Condé, který byl vnukem Ludvíka XIV., a j. v. Nádherné vojsko, které rozložilo se u hradeb bělehradských, bylo hrstkou proti obrovským massám, jimiž disponovali Turci. V městě ležel posádkou chrabrý Mustafa paša se 30.000 janičáry, nedaleko 15.000 jezdců a od Drinopole táhli velkovezír a tatar. chán se 220.000 muži. Postavení princovo bylo povážlivé. Před sebou měl nepřátelské město, které rozpadalo se tenkráte ve tři části — hrad, vlastní město a veliké řeky, zabraňující návratu, a za sebou měl předměstí, po pravé a po levé straně byla dvě princ nepřátelská vojska, převyšující jeho armádu o polovinu. Princ řekl v té chvíli: „Buďto se zmocním Bělehradu, nebo se zmocní Turci mne." Všecky jeho útoky proti pevnosti byly však odraženy a za strašného orkánu, který řádil 13. července nad Bělehradem a strhl všecky mosty, učinili Turci výpad, který se mohl státi císařskému vojsku velmi osudným. A jednoho dne hlásal s hradeb jásot, že v dálce se objevuje armáda velkovezírova. Princ rozhodl se rázem postaviti se proti nepříteli v poli — jediné, co bylo lze v té chvíli učiniti Svolal válečnou poradu a oznámil ji své mínění. Nikdo neodvážil se něco namítati a proto udělil své rozkazy pro 16. srpen 1717, kdy hodlal svésti bitvu. Nastala jasná průhledná noc a bylo se obávati, že nepřítel zpo-



Horská válka v Alpách: Obtížné stoupání k rakouské pozorovací hlídce, umístěné v závratné výši.



Z bývalého bitevního území na Marmalatě: Posice rakouské hlídky v trhlině ledovce ve výši několika tisíc metrů.

zoruje pohyby císařského vojska. Ale ráno dostavila se hustá mlha, která umožnila princově armádě značně přiblížiti se k nepříteli, zároveň však velmi znesnadnila možnost orientace. Pravé křídlo jízdy pod velením Pálfyho udeřilo na Turky a bitva byla rázem v plném proudu. Obě křídla císařské jízdy rychle postupovala, ztratila směr i nastalo veliké nebezpečí, že bude armáda rozražena klínem nepřátelského vojska. Princ postřehl v zápětí nebezpečí, srazil křídla dohromady, postavil se v čelo vojska a dobyl skvělého vítězství. Posádka bělehradská, která bitvě nečinně přihlížela, byla porážkou tureckého vojska tak sklíčena, že kapitulovala již následujícího dne. Dne 22. srpna byla pevnost Turky vyklizena a obsazena císařským vojskem, jemuž padlo 700 děl a celá dunajská flotila nepřátelská do rukou.

HOSPODÁŘSTVÍ V RUMUNSKU.

Nedávno bylo sděleno, že skupina německých bank zakoupila v Rumunsku řadu dolů hnědého uhlí. Tato zpráva dosti překvapila, protože širokým kruhům nebylo téměř známo, že v Rumunsku jsou také uhelná ložiska. Byla ovšem již dávno známa, ale vzhledem k petrolejářskému průmyslu a jeho odvětvím zůstala těžba uhlí pozadu; toto rumunské uhlí spadá do surovin, po nichž bude po válce velmi značná poptávka a třeba není ho příliš veliké množství, bude hráti dojista významnou roli, hlavně v prvých letech po válce. Hnědé uhlí jest pro Rumunsko náhražkou petroleje a protože petrolejové doly tam opět pracují, ztrácí tam uhlí opětně na průmyslovém významu. Továrny i železnice jsou zařízeny na topení petrolejem a kamenné uhlí, jehož je třeba, dodává v dobré jakosti horní Slezsko a v horší Turecko. Nynější válka přivedla však Rumuny na myšlenku, že topení petrolejem, při němž uniká mnoho součástek, jež možno dále zpracovati vedlejším petrolejářským průmyslem, jest nevýhodné. V dřívějších dobách, kdy nebylo nutno počítati s rozvojem automobilní dopravy všeho druhu, s létadly a ponornými čluny, bylo topení petrolejem ovšem výhodou pro země chudé uhlím. Petrolejářský průmysl byl také zařízen pouze na výrobu petroleje pro svícení a bylo nutno zdatně pracovati, aby obstál v konkurenci s plynem a elektřinou. Vedlejších výrobků nebylo dbáno, ano dokonce i benzin byl pokládán pouze za obtíž. Rumunské petrolejové rafinerie po léta ho pouštěly prostě do odpadu. Dnes mají vedlejší produkty, jako benzin, oleje k mazání a t. d., větší téměř význam než hlavní výrobek sám. A ještě mnoho jiného lze získati z petroleje, mnohého, k čemu dospěla věda po tuhé a dlouhé práci a co třeba dosud vzájmu centrálních mocností, zatajovati vzhledem k obchodnímu vyzvědačství Anglie, která se neštítí žádných prostředků, aby vnikla v tajemství rakouských a německých chemických laboratoří. Ale všeho bude použito, objeví-li se po válce zbraněmi nutnost probojovati ještě válku hospodářskou. — Centrální mocnosti vítají ovšem proto rozvoj těžby hnědého uhlí v Rumunsku. V prvé řadě budou jím zásobeny železnice, čímž ušetří se mnoho petroleje pro zmíněná vedlejší průmyslová odvětví. S druhé strany však stane se Rumunsko téměř úplně nezávislým na dovozu německého uhlí. Tím prokázána bude nejen veliká služba rumunskému národohospodářství, ale také našim drahám, které dosud dopravovaly uhlí do Rumunska, dostane se značného ulehčení, nehledě ani k tomu, že dnes mohou centrální mocnosti dobře použíti každé tuny uhlí pro sebe. Samozřejmo, že uplyne delší doba, než bude možno zaříditi rumunské železnice na tento nový způsob výtopu. Padá při tom na váhu, že z uvedených důvodů jest těžba v rumunských dolech dosud neznačná a že až do nedávné doby vykořisťovaly francouzské a belgické společnosti, právě jako v sousedním Srbsku, tyto doly bezohledně ve prospěch svého vývozu. V budoucnosti lze — podle všech známek určitě počítati s rozkvětem rumunské těžby hnědého uhlí. Místní znalci půdy tvrdí, že systematickým pátráním odkryta budou nová ještě ložiska. Dosud pracující doly jsou dosti vzdáleny od petrolejových studní ale i v tomto obvodu nalezeno bylo mnoho nerostu, jež obsahují uhelné substance. Centrálním mocnostem přichází tato úprava, znamenající do jisté míry převrat v rumun. průmyslu, velmi vhod proto, že příkazem nynější chvíle jest: šetřiti petrolejem, třeba byly jím na ten čas dostatečně zásobeny, kdežto čohodové mocnosti trpí v tom směru spíše nedostatkem.



Z bývalého bitevního území na Marmalatě: Tunel ledovcem vedený, konající dobré služby naší posádce na ledovci.

OBROVSKÉ DLUHY NĚMECKA.

Německé listy opět zabývají se obšírně přípravami k deváté válečné půjčce. Jak známo, byla označována osmá válečná půjčka za poslední finanční operaci Německa ve válce, avšak tato naděje šeredně zklamala. Osmá půjčka byla upsána a je již dávno vyčerpána, leč po konci války není ještě ni slechu, a tak připravuje se Německo s obvyklou důkladností na výpůjčku novou. Na dosavadní válečné půjčky bylo v Německu upsáno okrouhle 89 miliard marek. Na

Na první válečnou půjčku bylo upsáno 4480 mil. marek, na druhou 9106 milionu, na třetí 12.100, na čtvrtou 10.768 na pátou 10.699, na šestou 13.122, na sedmou 12.625 a na osmou 15.001 milion marek. Avšak tím nejsou úvěrové operace Německa za války vyčerpány. Vedle těchto dlouhodobých výpůjček byly vydány pokladniční směnky, jejichž oběh odhaduje se na 17 miliard 670 milionu marek a které tvoří krátkodobý dluh němec. Kromě toho bylo vydáno za mnoho miliard nových bankovek. Německé listy netají se obavami, že devátá válečná půjčka zůstane za osmou, poukazujíce zejména na jistou rozmrzelost, která nastala, když nebyly splněny naděje, které se oficielně tvrdošíjně udržovaly v německé veřejnosti při poslední válečné půjčce, že totiž bude co nejdříve uzavřen vítězný mír.

NOVÉ TRŮNY.

Bude se tedy voliti v brzku finský král a snad i polský. Že tato politika neprospěje nové akci mírové je na snadě. A že toto řešení nebude míti budoucnost, uznávají i Němci sami. „Prager Tagblatt" napsal na příklad velice pessimistický posudek o chystaném obsazení finského trůnu princem Bedřichem Karlem Hessenským, švakrem císaře Viléma. Praví, že už déle se proslýchá, že se mnohé dynastie přidaly k váleč. výdělkářům a ucházejí se o hlasy pro některé trůny, ale pověstem těm se nechtělo věřiti, protože se mělo za to, že mají státníci vážnější starosti. Zdá se však, že tito státníci shledávají v tom právě své povolání. Osvobození národové východu strádají krutým nedostatkem, nemají peněz, chleba, oleje, kos, zápalek a dávají se jim — králové. Ministři ústředních mocí dělají tak, jakoby králové a princové bylo to jediné, co je v Německu postrádatelné. „Pr. Tagblatt" poukazuje na nezdařený pokus s princem Wiedem v Albanii a míní, že i finský pokus skončí nezdarem. Německu jen uškodí a dohodě dá do rukou nový agitační prostředek. Je jisto, a bylo přiznáno i samým drem Solfem, že do úpravy věcí na východě budou míti co mluviti i ostatní veliké státy.



[illegible]omentky z bitvy: Němečtí vojáci [illegible] trosky [illegible] domů, na kterých uhnízdily se nepřá[illegible]eské strojní pušky.

DORA KAPLANOVÁ.

Dora Kaplanová, útočnice na Lenina, byla dle zpráv ze Stokholmu — arciť nespolehlivých — popravena. O její osobnosti píše prof. Vologoský v římské „Tribuně": Dora Kaplanová je asi třicetiletá, původem židovka z jižního Ruska. Studovala v cizině lékařství a filosofii a jako mladá dívka súčastnila se revoluce r. 1905—1906, R. 1906 byla zatčena jako socialistická propagandistka, zdařilo se jí však v přestrojení za ošetřovatelku se třemi družkami urchnouti z vězení. Byla však později zase zatčena. Ve vězení zdařilo se jí opatřiti si nůž a když navštívil jináčelník četnictva generál Rovický, chtěje získati mladou krásnou revolucionářku pro služby policejní, podnikla naň útok a poranila jej. Teprve po revoluci březnové r. 1917 byla propuštěna. Usadila se nejdříve v Petrohradě, kde pracovala po boku známého terroristy Savinkova-Ropšina. V lednu r. 1918 dali ji bolševici zatknouti; asi před čtyřmi měsíci byla však propuštěna. Dora Kaplanová súčastnila se také spiknutí Savinkovova proti Leninovi v červenci, náhodou zmařeného.

tak divně na mne hledíš? Nenávidíš mne, že ano? Panno nebeská, smiluj se nade mnou, ona mne neávidí!"

„Ne, nikoliv Rohane! Bůh je mi svědkem, že tomu tak není!" klesla před ním, objala vzlykajíc, jeho kolena zatím co mu matka vřele líbala pravici. Seděl chvíli jako očarován, chvěje se rozčílením; konečně se zvedl a vyrval se matce: „Ženské, zbláznily jste se snad? Vždyť nevíte koho objímáte, vždyť nevíte koho skrýváte? Bůh a lidé se proti mě spikli, neboť jsem vrahem a pro vrahy není milosti a slitování! Ano, zabil jsem Pripriacu, nejlepšího přítele svého otce. Ach, kdyby jste to byly viděly — bylo to hrozné! Balvan mu promáčkl hruď jako skořápečku! A dobrák, starý Pipiriac, který mého otce měl tak rád, byl okamžitě mrtev, a moje ruce ho usmrtily!'

Dušený sten vydral se ze rtů obou žen, leč přitulily se ještě těsněji k Rohanovi, líbajíce vřelými polibky vyhublé jeho ruce. Zdálo se, že byl až do hlubin své duše rozechvěn; jeho oči, horečně se lesknoucí, zalily se slzami. Chvějícíma se rukama přitiskl obě ženy k sobě: „Maminko, milovaná moje matičko, ty mne máš tedy ještě ráda? A ty, Marcelo, ty se nebojíš vraha?" zašeptaly vyschlé jeho rty.

Zmučená stařena a bledá dívka vzhlížely k němu pohledem vášnivé lásky. Svými hříchy a utrpením stal jsem se jim ještě dražším. Jeho oči utkvěly na sladké tváři sestřenky; její věrnost a přítulnost byly mu neočekávaným překvapením. Bleskem šlehla mu duší vzpomínka na šťastnou minulost a zabořiv tvář do dlaní rozplakal se jako malé dítě. Ženy ho plny strachu a obav pozorovaly; náhle vyskočil, naslouchaje pozorně, s oním výrazem štvaného zvířete, který je při jeho příchodu tak hrozně polekal. Vzdor mocnému vichru a plískanici, dolehly k bystrému jeho sluchu kroky na křemenitém zápraží chaloupky se odrážející. Dříve ještě nežli mohl promluviti, zaklepal někdo na dveře.

tomu donutili. Bůh buď jeho duši milostiv a obrať ho opět na dobrou cestu!" naříkala stařenka.

Obě ženy seděly, jako již častokráte, těsně k sobě přituleny, v chudobné chýšce, smutné a bezútěšné. Krvavý čin Rohanův je tížil jako úpír. Připadalo jim to dvojnásob hrozným zločinem, zabíti služebníka císařova. Věděly velmi dobře, že za tento čin, byť byl i oprávněný, nebylo milosti. Rohan se stal pro vždy vyvrhelem a každý ho na potkání směl beztrestně zabíti. V jejich dumkách vyrušil je Jan Goron; „Dobrý den, matko Gwenfernová! Pozdrav tě Bůh, Marcelo! Věděl jsem, že jste pohromadě a proto jsem přišel. Neztrácejte odvahy! Bůh pomáhá spravedlivým! Četníci jsou rozčertěni a podařilo se jim jeskyni konečně dobýti, leč po Rohanovi nenalezli ani stopy. Pravděpodobně asi včera, podporován bouřlivým nečasem, vyhledal novou bezpečnější skrýši. Ostatně, přináším vám i jiné zprávy. Saský král odpadl prý od našeho císaře a francouzská armáda stojí před Lipskem, kde se všeobecně prorokuje velká porážka. Mnozí tvrdí, že našel císař konečně rovnocenného nepřítele a že se proti němu nyní vzbouří všichni jeho přívrženci-králové. A jaký div, vždyť jich jen k snídani půl tuctu spolykal!"

Tyto novotiny by byly za jiných okolností krutě Marcelu rozrušily, dnes jim však nevěnovala nejmenší pozornosti. Osudy Francie a velikého císaře, úplně zanikaly ve vlastním jejím žalu a starostech. Když se Goron zmínil o možné porážce u Lipska, pravila pouze:: „Hoel a Gildas jsou tam asi rovněž. Předešlého týdne nám Gildas psal. Zmiňuje se, že se účastnil již tří velikých bitev, aniž by se mu bylo co přihodilo. Rovněž Hoel je zdravým. Ach Bože, proč nebojuje i Rohan po jejich boku; všem by se nám ulevilo — že ano, teto Luiso?"

Proud slz zalil oči Marceliny a vdova bolestně naříkala. Nebylo ovšem pochyby, že kdyby byl Rohan, co muž vykonal svou povinnost a stal se udatným vojínem, byl by býval uše-

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Rakouské koruny a české papíry.

V „Pester Lloydu" píše Eduard Forgacz o poklesu rakouské koruny ve Švýcařích a táže se: Jak je možné, že se ve Švýcařích obchoduje denně s miliony korun, jak mohou zde přijíti do oběhu obrovské massy našich peněz? Na tuto otázku odpovídá, že jednak poukazují se v cizině usedlým rakouským příslušníkům veliké obnosy peněz, s nimiž tito více obchodují, ale hlavní zlo přikládá tomu, že se papírové peníze v ohromném množství dopravují podloudně z Rakouska do Švýcar. Praví pak dále: Bohužel, jsou to právě velmi dobře zapsané osoby, které v milionech někdy za dobré provise dopravují přes hranice rakouské papírové peníze. I osoby, které jezdí s volnými pasy, zahrnují Švýcarský trh rakouskými korunami. Ke konci pak žádá, aby na hranicích byla prováděna přísnější kontrola a podloudná doprava peněz byla zamezena. Před nedávnem objevily se také ve veřejnosti zprávy, že Anglie razí tajně rakouské koruny a vrhá je na neutrální trh, aby znehodnotila rakouské peníze. Tato zpráva byla úředně popřena, ale je příznačné, že se vůbec mohla vyskytnouti a dokazuje, jak těžké pohromy utrpěly naše peníze v cizině. Hlavním důvodem tohoto poklesu, který snižuje hodnotu koruny v cizině na třetinu, že koruna platí ve Švýcařích asi 36 hal., je ovšem okolnost, že papírových peněz bylo vydáno příliš mnoho a že pro ně není takřka kovové úhrady. Kromě toho důležitou roli hraje i moment politický, že totiž Rakousko odmítá myšlenku sebeurčení národů a oddaluje tak pro sebe mír a tím také návrat ke spořádaným poměrům hospodářským. Včerejší „Bohemie" přináší zajímavý úvodník, ve kterém se pozastavuje nad neobyčejným vzestupem ceny českých a moravských papírů. Konstatuje, že hospodářský tento vzestup nelze vyložiti. Srovnává kursy zástavních listů dolnorakouské zemské hypoteční banky s moravskými a českými hypotečními papíry a konstatuje, že vedoucí dolnorakouský hypoteční papír stoupl jen o 2 proc. nad pari, kdežto na př. 5procentní moravská zemská půjčka stoupla o 21 proc. a 4proc. české a moravské zemské papíry o 13 a 15 proc. Je tedy patrno, že rozhodovaly i jiné momenty. „Bohemia" praví dále: Šíří se zprávy, že ve Švýcarsku kupují pařížští Čechové české papíry za nejvyšší ceny a proto že stouply kursy. Politické tendence jako veliká agitace pro český a jihoslovanský stát jistě tu spolupůsobily. Obliba pro české papíry jde nyní tak daleko, že si při prodeji pozemků prodávající často klade za podmínku vyplacení kupní ceny v českých nebo morav. papírech. Ke konci ještě se rozhořčuje pisatel článku, že i němečtí kapitalisté snaží se v massách koupiti čeké a moravské papíry za vysoké ceny a tím podporují jejich vzestup. Je ovšem přirozeno, že si „Bohemia" neodepře také alarmování vlády, aby proti těmto bursovním vzestupům českých papírů vystoupila.

Ceny uherského vína opět klesají. Maďarské listy sdělují, že na tamním vinném trhu po delší dobu udržuje se klesající tendence, která počala v červenci a nedosáhla patrně konečného bodu. Čím více blíží se vinobraní, tím více ceny klesají. Pozoruhodno jest, že v tokajském okrsku, kde v červnu a v červenci ceny stoupaly do mimořádné výše, nyní následuje řada nucených prodejů zásob tohoto vína po většině druhů, které své doby byly haličskými kupci za vysoké ceny koupeny a nepřevzaty, kteří raději ztráceli závdavek, než by převzali víno, jehož cena poklesla, za cenu dříve ujednanou. Jesť zřejmo, že tyto nucené prodeje silně působí na pokles ceny vína v Uhrách. Hlavními příčinami poklesů viných cen jest nedostatek sudů a energická opatření, jimiž vláda zakročila proti řádění lichvářských obchodníků.



Italská dělová posice dobytá rakousko-uherským vojskem na St. Giorgio. — V pozadí Panoratta.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ.

Dne 11. září. Na planině Asiaga ztroskotaly nepřátelské výzvědné pokusy. V úseku Asolone, kde se Italům s nasazením silného dělostřelectva podařilo vniknouti do naší čáry, obnovil protiútok opět situaci. Západní bojiště: Jižně silnice Peronne-Cambrai vedly obnovené útoky Angličanů opět k živým bojům jižně Gouzeaucortu a Epehy. Na jednotlivých místech dosáhl nepřítel naší přední čáru; v protiútoku jsme jej odrazili. Dílčí útoky Francouzů, kteří po obou stranách silnice Ham-St. Quentin chtěli bez dělostřelecké přípravy překvapiti, byly odraženy. Mezi Aisnou a Ailettou stupňován byl dělostřelecký boj v odpoledních hodinách opět k velké živosti. Večer zahájil nepřítel silné útoky, které ztroskotaly před naší čárou.

Dne 12. září. Na tyrolské frontě boje hlídek. Na Asolonu odražen krvavě italský útok. Na Piavě dělostřelecká činnost. Soukromé zprávy ohlašují novou italskou ofensivu. — V Albanii úspěšné akce na Tomorii. — Západ: Na bitevních frontách dělostřelecké ne. Zejména mezi Ailetou a Aisnou a pěší boje v předpolí nových německých posic. Ústup na Cambrai pokračoval. U St. Mihielu započal nový útok francouzsko-amerického vojska.

Dne 13. září. Italské bojiště: Jižně Noventy pokoušely se italské výzvědné síly získati východní břeh Piavy; byly odraženy. Jinak místy dělostřelecké boje. — Západní bojiště: V úseku St. Mihielu zajistily rakousko-uherské pluky, v silné obraně plánovitý ústup německého vojska. Německá zpráva ze západu poblíž pobřeží a severovýchodně Bixschoete provedli jsme s úspěchem menší akce. Mezi Ypry a Armentieres ztroskotaly výzvědné výpady nepřítele. Jihozápadně Fleurbaix odrazili jsme dílčí útok, severozápadně Hulluchu silnější výpad Angličanů. Mezi silnicemi, vedoucími z Arrasu a Perronne do Cambrai pokračoval nepřítel včera ráno ve svých útocích za nejsilnější dčlostřelecké palby. Útoky ztroskotaly s největšími ztrátami pro nepřítele. Dobře vedená palba dělostřelecká měla zvláštní podíl na úspěšné obraně. Naše pěchota odrazila Angličany, kteří vnikli do naší čáry v protiútoku opět zpět. Havrincourt zůstal v rukou nepřítele. Večer byly odraženy nové útoky nepřítele mezi Mouvres a Gouzeaucourtem. Francouzi a Američané napadli oblouk u Saint Mihielu u vý-

třen nesčetných nadlidských útrap a muk, jež ho konečně donutily k smrtelnému hříchu. Snad by byl i ve válce proléval krev, avšak pouze krev nepřátelskou, což, jak je všem dobrým vlastencům známo, není naprosto žádným hříchem!

Nastala noc. Černá, divá noc. Vítr, jenž se za dne poněkud utišil, rozzuřil se znovu z plných plic. Chaloupka se po jeho mocným dechem zachvívala. Marcela se nemohla odhodlati k tomu, aby zanechala vdovu o samotě a vzkázala po Goronovi své matce, že bude u tety Luisy přenocovati.

Rašelina v krbu již jen doutnala, ale obě ženy seděly dosud před ohništěm, naslouchajíce buď divému skučení vichřice, anebo šeptajíce si o věcech, jimiž jich srdce překypovalo. Náhle Marcela vyskočila, neboť se jí zdálo, jakoby někdo zaklepal na okénko. Naslouchala, tajíc dech — klepání se opakovalo; dokonce se kdosi pokoušel, dveře zevnitř uzavřené, vyraziti.

„Otevři", křičel jakýs, chraplavý hlas.

Nyní vyskočila i stařena; zbledla na smrt a chvěla se na celém těle. Marcela se dopotácela ku dveřím a otevřela; němě a ustrašeně, jako uštvané zvíře, vplížil se do chýže muž.

Nebylo třeba pohledu ani slov; obě ženy rázem poznaly na hrozném bušení jich srdcí, že se vrátil ztracený syn. S duchapřítomností Marcele vlastní, přiskočila dívka ku dveřím, uzamknuvši je, pak pečlivě zaclonila okna, aby nevítané oko je nepřekvapilo a stáhnula knot malé lampičky, takže nastalo v chalupce příšeří. Mezi tím přiblížil se Rohan, zimou skřehlý k vyhaslému ohništi, klesnuv vysílen na lavici. Zděšením nemohly obě ženy ani promluviti, zírajíce vytřeštěným zrakem plným něžného soucitu na nočního hosta, z něhož visely cáry a hadry, a jenž byl deštěm úplně promočen, že mu voda v pramencích stékala po zdivočelém vouse a vlasech.

Bez nejmenšího citového projevu, ukázal Rohan na spížírnu, vyraziv ze sebe jediné slůvko: — „Chléb!"

Nyní teprve napadlo oběma ženám, že jest ubožák úplně vychladlý a že divoký oheň který mu v očích planul, byl vznícen jedině hladem. Marcela rychle snesla vše, co ve spižírně nalezla. Sáhl chtivě po krajíci chleba spolykav ho dychtivě po kusech nerozkousav je ani. V onom okamžiku myslila matka Gwenfernová, že jí srdce pukne a klesnuvší před ním vzlykala hořce: „Ó, můj synu, můj ubohý synáčku, co z tebe udělali!"

Zdálo se, že ji ani neslyší, veškeru svoji pozornost věnoval míse a jen jeho pohled bloudil neunavně malou jizbičkou. Marcela mu podala láhev pálenky; napil se jí mocným douškem a teprve pak, když blahé teplo rozlilo se mu tělem, zadíval se na ni: „To's ty — Marcelo?" tázal se, poznávaje ji

Neodpovídala, neboť hlas jí utonul v slzách. Zasmál se pronikavě a obrátiv se k matce, dosud před ním klečící: „Přišel jsem, poněvadž bych byl hladem zemřel. Hledají mě v této chvíli v „trou" a netuší, že jsem zde. A jestliže by jim to napadlo, najdou mne připravena! Slyšela jsi již, co se stalo s Pipriacem? Starý blázen — dostal za vyučenou; je tím sám vinen! — Jaká to hrozná noc!" — — a zase se krátce a pronikavě zasmál a tento smích pronikal srdcem obou žen; pak, obrátiv horečný svůj zrak na Marcelu, pokračoval: „Jsi dosud hezká, má petite! Ty ovšem nevíš, co jest hlad a také to nikdy asi nepoznáš. Hlad je hrozný. Bez hladu by to bývalo bylo pouhou komedií! Jen se podívej, ani libru masa nemám více na kostech; kdybys mne byla venku potkala, byla bys mne jistě považovala za strašidlo. — Proč na mne tak divně hledíš? Bojíš se mne, Marcelo Dervalová. Ach Bože, moje sestřenka má přede mnou strach!"

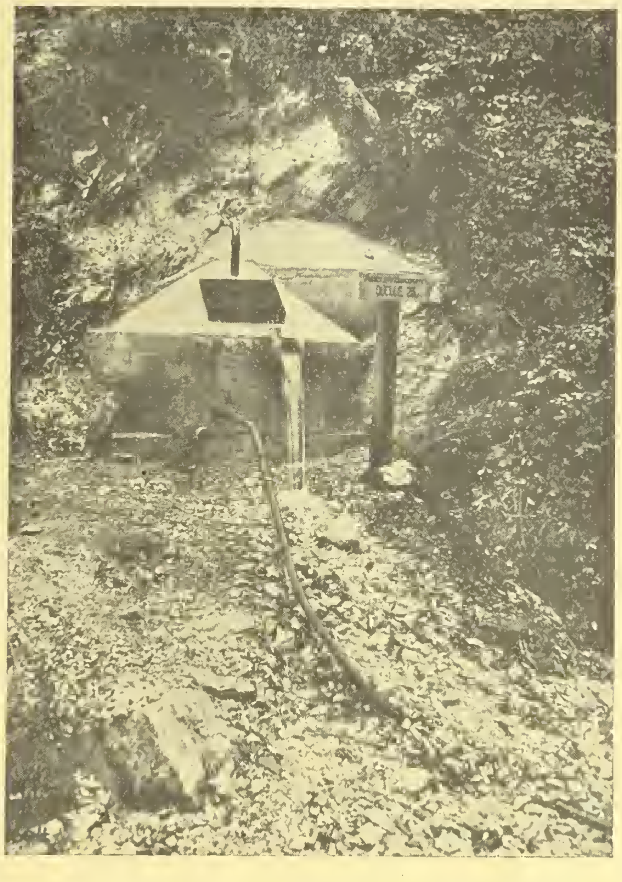
„Ne, ne, Rohane, nebojím se," vzlykala dívka, téměř smyslů zbavena.

Zíral na ni zkoumavě dvě tři vteřiny, pak se mu prsa křečovitě stáhla, přitiskl ruku na srdce, tázaje se spěšně: „Proč tedy

šiny Combres a dál na jih, jakož i mezi kotou Lovraine a Moselou. V očekávání tohoto útoku bylo vyklizení tohoto oblouku, vysazeného po obou stranách, nebezpečí obchvatu, už dávno projektováno a před několika dny zahájeno. Nebojovali jsme proto až do rozhodnutí, nýbrž provedli jsme zamýšlené pohyby. Nepřítel nemohl nám v tom zabrániti. Francouzi, kteří pronikli na výšiny východně Mosy, byli odraženi. Výšina Combres, která přechodně byla ztracena, byla znovu dobyta naší zeměbranou. Dál na jih zajistily rakousko-uherské pluky v silné obraně společně se silami bojujícími mezi Mosou a Moselou ústup divisí, bojujících u St. Mihielu. Mezi kotou Lovraine a Moselou získal nepřátelský útok půdy směrem na Thiaucourt. Zálohy zadržely útok nepřítele. Jihozápadně Thiaucourtu a západně Mosely odrazili jsme nepřítele. Během noci bylo vyklizení oblouku nerušeně provedeno. Stojíme v nové, připravené čáře.

Dne 14. září. Italské bojiště: Východně od Brenty a na Monte Asolone byl odražen nepřátelský výpad, u St. Done na Piave byly zmařeny italské pokusy dostati se přes řeku. Albánie. Severně od Pojani vyrvalo naše vojsko nepříteli několik dvorců, o něž byl tuhý zápas. Ve vybojovaných posicích byly odraženy italské protiútoky, podporované pancéřovými automobily. Italové ustoupili v nepořádku. V pohoří Tomoru jsme vybudovali svůj nedávno dobytý úspěch dalším územním ziskem. Severovýchodně od Bixchoote zajali jsme za našich akcí, odrážejíce nepřátelský dílčí útok, několik zajatců. V úseku u průplavu vedly naše a nepřátelské výpady k prudkým bojům u Moeuvresu a Havrincourtu. Dílčí útoky nepřítelovy proti Gouzeaucourtu, severně od Vermandu a po obou stranách silnice Ham-St. Quentin byly odraženy. Útoky, jež vedl nepřítel odpoledne mezi Ailettou a Aisnou po silné dělostřelecké přípravě, ztroskotaly před našimi čarami. Jižně od Ornesu a u silnice Verdun-Etain byly odraženy výpady nepřítelovy. Na bitevní frontě mezi Cote Lorraines a Moselou uplynul den za mírné bitevní činnosti. Východně od Combres a severozápadně od Thiaucourtu pomalu se blíží k našim novým čarám.

Dne 15. září. Na italském bojišti velmi čilá dělostřelecká, výzvědná a letecká činnost. — Západní bojiště: Po obou stranách kanálu La Bassée byly dílčí útoky nepřítele odraženy. U Havrincourtu napadli Angličani znovu a jejich první útok vytlačil nás z východního kraje této obce. Přes den shroutily se opětovné útoky nepřítele. Výpady nepřítele na potoku Omignonu byly odraženy. Armáda generála šl. Carlovice obstála včera opět mezi Ailettou a Aisnou těžký boj. Po několikahodinové dělostřelecké přípravě napadli Francouzi časně z rána velkými silami naše posice. Byly odraženi. Přes výšinu východně Laffaux vyrazil nepřítel k Allementu. Náš protiútok zatovné, částečně pancéřovými vozy vedené útoky před naší čárou. Zvědové přeplovali východně Vailly kanál Aisny a vrátili se z jižního břehu se zajatci. Jižně Aisny útočil Francouz většinou senegálskými černochy mezi Revillonem a Roumainem. Odrazili jsme jej. Po obou stranách silnice Werdun-Etain ztroskotaly výpady nepřítele. Mezi kotou Lovraines a Moselou předpolní boje před naší novou čárou. Nepřítel, který útočil dílem pancéřovými vozy, dílem podnikal dílčí útoky, byl odražen.



Jak se armáda v posicích zásobuje vodou. Pramen vody zachycený pro vodovod za frontou našich vojáků.

SMĚS.

Parlament je svolán definitivně na 1. října. Na denním pořádku jsou hlavně zprávy výboru rozpočtov. a finančního. Vláda zahájí v nejbližších dnech vyjednávání se stranami o vybudování většiny pro nové daně. Koncem tohoto měsíce se sejdou výbory, hlavně rozpočtový a finanční dále také konference klubovních předsedů.

Delegace zahájí svou činnost ve výborech koncem tohoto měsíce, kdežto plenum svoláno bde na 15. října. Jak v parlamentě, tak i v delegacích, dojde k velkým debatám mírovým.

Chtějí diktovat mír v Berlíně. „Morning Post" oznamuje, že jistá americká osobnost prohlásila, že mír, který by nebyl diktován po vtažení dohodového vojska do Berlína, nebyl by pro dohodu přijatelný.

Obavy Lucemburska. Válečné události na americké frontě proti Metám (u Verdunu a St. Mihielu) způsobily velké vzrušení v Lucemburku, jehož území jest vzdáleno od nové fronty ne více než 35 kilometrů. Je patrno z průběhu sněmovního zasedání, kde dle zprávy „Frankf. Ztg." liberálové útočili na vládu, že znovu nezakročila u německého kancléře v otázce trvalého porušování lucemburské neutrality, ač její obnovení bylo už roku 1914 tehdejším kancléřem slíbeno. Ministr prohlásil, že vláda lucemburská od r. 1914 stále se domáhá, aby neutralita území lucemburského nebyla se strany Německa porušována. Také socialisté prohlásili, že jim to nepostačuje, a podporovali požadavek, aby bylo Lucembursko vojskem německým vyklizeno. Návrh byl většinou sněmovní přijat a vláda odstoupila. Nechceme podceňovati fakt, že obsazení země německým vojskem vyvolalo v širokých vrstvách obyvatelstva podrážděnou náladu, ale přizvukujeme, že obrat v parlamentě dlužno přičítati strannické politice.

Baťochové zásobování. V těchto dnech dostavili se zástupci Českého Svazu, Soukup a Čech a dr. Funk k ministru výživy dru Paulovi a konferovali s ním o zákazu baťochového zásobování. Posl. Staněk vedl stížnost na Paulův zákaz a na nedostatečné opatření na poli výživy. Ministr Paul líčil obtíže zásobovací a pravil, že mnoho potravin bývá zavlečeno baťochy, čemuž nuto zabrániti. Jakmile však bude sklizeň zrekvírována, je ochoten dr. Paul poskytnouti jisté ulehčení baťochového zásobení. Pokud se jedná o zásobování brambory, je povolena doprava do 10 kilogramů. Leč baťochová doprava bude zakázána, protože na podzim provedeno bude vydatné zásobení brambory, a sice připadne 100 kg. na osobu.

Dr. Korošec pro trojspolek Čechů, Jihoslovanů a Poláků. Předseda jihoslovanského klubu dr. Korošec, přijal zástupce tisku a odpověděl na několik dotazů.

Chodec, jemuž vítr a déšť nemilosrdně ošlehávaly tvář, mohl jen s námahou a zvolna pokračovati ve své cestě. Ba, mnohdy mu docházel dech, a byl nucen lézti po čtyřech. Byl oděn úplně lehce a na zádech měl tlumok. Vichr zuřil čím dále tím divočeji, a chůze stávala se od minuty k minutě obtížnější; mlha časem tak houstla, že se zdálo, že se chodec vznáší ve mračnech. Náhle se ustrašeně zarazil, neboť mu dolehl k uchu ohlušující řev oceanu a před ním se objevily obrysy jakéhos stavení. Hledaje toužebně přístřeší, zrychlil kroky a dostihl záhy brány polozbořené kapličky, nad níž byl čitelný nápis: „Notre Dame de la Haine", naše paní nenávistná.

Zvláštní úsměv, zahral kolem rtů poutníkových, když vstoupil do vnitř. Při samém vchodu ležel veliký balvan, zvoucí k odpočinku. Odtud bylo možno přehlédnouti vnitřek kapličky; zde byl člověk chráněn před lijavcem a vichrem. Tato zdánlivě rozvalená kaplička nebyla úplnou zříceninou, jak se všeobecně myslilo. Ve chvílích úzkosti a rozpoutané vášnivosti docházeli sem muži a ženy, aby si u „milostivé panny nenávistné" vyprosili pomstu pro své nepřátele, Dívky, milencem opuštěné, zklamaní manželé a manželky, modlívali se v této malé kapličce za pomstu. Křesťanská osvícenost září tak jasně a hluboce v duši lidstva, že přikládá Matce Boží přídomky všech lidských vášní a že věří právě tak pevně v „milostivou Pannu nenávistnou" jako v „Pannu milostivou."

Vnitřek kapličky působil ponurým a děsivým dojmem; část střechy chyběla a déšť nemilosrdně ošlehával sochu „milostné Panny", která stála na nízkém podstavci, v místech, kde se asi dříve nalézal oltář. Umělecké její provedení bylo více než pochybné, leč vzdor tomu přikládala ústa lidu, znetvořenému trupu zázračnou moc. Kolem podstavce ležely skromné dárky: růženec obyčejného druhu, voskové kytičky, přerůzné pestré obrázky a stuhy a tu a tam i cennější klenoty. Kdysi

„Shasněte světlo!" zašeptala Marcela, což Rohan ihned učinil. V jizbě nastala úplná tma. Uprchlík se ukryl do nejzazšího koutku, za velikou skříň, zatím co Marcela přistoupila ku dveřím. —

Otevřte, otevřte! Či snad chcete dobrého křesťana nechati po celou noc v lijavci? Jsem promočen jako utopená krysa."

„Není možno, neboť jest již pozdě a chystáme se ku spaní."

„Poznávám tvůj hlas, Marcelo Dervalova. Vážil jsem dalekou cestu v tomto psím nečasu, abych tě vyhledal a sdělil ti novotiny. Otevři jen rychle; to jsem já, Michal Grallon!"

„Ať jest to kdokoli, kliď se!" zvolala Marcela energicky.

„Nehnu se, dokud s tebou nepromluvím! Otevři ihned, nechceš-li, abych dveře vylomil!" A mezitím co mluvil, bušil do nich pěstí tak mocně, že klika povolila a slabá závora pod mocnými údery povolila. Když Michal vrazil dovnitř, matka Gwenfernová ustrašeně vykřikla. Marcela mu silnou svou postavou zatarasila cestu: „Co tě sem vede v tak pozdní dobu?" osopila se zlostně na mladíka. „Zakazuji ti, i jen o krok vejíti dále! Což nevidíš, jak se tě ubohá stařenka ulekla? Ach, kdyby tu jen byl některý z mých bratří, anebo strýček Ewen, nesměl bys se věru opovážit překročiti tento práh! Přísám Bůh, neodejdeš-li ihned, sama se na tě vrhnu, třeba že jsem jen slabou ženou!"

„Jen ne tak zhurta má petite! Zde moje tvář — jen udeř! Nemyslím, že by rána tvojí malé ručky, mnoho bolela — ostatně, myslím, že si oba dobře rozumíme. Že ano, můj drahoušku? Ty jsi m o j e Marcelka; tvůj strýc by byl šťasten, kdybych se stal jeho zetěm, a poněvadž jest tvůj zbabělý bratranec pro vždy odbyt, musíš konečně uznat, že se staneš Marcelou Grallonovou. Není-liž pravda, Marcela Grallonova zní mnohem lépe nežli Marcela Dervalová?"

Dříve nežli se mohla dívka vzpamatovati, cítila, že ji ob-

Prohlásil, že jihoslovanská strana nebyla dosud pozvána k vyjednávání s vládou. Jménem Jihoslovanů může vyjednávati pouze jihoslovanský klub aneb Národní rada. Koroščovi není nic znmo o úmyslu vlády zabývati se již v nejbližší době otázkou jihoslovanskou, není mu vůbec nic známo o přestavbě Rakouska. Vláda není zajisté tak naivní, aby se domnívala, že zástupci Jihoslovanů bez ohledu na persekuce, bez ohledu na to, že vláda omezuje styk poslanců s lidem, zasednou k zelenému stolu, aby s vládou jednali. Jihoslované budou postupovati jako věrní spojenci Čechů a Poláků. Trojspolek v Lublani prohlášený musí potrvati i nadále.

Nový nepřítel Německa. Indiánský kmen Onandaga vypověděl Německu ve všech formách válku. Němec. tisk doprovází fakt ten s nenapravitelným posměchem, obdobným onomu, kdy Amerika vypověděla válku. Sie sollen nur kommen. (Ať jen přijdou!) Temps o těchto rudokožcích zaznamenává, že president Washington uzavřel s kmenem smlouvu, ve které ho uznává za svobodný národ. Kdyby tedy byli tito rudokožci začali s Německem válčit bez řádného vypovězení nepřátelství, jistě by byli obviněni z hrubého porušení mezinárodního práva a „N. Fr. Presse, jak to již umí, přinesla by o tom úvodník, pak zvláštní článek z péra odborníků o idánských věcech, článek Fabiusův atd. na znamení, že nedostatek papíru není.

Jak je v Rumunsku. Doma si lidé představují pod jménem Rumunsko jakousi velkou komoru, špižírnu, která je plná až po vrch jídlem, a že je tam všeho dost. Ti lidé se však notně mýlí! Kdysi bylo — a ještě je. Kde stojí dnes (až po řeku Seret) naše vojsko, tam je většinou hotová poušť, neúroda — slunce spálilo všechno, i to, co naši zaseli. Sotva trochu kukuřice urodilo se na těch, jako střed Hané rovných, krásných lánech — širokých, nepřehledných, dvakráte větších než Morava celá. A devadesát procent těch lánů leží ladem, jenom zlomky jsou obdělány a ty sluncem sežehnuty! Tady v Rumunsku jsou poměry podobné našim před sto lety — celé plochy úrodné země patří několika jedincům, kteří před příchodem našeho vojska uprchli. Drobný lid nemá než chalupu a dvorek při ní — pánům robotuje — a ti mu na zimu dají pak několik pytlů kukuřice — — Krátce, nejlépe charakterisuje ten blahobyt Rumunska jedna pravdivá věta: Lidé jsou rádi, když my jim tu dáme krajíc chleba! — — Za Seretem v Multánsku jsou poměry jiné - jako před vojnou. Tam lidé nevědí o drahotě. Jen že k nám přes řeku nic nesmí — na obou stranách jsou silné hlídky — před Seretem naši, za ním Rumuni. Nestřílí se — máme přece na papíru mír — ale Rumuni sní o čemsi, jako o odplatě — tak jako pokořený snívá — jen až budou míti záda volná.

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST.

Žitná a ječná káva připravuje se z obilních zrn obou druhů nejdříve máčením, pak krátkým sladováním, sušením a konečně pražením do hnědá. Dobře pražené, nepřipálené zrno rozprostře se v tenké vrstvě na plechu, aby vychladlo, a potom se ve skleněné nebo plechové nádobě uschová. Káva, vyrobená z této náhražky, vyžaduje vhodné úpravy, mele se na hrubo a má se dáti do studené vody, která se přivede do varu a ještě asi pět minut vaří. Pražené zrno ovesné, rozemleté, dává odvar chuti poněkud kakaové, je dosti výživné, nemá rozčilujících účinků a prospívá zejména starším lidem. Vaří se 15 minut.



Čerpací stanice vodovodu rakouských vojáků za alpskou frontou.

Jak nakládáme pečárky. Malé, ještě uzavřené pečárky vložíme nemyté na cibulku do rendlíku a necháme je odusiti na šťávě, kterou samy pustí. Pak je i se šťávou předáme do sklenice nebo do jiné nádoby, polejeme je svařeným teplým octem a nádobu měchýřem nebo pergamenovým papírem obvážeme.

Mrkvová šťáva. Červenou sladkou mrkev oškrabeme, postrouháme, tloukem rozmačkáme a pak na měkk na mírném ohni na kaši uvaříme. Kaši tu procedíme přes plátěný pytlík a šťávu zavaříme v čistém kameninovém hrnku za pilného míchání na hustý syrub, který se uschová v hrnkách nebo ve sklenicích. Syrub ten upotřebí se k slazení a je také pro dětí zdravou pomazánkou.

Ovocný ocet. Odřezky od různého ovoce, slupky, jaderníky střádáme v kamenném hrnku nebo v jiné nádobě s čistou vodou a necháme šťávu na teplém místě prokvasiti a prokysati. Přídavkem cukru a malého množství a droždí urychlí se prokvašení a docílíme octa mnohem silnějšího. Čím je ovoce sladší tím je ocet lepší.

Okurky ve slané vodě. Prostředně velké, úplně zdravé okurky vypereme v čerstvé vodě a když oschly, nakládáme je do připraveného vinného soudku nebo jiné vhodné nádoby. Na dno dáme vrstvu vinného a višňového listí s koprem, pak přijde vrstva okurek, zase list a tak se pokračuje, až je nádoba plná. Pak přelejeme okurky slanou vodou (na vědro stačí 3 hrstě), přikryjeme nádobu zapadajícím do ní víkem, které zatížíme kameny nebo cihlami. Nádoba nechá se v klidu státi vedle kamen a dle potřeby se dolévá slanou vodou, aby stále byly okurky pod vodou. Když se povrch potáhl mázdrou, stáhne se mázdra ta, na okurky dá se čisté listí a znovu se víkem přikryjí a na chladném místě se uschovají.

Ničte brouky kovaříky! Černého tvrdého brouka kovaříka, který se prudce vymrští, když ho položíme na záda, zná každý. Ale ne každý ví, že jeho larvy, drátovci zvané, jsou nejzhoubnějšími škůdci našich rodin. Brouk nalézá se právě nyní na divoce rostoucích rostlinách okoličnatých (divoké mrkve, svízelu), mezích, kolem cest, na stráních a pod. Ničení larev je velmi obtížné, ničení brouka sbíráním je snadné. Obce nebo hospodářské spolky, místní záložny a měly by stanoviti odměnu za sbírání brouků těch, čímž by se předešlo rozmnožení drátovců, kteří žijí v půdě několik let, než se zakuklí a působí na úrodě obrovské škody. Letos je zvlášť brouků velká síla a proto přičiňme se o jich sbírání. Školní dětí, opatřené síťkami, do nichž se broucí střásají, mohou jich mnoho sesbírati, dáme-li jim za to slušnou odměnu.

jaly dvě silné paže a odporný puch kořalky ji přesvědčil, že má co činiti s opilým. Vzpamatovala se mžikem a zasadila dotěrníku prudký políček. Ani výkřik nevydral se jí z úst, neboť se obávala, že by tím vylákala Rohana ze skrýše a tomu chtěla každopádně zabrániti.

„Pusť mne, Michali Grallone, anebo se stane neštěstí!" Dříve nežli mohl opilec tato slova pochopiti, dala mu tak mocnou ránu do prsou, že zakolísal až do středu jizby. Octl se tak tváří v tvář matce Gwenfernové, která naň plamenným zrakem zírala.

„Ach, to jste vy, matko Gwenfernová?" blábolil Michal, zotaviv se poněkud. Pak jste tedy slyšela, co jsem své nevěstě Marcelce řekl a víte, co si mysliti o podařeném vašem synáčku. Dopustil se vraždy, a jestliže ho dopadnou, umučí ho k smrti jako psa. To je vaše odměna, že jste ho, zbabělce, porodila. Je mi vás líto, neboť jste stará ale je to jen a jen vaše vina!"

„Mlč, Michali Grallone! Ve jménu Matky Boží, prosím tě snažně odejdi, nebo se stane neštěstí!" zvolala Marcela zděšeně, přistupujíc až těsně k němu. Použil toho, aby znovu ovinul ruce kol štíhlé její postavy: „A už tě zase mám, má holubičko. Přišel jsem si pro tebe, neboť nestrpím, aby jsi, byť i jen jedinou noc, prodlela pod touto střechou! Zrovna tak jistě, jako že budeš Marcelou Grallonovou — zrovna tak tu nesmíš ostati. Domov bídáka a vraha není vhodným místem pro tebe — matka Gwenfernova to dobře ví. Nebuď tvrdohlavá, mé zlato, nebo se rozlobím — ano — já, jenž tě zbožňuji! Ach, braň se jen jak ti libo, já tě už nikdy nepustím!"

Tiskl ji jako v kleštích k svým ňadrům, že se nemohla ani hnouti. Leč náhle ucítil, že mu cosi sevřelo hrdlo; mocný náraz a už letěl jako peřina do kouta. Bylo to dílem okamžiku. Když mohl opět vydechnouti, ležel na zemi a dvě, jako ohnivé uhlíky, žhavé oči, naň hrozebně zíraly.

„Pomoc! Zběh! Pomoc!", řval Michal, ale již opět železná pěst sevřela mu hrdlo.

„Drž hubu, bídný zrádče! Nyní jsi v mé moci! Chceš-li podlou svou duši poručiti Bohu, učiň tak rychle, neboť jsi synem smrti! Tobě jsem díky zavázán za všechna utrpení; štval jsi mne jako vzteklého psa, hladu jsi mne vydal na pospas, v šílenství jsi mne vehnal! Nyní jsem tě dopadl!) Ano, já zabil Pipriaca, a ty jsi vším tím neštěstím vinen a tvoje poslední hodinka odbila — Jidáši!"

Grallon lapal po vzduchu. Děsivým smrtelným strachem úplně vystřízlivěl. Leč namáhal se marně vymknouti se z železných kleští, jež mu svíraly hrdlo, až se do věci vložily obě ženy zapřísahajíce Rohana, aby šetřil život zrádcův a aby neposkvrňoval své ruce jeho bídnou krví. Zdálo se, že zvuk jejich hlasů utišil bouři, jež jeho nitrem zmítala, připomínajíc mu zároveň nebezpečnou jeho situaci. Zasadil Grallonovi ještě několik mocných ran do žeber a zamířil ku dveřím; sotva že se však Michal cítil volným dal se znovu do křiku:

„Pomoc! Pomoc! Zběh chce uprchnouti!"

Bleskem ho chopil Rohan v pasu a mrštil jím o zem s takovou prudkostí, že bez ducha zůstal ležeti. Pak, zahleděv se bolestně na matku a Marcelu, vyrazil ze dveří a zmizel v noční temnotě.

26.

KAPLIČKA NENÁVISTI.

Kteréhosi ponurého říjnového odpoledne kráčela osamělá postava proti krutému severáku, který fičel po rozlehlé rovině severně od Kromlaix do daleka se prostírající. Lilo se proudem a byla tak hustá mlha, že nebylo ani na krok viděti,



Ze zápisků cís. r. J. Penížka.

Dr. Alexander Wekerle není žurnalisty často vyhledáván. Je skoupý slovem. Buď řekne prázdnou floskuli, nebo se vyhne jádru a zatarasí se formalitou neb úmyslně klame a řekne nepravdu. A jistě potají se raduje, že někoho zase napálil.

Nebožtík, místochef pešťského „Lloydu", dr. Veigelsberg, muž neobyčejně duchaplný, ale ve svých výrocích velmi zlomyslný, řekl o něm: „Dr. Wekerle lže tak důkladně, že není pravda, co tvrdí."

A jak již bývá, připojil ihned ke karakteristice tohoto státníka maďarského, původu švábského: „Stálo se mu tohle: Byl na slyšení u císaře (Františka Josefa), na kterém smluveny disposice pro pobyt panovníkův v Jedlové: příjezd, audience, tamnější délka pobytu. „Kolikátého pak máme dnes?" tázal se panovník Wekerla. „21." Veličenstvo." Mocnář pohlédl na nástěnný kalendář a pravil: Opravdu, jedenadvacátého."

Je tomu, nevím kolik let, co jsem obě ty věci sdělil dr. Kramářovi. „Takové zajímavosti byste měl napsat — pro budoucnost," radil mi. Za dobrý pokyn budiž člověk povděčen, zejména shoduje-li se s vlastním odhodláním. „Dělám to již dlouho," kvitoval jsem jeho podnět.

Od té doby mnoho jsem si zapsal. Ale veselého, radostného málo. Co se vše stalo zatím s námi! Vzduch, ve kterém nyní žijeme, jakoby složen byl z jiných prvků a jakoby fluidum samostatnosti bylo se rozlilo do všech útrob a srdcí.

*

Má toho dost.

„Co říkáš tomu učení, že člověk se po smrti zrodí v jiné bytosti k novému životu?"

„Pěkně děkuji! Kdo prožil světovou válku, nechová tak bláhové přání, aby se narodil znovu k něčemu podobnému!...."

*

Nový objev.

Pan Bumbálek jde opilý v noci z hospody. Na cestě se svalí u stožáru elektrického světla. Polo sedě, polo leže, pohlíží vzhůru na zářící skleněnou kouli. „A to pak ti přeučení badatelé tvrdí, že jsou na měsíci lidé! Komáři jsou to! Dnes to vidím docela určitě."

*

Fata morgana.

Jeník, synek řezníka, sedí u sešitu a pláče.

„Co brečíš?" Táže se otec.

„Máme něco napsat o fata morganě, a já nevím co napsat."

„Nu, tak napiš, kolik váží a co žere!" napomáhá mu tatík.

*

Spravedlivý.

Pruský junker: „Nechápu, proč ti socialisté v celém světě nám spílají. Vždyť my chceme jen uskutečnit zásadu: „Proletáři všech zemí, spojte se!" a dřete se pro nás.

*

Když výměnný obchod kvete.

„A já už ani rád do Prahy nejezdím."

„Proč pak?"

„Mám darmo vztek, že nemohu vyměnit Prašnou bránu za mouku."

*

Jeho měřítko.

„Fanynko, už to je pravda. Už bude mír!"

„Z čeho to soudíš, ty žvanile."

„Ale včera se mně zase už podařilo opít se pivem."

*

Na takový hod je i devět kuželků málo.

Ve válce zbohatlý keťas udělal na kuželně devítku.

„Všech devět na hod!" volají spoluhráči a tleskají pochvalu.

„Všech devět? Co pak je to na takový hod!" Namítá věčně nespokojený.

*

Obrácený svět.

„Proč pak nosí pan Rak černé šaty? Což mu někdo zemřel?"

„Naopak! Vrátila se mu žena, co mu před půl rokem utekla s jiným."

*

V přenáhlení.



Otec (uděluje rozhorleně otcovské napomenutí své dceři): „Klárko, buď rozumná a vezmi si především moudrého muže. Tvoje maminka koukala — bohužel — jenom na peníze..."

*

Obětavost.



Student: „Slečno drahá, nedovedu bez vás žíti..."

Slečna: „A co byste dělal, kdybych se narodila o 50 let později?"

Student: „Čekal bych..."

Zpráva.

Špatná úroda v Kanadě.
Hlad na Rusi.
Nedostatek ve Francii.
Tři bezmasé dny v Anglii.
Amerika zavádí lístky na maso a cukr.
Hladové bouře v Italii.
Hladomor v Indii.
Skvělá úroda v Ukrajině.
Nádherné žně v Uhrách.

*

Přece rozdíl!

A: Víš, jaký je rozdíl mezi vládou Seidlerovou a Husarkovou?"

B: „To ještě nevím."

A: „Ale je. Seidler dělal husarské kousky a Hussarek bude dělat jen husárkovské.

*

Jeho vzpomínka.

„Máte rád chuchelský lesík?"

„Och, nesmírně!"

„Jistě jste tam chodil se svou láskou a proto."

„Co vám napadá! Ale na kuřivo tam chodím!"

*

Jak se zbavit tlouštky?

V redakčním rádci časopisu „Reichspost" čteme: „Tážete se nás, jakých předpisů máte dbáti, abyste byla v krátké době méně tlustá? — Řiďte se přesně dle státních vyživovacích předpisů a dosáhnete cíle v době nejkratší!"

*

Z rozmluvy dětí.

„A čím je tvá nejstarší sestra?"

„Masérkou."

„Jéje! To máte pořáde dost masa, viď?"

*

Doplňuje se.

Vláda zdražila o 250 proc. chléb.

Současně uvedla v život ministerstvo lidového zdravotnictví....

*

Čistý vynález.

Velkostakář pan Lidumil čte ve svém žurnále o tom, jak v Čechách řádí edem z hladu a teteli se zlostí: To je mi čistá nemoc, tenhle edem z hladu. Slyšel kdy kdo, že by v pořádné rodině někdo byl nemocen na ten edem? No tak! Je to vynález socialistů proti našim cenám, a člověk se diví vládě, že tak pracuje socialistům do ruky. Kdyby zavřela na pět let každého, kdo hlásí, že onemocněl na tento švindl, bylo by hned po edemu!

*

Nešťastné dítě.

Děcko se před spaním modlí: Chléb náš vezdejší dejž nám dnes...

Matka: „Nešťastné dítě, neříkej to tak nahlas. Vždyť my již máme na naši chlebenku vybráno."

*

Myslivecká latina.

Po honě seděli myslivci u nadlesního, pochutnali si na výborné večeři, pili, kouřili a bavili se. Právě byla řeč o psích.

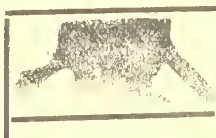
„Není nad mého Hektora," chválil revírník Vokřál. „Považte jen, jdu před týdnem do revíru a potkám na cestě podomního obchodníka Abraháma s pytlem na zádech. Hektor jej ihned zaštěkl a nechtěl se živou mocí od něho hnout. Já řku, Abraháme, vy máte v pytli zvěřinu!" — „I uchovej pánbůh!" namítá Abrahám a rozvazuje pytel. Nebylo tam ničehož. A víte proč jej Hektor zaštěkl?"

„Nu, proč?" tázali se hosté.

„Abrahám se jmenuje příjmením Jelínek, a ten můj Hektor to hned vyčenichal."

„To je všecko nic," zlehčuje revírník Čihák. „Kráčím vám ondyno po poli, a Káro vyhrabuje hlínu jako posedlý. Musím nahlédnout, co tam má. Rýpnu do země, a co myslíte, že tam bylo? Rozbitá porculánka a na ní byl vymalován zajíc. To je čich, co?"

Pozor! Telefon 7321. Mond!
Kupuji a platím nejvyšší ceny za nové a opotřebované uniformy, obuv, sedlovi, prádlo, látky koberce, kožichy, nábytek, klavíry, staro žitnosti o vůbec za úplné pozůstalosti. Korr. lístek stačí, dostavím se dle přání i na venkov. Mond IV., Rechte Wienzeile 35, Heumühlg 17 Tramwayové spojení s 63 a 61 26



Automatická hromadná past
chytí bez dohledu až 50 kusů za jedinou noc. Past se samočinně nalíčí a myši nazanechávají žádného větření. - Žádný překupník nýbrž vlastní výrobce, proto tak levné ceny. Ruční za dobrý výkon. - Zásilky na dobírku. Poštovné 90 hal. M. Schütz, mechanická dílna na zpracování dřeva. Prodejna: Vídeň III, Beatrixgasse 3.

Na krysy kor. 6·—
Na myši kor. 4·80
3.

20 K tomu, kdo mi doporučí povlaky neb plátno (šifon), damašek, ručníky neb sepraná prostěradla pro vlastní potřebu. Platím vysoké ceny. HUSS, Vídeň X., Rotenhofgc č. 28

Nejkrásnější obličej!
Mým zcela novým báječným vynálezem se konečně podařilo během několika málo dnů odstraniti úplně všecky vyrážky, uhry, pihy, přižlvniky a lišeje, jakož i červeň nosu a obličeje. Úplná záruka. Zákonně chráněný Prostředek můj překvapuje v nejvyšší míře! Pleť stává se hebkou mladistvě čerstvou, vrásky mizí atd. Budete krásnou a mladou a tím také šťastnou. Tisíce dobrovolných uznání ze všech zemí. Doporučen nejpřednějšími odbornými lékaři. Pište ihned na adresu:
A. DECKER, Vídeň 56, Fach 19., oddělí 7.
a dostanete tento zázračný recept i s návodem úplně zdarma. O zpáteční porto se žádá. 2152



Každá paní
čte můj velmi zajímavý spis
„Moderní ošetřování poprsí"
Zcela bezplatný.
Okamžitá rada při slabosti a při nouzi o plnost. pište okamžitě
2 24 na adresu:
Ida Krause-ová Prešpurk Schanzstrasse 2. Odd. 370hry.

Oskar Müller, Vídeň XIV., Pfeifferg. 3.

Každý svým obuvníkem koupí žel. třínožky za K 11
Velký sklad chránítek podešví různých tovarů
Výnosné obchodům železem, kůží a obuví.
Žádejte ceník K.
Překupníci obdrží slevu. 20

Poprsí krásné plné a pevné, plná ramě krk docílí
každá slabá dáma a dívka v krátké době zaručeně neškod. zák. chrán. pařiž. kosmetikum „Balsam-Rekord" Trvalý Účinek v krátké době. Poprsí a ostatní tvary těla rychle se vyvinují, mohutní a sílí. Osvědčený a silně působící prostředek. Zcela nové. Lék. doporučeno. Účinek již po prvém upotřebení. Skleslá neb zanedbaná ňadra nabudou normální plnosti a pružnosti. Nesčetná díkůvzdání. Dávka K 9.—. Zasílá diskretně s přílož. návodem a poučením „O pěstění poprsí". 23
laboratoř K. KOČÍ, PRAHA, VII. ul. v Zátiší čís. 6/15





I nejkrásnější obličej
znetvořují pihy, lišeje, pupínky, uhry, červené skvrny a p. Všechny tyto kožní vyrážky zmizí však po upotřebení
Krému na obličej.
Kůže se stane opět hebkou a mladistvě svěží a vrásky se uhladí. Nemeškejte proto a dopište si o tento dávno osvědčený a známý, výtečný prostředek. Krabice stojí K 5·—, poštou o 75 hal. více.
Zasilatelství „NOVITAS" odd. 17. Ústí n. Labem, Čechy. 2045

Nejlacinější noclehy
Vídeň II., Novaragasse č. 45
2048 (blíže Praterstemu).
Čisté postele pro pány po K —·68, —·80 a 1·—. - Pokoj s dvěma lůžky K 2·40.

Bezplatně.

obdrží každý můj ceník zlatého a stříbrného zboží a hudebních nástrojů. Housle za K 40.—, 45.—, 55.— a výše. Dobré harmoniky 80.—. Dvouřadové vídeňské harmoniky K 120.—, 140.— a výše Nevhodné se vymění, neb peníze vrátí. Dobírkou neb zaplacením předem zašle: Zasílatelský dům
HANUŠ KONRÁD, c. a k. dvorní dodavatel, Most 1867. Čechy.

Výtečné fotostroje

zvláště do pole se světelnou optikou.
Rychlofotografické stroje a potřeby. **Komory pro začátečníky** s přípravami a návodem: K 3·20, 4·20 a 6·80.
Komory sklopné 6×9 K 12·— 9×12 K 15·—. Stroje Luxusní až do K 900·—,
Desky, pohlednice a přípravy vždy na skladě
E. Birnbaum, fotozávody. Rumburk 55, Čechy.
Vyznamenán c. k. rakouskou státní medailí. 2047

100.000

2172
děkovných přípisů, vychvalujících náš „Rlabalsam", který během 3 dnů odstraňuje úplně bez bolesti kuří oka, bradavice a otlačenou tvrdou kůži. Cena 3 K, 3 kelímky 7 K 6 kelímků 10 K. Nepříjemnému pocení nohou a rukou lze snadně zabrániti naším práškem „Ita." Cena 2.50 K, 3 krabičky 6 K. Popraskalou kůži na rukou zjemňuje náš krém „Circe", kelímek 12 K. Rheumatické bolení zubů potírá „Tides" a bolestí vznikající vykotlanými zuby kde každý jiný prostředek je marným. Neosvědčí-li se, vrátíme peníze. Cena 3 K, 3 tncty 7 K, 6 tnb 10 K. Naše zubní fluidum „Xiris" zabraňuje tvoření se znbního kamene a nepříjemným výpachům úst
Zuby jsou po jeho užívání sněhobílé. Cena 3 K, 3 lahve 7 K. KEMENY, Košice (Kassa) I. Poštovní schránka 12/93 Uhry.

Dámské pláště kožešinové!
Nejnovější módní kožešiny lišky aljašské, sobola, lišky křížené, stříbrné, modré a polární.
Báječně velký výběr! Nedostižně levné ceny! Vzorná obsluha! 19
Víd. importní dům kožešinami E. Anders,
Vídeň VII., Mariahilferstrasse 114 blíže Kaiserstrasse.

NEJVĚTŠÍHO ŠTĚSTÍ

docílíte nepopíratelně jen ideální krásou. Hlavním požadavkem jest krásný obličej. Kdo mluví o kráse má na mysli krásnou tvář. Hleďte proto, abyste svoji pleť zkrášlili a mladistvý její vzhled až do pozdního stáří zachovali. Mojí metodou dle dr. Idelsona zlepšenou, zbavíte se za krátko na vždy všech pih a jiných možných nečistot kožních. Pokožka tváře nabude znovu oslnující čistoty a svěžesti. Na požádání zašle každému zdarma návod této zázračně působící metody. Pište proto na adresu
A. JELÍNEK, VÍDEŇ 66, schránka 37. oddělení 63. 2160
Poštovné ve známkách se vyprošuje.

KAVÁRNA „LIDO"
IV., Margaretenstrasse 7.
Dobré nápoje. - Studené večeře. - Pět kulečníků a pěkný kuželník. - Dostaveníčko české společnosti. - Veškeré české časopisy vyloženy. - Každou sobotu koncert. 25


PIHY uhry, vrásky, žlutiny, červenost kůže, nosu a ostatní vady pleti v dnech trvale odstraní zák. chráněný „Créme-Rekord" kelímek K 6·— a „Silvia-Créme" K 7·—. Pudr K 3·—. Obličej stane se mladistvě a mile krásný, svěží a ošklivé vady krásy se znovu netvoří. Chloupky z obličeje, rukou a pod. odstraní ihned bezbolestně „Heureka" K 7·20. Osvědčené. Zas. disk. s přilož. návody a pouč. „O Pěstění krásy" laboratoř K. Kočí, Praha VII. ul. v Zátiší č. 6/15. 2

Chránítka podešví pro všechny druhy obuví nabízí „Výrobna chránítek podešví" pouze překupníkům

L. Braunstein, VÍDEŇ I., Griecheng. 7., od. 11

Staré nepravé zuby, zlato a stříbro kupují za nejvyšší ceny. Za zub K 1.— až K 6.—, za chrup až K 300.—. Specialista **Braunstein,** I., Weihburggasse 16, II. schody, dv. 5. 22

Učil bych se řád malířství.
Jsem již trochu obeznalý. Od strnutí šije jsem přihluchlý. Místo nastoupím ihned. Josef Kocych Dolní Domáslovice 31, Slezsko. 27

Lipské kožešiny,
sobola, křížové, modré a stříbrné lišky. Kožešinové nákrčníky a rukávníky na způsob lišky, jakož i límce přehnuté od K 90.— výše.
MAX ZÁKOSTELSKÝ, kožešnický mistr, Vídeň, VII., Westbahnstrasse 28.

KALENDÁŘE, HRAČKY, OZDOBY,
pokud zásoba stačí
Ceník zašle zdarma
JOŽA RUND, PRAHA-PODOLÍ.

Platím libustkářské ceny!
Brilanty až 6800 K za karat. Zlaté kabelky, krabice, skříňky až 6000 K. Zlaté hodinky až 3000 K. Zlaté řetízky, prsteny, stříbro a jemné zlato za nejvyšší ceny. Nepravé zuby K 1.— až 8.— za zub.
Chrupy a zlato až K 300.—.
Ústředna nákupu zlata REISKIN
Vídeň IX Sechschimmelg. 21
Nabídky z venku písemně.

Proč se tak blaženě usmíváte?
? ? ? ? ? ? ? ? ? ?
Protože používám výbecné a levné inserce
Vídeňských Illustrovaných Novin
a mám tak veliký úspěch, že nemohu nyní postačiti stále stoupající počet kupujících ani při nejlepší vůli uspokojiti! 2049

SMĚNÁRNY VE VÍDNI:
I., Herrengasse 12, I., Graben 15, II., Praterstrasse 24, III., Landstr. Hauptstr. 88, IV., Favoritenstrasse 4. V., Margaretenstrasse 71, VII., Mariahilferstrasse 84, VIII., Josefstädterstr. 103, IX., Porzellangasse 9, X., Favoritenstrasse. 95, XII., Meidlinger Hauptstrasse 18, XX., Am Spitz 18.

Vklady na knížky $3\frac{1}{2}\%$
Akciový kapitál K 120,000.000·—.
Reservní fondy přes K 40,000.000·—.

FILIÁLKY:
Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Hradec Králové, Jihlava, Jindřichův Hradec, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Mladá Boleslav, Moravská Ostrava, Olomouc, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, a Terst s expositurami v Gradu a Opatii.
Centrála v Praze založena r. 1868.

Živnostenská banka filiálka ve Vídni
I. okres Herreng. 12.

Majitel: „Vídeňské Illustrované Noviny". Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychleji. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje — Rukopisy se nevracejí. Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 40.

Jednotlivá čísla 40 hal.
Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.
Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni X.
Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.
Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 3. ŘÍJNA 1918.

Arcivévodkyně Augusta a arcivévoda Josef

návštěvou polní nemocnice v obvodu 10. armádního sboru.



Boje o St. Quentin. — Bulharský ústup v Macedonii. — Anglické úspěchy v Palestýně. — Vnitřní krise v Německu. — Zahájení rakouského parlamentu. Bulharsko nabídlo separátní mír čtyřdohodě.

JSME OPRAVDU BLÍŽE MÍRU?

Mírová nota hraběte Buriána byla sice příkře zamítnuta, ale vážní činitelé tvrdí, že jsme míru přece jen blíže, než jak se má za to. Očekává se, že mírová ofensiva bude pokračovati a že další pokus v tomto směru bude zahájen po zahájení rakouského parlamentu a po parlamentarisaci vlády berlínské. Sám hrabě Burián prohlásil v novém svém prohlášení, že rozpory mezi oběma názory na mír nejsou tak velké. Také vídeňská „Neue Freie Presse" konstatuje totéž. Zabývá se 14 body Wilsonovými a dospívá k závěru, že řada jeho mírov. požadavků, je ústř. mocnostmi již od dřívějška schválena. Tak souhlasí ústřední mocnosti s bodem druhým o svobodě moří, s bodem třetím o odstranění hospodářských závor a rovnoprávnosti hospodář. vztahů mezi všemi národy, s bodem čtvrtým o odzbrojení, s bodem pátým o nestranném uspořádání koloniálních požadavků, s bodem šestým o vyklizení celého ruského území, s bodem sedmým o vyklizení Belgie a s bodem osmým o vyklizení fracnouzského území. V těchto všech bodech jsou prý jasná dřívější prohlášení hr. Czernina a poslední prohlášení německého státního sekretáře dra Solfa: pokud se týče bodu prvního o veřejnosti všech mírových smluv dovozuje „N. F. P.", že sice nyní hrabě Burián navrhuje důvěrné jednání, ale nabídka Buriánova mluví jen o nezávazných předporadách a cílem rakousko-uherské mírové politiky není prý, aby válka byla ukončena tajnými smlouvami. Tedy i tento první bod Wilsonův může rakousko-uherská monarchie schválit. Spornými jsou, jak přiznává „N. F. P." ovšem body týkající se Elsaska-Lotrinska, rakousko uherských území, obývaných Italy, dále vměšování se do rakouských vntřních politických otázek ohledně národnostního uspořádání Rakousko-Uherska a sjednocení všech území obývaných Poláky s ruským Polskem. Požadavek o svazu národů byl Rakousko-Uherkem nejen schválen, nýbrž i doporučován. „N. F. P." snaží se tedy dokázat, že větší část požadavků Wilsonových je již Rakousko-Uherskem schválena a že nebylo příčiny k takové hrdě odmítavé odpovědi, jakou dal Wilson. Článek dělá také dojem, že dle smyslu odpovědi hraběte Buriána „naše nabídka trvá i dále", pokračuje se i přes odmítavou odpověď Wilsonovu dále v mírové ofensivě a že i „N. F. P." je zde hlasatelem této ofensivy. Veliká věc trvalého míru zdá se však býti přece jen poněkud těžší a komplikovanější, než jak jí celkem velmi hravě rozřešil dnes vídeňský list, který až dosud nebyl hlasatelem míru Wilsonova.

▫ ▫ ▫

WILSONOVÝCH 14 PODMÍNEK SVĚTOVÉHO MÍRU.

Program světového míru, který Wilson rozvinul ve svém poselstvu z 8. ledna 1918 na kongres a na kterém znovu poukázal v odpovědi vídeňské vládě na její mírovou notu, obsahuje těchto 14 bodů: 1. Veřejné jednání o smlouvách mírových. 2. Svoboda plavby na moři. 3. Odstranění všech hospodářských mezníků. 4. Odstranění zbrojení. 5. Nestranné uspořádání všech koloniálních požadavků. 6. Vyklizení a obnovení Belgie bez újmy její souverenity. 8. Osvobození francouzského území a obnova obsazených částí. Bezpraví z roku 1871 v otázce elsasko-lotrinské musí býti opět odčiněno. 9. Úprava hranic Italie musí býti přesunuta dle jasně prokázatelných národnostních linií. 10. Národům Rakousko-Uherska, jichž místo mezi národy chceme vidět chráněné a zajištěné, musí býti poskytnuta první příležitost k autonomnímu vývoji. 11. Rumunsko, Srbsko a Černá Hora musí opět býti vyklizeny a obnoveny. Volný přístup k moři Srbsku. 12. Udržení turecké části nynější osmanské říše. Naproti tomu autonomie pro ostatní národnosti pod tureckým panstvím. Svobodný průjezd Dardanelami. 13. Utvoření neodvislého polského státu, který zabírá všechno území obydlené Poláky. 14. Vytvoření všeobecného svazu národů. (Jak známo, uznal Wilson po publikování těchto podmínek ještě československé divise bojující ve vojštěch dohody za armádu samostatného státu, uznal nárok československý na státní souverenitu a přijal pro Washington československé diplomatické zastoupení, stejně jako Anglie, Francie a Japonsko.

▫ ▫ ▫

AMERIČANÉ A NĚMCI.

Berlínské listy reprodukují článek amerického časopisu „Philadelphia Ledger" který píše: Všichni členové kongresu ujišťují po svém návratu ze svých volebních okresů, že rozhořčení a nenávist proti Němcům ještě stále vzrůstá. Poslanci se domnívají, že není daleka chvíle, kdy Ameriku uspokojí pouze „velmi kruté podmínky míru, jenž musí býti Německu vnucen". Také nabývá všude vrchu názor, že jest nutno osobně potrestati všechny — od císaře až k nejnižšímu důstojníků — jimž bude dokázáno, že se dopustili obzvláštních ukrutností. Tento názor vzniká nejenom na základě zpráv, jež docházejí ze západního bojiště, na příklad zpráva, že Němci ukřižovali amerického vojína — nýbrž také na základě úvah o každodenních krutostech pruského vedení války na moři i na souši. — Nedávno zachvátila německý tisk nervosita, vyvolaná úvahami o americké politice po válce. Jak bylo již při různých příležitostech řečeno, nemyslí Washington nyní na to, aby německý obchod úplně spoutal. Seznává se, že je nejlepší cestou k zabezpečení trvalého míru, když světovému obchodu bude dovoleno, aby se znovu rozvinul na dobrém základě, při čemž Německo bude snad potrestáno tím, že se mu nedostane jistých surovin na tak dlouho, až odčiněny budou nejhorší spousty, jež zavinilo a způsobilo. Spojené Státy konec konců jsou demokratickým státem, kde rozhodnutí vlády následuje po rozhodnutí lidu a tu třeba upozorniti, že zvlášť v poslední době — vítězí myšlenka potrestati Německo ne jenom ve vlasteneckých amerických společnostech výslovně politického rázu, nýbrž i v organisacích obchodnických a technických. „Německo, které by zkvétalo v příštích 25 letech, bylo by skvrnou civilisace a zároveň důkazem, že svět nemá dosti mužnosti, aby potrestal zločin —" píše jistý velký obchodní list. Tyto projevy — pokračuje „Philadelphia Ledger" — nejsou národní politikou, ale tlumočí přesně americké pocity. Kdyby tato věc byla německému národu zřetelně řečena, vysvitlo by mu dojista, že čím déle klade odpor, čím déle dovoluje svým vládcům, aby nedbali zásad civlisace, že tím těžší podmínky míru budou mu uloženy. — Národ německý i ostatní národové centrálních mocností chápou sice, že Amerika potřebuje takovýchto výbuchů nenávisti, jako agitačního prostředků, ale jsou pevně přesvědčení, že tyto americké fixe zůstanou pro vždy — fixemi.

▫ ▫ ▫



K oslavě svatého Václava. Dva obrazy J. Manesa ze života ochránce české země: „Svatý Václav poučuje dítky pohanské.

AMERIČANÉ NA FRONTĚ.

„Voss. Ztg." Americká vlajka vlaje nad pařížskou radnicí, a Paříž je plna zpráv o událostech na americké části fronty a o dalších přípravách válečných. Do dnešního dne nalézá se na francouzském území 1, 750.000 mužu amerického vojska, nečítaje massy pomocných sil, jež pracují po celé střední a jižní Francii. Francouzští dělníci v munič. továrnách byli nahražení také Američany. V Lyonu, v Bordeaux a v jiných střediscích francouzského průmyslu byla celá řada zavřených továren opět otevřena a pracuje se v nich o překot pro válečné účely. Američané takto očividně hledí ulehčiti svému loďstvu, aby vedle zbraní a střeliva mohlo dopravovati ještě více vojska na evropské bojiště. Mnohokolejné dráhy, vystavěné specielně pro americké vojsko, spojují atlantické přístavy především se Šampaňskem a s územím, ležícím proti Elsasku a Lotrinsku. Průmyslové podniky americké na francouzské půdě nabyly ohromných rozměrů, a mají býti zachovány i po válce, proměnivše ovšem svou výrobu na mírovou. Vel-

ký podíl byl vyhražen soukromému podnikání. Američtí miliardáři, ohromné trusty a syndikáty pracují tu v nevídaných rozměrech, neboť mají garantováno, že po válce mohou svůj válečný těžký železářský průmysl proměniti v továrny na lokomotivy, v strojírny atd. Město Bordeaux, vyrostlé v ohromné velkoměsto, je celé v rukou Američanů; mají zde svou správu, policii atd. Místo pro své dráhy, pro sklady, pro přístavy, nádraží atd., s vesměs zakoupiti, takže po válce bude muset i středoevropský průmysl počítat s jejich divokou konkurencí. V le Roche na př. mají jejich skladiště a ostatní zařízení rozsah 20 klometrů do vnitrozemí. Podobně v Brestu v St. Nazaire a jinde, kde vše je v zimnční činnosti, což všecko jsou jen nové důkazy k tomu, že Spojené Státy rozhodly se k válečným akcím velkého rozsahu a že chtějí také v krvavé prací na frontě hráti prim. Dnes už je jasno, že jim jde o frontu elsasko-lotrinskou a o oblouk proti Verdunu.

SMÝŠLENÍ V TURECKU

Rozčilení Turků nad výsledkem porad v německém hlavním stanu a řešením otázky kavkazské osvětluje názorně rozsáhlá, stále stupňující kampaň tisková, které zúčastní se řada vůdčích osob všech směrů. V širokých vrstvách zavládla trapná depresse a rozhořčení. S napětím očekává se výsledek cesty Talaata paši do Berlína, jenž nevolán a ex post odejel tam domáhati se splnění tureckých přání a informovati spojence o náladě v Cařihradě. V Terdžumi Hakikat píše Aga Oglu Achmed: „Nového dorozumění a dohodnutí se spojenci jest nám třeba, protože způsob jejich chování v poslední době nelze ani srovnati s pojmy „spojenectví a jednomyslnosti", ani nemůže uspokojiti veřejné naše mínění. V německém hlavním stanu sešli se dva císaři, jejich přední ministři a ministři zahraničí. Přijel tam i bulharský následník trůnu. Hluboce se nás dotklo, že byli jsme ignorováni. Z Německa bylo oficielně řečeno, že ve hlavním stanu nejednalo se o otázkách Turecka se týkajících. A neuplynul ani týden a z Německa se nám — opět oficielně — oznamuje, že mezi bolševiky a Německem uzavřena byla nová smlouva, dle níž přenechává Německo Baku bolševikům a odkazuje se od přiznání nezávislosti Azerbejdžanu a Arménie. — Dle německých státníků nemáme tedy ničeho společného s mírem brestlitevským, ani s Baku, Azerbejdžanem a Armenií vůbec s Kavkazem. Jenom Německo má tam svoje zájmy. Nebude proto nic divného, řekne-li se jednoho dne, že Němci mají více zájmů v Palestýně, Bagdadu a Cařihradě, nežli my. - Vstoupili jsme do války, abychom ochránili svoji samostatnost, abychom sami určili své zájmy a ne proto, abychom si vybrali poručníka, jenž by rozhodoval o našich otázkách. Hle, jak proti nám namířena jes politika katolické strany, která již rok jest v Německu u vlády! Redaktor listu Vakat, Achmed Emn, píše: „Jestliže pod vlivem všeobecné situace byla pocítěna potřeba uspokojiti Rusko, mohlo si Německo vzpomenouti na Estonsko, Kuronsko atd. Obětí, učiněné na náš účet a bez našeho vědomí, nasvědčují neupřímnosti. Chceme svobodnou, svoje životní potřeby volně si určující Arménii a Azerbejdžan. Jestliže tyto dvě země a severokavkazská republika nedocílí osvobození, ocitne se za nedlouho Kavkaz v úžasné situaci druhé Makedonie, která bude rušiti nejen klid náš, ale celého světa. — Nenapraví-li Německo své dosavadní chyby, musíme míti za to, že jeho ubezpečování o silném Turecku byla jen prázdná slova. Doufáme, že schůzky, k nimž Talaat paša odejel do Berlína, předem odvrátí nebezpečí, že bude v základech rozdrceno přáteství, spočívající na vzájemných zájmech." Většina listů ve spojitosti s cestou Talaat paši do Berlína upozorňuje, aby se nikdo neoddával přílišným nadějím. Smlouva s bolševiky jest již podepsána a pak „několik tisíc tun petroleje stojí za obětování aspirací několika milionů Turků na Kavkaze," jak píše Tanin. Zbude tedy Turkům prozatím důkladné ponaučení.



Dva obrazy Manesovy ze života ochránce české země: Zavraždění Svatého Václava ve Staré Boleslavi v r. 935.

CO SE DĚJE V RUMUNSKU?

V poslední době mluví a píše se stále o podezřelých událostech v Rumunsku a poukazuje se na nové rejdy čtyřdohody, jichž cílem je strhnouti Rumunsko opět do války. „Frankf. Ztg." dovídá se: Ratifikace bukureštského míru odepřena. Věcné důvody pro odmítnutí ratifikace spočívají v jednáních, která se vedou o celou řadu doplňujících smluv. — Úřední „Nordd. Allg. Ztg." si stěžuje na rejdy šovinistických a čtyřdohodě přátelských živlů v Multánsku, kteří spekulují na to, ratifikací míru vůbec znemožniti. To všecko dokazuje, že je potřebí situaci v Rumunsku sledovati s velkou bdělostí. „N. W. J." oznamuje: V ruských ústředním mocnostem přátelských kruzích jsou posuzovány události v Jassech s největší starostí. Bezuzdné rejdy Bratianovy kliky jsou považovány za svrchovaně nebezpečné a panuje nevole nad trpělivostí, kterou jeví vláda Marghilomanova vůči podnikům, jako je založení „Ligy rumunské cti'" Ještě více přitěžující se zdá případ s předlohou o amnestii. Marghiloman musil vyzvati svou stranu, aby předlohu podala jakoby ze své iniciativy, sděliv při tom, že král znemožnil vládě, aby ji podala sama, protože jako pán armády nemůže uděliti předem sankci. Tato předloha však je jednou z podmínek bukureštského míru a počínání královo je pokládáno národem za královu demonstraci proti míru. V konservativních kruzích si stěžují, že král svaluje zodpovědnost za mír na vládu a na její útraty že se chce zalíbiti nepřátelům. Konservativci potřebují proti krtčí práci liberálů, s nimiž otevřeně sympatisují kruhy kolem královské rodiny, podporu, kterou při příliš pasivním chování ústředních mocí dosud postrádali. O zasnoubení rumunského korunního prince se sl. Zizi Lambrinovou praví „Nordd. Allgem. Ztg.", že při vstupu Rumunska do války byl princ rozhodným stoupencem čtyřd. a netají se ani teď svým smýšlením.

ROZDROBENÉ RUSKO.

V Rusku je vše dosud tak neustáleno, že nelze ani s určitostí říci, kolik nových států vzniklo na území bývalé carské říše. Přehledem možno počítati: Finsko, Estonsko, Livonsko, Kuronsko, Litva, Polsko a Ukrajina. Na východě a jihu není pevných státních útvarů. V sousedství Ukrajiny vznikly republiky donská, kubanská a krymská. Na Krymu mají většinu mohame dánští Tataři, ale nemohou se dohodnouti s Rusy tam usedlými. V tomto území vystřídala experiment demokratického parlamentu moslemínská diktatura. Nelze míti za to, že se Velká Rus vzdá někdy Krymu. Na Kavkaze se vytvořily: severokavkazská republika a státy gruzinský, arménský a Aser beidžan s hlavním městem Baku. Tři jižní státy, jakož i městské republiky kazaňská vyjednávají nyní v Cařihradě s Tureckem o úpravě vzájemných poměrů. Také zde nebylo ještě promluveno poslední slovo. Petrolejový obvod u Baku má pro Rusko nesmírnou důležitost. Ale v této chvíli je Baku obsazeno malým anglickým oddílem. Dále v Asii vznikají Baškiristan a Kirzistan. Také Turkistan se prohlásil neodvislým, ač jsou v něm dva proudy, jež povedou pravděpodobně k utvoření samostatných chanatů Buchary a Chivy. Proslýchá se, že Angličané vnikli již také do Turkistanu. Sibiř se rozpadla v západní a východní, ale v dohledné době dojista se opět sloučí. Mandžursko je pro Rus definitivně ztraceno, na Sachalině a na pobřeží u Vladivostoku usazují se Japonci. Archangelsk a murman. území obsadili spojenci a není vyloučeno, že také tam vzniknou nové státní útvary. Úhrnem povstalo na ruské půdě při nejmenším 25 nových států.

JAK SE VEDE ESTONCŮM PO JEJICH „OSVOBOZENÍ".

V „B. T." pod tímto názvem otiskuje jistá vůdčí estonská osobnost úvahu o státoprávní situaci Estonska, která je zajímavá tím, jak počínalo si Německo vůči Estonsku. Když německá vojska, jako „policejní vojska" vtrhla do Estonska, našla

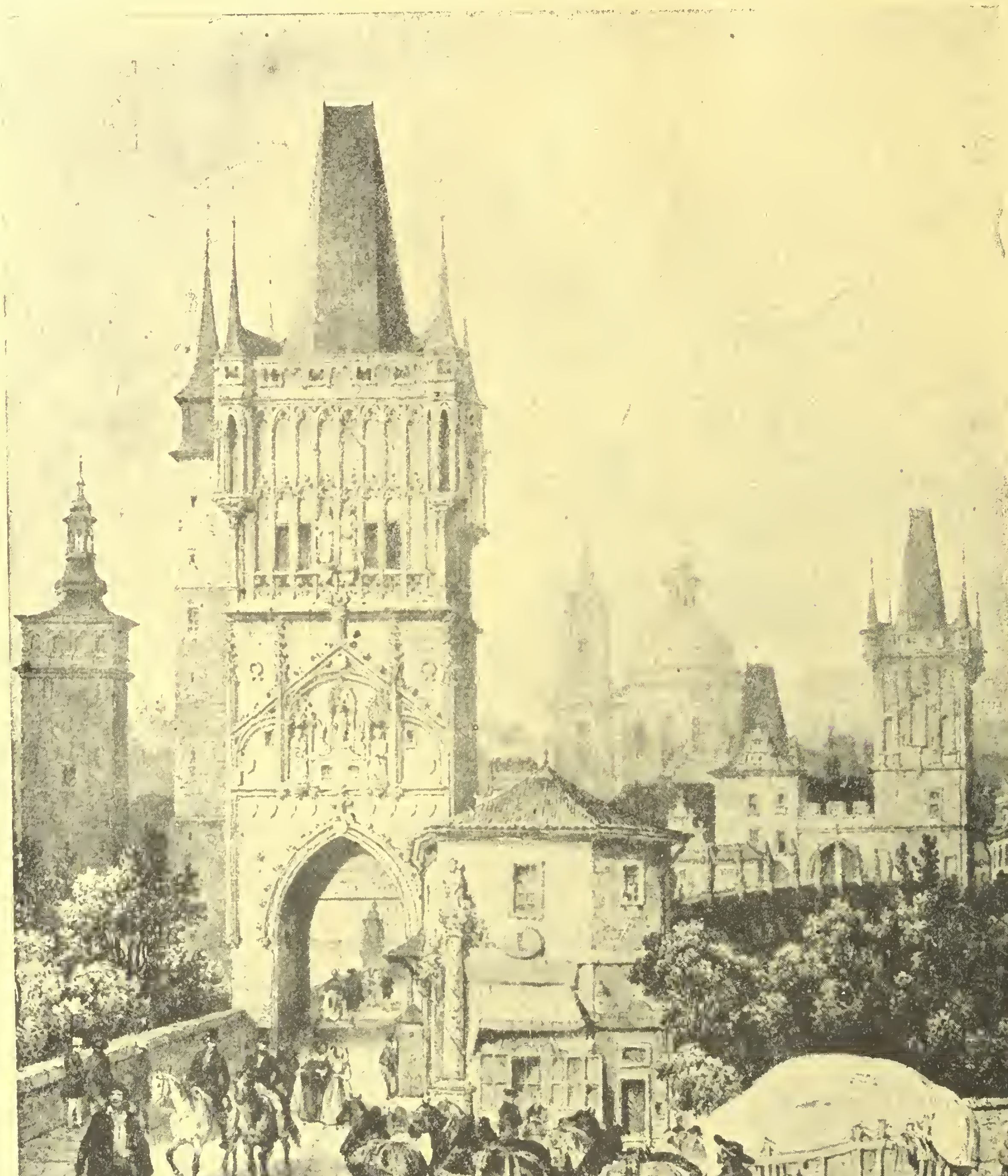
tam dle zákona právoplatný demokratický zemský sněm a vládu, kterou utvoří, ale na podnět baltických Němců byl estonský sněm i estonská vláda zbaveny funkcí a zemské správní orgány, jimi utvořené, byly zrušeny. Bylo utvořeno náhradní „lidové" zastupitelstvo, avšak nikoliv legálními volbami, ale všelijakými opatřeními. Osoby, které se tam dostaly, nehrály nikdy v politickém životě eston. nějaké pole; jsou to veličiny neznámé, za nimiž nikdo nestojí. A z takových živlů sestavené zemské zastupitelstvo estonské přijalo usnesení o spojení Estonska a Livonska pod něm. svrchovaností, což v Německu Všeněmci uvítali arciť s jásotem. I německá vláda to vítala. Avšak estonský národ je ve valné většině proti této praxi a uplatňuje svůj nárok na samostatnost a nezávislost. Jelikož dodatkovou smlouvou s Ruskem vzdává se Rusko svrchovanosti nad těmito územími, jakož i jakéhokoliv vměšování se do vnitřních poměrů estonských, není důvodu, proč Estonsko má býti obsazeno německými vojsky. Praví-li článek sedmý dodatkové smlouvy berstlitevské, že příští osud Estonska bude určen v dohodě s jeho obyvatelstvem, není již skutečných překážek, aby tento odstavec byl proveden. Článek končí výzvou, aby Německo nebránilo již obyvatelstvu estonskému, aby rozhodovalo samo o svém osudu.

□ □ □

BOJ O VLÁDNÍ REFORMU V NĚMECKU.

V Německu zuří těžký vnitřní boj, jehož zrcadlem bylo poslední zasedání hlavního výboru německého říšského sněmu. Mnohá znamení zdála se napovídat, že v Německu razí si cestu jiný duch, že dojde zde k vnitřním změnám, jejichž důsledkem bude opuštění dosavadní imperialistické a anexionistické fronty a nastoupení cesty opravdové, skutky doložené politiky mírové. Mluvilo a psalo se o možném vstupu sociálních demokratů do vlády. Podmínky, jejichž splnění sociální demokraté učinili předpokladem svého vstupu, znamenaly by přece rozhodný obrat k demokracii a odklidily by mnohé překážky dorozumění mezi znepřátelenými národy. Nuže, jaká je situace dnes po projevech německých státníků v něm. hlavním výboru? Německá vláda nenaučila se ničemu z událostí posledních dnů. Řeč kancléře hraběte Hertlinga prostoupena je starým zpupným německým duchem, který nemá nejmenší vůle k vyrovnání protiv, odkazuje na stará slova a neští se, jde-li o nepřítele, ani nadávek, jak ukazuje jeho výrok o Čecho-Slovácích. A také v ostatních projevech marně hledáte snahu po odklizení překážek, které německá politika uvalila míru v cestu. Místokancléř Payer prohlásil znovu, že do míru východního nemá dohoda co mluvit, ačkoliv právě jeho vývody ukázaly, že způsob, jakým Německo poskytuje „samostatnost" baltickým národům, je v přímém rozporu se zásadami Wilsonova programu, který dle Hertlinga i Německo posuzuje symaticky. Němečtí státníci tím řekli jasně, že jim o mír vážně nejde. Měla-li rakousko-uherská mírová nota jaké příznivé účinky na některé dohodové kruhy, pak tato mluva v hlavním výboru sněmovním načisto je zmaří. Německá vláda pracuje jí přímo proti snaze Buriánově. Tento den zklamal ale také ty, kdo věřili, že nadejde vnitřní obrat v Německu směrem k demokracii a míru. Kdyby byla t. zv. parlamentní většina, stojící na zásadách mírové resoluce opravdu prodchnuta novým mírovým duchem, pak by jedinou odpovědí na řeči státníků musel být přímý, prudký atak na vládu a energické úsilí po odstranění těch, kdo míru stojí v cestě a názorů většiny jsou daleci. Leč k tomuto obratu nejsou dosud zralé poměry v Německu.

□ □ □



Ke svatováclavskému dni: Jak vypadala Praha u Karlova mostu před 100 lety. V popředí sloup svatováclavský.

ZPRÁVY O ČECHOSLOVÁCÍCH V RUSKU.

Český zástupce Vladimír Nosek, který mešká v Londýně, uveřejnil v „New Europe" o československé armádě článek, v němž vykládá, že Čechoslováci stáli na straně čtyřdohody už na počátku války. Nemohli však tehdy jinak manifestovati své stanovisko, nežli desercí svých vojáků. Okolo 300.000 vojáků československých vzdalo se Rusku, a mezi 75.000 zajatci v Srbsku bylo 35.000 Čechů, ale ti takořka všichni pohynuli v době srbského ústupu. Okolo 20.000 Čechů vzdalo se Italii. Organisační akce československých zajatců v Rusku setkávala se s velikými překážkami se strany staré ruské vlády. Lze počítati, že na 50.000 zajatců se vyčerpalo a zhynulo hladovou smrtí. Mnoho z nich vstoupilo do jihoslovanské divise, jež bojovala v Rumunsku a pak byla převezena odtud do Francie. Roku 1917 bylo v Rusku na 80.000 neutrálních československých zajatců, totiž takových, kteří se nijak neangažovali ve vnitřních ruských zápasech. Teprve tehdy, když se dostali ku vládě bolševici a uzavřeli mír s Němci, rozhodly se československé sbory, že opustí Rusko. S tím souhlasil vůdce bolševických sborů Muravěv a svolil, aby Čechoslováci měli volný průchod Sibiří do Vladivostoku. Československé voje měly záměr přejít do Ameriky a odtud se vypraviti do Francie. Začátkem března spojily se některé oddíly československé na levém břehu Dněpru, jiné na Volze a opět jiné v západní Sibiři, kde prováděny byly odvody československých zajatců. V polovici dubna dorazil „Pátý pluk Masarykův" do Vladivostoku a za 3 týdny Masaryk sám byl už v Americe. Ale koncem března ony sbory, které se shromažďovaly okolo Kijeva, narazily na sílu německého vojska a byly poraženy. Armáda česká, která tam měla k disposici 30.000 mužů, zahájila ihned tažení na Moskvu, a to ve dvou proudech, jeden na sever, druhý na severovýchod. Československé sbory srazily se u Čeljabinska s bývalými zajatci maďarskými. Na straně těchto Maďarů stáli bolševici a z německého návodu zajali a uvěznili vynikající členy československé národní rady pod záminkou, že prý jsou protirevoluční. Takto bolševici zrušili dané slovo, překážejíce Čechoslovákům ve volném průchodu Sibiří. Ale to byl pouze začátek. Brzo na to Trocký vydal rozkaz všem svým sborům vojska, v němž prohlásil Čechoslováky, kteří s ním byli v rozporu, za spojence protirevolucionářů a kapitalistů. Boje mezi Čechoslováky byly nyní na denním pořádku a Čechoslováci vycházeli z nich pokaždé jako vítězi, přes to, že bolševici byli podporováni od sborů německých a maďarských. Dne 29. června 1918 stálo 150.000 Čechoslováků pod velením generála Dietricha (Didericha) a zabralo město Vladivostok. V téže době odehrávaly se veliké boje Čechoslováků ve východoevropském Rusku. Porazili Němce i Maďary u Teni, zabrali Samaru, obsadili mosty na Volze, most v Syzranu a konečně zmocnili se i Kazaně. V jejich moci je nyní severní linie, jdoucí z Čeljabinska přes Jekatěrinburg do Vologdy. Do Kodaně došly poslední zprávy o vítězství českých vojsk na železniční linii murmanské nad 3000 Finů a Němců u Kandalie. Jiná zpráva z Petrohradu hlásila, že české oddíly na Ukrajině, sesílené vojskem Michaelisovým, zvítězily nad Dněprem. Tam bojovala armáda českopol. v síle 70.000 mužů proti 30.000 Němcům a v 4denní bitvě porazila Němce a získala 3000 zajatců.



Památky slovinských krajů: Pověstný hrad „Jáma" v Krajině. (Viz „Směs.)

VÁLKA.

„N. F. P." uvažuje o nových bitvách a praví, že události z posledních dvou měsíců posílily vůdčí kruhy dohodové v domnění, že rozhodnutí světové války lze vynutiti zbraněmi, kdežto vůdčí mužové ústředních mocností na základě zkušeností z německé ofensivy na západě dospěli k názoru, že pronikavé, vítězství vojenské, jež by nepřítele donutilo na kolena, je mimo pravděpodobnost. Jde nyní o to, aby nepřátelé obrátili se k našemu názoru. Bude to možno, jak věci jsou, jenom novými velkými obětmi lidskými. Francouzi, Angličané i Američané podrží pro nejbližší čas roli útočníkovu, již převzali od vpádu do německých linií mezi Oisou a Aisnou a německé velitelství spokojí se zatím tím, že bude odolávati útoku. Pokud se týče fronty jižní, praví „N. F. P.", že vojenský poměr je u Italů podobného rázu vůči nám jako na západě. V rovině benátské odděluje bojovníky řeka Piava; ofensiva přes tuto řeku je, jak zkušenost učí, velmi obtížným podnikem, i kdyby se zdařil — čehož však nepředpokládáme při opatrnosti našeho vedení a statečnosti našich horských vojsk — bude jen předehrou, neboť vlastní operativní cíl musil by směřovati přes řeky v rovině k hranicím friaulským. Strategický problém, před jehož řešením je Italie, není tudíž lehčí než problém, k němuž spěje generál Foch s americkou pomocí. Přese všecko jsme v předvečeru velkých bitev, v nichž dohoda chce hledati poslední rozhodnutí.

*

Ohnisko nepřátelské ofensivy na západě tvoří dnes fronta po obou stranách St. Quentinu v délce až 40 kilometrů, neboť prudké útoky zasahují posice před La Fére i linie v jižním sousedství Cambrai. Z úředních zpráv berlínských, došlých v posledních dnech, lze bez nesnází vyčísti, že nejen dělostřelecká palba, ale i střelba strojních pušek a výpady pěchoty a tanků zasahují vesměs až do tak zv. linie Siegfriedovy (s výjimkou asi 8—10kilometrového cípu uprostřed mezi St. Quentinem a La Fére, kde Siegfriedova linie je sama sebou vmáčknuta poněkud hlouběji k východu, a nepřítel tento cíp dosud nepřekročil). St. Quentin sám, město o více než 50.000 obyvatelích, je týden v ohni boje, a po pátečním proražení Siegfriedovy linie na severu od města a po proniknutí francouzských vojsk od jihozápadu až k městu je bezprostředně ohrožen se tří stran, tím více, že v severním jeho sousedství ztratili Němci dle anglických zpráv na 130 děl a přes 10 tisíc zajatců. Vojenskému spolupracovníku „Frankf. Ztgu." je jasno, že původní linie Siegfriedova v tomto území je nepřítelem vesměs překročena, a proto uvádí, že vlastní obranná fronta je dále k východu — na průplavu mezi St. Quentinem a Cambrai, kamž prý německé velení přeložilo jádro svých vojsk, neboť zde je terén pro obranu nejvýhodnější. Zdá se však, že i Fochova ofensiva počítá s touto překážkou, neboť nasadila své síly k útoku i jižněji mezi Sommou a Oisou. Také přímo na Oise rozvinul se nepřátelský útok v předpolí německých posic. Francouzské úsilí soustřeďuje se houževnatě především na úzký pahorkovitý územní pás severně od Aisny (mezi Aisnou a průplavem, vedoucím z Ailetty do Aisny). Bitevní čára probíhá zde jihovýchodním směrem a přechází pak na jižní břeh Aisny k Remeši, opírajíc se o výšiny severně od Vesly. Na americké frontě (mezi Verdunem a lotrinskými hranicemi) nebylo už po pět dní význačnějších událostí, ale veliké přesuny za frontou dávají tušiti, že lze čekati nová překvapení. „Americký spěch — praví vojenský spolupracovník „Frankf. Ztgu." — je pro útočnou vůli tohoto protivníka propagační prostředek prvního řádu. Čím více spěchu, tím více mají váleční štváči a zodpovědní politikové práva a troufalosti. Proto je pravděpodobno, že se naši odpůrci pokusí na příště použíti ještě ve větší míře tohoto prostředku bez ohledu na to, jakých obětí bude vyžadovati. Praví-li se, že útok u St. Mihielu je pouze předzvěstí anebo průpravou nových, větších operací dohody ve východní části fronty, lze souditi, že tu nepříteli jde ne tak o strategické, jako spíše o politické důsledky tohoto chystaného podniku. Nejnověji zahájen nový francouz.-amer. průlomný pokus v Champagni.

V Macedonii prorazili Angličani Francouzi a Srbové bulharskou frontu; o těchto událostech jakož i o tureckém ústupu z Palestýny referovati budeme příště.

MÁŠA ŠTYCHOVÁ:

VÍLA.

Zakrslí, bledí a skrčení v úzkých ramínkách, seděli v zelených lavičkách. Měli právě kreslení.

Každý mi namaluje svého ptáka, vím, že každý máte svého, a ten že je ze všech nejkrásnější! Jen si naň vzpomeňte, a tak, jak ho vidíte, jej načrtněte.

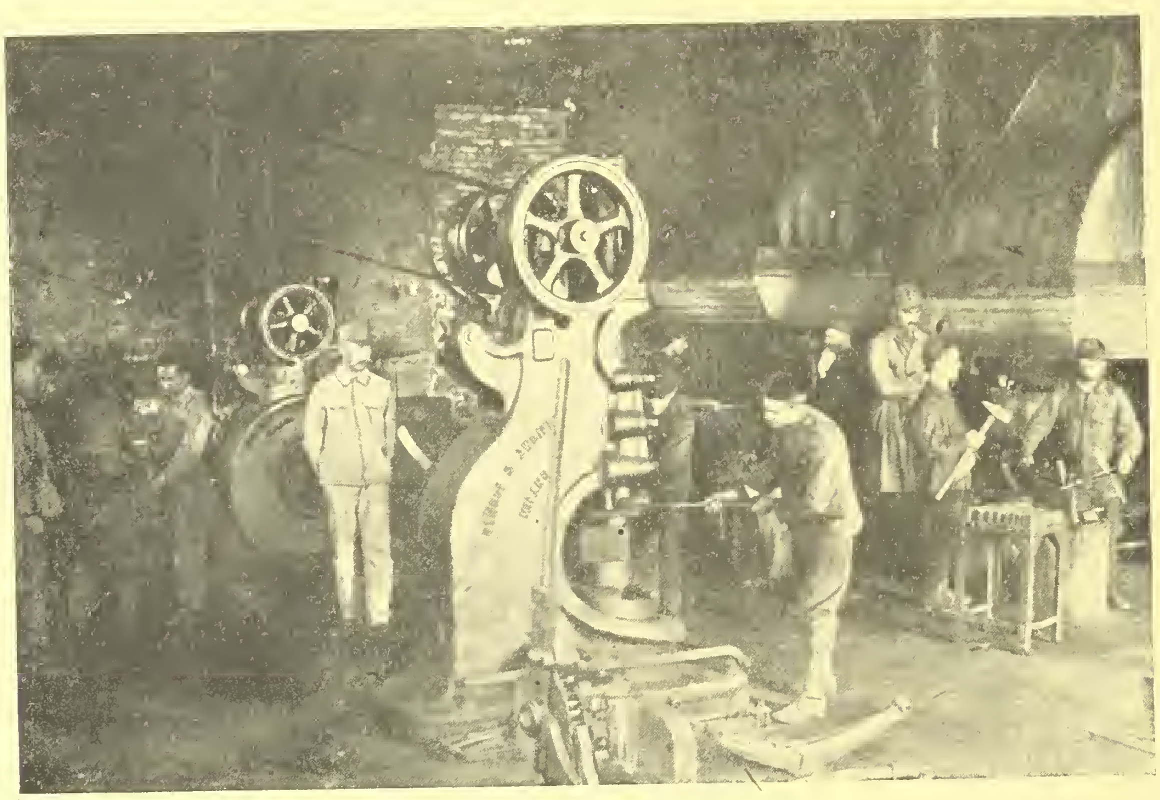
Učitelka rozhlédla se od stolku po rozzářených dětských tvářičkách a zabrala se do listování třídní knihy. Děti sklonily hlavy a po třídě rozšumělo se ticho. Jen tu a tam v radostném vzdechu, kterého nebylo již možno utajiti, prolétl třídou překrásný pták s prazvláštními křídly, kterých při letu nebylo ani slyšeti — tak byla lehounká a usedal zcela blizounko před široce otevřeným zrakem. Ten bude jistě nejkrásnější!

Ale několik maličkých sedělo strnule v lavicích hlavičky spadly jim těžce na prsa v jakémsi zármutku. Zelená lavička před nimi zela prázdnotou — nebylo ani papírových čtverců, ani pastelek. Pták seděl skrčen těsně u dítěte a třepotal smutně křídloma. Malé tyto záchvěvy dorážely na tenkou blanku dětského srdéčka, jež se chvělo jako tělo ptáka. Ale dítě sedělo smutně, aby nesplašilo ptáka — svého ptáka, jenž na světě jest jen jediný.

Učitelka pojednou vstala tiše od stolku, vyňala cosi ze zásuvky a prošla uličkou. Tiše, aby nikoho nevyplašila, kladla měkkým pohybem na



Rakouské dílny za frontou: Zámečnické oddíly..



Kovárna v našich vojenských dílnách v poli.

prázdnou zelenou desku bílé čtverce a barevné pastelky.

*

Jeníčkova maminka byla posluhovačkou. Prala a uklízela u lidí. Tatínka neměl. A maminka byla stále bledší a vyšší. Rostla — zdálo se Jeníčkovi. To tak ve zlém čase vyrostla. On se na dobré časy již nepamatuje a nikdo z jeho spolužáků, drobných žáčků prvé třídy. Když prý byli zcela maličcí, byly ještě dobré časy. Ale jen kratičce. Jinak by bylo viděti jejich odlesk v dětských očích a tvářích. Ale nebylo ho tam. Tváře i oči byly matné a vpadlé. A čím rušněji bylo na ulicích, čím větší houfy stávaly před zavřenými krámy, tím vpadlejší byly tváře, tím mdlejší byly oči. Byl to zvláštní čas. Noc byla dnem, neboť v noci vstávala Jeníčkova maminka a odcházela z domu — vracívala se až ráno smutná a umdlená jako po přetěžké práci. Pracovala-li v noci, bude spáti ve dne, myslil si hošík. Ale neuléhala a hned zas odcházela do práce. Dříve nosívala domů vždy zbytky jídel — ohřávala je a krmila dítě. Ale tomu již je dlouho. Teď nenosí nic. Jen z nočních vycházek, kdy se vrací ráno bledá a umdlená, přináší bochníček chleba. Hošík si rád hraje se slovy. A že chléb je žluťoučký jako kanárek, říká mu „kanárek". maminka obryně (protože stále roste) a učitelka ve škole je vílou. A to je to nejkrásnější, protože víla má zvláštní moc, které lidé nemají. Každá víla má jinou moc. Jeníčkova slyší i nemluvené. Slyší ticho — slyší to, co se nikdy nevysloví. Stačí jen na to mysleti. Ona slyší myšlenky. Jeníček byl první ze žáčků, jenž to odhalil.

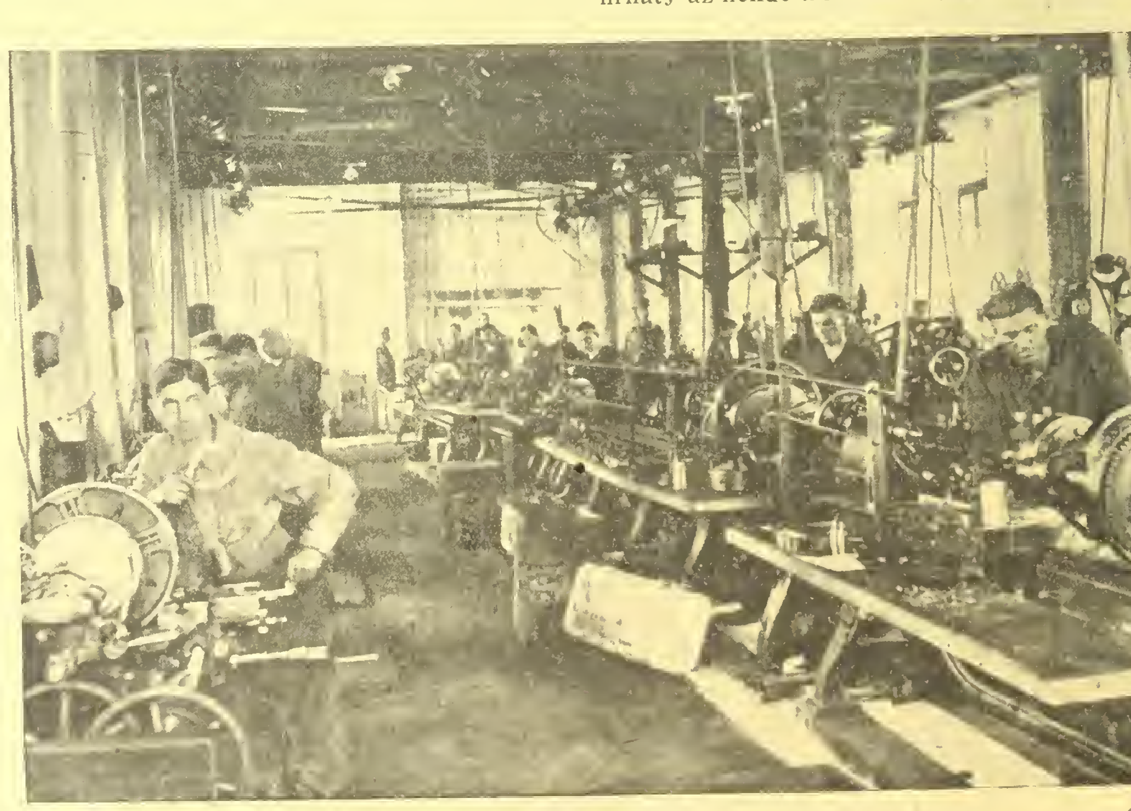
*

Přišlo jaro. Ptáci zpívali tak radostně od svítání — že div, že se jim neroztrhla hrdélka. Pojďte se modlit, pojďte se modlit, do rosy, do květů! Slunce políbilo poupata, květy se rozevřely a zavoněly omamně do úzkých ulic.

Tu a tam skříply těžké dveře a do ranního rašení vyšla postava. Mátožným krokem došla k pobitým železným dveřím, nad nimiž bělalo se na černé tabuli: Václav Špála, pekař samožitný chléb. A odevzdaně stoupla si do poslední řady. Jako do sebe uzavřené, schoulené, němé stíny, stála tu celá fronta. Tu a tam mezi velkými přilepen ke zdi, choulil se malý stínek — třepotal a krčil se únavou a kdyby se člověk naň déle díval, zdálo by se mu, že mizí, roztřepetá se a srovná se se zemí ten bledý, unavený stínek.

Každého svítání chodila učitelka kol této mlčelivé hradby. Vrhala bystrý pohled do řad a hledala v malých skrčených klubíčkách svoje žáčky — cestou k bílým, rozkvetlým sadům ještě ji provázely uzounké jejich obličeje, v nichž rýsovaly se ostře dvě vodorovné rýhy — unavené dětské oči.

Dvéře se otevřely a do dveří vchází nesměle drobná postavička. Malá, pobledlá holčička v zavelikém červené, veliké jupce. Ohromné rukávy má zahrnuty až někde u ramen — jen tak možno viděti



Soustružna kovů v dílnách za frontou.



Rakouská automobilová dílna za frotou: Opravování gumových obručí.

její drobnou pěstičku. Šosy sáhají až po kolena. Bez hlesu dopadá na své místo a netečně klade vedle sebe svoji brašničku. Jeník se za ní zvědavě ohlíž'. Také stála ve frontě, ale nedostala již kanárka.

Ve škole se počítá. Dva stromky rozkvetly v zahrádce již včera, nových pět rozkvetlo dnes ráno. Všechny rozkvetlé stromy jsou bílé jak malé družičky. Brzy budou sypati na zem vonné lístky. — Kolik je všech rozkvetlých stromků v zahradě?

Několik ruček zvedlo se nad lavicemi a malé prstíčky zakmitly se vesele v pruhu slunečního světla.

Ale holčička, jež přišla pozdě, sedí nehybně v lavici, očka ztrnule před sebe upřená. jako by noc byla a černý, veliký pták seděl u záhlaví jejího lože. Právě tak pronikavě dívá se i teď na ni. Oči mu svítí bodavým žárem — a neustává na ni hleděti Přivírá oči unavena, ale jeho pohled ji pálí v mozku a v útrobách. Nemožno před ním se ukryti. Nemožno zavříti oči a zapomenouti naň: Dívá se stále a jeho pohled pálí.

Na chodbě zvoní devět hodin. Malé postavičky v lavicích všecky jako na povel hledají cosi v brašničkách, shánějí cosi po kapsách. A za chvíli jsou drobné jejich zoubky v čilé práci. Kousek chleba, kousek černé buchty, sušená hruška neb jablko, brambor — jaké jsou to pochoutky!

Oči ptáka dívají se pojednou tak pronikavě, že maličké vstupují slzy do očí.

Učitelka, obrácena k dětem zády, dívá se oknem. Jeníček ujídá svého kanárka po malinkých drobečkách, aby neubýval a myslí si: Nespí-li pak dobrá víla? Pomůže zas?

V tom učitelka volá k sobě dívenku, jež se ráno opozdila.

Hleď, Mařenko, nic nejíš a tu je jablko a kousek chlebíčka.

Palčivé oči ptáka zmizely v tu chvíli, slza chystající se skanouti, rozlila se teple po celém oku a obličej zazářil.

Však vím, že ona ví vše, proto je víla, myslí si hošík. I jemu se tak stalo. A mnohým jiným. Každý den dává pozor a každý den je to tak. Nikdy se nedívá a vždy pomůže. Neboť: Ona slyší Myšlenky a slyší Hlad.

Jeníčkova maminka je stále větší. Roste tak, že jej až hrůza přechází. Ani už z toho nemá radost, že je obrvně. Tak nějak úzko je mu, neboť uléhá na lůžko a tu je taková dlouhá, že ji postel sotva pojme. A ta uzounká je že Karlíček jenom přišeptává. Měl tenounkou krásnou hůlčičku. Dováděl jednoho dne, křičel a skákal přes ni. Hůlčička se zlomila.

I maminka je taková tenounká. A on proto chodí po špičkách a mluví nejjemnějším hláskem, jaký dovede vynutiti.



Čínští kuli-ové, povolaní ke práci do jižní Francie.



Z okupovaných území srbských: Rakouští vojáci-muzikanti hrají na lidové slavnosti k tanci.

Ale smutno, velmi smutno je u nich. I hodiny přestaly tikat, ay mamince neublížily, neboť ona skoro stále leží. Plotna je temná hrnce mlčí. Jak jindy syčely a zpívaly do šera světnice! Teď je tu ticho. A tolik místa, že je hošíkovi až úzko. I světnice vyrostla. Rozpadávající se stůl rozsekali v zimě do ohně a také peřina kamsi zmizela I teď za jarních slunečních dnů je tu chladno a pusto. A Hlad sedí na temné plotně a dívá se bez ustání na tenounkou maminku a bledého hošíka.

Věděl, kde bydlí. Blízko v ulici, okna přízemní. Šel tam a řekl si: — Zaťukám tichounce. Je-li víla, všecko ihned pozná a pomůže.

A ona je víla.

*

Seděla u stolku a prohlížela dětské kresbičky. Ptáci měli většinou nekonečná křídla nijak neomezená — aby mohli nekonečně létati. A zobáčky měli divotvorné. Tu maličký ptáček, celý žlutý — kanárek. Každý by to musil poznati, že je to kanárek, i jaký kanárek.

Jako by cosi zaťukalo na okno. Vstala vyhlédla ven. Na dlaždicích stála drobná postavička se skloněnou hlavou a říkala s: — Musí vše viděti a slyšeti i bez řeči.

A viděla věru vše. Jeho tenké ručičky, vyzáblý krček, vpadlé tváře a kruhy pod očima mluvily srozumitelnou řečí.

Na stole stál talíř s jídlem. Vzala jej a otevřela okno: — Jeníčku, nesnědl bys to?

*

Kteréhosi dne při vyučování přestala učitelka náhle mluviti. Jako by jí hlas uťal. Jako by nevěděla, že se na ni upírá sto udivených dětských očí, zdá se, že neví o nikom a o ničem. Je bledá a oči se dívají nevýslovně smutně. Ale jděte za nimi, můžete-li, jděte tam, kam se dívají...

Jeníček dívá se na ni upřeně. Hle, nejenom maminka a světnice — i víla roste. Jak se mohlo státi, že si toho ještě nepovšiml? Ostatně, u ní to není nic divného. Právě tak, jako není divné, že dává jablko, chléb a jiné jídlo, když jiní nemají nic. Nikdy jej nenapadlo mysliti na to, odkud to vše béře.

Přišel domů a skoro se ulekl. Před samým vchodem do domu stál vůz a ve světnici bylo plno lidí. Dva muži chopili se maminky a rázem ji položili na zem. — Pomalu, nezlomte ji, chtěl volati Jeníček, ale lekl se hranatých mužů a neřekl nic. Přitlačil se ku zdi a díval se.

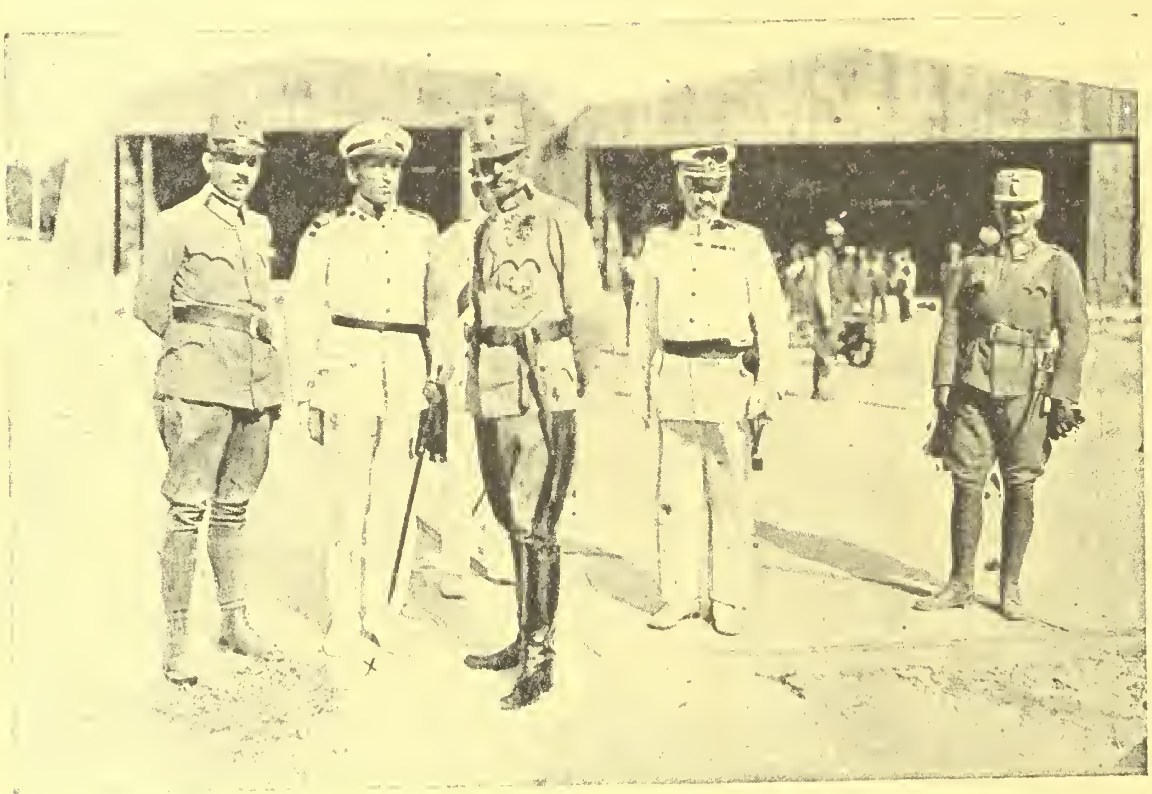
— V nemocnici ji bude lépe. Aspoň ji někdo poslouží, prohodil kdosi.

A již byli venku. Všichni ti hlučící lidé vyšli zároveň a odnesli na jakési podivné věci jeho maminku. Hošíka nepozoroval nikdo. Pak zahrčel vůz.

Stál ještě u zdi a díval se na velkou prázdnou postel. Napadlo mu, jak dlouho tu již maminka



Gen. pl. Sarkotič s hrabětem Clamem Martinicem, bývalým rak. min. předsedou v parku Daniiově v Cetyni.



Gen. pl. Sarkotič rozmlouvá s námořním poručíkem Konjovičem.

ležela bez pohnutí, bez hlesu. Ani teď neviděl jejího pohledu, jejích očí. Jako by již žádných neměla. Jak je to všecko divné. Ale to se musí státi, chce-li někdo být obrem. Co je asi ta nemocnice? A kdo bude mamince sloužiti?

Jeníček seděl již schoulen na bobku a dumal o mamince obryni, která je v nemocnici a o jejích sloužících. Představa honila představu a unavené oči hošíkovy rozevíraly se široce do prázdna. Ale ponenáhlu počaly se jeho vidiny obestírati bílými závoji, jež odkudsi padaly stále hustší a hustší. Cosi nevýslovně sladkého prolilo se hošíkovým tělem, jež počínalo se bořiti do čehosi měkkého, stále víc a více, až pojednou spadl tam celý nepronikutelně. Bylo již tma, když se probudil. Chtěl vstáti, ale nemohl se narovnati; jako by měl nožičky do sebe skovány. Ale po chvíli šlo to přec. Zmámen ještě sladkým spánkem, rozhlédl se kolem. A tu zadíval se rozpačitě v místo, kde stála maminčina postel. Nejasně začla se v něm ozývati vzpomínka na to, co se stalo, než usnul. Došoural se po tmě k posteli. O hrůza, maminka byla skutečně pryč. Zbyl sám v této ohromné, temné jizbě. Rozhlížel se, jakoby čekal odkudsi slovo, radu. Ale tu počaly kouty strašidelně housti. A zpod pícky dívaly se čísi hrozné oči. Zalomcoval jím pláč. Ale musil jej v sobě tlumiti, aby nebyl slyšen tmou a jejími příšerami.

Trvalo dlouho, než se odvážil pohnouti. To když zaťukala vzpomínka na jeho srdéčko. Naplnila pokoj jasem — před ní uprchly příšery a on mohl volně odejíti. Vyšel ze světnice a pak proklouzl domovními dveřmi. Náhodou byly otevřeny.

*

Učitelka seděla p tmě. Bůh ví, jak dlouho se již dívala ztrnulým zrakem do prázdna. Pokoj ztemněl nocí a beznadějí.

Skoro neznatelně, jemně jako stříbrná struna zaznělo okno. Jak byla nepronikutelně zapředena šedivou sítí, uslyšela tichoučký zvuk.

Jako by ji volal, vstala a šla k oknu. Ulice byla tichá, prázdna. Skoro vše spalo již pokojným spánkem. Jen ona bděla, protože žilo v jejím nitru cosi, co ji nutilo bdíti. Jen ona.

Ale tu spatřila krčiti se pod oknem drobnou postavičku. Ač bylo zavřeno, zavalo až sem chladem z tenounkých šatečků.

Otevřela.

— To tys klepal, Jeníčku?

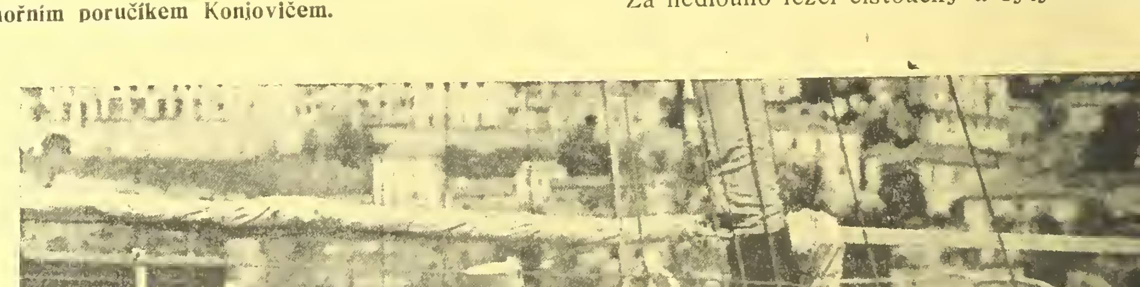
Zašeptl sotva slyšitelně:

— Maminku odvezli — do nemocnice.

A teď bylo takové ticho, jako když celý svět přestane na okamžik dýchati.

Vzala hošíka pod ramínko, vytáhla jej do pokoje a zahřála ve své náručí.

Za nedlouho ležel čisťoučký a sytý na malém



Generální plukovník Sarkotič opouští bitevní loď „Dalmat", kotvící v Castelnuovu.

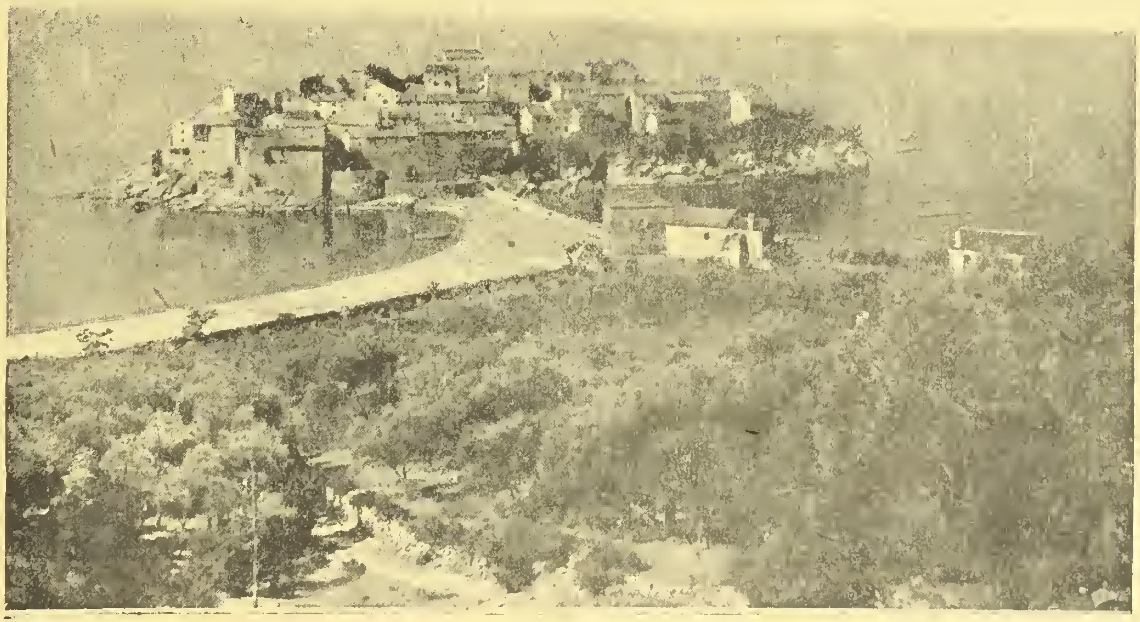


Zničené lesy u Raveny.

lůžečku, ustlaném v rychlosti na pohovce a díval se kolem sebe tak blaženým a světlým pohledem, že zaplašil všecky temnoty. — Víla vzala jej do své říše.

SMÝŠLENÍ ANGLICKÉHO DĚLNICTVA.

Londýnský dopisovatel amsterod. „Alg. Handelsbladu" píše 30. srpna o tom, jsou-li stávky v Anglii následek touhy anglického dělníka po míru. — „Je správný názor, v Německu všeobecně rozšířený, že anglický dělník je protivníkem války? že v hloubi srdce si přeje mír raději dnes než zítra, a pomáhá svou prací vojnu prodlužovat jen proto, aby vydělal vysoké mzdy a měl se dobře?" — Odpovíme-li kladně na tuto otázku, tvrdíme pravý opak pravdy. Neříkám, že není dělníků, kteří pracují jen pro výdělek, a jimž je válka zcela lhostejna — zajisté, že jsou takoví dělníci ve všech oborech, v Anglii jako ve všech jiných zemích, avšak je rozhodně nesprávno tvrzení, že by tito lidé byli ve většině. Mluvíme-li s anglickými dělníky, seznáme, že ničeho si více nepřejí, než konce války, a všichni dodávají, že bude ještě dlouho trvat, než nepřítel bude náležitě poražen. Potom postřehneme, že Němce hluboce nenávidí následkem toho, jak si vedl a vede v Belgii; následkem toho, co Němci provozují na moři ponorkami; následkem německých útoků ze vzduchu na Londýn a jiná města, které nezpůsobí nic jiného, než smrt tolika a tolika nevinných žen a dětí. A zeptáme-li se anglického dělníka na opětované stávky, poví: „Stávkujeme, protože naše požadavky nejsou přemrštěné Naše mzdy nejsou přehnané v poměru k drahotě. Žádá se na nás, abychom spořili a své úspory ukládali ve válečných půjčkách, — a my to činíme tisíce jsme dali za „válečné certifikáty" a není pravda, že všecky peníze promarníme. Po ce? „Budeme mít potom všichni dosti práce?" Odborové organis. urovnají spory dělnictva se zaměstnavateli, aby stávkami neutrpělo vedení války. Vždycky se jim podařilo spory urovnat, avšak vliv odbor. organ. zdaleka není takový, aby dělnictvo se dalo odvrátit od samostatného postupu. Dělníci spíše lnou ke svým předákům v dílnách. Je zřejmo, že ohromný příliv nových pracovních sil, které dříve stály mimo odborové organisace, dusí namnoze vliv odborových organisací, a mění ze základu poměry. To vše ovšem nemá co činiti s vlastenecvím angl. dělnictva o jeho upřímnosti a vroucnosti nesmí nikd pochybovati. Již to, že odbor. org. vesměs nepoužívají svých práv, a řídí se za války jen a jedině potřebami ohrožené vlasti, je nejlepším důkazem, jak hluboce a pevně vkořeněno je vlastenectví u u angl. dělnictva. Vysoké ceny všech potřeb životních; zaměstnávání množství cizích (t. j. neškolených, do oboru za války vstoupivších) živlů ve všech podnicích, čímž se velmi uvolnily svazky s dřívějšími vůdci — tyto dva momenty hlavně jsou příčinou stávek, o nichž tak často mluví něm. tisk, a jimž — zcela falešně — přikládá tolik důležitosti. Nikterak nelze ze stávek odvozovati, že by anglický dělník, podobně jako ruští bolševici, stávkami chtěl vynucovati konec války dříve, než spojenci dohodoví by dosáhli vytčených cílů. „Pacifismu" tedy mezi anglickým dělnictvem není. Budou-li se letos konati všeobecné volby do parlamentu, uvidíme velmi zřetelně, že si anglický dělník nepřeje míru stůj co stůj. — Přečteme-li tuto zprávu, pochopíme, proč byl předseda amerického svazu dělnického na kongresu Trade Unions v Derby tak nadšeně pozdraven, když skončil svou řeč slovy: „Nechci, aby tato válka netrvala ani o minutu déle, nežli je třeba, ale mohu také říci: nechci, aby byla zkrácena ani o hodinu, kdyby to znamenalo, že vojácký stroj zůstane dále ušetřen, a v nejbližším desetiletí nás vžene opět do války!" — A nikterak nás také nezarazí zprávy, jež zvláště v poslední době se objevují v neutrálních listech, a zní asi následovně: Ohromné davy lidu shromáždily se před místností, kde se měla konati pacifistická schůze; účastníci schůze rozehnáni; mnoho osob bylo zraněno — Při takové bitce raněn byl dělnický předák Ramsay Macdonald.



K inspekční cestě zemského šéfa bosenského gen. pl. Sarkotiče na Adrii: Celkový pohled na Sv. Štěpána.



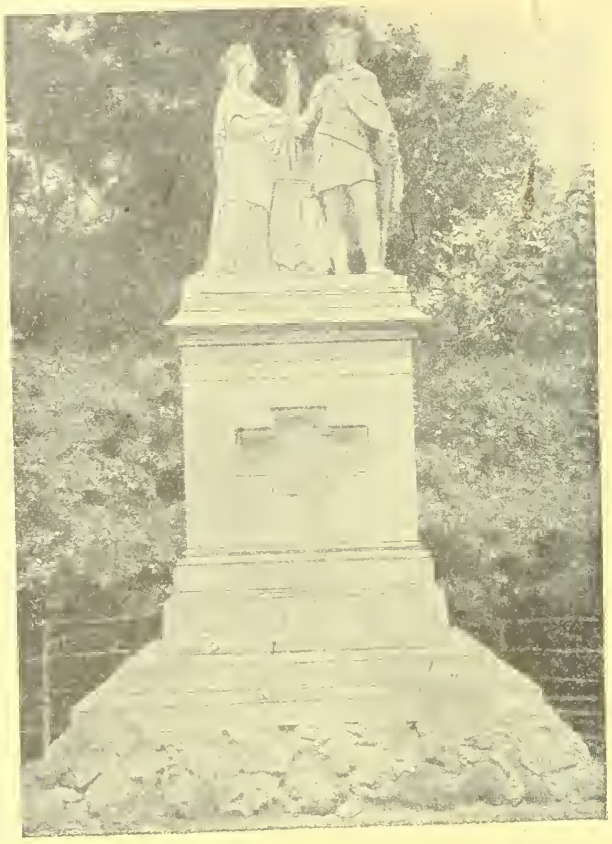
Řecká stráž v divokém horském kraji macedonském.

URICKIJ.

O bolševickém komisaři lidu Urickém, jenž byl jak známo, při nedávném atentátu usmrcen, se sdělují tyto podrobnosti: Urickij byl jako většina bolševických hodnostářů žid. Byl malé postavy a ohyzdné tváře. Před válkou i za války byl členem židovské strany sociálně demokratické „Bund" a zdržoval se s jinými podobnými typy v Kodani. Po pádu carství odejel do Petrohradu, kdež zaujímal mezi bolševiky vůdčí roli jako komisař pro potírání odpůrců bolševismu a řádil s takovou krutostí, jaká má v dějinách málo příkladů. Sotva se octl v čele tohoto komisariátu, začal páchati hromadné vraždění, předstihující nejděsnější fantasii, rozkazoval stříleti lidi v celých massách a stal se postrachem lidu. Na jeho rozkaz bylo někdy vykonáno denně až šedesát poprav. Všechno se třáslo před jeho krutostí, aristokrat, měšťan i proletář. Přivlastniv si diktatorskou moc v Petrohradě, vraždil podle své chuti. Stal se pánem života a smrti obyvatestva petrohradského a této své moci užíval s neslýchanou krvelačností, až atentátem byl učiněn běsnění této ohavy konec.

NOVÉ DANĚ NA OBZORU.

Finanční výbor poslanecké sněmovny připravil pro nastávající zasedání říšské rady celou řadu nových daňových předloh. Přijal daň ze šumivých vín a odhlasoval pak vládní návrh na zavedení daně uhelné a zvýšení daně cukerní. Po velikém zvýšení cen mouky a chleba má býti nyní zvýšena ještě cena uhlí a cukru, poněvadž, jak již samozřejmo, budou s výší nových daní zvýšeny také prodejní ceny těchto nejrozšířenějších životních potřeb. Válka vyžaduje stále nové oběti ve všech směrech a jsou tudíž důsledkem války tato nová finanční břemena. Projektovaná daň uhelná má obnášet 20 proc. přirážku k dnešním prodejním cenám, cukerní daň pak zvýší se z dosavadních 36 na 54 K na jednom metrickém centu, čili na 54 h na 1 kg. Bude tedy cukr na příště dražší o 18 hal. na 1 kg. Tímto zvýšením chce ministr financí získat z daně uhelné 150 milionů korun a ze zvýšené daně cukerní 64 mil. korun. K daním těmto druží se dále ještě zvýšení daně z vína, zvýšení daně výdělkové a zvýšení daně pozemkové. Všechny tyto nové daně byly nazvány malým finanč. plánem, za nímž má následovat finanční plán velký, který dnes prý nemůže ministr financí ještě předložit a spokojuje se pouze finančním plánem malým. Zvýšení daně z vína má vynést 96 mil. korun, zvýšení daně výdělkové 40 mil korun a zvýšení daně pozemkové 15 milionů. Při tomto finančním projektu zaráží zajisté opět pověstný systém daní nepřímých. Daň pozemková při dnešní pohádkové konjunktuře agrár. zvyšuje se pouze o 15 mil. K, kdežto daň uhelná a zvýšená daň z cukru postihne dvojmo, a to velmi citelně a bez výminky, každého chudáka, který za dnešní bídy si uvaří trochu náhražkového odvaru. Když byla zvýšena daň z válečných zisků, hrdlila se panská sněmovna se sněmovnou poslaneckou téměř po celý rok, než daň tato byla vyřízena. Nyní velkostatkáři a zbohatlé stavy



Památný pomník Jagiella a Jadviky v Krakově. Viz článek ve směsi.



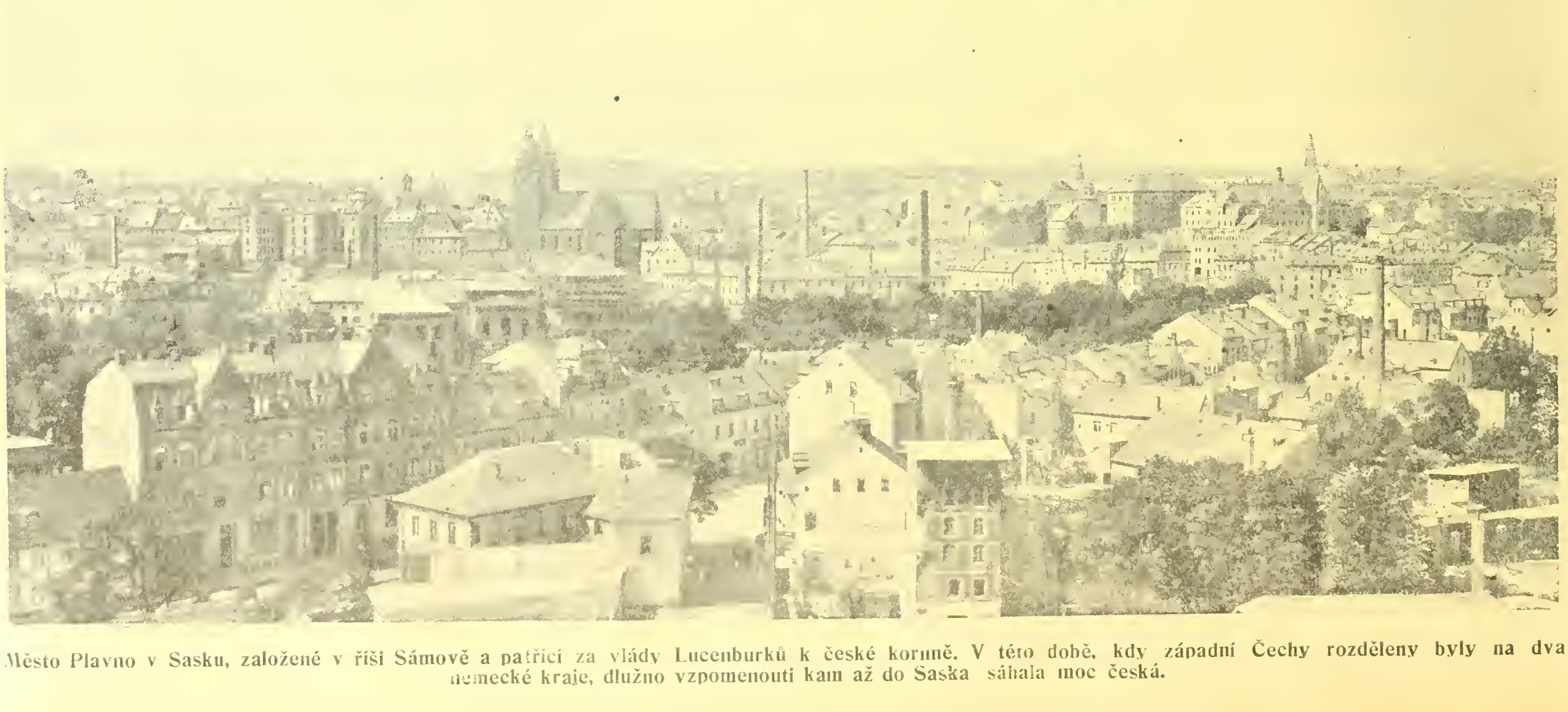
Dcery presidenta Spoj. Států: Markéta, Eleonora a Jessie, jež vesměs účastní se dobročinné akce ve prospěch vojínů. Eleonora šije v továrně obvazy pro raněné, Jessy přednáší a Markéta právě přijela do Francie, kde bude koncertovati americ. vojínům jako osvědčená pianistka.

vůbec je zatěžován 15 mil. daně pozemkové, ale hlavní břemeno nových daní mají zase nésti nejširší zbědované vrstvy lidové, a to obnos 150 mil. daně uhelné a 64 mil. zvýšené daně cukerní. Připočítáme-li nyní, mnoho-li musí zaplatiti dělnické a střední vrstvy na zvýšených cenách chleba a mouky, kteréžto potraviny stav selský vůec nekupuje, poněvadž je produkuje sám, pak objeví se nám zase v celé nahotě tato finanční politika státu. Jako ozval se spontanní protest proti zvýšení cen chleba a mouky, tak zajisté daň uhelná a zvýšená daň cukerní rozjitří ještě vůbec nekupuje, poněvadž je produkuje sám, pak výboru byl sveden také se strany oposice boj s vládní většinou, dlužno však konstatovati, že v kruzích oposice byly citelné mezery, což zajisté vzhledem k duležitosti věci nutno litovat.

□ □ □

ZLATO A SVĚTOVÝ OBCHOD.

Otázka zlata octla se v novém stadiu. Potřeba zlata je stále větší, většina zemí se snaží, aby zamezila odplynutí svého zlata do ciziny — ale dovoz zlata z dolů klesá. Majitelé dolů vysvětlují to tím, že těžební náklady a hlavně dělnické mzdy velmi značně stouply, kdežto cena zlata se měnila. Sir Lionel Philips pravil nedávno v přednášce „O obchodu a těžbě zlata": „Pokles těžby zlata mohl by vyvolati vážné obavy a to jak pro přítomnost, tak také pro dobu poválečnou, protože půjčkové transakce budou také po uzavření míru dále prováděny, neboť přechodní hospodářství vyžádá si takových obnosů v Anglii, že bude nutno opatřiti je úvěry. Zlata bude většinou používáno pouze k regulování kursu směnek a na podporu obchodu a úvěru. Základní cena zlata nesmí býti změněna, ale dolům musí se dostati nějaké náhrady, nemá-li dojíti ku značnému poklesu v dodávkách zlata. Otázka má celonárodní význam. Také Američané jsou si vědomi plné vážnosti této situace, jak vyplývá z veřejného, tištěného projevu amerického ministra financí Addoa. Mac Addo píše: „Nikdy nebylo v Americe tolik třeba, aby těžba její zlata co nejvíce stoupla, jako právě nyní. Vedle potravin a střeliva jest zlato nejdůležitější válečnou potřebou." Tato slova jsou tím významnější, protože dnes mají Spojené Státy v rukou celou třetinu všeho zlata vytěženého na světě, t. j. 600 milionů liber šterlinků. Anglie dodala během loňského roku 63.8 proc. světové těžby. Ta obnášela 88 milionů liber, kdežto v letech předchoích dobylo se zlata průměrně skoro za plných 100 milonů liber. Pokud musí býti uváděny do oběhu peníze papírové, znamená poklad zásoby zlata tím větší nebezpečí, čím většího množství zlata je pak třeba, aby bankovky byly kryty. Z těchto slov vyplývá také jasně, že velké anglické a americké finanční kruhy nepomýšlejí vzdáti se dosavadní základní pevné ceny zlata. Kdyby bylo možno tuto cenu beze škody zvýšiti, jistě by se pro to



Město Plavno v Sasku, založené v říši Sámově a patřící za vlády Lucenburků k české koruně. V této době, kdy západní Čechy rozděleny byly na dva německé kraje, dlužno vzpomenouti kam až do Saska sáhala moc česká.

Anglie s Amerikou rozhodly. Je pravda, že po válce bude větší potřeba zlata, ale nesmí se zapomínati, že také množství zlata za války vzrostlo tím, že bylo roztaveno značné množství šperků. Takové „těžení zlata" zlepšilo i zlepší sice značně situaci, ale nelze dopustiti, aby přítok nového zlata z dolů na trvalo se zmenšil.

VÝVOJ BIOGRAFU.

V cizině, především ovšem i v sousedním Německu, počíná se větší zřetel věnovati otázce biografů. Biografy opanovaly tam všude pole, rozvoj jejich byl rychlý a veliký, uznává se však všeobecně, že další jich vývoj třeba upraviti tak, aby poskytovaly nejen zábavu slušnou, aby se staly činitelem kulturním a pomocníkem při uvědomování širších mass lidových. Až dosud tím vším biografy byly v míře příliš nepatrné a svými četnými filmy pěstovaly sensačnost, dráždily nervy a fantasii a nezdravé instinkty mass jen živily. V tom směru přinášely největší škodu mládeži, ježto censura jich děla se jen se stanoviska policejního, nikoliv pedagogického a ježto zákaz návštěvy představení podobných se strany mládeže nedal se častokráte a na mnohých místech s úspěchem provésti. V Německu snaží se nyní obce dosíci vlivu na pořádání programů biografů a utvořily za tím účelem zvláštní výbory pro reformu biografů, k němuž až dosud náleží 55 největších měst ku př.: Frakfurt n. M., Mannheim, Norimberk atd. Základní myšlenka tohoto nového sdružení jest především dosíci vlivu na úpravu programů představení přímo tam, kde by to bylo možno, chopit se zařízení vlastních obecních biografů. Výbor má při ruce zvláštní poradnu a kancelář pro udílení informací. Poradna jest přístupna nejen obecním správám a vyrabitelům filmů, nýbrž též obecenstvu navštěvujícímu biografy. Pro řešení technických otázek je výboru přičleněn zvláštní sbor odborníků. Dalším úkolem zmíněného výboru jest získati bezvadný filmový materiál pro představení mládeže. Ve Štětíně vlivem výboru tohoto zařízena byla již zvláštní školní kina. V Lipsku jedná se o přistavění biografického zařízení do budov školních, po případě umístění jejich v budovách. Biograf se tu stává prostředkem vyučovacím zvláště při přírodopisu a zeměpisu. A jak je tomu u nás? Věnují se u nás povolaní činitelé otázce a vývoji jich dostatečného povšimnutí? Bohužel, že nikoliv. Víme z vlastní zkušenosti, že nikoliv. Obce naše nedomáhají se nikde vlivu na pořádání programů, ba tam, kde stávají obecní biografy, pěstuje se namnoze program nekulturní, sensační, detektivní neb p. Mnoho by tu mohl vykonati Svaz českých měst a Osvětový Svaz, který svého času sám se domáhal udělení koncesse pro zřízení biografu. Myslíme, že podobný biograf s cestovní koncessí v rukou kulturní organisace mohl by mnoho vykonati pro reformu biografů u nás.



Osudy zajatých důstojníků za dávných dob: „Žně" cara Ivana Hrozného.
Tento samovládce byl znám svou krvežíznivou pochtivostí. Vůdcové vzbouřenců byli až po krk zahrabáni do země a pak jim v pravém slova smyslu koseny hlavy.

HYMNUS NA KOŇSKÉ MASO.

Italové, kterým se podobně jako jiným, nedostává masa, konejší svůj žaludek též koňským masem. Zatím tam panuje ještě značný odpor proti této delikatese, **který se hledí všemožně** zaháněti, jakž ukazuje článek „Corriere della Serra", v kterém se praví: Koňské maso bývalo za dřívějších dob, člověkem hojně pojídáno. Obyvatelé jeskyň prahistorické doby, jedli ho s oblibou a do dnešních dob bylo v chudších vrstvách pojídáno. R. 1900 bylo na př. v Paříži pojezero na 20 milionů kg koňského masa. Odpor, jejž proti němu mnozí lidé mají, má svůj původ v přespřílišné schoulostivělosti. Tu však nutno potlačiti, neboť koňské maso je výživné, zdravé a laciné (bejvalo, bejvalo. Pozn. redakce) Má krásnou temněmodrou barvu; na vzduchu dostává modravý nádech a v chladírnách po 14ti dnech černá. Chutná poněkud odporně sladce, není však tužší než mladé hovězí. Zejména značný jeho cukerný obsah podporuje vývin svalstva; koňský tuk je velmi bohatý olejem, čímž se stává stravitelnějším než ostatní tuky zvířat. Koňské maso je prosto všech přízivníků, jež by mohly člověku škoditi."

ZAJÍMAVÉ DROBNOSTI.

Ve Vídni připadá na 550 osob 1 lékař, v Bosně a Hercegovině jeden na 12.808. Proto lid v B. a H. vymírá.

*

Vzdor tomu, že jest stavba parolodí již 100 let známa, existuje dosud na 60.000 plachetních lodí.

„Od smrti Pipriacovy skryl pro mne již potříkráte na louce pod dolmenem potraviny. Matka mi připravuje louče ze smůly a loje, abych v temnotě nezešílel a Jan je donáší a skrývá pod dolmenem, kam si pro ně v noci docházím."

„Bůh ti, milený synu, udělil mnoho síly a odvahy; jiný by byl dávno všem tvým útrapám a mukám podlehl. Jen buď i na dále odvážným, ubohý můj Rohane — a důvěřuj v budoucnost; časy se mění! Víš-li pak, že se u Lipska strhla veliká bouře, a že byl císař poražen?"

Slovo „císař" dostačilo, aby v Rohanovi roznítilo znovu divoký vztek. Vyskočiv, vztáhnul ruce k „Panně nenávistné" zatím co Arfoll pokračoval: „Vykládají se divné věci. Mnozí tvrdí, že byl Napoleon v Německu zajat a že se pokusil o sebevraždu. Jedno jest však jisto: utrpěl porážku, jako nikdy před tím."

Hodinu na to vyšli oba mužové ze vrat kapličky: „Navštívím tvého strýce Dervala a tvoji sestřenku Marcelu. Mám ji něco vyříditi?"

„Řekni ji, otče, aby těšila moji matku, která nemá nikoho na šírém světě," odvětil Rohan chvějícím hlasem. Pak se objali a mistr Arfoll zamířil ke vsi. Rohan postál ještě chvíli ve stínu zříceniny, hleďě zamyšleně za svým jediným příznivcem až zmizel ve tmě; pak i on opustil spěšně zlověstné místo. Člověk dobré vůle prchal od zlého.

27.

GILDAS SE VRÁTIL.

Příštího dne, časně za jitra, v okamžiku kdy byla rodina Dervalova shromážděna při snídani, vstoupil do starobylé kuchyně mistr Arfoll, pozdraviv, jak bylo v kraji obyčejem.

dlážděná podlaha kapličky, vykazovala jen ještě několik kvádrů, mezi nimiž bujela tráva a kopřivy, halící nohy světice.

Stařec, povzdechnuv, rozhlédl se v ponurém prostoru a sňav po té tlumok, vyňal z něho krajíc černého chleba. Sotva, že se dal do jídla, vyrušil ho lidský hlas, který, jak se zdálo vycházel ze vnitř kapličky. Snažil se proniknouti zrakem temnotu, leč nezpozoroval ničeho; když se však zvuky opakovaly, povstal, pokročil k oltáři a objevil pod sochou mužskou postavu, na zemi ležící, obličejem k zemi obrácenou. Neznámý buď spal anebo byl ve mdlobách. Bolestné sténání dralo se mu z prsou, zhublé jeho tělo zahaleno bylo nuzně v cáry a dlouhé, divé kadeře, z nichž crčela voda, splývaly mu neladně na ramena. Chvěl se zimou, neboť byl deštěm úplně promočený. Stařec se nad ním starostlivě naklonil, leč neznámý se ani nepohnul. Teprve když ho něžně oslovil, vyskočil náhle, pohlížeje s očima krví podlitýma, divoce kolem sebe. Byl to srdcervoucí pohled, na tohoto zdivočelého a uděšeného mladého siláka, v jehož očích číhalo šílenství.

„Rohane! Rohane Gwenferne, ty's tu?" šeptal mistr Arfoll zděšeně, neboť on to byl.

Ruce Rohanovy, jakoby k obraně napřaženy, sklesly bezvládně, a jeho zakalený zrak se na bývalého svého dobrodince divoce vytřeštil. Teprve poznenáhle ustupovaly dravé rysy jeho líce a snivý výraz je nahradil.

„To jste vy, mistře Arfolli?" vydralo se mu z hrdla.

Potulný učitel vztáhl ku štvanci obě ruce, zahleděv se mu něžně do tváře. Chvíli nemohl žádný promluviti, neboť jim rozčilení hrdlo svíralo. Konečně zvolal stařec vzrušeně: „Synu můj, ty žiješ? Bůh budiž pochválen, ty žiješ! V Traonili se povídalo, že jsi zahynul! Leč nevěřil jsem, nemohl jsem tomu uvěřiti. Bohu díky, ty žiješ! Prozřetelnost sem vedla moje kroky! Hledal jsem ochrany před bouří; jsme tu na zlověstném místě a lidé, kteří sem chodí, jsou obyčejně zlí! Co ty tu hledáš,

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Daň z uhlí.

Uhlí, tento nejvýš nutný předmět denní potřeby, doznal během války neobyčejného zvýšení v ceně, a sice vlivem několikerých příčin. Všeobecná drahota a nedostatek potravin a jiných potřeb životních měly za následek několikeré zvýšení mzdy hornictva, pokleslá výkonnost hornictva zvýšila všeobecnou režii; materiál k těžení, zvýšení vlečného a dovozného po dráze a jiné příčiny působily nesmírně na zvýšení cen uhlí. Nebude nezajímavo postaviti vedle sebe několik číslic. Hnědé uhlí české, jakosti průměrné, stálo v roce 1914 na dole 67 až 90 K za metr. cent. Totéž uhlí stojí dnes 240—320 K. Černé uhlí kladenské 182 až 196 K, dnes 765—830 K. Hornoslezské uhlí určité známky 178—190 K, dnes 703—730 K. Uhlí, tento předmět denní potřeby, bez kterého nemůže býti žádný průmysl, žádná živnost, ani žádná domácnost, stal se roku loňského v Německu předmětem všeobecného zdanění dvacetiprocentního z ceny uhlí na dole. Nelze upírati, že vybírání této daně je celkem pohodlné, neboť jedná se v Rakousku celkem o 236 podniků, a že je to daň velice výnosná. Proto neodolala svodu ani vláda rakouská, která hledá právě úsilovně miliardy k uhražení obrovského schodku, vzniklého s úrokováním válečných půjček, a předložila říšské radě návrh na zavedení daně z uhlí, který finančním výborem byl již projednán a po některých změnách přijat. Poněvadž daň tato dojde patrně v příštím zasedání říšské rady uzákonění, pokládáme za svoji povinnost seznámiti čtenáře své se zásadami nové předlohy, jak výborem byla přijata.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ.

Dne 16. září. Na rakouských frontách nic nového. Na západě pokračují dílčí boje.

Nne 17. září. Italské bojiště: Mezi Brentou a Monte Solorado zahájili Italové včera ráno po silné dělostřelecké přípravě, stupňované až k bubnové palbě, útok. Útočné jejich kolony byly zahnány v údolí Brenty a před Col Caprile naší palbou. Na Monte Asolone nemohli vůbec opustiti své zákopy následkem účinků naší dělostřelby. Na Monte Pertici, na Solarole a na hřebenu Tassonu došlo k velkým bojům, ve kterých nepřítel rovněž musel ustoupiti. V jiných úsecích namnoze živá letecká činnost. Jižně Yperů ztroskotaly dílčí útoky nepřítele. Na čáře průplavu odrazili pomořanští granátníci nové toky nepřítele proti Sauchy-Cauchy. V okolí Havrincourtu stupňována byla časně ráno dělostřelecká činnost k velké síle. Žádné útoky pěchoty. Mezi Ailettou a Aisnou pokračoval nepřítel ve svých živých útocích. Dobyli jsme zpět východní okraj výšiny Vauxaillonu, kde se nepřítel usadil. Na silnici vedoucí z Laffaux na východ zatlačil nás nepřítel něco zpět. Odpoledne po nejsilnější dělostřelecké palbě ztroskotaly nové útoky nepřítele.

Dne 18. září. Italové pokračovali ve svém úsilí k dobytí našich posic v území Monte Pertice. Cíl jeho včerejších útoků, doprovázených živou palbou děl a kulometů, byl hřeben Tassonu, proti němuž pětkráte hnal útokem. Na Monte Tombě a Monte Solarolo byly zmařeny nepřátelské výzvědné pokusy. Na planině východně Asiaga občas těžké dělostřelecké boje. Četní nepřátelští letci házeli na několik obcí za frontou Piavy a v údolí Adyže pumy, aniž způsobili nějaké škody. — Západní bojiště: U Yprů byly výpady, po obou stranách kanálu La Bassee opětované dílčí útoky nepřítele odraženy. Pokusy nepřítele, propracovati se k naší čáře severně lesa Holnonu, jakož i dílčí útoky proti Holnonu a Essigny-le-Grand, ztroskotaly. Mezi Ailettou a Aisnou pokračovali Francouzi ve svých útocích. Dopoledne vyrazili k útoku mezi Vauxaillonem a Allemantem, odpoledne útočili po nejsilnější dělostřelecké palbě na celé frontě velkými silami. Nepřítel, který z počátku pronikl na Pinan a jižně silnice Laffaux-Chavignon do naší čáry byl v protiútoku opět odražen. Útoky jeho proti ostatní frontě ztroskotaly před naší čárou. Macedonské bojiště: Východně Černé stojí Bulhaři od 15. t. m. v boji s Francouzi, Srby a Řeky, k odražení nepřítele byly nasazeny také německé prapory.



Hrob Konfucia, nejslavnějšího čínského filosofa.

Dne 19. září. V Sedmi obcích trvala čilá palba. Mezi Brentou a Piave zastavil nepřítel po těžkých neúspěších své útoky. — Západní bojiště: V úseku u Moevre a u Havrincourtu těžké dělostřelecké boje. Angličané opět zahájili své útoky proti posicím před frontou Siegfriedovou v úseku u lesa u Havrincourtu až k Sommě. Severně od Couseaurcourtu a proti městu samému namířené útoky ztroskotaly před našimi čarami. Německé myslivecké pluky hájily Gouseaucourt houževnatě. I mezi Gouseaucourtem a Hargicourtem odrazili jsme Angličany, kteří se značnými silami a tanky hnali několikráte útokem. Epehy a Roussoy zůstaly po střídavém boji v jeho rukách. Večer opakoval nepřítel na této frontě své útoky. Byly všude odraženy. Mezi Hargicourtem a Pontru vnikli Australané do našich posic. Po tvrdém boji podařilo se zaraziti východně od Belincourtu-Bellneglis nepřítele, který postupoval mezi Hargicourtem a Pontru. Mezi potokem Omignonem a Sommou útočili Angličané spolu s Francouzi. Nasadivše značné síly chtěli proraziti směrem na St. Quentin a severně od něho naše čáry. Boje až k večeru trvající skončily pro nepřítele naprostým nezdarem. V houževnatých bojích byl nepřítel vržen zpět do svých posic.

Dne 20. září. Boje na benátské horské frontě oživly na novo. Severně od Monte di Val Bello a Col del Rosso podařilo se Itaům vniknouti přechodně do našich zákopů; neprodleně podniknutý protiútok vrhl je ihned zpět. Západně od Asolone a v obvodu Col del Orso odrazily naše hodné pluky italské útoky v rozhořčených bojích z blízka. Nepřítel utrpěl těžké ztráty. U San Dony ztroskotal opětně nepřátelský pokus o přechod. Západní bojiště. U c. a. k. vojska žádné zvláštní bitevní činy. — Albánie. Nepatrná bitevní činnost. Nepřátelská letiště ve Valoně byla našimi letci s úspěchem napadena. — Západní bojiště: Na bojišti časně z rána živé dělostřelecké boje. Silné dílčí útoky, které nepřítel několikráte opětoval proti Gouzeaucourtu a po obou stranách Epehy, byly odraženy. Bavorské pluky a pruští myslivci se při tom zvlášť vyznamenali. Jednotné útoky namířil nepřítel po nejsilnější palbě časného rána a v poledních hodinách proti naší čáře mezi potokem Omignonem a Sommou. Útoky tyto také včera všude ztroskotaly před naší čárou.

Dne 21. září. Italské bojiště: Nepřátelská akce proti posičním částem v úseku Tonale byla naší ničivou

synu můj? Přišel jsi se snad modliti? K milostivé Panně nenávistné?"

„Ano," odvětil Rohan, hledě vyhýbavě k zemi.

„Ach, synu milý, tvoji nepřátelé byli krutí. Bůh se nad tebou ráčiž smilovati, můj ubohý Rohane!"

„Nemodlím se k Bohu, nýbrž k ní! zvolal Rohan dutým hlasem a oči mu zableskly. „Nikdo mi nepomůže, nepomůže-li ona. Již častokráte jsem se tu modlil, divoce císaře proklínaje!" Náhle obrátiv se k oltáři, vztáhnul k němu paže a zvolal: „Matko nebeská, vyslyš mne! Matko nenávistná, vyslyš moji prosbu, vyplň ji dříve než uplyne rok! Během jednoho roku!| Slíbila's mi to!"

Jeho smrtelně bledá tvář byla vášní všecka schvácena; ve svém vytržení, chtěl se znovu vrhnouti před sochu Božské Panny, ale mistr Arfoll ho zadržel: „Pojď, milý synu, popovídáme si raděj. Mám chléb, sýr a něco rudého vína, pobesedujeme spolu jako kdysi za zašlých zlatých časů, pojíme a popíjeme pospolu a budu ti vypráveti, co jsem ve světě slyšel a viděl.

Něžná a milá slova učitelova působila na Rohana konejšivě; následoval ho jako beránek ku kamennému sedadlu vedle vchodu. Zde se oba mužové, těžce životem zkoušení posadili; lijavec ustal, leč vichr zuřil stále ještě plnou silou. Mistr Arfoll vyňal své zásoby a nabídl hladovému hosti; pak mu podal polní láhev, kterou mu z rána kterási selka naplnila silícím vínem. Dravý výraz tváře zmizel a Rohan stal se hovornějším odpovídaje na všechny otázky Arfollovy.

Po hrozné scéně v matčině chaloupce, potuloval se po několik dnů v opuštěné bažině, vrátiv se konečně opět do jeskyně svatého Gilda.

„Ať jen přijdou, chrti, mě více nenajdou! Ach, mistře Arfolli, od chvíle co jsem zabil Pipriaca, nemohl jsem v „trou" více vydržeti! Viděl jsem stále v duchu ubohého staříka s

krvavou ranou a jeho ztrnulé oči, s výčitkou na mne zírající. Věřte mi, jest to hrozné, prolíti lidskou krev! Pipriac byl v pravdě vzato dobrák a nejlepším druhem mého otce; Svatá Panno, zahynouti takovou smrtí! Z mysli mě to nevychází; svědomí mi nedopřává klidu ani ve dne ani v noci.. Marně si říkám, že jsem tomu nechtěl a že jsem to tak učinil po[illegible] v sebeobraně!"

Zuby mu cvakaly jako v horečce. Arfoll mu něžně hladil vyhublé ruce a utěšoval jej. Uklidnil se konečně a pokračoval: Kterési noci, když zuřila opět strašná vichřice a přízrak Pipriacův mi nechtěl z mysli, nemohl jsem tolko déle snésti, zapálil jsem louč a počítaje kroky kráčel jsem jeskyní. Došel jsem tak do nejzazšího kouta obrovského prostoru a objevil tam temnou díru, kterou se mohl člověk pohodlně provléci. Vlezl jsem do ni po čtyřech a po několika krocích dospěl jsem do nové jeskyně, ne menší než moje, v níž jsem se tak dlouho skrýval. Ale to nebylo všecko. Objevil jsem ještě, že jsou stěny jeskyněmi přímo posety, podobajíce se medové pláství, neboť na pravo i v levo vedly stezky, přímo jak se zdálo, do nitra zemského — — —"

„Právě tak jako v la Vilaine," přerušil ho mistr Arfoll. Vchody znají všichni, ale žádný se dosud neodvážil, prozkoumati jeskyně, neboť se všeobecně myslí, že tam straší. Říká se, že je založili staří Římané; kdo by to však mohl dnes s jistotou tvrditi?"

Rohan mlčel; zdálo se, že opět upadl do stavu ztrnulosti. Konečně vzhédl a ukazuje na okna kapličky, pravil klidně: „Zdá se, že lijavec ustal, měsíc vyšel."

Mistr Arfoll přikývnul, tázaje se soucitně: „A co hodláš učiniti, milý synu? Ach, kéž bych ti mohl pomoci, ale jsem starý a slabý. Což nemáš jiného přítele?"

„Ano, mám — Jana Gorona; bez jeho pomoci byl bych již dávno zahynul."

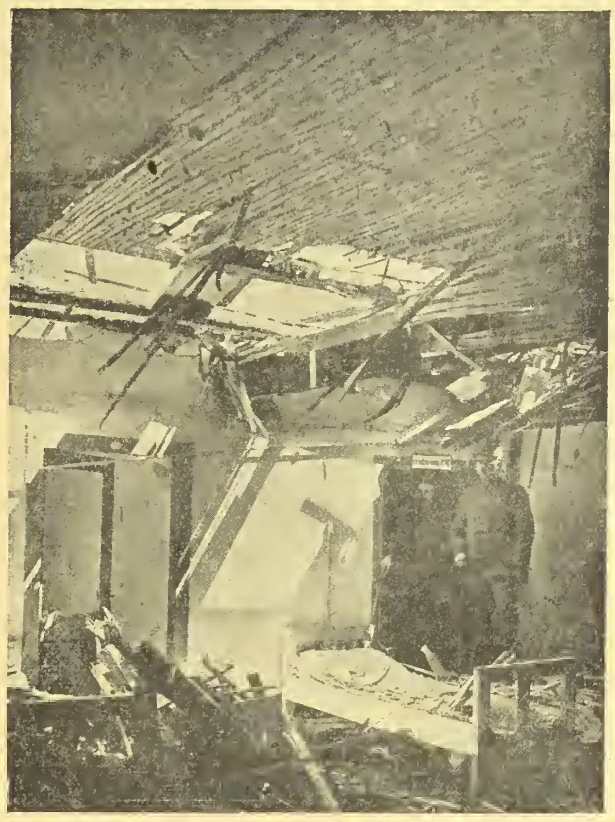
palbou v zárodku potlačena. V Judikarli, v údolí Concei, u Mori a na planině místní drobné boje. Mezi Brentou a Piave omezovali se Italové po neúspěších posledních dnů na slabší výpady proti našim posicím na Tassonu, severně od Monte Pertica, které byly vesměs dokonale odraženy. Albánie: Žádná bitevní činnost, která by za zmínku stála. Mezi Gouzeaucourtem a Sommou občasně silná dělostřelecká činnost. Anglický dílčí útok severozápadně od Bellicourtu ztroskotal před našimi čarami. Jižně od Sommy vzaly jeze naše ještě daleko před posicí zůstavené přední stráže na posici zpět a vklidili jsme tím i Esigny-le-Grand — Na balkánském bojišti zahájili Srbové a Francouzi novou ofensivu a zatlačili bulharskou frontu o něco zpět. — Také z Palestýny se hlásí nová úspěšná ofensiva anglická.

SMĚS.

V. Klofáč padesátníkem. Narodil se 21. září 1868 jako syn soudního poslíčka v Něm. Brodě. Po absolvování tamního gymnasia čas učiteloval, ale pak odešel do Prahy, aby se věnoval studiu mediciny, odkud přešel k Masarykovi na filosofii. Roku 1890 vyzván dr. Grégrem, vstoupil do Nár. Listů a stal se sekretářem výk. výboru strany mladočeské. Přišel rok 1897 a volby do tak zv. páté kurie na říš. radě. Zvítězili někteří soc. dem. a prvním jich činem bylo prohlášení proti stát. právu. Tehdy opouští mladočeskou stranu a věnuje se dělnictvu. O velikonocích 1898 je tu už nár.-soc. strana. O volbách roku 1900 dostává se Klofáč do parlamentu. Nejpopulárnějším učinily ho boje s armádní správou. Klofáč mnoho cestoval po Balkáně, Rusku i Americe. Světová válka uvrhla Klofáče na 3 léta do vězení. Klofáč jako temperamentní řečník bývá hojně na schůzích vyhledáván. Jeho názory prodělaly velké změny, až posledně přiblížily se značně názorům českého realismu a je jistě jeho zásluhou, že česká strana socialistická získala tak velký příliv realistické inteligence s profesorem Krejčím v čele.

Zlatý ruský poklad v českých rukou. „Glos Narodu" přináí podrobné zprávy svého zpravodaje z východního Ruska. Mimo jiné praví se v nich: V Kazani ukořistili Čechové ruský zlatý poklad 675 milionů rublů ve zlatě, kromě toho ještě několik desítek milionů rublů předválečnýchi mnoho stříbra. (Rubl před válkou platil 2.54 K) Šulgin dle nejlepších informací k tomu hlásí, že Čechové zabavili 60 tisíc pudů (1 pud jest 16.38 kg) zlata v tyčích, celkem tedy 982.800 kg čistého zlata. Mimo to ukořistili několik set tisíc kg stříbra. Bolševici tu ukryli zlatý poklad ruský, který padl Čechoslovákům do rukou. Když bolševici vyslali proti Kazani větší síly, aby poklad Čechům zase vyrvali, ustoupili Čechoslováci, aby velikou kořist dopravili do bezpečí. Cena zlata, v Kazani ukořistěného, počítá-li se v hodnotě předválečné, obnáší přes tři a půl miliardy korun.)

Z kulturního života Jihoslovanů ve Vídni. Z jihoslovanských větví, majících značný počet svých příslušníků v ústředním městě říše, hlásí se letos ke kulturním projevům v první řadě Chorvaté. Jak nám je oznamováno, připraveny jsou v listopadu tři jejich koncertní podniky. V první řadě je to koncert chorvatského pěveckého spolku „Lisinski" ze Záhřebu, který je stanoven na 5. listopadu do Musikvereinssaalu, v druhé řadě koncert operního pěvce Marka Vuškoviče, pořádaný ve velké dvoraně Konzerthausu 21. listopadu a konečně koncert houslového virtuosa Zlatka Balkoviče určený na 29. listopadu do Konzerthausu. Koncerty vzbudí zajisté i zájem náš. Lístky lze dostati v „Mozarthause", Operngasse 3.



Jak Italové respektují červený kříž: Hozenou pumou poškozena polní nemocnice.

NAŠE VYOBRAZENÍ.

Ku dni svatováclavskému. 28. září je jedním z největších svátků českého lidu. Chorál staročeský „nedej zahynouti nám i budoucím" nebyl nikdy pěn s takovou vroucností jako ve válečných letech. A nezahynuli jsme! Veliká budoucnost se nám právě otevírá. Naše obrazy ze života sv. Václava pocházejí od nejslavnějšího malíře českého J. Manesa. Na staropražské rytině vidíme okolí staroměstské brány mostní valně lišící se od přítomnosti. Přiléhal k bráně domek se strážnicí, u něhož stál vinářský sloup svatováclavský, nyní proti Klementinu vezděný do rohu kostela.

Hrad Jáma v Krajině patří k největším zajímavostem jihoslovanských zemí. Jak známo vyniká hornatina krásská množstvím obrovských jeskyní, z nichž ku př. jeskyně postojenské v míru navštěvovány ročně mnoha tisíci turistů. Poblíž Postojny u vsi Predjámy nachází se v obrovské prohlubni skalní stěny zámek jámský (po něm. Lueg)' k němuž přiléhá v pozadí v jeskyni se nalézající téměř starý hrad, založený prý již za panování Karla Velikého. Obyvatelé jeho prosluli neohrožeností. Obdivuhodný však je osud posledního z Jámských Erazima, jenž byl co velitel žoldáckých oddílů znám svou nezkrotností a v hádce zavraždil známého z dějin dvorního maršálka Pappenheima při hostině, zač byl uvržen do žaláře a měl býti popraven. Podařilo se mu však utécl odtud na hrad Jámu, jehož okolí tehdy bylo velmi pusté a protože byl v jeskyni ukrytý málo kdo o hradě vůbec věděl. Přísahaje pomstu císařským vojevůdcům konal odtud výpravy za mstou i loupeží, přepadl i několik hradů a klášterů. Jelikož z lupu svého obdarovával chudé vesničany, dlouho tito udržovali pobyt jeho v tajemství. Když konečně hrad objeven, marně vojsko jej obléhalo, chtíc Erazima s jeho žoldnéři vyhladověti. Tento ze žertu občas obléhajícím posílal darem celé kusy zvěře, pečiva atd., neboť jeskyněmi podzemními, jež jen Jámským známy byly, daleko do okolí bylo možno se dostati a opatřiti potřebné potraviny. Až zradou po mnohoměsíčním marném obléhání, když Erazim úkladně zabit, hradu obléhající se zmocnili.

dříve nežli jsem mohl otevříti hubu, byla věc hotova!" Zaťal zuby, napodobuje vrzání pilky.

Matka ubožák, se všecka chvěla a při tomto vypravování omdlela ale desátník přisvědčivě pokyvoval hlavou, jakoby chtěl říci: „Můj Bože, co záleží na ruce! Hlavní věcí jest, že chasník udatně bojoval!"

„A kde jsi byl zraněn, synu?" tázal se Arfoll chvějícím se hlasem.

„U Drážďan! Druhého dne odtud mne odvezla ambulance do Lipska. Když jsem dostatečně sesílil, tu mne ještě s mnohými jinými kamarády propustili. Až do Nantes jsem měl úřední průvodní list a dobrou společnost, odtud jsme pak s jedním druhem zamířili k St. Gurlott, kde jsme se rozešli. Šel jsem přímo k domovu a tak jsem konečně u vás. Tak to chodí ve světě!"

Mezitím vyňal desátník ze spíže láhev pálenky a několik sklenic. První podal mladému invalidovi: „Připij si hochu! Na tvé zdraví!"

Gildas shltnul jediným douškem řízný nápoj a dal si naplniti znovu sklenku: „ Dobrá věru kapka! Na vaše zdraví!" Pak vzhlédnuv k Marcele, která se nad něho něžně nakláněla, pravil s dobrovolným výrazem veterána: „Něco ti povím, má petite. Co jsem opustil Francii, neviděl jsem tak hezké dívky, jako ty."

Marcela mu cosi pošeptala, načež se hrdina rozhalil ukazuje ji peníz na prsou na stužce zavěšený, onen jejž o půlnoci před jeho odchodem smočila v „kaluži Kristvě". Marcela bratra znovu políbila, pozvednuvši vděkuplně oči k nebi. Byla přesvědčena, že mu talisman zachoval život.

Arfoll, který nechtěl rodinný svátek déle svou přítomností rušiti, blahopřál ještě jedenkráte Gildasovi k jeho návratu a odešel. Nyní teprve byl hrdina zasypáván otázkami, jež zodpovídal více rozohněnou fantasií než pravdivostí. I desátník

„Bůh vás opatruj!" a usednul bez pobídky blíže krbu. Desátník chladně přikývl, Alain a Jannic se blbě usmívali a obě ženy polohlasně odpověděly „Buďte vítán." Nastalo trapné ticho. Bylo zřejmo, že příchod učitelův způsobil jisté rozpaky. Desátník se právě namáhal přeslabikovati zprávy z bojiště — ony fantastické dokumenty, které byly beze sporu mistrovským dílem Napoleonovým, klamajíce lid a zakrývajíce mu skutečnost. Leč tentokráte nedovedl ani Bonaparte zapříti pravdu; za veškerým bombastickým přívalem slov vyčuhovalo smutné faktum, že utrpěla „Veliká Armáda" ohromné ztráty a že byla donucena k ústupu.

Desátník nebyl hloupý a dovedl čísti mezi řádky. Srdce mu krvácelo za milovaného císaře, ale nikdy by nebyl před jeho odpůrci uznal, že byl poražen. Při příchodu Arfollově tudíž zmlkl a dobelhav se ke krbu, nacpal si dýmku.

„Zdá se mi, že jste právě pročítal zprávy z bojiště. Je to tedy skutečně pravda, že byl císař poražen?" tázal se učitel po delší přestávce. „ Povídá se, že musil prchnouti — —"

„Povídá se?!" větřil stařík. „Kdo povídá? Plácalové! Kdybyste byl starým vojákem jako já a kdybyste znal císaře tak dobře jako já, tu byste takový žvast ani neposlouchal, mistře Arfolli! Hlupáci! Prchá snad pavouk, chce-li do své sítě zlákati mušku? Prchá snad sokol, rozlétí-li se k obloze, aby uchvátil vrabce? Něco vám řeknu, mistře Arfolli: když si desátníček hraje na „ústup", měli by jeho nepřátelé vykuliti oči jako noční sovy, neboť když se mu i vysmívají a myslí, že ho porazili — než se nadějí, vrhne se na ně ze závratné výše a pohltí je, že po nich nezbude ani dechu! Znám tahy a nápady desátníčkovy."

„U Lipska to bylo prý hrozné," odvětil učitel smutně. „Či to snad není pravda, že tam padlo padesát tisíc Francouzů?"

Desátník nacpav si konečně dýmku, zapálil ji a zuřivě

Čínští dělníci ve Francii. Dříve než došlo k roztržce Číny s Německem, uzavřela čínská vláda s Francií smlouvu o pracovních podmínkách čínských dělníků ve Francii. Dle této dohody nesměli býti čínští dělníci přibíráni ku službě válečné. což nyní asi zrušeno. Dosud je ve Francii asi 6000 čínských dělníků, však pomýšlí se na to povolati jich pateronásobný počet. Mzda dělníkům vyspělým stanovena při volném bytě na 1.50 franku denně. mimo to však pro své příslušníky obdrží nejméně 35 franků měsíčně. Bezplatná strava na den stanovena mimo chleba: 100 gr. rýže, 180 gr. masa, 250 gr. zeleniny. 15 gr. tuků, 45 gr. soli a 15 gr. čaje. Tak příznivé podmínky pracovní nebyly dosud nikdy čínským dělníkům nabídnuty a hlásí se jich ke všem pracím hospodářským i průmyslovým ohromný počet.

Smrt lesa. Třetí italská armáda nařídila rekvisici slavného lesa pinií u Raveny. Tyto piniové lesy ravenské byly přírodní znamenitostí a krásou prvního řádu. Táhly se od Raveny jihovýchodně podél břehu moře opěvovali je nejslavnější básníci Dante, Bocaccio, z anglických lord Byron, ze současníků D'Annunzio a j. Skytaly neobyčejně malebný pohled krajinný. Je však nouze o palivo následkem nedostatečného přívozu uhlí z Anglie, a této prosaické nezbytnosti musí býti les obětován.

Pomník Jagellův a Jadviky v Krakově je důležitou dějinnou památkou polskou. V době, kdy někteří němečtí politikové chtějí zřizovati nové trůny pro německé prince v Kuronsku, Estonsku, Finsku, Litevsku atd. možno vzpomenouti, jak velkoknížectví litevské splynulo před více jak 500 lety s korunou polskou. Vnuk velkoknížete Geduina litevského Jagello ucházel se o ruku dcery Ludvíka Velkého, krále polského a uherského. ač táž již v kolébce zasnoubena princi Vilému, s nímž i formálně byla oddána, avšak lid nepřál si německého panovníka v Polsku. Vilém chtěl proto Jadviku (Hedviku) z Krakova unésti, což se mu ale nepodařilo. Když Ludvík Velký zemřel ujala se v Polsku Jadvika vlády a Jagella pojala za chotě, když dříve přijal víru křesťanskou, jakož velká většina lidu litevskéo. Sňatkem tím Litva splynula s Polskem. R. 1410 pak Jagello porazil spolu s Čechy a Rusy křižácká vojska u Tannenberku. Dva z jeho rodu zasedli pak i na trůn český (Vladislav a Ludvík).

Hrob Konfuciův. Čínská kultura je mnohem starší evropské. Že v Číně setkáváme se před 2000 léty téměř s týmiž zvyky jako dnes, dá se vysvětliti jednou podivuhodnou vlastností Číňana. odporem ku jakémukoliv válčení. Stálé válčení v Evropě měnilo na příklad velice zásady a kulturu různých národů. Jedním z největších hlasatelů míru byl učenec čínský Konfuccius (rozen 551, zemřel 479 r. před narozením Krista), jenž více jak před 2000 léty v Číně provedl to, oč u nás marně mnozí filosofové se namáhali. Jeho filosofie stala se později jakýmsi národním náboženstvím Číňanů. Dle nauky jeho tvoří ku př. neohroženost a udatnost s moudrostí a lidumilstvím největší cnosti šlechetného, ale jen potud, pokud tato udatnost omezena je na obranu sebe neb vlasti Voják neměl v Číně nikdy váhy a literát vždy větší cenu než jenerál. Dle víry lidu mění se krev po bitvě v bludičky. Dle Konfucia mají se národové podmaňovati dobrotou a cností, ne válkou a násilím. Když kdysi tázali se Konfucia, jak lidu vládnouti odpověděl: „Postarej se o dostatečnou bezpečnost a důvěru." Na další otázku. čeho možno nechati z toho, odpověděl: „Zbraní pro bezpečnost. dále snad možno i omeziti výživu, ale bez důvěry k vládě lid neobstojí.' Dle Konfucia má především každý začíti s opravama na sobě. „Chybiti a neměniti to (nenapraviti), jest teprve chybovati." „Šlechetný považuje spravedlnost za hlavní cnost; se slušností koná ji, se skromností nechává ji vystupovati a věrností dokonává ji." Sporu zbytečných Konfucius zavrhuje. Již před 2000 léty napsal: „Co nechceš, dělá-li se tobě, to nečiň i sám jiným". To vybrali jsme jen namátkou z obrovského počtu ušlechtilých rad tohoto slavného filosofa. Nyní, kdy právě čteme v denních listech, že Čína zdráhá se účastniti po boku Japonska, tažení sibiřského, vidíme, že Číňané zásadám Konfuciovým dodnes zůstali věrni.



Drahocenný kroj turecké ženy, vyšívaný zlatem.

zabafal Nevinná otázka Arfollova ho dopalovala, neboť na ni nemohl odvětiti. Nejprve vyvalil oči na své synovce, pak na hosta a pak vyhrkl, rudý jako rak: „Jste učencem, mistře Arfolli, ale válce nerozumíte ani zbla. Veliký generál se po takových věcech neptá. Padlo-li u Lipska padesát anebo padesát tisíc mužů, to je úplně lhostejno. A kdyby jich bylo sto tisíc, všechno jedno. Náš císař ví, co činí."

„A vašim synovcům, se vede dobře? Účastnili se i oni bitvy u Lipska? tázal se učitel, pohlédnuv plaše a pokradmo na matku Dervalovu, jež strápenou svou tvář obrátila, plna očekávání, na desátníka.

„Jsou pod ochranou Boží a Bůh je zachová. Konají, co udatní mužové svou povinnost ve slavné věci a Bůh je neopustí."

„Jestliže tak každý o svých příbuzných uvažuje, pak je to ovšem lhostejno, padlo-li u Lipska padesát či padesát tisíc lidí. Což pak nechrání všechny ruka Páně? A proč by jich měl Bůh tak mnoho opustiti? Vždyť konali právě tak svoji povinnost, jako vaši synovci?"

Dříve ještě nežli mohl desátník odpověditi, vstoupil do dveří muž, který skytal věru velmi smutný pohled. Tvář jeho byla nečistá a neholená; místo kloboukn anebo čepice, měl kolem hlavy ovázaný pestrý kapesník. Pod rozedraným vojenským pláštěm. vyčuhovaly děravé kalhoty; byl bos, Jednu nohu měl ovázánu krvavým cárem. Tato ubohá postava o hůl se opírající se uprostřed jizby zastavila. Ve tváři zračil se onen nešťastný výraz, jež lze pozorovati u velmi staré Dohle octnuvší se v posledním stadiu nečistoty a Mauserus.

Bůh vás opatruj!" pozdravil příchozí ochraptělým hlasem.

„Buď vítán milý muži," odvětil desátník z vysoka a ukazuje na lavici. Považoval příchozího za žebráka.

Leč ten se nehýbal. nýbrž opřel se ještě jistěji o svoji hůl, zahleděv se nejprve na Marcelu, pak na Alaina a Jannica a

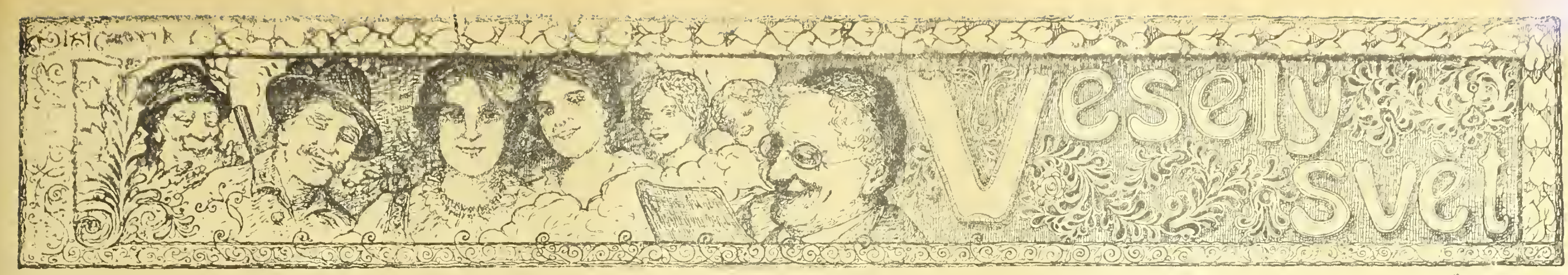
šibalský úsměv mu při tom zahrál kolem rtů.

„Svatá Panno nebeská, vždyť je to náš Gildas!" vykřikla náhle stará Dervalka, vyskočivši zděšeně.

Oba hoši, jakoby do nich střelil, vyšvihli se od stolu, Marcela od svého kolovrátku a starý vysloužilec upustil leknutím svoji dýmku, že se na mnoho kousku rozbila V nejbližším okamžiku objímala vzlykající matka svého syna, domu se vrátivšího, neboť nebylo více pochyby: byl to skutečně Gildas Derval. Nebesa, jak pak vyhlížel tento jinoch, dříve vždy tak čistý a na sebe dbalý? Rozedrán, cáry a hadry pokryt, zablácen, do hněda spálen, válečnými námahami umořen, znetvořen a s krvavou velikou jizvou nad pravým okem — toto hrozné strašidlo mohlo skutečně poznati jen něžné srdce mateřské. Dříve ještě, než se ostatní ze svého překvapení vzpamatovali, vykřikla znovu matka Dervalová zděšeně: „Svatá Panno, vždyť mu schází ruka!"

A měla pravdu, jeden rukáv vojenského pláště visel bezvládně. Matka úpěla, ale Gildas se jen usmíval přikyvuje strýci, jakoby na vysvětlenou. Tu se přiblížila i Marcela, objavši jej, na to i Alain a Jannic a konečně i desátník, jemuž hrdost zářila z očí. Poklepav mladíka na ramenou, políbil jej na obě tváře, potřásaje mu srdečně rukou.

Ubohá matka jej oblétovala jako pták své mádě a první se též tázala po Hoelovi. Gildas, kterého osm něžných rukou vtlačilo do velké lenošky a před nímž matka poklekla, aby mu prohlédla ovázanou nohu, vztáhl svou zdravou ruku a hladil šediny matčiny: „Hoel je úplně zdráv, maminko a pozdravuje vás. Není ani uškrábnut, zatím co mne takto zřídili! Vidíte, mistře Arfolli," obrátil se k němu, „takovou mám smůlu: stal jsem se invalidou zrovna, ve chvíli, kdy nastal nejlepší shon. Byl jsem střelen, strýčku! Lékaři zprvu myslili, že mi ruku zachovají. když mne však dopravili do nemocnice — tu máš — přišel chirurg s pilkou a jedna — dvě — krrrrr,



Ze zápisků cís. r. J. Penížka.

Profesor vídeňské university, mineralog Czermak - ve čtvrti Währing je pojmenována po něm ulice — byl hostem u velmistra hry pianové, Lešetického. Večery u tohoto byly vybranou směsí umění, politiky, jemného humoru, zábava na nich byla nenucenou, ale cennou a požitek z ní vzácný jako z delikátního vína. Zatočila se jim také někdy hlava. Někdy se také rozrušilo srdce Musa hudby a lásky chodívaly tam párem.

Před půlnocí taková réunion nekončila nikdy. Obyčejně když odešli páni a dámy, pouze debatující, zůstali přátelé a přítelkyně, jejichžto styky byly stálé. Czermak náležel také k nim.

Byla již druhá s půlnoci, když se loučil jednou. „Tentokráte tě nepustíme," domlouval mu hostitel, „kam pak bys nyní šel tak pozdě, pardon, tak časně, přespíš těch několik hodin u nás v pokoji pro cizince." Czermak se nevzpíral. Věděl, že by si důtklivého Lešetického pohněval.

Dům v cottageu, ve villové čtvrti vídeňské, kde Lešetický bydlil a učil. Když ulehli host i hostitel, úplně ztichl poslední světlo shaslo. Lešetický však neusnul hned. Ležel a v duchu konal přehlídku nad hosty prošlého večera. S nedaleké věže währingské radnice bila třetí hodina. Tu zdálo se mu, jakoby slyšel vrznutí vrátek své vily. Vyskočil, přiskočil k oknu a viděl, že někdo jimi vstupuje. Otevřel vyhlídku a volal dolů: „Kdo tady?" „Já, Czermák!" „Co děláš. kde's byl? „Byl jsem si doma pro noční košili."

*

Vtip ze zákopů.

Podle „Basler Ztg." koluje v nepřátelských zákopech tento vtip: Válka čtyřspolku je „podnikem Panny Marie s Lutherem za pomoci Mohameda ve prospěch Mojžíše."

*

Mrzuté.

V jednom švýcarském městečku pravila pobožná žena, že nechce již ani mluviti o zlých a nenapravitelných lidech tohoto městečka. „Jen to mne mrzí," dodala „ že musím s nimi vstáti z mrtvých."

*

Praktický.

„Člověče, já se vám divím, že se vám chce s těmi dlouhými vlasy a vousy tropit tak po městě ostudu! — No, už dloho ji nebudu tropit. Chystám se zítra na venkov pro brambory a tam už dovodou oholit až na kůži!"

*

Jeho milost.

„Potrvá-li nynější strašné parno a sucho ještě déle, musí zahynout všechen dobytek."

Šafářka těšila jej: „Jen když bůh zachová vaši milost."

*

Hodí se.

Novinář byl povolán na základě pracovní povinnosti. Šikovatel se ho ptá, čím je. „Jsem lokálkář." — „Hm, to je dobré, zrovna tady máme upozornění, že je potřeba několik dozorců k místní dráze Cotrocianu-Cimecianu-Črimianu v Rumunsku."

*

Spokojeny.

V malém anglickém městě je uspořádána přednáška o stinných stránkách bohatství. Při přednášce zpozoruje přednášející v posluchačstvu muže, kterého osobně zná a o němž ví, že má 7 dcer. Ihned se rozhodne, navázati své vývody na tohoto šťastného otce. „Považte na příklad, co znamená býti otcem sedmi kvetoucích dcer. Zeptejte se, kdo se cítí šťastnějším, zdali muž, jehož majetkem je milion, nebo otec sedmi dcer.. Prosím, pane Sheldone," pokračuje řečník, obraceje se ke své oběti: „odpovězte mi sám: Kdo je šťastnější?" Pln rozpaků vstane oslovený a koktá: „Myslím, že šťastnější je ten se sedmi dcerami, neboť muž s milionem chce stále víc, kdežto ten, který má sedm dcer, má už dost."

Urážlivé.



„Co pak se jen tomu doktorovi stalo? Ptala jsem se ho docela skromně: Jdete jistě na pohřeb pane doktore? Měl totiž cilindr na hlavě. Podívá se na mne zuřivě a ani nepozdravil a utek!"

„To on nejspíše letěl ku premieře svého dramatu!"

*

Rychlá pomoc.



„Teď už čtrnácte dní chodím s roztrhanými kapsami! Jak snadno bych mohl ztratit tobolku."

„Máš pravdu, dej ji sem, já ti ji uschovám"

*

Finanční politika.

Sekční šéf hlásí: Excellenci, na dani z válečných příjmů váznou nedoplatky osmnácti mil. Navrhuji rozličné vyšetřování příjmů válečných zbohatlíků."

Excellence: „Nesmysl, nebudeme je přece pro mizerných osmnáct milionů obtěžovat. Uvalíme raději příslušnou daň na cikorku.

*

Spor o krásu ženskou.

„Škoda, že sličná paní M. má jedno oko menší druhého." pravil kdosi.

„Ó, mýlíš se!" odvětil mu jiný.

„Jak to?" — „Má naopak jedno oko větší než druhé."

*

Svatá pravda.

V jisté společnosti mluvilo se o jakémsi výtečném holandském malíři, který dovedl jediným tahem svého štětce změniti smějící se dětský obličej v plačtivý.

„To přece není žádné umění já to dovedu metlou."

*

Z Afriky.

Misionář (k černochu ve vnitřní Africe): „Nu, řekněte mně, černý příteli, koho pak máte raději, anglické misionáře nebo německé?"

Černoch: „Anglické mám mnohem raději."

Misionář (mne si radostí ruce): „A vždyť jsem si to myslil."

Černoch: „Mají lepší vůni a křehčí maso."

*

Vděčný.

Synáček: „Proč se, tatínku, vždy pokřižuješ, kdykoli jdeme kolem tohoto uzenářského krámu?" —

Otec: „Víš, jednou jsem si zde koupil válečnou jitrnici, snědl ji a přežil jsem to. A tak se z vděčnosti zde vždy žehnám.

*

Humor ve Venezuele.

Venezuelan: „My u nás neodsuzujeme k trestu smrti. Tento trest jsme zrušili." — Cizinec: „Výborně!" A co vás k tom vedlo?" — Venezuelan: „Protože v našich žalářích nežije nikdo déle než dva roky."

*

Moudré rozhodnutí.

Obec podala hejtmanství žádost, aby jí byl ponechán rekvirovaný zvon, poněvadž ho nutně potřebuje, aby bylo nač udeřit poplach, když hrozí velká voda nebo oheň. Hejtmanství žádost zamítlo a sice z toho důvodu, že „v okamžiku nebezpečí lze obyvatelstvo varovati plakáty". — Bohužel není to vtip nýbrž skutečný případ.

*

Jak kupoval Mark Twain knihy.

Přítel Mark Twaina vypravuje velmi pěknou anekdotu, o způsobu, jakým Mark Twain kupoval knihy. Mark Twain vstoupil do knihkupectví a tázal se po ceně díla, vyloženého ve skříni. — „Stojí čtyry franky," odvětil prodavač. — „Jsem novinář a jako takovému dostane se snad slevy?" pravil Mark Twain. — „Zcela jistě." — „Píši také pro sklady a doufám, že i z toho plyne mi výhoda?" — „Ovšem!" pravil prodavač, „jako spolupracovník máte nárok rovněž na slevu." — „Napsal jsem také několik knih a náležím k Sdružení amerických spisovatelů. Tato okolnost opravňuje mne také k výhodě při koupi knih." pravil dále Mark Twain. — „Také v tomto případě máte určitou slevu," odvětil prodavač. — „Jsem dále akcionářem tohoto závodu a proto musím míti i zde slevy?" zněla další Twainova otázka. — „Nepochybno!" byla odpověď. — „Poslyšte," — pravil dále humorista důvěrně, „jsem Mark Twain, snad jste již o mne slyšel — nemohl byste mi tedy dáti ještě malou slevu?" — „Rozhodně" — pravil opět prodavač. — „To je hezké!" řekl Mark Twain. „Mnoho-li tedy za knihu zaplatím?" — „Zcela nic! Dostanete ještě osmdesát centů!" zněla konečná odpověď . . .

Pozor! Telefon 7321. Mond!

Kupuji a platím nejvyšší ceny za nové a opotřebované uniformy, obuv, sedlovi, prádlo, látky koberce, kožichy, nábytek, klavíry, staro žitnosti o vůbec za úplné pozůstalosti. Korr. lístek stačí, dostavím se dle přání i na venkov, Mond IV, Rechte Wienzeile 35, Heumühlg 17 Tramwayové spojení s 63 a 61 2 6



Na krysy kor. 6·—
Na myši kor. 4·80

3.

Automatická hromadná past

chytí bez dohledu až 50 kusů za jedinou noc. Past se samočinně nalíčí a myši nazanechávají žádného větření. - Žádný překupník nýbrž vlastní výrobce, proto tak levné ceny. Ručím za dobrý výkon. - Zásilky na dobírku. Poštovné 90 hal. M. Schütz, mechanická dílna na zpracování dřeva.
Prodejna: Vídeň III, Beatrixgasse 3,

20 K tomu, kdo mi doporučí povlaky neb plátn (šifon), damašek, ručníky neb sepraná prostěradla pro vlastní potřebu. Platím vysoké ceny. HUSS, Vídeň X., Rotenhofge č. 28

Nejkrásnější obličej!

Mým zcela novým báječným vynálezem se konečně podařilo během několika málo dnů odstraniti úplně všecky vyrážky, uhry, pihy, přižívníky a lišeje, jakož i červeň nosu a obličeje. Úplná záruka. Zákonně chráněno! Prostředek můj překvapuje v nejvyšší míře! Pleť stává se hebkou mladistvě čerstvou, vrásky mizí atd. Budete krásnou a mladou a tím také šťastnou. Tisíce dobrovolných uznání ze všech zemí. Doporučen nejpřednějšími odbornými lékaři. Pište ihned na adresu:
A. DECKER, Vídeň 56, Fach 19., odděl 7.
a dostanete tento zázračný recept i s návodem úplně zdarma. O zpáteční porto se žádá. 2152

Poprsí krásné plné a pevné, plná rámě krk docílí



každá slabá dáma a dívka v krátké době zaručeně neškod. zák. chráň. pařiž. kosmetikům „Balsam-Rekord" Trvalý Účinek v krátké době. Poprsí a ostatní tvary těla rychle se vyvinulí, mohutní a sílí. Osvědčený a silně působící prostředek. Zcela nové. Lék. dopoučeno. Účinek již po prvém upotřebení. Skleslá neb zanedbaná ňadra nabudou normální plnosti a pružnosti. Nesčetná díkůvzdání. Dávka K 9.—. Zasílá diskretně s přilož. návodem a poučením „O pěstění poprsí". 23
laboratoř K. KOČÍ, PRAHA, VII. ul. v Zátiší čís. 6/16

Dámské pláště kožešinové!

Nejnovější módní kožešiny lišky aljašské, sobola, lišky křížené, stříbrné, modré a polární.
Báječně velký výběr! Nedostižně levné ceny! Vzorná obsluha! 19
Víd. importní dům kožešinami E. Anders,
Vídeň VII., Mariahilferstrasse 114 blíže Kaiserstrasse.

Platím libustkářské ceny!

Brilanty až 6800 K za karat. Zlaté kabelky, krabice, skříňky až 6000 K. Zlaté hodinky až 3000 K. Zlaté řetízky, prsteny, stříbro a jemné zlato za nejvyšší ceny.
Nepravé zuby K 1.— až 8.— za zub.
Chrupy a zlato až K 300.—.
Ústředna nákupu zlata REISKIN
Vídeň IX Sechschimmelg. 21
Nabídky z venku písemně.

NEJVETSI O STESTI



docílíte nepopiratelně jen ideální krásou. Hlavním požadavkem jest krásný obličej. Kdo mluví o kráse má na mysli krásnou tvář. Hleďte proto, abyste svoji pleť zkrášlili a mladistvý její vzhled až do pozdního stáří zachovali. Mojí metodou dle dr. Idelsona zlepšenou, zbavíte se za krátko na vždy všech pih a jiných možných nečistot kožních. Pokožka tváře nabude znovu oslňující čistoty a svěžesti. Na požádání zašlu každému zdarma návod této zázračně působící metody. Pište proto na adresu
A. JELÍNEK, VÍDEŇ 66, schránka 37. oddělení 63. 2160
Poštovné ve známkách se vyprošuje.

Nejlacinější noclehy
Vídeň II., Novaragasse č. 45
2048 (blíže Praterstern).
Čisté postele pro pány po K —·60, —·80 a 1·—. - Pokoj s dvěma lůžky K 2·40.



Za 10 haléřů

(korespondenční lístek) obdržíte můj ceník na požádání zdarma, jež zašle: C. a k. dvor. dodav. HANUŠ KONRÁD, zasilatelský dům, MOST 1868, Čechy. Břitvy Ia. ze stříbrné ocele K 7.—, 9.—, 11.—. Holicí aparáty pojistné, poniklované K 7.50. Dvojřízné nožíky do zálohy tucet K 12.—. Strojek ku stříhání vlasů a vousů K 26.—, 28.—. Zašle dobírkou neb zaplacení předem. — Nevhodné se vymění neb peníze vrátí.

Výtečné fotostroje



zvláště do pole se světelnou optikou.
Rychlofotografické stroje a potřeby. **Komory pro začátečníky** s přípravami a návodem: K 3·20, 4·20 a 6·80.
Komory sklopné 6×9 K 12·— 9×12 K 15·—. Stroje Luxusní až do K 900·—,
Desky, pohlednice a přípravy vždy na skladě
E. Birnbaum, fotozávody. Rumburk 55, Čechy.
Vyznamenán c. k. rakouskou státní medailí, 2047

100.000



2172
děkovných přípisů, vychvalujících náš „Riabalsam", který během 3 dnů odstraňuje úplně bez bolesti kuří oka, bradavice a otlačenou tvrdou kůži. Cena 3 K, 3 kelímky 7 K 6 kelímků 10 K. Nepříjemnému pocení nohou a rukou lze snadně zabrániti našim práškem „Ita." Cena 2.50 K. 3 krabičky 6 K. Popraskalou kůži na rukou zjemňuje náš krém „Circe", kelímek 12 K. Rheumatické bolení zubů potírá „Tides" a bolesti vznikající vykotlanými zuby kde každý jiný prostředek je marným. Neosvědčí-li se, vrátíme peníze. Cena 3 K. 3 tucty 7 K, 6 tub 10 K. Naše zubní fluidum „Xiris" zabraňuje tvoření se zubního kamene a nepříjemným výpachům úst Zuby jsou po jeho užívání sněhobílé. Cena 3 K. 3 lahve 7 K. KEMENY. Košice (Kassa) I Poštovní schránka 12/93 Uhry.

KALENDÁŘE, HRAČKY, OZDOBY,
pokud zásoba stačí
Ceník zašle zdarma
JOŽA RUND, PRAHA-PODOLÍ.



Zaručený výsledek neb peníze zpět!
Krásné plné POPRSÍ
obdržíte při užívání cremu od Dr. Rixe. Zaručeně neškodného pro každé stáří. Rychlý a jistý výsledek
1 tuba na zkoušku K 5— velká tuba dostačitelná k výsledku K 10.—.
Zásilka posílána diskretně proti placení předem.
„NOVITAS" zasílatelský obchod IV
Ústí nad Labem. Čechy

2 krásné kožešinové soupravy
velmi levně na prodej. 31
FREUND, Vídeň XX., Brigittenauerlände 18/12.

Nejvyšší ceny za vyplacené svršky, prádlo, gradl, povlaky, chifon, plátno i zbytky, šatstvo, nábytek a celé pozůstalosti platí pouze
ATLAS
Vídeň XVII., Jörgerstrasss 13. (V obchodě nábytkem).



Otok žláz.

U lidí s onemocnělými žlázami je výživa těla snížena a tím síla proti škodám různého druhu značně zmenšena. Proto se musí dalšímu úpadku lékařským ošetřováním včas předejíti. 1948

Naše domácí léčba

jest předpisována od mnoha známých profesorů a lékařů a bylo jí docíleno nejlepších výsledků.

Naše nedostižitelná žlázová léčebná sůl

ze sta let starých pramenů Árvy-Polhory získaná zlepšuje krevní smíšeninu a tělesné šťávy, zvyšuje zdatnost a všeobecný stav, zmenšuje naběhnutí žláz, až konečně žlázy zcela zaniknou.

Nezdravé látky

se vylučují, buňky oživují, tělo se přivodí k novému rozmachu energie a hojivá síla se povzbudí. Nechte si ihned zaslati naši

knihu domácí léčby,

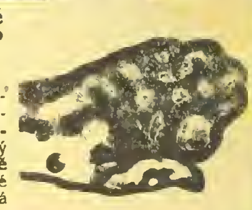
kde je způsob používání ve všeobecně srozumitelným způsobem popsán. Tento poučný spis nestojí Vás ani haléře. Váš lékař dá zajisté svůj souhlas k domácímu léčení. Pište ihned na adresu:

Expedice lékárny císaře Viléma, Budapešť VI., odd. 110

Inserujte, vyděláte!



Chcete býti od svého **Rheumatismu** důkladně vyléčeni?
1966 **Tisíce již uzdravených!**
Bolesti v kloubech, napuchlé končetiny, schromené ruce a nohy, škubání, píchání, tažení v různých částech těla, ano i slabost očí jsou následky rheumatických a dnavých chorob. **Nabízím Vám přírodní prostředek k uzdravení!** Žádný povšechný lék, nýbrž léčivý prostředek, jaký dobrotivá matka příroda poskytla trpícímu lidstvu. **Každému bezplatně na zkoušku** Pište mi ihned, zašlu Vám svůj prostředek a své poučné pojednání zcela zdarma. Stanete se mým vděčným stoupencem. Zasílá
lék na ... VI, dd. 169.



SMĚNÁRNY VE VÍDNI:

I., Herrengasse 12, I., Graben 15, II., Praterstrasse 24, III., Landstr. Hauptstr. 88, IV., Favoritenstrase 4. V., Margaretenstrasse 71, VII., Mariahilferstrasse 84, VIII., Josefstädterstr. 103, IX., Porzellangasse 9, X., Favoritenstrasse. 95, XII., Meidlinger Hauptstrasse 15, XX., Am Spitz 15.

Vklady na knížky 3½%

Akciový kapitál K 120,000.000·—.
Reservní fondy přes K 40,000.000·—.

FILIÁLKY: 2049

Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Hradec Králové, Jihlava, Jindřichův Hradec, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Mladá Boleslav, Moravská Ostrava, Olomouc, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, a Terst s expositurami v Gradu a Opatii.
Centrála v Praze založena r. 1868.

Živnostenská banka filiálka ve Vídni I. okres Herreng 12.

Majitel: „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychleji. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 41.

VE VÍDNI, DNE 10. ŘÍJNA 1918.

Jednotlivá čísla 40 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.
Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky 80 mm šířky K 6·—. V redakční části 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—.

ROČNÍK XIII.

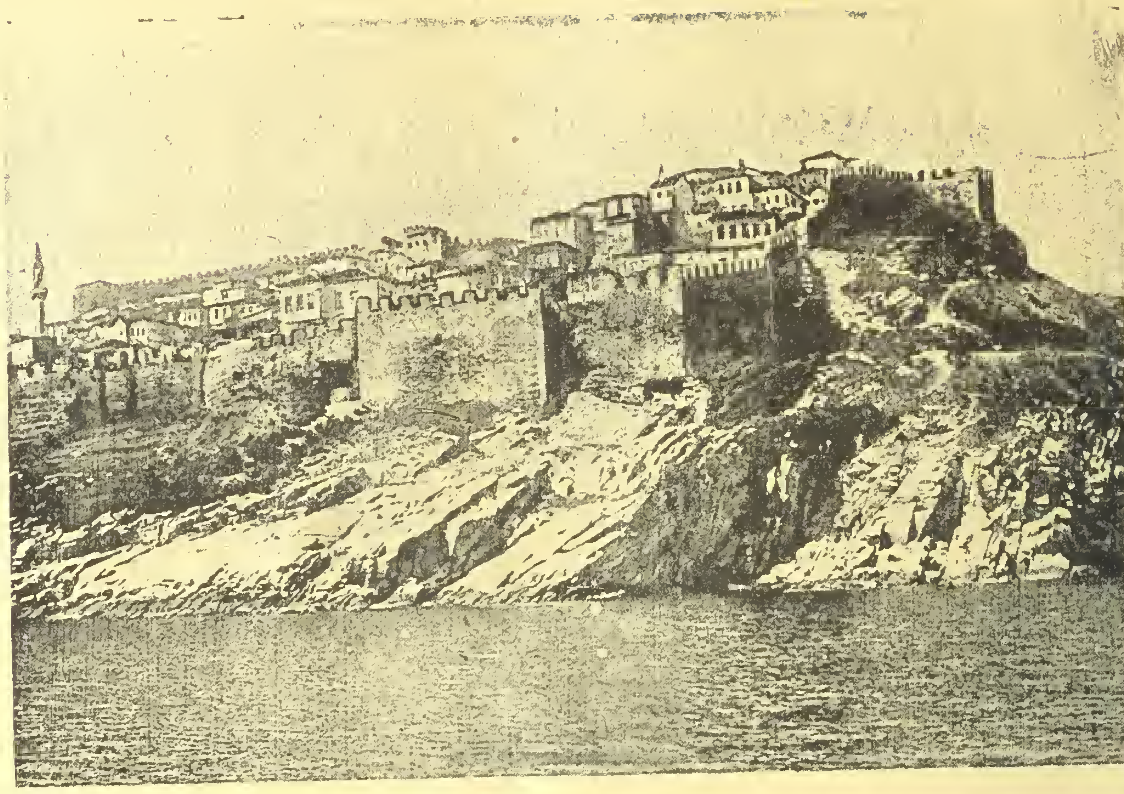
Doprava pitné vody za frontou v benátských horách.



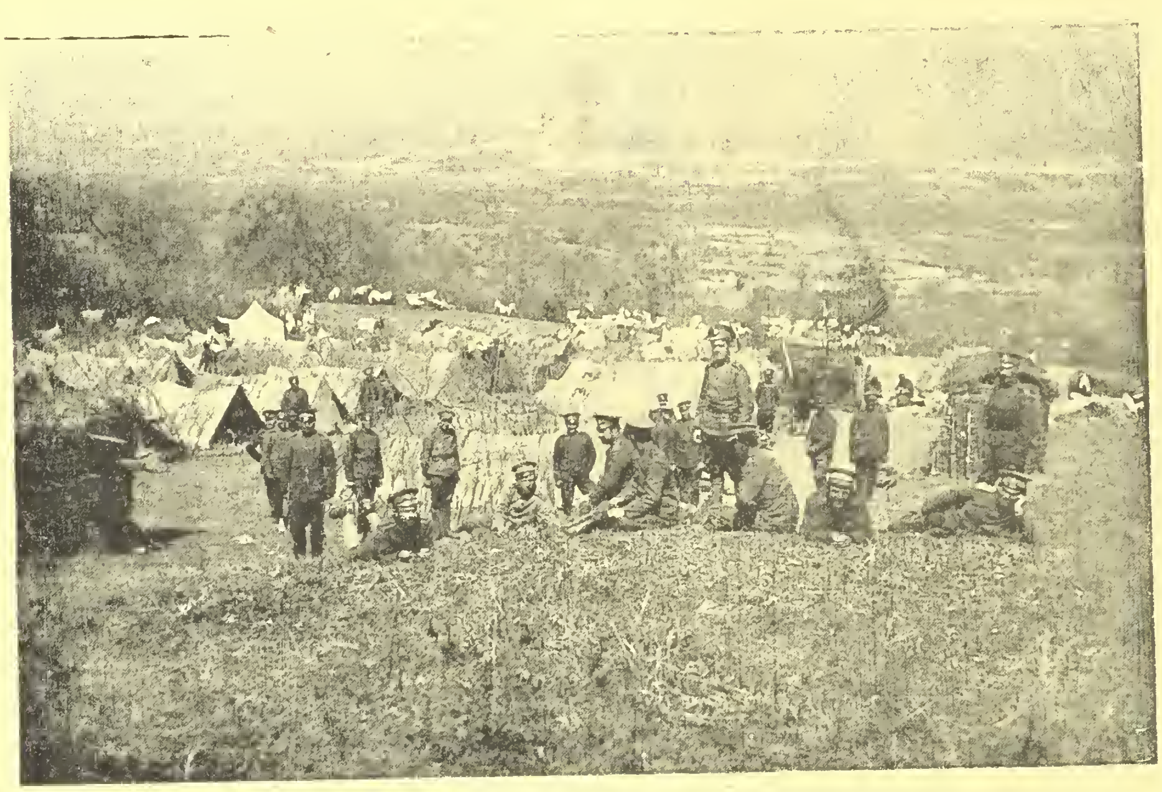
Nový mírový krok centrálních mocí. — Nové ohromné bitvy na západě. — Angličani v Damašku. — Zasedání parlamentu. Parlamentarisace v Německu.

BLÍŽÍ SE ROZHODNUTÍ.

Od letošího července poskytuje válečná situace zcela jiný obraz, než tomu bylo po celá předcházející čtyři léta. Německo stále dobývalo nových a nových vojenských úspěchů proti veliké převaze na lidech i materiálu, kterou má po ruce dohoda. Na druhé straně přes všechny prostředky moci jevila se stále značná nepohotovost a bezradnost, z níž ústřední mocnosti plnou měrou kořistily. Obrat dlužno přičísti hlavně dvěma okolnostem: že dohoda zřídila jednotné vrchní velení všech svých armád a svěřila je do rukou zkušeného a na výši situace stojícího vojevůdce, jakým bez odporu jest Foch; a dále že zasáhla teprve teď do války aktivně a mocně Amerika jako všemohoucí spojenec, dodavatel nových armád, materiálu, technických nových prostředků, bankér a organisátor velikého slohu, který doplnil vše, čeho dosud se dohodě nedostávalo. Důsledky objevily se rázem. Nejprve na západě, kde docílila dohoda dle přiznání německé vlády velikých úspěchů. Nyní ukazují se i na druhých frontách, zejména na Balkáně a v Palestině. Dohoda postupuje tam rychlým tempem. Cílem obou těchto akcí bylo jistě původně, aby odlehčeno bylo západní frontě, a aby Německo nemohlo tam přivést posily svých i spojeneckých vojsk. Tento úkol však obě akce již daleko předstihly a znamenají samostatné podniky velikého slohu a významu. V Palestině Angličané, podporováni výtečnou araskou jízdou, rozbili úplně tureckou frontu, zmocnili se celé země. Ještě větší význam má postup spojenců na Balkáně, kde celá bulharská armáda je zničena a Macedonie obsazeno srbským a anglickým vojskem.



Pohled na Kavalu s okolím.



Bulharský vojenský tábor u Tutrakanu v Dobrudži.

□ □ □

BALKÁN.

Centrum dohodových armád na jihovýchodě Evropy, Soluň, stala se východiskem velké, vítězné ofensivy Fochovy, která v několika dnech dosáhla úspěchů, znamenajících téměř katastrofu bulhar. armády. Soluňská fronta, jejíž linie, táhnoucí se podél západních hranic Bulharska, částečně podél severních hranic Řecka a obloukem kolem Tahinoského jezera až k Egejskému moři, připomíná svoji formou západní frontu ve Francii. A právě tak, jako se Foch ve Francii pokusil se zdarem o útok přes Soissons, tedy v místě, kde fronta od severu k jihu se otáčí na východ podnikl také na soluňské frontě srbským vojskem útok v ohybu fronty, povšechně mezi Skopljí a Dojranským jezerem. Také zde vedla tato strategická rána k úspěchu, jenž v takových rozměrech nebyl snad ani očekáván. Srbské armádě podařilo se prolomiti obranné bulharské linie a přeříznutím spojení mezi Štipem a Velesem, rozděliti bulharské vojsko, jehož pravé křídlo nuceno jest ustupovati do Albanie, kdežto zbytek pravého křídla a střed, jsou zatlačovány k bulharským hranicícm, jež podle posledních oficielních zpráv od jihu překročily také oddíly anglické. Podle zpráv listů, najmě západoněmeckých, jest situace bulharské armády více, než kritickou. Majíc jedinou ústupní linii k severu a jedinou linii na severovýchod, jest bulharská armáda vtisněna do kleští, z nichž sotva podaří se již její podstatným částem uniknouti. Přes to, že soluňská fronta vedle francouzské fronty byla pokládána za zcela podřadnou, objevuje se nyní že její otřes vyvolává dalekosáhlé následky, jež v dalších konsekvencích mohly by míti, když ne rozhodný, tedy dojista velmi značný vliv, jak na celou vojenskou, tak na rakousko-uherskou i německou vnitřní politickou situaci.

*

Událostmi v Macedonii je především dotčeno naše postavení v Albánii. Každému, kdo sledoval přesně varianty okupačních nutností jest jasno, že naše albánské posice měly více význam politický, než vojenský. Kdyby se změnila politická situace, stalo by se také držení těchto linií bezúčelným do té míry, že by se snad vrchní velitelství naše rozhodlo k vydání těchto linií. při čemž by pravděpodobně sledovalo strategickou deu, ztužiti posice proti dnešnímu levému křídlu srbské armády, eventuelně připraviti tam bočný



Přístav. Kaval.



Cesta říšsko-německých žurnalistů po Rakousku a Uhrách: Na terase hotelu na jezeře Csorba v Tatrách.

kých akcí se strany dohody na své frontě, počítajíce, že je příliš silně angažována ve Francii a chystá východní frontu v Rusku. Překvapuje i velký počet Řeků, kteří zasáhli do boje, a okolnost, že Angličané a Francouzi se také zde mohou účastnit bojů s velkými vlastními sbory.

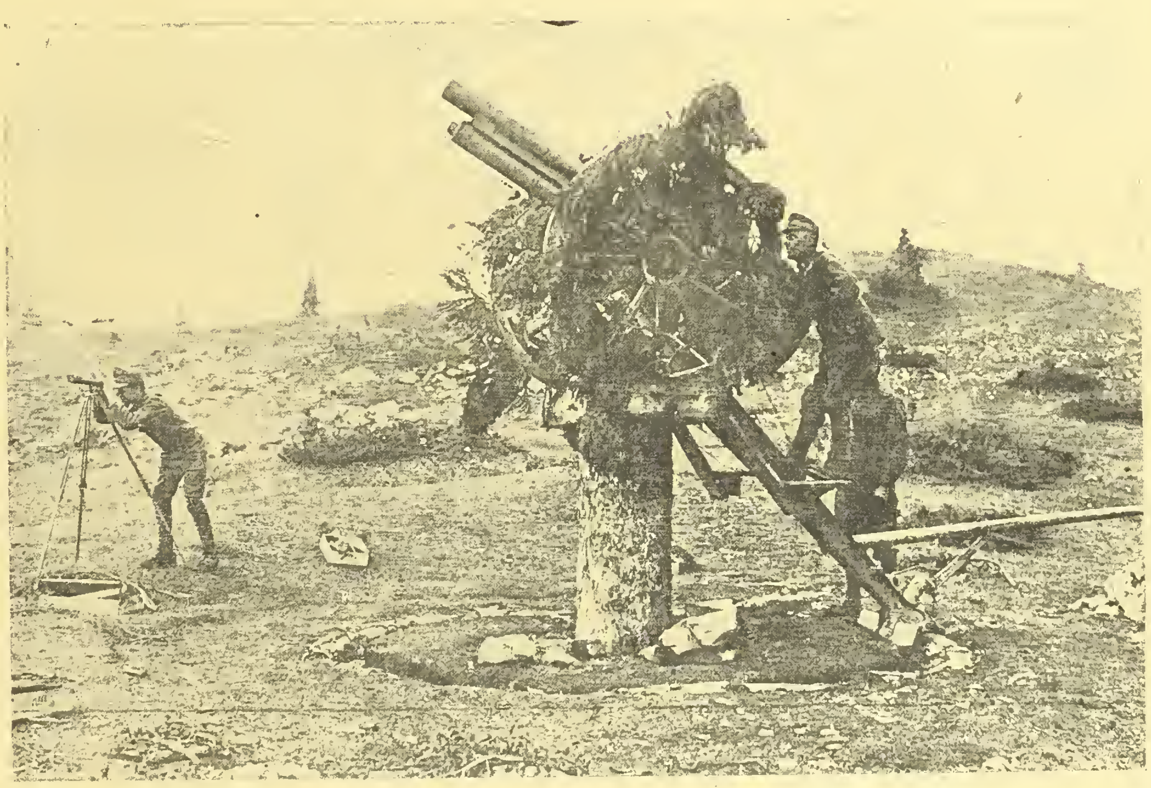
FINSKO.

Dle zpráv, kterými nás traktují sousední novináři a zpravodajské kanceláře, nemají ve Finsku naléhavějších starostí, než uvažovati o novém panovníkovi. Právě osvobozený národ ze jha Romanovců naléhá a obtěžuje kde jakého prince v Německu, a žadoní na kolenou, aby se ho přece jen někdo ujal. Jaký by to byl stát bez řádného krále atd. Ve skutečnosti nestará se o takové věci ve Finsku nikdo. Hle, jak líčí poměry finský sociální demokrat Tanner v štokholmské Social Demokraten (Tanner, senator v předešlé vládě, vede nyní ve Štokholmě podpůrnou akci ve prospěch trpících finských dělníků). Především tvrdí Tanner, že revoluce rudých gard byla ve Finsku úplně zbytečná, ano zločinná, hloupá. Nebylo vůbec nejmenší příčiny k nějaké takové revoluci. Země, po svržení carského jha, stála na čistě demokratickém základě, měla všeobecné, rovné právo hlasovací, a vláda již se ujímala reforem, aby země a národ ozdravěli a mohli se zplna rozvíjeti. V tom však, z čista jasna, podnes

útok za pomoci věrných Albánců a přeskupeného bulharského vojska. Pokud se dalších eventuelních vojenských následků týče, není nutno chovati velkých obav, protože i v případě ústupu rakouských sborů — což byl by pouze logický následek ústupu bulharského — i z jižního Srbska, jde stále jen o okupační území, jehož držení má po většině také význam jen politický.

SRBOVÉ OPĚT V BOJI.

Hlavní úkol připadl ve čtyřdohodové ofensivě macedonské Srbům, jichž síla odhaduje se na 9 až 10 divisí pěchoty (t. j. asi 180 až 200.000 mužů) už i proto, že bojují v území, které dokonale znají, neboť i všichni Macedonci z tohoto území slouží v srbském vojsku. Nepřátelům se podařilo, praví „Frankf. Ztg.", provésti své dobře promyšlené plány skrytě a tajně; macedonské centrum nebylo asi pro případ průlomu dostatečně připraveno. Průlom ve středu macedonské fronty (do hloubky 80 kilomtrů) stejně jako obchvatný podnik v Palestině ukazují, že jsou dohodoví nepřátelé mistry v koloniálním válčení, v němž ovšem mají velké zkušenosti." Vojenští kritikové ukazují, že Bulhaři vlastně považovali válku pro sebe za skončenou, že měli ve zbrani pouze menší část svých vojenských sil (jež se odhadují na více než 500.000 mužů), a nečekali nijakých vel-



Z italské fronty: Maskované dělo rakouské proti letcům.



Z Benátska: Rakouští domobranci podělují děti chudiny polévkou.

není známo proč, přišel z Petrohradu Trockého telegram: „Nyní již nelze déle čekati!" A druhého dne vypukla hrůzovláda rudých gard; zřejmě tedy na nátlak bolševického Ruska. — Nebylo třeba revoluce nejlepšími našemi zbraněmi jsou řádné organisace a hlasovací lístek, soudí Tanner o boji s městskými stranami, a zavrhuje rozhodně i bílý, i červený terror. Potom líčí socialista řádění generála Mannerheima, dříve carova důstojníka, potom vůdce bílých gard, jenž přemohl finské bolševiky. Vojenské soudy odsoudily přes 50.000 osob, na 10.000 rudých zajatců ještě nyní je ve vězeních, vysazeno největší bídě a strádání. — Dělnictvo žije ve Finsku v nejbídnějších poměrech; nejenom ti, kteří se postavili do řad bolševiků, nýbrž celá třída dělnická, jež je ožebračena dohola. Nemá ani politických práv, jediný zástupce dělnictva není na sněmě. Většina socialistických poslanců je v žalářích. V září má počíti vycházeti prvý a jediný socialistický list, a to za nejsurovějšího tlaku vládnoucích osob. Přes to doufá Tanner, že sociální demokracie finská se pomalu probere ze smrtelných mrákot.

NOVÉ ZDRAŽENÍ PAPÍRU.

Nastalo nové zdražení papíru a jiných výrobních prostředků novinářských. Toto opatření má za následek nové zdražení všech denních i týdenních listů. I náš list bude nucen v brzké době zvýšiti předplatné a ceny v drobném prodeji.

PO BULHARSKÉ KAPITULACI.

Bulharsko kapitulovalo. Protože nemůže dál! Vláda musela ujednati příměří a povoliti všecky podmínky nepřátel. Není možno si představiti tragičtější osud, než jaký stíhá v posled. 10letí bulharský národ. Již po druhé klesá s výšin slávy v úplnou porážku a bezmocnost. Krvavá výstraha všem národům malým i velikým, aby nikde nespoléhali na moc násilí, na bodáky a kanony! Zdá se však, že Bulharsko čeká ještě nová těžká pohroma. Armáda bulharská jest porážkou v Macedonii z větší části zničena. Neví se dosud, co přinese vyjednávající komise bulharská, poslaná do Soluně. Zdá se, že Bulharsko kapitulovalo bezpodmínečně a že bude plnit všecky pokyny čtvrdohody jak dokazuje abdikace krále. Německo s Rakouskem má životní zájem na tom, aby že lezenič. spojení s Cařihradem bylo udrženo. Po východní dráze pospíchají, něm. a rakouské pluky do Bulharska, aby obnovily frontu na místě zničené bulharské armády. Bulharsku ke všemu neštěstí hrozí ještě pohroma, že stane se samo jevištěm války, případně i domácí války. — Tragedie bulharská nezůstane bez silného ohlasu na vnitřní politiku středních států. Kdo není zaslepen, vidí každý, že centrální velmoci nemohou rozhodnutí zbraněmi vynutiti. Z toho — myslíme dnes již všeobecného — poznání jest nejlépe vyvoditi patřičné důsledky hned a bez váhání. Čím později se tak stane, tím do horší situace se dostáváme a přinášené oběti budou přineseny nadarmo. Z vládních kruhů se nám může namítnouti, že zahraniční minstr Burián podal nepřátelům ruku, která byla jimi však ostře odmítnuta. To jest sice pravdou, ale ve Vídni i v Berlíně musejí si konečně uvědomiti, že čtyřdohoda chce mluviti se zástupci národů a za takové nepovažuje pochopitelně ani p. Buriána ani Hertlinga. V Německu se k tomuto vědomí již propracovali. Aspoň strany většiny, a chtějí utvořiti parlamentár. vládu, která byla by politicky neodvislou od hlavního stanu a mohla by navázati jednání mírové. A v Rakousku? Nemyslící vídeňská žurnalistika píše o rekonstrukci kabinetu, přináší zmatené zprávy o nějakém koal. kabinetu ze zástupců všech národů. Netřeba vyvraceti, že na těchto zprávách není nic jiného než hloupost těch, kteří je vydávají. Češi a stejně i Jihoslované nepůjdou do žádné rakouské vlády. Složení rakouské vlády jest se stanoviska české politiky vedlejší věcí. Pro českou politiku je směrodatným pouze její cíl a tím jest a zůstává český stát. Žádnými svody se nenechá česká politika zlákati na jiné vedlejší cesty. Nebudeme nikomu pomáhati z tísně, nebudeme věřiti žádným slibům an papírovým programům. V tvrdé škole rakouského politického života, rakouskou persekucí, tolikráte zklamáni, říkáme si: My máme čas! Ten jest naším velikým spojencem. Jsme na dobré cestě. Zejména my ve Vídni to cítíme, jak se ledy předsudků lámou, jak náš požadavek českého státu se počíná ve všech kruzích obyvatelstva uznávati jako neodvratné zlo. Jenom vídeňská žurnalistika a oficielní politika německá dosud má pro český požadavek pošklebek a nadávku.

▫ ▫



Ukryt našeho vojska a pobřežní baterie v Černé Hoře.

MINISTERSKÝ PŘEDSEDA MALINOV.

O ministerském předsedovi bulharského kabinetu Malinovu, který uzavřel se čtyřdohodou příměří skončil válku a demobilisoval, podává zajímavé zprávy sofijský zpravodaj „Neue Fr. Presse," Malinov pochází z Besarabie. Jest vůdcem demokratické strany, kterou založil Karavelov. Mluví dokonale rusky a dobře francuzsky, pokládá se za rusofila a dokonce i stoupence dohody, jeho choť je



Krvavý zápas na západě: Roztřílené tanky na bojišti po francouzském útoku.

Ruska. V čele bulharské vlády stál již v r. 1909 až 1912. Za něho zabaveny východní dráhy a prohlášeno nezávislé carství. Předsednictví po Radoslavovi převzal v době pro Bulharsko nanejvýš kritické. Nebylo potravin ani oděvu pro vojsko. Strany vyhýbaly se odpovědným místům ve vládě kromě demokratů a radikálních demokratů, kteří mají v sobrání jen pět míst a jejichž oba vůdcové Kosturkov a Fadenbecht přijali křesla vyučování a justice. Sněmovna má 243 poslanců, z nichž je toliko 31 demokratů. Z ostatních stran nejsilnější je strana Radoslavova, která má 78 členů, a agrárníci, kteří mají 45 mandátů. Obojí socialisté mají 21 členů nacionalisté Gešovovi 10 míst, Stambulovci, odpůrci Radoslavovi, 25.

JAK DOŠLO K BULHARSKÉMU OBRATU.

Vídeňské listy zabývají se horlivě příčinami a důsledky bulharského usnesení. Vesměs uznávají, že Bulharsko utrpělo katastrofální porážku na bojišti v Macedonii, kdež dohodová vojska postupují bez ustání stále hlouběji do Srbska, ano i do Bulharska. Tento neočekávaný průlom bulharské fronty zaviněn byl rozkladem bulharské armády, která po divisích — dle „Reichenberger Zeitungu" — složila jednoduše zbraně a otevřela cestu Srbům, Francouzům, Angličanům a Řekům do Macedonie. Dle „Bohemie" rozmohl se v bulharské rmádě „bolševismus", který vedl prý k tomu, že „bolševické oddíly bulharské přidala se k vojsku dohodovému". Této pohromy na bojišti využitkoval prý šéf bulharské vlády Malinov k tomu, aby uskutečnil dávné svoje záměry k odloučení Bulharska od čtyřspolku. Tak usuzuje berlín. tisk, pokazuje na to, že již po delší dobu byly patrny známky převratu v Bulharsku. „Berliner Tageblatt" uvádí, že „již před 14 dny vyslovily své obavy v tomto směru členové uherské vlády v Pešti".

PARLAMENT.

Parlament se sešel v době velice kritické. Úspěchy čtyřdohody na západě vyvolaly zcela novou situaci a když ještě porážky v Macedonii způsoily úplnou kapitulaci Bulharska, naskytla se otázka: Co teď? Jisté je, že monarchie pracuje rovněž k míru, ale předpokladem míru je v prvé řadě uspokojení požadavků rakouských národů. Proto nelze chápati, jak mohl ministerský předseda baron Hussarek přijíti do parlamentu a hlásati tam program národní autonomie. Přece vláda dobře ví, že požadavkem rakouských národů je samostatný stát český, samostatný stát polský a jihoslovanský. Vláda dobře ví, že je pozdě na nějaké záplatování rakouské ústavy, že národy nepřistoupí na nějaký polovičatý kompromis. Proto byl projev ministerského předsedy velice nešťastný a musel býti příkře odmítnut. V tak vážné chvíli, jako je dnešní, nesmí se tak polovičatě mluvit. Tak vážná doba jako je dnešní, když jedná se o býti či nebytí monarchie, vyžaduje více. Taková doba vyžaduje skutky. Je viděti, že se naše vlády opravdu ničemu nenaučily a že pravdu mají ti, kteří zamítají s vídeňskou vládou vůbec jednati.



Hetman Ukrajiny Skoropadsky rozmlouvá s císařem Vilemem.

ŘEČ POSL. STAŇKA.

Ve druhé schůzi poslanecké sněmovny pronesl skvělou řeč posl. Staněk, v níž po zásluze odbyl projev bar. Hussarka. Zmínil se o současné korunní radě a poukázal na to, že se zabývá novou mírovou akci a že Vídeň podnikne nový mírový pokus. Vřele ujal se českých legií a pravil, že vláda rakouská zamítla českou delegaci, když chtěla, aby byli připuštění zástupci národů v Brestu Litevském. Nyní však zamítají Češi vyjednávati s Rakouskem. Ať rakouská vláda vyjednává s českými legionáři za hranicemi. Posl. Staněk pravil, že jest zásluhou českých brigád, že Francie nebyla ještě více vyloupena německým vojskem a že Paříž, srdce Francie, a Calais nepadly do rukou Němců. Po těchto slovech došlo k velkým skandálům. Posl. Teufel křičí: České vojenské brigády jsou bandou lupičů! Po těchto slovech nastala vřava. Dr. Soukup vrhá se na Teufla a posl. Lisý chopil kalamář a hodil po Teuflovi. Netrefil ho. Dr. Soukup chopil tašku ministra Paula a hodil jí na Teufla, ale taktéž netrefil. Ostatní poslanci němečtí pomalu zatlačovali poslance Teufla a odvedli ho na druhou stranu. Jen tím ušel výprasku. Na to mohl posl. Staněk svou řeč dokončiti.



Ze západní fronty, dějiště největší světové bitvy: Sídlo generálního štábu v Haplincourtu.

J. H.:

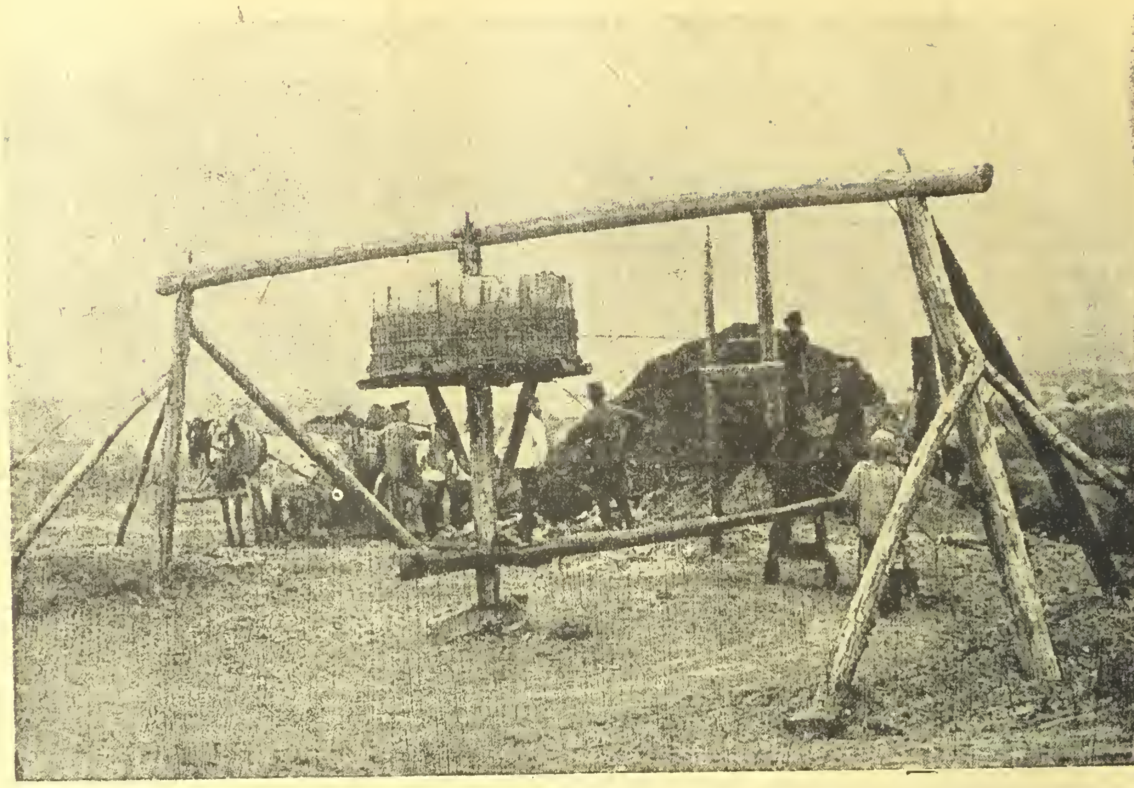
PROBUZENÍ.

Nesl, vlékl, táhl sebou kříž zklamání, vzhůru, výš na Kalvarii, vysokou horu, na jejímž úpatí bojácně se krčila maličká jeho rodná víska. Bylo to těžké drtící břímě, on však pod ním neklopýtl. Hrdě, s hlavou vztýčenou, odhodlaně stoupal po příkré stezce hadovitě se k vrcholu vinoucí. Vzal, uchvátil sebou bezpečné vědomí, že tam nahoře, kde téměř líbá se s oblaky, čeká naň vykoupení, vysvobození z hrozných muk zklamání, z palčivé bolesti duše.

A čím stoupal výš a výše do čistého vzduchu, tím více pociťoval, že i těžce na duši jeho uvalené břemeno stává se mu lehčím. Jakoby mu drobné kaménky, kousky rumu, které se mu pod nohou uvolnily a dolů do příkrého údolí se kutálely, snímaly po kousku tísnící břímě s duše. Ani se již neohlížel zpět, stoupaje pořád výše. Za nedlouho bude nutno vrátiti se nazpět do hlubokého tohoto údolí, ale jenom jak? Vrch je tak vysoký, tak strmý a vesnice leží v tak závratné hlubině...

— — — — — — — — — — — — —

Velebný zvuk zvonů nese se jarním vzduchem. Vítr bere ho na perutě a odnáší s sebou dojemný ton kovových jazyků do výšin, do čistého étheru, do trpící duše utrápeného mladého muže! Proč ho také pronásleduje zvučný ten posel jásavé radosti když v duši jeho jest hoře?



Jak se v Ukrajině dosud dopravuje z uhelného dolu uhlí na povrch země.



Vojenská zpráva ukrajinského uhelného dolu v Makievce.

Zvony zvou na svatbu, jemu pak odzvánějí hrany.

Teď právě se zaslibuje v kostele sv. Štěpána dívka, k níž poutala ho blouznivá náklonnost duše, plápol srdce, všecka touha života, — jíž v srdci svém postavil oltář, — který teď rozpadá se v ssutiny. Jeho dívka u oltáře přísahá teď věčnou lásku jinému.

— — — — — — — — — — — — —

Skřivánek zpíval hluboko pod ním překrásnou píseň. Neslyšel takové jeho písně. Lupení šelestilo mu nad hlavou. Nevšímal si ničeho.

Drobné, pestré kvítí smálo se vůkol, vysílajíc k němu omamné vůně. Neviděl, necítil.

Bílé obláčky pluly vysoko na nebi, tiše, pokojně. Rozsáhlý obzor prostíral se u velebném klidu pod ním, zelené lučiny, vlnící se moře osení, šedě se klikatící silnice, lesnaté pahorky, hlučně bublající potok, a všecko zalito jiskřivým zlatem zářícího slunce. Vše to odráželo se chladně zpět od zrcadla jeho duše. Oči jeho hleděly ztrnule do ohromného prázdna nekonečnosti, zatím co duše jeho bloudila daleko od této třpytivé, oslňující, bujné přítomnosti.

— — — — — — — — — — — — —

Zabloudil do minulosti.

Tyto stromy byly dříve svědky jeho blaha. Pod jejich loubím procházíval se s dívkou černookou, tváře andělské. Tehdy nedostávalo se jim ani slov. Místo nich hovořilo listí mile kynoucí jim nad hlavami, šeptající vánek. zpěvný ptáček. Byly to čarovné zvuky, jež vybuchly jim ze srdce, plné vznětu a sladkého kouzla.

Tu zazněla první přípověď věčné lásky. Tu zahlaholila věčné lásky ohnivá zástava — první polibek- když se oba na strmé skalině schýlili utrhnout protěž a rozpálené tváře jejich se blížily. Ohniva červeň zalila tehdy její růžovou, cudnou líc. Věru, že bledá byla dnes, kdy potkala ho, jdouc k zásnubu do kostela, aby jinému věčnou lásku přísahala.

— — — — — — — — — — — — —

Nesl, vlékl, táhl sebou těžký kříž zklamání vzhůru, výš k příkré skalině, na níž se tehdy spolu odvážili trhat protěž a kde nyní v strašné hlubině zeje propast — vysvobození. Vždyť je nyní konec všemu. Květ blaha vyrván ze srdce i s kořenem.

Nač je mu život bez cíle a bez obsahu?

A hrozně znaven usedl na strmém, trčícím výběžku, složil tvář hluboko do dlaní a bolestně zaplakal.

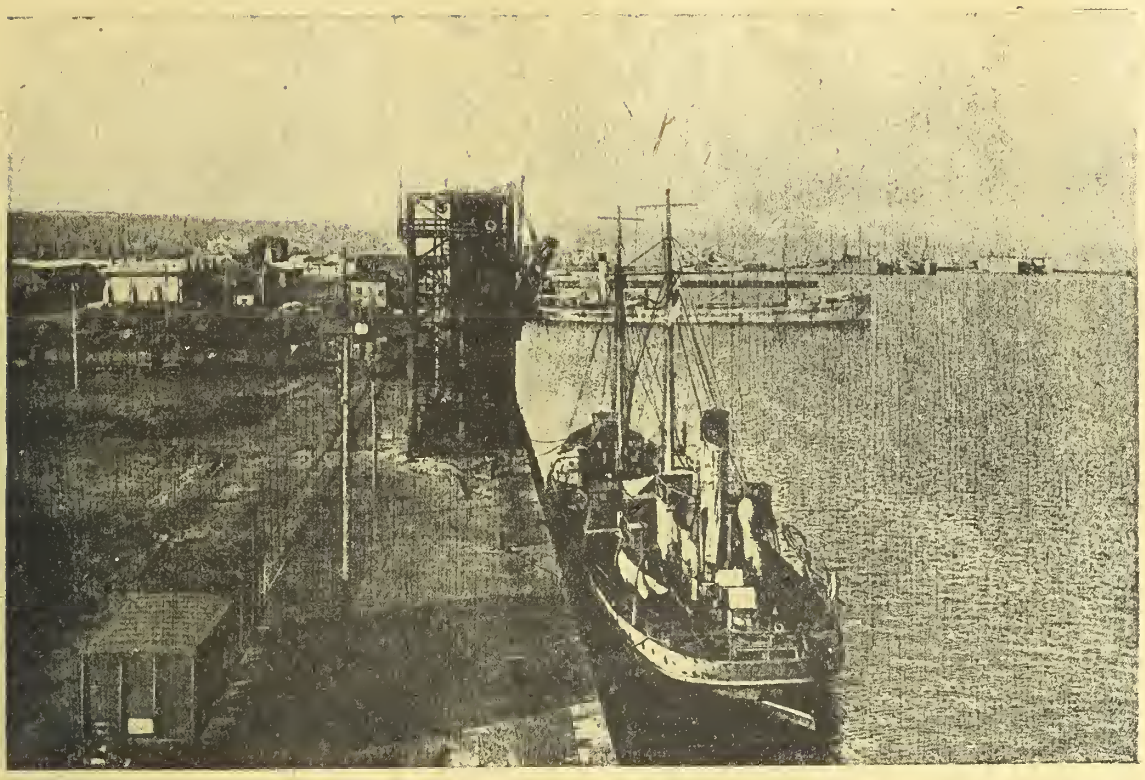
Neviděl, neslyšel to nikdo. Pouze ta pustá, nehostinná skála. Ale ta zůstala němá, chladná, bezcitná...

Rychle zdvihl hlavu a jakoby si vyčítal slabost, utřel slzu splývající po tváři.

Povstal a odhodlaným krokem stanul na pokraji příkré skály. Pod ním závratná roklina. Sta-



Z Ukrajiny: Pohled na hutě v Makievce s dělnickými baráky: Z těchto dolů dováží se do Rakouska uhlí.



Přístav v Marinpolu, ze kterého dopravuje se k nám po lodích ukrajinské uhlí.

čí učiniti jediný krok a bude konec všemu, všemu — utrpení, mukám, zklamání, beznadějnosti.

A jak tam stál na kraji srázu, ohlédl se ještě jednou na ten krásný boží svět, vyslal s výše ještě jeden pohled do čarokrásného kraje, na vinoucí se jím silnici, kde vesele dovádělo a hrálo si několik dítek v pestrých šatičkách. Pozoroval bujné pastviny, kvetoucí luhy a uprostřed nich malou, rodnou vísku, v níž prožil tolik krásných dnů života. Jak nepatrnou zdála se odtud věž kostelíka, jak maličkými chaloupky. Zda rozpozná také chaloupku milé, drahé matičky?

Pátrá, hledá očima, až stočí zrak k dobře známé křivolaké uličce. Tu je! Našel, co hledal! Světle zeleně natřený plot s bílým vroubením. Z vikýře vykukující zlaté klasy kukuřice. Na průčelí domu pestře namalované tulipány. A stará, vysoká moruše před vchodem.

A hle, hle, tam přede dveřmi jakoby někdo stál. Jakoby si rukou clonil oči a zíral pátravě v dálku.

A pevný, otrlý, zmužilý, statný mladý muž rázem se roztřásl. Ruka mu poklesla, postava se zlomila a hlava hluboce schýlila se ke hrudi. Bože, Bože — jak mohl jen zapomenouti na ni, na tu dobrou, šlechetnou, svatou ženu? Jak mohl nevzpomenouti na stařičkou, zlatou svou matičku? Vždyť je jí jedinou podporou, jejího stáří jedinou radostí, jejího večera posledním zářivým paprskem! Vždyť srdce její přimyká se k jeho životu, každou žilkou, vší obdivuhodnou silou lásky mateřské. Jak je bídný, jak podlý, jak sobecký, jak nevděčný, mysle pouze na svůj vlastní bol a pranic se nestaraje o starou matičku, již tu chtěl zanechati, ani se nerozloučiv, již chtěl připraviti takový veliký zármutek, již chtěl zrovna zabíti!

Ale smí tak učiniti?

Smí třeba jen na okamžik působiti bolest dobré, šlechetné, zbožné té ženě. Oh, co by se s ní dělo, kdyby jí donesli syna, mrtvé, zmrzačené tělo jediného, milovaného dítěte? Jistě by jí puklo srdce té chvíle...

Toužebně vztáhl ruce k matce své v dáli.

Ne, ne, drahá, dobrá matičko, na šedivou hlavu tvou nesmí pro mne padnouti temný stín trudu! Na čelo tvé nesmí pro mne vyrýti bolest ani jediné vrásky! Chci žíti pro tebe, ty drahá, zlatá moje matičko, chci nésti po celý život svůj tento kříž zklamání...

— — — — — — — — — — — —

A zvolna, s hlavou sklopenou, vracel se dolů se závratné výšiny.

▫ ▫ ▫

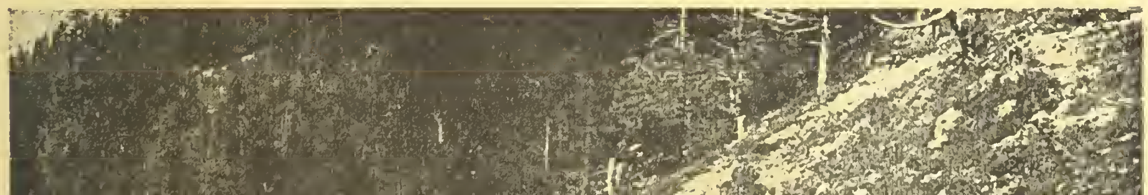
CUKROVÍ PROTI TABÁKU.

V New Yorku odehrává se zajímavý konkurenční boj. Obchodnímu domu Ricker a Hegemanu



Z jihozápadní fronty: Celkový pohled na Belluno.

patří veliká lékárna, s množstvím prodejen po celém městě. Americké lékárny liší se valně od našich: prodává se v nich všemožné zboží, od jodové tinktury k vanilkové zmrzlině, voňavkám, čokoládě a cigaretám. Cigarety zavinily zuřivý boj mezi firmou výše uvedenou, a United Cigares Stores. Hlavním výdělečným zbožím lékárny bylo cukroví a čokoláda. Aby i mužské obecenstvo do svého obchodu přilákali, rozhodli se majetníci firmy, že budou prodávati i tabák a cigarety. Krabice dobrých cigaret stojí v Novem Yorku 16, ve velkém prodeji 14 centů. Ricker a Hegemann rozhodli se prodávat krabici po 12 centech, doufajíce, že ztrátu plně jim nahradí ještě zvýšený prodej cukroví. Stalo se; po reklamě v novinách stoupl výdělek na sladkostech o 3000 dolarů denně, převyšuje o 500 dolarů ztrátu 2500 dolarů na kuřivu. United Cgares Stores, připravena o značný počet konsumentů, protestovali proti prodeji pod cenou, ale dostala krátkou odpověď: „Prodej je volný, známe ziskem nahražovat ztrátu na jiném předmětu utrpěnou." Nezbylo, než jedno východisko United Cigares Stores: uvésti ve svých obchodech prodej cukroví pod běžnou cenou. Obyvatelé Nového Yorku přihlížejí chladnokrevně ku zápasu, ve kterém nyní obě firmy krvácejí a kupují lacině tabák v lékárně a cukroví ve skladištích kuřiva.



Z italské fronty, na které se čeká nová nepřátelská ofensiva. Rozbité italské 30cm. dělo.

OBRAT V NĚMECKU.

Císař Vilém přijal vlastnoručním přípisem demisi říšského kancléře hraběte Hertlinga a uvedl v přípise: Přeji si, aby německý lid pronikavěji než dosud spolupracoval na osudech vlasti. Je tudíž mou vůlí, aby mužové, požívající důvěry lidu, v širším rozsahu brali podíl na právech a povinnostech vlády. Prosím Vás, abyste dokončil své dílo tím, že povedete záležitosti dále a provedete opatření, kterých si budu přát, dokud nenajdu za Vás náhrady. Na Vaše návrhy v tom směru čekám. Je tedy v Německu učiněn už prvý krok k parlamentarisaci vlády. Německo bude mít novou vládu, ale bude-li mít také jiný systém, to říci ještě nelze. Němečtí stáníci patrně chtějí přelstít svět a vlastní svůj lid nějakou pseudoparlamentarisací a pseudodemokracií. Ale nechť se nemýlí. Na polovičatosti už není času. O tom se přesvědčí ochránci reakce také v Německu.

□ □ □

PALESTINA.

Vývoj věcí v Palestině je tento: Angličané lámou slabý již odpor tureckých zadních vojů, které kryjí ústup z Palestiny k Damašku. Boje se zadními voji sváděny před několika dny mezi pobřežím u Akky a severně od jezera Genezaretského; 20 km od tohoto jezera vynutili si Angličané (u Džisr Benát Jakubu) přechod přes Jordán, aby zamířili k Damašku. Tam směřují také vojska arabského krále Husejna, kterým se podařilo vyvolat proti Turkům povstání v rozlehlé krajině Hauránu, jižně od Damašku. Husejnova vojska postupují podél železniční linie k severu na Damašek spolu s Agnličany. Obsadila již několik železničních stanic. Gázale a Ezru (Zorává). Zprávy jsou staré několik dnů, takže se dá souditi, že jsou vývojem událostí překonány. Dle všeho bojují již Angličané o Damašek. Osud jižní skupiny tureckého vojska, operujícího východně od Jordánu a Mrtvého moře, je zpečetěn povstáním Hauranských kmenů a vojsky Husejnovými. Turecká vojska nemohou ani na jih, ani na sever: jsou jim uzavřeny obě cesty. Jediné východiště je ústup do širé nehostinné arab. pouště na vých. od železnice, na Damašek vedoucí. Pokoušejí se dosud, probíti si cestu od Ammánu k severu, zdá se však, že marně. Rozklad zasáhl asi příliš hluboko, jak nasvědčuje zajímání celých svazů Angličany. Dle posledních potvrzených zpráv anglických, dosáhli Angličané Damašku. Od Damašku až k Eufratu, proti jehož proudu anglická vojska postoupila až za Anah, porazivši své doby mezopotamskou skupinu turec. u Hilu je vzdálenost několik set kilometrů, kterou by bylo raziti, aby se obě anglické skupiny, palestinská (od Damašku) a mezopotamská (na Eufratu) spojily. Pak by byla celá ohromná Arabie odříznuta úplně od spojení s Tureckem a stala by se tak kořistí Angličanů.

□ □ □



Bulharští vojáci chytají ryby.



Z Macedonie: Scéna od pramene u Doiranu.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ.

Dne 22. září. Italské bojiště: Večer přepadly naše útočné sbory na Dasso Alto úsek zákopů, chráněný česko-slováckými legionáři. Největší část posádky stihl zasloužený osud. — Západní bojiště: Západně Fleurbaix a jižně Havrincourtu byly dílčí útoky nepřítele odraženy. Po marných dílčích útocích posledních dvou dnů přešel Angličan dnes opět k velkému jednotnému útoku. Jeho cílem byl průlom jižně Cambrai. Pod ochranou těžké dělostřelby zahájila anglická pěchota, provázena pancéřovými vozy a letci mezi lesem u Gouzeaucourtu a Hardicourtem časně z rána útok. V očekávání nepřátelského útoku přeložili jsme v noci ze dne 19. na 20. září obranu naší z volného území východně Villers-Quislainem a Bellicourtem. Když nepřítel v hustých řadách s výšin útočil proti naší čáře, uvítala ho připravená palba našeho dělostřelectva, pěchoty a strojních pušek. Útok ztroskotal před naší čárou. Po nejsilnější dělostřelecké přípravě obnovil nepřítel nový útok. Také tento druhý útok ztroskotal úplně. Přechodně vnikl nepřítel do jihozápadní části Villers-Quilain a do dvorce Quennemontu. Zde ho okamžitý protiútok vypudil. Večer a v noci po nejsilnější dělostřelecké palbě nové živé útoky, které byly odraženy. Včerejší bitevní den [illegible]kém zápase na západní frontě zvlášť úspěšný den. — V Macedonii jsou Bulhaři na ústupu. — Též Turci v Palestýně ustupují. Angličani obsadili Nazaret.

Dne 23. září. Západní bojiště: Dělostřelecká činnost oživla mezi Ypry a La Bassee, po obou stranách



Z Albánie: Celkový pohled na Drač. Nedávno bylo město napadeno ital. letci.



Slavnostní vysvěcení vojenského hřbitova oldenburského pěš. pl. 91. v Ruské Wole na Lublinsku.

Scarpy a v průplavovém úseku jižně Marquionu. V úsecích jižně a jihovýchodně Epechy, jakož i mezi potokem Omignonem a Sommou nabyly dělostřelecké boje opět velké síly. Útoky pěchoty, které podnikali Angličani proti naší čáře jihovýchodně Epehy, byly odraženy. Jako v posledních dnech vyznamenala se i včera druhá gardová divise. Během noci potrvala silnější dělostřelecká palba; v nočních útocích východně Epehy usadil se nepřítel v několika částech zákopových. Předpolní boje na Oise. Vojenská skupina německého korunního prince: Mezi Ailettou a Aisnou ochabla včera bitevní činnost. Výzvědné bitky v Champagni. Mezi kotou Lorraines a Moselou byla dělostřelecká palba časně ráno občas stupňována. Nepřítel, který útočil většími sbory u Haumontu, jižně Dampoitoux a Rembercourtu a svými výzvědnými oddíly pronikl namnoze k našim posicím, byl odražen.

Dne 24. září Na tyrolské frontě dělostřelecké a hlídkové boje. Na planině mezi Canove a Monte di Val Bella přešel včera nepřítel k novým útokům. Na Monte Sisemolu, proti němuž nepřítel svou podporovací palbu stupňoval k největší živosti, poštěstilo se francouzským a italským útočným sborům vniknouti do naší čáry. Protiútok zatlačil nepřítele do jeho zákopů. Pokusy nepřítele, přiblížiti se k našim posicím severně Monte Tomba, byly odraženy. V Albánii žádné zvláštní události. Severně Moeuvres byly dílčí útoky nepřítele odraženy. V místních protiútocích dobyli jsme již. Villers-Guislain a východně Epehy části zákopů, které v posledních bojích zůstaly v rukou nepřítele a ukořistili při tom zajatce.

Dne 25. září. Na italské frontě menší bitky. — V Albánii klid. — Na západě začal nový čtyřdohodový útok na St. Quentin a Cambrai. — Bulharský ústup v Macedonii pokračuje. — Turci ztratili Nazaret.

Dne 26. září. Na našich frontách nic nového. — Na západě dělostřelecké boje ve Flandrech. U Moevres nové útoky nepřítele. Nové útoky proti St. Quentinu. Nepřítel obsadil Poutruet, Gricourt a Francilly-Selency. Jinak jen dílčí boje. — Na Balkáně dospěli Francouzi a Srbové do Prilepu a Stipu. Celá bulharská armáda je poražena a ustupuje. Přes 300 děl ztratila. — V Palestině zahájen všeobecný ústup Turků. Přes 25.000 zajatců a 200 děl ukořistili Angličani.

Dne 27. září. Na rakouských frontách situace nezměněná. Na západě započal nový francouzský útok v Champagni. Při obraně vyznamenalo se také vojsko rakouské. Západně Aisny a východně Argonů ustoupilo německé vojsko na novou obrannou čáru. Postup nepřátel byl zastaven u Tahure a Ripontu. Zároveň také obnoven obrovský útok na Cambrai a získal půdy. — Bulharsko vyvodilo důsledky ze své porážky a ze vpádu anglického vojska na bulharskou půdu a požádalo čtyřdohodu o mír.

Dne 28. září. Na italské frontě žádné větší události. — Anglický útok na Cambrai pokračuje. Mezi Ailettou a Aisnou a v Champagni trvá bitva a Frncouzi a Američané docílili další pokroky. — Bulharsko přijalo všecky podmínky čtyřdohody. — Německé a rakouské vojsko vtáhlo do Sofie. — Turci vyklizují Palestinu a ztratili přes 50.000 zajatců a přes 300 děl. Angličani táhnou na Damašek.

Dne 29. září. Na našich frontách jen dělostřelecké a dílčí boje. Angličan společně s Belgičanem rozšířil ve Flandrech útoky a pokračuje v nich proti Cambrai. Francouzi a Američané opětovně hnali útokem v Champagni, jakož i mezi Argonami a Mosou. Ve Flandrech se podařilo dobýti našich jícnových polí a částečně vniknouti do našich dělostřeleckých linií. Útok nepřítelův se zastavil na železniční hrázi Dixmuide-Houthoulst-Westroosebeke-Paschendaele-Becelaere - Zandvorde až Hollebeke. Západně Cambrai vzali jsme zpět svoji frontu do zadní posice linie Aileux-Aubigny západně Cambrai a za průplav jihozápadně Cambrai-



Česká ochotnická divadla: Scéna z „Janošíka" provedeného v přírodě u Třeštína.

Marcoing. Mezi Ailettou vzali jsme zpět své linie za průplavem Oise-aisneským mezi Algy-le-Chateau na Ailettě a Bourgem na Aisně. Mezi Suippes a Aisnou, jakož i mezi Argonnami a Mosou nepřítel v silných útocích pokračoval. Francouz, který vyrazil na celé frontě mezi Suippes a Aisnou částečně až šestkrát k útokům, vedeným silnými obrněnými roji, byl v rozhořčeném boji vržen zpět. Jeho jediný místní úspěch jest, že dobyl Somme-Py. V Argonnách vzali jsme zpět minulé noci linie pro postup nepřátel v údolí Aire až do krajiny jihovýchodně Binauille-jihozápadně Apremontu. Místní úspěchy mohl docíliti u Apremontu a východně Cierges, kde naše linie časně ráno zatlačil až k lesu eunelskému a k Fay.

Dne 30. září. Bulharsko zastavilo válečné operace. Na italském bojišti úspěšné počiny hlídek. Bezprostředně západně jezera Ochridského vyklidili jsme se zřetelem na bulharskou frontu po místních bojích územní pás. Západní bojiště: Ve Flandrech pokračoval nepřítel ve svých útocích. Vpád nepřítele do našich zákopů přinutil nás k posunutí pravého křídla naší obranné fronty zpět až za úsek Handzaeme severně Dixmuide až k Merckemu a k vyklizení oblouku u Wytschaete na levém křídle bitevního pole. Mezi Paschendaele a Becelaere pronikl nepřítel až k Moorslede a Dadizeele. Bojujeme v nížině Lysu. Obrovský zápas na frontě mezi Cambrai a Saint Quentinem. Severně Cambrai ztroskotaly 8krát silné útoky nepřítele. V předměstí Cambrai v Neuiville a Cantimpre usadil se nepřítel. Stojíme zde na západním okraji města za Šeldou. Mezi Gounelien a Bellicourtem odrazili jsme opětovné nápory nepřítele. Villers-Guislain, který přechodně byl obsazen nepřítelem, byl v protiútoku zase dobyt. Mezi Bellicourtem a Bellenglise vyrazil nepřítel přes průplav. Zastavili jsme jej na čáře severní okraj Bellicourtu, západní okraj Goucourtu. Pluky, odrážející nepřítele severně Gricourtu musely večer vzíti své křídlo zpět na Leocourt.



Z činnosti českých ochotnických divadel: „Janošík" v přírodě u Třeštína.

KRITICKÁ SITUACE TURKŮ.

„Hamburger Nachrichten" píší: Situaci Turků v Palestině nutno označiti jako kritickou, tím spíše, když nyní tureckému velení bude jen velmi ztěží lze pro nepatrnou výkonnost zpětných spojení povolati nové zálohy z vnitrozemí a situaci napraviti. Neboť jedná se nejen o dopravení vojska, ale též o všechny jeho potřeby a zásobování, protože země sama ničeho neposkytuje. Zesílení stavu vojska jest velmi omezeno, hlavně nedostatečnou výkonností dráhy. Angličané naproti tomu jsou daleko lépe na tom. Vzdálenost od jejich základny v Egyptě je mnohem nepatrnější a spojení je dobře vybudováno. Kromě toho mají k disposici též cestu k moři. —

ČECHOSLOVÁCI

jsou na postupu. Posunuli sídlo své vlády z pobřežního města oceánského Vladivostoku o 4000 km na východ do sibiřského města na řece Obu Tomska. Vrchní velení převzal nyní generál Sirota, energický muž, který zavedl železnou disciplinu. Města Blagověščensk a Alexějevsk (ve východní Sibiři) obsazena japonskou jízdou. Japonská jízda vtrhla do Nerčinska. Celkem operuje v Sibři 12 japonských divisí. Čechoslováci se zmocnili Samary. Celá trať od Vladivostoku až Samaře je vyčištěna od pozůstatků bolševických vlád. Dle zprávy „N. Zür. Ztg." dostali se Čechoslováci do boje s řadovým německým vojskem, které stojí mezi Volhou a Dněprem.



Hry a zábavy v táboře italských zajatců v Rakousko-Uhersku. (Hudební kapela.)



Život v táboře italských zajatců v Rakousko-Uhersku. (V kostele).

NĚCO O FIDEIKOMISÍCH.

Na říšské radě byl před několika měsíci podán návrh, aby zákon o fideikomisních velkostatcích byl změněn. Potkal se se souhlasem všech stran. Musí našim poslancům na tom záležeti, aby půda rozdělena byla v budoucnosti stejnoměrně. Dosud drží jednotlivci ohromné latifundie, kdežto široké vrstvy zmírají nedostatkem, poněvadž se jim nedostává pozemků. Velkostatky se dělí na allodiální a fideikomisní. Allodiální jsou zdražebné. Totiž mohou měniti majitele koupí. Fdeikomisní statky nesmí býti prodány ani zadluženy. Zvláštními rodinnými řády a zákony přesně je stanovena postoupnost držitelů v rodině. Obyčejně bývá jim prvorozený syn. Vymřel-li rod po meči, totiž v mužském potomstvu, nastupují ženské se svolením zeměpanským; někdy třeba svolení nejvyšších úřadů. Fideikomisní statky zakládány byly u nás porejvíce v 17. století po vzoru španělském. Tam hledati třeba vznik. Králové španělští prohlásili se dědičnými, vysoká šlechta je následovala, aby zvětšila lesk a vliv svůj. Ze Španěl se toto zařízení rozšířilo do Italie, odtud do Německa a pak do naší vlasti. Nejrozsáhlejšími fideikomisními statky v Čechách a na Moravě jsou ohromné latifundie Švarcenberků v Čechách a Lichtensteinů na Moravě, v zemích alpských. Také polit. důvody tehdejší doby působily mocně k tvoření fideikomisních statků. Panovníci viděli v držitelích podpory trůnu, kteří k nim stáli v dobách bouřných. Mocnář, mající pevný kádr majitelů fideikomisních statků kol sebe, nemusel se strachovati o svůj trůn. Tato šlecha nikdy se nezpronevěřila. Ve Švarcenbercích vidíme násled. pánů z Růže, Lichtensteinové domohli se statků po válce třicetileté. Jako přísní katolíci stali se nástupci pánů ze Žerotína, Pernštýnů, kteří stáli věrně u víře bratrské a protestantské. Za nynějších právních poměrů je třeba k zařízení fideikomisních statků zvláštního zákona říšského. Poslední fideikomis utvořen byl v letech sedmdesátých min. století v Haliči. Bylo k tomu velikého úsilí třeba, než se poslanci dali obměkčiti a mnoho se mluvilo o podplatnosti. Jsou dosud lidé, kteří zařízení fideikomisních statku čili majorátu chválí, pravíce, že za volných poměrů by tyto latifundie byly přešly v ruce židů, jakož se stalo s mnohými allodiálními velkostatky u nás a hlavně v Haliči a Uhrách. Mnozí panovníci zákony o majorátních či fideikomisních statcích měnili. Tak Leopold I. r. 1674. Zajímavo je: Pruský zákoník pravil: Tvoření fi-



Ze života v táboře italských zajatců v Rakousko-Uhersku. (Oběd.)

deikomisů je jenom tehdy přípustné, když statky mají nejméně cenu 10.000 tolarů. Dle podaného návrhu na zrušení fideikomisních statků poznáme vliv a sílu našich lidových poslanců. Nejvíce odpůrců najde návrh na zrušení v panské sněmovně. Tam dědiční pairové uplatní svůj vliv, aby zrušení se neprovedlo. Dle mého náhledu je dříve prosaditi zákon, jímž se velkostatkářům bez rozdílu zakazuje rozšiřovati své statky koupí selských usedlostí, jak se stalo za blahé paměti Josefa II. Jest oprávněná obava: V dohledné době sestávati budou četné obce jen z bezzemků. Ještě podotýkám ke konci: Rusko fideikomisních statků nezná, což je velká výhoda.

VÁLEČNÉ AFORISMY

Revue „Die weissen Blätter" přináší několik aforismů Evropanových, z nichž některé přinesla „Arbeiterzeitung": Co je reální politik? Reální politik je muž, který větší polovinu realit v politice zapomíná, totiž — ducha.

Nestejní bratři, stejné čepice. Anglický básník sir Robert Bridges označuje tuto válku jako boje mezi Kristem (Angličany) a ďáblem (Němci). Francouz. filosof Henri Bergson vysvětloval tuto válku jako boj mezi duchem (l'esprit, jehož zástupci jsou Francouzi) a la matière, hmotou, strašným materialismem Němců. Německý národohospodář Werner Sombart považuje tuto válku za boj kramářství, charakteristického rysu Angličanů a hrdinství, jež je nejnápadnějším rysem německým. Všichni tito pánové chtějí arciť zachrániti svou vlast a svůj systém.

*

Starý zákon. Od té doby, kdy vypukla válka, citují knížata i duchovní, patrioti a politikové zase horlivě Starý zákon — z pochopitelných důvodů: naprostá láska k nepřátelům v Novém zákoně potřebovala nyní malého příměsku silnějších ideálů.

*

Se starou knihou je to jako s jistými generály, kteří v míru pravidelně uvízli a teprve ve válce začali dělat kariéru.

Divadelní švindl. Od doby francouzské revoluce hraje se na evropských divadlech vždy opak toho, co je venku na divadelní ceduli. Tehdy cedule slibovala kus s názvem: „Volnost, Rovnost, Bratrství", a když se koupil lístek, byly uvnitř „zářijové vraždy, řeže nantesské a hromadné popravy na náměstí Republiky". Nyní je na ceduli „Pokrok, Světový mír, dorozumění národů" a v divadle hraje se krvavě realistické drama „Odření loupežní rytíři", při němž nejen všichni loupežní rytíři jsou opravdu dření, ale také nevinné, falešným předstíráním zlákané obecenstvo musí tu nechati kůži i chlupy. Je otázka: Nemělo by podvodné divadelní ředitelství již jednou být vyměněno?

*

Počátky civilisace. Jistý divoch, jehož misionář se dotazoval, zná-li rozdíl mezi dobrým a zlým, odvětil: „Dobré je, vezmu-li statky a ženy jiným, zlé je, vezmou-li je oni mně." Tento divoch, jak se zdá, nebyl již docela divochem; zajisté studoval již mezinárodní právo.

*

Psychologie národů. Angličané mají školní dětskou knihu, v níž je psáno: „Holanďané často se myjí a žvýkají tabák, Rusové myjí se málo a pijí vodku, Turci kouří a vzývají Allaha..." Psychologie národů, jíž nalézáme mimo knihy pro děti, je namnoze komplikovanější a — falešnější.



Život a ruch v táboře italských zajatců v Rakousko-Uhersku: Ve skladišti chleba.

— 240 —

v nejbližším okamžiku zmizel však v temnotách. Jeskyně byla as dvanácte stop široká a sotva několik stop vysoká; vchod byl zarostlý nejrůznějšími travinami a mechovím a to tak hustě, že ho žádný nepozoroval. Olizující jej moře bylo značně hluboké; vařící a šumící vír kroužil tu neunavně dnem i nocí. Rohan si vzpomněl, jak častokráte vesloval kolem tohoto místa a jak hrozné legendy mu se věru vyprávěly, o odvážných mužích ze starých dob, kteří se „pokusili vniknouti do „tlamy jeskynní" jak obecně vír nazývali — a jak se nikdy více nevrátili. A skutečně vyřítili se tímto místem čas od času, hrozné, zuřivé massy vodní, provázené ohlušujícím rachotem podzemního zemětřesení, což zavdávalo příčinu k nejpověrčivějším domněním a stačilo, aby se lidé onoho místa stranili.

Jemnocitné povaze zdá se ohromujícím, připadnouti náhodou na stopu pozoruhodnému tajemství přírodnímu a vniknouti náhle do slavnostního ticha skrytého zákoutí matky země, kam dosud nikdy nevkročila lidská noha. V žádném kostele, před žádným oltářem nedovede se člověk tak zbožně modliti, jako v podobném chrámu přírodním! Rohanovi, který po dlouhou dobu musil živořiti v temném úkrytu, štván lidmi, jak divé zvíře, se náhle zdálo, že se nad ním dobrotivost přírody smilovala obdarovavši jej láskou a soucitem; hojivým balsámem, tišila rány jeho srdce, dodávajíc zraněné jeho duši nového klidu a míru; objímala jej něžně, ukazujíc mu pohádkové svoje poklady. V onom okamžiku nebyl by býval mocen popsati pocit štěstí, který mu duší zachvíval; zde ve veselé jeskyni, cítil se znovuzrozen, zde zapomínal na všechny svoje pozemské strasti. Vždyť se zde mohl znovu bez bázně koupati v hřejivých paprscích slunečních, oddávaje se nerušeně svým myšlenkám.

Objev sledoval za objevem. Kolem jeskyně táhl se úzký, stezce podobný okraj, velmi sice kluzký, ale bosým nohám přístupný. Asi po čtyřiciti krocích, opíraje se o rudé skalní sloupy, dospěl nejzazšího konce jeskyně a seskočil na úzké

— 237 —

se v oné chvíli, vzdor všem svým „vznešeným" známostem, zdál býti pouhou nulou. Gildas promlouval se svým strýcem, zrovna tak jako s ostatními, z vysoka a tónem starého veterána, tropě si smích ze staromódních názorů strýčka Ewena.

„Viděl jsi císaře? Na vlastní oči?" pátral napiatě.

„To se rozumí, že jsem ho viděl. Naposled u Drážďan. Pršelo jen se lilo a človíček vyhlížel jako utopená krysa. Hnědý plášť promočen, klobouk stržen přes uši, tak jechal. U ďasa! Seděl tak špatně v sedle jako stará babka*. Uznávám, že je velikým generálem ale to je jisto — na koni jezdit neumí!" vykládal invalida-nováček opovržlivě.

„Ty tvrdíš, že císař neumí jašit?" zvolal desátník, vytřeštiv oči na svého synovce. Za jeho časů, byla by podobná kritika byla rouháním. Ovšem, nyní, kdy se zdálo, že štěstí opustilo „velikého císaře", nyní se domníval i prostý rekrut, že může svému vůdci vystavovati chyby.

„Jako hromádka neštěstí krčí se v sedle a vyhlíží mizerněji nežli poslední rekrut! Nikdo by ho nepovažoval za císaře; spíše za žebráka, který někde ukradl koně a neumí na něm ještě jezdit. Ach, chcete-li si učiniti pravou představu o skutečném generálovi, musíte spatřit maršálka Ney-e!"

„Maršál Ney?" opakoval opovržlivě desátník.

„Vystrojí se do bitvy, jako na ples, navoní si vlas a pěkně se učeše. Nosí cenné prsteny a uniforma mu přiléhá, že radost pohledět; koně má pokrytého purpurovou čabrakou a zlatým krajkovím. A jašit umí jako anděl! Kůň ho na nejslabší pokyn poslouchá. Tancuje a vrtí se s ním a točí, až z toho člověk závrať dostává — — —"

„Pha! Není nic jiného nežli veliká panna!" přerušil ho strýc Ewen.

Starý a mladý invalida by se byli pravděpodobně pro své,

* Napoleon, jak tvrdí mnozí dějepiscové, byl velmi špatným jezdcem. (Pozn. překl.)

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

O zhoršení rakousko-uherské valuty nesoudí se v Uhrách zrovna tak, jak usuzoval gen. sekretář Rakousko-uherské banky, který tvrdil, že jednou z příčin tohoto zjevu jest nepřátelská agitace čtyřdohody proti rak.-uher. valutě v cizině. Známý maďarský národní hospodář Bernat spatřuje příčinu zhoršení v devisové politice monarchie před válkou, která místo hromadění zlatých reserv shromážďovala cizí devise. Důsledkem toho bylo, že banky neměly při vypuknutí války dostatečného krytí zlatem a ježto i Rakousko-uherská banka měla nedostatečné množství devis, musil býti nepřetržitě na trh vrhán nový papír, který cenu našich peněz stále snižoval. Toto mínění jest dojista také pozoruhodné, nevyčerpává však celého zla.

Částečné sestátnění obchodu v Rakousku. Vláda zamýšlí zřizovati obchodní domy pro prodej nejdůležitějších životních potřeb, v prvé řadě šatstva, za levné ceny. Ve Vídni dokonce projektují se již takové obchodní domy a vláda koupila k účelům těmto palác za 3 a půl milionů korun. Rakouské obchodnictvo, rozuměj, zatím vídeňské, cítí se býti ohroženo tímto sestátňováním obchodu a svolává do Vídně protestní schůzi obchodnictva. Legitimní obchod přirozeně jest touto vrstvou poškozován; konsument však si položí otázku: Co to bude a jak to bude? Tento pokus o sestátnění některých odvětví obchodu byl by ovšem zjevem přechodním, dobrodiním válečným, které po válce by zmizelo.

Hospodářská naděje Rakouska do Ruska. V „Handelsmuseum" pojednává prof. dr. S. Feitler o politické a hospodářské budoucnosti Ruska a doufá, že Rusko z nynějších zmatků opět se vzpamatuje k řádnému životu. Přeje si toho zejména z důvodů, jež uvádí v těchto větách: „Zvláště naší pozornosti zasluhuje rus. výroba statků. Očekáváme od Ruska, že nám zvláště v těžké době, kdy po válce nadejde mír, a snad i ještě během války, podá pomocnou ruku, nejméně pokud běží o opatření potravin a surovin."



Život v táboře italských zajatců: Pošta z domova.

SMĚS.

Správní komise v Čechách rozdělena. Vláda Husarkova splnila slib daný německým nacionálům a vydala dne 30. září patent o rozdělení zeměpanské komise v Čechách na 2 sekce českou a německou proti vůli českého národa a přes jeho protesty.

Srbský vojvoda Putnik zemřel. Ministerský předseda Pašič mohl mu ještě na smrtelné posteli zprávu o vítězství nad Bulhary oznámiti. (Vojvoda Putnik byl známým vrchním velitelem srbských vojsk za balkánské i za světové vojny.)

Zprávy časopisecké. Rekurs vydavatelstva „Nár. Listu" proti jejich zastavení byl ministerstvem vnitra ve Vídni zamítnut. „Dne 1. října začne vycházeti v Praze „České Slovo".

Mírový návrh německých sociálních demokratů. Němečtí sociální demokraté podali v 1. schůzi poslanecké sněmovny návrh, aby se vláda vyzvala nabídnouti válčícím státům vyjednávání o obecném míru na této základně: 1. Zřízení svazu národů; 2. vyloučení jakéhokoli hospodářské války; 3. žádné zábory; obnova Srbska, Černé Hory a Belgie; 4. žádné odškodnění; mezinárodní fond na zvelebení zpustošených malých zemí; 5. revise míru litevsko-brestského a bukureštského a rozřešení polské otázky Poláky samými; 6. rozřešení sporných územních otázek na jihu podle zásady sebeurčení italského a jihoslovanského národa. 7. úprava vztahů mezi rakousko-uherskými národy jest jejich vlastní věcí, ale vláda rakousko-uherská jest ochotna upraviti vztahy národů v říši na základě svobody a samosprávy všech národů. Vláda proto navrhne zákonodárným sborům ustavení zvlášt. národních zastupitelstev, která by vypracovala ústavu a spravní organisaci každého národa a dohodla by se vzájemně které věci by zůstaly všem národům společné. Vláda dá souhlas jakékoli úpravě, na nichž se tato zastupitelstva usnesou.

Jak soudí „Prager Tagblatt" o Češích. Češi nevrátí se k Rakousku i kdyby se jim lidský vyšlo vstříc. Češi jsou dnes - v té věci není klam možný — naši nejrozhořčenější a nejtvrdší odpůrci. I kdyby jim byly vydány v otroctví 3 miliony sudetských Němců neuzavrou s námi před koncem války zvláštního míru) cítí takovou duševní spojitost s dohodou, že by se považovali za bezectné, kdyby jako bolševici s námi jenom vyjednávali Jsou ideálními účastníky londýnské smlouvy, jež navzájem

miláčky pohádali, kdyby nebyla matka Dervalová přinesla právě mísu teplé vody, aby synovi omyla raněnou nohu. Sténajíc a vzlykajíc koupala mu oteklá místa natírajíc je hojivým balsámem a ovázala je konečně novým obvazem, zatím co mu Marcela připravila čisté prádlo a oděv.

„Dnes si musíš řádně odpočinouti, ubohý hochu! Zítra však vzkážeme pro malého Plouета, aby tě řádně oholil a zdivočelý tvůj vlas upravil, abys sobě byl zase podobný. Vyzná se i v hojení ran."

Přešťastný člověk, jenž ve chvíli utrpení a běd nalezne přístřeší a milé a laskavé přijetí! To chápal i Gildas, během krátké vojančiny tělesně i duševně nesmírně sešlý. Dříve ještě nežli mu vdova osušila nohy, dlouhou cestou naprosto vyčerpán, usnul a chrupal jako když pilou řeže. Každý by byl, tohoto, cáry a hadry oděného člověka, považoval za strašáka, který by i nejdotěrnějším vrabcům nahnal strachu. Starostlivé matce zdál se ovšem hezkým a krásným. Její srdce lnulo v nevýslovném soucitu a obětavé lasce k mrzákovi, který co vlastenec zaplatil otčině krvavou daň a jenž, ať se stane cokoliv, na vojnu více nepůjde.

28.

AQUADUKT.

Rohan nepřeháněl když vypravoval mistru Arfollovi, že jsou pobřežní skaliny prosety jeskyněmi jako medová plástev. Po svém prvém objevu, jenž učinil krátce po Pipriacově smrti, následovaly další, ne méně tajůplné a pozoruhodné. Rohan Gwenfern bloudil dnem i nocí, jako neunavný duch, v nitru zemském. Žil jako ve snu, z něhož se bál procitnouti. Měl vidění, slyšel prazvláštní zvuky a šelesty chladné ruce mu sáhaly

na srdce a duch Pipriacův ho po celý de vyčítavým zrakem pronásledoval. Aby nesešílel a odvrátil pozornost od hrůzných fantómů, oddal se neúnavně pátrání a hledání. Z velké vnitřní jeskyně, kterou náhodou objevil, vedly mnohé úzké stezky do neznámých hlubin zemských. Mnohé byly tak uzounké, že se jimi ani člověk nemohl protlačiti, jiné zase vysoké a klenuté; většina ústila slepě. Po bedlivém hledání objevil chodbu, která se nejprve v dosti dlouhé délce táhla rovnoběžně s pobřežím a vinula se posléze vzhůru, až vústila do malé jeskyně, spoře úzkou puklinou osvětlené. Touto skulinou mohl Rohan na mnoho mil daleko přehlédnuti moře, pozorovati přijíždějící a odjíždějící čluny, spatřiti i Kromlaix, na míli cesty vzdálené. Pod ním se pěnilo moře, omývajíc strže a pobřežní skaliny a zalézajíc místy do temných děr a jeskyň, jichž se pověrčiví rybáři úzkostlivě stranili.

V této, téměř nedostupné jeskyni, umínil se Rohan usaditi, neboť zde mohl po dlouhé době, užíti opět světla a čerstvého vzduchu a těšiti se neomezené svobodě jako orel ve svém hnízdě. Po několika dnech seznal, že vede z jeskyně úzká, strmá stezka až k moři Vzbudila se v něm dřívější jeho dobrodružnost a odvážnost a vydávaje se v povážlivé nebezpečí, pátral dále. Tápaje dlouhé hodiny v hluboké temnotě, octl se náhle na úzkém výběžku kluzké skuliny uvnitř jakés rozlehlé jeskyně.

Obrovské, rudé, pestrobarevnými mechy a řasami ověšené sloupy podpíraly klenutí, z něhož bez ustání kapala třpitná rosa do vodních hlubin, které chvílemi zasvitly, brzy jasně jako křišťál, brzy zelenavě jako malachit. Zdálo se, jakoby slabě fosforeskovaly. Ve skutečnosti pronikala sem hrst paprsků z nejvzdálenějšího koutu jeskyni.

Rohan pozoroval chvíli pestrou květenu a podivuhodné vodní živočichy, kteří se v jasné vodě živě proháněli. Náhle se vynořili z vody veliký tuleň a krátce na to i jeho družka; v

víže dohodové přátele.

O přípravách ku zřízení československého státu přináší „Az Est" následující zprávu zvláštního zpravodaje: „Členové českého národního výboru nebojí se ani žaláře, ani smrti. Nemůže býti kroku zpět. Buď vyhrajeme nyní všechno, anebo nikdy. Neodvislost Čech je zajištěna. Zcela jistě jí dosáhneme. Nebudeme vyjednávati ani v pravo, ani v levo. Budou-li Čechy neodvislým státem, musí severní slovácké župy v Uhrách vypověděti Maďarům válku." „Az Est" praví dále: „Národní výbor vykonal všechny přípravy ku zřízení neodvislého českého státu, úlohy jsou rozděleny a také státní program vypracován. Nové české peníze obíhají v zasvěcených kruzích. Dala je raziti dohoda a vojáci československých oddílů jsou jimi placeni. Nové peníze jmenují se „sokol". Mají obraz Hradčan a sokola." — O hospodářských poměrech v nových Čechách praví se dále, „že národní hospodářství v nových Čechách bude založeno na bolševickém podkladě. Chceme sociální stát, vše, co je pod zemí, železo, uhlí, ocel, vše náleží státu, železnice i pošta!"

Sproštění nebudou všeobecně zrušena. K ministru zeměbrany dostavili se zástupci křesťanských sociálů a dotazovali se, co je pravda na zprávách o zrušení veškerých sproštění. Ministr zeměbrany prohlásil, že o nějakém všeobecném zrušení sproštění nemůže být vůbec ani řeči, že se jedná o povolání jenom malého procenta. K provádění tohoto opatření jsou u každého hejtmanství důvěrníci obyvatelstva.

Výdělek 7 miliard na kůžích. Ve schůzi válečné hospodářské komise uvedl polský poslanec Angerman přímo ohromující data, která vrhají příšerné světlo na hospodářství vídeňských ústředen. Ústředna pro kůže přijala v roce 1917 1.1 mil. hovězin a 100.000 konin, z nichž mohlo býti zhotoveno na 60 milionů párů podešví. I když se počítá potřeba pro vojsko 24 mil. párů, zbývá 36 mil. párů. Kam přišlo těch 9 milionů kilogramů podešvic pro civilní konsum? Ústředna účtuje 1 kg podešvic za 13—20 K, v pokoutním obchodě prodávají se podešvice za 150 až 300 K. Ústředna dodává z přijatých kůží sotva 20 proc. výrobců obuvi, ostatní kůže prodává se v obchodě pokoutním za lichvářskou cenu. To činí při 9 mil. kg roční výdělek 1.8 miliard, za čtyři léta 7.2 miliardy. Z toho je nejlépe patrno, o jak ohromné sumy připravuje několik spekulantů, kteří tuto ústřednu pod patronancí vlády vedou, obyvatelstvo, a kdo je vinen lichvou obuvi. Dovolávati se tu nějakého zakročení vlády bylo by dozajista docela zbytečno, poněvadž ona dozajista sama také z lichvářských výdělků této ústředny béře si náležitý podíl.

Židé na Moravě se stávají jaksi rychle příslušníky českého národa. Dle Sl. Novin změnily se v poslední době názory židů kyjovských. Mořic Hálek, o němž praví list, že byl největším štváčem protičeským, vyjádřil se nedávno v hostinci, že se „nám Čechům nemůže nic siáti". Také v Čechách prý lze v poslední době pozorovati vzrůst státoprávního uvědomění českého u židů. Také jistě znamení doby. Kurs českého státu neklamně stoupá.

Pravda o Wöllersdorfu. Katastrofa ve Wöllersdorfu byla předmětem dotazu, který podali posl. Glöckel a Smitka v parlamentě. V dotazu se praví, že úřední zpráva z 23. září, která byla v novinách uveřejněna, je z části nesprávná a z části nepřesná. V objektu, v němž se neštěstí stalo, pracovalo 450 osob, ne 435. Diference 15 osob je třeba, aby se počet obětí stlačil. Počet mrtvých udává se úředně na 277; 27 jich bylo těžce zraněno. Je víc než pochybno, že počet mrtvých je podstatně větší. Není pravda, že se 246 osob zachránilo! Nechť se uveřejní jména zachráněných! Mrtvých dlužno bohužel předpokládat 430. Nač popírat! Neštěstí bylo by dosti velké, kdyby bylo „jen" 277 mrtvých! Objekt, v němž pracovalo 450 lidí, se k tomu cíli vůbec nehodil. Byla to pravá past na lidi.

Námořní tanky. Angličané mají nyní také tanky na moři. Rozbíjejí jimi uzávěry přístavů, které jsou zpravidla zhotoveny z kmenů a sítí z ocelového drátu na chytání ponorek. Mořský tank je lehký člun s elektrickým motorem o 10 HP. Motor žene plavidlo, a mimo to zvláštní stroj, jenž je umístěn na přídě a na zádi, a má po páru silných, 70 cm dlouhých drápů. Když se člun-tank blíží k překážce, převodem se uvedou drápy do činnosti, vypnou, uchopí trám, nesoucí síť na ponorky, drží se ho pevně, zatím co člun se plnou silou přenese přes trám a překážku na druhou stranu. Potom se člun opět samočinně snese na vodu a pluje dále. Člun-tank se veze na palubě lodi, a spouští se na hladinu libovolně, někdy až před překážkami. Motor pracuje tak, že nečiní vůbec žádný lomoz.

Praha-Vídeň. Do revue „Der Friede' napsal filosof Pannwitz několik článků o duchu česko-slov. národa.



Život na frontě: Domobranci kopou základy pro dělostřelecké posice.

vedoucích, ho ohromovalo. Rovněž tak i vzpomínka na začernalou, mramorovou sochu, svědka to starých uplynulých, dob.

Ať znázorňovala kohokoli, jisto bylo, že dotyčný před mnoha staletími žil a panoval, hlavu vavřínem věnčenu, zahalen v purpurovém hávu, zatím co jeho poddaní strádali. Na jeho rozkaz byly asi stavěny paláce a drahocenné stavby, zřizována, ainebo ničena města, nové kraje dobývány a jiné opět ztráceny a nežli zemřel, byl snad jako Bůh uctíván. Ruce otroků vytesaly jeho sochu, postavivše ji ku věčné památce v této ohromné podzemní jeskyni a jiné, snad ještě mnohem cennější, na nejživějších náměstích velkých měst; a lid se před nim zastavoval, obdivuje se jim a klaně se před nimi, jako před modlami, volaje: „Buď pozdraven, slavný césare, národ tvůj tě miluje a uctívá!" A vítězný mocnář zavražděn, dávno již odpočíval ve své hrobce, a jen zčernalá jeho socha tu dosud stála!"

Čím více Rohan o svých objevech přemýšlel, tím více ztrácel odvahu, vrátiti se do tajůplných prostorů, neboť se obával, že bylo vše jen výplodem jeho chorobně rozrušené obrazotvornosti. Plné dva dny prodlel v myšlenkách na svém loži, v příjemném úkrytu, pozoruje kroužení racků a nesčetné rybářské bárky na vlnách v dálavách se houpající; byla právě doba sbírání chaluh, kterých se užívá jednak, co paliva a jednak, co steliva. Dlouhé hodiny pozoroval napiatě živý rej člunů na pobřeží se kolébajících, s červeným plachtovím, v mnohé bárce poznal někdejšího svého druha, s kterýmž kdysi vyjížděl sbírati a loviti poklady moře. Třetího dne zatáhlo se nebe hustými mračny a neproniknutelná mlha padla nad krajem zabraňujíc jakýkoli rozhled. Vzduch byl prosycen děsivým, tísnivým klidem, chvílemi mocným lijavcem přerušovaným. Zdálo se, jakoby bezmezný děs naplňoval ovzduší, jak to bývá před mocnou bouří a hromobitím.

V pozdním odpoledni nastal prudký liják. Neklid Rohanův

křemeniště, omývané tichou vodní zelení. Sotva, že se rozhlednul, zpozoroval v bezmezném údivu, že vede do nitra pobřeží jakási klenutá, mechem zarostlá chodba.

Vešel do ní kráčel pozorně dále, leč brzo se musil pro přespřílišnou tmu vrátit. Jeho zvědavost byla nanejvýše napiata an náležel mezi lidi, kteří neupustí od svého cíle. Vrátiv se do svého veselého útulku, odpočinul si několik hodin, aby nastřádal nových sil; na to zapálil ruční svítilnu, kterou mu Jan Goron tajně doručil, a vydal se na nebezpečnou výzkumnou cestu. Temná chodba, z níž se musil vrátiti, byla právě tak prostranná, že v ní mohl vzpříma, s rukama rozpiatýma pohodlně kráčeti. Zdála se býti vybudována z pevného zdiva a rukou lidskou vytesána, neboť kamkoli dopadl paprsek světelný, seznal Rohan, že jsou stěny hladké a bez nejmenší stopy vegetační. Vůkol panoval ledový chlad a vlhko, vzduch však znečištěn nebyl.

Asi po sto krocích dospěl náhle k jakémusi kamennému schodišti. Zrak ho nešálil: rudé, pečlivě vytesané stupně žulové vedly do hlubiny. Nebylo pochyby; co se od počátku domníval, bylo pravdou; chodbu vybudovali lidé. Jakkoli prostou byla tato skutečnost, přece jen Rohana naplnila zděšením, takže se chtěl vrátiti. Zdravý lidský rozum zvítězil však nad pověrčivou bázní a tak začal sestupovati po schodech, jež ústily konečně do úzké chodby, která vykazovala ještě zřetelnější svědectví lidské obratnosti. Tápaje několik set kroků, narazil na jiné kamenné schodiště, vedoucí rovněž do jakés chodby. Zde počínal býti vzduch již dusný a tíživý: světlo lucerny sotva blikalo; Rohanovi docházel dech, leč vzdor tomu, lezl dále, když se v tom náhle octl v rozlehlé klenuté síni, katakombám podobné. Všechny ostatní jeskyně, které posud objevil, zdály se býti vůči této filigranskými. Nezměrné žulové stěny podpíraly vysoké klenutí, z něhož visely

Účelem článku, v němž líčí velkou budoucnost Čechů a západních Slovanů, je získat Čechy pro řešení české otázky v rámci Rakouska, jež jistě v budoucnosti cele ovládnou. Ke konci praví Pannwitz toto o Vídni a Praze: „Středem Evropy, kontinentální Evropy, neboť jiná Evropa neexistuje, může podle zeměpisu a dějin za každé situace býti dnes jen Vídeň. Leží právě ještě v oblasti, mluvící německy, ale již těsně u brány přechodu národů k východu, leží na středoevropském veletoku, leží v říši, která jak k Německu, tak i k dohodě má tak zvláštní poměr, že může balancováním mezi nimi dosáhnouti nejen míru, nýbrž v celku hráti roli, kterou převzalo Německo ve své dřívější situaci, především však Bismarckovou osobou, ale ani z daleka ne s takovou organickou nutností, a potom se jí svévolně zřeklo. Praha zase musí tvořiti středisko západních Slovanů, v ní musí dojíti k tavení germánsko-romanských a slovanských kultur. Ne že by kultury tyto vázány byly jen na jediné místo, ale Praha je jak zeměpisně tak dějinně střediskem Evropy, jímž by se za Karla IV. téměř skutečně byla již stala, dnes však ještě je předurčena býti rodištěm nové slovansko-evropské kultury. Cítíme to v oné nepopsatelné plastické síle, která návštěvníka přemáhá při pobytu v tomto městě. Tam začal vříti mladý rytmus a není žádné příčiny představovati si, že by neměl vésti k uskutečnění. Nepřátelský rozpor mezi Prahou a Vídní musí dospěti k tvůrčímu kladu. Jedno město nemůže postrádati druhého a také nemá žádné nijakým způsobem připadnouti druhému. Musí býti možno, aby Vídeň zůstala hlavním městem, musí býti možno, aby Praha stala se hlavním městem — v příštích dobách — ale duch žádného města nesmí býti ztracen a společná říše nesmí býti otřesena, ať již někdy těžisko spadne sem nebo tam." — Zajímavo na článku je, že Pannwitz pro budoucnost domnívá se, že Praha důležitostí svou Vídeň překoná, jako že západní Slované převezmou ve střední Evropě dědictví Němců.

Německé uhlí za úvěr. Německo již v srpnu 1917 zavázalo se dodávati do Švýcarska až 200.000 tun uhlí měsíčně a sice za cenu 90 franků za tunu a z dolu. Švýcarsko naproti tomu povolilo Německu měsíční úvěr 20 milionů franků, aby pasivní platební bilance Německa vůči Švýcarsku, se aspoň přibližně vyrovnala. Za rok 1916 odhadovala se pasivní bilance Německa vůči Švýcarsku asi na 400 milionů. Poskytování úvěru Švýcarskem jest ohraničeno dle množství uhlí do Švýcarska dovezeného. Touto smlouvou vysvětliti nutno, proč Německo dbá především vývozu do Švýcarska a proto bylo si již stěžováno na to, že Německo nedodržuje uhelných závazků vůči Rakousku.

Zásobování amerického vojska. Americké vojsko je zsobováno chlebem, **pečeným denně — 1,150.000** bochníků — v obrovských pekárnách. Tyto pekárny postavili si Američané ve Francii letos v červenci; jsou zhotoveny z ocelového plechu a betonu a stojí na ploše 4 akrů. Mají 56 pecí. Mouka se skládá z vozů elektrickými jeřáby do skladišť. Bochníky dávají se po 50 librách do pytlů a nakládají se do železničních vagonů. Současně se nakládá 32 vagonů na téže koleji. V Anglii mají být postaveny dvě podobné pekárny, stroje a potřeby jsou již na cestě z Ameriky. V přístavištích, kde se vyloďuje americké vojsko, jsou dvě podobné menší pekárny, v nichž se vyrobí denně po 80.000 liber chleba.



Albánský mezkář, který s vlídným úsměvem nabízí cestovatelům své služby.

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST.

Sušení vajec věnuje se dnes, kdy vejce stouplá značně v ceně, značnější pozornost, poněvadž se tím zabrání jakýmkoliv ztrátám. V berlín družst. mlékár. konány se sušením vajec zkoušky a ing Kraus docílil v jedné hodině přeměnu 5000 vajec v práškovou hmotu, která svou výživností i chutí úplně se vyrovná čerstvým vejcím. V Bukurešti byl zařízen ústav na sušení vajec s denní výkonností 140.000 kusů. Sušení vajec má velikou budoucnost, ježto v práškové formě dají se dlouho uchovati a z produkčních středisk na vzdálená místa dopravovati.

Za školkářský vosk doporučují se dnes v obchodě rozmanité náhražky, které jsou málo cenné a stojí při tom hodně peněz. V jednom švýcarském hospodářském časopisu doporučuje se na místě nich použíti jílu, který i při roubování dělá dobré služby, když není písčitý nebo křemenkový. Po omazání, které musí býti dosti silné, musí se roub ovinouti papírem nebo hadrem a zavázati tkanicí nebo lýkem. Jinak by jíl po vyschnutí opadal. Kde lze získati štěpařský vosk, tam ovšem dáme mu přednost, poněvadž je s ním práce mnohem pohodlnější a rychlejší.

Vodního skla, které nám zbude po nakládání vajec, dá se upotřebiti při praní prádla, při čistění nádobí a při mytí nenatřených a nenaleštěných podlah, zejména také podlah kamenných.

Kávovník může býti pěstován ve světnici pro okrasu. Dařívá se mu tam velmi dobře. Zdobí světnici hlavně svým skvěle lesklým listím. Kdo si ho chce vypěstovati, nechť se semenářského obchodu si opatří, po obdržení do písčité listovky, nacházející se v místičce (šálku) ihned zasadí a místičku pak postaví na výslunné okno. Země se zaleje vlažnou vodou a udržuje se rovnoměrně vlhkou. Vzešlé rostlinky přesadí se jednotlivě zprvu do květináčků naplněných uvedenou smíšenou zemí a později do květináčů naplněných úrodnou (živnou) zemí zahradní. V létě musí býti kávovníky dle potřeby hojně, v zimě však mírně a jen vlažnou vodou zalévány.

Ovocné stromy nemáme hned první rok po vysazení nechati ovoce nésti, neboť tím se ovocný strom velice seslabí a následky toho, chabý vzrůst a neplodnost, jsou v příštích letech velice patrnými. Z té příčiny jest doporučitelno jak květy, tak i plody v prvém roce otrhávati.

Blechy a čmelíci vyskytují se u veškeré drůbeže, nejvíce však u drůbeže kůrovité a u holubů. Důkladné vyčistění holubníků nebo kurníků, vybílení a vykropení čerstvě hašeným vápnem a častější zaprašování zachvácených zvířat práškem proti hmyzu osvědčuje se nejlépe.

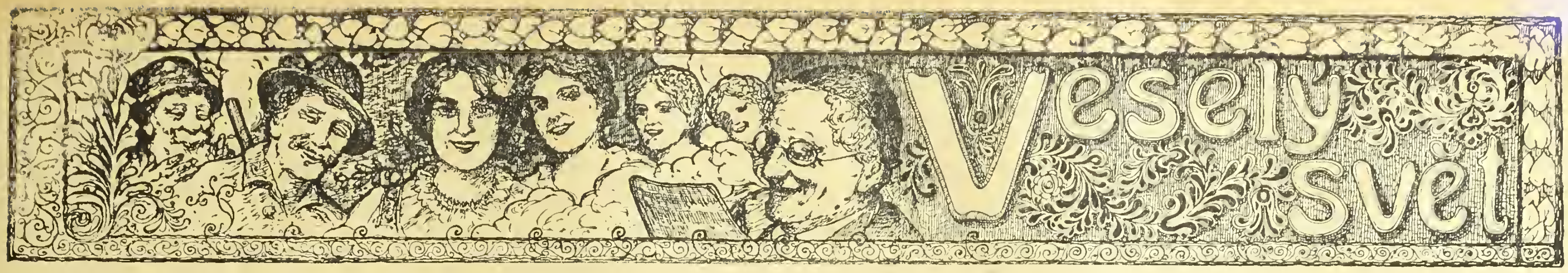
□ □ □

černé houby, věčnou rosou skrápěné. Obrovský tento prostor tonul v hluboké temnotě a jen dunivé hučení moře se v něm ozývalo. Podlahu tvořily, hladké balvany, mechovým kobercem pokryté.

Rohan, naplněn bázní a úctou stal uprostřed rozlehlé místnosti, očekávaje, že se na něho, vetřelce, každým okamžikem vrhnou tajemní skalní duchové. Do jakého že tajemného místa vnikl? Do katakomb mrtvých, či do útulku podzemních duchů? Na okamžik dostal závrať, v očích se mu zatmělo, neslyšel kolem sebe ničeho; po chvíli se však vzpamatoval a pokračoval opatrně ve své cestě. Hukot moře stával se zřetelnějším. Zdálo se mu, že mu vychází přímo pod nohama, takže ustoupil o krok. A měl štěstí, neboť stál v onom okamžiku na samém pokraji temné propasti, v níž šuměla voda. Opatrně si posvítil do hlubiny a shledal, že voda řítila se kamsi do neznáma. Dalším bádáním zjistil, že celé obrovské klenutí nebylo ničím jiným, než rozlehlou vodní nádrží a že pevná půda na níž stál, byla jen úzkou, umělou stezkou, rukou lidskou vytvořenou. Bloudě světlem lucerny kol do kola po stěnách, ustrnul náhle prudkým uleknutím — necelých sto kroků od něho zvedala se obrovská postava. V úděsu vypadla mu téměř svítilna z ruky, chvěl se na celém těle, leč nemohl se ani hnouti, nemohl prchnouti, zíraje vytřeštěně, jakoby hypnotisován, na záhadnou, temnou postavu. Když však nejevila známky života, dodal si Rohan odvahy a blíže se po špičkách seznal, že je to obrovská, černá mramorová socha na podstavci stojící, která tu pravděpodobně stála již několik století, neboť od věčně na ní kapající vody, zle byla zřízena. Jednotlivé části těla byly úplně porušeny, nohy úplně vodními bylinami zarostlé. Rohan, obr, vyhlížel vedle této sochy jako trpaslík. Prohlížel si ji pozorně a vzdor tomu, že i tvář byla značně poškozena, upomínaly její obrysy, vavřínem korunovaná hlava, římská toga a mocná býčí šíj na sochy římských cesarů a vojevůdců, jichž vyobrazení

znal z Tacitových překladů. Na mysl mu přišla náhle všechna ona fantastická vypravování, jež slýchával od mistra Arfolla, o zašlých římských městech a a nádherných palácích a mramorových chrámech — divech stavitelského umění — o zlatých sochách, obrovských divadlech, lázních a uměleckých sadech. Snad byly všechny tyto podzemní chodby zbytkem podobného římského města! Odkud a kam však proudila voda, jejíž hukot se jeskyní ozýval? Zamyšleně obcházel Rohan sochu jakoby očekával vysvětlení na všechny otázky, jež mu vířily mozkem, a hle — těsně vedle podstavce objevil široké stupně vedoucí k vodní nádrži. Třeba byly velmi kluzké, dodal si Rohan odvahy a sestupoval opatrně dolů, k vířící, klokotající a šumící tůni, podobající se inkoustovému moři. Když dospěl na poslední stupeň, nabral do dlaně vody, aby ji ochutnal; byla dobrá a chladná. Napadlo mu, co druhdy slýchával o podzemní řece, nad jejímž sasypaným řečištěm, prý Kromlaix stálo, vzpomněl si, na tajůplný hluk a rachot, který se za bouřlivých dnů z nitra země ozýval, zavdávaje pověrčivým vesničanům příčinu k mnoha legendám. Připomenul si i to, že co malý hoch, často přikládal ucho k zemi, aby naslouchal podivuhodnému a tajemnému podzemnímu, šumotu. Nyní, jak se zdálo, stál před rozřešením celé záhady. Černá voda nad níž se nalézal, byla buď přítokem, anebo dokonce samotnou podzemní řekou, umělým řečištěm těmito místy vedenou. Kdyby se byl Rohan vrhl do jejich hlubin, jistě by byl nalezl stopy zřícenin, někdejšího římského města. Události a objevy posledních hodin připadaly mu jako krásný sen! Pro dnešek, chtěl svoji výzkumnou cestu přerušiti, neboť musil soustřediti myšlenky a to bylo jedině možno v jeho nové útulné skrýši ve skalinách na pobřeží.

Vrátil se tam, proto, ulehl na lože travinami a mechem vystlané a po dlouhé hodiny dumal a dumal o divech a tajích, jež objevil. Zdálo se mu, jako by byl vyšel z hrobky,



Ze zápisků cís. rady J. Penížka.

Nebožtík Heřman Bielohlawek, v antisemitské společnosti vídeňské mu říkali Býlo (Bielo), byl autodidakt a selfman. Českou vytrvalost zděděnou po otci spojoval s vídeňským hravým humorem situačním i slovním. O něm mohlo se skutečně říci, že rostl se svými úkoly. Jakkoli jeho vzdělání průpravné nebylo valné, osvojil si vědomosti dosti rozsáhlé. Neoyčejná snaha doplňovala jeho veliký talent administrativní. Byl výtečným organisatorem a třebas i nebyl generál, pro chéfa generálního štábu kvlaifikován byl. Zasluhoval, aby byl respektován, nikoliv, aby byl uváděn v posměch pro viny nespáchané.

Byl před lety také členem rakouské delegace. když zasedala v Budapešti a mluvil v plenu. Delegát Wolf, stojící na blízku, jej vyrušoval. Bielohlavek ignoroval jeho výroky několikrát. Al po jednom vyhrkl: „Co chcete vy? Buďte pěkně tich! Vyrostl jste na velikána jen hloupostmi jiných!" (Narážel na souboj, ke kterému hr. Badeni Wolfa r. 1897 vyzval.) Ale Wolf mu dal pernou ránu odpovědí: „A vy hloupostmi vlastními."

*

Jindy a nyní.

Dříve, když po dlouhé suché době notně napršelo, radoval se sedlák; nyní v takovém případě raduje se hejtman, že naroste a bude co rekvirovat.

*

Když facky nepodražily.

„Jen se opovažte mě uhodit! Což nevíte, že že každá facka stojí pětku?"

„A to vám jich dám, člověče, hned deset, neboť to se při dnešních cenách ještě vyplatí."

*

Touha po pacientovi.

Soudce (vyčítavě): „Jak jste to mohl spáchat. Vy, intelligent a právě se etablovavší lékař, a přerazí na ulici chodci nohu!"

Obžalovaný: „Prosím, já jsem si chtěl aspoň takovým způsoem opatřit pacienta!"

*

Na nádraží.

Občan: „Pomoc, pomoc, mně někdo ukradl peněženku!"

Strážník: „Jak se to mohlo stát?"

Občan: „Zcela prostě, četl jsem právě nápis: „Pozor na kapesní zloděje!" a mezitím byly peníze fuč!"

*

Těžko zbohatnout.

Obrazy jsou snad ten jediný artikl, který nejde na řetěz.

*

Hody.

„Panečku, my se budeme mít dnes dobře!"

„Dostali jste aprovisaci?"

„To ne, ale maminka našla mírový hrnec po másle a teď v něm vaří brambory."

*

Stud.

„Ouvej, mně je špatně!"

„Tak vyhledejte lékaře.

„Ale to nejde! Když já se stydím: Mně je špatně od přejedení!"

*

Monolog spisovatelův.

Ignát Herrmann uvažuje: Ještě dobře, že jsem vydal svůj „Snědený krám" už před dvaceti lety. Dnes by o tento nevzácný zjev nikdo ani nezavadil.

*

Mír bez náhrad.

Německá vláda se prohlásila pro mír bez válečných náhrad.

Všeněmci zuřili.

Vláda pak uzavřela mír bez válečných náhrad s šestimiliardovou náhradou Ruska.

A Všeněmci mají teď vztek, že byli proti míru bez náhrad.

Sluha boží.

V horské vsi nedaleko hranic působil starý kněz, který byl znám svými upřímnými projevy s kazatelny. Za žní zvolal s kazatelny při slavnostní řeči: „Milý Bůh požehnal našim v tomto roce; dobrou sklizní nás obdařil. Strašné bouřky na nás se stahovaly, ale Bůh ve své neskonalé milosti je všechny zahnal dolů do sakramentských Čech."

*

Když tatínek není doma.



„Roztomilý klučina — to bude mít tatínek radost, až se vrátí ze zajetí."

„Ještě se mu posmívejte, když beztak víte, že už nebyl 3 roky doma.

*

Všeho moc škodí.



„Líbal tě" — táže se manžel své mladičké ženy, když se dověděl o scéně její s mladým přítelem domu — načež mladá paní odpovídá: „Nelíbal. A proto se bojím, že jsem se přespříliš bránila."

*

Slečna Julie.

„Nu, Alfrede, promluvils už s matkou?"

Alfred: „Ovšem. Ale ona mi řekla, že jsme ještě k svatbě moc mladí."

Julie: „Úžasno! V mých letech byla matka má už vdovou a mně té radosti nedopřeje."

*

Vychloubač.

„Tenhle pan Patera, chudák, zkusí, stále jen si stěžuje na kuří oka!"

„I, nevěřte mu, to on se jen chlubí, že má ještě boty!"

Trumf.

„Člověče, já ti kouřil takovou divnou náhražku za tabák a skoro všechny zuby se mi po ní začaly kazit."

„To nic není! Ale já mám známého a ten kouřil takovou divnou náhražku za tabák, že mu po ní vypadaly falešné zuby.

*

Neporozuměl.

Při změně letního času. A.: „Tak, dnes budeme mít zase o hodinu delší čas."

B.: „Pro Krista pána — to budu mít o hodinu déle hlad!"

*

Nuance.

„Viděl jsi Živného „Motýlka"? Je to prý literatura pro guvernantky?"

„To je lež; je to přece literatura pro guvernantky guvernantek."

*

Starostův vtip.

Starosta jisté zámožné obce opětovně byl vybídnut biskupem, aby se postaral o větší kostel, než jaký slouží dosud v obci slovu božímu. Bodrý agrárník hnul odmítavě rukou: „Kdyby tam všichni vcházeli, nevešli by se tam; poněvadž se tam nevejdou, nechodějí tam."

*

Pěkné nedopatření.

Hrabě S. byl jeden z prvních, kteří se stali členy spolku pro pálení mrtvol. Když mu umřel děd, dal spáliti jeho tělo a popel uschoval do mramorové popelničky. Jednoho dne však zjistil, že popelnička je prázdná. Zazvonil na služebníky, aby mu věc vysvětlili. „Ach, pane hrabě!" zvolala komorná, „pejsek paní hraběnky nadělá všude tolik trusu, a abych nemusila až do kuchyně, vzala jsem tenhle popel."

*

Průvodčí Šalomoun.

Dvě dámy sedí v železničním kupé. Jedna z nich otevírá okno. Druhá prudce se ohražuje: že dostane z průvanu smrt. První hořekuje, že ji raní mrtvice, nebude-li okno otevřeno. Přišel k tomu průvodčí. Vyslechl hádku a pravil: „Nejdřív otevřeme okno, potom umřete vy: pak ho zavřeme — potom umřete zas vy. A pak budeme mít konečně pokoj."

*

D u c h D a m e r t ý n ů v. V revui „Budoucno" referuje autor Senegin o Le Bonově psychologii němectví: referát končí: „Kapitolu o duševnosti německé končí Le Bon vytčením tří vlastností, které by prý ztěžka mohli přijmouti ostatní národové za měřítko hodnoty: ... (ostatní zabaveno). Věru řízná censurní charakteristika německé duševnosti!

*

Odstavený nevidí.

Ve skvělém hotelu v Paříži byla veliká hostina. Dámy spojily ve svých toiletách vše, čeho vkus, elegance a bohatství poskytovati může; při některých šatech zdálo se však, jakoby látka nahoře nevystačovala. „Viděl jste něco podobného?" tázal se kdosi přítomného francouzského spisovatele Prospera Mériméa. — „Nikoliv." odvěti tento, „od té doby, co jsem byl odstaven nikoliv."

*

Blahopřání.

V kavárně. K blízkému stolku, u něhož sedí oficiál berního úřadu, muž známý svou prostodušností, přichází těžce, slabým krokem vyhublý muž, jeho kolega. „Představ si," praví, klesaje na židli, tesklivým hlasem, „lékaři konstatovali u mne rakovinu žaludku. Zítra jdu do nemocnice na operaci."

„Ale, to ti gratuluji, gratuluji," vymršťuje se zaníceně oficiál, záře radostnou účastí, „to se přece jednou důkladně najíš a nebudeš se musit starat o tu aprovisaci!"

*

Majitel: „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejí. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonorují —
Rukopisy se nevracejí
Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 42.

Jednotlivá čísla 40 hal.
Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.
Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni. X.
Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi
Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·— V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 17. ŘÍJNA 1918.

Rakouské vojsko v Ukrajině.

Naše kapela koncertuje na náměstí v Proskurově.

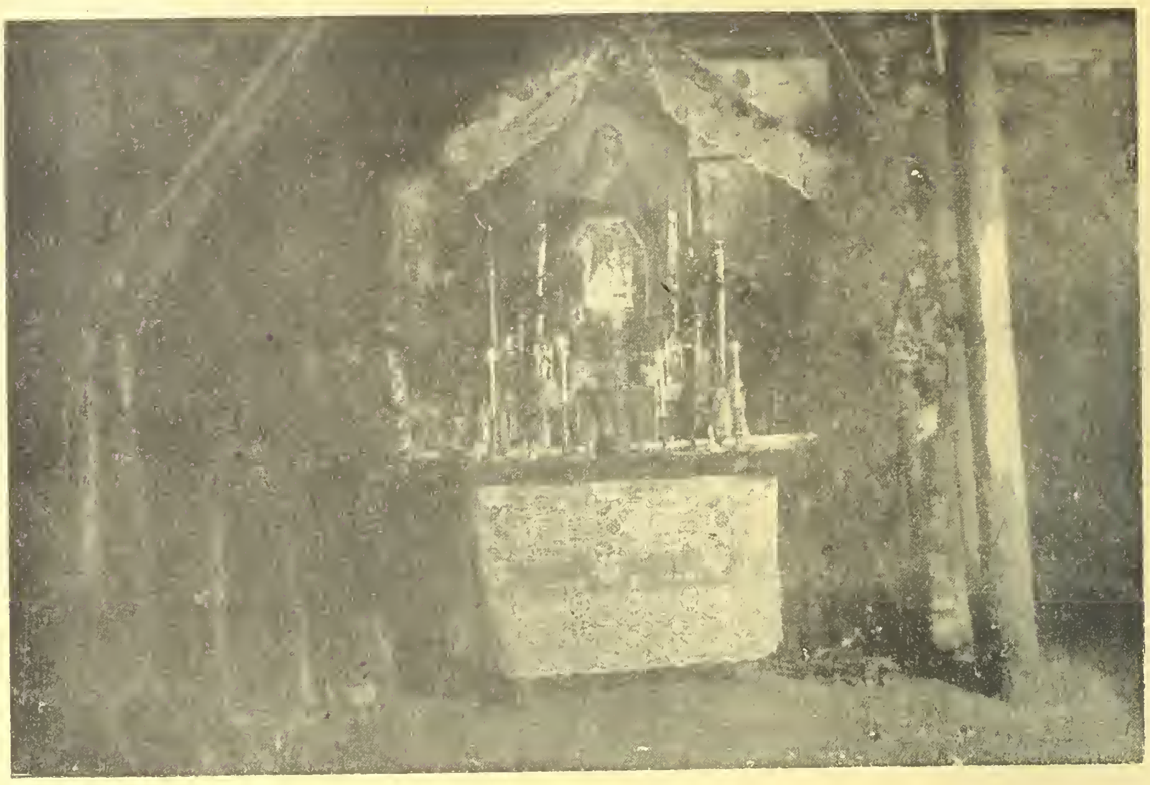


Balkánská armáda čtyřdohodová postupuje do Starého Srbska. — Naše vojsko vyklizuje jižní a střední Albánii. — Turecko před rozhodnutím.

MARNÁ NÁMAHA.

Vídeňské a budapeštské vládní kruhy projevují v poslední době velice smířlivou náladu vůči Slovanům, zejména ovšem vůči národu Českému. Co to vlezlo pojednou do vídeňské vlády? Vždyť tomu není tak dlouho a vláda Seidlerova i Hussarkova provokovala český národ trháním království českého a roztrpčovala jihoslovany persekucí, vždyť teprve před krátkou dobou dokazovali společní i rakouští ministři nutnost systému německého! A teď najednou tolik touhy po vnitřním míru...

Vlády vídeňská a budapeštská se mýlí, když věří, že někoho v Čechách a na Moravě na tuto smiřovací komedii chytí! Poznali jsme slova a skutky vídeňských vládnoucích veličin až příliš, než abychom ještě jednou nechali se zlákati. Dnes český národ po trpkých svých zkušenostech nebude vyjednávati s vládou vídeňskou ani s jejími prostředníky. Český národ naopak je si vědom mezinárodního významu česko-slovenské otázky a proto počká, co a jak rozhodne mírová konference.



Z jihozápadní fronty: Oltář v úkrytu vojenském.

CO BUDE S TURECKEM.

Po kapitulaci Bulharska a tureckých porážkách v Palestině a v Syrii je aktuelní opět otázka turecká. Situaci ovládají Angličané, kteří 1. zajistili si definitivně Suez, 2. korunovali své dílo, podniknuté pro oddělení Arabie od Turecka. 3. vyrvali Turkům náčelnictví nad mohamedánským světem, neboť svatá místa mohamedánská Mekka a Medina jsou pro Turky ztracena a kalifát octl se v rukou egyptského khediva. Je tedy otázka: co nyní mohou Turci čekati od války? Přes 3 miliony Arabů náleželo do tureckého státu, ale rafinovaná agitace Angličanů probudila staré nepřátelství Arabů proti Turkům, takže konečně i celá arabská Syrie a Palestina zdvihla se se zbraní v ruce proti nám. Po dlouhou dobu nedovolovala u nás censura zaznamenati dalekosáhlý fakt, že už r. 1915 sultán ve svaté Mekce odtrhl se od Turecka a postavil se na stranu Anglie. Tím dostalo arabské hnutí v celém Turecku pevné pozadí. Takto nyní jedním rázem zvítězil anglický imperialism, a opíraje se i o své úspěchy v Mezopotamii, je dnes výlučným pánem všech cest na Indii na Egypt a uzavírá přístup k Tichému oceánu. Pohled na národopisnou mapu ukazuje, že Turkům zbývá (mimo řecké pobřeží Egejského moře) už jen území, Turky obydlené — a to mu chce dohoda ve jménu sebeurčení národů ponechat. Výjimku tvoří Armenie, která po pádu Ruska dostala se skoro celá (i s rus. částí) do moci Turků, ale i zde se Angličané s buldočí houževnatostí zasazují o odtržení její od Turecka, jak svědčí odpověď Lloyda George, daná minulého měsíce arménskému výboru. „Armény, řekl prof. Kjellén, musíme považovat za nový hřebík do rakve bývalého imperialistického Turecka." Je tu ovšem ještě jeden cíl nepřátel, a ten Turecko dosud brání a nechce se s ním rozloučit. Cařihrad, který má být odtržen od Turecka a postaven pod mezinárodní dozor. Je tedy situace Turecka, nakloněného k míru, vyslovena dnes v otázce: Vzdát se Cařihradu, či nevzdát? Kladná odpověď nese mír, záporná odpověď další válku. Agnličané dokonale chápou tuto tureckou nerozhodnost, a proto jsou asi věrohodný onv zprávy, které tvrdí, že v jihovýchodním Bulharsku hromadí se dohodové síly k postupu na Cařihrad, aby tak bylo urychleno turecké rozhodnutí.



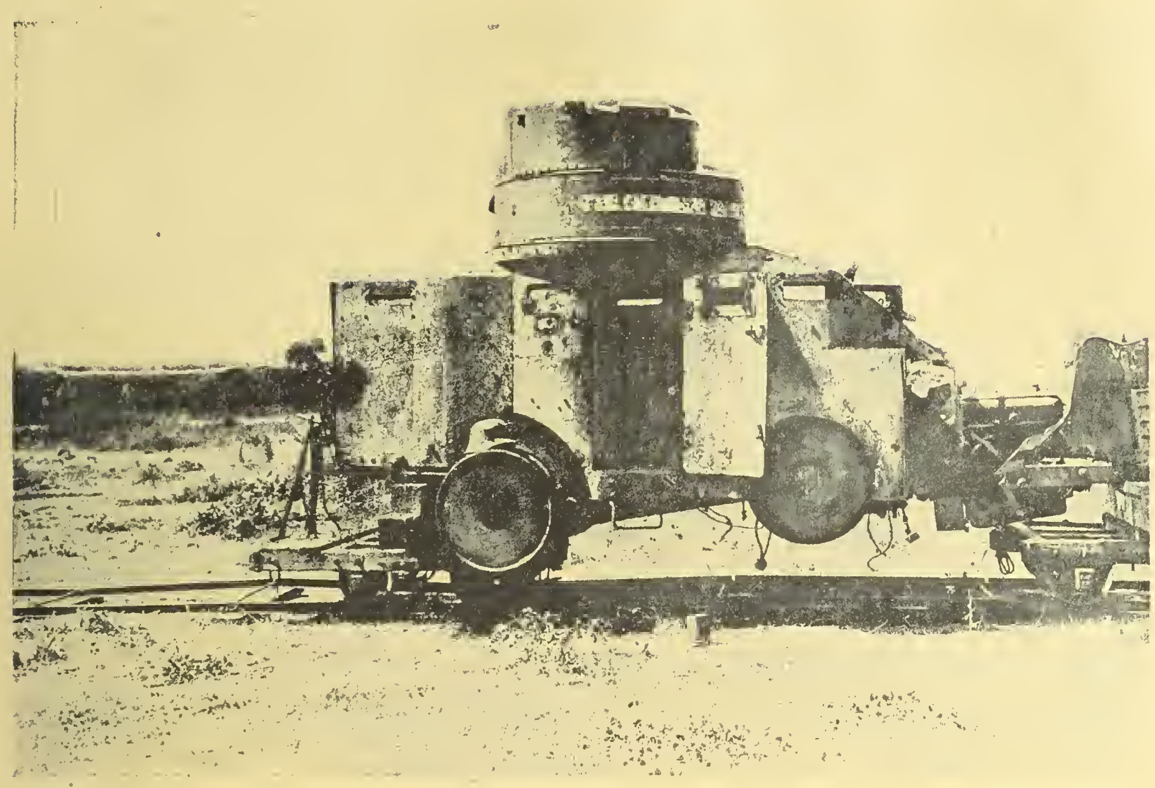
Ze srbské fronty: Posice rakouského polního děla.

STRATEGIE ČTYŘDOHODOVÉHO VŮDCE.

Vojenský spolupracovník „Berl. Tageblattu", generál baron šl. Ardenne, píše: „Nelze popírati, že maršál Foch dovede obratně a energicky využívati číselné převahy lidí a materiálu, které má k disposici. Jeho útoky, opakující se co nejrychleji po sobě, lhostejnost vůči obětem na lidech, neúnavnost, která brzy ten, brzy onen úsek staví do popředí okamžitého zájmu mají do sebe něco démonického. Vlastnosti této je třeba pro zcela intensivní vedení války. Může se projeviti jenom útoky. Německé nejvyšší vojenské



Celkový pohled na Brašov.



Z Albánie: Italský pancéřový automobil, ukořistěný rakouským vojskem.

švýcarské hranici má však rozlohu 650 km. Je nemožno, aby všude byla stejně silná. Clausewitz praví kdesi, že „ve válce nutno stále přecházeti přes slabá místa vnitřní souvislosti a přenechávati štěstí, shroutí-li se nebo ne." To platí pro útok stejnou měrou, jako pro obranu. Maršál Foch snaží se nyní zřejmě, vyhledati tato slabá místa, ale nikoliv opatrným vyzkoumáváním, nýbrž obchvatným náporem, který ve svém průběhu má odhaliti, kde německý pancéř vykazuje slabší místa. Všeobecnost náporu sloužiti má také k tomu, aby německá armáda v žádném úseku nenalezla klidu, naopak, aby trvale byla držena v alarmu. Maršál Foch počítá také na pozvolnou únavu německých vojsk, která nejsou tak často s to, aby byla v nejpřednějších liniích vystřídávána, jako vojska vrchního velení dohody. Se zřetelem na stále ostřeji se projevující nepřítelovy snahy obchvatu a průlomu musilo německé vojenské velení považovati za příkaz, své síly co možná soustřediti, jednotlivé fronty zkracovati nebo, jak se říká velmi vystižným výrazem: „napnouti je", všechny vyčnívající úhly vyhladiti a především úseků, které nebyly dlouholetým polním opevněním sesíleny, se vzdáti a přeložiti je do takových úseků, které vykazují nutnou fortifikační sílu. Toto zpět vzetí vojsk, které trvale pokračuje, je možno bez škodlivého účinku jen tehdy, zachovaly-li nejplnější

velení projevilo ji v dřívějších obdobích boje a dalo ji na jevo, nikoli nejméně, při letošní jarní ofensivě. Nyní jsou poměry ovšem takové, že jen šťastná obrana může býti prozatím naším ope račním cílem. Co pak se stane, bude-li nepřítel donucen, aby znaven upustil od svých vášnivých náporů, psáno je ve hvězdách. Maršál Foch nezvolil si k prosazení svých plánů theorii průlomu nebo obchvatu, nýbrž pokusil se obě theorie současně uvésti v praxi. Jak v celku, tak v jednotlivostech snaží se obklíčiti německé vojsko na všech bitevních územích, při tom však na každém bojišti německou frontu prolomiti. Kde by se to podařilo, zamýšlí maršál Foch vyraziti dále ku předu, rozšířiti místo průlomu a tím konečně uvésti celou německou ochrannou hráz v kolísání a rozlomiti ji. K využitkování předpokládaného značného počátečného úspěchu stojí maršálu Fchovi k disposici nepřehledné kolony motorových vozů, které používání železnic za frontou činí při nejmenším pro nejbližší oblast zbytečným. V bojích od 15. července použil co nejvydatněji maršál Foch rošády silných vojsk (přehození silných vojsk) prostřednictvím automobilů. Stejné bohatství jízdného materiálu nemá k disposici německé vojenské velení. Musí brzy jemným instinktem, který je vlastní velikým velitelům, uhodnouti místa náporu nepřítele, aby mohlo zavčas vrhnouti zálohy na ohrožená místa. Německá obranná fronta od průplavu až ke



K nedávné návštěvě cisaře Viléma v Kruppových závodech v Essenu, kde císař Vilém v delší řeči nabádal dělníky, aby „vydrželi" v boji.

důvěru ve vrchní vojenské velení a také v podřízené velení.

□ □ □

BOJ O MÍR.

Centrální moci tedy zahájily novou mírovou akci — jak už známo z denního tisku. Zaslaly dne 5. října Wilsonovi tuto notu: Rakousko-Uhersko, Německo a Turecko se usnesly, obrátiti se prostřednictvím vlád, které ve Spojených státech amerických zastupují jejich zájmy, na presidenta Spojených Států za účelem uzavření všeobecného příměří a zahájení mírových vyjednávání. Za účelem tohoto usnesení byl rakousko-uherský vyslanec ve Štokholmu pověřen, žádati švédskou vládu, aby 4. t. m. odeslala panu presidentu Wilsonovi tuto zprávu: Rakousko-uherská vláda, která vedla tuto válku stále jako válku obrannou a znovu a znovu projevovala ochotu, učiniti konec krveprolévání a přikročiti k spravedlivému a čestnému míru, navrhuje tímto presidentovi Spojených Států amerických uzavření příměří s ním i jeho spojenci na souši, na moři i ve vzduchu a v důsledku toho zahájení vyjednávání o uzavření míru, jehož podkladem bylo by čtrnáct bodů poselství pana presidenta Wilsona kongresu z 8. ledna 1918 a čtyři body, obsažené v řeči pana presidenta Wilsona ze 27. září 1918.



Německý ústup na západní frontě: Němečtí vojáci vyklizují a bourají polní lazaret.

ODPOVĚĎ WILSONOVA.

Wilson odpověděl Německu notou, ve které praví: Než odpoví americká vláda na žádost císařské vlády němec. a aby odpověď dána byla tak upřímně a přímomyslně, jak to vyžadují důležité zájmy, které tu jsou zahrnuty, má president Spojených Států za nezbytno, aby seznal přesný smysl noty říšského kancléře. Myslí říšský kancléř, že císařská německá vláda přijímá podmínky, které presidentem byly vytčeny v jeho poselstvu ku kongresu Spojených Států z 8. ledna a v jeho dalších poselstvech, a že (jich) účelem při vstupu do diskusse bylo prostě to, dorozuměti se o praktických jednotlivostech jich použití? President Spojených Států cítí se povinným prohlásiti k návrhu příměří, že se nebude mít za oprávněna, navrhnouti příměří vládám, s nimiž Spojené Státy proti ústředním mocnostem jsou ve spolku, pokud vojska těchto mocností stojí na jich půdě. Dobrá víra při každé diskussi (the good faith of any discussion) závisela by přirozeně na souhlase ústředních mocností, aby ihned stažena byla vojska všude z obsazeného území. President má za to, že jest také oprávněn k otázce, zda kancléř mluví jen za onu moc říše (constituted authorities of the empire), která válku dosud vedla. Pokládá odpověď na tuto otázku za mimořádně důležitou z každého stanoviska.



Jak si krátí chvíli italští zajatci v Rakousku: Malířský atelier zajatecký.



Z bývalé macedonské fronty: Tábor bulharského vozatajstva v macedonské vesnici.

Na tuto Wilsonovu notu a obsažené v ní dotazy odpovědělo Německo příznivě a projevilo ochotu vykliditi obsazená území. Je tedy příměří a mírová konference na dobré cestě.

□ □ □

PO BULHARSKÉ KAPITULACI.

Bulharská kapitulace připravila krále Ferdinanda Koburského o korunu. Král Ferdinand musel se zříci trůnu ve prospěch svého prvorozeného syna B o r i s e, jenž se ujal už minulý týden trůnu. Král Ferdinand opustil zemi a dlí v Rakousku na svém zámku Ebenthalu. Král Ferdinand, který dal se zlákati sny o Velikém Bulharsku a vůdčí jeho roli na Balkáně, a který stal se exponentem německé balkánské politiky, dohrál svou úlohu v okamžiku, kdy vojenskými úspěchy dohody byla otřesena politika, na niž vsadil, a kdy začal kolísati mezi věrností k Německu a Rakousku a vyhledáváním cest k dohodě. Odjel úplně zlomen ze země. Ministerstvo Malinovo podalo novému králi demisi, která však přijata nebyla. Nový král přijímá prostě poměry tak, jak jsou a béře za své příměří s dohodou uzavřené. Prvním dekretem, který nový král podepsal, byl rozkaz k demobilisaci armády. Změna na trůně znamená tudíž zřejmě, že Bulharsko je pro ústřední státy definitivně ztraceno a že lze s ním napříště počítati jen jako se státem neutrálním, ne-li nepřátelským. — Proto také opouštějí již rakouští a němečtí příslušníci zem a vracejí se do vlasti. Jak se dále zachová Bulharsko, zejména vůči Turecku, nelze dnes ještě prorokovati.

□ □ □

ZE ŽIVOTA BÝVALÉHO KRÁLE.

Ferdinad I., král (car) Bulharů, narodil se 26. února 1861 ve Vídni jako mladší syn prince Augusta sasko-koburského a gothského a jeho manželky Klementiny, princezny Orleánské. Svoje mládí strávil v Rakousku a sloužil jako poručík v jednom rakouském husarském pluku, později u honvédů. Když kníže bulharský Alexandr Battenberg byl r. 1887 zbaven trůnu, jalo se bulharské poselstvo, které bylo pověřeno, aby našlo pro Bulharsko krále, vyjednávat ve Vídni s princem Ferdinandem Koburským, který se zdál vzhledem na své bohatství a na své příbuzenské styky — byltˇ spřízněn s dynastiemi Anglie, Belgie, Portugalska a Rakousko-Uherska — zvlášť schopným za bulharského knížete. 7. července 1887 zvolilo jej národní shromáždění bulharské knížetem. 14. srpna složil princ Ferdinad Koburský v Trnovu přísahu na ústavu. Nový kníže narazil s počátku nejen u velmoci, jako Ruska, na velké obtíže, ale také v Bulharsku. Pouze státnickému umění Stambulova děkuje, že nešel brzy za Battenbergem. R. 1883 oženil se



V sochařském atelieru italského tábora v Rakousku.



Skupina rakouských a tureckých vojáků na bojišti palestinském.

PRÁVO SEBEURČENÍ NÁRODŮ.

Řeči ve sněmovně i rozhovory v kuloirech pohybují se v kruhu dvou hesel: Mír a uplatnění práva sebeurčení národů. Politikové Rakouska i druhé poloviny říše jsou svorní v přesvědčení, že státy trojspolku musí bezodkladně vážnou a přesvědčivou formou prohlásiti svoji vůli k míru. Volnost světových styků, hospodářská rovnoprávnost, zásada otevřených dveří, důkladná reforma námořního práva, sebeurčení národů a vyvrcholení toho všeho: Svaz národů a odzbrojení jsou dnes i u nás všeobecně uznavanými liniemi nového usilování o mír. Jdeme, jak viděti, přesně ve stopách zásad Wilsonem znovu teprve před několika dny prohlášených. „Musí vyvystati spravedlnost, která nezná žádných předností a žádných odstupňování, nýrž jen stejná práva pro súčastněné národy" — toto volání Wilsonovo nalezne v krátkosti u nás ochotné ozvěny. Praví se, že stane se tak nejen ve formě společného kroku naší monarchie, Německa a Turecka vůči zevnějšímu světu, ale že i k národům říše promluveno bude v stejném smyslu zvláštním manifestem. Ruku v ruce s mírovým úsílím jde snaha, vtěliti právo sebeurčení rakouských národů v národnostní státy a přetvořiti říši ve spolek těchto států. Vedle tří slovanských má po návrhu německých sociál. dem. vzniknouti stát rakouských Němců, složených

s prineznou Louisou z Parmy. Rusko tušilo již tehdy dobře ve Ferdinandovi exponenta Německa na Balkáně a proto se chovalo k němu velmi zdrženlivě. Teprve v r. 1896 uznalo Rusko Ferdinanda Koburského bulharským knížetem. Tehdy ho také jmenovalo generálem guvernérem východní Rumelie. S těmito politickými událostmi souviselo také přestoupení bulharského prince Borise, nového krále bulharského, na pravoslavnou víru. V r. 1908, kdy vyhlásilo Rakousko anexi Bosny a Hercegoviny, prohlásil Ferdinand Bulharsko neodvislým královstvím. Stalo se tak 8. října 1908 v Trnovu. Rakousko a Německo uznalo neodvislost Bulharska jako kompensaci za anexi Bosny a Hercegoviny. Rusko uznalo bulharskou neodvislost o půl roku později. V r. 1912 zúčastnilo se Bulharsko války balkánských států proti Turecku, která skončila bratrovražedným bojem mezi Bulhary a Srby v r. 1913. Jakou úlohu při tom hrál král Ferdinand, ukážou dějiny. Tolik je však jisto, že Bulharsku to neposloužilo. To platí také o účasti Bulharska na světové vojně. R. 1908 oženil se král Ferdinand s Eleonorou Ruskou. Z prvého manželství měl čtyři děti: Prince Borise, nového bulharského krále, který jest 24 let stár, prince Cyrilla, který jest o rok mladší než Boris, princeznu Eudoxii a Naděžnu, která jest 19 let. Druhé manželství královo jest bezdětné.

▫ ▫ ▫



Kolona zajatých italských alpinců.



Z Bulharska: Macedonští sedláci.

ze všech území Němci obývaných tak, aby nemusela žádná část německého kmene zápasiti v jinonárodním státě o svou národní budoucnost. Zvláště naši krajané německé národnosti všemi silami snaží se uvésti v pohyb řešení svého požadavku po zřízení zvláštní provincie „Deutschböhmen" jako součástky státu rakouských Němců. Je zcela přirozeno, že se němečtí politikové v tomto svém novém snažení ohlížejí, co řeknou o myšlence německo-nacinálního státu v Rakousku — Slované, zejména pak Čechové. Právo na sebeurčení německého lidu v Čechách, na Moravě a ve Slezsku je v odporu s historickým státním právem českých zemí po našem soudu jen potud, pokud by Němci svou oblast od České koruny odloučiti chtěli. Srovnají-li se s myšlenkou na svou příslušnost k České koruně, lze nalézti uspokojivé státoprávní formy i pro jejich národní aspirace. „Než nač to všechno, když nikdo neví, jaké vztahy Čechové vůbec ještě k Rakousku míti chtějí" — praví „Neue Freie Presse". — „Zjištění této skutečnosti musí býti východiskem vnitřního a vnějšího míru, neboť bez něho nemá žádný projekt ústavy bezpečných základů." — Konečně tedy dospěla „Neue Freie Presse" ku správnému ocenění české otázky.

▫

KAREL SCHEFFLER:

NA HŘBITOVĚ.

Jezdíval jsem kdysi každého odpoledne předměstskou drahou do města. Při jízdě ukázal se v pravo od kolejí vždy na několik vteřin, kousek hřbitova, s květinami na hrobech a kamennými náhrobky. Na jedné nové parcele bylo vidět denně černě oděnou postavu ženskou, která tu pracovala rýčem, lopatou a kropicí konví, přivazovala břečťan, ořezovala keře nebo sázela květiny. Byla to patrně vdova, jež zde měla pochována muže. Po nějakém čase se vynořil na vedlejším hřbitovním pozemku muž usedlého věku, jenž, jak se zdálo, pěstil podobně hrob své zemřelé ženy a závodil se svojí sousedkou v péči a lásce. Nejprve zůstával každý sám. Jednoho dne však, když vůz jel kolem, viděl jsem jak oba truchlící hovoří spolu přes nízkou zídku, jež dělila obě hřbitovní parcely. Za několik dní na to — bylo to v parném létě — jel můj vlak právě kolem, když muž podával ženě plnou sklenici piva, vyzývaje ji, aby se napila. A po dalších dnech měl muž již kabát svlečený a důvěrně hovořil se sousedkou a džbán s pivem stál mezi nimi na zídce jako společný jejich majetek. A pak nastal den, kdy vdovec přišel do oddílu vdovina a ona mu, zardívajíc se, ukazovala všecky krásy své náhrobní zahrádky. Ještě pak krátký čas a spatřil jsem oba truchlící sedět v zahrádce ženě na lavičce před pomníkem, ruku v ruce, jak zamilovaně na sebe hleděli a rychle od sebe odskočili, když vlak přeletěl kolem. Pak už zůstávaly zahrádky prázdny. Květiny usýchaly, na cestách rostla tráva a bující břečťan zakrýval jména mrtvých.



Momentky z německého ústupu: Doprava raněných a nemocných do vnitrozemí.



Z německé fronty: Kuchaři polní kuchyně čistí slanečky.

ANTONIE TYRPEKLOVÁ:

ZAHRÁDKA.

Na venkovské trati jsou skupinky. V jedné stojí paní s dvěma dětmi a dva cizí páni. Za čtvrt hodiny má přijet vlak.

Holčička narovnává písek v nízkou zeď a říká si při tom:

— Tak, to je zahrádka, tady jsou dvířka a ta jsou teď zavřena.

Uplesknává uvnitř zahrádky nízké bochánky a oživuje dále řečí dílo své fantasie.

— Tady jsou trávníčky jako mají v městě u musea.

Zastrkává trávu a mluví:

— A tady jsou kytičky, hele, maminko, tady jsou kytičky!

Malý hošík se blíží, ohlíží krásu zahrádky, závidí tajně, potom se shýbne a rukou i nohou rozmetá sestřinu pýchu.

Holčička začne žalostivý, bolestný, po celém peroně slyšitelný pláč.

— On mi rozšlapal zahrádku, - naříká v pláči.

Matka ji tiší.

— Mlč, za chvíl přijede vlak. Beztoho bys tady zahrádku musila nechat, nemohla bys ji vzít sebou domů, domlouvá jí.

— Já bych ji tu nenechala, já bych si ji vzala s sebou.

— Ale to přece nejde!

— Jde! Já bych si ji vzala do zástěrky!

— Ale to bys nenesla zahrádku, to bys nesla jenom písek.

— Ba ne, já bych si z něho vystavěla doma zase tu samou zahrádku! A ještě lepší!

A konečně shýbá se usmířeně i pro trosky zahrádky a schovává je drobným pískem ve své zástěrce.

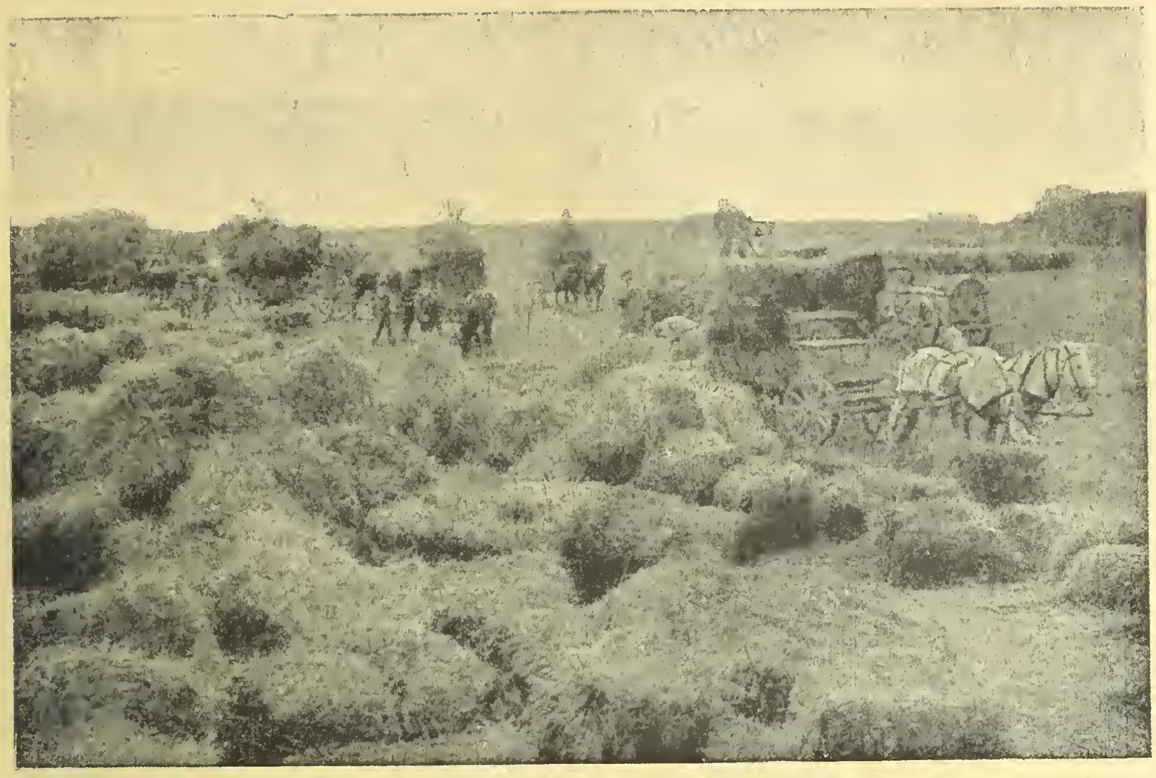
— Drahé mládí illusí a vzpoury — říká potichu jeden z pánů. — Jak je mi líto toho dítěte.

— A proč? táže se druh.

— Nu hleď! Jak krásně to má dítě rozluštěno! Pro ně není opuštěných zahrádek, pro ně není smutku loučení. Nenadělá si hřbitovů ve svém malém světě. Přenáší své zahrádky, cestuje s nimi a když jinak nemůže, i trosky schová v zástěrce a na jiném kousku svého světa vystaví z nich znovu svůj ráj. My, dospělí zřekli jsme se již svých snů, nechali jsme si namluvit, že je nutno smířit se se vším rozkopaným a zničeným v našem životě, neboť konečně vlak-smrt přijede a vzíti sebou nemůžeme ani milenky, ani přítele, ani domu, ani našetřeného zlata. Stárnouti nezna-



Německý ústup: Němečtí vojáci zachraňují proviant na svém ústupu z území Lensu a Armentieres.



Německý ústup na západě: Němečtí domobranci zachraňují zásoby sena na svém ústupu ve Francii.

mená ztráceti sílu svalů. Stárnouti znamená ztráceti sílu chtění. A tato naše síla leží rozváta v troskách zahrádek, ketré nám osud rozbořil, a pro které jsme jenom plakali, a ze kterých jsme si nadělali hřbitovy ztracené síly.

— Tedy lituješ snad nás a ne tohoto dítěte?

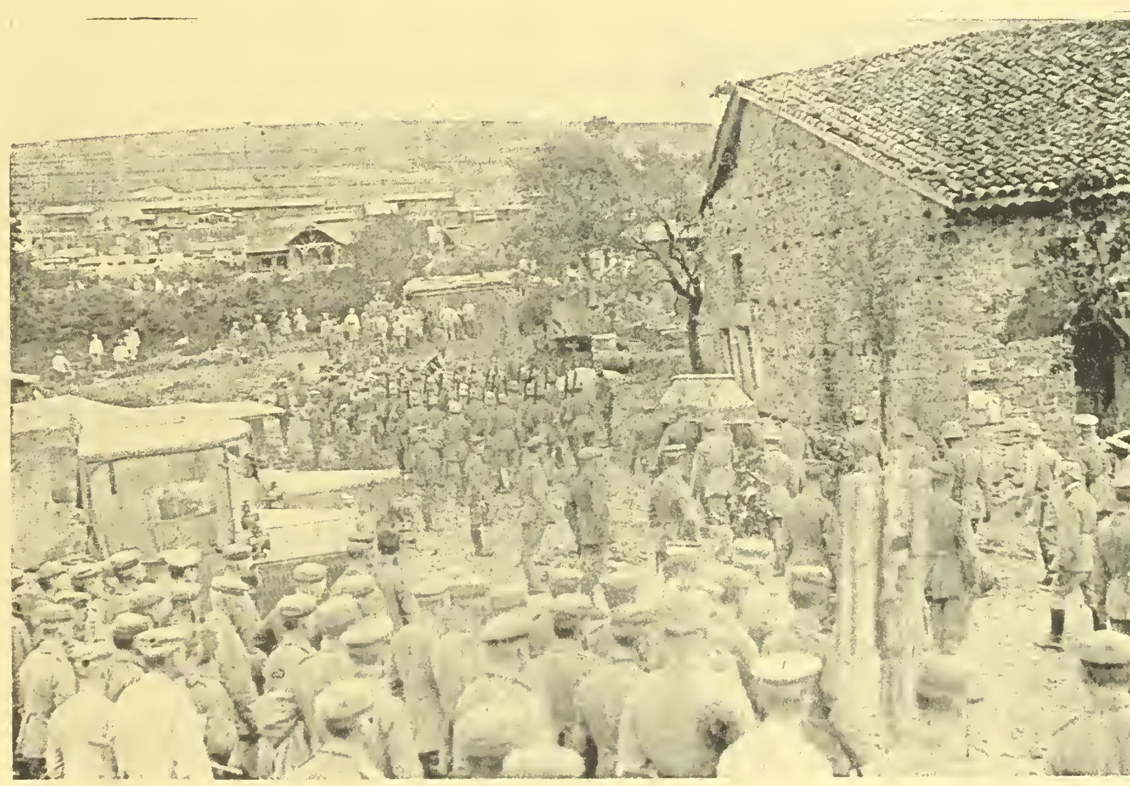
I tohoto dítěte, neboť byli jsme též dětm a ono také doroste v dospělého.

— Jsi sentimentální, řekl druh.

Holčička s pískem v zástěrce hopkovala po peroně. Za chvíli přijel vlak.

SIBIŘ — NOVÝM BALKÁNEM.

Komisař petrohradské vlády, Premetov, měl pravdu, když již v květnu r. 1917 varoval před sibiřskými snahami po odluce od mateřského státu, protože Sibiř stala by se pak — vzhledem k svým velkým vyhlídkám do budoucnosti — dojista kořistí silnějších sousedů. A tak se také stalo! Pokusy utvořiti samostatnou vládu, ztroskotaly a co dnes tvoří v Sibiři vládu, má pouze zdání suverenity, ve skutečnosti však slouží některé z velkých mocností. Západosibiřská vláda snažila se nejdéle zachovati si právo vlastních disposic, ale ani jí se to nezdařilo. Východosibiřská vláda se o to vůbec ani nepokusila, byvše již od prvé chvíle hříčkou cizích zájmů, při čemž je skutečně těžko rozhodovati, která z velmocí jest nejvíce engažována zda Amerika, či Japonsko, či Anglie. Jisto jest dále, že politický pojem Sibiře se dnes rozšířil a že nutno počítati také s územím u Kaspického moře a pohraničními pásmi čínskými. V nynějších politických zmatcích lze přesně rozeznati dva, eventuelně tři proudy. Ohromné území sibiřské musilo otevříti svoje brány dvěma mocnostem a to na západě a na jihu. Japonsko dnes potřebuje východní Sibiře vzhledem k politice, kterou provozuje v Číně. Vpád japonský do Číny od severu mohl by býti proveden s nadějí na úspěch jen tehdy, kdyby sousední země Mongolsko a Manžursko zahrnovala sféra japonského vlivu. Jest proto nesporně cílem Japonska, dobýti Sibiře až po Bajkalské jezero, neboť teprve pak vznikne, ve spojení se starou severozápadní čínskou hranicí, linie, jež skýtá možnost obrany dobytých výhod a která, za vedení Japnska, ohrožuje v boku celé Mongolsko. Skoro týž cíl sleduje od jihu Anglie. Ovšem nekryje při tom, tak jako Japonsko, svoji mateřskou zem, nýbrž kolonii, která jest jádrem její světového postavení. Anglické vojsko má v rukou konečný bod velké zakaspické dráhy, která řes Mervu vede na „střechu světa". Spojili se zde všude s protibolševickými živly. Také velice optimistická zpráva sovětové vlády v Turkestanu ze dne 15. září, musí připustiti, že Angličané jsou pány nejen v Samarkandu, nýbrž také v Ašabadu, kde soustředili 15.000 sepoyů. Že vláda sovětů musí toto území opustiti, jest zajisté samozřejmo, jakmile změní se poměry v západní Sibiři, což jest velice pravděpodobno. Cíle Anglie jsou zcela jasny: Zajišťuje si obranu cest do Indie. Právě v těchto místech byla anglická država Ruskem, pokud bylo carskou říší, nejvíce ohrožována. Především tedy chtějí Angličané dostati do svých rukou dráhu zakaspickou a trať Orenburku do Taškentu, neboť jsou to příští tepny evropsko-asijského obchodu. Mimo to znemožní tím Anglie další postup čtyřspolku na jihovýchod, když zřízením sibiřských republik uzavřela mu cestu na východ. Vůči anglickému a japonskému vlivu ustpuje vliv americký značně do pozadí. Amerika v prvé řadě nemá tam žádného území a jest proto nucena prozatím přenechati svým spojencům hájení vlastních zájmů. Pokud se týče ruské sovětové republiky a především Střední Evropy, třeba konstatovati, že nechtějí si dát líbiti hospodářské uzavření v obou uvedených směrech. Sibiř jest jim vlastně velkou vzduchoprázdnou prostorou, která ze všech stran jest naplňována politickými názory a zásadami. Zájmy velkých mocností již nyní srážejí se na této půdě a rozpory jich v budoucnosti ještě vzrostou. K tomu přistupují vnitřní poměry země, které prozatím, pro rozvrácenost, nemohou uplatňovat vlastní sílu. Obyvatelé Sibiře, vedle přistěhovalců, jsou hlavně Mongolové, ve značné části mohamedánští. Z těchto živlů vzniknou no



Z Flander, dějiště velké anglicko-belgické ofensivy: Důstojnický pohřeb za frontou.



Válečná práce v německém zázemí: Muniční dílna v území vestfálském zaměstnaná ve dne v noci.

vé politické formy, jakmile se vrátí klid a spořádané poměry. A tyto vnitrosibiřské síly budou se cítit k velmocem buď vábeny nebo odpuzovány. Celkem je dnes Sibiř zemí křížících se imperialistických mocenských zájmů a snah, ideálním polem budoucích politických intrik velikého stylu. — krátce Balkán — ovšem veliký, obrovský.

NOVÝ KURS V NĚMECKU.

Nový kancléř německé říše princ Max Badenský měl předminulou sobotu možnost, podepříti nabídku ústředních mocností na příměří, znemožniti její odmítnutí a vykonati tak dílo, které dosud marně čeká svého tvůrce. Mohl přiblížiti mír! Kdyby řečí, kterou zahajoval, jak tvrdil, novou epochu Německa, pronikal opravdu nový duch bezelstné a neústupné demokracie, kdyby z každého jejího slova bylo patrno, že zabit je ve Vilémově říši krvelačný militarism, protilidové reakcionářství a imperické choutky, kdyby vyzařovalo z ní jasné světlo lásky ke svobodě, kdyby prostě znamenala úplné odvrácení se od včerejšího Německa, jež vpadlo do Belgie, diktovalo Ukrajině, vztáhlo své ruce do Finska a na baltické provincie, pak bylo by možno věřiti, že zmlknou zítra děla a pušky v Evropě, Asii a Africe a v krátké době že vraceti se budou miliony z bojišť ku plodné práci na díle lepšího zítřku. Princ Max Badenský, představitel vlády, do níž vstupují také příslušníci německé sociálně-demokratické většiny, nepochopil odpovědnosti, kterou naň vložila historická chvíle. Jeho řeč byla kompromisním dílem, opatrnickou hrou ze slovy, diplomatickým pokusem o smíření dneška se včerejškem. Byla šedivá tam, kde měla hýřiti barvami, kusá a plná neurčitostí a napovědí, kde bylo třeba ostrého jasu. Ohlašovala nový kurs uvnitř Německa. Ale cítili jste zřetelně, že nejen nechce zavírat dveře do vládní většiny národním liberálům, ale že by ráda shledala se se všemi velkostatkářskými a kapitilistickými mocnostmi reakce. Vyzvedala ochotu k míru s poukazem na žádost o příměří adresovanou Wilsonovi, ale cítili jste, že nechce přinésti žádných obětí a že „moudrým" mlčením a polovičatostmi doufá stále ještě klamati svět a zachraniti pro sebe co nejvíce. Kdyby byla řeč, již v sobotu



Ze zákopů bývalého našeho spojence: Hostina v zákopech.

promluvil alespoň před ½ rokem, byla by bývala ovšem sensací a znamenala by veliký čin, který by nebyl směl zůstati bez ozvěny. — Ale dnes? Bojíme se, že nový říšský kancléř německý nejen že mírovému kroku ústředních mocností neprospěl, ale že ho polovičatostí a kusostí své řeči, svého programu a svých výkladů o míru přímo poškodil. Ukáží to snad už nejbližší hodiny.

*

Program stran většiny němec. říšského sněmu, jenž jest základnou politiky nové vlády, zní takto: 1. Setrvání na odpovědi říšské rady na papežovu notu z 1. srpna 1917 a naprosté přiznání se k resoluci říšského sněmu ze dne 19. července 1917. 2. Prohlášení ochoty přistoupiti ke svazu národů na těchto zásadách: Svaz národů zahrnuje v sobě všechny státy a spočívá na myšlence rovnoprávnosti všech národů. Jeho účelem jest zabezpečení trvalého míru, neodvislé existence a volného hospodářského rozvoje národů. Svaz národů chrání svými mocenskými prostředky státy, jež k němu přistoupily, uznávaje jich državu, svazem zaručených jim práv a vylučuje všechny zvláštní smlouvy, odporující jeho účelu. Zásady svazu národů jsou: Souhrnné vybudování mezinárodního práva; vzájemný závazek států, že každý sporný případ, nerozřešitelný diplomatickými prostředky, předán bude smírnému projednání. Provedení zásady svobody moří: dohoda o všestranném a současném odzbrojení na zemi a na moři; záruka otevřených dveří pro hospodářský a soukromoprávní styk národů; mezinárodní vybudování sociál. zákonodárství a ochrany dělníků. 3. Jasné prohlášení o obnově Belgie a dohoda o odškodném. 4. Dosud uzavřené mírové smlouvy nesmí býti žádnou překážkou uzavření míru všeobecného. V Pobaltí, na Litvě a v Polsku budou utvořena co nejdříve lidová zastoupení na široké základně. Tyto státy, v nichž ihned zavedena bude civilní správa, upraví svoji ústavu a poměr k soused-



Ze západního bojiště: Doprava dělostřelecké baterie po polní dráze ve Vogesách.

ním národům. 5. Utvoření samostatného spolkového státu Elsasko-Lotrinska a propůjčení mu úplné autonomie podle přání elsasko-lotrinského lidvého zastoupení. 6. Bezodkladné provedení reformy volebního práva v Prusku. Snaha o tutéž reformu ve spolkových státech, které jí dosud postrádají. 7. Jednotnost říšské správy. Povolání zástupce vlády z parlamentu ku provádění jednotné říšské politky. Přísné zachovávání všech ústavních odpovědností, odklizení všech vojenských zařízení, která slouží vykonávání vlivu na politiku. 8. Na ochranu osobní svobody, shromážďovacího práva a svobody tisku neprodlená změna předpisů o stavu obležení. Obmezení censury na otázky styků se zahraničními vládami, válečné strategie a taktiky, pohybů vojenských, výroby válečného zbrojiva. Zřízení politického dozorčího úřadu pro všechna opatření, která se vyhlašují na základě stavu obležení.

CO CHCE WILSON?

Denní listy už většinou sdělily požadavky Wilsonovy. Není však na škodu sděliti je opět a to tím více, ježto program Wilsonův je dnes předmětem nejživější diskuse všech přátel míru. Známých 14 bodů zní: 1. Mírové smlouvy musí býti veřejné. Odstranění tajné diplomacie. 2. Svoboda plavby na moři. 3. Odstranění všech hospodářských závor, pokud je možno. Rovnost obchodních styků. 4. Snížení zbrojení na minimum. 5. Úprava nároků na osady se zřetelem na zájmy domorodců. 6. Vyklizení celého ruského území. Rusko má obdržeti příležitost neodvislého určování svého politického vývoje. 7. Vyklizení a znovuzřízení Belgie bez pokusu obmezení její svrchovanosti. 8. Vyklizení obsazeného francouzského území. Vrácení Elsasko-Lotrinska. 9. Oprava hranic pro Italii ve smyslu národních návrhů. 10. Možnost dosíci soběvlády pro národnosti Rakousko-Uherska. 11. Vyklizení a vrácení Rumunska, Srbska a Černé Hory. Svobodný přístup k moři pro Srbsko. Mezinárodní záruky pro úpravu poměrů mezi balkánskými státy. 12. Samostatnost pro turecké části osmanského císařství, autonomní vývoj pro ostatní národnosti Turecka. Svobodný průjezd Dardanelami. 13. Neodvislé Polsko, které by zahrnovalo všecky země nepochybně obývané Poláky, přístup k moři a zabezpečení jeho mezinárodní smlouvou. 14. Založení všeobecného svazu národů za účelem poskytnutí vzájemné záruky.



Vzpomínka na bývalého spojence: Ex-král Ferdinand s císařem Karlem na rak. frontě.

ZDRAŽENÍ „VÍDEŇSKÝCH ILLUSTROVANÝCH NOVIN".

Opětné zdražení štočků a jiných výrobních prostředků nutí nás ke zvýšení předplatného a sice obnáší počínaje 1. listopadem, tedy číslem 45. předplatné „Vídeňských Illustrovaných Novin" celoroční 26 K, pololetní 13 K, čtvrtletní 6.50 K. Cena v drobném prodeji za exemplář 50 h.

ELSASKO A LOTRINSKO.

Jedna z nejdůležitějších podmínek mírových, jež klade Francie jest Elsasko-Lotrinsko. O otázce els.-lotr. napsáno blyo poslední dobou v německém tisku množství pojednání a dokonce i několik brožur, v nichž Němci sami připouštějí mnohé chyby, jichž se dopustili v těchto, od r. 1871 osazených zemích. Profesor národohospodářství na štrasburské universitě Brentan přiznává ku př. ve spise, rovněž otázkou se zabývajícím, že připojením Elsasko-Lotrinska k Německu se mnohé pro obyvatele zhoršilo. Když po válce třicetileté tyto země přiřknuty Francii, vláda zde Němce nejen nepotlačovala, nýbrž s důvěrou povolala mnohé z nich na nejpřednější místa. Tím způsobem stalo se, že ku př. za válek napoleonských hráli tři Elsasané Kellerman, Kleber a Rapp velice významnou úlohu. Také mnozí národohospodáři, spisovatelé elsasští, ač Němci jevili velikou náklonnost ku Francii. Na universitě štrasburské, v době kdy země patřila Francii, studovali mimo jiné vynikající na př. spisovat. Göthe a Herder. Prohlášením rovnosti všech lidí, jak zavedla ji revoluce francouzská před 125 léty, byli Elsasané na tom daleko lépe, než v sousedním Německu. Po válce německo-francouzské vyzvala vláda německá — dle francouzské smlouvy mírové, aby se francouzští Elsasané prohlásili pro říšskoněmeckou příslušnost, načež jich 210.000 oznámilo, že se z obsazeného území vystěhují. Ve skutečnosti jich odešlo do Francie ale asi 50.000. Všichni Francouzové žádali o osvobození od vojenské povinnosti, což německá vláda zamítla. Obyvatelstva je na dva miliony duší, z čehož se udává 81 proc. Němců. Francouzské obyvatelstvo zůstalo hlavně v pohraničních krajích, málo zalidněných. Elsasko-Lotrinsko je země bohatá na rudy železné, olovnaté, stříbrné a měděné, dobývá se tu hojně uhlí a sůl kamená. Vinařství mělo pověst světovou. — R. 1870 hájilo se hlavní město Štrasburk 46 dní proti obléhatelům. Četné požáry a nedostatek potravin přinutily velitelé jenerála Ubricha ke kapitulaci. Náš obrázek vzat je z posledních dnů odporu.



Z dějin Elsaska: Z ulice Štrasburku, před dobytím města v roce 1870.

JAK JE V NĚMECKU.

Berlínský „Vorwärts" načrtl tento obraz vnitřní i zahraniční situace Německa, obraz, ke kterému není zapotřebí poznámek: „Dnes musíme si představit se vší zmužilostí, jíž k tomu je třeba tuto situaci jakožto možnou: Bulharsko opouští čtyřspolek, aby uzavřelo s dohodou mír, Rakousko-Uhersko a Turecko připojují se k tomuto kroku. To jest, že naše ruka nedosahuje již přes Podmokly a že ztrácíme jakýkoliv vliv na části Polska a Ukrajiny, jež jsou Rakouskem obsazeny. Pak stojíme my, německý národ, sám proti Francouzům, Angličanům, Italům, Američanům a jejich přečetným pomocníkům, čelem proti zdi, se záhubou před našima očima. Přes to musíme si tento obraz ještě dále domalovat. Malomyslnost zmocňuje se vojínů, západní fronta se bortí a nepřítel proudem valí se do naší vlasti. Německá města proměněna jsou v požár a dým. Celé pluky uprchlíků valí se na východ, mísí se s vojskem v nepořádku utíkajícím, tlačí se do všech měst, přeplňují domy, táboří pod širým nebem, staví správu státu před nerozřešitelné úlohy a rozšiřují všude náladu beznadějnosti a sklíčující porážky. Dovoz potravin, jenž po čtyři roky proudil jako úzký, sporý pramen, selhal nyní nadobro. Na ulici viděti je lidi, kteří rychle kolem sebe křepčí a pak klesají k zemi usmrcení hladem. Není žádného uhlí, žádného světla, žádné měst. dráhy. Průmysl vázne, nemůže se přetvořit ve všeobecném zmatku z válečného hospodářství na mírové hospodářství a propouští své dělníky. Muniční dělník, jenž dnes snad týdně přináší sto marek domů, stojí zítra před ničím a nemůže si opatřit potraviny, jež lze v nejmenším ještě dostati za fantastické ceny. V rodinách milionů lidí bude se říkat, tak to bylo ještě krásné, když dostávalo se týdně sedm liber bramborů a čtyři libry chleba a že teprve nyní se ví, co je to pravá bída. Statisíce lidí umírá, šílená nálada zmocňuje se lidí dále žijících. Kdo ví, jak dlouho bude ještě živ — ten chce se ještě při nejmenším pomstít na těch, kdož tuto bídu zavinili. Vypukají povstání, jež státní moc snaží se zdolat krvavým násilím. Místo války venku, válka doma, zákopy v ulicích, strojní pušky v domech, mrtvoly mužů, žen a dětí na dlažbě. Smrt řádí v massách. Lidé umírají hladem, střelbou, morem. Příští mír nebude mírem, bude novým peklem na zemi, horším peklem, než je tato válka.

MRAVNÍ ZKAZA.

Denní tisk nestačí zaznánamenávati zprávy o tom, jak úžasně pustne mládež, jak malé děti provádějí věci, za něž by se velký stydět musel, a když na ně přijdou policisté, vysmějí se jim, pokřikují drze — a matky se jich ještě zastanou. Neříkáme nic nového, tvrdíme-li, že mravy mládeže za války poklesly úžasnou měrou. A čím déle válka trvá, tím smutnější obraz v nejtemnějších barvách se nám rýsuje před zraky. Každý, kdo ještě úplně neotupěl, se hrozí a děsí budoucích věcí. Nynější generace už je obětována válce, z té už nelze zachraňovati pouze trosky. Ale o mládež se jedná, o „naději budoucnosti". Kdežto v prvých letech války se jevila zkáza mravů mezi mládeží ruznými výstřelky, hrubstvím, neposlušností, krádežemi, potulováním, touhou po dobrodružstvích, nabyl úpadek v poslední době nejpovážlivějšího rázu. Veřejnost byla nedávno vzrušena několikráte případy sensačních vražd. Pachatelé byli mladíci. Způsob, jakým byla vražda spáchána, svědčil o otrlosti, která přímo otřásá. Mládež vraždící je smutným znamením doby. Vyrostl ovšem tento zjev z války, z velkého vraždění lidsva, které vrhá temný stín na všechen život veřejný i soukromý. Z pařeniště, které čpí krví, vyrůstá nám mládež bez otců, ba mnohdy bez mateřské lásky. Nemá pevné ruky, která by ji vedla, nemá nikde opory. Ponechána sama sobě, klesá do bahna a utápí poslední jiskru dobra. V takovém prostředí roste mládež. Lidé žasnou, lomí rukama a naříkají nad zkázou. Bojí se o sebe, svoji bezpečnost. Každý cítí, že spějeme po šikmé ploše rychle do bahna mravní zkázy. Dříve bývaly hroznou skvrnou společnosti časté případy sebevražd mládeže. Dítě, které vraždí sebe, tak strašlivý úkaz! A dítě, které sotva odrostlo škole a ještě nezačalo opravdu žít, vraždí chladnokrevně jiné! Jak příšerný to vřed na těle společnosti! Je patrno, že celé tělo již je otráveno a strom je zkažen od kořene. Co bude z lidstva, které má takovou mládež? Jsou si vědomi strašlivé odpovědnosti za všechno, co přijde, ti, kdož rozhodují o těchto věcech? Či přijde opravdu po nás potopa mravní zkázy? Mnoho se činí pro mládež, aby byla zachráněna aspoň její tělesná zdatnost. Neboť bude potřebí silných mužů, zdravých žen pro příští pokolení. Ale co prospěje sebe větší zdatnost tělesná, když mládež bude mravně zchátralá? Spokojit se tím, že jednou se nastaví polepšoven, robotáren, věznic a podobných „lidumilných" ústavů, kde následky válečné zpustlosti budou napravovány, to je jistě špatný lék. Nyní, dokud ještě není všechno ztraceno, všichni lidumilové musejí podniknout veliké dílo záchrany mládeže. Musí se tu spojit s knězem učitelé, rodiče i politická veřejnost, která nejvíce pro zdivočení přispěla, poněvadž podlamovala její charakter.



Princ Bedřich Karel Hessenský byl vyhlédnut za finského krále a už věřil, že jím bude zvolen. Dnes ale finská otázka ustoupila opět do pozadí, následkem změny kursu v Německu.



Z Hercegoviny, kterou hrabě Tisza chtěl i s Bosnou anektovati: Malebné starobylé městečko Počitelj na řece Narentě poblíž Mostaru.



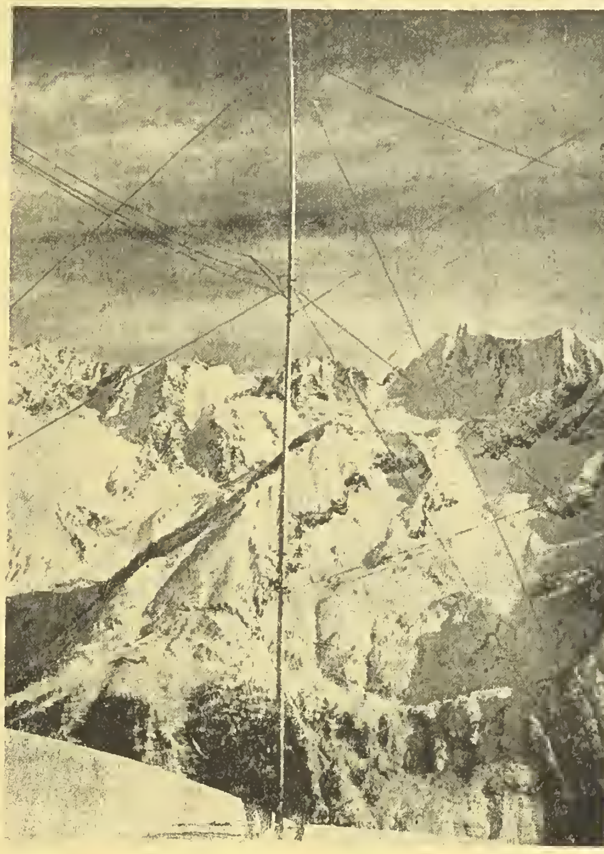
Z východní Haliče v roce 1917. Nedělní jitro v Březanech dle obrazu válečného malíře Alfréda Krügera.

KDY POSKYTUJE POŠTA NÁHRADU?

Velmi častým zjevem je dnes ztráta různých zásilek na poště a proto je nutno věděti, zač a do jaké míry pošta ručí. O této věci ustanovuje § 213 poštovního řádu z 22. září 1916: Pošta poskytuje náhradu jen v následujících případech: 1. Za ztrátu doporučeného dopisu (rekomando), náhrada obnáší 50 K za jeden dopis, bez ohledu na jeho cenu. 2. Za ztrátu nebo poškození cenného dopisu nebo balíku, ať jde s udanou cenou anebo bez udané ceny. Nahražuje se nejvýše obecná hodnota na místě v době podání zásilky, avšak není-li u zásilky udána cena, nenahražuje se za zásilku až do tří kilogramů více než 15 korun, od 3 do 5 kg 25 korun, při více než 5 kg za každý kilogram celé zásilky 5 korun. Část kilogramu počítá se za kilogram celý. 3. Při poštovních poukázkách ručí pošta za poukázaný onos. 4. Při dobírkách u zásilek ručí ve stejném rozsahu jako při zásilkách bez dobírky. Je-li zásilka příjemci vydána bez vyzvednutí obnosu, ručí pošta za utrpěnou škodu, avšak jen do obnosu, na který dobírka zní. Jiné náhrady pošta neposkytuje. Zejména neručí pošta za ušlý zisk za zpoždění při dopravě i opozděné doručení. Existuje tedy nárok na náhradu škody i když balík bez udání hodnoty nedojde, nebo když z takového balíku něco chybí. Avšak v takovém případě dlužno dokázat, co chybí. Je-li podezření, že něco chybí, pak dlužno v přítomnosti některého zřízence pošty okamžitě pořiditi soupis toho, co došlo a nechati tento soupis podepsat poštovním zřízencem. Ztracený dopis nebo ztracená zásilka reklamuje se na úřadě, kde byla k dopravě podána.

TANKOVÉ PLUKY FRANCOUZSKÉ.

Válečný zpravodaj Karel Rosner píše ze západní fronty: „O organisaci tankových pluků francouzských dověděli jsme se od příslušníků těchto jednotek, kteří v dalekosáhlé bitvě v Šampani dostali se nám do rukou jako zajatci, toto: Dle jich výpovědi každý z těchto pluků má tři batailony, každý po třech setninách, z nichž každá má tři čety. Každá setnina má 15 tanků a 10 tanků reservních lehkého typu Renaultova. Každá tanková četa má 5 pancéřových vozů a velí jí poručík, dva poddůstojníci a dva brigádníci. Kromě toho náleží k četě 5 mechaniků. Z 5 tanků jsou dva ozbrojeny děly a 3 stroj. puškami. Setnina má k tomu ještě 5 tak zv. depaneurs, opravcu svorníku, kteří při útocích jdou za tanky, aby případně svorky opravili. Při útoku jdou napřed zákopníci jako hledači min před tanky; jejich úkolům je odstraňovati miny, hrozící tankům, a klestiti tak cestu vozům. K tomu má tato zbraň zvláštní vojsko průvodní „infanterie d'accompagnement", jež je vyzbrojeno lopatami, motykami a karabinami a připravuje cestu tankům. Bitevní pěchota má za úkol, aby všude tam, kde objeví se zvláštní obtíže, máváním bílými praporky povolala pomocné tanky. Je viděti z toho, jak velký význam připisují naši nepřátelé novým bitevním vozům. Jsou to beze vší pochyby bitevní prostředky, uskutečňující ideálně myšlenku chráněného průvodního dělostřelectva a chráněných průvodních strojních pušek."



Z rakouské fronty v Tyrolsku: Naše radiová stanice v horských výšinách.

STARÉ PROROCTVÍ.

Uveřejnil René Dubreuil v pařížském „Journalu". Objevil je v knize, která se nazývá „Velmi staré a velmi jisté proroctví Tomáše Jos. Moulta, velkého astronoma a filosofa v Neapoli narozeného". Proroctví jsou z roku 1560 a sahají až do r. 2005. Mnohé věci Moult předpověděl správně. Tak klade na rok 1789 velikou revoluci v křesťanském státě, na rok 1870 válku zemi osudnou. Zajímavo je, že předpověděl i vojnu nynější, trochu sice nejistě, ale narážky hodí se na některé současné události. Tak věstí, že v roce 1916 veliká korunovaná hlava bude držeti v poutech všecky národy. V roce 1917 „změní se ve veliké říši vládní forma". Tyto dvě předpovědi možno vztahovati na Rusko. Třetí, že princ nastoupí na trůn", bylo by možno vztahovati na Rakousko. Na r. 1918 věští „šťastné úkazy v kvetoucím státě křesťanském", svatbu velikého knížete a drahotu papíru. To by také celkem odpovídalo nynějším událostem. Na rok 1919 předpovídá — a tu je otázka, zda správně — mír mezi státy a veliký obchod na vodě i na suchu, velikou zimu, neúrodu vína a obilí a opět nastoupení velikého prince.

sátník, osušuje si hábit před ohništěm. Náhle se stavení od základů prudce zachvělo, jakoby jím mohutný vichr zalomcoval.

„Co to znamená?" vykřikl Gildas, vyskočiv zděšeně ze svého sedadla a křižuje se.

„Zvedl se asi prudký vichr," vysvětloval desátník a belhaje se ku dveřím, spěšně je otevřel. Venku se však ani lístek nehýbal.

„To je skutečně podivné!" zašeptal stařec, vraceje se ke krbu. Již podruhé jsem tento otřes dnešní noci pocítil; snad je to zemětřesení?"

„Strýčku, nemohly by to býti duše nebožtíků?" poznamal pověrčivý Gildas.

Nyní se pokřižoval i desátník, zíraje zamyšleně do plamenů. Přešlo několik minut v němém mlčení. Náhle se chaloupka znovu zachvěla, aniž by bylo předcházelo jakékoli znamení! Desátníka a jeho synovce zamrazilo a hlava se jim zatočila, což bývá obyčejně přízrakem zemětřesení. Zdálo se, že se pod nimi chvěje země a že všechny předměty na zdi visící se rozhoupaly. Dvířka malých kukačkových hodin se rozevřela a dřevěný ptáček dvanáckrát zakukal: kuku! Nadešla hodina duchů! Desátník nemohl svůj neklid déle opanovati.

„To je přece nevysvětlitelné proč se tvoje matka a hoši nevracejí. Podívám se ještě jedenkráte po nich.."

A dříve ještě nežli mohl Gildas něco namítnouti, vklouzl do šedého, vojenského pláště a zmizel v temnu nočním. Mladý válečný hrdina však, nebyl pro tuto situaci rostlý. Pot strachu a bázně vytryskl mu na čele — což nebylo ostatně divu, neboť vzduch byl prosycen děsivým klidem, rušeným jen šustěním lijavce: jakoby se všechna stavidla nebes rozevřela, crčela voda jdnotvárně po oknech a zdech chaloupky a kdykoli se chýže, jakoby pod neviditelnýma rukama duchů, zachvěla, působilo to ohromujícím dojmem. Gildas stál v otevřených dve-

přinášeje mu světlo denní podivné tajemství mrtvých. Objevení obrovské, římské vodní nádrže, temných chodeb k moři zvyšoval se od minuty k minutě; konečně nemohl déle ve svém úkrytu vydržeti; zapáliv lucernu, vydal se na cestu do římských chodeb, aby se přesvědčil, že nesnil, a že se mu nestalo jako onomu muži, který objeviv veliký poklad, marně jej druhého dne hledal. Oddechl si, dospěl ku první vodní nádrži která byla spojena s mořem. Rozechvěn spěchal dále po nebezpečné cestě úzkými a temnými chodbami a přes kluzké schody až dospěl ku klenutému otvoru, vedoucímu do nitra pobřeží. Zde k němu dolehl mohutný klokot, jakoby mocným proudům vodním stála v cestě překážka. Zastavil se zdráhavě a naslouchal víření, šumot a praskot pronikaly z tajemných hlubin. Rohan se konečně odhodlal kráčeti dále. Čím více se blížil k velikému klenutí, tím ohlušujícím byl lomoz; šumot a praskot zemětřesení; hrůzou naplněn vkročil pod klenutí. Řeka zuřila a řvala; divoký vír hrozil rozdrtiti okolní stěny, jež ho svíraly. Rohan se opatrně doplížil až k soše a shledal, že široké schodiště, které vedlo do nádrže bylo již ze tří čtvrtin zatopeno a že vodní massy, rychle stoupaly, divoce hřebeny vln ježíce a pěnu prskajíce. V mžiku seznal nebezpečnou svoji situaci; kdyby tu déle prodlel, stihla by ho jistá smrt. Vodní tůň řvala až uši zaléhaly, půda se třásla, nutíc jej k útěku. Ani o minutu si nepřispíšil, neboť rozvzteklené proudy vodní vrhly se za ním a jen stěží se po stupních vyšplhal do menší jeskyně, ve které rovněž již, jako v čarovném kotlíku voda vřela a šuměla. Tůň, před krátkem ještě jasná, a krásně, malachitově zelená, byla nyní hnědá a kalná.

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Projev vlády o otázkách zásobovacích.

V poslanecké sněmovně mluvil ministerský předseda baron Hussarek také o otázkách zásobovacích. Mezi jiným sliboval srdce své těžce tísněnému střednímu stavu a státním zřízencům. Co pro ně učiní, dlužno ovšem vyčkati, předvídati však lze, že právě tolik, co činí vláda v zásobování. Jde nám den ze dne hůře. Vyjednává prý se s Uhrami, pravil ministerský předseda, a až bude vyjednávání to ukončeno, bude prý možno rozvinouti konečný vyživovací plán a tím, doufejme, obnoviti opětně i plnou dávku mouky. Vídni a jiným velkým městům přislíbil i zálohy potravin. Vláda prý se snaží provésti přes všechny obtíže rovnoměrné zásobování potravinami a usnadniti výživu zvláště oněm vrstvám obyvatelstva, do jejichž hospodářských poměrů válka citelně zasáhla a jež si následkem drahoty nemohou nakoupiti potravin. Akce pro nemajetné bude prováděna dle dosavadních zásad. Opatření k zlepšení poměrů středního stavu, jenž zakouší stále citelněji tíži války, jsou již v proudu. Zvláště obrací prý se pozornost vlády k pravidelnému a rychlému zásobování státních zaměstnanců a jiných veřejných zřízenců, a bude již v nejbližší době provedeno vyživování dětí. K přehnaným nadějím daná situace neoprávňuje, doznává ministr výživy, leč není prý příčin ku ztrácení mysli. Obtíže překonati musíme a překonáme. Všechny vrstvy obyvatelstva však musejí napomáhati a zachovávati vládní nařízení. — Rádi bychom však věděli, zda žijí jen z přídělů páni ministři. Jak je tomu dlouho, co přinesly všechnylisty zprávu, že paní Hussarková kupovala na Zábřežsku prase, aby měla zásobu tuku a masa na zimu? ... Nu a pan Czernin? Snad ví pan Hussarek, že byl chycen v Praze automobil, jenž vezl pro pana Czernina asi osm pytlů mouky kromě jiných potravin!

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ.

Dne 1. října. Na italské frontě žádné větší události. — Na západě zaujali Němci novou frontu ve Flandrech. U Cambrai odraženy nové útoky nepřítele. Nové boje mezi Aisnou a Veslou a v Champagni.

Dne 2. října. Na rakouských frontách nic nového. Západní bojiště: Ve Flandrech, po obou stranách Cambrai a v Champagni odrazili jsme živé útoky nepřítele. U St. Quentinu, severozápadně Remeše a západně Argonnů vzali jsme části posunuté čáry zpět do zádních posic.

Dne 3. října. Na severním výběžku Monte Tomby úspěšné předpolní boje. — V Albánii vzali jsme, nuceni událostmi v Bulharsku, naše divise zpět. Berat nutl se bez boje v rukou nepřítele. Západní bojiště: Ve Flandrech byly nepřátelské útoky u Armentieres a Lens odraženy. Zaujali jsme zadní posice východně obou těchto měst. Nepřítel následoval přes čáru Fleurbaix-La-Bassee-Hulluch. Předpolní boje před naší novou frontou severozápadně Remeše. Nepřítel stál zde večer na čáře Chandardes-Cormicy a těsně před průplavem Aisny. V Champagni pokračovali Francouzi ve svých útocích velkými silami proti čáře východně Suippes, proti St. Marie-a-Py, jakož i mezi Somme-Py a Menthois.



Z hlavní třídy Brašova.

Dne 4. října. Na italské frontě dílčí boje v Judikarii. — Ústup naší armády z Albánie pokračuje. Italská létadla napadla Drač. Nepřátelský pokus loděmi vniknouti do přístavu, stroskotal. — Na západě útočil nepřítel velkými silami ve Flandrech mezi Hooglede a Roesoelere. Na široké frontě mezi Le Chatelet a severně Saint Quentinu obnovil nepřítel své průlommné pokusy. Při prvním náporu poštěstilo se nepříteli obsaditi Le Chatelet, proniknouti až do Beaurevoiru a Montbrehainu a usaditi se v Sequehartu. Po obou stranách Chateletu odrazili jsme nepřítele do jeho starých posic a i dále. Beaurevoir byl znovu dobyt. Obchvatný útok dobyl nám zpět Montbrehain. Sequehart zůstal po střídavých bojích v rukou nepřítele. Večer následovaly po silné palbě nové útoky nepřítel jižně Saint Quentinu, které se ale zhroutily před naší čárou. Na nové frontě a na nové frontě průplavové severozápadně Remeše stojíme všude v bitevním styku s nepřítelem. V Champagni útočil dnes Francouz s čerstvými divisemi mezi Suippes a Aisnou. Také včera odrazily Sever. Somme-Py poštěstilo se nepříteli usaditi se na výšinové čáře mezi Saint-Etienne a Somme Py, na Bílé Hoře a na výšině Médéahu.

Dne 5. října. Na italské frontě oživly boje v Benátsku. — Západní fronta: Nepřítel proti našim liniím východně od Armentiéresu následoval přes Roeseinere-Fomes-Winglés a přes dráhu východně od Lensu. Angličan pokračoval po obou stranách Les Catelets ve svých silných útocích a dobyl Les Cateletu. Nepřítel, vnikající do Beaurevoiru, byl protinárazem opět zahnán. Severně od St. Quentinu útočil Francouz mezi Sequebartem a Morcourtem. V Lesdinsu a Morcourtu se usadil. Lesdinsu jsme doyli opět zpět. Francouzi a Italové napadli poznovu v dílčích výpadech a v jednotně vedeném útoku naše postavení na hřbetu a na svazích Chemin des Dames mezi Ailettou a Aisnou. Východně od Remeše vyklidili jsme v předposlední noci naše přední postavení mezi Prunay a St. Marie à Py, jsouce nepřítelem nepozorováni a zaujali jsme zadní linie. Nepřítel následoval včera přes Prunay-Dontrin-St. Souplet. Mezi Argonami a Mosou nové marné útoky americké. — Centrální moci nabídly opět mír. Zaslaly notu Wilsonovi, navrhly příměří a mírové vyjednávání na podkladě mírového programu Wilsonova.

Dne 6. října. V Italii žádné větší akce V Albánii boje zadních vojů jižně řeky Skumbi. V Srbsku ustoupilo rakouské vojsko od Vranje. Balkánská armáda čtyřdohodová ohlašuje útok na Cařihrad a útok na Ra kousko. — Západní fronta: Předminulé noci vydali jsme posiční oblouk vybíhající mezi Crevecoeurem a Beaurevoirem na průplavu na čáře Banteux-leCatelet

29.

DUŠIČEK.

Zatím co Rohan Gwenfern po druhé bloudil s lucernou labyrintem římských chodeb, lépe řečeno aquaduktem*, vyzváněly kromlaix-ské kostelní zvony, svolávajíce zbožné vesničany ku večerní mši. Dveře chaloupek byly otevřeny, na stolech čistě prostřeno, večeře připravena, v krbech vesele šlehal oheň; dnešní noci „noci mrtvých", musil býti plamen udržován až do rána. Lid věří, že v noci ze svátku Všech Svatých na den Dušiček, v době, kdy se čte mše za všechny mrtvé, po večeři, když lidé k spánku ulehnou, navštěvují dušičky jednotlivá stavení a uvelebivše se za prostřenými stoly, besedují. A nejen duše zemřelých, jež odpočívají na hřbitově, se vrací na místa, kde bydlívaly a kde dlí jejich přátelé, nýbrž i všichni ti, jež v daleké cizině, na poli bitevním, neb širém moři zahynuli.

Noc byla hluboce černá, vysoko v ovzduší ozývaly se děsivé zvuky; byly to jistě duše zesnulých, spěchající přes moře a zemi do svých bývalých domovu, jež za života milovaly. Nahoře, v kostelíčku sloužil otec Rolland mši za dušičky, hojně navštívenou, neboť v Kromlaix nebylo jediného domku, kde by někoho neoplakávali. Marcela Dervalova opustila matku v kostele, vrátivši se ve společnosti několika přítelkyň domů.

Kuchyň byla čistě uklízena, svíčky na stole, v krbu jasný plamen, v jehož teple se hřál a klímal v plné parádě drážďanský hrdina, žmoule velikou hliněnou dýmku, kterou si přivezl z Němec.

„Ah! To jsi ty, Marcelo?" zvolal, vyrušen z klímání. „Stařík se o vás bál a šel vám vstříc. Kde pak je maminka a hoši?"

* Aquadukt = vodopád.

„V kostele;i vždyť víš, před dvanáctou maminka neodejde. Jsem znavena a pujdu si lehnout."

„Večeře je na stole, posaď se a pojez trochu!" mínil Gildas přívětivě.

„Nemohu, není mi dobře. Dobrou noc, bratře!" Při těch slovech uchopila olejovou lampičku, odcházejíc unaveně do své komůrky. Byla skutečně bledá a utrmácená, neboť po celičký den myslila na Rohana a modlila se zaň. Zatím co ostatní zbožně vzpomínali zemřelých, zalétala v myšlenkách za oním živým-nebožtíkem, který jí zpusobil tak nevýslovný žal, jenž jí život kalil. Zdálo se jí, že se zhroutí pod tíhou ran, jež jí osud zasadil a toužila po klidné samotě své komůrky. Ostatní se asi rovněž brzy vrátí z kostela a povečeřevše, zanechají kuchyň dušičkám. Ach, kdyby sem jen přišla i duše Rohanova a mohla se nasytiti všech oněch pochutin, jež plnily stůl!

Gildas opět v kuchyni osaměl; dešť pleskal jednotvárně na okna, jinak však panovalo uvnitř i zevně mrtvé ticho. Bylo mu jaksi úzko a zvednul se, aby vyhledl na ulici nevrací-li se již domácí — byla neproniknutelná noc mrtvých. Když ukazovala ručička půl dvanácté, nemohl Gildas neklidem déle vydržeti, neboť se povážlivě blížila hodina duchů. Při každém, sebemenším šelestu ustrašeně sebou trhl: hrdiny se zmocňoval strach a litoval, že Marcelu nezdržel.

Konečně se dveře otevřely a desátník do kuže promočen, vbelhal se do kuchyně: „U sta hromů, to je noc! Už jsou doma?"

„Jen Marcela, ostatní jsou ještě v kostele, vzdor tomu, že by měl v tuto chvíli býti každý dobrý křesťan již dávno v posteli," bručel Gildas.

„Prošel jsem kus silnice, ale poněvadž jsem ničeho neobjevil, sešel jsem k pobřeží. Příliv vystoupil dnes až k silnici a lidé se obávají, že snad nastane zátopa; chtějí po celou noc hlídati, třebaže jest moře hladké jako zrcadlo," vykládal de-

a vzali jsme vojsko tam stojící zpět do zadních čar. Angličané a Francouzi pokračovali ve svých útocích mezi Le Catelet a severně od Saint Quentinu. Beaurevoir a Montbrehaim zůstaly v jejich ruce. Pokračujíce v pohybech, zahájených 3. října východně od Remeše a po obou stranách Suippe, vyklidili jsme předpředešlé noci i své posice na Brimontu a Seeru a obsadili jsme zadní čáry. Mezi Argonami a Mosou pokračovali Američané ve svých silných útocích. Východně od Exermontu se jim podařilo vyraziti až na zalesněnou výšinu asi 1 km. severně od obce. Jihovýchodní bojiště: Naše vojsko, které až dosud bojovalo v rámci vojska bulharského, bylo odvedeno a je na zpátečním pochodu do svých středisk. Úplně vyhovělo velikým naň kladeným požadavkům a vykonalo věci vynikající. Asijské vojsko: Německé prapory, bojující po boku našich věrných tureckých spojenců v Palestýně, musily spolu se slabými tureckými silami vyjmouti se drtivé nepřátelské přemoci a jsou na zpátečním pochodu přes Damašek směrem na sever.

Dne 7. října. Italské bojiště: Nezměněno. Balkánské bojiště: V Albánii nové boje zadních vojů u Skumbi. V jižním okrajovém území Starého Srbska žádné větší bitevní akce. Severně od St. Quentinu trvalé těžké boje. Nepřítel, který poblíže průplavu Sommy nabyl půdy směrem na Essigny-Le Petit, byl úspěšnými protivýpady nočními akcemi opět zatlačen až na Remancourt. Nepřítel postupoval ostře proti našim novým posicím na Aisne a na Suippes mezi Pontavertem a Basancourtem a několikráte vyrazil proti nim útokem. K bojům došlo u Pontavertu, Berry au Bacu, po obou stranách silnice Remeš-Neuvchatelet a u Basancourtu. Byl všude odražen. Na jednotlivých místech drží se malé oddíly na severním břehu Suippes.

Dne 8. října. Italská fronta: Na tyrol. frontě byla činnost nepřátelských baterií neobyčejně živá. Balkánské bojiště: Krycí sbory, posunuté do starosrbského pohranič. pohoří, byly za stálých bojů zad. oddílů vzaty zpět na Leskovec. Ústup generálního plukovníka barona šl. Pflanzera-Baltina z Albánie pokračuje bez jakéhokoli rušení nepřítelem. Západní bojiště: Severně Scarpy útočili Angličani. V Neuvoireuil usadil se nepřítel. Severně St. Quentinu pokračovali Angličani a Francouzi ve svých útocích. Severní břeh Suippes byl vyčistěn od nepřítele. Místní boje u St. Etienne, které námi bylo dobyto, ale v protiútoku zase ztraceno. Po nejsilnější dělostřelecké přípravě zahájili Američané nový průlomný pokus po obou stranách Aire. S výšiny severně Chatelu, na které se nepřítel přechodně usadil, byl v protiútoku zase odražen. Další německá zpráva téhož data sděluje vyklizení Cambrai.

SMĚS.

Parlament zasedá a po skončení velké debaty mírové, započal minulý úterek debatu o věcech vnitropolitických a aprovisačních a odročil se po skončení této debaty do 22. října. Delegační výbory zahájily své práce v pondělí dne 13. a ve středu, dne 16. října Také plenum sejde se během tohoto týdne.

Mírová smlouva v Brestu neplatí. Denní listy už sdělily, že oznámila vláda sovětů Turecku, že jeho postup na Kavkaze považuje za porušení mírové smlouvy, v Brestu litevském uzavřené, a že následkem toho prohlašuje mírovou smlouvu s Tureckem za neplatnou. Bolševická vláda zaslala také Německu notu, v které upozorňuje n článek, který napsal Radek do vládního listu a v němž s poukazem na tvrdé podmínky, ruskému národu vnucené, se žádá, aby mír byl změněn. Na tento požadavek ruské vlády odpověděl nepřímo německý kancléř v řeči již pronesl v sobotu v říšském sněmu a v níž prohlásil se pro revisi dosavadních mírových smluv na všeobecné mírové konferenci slovy, že smlouvy ty nemají být překážkou pro všeobecný mír.



Radnice v Brašově.

Nálada v Srbsku. Jaká je nálada v Srbsku, dokazuje atentát, který tam byl spáchán dne 9. t. m. na vojenského generálního guvernéra gen. pl. svob. p. Rhemena. Bělehradská obyvatelka 25letá Leposlava Bosinovičová chtěla odevzdati generálnímu guvernérovi před jeho palácem písemnou prosbu, při čemž měla v rukou nabitý revolver. Díky duchapřítomnosti rytmistra Ladodevita byla odzbrojena a odevzdána vojenské policii dříve ještě, nežli použila revolveru.

Co bude s Uhrami? O této otázce napsala socialistická „Népszava" tato pozoruhodná slova: Dosavadní poměry v Rakousku a Uhrách nedají se udržeti. Ony se však nezmění, dokud v čele maďarské politiky stojí Tisza, Burián, Wekerle, Andrássy, kteří nikdy neuznají práva sebeurčení pro národnosti uherské, následkem čehož dohodoví státníci, kteří se tolikrát pro toto prohlásili, neudou s Uhry vůbec vyjednávati. Budoucnost Uher je velice nejistá. Možno — končí list — že Uhry obdrží také svou samostatnost, ale nesmějí to ýt „maďarské" Uhry pánů hrabat, nýbrž Uhry demokratické, poskytující národnostem úplnou svobodu. — „Deli Hirlap" píše o převratu ve smýšlení Maďarů a praví: Každý si v Uhrách dnes přeje dle lidového přísloví: víno, pšenici a mír, hlavně toto poslední. Není u nás více žádné zášti ani proti Srbům, ba ani proti Čechům, nezlobíme se na nikoho. Zdá se, že nouze učí i maďar. zpyšnělce pokoře.

Národní Výbor Jihoslovanský pro celou říši. V nedávných dnech konaly se v Záhřebu porady zástupců národů a stran jihoslovanských, jakož i poslanců jihoslovanských z obou polovin říše a z Bosny a Hercegoviny. Jednalo se o zvolení Národního výboru Slovinců, Srbů a Chorvatů a projevila se úplná jednomyslnost o všech otázkách. Národnímu výboru Československému zaslána pozdravná depeše.

D'Annunzio přeletěl Alpy. Gabriele d'Anunzio přibyl 26. září z Italie do Francie. Vzlétl v 9 hodin v Turině odpoledních přistál v Chalonsu. Alpy přelétl rychle za velmi nepříznivých podmínek. Přibyl na témže stroji, jímž kroužil nad Vídní. Po příjezdu hlásí se d'Anunzio u generála Albricciho, velitele italských vojsk na západní frontě.

Amnestie v Německu. Nová vláda v Německu vydá už v nejbližší době amnestii pro dr. Liebknechta a sou-

kruši, vírem všeobecné paniky stržené, podpíraje ji, neboť byla leknutím přímo omráčena. Tu k ni dolehlo z úplné blízkosti úpěnlivé volání: „Matko! Strýčku Ewene!"

„Toť Gildas a sám!" vzkřikla Dervalová „Všemohoucí Bože, kde jest Marcela?"

„Spí doma, v komůrce," odvětil Gildas. „Ale co pak se děje? Což jste se snad všichni zbláznili?"

„Zátopa se blíží, zátopa!" zavznělo zoufale ze sta hrdel a skutečně uhasínaly již vzpěněné vlny vod oltářní svíce a dravé vody, burácející a vše kolem ničící, vrhly se vztekle na ubohé Kromlaix.

30.

ZÁCHRANA MARCELINA.

Chaloupka matky Gwenfernové ležela, jak jsme již sdělili, poněkud za vískou, blízko břehu, ale byla chráněna výběžkem skalisk; podobně i jiné rybářské chaty, které zůstaly zatím povodně ušetřeny. Jediným nebezpečím byl jim vysoký příliv, který mnohdy vystupoval až k samému jejich prahu. Za chýškou matky Gwenfernové vedla na strmé úbočí úzounká stezka. Zde stála vdova, obklopena sousedy, jmenovitě bědujícími ženami a dětmi, zírajíc vytřeštěným zrakem na zatopenou vesničku, podobající se v onom okamžiku rozsáhlému jezeru.

Vzhledem ku hroznému neštěstí, veškeren hovor umlkl; zátopa vrhala se jako vyhládlý tygr, na svoji oběť, aby ji nemilosrdně zničil. Ženy se hlasitě modlily, bez ustání se křižujíce; chvílemi dolehl k nim výkřik zděšení, pocházející ze skupiny mužů o něco výše stojící; to tehdy, když dravé vlny strhly do hlubin nové stavení.

„Svatá Panno! Ó hrůza, i dům starého Ploneta se zbořil!"

řích, zíraje vytřeštěně do lijavce. Bylo k zalknutí tma a zdálo se mu, jakoby ho hladily po zádech chladné ruce a tichoučký sten duchů mu šepotal v uši. V každičkém okénku hořela svíce za zesnulého a všechny dveře byly dokořán, zrovna tak jako jeho. Gildas nemohl strachem déle vydržeti a vrátil se do kuchyně; přiblíživ se ke schodišti, zavolal nahoru do komůrky: „Marcelo, Marcelo!"

Žádná odpověď.

„Marcelo, spíš?"

„To's ty strýčku?" zavznělo z hůry.

„Ne; jsem to já, Gildas. Spíš již?"

„Ano! Co se stalo?"

„Ach nic!", odvětil Gildas, styděl se, přiznati svůj strach. „Mám jen starost o maminku a hochy, že se dosud nevrátili, strýček jim šel znovu naproti; prší, jen se leje."

„Maminka se před půlnocí jistě z kostela nevrátí. Dobrou noc, Gildasi, jsem velmi ospalá!"

„Dobrou noc!" odvětil drážďanský hrdina strachem dosud přeplněn. „Nech dveře otevřené, Marcelo, snad na tě ještě zavolám."

„Vždyť jsou otevřené!"

Gildas se vrátil k ohništi, sotva však několik minut seděl, zavzněl znovu temný, podzemní rachot, až se stavení ve všech koncích zachvělo. Jediným skokem byl Gildas na schodech.

„Marcelo, slyšela's?"

„To burácení? Ano, byl to vítr, neruš mne déle!"

„Ďábel to byl!" bručel Gildas, horše se nad Marcelinym klidem, která dřímala, zatím co on umíral bázní. Vyšel znovu ze dveří a zahleděl se do temnoty; déšť ho šlehal do tváře, po větru však ani slechu; bylo ticho, že slyšel i hukot moře.

Leč co to? Srdce se mu zastavilo a krev v žilách zarazila. To nebyl šumot oceánu. Směrem od kostela burácelo to a klokotalo, jakoby se tam nahoře prostíralo moře. Dříve ještě

druhy, pro všecky uvězněné vůdce lednové stávky a politické provinilce vůbec.

Zajatci. Ministerstvo války vydalo výnos, dle něhož zajatci nalézající se dosud v Ukrajině nebudou-li sami chtíti. Pouze ti, kteří se provinili nějakým zločinem, mají býti odevzdáni vojenským soudům.

Téměř celý milion válečných zajatců opustí Rakousko. „Pr. Tgbl." se dovídá, že v nejbližší době se téměř celý milion rus. váleč. zajatců z Rakousko-Uherska vrátí se do své vlasti. Ministerstvo války a vyučování nařídilo, aby zajatcům před odchodem jejich byly konány přednášky, mající čeliti nepřáteli šířené propagandě lží.

Německý národ v tísni. Bývalý říšský všeněmecký poslanec ryt. Schönee vydal povel k rakouským Němcům nadepsaný: Německý národ v tísni. V tomto provolání praví: Sem s německou státní řečí! Sem s nejužším připojením k německé říši, aby zabezpečen byl náš národ, jinak spěje k zániku! Němci ve východní marce, pozvedněte mocný hlas proti nedávnému hanobení našeho jediného spojence v tísni osvědčeného! — A svět se už neboří....!

Jak ctí ruský lid památku svého Tolstoje. V Rusku dle zprávy francouzského žurnalisty je L. N. Tolstoj neobyčejně ctěn a oslavován. Dne 10. srpna bylo tomu 90 let, kdy narodil se Lev Nikolajevič Tolstoj a toto výročí bylo oslaveno v Rusku zvlátšním týdnem Tolstého. Konal se cyklus schůzí a přednášek o Tolstém od 10. do 15 srpna za účasti předních literátů. Spolupracovník pařížského listu popisuje nynější Jasnou Poljanu. Když jel po dlouhé, dobře zachované silnici, vedoucí ke statku Tolstého, uzřel konečně obě cihlové věžičky, které jsou příznačné a tvoří vchod do parku. Když vešel, octl se, jak sám praví, v pravé oase. Všecky statky v gubernii tulské jsou vypleněny nebo zničeny, jedině Jasnaja Poljana je nedotknuta. Je chráněna památkou velkého přítele sedláků, který zde žil. Francouzský zpravodaj byl přijat dcerou Tolstého, Taťanou Suchotinovou. Tato paní byla nucena utéci před revolucí, její statek v okrese Movažinském byl úplně vypleněn a mužíci rozdělili si půdu. Obývací budovy v Jasné Poljaně jsou úplně neporušeny, takže malý bílý dům, kde Tolstoj před půl stolet. zřídil školu pro děti, i velká obývací budová, jakož i knihovna, kde je asi 17.000 svazků, vše je jako za života Tolstého, rovněž tak jeho pracovna: Hraběnka Tolstá, která žije stále v Jasné Poljaně, zabývá se opisováním listů Tolstého na psacím stroji.

„Otčenáš kapitalistů." Francouzský socialista Pavel Lafargue napsal agitaci mezi dělníky „Otčenáš kapitalistů", který zní: „Otče náš, kapitále, jenž jsi na zemi, všemocný bože, jenž měníš toky řek a prorážíš skály, který odlučuješ světa díly a národy svazuješ společnými pouty, tvůrče zboží a prameni života, jenž rozkazuješ dělníkům i podnikatelům, přijď vůle tvá a království tvé na zemi. Hojně kupcův dejž nám dnes, kteříž by odebrali dobré i špatné zboží. Dejž nám hladovějící dělníky, kteří přijmou nejhorší práci za nejnižší mzdu, aniž by reptali. Dejž nám hlupáky, kteří sednou na lep reklamě naší. Dejž, aby nám naši dlužníci všecky dluhy zaplatili. Neuveď nás do káznice, ale vysvoboď nás od bankrotu zlého a dejž nám renty věčné. Amen."

□ □ □

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST.

Nakládání hub do soli. Tímto způsobem nakládají se hlavně hříbky. Mladé hříbky čerstvé, neprosáknuté vodou se očistí, rozkrájí a položí se jich vrstva na dno kamenného hrnku a zasype se solí. Pak se dá zase vrstva hub (asi na 2 prsty silná) a zasypou solí, aby ní byly zakryty. Tak se pokračuje, až je hrnec plný, pak se obvážou papírem. Hříbky v soli naložené jsou velmi trvanlivé a hodí se dobře do omáčky neb polévky, ale nesmí se tyto soliti, neboť hříbky jsou dosti slané. Také soli v hrnci, která je prosáklá hříbkovou šťávou, může se použíti na solení polévek neb omáček; dostanou houbovou chuť. Při tomto způsobu nakládání nesmí se solí šetřiti, ale také netřeba ji dávati nadbytečně.



Z jihozápadní fronty: Pohled na Monte Baldo ze silnice tonálské.

Houby v mastnotě. Mladé hříbky, čerstvě nasbírané se očistí a ve slané vodě poněkud ovařené, nikoli však úplně uvařené nechají se na sítě dobře osáknouti a oschnouti, načež se složí do čistého kamenného hrnku nebo sklenice a zalijí rozhřatým lojem neb jinou mastnotou, tak aby stála asi na palec nad houbami. Když mastnota vystydla, obváže se hrnec papír. a dá se do vlažné místnosti. Mastnotu z hub, když tyto upotřebíme, možno také upotřebiti ku přípravě jídel, k jakým se užívají houby, neboť jest vůní a chutí hříbků prosáklá. Dnes, kdy o mastnoty takový nedostatek, tento způsob konservování hub těžko provésti.

Sušení hub jest nejjednodušším a nejlaciněiším způsobem konservování hub třeba, že nemají tak jemnou chuť jako nakládané v soli. Při sušení hub třeba dbáti, aby stalo se co nejrychleji, neboť dlouhým ležením se rozmáhají, zvláště v hříbkách červi. Proto krájí se houby co možno na tenké lístky a suší se na slunci, není-li toto, v otevřené troubě, když přestane se topiti. Vodou nasáklé, staré houby nejsou k sušení vhodné. Usušené houby dají se do organtinového nebo z jinaké řídké látky ušitého pytlíku a pověsí se blízko kamen neb na půdu, aby nedostaly plíseň. — Méněcenné houby, jež se nehodí za lidskou potravu, ale nejsou jedovaty a jež obyčejně v hojnosti právě nyní v podzimu rostou, jako čírůvka bílá, čírůvka růžová, vráskovec, čírůvka panenská, pýchavka bradavičná, pýchavka černající, pepřník, budla panenská a j. v., možno sušiti a uschovati na zimu jako živnou přísadu do krmiva pro drůbež, králíky a vepře.

Vzdornost cukrovky vůči mrazu není u všech druhů řepy stejná a závislá od různých vlivů jak vnějších, tak i vnitřních. Bartoš sledoval tyto vlivy a poznal, že cukrovka v půdě písčité spíše zmrzne než v půdě těžké, rovněž spíše zmrzne na poli slabě hnojeném než na dobře pohnojeném. Zdravá řepa ovšem vzdoruje lépe než poškozená, rovněž tak cukrem bohatší než cukrem chudší. Malé řepy jsou vzdorněiší než velké. Řepy s červeným barvivem více vzdorují mrazu než řepy s barvivem bílým.

□ □ □

nežli mohl zakřiknouti, dolehly k němu vzdálené, zoufalé výkřiky o pomoc a zvony zavzněly na poplach. Od pobřeží mihaly se stíny lidí, divoce po silnici prchajících; volal na ně, leč neodpovídali mu. Naslouchal dech zatajený: kostelní zvony vyzváněly na poplach, stalo se asi něco kromobyčejného — ale co? V tom se mihlo několik osob těsně kolem něho; tázal se spěšně, co se stalo. „Zachraň se, kdo můžeš!" zněla děsná a hrůzná odpověď.

Sotva svých smyslů mocen, prchal za neznámými, aniž by byl déle o věci uvažoval.

Již po několik týdnů téměř bez přetržení pršelo; potoky a řeky se vzduly, zaplavivše údolí a lučiny. Všechny živly se spojily pořádajíce ohromný koncert ve znamení příšerné bouře. Oceán se zvedl a zatopil daleko, široko pobřeží, řeka vystoupla ze břehů a co nejhoršího: z hor se řítily divoké bystřiny; a při tom lilo dále a jen se lilo.

Kromlaix, ležící, na kraji údolí, těsně při moři, tomto neustále v dvojnásobném nebezpečí, býti odplaveno buď horskými bystřinami anebo příbojem mořským: ale bylo věru s podivem, že od mnoha generací bylo tohoto nebezpečí ušetřeno. I nejstarší vesničané, vykládávali o poslední zátopě jen to, co slýchali od svých předků.

Podzim r. 1813 měl se však státi chudé rybářské vísce osudným. Od mnoho let nebylo tak deštivého počasí, ani tak prudkých bouří, jako onoho roku. Podzimní řeka napomínala noc co noc k opatrnosti a pod jejími varovnými výkřiky otřásala se země: příliv vystupoval nad míru vysoko, výše než obyčejně — zkrátka, ukazovaly se mnohé příznaky ohlušujícího, blížícího se nebezpečí; leč lidé jich nedbali.

V noci „Všechmrtvých", kdy země, vzduch a moře jest přeplněno dušemi zemřelých, spěchajících k bývalým svým domovům, kdy veškeré chrámy jsou přeplněny zbožnými věřícími, zvedly se vody, požadujíce nové oběti. Úzkým údolím

nad vesničkou řítily se vzteklé, zuřivé proudy vodní, stromy s kořeny vyvracejíce, balvany a domy do svých hlubin strhujíce. Rychleji než nejrychlejší kůň, anebo nejlepší plavec či nejlepší loď, valil se příval, rozsévaje vůkol jen zkázu a smrt a stále více a více vzrůstaje. Když dosáhl osamělých močálů ker-léonských zarazil se na hodinu, jakoby se chtěl v rozvlhlé půdě rozplynouti, jako řeka, jež skončila svůj běh. Z okolních vršin řítily se však nové a nové spousty vod, takže i bařiny byly záhy nasyceny a tím osud Kromlaix spečetěn.

Za krátké zástavky přívalu v bažinách osedlal jistý odvážný občan z Ker-Léone rychle koně a usednuv naň pádil s větrem o závod do Kromlaix, aby varoval vesničany před blížící se zhoubou. Bila právě dvanáctá, když dorazil na návrší ke kostelíčku. Deštěm promočen, bledý jako smrt, vrhl se do chrámu, zvěstuje přítomným, co se děje. Šťastnou náhodou byla většina vesničanů ještě na mši.

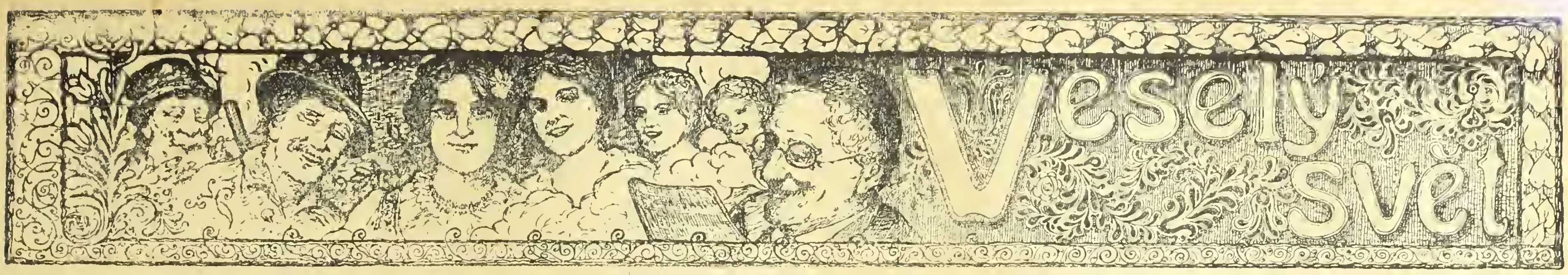
„Dejte ihned zvonit na poplach," nařizoval rozvážně otec Rolland. Rozkazu bylo ihned uposlechnuto.

V onom okamžiku vstoupil do kostela i desátník, na kůži promočen, a ve špatné náladě a zastihl svoji švekruši a synovce k návratu k domovu právě se chystající. Vyzval je, aby okamžik sečkali a pak prodrav se k neznámému z Ker-Léone pravil: „Snad to není tak zlé, jak se na prvý pohled zdá? Močály ker-léonské jsou bezedné!"

Dříve však ještě nežli mohl oslovený odvětiti, zařval v odpověď příval do údolí již se řítící.

„Zachraň se, kdo můžeš; prchněme na horu, na vršiny!" zvolal farář.

Sténajíce naříkajíce a klnouce vrhly se vesničné ke vratům kostelním, pádíce šíleně na skalnaté pobřeží. Lilo se proudem, leč to nikoho neodráželo. Několik duchapřítomných a rozvážných mužů přejalo velení a druzí následovali jejich rozkazů jak stádo uděšených ovcí. Starý desátník pomáhal své šve-



Ze zápisků cís. r. J. Penížka.

František Kossuth byl velikého otce svého Lájoše malý syn. Případy jsou vzácny, ve kterých závistivá příroda dovoluje, by otec i syn byli stejně čelnými obry ducha. Kossuth mladší žil a tyl ze slávy otce svého. Sám by se nebyl stal as ničím. Upomínky na revolucionáře a bojovníka za samostatnost uherskou byly stupínky, po kterých se dědic jeho jména vydrápal nahoru — až k hodnosti ministra s prominutím vědomostí (ty měl za něj a pro něj státní tajemník dr. Szterenyi, nynější ministr obchodu) a k hodnosti tajného rady s prominutím tax.

Kossuth, Justh a hrabě Apponyi byli triumviři oposice proti vojenským předlohám. Císař si je dal všechny zavolati do Vídně a společně je přijal a vyslechl. Apponyi a Justh imponovali mu, avšak o Františku Kossuthovi se nazítří vyslovil: „Ein Naivling."

Byli jsme v Budapešti právě v květnu r. 1914, když František Kossuth ležel na úmrtním loži v paláci pojišťovací společnosti „Gresham". Měl v něm nádherný byt, odkud je rozkošná vyhlídka na Dunaj, na královský hrad, na protější Budín. Kolem tohoto paláce chodili jsme do delegační budovy rakouské a viděli pokaždé v jeho průjezdu maďarské žurnalisty, kteří si byli pro ranní bulletin. „Prosím vás," tážeme se jednou, „co je s Košutem?" „Nemůže umřít," dáno nám v odpověď. „Čím trpí?" vyzvídáme dále. „Nemocí, kterou žádná medicina nedovede vyléčit. Strachem. Bojí se na onen svět jíti — k otci."

*

Marná práce!

Švédský list vypravuje dle „P. T." tuto rozmarnou historku: Poručík vyučuje v instrukční hodině o chování se před nepřítelem a ptá se rekruta: „Knudsene, co učiníte, potkáte-li v poli nepřítele jednotlivce?" „Bouchnu ho z flinty, pane lajtnant." „Dobře. A co když se setkáte s celou nepřátelskou setninou? „Bouchnu ji z flinty, pane lajtnant!" „Nesmysl! Jediný muž toho nesvede. Nepozorovaně ustoupíte a ohlásíte ji. Ale co uděláte, když potkáte v nepřátelském území krávu bez pastýře?" „Bouchnu ji z flinty, pane lajtnant!" „Špatně!" „Nepozorovaně ustoupím a ohlásím ji!" „To je teprve špatně! Knudsene: Chytnete krávu za rohy a dopravíte ji k setnině! Nu a — řekněte mi, Knudsene, co uděláte, spatříte-li náhodou v poli mne?" „Bouchnu pana lajtnanta z flinty!" „Mezku! Vždyť jsem přece váš představený! A vidíte přece, že mám na sobě švédskou uniformu!" „Nepozorovaně ohlásím pana lajtnanta!" „Blbost! Pitomost! Já přece nejsem nepřátelská setnina!" „Tak chytnu pana lajtnanta za rohy a dopravím ho k setnině." — Poručík viděl, že nikam nedojde a nechal bodrého Knudsena Knudsenem.

* *

Válečná hra.

„Co to, kluci, vy si taháte peníze z kapes?" Nestydíte se krást?"

„Tatínku my nekrademe, my si jen hrajeme."

*

Z pražských uměleckých anekdot.

V Cestě vypravuje B.: Za svých studentských let viděl jsem často Smetanu v kavárně Slávii proti Národnímu divadlu, kde sedával u okna, jsa obklopen mladými adepty umění — a my studenti u jiných stolů jsme zbožně naslouchali slovům mistrovým, jehož „Prodaná" žila v našich srdcích. A tu řekl jednou mistr — ani jsme nechtěli věřiti svým uším, ačkoliv slova byla pronesena silným hlasem: „Prodaná — to nic není, brečel jako stará kráva!" Vzpomněl jsem, že je opera!" Hned na to mne jiná poznámka mistrova hluboce dojala: „Jó, milí pánové, když jsem skládal ukolébavku z „Hubičky", to jsem brečel jako tsará kráva!" Vzpomněl jsem, že Smetana byl již hluchý, když tvořil „Hubičku".. Doufám, že jsem se nedopustil blasfemie uveřejněním této vzpomínky.

Časy se mění.

On: „Proč je v II. třídě špinavo?"
Já: „Protože v ní jezdí jenom — keťasi!"

*

V nesnázích.



Slečna: „Co byste učinil pane Březino, kdybych se náhle před vámi vrhla do řeky?"

Pan Březina: „Uvádíte mě do nesnází slečno: nebyla byste prosím ochotna, odložiti to o týden později, až se naučím plovat?"

*

Opatrnosti nikdy nezbývá



On: „Co pak se ti vede tak špatně, že chceš nésti šperky do zastavárny?"

Ona: „I ne, já je chci jen uschovat před exekutorem."

Hospodářství.

„Co říkáš tomu, že u nás chtějí zřídit ministerstvo pro poválečné hospodářství?"

„No, jestli to bude takové jako teď, tak to bude čisté hospodářství!"

*

Gorgonzola.

Válečný zbohatlík hoduje se svou paní v restauraci prvního řádu. U kávy táže se číšník ukláněje se, jakou známku likéru by si pán přál. — „Přineste mi Gorgonzola!" — Žena zbohatlíkova se rdí a je patrně v rozpacích. Opravuje ho šeptem naklonivši se k němu: „Musíš se stále blamovat? Nevíš, že Gorgon Zola je jedním z největších francouzských spisovatelů?"

*

V kriminále.

— Tondo, teď se pomějem. Od nynějška budou všude, tedy i u nás, zavedeny jen tři bezmasé dny v týdnu.

*

Škrobený límec.

„Jakže, pane rado, vy vůec nevycházíte z domu?"

„Prosím vás! V žehlírnách mi nechtějí škrobit límec a tak radši nejdu ani mezi lidi. Ještě by si mohli myslet, že jsem nějaký dělník."

*

Telegramy.

U jistého nižšího odděl. onemocněl nakažlivou nemocí voják. Byl odvezen do lazaretu. Po jednom týdnu telegrafuje velitel pododdělení: 1. „Dne … t. m. v ošetřování odevzdaný muž budiž okamžitě po uzdravení odeslán zpět k svému oddělení." — Odpověď: 2. „K telegramu ze dne …t. m. Poněvadž zmíněný vojín jest přenášeč bacilů (Bazillenträger), nemůže býti z nemocnice propuštěn. Spitalskommando…" Odpověď: „Na telegram ze dne….: V ošetřování odevzdaný muž budiž bezpodmínečně odeslán zpět a k přenášení bacilů budiž jiný muž poslán!"

*

Censura.

Pražská censura zakáže prý provozování operetty „Husarská krev", protože v titulu mohl by býti spatřován útok na osobu ministerského předsedy Hussarka.

*

Tisza provádí sebeurčení národů.

„Slyšel jsi? Tisza prý řeší jihoslovanskou otázku?"

„To jsi se přeslechl! Ve skutečnosti Tisza řeže jihoslovanskou otázku."

*

Dnešní viržinka.

„Nekuřte viržinky; jsou to hřebíky do rakve!"
„Bodejť — ale náhražkové!"

*

„V y b r a n á s p o l e č n o s t" a jiné společenskéotázky. „Právo Lidu" dává výraz svému pobouření nad Macharovým „Vídeňským profilem" poslance Němce. „Ponechme tedy J. S. Machara jeho dnešnímu měšťáckému publiku a přejme mu mnoho štěstí v této vybrané společnosti." Tou „vybranou společností" jsme my i vy. — Jiný vynikající Němec, totiž sám císař Vilém sbírá prý se zálibou všechny karikatury, které o něm vyjdou. Za to všecko se nad nimi pobuřují všichni jeho žandarmové.

*

P a m ě t n í d e s k a D o b r o v s k é h o v M i l á n ě. V prvních dnech měsíce září bude odhalena pamětní deska na počest 100. výročí smrti polského národního hrdiny gen. Dobrovského v Miláně na domě v ulici Agnello, kde tvůrce polských legií svého času bydlil a odkud také vydal svoje provolání k utvoření legií pod prapor Napoleonův. Deska jest umělecké dílo sochaře vlašského C. Bianchiniho, zasazení desky stane se z iniciativy dávné obyvatelky milánské, Wardy hraběnky Stadnické a prof. milánské university A. Armanda Corsiniho.

Majitel: „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X.1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ
ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.328.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychleji. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonorují —
Rukopisy se nevracejí.
Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 43.

VE VÍDNI, DNE 24. ŘÍJNA 1918.

Jednotlivá čísla 40 hal.
Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20.80, půlletně K 10.40, čtvrtletně K 5.20, měsíčně K 1.74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.
Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni X.
Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny inserční kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.
Ceny inserční:
V inserční části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2 —. Zasláno 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6 —. V redakční části: 10 mm výšky 40 mm šířky K 8 —.

ROČNÍK XIII.

Z hlavního města bosenského.

Domácí obyvatelé před mešitou sarajevskou.



Manifest císaře Karla k národům. — Rakousko bude změněno ve spolkový stát. — Wilson klade Německu další podmínky. — Německo je přijímá. — Ústup na všech frontách, na západě, v Srbsku i v Albánii.
Wilson odpověděl Rakousku.

VÁLEČNÁ SITUACE.

Boje na západě pokračují — vzdor mírové diskusi mezi Wilsonem a Německem. A čtyřdohodové vojsko stále postupuje, v poslední době možno říci, že rychle postupuje. Projevuje se převaha dohodových vojsk — převaha číselná i materiálem — stále zřejměji; vojska ta jsou na postupu, byť by se tento postup děl namnoze jen po kilometrech a s vynaložením mimořádné energie. Útočná síla nepřátel Německa není oslabena, naopak zvyšuje se přibíráním nových svěžích reserv den ze dne; v Makedonii nastal vyřazením Bulharska radikální obrat situace, Srbové s Francouzi postupují nejen do vnitrozemí albánského z Nového Srbska a od Leskovce k Niši v Srbsku Starém, pronikli však také do samého Kosova pole od Kačaniku; v Albánii vyklizen Elbasan; porážka Turků v Palestině jeví své důsledky, pro Turky neblahé: Angličané jsou daleko na sever od Damašku a na pobřeží obsadili nejvýznačnější a nejdůležitější přístavy, v těchto dnech Beyrut. A na italském bojišti zdvihá se občas hromová kanonáda, jako předzvěst nezlomné útočnosti Italů, opírajících se o pomoc Francouzů a Angličanů. Taková jest povšechná válečná situace úsředních mocností, situace před níž zodpovědní státníci nesmí zavírati oči.

*

Pokud se specielně západní fronty týče, bojuje se dnes daleko za Hindenburgovou linií. Počáteční nepatrný zářez do německé fronty severně od St. Quentinu se nyní valně rozšířil a donutil Němce k ústupu až k samému Bohainu. Úmysl Angličanů a Francouzů je zřejmý; chtějí promáčknouti střed německé fronty a tlačiti směrem k belgické hranici, kam je od Bohainu asi 40 km. Tento cíl je vydatně podporován vytrvalou franko-americkou ofensivou v Šampani a u Verdunu. Tam útočí dohodové armády s velkými silami. Postupují v celé šíři od vsi ke vsi a od řeky k řece; dle posledních zpráv německých usilují o průlom na Suippě, Arnesu a mezi Argonami a Verdunem. Severně od Verdunu postoupili až do lesa u Consenvoye. Holandská vláda, jak již oznámeno, učinila všechny přípravy v Zeelandu, pro případ, že by na flanderské frontě došlo k takovým událostem, v jichž dusledcích by některá vojska byla vržena holandské území.

*

Na Balkáně rak.-uherská vojska ustupují směrem od Niše. Duležité je sdělení, že francouzské síly zmocnily se nádraží v Kačaniku: toto místo leží takřka na samém prahu Kosova pole: tam míří druhý proud srbsko-francouzských armád makedonských. Třetí proud obsadil pohraniční albánskou Dibru a posunuje se podél silnice elbasanské do albanského vnitrozemí. Dle zprávy rakouské vtrhli Francouzi a Srbové do Elbasanu, jak se dalo předvídati k severu směrem k Drinu a Černé Hoře. Není vyloučeno, že o osudu těchto území bude rozhodnuto, až čtenář čísti bude tyto řádky, neboť věci pokračují nyní velice rychlým tempem.

*

Na bojišti palestinském, nyní vlastně již syrském, děje se anglický postup dále k severu za vytrvalého pronásledování zbývající nevalně již četné skupiny vojska tureckého (a s ním i oddílů německých. Dle posledních zpráv (tureckých i anglických) obsadili Angličané Beyrut a z něho vedoucí železniční trať přes Zahle na Rejak (křižovatka trati palestinské s hedžasskou). Po obsazení Palestiny přikročují vojska anglická k obsazení severně ležících území Libanu a Syrie.



Z italské fronty: Pohled na velehory alpské z vojenského létadla.



Hrad knížete Olega ve Riazanu poblíž Moskvy. (Viz „Směs".)



Ukázky ze zákopů rak.-uherských na dolní Plavě.

NOVÉ POLSKO.

Poláci první vyvozují důsledky z toho, že se centrální mocnosti přiznaly k zásadám presidenta Wilsona. Ten prohlásil, že je třeba utvoření svobodného, nezávislého Polska s přístupem k moři a Poláci jej tedy proklamují. Aby bylo jasno: ne ono Polsko, jež bylo zřízeno známou proklamací císařů Františka Josefa a Viléma, nýbrž Polsko, o jakém mluví deklarace prohlášení Poláků, Polsko, zaujímající veškeré území, obydle-



Vzpomínka na válku s Ruskem: Zbytky ruských posic ve východní Haliči.

né Poláky, nebo, jak praví manifest, všecka polská území, tedy bez rozdílu, náleží-li ta nebo ona část tohoto Polska ještě k této monarchii nebo k Německu, respektive k Prusku. Lid polský, jejž nazval Montalambert krásným obratem nation en deuil, národem ve smutku, odložil dnes roucho smuteční, znovu vstupuje do řady živoucích polský stát, řeší se polský problém, o němž lze užíti básníkových slov: Ty věčně zapíraný a přece nikdy nezapřený. Krok Poláků jest logickým důsledkem Wilsonových theorií a snah. Základem veškerého usilování presidenta Spojených Států jest zabezpečení stálého míru. Dokud byly otázky, jež hrozily konfliktem mezi dvěma velmocemi, bylo snad dobře hledat kompromisy nebo je odročovat nebo řešit částečně. Nyní, kdy celý svět prožívá dobu všeobecné konflagrace, nelze takovým řešením polovičatým docílit ničeho, leda toho, že by se uchovaly přes tuto válku nové zárodky konfliktů, že by všeobecné řešení světových problémů přečkaly otázky ještě nerozřešené. Ale po přání Wilsonově má být tato válka poslední a všecky sporné otázky mají být řešeny až do kořenů, tedy radikálně. To se nestalo známým manifestem obou císařů ze dne 5. listopadu, neboť tehdá byla řešena jen otázka polská, týkající se Poláků ruských A právě otázka ta jest přímo školským případem, jek jedna nerozřešená otázka rodí další, druhé a tím ohrožuje světový mír. Jest poměrně známo, že ke konci let padesátých a na počátku let šedesátých na carském dvoře ruském zápolily spolu dva směry: jeden polonofilský a slovanský, druhý příznivý Německu a směřující ostře proti Polákům. Do roku 1863 nebylo jisto, který z nich nabude vrchu. Ale za polského povstání Prusko uzavřelo pověst. konvenci na potírání a pronásledování polských povstalců s Ruskem a o proudu na petrohradském dvoře bylo rozhodnuto. Rusko se odměnilo Prusku svou neutralitou roku 1866. Tento rok zplodil dvě otázky: otázku dánských okresů ve Šlesvicku a otázku hanoverskou. A vděčnost Ruska trvala dále a vynesla Německu neutralitu ruskou roku 1870 a 1871. A rok 1871 zplodil otázku, již churavěla Evropa téměř půl století, otázku elsasko-lotrinskou. A ta? Je zbytečno obšírně promlouvat o této věci. Rok 1871 zplodil léto 1914 s následujícím pětiletím hrůz, jakých nezná světová historie. Nyní by se mohla věc opakovati při druhých dvou státech, jež byly účastníky dělení Polska. Nejen tedy slova, ale i cíle Wilsonovy vyžadují radikálního řešení všech otázek, protože jen těmi lze zajistit opravdu světový mír. Věc vypadá asi tak, jako kdyby šlo o řešení otázky české jen v Předlitavsku, nebyla by otázka ta rozřešena, tak také otázka polská bez Haliče a bez Poznaně.



Z pražských učilišť invalidů: Umělecké zábradlí pro svatomikulášský kostel zhotovené posluchači invalidního kursu c. k. průmyslové školy na Smíchově.



Ponorný člun v německé loděnici.

TURECKO PŘED ROZHODNUTÍM.

Pod ranami, které zasazovány jsou válečné politice ústředních mocností, hroutí se také další jejich spojenec — Turecko. Velkovezír Talaat paša podal s celým kabinetem demisi, která byla přijata, a nástupcem jeho stal se bývalý vyslanec v Londýně Tewfik paša, jehož úkolem má býti za každou cenu skončiti válku a zachrániti Turecko před úplnou pohromou. Vedle skutečnosti, že odstupuje duše spolku s ústředními mocnostmi Talaat paša i s ministrem války Enverem pašou charakterisuje náladu v Turecku výmluvně dotaz, který ve sněmovně podal bývalý vyslanec v Sofii Fothi bej jménem celé skupiny poslanců. Žádal totiž od vlády výklad o vnitřní a zahraniční situaci země a zejména žádal vysvětlení, proč Turecko vstoupilo do války a jaké byly cíle jeho politiky. Vláda ústy Talaata paši ujišťovala sněmovnu, že připojila se k mírovému návrhu ústředních mocností a že změnami přivoděnými světovou válkou staly se i v Turecku nezbytnosti pronikavé změny ve správě státu. Švýcarské zprávy uvádějí, že v Cařihradě je ohromné vzrušení. I v berlínských kruzích politických považuje se změna turecké vlády za důkaz všeobecné vůle k míru u tureckého obyvatelstva.

AMERICKÝ SENÁT O MÍRU.

Senátor Lodge, předseda komise pro zahraniční záležitosti, prohlásil, že mírové podmínky dohody budou takto formulovány: 1. Zřízení takového stavu, který by vylučoval, aby Němci mohli zase vésti výbojnou válku. 2. Znovuzřízení Belgie. 3. Bezpodmínečné odstoupení Elsasko-Lotrinska Francii. 4. Splnění italských nároků v tom smyslu, aby všechna území s většinou talských obyvatelstva byla odstoupena Italii. 5. Znovuzřízení Srbska, Řecka, Černé Hory a Rumunska, jimž se musí dostati naprosté neodvislosti. 6. Zachránění Ruska. 7. Osvobození Čechoslováků, Poláků a Jihoslovanů, jimž se musí přiznati právo ke zřízení tří neodvislých států. 8. Internacionalisování Cařihradu z rukou spojenců. 9. Náhrada válečných škod v prvé řadě zadržením německých kolonií, což však nestačí, aby veškerá škoda byla hražena a proto ještě další náhrady budou žádány. Tyto podmínky budou minimem. To bude moci co nejdříve býti sděleno oficielně německé vládě.

▫ ▫ ▫

OBRAT V NĚMECKU.

Berlínské listy tvrdí, že v nejbližší době budou říšskému německému sněmu podány dvě předlohy o změně ústavy. Jednou má být změněn 11. článek, který vyhražuje právo rozhodovati o válce a míru jedině císaři, v tom smyslu, že rozhodnutí takové nemá se dít bez účasti říšského sněmu. Druhá změna má se týkat 17. článku ústavy a má jí být stanovena zodpovědnost říšského kancléře. Jde to, jak patrno i v Německu ku předu! Muselo být ovšem Německo dříve poraženo a musela nad ním stát demokracie světa, aby odhodlalo se rozbíjet zvolna staré okovy. Rozbijeli je konečně docela, pak jistě se za vše na konec svým nepřátelům poděkuje. Ohlašovaná amnestie všem, kdo byli pro politické zločiny a přečiny, spáchané zejména při stávkách, demonstracích, hladových výtržnostech a jiných příležitostech odsouzení do vězení, je už na cestě. Císař vyzval říšského kancléře a pruského ministra spravedlnosti, aby navrhli všecky příslušné osoby k udělení milosti. A tak bude patrně i Liebknecht propuštěn.

▫ ▫ ▫

ČEŠI BUDOU NA KOGRESU MÍROVÉM.

„Arb. Ztg." v úvodníku „Kdo povede vyjednávání mírová" píše mezi jiným: „Žádný státní převrat shora a žádná revoluce z dola nemohla by vytvořiti nějakou rakouskou vládu, jež by dostala ode všech národů mandát k vyjednáváním mírovým, protože mnoho národů právě vůbec Rakouska již nechce, necítí se již rakouskými občany a upírá každé vládě rakouské ať již vyhlíží jakkoliv, práva, aby vedla jejich věc. To je holá, brutální skutečnost. Proto Wilson nemůže najíti nějakou rakousko-uherskou vládu, která dle jeho nazírání a jeho zásad byla by oprávněna k vyjednáváním mírovým. Proto musíme již nyní počítati s možností, že Wilson snad vůbec rakousko-uherskou vládu k mírovým vyjednáváním nepozve, ale jen zástupce jednotlivých národů rakouských a uherských. Tedy snad zástupce c. a k. vlády nepřijdou k stolu vyjednávačů, ale jen zástupci Čechů, Jihoslovanů, Poláků, Uhrů a tak dále. Rakousko-uherská vláda mohla vypovědět válku, ale zdali bude také ještě povolána, aby sjednala mír, není naprosto jisto. To věru netušili pánové Berchtold, Tisza a Konrad z Hötzendorfu onoho chmurného dne červencového!" „Arb. Ztg." doporučuje Němcům v Rakousku, aby se ustavili jako národ, aby mohli vyslat vlastního zástupce na kongres mírový. „Tři hrabata," končí svůj článek „Arb. Ztg.", „přivodila válku, mír sjednají zástupci národů." Zajímavé je, že nejen orgán něm. soc. demokracie ale i časopisy něm. stran měšť., jako na př. „N. W. Tagblatt" žádají pro něm. národ zastoupení národu na konferenci mírové.

▫ ▫ ▫

MEZI BERLÍNEM A WASHINGTONEM.

Vyjednávání mezi vládou americkou a berlínskou pokračuje. Německo jak známo zaslalo Wilsonovi druhou notu, ve které připojilo bezpodmínečně jeho požadavek vyklizení obsazených území a sdělilo dále, že mírový program Wilsonův přijímá v meritu, a ne jen za podklad jednání a prohlásilo konečně, že vláda německá mluví nejen jménem císaře ale německého říšského sněmu a německého lidu. Na tuto notu odpověděly Spojené Státy novou notou, ve které praví Lansing na adresu Solffovu:

Pane! Odpovídaje na zprávu německé vlády 12. října, kterou jste mně dnes předal, dovoluji si žádati vás o zprostředkování následující odpovědi: Neomezené přijetí, jakého se se strany německé vlády dostalo podmínkám vysloveným presidentem Spojených Států v poselství jeho americkému kongresu z 8. ledna 1918 a v následovavších poselstvích, opravňuje presidenta, aby vzhledem ke zprávám německé vlády z 5. a 12. října 1918 otevřeně a přímo prohlásil své rozhodnutí. Musí být jasno o tom, že provedení vyklizení a podmínky příměří jsou záležitostí, které musí být ponechány úsudku a radě vojenských rádců vlády Spojených Států a vlád dohodových a president považuje za svou povinnost prohlásiti, že vláda Spojených Států nemůže přijmouti žádnou úpravu, která by nedbala úplně uspokojivého zabezpečení a záruk dalšího trvání nynější vojenské převahy armád Spoj. Států a dohody na frontě. Má v plné důvěře za to, že to bude také úsudek a rozhodnutí dohodových vlád. President považuje také za svoji povinnost připojiti, že ani vláda Spojených Států ani on sám nejsou zcela jisti, že vlády, s kterými Spojené Státy ve válce jsou sdruženy svolí, aby bylo uvažováno o příměří, pokud válečné německé síly setrvávají při provádění nezákonných a nelidských praktik. V téže době, kdy německá vláda přistupuje k vládě Spojených Států s mírovými návrhy, zaměstnávají se její ponorky tím, že potápějí na moři lodě s cestujícími a nejenom lodě, nýbrž i čluny, ve kterých pokoušejí se cestující a posádky o záchranu. Německá vojska při nynějším vnuceném ústupu z Flander a Francie provádí cestou svévolné pustošení, které bylo vždy považováno za přísné porušování pravidel a zvyků civilisovaného způsobu války. Nejsou-li města a vesnice ničeny, jsou olupovány o vše, co mají, často i o obyvatele. Nelze očekávati že národové spolčení proti Německu schválí příměří, dokud bude pokračováno v nelidských činech, pustošení a zkáze, jež pozorují právem s hrůzou a vzrušeným srdcem. Aby nemohlo vzniknout žádné nedorozumění, je také nutno říci, že president obrací s velikým důrazem pozornost německé vlády na smysl jedné z mírových podmínek, které německá vláda teď přijala. Jest obsažena v poselství presidentově, pronesením 4. července t. r. v Mont Vernon. Zní následovně: Zničení každé zlovolné moci všude, která může sama o sobě tajně a podle vlastní chuti ničiti mír světa aneb nemůže-li být nyní zničena, aspoň její zmenšení k skutečné bezmocnosti. Moc, která dosud vládla německému národu, jest toho druhu, jak zde je popisována. Německý národ může se sám rozhodnout pro změnu. Výše uvedená slova presidentova tvoří přirozeně podmínky, které musí být splněny před mírem, má-li vzejíti mír z činnosti samostatného německého národa. President považuje za svou povinnost prohlásiti, že celé provedení míru podle jeho názoru záviseti bude od určitosti a závazné povahy záruk, které v této základní otázce mohou být podány. Je nemyslitelno, aby vlády spolčeně proti Německu, nevěděly určitě, s kým vyjednávají.

President zašle císařské a královské vládě rakousko-uherské zvláštní odpověď.

Přijměte, milý pane, opětovné ujištění mé úcty.

▫ ▫ ▫



Rakouská 38.5 cm. houfnice v tyrolských horách v akci.

MANIFEST K NÁRODŮM.

Dne 17. října vydal císař Karel manifest k národům o přestavbě Rakouska ve spolkový stát. Manifest císaře Karla zdůrazňuje mírovou vůli a ukládá vládě, aby bez prodlení přikročila ku přestavbě Rakouska ve spolkový stát ve kterém každý národ na své půdě bude tvořiti státní společenství. Spojení polských území v samostatný stát polský, nebude touto přestavbou dotčeno. Terst má se státi říšským městem. Národy nechť svolají své národní shromáždění a zvolí své národní vlády. Vláda společná se spolkovým parlamentem, bude říditi společné záležitosti, jako finance, diplomacii, armádu atd. Další podrobnosti tohoto plánu sdělil ministerský předseda baron Hussarek dne 20. října ve sněmovně. Jedná se o stát rakousko-německý s německými částmi Čech, severní a již. Moravou a částmi Slezska. Dále o stát český, sestávající jen z českých částí Čech, Moravy a české oblasti slezské, ale bez uher. Slovácka, stát jihoslovanský, ohraničený na severu Drávou, ale bez Bosny, Hercegoviny a bez Chorvatska a konečně stát ukrajinský se západ-



Elsasko-Lothrinsko cíl současného náporu čtyřdohodových vojsk.

ní hranici, Sanem, ale bez ukrajinských okresů Uher. Češi a Jihoslované zamítají toto řešení rakouského problému a prohlásili opět, že česká, jihoslovenská a polská otázka jako otázka mezinárodní muže býti řešena s úspěchem jen na světové konferenci mírové. Proto také Češi a Jihoslované odmítají jakékoli vyjednávání o tomto plánu.

ČEŠI V DELEGACÍCH.

V rakouských delegacích prohlásili Poláci, že stojí na půdě prohlášení ze dne 2. října 1918 a poslanci čeští vydali tento státoprávní projev: Slavnostními projevy, opírajícími se o jednotnou vůli československého národa, několikráte opakovanými i uznanými se strany států válčících se středními mocnostmi za mezinárodní mocnost, representovanou zvláštní vládou, mírovou nabídkou z 5. října a konečně notou, uveřejněnu 13. října i dle právního přesvědčení českých členů delegace byl utvořen právní stav, dle nehož jest československý národ mezinárodně uznanou státní samostatnou individualitou, a československý stát jest existentní. Pouze bližší provedení nového státního útvaru bude tvořiti předmět mezinárodního jednání. Dnes počíná přechodné stadium, jež potrvá až do konečného odloučení nového státu od dosavadní rakousko-uher. monarchie a utvoření mezinárodních vztahů nového státu k stát. útvarum, jež vznilnou na půdě rakousko-uherského mocnářství. Tento právě uvedený právní stav nemůže zůstati bez vlivu na právní stav dosavadní říšské ústavy i ústavy obou říšských polovin a tím také na posici poslanců a delegátů k parlamentu a delegacím. Proto prohlašujeme, že súčastníme se jednání dalšího jen s výhradou tohoto našeho právního přesvědčení a pouze fakticky, aniž bychom uznávali další trvání ústavních zákonů z roku 1867, jichž právní platnost byla ostatně slavnostním ohražením českých poslanců vždy brána v odpor. Aby bylo docíleno pokojného odloučení vztahů našeho nového státu k ostatním územím rakousko-uherské monarchie, jichž nutnost vyplývá z nového, právě popsaného právního stavu, tážeme se: 1. Je společná vláda ochotna konečně uvolniti cestu k míru tím, že zástupcům tohoto nového státu, kerý se ustaví, jako samostatné vládě, přenechá vedle zástupců ostatních částí říše zahájení a provedení příměří a mírového jednání? 2. Jest ochotna všechny československé pluky přeložiti zpět do jejich vlasti?

CO BUDE S ČECHY DOLNORAKOUSKÝMI.

Ve schůzi ústřed. výboru dolnorakous. odboru „Národní Rady České" ve Vídni, dne 16. října 1918 konané, přijato bylo toto osvědčení: Dolnorakouský odbor Národní Rady České vyslovuje v okamžiku pro národ náš nejvážnějším svou nadšenou radost nad konečným dosažením dávných cílů a věkovitých tužeb a vítá vroucně kvapem blížící chvíli, kdy se národu našemu dostane plné samostatnosti v každém ohledu, ke které jej plně opravňuje jeho minulost, jeho nezadatelná, byť i dosud v prach dupaná práva a jeho vyspělost a zdatnost na poli národním, kulturním a hospodářském. Velká menšina naše, dvanáctina celého národa, prohlašuje se solidární s celým národem, jehož neodtržitelnou část vždy tvořila a s jehož osudem je pevně spiata její existence. Při této příležitosti v poslední ještě hodině, vznášíme k národu, jehož representantem je národní výbor, důtklivou prosbu, by nebylo při rozhodování o osudu národa zapomenuto existence a budoucnosti československých menšin, v jejichž zájmu my, zástupci největší menšiny, mluvíme. Zajištění našich menšin není snadné, je zde třeba zvláště pevných záruk, ale to vše je možné dnes. Je to možné cestou kompensací a formou spravedlivé reciprocity. Chtějme za spravedlnost a lidskost, které se z rukou našich dostane jistě v největší míře jinojazyčným menšinám v našem budoucím státě, stejná práva a stejné výhody pro naše menšiny a zvláště nejsilnější z nich menšinu dolnorakouskou. Menšiny jsou částí národa, částí nad jiné významnou. Nepodceňujme jich. Nevzdávejme se jich!

MASARYK.



Po stopách nejsevernějších Slovanů: Ulice v Lüneburku v severoněmeckém Polabí.

WILSON RAKOUSKU.

Wilson odpověděl dne 20. října na mírovou notu rak. uherské vlády. Splnomocnil Lansinga ku prohlášení, ve kterém se poukazuje na 14 bodů Wilsonova programu, jakož i bod, který žádá autonomii pro rakouské národy, načež se praví: Od té doby, co těchto 14 bodů bylo napsáno, uznala vláda Spojených Států česko-slovenskou národní vládu za válčící moc, stejně jako uznala i jihoslovanskou národní radu. President proto nemuže uznati za podklad mírového vyjednávání jen „autonomii", nýbrž je nucen trvati na tom, že rada česko-slovenská a jihoslovanská a nikoli president může býti soudcem toho jaká akce rak. uher. vlády uspokojí aspirace národu a jejich právo a určení jako členů rodiny národů.

LÜNEBURK.

V krajích nynějšího Hannoverska a Holštýna byla kdysi sídla vyhynulých Slovanů Polabských. Hanoverskému rozsáhlému vřesovišti dodnes říkají též Vendland a Vendové, toť německé jméno pro Srby seveřanské. Jak známo jmenují Němci naše Lužičany „Lausitzer Venden". Nejdůležitějším městem výše zmíněného kraje je Lüneburk, původně Gliň nebo Glina (Hlína) zvaný. Ještě r. 1570 přiznávají se zde Slovanům práva měšťanská; v sedmnáctém století je zde ještě zmínka o samostatném cechu pekařů slovanských. Je to nejlepší ukázka, že německá říše není vlastně tak dlouho „německou jak jí Všeněmci prohlašují. — Nyní má Lüneburk asi 30.000 obyvatel. Je to pěkné starobylé městečko.

ČESKÝ STÁT — JAK BÝVAL.

V současné době, kdy zřízení českého státu možno pokládati jen za otázku času, namáhá se německonacionální tisk dokazovati, že uskutečnění této myšlenky je nemožností, že tento stát nemá vyhlídek do budoucnosti atd. Ještě více řádí tisk maďarský, jenž prohlašuje ode dávna Slováky za „národnost" nemající s Čechy nic společného. Pro poučení přinášíme mapku předvádějící tři doby zemí českých. Především doba Sámova: Na počátku 7 stol. obsadili valnou část Čech Avaři, kteří celou Evropu znepokojovali. Marně snažili se je kmeny české vypuditi Povedlo se to teprvé náčel. Sámovi, jemuž podařilo se několikráte potříti Avary, kteří dosud považováni nepřemožitelnými. Pověst Samová šířila se takto daleko a tak stalo se, že středoevropští Slované zvolili jej r. 662 za krále. Praví se, že měl s 12 ženami 22 synů a 15 dcer. Byl to zakladatel prvního nám dějinně známého velkého státu slovanského, jehož středem byly Čechy a hlavním sídlem Vyšehrad. Hranice tohoto státu šly jižně až k Alpám Štyrským, na východě až k Tatrám, na severu až ku Sprévě a Wavole, na západě až k Mohanu a řece Radnici. Je zajímavo, že zprávy o Sámovi podávají nám dějepisci. V té době, kdy snad Berlín a Vídeň byly bezvýznamnými stanovišti slovanských rybářů, měl již pražský Vyšehrad znamenitý význam politický. Po smrti Sámově říše se zase rozpadla. Přesný rozsah panství Svatoplukova je nám neznámým, ale za Břetislava II. (967 až 999) patřilo opět celé Slovensko k Čechám, spolu s Kladskem, Lužicí a velikou částí nynějšího Polska. — Za Přemysla Otakara II. (1253-1278) patřila k Čechám Vídeň, totiž Rakousy, Štýrsko, Korutany, země slovinské a část Italie.



Poučný obrázek z české minulosti: Tři doby velkého českého státu.

Z DENNÍKU VÁLEČNÉHO ZAJATCE.

Mrzne a padá sníh, padá již týden, sypký a drobný jako písek. Dvorec, v němž jsme jako váleční zajatci na práci, jest ztracen v bílé dálavě, oddělen od ostatního světa jako nekonečným bílým mořem.

Náš velitel, bývalý carský kapitán, nyní majitel gulajgorodské ekonomie, telefonuje: volají mne do kanceláře.

V gulajgorodském lese, 19 verst odtud, nakáceli naši kamarádi na podzim dříví, nakáceli a byli odvoláni do Poltavy. Přišli jiní, ale jest jich málo, kapitán žádá ještě o tři.

Jest nutno nyní v té metelici prodávat dříví, gulajgorodští sousedé potřebují k topení; žid Razdolský přišel k pánovi se vzkazem.

Jsem stanoven za hlídače lesa a za vážného při prodeji dříví. Chystám se na cestu se dvěma kamarády, pěšáky od 102.: Kalouskem a Kubíčkem. Upiati až po krky do vojenských plášťů, čepice na uších, ale v letním spodním prádle a v nízkých šněrovacích botkách, vycházíme před vrata dvorce, každý s holí v ruce, jak nám byl poradil dvorecký Štěpán.

Metelice na chvíli ustala; vítr jen lehce pohvizduje, sníh jen zvolna popadává. Před námi leží bílá, nekonečná jako moře bez břehů, ukrajinská step, vysoko zavátá sněhem tak bílým a čistým



Z Macedonie: Srbská hlídka na ulicích macedonského městečka.



Ze srbského tábora: Rozdílení oběda vojákům v Soluni.

až oči bolí. Vesnice nebo dvorce nelze rozeznati. Jen dva větrné mlýny, poslední malounký jako hračka, zdají se odpočívati na bílých vlnách.

Dvorecký, v krátkém domácím kožiše, vyšel před vrata za námi. Nevíme, kde leží Gulajgorod. Dvorecký vztáhl ruku směrem k větrným mlýnům. Tudy kolem mlýnů rovně keGulajgorodu! Tři versty za vsí je ekonomie našeho kapikáta. Stáhl si čepici na uši, ruce zastrčil do kapes kožichu, vrací se do dvorce a přiráží za sebou vrata.

Tři hubení, naježení psi vyběhli nám do cesty, zaskučeli, zaštěkali, cenice bílé zuby. Kalousek smáčkl hrst sněhu a hází jej po psech. Jeden zavyl a ubíhá za dvorec, ostatní za ním.

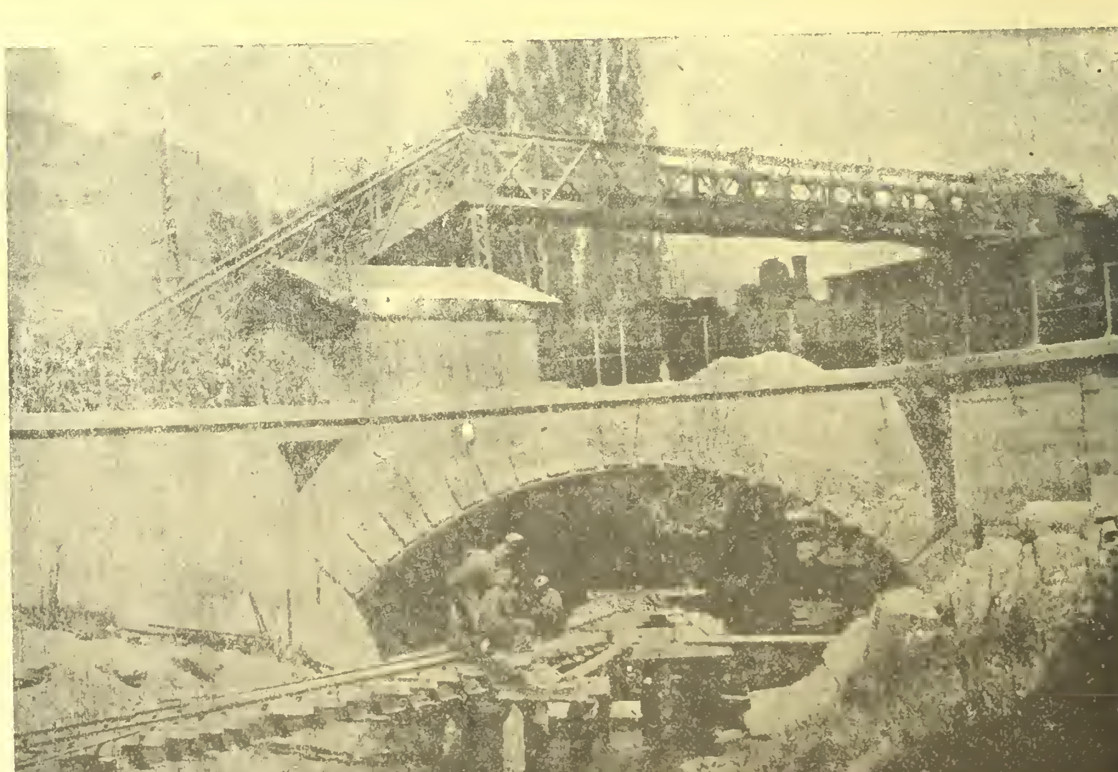
Sněhu leží z výši metru, cesty nikde není, není ni stopy, ani památky, že by šel tudy někdy člověk! Vrchem umrzlý sníh je dole sypký jako písek, nohy boří se v něm při každém kroku jako do podušek. K prvému mlýnu má býti hodina cesty; jdeme již čtyři hodiny a cesty jakoby ani neubývalo. Mlýny stojí jako stály, rozeznám jen, že první má lopatky modré, druhý červené.

Sníh znovu popadává, víří a tančí nad bílou plání; mlýny ztrácejí se z dohledu. Jdeme po paměti, zapadajíce chvílemi do sněhu až po kyčle. Malý slabý Kubíček ztrácí se nám co chvíle v závěji, přes to, že jdeme s Kalouskem napřed, abychom mu cestu prošlapali. Zůstává pozadu, houká a hvízdá, kleje a svolává všecky svaté ku pomoci. Vracíme se, vytahujeme jej ze závěje, v níž vězí až po ramena, neví, kde má ruce, kde nohy, shledává úd po údu a šel by nejraději po hlavě.

Jdeme jeden za druhým jako děti, držíce se holí. Klopýtne-li jeden, ležíme v závějích všichni, ale nemusíme jeden druhého na dálku shledávat. Sníh znovu padá, chumelí se z nízkých šedomodrých oblak, dlouhá stopa, táhnoucí se po vysokém sněhu za námi, se ztrácí. Jdeme již dlouho. Smráká se, tma nastává skoro náhle, bělavá tma jako mlékem rozředěná. Pod sněhovými mraky svítí úplněk měsíce a bílá pláň dole jakoby sama světélkovala. Zvykáme po chvíli zvláštnímu osvětlení a klopýtáme dále.

Kubíčkovi je horko, jeho nohy nechtějí ze sněhu! Je všecek promočený a někde v závěji ztratil střevíc; čepici dávno již nemá. Vracíme se, než stopa zapadne a hledáme holemi ztracený Kubíčkův střevíc. Po půlhodině hledání Kalousek do něho náhodou kopl. Je plný sněhu a onučka je v něm zmrzlá. Obtáčím Kubíčkovu nohu svým kapesníkem a obouvám mu střevíc. Vrtí hlavou; chtěl by tu někde zůstat. Je všecek jako rozbitý.

Postrkujeme pod ramena hůl a neseme jej s Kalouskem jak se dá. Tluče nohama, jež mu přestydají a znovu šlape. Pomáháme mu, držíce jej pod rameny, jdeme nyní tři v řadě vedle sebe, brázdíme rozmočenýma nohama sněhovou



Z jihozápadní fronty: Polní dráha, železnice a most nádražní v jistém etapovém místě v Italii.



Vyzvednutá italská dopravní loď, dříve v našem přístavě potopená a dnes zařazená do rak. obchodní mariny.

pláň jako pluhem. Kam jdeme, víme, ale kam dojdeme, nevíme. Kalousek zapomněl směr cesty, Kubíček se nestará. Dívám se k obloze; o hvězdách ani památky, ale metelice znovu polevuje, sníh padá volněji a prorvou mraků probleskuje chvílemi měsíc. Pozdravuji jej jako starého kamaráda; svítíval nám kdysi v letních měsících na písčitých pláních lublínských. Sleduji chvíli směr jeho pouti a znovu jdeme ku předu.

Po nekonečných hodinách křížové cesty blížíme se ke mlýnu. Jdeme k němu jako ku své spáse. Jsme k smrti znaveni — Kubíčka táhneme po sněhu jak se dá. Kouří se z nás jako z koní, cípy mokrých plášťů jsou zmrzlé a tlukou nám do kolen jako prkna; ve střevících, mokrých jako houba, žvachtá voda. Dvě okénka stavení před mlýnem jsou osvětlena a nad nízkým komínem vesele krouží bělavý dým.

S důvěrou v lidské srdce klepu na dveře. V síni zaštěkal pes a ozvaly se kročeje. Otvírá nám mladá statná žena, snad sama hospodyně. Lampičku v jedné, hůl ve druhé ruce, vzhlíží k nám zvědavě; pes u jejích nohou zlostně vrčí. Odvykli jsme již přecházeti práh jako hosté; austrijští zajatci prosí jen o místo v síni, jen o to, aby pod střechou směli si odpočinouti a osušiti svůj mokrý šat.

Mlynářka plivla. Austriáčtí sobáci nemájí pod její střechou co dělat. Zabili jí muže, hodného, dobrého, zabili do smrti, austriák ho zastřelil a ještě posekal šavlí.

Kubíček sedí již přikrčen u dveří a hluboce oddychuje. Spal by a je tak hladov. Světlo lampičky padá otevřenými dveřmi na velikou závěji, kupící se před prahem; fouká vítr a věje nám suchý sníh se strany do tváře. Prosíme znovu o místo v síni, prosíme pro boha a jeho smilování, aspoň pro svého kamaráda, který nemůže již dále. Ale dveře prudce přibouchly a mlynářka zavírá je zevnitř na závoru. Vzdaluje se a nadává; proklíná všecky cizáky.

Klopýtáme od nehostinného prahu zpátky do sněhu. Kubíčka neseme jako chlapce; omrzly mu nohy a rozkašlal se — — K smrti znaveni doklopytáme po dvou hodinách bloudění k jakýmsi chatkám, vysoko sněhem zavátým. Klepu na dveře první, odhodlán nehnouti se již od prahu. Otevřel nám hospodář, mladý válečný invalida. Zamračil se, spatřiv nás — ale neodehnal. Vstupujeme přes práh veliké světnice jako hosté. Na stole svítí jakýsi kahan a veliká pec v koutě oddychuje příjemným teplem.

Ve chvíli usínáme na zemi na kupě slámy, kterou nám hospodář hodil poblíž pece, na níž spí pět jeho dětí; šesté pohupuje se v jakémsi koši, zavěšeném na provaze poblíž jakési palandy, která jest lůžkem hospodářů.

Celou noc byl jsem doma u svých drahých Tornu na zádech, kolébal jsem malého Vášu a zpíval mu ukolébavku za maminku, která vařila sváteční oběd na přivítanou; ale torna nechtěla mi s ramen a vojenská čapka byla na hlavě jako přišitá. Došli jsme do gulajgorodského dvorce až druhého dne před večerem. Bloudili jsme až kdesi na druhém konci újezda. Sníh ještě padal, mrzlo a vítr hvízdal; tanče po sněhu mezi závějemi, nanášel nové.



K událostem v Macedonii: Z Bitolje, která až do nedávna byla sídlem srbské vlády. Dnes dlí srbská vláda už v Niši.

Kamarádi v gulajgorodském dvoře právě večeřeli: čaj bez cukru a bramobry pečené v popeli. Bratrsky nás přijali, pohostili a nabídli i palandy k přeležení. Kapitán Rotnagel, kterému jsem se šel ohlásit, přivítal mne zamračeným pohledem; myslil již, že jsme utekli. Ráno hlásili jsme se do práce jen dva; Kuíček nemohl. Ležel na palandě pod vojenským pláštěm všecek rozpálený a blouznil.

Blouznil o domově tak, jak o něm stále snil. Byl se ženou a dětmi, hledal je a volal — až nám starým vousačům, vlhly oči. Do týdne zemřel zápalem plic.

Uložili jsme jej zatím do sněhu za dvorec a dočasný jeho hrob ochránili stříškou z jedlové chvoje, aby divocí psi jej nevyhrabali. Až pomine vánice, sejde sníh a cesty se uvolní, teprve jej uložíme k trvalému odpočinku do země, která — bude mu snad lehkou.



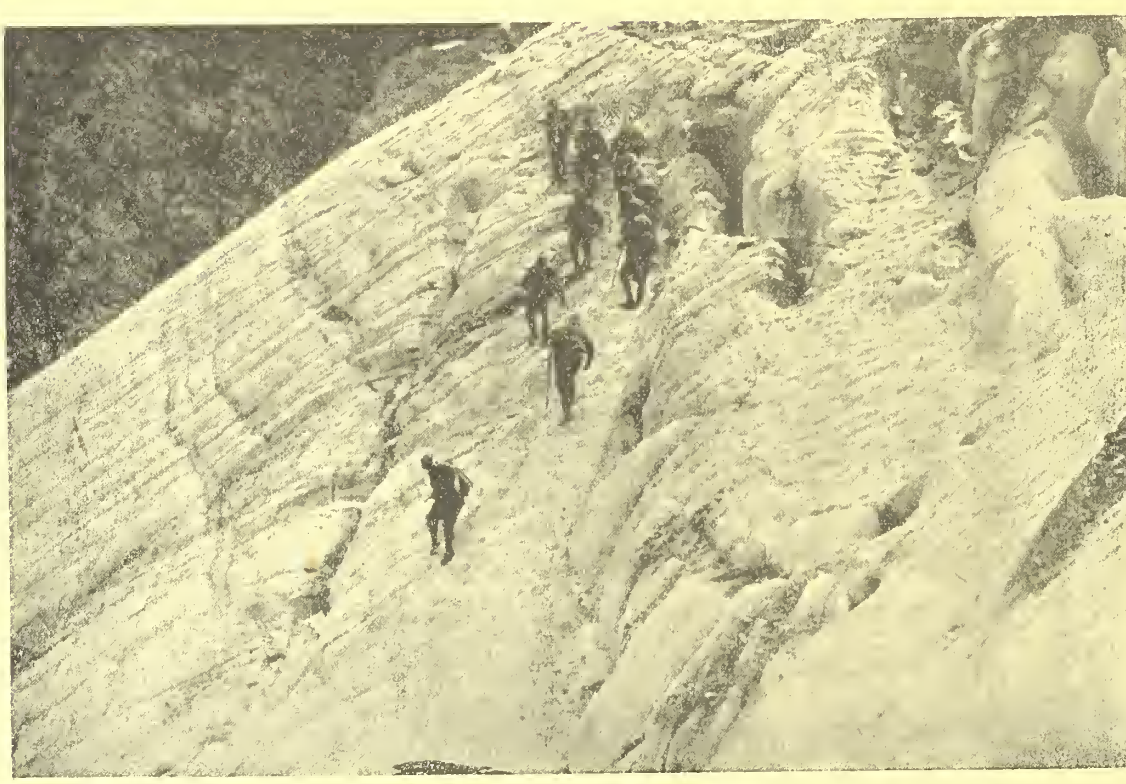
Z československé fronty v Uralu: Na tržním náměstí v Zlatoústu.

PROTEST PROTI VYHLADOVĚNÍ ČESKÝCH ZEMÍ.

Na pokyn social. rady a zajisté v souhlasu s Národním Výborem a Českým Svazem pořádány v pondělí 14. října proti vyhladovění národa hromadné projevy obecným zastavením práce. Rozhodně na nich protestováno proti vyvážení životních potřeb ze zemí koruny České, jejichž obyvatelstvo trpí hladem a vydáno jest na pospas všem jeho následkům a doprovázejícím ho zlům. Proto schůze pohybovaly se celkem v žadoucích a přípustných mezích. O projevech, které se staly mimo tento rámec, píšou brněnské „Lidové Noviny", orgán České státoprávní demokracie: „Ale staly se včera také věci, které se neměly stát, a třeba nejsou nebezpečny, není důvodu mlčet o nich. České souručenství má příliš pevné základy a jeho základní smlouva je tak poctivá, že není potřebí vyhýbat se zjevům jakýmkoli. Na schůzích byly učiněny projevy, které ve společném národním vedení nebyly projednány, ačkoli náleží nesporně do jeho příslušnosti. Socialistické strany jsou v Národním Výboru zastoupeny, samy nejvíce naléhaly na jeho rychlé zřízení a nejsou tedy oprávněny k politice na svůj vrub. Vytkly správně nedávný pokus svolat Národní Shromáždění bez rozhodnutí Národního Výboru a výtce bylo vyhověno, jejich projevy však jsou povážlivější, protože se týkají věcí nepoměrně důležitějších. Jaký bude československý stát a jaké jeho zřízení, ustanoví národní zákonodárné shromáždění, zvolené obec. a rovným hlasováním všech občanů, a schůze nebyly schůze volební. Nové státní svrchovanosti české nepředstavuje jen dělnictvo, ale celý národ, a toho je si české dělnictvo, zvlátě po známých zkušenostech z ciziny dobře vědomo. V té věci musí být stále úplné jasno, a bylo by nutno hledat nepěkné pohnutky u každého, kdo by se pokusil tyto základní pojmy znejasňovat. Koho si český lid do zákonodárného shromáždění zvolí, ten bude rozhodovat o českém státním zřízení, a jak toto shromáždění rozhodne, takový československý stát bude.



Z Bulharska: Chrám sv. Žofie v hlavním městě Sofii.



Cvičební kursy rakouských vůdců: Prosekávání cesty po ledovci.

KDY PŘESTALA BÝT PRAHA HLAVNÍM MĚSTEM ŘÍŠE.

Těchto dnů prožívala Praha chvíle zvláštního dějinného převratu: pocítila najednou, že nabývá práv, kterých od čtyř století neměla, a že její odvěká soupeřka Vídeň ztrácí slavozář, kterou po věky věnčila svoji hlavu. Praha, jejíž poloha zeměpisná je tak výtečná, jejíž lidnatost je značná, jejíž obyvatelstvo je osvícené, pozbyla během věků za událostí světových svého významu Věci, od nichž, závisí budoucnost, dály se bez jejího spolupůsobení. Praha pozbyla své přednosti jako hlavní města samostatného státu.

Nutno jíti zpět až do r. 1526, abychom zjistili den tohoto převrau. Změnila se tehdy dynastie. Změnil se vladařský rod a došlo k volbě krále, který nebyl s národem téže víry ani téže národnosti. Národ byl husitský, král vroucí katolík. Národ byl slovanský král rodem Němec. Ferdinand byl cizinec a tím dnem, kdy zvolili ho Češi za krále, odsoudili se za nástroj politiky cizí. Velmi záhy, za dvě desítiletí pocítili Češi neštěstí této volby. Pokusili se o převrat, ale s nezdarem. Rok českého neštěstí je rok 1547. Jako později r. 1620 na náměstí Staroměstském, došlo r. 1547 na náměstí Hradčanském k popravě, Menší byl počet popravených osobností, pouze čtyři hlavy klesly, ale katastrofa nebyla menší. A po 22. srpnu 1547 následovala konfiskace majetku jako po roce 1620. O obnos tento rozmožilo se jmění královo, ztenčeno bylo jmění měst, především Prahy. Na tisíce vystěhovalců ubíralo se cestou do vyhnanství, první to obětí žalostného stěhování, jež se tak často opakuje během 16. a 17. století v zemích českých. Co tu hoře, co tu zármutku. A brzy po porážce, dvě leta po ní, vzdávají se stavové čeští práva, aby Praha byla hlavním městem říše. Maxmilián má „pokud možná" bydlet v Čechách, nebo nedovolí-li toho poměry, tedy na blízku. Vídeň byla nedaleko. Země česká na pohled nepřestala býti královstvím samosprávným, ale již tehdy tísněna byla okovy správy ústřední. Čechové dávají svou krev a své peníze za věci, které jsou jim lhostej-



Ze Sarajeva: Na Miljačce.



Obrázk ze Sarajeva: Bohaté domácí selky na trhu.

ny nebo dokonce protivné. Národ český začíná bolestnou cestu, která ho vede v porobu.

Na příště Praha, zbavena jsouc statků, zničena těžkými břemeny, připravena o nejvýnosnější důchody, přestala být metropolí království, střediskem života a vzorem druhých měst. Hlavní město království Českého rmoutí se nebo těší z událostí, zaplétá se do nich, ale neřídí jich. Jediný nešťastný den zřítil dílo tolika pokolení. Tři století uplynula, než národu českému se podaří dosáhnouti opět svého hlavního města, aspoň zemského, a teprve březnem r. 1848 počíná nový jeho život,

ŠPANĚLSKÁ CHŘIPKA.

Chřipka je onemocnění dýchadel. Dostaví se vdechnutím neznámého bacilu, zejména vdechneme-li vzduch, do něhož nemocný nebo chřipkou nakažený, u něhož nemoc ještě nepropukla, kašle nebo kýchá. Přes 250.000 obyvatelů vídeňských chřipkou onemocnělo, tedy asi desetina obyvatelstva. Co činiti, abychom se jakž takž ochránili? Sotva někdo z těch, kdož v letech 1889—1890 min. století chřipku přestáli, ujde nynější chřipce a i ti, kdo už chřipku měli, nejsou docela immunisováni, neboť za dnešních poměrů skoro ani není možno se ubrániti při nejlepší vůli. Lékaři doporučují zachovávat nezbytně tato pravidla: 1. Prve, než byt opustíme, vyčistiti ústa, zuby, vykloktati slabým roztokem nadmanganu draselnatého. (Roztok smí býti jen zcela slabě růžový.) 2. Všude, kde je nahromaděno mnoho lidí, zejména v tlačenici, nemluvit mnoho, po případě ústa zakrýti šátkem. Odvrátiti se od lidí, kteří křičí 3. V písárnách i všude, kde mnoho lidí pracuje, postarati se o pilné a důkladné větrání. 4. Před jídlem očistiti ústa vyplachováním a omýti ruce. Používat pokud možno vlastních příborů. 5. Pohybovat se hojně na svěžím vzduchu, je-li slunečno, na místech sluncem ozářených a prohřátých. 6. Pokud možná vyhýbati se veřejným telefonům a je-li nezbytí, před mluvením vytříti přístroj, do něhož třeba mluvit. 7. Vyhýbati se uzavřeným místnostem, ve kterých je směstnáno mnoho lidí, zejména 8. vystávati před obchody a použitému již prádlu v holírnách. 9. Chrániti se nastuzení, ale jsme-li již nastuzení, ulehnouti a vypotiti se. 10. Před usnutím opět vykloktati nadmanganem a omýti se důkladně. Rady vesměs dobré a užitečné. Pokud možná, třeba jich šetřiti. Na tisíce lidí jich ovšem při nejlepší vůli dbát nemůže.

K NAŠIM VYOBRAZENÍM.

Těchto dnů prošla takřka všemi denními listy zpráva, že nejstarší a největší továrna na zpracování vlasů lidských firmy Bratří Heisierové v Chrásti přešla koupí do rukou vynikajícího českého od-



Bosenští sedláci na ulicích hlavního města bos enského, Sarajeva.

borníka **J. Vacka**, majitele velkoobchodu vlasy a továrny zboží vlasenkářsko-parukářského a vlasových sítěk v Praze. Sloučením obou těchto závodů vznikl největší podnik toho druhu v Evropě a je radostno, že český člověk zase jednou v obchodě vynikl, neboť podnikatelů českých mámé bohužel dosud málo, ač právě na obchodě a průmyslu národohospodářský blahobyt závisí nejvíce. Jako velkoobchodník vlasy byl znám p. Vacek po celé Evropě, zajížděltť za obchodem do Anglie, Francie, Belgie, Nizozemí, Italie, Německa a i do turecké Asie: Se svými vlasovými výrobky ovládl během doby i trh balkánský. Jeho kadeřnický závod — odbočka hlavního závodu — na Václavském náměstí v Praze, vzbudil obdiv i českých cizinců, neboť není hned tak podobného V Evropě. Tímto způsobem zjednal si p. Vacek velkou zásluhu o rozšíření dobrého zvuku českého obchodu za hranicemi a jest si přáti, aby našel podnikavé následovníky i v jiných oborech, dosud úplně v cizích rukou jsoucích!

•

Nová velká společnost biografická „Pragafilm", která kromě pražského svého atelieru v paláci České Banky zřizuje právě rozsáhlý filmový atelier v košířské usedlosti „Kavalírce". Jde o budovu skleněných stěn, která opatřená bude vším, čeho vyžaduje bezvadné zhotovování kinematografických obrazů. Rozsáhlý park upraven bude po vzoru velikých podniků cizozemských tak, aby se v něm mohly hráti snímky všeho druhu. Praze dostává se tím významného podniku, který záhy projeví také svou důležitost národohospodářskou. Atelier zřizuje největší česká filmová společnost „Pragafilm. — O podnikavosti „Pragafilmu" svědčí naše obrázky z dramatu „Macocha", dle pamětihodné propasti. Biografický aparát poprvé octl se na jejím dně u toku Punkvy! Uprostřed hlavní účinkující pí. Švandová a p. Kadiec z „Intimního divadla.



Ze Sarajeva: Obchodník sýrem na ulicích hlavního města bosenského.

ČEKÁME S KLIDEM.

Vývoj světových událostí jako ohromný parní stroj pohybuje se vpřed... A pod tíhou tohoto stroje drtí se a praská vše, co stálo až dosud jako balvan, jako překážka na cestě pokroku a vývoje veškerenstva. Vznešená myšlenka svobody, volnosti, demokracie razí si vítězně cestu vpřed a blázen, vyložený blázen jest ten, kdo se jí chce stavěti na odpor. Staré řády se bortí, společnost lidská bere na sebe jinou tvářnost a světlo pokroku proniká i nejčernější tmou. Události jsou ve varu: stíhá jedna druhou a my stěží stačíme je sledovati. Jedno jest jisté a nezvratitelné: Pro nás, pro milovaný český národ tento var jest vykoupením z útrap a útisku, které nám bylo po staletí a v poslední době zvlášť snášeti. Jen pozorujte dnes českého člověka: jeho usměvavou tvář, jeho zjasněný zrak, celé jeho veselejší vzezření. Pravda — prožíváme dosud chvíle nejvýš kritické, zápasíme s nedostatkem všeho druhu, tíha nynějších svízelných dob dopadá na nás plnou váhou, ale — na obzoru vidíme první zákmity vycházejícího slunce svobody a samostatnosti. Je-li někdo, jenž může dnes s důvěrou hleděti budoucnosti vstříc, pak jest to na prvém místě národ náš, jenž po tolikerém utrpení donesl kříž svůj až na vrchol Golgoty. My z hloubi duše vítáme ty veliké chvíle, které nadcházejí a které budou znamenati úplný a naprostý převrat v řádech světových, my těšíme se z toho, že strašlivý parní válec drtí a mačká, neboť víme, nám že ublížiti nemůže. My, náš národ, nestál na cestě vývoje lidstva jako vyčnělina, jako překážka, nás tedy stroj rozdrtit nemůže, naopak, my celá staletí žili v ponížení, v údolí slzavém, na svahu propasti. Ale smrtelnými úzkostmi chvějí se dnes ti, kdo vidí konec své nadvlády, konec, neúprosný a neodvratný konec své panovačnosti. Kdo jsou to, netřeba zde zvlášť vykládati.

Č. N.

Podporujte „České Srdce!"

ZKÁZA PETROHRADU.

Šílenství Leninovo a jeho stoupenců, které má dnes již ráz surové třídní msty, než dětinsky ničemného pokusu o provedení komunistických teorií v praxi, dostupuje zvolna vrcholu. Pološílený stařec z Jasné Poljany, z něhož určité kruhy — je známo, kdo v Rusku určité ruské spisovatele velebil do nebe a opatřoval jim zahraniční proslulost — udělali třináctého apoštola — může býti i v záhrobí spokojen. Jeho neživotná, do kruhu běžící, jedem rozkladu nasáklá filosofie vykonala své dílo. Nepřátelé ruské kultury mohou plným právem postaviti ohromný pomník tomu literárně nesmírně nadanému jongléru filosofie, který chodil v mužické haleně, jedl mužickou stravu — ale dal si za každé slovo svých bludičkovitých, zavádějících knih platiti celý rubl. Jeho filosofie připravila půdu bolševismu, na jeho hlavu padá krev, prolitá jménem bolševických zásad... Úpadek Petrohradu jest zřejmější, než úpadek Moskvy. Vytlučená dlažba, zanedbané domy. Není ani jediné façady, na příklad, aby nebyla zohavena spoustou vyhlášek o prodejích všeho druhu. Na každém rohu je „likvidační obchod", kde buržoasie prodává poslední zbytky majetku, aby neumřela hlady, anebo mohla ujet do ciziny a zachránit tak lespoň holý život před stavovským řáděním bolševiků. Docíluje se však obyčejně zcela nepatrných cen, protože kupují po většině spekulanti, kteří koupené uschovávají pro jiné časy nebo ihned podloudně vyvážejí švédskými loďmi do ciziny. Obyvatelstvo Petrohradu prchá, ohroženo také vzrůstající nouzí a drahotou. Vynikající členové buržoaské společnosti již dávno opustili bývalé hlavní město carské říše. Ale také dělnictvo opouští Petrohrad nenalézajíc tam ani výdělku, ani výživy. Pohyb petrohradského obyvatelstva zachycují významně tyto číslice: koncem r. 1917 měl Petrohrad ještě 2,700.000, kdežto v červnu 1918 již jenom 1,400.000 obyvatel. Dělnictvo tedy zmocnilo se na Rusi moci ve státu. Ještě dnes jsou mezi nimi kruhy, které mluví o úspěchu, zapírajíce samy sobě, že jejich i celková hospodářská situace se značně zhoršila, místo slibovaného zlepšení. Průměrná mzda průmyslových a dopravních dělníků, nižších obchodních a státních zaměstnanců činila r. 1914 32 rubly měsíčně. V „Izvětija" konstatoval nedávno Larin, že dnes obnáší 325 rublů. Když vláda opětně zvýšila pevné ceny potravin a spotřebních předmětů, stouply také dělnické mzdy na dvacateronásobný obnos vůči míru. Larin žádal však ihned nové zvýšení mzdy a to hned 100 %. K tomu však ani bolševická vláda nemohla dáti souhlas a dělnictvo se musilo spokojiti pouhými 50 procenty. Jediným prostředkem, aby zlepšena byla situace dělnictva, jest zvětšení výroby. To se však nezdařilo a cesta, kterou v tom směru bolševická vláda nastoupila, nepovede rovněž



J. Vacek, český průmyslník.



První biografický snímek z romantického kraje Macochy.

k cíli. Této celkové situaci chtějí bolševici čeliti tím, že dělnictvu bude vyplácena mzda polovinou v naturaliích. Aby však zatím byl v dělnictvu udržen dojem, že má reální výhody z „diktatury proletariátu", počala vláda vyháněti buržoasii z její bytu, rekvirovati její domácí zařízení a uváděti tam proletariát. Komise rady lidových komisařů usnesla se pro Petrohrad na tomto opatření: „Vystěhovány budou všechny příživnické živly: kapitalisté, majitelé domu, podnikatelé a všechny osoby, které nekonají placenou práci." V guberniích jde věc ještě jednodušeji! Úřední „Izvěstija" uveřeňují: „V Nikolajevsku se usnesl výkonný výbor konfiskovati kapitalistum přebytečný majetek a odevzdati ho do majetu veřejného. — Sovět v Ostašově uložil místní buržoasii kontribuci 490.000 rublů ve prospěch místních dělníků. — Ve Voroněži byla buržoasie vystěhována na obvod města a v Bologoji do předměstí. Městské byty v obou případech obsadilo dělnictvo". Sociální revoluce ruská uskutečňuje tedy právě to, co jisté směry v socialismu stále odmítaly jako urážku svých názoru. Na místě, aby organisovala sociální výrobu, prostě odnímá sociální revoluce majetek lidem jiných tříd a dělí se o něj. Ale dělníci ruští brzo poznají, že musí mrznout a hladověti v bytech buržou, jestliže hosopdářský život bude ležeti ladem. Už dnes je zřejmě viděti, že vybíjení a hmotné zničení buržoasie nijak neprospívá proletariátu, že revoluce prováděná tak, jak zkazila ji v Rusku vláda dělníků, nemůže dáti výsledku blahodárného. Proletariát celé Evropy vidí zřejmě, že cestou násilí a krveprolévání, cestou ukájení namnoze illusorní msty, nedospěje k zlepšení svého osudu. Nil novum sub sole. Také komunistické výstřelky po velké revoluci francouzské zanikly, zmizely nenávratně, zůstavivše pouze smutnou, tragickou výstrahu, které ovšem Lenin a jeho horda nepochopili, či pochopiti ani nechtěli, protože jim před očima tanuly snad cíle, jež neměly ničeho společného se sociálním blahem ruského národa.

PŘIJDOU MSTITELÉ.

Pod tímto nápisem rozepisuje se v úvodníku „Hlas Lidu" o situaci, která nadejde, až se vrátí vojáci ze zákopů do svých domovů, počnou u nás nové myšlenkové proudy. Vyvstane u nás mohutná radikální vlna. To, co v dřívějším životě snášejí snad netečně, nebudou chtít nyní strpět Každá sociální reforma najde u nich nejen



Prof. Fr. Šamberger,
jenž právě povolán za přednostu c. k. dermatologické kliniky v Praze následkem odchodu dvor. r. prof. Janovského na odpočinek, jest rodákem z Kouta (* 1871) na Šumavě a vědecké práce jeho vzbudily pozornost i daleko za hranicemi. Profesorem jmenován r. 1911 a o dva roky později primářem vinohrad. nemocnice.

hluboké porozumění, ale i vášnivé podněcovatele. Těžký zažitek dlouholeté války, se stérým nebezpečím a denním utrpením, nedopřeje jim pohovu, bude je podněcovat a nutkati při každé příležitosti, aby zasahovali do života aktivně. Budou naléhati na radikální demokratisaci celého života a celé společenské organisace. Poněvadž snesli nejtěžší otroctví a vytrpěli nesčetných ponížení a útisků — nestrpí žádné jiné vlády než oné, která se bude opírat o jejich volbu a souhlas. Nestrpí pánů. Ze zákopu přijde nový člověk. Člověk pevného přesvědčení, odučený kompromisů, člověk nesoucí v sobě nový svět. Ale až přijdou domů, budou se také ohlížet kolem sebe. A budou se ptát, co bylo a jaké to bylo. Až uslyší, že v době, kdy oni stáli u hrobů, které pro sebe sami vykopali, kdy trávili noci bez spánku a dny bez jídla, kdy kolem nich kamarádi šíleli hrůzou a zmírali s rozbitými údy v kalužích krve — doma smečky kořistníků veřejně loupily a kořistily z bídy chudáků, až uslyší o jednotlivcích, kteří v této době nahromadili statisíce jmění a kteří si hověli v přepychu a radovánkách zatím co ze smrdutých bezslunných dělnických příbytků táhlo žalostné úpění hladových žen a dětí — pak zahoří v nich strašný hněv. A přijde soud lidu. Ti, co trpěli, přijdou, aby soudili ty, kteří tančili bakchanál rozkoše kolem plných hrnců. Oni jsou nám zárukou, že prohlubeň, jaká v této válce vznikla mezi přebytkem a bídou, bude vyrovnána. Přijde nový pořádek věcí. Bída a bolest agitují pro socialismus. Ze zákopů přijdou skalní socialisté. A budou jich statisícové zástupy. Uvidí strašné hříchy a zločiny hrabivosti a kořistného kapitalismu. Uvidí vyhublé ženy a tuberkulosní děti. Uvidí rozklad svých rodin a zmar svých domácností. A budou dělat pořádek. Zemí zavzní „Ne!" Jejich protest zahřmí jako zvuk oněch biblických trub, který otřásl zdmi Jericha a rozkotal je v ssutiny. Soukromokapitalistický řád statisíce ze zákopů přišedší rozmetají. Nastane křížové tažení socialismu proti temným mocem společenským, které spoutaly lidstvo okovem otroctví a bídy.

Jest na čase sděliti, jak se stalo, že se Rohan odvážil mezi lidi. Prchaje ze zatápěného podzemního klenutí, octnul se ve své útulné skrýši; mozkem mu vířila v divém zmatku směs myšlenek a položil hlavu na skalní puklinu, která nahražovala okno. Přešlo v proudech, temnota zahalila kraj a podivuhodná touha po lidské bytosti ho zachvátila. Dojmy posledních dnů a hodin ho zmáhaly. Uzrávalo v něm přesvědčení, že rozlehlá podzemní klenutí se všemi chodbami a nádržemi, nebyla ničím jiným, než obrovským vodovodem, který pořídili římští kolonisté, aby tudy uváděli do moře rozvodněný proud, který ovlažoval jejich osady. Po dlouhé, dlouhé hodiny obdivoval se Rohan v myšlenkách, bájnému umění římských inženýrů. Přemýšlel i o tom, je-li řeka, jíž tu v nitru skalisk objevil, toutéž, jež dle pověsti proudila pod Kromlaix, vlévajíc se do močálu ker-léonských. Podivuhodnou shodou myšlenek obrátila se jeho pozornost a spatřil ve všech oknech světelka, jež měla svítiti duchům zemřelých. Touha po lidech vyrůstala v něm nesnesitelně. Procházel chvílemi nepokojně jeskyní; tma stávala se hlubší, déště přibývalo a moře hučelo čím dále, tím hrůznější; chvílemi ho děsil hromový rachot, doléhající k němu z pdzemních klenutí.

Konečně nemohl déle odolati nepřekonatelnému impulsu, který ho, znamenaného, poháněl mezi lidi a vplazil se za velikých nebezpečí skrze „trou" do kathedrály svatého Gilda, do níž právě začal vnikati příliv a odsud přes stupně Triffineovy ku starému svému známému, menhirovi. Kolem půlnoci stál již v jeho stínu, zíraje zasněně, směrem ku Kromlaix. Mrtvé ticho porušeno bylo náhle poplašným zvoněním a vzdáleným voláním o pomoc. V prvním okamžiku se domníval, že tyto zvuky pocházejí od duší zemřelých, kolem bloudících, a že duchové vyzvánějí; leč zvony zvonily stále poplašněji a varovněji. Musilo se asi ve vesnici přihodit něco hrozného! Tu však již uslyšel šumot a rachot, kalných vod, které se řítily k moři, praskot

„Hleďte jen, hleďte, před chvíli ještě bylo v oknech chaloupky světlo a nyní je tam úplná tma."

„Bože, volají o pomoc! Bůh se nad nimi smiluj, nad chudáky!"

„A již zase se zořila nová střecha!"

„Pane na nebi, slituj se nad námi! Toť soudný den!"

Stráně v pozadí vesničky se černající, hemžily se temnými stíny postav; mnohé z nich byly opatřený svítilnami. Díky pověrčivosti vesničanů, jež zasvěcovali tuto noc zemřelým podařilo se většině zachrániti aspoň holý život. Mnozí, jak se zdálo propadali smrti, neboť na záchranu, dokud voda neopadla, nebylo ani pomyšlení.

„Příliv stále ještě stoupá", poznamenal Michal Grallon, stoje ve skupině shromážděných mužů. Neměl velkých obav, neboť jeho stavení bylo dobře stavené a stálo na návrší, odolávajíc tak zuřivé vodě.

„Bude stoupati nejméně ještě hodinu," odvětil kterýsi rybář. Zatím co si mužové šeptem vyměňovali svoje názory, sestupovala z úbočí rychle jakás postava, přiblížila se ku shromážděným tázajíc se po Michalu Grallonovi, neboť v nastalé temnotě bylo nemožno rozeznati tváře.

„Kdo se u táže po Michalu Grallonovi? Tu jsem!"

„Já, Gildas Derval! Ach, Michali, jsme na pokraji zoufalství! Celá naše rodina se zachránila na protějších stráních, jen moje sestra Marcela nikoliv! Jest dole v chaloupce; matka Boží ji ochraňuj! Strýček Ewen si neví rady a zoufá si jako my. Nemohli bychom ji zachrániti?"

„Vůle Boží nad ní rozhodne, lidský tvor ji nemůže pomoci!", zvolal kterýsi starý rybář.

Gildas žalostně zaúpěl, neboť měl Marcelu upřímně rád. Matka Gwenfernová, která rozhovor zaslechla, přiblížila se ke shromážděným, tázajíc se zostra a přísně: „Což nelze ani

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Kdo zaplatí válečné dluhy?

„Kölnische Zeitung" uveřejnila 21. září 1918 obšírný článek o spekulační horečce na burse v Berlíně. Německo vypsalo 9 válečných půjček a dostalo od všech občanů dlužních válečných úpisů na 140 miliard marek. Tyto válečné dluhopisy by se měly v obecenstvu v Německu kupovati, aby Německo mělo stále po ruce dostatečný úvěr na vedení války. Ale na burse v Berlíně panují jiné proudy. Jsou tu skupiny bursovních spekulantů, jichž členové kupují hodnoty anglické, argentinské, mexické, brasilské, japonské. Nic není platno, že nikdo nesmí z Německa posílat za hranice bez svolení valutní centrály německé peníze, a přece najdou se na burse v Berlíně spekulanti, kteří se vrhají s neobyčejnou chtivostí na cizí papírové hodnoty. Jsou případy v Německu, kde zakladatelé průmyslových podniků vydávají dlužní úpisy, které jsou upsány na franky. Majitel takového dluhopisu má půjčený obnos obdržeti vyplacený ve francích. V Uhrách zvětšují průmyslové podniky akciové své kapitály do takové míry, že byla vláda nucena tyto spekulace zaraziti výhrůžkou na kriminál. Finanční vyčerpávání zakrvácené Francie pohnulo vládu severní Ameriky, že dává potřebné finanční zálohy na vedení války do Evropy vládám spojených států. Severní Amerika měla před válkou měsíční státní výdaj 210 milionů dollarů. Roku 1917 měla severní Amerika 12.608 milionů dollarů státních výdajů. Do konce června 1918 vydala severní Amerika na válku 24 miliardy dollarů. To jsou závratné číslice. Tak uvalují válčící státy každým dnem nové obrovské břemeno na svoje poplatníky. Nikdo neví, kdo tyto dluhy jednou zaplatí. Každý den války znamená pro každý válčící stát ztrátu jak na lidech, tak na majetku. To budou stralivé účty na konci války!

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ.

Dne 9. října. Italská dělostřelba byla na celé pohorské frontě značně stupňována. V Albánii vtáhli Srbové a Francouzi do Elbassanu. Západní bojiště: Na těžkých bojích obranných u Verdunu měla rakousko-uherská vojska nejslavnostnější podíl. Mezi Cambrai a St. Quentinem vzplála znovu bitva. S nasazením obrovských dělostřeleckých mass nasadili Angličani společně s Francouzi a Američany své útoky. Na obou stranách Římské cesty směrem na Le Chateau podařil se nepříteli hlubší vpád do naší čáry. Zastavili jsme jeho útok na čáře Malincourt-Elincourt a západně Bohainu. Na jižním křídle útoku mohl nepřítel získati jen málo půdy. Vpádem do středu bitevní čáry a ohromženo na křídle, muselo večer ustoupiti na západní okraj Fresnoy-Le Grand. V Champagni obnovili Francouzi a Američané mezi Suippes a západ. Aisny své útoky s největším napětím sil. Nepřítel usiloval dle nalezených rozkazů o průlom. Jen po obou stranách St. Etienne vnikl do naší čáry. Na východním břehu Mossy napadl nepřítel mezi Brahantem a Ornes po silné dělostřelecké přípravě. Nepřítel vniknuvší do lesa Cousenvaye byl tam zastaven.

Dne 10. října. Italské bojiště: Místy čilejší činnost italských výzvěd. — Balkánské bojiště: Na Skumbi ztroskotal přechod italských jezdeckých oddílů. Severozápadně a severně Leskovace rozvinuly se nové boje. Za našimi frontami byly potřeny srbské a černohorské tlupy. Západní bojiště: Na bojišti mezi Cambrai a St. Quentinem zaujali jsme zadní posice. Nepřítel pronásledoval po obou stranách Římské cesty směrem Le Chateau velkými silami. Naše vojsko odrazilo jej zde společně s nasazenou jízdou a pancéřovými vozy; před silnějšími útoky pěchoty ustoupilo na novou čáru. Večer stál nepřítel východně čáry Bertry-Busigny-Bohain. V Champagni byly odraženy silné útoky nepřítele po obou stranách St. Etienne. Mezi Argonny a Ornes vyrazili Američané, na východním břehu Mosy společně s Francouzi, k novým jednotným útokům. Na okraji Argonnů ztroskotaly útoky s těžkými ztrátami pro nepřítele. Z Cornay, kam nepřítel vnikl, vypuzen byl protiútokem. Hlavní rána namířena byla mezi Aire a Mosou na Sommerance a Romagne. Obě města po střídavých bojích zůstala v našich rukou.



Místopředseda Českého Svazu na říšské radě V. J. Klofáč.

Dne 11. října. Italské bojiště. Na horských frontách namnoze boje zajšťovacích a výzvědných oddílů. Balkánské bojiště. Italská jízda nedostala se ani včera přes Skumbi. Prizren a Prištinu naše vojsko vyklidilo. Na výšinách severně od Leskovce bojují německé prapory se Srby. Za armádní frontou namnoze boje s četami. Západní bojiště: Naše pluky u Verdunu svedly úspěšné i včera obranné boje. Dle německé zprávy pokračují ústupní německé operace.

Dne 12. října. Náhorní rovina Sedmi Obcí byla včera jevištěm prudkých a pro nás úspěšných bojů. Po dělostřelbě zahájeny mezi údolím Assay a Monte di Val Bela útoky italské pěchoty. Kdežto výpady u Asiaga ztroskotaly naší obrannou plbou, podařilo se Francouzům a Italům na Monte Sisemolu přechodně vniknouti do našich zákopů, ale protináraz našich záloh vyhnal nepřítele. V Albánii odvolali jsme v souvislosti s nerušeným ústupem svých bitevních sil zadní voje od Skumbi. Mitrovica byla obazena nepřítelem. Mezi Niší a Leskovcem trvaly boje. Západní bojiště: Ustoupili jsme západně od Douai do zadních linií Nepřítel nalézal se večer v linii Starý Vendin-Harnes-Henin-Liestard a východně od dráhy Beaumont-Brebieres. Severovýchodně od Cambrai útočil nepřítel mezi Šeldou a St. Vaastem. Útočným cílem zde na úzké frontě dosazených anglických divisí byl průlom směrem na Valenciennes. Jeho úmysl byl zmařen. Podařilo se nepříteli usaditi se jenom v Iwny a na výšinach východně a jihovýchodně od této osady. Jižně od Laonu vyklidili jsme Chemin-des-Dames. V oblouku Aisny mezi Berry-au-Bac a jižně od Vouziersu zaujali jsme nová postavení. Pohyby, které byly zahájeny před několika dny, zůstaly nepříteli utajeny a provedeny byly nerušeně a podle plánu. Také v Champagni následoval nepřítel jenom opatrně.

Dne 13. října. Nepřítel neopakoval své útoky na planině Sedmi Obcí. V Albánii pokračuje zpáteční pochod dle rozkazu. V území Peče jeví se silný příliv ozbroj čet. Niš byla po několikadenních bojích zadních vojů přenechána nepříteli. — Západní bojiště: U

v nejmenším Marcele přispěti ku pomoci? Není tu člunů, není tu odvážných mužů?"

„Člunů! Bylo by to právě tak, jako posaditi se do ořechové skořápky na rozbouřeném moři! A ostatně, čluny zůstaly dole, právě tam kde na se naráží příliv a povodeň," vysvětloval Michal.

„Bože můj, což jsem se musil vrátiti z vojny, abych zažil tak hrůzyplnou noc? Měl jsem vždycky smůlu a budu ji míti as až do smrti. Ubohá, ubohá moje sestra! Když jsem rukoval pověsila mi tento posvěcený peníz na krk a ochránila mne před smrtí. Ach, jaké to dobré a milé stvoření a nyní musí tak bídně zahynouti! Což se vskutku nikdo nenajde, kdož by ji pomohl?"

„Marcela Dervalova není jedinou, která se stane obětí dnešní noci! Bůh budiž veleben, že nemám ženy ani dětí, kteří by takto musili zahynout!" poznamenal starý rybář.

Matka Gwenfernová klesla na kolena a zvednuvši sepiaté ruce k nebesům, modlila se vroucně za Marcelu.

„Kdo tvrdí, že tu není člunů?" zavzněl náhle hlas z temnoty.

„Já," odvětil Michal. „Leč, kdo to popírá?"

Nikdo však neodpovídal; ale temný stín jakés postavy — razil si cestu shromážděnými a zamířil rychle ku břehu.

„Panno nebeská, toť Rohan Gwenfern!" zašeptal Grallon.

Ihned se ozvaly hlasy: „Jsi to ty, Rohane Gwenferne?" a Rohan odvětil: „Ano! Kdo si troufá, následujž mne!"

Následkem velikého zděšení a s ohledem na slavnostní okamžik, nezdálo se býti náhlé Rohanovo zjevení podivným a nikomu, kromě Michala Grallona, ani ve snu nenapadlo, chopiti se ho. Objevení se pronásledovaného a zoufalého zběha, zdálo se býti v souladu s hrůzami dnešní noci. Několik odvážnějších mužů ho mlčky následovalo. Příliv vystoupil až ku

prahu jeho domku. Zíral okamžik zadumaně na vodní hladinu, a pak se tázal: „Kde jsou prámy?"

„Prámy! Který prám by mohl odolati takovému proudu?" zvolal Gildas.

V onom okamžiku dotkla se Rohanova noha tvrdého, černého jakéhos předmětu, ve vodě se houpajícího. Ohnul se a shledal, více tápáním než zrakem, že je to malý prám na rychlo sbitý, jakého se používá při sbírání chaluh. Za tichého moře, bylo podobné plavidlo úplně bezpečné a dalo se snadně říditi; odvážiti se však na něm přes zaplavenou vesnickou silnicí, to připadalo zkušeným rybářům, co šílenství. Zatím co Rohan prám prohlížel, protrhl měsíc hustá mračná, osvětliv zatopenou ves. Byl to hrůzostrašný pohled; černé, zpěněné, vířící vodní massy valily se silnicí; domy byly až po střechu zatopeny a objemné kmeny, trámy, nábytek a utonulá drůbež, strženy proudem, tihly do šírého moře. Chvílemi ozval se praskot nově se řítícího stavení.

„Potřebuji tyč, anebo veslo!" zvolal Rohan ku kolemstojícím. Několik mužů odběhlo, aby přineslo žádané, vzdor tomu, že žádný nechápal, co vlastně chce Rohan počíti.

„Synu můj! Synu můj, co hceš učiniti?" tázala se ho matka Gwenfernová, chápající se jeho ruky.

„Zachrániti Marcelu Dervalovu!"

„Zahyneš při tom!" zvolala starostlivá matka, zapomínajíc v onom okamžiku, že ničeho neztratí, že jest zvsčen guillotině. Zasmál se hořce, chopil se vesla, jež mu Gildas přinesl a vskočil na prám, jenž pod ním prudce zakolísal.

„Vrať se! Zanech šíleného pokusu!" naříkala matka, leč Rohan odrazil od břehu a vesloval plnou sílu za svým cílem. Muži na sebe vytřeštěným zrakem pohlédli a ženy se modlily, aby dílo záchranné bylo požehnáno.

„Jemu je to lhostejno, zahyne-li tak, či onak!" bručel Michal Grallon.

Beaumontu súčastnily se naše pluky opět obrany amerických hromadných útoků. V kanálovém úseku po obou stranách Douai a na západním okraji Douai jsme v bitevním styku s nepřítelem. Severovýchodně Cambrai ustoupili jsme o něco. Nepřítel v poledne pronásledoval a stál večer v Avesnes-le-Sec a na výšinách západního břehu Selle a Soulzoir a Hauffy. Mezi Solesmes a Le Chateau útočil nepřítel s velkými silami. Podařilo se mu vniknouti do našich posic po obou stranách Neuvilly. Na frontě mezi Aisnou a Oisou následoval nepřítel našim zpětným pohybům jen pomalu. Dospěl večer na čáru lesů St. Gobain, výšin severně Ailetty a Aui Fontaine. Severně úseku Latourne překročil čáru Asfeld-La-Ville—Avancon—Berthes-Vaux Champagne-Vouzieres.

SMĚS.

Ještě Polska nezhynula. V těchto dnech, vydala varšavská rada vladařská proklamaci, ve které se staví na program samostatné, nedělitelné Polsky s přístupem k moři. Proklamace polské vládní rady vyvolala radostné ozvěny v kruzích haličských Poláků. Polský klub konal plenární schůzi, ve které za bouřlivého souhlasu přijat projev holdu regentské radě za proklamaci o sjednocení všech polských zemí. V nejbližší době sejde se Národní Shromáždění rak. Poláků, které učiní další usnesení.

Bude zrušena okupace Polska. Denní listy sdělily, že princ Max Badenský slíbil Polákům brzké zrušení okupace Polska.

Maďaři přicházejí k rozumu? Hrabě Bathyany měl v Pešti řeč, která vzbudila značnou pozornost. Hr. Batthyany vyslovil radost, že boj některých národností v Rakousku se blíží svému cíli. „Tito národové národní svobodu a státní samostatnost." Tato slova — pravil — jsou naši bratři a mají jako my právo na se pokládají za výzvu k Čechům, ježto strana Karolyiho stojí na stanovisku úplně rovnoprávnosti všech národů.

Atentáty. Na hraběte Tiszu byl spáchán dne 15. t. m atentát. Útočník však netrefil a byl zatčen. Dále sdělují francouzské listy, že na Envera pašu byl spáchán v Cařihradě atentát. Dva lidé z jeho průvodu byli zraněni, kdežto Enver paša vyvázl bez pohromy. Konečně také n Lenin byl lehce zraněn.

Dělnický majetek. Organisace českoslov. sociální demokracie v Mor. Ostravě koupila hotel Quittnerův sousedící pozemky na Nádražní třídě, kde zřídí vlastní tiskárnu a redakci „Ducha Času" a místnosti organisační.



Ant Jaroslav Puchmajer, český buditel.

Zlato a papír. Evropské státy měly na počátku války za 14.828milionů korun zásob zlata a za 21. 621 milionů korun papírových peněz. Koncem července 1918 bl obraz tento: zásoby zlata obnášely 17.426 mil. korun, ale papírových peněz bylo vydáno za 211.917 mil. K. Zásoby zlata o něco stouply, hlavně v Anglii.

Jká bude nastávající zima? Dle zkušenosti lseních bude nastávající zima velmi tuhá. Zvěř má mnoho tuku a dostává velmi hustou srst, což obé znamením tuhé zimy.

Čtenářský spolek „Puchmír" v Radnicích, jeden z nejstarších spolků českých, nesoucí jméno dle zakladatele svého A. J. Puchmajera, oslavil ve dnech 28. až 29. září výročí svého založení slavnostní valnou hromadou, přednáškou a koncertem. Jelikož pak v brzké době připadá 150. výročí narození Puchmajera doufáme, že zavděčíme se krátkým životopisem křisitele básnictví českého po dlouhověkém zaniknutí jeho. Byl rodákem z Vltavotýna a studia svá konal v Budějovicích a Praze, vstoupiv ku přání rodičů do stavu kněžského. Ve správě duchovní pobyl na několika místech, po 14 let — až do smrti své — působil na faře radnické. Povzbuzen byv ku pěstování slovesnosti hlavně Hněvkovským a nadán jsa duchem čilým odhodlal se vydávati sborník literární, sbírky to básní a zpěvů, čímž takto vzniknouti první novočeské škole básnické. Básně Puchmajerovy vynikají jadrností řeči i myšlenek. Před 100 léty — r. 1818 vydal mluvnici jazyka ruského, prvé to obsáhlejší dílo v tomto směru.

jistě, do malé, divě se kolébající kocábky. V nejbližší chvíli octl se vedle ní a vesloval rychle po proudu ku břehu.

Marcela viděla, jako ve zlověstném snu, přerozličné trosky, domácí nářadí, krovy, utonulý dobytek a drůbež, plující a mizící v rozvzteklených vírech, slyšela hrůzné volání o pomoc; Rohan pak sedě před ni, obratně vesloval, vyhýbaje se překážkám, které se stavěly v cestu. Dle jeho vybídnutí, nabírala hrncem vodu do člunu vniknuvší a vylévala ji mechanicky. Její srdce bylo posledními událostmi tak přeplněno, že nebyla ani slůvka schopna. Konečně je proud vyhnal do širého moře; zde nehrozilo téměř žádné nebezpečí, neboť Rohan vesloval podél pobřeží až k místu kde vyplul. Lidé, jež ho tu očekávali s pochodněmi a lucernami, uvítali ho nadšeným voláním a výkřiky. Váhal okamžik, nežli přistál, jako by chtěl Marcele ještě něco sděliti, pak otřásl mocnou svoji lví hřívou a řekl: „Vystup!"

Marcela vyskočila na břeh, přímo do matčina objetí, která lkajíc radostí tiskla ji k srdci. Starý desátník, obklopen synovci, zíral na zachráněnou jako na zázrak; jeho zaslzený zrak zabloudil k štíhlé postavě jejího zachrance. Dříve ještě nežli mu mhl poděkovati, odrazil Rohan znovu od břehu.

„Stůj! Rohane Gwenferne!" zavzněl jakýsi hlas ze shromáždění.

Rohan zvedl veslo a zvolal hněvivě: „Což není jediného muže mezi vámi? Což jste zbabělé báby, které bázlivě obstupují a okukují, zatím co dole, ve vsi, zmírají bídně ženy a děti? Kde jest Jan Goron?"

„Zde!"

„Povodeň klesá, leč stále ještě se boří chalupy a lidé hynou. Doprovoď mne, čtyři paže jsou silnější než dvě; na cestě najdeme jistě větší plavidlo."

„Půjdu!" odvětil Jan. Brodě se po pas ve vodě, vlezl ko-

řítících se chaloupek a domků a tu poznal, že hrozí rodné jeho vísce nebezpečí zátopy. Nerozmýšleje se déle, rozběhl se po skalní cestě ku chýšce své matky — kde zaslechl rozhovor svého bratrance Gilda a Michala Grallona — a rychle se rozhodl Marcelu stůj co stůj zachrániti. Co mu záleželo na vlastním životě? Nechtěl však dopustiti, aby milovaná dívka zahynula tak bídnou smrtí; chěl ji zachrániti, pokud mu síla k tomu stačí. Když se blížil v kolísajícím prámu k zatopené vísce, stávala se jeho situace hrozivou, neboť seznával, že vetché plavidlo nedovede na dlouho odporovati rozdrážděnému živlu. Nadlidskou námahou a odvahou proplétal se mezi všemi překážkami, jež mu voda hnala v cestu; zdálo se, že každým okamžikem ho vlny srazí do hlubin. Poněvadž měsíc vyšel z mračen, mohl Rohan posouditi neštěstí, jež Kromlaix stihlo a raziti si cestu k Dervalovu domku. Silnice vsí vedoucí proměněna byla ve špinavé, klokotající a vířící moře; většina stavení stála až po krov ve vodě, mnoho jich bylo podemleto a zříceno mnohým střecha stržena a vlny se stávaly stále dravějšími a zátopa, stále ještě stoupala. Jedině lijavec, průtrži mračen podobný, na štěstí ustal.

Kolik obětí si povodeň vyžadala, nemohlo se zjistit; kdy však Rohan s napětím všech sil zamířil ku vytčenému cíli, zpozoroval s hrůzou pod plovoucími troskami, nahé mrtvoly dospělých i dětí, kteří náhlou povodní ve spánku překvapeni, propadnuli zkáze, dříve ještě nežli mohli pochopiti, co se stalo. Čím dále Rohan pronikal, tím divčji proudila voda, takže mu bylo konečně nemožno dále plavidlo říditi. Massy vodní, zuřivě se vzpínající, hrozily ho jedním rázem strhnouti a do širého moře odplaviti. Konečně povolily i jednotlivé trámy prámu a Rohan se octl uprostřed vzteklých, vodních vírů. Uměl sice znamenitě plovati, leč jeho síly byly dlouhým strádáním a duševním a tělesným rozčilením velmi oslabeny. Chopil se jednou rukou křečovitě vesla, druhou pak se zachytil

v Německu a ve státech neutrálních, ale papírových peněz přibylo desateronásobně. Pouze z osmi procent jsou dnes papírové peníze evropských států kryty zlatem, před válkou byly kryty dvěma třetinami.

Co se vydá na světovou válku. „Frankf. Ztg." přinesl širší úvahu, z níž uvádíme toto: Respekt před číslovými veličinami značně klesl. Milion, to býval kdysi pojem, který naháněl úctu. Dnes jsme si zvykli počítati v miliardách. Úhrnné náklady uplynulých čtyř roků světové války činí as 700 miliard. Každý měsíc stojí dohodové státy 15.3 miliardy, ústřední státy „jen" 5.9 miliard, tedy úhrnem měs. 21 miliard marek, čili denně 703 miliony marek, tedy každou hodinu přes 29 milionů marek.

Rjazan město ležící as 90 km jižně od Moskvy při stejnojmenné řece, bylo jevištěm velikých bouří protibolševických, při čemž mnoho lidí přišlo o život. Největší památkou města, jež čítá přes 60.000 obyvatel, jest hradiště prvního mocného panovníka ruského Olega, jenž co příbuzný ujal se vlády za Rurikova syna Igora. Oleg porazil samostatná knížata na Dněpru a vtáhl do Kyjeva, který nazval „matkou ruských měst. Roku 907 uspořádal velikou výpravu proti Řekům, sebrav značné vojsko, v němž zastoupeno bylo i mnoho tisíc bojovníků různých kmenů slovanských, s říší jeho sousedících a dobyl Cařihradu. R. 880 založil Moskvu. Rjazan prý byl nejoblíbenějším jeho sídlem a starobylá stavba hradební dodnes působí mocným dojmem.

ZDRAVOTNICTVÍ.

Chřipka jest epidemické onemocnění v pravém slova smyslu a charakteris. se jak rychlostí, se kterou se šíří, tak i nápadně velkým počtem onemocnělých. Právem zasluhuje tudíž názvu „morbus omnium maxime epidemicus", nemoci ze všech nejnakažlivější. Poslední chřipková epidemie v r. 1889 po patnáctileté přestávce počala ve střední Asii a šířila se dílem do Sibiře, dílem do jižního Ruska a odtud různými směry z východu na západ celou Evropou. V letech 1891 a 1892 měli jsme novou epidemii chřipky, která měla dle všeho své východiště v Sever. Americe. Tentokrát zdá se, že vznikla chřipka ve Španělích. Společným příznakem těchto epidemií jest rychlost, se kterou se šíří v místech jí napadených a většinou krátké trvání epidemie v témže místě 4 až 6 neděl. Jest zaznamenáno, že již v dřívějších epidemiích onemocněly na některých místech až čtyři pětiny obyvatelstva. Onemocnění samo zdá se býti neodvislým od roční doby. Naproti tomu jest ode dávna známo, že vzniká epidemie po náhlých a velikých zvýšeních teploty. Zdá se, že nyní se tak stalo. Vidíme, že nynější epidemie vznikla skutečně v období, v němž vystoupila náhle teplota zcela výjimečně — polovice měsíce září. Lékaři souhlasně oznamují, že nynější chřipková epidemie postihla daleko více pohlaví mužské než ženské. Jest také všeobecně známo, že se malé dítky těší jisté immunitě. V přítomné době onemocnějí nejčastěji osoby ve věku od 20 do 30 let. Také vidíme že ve vyšších třídách (měšťanských školách, gymnasiu, obchodní akademii) poměrně více žáků onemocní. Dle dnešního stavu vědy má se za to, že jest podmíněno šíření se chřipky všeobecnými vlivy (athmosférickými). Pro tuto zásadu mluví současné, do tisíců jdoucí onemocnění. Při tom nesmí býti přirozeně pochybováno o tom, že se nákaza přenáší tělem oděvem a pod., jak jsme poznali také při ostatních nakažlivých chorobách. Tento názor souhlasí také s novějšími vědomostmi o chřipce na podkladě bakterielním, dle něhož Pfeifferem v r. 1892 popsaný bacillus se považuje za specifického původce onemocnění chřipkou. Náhlé rozšíření se chřipky vysvětlujeme si tím způsobem, že bývají bakterielní zárodky přenášeny obyčejně athmosférickou cestou a v jednotlivých případech také přímým (osobním stykem (pravděpodobně chrchly). Nemoc sama trvá 3—5 dnů, v lehčích případech 2 až 3 dny. Jako vážná komplikace pojí se k ní velmi často zánět plic. V mnohých případech pozorujeme průběh velmi rychlý, jenž činí dojem celkového septického onemocnění, které nepostihuje toliko slabé osoby, ale i osoby v plné životní síle. Jest při chřipce profylaxe možna? Vzhledem k výše uvedenému možno uděliti toliko všeobecné pokyny: Není účelným zdržovat se na ulicích a veřejných místech, která jsou beztak v nynější válečné době velice znečistěna. To zvlášť platí o slabých sešlých a vleklými chorobami trpících osobách. Velice se doporučuje omývání hořenní části těla studenou vodou za příčinou otužení, čímž vzdoruje tělo nejvíce athmosférickým vlivům a nebezpečí onemocnění chřipkou se značně omezí. Pobyt ve světnici, v níž leží chřipkou onemocnělý, dlužno zdravým osobám pokud možno zameziti. Také se doporučuje často vyplachovati dutinu ústní obvyklými desinfekčními prostředky kysličníkem vodičitým a pod.

malé bárky, která se jako ořechová skořapinka na vlnách houpala a do níž s napětím všech sil vskočil. K bezmezné své radosti nalezl v ní, na dně, dvě vesla a velký plechový hrnec. Bohužel byla kocábka poněkud pošramocena a tíže Rohanova těla ji téměř utápěla. Každá minuta byla cennou. Rohan dlouho neotálel, vyčerpal hrncem vodu a chopiv se vesel zamířil k svému cíli, nedbaje nebezpečí, jež na něho ze všech stran číhaly.

Vesloval ve směru silnice, leč mohutné vodní víry ho hnaly opět zpět. To se stále opakovalo, takže se zdálo, že Rohanova námaha bude marná, neboť veslovati proti dravému proudu bylo holou nemožností. Jiný by se již dávno byl vzdal všech pokusů a hleděl zachrániti vlastní život; Rohan však neustával, poněvadž mu na životu nezáleželo, anebo proto že jeho odvaha byla odporem ještě více drážděna, anebo snad proto, že chtěl dokázati, jak jedná „zbabělec" v okamžiku, kdy se hrdinní mužové chvějí a svoji kůži šetří. Zavesloval těsně k pravé řadě stavení a odhodiv vesla do člunu, zachytil se o výběžek zdiva jistého stavení, kocábku, jejíž dlouhé lano měl kolem sebe ovinuto, táhl za sebou. Tak, šplhaje ode zdi ku zdi, dospěl až do prostřed návsi. Čím dále pronikal, tím hroznější obraz se před ním rozvíral. Skoro všechny chaloupky byly již zbořeny, jedině mohutnější a pevněji stavené chýše, stály dosud na svém místě; na střechách, lomilo množství lidí rukama, volajíc zoufale o záchranu. „Pomoz, pomoz nám!" křičeli, když uviděli Rohana. Leč nemohl ztráceti času a vesloval za svým cílem.

Konečně dospěl po nadlidské námaze až k jednopatrovému domku Dervalovu, jenž dosud vzdoroval vlnám a stál nerušeno. Nedaleko sřítila se v onom okamžiku stodola a Rohan s hrůzou zpozoroval několik utonulých, vlnami [illegible] hnaných. Srdce mu bušilo k prasknutí: což [illegible]-li i Marcela mezi nimi?! Voda vystupovala již tak vysoko, že dosahovala až

k okénku podkroví, v němž Marcela spávala. Což, překvapila-li ji povodeň dole, v kuchyni?

Bylo nutno rychle jednati. Nesměl ztráceti čas zbytečným mudrováním. S nasazením největší síly, podařilo se mu přiblížiti se až těsně k Marcelinu okénku a obtočiv lano kol velikého jakéhos háku zachytil se ho a vskočil konečně do komůrky. „Marcelo, Marcelo! Kde jsi?" zvolal ustrašeně.

Pronikavý výkřik byl mu odpovědí. Dívka, klečící upro střed jizby, zděšeně vyskočila. Povodeň ji vyrušila z hlubokého spánku a byla přesvědčena, že neujde smrti. S duchapřítomností jí vlastní se rychle oblékla a jen nohy byly bosy a vlas jí v hustých kadeřích, jako plášť halil ramena.

„Vždyť jsem to já, tvůj Rohan! Přicházím, abych tě zachránil! Nesmíme ztráceti ani minuty!"

Zatím, co takto promlouval otřásaly zuřivé vlny stavením. Marcela hleděla na svého snoubence jako u vytržení: připadal ji nadpřirozeným zjevením. Přistoupil těsně až k ní, a objav ji, vlekl ji k oknu.

„Neboj se, Marcelo, zachráním tě!" ujišťoval ji horečným, chraplavým hlasem. „Pojď! Pojď!"

„Jsi to skutečně ty, Rohane?" zvolala Marcela, tulíc se k němu a zvedajíc k němu své ustrašené oči. „Nežli mě zátopa překvapila, zdálo se mi o tobě a když jsem procitla a slyšela zoufalé výkřiky sousedů, běžela jsem k oknu a volala přes divoce burácející vlny: Rohane, Rohane!"

„Nesmíme ztráceti ani minuty," varoval Rohan.

„Jak jsi se sem dostal? Člověk by myslil, že's spadl s nebe! Ach, drahý Rohane, lidé lhou, říkají-li, že jsi zbabělcem!"

Přivlekl ji polo násilím až k oknu, ukazuje na kolébající se člun a dávaje ji pokyny, co má činiti, aby ji mohl zachrániti. Odvázal levici lano od háku, přitáhnuv člun těsně pod okénko, a vysadil na to Marcelu pravicí na římsoví a vybídnuv ji, aby se pevně držela jeho rámě, spouštěl ji zvolna, ale



Důkaz.

Učitel vysvětluje žákům, že spánek má velký vliv na zdraví člověka. „Co pak chcete, Pavlíčku?"

Žák: „Že to mohu potvrditi skutečným případem."

Učitel: „Povězte nám to tedy."

Žák: „Já měl vloni jet k strýčkovi drahou, ale zaspal jsem a vlak se sřítil s náspu. Nebýt spánku, byl bych mrzákem."

*

Na břehu.

Dívka: „Ach, moře, zrádné moře! Kolik lidí máš už na svědomí! I mne jsi připravilo o ženicha!"

„Utopil se vám?"

„Ne, ale v mořských lázních v Bašce se zamiloval do jiné."

*

Trefná odpověď.

„Chci se aktivně súčasniti boje života. Co mám činiti?" zněl dotaz na listárnu redakční.

„Ožeňte se," zněla odpověď.

*

Z Humoristických Listů.

Soucit keťasa: Ubozí staromodní zloději. Musí pracovati s paklíčem, dlátem a kladivem v ruce...

*

Židovská pravidla.

Baron Silberstein: „Ale, papa, slíbil jsi mi, že dostanu s Elvirou 60.000 věna, a vyplácíš mi jen 57.000! Jak to?"

Bankéř Popper: „Nu, jak to? Platím-li hotovými smím snad odečíst 3 proc.? Jakživ platím hotovými a srážím si 3 proc. Snad nebudeš chtít změnit svět?"

*

Z mateřské školky.

Pěstounka: „Pověz mně, Mařenko, nějakého obojživelníka!"

Žačka: „Co je to?"

Pěstounka: „To jest tvor, jenž žije na suchu i ve vodě..."

Žačka (rychle): „Hastrman!"

*

V ozčilení.

„Takové individuum jako vy jste, mne nemůže uraziti. Vy jste u mne, pane, pouhá nula!"

„A co vy jste? Co? Víte, co jste? Lotr jste, šejdíř, darebák, rozumíte! Kdybych chěl mluvit, dávno jste pod zámkem! Tož jen ne tak z vysoka milej pane, to co vy jste, byl jsem já už dávno!"

*

Ze zákopů.

Poddustojník M., povoláním herec, jinak dobrá kopa, súčastnil se dobrovolně hlídky, jež se vyznamenala. Když přišly noviny, sdeči dlouho při nich a nechtěl se dáti do hry. Tu pravil jeden jeho kamarád:

„Nechte ho, on hledá ve zprávě nejvyššího velení svou recensi!"

*

V Uhrách.

Tatík (kroutí nad synkem hlavou): „Hm, hm, kluk jeví schopnosti. Lže až se práší, krade jako straka. Matko, ten kluk není stvořen na prostého nádeníka. Jestli se nepohorší, muže to dotáhnout až na ministrpresidenta."

*

Monolog „namoženého".

Nachmelený, jenž vrávorá přes náměstí z hostince domů: „To je divná věc. Nikdy jsem nepozoroval, že by se všecky domy takhle do kola točily. Ale tím líp, aspoň nemusím daleko chodit. Beztoho už mi nohy nějak neslouží; sednu si na chodník a počkám, až se přitočí muj dům. Honem chytím za kliku a za chvíli budu bez namahání v posteli."

Útěcha.



Nová služka (bázlivě): „Zajisté umíte znamenitě vařiti, milostivá?"

Paní: „Buh zachovej. Ani za mák tomu nerozumím."

Služka (oddychne s potěšena): „Pak se k sobě hodíme. Já také ne."

*

Snadná odpověď.



Ona: „Když nebudu moci přijít k dostavenéčku, tedy pošlu přítelkyni, aby vám dala zprávu."

On: „Dobrá, je ale ta přítelkyně hezká?"

Ohledný.

A.: „Sdělil jsi mladé paní zprávu o smrti jejího choté šetrně a znenáhla?"

B.: „Zajisté; svěřil jsem toto poslání příteli Kocourkovi: on koktá."

*

Malér.

Anglický důstojník na dovolené přinesl svému starému zahradníkovi pletenou kuklu na hlavu, kterou v zimě vojáci v zákopech si přetahovali přes uši. Když se po čase dustojník zase vrátil, shledal, že přes citelné chladno zahradník kuklu nenosí. „Proč pak ji nenosíš," ptá se důstojník, „nedělá ti dobré služby?"

„Oh ano," škrábe se zahradník ve vlasech, „ale od posledního neštěstí s ní..."

„Jaké nehody? Co ti čepice mohla způsobit za neštěstí?"

„Můj přítel John pozval mne na sklenici whisky a já to v ní přeslechnul..."

*

Není nad výmluvu.

Učitel: „Mně se zdá, Slávku, že včera jsem tě viděl, jak jsi kouřil cigarettu."

Žák: „Ba ne, to jsem ji jenom Frantíkovi Pazderkovic na chvíli podržel, když šel kolem jeho tatínek."

*

Cenná náhrada.

Kuchařka (rozmlouvajíc se svým ženichem o jejich nastávajícím sňatku): „Ano, milý Josefe, peněz nemám, ale za to jsem se v poslední službě znamenitě naučila bráti na dluh."

*

Také účel pozemkových knih.

Soused Hlavsa měl právo služebnosti skládati kompost na poli souseda Kopřivy. Kdysi se oba nepohodli, a tu Kopřiva zakázal prostě Hlavsovi na poli kompost příště složiti.

Byl z toho soud a když soused Hlavsa u líčení stále se dovolával toho, že má svoje právo v knihách, rozkřikl se rozlobeně Kopřiva: „Když to máte v knihách, tak si s hnojem také jezděte do knih a ne na moje pole."

*

Z válečného humoru.

Ve střeleckém zákopu bylo pravé boží dopuštění, kule jen sršely. Jedna z nich zasáhla bodrého štyr. pěšáka, jenž byl ihned zalit krví, jež mu vytryskla z rány. Nicméně tvrdošíjný voják nechěl z místa. Konečně křikl na něj setník:

„Jděte přece, Filubachře, na obvaziště, sice vykrvácíte!"

Voják očividně jen nerad poslechl a váhavě kráčí, opíraje se o svou pušku, k obvazišti, stále provázen svištícími kulemi. Po pěti minutách však byl v zákopu zpět.

„Co u všech kozlů tu zase chcete?" vykřikl setník udiven. „Na obvaziště máte jít!"

Voják zasalutoval a hlásí: „Poslušně hlásím, že jsem si tu zapomněl pytlík s tabákem!"

*

Kaprál vykládá o subordinaci jako hlavním požadavku vojenském. Domobranec Vomáčka klímá v koutku. V tom vstoupí inspekční důstojník a provádí malou zkoušku, zdali mužstvo poslouchá.

„No tak, muži," a obrátí se na nešťastného Vomáčku, „o čem vám tady bylo vykládáno?"

Vomáčka vstane rozpačitě, ale kamarád mu napovídá:

„O subordinaci."

„Dobře," praví důstojník, „co je to subordinace?"

Vomáčka kouká do vzduchu

Kamarád z prava šeptá: „povinnost", kamarád z leva „nutnost", jak jim to pan kaprál vysvětloval.

Vomáčka poslouchá chvíli různé ty zvuky, pak se vzpřímí a praví: „Prosím poslušně, subordinace jest nepříjemnost."

KDO inseruje, prodává!

Nejlacinější noclehy
Vídeň II., Novaragasse č. 45
2048 (blíže Praterstернu).
Čisté postele pro pány po K —·60, —·80 a 1·—. - Pokoj s dvěma lůžky K 2·40.

Nejvyšší ceny za vyplacené svršky, prádlo, grad. povlaky, chifon, plátno i zbytky, šatstvo, nábytek a celé pozůstalosti platí pouze
ATLAS 30
Vídeň XVII., Jörgerstrasss 13. (V obchodě nábytkem).



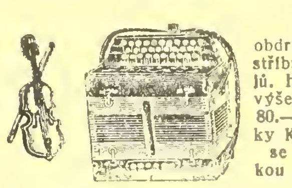
Automatická hromadná past
chytí bez dohledu až 50 kusů za jednu noc. Past se samočinně nalíčí a myši nazanechávají žádného větření. - Žádný překupník nýbrž vlastní výrobce, proto tak levné ceny. Ručím za dobrý výkon. - Zásilky na dobírku. Poštovné 90 hal. M. Schütz, mechanická dílna na zpracování dřeva.
Na krysy kor. 6·—
Na myši kor. 4·80
Prodejna: Vídeň III, Beatrixgasse 3. 3.

Poprsí krásné plné a pevné, plná rámě krk docílí
každá slabá dáma a dívka v krátké době zaručeně neškcd. zák chráň. patří. kosmetikům „Balsam-Rekord" Trvalý Účinek v krátké době. Poprsí a ostatní tvary těla rychle se vyvinují, mohutní a sílí. Osvědčený a silně působící prostředek. Zcela nově. Lék. dopoučeno. Účinek již po prvém upotřebení. Skleslá neb zanedbaná ňadra nabudou normální plnosti a pružnosti. Nesčetná díkůvzdání. Dávka K 9.—. Zasílá diskretně s přilož. návodem a poučením „O pěstění poprsí". 23
laboratoř K. KOČÍ, PRAHA, VII. ul. v Zátiší čís. 6/15



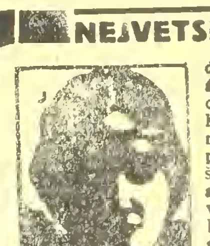
Dámské pláště kožešinové!
Nejnovější módní kožešiny lišky aljašské, sobola, lišky křížené, stříbrné, modré a polární.
Báječně velký výběr! Nedostižně levné ceny! Vzorná obsluha! 19
Víd. importní dům kožešinami E. Anders,
Vídeň VII., Mariahilferstrasse 114 blíže Kaiserstrasse.

Bezplatně. 2169



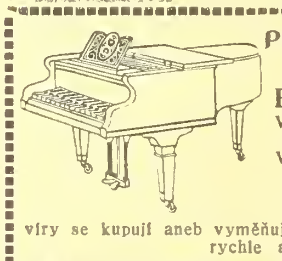
obdrží každý můj cenník zlatého a stříbrného zboží a hudebních nástrojů. Housle za K 40.—, 45.—, 55.— a výše. Dobré harmoniky K 4 80.—. Dvouřadově vídeňské harmoniky K 120.—, 140.— a výše Nevhodné se vymění, neb peníze vrátí. Dobírkou neb zaplacením předem zašle: Zasilatelský dům
HANUŠ KONRÁD, c. a k. dvorní dodavatel, Most 1867. Čechy.

NEJVETSI O STESTI



docílíte nepopiratelné jen ideální krásoa. Hlavním požadavkem jest krásný obličej. Kdo mluví o kráse má na mysli krásnoa tvář. Hleďte proto, abyste svoji pleť zkrášlili a mladistvý její vzhled až do pozdního stáří zachovali. Mojí metodou dle dr. Idelsona zlepšenou, zbavíte se za krátko na vždy všech pih a jiných možných nečistot kožních. Pokožka tváře nabude znovu oslňující čistoty a svěžesti. Na požádání zašla každému zdarma návod této zázračně působící metody. Pište proto na adresu
A. JELÍNEK, VÍDEŇ 66, schránka 37. oddělení 63. 2160
Poštovné ve známkách se vyprošuje.

BUKOVÉ DŘEVO KU PÁLENÍ
suché, zdravé, koupím franco, Vídeň
každé množství
Nabídky přijímá **Pavel Lebl**, továrna na bedny a prodej palvového dřeva 36
VÍDEŇ VI., Molkrdgasse 32. Telefon 5446.



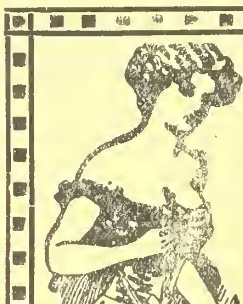
První český sklad pian pianin
RUDOLF FRANK,
Vídeň IX, Lichtensteinstr. 157 7
aneb
Vídeň IX, Heiligenstädterstr. 10/7
Doporučuje svůj hojně zásobený sklad pian a pianin nových, jakož i obehraných. Staré klavíry se kupují aneb vyměňují. Správky a ladění se vyřizují rychle a zaručeně. 40



PIHY uhry, vrásky, žlutiny, červenost kůže, nosu a ostatní vady pleti v dnech trvale odstraní zák. chráněný „Créme-Rekord" kelímek K 6·— a „Silvia-Créme" K 7·—. Pudr K 3·—. Obličej stane se mladistvě a mile krásný, svěží a ošklivé vady krásy se znovu netvoří. Chloupky z obličeje, rukou a pod. odstraní ihned bezbolestně „Heureka" K 7·20. Osvědčené
Zas. disk. s přilož. návody a pouč. „O pěstění krásy" laboratoř K. Koči, Praha VII. ul. v Zátiší č. 6/15. 2.

KAVÁRNA „LIDO"
IV., Margaretenstrasse 7.
Dobré nápoje. - Studené večeře. - Pět kulečníků a pěkný kuželník. - Dostavenícko české společnosti. - Veškeré české časopisy vyloženy. - Každou sobotu koncert. 25

Platím libůstkářské ceny!
Brilanty až 6800 K za karat. Zlaté kabelky, krabice, skříňky až 6000 K. Zlaté hodinky až 3000 K. Zlaté řetízky, prsteny, stříbro a jemné zlato za nejvyšší ceny.
Nepravé zuby K 1.— až 8.— za zub.
Chrupy a zlato až K 300.—.
Ústředna nákupu zlata REISKIN
Vídeň IX Sechschimmelg. 21
Nabídky z venku písemně. 29



I nejkrásnější obličej
znetvořují pihy, lišeje, pupínky, uhry, červené skvrny a p. Všechny tyto kožní vyrážky zmizí však po upotřebení
Krému na obličej.
Kůže se stane opět hebkou a mladistvě svěží a vrásky se uhladí. Nemeškejte proto a dopište si o tento dávno osvědčený a známý, výtečný prostředek. Krabice stojí K 5·—, poštou o 75 hal. více
Zasilatelství „NOVITAS" odd. 17
Ústí n. Labem, Čechy. 2045

Lipské kožešiny,
sobola, křížové, modré a stříbrné lišky. Kožešinové nákrčníky a rukávníky na způsob lišky, jakož i límce přehnuté od K 90.— výše.
MAX ZÁKOSTELSKÝ, kožešnický mistr, Vídeň, VII., Westbahnstrasse 28.

Výtečné fotostroje
zvláště do pole se světelnou optikou.



Rychlofotografické stroje
a potřeby. **Komory pro začátečníky** s přípravami a návodem: K 3·20, 4·20 a 6·80.
Komory sklopné 6×9 K 12·— 9×12 K 15·—. Stroje Luxusní až do K 900·—.
Desky, pohlednice a přípravy vždy na skladě
E. Birnbaum, fotozávody. Rumburk 55, Čechy.
Vyznamenán c. k. rakouskou státní medailí, 2047

Žádejte všude ve veřejných míst nostech týdně vycházející
„Vídeňské Illustr. Noviny"!

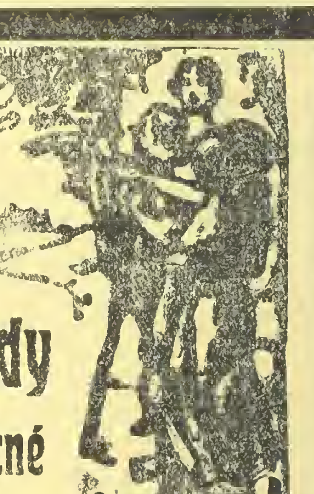
Pozor! Telefon 7321. Mondl
Kupuji a platím nejvyšší ceny za nové a opotřebované uniformy, obuv, sedlovi, prádlo, látky koberce, kožichy, nábytek, klavíry, staré žitnosti o vůbec za úplné pozůstalosti. Korr. lístek stačí, dostaví se dle přání i na venkov. Mondl V, Rechte Wienzeile 35, Heumühlg. 17
Tramwayové spojení s 63 a 61 2·6



Nejkrásnějšího obličeje
a mladistvě čerstvé pleti nabudou paní a dívky do nejpozdějšího věku pouze upotřebením mého tisíckráte vyzkoušeného receptu. Veškery nečistoty kůže jako: pihy, jaterní skvrny zmizí. Zašlu každému proti zaslání poštovní známky na odpověď opis tohoto receptu úplně zdarma. Dopište ihned na
L. DECKER-a, Vídeň 56,
152 schránka 19, oddělení 7.

Staré nepravé zuby, zlato a stříbro kupují za nejvyšší ceny. Za zub K 1.— až K 6.—, za chrup až K 300.—. Specialista **Braunstein**, I., Weihburggasse 16, II. schody, dv. 5. 22

Nové rady pro nemocné



Sepsal jsem spis, abych v něm ukázal milionům trpících jedinou cestu k uzdravení. Tyto rady nestojí ani haléře a tato kniha bude každému, kdo se cítí nemocným, neduživ., slabým a malomysl., zdarma poslána. Můj spis je výsledkem 50letého myšlení a studia, obsahuje výtah bohatých, praktických zkušeností a mnoho důkazů vynikajících mužů vědy 1953
Kdo se chceš zachrániti,
následuj mého učení, které již mnoha tisícům pomohlo. Ať povstala nemoc starostí, zármutkem, přepracováním, ať bylo utrpení způsobeno
lehkomyslností a nestřídmostí
všem utlačeným, neschopným k práci, lidem slabé vůle ukáží vědeckou a
přirozenou cestu
k osvobození od nervových nemocí, nespavosti, nechuti ku práci, tělesné a duševní slabosti; suchého lámání, bolestí hlavy, poruch zažívacích i žaludečních a mn. j. nemocí. Pište ihned lístek a žádejte zdarma a franko
muj „Ukazovatl cesty"
Lístek adresujte na
Ernst Pasternack, Berlín, S., O.,
Michaelkirchplatz 13, odděl. 663.

SMĚNÁRNY VE VÍDNI:
I., Herrengasse 12, I., Graben 15, II., Praterstrasse 24, III., Landstr. Hauptstr. 88, IV., Favoritenstrasse 4, V., Margaretenstrasse 71, VII., Mariahilferstrasse 84, VIII., Josefstädterstr. 103, IX., Porzellangasse 9, X., Favoritenstrasse. 95, XII., Meidlinger Hauptstrasse 18, XX., Am Spitz 18.

Vklady na knížky $3\frac{1}{2}\%$
kciový kapitál K 120,000.000·—. ervní fondy přes K 40,000.000·—.

FILIÁLKY: 2049
Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Hradec Králové, Jihlava, Jindřichův Hradec, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Mladá Boleslav, Moravská Ostrava, Olomouc, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, a Terst s expositurami v Gradu a Opatii.
Centrála v Praze založena r. 1868.

Živnostenská banka filiálka ve Vídni I. okres Herreng. 12.

Majitel: „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydává: zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.

Redakce:
Videň X., Favoritenstr. 130.

Administrace a tiskárna:
Videň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychleji. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonorují —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 44.

Jednotlivá čísla 40 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 20·80, půlletně K 10·40, čtvrtletně K 5·20 měsíčně K 1·74.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi

Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·— V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 31. ŘÍJNA 1918.

Rakousko-uherské dělostřelectvo na ulicích Cařihradu.

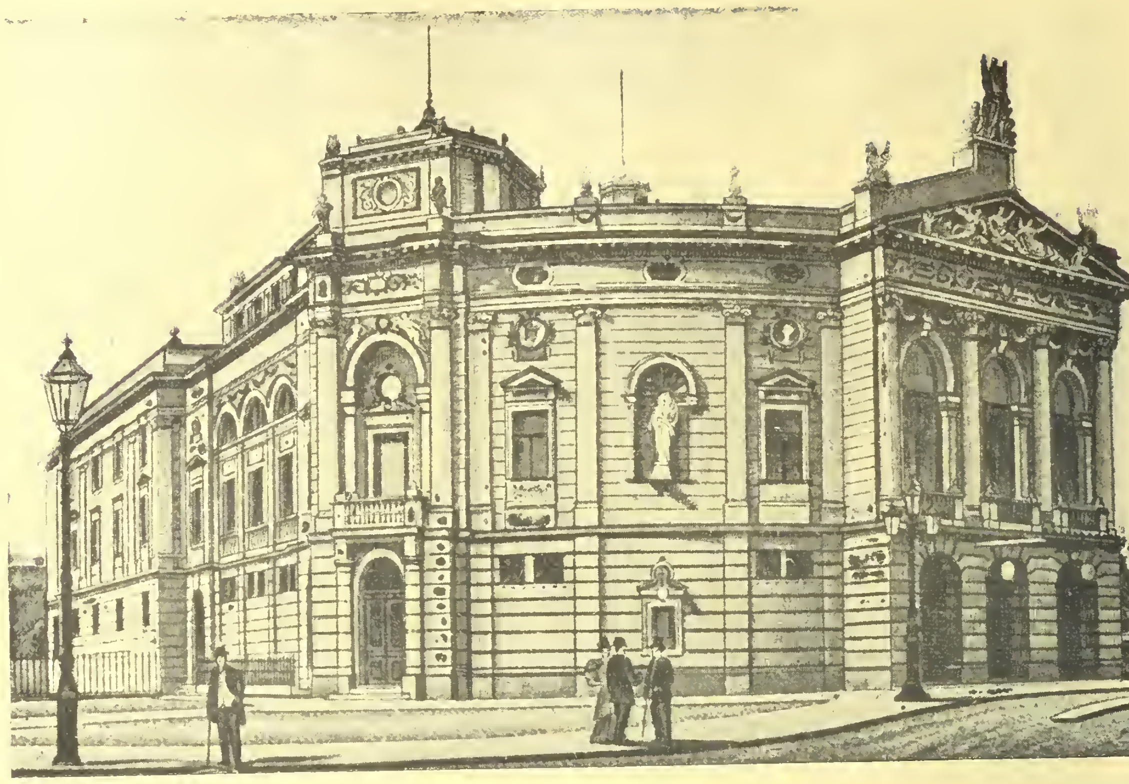


Mírové vyjednávání pokračuje. — Německé armády ustupují z Belgie a Francie. — Před obratem v Rumunsku. — Vyklízení Srbska a Černé Hory.

Zahraniční ministr, vláda uherská a kabinet Hussarkův odstupily.

KONEC STARÉHO RAKOUSKA.

Nastává konec starého Rakouska. Císařský manifest o přestavbě Rakouska ve spolkový stát už vyšel před týdnem a národní státy se tvoří. Pro počátek prý se mají zříditi 4 takové národní státy: Německo-rakouský, československý, illyrský (jihoslovanský) a rusínský. Polská otázka zůstati má stranou, Poláci nejsou prý již příslušníky rakouskými, země koruny svatoštěpánské nesmějí územně býti dotčeny. Národní státy mají míti jen území tím kterým národem obydlené a budou vysílati zástupce do spolkového shromáždění. Společným má býti panovník, zahraniční politika a vojsko. Dá se mysliti, jak se udiveně vůdci stran na Hussarka dívali. Češi se ani nedívali. Pozvání Hussarkovu nevyhověli a oznámili mu písemně, že ze známých důvodů s ním nejednají a nepřijdou. Němci odbyli Hussarka, že na svůj nápad přišel pozdě. Dr. Korošec vrtěl povážlivě hlavou, jak může bez Chorvatů a bez Bosny vzniknouti „illyrský stát" a řekl, že tak to nepůjde. Dr. Petruszevič chtěl věděti, zda východní Halič bude patřii k ukrajinskému státu, ale bar. Hussarek to nevěděl. Proto rozhodnutí ponechává ukrajinskému nár. shromáždění, jež konalo v neděli ve Lvově. A tak odešel bar. Hussarek s nepořízenou. Člověk věru nechápe, proč má bar. Hussarek takové šibeniční nápady. Řekne, že vznikne československý stát — bez Slováků, neboť Uhry jsou nedotknutelny. Ten „československý" stát by neměl hranic. Němci by v něm nebyli, „illyrský" stát by se skládal z Krajiny a Dalmacie, tedy ze dvou nesouvislých kusů, a v těch by jako na švýcarském sýru byla oka „sebeurčených" Italů. Toť se ví, že by k němu nepatřili Slovinci ze Štyrska a Korutan a Němci z Kočevska. Ukrajinský stát by neměl vůbec území, neboť s Poláky bar. Hussarek prý nedisponuje a Rumuni by měli „sebeurčení", Rusínské území je však prosáklé menšinami polskými resp. rumunskými, uherští Huculi a Rumuni by ovšem zůstali ve státě uherském. S takovou bezhlavostí přijde vídeňský ministr president na národy. Což pak není ve Vídni opravdu nikdo, kdo by měl trochu soudnosti? Poláci jsou cizí příslušníci, ale vídeňské vlády vyhazují milir. na obnovu jejich území, trpí polské židy, kteří se tu usadili a pijí krev kde komu, ve vládě Hussarkově sedí dva polští ministři, v ministerských kancelářích je plno Poláků, tedy cizozemců atd. Věru čistý vídeňský pořádek! A jak krásné by bylo „německé Rakousko". Podobalo by se mořskému pavouku, jenž má malé kulaté tělo a dlouhá chápadla kol do kola. Hussarek provedl husarský vtip. Československý stát bude, ale budou k němu patřiti celé Čechy, Morava, Slezsko t. j. Opavsko i Těšínsko, vždyť jsou to léna koruny české a již z toho důvodu Těšínsko Polákům nedáme, a Slovácko, ať se to zase Maďarům líbí či nelíbí. Český stát budou tvořiti: země česká v tom rozsahu, jaký má, nebude z Moravy odtržen ani čtvereční metr půdy a ze Slezska také ne! A bude jihoslovanský stát, jehož jádrem bude království Chorvatské a bude k němu patřiti Bosna, Dalmacie, Istrie, Goricko-Gradišťsko, Krajina, jižní Štýrsko a východ. Korutany. To přece bar Hussarek má věděti.



K jubileu lublaňského zemského divadla: Lublaňské divadlo bylo nedávno po delší přestávce zase otevřeno.



Armádní velitel baron Krobatin se svým štábem na inspekční cestě.

JAK SI ČESKÝ STÁT PŘIPRAVUJE ČTYŘDOHODA.

Četli jsme v těchto dnech, jak si český stát představuje Hussarek a vídeňská vláda. Byl by to český stát bez severních Čech, bez Šumavy, bez severní a jižní Moravy, bez Slezska a bez Slovácka. Byl by to stát upoutaný k Vídni společnými financemi, armádou a diplomacií. Jinak si předsavuje tento český stát čtyřdohoda. „Morningpost" o om píše, že federalisace Rakouska je nepřijatelná a neproveditelná. Žádá zrušení dualismu a rozdělení státu rakousko-uherského v nové suverenní státy K československému státu má připadnout dva miliony Němců. Stát ten bude se skládat z Čech, Moravy a sever. Uher. Z hospodářských důvodů bude jižní hranice českého státu posunuta až k Prešpurku a na severozápadě bude hraničit s Polskem. Tím má býti českému státu zajištěn přístup k Černému a Bal-



Severoruské město Vjatka, obsazené nedávno čtyřdohodovým vojskem.



Plovoucí mlýny na Kuře.

tickému moři. Polské království bude spojeno s ruským Polskem, Slezskem a částí východního Pruska a Gdanskem. Velké Rumunsko bude spojeno se Sedmihradskem a Bessarabií, čímž vzniknou tři nové státy, z nichž český bude míti 12 mil. obyvatelů, polský 24 mil. a rumunský 16 mil. obyvatelů. Tím bude zjednána protiváha proti Německu. Čtvrtý stát, kerý bude na jihu utvořen, totiž jihoslovanský stát, bude pak držet na uzdě Maďary.

▫ ▫ ▫

JAK SKONČILO BULHARSKO VÁLKU.

Balkánský dopisovatel N. Rott. Courantu posílá svému listu obšírné vylíčení událostí, jež vyřadili Bulharsko z války. Vypisuje nespokojenost a vření, které již před více než rokem zachvátily obyvatelstvo, propagandu protiněmeckou a protiválečnou, vysvětluje změnu kabinetu a přichází na osudné dny 24. a 25. září. „Veřejné mínění v Bulharsku dávno nenávidělo Němce, praví novinář; každý viděl, že Německo vykořisťuje Bulharsko, a potyčky a srážky důstojníků a vojáků s německými byly na denním pořádku. Konečně se říkalo zcela veřejně, že Bulharsko válčí jen na prospěch a v zájmu Německa. O Rakousku se mnoho nemluvilo; Bulhaři mají rádi Maďary a rakouské Němce, za to Češi jsou jim velmi nesympatičtí, Chorvati neméně". (Pozorování toto je velmi příznačné; tím závažnější, že Holanďan je pozorovatel bystrý a člověk veskrze objektivní.) Není divu, že stále a stále se hovořilo o separátním míru, a že několikráte byly činěny pokusy o styk s dohodou. Když se ujal předsednictva ministr Malinov, mluvilo se veřejně, že Bulharsko čtvrtou zimu válčiti nebude. Nebylo to ani možno; nemluvě o nedostatku potravin, vojsko bylo úplně nahé, a Německo mohlo pomoci jen velmi málo. Noví minisři prohlédli frontu, přesvědčili se o hrozivé náladě vojska, o jeho bídném stavu, a žádali rozhodně, že vojsko musí být aspoň řádně zásobeno. Když 13. září narukovali nováčci ročníku 1899, a nebylo je do čeho obléci, byla veřejnost přesvědčena, že válka je u konce. Rekruti byli také posláni domů. V takovém stavu úplného vyčerpání, znechucení, vzteku a touhy po míru stihla Bulharsko dohodová ofensiva v Macedonnii, zahájená 15. září. Hlavní náraz veden na místě, kde byl nejméně očekáván, a kde stály dva pluky, složené z Nebulharů: Albánců,Turků a Macedonců, zahnaných do vojska z obsazeného srbského území. Zdá se, že tito nespolehliví živlové byli dorozuměni s nepřítelem, způsobili zmatek, strhli s sebou více jiných oddílů, tak, že se pohnula celá fronta západně od Vardaru. Oddíly východně od Vardaru bojovaly statečně. Ihned po udeření ofensivy, oznámila bulharská vláda spojencům — i Turecku — že tato nová zkouška přichází na Bulharsko jen k vůli Německu a spojencům, a Bulharsko žádá naléhavě pomoc. Na společné konferenci ústřed. mocností bylo také usneseno, že Německo a Rakousko pošlou do Bulharska značné vojenské oddíly; avšak pomoc nepřicházela, nikdo nevěřil, že Bulharsko je ve stavu tak zoufalém. Neuvěřitelně stalo se však jistým, když dokonce nenávidění Srbo é postupovali údolím Vardaru bez překážky, a tehdy již nepomohlo nic ani úsilí loyálních věrných důstojníků zastaviti postup v některém zadním údolí. Najednou stalo se heslem národa: „Nebudeme umírat za Němce!" Když pak 22. září vypukla vzpoura v hlavním stanu v Kjustendilu, několik důstojníků bylo zabito, a bulharské vrchní velitelství musilo utéci kamsi na západ, viděli i spojenci, že jde do živého. 23. září navrhla vláda Malinova caru Ferdinandovi, by se pokusil zahájiti vyjednávání s dohodou, a vymohl příměří. Malinov byl již ve styku s diplomatickým zástupcem Spojených Států, generálním konsulem Murphym, (jenž dlel po celou válku v Sofii, Amerika nepřerušila s Bulharskem styky!. Murphy zručný diplomat, žil úplně v ústraní, ve ville za městem, náležející anglickému vyslanci. Byl v Sofii velmi ctěn a oba kabinety. Malinovův i Radoslavův, měly jej ve veliké vážnosti. Co se nepodařilo vyslancům neutrálních států, podařilo se Murphymu. Dostal dovolenou projížděti Bul-



Rakouský obchod rybami na Adrii: Nakládání ryb na nákladní automobily.



Z Bulharska: Klášter sv. Ivana v horách u Sofie.

harskem i obsazeným územím, pod záminkou, aby se osobně informoval o stavu anglických zajatců, kteří byli pod jeho ochranou. Murphy a jiní Američané, kteří zůstali v Macedonii, stále houževnatě propagovali mírové zásady Wilsonovy. Je jisto, že Murphy věděl o poslední mírové nabídce, učiněné v červenci Bulharsku dohodou. Car nechtěl o takovém kroku ani slyšeti. Večer 24. září byla svolána korunní rada, jíž byl přítomen celý kabinet, car i následník trůnu. Vláda trvala na návrhu o jednání s dohodou, proti byl car a následník. Rozhodnuto nemohlo býti nic. Město Sofia o všem tom nevědělo, nemělo ani tušení, co se děje. Vláda zakázala jen pobyt na ulicích od 9.—5. hod. noční, pod záminkou, aby socialisté nepořádali před zasedáním sobranje demonstrace. Veřejné mínění však volalo po zahájení jednání s dohodou. Váleční zbohatlíci volali po jednání, bojíce se, aby jejich jmění, uložené v papírech a zásobách tabáku, nevzalo újmy nepříznivým skončením války; ostatní obyvatelstvo chvělo se strachy před hladem a zimou, a naléhalo na skončení války.



Z nedávných bojů o Sofii: Rilská planina s horou Mursallou, která chrání město od jihu.



Holandská královna Vilemína, jež nabídla své služby ku sprostředkování mírovému.

Nebylo jiného východiska, než skoncovati ničemné dobrodružství, do něhož Bulharsko — v cizích službách — bylo zavlečeno. Každému člověku bylo jasno, že země vrhla se do války po straně ústředních mocností, aby vybojovala své „ideály". — Možnost tato mizela každým dnem, a mizel tedy v národě smysl bojovati, a zůstávati po boku ústředních mocností. Centrální mocnosti selhaly, nelze už od nich ničeho očekávat, tedy je zbytečno jíti s nimi dále. Budeme se snažiti, tyto ideály vybojovati pomocí druhé strany. — To byly základní myšlenky, které vedly Bulharsko z války. — Potud dopisovatel. „Ideály" bulharské dohoda a soud světa zváží, a nezapomene, že k vůli těmto „ideálům" Bulhaři vpadli Srbům napadeným v čele, do zad s nožem v ruce; k vůli nim Bulhaři provozovali zvěrstva; k vůli nim válka se prodloužila a ztrávila statisíce životů nevinných lidí. Národové světa chtějí žít v klidu, bratrství a sotva bude místo ve světě pro nenasytnost po půdě, krvi a zlatě.

WILSON A ČESKÝ STÁT.

President Spojených Států severoamerických Wilson odpověděl rakousko-uherské vládě na nabídku příměří a míru, podanou 4. t. m. Jak známo, bylo v nabídce prohlášeno, že rakousko-uherská vláda stejně jako německá a turecká ochotna je k vyjednávání na podkladě zásad, které Wilson ve čtrnácti bodech shrnul v řeči, již pronesl v americkém kongresu 5. ledna t. r. Wilson na tuto nabídku odpovídá stručně zcela jasným poukazem na to, že v době od 5. ledna nastala vážná změna uznáním Čechoslováků za válečnou moc, čímž vybavena byla československá národní rada náležitou autoritou, aby sama vedla vojenské a politické záležitosti Čechoslováků. Americká vláda uznala také nejdalekosáhlejším způsobem oprávnění národních snah Jihoslovanů po svobodě. Proto Wilson nemůže dnes uznati pouhou autonomii Čechoslováků a Jihoslovanů za podklad pro mír, nýbrž musí zaujati stanovisko, aby tito národové sami a nikoliv on rozhodovali o vlastních právech a budoucnosti v rodině národů. Odpověď Wilsonova hr. Buriánovi je vlastně pouhým doplňkem noty, kterou president Wilson dal německé vládě. S Německem promluvil Wilson jasně a určitě o podkladě, na kterém mohlo by se dospěti k vyjednávání o příměří a míru, kdežto vídeňské vládě toliko naznačil svoje názory o národnostních otázkách, které dlouholetým a krutým útiskem většiny národů v Rakousko-Uhersku pronikly z vývoje války k mezinárodnímu řešení a jež budou jedním z nejvýznamnějších podkladů pro jednání mírové konference. Wilson vlastně naznačil vládní a diplomatické Vídni, že nemůže přistoupiti na nějaké vyjednávání s ní, poněvadž ona nemá práva mluviti za národy. Wilson vyhražuje národům dosavadního rakousko-uherského mocnářství, aby sami rozhodovali o svých záležitostech a budoucnosti a to je vlastně jediné, co mohl hr. Burianovi odpověděti, aniž by porušil demokratické zásady, na nichž má být vybudován světový mír a jimž v Německu nyní překotně snaží se vyhověti demokratisací státní správy. Wilson zaujal k národnostním otázkám rakousko-uherským stanovisko úplně shodné s českým, jež bylo prohlášeno v resoluci Národního výboru dne 19. t. m., jakož i jihoslovanským. České poselstvo a veškeré české vůdčí organisace vždy prohlašovaly, že o československém státě jednati se může a bude jen na mezinárodní konferenci mírové. Ta o tom bude jednati se zástupci našeho národa. To jsme říkali a to zdůraznil i Wilson v odpovědi hr. Burianovi, kterou zároveň odmítl známý plán bar. Hussarka na zřízení spolkového státu. Národové sami musí rozhodovati. Jejich budoucí postavení v rodině národů nemůže určovati ani on, Wilson, a také ani hr. Burian, ani bar. Hussarek.

DEKLARACE ČESKÝCH PAIRŮ.

Deklarace českých pairů, podaná v plenární schůzi panské sněmovny, poukazuje na slabé zastoupení, které dnešní vládnoucí systém poskytl českému národu v panské sněmovně, což nutí nás, abychom tím důrazněji pozvedli hlasu svého jako věrní synové svého národa v okamžiku, kdy pro národy monarchie odehrává se proces nové budoucnosti a prohlásili svou solidaritu se všemi snahami a proudy pro svobodný samostatný stát. Deklarace odmítá pak všecky pokusy svésti český národ na vedlejší cesty. Spatřuje po dobný pokus v manifestu ze dne 17. t. m., který odmítá. Deklarace poukazuje na to, že manifest císařský, jakkoli formálně ruší ústavní základy z roku 1867, přece jen zůstává státi před teritoriální interpretací uherskou a nebere žádný ohled na slovanské větve v Uhrách. Deklarace



Ke 40. výročí okupace Bosny a Hercegoviny rak. vojskem: Účastníci berlínské mírové konference s Bismarckem uprostřed, na které okupace usnesena přes ruské protesty.



Z Turkestanu, dějiště nových bojů mezi Angličany a bolševiky: Pouliční prodavač polévky v Mervu.

prohlašuje, že mezi osvobozením Slováků z jejich jařma a mezi odtržením tak zvané provincie Deutschböhmen nemůže býti vedena paralela. Čeští členové panské sněmovny tážou se: je-li vláda ochtna zpraviti korunu o tom, že cesta, jež zahájena byla vydáním manifestu ze dne 17. října, je považována českými členy panské sněmovny za naprosto nemožnou.

MEZI BERLÍNEM A WASHINGTONEM.

Německá odpověď na americkou notu ze 14. října zní takto: Německá vláda vycházela, přijímajíc návrh k vyklizení obsazeného obvodu, z toho, že řízení při tomto vyklizování a podmínky klidu zbraní budou ponechány posudku vojenských rádců a že nynější poměr sil na frontách bude položen za podklad ujednání, které ho zajistí a zaručí. Německá vláda zůstavuje presidentu, by pro úpravu podrobností zjednal příležitost. Spoléhá na to, že president Spojených Států neschválí žádného požadavku, který by se nedal srovnati se ctí německého národa a s navázáním spravedlivého míru. Německá vláda ohražuje se proti výtce nezákonného a nelidského jednání, která se činí německým pozemním a námořním bitevním silám a tím německému národu. Pustošení bývá na ochranu ústupu vždy nezbytno a potud jest mezinárodně právně dovoleno. Německé vojsko má nejpřísnější rozkaz, aby šetřilo soukromého vlastnictví, a aby o obyvatelstvo ze všech sil pečovalo. Kde přes to se vyskytnou výtržnosti, jsou vinníci potrestáni. Německá vláda také popírá, že německé loďstvo při potápění lodí zničilo záchranné čluny i s jejich posádkou úmyslně. Německá vláda navrhuje, aby ve všech těchto bodech byl stav věcí objasněn neutrálními komisemi. Aby bylo zabráněno všemu, co by mohlo stížiti mírové dílo, byly přičiněním německé vlády vydány všem ponorkovým velitelům rozkazy, které torpédování osobních lodí vylučují. Při čemž však z technických důvodů nelze poskytnouti záruku, že tento rozkaz zastihne každou na moři se nalézající ponorku před jejím návratem. Jak základní podmínku míru označuje president odstranění každé na svévoli spočívající moci, která o sobě, nekontrolována a podle vlastní libosti může rušiti světový mír. Na to odpovídá německá vláda: V německé říši nemělo dosud národní zastupitelstvo vlivu na tvoření vlády. Ústava při rozhodování o válce a míru nepomýšlela na součinnost národního zastupitelstva. V těchto poměrech nastal základní obrat. Nová vláda jest utvořena v naprostém souhlasu s přáními národního zastupitelstva, vzešlého z rovného tajného a přímého volebního práva, vůdci velkých stran říšského sněmu a jejich členy. Ani budoucně nemůže nastoupiti žádná vláda úřad a také nemůže úřad dále vésti, kdyby neměla důvěry většiny říšského sněmu. Zodpovědnost říšského kancléře vůči národnímu zastupitelstvu jest dle zákona vybudována a zajištěna. Prvým činem nové vlády bylo navrhnouti říšskému sněmu zákon, kterým se ústava říše mění v ten smysl, že pro rozhodnutí o válce a míru jest potřebí souhlasu národního zastupitelstva Záruka trvání nové soustavy spočívá však nejen v zákonných zárukách, nýbrž i v neochvějné vůli německého národa, který ve své velké většině stojí za těmito reformami, žádaje jich energické provedení. Na otázku presidenta Wilsona, s kým on a vlády proti Německu spojené mají co činiti, tedy jasně a nedvojsmyslně odpovídá se v ten smysl, že nabídka míru a klidu zbraně vychází od vlády, která jest sproštěna od jakékoli libovůle a neodpovědného vlivu a zakládá se na souhlase převeliké většiny německého národa. V Berlíně, 20. října 1918. Podepsán: Solff, státní tajemník v zahraničním úřadě.

WILSONOVA ODPOVĚĎ.

Wilson zaslal dne 24. října Německu novou odpovědní notu ve které sděluje, že nyní po přijetí Wilsonova programu německou vládou, je president Spojených Států ochoten, zahájiti se svými spojenci vyjednávání stran příměří. President Wilson považuje však za svou povinnost prohlásiti, že může býti uzavřena jen taková dohoda, která znemožní Německu obnovení nepřátelství. Proto budou Wilson i jeho spojenci žádati mimořádné záruky. President Wilson poukazuje dále na to, že německý národ nemá tolik moci, aby podřídil vojenské orgány své vůli a že moc krále pruského i nadále zůstala neobmezenou a proto zdůrazňuje Wilson, že může vyjednávati jen se



Kroj domorodé krásky křesťanské z okolí Betléma.

zástupci německého národa.

Nota Wilsonova žádá jinými slovy jistoutu, že Německo neobnoví nepřátelství. O jaké záruky se jedná, naznačili už londýnské a pařížské denní listy: Vyklizení všech území obsazených, též Elsasko-Lotrinsko, vydání Strasburku a Met, vydání ponorek a eventuelně i dělostřeleckého materiálu atd. Narážce na pruského krále musí se rozuměti tak, že Wilson žádá odstoupení německého císaře. Kruté jsou Wilsonovy podmínky, ale budou splněny.

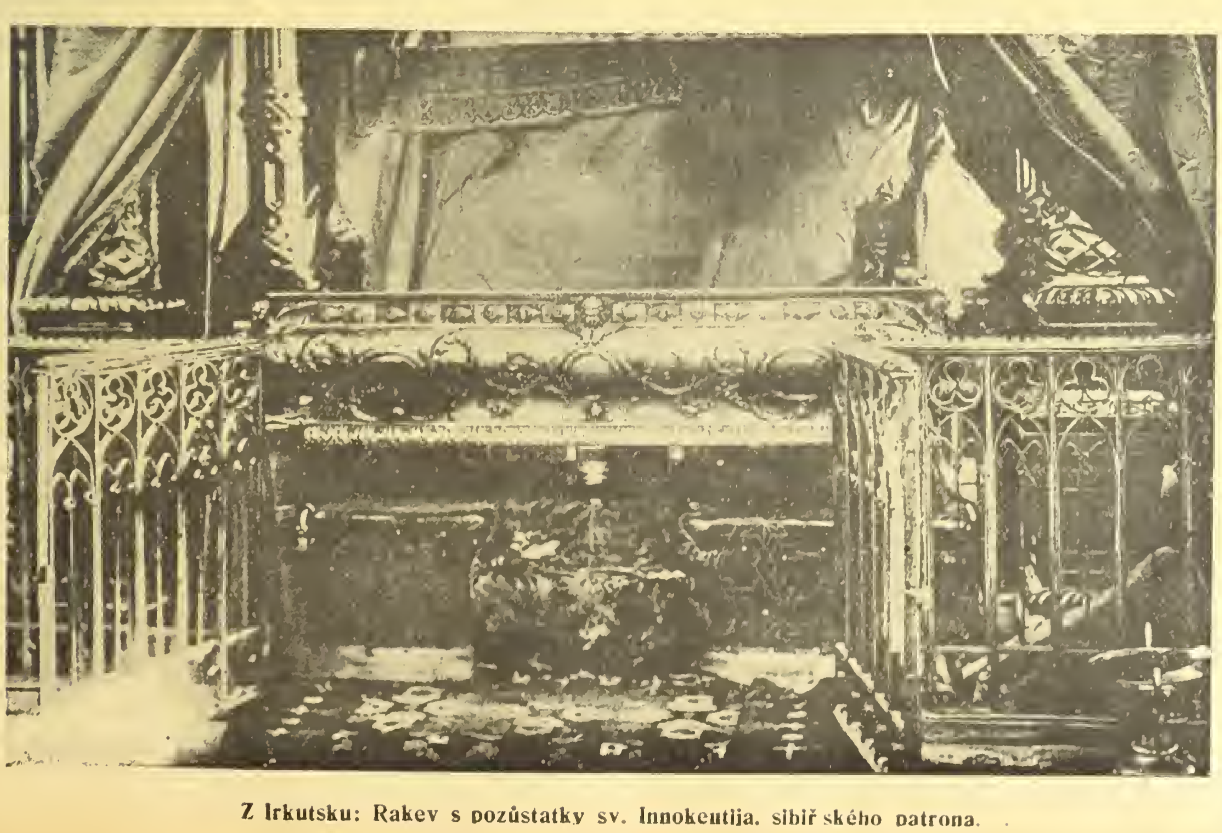
Alespoň se už sděluje z Berlína — sdělil to „N. W. Journal" — že císař Vilém vzdá se brzo trůnu a sice ne ve prospěch korunního prince, nýbrž svého nejstaršího vnuka, syna korunního prince. Také ostatní požadavky budou splněny.

ZAJÍMAVÉ DROBNOSTI.

Podle amerických zpráv bezpečnost létání byla r. 1912 88krát větší než r. 1908. Podle švédských zpráv je nebezpečnost letu jen dvakrát větší než jízda drahou z povolání.

*

Bakteriologickým zkoumáním bylo zjištěno, že se v útrobách mouchy nalézá na sto tisíc bakterií a není tudíž divu, že je moucha považována za neškodlivějšího tvora.



Z Irkutsku: Rakev s pozůstatky sv. Innokentija, sibiřského patrona.

ČERVÁNKY.

Anglicky napsal P. E. Browne.

I.

Odevzdav svuj klobouk a plášť ochotným rukoum piccola, oděného v krátkou kazajku s hustou řadou knoflíku, jehož čilá pozornost i zářící bledá tvář prozrazovaly velkou naději na štědré „propitné, přistoupil Langham k svemu obvyklému místu v klubovní místnosti — k oknu, kdež sedával už dlouhou řadu let — tak dlouhou, že raděj nikdy ani na to nemyslil — a podepřev se o měkké podušky, zahleděl se oknem ven.

Za stromořadím rozkládal se park, jenž umělým seskupením stromů měl městu, tomu výtvoru lidských rukou, dodati púvabu boží přírody. Jasně zářící tvář zapadajícího slunce záludně se na něho usmívala skrze vrcholky stromů, jichž dolejší část však ztrácela se již ve tmě, takže pozorovatel měl dojem úplné opuštěnosti.

Jakoby však jeho představa měla být obviněna ze lži, mihl se tu a tam kočár stromořadím, nákladní povoz někde zarachotil neb hlouček chodců objevil se mezi stromy.

Znuděn otočil se Langham na židli a zamířil zrakem do místnosti, naplněné massivním nábytkem, kde otáčeli se uniformování sluhové mezi tichými skupinami hostů.

Právě si chtěl ulevit povzdechem, když zaslechl zvučný, srdečný pozdrav.



Justiční palác v Římě, nejrozsáhlejší moderní budova hlavního města italského.



Obrázky z Uher: Kolik prasat krmí průměrný sedlák.

„Halló, Langhame! Co děláš, Bobe, stavíš větrné zámky či konejšíš nějakou bolest?"

Langham se usmál na přítele.

„Obojího trochu, Jime," odpověděl pomalu.

Příchozí přitáhl si židli a posadil se s povzdechem úlevy:

„Zámořská měď klesla o čtyři procenta. Naběhal jsem se úžasně. Čert to vem! Jsem unaven jako pes."

Langham neodpovídal, a tak na chvíli nastalo ticho. Takovou konversační svobodu ovšem si mohli dovolit tito dva muži, kteří se znali již tak dlouho, hned ze školy, a i z pozdějších let, kdy v boji o život snášeli veliká protivenství, až konečně oba docílili šťastných úspěchů.

Jim vyňal doutník ze své krabičky a pozorně prohlížel pásku na něm. Pak uřízl špičku a zapálil ho. Nějakou chvíli zamyšleně pokuřoval.

„Bobe", řekl konečně, „kolik je ti let?"

Langham zadíval se ven do rostoucí temnoty.

„Viděl jsem dvaačtyřicet zim — ale co je to dvaačtyřicet zim?"

Jim pozoroval pilně hořící konec doutníku.

„Měl bys se oženit," poznamenal poučlivě.

„Vím to."

„A proč se tedy neženíš?"

„Nestarám se o to."

„O ženění?"

„Ne, o to abych se zeptal, zdali by ta žena, kterou bych si chtěl vzíti, si také chtěla vzíti mne."

„Proč by nechtěla? Máš pěkný zevnějšek, jsi zdráv, bezúhonný, poctivý a vážený. Co by mohla chtít ještě víc?

„Mládí," odpověděl zkrátka Langham.

Jim odfoukl popel z doutníku.

„Kdo tě takto slyší mluvit, musí si myslet, že jsi přes sto let starým třesavým dědečkem. Proč to, vždyť nejsi tak stár?

Langham zavrtěl hlavou.

„Ne," řekl, „ale taky nejsem mladý."

„Dosti mladý," ujišťoval ho druh.

„Snad se ti mladým zdám. Ale musíš uvážit, že se věk obyčejně porovnává, že se na věk díváme se svého hlediska, že nepočítáme jen prostě léta. Sedmiletému chlapci se zdá dvacetiletý muž starý jako Noe, ale osmdesátníku třeba dvaačtyřicetiletý připadá dítětem. Přijde na to, od kterého toho milníka se na věk člověka díváš."

Jim vypustil vonný obláček dýmu vzhůru směrem k těžkému svícnu nad jeho hlavou: „Nu a což, jsi zamilován?"

„Ano."

Řekl to klidně a určitě.

„A tvá vyvolená?"

„Je děvče dvacetileté."

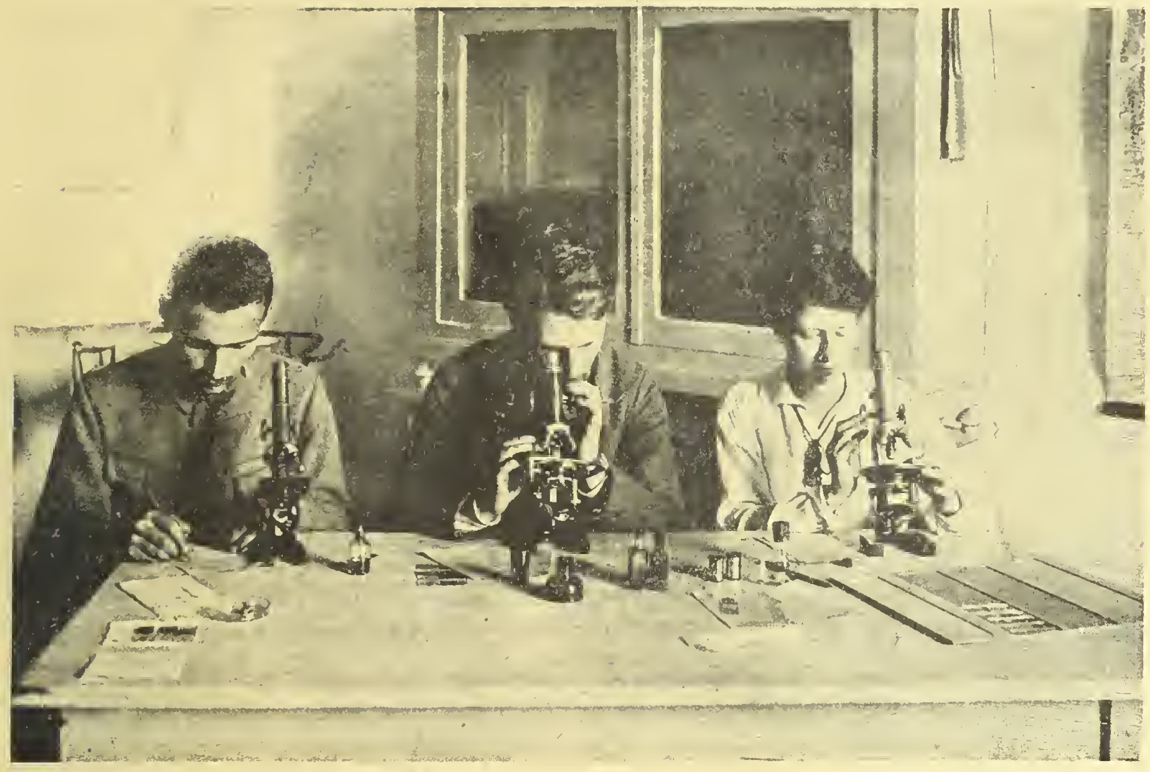
„Má tě ráda?"

„To nevím. Neosmělil jsem se otázat se, ba ani pomyslit na to, ale domnívám se ovšem, že ne."

Jim bafal nějak popuzeně.



Východohaličská vesnice po válce s Ruskem.



Z rakouské polní nemocnice pro malarii: Mikroskopické zkoumání krve.

nejen s jistou uhlazeností, ale i s pevností.

Jim se k němu obrátil.

„Myslíš, že jsi rozuměl," řekl mu, „ale nerozuměl jsi. Byl jsem překvapen. Nevěděl jsem — ani jsem nepomyslil — —" Jim podal ruku příteli. „Zeptej se jí, ty starý člověče," skončil.

Langham pohlížel na něho zkoumavě.

„Myslíš?" otázal se.

„Ano," odvětil Jim, a hlas jeho zněl opravdově.

Stiskli si vřele ruce.

„Učiním tak," řekl Langham prostě.

„To se mi opravdu líbí, Bobe," řekl Jim a za chvíli chystal se k odchodu.

„Učiním —"

Langham ho přerušil.

„Nic neučiníš," odporoval mu klidně. „Jestli mne má ráda, svolí beze všeho. A nemá-li, pak — no, víš, je to její věc, ať se rozhodne sama."

Jim přikývl.

„Nechť se tedy rozhodne sama," řekl.

II.

Způsob, jakým jí Langham vyznal lásku, nebyl příliš řečnický. Učinil tak v krátkých, lámaných, otálivých větách. Pocit stísněnosti, pohyb a beznaděje způsobil, že hlas jeho vyzněl klidně a pevně. Láska tím větší, že tak dlouho byla utajovaná, přiměla ho mluviti pomalu a zdrželivě. Kdyby se to vše bylo odehrávalo na jevišti, do-

„Už jsem unaven tvými domněnkami," poznamenal po chvíli. „Tu se ti naskytá štěstí a ty se ani neosmělíš podívat se mu do očí. Jsi skutečně větší osel, než za jakého jsem tě považoval — víš, já jsem si tě nikdy nedobíral."

A rozezleně bafal dále.

„Tak se jí přece zeptej," poroučel mu, „jen se zeptej."

„Je to tvá upřímná rada?"

„Ovšem že."

Langham chvíli uvažoval. Automobil právě ujížděl kolem a Langham pokud mohl, očima ho sledoval, na to obrátil se k Jimovi.

„Neřekl bys to, kdybys věděl, kdo je ona."

„Proč, co tím míníš? Kdo je to tedy? ptal se Jim.

„Tvá dcera."

„Vivian!" zvolal Jim v ohromném úžase. Bob přikývl hlavou. Nastalo dlouhé mlčení, které konečně Langham přerušil.

„Věděl jsem předem, jak to as dopadne," řekl velmi pomalu. „Je v tom rozdíl, radíš-li jako přítel jenom nebo radíš-li jako súčastněná osoba. Právě takový rozdíl jako mezi abstraktním a konkretním. Nemusíš mi ničeho vysvětlovat. Rozumím."

Jeho oči pevně utkvěly na tváři přítelově, v níž sledovaly chvatný pochod myšlenek. Naučil se ze svého života přijímati věci tak, jak jsou,



Rak. polní nemocnice pro malarii: Lékařská prohlídka.



Pacientovi, těžce onemocněvšímu na malarii dává lékař injekci salvarsanu.

jista by se bylo obecenstvo uštěpačně smálo. Ale ono vysoké, krásné děvče, které tu poblíž něho sedělo s rukama sepjatýma, s tmavýma očima, upřenýma v zlatobarevné červánky, s lícemi rudě zbarvenými prudce kolotající krví — se nesmálo. Pozorně naslouchalo jeho slovům, zatím co polootevřené rty jevily známky prudkého oddechování.

On právě končil: „Jsem ovšem mnohem starší než vy. Vím, že by vám přišlo těžko považovati za manžela muže tak starého, který vás houpával na kolenou, který vám nosíval panenky a stavíval vám domečky z písku; starého muže, kterého jste líbávala a „strýčkem Bobem" jmenovala. Snad si mne ani jinak představit nedovedete, a možná, že je to dobře. Nemohu si pomoci, musím vám to vše říci, když vám vyznávám, že vás miluju, jsem sobecký, nerozumný. Musím vám to říci. Znamená to pro mne tak mnoho — víc než cokoliv před tím neb později by znamenati mohlo. Nebudu pravděpodobně asi schopen učinit vás tak šťastnou, jak by vás učinit mohl a chtěl mladý muž, nezažila byste se mnou toho blaha, na jaké máte právo. Pravděpodobně — Ale tu se naskytá tolik pravděpodobností, že se ani neodvažuji o nich mluviti ni na ně mysliti. Působí mi bolest. Kdyby — ah, i toto „kdyby" bolí.

Chtěla promluviti, on jí však přerušil.

„Nedávejte mi odpověď teď," řekl. „Přemítejte

o tom; kdybyste cítila že — kdybyste shledala — že vám jsem něčím, nikdo na světě by nebyl tak neskonale šťasten jako já. Ne-li — přemítejte. A pak, až si vše rozmyslíte, řekněte mi."

Vstal a odešel pomalu stromovím k cípu jezera. Tu seděl kolik hodin v přemítání, nepokoji a pohřížen v pozorování vln, vzdouvajících se chvílemi vanutím vonného večerního vánku, až dočkal se západu slunce, jež vrhalo dlouhé stíny a přibližovalo mu protější břeh víc a více. Tu povstal a pomalu odcházel k přítelovu domu. Cesta ho vedla malým piniovým hájkem.

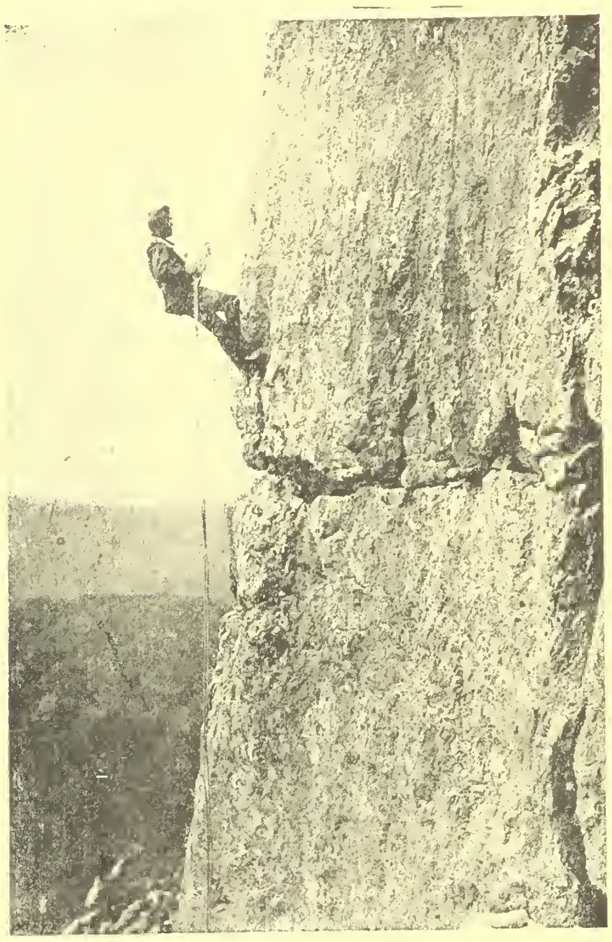
V šeru jeho spatřil záknit bílého šatu a radostně, s nadějí v očích se zračící pospíšil ku předu. Byla to ona.

Nebyla však sama, jakýs mladík byl v její společnosti. A když ho Langham zahlédl, všechna naděje pohasla v jeho oku a místo ní zrodila se zoufalost, neboť v hasnoucím světle červánků zdálo se mu, že vidí, jak hoch béře ruku dívčinu a líbá ji, a ona mu neodporuje.

Langham se otočl a jinou cestou došel k domu. O několik hodin později seděl již s halvou na prsou skloněnou v expresním rychlíku, unikajícím noční tmě. A ranní slunko pozdravilo ho již na moři, stojícího u předního zábradlí a těšícího se z pohledu na dravou pěnu, která jak je-



Josef Fr. Hurdálek, uvědomělý český biskup Litoměřický.



Cvičební kursy alpských vůdců horských: Spouštění po laně.

střáb k němu přes černý bok lodi dopadala, aby jeho líce svými drápy zasáhla. A kolem něho rozkládalo se velké chladné, smějící se moře a volalo na něho: „Blázne! blázne! blázne! A smálo se dál.

III.

Úředník kabelové kanceláře všecek oživl, spatřiv u psacího stolku krásnou dívku pružné postavy, jejíž rozkošné zakaboněné obočí prozrazovalo, že o čemsi usilovně přemýšlí, a která pokazila již několik blanketů. Úsměv nejvýš okouzlující objevil se na její tváři, když od ni vzal depeši, kterou se jí konečně podařilo sestavit.

Ale zpráva ta ho málo zajímala; byl všecek zaujat pozorováním, jak děvče z kanceláře odchází, jak vsedá do čekajícího na ni motorového vozu, a jak se vůz vzdaluje. A pak ještě pohroužil se v pozorování místa, kde vůz zmizel. Potom nemaje již nic důležitějšího na práci, vzal do ruky její depeši a pohřížen v rozjímání pravil sám k sobě s plným přesvědčením:

„Kotě, jaké jsem ještě neviděl! Kotě!"

Na to pohlédl na blanket a četl:

Robert Langham
ss. Hag
Levrepool.

Miloval mne, dala jsem mu právě s bohem. Mám ráda vás. Vraťte se. Vivian."

Úředník z hluboka povzdechl.

„Jaké má štěstí takový hastroš!" řekl zamyšleně.

A skutečně, Bob měl štěstí.

Přel. L—ová.

MAX HARDEN O MÍRU.

Zajímavého referátu dočítáme se v „Berliner Tageblattu". Stojí tam doslova: „Ve velkém sále berlinské Filharmonie mluvil Harden o otázce mírové. Pravil: Jsem jist, že nyní přijde mír. Je doba bezohledné pravdy. Návrh nebyl učiněn lidmi malých duší, nýbrž společně s nejvyšší vojenskou správou. Kdo hovoří jinak, nic neví, nebo lže. Co se stalo, určili vážní, zodpovědní muži. Odpověď Wilsonova je prosta přeceňování. Pasti nemusíme se báti. Smlouvy nebudou již nikdy cárem papíru, samovláda jedinců se nikdy nevrátí. Dobývační duchové tvrdí, že uděláme mír špatný. Ale já pravím: bude to mír nejlepší, jaký jsme mohli od této nešťastné války čekati. Proč jsme válku nevyhráli, zodpoví dějiny. Běda však vítězi, jenž by byl urval krátkonohé vítězství! Nemělo by trvání. — Ponorkovou válku doporučili nám lidé, které poženeme před státní soud. Tirpitz se stal neštěstím německého lidu. Teď teprve vidíme, do jakých rukou dány byly naše osudy! Uplynulá čtyři léta ukázala nám v Německu, co je vlastně militarismus. Je mu konec i dobám z boží milosti. Doba lidského světového řádu přišla. Vede k jasnu a ku štěstí. Odpustíme všem (volání: Neodpustíme!), srdce vzhůru, socialisace lidstva je na postupu!



Ku 40. výročí obsazení Bosny a Hercegoviny rak. vojskem: Hrob generála Filipoviče na Olšanech, jenž potlačil tehdy povstání Srbů a Mohamedánů.

RUMUNSKO PŘED ROZHODNUTÍM.

Situace v Multánsku stává se stále hrozivější. Stoupenci čtyřdohody nabyli posledními událostmi nové posily a postavení Marghilomana, upřímného přítele centrálních mocností, je otřeseno. Dny Marghilomanovy vlády jsou sečteny. Není jisto, zda dostane se k veslu opět nepřítel Rakouska Bratianu, ale je velmi pravděpodobno, že nebude-li to on, tedy dojista Bratianovec generál Averescu, hlava válečné strany v Rumunsku. Posice toho velmi schopného a energického generála ve vojsku a v dohodových kruzích snad poněkud utrpěla stanoviskem, jež Averescu zaujal v následnické otázce korunního prince, neboť zasazoval se o to, aby princ následkem přenáhleného jednání v politických otázkách vzdali se následnictví, ale to v celku u dohodových stoupenců nehraje velké role a neškodí pod statně Averescovu věhlasu. Jednalo se také o tom, zda by nebylo vhodno dosadit úřednické ministerstvo v čele s bývalým vyslancem Mishu, jež by bylo k disposici novému proudu. Vláda a parlament chystají se ku přesídlení do Bukurešti,



Z památných míst Slovenska: Hrad Oravský, nyní majetkem uher. šlechty.

jež pro blízkost bulharských hranic a dohodového vojska pavažuje se už za bezpečnou.

PROHRÁLI VÁLKU.

V uherském říš. sněmu prohlásil to v těchto dnech hrabě Tisza, člověk, jenž má vinu na vypuknutí a protáhnutí světové války. Za trvalých výkřiků dovozoval, že maďarský národ musí provésti odluku v zahraničním zastoupení, tato odluka musí býti uskutečněna nejen v mírovém vyjednávání, nýbrž již při přechodném stavu, neboť až dojde k mírovému vyjednávání, musí býti maďarský národ při něm zastoupen odděleně, Maďarem, jenž bude míti veškeré plné moci. Řečník prohlašuje pak, že souhlasí se stranou Karolyiovou v tom, že jsme tuto válku prohráli. (Hluk a výkřiky strany Karolyiovy: To jste měl říci před půl rokem. Pak byste byl ušetřil život statisícům Maďarů!) Řečník, kterého Karolyiova strana přerušuje neustálými výkřiky, pravil pak, že nyní třeba na podkladě 14 bodů Wilsonových usilovati o mír co možná nejvýhodnější. Tisza si ovšem myslí, že je možno zachovat celistvost Uher a nadvládu Maďarů i po přijetí zásad Wilsonových, ale v tom se tuze mýlí, což mu ukáže nedaleká budoucnost.

BUDEME NA MÍROVÉ PORADĚ!

Prof. mezinárodního práva Ant. Hobza píše v „Českém Slově": Národ, jenž se domáhá samostatnosti, bude usilovati o to, aby byl zastoupen při likvidaci války jako samostatná smluvní strana. Právního nároku na to nabude, účastní-li se svým jménem činně války, a to pravidelně dobrovolnickými sbory, které byly dle Řádu války pozemní, usneseného v Haagu 1907, uznány aspoň jednou válčící skupinou za válečnou stranu bez ohledu na to, kde tyto sbory operují. Takové uznání má dalekosáhlé účinky. Jím stává se dosavadní pouze faktický boj národa o samostatnost světovou právní otázkou, ovšem spornou, kterou třeba rozřešiti mírovou smlouvou. Uznaná strana válečná nabývá eo ipso nároku na účast při smlouvě mírové. To znamená pro nás že Německo a Rak.-Uhersko nemohou zabrániti, aby Čechoslováci vystupovali na kongresu jako samostatná strana.

PRO BEZPODMÍNEČNÉ POKOŘENÍ NENECKA.

Wilsonovy noty vyvolaly v zemích dohody nejen všeobecný souhlas, ale přímo nadšení. Anglické listy píší, že je to nejobratnější nota, jaká



Důstojnický byt v zákopech jihozápadní fronty, kde zuří nová ofensiva.

kdy byla napsána. Německo musí bezpodmínečně kapitulovati. Francouzský tisk prohlašuje, že odpověď Wilsonova splnila největší očekávání dohody. Následkem odpovědi Wilsonovy a nových úspěchů na západ. frontě, jakož i na Balkáně a v důsledku mírového kroku Turecka jeví anglické veřejné mínění naprostou válečnou náladu, která obráží se ve sloupcích jednotlivých listů. Tyto vyslovují se proti jakémukolv příměří a pro pokoření Německa na milost i nemilost. Vynikající osobnosti anglické uveřejňují přípisy, jimiž žádají na Německu vydání nejen Eelsass-Lodají dále vrácení všech vybraných kontribucí za trinsk, alc i Helgolandu a Kielského kanálu. Žádobu čtyř let a náhrady za každé poškození, zničení, jakož i za každé seslabení produkční schopnosti půdy. Náhrady vztahují se nejen na Belgii a Francii, ale i na Balkán. Rozumí se, že každá potopená loď musí býti nahražena. Dále požadována jest zvláštní všeobecná náhrada válečná za výlohy dohodové. Lord Wimborne zdůrazňuje, že až do úplného zaplacení všech náhrad musí býti obsazen Berlín i Vídeň a jistý počet dalších významných měst. Podobným tonem mluví celá řada vynikajících osobností anglických. Také americký tisk, jak demokratický, tak republikánský velebí Wilsonovu odpověď jako předzvěst bezpodmínečné kapitulace ústředních mocností. Republikánský vůdce Lodge pravil, že americký národ má pocit úlevy, že bezpodmínečné poko-



Z Irkutska dobytého Čechoslováky: Čestný metropolita moskevský sv. Innokentij, patron Sibiře, jehož hrob v Irkutsku je cílem četných poutníků.

ření bylo vynuceno armádami na bojišti. Demokratický vůdce Martin prohlásil, že nota Wilsonova souhlasí s očekáváním občanstva.

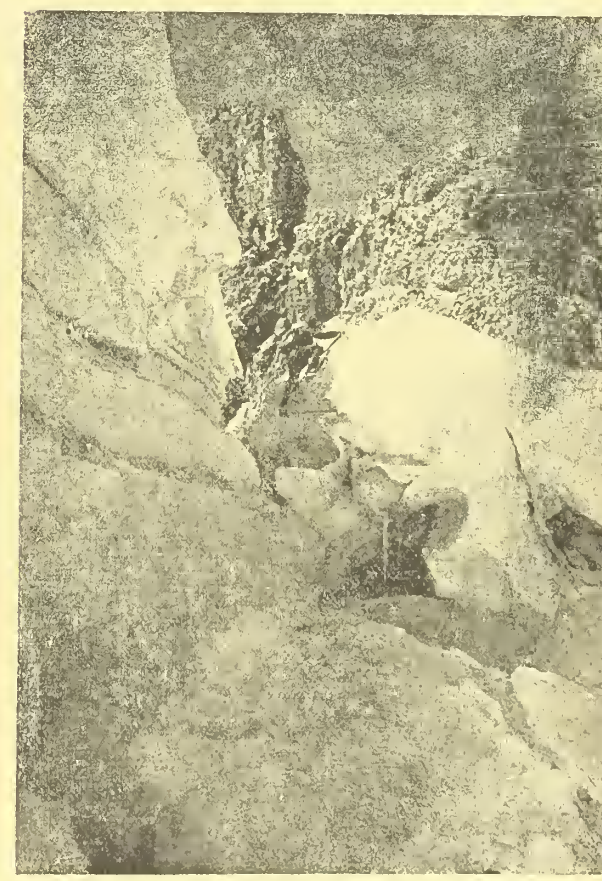
VÁLEČNÁ SITUACE.

Není dne, aby nepřinesl zpráv o nových pokrocích dohodových armád v Belgii a ve Francii a o dalším ústupu Němců. Události na západním bojišti rozvíjejí se nyní zrychleným tempem. Sotva oschne čerň dnes napsaných řádek, vývoj je již dávno předstižen. Byly již vyklizeny Bruggy a dohodová vojska stojí dnes před velkým belgickým městem Gentem. Město mělo před válkou přes 200.000 obyvatelů. Anglo-belgické armády blíží se ke Gentu podél tří železničních linií; od Eecloo, od Brugg a od [illegible] slední trati dosáhla dohodová vojska přiblížila se ke Gentu na 16 km, u Zomergenu ještě méně. Otvírají se již perspektivy dohodového postupu na Brusel: od nynější fronty je vzdálen asi 60 km. Lze se vmysliti v duševní rozpoložení belgického obyvatelstva! Po delších bojích na řece Lysu padl Kortryk a dohodová vojska zasahují nyní k Šeldě, počínají obchvacovati belgické město Tourai; jižně od něho postoupila až na St. Amand. Dle dnešní zprávy jsou anglická vojska východně od Denainu, přiblížila se tedy těsně k Valenciennes. Prudší boje a menší pokroky hlášeny jsou z fronty Solesmes a Le Cateau! Bojuje se o jednotlivé vsi. Z ostatních částí západního bojišě neníprozaím významnějších zpráv; zaznamenati sluší, že dochází na ústup Němců sev. od Laonu (od Oisy a mezi Serre) a že Američané s Francouzy vykonávají prudký tlak sev. Vouziers a po proudu Mosy proti Dunu.

Z bojiště balkánského víme, že nepřítel stojí na hercegovské hranici a na Dunaji u Vidimu a dál na sever, že naše vojska stojí na Jagodně a v brzku celé Srbsko a Černou horu vyklidí. V Italii žádná změna stuace.

NĚMCI USTOUPÍ NA FRONTU MOSY?

Vojenský kritik „Neue Freie Presse" Fabius píše o německém ústupu na západní frontě a připravuje německou veřejnost na nový německý ústup. Poslední události na bojišti postavily vojenské velení před důležitá rozhodnutí. Německá fronta severně Verdunu netvoří přímou čáru. Na Oise a v prostoře La Fére činí úhel. Pravděpodobně bude zkrácena tato fronta a docílena bude pak od Verdunu až k Mósi rovná čára. Tím uspořeno bude asi 70—8— km a nová zkrácená fronta bude obnášeti 340 km. Německo uvolní tak četné divise a bude s to sesíliti zálohy. Nová



Cvičební kursy alpských vůdců: Překonávání ledových překážek.

fronta bude probíhati od Verdunu podél toku Mósy až ke Givcu. Pak opustí tuto řeku a půjde dál na sever ke Senně a Charleroi a dle toku této řeky přes Brusel a dál k Šeldě u Antverp. Fabius konejší na konec Němce a praví, že tento ústup získá Německu velké výhody.

WILSONŽÁDÁ ODSTOUPENÍ CÍSAŘE VILÉMA.

Poslední nota Wilsonova odpovídající na notu Německa vyvolala v politických kruzích rozruch. Wilson postavil se tu velmi ostře proti Německu, žádaje okamžité zastavení války ponorkové, jakož i ukrutností, páchaných na ústupu německým vojskem, leč postavil se co nejostřeji proti — císaři Vilémovi. Praví v další části své odpovědi Wilson: Jest též nutno, aby nemohla vzniknouti žádná možnost nedorozumění, že president s velikým důrazem obrací pozornost vlády Německa na znění a jasný smysl jedné z mírových podmínek, které německá vlád nyní přijala. Jest obsažena v poselství presidenta, jež promluvil dne 4. července t. r. v Mount Vernonu. Zní takto: „Zničení každé svévolné moci všude, která pro sebe tajně a podle vlastní libosti může rušiti mír světa, nebo nemůže-li býti nyní zničena, aspoň její zmenšení ke skutečné nemohoucnosti. Moc, která až dosud ovládala něm. národ, jest takového druhu, jaký se zde popisuje. Německý národ má



Ze Srbska: Z Prizrenu, znovudobytého srbským a francouzským vojskem.

presidentova tvoří ovšem podmínku, která musí býti splněna před mírem, má-li mír přijíti postupem německého národa. President považuje se povinna prohlásiti, že celé provedení míru po jeho názoru bude záviseti na určitosti, na závazném rázu záruk, které mohou býti podány v této základní otázce. Jest nezbytno, aby vlády assolované proti Německu, nedvojsmyslně věděly, s kým vyjednávají." — Touto svévolnou mocí, která Německo ovládá," je zřejmě císař Vilém. Pres. Wilson žádá za jeho odstranění dříve, než vubec budou on a čtyřdohoda ochotni navázat s Německem jednání o mír. „Německý národ má na vybranou je změnit." Svou řeč, na níž se tu Wilson odvolává, pronesl 4. července 1918 u hrobu Washingtonova, a byl jí tehdy přikládán v mezinárodní politice dalekosáhlý význam. Wilson tedy není vuči Němcům tak smířlivý, jak tito už už měli za to a zejména už ne vůči jejich vladaři, jehož jak vidět, dosud označuje za hlavního viníka a puvodce světové války. A proto pryč s ním! Slovo má tedy nyní Německo,

□ □ □

AGITACE PROTI CÍSAŘI VILÉMOVI.

Vídeňská „Arbeiter Zeitung" reprodukovala projevy několika říšsko-německých listů, z nichž vyňala: Ve Vilémov II. vidíme posledního německého monarchu. On jest původcem války světové, která končí tím, že zlomí vojenský systém a že se Německo, také to oficielní Německo, připojí ke svazu národu, následkem čehož odzbrojí. Musí se pochopiti, že toto Německo jako člen svazu národů nemůže se srozuměti s názory Viléma II. Systém carismu byl zlomen v Rusku, před tím byla zlomena nejstarší monarchie v Číně. A nyní se viklá systém pruského militarismu. Ještě jest Vilém II. německým císařem a králem pruským, ale již pociťuje, že jím dál být nemuže. Vilém II. musí se sám viděti nemožným a musí také nahlédnouti, že ani v novém útvaru německém nebude výrazem lidové vůle, která za jeho vlády v minulosti a pod následky tohoto systému v budoucnosti bude trpěti. Tři dny po vtažení Napoleona I. do Paříže, jakmile uprchl z Elby, uveřejnil zakladatel francouzského positivismu Comte spis o nemožnosti konstituční vlády pod vojenským vládcem. zejména pod Napoleonem. Comte uváděl, že lid, který touží po svobodě, nemůže nikdy volit za vládce muže zvyklého komandovati vojákům. Domníváme se, že i Vilém II. chápe rozdíl ve svém dosavadním nazírání na stát ve srovnání s budoucím útvarem Německa. Císař požadoval vždy největší obětí od svých „podřízených" Nyní, kdy tito se stanou státními občany, nechť sám se obětuje, odstoupí a podá tak skvělý příklad pro příkaz doby, a tak německé říši a jeho národu umožní dosažení lepších podmínek mírových.

□ □



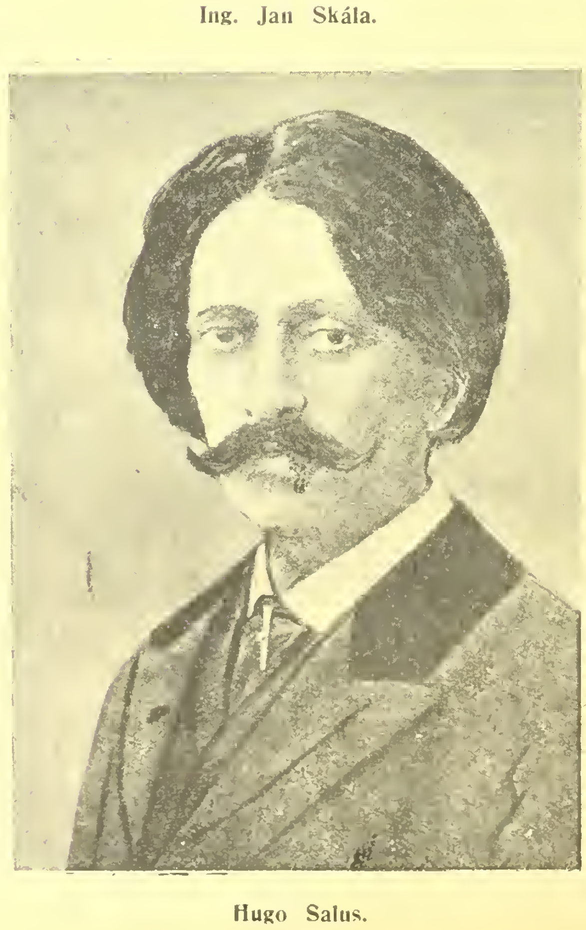
Arnošt Förchtgott Tovačovský.



Ze slovenska: Šohajka z okolí Turčanského Sv. Martina.



Ing. Jan Skála.



Hugo Salus.



Z Dalmácie: Kvetoucí palma na pobřeží Jaderského moře.

POMOZTE POTLAČENÝM NÁRODŮM V UHRACH.

Maďarská sociální demokracie zaslala sociálně-demokratickým stranám všech zemí provolání, ve kterém líčí pravdu o vládě a politických poměrech v Uhrách a žádá, aby tato pravda byla před celou Evropou vyhlášena. V provolání se praví: Ve všech ostatních státech ústředních mocností dostanou se zástupci lidu k slovu. V západních státech našich nepřátel mohou mluvčí pracujících tříd rovněž své názory v zastupitelských sborech vyjádřiti. Ze všech válčících zemí jsou Uhry jediným státem, jehož parlament je výrazem pouze malé menšiny vládnoucích tříd a v jehož parlamentě nemůže dojíti výrazu ani vůle pracujících tříd ani nemaďarských národu. V těchto dějinných hodinách, kdy mění se obraz celého světa, kdy následkem naléhavé síly poměrů staré Německo přiznává se k parlamentní vládní formě a národové rakouští přeměňují na základě práva sebeurčení a rovnoprávnosti starý svůj stát v neodvislé a demokratické státy, jsou Uhry stále ještě latifundií několika oligarchu, kteří jsou daleko horší a reakčnější nežli pruští junkeři, a nejsou patrny ani nejmenší známky obratu, který by učinil zadost požadavkům a přáním pracujících tříd a nemaďarských národů. Jsme nuceni sociálně-demokratickým stranám celého světa žalovati, že národové uherští úpí v nesnesitelné porobě a bezprávnosti, a žádáme jejich pomoc, aby také u nás byly konečně použity methody demokracie, aby také zaslepení junkeři uherští byli konečně donuceni uznati nový světový pořádek, který na základě práva sebeurčení národů a sociálního osvobození pracujících tříd a svobodného sdružení národů v budoucnosti odstraní válku se světa. Zástupci potlačeného lidu obracejí se k sociálním demokratům ostatních zemí: Pomozte všem potlačeným národům! Obraťte všechny síly své k tomu, aby vznikl svaz rovnoprávných národů, sejděte se k společným poradám, aby proletáři všech zemí v této dějinné chvíli společnou silou mezinárodního třídního boje nabyli vlivu na osudy budoucnosti!

□ □ □

VYZNÁNÍ VÍRY AMERICKÉHO VOJÍNA.

V kasárnách amerického vojska na každém kroku se objeví v tisících exemplářích „Vyznání víry amerického vojína," jež zní: Věřím ve svou Ameriku — základ osobní svobody a spravedlnosti: v Ameriku, která mi dala můj dům, mé přátele i práci. Věřím ve svou vládu, která dostává svou moc od lidu. Věřím v demokracii, rozvíjející se průběhem let, aby ukojila potřeby národa. Věřím, že slovo dané představiteli státu musí býti svaté a že civilisace spočívá v dů-

věře ve smlouvy a traktáty. Věřím, že národní čest stejně jako osobní čest jest skutečností, že jedna bez druhé nemůže býti, poněvadž mezi zlém a dobrém není možna žádná neutrálnost Věřím, že bojuji za právo, v obraně žen, děti i svých přátel, bojuji bez mstivosti, bez dobývačných přání, jsa proniknut jedině touhou, aby světu byl zabezpečen mír. Věřím v hvězdy zdobící můj prapor jako symbol svobody, demokracie a bratrství národů. — Prostý vojáček může všem těmto hezkým slovům sice věřit, avšak američtí kapitalisté, jež jsou vlastními řiditeli státu, za těmito hezkými slovy skrývají svoji chamtivost a za tu má voják prolévati svoji křev.

K NAŠIM VYOBRAZENÍM.

Jos. Fr. Hurdálek.

V době, kdy vláda utvořila bez schválení sněmu českého německé kraje v Čechách, zvláště zbudilo odpor zařazení celé řady českých obcí do kraje litoměřického, jenž v době nejbližší má zahájiti činnost a mimo to zřízeno má býti nové biskupství německé v Chebu, ačkoliv již biskupství litoměřické má ráz ryze německý. Nebývalo tomu vždy tak, neboť ještě před 90 léty byl tu uvědomělý našinec dr. Hurdálek (* 1747 v Náchodě) muž to velmi pokrokový na tehdejší dobu, jenž pěstil styky vlastenecké s Jungmanem, Dobrovským, Markem a jinými buditeli našeho národa, právě tak jako se skladatelem Mozartem a některými pokroku přejícími spisovateli německými. Proto častěji oceňován. Když r. 1785 stal se rektorem praž. semináře, obviněn byl, že šíří svobodomyslné myšlenky mezi kněžstvo. Tehdy hájil se osobně před císařem Josefem a získal si jeho přízně tak, že jménován biskupem v Litoměřicích. Protože však kázal náboženskou snášenlivost v životě i škole, a žádal od kněží, aby skutečně dle zásad, které šíří sami žili, obviněn z kacířství a r. 1822 přinucen po 7leté činnosti co biskup zříci se tohoto úřadu. I češství jeho, bylo mnohým překážkou!

*

Hrad Oravský.

Slovensko náleží nesporně mezi nejkrásnější kraje slovanské. To platí zvláště o severozápadní stolici oravské, zvané tak dle říčky Oravy. Nad ní o divukrásné krajině zvedá se starobylý hrad oravský na příkré skále, hrdě sedě jako sokol. Je to nejstarší snad zámek na Slovensku, kde bydlel kníže slovenský Matouš Trenčanský hrdina Jan Jiskra z Brandýsa a Jan Zápolský načež do rukou maďarské šlechty přešel.

Arnošt Förchtgott Tovačovský.

Tomuto muži patří veliká zásluha za uvědomění Čechů vídeňských, jeť zakladatelem zdejšího „Slovanského zpěváckého spolku" a prvý uvedl české zpěvy na programy vídeňských veřejných koncertů. Förchtgott narodil se r. 1825 v Tovačově a již jako kvartán stal se sbormistrem „Hudební Jednoty" v Olomouci kteréž město mělo tehdy nátěr zcela německý, jenž v dnešní době ovšem důkladně oprýskl. Zde podpořil český zpěv, což vzbudilo pravou sensaci. R. 1851 odešel do Vídně, aby studoval práva, ale záhy toho nechal, věnovav se zcela hudbě. Jelikož sám byl též znamenitým pěvcem, vyzískal i dosti na koncertech



Z jihozápadní fronty: Úkryt rakouské hlídky.

svým lahodným barytonem. Jako učitel hudby na vídeňských ústavech všude hrdě hlásil se ku svému národu a složil tu mnohé písně pochody a sbory, jež staly se přímo majetkem národa. Kdož by neznal na př. jeho „Přijde jaro, přijde, bude zase máj—", „Husitskou", „Svorný duch", „Vlasti", „Růže" atd. Zemřel zde poměrně mlád v 49 létech.

*

Inženýr Jan Skála.

Těchto dnů vzpomínaly vídeň. časopisy sté „narozeniny" dunajské paroplavby. R. 1818 totiž lodník Ant. Bernhard plavil se po Dunaji první parolodí „Karolinon". Byla to veliká sensace, ale bez praktického výsledku. Teprve r. 1829. založena první paroplav. společnost, která pomalu jen nabývala významu. Z počátku trvala cesta z Vídně do Budapešti skoro den, zpět více jak dva dny! Největší význam pro paroplavbu mělo však splavnění hořejší části Dunaje nad Vídni, kde četná skaliska zničila mnohý koráb. Splavnění to je dílem našeho krajana inž. J. Skály, rodáka turnovského (kde i r. 1887 jsa 70 r. stár zemřel), jemuž tyto práce r. 1853 svěřeny a které r. 186? dokončil, maje dokonalejší nabídku než velká společnost anglická, jež chtěla řečiště upraviti. Skála rovněž stavěl i některé znamenité silnice kolem Vídně. Je zajímavo, že do Vídně přišel jako zedník, ale dostav se do kreslířské školy vynikl tak, že přijat za posluchače techniky.

*

Hugo Salus,

pražský vynikající lékař, jest jedním z těch básníků, kteří milují nejenom naše staré královské město Prahu, nejen typické a skvělé památníky její středověké krásy a všecku její výmluvnou, namnoze i ryze poetickou historii, ale kteří i k našim národním a kulturním snahám zaujímají svoje vřelé a sympatické stanovisko. Hugo Salus vždycky lnul i osobním přátelstvím k našim nejpřednějším representantům umění a vědy; miloval Vrchlického i Dvořáka, živě se stýká s našimi básníky moderními. Básník J. Al. Koráb vydal právě v nakladatelství J. Svátka „Výbor básní" Salusových z osmi starších i novějších sbírek, vybírá však i z rukopisů a — vybírá vhodně. Sám jsa zladěn spíš intimně a libuje si v tonu diskretní kresby náladové, vidí v Salusovi uměleckého bratra a dobře mu rozumí. Už dobře voleným mottem uměl napověditi ráz celé sbírky:

> Jsou básně tiché, jež nic nebádají,
> nic nevěstí. Jen přijdou, zašeptají,
> bílými prsty jemně tknou se čela,
> jak vánku zkazka by je přeletěla
> nesmělým decem — —

Jeho překlady působí místy kouzelnými zásvity poetickými: všude viděti, že bylo překládáno s láskou, z úcty i z oddanosti a že práce je posvěcena.

poleon však věřil vzdor tomu své šťastné hvězdě a trval mezi jiným na požadavku nových francouzských hranic. A tak zamířil k Soissonsu, přímo na Blüchera a tak nastalo poslední jednání velkých tažení. Krutá zima blížila se ku konci, vesna vtáhla vesele do kraje, budíc polibky přírodu z dlouhého zimního spánku, leč Francie dosud třímala v ruce krvavý meč.

*

A co se dálo mezitím s hrdinou našeho vypravování? Zdálo se, že Rohana Gwenferna po jeho hrdinném, záchranném díle země pohltila. Veškeré pátrání po něm bylo bezvýsledným. V kruté zimě, za mocných bouří bylo nemožno, aby se skrýval ve svém skalním útulku. Že dosud žije, o tom byla Marcela přesvědčena, neboť různé okolnosti tomu nasvědčovaly — ale kde se zdržoval, o tom neměl žádný tušení. Děkovala Bohu, že ho dosud milostivě chránil a který mu s ohledem na jeho poslední bohulibé dílo ještě odpustil nepochopitelnou jeho vzpouru proti dobrému císaři. Ach, kdyby jen nelpěla krev na jeho prstech! Jak šťastnou se cítila, že nyní konečně celá ves uznává, že její snoubenec není zbabělcem, že sebe i ji před Bohem a lidmi ospravedlnil, dokázav svoji neobyčejnou odvahu! Kdyby ho nebyl mistr Arfoll a jiní zlí rádcové navedli, byl by svoji udatnost jistě i na poli válečném dokázal! Nemohla dosud pochopiti, proč Rohan tak nerozumně jednal, neboť duševní její obzor byl přirozeně úplně nevyvinut. Ji bylo pomyšlení, že je válka příšerou a posměchem moderní kultury, právě tak nepochopitelným, jako kterýkoli filosofický problém Spinozův či Kantův.

Její nadšení pro Napoleona neuhaslo vzdor všem smutným událostem posledních let, třeba že bylo časem potlačováno mocnějšími pocity. Náležela k oněm ženám, které tím více lpějí na svých zásadách, čím více jim je haní; a není tudíž divu, že ve chvílích, kdy hvězda císařova počala zapadati, zvrhlo se její nadšení v týž fanatismus jako u strýčka Ewena.

nečně do Rohanova člunu. Marcela vykřikla, když oba zamířili ku vsi.

„Bůh mi odpusť!" bručel desátník. „Jest to odvážný hoch — hrdina!"

Povodeň klesala, právě tak rychle jak přišla, leč zátopa trvala dále a těm, jež dosud nezahynuli, hrozilo neustále ještě nebezpečí. Rohan a Goron objevili brzy větší rybářský člun, který ihned uvolnili a obsadili a vlekouce za sebou malou kocábku, zamířili znovu k pobřeží, uvítáni výkřiky slávy. Rohan, stržen rozčilením, zapomněl na svou osobní situaci, a nabádal na břehu očumující, by se účastnili pomocných prací. Za krátko byl i druhý člun obsazen několika udatnými rybáři, kteří pod velením Rohanovým přikročili k záchrannému dílu, jež ovšem nebylo nyní již tak nebezpečné jako první Rohanova jízda. Brzy naplněna byla obě plavidla poloomdlelými ženami a dětmi, jež uvedeny do bezpečí, zatím co jich zachránci pokračovali ve svém milosrdném díle, až nebylo více ohroženého. Jako obyčejně, když je nebezpečí zažehnáno, přibyli i pomocníci, ač se zprvu jevili jako
špatný, připojilo se k nim brzy půl tuctu jiných. Záchranci museli vniknouti do podemletých chalup, aby z podkrovů a půd vy-
vniknouti do podemletých chalup, aby z podkrovů a půd vy-
vlekli ženy, starce a dětí strachem ochromené. Když konečně svitalo, bylo dílo záchrany ukončeno a Rohan vystoupil vysílen před chaloupkou své matky, záhy zvědavci obklopen. Nyní si teprve připomněl svoji situaci a ohlížel se bázlivě, jako člověk bojící se přepadnutí. Rozedrán polonahý, zhubenělý, promočený a k smrti znavený skýtal zvláštní podívanou. Výkřiky obdivu a soucitu doléhaly mu k uchu; kterási žena, jejíhož starého otce a obě dítky zachránil, prodrala se až k němu a líbajíc vřele jeho ruce, žehnala mu a velebila ho. Nedaleko této skupiny stál desátník, bledý a na rozpacích vedle Marcely, která oka zářícího usmívala se na svého zachránce. Se zraky sklopenými snažil se Rohan uniknouti ze středu shromážděných, kteří před ním uctivě ustupovali.

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Nové zkrácení chlebové dávky?

„Fremdenblatt" oznamuje, že již v nejkratší době bude zásobování obyvatelstva silně obmezeno. Především prý bude zkrácena dávka chleba na polovinu a dávka bramborů nejen že nebude zvýšena, nýbrž opětně snížena a přestane i dávka 12 dekagramů masa. Vyživovací úřad, jsa na to dotazován, neřekl ni ano ani ne a prohlásil jen, že smlouvy a dispos. zabezpečují sice pro nejbližší dobu nezkrácené dávky, leč v posledních dnech přestal úplně dovoz z Uher a zejména z Čech, a proto hrozí nebezpečí, že všechny výpočty se mohou hodit na smetiště. Vyživovací úřad neučinil prý dosud žádných příprav ku zkrácení dávek, poněvadž stále doufá, že bude mu možno provésti upravené vyživování obyvatelstva, leč nelze se též uzavírati skutečnosti, že v Uhrách je taková nálada, aby se vývoz potravin přes dobrou vůli úřadů překazil, rovněž jako je skutečností, že i Češi se zdráhají vyjednávati s vládou, avšak jeví ochotu zásobovati Vídeň přímo. Stane-li se toto, byla by naděje, že se prozatím těžká vyživovací krise překoná. Nedojde-li však v nejbližších dnech k dohodě mezi Čechy a vídeňskou obcí, uhostí se ve Vídni hlad. —

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ.

Dne 14. října. Italské bojiště: Místy dělostřelecké a hlídkové boje. Jihovýchodní bojiště: Naše ustupující sbory albánské musí bojovati s četami V prostoře severně Niše trvají ústupní boje, kterých se súčastňuje také civilní obyvatelstvo. Zvlášť silný nepřátelský tlak se jeví v údolí Moravy. Západní bojiště: Výpady nepřítele proti průplavovému úseku po stranách Douai byly odraženy. Severně Oisy byly odraženy nové útoky Francouzů u Aisonville a dál na jih. Severně Laonu a na Aisně stojíme v našich nových poslcích.

Dne 15. října. Italské bojiště: Bitevní činnost byla také včera dosti rušna. — Balkánské bojiště. Drač, námi vyklizená, byla obsazena Italy. Západní bojiště: Ve Flandrech obnovil nepřítel své útoky na široké frontě mezi Zarren a Lysem. Podařilo se mu proniknouti přes naše přední posice. V poledne byl boj zastaven v čáře Cortemarck, východně Roeselare, kteréžto místo po tuhém boji zůstalo v rukou nepřítele. Při nových útocích odpoledne padly Handzaeme a Cortemareck do rukou nepřítele. Mezi Iseghem a Menem mohl nepřítel odpoledne získati jen málo půdy. V husté mlze ranní útočil nepřítel východně Saint Quentinu přes Oisu a usadil se přechodně na výšinách Marquigny. Živé boje před naší novou frontou severně Laonu, západně Laonu a v oblouku Aisny, jihozápadně Grandpré. Mezi Airou a Mosou útočili Američané velkými silami. Těžiště bojů leželo východně Aire a po obou stranách silnic, vedoucích z Charpentry do Bautheville.

Dne 16. října. Na Sasso Rosso zmařilo naše zajišťovací vojsko italský útok. V Srbsku a v Albánii pokračuje náš ústup a naše opatření bez rušení nepřítelem. Západní bojiště: Ve Flandrech pokračoval nepřítel ve svých útocích, hlavní úsilí namířil na Terbout a proti dráze Isegen-Kortrik. Také proti ostatní frontě bitevní provedl nepřítel živé útoky, podporované namnoze pancéřovými vozy. Na jednotlivých místech uhájilo naše vojsko své posice. Na jiných místech vyhnulo se bojujíc a uhájilo protiútoky své zadní opěrné body. Na severním útočném křídle zůstal Torbout v moci nepřítele. Jižně Isegemu podařilo se nepříteli proniknouti přes dráhu Isegem-Kortrik. Západně i jihozápadně Lille jsme o něco ustoupili. Mezi Bohainem a Oisou útočil nepřítel znovu po silných dělostřeleckých účincích. Severně silnice Bohain-Aisonville zadrželi jsme ho naší palbou. Na frontě Aisny výzvědné bitky. Malý pos. oblouk mezi Grandpré a Mouranem byl vyklizen. Mezi Argonny a Mosou ztroskotaly nové živé útoky Američanů v naší palbě a v našich protiútocích. Nepřítel také včera získal jen málo půdy vzdor nasazení velkých sil a silného dělostřelectva.

Dne 17. října. V Sedmi Obcích byly odraženy italské oddily. V Albánii odehrály se boje severně Tirany. Srbové postoupili ku předu až na západní břeh Moravy. Jejich útoky východně Kruševače byly odraženy. Zapadní bojiště: Na bitevním poli vzali jsme zpět naší frontu na čáře východně Thorboutu-Coolscamp-Ingelmünster za Lys. Proti naší nové frontě mezi Douai a Lille následoval nepřítel až na čáru Capinghem-Allenvesles-Marais-Carvin-Oignies. V úseku Selle vnikl nepřítel u Haassy do naší čáry. Východně Airy byly odraženy americké útoky, jichž hlavní náraz namířen byl proti Champigneulle a Landres. Výšiny jihovýchodně Landres zůstaly po střídavém boji v rukou nepřítele.

Dne 18. října. V Italii nic nového, též na Balkáně. Západní bojiště: V posledních dnech vyklidili jsme části Flander a severní Francie s městy Ostende, Tourcoing, Roubaix, Lille a Douai a zaujali jsme zadnější posice. Mezi Bruggy a Lysem pronáseldoval nepřítel velkými silami. Byl odražen. Mezi Le Cateau a Aisonville vnikl nepřítel na jednotlivých místech do naší čáry. Po střídavých bojích zastavili jsme nepřítele před naší dělostřeleckou čárou na silnici vedoucí z Le Cateau do Wassigny, u La Vallée. Mulatre a Mennevretu, jakož i severovýchodně Aisonville. Kde nepřítel prošel ještě dál, byl odražen. Mezi Le Cateau a Oisou vzplála bitva znovu. Angličani, Francouzi a Američané snažili se prolomiti naši frontu. Místní průlomová místa byla v protiútoku zase vyčištěna.

Dne 19. října. Italské bojiště: Na četných místech horských front velmi živá výzvědná činnost. — Balkánské bojiště: Před našimi liniemi na západní Moravě ujalo se spojenecké vojsko opět styku s nepřítelem. Severně od Alexince byly odraženy srbské útoky. Východněji byli zajati nepřátelé za úspěšných podniků útočných oddílů. Západní bojiště: Mezi Bruggami a Lysem odrazili jsme nepřátelské útoky. Severovýchodně od Kortryku zahnali jsme nepřítele. Jiho-



Ze Starého Srbska: Kroj Bulharský. (jak známo žijí i Bulhaři ve St. Srbsku).

„Ve jménu císaře!" zazvněl náhle hlas a těžká ruka spočinula na Rohanově rameni. Otočil se klidně a jeho zrak střetl se přímo se zrakem Grallonovým. Projev nevole zachvátil shromáždění, neboť sympatisovalo s Rohanem — hrdinou dne.

„Styď se, Michali Grallone! Pusť ho, nedotýkej se ho!" zazvněl současně tucet hlasů.

„Jest to zběh!" trval na svém. „Zatýkám ho ve jménu císaře!"

Dříve ještě nežli mohl dále promluvit, mrštily jim dvě mocné paže k zemi. Rohan při tom ani prstem nepohnul. Vztekem zrudlý, vrhl se starý desátník na Grallona a sraziv ho k zemi klekl mu na prsa a svíral ho tak dlouho, až Rohan zmizel v pustých skalinách.

„Ve jménu císaře ti pravím, že jsi bídný lotr! Neodvažuj se pohnouti, ty bestie, nebo tě zardousím!" řval na svíjejícího se mladíka.

31.

ČERNÁ MRAČNA.

V Kromlaix očekávali krutou zimu. Zátopa měla ještě horší následky než se očekávalo, neboť mnozí vesničané byli ve spánku povodní překvapeni, jiní opět bídně zahynuli pod řítícími se troskami svých chýší. Mnohé ženy, či děti zmizely úplně, neboť jejich mrtvoly zahnány byly proudem daleko do širého moře. Po zátopě následoval hlad, neboť obilí a jiné zásoby, jakož i dobytek a drůbež padly za oběť rozvášněnému živlu. Aby byl dovršen pohár hořkosti, byly vypsány nové odvody. Nenasytný císař požadoval znovu třistatisíc mužů a tu musilo ovšem i Kromlaix nejlepší a nejsilnější své muže této armádě dodati. Ubozí rybáři bědovali, že se Bůh i svět proti nim spiknuli.

Když se chtěl desátník Derval znovu nastěhovati do svoji chaloupky, shledal, že byla většina jejich zdí podemleta a střecha stržena, tak že, kdyby byla Marcela jen ještě půl hodinky déle v jizbě prodlela, byla by se jistě rovněž stala obětí dravých vod. Teprve po Novém Roce bylo stavení upraveno k novému obývání. Desátníku Dervalovi nastaly následkem invase r. 1814 zlé časy.

Veliká Armáda byla pomstylačnými národy hnána přes hranice jako stádo hladových vlků. Po dlouhá léta vysílala Francie legie svých mužů, aby dobývaly a porobovaly cizí země a kraje a aby se vypásly na cizím majetku; Nyní se přiblížila hodina odplaty. Bonaparte musil bezhlavě prchati, jeho hvězda zapadla. V nejvzdálenějších koutech říše, objevovali se přívrženci „bílé lilie"*. Na starých zámcích konaly se tajné schůze Bourbonů a na ulicích se veřejně mluvilo o svržení Napoleonově. Abbé Jacquilt vyvíjel ve Vendée, Duras pak v krajině Touraine, živou činnost. Národ se chvěl před kozáckou či hulánskou invasí, jež se všeobecně očekávala. Dokonce v úplně zapadlém Kromlaix nehovořilo se při hřejivém krbu o ničem jiném než o Blücherovi a obávaném Wellingtonu.*

Nadešla hodina, kdy mohl Napoleon zachrániti svoji císařskou korunu a trůn, kdyby byl podepsal smlouvu chatillonskou; leč, jsa přesvědčen o své nepřemožitelnosti, oběť svých vášní, propásl tento vhodný okamžik. Rakousko, Rusko, Prusko a mocná Anglie zavázaly se vzájemnou úmluvou březnovou z r. 1814 postaviti armádu stopadesáti tisíc mužů, jež měla Francii zatlačiti do původních hranic, a angličtí „kramáři" sebrali k tomu účelu čtyři miliony liber šterlinků. Na-

* Bílé lilie byly znakem francouzských králů doby přednapoleonské rodu bourbonského. (Poz. překl.)

* Blücher-Němec, Wellington-Angličan, vítězové nad Napoleonem v bitvě u Waterloo r. 1815, jež znamená konec slávy Bonapartovy a zánik mocné Francie. (Pozn. překl.)

západně od Kortryku byly zmařeny pokusy o přechod. Východně od Lille a Douai následoval nepřítel včera až k linii Ascq-Templeuve-Flisnes-Marquette. Mezi Le Cateau a Oisou trvaly prudké útoky nepřítelovy. Jihovýchodně od Le Cateau pronikl až ku Bazuelu, v lese u Andigny až k jižnímu okraji Wassigny. Na Aisně pokračoval nepřítel ve svých útocích u Olissy a Granpré a rozšířil je přes Vouzieres na sever až k Voncqu. U Vandy a Valaise usadil se na východním břehu Aisny.

Dne 20. října. Na jihozápadní frontě žádné zvláštní události. V Albánii prováděny jsou naše pohyby bez zvláštního rušení nepřítelem. Zaječar byl obsazen Srby. — Ve Flandrech vyklidili jsme dále také Thielt a Kortryk a zaujali nové posice. Večer stál nepřítel jihovýchodně Sluis na belgicko-holandské hranici, Severovýchodně Kortryku překročily části jeho sil západně Malvegem-Urselu, u Poeke a Marpegemu. Lys. Jižně Kortryku dospěl nepřítel na silnici Kortryk-Tourai a pronásledoval po obou stranách Douai až východně čáry Orchies-Marchielles. Na bitevní frontě mezi Cateau a Oisou nastala včera bitevní přestávka. V naší nové čáře na průplavu Sambre-Oise a na Oise jsme v bitevním styku s nepřítelem. Úsek Serre a Souche byl přes den cílem silných nepřátelských útoků. Nepřítel, proniknuvší severovýchodně La Fére na severní břeh Serre, byl odražen v dělostřelecké palbě a v protiútoku. Na silnici Laon.Marle usadil se nepřítel v malé části našich zákopů. Po obou stranách Vonzlers usadil se po živém boji na výšinách východně břehu.

Dne 21. října. Na italském bojišti nijakých větších bitevních dějů. Po obou stranách jižní Moravy byly odraženy srbské útoky. V pohoří západně Zaječaru jeví se silnější srbský tlak. Ve Flandrech bylo živě bojováno před úsekem Lysu a o tento úsek mezi Urselem a Kortrykem. Do Zomerenu přechodně vnikl nepřítel, byl ale v protiútoku odražen. Po obou stranách Deinze usadil se nepřítel na západním břehu Lysu. Východně Kortryku vyrazil nepřítel přes Deerlijk a Zvevegem. Na výšinách západně a jihozápadně Vizhte jsme zastavili před naší čárou. Severně Tournai dospěl nepřítel na Šeldu. Jižně Tournai jsme s ním ve styku bitevním na čáře Saint-Amand, východně Deuainu a na výšinách východně a severovýchodně Haspres. Po obou stranách Solesmes a Le Cateau útočil nepřítel velkými silami. Mezi Sommaigem a Vertainem zmařeny jeho útoky na výšinách západně nížiny Harnies v naší dělostřelecké palbě; po obou stranách Solesmes zastavili jsme nepřítele, proniknuvšího přes naší přední čáru na výšiny východně a jihovýchodně města. Romeries a Amerral byly ztraceny, ale v protiútoku zase dobyty.

Dne 22. října. Italské bojiště: Včera v časných hodinách ranních podařilo se nepříteli vniknouti v území Monte Sisemolu přechodně do našich zákopů. V protiútoku byl odražen. Balkánské bojiště: Na Moravě odrazili jsme nepřátelské útoky. V Zaječaru získal nepřítel poněkud půdy. V Albánii došlo k bojům zadních vojů na řece Mati. Západní bojiště: Na Lysu a na Šeldě bitky pěchoty. Opětovně pokoušel se nepřítel s menšími i silnějšími oddíly překročiti řeky. U Kortryku útočil nepřítel proti naší čáře. Byl i odražen. V nočních dílčích bojích zůstaly dvorce Amervalu v nepřátelských rukou. Francouzské útoky, které podnikal nepřítel ráno severně Serre odpoledne na široké frontě mezi Oisou a Serou byly odraženy. Po živé dělostřelecké přípravě útočili Američané severně Sommerance a na široké frontě po obou stranách bautheville. V palbě a protiútoku byli odraženi.



Ze Starého Srbska: Kroj poturčené Srbky.

SMĚS.

Československá vláda v Paříži. Československá vláda provisorní ustavila se v Paříži a zvolila presidentem prof. dr. Masaryka, zahraničním minist. Beneše a ministrem války Stefanika. Čtyřdohodové vlády tuto zatímní vládu československou, která jmenovala také své zástupce v Paříži, v Londýně, v Římě, ve Washingtoně uznaly. Čeští poslanci, kteří v těchto dnech odjeli do Švýcar sejdou se v Bernu, v Ženevě a možná i v Paříži se zástupci pařížs českého kabinetu.

Parlament zasedá, též delegační výbory. Ale všecky známky dokazují, že se blíží konec rakouského parlamentu a konec starého Rakouska. To, co se dnes odehrává, je poslední tažení pacienta, kterému není pomoci. Není žádný zájem o parlament vše čeká jen na likvidaci, na rozchod. Plenum poslanecké sněmovny debatovalo uplynulý týden o národnostních věcech v Uhrách, o utrpení Rumunů, o rak. Italech atd. Ve vojenském výboru jednáno o demobilisaci starších domobraneckých ročníků, v delegačních výborech pokračovala debata o exposé zhar. ministra vojenství.

Proč Češi dosud neučinili svého rozhodnutí? Tuto otázku si nadhodí mnoho našich příslušníků při čtení zpráv o pražských poradách Národního Výboru a Českého Svazu a snad také při čtení zpráv o národních shromážděních polském, ukrajinském a německém. Všecko má své příčiny. Český národ odmítl manifest a nebude tedy v jeho důsledcích činiti nijaké usnešení jako Němci. O československé otázce jest vlastně už rozhodnuto v Paříži, Londýně a Washingtonu. Nějaká naše usnešení by snad neprospěla akci, kterou vede česká národní vláda za hranicemi. Také není náš Národní Výbor a Český Svaz informován o plánech české národní vlády zahraniční. Proto odjeli čeští delegáti do Švýcar, aby se zde shodli se zástupci vlády zahraniční. Proto je zcela správné, jestliže Praha dosud mlčí. O věci je rozhodnuto, nevyřízené otázky rozřeší konference mírová a proto Praha zatím ještě nevystoupí z reservy.

Co soudí poslanci o manifestu ze dne 17. října. „Neue Freie Presse" uveřejnila dobrozdání několika poslanců o manifestu. Posl. Tresič-Pavičič prohlásil, že Jihoslované nesouhlasí s manifestem, zamítají jej. Nestrpí rozdělení jihoslovanských zemí. Dr. Petrušovič prohlásil, že manifest přišel pozdě. Češi a Jihoslované ho zamítají, Ukrajinci nejsou spokojeni. Dv.

to!" bručel přesvědčivě. Myšlenka, že by mohl zbožňovaný jeho císař býti svržen s trůnu, mu ani nenapadla. Právě tak se mohla sřítit obloha! A co se týkalo zapuzené rodiny královské, bude se jistě míti na pozoru, padnouti do jámy lvové! Malý farář se učinil jednoduše směšným! Byl dobrým pastýřem dušiček, ale velmi špatným politikem. Dosud mu bylo pod žezlem Napoleonovým dobře a teprve nyní přešel do vzrůstajícího tábora legitimistů, aby si to s obcí nepokazil. Slyšeli ho žvanit o „božských právech" Bourbonů, stačilo, aby člověk vyletěl z kůže. Což mohlo existovati „božtější právo" nežli byla moc císařova?

Několik dnů na to chtěl si starý bojovník vyjíti, leč Marcela, která byla velmi bledá a uplakaná, ho zdržovala.

„Huso, co pak se stalo? Proč bych neměl zajíti k holiči, abych se dověděl nejnovější novinky?"

Marcela neodpovídala hledíc prosebně na matku a Gildasa, kteří byli rovněž na velikých rozpacích. Konečně si dodala vdova odvahy a pravila: „Došly velmi špatné zprávy a bude proto lépe, zůstaneš-li dnes doma, švakře!"

Mezitím uzamkla Marcela domovní vrata; vzdor tomu pronikaly z ulice do chaloupky výkřiky slávy a radostný potlesk.

„Co to znamená?" tázal se stařík, pozorně naslouchaje. Mluvte, a nenechávejte mne v nejistotě!"

Gildas cosi nezřetelného pobroukával, zavadiv loktem o rámě vdovino; v onom okamžiku opakovaly se výkřiky slávy mnohem silněji a desátník počal tušiti pravdu. Zbledl a zavrávoral.

„Povím ti, co se stalo, slíbíš-li mi, že zůstaneš doma," pravila Marcela. „Proklamují krále!"

Derval zíral vytřeštěným zrakem před sebe, jako ohromený, rty se mu chvěly, leč nemohl pronésti ani slovíčka;

Vzdor tomu, že tento stařík po celou zimu se tajně hrozně mučil, nechtěl rozhodně uznati že „desátníček" je na konci své slávy. Každé noci čítal zprávy z bojiště, vykládaje si je ve prospěch svého pána a mistra. Klnul jeho nepřátelům, jmenovitě „bídným Angličanům", předpovídaje jim špatný konec, leč jeho hlas zamlkal jako hlas kazatele na poušti, neboť v Kromlaix bylo, jak jsme již naznačili, mnoho legitimistů, kteří se nyní odvažovali odporovati desátníkovi, který tak dlouho dovedl říditi veřejné mínění vesničky. Když začal třímati své známé tirady o „císaři", vykládali jiní podivuhodné věci o „králi". Denně musil vyslýchati nejhroznější věci o Napoleonovi: a kteréhosi večera, když kráčel podél břehu, uzřel na hřebenech okolních skalisk slavnostní ohně, jež tu plály ku cti vévody z Berri, který oné chvíle přistál v Jersey.

K odpadlíkům Napoleonovým náležel i Michal Grallon, který by si byl jistě i kůži dal obrátit, kdyby mu z toho byl plynul užitek. Čistý tento chasník se již dávno vzdal myšlenky ucházeti se o Marcelu, nicméně se na ni hrozně horšil, že zůstává věrna jeho sokovi. Úplně v tichosti, jak to bylo v jeho krtčí povaze, hleděl podlomiti vliv starého desátníka, což se mu úplně zdařilo: přívrženci královští množili se den ze dne a císařských povážlivě ubývalo.

Vlivem všech vnitřních i zevnějších námah, kterým byl desátník vystaven, bylo otřeseno i jeho zdraví. Zimu prožil špatně a neklamná znamení blížícího se stáří počala se objevovati: ztrácel hlas, zrak seslábl a chůze stávala se obtížnější. Po celičké večery vysedával při krbu, zahalen v mračnech dýmu, jejž v mocných kotoučích vypouštěl ze své malé dýmky. O Rohanovi se zmiňoval zřídka kdy, a když, tu byla z jeho slov cítiti jakási něžnost: Marcela tvrdila, že se stařík po tajnu trápí, že ubohého nešťastného synovce tak nespravedlivě odsuzoval.

„Povídám vám, strýc Ewen není zdráv," pravila kteréhosi

r. dr. Isopescul-Grecul prohlásil, že manifest má jen provisorní ráz.

Pasy pro české delegáty do Švýcar. Otázka pasů pro české delegáty do Švýcar, kde by se informovali o mezinárodní situaci, byla již vyřízena. Zástupcové čeští na tuto informační cestu jmenováni Národním výborem Českým v dohodě s Českým svazem poslaneckým na radě říšské. Z řad poslaneckých odjede do Švýcar pravděpodobně celé předsednictvo Českého Svazu: poslanci Staněk, soudr. Habermann a Klofáč.

Scotus Viator proti Rakousku. Své přednášky v King's College zahájil dr. Seton Watson úvahou o vzdání Bulharska, o němž pravil, že třeba na ně míti bdělé oko. Získali jsme nyní novou frontu naproti Rakousko-uhersku a otevřeli jsme si cestu k nejslabšímu bodu pevnosti ústředních mocí. Rakousko-Uhersko se hroutí. Mír s Rakouskem znamená mír s nejvíce zpátečnickým a nejnezpůsobilejším živlem v celé Evropě.

Úpadek universit u nás. Jako všechen kulturní život vůbec, utrpělo i universitní studium zlou pohromu vítězstvím jesuitů a pádem reformace. V starší době bývala sta ano tisíce studentů na slavnějších universitách, mezi něž s dobrým svědomím můžeme zařaditi též universitu pražskou. V náboženských rozbrojích klesal počet studentů velmi rychle. Že naše universita trpěla, je konečně pochopitelno. Ale i vysoké učení vídeňské bylo jako ochromeno. Kdežto za největšího svého rozkvětu čítalo vysoké učení ve Vídni (r. 1519) 661 studentů, klesl počet immatrikulovaných studentů r. 1530 až na 30 a stoupl teprve r. 1588 na 80. U nás se matriky a zápisy universitní nezachovaly. Kdežto však před husitskými válkami konaly se bakalářské zkoušky čtyřikráte do roka a bývalo promováno průměrně ročně 93 bakalářů, bylo v XV. století promováno jen 7 nebo 8 bakalářů.

Nekupujte od keťasů! Keťasové mají strach! Po měsíce, ba léta zadržovali zboží, předávajíce je jeden druhému za stále vyšší ceny a poslední doufal, že cena ještě více stoupne. A teď sedí tu nad drahým zbožím. Káva stála před čtrmyi týdny ještě 80 K. Dnes, kdy mír je přede dveřmi, dostaneme ji sem za nějaký měsíc přes hranice nejvýše za 10 K. A proto naši keťasové se třesou. Nabízí ji už také za 30 K, ale dostává se mu odpovědi, že jeho konkurent dává kávu již po 20 k. Nekupujte jí! Ani za 30 ani za 20! Nechte keťasy i s jejich kávou, čajem, čokoladou, mýdlem, nítěmi, látkami, prádlem atd. pěkně sedět! Ten dareba, který vám chtěl poslední co máte vyrvati, nechť ví také, co je to něco ztratiti! Nekupujte a urychlíte klesnutí cen přivedete celou tu prokletou bandu v kolisání, budeteli ji nyní krátkou jen dobu boykotovat.

ZDRAVOTNICTVÍ.

Sublimát, velice rozšířený desinfekční prostředek, jest nejsilnějším desinfekčním prostředkem, neboť již roztok 1 gramu sublimatu v 5 litrech vody ničí bakterie, a nejnižší organismy. Jest však také nejprudším jedem a proto bez předpisu lékaře nelze jej užívati.

Chlorid rtutnatý nebo kalomel, užívá se jako projímadlo při nejtužší zácpě a současně žene na moč. Ani ten, poněvadž prudký jed, bez předpisu lékaře nelze užíti. Jest ještě několik podobných solí, netřeba se však o nich zmiňovati, neboť všecky rtuťnaté soli jsou prudce jedovaté a laik se musí míti před nimi velice na pozoru.

Řeřicha potoční, roste leckde u potoků a z mladé rostlinky možno připraviti dobrý salát, ale slabý žaludek jej dobře nesnáší. Lidé věří, že šťáva řeřichová znamenitě čistí krev a proto se jí spíše hojněji užívalo. Účinek čistící prý dostavuje se nejznatelněji, byla li šťáva řeřichová z jara po několik týdnů užívaná. Lékaři však na to nevěří. Přiznávají pouze, že šťáva řeřichová má účinek mírně projímavý a žene rovněž mírně na moč. Od toho asi pochodí, že lidé se domnívají, jakoby odnímala všecky nevhod. látky krvi. Šťava řeřichová se připravuje tak, že listí čerstvě natrhané se složí do hrnce, přidá naň nepatrně vody a nechá do druhého dne. Pak se šťáva z listí na lisu vylisuje a přidá se asi polovička váhy šťávy cukru, aby se nezkazila.

Řešetlák (Psí jahůdky, Zrna aviňonská) jest keř rozličné výšky (jsou druhy nízké a vyšší, které mají plody v podobě černých bobulí, jež obsahují v sobě dráždivou látku. Bobulky jsou veliké jako hrách, dozralé černě lesklé. Požije-li se jich více, nastane prudký průjem a dávení, proto se jim lidé vyhýbají jako plodům jedovatým. Náleží mezi prudká projímadla a také silně ženou na moč. Proto spíše bývaly plody řešetláku hustě užívány jako lék proti vodnatelnosti. Dnes se od toho upustilo, ježto má lékař po ruce léky spolehlivější a účinnější. Nyní užívá se řešetláku ku barvení látek na žluto neb zeleno.

večera Marcela.

„Vím dobře, co by ho ihned uzdravilo — zpráva o velikém vítězství Napoleonově," odvětil Gildas, usmívaje se rozvážně.

Koncem března, dolehla do Kromlaix zpráva, že se spojenci blíží k Paříži.

„Myslíte snad, že císař neví, co činí?" zvolal desátník když se o tom doslechl. „To je zase jeden z jeho geniálních tahů! Paříž se jim stane ohromnou pastí. Hup, a bude po nich, po tlučhubech. Každý krok, jímž se přibližují k Paříži, vzdaluje je od nutného zásobování. Jen počkejte, kdo se směje naposled, ten se směje nejlépe."

„Několik dnů na to se vykládalo, že císařovna uprchla. Desátník se uštěpačně vysmíval: „Ženy — ano — ty mají před kanonádou a obležením strach, a pak by to asi ani nesnesla, hleděti jak její příbuzní, Rakušané, budou za živa požíráni! Kdož by ji to mohl zazlívati?"

Když se čtyřiadvacet hodin na to dověděl o dobytí Paříže, zavravoval, jakoby mu nůž do srdce vrazili.

„Nepřítel v Paříži! Ano, a kde jest císař?" šepotal.

Po prvé v životě padl do pasti. Zatím, co byla Paříž dobyta, odloudili jej od hranic. Marně spěchal — marně uháněl, daleko před svojí armádou, do Paříže. Jeho generálové přispěchali mu vstříc, varujíce ho, a radíce mu, aby se vrátil. Zuřil, hrozil, klel — leč bylo již pozdě! S ustrnutím musil vyslechnouti, že rada pařížská uvítala slavně vetřelce, ba, že je přivolala a že je císařství skutečně svrženo. Zoufalý, pološílený uchýlil se Napoleon do Fontainebleau.

V okmžiku, kdy se dsátník o všem dověděl, byl přítomen i otec Rolland.

„Spojenci se tedy zdráhají vyjednávati s císařem? Inu, inu!" Toto „inu, inu" mohlo vyznačovati právě tak obdiv jako výsměch. Duchovní byl diplomatem a nechtěl si u nikoho po-

horšiti a přijímal proto zprávy klidně. Ani největší zázrak by ho nebyl z klidu vyrušil. Jeho pružný duch považoval všechny lidské události za zázraky, totiž za všední zázraky. Vysloužilec byl však z jiného masa a lehce vznětlivý: „Cože, že se zdráhají! Na konec se bude snad tvrdit, že se myši zdráhají vyjednávat se lvem. Kavky hlupácké! Co se vlastně oni králové a císařové domnívají? Desátníček sesadil již na tucty králů a k snídani si pochutnával na císřstvích! Uvidíte, otče Rollnde, za krátko bude car Alexander rád, že bude moci políbiti nohy Napoleonovy. Chování se rakouského císaře je prostě hanebné; jen uvažte, je blízkým příbuzným našeho císaře.!"

„Co myslíte, strýčku Ewene, dojde ještě k nějakým bitvám?"

„Je věru snadnějším, vstrčiti ruku do lví tlamy, nežli ji zase vytáhnouti. Rozzuří-li se císař, je hrozným, to ví celý svět! A když ho tak hrubě urazili, nebude jistě otáleti, až je všechny zničí, — potvory!"

„Slyšel jsem dnes," vmísil se do hovoru Gildas, „že vévoda z Berri přistál v Jersey a že král — — — — — —"

„Král? Zatraceně! Jaký král?" přerušil ho stařec soptě vztekem.

„Inu, král Ludvík," koktal Gildas rozpačitě.

„Ať zhynou Bourboni!" zahřměl desátník, chvěje se na celém těli. „Gildasi Dervale, zakazuji ti, aby jsi v mém domě toto jméno vyslovoval! Král Kapet!"

„Musím jíti," poznamenal farář, zvedaje se, „ale dovolte, abych vás upozornil, milý desátníku, že používáte příliš jadrných výrazů. Bourboni byli našimi zákonnými králi a ochránci církve: kdyby se jim měla vrátit dřívější práva, byl bych mezi prvními, jež bych je vítal." Otec Rolland pokynul na to přítomným a odešel. Derval klesl, jako podťatý, na židli.

„Jich dřívější práva? Dokud žije desátníček, nestane se



Ukrutný trest.

Předmastka domácnosti (ke kuchařce, kterou přistihla, kterak se milkuje s jejím mužem): „Seberte si svých pět švestek, Nany, a můžete jít na hodinu!" (K muži.) „A oběd budu ode dneška vařit sama!"

*

V rodině diplomata.

Manžel: „Co je to, Melánie? Ty přijímáš každý den jiného diplomata."

„Nebuď tak žárliv, nechci míti žádné mezinárodní zápletky."

*

Při výslechu zajatců.

„Vy jste byl před svým zajetím v Miláně?" — ptá se vyslýchající důstojník italského zajatce. "Jaká je tam nálada?" — „Znamenitá" — odpovídá italský zajatec. „Ostatně, uvidíte — —"

*

Ze soudní síně.

Soudce (k obžalovanému, jenž mladou dívku na ulici obejmul a líbal): „Již po třetí zde stojíte, jsa obviněn, že jste se pokoušel líbat cizí dámy. Když už mermocí musíte líbat, tak si vezměte paní! Pak budete svým něžnostem moci hovět dle libosti."

Obžalovaný: „Ach, pane soudce, to jsem učinil jen jednou, ale nešťastnou náhodou se k tomu nahodil její muž a ten mi jich naložil tolik, že na to do své nejdelší smrti nezapomenu!"

*

Což ten!

„Jak se vede Vaškovi Povolných?"

„Což ten, tomu je hej! Každý týden vykrade sklep některého vyreklamovaného vlastence. Ten to už vydrží!"

*

Snadná mýlka.

„Muži, pro Kristovy drahé rány vždyť ty jsi mi vykouřil mou sušenou zeleninu."

„Vidíš, já ti to stále říkám, že ji nemáš dávat vedle mého erárního tabáku. Potmě se člověk zmýlí, sáhne vedle a po chuti to už nepozná."

*

Před nádražím.

Před nádražím zadržela policejní hlídka muže, který byl docela nahý: měl na sobě jen plavky a na zádech baťoch s moukou. Nedbajíc jeho protestů dopravila jej do ústavu pro choromyslné. Ale ještě téhož večera seděl potrefený v kruhu své rodiny, hověl si v otcových kalhotách. V ústavu se totiž vše vysvětlilo: Občan se prostě vracel z výletu za aprovisací.

*

Kdo sází a nevyhraje?

„Co se já do roka „nasázím" a nejsem s to pražádnou výhru udělat!" Sazeč.

*

V Německu.

Starý hrabě k synovi: „Poslechni, ty nenapravitelný! Nevíš, že jsme „demokratisovali". Chovej se dle toho! Lokajům nesmíš na příště říkat „ty zvíře", nebo „ty pse". Říkej jim: človéče. Tykati jim ještě můžeš."

*

Otázka.

Proč pak se říká vždycky, že mladé dívky „vedeny" jsou k oltáři? Vždyť ony by tam trefily i se zavázanýma očima!"

*

Ve škole.

Učitel: „Vodičko, co víš o hladomorně?"

Vodička: „Že tam dávali rytíři vězně a místo jídla jim dávali lístky."

*

Výmluva.

Otec: „Kluku zatracená, ty máš letos o dvě pětky více než loni!"

Synáček: „Vidíš, tatínku! A přece si stále stěžuješ, že všeho ubývá!"

Poznámky.

Ne, na hloupost lidskou, na omezenost a naivnost nesmí být stanoven trest vězení, jinak by bylo nutno přeložit všechny censory ze služebních důvodů — na Pankrác.

*

Jen aby nezapomněl.



Ona: „Poslyš, Arture! Když jsem říkala otci, že chceš požádati o moji ruku, — pravil, že nemáš tolik příjmů, abys mohl rodinu slušně uživiti."

On: „A myslíš, drahá Bětuško, že se bude tvůj papínek po naší svatbě podle toho poznání také říditi?"

*

Vybíravá.



„Proč nechceš dnes do divadla, Málko? Hraje se velmi slušný kus, beze všech dvojsmyslů."

„Právě proto!"

Po vojensku.

Do vesnice P . . . . . přišel kolovrátkář k starostovi a tázal se, zdali může v místě hrát, předloživ zároveň knížku k povolení.

Starosta vysloužilý dragoun, napsal do knížky vlastnoručně následující povolení: bevilik cvaj take muziciren.

*

Děcko a nový ministerský předseda.

Na oba se dychtivě čeká, až poprvé promluví.

*

Poznala ji.

Žebračka sedící u kostela vidí, že vychází soudní rada, i zanotuje: „Zrcadlo spravedlnosti" — a desetník spadne jí do klína; vychází strosta a žebračka spustí „Stolice moudrosti" — a dvacetník je jí odměnou. Blíží se nějaká paní a žebračka zpívá: „Nádobo duchovní". Ale paní zuřivě k ní přiskočí a místo mince zvonivé metá jí do tváře nadávky: „I ty opice beznosá! Odkud víš, že jsem hospodyní pana probošta?"

*

Poznámka.

Smetana slyší v nebi, jak čeští sedláci teď nic neprodávají a jak jen vše vyměňují. Zamyslil se a pak poznamenal s úsměvem: „A to jsem rád, že má „Prodaná nevěsta" je už napsána. Kdybych ji skládal teď, musila by to být už „Vyměněná nevěsta."

*

Na svatební cestě.

Šeredná nevěsta: „Teď ti, milý Freddy, svěřím, že jsem před tebou odmítla pět nápadníků."

Šťastný novomanžel: „Co pravíš? To už tolik lidí vědělo, že tvá bohatá tetička umřela?"

*

Přátelé.

A.: „Tamhle ta dáma je přímo božská. Tu bych si věru přál za milenku."

B.: „To věřím! Já také. Ale u mne je to bohužel naprosto nemožné."

A.: „A proč?"

B.: „Protože je to má žena."

*

Z poznámek královny.

Panenská královna Alžběta anglická byla nejen geniální diplomatkou, nýbrž současně také vtipnou ženou, která ke zbraním ducha, jimiž potírala nepřátele, počítala i špičatý jazyk. Znala více řečí: španělskou, italskou, francouzskou a latinskou a pokoušela se i v řečtině, a ve všech těchto řečích žertovala mnohdy nevinně, ale někdy hodně zlomyslně. Když jednou vyslanec cizí mocnosti projevil údiv nad její učeností, pravila posměšně: „Máte pravdu pane hrabě, neboť že se žena učí mluvit, dlužno pokládati za div, tím spíše, dovede-li mlčet." Mnoho humoru ve svém životě, spisech a dopisech rozvinovala Semiramis severu, carevna Kateřina II., bývalá německá princezna, dcera knížete Anhaltsko-Zerbstského. Když odjížděla do Ruska, pravil jí princ Jindřich, bratr Bedřicha Velikého, posměšně: „Dostanete se do zcela jiného světa, kde budete míti k službám medvědy. Na to mu odpověděla pohotově: „To dám si ještě líbit, přeji si jen, abych neměla kolem sebe lišky." Ironická narážka na oba knížecí bratry."

*

Pravdivá historka.

Excellence, dobrosrdečný muž, projíždí svůj obvod automobilem. Rád zastavuje a hovoří s lidmi, jež potkává a mají-li stejnou cestu s ním, sveze je. Nedávno jel od posic do do svého obydlí a dohonil muže v plné výzbroji. Generál dal zastaviti a ptal se vojáka na cíl jeho cesty, a protože musel jeti kolem, vyzval vojáka, aby přisedl do auta. Cestou se horlivě bavil se svým podřízeným. Když u cíle své cesty voják vystoupil z vozu, ptal se ho ještě generál: „A co uděláte nejprve, můj milý, tedy v N. Půjdete hned do kantiny?" — „Nikoliv, Excellence, do ústavu odvšivovacího."

Proč se tak blaženě usmíváte?
? ? ? ? ? ? ? ? ? ?
Protože používám výhodné a levné inserce
Vídeňských Illustrovaných Novin
a mám tak veliký úspěch, že nemohu ani postačiti stále stoupající počet kupujících ani při nejlepší vůli uspokojiti!

Dobrý účel
má i nejmenší insert, je-li vhodně sestaven — a ve vhodném listě. Kusy te inserovati též ve „Vídeňských Illustrovaných Novinách", v nichž inserty opravdu úžasně působí. Na přání posloužíme každému rozpočtem insertním, zdarma sestavíme návrhy na texty, štočky a udělíme rady pro účelnou reklamu.

Majitel: „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejí. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 45.

Jednotlivá čísla 50 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 26·—, půlletně K 13·—, čtvtletně K 6·50.

Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a Inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 7. LISTOPADU 1918.

Hrabě Tizsa zavražděn.

Během revolučních bouří v Budapešti vnikli vojáci do villy hraběte Tiszy a několika ranami zastřelili jednoho z původců světové války, hraběte Tiszu.



Nekrvavý převrat v Čechách. — Národní Výbor převzal veškerou vládu v Čechách a na Moravě. — Armáda v českých zemích pod velením Národního výboru. — Vítězná revoluce v Budapešti. — Americké vojsko vyloděno na Adrii.

SITUACE NA BOJIŠTÍCH.

Co se v minulém týdnu stalo na západě a jihovýchodě bojišť evropských, dokazuje, že mírové jednání a změny, týkající se ústředních mocností a mírové jejich taktiky, ničeho nemění na úsilí dohodového vojenského vedení, vésti vojenské operace do důsledků. Ústup Němců z osvobozované Belgie děje se plánovitě zrychleným tempem, a vyklizování Belgie a Francie pod tlakem útoků dohodových armád postupuje den ode dne. Od 17. října do dneška — jaké to změny! Stále jasněji rýsuje se na bojištích možnost průlomu na Brusel a směrem na Sedan, co padá město za městem a území za územím do rukou spojených dohodových armád. 18. října hlásili Němjiž pád Ostende, Tourcoing, Roubaix, Lille, Douai od té doby ocitla se jiná význačná místa belgická a francouzská již v bitevní čáře. Hranice Holandska je dosažena, fronta belgická blíží se Gentu. Tournai a Valenciennes jsou dějištěm bojů a ústupu německého, který tuto značí ztrátu kamenouhelné pánve, jež dodávala po skoro celou dobu války uhlí Německu. V oblouku Serre a Souchezu ustoupili Němci, u Terronu, kde bojovalo úspěšně československé vojsko, u Ballay postoupili Francouzi. Vývoj válečných dějů je na západní frontě v stadiu osudné accelerace. Od zpráv, že Srbové bojují na břehu jižní Moravy, až k zprávě, že Srbsko a Černá Hora jsou ústředními mocnostmi vyklizovány, je krátká doba, ale bohatá událostmi na těchto bojištích, jež tolikráte zalita byla krví rakouských vojsk. Dohodové vojsko stojí na Dunaji dnes, na bosenských hranicích, Bělehrad vyklizen a obava Uher před vpádem do Banátu má své důvody zcela a doslova viditelné. Vojsko rakouské z Albánie ustoupilo již k hranicím albánsko-černohorským. Situace vojsk rakousko-německých v Srbsku ztížena byla značně komity. 70.000 čítá přibližně tato „zelená divise", vynořivší se z lesů, vyrostší přímo z rodné půdy. Tu čety srbské, tam albánské, onde černohorské značně působily na rozhodnutí velení rakouských a německých, krýti si záda přirozenou ochranou. A současně započala nová čtyřdohodová ofensiva v Italii.... Rumunsko je parně na přechodu k dohodě. Hlasy pro vpád do Uher a zabrání Bessarabie se v rumunském tisku množí. — V severním Rusku postupují anglické operace vítězně na Dvině a v Murmansku. U Jekatěrinoburku dobyli Čechoslováci nového vítězství nad bolševiky; opory sovětů padají. Vnitřní poměry v Rusku jsou patrně žalostné; vrchní lidový komisař Stojanovot odletěl na aeroplanu s 10 mil. rublů, korupční zjevy a bezradnost se množí. Trockij dle souhlasných zpráv těžce duševně onemocněl. Je patrně značná energie v Leninovi, udržuje-li za těchto poměrů ještě vládu sovětů ve zbývajícím mu ruském území. — V Syrii a Mesopotamii postupují rychle Agličané ku předu. Dohoda chce patrně Turecko, jež vyjednává, postavit před hotová vojenská fakta.



Členové válečnického sboru vyznamenaní železným záslužným křížem defilují před polním maršálkem Bedřichem.



Císařští manželé při příjezdu videňských dětí z prázdnin, v Uhrách strávených.

PRESIDENT ČESKÉ VLÁDY V PAŘÍŽI

Tomáš Masaryk je uznaným vůdcem československého zahraničního hnutí a po konstituování vlády československé v Paříži ministerským předsedou. Stojí v čele sjednoceného národa jako jeho vůdce a otec v nejlepším slova smyslu. Po Palackém nikdo nezasluhuje více být nazván otcem národa československého jako on. Celou svu životní prací stoupal k této metě. Rodák z Hodonína na Moravě, za nímž již leží pohraniční čára, dřívější národ československý politicky ve dví, vyučil se nejprve řemeslu zámečnickému, touha po vzdělání vede ho ke studiu, vystuduje na Moravě gymnasium, vystuduje universitu ve Vídni, probouzí se, jako Palacký v Prešpurku, k uvědomění národnímu a přichází do Prahy jako učitel na filosofickou fakultu české university. Co tu vykonává za čtvrt století, vykonaly v národech svobodnějších celé akademie věd a umění. Vědeckou kritikou odhaluje národu českému smysl jeho dějin a dává směr jeho novodobým snahám a cílům životním. Káže mravnost, pravdu, demokracii a sociální cit v životě národa a sám svou životní práci dává vzorný pří



Výstava válečných pomníků v Solnohradě. Akademická aula university s návrhy pomníků.



Prohlídka výstavy válečných pomníků na dvoře bývalé university v Solnohradě.

klad souladu mezi hlasanými theoriemi a životní praxí. Pronikavě krtcký zasahuje do všech odvětví českého života, dostává se na dráhu politickou, zakládá politický směr realistický, později stranu politickou, vydupává odpůrce, ale i stoupence a vidí, že i jeho odpůrcové pomalu, ale jistě přisvojují si jeho methody politické, kulturní a sociální. Trochu pozdě dostává se trvale k poslaneckému mandátu do rakouského parlamentu a tu, bez hluku, sám, znamená víc, než mnohohlavý klub. Když r. 1900 dožil se 50 roků, byl ještě velkou částí národa nemilován, podceňován, přehlížen a často i tupen, ale již tehdá měl tisíce svých apoštolů, kteří jeho učením se obrodili a zanášeli je i do hnutí a stran veřejně s Masarykem zápolících. Lze říci, že v posledních 30 letech nebylo v českém životě vážného veřejného pracovníka, který by byl nestál pod vlivem Masarykových myšlenek a nepřijímal a nežil z nich aspoň částečně. Ve věku kmetském (Masaryk je dnes stár přes 68 roků) konečně i v praxi dokonal to, co theoreticky budoval prací svého mládí a mužství — povznést českou otázku na forum světové. Bezprostředně před válkou odejel do Italie, po vypuknutí války do Švýcar, odtud do Francie, Anglie, Ruska Sev. Ameriky. A jeho práce tam? Leží uložena v tom, co známe nyní pod souhrnem díla: Neodvislý stát československý. V díle Masarykově nebylo nikdy nic náhodného; vše bylo programatické, promyšlené, soustavné. Také i toto jeho čílo. Dojista není jeho odjezd z vlasti před válkou nebyl náhodný.

PŘEKÁŽKA MÍRU.

„Fränkische Tagespost" píše: Kdo četl poslední zprávy vojenské, musí chytat se za hlavu, že se ještě dále válčí. Což někdo v Německu myslí, že se může dobýti ztraceného území? Kde nyní stojíme, stáli jsme brzy po začátku války. Každý den stojí tisíce životů lidských, protože nemáme odvahy, abychom splnili podmínku příměří, kterou splniti musíme a již v brzkých dnech splníme, aniž odpor němec. národa bude chystati vládě obtíže. S veškerou jasností je v požadavcích Wilsonových o příměří, které nelze odmítnouti, že Vilém II. nemůže již býti německým císařem, má-li příměří vejíti v platnost. Příměří musí však vejíti v platnost, to praví i nejzaslepenějšímu Všeněmci vojenská zpráva. Což musejí každý den padati tisíce, tisíce býti zraněni, tisíce octnouti se v zajetí, protože není v Německu nikoho, kdo by řekl císaři, co musí udělat? Dnes každý život vojákův, který hyne, je krvavou vinou Viléma II. Přeli jsme se o to, kdo způsobil válku, žádný člověk však nemůže popírati, že jestliže dnes padne někdo z našich vojáků, padl vinou Viléma II. Kde jsou velmožní mužové,



Z jihoslovanských zemí: Dubrovnické ženy nesou těžké břímě na hlavě.

kteří mají v ústech slova Bismarckova: „My Němci bojíme se boha a nikoho již na světě!" Nejsou-li to ve skutečnosti jen praobyčejní lokajové a mizerní dvořenínové, kteří neodvažují se říci císaři, co je jeho proklatou povinností, aby německý lid byl od něho osvobozen? Vždyť on je překážkou míru, překážkou příměří, překážkou jakéhokoliv vyjednávání s odpůrcem. Jediný muž má to přece jen císaři říci a on musí, ať již má vlastností jakékoliv, on musí se shroutiti pod pocitem své zodpovědnosti. Kde je tedy ten Hindenburg, který přece Veličenstvo zná naveskrz a který nemůže se oddávati klamu o válečné situaci? Kde je ten Hindenburg, že nepředstoupí před císaře a neřekne mu, co je jeho posledním úkolem, jako „nejvyššího vojenského pána". Kde je ten princ Max Badenský, aby řekl císaři, co káže povinnost. A jestliže Hindenburg a Max toho učiniti nemohou, pak má to učiniti Scheidemann a říci císaři, že tisíce lidí sedí ve vězeních pro urážku Veličenstva, že však nyní lid nemá větší touhy, než Veličenstvo za lidské životy pohnati k zodpovědnosti, kterou má na svědomí. Což není ani tušení o náladě v lidu, není ani stopy historického smyslu v okolí císařově? Císař mohl by sám zahanbiti nějakého sociálního demokrata, že nikdy neměl dobrého rádce a nejméně tehdy, když mu jich bylo nejvíce zapotřebí. Spíš by byl Vilém II. v historických knihách



Z Ukrajiny: Civilní obyvatelé ve skalním svém příbytku u oběda.

a náladě lidu německého, který by mu byl vděčně nakloněn, kdyby bez vyzvání presidenta Spojených Států amerických byl býval složil úřad a důstojenství a s hlavou pyšně vztýčenou jako člověk, který se vzdává vlastní výhody a jako bojovník za zájmy Německa při vyjednáváních mírových odešel v soukromí. Ztratil by korunu císařskou a dostalo by se mu koruny občanské. Kdo nazve ho nyní otcem vlasti, když na opětovný příkaz Wilsonův, protože již to jinak nejde, opouští duševně zlomen zámek svých otců! Vilém II. bojuje za každičký den svého panství a ničí tím vyhlídky svých vnuků, aby byli vladaři. 50 měsíců volali na nás, že zemříti za vlast je svrchovanou povinností, nikdo nenalezal více slov a příležitosti k tomu, jako Vilém II. Dost se již naumíralo pro vlast, nyní jde o to, aby druzí pro vlast žili a pracovali. Aby to bylo konečně možno, musí Vilém II. přestát býti německým císařem a králem pruským."

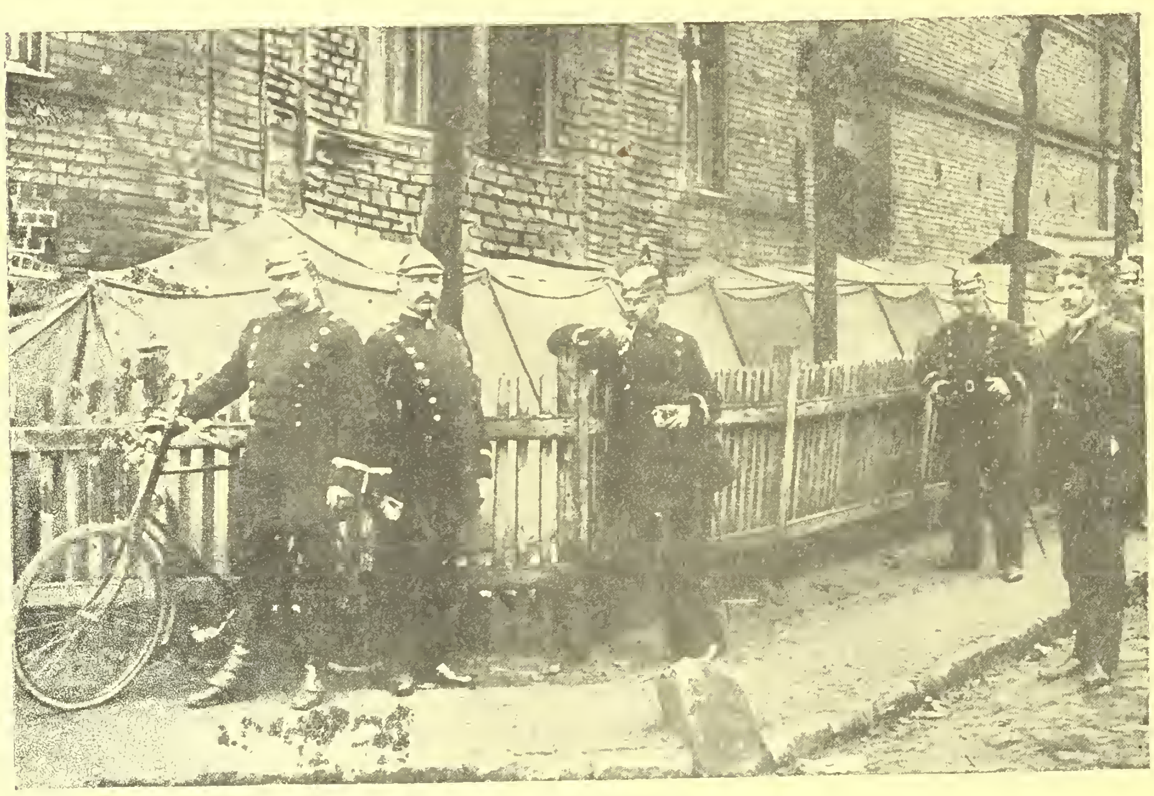
▫ ▫ ▫

RAKOUSKO PROSÍ O SEPARÁTNÍ MÍR

Ministr zahraničí hrabě Andrássy pověřil dne 28. října rakousko-uherského vyslance ve Štokholmu, aby požádal královskou švédskou vládu, aby zprostředkovala vládě Spojených Států amerických tuto odpověď na její notu z 18 října:



Vzpomínka na společné boje německého a tureckého vojska. Turecký hřbitov ve východní Haliči



K pouličním bouřím v Berlíně: Stany policie na nádvoří továrny, která stávkovala.

Odpovídajíc na notu pana presidenta Wilsona z 18. t. m., adresovanou vládě rakousko-uherské, a ve smyslu rozhodnutí páně presidentova, aby jednáno bylo s Rakousko-Uherskem odděleně o otázce příměří a míru, pokládá si vláda rakousko-uherská za čest prohlásit, že souhlasí jak s dřívějšími projevy páně presidentovými tak i se stanoviskem jeho, obsaženým v notě poslední, o právech Čechoslováků a Jihoslovanů. Ježto tím Rakousko-Uhersko přijalo veškeré podmínky, od nichž pan president učinil odvislým přistoupení ku jednáním o příměří a míru, není dle názoru rakousko-uherské vlády ničeho už v cestě počátku těchto jednání. Rakousko-uherská vláda prohlašuje se tudíž ochotnou, aniž by čekala na výsledek jiných jednání, vstoupiti v jednání o mír mezi Rakousko-Uherskem a státy odpůrčími a o okamžité příměří na všech frontách Rakousko-Uherska, a prosí pana presidenta Wilsona, aby zahájení v tom směru laskavě učinil. Zároveň poslal zahraniční ministr hrabě Andrassy telegram Lansingovi, vládě francouzské, anglické, italské a japonské stejného znění:

*

Tato nota znamená kapitulaci rakousko-uherské vlády před čtyřdohodou a je na bíledni, že nemohla zůstati bez následků. Tato nota uznala také československý a jihoslovanský stát a v důsledcích toho přikročil Národní Výbor v Praze k rozhodným krokům, o kterých referujeme níže.

ČESKOSLOVANSKÝ STÁT PROKLAMOVÁN!

Lide československý!

Tvůj odvěký sen stal se skutkem.

Stát československý vstoupil dnešním dnem v řadu samostatných kulturních států světa.

Národní výbor, nadaný důvěrou veškerého lidu československého, přejal jako oprávněný a zodpovědný činitel do svých rukou správu Tvého státu.

Lide československý!

Vše, co podnikáš, podnikáš jako nový svobodný člen velké rodiny samostatných svobodných národů. Novým činem v této chvíli zahajují se nové, bohaté a slavné dějiny Tvé. Nezklameš očekávání celého kulturního světa, který s žehnáním na rtech vzpomíná Tvých slavných dějin, jež vyvrcholily v nesmrtelných výkonech československých legií na západním bojišti a v Sibiři.

Celý svět sleduje Tvůj krok do nového života, Tvůj vstup do země zaslíbené. Zachováš štít čistý, jako jej zachovalo Tvé národní vojsko — československé legie.

Nezapomínej národní kázně a buď si stále vědom, že jsi občanem nového státu nejen se všemi právy, nýbrž i povinnostmi.

Na počátku velkého díla ukládá Ti Národní výbor, ode dneška Tvá vláda, aby Tvé chování



Ke kapitulaci Turecka: Na hlavní silnici maloasijské ze Skutari do vnitrozemí vedoucí.



Z Uher. Slovenska: Ústí Kysuce do Vahu.

a Tvá radost byly důstojné velké chvíle nynější. Naši osvoboditelé Masaryk a Wilson nesmí být zklamáni ve svém přesvědčení, že dobyli svobodu národu, který dovede sám sobě vládnout.

Ni jediným rušivým činem nesmí býti zkaleny velké okamžiky, ni jediný z Vás nesmí se dopustiti ničeho, co by mohlo vrhnout stín na čisté jméno národa, každý z Vás musí bezvýhradně šetřiti všcho, co jiným je svato.

Svobody osobní a majetku soukromého nesmí býti dotčeno.

Dbejte bezvýhradně rozkazů Národního výboru!

V Praze, 28. října 1918.

Za Národní výbor československý:
Dr. Fr. Soukup. Jiří Stříbrný. Ant. Švehla. Dr. Vavro Šrobár. Dr. Alois Rašín.

PRVNÍ ZÁKON ČESKOSLOVENSKÉ VLÁDY.

Národní výbor vydal 28. října první zákon:

Samostatný stát československý vstoupil v život. Zachována souvislost dosavadního právního řádu se stavem novým, aby nenastaly zmatky a upraven nerušený přechod k novému státnímu životu. Národní výbor jménem československého národa jako výkonný státní svrchovaný orgán nařizuje:

I. článek: Sátní formu československého státu určí národní shromáždění ve srozumění s československou národní radou v Paříži jako orgán jednomyslné vůle národa. Než se tak stane, vykonává státní svrchovanost národní výbor.

II. článek: Veškeré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení zůstávají prozatím v platnosti.

III. článek: Všechny úřady státní, zemské, župní, okresní a obecní jsou podřízeny Národnímu výboru a prozatím úřadují a jednají dle stávajících platných zákonů a nařízení.

IV. článek: Zákon tento nabývá platnosti dnešním dnem.

V. článek: Předsednictvu Národnío výboru se ukládá, aby tento provedlo.

Dáno v Praze, 28. října 1918.

Antonín Švehla. Jiří Stříbrný. Dr. Alois Rašín. Dr. František Soukup. Dr. Vavro Šrobár v. r.

28. ŘÍJEN V PRAZE.

Nevylíčitelné byly manifestace českého národa v Praze dne 28. října. Když došla z Vídně zpráva o kapitulaci Rakouska, o uznání československého státu Rakousem a o prosbě o separátní mír, vyhrnuly se statisíce lidu na ulice hlavního města. Práce v továrnách zastavena, též v úřadech. K davům lidu, které nadšeně provolávaly slávu Masarykovi, Benešovi, Wilsonovi, promluvili četní poslanci. Mezitím odebrali se zástupcové Národního výboru dr. Rašin, dr.



Ke kapitulaci Turecka: Rak.-uher. automobilovákolona, která na poušti asijské pomáhala Turkům dopravovati válečný materiál.

Soukup, dr. Švehla a Stříbrný do paláce místodržitelského a sdělili tu ve vší formě, že Národní výbor přejímá veškerou moc a správu země do svých rukou. Úředníci skládali ihned slib české vládě. Stejně převzali zástupci Národního výboru policejní ředitelství, státní policii, válečný obilní ústav, zemský sněm, zeměpanskou komisi, pošty, telegrafní úřady, železniční ředitelství atd. Nedají se popsati projevy radosti českého lidu, který po 300 letech dosáhl zase své svobody. Vojáci a důstojníci postavili se ihned do služeb nové vlády, vojenský velitel pražský dal všecku posádku k disposici Národnímu výboru a Sokolstvo převzalo velení nad vojskem, policií a udržování klidu a pořádku. Disciplina nebyla nikde porušena. Němcům nebyl zkřiven ani vlas na hlavě, takže dokonce německý generální konsul v Praze dostavil se do Národního výboru, děkoval za vzorná bezpečnostní opatření a gratuloval československé vládě, s níž Německo chce udržovati přátelské styky.

Následujícího dne také Brno dostalo českou správu. Členové Národ. výboru ujali se tu vedení všech státních úřadů. Místodržitel bar. Heinold opustil Brno, stejně jako i český místodržitel hrabě Coudenhove odjel z Prahy. Dále převzala česká vláda také Mor. Ostravu, Olomouc a jiná města na Moravě. Všude zachován úplný klid.



Ukázka z tábora turecké armády, která se vzdala na milost a nemilost.

PETR ZÁPAD:

POVÍDKA ZE VSI.

Potkal jsem starou Sekerňačku na návsi. Hned jak mne spatrila, volá:

Vy víte, co je pole, není-liž pravda? A co potřebuje. A tento koloděj, on mně je nechá tak, ledajak. Čtrnáct dnů už hledám formana. Pšenicu mám namořenou, leží v komoře, ví bůh, jak to cuďátko vzejde a co z toho bude.

Nejprve jsem jí nerozuměl, opravdu dobře nerozuměl.

Povídám, jářku, matko, jak je to s tou namořenou pšenicí?

Ale, pánbu mi hříchy odpust, vždyť ho znáte, skrblíka... Tak všecko jen shltnout...

Zase jsem se optal: Tak poslyšte. Dvacet let mi oře Burda pole... pokračovala.

Dvacet let! Vždycky jsme ten boží dar zapravili v pořádku. Já už si ten prášek rozsela, u mezí okopala a Burda zavláčil.

A snídaní u nás nedostal nikdy š[illegible]nou.

Bůh uchovej! To já zas vím, co se sluší, má-li člověk sedláka.

Vždycky už jsem koupila toho salamu a k němu míchané s alaškou.

A teď — já nevím, mám klnout nebo plakat.

Pšenica namořená — leží na komoře.

Tuhle pršelo, na poli se dělaly báče zrovna a on se přihlásí, že vyveze hnůj



Venkovské obyvatelstvo rusínské na trhu v Černovicích v domácích krojích.



Štýrské obrázky: Svatební vůz.

Jářku — Burdo, nebojíte se pánaboha? Teď v tom dešti vozit hnůj?

A on se zatočí na dvoře a řekne: vijo vranka! Ať si baba vyveze sama. Koňa není, chlapa není — orat se nedá, a ostatně stačí jen na vsi zavolat:

Komu mám jet orat? Pachtýři a chalupníci vyletí jako posedlí ze svých dvorků ...

Strýče Burdo, jeďte nám poorat tu kamenici!

Strýče Burdo, nám to režnisko obraťte...

Strýčinku, vždyť já bych ráda ještě sela žito do jabliska....

A ona stará Sekerňačka — bude vykládat roráty. Vijo — vranky — —

A já mám pšenicu namořenou. Nevím mám-li klnout nebo plakat...

Šla jsem k jednomu sedlákovi a prosím ho: Mějte milosrdenství... Zasejte mně!

Ale co Vás nevede, matko. Přece nenechám své ležet a nepojedu na cizí...

Šla jsem k Netopýrům... A Netopýr se mi podívá do tváře a řekne: Aj, Sekerňáčka! Co pak vy nemáte svého formana? A teď by vám byla najednou dobrá klisna Netopýrová? Ach, ba ne..

Sehnala jsem Hrdibora... Ale Kriste Pane. Přijel s vozem k hnoji — má ho jako dětský kočárek a ráfň půl. Už to jen chrochtá takový vůz. A to si člověk vybere — nechtěl tomu zlý duch, a nepršelo?

Já myslela, že si oči vypláču. A té práce. Hrdiborův kluk jezdil — starý je kdesi v Albánii. Celé pole pojezdil, kopce roztáhal a na konec řekne: Na to zaseti si hledejte, babko, koho chcete....

Já to neořu. Lucina už nežrala ani ovsa ani šrotu, a kdo by ji dřel v té těžké oračce?

Milý pane, co pak vy víte? Pšenicu mám namočenou v mořidle, a teď prší. Hnůj na poli, pšenicu v komoře. Ale co jíst? Už ani člověk těch slepic nemá.... A dobře, že to mor podáví. Co Co bych jim dala? Chuderky plymútky, plymútkovité... Tak to kdákalo, oči zavíralo.. A já klín prázdný.

A kačena poslední. Bože můj — já o všecko přijdu. Jářku, aspoň těch chrtousků jí nadělám — když není ovsa a turkyně.. Pekla jsem celé dny — pěkné pekáčky — ale co je naplat... Každá věc chce své...

Krmím kačenku, krmím a ona jaksi posípává, posípává — až se převalí a je po ní. Já myslela, že o rozum přijdu.

Pšenicu namočenou, slepice pošly morem, teď ještě ta poslední kačena... se udáví pegáčkem.

A Sekerňačka se na mne dívala, tak zkormouceně, jako bych jí mohl pomoci. Ruce skřížené měla, jako by ji potkalo největší neštěstí a já jsem četl ji ve tváři to, co ani ona ani já — nevyprávíme.



Kroje rakouské: Selky hornorakouského městečka ve svém svátečním kroji.



Rybolov na Jaderském pobřeží: Rybáři na projížďce.

Dělnice zvedla motyku, obrátila ji topůrkem a hrozí. Půjdeš nebo nepůjdeš...

Šak Frantova rohatá už tam byla třikrát a naše poprvé. Vychrtlá ženská vykročila z brázdy a dala se do běhu. Kluku hlopá, co pak chcu mít nějaké mrzutosti...

Teď teprve Ferdík se pustil za kozou...

Uchopil ji za uši a smýká ji z řepy. Ty čapatá jedna, ty čapáku, polezeš pořád do řepy? Já ti dám! A Ferdík bere kolík, vráží ho do meze a šandy uvazuje k němu. Žena se vrátila do brázdy, sehnuta sbírá zas svým starým tempem... To je fučák, jé, jé — volají kluci a snáší chundele nati. Ferdo naškrab jablek. Tuhle z řádků — napečem si. A kluci už hrabou se v hlíně.

A kaštany kdo má, kaštany? To bude buchanec! To bude hukat!

Smoleňa má kaštany — vykřikl jeden z kluků.

Smoleňo, dej kaštany — budeme střílet.

Nedám... brání se kluk.

Nedáš? Nedáš kaštany?

Ne! Běžte si nasbírat až na újezdskou.

To kluci! Smoleňa má kaštany a nedá!

Co? Že nedá? Tak na něho... A probantovat kapsy i ňadra.

Kluci uchopili Smoleňu, svalili a bantují. Za ňadra se mu podívej a do nohavic. Že tam budou! Smoleňa se brání, ale nic platno. Dva mu

Včera jsem viděl, zase po dlouhé době červené šípky a rudé jeřáby. Den byl sice krásný a zlatý svit slunce poléval v dálce báň kostela, ale je už znát, že podzim je tu v plné kráse a nádheře. Cosi nevýslovně zvláštního a mně blízkého visí v třepotajícím se vzduchu nad polem. Lesy zmlkly a z pole — hle — táhne prvý mrak šedého kouře.

Kopou tam brambory a kluci vesele snáší nať a zapalují. Když vyšlehly plameny, začali hoši vesele skákat a jich křik nese se jako předzvěst jeseně.

V dlouhém řetězu stojí chudé, vychrtlé ženské a sbírají do košů, poslední úrodu pole. Nehovoří, jen sehnuty sbírají klubíčko za klubíčkem, otírají prsty hlínu a hází do košů. Zvolna, ale stále vyrůstají za nimi sloupce pytlů. A kluci se honí — teď odvázali kozy a ty o překot hopkují s dětmi v jednom reji.

Jedna z chudých žen se narovnala a volá:

Ferdíku! Ferdo! Ferdóóó!

Ale Ferda neslyší. Tancuje s kluky, vyskakuje až hlína mu lítá na hlavu.

Ferdíku! Hromský kluku!

Kozu máš v řepě!! Zavřať ji! Aby tak přišel starý Budica! Panbů s nama...

Ferdík se vzpřímil, rozhledl kolem a majestátně vyvolává: Šak ať se koza nažere. Šak Brdlica má dost.



Z Adrie: Rybáři pouští sítě.



Prodej ryb na pobřeží Adrie

sedí na prsou, dva na nohou, jeden zacpává ústa, ostatní prohledávají.

Zatracení kluci — volá Smoleňova matka z brázdy.

Edo, kousni jich! Všiváci, budete chlapca tak dlachnit! Eda posílen voláním matky — chce kousnout — ale nelze. Drží ho jako v kleštích.

Počkej Venduliňe, však až tatínek přijdou z vojny. Šak ti dají kaštany.. Šak ti dají mně trhat —

Zatím Smoleňova matka doběhla s motykou.

Kluci odskočili kam který. Jedni se dali přes řepu, jiní k lesu.

Já vám dám — počkejte nevykáranci, až vás chytnu.

Smoleňa se otřepal, natáhl nohavice velkých kalhot, zvedl pošlapanou čepici a zůstal stát v pose — mučedníka... Za řepou a u lesa zůstali hoši stát...

Tetičko, volali na Smoleňovu matku — tetičko, ať dá Eda kaštany a my mu nic neuděláme....

Bodejť by vám dal kaštany — jsou pro malou Zefku na hraní. Edo, nic nedávej — a vy, nevykáranci, dejte mu pokoj...

Smoleňačka se vrátila do brázdy a kluci se pozvolna přes řepu a jablečniska vraceli k ohni.

Smoleňo — volali — jak nedáš pokoj, seberem ti kaštany.

Dám — volal Smoleňa.

Tak dobře...

Chlapci, kdo přeskočí ten oheň?
Já — já — já!
A kdo chce pečínky? Šak už jsou jako alabastr Rozhrab uhlí.
Krindááááá — to jsou pečínečky. A hoši jali se je rozmačkávat. Krindáááá — ty pukají — co?
Dejte mi také chlapci — volá Smoleňa.
Nedáme. Pečínky jsou naše.
Aspoň tu malinkou — žadonil Smoleňa.
Dáš kaštany?
Kaštany jsou naší Zefky — maminka by mn nabila.
Dej kaštany dostaneš pečínku...
A kolik mám dát? — vyptává se Smoleňa.
Deset!
To nedám... Dva...
Né — tak osm — nebo pět...
Tak pět...
Tak pět...
A do ohňa s nima. To budou šupce...
Smoleňa vytáhl kaštany, a Ferdík je strčil do uhlí...
Pak se dali do loupání pečínek.
Kluci dejte Smoleňovi.— dal kaštany. A kluci všichni, do jednoho, podávají Smoleňovi pečínky. —
Zatím rostou sloupce pytlů v brambořišti.
Podívejte se na rozedřence — praví Smoleňka k druhé ženě. Teď se rvali a už zase sedí pohromadě u ohně.

Slunko vysoko stojí na obloze a hřeje jako pozdní probuzená láska.
Šel jsem po mezi a potkávám selku. Nese v jedné ruce hrnec s polévkou a v druhé mísu s koláčky...
Jarku, to vaši tam kopou?
A ba... už, myslím, běžím pozdě s obědem. Člověk se motá, neví, má-li uklízet, dojít nebo vařit a pak je jedna hned.
Utřela si pot s čela a prohodí: Kolik pak už je hodin?
Jedna pryč — řekl jsem.
Ale teď se ani pes v tom čase nevyzná...
Pořád kdosi se rýpe v hodinách a pořád chcou ze světla dělat tmu a ze tmy světlo...
Ale já jsem povídala: my máme to boží sluníčko a ještě dobře, že v něm se nikdo nerýpe. A hodiny? Měla jsem doma pěkné, s kukačkou. Bily, kukaly, ale pak nějak zaschly nebo co, a starý Blažej, dej mu pánbu věčnou slávu, je retýroval. A ví bůh, jestli ztratil z nich kolečko — hodiny od té doby nejdou. A tak si povídáme: ať si rychtují páni hodiny jak chtí — my zůstanem při tom božím sluníčku.
Dala s pánebohem a šla po mezi. Za chvíli seděly ženské v jednom klubíčku co zatím kluci prchli od ohně a pilně nahlíželi do mísy se švestkovými koláčky.



Vídeňská operetní zpěvačka Klára Musilova, jež vystupuje pohostinsky v Oděse.



Hrabě Julius Andrassy, nynější rak.-uher. zahraniční ministr, který prosí Wilsona o separátní mír

PO 300 LETECH...

R. V. Krejčí píše p „Pr. Lidu": Tři sta let po Bílé Hoře nastává pro nás tento obrat, o němž jsme před pěti lety ještě ani nesnili. Ještě jen rok a třistaletá vzpomínka na Bílou Horu kryla by se úplně s datem našeho osvobození. Odčiněna jest pohroma, jež nás uvrhla na dvě stě let do tmy a malomoci a slavného splnění dostává se snům a tužbám našich buditelů! Hromový výkřik radosti bouří od Šumavy až ke štítům Tater! Jest nám jako poutníku, jenž po klopotné námaze dostoupil konečně svého cíle, hrud ještě těžce oddychuje, a zatím, co jedna noha stanula již pevně na půdě volnosti, druhou vytahujeme z trosek staré státní budovy, jež za námi s rachotem se řítí. Máme právo dnes plesat, vykoupili jsme si tuto radost prací celých pokolení a těžkými obětmi, jež nám uložila válka. Oddejme se dnes celé této radosti, plným duchem a celou hloubkou srdce; nezažilit celé generace zas podobné. Jen jeden truchlivý záchvěv smí se vloudit do naší dnešní radosti. Nezapomeňme mrtvých! Všech těch milionů, kteří musili vykrvácet, abychom my dnes se mohli radovat, a zejména všech těch našich českých lidí, kteří musili obětovat na bojišti život za věc, při níž nebylo jejich srdce. Všech těch, kdož horoucně čekali, ale nedočkali se. Pro ty všecky nechme kanout tichou slzu uprostřed bouřlivé radosti.

SOCIALISTICKÁ RADA ČESKOSLOVENSKÁ VŠEMU PRACUJÍCÍMU LIDU!

Socialistická rada československá s radostí prožívá vytoužené okamžiky konečného osvobození národa československého ze staleté poroby. Vstupujeme jako svobodný a samostatný národ do nadcházejícího jednání s vědomím, že přicházejí nám okamžiky velkého rozhodování o úpravě všech poměrů pracujícího lidu ve státě československém. Stoupence socialistické strany národa československého prosíme, aby ukázněnosti a pohotovosti podporovali všechny akce Nár. výboru i social. rady československé, u vědomí, že těžký a zodpovědný úkol důvěrníků lidu vyžaduje všemožné podpory. Abychom se vyvarovali panik zásobovacích a v životě hospodářském vůbec, žádá socialistická rada československá, z uložení Národ. výboru, aby dělnictvo práci neopouštělo, zejména pak aby doly a železnice zůstaly v plné výkonnosti. Jen tak může býti lid československého státu uchráněn zvýšeného nedostatku strádání. Národní výbor podnikne ještě během dnešního dne kroky, aby zmilitarisování všeho dělnictva a úřednictva bylo ihned zrušeno a všechna příslušná nařízení pozbyla platnosti.



Rakouská ponorka v plné plavbě.



Rakouský potápěč, když se spouští do hlubiny.

VOJÁCI!

Národní výbor Československého státu ujal se v českých zemích vlády. Jest samozřejmo, že všechny složky státu a společnosti udržeti v chodu a v pořádku může jen Vaší podporou. Národní výbor oceňuje útrapy a strádání, jež Vám bylo po 4 roky války snášeti, a bude se snažiti, aby hrůzy a obtíže války nejrychleji byly zkráceny a zmírněny.

Žádáme Vás všechny důtklivě, abyste zůstali až na další ve svém vojenském svazku, uposlechli svých představených, kteří dnes postupují ve shodě s Národním výborem a pečovali sami co nejlépe, v zájmu svých rodin o zachování klidu a společenského pořádku. Čím lépe zachován bude pořádek, tím spíše bude umožněno Vám vrátiti se ku svým rodinám. Nechť mír mezi národy, jenž je na obzoru, doplněn je mírem mezi námi všemi!

Brno, 30. října 1918.

Moravští členové
národního výboru československého.

NOVÁ VLÁDA V RAKOUSKU.

Ve Vídni úřaduje nová vláda. Hrabě Andrassy převzal úřad zahraniční, kdežto prof. dr. Lamasch vystřídal bar. Hussarka a nastoupil vládu v Herrengasse. Ovšem neví se na jak dlouho, zejména když se už tvoří vláda německého Rakouska. V kabinetě Lamaschově jsou některé nové figury. Nový ministr pro sociální péči dr. Hynek Seipel, jest první katolický kněz v rakouských kabinetech vůbec. Působil v Solnohradě a byl universitním profesorem ve Vídni. Nový ministr financí dr. Josef Redlich zastupuje volební skupinu moravských měst Mikulov-Hustopeč-Hodonín-Břeclava-Uherské Hradiště. Náležel nejprve německo-pokrokové straně, později k německé pracovní pospolitosti v německém nacionálním svazu. Na to zůstal mimo svaz. Pochází z Hodonína a je poslancem na mor. zemském sněmu. Ministr vyučování dr. Richard šl. Hampe je Vídeňan. Byl sekčním šéfem v minister. vyučování. Ministr spravedlnosti dr. Pavel Vittorelli byl narozen v Terstu. Byl presidentem dolnorak. vrch. zem. soudu a vystoupil minulého roku z aktivní státní služby.

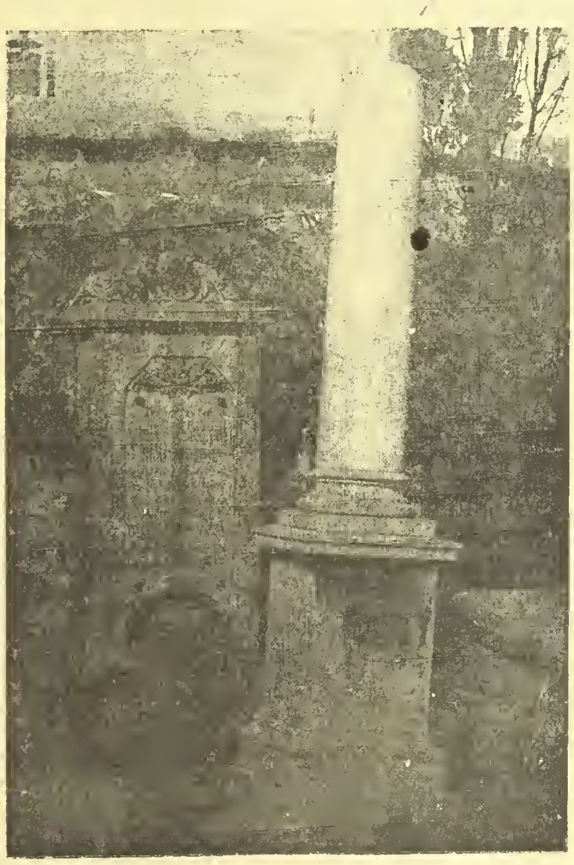
MÍR ZA KAŽDOU CENU!

Vídeňská „Arbeiter Zeitung" vyslovuje se velmi skepticky o možnosti dalšího válčení se strany ústředních mocností. Poukazuje na rostoucí převahu dohody a píše: „Každého dne přichází 10.000 Američanů přes oceán; každý měsíc zvětšuje se tedy nepřátelské vojsko o 300.000 mužů. Tak nutně stává se převaha nepřítelova stále hrozivější. Američané posílají mladé, svěží, dobře živené vojsko; Němci mohou proti nim postaviti pouze staré, čtyřletou válkou vyčerpané, mnohem hůře živené vojáky! Mocný průmysl Ameriky i Anglie, disponující všemi surovinami, vyrábí pro nepřítele děla, střelivo, bitevní vozy v neobmezeném množství; německý průmysl, menší a odříznutý od surovin, nemůže s ním stejně kráčeti.

Má to za takových okolností smysl a účel, pokračovati ve válce, obětovati opět statisíce lidí a zničiti tak budoucnost národa, nechati nepřítele, aby vnikl do vnitrozemí a zničil města, vesnice a továrny? Dohoda postavila kruté podmínky; ale za pár měsíců budou ještě tvrdší. Pro Německo je pouze jediná cesta: uvědomiti si svou situaci a přinésti oběti, které žádá nepřítel. A podobně musí učiniti také Rakousko a Uhry! K pokračování ve válce mohou raditi jen lidé neuvědomití. Vyplňte požadavky Čechů a Jihoslovanů, nechte je utvořiti vlastní vlády, a přenechte jim správu zemí, odvolejte cizí vojsko z cizích zemí — jenom tak uvolní se cesta k Wilsonovi."



K Dušičkám: Pomník dr. Jana Podlipného, starosty pražského a sokolského předáka na Olšanech.



Drážďanské hroby polských vystěhovalců, účastníků posledního povstání.

MOMENTKY Z BITEVNÍ FRONTY.

Anglický zpravodaj Gibbs líčí takto boje na západě: Hlavní známkou bojů nynější fáse je houževnatý odpor, který kladou ustupující německé oddíly ve svých posicích. Němci však mají k obraně málo početných sil. — Již v září zaznamenávaly zprávy z německých dokumentů, zachycených na postupu: rozkazů, oběžníků, dopisů atd., že pluky německé mají již jen 3 prapory o 3 setninách, nejvýše 1000 mužů; mnohé pluky čítaly 50 i méně bojovníků, a sbory technické musily doplňovati pěchotu. — Když Němci zpozorují útok, posílají posily do předních postavení. Mužstvo má rozkaz brániti se až na smrt. Mužstvo řídí se rozkazem doslovně a koná, ač vyčerpáno, divy statečnosti. Na severním křídle anglické fronty probíhali mužové, vlekoucí strojní pušky, nejprudší uzavírací palbou anglických děl, aby měli uzavírací palbu za sebou a mohli napadnouti pěchotu anglickou, postupující pod její ochranou. Bojuje se zuřivě o každou píď půdy, pahrbek, přechod přes řeku, a Němci snaží se vytrvale zadržeti nepřítele, aby mohli vybudovat vhodné obranné linie. Na některých místech mužstvo se nedrželo. Zajatý důstojník pravil: „Co lze čekati od vojáků, kteří myslili, že mají před sebou příměří?" — Jiný zajatec důstojník, pěkně, čistě oděný, pravil, že si právě vzal mírový oblek. Mužstvu jízdní divise, jež utrpěla při hájení Cambrai velké ztráty, nebylo dáno odpočinutí, nýbrž zjištěno brzy na to jinde.

ZAHRANIČNÍ MINISTR DR. E. BENEŠ ČESKOSLOVENSKÉMU LIDU.

Přes Varšavu došel české časopisy z Paříže tento dopis: Bratři! V důstojném klidu očekávej-



Rakouská ponorka v loděnici.



Rakouský potápěč před svou prací.

te příchod příštích událostí! A dbejte toho pilně, aby v neodvislý stát vešel náš lid nepodlomen bídou a nezdecimován hladem! Milujte se a podporujte navzájem. Dnes není doba vlasteneckých frází, nýbrž doba vlasteneckých činů. Běda těm, kteří by ještě teď chtěli lichvařit, kteří by svým pokrevencům prodávali draho potraviny, šat, obuv, topivo a jiné potřebnosti. Ty bude soudit přísně nejen přítomnost, ale i budoucnost! Kdo braru svému nepomáhá v těchto těžkých chvílích, ten není Čechoslovákem, ale přítelem našich nepřátel! Toho buďte pamětliví! Vězte, že co činíte nyní, o tom mluviti budou ještě věky! Můj pozdrav všem bratrský a opětovná prosba: Milujte se a podporujte navzájem.

Eduard Beneš.

PARLAMENT UMÍRÁ...

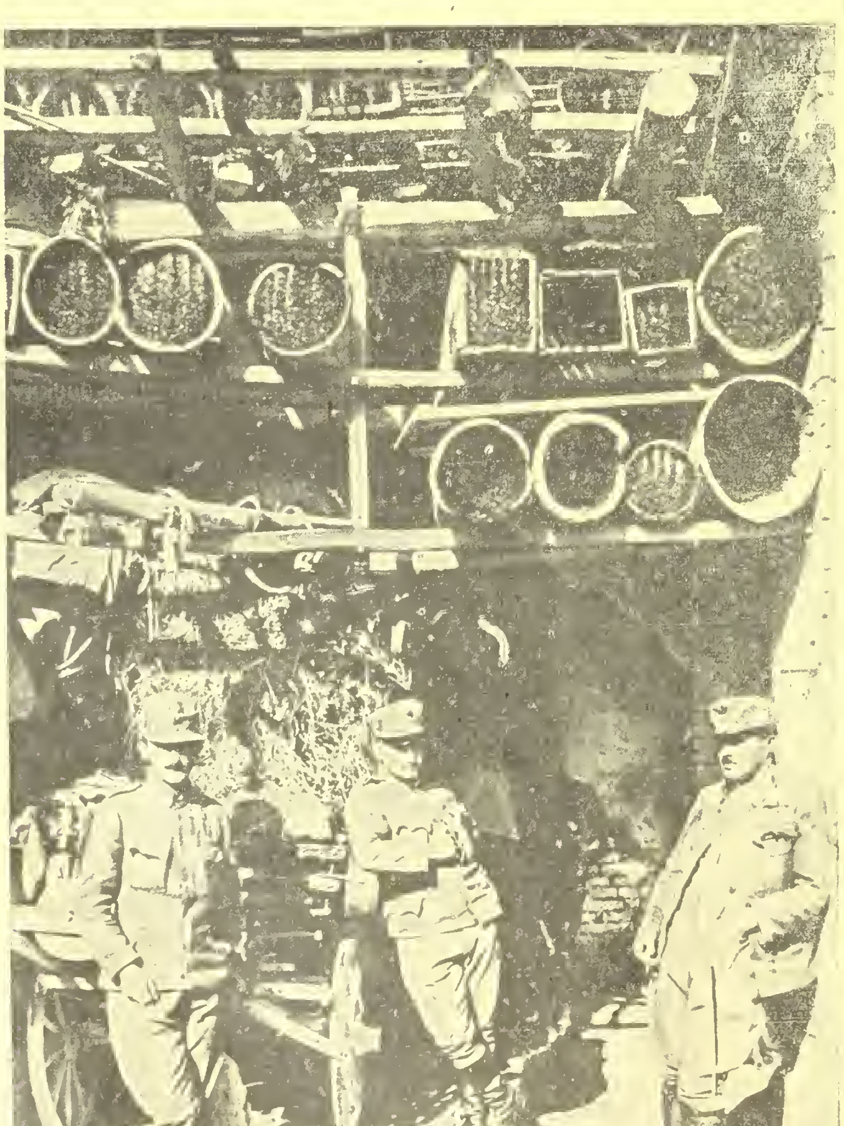
Ve Vídni leží stařec, stižený několikaletou těžkou chorobou. Dnové jeho jsou již sečtěni. Umírá parlament... Vláda nenajde více většiny pro prodloužení mandátů poslaneckých, jež vyprší dnem 31. prosince t. r. Může tedy parlament zasedati ještě v listopadu a prosinci. Už dnes však se v parlamentě ve skutečnosti na ničem nepracuje, poslanci pronášejí pouze řeči na rozloučenou poslanci čeští, polští a jihoslovan. pak užívají parlamentu jako místa pro své společné schůzky. Polští poslanci, ač již vyhlásili samostatnost polského státu a vstoupili do varšavské vlády, rozhodli se, že v parlamentě vídeňském setrvají až do posledního dne jeho života. Podobné úmysly projevili také Jihoslované. Z té příčiny i čeští poslanci uznali za vhodno, neopouštěti půdu parlamentu dříve, dokud tento sbor úplně neodumře a neponechávati ho v plen poslancům němec'kým, kteří by odtud mluvili k světu jménem „všech národů rakouských". Zbude-li z parlamentu něco ještě po 31. prosinci, budou to jen členové přednictva sněmovny, neboť zákon stanoví, že předsednictvo úřaduje až do nastoupení nového předsednictva. Kdyby se to mělo brát doslovně, muselo by toto předsednictvo úřadovat až do svého vymření, proože ten parlament, který dnes je v posledním ažení, se už více znovu nezrodí.

ČESKOSLOVENSKÁ PROVISORNÍ VLÁDA.

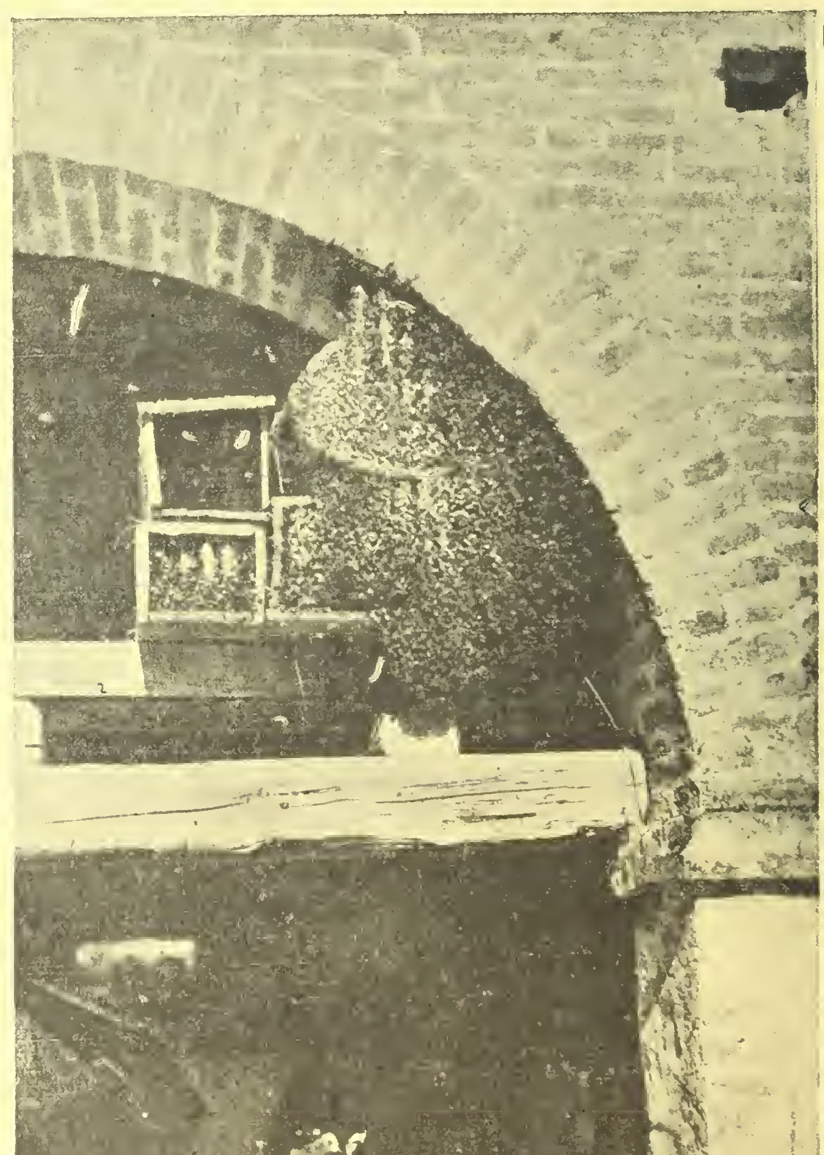
Ministrem zahraničních záležitostí vlády československé, která se ustavila v Paříži, je dr. Eduard Beneš. Jméno Benešovo jako prvního pomocníka prof. Masaryka, jest už dobře známo. Dr. Beneš byl v Praze žákem Masarykovým, jako student byl několit let v Paříži. Před odjezdem za hranice byl profesorem Československé obchodní akademie v Praze. Vedle Masaryka jest nejznámější osobností v Paříži dr. Milan Rostislav Štefánik, rozený v Košariskách na Slovensku. Štefánik vystudoval gymnasium v Prešpurce, universitu v Praze a v Curychu. Na doktora filosofie povýšen byl v Praze a upozornil na sebe v brzku astronomickými svými pracemi, takže roku 1907 stal se ředitelem hvězdárny montblancké. Roku 1906 vystoupil Štefánik dvakrát, později ještě vícekráte na vrchol Mont Blanku. Roku 1909 podnikl výzkumnou cestu do Alžíru a Sahary, ještě dříve do Turkestanu za účelem pozorování zatmění slunce dne 14. ledna 1907. Napsal řadu studií v jazyku francouzském i anglickém. Tento Slovák podal světu krásný důkaz vědecké zdatnosti české a již jako vědec stal se čestným představitelem českého vědeckého jména v cizině. Dr. Štefánik vstoupil v čelo československých legií a stal se generálem československého vojska. V té hodnosti podnikl dle listů cestu do Vladivostoku, aby se tam súčastnil válečné rady dohodové, jež se usnášela o dohodových operacích v Sibiři. — Dr. Lev Sychrava, československý vyslanec v Paříži, rodák humpolecký, propracoval se k svému postavení krutou životní praxí. V útlém mládí zemřel mu otec, notář, nezanechav nejmenšího jmění. Vdova s devíti dětmi, vesměs nedospělými, vzorná žena a matka, s energií a láskou věnovala se výchově sirotků. Úkolu svému dostála tato vzácná žena přes všechnu bídu a zlobu osudu skvěle, opatřivši všem svým dětem vyšší vzdělání a existenci. Dr. Lev Sychrava po odbytých právnických studiích vstoupil do redakce „Českého Slova". Spolu s redakcí opustil r. 1914 i hranice své vlasti. Od té doby jen kusé zprávy z německých listů a krutá persekuce rodiny Sychravovy v Praze podávaly důkazy jeho zahraniční činosti, která dnes vrcholí representací československého státu v Paříži. — Dr. Lev Borský, československý vyslanec v Římě (dle „Nordd. Allg. Ztg."), byl parlamentním zpravodajem na začátku války sestavené „Samostatnosti". Byl také literárně činným, napsal a knižně vydal studii o Nietzscheovi. Když vypukla válka, konal službu vojenskou jako důstojník v ruském Polsku. Loni jao parlamentní zpravodaj byl vyreklamován; byl zpravodajem „Lidového Denníku" a úřady zastavené „České Demokracie", zároveň pak redaktorem „Vídeňského Denníku", kde vedl přehled válečný. Letos začátkem ledna odebral se do Holandska. Dnes je diplomat. zástupcem v Římě. — Bohdan Pavlů, československý vyslanec v Rusku, založil na Slovensku kritickou revui mládeže „Prúdy", v níž horlivě propagoval myšlenku československé jednoty. Byl přispívatelem „Času", později redaktorem „Národních Listů". Za války narukoval jako praporčík; po několikanedělním pobytu v poli přešel k Rusům. Nyní meškám jako diplomatický zástupce v Omsku, sídle sibiřské vlády. Říšskoněmecké listy sdělují, že ministr zahraničních záležtostí proza-



Cvičení našich vojenských lyžařů v Alpách.



Z benátských území, na kterém se nyní rozpoutala nová velká bitva čtyřdohodová: Včelník našich vojáků za frontou.



Ukázka ze včelníku našich vojáků za benátskou frontou.

tímní vlády československého státu Beneš oznámil francouzskému ministru zahraničních záležitostí Pichonovi, že se československá vláda ustavila a usídlila v Paříži. Masaryk byl zvolen presidentem prozatímní vlády a ministrem financí, Beneš ministrem zahraničních záležitostí a vnitra a Štefaník ministrem války. Ministr se usnesl pověřiti vyslance: Osuského (?) pro Anglii, Sychravu pro Francii, Borského pro Italii, Pergléra pro vládu americkou a v Omsku se nalézajícího nyní Bohdana Pavlů pro Rusko. Vyslanci pro Srbsko a Japonsko budou jmenováni později.

POSLEDNÍ ZLOČIN PONORKOVÉ VÁLKY.

Torpedování irského poštovního parníku Leinster je jednou z příčin, proč podmínky příměří dopadly pro Německo tak krutě. Mr. Balfour věnoval tomuto případu mnoho místa ve své řeči a rozhořčení bylo všeobecné. Na parníku bylo 687 cestujících a 70 námořníků i s kapitánem. Pohřešuje se kolem 500. Když první torpédo prorazilo loď, počala ihned klesat, avšak byla naděje, že se bude moci vrátit do přístavu, neb aspoň záchranné čluny budou moci býti spuštěny. V tom druhé torpédo prorazilo bok lodi a vniklo do strojovny, kde způsobilo hrozný výbuch. Záchranný člun se 70 sobami vysoko v závěsech vyletěl zároveň s lodí do povětří v tisíci troskách. Celkem podle vypravování zachráněných jen asi 4 čluny podařilo se spustiti. Kapitán Birch zápasil ve vlnách a byl přijat na jeden záchranný člun a seděl nohama přes okraj; byl raněn na noze a na oku. Přetížený člun se však nahnul a kapitán zmizel s jinými ve vlnách. Na člunech byl velký počet žen a dětí, které byly nejdříve zachráněny. Moře bylo plno tonoucích lidí a trosek lodních; ve vlnách odehrával se strašlivý zápas o život, vzduch byl pln nářku a úzkostného volání o pomoc. „Daily Telegraph k tomu poznamenává: Z vysokého námořního úřadu britského upozorňuje se, aby se dobře vtisklo v paměť, že Němci, zatím co činí mírové návrhy, neváhají zavražditi přes 500 mužů, žen a dětí v dohledu země. To je důkazem, zač stojí jejich nabídka.

DVACETIPĚTILETÉ JUBILEUM ČINNOSTI HASIČSKÉ

velitele městského sboru hasičského v Žižkově p. Rudolfa Hodana, přednosty ředitele městského hospodářského úřadu, bylo těchto dnů důstojně oslaveno v obecním dvoře žižkovském. Jubilant uveden mezi hosty shromážděné deputací sboru hasičského a tichou, avšak památnou slavnost zahájil vzletným úvodem ředitel městského sboru městský rada p. Kocourek. Vzpomněl zásluh posmrtných rodičů jubilanta zesnulého otce stav. Vojtěcha Hodana a stařičké matky, kteráž jevila humanní péči o chudinu, uvedl pak stručně data o vstupu oslavence před 26 lety do služeb obce Žižkova a jeho součinnosti nejen jako svědomitého a vzorného úředníka města, ale i co horlivého, vytrvalého a neúnavného člena městského sboru hasičského a velitele téhož sboru. Blahopřál jemu jménem městské rady a pronesl uznání čtvrtstoleté jeho práce; městská rada uznala jeho záslužnou činnost a udělila mu měšťanské právo, peněžitý dar a čestné uznání. Blahopřejným provoláním mnoha zdaru po dlouhá a dlouhá léta jubilantu řeč svoji ukončil. (Souhlas.) Jménem hasičské župy „Žižka" jednatel ing. Pozděna přednesl v řeči své četné zásluhy oslavence o hasičství a o župu „Žižkovu", vzpomenuv jej obzvláště jako starostlivého pokladníka župy, kterýž se staral o vzrůst fondů, a jenž též pamatuje na naše národní obranné účele. Jménem členstva hasičské župy „Žižka" velitel pan Pácal pronesl vzletnou zdravici, dále za městský sbor hasičský Král. Vinohradů učinil zmínku o vykonané záslužné 25 leté práci jubilanta v oboru hasičském; jest to etapa celého rozmachu hasičského sboru v Žižkově i župy „Žižkovy". Pan řed. Klán pronesl též vzletnou zdravici jménem městského úřednictva a jménem ochuravělého starosty p. G. Žáka a podvelitel p. Frankl odevzdal jubilantu p. Rud. Hodanovi jako veliteli městského sboru hasičského vkusně provedený diplom čestného a záslužného uznání. Ku slavnosti došlo oslavence též hojně písemných a teelgrafických blahopřání od čelných hodnostářů a sborů hasičských Velké Prahy i z okolí.



Zámek Rubia, který v bojích s Italy úplně byl zbořen, že z něho zůstaly jen 3 zdi.

„Mám v Meaux příbuzného a poněvadž nemá nikoho na světě, pozval si mne, abych mu po smrti zavřel víčka. Zatím jsem prodléval u jeho lože, blížili se spojenci k Paříži a tak jsem se stal svědkem válečných hrůz. Ach, pane desáníku, byl to boj mezi ďábly. Obě strany bojovaly jako satanaši a země se pod jejich kopyty proměnila v pustinu. Ubozí sedláci prchali do lesů, skrývajíce se v jeskyních, chrámy a kostely přeplněny byly ženami a dětmi. Ve dne i za noci svítily hořící města i vesnice. Nikdo necítil milosrdenství s bližním a francouzští vojáci jednali se svými lidmi jako kozáci. Pole a dvorce, kde žili lidé a zvířata, byly spustošeny a v noci přicházely smečky hladových vlků, aby požíraly mrtvé."

„Ano, to je vojna," podotkl, desátník, přikyvuje flegmaticky hlavou, neboť podobné scény dobře znal.

„A což teprve hrůzy, jež jsem prožil v obléhaném městě? Zatím co obránci bojovali, vylezli pariové* ze svých smrdutých skrýši, volajíce po chlebě. Podobali se ohavnému hmyzu, na zdechlině lezoucímu. Nedostalo-li se jim chleba, vraždili. O bože, šíleli! Viděl jsem, kterak matka hladem zoufalá, mrštila svým kojencem o dláždění až se mozek rozstříkl! Na štěstí netrvalo obležení dlouho a veliká armáda spojenců vtrhla do Paříže. Měšťané ji nadšeně přivítali, mnozí poklekli žehnajíce vítězům, jiní házeli květiny."

„Potvory!" sípěl desátník pevně sevřenými rty.

„Chudina to jinak nedovede, Bůh jim odpusť, činí-li křivdu. Ale to není všechno, co jsem vám chtěl vypověděti; ve Fontainebleau jsem viděl císaře — — — — — —"

„Císaře?!" zvolal Derval vzrušeně. „Vypravujte rychle kdy a jak." Při tom si přisedl těsně až k Arfollovi; rovněž i Marcela, hořela nedočkavostí, slyšetl od očitého svědka, jak

* ... se chudina, nejnižší vrstvy římského měšťanstva. (Pozn. překl.)

její idol, jejž zbožňovala nyní více než kdy jindy, přijal těžkou ránu osudu.

Byl to pamětihodný den, když se Napoleon loučil se svou „Starou Gardou", vypravoval Arfoll, hledě zamyšleně na moře, které zářilo jako gygantické zrcadlo. Pouhá zmínka o Staré Gardě vnutila slzy do očí Dervalových, líce se zarděly, rty se chvěly. Marcela se téměř bezděky chopila ruky starcovy a oba naslouchali napiatě dalšímu vypravování.

„Pravím vám, jako to bylo, milý desátníku! Stará Garda skytala, jak tak v řadě, muž vedle muže, stála, velmi smutný pohled; většina gardistů vyhlížela chorobně a bídně; hadry jim visely z těla. Musili dlouho čekati, až konečně objevil Napoleon, sedě v sedle a provázen hrdinným Macdonaldem a jinými generály. Když se objevil, vybuchly pluky v nadšené volání slávy. Jel pozvolna, pak sestoupil z konč a zvedl ruku. Hned zavládlo mrtvé ticho. Kdyby byla jehla na zemi padla, bylo by to bývalo slyšeti — — — —"

„Jak vyhlížel? Bledě a chorobně? Jak byl oděn?" tázal se desátník.

„Stál jsem mu docela na blízku a dobře jsem ho viděl. Jeho obličej byl žlutý, líce vpadlé, oči zapadlé a smutné. Když však dospěl před defilé, usmál se tak, jakoby jeho tváře byly spřádeny ze samých paprsků slunce. Nikdy v životě jsem dosud podobného úsměvu nespatřil — byl to úsměv Boha! Pak začal mluviti zlomeným hlasem, a velké slzy perlily se mu po lících — — — — —"

„A co říkal?" zašeptal stařík pln nedočkavosti.

„Co říkal, to jste jistě četl v novinách, ale slova nemohou napodobiti jeho hlas a jeho pohled. Pravil, že když Francie si zvolila jiného panovníka, podrobí se i on její vůli, poněvadž žil a chce zemříti jen za Francii a že snad jednoho dne napíše dějiny jeho válečných tažení, aby národ seznal pravdu. Pak ob-

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Sůl a petrolej.

Dnes, kdy velké tužby a naděje národa spějí k splnění, nutno se vážně poohlédnout, jak opatřen bude nový stát vlastní produkcí nejdůležitějších potřeb svého obyvatelstva. Skorem vše, byť někdy v míře potřebě své nepostačující, mohou země státu českolsovenského vyrobiti a méně jest toho, co nelze opatřiti produkcí vlastní. Tak, jako již za Přemyslovců, budeme musit i teď sůl bráti z ciziny. Nemáme vlastních solných ložisek, nemáme ani jezer se slanou vodou, tím méně břehů mořských. Sůl může nám však dodávati sousední stát polský z Wieliczky neb Bochnie; tato sůl není však u nás dosti obyvklá a oblíbená. Nebude však těžko, opatřiti si sůl cestou kompensace také ze solné komory neb Bavor, neb z jiných ložisek nynějšího Německa, kde sůl nebyla nikdy státním monopolem. Kdyby sůl zůstala předmětem volného obchodu, není pochyby, že by se obchod postaral, že v českém státě bylo by přes nedostatek vlatsních solivánen soli nadbytek. Druhým nerostným nedostatkem naším bude petrolej, neboť nemáme také dosud vlastních naftových ložisek. Budeme tedy v odběru surové nafty odkázáni i na dále na sousední Polsko, kde ovšem po válce bude nadvýroba, a konečně na přívoz buď z Rumunska nebo Kavkazu, či konečně až z Ameriky, který je poměrně nejjednodušší, poněvadž hotový výrobek jde po vodě z Ameriky až do Prahy. Tento způsob krytí české potřeby petroleje znemožňuje však existenci tuzemských rafinerií petroleje, což ze všeobecných důvodů národohospodářských a konečně i z ohledů na vedlejší výrobky nemůžeme chtíti. Proto tím radostněji slyšíme zprávu, že nejen na Slovácku, na hranicích moravských u Kbelů narazilo se na olejonosný útvar sarmatský, ale i na same Moravě, mezi Hodonínem a Bzencem, přišlo se v 60 metrech na týž útvar: ukázala se zároveň „mastnota". V 83 m navrtány, jak sdělují „Hornické a Hutnické Listy" sarmatské skameněliny (cerithia) a v hloubce 85 m vyrazily zápalné plyny. V polovici května t. r. nastal ve hloubce 317 m silný výbuch plynů, současně ukázaly se ve vývrtech kapky nafty. Vrtáno bylo ještě až do 385 m. Z této hloubky proudí z vrtné roury za dobře slyšitelného hluku plyn, zapáchající pronikavě olejem. Olejonosný obzor byl tedy u Ratiškovic navrtán, ač „bublina naftová" leží patrně stranou vrtné díry. Nyní lžičkují, čekajíce, nepinesou-li plyny přece jen s sebou naftu z postranní nádrže do vrtné díry. „Oplag" (Oest. Petroleum Ind. Akt.—Gesellschaft), který vrtá, započne vrtati v brzku druhou, as 60 metrů východně ležící díru novou. Pro odborníky z oboru hornického a pro naše geology bylo by nyní zvlášť vděčnou úlohou — znovu prostudovati a zpracovati přehled přírodního bohatství zemí budoucího státu českého a předpracovati tak pro nejbližší naší nadějnou budoucnost.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ.

Dne 23. října. Rušná nepřátelská činnost dělostřelecká a letecká na celé frontě. Balkánské bojiště. Naše albánské bitevní síly blíží se černohorsko-albánské hranici. Na západní Moravě a severně Kruševače trvají boje zadních stráží. Nepřátelský pokus o přechod u Kraljeva byl zamezen. Západní bojiště: Boje v nížině Lysu pokračují. Nové útoky nepřítele po obou stranách Deinze. Severně města byl nepřítel odražen, jižně po počátečním zisku půdy protiútokem zastaven západně silnice Deinze-Olzene. Východně Kortryku byli jsme zatlačeni ze západního okraje Vichte na východní okraj. Po obou stranách této obce ztroskotaly silné nepřátelské útoky. Dílčí boje v nižině Šeldy, po obou stranách Tournai a Valencienes. Jižně Marle vyklidili jsme přechodně hájené předmostí na Serre a Souche a vzali naši čáru zpět.

Dne 24. října. Italské bojiště: Včera nabyla v úseku



K Dušičkám: Pohřeb na slovácké Detvě.

do krajiny u S. Martinu a Saleschesu a s částmi na Beaudignise. Ve středu bitevní fronty zastavili jsme nepřítele, útočícího po obou stranách Římské silnice na Le Cateau-Bavai, v linii Poix-Bousier. Východně mezi Brentou a Piavou a v území Montella nepřátelská dělostřelba veliké prudkosti. Také jinak vyvinovaly nepřátelské baterie živější činnost. Balkánské bojiště: Silnější nepřátelský tlak z prostoru u Zaječaru nás pohnul, abychom frontu spojenců vzali zpět na Jagodinu. Zde byly odraženy silnější srbské útoky. Západní fronta: Po obou stranách Vichte odloučilo se německé vojsko od nepřítele. Nepřítel bombordoval Tournay a Valenciennes. Po obou stranách Solesmesu a Le Cateau zahájil Angličan s divisemi čerstvě dosazenými na frontě skoro 30 km. široké opět své útoky s vytčenými velikými cíly. V opětovných útocích postoupil během dne po obou stranách Romeriesu až od Aisny obmezoval se nepřítel včera na velmi silné dílčí útoky prudkou palbou podporované. Bavoři a Virtemberčané a virtemberští pionýři udrželi výšiny severovýchodně od Vouziersu proti čtverému náporu. Obapol Mosy nabyly útoky Američanů opět většího rozsahu. Z lesů banthévillských a severně od Cunelu vyrazili s velikými silami doprovázeni pancéřovými vozy proti našim liniím. Byli odraženi a utrpěli v soustředěné palbě naší zvlášť citelné ztráty. Východně od Mosy trvaly prudké boje o lesní výšiny obapol silnice z Consenvoye do Damvillersu až do večera.

Dne 25. října. Italové zahájili novou ofensivu. Dle rak. zpráv ztroskotal jejich nápor na horské frontě kdežto v Benátsku dostali se Italové na druhý břeh řeky Piavy. — Na západě pokračují operace.

Dne 26. října. Italové pokračují v útoku a docílili další pokroky. — Na západě nový útok Francouzů mezi Oisou a Aisnou.

Dne 27. října. Italská ofensiva činí pokroky. Italské, anglické a francouzské vojsko bojuje na východním břehu Piavy. Rakouské armády jsou na ústupu z Benátska. — Na Balkáně ustoupily rak. síly za Dunaj a za Sávu a Drinu.

Dne 28. října. Italská ofensiva pokračuje. Východně Brenty rozpoutala se na frontě 60 km dlouhé obrovská bitva. Dle rakouské zprávy nedocílili Italové žádné výhody. Za to se podařilo sborům čtyřdohodovým překročiti Piavu na 3 místech. — V Albánii obsazena Sieš Italy. — V Srbsku se bojuje severně Kragujevace. Srbské čety zmocnily se v týle rak. a něm. vojska Bělehradu. Rumunské vojsko vtáhlo do Dobrudže a zahájí nové operace po boku čtyřdohody. — Na západě pokračují boje mezi Oisou a Serrou, kde Němci donuceni byli k ústupu. — Rakousko zaslalo Wilsonovi novou notu, ve které prosí o separátní mír. — Československý stát prohlášen.

Dne 29. října. Na Piavě bitva pokračuje. Rozhoř-

jal Macdonalda, žádaje hlasitě císařského orla;* když mu prapor přinesly, zlíbal jej přemnohokráte! ... desátníku, v onom okamžiku jsem ho měl rád, a byl bych zaň život dal! Jest to skutečně veliký muž! ... Garda vypukla v hlasitý vzlykot, mnozí se vrhli k zemi prosíce, aby je neopouštěl. Maršálek Macdonald zakryl si rukama tvář a plakal jako dítě, někteří generálové tasili meče a volali. „Vive l'Empereur!" To vše trvalo jen několik minut. Pak sedl opět do sedla a zvolna a tiše odjížděl — — — oné noci opustil svůj palác, aby se více nevrátil!"

Marcela, která jako přimrazená naslouchala, vykřikla náhle ustrašeně, neboť strýček bez hlesu klesl tváří k zemi: „Zemřel náhle!" úpěla žalostně, zatím co Arfoll se namáhal, aby ho zvedl. Tvář starcova vyhlížela skutečně jako líc mrtvého. Marcela poklekla a třela mu ztuhlé ruce, volajíc ho zoufanlivě všemi pěknými jmény. Trvalo to celou čtvrthodinu, nežli se opět vzpamatoval; tiše zasténal a konečně otevřel oči, jež se kolem rozumně rozhlížely.

„Ranila ho mrtvice," vysvětloval Arfoll něžně „musíme hleděti, abychom ho dopravili domů."

„Kdo tu? Jsi to ty, Jacques?" blábolil stařík, ochromeným jazykem. „Víš-li pak, že nám císař nařídil, abychom zítra odtáhli?"

Vědomí se ponenáhlu vracelo a snažil se povstati, leč nohy mu vypověděly službu. Rozhlédl se zmateně kolem a poznal Marcelu, která ho ustrašeně pozorovala.

„To's ty Marcelo? Co se děje?"

„Nic; bylo ti trochu nevolno, ale zotavil's se záhy. Mistr Arfoll ti pomůže, abys mohl povstati."

S velikou potíží dopravili ho domů; po celé cestě blábolil o dávno zašlých událostech, nebylť dosud plně při vědomí;

* Orel byl znakem francouzských pluků asi podobně jako římských legií. (Pozn. překl.)

slova, jak měl ve zvyku. Byl bledší a chudší než jindy a tváře vážné. Když ho Derval poznal, zamračil se, neboť ho přítomnost učitelova mrzela a to tím více, že k němu opět doléhaly výkřiky slávy a nadšení. Konečně přerušil Arfoll trapné mlčení: „Od svého posledního pobytu v Kromlaix staly se ve světě podivuhodné změny. Vy, pane desátníku, žijete tu stranou všeho světského ruchu a mnoho vám proto ujde. Noviny nepřinášejí ničeho jiného než lež. Jedno jest však jisto, císař se vzdal trůnu."

Marcela naň prosebně hleděla, jakoby ho chtěla zapřísahnouti, by o této věci nemluvil, neboť se obávala výbuchu zlosti strýčkovy. Ten se však ani nehnul, zíraje upřeně na trávník. Náhle upřel svůj sokolí zrak na Arfolla řka: „Ano, ano, mnoho se za posledních měsíců změnilo! Nosíte asi také červenou kokardu?"

„Nejsem royalista, znám královské hospodářství až příliš dobře, než abych se z něho těšil. Návrat Bourbonů obnoví všechny neřesti, jež bohyně svobody z Francie vypudila; staneme se opět obětí kněží a darmošlapů. Nastane sice mír, ale mír hanebný a marně budeme volati po našich právech."

Oči desátníkovy zazářily radostným překvapením; mistr Arfoll se mu nezdál býti přece jen bláznem, za něhož ho většina lidí považovala. Třebaže nechtěl uznávati Napoleona, tedy aspoň nenáviděl krále Ludvíka* a to znamenalo mnoho.

„Již dlouho jste tu nebyl, mistře Arfolli; vypravujte nám, jak se vám po celou dobu vedlo!" poznamenal desátník přívětivě.

„Byl jsem daleko, milý desátníku," odvětil Arfoll, usedaje vedle vysloužilce, „byl jsem až v Paříži."

„V Paříži?" zvolal desátník rozčíleně a Marcela vytřeštila na učitele oči, jakoby byl tvrdil, že přišel právě z jiného světa.

* Míněn Ludvík XVIII.

čené boje u Veldobbi Adene, severně Moraga a Seraglie, Susegany, Tezze a Polo di Piave. Rakouské vojsko bylo vzato opět do zadní čáry. Také na Alanu zatlačeno rak. vojsko. — Na západě se bojuje o Valencianne.

SMĚS.

Vojsko a četnictvo k disposici české vládě. Po převratu v Praze a v Brně sešli se velicí genrálové s Národním výborem a prolásili, že veškeré disposice přecházejí na Národní výbor s vojen. velitelstvím. Cizí četníci posláni byli domů hlavně do Vídně. Sokolové odvezli je za jásotu obyvatelstva na nádraží. Národní výbor po srozumění s vojenským velitelstvím obrací se znova na veškeré obyvatelstvo a zvláště na vojíny, aby se zdrželi všech násilností a zvláště se varovali insultování vojenských hodnostářů. Stráže jež procházejí městem k vojenským objektům s puškami, nesmí býti zastaveny. Veškeré tyto akce se dějí za souhlasu Národního výboru. Vojáci pražské posádky musí do kasáren, vojáci z nemocnic do svých místností. Ti, kdož jsou v Praze a v Čechách na dovolené, nechť přihlásí se u starosty obce sokolské občana dra. Scheinera.

Čeští vojáci nebojují. Jsou zprávy i pověsti, že čeští vojáci opustili italskou frontu i různé posádky a jsou na cestě domů. Již před několika dny posl. Tuzar, jako zástupce Národního výboru, byl požádán armádním velitelstvím, aby působil k tomu, aby okamžitě čeští poslanci odjeli na italskou frontu a působili svými slovy mezi československým vojskem, aby neopouštělo svých posic proti nepříteli, protože situace stává se kritickou. Posl. Tuzar odpověděl, že tomuto přání čeští poslanci vyhověti nemohou a na otázku, co se tedy má státi, radil, aby okamžitě vláda rakousko-uherská nabídla pres. Wilsonovi mír s přijetím všech jeho podmínek i za cenu míru separátního. Také od velitelství námořního loďstva došla Národ. výboru státní depeše, žádající o uklidnění českých námořníků. Národní výbor rozhodl se v této věci postupovati solidárně s bratry Jihoslovany. Kapitulace Rakouska byla v neposlední řadě podmíněna těmito událostmi. Že taková nálada se zmocnila českých vojáků na frontě, na tom zásluhu má hlavně prohlášení republiky 14. října.

Německý vyslanec ve Vídni o nabídce zvláštního míru. Zpravodaj „N. Fr. Presse měl rozmluvu s německým velvyslancem hr. Wedelem o rakousko-uherské notě Wilsonovi. Velvyslanec prohlásil, že Německo snaží se dorozuměti s Wilsonem a proto byla německá vláda překvapena krokem rakousko-uherské vlády, která neuznala za vhodné Německo o svém plánu informovati a postavila je před fait accompli. Tento krok je tím nepochopitelnější, protože dosud ze žádného projevu Wilsonova nevyplývalo, že by chtěl jednati odděleně. Velvyslanec projevil názor, že by bývalo v zájmu Rakouska, kdyby bylo s Německem šlo svorně k vyjednávání, poněvadž stále platí heslo: Ve svornosti síla.

Revoluce v Budapešti. Také v Budapešti byla revoluce vítězná, třebaže vyžádala si dosti obětí. Národní rada zmocnila se vlády a nastolila kabinet hr. Karolyiho.

Slavnost odhalení pamětní desky na rodném domě poslance Staňka ve Strmilově konati se bude v neděli dne 17. listopadu t. r. K slavnosti té zvou se uctivě přátelé pana poslance Staňka. Přihlášky a dotazy přijímá Jindř. Čermák, předseda slav. výboru.



Rud. Hodan ředitel měst. hospod. úřadu na Žižkově.

Císař Vilém je ochoten odstoupit. „Kölnische Tageszeitung" oznamuje řeč říšského poslance Kuckly, který prohlásil v Kolíně, že císař Vilém nelpí na trůně. Kdyby bylo nutno, aby se poděkoval, učiní tak v zájmu národa a odstoupí.

Rozdíl mezi panovníky. Corriere della Sera vypravuje: Monsignore Chaullot, arcibiskup Cambrai, nemoha patřiti na ukrutné pustošení, jakého se Němci na útěku dopouštěli, zaslal císaři Vilémovi list, aby těmto ukrutnostem zabránil. Místo odpovědi přišli k němu adjutanti a vyřizovali: „Císař nemohl Váš list přečísti, neboť je příliš dlouhý." „Vyřiďte císaři," řekl na

Otec Rolland, stojící vedle zámeckého pána, pošeptal mu cosi, načež Marmont, usmívaje se opovržlivě, podotkl: „Neztrácejme zbytečně času s tímto dětinským staříkem! Následujte mne do kostela, přátelé, abychom poděkovali Matce Boží, že nám vrátila našeho dobrého krále!"

Prchlivý Derval nebyl slova mocen. Zvednuv hůl a zaklnuv divoce vrhl se na šlechtice, „ať zhyne král! ať zhynou vypovězení!" řval zuřivě.

Marmont hněvem zbledl, a zamířiv hrotem svého kordu na srdce starcovo zvolal: „Zpět, starče, anebo tě probodnu!"

Vykřiknuv „à bas le roi, vive l' empereur!" udeřil Derval tak obratně po šlechticově kordu, že ho v půli přerazil. To bylo znamením k všeobecné pračce. Zuřivý royalista chtěl se vrhnouti na invalidu, leč jeho průvodci tomu zabránili; desátníka pak obklíčili vesničané, mnozí divoce naň hrozíce, a mu spílajíce, jiní opět naň vrhnouti se chystajíce. Bylo by se mu asi zle vedlo, kdyby ho nebyl Gildas a několik jiných, známých chránilo. Po několika minutách boje, který byl na štěstí sveden bez nebezpečných zbraní, obklíčilo desátníka malé množství jeho přívrženců, zatím co odpůrci, vedeni Marmontem, zamířili ke kostelu.

Když se Derval poněkud z rozčilení vzpamatoval, a byl schopen opět myšlení, pochopil, co znamená Marmontova přítomnost. Spěchal rychle do vsi, do holírny Plouitovy a pročítal spěšně poslední novinářské zprávy, které jeho obavy potvrzovaly. Ubohá jeho stará hlava dostávala závrať, srdce se mu křečovitě svíralo a mohutný proud slz zalil mu oči.

„Drahý můj císaři! Můj pane a vládče, ó kéž bych mohl za tebe zemříti!" šeptaly vetché jeho rty.

32.

BÍLÝ PRAPOR.

Počátkem dubna rozšířila se Francií zpráva, že se Napoleon pokusil o sebevraždu. Byla sice ihned dementována, mnohé přívržence císařovy však velmi rmoutila a tak i starého Dervala. Zdálo se to býti hrozným a neuvěřitelným, že by muž, jenž tak dlouho řídil osud Evropy, náhle se stal tak ubohým a chtěl se usmrtiti. Ztratil-li Bonaparte skutečně svoji moc, a cítil se neschopným, napraviti utrpěnou porážku, pak již nebylo na světě ničeho jistého, ani hvězdy na nebi, ani osa, kol níž se země točí — každým okamžikem mohl tu či tam nastati zmatek.

Desátník Derval ochuravěl a stal se ještě prchlivějším než kdy jindy. Marcela věděla, jak bude dnes ve vsi, neboť tam zavítal zámecký pán ve společnosti mnoha šlechticů. Aby starci ušetřila rozčílení, vylákala ho ven, na skaliska. Nebyl nikdy přítelem přírody a tak si ani dnes nevšímal nádherného jarního dne. Po dlouhé hodiny seděl po boku starostlivé Marcely zíraje ke vsi. Náhle vyskočil, jakoby ho kulka zasáhla a ukazuje ke kostelu zvolal: „Jen pohleď, co je to?"

Marcela se zahleděla udaným směrem, leč nezpozorovala nic neobyčejného.

„Což nevidíš, že cosi bílého vlaje z kostelní věže? tázal se podrážděně.

Zahleděla se tam ještě jednou a viděla skutečně vlající prapor a sice bílý prapor! Okamžitě pochopila, co to znamená, a vzdor tomu, že cítila v srdci nesmírný žal, předstírala lhostejnost, tvrdíc, že ničeho nevidí.

„Což jsi slepá, dítě? Pověz mi, co tam vlaje?" vzkříkl prudce.

Marcela se zvedla, líčka jí zbledly, sevřela rty a hladíc

to arcibiskup, „že Fenelon, můj předchůdce na arcibiskupském stolci v Cambrai dovolil si poslati králi Ludvíku XIV. právě tak příkrý, ale delší list. A král Ludvík XIV. byl vládce docela jiný, než váš císař!

Jak léčí chřipku v Paříži. Chřipka, španělská nebo jak ji nazvat, působí i v Paříži vážné starosti. Listy upozorňují na vzrůstající nebezpečí a dávají různé rady, jak ji předejíti. V prvé řadě nepřicházeti do styku s již nemocnými; ošetřovatelé nemocných ať si opatří masku a několikráte denně proplachují ústa a hrdlo antiseptickým roztokem (třeba jodové tinktury v převařené vodě. Léčení má začíti ihned, jak nemocný cítí první příznaky (horečka, rýma). Jest třeba ihned ulehnouti a užívati prostředků pro pocení, jako chinin, též na zachovávání pravidelné stolice jest třeba dbáti. Neprochází-li nemoc hladce, nutno zavolati lékaře, aby se dalo včas čeliti komplikacím, které jsou dosti časté. Rekonvalescence je dosti dlouhá a i návrat chřipky není vzácností. Když přestane kašel, je nutno chrániti se dobře před nastuzením a užívati ještě po nějaký čas denně malé dávky chininu. Policejní prefektura nařídila pařížským lékařům, aby každý případ, který vyšetřovali, ihned ohlásili, aby místnost, kde nemocný ležel, mohla býti desinfikována. Nic na tom nezáleží, že tato chřipka není uvedena v seznamu epidemií, jejž sestavuje francouzská akademie. Má se rozhodnutí času dost, s léčením však se nesmí otálet.

Válečná nálada v Americe. Americký dopisovatel pařížského „Journalu" Jacques Marsillac líčí své dojmy z Ameriky v nedávném svém dopisu, z něhož tuto malá ukázka: „Válka! Jsme tu asi 6000 kilometrů za frontou a mezi námi je skorem nepřekročitelný zákop — oceán. Život našich národů v Evropě, naše politika byly zde ještě před rokem neznámy. Dnes se div, charakterisující veliký národ, znovu stal: jsme jednotni, provincie, které se dříve nenáviděly i cizinci přišlí ze všech dílů světa, nejsou na sebe více nevraživí. Amerika, uvržená spolu se Spojenci do víru války, cítí šlechetné srdce tlouci stejným rytmem jako naše, chová stejné naděje, cítí touž pýchu, má tytéž myšlenky, radosti a žaly. V posledních týdnech navštívil jsem pracovitou a vzkvétající Filadelfii, Washington, tak bílý a klidný, jakoby se vznášel nad lidskými bouřemi, utajený a ochotný Boston, Chicago, skoro násilně přísné, Pittsburg, nad nímž se věčně zvedá tmavý mrak, vystupující z vysokých pecí, Detroit, za posledních deset let zdesateronásobnělé, Dayton, Buffalo, Cleveland a mnoho jiných měst. Všude a ve všem jsem pozoroval odlesk války, zájem na válce, vědomí o nezbytných obětech, aby válka vítězně byla ukončena, a vůli nelekati se oběti nižádné. Válka! O jiném se ani nemluví. Politické vášně, které zde dosahovaly mnohem větší ostrosti než v Evropě, jsou ty tam. Pouze válka diktuje nyní cestu lidskému úsilí. Dokonce i honba za majetkem považuje se za podřadnou, ale i za mrzkou. Dříve bylo v Americe třeba býti bohat, by byl člověk něčím. Jestliže nynější cítění potrvá, ten, kdo z této války zbohatne, bude si jednoho dne přáti, aby byl chud. To není náhodná ráze. Mnozi průmyslníci — a z nich nikdo nebyl pacifistou — se předem vzdali veškerých svých zisků z válečných dodávek.

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST.

Aby se zabránilo hnilobě brambor, doporuuje se vybrané brambory poprášiti hydraulickým vápnem, které odnímá na bramborách lpějící zemi vlhko a zamezuje i přímo další rozšiřování hniloby. Klíčivost a chuť brambor tímto konservováním nijak netrpí.



Z jihozápadní fronty: Dům v čáře zákopů.

Náhražky tabákové. Videňská „Zeit" uveřejňuje tento recept na tabák: „1. Nasbírej v létě listí malinové, ostružinové, jitrocelové, jahodové, ořechové a vinné, načež je zelené jako tabák suš ve stínu. 2. Smíchej horký odvar kávový s tabákovým výtažkem anebo vhoď do odvaru kávového pravý tabák, nejlépe vojenský, současně smíchej s usušeným listím a nech je dobře nasáknouti, načež je nech usušiti ve stínu. 3. Před upotřebením doporučuje se ještě přimíchati k tomu pravý tabák, je-li ovšem po ruce. Labužníci přimíchají ještě listí růžové nebo mařinkové, chutná prý pak jako tříkrálový."

Katarhální zánět oční objevuje se u všech zvířat, nejčastěji u psů a koní. Jest to zánět oční spojivky, jejž třeba různě léčiti dle různých příznaků, které dle období vývinu choroby velmi se liší a proto doporučuje se prohlídka zvířete odborníkem. Nejčastěji bývá předpisováno vymývání očí 3 proc. odvarem kyseliny borové a použiti desinfekční masti z kalomelu.

Vliv nedostatku živin v píci na plodnost a užitkovost dobytka. Bude snad zajímati čtenáře, co pozoruji po dobu války u různého dobytka v našem kraji na prahorním útvaru při krmivu s nedostatečným množstvím živin, hlavně ovšem bílkovin. Chybí pokrutiny, sladový květ, docela krmná řepa a zrno z části. Obřezlé krávy, které před otelením obyčejně nejvýše 2 měsíce přestávaly dojiti, přestávají nyní 4 až 5 měsíců před otelením dojiti. Telata jsou pěkná, ale mají slabší kosti (obzvláště nohy jsou slabé). Dojivost je samozřejmě slabší a proto i telata dospívají své obyčejné váhy místo za 6 až za 7 i 8 týdnů. Prasnice — obzvláště starší — byť i k různým kancům připuštěné, nezůstávají již druhý rok březí, ačkoliv jsou v dosti dobrém stavu výživném. U selpic v r. 1918 jest velmi nápadným, že při účelném obvyklém vyživování velmi málo kvokají.

Mléko říjných krav nevhodné pro dětí. Okolnost, že mléko ženské při znovudostavení se mestruace působí nepříznivě na kojence, byla Stengovi podnětem ke studiu, zda i říjení dojnic má vliv na jakost mléka a na kojence takovým mlékem živené. Zjistil kolísání obsahu tuku; rozdíly refrakce, obsahu mléčného cukru, kyseliny, specifické váhy, bílkovin, sušiny a popelnin byly velmi nepatrné anebo jen výjimečně byly postiženy. Jelikož však vždy proti mléku rmálnímu jeví se kolísání a ve třech případech shledal u kojenců po požití takovéhoto mléka dyspepsii, snad toxiny způsobenou, soudí, že mléko říjných krav nehodí se pro kojence a že t. zv. výdojná hospodářství mají býti vyloučena z výroby dětského mléka.

staříka po rameni prosila ho něžně: „Pojď domů, strýčku, jsem znavena."

Zvedl se rovněž, zastínil si oči a hleděl upřeně ve zmíněném směru.

„Vlaje to větrem a je to bílé, může to býti pouze prapor!" bručel si pod vousy. „Ano, ano, jest to bílý prapor, a mohl ho tam vztýčiti jen některý uličník!"

Sotva že domluvil, když v tom zavzněly s návrší výkřiky slávy, a salva hmoždířů. V téže chvíli spěchal tam rozechvěný dav. Bylo jasno, že se přihodilo něco neobyčejného a skutečně došel ze St. Gurlott rozkaz, aby na kostelní věži vztýčena byla vlajka Bourbonů. Bonaparte prohrál a dědic legitimního krále byl každou hodinu v hlavním městě očekáván.

Derval se dosud nevzdával naděje, že lev síť protrhne a své nepřátele zničí. Nemodlíval se, ale v poslední době vroucně prosil Boha, aby učinil zázrak a císařství obnovil. Pohled na nenáviděnou vlajku mocně jím otřásl. Marcela se marně namáhala, aby ho odvedla. Jako strnulý zíral ku kostelní věži, vyrážeje nesrozumitelné kletby na „zatracené" Bourbony. Marcela byla touto řídkou slavností hluboce dojata a i její srdce pociťovalo soustrast se zbožňovaným idolem. Bolelo jí, že strýček tolik trpí. Poslední hodiny ho úplně zlomily, učinivše z něho dokonalého starce. Hlas se mu chvěl a prsa se křečovitě dmula; prosila ho, aby se o ni opřel, že ho zavede domů. Nevšímal si však jejich slov, nýbrž klesl na trávu, hleděl stále ještě upřeně na bílý prapor, až ho konečně blížící se kroky vyrušily. Marcela se obrátila a spatřila — mistra Arfolla.

Každý jiný by byl býval v onom okamžiku vítanějším než potulný učitel, jehož nepříznivý posudek Napoleona mu způsobil již mnohou nepříjemnost a jenž již častokráte předpověděl jeho pád. Marcela by byla nejraději utekla, leč nemohla strýčka opustiti; ostatně Arfoll ji již poznal, a blížil se k ní beze

náhle se rázem vzchopil, sevřel rty a zamířil odhodlaně ku dveřím.

„Strýčku, neodcházej!" pravila Marcela.

„Drž hubu, děvče, a nedopaluj mě! Nejsem dítětem a chci viděti a slyšeti co se děje. Pane na nebi, zdá se mi, že nastává konec světa!" A při těch slovech otevřel prudce dveře a vykročil na silnici.

Bylo nádherné jarní jitro, ves se z poslední zátopy již poněkud zotavila, zaříc jako klenot v paprscích slunečních. Bylo ticho a klidně, jen z dáli zazníval hluk lidských hlasů. Ženy zapřísáhaly Gilda, aby strýčka provázel, by se mu nic nepřihodilo. Za několik minut dospěli nejdolejšího cípu vesnice, kde narazili na rozčilený dav. Několik vznešeně vyhlížejících cizinců rozdávalo kokardy a sice mužům červené a dívkám a ženám bílé. Nadšené výkřiky „vive le roi! vive le roi!" ozývaly se se všech stran.

Sieur Marmont, šlechtic a majitel nedalekého zámku, starší to pán, vrásčité tváře, bohatě oděný, tasil meč a nadšeně jím mával. „Vive le roi! Vive le sieur Marmont!" řvali kolemstojící.

Mezi shromážděnými byli mnozí, jež se celého výjevu účastnili pouze co diváci, zraků zachmuřených — byla to bonapartistická menšina.

„Co to vše znamená? U ďábla, co se tu děje?" zasípěl Derval, raze si cestu mocnými rozmachy loktů.

„Císař je mrtev, nechť žije král!" křičela kterási rybářka.

„Tu, vezměte, starý příteli, malý dáreček!" poznamenal zámecký pán a nabodnuv na kord bílou kokardu podával ji s uctivou poklonou vysloužilci. „Císař žije, ale jest sesazen, ať žije král!"

„A bas les Bourbons! A bas les emigreés!" zařval Derval.

Šlechtic zrudl a změřiv opovržlivě odvážlivce pravil: „Kdo jest, ten chlapík?"

„Desátník Derval!" zavřeštělo asi tucet shromážděných.



Jemný otec.

„Obě dcery mám nemocny. Jedna má zánět mandlí a druhá si vymkla ruku."

„To je ale smůla."

„Je. Zvláště když ta, co má zápal mandlí, hraje piano a ta, co si vymkla ruku, zpívá. Nemohlo to být naopak?"

*

Úsudek.

Vynikající znalec malířství navštívil výstavu nejmodernějších modernistů. Dlouho stojí před jedním obrazem; vidí louku v nejnemožnějších barvách. Malíř očekává v napětí úsudek znalcův. Konečně praví tento: „Mistře, vidíte skutečně louku takto?"

„Ano, právě takto."

Na to znalec hlasem plným účasti: „Pak je ale nejvyšší čas, mistře, abyste se poradil nanejméně s očním lékařem!!"

*

Nová služka.

František: „Mami, v našem domě jsou položeny miny!"

Matka zděšeně: „Pro boha, co to mluvíš?"

František: „Ba jo, mami, já slyšel, jak tati povídal, že vrazil v chodbě na Minu s vojákem."

*

Svědomitá.

„Už jsem vám řekla, Anno, že zlaté razítko a zlatý nůž na papír patří tamto do levé zásuvky!"

„No, no, milostpaní! Ty patří do nákupny zlata!"

*

Hašteriada.

Siegfried Kohn a Fritz Kohn usnesli se, že požádají místodržitelství o změnu jména, aby se v tom jejich čes. státě volněji pohybovali. „Ale v našich nových jménech to „Khon" musí zůstat," praví Sigfried Kohn. „Já se budu jmenovat tedy Khonipásek. A Vítězslav. Damit ist alles gesagt."

„A já", rozhodl po krátkém přemýšlení Fritz Khon, „se budu jmenovat Khonvalinka. A Václav, das „Fritz" klingt nur zu preussisch! Und to „h" Khonipásek a Khonvalinka musí také zmizet! Hlavní věc, že naše jméno staré je v našich nových!"

*

Z přednášky.

Řečník: „Muž, ketrý ustoupí, je-li v neprávu, je moudrý muž: ale muž, který ustoupí, je-li v právu" .. „je ženat!" zavzněl výkřik z posluchačstva.

*

Muž zběhlý v historii hudby.

Dopoledne v písárně firmy Mendl a Piesen. Společníci sedí u dvojitého psacího stolu. Mendl byl včera na koncertě a hvízdá snivě. Chvíli poslouchá to Piesen, pak praví: „Vy jste dnes k smíchu! Kde pak jste byl včera?"

„Ó, Byl jsem ve společnosti Mozartově, Meyerbeerově, Gounodově, Gluckově a Beethovenově!"

„Nemluvte nesmysly! Beethoven je přece už mrtev!"

*

Dcerka řetězářova.

Učitelka vstupuje do třetí třídy ve chvíli, kdy žačka Eliška vykládá užaslým družkám na podiu řadu bankovek. Ptá se přísně: „Eliško, odkud máš tolik peněz?"

Vypůjčila jsem si je od tatínka. Vrátím mu je z věna, až se budu vdávat. Bratrance si vezmu, ten je také keťas."

*

Nadšenci.

Představení „Lohengrina" bylo u konce. U východu čekalo množství nadšenců. Divadelní sluha vyšel ven a oznámil: „Vážené dámy, pánové, čekáte zbytečně! Tenor opustil dům už postranním východem."

„Na toho vůbec nečekáme, čekáme na labuť," ozval se lačný výkřik.

První slova na venkově.

„No, švakrová, váš synek už začíná mluvit?"

„Ba začíná; už říká: My nemáme sami!"

*

Pak že naše peníze za nic nestojí.



„Slyšel jsem, že dostaneme nové pětikorunové bankovky."

„K čemu to zase?"

„Protože prý vláda nemůže při výrobě papírových korun už nic vydělat. Ceny papíru a mzdy stouply už tak, že tisk jedné korunové bankovky stojí dvě koruny."

*

Divná věrnost.



On: „To je hrozné s tebou, nedovedeš být věrnou. S každým se milkuješ — —"

Ona: „Vidíš, jak mi křivdíš, — včera na příklad jsem hned dala svému příteli košem."

Jaký je rozdíl

mezi československým a uherským státem? — Žádný! Oba jsou hotovy.

*

Hádanka.

(Kdo je to?) Sedí na Konopišti a zpívá: Nepůjdu domů, byl bych doma bit ...?

*

U lékaře, císařského rady.

(Ze skutečnosti.) „Pane španělský rado, já mám tu císařskou chřipku".

*

Uznalý.

Mladá paní k žebrákovi, kterému dává oběd: „Tož jak, Vincečku, chutná?" Vincek dobromyslně: „Ale tož chutná, já to milostpaní vydržím, až se to lépe naučíte ..."

*

Odborník.

Řezník Špalek patří též mezi válečné zbohatlíky a v důsledku toho probudil se i v něm smysl pro umění, když jeho konto u banky nabylo sedmicifrový rozsah. Šel do obrazárny, dal si ukázati různá díla. Před kopií Battoniho „Kající Magdaleny", jež mu byla majitelem salonu ukázána, se zastavil. Hezky a kulatě leží před ním hříšnice. Před sebou má svatou knihu, vedle sebe lebku. Špalek ohrnuje nos. „To nic není!"

„A proč?"

„Masa dost — ale málo přívažku!"

*

Viděl.

V záložní nemocnici působí chef-lékař, který do denních záznamů pod všechny „události" píše své „viděl". A tak vyskytl se i tento záznam v denníku lazaretním: „Sestra Anna na dovolené. Před tím dle předpisu vykoupána a odvšivena." pod tím: Viděl: Dr. Z., chef-lékař.

*

Profesor mathematiky.

„Ach, ano, mužíčku, stárneme. Zítra dožiji se již svých třiapadesátých narozenin."

„Utěš se, milá choti! Příštího roku bude ti padesátčtyři pak budeš devíti dělitelná."

*

Nová kapalina.

„Pekárku, imenuj mi nějakou kapalinu?"

„Prosím, pane učiteli, aprovisační svíčka!"

*

Na venkově.

„Vy jste očíslovala své slepice, paní Bártová. To je vskutku praktické!"

Selka: „To nejsou žádné číslice. To jsou ceny pro Pražáky!"

*

Omluvenka.

„Vážený pane třídní učiteli! Poněvadž moji dva chlapci mají teď dohromady pouze jedny kalhoty, připadá na Vašeho žáka, mého synka Josefa, v tomto týdnu domácí vězení."

*

Z „Kopřiv".

Ministr zahraničních věcí: Jedno však je jisto, že ještě hrozně mnoho krve, nekonečného ničení drahocenných statků naší sužované země by stálo, než by bylo dosaženo konce vojenským zdoláním odpůrcovým, je-li vůbec možno ...

Ministr války: Budeme bojovat do posledního náboje, do posledního muže. Zvítězíme!

Ministerský předseda: U nás censury není. Jsme pro svobodu slova ...

Ministr vnitra: Slavná redakce! Tímto výnosem zakazuje se Vám vydávání listu ...

Ministr kultu a vyučování: Jsme pro vývoj všech národností žijících v tomto státě ...

Ministr spravedlnosti: Potvrzuji v Čechách nové imenování 76 auskulantů, z nichž je 43 Němců a 33 Čechů ...

Ministr výživy: Příkazem doby je: vydržet! A my vydržíme ...

Dělník: Kdo je to my?

Majitel: „Vídeňské Illustrované Noviny". Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejí. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 46.

Jednotlivá čísla 50 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 26·—, půlletně K 13·—, čtvtletně K 6·50.

Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného. než-li v Rakousku.

Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 14. LISTOPADU 1918.

Nekrvavá revoluce v Praze dne 28. října.

Scéna z třídy Ferdinandovy po slavnostní proklamaci československého státu.



Vzorný pořádek v českých zemích po proklamaci československého státu. — Brno v českých rukou. — Čeští delegáti vrátili se ze Švýcarska, kde znamenitě pořídili. – Demobilisace Rakouska. — Bavorské vojsko v Tyrolsku. — Německo jedná o příměří. Revoluce v Německu vítězí. — Bavorsko stalo se republikou. — Císař Vilém a korunní Princ vzdali se trůnu.

DEN ODPLATY.

Gigantický zápas blíží se ku konci.

Se všech stran doléhá na posledního ze čtyřspolku, Německo, rána za ranou. Hrdé heslo „Drang nach Osten" ustoupilo skutečnému tlaku na západě. Tlak, tlak obrovský doléhá na poslední zbytek hrdé armády Viléma II. a i sám nezmar tento, „admirál Atlantického oceánu", jest skromně ochoten vzdáti se trůnu, na němž snil o ovládání celého světa. Hrdě hlásal nadpis v německém pavilonĕ světové výstavy v Paříži 1901: „Naše síla jest na vodě" a v nejbližších dnech bude poslední ponorka nucena přistát v přístavech vítěze a odzbrojit. Však i na souši nevede se armádám vyvoleného národa lépe. Fronta, která v posledním týdnu nabyla zcela formu přímky, zvlněna byla maršálem Fochem opět tou měrou, že nuceni jsou Němci znovu ustupovat. Poslední vybudovaná linie, která prochází Valenciennes a končí u Maubege, jest v nejprudším ohni a i zde nebude dlouhého otálení, neb nyní hrozí Německu nepřítel z jihu. Po kapitulaci Rakouska obklopeno jest Německo zeměmi které k němu nechovají nejmenších sympatií a sloužit mohou v nejbližší době za základnu operaci nepřátelských, jestliže neodhodlá se Německo v nejkratším čase následovat svých tří spojenců. Fronta na západě bude muset ustoupit až na Rýn, chce-li Německo ještě nějaký čas vzdorovat. Rakouská fronta na italské části jest prolomena na celém téměř toku řeky Piavy a úprkem žene se nazpět. Kam až vojsko hladem zmořené dospěje, těžko říci. Albánie, Černá Hora, Novi Pazar a celé Srbsko jest v rukou našich spojenců a hlášen jest přechod jich vojsk přes Dunaj do Uher na několika místech. Rumunsko jest v nové válce a také očekáván jest vpád do Uher od východu v nejbližší době. Turecko, další nepřátelský protivník, uznalo za výhodno složit zbraně a oddat se do vůle našich spojenců. Přesné zprávy z bojišť, zvláště západního, nedocházejí od několika dnů, proto jest přesné sledování pokroků znemožněno. Ale tolik je jisto: Strašný pro Německo konec přiblížil se neodvratně.



Pohledy z Prešpurku — staroslavné Břetislavy („Breciburk"), jež se má státi hlavním městem Slovenska a přezváno býti má na počest předsedy Spoj. Států „město Wilsonovo". Ruch na hlavním tržišti.



Ze Slovenska: Hrad Trenčínský, který obdržel od krále Václava Matouš Trenčanský, jenž na Slovensku vládl zcela neobmezeně a zván jest proto „posledním slovenským králem". († r. 1320.)

ČESKÝ FENIX.

Z doutnajících trosek Rakouska povstává český stát. Národní výbor uchopil se moci. Státní úřady a vojsko přihlížely k převratu passivně a daly se pak k disposici nové vládě. Centrální úřady a armádní velitelství stojí před novou situací vytvořenou porážkou na Piavě. Vidí že musí liquidovat, nepokouší se bránit nové státní moci, tvořící se v Praze. Zdá se, jako by tiše souhlasily, že zbaví se ohromných obtíží, jež si válkou nadrobily. Tedy úřednický apparát má český stát k disposici. Nemá ještě ozbrojenou moc. Není jí potřebí na výboj, za to však na obranu. Stát, který by se opíral o ochotu maďarských a německých velitelů, stál by na hliněných nohou. Převrat způsobil přirozeně situaci, která v mnohých ohledech vyžaduje české branné moci zejména vůči „Deutschböhmen". Na Moravě všude autorita Nár. výboru ovládla. Prozatím ovšem neobyčejně význam. důsledek převratu je ten, že zásobování přešlo do vlast. rukou a že je učiněn konec vývozu. — Z hrůzy války zrodil se nám fenix — samostatný stát. Kéž brzy přinese všem českým občanům návrat osobního štěstí — ve všeobecném světovém míru.

□ □ □

KAPITULACE RAKOUSKA.

Hlavní stan a vrchní velení bývalého státu rakousko-uherského nemůže vésti válku dále. Politicky vzali nebo berou národové řízení svých věcí do svých rukou jen zbytky bývalých zemí rakouských a Uhry vytrvaly při Karlu Habsburském. Vojensky je věc úplně napsí. Na Piavě se fronta rozutekla, české a slovanské pluky vypověděly poslušnost, přes Dunaj vpadli do Uher Francouzi a Srbové. Dalo se očekávat, že dohodovým vojskům na italské frontě bude cesta uvolněna tím způsobem, jako ji uvolnilo bulharské vojsko v Macedonii a že Uhry budou kapitulovat následkem vpádu s jižní strany. Bývalou říši ra-



Pohledy z Wilsonova města — staroslavné Břetislavy („Breciburk"): Rybí náměstí se synagogou a korunovačním chrámem.

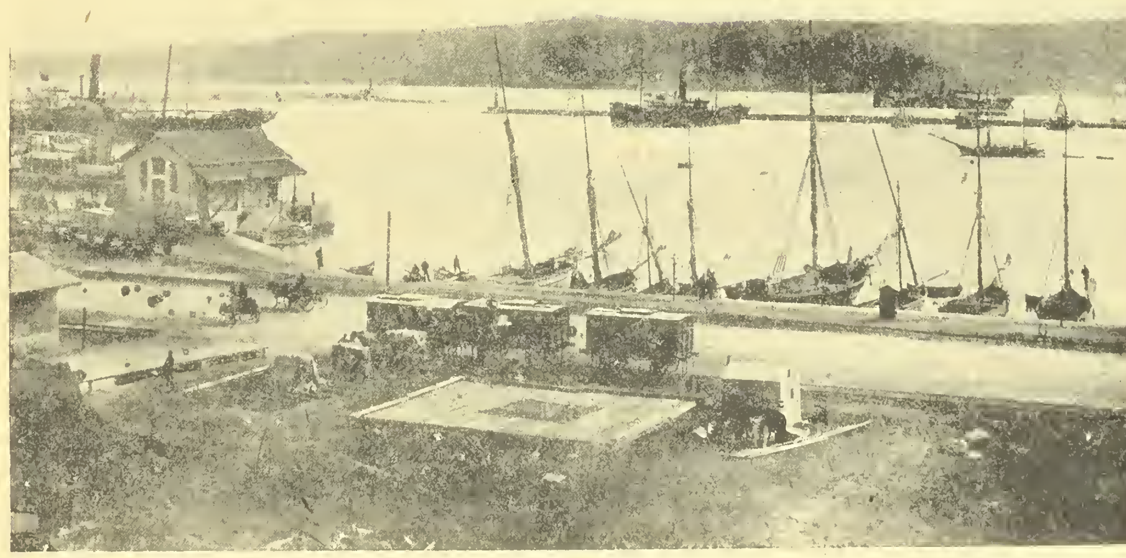


Z bosenských zajímavých míst: Pohled na Brčku.

kousko-uherskou čeká týž osud jako Bulharsko: po bezpodmínečné kapitulaci obsadí dohodové vojsko železnice a strategická místa. Nepochybně jen dnes nás dělí od doby, kdy vojsko italské, francouz., anglic. a amer. obsadí nejen Terst, ale vejde za jásotu lidu do Lublaně a Záhřeba, aby pak dále proniklo po tratích k Vídni. Stejně přijde postup z jižních Uher, patrně ne pochody pěšími, nýbrž po dráze k Budapešti. Mezi národy v Rakousko-Uhersku jsou mnohé sporné otázky a sporná území. Delegáti jihoslovanští, kteří odjeli do Švýcar a patrně i čeští žádají, aby k úpravě těchto otázek byly zřízeny a vyslány mezinárodní komise, a aby sporná území byla obsazena mezinárodním vojskem. Obsazení toto stane se patrně vojskem dohodovým. Na jihu Uher hranici území jihoslovanského státu a rumunského státu proti Maďarům vytvoří vojsko srbské a rumunské s pomocí francouzskou. Možno však očekávat, že za podpory dohodových vojsk vytvořena bude prozatímní jioslovansko-německá, československo-maďarská a že oddíly dohodové přijdou vymezit i hranice československého státu proti Německu.

ČESKÁ ARMÁDA SE TVOŘÍ.

Převzetí vojenské moci bývalého rakouského státu Národním výborem je ovšem prozatímní, a jakmile budou splněny nezbytné předpoklady, při kročí Národní výbor k organisaci vlastní nové československé armády, jejímž základem budou ovšem československé legie, meškající tou dobou ještě v cizině. Zatím však shromáždilo se v Praze na několik tisíc vojínů bývalé rakouské armády, kteří nabídli své služby osvobozené vlasti a složili také již přísahu. Národní výbor přikročil proto v těchto dnech ke zřízení prvního českého pluku. Výslovně se připomíná, že ke službě při tomto pluku bude použito jen vojínů dovolenců, kteří se nevrátili k armádě a dnes tedy ve skutečnosti k žádné formaci nepatří. Ostatní vojíni, v Praze meškající, nechť setrvají při svých dosavadních formacích těch několik dní, než věci budou provedeny. Výzva tato vyplývá jednak z potřeby pořádku a klidu, jednak ze starosti o usnadnění zásobování českých vojínů, které přirozeně je velmi obtížné, uváží-li se zejména, že nutno učiniti přípravy pro nejbližší dny, kdy se očekává veliký příliv českých vojínů z různých koutů bývalé monarchie rakousko-uherské do Prahy. První český pluk bude čítati zatím 600 mužů, ozbrojených manlicherovkami a opatřených dostatečnou municí. Poslední doba na Žofíně byla věnována horečným přípravám organisačním a mužstvo bylo přebíráno a zapisováno. Žofínský ostrov je přeměněn ve vojenský tábor, v němž vládne největší pestrost. Jsou to vysocí štábní důstojníci, důstojníci subalterní, praporčíci, poddůstojníci a mužové v pestré směsici a v přátelské družnosti. Při tom však zachovává se dobrovolná vzorná kázeň vojenská. Radostně rozechvívající obrázky se tu střídají jako v kaleidoskopu. Mile zní české velení, které tak nezvyklo připadá bývalému rakouskému občanovi, ozývá-li se z úst člověka, oblečeného v rakouskou důstojnickou uniformu.



Bulharský válečný přístav Varna, odkud řídí Francouzové svou činnost na Černém moři.

KATASTROFA NA PIAVĚ.

26. října ráno překročilo dohodové vojsko Piavu a když byli u Pappadopoli zbudovali sobě přednost, zastavili postup. Již večer téhož dne došla zdrcující zpráva, že dohodovému vojsku pomocí tanků, které přes Piavu se přepravily, podařil se průlom. Zvěst tato vyvolala u 6. armády, které velel gen. pěchoty Wurm, zmatek tak mocný, že vojsko této armády nadobro selhalo a usmrtivši zmíněného generála, dalo se v nepořádku na ústup, lze-li tohoto slova užiti pro šílený úprk, spojený s plenem a vražděním každého, kdo postavil se v cestu. Vrcholu dostoupilo toto běsnění a řádění dne 27. října, kdy už celá rakouská fronta počala se otřásati vnitřním rozkladem. Vrchní velitelství pokusilo se pokračující katastrofě čelit tím, že nařídilo první domobranecké brigádě, aby příval nepřátelský zastavila okamžitým protiútokem. Rozkaz tento vydán brigádě přes výslovné prohlášení je-



Pohled na Sarajevo a jeho starou pevnost. Sarajevo je od 4. listopadu v moci Srbů.

jího velitele, že jeho mužstvo není schopno nařízené proti akce. Těžce odpykala brigáda zoufalý a proti vůli podniknutý pokus odporu. Byla dohodovým vojskem obklíčena a potřena do posledního muže. Den 28. října nadešel již ve znamení ústupu na celé čáře za netajeným již heslem: „Jdeme domů!" Sousední, v jižním úseku bojující sočská armáda snažila se postup nepřítele za prchajícími voji generála Wurma zadržeti bočnou ofensivou, leč nedosáhla zamýšleného výsledku. Dohodové vedení na snahu sočské armády vážně nereagovalo, nýbrž plnou silou vrhlo svoje massy za prchající armádou Wurmovou. Dílo zhouby a zkázy dovršila hejna anglických létadel, ostřelujících proudy lidského a vozového materiálu, valícího se v divém zmatku ku předu a dopadající pumy zůstavovaly děsnou zhoubu daleko široko. Nekonečné spousty mrtvých a chroptivě naříkajících válely se podél silnic. Katastrofu stupňoval ještě, lze-li vůbec mluviti o jejím stupňování, zbabělý čin zdravotnických oddílů, které hledaly rovněž spásu v útěku, a tak se stalo, že raněná těla, jež dopravena měla býti do Videmu a Casarzy, zůstala bezvládně ležeti na místech, kde hrůzy pekel slavily své orgie..."



O svátku prohlášení československého státu dne 28. října 1918 v Praze.

KAPITULACE.

Podmínky příměří, které Rakousko dne 4. listopadu přijalo, jsou. Na souši: 1. Okamžité zastavení nepřátelství. 2. Úplná demobilisace Rakousko-Uherska a okamžité odvolání všech jednotek, které operují na frontě od moře Severního až ke Švýcarsku. Na území Rakousko-Uherska bude zachováno v hranicích, uvedených v § 3. jakožto rakousko-uherská branná moc jen maximum 20 divisí, snížených na mírový stav před válkou. Polovina veškerého materiálu divisijního, sborového a dělostřeleckého, jakž i příslušná výzbroj bude museti býti shromážděna na místech, která určí dohodoví spojenci a Spojené státy, aby jim byla vydána. 3. Evakuace každého území, které Rak.-Uhersko od počátku války obsadilo brannou mocí a odvolání rakouských sil ve lhůtě, kterou určí vrchní velitelé dohodových sil na různých frontách. Všechna zmíněná území budou obsazena vojskem spojenců a Spojených států. Při tom má zůstati na místě všechen vojenský materiál a materiál železnic, které se nacházejí na území, které má býti evakuováno. Vydávání tohoto všeho materiálu (zásobování uhlím v t počítaje) spojencům a Spojeným státům má se státi podle zvláštních pokynů, jež mají dáti vrchní velitelé sil spojeneckých mocností. Spojenci budou míti absolutní právo: a) volného pohybu pro své vojsko na každé silnici nebo železnici a vodní cestě rak.-uherského území a použití potřebných rak.-uherských dopravních prostředků: b) obsaditi spojeneckými silami strateg. body v Rak.-Uhersku, které jeví se nutnými pro dohodové spojence, za účelem, aby tam bydlely neb udržovaly pořádek k rekvisicím na zaplacení ve prospěch spojeneckých vojsk, ať jsou kdekoliv. Úplné odtažení veškerého německého vojska v 15 dnech nejen z fronty italské a balkánské, nýbrž s celého rakousko-uherského teritoria a internování veškerého německého vojska, které neopustí Rakousko-Uhersko až do tohoto dne. Prozatímní správa území, vyklizených Rakousko-Uherskem, bude svěřena místním úřadům pod kontrolou staničního velitelství spojeneckého operačního vojska. 7. Okamžité odeslání domů bez vzájemnosti veškerých poddaných dohodových spojenců, zajatých ve válce nebo internovaných, i občanského obyvatelstva, odvedeného ze svých bydlišť. 8. Nemocní a zranění pozůstalí v evakuovaném území musí býti ošetřování rak.-uher. personálem, který jest zanechati na místě s nutným k tomu lékařským materiálem. — Na moři: 1. Okamžité zastavení nepřátelství na moři a podrobné udání místa pobytu všech rakousko-uherských lodí. 2. Vydání 15 rakouských ponorek, které byly zbudovány od r. 1910 do r. 1918, a všech německých ponorek, které jsou v rakousko-uherských vodách nebo mohou dospěti, dohodovým spojencům a Spojeným státům. Úplné odzbrojení a demobilisace všech jiných rakou-



Vztýčení vlajky československého státu na soše svatováclavské u musea.



Svátek československého národa dne 28. října v Praze: Vůdcové národa řeční s oken k lidu.

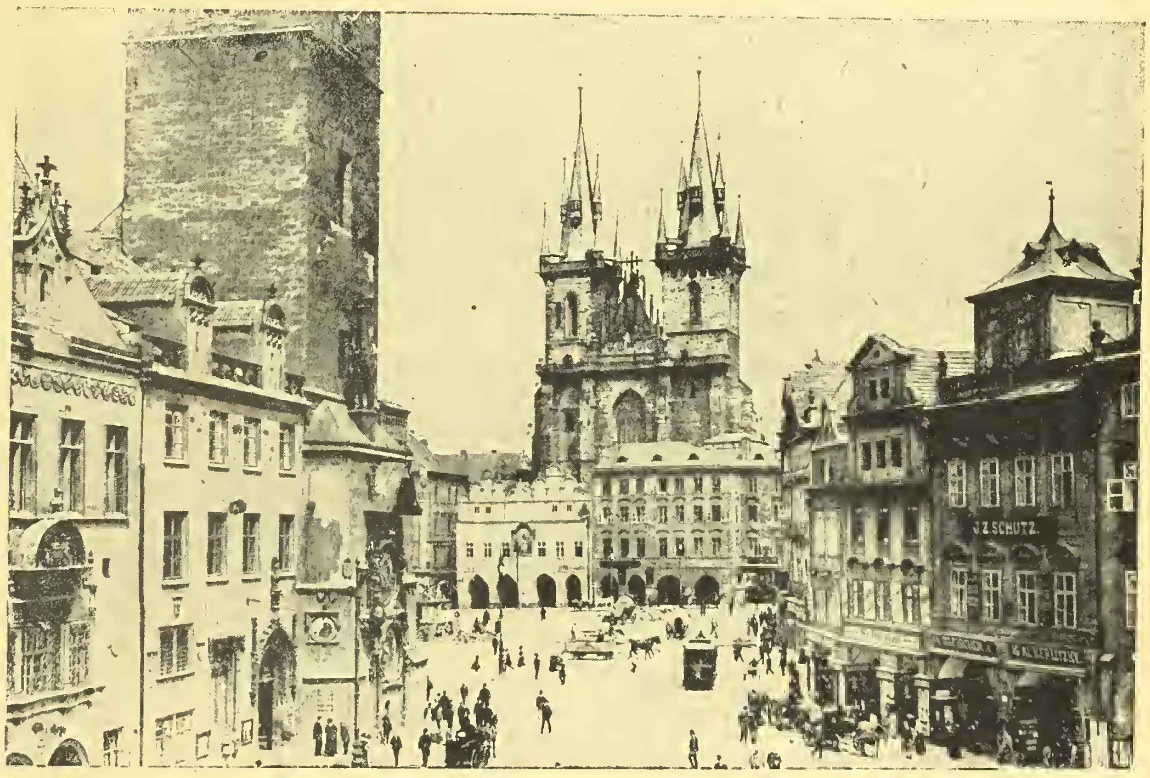


Proslulý neohrožený řečník v bývalém parlamentě rakouském P. Isidor Zahradník (×) mluví k lidu.

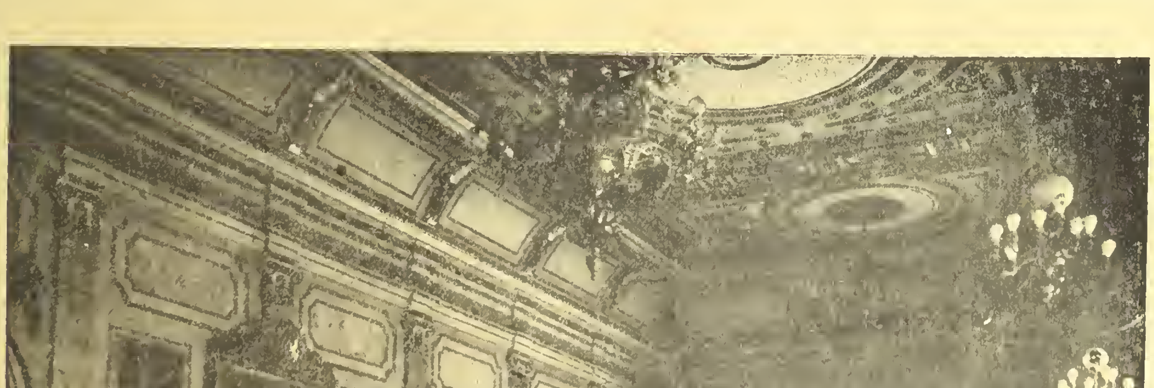
sko-uherských ponorek, které musí zůstati pod dozorem dohodových spojenců a Spoj. států. 3. Vydání všech bitevních lodí, tří lehkých křižníků devíti torpédoborců, jedné minonosky, šesti dunajských monitorů s jejich výzbrojí, výstrojí a zásobami dohodovým spojencům a Spojeným státům, které lodi určí. Všechny jiné povodní válečné lodi (čítaje v to říční lodi), musí býti shromážděny ve třech rakousko-uherských přístavech, které určí Spojené státy a dohodoví spojenci, musí býti demobilisovány a úplně odzbrojeny. Budou dány pod dozor dohodových spojenců a Spojených států. 4. Svoboda plavby všech lodí váleč. a obchodního loďstva dohodových spojenců v Jaderském moři, čítaje v to teritoriální vodstva, po Dunaji a jeho přítocích uvnitř rakousko-uherského území. Zachování blokády se strany dohodových spojenců a spojeneckých mocností za nynějších podmínek. Rakousko-uherské lodi, které budou zastiženy při plavbě, podléhají kořistnému právu. 6. Shromáždění a ponechání veškerých leteckých branných sil námořnictva v přístavu, který určí dohodoví spojenci a Spojené státy. 7. Evakuace celého pobřeží a všech obchodních přístavů, které jsou obsazeny Rakousko-Uherskem mimo národní území a přenechání celého plujícího plavebního materiálu, zásob potravinových a ubikačních prostředků každého druhu. 8. Obsazení veškerých pozemních a námořních opevnění a ostrovů zařízených k obraně. Pulje, jakož i loděnic a arsenálu dohodovými spojenci a Spojenými státy. 9. Vydání všech obchodních lodí, odňatých Rakousko-Uherskem dohodovým spojencům a spojencům a spojeneckým mocnostem. 10. Zákaz každého ničení zařízení nebo materiálu před vyklizením, vydáním nebo vrácením. 11. Vrácení všech zajatců spojeneckých mocností, 10. Zákaz každého ničení zařízení nebo materiálu před vyklizením, vydáním nebo vrácením, 11. Vrácení všech zajatců spojeneckých mocností, jakož válečného tak i obchodního loďstva, kteří jsou v moci Rakousko-Uherska bez závazku k vzájemnosti. K tomu se podotýká, že svrchu jmenované podmínky příměří byly bez prejudice pro pozdější mír. Bylo při tom předpokládáno, že bodu 4. a) (na souši) a 4 (na vodě) nemá býti rozuměno tak, že by nepřátelská armáda mohla volného pohybu využitkovati k útoku na Německo. Jestliže by tomuto předpokladu nebylo vyhověno, muselo by býti proti tomu protestováno.

KONFLIKT NĚMECKO-RUSKÝ.

Dle berlínských zpráv žádala němec. vláda od vlády ruské záruky, že v budoucnosti nebudou její orgánové provozovati žádné revoluční agitace a propagandy proti státním zařízením v Německu a že nepomstěná dosud vražda vyslance hraběte Mirbacha dojde odplaty. Ruská vláda vyzvána, aby až do splnění požadavků všecky své úřední zástupce z Německa odvolala. Také němečtí úřední zástupci z Ruska budou odvoláni. Bezprostřední příčinou k tomuto kroku bylo zachycení revolučních letáků, které 4. listopadu mezi svými zavazadly přivezl kurýr diplomatického zastupitelstva bolševické vlády v Berlíně. Když vystoupil na nádraží, byla při snášení jeho zavazadel poškozena nárazem bedna, ze které vypadly papíry. Bylo zjištěno, že jsou to německy psané letáky, kterými vyzýváni jsou dělníci a vojáci ke krvavému převratu. Leták podepsaný skupinou „Internacionály" obsahuje výzvu k revolučnímu boji, jiný leták obsahoval návod pro tento boj a výzvu k teroru. Celý balík takových letáků byl zabaven a zahraniční úřad vybídnut k vyšetřování. Důsledek se už dostavil. Ruský vyslanec Joffe obdržel pasy a opoustil s veškerým personálem ve zvláštním vlaku Berlín. Mezi Německem a vládou sovětů nastává tím opět zostřený stav a smlouva Brest-Litevská stává se pouhým hadrem papíru. Bolševická vláda obrátila se ostatně před nedávnem na dohodu se žádostí o mír. Není vyloučeno, že novým přerušením styků s Německem nastane na východě opět nová orientace, pro Německo sotva příznivá.



Staroměstská radnice a Týnský chrám v Praze.



Z Prahy: Zemská sněmovna, která nyní ožila a bude zatímním sídem českoslov. národ. shromáždění.

KOLOMAN MIKSZÁTH:

ZAPOMENUTÝ TRESTANEC

„Následující svědek nechť vstoupí!" Strážník uvedl člověka vysokého vzrůstu, měl kolem těla široký řemen s pěti přaskami, vyšívaný plášť přes široká ramena, a úplně nové opánky.

„Aj, aj, není to polní hajný pana Mačkáše, který mne, když jsem jako student v jeho kukuřici střílel — pěkně — sebral?"

Před očima se mi zatmělo, docela jsem zapomněl, že sedím na soudné stolici. A nebyl to žádný div, bylo mi teprve 23 let. Moje obrana, an kterou jsem se zmohl, když mne vypátral a kapsu mi vybral, přišla mi zase jasně na mysl. Pětný div, bylo mi teprve 23 let. Moje obrana, na Slovákovu tvář vyvolal opět dřímající již snahu: pomstít se.

„Jak se jmenuješ?" ptám se temně.

„Michal Brána, prosím poníženě," odpovídá obr uctivě. Přichází blíže, bojácně a slavnostně jako v kostele.

„Kolik ti je let?"

„Devětadvacet."

„Ženatý?"

„Svobodný!"

„Byl jsi už trestán?"

„Nebyl."

„Ale budeš hned mi máme na to dobrou metodu," pomyslil jsem si.

„Michale Bráno, jsi předvolán jako svědek v procesu Durika proti Mačkášovi a musíš pod svatou přísahou na moje otázky odpovídat."

„Ano, prosím uctivě," praví Brána pobožně, a shrnuje si své dlouhé, černé vlasy na zad.

„Nejsi opilý?"

„Ne, milostivý pane."

„Ale mně se zdá, že ano. Přistup blíže, a dýchni na mne."

Brána dýchnul. Jeho dech byl tak čistý jako dech novorozeněte, ani sledu po pálence.

Vše jedno. on musí býti vinen.

„Ondráši!" volám na strážníka.

„Co poroučíte, milostivý pane?"

„Odveď toho opilého chlapa, ať se do rána vyspí!"

Brána přísahá na nebe a zemi, že už týden neviděl „páleného", ale co je dělat? Odvolat se nemůže, poněvadž je král příliš daleko, než aby cítil Slovákův dech. A tak byl beze všeho dalšího ptaní zavřen do vězení.

Přišel následující svědek, a až do večera pracoval jsem na procesu „Durik contra Mačkáš". Toho dne večer složil jsem akta do zásuvky a odešel jsem s několika dobrými přáteli do blízských lázní s předsevzetím, že druhého dne ráno se vrátím do práce. Ale bavili jsme se tak dobře, že z jednoho večera byly dva a ještě následující den k tomu. Na Durikovu záležitost jsem zcela zapomněl. Náhle jsem strachem zbledl, přišel mi na mysl Michal Brána.

Předevčírem dal jsem toho nešťastného člověka zavřít a od té doby nedostal ani jíst, ani pít, je dozajista již mrtvý.

„Jožko, zapřáhněte a dovezte mne jak možná nejrychleji do města."

Přátelé nemohli pochopit, co se mi tak náhle stalo a hleděli celý ustrnulí na můj bledý obličej a na mé vytřeštěné, jakoby skleněné oči.

„Dejte mi pokoj, já musím jít, musím za každou cenu."

Starý archivář se smál:

„Rozumíte, domine spectabilis, měsíčný svit, rychlý obchod, půlnoc, dám se oběsit, není-li to všecko pro nějakou dámu!"

„Eh, ten nevpadá jako zamilovaný," pravil notář, „spíše jako vrah."

Div, že jsem do mdlob nepadl, aby tak měl pravdu!

Zoufale jsem sebou hodil do vozu, ale ač rychle ujížděl, zdálo se mi, že se plazí jako had. Netopýr, který mi vletěl do tváře, postrašil mne tak, až mi zuby cvakaly.

Ó, bože, ten ubohý Brána jistě umřel, a já jsem navždy ztracený.

Stoliční soudce smí totiž potrestaného jen 24 hodin ve vlastním vězení držet. Odsoudí-li ho k delšímu trestu, musí ho soudu odevzdat, aby ho zaopatřili, neboť u nás nedostane za těch 24 hodin žádné stravy.

Mohly být dvě hodiny po půlnoci, když jsem přišel do města. Zabouchal jsem na bránu stoličního domu.

„Čeho si žádáte?" zeptal se strážník.

„Otevřete, musím jít do kanceláře!"

Tam totiž byl klíč od vězení, ale klíč od kanceláře měl strážník Ondráš. Rozčilený běžím na druhou stranu města, kde bydlil strážník.

„Ondráši, vstávejte rychle! Pojďte se mnou!"

„Což máte Tatary na krku?" křičí Ondráš a obrací se na druhý bok.

„Vstaňte rychle, stalo se něco strašného."



K vítězné čtvřdohodové ofensivě na západě: Boje u St. Quentinu v září 1918. Dle obrazu válečného malíře A. Reicha.

„Cože?" ptá se strážník v polospaní.

„Pomyslete na toho hajného, kterého jsem dal předevčírem zavřít."

„Aha, už jsem si pomyslil."

„Víte, že mohl umřít?"

„No, kdyby se nestalo nikdy nic horšího...."

„Rychle pojďme ho osvobodit."

„Teď?" lekal se Ondráš.

Ale přece vstal a cestou neustále vykládal, že to je bezúčelné teď v noci se namáhat.

„Jestli už umřel, můžeme ho zahrabat teprve zítra; jestli žije, jistě spí a nerad vstane."

To byla filosofie Ondrášova.

„Pospěšme, pospěšme."

Neodpověděl, jen přistoupil blíže. Myslil jsem, že mne chce chytit a z pomsty přitisknout ke stěně, ale on se sklonil a políbil mi ruku.

„Děkuji uctivě," řekl, že jste mne propustil, urozený pane. Prosím poníženě, já nejsem zlý člověk."

Odtáhl jsem ruku zpět, cítil jsem, jak jsem se začervenal.

Michal vzal klobouk a stáhl se řemenem.

„Já jsem si hned myslil, že budu propuštěn, neboť vím, že slavný stoliční soud je spravedlivý."

*

Za týden vešel opět do mé kanceláře.

des Dames. Čtěte tento malý úryvek, a pochopíte, co naši bratři v cizině vykonali pro svět i pro nás. Tuhá kázeň byla základní podmínkou úspěchu těchto hrdinů. Osvojte si všichni tuto kázeň a chovejte se tak, abyste byli hodni cti a slávy, kterou vám tito hrdinové dobyli. Kázeň, klid a práce je příkazem nejvyšším, pomáhati hladovícím a trpícím příkazem nejbližším!

Na Chemin des Dames, hotovo k boji,
padesát tisíc jich stojí.
Na Chemin des Dames,
kde granáty ve spoušť kopců a jam
rozrytá země se boří,
kde běsí bitvy neúžasněji šílí —



Také válka na západní frontě schluje se ke konci. Náš obrázek zachycuje zříceniny kostela Servanu a ustupující muniční kolonu.

Sluha přinesl klíč z kanceláře a jdeme do dvora, kde je vězení.

Sotva jsem stál na nohou. Hlava se mi točila. Je-li tak mrtvý!

Klíč v zámku zaskřípěl a dveře se otevřely. „Jděte napřed, Ondráši," šeptám třesoucím se hlasem. „Podejte mi ruku, já se bojím."

„Máte ruku jako led, milostpane."

„Zavolejte ho Ondráši."

„Hej, Michale Bráno!"

„Hop! Tu jsem!" Brána vyskočil jako jelen.

Vykřiknul jsem radostí a musil jsem se opřít o stěnu, aby neupadl.

„Jste ještě živý, Michale"

„Ó ano!" odpovídá tento.

„My jsme myslili, že jste umřel."

„Ještě ne!" odpověděl, usmívaje se naši domněnce.

„Jste svoboden, Michale Bráno. Ještě vás ráno vyslechnu pro ten proces a pak můžete jít domů."

„Čeho si žádáte, milý Bráno?"

Vytáhl z pod pláště košíček.

„Já jsem donesl urozenému pánu trochu sladkých hroznů, že mne ráčil pustit domů."

Byly to krásné, sladké hrozny, ale pro mne měly trpkou chuť. Není to hřích, zločin, nakládat zle s těmito lidmi?

ČECHOSLOVÁCI NA BOJIŠTI FRANCOUZSKÉM.

Jaké hrdinství, čisté a čestné, osvědčily československé legie v zápasu za osvobození světa od násilí a militarismu, to dozvíme se teprve později Pak budeme čísti zbožně historii činnosti našich nesmrtelných hrdinů, jichž příkladem budou vychovávána celá pokolení. Úžasný boj Čechoslováků na nejtěžším úseku západní fronty, jemuž se maršál Foch tak hluboce poklonil, byl vylíčen Čechoslováky v epopeji, z níž úryvek otiskuje **Lidový Denník s národním nápisem na Chemin**

hle tam
vysoko prapor vlá červeno-bílý!
To hoši jsou z Podřípska, od Šumavy.
z pod Brd a Písecka, od Sázavy,
to „Pražská chasa" i „Hradecké děti",
bradatí hoši i holobrádci...
— — — — — — — — — — —
Ti všichni přišli sem za práva národů,
rovnost a svobodu,
životy klást.
— — — — — — — — — — —

Tak začíná veliký zpěv, jejž poslali přátelé naši z Francie, oslavný zpěv na hrdinství Čechoslováků v bitvě na Chemin des Dames. „Češi stojí jak žulové sloupy, jež snad se skácejí — však neustoupí." Bitva byla strašlivá. „Druh za druhem hyne, šterými ranami ubit, už jen tisíc jich jest! Ó, Hospodine, což necháš je všecky zhubit?
— — — — — — — — — — —

V tom vzadu slyš! Trubky břeskné zvuky, to došly francouzské pluky vystřídat legii — — —

— — — — — — — — — —

„Za frontou čeká tam, francouzský maršál sám s celým štábem a regimenty, přišel se poklonit hrdinům. A jak tu ten tisíc pochodem jde. zastavit prosí maršál zde. Sesedá s koně a snímá s



Profesor Masaryk, předseda česko-slovenské národní vlády v Paříži, president příští československé republiky

hlavy, před ně se staví, nízko se klání na obě strany, před jejich praporem. Kolena shýbá, lem jeho líbá. Za Francii a za svobodu, dík činí českému národu, jasná mu slza oko rosí, padlých bratří když vzpomíná, hetmana v náruč svou pojímá, jej za všechny jednoho objímá a jménem vlasti a národu za pobratimství prosí."

Pak velí svému průvodu:
Tomu tisíci vzdejte čest,
to tisíc nesmrtelných jest!

V tom v dáli — slyš! Hlahol tisíc zvonů, rachot děl, hlasy milionů sem dolehly v sluch a dorážejí stále blíže a víc. To Paříž jim jásá, hřímá pozdrav svůj vstříc. — Epitaf padlým: Poutníče, dones pozdrav náš milené vlasti na březích Vltaviných a zvěstuj tam bratřím, my že tu, hle mrtví ležíme, čtyřicet tisíc, umřevše rádi v zápase za svobodu světa, v naději jisté, že svět nedá zahynouti jim ni budoucím!

▫ ▫ ▫

MASARYKOVO POSELSTVÍ VOJÁKŮM

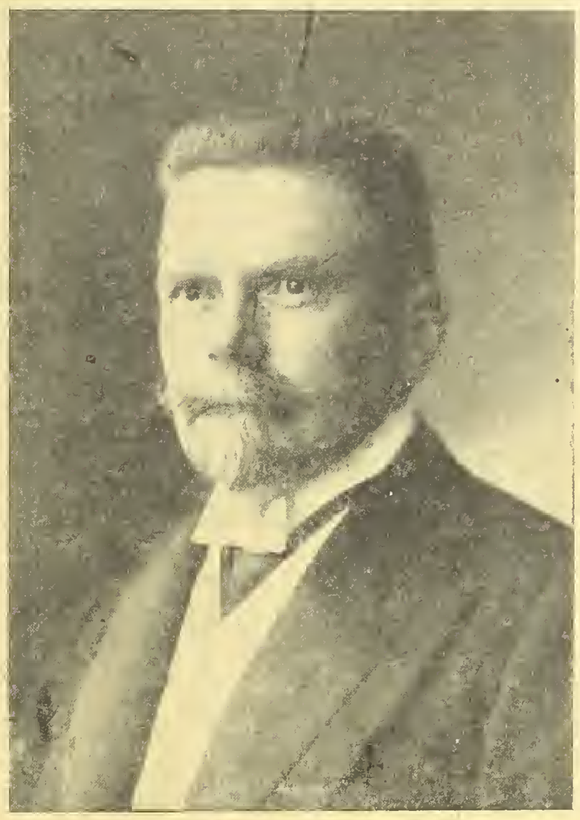
V Kijevě, 20. srpna 1917.

Válka je něco hrozného, nelidského, zejména tato válka. Ale není válka zlem největším — žít nečestně, být otrokem, zotročovat je horší. Válka je zlo, ale obrana je mravně přípustná a nutná; třeba že je nesnadné vymezit přesně, kde začíná obrana a kde násilí. Máme v naší minulosti veliký příklad národní obrany — války husitské. (Palacký!) V nich Žižka stal se vzorem českého vojína a zároveň dal výraz jedné stránce naší národní duše; po Žižkovi a proti němu v Bratřích máme vzor lidskosti a zároveň výraz druhé stránky naší národní bytosti. Jak sloučit v sobě Žižku a Chelčického? Jak sloučit ty dva prvky organicky? O tom zase přemýšlím, když se teď dívám na naše prvé československé vojsko. Čech svou zeměpisnou polohou a svým sousedem je nucen být udatný, je nucen být udatný

uvědoměle — promýšlená udatnost, toť Žižka a Chelčický v každém z nás. Válka Čechovi a Slovákovi není účelem, jen prostředkem, zabezpečujícím naši národní samostatnost. Chceme, musíme být samostatni. Proto bojujeme na straně spojenců, neboť oni proti německému pangermanismu prohlásili za cíl války samostatnost všech národů i menších a malých. Bojujeme za samostatnost českého národa, bojujeme za svobodu Evropy a lidstva. Člověčenstvo není nic



Posl. Dr. Zahradník, jeden z nejlepších našich zastupců lidu, neohrožený bojovník za práva českého národa, vůdce kněžstva našeho.



Dr. Karel Kramář, předseda Národního Výboru, příští ministrpresident československé republiky.



Dr. J. Scheiner, prozatímní správce vojenství československého státu, náš nejpřednější sokolský pracovník.

nadnárodního, nýbrž je demokratickou organisací národů — národův uvědomělých, kulturních. Jsme proto šťastni, že můžeme obětovat pro lidstvo a náš národ všecko, i naše životy a více — životy našich drahých doma...

Štěstí v té velké zodpovědnosti.

Úvodní slovo v „Československém Vojáku" č. 1.



Dosavadní president české rady zemědělské Prokůpek, jenž v příští české vládě bude hráti důležitou roli.



Říšský poslanec Ant. Rýdlo z Krčína, plný národní pracovník a svědomitý zástupce českého lidu.



R. Švehla, jeden z nejvýznamnějších vůdců české strany agrární, hrál důležitou roli v památný den 28. října v Praze.

BAVORY BUDOU ANEKTOVAT SEVERNÍ TYROLSKO.

Není více dne, jenž by nepřinesl nějakého překvapení. V těchto dnech nadešlo velké překvapení obyvatelstvu Tyrol a Solnohradska. Projely Tyrolskem četné vlaky bavorského vojska a když dostihly Solnohradu, vynutili si bavorští vojáci další jízdu do hor. Nedbali protestu vojenského velitele rakouského a jeli směrem k Schwarzachu—St. Veit, aby prý zabezpečil svoji zemi před vpádem nepřátel a kromě toho pomáhali k odchodu rakouského vojska, by i tyrolská země byla chráněna před bezuzdností. Vyjímá se podivně tato ochota, uvážíme-li, že se solnohradská N. r. proti tažení bavorskéo vojska ohradila. Bavorákům však čerta záleží na protestu a ohražení a rovněž tak na poměrech v rakouských zemích, neboť ani mezinárodního práva nerespektují, běží-li o jejich zájmy. Vtrhli do Tyrol a Solnohradska s týmitéž úmysly jako svého času do Belgie, poněvadž se domnívají, že lze obě země za rozkladu habsburské monarchie pro Bavorsko získat, především však nechtějí válčiti s ententou ani na této hranici ve svém, nýbrž v cizím území. Vojsko ententy mohlo by vniknout do Bavor, spěchají tudíž bavorští vojáci k Brenneru, aby obsadili prusmyk, jenž dělí tyrolskou zemi v část jižní a severní. Brenner je hora vysoká 2100 metrů, od níž vedou silnice i dráha a Bavorsko prý se zvláště tu obává nepřátelského přílivu. A odůvodňuje svoje vtržení do Tyrol také tím, že hledá prý příhodnější hranici k ochraně vlastní země. Rádi věříme, že v cizí zemi se s lehčím srdcem válčí s nepřítelem, než v zemi vlastní. Proč však má odnášet běd̆y případné války další s ententou obyvatelstvo Tyrol a Solnohradska, když jeho vláda uzavřela již příměří a touží uzavřít co nejdříve mír? Bavorsko mu připravilo překvapení, o jehož důsledcích snad se dnes ani nelze dosti černě vysloviti. Jedinou útěchou mu může býti naděje, že sjednají i němečtí důvěrníci s Fochem příměří a tak snad zůstane ušetřeno hrozného utrpení války. A co tomu řekne nyní po revolučním převratu v Bavorsku nová republikánská a socialistická vláda v Mnichově. Bude i tato chtít anektovat severní Tyroly, anebo odvolá ihned bavorské vojsko z této země.

JAK BOJUJÍ ČEŠTÍ LEGIONÁŘI.

V italském parlamentu mluvil v těchto dnech ministrpresident Orlando o českých legiích a pravil: Pánové! Jednoho dne chystal jsem se právě k odchodu ze své úřadovny a měl jsem již klobouk na hlavě, když se otevřely dveře a vstoupil neznámý pán, který mne dutklivě žádal, abych vyslechl jeho žádost. — „Co si přejete?" tázal jsem se. — „Jsem Čech a bývalý rakouský voják, nyní italský zajatec. Prosím vás, pane ministerský předsedo, jménem ostatních svých druhů o dovolení, abychom mohli ve svazu s italskou armádou bojovati proti vašemu a našemu nepříteli." - Byl jsem překvapen touto nabídkou a upozornil jsem českého vlastence na nebezpečí, jakým on i jeho druhové by byli vydáni, kdybych splnil jejich přání. Upozornil jsem o především, že každého stihla by jistá smrt, kdyby upadl do zajetí rakouského. Jejich rodiny doma trpěly by neslýchaná příkoří a pronásledování. Mimo to připomenul jsem, že sbory dobrovolníků bojují v prvních řadách fronty. Mluvčí českých zajatců odpověděl rozhodně, že všechny tyto okolnosti on i jeho druzi zrale uvážili předem a že trvali na své žádosti. — Dojat v hloubi duše, smekl jsem hluboko, podal jsem legionáři ruku a jeho obdivuhodnou nabídku jsem přijal. Od té chvíle počala činnost čes. legií na naší frontě. Když zahájena byla desátá ofensiva na Soči, navštívil jsem frontu a zavítal k starému svému druhu generálovi Z. V rozhovoru o bitevních událostech zeptal jsem se mimochodem: Který výjev působil na tě největším dojmem? A tu tento starý, zkušený voják vypravoval: Byl jsem v úseku obsazeném českými legionáři bezprostředně před útokem. Když dohřměla přípravná palba děl a nastal klid, který předchází výpad, postavili se všichni čeští legionáři ve svých zákopech jako jeden muž a v nastalém tichu ozval se velebný zpěv — jich národní hymna „Kde domov můj", A tu na druhé straně počal se jeviti zvláštní ruch a na nepřátelských náspech objevily se postavy, které nelekajíce se vzrůstající palby přímily se a smekly čapky. A vydržely takto státi v dešti kulí až hymna byla dozpívána. Stáli jako zeď! Takoví jsou to lidé. Byli to jejich bratři z rakouské strany. — Tuto řeč vyslechli italští poslanci s hlubokým pohnutím a potlesk zahřměl sněmovnou.



Portál paláce hrabat Kinských.

ČEŠTÍ LEGIONÁŘI.

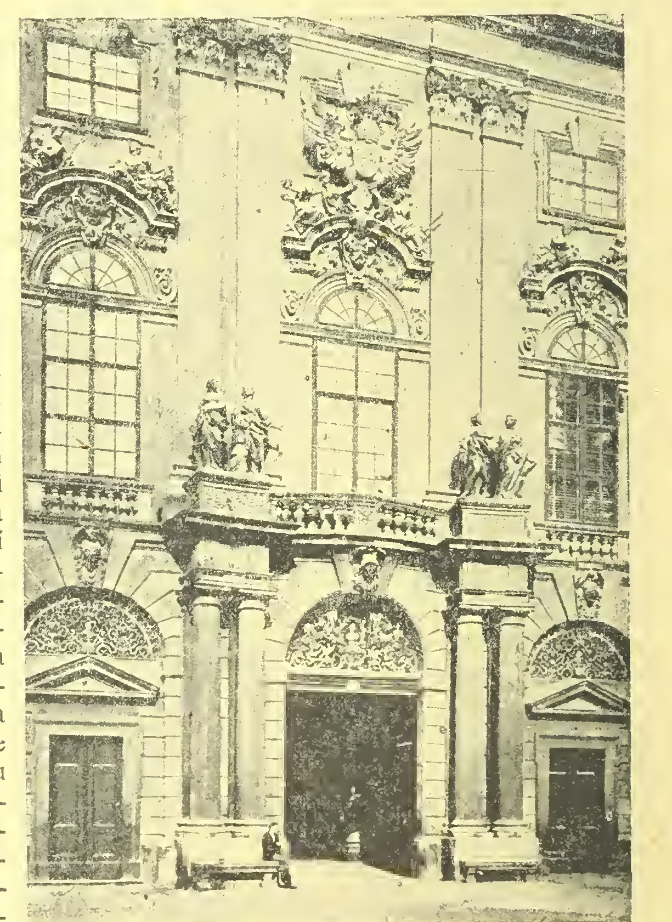
Naši legionáři ve Francii a Italii zpraveni už o velkém převratu, jenž stal se v jejich staré vlasti. Také na Rus poslána jim zpráva o osvobození našeho národa. — Dovede si každý našinec zajisté živě představiti, jaký krásný dojem vyvolává v nich ona potěšná a přece vzrušující zpráva, že stará vlast jich zbavena staletých okovů a že stala se skutkem, o čem naši předkové jen snili. Naši legionáři! Na ně nutno nyní s povznesenou myslí a hlubokým vděkem v srdcích stále vzpomínati! Oni jsou pravými zakladateli našeho státu. Nebýti těchto nadšených vojínů, těchto přeobětavých reků, kteří za nás krváceli na vzdálených bojištích, jistě bychom dnes ještě neoslavovali samostatnost svého československého státu. Nelze si vůbec představiti, jak by se byla situace u nás vytvářela, kdyby Masaryk nesorganisoval za hranicemi československé legie. V tom právě ukázal se zase Masaryk mistrem a vůdčí silou, že v pravý čas dovedl nadchnouti naše lidi k boji za naši věc. A nejen nadchnouti, nýbrž i uceliti je v tělesa, která svou ukázněností a svým hrdinstvím budila obdiv a roznesla takto slávu našeho jména po celém světě. Známo jest, co českoslovenští legionáři vykonali pro záchranu Paříže, jak bili se na frontě italské, a co zejména pro věc všeho lidství vytvořili na dalekém východě. Nebylo jistě nadsázkou, co napsal o nich před měsícem francouzský list: „Kdyby československé legie nezabránily v Rusku postupu německých vojsk na východ a neznemožnily takto zabrání oněch území, v nichž je hojně obilních zásob — sotva bychom mluvili dnes o blízícím se míru." Teprve ovšem po válce bude lze oceniti v plném dosahu i rozsahu činy „nových Husitů", a jich neohrožených vůdců. Budou to nejpamátnější a nejslavnější listy naší historie! Nic většího a mohutnějšího nevykazují dějiny našeho národa. Ale i letopisy jiných národů málo mohou vykázati podobných hrdinství. Však pravil Orlando. „Od dob Homerových nebylo takových reků, jako jako jsou českoslovenští legionáři." Což však nejvíce dlužno na tomto hrdinství oceniti a co posvěcuje jeho význam měrou výsostnou, jest jeho morální podklad. Legionáři nebyli se jen proto, aby se jen bili, nepěstovali pouhé vojáctví a žoldáctví, oni zápasili za nejkrásnější věc — za myšlenku volnosti svého národa a osvobození všeho lidstva z jha útlaku a strašné despocie! Jak nevzpomínati těchto velikánů právě v těchto právě v těchto vzrušených chvílích, kdy jásáme nad svým osamostatněním a kdy radujeme se z příchodu nové, veliké doby! Celým srdcem a celou myslí dlíme tam u nich — zápasících v cizích, dalekých krajích. A těšíme se na okamžiky, až vrátí se k nám — pokryti slávou a zahrnování vděkem osvobozeného národa. Budou to dnové nesmírného nadšení, jež prožijeme my i naši hrdinové s námi!. („Venkov.)



Umělecké památky města Vídně, zděděné po starém českém státě: Portál paláce ministerstva vnitra, bývalého českého paláce ve Vídni.

ZE ZÁPADNÍ FRONTY.

Zpravodaj bernského Bundu ve francouzském hlavním stanu líčí celkové poměry na západním bojišti a dává charakteristiku generála Focha, jenž dle zpravodaje má nyní největší vliv na vedení a skoncování války. „Francouzská armáda je stále stejná; má jedinou myšlenku: vyhnati nepřítele ze země", pravil Foch novinářům, kteří jej navštívili a zřejmě chtěl ukázati cíle dohodového vojenského vedení. A dále pravil Foch: „Ne jsme ještě na Rýně, ale dospějeme tam!" Zpravodaj vypravuje o Fochovi: S námi mluvil pěkně v souvislých větách, ale jeho okolí musilo si zvyknouti uhodnouti jeho myšlenky z mála nesouvislých slov. Foch je neobyčejně skoupý v řeči. Jeho šéf generálního štábu, Weygand, mu rozumí dokonale. Poměr Hindenburga k Ludendorffovi je průzračný. Foch má myšlenky; v jeho hlavě rodí se plány, jež uvádějí v pohyb mnoho mil. lidí. Weygand převádí myšlenky vojevůdce do zcela jasných rozkazů a disposic. Weygand je od počátku války s Fochem, šéfem jeho štábu; postupuje s ním. Jejich osobnosti se podivuhodně doplňují. Poměr Napoleona k Berthierovi, jediný v dějinách válečnictví, připomíná poměr Fochův k Weygandovi. Hlavní stan dohody není pyšným, rušným ležením, kde by se střídaly a stíhaly ordonance, a odtud vytáhl hrdý vojevůdce na bělouši ve skvělém průvodu na bojiště. Ocitáme se v tichém zámku, jehož hluboký klid připomíná klášter. Je zde jistý počet důstojníků. Všecky armády mají tu zástupce. Ale vše je omezeno na nejnutnější minimum. Maršál musí míti klid, když pracuje. Dlouhé hodiny vysedá u svých map, přemýšlí, a — kouří. Náhle se živě pohne. „Weygand, pište veliteli X." Následuje několik vět. Snad kromě Weyganda nikdo tak rychle nepochopí generála. On však nejen chápe, nýbrž v okamžiku pokyny vloží do slov a spracuje je za hodinu podepisuje Foch jasný rozkaz. Fochovy plány nepovstávají však jen v pracovně před mapami, nýbrž i na dlouhých procházkách. Chodí neúnavně v poli. Tu a tam si vzpomene, že má sám také statek. Baví se nenuceně s rolníky o stavu obilí. To jest jediné jeho rozptýlení. Bez plnícího péra a sešitku neudělá kroku; často se zastavuje a zzanamenává několik slov. V důležitých fásích bitevních dlí u štábu armády, která akci provádí. Sedne mlčky před mapy a přijímá rapporty o pohybech jednotek. Velitelům nechává velmi mnoho volnosti a od-



Portál paláce uherské tělesné stráže.

chází-li, nekritisuje, lze předpokládati, že je s provedením spokojen. Foch je přísný, neúprosný, avšak spravedlivý šéf. Ví, co je možné a co ne. Počítá s náhodami a s neštěstími v bitvě. Velitel může míti nezdar; avšak velitel se nikdy nesmí dopustit nedbalosti. — U tabule Fochovy hovoří se o vojenských věcech jen zřídka. Mluví se o všem možném, o umění, o literatuře, o technice. A rozhovor s Fochem není jednodula odpověď vojáků. Tisza odvětil, že drží revolky znalostmi. Je mužem universální kultury v lepších tradicích francouzských vojevůdců. — Je také velký charakter. Hodnosti nehledal, nedral se do předu. Vypravuje se, že Fochovi nabízeli velitelství, když ještě armádu vedl Joffre. Foch odpověděl, že Joffre je na místě tam, kde je, právě tak jako on. — Foch je úhlavnímnepřítelem reklamy. Audience je u něho dosíci ztěžka. S tiskem se stýká jen zřídka. Nenávidí shon po popularitě.

JAK BYL VLASTNĚ HR. TIZSA ZAVRAŽDĚN.

„Pester Lloyd" přináší podrobnosti o atentátu na hr. Tiszu: Před vilou byla stráž četnická 8 mužů. Několik minut po čtvrt na 6. hod. dne 31. října otevřeli tři vojáci s nasazenými bajonety auomatický zámek v bráně. Pak vnikli do předsíně a do salonu, kamž jim přišel vstříc hr. Tisza chotí a s hr. Almassy. Tisza se tázal příchozích, co si přejí. „Řekněe dříve, co máte v ruce," zněla odpověď vojáků. Tisza odvětil, že drží revolver. „Odložte revolver!" zněla výzva vojáků, ale Tiszovou odpovědí bylo: „Neodložím jej, dokud vy neodložíte pušek." Na to vyzvali vojáci obě hraběnky, aby odstoupily stranou, ale choť Tiszova prohlásila, že zůstane svému manželu po boku, stejně pak hr. Almassy. Jeden z vojáků pak řekl Tiszovi: „Jste vinen, že miliony lidí zhynuly, protože jste původcem války!" Hr. Tisza odvětil: „Lituji hluboce a z celé duše, že miliony lidí zhynuly v této válce, ale není pravdou, že bych byl původcem války nebo ji zavinil." Znovu vyzval jeden z vojáků dámy, aby odstoupily, což obě odmítly, ale hr. Tisza se obrátil a položil revolver na stůl. Sotva se obrátil, shodili vojáci pušky s ramenou a namířili je proti Tiszovi, který chtěl odstraniti rukou bajonety. Tu pravil jeden z vojínů: „Hodina vyúčtování udeřila," třeskly tři rány a tři kulky provrtaly hraběte, při čemž dvě z kulí lehce zranily hrab. Almassy. Poslední slova Tiszova byla: „Jsem zasažen — muselo se tak stát!" Vojáci pak opustili vilu i s četníky před vilou bez pušek, jež odložili. Za půl hodiny dostavil se na místo činu městský vrchní hejtman. Našel hr. Tiszu mrtvého na zemi. Vedle mrtvoly spočívala ve mdlobách na křesle jeho choť... Jak se oznamuje z Budapešti, zůstalo pátrání po vrazích hr. Tiszy až dosud bezvýsledné. Zahradní sluha ve vile mohl říci pouze tolik, že hledaní byli oblečeni v polní uniformy a že byli nově úplně vyzbrojeni.



Ze Slovenska: Slováci ze stolice komárenské.

NĚMECKÝ VDĚK HABSBURSKÉ DYNASTII.

Starého Rakouska již není! Na stožárech před budovou parlaemntu na Okružní třídě nevlají již černožluté prapory. Musily být sňaty — na rozkaz nemecko-nacionálních demonstrantu. Němci rakouští respektive jejich politikové odříkají se barev domu Habsubrskeho a okázale navěšují na sebe barvy velkoněmecké. Nebylo a není na světě větších licoměrníků, než jsou rakouští Němci. Vždy se vydávali za sloupy státu a zejmena dynastie, ale jsou nyní prvními, kteří se staví, jak proti státu, tak zvláště proti dynastii. Dynastie habsburská a zvláště také zesnulý panovník i císař Karel plniti vždy německá přání. Císař Karel téměř do poslední chvíle schvaloval návrhy vlády (vizme na př. Detschböhmen!), které se musily bolestně dotknouti národa Českého. A podívejme se! Dostavila se situace ktera nepřipouští dalšího služebníčkování Německu, které vedlo Rakousko-Uhersko do záhuby. Téměř v okamžiku, když už dům hoří na všech sranách, dal panovník souhlas k tomu, aby se Německu řeklo, že habsburská monarchie už nemůže válčiti, a že musí se pokusiti třeba i o separátní mír. A poněvadž se stalo, co se státi muslo, a to stejně již pozdě když zájmy Rakousko-Uherska byly dobrodružné a hltavé politice Německa obětovány, vypovídají nyní rakouští Němci, kteří jsou nejdříve Prušáky a pak teprve Rakušany, věrnost dynastii a útočí zcela otevřeně proti císaři Karlovi, poněvadž nechce a nemůže slepě poslouchati pánů z Berlína. Řeči, které byly ve Vídni některými německými předáky proneseny jsou odstrašujícím dokladem německé věrolomnosti a licoměrnictví a zakrývaného protirakouského a protidynastického smýšlení.

dobně tušil, jakou cenu toto celé nadšení mělo a že Marmont a jeho přátelé byli jen rádi, že mohli použíti této příležisti, aby před lidem snižovali císařství. Věděl rovněž, že se dalo shromáždění, jejž ho obklopovalo, strhnouti jen okamžitým nadšením, že však by bývalo právě tak ochotno na kusy ho roztrhati, kdyby je byl Marmont k tomu rozdráždil. Nepromluvil ani slova a porozhlédnuv se sestoupil a razil si cestu přímo k Marcele. Zástup, stále ještě výkřiky slávy vyrážející, mu uctivě ustupoval z cesty. Když ji stál tváří v tvář, pravil, aniž by ji jinak uvítal a aniž by se její přítomnosti podivoval: „Pojď, Marcelo, půjdeme!"

„Hle, toť desátníkova neteř! A bas le corporal!" zvolali nejbližší, jež Marcelu poznali.

„Ticho!" Vzkřikl zámecký pán. „Nechte ho pokojně odejít!"

Chvějíc se a všecka zmatena, dala se Marcela svým bratrancem vésti na hřbitov. Za stávajících okolností a na tomto místě ji přítomnost Rohanova velmi rmoutila. Ačkoli se v prvém okamžiku velmi radovala že ho našla živého poměrně zdravého, zděsila se, když seznala, že je uznáván a uctíván těmi, jež nenáviděli její ideál a jež strýčkovi rozrývali srdce. V mžiku zapomněla, co Rohan vytrpěl, že ho milovala a za svůj život díkem zavázána byla; horšila se na něho, že ho nalezla uprostřed nenáviděných. Kráčela mlčky vedle něho, až prošli shromážděnými a zahnuli do tiché vesničky. Ani on nepromluvil, což se ji konečně stalo tak trapným, že vyprostila ruce z jeho a vybuchla v hysterický vzlykot. Když i jemu se stalo mlčení nesnesitelným, zasmál se náhle tak pronikavě a divoce, že se ji srdcem leknutím zastavilo. Položil ruku na její rámě, donutiv ji, aby se zastavila a pak pravil chraplavým hlasem: „Nyní jest po všem a vrátil jsem se domu; a ty mě ani nevítáš, Marcelo?"

Jeho hlas zněl zvláštním způsobem, jeho pohled byl ztrnu-

nepoznával ani Dervalovou, která mu připravila rychle pohovku a třela vodou a octem ruce a čelo.

„Myslím, že by bylo třeba pustiti mu žilou," radil Arfoll. Deset minut na to dostavil se \ snický lazebník Plouet s potřebnými k tomu nástroji.

„Vždycky jsem ho varoval," klábosil živý mužíček; jest plnokrevným a zlostným a podobným lidem vžene se krev snadno do hlavy a mrtvice je tu. Ach, vidíte panstvo, již se hýbá; není nad řádné puštění žilou!"

A skutečně, po prvé unci krve, jež vytryskla do misky, dýchal desátník volněji, zíraje kolem jasnějším zrakem. Za pomoci Plouetovy ho položili na lůžko, a záhy upadl v hluboký spánek.

„Čím déle bude spáti, tím lépe; hleďte, matko Dervalova, aby nebyl vyrušován," napomínal lazebník.

„Srdce mu pukne a zemře" naříkala Marcela, zatím co mistr Arfoll a Plouet odešli.

„Myslí mnoho na Napoleona, ale mohu vás ujistiti, že ten by se zaň ani za mák nestaral. Císař nebo král — já si z nich ze žádného mnoho nedělám," vykládal Gildas opovržlivě. „Maršálek Ney — ano — to byl člověk!"

Ve vesnici bylo živo, kol do kola na kopcích a skalinách hořely slavnostní ohně, silnice, cesty a výčepy byly plny plesajícího občanstva a ve všech oknech zářila světla Jen u Dervalů bylo tma, neboť desátník stále ještě spal a nikdo ho nechtěl rušit. Zpívající a veselé skupiny občanů táhly časem kolem; Gildas se nemohl déle přemoci a chopiv se hole a klobouků, zamířil do nejbližšího hostince, aby shledal co se děje. Uplynula hodina a venku bylo dosud živo a starý desátník stále ještě klidně dřímal. Tu pravila Marcela: „Maminko, nemohu tu déle vydržeti a myslím, že nepotřebuješ mé pomoci. Podívám se, co se venku děje a vlaje-li na věži dosud bílý prapor, který strýčka tak hrozně vyrušil!"

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ.

Dne 30. října. Bitva na italské frontě pokračuje. Italové činí další pokroky.

Dne 31. října. Prulom na italské frontě. Rakouské ve.eni vyslalo k nepříteli své parlamentáře, kteří jednají o příměří. Na západě nové úspěchy anglicko-francouzské.

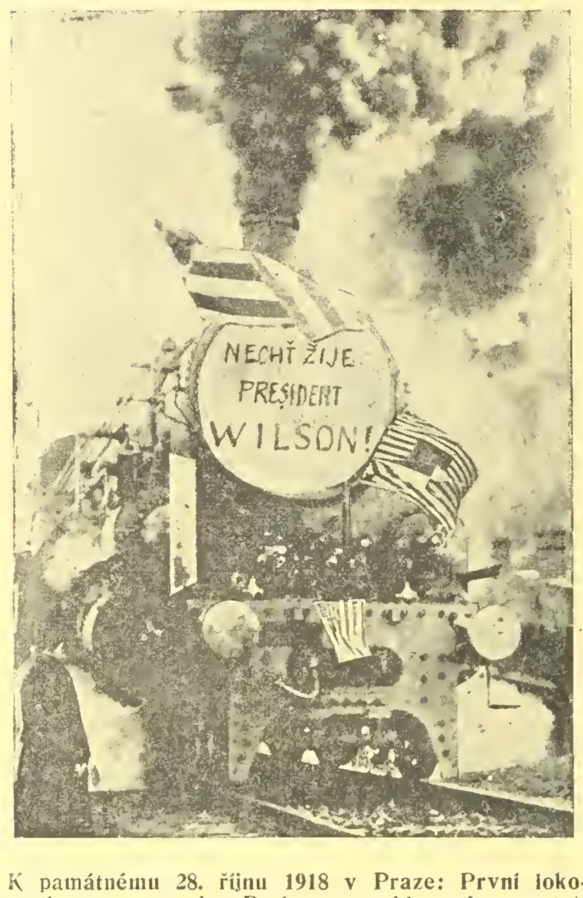
Dne 1. listopadu. Italové zmocnili se celé přední čáry v Benátsku. Rakouské vojsko dalo se na ústup.

Dne 2. listopadu. Rakouský ústup trvá. Italové překročili Tagliamento. Na západě pokračuje německý ústup.

Dne 3. listopadu. Rakousko uzavřelo příměří a zastavilo veškeré nepřátelství. Na západní frontě nová německá porážka. Německá zpráva o ní píše: Ve Flandrech vzali jsme oddíly stojící na Lysu v připojení na novou naši frontu na Šeldě zpět na Gent. U Valenciennes a jižně odtud pokračovali Angličané ve svých prudkých útocích. V dopoled. bojích zatlačili nás zpět na Soultain a usadil se zase v Pressea. Villers-Pol bylo proti několika útokům uhájeno. Vniknutí Američanů do našich čar západně od Mosy přimělo nás vzíti zpět frontu mezi Aisnou a Champigneul. Na čáře Quatre Campe-Buzany vyvinuly se boje v předpoli. Západně od Mosy pokračovali Američané ve svých útocích. U Tailly a přes Villersdevant-Dun získali poněkud půdy.

Dne 4. listopadu Západní bojiště: Boje v předpoli sev. od Gentu. Němci stojí tu na průplavě a záp. o-raji města v bitevním stykn s nepřítelem. Vých. od Valenciennes odšinuli jsme poněkud svou frontu od nepřítele. Angličani stali večer u Onaig Jenlain a Villers-Pol. Mezi Aisou a Oisou oživl dělostřelecký boj. Byl sev. od Guise a u Bannogue ve spojení s bezúčelným dílčím útokem nepřítelovým prudší. Ve spojení se zpětným přeložením fronty vých. od Aisny vzali Němci také záp. od Maasy své čáry poněkud zpět. Boje v předpoli již. od Le Chesnes a u Verrieres. Silné útoky Američanů mezi Sommeanthe a Belvalem zastavili Němci v lese sev. od Belvalu.

Dne 5. listopadu. Německá fronta ze západu: Mezi Šeldou a Oisnou zahájili Angličané a Francouzi své velké útoky. Hleděli vynutiti na frontě, široké více než 60 km., průlom. V těžkém zápase, trvajícím až do tmy, zdařilo se německým vojskům nepřáetlský útok zachytiti a průlom zameziti. Jižně silnice, vedoucí z Valenciennes na severovýchod, odrazili jsme nepřítele před svými liniemi. Útoky, namířené proti naší nové frontě Sebourg—Warquies-le-Grand, byly východně těchto osad na výšinách úspěšnými protinárazy ztroskotány. Útok, vyrazivši po obou stranách Le Quesnoy, jsme jižně Warnies-le-Petit a u Jolimet zastavili. Le Quesnoy, ohrožené s obou stran obchvatem, byl dle rozkazu vyklizen. Nápor, namířený proti lesu mormalskému, zastavil se v západní části lesa. Také jižně lesa byl nepřítel odražen těsně před našimi nejpřednějšími liniemi na výšinách západně průplavu Sambre-oisesského. Odpoledne nepřítel v útocích pokračoval. Těžiště spočívalo severně a jižně lesa. Severně lesa jsme náraz zachytili východně Jolimetu, jižně lesa u průplavu Sambre-oiseského. Jižně Catillonu vyrazil nepřítel asi kilometr až dva ku předu. Zde jej zastavily na silnici La Groise-oisecké místní bitevní vojska. Před frontou průplavní mezi Fresny a severovýchodně Etreux shroutily se útoky nepřátelské. Mezi Etreux a Oisou byl s to, aby dostihl na jednotlivých místech východního břehu. Také zde se mu nezdařilo proniknouti ku předu přes naši nejpřednější posici. Jižně Oisy následovaly na silnou palbu z děl, jež se rozšířila časně ráno až k Seře, prudké útoky jižně Guise u La Herie a proti Bois-le-Paquy. V lese dieuletském naše vojska ustoupila silnějším útokům dle rozkazu na východní břeh Mosy severně Steuay. Jižně Dunu byly vrženy na řeku zpět nepřátelské oddíly, které vyrazily přes Mosu. Na výšinách východně Mosy ztroskotaly silné útoky, západně Mosely dílčí výpady Američanů.



K památnému 28. říjnu 1918 v Praze: První lokomotiva vypravená z Prahy po proklamaci samostatného českého státu.

SMĚS.

Revoluee v Němeeku. Německo pyká za staré i nové své hříchy. Německé loďstvo ocitlo se v rukou revolučních námořníků, kteří zmocnili se Kielu, Hamburku, Brem, Hanovru Lübeku a celé řady velkých měst a vyhlásili tu socialistickou republiku. Také v Bavorsku zvítězila revoluce a v Mnichově, Norimberce a i jinde vládne rada dělníků a vojáků. A Berlín čeká revoluci každou hodinu. Císař Vilém v nejbližších hodinách, též korunní princ, stejně jako poděkoval se bavorský král Ludvík.

Němeeké Brno padlo. Členové obecní rady v Brně se starostou vl. r. Schnitzlerem vzdali se svých funkcí. Vládním komisařem pro zemské hlavní město Brno byl jmenován dosavadní správce okresního hejtmanství v Přerově místodržitelský rada Petr ryt. Kerndlmayer z Ehrenfeldu. — Nepotřebujeme našemu lidu vykládat, co znamená kapitulace německého Brna pro život českého lidu v Brně a na celé Moravě a co znamená převzetí správy města Brna naší českou vlá- v této kapitulace jsou jasné každému a důsledky její objeví se našemu lidu ve dnech nejbližších. Při radostných a ohromujících zprávách z Prahy o všestranném zajištění našeho státu, o úctě a vážnosti, jaké se jméno Čecha těší v celém svobodném světě, je nám kapituace německého násilnictví v Brně osobním zadostiučiněním za všechno, co německá zpupnost na českém lidu a české Moravě napáchala. Tímto dnem přestává osobní nenávist k německému Brnu, a nastává obtížná ale radostná práce k vybudování druhého města našeho státu, velkého, českého Brna.

Čeští delegáti ve Švýearsku. Česká delegace vrátila se ze Švýcarska a přinesla radostné zprávy. Čeští delegáti sdělili Národnímu Výboru v Praze, že Clemenceau se vyjádřil, že Čechové jsou „la plus grande nation". Sociolog Herron, který býval odpůrcem Čechů, je pro český národ pln obdivu a vyslovil se, že Čechové budou největším národem v Evropě. Území

Matka Dervalova přikývla. Marcela se zahalila do velkého pláště a rychle odběhla.

33.

HRDINA DNE.

Kostel byl slavnostně ozářen, na celém pobřeží plály ohně a v četných člunech svítily pestré lampiony. V hostinci bylo lidí k umačkání a každý chtěl použíti této příležitosti, aby ovlažil vyschlé hrdlo. Bílý prapor vlál stále ještě vesele z kostelní věže. Marcele se při tomto pohledu srdce sevřelo. Studený severák chladil ji čelo a tak vystupovala chmurně zamyšlena ke kostelu. Zdálo se, že se odvrátil od Francie a jejich domečku a že nastává soudný den; bohužel byli souzeni jen dobří, zatím co zlí soudili. Čím více se blížila ke kostelu, tím více lidí stálo na silnici. Časem zazněly výkřiky: „Vive le roi!", které jako ostří nožem ji srdcem pronikaly. Cítila se ve víru tohoto obecného veselí úplně osamělou! Od mládí ji učili ctíti císaře co vyšší bytost; strýček byl v obci ctěnou veličinou — ovšem že vždy více obávanou než milovanou — a nyní se vše jedním rázem změnilo: Napoleon byl svržen s trůnu a strýčkovi puklo žalem srdce, a jeho autorita byla ta tam. Kdyby byla mužem, strhla by ona nenáviděnou vlajku, která by strýčka skoro o život byla připravila! Ale co dívka, musila jen klidně přihlížeti ku všem těmto hanebnostem.

Vloudila se opatrně mezi shromážděné, neboť nechtěla býti poznánu a tak dospěla až ke hřbitovu, který ku velkému jejímu údivu byl přeplněn lidmi pestrých oken kostelních, draly se jasné paprsky, nesčetní mužové třímaly hořící pochodně; musilo se státi něco neobyčejného, neboť kdosi zvučným hlasem řečnil ku shromážděným. Marcela se protlačila ku

předu a uznala, že řečníkem, na vyvýšeném místě stojícím byl zámecký pán Marmont. Byl obklopen četnými kněžími a šlechtici, kteří mu živě přizvukovali, tleskajíce. Poněkud stranou, ve stínu, stál muž, zády k ní obrácen, který udiveně pohlížel na řečníka: „Všichni jež se bojí Boha a milují krále, nechť vyslechnou mých slov", dolehla k ni zvučná slova Marmontova. „Je-li kdo mezi vámi, jenž by tomuto muži zazlíval, nechť předstoupí, má-li odvahu. Pravím vám, Bůh a lidé tohoto jinocha musí ospravedlniti. Zdráhal se, tasiti meč za usurpatora a byl proto štván a trýzněn jako divá šelma; prolil-li krev v sebeobraně, nelze mu toho zazlívati. Kdo by z vás byl na jeho místě jednal jinak? Bůh, jenž je vševědoucím, ví co ubožák vytrpěl a Bůh ho milostivě chránil a všech nebezpečí ostříhal svědectví, to proti svržené dynastii. Pohleďte jen na ubožáka, polo vyhladovělého a k smrti uštvaného! Nyní skoro ani stínem svého dřívějšího já, jest zlomeným předčasně sešedivělým starcem. Pravíte, že zavraždil člověka? Nuže, pravím vám, císař, který ho k tomu donutil, zavraždil tisíce a statisíce! Tvrdíte, že je zběhem, buřičem, a já vám pravím, že jest hrdinou a mučeníkem! Uvítejte ho mezi vámi, obejměte ho, bratři!" dokončil řečník zvýšeným hlasem.

Onen, o kterém bylo tak vřele promlouváno, se nehýbal; výraz jeho tváře byl lhostejný a bezmyšlenkovitý. Když ale propuklo shromáždění v hlasité výkřiky nadšení, hysterické ženy začly vzlykat a nesčetné mužské paže hotovily se ho obejmouti, jakoby se bál dotknouti, vyskočil na vyvýšené místo řečníkovo, a nyní mu teprve viděla Marcela do tváře. V témže okamžiku zavznělo se všech stran volání: „Ať žije Rohan Gwenfern!"

Rohan vyhlížel stále tak bídně a rozedrán jako za povodně, kdy ho Marcela naposled spařila. Jako ve snách hleděl na hlomozící zástup a na vřelé stisky rukou zámeckého pána a kol do kola tlačících se kněží odpovídal chladně. Pravděpo-

československého státu je úplně zabezpečeno od dohody a zaujímá všechny země koruny české a Slovensko. Hlásí se dokonce Rusíni v Uhrách na východ od Slovenska, takže bychom sousedili přímo s Rumuny. Pro nový stát československý jsou zajištěny veškeré potřebné suroviny. Ve Vladivostoku stojí šest lodí s českou vlajkou. Na japonských a amerických lodích, které vozí na západ naše vojsko a zboží, vlají české prapory. Hned za vojskem budou dopravovány potraviny. Národní výbor vypíše půjčku 1 miliardy na 4% al pari.

Také Německo chce mír. Německo jedná už s Fochem o podmínkách příměří. Podmínky jsou takové: Vyklizení levého rýnského břehu. Přenechání Elsastrinska a Falcka. Obsazení předmostí Rýna dohodovými vojsky. Vydání veliké části válečného materiálu, všech ponorek a části loďstva. Obnovení průmyslových území Belgie a severní Francie tím způsobem, že Německo přenechá stroje. Odškodnění severní Francie za způsobené válečné škody. Kontrola německých přístavů až do provedení mírových podmínek.

První mezinárodní akt české vlády. Prozatímní komise pro záležitosti zahraniční vydala notifikaci zástupcům cizích mocností v oblasti Československého státu, v níž oznamuje se, že Národní výbor československý, opíraje se o uznání velmocí, jakož o úřední notu ministerstva zahraničních záležitostí Rakousko-Uherska ze dne 28. října t. r., jakož i o svou autoritu, uznanou veškerým národem československým, ujal se řízení veřejných záležitostí a svěřil je současně předsednictvu Národního výboru. Následkem toho všechny projevy, týkající se veřejné moci, musí se příště díti prostřednictvím předsednictva Národního výboru, který za tím účelem esstavil prozatímní komisi pro zahraniční záležitosti.

Jsme spojeni se světem přes hlav nepřátel. Eifelova věž v Paříži jest v radiotelegrafickém spojení s bezdrátovou telegrafií v Praze a v Záhřebě.

Vídeň prosí Prahu o brambory. Vídeňské radniční kruhy poslaly deputaci do Prahy se žádosti dodávky brambor pro vídeňský lid.

Němci v Čechách obrácejí. „Prager Tagbl." píše v úvodníku pro obrat v politice českých Němců. Žádá odstranění dosavadních politických vůdců, kteří přivedli lid na pokraj záhuby a vyslovuje se rozhodně pro setrvání „Deutschböhmen" v českém státě. Rovněž pražský protičeský podělník „Montagsblatt" v úvodníku zapřísahá Němce, aby obrátili a přiložili ruku činně k budování českého státu.

České vojsko dělá pořádek na Slovensku. Uhersko-slovenské pohraniční úřady obrátily se následkem velikých výtržnosti v Uhrách na sousední české vojenské orgány se žádostí o vojenské zakročení. Skutečně také čeští vojáci obsadili už Malacku, Egbel, Skalici, Holič, Nové Město n. V.



Znak československých legií.



Nádraží císaře Františka Josefa v Praze, překřtěné na Wilsonovo nádraží.

Bedřich Adler na svobodě. Dr. Bedřich Adler byl propuštěn na svobodu na základě nařízení nového ministra spravedlnosti Vittoreliho. Zpráva o propuštění dra Adlera byla oznámena sjezdu německé sociální demokracie dr. Hartnerem a vyvolala radostné vzrušení.

Uhry neutrálním státem. Ministerský předseda Karolyi prohlásil k novinářům, že Uhry jsou od 1. listopadu neutrálním státem od okamžiku, kdy nejvyšší velení projevilo souhlas se složením zbraní. Rakouské vojsko v Uhrách musí býti odzbrojeno, poněvadž jev neutrálním státě. Censura je zrušena; zastavené listy chystají se znova vycházeti, politické procesy byly zastaveny.

Útěk z Rumunska. Armáda polního maršálka Mackena v Rumunsku zahájila svůj pochod přes Uhry a Rakousko, aby nebyla odříznuta od své vlasti a odzbrojena.

Slavnostní odhalení pamětní desky na rodném domě pana poslance Staňka ve Strmilově. se vzhledem k stávajícím poměrům odkládá na příští rok. Den odhalení bude svého času denními listy opět ve známost uveden. Dotazy přijímá Jindř. Čermák, předseda slavnostního výboru.

Německo bude napadeno od jihu. Francouzský list „Journal des Debats" píše, že Německu nelze poručiti, aby vyklidilo celou řadu prvotřídních posic a pevností, pokud nedostalo záruk mírových. Nemůžeme však pomýšleti na to, abychom mu dali tyto záruky, a polní tažení proti Německu bude pokračovati, až Německo bude obchváceno od jihu.

Zatím žádné dynastické změny. Zdá se, že Wilsonova nota nebude míti v zápětí žádných změn v otázce dynastické. V nestranném výboru nenalezla se žádná strana, která by s rozhodností pro to vystoupila. Ani ne sociální demokraté, což zasluhuje, aby bylo zjištěno.

Co bude stát Německo znovuzbudování Belgie. „Daily Mail" odhaduje znovuzbudování Belgie takto: Předběžné výlohy odhadnuty jsou na 24 miliony liber, pro zemědělství bude třeba 50.000 koní. Dalších 14 a půl milionů bude třeba k náhradě toho, co Němci odvlékli z továren. Škody na veřejných stavbách, plavebních komorách, přístavech, mostech a cestách odhadují se na více než 18 milionů liber. Je třeba 60.000 rudy olověné, 40.000 měděné, dále dřeva v ceně 12.800 mil. liber, 70.000 žoků bavlny na měsíc a 4.000 tun obilí na den. Dělníci ztratili 2,800.000 liber ročně, poněvadž za německé okupace nedostávali žádné mzdy.

Rumunsko po boku dohody. Rumunsko zůstane ve spolku s Francii, Italií a Srbskem. Převládá tendence využitkovat železniční cesty přes Srbsko k Adrii pro rumunské hospodářství. Tímto způsobem mají se navázat příští hospodářské styky s dohodou a přerušiti každé spojení s Německem.

tichou vášeň minulých dnů; byla nesmělou a zdrženlivější. Část jejího srdce mu dosud náležela, ale její duši odcizil mu Napoleon.

Marcela se zabývala výlučně svým nemocným strýčkem, který se ze svého záchvatu v několika dnech tak dalece zotavil, že mohl opustiti lůžko; ovšem že byl jenom stínem svého dřívějška, stařec tělem i duchem zlomený. Musil se vyhýbati nejmenšímu rozčilení a všichni členové rodiny se přičiňovali, aby mu donášeli jen zprávy příjemné a málo rozčilující, noviny mu ovšem zakázati nemohli. Sledoval v duchu Napoleonův odchod z Francie, přistání na Elbě, slavný vjezd nenáviděného krále do hlavního města říše a všechny ony změny, jež byly následkem znovudosazení Bourbonů na trůn francouzský. Bylo třeba, aby si pouze sedl na práh své chaloupky a již je pozoroval. Denně táhly vesnicí zástupy ke kostelu, zvony neustaly zvoniti, neboť král byl nadmíru pobožný a jeho rodina nadmíru zbožná. Podobně, jako bylo za Napoleona všude zříti vojenskou halenu, tak nyní kam oko pohlédlo zavadilo o černou sutanu. Kněží, kteří opustili zemi spolu s emigranty, vraceli se v rojích, a první úlohou bylo zaopatřiti jim tučná místa. Od rána do večera zpívalo se ve všech kostelích a chrámech „Te Deum". V Bretani byly opraveny a znovuzřízeny všechny zřícené kapličky a zanedbaná Boží Muka a Křížové Cesty, a obrazy svatých a Bohorodičky vystavovány na všech možných i nemožných místech. Všechny náboženské úkony, jež vyšly za revoluce z mody, byly znovu zavedeny. Bylo to přímo obdivuhodné, jak rychle opět vybujely myšlenky a ceremonie o nichž se myslelo, že již dávno a dávno byly pohřbeny v zapomenutí.

V domě desátníkově panoval však veliký smutek; vdova samojediná byla spokojena, neboť i za Napoleona vzývala vždy Boha a všechny svaté, dodržujíc přesně všechny církevní zvyky i úkony. Největší starost jí působil syn Hoel, o němž

lý, že se dívka zděšeně chopila jeho ramene a prosebně zvolala: „Ach, Rohane, drahý můj Rohane, nemysli, že se z toho netěším! Nedoufali jsme více, že tě ještě živého uvidíme; noc co noc jsem se modlila za tvoji duši, neboť jsem myslila, že ji Bůh k sobě povolal. Když všichni doma usnuli, odplížila jsem se k tetě Luise, abych ji potěšila a o tobě si s ní pohovořila. Nyní se ale všechno změnilo, císař jest zajat, strýček Ewen žalem onemocněl a my všichni cítíme se, bídnými a nešťastnými. Každého večera prosím Boha, aby mě k sobě povolal!" vzlykala Marcela hořce. Leč ku podivu Rohan neprojevoval nižádné známky rozčilení neb soucitu: „Proč pláčeš, Marcelo? Snad proto, že byl císař konečně svržen? Když jsem shledal, že mi Bůh nepomůže, obrátil jsem se v zoufalství na naši „Bohorodičku nenávistnou". Dlouhou dobu se zdálo, že i ona mě nevyslyší, ale prosil jsem tak dlouho, až mi vyhověla. Neuplynul rok a moje prosba došla splnění", vysvětloval Rohan, divoce se zařehtav. Jeho slova, jeho pronikavý, příšerný smích a nejistý pohled děsily Marcelu ucouvla o krok, hledíc mu pátravě do tváře.

„Všemohoucí Bože, co to pravíš, Rohane?"

„Nemyslil jsem, že se mi to tak rychle vyplní," pokračoval tajůplně, „ale že k tomu dojde, to jsem věděl od starého Pipriaca, který se mi ve snu zjevil. Byla to těžká honba a konec konců jsme ho přece jen přemohli. „Matička nenávistná", bude mu srdce ujídati a já — půjdu domů, abych si odpočinul, neboť jsem velmi unaven."

„Rohane!"

„Ano, Marcelo!"

„Co to mluvíš za hrozné věci? Jsi dnes tak zvláštní! Bojím se tě."

„Že jsem zvláštní?" tázal se, přetíraje si rukou čelo. „Snad máš pravdu, Marcelo. Časem si sám myslím, že se mi rozum zakalil. Mnoho jsem vytrpěl a dlouho mi bylo čekati než se

Lužice patřila až do panování Marie Terezie ku koruně české. Sasové a Prusové změnili ji během doby tak, že dnes jich čítáme jen asi na 160.000 duší. Mnohé stavby v Budyšíně připomínají na pospolitost Lužice s námi. Radnici zdobí dodnes český lev. Některé časopisy naše žádají nyní, aby v podmínkách mírových zabezpečeni byli také Lužičané před germanisací.

* * *

Kdo není s námi, je proti nám! Žijeme v době, kdy každý musí přiznat, do kterého tábora patří. Čechové nemají příčiny, aby se za svůj původ styděli, ba naopak mohou všude s pýchou přihlásit se k svému národu. A opravdu jsme poslední dobou svědky, jak se k nám hlásí lidé, o nichž do nedávna by nikdo neřekl, že jsou Čechové, vidíme mnohé živnostníky, obchodníky i úředníky, jak cítí potřebu přihlásiti se v těchto pohnutých dobách k svému národu a mateřskému jazyku. Nestačí však jenom dobrá vůle, nutno každému činy dokázati, že je příslušníkem demokratického národa, že je Čech. Dojista každý našinec může, vlastně musí býti členem Českého Srdce, které plní vznešené, lidumilné a vlastenecké poslání, zachraňujíc od smrti hladem naše nejubožší chudé bratry, starajíc se o nasycení, ošacení a umístění, tisíců českých dětí vídeňských u dobrých lidí našich. Doba vlasteneckých frásí minula, nastává doba vlasteneckých činů a tu je povinností každého českého člověka, nechť za jakéhokoli přesvědčení anebo kteréhokoli stavu, aby byl členem Českého Srdce, aby se v odborceh přihlásil k práci, aby dle možnosti přispěl darem Českému Srdci a hrdě a sebevědomě nosil odznak Českého Srdce. Odznak Českého Srdce budiž viditelným projevem a přihlášením se k národu, odznak Českého Srdce budiž v těchto bouřlivých dobách požitkem všech Čechů vídeňských. Nyní nepomůže mluvení, nepomůže fňukání, nyní je nutno, aby se všichni Čechové vídeňští srazili v jeden tábor a tím je České Srdce. Potřebuje toho nejhojnější měrou, neboť tisíce našich sourodáků, tisíce nevinných dětí a žen je v nejhroznější situaci. Nebylo s nimi ve Vídni nikdy pěkně zacházeno, nyní však budou všude odkopáváni. Je proto nutno, abychom zachránili, co se zachrániti dá, abychom do krajnosti pomáhali sami, nežli dojde pomoc z Čech. Kdo můžeš, přispěj potravinami, starým šatstvem a penězi. Příspěvky a přihlášky přijímá kancelář Českého Srdce vídeňského, Vídeň 1., Adlergasse 12.

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST.

Chřestová semena místo kávy. Skutečnost, o níž děje se zmínka v různých knihách,, že totiž pražených chřestových semen v době napoleonské kontinentální uzávěry používáno bylo jako dobré náhražky za kávu, vedla k tomu, že z nedostatku kávy, jenž vznikl následkem válečných událostí, učiněny byly pokusy, použíti chřestových semen jako kávové náražky. Tyto pokusy měly dobrý výsledek. Chřestových semen používá se stejným způsobem jako zrnkové kávy, to jest upraží se, semelou a ve vřelé vodě vyvaří. Připravený nápoj má barvu kávy, chuť kávě podobnou a jemné aroma. Zvláštěosvě dčila se chřestová káva jako přísada k obvyklým kávovým náhražkám jako jest cikorie, plodinová káva mletá a p., poněvadž jí propůjčuje silnější aromatickou příchuť a to i tenkráte, když přídavek její jest nepatrný. Proto lze tuto náhražku co nejlépe doporučiti Bohužel jest množství chřestových semen, jichž by se mohlo použíti, velmi malé. Poněvadž však při dnešním nedostatku potravin nutno i sebe menší jejich množství využíti, doporučuje se tato chřestová seemna, která zbývají jako odpadek a dosud byla většinou odhazována — jen nepatrné části jest zapotřebí ku pěstování chřestu — sbírati a používati uvedeným způsobem jako prostředku nahražujícího kávu. Chřestové semeno obsahuje dle chemického rozboru kromě součástí, které obsaženy jsou v každém semeni, to jest kromě látek nerostných a bílkovitých, ještě různé druhy cukru, aromatickou pryskyřici, látky hořké a 12—15.5 proc. tučného oleje.



Lužické děvče v národním kroji.

Včelí tmel jako voňavka. Kousek včelího tmelu vhozený na rozpálená kamna nebo cihlu rozšíří po světnici velmi příjemnou vůni. Několik kousků tmelu daných do pradelníků propůjčuje prádlu jemnou vůni.

Sušení slaměnek (immortelek) musí se díti pozvolna, ježto na slunci jich barva značně trpí. Nejlépe je rostliny, seřezané v plném rozkvětu, zavěsiti na sypce dobře větrané nebo ve vzdušné, prachu prosté kolně. Slaměnky jsou oblíbenou květinou na věnce a kytice v době, kdy čerstvých květů není, velice vděčnou.

Dřevěné uhlí má velmi příznivý vliv na zdravotní stav drůbeže. Účinek přikrmování uhlím dřevěným vyzkoušel Francouz de Courcy na třech skupinách husí a kachen. Po čtyřech týdnech dosáhl následujícího přírůstku u jednoho kusu: u kachen při práci bez uhlí 593 gr., při práci s kousky dř. uhlí 906 gr, při práci s uhel práškem 962 gr.; u hus při práci bez uhlí 186 gr. s kousky dř. uhlí 677 gr., s uhel. práškem 1242 gr. Podobných příznivých výsledků bylo docíleno také u vepřového dobytka. Dřevěné uhlí podporuje trávení a zamezuje kvašení v žaludku.

moje modlitba splnila; nebylo by divu, kdyby se mi rozum popletl. Jen se na mne nehorši, brzy se opět zotavím."

Cosi v jeho hlase ji nutilo k pláči, leč přemohla se, vzala ho za ruku a kráčeli spolu vesnicí, až dospěli k chaloupce strýčkově. Zdálo se, že Rohan ani neví, kde se nalézá; sledoval ji mechnicky.

Strýček je velmi, velmi nemocen; obávám se, že brzy zemře. Pád císařův mu srdce zlomil — — — —"

„Pád císařův mu srdce zlomil," opakoval po ní tiše.

„Vím, že nemiluješ císaře, poněvadž se domníváš, že byl příčinou, že's tolik vytrpěl. Ale mýlíš se — vždyť nemohl o všem věděti a kdyby mu byl tvůj případ býval znám, byl by ti určitě odpustil... Rohane, zapřísáhám tě znovu, nemyslí že se snad z tvého návratu netěším. Jsi nyní opět volný a svobodný!"

„Aspoň to říkají."

„Tvoje matka bude míti radost — jaké štěstí pro ni, moci tě opět k srdci přivinouti. S Bohem, Rohane, Bůh tě opatruj! Nemohu tě zváti dále, poněvadž je strýček nemocen!" Podala mu obě ruce; chopil se jich, přivinul ji k ňádrům a zlíbal ji rty.

„Víš-li pak, Marcelo, že jsi se stala krásnější?"

„Modlíváš se, Rohane?" tázala se, něžně se k němu tulíc.

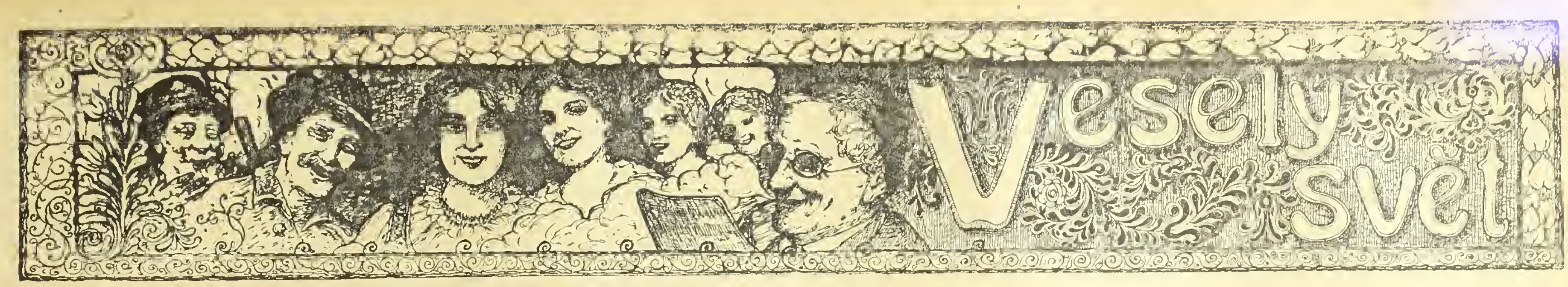
„Někdy," odvětil s úsměvem, „ale proč se ptáš?"

„Pomodli se za strýčka Ewena, aby nám ho Bůh zachoval" odvětila a rty se ji chvěly a oči zaslzely. Pak se rozešli. Marcela vešla do chaloupky, zatím co Rohan zamířil domů.

Lze si představiti radost matky Gwenfernové, když mohla konečně bez bázně přivítati svého jedináčka. O smutné jeho historii mluvilo se po celém kraji a získal si mnoho přátel a obdivovatelů. Dokonce i nejzarputilejší jeho nepřátele neměli odvahy pronésti proti němu křivého slůvka. Starosta se St. Gurlott, který ho dal kdysi nemilosrdně stíhati, prohlásil ho

veřejně za mučeníka, o něhož se musí občanstvo postarati; Pipriaca byl zabit v sebeobraně a proto jeho zavraždění nebylo trestné a dalo se ospravedlniti. Dobrák starosta náležel k oněm druhům lidí, kteří mění dle potřeby barvu, jako chameleon.

Tak se mohl Rohan, co volný občan, oddati u domácího krbu dlouho toužênému klidu a odpočinku. Matčina radost netrvala ovšem dlouho, neboť již v prvých dnech pozorovala, ubožák, hroznou změnu, jež se s jejím synem udála. Nejen, že jeho zevnějšek působil dojmem zlomeného člověka, že jeho nádherné světlé kadeře sešedivěly — nejen to — nýbrž i jeho duch trpěl. Po dlouhé hodiny upadal v jakýsi druh ztrnulosti a promlouval v tomto stavu nejpodivuhodnější a nesouvislé věci. Když se pak opět vzpamatoval, vyhlížel jakoby z hrobu vstal. Za nocí trpěl těžkými sny; zdávalo se mu o obléhání v jeskyni a mrtvém Pipriacovi. Sebe menší úsměv mu nepřelétl zmučenou tváří a mluvil jen byl-li tázán. Tak se matka jen z úryvku jeho slov dověděla, že prožil zimu v bídných chatách mořských pirátů, kteří mu skytali útulek. Žil v neustálém strachu, že ho najdou a měl hroznou bídu. Co ho však nejvíc tížilo, byl krvavý jeho čin, nemohl se s ním smířiti. Vzdor tomu, že byl před lidmi ospravedlněn, svědomí mu nedalo klidu; na rukou mu lpěla krev a k tomu ještě krev přítele jeho otce! Klid jeho srdce byl pro vždy zničen a jeho organismus otřesen. Duševní muka tělesné trýzně halily jeho ducha a vzpomínky na hrozné útrapy a bědy, jež ve skalních slujích prožil nedaly mu spáti. K tomu se družila domněnka, že mezi ním a Marcelou vznikla duševní propast, která se snad již nikdy nedá překlenouti. Jeho záchrana působila jí starost, jeho naděje přiváděly ji k zoufalství. To, co bylo příčinou jeho čestné záchrany, sklátilo jejího strýce téměř do hrobu. Je pravda, chovala se vůči němu stále stejně; byla jemnou, něžnou, věrnou a přívětivou, ale její zraky neprozrazovaly více



Ti muži.

Číšnice: „Jsou ti muži falešníci! Přes půl roku již jsem nedostala od svého Karla ani čárky!"

Druhá: „Vidíš, tak ti spláci za to, žes ty mu je taky přes rok nepsala!"

*

Ochrana proti bacilům.

Lékař (ve venkovském baráku): „Milá sousedko, u vás věru nemoc není nic podivného. Zde se to jistě bacilly jen hemží!"

Baráčnice: „Kde by se zde vzali? Vždyť my celý boží rok okno ani dveře neotvíráme!"

*

Naučení z bible.

Katecheta vykládá dětem ve škole biblický příběh o svatbě v Káni Galilejské a o zázraku proměnění vody ve víno. Pak se táže: „Nuže, čemu nás učí tento příběh?"

Čiperný jeden žáček vzadu se hlásí a odpovídá: „Že nemáme píti vodu dříve, než bude proměněna ve víno."

*

Scéna z domácnosti.

Muž po obědě klidně tráví siestu, leží na posteli, čte noviny a pokuřuje si z dýmky.

Žena: „Musíš při čtení kouřit?"

Muž odloží noviny a kouří dál.

Žena: „Nekuř — je tu k zalknutí!"

Muž odloží dýmku a čte dále noviny.

Žena: „Chceš-li se prospat, nech novin a pospěš si se spaním! Máme na zahradě práci."

Muž snaží se usnout — ale nemůže.

Žena: „No, nemůžeš-li usnout, vstaň a táhni na zahradu!"

Muž klidně vstane, strčí noviny do kapsy, dýmku do úst — a táhne na zahradu.

*

Z anekdot Tiszových.

O zavražděném hr. Tiszovi vypravuje jeho intimní přítel tuto rozmarnou historku: Jednou v 8 hodin ráno přišel jsem do ministerského presidia v jisté nutné záležitosti a k svému úžasu nalezl jsem hr. Tiszu pracujícího u stolku. Na otázku, co je to za důležitý státní akt, odpověděl hr. Tisza s úsměvem: „Je to záležitost podomního obchodníka, který je sice uher. státním občanem, ale neumí maďarsky. U dvou instancí byla mu licence vzata zpět a tak věc došla až sem." Hr. Tisza pravil, že rozhodnutí obou instancí zruší. Na otázku, proč záležitost vyřizuje sám, odpověděl hrabě Tizsa: „Ubožák nemá jistě žádnou protekci, proto se musím věci chopiti sám, má-li býti vyřízena!"

*

Pan Držgrešle.

Pan Držgrešle měl byt ve svém domě pronajatý malířskému pomocníku, který, aby se ve svém umění zdokonalil, maloval byt každé dva měsíce. Domácí pán mu vzkázal, by příště bez jeho dovolení byt nemaloval. Malíř si zajde na domácího a vysvětloval mu, že může být rád, když se na své útraty stará o čistotu bytu. „Ale kdo pak vám stojí o čistotu bytu!" mávnul rukou Držgrešle a vysvětloval: „Děláte mně tím jen škodu! Když budete tak často malovat jako až posud, zmenší se mně byt budu mít z toho škodu, kdybych ho chtěl jiné partaji pronajmouti. Proto bez mého svolení ani na zdi nesáhnete!"

*

Bohatý muž.

„Münch. N. N." píší: „Daily Mail" uveřejnil nedávno vyobrazení skupiny 23 anglických zajatců z Dobřac v Prusku, aby vojáci mohli býti poznáni svými příbuznými v otčině. Otázka listu: Kdo je to? byla zodpovězena přívalem dopisů, jimiž lidé radostně oznamovali, že poznali svého příbuzného nebo známého. Povstaly také různé tragikomické záměny, protože někdy i několik rodin poznávalo v podobizně některého vojáka svého syna, chotě, otce. Rekordu dosáhl jeden zajatec, němuž se přihlásilo jako k svému ženichovi 36 nevěst.

Povzdech porodní babičky.

Porodní babička: „Tyhle poštovní automobily nám byl čert pekelný dlužen! Samé neštěstí! Jezdí to teprve druhý rok — a ve vsi jsou čtyry vdovy!"

*

Uhodl.



Ona: „Řekni mi vlastně, Adolfe, kdo z nás dvou přinesl do domácnosti jmění, já nebo ty? Pořád si tolik osobuješ a mícháš se do mých záležitostí se švadlenou. Co jsi vlastně měl před svatbou?"

On: „Svatý pokoj!"

*

Menší zlo.



„Řekněte mi jen co vás přimělo k tomu, že jste se po druhé oženil se sestrou své první manželky? Vždyť není tak hezká a ani bohatá."

„To je zcela jednoduché. Vzal jsem si ji proto, abych měl jen jednu tchýni."

*

Zrnko.

Dle zákonů fysických vyzařuje každý člověk ze sebe teplo — jenom ne kritik.

Bez pomýšlení.

Sousedka (vcházejíc do světnice): „I dobrý chutnání! A co pak to jíte, kmotříčku?"

Soused: „Mladou husu."

Sousedka (ohlížejíc se po domácí paní): A kde máte starou?"

*

Štěstí v neštěstí.

„Zlatá paní! Velké soužení na nás nebe seslalo! Muž má celou zimu zlý revmatismus a mnoho s tím chudák zkusí. Jediné štěstí při tom, že já tak ráda pletu. Už jsem ho téměř celého vlnou opletla a oháčkovala — to mne s jeho nemocí smiřuje!"

Ty děti.

Synek (radostně): „Mami, zítra bude prázdno!"

Dcerka (mrzutě):: „Prázdno ty máš pořád, ale v hlavě!"

*

Největší neštěstí

Profesor, jenž nalezl náhodou svazek milostných listů, adresovaných své manželce, všecek zaražen v nich přemítá:

„Můj bože! Samá chyba slohová, ba ani gramatických nechybí. To jsou žalostné výsledky školského vzdělání!"

*

Malý odborník.

Učitel: „Kolik je čtrnáct a sedm?"

Žák (synek hostinského): „Panečku, to je zrovna „oko!"

*

Dvojí bitva.

V rodině generála N. nastává největší rozčilení: u něho před bitvou, u paní generálové — před změnou služky.

Také pravdivá historka.

Jisté velké město jižního Německa má 1. a 2. purkmistra. Pan purkmistr číslo 1. šel na inspekci stavby kanálové a při té příležitoti zastavil se u nějakého dělníka s dotazem, jak se mu vede.

„Špatně," odvětil dělník. „V době dnešní jest všecko tak drahé a plat nestoupá."

„Oho," protestoval purkmistr. „Máte dost vysoký plat. Za ty peníze dostaneme dva italské dělníky."

Dělník na to: „Dobrá. Pak ale bude také lépe když město přijme italského purkmistra. Ital udělá práci za oba a druhý purkmistr zůstane nám ušetřen.

*

Napoleon na honu.

Ačkoli Napoleon I. dovedl zacházeti se střelnou zbraní v rukou jiných, sám byl přece špatným střelcem. Přes to však často chodil na lov. Uháněl za myslivci, pronásledujícími zvěř. Jednoho dne se jelen vrhl na psy; na blízku bylo jen několik myslivců; ani císař, ani jeho družina nemohli sledovati lov. Jelen již porazil několik psů a myslivci byli v největších rozpacích. Usmrtí-li zvíře, nebude s tím snad císař spokojen, nechají-li zabíti ještě několik psů, stihne je hněv a trest vrchního myslivce. Konečně se nejstarší myslivec rozhodl, jelena zastřelit. Leč sotva se tak stalo, objevila se mezi stromy lovecká společnost. „Jsme ztraceni! Přichází císař se svou družinou! „Eh co," zvolal jiný „nerozumí tomu a byť i věděl mnoho jiných věcí, které je nevím, tedy mu pomaluji straku na vrbě!" Po těchto slovech požádal ostatní za pomoc a za chvíli byl zabitý jelen opět na nohách, větvemi podepřen a polozakryt křovím. Se štěkotem obklopili psi mrtvé zvíře a Napoleon se objevil v malé vzdálenosti. Seskočil s koně, uchopil pušku a zastřelil nejlepšího psa ze smečky. „Sire, jelen je zastřelen!" ohlašoval myslivec. „To jste mi nemusil teprve říkat:" odvětil císař velice spokojen, vsedl na koně a odcvakal do Fontainebleau.

*

Majitel: „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydav. zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.

Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.

Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.

Telefon interurban 54.017.

Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychleji. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 47.

VE VÍDNI, DNE 21. LISTOPADU 1919.

Jednotlivá čísla 50 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 26·—, půlletně K 13·—, čtvtletně K 6·50.

Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni. X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—

ROČNÍK XIII.

Proklamace německo-rakouské republiky

dne 12. listopdu ve 4 hod. odpoledne s rampy paláce bývalého rakouského parlamentu.



Československá republika proklamována. Masaryk zvolen presidentem, dr. Kramář ministerským předsedou. — Československá vláda utvořena. — Velká část Slovenska v rukou československé vlády. Krvavé události ve Vídni. — Srbové v Lublani a v Záhřebu.

ROSTEME!

Národ náš přetrhal okovy, jež ho staletí poutaly. A v důsledcích toho seznáváme, kterak bortí se jedna německá bašta za druhou, kterak vzrůstá národ náš, kterak přibývá příslušníků našeho národa. Vidíme, že přibyl nám milion Čechů či snad mnohem více. Nemužeme odhadovati přesně; snad milion, snad i dva. Nestalo se to snad návratem Čechů v cizině dlících; tato proměna stala se tím, že nastalou svobodou státu československého odčiněn byl starý rakouský podvod. Skoro s úžasem čteme, jak rychle radnice měst, odkud před válkou a za války ani slova českého bychom nedostali, přecházejí volně za jásotu obyvatelstva v českou správu z měst, která i zevně udržovala praněmecký ráz, najednou přicházejí zprávy, že vláda přešla tam v české ruce. Nestalo se tak sice žádnými volbami, žádným sčítáním, přes noc se jasně nade vše ukázalo, že města, která měla zevně praněmecký nátěr, německými nebyla, nýbrž českými. Celá ta umělá organisace shroutila se jako domek z karet. Brno, Budějovice, řada měst moravských a severočeských najednou z germánské kukly vyloupla se jako města česká. Proveďme dnes sčítání lidu dle národnosti a poměr bude opačný, než jak byl dříve. Zde jsme u jednoho strašného rakouského hříchu, a tím byla germanisace. Byl to ryze rakouský podvod a násilí. Všemi prostředky, hlavně podvodným voleb. právem, lží, propagací, násilím radnic a kapitalistů a zevním nátěrem udržovalo se v celé řadě českých měst a krajů zdání němectva: byla to umělá stavba, pravá potěmkinská ves. Nic víc, nežli odlesk vídeňského násilí, který padá s vídeňskou vládou Marně před válkou jsme dovozovali dle soukromého sčítání, že ve městech moravských a v celé řadě němec. krajů „Deutschböhmen" je vlastně většina česká, ale i tyto naše cifry byly však nedostatečné, nevystihovaly ani zdaleka skutečnost, která byla pro nás daleko lepší. České menšiny nebyly vlastně leckde menšinami vůbec, i když jsme je za takové sami pokládali, spousty lidí, které nedaly se získat žádnými našimi agitacemi, které však vyburcevalo naše osvobození. Válkou pro Němce tak nešťastně skončenou padly smutné figury, jako byl Titta či budějovický Taschek, jež před válkou měli velmi výnosné řemeslo poněmčovatelů a representantů pozlátkového němectví. Nyní toto pozlátkové němectví padlo. svobodou dospěli jsme i k radostnému poznání, že nejsme národ malý, ale že přese všecko úsilí germanisační neztratili jsme českých duší. V nové Evropě bude konec všeho hříšného plýtvání silami a prostředky na jednu z nejzbytečnějších a nejnemravnějších prací, [illegible] jen v ab[illegible]ském Rakousku: germanisaci. Germanisace padla a z umělých Němců stávají se Čechové: germanisátoři prchají, neboť jejich řemeslo udělalo naprostý bankrot. Příští sčítání ve státě československém bude zcela jiné, nežli za starého Rakouska.



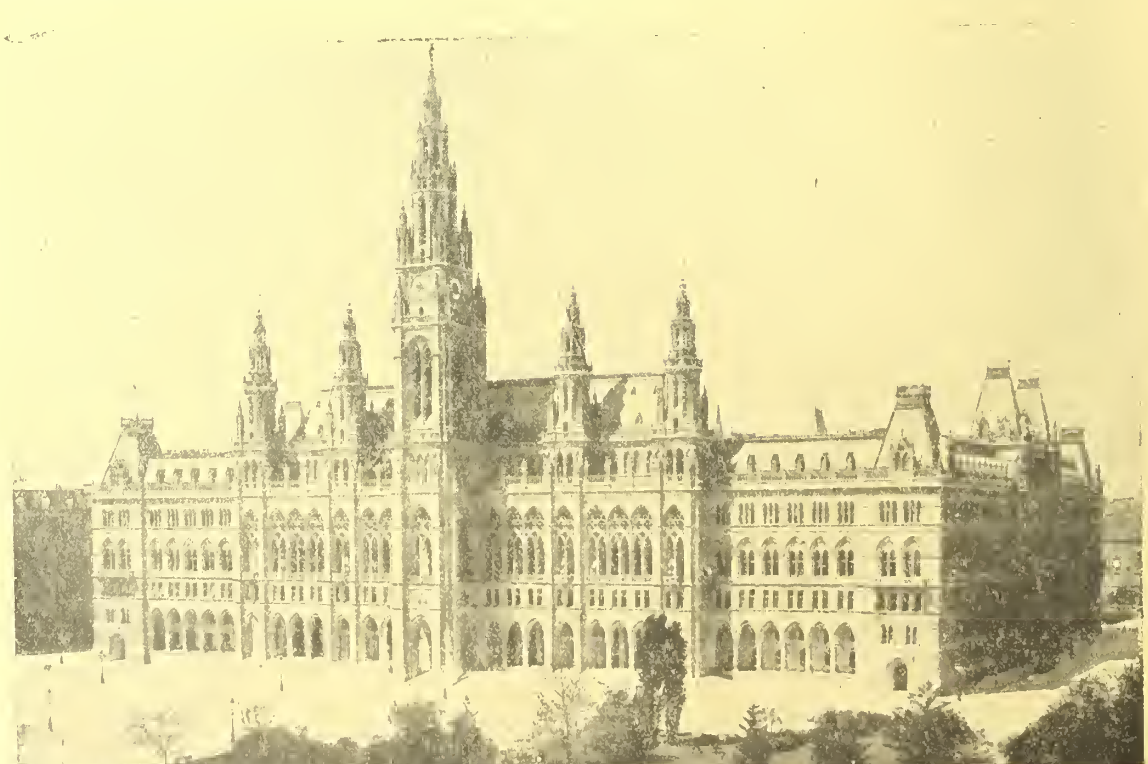
Hlavní město Německého Rakouska Vídeň odsouzeno bude po uzavření míru k živoření. Na našem obrázku spatřujeme vídeňský Franzensring s parlamentem a radnicí.



Parlament vídeňský neseide se více. Jeho palác převzala už německo-rakouská státní rada. Náš obrázek zachycuje sloupovou síň parlamentního paláce.

SOCIALISTÉ V ČESKÉ REPUBLICE.

Známý vůdce československé sociální demokracie uveřejnil v plzeňské „Nové Době" tento článek o úkolech českého socialismu v české republice: Jsme u cíle všech našich tužeb a přání? Nikoliv. Nejdůležitější úkoly očekávají svého splnění: Vybudování nových poměrů. Nejde jen o přeměnu forem a přesunutí osob, nýbrž o ustavení nových poměrů a řádů v duchu svobody a demokracie, o uskutečnění vtělení v život, v maso a krev všech zřízení našeho svobodného a neodvislého státu republikánského, aby zavládl nový, svobodný a šťastnější život všech, celého národa, na podkladu hesel veliké revoluce: Rovnost, svornost a bratrství! Starý režim a zločinná válka zasadily nám nejhroznější rány, jež třeba léčiti. Jsme všichni ožebračeni. Vydrancovali a vyloupili nás. Hospodářský život jest rozvrácen. Všecky potřeby výroby a práce sloužily válce, zločinu, hromadné vraždě. Všecky suroviny a užitečné látky byly stráveny válkou. Není dostatek poživatin. Ohromné úkoly, práce vytrvalá, neúmorná, vysilující nás všecky očekává. Vytvořiti a vybudovati novou, demokratickou ústavu naší mladé československé republiky, se



Vídeňská radnice, sídlo největších nepřátel české menšiny dolnorakouské.

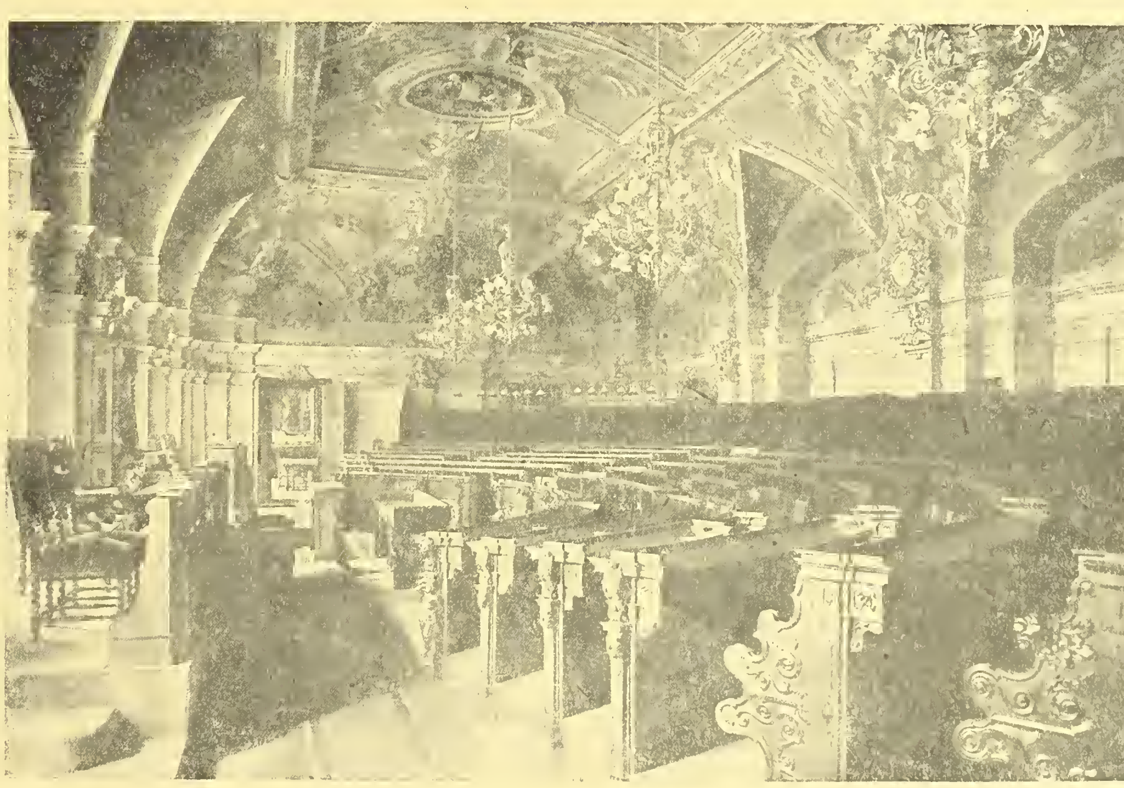


Zámek Schönbrunn ve Vídni, obsazený německo-rakous. vojáky. Císař Karel přestěhoval se do Eckartsau.

všeobecným a rovným právem hlasovacím, aby všichni svéprávní muži i ženy mohli spolurozhodovati o všech veřejných a obecných úkolech a osudech svých. Přetvořili průmysl a práci z výroby válečné na mírovou, aby vyráběny byly hodnoty a potřeby užitečné, plodné a prospěšné, zajišťující všem život, blahobyt a štěstí. Nahražení výměnných prostředků. Měna dosavadní jest bezcennou. Miliardy papírů jsou v oběhu bez ceny, musí býti nahraženy měnou novou, platidlem cenným. Provésti vyvlastnění a znárodnění všech velkostatků, dolů, hutí a podniků velkého těžkého průmyslu a následkem tak cesty k socialisaci výroby. Uskutečniti zařízení, zajišťující pracujícímu lidu spravedlivý podíl na výnosu práce s ochranou, s nárokem na pomoc ve všech okamžicích života; nemoci, úrazu, invalidé, stáří, nezaměstnanosti, s uskutečněním všech požadavků a přání pracujícího lidu, zpracovaných a formulovaných nejlepšími pracovníky z řad dělnictva a zaměstnanců všech druhů a povolání na sjezdech odborových a pracovních. Jsme schopni splniti a uskutečniti tak velké úkoly, v době tak nepříznivé? Jest v nás dostatek tvořivé síly k uskutečnění cílů, jichž vtělení v život národů ve všech dobách bylo považováno za generacemi uskutečnitelné? Každá doba nalezla ještě doposud vždy nejen své proroky, bojovníky a hlasatele, nýbrž také své pracovníky. Neztrácejme odvahu. Nebojme se nepřekonatelných obtíží. Nestávejme se malomyslnými, kdyby vše nevyvíjelo se ihned dle přání a tužeb našich. Vězmež, že veliké úkoly mohou býti provedeny jen vytrvalou, úsilovnou a svornou prací všech, a rodící se demokracie že splní naděje a přání, zajišťující v budoucnosti lepší život, svobodu a blahobyt.

BOLŠEVICKÉ HNUTÍ OHROŽUJE EVROPU I AMERIKU.

Ve Vídni, v Budapešti, Kielu v Hamburku projevily se zřejmě bolševické tendence. Ale toto hnutí výsředně socialistické není omezeno na centrální státy a Rusko. Je známo, že bolševictví se ukázalo v Bulharsku, že se silně uplatňuje ve Švýcarsku, v Italii, Francii, že je zastáváno syndikalisty anglickými a americkými a že působí nejvážnější starosti švédské veřejnosti. Švédský tisk věnuje mu plnou pozornost a nezakrývá vážných obav. Ve Švédsku rozeznávají správně, že tato země mohla by se snadno státi mostem, po němž by se ruská bolševická vlna převalila do Evropy. Na domněnku, že by Německo a Anglie se mohly spojit k společnému boji proti bolševictví, odpovídají krajní social. levice výzvou ke krajnímu třídnímu boji a spojení všech socialistů dohodových. Veřejnost bouřena zprávami, že Rusko dodává zbraně švédským dělníkům a je takto připravuje na revoluční převrat. — Nesmíme zapomínati, že bolševictví je prostě reakcí na strašná utrpení válečná, která byla uložena milionům nejchudších a že nejlepší ochranou hrází proti vlně bolševictví je energická sociální politika a zdravé socialistické hnutí, které širokým pracujícím vrstvám ukazuje cestu klidného uskutečňování nejdůležitějších sociálních požadavků. Je na vládách všech států, aby demokratism politický doplnily demokratismem hospodářským, aby jedině mohou bolševictví nejenom sace, které jedině mohou bolševictví nejenom zadržeti, ale přímo znemožniti.



Zasedací sál dolnorakouského sněmu, kde se konala 1. a 2. schůze německo-rakouského národního shromáždění.



Dvorní divadlo vídeňské.

KONEC VÁLKY.

Poslední bitvy na západě odehrály se u Sedanu a u Maubeuge. Skončily německou porážkou a ústupem Němců takořka z celé obsazené Francie. Angličani, Francouzi a Američané nemohli však pokračovati, na svém vítězném pochodu, neboť Německo zatím kapitulovalo. Už Hohenzollernské Německo obrátilo se po svých bezvýsledných pokusech u Wilsona o příměří. Foch sdělil své podmínky a nová republikánská vláda v Německu je bez výhrady přijala.

Podmínky příměří jsou tyto: 1. Podmínky vejdou šest hodin v platnost po podepsání. 2. Okamžitě vykliditi Belgii, Francii, Elsasko-Lotrinsko do 14 dnů. Co po tomto čase vojska zbude, bude

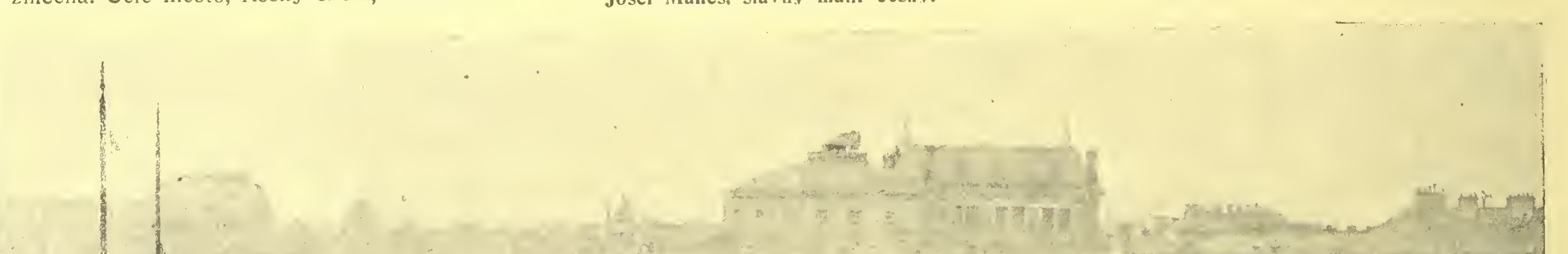
internováno nebo válečně zajato. 3. Odevzdati 5000 děl, nejprvé těžkých. 30.000 strojních pušek 3000 vrhačů min, 2000 létadel. 4. Vykliditi levý břeh Rýna, Mohuč, Koblenc, Kolín nad Rýnem obsazený nepřítelem na radiu 30 kilometrů hloubky. 5. Na pravém břehu Rýna 30 až 40 kilometrů hloubky neutrálního pásma, vykliditi do 11 dnů. 6. Na levém břehu Rýna ničeho nepřevzíti. Všech továren, železničních drah atd. nechati nedotknutých. 7. Odevzdati 5000 lokomotiv, 15.000 vagonů, 10.000 pancéřových vozů. .8 Vydržovati nepřátelská okupační vojska Německem. 9. Na východě vzíti všechna vojska za hranice od 1. srpna 1914. I hůta neudána. 10. Zříci se smluv brest-litevské a bukurešťské. 11. Bezpodmínečná kapitulace Východní Afriky. 12. Vrátiti stav belgických bank, ruského a rumunského zlata. 13. Vrátiti válečné zajatce bez obapolnosti. 14. Odevzdati 100 ponorek, 8 lehkých křižníků, 6 dreadnoughtův: ostatní lodi budou odzbrojeny a hlídány dohodovými v neutrálních nebo dohodových přístavech. 15. Bezpečnost volné plavby Kattegatem, odkliditi minová pole a budou obsazeny všechny tvrze a baterie, odkud by mohla býti tato plavba rušena. 16. Blokáda potrvá. Německé lodi smějí býti dále ukořisťovány. 17. Všechna omezení plavby na neutrály Německem, budou zrušena. 18. Příměří potrvá 30 dnů.

VÍTĚZNÁ REVOLUCE V NĚMECKU.

Také Německo se dočkalo své revoluce. Tato přišla dříve, než se čekalo. Skončila nekrvavě, ale za to tím hůře, pro původce války a pro panující hlavy v Německu. Utéci musel císař Vilém a je internován v Holandsku, a odstoupiti musela všecka německá knížata a králové. V Německu vládne rada vojáků a dělníků vítězství revoluce je úplné. Po vítězství revoluce vydala rada vojáků a dělníků tuto proklamaci: Revoluce v Berlíně všude triumfovala. Slastný pocit svobody a bratrství naplňuje celý národ a strhuje i ty, kdo včera ještě byli na rozpacích a pochybovali. Jaký pohled skýtají ulice! Staletá můra panství jest zničena. Celé město, říšský sněm, ministerstva, všechny královské zámky, vrchní velitelství, policejní předsednictvo, kasárna, arsenály, nádraží, pošta a telegrafy, korespondenční kanceláře a velká část tisku, jsou pod panstvím dělnické rady. Mnoho sil nabízí se jí, aby zajišťovaly její vládu. Na všech vůdčích místech převzali práci organisovaní soudruzi, dělníci, vojíni, studenti, dívky a ženy. Spodní stavba organisace správy bude podržena, ale zmocní se jí nový duch. Jest to svoboda, po které národ touží. Události vyvinuly se rapidně. Již v předvečer vědělo se v informovaných kruzích, co nastává. Dne 10. listopadu ráno dostavili se vojíni 4. mysliveckého praporu do redakce „Vorwärts" a ujistili strany bezpodmínečnou solidaritou. Ve 12. hodinu byla ještě ulice Pod lipami, vnitřek města a berlínský západ v očekávání nastávajících věcí. Ve 2. hod. jásal národ vstříc vojenským automobilům, které naplněny ozbrojenými muži, projížděly celým městem a rozvinuly rudý prapor revoluce. Kdežto večerní listy hlásily jen, že císař se poděkoval, národ sesadil již celou dynastii. A tak by revoluce oplakávala jen 3 heroy, kteří jak již hlášeno, za útoku na kasárnu „Chroustů" našli smrt v boji za svobodu, kdyby několik důstojníků nebylo podniklo ze zámku a z Marstal útok právě tak bezúčelný, jako zločinný. Jak se události odehrály, nelze dosud jasně přehlédnouti. I z knihovny a z university prý padly rány. Okolo zámku střílelo se delší dobu, ale lid byl rozhodnut svou svobodu bránit. Automobil za automobilem plně obsazené zbrojenými muži, proháněly se okolo zámku. Touto chvíli, 4 hod. v noci, prý zločinci již utekli zadním východem. Proto jak s radostí se konstatuje, nemuselo zakročiti dělostřelectvo, které se již k útoku rozejelo. Nejdůležitějšími body jsou: Říšský sněm a redakce Vorwärts. V říšském sněmu pracuje dělnická a vojenská rada bez petržení ve dne v noci, ve Worwärts se konají stálé konference. Zákeřnými útoky ze zámku a z Marstalu počet obětí se rozmnožil o několik. Střelbou vzniklo jakési znepokojení, kteréž se utišilo, když dělníci město, jehož dobyli, dovedlo právě tak statečně obhájiti Nikde neztratili vojíni a dělníci otěže z rukou. Duch vzájemné ukázněnosti jest větší než vášeň jednotlivcova. Revoluce zvítězila. Žádným protirevolučním atentátem, žádnou nekázní nesmí býti potřísněna. Vedení strany neodvislých soc. demokratů rokovalo společně s berlínskou, vojenskou a dělnickou radou o nabídce. Stala se dohoda, aby pro účast na vládě byly položeny jisté podmínky. Především byl stanoven předpoklad, že při této nové vládě jde jen o provisorium za účelem uzavření zbraňového příměří, kteréžto vyjednávání nutno omeziti na dobu 3 dnů. Mezitím má rada dělníků a vojínů dále rozhodovati. Dále byla položena podmínka, že vláda musí býti vládou socialistické republiky a že veškerá správní a soudní moc musí spočívati výhradně v rukou dělnických a vojenských rad, jež zvo-



Josef Manes, slavný malíř český.



Proklamace německo-rakouské republiky v úterý, dne 12. listopadu. Náš obrázek zachycuje massy lidu shromážděné před parlamentem, na jehož rampě bylo vyhlášeno jednohlasné usnesení národního shromáždění o přeměně Německého Rakouska v republiku. Po proklamaci podnikla rudá garda a komunisté útok na parlament. Vyměněno skoro 300 střelných ran a zabity 2 osoby a raněno 38.

lí pracující obyvatelstvo, s vyloučením všech občanských živlů. Tyto podmínky budou ihned předloženy Scheidemannovi, který slíbil, že je odevzdá své straně. Sociálně-demokratické představenstvo strany odmítlo podmínky, za nichž neodvislí soc. demokrati chtěli vstoupiti do vlády. Odepřelo jmenovitě vyloučení všech občanských politiků z vlády, poněvadž by tím byla znemožněna výživa obyvatelstva. Představenstvo strany požadovalo součinnost až do konstituanty, kdežto neodvislí chtěli čekat jen do s...čení vyjednávání o příměří. Obě soc.-demokratické strany vyjednávají mezi sebou dále.

PO VILÉMOVI EBERT!

Bedřich Ebert, jenž bude zvolen prvním presidentem německé republiky, jest stár 46 let. Narodil se v Heidelbergu jako syn krejčovského mistra. Vychodiv obecní školu, vyučil se řemeslu sedlářskému. V roce 1892 byl redaktorem „Bremer Bürgerzeitungu", načež po 8 letech stal se dělnickým tajemníkem. V r. 1905 zvolen za člena představenstva sociálně-demokratické strany v Německu, jakož i předsedu ústředí pracující mládeže Německa. Parlamentní činnost zahájil letem 1912 jako kandidát sociálně-demokratické strany. Na říšském sněmu připojil se k „nezávislým socialistům". Když princ Max Badenský byl jmenován říšským kancléřem a oznámil svůj program, pronesl ohnivou řeč v níž pravil, že nová vláda musí býti mírová. Nové utvoření vlády jest zrozením demokracie. Kdo půjde dnes proti demokracii, dává v sázku bezpečnost země a začnou revoluce. Chtějí-li nepřátelé mír, bude tak dobře pro něj i Německo. Ale běda jim, budou-li nás chtíti zotročiti, neboť spoléháme na svůj národ. Ebert vyšel z církve protestantské, jest však bez vyznání. Za války ztratil dva syny.

CÍSAŘ KAREL SE VZDAL VLÁDY.

Císař vydal tento projev dne 11. listopadu: Od nastoupení na trůn ustavičně jsem se snažil vyvésti Své národy z hrůz války, na jejímž vypuknutí pražádné viny nemám. Nerozpakoval jsem se obnovit ústavní život a otevřel jsem národům cestu k jich samostatnému stát. vývoji. Naplněn stále jako dříve neochvějnou láskou k Mým národům, nechci jich svobodnému vývoji Svou osobou státi v cestě jako překážka. Předem uznávám rozhodnutí, jež Německé Rakousko učiní o své budoucí státní formě. Národ svými zástupci převzal vládu. Zříkám se vší účasti na státních záležitostech. Současně sprošťuji Svou rakouskou vládu jejího úřadu. Kéž lid rakouský ve svornosti a smířlivosti vytvoří a upevní nový pořádek. Štěstí Mých národů bylo od prvopočátku cílem Mých nejvroucnějších přání. Jen vnitřní mír může zahojiti rány této války.

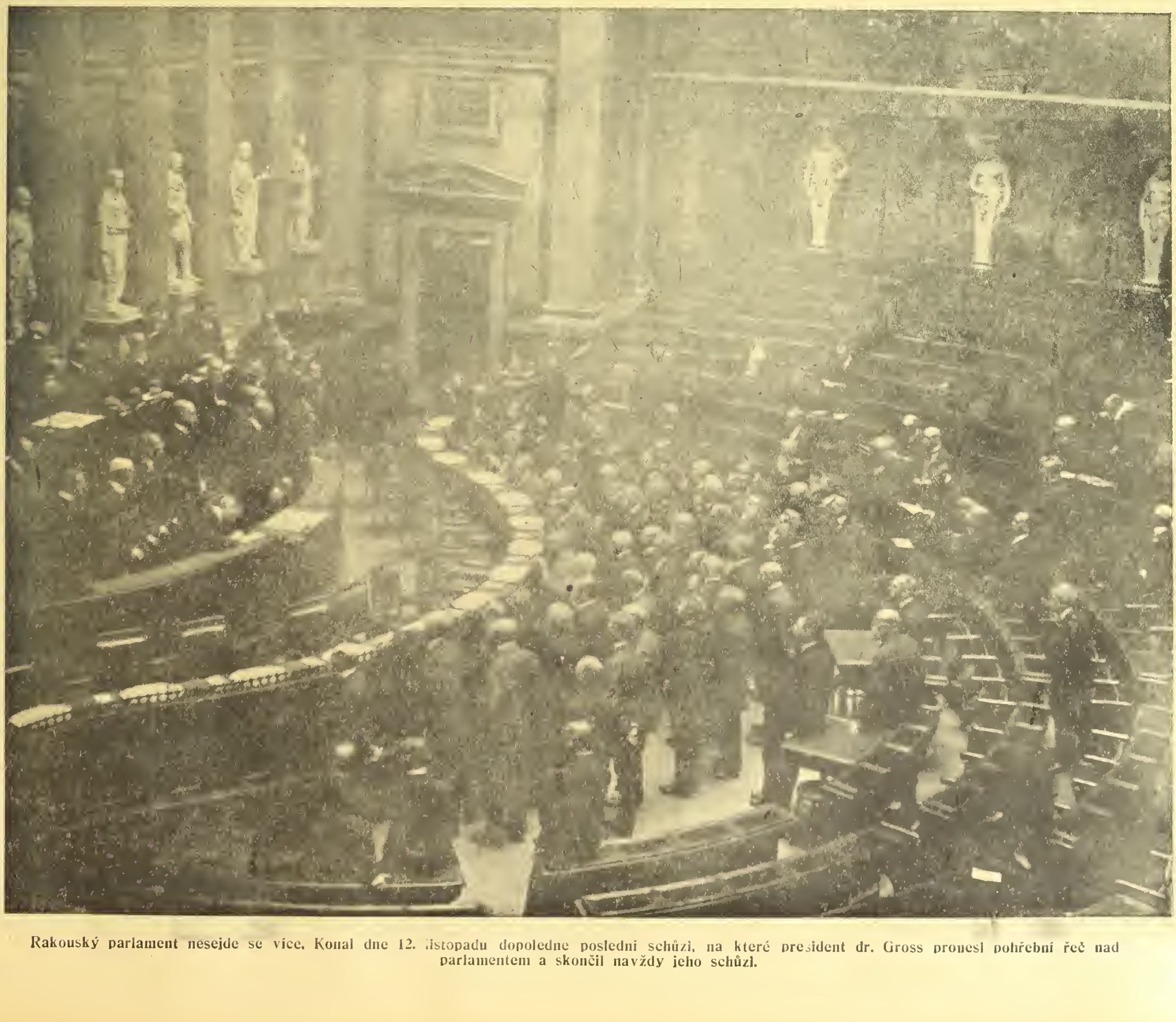
Karel v. r. Lammasch v. r.



Z Jugoslavie: Černohorka dle slav. českého malíře Jar. Čermáka.

KDO VYDUPAL BOLŠEVIKY.

„N. L." píší: Červený kohout na ruské střeše je dílem Viléma II. a Scheidemanna: císař vypravil do Ruska ve zvláštním vlaku po německém území Lenina a jeho smečku. Scheidemann doplňoval to ve Stokholmu přísahami, že německá sociální demokracie béře Czerninovy, Kühlmannovy a Hertlingovy dvojsmysly doopravdy a čestně. V Německu a Rakousku dělala však ještě více: zde byly pro ruské zajatce zřízeny zvláštní školy pro výcvik v bolševické propagandě, odkud pak osvědčené síly vysílány do Ruska k další činnosti. To se dálo až do poslední chvíle. A o jedné z Leninových proklamací se ví, že byla vyrobena v císařské královské dvorní a státní tiskárně ve Vídni. Rozpoutání bolševismu, tohoto ničení pro ničení, bylo tedy Krvavému Vilémovi a rádcům Karlovým stejným prostředkem ku zničení protivníka jako jedovaté plyny a potápění bezbranných lodí. Je to zbraň nejzarytějších odpůrců veškeré svobody a demokracie. A proto doufáme, že u nás se nenajde člověka, který by následoval příkladu těchto dvou posledních císařů, krvavých a násilnických.



Rakouský parlament nesejde se více. Konal dne 12. listopadu dopoledne poslední schůzi, na které president dr. Gross pronesl pohřební řeč nad parlamentem a skončil navždy jeho schůzi.

PETR ZÁPAD:

POVÍDKY ZE VSI.

Přišel do rána vichor a zle řádil ve vsi. Pokácel ploty, tloukl brankami a došky chalup obracel na ruby, takže ráno chalupy vyhlížely jako by měly na sobě zježenou slámu. Ráno domkařky pobíhaly po vsi a lamentovaly. Zatracené větr. Pícku nám mohl zbořit.

A nám rýnu odnesl. Ploty leží vzhůru nohama a tesaře nikde.

Druhý den ráno, když jsem šel kolem chalupy Neckařovy, bylo tam všecko na nohou.

Tak se podívéte — i tó víděňskó křidlicó, potvorné větr pohnul. Z komína sletěla stříška. To vám byla rána. No, povídám — zaplať panbu, že koza nebyla ven z chléva, bylo by jistě po ní...

A ten náš — vykřikovala Neckařka — je bidiž k ničemu. Povídám vem žicu, udělé malty a komín sprav. Co pak na všecko potřebuješ zedníka? Dyť ani není a které je — je k nedoplacení. Kořalku aby mu lil do kalfasu, chleba nosil pecny.

Zašel jsem do kovárny na konci vsi a když jsem se vracel — stála Neckařka na střeše. Div jsem se zdržel smíchu. Měla z režného pytle zástěru, podvázanou bradu a stála jako hromosvod na střeše u komína. V těch místech bylo vyraženo několik tašek, postaven žebřík a tudy asi prolezla na střechu.



Pohled na Štýrský Hradec po Vídni největší město, Německého Rakouska.



Inšpruk, hlavní město Tyrolska, obsazeno bylo Bavoráky a zase vyklizeno.

Podé sem tu putnu, rozkazovala Neckařovi, který se tetelil a vyzíral dírou z půdy na střechu. Zdál se mně nějak hodně směšný, když stál u nohou své velitelky, škaredící se a rozkazující.

A tu žicu sem dé — úsečně pokračovala. A korétko a křidlicu podé — trumpeto...

Pak Neckařka namočila štětku v putně vody, pošmýtrala klobouk komínu a občas úsečně něco rozkázala...

Manžel seděl teď už na latích a poslouchal jako stroj. Podával křidlici, korýtka, míchal maltu, a občas oškráboval z kabátu kus malty, jež mu upadl za krk nebo na záda.

Náhle mně Neckařka spatřila.

Vzpřímila se na střeše a tak důkladně vlípla lžíci malty na bok komínu, že tato odletěla a zacpala Neckařovi levé ucho.

Neckař zapištěl, jako by ho někdo udeřil — ale hlas jeho zanikl záhy v písklavé ostré meluzině, která sice nebouře ploty a komíny, ale tluče a trhá manžely, kteří si ve svatební smlouvě nevyminili — zákaz pantoflu, anebo jak se říká prohráli prvou válku, v níž zlé ženy poprvé vystrčí nehty i zuby.

Mlčíš chudáre — křičela Neckařka. Komín spravit né. A pak abych slyšel hodně zřetelně, obrátila se dolů k cestě, položila lžíci a levou si podepřevši bok, spustila. Pak si vzít chlapa! To! [illegible] točí hlava. Jak živa jsem to neslyšela.



Štýrský Hradec: Herrengasse.

Bojí se vylézt na komín. To je chlap? Dívéte se! A druhou rukou doprovázela své noty, jako kapelník rychlou ouverturu.

Neckař seděl na trámě jako pětigroška. Krčil se, občas malýma očkama pohlédl na Filoménu a ječel:

Dyť ja vohluchnu. Až v hlavě mám maltu. Ty staré blázne — nevykřikuj přes dědinu.

Ale Neckařka nedbala: Trochu vápna přidé do toho, ať břidlica drží. Přinde vichor a zas bude klobók v čertech. Já budu pořád jen lezt po kalenicách. Ty za mně kozy nepodojíš,hrnců neumyješ. Neckař slezl po žebříku na půdu, přidal trochu vápna, naložil na rameno putýnku a dávaje pozor, aby nechybil sprušel, lezl zase ke komínu. Když vylezl až nahoru, sáhla Filoména do putýnky, zaškaradila se a povídá:

Ježíšmarja, vodpusť mně, pane bože, všecky hříchy, ale to mám chlapa.

Dyť je to jak těsto, co pak s tém můžo omítat?

Dyť do teho strč gracu — že neutone!

Neckař slezl zase se svým břemenem, přidal písku a opět lezl nahoru.

Pak se posadil pod komín, opřel si bradu dlaněmi a díval se kamsi přes chalupy a střechy do dálky.

Zas tam sedí jak hříbek, zajechtala Neckařka. Pánbu lenochy stvořil, aby térali hodný lidi. Vápno a štětku nachysté.



Rieka, největší přístavní město jihoslovanského státu.

Úplně pode vsí, kde začíná bukový les, stojí od nepaměti studna. Někdy v suchém podzimu nebo parném létě vypoví také služby, neboť nic na světě kromě moudrosti Páně není nevyčerpatelné. A tak také ona. Dává, dokud může, ale jak náhle začne to v rouře chroptět, proud se ztenčuje a bác — tu máš — sedlák stojí u prázdné kádě. Nahoře je ves, která celá pije z tohoto zřídla. A má žízeň dle počasí — je-li parno, nebo sucho. Sto let sem jezdili pro vodu a tahali ze studny hákem. Někdy stálo sedm vozů za sebou, předjížděli se, časně ráno za svítání vstávali, když byla suchá — ale nikomu nenapadlo víc, než tahat puténku hákem. Až jednou našel se sedlák, který leže pod jasanem a čekaje, až nateče, uhodil se pojednou do čela a zabručel:

Oh, my bloudi! Selští bloudi! Jen dřít a dřít a nemyslit.

A podívejme se! Vždyť stačí prokopat břeh, dát rouru a voděnka poteče jako šílená sama.

Já tě dám — počkej. Ležel pod jasanem vzhůru zády k slunci, které hřálo a rozumoval. Spájel se svým snem. Tak vida — jen trochu nápad popohnat, rozum vybouřit, aby pořád nespal.

Když přijel domů svolal druhé a započalo mudrování. Někteří se smáli, jiní uvěřili a za týden kopal se břeh. Dnes pod ním stojí vysoko čnící roura, a když ji klíčkem uvolníš — hučí voda jako zběsilá.

Přece ten komín musím oblíčit — ať to nestraší až pudou lidi do kostela.

Neckař zase slezl, míchal vápno v hrnci od povidel, štětku vypral a byl zase po chvíli na střeše.

Zatím Filoména přidělala korýtka, zomítala strany a ohladila deštičkou.

Pak ji Neckař podal hrnec s vápnem, ona namočila štetku, otřípla ji, až na sta kapek ocitlo se na Neckařových zádech a udělala první čáru. A pak jezdila štětkou z leva na pravo, z vrchu dolů, až celý komín byl oblíčen.

Odpoledne, když jsem šel zase dolů po vsi, už se u Neckařů kouřilo. Jako by náhoda chtěla, vyšla Neckařka ze dveří, právě když jsem šel kolem. Díváte se na mo prácu — že? Dívám odvětil jsem.

A pomlováte, že?

Co bych pomloval. Ale ta čepička sedí jaksi na guráž milá tetko. A komín jako by měl na těle obkladek.

No ja, povídá Neckařka, dyž člověk nemá ani závaží, ani krotvicu. A od voka na střeše je to těžko.

A aspoň dyby bylo něco z našeho. Ale on je hotový budiž k ničemu. Druzí chlapi všelicos podělají — a on kromě těch gatí nestojí za fajku tabáku.

A dopovědíc, šla na dvorek sekat chvojí na stlaní pod kozu.



Italové v Tyrolsku: Celkový pohled na Obermais a Meran, kde se Italové už před týdnem pevně usadili.



Ženeva, město posledních porad československých. Hotel National.

Potýrali jí sedláci a musí teď do kádě sama. A pěkně rychle jako střela.

Sedí Ondruš na rozvoře a čeká, až nateče. Ondruš je ze dvora — má párek volků a jezdí. Když jede vesnicí volají sa na něho kluci:

Ferdo Ondrůj, Ferdo Ondrůj, volci se ti splaší

Ale Ondruš si myslí: — bloudi. Proč by se plašili? Kde by se tak měli, jak u nás ve dvoře? A směje se na své siváky.

Ondruš za to nemůže, že ho mají za hloupého. Volkům svým rozumí a co je mu do ostatního?

Teď sedí na rozvoře a čeká, až voda nateče. Roura nějak zaschla, nebo co. Ani kapky vody nevyroní. Zadrčel vůz po silnici a zatočil se za vůz Ondrův — Vidlákův čeledín přijel. Skočil s vozu, ulehl pod habrové kří a odloživ dýmku, plivl hřmotně a praví:

Co mudruješ, Ondro, na rozvoře?

Ondruš se usmál, nesměle usmál...

Což neteče?

Né — řekl s týmže studem...

A proč?

Ondruš pokrčil rameny...

Myslím, je prázdná studňa — řekl čeledín. Zem vysýchá a kde by se vody pořád bralo...

Teď není na světě po ničem nic — už i ty žídla zasýchají...

Běž, Ondro nahoru a podívej se, jak je moc

natečeno. Jestli je už po rouru — navrhl pak.

Ondra zakroutil hlavou.

No, půjdeš, nebo nepůjdeš?

Nepůjdu!

A proč?

Pantáta povídal, abych nechodil od volků...

Tááák? Viděls už se volky plašit? Jen pěkně běž, nazvedni srub a podívej se dolů. Přece do poledňa nebudu čekat na tebe. Kdy pak bych se dostal na pole?

Ondra se pohnul na rozvoře pln rozpaků.

No, neboj se, běž — vybízel ho znovu čeledín.

Seskočil tedy.

A utíkej — volal za ním soudruh.

Ondra se prodral klestím a běží ke studni.

Hý, siváku — řekl čeledín a vzal volky u tlamy, sotva že Ondruš byl nahoře.

No hý — dvorský vole, co na mně hledíš, jak zjevený. Myslíš, že já mám čas tu čumět do poledňa?

Volci se jaksi podivně zahleděli na čeledína, ale pak se hnuli, vůz zadrkotal a odejel.

Tááák — a hý vranko — volal nezbedník. Vijó — a vůz s kádí vjel pod rouru na Ondrušovo místo.

Teď zahodil Vidlákův čeledín bič a nelehl už na trávník. Usedl si na ramena vozu a díval se do modrého nebe.

Ondro, vyvolával vzhůru přes křoví.

Co? zněl hlas odtud.

Teče?

Teče!

No tak pojď už! Co tam civíš?

Dívám se, jestli teče a jak moc!

No tak se dívej...

Čeledín vzal klíč a otočil. No ejhle, už je až po rouru. Začíná.

Na tak kapej — kapej.... vždyť chci ještě dnes na pole.

A starého jaksi dnes čert bere.

Proud začal tenouce zpívat.

No, tak teč, — hovořil s proudem vody.

Čert vodopády začal a nemiloval. Nebýt prokleté roury, mohl jsem mít dávno vody nacékáno — vykládal sám sobě.

Zatím se vrátil Ondruš...

Prolezl houštím a zůstal hloupě stát s vypoulenýma očima... Volci se popásávali kus dál od neumělé kašny. No vidíš — hlupáku— praví čeledín. Pořád je cvicíš, — cvicíš — a jaké je máš nevykárané. Mně to má vranka udělat — tak ji za uši svalím — a nařežu jak psovi. Nabij potvoře. Já bych s tím nejezdil! ani za prase.

Ondruš vzal bič a pohněván švihl siváka.

A proč vjel's na mé místo? pravil k sedlákovu čeledínovi hned na to, jako by se vzpamatoval.

Bloude, tam hleď co jsi provedl. Zrovna volka švihne přes oko. To — hleď jak slzí...

To tě starý dvorský přivítá. Volovi vyšlehnout oko....



Český buditel Bernard Bolzano.

A proč jsi vjel na moje místo — znova opakuje Ondruš.

Protože nenechám místo prázdné. To je tak ve mlýně.

Jeden popojede a druhý si stoupne na jeho místo. Rozumíš?

Ale Ondruš nerozuměl. Hněvivě bručel a tloukl volka po čumáku.

Zatím voda spoře tekla. Nezpívala silným basem, jako když se hrnula plnou rourou.

Jen tak, tak, že tekla...

Vidlákův čeledín nahlížel do kádě, která se pomalu plnila.

Pomalu slunce vycházelo nad les a hodiny míjely. Bylo devět pryč.

Vidlákův čeledín se pokřižoval. Ježíš Marja, to mně strýc dají. Do devíti u pumpy. Ale ať se jdou podívat. Já vodu nedělám. A zase naslouchal, zda v kádi nezní dopadající pramínky známým hlasem...

Nezněly... Kruci do světa, klel. A pak zase mlčel a pásl se na Ondrovi.

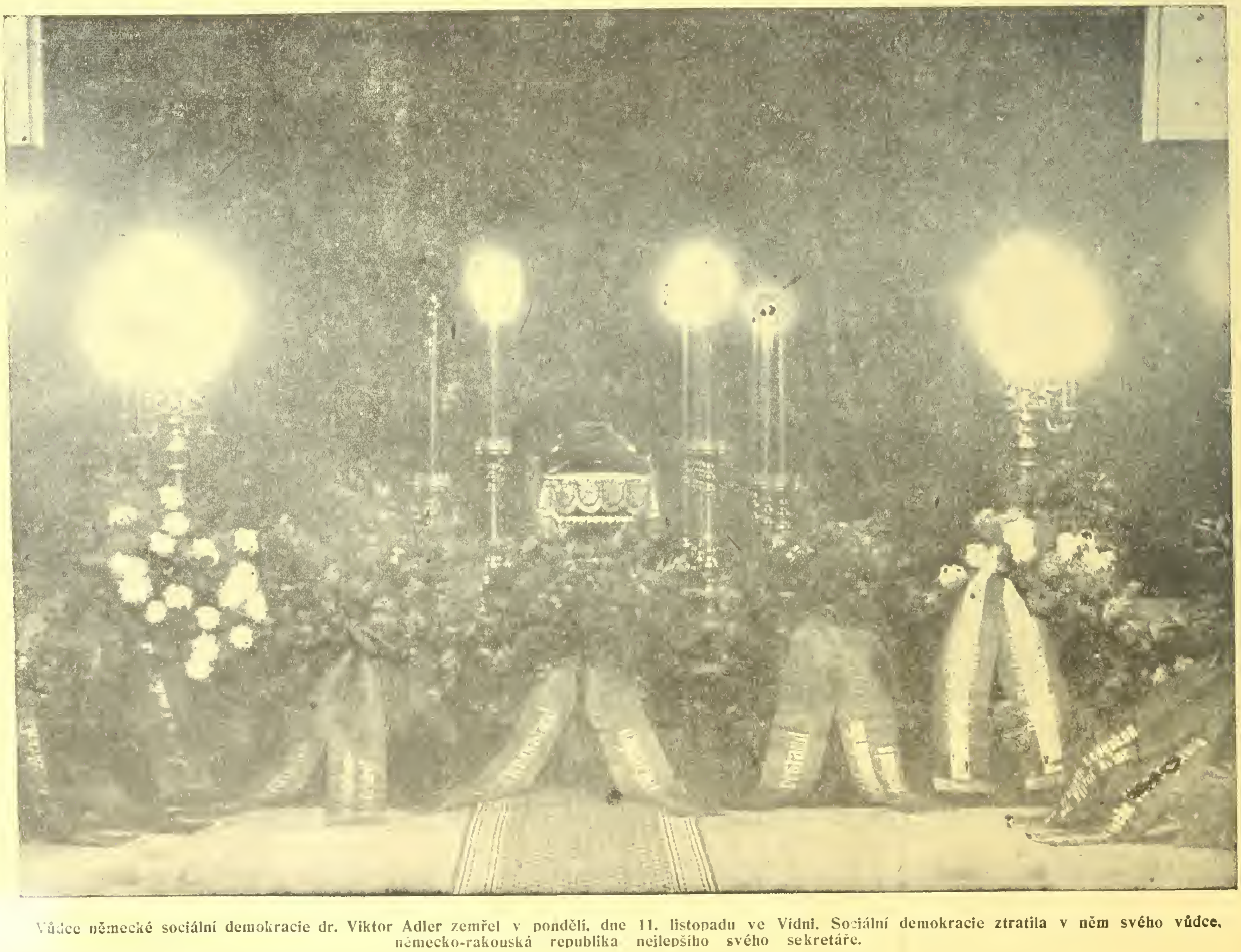
No vidíš — myslil si — a jsi ze dvora! Jako by dvůr byl všechno... a my nic.

Konečně o půl desáté — dotekla káď. Přeložil přes ni hadr, přirazil víčko, stoupl do ramen a jel — No tak — Ondro! Teď přijde řada na dvůr. Pohni se s těmi volky. Jste tam tři a nemůžete se zatočit.

Ale Ondruš jakoby neslyšel, Seděl zarputile na rozvoře a mumlal. Z jeho očí čišel hněv velikého, nemoudrého děcka.

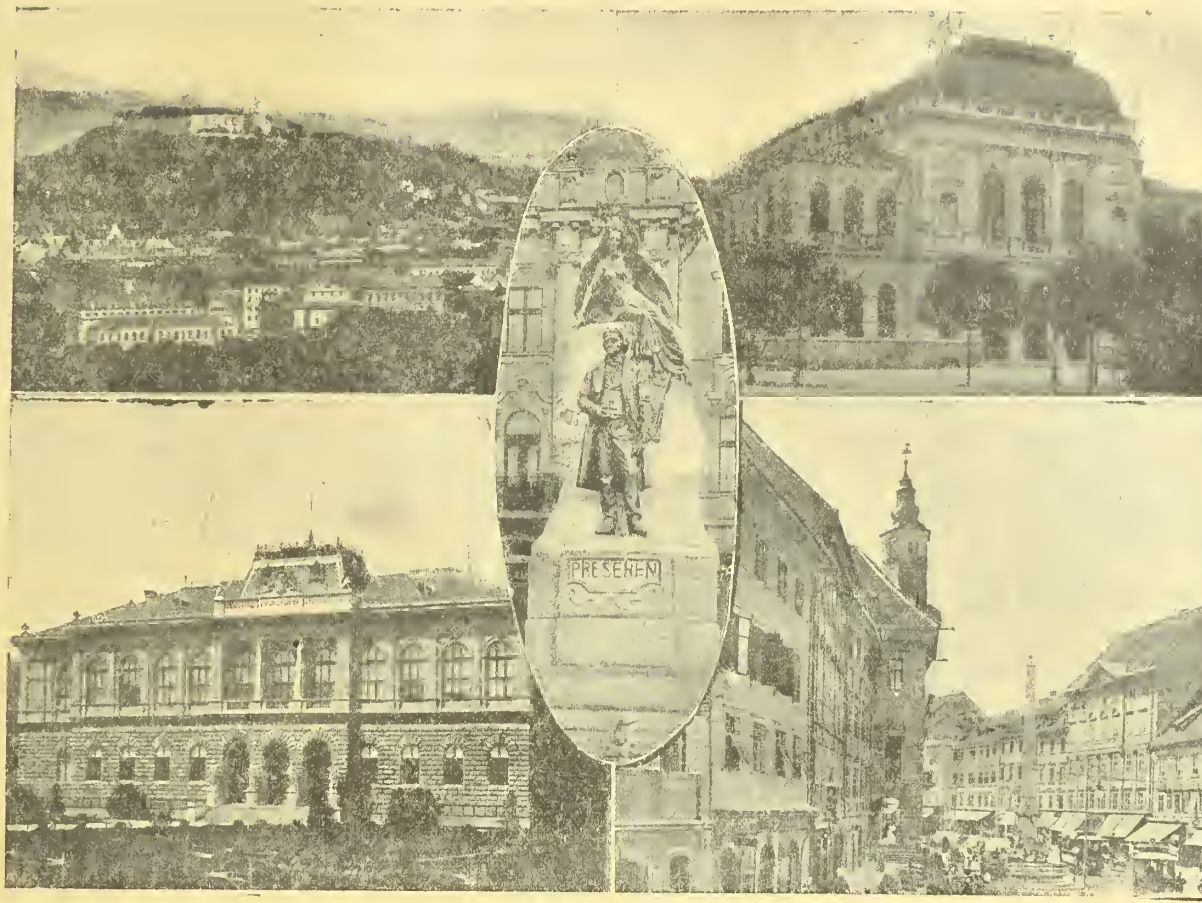
HRANICE NĚMECKÉHO RAKOUSKA.

V úterní schůzi německého národního shromáždění přijat byl podle návrhu dra Lichta zákon o rozsahu, hranicích a vztazích státního území Německého Rakouska. Z něho vysvítá nejen přítomná lačnost rakouských Němců, kteří docela, jak se zdá, zapomínají, že jsou na straně poražených, nýbrž i příští touha po nových výbojích. K svému státu přikrajují si Němci kromě Znojemska a ostatní „německé" jižní Moravy také německé obce u Jindřichova Hradce a něme-



Vůdce německé sociální demokracie dr. Viktor Adler zemřel v pondělí, dne 11. listopadu ve Vídni. Sociální demokracie ztratila v něm svého vůdce, německo-rakouská republika nejlepšího svého sekretáře.

cké části jižních Čech sousedící s Horními Rakousy. Německé menšiny náleží do „zájmové sféry" Německého Rakouska, které se postará o jich mezinárodní zabezpečení. Průmyslové oblasti vítkovická, ostravská a bohumínská utvoří jednotné hospodářské území, které jako mezistátní správní území tří států německo-rakouského, československého a polského dostane mezinárodně zaručenou správu (!). Když dr. Gross litoval, že se nepamatovalo na Jihlavsko, prohlásil dr. Licht, že Jihlavsko jako jiné jazykové ostrovy je zatím pojato jen do „právní" sféry Německého Rakouska, ale že jakmile to bude možné, budou tato území úplně připojena k Německému Rakousku. — Tak by vypadal náš stát podle nákresu německorakouských státníků: Kolem dokola osekán na prospěch německého území, uvnitř roztrhán oblastmi pojatými do „právní sféry" německé určenými předem k tomu, aby se ve vhodnou chvíli anektovaly patrně i se vším českým územím. Recept na vzkříšení starého Rakouska je dán, bohudík nemá jiného významu než ten, ukazuje, že se rakouští Němci ani porážkou svých říšskoněmeckých patronů ničemu nenaučili. Starorakouská drzost a omezenost jsou hlavní vlastností i německorakouských „státníků". □



Lublaň, hlavní město Slovinců: 1. Celkový pohled. 2. Národní dům a divadlo. 3. Rudolfinum. 4. Radnice. 5. Pomník básníka Prešerena.

ZRNKA MOUDROSTI A PRAVDY.

Soudruha najdeš vždy — ale věrného přítele nikdy. P. Latti.

*

Chceš-li se pomstíti ženě, chval před ní jinou ženu.

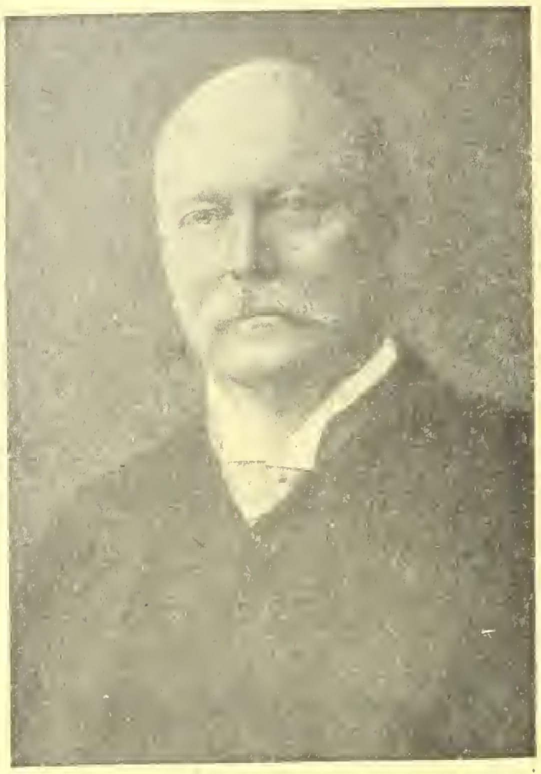
Arabské příslov.



Z Pulje: Staré brány, coloseum a chrám, Augustů zdob římských, jakož i dnešní přístav.

BOJ O ČESKÝ STÁT.

V „Československé Samostatnosti" (orgán politic. emigrace), v čtrnáctidenním oficielním orgánu „Národní rady československé" v Paříži, uveřejněn byl dne 10. dubna 1917 článek podepsaný generálním sekretářem československé Národní rady dr. Ed. Benešem, nynějším československým min. zahranič. záležitostí a vnitra, pod názvem: „Naše zahraniční akce k osvobození českých zemí". Článek zní: „Počali jsme se svou prací brzo po vypuknutí války. Především se organisovaly naše kolonie v jednotlivých státech. Dobyli jsme si uznání spřátelených národů vůbec, nejdříve ve Francii a v Rusku, pak i v Anglii a v Italii. Naši lidé, kteří žili před válkou v těchto státech, a kteří byli po vypuknutí války internováni, byli propuštěni na svobodu, mohli žíti volně a konečně byli prohlášeni rovnoprávnými státními občany. Ve Francii byla založena česká legie, jež se bila statečně a jež bude vždy tvořiti naši slávu. V Rusku byla do života vyvolána československá setnina, z níž se utvořil nejdříve pluk, pak brigáda a konečně celá divise. Teď se rekrutuje již druhá československá divise. (Pozn. red.: Upozorňujeme, že článek tento je psán 10. dubna 1917.) Naši hoši v Rusku dobyli si v rekovných bojích nesmrtelné slávy a vděčnosti národa. Dnes již i v Anglii a v Kanadě utvořena česká legie a co nejdříve dojde k jejímu zřízení i v Americe. Vedle této vojenské činnosti bylo velmi mnoho provedeno i na poli politickém. Jali jsme se organisovati různé československé vystěhovalce i uprchlíky. Především podniknuty kroky k organisaci našich Čechoslováků v Americe. Z Čech poslán tam učitel Vojtěch Beneš, jenž přinesl našim vystěhovalcům zprávy z Čech a jenž jim sdělil, co od nich vlast očekává. Bylo založeno „České národní sdružení" v Chicagu, jež slučuje dnes v celku 700.000 Čechů. Naši američtí Slováci založili „Slovenskou ligu" v Pittsburku a vstoupili rovněž do boje. Organisovali se, začali s peněžními sbírkami pro politické akce a dnes můžeme říci s hrdostí že celá česká a slovenská Amerika (asi 1½ milionu duší) s oddaností, upřímností a nevídanou rozhodností pracuje na zničení Rakouska. Poskytuje nám finanční podpory, sta svých časopisů, pracuje i v americké veřejnosti atd. V Evropě začala pak pravá politická práce. Ti, kdož byli z vlasti posláni do ciziny, aby hájili zájmu svého národa, založili národně politickou delegaci. „Národní radu československou" se sídlem v Paříži, kde je její sekretariát. V jejím čele jako předseda je poslanec Dr. T. G. Masaryk, jehož velká práce, obětavost, čestnost, znalost světa jako učitele i filosofa je vám všem známa. Pod jeho vedením dobyli jsme již takové řady politických úspěchů, o nichž se nám dříve ani nezdálo. Slováky zastupuje v Národní radě Dr. Milan R. Štefánik, důstojník francouzské armády, častokráte dekorovaný, známý učitel a vynikající pracovník jenž hlavně naší práci ve Francii prokázal velké služby. Sekretariát (Paříž, 18 rue Bonaparte) „Národní rady" vede dr. Eduard Beneš, docent české university v Praze. „Národní rada" řídí všechnu naši politickou a diplomatickou práci ve spojeneckých zemích. Byla našimi koloniemi všeobecně uznána za representantku našeho národa. Jedná s patřičnou autoritou a organisuje celé hnutí. Jejím orgánem je „Československá Samostatnost", redigovaná dr. Lvem Sychravou. Pro žurnalistickou činnost funguje v Paříži v sekretariátu tisková kancelář, jež dodává listům zprávy o Čechách a o Rakousku. Její filiálky jsou v Římě a v Londýně. Ná-

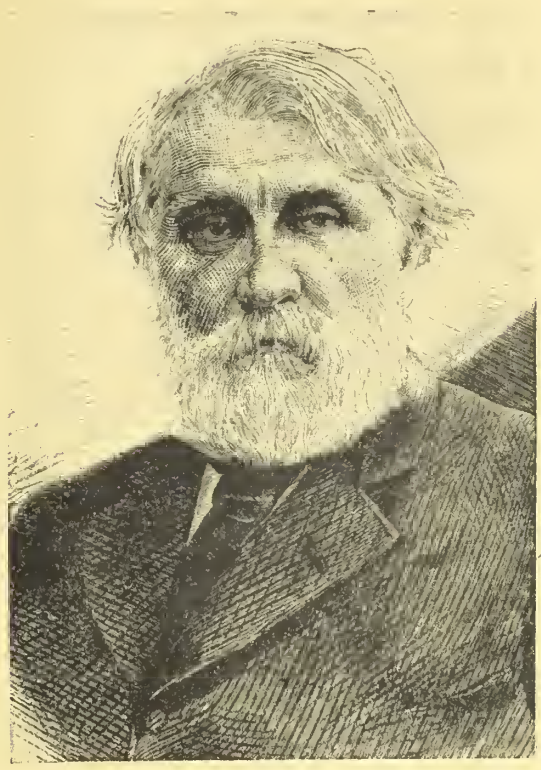


Fr. K. Delbrück šéf civilního kabinetu císaře Viléma uprchl i se svým pánem do Holandska.

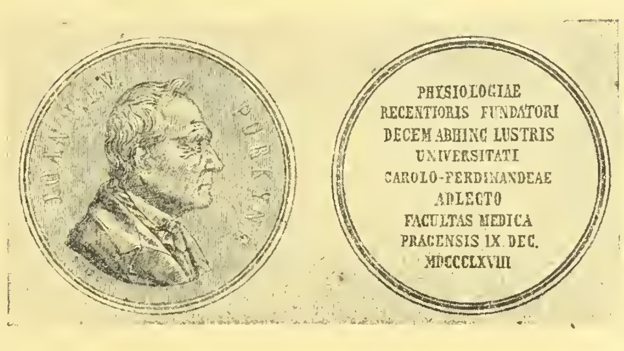


Listopadová nálada. Dle obrazu Strützlova.

rodní rada vydává i francouzskou revui „La Nation Tchèque" (Český národ), jež byla založena profesorem E. Denisem a jež naší věci prokázala nezměrné služby. V Rusku byl založen „Svaz československých spolků", jenž centralisoval naše různé spolky v Rusku a provedl tam akci ve prospěch zajatců a dobrovolníků. V tomto ohledu docíleny znamenité úspěchy. V Petrohradě založen redaktorem B. Pavlů týdeník „Čechoslovák", v Kijevě „Čechoslovan". I v Americe založeny byly nové listy, určené výlučně boji za samostatnost. Před nedávnem založen tam byl anglický měsíčník. Národní rada je nejvyšší orgán naší politické činnosti. Jednotlivé spolky a kolonie přenechaly svou veškeru politickou činnost jen tomuto smyslu požívá nejúplnější důvěry jak v československé Americe, tak i v evropských koloniích. S Prahou je ve stálém spojení, takže naši doma vědí už o celé naší činnosti. Tím způsobem bylo opravdu dosaženo, že naše hnutí rychle rostlo. Representuje asi 2 miliony zahraničních Čechů a podařilo se jí utvořiti jednotný program, jednotnou organisaci a jednotnou práci. Ve všech hlavních městech dohody řídí člen Národní rady naši politickou práci. Prof. Masaryk je v Londýně, a Dr. Štefánik je již přes půl roku v Petrohradě. Slovenská liga v Americe vyslala své delegáty do Evropy, aby spolu s námi pracovali o díle našeho osvobození. Dr. Štěpán Osuský (nynější vyslanec československý v Londýně) pracuje v Paříži, Gustav Košík se obrátil do Ruska. Společná práce Čechů a Slováků je dokonalá. Naše žurnalistická činnost nám především otevřela svět; když naše informační práce před 15 měsíci počala, vědělo se o nás ještě málo. Začali jsme tím, že jsme upozorňovali na chování se našeho národa, na pronásledování našich politiků, žuralistů a vojáků, na to, proč Rakousko začalo tuto válku. Dnes je naše práce dokonána, dnes je podstata Rakousko-Uherska dokonale známa, dnes kde kdo chápe, jaký je to bídný stát a že je nutno jej zničiti. Dnes vychází sta a sta řádek o našich řečech, o nutnosti našeho osvobození, v nejpřednějších francouzských listech. Denně dostáváme řadu nejrůznějších listů, v nichž se o nás píše s nadšením a uznáním. Řada vynikajících Francouzů pracuje za naši svobodu a vzala československou věc za svou. Stejně tomu bylo pozvolna i v Anglii a v Italii. Masaryk nabyl v Anglii značného vlivu, kde úsilovně pracuje jako universitní profesor a spisovatel. Pracuje současně mnoho v tisku a tak má stále příležitost objasňovati, co je toto Rakousko.



Ivan Sergevič Turgeněv. Ke 100 výročí narození tohoto nejznamenitějšího ruského spisovatele.



Pamětní medaile Purkyňova
patří dnes k velmi vzácným ryteckým památkám. Dne 12. prosince je tomu právě 100 let co zakladatel české vědy lékařské Purkyně získal doktorát. Před padesáti léty, když již Purkyně vážně churavěl, byla mu tato zlatá medaile pamětní odevzdána.

PŮJCKA SVOBODY.

Národní Výbor vypisuje nyní první národní půjčku svobody ve výši 1 miliardy. Tato první půjčka národa československého je úplně odlišná od bývalých válečných půjček zkrachovaného státu rakouského. Tyto půjčky nezasluhovaly toho jména. Pro psychologii finančního hospodářství jsou staré rakouské válečné půjčky hotová kuriosita; to bylo vynucováno a nikoliv půjčováno, to nebyly žádné půjčky na reelním podkladě, ale pravé půjčkové „Zeppeliny", Československý stát vypisuje půjčku úplně reelní za nominelní cenu předstupuje i v oboru finančním v plné důstojnosti svobodného národa před národ a nikoliv před spekulanty. Není pochyby, že půjčka bude mnohokráte přepsána. Při té příležitosti podotkli bychom, že by se také doporučovalo, aby stát československý vykupoval pro příští národní poklad československý zlato, které je v soukromých rukou, a jehož množství jistě je značné, poněvadž Rakousko-Uherská banka vykoupila jistě přese všecky své vybídky pramálo, neboť nebylo k ní pražádné důvěry a modus, jak chtěla zlato vykupovati, byl prostě směšný. S hlediska hospodářského představovali bychom si to tak, že za vykoupené zlat odávaly by se poukázky na příští zákonitou zlatou měnu státu československého, což by znamenalo také značné uvolnění peněz a zvláště při výkupu nutných aprovisačních zásob mohlo by to prokazovati dobré služby. Nepochybujeme, že po stránce finanční má český stát předpoklady tak příznivé, jako měl málokterý mladý stát při svém vzniku, přes to, že přišel po starém rakouském zkrachovaném finančním hospodářství, s kterým stát československý musí konečně súčtovati tak, aby ony stavy, které rakouský stát svými znehodnocenými penězi okradl, byly finančně po-

Když měsíc plynul za měsícem, aniž by byl Napoleon jevil snahu uprchnouti, pozbyl i Derval veškeru naději a zmiňoval se o svém ideálu, jako o světci, který více nemůže býti vzkříšen. Rohan, který se znovu stal častějším hostem Dervalových naslouchal mu klidně a strýc ho ode dne ke dni více a více ctil.

Vlivem mírného svého okolí a díky něžnému ošetřování matčinu, zlepšil se záhy jeho duševní i tělesný stav. Líce byly sice dosud vpadlé a vlas šedivý, ale postava se vzpřímila a sil přibývalo. Počal zase navštěvovati skály, provázen Marcelou, jako kdysi. Desátník to schvaloval. „Zachránil ji život, proč by se s ní tedy nemohl oženiti?" Matku Dervalovu, jejíž srdce bylo ztrátou Hoelovou, s níž se ji dostalo vyrozumění, značně zcitlivělé, nenamítala rovněž ničeho proti tomuto spojení. Ubohá žena přešla ponenáhlu do nepřátelského tábora; Bonaparte ji připravil o tři děti, způsobiv její rodině mnohé neštěstí; modlila se proto a prosila denně Boha, aby ráčil Francii od této nestvůry odvrátiti.

Co se dělo s Rohanem věděla krom jeho matky, jedině Marcela. Nervový jeho systém byl dlouhým strádáním a rozčilováním úplně otřesen a jeho mozek vážně ohrožen; byla sice naděje, že se zotaví, leč bylo jisto, že teprve po dlouhé, dlouhé době. Různé známky nasvědčovaly tomu, že neustále ještě miloval vřele svoji sestřenku, ale projevoval svou lásku jen zřídka výbuchy vášnivosti, tak jak to činil kdysi, v prvých dnech své lásky. Nemluvil nikdy o lásce, která se podobala nyní více bratrské přítulnosti a přátelství.

Když konečně nastala zima a mrazy a choroba uvázala strýčka Ewena na lože, stal se Rohan častějším hostem a trpělivým posluchačem unavných jeho válečných povídaček. Časem dal se svésti i Gildas a vypravoval o svém miláčkovi, Maršálku Neyovi. Stala-li se zmínka o Napoleonovi, tu Rohan zmlkl a matka Dervalova se potají křižovala, neboť se vlastně

po mnoho měsíců nebylo ani slechu a jenž již dávno měl býti doma.

Marcela nenáviděla nové poměry a nechodila ani do kostela, neboť zazlívala otci Rollandu, že se připojil ku straně royalistů. Místo, aby šla na mši, chodila co neděli do kapličky na vrcholu skalisek stojící; zde se mohla nerušeně modliti a uvolniti svému stísněnému srdci.

Vesna dozrála a nastalo léto; bílá lilie* vypučela po celé Francii a její lesk naplnil všechna srdce nadějí a žitím. Nyní bylo možno opět volně vydechnouti. Skalinaté pobřeží Bretaně hemžilo se bělavým, šťastným ptactvem na bujných rolích pracovali opět muži a jinoši, jichž svěží spokojené písně závodily s tlukotem filomely. Příroda a člověk zdáli se slaviti obrození svět byl proměněn v nádherně pestré sady a zahrady, lidé zapomínali v radosti nad životem a dobrou úrodou, na přestalé bědy. Jen vojáci bručeli, neboť jejich řemeslu bylo konec.

Když kterési neděle vyšla Marcela z kapličky očekával ji na blízku Rohan. Přistoupila k němu s obvyklým svým slunným úsměvem, nastavujíc mu líc k políbení. Byl velmi bledý a smutný, ale jeho chování bylo normální. Ruku v ruce kráčeli po úzké stezce, po které se před více než rokem ubírali, co snoubenci. Pod nimi zářilo a svítilo moře ve všech barvách: bylo tak tiché a jasné, že zrak až ke dnu pronikal. Kráčeli chvíli mlčky vedle sebe, když se tu konečně Marcela zastavila a pravila: „Vzdalujeme se od domova a já slíbila, že se brzy vrátím."

„Vždyť se můžeme vrátiti," mínil Rohan. A učinili tak ihned. Ani jediné milostné slůvko nevyklouzlo jim ze rtů. Když jim kaplička zmizela z obzoru zastavil se Rohan náhle na ohbí cesty a zahleděv se zamyšleně na širou vodní hladinu, pravil: „Často přemýšlím, co asi nyní dělá a na co myslí."

„Kdo? O kom mluvíš?" tázala se Marcela udiveně.

* Znak francouzských králů rodu Bourbonského. (Pozn. red.)

vznesený, za to však různým zbohatlíkům, kteří měli za papírové zátopy rakouských bankovek zlaté časy, byly prostě jejich zisky rozumnou politikou daňovou odebrány. Zásada státu československého na poli finančním musí býti, že v demokratickém státu nesmí býti chudí, to jest v křiklavém nepoměru a následkem toho nemohou ukojiti ani minimálních požadavků člověka. Otázka je tak důležitá, že nutno se jí zabývati. V tomto směru musí stát československý budovati od základů, neboť dosud ohromné bláznovství lidské nevymřelo: najdeme množství lakotných selek na českém venkově, které dosud shrabují rakouské papírky, my slíce, že mají bůh ví jakou cenu. Tento nesmysl je velkou závadou. Vůbec ve finančním hospodářství vadí nejvíce hloupost lidská. Založením značného národního zlatého pokladu československého, jakož i půjčkou svobody musí se dostati dělnictvu, úřednictvu a vrstvám válkou postiženým do rukou konečně nových hodnotných peněz, našich českých lvů. Otevřením hranic, jakož i zvýšenou výrobou doma bude možno upraviti valutu tak, že české peníze budou skutečně kryty. Nezapomínejme, že hodnota českých peněz bude kryta českou prací, čes. stát musí se zbaviti i na poli finančním všeho příživnictví. Vídeň byla typem takového finančního příživníka a také na poli finančním nutno súčtovati s chromným zlořádem, kterým trpěly nemajetné vrstvy, a který byl v to, že peníze nebyly výrazem práce, nýbrž rakouským švindlem, stejně jako švindlem byly všecky naděje, které malovalo staré Rakousko svým poplatníkům jako pověstné straky na vrbě.

KRONIKA VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ.

Dne 6. listopadu. Ústup na bit. poli mezi Šeldou a Oisou odpoutali jsme se trochu od nepřítele. nepřítel, který narazil na vyklizené posice. Při svém dalším postupu utkal se v ojedinělých srážkách s něm. zadními voji, které nabyly větších rozměrů v lese Mormalu a jihovýchodně Landrecies. Nepřítel stál večer západně Bavai, na východním okraji lesa Mormalu, východně Landrecies a východně Guise. Také mezi Oisou a Mosou provedli jsme větší pohyby. Nepřítel následoval během dne a dospěl západně Mosou na čáru Marle-Dizy-le Gros-Echy. Východně Aisny stáli jsme s ním v bitevním styku severně Le Chesne a západně Beaumontu. Silnější útoky nepřítele u Beaumontu a Lefaune byly odraženy. Jižně Dunu vyrazili Američané za živé palby přes Mosu a pronikli do lesů na východních výsinách Mosy mezi Milly a Vilosnes. — Demobilisace v Rakousku je v plném proudu. — Bavorské vojsko vniklo do Tyrol a a Salcburku. — Wilson odkázal Německo, aby o příměří jednalo s Fochem. Německo poslalo ihned své parlamentáře k vrchnímu veliteli čtyřdohodovému.



Z Černé Hory, znovuobsazené srbským a černohorským vojskem: Most do Staré Podgorice.

Dne 7. listopadu. Západní bojiště: Severovýchodně od Oudenarde postoupili Francouzi přes Šeldu. Mezi Šeldou a Oisou snažili se Angličani prudkými útoky překážeti v plánovitém provádění pohybů, jež zahájili Němci 4. t. m. Těžisko útoků bylo severovýchodně od Valenciennes, jižně od silnic vedoucích do Monsu, u Bavay a u Aulonoy na Sambre. Nepřítel stál večer u Quievrain na západním okraji Bavay-východně od Aulnoy-západně od La Capelle. Mezi Oisou a Aisnou dosáhl Angličan čáry Vins-Rozoy. Po obou stranách překročil Aisnu a stál večer na čáře Vassigny-Porcien a severně od Tourteronu. Mezi Aisnou a Mosou následoval až k Vendresse a Mouzonu. Na východním břehu Mosy pokračovali Američané ve svých prudkých útocích. Podařilo se jim rozšířiti předmostí východně od Dunu.

Dne 8. listopadu. Na západní frontě schylují se boje ke konci. Němci jsou na ústupu z celé Francie. Každou chvilku se čeká německá kapitulace.

Dne 9. listopadu. Západní bojiště: Na západním břehu Šeldy byla vyklizena část Tournai a obsazena Angličany. Mezi Šeldou a Oisou a západně Mosy přeložili Němci svou čáru zpět. Angličané dospěli na čáru Peruvez, západně St. Guislain, západně Maubeuge, východně a jihovýchodně Aresnes a západně Mosy až na čáru Liart-Warty a na Mose západně Sedanu.

„Napoleon! Odstavili ho, je bez pomoci a naděje. Nazývají ho králem Elby; rozumí se, že je to jen nadávka, jeho moc je pro vždy zlomena," odvětil Rohan pohnutě; jeho oči zíraly ztrnule na jediný bod, jeho rty se chvěly. Zatím co hovořil dále zrychlila Marcela krok; „Mistr Arfoll se tentokráte zmýlil, tvrdil-li, že je císař z téže krve a z téhož masa, jako každý jiný člověk. Zdá se mi často, jako by byl nadpozemským tvorem, stínem, snad stínem Boha, neboť si nemohu představiti, že by to mohl obyčejný člověk snésti! Uvaž jen, na statisíce mrtvých, jež každé noci přistupují k jeho loži, volajíce jeho jméno, neboť na jeho rukou lpí jejich krev! Žádný člověk by toho nesnesl — sešílit by musil!"

Marcela nepochopila úplně smysl jeho slov, poznala však že jsou obžalobou jejího ideálu a to v ní vzbudilo hněv. Když však pohlédla do bledé a vyhublé tváře a ztrnulých, bezvýrazných očí svého ženicha, zmocnil se jí opět soucit a bolest. Aby ho odvrátila od tohoto hovoru, poznamenala něžně: „Strýček se často po tobě ptá, a považuje to za nezdvořilost, že k nám nikdy nepřijdeš."

Rohan neodpověděl, nýbrž propukl v onen pronikavý, příšerný řehot, jenž naháněl Marcele strach a vesničany nutil k domněce, že není při rozumu, ba že je i nebezpečný. A zase kráčeli mlčky dále a Marcela se divila, že ji Rohan provázel až k desátníkově chaloupce. Zde se zastavila, aby se rozloučila, odvětil jí však klidně: „Navštívím strýčka, přeje-li si toho."

Marcela se ulekla, neboť toho si právě nepřála. Chtěla uvésti hovor jen do jiného směru, když se zmiňovala o strýčkovi. Bála se setkání obou těchto lidí, jichž povahy se tak zásadně odlišovaly. Poněvadž však nemohla odporovati zapřísáhala Rohana nemluviti se strýčkem ani slůvka o císaři, k čemuž ochotně svolil. Pak vstoupili do chýže. Desátník seděl

jako obyčejně v lenošce a četl noviny. Marcela přistoupila k němu první a nakloníc se nad něho, pravila s úsměvem: „Strýčku, přivádím vám hosta!"

Desátník vzhlédl a uzřel před sebou sehnutou postavu člověka šedivých vlasů, jehož tvář mu připadala známou. Protřel si oči a tu teprve poznal Rohana: „To's ty, hochu? U čerta, jak jsi se změnil! Zprvu jsem tě ani nepoznal!"

„Ano, strýčku Ewene, jsem to já!" odvětil Rohan chladně a na to si potřásli pohnutě rukama.

„Pravím ti Marcelo, je to odvážný hoch a má lví srdce — pozorovati, když se zdráhal chopiti se zbraně. Také mistr ale v hlavě to, jak se zdá, nemá úplně v pořádku. Bylo to již pozorovati, když se zdráhal chopiti se zbraně. Také mistr Arfoll nemá hlavu pohromadě, a Rohana tím nakazil — je to jako horečka. Odpouštím mu proto všechno, poněvadž ho nelze skutečně hnáti k zodpovědnosti," vysvětloval Derval, když Rohan odešel.

Že sám trpěl fixní myšlenkou, to by ubohý stařík nebyl doznal, ani kdyby mu to byli všichni lidé do očí tvrdili.

34.

NÁVRAT.

Léto se chýlilo ke konci a Francie sladce snila za zpěvu žalmů a modliteb. Skeptikové nad tím kroutili hlavou, revolucionáři pořádali tajné schůzky a císařská garda předpovídala divoké bouře, leč nová dynastie odpočívala klidně na měkkých lenoškách modlíc se růženec. Zajatý lev neprojevoval sebemenší známky životní. Nepokojně a ke skoku připraven procházel se úzkou svou klecí. Časem se mluvilo o jeho zaměstnání, evropští králové se tomu smáli — ať se jen vykřičí, jak mu libo!

Dne 10. Listopadu. Západní bojiště: Mezi Šeldou a Mosou pronásledovali Angličaní ustupující vojsko německé přes Bonsée-Lonze-St. Chislain-Maubeuge.. Trelona přes Sormonne západně Charleville.

Dne 11. listopadu. Na západě uzavřeno příměří mezi čtyřdohodu a Německem. Válka tím ukončena.

SMĚS.

Československé národní shromáždění zasedalo v posledních dnech v Praze za účasti 228 poslanců a zástupců různých korporací. Národní shromáždění, proklamovalo československou republiku a zvolilo presidentem prof. Masaryka, kdežto dr. Kramář byl zvolen ministerským předsedou zároveň utvořeno české ministerstvo.

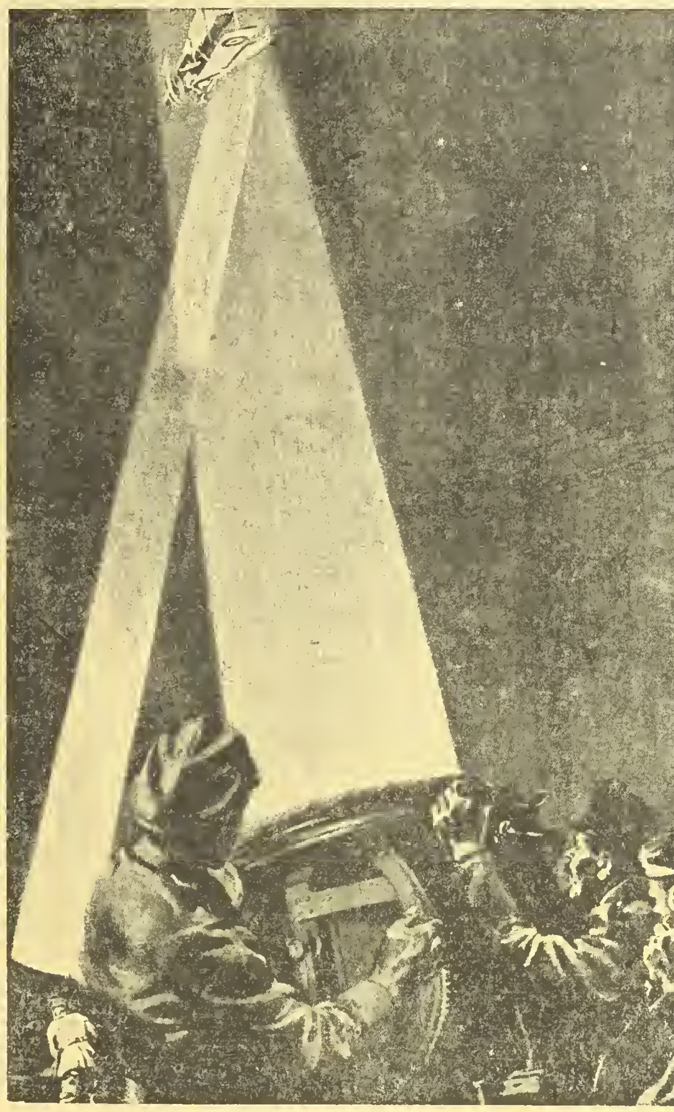
Pohřeb rakouského parlamentu. Rakouský parlament sešel se dne 12. listopadu dopoledne k poslední schůzi své. President dr. Gross pronesl jen pohřební řeč nad parlamentem a prohlásil, že parlament nemá žádný úkol více. Pak se parlament na vždy rozešel.... Škoda ho není.

Republika německo-rakouská. Republika německá byla proklamována v úterý, dne 12. listopadu ve Vídni. Nešlo to bez krve. Vídeňští komunisté pokusili se o útok na parlament a vyvolali paniku, za které 2 osoby zabity a 38 zraněno. Pokus komunistického převratu se nepodařil, je ale obava, že bude opětován.

Naprosté vítězství socialismu v Německu? Významný obrat v Německu, doprovázený revolučními výbuchy, je charakteristický zvláště svým socialistickým rázem, takže — nenastanou-li jiné skutečnosti — mohli bychom mluviti o skutečném vítězství socilasmu v Německu, v tom Německu, které celým svým vývojem a prací bylo založeno na čistě socialismu nepřátelských principech, na kapitalistických, imperialistických a protidemokratických řádech. A dnes, zdá se, rodí se z tohoto Německa skutečná socialistická republika, jež musí také zvítěziti na celé čáře v tom okamžiku, kdy všecky složky socialistické z Německa utvoří pevný blok, vytvořený hlavně jednotným postupem Scheidemannovců se socialisty neodvislými. Pozoruhodno jest, že v tomto po středověku založeném militarismem prožraném, dobyvačném, uchvatitelském, kapitalistickém a každému demokratičtěj. duchu nepřátelskému dému demokratičtějšímu duchu v nepřátelském Německu není nidke u buržoasie německé obava a strach z dalšího vývoje věcí, s kterou se často setkvme u buržoasie naší.

Bernard Bolzano zaujímá v boji za uvědomění našeho lidu na počátku minulého století zvlášt vynikající místo a jest zajímavo, že tento buditel nebyl národnosti české, nýbrž původem Vlach, jemuž žalostno bylo pozorovati, jak český lid se odnárodňuje. Bolzano narodil se r. 1781 v Praze, kde otec jeho byl obchodníkem. Ode mládí byl ducha rozjímavého, takže mu odporučován za povolání stav učitelský, on však šel na kněžství, neboť věděl, že chtěl-li tehdy býti kněz učitelem lidu, daleko více dokázal než učitel z povolání. Vystudovav s velikým úspěchem stal se učitelem náboženství na universitě pražské. Jeho přednášky byly vedeny vědecky, opřené o doklady z dějin a filosofické výklady jeho přilákaly záhy veliký počet posluchačů. Tehdy na universitě přednášelo se latinsky, tak jako latiny používáno u úřadů. Když pak císař Josef nastoupil vládu, zavedl místo ni němčinu, jež se všude tak rozšířila, že většina lidu v Čechách věřila již ve splynutí našeho národu s německým. Zvláště inteligence češství zcela zapírala.. Bolzano však ve svých výkladech překypoval láskou k Čechám, vykládal jak u nás bývalo, když měli jsme ještě samostatnost, kdy jméno české s úctou vyslovováno bylo kdys po celé Evropě. Poučoval, že láska k vlasti je největší cností člověka a lidé, kteří vlast zapírají, činí tak většinou z pohodlných a zištných důvodů. Sbíral peníze pro chudé studenty, vyučoval doma v bytě svém bezplatně množství dítek a tak vychoval národu našemu prvé uvědomělé vlastence. Pokrokovost jeho i vlastenectví zjednalo mu ovšem i mnoho nepřátel a tak obviněn byv z kacířství ztratil úřad učitelský. Za bouřlivého roku osmačtyřicátého — právě před 70 léty — zemřel dočkav se s radostí mnohých ústupků, jež tehdy nám učiněny býti musily.

Nová přísaha. Charakteristická je formule nové přísahy vojska československého. Nedovolává se pojmu starého Boha, jménem něhož bylo v této válce tolik vražděno, nepřisahá se při modle absolutismu, ale přísaha začíná důstojně a lze říci upřímně religiosně: „Přísaháme při všem, co je nám svaté a v plné shodě se svým svědomím'. Nikoliv tedy poslušnost zotročených duší ve jménu vnucené představy Boha, nýbrž poslušnost řízená hlasem rozumu i srdce, dovolávající se nejsvětějších pocitů lidských a svědomí. Vidíme v tom svěží van nového věku nového cítění, přísaha je nikoliv již v nějaké hrůze před drtivou pěstí a vnuceném pojmu, jejž každý si představuje jinak, nýbrž



Rakouská aviatická služba v poli.

níce a jsouce přesvědčení, že císařká věc je nyní vyhrána.

Rohan chodil jako stín. Mlčky naslouchal tirádám staříkovým doufaje neustále, že se situace přece jen změní; leč jeho naděje hasla den ke dni. Kamkoli Napoleon vkročil, všude vyvstávaly nové voje, jakoby ze země vzrostly; jeho hlas zalchal od údolí do údolí vykouzluje nové a nové řady bojovníků.

Rovněž i Marcela byla zachvácena hrozným bonapartistickým nadšením a to působilo na Rohana nejděsněji. V očích ji plál nový oheň a její, jinak bledé, líce zahořely nadšením, když strýc počal hřímati staré svoje historky; ssála přímo každé jeho slovo a zdálo se, že se celá její bytost úplně změnila. Rohan ji s tichým zděšením pozoroval, vyhýbaje se jejímu zraku. Což tak rychle zapomněla na všechny útrapy a muka, jež vytrpěl? Což nepochopovala, že věc, jež ji působila takovou radost, byla znamením jeho zhouby?...

Rohan neměl klidu ani doma, ani u Dervalových; hnalo ho to ven, do nitra země, do starých jeho skrýší a útulků. Jen tam nalézal rovnováhu své duše a potřebný klid. Ode dne, kdy došla do Kromlaix zpráva o smíření Neye s Bonapartem nepromluvil s Marcelou ani slova více; ba, vyhýbal se ji úzkostně. Dosud byl volný; úřady ho nestihaly, neboť měly důležitější na práci: pozorovalit odvážnou hru Napoleonovu, jak by přelstil své odpůrce. Rohan, byl ovšem dosti rozumný a každým okamžikem očekával nové stíhání. Obávaje se nejhoršího, prožíval většinu času venku, na šírém moři.

Kteréhosi klidného slunečního jitra nemohl více odolati, aby nenavštívil všechna ona místa, kde tolik, tolik vytrpěl. Nalezl kathedrálu oživenou legiemi mořského ptactva, které se navrátily z jižních krajin, aby tu stavěly svá hnízda a vyvedly svoje mláďata. V „trou" byly dosud zřejmé stopy někdejšího jeho boje s četníky. Vzpomínky Rohana drtily a spěchal proto, temnou, klikatinou chodeb do své vzdušné skrýše v

vypravovalo o mrtvém, jehož desátník, jakož i Marcela zařadili za světce.

Kteréhosi večera, když hebká přikrývka sněhová halila kraj, a celý svět dýchal pokojem a mírem, přiblížil se Rohan k Marcele sedící u kolovrátku a pravil pohnutě: „Vzpomínáš si, co jsi mi tenkráte slíbila, když jsem tě vynesl z kathedrály svatého Gilda? Pravila jsi tehdy, že mě miluješ a že se staneš moji ženou."

„Ano, pamatuji se."

„A chceš nyní dostati svému slovu?"

„Váhala okamžik s odpovědí, pak naň ale pohlédla svýma krásnýma, věrnýma, hnědýma očima a odvětila: „Ano, Rohane, ovšem když k tomu strýček svolí."

„Ale nejsem více oním spokojeným, odvážným Rohanem jako kdysi a obávám se, že jím ani již více nebudu. Uvaž to jen náležitě! Jsi krásnou dívkou a najde se jistě mnoho hochů, kteří tě budou milovati a o tebe se ucházeti."

„Miluji však pouze tebe, Rohane, odvětila stydlivě.

Derval jim milerád udělil svoje požehnání. Vdova promluvila s otcem Rollandem, který se ochotně uvolil, vyžádati povolení biskupovo, které bylo při spojení tak blízkých příbuzných nutné. Když se to rozneslo vsí, potřásali mnozí hlavou, nemohouce pochopiti, že si Marcela béře pološíleného, ač toho nemá naprosto zapotřebí. Jmenovitě Michal Grallon ujišťoval, že biskup nedá svolení ku sňatku s tak nebezpečným člověkem. Biskup však byl jiných názorů a nekladl žádných překážek, takže byly oddavky stanoveny na jaro.

Počátkem března 1815 vstoupil Rohan zářivého obličeje do Dervalovy kuchyně a přistihl Marcelu samotnou. Nastavila mu bez rozpaků líc k políbení.

„Jaro je tu. Pohleď jen Marcelo, co jsem ti přinesl."

V Bretani se rozlišuje roční doba dle květů a bylo usneseno, že jakmile „fialky rozkvetou bude svatba. Marcela se za-

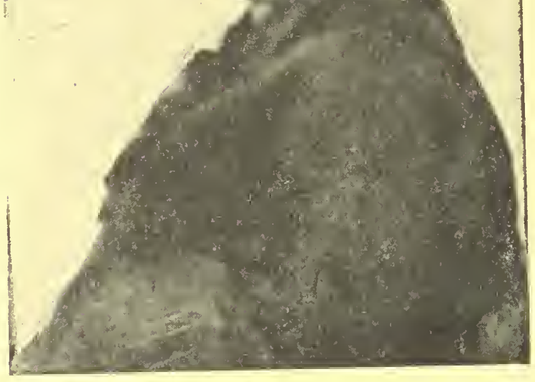
...ho, jež jde z hlubin duše uvědomělého občana a člověka. I to souvisí s hlubokou změnou nazírání na otázku mravní, která objevuje se před zraky našimi. Místo morálky otroka nastupuje mravnost volného čověka, to, co bychom nazvali hlasem svědomí a srdce.

Josef Manes. Nedávno přinesly denní listy zajímavou zprávu o tom, jak zástupce ministerstva osvěty meškal v Praze, chtěje získati pro Vídeň některé z obrazů Manesových, avšak dostalo se mu košem. Byl to zase jeden z těch opozděných zájmů o naše umělce. Význam Manesův oceněn byl zatím již dávno i v cizině. Je jedním z nejčeštějších umělců, jenž zanechal v tomto směru hluboký vliv na umělecký dorost náš. Z malířské rodiny Manesů zaujal Josef Manes (* 1820 v Praze) nejpřednější místo. Již patnáctiletý přijat byl do akademie a vyznamenán po 4 létech za komposici „Libuše rozsuzuje oba rovaděné bratry" a pak za „Setkání Oldřicha s Boženou". Jak viděti od počátku volil látku ku obrazům z dějin českých. Jeho nejlepšími pracemi v tomto směru jsou obrazy k rukopisu královdvorskému", „Žižkovo narození a smrt", „Mládí a smrt knížete Václava", „deska staroměstského orloje", „studie národopisné" atd. Kde šlo o vlasteneckou činnost osvětovou, nikde nescházel: byl výborem „Slovanské Lípy", spoluzakladatelem „Jednoty výtvarných umělců", „Umělecké Besedy" atd. Pro Národní gardu r. 1848 maloval prapor s obrazem sv. Václava, dále četné diplomy a malby dekorační. R. 1869 účastnil se pouti do Moskvy. Zemřel r. 1871.

Konejte sbírky na pozůstalé po legionářích! Je-li samostatný náš stát dnes faktem, nesmíme zapomínat, že byl vybojován zbraní. Podařilo-li se provést nynější státní převrat v takovém klidu a pořádku, stalo se tak proto, že krváceli a obětovali své životy a vše ostatní jiní. Jsme-li dnes živi jako svobodní občané, jest to zásluhou jejich, těch, kdo umřeli v boji. Naše ženy a děti jsou dnes svobodny a šťastny, protože tisíce jiných žen a dětí ovdovělo a osiřelo. Žen a dětí po našich padlých legionářích. Kdo dovede ocenit svůj stav nynější, musí vděčně vzpomínati těchto bojovníků i jejich pozůsatlých. Zahajujte ihned všude sbírky a přispějte každý, čím můžete!

Demobilisace v něm. Rakousku. Státní rada usnesla se o odzbrojení armády takto: Všichni německo-rakouští vojáci, kteří překročili 42. rok, mají býti propuštěni. Sproštění nejsou povinni nastoupiti. Všichni dovolenci jest-li se nehlásí dobrovolně, nejsou také povinni nastoupiti. To platí též pro vrátivší se válečné zajaté. Všichni nepropuštění vojáci musí dosud sloužiti.

Na adresu bývalého císaře. Krátce před abdikací císaře Viléma četli jsme v denním tisku, tento otevřený list císaři Vilémovi: „Byl's na bojišti, když za hřmění děl, rachotu pušek a praskotu granátů statisíce mužů na Tvůj povel bylo hnáno v náruč smrti? Byl's v zákopech, když tam naši otcové, bratří a synové v mrazu i dešti, v chladu a žízni, dnem i nocí podle Tvé vůle hleděli smrti v tvář? Byl's na moři, když sta lidí s lodí Tvým torpedem zničené, bez pomoci klesalo do hlubin? Viděl's pobořena města, spálené vesnice a zpustošená pole? Viděl's kalužiny krve lidské, hromady mrtvol, tisíce zohavených těl? Slyšel's výkřiky hrůzy a zoufalství, sténání a vzdechy raněných a umírajících? Neslyšíš nářek a pláč vdov a sirotků, neslyšíš klnutí milionů lidí zmrzačených, vyhladovělých, ožebračených? Již při pouhém pomyšlení na zkázu ohavnosti, útrapy a bolesti Tebou zaviněné rozechvívá se duše, svírá se srdce a oči slzami se zalévají, což není v Tobě kousku citu a svědomí? Nejsi hoden života. Jdi a dej své tělo na pospas vodním dravcům, budeš jim aspoň k užitku. Invalidé, vdovy a sirotci."



Hraběnka Coudenhovová, choť bývalého českého místodržitele je ve vyšetřování pro podvody v Červeném kříži.

ZDRAVOTNICTVÍ.

Síra je všeobecně známou a používá se jí hojně v medicině. Požije-li se síra vnitřně, přijde brzy do šťáv těla, jež úplně pronikne. Mnoho síry vnitřně však není radno bráti, protože působí rušivě na zažívadla. Síra zvýšuje činnost kůže a sliznic, zvláště dýchadel. Proto užívá se jí v mnohých případech ku snadnějšímu odkašlávání. Také stolici podporuje a proto mnohá projímadla obsahují v sobě sírný květ. Samotnou síru neb sírný květ jako projímadlo užívati není radno, poněvadž, jak již bylo řečeno, působí nepříznivě na trávení, zejména bylo-li užito větších dávek. Průměrná dávka síry ku vnitrnému užívání může obnášeti 2 gr. a možno ji až čtyřikráte denně opakovati po několik dní, načež nutno přestati. Více užívá se síry k zevnímu mazání. Sírný květ, který se ve všech případech místo síry, jiř nemožn na tak jemný prášek umleti, užívá, jest součásti mastí proti osutinám na kůži, lišejům a zvláště proti svrabu. (Peruvianský balsám však je proti svrabu účinnější.) Také do koupelí přidává se síra ve způsobě sírných jater.

Soda (Dvojuhličitan sodnatý). K účelům lékařským používá se nejvíce dvojuhličitanu sodnatého (Soda bicarbona, Natrium bicarbonicum). Bílá tato sůl rozpouští se snadno ve vodě a dodává jí příjemně lahodivé chuti. Na špičku kuchyňského nože sody bicarbony do skleničky vody poskytuje osvědčený lék proti kyselému říhání ze žaludku, jakož i proti pálení žáhy, šumící prášky, které užívají se při nevolnostech žaludku a bolení hlavy od žaludku, sestávají ze 2 částí dvojuhličitanu sodnatého a 1 části kyseliny vinné. Vhodí-li se do vody, vyvinuje se prudce kyselina uhličitá a proto voda šumí. Braní větších dávek sody není prospěšné, rovněž pravidelné každodenní užívání

Sodovka jest voda nasycená kyselinou uhličitou a slouží jako osvěžující nápoj. Všecky osoby však nemohou píti sodovku a vůbec nápoje, obsahující kyselinu uhličitou. Kdo trpí poruchou trávení, nadýmáním neb chudokrevností není sodovka prospěšnou. Není také dobře ani těm, kdož ji dobře snáší, pití při jídle, neb brzy po jídle větší množství, poněvadž sodovka neutralisuje žaludeční kyseliny a ty pak nejsou s to, rozložiti bílkoviny. Sodovka osvědčuje se také někdy při zahlenování dýchadel, ale nesmí býti pita ledová. Nejlépe prospívá v takových případech, když do studené sodovky přidá se trochu teplého mléka. Sodovky všelijak barvené nebo s chutěmi nelze doporučovati, protože mohou obsahovati škodlivé látky. Prodávají se citronovky, v nichž po citroně není potuchy, malinovky bez malin, oslazené cukrem neb docela cukerinem, jímž příslušné chuti dodává se různými chemickými přípravky, které jak již vícekráte bylo prokázáno, mohou obsahovati nebezpečné jedy. Také ze syfonu není radno sodovku píti, neboť někdy hlava hlava syfonu obsahuje olovo, které se v sodovce rozpouští.

rděla, a schovala podávanou jí kytičku fialek za ňadra, blaženě se při tom usmívajíc. Rohan ji něžně objal a ona přitulivši se k němu, zahleděla se mu dlouze do očí.

Náhle se dveře prudce rozletěly a strýc Ewen, mávaje v ruce novinami vřítil se k smrti bledý dovnitř: „Marcelo! Rohane! Slyšte jen, jaké noviny!"

„Co pak se stalo? tázala se překvapeně Marcela, vyprostíc se z náručí ženichovy.

„Ať zhynou Bourboni!" řval stařec, jako ďáblem posedlý. „Dne prvního března přistihl císař v Cannes a táhne na Paříž! Vive l'empereur!"

Rohan klesl, jakoby mu srdce probodl s pronikavým výkřikem k zemi — — — — — — — —

Zprava o útěku Napoleonově se záhy potvrdila. Chovaje se po dlouhé měsíce zajetí zdánlivě úplně klidně, podařilo se mu jak známo, uprchnouti, kteréhosi dne z klece a v čele tisíce mužů přistáti na francouzském pobřeží.

Tato zvěst zastihla Rohana jako blesk a přímo ho zdrtila. Pro něho znamenal návrat císařův nové pronásledování, bědy, zoufalství a smrt. Proč to Bůh dopustil, co tím chtěl dokázati? Když zmizel císařský mor, zavládly ve Francii klid a mír. Měšťané si volně oddechli a spolu s Rohanem, doufali, že zavládne pro vždy pokoj.

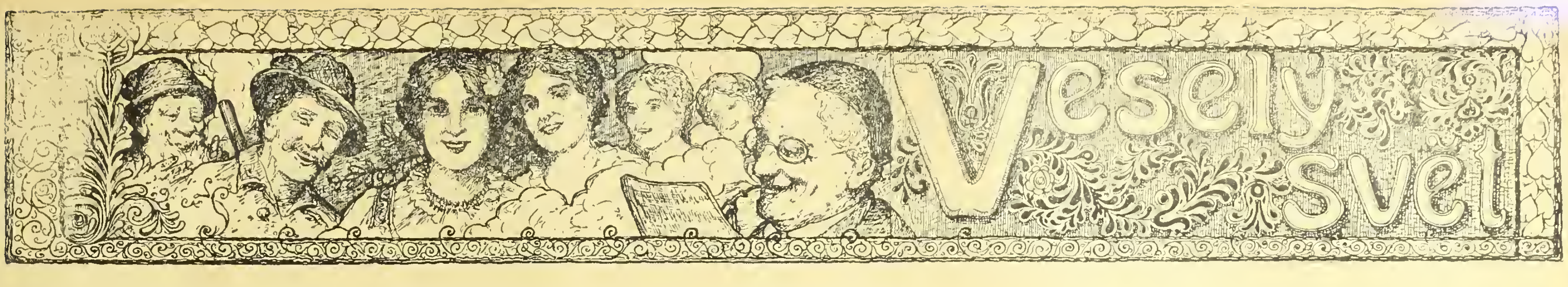
Jeho utrýzněný mozek se zvolna ze všech rozčilení zotavil, až konečně zmizeli poslední stopy následků utrpení; dodal si dokonce odvahy sáhnouti znovu po posvátném poháru lásky. V okamžiku, kdy se zdálo, že ho Bůh odškodní za všechna muka, jež vytrpěl zatáhlo se nebe znovu a všechny jeho naděje byly rázem zmařený!

Zatím, co se Evropa zachvívala, jako za zemětřesení, trůny kolísaly a králové vyděšeným zrakem vzájemně na sebe pohlíželi, chvěl se Rohan jako zvadlý list. Za jedinou noc sestaral k nepoznání. „Bohorodička nenávistná" vyslyšela sice

jeho prosbu, ale jen proto, aby ho tím více zklamala. Svrhla sice Avatara, ale jen proto, aby ho za krátko znovu dosadila na staré místo. Z počátku se věci nevěřilo. Kněžstvo zaklínalo a tonulo v modlení, royalisti krčili rameny jakoby chtěli říci: „Je to jen malá aféra a brzy se vyřídí." Leč každý nový den přinášel důležité zprávy. Nejen že se Bonaparte vrátil, ale i nová armáda se jako mračna vzmahájící bouře kolem něho hromadila.

Při myšlence na starého Dervala, zachvacoval Rohana tentýž pocit zděšení, jako při vzpomínce na císaře; zdálo se že návrat starcova ideálu obnovil mu v žilách nový život. Ve známé napoleonské póse, belhal se hrdě, klobouk na hlavě, vyzývaje hledě lidem do tváře a šňupaje časem po způsobu své modly. Jeho líce byly sice dosud vpadlé a nohy slabé, leč to nevadilo, neboť nyní se mu nesměl nikdo více vysmívati. Jeho pán byl obrozen a on s ním. Tak jako potůček, jenž po dlouhém dešti rozvodněn podobá se moři, zalévaje lučiny, pole a daleké krajiny, právě tak dmula se prsa starého desátníka bouří, jež zachvátila celou Francii. Velcí politikové si ovšem sotva všimli rozbouřeného jeho nitra, právě tak jako by byl Bůh či filosof považoval za nicotné, záchvěvy jejich duše, jež se jim zdáli nad jiné bouřlivé. Svět velikánů jest pouze zmnohonásobněným světem filigránů, duch Napoleonův byl nekonečně zvětšeným duchem desátníka Dervala. — — — — —

Kromlaix bylo stále ještě tak royalistickým, jako od dávna; proto vyzývané a vítězné chování Dervalovo podrobilo pohoršení. Všeobecně bylo rozhodnuto staříka pořádně stlouci, jestliže svoje veliké nadšení neomezí na svou chalupu. Rozkročen, tabatěrku v ruce à la Napoleon, hřměl na Gildase, který si sice přál Napoleonova vítězství, leč považoval ho za neuskutečitelné, pokud maršál Ney stál při králi. Když však nadešel den, kdy Ney se s otevřenou náručí dal do služeb bývalého svého mistra, objali se strýc i synovec, slzy radosti ro-



V redakci „Neue Freie Presse".

Moric Benedikt k podřízenému redaktorovi po podání Burianovy noty Wilsonovi: „Sie Arnstein, jestli ještě jednou napíšou o Wilsonovi, že je starý komediant, poletěj na hodinu z redakce."

Týž k témuž po podání Wilsonovy noty Burianovi: „Sie, Arnstein, už tři neděle řáděj v mém listě, jako prostitutka a píšou o tom starém komediantovi Wilsonovi, že je poctivým soudcem světa. Jestli to napíšou ještě jednou, poletěj na hodinu!"

*

Zrádné přísloví.

Michal čte v příslovích a pořekadlech: „Čí chleba jíš, toho píseň zpívej!" Michal zbledne a koktá: „Ne, to by tak ještě scházelo — tohle přísloví se musí zkasírovat — jak v Rakousku, tak v Německu. Štěstí, že na to Vašek ještě nepřišel."

*

Vše je možné.

Venkovan stojí v Praze u mostu arcivévody Františka Ferdinanda a diví se: Pro pána krále, a kde je ta řetězová lávka?

Pražan: Holečku ta je pryč!

Venkovan: Snad se jí nezmocnil taky ten řetězový obchod?!

*

Poznámky.

Zdá se, že Hussarek byl posledním husarským kouskem Rakouska.

*

Po vyklizení Ostende konstatovali němečtí holiči neobyčejný příliv lidí, kteří si dávali přistřihovati knír „Es ist erreicht" na anglický knírek.

*

Žijeme v době překvapujících objevů. On našel v sobě demokratickou žílu a provádí (z boží milosti?) demokracii Německa. A rakouský ministr zeměbrany zase shledal, že rakouská armáda je — demokratická...

*

V Rakousku velezrádců utěšeně přibývá. Nyní jsou jimi i Němci. Velezrádným hnutím jsou dosud ušetřeni jen lokajové z ministerstev.

*

Po bitvě u Sadové se říkalo v Německu, že onu bitvu vyhráli pruští kantoři. Nynější bitvy zase vyhrávají profesoři (Wilson a Masaryk) a žurnalisté (Loyd George a Clemenceau) nad generály a princi.

*

Kolosální Hindenburgův pomník v Berlíně dosvědčuje pravdivost starého přísloví: Nechvalte dne před večerem.

*

Z vídeňského humoru.

Na jisté hlavní třídě vídeňské bydlí bohatý velkoobchodník vínem, který má kdesi v předměstí velký vinný sklep. Jednoho dne dostal dopis, ve kterém mu anonymní pisatel sděluje, že několik zlodějů stále ho okrádá o menší množství vína, ale že příští noc provedou velkou krádež a vyprázdní celý jeho sklep. Obchodník nemálo byl rozčilen a večer se sebral a šel sám hlídat své vinné zásoby. Vyhledal si úkryt ve velkém sudě, nabil revolver a čekal, stále čekal. Bylo ráno, zloději nepřišli a obchodník mrzut vracel se domů. Jaké však bylo jeho překvapení, když nalezl svůj byt násilím otevřený a úplně vyloupený. Peníze, šaty, prádlo, peřiny, ba i několik kusů nábytku zloději odvlekli. Po zlodějích ovšem ani stopy.

*

Zrnka.

I nejstarší učenec bývá proklínán sazeči, má-li nečitelný rukopis.

Tak rád by leckdo vykonal něco mimořádného, ale nepřijde pro samé přípravy ani k tomu, aby provedl něco řádného.

Jako ztracené brejle a klíče, tak i štěstí nalezneme teprve pak, když jsme je přestali hledati.

Těžko provést!

Učňův monolog: Mistr mně řekl: Táhni a seber svých pět švestek. Jemu se to pěkně řekne! Ale kde těch pět švestek za dnešní ovocné mizerie dostanu?

*

Praktický.



„Představ si jen, lékař mi uložil, abych po celičký rok se vystříhal piva."

„Nuže, a co hodláš učiniti?"

„Půjdu na radu k jinému lékaři."

*

Neobyčejné slovo ze ženských úst.



„Paní Krajícová prý rozhodně není hezká."

„Ta je tak škaredá, jako — — já."

*

Vyrovnání.

„Můj drahý," zašeptala, všecka se chvějíc, „nyní, když jsme se vzali musím ti sděliti moje tajemství."

„Co pak je to, srdéčko moje?" ptal se jí mírně.

„Můžeš-li mi odpustiti, že jsem tě přelhala?" zanaříkala smutně. „Moje, ano, moje levé oko je skleněné."

„To nevadí, to nevadí, dušinko," řekl jí, „brilanty v prstenu jejž jsem ti co svatební dar věnoval — jsou rovněž ze skla."

Rodina národů.

Rodina rakouských národů se rozchází a poskytuje zvláštní pohled: Ještě nikdy neutíkaly děti z otcovského domu s takovým jásotem a spěchem, jako tyto.

*

Povzdech.

Potekční dítě čte o zasobování mosazných klik, jež budou nahražený dřevěnými: „Ouvej, to bude teď zlé pucování klik; to si člověk při tom zadře třísku."

*

Omluva.

Dcera k otci, jenž poprve pozval jejího ženicha k obědu: „A nezdálo se ti tatínku, že byl Dolfík dnes velmi zamlklý?" - Otec (přesvědčivě): Pro samé jídlo — chudák ani k slovu nepřiel."

*

Ve kole.

Učitel (k dětem, které zastihl, jak si hrají na vojáky: „A poslouchej Oldřichu, proč pak říkáte Franckovi generál?"

Oldřich: „Inu prosím pane učitel — on má z nás jediný boty."

*

Taé věno.

Zprostředkovatel sňatků: „A jaké věno, prosím?" — Vdavekchtivá: „Dlouholetá zkušenost a prakse, aristokratické styky a jistý roční příjem."

*

Dvě anekdoty Bedřicha Velikého.

Jak známo, zmocňoval se Bedřicha Velikého za jistých okolností náhle hněv, stačilo však často jen několik slov, by byl opět uklidněn, jak ukazuje následující příklad: Při jedné projížďce v okolí Postunimi převrhl se královský kočár a přes to, že si král neublížil nikterak, zmocnil se jej prudký hněv a pozvedl hůl aby uhodil jí kočího. Tento uhnul se obratně ráně a pravil: „Což pak vaše veličenstvo neprohrálo nikdy bitvu?" — Bedřich nemohl se při tomto srovnání ubrániti smíchu a hněv jeho úplně zmizel.

Na jedné ze svých procházek setkal se Bedřich Veliký se starým invalidou, který měl velkou jizvu v obličeji. „Pověz, starý, při které hospodské rvačce utržil jsi tuto ránu?" — „U Kolína," pravil invalida, „kde vaše veličenstvo musilo zaplatiti cech."

*

Z vojenského humoru..

Generállaitnant Imhof paša vypravuje tuto veselou historku o zesnulém polním maršálovi Goltz-pašovi, udavší se v tureckých manévrech v r. 1909: Jedna z divisí přešla řeku pomocí lodicového mostu, na rychlo zbudovaného. Přes velikou námahu kráčely oddíly vojska svěže a křepce do míst určených. Vyšší štáby zůstaly však ještě zpět, konána porada a pak zavznělo: „Do nových pobytů! Správa manevrů, která zůstala o 15 km pozadu, dorazila již za úplné tmy na jakousi zvýšenou planinu za řekou a tu shledáno — že úplně zabloudila v kraji, v němž nebylo jediné cesty. My stáli bezradně v poli, ani světélka nebylo k spatření, ani žádný hřmot neupozorňoval nás, kam bychom se měli obrátit. Raděno sem, raděno tam. Výzvědové byli vysláni, ale vraceli se bezvýsledně zpět. Konečně řekl polní maršálek: „Imhoffe pašo, štěkejte!" Měl jsem za to, že jsem špatně slyšel a otázal jsem se: „Co že mám dělati?" — „Nu štěkat, co možná silně štěkat! zněla odpověď. Zvyklý jako důstojník každý rozkaz bez uvažování vykonati, jal jsem se štěkati, stále silněji a jak mne později ujišťovali velice zdařile: „haf, haf, hof, haf!" A netrvalo to ani půl minuty a výsledek počínání se objevil. Z pravé strany ozval se štěkot skutečného psa a my byli z nemilé situace osvobozeni. Jedouce po hlase dostali jsme se záhy do vsi. Polní maršálek uhodil se spokojeně do stehna a řekl: „Tak vidíte, starý trik se opětně osvědčil."

Majitel: „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydava zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ

ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.

Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.

Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejí. — Příspěvky honoruji se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 48.



Jednotlivá čísla 50 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 26·—, půlletně K 13·—, čtvtletně K 6·50.

Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 28. LISTOPADU 1918.

Zahájení Národního Shromáždění v Praze.



První doba české svobody. — Československá vláda v Praze. — Organisace československé armády. — Obtíže republiky německo-rakouské. Budapest a Vídeň budou obsazeny čtyřdohodovým vojskem.

KONEC SVĚTOVÉ VÁLKY.

Válka je u konce — německé armády vyklizují už západní břeh Rýna odevzdávají své zbraně vítězům. Jen v Uhrách se ještě bojuje proti maďarskému vojsku, které nechce vykliditi Slovensko a v bolševickém Rusku dojde k posledním operacím, za účelem odstranění maximalistické vlády. Leč tyto operace nespadají už do rámce pravidelné války a mohl proto v poslední schůzi anglické sněmovny právem říci Lloyd George, že skončena nejukrutnější a nejstrašnější válka, jaká kdy masakrovala lidstvo. Anglický ministerský předseda vyslovil dále naději, že skončena byla poslední všech válek. Není teď na čase řečnit, neboť naše srdce přetékají díkem, který nenálezal slov. Anglický ministerský předseda vyjéádřil jistě v uvedených větách myšlenky a city všech národů kulturních a nesmírných milionů lidí, kterým válka způsobila nezměrné útrapy, jimž vyrvala nepřehledne řady mužů, synů a otců z náruče a předčasně uvrhla je v nespočetné hroby. Také český národ, na nějž válka sáhla rukou nejsurovější, jemuž bylo za války snášeti muka nad jiná krutější, jenž podoben byl obětem a zkouškám ze všech nejtěžším, připojuje se k projevu anglického státníka s myslí a srdcem, přeplněnými stejnými dojmy myšlenkami a city a nad to ještě upřímnou neskonalou vděčností ke všem, kdož mu pomohli



Z hlavního města československé republiky: Náměstí Václavské.

s rakouského žaláře na svobodu a k samostatnosti. Světová válka již končí, ačkoliv mír není dosud podepsán. K obnově válečných hůz nemůže dojíti, poněvadž původci války propadli úplnému rozvratu a německého militarismu více nestává. Německá vláda z Berlína poslala Spojeným Státům Severoameric. prosbu, aby v brzku zahájeno bylo mírové jednání a aby snad utvořen byl ihned předběžný mír, jelikož Německu hrozí strašný hlad. Takový stav věcí nepřipouští dalšího vedení války. Německo utrpělo katastrofální porážku. Před čtyřmi roky hrozilo celému světu železem a ohněm z Kruppových děl dnes však prosí o chléb. Jinak než Němci v říši vedou si Němci v bývalém Rakousku. Zapomínají úplně, že byli poraženi, že se vzdali na milost a nemilost vítězům, k nimž patří také československý stát, a že podmínky míru nebudou diktovat oni, nýbrž že záviseti bude uzavření míru a jejich osud od oho, na čem se rozhodnou státy dohody. Němci rakouští, kteří patřili k nejzběsilejším válečným štváčům, kteří nikdy nedbali běd, v nichž se svíjelo zoufalé obyvatelstvo, a kteří oslavovali krvežíznivého Viléma a hlásali válku až do úplného ubití nepřátel, chopili se pojednou ehsla o sebeurčení národů a ostatních Wilsonových zásad, jež do nedávna příkře odmítali a jež většině národů v bývalém Rakousku vůbec přiznati nechtěli, a ohánějí se jimi dnes ve vlastním zájmu, jakoby k nim byli přišli vlastním poznáním a přičiněním a vypovídají československému státu takřka válku, aby mu vyrvali část onoho území, jehož pány nikdy nebyli a jež si hleděli jen zříditi nejsurovějším germanisováním našeho lidu. Úkol, který sledovali až dosud v celém Rakousku, chtěli by nyní provésti alespoň v nepatrném jeho zbytku na účet našeho státu. Rádi by odnárodnili statisíce českého dělného lidu, z jehož práce a potu až posud bohatli němečtí továrníci, obchodníci, majitelé dolů a j. Rádi by bohatý kus československého státu vzali sebou k posile válkou vyčerpaného Německa. Toho schopni jsou jen Němci z bývalého Rakouska, aby se dovolávali Wilsona, jejž do včerejška vyhlašovali za největšího zločince, a aby vznešených zásad Wilsonových zneužívali k odůvodnění nového vlastního násilnického plánu. Německo volá po nejrychlejším uzavření míru, lze tedy doufati, že k mírové konferenci záhy dojde. A v té němečtí násilníci z bývalého Rakouska zasednou mezi ty jichž povinnosti bude odčinit všecky zločiny, jichž se dopustili, kteří budou pykat a jimž nebude dovoleno aby se obohacovali z cizího majetku ještě po válce, za niž je proklíná dnes celý svět československý národ klidně vyčká rozhodnutí mírové konference. Světová válka nemůže skončit jinak, než vítězstvím práva a pravdy.



Z Prahy: Pomník mistra Jana Husa.



Karlův most a Hradčany. Na Hradčanech, v královském hradě bude sídliti president Masaryk a úřadovati české ministerské presidium.



Z hlavního města československé republiky: Most Svatopluka Čecha.

PRVNÍ VLÁDA ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY.

Dr. Karel Kramář

narozen 27. prosince r. 1860, jest vůdcem bývalé mladočeské, nyní státoprávně-demokratické strany. Jeho politická, v zájmu Slovanstva vedená činnost byla vždy trnem v očích vídeňských vlád a vojenských vysokých kruhů, takže při vzplanutí válečného světového požáru, došlo v prvých měsících r. 1915 ku jeho zatčení a odsouzení ku smrti, kterýžto trest proměněn byl mu v žalář. Amnestií před rokem vrácen byl opět českému lidu a úsilovné práci pro naše osvobození.

Antonín Švehla.

První ministr vnitra české republiky Antonín Švehla jest jednou z nejvýraznějších postav našich politických dějin posledních desetiletí. Narodil se r. 1873 v Hostivaři. Hned po skončení studií a převzetí rodného statku věnoval se ve šlépějích svého otce Ant. Švehly, tehdy místopředsedy Sdružení českých zemědělců pro král. České, horlivě emancipačnímu hnutí českého zemědělského lidu a jemu přísluší v první řadě zásluha o netušený vznik a rozvoj české strany agrární. Po odstoupení J. A. Prokůpka stal se Švehla předsedou Tiskařského a Vydavatelského družstva rolnického a r. 1909 zvolen předsedou výkonného výboru české strany agrární. Pod jeho obratným vedením rozšířil se tisk strany a zmohutněl měrou nečekanou, jak svědčí nejlépe obliba rozšíření našich deníků, tisku krajinského i odborného. Roku 1908 zvolen byl do zemského sněmu král. Českého. Se stejným zdarem uplatnil se organisační jeho talent ve veliké řadě našich organisací odborových, zejména v mohutné organisaci řepařské, jíž od počátku stojí v čele jako předseda. Pronikavá byla zejména jeho působnost v letech válečných, kdy soustřeďoval se v jeho rukou veškeren politický život český a jemu patří v první řadě zásluha o sjednocení veškerých vrstev národa a udržení svorné a jednotné národní fronty v dobách největší persekuce a útlaku. U něho sbíhaly se také nitky styků se zahraničním světem a energickým postupem dne 28. října t. r. dokončil osvobození národa českého, převzav ve funkci místopředsedy Národního výboru s drem Soukupem a Stříbrným z rukou zástupců rozpadávajícího se Rakouska vládu státu československého. Je jedním z nejlepších našich řečníků a organisátor. rozeným. Řeči jeho strhují a fascinují. Pro vlídnou svoji povahu a ryze demokratické smýšlení těší se všeobecné oblibě a úctě i u protivníků politických. Přes to, že činnost politická, odborová i organisační vyčerpávala téměř jeho síly, nalézal a nalézá dost času pro práci národní a všechny význačné národní korporace i Sokol měly a mají v něm pracovníka nad jiné ochotného a obratného.



Praha: Pomník Palackého.



Praha osvobozená: Museum a pomník sv. Václava.

Dr. Eduard Beneš

studoval v Žatci a v Praze, pak věnoval se učitelské dráze na Obchodní akademii v Praze a na české technice v Praže. Jak všeobecně známo jest, odejel při vypuknutí války do Francie, kdež společně s Masarykem připravoval zánik říše Rakousko-uherské a kladl základy ku novému státu československému.

František Staněk.

Ministr veřejných prací československé republiky František Staněk narodil se dne 14. listopadu 1867 ve Strmilově. Patří k vůdčím osobnostem nejen české strany agrární, ale vůbec českým, bylť až do rozpadnutí se Rakouska předsedou klubu agrárních poslanců na radě říšské a předsedou Českého Svazu soustřeďujícího všechny české poslance říšské. Studoval reálku a techniku a absolvoval i studia obchodní. Brzo stal se říšským i zemským poslancem a přesídliv do Želetavy v západní Moravě, uplatnil se získal v novém okolí měrou význačnou. Tamní lnářství, lihovarnictví a jiné obory hospodářské vděčí mu značné povznesení. R. 1906 zvolen byl proti páteru Stojanovi do zemského sněmu moravského, kde patřil mezi přední pracovníky hospodářské i politické. Na říšské radě zastupoval okresy Jihlavu, Telč a Dačice a záhy stal se jed-

nou z nejvýraznějších postav agrární delegace a říšské rady vůbec.

Dr. Isidor Zahradník.

Dr. lsidor Zahradník, ministr železnic republiky československé, narodil se r. 1864 v Hostašově u Haber. Po absolvování gymnasijních studií vstoupil do kláštera Strahovského a byl roku 1888 vysvěcen. Působil nejprve v duchovní správě v Jihlavě, kdež účastnil se tak horlivě národního života, že byl tamními Němci ohrožován na životě a musel sříci se svého místa. R. 1897 promován byl na české universitě na doktora filosofie, roku 1899 jmenován byl knihovníkem kláštera na Strahově, kdež snesl a skatalogisoval neuspořádané dosud rukopisy strahovské. R. 1904 jmenován byl mimořádným členem České Akademie. Stav se inspektorem panství Hradišťko u Štěchovic, věnoval se životu politickému a od r. 1907 byl za agrární stranu zvolen říš. posl. za Sedlčansko a Voticko. Na radě říšské patřil mezi nejlepší řečníky a nejneohroženější zastance práv národa českého. Je jedním z nejlepších znalců otázek komunikačních a železničních. Napsal celou řadu del theologických a bibliografických.

Václav Klofáč,

zakladatel a vůdce národně-sociální strany, narodil se r. 1868 v Něm. Brodě. Studoval v Praze filosofii a v letech 90tých byl členem „Národních Listů". V roce 1901 byl zvolen do říšské rady, v roce pak 1908 do zemského sněmu. Jest výborným, všude vítaným řečníkem, znamenitým organisátorem, žurnalistou a spisovatelem. Na počátku války byl vzat do vazby, po dlouhém věznění konečně podána na něho žaloba pro velezradu, k jejímuž projednání však následkem amnestie již nedošlo. Od té doby věnoval se se vší vehemencí přípravám ku převratu a osamostatnění českého lidu.

Jiří Stříbrný

narodil se roku 1881. Svoji politickou dráhu započal jako žurnalista národně-sociální strany, za níž také byl zvolen poslancem do říšské rady, za okres Praha-Holešovice. Ve své straně hrál vynikající roli a také v poslední době pohnuté, při převratu státním, připadá mu důležitá úloha jako členu Národního Výboru.

Dr. Adolf Stránský

jest rodákem z českých Haber na česko-moravské vysočině. Jest stár 63 roků. Již jako student jevil neobyčejnou lásku a smysl pro žurnalistiku



Hlavní město česko-slovenské republiky. Praha v památných dnech osvobození československého národa. Nahoře v levo: Průvod lidu k táboru na Bílou Horu dne 8. listopadu. Nahoře v pravo: Momentka z táboru lidu na Bílé Hoře. Vchod do „Hvězdy" na Bílé Hoře. Dole: Jiná momentka z památného táboru lidu na Bílé Hoře, dne 8. listopadu. Zbytky Marianského sloupu na Staroměstském náměstí. Sloup byl jak známo po táboru na Bílé Hoře stržen.

a politiku. Stal se duší a hybným nervem tehdejší mladočeské strany na Moravě, která tam nesla jméno strany lidové, v jejíž služby postavil také svůj list „Lidové Noviny". Přes dvacet let zastával mandáty zemský i říšský za městskou skupinu Nového města. Znám jest jako skvělý publicista a neméně vzácný řečník, debatér a břitký polemik.

Dr. František Soukup

přední poslanec české soc. demokratické strany v býv. vídeňské říšské radě, vyšel z řad pokrokové mládeže, která se záhy připojila ku sociální demokracii. Straně své věnoval nezištně veškeré své síly a ona vděčí mu z velké části za svůj velký rozmach a vzrůst. Znám jest jako plamenný táborový řečník. Byl také v době válečné obžalován pro velezrádu.

Dr. Milan Rost. Štefánik,

československý ministr války, je rodem uherský Slovák z městečka Březové (vlastně z jejich kopanic Košarisk) v Nitranské stolici, syn ev. faráře. Gymnasium studoval v Prešpurku, universitu v Praze, v Curychu a v Miláně. Věnoval se hospodářství, v Praze byl promován na doktora filosofie. V Paříži vzbudil pozornost profesora Jansena a jmenován asistentem hvězdárny mesdonské. R. 1907 stal se ředitelem hvězdárny na Mont Blancu, jež byla k vůli němu zřízena, za studiemi astronomickými meškal ve Španělích, na Tahiti, podnikl cesty do Alžíru a do Turkestanu. Své vědecké práce tiskl francouzsky a italsky. Doma náležel k literární a politické družině Šrobárova „Hlasu", byl činným a literárně (některé písně jeho zhudebnil známý sloven. skladatel M. Screider-Trnavský) a spolu s malířem Kalvodou a Šrobárem vydával při „Hlasu" i prvý umělecký časopis slovenský „Umělecký Hlas" (1913). V Paříži uplatňoval se vedle své vědecké činnosti zejména četnými společenskými styky v světě literárním a zejména politickém jež za války postavil do služeb československé myšlenky. V jeho osobě dochází výrazu a uplatnění slovenská složka nového státu.

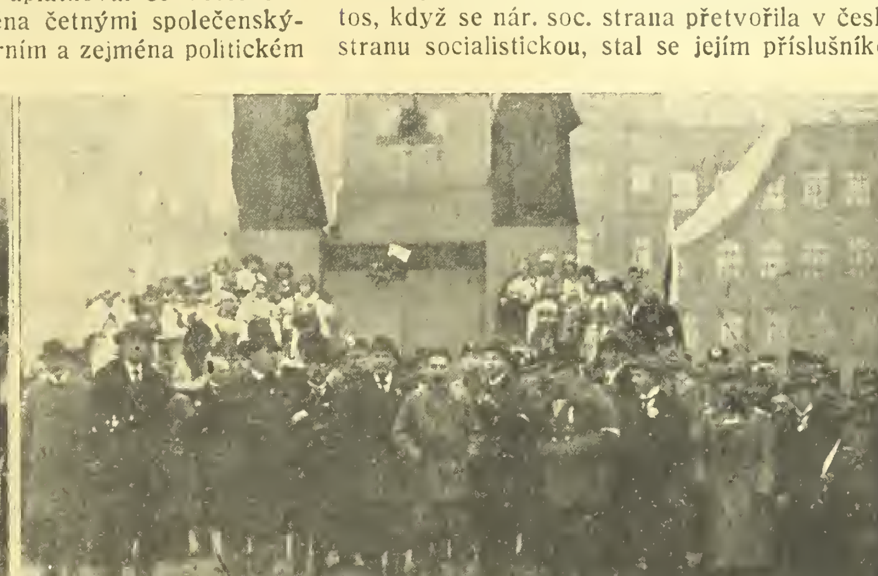
Dr. Alois Rašín,

advokát, narozen jest v Nehanicích r. 1867. V letech devadesátých byl hlavou omladinistického hnutí a byl také proto k několikaletému žaláři odsouzen. Na říšské radě vykonával mandát za stranu mladočeskou až do svého zatčení při vypuknutí války. V procesu pro velezrádu byl spolu s drem Kramářem odsouzen k smrti.

Dr. Bohuslav Vrbenský

od studijních let stál v čele anarchistického hnutí v Čechách, jehož výmluvným mluvčím byl na veřejných schůzích a horlivým propagátorem v tajných organisacích. Byl dlouhá léta předsedou anarchisticko-komunistické strany, která vyvíjela svoji činnost hlavně v severních Čechách a letos, když se nár. soc. strana přetvořila v českou stranu socialistickou, stal se jejím příslušníkem.













Nahoře: Slavný příjezd 28. pěšího pluku do Prahy, dne 8. listopadu. Vedle: Vítání 28. pluku u Musea na Václavském náměstí. Uprostřed: Skupina vojínů 28. pěšího pluku s akademickým malířem Relinkem. První setnina české milice. Dekorované popraviště českých pánů na Staroměstském náměstí a věnec padlým českým legionářům.

L. N. TOLSTOJ:

TŘI POVÍDKY.

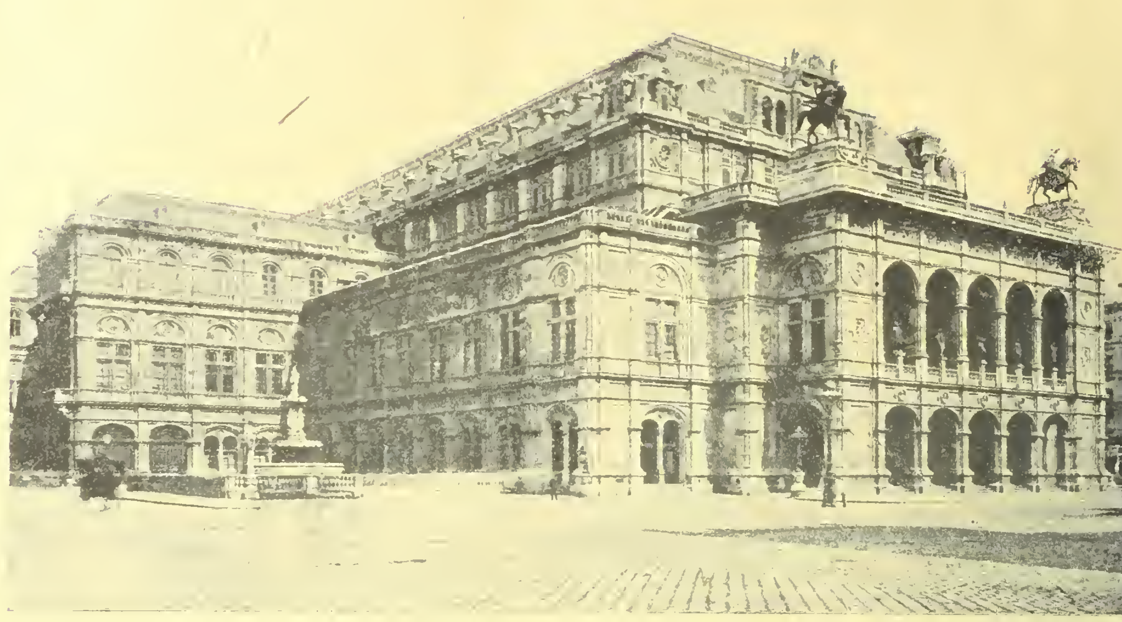
I. Jak se odsloužil Maur vrahovi svého syna.

Za starých časů žili ve Španělsku dva národové: Španělové a Mauři. — Byli rozdílného náboženství. Španělové byli křesťany a Maurové mohamedány. Proto nepřestávali se vraždit na vzájem. Jednou také Španěl a Maur, o kterých vypravuji, se povadili a až do krve se porvali. Španěl bodl Maura nožem, Maur klesl mrtev a Španěl se dal na útěk. Běžel, utekl daleko, ale stále pociťoval, že je pronásledován. Ohlížel se, kam by se skryl. Uzřel sad ohražený plotem. Nerozmýšlel se dlouho, přeskočil plot, aby se v sadě ukryl. Jak skočil s plotu, již byl hospodář u něho. Prchající vyprávěl mu vše co se stalo, a žádal ho, aby ho nevyhnal. Majitel sadu se nedivil. Bylyť toho času krvavé rvačky a hádky obyčejnou věcí. „Dobře," pravil hospodář, já tě nevydám."

Utrhl jablko, rozkrojil ho, polovici dal Španělovi a řekl mu: „Vezmi, jez, a buď mým hostem."

Majitel sadu byl Maur a u Maurů bylo zvykem — nevydávať, ale chránit každého jako svého, kdo s nimi z jednoho kusu jedl; to znamenalo, že se stal jeho hostem. Hospodář zavedl Španěla do domácnosti, pohostil ho a dal mu nocleh.

V noci přišli lidé k hospodáři a řekli mu, že



Vídeňské obrázky: Dvorní opera, která bude v brzku i s dvorním divadlem převzata státní radou německo-rakouskou.



Slavnostní sál vídeňské radnice.

kdosi zabil jeho syna a vraha že nelze nalézti. Tak se dověděl Maur jakého hosta přijal. Lidé odešli. Stařec vyšel z domu, osedlal nejbližšího koně, zbudil hosta a pravil: „Hleď, měl jsem jediného syna, byl mi nejdražším z celého světa a ty jsi ho zabil. Vstaň, osedlal jsem i koně — jdi! Já své slovo dodržím. Já se tě nedotknu, ale jestli tě uzří někdo z mých lidí, jsi ztracen. Nesmiluji se nad tebou."

Maur zavedl hosta ke své bráně. Ruce se mu třásly, když ji otevíral. Ale přece pravil k Španělovi: „Ujeď co nejrychleji a děkuj Bohu, že mi dal dost síly, abych přemohl své srdce.

II. Chytal zojníka.

Žil kdysi bohatý mužík. Co měl činit? Všeho měl hojnost takovou, že pro své zboží ani neměl v jizbě místa; vystavěl si komoru a vše zbytečné do ní uložil.

Bohatý nemůže spát; bohatý bojí se zbojníka, tak také náš mužík. Nedělal jinak. Vyšel každé noci několikrát ven, aby se přesvědčil, neškodí-li mu někdo.

Jednou také v noci vyšel a dával pozor; zdálo se mu, že šel kdosi kolem komory a sláma že mu pod nohama zašustila. Zatajil dech zaslechnuv šust a přikrádal se ke komoře jako vlk. Došel tam, ohlédl se za roh i zdálo se mu opět, že naň pohlíží od druhého rohu. Hospodář skryl se za roh, zamyslil se na chvíli a zase vyhlédl. A tu opět vidí, že naň kdosi z protějška hledí. Nevím jak dlouho tak hráli na schovávačku, dost na tom že se zbojník osmělil. Přiblížil se na půl cesty a hospodář také. Pohleděli jeden druhému přímo do očí.

— Jakže brášku, ty jsi také vyšel na lov? ptal se zbojník po tichu.

— Jak vidíš krajane.

Tak teda půjdeme spolu. Kořist, hřích, zármutek, všecko máme na polovic.

— Dobře, pujdeme, ale kam?

— Já brachu nevím, jsem v tom nesběhlý, vyšel jsem dnes poprvé na lup. Je to hrozné, ale nemohu jinak; vylámeme zde komoru. — Je tu bohatý hospodář, něco nalezneme.

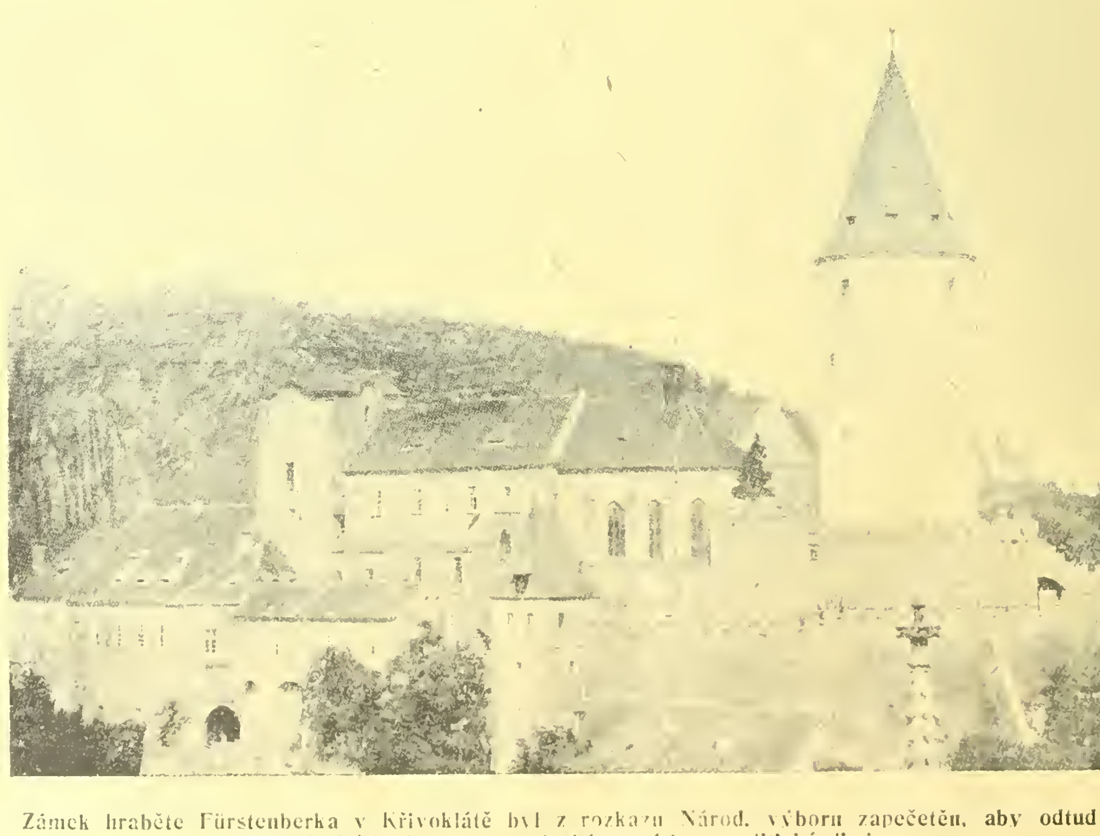
— Jen začni, pomyslil si hospodář; já ti dám, že se podruhé neopovážíš.

— Dovol, pravil zbojník, dej mi něco čím bych dvéře vylomil. Máš něco?

— Ne brachu, nic; je třeba vyhledati nějaký kůl nebo vysaditi dvéře. — Ale — počkej, počkej, hovořil hospodář dále, já mám klíče, vidíš že jsem nebezpečnější než ty. Zkus, zdali se některý nehodí. Vyňal z opasku klíč a odemkl komoru. Vešli.

— Tu je truhla, pravil hospodář, vypač ji. A sám šel hledat topor na zbojníka.

— Nech si ji, pravil tento, co s ruhlou. Já bych



Zámek hraběte Fürstenberka v Křivoklátě byl z rozkazu Národ. výboru zapečetěn, aby odtud nemohly býti odvezeny umělecké památky a politické listiny.



Rjeka, hlavní přístav státu jihoslovanského.

se jen rád najedl a zde kdesi voní čerstvý chléb! A šel po čichu.

— Stůj, já jsem našel, zvolal hospodář a podal mu z police bochník chleba.

Zbojník vrhl se na chléb, chopil se ho oběma rukama a hltal kus po kuse.

Což pak jsi dnes nevečeřel? ptal se hospodář.

— Ach večeře odpověděl chuďas ustavičně lámaje chléb, já brachu už druhých čtyřiadvacet hodin jsem dočista ničeho v ústech neměl.

Hospodář svěsil ruce a zbojník mlčel; pojedl a požehnav se, vzal z police ještě druhý bochník. I řekl:

— Nuž bratře, chvála Bohu, Hospodin nám odpustí a ty odpusť také. — A odcházel.

— Jak že? ptal se hospodář, vždyť je tu mnoho dobrého, můžeme sebrati co nám do ruky přijde.

Budiž to dobré všecko Pánu Bohu poručeno, pravil zbojník. Nevezmu si nic více a tobě také bych neradil. Díky Bohu, že jsem dostal chleba, budu míti dost na týden a nakrmím i chorou ženu a dětičky. Víc mi není třeba.

— Nuže tedy pojď sem, vezmi si tento pytel mouky a odnes si ho domů. Bude-li se tě někdo ptát, řekni, že ti ho sám hospodář dal.

— Cože hospodář? Jaký hospodář? ptal se na smrt uleknutý zbojník

— Ano brachu, hospodář stojí před tebou a u-chystal si na tebe obušek.

Zbojník klesl mu k nohám.

— Baťuško smiluj se! Dvakrát čtyřiadvacet hodin, ničeho jsme nejedli — Bůh ví — já i chorá žena i dětičky!

— Vstaň, pravil hospodář. Vezmi si chléb a mouku a jdi domů s Pánem Bohem. Jsi šťasten, že jsi na ostatní dobré nesáhl lačně. Jdi a příště, třeba hladov, po cizích komorách nechoď!

III. Iljas.

V ufinsé gubernii žil baškyree Iljas.

Po otci byl nebohatý. Otec ho oženil a za rok na to zemřel. V té době záležel majetel Iljasův ze sedmi kobyl, dvou krav a dvaceti ovcí. Iljas byl hospodřem a začal se snažit. Od rána se lopotil i se ženou. Ze všech nejčasněji vstával a nejpozději uléhal a tak každým rokem bohatl. Proživ ve práci 35 roků, nashromáždil si větší majetek. —

Měl 200 koní, 150 kusů hovězího dobytka a 1200 ovec. Služebníci pásli Iljasovy koně, služky kumys, máslo a sýr.

Iljas měl všeho hojnost. I záviděli mu ve vůkolí dobré živobytí. Říkali: Iljas je šťastný člověk, všeho má hojnost ten by neměl ani umříti.

Pak počali ho poznávati i bohatší lidé a zaváděli s ním známosti. Hosté z daleka k němu přicházeli. A Iljas je rád přijímal, hostil a napájel.



Na starém hřbitově černohorském poblíž Baru.

Nechť přišel kdo chtěl, každému dal kumysu, čaje rybí polévky a beranního masa. Jak přišli hosté, hned zabil berana; přišlo-li jich více, zabil jalovici.

Iljas měl tři děti, dva synya dceru. Syny oženil dceru provdal.

Dokud byl Iljas chudý, pracovali synové s ním a sami pásli hříbata i ovce. Když však zbohatl, zdivočeli synové. Jeden odal se pití. Staršího zabili ve rvačce. Mladší dostal pyšnou ženu a odepřel otci poslušnost. Chtěj, nechtěj musil se s ním rozdělit.

Iljas, odděliv ho, dal mu dům a dobytek a tím ubylo mu majetku. — Za nedlouho potom přišla nemoc na ovce a mnoho jich zahynulo. Na to byla neúroda, seno se neurodilo. Kirgizové nad to způsobili Iljasovi mnoho škod — a tak majetek jeho rychle klesal.

Iljas padal stále hloub a sil mu ubývalo. Když mu bylo 70 let, počal prodávat kožešiny, koberce, sedla, vozy a konečně i poslední dobytek. Přišel na mizinu. Ničeho mu nezůstalo a bylo mu na stará kolena jít i se ženou k cizím lidem. Měl jen šaty na sebe, kožešinu a opánky. A žena, Samsamaga, byla také stará.

Slitoval se nad starými soused Muhamed Šach. Šach sám nebyl ani chudý, ani bohatý, žil skromně a byl dobrý člověk. Rozpomněl se na pohostinství Iljasovo, politoval ho a pravil: „Pojď, Iljasi, žij u mne i se svou stařenkou. V



Bývalé rakouské hlavní přístavní město Terst je v rukou italských a jeho poslanci ustoupili do římského parlamentu.

létě pokud ti síly stačí, budeš mi pracovati na polích a v zimě mi budeš krmit dobytek. A Samsemaga bude dojit kobyly a dělat kumys. Živit a šatit vás budeme oba; čeho vám bude třeba povíte mi a dám vám."

Hospodáři bylo na prospěch držeti takové lidi, neboť bývali sami hospodáři a věděli co a jak.

Poděkoval Iljas sousedovi a počal žíti se ženou ve službě u Muhameda šacha. — Zprvu zdálo se jim to obtížným, ale brzo přivkli. I žili staroušková a dle možnosti pracovali. Jenom toho bylo líto Muhamedu šachovi, že se dívati musil, kterak vznešení lidé na tak nízký stupeň padli.

*

Jednou přihodilo se, že přišli k Muhamedu ša-

















Devátý říjen v Praze: První řada: Ministr veřejných prací Staněk. Přísaha českého vojska se sokolským praporem z Paříže přivezeným. Druhá řada: Ministr vyučování Haberman řečni před přísahou. Ministr Klofáč řečni před Husovým pomníkem k českému vojsku, které skládá přísahu. Třetí řada: Dr. Scheiner řečni k vojsku. Čte se přísežní formule. Poslední řada: Vojáci táhnou k přísaze. Čeští námořníci.

chovi z daleka příbuzní, hosté; přišel i baškyrský kněz.

Muhamed šach rozkázal chytit berana a zabít. Iljas připravil berana, uvařil a poslal hostům. Hosté se najedli skopoviny, napili se čaje a potom se pustili do kumysu.

S domácím pánem seděli na měkkých poduškách, na kobercích, pili kumys a besedovali.

Dokončení příště.



Národní shromáždění československé v Praze: První řada: Vchod do budovy zemského sněmu. Posl. dr. Vyškovský přijíždí do sněmovny. Druhá řada: Ministr železnic dr. Zahradník opouští sněmovní budovu. Ministr pošt a telegrafů Stříbrný na cestě do Národ. Shromáždění rozmlouvá s red. „Venkova" L. Tvarůžkem. Třetí řada: Ministr národní obrany V. J. Klofáč rozmlouvá před zemským sněmem s vydavatelem „Vídeňských Illustrovaných Novin" Ant. Hradilou. Ministr obchodu dr. Ad. Stránský společně s dr. Jaroslavem Stránským. Čtvrtá řada: Zástupcové anglický a francouzský v automobilu před sněmovnou. Posl. Udržal s bývalým ministrem rakouským Trnkem.

STŘEDOEVROPSKÉ UNIE.

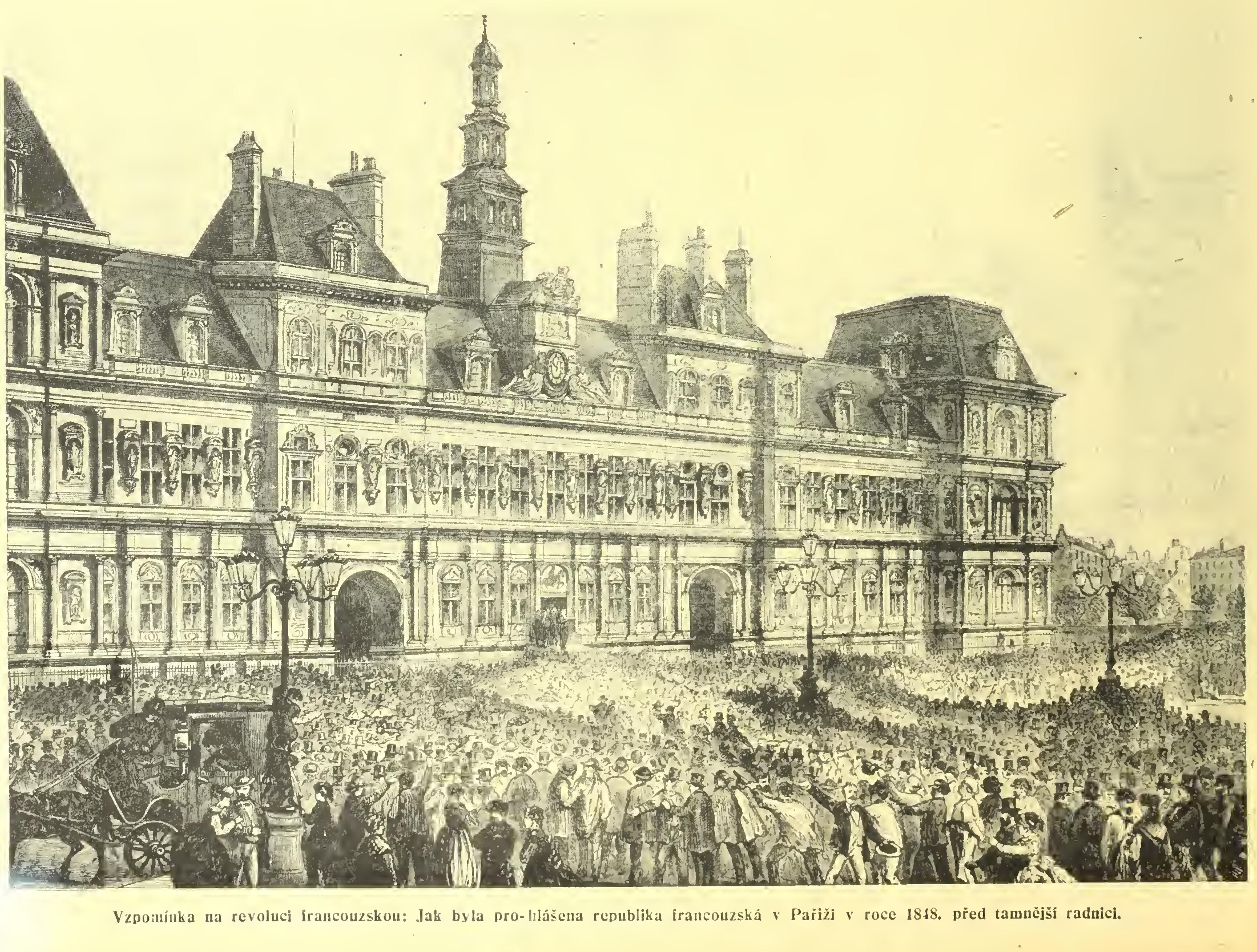
Ve Filadelfii, v Independence Hallu, konal se kongres utlačovaných národů za předsednictví presidenta Národní Rady Československ., prof. dra Masaryka. Kongres stanovil takto zásady, na nichž má býti vybudována Středoevropská Unie: 1. Středoevropská Unie staví se na stanovisko národnostního principu a to tak, že národnostní princip musí býti proveden ve svých demokratických a sociálních tendencích, tak, aby národové, nebo části národů, mohli vykonávati právo sebeurčení. Promísení národností ve většině států jest prací odnárodňovací politiky dynastií a aukokratických vlád, a jest dnes zřejmě nemožno ostře rozlišiti racy. Proto jest oprávněn ohled na nynější hospodářské, kulturní a zeměpisné podmínky, jako i na vojenské a strategické rozhraničení. Středoevropská Unie má za to, že bude úkolem mírové konference, aby z podmínek trvalého míru vyloučila staré vojenské směrnice a metody. 2. Unie odmítá všechny pokusy autokracií provésti násilně nacionalisování, rovněž i pokusy potlačovati přirozené síly různých národností. 3. Unie nestaví se naprosto proti hlasování lidu, jež má rozhodnouti v národně-politických otázkách, ale protože tohoto prostředku může býti zneužito schvaluje hlasování lidu jen tenkrát, může-li dotyčný národ, nebo část národa hlasovati bez tlaku vnějších vlivů. Protože Spojené Státy nemají v Evropě žádných územních aspirací, žádá Unie, aby území, v nichž dojde k hlasování lidu, byla obsazena americkým vojskem. 4. Národním menšinám má se ve všech zemích dostati úplné svobody a rovného práva. 5. Unie protestuje proti pokusům přesídlovati násilně celé národy nebo jich části, protestuje proti plánům v tomto směru, jakož i proti násilnosti, již provedly centrální mocnosti tím, že odeslaly prvé obyvatelstvo celých distriktu a usídlili tam obyvatelstvo jiné. Příkladem toho jsou Slovinci, Chorvati a Bosňané. 6. Unie lituje veliké nespolehlivosti oficielních — hlavně sčítacích — zpráv a čísle o národech a jest si vědoma, že nesprávné údaje měly krýti znásilňování a odnárodňovací pokusy vlád centrálních mocností. Mírová konference nechť provede nutné opravy, k čemuž musí jim dotyčné země dodají statistický materiál k disposici. 7. Unie pomýšlí dále na federaci balkánských národů a na užší spojení Československého státu s Polskou. Zástupci všech národů zdůrazňují výslovně veliký význam hospodářského základu Unie. Osvobozeným národům bude třeba do základů jiné železniční a průplavové politiky, která má podporovati přímou výměnu národního jmění. Vedle to sleduje Unie také společnou vyučovací politiku. Školy osvobozených národů budou propagovati jiné vlastenectví, než dosavadní vnucované, ale současně budou pěstovat přátelské city k sousedům i ku všem národům světa. Cíl Unie je positivní a rekonstruktivní a ne pouze negující. Ovšem je třeba stát proti autokracii, aby bylo možno vybudovati Evropu demokraticky. Unie pokládá za svoji povinnost, aby zájmy různých národů, jichž se týče, předloženy byly mírové konferenci, neboť demokracie nemůže dále strpěti, aby o osudu celých národů bylo rozhodováno bez jejich souhlasu.



Jak rychle postupovala anglická vojska na Balkáně pomocí automobilových vozů.

JAK TERST KAPITULOVAL.

„Lidové Noviny" píši: Den chýlil se ke konci. Na pobřeží němečtí námořníci potopili za různých ceremonií strašlivou zbraň nové doby — ponorky. Tušili, že nadejde konec a nechtěli tedy aby se dostaly do rukou nepřátel. Terst usínal spánkem trochu neklidným, neboť rozbouřen byl událostmi několika předešlých dnů. Ve všech hloučcích chodců slyšeti bylo vypravování jen o Češích. Moře bylo klidné a temná jeho barva splývala již skoro s obzorem. Přece však bylo možno rozeznati, jak z dálí blíží se dvě lodě. Pojednou zazářily s přídí žárovky, sestavené v slovanských barvách. Město bylo tiché, nikde ani trochu hluku, který dříve v podvečer počínával. S přídě jedné z lodí počal blikati reflektor a s pobřežních opevnění mu jeden odpovídal. S jakýmsi strachem pozorovali lidé na břehu shromáždění tu hru světel. Zaduněla rána, zabouřilo moře a vysoké vlny tryskaly ke tmavému nebi. Vše zůstalo jako vyjevené, neboť nikdo nevěděl, co se vlastně stalo. Byly to miny, které na znamení, že se pevnost vzdává, byly od jednoho z námořníků vyhozeny do vzduchu. Sirény na obou lodích i na pobřeží spustily nebývaly ryk a lodě za zvuků „Hej Slované" rozjely se ku přístavu. Na nábřeží stála temnomodrá stěna českých námořníků, jejichž velitel bratr X... je na rychlo ještě přehlížel. Lodě přistály, spustily se můstky a po nich pružným krokem vystupovali statní muži v hnědých krojích se sobolí čapkou a perem nad čelem. Kol těla opasek, plný patronů a na rameně pušku. Kdo to jest? Američtí Sokolové. Hromové „Nazdar!" zaznělo z temně modré řady a bratří slzíce leželi si v náručí. Bylo to radosti a vyptávání na matku Prahu a na vše ostatní. Vystoupila z lodi hudba, za ní seřadili se Američané i námořníci, ba i diváci, kteří při-



Vzpomínka na revoluci francouzskou: Jak byla prohlášena republika francouzská v Paříži v roce 1848. před tamnější radnicí.

spěchali vyrušeni jsouce výbuchem ze spánku, a přidali se k průvodu. Město hlučelo dlouho do noci zatím co bratr X. předával město opevnění.

ZÁPLAVA PAPÍROVÝCH PENĚZ

je velkým nebezpečím pro finanční hospodaření našeho státu. Je to proto velmi nerozumné, když posíláme za hranice jakéhokoliv zboží a dostaneme za ně papírové peníze, kterých si rakouská banka může natisknouti co chce a může přeplácením zboží nejen od nás nutné potraviny vylákati, ale může také u nás přebytkem a znehodnocením papírových peněz vyvolati krach. Peníze ty nejsou ničím kryty, žádný neručí za to, že budou zhodnoceny kovem a český stát bude míti jiná vydání, produktivnější, než aby majitelům bankovek, které získali lichvářským vyhnáním cen peníze ty zhodnotili Nebezpečí úplného znehodnocení a krachu můžeme se vyvarovati jen tím způsobem, když nebudeme papírové peníze doma uschovávati, když do ciziny budeme dávati jakékoliv zboží zase jen za zboží a když snížíme ceny všech životních potřeb, abychom potřebu platidel co nejníže snížili. Snížení cen není tedy jen v zájmu konsumentů, ale je i v zájmu producentů; čím obíhající peníz získá více na své platební hodnotě, tím je nebezpečí krachu pro majitele těchto peněz menší.

KDE BUDOU UMÍSTĚNY ČESKÉ CENTRALNÍ ÚRADY?

Jak se nám sděluje, uvažuje se o umístění nových úřadů. Ministerské předsednictví a ministerstvo zahraničních záležitostí bude umístěno v pražském hradě. Rovněž sídlem presidenta bude pražský hrad.. Ministerstvo vnitra bude míti kanceláře v ústavu šlechtičen na Hradčanech. Ministerstvo vyučování bude umístěno v toskánském paláci min. železnic a veřejných prací v Albrechtských kasárnách, rovněž tak ministerstvo pro Slovensko. Pro ministerstva sociální péče a zdravotnictví, jakož i orby, je vyhlédnuta Kadetka. Ministerstvo obchodu má býti prozatím umístěno ve smíchovské reálce. Úřad pro výživu lidu bude mít kanceláře v lažanském paláci. Justičním palácem bude Kadetka.

PLACENÍ DANÍ.

Dle čl. II. zákona Národního Výboru ze dne 28. října 1918 zůstávají veškeré dosavadní zákony a nařízení prozatím v platnosti. Dlužno tudíž dále platiti daně, poplatky a jiné dávky státní dle těchto zákonů splatné buď hotově u berních úřadů nebo poštovními poukázkami řízenými na tyto berní úřady nebo dosavadními složenkami poštovní spořitelny znějícími na čísla účtů berních úřadů u této spořitelny. Včasné získání hotových platebních prostředků zabezpečí finanční rovnováhu státu československého a zaručí klidný a zdárný jeho vývoj. Některá v denních listech učiněná, by se platily daně u městských berních úřadů hotově a ne poštovní spořitelnou, dlužno vykládati jen snahou těchto úřadů získati co nejrychleji pro místní účely hotová platidla, jichž je v nynější době ve velkých městech citelný nedostatek a snad částečnými nutnými domněnkami, že při tomto způsobu placení hotová platidla odplývají do Vídně. Patřičnými opatřeními zabezpečeno, aby peníze na účty berních úřadů u poštovní spořitelny poštovními úřady vybrané zustaly v zemi, v níž byly zaplaceny. Na způsobu placení daní, poplatků a dávek státních se tudíž až na další ničeho v podstatě nemění. V zájmu nerušeného oběhu peněžního ve státu československém jest však, aby se při platech poštovní spořitelnou konaných platilo u poštovních úřadů hotově na složenky berních úřadu a aby se odúčtovalo řízení (clearingu) vůbec nepoužívalo. Je dále v zájmu nerušeného vývoje věcí, by se účty u vídeňské poštovní spořitelny zatím nevypovídaly do té doby, pokud nebude zřízen podobný ústav pro stát československý, k jehož ustavení jsou přípravné práce již v proudu. Poněvadž zřízením československého státu a států s ním sousedících nastává nutnost upnouti znovu hospodářské a finanční poměry a s tím i související novou měnu, jest v zájmu každého poplatníka, by hleděl pokud možno zbaviti se posavadních hotových peněz a ponechati si jen hotovost pro běžné potřeby nutnou, Doporučuje se tudíž použíti hotovost ku zapravení nejen splatných daní, nýbrž i dovésti přebytečné hotovosti u berních úřadů jako přeplatky na daně příště splatné.



Radnice bývalého hlavního města lužického Budyšína.

„Vojna na život a na smrt," odvětil desátník slavnostně. „Buďto je — lotry — musí císař zničiti, anebo oni jeho. Milost se udíleti nebude — nesmí! Paříž bude nyní tak opevněna, že ji nepřítel rozhodně nedobude. V nejbližších dnech bude Napoleon v převaze — — —"

„Neviděli jste Rohana?" tázal se Gildas, vstupuje do kuchyně. Vracel se z hostince, kde zaléval svoji neuhasitelnou žízeň. „Zase ho již hledají." Při tom ukázal za sebe, ku dveřím, jež nechal pootevřeny.

„Již tu byli," odvětil Derval, pohlédnuv starostlivě na Marcelu chvějící se na všech údech „a slíbil jsem jim, že záležitost upravím. Rohanovi se naskytá nejlepší příležitost, aby pro věčné časy upevnil svoji dobrou pověst a kůži si zachránil. Je to poslední možnost jeho záchrany a té se musí chopiti, dříve než bude pozdě."

„Jak to?" ptala se Marcela.

„U ďasa! Císař potřebuje vojáků více než kdy jindy — všichni vlci světa se naň sápou — a tomu jenž mu v nynější stísněné situaci pomůže, bude odpuštěno jakékoli provinění!"

„Nemyslil bych, nemyslil," prohodil Gildas: „Popil jsem právě sklénku s četníkem Penvenu-em, přítelem Pipriacovým, a ten tvrdí, že bude Rohan každopádně zastřelen; zda se mi, že by to bylo hanebné!"

„Penvenu je osel! Což se domníváš, že nemám pražádného vlivu u císaře? Povídám ti, že dostane milost, jestliže se nyní dobrovolně přihlásí na vojnu. Co myslíš ty, ma petite? Je tvůj ženich stále ještě zbabělcem?"

„Strýčku, jak se to můžeš domnívati?" zvolala Marcela a rty se jí zachvěly.

„Máš pravdu, milé dítě. Zapomněl jsem. Rohan je odvážným, hrdinným hochem, to dokázal tvou záchranou. Ach, kdyby nás měl nyní zklamati, ve chvíli kdy mu sama prozřetelnost ukazuje cestu k záchraně, ve chvíli, kdy desátníček jeho

nitru skalisk. Vyhlížeje puklinou někdejšího svého útulku, spatřil hluboko pod sebou moře, klidně se vzdouvající; bylo tak průhledné a jasné, že mohl zřetelně pozorovati rudě zbarvené balvany a pískoviště ode dna se odrážející; rybářské bárky kolébaly se na tiché hladině, a slunce zářilo, jako úsměv Boha. Rohan chápal tento blažený mír, leč srdce ho bolelo při pomyšlení na onoho, jenž znovu mával svým krvavým mečem nad klidným světem, a jehož rudý stín se zvolna rozestíral nad krajem. Což tomu mohl Bůh skutečně dopustiti? Bůh?! Což rovněž nedopusil, aby on, Rohan, zabil přítele svého otce, rozdrtiv ho balvanem lidské nenávisti? Aby se vyhnul myšlenkám naň dotírajícím, prolézal temnými klenbami až dospěl do velké vodní jeskyně a odsud přes kluzké stupně až k ústí aquadutu. Všude nalézal stopy poslední oblevy; tu a tam uzavíraly mu veliké balvany a štěrk další cestu a sestup byl ještě mnohem nebezpečnější, nežli obvykle. Nemohl proniknouti dále než ku vchodu velké vodní nádrže, který byl přeříznými troskami úplně zabarikádován a jejichž odstranění vyžadovalo léta pilné práce. Na zpáteční cestě zakopl na kluzké půdě o jakýsi temný předmět — byla to zčernalá mramorová socha, kterou svého času objevil v nitru aquaduktu.

Po dlouhá staletí stála na svém stanovišti až konečně propadla osudu! Nemohla odolati bezpříkladnému vzteku dravých vln, jež ji strhly z podstavce a jako klas spláchly. Ležela tu černá a tichá, stále ještě znetvořená a ohyzdná! Ave césar imperator! Podobně jako onen, jejž znázorňuješ, neušla jsi ani ty svému osudu! Všechno na světě pomíjí. Lidé a jich výtvory zmírají a zacházejí. Dříve, či později pohltí všechno nemilosrdné moře věčnosti nad nímž se vznášejí jen večné stíny, které se zdají býti živými, leč nejsou než prázdnými fantómy.

To byly asi myšlenky, které naplňovaly Rohana, když se nakláněl nad sochu. Opětně musil mysliti na onoho hrozného tyrana, jež mu život kalil, jehož hlava korunována byla pří-

PRVNÍ VLÁDA ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY.

Karel Prášek

narodil se r. 1868 v Řivně u Nov. Benátek jako syn rolníkův. Navštěvoval obecnou a měšťanskou školu, načež věnoval se praktickému hospodářství. Již v mladých letech vrhl se do víru politického a všemi svými silami oddal se organisaci rolnictva českého. Roku 1901 zvolen byl za Sušicko a Strakonicko poslancem do rady říšské, kdež byl předsedou klubu českých agrárních poslanců. V roce 1904 zvolen byl předsedou českého odboru zemědělské rady pro království České a v roce 1907 povolán byl do rakouského ministerstva za českého ministra krajana. Při všeobecných volbách v r. 1907 a v r. 1911 byl opětně zvolen poslancem do říšské rady, kteroužto funkci zastával až do posledních chvil vídeňského parlamentu. Jeho tuhá, energická práce v každém směru povznesla jej mezi nejbystřejší a nejschopnější a nejschopnější české politiky, takže úřad prvního českého ministra zemědělství svěřen byl v jeho osobě rukám nejpovolanějším.

Dr. Vavro Šrobár,

publicista, spisovatel a lékař slovenský, nar. se r. 1867 v Liskové v liptovské župě na Slovensku. Již za studií na levočském gymnasiu pronásledován byl maďarskými úřady „pro šíření panslavistických ideí". Promován byl na české universitě v Praze, načež stal se praktickým lékařem v Ružomberku. Literárně činným byl v „Nár. Novinách", „Pohľadech" a v almanachu „Dětvan". R. 1897 založil v Uher. Skalici spolu s drem Blahou měsíčník „Hlas". R. 1906 kandidovala ho „Slov lidová strana" do sněmu, ale záhy po volbách byl obžalován pro pobuřování „proti maďarské národnosti" a odsouzen na rok do vězení. V szegedinském žaláři vznikly některé jeho populární spisy, m. i. zejména L'idová obrázková zdravoveda. Jeho „Dedinské rozprávky" vyšly v Trnavě pod pseudonymem Vavro Lieskovan.

Gustav Haberman,

čelný poslanec české strany soc. demokratické, narodil se r. 1864 v České Třebové. Z prostého dělníka řezbářského stal se záhy redaktor a vydavatel „Nové doby" v Plzni, v níž zvláště v posledních měsících pohnuté nynější doby nadšeně a odhodlaně bojoval pro úplnou samostatnost našich českých zemí. V roce 1884 byl odsouzen pro velezrádu ku čtyřem rokům těžkého žaláře. Jak známo, účastnil se také cesty našich delegátů do Švýcarska, kdež vyjednával s Dr. Benešem o příštím postavení československého státu.

Fr. Tomášek

narodil se r. 1869 v Kuklenách u Král. Hradce. V Praze studoval filosofii a účastnil se života pokrokářského a hnutí Omladiny. R. 1893 převzal redakci „Časopisu pokrokového studentstva" a roku 1896 redakci socialistického měsíčníku „Akademie". Po založení listu „Právo Lidu" pracoval jako parlamentní korespondent vídeňský a od roku 1905 řídil „Dělnické Listy" ve Vídni. Od r. 1907 byl říšským poslancem.



Milada Jarušková, sestra ředitele „Lidových Novin", byla ve Vídni odsouzena k smrti provazem pro domnělou velezrádu. V těchto dnech mělo se konati přelíčení o zmateční stížnosti. Bylo ale odloženo a Milada Jarůšková propuštěna na svobodu.

Dr. Mořic Hruban,

advokát v Olomouci, narozen v Brodku na Moravě. Jest předákem a vůdcem katolické strany národní, která společně se stranou křesťansko-sociální v poslední době splynula v jednu stranu a v českou stranu lidovou. Byl r. 1901 říšským a od r. 1902 zemským poslancem moravským.

Dr. Lev Winter

narodil se roku 1876. V roce 1907 byl zvolen poslancem na říšskou radu za českou stranu soc. demokratickou. Jest vynikajícím juristou a vydal pozoruhodná díla o kartelech.

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

České zemské pokladniční poukázky.

Ve schůzi československého Nár. Shromáždění byla přijata osnova o obchodních platidlech ve všech čteních. Podle této osnovy zmocňuje se Zemská banka král. Českého vydati poukázky na vlastní bankovní pokladny, na které u Zemské banky anebo u ústavů jí určených mohou býti vyplaceny proti předložení bankovky Rak. uh. banky. Tyto poukázky budou v soukromém obchodu vydávány na krátkodobé nebo nejvýše 90ti denní, půjčky a to buď z eskomptu anebo lombardu. K výplatě poukázek utvoří Zemská banka zálohy v bankovkách Rak. uh. banky anebo v drobných mincích korunové měny. Československý stát dá k tomu vklad 25. mil. korun. Celkový výdej všech poukázek nesmí převyšovati násobný obnos zálohy. Užitek, plynoucí z vydání poukázek, bude rozdělen mezi Zemskou banku a československý stát v určitém poměru. Poukazky budou v území československého státu zákonným platidlem právě tak jako bankovky Rak. uh. banky a budou se přijímati bez omezení u všech veřejných pokladen.

SMĚS.

Dozvuky komunistické revoluce ve Vídni. Po zmařené komunistické revoluci ve Vídni, dne 12. listopadu zavedla státní rada německo-rakouská dalekosáhlé vyšetřování proti rudé gardě a proti komunistům. Pohrozila rozpuštěním rudé gardy a zatkla několik vůdců strany komunistické ve Vídni. Státní rada má velký strach a není také divu. Vždyť její posice jest opravdu tuze slabá. Rudá garda dělá zatím nevinnou tvář a vyloučila ze svého středu 2 důstojníky a 1 vojáka, kteří se súčastnili útoku na parlament dne 12. listopadu. Ale to nemění nic na pravdě, a rudá garda

šerným vavřínem a na jehož rukou lpěla krev tisíců a tisíců lidských životů!

Když konečně vyšel, svitalo již. Chlad a rosa mrtvýc míst se ho dosud dotýkaly, a kráčeje po stupních Triffineových ke kapličce „Bohorodičky ochranné", chvěl se na celém těle. Svět se halil v nádherných barvách a snil o míru. On, jenž stvořil tygra, stvořil i jehně a týž ruka, jež rozsela stříbrné hvězdy na obloze a lidem kázala: „milujte se", tá ruka stvořila i kamenné srdce sta césarů a osvobodila i Bonaparta...

35.

POSLEDNÍ NADĚJE.

Když dospěl Rohan ku bráně kapličky Notre Dame de la Garde, vyšla z ní žena, bledé a ustrašené tváře. Byla to stará Gwenfernová, úzkostně kolem se rozhlížející, pak za ruku ho prudce chopící, jediným dechem zašeptavši. „Uprchni, synáčku můj, uprchni! Jsou ti již opět na stopě! Hledají tě dům od domu! Došly hrozné zprávy, císař jest již opět v Paříži a vypověděl válku."

Rohanovi se zatmělo před očima, zavrávoral a přitiskl ruku na srdce divoce bušící. Dávno sice již očekával tyto zprávy, nicméně ho však nyní překvapily jako blesk.

„Pojďme do kapličky!" zakoktal.

V posvěceném domečku se ode dne šťastného shledání s Marcelou — jíž tehdy vyznal lásku — ničeho nezměnilo. Socha Matky Boží stála neustále ještě před oltářem, obsypaná nejpodivuhodnějšími dárky; rovněž i oltářní obraz zářil v křiklavých barvách, osvětlen posledními paprsky slunečními.

Matka Gwenfernová sdělovala rychle podrobnosti: vesnice byla velmi rozrušena, neboť royalisté nevěřili v úplné

vítězství císařovo. Ze St. Gurlott dostavil se však oddíl četníků, aby „jménem císařovým" pátral po zbězích. To je úplně zaručené, neboť i u ní se konala přísná domovní prohlídka. Také si vzpomněli na smrt Pipriacovu, který měl býti pomstěn.

Dílo něžné lásky a ošetřování po měsíce trvající, bylo v několika vteřinách zmařeno. Divoký žár jeho očí, který Marcelu prvého dne po jeho návratu tolik děsil, vzplál za řeči matčiny opětně. Mozek ho pálil a srdce mu bilo k puknutí. Nepromluvil ani slůvka, za to však se mu ozval se rtů hysterický řehot, možno-li tohoto výrazu o muži užíti. Tento pronikavý škřek obsahoval však více než nervové rozechvění: byly to symtomy nastávajícího šílenství, v něž jeho duch upadal a jeho duše tonula.

„Rohane, Rohane, promluv přece něco! Nehleď na mne tak vytřeštěně a děsivě! Však tě nedopadnou, mé dobré dítě!" úpěla ubohá stařenka, křečovitě jeho paže svírajíc.

Zíral na ni vytřeštěně, aniž by byl odpověděl a vypukl znovu v ostrý a pronikavý řehot — — — — — — — —

Pozdě k večeru seděl strýc Ewen u krbu, předčítaje vdově a Marcele noviny; pařížské novotiny, že se Evropa zdráhá s usurpatorem po dobrém vyjednávati a že se jako mračna stahují ohromné voje velmocenských vojsk, ho zřejmě rozčilovaly. Ve Frankfurtě zasedal spojenecký kongres a řídil odsud pohyby milionové, svoji armády. Ruský car a císař rakouský spolu s pruským králem opanovali pole; Anglie nabízela pomoc v podobě šestatřicíti milionů liber šterlinků a malého kontingentů vojáků pod velením Wellingtonovým.

„Zbabělci!" zaskřípal desátník zuby. Milion mužů proti Francii a desátníčkovi! Však uhlídáte, jak vás jedním rázem zdrtí! Viděl jsem, jak kdysi malý bubeníček srazil k zemi obrovského granátníka. Tak to s vámi udělá i náš císař!"

„Bude tedy zase vojna?" zaúpěla Dervalová.

když ne dnes, tedy zítra nebo pozítřku obnoví svůj pokus. Zároveň také řada vojáků 4. pěšího pluku prohlásila, že nezavinila události před parlamentem a že nemá nic společného s útokem na Neue Freie Presse a Reichpost. Leč i toto prohlášení je jistě vynucené. A komunisti? Vydali též proklamaci, ve které prohlašují, že nemají žádný podíl na událostech ze dne 12. listopadu, jinak se ale přiznávají ke svému radikálnímu programu a prohlašují, že jsou zajedno se skupinou Liebknechtovou v Berlíně. To znamená, že boj proti německo-rakouské republice nepřestane a že komunisté a radikalové čekají jen na novou příležitost.

Presidentu Masarykovi na uvítanou. Není pochyby, že den návratu presidenta československé republiky Masaryka, budovatele naší samostatnosti, bude oslaven celým národem. Již od nynějš. musíme se připravovati. Nikoli chystati prapory a zevnější lesk: činy se musíme připraviti, neboť Masaryk je muž činu, jemuž okázalost je ničím, práce vším. Musíme mu dokázati, že jsme bez výjimky lidem svobody hodným. Voják poukáže hrdě, že nezměnil jen kokardu, nýbrž ve vědomí své zodpovědnosti dal se do služeb svobody, dělník poukáže sebevědomě, že vytrval v práci a věrnosti, úředník, že pochopil ducha nové doby, kde kdo bude moci klidně říci, že nevyhnul se účasti při stavbě nového našeho domova. Dopustil bys ty, český sedláče, aby se jen tobě vytklo v tento den, že jedině ty a tvůj stav nejsi hoden postaviti se po bok ostatním příslušníkům národa? Že jako robotník za starého Rakouska, byť nerad, živil's nepřátele a nyní svoboden své spoluobčany dobrovolně a bez přinuceni vyživit nechceš? Pamatuj, že den návratu presidentova se blíží a že toho dne nesmí býti v našich zemích jediného člověka, který by měl hlad! Až nasytíš ostatní, pak teprve smíš podati chléb se solí presidentu na uvítanou.

Alpské země proti vídeňskému centralismu. Německorakouská státní rada chce anektovati některá území zemí koruny české, zatím ale se její vládě vzpírají i samy alpské země, na něž Vídeň nejvíce spoléhala. „Linzer Volksbl." referuje o snahách Tyrol a Vorarlberku a protestuje proti úmyslu utvořiti centralistickou republiku a snížiti země na pouhé provincie. Vídeň prý nevidí, že pádem monarchie odstraněna páska, jež alpské země pojila s jinými v celek. Nechtí-li soc. demokraté seděti s křesť. sociály a nacionály, pak jim může být — praví list výhrůžně — pomoženo: poslanci alpských zemí vystoupí ze zatímního Národního Shromáždění.

Zařizují se předčasně. Presidium provisorního zemského shromáždění převzalo veškerou agendu zemské vlády, pokud se vztahuje na kompaktní německé území bývalého vévodství Slezského. Agendu vojenského velitelství krakovského, jemuž byly sudetské země vojensky podřízeny, převzalo staniční velitelství opavské. Veškeré německé vojsko ve Slezsku přísahalo již věrnost německo-rakouskému státu. Cizí vojsko již opustilo Slezsko. Presidium provisorního zemského shromáždění úřaduje v Opavě v budově bývalé slezské zemské vlády. — Němci slezští se tedy zařizují. Je to však zbytečná a předčasná námaha. Dohoda spolu s českou vládou v Paříži rozhodla se pro nedílnost Slezska a na tom usnesení nezmění ničeho hlouček opavských křiklounů.

Dr. Beneš o situaci v bývalém Rak.-Uher. Československý zahraniční ministr dr. Beneš zmocnil Matin k tomuto prohlášení: Nebezpečí bolševismu zejména ve Vídni je neobyčejně vážné a ještě vážnější v Pešti. Jedině Češi mohou toto hnutí potlačit. Češi jsou ochotni dáti Vídni potraviny, aby zabráněno bylo bolševismu a musí obsaditi celé Slovensko, poněvadž bolševismus v Uhrách velmi hrozlvě se šíří. Také polské území je bolševinis. ohroženo. Češi mohou udržovat Němce v Rakousku v šachu a zabránit anexi něm.-rak. území. Nejdůležitější jest, pravil na konec, za všech okolností udržet komunikace mezi spojenci a československou republikou přes Terst a Prešpurk, což může se státi obsazením území, kde hraničí Maďaři a Němci. Oba spřátelené státy, český a jihoslovanský dostaly by pak přímou hranici. Dr. Beneš kladl zvláštní důraz také na nutnost obsazení smíšeného území v sev. Čechách.



Slovenská Lípa na Václavském náměstí ve dnech českého osvobození.

Nové rozdělení pozemkového majetku v československé republice. Významný návrh učinil v úterní schůzi Národního shromáždění agrární klub československý. — Žáda za lepší rozdělení půdy, za rozdělení latifundií drobnému lidu. — Návrh zákona na úpravu právních poměrů k půdě podal jménem klubu prof. dr. Horáček a soudruzi. Návrh zní: „Jednou z hlavních podmínek úspěšné těžby zemědělské, zvláště jejího rozmnožení a sesílení pro blaho celé státní společnosti jest účelná úprava právních poměrů půdy, zemědělství věnované. Rozděení pozemkového majetku v území československého pohříchu neodpovídá požadavkům správné politiky agrární i jest třeba zjednati v tom směru pokud možno nápravu. Podepsaní navrhují tudíž, aby ministerstvo pro zemědělství podalo osnovu zákona, jímž by zahájena a prováděna byla účelná úprava právních poměrů půdy ve státě československém. Návrh tento přikázán budiž výboru zemědělskému.

Zmocněncem české republiky v Záhřebu. Zmocněncem československé republiky v Záhřebu byl jmenonován redaktor Emil Šimek, jenž nastoupil už svůj úřad.

Návrh předběžného míru v Paříži schválen. Konference spojenců v Paříži byla ukončena. Návrh preminimálního míru byl schválen. Konference sejde se v posledním týdnu listopadu, aby stanovila přípravy k mírovému vyjednávání.

Kdy bude uzavřen předběžný mír? „Secolo" sděluje že předběžný mír s Rakouskem uzavřen bude dne 12. prosince.

Výjimečný prodej v malém. Jak se dovídáme zařídila výjimečný vánoční prodej v malém továrna na zvukové desky **Favorite Rekord spol. s r. o., Vídeň, V., Schöbrunnerstrasse** 12. Upozorňujeme na dnešní inserát.

Československé ministerstvo. Nové ministerstvo bylo sestaveno takto: Kramář předsednictví (stát demokr.) Beneš, zahraničí Herman, vyučování (soc. demokrat). Hruban bez portefeuille (klerikál). Klofáč národní obrana (čes. socialista). Prášek, orba (agrárník). Rašin, finance (stát. demokr.). Soukup, spravedl-

Všichni ho považovali za duševně chorého, a byl jím skutečně. Rozrušen věčným dusotem kopyt jízdy a ustrašeným pozorováním nespočetných tváří, jež po dlouhé dny kol něho táhly; putoval dále. Že sledoval určitý cíl, to vyjadřovaly rysy jeho tváře; zmítán vírem života, zdál se býti vzdor tomu bezmocným a za svoje chování nezodpovědným. Čím se živil, těžko věru říci. Nežebral, a přes to se s ním milosrdní vojáci často podělovali o chudou svoji stravu; nadějeplní důstojníci hodili mu časem zlaťák; vždyť vyhlížel tak vyhladověle a uboze; byl to však duševní hlad a nikoliv tělesný, který mu ssál síly. Přemnohokráte byl přistižen při krádeži a vidlemi ze dvorů vyhnán. Jednou ho chytli dokonce, co zvěda a spoutavše, přivedli ho před velitele, který dýmaje mocně před krbem nařídil, aby ho okamžitě zastřelili. Propukl však při ohlášení tohoto rozsudku v tak podivuhodný řehot, že vzbudil pozornost důstojníků a po přesnějším zkoumání jeho případu byl milostivě propuštěn — ubohý blázen. Sledoval vojska až na bojiště, stále a stále se kolemjdoucích tázaje: „Kdy přijde císař?"

Nádherně vlnily se zlaté klasy v pokojné Belgii. Seno na lučinách dýchalo sladce; stříbrný pruh řeky, vroubený po obou březích, jasnězelenými stromy, vinul se do daleka! Husté stinné lesy na horách a návrších voněly bezem a šípkovím a pod keři pučely hyacinty a fialky! A nesčetné mlýny pohybovaly stejnoměrně a klidně svými rozpiatými rameny!

Co se to však zalesklo v dáli, u kostelíčka? Podobá se to rybníku v paprscích slunce zářícímu, ve skutečnosti jsou to však přilby pruských kyrysníků. A co jest to za tmavou masu, která se jako stín vine žitnými lány? — Jest to pruská pěchota, která pomalu táhne zaprášenou silnicí. — A slyš, co to burácí jako rozbouřené moře? — Jest to jízda, která pádí na bystrých koních. Spojené velmoci okupovaly ve vší tichosti Belgii: rovněž i francouzské voje se zvolna blížily. — — —

přispění potřebuje a kdy by ho přijal s otevřenou náručí jako marnotratného syna — — —!"

Náhlý výkřik Marcelin zastavil proud starcových slov. Vyskočila, neboť do jizby vkročil náhle Rohan — zlomený stařec! Úlek proměnil rázem jeho tvář, podobal se opět polohladovému, štvanému zvířeti. Ve zhubenělém obličeji odrážela se zřejmě přestálá muka. Nepromluvil, ani slova a divoký, hladový jeho zrak vytřeštěně bloudil po přítomných.

Rohane!" vykřikla stařena, popadajíc dechu. „Gildasi, zavři dveře!"

Stalo se. Z opatrnosti zavřel drážďanský hrdina na závoru. V mžiku stály obě ženy při Rohanovi, vdova vzlykajíc, Marcela na smrt bledá, leč oka suchého. Derval se těžce zvedl a vrávoraje blížil se k synovci: „Neboj se hochu; hledají tě sice, ale vyřídím to sám. Choval jsi se vzpurně, budeš-li však nyní jednati jako muž, nic se ti nestane. Nesmíme ztráceti ani minuty Nadběhni jim velkým močálem a předběhneš je dříve ještě, než dojdou do St. Gurlott. Jdi rovnou do Růžové ulice a ohlas se u hejtmana Figuiera a řekni mu, že tě k němu posílám — Pro rány Boží, což pak se's zbláznil?" vzkřikl náhle stařík.

Otázka tato byla úplně oprávněná, neboť Rohan, aniž by poslouchal, co se kolem něho děje, zíral vytřeštěně kolem a usmíval se do prázdna. Strachem se chvějíc, chopila se Marcela křečovitě jeho ramene: „Rohane! Což nechápeš? Stíhají tě, a nepřihlásíš-li se dobrovolně, budeš zastřelen."

„A přihlásím-li se?" tázal se klidně ale chraptivým hlasem.

„Pak ti všechno prominou," chopil se slova desátník. „Dají ti pušku a tornistr, budeš zařazen do Velké Armády, získáš slávu, a až bude po válce vrátíš se domů, co hrdina. Marcela na tě počká a stane se pak tvojí ženou."

Stařec se celý rozchřál, ačkoliv ho bezduchý zrak Rohanův i jeho chování velmi mátly.

nost (soc. dem.) Staněk, práce (agrár.). Stránský, obchod (stát. demokr.). Stříbrný, (poštu a telegraf (čes. soc.). Šrobár, zdravotnictví (Slovák). Štefaník, vojenství (Slovák). Švehla, vnitro (agrárník). Vrbenský, zásobování (čes. socialista). Winter, sociální péče (soc. dem.). Zahradník, železnice (agrárník).

Hodina spánku Viktora Adlera. Ve „Voss. Zeitung" čteme tento dojemný příběh ze života Viktora Adlera: Od let byl dr. Adler těžce chorý srdcem. Jeho choť pečovala s úzkostlivou péči o řídké chvíle jeho nerušeného spánku. Jednoho podzimního dne zadrnčel telefon a ohromené paní bylo oznámeno, že její Bedřich zastřelil právě hraběte Stürgkha, aby dr. Viktor Adler okamžitě přišel na místo činu. S děsnou zprávou vstoupila nešťastná paní do pracovny svého muže a shledala, že spí. A taková byla péče této ženy o chorého manžela, že tichounce sedla si k němu a čekala, až se probudí. Plnou hodinu seděla u jeho lenošky a s hroznou bolestí v srdci, sotva dýchajíc, bděla nad jeho spánkem.

Zelené kádry. Ještě před krátkou dobou nesmělo se o nich psát. Censura úzkostlivě každou zprávu o nich potlačovala. Dnes zelené kádry zmizely. Bájilo se o nich mnoho. Zvláště o buchlovském. Dnes dovídáme se o něm tyto podrobnosti: V rozsáhlých buchlovských lesích shromažďovali se zběhové, kteří z největší části uprchli od pochodových setnin, byli tam však i uprchlíci přímo z pole nebo od kádru. Ze značné části byli vojáci příslušní do okolních obcí, nejvíce jich však bylo z Ostravska a Slezska, ze střední a východní Moravy. Uprchlíci tito byli organisováni úplně vojensky. Měli své důstojníky, které poslouchali, konali službu a vystavěli si slušné zákopy, v nichž nocovali. Byli opatření dostatečně municí, kterou si donesli od kádru a měli i strojní pušky. Byly doby, kdy jich počet dosahoval i desettisíců. Byli sdruženi v hloučcích, které si zaopatřovaly potravu. Lesní zvěř, houby, rekvisice v okolních obcích jim skýtala dostatečnou zásobu potravin. Někdy docházeli až do vsí a obyvatelé většinou ochotně je zaopatřovali potravinami z části za peníze, z části zdarma. Jedině je trápil nedostatek kuřiva. Ve volné přírodě žili bezstarostně a vesele a těšili se vědomím, že vojenská moc si na ně netroufá. A skutečně veškeré výpravy proti nim zůstaly bezvýsledny. Četníci si netroufali přiblížiti se k nebezpečným místům, poněvadž vůči nim počínali si členové zeleného kádru bezohledně. Četník byl nejvíce nenáviděnou osobností. Některé výpravy vojenské na vypátrání zeleného kádru zůstaly bezvýsledny, poněvadž organisace jeho byla velmi rozvětvena a bedlivá. Připravovali se i na zimu a stavěli si pevné zákopy. Dnes není zeleného kádru. Členové jeho hlásí se ochotně a dobrovolně k národnímu vojsku.

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST.

Jak hluboko má se osivo do země zadělati. Osivo má býti tak hluboko zaděláno, aby měla nejpříznivější podmínky vzrůstu: dostatek vláhy, vzduchu a tepla. Četnými pokusy bylo zjištěno, že mělčí zadělání má na klíčení a na vzrůst daleko méně nepříznivý vliv než zadělání hluboké. Zde vadí — zejména v hlubších půdách — nedostatek vzduchu a ve vrchní úrodné ornici vyvinuje se semeno vždy lépe nežli při větší hloubce. Při zadělávání osiva platí povšechně tato hlavní pravidla: 1. V lehké, kypré a snadno vysýchavé půdě nutno semeno zadělati do země hlouběji, kdežto v půdách těžkých, vazkých a vlhkých sejdeme mělčeji. V suchých půdách nenalezlo by semeno při mělkém zadělání dostatek vláhy a trpělo by nadbytečným teplem, v případě druhém naproti tomu by při hlubším zadělání semenom mělo nedostatek tepla a nadbytek vláhy.



Ze Štýru: Pomník Werndlův.

Nátěr na podlahu. Dobrý nátěr hzotoví se z 10 deka měkkého hnědého vosku a 2 tabulek klihu, rozpuštěných v 1³/₄ litru vody teplé, za častého míchání a přidáním 16 deka potaše a 16 deka mýdla, které se dříve ve vřelé vodě rozpustilo. Množství to stačí na dvě prostředně velké místnosti. Nebyla-li dříve podlaha natřena, musí se důkladně vydrhnouti a když úplně vyschla, natře se klihovým nátěrem. Teprve, když ten to důkladně zaschne, provede se nátěr lakový, který se po uschnutí kartáčem vyleští. Poleje-li se leštěná podlaha vodou, zůstávají v oněch místech šedivé skvrny. Ty se vyčistí, když se přes ně dají na noc namočené hadry v octě a místa ta po uschnutí se kartáčem vyleští.

Příprava mýdla z kaštanů. Kaštany se usuší, pak se na droboučko roztlukou a v poměru 1:3 s vodou dobře promíchají a postaví na sporák. Když se řádně povařila, slije se odvárka do kotlu, v němž se tak dlouho vaří, až kaštanový výtažek má podobu tenkého syrobu, k němuž se přidá něco porculánové hlíny nebo čistěné bílé hlíny a vše to se dobře promíchá. Na to se rozdělí na kusy a dá se usušiti na vzdušném místě, až je hodně tvrdé. Z 5 kg. kaštanů můžeme takto připraviti 2 kg a více mýdla, které se hodí k umývání rukou, čistění mosazných hrnců, kotlů a k [illegible] dřevěných předmětů.

Popel z doutníků je dobrým prostředkem k vyleštění [illegible] nábytku. Široký korek nahřejeme silně nad [illegible] a rozprostřeme naň navlhčený popel, jímž třeme [illegible] místa. Na to otřeme místa čistým klůckem a [illegible] je vyleštíme usní k cídění oken používanou. Doutníkovým popelem vycídí se také dobře zašlá zrcadla, skleněné tabule a nádobí i kovové předměty.

Pošpiněné atlasové střevíce vyčistí se vatovým [illegible], který namočíme do líhu.

Žaludová káva. Vyzrálé žaludy se oloupou a na [illegible] dílů rozdělané nechají se 24—36 hodin ležeti v čerstvé vodě, která se několikráte vymění. Pak se vyjmou z vody, hadrem se osuší a nechají se na vzduchu úplně vyschnouti na to se praží v pražiči na kávu nebo v kastrolu a když dostanou pěknou barvu, se odstaví a míchají se čistou dřevěnou lžící až do vychladnutí. Pak se rozemelou a v plechové krabici uschovají.

Odvar se sušených nebo čerstvých slupek jablečných dá se píti buď samostatný v náhradu za čaj nebo lze jím nahraditi přísadu citronové ovocné šťávy do pavéo čaje.

„A což, nepřihlásím-li se dobrovolně, co se stane potom?" tázal se Rohan, nespouštěje oči s Marcely.

„Pak tě skolí jako vzteklého psa; ale Bůh bude s tebou, že budeš jednati rozumně a že nepropaseš poslední naděje v záchranu," poznamenal strýc Ewen starostlivě.

„Což není jiného východiska?"

„Ne! Plýtváš jen zbytečně cenným časem, milý hochu!"

„A přece!" vysvětloval Rohan týmže chraplavým hlasem a bezduchý jeho zrak bloudil v neznámo. Když s něho nespouštěli oči, pokračoval: „Kdyby císař zmizel pro vždy ze světa!"

Stařec klesl zděšeně na židli.

„Bůh ho opatruj! Již pouhá myšlenka na to je velezradou!"

Aniž by dbal slov strýcových, oči stále ještě pevně upřeny na Marcelu, šeptal Rohan, jakoby mluvil k sobě: „Kdyby bylo možno překvapiti ho o samotě, ve spánku, za noci — ano to by byl dobrý skutek! Jeden život by tu zhasl v náhradu za statisíce jiných a ve světě by zavládl mír!"

„Rohane!" vykřikla Marcela zděšeně, ucouvnuvši před ním polekaně, neboť mu v očích číhala vražda; zpitvořil tvář a jeho prsty třímaly neviditelný nůž.

„Při ostatcích svatého Triffinea, myslím že mluví o císaři!" bručel Gildas.

„Pryč od něho, rouhá se a jest nebezpečným!" vzkřikl desátník na Marcelu.

„Máš pravdu," odvětil Rohan, obraceje smrtelně bledou svoji tvář k desátníkovi, „ale nemusíš se obávati strýčku, ji neudělám ničeho — nikomu z vás! Dobrou noc, strýčku Ewene; žijte blaze, teto Dervalova a i vy, Marcelo a Gildasi! Já jdu!"

„Rohane, zůstaň!" naříkala Marcela, objímajíc pevně jeho rámě. „Kam by jsi šel?"

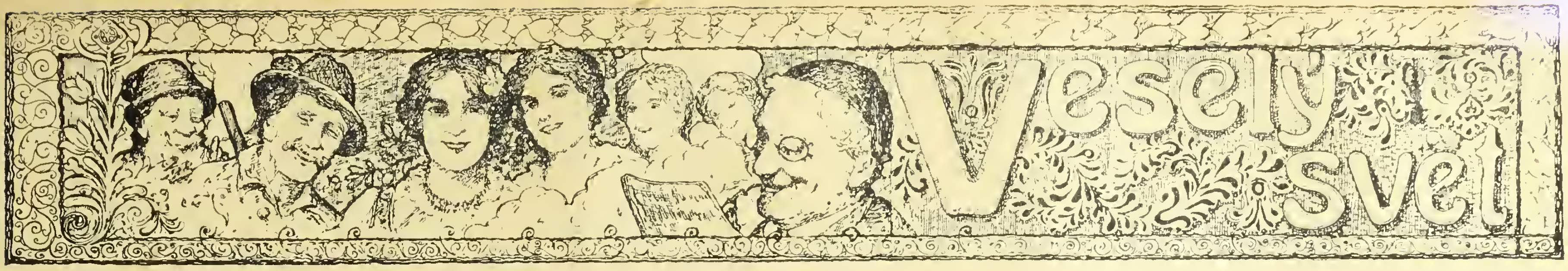
Setřásl ji a aniž by odpověděl, opustil chaloupku. Desátník zoufale zasténal, Gildas táhle zahvízdl, vdova se dala do pláče a Marcela, ruku na srdci, klesla bezvládně na židli. — Rohan zmizel z obzoru jako duch a když přišli k večeru Bonapartovi slídiči, aby pokračovali v domovních prohlídkách, nenašli po něm ani nejmenší stopy více.

36.

POČÁTEK KONCE.

Velká Armáda císařova přibližovala se ku hranicím; kudy táhla, hynula pod jejími nohami šťavnatá pole, ptačí zpěv zmlkal a těžká kola děl rozrývala v zemi hluboké rýhy. Nekonečné řady vojska vinuly se tichými vískami, vzduchem ozýval se hřmot a hluk, jenž je věrným průvodcem každé války. A uniformovaná spousta lidí pohybovala se neustále poslušně vpřed a v jejím středu jel na svém bělouši tiše a neviditelně, jako smrt, hrozný duch celé této massy. Po stopách Veliké Armády plížili se lidští šakalové a krkavci — bídáci, jež na všech krvavých bojištích provozují svoje nekalé řemeslo.

Mezi těmi, jež táhli za vojskem, nalézal se i člověk, který, dle zevnějšku soudě, musil náleželi mezi nejbídnější z bídných. Hubený, sešlý, chorobně a zoufale vyhlížející tvor, který, jak se zdálo, neměl domova ani příbuzných a sledoval armádu krok za krokem, jako vrána oráče, číhaje na kořisť, je jedni přehlédli anebo jiní odhodili. Vlas mu splýval v pustých kadeřích na ramena, dlouhá vousiska byla rozcuchána a tělo zahaleno hadry. Za noci spával pod širým nebem, anebo v některé stodole, odkudž ho mnohdy vesničtí psi vyštvali. Chvílemi mluvil francouzsky, pravidelně však bručel v jakémsi nářečí, jež jen málo kdo rozuměl. Když se k někomu přiblížil, činil o jen proto, aby se tázal: „Kde jest císař? Půjde tudy?"



Habsburkové a hudba.

Habsburkové byli příznivci hudby. Proto u nich Mozart div nezemřel hladý a za to Lehár vydělal milion a nemusil na vojnu jako „nepostrádatelný”.

*

Kapesník císaře Františka Josefa I.

Jakmile umřel císař František Josef v Schönbrunnu, spěchala starostlivá matka Karla Habsburka arcivévodkyně Josefina do úmrtního poko je nebožtíkova na prohlídku osobních tajemství starého císaře. Nenašla nic. Pouze v jedné zásuvce ležel hedvábný kapesník, na němž bylo přišpendleno toto věnování nástupci trůnu: „To Ti odkazuji na památku. Jen do toho směl jsem strkat nos...”

*

Prvotní hřích.

A: „Hrom uhoď do té drahoty jablek. Za kilo chtějí osm korun.”

B: „Škoda, že to nebylo již dříve.”

A: „Jak to?”

B: „Nu, nemusilo být prvotního hříchu. Eva by si při takové ceně jistě rozmyslila svésti Adama!”

*

Z trhu.

Paní cítící divný zápach z tašky své přítelkyně: „A kde pak jste koupila tu mořskou rybu?”

Přítelkyně: „Ale vždyť to není žádná — to jenom tak voní.”

*

Přece někdo?

Císařovna Marie Terezie měla mnoho milenců. Předpokládejme, že ti ji opravdu milovali. Pak se přece našlo v dějinách aspoň několik lidí, kteří Habsburky opravdu milovali.

*

Boty císaře Viléma.

Císař Vilém dal si udělat při vypuknutí války vysoké boty. Nosí je rok, boty netknuty, nosí je dva, tři roky, boty přímo vzdorují poruše. To jsou boty! libuje si císař. Když už je nosil čtvrtý rok a boty byly stále pevné, dal si zavolati svého dvorního ševce a spustil: „Ty boty nejsou k roztrhání. Z čeho jsi je dělal?” „Vaše Veličenstvo,” pokorně odvece dvorní švec, „ty boty jsou — z rakouské voloviny....”

*

Aby nezaspal.

Žena (k muži na pohovce ležícímu): „Proč pak držíš ty hodinky v ruce — Otouši?”

Manžel: „Ale — chci si deset minut sdřímnout.’

*

Odůvodněna obava.

Divadelník: „Viděl jsi už „pana domácího?”

Nedivadelník: „Tomu se na sto kroků vyhýbám, protože jsem mu dosud nezaplatil celou činži.”

*

Ve škole.

Učitel vykládá o vzduchoplavbě: „Řekni mi Vitásku, co dělá letec v baloně, chce-li se vznést?”

Vitásek: „Spustí přítěž.”

Učitel: „A což chce-li se snésti dolů.”

Holásek: „Tak tu přítěž zase vytáhne.”

*

Nadávka.

Pan hádající se s jiným vykřikne náhle v přívalu slov: „Pane, pane — vy jste — vy jste..”

Druhý: „Cože — cože — žádám vás — abyste to ihned odvolal!”

*

Každý dle svého způsobu.

Pán k dámě: „To je zvláštní, že starší operní zpěváci, chtějí-li vyjádřit hrůzu, chytají se za hlavu, kdežto staré zpěvačky tisknou ruce na srdce.”

Dáma: „To je přece zcela přirozené — každý se chápe své slabé stránky.”

Tři doby Habsburků.

Za Rudolfa Habsburského byla doba železná. Za Rudolfa II. doba zlata a z Františka Josefa počala doba papírová.

Zmýlil se.



Soudní orgán k delikventovi: „Vytáhl jste v tlačenici panu Boubínkovi tobolku. Přiznáváte se?”

Obžalovaný: „Ano, prosím, ale to byla zmýlená.”

Soudní orgán: „Jak to?”

Delikvent: „Já jsem viděl napěchovanou kapsu a myslil jsem, že tam má cigára!”

*

V rodině válečného zohatlíka.



Dcera: „Mama dej mi hrst desítek, — já si udělám draka a uváži si je na ocas...

*

Jen hledat.

Jistý antikvář ondy oznamoval: Koupíme: „U snědeného krámu”. Těch dneska je!....”

Z časových insertů.

Dívka, která už přes tři roky nemocí upoutána na lůžko a nemá naděje na uzdravení, ráda by se provdala. Který praktický muž ocení úsporu obuvi a šatů, podej nabídku do adm. t. l. pod zn. „Výhoda v drahotě”.

*

Vrchní číšník následkem nedostatku drobných přál by si seznámiti se se slečnou konduktérkou z elektriky. Nab. pod značkou „Vše za krejcary” do adm. t. l.

*

Proč císař Karel nebyl v Praze.

Císař Karel byl v Praze posledně jako arcivévoda. Jako císař do ní nepřijel. Příčina toho byla velmi jednoduchá. V Praze za války řádil štábní lékař Halbhuber, který posílal každého na frontu. A císař se bál, že by i jeho poslal na frontu a proto do Prahy nepřijel.

*

Osud nekuřáka.

„Je to svízel s tím nedostatkem kuřiva!”

„Kterak to? Vždyť ty vůbec nekouříš?”

„Ovšem, ale — čichat ty různé — náhražky!”

*

Jejich opory.

Habsburkům zůstalo v Čechách věrno jen několik policajtů. Kostelníci, druhá opora jich trůnu, od nich odpadli.

*

Vše pro dítě.

V dějinách budou žíti dva exempláře licoměrných králů. Ruský car Mikuláš II. a František Josef I. Mikuláš vydal heslo „Odzbrojit” a zároveň zvětšil armádu. František Josef I. vydal heslo „Vše pro dítě” a hnal otce dětí na jatka.

*

Habsburská dělba práce.

František Josef I. vydal ve válce heslo: Vše musíme nasaditi pro vlast. A nasadili jsme: Dělníci svou sílu, dělnické ženy své zdraví, utracené na frontách, vojáci svou krev a František Josef denně jeden Otčenáš a Zdrávas Maria.

*

Příčina.

A.: Proč Groš odstoupil?

B.: On nechtěl odstoupit později než císař.

*

Jak nemusili Habsburkové prohráti válku?

Velmi snadno. Měli si v srpnu 1914 zavolati do Vídně pražského setníka Janouškovce. Ten pomáhal od vojny a byl by pomohl jistě i jim

*

Očista v Praze.

První orlí hlava: „K jakému vítězství to zase letíme?”

Druhá hlava: „Tentokráte brachu asi — na smetiště.”

*

Ze záhrobí.

Předseda Babinský: „Přátelé, nová duše chce vstoupiti v náš cech.”

Hlasy: „Má dobré doporučení?”

Babinský: „Velmi dobré, byla zaměstnána tři roky v rakouském červeném kříži.”

*

Vysvětlené válečné tajemství.

Veřejnost — ta nezasvěcená — si lámala dlouho hlavu, proč byl hlavní stan v prvé polovině války umístěn právě v Těšíně. Vysvětlení se však našlo. V Těšíně měl vrchní velitel armády, arcivévoda Bedřich, nejen zámek, ale i velký chov krav, a jeho dvory vyráběly spoustu mléka a sýra, pro něž arcivévoda nenacházel odbytu. Připadl tedy na myšlenku, přestěhovati do Těšína hlavní stan. A všechno mléko i sýr byly pak prodány.

*

Neúnavní pijáci.

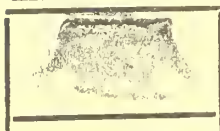
Utrmácený šenkýř (píše hostům čárky): „Stakra, lidičky, takhle vám nepostačím psát. Na to abych už měl psací stroj!”

Staré nepravé zuby, zlato a stříbro kupuji za nejvyšší ceny. Za zub K 1.— až K 6.—, za chrup až K 300.—. Specialista Braunstein, I., Weihburggasse 16. II. schody, dv. 5. 22

Nejlacinější noclehy
Vídeň II., Novaragasse č. 45
2043 (blíže Praterstennu).

Čisté postele pro pány po K —·60, —·80 a 1·—. - Pokoj s dvěma lůžky K 2·46.

Nejvyšší ceny za vyplacené svršky, prádlo, grad. povlaky, chifon, plátno i zbytky, šatstvo, nábytek a celé pozůstalosti platí pouze
ATLAS 30
Vídeň XVII., Jörgerstrasss 13. (V obchodě nábytkem).



Na krysy kor. 6·—
Na myši kor. 4·80

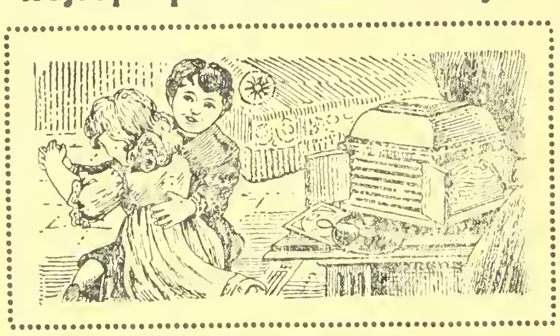
Automatická hromadná past chytí bez dohledu až 50 kusů za jedinou noc. Past se samočinně nalíčí a myši nazanechávají žádného větření. - Žádný překupník nýbrž vlastní výrobce, proto tak levné ceny. Ručím za dobrý výkon. - Zásilky na dobírku. Poštovné 90 hal. M. Schütz, mechanická dílna na zpracování dřeva.
Prodejna: Vídeň III. Beatrixgasse 3.

Poprsí krásné plné a pevné, plná rámě krk docílí



každá slabá dáma a dívka v krátké době zaručeně neškod. zák. chrán. palif. kosmetikém „Balsam-Rekord". Trvalý Účinek v krátké době. Poprsí a ostatní tvary těla rychle se vyvinují, mohutní a sílí. Osvědčený a silně působící prostředek. Zcela nové. Lék. doporučeno. Účinek již po prvém upotřebení. Skleslá neb zanedbaná ňadra nabudou normální plnosti a pružnosti. Nesčetná díkůvzdání. Dávka K 9.—. Zasílá diskretně s přilož. návodem a poučením „O pěstění poprsí". 23
laboratoř **K. KOČÍ, PRAHA, VII.** ul. v Zátiší čís. 6/15

Nejlepší přítel domácnosti jest

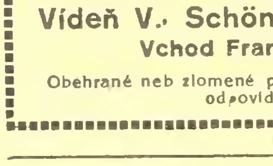


Gramofon
Výjimečný prodej v malém.

Trychtýřové strojky K 150·—.
Salonní skříně bez trychtýřů až K 2000·-

Velký výběr nejmodernějších snímků
nejnovějších operet, valčíků, kvapíků, sousedských, pochodů a písní. V českých snímkách bohatý výběr nejpřednějších umělců.

Přímo v továrně
FAVORITE RECORD s. s r. o.
Vídeň V.. Schönbrunnerstrasse 12.
Vchod Franzensgasse 12.
Obehrané neb zlomené plotny se kupují nebo za nové odpovídají ci vymění 46

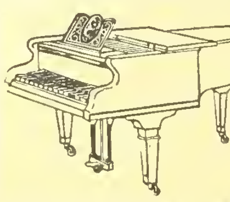


Za 10 haléřů
(korespondenční lístek) obdržíte můj ceník na pozdání zdarma, jež zašle: C. a k. dvor. dodav. HANUŠ KONRÁD, zasílatelský dům, MOST 1868, Čechy. Břitvy la. ze stříbrné oceie K 7.—, 9.—, 11.—. Holicí aparáty polistné, poniklované K 7.50. Dvojlizné nožíky do zálohy tucet K 12.—. Strojek ku stříhání vlasů a vousů K 26.—, 28.—. Zasílá dobírkou neb zaplacení předem. — Nevhodné se vymění neb peníze vrátí.

SMĚNÁRNY VE VÍDNI:
I., Herrengasse 12, I., Graben 15, II., Praterstrasse 24, III., Landstr. Hauptstr. 88, IV., Favoritenstrasse 4, V., Margaretenstrasse 71, VII., Mariahilferstrasse 84, VIII., Josefstädterstr. 103, IX., Porzellangasse 9, X., Favoritenstrasse 95, XII., Meidlinger Hauptstrasse 18, XX., Am Spitz 14.

KAVÁRNA „LIDO"
IV., Margaretenstrasse 7.
Dobré nápoje. - Studené večeře. - Pět kulečníků a pěkný kuželník. - Dostaveníčko české společnosti. - Veškeré české časopisy vyloženy. - Každou sobotu koncert. 25

BUKOVÉ DŘEVO KU PÁLENÍ
suché, zdravé, koupím Vídeň
každé množství
Nabídky přijímá **Pavel Lebl**, továrna na bedny a prodej palivového dřeva 36
VÍDEŇ, VI., Molardgasse 32. Telefon 5446.



První český sklad pian pianin
RUDOLF FRANK,
Vídeň IX. Lichtensteinstr. 157 7 aneb
Vídeň IX. Heiligenstädterstr. 10/7
Doporučuje svůj hojně zásobený sklad pian a pianin nových, jakož i obehraných. Staré klavíry se kupují aneb vyměňují. Správky a ladění se vyřizují rychle a zaručeně. 40



PIHY
uhry, vrásky, žlutiny, červenost kůže, nosu a ostatní vady pleti v dnech trvale od traní zák. chráněný „Créme-Rekord" kelímek K 6·— a „Silvia-Créme" K 7·—. Pudr K 3·—. Obličej stane se mladistvě a mile krásný, svěží a ošklivé vady krásy se znovu netvoří. Chloupky z obličeje, rukou a pod. odstraní ihned bezbolestně „Heureka" K 7·20. Osvědčené
Zas. disk. s přilož. návody a pouč. „O Pěstění krásy" laboratoř K. Kočí, Praha VII ul. v Zátiší č. 6/15. 2.

Výtečné fotostroje



zvláště do pole se světelnou optikou.
Rychlofotografické stroje
a potřeby. **Komory pro začátečníky** s přípravami a návodem: K 4·80 6·30 a 10·20
Komory sklopné 6×9 K 18·—
9×12 K 22·50 a 39·80 **Stroje Luxusní** až do K 1200·—
Desky, poblednice a přípravy vždy na skladě
E. Birnbaum, fotozávody. Rumburk 55, Čechy.
Vyznamenán c. k. rakouskou státní medailí. 2047



Velký výběr
všech hudebních nástrojů, jako gramofonů, harmonik, houslí, louten, kytar, citer, mandolin, křídlovek, klarinetů atd. — Velmi levné ceny. — Ceník zdarma 2113
G. Silastno. Vídeň XVII., Kalvarienberggasse čís. 38



Zaručený výsledek neb peníze zpět!
Krásné plné POPRSÍ
obdržíte při užívání cremu od Dr. Rixe. Zaručeně neškodného pro každé stáří. Rychlý a jistý výsledek. — 1 tuba na zkoušku K 5.— velká tuba dostačitelná k výsledku K 10.—.
Zásilka poslána diskrétně proti placení předem.
„Novitas" zasilatel. obchod IV
Ústí nad Labem. Čechy.

Platím libustkářské ceny!
Brilanty až 6800 K za karat. Zlaté kabelky, krabice, skříňky až 6000 K. Zlaté hodinky až 3000 K. Zlaté řetízky, prsteny, stříbro a jemné zlato za nejvyšší ceny.
Nepravé zuby K 1.— až 8.— za zub.
Chrupy a zlato až K 300.—.
Ústředna nákupu zlata REISKIN
Vídeň IX Sechschimmelg. 21
Nabídky z venku písemně. 29

RAZÍTKA
a pečetítka dodá 41
A. Fryčková, Plzeň

Pozor! Telefon 7321. Mond!
Kupuji a platím nejvyšší ceny za nové a opotřebované uniformy, obuv, sedlový, prádlo, látky koberce, kožichy, nábytek, klavíry, staro žitnosti o vůbec za úplné pozůstalosti. Korr. lístek stačí, dostavím se dle přání i na venkov Mond IV, Rechte Wienzeile 35, Heumühlg 17
Tramwavové spojení s 63 a 61 26

Kožešiny skvostné lišky šedé a aljašské. Garnitury lišky červené na způsob lišky od K 250.— výše. Kožešinové pláště velmi levně sabízí
IDA ŠTVRTEČKA, Vídeň VI., Molardgasse 19/31. 43
V domě Residenc kina.

RHEUMATICKÉ BOLESTI
v křížI, v zádech, nohou, nastuzeniny, ataky, bolení hlavy utišuje a odstraní 1000krát osvědčený prostředek „ANTIRHEMNIN". V žádné domácnosti nemá „Antirhemnin" scházeti, neboť je uznán jako nejspolehlivější prostředek ku domácímu ošetřování. Zaručeně neškodné. Tisíce díkůvzdání. Cena K 8.50. Zasílá s příslušným návodem chem. laboratoř K. KOČÍ, PRAHA VII. ul. v Zátiší č. 6/15. 42

Každý praktický obchodník inseruje ve „Víd. Illustrov. Novinách"!

Lipské kožešiny,
sobola, křížové, modré a stříbrné lišky. Kožešinové nákrčníky a rukávníky na způsob lišky, jakož i límce přehnuté od K 90.— výše.
MAX ZÁKOSTELSKÝ, kožešnický mistr, Vídeň, VII., Westbahnstrasse 28.



Nové rady pro nemocné

Sepsal jsem spis, abych v něm ukázal nesčíslným trpícím jedinou cestu k uzdravení. Tyto rady nestojí ani haléře a tato kniha bude každému, kdo se cítí nemocným, neduživ., slabým a malomyslným zdarma poslána. Můj spis je výsledkem 50letého myšlení a studia, obsahuje výtah bohatých, praktických zkušeností a mnoho důkazů vynikajících mužů vědy 1953

Kdo se chceš zachrániti,
následuj mého učení, které již mnoha tisícům pomohlo. Ať povstala nemoc starostí, zármutkem, přepracováním, ať bylo utrpení způsobeno
lehkomyslností a nestřídmostí
všem utlačeným, neschopným k práci lidem slabé vůle ukáží vědeckou a
přirozenou cestu
k osvobození od nervových nemocí, nespavosti, nechuti ku práci, tělesné a duševní slabosti: suchého lámání, bolestí hlavy, poruch zažívacích i žaludečních a mn. j. nemocí. Pište ihned lístek a žádejte zdarma a franko **můj „Ukaž pravé cesty"**
Lístek adresujte na
Ernst Pasternack, Berlín, S., O.,
Michaelkirchplatz 13, odděl. 663.

Vklady na knížky 3½%
akciový kapitál K 120,000.000·—,
reservní fondy přes K 40,000.000·—.

FILIÁLKY: 2049
Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Hradec Králové, Jihlava, Jindřichův Hradec, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Mladá Boleslav, Moravská Ostrava, Olomouc, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, a Terst s expositurami v Gradu a Opatii.
Centrála v Praze založena r. 1868.

Živnostenská banka filiálka ve Vídni
I. okres Herrengasse 12.

Majitel: „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejí. — Příspěvky honoruji se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 49.

Jednotlivá čísla 50 hal.
Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 26·—, půlletně K 13·—, čtvtletně K 6·50.
Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.
Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.
Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.
Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 5. PROSINCE 1918.

President československé republiky T. G. Masaryk

ve středu československých legionářů.



Před mírovou konferencí. — Zmatky v Německu. — Budapest obsazena francouzským vojskem. — Italské vojsko obsadí Vídeň. — Čeští legionáři vrací se do Čech. — Drobná válka v německých Čechách a na Slovensku.

ZMATKY V NĚMECKU.

V Německu nenastal po revoluci klid. Vláda Ebertova je vystavena útokům s několika stran. Monarchisté nevzdali se plánu strhnouti opět na sebe starou moc a na druhé straně živly radikálně socialistické, zejména strana Liebknechtova není spokojena s kompromisní vládou Ebertovou a chce nastoliti dle bolševického vzoru diktaturu proletariátu. Nutno se tedy připraviti na novou revoluci v Německu. Zároveň jeví se v Bavorsku silné poruchy, které usilují o úplnou odluku Bavorska od Berlína. Podobné hnutí zahájeno bylo v Oldenburgu v Bremách a jinde. Zároveň sklamalo se Německo v naději, že dosáhne zmírnění těžkých podmínek příměří. Německý převrat přišel příliš pozdě, nežli aby mohl vzbuditi smířlivější duchy dohodových států, a musil býti ve svých počátcích příliš vynucován, nežli aby budil dojem opravdovosti a upřímnosti. Když se vymkl konečně z rámce příštipkářského reformování a projevil živelným vzplanutím revoluce, která smetla trůny a chvílemi zdála se nabývati tvářnosti ruské, probudil zase na straně dohody obavy bolševismu a utlumil opět smířlivější hlediska. A tak stojí tu stále Německo jako strana poražená, která musí těžké podmínky vítěze. Všechny pokusy o zmírnění podmínek příměří byly marné. Francouzský maršál Foch odpověděl na německé žádosti o zmírnění podmínek příměří touto stručnou větou: Požadavkům, obsaženým v dopise generála plukovníka Winterfeldta z 18. listopadu, ohledně vojenských podmínek příměří, nemůže býti vyhověno! — Německá mírová komise odpovědí touto odbýt se však nedala. Generál Winterfeldt v dohodě se státním tajemníkem Erzbergrem protestoval proti tomuto odmítnutí, tvrdě, že v Německu uložené podmínky jsou tak kruté, že historie nezná podobných. Třímilionové vojsko se svým komplikovaným aparátem má býti v nepříznivé době a po špatných cestách v plném pořádku odvedeno, aniž by obtěžovalo civilní obyvatelstvo. Při tom jsou armádě odňaty dopravní prostředky a ohromný válečný materiál s mnoha tisíci válečných zajatců má býti v bezvadném stavu vydán nepříteli. Podobný výkon nelze vůbec provésti. Vrchní velitelství dohody projevuje prý úmysl, ještě z příměří zničiti úplně armádu, která po padesát měsíců držela se proti mocným nepřátelům a jejíž fronta nebyla proražena. Tisíce statečných mužů stanou se následkem vnuceného násilného pochodu oběti vyčerpání na cestách, anebo dostanou se do zajetí dříve než dosáhnou domova. Je otázkou, zda takové vynucování nemožných podmínek, místo aby razilo cestu smíření a spravedlnosti, není pokračováním nepřátelství a zvláště tvrdé a nelidské formě. Tímto nešetrným prováděním tvrdých podmínek příměří ohrožen bude německý národ se svými ženami a dětmi. Závěrem projevu tohoto je prohlášení, že Německo učiní také dále vše, co je v lidských silách, aby podmínky příměří splnilo, ale nemůže převzíti záruky za řádné a přesné provedení vnucených podmínek. Odmítá proto i odpovědnost za všechny důsledky, které by mohl naznačený postup dohody míti pro celou západní Evropu.



Z bojiště slovenského. Náměstí v Uherské Skalici.



Búda na vinohradě dr. P. Blaha v Uherské Skalici.

SOCIALISTICKÉ STRANY V NĚMECKU.

Vývoj věcí v Německu jest nutno sledovati s naší strany s největší pečlivostí a přesností. Je prý tam socialistická republika, socialisté jsou zase usmíření a spokojeni, vše je prý zapomenuto, co stalo se za války a socialisté celého světa podávají prý zase svou bratrskou ruku k Berlínu. Poukázal jsem již před několika dny, že socialistická republika Německa není ještě v ničem před námi a že vládní methoda socialistické vlády berlínské je a bude zcela jinaká, než socialistické vlády v Rusku. A tím již také socialistická republika Německa bude se jinak vyvíjet a bude také jinak vypadat, než socialistická republika Ruska. Jest mylným tvrzení nebo domněnka, že socialisté v Německu se zase spojili. Trvají dále tři frakce a směry: oficielní strana většiny či Scheidemannovci, frakce neodvislých socialistů a frakce Spartakovců. Přesun mezi těmito třemi smě-

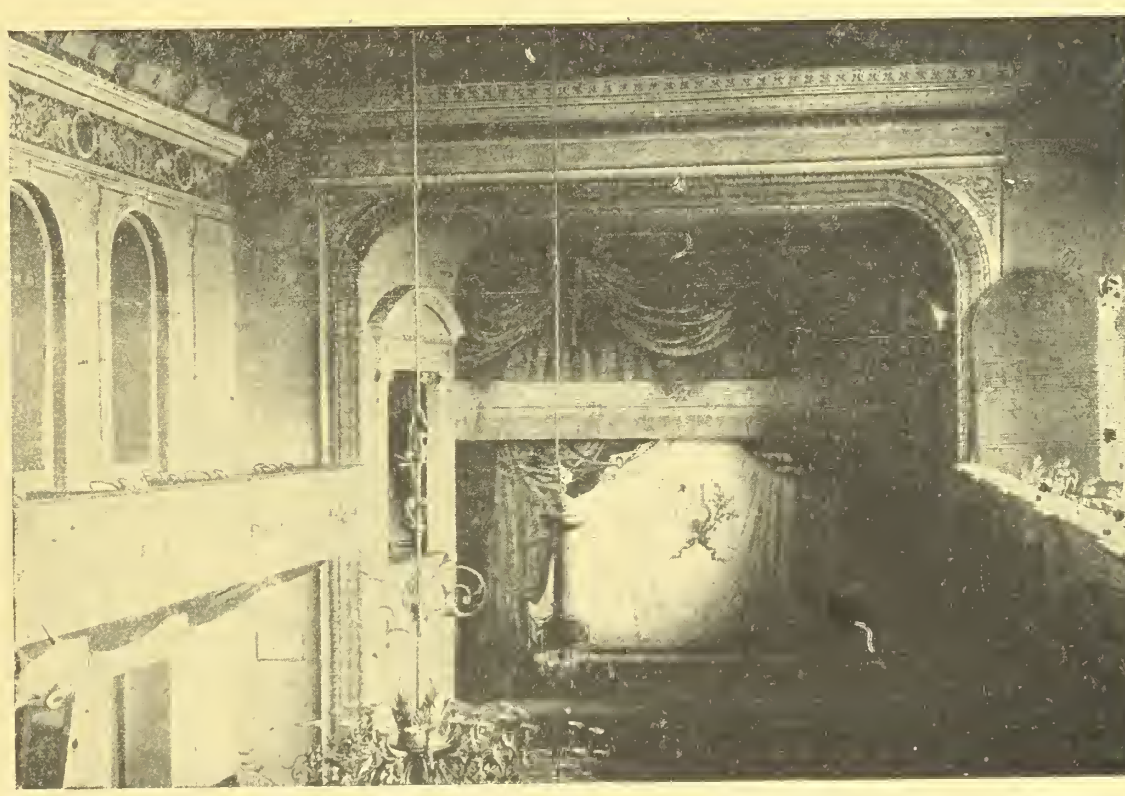


Děkanský kostel v Uherské Skalici; toto město je zatímním sídlem slovenské Národní Rady.



Katolický dům v Uherské Skalici dle návrhu architekta Jurkoviče.

ry nastal revolucí jen potud, že část neodvislých — snad většina — příklonila se zase za vedení Haaseho k Scheidemannovcům a tvoří s nimi dnes vládu. Část neodvislých zůstává však dosud mimo toho spojení a je na rozcestí uvažování, zda má zůstati nadále samostatným směrem, či zda má následovati Haaseho a spojiti se se Scheidemannem, či zda má jíti ještě dále na levo a splynouti se Spartakovci. Konstelace socialismu v němec. republice je tedy taková: Scheidemannovci s částí neodvislých tvoří pravicí, část neodvislých střed a Spartakovci radikální levici. Levice tato, za níž stojí Liebknecht — o němž se má za to, že je sám onen dosud tajemný Spartakus — je vůči socialistické vládě v oposici, a to v oposici příkré, zásadní, nesmiřitelné: Jest to oposice německého bolševismu vůči nynější socialistické vládě Ebert-Haaseho. To vyplývá zřejmě z článku oficielního „Vorwärtsu" t. m., který potírá Spartakov. se vší rozhodností a rád by vytvořil situaci takovou, aby ještě i zbytek neodvislých připojil se k vládě a Spartakovci aby zůstali isolováni. Spartakovci po bolševickém způsobu potírají dále socialistickou vládu pravice a středu a dovozují, že když nyní proletariát zvítězil, má uchopiti veškeru moc a zavésti socialistické řády. Z toho je vidno, že socialistická republika Německa nevyhovuje socialistům všem že i socialistická vláda nalezla ihned svou socialistikou oposici a že docela oposice tato tvrdí, že Německo za nynější socialistické vlády socialistickou republikou není. Socialism, jeho úkoly a methody jsou dále různě vykládány a chápány. Spartakovci chtějí německou socialstickou republiku po ruském způsobu. Scheidemannovci a Haaseovci zažehnávají však takovouto socialistickou republiku všemi prostředky své vládní moci. Tyto socialistické rozpory v Německu mohou tedy sloužiti jako důkaz, že ani socialist. republika" není pojmem a útvarem přesně koncipovaným, že to může býti zase jen hodně široké heslo a že pro Spartakovce nebo bolševika je nynější socialistická republika Německa frásí. Socialistickou republiku v Německu nutno tedy posuzovati hodně střízlivě. Faktem je, že nynější socialistická vláda bude postupovat způsobem umírněným, kompromisním a parlamentárním. Již dnes byly důležité říšské úřady obsazeny také nesocialisty. Nehledě k Hindenburgovi, který jako generál Vilémův byl ponechán i za socialistické vlády na svém místě, zůstal též ve svém úřadě ministr války Scheuch, vedením zahraničního úřadu pověřen bývalý státní sekretář dr. Solf, státním sekretářem liberální profesor Preuss. Oproti tomu Liebknecht a jeho frakce ve vládě není. Rovněž i programově postupuje socialistická vláda německá docela jinak než na Rusi: Prohlásila, že nezamyšlí žádnou konfiskaci a v bankách také ne anulování válečných půjček. Ohlášený její program je prozatím jen tak zv. minimálním programem socialistickým, obsahujícím vesměs jen sociální reformy, nikoli socialistický převrat. Pokud socialisace se týče, mluví se v programu tom pouze o sespolečentění vhodných průmyslových a hospodářských velkých podniků. Program tento je teprve vysloven, provádění jeho bude se díti postupně a dle dalšího vývoje politického, totiž dle výsledků voleb do Národ. Shromáždění. Socialisté němečtí zůstali i po revoluci a i za své vlády stranou parlamentní a principielně odmítají bolševism — vyjma malé skupiny Liebknechtovy, která je i proti nynější socialistické vládě v oposici..



Divadelní dvorana v Turčanském Sv. Martině.

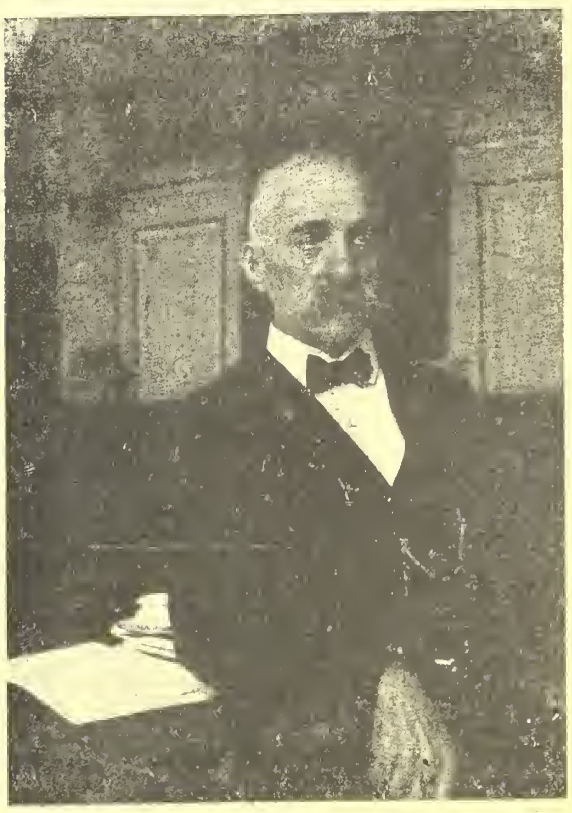


Budova slovenského musea v Turčanském Sv. Martině, kulturnim středisku Slováků.

□ □ □

ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA NÁS VOLÁ.

Půjčka „Národní svobody" jest vyložena k upisování. Československá naše republika, dítě naší tak vroucí lásky, volá své občany, aby dali státu svému k disposici půjčku půl miliardy korun. Radostná ochota, vyhověti tomuto vyzvání, je dnes už všude zřetelná, hlásí se milionové úpisy už předem! Československý národ chápe, jak tato půjčka se liší od nenáviděných půjček válečných. Nejen z hlediska čistě ideálního, ale i ryze hmotného. Tuto půjčku dává dlužníku, re-



Předseda Nrodního Shromáždění Fr. Tomášek.



Člen Národního Shromáždění dr. Hynek Bulín.



Slovenský poslanec F. Juriga.

elnímu podniku, který má budoucnost. Tentokráte půjčujeme na pevnou hypetéku, a nelze si představiti papíru jistějšího nad tuto naši českou půjčku národní svobody, takže kdo chce jistě uložiti peníze, nemůže tak učiniti bezpečněji, než tímto úpisem! Nejde tu jen o vyzvání k plnění povinnosti, ale i o upozornění na výhodné uložení peněz, kterých je všude dosti, a jež možno tímto způsobem si bezpečně pojistiti. Není také pochyby, že této příležitosti bude použito s horlivostí, která daleko převýší žádaný peníz. Je v zájmu každého, aby neodkládal a tak si zajistil svůj podíl výhodně a jistě uložených úspor. Československý stát má budoucnost tak bezpečnou a skvělou, že bohaté zdroje jeho zabezpečují mu plnění všech povinností. Toho nechť jest si vědom každý, kdo vládne jakýmkoli kapitálem, zvláště pak ten, kdo má doma rakouské bankovky.

JAK SE DRŽELI NAŠI VE FRANCII.

„Petit Journal" přinesl 31. října t. r. tento článek: Fronta na Aisně, 30. října. — Části armády československé, přidělené armádě Gouraudově, která drží frontu u Vouziers, slavily v těchto posledních dnech skutečně heroickým způsobem ustavení se jejich vlády. Plukovník, který velí tomuto vojsku, oznámil mu tuto velkou zprávu následujícími slovy: „Plukovník je přesvědčen, že všichni vojáci učiní vše možné, aby vítězstvím oslavili ustavení své vlády. Vzhůru srdce a ku předu!" — Vojáci, kteří byli v první linii více než



Zahraniční ministr československé republiky dr. E. Beneš.

šest dnů, v území velmi obtížném, v dešti a půdě vodou z rozvodněné Aisny zaplavené, přijali toto provolání s živým nadšením. Důstojníci a vojáci, pohrdajíce únavou a vysmívajíce se smrti přeli se v poli o právo k tomuto čestnému útoku, aby v annálech války vítězství značnější zaznamenáno bylo v datum dne, tak pro všechny paměti hodného. Československý sektor čelil proti vesnici Terron-sur-Aisne, která byla pravým hnízdem německých kulometů. Po patnáctiminutové přípravě dělostřelecké, prapor první linie pod velením komandanta Husáka útočil na vesnici od jihu a severu. Za méně než hodinu vesnice byla dobyta, v bitvě muže proti muži, od domu k domu, od ulice k ulici kdež obsluhovači německých kulometů se zoufalou udatností drželi se svých kusů. Důstojníci a vojáci českoslovenští předstihovali se v udatnosti, lékaři šli až do linie obvazovati raněné. Mrtvoly nepřátel, jež hromadily se na dobytých posicích, svědčily o krutosti zápasu. Na druhé straně jiná část československá, která až dosud nebyla angažována, ukázala také v těchto dnech svou udatnost severně od Chestres. Prodchnut jsouc duchem neodolatelné rozhodnosti, vnikla v důležité posice v Croix de la Chapogniaére, vzdor překážkám terénu lesnatého, a zajala sama dosti velký počet zajatců, mezi nimi velitele praporu a dobyla značný počet kulometů. V době, kdy vláda rakousko-uherská prohlásila ve své žádosti o separátní mír, adresované presiden. Wilsonovi, že uznává práva Čechoslováků, zdálo se mně zajímavo připamatovati nejnovější činy zbraní těch.



Bývalý poslanec uherského sněmu, známý předák Slováků dr. Milan Hodža.



Československý zmocněnec ve Vídni, Vlastimil Tusar.



Švýcarská jízda v Bernu.



Obrázek z nedávné stávky v Bernu.

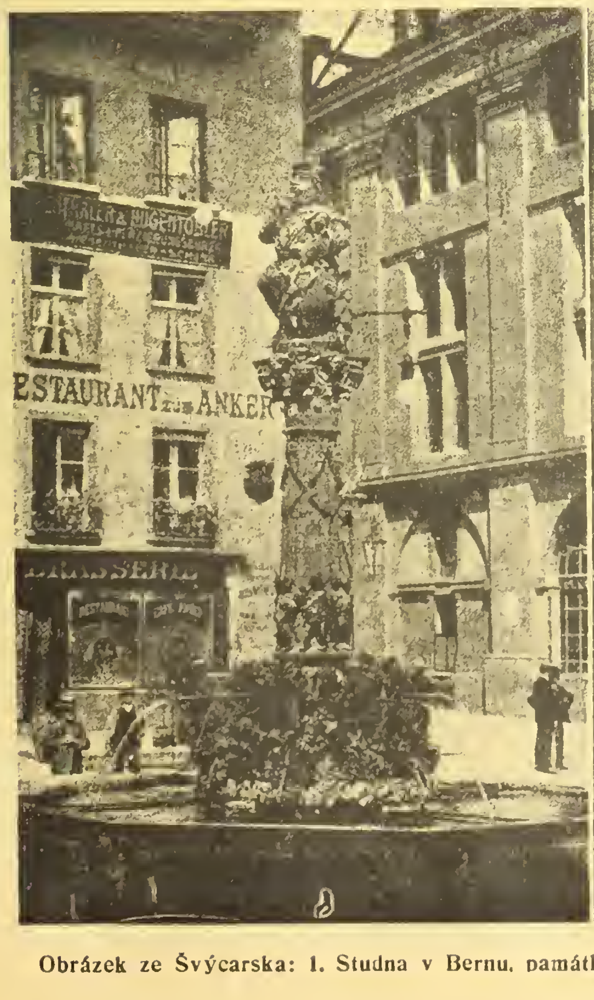
kteří jako naši bratří mají právo na celou naši sympatii a kteří s námi prolévali svou krev za společný ideál. Poručík Fernand Marson.

AMERICKÝ VÁLEČNÝ ZPRAVODAJ O ČECHOSLOVÁCÍCH.

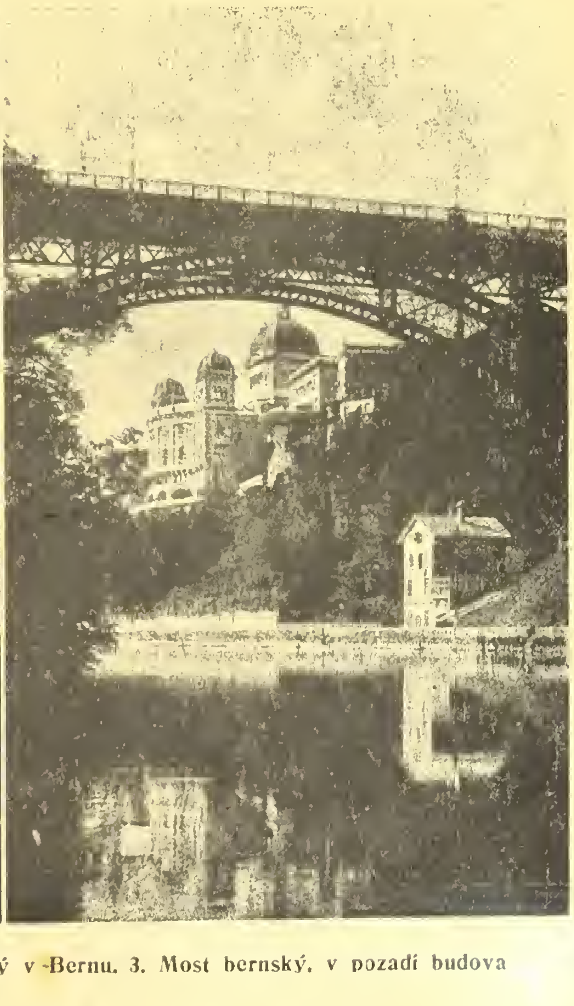
Do Prahy přibyl pan Decker, válečný zpravodaj časopiseckého družstva „Chicago Daily News", který na požádání dra Nováka napsal o svých setkáních s Čechoslováky a o posledních válečných událostech tuto zprávu pro české listy: V Americe všichni pokládáme Čechy za jedinou utlačovanou zemi střední Evropy, která si v pravdě zasloužila své svobody. Každý Američan sledoval s nejživějším zájmem boje československých legií ve Francii, Italii, Sibíři a podle Volhy. Pohlížíme na Čechy jako spojence, bojující pro lidství. V Italii navštívil jsem obě československé divise v jejich táboru v severní Italii. Tyto dvě divise bojovaly statečně poblíže Rivy a jich vydatnou pomocí a neohrožeností přispěly k vítězství, jehož dobyli spojenci. Dověděl jsem se, že tyto dvě divise jsou vyzbrojovány ukořistěnými rakouskými děly a válečným materiálem a že za několik týdnů půjdou do Čech. Nejzajímavější byl zajatecký tábor blíže Verony. V celku spojenecké armády v Itálii zajaly asi milion zajatců. Co možná nejrychleji byli Čechoslováci všude odděleni od Maďarů, Jihoslovanů a rakouských Němců. Až bude rozdělení zajatců úplně ukončeno, budou Čechoslováci přidělení k československým divisím, zařazeným do italské armády. Když jsem byl v táboře, viděl jsem celou divisi zajatých Maďarů. Myslím, že jediným příspěvkem Maďarů k dílu svobody bude, že spraví silnice mezi Tridentem a Bassanem, aby usnadnili dovoz zásob pro Čechoslováky. Porážka rakouské armády byla naprostá a přirozeně československé síly měly svůj podíl na tomto vítězství. Nyní, kdy Američané i všichni spojenci viděli, co Čechoslováci dovedou vykonati, budou sledovati se zájmem ještě větším způsob, jakým Čechoslováci hodlají svou nezávislost si uchovati a vybudovati. Po sta letech poroby není divu, že energický národ, jakým jsou Čechoslováci, pociťuje touhu dobýti všeho ztraceného jediným obrovským skokem, avšak Američané důvěřují, že československý národ bude právě tak trpělivý v období znovubudování, jako byl trpělivý po dlouhá léta války. Podmořskými čluny bylo zničeno tolik lodí, že bude obtížno zásobovati Evropu. Zásoby surovin se změnily, to znamená, že ne všechny továrny evropské budou moci zahájiti činnost, takže někteří dělníci nenajdou hned zaměstnání. Po čtyři roky Němci se vynasnažili co nejvíce, aby zničil ústroj kultury, nyní musíme těžce pracovat, abychom tento ústroj opět zbudovali a možno-li ještě zlepšili. Bolševici pokračují v díle, které Němci začali a jejich úspěchem je, že znovubudování kultury evropské oddalují. Nebuďme tak hloupí, abychom pomáhali bolševikům, budujme, neničme!



Spolkový president republiky švýcarské dr.. F. Calander.







Obrázek ze Švýcarska: 1. Studna v Bernu, památka ze starých dob. 2. Starobylý chrám Münsterský v Bernu. 3. Most bernský, v pozadí budova švýcarského parlamentu.

L. N. TOLSTOJ:

TRI POVÍDKY.

Iljas. (Dokonč.)

Iljas, jda po práci, přešel podél dveří. Muhamed ho viděl a pravil hostovi:

„Viděl jsi toho staříka, co šel kolem dveří?

„Viděl",pravil host, „co je na něm zvláštního?"

„To, že byl u nás prvním boháčem. Jmenuje se Iljas, možná, že jsi o něm slyšel."

„Jak bych neslyšel!" pravil host." — „Abych ho byl viděl, no — ale daleko byl rozhlášený."

„Teď ničeho nemá; je u mne ve službě a jeho stará u mne kobyly dojí."

Podivil se host, pomlaskal jazykem, zakroutil hlavou a pravil.

„Tu je vidět, jak štěstí se mění. Někoho na vrch vynese, někoho dolů shodí. — A nestýská se stařečkovi?"

„Kdožpak ví;! Žije tiše, spokojeně a pracuje pilně."

„Je možno s ním mluvit? Zeptal bych se ho na jeho život."

„Proč by nebylo možno? pravil hospodář a křikl dveřmi: „Dědku! pojďte sem. Napíte se kumysu. A pozvete také ženu."

I vešel Iljas se ženou. Pozdravil hosty i domácího pána, odříkal modlitbu kleknuv na kolena



Vídeňští obchodníci zavedli v poslední době nové dřevěné stěny na ochranu svých výkladních skříní.



V táboře srbské jízdy.

u dveří a žena jeho šla za oponu a sedla si s paní.

Podali Iljasovi šálek s kumyzem. Uklonil se trochu, upil a šálek postavil.

„Ale dědku", pravil mu host, „není ti toho líto. když hledě na nás, vzpomeneš si na předešlé časy v jakém jsi byl štestí a jak nyní bídně žiješ?"

Iljas se usmál a odvětil:

„Mám ti hovořit o štěstí i neštěstí — a ty mi neuvěříš. Ptej se raděj mé ženy. To víš, ta co na srdci to na jazyku. Poví ti o všem čirou pravdu."

I hovořil host za oponu:

„Nuže babičko, pověz mi, jak soudíš o předešlém štěstí a nynější bídě?

A Samsemaga za oponou odvětila:

„Já soudím — takhle: My s mým starouškem žili jsme padesát roků, hledali jsme štěstí a nenašli jsme ho. Ale je tomu nyní na druhý rok co nám nic nezůstalo, co jsme ve službě a my jsme nyní našli stálé štěstí. Jiného nám netřeba."

Divili se hosté a podivil se i domácí pán. Vstal a odsunul oponu, aby viděl stařenu. —

A stařena stojí se skříženýma rukama, usmívá se a starý též se usmívá.

Stařena ještě opakovala:

„Já mluvím pravdu! Já nelhu! Půl století jsme byli bohati, nenašli jsme ho. Nyní, když nám nic nezůstalo, šli jsme sloužit a takové štěstí jsme našli, že nám lepšího netřeba."

„A v čem je nyní vaše štěstí?"

„Nu v čem?! Když jsme byli bohatí; neměli jsme se starým ani času si odpočinout, ani pohovořit si, ani o duši rozjímat a ani k Bohu se pomodlit. Tolik jsme měli starostí. — Tu přišli hosté a starost byla, čím koho uhostit, čím obdařit, aby nás nepomluvili. Tu hosté jedí — tam za dělníky hledím; ti si jen oddychují a co se jím pošle všecko snědí; my se staráme, aby se naše neztratilo a hřešíme. — Tu zase starost je aby vlk nepohltil dobytče, nebo aby zbojníci nepokradli zboží. Jdeš spát — ale nezaspíš ze strachu, aby jehně nebo ovci vlk nezadávil. Chodíš nocí a sotva se utišíš, zase starost, jak opatříš krmivo na zimu. — A nemohli jsme se dohodnout. On říkal že třeba něco spravit tak a já zas, že onak. Z toho jsme se povadili a pohněvali. Tak jsme žili samými starostmi a v ustavičném hříchu. A neměli jsme šťastného života."

„Nu a nyní?"

„Nyní hovoříme se starým po libosti a ve shodě, nemáme o čem bychom se dohodovali ani oč bychom se přeli, a jen tu starost máme, abychom pánu sloužili. Pracujeme dle možnosti s chutí, aby hospodáři neubylo. Když přijdeme je oběd -- je večer a máme kumys. Je-li zima hřejou kamna i kožešina. A je času dost pohovořit



Ženeva: Nové náměstí s palácem, ve kterém zasedal ústřední výbor pro péči o válečné zajatce.



Slováci v národním kroji ze Zaškova v Oravské stolici.

i o duši rozjímat a k Bohu se pomodlit. Padesát let jsme štěstí hledali, a teď jsme je našli."

Hosté se zasmáli.

Ale Iljas řekl:

„Nesmějte se bratři. To není žert, ale lidský život Byli jsme se starou hloupí a zprvu plakali jsme, že jsme ztratili bohatství. Ale Bůh nám odkryl pravdu a my ne pro svou radost, leč pro vaše dobro vám pravdu tu odkrýváme."

A kněz pravil:

„To je moudrá řeč. Iljas ve všem skutečnou pravdu vyprávěl. To stojí psáno i v Písmě." —

A hosté přestali se smát. Zamyslili se. — —

OBRÁZKY SRBSKÉ.

(Z Týdenní Kroniky.)

Muž.

Přivedli ho frontu do srbské kuči. Byl to vysoký, ramenatý chlapík, desátník srbské pěchoty a padl do rakous. zajetí při výzvědné jedné patrole. Druhové jeho byli vesměs porubáni.

V kuči předveden byl setníku a účetní poddůstojník zjišťoval jeho generalie. Úřední tato formace byla vyřízena v několika minutách a stráž již se chystá odvésti zajatého,když tento rázně předstoupí před setníka, postaví se do služební pósy, salutuje a hovoří:

„Pane kapitáne, prosím poslušně o dovolenou ráno do šesti hodin. Hodinu odtud mám svou „kuči", ženu a děti . . ." Zajikl se.

A my žasneme nad odvážnou prosbou zajatého, a třebas, že chápeme jeho situaci, pochybujeme, že by ji setník, známý svou přísností vyhověl.

Zajatý však hovoří jedním dechem dále a obrací se k přítomné srbské ženě, která přes hrůzy války neopustila svou kuči.

„. . . Marja Petrovna mne zná, že jsem Nikola Vasić a . . . Mé čestné slovo a má ruka, pane kapitáne, že mluvím pravdu a že ráno v šest hodin budu zase zde" . . . a černé oči visí na rtech překvapeného, dosud mlčícího setníka.

Ten je pevným, duši pronikajícím zrakem snaží se vyčísti, co děje se v nitru zajatého. Tak zde stál rakouský důstojník a srbský zajatec A kolem obou ticho jako v hrobě.

Najednou se setník rozhodl.

„Jděte — ale ráno nechť vás zde uvidím. Stráž půjde padesát kroků za vámi a u rodiny nechá vás samotného" a podáním ruky béře do slibu zajatého Srba. Ten, zřejmě rozechvěn, vděčně tiskne podanou ruku a znovu slibuje, že danému slovu dostojí.

A za chvíli odvádí stráž zajatého a za kučou volně ho pouští daleko před sebe.

Ten večer sázeli jsme sto proti jedné, že srbský poddůstojník se více nevrátí.



Slovenský lid v náordních krojích z Hradiště u Březové-Nitranská stolice.

Bylo již tři čtvrtě na šest ráno a Srb se stále neobjevoval. Zdálo se, že již sázku vyhrají ti, kteří tvrdili že zajatý danému slovu nedostojí. V tom setník volá „ordonanc" a táže se, přišel-li již Nikola Vasič? . . .

Dříve ale, než voják zmohl se na odpověď, otevrou se dvéře kuči a v nich objeví se náš zajatec. Předstoupí před setníka a hlásí, že vrací se dobrovolně do zajetí.

„ . . . a našel jsem doma ženu i děti." dodává s upřímnou radostí.

Náš setník zřejmě dojat, postoupí k Srbovi, poklepá na rameno a povídá, obraceje se k nám:

„Výborný muž! Takových bychom u nás potřebovali. Slovo dělá muže!" — Pokyn stráži a Nikolu Vašiče odvádějí do nejbližšího etapního velitelství.

□ □ □

ZAJÍMAVÉ DROBNOSTI.

Před válkou činily státní výdaje v Rakousku denně 7 milionů, za války — 67 milionů K.

*

V celém srbském království a na Černé Hoře nevycházel ani jediný srbský časopis, za to však dva německé denníky.

Vyživovací ministr anglický prohlásil, že oddělování slaniny přestane; každý spotřebitel si může nyní koupit jakékoliv množství slaniny a šunky.



Mládež slovenská před kostelem ve Vajnorech. působišti Jurigově.

FRANCOUZI V MYLHÚZÁCH.

Již několik dní před příchodem Francouzů žilo město jen radostí, že nemůže opět cítiti francouzsky. Na ulicích zdobil se každý trojbarenou kokardou. Francouzské voje vtáhly do města v neděli, ale již od soboty tonulo město v záplavě praporů. Ježto bylo málo látek, obětovali obyvatelé poslední ubrousek a poslední kusy modrých a červených látek na prapory. Mezi girlandami bylo viděti nápisy: Sláva vítězné Francii Zdar vítězům! Na vždy Francouzi! Ulice a okna byly od rána plny lidí. Děti byly oblečeny za francouzské vojáčky a elsaské selky. Dívky již kolik měsíců šily si tajně elsaské kroje. Veteráni z. r. 1870 ozdobili prsa pyšně starými medailemi. Konečně v poledne přibyly francouzské čety, v čele jich generál Hirschauer, rodák mylhúzský, v staré francouzské generálské uniformě: rudé kalhoty, černý dolman, rudá čapka s dvojím k rohům přivázány trikolory. Pro myšlenku plebiscitu mají Elsasané jen úsměv!

JAK TIRPITZ ZBUDOVAL A ROZBIL NĚMECKÉ LODSTVO.

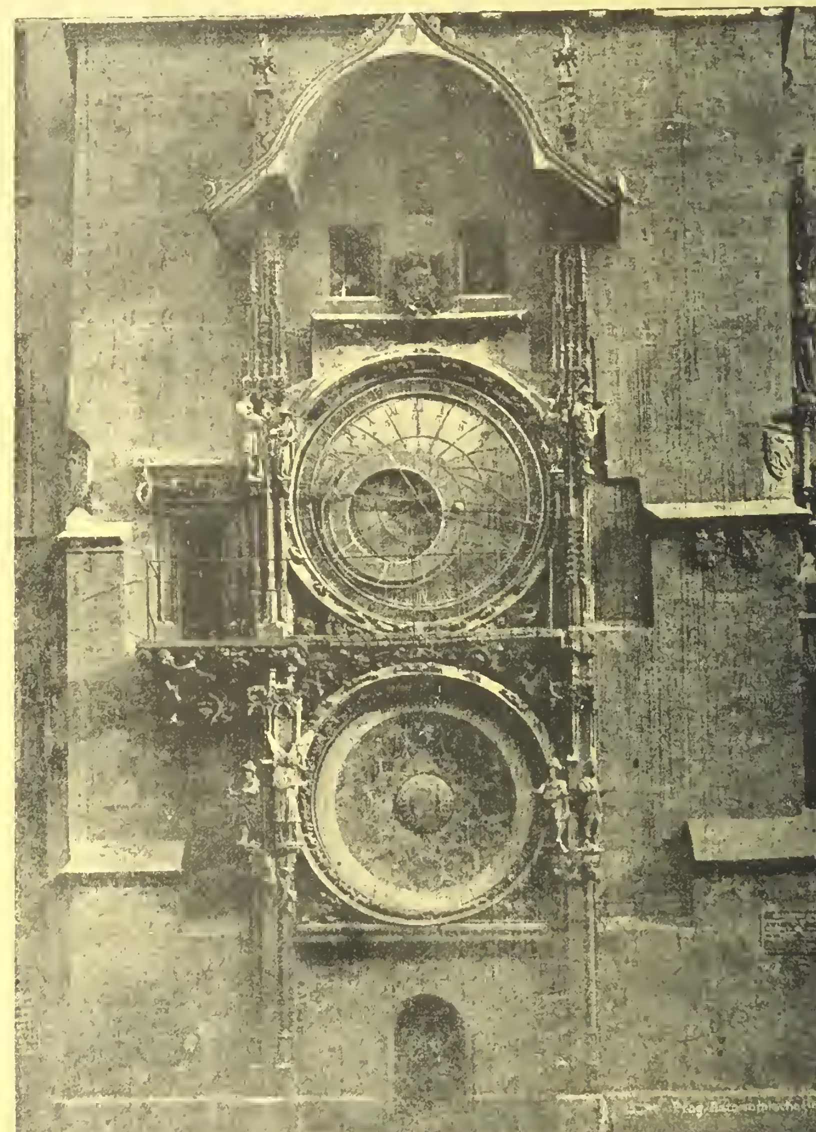
Admirál Tirpitz nastavěl za dobu svého úřadování od roku 1897 Německu plno lodí. Přinesli jsme už podle článku kapitána Persia zprávu o tom, jak to právě loďmi z Tirpitzovy činnosti dopadlo: nebylo materiálu na stavbu ponorek a tak byly začátkem 1918 rozebrány. Tak byly ztraceny pro Německo tyto lodí: 4 lodi typu „Šlesvig-Holštýn." (Schlesien, Schleswig-Holstein, Hannover a Deutschland), vystavěné v letech 1904-6 a vyzbrojené děly ráže 28.40 a 17.40. 5 lodí typu Lothringen (Lothringen, Preussen, Hessen, Elsass, Braunschweig), vystavěných 1902-4 na nichž si Německo tolik zakládalo, byly zničeny za války 4 největší, 5 jich odzbrojuje Anglie a ostatní jsou rozebrány. Z menších křižníků, z nichž Emden zajistila si slávu v německém dějepise, bylo za války potopeno 16 lodí a 16 bylo zničeno k vůli ponorkám. Celá skupina čítala r. 1916 celkem 40 lodí — Anglie odzbrojuje i moderní německé torpédovky, sebere všechny německé ponorky tam až dopracovalo to Německo svou „bezohlednou" ponorkovou válkou! Rozvrátilo plně celé loďstvo a má ho jenom o maloučko víc než bývalé Rakousko. A to nemá nemá už ani jedné kocábky.

PROČ VYPUKLA VÁLKA

Na světlo boží přicházejí čisté věci. Nový bavorský min. předseda a ministr zahraničí uveřejnil zprávu bavorského vyslance r. Lerchenfelda, který v osudném roce 1914 referoval z Berlína do Mnichova dlouhou zprávu, z níž jest jisto, že ve Vídni chtěli válku za každou cenu a v Berlíně tato snaha přišla velmi vhod. V Berlíně byli toho názoru, že Srbsko nemůže přijmouti ultimatum a následek toho bude válka. Německo tehdy bylo srozuměno, aby Rakousko užilo příznivého okamžiku. Něm. diplomatičtí vůdcové projevovali mínění, že Rakousko jest „nemocným mužem" jako jím bylo Turecko. Jedině válka proti Srbsku prý může obnoviti hosp. život Rak.-Uher. Okamžik po zavraždění arcivévody Ferdinanda jest velmi vhodným, protože se naň dá chytit slovanské vojsko. Pruský gen. štáb hleděl na válku Německa s velikou důvěrou a spoléhal na to, že bude moci Francii porazit do 4 neděl. Ve francouzském vojsku jest prý málo bojechtivosti, málo dalekonosných děl, špatnější pušky. O Belgii se praví, že Německo nemůže dbáti neutrality belgické i za cenu neutrality belgické i za cenu neurality anglické, protože útočná válka proti Francii jest možna jen na belgické základně.



Z královského hradu pražského, na kterém vlaje český prapor: Vladislavův sál.



Z hlavního města naší republiky: Staroměstský orloj na radnici.

pruhem zlatých listů. Vojsku velel generál Mainville. Volání: Sláva Francii, sláva poilus (francouzští pěšáci), sláva republice nebralo konce. Děla a kulomety byly posety květinami, nad městem kroužilo asi 20 aeroplánů. S oken pršely na vojáky květy a cigarety, tak že nestačili sbírati štědré dary. Ženy líbaly cípy rozervaných praporu, mužové, důstojníci i vojáci, sotva zadržovali slzy. Farář Cetti, senior mylhúzského kněžstva, vášnivý stoupenec francouzské myšlenky, který očekával na radnici příchod generála Hirschauera, podlehl bouři citů a když vojenská hudba zahrála marseillaisu, zemřel... Za něj tlumočil adjunkt Wolff city neochvějné lásky, příchylnosti a nezvratné věrnosti Elsaska ke znovu dobyté francouzské vlasti. Generál Hirschner v odpovědi vzpomněl Elsasanů, kteří padli na bojištích francouzských. I těch, kteří jako jeho otec umírali doma v nevyvratné víře, že přijde den odplaty. V městě je nepopsatelný jásot. Všude viděti Francouze a Elsasanky v živých skupinách, všude zní marseillaisa a volá se sláva Francii. Rozdíly mezi stranami zmizely: socialisté i konservativci, plebejci i aristokraté, všichni mají jen jeden cit lásku k Francii a nenávist k Německu. A stejně je na venkově. V každé obci slavobrána u vchodu vztýčeny máje s nápisy: Zde je francouzská půda! Na vždycky ... uzil i krávy vyháněné na pastvu mají

o stejné výzbroji jako předešlé. — 5 lodí typu Mecklenburg (Mecklenburg, Schwaben, Zähringen, Wettin a Wittelsbach) vystavěných 1900 až 1901 — dále lodi Barbarossa, Karl der Grosse, Wilhelm II., Fredrch III., Wörth, Brandenburg, Würtemberg, Baden — 8 pobřežních pancéřových křižníků typu Aegir (Aegir, Odia, Hagen, Heimdall, Hildebrand, Frithhof, Beowulf, Siegfried), vystavěných sice 1889-1905, ale renovovaných 1902-1904, s děly ráže 24.35 a 8.80. — 4 pancéřové křižníky Roon, Heinrich, Bismarck a Císařovna Augusta (Roon vystavěn 1903, vyzbrojen děly ráže 21.40). 16 menších chráněných křižníků typu Strassburg a 5 lodí typu Hansa. Rozebrání těchto lodí, z nichž většina vystavěna bezhlavě za úřadování Tirpitzova překotně a vyzbrojena děly menšího kalibru než byly lodi anglické z téhož roku a téhož typu (!), znamená pro německou námořní moc katastrofu. Podíváme-li se do lodního seznamu z roku 1917, vidíme rázem, že námořní chlouba Německa je nenávratně ta tam. Z hlavních skupin lodí zbývají jenom trosky: Z bitevních lodí odzbrojuje právě Anglie nejmodernější lodi skupiny Markgraf a Kaiserin. Německu zbudou (neodzbrojeny?) jenom 4 lodi typu Oldenburg a 4 lodi typu Nassau. Z pobřežních pancéřových lodí nezbývá Německu po upotřebení materiálu z lodí na ponorky ani jediná loď. Z velkých pancéřových křižníků,

PRVNÍ ČESKÉ PENÍZE.

Národní Shromáždění přijalo dne 19. listopadu po návratu Dr. Karla Engliše zákon o obchodních platidlech. Dle zákna tohoto bude opráv-

něna Zemská banka království českého vydati české papírové peníze. Budou to poukázky znějící na zaokrouhlený obnos papírových korun, bezúročné a na předložení u banky směnitelné za papírové koruny. Ku směňování chovati bude Zemská banka hotovost papírových korun, též nesmí býti menší nežli čtvrtina oběhu poukázek. První hotovost se zjedná vkladem českého státu ve výši 25 milionů korun. Poukázky ty budou zákonným platidlem a budou u všech veřejných pokladen přijímány jako papírové koruny. Pro občana jest jedno míti v ruce poukázku Zemské banky znějící na 20 K anebo bankovku rakousko-uherské banky znějící na dvacet korun, poněvadž jsou směnitelné a obou lze použíti ku placení dluhů a daní. V opatření tomto nesmí se snad opatřovati reforma měny a též nikoli snaha, míti na místě bankovek s cizím tiskem peníze české. Opatření to vyšlo z naléhavé potřeby odpomoci okamžitému nedostatku hotových platidel bez reformy měny. Reforma měny a úprava státních dluhů a otevřených účtů v nové měně jest sice velmi naléhavá, avšak v tomto okamžiku ještě neproveditelná, mimo jiné vážné důvody už proto ne, poněvadž nemá český stát ještě pevně ohraničeného teritoria. Výdej českých poukázek Zemskou bankou jest tedy zařízení přechodné, které právě nemá nijak prejudikovati reformě měny.

NÁVRAT ČESKÝCH VOJÁKŮ ZE ZÁPADU.

Toto vyprávěli naši hoši, kteří se již vrátili ze západní fronty: Po celé cestě z fronty až do Kolína n. R., jelikož nebylo vlaků, šli pěšky asi 430 km. Byli obyvatelstvem zdraveni a pohostěni. Zpívali cestou česky a měli kokardy v našich barvách. Všude, kam přišli, na ně volali: „Ať žijí Češi! Ti jsou nás a všech národů vysvoboditelé z otroctví." Přišedše do Kolína, byli čeští vojáci v pravém slova smyslu oslavováni. Hned je zavedli do všech místností na nádraží. Tam dostali naši vojáci od dámského komitétu hojně jídla masitého, kávu, čaj, chléb a kuřivo, co kdo chtěl. Potom dostal každý jakousi prémii: 50 marek a 15 marek na cestu. Konečně se jich ptali členové vojenské rady, jak naši vypadají s bota mi a šatem, zavedli je do skladiště a vyměnili všecko chatrné za dobré. Kolín byl slavnostně vyzdoben nejen německými prapory, i naše barvy jsme viděli a všude se dávalo na jevo, že Češi jsou původci všeho převratu a průkopníky svobody. Tak to šlo až na české hranice. Jakmile se naši ocitli v „Deutschböhmen", hned jim tamní Němci vše pobrali, pokrývky, tlumoky, boty, kdo co měl. Jen jim nechali, co měli na sobě, a kabely. Tak jednali v „Deutschböhmen".

KDO JE SPARTAKUS, KDO JSOU SPARTAKOVCI?

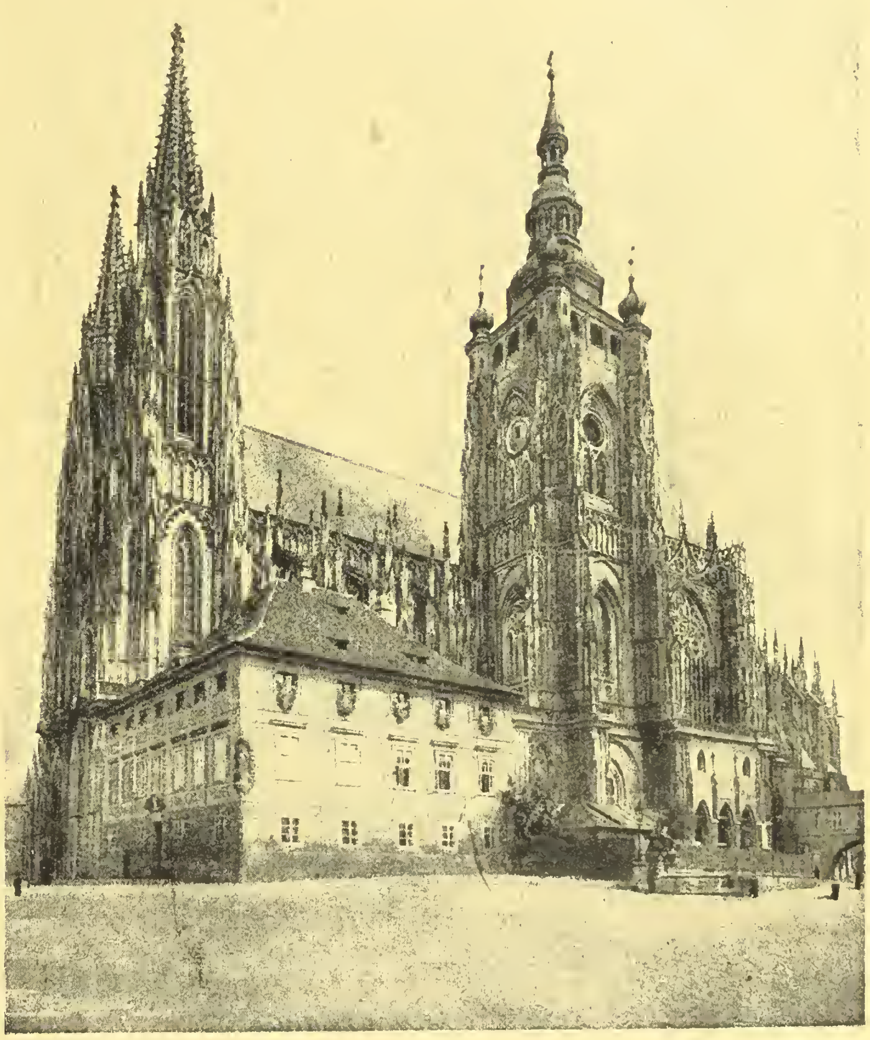
V poslední době mluví a píše se ve zprávách z Berlína o skupině Spartakovců, která pracuje v Německu pro nejradikalnější. Je ještě v živé paměti, kterak lidé této polit. strany obsadili redakci „Lokalanziegeru" v Berlíně, a jako „Rudý prapor" list ten komunisticky redigovali. Čtenře bude zajisté zajímati, kdo jsou tito lidé. V stranickém boji politickém, vedeném mezi německou sociální demokracií, vyskytlo se počátkem roku 1916 jméno „Spartakus". Jeden z nejradikálnějších poslanců skupiny „levičácké dvacítky", jež se odtrhla od staré strany, vydával tehdy „Politické listy" jež podpisoval jménem osvoboditele otroků, Spartaka. Jméno jeho dosud se tají. Listy tyto určeny byly především k osobní informaci radikálních proudů v sociál. demokracii, a brzo vedena proti nim veřejná polemika ve všech listech sociálně demokratických. Zkkladní myšlenkou jich bylo, aby internacionála byla ve všech otázkách světové politiky a zejména otázkách válečných, rozhodující instanci. Národnosti světa měly časem vůbec vymizeti. Z počátku kritisovaly listy Spartakovy „slabošské" neodvislé socialisty, ovšem hlavně „vládě věrné" přívržence Scheidemannovy. Zástupcem směru listy těmi hájeného v parlamentě byli Liebknecht a Rühle. V radikalismu jde dále než Spartakus jen Julian Borchardt, jenž sám se praví býtl skutečným bolševikem Německa. Spartakův směr nabyl z prvu půdy v provinciích, kdež mimo jiné je hájen brunšvickým „Volksfreundem", brémskou „Arbeiterpolitik" a Duisburským „Kampf". Nyní došla zpráva, že tato skupina neodvislé sociálně-demokr. srany se prohlásí za stranu samostatnou jež vedena bude Karlem Liebknechtem a Rossou Lexemburkovou.

HRANICE NAŠEHO STÁTU ZARUČENY.

Provolání slovenskému lidu podepsané ministerským předsedou dr. Kramářem, ministrem Šrobarem a místopředsedou Nrodního Shromáždění dr. Beljou poukazuje na útrapy Slováků a prohlašuje, že zřízení československé republiky, která jest zabezpečena slavnostním prohlášením spojeneckých vlád a zárukami, nemůže býti zničeno žádnými pochybami anebo intrikami maďar. národa. Zástupce československého národa, který jednal s pařížskou českou vládou, přinesl radostnou zprávu, že požadavek československého národa došel nezměnitelného souhlasu vlád čtyřspolku a že jejich snahy na hospodářském a politickém poli budou uskutečněny. Z území Čech, Moravy Slezska a Slovenska od Prešpurku až k Užhorodu bude zřízen silný úplně sa statného vývoje schopný stát. Vláda československé republiky obrací se na slovenský lid s prosbou, aby vytrval pevně a nezlomně, zachoval klid, pořádek a chladnou krev a vyhýbal se zbytečným srážkám s cizími živly až do posledního okamžiku, kdy bude zabezpečena svoboda utlačeného slovenského lidu.



Staroměstská mostecká věž a pomník Karla IV.



Chrám svatovítský na Hradčanech v Praze.

ŽENÁM!

Prožíváme dobu, jaké nebylo a nebude. Události co den staví nás před nové a závažné úkoly. Velké i zároveň zodpovědné chvíle volají Vás! — Nejbližší doba uskuteční Vaše zrovnoprávnění. Vaše lepší sociální postavení, budete postaveny na místa nejen snad spravedlivá, ale i velikého významu. Je Vaší povinností, poznat velikost okamžiku a připravit se včas a cele k nastávajícím úkolům. Dostanete volební právo! — Událost pro vás velevýznamná. Po dlouhých bojích, po dlouhém čekání dospěje k uznání Vaší rovnocennosti. Pochopte dobu. Vzchopte se, povolejte řečnice, které by ženu informovaly — pozvete všecky svobodné občanky svobodného státu československého. Jen uvědomělá žena bude platnou složkou našeho nového života! Fastrová.

JAK ČEŠTÍ VOJÁCI BYLI VRAŽDĚNI.

v roce 1914 do pole odešli, vrací se přec jen pluky a třebas bylo tu jen málo těch, kteří hned v roce 1914 do pole odešli, rvací se přec jen pluky naše korporativně a jsou nadšeně vítány tam, odkud před několika roky s těžkým srdcem odešli. Tím bolestnější je, že nemůžeme uvítati celou řadu českých formací. Na příklad pražskou domobranu. Jak sdělilo „České Slovo" vykrvácela její první výzva na bojišti ruském u Opole a Krakova, druhá výzva zničena pak jednak v Srbsku a Černé Hoře, jednak na italském a rumunském bojišti. Bohužel vykrvácela domobrana naše v cizích službách a nejtrapnějším při tom jest ona skutečnost, že stalo se tak za okolností, z nichž i povrchní pozorovatel hned na první pohled sezná, že jednalo se tu rakouskému velení patrně jedině o to, aby se těchto našich lidí, bývalých příslušníků to výhradně českých pluků, za každou cenu a co nejrychleji zbavilo.


Z Jugoslavie: Chorvatské dámy v národních krojích.

Tomu nasvědčuje již i místní i časová volba bojiště, zejména povaha bojiště srbského, dále naprosto nedostatečná výzbroj a celá organisace této nešťastné domobrany vůbec. Ty nejstarší ročníky, otcové to po většině vícečlenných rodin, majitelé prosperujících kdysi živností a závodů a množství starší intelligence všeho druhu, bez ohledu na to, sloužil-li kdo před tím u pěchoty, jízdy nebo námořnictva a bez ohledu na to, mělo býti specielně druhé výzvy použito dle platných předpisů branného zákona pouze v mezích hranic bývalé monarchie, byly jedné říjnové noci r. 1914 a za assistence bodáků z Prahy do Uher odvezeny, starými německými puškami ozbrojeny a hned na to v listopadu téhož roku u Smedereva (Semendria) přes Dunaj do Srbska zahnány. Účelem tohoto nesmyslného a přímo zločinného podniku bylo, dle udání, odlákati Srby od Bělehradu a tím postup našeho vojska přes Drinu a Sávu ulehčiti. A to vše měla část pražské domobrany, celkem nějakých as 5000


Moc česká jindy: Voisko krále Václava II. před Budou. (Budapešti roku 1304. Jak známo bylo Uhersko dlouhou dobu pod žezlem českých panovníků.)


Výzdoba prostých ulic v Praze po proklamaci samostatnosti českého státu. Sněmovní ulice na Malé straně.


Nepřemožitelný Vilém II.: Oběšený Vilém II. vezen na voze ulicemi Pražskými. Při této příležitosti vybíráno na české legionáře.

mužů, vyzbrojených německými starými Mauserovkami, bez dělostřelectva a strojních pušek provésti. — Nic nepomohlo poukazování samotných podřízených velitelů, jakož i maďarských důstojníků, kteří přeplavení přes Dunaj řídili, na to, že jest Dunaj rozvodněný, že není tu záloh, ani mužstva, které by dovedlo se strojními puškami zacházeti. — Zločinný rozkaz musel býti proveden. Dle toho byl ale též výsledek tohoto zlomyslného a naprosto neomluvitelného podniku. Za necelých 48 hodin zahynulo sta mužů ve vlnách Dunaje a přes 3000 jich bylo zase na druhém břehu pobito, raněno a zajato. Jen nepatrná část těchto našich lidí, v počtu asi 1200 mužů zachránila se v divém a zmateném útěku zpět na druhý břeh, při čemž odehrávaly se scény nevylíčitelné. Důstojníci, zachváceni srdeční mrtvicí, klesali, sami se stříleli a mužstvo odhodivši na pravém břehu svoji výzbroj, snažilo se dostati opět na druhý břeh. Celé desítky nejlepších lidí našich byly však bohužel z přepravních lodí do Dunaje návalem druhých sraženy a druhého břehu více nedosáhly, takže jen nepatrný zbytek jisté jinak zkáze unikl. Tak tedy zahynuly hned na začátku proklaté této vojny dobré dvě třetiny naší pražské domobrany, odvezené v říjnu 1914 do Uher pod záminkou, že použi bude jen k obsažení zabraného území v Ruském Polsku a tisíce rodin v několika hodinách do bezměrného neštěstí uvrženo. Aby pak míra utrpení našich lidí byla dovršena a zločinný tento podnik byl aspoň nějak omluven, obviněny zbytky mužstva se zachránivšího hned ze zrady, což se specielně Maďarům, kteří zatím jen v etapách loupili a drancovali, již tehdy výborně do krámu hodilo. Nepatrné zbytky tyto byly proto v jižních Uhrách internovány a s každým jednotlivcel i s těžce raněnými, ihned přísné vyšetřování pro velezrádu zavedeno. Celá řada maďar. auditorů přijela hned z Budapešti a Temešvaru, lidi naše týrala, tupila a urážela, jim zastřelením vyhrožovala a když se přes nejusilovnější snahu nepodařilo panstvu tomuto ničeho prokázati zahnány byly zbytky tyto na to znova do Karpat, kdež mělo býti ďábelské dílo rakouského vojenského velitelství dokonáno. Při tom všem se všechny jakékoli zprávy, ke katastrofě této se vztahující, úzkostlivě tajily, dopisy do Prahy zaslané zachycovaly a ničily a tak se dlouhou dobu o všem tom do veřejnosti ničeho nedostalo. Teprve po delší době dozvěděli se pražští landšturmáci naši, že prý trestní řízení bylo ve Vídni milostivě zastaveno a pan generál Mrázek, za jehož velení k tomuto zločinnému podniku a nutné katastrofě došlo, odešel do pense někam do Kolína. Zmíněný právě slavný generál, býv. to



Dveře domu nynějšího ministerského předsedy dr. K. Kramáře byly na počátku války takto zapečetěny rak.-orgány.

plukovník litoměřického zeměbraneckého pluku, zajistil si takto sice důstojné místo mezi druhými slavnými vojevůdci rakouskými", jakož i tučnou generálskou pensi, jíž by se byl v míru asi sotva domohl, z druhé strany ale klne mu dodnes, a celému bídáckému rakouskému vojenskému velení, tisíce opuštěných vdov a sirotků a nikdo nedá si vymluviti, že stalo se toto vše jen za tím účelem, aby naše pražská domobrana, k níž prý vůdčí činitelé neměli hned od počátku pražádné důvěry, byla co nejdříve a za každou cenu s povrchu země sražena. Touže cestu křížovou bylo, bohužel, prodělati i onomu mužstvu, které bylo hned po příjezdu do Uher v síle 3 praporu internováno v smutně proslulé pevnosti komárenské na Dunaji, které však hned brzo na to bylo právě tak jako prvých 6 praporů v r. 1915 zahnáno rovněž do Srbska, na Černou Horu a posléz na italské a rumunské bojiště. I z tohoto mužstva vrátilo se do Prahy během uplynulých právě 4 roků pouze několik mrzáků a tak možno věnovat této celé naší pražské domobraně, těmto mučedníkům, odvezeným za noci a pod ochranou bodáků, v říjnu r. 1914 v počtu přes 8.000 mužů do země „rytířského a pohostinského" národa maďarského, dnes nanejvýš jen naši nejvřelejší vzpomínku. „České Slovo" slibuje v brzku více, zejména též o surovostech, páchaných hlavně Maďary v Srbsku a Černé Hoře v r. 1915.

POŽEHNÁNÍ BOLŠEVISMU.

Francouzský zpravodaj popisuje podle říjnového stavu smutnou žeň jednoroční vlády bolševismu na Rusi. Dohospodařili během té doby bolševici ani ne od deseti k pěti, ale od deseti k nule, Hlavním pramenem příjmů je tiskařský lis! Všude zběsilý tanec papírových peněz — asi 40 milionů kuponů bez čísel, bez serie, bez podpisů, tištěných ze dne na den nazdař bůh v soukromých dílnách, když úřadní lisy už nestačí. Přes to, že bolševici usnadnili uzavírání a rozluku manželství nejsou vzácností, porodností stále ubývá: 18

hovořili o politice. Učitel se vyhýbal každému odporu; ba, uznával bezvyhradně, že jen tak veliký muž jako Napoleon, může býti všemi milován a vzbuzovati takové nadšení. Od chvíle kdy vlastníma očima viděl císaře, nedivil se více, že ho k němu jeho přívrženci s takovým obdivem lnuli! A nežli se Marcela nadála, předčítal strýčkovi kázání, jemuž nemocný zbožně naslouchal. Válka je přece jen hrozná, a mír nade všechno!" poznamenal Arfoll, zavíraje Nový Zákon.

„To je úplně správné," přisvědčoval desátník „ale války jsou nevyhnutelné.

„Nebylo by tomu tak, kdyby se lidé skutečně vzájemně milovali!"

„U kata, jak možno milovati nepřátele? Prušáky, Angličany?" zasípal Derval zlostně. Arfoll si povzdechl a více se o věci nešířil. Když odcházel, vyšla Marcela za ním a tázala se ho zdráhavě: „Mistře Arfoli, myslíte, že se uzdraví?"

„To nevím; jest vážně churav a není více mladým … A což tvůj bratranec, dítě, nemáš o něm žádných zpráv?"

Zavrtěla hlavou a vrátila se smutně do kuchyně. Téže noci byla ves zachvácena velkým vzrušením; strany bonapartistické demonstrovaly za hluku a zpěvu uličkami; zpráva o bitvě u Ligny a o vítězství francouzského vojáka dolehla až do Kromlaix.

„Není více pochyby, strýčku, chasníček porazil nestvůrného Prušáka a zničí nepochybně i Angličany!" blábolil Gildas. Jako jindy tak i tentokráte si přihnul více než snesl.

„Kde jsou noviny?" tázal se stařec, celý se chvěje. Gildas mu je podal, leč nemohl čísti, písmena se mu před očima rozplývala a dal je tudíž Marcele, jež na to hlasitě předčítala. Oné noci nemohl Derval radostí oka zamhouřiti. Když vstoupila Marcela příštího rána do kuchyně nalezla ho v prudké horečce a blouznícího. Přehazoval se na lůžku neklidně,

Část jejich někdejších mocí zaplavila úrodný kraj. Řinčení mečů, praskot pušek a hřmění děl dosvědčovalo, že nastává bitva. Nepřátelské armády staly si tváří v tvář jako divé šelmy, ke skoku připraveny. Kolkolem tábořily lidské oběti plný očekávání příštích událostí. Vesničané opouštěli svoje sídla, lopaty větrných mlýnů nehyně stály, šalmaje pastýřů zmlkly, lopaty větrných ýnu nehybně stály, ladem; jen tu a tam zazníval opuštěným údolím zvonek kostelíka.

Směrem od Quatrebras hřmělo dunění děl, pumy praskaly otřásajíce vzduchem; začínal hrozný boj; kyrysníci pádili brzy tím, brzy oním směrem, ordonance spěchaly do hlavního stanu a ubozí, ulekaní sedláci prchali do lesů. Válečná furie se roztančila.

Na vrcholku zalesněného pahorku stála tatáž, soucitu hodná postava, sledujíc až na tato místa Velikou Armádu — byla ještě vyhublejší a sešlejší. Pršelo proudem, leč ubohý šílenec toho nedbal, zíraje vytřeštěným zrakem na silnici, která se minula údolím. Náhle se zablesky vlhkou mlhou lesklé helmy a oštěpy; tichému pozorovateli objevila se postava jezdce plným tryskem pádícího, kterého sledovala skupina důstojníků; za nimi rachotil čtyřspřežní kočár. Na úpatí návrší se jezdec na okamžik zastavil; pak pokračoval zase plným tryskem nahoru a důstojníci a kočár za ním.

Němě a klidně uchýlil se Rohan — neboť on byl oním nešťastným šílencem — do stínu lesa.

37.

POSLEDNÍ DOVOLENÁ STRÝČKA EWENA.

„Strýčku, strýčku! Vstávej, z bojiště došly dobré zvěsti. První bitva byla již svedena a císař zvítězil! Vstávej! Toť já, Marcela."

porodů připadá nyní místo 26 na tisíc. Rusko vymírá, upadá v agonii. Úmrtnost stoupla 3 a půlkrát tolik obětí, jako před rokem. Byly to obrazy příšerné ponurosti, jež se naskytovaly diváku v době cholerové epidemie. Byly dny, kdy cholera vraždila až 1000 občanů. Záhy dostavil se nedostatek rakví. Časně z rána v přísvitu kalných petrohradských jiter viděti procesí kar, na nichž v pytlích se rýsovaly tvary mrvol. Za nimi lopatami ozrojení a třesouce se v ranním větru, řada lidi v tvrdých kloboucích a námořnických bluzách „buržoové", mobilisovaní ku hrobařské práci „cholerovým diktatorem" Pevuinem. Každým dnem se Petrohrad vyprazdňuje: má dnes o 800.000 obyv. méně. Utíkají z něho nejen buržoové, zbavení rent, ale i dělníci, zbavení práce: i petrohradská čtvrt Vyborg, kolébka revoluce, ztratila na 40 proc. obyvatelstva Spor o bolševiky který kdysi se rozvinul také v české veřejnosti, je rozhodnut. Nikoli však marnými diskusemi, ale suchou mluvou takových fakt. Po ovoci poznáte jih! Vláda bolševiků sama se odsoudila a zůstane pouhou bolestnou episodou. Její konec není v dohledné budoucnosti, je už zde! A s velikými ruským hlasateli mravní obrody lidské věříme i v obrození celého ruského národa, v jeho veliké poslání v rodině lidstva.

SMĚS.

President Masaryk je už na cestě do Evropy a přijede do Pray dne 10. prosince. Zdrží se tu asi 14 dní, načež odjede na mírovou konferenci.

Vídeň už zase proti Čecům. Československý Národní výbor pro Dolní Rakousy obrátil se na starostu města Vídně dra. Weiskirchnera se žádostí, aby zástupcové menšiny československé ve Vídni přibráni byli k poradě o rozdělení mandátů do sboru obecních starších a městské rady. Československý Národní Výbor pro Dolní Rakousy dostal přípis od dra. Weiskirchnera, datovaný dnem 24. listopadu 1918, jímž sděluje se Národnímu výboru pro Dolní Rakousy, že konference klubovních předsedů politických stran na vídeňské radnici zastoupených jednomyslně prohlásila se za nekompetentní v této době a o této důležité otázce, která se týká nejen Vídně, ale i jiných měst německorakouských a která souvisí s otázkou zastoupení menšiin v československém státě. Konference předsedů má za to, že otázka tato v Národním Shromáždění německo-rakouského státu se má řešiti po případě vyjednáváním se zástupci československého státu a postoupila žádost státnímu kancléři dru. Rennerovi k dalšímu jednání.

Naši v Trenčíně. Krásnou zprávu o našich hoších na Slovensku dostali jsme z Trenčína: Drží se dobře a udržují všude pořádek. Každý ví, že záleží mnoho na tom, aby na Trenčansku byl opravdu vzorný klid a jedná dle toho. V Trenčíně samém bylo nalezeno u židů na 600 schovaných pušek, jež sebrány. Banovce byly obklíčeny a po boji dobyty. V Novém Městě nad Váhem začaly vycházet „Považské Hlasy" za redakce dra. Erdelského a Štefana Švetského. Kde ještě se drží maďarské a židovské čety, je jenom neklid a drancuje se. Židé odvážejí, co mohou a proto bude nutno akci mohutně podepřít a rozšířit.



Ze Sarajeva: Srbská selka na tržišti.

Pišťany obsazeny. Píšťany jsou v českých rukou. Naše hlídka ukořistila v Píšťanech osobní vlak i s velkou lokomotivou a přijela s ní do Nov Města. Na to odejela část našeho vojska do Píšťan. Naše posily jsou na cestě. Maďaři ujíždějí z Píšťan. Vývozu zabránili slovenští dobrovolníci.

Částečná demobilisace. 23. listopadu bylo naší vládou vydáno toto nařízení o částečné demobilisaci: § 1. Všichni vojíni a domobranci ročníků 1900, 1899 18- a 19letí), dále vojíni a domobranci ročníků 1881 až 1873 (37—45letí) a starší propouštějí se ze služby vojenské a to ihned potud pokud jsou na dovolené dočasné, trvalé neb jsou dočas. osvobození od konání služby vojenské. Ti, kteří konají službu vojenskou, budou propuštění nejpozději do 20. prosince 1918. § 2. Toto nařízení nabývá účinnosti dnemvyhlášení a provedení ukládá se ministru národní obrany a ministru vnitra. Podepsáni jsou všichni členové vlády.

Francouzi v Budapešti. V Budapešti je už tedy francouzské vojsko, dálší sbory francouzské budou následovati. Francouzské vojsko obsadí v brzsku také jiná uherská města a v prvé řadě uherské železnice.

Kdy přijde čtyřdohodové vojsko do Vídně? Velmi brzo. Nejprve československá legie, která sloužila na italské frontě, po několik francouzských brigád. Čtyřdohodvé vojsko odebéře se také do Čech a na Moravu v síle několika desetitisíc vojáků.

Ludendorff chtěl obsaditi Rakousko svým vojskem. Bernský korespondent N. Wiener Journalu měl s vysokou diplomat. osobnosti od níž dostal autentické informace, že bývalý rakousko-uherský zahraniční ministr hr.Czernin krátce po nastoupení svého úřadu ve Vídni r. 1917 jako zahraniční ministr na příkaz císaře Karla naléhal v Berlíně na císaře Viléma, aby uzavřel co nejdříve mír, poněvadž Rakousko-Uhersko je u konce svých vojenských i hospodářských sil a nemůže ve válce pokračovati. Císař Vilém poslal tehdy hr. Czernina do hlavního německého stanu, aby tam jednal s Hindenburgem a Ludendorffem. Hindenburg byl tehdy pasivní, kdežto Ludendorff prohlásil: Nevěřím, že Rakousko-Uhersko je u konce svých sil. Jsem toho názoru, že jenom nešťastný správní systém zaviňuje toto pesimistické nazírání jakoby obrovské síly rakousko-uherské monarchie byly vyčerpány. Jsem ochoten podati důkaz toho! Budu Ime-

Desátník odpočíval, jakoby v dřímotách, v lenošce, ale oči měl široce rozevřeny a dech těžký. Marcela, jež s novinami v ruce k němu přistoupila, myslila zprvu, že stařík klímá a zlehka ijm zatřásla. Když však zpozorovala, že omdlel, poděšeně vzkřikla. Vdova, která byla právě zaměstnána v komůrce, rychle seběhla, a obě ženy se pokoušely vzkřísiti ho k životu. Třely mu ruce i obličej octem, kapaly mu koňak do úst, leč marně.

„Umírá!" úpěla Marcela, lomíc rukama. „Dojdi ihned pro Plouela, maminko, aby mu pustil žilou! Mistr Arfoll tvrdí že je to jedinou záchranou!"

„Neměla bych spíše zavolati kněze?" tázala se vdova zdráhavě. Obávala se, že by mohl švakr zemříti bez poslední svátosti. Světa znalejší a praktičtější Marcela stála však na svém, aby se nejdříve povolal lazebník; kdyby nebylo více naděje, zachovati zmírající tělo, tu bude teprve na místě, připraviti duši ku věčnému životu.

Za kráko dostavil se skutečně lazebník se svými nástroji ihned hbitě a dovedně zahájil svoje dílo. Černá, hustá krev vytryskla do misky. „Je velmi slabý a sotva se více zotaví! Nutno ho uložiti na lůžko."

Teprve potom otevřel pacient oči, přikyvuje Plouetovi a nuceně se na něho usmívaje. Marcela, naříkajíc, poklekla u lůžka; vložil ruku na její hlavu, jakoby ji žehnal a slzy mu zarosily zrak.

„Hlavu vzhůru, sousede! Jak se daří? Lépe — že ano? Sdělím vám něco, co vás ihned zase pozdraví. Naše přední hlídky srazily se se zatraceným Prušákem a nádherně nad ním zvítězily.

Oči strýčka Ewena zazářily, jeho rty se pohnuly, leč nevyšlo z nich an slůvka.

„Kmotr Plouet má pravdu!" potvrzovala Marcela.

„To je — dobrá — zpráva," zasténal nemocný, a hlava mu vysílením klesla do podušek.

Rozčílení posledních týdnů jeho síly úplně podlomily. Denně se belhal do hostince aby tam spouštěl svoje obvyklé tirády. Tepny mu bily a v uších mu hučelo, jako mořský příboj. Celý svět se vzepřel proti desátníčkovi a desátníček s pomocí Boží všechny porazí! Celá jeho pýcha a všecka jeho očekávání od toho závisela; se štěstím císařovým klesalo, anebo vzcházelo i štěstí jeho! Pád císařův připravil ho téměř o život; nuže, poněvadž se zvedal jako slunce nad temným mračnem, vracel se pozvolna i vliv strýčka Ewena. Hrdý a šťastný, vedl opět prvé slovo doma i v hostinci. Leč i radost se může za určitých okolností státi osudnou a tak pod vlivem stálého rozčilování, propukla i v Dervalovi dřímající choroba.

V starostech o strýčka zapomněla Marcela na svoje starosti. O Rohanovi, ode dne jeho zmizení, více neslyšela; nevěděla tudíž, žije-li, či je-li mrtev a prožila obavyplné dny a noci. Záchvat staříkův tentokráte nepominul tak rychle jako obyčejně. Následkem nesmírné slabosti, nesměl opustiti lůžko. Matka Dervalova naň naléhala, aby si poslal pro kněze, leč nechtěl o tom ani slyšeti; vzdor tomu, že mu byl maličký farář osobně příjemným — svým otevřeným přechodem do tábora nepřátel si všechno pokazil. Také mu musili denně předčítati noviny, jež na štěstí přinášely jen dobré zprávy.

Během týdne se opět tak dalece zotavil, že mohl z lůžka a usednouti do své lenošky. Kteréhosi dne vstoupil zcela neočekávaně do kuchyně potulný učitel. Marcela se ho zprvu ulekla; když ale zpozorovala, že ho strýček přívětivě vítal utišila se. Arfoll se o ničem nezmiňoval, neboť nenáležel k těm, jež úmyslně hledí svému spolubližnímu způsobiti lítost či muka. Když se po hodině vzdálil, pravil desátník: „Křivdil jsem mu; je to docela rozumný člověk!"

Arfoll přišel druhého dne zase a náhle se oba muži roz-

novat na dobu války německé komisaře ku správě Rakousko-Uherska a uvidíte, že pak věci půjdou snadněji! — Hrabě Czernin byl zdrcen touto odpovědí a podal o ní zprávu císaři Karlovi, který ovšem rozhodně zamítl takovéto zasobování Německa do vnitřní správy rakousko-uherské. Krátce na to hrabě Czernin odebral se znova do německého hlavního stanu a znova naléhal na uzavření míru, při čemž naznačil možnost míru separátního. Na to Ludendorff povstal a rozhodným tonem prohlásil: Řekněte císaři Karlovi, že v den, kdy Rakousko-Uhersko uzavře separátní mír, může očekávat vyhlášení války se strany Německa. Na takový akt porušení spojenecké věrnosti mohli bychom odpovědět jen zahájením nepřátelství. — Hrabě Czernin přerušil pak konferenci, vrátil se do Vídně a prolásil císaři Karlovi: Náš osud je spoután na život a na smrt s Německem! Nemůžeme jinak jednati, než vytrvat na jeo straně!

Čtyři miliony lidských obětí. Pari. Corr. uveřejňuje statistiku rakousko-uherských válečných ztrát na základě výkazů o ztrátách. Z 550 aktivních plukovníků padlo 64, ze 720 aktivních podplukovníků padlo 111, z 1100 akt. majorů padlo 184, ze 6450 setníků 1016, ze 6750 nadporučíků 1148, z 5500 poučíků 1285 a z 950 praporčíků 539. (Jde vesměs o důstojníky aktivní) Celkem činí rakousko-uherské ztráty 4 miliony mrtvých, zraněných a nemocných. V tom však nejsou zahrnuty ztráty poslední bitvy na Piavě. Byla jedna třetina povolaného mužstva usmrcena, zraněna nebo onemocněla.

Zásobování vídeňským Čechům dovoleno. Aby usnadněno bylo zásobování vídeňských Čechů a příslušníků státu československého, nařídil úřad pro zásobování obyvatelstva politickým úřadům, aby nebránily batohovému zásobování do 25 kg brambor, 10 kg ostatních živin a v tom nejvýše 1 kg tuku, osob, které se vykáží legitimací vydanou vyslanectvím československého státu ve Vídni. Za účelem kontroly budou ovšem tyto krátkodobé legitimace na konečné stanici dozorci vnější vyživovací služby odebírány. Z téhož důvodu je jiný způsob dopravy batohů ze země i nadále zakázán. — Ministr pro výživu lidu.

340 miliard válečné náhrady. Matin oznamuje, že na Německu bude požadováno odškodnění ve výši 340 miliard. Je to dluh z roku 1870 s úroky 50 miliard na válečné výdaje, 140 na pense, 40 na obnovení a 100 miliard za způsobené škody. Co se týká torpedovaných lodí, bude od Německa a Rakouska požadováno nejméně sedm milionů tun. Poněvadž však oba státy mají dohromady jen 3 mil. tun, bude vydání všeho obchodního loďstva jen polovičním odškodněním.

Chování se důstojnictva vůči mužstvu. Zemskému vojenskému velitelství moravskému došly z několika stran stížnosti, že se někteří, zvláště mladší důstojníci, vůči mužstvu nechovají tak, jak toho vyžaduje ráz svobodného národního vojska. Naši důstojníci nesmí býti mužstvu, s kterým mají bojovati pro vlast a svobodu republiky cizími, nýbrž musí s ním cítiti jako bratr s bratrem. K tomu jest zapotřebí, aby důstojnictvo s podřízenými udržovalo stáledůvěrný a přátelský styk, čímž neutrpí nijak kázeň, která jak ve službě, tak i mimo službu jest nezbytná a které se zajisté každý rozumný občan rád podřídí. Je-li tomu tak, pak není možno, aby vojáci svým představeným nevzdávali čest, tak jak se patří a aby důstojníci na pozdrav mužstva jen ledabyle anebo dokonce neodpovídali.



Slovenský kroj častkovský v Nitranské stolici.

Drobné války. Na hlavních bojištích je všeobecné příměří, za to vznikají drobné války a spory mezi jednotlivými národy o územní okraje, jež si navzájem přivlastňují. Tak Ukrajinci válčí s Poláky o ukrajinské území v Haliči, Čechoslováci jsou ve sporu s Poláky o území ve Slezsku a Maďary o Slovensko. Česká vojska obsazují slovenské území a Maďaři proti nim mobilisují, aby Slovensko buď pro sebe zachránili, nebo je zpustošili. — Polské legie chystají se obsaditi polská území v Prusku. Jihoslované mají spory s Italy o území při Jaderkém moři — a proto je nejvýš na čase, aby došlo k mírové konferenci, na níž by územní otázky jednotlivých států byly přesně stanoveny, aby se předešlo novým krveprolitím!

Dr. Hynek Bulín, poslanec Národ. shromáždění, narodil se dne 13. prosince 1869 v Horních Heršplcích; jest advokátem v Brně a zaujímal vždy vynikající postavení v životě Čechů moravských. Ve dnech říjnového převratu vyvinul zvlášť energickou a neúnavčinnost. Byl z těch, kdo vedli vyjednávání s náčelníky úřadů v zemi i v městě o předání politické správy Čechům; vyjednávání vedl s tuhou houževnatostí, a má velkou zásluhu o to, že šlo rychle a hladce. Od Národního výboru byl ustanoven členem správní komise při mor. místodržitelství, kde má přidělenu agendu politickou; dne 1. listopadu přejímal s ostatními členy správní komise soudní správu na Moravě, oslovivshromážděné úředníky a zřízence jménem Národního výboru; dne 6. listopadu promlouval k tisícihlavým zástupům s okna brněnské radnice, jejíž správa byla právě převzata, a dne 13. listopadu přijímal jménem Národního výboru přísahu českého vojska na Velkém náměstí v Brně. V Národním Shromáždění zasedá dr. Bulín za českou státoprávní demokracii.

Uherská Skalice. Při hranici moravské rozkládá se starobylé královské svobodné město Uher. Skalice. Vliv sousední Moravy jeví se zde ve značné míře: lid slovenský jest tu přes veškeré útisky maďarské uvědomělý a pokročilý. Uherská Skalice jako nejslovenštější a nejpokročilejší město je dnes kulturním střediskem západního Slovenska. Z četných památek skalických zmínky zasluhuje zvláště starý farní kostel sv. Michala z r. 1471 se starobylou kaplí sv. Anny z r. 907. Z novějších budov upoutá pozornost Národní Katolický dům, postavený ve slovenském slohu arch. Dušanem Jurkovičem. V malebné budově je museum s pěkně uspořádanými sbírkami starých nádob, výšivek, hudebních nástrojů a j., jakož i útulná divadelní dvorana s malbami Mandela, Úprky a Frolky. Za starých dob slynula Skalice soukenictvím; nyní zabývá se obyvatelstvo rolnictvím a pěstuje výborné víno.
J. Slavětínský.

Mírová konferenee zahájena bude asi na počátku

močený plášť a přistoupil v obyčejné generálské uniformě ke krbu, aby si nahřál ruce. Přinesli mu chléb a víno; pojedl a popil jen trochu, uděluje na to zvučným, pevným hlasem rozkazy a nařídiv zůstaviti ho chvíli o samotě. Družina se uctivě vzdálila a dvéře se zavřely. — — — — — — — — — —

Osaměl ve veliké jizbě; nad hlavou se mu rozpínaly začernalé trámy, na nichž poskakovaly stíny plápolajícího krbu. Vůkol ticho, že bylo i kapky dešťové slyšeti, jak dopadaly na okno. Vzdor tomu, že byla budova obklíčena vojskem, neozval se odnikud nejmenší šramot. Hlavu nakloněnu, ruce na zádech skřížené, přecházel Napoleon jizbou — netuše, že ho zhůry sleduje pár divě svítících očí. Venku se dosud lilo a vítr skučel; leč Napoleon byl tak hluboce zabrán v myšlenkách, že slyšel pouze hlasy své duše. Co mu asi šeptala? Před jeho zrakem táhnou ohromné armády, které podobny mračnům bouře, jsou hnány neznámou jakous vůlí. Na obzoru zvedají se spáleniště měst, podobná věčně praskajícímu ohni pekelnému; temné dunění děl, mísí se s hučením příboje moře věčnosti. Je to noc všech nocí, z níž se ozývá hlas Boží v kamenném srdci tohoto muže, připomínajíc mu bzkou jeho zkázu! Hleďte jen, jak si před těmito hroznými fantómy zastiňuje svůj orlí zrak! Jest noc, temná noc a jest sám, sám s duchy všech, jež zavraždil! Cítí se býti osamělým, vzdor tomu, že nad ním jeho stvůry ve vedlejší světnici bdí a vzdor tomu, že je dům obklopen jeho vojskem. Přechází neklidně jizbou, jako divá šelma.

Všechny jeho plány uzrály, rozkazy byly uděleny, jen ještě několik hodin si chce odpočinouti, nežli dosáhne vítězství, po němž jeho duše prahne. Vítězství? Ach ano, štěstí ho neopustí a jeho nepřátele zdrtí! Zvedne se jako anděl pomsty, mocnější a hroznější nežli dosud! Nepřátele se domnívají, že ho chytli do svých pastí, ale ach, jak se zklamou!

Maličký velikán přistoupil k oknu, zíraje do temnot;

volal své dávné kamarády a rozmlouval s nimi o bitvě slavkovské. Ba, vyskočil dokonce z lože: „Haló — již troubí reveille!" zvolal. „Kde je má uniforma?"

Po dlouhých domluvách podařilo se Marcele, uložiti ho zase do lože. Brzy na to přišel i potulný učitel, leč desátník ho nepoznával. Arfoll, který měl v podobných věcech veliké zkušenosti, prohlásil stav za povážlivý, což si Dervalová vzala za důvod, aby ihned poslala pro kněze. Když se dostavil, shledal, že je strýc Ewen již neschopen přijmouti svaté svátosti, poněvadž pozbyl smyslů a jeho duše bloudila na velikých bojištích; neustále volal svoje, dávno již zemřelé, druhy, anebo Napoleona. Vdova byla neutěšitelná.

„Ach, což má zemříti bez požehnání?" vzlykala.

„Však ho dostane, matko, jen jestli mi porozumí," vysvětloval duchovní a oslovil něžným hlasem umírajícího. „Slyšíte mne, pane desátníku, to jsem já, otec Rolland."

Marcela zaúpěla, Gildas vzlykal jako chlapec, Arfoll stál vážně u lužka, zkoumaje tep nemocného: „Obávám se, že uhodila poslední jeho hodinka!"

„Byl to dobrák, ale velký nadšenec a vítězství u Ligny mu stouplo do hlavy," poznamenal otec Rolland. „Sloužil věrně císaři a Francii!"

Zdálo se, že jméno císařovo, probudilo desátníka z mrákot; otevřel oči a zahleděl se pevně na kněze, ale nepoznal ho.

„Strýčku, strýčku, jest ti již lépe?" tázala se ho Marcela.

„Ach — to's ty — ma petite? Co víš o veliké bitvě?" —

„Nyní není času, rozmlouvati o bitvách, pane desátníku," přerušil ho kněz „jste těžce nemocen a octnete se brzy před trůnem Božím. Přišel jsem, abych vám udělil svaté svátosti a připravil vaši duši na dalekou pouť. Smiřte se s Bohem, pane desátníku!"

Všichni přítomní se tiše vzdálili; otec Roland prodlel půl hodiny o samotě s umírajícím; pak zavolal přítomné: „Stalo

jedna. K přípravným poradám sejdou se státníci v nejbližších dnech. Konference mírová konati se bude ve francouzském městě Versailles.

Němci v Čechách nemohou se dosud shodnouti, mají-li zůstati v československé republice, či připojiti se k Německu. Hospodářské důvody tlačí je k nám, politické a národnostní důvody tlačí je k Německu. Pokud vládl v Německu Vilém, tíhlo tam měšťáctvo a dělnictvo chtělo zůstati u nás. Nyní, kdy tam je vláda socialistů, tíhne tam dělnictvo, ale buržoasie váhá v očekávání, jak to dopadne u nás. Nechce se jí do socialistické republiky — což je docela přirozeno, jako je přirozeno, že dělnictvu se nechce do republiky buržoasní, jejíž kontury se u nás objevují. Zemská vláda německých krajů poslala Wilsonovi depeši, v níž praví, že ve smyslu jeho zásad nechtějí být Němci v Čechách ovládáni jiným národem a že tudíž žádají pro sebe rovněž sebeurčení.

Obsazení Vídně. Z Bernu sděluje dopisovatel „N. W. Tagbl.": Dle informací ve zdejších kruzích diplomatických jest obsazení Vídně otázkou málo dní. Bylo o věci opětovně jednáno mezi francouzským vyslancem Dutastou a anglickým vyslancem Rumboldem. Vládne přesvědčení, že příchod dohodových vojsk do Vídně bude pozdraven se souhlasem a že se tu podřídí pořádku, jak si jej entente představuje. Dohoda má za to, že toto opatření a zásobení Vídně potravinami překazí choutky po spojení s Německem.

Co jest republika a republikánské zřízení. Republika je takové státní zřízení, ve kterém každý správní státní orgán je volen lidem a lidu je také zodpověděn. Vrchním představitelem je president, který je buď volen lidem přímo nebo nepřímo tím volenými zástupci (všeobecným hlasováním lidu nebo ústavním jeho shromážděním). Republika je tedy demokratickou formou státního zřízení, které se opírá o lid a jež lidu dává úplnou politickou rovnoprávnost. Tam, kde rozhoduje vůle lidu, není žádného politického napráví ani rodového, ani majetkového. Ale toto demokratické státní zřízení není ještě provedením sociální spravedlnosti a rovnosti. Ty musí se teprvé při stavbě nové budovy vytvořiti. Kdyby ústava republiky byla budována pod převahou vlivu tříd dnes vládnoucích a kdyby třídy ty dovedly ovládnouti vůli lidu, tak, že by z jich řad byla zvolena většina zástupců ve sborech zákonodárných, že by na rozhodující místa byli dosazeni lidé, kteří sice o demokracii a svobodě dovedou pěkně mluviti, ale opravdově ji neprocítili a kteří by považovali za nejpřednější úkol svůj zachovati v jakékoliv formě vliv a nadvládu třídy dnes společnost ovládající, pak by i při tomto státním zřízení neuplatnila se vůle lidu a nedosáhlá by se sociální spravedlnosti. Proto je nutno, aby hned při budování nového státního zřízení uplatnil se vliv těch, kdož z lidu vyšli, kdo s lidem upřímně cítí a jichž cílem je docíci socialistické svobodné republiky.

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST

Příprava syrupu v domácnosti. Čistě opraná řepa se pokrájí na menší kousky a podlítá trochou vody, vaří se tak dlouho, až změkne. Pak se po částech lisuje skrze čistý pytlík, při čemž se rukou co možno nejvíce vymačká. Je-li po ruce lis na ovoce použije se tohoto. Získaná šťáva se zavaří v emailované nebo kamenné nádobě na houšťku syrupu. (Železných nádob k účelu tomu používati se doporučuje.) Při zavařování šťávy se pěna pilně sbírá, čímž se odstraní řepná příchuť. Čím nádoba k zavařování použitá je širší, tím lepší; šťáva se rychleji odpařuje a ušetří se paliva. Syrup plní se do sklenic na zavařeniny nebo do čistých kamenných hrnků, které se dobře zavážou. Výtlačky jsou dobrým krmivem. Herzfeld doporučuje řepu napřed vařící vodou spařiti, pak ji oloupati, na kousky jako ořech pokrájeti a vařiti a tolika vody, aby byla řepa pokryta vodou. Na 1 kg řepy přidá se 10 gr krystallické sody, čímž ztratí syrup řepnou příchuť. Soda přidá se 10—20 minut před dovařováním. Řídká šťáva se přeleje přes síto a přidá se k ní tolik octa, aby měla jemně navinulou příchuť. Šťáva tato se zavaří na syrup. Zbylá kaše připraví se přísadou octa, soli a koření na způsob červeného zelí.



Sanitní pes v poli koná báječné služby všem armádám

Makovice ke krmení dobytka se nehodí. Koně jeví po jich zkrmování příznaky otravy, které mohou končiti smrtí u dojnic přichází jed, jež makovice obsahují do mléka a mléko takové je zejména pro kojence nevodné a nebezpečné.

Prostředky proti štěnicím. Místa, kde štěnice se zdržují, vtírají se sepaným amoniakem nebo 20% kyselinou karbolovou. Dále se doporučuje silný výtažek tabáku v benzinu s přídavkem naftalinu a roztok ze 60 části mazlavého mýdla, 8 části kreolinu a 30 části petroleje v ½ litru vody.

Dobrý tmel na kamna získáme prohnětením stejného dílu jílu nebo dobré cihlářské hlíny se stejným dílem přestého dřevěného popele a stejným dílem kuchyňské soli. Na železná kamna dělá se tmel se 3 dílů kamnářské hlíny a 1 dílu boraxu, jež se propracují s příslušným množstvím vody.

Potírání sviněk. Berušky (sviňky) jsou stejnonozí korýši suchozemští i vodní. Suchozemští zdržují se hlavně na vlhčích místech a živí se různými nahnilými i zdravými částicemi rostlin a škodí tím ve sklepích, komorách, pařeništích a jinde. Prostředky k vyhubení sviněk jsou rozmanity. Především je to udržování čistoty a netrpění odpadků rostlinných látek v místnostech, kde se potraviny uschovávají. Dále hojně větrání a časté bílení hmyz zapuzuje. Jednoduchým prostředkem k schytání berušek je položení nového koštěte do místnosti, kde se zdržují. Slezou se tam a spařením horkou vodou se usmrtí. Nebo se chytají také do mechu, vydloubaných bramborů neb řepy. Radikálně sviňky vyhubí také ropucha. Jiný prostředek: Dejme do květináčů uvařené brambory a na ně dejme trochu sena nebo zvadlé trávy. Květináče se položí ve sklepě nebo v komoře kolem stěn a berušky do nich ve dvou až třech dnech nalezou. Také do položených lahví, které se vypláchly líhem, sviňky se dobře chytají.

se; ubožák, není úplně při smyslech a nepoznal mě; ale poněvadž je Bůh dobrotivý, stačí to. Utišil a předstoupí pokorně a mírně před Otce nebeského."

„Amen" zvolala vdova ulehčeně.

Zatím co se přítomní blížili k lůžku, otevřel umírající oči, rozhlížeje se čistým zrakem kolem. Nyní poznal i faráře: Slabá červeň zbarvila mu matně bledá líce: pozvedl namahavě hlavu a zvolal zvučným hlasem: „Ať zhynou Bourboni! Ať žije císař!"

A s tímto válečným výkřikem na rtech odebral se do tábora veliké armády mrtvých.

38.

BONAPARTE.

Navraťme se zase ku zlatým udolím, ve kterých se odehrávaly krvavé boje armád a do lesa do jehož stínu se Rohan ukryl. Jezdec — tryskem v čele družiny pádící byl Napoleon. Když dospěl na vrchol návrší, seskočil s koně a zahleděl se napjatě směrem k Ligny. Přešlo stále ještě proudem. Byl zahalen obnošeným vojenským pláštěm, třírohý klobouk hluboko do čela stažený a nohy ve vysokých holínkách; ruce na zádech skříženy, hlavu mezi rameny zapadlou, stál tu zamyšlen — jeho družina těsně za ním.

Dole zuřila kanonáda: náhle však zmlkla; Napoleon chvíli napjatě naslouchal, pak ale neklidně, přecházel na místě. Konečně spatřil na silnici jezdce, tryskem uhánějícího, jako by mu šlo o život. V nejbližším okamžiku stál před císařem, předávaje mu zprávu. Přečetl ji a starostlivá jeho tvář se rozjasnila; obrátil se k družině, jež ho ihned obstoupila a vyložil co se stalo. Tasili nadšeně meče volajíce „vive l'empereur!"

Prušáci ustupují od Ligny, první boj byl vyhrán!

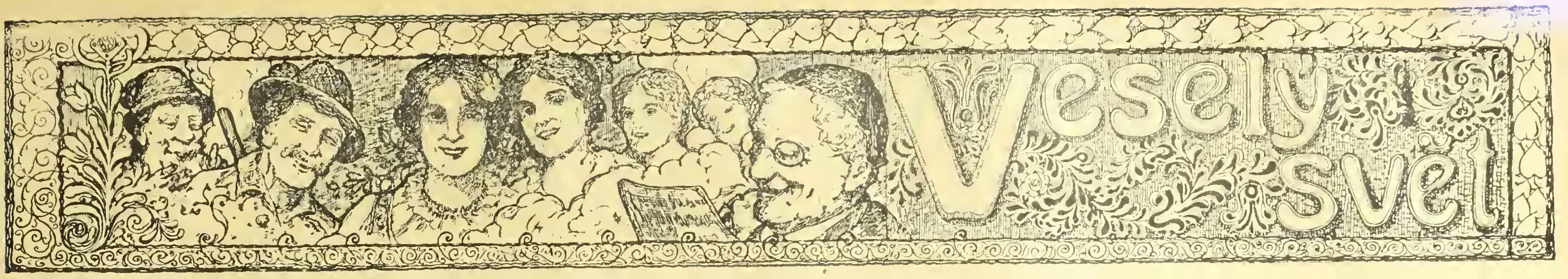
Pak sestupoval pěšky s návrší.

Když nastalo opět ticho vylezl Rohan ze své skrýše; chvěl se, jakoby horečkou zmítán a oči, z nichž sálal oheň divěji než jindy, sledovaly družinu na úpatí návrší. — Plížil se zvolna jako kočka dolů, pak proběhl jako srnec lesem, aniž by byl koho potkal a zastavil se konečně před velikým stavením na pasece stojícím. Bylo to jedno z oněch starodávných, venkovských sídel, jež jsou charakteristikou Belgie — veliká budova s podivuhodným římsovím, oklonena stodolami, nádvořím, stájí a sadem. Zdálo se býti neobydleným, neboť okna byla tmavá.

Rohan vstoupil do otevřených vrat a zahleděl se k návrší; ostrý jeho sluch zaslechl dusot kopyt; dříve ještě nežli se jezdci objevili, zmizel za dveřmi.

V domě bylo tma, leč vzdor tomu prošel velikou kuchyní a dospěl do prostorné jizby, spoře dvěma okny osvětlené. Uprostřed stál žebřík, vedoucí na půdu do vzdušného senníku. Jizba byla staromodně, leč pohodlně zařízena, na stole ležel krajíc chleba a kus obyčejného sýra. Velké, zčernalé trámy podpíraly střechu. Rohan se nemohl dlouho rozhlížeti, neboť zaslechl blížící se kroky. — Jako blesk, vyšvihl se na žebřík a zmizel na temné půdě. — —

Do jizby vstoupil jakýsi důstojník s lampou v ruce. Rozhlédl se zvědavě po veliké místnosti, a ulomiv si kus chleba usmíval se. Pak udělil jakési rozkazy. Vojáci přinesli dřeva a rozdělali v krbu oheň. Znovu zazvněl dusot kopyt na to jakési velení. — Budova byla na to obklíčena vojskem a světnice se znenáhla plnila. Venku přešlo dosud proudem. Pak vstoupil do jizby sluha s malou stříbrnou lampou a stáhnul záclony malé rozežrané; všichni hovořili šeptem, jakoby by byl na blízku jich představený. Náhle se dveře rozevřely a Napoleon, klobouk v ruce, vstoupil na práh jizby. Odhodil pro-



Kam vítr, tam plášť.

V noční kavárně bukurešťské ptá se světák pověstné hýřivé chansonetty: „Ke které národnosti se vlastně přiznáváte?"

„K té, jež zvítězí."

*

Ve vinařském obchodě.

„Zatím mi nemusíte posílati loňské víno. Mám dostatečnou zásobu a počkám si až na příští žeň."

Obchodník: „Ale, vašnosti, i s tou mohu již posloužiti."

*

Mezi přítelkyněmi.

„Co se stalo s tvým hodným přítelem, že se již několik dní neukázal?"

„Pomyslí jen, ten ubožák se zasnoubil."

*

Ty děti.

„Pro boha, co to ten tatínek zase provedl za nešikovnost? Vylil celý kalamář inkoustu na nejlepší můj ubrus. Co mám teď dělat?"

Malý Františk: „Víš, mama, jak ho potrestáš? Nepustíš ho dnes do hospody!"

*

Když se žení profesor.

Nevěsta (zapomenlivého pana profesora na cestě k oltáři): „Poslouchej, Jeníku, nezapomeň říci knězi u oltáře: „Ano".

*

Vzpomínka na zákopy.

Venkovská dívka k vojínovi: „Vy ubozí vojáčci moji. Vy tam v poli jistě jste často z nešťasné lásky onemocněli?"

Vojín: „Naopak, spíše ze šťastné lásky."

*

Námluvy.

„Neřekla jste mi slečno, že má váš papínek v Praze dům?"

„Ano! A také villu ve Vršovicích."

„Nu, a to ještě pochybujete o mé lásce k vám?

*

Aenkdota z návštěvy cís. Františka Josefa v Praze.

Jednou, před lety, navštívil císař František Josef I. Prahu. Měl navštíviti různá místa a stručně tam promluviti. Ale nejvyšší hofmistr znal do bře jak inteligenci, tak znalost češtiny Františka Josefa, a tak mu z opatrnosti napsal na papírek, kde má co mluvit. Prohlídka byla přesně určena a to tak, že číslem 1. měla být prohlídka nové kanalisace, číslem 2. návtěva týnského kostela atd. a císař měl příslušné poznámky, jež měl na oněch místech promluviti, také očíslovány. Nešťastnou náhodou se stalo, že nejvyšší hofmistr se roznemohl a nejel s císařem na prohlídku Prahy. Zastupoval jej mladý dvořan, který česky znal ještě méně než František Josef I., totiž nic. A ten dvořan také spletl pořad vyjížděk a císař místo ke kanalisaci jel nejprve do týn. kostela.

Tam jej oslovil česky pražský starosta a císař dělal, jakoby rozuměl jeho řeči. Když viděl, že starosta umlkl a uctivě čeká, pochopil, že je nyní na něm, aby promluvil. Podíval se tedy na papírek k číslu 1. a hlasitě přečetl: „Ano, velmi posoruhodny. Any to tady nesmrdí." To byla slova která měl pronésti na skutečném čísle 1. totiž v kanalisaci. Starosta a přítomní kněží a hodnostáři koukali jako zkoprnělí, ale z respektu před tvorem z boží milosti uctivě mlčeli. Pak se jelo do kanalisace. Císař si prohlédl, co mu ukazovali, vyslechl řeč vrchního inženýra, pak se koukl na papírek a přečetl: „Mý pánové! Jaká sbošná palata se mne tu smocňuje!" To měl totiž říci v týnském kostele. Páni koukali zase jako blázni, ale tentokráte v nich loválnost trochu povolila někteří z nich (ale jenom někteří) dovolili si pousmáti se. Císař, zpozorovav dobrou náladu přítomných zaextelporoval si a mimo program řekl blahosklonně: „Mne téši mý Češi." A odevzdal staviteli kanalisace papežský řád, který byl určen pro faráře od Panny Marie týnské.

V kanceláři.

„Potřeboval bych černé kalhoty —"

„Počkej, pan kancelista si včera polil ty své papírové inkoustem, snad by ti je prodal..."

*

U soudu.



Soudce (k obžalované): „Máte tedy na vybranou: buď pět dní arest anebo patnáct korun."

Obžalovaná: „To bych tedy prosila o těch patnáct korun."

*

Na ulici.



„Počkej, Arthure, mně spad' hřebínek —"

„Nekřič tolik: jestli to někdo uslyší, pomyslí si, že jsme Všeněmci...!"

Znalec.

Mladá ženuška vrací se z trhu a ukazuje muži koupenou koroptev se slovy: „Koupila jsem husu — to se podivíš!"

„Ale vždyť to není husa, nýbrž koroptev!"

„Nepovídej takové nesmysly, vždyť se mi prodavač zaručil, že je to husa..."

*

V domácnosti keťasa.

„Jak je milostpánovi?"

„Špatně! Chvílemi se celý třese, pak se zase hrozně potí —"

„To bude asi ta španělská chřipka."

„Ale kdepak! Četl v novinách, že bude mír!"

*

Ve vlaku.

Konduktér: „Proč jste zatáhl za ochranou brzdu?"

Samozásobitel: „Vždyť je tu napsáno, že je to pro případ nebezpečí. A prosím, tamhle už jde revise prohlížet baťochy!"

*

Z časových insertů.

Operatér řivých nosů nabízí se P. T. uchazečům o změnu jména jako zručný chirurg. Nabídky pod znač. „Od křesťana k nerozeznání" do adm. t. l.

*

Pronajme se budova vídeňského parlamentu. Hodí se výborně za panoptikum nebo za cirkus.

*

O místo v cukrovaru prosí odborník, nyní bez zaměstnání. Za vážného však ne, neboť je spíše komický. Nab. pod zn. „K. H. W." do Volks rathu".

*

Na „obchodní dráze."

Konduktér: „Pánové, vše je už plné do posledního místa, ale několik osob vystoupí na následující stanici, tam budete moci pohodlně vstoupiti."

*

Nedorozumění.

Bety a Lízi čekají v předsíni, brzo-li je zavolají dámy, kteréž se sešly k týdennímu rozhovoru o tom, jak čeliti rozmáhání se chudoby ve velkoměstě.

„Lízi", pravila Bety, „poslyš, dnes běží asi o něco velmi důležitého a tajného, i Amidorka poslaly ven!"

*

Ze zoufalství.

Bareš: „Jakže, ty se skutečně oženíš se svou starou kuchařkou? Zbláznil jsi se?"

Mareš: „Nezbláznil jsem se, ale jinak si pomoci nemohu. — Není možná abych jí dal výpověď, ani abych chodil do hospody. Hrozí mi utopením, kdybych jedno nebo druhé učinil. A vaří příšerně. Ožením se tedy, a vezmeme si potom jinou kuchařku."

*

Jen opatrně.

Do ordinačního pokoje přišel z večera sluha s ustrašenou tváří. Mladý doktor, kerý se nedávno ve městě usadil a ještě žádného pacienta neměl, zvolal:

„Co je vám Martine? Snad nejste nemocen?"

Martin: „To ne, pane doktore, ale chodbami se plíží po domě člověk mně neznámý, ano podezřelý."

Doktor: „Buď je to pacient..."

Martin: „Anebo bude za chvilku milostpanino prádlo v pekle."

*

To je ta otázka!

„Víš, co by jedině pomohlo v té nynější mizerii?"

„No?"

„Kdyby zavedli na zlodějství tělesné tresty s lavicí a lískovkou a spravedlivě soudili."

„Jo, ale kde nabrat tolik lavic...?!"

Staré nepravé zuby, zlato a stříbro kupuji za nejvyšší ceny. Za zub K 1.— až K 6.—, za chrup až K 300.—. Specialista Braunstein, I., Weihburggasse 16, II. schody, dv. 5. 22

Nejlacinější noclehy
Vídeň II., Novaragasse č. 45
(blíže Praterstern).
Čisté postele pro pány po K —·60, —·80 a 1·—. - Pokoj s dvěma lůžky K 2·40. 2043

Nejvyšší ce y za vyplacené svršky, prádlo, gradl povlaky, chifon, plátno i zbytky, šatstvo, nábytek a celé pozůstalosti platí pouze
ATLAS 30
Vídeň XVII., Jörgerstrasss 13. (V obchodě nábytkem).



Na krysy kor. 6·—
Na myši kor. 4·80

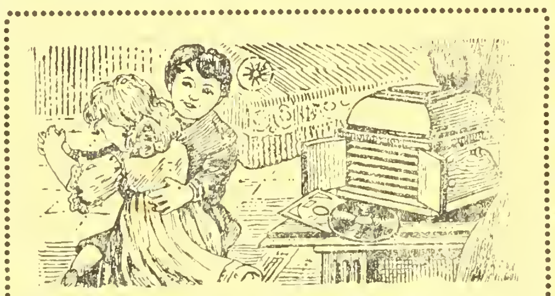
Automatická hromadná past chytí bez dohledu až 50 kusů za jedinou noc. Past se samočinně nalíčí a myš nezanechávají žádného větření. - Žádný překupník nýbrž vlastní výrobce, proto tak levné ceny. Ručím za dobrý výkon. - Zásilky na dobírku. Poštovné 90 hal. M. Schütz, mechanická dílna na zpracování dřeva. Prodejna: Vídeň III, Beatrixgasse 3.

Poprsí krásně plné a pevné, plná rámě krk docílí



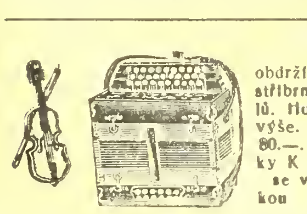
každá slabá dáma a dívka v krátké době zaručeně neškod. zák. chráň. pařiž kosmetikům „Balsam-Rekord" Trvalý účinek v krátké době Poprsí a ostatní tvary těla rychle se vyvinují, mohutní a sílí. Osvědčený a silně působící prostředek. Zcela nové. Lék. dopoučeno. Účinek již po prvém upotřebení. Skleslá neb zanedbaná ňadra nabadou normální plnosti a pružnosti. Nesčetná díkůvzdání. Dávka K 9.— Zasílá diskretně s přílež. ad vodem a poučením „O pěstění poprsí". 23
laboratoř K. KOČÍ, PRAHA, VII. ul. v Zátiší čís. 6/18

Nejlepší přítel domácnosti jest



Gramofon
Výjimečný prodej v malém.
Trychtýřové strojky K 150·—. Salonní skříně bez trychtýřů až K 2000·—

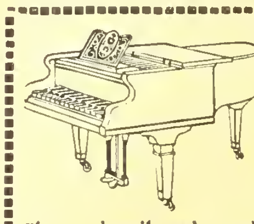
Velký výběr nejmodernějších snímků
nejnovějších operet, valčíků, kvapíků, sousedských, pochodů a písní. V českých snímkách bohatý výběr nejpřednějších umělců.
Přímo v továrně
FAVORITE RECORD s. s r. o.
Vídeň V., Schönbrunnerstrasse 12.
Vchod Franzensgasse 12.
Obehrané neb zlomené plotny se kupují nebo za nové odpovídají ci vymění 46



Bezplatně. 2169
obdrží každý můj ceník zlatého a stříbrného zboží a hudebních nástrojů. Housle za K 40.—, 45.—, 55.— a výše. Dobré harmon..., 80.—. Dvouřadové vídeňské harmoniky K 120.—, 140.— a výše. Nevhodné se vymění, neb peníze vrátí. Dobírkou neb zaplacením předem zašle: Zasilatelský dům
HANUŠ KONRÁD, c. a k. dvorní dodavatel, Most 1867. Čechy.

SMĚNÁRNY VE VÍDNI:
I., Herrengasse 12, I., Graben 15, II., Praterstrasse 24, III., Landstr. Hauptstr. 88, IV., Favoritenstrasse 4, V., Margaretenstrasse 71, VII., Mariahilferstrasse 84, VIII., Josefstädterstr. 103, IX., Porzellangasse 9, X., Favoritenstrasse 96, XII., Meidlinger Hauptstrasse 15, XX., Am Spitz 15.

KAVÁRNA „LIDO"
IV., Margaretenstrasse 7.
Dobré nápoje. - Studené večeře. - Pět kulečníků a pěkný kuželník. - Dostaveníčko české společnosti. - Veškeré české časopisy vyloženy. - Každou sobotu koncert. 25

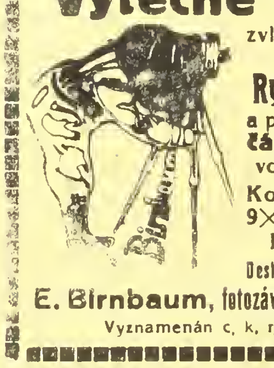


První český sklad pian pianin
RUDOLF FRANK,
Vídeň IX, Lichtensteinstr. 157 7
aneb
Vídeň IX, Helligenstädterstr. 10/7
Doporučuje svůj hojně zásobený sklad pian a pianin nových, jakož i obehraných. Staré klavíry se kupují aneb vyměňují. Správky a ladění se vyřizují rychle a sarančně. 40



PIHY uhry, vrásky, žlutiny, červenost kůže, nosu a ostatní vady pleti v dnech trvale od tranl zák. chráněný „Créme-Rekord" kelímek K 6·— a „Silvia-Créme" K 7·—. Pudr K 3·—. Obličej stane se mladistvě a mile krásný, svěží a ošklivé vady krásy se znovu netvoří. Chloupky z obličeje, rukou a pod. odstraní ihned bezbolestně „Heureka" K 7·20. Osvědčené Zas. disk. s přilož. návody a pouč. „O Pěstění krásy" laboratoř K. Kočí, Praha VII. ul. v Zátiší č. 6/15. 2.

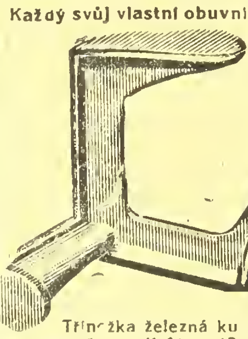
Výtečné fotostroje



zvláště do pole se světelnou optikou.
Rychlofotografické stroje a potřeby. **Komory pro začátečníky** s příprav ami a návodem: K 4·80, 6·30 a 10·20. Komory sklopné 6×9 K 18·— 9×12 K 22·50 a 39·80. Stroje Luxusní až do K 1200·—
Desky, pohlednice a přípravy vždy na skladě
E. Birnbaum, fotozávody. **Rumburk 55, Čechy.**
Vyznamenán c. k. rakouskou státní medailí. 2047

RAZÍTKA
a pečetítka dodá
A. Fryčková, Plzeň
41

Oskar Müller, Vídeň XIV., Pfeifferg. 3.
Každý svůj vlastní obuvník! Každý svůj vlastní sp rávkař!



Velký sklad chrání tek podešví různých tovarů.

Ruční prošívač s nitěmi, různými jehlami a návodem s oji 1 kus K 4·-. 2 kusy K 7·-.



Trnožka železná ku přibíjení po ešvi za K 11·—, 12·— a 13·—
Ruční prošívač

Platím libuštkářské ceny!
Brilanty až 6800 K za karat. Zlaté kabelky, krabice, skříňky až 6000 K. Zlaté hodinky až 3000 K. Zlaté řetízky, prsteny, stříbro a jemné zlato za nejvyšší ceny.
Nepravé zuby K 1.— až 8.— za zub.
Chrupy a zlato až K 300.—.
Ústředna nákupu zlata REISKIN
Vídeň IX Sechschimmelg. 21
Nabídky z venku písemně. 29

Pozor! Telefon 7321. Mondl
Kupuji a platím nejvyšší ceny za nové a opotřebované uniformy, obuv, sedlovi, prádlo, látky koberce, kožichy, nábytek, klavíry, staré žitnosti o vůbec za úplné pozůstalosti. Korr. lístek stačí, dostaví n se dle přání na venkov Mondl IV, Rechte Wienzeile 35, Heumühlg 17 Tramwayové spo ení s 63 a 61. 9 b



K nejkrásnější obličej
znetvořují pihy lišeje, pupínky, . hry, červené skvrny a p. Všechny tyto kožní vyrážky zmizí však po upotřebení
Krému na obličej.
Kůže se stane opět hebkou a mladistvě svěží a vrásky se uhladí. Nemeškejte p oto a dopište si o tento dávno osvědčený a známý, vytečný prostředek. Krabice stojí K 5·—, poštou o 75 hal více
Zasilatelství „NOVITAS" odd. 17
Ústí n Labem, Čechy. 2045

Kožešiny skvostné lišky šedé a aljašské. Garnitury lišky červené na způsob lišky od K 250.— výše. Kožešinové pláště velmi levně nabízí
IDA ŠTVRTEČKA, Vídeň VI., Molardgasse 19/31. 43
V domě Residenc kina.

Razítka
objednejte přímo u výr. č. fy.
J. Dědek, Mělník,
závody pro výrobu razítek. Knihkupcům sleva.

RHEUMATICKÉ BOLESTI
v kříži, v zádech, nohou, nastuzeniny, ataky, bolení hlavy utišuje a odstraní 1000kráte osvědčený prostředek „ANTIRHEMNIN". V žádné domácnosti nemá „Antirhemnin" scházeti, neboť je uznán jako nejspolehlivější prostředek ku domácímu ošetřování. Zaručeně neškodné. Tisíce díkůvzdání. Cena K 8.50. Zasílá s příslušným návodem chem. laboratoř K. KOČÍ, PRAHA VII. ul. v Zátiší č. 6/15. 42

Každý praktický obchodník inseruje ve „Víd. Illustrov. Novinách"!

Lipské kožešiny.
sobola, křížové, modré a stříbrné lišky. Kožešinové nákrčníky a rukávníky na způsob lišky, jakož i límce přehnuté od K 90.— výše.
MAX ZÁKOSTELSKÝ, kožešnický mistr, Vídeň, VII., Westbahnstrasse 28.

Žádejte všude ve veřejných místnostech týdně vycházející
„Vídeňské Illustr. Noviny"!

Proč se tak blaženě usmíváte?
? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ?
Protože používám výhodné a levné inserce
Vídeňských Illustrovaných Novin
a mám tak veliký úspěch, že nemohu ani postačiti stále stoupající počet kupujících ani při nejlepší vůli uspokojiti!
2049

FILIÁLKY:
Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Hradec Králové, Jihlava, Jindřichův Hradec, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Mladá Boleslav, Moravská Ostrava, Olomouc, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, a Terst s expositurami v Gradu a Opatii.
Centrála v Praze založena r. 1868.

Vklady na knížky 3½%
akciový kapitál K 120,000.000·—, reservní fondy přes K 40,000.000·—.

Živnostenská banka filiálka ve Vídni
I. okres H rrengasse 12.

VÍDEŇSKÉ
ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.

Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.

Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejí. — Příspěvky honoruji se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 50.



Jednotlivá čísla 50 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 26·—, půlletně K 13·—, čtvtletně K 6·50.

Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni. X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 12. PROSINCE 1918.

Československé dělostřelecké sbory pražské

odcházejí k nádraží, aby nastoupily cestu na Slovensko.



Maďaři vyklizují Slovensko. Uhelná a aprovisační katastrofa ve Vídni. — Před novou revolucí v Berlíně.

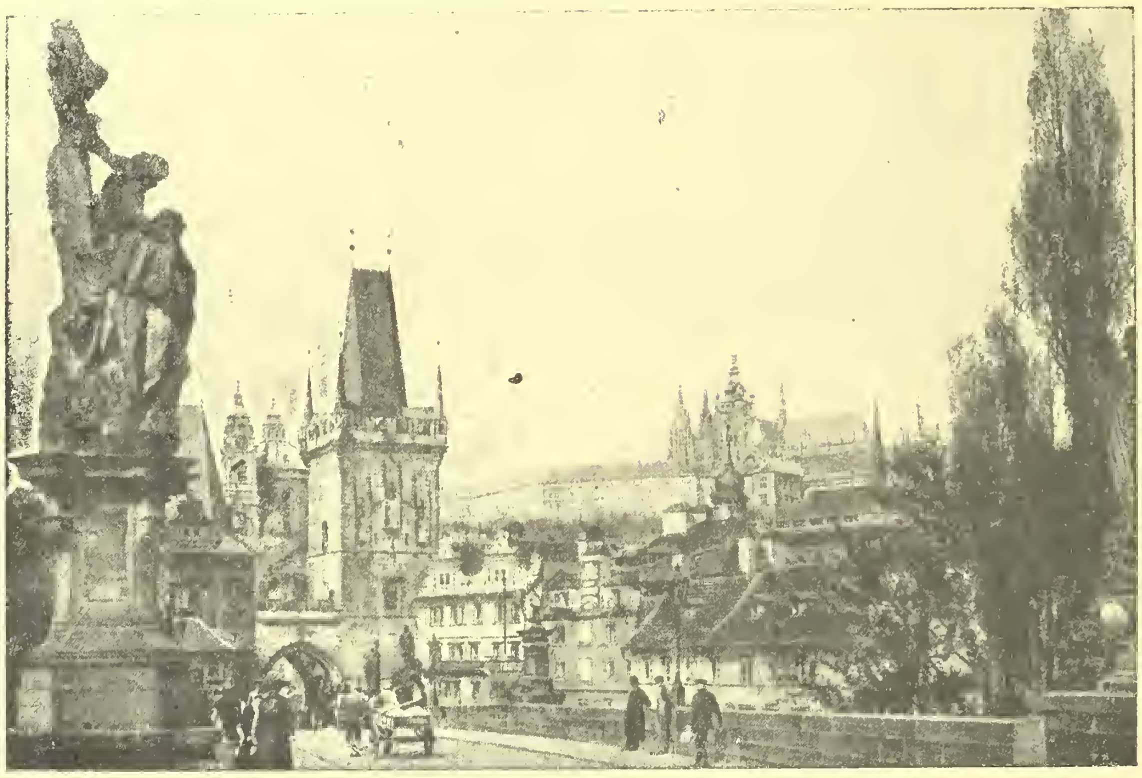
NĚMCI JSOU NENAPRAVITELNÍ.

Národní Shromáždění pro Německé Rakousko učinilo usnesení, které jest dokladem, že Němci přes svou porážku a přes provedenou revoluci zůstali stále týmiž, jakými byli před válkou a za války. Německé Národ. Shromáždění se usneslo, že volební právo mají v německo-rakouské republice pouze příslušníci německého národa a že ostatní národnosti, které dle německého úředního výkazu činí přes 500.000 osob, zbavují se všech politických a občanských práv. Dále učinila státní rada rozhodnutí, dle něhož do služeb německo-rakouské republiky mohou býti přijati jen ti úředníci a zřízenci, kteří se hlásí k německé národnosti. Tato dvě nehorázná usnesení jsou dobrým poučením jak pro státy dohody, tak i pro náš mladý československý stát. Ukazují, že Němci stále jen zamýšlejí utiskovati neněmecké národnosti, ba že chtějí je oloupiti i o to právo, jež měly ve starém Rakousku. Vedoucí činitelé našeho státu snad nyní poznají, že s Němci není možno žádná dohoda, že jedině energické vystoupení a rázná odvětná opatření vyženou z Němců jich staré panstvíchtivé choutky. V československém státě jest stále ještě mnoho německých úředníků, kteří zastávají zodpovědná místa a kteří proti danému slibu znemožňují zavedení normálních poměrů. — Jinak usnesení německého Národního Shromáždění a rozhodnutí státní německé rady prospěje jen naší věci na mírové konferenci, neboť bude možno poukázati na to, že Němci přes to, že celý kulturní svět jest pro rovná práva všech národností, pomýšlejí pouze na znásilnění všech národnostních menšin, které by zůstaly v rámci budoucího německo-rakouského státu. Z toho důvodů bude nutno na mírové konferenci žádati, aby všechny větší národnostní menšiny byly vyproštěny z německé nadvlády a aby slabší menšiny, které zůstanou pod vládou Němců, byly postaveny pod zákonnou mezinárodní ochranu, ježto nelze Němcům vzhledem k jich jednání důvěřovati, že by loyálně splnili převzaté závazky pro ochranu menšin. Zejména nutno míti zřetel v prvé řadě k Vídni, kde bydlí několik set tisíc našich krajanů. Nejlepším rozřešením by bylo, aby Vídeň dostala výjimečné postavení jako samostatné území, v němž by všechny národnosti měly stejná práva a povinnosti. Brutální usnesení Němců, která jsou výsměchem vší svobodě a rovnosti občanských práv, k této žádosti naprosto opravňují.

□ □ □



Z hlavního města československé republiky: Strakova akademie.



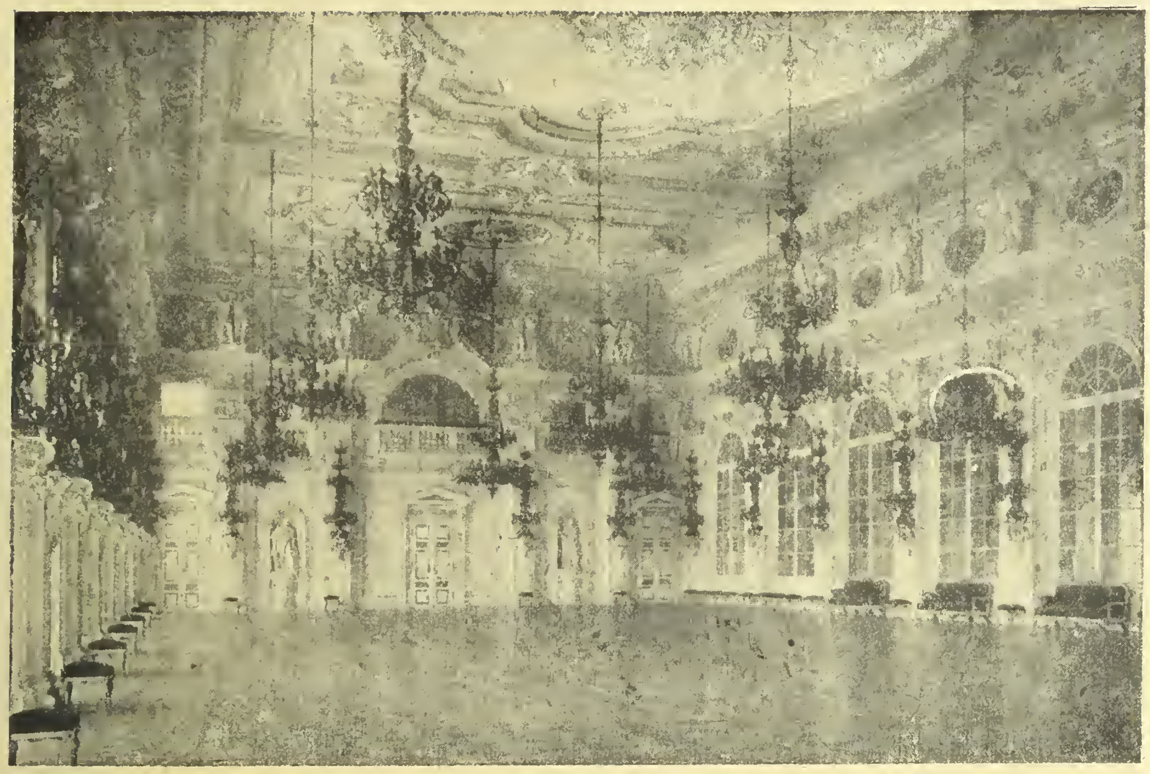
Praha, hlavní město naší republiky: Malostranské věže.

LIDOVÁ ARMÁDA REPUBLIKY NĚMECKO RAKOUSKÉ.

Státní rada předložila Národnímu Shromáždění základní zákon o Německorakouském lidovém vojsku a základní zákon o povinnostech vojínů. Osnova zákonů v podstatě praví: Německo-rakouská lidová armáda jest ozbrojenou mocí republiky německo-rakouské. Určena jest, aby chránila vlast proti útokům zevních nepřátel a aby působila při udržování pořádku a bezpečnosti uvnitř, pokud ho má za nutné zákonnitá moc dočasná. Lidová armáda utvořena jest dle zásady všeobecné a rovné branné povinnosti. Vrchní velitel podřízen jest mimo záležitosti velení státnímu sekretáři pro věci vojenské. Státní občané, kteří náležejí lidové armádě, jsou buď mužstvem včetně se svobodníky, poddůstojníky nebo gážisty, kteří nejsou zařazeni do třídy hodnostní, a potom důstojníky a čekatelé důstojnictví nebo vojen, úředníky a čekateli vojenského úřednictví. Vojenská povinnost pozůstává z povinností výcviku, z povinnosti hlášení a povinnosti vyhovět výzvě. Výcvik zahrnuje první výcvik, cvičení opakovací a pokračovací cvičení. Výzva může se vztahovat na všechny povinníky, nebo jen na některé části armády nebo některou oblast země. Kdo neoprávněně prohlásí výzvy, dopouští se zločinu velezrády. Vojín jest ve vojenské službě jsoucí státní občan. Jeho státoobčanská práva a povinnosti službou vojenskou nejsou dotčeny. Vojenské povinností stanoveny jsou vojenskými zákony a předpisy.



Stará synagoga v Praze.



Ze sálů královského hradu na Hradčanech.

JEŠTĚ MASARYK.

K Masarykově volbě presidentem naší republiky vypsal Karel Horký „peprný konkurs". Slíbil tři čestné ceny pro ty, kdo nejmoudřeji, nejchytřeji a nejvtipněji zodpoví otázku: Koho byste chtěl mít presidentem, kdyby Čechy byly republikou? V čísle 18.— 19. citujeme z výsledků: Skoro všichni, kteří anketu brali vážně a vyslovili v návrhu plné jméno, navrhovali Masaryka. Po té stránce našly se dopisy skutečně pohnutlivé. Bylo to hlasování nadšené spontánní, bezelstné, bezúhonné. Vycházelo z hloubky přesvědčení, z největší čistoty ducha. Způsob, jakým ti dobří lidé volili Masaryka za presidenta české republiky, byl skvělým zadostiučiněním současné morálce, o níž bývá pochybováno. Nehlasoval pro Masaryka jako pro realistu, pro příslušníka politické strany, nýbrž hlasovali pro čistotu ducha, mravní bezúhonnost, politickou počestnost. Některé dopisy byly zlaté. Vyrozuměli jsme z nich, že jsou v Čechách lidé, kteří — kdyby skutečně byla republika — dali by Masarykovi hlas tím historicky nezapomenutelným způsobem, jakým Češi volili Jiříka Poděbradského. Našli jsme v těchto listech češství. Kdyby se jimi probíral Masaryk a kdyby jeho oko utkvělo zejména na těch nejprostších, nejneumělejších, jistě by řekl: „Tohle mi stačí, nechci víc!" Našli se účastníci ankety, kteří dali se unést, jako by šlo o skutečnou republiku, a připojili k svému hlasování celé vášnivé řeči, jež pro duševní vlastnosti Masarykovy vyzněly jako pocta skutečně královská. Bili se pro něho dělníci, učitelové, inženýři, lékaři, fabrikanti, ošetřovatelé v nemocnici — slovem, národ, jehož příslušníky citujeme jen namátkou. Čtenář jeden, zaměstnaný ve Švédsku, zvěděl o anketě a poslal svůj hlas pro Masaryka expresním listem hlasovali pro něho, jak jsme určitě zjistili, i lidé z opačných politckých táborů. Odůvodňovali svůj hlas někdy v širokém toku argumentů, někdy prostě, ale neochvějně. „Duševní šlechtic!" Napsal p. B. V., Praha, Tůně 1636.

□ □ □

KDE SÍDLÍ ČESKÁ MINISTARSTVA?

Ministerské presidium (předseda dr. Karel Kramář): Hrad na Hradčanech. Ministerstvo zahraničí (ministr dr. Edurd Beneš, prozatímní zástupce dr. Karel Kramář): Hrad na Hradčanech. Ministerstvo vyučování (ministr Gustav Habermann): Praha III., palác Rohanský, Karmelitská ul. Ministerstvo národ. obrany (ministr Václav Klofáč): Hrad na Hradčanech. Ministerstvo vojenství (ministr dr. Milan Štefaník: Hrad na Hradčanech. Ministerstvo zemědělství (ministr K. Prášek): Praha II., palác Harrachovský, Jindřišská ulice. Ministerstvo financí (ministr dr. Alois Rašín): Praha I., Husova ulice, palác Clam-Gallasův. Ministerstvo veřejných prací (ministr Fr. Staněk): Smíchov, budova kanalisační komise, Ferdinandovo nábřeží č. 90. Ministerstvo spravedlnosti (ministr dr. Frant. Soukup): Kadetní škola na Hradčanech. Ministerstvo obchodu (ministr dr. Adolf Stránský): Praha III., místodržitelství. Ministerstvo pošt a telegrafů (ministr Jiří Stříbrný): Král. Vinohrady, na Smetance. Ministerstvo zdravotnictví (ministr dr. Vavro Šrobar): Praha IV., kadetní škola. Ministersvo vnitra (ministr Antonín Švehla): Praha III., místodržitelství. Ministerstvo zásobování a výživy (ministr dr. Boh. Vrbenský): Praha III., Strakova akademie. Ministerstvo sociální péče (ministr dr. Lev Winter): Praha III., Fürstenberský palác na Valdštýnském náměstí. Ministerstvo železnic (ministr dr. I. Zahradník): I.: Praha II., Lobkovicův palác v Hybernské ulici: II.: Praha II., ústav šlechtičen, Eliščina třída.

□ □ □



Slovenské museum v Turčanském Svatém Martině: Síň se slovenskými kroji.



K vítěznému postupu československého vojska na Slovensku: Pováží ve stolici liptovské.

ČESKÝ ZAHRANIČNÍ MINISTR O SITUACI.

Spolupracovník „Gazette de Lausane" měl v Paříži rozlmuvu s čes. ministrem zahraničních záležitostí dr. Benešem o politických cílech československé republiky. Dr. Beneš ujistil nejprve, že republikánská státní forma byla stanovena teprve po dotázání se českých občanů a rolníků, jakož i vojáků a dle toho odpovídá národní vůli. Rozhodujícím faktorem pro úspěch českých snah po vlastní státnosti bylo uznání anglické vlády v srpnu tohoto roku. Burianova nota o nutnosti federalistického systému v Rakousku přišla pozdě. Anglická vláda žádala od Rakouska ještě více a když 14. srpna se ve Vídni dozvěděli, že Habsburkům nejméně nepřátelská dohodová vláda uznala československý stát, viděli Habsburkové, že hodina jich pádu uhodila. Beneš mluvil potom o příštích vztazích k novým sousedním státům a k Němcům v Čechách a pravil, že neutrálové mohou býti přesvědčeni, že Čechové nebudou Němců pronásledovati. Spravedlivé sčítání lidu, že officielní statistikou udávaný počet 3.4 mil. Němců v Čechách jest nesprávný: v pravdě obnáší jich počet jen sotva 2.5 mil. Němci v Čechách — pokračoval dr. Beneš — podrží svá vlastní zařízení a školy, ba i svou universitu v Praze. Oni se smíří jistě s panstvím Čechů, jakmile jen je uvidí při práci.



Příjezd prvního pluku československé legie do Prahy



Inženýr Sokol od prvního pluku Československé námořní legie děkuje námořníkům za jejich věrnost k československé republice na Staroměstském náměstí v Praze.

Německé listy v Praze vystupují již pro toto spojení a také na saské hranici usedlí průmyslníci a dělníci jsou z hospodářských důvodů proti připojení k Německu. Co se týká Uher, budou tyto sice činiti rekriminace proti oddělení Slováků, leč přání Slováků budou splněna. S jihoslovanským blokem budou Čechové žíti v dobré shodě, doufejme také s Poláky. Snad také i Maďaři, odříznuti od Německa a Vídně, se konečně sblíží s Čechy. Ať tomu bude jakkoli, tedy doufá dr. Beneš, že se v tomto dílu Evropy utvoří blok, který bude míti větší pevnost než někdejší Rakousko-Uhersko a jest schopným, aby vítězně držel v šachu pangermanismus. Co se týče Němců Rakouska, může být jen dvojí: buď připojí se k Německu, což — pokud bude utvořen nový slovanský blok — by bylo velkým neštěstím, anebo utvoření neodvislé rakouské republiky. Při podmínkách příštího míru mají dohodové moci v ruce, posledního dosáhnouti, tím že by povolily Německému Rakousku mírnější podmínky, když by zůstalo mimo Velkoněmecko. Abychom tuto republiku poutali na československý stát, končil dr. Beneš, jsme ochotni, uzavříti s ní příznivé smlouvy. Připojila by se, vedena svými hospodářskými zájmy, k nám. O tom rozhodne ententa. V tomto ohledu budeme přikládati směrodatný význam názorům Francie.

O NAŠICH LEGIONÁŘÍCH.

„Zpravodaj Čechoslováků za hranicemi" píše 20. listopadu v článku „Československé země — republikou" mimo jiné toto: Za těchto okolností našim vojákům připadá úkol čím dále tím důležitější. Republikánský režim a tato situace doma ukládá na ně odpovědnost tím větší. Musí přijíti domů jako živel, který je krajně homogenní, který byl za doby války a bude v prvých dobách státního kvašení podporou celého státu: oni budou míti veliké poslání morální doma, poněvadž na ně bude celý náš nový stát vzhlížeti jako na živel, který nejkrásněji osobní idee demokratické a myšlenku republikánskou. Teprve doma naši vojáci sami pochopí ten ohromný význam bratrské disciplíny naší v naší dobrovolnické armádě. Teprve doma každý pochopí a uvidí, že tak jak s hrdostí musí representovati československé legie — tak totiž naše vojáky nazývají doma — v naší domovině. Neboť se děje doma co děje; nechť záchvat revolučního radikalismu žene ten neb onen element národní do jakýchkoliv výstřelků, naši vojáci musí býti jako žulová skála, která byla strážcem samostatnosti národa v cizině a která bude symbolem samostatnosti a důstojnosti národa, až se vrátí. Týž klid, týž pořádek, tutéž disciplinu, tutéž vysokou důstojnost a sebeovládání, které naši vojáci ukázali v cizině, budou muset tím víc ukázati



První československý pluk námořní legie s praporem v Praze.



Velký požár ve vídeňském arsenále: Část arsenálu, v níž požárem zničeno výzbroje za několik milionů korun.

zasahujícího do všech pracovních podniků. V mnohých závodech by musel býti přetvořen způsob výroby do základů. Na zvláštní obtíže narazí předloha u zemědělství, které také má tyto obtíže nebudou takové, aby sociální problém velikého slohu nemohl býti uskutečněn. Plán 8hodinné pracovní doby jest následující: Osnova stanoví pro státní a obecní podniky, živnostenské závody, obchody, doly i pro zemědělství maximální 8hodinovou pracovní dobu, totiž nejvýše 8 hodin ve 24 hodinách, nebo 48 hodin týdně. Rozdělení pracovní doby denní i týdenní ponechává se dohodě zaměstnavatelů a zaměstnaných. Jednou týdně — u podniků nepřetržitě nepracujících v neděli — nutno zaručiti nerušenou přestávku, čítající nejméně 36 hodin. Výjimky může povoliti ministerstvo obchodu v dohodě s ministerstvem sociální péče (k vykonání prací, nutných k opětnému zahájení závodu v pondělí, dále v závodech, jež z technických důvodů nemohou býti přerušeny, a pro činnost, sloužící k zotavení a vzdělání lidu. V nerušeně provozovaných závodech nutno zavésti záložní směny, aby byl zajištěn stanovený 36hodinový nerušený klid, což má se zaříditi tak, aby dělníci aspoň střídavě měli každou třetí neděli volno. V závodech, kde pracují ženy, počíná nedělní klid již v sobotu o 12. hod. polední. — Živnostenský úřad první stolice může, vyžadují-li toho přírodní události nebo nehody přerušivší pra-

zat ve vlasti. Dají tím mravní příklad všemu našemu obyvatelstvu a dají zároveň možnost, aby pomocí jich bylo zabráněno tomu, kdyby snad Němci na jedné straně a Maďaři na druhé straně chtěli se dotknouti našeho národního území československého. U nás jest zřízen republikánský režim a demokratický stát. Nechť si naši vojáci uvědomí, že tento stát a tento režim je především jejich dílem a pak výrazem jejich přání a ideí a symbolem celého osvobozovacího hnutí. Bývá často těžko samostatnosti dobýti, vždycky však bylo a jest těžší samostatnost si udržeti. Budeme-li takoví, až se vrátíme domů, jako jsme byli před nepřítelem v cizině, můžeme býti jisti, že samostatnost tuto udržíme a že úkolu svému jako občané svobodné republiky skvěle dostojíme.

8 HODIN PRÁCE V ČESKÉM STÁTĚ.

Mezi prvními osnovami, které byly Národnímu shromáždění předloženy také Československou stranou lidovou, jest návrh zákona o zavedení 8hodinné pracovní doby a nedělního klidu. Je to dávný požadavek dělnictva, o který zápasilo ve všech státech před válkou. Při veliké úpravě nového světa dělnictvo opět přichází s tímto postulátem a doufá bezpečně v jeho splnění. Bude ovšem předmětem velých debat a podrobných úvah předloh a zákona tak hluboce



Zakladatelé Rudé gardy v Německém Rakousku: Nadporučík Egon Ervin Kisch a infanterista Leo Rothziegel.



K velkému požáru ve vídeňském arsenále: Před vchodem do skladiště.

videlné provozování práce, nebo nasta-li ve veřejném zájmu zvýšená potřeba práce, povoliti jednotlivým podnikům, jako dosud, dočasné prodloužení pracovní doby, avšak nejdéle po tři týdny nejvýše o 2 hodiny denně. Ministerstvo obchodu v dohodě s ministerstvem sociální péče může dovoliti tuto práci přes čas nejvýše na 12 týdnů v roce. Úhrnem nesmí práce přes čas přesahovati 15 týdnů nebo 180 hodin v roce a musí býti zvláště placena. Zvláštního povolení není třeba ku pracím pomocným, předcházejícím nenásledujícím po vlastní výrobě (vytápěním kotlů, čistění), netrvají-li přes hodinu denně a nekonají-li je mladistvé síly. I za ně nutno zvláště zaplatiti. Noční práce dovoluje se jen v podnicích nepřetržitě pracujících, výjimečně pak je-li to třeba ve veřejném zájmu. Od 8. hod. več. do 6. hod. ranní smějí pracovati jen mužské síly přes 18 let, nikoliv ženy a mladiství pracovníci. Dětem do 15 let zakázána každá výdělečná práce v továrnách, dětí do 14 let nesmí se vůbec používat ve výdělečném zaměstnání. Mladistvích pracovníků od 14 do 16 let dlužno používati jen k lehčím pracím. Ve smyslu tohoto zákona nastálé zkrácení doby pracovní nesmí míti v zápětí újmu na mzdě.

PAUL ARENE:

SYLVANIE.

Můj strýc, farář v Trois-Tours, k němuž jsem byl dán, abych se naučil trochu latině, pravil mi jednou večer:

„Poslouchej, Jacku, zítra časně ráno posloužíš mi při mši svaté a pak půjdeme s Pánem Bohem až do Métélinu. Je dnes čtvrtek po Velikonocích i není třeba, aby ten týden uplynul, aniž by starý Homobon byl přijal nejsvětější Tělo Páně.

Tento Homobon byl ještě ze starých časů člověk a naplňoval mne vždy velkou úctou, kdykoliv o výročním trhu nebo v neděli ve svém bílém obleku přišel do města: jeho vysoké kamaše zapínaly se na kolenou na přesku a kalhoty míval zapjaty dřevěnou čamrdou, velkou jako hezký ořech; od límce kabátu vlály mu vždy pěkně uvázané stuhové konce a ohromný, vysoký klobouk jeho až na prýmky podobal se těm jaké nosívali četníci.

Ale od čtyř let již starý Homobon z ohledu na vysoký věk svůj a neschůdné cesty do města ani nepřicházel; za ta čtyry léta pokaždé o Velikonocích strýc můj ubíral se do hor, aby nejstaršímu ze svých farníků podal nejsvětější svátost.

Rozmluva abbéova spůsobila mi velké potěšení. Vycházka do hor za prvních jarních dnů znamenala pro mne nejkrásnější prázdniny; šel jsem za školu, ale bez všeho nepokoje a bez výčitek.



Z uherského Slovenska: Svatební průvod v Částkově



Národní kroje z okolí Trenčína.

Taková chůze nebyla nikdy příliš veselá: vloudí se vždy trochu ostychu do duše, nesou-li s sebou Tělo Páně, uschované v malé schránce. Nesměli jsme vůbec ani rozmlouvati. Můj strýc mumlal latinská slova a já jakž takž na ně odpovídal, ohlížeje se v pravo i v levo a zapomínaje zvoniti, když potkali jsme nějakého venkovana. Opozďoval jsem se u každého předmětu, poskytujícího mi látku ke hříšnému vyražení, nechť si to bylo křoví plné dovádících stehlíků neb vysoký svah, porostlý trávníkem, s něhož by se to bylo tak pěkně kutálelo.

Byl jsem však trpěliv a usmířil se s dlouhochvilnou cestou tam, pomýšleje na slasti návratu. Neboť tento byl druhý oddíl našeho programu: Až záležitost naše v Métélinu bude vyřízena tím, že starý Homobon bude vyzpovídán a přijme Tělo Páně, až vyprázdněné přenosné ciborium i se schránkou zmizí v hlubinách sutány, pak bez starosti až do večera a volni jako ptáci seběhneme známými stezkami po druhé straně kopce až do vesnice Saint-Trinit, kdež nás tamnější rektor zpravený již včera o našem příchodu, očekává.

Zdálo se, že můj strýc, vždy trochu mrzutý, vyráží a těší se pokaždé myšlenkou, že zas jednou uvidí svého přítele, soudruha ze semináře, s nímž se znal již třicet let. Běhal se mnou a smál se, sdíleje dětské moje nadšení pro každý oblázek podivného tvaru, pro rostlinu zvláště vykvetlou, pro pestře zbarveného motýlka, neb hmyz, lesknoucí se na slunci jako ocel.

A jaká to byla radost, když v poledne, majíce žaludky notně vyhladovělé tím horským vzduchem, spatřili jsme věž kostela Saint-Trinitského, nový kostelíček uprostřed skupiny padesáti stavení s šedivou střechou, tak jako kvočnu v hejnu kuřátek, a pak přítele mého strýce, rozradostněného rektora Bienteveuxa, jenž svým kulatým bříškem cestu z říše zahražoval a sotva nás z dálky spatřiti mohl, volal:

„Pojďte, opozdilci, všechno se spálilo; budu nucen poslati vás na oběd do hospody!"

Nic však nebylo spáleno. Ještě teď obraz vesničky Saint-Trinit nezjeví se v mých upomínkách jinak, než zahalený vábným kouřem, vystupujícím z jehňátka v peci do zlatova upečeného, z kůzlečího zadečku s bílou omáčkou, z mísy smržů, které pan Bienteveux tak dobře hledati uměl v nerozryté posud půdě vinice a z několika pstruhů s růžovým masem, jež na počest naši z rána nalovil.

Tak tedy strýc i já octli jsme se na cestě do Métélinu. Můj strýc, vážný ve své božské povinnosti, a já snící o smržích pana rektora. Ranní obloha zněnáhla se vyjasňovala a slunce,



Úvodnice z Myjavy.



Mapa příštího státu československého.

skryté dosud za horami, ale uchystané již co nevidět rozlíti se nad údolím v zlátou záplavu světla, koupalo ve svých prvních paprscích růžová temena hor.

Chvílemi zastavovali jsme se udýcháni. Můj strýc uctivě položil schránku se svatou hostií do trávy a nebyl nikterak pohoršen, lezl-li po ní nějaký hmyz.

Dvorec Métélin byl příliš vysoko uhnízděn, na půli cestě do ráje, jak říkával můj strýc. Odešli jsme, jak se rozednilo a mohlo již býti deset hodin když jsme tam přišli. Jakmile jsem spatřil stavení, začal jsem zvoniti. Pes zaštěkal, slepice zpitoměle na nás pohlížely a býk ve chlévě stále zavřený, zařinčel řetězem; dvéře však zůstaly zavřeny a živá duše se neobjevila, aby nás uvítala.

Udivení kráčeli jsme dále, když tu najednou jsem zvolal:

„Strýčku, strýčku, někdo tu umřel!"

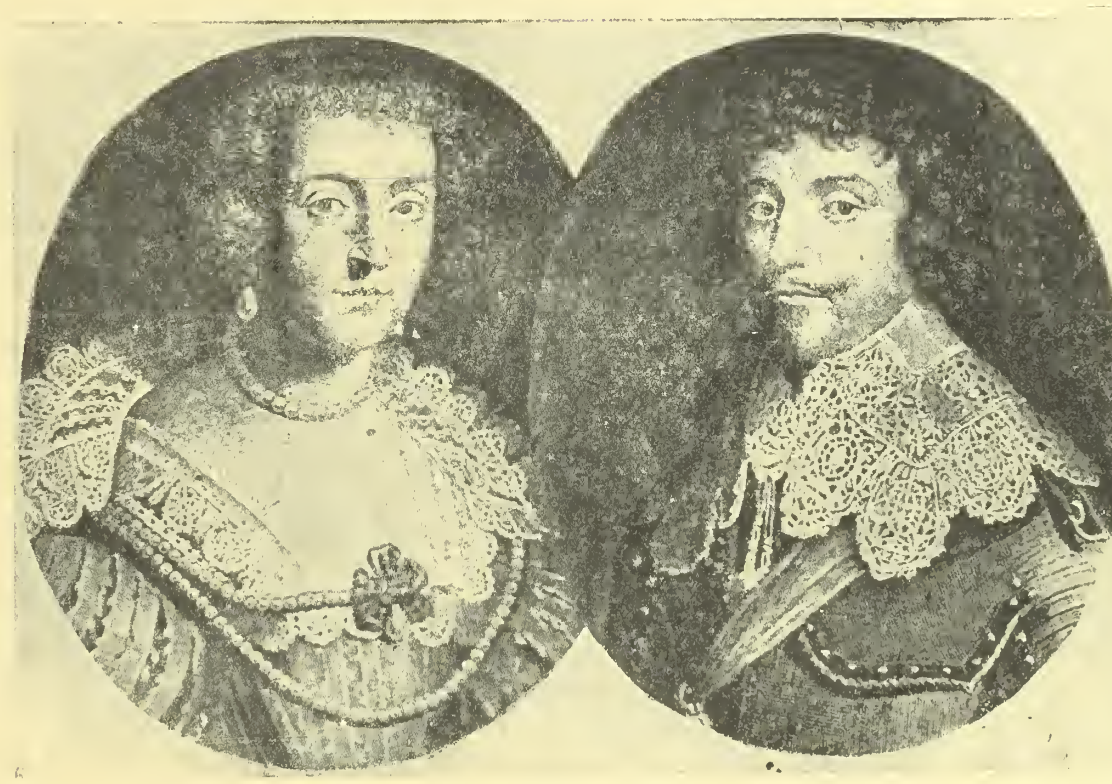
„Jakže, umřel?"

„Umřel, tu někdo. Hleďte, včely mají smuteční roušku."

A skutečně, šest úlů z dutých stromů, srovnaných vedle sebe podél skály a obtěžkaných navrchu velkým plochým kamenem, označeno bylo černým cárem.

Můj srýc pravil pohnut: „Umřel to snad starý Homobon?"

Ano, byl mrtev. Jedna sousedka ho hlídala.



Ku proklamaci samostatného českého státu: Poslední samostatný panovník český Bedřich Falcký a jeho choť Alžběta Anglická.

Jeho vnuk, který šel smrt Homobonovu zvěstovati do Trois Tours, musil nás cestou minouti, neboť ubíral se jinudy, aby si nadešel. Strýc rozhodl, aby pohřeb vykonán byl pozítří a vykonal modlitby za zemřelého.

Kam poděla se návštěva v Saint Trinit, pan Bienteveux a jeho snídaně? Den ohlašoval se smutně.

Když jsme již byli venku, pohlédl jsem tázavě na strýce. „Co chceš?" odpověděl, uhodnuv bezpochyby moje myšlenky, „co chceš, Jachu? Pan rektor se dnes obejde bez naší společnosti. K vůli světskému vyražení nemůžeme přec celý den choditi sem tam s Tělem Páně. Pro ně je místo v tabernaklu. Místo abychom šli do Saint Trinit, vrátíme se hezky tiše domů."

Jak se mi naše město zdálo nyní smutným proti vesnici Saint Trinit, která se mi v mých upomínkách zjevovala ještě krásnější, než ve skutečnosti, s kvetoucími lučinami, silnicí, vinoucí se uprostřed nich a s hrčivým potůčkem podél cesty. Věru ten starý Homobon taky ještě jeden nebo dva dny mohl počkati, než zemřel!

Strýc můj se zamyslil, i domnívám se, že v hloubi duše sdílel můj zármutek; i svatí mají své slabosti.

Přece však vydali jsme se znovu na cestu, když tu v první zatáčce pod skalou, kde srovnány byly úly vedle sebe, potkali jsme pasačku ovcí, která spatřivší nás, ihned křížem se znamenala,

Řekl jsem strýci: „To je Sylvanie."

„Sylvanie Petra Antonína, která zároveň s tebou byla loni biřmována a vždy nejlíp uměla katechismus?

Strýc se zastavil. Sylvanie bázlivě se přiblížila. Hrával jsem si s ní často i nehněval jsem se, že ji zas jednou vidím. Strýc ji otcovsky začal domlouvati. Proč ji tak dlouho nebylo viděti při mši svaté? A proč především nepřišla do Trois-Tours o Velikonocích ke zpovědi a ke svatému přijímání?

„Měla jsem dobrý úmysl, pane faráři, ale město je od nás tak vzdáleno — a pak s našimi hospodáři nejsou žádné žerty."

„Dobře, Sylvanie, povím jim!"

V tom nás Sylvanie požádala o malou službu.

„Prosím, pane faráři, nemohl byste mi tu s Jackem hlídati moje ovce, aby nevběhly do konopiště, co já zatím si doběhnu do stavení vyprosit si kousek chleba? Můj pes Labri sežral mi tu mou celodenní zásobu. Nejde tudy živá duše, a musila bych tu třeba až do večera zůstat o lačném žaludku."

„O lačném žaludku! Tys ještě nejedla, Sylvanie, docela ničeho jsi nejedla?" ptal se strýc.

„Docela ničeho jsem nejedla, pane faráři!"



Z nabrážkového průmyslu: Dílna pro zpracování papírových látek.

„Nepila jsi ani kapku vody?"
„Ne, ani kapku vody."
„Ani trnku jsi neutrhla, třebas nevědomky, nebo u plotu zralou moruši?
Tu dala se Sylvanie do smíchu:
„Už je tomu hezky dávno, pane faráři, co ptáci sezobali poslední trnku a vy dobře víte, že moruše nezrají rády v měsíci dubnu.
Teď kladl strýc Sylvanii otázky z katechismu a zdál se být unesen, neboť ku podivu dobře na vše se pamatovala.
„Výborně, výborně!..." Pak dodal: „Sama Prozřetelnost tomu chce, cesty Boží jsou nevyzpytatelný! Chtela snad, tak náhodou, Prozřetelnost tomu, abychom přec snídali u rektora!"
Začal jsem již tak něco neurčitě tušiti, když v tom strýc mi řekl: „Jacku, vzdal se trochu vyzpovídám Sylvanii."
Zpověď byla krátká a rozřešení uděleno. Chudák Sylvanie neměla žádných těžkých hříchů.
„A nyní, milé dítě, jsouc ve stavu milosti boží, poděkuj Hospodinu zatím za zvláštní milost, že k tobě sestoupiti ráčil zatím co ty jsi skroušeně k Němu měla přijíti a připrav se k důstojnému přijetí božského Těla Kristova.
Sylvanie poklekla, rdíc se pohnutím, sklopila oči a plakala. Strýc potichu se modlil. Hostie skvěla se mezi jeho prsty v zlatém paprsku



Čechoslovenské dělostřelectvo jede na Slovensko chránit naše bratry.



Československý pražský dělostřelecký pluk připraven k odchodu na Slovensko.

slunce Nesčetní ptáčkové počali pěti a vůně silnější kadidla vystupovala ze schladlé trávy. Mně samotnému bylo do pláče: ale tona již v slzách pravil jsem k sobě:
Jestli teď si trochu přispíšíme, můžeme být před polednem v Saint Trinit, kde nás výborný pan Bienteveux čeká již s pečeným jehnětem, pstruhy a smrži.
A návalu neskonalé vděčnosti žehnal jsem nebi, že spíše, než aby nás zbavilo nevinné radosti, dopustilo, aby malá má přítelka naskytla se nám takto v cestě, jsouc úplně hotova na místě starého Homobona se vyzpovídati a přijati Tělo Páně. Přeložila L—ová.

NĚMECKO BUDE PLATIT!

Parlamentní spolupracovník Daily News praví, že spojenci budou činiti následující návrhy na náhradu škody: 1. Pro jistou řadu let má býti náhrada škody poskytnuta ve zlatě a to pro všechny škody způsobené v Belgii a Francii. Tyto se odhadují na 2 až 3 a půl miliard liber. Všecky zničené domy v městech těchto území musí býti vystavěny německými dělníky a materiál potřebný ke stavbě býti opatřen německými dělníky. — 3. Má býti také poskytnuta náhrada za zničený lodní prostor. — 4. Mimo náhradu šody Belgii a Francii jest poskytnouti také náhradu za ostatní ztráty. — 5. Všechno zlato hradu škody Belgii a Francii jest vydati dohodě. — 6. Z výrobků německých uhelných dolů bude se vybírati dávka, ketrá má potrvati po jistou řadu let. — 7. Zpustošení v Italii, Srbsku a Rumunsku jest rovněž nahraditi.

KDY BUDE UZAVŘEN MÍR?

„Journal de Geneve" dostal od svého pařížského dopisovatele informace, jak asi bude prováděno jednání o mír. Nikdo se nesmí domnívati, že konečná mírová smlouva bude uzavřena v době nejbližší. Uplyne ještě mnoho měsíců, nežli bude mírová smlouva podepsána. Ovšem předběžná mírová smlouva, která určí zásadní obrysy nového útvaru evropského, bude vyřízena a uzavřena co nejdříve. Ke konečné smlouvě mírové dostane se svět teprve po čtyřech etapách. Nejprve vypracuje každá spojenecká vláda svůj vlastní program. Potom sejde se v Paříži nebo ve Versailles konference spojenců a určí společný mírový program: Je sice jisto, že ve většině bodů již spojenecké vlády jsou dávno jednotny, ale přece bude nutno leckde učiniti různé změny a dohodnouti se o nich. Zvláště otázka zámořských osad, otázka budoucího Německého Rakouska a vyřízení sporu italsko-jihoslovanského budou vyžadovati důkladného řešení. Do-



Druhý československý pěší pluk na cestě z Prahy na Slovensko.



Druhý československý pluk na pochodu na Slovensko

kud určité vlády se nevzdají malicherných praktik staré diplomacie musí býti každý připraven na zájmové spory. Tato konference, které prý se mimo jiné súčastní Clemenceau, Lloyd George a Wilson, bude se prý konati v prosinci. Jakmile bude program čtyřdohody přesně určen, začne třetí fáse, totiž konference plnomocníků obou stran, kteří budou míti za úkol dojednati předběžnou smlouvu mírovou. Ta bude bezpochyby projednána rychle. Ale následující období čtvrté bude trvati velmi dlouho. Třeba že po uzavření předběžné smlouvy mírové bude možno říci, že mír už je uzavřen, přece vojenská opatření budou udržována až do definitivní mírové smlouvy. Přechod od války k míru bude proveden jenom zvolna.

JAK BYLI POPRAVOVÁNI ČEŠTÍ LEGIONÁŘI

líčí v „Pr. Lidu" nadporučík, nahodilý svědek poprav u Oderza 16. června 1918: Na výběžek italské fronty byl nařízen útok a když zjištěno, že v něm jsou legionáři, vydán rozkaz, aby byli jistě přivedeni zajatci. Po dvouhodinném bombardování podniknut útok přesilou Maďarů. Byl však krvavě odražen. Plukovník Kraseg, Vídeňák a velký nepřítel Čechů, nařídil znovu útok, ač důstojníci od něho zrazovali. Kraseg prohlásil, že dnes musí několik legionářů viset". Byly provedeny ještě dva velké útoky a teprve potom podařilo se legionáře vypuditi. Při tom nešťastnou náhodou byli tři zajati. Oběti předem již odsouzené postaveny před polní soud — a zde za stálého jim spílání, vyhrožování a sprostých nadávek bez jakéhokoliv výslechu jim sdělen rozsudek. Legionáři byli hoši mladí 22 až 25letí, chovali se klidně, ačkoliv v jejich očích zračila se lítost, že musí tak mladí zemříti, a strach před smrtí. Na rychlo postaveny tři primitivní šibenice z kůlů, k nim přivedeni odsouzení a zavolán polní kurát, aby odsouzencům poskytl „poslední útěchu". Ti odmítli, dva z nich pouze přijali od nabídnuté jim cigarety, jež však nedokouřili. Pak navzájem se objali, políbili a jeden z nich tiše zavzlykal... Poprava vykonána mlčky, pouze poslední, a to nejmladší z nich, když upevňovali smyčku k šibenici, ve smrtelných úzkostech volal ke svým vrahům: „Nevěšte mne! Proč mne věšíte?! Vždyť jsem nevinen!" — Když odešlo důstojnictvo a kněz, maďarští vojáci v bujnosti houpali visícími těly nešťastníků za hrubých a sprostých vtipů.

ROSTAND ZEMŘEL.

Narodil se r. 1864 v Marseille jako syn Josefa Huberta Rostanda, básníka a spisovatele národohospodářských děl. Vystoupil svými lyrickými svazky (Les Musardises), aniž však vzbudil pozornost. Rovněž jeho další lyrika zapadla. Proslul na širém světě jako dramatický básník. První jeho hra Les Romanesques (1894) měla velký úspěch, jenž o něco později byl stupňován hrou La Princesse lointaine, v níž Sarah Bernhardtová hrála hlavní úlohu. Velkého úspěchu dobyl si hrou Cyrano de Bergerac, známou u nás mistrným výkonem Vojanovým. Hrána byla poprvé r. 1897 na divadle Porte-Saint-Martin. Rostand nebyl velkým geniem ani objevitelem, ale rozuměl potřebám jeviště. Dovedl svým krasořečnictvím elektrisovati hlediště a lze říci, že od doby Hugovy nebyly hry na divadle francouzském s veršem tak plně ozvučným. Byl typem Francouze z jihu. Byl generosní, citlivý a vznětlivý. Francouzská akademie zvolila ho svým členem. Velkolepé bylo jeho dílo Chanteclair, v němž herci vystupují vesměs v roli ptáků a zvířat. Jeho žena Rosemonde a jeho syn Maurice jsou známi rovněž jako básníci. Rostand psal také vlastenecké básně, které dovedly nadchnouti massy. V posledních letech nebylo o něm zpráv. Viděl triumf Francie, který předstihuje vysoko slávu Napoleonovu, jak o ní nadšeně deklamoval v Orlíku.



Výprava prvního československého pluku na Slovensko proti Maďarům.



Odjezd našeho dělostřelectva na Slovensko.

JAK SE KRADLO V SRBSKU.

Vídeňská „Arbeiter-Zeitung" přináší dlouhý článek o tom, jak rakouští a němečtí oficíři plundrovali srbské území před ústupem. Lékař, který ke článku dal informaci, uvedl kromě jiného: Když opožděný rozkaz k vyklizení Srbska došel na jednotlivá velitelství, počali dustojníci nejdříve odvážeti všemi po ruce jsoucími dopravními prostředky z bytů srbského obyvatelstva ukradený nábytek, koberce atd. Současně bylo zahájeno všeobecné rabování srbských obydlí v Bělehradě. Sta do vrchu naložených nákladních automobilů jezdila po dva týdny od rána do večera po ulicích a odvážela nakradené předměty na nádraží. V první řadě byl to ovšem guverner, který si poslal nejméně pět plných vagonů naloupených věcí do Vídně. Generalita nezůstala o mnoho pozadu. Srbské obyvatelstvo, které se zaťatými pěstmi k loupeži přihlíželo, pořídilo si důkladný seznam všech ničemných oficírů, kteří se loupeže dopustili. Již 15. října bylo bělehradské nádraží nakradeným nábytkem tak přeplněno, že takřka ani po peronu se nedalo projíti. Rakouští úředníci a dustojníci odjížděli za hlučných projevů obyvatelstva, které přihlíželo, jak se do vagonů nakládala nejen piana, zařízení do pokojů, postele a stoly, nýbrž i necky, nočníky, kuchyňské nádobí, lampy, ba dokonce i košťata a kartáče.

JAK SE NAKLÁDALO V RAKOUSKU SE ZAJATCI.

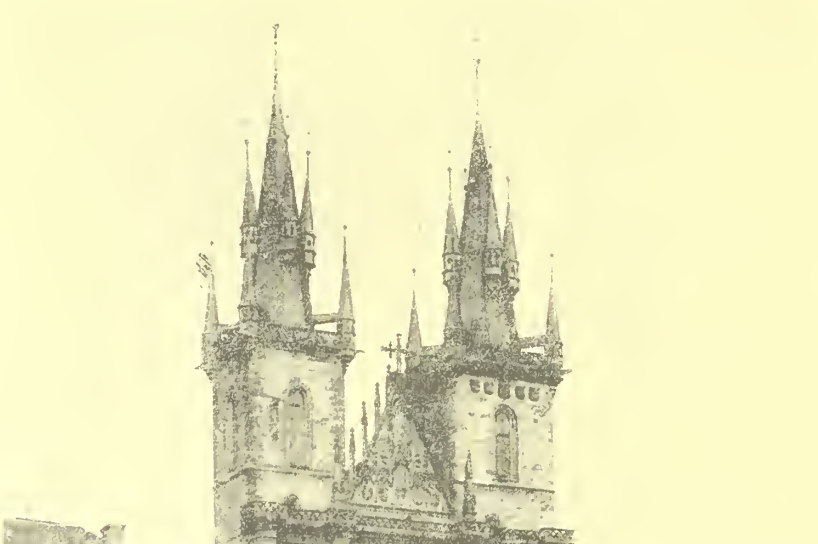
O tom píše „Český Kraj" takto: Teprve nyní možno veřejně psáti o strašlivých zjevech, jež páchali rakouští katové v dustojnických uniformách na italských zajatcích v Milovicích u Nových Benátek. Není to fantasie, jest to skutečnost, a žádáme vyšetření nejpřísnější a trest spravedlivý, může-li se vůbec pro tolik krutostí trest spravedlivý nalézti. Jediným nedosažitelným, avšak spravedlivým trestem by bylo oko za oko, zub za zub, zříditi pro vinníky stejný tábor, jako byl v Milovicích a ustanoviti jim za dozorce lotry stejných mravních kvalit, jakými oni sami byli. Potkal jsem dobrého známého inteligenta, muže pravdomluvného. Podal mi ruku, která se silně chvěla a chvěje dosud. Pohlédl jsem do neklidných jeho očí i na zašedivělou hlavu mladého muže. Nebyl zajatcem, nebyl mučedníkem z Milovic. Byl jen komandován do Milovic jako domobranecký inženýr, a po krátké době byl superarbitrován, protože jako člověk spravedlivý onemocněl nervosou a zestaral, když viděl onu spoustu děsných zločinů, kterým zabrániti nemohl. Byli mu přiděleni zajatci umírající hladem a horečkou, se kterými měl vykonávati těžké práce při stavbě silnice. Za půl dne 4 zemřeli. Když štábní dustojník viděl klesající, obořil se na domobraneckého inženýra slovy: „K čemu máte hůl, řežte je, však ještě vstanou". Zajatci, kteří pokusili se o útěk, byli strážemi stříleni. A přece utíkalo jich mnoho. kdo nebyl zasažen kulí, uprchl mezi české obyvatelstvo, u dobrých lidí našel skývu chleba a útulek a zachránil tak život pro svoji rodinu. Úmrtnost byla strašlivá. Také přes sto lidí denně umíralo hladem, zatím co vrahové jejich pili šampaňské. Mrtví byli vysvlečeni do naha, vozeni na fúrách a házeni do jam. Vévoda v Nizozemsku odsoudil všechny geuzy k smrti veřejnými vyhláškam, k smrti odsouzený národ však nezahynul, poněvadž nebylo možno vehnati jej do jedné ohrady k popravě. Však v Milovicích byla jediná ohrada. Komandanti odsoudili všechny italské zajatce k smrti hladem. Zajatci jako slepice hrabali v hnojištích a umírali otravou po požití shnilých odpadků. Ve skladištích tábora zajateckého — zásoby nebyly pro zajatce — řádily krysy. Krysy byly lapány do pastí a v určitou hodinu ze skladišť vyhazovny. Italové znali již tuto hodinu, a byla před skladišti fronta na sciplé krysy. Mezi ubohými italskými trosečníky německo-rakouské kultury rozpoutal se často boj o tělíčka otrávenýc krys.



Kroje z Častkova na Slovensku.

O SMRTI KOR. PRINCE RUDOLFA.

Téměř celých třicet roků uplynulo od tajemné tragedie v Mayerlingu, kde došlo k společné smrti korunního prince Rudolfa a jeho milenky baronessy Marie Vetserové. Roušku tajemství z této záhadné události odhaluje poněkud ve svých „Pametech" baronka z Wallersee, bývalá hrabenka Larischova a důvěrnice samého korunního prince i mladistvé krásné baronessy Vetserové. Katastrofě v Mayerlingu věnuje celou dlouhou kapitolu. Zde z ní dle „N. W. Jour." vyjímáme: „Rudolf psal do Laxenburgu, že odjíždí na tři dny do Mayerlingu na lov. Dvě hodiny před tím odjela tam už Mary Vetserova, nepozorovaně vešla soukromým vchodem do zámku, kde ji komorník Rudolf Lošek zavedl do pokoju korunního prince. Tam strávili Rudolf s Marií samojediní celý den i následující noc. Ráno o 7. hodině přišel Lošek vzbuditi svého pána. Rudolf však jej požádal, aby přišel až za půl hodiny. Tak se také stalo, ale protože na opětované klepání nedostal Lošek odpovědi, zmocnil se ho neklid a oznámil věc hrab. Hoyosovi, jenž byl s jinými hosty na zámku přítomen. Nezbylo než vypáčiti dveře. Hrůzná podívaná se naskytla: všechno kol do kola, podušky, stěny, postékal s postele a na podlaze tvořil už příšernou kaluži. Rudolf ležel na boku, v ruce svíral dosud revolver, a jeho lebka byla téměř úplně roztříštěna. Přikrývky na určitém místě se zvedaly a když je hrabě Hoyos odkryl, uzřeli pod nim mrtvé tělo Marie Vetserové. Také ona střelena do hlavy. Hrabě poručil Loškovi, aby odnesl mrtvolu dívky do zvláštního pokoje a po-



Praha: Chrám Týnský.



Chrám sv. Mikuláše na Malé Straně v Praze.

tom uzamčel všechny dveře k těmto pokojům smrti. Hostum k lovu shromážděným potom oznámil hrabě Hoyos, že korunní princ těžce onemocněl: musí prý jet okamžitě do Vídně oznámit to císaři a přivézt lékaře. Hrabě telegrafoval císařskému tělesnému lékaři dr. Wiederhoferovi, a oba téměř zároveň dostavili se do hradu. Napřed jsme se setkali s císařovnou, vypravoval dr. Wiederhofer. Právě ukončila své tělocvičné cvičení a bylo hrozno přepadnouti ji takovou zvěstí tak nepřipravenu. Konečně podařilo se mi dostaní ze sebe: „Vy jediná, Veličenstvo, vy jediná můžete to císaři oznámit." Císařovna zírala na mne zprvu bez porozumění, pak se zpřímila a řekla: Pojďme! Šli jsme společně s císařovnou ke komnatám císařovým a čekali venku. Co se zatím mezi oběma rodiči událo, těžko říci. Ale když jsme byli zavoláni, seděl císař skleslý s obličejem dlaněmi zakrytými. Císařovna stála vedle něho. Bylo mi poručeno, abych okamžitě odjela do Mayerlingu. Hrabě Hoyos dal mi klíče k pokojům. Když se císařovna vrátila do svých pokoju, bylo jí hlášeno, že baronka Vetserová prosí o audienci. Baronka tvrdila, že korunní princ jí unesl dceru a úpěnlivě prosila císařovnu o pomoc. Alžběta zprvu váhala, potom však poručila madam Ferenzové, aby předvedla baronku. Císařovna stála v prostředku předsíně. Mráz vzbuzoval pohled na její nepřirozený klid. Obě matky beze slova se zahleděly na sebe. Tu klesla baronka Vetserova na kolena a volala zoufale: „Mary, mé dítě!" Alžběta ustoupila před rozpjatou náručí úpějící paní, pozorovala ji bez soucitu s jistou krutou zvědavostí a potom řekla chladně a příkře: „Je pozdě. Jsou oba mrtví." Madam Vetserova upadla v bezvědomí. Císařovna nehleděla na ni bez jakéhokoli pohnutí a potom mlčky odešla. Wiederhofer nalezl vše tak, jak to hrabě Hoyos byl vylíčil. Zbytky večeře stály na stole v malém saloně. Několik prázdných lahví od šampaňského stálo vůkol, jedno z křesel bylo převrženo. Broušená sklenice s koňakem ležela na koberci v blízkosti lože. Wiederhofer dal ji odnésti, aby toho císař neviděl. Korunnímu princi obvázal roztříštěnou hlavu a omyl mu tvář a krk. S pomocí Loškovou přikryl krví potřísněné lože a potom uložil na ně mrtvé tělo princovo. Vše ostatní zůstalo beze změn až do příjezdu císařova. Lošek zavedl potom Wiederhofera koridorem do malé komnatky. Tam stál koš na prádlo. Nahoře byl klobouk s pštrosími péry, vůkol různé součástky oděvu. Když Lošek odkryl pokrývku koše, uviděl jsem ženské tělo nahé, až na nejjemnější batistovou košili, jež jí byla přes hlavu navlečena. Lošek odnesl mrtvolu do sousedního pokoje a uložil ji na kulečníku. Mary nebyla tak děsně zohavena jako Rudolf. Jen část obličeje drsně zpořádána a jedno oko zapadlo do dutiny. Vydavatelka po tomto líčení Wiederhofově pokračuje: Scéna v úmrtním pokoji po příjezdu císařovu do Mayerlingu byla zdrcující. Císař opřen na zeď plakal srdceryvně. Pak vyslechl vše, co se mu hlásilo a vrátil se do Vídně, aby tam připravil poslední návrat korunního prince domů."



Sbírky nářadí a slovenské keramiky v museu v Turč. Sv. Martině.

VŠEOBECNÉ HLASOVACÍ PRÁVO DO OBCÍ.

Ústavní výbor Národního Shromáždění má ve svém pracovním programu osnovu všeobecného hlasovacího práva do obcí, jež má býti tajné a rovné pro muže i ženy a jež pro menšiny zavádí poměrné zastoupení. Volí muži i ženy českoslov. státu od věku 24 let, v obci usedlí 1 rok, počítaje ode dne vyložení volebních seznamů zpět. Voleni mohou být občané ve věku 30 let a 3leté usedlost v obc. Ženy mohou být voleny jen do obecního zastupitelstva, nikoliv však za starostu, náměstka a člena obecní rady. V obecním zastuptelstvu mohou býti voleny do obecních komisí, do nichž členství není podmíněno ani věkem 30 let, ani bydlištěm v obci. Volby se musí súčastniti každý i volbu přijmouti, až na výjimky v zákoně stanovené. Základní stav obecního zastupitelstva je 12 členů — pro obec o 500 obyvatelích — 42 členů do 20.000 obyv. — 48 členu přes 20.000 — 10 členů na 20.000 obyv. — Volí se v neděli; seznamy volební jsou veřejné. Kandidátní listina musí býti podepsána nejméně 2 voliči v obcích do 50 obyv., 50 volič do 20.000 obyv. a sto voliči přes 20.000 obyv. a podpisů musí býti aspoň třikráte tolik, kolik čítá jmen kandidátní listina strany. V obcích do 100 obyvatel konají se poměrně volby, žádá-li to aspoň jedna čtvrtina voličů, jinak na zásadě většiny relativní. Strana poražená, mající však čtvrtinu hlasů, má nárok na náměstka a 2 členy zastupitelstva, jež si sama určí — Reforma obecního řádu volebního bude prý hotova ve třech nedělích.

tvora. Bůh ho stvořil z téže hmoty, jako tebe; jest poskvrněn krví a přes to dítětem Boha! Snad, kdyby se nebyl před spaním modlil, snad by si byl svůj čin vykonal! Leč modlil se jeho tvář byla v onom okamžiku povznešenou. Chceš zavražditi, co Bůh svým spánkem posvětil? Protože se tento tvor vzpříčil zákonům přírody, proto ho chceš zahubiti? Nikoliv! Viděl jsi ho, poznal, a to ti stačí — ponech ho ruce Boží Amen! Můžeš to klidně učiniti — neboť písmo dí: „Pomsta jest moje!" Pryč, ubohé, štvané dítě pozemské! Ale než odejdeš, pohleď ještě jednou zpět, mír ustoupil z bledých líci spícího, jakýsi vnitřní oheň sálá mu z bledých tváří. — — On, jenž neznal smilování nad spolubližními, bude brzy opuštěn a osamocen a zakusí záhy všechna ona duševní muka, jež tě vehnaly v zoufalství a šílenství. Přenech ho ruce Boží a jdi klidně svou cestou dále — — — — — — — — — —

Nůž neblýská více v jeho ruce a bos plíží se muž k oknu. Na okamžik, zachvívaje se, se zastavil, jako člověk, jehož právě vytáhli za vlasy z vody; pak rychle odhrnul záclonu a vyraziv okno zmizel v temnotě.

Venku nastal náhle shon, zavzněly kročeje, padla rána, a pak zase zavládlo ticho. Muž zmizel tiše, právě tak jako přišel.

Zatím se spící probudil a vyskočil. Rozhlížel se, celý se třesa, po světnici. U nohou blýská se mu velký lovecký nůž, leč nepozoruje jej a netuší, jakému nebezpečí právě unikl. Ustaraná jeho líc zírá na otevřené okno, a nechápe, kdo ho otevřel; hrdina sta bitev se zachvívá, třese, neboť jest pověrčivým a nedovede tuto záhadu rozřešiti.

Leč jest čas — vzhůru do sedla! Odpočinul si dosti; polnice a bubny se rozvířily, a jeho těžký cestovní kočár se rozhrčel šerem. Napoleon spočívá v rukou Božích! Před ním hasne hvězda jeho štěstí, krvavý stín — Waterloo!

zaslechl kroky — byla to stráž. Heslo pro onu noc určené zaznívá od přicházejících a odcházejících ordonancí. Slyšel a viděl vše jako ve snách — pak stáhl opět záclonu, přecházeje znovu neunavně světnici. Kdosi zaklepal; „Dále" zvolal jemným hlasem.

Ordonance mu předává jakousi listinu; přelétl ji rychle a nařídil, aby ho v příštích dvou hodinách nerušili — nestane-li se něco kromobyčejného; chtěl si zdřímnouti. Dveře se tiše zavřely a Bonaparte zase osaměl. — Znovu pozorně pročítal listinu pak ji hodil na stůl, uvolnil si nákrčník a přistoupil k veliké lenošce u krbu stojící. — Veliký Bože, co to? Poklekl!

Aby se modlil? On?

Ano! Zde v temnotách noci, přesvědčen, že ho nepozoruje ani jediné lidské oko, poklekl tajně, skryl oči a — modlí se. Ne dlouho — již za minutu se zvedá; jeho kamenná tvář je změněna, jest klidná a měkká, a vrásky starostí z ní zmizely. Jak moudrý byl věru Kristus pravil-li, že zlí se podobají ubohým slepým dítkám; nevědí co činí — — — —

Bonaparte klesl vyčerpán do lenošky a zavřel oči.

Aby spal?Mohl-liž by usnouti — on — na němž spočívají osudy králů a království? Ó ano, a to tak tvrdě a pevně jako novorozené děcko! Sotva že zavřel oči — usnul hlubokým spánkem. Hlava mu klesla na prsa, a byl bledý a sinný jako mrtvola. Veškeré vášně a starosti, jež ho tížily, zmizely z rysů jeho tváře; zdá se, že odhodil svou sílu a moc, jako oděv jímž se jen za dne odívá. — Veliký Bože, hle jak vyhlíží ustaraně, soucituhodně, zlomeně! To že je onen muž, který se zjevil polovině světa jako Bůh, jenž vyslal anděle pomsty, aby zpustošili zemi a zatopili ji krví, který se jako temný stín postavil mezi duši lidskou a slunce — a jedním rozmachem srážel krále a království? Říká se, že jen ti, jež Bůh miluje, spí tichým spánkem!" A což ti, jež nemiluje? — Rovněž! Tento šedovlasý, sestárlý zlomený muž jest Napoleon a spí

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ ROZHLEDY

Německý hlas o hospodářském stavu naší republiky. Nedělní „Zeit" píše v národohospodářské části: Zdá se, že pouze československá říše zůstala ušetřena těžkých porodních bolestí ze všech států, rodících se na půdě bývalé rakousko-uherské říše. Ozbrojena a vystrojena vyšla s nepříjemnou rychlostí ze všeobecného zmatků a může již míti na zřeteli další cíle, zatím co my nemáme kdy ani na nejnutnější úkoly. A Čechové usilují o malý cíl. Chtějí odříznouti německé Rakousko od světového spojení a vzíti nám poslední výhody naší zeměpisné polohy. Především má býti spojení východu se západem pokud možno odvedeno od Vídně. Proto je navrhnuto velkolepé rozšíření dráhy Přerov-Olomouc-Praha, která spolu se změnami tarifními a technickými má stlačiti trať Přerov-Vídeň na trať podružnou. Současně se však pomýslí na to, aby spojení ze severu k jihu nešlo přes Vídeň a to tím, že se má vystavěti železniční spojení s velkou výkonností z Uherského Hradiště do Prešpurku, odkudž má jíti přímé spojení k říši jihoslovanské. Konečně má Prešpurk pomocí amerických peněz dostati bohatě vypravený přístav a státi se důležitým místem průplavu dunajsko-labského a oderského a to tak, aby přístaviště mohlo úplně zničiti německo-rakouské přístavy na Dunaji. Nyní je jasno, proč Češi ta náhle si zamilovali Prešpurk a proč ho pokřtili městem Wilsonovým. Zatím co u nás mezi návrhem a jeho uskutečněním je cesta nekonečná, trvající desetiletí, dávají se Čechové s nebezpečnou rychlostí do práce. Počali již dokonce, jak se bezpečně dovídáme, pracovati jednotlivé železniční návrhy, o nichž jsme mluvili. Všechna čest cílevědomé činnosti, technickým, finančním i obchodním schopnostem českého národa.

SMĚS.

Sprcha pro Maďary. Stalo se, co se dalo čekati. Dohoda poručila Maďarům, aby ihned vyklidili celé Slovensko, které bude obsazeno vojskem československým, jako vojskem dohodovým. Snad si z tohoto případu vezmou ponaučení naši Němci.

Německo-rakouské Národní Shromáždění zrušilo sice v posledním okamžiku zákon Kemettrův za to ale jedná o jiném návrhu Kemetrově, který žádá prohlášení Německého Rakouska za stát národní, uzákonění státní němčiny v úřadech, na školách atd. Zvítězí tedy přece Kemetter!

Němci prosí všude o pomoc ale marně. Vídeňské hospodářské sdružení novinářů obrátilo se na společnost francouzských literátů telegramem, ve kterém žádá, aby francouzští literáti zakročili u francouzské vlády za účelem dovozu potravin do Vídně pro 5.000 vídeňských novinářů a jich rodin a aby francouzští novináři znovu navázali styky s německými novináři vídeňskými. President francouzské společnosti literátů v Paříži Jiří le Comte odpověděl depeší, ve které jim vytýká, že nenabyli ani slova protestu proti vyplenění a vyhladovění obyvatelstva belgického a severofrancouzského. Fancouzští novináři budou pamatovati s potravinami na vídeňské Němce tedy, až Belgie a Francie úplně se zotaví, až francoužští zajatci, vracející, se vyhladovělí jako v mátohách z německého zajetí opětně nabudou svých sil a až Srbsko úplně se vzpamatuje z utrpení, jež jim bylo způsobeno rakouskou vládou. Pokud jde o navázání styků francouzských literátů s vídeňskými, odpověděl: S cynismem mluvíte o opětném sblížení. Vzdejte se této naděje, známe Vás do té míry, že Vás v budoucnosti necháme úplně stranou!



Ženský kroj z Částkova.

Delegáti na mírové konferenci. Pro mírovou konferenci jmenováni byli tito zástupci dohody: za Francii: Clemenceau, Briand a Bourgois; Za Anglii: Lloyd George, Balfour, delegát dělníků a kolonií; za Ameriku: President Wilson, Lansing, Root a plukovník House; za Italii: Orlando a Sonino; za Belgii: ministerský předseda a ministr Vanderwelde; za Japonsko: vyslanec londýnský a pařížský; za Rumunsko: Jonescu; za Řecko: Venizelos; za Srbsko: Pašič; za Čechoslovensko: president dr. Masaryk, dr. Beneš; za Rusko není dosud jmenován delegát, ale praví se, že jím bude kníže Lvov, první ministerský předseda ruský po pádu carismu.

Osvětlený pražský hrad. „Nár. Listy" píší: Jak jsme tak zvykli vidět chmurný a tmavý hrad, byli jsme překvapeni, když tyto dny zazářila okna světly. Po dlouhé době slouží hrad pražský opět národu českému. Pod jeho střechou pracují členové československého státu a poprvé po dlouhé době zírá z hradních síní na Prahu láska, která pečuje a nesobecky pracuje pro národy.

Poštovní známky československého státu se již tisknou. Navrhl je český malíř A. Mucha, kterému se podařilo načrtnouti roztomilý obrázek Hradčan. Přes technické obtíže (nedostatek papíru a dobrých lepidel) doufá poštovní správa, že bude moci nové známky vydati již v nejbližší době. Zpráva o tom, že staré známky rakouské přetiskují se slovy „československý stát", byla výmyslem — přetiskl-li někdo známky ty naznačeným způsobem, učinil je neplatnými. Staré známky rakouské (beze všech přetisků) budou v platnosti až do vyčerpání zásob.

Barvy našich spojenců. Pokud se týče barev severoamerické Unie, jest všeobecně známá vlajka červeno- bílá s 36 bílými hvězdami v modrém poli — bude však snad i zajímati, že jsou i severoamerické vlajky bez hvězd v pouhém barevném uspořádání: červená, bílá, modrá. Trikolora francouzská jest modro-bílo-červená, ale zde pozor: barvy nejdou na podél, nýbrž jsou řaděny na příč (tedy modrá u žerdi, uprostřed bílá, spodek praporu jest červený). I Vlaši mají svou zeleno-bílou-červenou trikoloru barevně řaděnu napříč (u žerď zelená barva). Belgie má trikoloru černo-žluto-červenou. Rumunsko modrožluto-červenou. Srbsko a Černá Hora mají trikolory červeno-modro-bílé. Anglická obchodní vlajka jest červeno-modrá, jinak je tu trikolora červeno-žluto-modrá opačný pořad barev jako v Rumunsku).

Berlín bude obsazen. Poslední stanice na cestě ú-

něžně a beze snů jako dítě! A ve všech koutech a na všech stranách světových, úpí ubohé, hříšné dítky lidské pod výčitkami svědomí, jež jim nedopřávají klidného spánku snad proto, že strženy vášní neb hněvem, zničily život lidský — jediný! Napoleon se brodil po prsa v krvi a přece jen spí klidně, jako dítě!

Oheň v krbu téměř dohasl, lampa na stole dohořívá; nahoře nad začernalými trámy se cosi plíží a nyní opatrně slézá po žebříku; císař ze sna povzdechl, temná postava se na okamžik schoulila pod žebříkem. — — Nastalo opět ticho a stín se přiblížil až k císaři; v pravici mu bliská dlouhý nůž, jaký nosí lovci lesů ardennských. Oči mu sálají vražednou vášní — běda spícímu! Přistoupil těsně k němu. Zdá se, že pohled naň, utišil jeho vášnivý duševní hlad; naklání se více a více nad ním a jeho dech dotýká se již jeho vpadlých lící. Zamířil nožem na srdce spícího; ten se neklidně pohnul; neprobudil se však, neboť je vyčerpán denní námahou. Kdyby tušil, jak je mu smrt blízká! Dospěl až na nejvyšší vrcholek pozemské slávy; k nohám svého trůnu připoutal všechny krále světa a nyní — tak že má skončit? Ocelí úkladného vraha ve spánku být zavražděn? — — — — — — — — — — — — — — —

V předsíni cosi zahlomozilo, stráž volá „Qui vive?" Pak opět nastalo ticho. — —

Duchu života, jenž se vznášíš ve vzdušinách, zahal obě tyto lidské děti v tiché jizbě svým dechem, neboť jsi je stvořil a k tobě se opět vrátí! Kdo je z nich nyní císařem? Obrovská postava, s výrazem šílence, třímající v ruce nůž, anebo onen malý zlomený muž, který má obdržeti smrtelnou ránu? Které z obou těchto lidských dětí, dýchajících týž vzduch jest Abelem a které Kainem? Ve zraku stojícího odráží se pohled Kainův v okamžiku když svrhl oltář, chystaje se před zrakem Hospodinovým zabíti svého zbožného bratra Abela!

A císař — jak tvrdě spí! V siném světle lampy, vidí vrah

nejjemnější linie jeho ostře tesaného obličeje; studuje a pozoruje je přímo. Leč neodráží se v nich naprosto nic majestátního; znaven a vysílen, jako spící sedlák, sedí Napoleon na své židli; na opěradle spočívá jeho ruka, bílá a malá, jako ručka ženy. A přece, není-liž to ruka, jež srazila Krista a všechny svaté a prolila krev před stánkem Božím? Neníliž to ruka Kainova, jenž zabil svého bratra?

Bodni, vrahu! Hodina odplaty odbila! Vždyť jsi přece prosil Boha a „Bohorodičku nenávistnou", aby tato hodina nadešla! Bůh ti přivedl tvého úhlavního nepřítele — tvého i tvého národa — bodni přece, bodni! Zdráháš se? Vzpomeň si jen na Jenu, Eylau a Moskvu — vzpomeň na Berezinu a čtyřicettisíc, jež tam zahynulo! Vzpomeň si jen na ony tisíce, kteří dřímají ve velkých sněhových závějích! Bodni přece, bodni!

Pochybuješ snad, že to je on, jehož jsi tak dlouho hledal? Ruka se ti chvěje, zrak neklidně bloudí a přece tvoje duše ždá! Přišel jsi sem, aby si našel stín, modlu, jako ona v nitru země. Z daleka se ti zdál Napoleon gygantický, nepřirozený, nadlidský, jako zjevení s tváří ďáblovou! Dny a noci jsi ho sledoval, aby jsi ho skolil a nyní jsi odzbrojen, neboť jsi našel pouze bídného, bledého, vyčerpaného smrtelníka!

Vzpomeň si jen na všechny tvoje strasti, na bezesné noci, na zničený tvůj život, uvadlou lásku a tvoji nešťastnou matičku! Bodni! Neznal smilování, neznej ho ani ty! Uvaž jen, že jediný tento tvor, urval celému světu mír. Až se probudí, probudí se s ním i válečná furie, hlad a nové vraždění! Bodni jen, bodni!

Spící se ve snu pohnul a usmíval; ó, ten úsměv ten tě odzbrojuje úplně! Nejsi z těsta, z něhož jsou dělání úkladní vrazi. Vzdor tomu, že je tvůj mozek zahalen šílenstvím, vzdor tomu sídlí v tvém srdci láska. Přišel jsi, aby jsi vraždil, a nesvedeš toho, ba, nedovedeš ani nenáviděti tohoto lidského

padku Německé říše bude, jak se zdá, brzké obsazení Berlína, k čemuž francouzský maršálek Foch koná již přípravy. Dohoda nehodlá prodloužit lhůtu pro splnění podmínek klidu zbraní, nýbrž po uplynutí lhůty vykoná okupaci Německa. Elsaská hanice byla zavřena, takže Elsasko nemůže volit do německého národ. shromáždění a zamezen vývoz uhlí do Německa. Foch vydal proklamaci k obyvatelstvu na obsazeném břehu Rýna s výzvou k poslušnosti a s výstrahou před nepřátelstvím proti okupačnímu vojsku.

Wilson do Prahy. „Pondělník" se dovídá, že pobyt Wilsonův v Evropě bude asi o 10 dnů prodloužen a že president Wilson pravděpodobně navštíví i Prahu.

Občané, kteří mají zásoby, musí odevzdati lístky. Tak nařizuje ministerstvo výživy. Kdo neuposlechnou tohoto nařízení, budou trestáni. Jde o to, aby nebyly odnímány potraviny těm, kdož nemají zásoby. Každý poctivě splní příkaz ministerstva výživy.

Čistění německých přelejváren. Přepisování českých dětí z německých škol do českých má na Ostravsku velmi pěkné výsledky. Dosud zapsáno bylo v Mor. Ostravě 40 dětí, ve Vítkovicích 614 dětí, v Přívoze 290, v Záhřebu n. O. 82, v Hulvakách 290, v Mar. Horách 207, v Hrušově 101 — úhrnem 2014 dětí. Už z této číslice jest zřejmo, jaká spousta našich dětí bývala by nám otrávena cizáckou výchovou, nebýti památného převratu.

Wilsonova dcera v Paříži. Podle zpráv pařížských listů jest nyní středem pozorností celé Paříže Wilsonova dcera Markéta, která přišla do Francie, aby s jinými ještě mladými Američankami věnovala se péči o vojáky. Francouzové jsou nadšení půvabem presidentovy dcery. Mladá dáma získala si ostatně francouzská srdce dříve ještě, než vstoupila na půdu francouzskou. Na lodi, která ji převážela do Francie, byl pořádán koncert ve prospěch Červeného kříže a tím si získala sympatie Francouzů dříve ještě, než se s nimi seznámila osobně.

Šviha byl konfidentem. Ve „Večerníku" provádí Vachek důkaz, že dr. Šviha, jehož aféra bezprostředné před válkou rozčeřila tolik českou veřejnost, byl pravdu placeným konfidentem c. k. státní policie. Důkaz ten provádí na základě výslechu úředníků bývalé státní policie i na základě nalezených listinných dokladů. Čtenáři se pamatují, že tehdy Švihu považoval za nevinného i prof. Masaryk. — Ještě nedávno vycházel v Praze list, který snažil se dokázati, že Šviha byl nevinen. Tento list musil však zaniknouti pro nedostatek odběratelů, poněvadž se všeobecně vědělo, že je to osobní orgán Švihův a jednoho jeho přítele.

Krise v Německu. Krise v Německu nabývá stále povážlivějších rozměrů. Nejnověji provedlo Bavorsko úplný obrat ve své politice vůči Berlínu a přerušilo svý styky s Berlínem. Tohoto příkladu následovati budou i jiné jihoněmecké státy a také Porýnsko. Jedni se odvracejí od Berlína proto že je málo komunistický, druzí zase z té příčiny, že není monarchistický. Jak se zdá, čeká teprve nejtěžší krise na Německo.



Josef Stupka, poslední přednosta strojírny rak.-uher. křižáku „Habsburg".

EPILOG.

Uplynul rok. Kručinka kvete v plném květu, mořští ptáci vrátili se z jihu, zlaté klasy kolébají se v lahodném zefýru, skřivánek vzlétl vysoko nad krajem a trylkuje svoje písničky, moře tiše dumá, každý kamínek odráží se v jeho tváři, nespočetné rybářské bárky kolébají se na obzoru, zatahujíc sítě. Jest výroční den veliké bitvy, která rozhodla osud Bonapartův.

Na vrcholku skalinatého břehu, s něhož možno přehlédnouti kathedrálu svatého Gilda, sedí párek mladých lidí, rackové obletují jejich hlavy, hluboko pod nimi třpití se nekonečný ocean a nad se klene bezoblačná obloha.

Jedna z obou postav — muže — vysoká a vyhublá, sedí tu bez pohnutí jako socha, zírajíc těžkomyslnýma, velkýma očima za širé moře; šedé kadeře splývají ji ze lví hlavy — strach, starosti a bědy vryly do její tváře — kdysi bezstarostné — hluboké vrásky. K němu se tulí krásná, mladá dívka, držíc ruku mužovu ve své a starostlivě k němu vzhlížejíc. Tmavý její oděv a čepeček šafránové barvy svědčí, že nosí smutek.

Denně vyhledávají oba toto tiché místečko, sedíce tu po dlouhé hodiny, užívajíce klidu a míru přírody. A dívka s ustrašenou tváří, pozoruje, že mrak jenž zahalil ducha jejího druha denně, však zvolna, zvolna se rozplývá. Zdá se jí, neví ani proč, že jest mu útěchou seděti tu s ní společně a pozorovati moře. Jeho zrak jest bezduchý, leč vzdor tomu bliká v jeho hlubinách jakýsi zvláštní, psychický žár.

„Marcelo!" zašeptal náhle.

„Ano, Rohane!"

„Kdyby člověk ploval — tam daleko — a stále ploval a ploval, snad by dospěl až k oněm skalám, kde je chycen. Často ho vidím docela zřetelně, jak bloudí zrakem po šírém

Pořádek v Rusku před mírovou konferencí. „Deutsche Allg. Zeitung" se dovídá, že vláda Spojených států je rozhodnuta nezahájit mírové jednání dříve, dokud Rusko nebude s to súčastnit se vyjednávání prostřednictvím ústřední koaliční vlády.

Konec lichvy. O konci lichvy píší „Nár. Listy" úvodník, v němž ukazují na příznaky, které svědčí, že krásní dnové pánů lichvářů jsou sečteny. Ceny se začínají drobiti. Pravíme však s lítostí, že teprve začínají a že postup, jakým se to děje, není nijak rychlý, jaký by měl býti. Má-li lichva opravdu přestati, dlužno exemplárně, že lichevní zisky naprosto vykonati mnohem více, nutno ukázati existovati nemohou, ani minulé ani budoucí. Proti lichvě byl by také účinný prostředek a to je stíhání již shrábnutých válečných zisků, jejich vyvlastnění vhodnými prostředky finančními. Nespoléhejme jen na činnost úřadů pro potírání lichvy, zde je nutno také, aby veškerá výkonná moc státu v tomto směru pracovala a zjištěné válečně zisky vyzískané lichvou bezohledně ve prospěch republiky vyvlastnila. Jde zde také o důležitou věc našeho života hospodářského, nové vybudování obchodu. To, co bylo za starého Rakouska, nebylo vůbec obchodem nezasluhovalo toho jména, bylo to bezohledné loupežné tažení proti bezbranným konsumentům a obrovské bohatnutí „silných jedinců". Na ty „silné jedince měli by se obrátiti s veškerou vehemencí „Národní Listy". Seberte jim jich zisky, a dáte nejlepší příklad, že se lichva nevyplácí. A uvidí-li lichváři, že se lichva opravdu nevyplácí, budou volky nevolky nuceni, aby se vrátili na cestu řádného obchodu. Jsou proti tomu prostředky, aby lichva byla zamezena; v tomto směru s „Národními Listy" souhlasíme", avšak stát českosloven jeho správa nesmí se štítiti sáhnouti i na ony válečné zbohatlíky „silné jedince", ať již jsou kdokoliv a kdekoliv.

Rütli, něm. Grütli, louka na levém břehu urnerského jezera ve Švýcarsku, obklíčena skalami a houštinami. Dle švýcarských pověstí skládali na této louce v roce 1307 průkopníci švýcarské svobody přísahu, že svrhnou vládu a vybojují svobodu Švýcarsku. Švýcarský lid považuje Rütli za kolébku své svobody.



Přísaha švýcarských průkopníků svobody na Rütli v roce 1307.

ZDRAVOTNICTVÍ.

Proti chraptivosti užívá se s úspěchem obkladů z uvařených a dobře rozmačkaných bramborů, které se zabalí do čistého ručníku a před spaním se co nejvíce snese teplý na krk přiloží. Také horké obklady, co možno nejčastěji opakované, dobře působí. Mimo to se používá následujícího kloktadlo: v půl litru odvaru ze sušené šalvěje se rozpustí 5 gr. kamence a tímto roztokem se kloktá, a vyplachují se krk a ústa. Také vdechování par z této směsenіny má dobrý účinek.

Krvácení z nosu zastavíme cibulovou šťávou do polovice smíšenou s octem. Také dobré služby dělá přikládání rozříznuté cibule do týla a omývání týla studenou vodou. Na čtvrt litru vody rozpustíme 8 gr kamence a v roztoku tom smočený kousek vaty vložíme do nosní dírky, z které krvácí. Také kousek vaty namočený do terpentýnového oleje, který nos ucpeme, krvácení zastaví.

Při zanícení (spadlých) mandlích, příčinou kteréžto choroby je nastuzení, léčíme přikládáním studených obkladů, pitím teplého thé a vyplachováním krku teplým roztokem kamence. Tělo musíme držeti v teple. V těžších případech nutno povolati lékaře.

Thé pro pocení. Při horečnatých nemocech, kataru, nastuzení, rheumatismu atd. zlepší se stav nemocného velmi značně, když se docílí notně vypotiti. Toho dosáhneme buď horkou koupelí nebo pitím thé z lípového nebo bezového květu. Na dva koflíky thé je zapotřebí plná vrchovatá lžíce květů, která se spaří v nádobě vřelou vodou, načež se thé po 3—4 minutách sleje. Při delším stání nabývá hořké chuti. Thé musí míti jasně žlutou barvu. Proti kašli dělá dobrou službu odvar kořene ibyšku (proskurníku). Na 200 gr. vody stačí 5 gr. rozkrájeného kořínku. Odvar účinkuje také konejšivě při bolestech střevních, průjmu a řezavce.

Opařenou částku těla polévejme vodou pokud vydržíme horkou. Lázeň ta je sice bolestná a nepříjemná, ale zabrání naskočení puchýřů. Pak se natrou opařená místa smíšeninou oleje (nejlépe lněného a vápenné vody. Každého vezme se polovic.

moři — do daleka. Jest sám a sám, tváře bledé, jako tehdy kdy jsem ho viděl před onou velkou bitvou!"

„Můj milý, jediný, Rohane, o kom mluvíš?" táže se Marcela starostiplná. Slzy se jí zaleskly ve smutných očích.

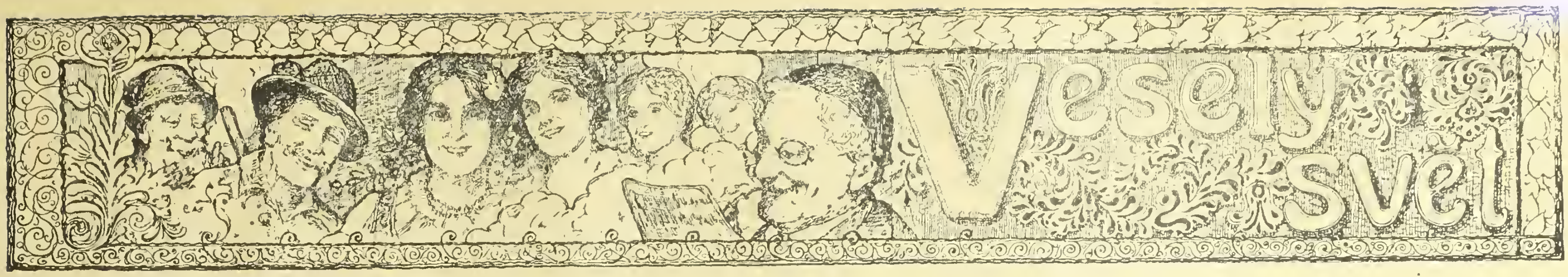
Usmívá se tiše do prázdna, aniž by odvětil. Nechápe jejích slov. Od onoho dne, kdy se po dlouhých měsících vrátil domů, úplně zlomen, promlouvá často o velmi podivných věcech — o divokých bitvách, o císaři a pozoruhodném jeho setkání, leč ona myslí, že jsou to jen výtvory jeho zkaleného ducha. S něžnou trpělivostí ošetřuje nešťastníka, který se denně stává klidnějším a přístupnějším, až jí konečně poslouchá jako dítě. Doufá, že mrak, jenž mu stíní čelo přece jen kteréhosi dne úplně zmizí a zdá se, že jí naděje nezklame.

Stále ještě mlčí zíraje zasněně za obzor moře. Za ním se zvedá obrovský menhir, a daleko v pozadí Kromlaix. Slunce ozařuje idylicky tento obraz, líbajíc vlas krásné ženy, tulící se něžně k Rohanovi. Ještě není všechno ztraceno; s jeho návratem vrátila se i její láska a zůstane mu věrnou a oddanou až do smrti...

Mluví-li o onom, jenž za širým mořem dokonává svůj život, nezuří více. —

A daleko, daleko za širými vodami sedí On, a dumá a čeká zoufale a jeho zrak zalétá toužebně za moře, které jest právě tak hluboké a smutné jako moře věčnosti, leč i právě tak nevyzpytatelné. — — — — — — — — — — — —

Obsah



Když kvete zlodějství.

„Setsakramenská smůla! Dneska už pětkrát jsem hmát v tlačenici do kapsy a pokaždé to byl kolega hmaták...!"

*

Zpráva dosud nezaručená.

Němci ve Vídni a v Berlíně se usnesli, v případě, že my Češi nebudeme brát od nich divadelní kusy, přestanou zase oni brát od nás uhlí a brambory.

*

Ta nynější manželství.

Anna: „Pověz mi, Anežko, proč se dáváš rozvést se svým mužem? Vždyť jste se měli tolik rádi."

Anežka: „Nu ano, právě proto, vždyť jsme tou svou láskou byli už celé své společnosti směšni..."

*

Nevděk světem vládne.

Pan Meruňka octl se zcela nedobrovolně před restaurací, a zanaříkal: „Věru není už vděku na světě. Před týdnem jsem hospodskému tady založil spolek a teď mne pro mizerný nedoplatek 50 korun dá vyhodit...'

*

U soudu.

Soudce: „Poslyšte Vlačiho, všichni obžalovaní dokázali, že se sice prali, ale jen rukama: žádný z nich nepoužil žádného nebezpečného předmětu, jen vy jste se na své odpůrce vrhl se židlí v ruce..."

Vlačiha: „Slavný soude, především namítám, že židle není žádný nebezpečný předmět, a za druhé prosím, aby se mi řeklo, jak jsem měl udělat pořádek ne-li se židlí v ruce!"

*

Zlomyslnosti, pramen tvůj je — žena.

„Ach, paní Vondrejcová, srdečně mne těší, že vás vidím. Šest let jsem vás neviděla, ale hned jsem vás poznala!"

„A jak to, smím-li prosit?"

„Podle vašeho klobouku."

*

Mimovolně.

„Dovolte, pane! Proč mě ustavičně fixírujete?"

Já? Ani mi nenapadne.

„Vždyť máte nepřetržitě oči upřené na mne, zvláště to pravé."

„To pravé? Promiňte pane! To je skleněné."

*

Také fronta.

„Koukej, jaká to ohromná a pestrá fronta! To zde jistě lacino prodávají brambory."

„Co pak tě to napadá?! U klenotníka brambory. To kupují statkáři a jiní váleční milionáři různé klenoty.

*

Pohovka.

Můj přítel Ladislav je z oněch don Juanů, kteří přes občanskou krkolomnost svého povolání v užším slova smyslu, činí nároky na občanské pohodlí. Kdysi seznámil se s jistou dámou, jejíž manžel býval často nepřítomen; cítila se proto vdovou v širším slova smyslu.

Sotva se přítel Ladislav u vdovičky poněkud ohřál v užším slova smyslu, zjistil, že v bytě chybí důležitá věc: pohovka. Byla tu jen náhražka po způsobu jakéhos protáhlého klubovního fotelu, stačící dvěma skromným lidem, sedícím způsobně v užším slova smyslu vedle sebe. Opěradla vysoká, kolmá, pravoúhlá, vycpávka kubisticky skrovná — zkrátka nábytek nepohodlný v každém slova smyslu.

Přítel Ladislav, protahuje se v kříži, poznamenal jednou nevrle:

„To je nápad, takováhle nesmyslně krátká pohovka!"

Vdovička jen šibalsky zamžourala:

„Což pak můj muž! Ten pamatoval na všechno."

Mezi pytláky.

„Panu lesnímu nesmím teď na oči."

„Proč?"

„On mi přišel na ‚oka'....!"

*

Při večerní zábavě.



Klavírní virtuos: „Přejete si, milostivá paní, abych hrál něco dle vašeho výběru?"

Komorní radová: „Ano, pane, zahrejte mi valčík z ‚Prodané nevěsty'."

*

Nedorozumění.



„Co vám schází, že jste tak smuten?"

„Ale kamínky mne trápí —"

„Jó, žlučové kamínky, to je nemoc zlá!"

„Kde pak žlučové! Kamínky do zapalovače mi scházejí!"

*

Zlé pokusy.

Nájemce: „Prosím vás, paní domácí, kdo to bydlí nade mnou? Tam je vždy mezi šestou a sedmou večer pekelný rámus..."

Paní domácí: „Prosím, z toho si nic nedělejte, to je mladý lékař, který se cvičí v hypnotisování, a pokouší se své paní sugerovati svou vůli."

Aprovisační.

Pan Kopřiva: „Vidíš kluku jak se ti dobře daří, že máš tátu při aprovisaci. Každý den ti maminka maže nejméně čtvrt kila čerstvého másla na chléb. Jinak by ti bylo, kdybys byl synem nějaké té holoty, která ani za půl roku nedostává tolik, kolik ty za den."

*

V bio.

„Tenhle pán přijde vždycky, když už hraje, ale najde si i po tmě své místo —"

„Jo, ten je na tmu zvyklý! Promenuje každý večer pražskými ulicemi."

*

V rodině válečného zbohatlíka.

„Elso, nech toho hraní piana, beztoho to neumíš a přehrabuj se raději tuhle ve zlatých penězích. To bude znít o moc příjemněji..."

*

Z rozhovorů na pavlači.

„To byste neřekla, paní sousedko, co ta stará vykladačka karet ze čtvrtého štoku má peřin!"

„Bodeť by neměla! Každou chvíli nějakou ‚husu oškube'....!"

*

Dobrák.

Soused Vomela šel kolem novostavby a nic netušícímu spadla náhle cihla na hlavu a rozbila mu klobouk.

Stíraje si krev s čela a sbíraje trosky klobouku volal:

„Poslyšte, vy tam nahoře. Co řekne pan stavitel zví-li, jak zacházíte s jeho materiálem!"

*

Risiko služby.

Prosím vás, co je vašemu sluhovi, vždyť má záda celá křivá a ustavičně potrhuje rameny.."

„To je následek jeho dřívější služby. On býval sluhou u velice zadluženého hraběte a měl za hlavní povinnost odbývat věřitele."

*

Z hospody.

Pán: Číšníku, co to má znamenat, vždyť tenhle řízek je do černa spálen?"

Číšník: „Ano, pane, to je znamení smutku, včera zemřel náš vrchní kuchař."

*

Komedie plná omylů.

„Jakých podivných omylů se lidé dopouštějí, teď jsem ku příkladu četl, že Kolumbus objeviv Ameriku, se vlastně domníval, že objevil Indii."

„To jsem se já dopustil ještě horšího omylu; když jsem se oženil se svou ženou, domníval jsem se, že jsem objevil ráj."

*

Časový obrázek.

Slečna Berta: „Prosím tě, Mařeno, co to, že si tak prohlížíš pohlednice, které jsi nám posílala ze své cesty?"

Marie (v zamyšlení): „Tu si myslím, jak krásné to jsou asi krajiny...."

Berta: „Jak že? Tys je neviděla?"

Marie: „Prosím tě, člověk jezdí od hotelu k hotelu..."

*

Cigárko.

Když byl Machar uvítán v Hradci Králové, řeklo se, aby byl pozván i Jirásek. Jirásek odepsal z Hronova, že přijede rád, ale bohužel, že trpí očním katarhem, že nemůže dlouho sedět v kouři, aby se nic nechystalo... Dobrá, aby tedy nebyl obtěžován kouřem, bylo smluveno nekouřit. Po černé kávě páni nejprve poposedali, pak se vytráceli na chodbičku. Tam se utvořil kuřácký klub, který po dlouhé úradě se usnesl, aby byl delegován Machar požádat Jiráska, zda by mu trochu toho kouře nevadilo... Páni seděli na svých místech. Machar jednal. Náhle Jirásek: „Ale, pánové, vždyť já sám bych si rád zapálil cigárko, pořád ho vytahuji a jen čekám, zda-li si někdo zapálíte..."

Majitel: „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol. Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ
ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.
Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.
Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.
Telefon interurban 54.017.
Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejí. — Příspěvky honorují se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 51.



VE VÍDNI, DNE 19. PROSINCE 1918.

Jednotlivá čísla 50 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 26·—, půlletně K 13·—, čtvtletně K 6·50.

Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a Inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni. X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—

ROČNÍK XIII.

ČESKÉMU SRDCI VÍDEŇSKÉMU.



ANT. MACHÁT:

ČESKÉ SRDCE VÍDEŇSKÉ.

Záhy tomu bude rok, co v život vešlo České Srdce vídeňské. Bylo to v pátek 25. ledna, kdy na pozvání básníka J. S. Machara sešli se do místností „Lumíra" četní pracovníci vídeňští a zástupcové všech českých spolků i stran, aby porokovali o založení Českého Srdce. Rok tomu bude a dosud nebyl spolek rakouskými úřady povolen! Stanovy složeny byly hodně krotce, vyhověno všem formalitám, za proponenty vyvoleny byly osoby naprosto „bezúhonné" jak zákon žádá, — básník Machar schválně nebyl na stanovách podepsán, poněvadž jméno jeho nemělo u vídeňských úřadů dobrý zvuk, - zjednána intervence Českého Svazu i jednotlivých poslanců, poptávat se po osudu stanov a orodovat chodili smrtelníci vyššího i obyčejného stupně společenského, — ale vše nadarmo. Kolik ministrů nám stanovy přislíbilo, tolik jich i padlo. Přišli ministři noví, slíbili, ale nesplnili zase nic, a tak stanovy naše „studují" dosud, a sice kromě na místodržitelství ještě asi ve třech ministerstvech.

Někdy nás bolela hlava z toho nepovolování stanov. Všechno, co jsme podnikali, bylo vlastně bezzákonné. Dali nám to ostatně pocítit i četní bohatí a vlivní krajané, kteří o Českém Srdci nechtěli po tak dlouho slyšet, až dokážeme, že c. a k. úřady proti naší činnosti nic nenamítají!

Byly chvíle, kdy nás to zamrzelo, ale pak jsme si řekli, že o ta černožlutá srdce netřeba státi, že k našemu národnímu záchrannému dílu je třeba jenom srdcí českých. A ta jsme našli pod modrou halenou dělnickou, pod kabátcem vojenským, u drobných úředníků a živnostníků. Našli se sice tu a tam zámožní jednotlivci, kteří si vzpomněli na České Srdce darem vyšším, přiměřeným jejich majetku, ale mnoho jich nebylo. Kádrem podporovatelů Českého Srdce zůstali přece jenom lidé nezámožní, chudí, jichž jediným majetkem bylo vlastně dobré srdce. A mezi ně musíme započítat v prvé řadě básníka J. S. M a c h a r a. Sám nebohat, často sáhal do peněženky a dával. Dával nejenom peníze, ale daroval Českému Srdci i všechny svoje rukopisy, neděle a večery ubíjel srovnáváním a podepisováním rukopisů, jen aby tu již byly peníze na podporu našich chudých bratří. Za Macharovy rukopisy strženo bylo 10.000 K! Dopisováním a na přímou přímluvu jeho sešlo se dalších několik desítek tisíců, takže básník Machar je největším podporovatelem Českého Srdce vídeňského. A nescházíval také na žádné schůzi Českého Srdce. Radil, upozorňoval a debatoval; smiřoval a uklidňoval, neboť z počátku bylo dosti obtížno udržet pohromadě lidi ze všech společenských vrstev a stranníky nejprotichůdnějších stran. Však sešli se v Českém Srdci poprvé opravdu všichni Čechové vídeňští bez rozdílu: bohatí i chudí, radikální i konservativní.

Výsledek této svorné práce je skutečně potěšitelný a neočekávaný. Sešlo se na penězích přes K 300.000, několik vagonů potravin, dále palivo, oděv i obuv a jiné. Na dva tisíce žádostí potřebných krajanů bylo vyšetřeno, prozkoumáno a vyřízeno. Hotově vyplaceno podpor přes 60.000 K. Potravin rozdáno několik vagonů a sice brambor, zelí mnoho set kilogramů mouky, krup, krupice, jáhel, hrachu, polévkových konserv, sladové kávy. I salám, vejce, omastek, perník, cukr a jiné, nyní vzácné věci byly rozděleny. Mnoho dětí ošaceno, k zmírnění zimy rozdáno mnoho fůr dříví, při čemž pamatováno v prvé řadě na školy Komenského. Tam jsme také posílali bochníky chleba, jimiž si tu a tam na nás vzpomněli v Čechách a na Moravě.

Mnoha stům dětí opatřeny byly Českým Srdcem obědy u dobrých krajanů a tisíce večeří v krbech pomáhalo zahánět hlad českých dětí vídeňských. (První krb založen byl v XV. okrese, druhý v IX. okrese — nyní otevírány jsou krby v okresích III., X., XII., XIII., XVI. a XX.). A nejenom tělesný, ale i hlad duševní snažily se zapuzovat naše čilé pracovnice. S láskou krmily svěřenou jim drobotinu. V žádném dítěti dojista nezůstane ostnu, že uděluje se mu almužna, rýbrž přicházely do krbu jako domů. Mnohé dítě uslyšelo zde poprvé ve svém životě české písně a pohádky; a tu s dětmi později přicházely i matky a babičky, aby pookřály v tomto rodinném prostředí.

Krby zachránily nám mnoho dětí, ještě více jich však bylo zachráněno prázdninovou akcí. Na dvaadvacet set dětí bylo posláno o minulých prázdninách z Vídně do české vlasti (do Čech 850, na Moravu 1280 a do Slezska 50). Když děti odjížděly z Vídně, byli to většinou chudokrevní, podvýživou trpící Němčíci, kteří s obtížemi domlouvali se po česku. A nazpět se nám vrátili většinou zdraví, silní cvalíci, kteří o němčině nechtěli ani slyšet a proti německým konduktérům na drahách se ohražovali, že s nimi se musí po česku! Hostitelé nepustili žádné dítě s prázdnou. Někde (na př. ve Zlíně) byly děti od hlavy po patu nově oblečeny, a tak se pomohlo nejenom dětem, ale i rodičům v této kruté době.

Zisk národní z této akce není malý. Jazykové školy Komenského a žákovské odbory „Sokola" vykazují letos nebývalý příliv dětí, jak toho ve Vídni pamětníka není. Také mnoho sirotků našlo prostřednictvím Českého Srdce trvale nový domov a rodinný krb u dobrých krajanů.

Mnoho hladu zažehnáno, mnoho slz setřeno s pobledlých líček českých dětí vídeňských, mnoho starostí odejmuto bylo z beder zkoušených matek v dobách nejhorších, kdy ponechány byly v cizácké Vídni samy sobě. Nebýti Českého Srdce, nebýti dobrých lidí, kteří podporovali tuto lidumilnou, vlasteneckou práci, o mnoho více hrobečků vykopáno by bylo pro vyhublá tílka malýc trpitelů na nepřehledném hřbitově vídeňském.

České děti vídeňské zajisté nikdy nezapomenou tohoto velkého dobrodiní, v jejich dušičkách při vzpomínce na světové vraždění, za něhož přemnohé připraveno bylo o otce, probleskne i radost z pěkných prázdninových chvil. Vzpomenou snad i na dobré Čechy vídeňské, kteří nesmírnou práci organisační, agitační a podpůrnou vykonávali obětavě a zdarma. K zdolání této ohromné práce činnými byly kromě ústředního výboru tyto odbory: sbor důvěrníků, odbor finanční, hospodářský, dětský, zásobovací a revisní. Místních odborů mělo České Srdce v e V í d n i šestnáct (I., II., III., V., VII., VIII., IX., X., XI., XIV., XV., XVI., XVIII., XX. a XXI.), na M o r a v ě jedenáct (v Břeclavě, Dačicích, Kněždubě, Lipově, Němčicích, Přerově, Strážnici, Velkém Meziříčí, Veselé n. M., Třebíči, Vsetíně, Valašském Meziříčí, Jemnici a Měříně), v Č e c h á c h sedm (v Čes. Budějovicích, na Hluboké, v Jindř. Hradci, Lišově, Pacově, Pelhřimově a v Třeboni).



Básník J. S. Machar, zakladatel Českého Srdce vídeňského.

Vypočítávat zásluhy jednotlivců zabralo by mnoho místa a každého opravdového pracovníka potěší více vědomí vykonané práce, nežli lichá pochvala. Pracovali všichni poctivě a svědomitě. Vzpomenouti nutno však zvláště těch nesčetných tichých pracovníků v okresích vídeňských, kteří denně obcházeli chudé domácnosti a zjednávali ústředí informace. Práce to byla ohromná a vykonávali ji chudé úřednice a úředníci nebo živnostníci, stejně jako dělníci. Všechny své volné chvíle věnovali tomuto úkolu. Sami mnohdy hladovící starali se o ještě hladovější. Práce tato nedá se dosti oceniti a vykonali ji lidé, jichž jména nezná vlastně ani ústředí, neřku-li širší veřejnost.

Také kanceláře Českého Srdce vídeňského nutno s povděkem vzpomenouti. Zřízenci její vykonali ohromný kus práce, obětavě, tiše, ale svědomitě. Nebude jim toho nikdy zapomenuto.

Všem budiž dík! Pracovníkům vídeňským stejně jako dobrodincům venkovským, dárcům peněz a potravin, agitátorům i novinářům, slovem všem, kdož v dobách nejkrutějších, za nejhorší národní persekuce s tichým ale hrdým vzdorem konali skvělou práci národní.

České Srdce sloučilo k společné práci všechny vrstvy společenské a politické strany, z Českého Srdce vídeňského vyšly popudy i k jiným slučovacím snahám národním, České Srdce chce býti i nadále pojítkem všech Čechů dobrého srdce tu ve Vídni i českoslov. republice, chce dále zachraňovati český dorost a chudé sourodáky. Neodpírejte mu podpory, pracujte dále v jeho řadách, pamatujte na ně při všech příležitostech penězi a potravinami, hlavně však už teď konejte po vesnicích soupisy, abychom nikoli dva, ale dvacet tisíc českých dětí vídeňských mohli o příštích prázdninách umístiti na českém venkově.

Nyní, kdy ve vlasti radují se z nabyté svobody, kdy jásají novému, lepšímu životu vstříc, doléhá na Čechy vídeňské dvojnásob těžce útlak národní, jakož i nedostatky hospodářské. Nezapomeňte tedy menšiny dolnorakouské!

Každý Čech nechť činy svými dokáže, že v jeho prsou bije opravdu dobré, české srdce!

IVAN OLBRACHT:

ČESKÉ DÍTĚ VÍDEŇSKÉ.

Vídeň má svou policejní korespondenci, kterou jsou dodávány novinám zprávy o zločinech a nehodách, o jakých čítáváme na konci obvyklých „Denních zpráv". A vás, kteří znáte českou menšinu vídeňskou, kteří znáte její mravní úroveň vysoko nad průměrem města na Dunaji, zarazí neobyčejně velké procento českých jmen, zkomolených, i správně psaných, která patří zločincům. Skutečnost, nad níž se dlouze zamyslíte a uvažujete o vracejícím se zlu, o hrozné společenské spravedlnosti, která tiskne vyděděncům zavíráky do rukou, obtáčí klouby jejich pravic mosaznými hrotitými prsteny a káže jim na pá-

sech a pod viadukty za temných nocí přepadati neznámé lidi, již jsou svůdci jejich matek a snad nelegitimní jejich otcové. Ale abyste to pochopili, musili byste nejprve vniknouti v hroznou statistiku, kolik českých dětí zde hyne, než mezi nimi vyroste jediný muž, jakým byl nedávno zesnulý Alois Klacl, to byste kromě Prátru musili poznati i vchody do českých škol, zapečetěné a zabedněné hnojnými prkny, musili byste viděti nával, pláč a hněv při zápisu do jediné otevřené české školy „Komenského", musili byste dostat do rukou sta vysvědčení českých dětí z německých škol, na nichž není jiného napsáno, než: „Pro jazykovou neznalost nemožno klasifikovati", musili byste sledovati děti zapomenuvší česky a nenaučivší se německy, děti duševně krnící, bez schopnosti každého vyššího myšlení, bez opory národnosti a jakékoli víry, dorůstající na vídeňské dlažbě ve zločinu a bezděčné mstitele na těch, kdož zavinili jejich bídu.

Tak bylo před válkou.

Jak je dnes, kdy možnost záchrany se o tolik zmenšila a nebezpečí o tolik vzrostlo?

Učiňte něco pro české dítě vídeňské! Přijměte je pod svou střechu, ukažte mu kousek světla, jež poskytuje spolužití se svými, popřejte mu kousek radosti, kterou dává vlast. Málo těch čistých radostí, posud tak málo!



M. U. Dr. Frant. Jetel, první místopředseda Českého Srdce vídeňského.

A nemůžete-li učiniti ani toho, dejte mu alespoň kousek chleba, skývu chleba, které jste neodepřeli ani cizinci, zaklepal-li u vašich dveří! A dejte rádi; vždyť nedáte cizímu!

Smilujte se nad českým dítětem vídeňským i pro ně samotné!

Vždyť je také naše!

J. Z. RAUŠAR:

ČESKÝM RODIČŮM.

Rozdělte srdce své.
dejte je dětem,
budou vám žehnati.
až půjdou světem.

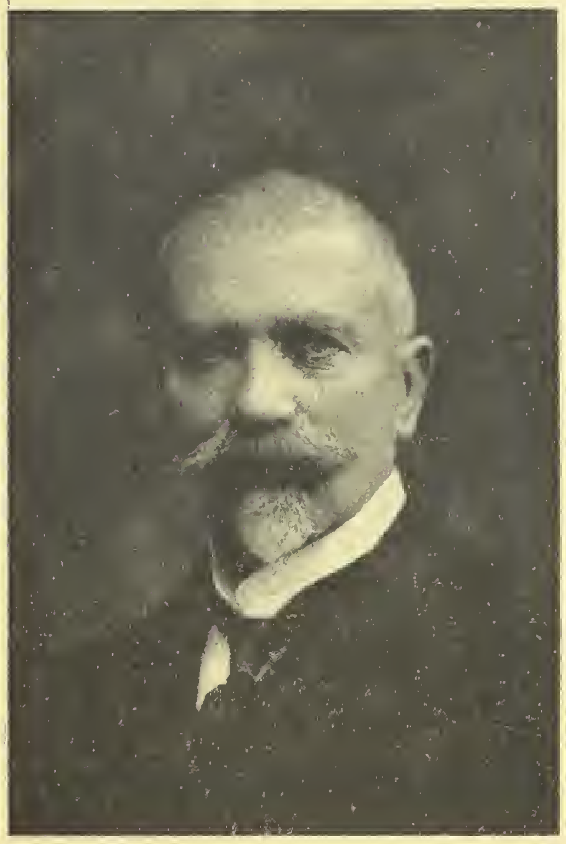
Podělte láskou svou
maličké roby,
budou vás vzpomínat
pro všechny doby.

Tísní je časy zlé,
hlad kolem letí,
pomozte slzičky
utřít s líc dětí.

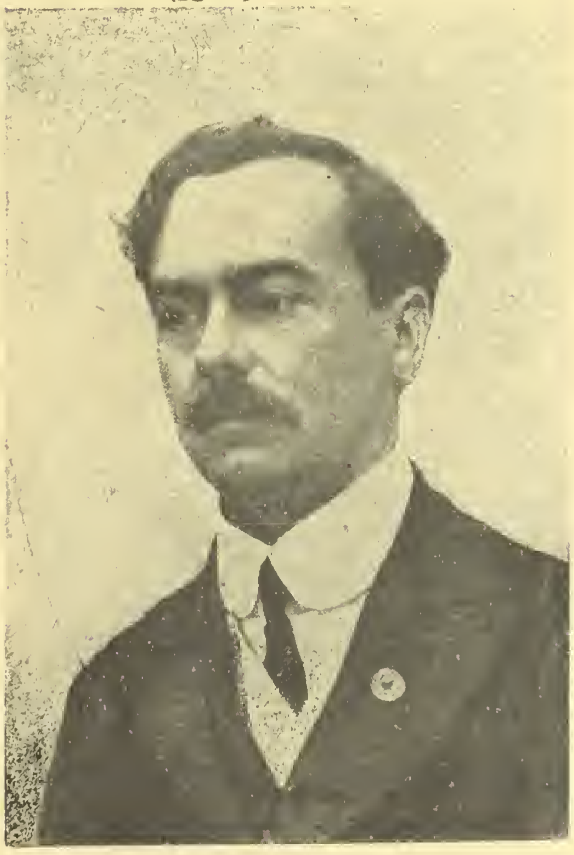
Pomozte, zachraňte.
dorost náš malý,
budeť on v životě
rad vašich dbalý.

Posilňte, podpořte
výkvět náš čilý,
abychom silnými
my všickni byli.

„Českému srdci" nechť
dárečky prší,
když kolem hladu saň
jed na ně srší...



Ing. Dr. Svetozar Nevole, předseda Českého Srdce vídeňského.



Ředitel Ant. Machát, spoluzakladatel a jednatel Českého Srdce vídeňského

Pomozte, zachraňte
před zkázou dítky,
vypučí zdravý květ
z dunajské snítky!

J. B. FOERSTER:

SRDCE.

Zaslechl jsem v tiché, odlehlé ulici vídeňské hovor dvou starých žen. Správněji: Konec rozhovoru, jenž pronesen tonem resignace zněl jako povzdech srdce, jež naučilo se odříkání a proto, hluboko dojímal.

... „A na mne se již nikdo neusměje"... pronesla stařenka sehnuté postavy, oděná v chudičký šat dělnice. Mimoděk ohlédnul jsem se a spatřil tvář zoranou hlubokými vráskami jako kůra staré jabloně.

Dojemný tón, jímž slova pronesena, přinutil mne, abych o výroku uvažoval a teprve po chvíli uvědomil si celou váhu těch prostých slov, trpký význam toho přiznání. Zatím rozešly se ženy a ta, jež byla mluvila, náhodou ubírala se týmž směrem jako já. Slyšel jsem její těžký krok a snad puzen soucitem, sledoval jsem v duchu její pohyby.

V tom zaslechnul jsem za sebou spěchajícího chodce. Nevím, co že bylo nápadného neb zvláštního v jeho chůzi, v tom nezvyklém rythmu kroků chvátajícího člověka, ale vím, že jsem se obrátil a spatřil divadlo nezapomenutelné.

Zapamatoval jsem si nevýslovně dojemný výraz Modrzejevské, když v úloze „Dámy s kameliemi" umírajíc pohledem se loučila s Armandem, viděl Hannu Kvapilovou jako zvadající „Princeznu Pampelišku" líbati zrakem vše co objímal jediný, poslední pohled, ale nade vše uchvacující byl výraz staré ženy, který mi tehdy dáno vděčně přijati, když spěchající mladý voják, dohoniv mne, zavolal na ni to prostičké, české: „Maminko!"



Paní Antonie Tvarůžková, místopředsedkyně Českého Srdce vídeňského.

Syn vracel se raněn z války a neviděli se po tři dlouhé roky ti lidé milujících srdcí.

PAVEL SULA:

ODPOVĚĎ.

Tatínku, táto náš, kdes byl tak dlouho.
proč jsi nám odešel do ciziny
v kabátě cizím a po boku zbraně?
Dneska máš, po letech, svraštělé skráně,
rozryté čelo — a celý jiný.

Tatínku, táto náš, pusto je doma,
za stůl nám hlad denně hostem sedne:
na okno nevlétnou zpěvaví ptáci,
holé zdi modlitby hluše nám vrací.
Zůstaneš doma už v noci, ve dne?

Tatínku, táto náš, kdo tě tam zranil,
kdo ti tam nelidský paže vzal obě?
Jak budeš orat, jak sítí, jak sklidíš?
Kdo nám teď kolečka vyřeže — vidíš!
Matce kdo kříž vsadí v čerstvém hrobě?

Tatínku, táto náš, sám orat budu,
z jara se posadíš na vzduch svěží
na naši zahradu, pod zkvetlé štěpy,
k stodole hlučné, kde dupou cepy.
Pověz mi: Paže tvé, kde asi leží?

Tatínku, táto náš, kdo je tam pohřbil,
čí as je do hrobu skládala střela?
Proč jenom, tatínku? Neslyšels, běda,
jak tě tam hladový pláč náš hledá?
— Umřela paže, že zabíjela —.—

□ □ □

ČESKÉ ŠKOLSTVÍ VE VÍDNI.

Myšlenku českého školství ve Vídni uvedlo v pohyb české živnostnictvo a dělnictvo v letech šedesátých. Popud k zařizování českých škol



Ředitel Vídeňské záložny A. Koula, místopředseda Českého Srdce vídeňského.



Jan Jakš, předseda dětského odboru Českého Srdce vídeňského.

dal r. 1868 „Československý dělnický spolek" — a 8. listopadu onoho roku utvořil se při spolku výbor školský, který o čtyři léta později ustavil se ve školský spolek „Komenský". Je tedy letošní rok jubileem. Padesát let bili jsme se ve Vídni s radnicí a bývalou mocí vlád o svoje češství a neodpovídají-li výsledky tohoto zápasu obětem a utrpením, tím jasněji vynikne, s jakou bezohledností zacházelo se s naší větví na Dunaji. Je nás tu ve Vídni samé přes půl milionu. Purkmistr tohoto kdysi pyšného města doznal: „Každý pátý člověk ve Vídni je Čech!" A tento každý pátý člověk neměl zde ani tolik práv, ko-



P. Jeroným Tomáš Chromý, předseda revisního odboru Českého Srdce vídeňského.

lik dávala vídeňská radnice komukoliv a odkudkoliv ze širého světa. K našim školským potřebám byla Vídeň po celých pět desítek let hluchá a — sobecká. Vlastními prostředky vybudovali jsme základy pro české školy ve Vídni a v Dol. Rakousích, a jsme přesvědčeni, že na těchto začátcích stavět se bude v době nejbližší. Po tolika letech boje má „Komenský" vlastně jedinou školu obecnou v X. okrese. Před válkou, kdy německý nacionalismus přímo běsnil proti nám, zavřel nám magistrát školu v III., XII., a XX. okrese, ztěžoval nám vyučování ve škole pokračovací, svou zlobou zasáhl ve válce až do Poštorné, kde v této ryze československé obci státní úřady napřed persekvovaly správce školy, potom školu zapečetily. Za války v III. okrese učilo a učí se do dnes soukromě. Vedle škol obecných zřizuje „Komenský" školy jazykové, jimiž má být paralisován zhoubný vliv německých škol na dítě české. Jako nižší stupeň jejich má instituci besídek, velmi četně navštěvovaných. K školám těmto jako závažný článek výchovný druží se opatrovny, jež má „Komenský" tři, v III., X. okrese a v Poštorné. Takový je



Josef Holý, předseda zásobovacího odboru Českého Srdce vídeňského.

stav dnešní. Válka, německý šovinismus, lhostejnost velké části veřejnosti české zle řádily v našem snažení. Ale i tu těžkou dobu jsme překonali. Dnes však, kdy „Komenský" je před novými obrovskými úkoly v české Vídni, je třeba, aby všichni Češi učinili starosti naše starostmi svými. Potřebuje česká Vídeň zajisté podpory mravní, ale potřebuje též a hlavně pomoci hmotné. Ve dnech, kdy svoboda a volnost česká vykvetla v nádherné květy tam doma, nesmí šťastný národ zapomínat na důležitou českou posici



Ředitel Živnostenské banky Vít Hrdina, předseda finančního odboru Českého Srdce vídeňského.



Dr. K. Křovák, předseda sboru důvěrníků Českého Srdce vídeňského.

podunajskou, má-li být pevnou hradbou a hrází.

„Komenský" má ústřední kancelář ve Vídni, III/1., Münzgasse 8. Členské příspěvky „Komenského" jsou: členů činných 12 K ročně, skutečných 24 K ročně a zakládajících 200 K, které možno též splatiti ve lhůtách ročních nejméně po 50 K.

□ □ □

DOMOV.

V přítomné době více než kdy jindy jeví se u všech národů snaha o záchranu jejich příslušníků tak, aby nepodlehli těžkým válečným poměrům,

ale zachováni pro lepší doby, doby míru! V první řadě obrací se pozornost záchranné činnosti k mládeži. Jest zcela pochopitelno, že zvláště malý národ, jakým jest národ český, musí stupňovati svoji činnost v tomto směru, neboť mu záleží daleko více na každém jedinci, než národu početem silnému. O záchranu češství, zejména o výchovu české mládeže v jazyku mateřském a duchu národním získal si nehynoucích zásluh spolek „K o m e n s k ý". Útrapám válečné doby, zejména



Operní pěvec Stejskal.



Akademický sochař Jan Čejka.

důsledkům podvýživy české chudiny a to zvláště mládeže, čeliti chce „Č e s k é S r d c e". Mimo záslužnou činnost „Komenského" a „Českého Srdce" zůstává stále ještě široké pole činnosti v oboru péče o mládež, jednak o mládež útlou, škole odrostlou, jednak o mládež útlou, škole ještě nenáležející, o kojence a nalezence; činnost, která sice přihlíží k současným poměrům a potřebám doby, jinak ale má na zřeteli t r v a l á zařízení a opatření pro záchranu a blaho české mládeže ve Vídni. Přední pracovníci českovídeňští proto poukazovali na nutnost zřízení ústředí, jež by dle vzoru komisí pro ochranu dětí a péči o mládež v král. Českém a markrabství Moravském pů-

NĚKTEŘÍ Z ČESKÝCH UMĚLCŮ VE VÍDNI ŽIJÍCÍCH.



Skladatel J. B. Foerster.

sobilo a veškerou péči o českou mládež ve Vídni a Dolních Rakousích postavilo na jednotný základ. Po delších přípravách a obtížích podařilo se přizpůsobiti k tomu stanovy spolku „D o m o v", který se ujal s chutí práce a byl zástupci veškerých českých vídeňských spolků a organisací o mládež pečujících uznán za ústředí, jež přejímá funkce, jež v zemích českých příslušejí zemským komisím. Při spolku přátel dětí „Domov" zřízen byl p o r u č n í k z p o v o l á n í. Aby mohl dostáti plně svým povinnostem, musí spoléhati na obětavou pomoc české veřejnosti, netoliko českovídeňské a dolnorakouské, ale také i z r o d n ý c h z e m í č e s k ý c h. Pomoc ta může být prokázána dary a příspěvky a hojným přistupováním za členy (zakládajícím členem „Domova" se stává, kdo zaplatí vedle zápisného 20 K příspěvek 100 K, přispívajícím vedle zápisného 2 K roční příspěvek 10 K, činným vedle zápisného 2 K ročně 6 K). Podotýkáme výslovně, že „Domov" Vídeň I., Drachengasse 3, sdružuje v sobě v š e c k y p r a c o v n í k y b e z



Virtuoska E. Stillerová.

r o z d í l u s t r a n a n á z o r ů, stejně zástupce dělnických stran, jako jiných občánsko-politických směrů, katolických spolků a organisací, evangelíků českých atd. že si v něm podali ruce všickni, kdož dobře smýšlejí s budoucností českého národa a jeho dolnorakouské menšiny. Z a s l u h u j e t e d y j a k o ú s t ř e d í a p ř í s n ě v š e n á r o d n í s p o l e k m e n š i n o v ý v e š k e r é p o d p o r y m o r á l n í i h m o t n é.

J. Rautenkranz.



Komorní virtuos František Ondříček.



Akademický sochař Vojtěch Ed. Šaff.

STAV A ÚKOLY ČESKÉHO LIDOVÉHO KNIHOVNICTVÍ VE VÍDNI.

V knihách, v literatuře projevuje se duch národa, to jest duch všech těch, kteří se v národě nejvýše povznesli, v knihách jest vše, co tvoří vyšší hodnoty budoucího života národního, hodnoty nesmrtelné. Proto šťasten je onen národ, v němž se knihy těší vážnosti u lidu a přízni u rozhodujících činitelů. Poměr našeho národa ku knize byl od věků vždy opravdový a vřelý.

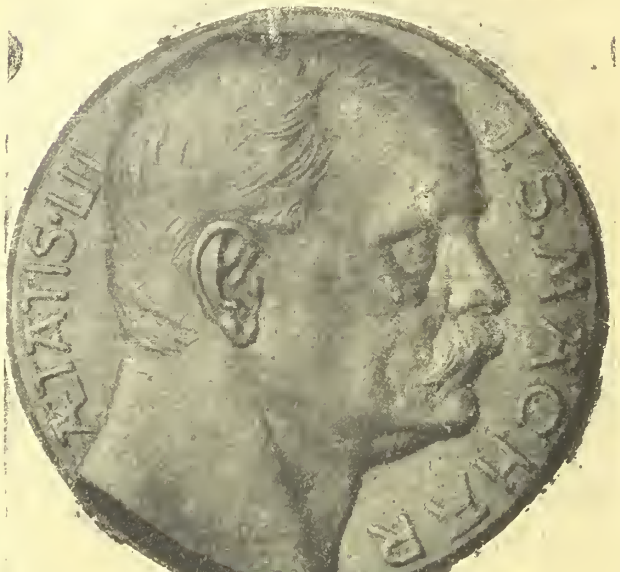
Od oné doby, co náš život menšinový projevil se čilým životem spolkovým, nebylo spolku, který by do svého programu nepojal také snahu českou knihou šířiti a upevňovati národní uvědomění v členstvu. Když později na sklonku let osmdesátých seskupilo se naše dělnictvo ve strany dělnické, i tyto vykázaly české knize význačné místo v celkové vý-

chově svého lidu. A tak vzniklo tu ve Vídni mnoho knihovniček (přes 50), kterým přispíval ze svých knižních fondů spolek pro šíření lidové osvěty. Bohužel měly tyto knihovny jen úzké pole působnosti jednak svým podřadným postavením v rámci ostatních snah spolkových, jednak tím, že skládajíce se hlavně z knih darovaných nestály obsahově na takové výši, aby mohly hlouběji zasahovati do našeho života menšinového.

Nebylo z počátku ani jinak s knihovnou Svatopluka Čecha (zal. r. 1898), jež po deset let skýtala knihy jen intelligenci. Vynikla však nad ostatní tím, že jí byla kniha hlavním předmětem péče a že provedla úpravu knihovny dle moderních zásad knihovních, v České Osvětě uveřeněných. Od té doby jest již vůdčí myšlenkou knihovny státi se ústřední knihovnou české Vídně, která by podávala vzorný soubor všech děl krásné i naučné literatury, původní i přeložené, a radostnější rozvoj knihovny datuje se od doby, kdy přesídlena do Českého domu v I. okrese a kdy usilovnou, pravidelnou a soustavnou agitací tiskovou i osobní vyvolán stále rostoucí příliv z širokých vrstev lidových. Půjčováno denně, přibylo práce a zodpovědnosti. Jen touto obětavou, bohatě však odměněnou prací pro široké vrstvy byla knihovna schopna zvýšených úkolů, jež pak válečná doba přinesla. Počet členů stoupl za války z 500 na 1200 (z toho 41% dělnictva) a počet knih z necelých 8000 na 14.000. Rovněž výkonnost knihovny vzrostla netušeně. Kdežto za 17 let míru půjčeno 85.122 knih, půjčeno za války 141.950 knih (z toho v r. 1917 celkem 45.570). Takové bohaté ovoce přineslo úsilí dbáti potřeb lidu a hledati pro kulturní menšinovou instituci zdroje své pomoci v jeho širokých vrstvách!

A toto poznání spolu s poznatkem, že knihovna Svatopluka Čecha již pomalu nedostačuje požadavkům tak mocně rostoucího čtenářstva, přimělo nás, abychom část svých úkolů přenesli na knihovny v okresích sídlící, které bychom sloučili v řadu okresních

v němž budou chráněni hned od prvního okamžiku před svody velkoměsta, jimž dnes tak úžasně rychle propadají. To platí hlavně o naší ženské mládeži, o niž není tu až dosud skoro vůbec postaráno k úžasné hanbě a škodě naší. Zásadou naší proto musí býti, aby každý příchozí už z domova o našich knihovnách věděl, a proto musíme proniknouti agitačně až



Plaketa mistra J. S. Machara, zhotovená medailérem Čejkou.



Výprava vídeňských dětí do Čech u nádraží před odjezdem.

lidových knihoven a odborně vyzbrojili pro ich lidovýchovný úkol. Byla to myšlenka stejně šťastná jako časová. Vedle pomocné akce „Českého Srdce vídeňského" nebylo myšlenky, která byla vřeleji uvítána o poradách našich národních pracovníků a která by se potkala s živějším ohlasem v naší veřejnosti. Sešel se sbor knihovníků ze všech okresů vídeňských, aby přijal program vypracovaný pro reorganisaci knihoven „Svatoplukem Čechem" a vyslechl zprávu, že fond okr. lid. knihoven, při témž spolku dostoupil výše 5000 K. Dvacetileté odborné zkušenosti naší ústřední knihovny stejně jako všeobecné uznání její kulturní práce jsou nejlepší zárukou, že započaté dílo stane se přes velké obtíže válkou vyvolané skutkem. Tyto lidové knihovny, vybudované kolem knihovny Svatopluka Čecha, jakožto ústředny budou našemu lidu a hlavně našemu dorostu z rodných krajů **prvním útulkem** v nevlídné cizině,

do škol, obecních úřadů a lidových knihoven v naší domovině. Jen tak je získáme pro naši čtenářskou obec a tím pro spásný vliv dobré české knihy a docílíme toho, aby každý náš člověk cítil se i tu jednotkou národního, kulturně silně žijícího celku a zůstal uchráněn odnárodnění a zkázy mravní. A tohoto vrcholného cíle za vážné součinnosti všech našich ostatních korporací dosáhneme a **dosáhnouti musíme**, jinak bychom tu neměli budoucnosti, důstojné osvíceného demokratického národa!

R. Balaš, starosta „Svatopluka Čecha".

Podporujte „České Srdce!"

SÁŠA HRDINOVÁ:

SRDCE CHUDÝCH.

Po Mariahilfské třídě, vídeňském „diamantovém dole", valí se zástupy lidí. Je podzimní odpoledne, ale lákavě upravené výkladní skříně jsou již osvětleny a nalézají horlivé obdivovatele v nastrojených dámách. V obchodech je rušno; počalať právě saisona, dámy vrátily se z letních bytů a nyní obstarávají si nové toilety, aby byly comme il faut. Ač je válka a nedostatek všeho — ženy válečných zbohatlíků mají peněz dost.

Mezi dvěma velkými, jasně osvětlenými výklad. skříněmi se cosi choulí. Člověk? Ano, člověk. Scvrklá, vyzáblá stařenka, jako hromádka popela. Třese se, celá se v sebe choulí. Přišla sem prosit, — ale neumí to. Neškemrá, nevystrkuje nijak svoji bídu, ba ani ruku nevztahuje, jen čeká, čeká, že některé srdce samo promluví. Ale srdce pod hedbávím, v kožešinách zahalená — ta se těžko probouzejí. Ani krejcárek nikdo nedá. A stařenka čeká a čeká...

Zastavila jsem se u výkladní skříně, pozoruji. Najednou slyším za sebou česká slova: „Tož s bohem, Francku, musím už běžet, sic bude zle!"

Dva učňové se rozcházejí, každý spěchá v jinou stranu. Jeden, umouněný, roztrhaný, pravý vídeňský učeň, hrká v ruce penězi. Pohvizduje si, spěchá. Náhle se však zarazil. Spatřil stařenku a lítostivě se na ni zahleděl. Pak rozevřel pěst a hledí na krejcary. Je vidět, jak bojuje: má nemá? Je to snad celý jeho dnešní výdělek, snad bude bez večeře, dá-li jí to. Náhle však rozhodnut běží k ní a podává jí — všechno.

Stařenka se v první chvíli přímo polekala. Neočekávala snad dnes již nic, stála tu již jen ze zvyku či že neměla jinam kam jít. Ale přece bere peníze, váhavě, beze slova. Jen se na hocha dívá pohledem, který praví: „Přece se někdo smiloval, přece jsou ještě dobrá srdce na světě!"

Hoch odběhl, stařenka stojí však dále. Ale už to není taková hromádka bezútěšného zoufalství jako před chvílí, je jaksi vzpřímenější a hledí živěji před sebe.

Zahřálo ji teplé srdce prostého českého učně.

ČESKÉ SOKOLSTVO VÍDEŇSKÉ.

V roce 1867 — po pětiletém trvání „Sokola Pražského" — založena i ve Vídni tělocvičná jednota pod jménem „Sokol Vídeňský."

Byla první za hranicí českých zemí.

Když pak po delší řadě let z přirozené potřeby vznikly v metropoli říše další jednoty, dostavila se i snaha po sdružení jejich v jediném celku. To stalo se skutkem v březnu 1894. Blíží se tedy župa dolnorakouská ku svému výročí prvého dvacetipětiletí své činnosti. Dokazuje tudíž i sokolské ústrojí v Dolních Rakousích svými léty usedlost i stálost českého živlu v poříčí Dunaje.

Za svého rozkvětu v roce 1914 čítalo župní sdružení celkem 15 jednot a v nich soustředěno bylo okrouhle 2500 členů i členek. Jednota „Sokol" v Poštorné zrušena vyšší mocí ihned za prvých úderů válečné litice. Z jednot ony v Atzgersdorfu a v Dolní Velenici, náleží dolnorakouskému venkovu, zbývajících 12 sídlí přímo ve Vídni. Podněty ku zakládání hnízd sokolských v Podunají nebyly nijak vzdálenv oněch, jež uváděly v život další a další jednoty i na jiných místech. Odlišnou byla zde však vyslovná snaha neměniti způsobů života domácího ani v cizině a podržeti sobě za každých okolností veškerých rázovitých zvyklostí i mimo domov. Tím pak, že v podobných případech nemalý počet příslušníků českého národa hledá a nalézá v sokolských jednotách náhradu za postrádané teplo krbu rodinného, přičleňují sobě ony v Dolních Rakousích ještě další a nemálo důležitý cíl svého poslání.

Sokolský ruch jest značně stížen hmotným nedostatkem a proto také často skrývá se pravidelná činnost tělocvičná v místnostech důstojnosti věci neodpovídající. Přátelské podpory rozhodujících kruhů nelze českému živlu žádným směrem očekávati. Za nynější doby bylo nutno veřejné projevy stálé, pravidelné výchovy na cvičištích obmeziti na míru nejmenší. Tím ztracena jedna z důležitých pomůcek ku získávání přízně širších vrstev i nového členstva. Toto — mimo dospělých osob — doplňuje se hlavně z řad mládeže prošlé již školou sokolskou. Nejspolehlivějšími i nejvytrvalejšími stoupenci myšlenky sokolské bývají pak odchovanci dorostu. Vzcného zisku dostalo by se jednotám vídeňským tím, kdyby veškeří příslušníci Sokolstva, kteří touží svůj rozhled i zkušenosti rozšířiti pobytem ve Vídni, dobu tu též věnovali ku práci sokolské. Z oboru práce sokolské jest poslání tělocvičné širší veřejnosti nejznámnějším. Mimo ně a se stejným krokem s ním působí však i další činnost směru osvětového a uvědomovacího. Knihovnictví, přednášky, proslovy, rozhovory, besedy, divadla a jiné podobné podniky jsou různé složky její. Sokolstvo na Dunaji věnuje svých sil též veškerým dalším potřebám české menšiny dolnorakouské a chápajíc se ochotně všech prací s tím sloučených užívá k těmto účelům veškerých pomůcek svého úpravného spolkového složení. Veřejná pomocná činnost ve prospěch zraněných vojínů a převzaté povinnosti v „Českém Srdci ve Vídni" jsou novější ukázky těchto výkonů.

Veliká věc sokolská má v sobě kouzlo zvláštního radostného rušného života. Ona dovede svým dechem celé své okolí omlazovati. Toto tajemství spočívá nejen v základních myšlenkách celého ústrojí, ale i v nepřetržité mravenčí práci. Ta vedla Sokolstvo přes četné překážky stále výš a výše a ona jistě zaručí jemu i pro příští doby význačné místo v popředí celkového života českého. Tak bude též i v Dolních Rakousích. J. Mauerhart.



Plaketa mistra J. S. Machara.

JOSEF ŠÍMA:
DĚLNICKÝ DOROST VÍDEŇSKÝ.

Učňové a mladiství dělníci, mají ve Vídni nejsvízelnější postavení. Otloukáni a vyssáváni německými mistry, cítí se naprosto opuštěni v tomto velikém městě. Nikde nenacházejí zastání, nikde neuslyší vlídného slova. Mnozí se nám odnárodňují, mnozí podléhají svodům Prátru a vídeňských ulic, pustnou, upadají, až se stanou přítěží lidské společnosti. A přece by se tomu dalo odpomoci, kdyby řádně upravena byla učednická otázka a mladiství dělníci nebyli ponecháni náhodě na pospas. Vídeňské české dělnické tělocvičné jednoty a organisace mládeže československé strany sociálně demokratické staraly se před válkou o mládež horlivě a se zdarem. Na sta učňů bylo v létě každou neděli vyváděno do přírody, v zimě přednáškami a kursy poučováno a povzbuzováno. Pečováno, aby se jim v dílnách neděla křivda; vykonáno zejména v tomto ohledu mnoho dobrého. Leč válka rozehnala pracovníky, mladiství dělníci octili se záhy téměř všichni ve vojenském kabátě. Až teprve nyní, kdy rozprášený houfec se znovu schází, počíná nová činnost. Každou neděli odpoledne schází se český dělnický dorost vídeňský v našem dělnickém domě V., Margaretenplatz 7 (zadní budova), kde jednak cvičí péčí děl. těl. jednoty „Jarost", jednak se v besídkách poučuje a povzbuzuje. Mladé hochy naše zveme, aby do těchto besídek hojně přicházeli. Tu je vaše místo, sem patří každý uvědomělý mladistvý dělník.

Dr. F. A. SOUKUP:
ČESKÉ SRDCE.

„České Srdce vídeňské" může se pochlubiti krásnými výsledky. Přátelé našich dětí v Čechách a na Moravě směle mohou poukázati, že u nich české srdce, to pravé české srdce, promluvilo. Ale spokojenost na obou stranách je vykoupena dosti draze. Ti obětaví, nezištní pracovníci „Českého Srdce", kteří sami neužili letního pobytu, aby našli místa pro tu naši drobotinu, jistě byli velmi často přemoženi prací tak, že si řekli: „Dále už to nejde! Potřebuji také odpočinku!" A tu přišel kamarád, který tam v té Adlergasse ztrávil nejen poúřední čas, ale i dovolenou a domlouvá: „Pomoz, mi aspoň vypraviti ještě tuhle „partu"! Přítel pomohl; pak přišla druhá, třetí — a zase návrat. To jsou ti lidé, kteří pracovali pod cizí firmou, takřka beze jména. Ti, v nichž to „České Srdce" téměř se vtělilo. Věřte mi, tak dovedou pracovati jen naši nadšenci zde ve Vídni.



Uvítání vídeňských dětí obětavým obyvatelstvem valašsko-meziříčským.

ANT. MACHÁT:
MAMINKO . . .

Vracím se s hochy tramwayí z jedenáctého okresu. Konduktér, prohlédnuv lístky, dává se s nimi do hovoru. Vláďa statečně odpovídá němе

cky. Bohuš, na něhož se tento bodrý muž rovněž obrátil svým vídeňským dialektem, přikrčil se však ke mně a povídá:

„Tatínku, já mu nerozumím!"

Sotva konduktér zaslechl ta slova, spustil rovněž po česku; chlubí se, že má doma kluka, a ten umí také česky. „A neuměl do čtyř let ani slova!" dodává.

„Jednou v neděli dopoledne," vykládá dále, „vzal jsem jej na centrálku na procházku. Nevím, co mně to tak napadlo, ale bylo mně náhle čehosi líto a povídám mu: Francl, teď se budeš učit česky. Říkej pěkně po mně: ‚Maminko, já vás mám rád!' Až se to dobře naučil, řekl jsem mu, že to doma musí říci mámě, která je stejně jako já z Čech, ale venku i doma jsme mluvili jenom německy."

Když jsme přišli domů, zavolal Francl: „Mutter, komm her!"

A když se k němu shýbla, padl jí kolem krku, stiskl a povídá:

„Maminko, já vás mám rád!"

To jste měli vidět moji ženu! Zůstala, jak by do ní nůž vrazil. Chvíli se dívá na kluka, pak se dá do pláče, a slzíc i smějíc se zároveň, tiskla a líbala hocha, který jí poprve řekl po česku, že ji má rád. Neustále opakovala: „Jak tě mám za to ráda... jak tě mám ráda!"

Od té doby jsme Francla učili také česky... Nyní mluví česky jako německy; ba i českým písničkám ho máma naučila, takovým, jaké jsem zpívával jako kluk na dědině," dodává konduktér a dlaní si vytírá slzu z oka....

Kolik tisíc českých matek je ve Vídni, jimž vlastní děti nedovedou říci česky:

„Maminko, já vás mám rád!?"

o o



Český chrám ve III. okrese vídeňském, Rennweg 63.



České vídeňské děti na Slovácku.

BRENEK OTÝN:

PUKAČ.

Býval kdysi ve Vídni krajan, divný člověk, kterému říkal nebožtík kolega Arnošt „pukač". Zhlíží prý ten strejda, jako kdyby chtěl všecky lidi kolem sebe popukat (postřílet).

Málokdo jej znal, protože málo kam chodíval. Sem tam se objevoval v kavárně Obertoglerově, kde se tehdy scházelo hojně Čechů, poseděl zamračeně, sotva s kým nějakou větu pohovořil a jak přišel, odešel zase.

Povídalo se o něm, o jeho existenci všelico. Kdosi tvrdil, že je znamenitý malíř, který ale umělecky ztroskotal, druhý říkal, že je mechanikem a hbitým vynálezcem různých zajímavých drobotin, z nichž nemá ničeho, ale z nichž bohatnou ti, kterým prodá za několik zlatek patent, zase kdosi věděl, že studoval na pátera, utekl ze semináře a tady překládá kterémusi knihkupci některé romany do češtiny — a tak skoro každý věděl něco různého; jen tolik se souhlasně hovořilo, že je ten člověk opravdu „pukač" protiva, nenávidějící lidí, srdce roztrpčeného, nepřístupného dojmům, lidským citům.

Již ten jeho zevnějšek prý! Chodí jako ošumělý kantor starého vydání odkudsi z hor, obličej má jako pergamen, rty jako dva provázky, je hubený tou nenávistí — a ty oči, velké, zastřené jako tmavým závojem a nad nimi černé obočí srostlé v jedinou křivku jako hádě plazící se hrozivě pod čelem. Hu, až se člověk otřese! Jako kdyby sám pokoukal na člověka, věště mu do dne a do roka smrt.

A nevlídný, zasmušilý, záhadný krajan naráz rozjasněl se jako když chátrající strom obalí se z nenadání zelení a květy. Černé, smuteční oči jeho zaplály krásným hřejivým svitem, jenž hladil veškeré okolí, rty se usmívaly blaživě, hrozivá křivka nad očima se narovnala, jakoby zdůrazňovala pojednou rozjasnivší se čelo a ústa stala se příjemně, až trochu mazlivě hovornými.

Co se stalo s „pukačem"? Taková změna naráz, změna neuvěřitelná, změna veškerého nitra.

Zase povídalo se všelicos; jeden hádal to, druhý ono, až kdosi zvěděl pravdu, záhadný krajan ujal se dvou sirotečků ubohé české vdovy, dělnice, jež odvezena byla těžce churava do nemocnice. A v téže chvíli nabyl neskonalé radosti ze života.

Kolegovi Arnoštovi až oči se zamžely a zařekl se: na mou hříšnou, jak živ mu už „pukač" nepřezdím.

o o

DVACET LET VE VÍDNI.

České Srdce vídeňské mne vyzvalo, abych do tohoto čísla Vídeňských Illustrovaných Novin poslal článek o českém bankovnictví ve Vídni. Pánové zalichotili mi i přívlastkem nejpovolanějšího a nejzdatnějšího činitele a budovatele hospodářského života Čechů vídeňských.

Zda přívlastek, kterým mne páni obmyslili, si zasluhuji, to nevím, o tom spravedlivý úsudek snad utvoří si jednou ti, kteří přijdou po nás. My pracujeme, pracujeme s chutí a máme radost z toho, když se nám něco daří. Toto něco hledati bylo vždy mou upřímnou snahou. Hledal jsem a nalezl jsem toho dosti. Vyhledával jsem kapičky, spojoval je v pramének, praménky v potok, potoky v řeku a tu řeku vedl jsem do českého, dle úsudku jiných i do slovanského moře.

Má žena dělala mi často předhůzky, že jsem si nevzal za ženu ji, nýbrž banku. Napřed prý přijde banka, pak zase banka a pak opět banka, na to pak dlouho nic — a na konec vlastní rodina. Chlácholil jsem ji, až budeme starší, že jí to vše vynahradím, pak budeme míti času dosti, ale i o tom pochybovala.

Ano — stárnu již, jubileum jedno stíhá druhé, Moji kolegové velmi milým způsobem upozornili mne na počátku války, že jsem již 25 let v bance, letos v květnu opět, že jsem 50 let již na světě, podniky, které jsem zakládal, slaví své deseti i dvacetileté trvání a v příštím lednu bude tomu dokonce již 25 let, co na věnečku dámského spolku „Ludmila" jsem pil s panem Drem. Aug. Zátkou karlínské šampaňské, při kterém zrodila se myšlenka založení českého akciového pivovaru v Českých Budějovicích, kterýžto podnět společně s ostatními ochotnými spoluzakladateli během několika málo neděl jsme uskutečnili.

Jestliže mne ta různá jubilea těšila, na jedno z nich jsem přímo hrdým. Dne 10. listopadu letos tomu bylo 25 let, co přišel jsem do Čes. Budějovic; pracuji tudíž 25. rok v českých menšinách, z toho skoro 5 let v Čes. Budějovicích a 1. srpna t. r. bylo tomu 20 let, co začal jsem pracovati ve Vídni.

Četl jsem s neobyčejným zájmem ve „Vídeňském Denníku" popis dojmů, které na našeho slavného básníka Machara učinila Vídeň před třiceti léty. Machar kreslil obrázek ten tak věrně, že viděl jsem tu Vídeň před sebou tak, jak také mně před dvaceti léty býti se zdála.



Vláďa a jeho kamarádky v Jemnici na Moravě.

Začal jsem. Byla to filiálka druhá, kterou jsem od kalamáře zařizoval. Pro první v Čes. Budějovicích odevzdali mi prázdný moučný krám, ze kterého jsem měl udělati banku, zde byl to prázdný kupecký krám se dvěma výkladními okny do Herrengasse v I. okresu vídeňském s menší místností v mezipatří. Má celá pomocná armáda sestávala ze 13 duší, z toho většina začátečníků. Vídeň jsem neznal. Udělal jsem v ní před tím jen několik málo jednodenních návštěv, jednou jel jsem na dovolenou do Terstu a Benátek, po druhé přes Vídeň do Švýcar. Jeden z těch dnů platil hledání bytu a jiný opět objednávce nábytku. O Vídeň jsem nežádal, byl jsem prostě do Vídně poslán, ač jsem byl nejmladším z tehdejších správců našich filiálek. Má žena plakala a nemohla si několik let na Vídeň zvyknouti.

Z Budějovic přinesli jsme si do Vídně svou tříměsíční dceušku. „Ten ráj v Budějovicích, to peklo ve Vídni", to slyšel jsem příliš často doma. Tam pěkný byt za dvě stě zlatých v prvním poschodí, zde menší byt za 1200 zlatých v pátém poschodí. Ovšem, bylo u toho elektrické vytahovadlo, ale což platno, když do toho vytahovadla nevešel se dětský kočárek, ten musili jsme nositi na ulici po schodech. Ti lidé v obchodech nevlídní, neochotní, cizí. Všechno děsně drahé, dobré nákupní prameny jsme se naučili znáti teprve po létech. Byl to boj, boj na všech stranách. Trpělivost však zvítězila. Ve všední dny nechodil jsem ani domů k obědu, obědval jsem s rodinou jen v neděli a ve svátek. Ráno odešel, dítě ještě spalo a večer přišel a dcerka již spala zase. Často mluvil jsem na ni, jen když nás v noci probudila. Žena má nad životem tím byla již celá zoufalá. Konejšil jsem ji! Dopoledne byl jsem v bance, v poledne na burse a odpoledne a večer zase v bance. Hukot ulice a bursy bzučel mi dlouho v uších, přechod z klidných Budějovic do tehdejší hřmotné Vídně — tehdy ještě měli ve Vídni více koní než dnes — počítání s minutami místo s hodinami, to chvatné, rychlé tempo, ty vzdálenosti, to vše ztěžovalo mi mé nové zaměstnání.

Ve Vídni tehdy žádné české banky nebylo; byla zde sice malá Česká záložna v I. okrese, ta však úřadovala pouze několik večerů v týdnu, a soukromý bankéř pan Leonhard Bouchal. Těm



Před krbem Českého Srdce vídeňského.

jsme nikterak nestáli v cestě, naopak, ti měli radost, že jsme sem přišli. Pan Bouchal nám ješte přenechal jednoho ze svých mladších úředníku, který se mnou chodil na bursu.

Ty první dojmy z bursy nebyly vlídné. Lidé dělali si posměšky z nás, co zde chceme, že zde nic nepořídíme, Vídeň že jest německá atd., neb nám lichotili, aby nás snáze mohli napáliti. Byli jsme zde živlem novým, často dost ostře kritisovaným. Vždycky jsem si představoval, že na bursu chodí lidé jen bohatí, nyní jsem teprve seznal, že tam chodí také mnoho chudáků, keří žijí ze dne na den, lidé, kteří na burse buď schudli, neb nějakou protekcí se tam dostali, aby jako agenti nějaký groš si vydělali. Tehdy neměl bursovní obchod toho rozsahu jako dnes. Papírů na burse znamenaných bylo méně a odměny placené za sprostředkování byly také menší. Zejména výdělky v tak zvané kulise byly nepatrné, na černém prkně dosti často objevilo se jméno „mrtvého", t. j. insolventního návštěvníka, kterého jeho přátelé po tichu vyřovnati nechtěli neb nemohli. Bursa měla také svou morálku. Měla lidi, kteří tam denně chodili a ani 25 akcií nikdy pro sebe nekoupili a spokojili se jen sprostředkováním a z toho plynoucí odměnou, čili kurtáží, naproti tomu zase jiné, kteří spekulují z povolání, jimž to nedá, aby některý den nešli nezatíženi z bursy. Pustí-li se do spekulace bursovní komisionář, bývá to často hrob jeho existence. Poměry za války nastalé jsou ovšem jiné, dnes má papíry skoro každý návštěvník bursy a papíry ty jsou plně hotově zaplaceny.

Tehdy tomu tak nebylo, tehdy byly časy horší. Závazky byly slabě kryty, mnohdy jen 10, ba dokonce jen i 5%.

Velká nádherná budova bursovní na Schottenrinku vídeňském mnoho českých návštěvníků do těch dob neviděla. Obchodovaly se tam sice akcie českých drah a různých podniku z Čech. Češi se však koupi akcií vubec vyhýbali, majíce smutné zkušenosti z doby vídeňského krachu. Sporé koupě českých lidí a ústavu obstarávali pak cizí komisionáři. Češi mysleli, že jinde ani cenné papíry koupiti nelze než u ústavu cizího.

Byla to těžká práce naše lidi přesvědčovati a pro český ústav verbovat. Z počátku zaměstnávaly nás ústavy, později pak i jednotlivci, jichž počet stoupal dle toho, jaký byl výsledek koupí a prodejů.



Vídeňská ozbrojená garda s muzikou v Liptále na Valašsku.



Starosta p. Günter, předseda starostenského sboru, odváží české děti vídeňské z Val. Meziříčí.



Hostění našich dětí.



Výprava 70 dětí vídeňských do Val. Meziříčí a do Vsetína před odjezdem ze severního nádraží ve Vídni.



Česká Vídeňátka na Slovácku v národních krojích.

O tom, jak málo akcií bylo v českých rukou, svědčí na př. účast českých akcionářů na valné hromadě Rakousko-uherské banky. Když jsem se přihlásil poprvé k účasti na valné hromadě Rakousko-uherské banky, dostal jsem před valnou hromadou od guvernéra ještě zvláštní pozvání s prosbou, abych se jistě valné hromady zúčastnil, aby valná hromada byla usnášení schopna, že musí býti nejméně 100 akcionářů přítomno. Byli jsme tam tehdy 3 Češi: Dr. Mattuš za Zemskou banku, Dr. Hubený za Městskou spořitelnu pražskou a já za Živnostenskou banku. Řekl jsem tehdy těmto českým pánům, že jest mi líto, že nás Čechů jest tam tak málo. Kurs akcií byl tedy výodný, asi 1.450.— a proto jsem se milerád přičinil, aby nás tam bylo více. Moji přátelé mi statečně pomáhali, nás od jedné valné hromady k druhé stále přibývalo, až ti druzí začali volati, že je nás tam již mnoho.

O tom, že by Čech také jednou se mohl státi členem vídeňské bursovní rady, se nám tehdy ani nezdálo. Obchody se nám pěkně vyvinovaly, filiálka rostla, rostl i náš význam na burse a tím mi byl umožněn i vstup do rady této korporace.

Velice těžce jsem nesl, že české banky při různých příležitostech byly odstrkovány, že německé banky měly tehdy různé výhody, které nám nebyly přístupny. Odstraňoval jsem překážku za překážkou a dobýval baštu za baštou.

Jednou takovou baštou byly státní peníze, které ministr financí ukládal u vídeňských bank. Ucházel jsem se o ně dlouho, ale marně. Teprve když Kaizl stal se ministrem financí, podařilo se mi přesvědčiti ho, že ústav náš na tento laciný státní vklad má totéž právo jako ústavy německé. Kaizl svolil a já vítězně hlásil do Prahy, že banka má od státu první vklad — první státní milion. Radost moje však netrvala dlouho. V ministerstvu „někdo" (jméno jeho znám) udělal poznámku „Tschechische Bank", Kaizl mne zavolal a do 14 dnů měl ministr svůj milion zpátky a sice o den ještě dříve, než jak si toho přál. Ptal jsem se po příčině a Kaizl mi odpověděl: Že jest akcionářem Živnostenské banky a že by se mu mohlo vyčítati, že jedná ve svůj prospěch. Jeho nástupci našimi akcionáři nebyli a vklady nám pak dali. Zásluhou Kaizlovou bylo, že učinil začátek k nim.

Druhou baštou bylo rentové konsorcium, které bylo přístupno jen zprvu dvěma, později pěti vídeňským bankám a baronu Rotschildovi. Boj ten byl tehdy nejtěžším ze všech. Zdařil se však.

Dnes by tak těžkým již nebyl.

Na naší pouti vídeňské bylo takových mezníků spousta, uvedl jsem z nich jen tyto dva, o ostatních se zde rozepisovati nemohu.

Bankovní místnosti stávaly se nám čím dále tím více těsnějšími, přibírali jsme k nim krám za krámem, poschodí za poschodím, až jsme měli celý dům svůj, přikoupili jsme k němu ještě dva sousední, ty jsme strhli a znovu vystavěli, starý dům adaptujeme a až potíže válečné stav-



Naše děti na Slovácku: v jejich středu místní dp. farář a nadučitel p. Klusák.



Naše děti na Slovácku: Vídeňské děti, hovící si v přírodě.

by překonáme, snad po novém roce otevřeme v něm novou kasovní dvoranu pro 60—70 úřadníků.

Počet našeho personálu stoupnul až na 380 osob, zaměstnaných v bance a v našich 11 směnárnách vídeňských.

Nejtrapněji na mne působily úvěrové poměry vídeňské, zvláště však neznalost a nezkušenost českých lidí vídeňských, kteří nevěděli si rady, kde a jak si peníze opatřiti a padali do rukou různých lichvářů peněžních, nebo — což jest ještě horší — lichvářů se zbožím. Ubohý mistr vezl v sobotu k lichváři sotva dohotovené stoly a almary, které za každou cenu prodával, jen aby měl peníze na výplatu svých dělníků, nebo kupoval suroviny na dluh za ceny zaprodaného otroka.

I zde učiněna náprava zřízena Vídeňská záložna, která úřadovala nejprve v malém hostinském pokojíku večer dvakrát týdně, pak denně večer, pak v soukromém bytu ve dne, pak koupili jsme jí dům na Mariahilferstrasse a později přenesena centrála do I. okresu. Dnes má přes jeden milion podílového kapitálu a má svěřeno K 17,000.000.— vkladů, podporuje vydatně naše řemeslníky a živnostníky.

Z Vídně zakládány banky našim Slovincům, Chorvatům, posilovány ústavy a průmyslové podniky slovenské v severních Uhrách i na slovanském jihu. Některé začaly s půl milionem a vládnou dnes jměním vlastním 20 i více milionů korun.

Nejen společnosti, ale i mnozí jednotlivci za pomoci bank a oporu bank své podniky značně ve Vídni rozšířili a přivedli na vyšší stupeň.

Po Živnostenské bance přišla do Vídně filiálka České průmyslové banky, která ve vlastním domě v I. okrese Wiplingerstrasse 2, slušně se vyvíjí, personál stále zvyšuje a udržuje ve Vídni 3 směnárny. Všímá si průmyslových závodů, jež rozšiřuje a financuje. Má také slušný obchod bursovní.

Po Průmyslové přišla i filiálka Ústřední banky českých spořitelen, která ve svém paláci v I. okrese, Schottenring, má pěknou směnárnu a obchod rovněž vzrůstající.

Všem českým peněžním ústavům vídeňským rostou vklady na knížky, které zúročí Vídeňská záložna 4%. Průmyslová a Sporoabnka 3¾%, Živnostenská 3½%.

Ve vídeňských českých ústavech bankovních vychovává se personál bankovní nejen pro ústavy české v Čechách a na Moravě, ale i pro celou řadu ústavů spřízněných ve všech končinách říše. Počet ředitelů, prokuristů a vyšších úředníků, kteří zde ve Vídni co praktikanti začínali, jde již do set.

Ohlédneme-li se zpět do počátků našich vídeňských českých peněžních ústavů, uvážíme-li všechny okolnosti, za kterých nuceny byly pracovati, soudíme-li spravedlivě, musíme uznati, že za posledních dvacet let zde vykonána práce, která nám Čechům vídeňským slouží ku cti. Zásluhu o zda této práce nemají jen ředitelé, ale i všichni ti, kdož s láskou a chutí v bankách těch pracovali a ne v poslední řadě i široké vrstvy lidové.

Proto také zájmům těchto širokých vrstev lidových rádi věnujeme svou pozornost, podporujíce nejen jejich podniky obchodní a průmyslové, ale i dobročinné a kulturní. Proto také všichni bez rozdílu — každý dle sil svých — pracujme pro České Srdce!

J. Špitálský,
vrchní ředitel Živnostenské banky.



Vídeňské děti, odjíždějící z obce Volešníka po 3 měsíčním pobytu.

A. M.:

VÍDEŇSKÝ OBRÁZEK.

Ulicemi fičel severák, smíšený se sněhem a studeným deštěm. Osamělí chodci pospíchali, aby už byli raději doma, ve vytopeném pokoji, protože ani teplý šat nebyl dostatečnou ochranou proti větru, profukujícímu až na kosti. Nebýti automobilů a kočárů, rozvážejících panstvo do zábavních místností, bylo na vídeňských ulicích jako po vymření.

Jenom v parku, za stromem, krčili se k sobě dva chlapci a usedavě plakali. Nebyl to už pláč, nýbrž zoufalé vzlykání, které je div nezadusilo. Drželi se kolem krku a tiskli k sobě uslzené obličeje. Chvílemi přešel kolem nich pozdní chodec, zvolnil na okamžik kročeje, podíval se na podivnou dvojici dětí v roztrhaných, děravých hadýrkách, ale pak přidal do kroku a zmizel ve tmě



Kolona vídeňských dětí ve Zlíně.



Vídeňské děti v okolí Přerova.

Kdož ví, jak dlouho by se ozýval parkem vzlykot opuštěných chlapců, kdyby tudy nevedla cesta šedesátiletého tkalce, vracejícího se z práce. Zastavil se u nich a tázal se soucitným hlasem, proč nejsou doma.

„Maminka nás vyhnala," s pláčem vyprávěli. „Když začala vojna, musil náš tatínek narukovat a od té doby jsme se měli zle. Škoda našeho tatínka, našeho zlatého tatínka! — — Maminka nás bila... zamykala nás samy do světnice... a po celé dny byla pryč... Jíst jsme dostali málo kdy. — — Pak si přivedla jiného tatínka, který nás strašlivě mlátil... po hlavě a všady... a vyháněl nás ven! — — Dnes nás místo jídla zase stloukli a vyhnali na ulici. Pohrozili nám, že nás zabijí, vrátíme-li se..."

Stařeček, nerozvažuje dlouho, vzal hochy k sobě domů, omyl je, nasytil a položil do postele. Potom ze skrovných úspor je ošatil i chtěl je i do školy posílat, neboť tito osmiletí hoši — dvojčata — o školu dosud nezavadili!

Po osm týdnů se o ně staral, potom přišel o práci a i s chlapci hladověl.

V největší nouzi obrátil se na naše České Srdce o podporu (dobrý stařec i hoši jsou Češi). Podpora byla mu dána, bohužel nikoli taková, jak bychom chtěli a jaká by byla potřebí k uživení tří osob.

Nemají-li hoši zpustnout a státi se vyvrheli lidské společnosti, nutno je dáti k dobrým lidem.

Najde se dobrodinec, který se ujme vyštvaných, opuštěných a nebohých, ale hodných českých hošíků? Adresu stařečka i chlapců dozvíte se v kanceláři Českého Srdce.

ŠŤASTNÁ DRUŽINA ČESKÝCH DĚTÍ VÍDEŇSKÝCH VE ZLÍNĚ NA MORAVĚ.

V mnohých místech, kam byli vídeňské děti vypraveny Českým Srdcem na zotavenou, byli přivítány hudbou, nadšenými řečmi a hostinou, což se ovšem dětem velice zamlouvalo.

Ve Zlíně, kam naše výprava 22 dětí dojela o půl třetí hodině odpoledne, nečekalo ji žádné slavnostní uvítání, ba dokonce ani jídlo nebylo připraveno, protože již tři dny před tím byl donášen oběd do školy, ale jelikož se výprava opozdila, tedy čtvrtý den, kdy jsme neočekávaně přijeli, nedonesli již z továrny oběd, takže jsme musili s výbornou chutí počkat až na večeři. Nebyl jsem ale nijak zklamán, že nebylo slavnostního přijetí, neb děcka se pak domnívají, že bude každý den posvícení. Je lepší neslavnostně začít a slavnostněji dokončit.

Po šestitýdním pobytu přijeli děti zpět a můžeme s uspokojením říci, že se měli dobře. Žili pohromadě ve velké, světlé školní místnosti na nových slamnících, strava byla vydatná, což nejlépe dosvědčuje stoupnutí váhy dětí o jeden až šest kilogramů.

Při obstojném počasí konána každodenně vycházka do blízkých lesů, při čemž si děti nasbírali dosti hub, hlavně hříbků. Jeden den jsme jich našli za dvě hodiny dohromady 389. Co tu bylo radosti a každý hned ujišťoval, že je usuší a doveze mamince. To sušení již nebylo tak vábné a brzy se válely polosušené houby po všech koutech. Odpoledne se nemohli děti — sami hoši — dočkat koupání v říčce Dřevnici. Byla to jejich nejmilejší zábava.

Děti ve stáří 8—13 roků byli, až na jednoho, všichni chovanci německých škol, protože bohužel pro všechny české děti ve Vídni českých škol není a když si je vídeňští Češi za sebrané krejcárky sami zřídí, tak jim je německá kultura zabední prkny. Ale ani to nesmí české rodiče odstrašiti a jejich dětí mají býti vychovány v duchu českém.

Vyskytly se na českém venkově jednotlivci, kteří beznadějně potřásali hlavou a říkali: „Marná snaha a vynaložená píle, z vídeňských dětí nebudou žádní Čechové." Nejsme tak malomyslní a věříme pevně v lepší budoucnost české menšiny vídeňské, ale musíme na adresu mnohých rodičů volati: „Nepřičiníte-li se ani v nejmenším, aby dětí vaše byli vychovány v duchu českém a ponecháte všechno jen náhodě, pak se nedivte, že se dítě mnohdy stydí za český původ svých rodičů. Mořil jsem se s dětmi, by mluvili česky, opravoval jednotlivá slova a n pomínal je, aby psali domů česky, třebas i s chybami, že přece bude míti maminka velkou radost, a vskutku děti za těch pár týdnů pěkně mluvili. S psaním to ovšem šlo obtížněji, ale přeće, když si to doma maminka pozorně přeslabikovala, porozuměla.

Zde originál dopisu desetiletého hocha mamince:

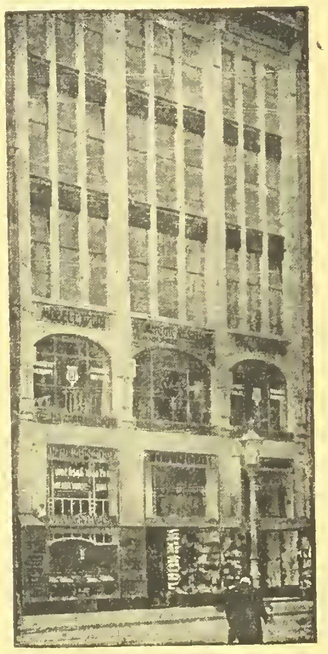
Milá mamie.

„Ja semse dobse sem dosttall a hnet sme brischli gesbozgiemu do sahradie. A dosdalisme bílou gawu a gus chleba a potom jsme brischli na ring a sbívali gde Domofmui. Potom sem brischel žugraschi. Dam sem si utelal bohotno. Dostal sem chleba a gawu a schel sem sbat na star mamie."

A ještě jeden dopis babičce:

„Milá Papižko

ja mam se strav a do se mne dopšche dosdává-



Budova Vídeňské záložny ve Vídni I., Adlergasse 12.



Budova zavřené školy Komenského ve XX. okrese vídeňském.

me rano kave píle a chlepa s marmeladouj a dostali sme polevku a knele s zukrem a puchti a odpoledne v 3 hodin hlepa a mlego spohem bujte stravi."

Jak je vidět, stloukli děti pracně těch pár řádků dohromady; ale co řeknete tomu, když jim jejich česká matka odepsala zase německy, a jakou němčinou. Dokonce taková zakřiknutá česká duše, která všechno české považuje za nedokonalé, připsala na českou adresu vedle Morava: „Meren." To asi aby psaní jistěji došlo!

Kdyby matky měli dle tohoto malého obrázku pokračovati, pak by byla vskutku každá dobrá snaha marná. S dětmi ať je hovořeno doma stále česky. Není to přece žádnou obětí a děcku jistě v životě prospěje, když bude ovládati dvě řeči. Přispěním spolku „Sv. Čech" mohou býti v okresích zřízeny dětské knihovny a mezi dětmi, které se na venkově shromáždily, udržovati častý osobní styk.

Čeští lidé na venkově, kteří nezištně vezmou k sobě vídeňské děti, přejímají tím jistě též velkou osobní zodpovědnost za různé ty neposedy, které za války vychovává vídeňská ulice, ale musí jim býti odměnou aspoň to vědomí, že tak činí nejen pro tělesné ale i duševní obrození naší vídeňské mládeže. V tom směru vykonají okresní odbory jistě důkladnou přípravnou práci pro příští výpravy, abychom vyvarovali se případů, aby dobrodiní toho nezneužili lidé, kteří mají pro vše české jen jizlivý úsměšek nebo dokonce pohanu. Dobře, že takových případů není mnoho. S potěšením můžeme sledovati příznivý vliv, že mnoho rodičů vyprostilo se z dosavadní lhostejnosti a se zájmem se pídí, kdy bude zápis do české školy.

S radostí pozoroval jsem též hocha, který z počátku dosti obtížně česky mluvil, když na dotaz, do které školy chodí, sebevědomě odpověděl: „Chodím do německé školy, ale jsem Čech!"

Uvedl jsem mimochodem některé světlé i stinné stránky, a nyní musím uvésti to nejhlavnější z naší zlínské výpravy.

Představíte si dojista radost maminek, když přijely děti zpět na Severní nádraží zotavené a k tomu ještě jiné nemalé překvapení: Byly od paty až ku hlavě nově ošacené. Dobří čeští lidé ve Zlíně se předháněli v dobročinnosti. Továrník p. Štěpánek dal všem dětem nové boty, obchodník p. Krajča punčochy, továrník p. Baťa celé nové prádlo, továrník p. Zapletal celé nové obleky a obchodnice paní Wassermannová všem nové čepice. Co to dnes znamená, dovedou nejlépe posouditi rodiče. Dotyčným dárcům patří upřímný dík, že se tak štědře k vídeňským dětem zachovali.

Také úmorná práce řady činovníků Českého Srdce vídeňského, o které nemají nezasvěcenci ani potuchy, korunována je tak úspěchem, z kterého mají jistě všichni radost.

Bohumil Sirotek.

M. BĚŇA:

ČESKÉ SRDCE.

Píši v radostném vzrušení, neboť uskutečňuje se část mého milého snu. Ba více než uskutečňuje, sen se zúrodňuje, zušlechťuje a prohlubuje. Když psal jsem v prvém roce války, že chtěl bych míti malý, bílý domeček prostřed zelených zahrad ve Velké a v něm po celé léto hejno bledolících, smutných a churavých dítek velkoměsta, které by byly v neustálém styku a přátelství s rozvernými, neposednými a přebujnými malými Slováčky, až by nabyly téže veselé bezstarostnosti jako naše děti, měl jsem na zřeteli jen jediný svuj domek, jakousi dětskou sanatoř, kterou nazýval jsem v duchu Rozvernou. A nyní hle! Celý náš kraj jest zaplaven dětmi velkoměsta, České Srdce tu moji ideu pojalo, prohloubilo a zušlechtilo!

Hle, České Srdce metá zrovna odvážnou rukou městské děti přímo sedlákům do chalup, prostřed těch neposedných zmetků, malých Slováčků, metá je směle a bez bázně a činí dobře.

Krásný čin přinese požehnání a stere ovoce.

Již vždy, každé prázdniny přiletí k nám zástup malých Vídeňátek, bledých a nedokrevných a vrátí se domů zdravější a veselejší, ani nemluvě o těch jiných, přebohatých, duševních poznatcích venkovského našeho života, jež stavím až do druhé řady.

Když k nám dojela ve slunnou neděli malá Vídeňátka pod pečlivou rukou dam a pánů ze Strážnice, co tu bylo pláče a nářku. Všechny dítky byly jaksi zastrašeny, zasuty pod tisícerými dojmy. Pozoroval jsem, že se bojí našich krojů, považujíce náš lid za jakés trhany, za „krobóty" dle vídeňských pojmů. Jen na nás, v městských krojích se líply, nás se nebály. Každé chtělo bydleti jen u městských lidí, ač hlavní terno vyhrály — dnes se to již vidí! — právě ty děti, které se dostaly k sedlákům. Pravím to otevřeně — hlavní terno a to v ohledu hmotném i duševním.

Malá Anička Trávníčkova vyseděla celé první dny u naší Emilky nemohouc si navyknouti na svoji gazděnku Slovačku, tak dobrou a obětavou, třeba chudou, jednu z nejlepších našich duší a srdcí

Co vadilo? Pouze „krobótský" oblek.

Viděl jsem ten smutek dětí, stesky k nepřemožení a sebral je do Háje na vycházku. Tu již děti zaujala velkolepá příroda, velká hojitelka všech lidských bolestí. Cosi silného, neodolatelného, vše přehlušujícího ovládlo malé dětské dušičky. Tisíce květů, ptáci, motýlové, brouci, mravenci.

„Koukejte, co pak je todlenc to?" zpívá v nejčistší pražštině holčička, ukazujíc na mraveniště.

„To jest město mravenečků!" povídám, „tam mají svoje chaloupky, svoje dítky, své školy a jsou tak rozumní, že kdybys rozsypal tyhle ty svoje perličky do trávy, mravenečkové ti je všechny posbírají a snesou opět na hromádku. Holčička má sto chutí učiniti opravdový pokus a roztrhnouti svůj nákrčník. Vzpomenu „Zlatovlásku", krásnou naší pohádku, že jim ji budu vypravovati — teď na to není času.

Pláč dětí docela ustal, dítky zapomínají.

Hledají jahody, jichž jest ale letos pořídku a snášejí mi kde co k jídlu, jako žravé housenky.

„A smí se todlecto jíst? zpívají dítky po česku přinášejíce duběnky, nezralé šípky, hložinky, ba i bobule lýkovce. Šťastná, která najde jahůdku, nebo malinu.

Pak zpívaly i písně zakázané, neboť na horách sídlí volnost — nestaráme se o censuru, vesele se smějeme a štěbetáme: dětem zahoří tvářičky, účel vycházky je dosažen.

Ale jediná tato vycházka stačila by snad na celou knihu. Tolik divů a zázraků, tolik dětských otázek! Každý stromeček jim cosi vypráví, o jedličkách všecky vědí, že o Vánocích putují do města. Každé dítě chce míti alespoň jedlovou větvičku nestačím řezati.

„Tohlenc to si vezmu do Vídně!" volají jedněmi ústy snášejíce kytice, větve, plody a p.

Nejlépe se mi zalíbila Růženka Bičanova: hýří pořád v zelené bujné trávě, válí se jako hříbátko a směje se roztomile, jako hrdlička.

Odpoledne zvu děti na zahrádku k nám, tam bude teprve veselá zábava. Nemohu smlčeti dvou pěkných episodek: každá jest jistě hodna dnešní stokorunové bankovky.

Sedíme v poli na mezi, tři Vídeňátka a já, vypravujíce si všelicos. Najednou přiletí bomba z flanderského bojiště. — Prokletí Amerikáni, čeho ti nedovedou střileti na takovou vzdálenost! Jedno z děvčátek, udeřeno zrovna do čela, převalí se na mezi, zamhouří očka a je mrtvo — docela mrtvo!

Za chvíli vyskočí, zírá vyděšeně, vyskočí a táže se: „Co to jen bylo?"

Chytím na strništi koníčka, dávám na dlaň a pravím: „Tohle to bylo!" Koníček vyhoupne opět na děvčátko, pak na zem. A již lítají všecky děti po strništi za koníčky; dnes jich více dohromady nesvedu!

Druhá episodka.

Stojím na zahradě, okolo jsou konopná pole, nikdo mne nevidí. Na třetím poli od mé zahrádky je gazda Růženky Bičanové s koňmi. Hospodář odešel na druhý konec pole s Růženkou koně stojí na mezi.

„Běž, Růženko, máš mladé nožky!" povídá gazda, „pohni ty koně sem!" Čiperná Růženka běží vezme do rukou opratě a bič a zavolá: „Vjó!" Koníčky poslušně jedou s vozem, děvčátko září radostí. Není také divu Sama drobounká 22kilová holčička řídí spřežení takových obrů, kteří svážejí s pole celé hory a stohy obilí.

Nedlouho na to potkávám Růženku.

„Růženko, Růženko, ty prý již umíš aj jezdit koňmi?" táži se. „Bodejť umím!" zpívá přelíbezně děvčátko snižujíc se do dřepu a vypínajíc se opět kroucené, hadovitě do výše a vyprávějíc mi s rozjařenou tváří:

„No vono to není ani kór nic tak těžkýho!" zpívá Růženka, „vezme se bič, opratě, zavolá se vjó — a koně jdou." A tělíčko Růženčino se pořád hadovitě otáčí a očka září tou krásnou, svatou a čistou radostí, kterou jen u dítěte možno zříti. Padne-li na mne takový blažený úsměv dítěte, jest mi, jakoby mne slunce zalilo zlatem.

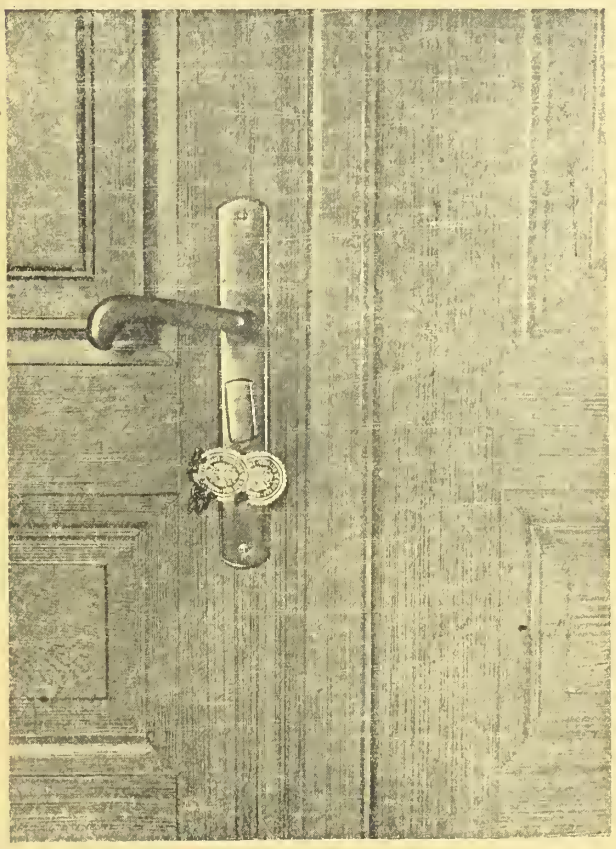
Kdosi projevil náhled, že s dětmi měly by se konati vycházky, výlety, poučné kursy ve škole a pod.

Nemyslím, snad by to ani dětem nebylo vhod. Povídám to ze zkušenosti. Neboť když jsem zval dítky asi za týden na vycházku, nemohl jsem jich již sehnati, protože náš venkovský život pln ruchu a práce zachvátil je již neodolatelnou silou.

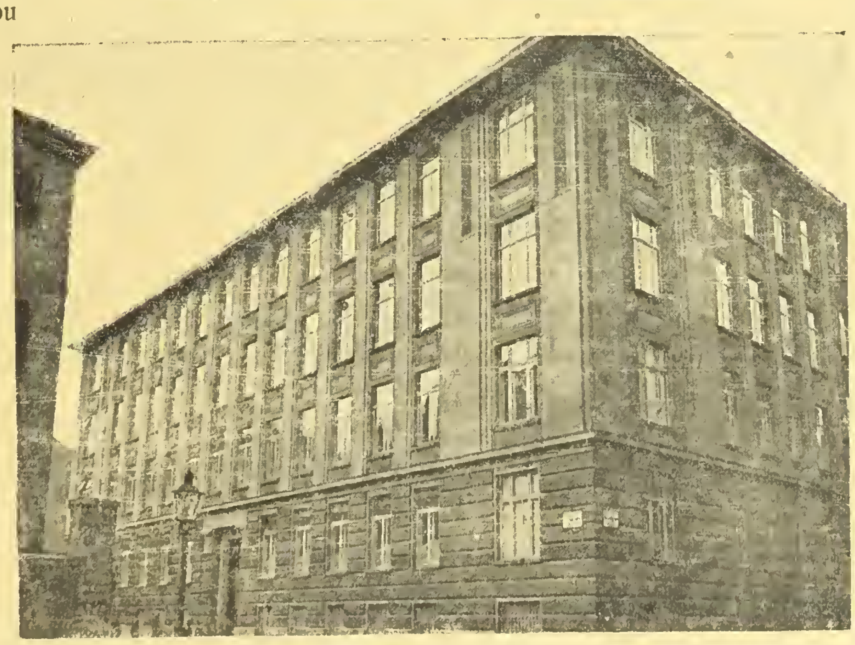
Co takový výlet, poučný kurs? Suché theorie, poučování, nějaký zpěv, toho všeho mají ve Vídni dosti — pouhé šablony!

Ale čeho nemají, to jest onen rušný, kypící, tvořivý život venkova o žních se svojí nezvratnou účelností a pravdou, která odvanuje a odstrkuje jako plevu každou frázi a parádů.

A téhož dne, co sháněl jsem dítky na výlet,



Vídeňským magistrátem zapečetěné dveře školní budovy na Landstrasse ve III. okresu vídeňském.



Česká škola ve III. okresu vídeňském, jenž byla vídeňským magistrátem zapečetěna. V době války přeměněna ve válečnou nemocnici Červeného kříže

viděl jsem hocha jdoucího radostně s motykou na pole, jiného hrabati seno, pásti stádo. A všichni konali svoji práci zaníceně, radostně, bez nucení, s hrdým vědomím, že konají práci čestnou, radostnou a účelnou.

Ba věru, ten náš venkov je novým světem Vídeňátku, zaslíbeným rájem, plným divů a zázraků.

Hle, lán obilí. Dítě urve klásek, rozemne jako hospodář na ruce, okouší chuti zrna, ale vyplivne; nemá to ani chuti chleba, ani koláče. Venkovský náš kamarád poučuje hocha, že třeba obilí mlátiti, dáti do mlýna a slibuje, že jej vezme sebou, až pojedou mlíti.

Jak se těší! Tam uvidí opět nové divy — A Vídeňátko nevychází z úžasu. Den co den nové názory, demonstrace a vše tak vzrušující, pravdivé a jasné. Co jsou proti tomu všecky theorie, doktriny a šablony?

A dětská hlavička podivuhodná směs fantasie a realismu jde za tímto novým životem —; on jí úplně vstřebává a pohlcuje.

Děti hoří zdravou touhou po poznatcích a jak pravil jeden náš sedlák, dívají se i tam, kam by třeba neměly.

Tak zachvacuje děti plný a sytý život venkova! Co výlet, písně, fráze, toho mají dosti doma!

Účinky našeho venkova na dětský organismus daly se očekávati a byly následující: Předně mnohé děti vrhly a lehce onemocněly, pak každé prospalo asi den s nocí nepřetržitě.

Přirozené to účinky silného vzduchu a živné stravy. Dítě dostalo se najísti čerstvě vydojeného mléka, které ovšem vyhnulo se desaterým rukám překupníků, výborného, horského mléka. A pak ten náš černý, selský chléb tak vonný, sytý a živný.

„Já půjdu spát!" zazpívá mi v odpověď Růženka, když jsem ji přišel zváti na vycházku odpoledne. A po obědě vylezla na půdu na seno a prospala odpoledne a celou noc.

Když si odbyly děti tuto „mořskou nemoc", počalo jim náramně chutnati a bledých tváří nebylo viděti. Všude zdravé ruměnce a šťastné, zářivé zraky. — Věru, dosti bylo dětí, které by tam rády byly zůstaly navždy. — Nechtěly do té šeredné, macešské Vídně!

□ □

K celému dnešnímu nákladu „Vídeňských Illustrovaných Novin" přikládáme složní lístky a prosíme všecky předplatitele, aby použili složních lístků těchto ihned k zaplacení starých nedoplatků a obnovení předplatného. Rok se chýlí ke konci a v knihách musí být pořádek. Situace listu rovněž není příliš růžová a prosíme proto své přátele, aby obnovili předplatné na dobu co nejdelší, pokud možno na celý příští rok 1919. Předplatné obnáší na celý rok 26 K, na půl roku 13 K, na čtvrt roku 6.50 K.

BŘENĚK OTÝN:

KVĚTY.

Je bolno vidět květy uvadat
a zlý prý člověk, kdo jich nevšimne si.
Je pusto tam, kde květy sucho schvátí,
a kletá zem, kde nerozkvetou, kdesi.

Jsou děti květem lidské společnosti
a kvetou jenom v slunce lásky záři.
Je šťasten národ, jenž je v srdci hostí
a péčí svojí horlivě je daří.

□

Příští vánoční číslo „Vídeňských Illustrovaných Novin" přinese obrazy z příjezdu T. Masaryka, presidenta československé republiky, též novoroční číslo a veškerá další čísla budou věnována aktuelním událostem českého státu.

JEDNOTA „MÁJ".

S rozvojem kulturního života Čechů vídeň. je nerozlučně spiato jméno Jednoty „Máje". Zejména poslední léta je to „Máje", jenž je pořadatelem všech velkých českých podniků kulturních ve Vídni, a sice divadelních zájezdů a koncertů našich nejpřednějších umělců i celých těles hudebních. Před třinácti lety na podnět nezapomenutelného vůdce čes. děl. Steinera založena Jednota „Máj", aby šířila zájem o českou kulturu a české umění v čes. dělnictvu vídeňském. Zprvu věnována péče ochotnickým představením, jichž úroveň pozvednuta; byla to nutná práce pro budoucí zájezdy divadelních společností, k nimž musilo býti obecenstvo teprve vychováno. Ochotnické spolky péčí „Máje" sloučeny ve Svaz, rovněž tak stalo se s děl. zpěváckými spolky, jimž v čelo postaven sbormistr na slovo vzatý. — Vedlo by daleko kdyby měly býti vypočítány všechny podniky „Máje", ale jisto je, že k téměř třem stům divadel, představení sešly se desetisíce a desetisíce českého lidu. Kam nemohlo se vniknouti českým tiskem anebo českou přednáškou, tam se vnikalo čes. uměním. V dobách, kdy schůze se vůbec konati nesměly, kdy, svoboda tisku byla zardousena, tehdy

naše umění vykonávalo hotové zázraky a koncerty i divadla „Máje" byly jedinými projevy českého lidu vídeňského.

A tak podniky „Máje" staly se dostaveníčkem nejenom českého dělnictva, nýbrž všech vrstev vídeňských. Význam „Máje" vynikne nejlépe, uvedu-li alespoň podniky posledního koncertního období 1917/1918, v němž pořádáno bylo celkem 39 podniků. Saisona počala 8. září 1917 zájezdem Steimarovy společnosti, která uspořádala čtyři představení v Češ. domě za účasti 2122 osob; na to 14. října konán byl koncert orchestru Nár. divadla pražského za řízení skladatele K. Kovařovice (účast 2050 osob). Dále následovaly rychle za sebou: koncert víd. Tonkünstlerů s Nedbalem v čele, zájezd Východočeského divadla a České činohry. Po té pořádáno dětské představení, slavnostní večer českých básníků, představení „Prodané nevěsty", večer písní sl. Pipichovy a skladatele Foerstra, provedena Jiráskova „Lucerna" a Krylovova „Divoška". V dubnu roku letošího došlo k dvěma koncertům naší slavné pěvkyně Emmy Destinové a úplného orchestru Nár. divadla za řízení skladatele Kovařovice; účast 4012 osob! Posléze pořádáno Šubertovo „Drama čtyř chudých stěn", 2 dětské besedy, Macharův večer a tři „dudácké besedy". Vrcholným bodem činnosti „Máje" byly koncerty Destinové, které však byly příčinou, že „Máji" odmítnuty pro budoucnost dvorany Konzerthausu. Tak se ocitl „Máj" na dlažbě, neboť před tím vypuzen z Dělnických domů, ze dvoran Hudebního spolku a odjinud. „Máj" si však nezoufá a snad není daleká doba, že pořádati bude pravidelně svoje podniky v budově vlastní, v divadelní a koncertní budově české. S hospodářským úpadkem Vídně společně bude kráčet úpadek vídeňského divadelnictví a tak Němci rádi ještě nabídnou svoje budovy českému umění.

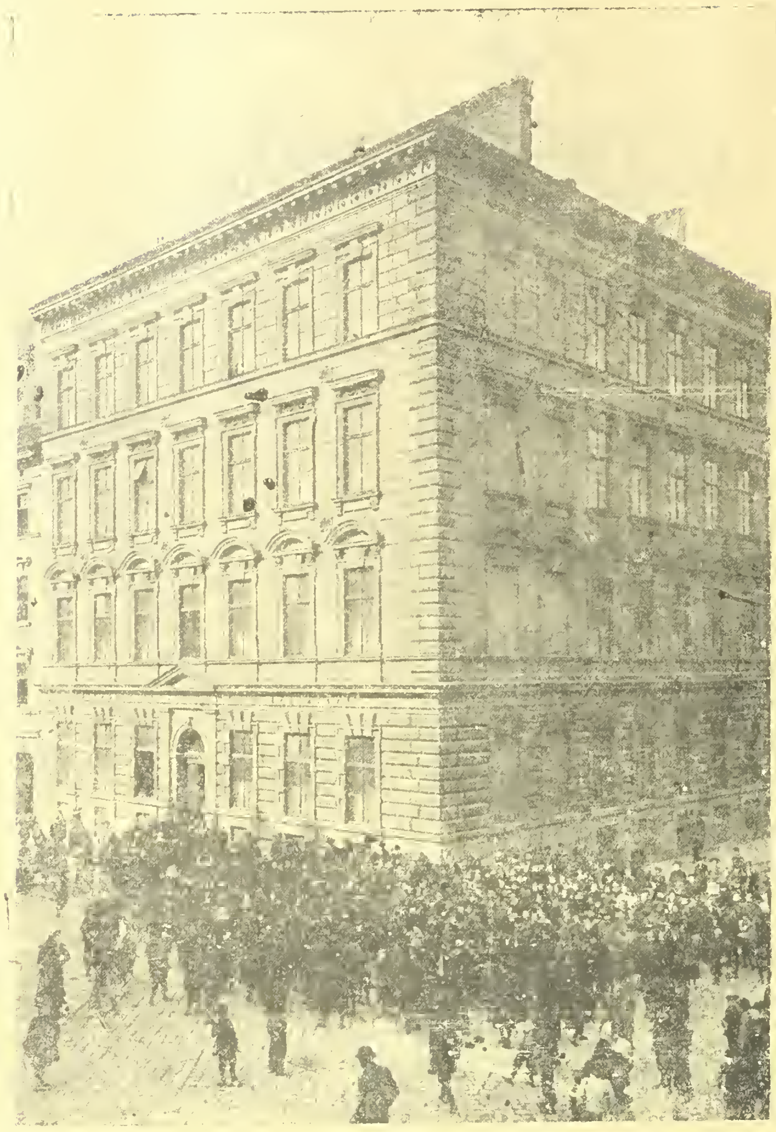
Ant. Machát, tajemník „Máje".

◻ ◻ ◻

JEDNOTA ČESKÝCH TURISTŮ VE VÍDNI

je důležitou národní složkou v životě českovídeňském. Dokud nebylo českého turistického střediska, stávali se přátelé tohoto ušlechtilého a zdravého sportu členy podobných německých sdružení, v nichž vlivem prostředí se mnohdy národu odcizovali. Národně záchranný ráz projevovala Jednota českých turistů výchovou členů, pořádáním společných vycházek a zájezdů do vlasti, zakládáním odboček všude, kde žili a pracovali v německém území lidé čeští. Měla svoje odbočky ve Floridsdorfu, ve Sv. Hypolitu, v Berndorfě a ve Štýru; i jinde byly odbočky, ale válka byla příčinou jejich zániku. Jednota českých turistů byla pořadatelkou velkých přednášek E. St. Vráze, Friče, F. V. Krejčíka, dr. Soukupa, H. Malířové a jiných, pořádala pravidelné výpravy zvláštními vlaky nebo loděmi do Prešpurku, na Vachavu (kdy poštvána německými nacionály nejenom celá Vídeň, ale i Dolní Rakousy a kdy s břehů po lodi stříleno), na Macochu a jinam. Jednota zavedla ve Vídni prvá česká kinematografická představení, která se těšila velké popularitě. Zvláštní péče věnována byla vždy českým dětem vídeňským. V zimě konány byly pravidelné pohádkové dýchanky s doprovodem světelných obrazů, v létě podnikány výlety do Vídeňského lesa, kde děti na zdravém vzduchu si zazpívaly a vyskotačily. Mnozí z mladších Čechů vídeňských vděčně vzpomínají na Jednotu: nebýti jí, sotva se nyní hlásili k svému národu. Práce pro české děti vyvrcholena byla vypravením zvláštní lodi do Prešpurku. Na 1000 českých dětí pohoštěno bylo a svezlo se tehdy do tohoto slováckého města na „své" lodi: dojmy z tohoto výletu zůstanou účastníkům nezapomenutelny. Podniky tyto byly neobyčejně nákladné, ale všeho toho se nelekal spolek, složený většinou z dělníků. Z jednoty vyšel také popud k založení „Domova", jemuž dán do vínku i přiměřený finanční základ. Jednota českých turistů vydává illustrovaný měsíčník „Turistický Obzor", který posílá členům zdarma. Členské příspěvky činí ročně 4.— K (sídlo Jednoty V. Margaretenplatz 7) a zvou se k přistoupení všichni přátelé volné přírody a zdravého vzduchu.

Ant. Machát, jednatel.



Škola 400.000 ujařmených: Budova sedmitřídní obecné školy chlapecké a dívčí v X. okrese vídeňském ve Quellenstrasse, udržované po většině dobročinnými sbírkami spolku „Komenský".

DROBNÉ ZPRÁVY.

Vídeňské Illustrované Noviny — Českému Srdci vídeňskému. Předsednictvo České-

ho Srdce vídeňského s radostí uvítalo obětavou nabídku p. Ant. Hrazdiry, který se uvolil věnovati jedno číslo „Vídeňských Illustrovaných Novin" Českému Srdci. Tím se vysvětluje změněná tvářnost listu a odložení obvyklých rubrik do čísla příštího. Čtenáře bude dojista zajímati vylíčení, jak žijí Čechové vídeňští, neboť o české Vídni měli krajané ve vlasti mnohdy nesprávné pojetí. Když bylo sděleno, že bude zvláštní číslo „Vídeňských Illustrovaných Novin", věnované Českému Srdci, zasláno bylo redakci článků a illustrací, že by číslo toto musilo míti nejméně 50 stran, aby všechnu látku pojalo. Mnohé články byly tak zajímavé a důležité, že by byla škoda, kdyby zmizely někde v redakčním stolku. Rozhodlo se tedy České Srdce vídeňské vydati je v brožuře, kterou zasílá kancelář Č. S., Vídeň I., Adlergasse 12. Půlmilionová menšina vídeňská zaslouží, aby jí věnován byl v československé republice náležitý zájem a doufáme že příslušný kus práce vykoná i toto zvláštní číslo.

Vynikající český sochař Vojtěch Šaff, ozdoba a chlouba české Vídně, tvůrce veltých a proslulých děl, odchází tyto dny trvale z Vídně aby usedl na učitelskou stolici na české technice brněnské. Poslední týdny dala mu Vídeň pocítiti, v jaké lásce má české umělce. Kromě různých šikán trpěl mistr Šaff pronásledováním svého domácího pána, jenž schválně mu nedal opraviti atelier, jenom aby ho donutil k opuštění místa. Do atelieru při dešti voda proudem tekla, střecha se hroutila a možno mluviti zrovna o štěstí, že se neudála katastrofa. Protože v nynější době nelze pomýšleti na převezení děl po dráze, převzalo České Srdce rozprodej soch a reliefů. Kdo míní svůj příbytek okrášliti vzácným uměleckým dílem trvalé ceny, nechť neopomene zavítati do atelieru mistra Šaffa, Vídeň XVIII., Gersthoferstr. 144. Dotazy mimovídeňských interesentů vyřizuje kancelář Českého Srdce, Vídeň I., Adlergasse 12, které ochotně zasílá seznamy i fotografie prodejných děl.

Macharovy plakety vydány byly péčí Českého Srdce vídeňského a prodávají se po 20.— K. Vytvořil je mistr Čejka, akad. medailer ve Vídni. Plakety svojí uměleckou cenou hodí se za vhodný dárek a jsou trvalou a vkusnou upomínkou na našeho nejpřednějšího básníka a zakladatele Českého Srdce vídeňského. Objednávky přijímá kancelář Čes. Srdce, Vídeň I., Adlergasse 12.

„České Srdce", reprodukce reliefu mistra V. Šaffa, otištěná na titulní straně tohoto čísla, zdařile vystihu-



Ze slavnosti v Telči: Funkcionáři „Českého Srdce" vídeňského a „Českého Srdce" telčského.

je povinnosti zámožnějších a práva chudých příslušníků národa. Reliefy budou prodávány za levnou cenu; přihlášky přijímá již nyní kancelář Českého Srdce, Vídeň I., Adlergasse 12.

České časopisy vídeňské. Mnohým krajanům není asi známo, že ve Vídni vycházejí dva české denníky — „Dělnické Listy" „Vídeňský Denník" — které mají mnoho odběratel. Dále zde vychází oblíbený obrazový týdenník „Vídeňské Illustrované Noviny", týdenník českoslov. strany křesť.-sociální „Pravda", měsíčník „Ráj", čtrnáctidenník „Svědomí", měsíčník „Turistický Obzor" a „Dolnorakouský Obzor". Kdo chce býti informován o životě českovídeňském, nechť odebírá některý z těchto časopisů.

Vídeňští Čechové scházejí se v četných restauracích a kavárnách. Hlavními středisky je Český dům v I. okrese (hotel „Pošta") Drachengasse 3, Národní dům v XV., Turnergasse 9, český dělnický dům V., Margaretenplatz 7, v Giselasále XXI., Frömmlegasse 42. Tam se konají každou neděli a svátek představení a zábavy, tam je i sídlo četných českých spolků a organisací.

Dobré krajany v československé republice prosíme aby nezapomínali hladovících českých dětí vídeňských. Najde-li se v každém místě jediná osoba, která upozorní na České Srdce vídeňské, uspořádá sbírku peněz nebo potravin, zažehnáno bude mnoho bídy a hladu. Jenom trochu dobré vůle je třeba a tu doufáme nalézti u čtenářů tohoto čísla. I předsfáme nalézti u čtenářů tohoto čísla. I představení a schůze možno pořádat ve prospěch chudých českých dětí vídeňských. Řečníka vyšle ochotně České Srdce vídeňské.

„Otčenáš...", dojímavá časová píseň p. A. Davida, hodí se k přednesu na zábavách i v domácnostech. Českému Srdci vídeňskému darován byl autorem větší počet výtisků, jež rozprodává (i s klavírním doprovodem) po 2.— K. Objednávky vyřídí kancelář I., Adlergasse 12.

Číslo toto rozesláno zdarma všem hostitelům českých dětí vídeňských. Snad si mnozí z nich vzpomenou na tu naši drobotinu, vzpomenou, že teď v zimě není bídy méně, nýbrž mnohem více a že sebe menší dárek vykoná plně svoje poslání. — Doporučujeme našim příznivcům, aby odebírali „Víd. Illustrované Noviny", chtějí-li býti informováni o životě českovídeňském, českém a světovém vůbec. I Českému Srdci věnován je často koutek v tomto listě.



PIHY uhry, vrásky, žlutiny, červenost kůže, nosu a ostatní vady pleti v dnech trvale odstraní zák. chráněný „Créme-Rekord" kelímek K 6·— a „Silvia-Créme" K 7·—. Pudr K 3·—. Obličej stane se mladistvě a mile krásný, svěží a ošklivé vady krásy se znovu netvoří. Chloupky z obličeje, rukou a pod. odstraní ihned bezbolestně „Heureka" K 7·20. Osvědčené zas. disk. s přilož. návody a pouč. „O Pěstění krásy" laboratoř R. Kočí, Praha VII. ul. v Zátiší č. 6/15. 2.

Výtečné fotostroje



zvláště do pole se světelnou optikou.

Rychlofotografické stroje a potřeby. **Komory pro začátečníky** s přípravami a návodem: K 4·80, 6·30 a 10·20. Komory sklopné 6×9 K 18·— 9×12 K 22·50 a 39·80 Stroje Luxusní až do K 1200·—

Desky, pohlednice a přípravy vždy na skladě.

E. Birnbaum, fotozávody. Rumburk 55, Čechy.

Vyznamenán c. k. rakouskou státní medailí. 2047

Žádejte všude ve veřejných místnostech týdně vycházející

„Vídeňské Illustr. Noviny"!

Oskar Müller, Vídeň XIV., Pfeifferg. 3.

Každý svůj vlastní obuvník! Každý svůj vlastní správkař!



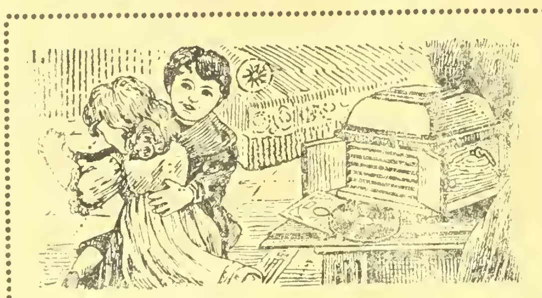
Velký sklad chránítek podešví různých tovarů.

Ruční prošívač s nitěmi, různými jehlami a návodem stojí 1 kus K 4·—. 2 kusy K 7·—.

Třínožka železná ku přibíjení podešví za K 11·—, 12·— a 13·—

Ruční prošívač

Nejlepší přítel domácností jest



Gramofon

Výjimečný prodej v malém.

Trychtýřové strojky K 150·—. Salonní skříně bez trychtýřů až K 2000·-

Velký výběr nejmodernějších snímků

nejnovějších operet, valčíků, kvapíků, sousedských, pochodů a písní. V českých snímkách bohatý výběr nejpřednějších umělců.

Přímo v továrně

FAVORITE RECORD s. s r. o.

Vídeň V. Schönbrunnerstrasse 12.

Vchod Franzensgasse 12.

Obehrané neb zlomené plotny se kupují nebo za nové odpovídající vymění. 46

Platím libustkářské ceny!

Brilanty až 6800 K za karat. Zlaté kabelky, krabice, skříňky až 6000 K. Zlaté hodinky až 3000 K. Zlaté řetízky, prsteny, stříbro a jemné zlato za nejvyšší ceny. **Nepravé zuby K 1.— až 8.— za zub.**

Chrupy a zlato až K 300.—.

Ústředna nákupu zlata REISKIN

Vídeň IX. Sechschimmelg. 21

Nabídky z venku písemně. 29

RAZÍTKA

a pečetítka dodá A. Fryčková, Plzeň

41

Každý praktický obchodník inseruje ve „Víd. Illustrov. Novinách"!

HŘÍBKY SUŠENÉ

zaručeně jakosti

Druh světlý 1 kg za K 45·—.
Druh tmavý 1 kg za K 35·—.

Poštou 5 kg brutto i více najednou zasílá dobírkou, dokud zásoba stačí! 54

Marie Skeříková, Polička, Čechy. Telefon č. 20/VIII.

DÁMY + **Zdravotní měsíční pás lékařsky**



odporučen. — Ochrana před nachlazením, příjemný a praktický, šetří prádlo, snadně se pere a zůstane vždy měkký. Úplná garnitura kor. 12.— a 20.—, léta trvající kor. 28.— a 36.—, nejjemnější kor. 44.— a 50.—, pošta a obal K 1.50. Hyg. vyplachovací přístroj pro dámy kor. 40.— a 45.—. Zásilky diskretně jen proti předem zaslanému obnosu. Obsluha dámská!

Jediná česká tovární firma hygien. výrobků IL. POTOKY, Vídeň VI., Stiegengasse č. 15. 50

Proč se tak blaženě usmíváte?

? ? ? ? ? ? ? ? ? ?

Protože používám výhodné a levné inserce

Vídeňských Illustrovaných Novin

a mám tak veliký úspěch, že nemohu nyní postačiti stále stoupající počet kupujících ani při nejlepší vůli uspokojiti!

Důležitou a nepostradatelnou pro každého, zejména pro rolníky jest:



Magnetová svítilna

hořící bez baterie jen magnetem

Cena lampy K 32·—.
Poštovné a obal K 2·—.

Zasílá proti předem zaslanému obnosu

FAVORITE RECORD sp. s r. o.

Vídeň V. Schönbrunnerstrasse 12.

ČTĚTE A ROZŠIŘUJTE VÍDEŇSKÉ ILLUSTROVANÉ NOVINY!

Český těsnopis. Řeči: česká, italská, anglická, francouzská. Obchodní vzdělání pro důstojníky. Těsnopis, psaní na stroji, bankovní kursy a veškeré obchodní předměty. Školy HELENY WEIZMANOVÉ, Vídeň I., Walfischgasse 7. Telef. 686/VI.

5

Krásně a mladě

může vyhlížet každá dáma



použije-li mého tisíckráte osvědčeného

„Mignon-Cremu"

Po několikadenním použití odstraní veškerou kožní nečistotu jako: pupence, uhry, pihy, lišeje, dále všecky příznaky stáří, vrásky, žlutavou barvu a dává obličeji něžnou, růžovou, sametově hebkou pleť.

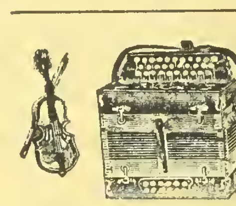
„Mignon crem" je absolutně neškodný a úžasně účinný. Tisíce přípisů uznání! Po užívání tohoto cremu budete mě věčně vděčná a ráda vašim přítelkyním a známým doporučovati! Cena jednoho kelímku i s návodem K 5. Liliové mléko pro denní potřebu místo pudru činí pleť něžnou a bílou a dává obličeji mladistvou a čerstvou barvu. Cena za láhev K 6.—. Porto zvlášť. Diskretní zásilky na dobírku neb zaplacení předem. B. Gottfried, Vídeň, Pošt úřad 76. Odděl 23

Lipské kožešiny,

sobola, křížové, modré a stříbrné lišky. Kožešinové nákrčníky a rukávníky na způsob lišky, jakož i límce přehnuté od K 90.— výše.

MAX ZÁKOSTELSKÝ, kožešnický mistr, Vídeň, VII., Westbahnstrasse 28.

Bezplatně. 2169



obdrží každý můj ceník zlatého a stříbrného zboží a hudebních nástrojů. Housle za K 40.—, 45.—, 55.— a výše. Dobré harmoniky 80.—. Dvouřadové vídeňské harmoniky K 120.—, 140.— a výše Nevhodné se vymění, neb peníze vrátí. Dobírkou neb zaplacením předem zašle: Zasilatelský dům HANUŠ KONRÁD, c. a k. dvorní dodavatel, Most 1867. Čechy.

PRODLUŽ SVÉ ŽIVOBYTI!



Život lidský, lze prodloužiti, nemoci se vystříhati, nemocné uzdraviti, slabé posilovati, nerozhodným vůli a nešťastným spokojenost vrátiti!

Co jest příčinou nemoci?

Oslabení nervové síly, stísněná nálada, ztráta milých přátel, neb příbuzných, zklamání, bázeň před onemocněním, nesprávný způsob žití a mnohé jiné příčiny.

Veselá mysl a dobré srdce

jest nejlepším lékařem! Ku získání spokojenosti a oživení nálady, posílení naděje, vede jen jediná cesta, o níž pojednává malá brožůra, již každý, kdo o ni požádá obdrží

185

zcela zdarma

V této malé příručce se učí, jak lze během krátké doby získati nových sil duševních a tělesných, silných nervů a svalů, aniž bychom tím rušili denní naše zaměstnání, jak se lze zbaviti únavy, špatné nálady, roztržitosti, slabé paměti, nechuti k práci a mnohých jiných chorobných příznaků. Žádejte tento spisek, který Vám přinese poučení a naděje v budoucno.

Adresa: **Ernst Orsech Berlín S. W. Markgrafenstrasse 63, odd. 436.**

KDO inseruje, prodává!

Majitel: „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Eugengasse 22.

VÍDEŇSKÉ

ILUSTROVANÉ NOVINY

Vycházejí každý čtvrtek.

Redakce:
Vídeň X., Favoritenstr. 130.

Administrace a tiskárna:
Vídeň X., Eugengasse 22.

Telefon interurban 54.017.

Účet poštovní spořitelny 86.320.

Práce nejpřednějších spisovatelů jsou vítány — Fotografie buďtež zasílány k vůli aktualitě co nejrychlejí. — Příspěvky honoruji se dle obvyklé sazby až po uveřejnění — Neuveřejněné se nehonoruje —

Rukopisy se nevracejí.

Prodejny a zástupci všude se hledají.

ČÍSLO 52.

Jednotlivá čísla 50 hal.

Předplácí se v Rakousku-Uhersku s poštovní zásilkou:
Ročně K 26·—, půlletně K 13·—, čtvtletně K 6·50.

Předplatné pro cizozemsko se zdražuje pouze o diferenci poštovného, než-li v Rakousku.

Předplatné a inserty jsou splatny a žalovatelny ve Vídni, X.

Inserty přijímají:
Administrace ve Vídni, X., všechny insertní kanceláře v tuzemsku a za hranicemi.

Ceny insertní:
V insertní části: 10 mm výšky, 40 mm šířky K 2·—. Zasláno: 10 mm výšky, 80 mm šířky K 6·—. V redakční části: 10 mm výšky 80 mm šířky K 8·—

ROČNÍK XIII.

VE VÍDNI, DNE 26. PROSINCE, 1918.

Ministrpresident dr. Kramář, plukovník Husák a ministr národní obrany Klofáč

při slavnostním vítání českého vojska, přijedšího z Italie.



Slavný příjezd presidenta české republiky Masaryka do Prahy. — Nadšené jeho uvítání v Budějovicích. — Mírové porady v Paříži za účasti presidenta Wilsona. — Zoufalá situace Německého Rakouska a Maďarů.

VÁNOCE VÍTĚZNÉ!

Po staletém utrpení, po nejkrvavější světové válce, po nejstrašnějším vraždění a vybíjení slovanských národů, po nejdivočejší persekuci dožili jsme se konečně lepších Vánoc, lepších než v letech uplynulých: Vánoc vítězných.

Skončena největší ze všech válek, rozdrcena moc pruského militarismu, rozbito a rozkouskováno je staré, nenáviděné Rakousko-Uhersko a na jeho troskách zbudována československá republika a spojený stát všech Jihoslovanů. Přetrhali jsme okovy, povznesli se z otroctví a užíváme v plné míře svobody, po tak úporném úsilí, po tak strašných zápasech vybojované.

Slavíme Vánoce vítězné! Ještě roku loňského sténali jsme pod knutou starorakouskou a prušáckou. Tisk byl spoután a musel otiskovati černo-žluté, starorakouské články, psané v kancelářích policejních. Žaláře byly přeplněné českými a slovanskými lidmi, v úřadech vládli cizí, nepřátelští úředníci, cizácká soldateska řádila v našich zemích, terorisovala národ, prováděla násilné rekvisice. Lid domácí se zaťatým pěstmi pohlížel na tuto hrůzovládu, ale byl bezmocný. A současně statisíce našich otců, našich synů krvácelo na světových bojištích, pro zájmy našeho nejúhlavnějšího nepřítele... Zoufalé byly to poměry: Slavili jsme loni i předloni, před 3 i před 4 léty smutné vánoce. Slavili jsme je o hladu a bídě, slavili jsme je ve stálém strachu o naše hodné hochy, muže i otce v poli bojující, slavili jsme je v obavách před hrozícím vítězstvím německého, rakouského a maďarského militarismu. Leč dočkali jsme se odměny za všecky tyto útrapy, neboť dočkali jsme se nejslavnějších Vánoc československého národa. Vánoc svobody. Před rokem v největší bídě, letos ve slávě a štěstí jako svobodní občané československé republiky.

Slavíme Vánoce vítězné, to však neznamená, že nastala pro nás chvíle odpočinku. Naopak teď ještě s větším úsilím musí se každý člen československého národa pustiti do práce. Teď teprve nastává nám nejtěžší úkol. Jedná se o organisaci našeho vlastního státu, jedná se o zabezpečení jeho hranic, zajištění národní výživy a celou řadu velkých problémů, od jichž šťastného rozřešení závisí šťastný vývoj československé republiky. Každý našinec v této chvíli radosti musí přisahati, že vytrvá v armádě poctivých pracovníků. Svobodu a samostatnost jsme vybudovali, teď je na nás, abychom zaručili volný vývoj našeho samostatného národního života pořádek v zemi. Dosáhneme-li i na tomto poli svého cíle, pak naše mladá republika zaujímati bude čestné místo v příštím spolku národů.



Důstojníci československé legie v Praze v čele s plukovníkem Husákem.



Zástupy lidu na Staroměstském náměstí při vítání českých legií.

CO BUDE S VÍDEŇSKÝMI ČECHY?

V č. 258 „Víd. Denníku" byl uveřejněn článek „Vídeň a český stát", v němž pisatel, podepsaný šifrou S. řeší další osud českovídeňské menšiny ukrutně jednoduše a prostě radou, ba přímo výzvou, aby se Čechové z Vídně vystěhovali, aby se vrátili do Prahy, do Čech. Proti tomu nutno vášnivě zaprotestovat, neboť takto si může řešení tak důležitého problému představovat jen člověk, který vídeňské poměry nezná. Vývody autora zmíněného článku, psaného ostatně dost povrchně a s podivuhodným ignorováním vídeňských poměrů, bez smyslu pro možnost věcí a také čistě bez odpovědnosti, nejsou naprosto přesvědčivé a neodpovídají nikterak názorům ohromné většiny vídeňských Čechů — ale nejen to: jsou přímo škodlivé pro naši budoucnost, jak nejbližších dnů, tak i příštích věků, a po dnešní dny vídeňským Čechům přímo nebezpečné.

Není menšina jako menšina. Je rozdíl, žije-li v obci se 2000 obyvatelů 400 Čechů, nebo žije-li jich 400.000 ve městě dvoumilionovém, jako je to s námi ve Vídni. Těch 400 se vždycky může vystěhovat — ale půl milionů? Nové stěhování národů? Vždyť stejně už se stále jen loučíme, několikrát denně uslyšíte: „Já zítra odjíždím (do Prahy ovšem, dnes jede každý jen do Prahy) —ten a ten jel včera — a kdy Vy jede-



Slavnostní uvítání československých legií v Praze. Ministr národní obrany Klofáč mluví k lidu.



Slováčtí legionáři v hlavním městě české republiky.

te?" Dost na tom, že přemnoho inteligentních lidí a dobrých pracovníků musí odejet. Jsou to úředníci, státní i soukromí, voláni do Čech svými závody nebo prostě Deutschöstereichem ze služeb propuštěni, jsou to dělníci z továren, pracovavších do včerejška pro molocha války. Už teď je úzko, porozhlédneme-li se a uvidíme tolik uprázděných míst, a v duši pálí otázka, nahradí-li se odchod těchto pracovních a často vůdčích sil, nahradil se stejně hodnotně a hlavně nahradí-li se v čas. Žijeme v době překotných událostí a ohromných převratů, kdy každá hodina přináší překvapení a vyžaduje úplnou, až úzkostlivou pohotovost všech spolků, institucí, korporací. Opozdění znamená ušlý zisk a ztrátu často nenahraditelnou. Nic není tak hrozivě nebezpečného, jako právě v dnešních rozhodných chvílích odvolávat nám z Vídně nejlepší naše lidi — a o ty se jedná, neboť ti méně schopní jsou rádi, že se tu uchytli a pro ně svádění neplatí) — oloupit statisícové davy o vůdce a zdatné pracovníky, a stvořit tak situaci, podobnou piavské frontě z posledních říjnových dnů. To je ta nejšpatnější, nejnesvědomitější rada, jakou lze vídeňským Čechům dát, to je přímo obětování ohromných mass českých lidí, které se vrátit do Čech z tisícerých důvodů nemohou, aspoň v dohledné době ne, anebo také nechtějí. Nesmíme zapomínat, že čeští lidé bydlí zde průměrně už v druhé generaci a že zapustili zde mnohem hlubší kořeny, než se leckomu v Čechách zdá. Byla by to zrada na české věci, byla by to rána do vlastního masa. Vždy se psalo a s největším zájmem hovořilo o té horké půdě vídeňské, o československé větvi, o vedetě na Dunaji, po 50 let byl ze všech krajů českých podporován „Komenský", ba usilovalo se i o stálé české divadlo v tom Babyloně pod Lysou Horou, po celá desetiletí pracovalo statisíce našich lidí na zlepšení poměrů nového domova, na zařízení své národní domácnosti — nikdo nepochopí, kdo to nezná, co práce stojí takový nějaký Národní dům, ale i jinak, podle vlastních slov pana S., vlastně jsme takřka sami celou Vídeň vystavěli — — a teď toho všeho nechte, stavěli jste pro jiného, a běžte do Čech! Po celém světě bude se teď znovu budovat a dále stavět, jen vídeňští Čechové mají rozbourat, co vybudovali, co dostavěli do polovice nebo k čemu aspoň položili základy.

Pan S. píše, že „máme zájem na Vídni jen jako tvůrce k vlastnímu dílu"; ba v mnohých případech je to zájem ještě větší, intensivnější, žhavější, skoro jako zájem otce k dítěti; a z toho poměru ovšem vyvěrající povinnosti: zachovat, udržet na živu — vždyť je to naše. Ostatně poukazuji na článek p. Chalupného, člena Nár. Shromáždění, v posledním čísle „Kmene".

Prý přeceňujeme význam Vídně a její vztahy



Trosky mariánského sloupu na Staroměstském náměstí při oslavování českých legií.

k českému státu. Nevím, nevidět přeceňování a neslyšet, ale rozhodně také se nesmí podceňovat. Jaký prý zájem na pochování této Vídně, zvyklé jen hrabat, té Vídně kterou jsme krmili nejen chlebem, ale i krví. Tož ta dřívější, někdejší Vídeň přeci už neexistuje, ta zmizela se shroucením se Rakouska, aspoň z velké části, a co nezmizelo, zmizí, nutně musí zmizet, ne-li teď hned, tož při uzavírání míru. Pak i těm nejzarytějším dajčnacionálům bude napravena hlavička. Nastala jiná doba, situace se až příliš důkladně změnila, než aby se smělo počítat s dalším trváním takových poměrů, jaké nás do nedávna ještě rdousily a dávily. Jako shnilo a rozpadlo se Rakousko, tak musí nutně i dohnít vídeňská křesťansko-sociální radnice a ke vládě se dostane lid, s kterým, jak pevně lze doufat, dá se jednat. A zde právě je nutno, aby se začalo jednat už teď, už dnes se musí ze všech sil pracovat k tomu, aby nám bylo zajištěno vše, co nám podle početnosti a významu náleží. Ale kdo má pracovat, když dobří a vedoucí pracovníci odejdou? A massy zde zůstanou, o tom není nejmenší pochybnosti.

Celá stať p. S. je prodchnuta myšlenkou odvety, odplaty, pomsty. Chce ničit, bořit — ale to je takové, jako chtít se mstít mrtvému. Ta Vídeň císařů, generálů, byrokratů a ústředních ministerstev už nežije — bestie pošla — a je právě na nás, ale ovšem také i na našich bra-



Z českého vyslanectví: Československý zmocněnec Tusar, vedle v pravo hlavní sekretář vyslanectví dr. Flieder, v levo sekční rada Tichý. Druhá řada z leva: minist. rada dr. Peroutka, sekretář Petřík sekční rada Vítek, nadporučík ing. Krivoš. Nový. Sirotek, sekr. dr. Havlíček.

třích v československém státě, abychom si zajistili, resp. aby nám bylo z Prahy pomáháno zajistit si významné místo při obrodě a přetváření Vídně předpiavské ve Vídeň lidské svobody, v demokratickou a spravedlivou, ve Vídeň podle vznešených zásad Wilsonových. Nám nesmí být odepřeno spolubudovat na novém pořádku, ale také musíme mít právo spolurozhodovat, míti své postoupení na radnici, ve všech veřejných institucích atd. To jsou ohromné úkoly, to je spousta práce, a nezačneme-li pracovat hned a plnou parou, můžeme se dožít nepříjemných překvapení. Je to především věcí Národního výboru vídeňského — ale to je smutná kapitola, snad jindy o ní promluvím.

„Nečekejme, až nás budou z Rathauskelleru vyhazovat", volá prorocky p. S. Proti takovým nemocem je lék: nechoďme tam, máme Český a Národní dům, máme v každém okresu desítky českých restaurantů — nač lézti do špehunky zbujníků? A z celého města vyhodit půl milionů



Františka Plamínková.



První ženy na radnici pražské:
B. Víková-Kunětická.

lidí — na to Vídeňáci nestačí. „Proč máme být k Vídni milosrdnými a starat se o její budoucnost?", ptá se p. S. Proto: že jsme si dle vlastních slov pisatelových tu Vídeň sami vystavěli, že nás je zde tak ohromný počet (každý pátý člověk ve Vídni je Čech a každý dvacátý Čech našeho desetimilonového národa žije ve Vídni!) a konečně pro ten zájem ryze egoistický, o kterém se p. S. zmiňuje, ač tu myšlenku nerozvádí tedy: udržet, co jsme dobyli, ba víc, zvětšit, sesílit, abych hovořil mluvou některejších gen. štábů neblahé paměti — rozšířit to naše dobyté předmostí a upevnit se v něm tak, aby už nikdo nikdy nás z něho nemohl vypudit. „Blíží se den, kdy Vídeň bude musit vzít žebráckou hůl" — ano, ale to bude ta německá Vídeň. A čím více německá Vídeň bude upadat, tím více poroste česká Vídeň. A je-li Germánstvo po dobrané světové roli určeno k zániku, tím lépe pro nás. Pak aspoň budou moci vnukové našich vnuků darovat československému státu prezentem Vídeň už opravdu úplně českou. F. J.

MÍROVÝ PROGRAM AMERICKÝ.

Vůdce amerických republikánů v senátě pro zahraniční záležitosti Lodge navrhl následující mírové podmínky: 1. Ústřední mocnosti musí vrátit všechny kontribuce, které byly na penězích a materiálu uloženy obsazeným územím. 2. Všechny ústředními státy způsobené škody na veřejných a soukromých statcích musí býti upraveny. 3. Občanské osoby leteckými útoky zabité neb zraněné musí býti odškodněny. 4. Ústřední státy musí nésti válečné útraty. 5. Elsasko-Lotrinsko musí býti vráceno Francii. 6. Italie obdrží dosud neosvobozená území. 7. Území nalézající se pod tureckým panstvím budou



Marie Majerová-Stivínová.



Nynější česká správa zeměbranecké nemocnice na Hradčanech v Praze.

osvobozena a podřízena protektorátu dohody. 8. Dardanely budou postaveny pod kontrolu dohody. 9. Srbsko, Albánie, Rumunsko a Řecko dostanou všecka území, jejichž obyvatelstvo bude si připojení toho přáti. 10. Polsko, československý stát a jihoslovenský stát budou neodvislými a budou obsahovat všechna území, která jim patří dle obyvatelstva. 11. Šlesvik-Holštýn rozhodne o své příslušnosti sám, Luxemburg bude dle přání svého obyvatelstva buď neodvislý, buď se připojí k Belgii neb Francii. 12. V Rusku bude obnoven pořádek. 13. Německé kolonie nebudou Německu vráceny. 14. Kielský kanál a ostrov Helgoland budou podřízeny kontrole dohody. 15. Smlouvy brest-litevská a bukurešťská se ruší. 16. Válečné lodi ústředních států budou vydány dohodě. 17. Centrální mocnosti budou úplně odzbrojeny. 18. Nepřátelská území budou obsazena do té doby, než zaplatí válečné náhrady. 19. Všechny osoby zavinivší válku a provinivší ke porušením haagských úmluv budou potrestány. 20. Bude zřízen mezinárodní rozhodčí soud a liga národů. Ústřední státy budou k ní patřit teprve až dostojí všem svým závazkům. 21. Do té doby bude také prováděna kontrolsa surovin.



K. Prášek, ministr orby československého státu.

OTAKAR HUSÁK.

Otakar **Husák, plukovník českosloven. legií** narodil se dne 23. dubna 1885 v Nymburce kdež vychodil obecnou a měšťanskou školu, načež vstoupil na průmyslovou školu v Praze, kterou po 4 létech absolvoval věnovav se chemii. Na to přijmul místo jako inženýr v „Národ. podniku" v Českých Budějovcích, zúčastniv se tam čile českého spolkov. života, zejména horlivě pracoval na roli sokolské. Touha jeho po seznání průmyslu cizího zanesla jej po čtyřletém pobytu v Budějovicích do Paříže, kde rovněž setrval 4 leta a nastoupil odtud místo v Ruském Polsku u firmy Majewski. V době té navštívil i poslední všesokolský slet v Praze. V době vypuknutí svět. války byl ve Varšavě a již v roce 1915 bojoval s rus. bratry v Karpatech, kde byl raněn. O tom, že Otakar Husák byl jako poctivý Čech na svém místě svědčily časté návštěvy rak. polícíe v bytě jeho matky, kdež byly sebrány všecky Husákovy knihy a soukromá korespondence. V mladém svém věku jako student byl výborným sportsmanem zejména fotbalistou, zřídiv s přáteli svými Výborným a Ehrlichem první nymburský sport. klub „Polaban", Otakar Husák ovládal jako mladík vedle němčiny perfektně ruštinu, frančinu a polštinu, naučiv se těmto jazykům jako samouk pilným studiem.



Dr. Přemysl Šámal, nově jmenovaný předseda správního sboru obecních starších města Prahy.



Dr. Vávro Šrobar, ministr zdravotnictví.



Jak byla připravována česká armáda: Veřejné cvičení českých střeleckých jednot, jež se Sokolstvem první povolány ku udržení veřejného pořádku.

JEHO ŠTĚDRÝ VEČER.

Sklepník rozžíhal světlo a mračil se. Za kredencí nalévala odkvetlá slečna pokladní malinovou šťávu do úzkých skleniček a také se netvářila příliš půvabně a spokojeně. Kavárník četl se zřejmou nudou v líci ještě nudnější večerník. Místnost se téměř vyprázdnila. Ticho bylo v kavárně. A venku štědrý den.

Bílé sněhové vločky poletovaly vzduchem nedbale, jaksi bez plánu a bez cíle. Chvílemi jakoby ani zemská tíže na ně nepůsobila. Jakoby se na vteřinu tu a tam zavěsovaly na něco neviditelného a pak náhle shozeny zase padaly, rozehnány nárazy proudícího vzduchu tu na levo, tu na pravo. Dcery válečných zbohatlíků dávaly své krčky tepleji celovat hebkou kožešinou a děvčata z Hernalsu a Breitensee tiskla si šátky pevněji k ústům. Každý spěchal domů, ke svým, k rodině. Zrychloval kroky, popoháněn nedočkavostí a jakoby přitahován magnetem tajemného kouzla. Každý se těšil na ty teplé chvíle večera a pociťoval v sobě jakési odpoutání od všeho všedně-pozemského. Předtucha blažené intimnosti tohoto nejintimnějšího večera z celého roku plnila celé nitro a růžově prozařovala duši, v níž dnes je tak radostně čisto, vymeteno, uklizeno, jako po první dětské zpovědi.



Rumunští sedláci v okolí Brašova ve Sedmihradsku.



Ze Slovácka: Obecní výbor ve Vajnorech s farářem F. Jurigou.

Je tu večer, který pro přemnohého znamená kousek štěstí. Tak hezky je člověku, tak svátečně, tak sametově hebce, jakoby všecko kolem nás se usmívalo, nábytek, obrazy, lampa — vše se na nás dívá jinak nežli v ostatních 364 ročních dnech, tepleji, sladčeji, důvěrněji. Všecko jakoby hladilo a tulilo se k člověku. Srdce je plné závratného vzrušení a přetéká tichou, němou rozkoší. Netouží než přitulit se k jinému srdci, k jinému drahému srdci, porozprávět si s ním a nalézti u něho něžný ohlas vlastních roztoužených tónů. Tiše — teď nemluv — nic teď neříkej — jen tlukotu srdce naslouchej! Jak se ty tajemné struny dnes rozpučely...

Či není to štěstí? Vždyť jinak si ani chvíli štěstí neuvědomujeme. Teprve když to rozmarné ptáče odlétne a zanechá za sebou prázdné hnízdečko, teprv tehdy pochopíme, že štěstí šlo kolem nás a na chvíli se u nás zastavilo. Někdy jen přenocuje, jako cestující v hotelu, jindy se zdrží nějakou dobu, vykouzlí záhonek rozkošných květů a kochá se jejich vůní a krásou — z jara a v létě tak bývá — a zase se stěhuje. A květy vadnou, schnou, umírají, a to umírání tolik bolí. Známe jen tesknotu za štěstím.

Kavárník zíral a sklepník přecházel sálem. Občas sáhl po nějaké židli, odstavil ji a pak zase přišoupl na staré místo. Ve výklenku u okna zůstal sedět jediný host, hledící netečně z okna a kouřící cigarety. Jednu od druhé si zapaloval. Byla nouze o zápalky.

Netečně tu seděl, ale ta netečnost byla jen zdánlivá. Jen strojená. Určená pro lidi, pro dar, pro ty drahé bližní. Ne, jen neukazovat, co tíží, co bolí a trápí, jen hezky klid na venek, klid za každou cenu. Co je uvnitř, to beztak nikdo nepochopí z té smečky válečných hyén, z těch znásilňovatelů všeho citu a lidské důstojnosti. Nikdo to nepochopí. Jen jednou se našla duše, tak jeho duši podobná jako obraz zrcadlem vrácený. Jen jednou takovou duši nalezl.

Byl to rozkošný květ, jako zázrakem vyrostlý z bahnitého, nezdravého ovzduší zdegenerované rodiny, snad jenom rozmarem Osudu, kochajícího se nejkřiklavějšími kontrasty, hozený do kaluže špíny hanebně páchnoucí. Zdvihl to něžné útlé poupě, přesadil do zdravější půdy, zaléval a pěstil je s rozkoší dříve nikdy nepoznanou, a když rozpučelo v nejkrásnější květinku, když nejsladčeji se usmívalo do světa a kouzlilo svou vůní všecka srdce, když nejprudší vášní vyšlehlo a nejčarovnějším nachem plálo.. náhle to kvítko odumřelo. Pro něho odumřelo...

Také loni na štědrý večer byl sám. Brzo odpoledne odešla, doma ji čekali — ale že hned ráno zase přijde, aspoň pro pusu že si přijde. Vždyť by to nebyly svátky, kdyby ho neviděla. Byl sám — ale pokojem houpala se vůně je-



Kroje z Trenčínska. Uprostřed vyšivačka a sklinkář, jak je bylo před válkou vidět.



Obrázky ze Slovenska: Salaš v Tatrách.

jich vlasů, v záclonách visely drobounké zvonky jejich polibků a nad lampou třpytily se chvílemi stříbrné hvězdičky jako svatojanské mušky, jako lesní bludičky — to svítil bílý žár mladého, vášnivého těla, mroucího rozkoší a blahem. Bílá měkká plocha polštářku byla jemně zvlněna lehkou prohloubeninou — takový důleček malý, jako když dětská hlavička se položí.

Díval se na ten důlek a viděl drahou hlavu, díval se do očí zkrásnělých leskem přeblažené chvíle a hořících žhavou rozkoší, díval se na rudě rozpálené tvářičky, na svůdnou sladkou linii hebkých rtů, umdlelých příbojem polibků — hleděl jako u vytržení na to své drahé dítě, na to plavovlasé Štěstí

Díval se na ten malý důlek v polštářku, až do rána se díval — až zas přišla, až zas ji sevřel v náručí...

To byl jeho štědrý večer před rokem.

A dnes....

Rozhlédl se po kavárně a jeho zrak se střetl s hodně nevlídným pohledem sklepníka. Zaplatil a šel domů.

Domů — kde nikdo na něho nečeká. Domů — kde je tak pusto a chladno. Domů — kde slétnou se zase k jeho hlavě zlé, černé myšlenky jako hejno havranů, ohlodávajících zdechlinu, jako houf supů, libujících si s příšerným skřehotem na smuteční hostině. Domů — mezi nevlídné čtyři stěny, jichž chlad až krev v žilách zaráží, Domů ke knihám, které se výsměšně na něho zahledí. Domů ke své lampě, která zlomyslně bude rozlévat světlo na celou tu bídu a opuštěnost.

Takový bude jeho dnešní štědrý večer.

Sáhl po jejích dopisech a rozevřel ten nejvrchnější. Ten poslední. Že láska umřela — „najednou to začalo ve mně umírat a umřelo" — že se už neuvidí, že by to bylo jen muka pro oba.

A z rány nikdy nezahojené a nikdy nezacelené tekla zase krev a řinula se celými proudy. Zavoněla pokojem, hořce zavoněla, tak pohřebně, tak smutečně zavoněla.

Pocítil zase děsnou bolest v duši. Srdce pálilo a rty se rouhaly. Zase měl ten hrozný dojem, že se v něm něco zlomilo a rozbilo, co už nikdo nikdy nespraví. Že čekat a doufat je bláhové a pošetilé a marné, že nelze mít naději, vždyť „naděje jest pouze lesklá schránka pro bolest", že praskla struna a navždy dozněl její sladký tón. A krev tak intensivně voněla pokojem.

Začal číst dřívější dopisy. Ty, které dostával na Stochodu, na Zbruči, na Piavě. Kolik štěstí mu přinášely do zákopů, kolik radostných chvílek do těch tří roků neslýchaných útrap, do té povodně červené lidské šťávy, v níž celé lidstvo div neskončilo sebevraždou.



Salaš v dolině smrečské.



Slovácké chaty ve vysokých Tatrách.

Četl ty milé drahé dopisy a vmyslil a vsnil se znenáhla do těch blažených, rozkošných dnů minulých, zapomínal na temnou mrtvou přítomnost, oživovanou jen zoufalstvím, prožíval ve vzpomínkách znovu celé svoje štěstí — a pocítil úlevu. Jako když kámen se srdce padá a dopadá na to druhé, dnes tak tvrdé srdce.

Tak podivně lehko mu bylo, tak jasno a klidno v duši jako dosud nikdy. A znovu četl to sladké žhavé psaní, jež držel v ruce. Psala je tehdy v létě — na Šumavě to bylo, krátce před jeho odchodem do fronty — uprostřed nádherných tmavých hvozdů mezi Čertovým a Černým jezerem, kde dvě čisté bílé duše kvetly nejkrásněji a kde jistě sami bohové záviděli dvěma mladým tělům, snoubícím se pro vždycky nejžhavějším políbením. „I pod tou hlínou ještě přijdu k tobě"... slibovala. A jistě tehdy nelhala.

Zmocnila se ho prudká touha. Rok už trpěl a snažil se snášet bolest svoji statečně, trpěl, jak jen člověk trpět dovede, a čekal, čekal. Nadlidskou prací umrtvoval v sobě každý vznět vášně — ale teď té touhy nezdolal, začínal podléhat. „Pod tou hlínou"... říkala... A najednou zatoužil po té hlíně, pod tou hlínou....

Po třetí se dal do čtení dopisu, ač už znal každé slovo z paměti, a když dospěl k tomu nejkrásšímu místu, pocítil horkost v tváři, jako-

by žhavá vlna mu šlehla po hlavě, a pocítil rozkoš skutečnou, ne už tu vysněnou, ne už tu vzpomínkovou. Slyšel, jak mu srdce prudce bije, tak prudce a vášnivě, jako v těch nejblaženějších chvílích. Teď — teď — když je ta šťasten jako býval — —

Otevřel rychle zásuvku u stolu.

Bez gesta, bez pózy přiložili malý kovový předmět ke skráni.

A čeká nyní pod tou hlinou, až k němu zas přijde jeho bílé plavovlasé Štěstí a nahradí mu štědře všecko, co mu vzalo. Vždyť je dnes štědrý večer — — — —šŠ—

LEV NIKOLAJEVIČ TOLSTOJ:

PROLITÁ KREV

Když král Nabukadnezar dobyl Jerusalému a vstoupil dv chámu, uvedli jej do komnaty kněží.

Král leknutím odskočil a zůstal státi u vchodu.

Na podlaze vřela a pěnila se krev, varem vodě podobná. Vystupovala z ní růžová pára. A ta pára omámila Nabukadnezara. Stál tu jako zkamenělý a nehýbal se s místa.

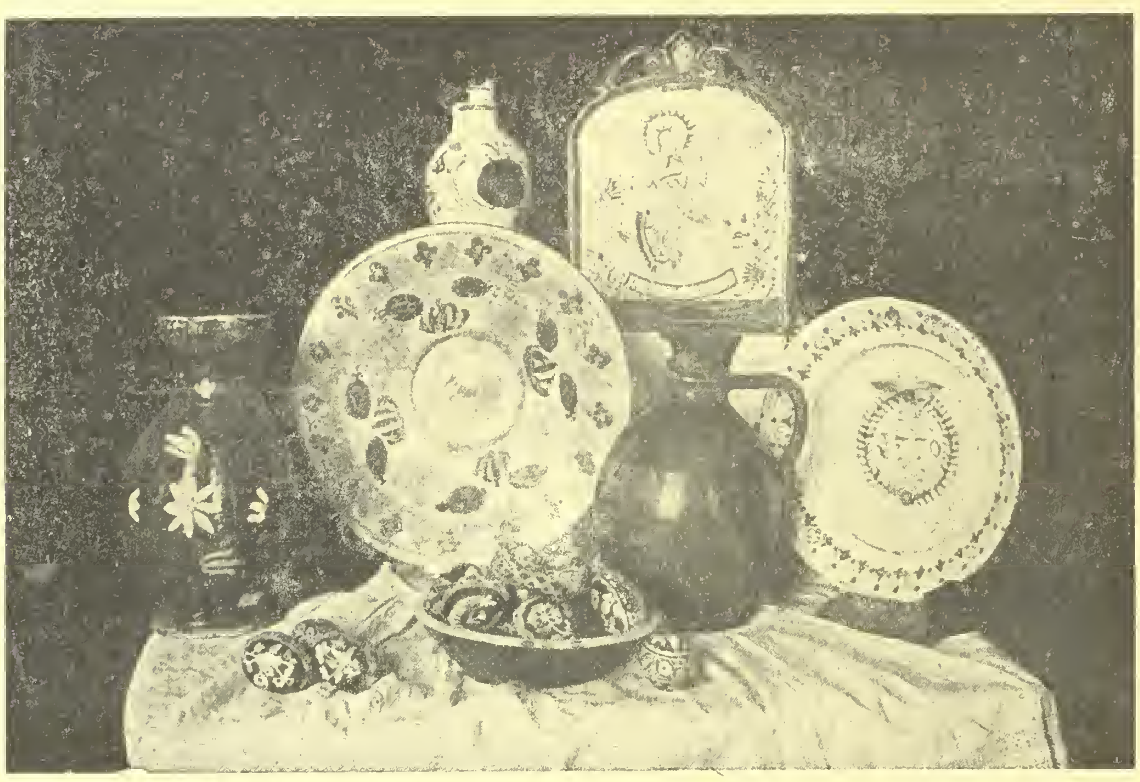
„To jest obětní krev skotu, jehňat a ovcí", pravili kněží ve zmatku svém.

Král jim poručil, aby nabrali vědro krve z obětní krve z obětního oltáře, a porovnával.

A obětní krev se nepodobala vroucí kaluži na podlaze.



Pohled na Horšův Týn (Bischofteinitz), obsazený nyní českým oddílem vojenským, proti čemuž vídeňská vláda rakouská protestovala. Toto pošumavské město čítající as 2700 obyvatel — z čehož 700 Čechů, založeno arcibiskupem praž. Janem Očkem a bylo původně české.



Ze života slovenského lidu: Ukázky lidového umění Slováků. (Z národopisného musea v Praze.)

Nabukadnezar vzkypěl zlostí a křičel: „Okamžitě prozradíte, jaká je to krev, nebo vám dám žhavými kleštěmi strhat maso s těla a vaše mrtvoly hodím zvěři na pospas."

Kněží se ulekli.

„Milost, králi! Povíme Ti ryzí pravdu. Žil mezi námi kněz Zachariáš, rozšafný a Bohu oddaný muž. Hlasem, který se podobal hukotu moře, svolával ldi ku službě Boží, vytýkal jim všecky jejich nepravosti a prorokoval rány osudu, mor a otroctví. Vše, co se nyní opravdu splnilo. Lidé však se dopálili na kněze a zabili jej. V chrámu Páně u oltáře jej probodli ve chvílí, kdy kázal. Od té doby kypí a vře zde jeho krev, volá k nebi a žaluje na vrahy u trůnu Božího."

„Je-li tomu tak," zvolal král, chci tu krev vysvobodit. Chci ji uklidnit a uspokojit."

A poručil povraždit všechno kněžstvo nad kypící, vroucí krví prorokovou.

Avšak krev vřela dále a neupokojila se.

Tu zavolal tisíc nejkrásnějších jinochů a panen, popravil je všecky na jednom kamenu a smísil jejich krev s krví proroka.

Krev kypěla dál a neupokojila se.

„Běda mi", vykřikl Nabukadnezar a chytil se v zoufalství za hlavu. „Když za krev jediného musí zahynout tolik lidí, co čeká teprve mne, který jsem prolil krev statisíců!"

A slzy se mu řinuly z očí.

A tekly nepřetržitě.

Král plakal a bil se v prsa.

A když první jeho slza dopadla k zemi a smísila se s krví proroka — přestala krev vříti a uklidnila se.

RŮŽENA SVOBODOVÁ:

Z MINULOSTI.

Jak řádila německá soldateska.

Černohorky, komitky, rekyně, stepilé krásky s hrdými čely, mladé matky s kojenci v náručích. Bojovaly, jsou schytány a mají být zastřeleny. Je jim prokázána milost. Smějí se obrátit zády k ústí pušek, jimiž budou zastřeleny. Ale hrdinky odmítají. Postojí již tváří v tvář svým vrahům, a spálí je hrdýma, nenávistnýma očima, než padnou mrtvy s kojenci v náručích.

*

Vesnice je plna mrtvol, plné stromy dětí oběšených. Němečtí vojáci nemají řemenů. Na každém visí srbské dítě.

*

Kdesi ve vesnici vystřelili. Rakouští vojáci, Čech a Němec, jdou prohlédnouti dům. Dům je prázdný. V kuchyni cosi zašramotilo. Malinký pětiletý hospodář — Srb — objevil se.

„Co tu děláš?" táží se ho.

„Hlídám otcovský dům!"



Ze Sedmihradska, obsazovaného nyní Rumuny: V dolech na sůl kamenou, jež se dosud daleko vyváží.

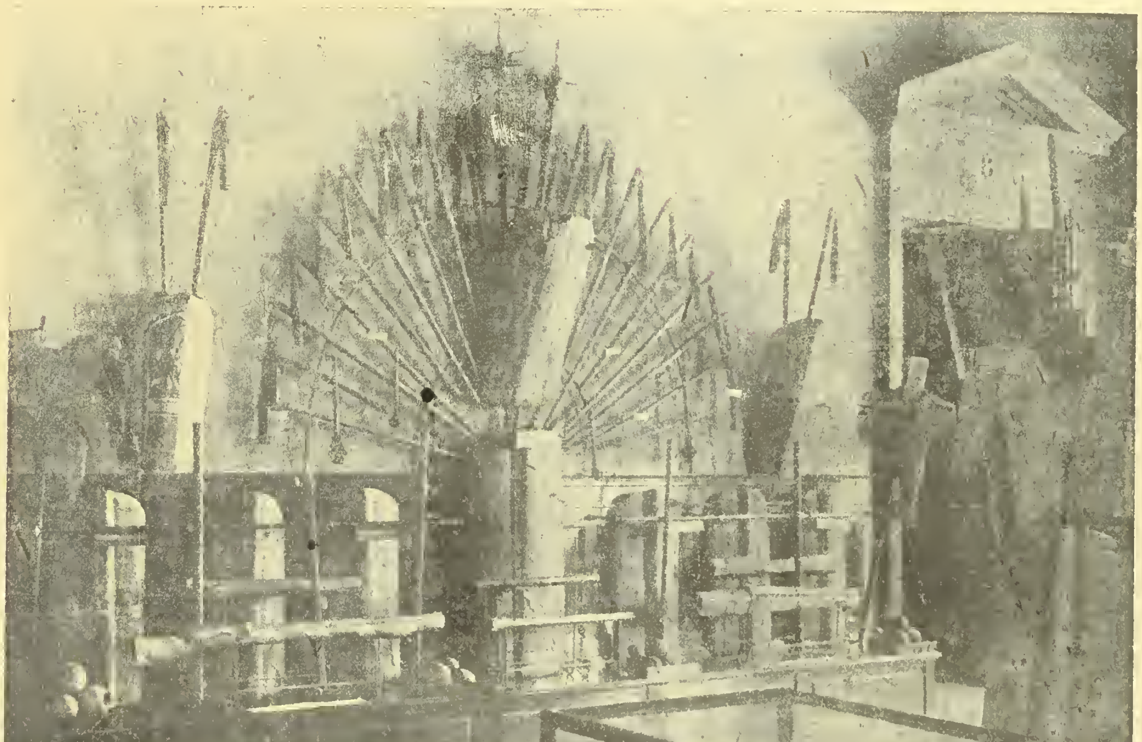


Jak byla připravována česká armáda: České sborv skautů, jež stojí v přímých službách Národ. Výboru.

„Kde máš otce, matku?"
„Jsou oba ve válce!"
„Jak hlídáš dům takový malinký?"
„Mám dvě pumy!"
„Hned je vydáš!"
„A nevydám!"
„Vidíš, jak se na stromech děti klátí? Tak tě pověsíme!"
„A pro otčinu čest umříti!" odpovídá malý rek.
Němec chápe se chlapce a chce ho odvléci. Čech uvažuje jak by ho zahránil:
„Nech ho", povídá, za 15 let bude z něho dobrý rakouský voják!"
I nechal ho Němec žíti. („Lípa".)

SITUACE.

Rakouští Němci a Maďaři pořád nechtěli chápat, že z války vyšli na hlavu poraženi a že tedy je na nich, aby vpravili se do úlohy poražených. Usnášeli se, že Němci v českých zemích patří Německému Rakousku, zabavovali český státní majetek, odzbrojovali české oddíly, vracející se z italské fronty, ukradli nám většinu vagonů a nechávali si veškeren válečný materiál, jako by oni jediní měli nárok na aktiva z rakouského dědictví, kdežto pasiva strkali na krk všem novým státům. Ještě hůře vedli si Maďaři. Ti na Slovensku počínali si hůře, než kanibalové. Jich ozbrojené hordy kladly nejen odpor postupu československých vojsk, nýbrž plenily, loupily a vraždily, jako šílené. Nyní tomu všemu učiněn byl čtyřdohodou rázný konec. Maďarům nařízeno vyklidit Slovensko a československé vojsko prohlášeno za součást čtyřdohodové armády. Je to nový triumf české věci a současně perná lekce Maďarům a Němcům. Současně pohlásil Wilson, že hranice českého státu kryjí se s historickými hranicemi Čech a Moravy a Slezska. Tím učiněn německým rejdům rázný konec a všichni, kdož pracují pro německé Rakousko, dopouští se velezrády na českém státu. Ti pak, kdož se zbraní v ruce postaví se československému vojsku, mohou být jako rebelové zastřeleni. To platí i pro Maďary. Olupování českých pluků, vracejících se přes Vídeň přestalo a současně zástupci francouzské armády zahájili ve Vídni rázné kroky, aby české armádě dostalo se všech vojenských potřeb, jež zabrala vídeňská vláda. Také Polákům, kteří obsazovali Těšínsko, dáno projevem Wilsonovým o historických hranicích na srozuměnou, aby svou horlivost krotili. Maďaři mají vyklidit všechna místa na Slovensku, jichž obyvatelstvo jest Slovenské. Bude to 8 žup celých a 8 z poloviny. Současně s českým postupem na Slovensko postupují i Rumuni v Sedmihradech. Ježto i Srbové obsadili Banát, zbude Maďarům z dřívějšího státu jen skrovný zbytek, který určen bude k pouhému živoření. V Rusku nastalo velké tažení proti bolševikům, jichž pád čeká se v brzké době. Pokud tam nenastane pořádek, lze sotva čekat návrat československých legionářů. Rumunsko vzdalo se nároku na Besarabii, jež vrácena bude Rusku. V Německu zmatky a anarchie nabývají stále většího rozsahu. Čtyřdohodové vojsko je již připraveno k obsazení Berlína. Jihoněmecké země se as od Pruska odtrhnou, čímž nastane rozklad celého Německa. V brzku lze očekávat, že Vilém bude vydán. V čtyřdohodových zemích je velká agitace, aby byl popraven.



Ku tažení české armády na Slovač: Husitské zbraně, kterými před 500 léty slovácké kraje naposled byly očištěny od maďarských násilníků. (Z musea král. českého v Praze.)

BOLŠEVICKÁ VLÁDA PŘED KAPITULACÍ.

Švédský námořnický attaché, kapitán Elliot, vrátivší se z Ruska tvrdí, že bolševici v poslední době vážně uvažují o otázce kapitulace veškeré moci sovětů. Lenin a Kamenev jsou prý pro kapitulaci, Trocký, Radek a Čičerin jsou pro udržení moci. Při všeobecném hlasování mínění posledních zvítězilo dvanácti hlasy. Petrohrad je už 14 dnů odříznut a počítá se s tím, že padne co nejdříve do rukou Angličanů. Bude ovšem třeba vyčkat, potvrdí-li se tyto zprávy, které nejsou ojedinělé.



Slavný vjezd srbských vojsk do vyzdobeného Bělehradu: Hudba v nových krojích zahajuje průvod

NĚMCI BUDOU POTRESTÁNI.

Anglický ministerský předseda Lloyd George prohlásil nedávno: Jde o mír, který by znemožnil příští války, anebo ztížil je aspoň. Musí to být spravedlivý mír. Podmínky nesmějí býti lehké, jinak nebyly by spravedlivé. Neboť lehké podmínky podněcovaly by napříště k nové válce. Nejedná se o pomstu, nýbrž spravedlnost. Nesmíme mít novou elsasko-lotrinskou otázku prostě proto, že bychom opakovali německou chybu, která v padesáti letech stala se jeho osudem. Mír musí býti přísný, spravedlivý a laciný. Ti, kdo jsou za hrůzy války zodpovědni, musí být k zodpovědnosti pohnáni, tím nezbytněji, čím výše stojí. Bez nich nebylo by k válce došlo. Náš rozsudek musí vyznít tak, aby králové, císařové a korunní princové jednou pro vždy věděli, že přivedou-li na svět takové hrůzy, musí na jejich hlavy padnout vina. Německý národ, pokračoval Lloyd George, který se ve válce dobře držel, s nadšením táhl do boje a jásal by nad vítězstvím, kdyby ho byl dosáhl, musí být přitažen k zodpovědnosti. Národové musí vědět, že bez trestu nesmějí začínat válku. Dále musíme při stanovení mírových podmínek patřiti k tomu, aby nebyl více dovolen obrovský stav vojsk, která svádějí k válce a mohla svésti lidi k pokušení. Má-li vládnouti na zemi mír, nesmí být v Evropě žádných velkých armád. Jsem přívržencem svazu národů, poněvadž je prostředkem, který ztíží prohlášení války. V uzávěru své řeči prohlásil Lloyd George na dotaz, že Němci budou z Anglie vykázáni. Zneužili pohostinství a nesmí jim proto být dána příležitost, aby to učinili po druhé.



Přísaha československých voiáků v Zábřehu na Moravě. (Fotografoval V. Brožek.)



Sokolská stráž na Hradčanech v Praze.

V REMEŠI.

Není už města, leda že by městem se jmenovala změť trosek. Směr ulic poznati podle fasád, které tu a tam se tyčí jako zlomky zdí po zemětřesení. Chtít znova zbudovat město znamená učiniti čisté pole. Před rokem ještě mnoho ulic bylo neporušeno. Ale německá děla zahladila velké historické a památné město o 120.000 obyvatelích, jako poslední vesnici.

Nic není tu, doslovně nic! Jen Vesuv v Pompejích, zemětřesení v Mesině může soupeřiti s kulturou „bochů", pracujících plnou silou po čtyři roky. Zde „Kaiser" může býti hrd na své dílo. Sopky nepracují lépe! Byly dny, kdy padlo na město 20.000 granátů. Denní průměr byl 2000. Celkem, počítajíc 700 dnů bombardování, bylo vystříleno 1,400.000 granátů střední ráže, které stojí po 250 francích. Stálo tudíž rozboření Remeše 200 milionů. Místní architekt počítá, že zničené město stálo s movitým i nemovitým jměním 800 milionů. Atila (t. j. německý císař) a jeho národ si popřál zábavu, která jim musí býti zaúčtována jednou miliardou. Unikly jim pouze champagnské sklepy, kde dřímá 40 milionů láhví. Po 4 francích přežilo tu 200 milionů franků Kruppovo kladivo. Přejděmež nyní ke zřícenině, která nemůže býti odhadnuta — neboť uměleckých a citových pokladů nelze nahraditi — ke kathedrále. Zbývá z ní jen kolmá armatura. Žádná střecha! Sochy portálu jsou spáleny. Kameny, které požár ohlodal, vypadají jako rozjítřené jizvy, jsou bledě růžové, kdežto části jen začazené jsou černé.

O vnitřku jak popsati dojem? Procházel sem mrtvolou velryby, jejíž boky byly masa zbaveny mořskými ptáky. Tak to vypadá. Sláma, na které leželi němečtí zajatci, je upekla. Armáda německá věděla, že zanechala v kathedrále své vlastní raněné, položené na slámu. A přece střílela zápalnými střelami. Našim ošetřovatelům nemocných se podařilo zachrániti aspoň některé. Ostatní se stali kořistí plamenů. Úmysl, zničiti stavbu, se prozrazuje 32cm granátem, uváznuvším v transeptu. Oltář Chlodvíkův, kde byli pomazáváni králové francouzští, jest hromadou trosek. Na růžici portálu visí ještě několik červených skel, jako krvavé cáry na kostře, znesvěcené krkavci. Zde veliká rána Francie volá do všech úhlů světa o pomstu. Splnomocněnci,



Proklamace české samostatnosti v Zábřehu na Moravě.



První ženy v obecním zastupitelstvu vídeňském.

kteří se táhli jako stíny jen oči jim zářily když na nás volali: „Naša zemlja uže ne daleko! Slzy nám mnohým vytryskly, když tento dobrý lid na naše otázky, kam jdou, odpovídal: „Damoj, tovarišč, do Moskvy", jiný do Petrohradu, ba až na Sibiř. Tito kostlivci chtějí jít na Sibiř, teď v zimě! Nechtěl jsem věřiti tomu, co mně vypravovali moji hoši o strašném nelidském divadle při nádraží v Chodorově. Šel jsem se tedy přesvědčit. Za nádražím po levé straně stál hlouček Rusů-zajatců, z nichž někteří něco stahovali z jakési hromady. Přistoupil jsem blíže. Hromada byla ze samých mrtvol ztuhlých, v nepořádku naházených jedna na druhou. Ubozí Rusové! Někteří byli nazí, tak jak zemřel na holých prknech, byl vyhozen jak chcíplý pes na onu hromadu, ruce nataženy, pěstě semknuty v posledním výdechu života, prázdné životy křečovitě staženy, všichni bosi, někteří z úst a nosu krváceli, oči pootevřeny. Jejich krajané domů se vracející stahovali z nich boty a oděv na další dalekou cestu. Před touto hromadou stál barák a okna vytlučena a v něm přes sto k smrti odsouzených. Za co, co jste učinili vy nevinní z krve slovanské? Vstoupil jsem do baráku. Smrtelné pocity se zmocňují každého, kdo uvidí ono příšerné divadlo. Na holých deskách seděli skrčeni naši Rusové, svíjeli se v bolestech, oči vypravovaly jen o smrti, někteří ještě stáli,

kteří zasednou k zelenému stolu, u něhož bude dělán mír, by měli dříve sem putovati.

OSUDY RUSKÝCH ZAJATCŮ.

Po uzavření míru s centrálními státy nebyli ruští zajatci posláni domů. Chtěli z nich vyssáti poslední kapku krve v muničních továrnách. Ruští zajatci byli zaprodáni německému a rakouskému imperialismu ruskými bolševiky. Když se německý a rakouský militarismus shroutil, tu tisíce ruských zajatců, sami o své vůli, bez prostředků a zásob, vydaly se na cestu domů. V Haliči však vládnou poměry úplně rozvrácené. Všecka doprava, všechen veřejný pořádek je bojem mezi Poláky a Ukrajinci znemožněn. Jaký smutný osud stihl ruské zajatce, vracející se jednotlivě anebo v hloučcích do svého domova, o tom podává výmluvný doklad přípis čes. důstojníka poručíka Josefa Boháče, z něhož výňátek uveřejňují „Národní Listy" a v němž se líčí strašný osud ruských zajatců, které touha po domově vehnala v záhubu. Zmíněný důstojník se vracel se svou setninou z Ruska a sám se svými vojíny zažil velké útrapy na půdě haličské. Jeho vyprávění předvádí nám takovou brutální, hroznou skutečnost, že působí silným a strhujícím dojmem: „Na cestě potkávali jsme celé zástupy Rusů, bledých, vyhublých tváří,



Neuniformovaná stráž ve Vídni, zavedená v arsenále a i jinde. Upomíná živě na rok 1848 ve Vídni.

vztahovali po mně ruce, avšak nemohli slabostí je ani pozvednouti tváře vpadlé, na ostech holá kůže, žlutí jak svíce, jiní zmodrali jak nebe. Tam se jeden skácel a vydechl, nikdo mu nezatlačil oči ba naopak ještě s teplého těla, na což již tři jiní Rusové čekal, stahují boty a šaty. Celým barákem ozývalo se smrtelné sténání. Ti, co ještě žili, dívali se na ně, vítali blížící se smrt a věděli dobře, že budou vyhozeni před barák na hromadu. A co žena, děti, jež se na baťušku tak dlouho těšily, neuvidí neuslyší již: „Mé děti, ženo! — Proti tomuto baráku je jiný. Tam bylo již ticho, mrtvá, oloupená těla rozházena ležela po deskách. Ozbrojení ukrajinští vojáci chodí kolem, srdce jejich jsou tvrdá. „Proč umírají tito?", ptám se jednoho. — Z „hladu a zimy", zněla odpověď. „My nic pro ně nemáme. Lékařská pomoc vůbec pro ně není, rakouská nádražní velitelství dávno opustila svá místa a ukrajinští vojáci? U těch jest důležitějším, mohou-li vysvléci vracejícího se z fronty vojáka a obrati ho o vše. V ten čas byli tu pouze samí Rusové, kdož ví zdali však dnes mnohý z našich krajanů nesdílí s nimi společný osud?"



Ze života v Jugoslavii: Na dřevařském trhu v Cetyni.

Neochabujte v agitaci pro „VÍDEŇSKÉ ILLUSTROVANÉ NOVINY" největší a nejrozšířenější český lidový illustrovaný časopis a získavejte mu nové abonenty a nové prodejny.

ZOUFALÁ SITUACE NĚMECKA.

V Německu nenastalo po revoluci uklidnění. Naopak vnitřní boje stále se přiostřují. Vláda Ebertova, ve které zasedají umírněné socialistické živly a strany měšťanské narazila na silnou oposici radikálního křesla socialistického. Liebknechtovců, čili Spartakovců; tato strana stejně jako ruští bolševici usilují o vybudování socialistické republiky s vyloučením všech měšťanských a také socialistických umírněných živlů. Tato strana usiluje o zavedení diktatury proletariátu a ve svém odporu proti Národnímu Shromáždění jsou Spartakovci dle prohlášení, učiněných v továrních schůzích v Berlíně, odhodláni násilím znemožniti volby do Národního shromáždění. Programem Spartakovců, dle zprávy „Arb. Ztgu", je především provedení socialismu v nejširších rozměrech a odstranění námezdního systému. Parolou je socialism anebo potopa a barbarství. K cíli může vésti dle názorů Spartakovců jen proletářská hromadná akce. Terorismus se však zamítá. Nejde o to, aby vůli menšiny bylo vše podřízeno, nýbrž jde o akci velikých milionových mass. Kapitalisté nikdy se dobrovolně nepodřídí rozhodnutí parlamentu. Jejich odpor musí být zlomen velikou energií. Hlavním výrazem programu Spartakovců je diktatura proletariátu v jednotné německé republice při zachování pravé demokracie. — Z toho je viděti, že Německo čeká teprve největší a rozhodný zápas vnitřní. Jak dopadne nelze předvídati. Že ho vede tento vnitřní zápas k oposici Německa vojskem dohodovým, je sice už pravděpodobný.

HR. CZERNIN SE OMÝVÁ.

Někdejší ministr zahr. věcí Czernin měl před politiky a zástupci tisku přednášku o své politice za světové války, ve které nejprve konstatoval, že od chvíle, kdy Italie a Rumunsko se pustily do války, a především od té doby, kdy vešla do války Amerika, byl vítězný mír ústředních mocností po jeho soudu utopií, která pohříchu byla neustále posilována německými kruhy vojenskými a že Rak.-Uhersko neobdrželo nikdy od dohody mírové nabídky. V další řeči **pravil hr. Czernin, že byla dvojí možnost uzavříti mír,** a sice buď společně s Německem nebo bez něho. V tomto případě bylo by Německo ihned vypovědělo válku a mocnářství by se bylo okamžitě stalo bojištěm. Uvnitř říše by takový krok byl rozdmychal občanskou válku. Mír společně s Německem nebyl možný proto, poněvadž německá vojenská místa činila, čím skvělejší byly jejich úspěchy, tím větší nároky, a nebylo možno přiměti je k potřebné odříkavé politice.



Z Elsaska, obsazovaného nyní Francouzi: Symbolická postava „Spravedlnosti" na kathedrále ve Strasburku.

JAK VZNIKLA ČESKOSLOVENSKÁ ARMÁDA V ITALII.

Do Prahy přijel praporník československého vojska v Italii Konrád, který vypravoval o vzniku této armády: Na straně Srbů bojovalo hned od počátku války několik tisíc Čechů, buď dobrovolníků v Srbsku usedlých, buď zajatců a těch, kteří řady rakouského vojska opustili. Ovšem, že na plánech albánských bezpočet našich hochů vykrvácelo. Na frontě soluňské pak položeny první základy k organisaci českého vojska soluňské armády v počtu asi 3500 mužů. Některé oddíly bojovaly záhy v Italii, kamž z Korfu ještě byly odeslány. Ani oněch 3500 mužů dlouho v Macedonii nevydrželo; jakmile organisace jejich byla provedena, a český sbor vyzbrojen, odebrali se na francouzskou frontu, až na některé odborné síly, jež srbská vláda si ponechala na frontě soluňské. Praporník Konrád odebral se do Italie, kde tvoření českých legií bylo právě v proudu. Generálem Štefanikem byl jmenován náčelníkem generálního štábu československých legií v Italii a občas pověřen i funkcemi poitickými. V květnu r. 1918 musil generál Štefanik za důležitým posláním do Ruska a Konrád odešel na frontu. V boji proti Rakousku stály tu již dvě dokonale vyzbrojené české divise o šesti plucích pod velením generála Gazianiho. Boje na Dono Alto byly těžké, ale naši hoši skvěle obstáli. Vrchní vedení rakouské právě proti české divisi na řečené posici namířilo nejprudší své útoky, avšak s obrovskými ztrátami musilo rakouské vojsko pokaždé ustoupiti. Za své hrdinství sklidila divise pochvalu vrchního velitelství italského a samotného krále u příležitosti jeho návštěvy u českých legionářů a přeložena pak na hlavní úsek fronty na Piavu u Castellofranco.

VÁNOČNÍ STROMEČEK.

Zalétáme v mysli do dob svého dětství. Jak těšili jsme se na Štědrý den! Tehdy vánoční stromeček byl středem našich přání a předmětem celé naší pozornosti. Dovedná ruka rodičů vykouzlila ze stromečku nádherný obraz třpytivých barev, které roznítily naši mladou duši

---

ONDŘEJ STRUG:

NA STANICI.

Za dusné červencové noci vyslídily ho na železniční stanici přeplněné spěchajícím davem neúmorné vražedné oči „špiclů". Velice opatrně obsazeny byly ihned všechny východy, peronu, telefonováno pro samého náčelníka policie. Rozkázal tak sám pro případy takové.

Konečně. Konečně!

Polapen známý — neznámý. Osobnost ve světě slídičů známá od dvou let, popsaná do nejmenších podrobností v instrukcích žandarmerie, v tajných cirkulářích, osobnost mající už svá akta, na něž se skládal raport špiclů z nejrůznějších končin, celé monografie, detailní zprávy — tato osobnost padla do pasti.

Oči pobíhajících vůkol agentů se smějí a bledé tváře špiclů oživly. To je potěšení! Mnou si ruce a po tichu klnou, závidí odměnu, kterou dostane šťastný soudruh.

„Má štěstí ten Viničuk, psina."

„Já bych ho byl také poznal. Proč mi poručili státi na dvoře mezi drožkami? Viničukovi se stále lépe daří a je on něco lepšího? Po čtvrté dostane náhradu. To že je spravedlnost? Já řeknu náčelníkovi..."

„Tři sta rublů odměny! Pane! Pane! Jaké to štěstí! To už je štěstí."

„Ale pánové, držme se! Ať se nám Viničuk nevysměje. Jednu stovku musíme propít celou pospolu. Ani řeč, třetina, to není mnoho. Zalejeme tu příhodu."

„Jen ještě počkejte," — dodal čtvrtý agent, nedůvěřivý mrzout s neduhem v prsou a chodící na křivo od té doby, co ho kdesi neznámý pro nic a za nic v noci nemilosrdně zbil holí. „Počkejte, ještě není váš". Stává se, že taková holota už obklopená se vám vymkne z ruky, kamsi se náhle poděje jakoby do země zapadla. Nejednou se tak stalo. Jisté je, jenom když se hned sváže, ruce do zadu a ještě párkrát přes rypák švihnou. Já je znám, sběř, holotu, já je znám... A má-li revolver, může snadno být, že k tomu pití dojde na pohřební hostině. Vzali si teď do zvyku střílet — loupežníci."

„Oh, naše služba, to je služba".

Tak hovořili agenti ve svém pokojíku zastrčeném kdesi mezi skladišti veliké stanice na přechodu z místnosti pro zavazadla k čekárně třetí třídy na průchodu zalepeném jízdními řády, na zatáčce, ze které je možno v okamžiku se vynořit a hned zase zmizet.

Podél vchodu do čekárny II. třídy přecházejí velmi nervosně nějací pánové. Jeden pán si zapaluje cigaretu, jiný čte, čte jakýs cirkulář, přilepený na stěně, jiný stojí u buffetu a opět jiný sedí na pohovce, zda se, že dřímá.

A on je vidí všechny, vidí již dlouho, co se tu děje. Spočítal všechny východy, a uvážil, jaké výhledy každý z nich poskytuje. Odhadl sílu každého z hlídačů. Není možno. Před chvílí bylo ještě možno pokusiti se teď je vše marno. Vlak už odjel všude je hrozivé prázdno. Prázdno, pusto je na perroně, prázdno je před nádražím.

Nadešel konec.

S velikým napjetím vůle a paměti probírá se v duchu svým zápisníkem a odhaduje cenu každé stránky. Co by měl rychle ještě zničit? Může nějaký lístek někoho kompromitovat? Přesvědčil se, že nemá ničeho kromě notesu popsaného hieroglyfy vlastního vynálezu, jež nikdo nemůže rozluštiti.

Je to rozkošné vědomí. Nechce se mu už mysliti o ničem.

Všecko je hotovo! Nač ti drábové ještě čekají? Vše je připraveno. Nastane odpočinek. Konečně, konečně. Což to není všechno stejné? Zvláštní náhoda.

Všichni ho už vypravovali po tři měsíce ven za hranice do hor. Do Tater ho chtěli poslat, není to neslýcháno? „Co nevidět odjedu"! odpovídal.

„Cože, ty jsi ještě ve Varšavě? Sedáváš v kavárnách? Chceš, aby tě tady z ulice sebrali?"

Zprotivilo se mu konečně stálé to pohánění. Rozhodl se a vydal se na cestu.

Dali mu — je to div — i peníze na cestu, několik doporučení do Čenstochovy, několik zpráv do Zawierče a cosi do Sosnovce. Je to na cestě.

Pravda, odvykl již všelikým odpočinkům za to přivykl tak jako filistr ke svým pantoflím — k různým výjezdům, k stále novým noclehům k ustavičné opatrnosti a dobrodružstvím. V poslední době se vůbec udělalo jaksi příliš značné **kolem něho. Vykouřili ho z Varšavy, z Čenstochovy utíkal za bílého dne před svými pronásledovateli. V Dombrové unikl v noci při léči uspořádané kolem domku, ve kterém bydlil.** Vymknul si tehdy nohu, spouštěje se v temnu z jakés haldy. Ve Vilně neohřál příliš místo, na němž chtěl spočinouti neboť se setkal se známým špiclem, který způsobil takový poplac v tichém hlavním městě Litvy že úkradkem v noci a pěšky. musil město opustit. Nespomohlo nejpodivnější přestrojování, nespomohlo upravování ani holení vousů poznávali ho všude.

Konečně po několik měsíců úpěl nudou v jakýchsi hrozných Sulvakách, měl orat pannenskou půdu tamních poměrů. Tam počal kašlat, churavět položil se na týden, na dva, na tři...

Lékaři hlásící se ke straně vysvlékli ho do naha, převraceli ho přes hodinu po tvrdé pohovce a tak vážně se tvářili, jak to dovedou jen lékaři mladí, praxí ještě nezkažení.

„Jiný vzduch! Nejlépe by bylo do Dušníků."

„Nemyslíte do Merano, kollego?"

„Dušníky, kollego. Nečetl jste v posledním čísle časopisu lékařského?"

„Meran, kollego. Čtěte šestý sešit. „La clinique", obšírnou studii profesora Delavalliera."

„S dovolením ke všem čertům" nemluvte pánové, jako nad ložem Rockefellera..."

„Tedy Zakopané!"

„Ano, především zdravý vzduch."

až k výbuchům radosti rozbrocené. Štědrovečerní hostina a dárky, v nichž spatřovali jsme své největší bohatství, dovršily naši radost. Tehdy slavili jsme Štědrý den s pocity plné radosti, neboť slavili jsme v rodinném kruhu, plném štěstí. Přišla válka. Otcové rodin a bratří krváceli na vzdálených bojištích a mrzli na širokých pláních daleké ciziny. Také tehdy měli jsme Štědrý den... Naše tváře se však neusmívaly, nýbrž vzpomínky na vzdálené naše nejmilejší, kteří snad právě nesmírně trpí, když duší svou zalétají ke svým nejdražším, ztrpčovaly radost dětí i matek z vánočního stromečku. — Hořel, srdce však bolela, hořel, jako hořela česká srdce touhou po pomstě... Válka skončena. Úhlavní nepřátelé leží v prachu pokořeni. Radujme se ze svobody, přece však mnohé oko žen a dětí třpytí se slzou nad ztratou nejdražšího otce neb bratra. Nejvíce slz zalévá oči našich trpících spoluobčanů, které bída a Smrt pronásledovala po čtyři roky. Nastal štědrý den. Budou hořeti opět nádherné stromky a radost bude v rodinách, keré Osud ušetřil bolestí nad ztrátou nejmilejších a kterým by štěstí věnem dal. Kdo postará se, aby usušeny byly slzy těch, kterým bídu a slzy těch, kterým bídu a slzy Osud do vínku vpletl?

O ty postará se České Srdce a dobří lidé. Ano, všichni lidé dobrého srdce postarají se, aby Štědrý den oslaven byl a vánoční stromeček zahořel i u těch, kteří tolik trpěli a ještě trpí. — Vánoční stromeček jejich bude symbolem blížího se vysvobození všech rpitelů z bídy a hladu! Radujme se, veselme se...

SMĚS.

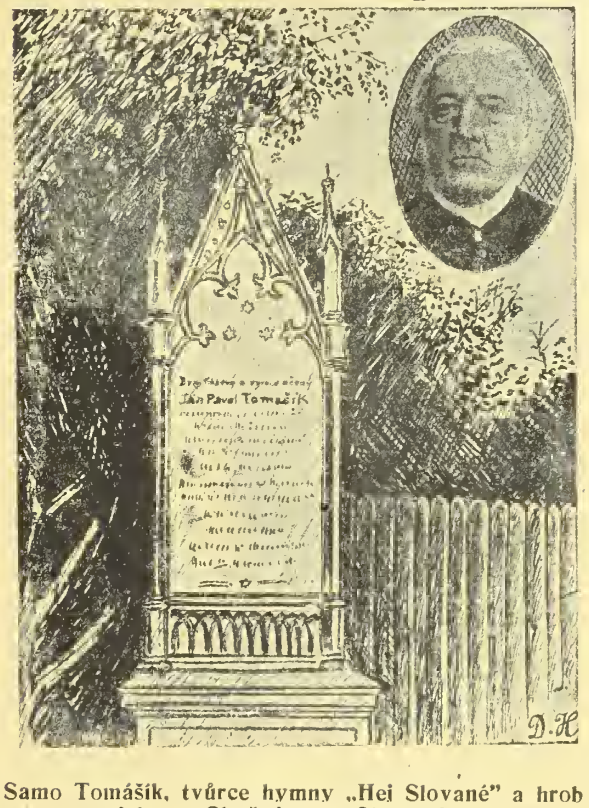
Půjčka Národní svobody. Na půjčku Národní svobody bylo podle N. L. upsáno přes jednu miliardu korun. K upisování bylo vyloženo pouze 500 milionů, taže půjčka byla dvakrát přepsána.

Německé Rakousko v tísni. Německé Rakousko, respektive jeho hlavní město Vídeň, čeká katastrofu. Není uhlí, nebude potravin. Příčiny v neťastné politice německo-rakouské republiky, která jest dílem nezdravého kompromisu německých soc. dem., vlastně jejich nacionálních živlů s německými klerikály a německými nacionály. Tento neštastný kompromis má za následek, že něm.-rak. republika provádí politiku starého Rakouska a že ve své domýšlivosti chce anektovati tak zv. německá území v Čechách a na Moravě, i kraje smíšené a převážnou většinou české. Za těchto okolností je opovážlivostí, když německé Rakousko žádá pomoci z českých zemí. Český dělník má hladověti, má trpěti zimu, aby se Vídeňák nasytil, aby měl všechno pohodlí, aby Vídeňáci nedělali revoluci a nesvrhli koaliční vládu německo-soc.-dem.-klerikálně-něm.-nacionální. Český lid musí na vídeňské žádosti říci: Nikoliv! Pokud bude Něm. Rakousku provozovati politiku anekč. a nacionalistickou do té doby nemůže se naditi, že dostane ze sousedních států nějakou podporu.

Německo bude platit. „Daily Mail" se dovídá, že Lloyd George dnes oznámí že Velká Britanie a dominia budou žádati od Německa peněžitou náhradu osm miliard liber šterlinků.

Vilém bude vydán dohodě. Holandská vláda se usnesla neklásti překážek požadavku, aby bývalý německý císař a korunní princ byli pohnáni před mezinárodní soud.

Pečujte, aby letošní Vánoce byly nejradostnější. Letošní Vánoce mají býti nejradostnějšími vánocemi českého národa. Povinností každého Čecha je starati se, aby nikomu nekalily nedostatek, hlad jásavé chvíle vánočních dnů. Zatím jsou u nás poměry takové, že nemáme na delší dobu zajištěno nejnutnější zásobování průmyslových středisk. Mohla by o Vánocích nastati osudná krise, kdyby rolnictvo nenapínalo své síly a nedodávalo veškeré předepsané potraviny. Usilujte všichni, aby každá obec, každý rolník zajistili tak nejradostnější Vánoce českého národa.



Samo Tomášik, tvůrce hymny „Hej Slované" a hrob jeho v Chyžném na Slovensku.

České školy v Poštorné. České školy v Poštorné, pro něž tamnější obyvatelstvo, jiř tolik od vídeňské vlády vytrpělo, byly otevřeny. Na 600 slováckých dětí vráceno do náručí vlasti. Školy ty vznikly z nadšení, z touhy napíti se ze studánky dobra a věd plným douškem. Začalo se téměř z ničeho. Není pomůcek, není učitelských sil. Kdo můžeš, přispěj! Zašli přírodniny, obrazy zeměpisné, dějepisné, přírodopisné předměty, které můžeš postrádati, které se ve škole uplatní. Obohať naši knihovnu! Žádáme zvláště naše tovární podniky, aby na nás nezapomínaly dárky pro kabinet technologický. Každý, sebemenší dárek s díkem přijímá ředitelství obecných a měšťanských škol v Poštorné u Břeclavy.

Žurnalisté — státníky. Vídeňský časopis „Der Journalist" připomíná známý výrok Bismarkův, „že z dobrého novináře udělá obratného stát. tajemníka nebo diplomata, opáčně však že to říci nemůže" a poukazuje na to, že v nynější době byli četní novináři povoláni na místa státnická. Uvádí z československé republiky Františka Tomáška, bývalého redaktora vídeňských „Dělnických Listů", Vlastimila Tusara, redaktora „Dělnických Listů", Emila Šimka, redaktora „Českého Slova", dra Leona Bondyho, redaktora „Samostatnosti", Gustava Habermana, red. „Nové Doby" dra Stránského, red. „Lidových Novin", Stříbrného, red. „Českého Slova", z německo-rakouského státu Ottu Pohla, red. „Arbeiter-Zeitungu", Ludmila Brügela, z maďarského státu Caramyho, dra Jasziho, dra Kunffiliho, Bira a Keriho. K závěru článku svého píše, že zajisté jsou již dávno prvč doby, kdy pro obsazení diplomatických míst rozhodovalo šlechtictví.

České divadlo v Brně. Správní komise hlavního města Brna učinila toto usnesení: Vzhledem k tomu, že většina obyvatelstva z Brna a okolí odkázaného na brněnská divadla, je česká a že v dosavadním českém divadle nelze déle hrát z důvodů bezpečnostních i uměleckých, usnáší se správní komise zadati městské divadlo, dokud nebude otázka nové budovy českého divadla definitivně rozhodnuta pro české hry. Divadlo bude zadáno na tři leta počínaje příští sezonou. Dosavadní divadlo v redutě bude zadáno pro hry německé.

Vyživovací podpory dosud zrušeny nebyly a mají je všichni nadále dostávati. Kde je snad zrušili, tam stalo se to z přehmatu a postižení nechť podají stížnost zemské vyživovací komisi.

„A nechat všedních záležitostí... Klid — klid!"

Absolutní odpočinek!"

„Výlety do hor!"

„Jenom ne namáhavé!" — — —

Ale není to lehko tak „vyletět" do hor. Pán z buffettu přichází rychle k pánu s cigarettou. Horečně spolu cosi mluví. Ani se už neukrývají. No, bude třeba vstát a jít... škoda.

Lavice staniční zdála se mu býti velmi pohodlnou. „Vše jedno! Bude klid!" myslil a sprostiv se všelikých starostí, díval se na rozličné pány, na makartovskou kytici v buffetu, na vycpanou sovu, jež trčelo mezi lahvicemi, na elektrické lampy. Bylo mu příjemno, když pomyslil, že od té chvilky, kdy nad ním vyřknou slavnostně: „račte" — bude na dlouhý neurčitý čas prost všelikých samostatných pohybů, všelikých záměrů, plánů, prost vymýšlení i vykonávání.

Nehnout ani prstem! jaká to rozkoš.

Teď teprvé v té čtvrthodině passivního očekávání uvěřil v to, co mu dávno již do omrzení opakovali, soudruzi, soudružky, lékaři...

„Ano, jsem unavený, uštvaný jako vlk stíhaný ve dne v noci. Je vidět, že už nemohu, jinak bych si ještě věděl rady, alespoň bych se rozčiloval."

Sedě zdálo se, že dřímá. Tento klid velice dráždil špicly. Bylo jasno, že situaci poznal již úplně a že každého z nich pozoruje. Kdyby se aspoň pohnul, kdyby byl dost málo rozčilen, kdyby aspoň učinil u polapených obvyklý pohyb ke kapse, něco schovat, nebo zničit.

„On cosi vymýšlí, něco kuje. Pozorujme ho všichni, ani krok ode dveří!" přikazuje starší šeptem.

„Na každý pohyb dát pozor, a kdyby sáhl do kapsy — chytiti za ruku. Tiše, bez skandálu, a pevně držet. ...Možná, že bude střílet..."

Stále neklidnější, běžel „starší" k telefonu, aby přiměl náčelníka k pospěchu.

„Už jedu... A co on?"

„Sedí jako přikovaný... ale nic není vidět...

„Co myslíte?

„Myslím, že bude střílet, je to těžká ryba...

„Živého dostat". Mohl by se otrávit! Pozor! Pozor!"

„Dáme pozor, — jenom co nejrychleji, pro milosrdenství boží...."

„Za čtvrt hodiny tam jsem."

V buffetu služebnictvo chřestí talíři a lžičkami; rozlehlou prostorou přechází těžkými kroky nosič v modré blůze, kroky jeho duní. Jakýs zřízenec připravený na noční službu, jde k buffetu, aby se posilnil kalíškem.

„Čistou!"

Vypije, zají, ohlíží se opatrně za sebe, za sedadlo, kde sedí tajemná osoba. O léči zahájené vědí už v celé stanici, v telegrafní kanceláři, v pokladně, ve výpravně. Úředníci, úřednice si šeptají — sensace. Každou chvíli někdo přeběhne a zmizí i se svým zvědavým a ustrašeným pohledem.

Okamžik netrpělivosti, nač čekají? Až se sám zvedne a až se odevzdá v jejich ruce? Až řekne, vezmete si mne? Dost již té komedie! Konečně se vám podařilo! Vezměte a držte si mne.

A zase okamžik vzpružení. — Bleskem mu hlavou proletěla myšlenka: To je jen mámení podrážděných nervů. To se časem přihodí. Není tu špiclů, není tu žádného honu na mne, nic. Halucinace. Stačí vstát a odejít. Nikdo nezadrží.

A znovu klid a úsměv zemdlení. Není to vše jedno Zívá!

Náhle dusot a dunění, ohlušující lomoz a prudké zasvcení. Všude plno lidí. Jako když se včely rojí. Jako když se písek sype. Třemi vchody proudí nezadržitelný dav, lidé spěchají.

Těžce oddechují pod tíží zavazadel, jiní rozčileně sledují své nosiče. Vše se tlačí k východu. Příchozí i nosiči v modrých blůzách, jako na útoku, jako na poplach

To byl vlak od hranic.

Sekundu široce rozevřenýma očima hleděl na nevázaný ten dav, jako ve snu, nechápavě.

A náhle vybuchl přitlumený plamen žádosti. Vzpružina vůle je již v činnosti, budí se síla. Blyskavice naděje povznesly ho, každým úderem srdce volají pospěš! pospěš!

Pospěš! Pospěš!

Zmizel v davu. Smísil se s ním, zanikl v té šedí lidské, dal se unášeti —

Hle, dveře — dveře....

Žádosti o zproštění vojenské služby lze i nyní ve velmi důležitých případech podávati. Podávají se min. nár. obrany prostřednictvím okresního hejmanství na dřívějších tiskopisech.

Republikánské novoty. Republika nezná šlechty, řádů a titulů, nezná hlavně privilegií. Různí šlechticové a exelence, dvorní a císařští radové, ukřižovaní zlatem nebo stříbrem dohráli úlohu svou. Jelikož na program zcela určitě přijde otázka sestátnění a parcelace velkostatků, klášterů a far, budou asi všude zrušeny honební smlouvy obcí s velkostatkářem. Každá obec převezme honbu sama, neb ji pronajme v první řadě člověku neb korporaci domácí. Vůbec, kde fungoval zástupce velkostatkáře jako zástupce největšího, tedy privilegovaného poplatníka, přestává funkce jeho. Velkostatkář je prostým republikánským občanem jako jeho lesmistr, hajný nebo šafář. Tato rovnost ve svobodném státě je to nejkrásnější a je už čas, že se v krajích našich rozhostila. Páni se navládli a naporoučeli už dost, mohou také trohu poslouchati.

Pro volné pěstění tabáku v československém státě. Z Uher dochází významná zpráva. Ministr financí povolil všem rolníkům volné pěstění tabáku v r. 1919 Doporučovalo by se, aby i v československém státě povoleno bylo aspoň na několik roků volné pěstění tabáku.

Všelicos. Jaká bude nastávající zima? Dle zkušeností lesních bude nastávající zima velmi tuhá. Zvěř má mnoho tuku a dostává velmi hustou srst, což jest obé znamením tuhé zimy.

•

První ženy v obecním zastupitelstvu pražském. Dosavadní sbor obec. starších a měst. rada v Praze byly rozpuštěny a místo nich povolána správní komise, do které přibrany též poprvé dvě ženy. Se stanoviska společenského lze tuto novinku vřele vítati. Sl. Plamínková, povoláním odborná učitelka v Praze je známá co znamenitá řečnice, znalá politického života. Za balkánské války před 5 lety vydala se do Srbska. Pí. Majerová-Stivínová je známou spisovatelkou.

Nynější česká správa zeměbranecké nemocnice na Král. Hradčanech v Praze. Lékaři čeští nečekajíce ani vyzvání Národ. Výboru nepřerušili svou činnost v nemocnicích vojenských a chápajíce vážnost svého poslání ihned skládali slib věrnosti naši vládě. První vládě. První tak učinil vedoucí síly zeměbranecké nemocnice na Král. Hradčanech, největší to vojen. nemocnice pražské. Na vyobrazení vidíme v hořejší řadě (od leva) dra Kautského (syna známého předáka socialně-demokratického), dra Grossa, vrcko. pa, Houbu, Havláka, Kulhánka, docenta dra Rubricinse, Bajerla, Fridmana, Kleina a Krále. V řadě dolejší: dra Nového, profesora Hynka, velitele nemocnice proslulého chirurga Morávka, prof. Černýho, dra Šebora, nadporučíka Kiminicha a setníka Krásu.

Samo Tomašík. Ze slovenských vsí vyšli mnozí znamenití mužové. Snad právě ten krušný život, jenž všude kol sebe viděti povzbuzoval je k nejusilovnější práci za uvědomění svého lidu. Jedním z těchto hrdinů byl evang. farář, spisovatel a skladatel Samo Tomašík, jenž mimo různé básně poučná pojednání, povídky a divadelní hry dal nám naší nejrázněiší hymnu „Hej Slované!" V zapadlé slovenské vsi Chýžném na hřbitově čteme na prostém pomníku nápis: „Dvojectihodný a vysoce učený Jan Pavel Tomašík, narozen v Černé Lhotě r. 1770. Slova Božího kazatel, horlivý, vysoce zasloužilý, úřadoval nejprve v Čechách v Trnavce, pak v Uhrách ve Dl. Louce, v Rozložné, v Telš. Teplici a v Chýžném. Úhrnem 73 roky. Umřel 1833 dne 29. aprile. Tělesné pak pozůstatky ze starého hřbitova sem přeneseny. R. 1876 dne 23. oktobru. Požehnaná památka jeho! Vděční potomci." — Pěkně vděční potomci, kteří nepostavili ani Tomášíkovi dosud pomník, ačkoli by na něj měli přispěti i ostatní Slované, neboť hymna jím složená pěje se také jak na Rusi, tak v Polsce i u Jihoslovanů!



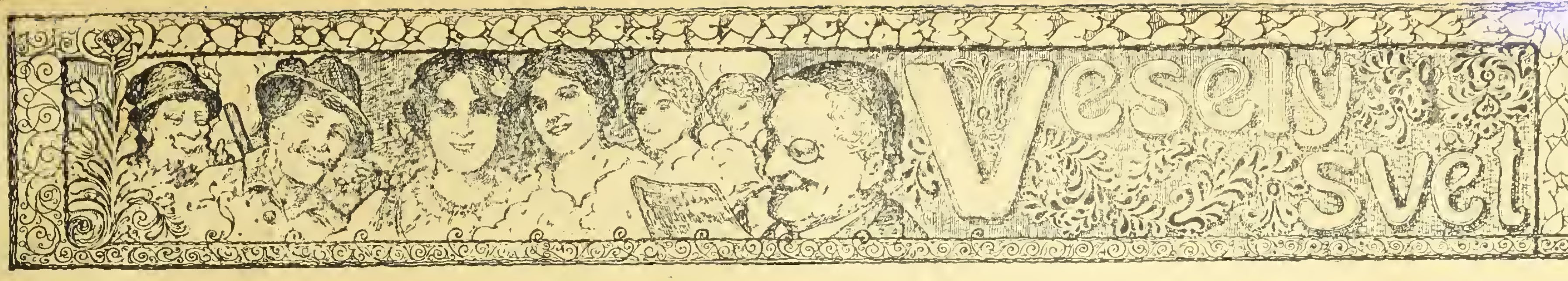
P. B. Bílka zakladatel tělocvičných spolků ve Vídni.

Petr B. Bílka. Tento zasloužilý muž narodil se r. 1820 v Bařkovicích na Moravě z rodičů chudých, takže jen pomocí příznivců, kteří schopnosti jeho správně oceňovali, umožněno mu studium na gymnasiu a později na filosof. lyceu v Brně, kde delší dobu byl posluchačem Klácelovým. Již zde pro své uvědomění národní i pokrokovost zažil různá příkoří. Po skončených studiích odebral se do Vídně, kde r. 1844 stal se vychovatelem na ústavě Hermanově, kterýž ústav r. 1850 převzal a jej povznesl, takže byl nejvzornějším výchovným a vzdělavacím ústavem ve Střed. Evropě. Při tom nikdy nezapomínal svého původu a byl zakláď. členem mnoha spolků českých i slovanských. O cvičeni naší mládeže vydal spisek. Jmenován byl současně čestným měšťanem četných měst, ku př. Žďáru, Dačic, Frenštátu, Jedovnic, Boskovic atd. — Zemřel ve Vídni r. 1881.

▫ ▫ ▫

RADY A POKYNY PRO DOMÁCNOST.

Tabák domácně pěstovaný bývá ke kouření příliš silný mívá divoký, nepříjemně kořenitý zápach a ostrou, štiplavou chut. Mořením, vyluhováním a navoněním ziemní poněkud, ostrou chut z části ztratí, dobře hoří a příjmněji voní. Aby dobře chutnal, máčí se půl hodiny v roztoku jednoho dílu drasla (potaše) ve 100 dílech vody a možno tímto roztokem již dříve při přípravě listů ke kvašení tabák poprášiti. Ostrá a nepříjemně palčivá chut zmizí po namočení listů na půl hodiny do směsi ze dvou dílů kyseliny solné a 100 dílů vody. Pak se listy suší na vzduchu a uloží do bedniček, aby případně ještě byly navoněny. Vůně dodává se tabáku zejména v Německu různá i přimíšením všelijakého koření, květů, listů a pod.: mařinka, komonice, lipový květ, listy růžové, chrpa a višně jsou nejvíce zastoupeny, zastírají však pouze původní špatný zápach tabákový, neměníce téměř ničeho na jeho chuti. Nejčastěji používá se mořidla, které však nyní asi těžko bude dosažitelno: na 5 kg tabákových listů, dobře sušených a fermentovaných rozpustí se v 1 litru rybízového vína 6 gramů salnytru a v tomto roztoku máčí se v uzavřené lahvi po 6 až 10 dní 6 gramů jemné skořice, 6 gramů kuléb, 3 gramy kůry kaskarillové, 3 gramy vanilky a 3 gramy sladkého dřeva: také jiné sladké ovocné víno může se použíti. Do této břečky namáčí se svazky tabáku, složí se do kamenného hrnce nebo do soudku a zatíží se na tak dlouho, až je tabák úplně směsí proniknut, což se stane za 2 až 3 dny. Potom se opět rozvěsí, aby uschl a neplesnivěl. Jednodušší, lehčeji přístupné a laciné mořidlo nořídí se z odvaru suchých švestek, k němuž se přidá něco komonice a něco suchých listů višně bodenské nebo obyčejné. Suchý tabák se potom ukládá do bedniček a teprve delší dobou, jako víno, lepší chut i vůni ležením dostává.



Tiskařský šotek.

Všichni Němci účastní se při bědování německo-rakouského státu.

*

Správná opdověď.

Žebrák: „Chudý, hladový muž prosí o almužnu."

Pán: „Proč nejdete pracovat?" —

Žebrák: „Pak bych měl ještě větší hlad."

*

Malé nedorozumění.

Nějaký hotelový host kladl večer své boty před dveře svého pokoje, při čemž mu spadly brejle. Později přijde sluha, vezme boty a najde brejle. „To je ňaký pohodlný pán — praví — už chce, abych mu i brejle čistil —"

*

Ty děti.

Sousedka k 10letému Karlíkovi: „Nu Karlíku, už máš zase nového tatínka. Nu a jak je k vám dětem hodný?"

Karlík: „Hodný? Ještě není ani po svatbě a už nás bije, jako ten dřívější tatínek."

*

Z Rašplí.

Aby ty různé suroviny a životné potřeby neleželv ve skladištích lichvářů, bude nutno co nejdříve pořiditi rozsáhlé skladiště na lichváře, dobře provětrané a mřížemi opatřené, aby se neztratili.

*

Co je to minimum? To je nejmenší míra něčeho a největší z ničeho.

*

Minerva je bohyní moudrosti a válečnictví. Proto se to spolu nikdy nesrovnává.

*

Jedna kůže dá 15 kilogramů kůží na podešve. Co je to platno, když tu kůži žid-lichvář nedá.

*

Hledá se lichvář, který by všechny zásoby lichvářů skoupil a potom se stal poctivým člověkem.

*

Z časových insertů.

Starší muž ode všech opuštěný a sám na sebe odkázaný, přijal by místo v šramlu nebo pod. Do nedávna hrál prim v evropském koncertu. Hojnost not, zejména amerických, má po ruce. Z ochoty zprostředkuje španělský konsulát. Lask. nabídky pp. dobrodinců na zn. ‚Vlém II. R.'

*

Prozíravost.

Pouliční žebrák, který od nějakého dobrodince dostal dvacetihaléř: „Prosím pěkně o vaši adresu!"

*

Dobrá rada.

Chudý žid Abraham, přišlý z vesnice, kde bydleli samí chudí vyznavači Jehovy, přišel do města k bohatému měšťanu a otázal se soucitně: „Pořád ještě nemocen, milostpane?" — „Ba že milý Abrahame, a vím, že se už sotva uzdravím, čekám, až mně smrt vysvobodí z toho trápení." — „Milostpane, dáte-li mně 10 korun, povím vám, jak byste si pomohl." — „Mluv, Abrahame, tu je pětka!" naléhal boháč. — „Odstěhujte se k nám do vesnice, tam ještě žádný boháč neumřel."

*

Uposlechl.

Obecní sluha přinesl obsilku žertovnému chlapíkovi, v níž stálo, že zítra o deseti hodinách dopoledne má přijíti na radnici. Když purkmistr na něho darmo hodinu čekal, odcházel z úřadu. Opustiv vrata radnice, pohlédl na oblohu, zda nebude pršeti, uviděl čtveráka na střeše a volá na něho: „Kterýho hroma, tady děláte, já na vás už hodinu čekal!" — Co chcete? Vždyť jste mě obeslal na radnici, tak jsem na ni," odpověděl čtverák.

*

Kohosi monolog.

Vzdal jsem se trůnku,
nevzdám se „truňku"!

„Hum. Listy."

*

Útěcha.



Po svatbě: „Nermuť se příliš, drahý Pavle, že můj otec prospekuloval celé jmění. Mohu se ti dnes přiznati — on toho moc neměl!"

*

Varianta.



Slečna: „Z vás se stal opravdový don Juan, pane doktore!"

Pan doktor: „Ano, dala ste mi před časem košem a tu sem přisahal: Buď vás — anebo všecky."

Stejný osud.

„Tak se podívejte! Dal jsem si přebarvit starý vybledlý kabát a on se mi rozpadl —"

„Jó, to chtěl Karel s Rakouskem taky v poslední chvíli udělat, ale bylo už pozdě a taky to tak dopadlo!"

V té nové době.

Co bude teď z parlamentu? — Pár lamentů.
A z německých radnic? — Nic.

*

Z „Humoristických Listů"

Na místě povaleného Marianského sloupu na Staroměstském náměstí bude prý postaven žulový pomník bývalého starosty Groše s nápisem: Že's byl pevný jak ten kámen, stůj zde až věky, amen!

*

V divadelní kanceláři.

Ředitel k autorovi: „Víte, mám-li být upřímným, kus nestojí za nic, jedině titul je hezký. Ježto však teď se všude tituly odstraňují, není na tom vůbec nic!"

*

*

Poválečné anekdoty.

Když rakouské vojsko dobylo prvního vítězství, nastal v Praze shon po praporech. Také pan Izidor Weichlbaum chtěl ozdobit závod a radil se s manželkou.

„Co myslíš, Sára, máme koupit bíločervený nebo černožlutý?"

„No, víš, Isidor, jako rakouští vlastenci měli bychom koupit černožlutý, ale jako pražští kšef'smani musíme koupit bíločervený, protože hauptsache: Z bíločerveného nám v barvírně vždycky udělají černožlutý, ale obráceně to nejde!"

*

Brzy po vypuknutí války zařídila baronka Rotschildová ve Vídni velikou nemocnici určenou výhradně pro raněné vojíny israelského vyznání.

Asi po půl roce šla navštívit pacienty. V prvním sále nebyl ani jediný, v druhém zase nikdo, až teprve ve třetím ležel jeden se zavázanou nohou.

„Ubožáku, co musíte vytrpět! Kde pak vás zasáhl šrapnel? V Haliči nebo v Srbsku?"

„I kde pak šrapnel! To mi v kanceláři spadlo těžítko na nohu!..."

*

Vrchní štábní lékař Halbhuber šel kdysi v létě na plovárnu, kde v kabinetě vypil láhev vína, takže když vyšel ven, nevěděl co se s ním děje. V tom spatřil svlečeného občana, který kráčel proti němu. Halbhuber, maje v hlavě motolici, myslel, že je v nemocnici a zařval: „Takové tělo a oni jsou ještě tady? Frontdiensttauglich! Sofort do frony!"

*

*

U policejního raportu.

— Nu, co nového, Fedóte?

— Vaše blahorodí! V noci jsem našel u policejních vrat nemluvně.

— Rodu?

— Mužského.

— Nějaká krkavčí matka je tam položila.

— Ne sám se tam položil.

— Jak to? Vždyť jsi řekl, že nemluvně.

— Ano, nemluvně, protože jsem z něho živou mocí nemohl dostat ani slova, ačkoliv jsem mu důrazně domlouval rukama i nohama.

— Kde ho máš?

— Zavlékl jsem ho do komory.

— Dobře. Až se vyspí přivedeš ho sem.

— Slušajus.

*

Vilém Poslední.

Chtěl celý svět,
teď s trůnu slét
a už tam nevleze...
Skácel se vítězný, Veliký,
strachem se třese,
a lidu chce se
vidět jej v řetěze
a otloukat do něho hřebíky:
hle, „padouch v železe."

A.

*



PIHY uhry, vrásky, žlutiny, červenost kůže, nosu a ostatní vady pleti v dnech trvale odstraní zák. chráněný „Créme-Rekord" kelímek K 6·— a „Silvia-Créme" K 7·—. Pudr K 3·—. Obličej stane se mladistvě a mile krásný, svěží a ošklivé vady krásy se znovu netvoří. **Chloupky** z obličeje, rukou a pod. odstraní ihned bezbolestně „Heureka" K 7·20. Osvědčené Zas. disk. s přilož. návody a pouč. „O Pěstění krásy" laboratoř K. Kočí, Praha VII. ul. v Zátiší č. 6/15. 2.

Výtečné fotostroje



zvláště do pole se světelnou optikou.

Rychlofotografické stroje a potřeby. **Komory pro začátečníky** s přípravami a návodem: K 4·80, 6·30 a 10·20. Komory sklopné 6×9 K 18 — 9×12 K 22·50 a 39·80. Stroje Luxusní až do K 1200·—

Desky, spojlednice a přípravy vždy na skladě

E. Birnbaum, fotozávody. Rumburk 55, Čechy.

Vyznamenán c. k. rakouskou státní medailí. 2047

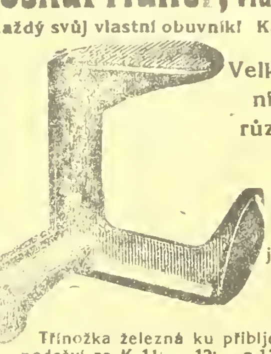
Žádejte

všude ve veřejných místnostech týdně vycházející

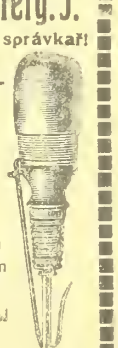
„Vídeňské Illustr. Noviny"!

Oskar Müller, Vídeň XIV., Pfeifferg. 3.

Každý svůj vlastní obuvník! Každý svůj vlastní správkař!



Velký sklad chránítek podešví různých tovarů.



Ruční prošívač s nitěmi, různými jehlami a návodem stojí 1 kus K 4·—, 2 kusy K 7·—.

Trnožka železná ku přibíjení podešví za K 11 —, 12·— a 13·—

Ruční prošívač

Nejlepší přítel domácnosti jest



Gramofon

Výjimečný prodej v malém.

Trychtýřové strojky K 150·—. Salonní skříně bez trychtýřů až K 2000·—.

Velký výběr nejmodernějších snímků

nejnovějších operet, valčíků, kvapíků, sousedských, pochodů a písní. V českých snímkách bohatý výběr nejpřednějších umělců.

Přímo v továrně

FAVORITE RECORD s. s r. o.

Vídeň V., Schönbrunnerstrasse 12.

Vchod Franzensgasse 12.

Obehrané neb zlomené plotny se kupují nebo za nové dpovídající vymění 46

Platím libustkářské ceny!

Brilanty až 6800 K za karat. Zlaté kabelky, krabice, skříňky až 6000 K. Zlaté hodinky až 3000 K. Zlaté řetízky, prsteny, stříbro a jemné zlato za nejvyšší ceny

Nepravé zuby K 1.— až 8.— za zub.

Chrupy a zlato až K 300.—.

Ústředna nákupu zlata REISKIN

Vídeň IX Sechschimmelg. 21

Nabídky z venku písemně. 29

RAZÍTKA

a pečetítka dodá

A. Fryčková, Plzeň

41

Každý praktický obchodník inseruje ve „Víd. Illustr. Novinách"!

HŘÍBKY SUŠENÉ

zaručeně jakosti

Druh světlý 1 kg za K 45·—.
Druh tmavý 1 kg za K 35·—.

Poštou 5 kg brutto i více najednou zasílá dobírkou, dokud zásoba stačí 54

Marie Skeříkova, Polička, Čechy. Telefon č. 20/VIII.

DÁMY ✚ **Zdravotní měsíční pás lékařsky**



odporučen. — Ochrana před nachlazením, příjemný a praktický, šetří prádlo, snadně se pere a zůstane vždy měkký. Úplná garnitura kor. 12.— a 20.—, léta trvající kor. 28.— a 36—, nejjemnější kor. 44.— a 50.—, pošta a obal K 1.50. Hyg. vyplachovací přístroj pro dámy kor. 40.— a 45.—. Zásilky diskretně jen proti předem zaslanému obnosu. Obsluha dámská!

Jediná česká tovární firma hygien. výrobků

IL. POTOKY, Vídeň VI., Stiegengasse č. 15. 50

Proč se tak blaženě usmíváte?

? ? ? ? ? ? ? ? ? ?

Protože používám výhodné a levné inserce

Vídeňských Illustrovaných Novin

a mám tak veliký úspěch, že nemohu ani postačiti stále stoupající počet kupujících ani při nejlepší vůli uspokojiti!

Důležitou a neupostradatelnou pro každého, zejména pro rolníky jest:



Magnetová svítilna

hořící bez baterie jen magnetem

Cena lampy K 32·—.
Poštovné a obal K 2·—.

Zasílá proti předem zaslanému obnosu

FAVORITE RECORD sp. s r. o.

Vídeň V. Schönbrunnerstrasse 12.

ČTĚTE A ROZŠIŘUJTE VÍDEŇSKÉ ILLUSTROVANÉ NOVINY!

Český těsnopis. Řeči: česká, italská, anglická, francouzská. Obchodní vzdělání pro důstojníky. Těsnopis, psaní na stroji, bankovní kursy a veškeré obchodní předměty. Školy HELENY WEIZMANOVÉ, Vídeň I., Wallfischgasse 7. Telef. 686/VI.

Krásně a mladě



může vyhlížet každá dáma

použije-li mého tisíkráte osvědčeného

„Mignon-Cremu"

Po několikadenním použití, odstraní veškerou kožní nečistotu jako: pupence, uhry, pihy, lišeje, dále všecky příznaky stáří, vrásky, žlutavou barvu a dává obličeji něžnou, růžovou, sametově hebkou pleť. **„Mignon crem"** je absolutně neškodný a úžasně účinný. Tisíce přípisů uznání! Po užívání tohoto cremu budete mě věčně vděčná a ráda vašim přítelkyním a známým doporučovati! Cena jednoho kelímku i s návodem K 5. **Liliové mléko** pro denní potřebu místo pudru činí pleť něžnou a bílou a dává obličeji mladistvou a čerstvou barvu. Cena za láhev K 6.—. Porto zvlášť. Diskretní zásilky na **dobírku** neb zaplacení předem. **B. Gottfried, Vídeň, Pošt úřad 76. Odděl 23**

Lipské kožešiny,

sobola, křížové, modré a stříbrné lišky. Kožešinové nákrčníky a rukávníky na způsob lišky, jakož i límce přehnuté od K 90.— výše.

MAX ZÁKOSTELSKÝ, kožešnický mistr, Vídeň, VII., Westbahnstrasse 28.

Za 10 haléřů



(korespondenční lístek) obdržíte můj ceník na požádání zdarma, jež zašle: C. a k. dvor. dodav. HANUŠ KONRÁD, zasilatelský dům, MOST 1868, Čechy. Břitvy Ia. ze stříbrné ocele K 7.—, 9.—, 11.—. Holicí aparáty pojistné, poniklované K 7.50. Dvojřízné nožíky do zálohy tucet K 12.—. Strojek ku stříhání vlasů a vousů K 26.—, 28.—. **Zašle dobírkou neb zaplacení předem. — Nevhodné se vymění neb peníze vrátí.**

Specielní odborný lékař

Dr. DEUTSCH

VÍDEŇ I., Wipplingerstr. 20. Ordinuje od 10—1 a od 3—5 hodin, jak již od mnoha let, pro nervově choré, pro mužské a jiné nemoce, též pro ženské nemoce atd.



Nemoce krve!

Špatné složení krve - otekliny
Opuchliny Štítná žláza
Otok žláz Dna

musí býti lékařský ošetřeny, při čemž lékaři s oblibou předpisují naše léčební sole žádejte ještě dnes našeho

domácího lékaře zdarma

Vás lékař bude jistě podporovati, aby jeho domácí léčení provedeno bylo tímto nepadělatelným přírodním produktem.

Adresa: ARNOŠT ORSECH, Berlín S. W. Markgrafenstrasse 63. Oddělení 110.

KDO inseruje, prodává!

Majitel: „Vídeňské Illustrované Noviny". — Vydavatel a zodpovědný redaktor: A. Hrazdira. — Tisk: Tiskařský a nakladatelský závod Hrazdira a spol., Vídeň X/1., Engerthgasse 21.